

1	שלה
131	קרה
155	חקת
187	בלק
364	פנחס
679	מטות
680	ואתחנן
754	עקב
782	שופטים
791	כי תצא
847	וילך
866	האזינו
873	אדרא זוטא
954	תוספות
1010	הערות סופיות

פרשת שלה לך אנשים 19725:	
<p>וידבר יי אל משה לאמר שלה לך אנשים ויתרו את ארץ כנען וגו' (במדבר יג ב) רבי חייא פתח (איוב לה יב) המימך¹ צוית בקר ידעת השחר מקומו² שחר כתיב ה"א³ אתרחקא משחר⁴ מ"ט אלא א"ר חייא בשעתא דנמי ערב⁵ ושמשא⁶ ונמי למיעל כדין אתחלש תוקפיהו (אתחלש) כדין שלטא שמאלא⁷ ואשתכח(ו)⁸ דינא בעלמא ואתפשט (לעילא)⁹ וכדין בעי ב"ג ולצלאהו לפני רבונו.</p>	

¹ ר"ל בפתיחה זו כמו שמפרש והולך בתר דאסתלק ליליא וצפרא נהיר כדין ה' כו' (יהל אור).
² המימך צוית בקר ידעתה שחר [קרי - השחר] מקמו. פי' ידעת השחר, הודעת לה מקומה שהוא שחר וזהו מקומו של אות ה', ואז נכנסת במקומה שהוא השחר ואתכלילת בגויה. ומה שלא היה כן בכל הלילה דאות ה' נתרחה מן שחר שהוא מקומה, וזוהי כוונת רבי חייא בפתיחה זו, והתירוען הוא כדמסיים ואזיל אלא שהקדים סודות אחרים כדרך המדרש (מ"מ).
³ מלכות (מ"מ).
⁴ חסד, ולכן בלילה שהיא שעת הדין מתרחק אות ה' מן שחר, ובבקר שהוא שעת הרחמים חזרה ה' למקומה לשחר שהוא החסד (מ"מ).
⁵ יובן בהקדים מש"כ בשעה"כ שבק"ש דשחרית נכנסים ו"ק דגדלות דאימא בז"א, ובהעמידה נכנסים עוד וכו' ונמצא כי יש הארה גדולה בעולם ונתבטלו כל הדינים, אמנם אחר התפילה בימי הגלות מסתלקים המוחין ועומדים בסוד אור מקיף על רישא דז"א, ונשאר רשימו של המוחין בתוך ז"א ומחמת הרשימו של המוחין שנשאר בתוכו נשאר בגדלותו עד כי ינטו צללי ערב, והא כאשר מתמלא הז"א מש"ך ופ"ר דינים שהם גבורות ללא מיתוק, והוא מש"כ כדין שלטא שמאלא (מ"מ).
⁶ היינו אור אבא שבז"א (רמ"ז).
⁷ ו"ק דאמא (רמ"ז).
⁸ ומשתכח (דפ"ו).
⁹ שאז הוא זיווג ישראל ולאה, וזה זווג נוטה לגבורה, וזה מתפשט לעילא, שלא היה למעלה מהחזה (רמ"ז). היינו כאשר יש דין, אז גם החסדים מסכימים לזה (מ"מ).

<p>ולכוונא רעותא (קמי מאריה) (ס"א לצלאה דישכה רעותא¹⁰ (וכו')) (קמי מאריה)¹¹:</p>	<p>שומר רבי ייסא, כשנוטה השמש ונחלש, אז נפתח פתח אחד בשמש ומתכנס כחו, והשמאל שולט, ויצחק כורה באר תחתיו. כיון שנכנס הלילה, הפתק של גבורה מצוי בחמת שלו, וכמה קבוצות מחבלים מזיקים (נזרקים) מתפשטים בעולם, וכולם משוטטים בערבוביה, והולכים וצוחקים בנפשות הרשעים (של בני אדם), ומודיעים להם דברים, מהם קוזבים ומהם אמת. ומי שנמצא ביניהם, נתנה לו רשות לחבל, וכל בני</p>
<p>דאמר רבי ייסא כד נטי שמשא¹² ואתחלש כדין אתפתח חד פתיחו בשמשא¹³ ואתכניש חיליה ושמאלא שליט ויצחק כרי בירא תחותיה¹⁴ כיון דעאל ליליא¹⁵ פתקא¹⁶ דקוטפא¹⁷ בא[ח]מתיה¹⁸ [מנצפ"ך] שכיח¹⁹ וכמה חבילין²⁰ וטריקן אתפשטו (אזדריקו) בעלמא אוכלהו שטאן בערבוביא²¹ ואולי וחייכאן בנפשן דרשיעיא²² וס"א דבני נשאן ומודעין לון מלין מנהון כדיבן ומנהון קשומ²³ ומאן דאשתכח ביניהון²⁴ אתייהיב לון רשו לחבלא וכלהו בני עלמא ניימין (ואתכנשו) וטעמין טעמא דמותא²⁵ והא אוקימנא:</p>	

¹⁰ כמש"כ באד"ר קכט ע"א שרעוא דרעוין אתגליא בצלותא דתתאי (רמ"ז), שם רק מוזכר לגבי תפילת מנחה דשבת, וצ"ע.

¹¹ כדי שלא ישלוט בו הדין (מ"מ).

¹² למערב שהוא הבריאה ששם יורדים המוחין בלילה (רמ"ז). דעד חצי היום, הולך ואור עד נכון היום, האור מתגבר והולך, ומחצי היום ואילך מתחלש האור. וכל שהאור מתמעט הדין מתחיל, שאור הוא חסד, וכל התפשטות מצד החסד, והתכנסות ומיעוט מצד הגבורה. והנה ד' עתים ביום שבהן ד' דרגין, ד' רגלי המרכבה, שבהן תקינו ג' תפלות אברהם יצחק ויעקב, ואחר חצות דוד, חצות לילה אקום, כנור דודו כו'. והן כ"ח עתים דקהלת בז' ימי השבוע, שז' מתנות חכמה עושר כו' הם בז' ימים כמ"ש בס"י (פרק ד') וכ"א כליל בד', והנה אחר חצות היום השמש אורה חוזר, והיא דין, מדת יצחק, ועמ"ש בלקוטים צ"ח ב' צ"ט א' בארוכה (יהל אור). נוטה למערב, שמזרח ומערב הם סוד חיים ומות אור ישר ואור חוזר (יהל אור).

¹³ נפתח חלון למעלה והאור יוצא משם מעט מעט וז"ש ואתכנש חיליה כו' (יהל אור).

¹⁴ כיון שהארות שיש בז"א הם דינים ללא מיתוק אז גם ההארה הנמשכת אל המוחין דנוק' היא הארה ללא מיתוק, והם מתפשטים בכל ספירותיה וכללות נכלל ביסוד שלה, והוא הבריא, וזה נתקן על ידי המוחין שנכנסים לז"א במנחה (מ"מ).

אלו הב' אברהם ויצחק כרו הבאר, והוא כנגד חו"ג, והם ב' תפילות. אבל יעקב ישב על הבאר לבד כמ"ש בסוף פרשת חיי שרה (יהל אור).

¹⁵ ואז דין הגמור חושך והולך ומתגבר החשך עד חצי הלילה, ומשם ואילך מתמעט החושך ומתעורר הרחמים (יהל אור).

¹⁶ שטר (מ"מ).

¹⁷ גבורות כמש"כ בזהר (ח"ב פג ע"א) על (דברים כג כו) וקטפת מלילות לשון כריתה שהגבורות פוסקים דינים על בני אדם (מ"מ).

¹⁸ הוא יסוד דנוק' ששם נגמרו כולם ליכנס (מ"מ).

¹⁹ עי' לעיל קמט ע"ב, וע' לקמן קנד ע"ב. נסיעת השמש מחצות לילה הוא כעין הדגלים, ולכן אחר חצות דגל מזרח, וקודם חצות היום דגל דרום כי הכל כנ"ל, ואחר חצות דגל מערב, וקודם חצות לילה דגל צפון ולכן אז באחמתא כו' (יהל אור).

²⁰ מלאכי חבלה (אור יקר). מחנות הקלי' (מ"מ).

²¹ כי הם משברי כלים אותיות בערבוביא ובאור הוא כסדר, משא"כ בחשך ולכן נק' ערב, ערבוביא, ערב רב. וכמ"ש ותקרבון אלי כולכם שם היתה הקריבה כסדר הקטנים מכבדין כו'. והן מסט' דכלאים ערבוביא. ועי' בתיקו"ז (קלא ע"ב) לזמנין מרכיבין נוקבין כו' לא אזדריקו לאתר ידיעא אלא כל חד באתר דלאו מיני' כו'. וכל הצורות מעורבין בחשך (יהל אור).

²² בדמות נשים לטמאם בקרי (מ"מ), שמצערין אותם בחלומות, עי' לעיל כה ע"א (יהל אור).

²³ רק לזמן קרוב אבל לצדיקים מראים להם חלומות לזמן רחוק (מ"מ). והענין כפי המעשים ועסקי עוה"ז ומחשבותיו, שג"כ הוא פעמים בשקר ופעמים באמת (יהל אור).

²⁴ שהולך יחידי בלילה (מ"מ ויהל אור).

²⁵ שבק"ש דערבית מחזירים המוחין דגדלות דו"ק דאימא בז"א ועוד בעמידה, וכל זה לפי שעה אבל אח"כ לא נשאר אפילו הרשימו של המוחין לכן בלילה היא עת הדורמיטא והשינה, וכל מי שיש

	<p>העולם ישנים (והתכנסו) וטועמים טעם מות, והרי בארנו.</p>
<p>ת"ח כד אתער רוח צפון²⁶ כדין אתקבלא²⁷ כנסת ישראל בשמאלא²⁸ (ואתחברו כחדא)²⁹ ושריא בדרועא באתרה³⁰ וקב"ה אתי לאשתעשעא עם צדיקיא³¹ דבגנתא דעדן³² וכדין כל מאן דיתער למלעי באורייתא ובההוא שעתא הא אשתתף בהדה³³ בנין דהיא (יתבת) וכל</p>	<p>בא וראה, כשמתעוררת רוח צפון, אז מתקבלת כנסת ישראל בשמאל (ומתחברים כאחד) ושורה בזרוע במקומה, והקדוש ברוך הוא בא להשתעשע עם הצדיקים שבגן עדן, ואז כל מי שמתעורר לעסוק בתורה, באותה שעה משתתף יחד אֶתה, משום שהיא (יושבת), וכל אוכלוסיה</p>

בו נשמת חיים חוזר לשורשו ונשמות הרשעים אינם מניחים אותם הקלי' לעלות למעלה ולכן משוטטים בעולם הזה (מ"מ).

²⁶ פי' ה"ג דאימא מתוקים הבאים למלכות בחצות (מ"מ), שד' רוחות מנשבות בד' עתות הנ"ל, רוח מזרח ומערב ביום, ורוח דרום וצפון בלילה, כמ"ש בז"ח (בראשית י"ג [יג ע"א]), ואמר שם ת"ר כשמתחיל רוח צפון לנשב, כל השמים וכל הרקיעין וחיות הקודש ואופנים וכל צבא השמים כולם מזדעזעים ומתחלחלים ופוצחים רינה ושבח למי שאמר והיה העולם כו'. וזה בחצות הלילה. והוא כי רוח צפון ממונה על השיר, ובלילה שירו עמי, שיר דלויים. וז"ש [ברכות ג ע"ב סנהדרין טז ע"א] כנור תלוי למעלה כו'. וכמ"ש [אולי צ"ל ודלא כמ"ש רש"י. וע"ש בהגהות רבינו] רש"י שם, וכמ"ש בז"ח וש"מ. ותיקון האבות ודוד להיפך, אברהם ויצחק ביום, ויעקב ודוד בלילה. וע"ש בז"ח. וכבר כתבתי שהרוחות הן כפולים, וששה קצוות כוללין ע"ס, כי נצח והוד הן מעלה ומטה, תרין קיימין דגופא, שרוחות סובבין אותן, וכתר ות"ת מזרח, וחכמה וחסד דרום, ובינה וגבורה צפון, ויסוד ומלכות מערב. ומ"מ כולם הם בר"ק, כי נהירו דאבא חסד עלאה כליל בדרום, וכן גבורה דאימא, ודעת תרין אחסנתין במקום כתר מלכות. והכל בר"ק, ומלכות הוא היכל הקודש, נקודה האמצעית, ואליה סובב הכל, והוא אחד דק"ש, למען יאריך ימים על ממלכתו, וזהו ובדלת (ברכות יג ע"ב), והנה אחר חצות הוא צפון העליון דאימא ממותקות, וע"ל קכ ע"א וזהו רוח צפון פנימות דצפון (יהל אור).

²⁷ לאתחברא אתתא בבעלה (יהל אור).
²⁸ שהמלוכת מקבלת אותם הגבורות שעל ידם נתקן בית רחם דידה בחצות הלילה (מ"מ). ועי' שעה"כ ר"ה דרוש ח והענין הוא כי הנה נודע טעם דבוקם אב"א הוא לפי שאחורים של ז'ין הם דינין לפי שהם שמו' אלהים וכדי שלא יתדבקו החיצונים בהם נתדבקו הם אב"א, ובעלות רצון המאציל להחזירם פב"פ הוצרך להפיל על ז"א תרדמה וע"י תרדמה זו נסרר' כל הדינין אשר באחורי ז"א וניתנין אל הנקבה ובמקום הדינין שבאחורי הזכר באים במקומו חסדים בסוד ויסגור בשר תחתנה ואז יהיה ז"א כולו חסדים ונוק' כולה דינין ועי"כ אין להם דבקות יחד בסוד אב"א ויפרדו איש מעל אחיו ואח"כ יתבסמו הדינין שבנקבה וזה נק' חיבוק השמאל ואח"כ יחבקה בימין ואח"כ יחזירנה פב"פ עמו לצורך הזווג וכו'.

²⁹ היינו יעקב ולא (מ"מ). וז"ש "ואתחברו כחדא". והוא ליתן לה גבורות שהן דילה. וז"ש "ושריא בדרועא באתרא". ואח"כ ביום מקבלת ממנו חסדים. וז"ש שמאלו תתת לראשי בתחלה בלילה, ואח"כ ביום וימינו תחבקני. וכ"ה ב"ט, בר"ה חשף ה' את כו', והוא יומא דדינא. ואח"כ ביה"כ נייחא, שמאלו כו', ואח"כ בסוכות וימינו תחבקני כמ"ש בפ' פנחס (ריד ע"ב). וזהו דיהיב מטתיה בין צפון לדרום, וכמ"ש בפ' במדבר (ק"ז ע"ב) (יהל אור).

³⁰ היינו זרוע שמאל דז"א (מ"מ). באתרהא (דפ"ו).
³¹ דשעשוע היא במ"ן דילה שהן הצדיקים ואז הוא הזמן שהם הגבורות ממותקות מרוח צפון (יהל אור).

³² רחל שיורדת לבריאה להשתמעשע בתורת הצדיקים (מ"מ), עי' שעה"פ איכה: חדשים לבקרים רבה אמונך - ר"ת רחל, כי היא נוקבא דזעיר, הנקראת רחל, אשר היא מתעברת בכל לילה, מן נשמת הצדיקים, ובבקר ילדתם חדשים כנודע.

³³ כמ"ש היושבת בגנים חברים כו', דהיא יושבת בגנים, וכל חברים דילך מקשיבים לקולך לזמרא בהדך, לכן השמיעני (יהל אור). ועי' זהר ח"א עז ע"ב: בההיא שעתא [בחצות] אתער שלהובא חד מסטר צפון ובטש בארבע סטרי עלמא ונחית ומטי בין גדפי דתרנגולא ואתער ההוא שלהובא ביה וקרי, ולית מאן דאתער, בר אינון זכאי קשוט דקיימי, ואתערי באורייתא, וכדין קב"ה וכל אינון צדיקיא דבגו גנתא דעדן צייתי לקליהון, כמה דאת אמר (שיר ח יג) היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיע, ועי' ב"ב עה ע"א: אמר רבה א"ר יוחנן עתיד הקב"ה לעשות סעודה לצדיקים מבשרו של לויתן שנאמר יכרו עליו חברים ואין כרה אלא סעודה שנאמר ויכרה להם כרה גדולה ויאכלו וישתו ואין חברים אלא תלמידי חכמים שנאמר היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני והשאר מחלקין אותו ועושין בו סחורה בשוקי ירושלים שנאמר יחצוהו בין כנענים ואין כנענים אלא תגרים.

<p>אכלוסין דילה (ו)משבחן למלכא עלאה³⁴ וכל אינון דאשתכחה³⁵ ונ"א דאשתתפו בהדהו בתושבחתא דאורייתא כלהו כתיבין בבני היכלא ואקרון בשמהון³⁶ ואלין רשימין ביממא³⁷:</p>	<p>משבחים למלך העליון, וכל אלו שנמצאים (שהשתתפו אתה) בתשבחות התורה, כולם כתובים בבני ההיכל, ונקראים בשמותם, ואלה רשומים ביום.</p>
<p>ת"ח שמא חדא קדישא אית בגלופי אתוןן דהוא שלמא מפלגו ליליא³⁸ ואילך³⁹ ואינון אתוןן [כל"ך סעפ"א יאעיצ"ה]⁴⁰ וס דומנצפך כליל לון⁴¹ וס אוקמוה (ישעיה ט ו) לברבה המשרה⁴² נ' [ס'] (הוה)⁴³ אסתים להאי ולהאי⁴⁴ כדין כתרין כלילין⁴⁵ הוא ו' ונ"א י' דשמא קדישא⁴⁶ אתקין ליה וסתים מבועהא</p>	<p>בא וראה שם קדוש אחד יש באותיות חקוקות שהוא שולט מחצות הלילה ואילך, והן אותיות ס' של מנצפ"ך, כולל אותם ס, פרשוה לסרבה המשרה. נ' היתה סתומה לזה ולזה, ואז כתרים כלולים הוא ו' [י'] של השם הקדוש, התקינו אותה וסתם מבועיה.</p>

³⁴ ש"מ ברחל מדבר שמשוררת היא ונערויתה (מ"מ).

³⁵ כמ"ש ובהיכלו כולו אומר כבוד, שכולם בתוכו האומרים כבוד, למעך יזמר כבוד וכו' (יהל אור). עי' זבחים קטז ע"א.

³⁶ שהקב"ה מזכירם בשמם כמ"ש אליעזר בני אומר (מ"מ).

³⁷ כמ"ש (חגיגה דף יב ע"ב) אמר ריש לקיש כל העוסק בתורה בלילה הקדוש ברוך הוא מושך עליו חוט של חסד ביום שנאמר יומם יצוה ה' חסדו ומה טעם יומם יצוה ה' חסדו משום ובלילה שירה עמי. פי' בלילה הוא מתעורר מ"ן ולכן ביום יורד אליו ממנה מ"ד חסדים, ואחר חוט כי החסד עצמו גנוז ולא אתשכח אלא חוטא מיניה (יהל אור).

³⁸ מורה על עולם הבריאה, והוא סוד הנהגת הבינה שבה סוד אותיות מנצפ"ך ומורה על סוד ג"ע מנוחת הנשמות (אור יקר).

³⁹ להבין משל ומליצה במאמר זה צריך אתה לדעת כי אותיות מנצפ"ך הם בגבורות הבינה וכנזכר אצלינו. והנה אמר שמאותיות מנצפ"ך יוצא שם כל"ך סעפ"ה יאעוצ"ה (נ"א: כל"ך שאפ"ה ייעצ"ה) והסברה הא' היא עיקר. וכך סדר יציאתם מ"נ ומנצפ"ך גימ' כל"ך ואותיות סע"פ אחריהם וז"ש תלת מהאי סטרא דהיינו כל"ך וארבע מהאי סטרא דהיינו סעפ"ך. ואמר שהנה אותיות מנצפ"ך עם היות שהם ה' אותיות כולם בסוד הבינה שהיא ה' ס' סתומה בסוד בינה כי תחלה בינה נקרא נ' בסוד נ' שערים שבה וז"ש נ' אסתים להאי ולהאי. ואח"כ יסוד אבא שהוא י' דשמא קדישא בה בצדה ואז נעשית מ' פתוחה שהיא צורת נ' ויוד דבוק בה כזה מ' ואח"כ כשילדה ז"א שהוא ו' אז נמשך מו' זה הנה פתוחה מצד מטה להשפיע בז"א והוא כזה מ, וכשחרב בית המקדש נסתם מכל וכל ונעשית ס סתומה כדי שלא ינקו החיצונים. ונשאר עכשיו צפ"ך ממנצפ"ך והם מרוזמים באותיות יא"ע וצ"ה שהוא גימ' עם האותיות והכולל כמנין צפ"ך. גם הנה הך' כבר נרמזה באותיות כל"ך ואמנם הפ' נרמזה בע' דיא"ע וצ"ה והצ' בצ' דיא"ע וצ"ה. נשאר ה' וא' שהם רמז על זכר ונקבה שהם סוד מ"נ כמ"ש לקמן. והנה בשם זה יש י"ג אותיות והנה כל"ך סעפ"ה שהם ב' שמות הם תרי לאתר חד וחד למ"נ דמנצפ"ך שהם גבורות ממותקות ויא"ע וצ"ה לאתר חד שהם צפ"ך דמנצפ"ך שאינם ממותקות כלל (זהר הרקיע).

⁴⁰ כל"ך סעפ"ה יאעצ"ה - השמות אמת שיוצאים מאלו הפסוקים אבל הש' נתחלף בס' (יהל אור).

⁴¹ כל אותיות השם [כל"ך סעפ"ה יאעוצ"ה] כלולות באותיות מנצפ"ך כיצד: כ"ך ל' מ"ם נ"ן ס"ע פ"ף צ"ץ. וכל"ך מובן ולא צריכים להסביר (אור יקר). הכל כלולים במ' ונ' שחסרין כאן מאותיות מנצפ"ך, וגם משלימין בשאר אותיות אותן (יהל אור).

⁴² היינו סוד הבינה ובה סוד בית דבראשית נקודה בהיכליה שכאשר נאמר בשיה"ש כלך יפה רעיתי הרעיה הנזכרת היא הבינה והחכמה בתוכה משבחת (אור יקר). היתה מ"ם פתוחה ונסתמה ועניינה הבינה (אור יקר). כמ"ש פסחים נו ע"א [אמר רבי שמעון בן לקיש ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם ביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימין ונסתלקה ממנו שכינה] שבקש כו' ונסתמה, ור"ל דהוה המ"ם פתוח ונסתמה בחורבן בית המקדש (יהל אור). מ' (נוסף בגר"א).

⁴³ מ' התחלתו נר"ן כפופה והיא נוקבא כמ"ש בסוף פרשת בהעלותך (קנה ע"א) נ' כפופה נוק', והנה היא גן נעול מעיין חתום ואסתיתמת פתחא כמ"ש בתיקונים ריש תיקון ה' (יהל אור).

⁴⁴ ר"ל למעלה ולמטה והוא בו' דאסתים לה בו"ק דסחיר לה דהיא נקודה הפנימית, וכמ"ש בתיקון ז' תיקון לו, וכן כאן בנר"ן דסתים לה ו' ונעשית מ"ם (יהל אור).

⁴⁵ בתרין כלילא - היינו הם' כלולה מב' אותיות נ' ו' (יהל אור).

⁴⁶ ר"ל שסותם פתחא בזיווג ומתעברת ממנו והולד סותם הפתח בעיבור והוא ג"כ הו' זרעא דילה, וזהו בתרין כלילן שאות מ' מורה על העיבור שכוללת ב' גופין אלא שעובר ירך אמו לכן כלילא באות אחת (יהל אור).

<p>בטר דאולידת⁴⁷ פתיחא הות⁴⁸ [בחרישא (ס"א בחד רישא)] ובהד רישא (בחרישא (ס"א ביה רישא)) דפתחא⁴⁹:</p>	<p>אחר שילדה פתוחה היתה, בראש אחד של הפתח.</p>
<p>כד אתחריב⁵⁰ בי מקדשא אסתימו מבויעין מכל סטריין⁵¹ [דא כליל] וואכלילן (דאכליל) אתוון אחרן ואינון שבעה תלת מהאי סטרא וארבע מהאי סטרא כל"ך וסימן (שיה"ש ד ז) כלך יפה רעיתי ומום אין בך:</p>	<p>כשחרב בית המקדש נסתמו המבועים מכל הצדדים, (אות זו כוללת אותיות) ונכללו אותיות אחרות, והן שבע, שלש מצד זה וארבע מצד זה, כל"ך וסימן "כלך יפה רעיתי ומום אין בך".</p>
<p>ין דכר ונוקבא כליל כחדא⁵² דא כליל תלת מכאן ותלת מכאן ואינון שית ואוקימנא באלין תריין אתוון ס'י⁵³ ין אתכללו תריסר אתוון סליק מנייהו תרי חד לאתר חד וחד לאתר חד:</p>	<p>ין זכר ונקבה כלולים כאחד, זה כולל שלש מכאן ושלש מכאן, והם שש, ובארנו בשתי אותיות אלה ס' ין נכללו שתים עשרה אותיות, הסר מהן שתים, אחת למקום אחד, ואחת למקום אחד.</p>

⁴⁷ שנפתח הם' למטה ונהיה מ' והוא הלידה שהולד יוצא למטה ומ"מ שורש הולד נשאר בה כידוע בסוד עלמא דדיירין ביה שתין ריבוא (יהל אור).

⁴⁸ הוה (יהל אור).

⁴⁹ ואמר כ"ז שמ"ם עיקרה נו"ן (יהל אור).

מ

⁵⁰ שנסתם למטה וגם למעלה, שהיה הפרש בין הוא"ו לנו"ן, **מ**, נסתם ונעשית מ"ם סתומה, וזהו למרבה המשרה. וז"ש אסתימו מבויעין מכל סטריין. והוא הגלות שאף כעיבור אינו, שעייבור מורה על קרוב לזמן הגאולה, כמו חבלי משיח, וכמו ביציאת מצרים שאמר הקב"ה אה"ה זמין אנא לאולדא כו' (אחרי מות סה ע"ב), ועבז"ח שיה"ש נ"ז אבר ס' דא אינו מוליד סתימא איהי ולא קיימא לאולדא כו' (ור"ל בזה שגם במ"ם סתומה נכלל הנון, וא"כ אותיות מ"ן נכלל במס. כ"מ בהעתקות). והנה התחלת אותיות מנצפ"ך הוא בא"ב בכ"ף, וסימון בצדיק, ונו"ן אמצען וקוטבן, ולפיכך נו"ן כליל יתהון. וז"ש דא כליל אתוון אחרנין ואינון כו'. והם כ"לך סעפ"צ, וזהו תלת כו'. ונו"ן הוא באמצען. והנה מנצפ"ך הם ה' וז', כי מ"נ כפולים בה, ששוחקים לצדיקים, לצדיק וצדק. והענין כי אלו ב' כוללין כל המנצפ"ך, ובצדיק וצדק הן ב' כוללים כידוע, ולכן מ"ם ונו"ן מילואן ג"כ מ"ם נו"ן, והן נוקבין ודכורין, והם ב' פעמים צ' לב' צדיקים, ונשחקין כ"א לשנים באותיות שלפניהם ולאחריהם, ל"ס הוא צ', כ"ע צ', ושאר ג' אותיות הוא צפ"ך, והוא מנצפ"ך שלם, וחשבונם ש"ע נהורין, והן הש"ע נהורין, ופ"ר ופ"ה הוא בלא צ', כמ"ש למטה. והנה בד' אותיות שלאחריו הן הכל הכפופין, אבל בג' אותיות שלפניו הכף הוא כפוף ופשוט, ולאשלמא למ"ם כנ"ל, כי המ"ם אתפחת כמ"ש בז"ח פ' יתרו (מא ע"ב). וזה שחזר ואמר כלך סי' כל"ך יפה כו' שבשם כלך הוא שלימה בלא מום, שכולה בה. וידוע שהכפופין והפשוטין הן רזא דחור"ג, וידוע בסוד הדר הוא לכל חסידיו שהיופי הוא בלובן ואודם, כמ"ש דודי צח ואדום כו', וכמ"ש במעשה מרכבה (ז"ח לט ע"ב), וזהו כלך יפה כו'. ואמר זה לסימן שכאן ב' הכפין בה. והנה נשלם כאן מ"ם, אבל שלימות הנון הוא בשאר אותיות מהשמות (יהל אור).

⁵¹ (ס"א את) (נוסף בדפ"ו).

⁵² והענין כי נ' כפופה נוקבא, ו' של מלוי נון הוא דוכרא שנכלל בה, ונון פשוטה מילוי הנון, סיום הנון, כולל שניהם. והן ב' אותיות השלישים משם הויה אדני, שהוא ו' ת"ת הכולל כל שם הויה, וכן נון של אדני. וזהו שנון הוא נוקבא, ווא"ו דכורא. והנה הנון פשוטה התפשט מנון, ונעשה ואו, ואתפשטותיה הוא אתפשטותי' דתפארת, כמש"ל ס"ו, ור"ל הדעת ביסוד, שצורת גוף וברית הוא ו' פשוטה באריכו, ושם נכלל דו"נ. והנה דומה לוא"ו בכתיבתו, ולנו"ן בקריאתו, וזהו כלילת דו"נ, נו"ן והוא בשם הויה ואדני הנ"ל, שוא"ו כולל הו"ה, והוא בכתיבה, ואדני בקריאה, לא כמו שאני נכתב כו' (פסחים נ ע"א). וז"ש למעלה הוא ואו דשמא קדישא אתקין כו', שואו אתקין לנו"ן כנ"ל, והוא וא"ו של שם הויה. והנה אלו ב' אותיות נכלל נון פשוטה. והנה הם כוללים ג' אותיות הנשארות בשמות הו"ה ואדני, והם יה"ה אד"י. וז"ש דא כליל תלת מכאן ותלת מכאן. והנה לפי שהעת לילה שהיא סתומה בכל סטרא, כמו המ"ם סתומא, גן נעול כו', וג' אותיותי' אד"י נכלל ג"כ בניו של הנון, והם ע"א, שהן ע' סנהדרין דילה, וא' ע"ג. וג' אותיות של שם הו"ה הם י' מכאן וב' הה"ן מכאן, והם יאע"הה. וזה השם כולל ג' שמות, שם אה"ה מב' הצדדין, ועם העין הוא ב' שמות הו"ה אדני כנ"ל. והנה ז' אותיות הראשונות הם כל"ך סעפ"צ, והתחלף אות האחרון מזה לזה, והם כל"ך סעפ"ה יאע"צה (יהל אור).

⁵³ ס' (דפ"ו).

<p>כל"ך סעפ"ה יאעוצ"ה, כך נחקקו האותיות, וסוד זה ב[פרשת] כי תצא למלחמה, בפסוק שכתוב "כי יהיה נערה בתולה", נער כתוב, אחר שהסתלק הלילה והבוקר מאיר, אז ה' עולה ונכללת באור עליון, ואז ידעת השחר מקומו, שידע (שודאי) שחר מקומו של ה"א ונכלל בתוכו. בגויה⁵⁶:</p>	<p>כל"ך סעפ"ה יאעוצ"ה, כך נחקקו האותיות, וסוד זה ב[פרשת] כי תצא למלחמה, בפסוק שכתוב "כי יהיה נערה בתולה", נער כתוב, אחר שהסתלק הלילה והבוקר מאיר, אז ה' עולה ונכללת באור עליון, ואז ידעת השחר מקומו, שידע (שודאי) שחר מקומו של ה"א ונכלל בתוכו. בגויה⁵⁶:</p>
<p>ת"ח משה הוה שמשא ובעא לאעלאה לארעא א"ל קב"ה משה כד אתי נהורא דשמשא אתכליל סיהרא</p>	<p>בא וראה, משה היה השמש ורצה להיכנס לארץ, אמר לו הקדוש ברוך הוא, משה כשבא אור השמש, נכללת הלבנה</p>
<p>קנז/א16000:</p>	
<p>בגויה⁵⁷ השתא דאנת שמשא היך יקומון כחדא שמשא וסיהרא [לא] [כד] נהיר סיהרא [אלא] בשעתא דאתכניש שמשא אבל השתא לית אנת⁵⁸ יכיל אי תבעי למנדע מנה⁵⁹ שלח לך אנשים (במדבר יג ב) [לך] לגרמך בגיין למנדע⁶⁰:</p>	<p>בתוכו, כעת שאתה שמש, איך יקומו כאחד שמש ולבנה, הלבנה אינה מאירה אלא בשעה שהשמש מתכנסת, אבל כעת אינך יכול. אם תרצה לדעת ממנה, שלח לך אנשים, לעצמך כדי לדעת.</p>
<p>ת"ח משה אי תימא דהוא לא ידע דלא ייעול לארעא בזמנא דא⁶¹ לאו הכי אלא</p>	<p>בא וראה, משה אם תאמר שהוא לא ידע שלא יכנס לארץ בזמן זה, לא כך,</p>

⁵⁴ שעפ"ה (פע"ח תיקון חצות פרק ג).

⁵⁵ אתוון ורזא דא בכי תצא למלחמה (מוסגר בדפ"ו).

⁵⁶ עתה מפרש והולך הפסוק שלח לך שמשא ולכן היו אוכלים המן משמים ואין פעולה לארץ כמ"ש וישבות המן ממחרת הפסח ויאכלו מעבור הארץ מתלא כו' וז"ש משה (יהל אור).

⁵⁷ ר"ל נהורא דילה וכמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁵⁸ היא (יהל אור).

⁵⁹ לידע כמו שבקשה ואראה אותה שבקש לידע כל עניינה שהוא ענין גדול כמו ידיעת התורה שגבולי' וכל עניינה הן ענייני תורה בת מלך פנימה והקב"ה העתיר לבקשתו ויראהו ה' את כל הארץ כו' וכמו שמפרש והולך ששם היה קרוב ועתה במדבר פארן שלא היה יכול לראותה א"ל ה' שישלח למנדע מינה (יהל אור).

⁶⁰ לא בשביל ישראל. ואף שישראל אמרו נשלחה אנשים לפנינו, מ"מ רצון השי"ת לא היה אלא בשבילי, דבקשתם היה שלא כהוגן, כמ"ש בספרי שם (דברים פ"א) שמשא הוכיחם ע"ז משל כו' נותנו אתה לי לנסיון א"ל הן כו' וברש"י שם (דברים א כב) (יהל אור). השליחות לא היה אלא למנדע מינה (יהל אור), ולא להתחבר אליה. לזה היתה כל הפתיחה כנ"ל וע"י יהושע שהוא פני לבנה סיהרא היתה הנהגתה והנחילם הוא את הארץ וע"י ויאכלו מעבור הארץ דשבת המן נהורא דשמשא (יהל אור). לא בשביל ישראל ואף שישראל אמרו נשלחה אנשים לפנינו מ"מ רצון ה' לא היה אלא בשבילו דבקשתם היה שלא כהוגן כמ"כ בספרי שם שמשא הוכיחם ע"ז משל כו' נותנו אתה לי לנסיון א"ל ה' וברש"י שם (יהל אור).

⁶¹ כמש"ל (קנה ע"ב) ת"ח דהכא ידע משה דאיהו כו' עש"ב. ואע"ג דכתיב יען אשר לא האמנתם כו', וכתוב כן בד' מקומות, ושמה לא תבא על כו', הענין כי ברצונו של השי"ת היה להגדיל פני סיהרא, שיהא אור הלבנה כאור החמה, ויכולין שניהם להאיר, וזה היתה כוונת משה ובקשתו שייכנס לארץ, להאיר לארץ שהיא סיהרא, שתהיה בשלמותה כמו שתהיה, וזה היתה כוונתו בסלע, שאמר השי"ת ודברתם, שהוא הנערה בדיבור ובפיוסא, שהיא בת מלך, ארוסתו דמשה, שעדיין לא זכה משה אליה, והיא סיהרא דל"ל פסק, כמ"ש בר"מ פ' פנחס (רמח ע"ב), ועמ"ש בתיקונים ריש תיקון כ"א בארוכה, וכיון שהכה ירד לסלע מט"ט, ושם בסלע קנך, ששם בדברים לא יוסר עבד, משנה דנער, והיא היתה בימות יהושע, עתה באתי, דל"ל מדילה אלא ההוא חוט דנהיר לה בלילא ואתעבר מינה ביממא, כמ"ש בר"מ פ' פנחס רמ"ח ב' דאיהי גלותא ואתעבר מינה ביממא דאיהו עלמא דאתי, ר"ל כ"ה ג"כ בגלותא, דאנהגא סיהרא דע"ה, אבל ביממא, דאז אנהיג שמשא, כי יבא שילה, אז לא

<p>ידע⁶² והוה בעי למנדע מנה עד לא יסתלק ושלח לאלין ומאלליו (מלאכי) כיון דלא אתיבו מלה כדקא יאות לא שלח זמנא אחרא עד דקב"ה אחזי ליה דכתיב (במדבר כו יב) עלה אל הר העברים הזה וראה את הארץ וכתיב (דברים לד א) ויראהו יי את כל הארץ ולא דא בלחודוי⁶³ אלא כל אינון דזמינין למיקם בכל דרא ודרא כלהו אחזי ליה למשה ואתמר ואוקמוה חברייא⁶⁴:</p>	<p>אלא ידע ורצה לדעת ממנה עד שלא יסתלק, ושלח את המרגלים הללו. כיון שלא השיבו דבר כראוי, לא שלח פעם אחרת, עד שהקדוש ברוך הוא הראה לו שכתוב "עלה אל הר העברים הזה וראה את הארץ", וכתוב "ויראהו ה' את כל הארץ", ולא זה בלבדו אלא כל אלו שעתידים לעמוד בכל דור ודור, כולם הראה למשה ונתבאר ופרשוה החברים (ספרי וזאת הברכה טז).</p>
<p>כיון דשארי משה למשלח מה אמר לון (במדבר יג כ) היש בה עין וכי מה הוא דקאמר ואי תימא דלא ידע אלא (לקמן יימא מלה אבל הכא) [הכי]⁶⁵ אמר משה אם יש בה עין הא ידענא⁶⁶ דאנא איעול לתמן מאי עין דא אילנא דחי⁶⁷ ותמן לא הוה אלא בנ"ע דארעא⁶⁸ אמר אם יש בה עין דא אנא איעול לתמן ואי לא לאו אנא יכיל למיעל:</p>	<p>כיון שהתחיל משה לשלח, מה אמר להם "היש בה עין", וכי מהו שאמר, ואם תאמר שלא ידע אלא (לפנינו יאמר דבר אבל כאן) כך אמר משה "אם יש בה עין", הרי ידעתי שאני אכנס לשם. איזה עין, זה עין החיים, ושם לא היה אלא בגן עדן שבארץ. אמר אם יש בה עין זה, אני אכנס לשם, ואם לא, לא אוכל אני להכנס.</p>
<p>אמר רבי חייא כתיב (במדבר טו לב) וימצאו איש מקושש עצים ביום השבת מאן</p>	<p>אמר רבי חייא כתוב "וימצאו איש מקושש עצים ביום השבת", איזה</p>

תנהיג ולא נהרא סיהרא דע"ה כלל. ואמר שם אבל סיהרא דען החיים כו' דל"ל פסק והיא אנהיר גם ביממא ועליה אתמר והיה אור הלבנה כו'. ורצון השי"ת שיתוקן ע"י משה, ולא היה גלות כלל, והוא הנהגת שמשא, ומ"מ ישראל היו גרמתו, כיון שחטאו במי מריבה, לא היו ראויים להנהגה זאת, אצא שמ"מ משה יתקנם, ובא ע"י לכלל כעס וטעות, וע"ר דבהו גרמו ליה, שהיו שותפותא דע"ה טו"ר, עד דיתמחון מעלמא, ואז וישכון ישראל בטת בדד כו'. והנה גם דור המדבר היו ראויים לכנוס עם משה, אלא כיון דנחיתו לדרגא דנוק' ושאלו בשרא, ידע משה דלא יכול להנהיגם עוד, לכך אמר משה הרגני כו' כמש"ש ס"פ בהעלותך (קנו ע"א), וזהו גרמתם, וגרמו ליה ללטי' גרמי' כמש"ש. וכן בסלע כיון שמתו דור המדבר היו ראויים, ונתקלקלו במריבה. וז"ש ויקציפו כו', וירע למשה בעבורם, ויתעבר ה' בי למענכם. וע"ר גרמו ליה וכמ"ש בתיקונים (יהל אור).

⁶² ידע בודאי שלא יכנס (מ"מ).

⁶³ כמ"ש בספרי שם ויראהו ה' את כל הארץ את הגלעד עד דן ואת כו', את הגלעד מלמד שהראהו בה"מ כו', עד דן מלמד שהראהו כו', ואת כל נפתלי כו', את ברק כו', ואת גדעון כו', דוד כו', בקעת ירחו מלמד שהראהו גוג כו', עיר התמרים מלמד שהראהו ג"ע כו', עד צוער מלמד שהראהו גיהנם כו' עש"ב. וז"ש ואוקמוה חברייא (יהל אור).

⁶⁴ ע"י הערה בסוף הספר.

⁶⁵ "וכי מה הוא דקאמר ואי תימא דלא ידע אלא (לקמן יימא מלה אבל הכא) הכי" (נמחק ביהל אור).

⁶⁶ ומפרש והולך עין שהוא עין החיים, ובזה יודע כי הארץ וישראל יתנהגו בעין החיים, ויכולים להתנהג בשמשא וסיהרא כנ"ל, דאע"ג דכבר ידע שלא יכנס, מ"מ אם היה בה עין, יכולים הם להתקן כנ"ל. ובזה יודע דרגא דילהון האיך ישיבו להם תשובה, שאף שאמר לו הקב"ה, מ"מ ידוע שכל דבריו הם על תנאי, רגע אדבר כו' ונחמתי (ירמיה יח ז), לכך שלח אותם, ושלח ביהושע נהירו דשמשא כמש"ל (יהל אור).

⁶⁷ ז"א (מ"מ).

⁶⁸ דארץ בכללו הוא מלכות ובה ע"ס כוללת הכל והנה ג' נקודין בה כמ"ש בפרשת תצוה קפד ע"ב בסוד חולם שורק חירק ג' נקודין דכוללין כל אורייתא כמש"ש והוא הפה והטבור ונקודת ציון שבה כסדר ג' נקודין הנ"ל ובמקום אלו הג' הנקבה מתגלת כידוע בסוד שם של י"ב, והכל בקו האמצעי שכולל ב' הקצוות חו"ג, ולכן נכלל שם ז"נ והן בדעת בג"ר בת"ת בג' אמצעים ביסוד בג' אחרונות והנה ציון נקודת חירק כנ"ל וכל א"י סובב אותה ונק' שם אדנ"י י' נקודת ציון בת עין הר הבית וכל בית המקדש נ' גופא דשכינתא ירושלים ד' צדק ילין בה א"י כולה א' וג"ע הוא טבורא, נקודת שורק, דשם הוא ו' ונקודה בתוכו, והיא שוה, ושם עלמין שקילין כחדא, ולכן עין החיים נטוע בתוכה, שאין שם שטן, ולא פגע רע, והוא נהירו דאמא לבא שם כו' (יהל אור).

<p>עצים הכא⁶⁹ ומאן הוא דא⁷⁰ אלא דא צלפחד⁷¹ והוה דייק על אלן אילנין הי מנייהו רב על אחרא ולא חשש ליקרא דמאריה ואחלה שבת לשבת הה"ד (במדבר כז ג) כי בחטאו מת בחטאו ו' מת:</p>	<p>עצים כאן, ומה הוא זה. אלא זה צלפחד, והיה מדקדק על העצים הללו, איזה גדול מהאחר, ולא חשש לכבוד רבונו, והחליף שבת לשבת, זהו שכתוב "כי בחטאו מת", בחטאו ו' מת.</p>
<p>(ורוא דכלא ודאי מקושש עצים) בגין כך הוה דיניה סתים⁷² ולא אתפרש דיניה כדינין אחרנין בגין דמלה דא בעי בחשאי וסתים ולא גלייא וע"ד לא אתמר באתגלייא וקב"ה עבד יקר ליקריה:</p>	<p>(וסוד הכל ודאי מקושש עצים), בגלל זה היה דינו סתום, ולא התפרש דינו, כדינים אחרים, משום שדבר זה צריך בחשאי ונסתר, ולא גלוי, ועל זה לא נאמר בגלוי, והקדוש ברוך הוא עשה כבוד לכבודו.</p>
<p>רבי יוסי אמר שאר עצים⁷³ בהדי שבת הוה מקושש וקביל עונשא לפום שעתא ואתכפר חוביה וע"ד אתקשי משה בדינא דבנתא דלא ידע אי אתכפר למהוי לבנתיה חולק ואחסנא אי לאו כיון דדכר שמויה⁷⁴ קב"ה [דצלפחד] ודכתיב (במדבר כז ז) כן בנות צלפחד דוברות אתידע דהא אתכפר חוביה:</p>	<p>רבי יוסי אמר שאר העצים יחד עם שבת היה מקושש, וקבל עונש לפי שעה, והתכפר חטאו, ועל זה התקשה משה בדין הבנות, שלא ידע אם התכפר להיות לבנותיו חלק ונחלה אם לא, כיון שהקדוש ברוך הוא הזכיר שמו [של צלפחד], שכתוב כן בנות צלפחד דוברות נודע שהתכפר חטאו.</p>
<p>ת"ח ב' אילנין אינון חד לעילא וחד לתתא בדא חיין ובדא מותא מאן דאחלה לון גרים ליה מותא בהאי עלמא ולית ליה חולקא בההוא עלמא וע"ד אמר שלמה (משלי כה טז) דבש מצאת אכול דייך וגו':</p>	<p>בא וראה שני עצים הם, אחד למעלה ואחד למטה, בזה חיים ובזה מות, מי שמחליפם גורם לו מות בעולם הזה ואין לו חלק לעולם הבא, ועל זה אמר שלמה "דבש מצאת אוכל דייך וגו'".</p>

⁶⁹ ר"ל מאין היה להם במדבר ללקוט עצים (יהל אור).

⁷⁰ ר"ל מי הוא האיש ומי העצים (יהל אור).

⁷¹ כמ"ש (שבת צו): דכתיב אבינו מת במדבר, וילפינן ג"ש במדבר במדבר, וכתיב בחטאו מת מ' שהיה מיוחד לבד בחטאו, ולא מצאנו מיוחד רק המקושש והמגדף, והמגדף מפו' שהיה בן איש מצרי. ור"ל בזה דממנו מוכח גם העצים, כמו שמפרש והולך בחטאו ו' מת. ואמרו הוה דייק על כו' ואחלה כו'. דאחלה ע"ה בעץ החיים, כמ"ש בז"ח פ' בראשית י"ז י"ח (יח ע"ב) ר' ברוקא אמר הוא נצטווה כו' אר"ש אחלה שולטנא בפולחנא אר"א כמה דאת אמר אל תמר בו אל תמירני בו. וע"ל ס"פ אמור (קו ע"א) ת"ח דהא ב"נ לא ידעין ולא מסתכלין ולא משגיחין כו' עש"ב. וז"ש למטה ת"ח תרין אילנין אינון כו' לכן נידון צלפחד במיתה. ואמר הי מינייהו רב כו'. זהו ההתחלפות. וכמ"ש למטה מאן דאחלה לון גרים כו' ארון ותורה בחד קיימא תורה עקרא ארון ביתא. ואמר ואחלה שבת לשבת. דא' ליל שבת, וא' יום שבת, כמ"ש בפ' בראשית (ה ע"ב), דלכן כתיב פעם בלשון זכר כל העושה בו מלאכה יומת, ופעם כתיב מחלליה כו'. וכמ"ש במכילתא (פ' תשא) אין לי אלא יום השבת, לילה מנין ת"ל מחלליה, וז"ש הה"ד כי כו'. והוא דומה לחטא אדה"ר דאחלה עה"ח ו' דהוא אילנא דחיי. וע"ל ס"פ במדבר קכ"א דוא"ו אילנא דחייא הוא כו' (יהל אור).

⁷² ר"ל שלא אתפרש החטא ואתלבש בעצים ולא אתפרש בפירוש כמו שמפרש והולך בגין דמלה דא בעי כו' וקב"ה עבד כו'. ר"ל שיקריה הוא שמו, כסה בלבוש, בתורה, יקר יקריה. והוא סוד אור לבוש, התורה בכרסיא, כמ"ש בפ' בראשית (כג ע"א) ובתז"ח (מא ע"ג) בארוכה. ור"ל שחשש לכבוד שמו ולא גילהו, וכמ"ש בז"ח שם (יח ע"ב) ת"ר כשחלה רשב"י כו' כו'. ר"ל כמ"ש (פסחים דף נ ע"א) לעלם כתיב, והיינו דכתיב פן יהרסו אל ה' לראות ונפל ממנו רב, מאי ונפל ממנו רב, הכי גמרנא האי חברא דאורי שמא קדישא לכלא, הוא נפיל ונתפס בההוא חובא יתיר מינייהו, דכתיב ונפל ממנו רב, הרב נופל ונתפס באותו עון. וז"ש כאן ולא חשש ליקרא דמארי'. שגם הלימוד והדיוק ביה הוא פגם ביקרא דמארי' כנ"ל. ואמרו אחלה שבת לשבת. ר"ל דז"ש ביום השבת, דעצים של יום השבת היה מקושש (יהל אור).

⁷³ ע' שרים (רח"ו).

⁷⁴ (דצלפחד) (נוסף בדפ"ו, ולא לקמן).

<p>ארון ותורה בחד קיימי תורה עקרא ארון ביתא וע"ד ארן חסר בלא וא"ו בכל אתר ארן הברית ארן העדות בכל אתר אהרן דרועא ימינא בר בחד דכתיב (במדבר ג לט) [כל פקודי הלויים] (אלה הפקודים) אשר פקד משה ואהרן נקוד לעילא:</p>	<p>ארון ותורה באחד עומדים, תורה העיקר, הארון הבית, ועל זה ארן חסר בלי וא"ו בכל מקום, ארן הברית ארן העדת בכל מקום. אהרן זרוע ימין פרט לאחד שכתוב "כל פקודי הלויים אשר פקד משה ואהרן" נקוד למעלה.</p>
<p>א"ר יצחק משה אילנא דחיי נקט וע"ד בעא למנדע אי הוה [שכית] (שריא) בארעא אי לאו ובג"כ אמר והיש בה עץ אם אין והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ (במדבר יג כ) דהא אילנא דחיי אתחמד לכלא ואינון לא אייתאיו אלא ענבים ורמונים ותאנים באילנא אחרא תליין ואחידין⁷⁵:</p>	<p>אמר רבי יצחק, משה נקט עץ החיים, ולכן רצה לדעת אם היה מצוי בארץ אם לא, ולכן אמר "היש בה עץ אם אין והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ", שהרי עץ החיים נחמד לכל, והם לא הביאו אלא ענבים ורמונים ותאנים, באילן אחר תלויים ואחוזים.</p>
<p>ת"ח שלח לך אנשים (במדבר יג ב) בניגך רבי יהודה פתח (משלי כה יג) כצנת שלג ביום קציר ציר נאמן לשלחיו ונפש אדוניו ישיב כצנת שלג ביום קציר דאהני לגופא ולנפשא:</p>	<p>בא וראה "שלח לך אנשים" בשבילך, רבי יהודה פתח "כצנת שלג ביום קציר ציר נאמן לשולחיו ונפש אדוניו ישיב", כצנת שלג ביום קציר שמהנה את הגוף ואת הנפש.</p>
<p>ציר נאמן לשלחיו אלו כלב ופנחס דהוו שליחי מהימני לגבי יהושע ונפש אדוניו ישיב דאהדרו שכינתא לדיירא בהו בישראל ולא אסתלקא מנייהו:</p>	<p>"ציר נאמן לשולחיו" אלו כלב ופנחס שהיו שליחים נאמנים ליהושע, ונפש אדוניו ישיב, שהחזירו שכינה לדור בהם בישראל ולא הסתלקה מהם.</p>
<p>ואלין דשדר משה גרימו בכייה לדרין בתראין וגרימו לאסתלקא מישראל כמה אלף ורבבן וגרימו לסלקא שכינתא מארעא מבינייהו דישראל אינון דשדר יהושע ונפש אדוניו ישיב:</p>	<p>ואלו ששלח משה, גרמו בכיה לדורות אחרונים, וגרמו להסתלק מישראל כמה אלפים ורבבות, וגרמו לסלק שכינה מהארץ מבין ישראל, אותם ששלח יהושע ונפש אדוניו ישיב.</p>
<p>רבי חזקיה ור' ייסא הוו אזלי בארעא אמר רבי ייסא לר' חזקיה חמינא באפך דהרהורא אית בגוונך אמר ליה הא ודאי האי קרא אסתכלנא ביה כיון דאמר שלמה (קהלת ג יט) כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה מקרה⁷⁶ אחד ולהם (לכל) וגוי ותנינן דכל מלוי דשלמה מלכא כלהו סתימין מדרגין דחכמתא אי הכי האי קרא אית ביה לאסתכלא דהא פתחא לאינון דלאו בני</p>	<p>רבי חזקיה ורבי ייסא היו הולכים בדרך, אמר רבי ייסא לרבי חזקיה, אני רואה בפניך שבתוכך יש הרהור, אמר לו הרי ודאי, בפסוק זה הסתכלתי בו, כיון שאמר שלמה "כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה מקרה אחד להם וגו'", ושנינו שכל דברי שלמה המלך כולם נסתרים, מדרגות החכמה, אם כך בפסוק זה יש להסתכל, שהרי נמצא בו פתח לאותם שאינם בני</p>
<p>קנז/ב</p>	

⁷⁵ כי מינים אלו בנוקבא (רח"ו).
⁷⁶ ומקרה (דפ"ו).

<p>מהימנותא אשתכח ביה א"ל ודאי הכי הוא⁷⁷ ואית ביה⁷⁸ למנדע⁷⁹ ולאסתכלא:</p>	<p>האמונה. אמר לו ודאי כך זה, ויש בו לדעת ולהסתכל.</p>
<p>אדהכי חמו חד ב"נ דהוה אתי⁸⁰ שאל לון מייא דהוה צחי⁸¹ והוה לאי בתוקפא דשמשא אמרו ליה מאן את אמר לון יודאי אנא ואנא לאי וצחינא אמרו לעית באורייתא אמר לון עד דאנא עמכו⁸² במלין אסלק להאי טורא ותמן אסב מייא ואשתי אפיק רבי ייסא חד זפירא מלי מיינ ויהב ליה ובתר דשתהו אמר נסלק⁸³ עמך למייא (בתר דשתה) סליקו לטורא ואשתכחו חד חוטא דמייא דקיק ומלי קטפורה חד:</p>	<p>בין כך ראו אדם א' שהיה בא ובקש מהם מים שהיה צמא ועיף מחוזק השמש. אמרו לו, מי אתה. אמר להם, יהודי אני, ואני עיף וצמא. אמרו עסקת בתורה. אמר להם עד שאני אתכם בדברים אעלה להר הזה, ושם אקח מים ואשתה. רבי ייסא הוציא כלי אחד מלא מים ונתן לו, אחר ששתה אמר נעלה אתך למים. עלה להר ונמצאו חוט מים דקיק, ומלאו נאד אחד.</p>
<p>יתבו אמר לון ההוא ב"נ השתא שאילו דהא אנא אשתדלנא באורייתא על ידוי דחד ברי דאנא עיילית ליה לבי רב ובגיניה רווחנא באורייתא:</p>	<p>ישבו, אמר להם אותו האדם כעת תשאלו, שהרי אני השתדלתי בתורה על ידי בני אחד, שאני הכנסתיו לבית רב, ובגללו הרווחתי בתורה.</p>
<p>אמר רבי חזקיה אי על ידא דברך טב הוא אבל מלה דאנן ביה אנא חמינא דלאתר אחרא⁸⁴ בעי לאסתלקא אמר ההוא ב"נ אימא מלך דלזמנין באפרקסתא דענייא תשכח מרגניתא:</p>	<p>אמר רבי חזקיה אם על ידי בנך טוב הוא, אבל הדבר שאנו בו, אני רואה שלמקום אחר רוצה לעלות. אמר אותו האדם, אמור דברך, שלפעמים בתרמיל העני תמצא מרגלית.</p>
<p>א"ל האי קרא דאמר שלמה סח ליה אמר ליה (וכי) כמה⁸⁵ אתון⁸⁶ פרישן משאר בני נשא דלא ידעי אמרו ליה ובמה⁸⁷ אמר לון על דא אמר שלמה⁸⁸ האי קרא ולא אמר האי מגרמיה כשאר אינון מלין אלא אהדר אינון מלין דטפשיאי עלמא דאמרי כך:</p>	<p>אמר לו, פסוק זה שאמר שלמה סח לו, אמר לו וכי (כמו) במה אתם נפרדים משאר בני אדם שלא יודעים. אמרו לו ובמה, אמר להם על זה אמר שלמה פסוק זה, ולא אמר זה מעצמו, כשאר אותם דברים, אלא חזר על אותם דברים של טפשי העולם שאומרים כך.</p>

⁷⁷ ר"ל שודאי אמת שיש כאן פתחון פה למינים, דעל מה דתנינן דכל מלוי דשלמה לא היה צריך להסכמתו (יהל אור).

⁷⁸ ליה (יהל אור).

⁷⁹ ר"ל שצריך למנדע האי קרא על אמתתו, אם קדם לו ידיעה, ואם לאו צריך לאסתכלא ביה (יהל אור).

⁸⁰ רבי חגי היה כדמסיק. ומשום דמסיים בענין המרגלים מביא ענין זה בכאן (רמ"ז).

⁸¹ אמר כל זה מפני שאחד מהדברים המופתים למכחישי ההשגחה הוא בראותם כי שוה האדם לבהמה במקרי העולם רעב וצמאון וזולתם, ולכן שאלוהו מי הוא, אולי גוי היה שאין מותרם מן הבהמה, ובאומרו להם שהיה יהודי וצמא, כדי שלא יאריכו עמו בדברים לעכבו ממצוא מים, חזרו ושאלוהו אם היה למדן, כי היה רצונם לתת לו המים שהיה בידם, ואילו היה עם הארץ שמא לא יתנום לו, על דרך מה שאמר רבי, אוי לי שנתתי פתי לעם הארץ. ועוד אפשר שרצו לרמוז שאילו היה תלמיד חכם לא יבוא לידי אותו צער, כי השגחת ה' על לומדי תורה לשמה (רמ"ז).

⁸² דמחמת נחיצותו לשתות, בקש מהם דיכול ליעול בהר, וכוונתו שלא ליהנות מתורה (יהל אור).

⁸³ שהוא ידע מקום מים שם (יהל אור).

⁸⁴ לישאל לאחר, ור"ל רשב"י (יהל אור).

⁸⁵ במה (דפ"ו).

⁸⁶ ר"ל כמה פרושים אתם מעמי הארץ, שאין אתם יודעים את שיחתם ומדרגתם כלל (יהל אור).

⁸⁷ ר"ל היאך אתה מכיר בנו (יהל אור).

⁸⁸ ר"ל על אותן ע"ה כמו שמפרש והולך (יהל אור).

<p>ומאי אמרי (קהלת ג יט) כי מקרה האדם ומקרה הבהמה וגו' טפשאי דלא ידעי ולא מסתכלן בחכמתא אמרי דהאי עלמא אויל במקרה וקב"ה לא אשגח עלייהו אלא מקרה האדם ומקרה הבהמה [מקרה]⁸⁹ אחד וגו':</p>	<p>ומה אומרים, "כי מקרה האדם ומקרה הבהמה וגו'", טפשים שלא יודעים ולא מתבוננים בחכמה אומרים שהעולם הזה הולך במקרה, והקדוש ברוך הוא לא משגיח עליהם, אלא "מקרה האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד וגו'".</p>
<p>וכד שלמה אסתכל באלין טפשאין דקאמרי דא קרא לון בהמה דאינון עבדין גרמייהו בהמה ממש⁹⁰ בנין דאמרי מלין אלין ומנלן קרא דעליה⁹¹ אוכח דכתיב (קהלת ג יח) אמרתי אני בלבי על דברת בני האדם לברם⁹² האלהים ולראות שהם⁹³ בהמה המה להם אמרתי אני בלבי וחיבינא בהאי לאסתכלא על מה על דברת בני האדם על ההוא מלה דטפשותא דאינון אמרי לברם האלהים בלחודייהו ולא יתחברון בהדי בני נשא ואחרנין (אחרי) דאית לון מהימנותא ולראות שהם בהמה המה להם ולראות בהו אינון בני מהימנותא שהם בהמה ממש ודעתייהו כבעירא:</p>	<p>וכששלמה הסתכל בטפשים הללו שאומרים את זה, קרא להם בהמה, שהם עושים עצמם בהמה ממש, משום שאומרים דברים אלו. ומנין לנו, הפסוק שעליו מוכיח, שכתוב "אמרתי אני בלבי על דברת בני האדם לברם האלהים ולראות שהם בהמה המה להם", אמרתי אני בלבי, וחשבתי בזה להסתכל על מה, על דברת בני האדם, על אותו דבר טפשות שהם אומרים, לברם האלהים, לבדם ולא יתחברו יחד עם בני אדם אחרים, שיש להם אמונה, "ולראות שהם בהמה המה להם", ולראות בהם אותם בני אמונה שהם בהמה ממש, ודעתם כבהמה.</p>
<p>המה להם בלחודייהו ולא לאעלאה לבני מהימנותא בדעתא דטפשותא דא וע"ד המה להם ולא ולאחרנין (לאחרי) ומה דעתא דלהון כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה מקרה⁹⁴ אחד לכלם וגו' תיפח רוהיהון דאינון בעירי אינון טפשא⁹⁵ אינון מחוסרי</p>	<p>"המה להם", בלבדם ולא להכניס את בני האמונה בדעת וטפשות זו, ועל כך המה להם ולא לאחרים. ומה דעתם, כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד לכלם וגו', תפח רוחם שהם בהמות והם טפשים או מחסרי</p>

⁸⁹ ומקרה (דפ"ו).

⁹⁰ כמ"ש למטה ודעתייהו כבעירא. ועי' סוף תיקון מ"ה ותיקון מ"ו (יהל אור).

⁹¹ פסוק שלמעלה מזה (יהל אור).

⁹² שהבדילים והנהיגם בלחודייהו (יהל אור).

⁹³ אינון (יהל אור). ור"ל להראות. ור"ל שאמרתי להראות אותן לבני מהימנותא, שהם בהמות, כדי שלא יתערבו בהן וילמדו מעשיהם. וז"ש "המה להם ולא לאחרא". ואמר "ולא לאעלאה לבני מהימנותא" כו' (יהל אור).

⁹⁴ ומקרה (דפ"ו).

⁹⁵ אמר ג' דרגין שחסרין נר"ן מלמטה למעל'. בהמה ידוע. ודעת, התורה, ידוע. ומהמנותא נק' הכסא, כמ"ש בריש היכלות, ושם אמונת ישראל. ונגד ג' דברים כי מקרה כו' ומקרה כו' ומקרה אדם ובהמה, יצירה ועשיה, ומקרה אחד שכוללם בבריאה, שותף הג' דכולל ג"ר. והן ג' אלהים הידועים בבניה. וזו"נ ג' עלמין הנ"ל. והוא הנהגת הטבע, אבל הכל אלהים שופטים והשגחה, כי אין אדם נוקף כו' (חולין ז ע"ב), ואפי' ציפרא קלא לית מתציד כו' (ירושלמי שביעית פ"ט סוף ה"א), אלא שהטבע הוא השליח, כי נגזר על זה להעשיר וזה להעני, שולח הש"ת שזה יאבד וזה ימצא, ואין עושה נס שיברא ממון, ומזה יפרח הממון לשמים, וזהו הטבע והוא ד"מ שמלך יושב בבית מלכותו ורואה מרחוק את כל אדם בצד א', ובהמה בצד אחר, והוא שולח לאדם מזונותיו חטים ע"י תחבולות, ע"י גלגלים וחבלים ושאר הדברים עד שמגיע אליו. וכן לבהמה שעורין. והם אינון רואין רק הסיבה הקרובה להם, וסוברים שזה הסיבה הוא מעצמו. ועוד לו רשת פרוסה להביא אותם על מקום הליכתם, וכשהגיע עתם מושך משם הרשת ונלכד בצוארו ומת. והסכל מדמה בדעתו שמקרה קרה לו וגם זה הוא ע"י טבע שמסבב לו מאכל רע, וכמ"ש (חגיגה ד ע"ב ה ע"א) דמשגרא תנורא קדחה כו'. והן הכל נסים נסתרים. ונסים נגלים נעשין ע"י שם הויה כידוע. ונגד זה אמר ג' דברים "ווי לון כו', לון לרוחא" שהוא האדם, אבל בנשמה א"א לומר ווי שהיא אינה חוטאה אלא מסתלקת מיניה,

<p>מהימנותא ווי לון ווי לנפשייהו טב להו דלא ייתון לעלמא:</p>	<p>אמונה, אוי להם אוי לנפשם, טוב להם שלא יבואו לעולם.</p>
<p>ומה אתיב לון שלמה על דא קרא אבתריה ואמר ומי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ ומי⁹⁶ יודע באינן טפשי דלא ידעי ביקרא דמלכא עלאה ולא מסתכלי באורייתא רוח בני האדם העולה היא למעלה לאתר עלאה לאתר⁹⁷ יקר לאתר קדישא לאתזנא⁹⁸ מנהירו עלאה מנהירו⁹⁹ דמלכא קדישא¹⁰⁰ למהוי צרורא בצרורא דחיי¹⁰¹ ואשתכחת קמי מלכא קדישא¹⁰² עולה תמימה ודא הוא (ודאי היא העולה) העולה היא למעלה:</p>	<p>ומה השיבם שלמה, על זה הפסוק אחריו ואמר, "ומי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ", מי יודע באותם טפשים שלא יודעים בכבוד המלך העליון, ולא מסתכלים בתורה, רוח בני האדם העולה היא למעלה למקום עליון, למקום נכבד, למקום קדוש, להזון מאור עליון מאור המלך הקדוש, להיות צרור בצרור החיים, ונמצא לפני המלך הקדוש עולה תמימה, וזוהי העולה היא למעלה.</p>
<p>ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ [ולאן] לההוא אתר דהוה [כל] [אבל] ב"נ¹⁰³ דכתיב ביה (בראשית טו) בצלם אלהים עשה את האדם וכתוב (משלי כ כז) נר יי נשמת אדם:</p>	<p>ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ, ולא לאותו מקום שהיה כל אדם שכתוב בו "בצלם אלהים עשה את האדם", וכתוב "נר ה' נשמת אדם".</p>
<p>היך אמרי אינן טפשי דלאו מבני מהימנותא ורוח אחד [לכל] [להם] (קהלת ג יט) תיפח רוחיהון¹⁰⁴ עליהו כתיב (תהלים לה ה) יהיו כמוץ לפני רוח¹⁰⁵ ומלאך יי דוחה אלין ישתארו בניהם לאינן דרגין תתאין ולא יסתלקון לדרי דרין:</p>	<p>איך אומרים אותם טפשים שאינם מבני האמונה ורוח אחד לכל, תיפח רוחם, עליהם כתוב "יהיו כמוץ לפני רוח ומלאך ה' דוחה" אלה ישארו בגיהנם לאותן דרגות תחתונות, ולא יעלו לדורי דורות.</p>
<p>עליהו כתיב (תהלים קד לה) יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את יי הללויה:</p>	<p>עליהם כתוב "יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את ה' הללויה".</p>

לכן אמר "טב להו כו", כי זה כוונת הבריאה, ויהי נועם ה' כו' ומעשי ידינו כוננה כו', כמ"ש בריש רות ע"ש (יהל אור).

⁹⁶ מי (דפ"ו).

⁹⁷ ג' דרגין דבי"ע מלמעלה למטה על נר"ן (יהל אור).

⁹⁸ ג' לשונות אלו נגד נר"ן דבי"ע (רח"ו). מג' דאצילות דמקננין בהם ג"כ כסדר הנ"ל (יהל אור).

⁹⁹ בינה (רח"ו).

¹⁰⁰ ז"א (רח"ו).

¹⁰¹ מלכות צרור החיים (רח"ו).

¹⁰² הוא דבר אחר ופי' אחר, דהיא עולה תמימה כו'. ונגד אלו ב' פירושים אמר ודאי היא העולה העולה היא למעלה (יהל אור).

¹⁰³ ור"ל בהמה ממש ולסיים אבל ב"נ דכתיב כו' האיך אמרי כו' (יהל אור).

¹⁰⁴ שיש להם רוח האדם, ויהי' כבהמה כמו דאינן אמרין (יהל אור).

¹⁰⁵ ר"ל ההוא רוח דכולל כל רוחות. ומלאך ה' הוא נשמתא מזלא כידוע, והוא דוחה, דלא סליק לטינרא עילאה. והנפש נכרתה, שבה הכרת, כמ"ש ונכרתה כו', והוא ירידתה לאבדון כמ"ש והאבדתי את כו', וכמ"ש בז"ח רות דמשם לא סליק. וז"ש "אלין ישתארו כו' עליהו כתיב" כו'. וז"ש "ברכי נפשי" כו'. ואמר חטאים ורשעים נגד הגוף והנפש, דאיהי שתופא דגופא, ונגד זה אמר ברכי נפשי כו' וכל קרבי כמ"ש בפ' ויקהל (קצט ע"ב) בעוד דנפשי בגופא יחדיו כו'. וכן אמר בסודם רעים וחטאים לה' מאד, ד' דרגין הנ"ל, מאד הוא נשמתא דשם ובכל מאדך, ובכל לבבך הוא הרוח דבי' (יהל אור).

<p>אתו רבי חזקיה ורבי ייסא ונשקו רישיה אמרו ומה כל כך הוה עמך ולא ידענא זכאה האי שעתא דאערענא בך</p>	<p>באו רבי חזקיה ורבי ייסא ונשקו ראשו, אמרו ומה כל זה היה אתך ולא ידענו, אשרי השעה הזו שפגשנו אותך.</p>
<p>קנח/א</p>	
<p>תו אמר וכי על דא בלחודוי [תוה] (הוה) שלמה והא באתר אחרא אמר כגוונא דא:</p>	<p>עוד אמר, וכי על זה בלבד תמה שלמה, והרי במקום אחר אמר כדוגמא זה.</p>
<p>פתח ואמר (קהלת ט ג) זה רע בכל אשר נעשה תחת השמש זה רע ודאי¹⁰⁶ מאי זה רע ודא הוא מאן דאושיד זרעא בריקניא וחביל אורחוי בנין דהאי לאו מדוריה בקב"ה ולא יהא ליה חולקא בעלמא דאתי הה"ד (תהלים ה ה) כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע על דא אמר זה רע דלא יהא ליה מדורא לעילא:</p>	<p>פתח ואמר "זה רע בכל אשר נעשה תחת השמש", זה רע ודאי. מהו זה רע, זהו מי ששופך זרע בריקנות ומחבל דרכיו, משום שזה אין מדורו בקדוש ברוך הוא, ולא יהיה לו חלק לעולם הבא. זהו שכתוב "כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע", על זה אמר זה רע, שלא יהיה לו מדור למעלה.</p>
<p>כי מקרה¹⁰⁷ אחד לכל וגם לב¹⁰⁸ [בני] האדם מלא רע (קהלת ט ג) (בנין דא) והוללות בלבבם בחייהם (שם) שטותם¹⁰⁹ תקיע בלביהו ואינון מחוסרי מהימנותא ולית לון חולקא בקב"ה¹¹⁰ ובאינון בני מהימנותא לאו בעלמא דין ולא בעלמא דאתי הה"ד (שם) ואחריו אל המתים¹¹¹:</p>	<p>"כי מקרה אחד לכל וגם לב בני האדם מלא רע (לכן) והוללות בלבבם בחייהם" שטות תקועה בלבבם, והם מחוסרי אמונה, ואין להם חלק בקדוש ברוך הוא ובאותם בני אמונה, לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, זהו שכתוב ואחריו אל המתים.</p>
<p>ת"ח קב"ה אזהר לבני עלמא ואמר (דברים ל יט) ובחרת בחיים למען תחיה (בהאי¹¹² עלמא ובעלמא דאתי) וחיין דההוא עלמא נינהו:</p>	<p>בא וראה, הקדוש ברוך הוא מזהיר לבני העולם ואמר "ובחרת בחיים למען תחיה" [בעולם הזה ובעולם הבא], והחיים של אותו עולם הם.</p>
<p>אינון חייבין¹¹³ מחוסרי מהימנותא מאי קא אמרי כי מי אשר יבחר וגו' (קהלת ט ד) אע"ג דיבחר¹¹⁴ בר נש בהאי עלמא וס"א בההוא עלמא כמה דאמר לאו הוא כלום¹¹⁵ דהא מסירא דא בידנא (שם) אל כל החיים</p>	<p>אותם רשעים מחוסרי אמונה מה הם אומרים. "כי מי אשר יבחר וגו'", אף על גב שיבחר אדם בזה העולם [באותו עולם], כמו שאמר לא כלום הוא, שהרי מסור זה בידינו, "אל כל החיים יש בטחון", ומסור הוא בידיהם, "כי לכלב חי הוא טוב מן האריה המת", איך יהיה לנו חיים באותו עולם, ועל</p>

¹⁰⁶ ור"ל זהו הרע בכל אשר כו' הגרוע שבכל ב"א והרע שבהן. ואמר "מאי זה רע" כו'. ר"ל דקראו רע להורות דל"ל כו' (יהל אור).

¹⁰⁷ ר"ל דהוא אומר כן (יהל אור).

¹⁰⁸ שנמשכין שאר ב"א אחריו (יהל אור).

¹⁰⁹ שטותא (דפ"ו).

¹¹⁰ דכתיב "מלא רע" (יהל אור).

¹¹¹ ר"ל שהולכין אחריו, אחר הרע שממנו למדו. ואמר "לא בעלמא הדין" כו'. כמ"ש (ברכות י"ח) החיים כו' שאפי' במיתתן כו' ורשעים אפי' כו' (יהל אור).

¹¹² ר"ל דב' פעמים אמר חיים כאן, ומפרש והולך "וחיים דההוא עלמא נינהו". ר"ל דרישא בחיים דעוה"ב הוא, ורצונו בזה לפרש הקרא דכאן כי מי כו', דלעה"ב הוא כמו שמפרש והולך (יהל אור).

¹¹³ ר"ל כ"ז הפסוק כי כו' הכל מאמרם (יהל אור). דחייבין (דפ"ו).

¹¹⁴ דריש הכתיב, ור"ל אע"ג שיבחר האדם בחיים כמו שאמר הקב"ה. וז"ש כמה דאמר (יהל אור).

¹¹⁵ ר"ל מ"מ הם אינון נבחרין לחיים שם, כי אין חיים אלא בעוה"ז. וז"ש יבחר בלשון פעול, וז"ש למעלה וחיים דההוא עלמא, לא כמו שהם אומרים (יהל אור).

<p>יש בטחון ומסירה דא בידיהו¹¹⁶ (שם) כו¹¹⁷ לכלב חי הוא טוב מן האריה המת היך יהא לן חיין בההוא עלמא וע"ד זה רע ודאי דלא ידורון במלכא עלאה ולא יהא לון חולקא ביה:</p>	<p>כן זה רע ודאי, שלא ידורו במלך העליון, ולא יהיה להם בו חלק.</p>
<p>ואע"ג דכל הני¹¹⁸ קראי תשכח סמיכין לחברייה במלין אחרנין אבל ודאי שלמה קא אתא לגלאה על אינון חייבין מחוסרי מהימנותא דלית לון חולקא בקב"ה בעלמא דין ובעלמא דאתי:</p>	<p>ואף על גב שכל הפסוקים הללו תמצא סמוכין לחברים בדברים אחרים, אבל ודאי שלמה בא לגלות על אותם רשעים מחסרי אמונה שאין להם חלק בקדוש ברוך הוא, בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>א"ל תבעי דנתחבר בהדך ותזיל בהדן אמר ולהו (ליה) אי עבידנא הכי אורייתא יקרי עלי כסיל ולא עוד אלא דאתחייבנא בנפשאי אמרו ליה למה אמר לון דהא שליחא אנא ושדרו לי בשליחותא ושלמה מלכא אמר (משלי כו ו) מקצה רגלים חמס שותה שולח דברים ביד כסיל:</p>	<p>אמר לו רוצה שנתחבר אתך ותלך אתנו. אמר להם אם אעשה כך התורה תקרא עלי כסיל, ולא עוד אלא שאתחייב בנפשי. אמרו לו למה. אמר להם שהרי אני שליח ושלחוני בשליחות, ושלמה המלך אמר "מקצה רגלים חמס שותה שולח דברים ביד כסיל".</p>
<p>ת"ח מרגלים¹¹⁹ על דלא אשתכחו בני מהימנותא ושלוחי מהימנותא אתחייבו בנפשיהו בעלמא דין¹²⁰ ובעלמא דאתי נשק לון ואזל ליה:</p>	<p>בא וראה המרגלים על שלא נמצאו בני האמונה ושלוחי אמונה, התחייבו בנפשם בעולם הזה ובעולם הבא. נשקם והלך לו.</p>
<p>אזלו רבי חזקיה ור' ייסא עד דהוו אזלו פגעו באינון בני נשא שאילו (ל)רבי חזקיה ורבי ייסא עליה אמרו מה שמיה דההוא ב"ג אמרו ר' חגי הוא וחברא דבין חברייה הוא ושדרו ליה חברייה דבבל למנדע מלין מר' שמעון בן יוחאי ושאר חברייה:</p>	<p>הלכו רבי חזקיה ורבי ייסא, עד שהיו הולכים פגעו באותם בני אדם. שאלו את רבי חזקיה ורבי ייסא עליו, אמרו מה שמו של אותו אדם. אמרו רבי חגי הוא, וחבר בין החברים הוא, ושלחוהו החברים מבבל לדעת דברים מרבי שמעון בן יוחאי ושאר החברים.</p>
<p>א"ר ייסא ודאי דא הוא ר' חגי דכל יומיו לא בעא לאחזאה גרמיה במה דידע ועל דא אמר לן דהא בריה זכה ליה באורייתא בגין דאמר קרא (משלי כו יב) ראית איש חכם בעיניו תקוה לכסיל ממנו ודאי שליחא מהימנא איהו (וזכאה הוא שליחא מהימנא) וזכאה ואיהו מאן¹²¹ דשדר מלוי בידא דשליחא מהימנא:</p>	<p>אמר רבי ייסא ודאי, זהו רבי חגי שכל ימיו לא רצה להראות עצמו במה שידע, ועל זה אמר לנו, שהרי בנו זכה לו בתורה, משום שאמר הפסוק "ראית איש חכם בעיניו תקוה לכסיל ממנו", ודאי שליח נאמן הוא, (ואשריו הוא שליח נאמן) ואשריו מי ששלח דבריו בידי שליח נאמן.</p>

¹¹⁶ בידנא (יהל אור).

¹¹⁷ ודבריהם הוא. וכמו שמפרש והולך היאך יהא לן הכל מדבריהם (יהל אור).

¹¹⁸ ר"ל שדרשו בענין אחר, ורצונו מ"ש (שבת ל ע"א) אנת שלמה לא דיך כו' [שדבריך סותרין דברי דוד אביך אלא שדבריך סותרין זה את זה]. וז"ש אבל ודאי שלמה כו'. ר"ל שאינם דברי עצמו אלא דבריהם כנ"ל (יהל אור).

¹¹⁹ השתא מפרש מ"ש למעלה ולא עוד כו' (יהל אור).

¹²⁰ כמ"ש (סנהדרין קח ע"א) מרגלים כו' [אין להם חלק לעולם הבא] שנא' וימותו כו' (יהל אור).

¹²¹ פי' אשרי. ואמר וזכאה מאן כו'. כמש"ל קנז ע"א ונפש אדוניו ישיב כו' (יהל אור).

<p>ת"ח אליעזר עבד אברהם מבני כנען הוה כד"א¹²² (הושע יב ח) כנען בידו¹²³ מאזני מרמה וכנען¹²⁴ כתיב עליה (בראשית ט כה) ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו ובגין דהוה שליחא מהימנא מה כתיב ביה (שם כד לא) בא ברוך יי' ברוך יי' ממש¹²⁵ ועל דא אכתיב הכי באורייתא בגין דנפק מהווא קללה ואתברך ולא די ליה דנפיק מנה אלא דאתברך בשמיה דקב"ה ואוליפנא¹²⁶ דאתא מלאך ואעיל מלה דא בפומיה דלבן¹²⁷:</p>	<p>בא וראה, אליעזר עבד אברהם מבני כנען היה, כמו שנאמר "כנען בידו מאזני מרמה", ועל כנען כתוב "ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו", ומשום שהיה שליח נאמן, מה כתוב בו "בא ברוך ה'", "ברוך ה' ממש, ועל זה נכתב כך בתורה, משום שיצא מאותה קללה והתברך. ולא די לו שיצא ממנה, אלא שהתברך בשם הקדוש ברוך הוא, ולמדנו שבא מלאך והכניס דבר זה בפי לבן.</p>
<p>וישלח אותם משה וגו' כלם אנשים (במדבר יג ג) כלוהו זכאין הוו ורישי דישראל הוו¹²⁸ אבל אינון דברו לגרמייהו¹²⁹ עיטא בישא אמאי נטלו עיטא דא אלא אמרו אי ייעלו¹³⁰ ישראל לארעא נתעבר אנן מלמהוי רישין וימני משה¹³¹ רישין אחרנין דהא אנן זכינן¹³² במדברא למהוי רישין אבל בארעא</p>	<p>"וישלח אותם משה וגו' כולם אנשים", כולם צדיקים היו, וראשי ישראל היו, אבל הם לקחו לעצמם עצה רעה. מדוע נטלו עצה זו, אלא אמרו אם יכנסו ישראל לארץ, יעבירו אותנו מלהיות ראשים, וימנה משה ראשים אחרים, שהרי אנו זכינו במדבר להיות ראשים, אבל בארץ לא נזכה.</p>

¹²² וכנען כתיב (יהל אור).

¹²³ הוא היפך מציר נאמן, וכמ"ש (פסחים קיג ע"ב) חמשה דברים כו' [צוה כנען את בניו: אהבו זה את זה, ואהבו את הגזל, ואהבו את הזמה, ושנאו את אדוניכם] ואל תדברו אמת. ור"ל בזה לפי שהוציא עצמו מהם יצא מקללתן. וז"ש וכנען כתיב כו' (יהל אור).

¹²⁴ נמחק ביהל אור.

¹²⁵ ר"ל שנתברך מהשם. ואע"ג שהם אמרו זה, ומנ"ל דהכי איתא שהם כווננו האמת, לכן אמר וע"ד אכתיב כו' בגין כו'. ר"ל לכן נכתב להורות דנפק מהווא כו'. ואמר ולא די ליה כו'. שלשני דברים זכה, והן ג' דזכה לאתברך בשמי' הנ"ל, ראה כמה זכה (יהל אור).

¹²⁶ עתה מפ' שגם דבריהם היה ע"י השם כמו בבלעם (יהל אור).

¹²⁷ בא ברוך - אלו ב' תיבות "בא ברוך" הניח הקב"ה בתוך פיו של לבן וזה בא ברוך ה' (דרך אמת).
¹²⁸ יכוין לשתי מעלות רמות שהיה בהם, האחת שהיו מושרשים בניצוצות ההארות היוצאות מיסוד אבא, וז"ש כולהו זכאין, והפסוק קראם אנשים לרמוז שהם מבחי' זכרים, והשניה מ"ש שנתערבו בהם י"ב שבטים, וז"ש ורישי דישראל, וכמו שדקדק הרב זלה"ה שלכן לא נאמר בס' כמ"ש בנשיאים שהוזכרו במדבר (א, טז) ראשי אלפי ישראל, אלא ראשי בני ישראל שהם השבטים, ולזה אמר ורישי דישראל (רמ"ז). כמ"ש אנשים ראשי כו' (יהל אור).

¹²⁹ דוק אומר לגרמייהו, שרומז מ"ש הרב שכאשר נתייעצו להרע מיד פרחו מהם ניצוצי השבטים, שנאמר (יג, כו) וילכו ויבואו, שהלכו להם ניצוצי נשמות השבטים, וזהו וילכו, והם נשאו לבדם, והיינו לגרמייהו, בעצתם הנבערה שהיתה אומרם, אי ייעלו¹³⁰ ישראל לארעא וכו' והענין מובן במ"ש באוצרות חיים, שדור דעה היו מבחינת דור המדבר אבל רחל היא ארץ ישראל היתה אז אב"א זולת בשבתות, ומזווג זה של השבתות יצאו הנכנסים לארץ, ועיין מ"ש באוצרות חיים. ואמנם נדקדק דברי האוצרות חיים וז"ל, לא היה אפשר לרחל להתקן אז ע"י אלו המרגלים בלבד, ע"כ. דוק מינה שאם היו נכנסים כולם יוצאי מצרים ובאי הארץ היתה רחל נתקנת אפילו שדור המדבר היה קיים, אבל מפני החטא נתבטלה אותה ההארה של דור המדבר. והנה המרגלים חשבו שבין כך ובין כך הם ירדו ממעלתם, שאפילו תתקן רחל הלא היא עקרת הבית, ובאי הארץ שהם מבחינתה יהיו המעולים וכל שכן אם תבטל דור המדבר, ולכן נטלו עצה רעה לעצמם והוציאו שם רע על תיקון רחל, כגון שהיא נבנית מגבורות אי' שהם קשים ולכן אוקידת עלמא בשלהובא, ואוכלת יושביה היא, ושהקליפות העזות נאחזות בה, ושלכן אין להם להסתכן בתיקונה ומוטב להם לחיות במדבר (רמ"ז). ר"ל למה עשו זה אלא שעשו זה בשביל עצמם שיראו כו', וכמו בירבעם, וז"ש לגרמייהו בשביל שחשו לכבוד עצמם נתקלקלו, וכמ"ש (סנהדרין קא ע"ב) בירבעם גסות הרוח כו' (יהל אור).

¹³⁰ כ' הרח"ו כי הם מעלמא דכורא וכנ"ל קנז ע"א. וז"ש אנשים. וכוונת הקב"ה שיתקנו הארץ בדרגא זו וכמ"ש (יהל אור).

¹³¹ "וימני משה" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "ויתמנון".

¹³² פי' משום דארץ ישראל היא סוד רחל, ודור המדבר היו מלאה אשת יעקב כנזכר באוצרות חיים (רמ"ז).

<p>לא נזכר¹³³ ועל דנטל¹³⁴ עימא בישא לגרמייהו מיתו אינון וכל אינון דנטלן מלייהו:</p>	<p>ועל שלקחו עצה רעה לעצמם מתו הם וכל אותם שלקחו דבריהם.</p>
<p>קנח/ב</p>	
<p>אלה שמות האנשים אשר שלח משה וגו' (במדבר יג טז) אמר רבי יצחק משה אסתכל¹³⁵ וידע דלא יצלחון בארחייהו כדין צלי עליה דיהושע כדין כלב הוה בדוחקא אמר מה אעביד הא יהושע אזיל בסייעתא עלאה [דמשה] (מהו) דשדר ביה נהירו דסיהרא¹³⁶ והוא אנהיר עליה בצלותיה בגין דאיהו שמשא:</p>	<p>"אלה שמות האנשים אשר שלח משה וגו'", אמר רבי יצחק, משה הסתכל וידע שלא יצליחו בדרכיהם, ואז התפלל על יהושע, ואז כלב היה בדוחק ואמר, מה אעשה, הרי יהושע הולך בסיוע עליון של משה, ששלח בו אור הלבנה, והוא האיר עליו בתפלתו, משום שהוא שמש.</p>
<p>מה עבד כלב¹³⁷ אשתמיט מנייהו ואתי לגבי קברייא דאבהן¹³⁸ וצלי תמן צלותיה א"ר יהודה ארח¹³⁹ אחרא נטיל ועקים שבילין ומטא על קברי דאבהן ואסתכן בגרמיה דהא כתיב (במדבר יג כב) ושם אחימן ששי ותלמי ילידי הענק אבל מאן¹⁴⁰ דאיהו בדוחקא לא אסתכל מדי כך כלב בגין דהוה בדוחקא לא אסתכל מדי ואתא לצלאה על קברי אבהן לאשתזבא מעיטא דא:</p>	<p>מה עשה כלב, נשמט מהם ובא לקברי האבות והתפלל שם תפלתו. אמר רבי יהודה, דרך אחר לקח, ועיקם שבילים והגיע על קברי האבות, והסתכן בעצמו, שהרי כתוב "ושם אחימן וששי ותלמי ילידי הענק", אבל מי שהוא בדחק, לא מסתכל על דבר, כך כלב משום שהיה בדוחק, לא הסתכל על דבר, ובא להתפלל על קברי האבות להינצל מעצה זו.</p>
<p>ויקרא משה להושע בן נון יהושע (שם טז) רבי יצחק¹⁴¹ אמר וכי הושע קראיה קרא והא כתיב (שמות יז ט) ויאמר משה אל יהושע (שם לג יא) ויהושע בן נון נער (שם יז יג) ויחלוש יהושע אלא א"ל משה יה יושיעך מנייהו¹⁴²:</p>	<p>"ויקרא משה להושע בן נון יהושע", רבי יצחק אמר, וכי הושע קראו הפסוק, והרי כתוב "ויאמר משה אל יהושע" "יהושע בן נון נער" "ויחלוש יהושע", אלא אמר לו משה, יה יושיעך מהם.</p>

¹³³ כי הם מעלמא דדכורא והארץ בסוד הנקבה (רח"ו).

¹³⁴ לכבוד עצמם כנ"ל. ור"ל שלכן לא יראה האדם כבוד עצמו לעולם (יהל אור).

¹³⁵ ברה"ק (יהל אור).

¹³⁶ ר"ל דנהירו דילה הוא משמשא. וז"ש והוא אנהיר כו'. והענין כי ג' יה"ו הוא בשמשא כידוע ובזה מאיר, ונהיר בזה ג"כ לסיהרא, וז"ש (סוטה לד ע"ב) "יה יושיעך, וצלותיה עצמו וא"ו. והנה מוחין דסיהרא חו"ב, ודעתה קלה עד דאנהיר לה בעלה שהוא בזיווגא מ"ד, הדעת, וידע. וז"ש דשדר כו' והוא כו' (יהל אור).

¹³⁷ ג"כ לאתנהרא מאבהן ג' (יהל אור).

¹³⁸ כי כלב היתה בו נשמת אליעזר עבד אברהם ולכך הלך לחברון לומר לאאע"ה כשם שמשה התפלל על יהושע תלמידו גם אתה תתפלל עלי שאני תלמידך (רח"ו).

¹³⁹ ר"ל ז"ש ויבא עד כו' (יהל אור).

¹⁴⁰ שבצרתו אינו יודע שום דבר, כך איהו לא ידע מנהון. וז"ש "מדי" ולא קאמר "למדי". ולכן לא התפלל ג"כ להנצל מהענקים שלא ידע מהם (יהל אור).

¹⁴¹ סיים מאמרו כאן, לא שקרא לו שם, אלא התפלל עליו ויקרא לה' בתפלה. ומ"ש להושע, ודאי שגם הושע היה נקרא כמ"ש למטה אפרים כו' הוא והושע כו' אבל גם יהושע היה נקרא מקדם כנ"ל (יהל אור).

¹⁴² ל' להושע בשביל הושע שקרא בתפלה "יה יושיעך (רח"ו), ושיעור הכתוב קרא משה לתשועה לכן נז"ן וא"ל "יה יושיעך, ולפ"ז לעולם יהושע היה שמו מתחלה, והאי ויקרא משה היינו לשון תפלה (מ"מ).

<p>רבי אבא¹⁴³ אמר כיון דשדריה¹⁴⁴ למיעל לתמן אצטריך למהוי שלים ובמה בשכינתא דער ההיא¹⁴⁵ שעתא נער אקרי¹⁴⁶ כמה דאוקימנא ובההיא שעתא קשיר ליה משה בהדה¹⁴⁷ ואע"ג דאשכחן יהושע בקדמיתא קרא קרייה הכי על ההוא דזמין למקרייה אמר משה ודאין לא אצטריך דא¹⁴⁸ (ודאי) למיעל תמן אלא בשכינתא והכי אתחזי:</p>	<p>רבי אבא אמר כיון ששלחו להיכנס לשם, הצטרך להיות שלם, ובמה, בשכינה, שעד אותה שעה נקרא נער כמו שבארנו, ובאותה שעה קשרו משה אליה, ואף על גב שמצאנו יהושע בתחלה, הפסוק קראו כך, על אותו עתיד להקרא אמר משה, ודאי זה לא צריך להיכנס לשם אלא בשכינה, וכך ראוי.</p>
<p>היש בה עץ אם אין וגו' (במדבר יג ב) רבי חייא אמר וכי לא היה יודע משה שיש בה כמה עצים משונים זה מזה, והרי הוא שבח אותה לישראל כמה פעמים, והוא הסתפק בזה, והרי הקדוש ברוך הוא אמר למשה בתחלה שהיא ארץ זבת חלב ודבש.</p>	<p>"היש בה עץ אם אין וגו'", רבי חייא אמר, וכי לא היה יודע משה שיש בה כמה עצים משונים זה מזה, והרי הוא שבח אותה לישראל כמה פעמים, והוא הסתפק בזה, והרי הקדוש ברוך הוא אמר למשה בתחלה שהיא ארץ זבת חלב ודבש.</p>
<p>אמר רבי יוסי הא אתערו חברייא דכתיב (איוב א א) איש היה בארץ עוץ איוב שמו אמר רבי שמעון רמוז להם רמיזא דחכמתא¹⁵¹ על מה דשאלו בקדמיתא דכתיב (שמות יז ז) היש יי בקרבנו אם אין אמר תמן תחמון אי היא אתחזיא להאי או להאי:</p>	<p>אמר רבי יוסי, בזה התעוררו החברים, שכתוב "איש היה בארץ עוץ איוב שמו". אמר רבי שמעון רמז להם רמז חכמה על מה ששאלו בתחלה, שכתוב "היש ה' בקרבנו אם אין", אמר שם תראו אם היא ראויה לזה או לזה.</p>

¹⁴³ ר"ל שם ממש (יהל אור).

¹⁴⁴ ר"ל לזכות לארץ, וכמ"ש למעלה שאלו היו צריכין לאמשכא לשכינה תמן חולקיה לארץ (יהל אור).

¹⁴⁵ ד' דיהושע י' דשרי, שכינתא, כמ"ש בפ"ג דספד"צ (יהל אור).

¹⁴⁶ מט"ט (רח"ו).

¹⁴⁷ פירש והיינו י' דיהושע שהוסיף לו משה שהמ' נקרא י' זעירא כנודע והכתוב שקראו יהושע תחילה ע"ש סופו כדמפרש (מ"מ).

¹⁴⁸ שאפרים הוא חולקא דילה, כמש"ל (קוט ע"ב) ונסע כו', והוא כל דגל דרחל והוא במערב, שכינה במערב, וכמש"ש. ואינון ב' כלב ויהושע הן סוד אני והו, ראש ו"ק דידיה ודידה, והכל בשכינה, כפולים ששה וששה. ואלין נמלטו, והן הכוללים הכל. ודילה הוא אפרים ועמש"ש. וז"ש והכי אתחזי. יר"ד זה היא חכמת שלמה, שנער משמש לה (יהל אור).

¹⁴⁹ וסיום המאמר של ר' חייא הוא למעלה (קנז ע"א), אלא שיחזר כאן לסיים דברי ר"י ור' שמעון (יהל אור).

¹⁵⁰ קושיא זו כבר הקשה אותה ר"ח בריש הפרשה שאמה מה אמר לון היש בה עץ וכי מה הוא דקאמר ואי תימא דלא ידע וכו' ותרצה שם אלא עכשיו חזר להקשות אותה לחברים לידע מה יתרצו הם. ור' יוסי תירץ לו עץ הוא עוץ ור"ש תריץ עץ הוא זעיר. אם אין הוא אריץ שנקרא אי"ן הפך מ"ש ר"ח לעיל במלת אי"ן (מ"מ).

¹⁵¹ בני ישראל התאוו תאוה לדעת מה הפרש יש בין ז"א כשהוא מתנהג ברחמים גמורים לאריץ אפי"ן ומה בין רחמים אלו לרחמים אלו והיו רוצים לצרף זה בלבבם ובשכלם שישתנה שכלם להבין בגדולות ובנפלאות על ידי א"א וע"י ז"א ובזה ידעו כי אין בקרבם זמ"ש לצרפא בלבהון וכיוצא בזה אמרו בפ' שלח בדף קנ"ח ע"ב וכו' ואפשר שבמעיהון ממש היו רוצים השינוי שיהיה להם עונג נפלא באכילתם דומה לעדן עליון ואז ידעו כי אין שהוא א"א בקרבם. ומשה אמר להם שבפרי הארץ יראו השינוי ויכירו כדאיתא התם (שער מאמרי רשב"י כו ע"ד). הנסים נגלים דיציאת מצרים אשר עי"ז הנה נתפרסם אלהות ית"ש וכו' לא היו בגילוי אור דמ"ה וב"ן שהם זר"ן אלא רק בגילוי אור דא"א וכמ"ש בספד"צ ספ"ד על הנס דקריעת ים סוף וכן כל הניסים כולם שנעשה אז עמהם וגם ביאתן לארץ היה הכל ג"כ רק בהנהגת א"א וכמ"ש בזה"ק פ' בשלח (סד ע"ב) בפסוק היש ה' בקרבנו אם אין וכן בפ' שלח (קנח ע"ב) וכו' ואור הא"א הנה הוא האור דהע"ב וס"ג ומשם הוא כל הנסים נגלים (כללים ח"ב קלה ע"ג).

<p>אמר לון אי תחמוץ דאיבא דארעא כשאר ארעי דעלמא יש בה עץ ואילנא דחיין ולא¹⁵² מאתר עלאה יתיר ואי תחמוץ¹⁵³ דאיבא דארעא יתיר ומשנייא מכל אתר דעלמא תנדעון דהא מעתיקא קדישא קא נניד¹⁵⁴ ואתמשך ההוא שנוייה עלאה מכל אתרי דעלמא ובדא תנדעון היש¹⁵⁵ בה עץ אם איין:</p>	<p>אמר להם אם תראו שפרי הארץ כשאר ארצות העולם, יש בה עץ, עץ החיים, ולא ממקום יותר עליון. ואם תראו שפרי הארץ יתר ומשונה מכל מקום בעולם, תדעו שהרי מהעתיק הקדוש שופע ונמשך אותו שנוי עליון מכל מקומות העולם, ובזה תדעו היש בה עץ אם אין.</p>
<p>ודא [בעיתון בקדמיתא] (בעי יתיר מקדמיתא דבמעיוכו בעיתון) למנדע¹⁵⁶ דא דכתיב היש יי בקרבנו בקרבנו דייקא או אם איין¹⁵⁷ ועד והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ (במדבר יג כ) למנדע שנוייה דיליה:</p>	<p>וזה צריכים אתם בתחלה (שבמעיוכם רציתם) לדעת זה, שכתוב "היש ה' בקרבנו", בקרבנו דווקא, או אם אין, ועל זה "והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ" לדעת שנוי שלו.</p>
<p>והימים ימי¹⁵⁸ בכורי ענבים (שם) והימים מאי קא מיירי דהא ואז בכורי ענבים סגי ליה אלא והימים אינון דאשתמודעין¹⁵⁹ כלוהו הוו מתחברן בההוא זמנא בההוא אילנא דחטא ביה אדם הראשון כמה דתנינן ענבים היו ועל דא והימים אינון דאשתמודעין ימי בכורי ענבים דייקא¹⁶⁰:</p>	<p>"והימים ימי בכורי ענבים", והימים מה בא לומר, שהרי ואז בכורי ענבים מספיק לו, אלא והימים, אותם הנודעים כולם היו מתחברים באותו זמן, באותו עץ שחטא בו אדם הראשון, כמו ששנינו ענבים היו, ועל זה "והימים", אותם הידועים, "ימי בכורי ענבים" דווקא.</p>
<p>ויעלו בנגב ויבא עד חברון (שם כב) ויבאו מבעי ליה אלא אמר רבי יוסי כלב הוא דאתא לצלאה על קברי אבהתא אמר כלב יהושע הא ברכיה משה בסיועא עלאה קדישא¹⁶¹ ויכיל לאשתובא מנייהו ואנא מה אעביד:</p>	<p>"ויעלו בנגב ויבא עד חברון", היה צריך להיות ויבאו, אלא אמר רבי יוסי, כלב הוא שבא להתפלל על קברי האבות. אמר כלב, יהושע הרי ברכו משה בסיוע עליון קדוש, ויכול להנצל מהם, ואני מה אעשה.</p>
<p>אימלך למבעי בעותא על קברי אבהתא בנין [דישתזיב] (דאשתזיב) מרזוהן וס"א</p>	<p>נמלך לבקש בקשה על קברי האבות כדי שינצל מסודותיהם (מעצה רעה)</p>

¹⁵² כמו היש ה' בקרבנו שכאן הוא ההשגה והוא היפוך מדברי ר' חייא הנ"ל קנז ע"א (יהל אור).
¹⁵³ דשם הוא למעלה מהנהגת העולם ע"פ הטבע בז' תחתונות (יהל אור).
¹⁵⁴ והיה כ"ז שלא באתערותא דלתתא כלל, כי לא היו אז ישראל כדאי לזה, וכמ"ש (יחזקאל טז ואת עירום ועריה, הללו עובדי עבו"ז והללו כו' וכמ"ש בזוה"ק (פ' תרומה קע ע"ב), אלא שהיה כ"ז רק מסוד ברית אבות, וכמ"ש (שמות ו ה) ואזכור את בריתי (דע"ה ח"ב קלד ע"ד).
¹⁵⁵ ר"ל בזה דמ"ש היש כו', לא קאי על הראיה אלא על הידיעה דבדא כו' (יהל אור).
¹⁵⁶ פירוש שרצו יש' לידע אם המן הוא מאריך או מזעיר ע"י מה שבמעיו אם נבלע באיברים הוא מאריך ואם לאו הוא מזעיר. ולכך אע"פי שהוא רוחני לא נבלע באיברים. והאמת שהוא מאריך כמ"ש הזוהר בפ' בשלח שהטל היה יורד ממ"ס דאריך לזעיר ומשם למ' עד שבא לעוה"ז (מ"מ).
¹⁵⁷ עי' אריכות בדע"ה ח"ב דרוש ה ענף ד' סימן ג'.
¹⁵⁸ דימים הן ר"ק, כי ששת כו', והוון מתחברין ימים ימי. ולכן אשתלחו ו' דכלב, ו' דיהושע, כנ"ל י"ב. ובכורים הן עטרא דחסד, בכור לכהן, וזהו בכורי ענבים, והיה עת התקון דנטלא מדכורא. ואמר ענבים, דא"י הוא גופא כמ"ש בז"ח ריש ש"ה (סא ע"א) ת"ת דילה מתחבר בת"ת דיליה, דכלילין ר"ו (יהל אור).
¹⁵⁹ פירש ר"ק דזעיר (מ"מ).
¹⁶⁰ פ"י שהמ' נקרא ענבים והימים האלו היו מתקנים אותה ומבכרים אותה כמ"ש הרב באוצ"ח שאותה שעה נתקנה רחל ע"י דור השני שהם מעלמא דנוקבא שנכנסו לארץ. ולפ"ז כוונת הכתוב לפי שמשא נסתפק אם יש שם אריך לכך אמר שאין שם רק זעיר מאיר במ' (מ"מ).
¹⁶¹ בסיועא נהירו דמשה כנ"ל (יהל אור).

<p>מעייטא בישא דשאר מאללין רבי יצחק אמר מאן דהוה רשים¹⁶² מכלהו דא עאל בגוויה דביה תליא כלא:</p>	<p>של שאר מרגלים. רבי יצחק אמר, מי שהיה רשום מכולם זה נכנס בו, שבו תלוי הכל.</p>
<p>ות"ח מאן¹⁶³ הוא משאר אחרי דיכול לאעלא תמן דהא כתיב (במדבר יג כב) ושם אחימן ששי ותלמי ומדחילו דלהון מאן ויכילן (יכול) לאעלאה</p>	<p>ובא וראה, מי הוא משאר אחרים שיכול להיכנס לשם, שהרי כתוב ושם אחימן ששי ותלמי, ומפחדם מי יכול להיכנס</p>
<p>קנט/א</p>	
<p>במערתא אלא שכינתא עאלת תמן [בכלב] (ביהושע) לברא לאבהן דהא מטא זמנא לאעלא בנייהו לארעא דאומי לון קב"ה ודא הוא (במדבר יג כב) ויבא עד חברון¹⁶⁴:</p>	<p>במערה, אלא השכינה נכנסה שם עם כלב, לבשר לאבות שהרי הגיע זמן להכניס בניהם לארץ, שנשבע להם הקדוש ברוך הוא, וזהו "ויבא עד חברון".</p>
<p>תאנא אחימן¹⁶⁵ ששי ותלמי ממאן נפקו זרעא הו מאינן נפילין דאפיל לון קב"ה בארעא ואולידו מבנת ארעא ומנייהו נפקו גיברי עלמא כמה דכתיב (בראשית וד) המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם [אשר מעולם] דשמי ומדאתברין עלמא¹⁶⁶ משתכחי אנשי השם¹⁶⁷ אחימן¹⁶⁸ ששי ותלמי:</p>	<p>למדנו, אחימן ששי ותלמי, ממי יצאו. זרע היו מאותם נפילים שהפילם הקדוש ברוך הוא בארץ, והולידו מבנות הארץ, ומהם יצאו גבורי עולם, כמו שכתוב "המה הגיבורים אשר מעולם אנשי השם" אשר מעולם ששמשו (משנברא) העולם, נמצאו אנשי השם אחימן ששי ותלמי.</p>
<p>ויבאו עד נחל אשכול וגו' (במדבר יג כג) רבי יהודה פתח (ישעיה מב ה) כה¹⁶⁹ אמר האל יי בורא השמים ונוטיהם וגו' כמה אית¹⁷⁰ להו לבני נשא לאסתכלא בפולחנא דקב"ה כמה אית להו לאסתכלא במלי דאורייתא דכל מאן¹⁷¹ דאשתדל באורייתא כאילו מקרב כל קורבנין דעלמא לקמי קב"ה</p>	<p>"ויבאו עד נחל אשכול וגו'", רבי יהודה פתח "כה אמר האל ה' בורא השמים ונוטיהם וגו'", כמה יש להם לבני אדם להתבונן בעבודת הקדוש ברוך הוא, כמה יש להם להתבונן בדברי תורה, שכל מי שעוסק בתורה כאלו מקריב כל קרבנות העולם לפני הקדוש ברוך הוא, ולא עוד אלא שהקדוש ברוך הוא מכפר לו על כל</p>

¹⁶² ר"ל דכתיב ויבא, ולא קאמר מאן, אלא המיוחד מכולן, ראש לכולן, וכולל כולן וז"ש דביה כו' (יהל אור).
¹⁶³ ר"ל דמסתמא הוא כלב דביה שכינתא, הפעם אודה, רגלא רביעא' דכרסייא. וז"ש אלא שכינתא (יהל אור).
¹⁶⁴ ר"ל חברון דאתחברא באבהתא, כמ"ש קרית הארבע, רגלא רביעאה, דשם ג' אבהן, ועתה אתחברת בהדייהו (יהל אור).
¹⁶⁵ להרות על מה שאמר בתחלה דהא כתיב ושם כו' ומדחילו כו' (יהל אור).
¹⁶⁶ ר"ל דמעיקרא הו שמשין לעולם דלעילא, משרתי עליון (יהל אור).
¹⁶⁷ ר"ל דאנשי השם קאי עלייהו, על מ"ש גבורים אשר מעולם, שנולדו מאותן אשר מעולם, וקא' זה כנ"ל, ונקראו אנשי השם, שהיו מפורסמין בשמותם אחימן כו', כי כל הנודע בשמו הוא הפלג' גדולה בעניינו, ידעתך בשם, וכן קראי מועד אנשי שם (יהל אור).
¹⁶⁸ כ' הרמ"ז ז"ס נפל אש"ת (תהלים נח ט), ר"ת דילהון. ונ"ל ז"ש (שם) בל חזו שמש, בהרי חשך. ועל אלו ארבע היו ד' הנ"ל, אבהן וכלב (יהל אור).
¹⁶⁹ ענין הפתיחה משום דמסיים ר' יהודה הוה אזיל בארחא כו', ומפרש והולך ג' דרגין דאדם, נר"ן, שניתן נשמה ורוח לגופא, דאיהו שתופא לנפשא, והוא בפסוק הזה נותן נשמה כו' לעם כו' הוא הגוף. וטעם כל המאמר כאן כמ"ש למטה (יהל אור).
¹⁷⁰ ב' דרגין תורה ומצות, נגד ב' דרגין דקרא (יהל אור).
¹⁷¹ כמ"ש (מנחות קי ע"א): מאי דכתיב זאת התורה לעולה כו' [כל העוסק בתורה כאילו הקריב עולה מנחה חטאת ואשם] (יהל אור).

<p>ולא עוד¹⁷² אלא דקב"ה מכפר ליה על כל חובוי ומתקנין ליה¹⁷³ כמה כורסיין לעלמא דאתי וחסר:</p>	<p>חטאיו, ומתקנים לו כמה כסאות לעולם הבא.</p>
<p>ר' יהודה הוה אזיל¹⁷⁴ בארחא בהדי ר' אבא שאל ליה אמר מלה חד בעינא לשאלא כיון דידע קב"ה דזמין ב"נ למחטי קמיה ולמגזר עליה מיתה אמאי ברא ליה דהא אורייתא הוה תרי אלפין שנין עד לא איברי עלמא וכתביב בה באורייתא (במדבר יט יד) אדם כי ימות באהל (במדבר כו ח) איש¹⁷⁵ כי ימות וימת ויחי פלוני וימת מאי קבעי קב"ה לב"נ בהאי עלמא דאפי' אי אשתדל באורייתא יממא וליל¹⁷⁶ ימות ואי לא אשתדל באורייתא ימות כלא בחד ארחא בר פרישותא¹⁷⁷ דההוא עלמא בד"א (קהלת ט ב) כטוב כחוטא:</p>	<p>רבי יהודה היה הולך בדרך יחד עם רבי אבא, שאל אותו ואמר, דבר אחד אני רוצה לשאול, כיון שידע הקדוש ברוך הוא שעתיד האדם לחטוא לפניו ולגזור עליו מיתה, מדוע בראו, שהרי התורה היתה אלפיים שנים עד שלא נברא העולם, וכתוב בה בתורה "אדם כי ימות באהל" איש כי ימות, וימת ויחי פלוני וימת, מה רצה הקדוש ברוך הוא לאדם בעולם הזה, שאפילו אם יעסוק בתורה יומם ולילה ימות, ואם לא יעסוק בתורה ימות, הכל בדרך אחד, פרט לפרישות אותו עולם כמו שנאמר כטוב כחוטא.</p>
<p>א"ל אורחוי דמארך¹⁷⁸ וגזרי דמארך¹⁷⁹ מה לך למטרח בהו מה דאית לך רשו למנדע ולאסתכלא שאיל ודלית לך רשו למנדע כתיב (קהלת ה ה) אל תתן את פיך לחטיא [את] (אם) בשרך דאורחוי דקב"ה וסתרין גניזין עלאין דהוא סתים וגניז לית לן לשאלא:</p>	<p>אמר לו, דרכי רבונך וגזרות רבונך מה לך לטרוח בהם, מה שיש לך רשות לדעת ולהסתכל שאל, ומה שאין לך רשות לדעת, כתוב "אל תתן את פיך לחטיא את בשרך", שדרכי הקדוש ברוך הוא וסתריו גנוזים עליונים, שהוא נסתר וגנוז, אין לנו לשאול.</p>
<p>א"ל אי הכי¹⁸⁰ הא אורייתא כלא סתים וגניז דהא היא שמא קדישא עלאה הוי ומאן דמתעסק באורייתא כאלו אתעסק בשמיה קדישא ואי הכי לית לן לשאלא ולאסתכלא:</p>	<p>אמר לו אם כן, הרי התורה כולה נסתרת וגנוזה, שהרי היא שם קדוש עליון, ומי שמתעסק בתורה כאלו התעסק בשמו הקדוש, ואם כן אין לנו לשאול ולהתבונן.</p>

¹⁷² כמ"ש (ברכות ה ע"א) כל העוסק כו' שנאמר בחסד ואמת כו' (יהל אור).

¹⁷³ ר"ל כמ"ש למטה בתלת עלמין כו' בריש ירחי כו' (יהל אור).

¹⁷⁴ אמר זה כאן שקשה ג"כ בפ' אחר שידע השי"ת. ולכן על פ' זה ויבאו שכאן התחיל עצתם (יהל אור).

¹⁷⁵ ר"ל בין אדם בין איש, וכמו שמפרש והולך כטוב כחוטא, וכמ"ש (תהלים מט) שמעו זאת כו', גם בני אדם גם כו', אח לא כו', וגם כתיב וימת כו' בצדיקים ורשעים, דכבר אתגזר ע"כ זה (יהל אור).
¹⁷⁶ וליליא (דפ"ו).

¹⁷⁷ ר"ל העה"ב ול"ל לירד בעה"ז לסבול צער המיתה. והשיב לו לקמן שלולי חטא אדה"ר היה המיתה דקרא התפשטות לבד, וההתפשטות הזה צריך לו, שהוא בצלם כו' כמ"ש (יהל אור).
¹⁷⁸ הוא הדעת (יהל אור).

¹⁷⁹ הוא חו"ב, וע' בפ' משפטים קכג ע"א. אלא שאורחוי הוא דעת המתפשט בארחין ושבילין, וע"ל באד"ר קלו ע"א. ואלין הן נסתרות (יהל אור).

¹⁸⁰ ר"ל שלא יעסקו בנסתר כלל (יהל אור).

<p>א"ל אורייתא¹⁸¹ כלא סתים וגלייא ושמיה קדישא סתים וגלייא¹⁸² וכתיב (דברים כט כח) הנסתרות לה' אלהינו והנגלות לנו ולבנינו הנגלות לנו דאית (לון) רשו לשאלא ולעיינא ולאסתכלא בהו ולמנדע בהו אבל הנסתרות ליי' אלהינו דיליה אינון וליה אתחזיין דמאן יכיל למנדע¹⁸³ ולא תדבקא דעתוי סתימא וכ"ש למשאל:</p>	<p>אמר לו כל התורה נסתרת וגלויה, ושמו הקדוש נסתר וגלוי, וכתוב "הנסתרת לה' אלהינו והנגלות לנו ולבנינו", הנגלות לנו שיש רשות לשאול ולעייין ולהתבונן בהם ולדעת בהם, אבל הנסתרת לה' אלהינו, שלו הם, ולו נראים, שמי יכול לדעת ולהתדבק בדעתו הנסתרת, וכל שכן לשאול.</p>
<p>ת"ח לית רשו¹⁸⁴ לבני עלמא למימר מלין סתימין ולפרשא לון בר בוצינא קדישא ר"ש דהא קב"ה אסתכם על ידוי ובנין דדרא דילה רשימא הוא לעילא ותתא¹⁸⁵ וע"ד מלין אתמרו באתגלייא על ידוי¹⁸⁶ ולא יהא דרא כדרא דא¹⁸⁷ דאיהו שארי בנויה עד דייתי מלכא משיחא:</p>	<p>בא וראה, אין רשות לבני העולם לומר דברים נסתרים ולפרשם, פרט לנר הקדוש רבי שמעון, שהרי הקדוש ברוך הוא הסכים על ידו, ומשום שדורו רשום למעלה ולמטה, ועל זה דברים נאמרים בגלוי על ידו, ולא יהיה דור כדור שהוא שרוי בתוכו עד שיבא מלך המשיח.</p>
<p>אבל ת"ח¹⁸⁸ כתיב (בראשית א כז) ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו (ובכלל הוא כעין דוגמא דלעילא ת"ח) רוא דמלה תלת עלמין אית ליה לקב"ה¹⁸⁹</p>	<p>אבל בא וראה, כתוב "ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו" (ובכלל הוא כעין דוגמא שלמעלה, בא וראה) סוד הדבר, שלשה עולמות יש לקדוש ברוך הוא שהוא נסתר בתוכם, עולם ראשון, אותו עליון נסתר הכל, שלא מסתכל בו ולא נודע בו פרט לו שהוא גנוז בתוכו.</p>

¹⁸¹ ר"ל הנסתרות לה' אלקינו הן חו"ב, ג"ר, שהן לה' אלקינו, ואין לנו כלל לחקור, והנסתר שלנו הוא וה' בהיכל קדשו, שהוא סוד גופא ונפשא, כמ"ש בריש תיקון כ"ב נגלה ונסתר (יהל אור).

¹⁸² המ"ה שהוא ז"א, הנה הוא ג"כ נעלם, לעלם כתיב, כי כל התפשטותו הנה הוא רק מבפנים מגבול האזניים דא"ק עד גבול שבולת הזקן דא"ק מבפנים, והוא אור יותר גדול, כי עיקר האור הנה הוא נשאר מבפנים והוא המ"ה שהוא יותר עיקרי מהב"ן, וכל גילוי הנה הוא רק ע"י הב"ן, אבל הוא עצמו הוא מתעלם. סתים וגליא, ר"ל ע"י הב"ן וכמ"ש בספד"צ רפ"ד (כט ע"ב) ובזוה"ק פ' נשא (קמו ע"ב ושם [ח"ג] עג ע"א קנט ע"א רפט ע"א) (כללים ח"ב יט ע"ב), הוא בעצמו סתים ומתגלה ע"י אדנ"י, וה' בהיכל קדשו (חבוקק ב כ) כנודע (תיקו"ז לג ע"ב). ולכן הנה הוה השם מ"ה הגם שהוא מלגו וכמ"ש אליהו זל"ט (תיקו"ז יט ע"א) מלגו איהו יר"ד ה"א וא"ו ה"א דאיהו ארח אצילות, ר"ל שהוא פנימיות כל האצילות וכל האצילות מתנהג עליו, והרי הוא רק בפנימיותו, ועל"ז הנה נקרא הוא שם המפורש כנודע (תיקו"ז ח ע"א), והוא משום כי הרי הוא מתגלה ע"י אדנ"י וכמ"ש הגר"א באד"א (דפוה"ח פ' תשא בסוד מסוה משה שמות לד לג). משא"כ השם ס"ג הוא נקרא בשם שמא סתים כמ"ש בתיקונים (ריש תיקון י"ג כח ע"ב ע"ש בהגר"א (כח ע"ג), וכנודע ג"כ שהזר"ן הם הנגלים והגר"ר הם נסתרות (תיקו"ז יט ע"א) (כללים ח"ב לא ע"ג), הוא סתים מצד המשכתו והתפשטותו מבחי' א"ס והוא גלייא מצד התפשטותו בהגילוי דשם אלהי"ם (כללים ח"ב קכו ע"ד)

¹⁸³ כמ"ש מחשבה דב"נ סתימא כו' (יהל אור).

¹⁸⁴ ר"ל אפי' הנסתר שלנו (יהל אור).

¹⁸⁵ בשמים ובארץ שהן נגד ב' הנ"ל, וז"ש וע"ד כו' (יהל אור).

¹⁸⁶ כל דברי הרשב"י הם באתגלייא ולא בחידות, וכמו שנאמר במרע"ה (במדבר יב ח) פה אל פה אדבר בו, וכמ"ש בזוהר (אחרי מות דף עט ע"א ופ' שלח קנט ע"א ובאד"ר קלב ע"ב ובכ"מ) (ביאורים ח"א ג ע"ג).

¹⁸⁷ נמחק בדפ"ו.

¹⁸⁸ ר"ל להוציאן חלק אי אפשר וכנ"ל, ולכן צריך להברא בזה העולם בצלם כו' (יהל אור).

¹⁸⁹ הנה הם ד' עולמות אבי"ע אלא שעולם עשייה הוא נקרא הבל וריק וקליפה נגד אב"י שהם טוב (רח"ו). הן אב"י, ג"פ קדוש, ונגד הרביעי מלא כל כו', ששם כבודו, אות הרביעי, דהיא אחידא באדם, וע"י אשתמודע. והאדם כל נר"נ שלו שוכנים בעולם הרביעי, והוא חלוק לג' נגדן וכמו שמפרש והולך (יהל אור).

<p>דאיהו גניז בגווייהו עלמא קדמאה¹⁹⁰ ההוא עלאה טמירא דכלא דלא אסתכל ביה ולא אתידע ביה בר איהו דאיהו גניז בגווייה:</p>	
<p>עלמא תניינא¹⁹¹ דאיהו קשיר¹⁹² בההוא דלעילא ודא הוא דקב"ה אשתמודע מניה כמה דכתיב (תהלים קיח יט) פתחו לי שערי צדק זה השער ליי ודא הוא עלמא תניינא:</p>	<p>עולם שני שהוא קשור באותו שלמעלה, וזהו שהקדוש ברוך הוא נודע ממנו, כמו שכתוב "פתחו לי שערי צדק זה השער לה" וזהו עולם שני.</p>
<p>עלמא תליתאה¹⁹³ ההוא עלמא תתאה מנייהו דאשתכח ביה¹⁹⁴ פרודא ודא הוא עלמא דמלאכי עלאי שריין בגווייה וקודשא ברוך הוא אשתכח ביה ולא אשתכח אשתכח ביה השתא כד בעאן לאסתכלא ולמנדע ליה אסתלק מנייהו ולא אתחזי עד דכלהו שאלי איה מקום כבודו ברוך כבוד יי' ממקומו (יחזקאל ג יב) והאי הוא עלמא דלא אשתכח ביה תדירא:</p>	<p>עולם שלישי אותו עולם תחתון מהם, שנמצא בו פרוד, וזהו עולם שמלאכים עליונים שורים בתוכו, והקדוש ברוך הוא נמצא בו ולא נמצא, נמצא בו כעת כשרוצים להסתכל ולדעת אותו, מסתלק מהם ולא נראה עד שכולם שואלים איה מקום כבודו, ברוך כבוד ה' ממקומו, וזהו עולם שלא נמצא בו תמיד.</p>
<p>כגוונא דא¹⁹⁵ (בראשית טו) בצלם אלהים עשה את האדם כדין אית</p>	<p>כדוגמא זה "בצלם אלהים עשה את האדם" אז יש</p>
<p>קנט/ב</p>	
<p>ליה תלת עלמיין:</p>	<p>לו שלשה עולמות.</p>
<p>עלמא קדמאה האי עלמא דאקרי עלמא דפירודא וב"נ אשתכח ביה¹⁹⁶ ולא אשתכח כד בעאן לאסתכלא ביה אסתלק מנייהו ולא אתחזי:</p>	<p>עולם ראשון, העולם הזה שנקרא עולם הפרוד, והאדם נמצא בו, ולא נמצא כשרוצים להסתכל בו, מסתלק מהם ולא נראה.</p>
<p>עלמא תניינא עלמא דאיהו קשיר בההוא עלמא עלאה ודא הוא ג"ע די בארעא דדא הוא קשיר בעלמא אחרא עלאה ומהאי אתידע ואשתמודע עלמא אחרא:</p>	<p>עולם שני, עולם שהוא קשור באותו עולם עליון, וזהו גן עדן שבארץ, שזהו קשור בעולם עליון אחר, ומזה נודע ומתידע עולם אחר.</p>
<p>עלמא תליתאה עלמא עלאה טמירא גניז וסתים דלית מאן דידע ליה כמה דכתיב</p>	<p>עולם שלישי עולם עליון טמיר גנוז ונסתר, שאין מי שידע אותו, כמו</p>

¹⁹⁰ אצילות (רח"ו). עולם האצילות אינו מושג רק לו לעצמו ית"ש וא"כ הרי אינו נופל החקירה שם כלל לחקור בזה מה שהם ואיך שהם. וכן אמר האריז"ל מפורש בשער הקדמות (דף ה ע"א, ע"ח שער עגולים ויושר סוף ענף ד) ע"ש שאמר מפורש שהם אורות דקים בתכלית הרוחניות בלי שום תפיסה בהם כלל, וכמו שאמר הכתוב (דברים ד טו) כי לא ראיתם כל תמונה כו' (ביאורים ח"א ג ע"ב). נקרא כל האצילות בשם רשות היחיד, כי הוא רשותו ומקומו דיחידו של עולם ב"ה. והתייחד הוא ית"ש עם כל האצילות כולו עד שנעשית חד ממש עמו, והוה כל האצילות כולו אלהות גמור על ידו, ר"ל ע"י יחודו בהם (דע"ה ח"א עז ע"ג).

¹⁹¹ בריאה (רח"ו).

¹⁹² כידוע בסוד ההיכלות ויחוד שמע ובשכמל"ו (יהל אור).

¹⁹³ יצירה (רח"ו).

¹⁹⁴ ומשם יפרד כו'. ומ"מ יש יחוד באנפי אדם, וז"ש דאשתכח ביה (יהל אור).

¹⁹⁵ והן על נר"ן, בשמים ואויר וארץ כמ"ש במ"א, והכל בזה העולם. וכידוע שאות הרביעי כלולה מג' אותיות הראשונות, ופן רביעי דילה כליל כל הג', והוא הגוף, אופן א' בארץ. וכן העולם רביעי הזה הוא גופני (יהל אור).

¹⁹⁶ דל"ל קיומא כמ"ש בפ' בראשית (יט ע"א ע"ב) בסוד השינה. ואח"כ במית' אמר כד בעאן כו'. וכן למעלה בעלמא תליתאה אמר אלו ב' דרגין אשתכח ביה כו' אשתכח ביה השתא כו', דהשתכחות עצמו אינו בעצם, כמו האדם בעוה"ז, ואח"כ אשתכח כו' (יהל אור).

<p>(ישעיה סד ג) עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו וכלא כנוונא עלאה (קדמאה דאמינא ובקשוט) דכתיב (בראשית ט ו) בצלם אלהים עשה את האדם¹⁹⁷:</p>	<p>שכתוב "עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו", והכל כדוגמא עליונה (ראשון שאמרתי ובאמת) שכתוב "בצלם אלהים עשה את האדם".</p>
<p>(ות"ח ודאי) על דא כתיב (דברים יד א) בנים אתם ליי' אלהיכם¹⁹⁸ וגו' כמה דאוקמוה ואלין אינון בצלם אלהים ואלין ירתין וירותא עלאהו (לאב עילאה ירותא) כנוונא דיליה וע"ד אודהר¹⁹⁹ באורייתא (שם) לא תתגודדו ולא תשימו קרחה דהא לא אתאביד²⁰⁰ והא שביח בעלמין טבין עלאין ויקירין להוון חד(א)ן כד יסתלק (צדיקא)²⁰¹ מהאי עלמא:</p>	<p>(בא וראה ודאי) על זה כתוב "בנים אתם לה' אלהיכם וגו'", כמו שפרשוה, ואלו הם בצלם אלהים, ואלו יורשים ירושה עליונה כדוגמא שלו, ועל זה מזהרים בתורה "לא תתגודדו ולא תשימו קרחה", שהרי לא נאבד, והרי מצוי בעולמות טובים עליונים, ומכובדים להיות שמחים כשמסתלק (צדיק) מהעולם הזה.</p>
<p>ות"ח אלמלא לא חב אדם לא יטעם טעמא דמותא כהאי עלמא בזמנא דעייל לעלמין אחרנין אבל בגין דחב טעם טעמא דמותא עד לא ייעול לאינון עלמין ואתפשט רוחא מהאי גופא ואשאר ליה כהאי עלמא ורוחא אסתחיא ובנהר דינורו לקבלא עונשא:</p>	<p>ובא וראה, אלמלא לא חטא אדם לא יטעם טעם המות בעולם הזה בזמן שיכנס לעולמות אחרים. אבל משום שחטא, טועם טעם המות עד שלא יכנס לאותם עולמות, ומתפשטת הרוח מגוף זה, ומשאירו בעולם הזה, והרוח מתרחצת בנהר דינור לקבל עונשה.</p>
<p>ולבתר עיילא לג"ע דבארעא ואזמנא ליה מאנא אחרא דנהורא כהאי פרעופא דגופא דהאי עלמא ממש ואתלבש ואתתקן ביה ותמן הוא מדורא דיליה תדיר ואתקשר²⁰² בריש ירחי ושבתי בנשמתא וסליק ואתעטר לעילא לעילא²⁰³ הה"ד (ישעיה סו כג) והיה מדי חדש בחדשו וגו' מדי חדש בחדשו אמאי²⁰⁴ אלא רזא²⁰⁵ דמלה בגין חדותותי דסיהרא דאתעטרא (עטרוי) לאנהרא מן שמשא בההוא זמנא וכן</p>	<p>ואחר כך נכנסת לגן עדן שבארץ, ומזדמן לה כלי אור אחר כפרצוף זה של הגוף של העולם הזה ממש, ומתלבשת ונתקנת בו, ושם הוא מדורה תמיד, ונקשרת בראשי חדשים ושבטות בנשמה, ועולה ומתעטרת למעלה למעלה, זהו שכתוב "והיה מדי חדש בחדשו וגו'". למה "מדי חדש בחדשו", אלא סוד הדבר, בגלל התחדשות הלבנה שמתעטרת (עטרות) להאיר מהשמש, באותו זמן וכן מדי שבת בשבתו, מדי שבת זו הלבנה, בשבתו זה</p>

¹⁹⁷ וב"פ כתיב בצלם, וכאן פעם ג' עשה (יהל אור).

¹⁹⁸ אורו ית"ש ממש השוכן בתוך הפנימיות דעולמות ב"ע בבחי' נשמה לנשמה (וכמ"ש ברע"מ פ' בהר קט ע"ב), ומזה האור מתפשט ונמשך כל התורה כולה אשר בה נברא ונוצר ונעשה כל העולמות ב"ע, וכן מתקיימים ומתנהגים רק על ידה. והוא הנשמה לנשמה דאורייתא שאמרו בזוה"ק בהעלותך (דף קנב ע"א) וכן מזה האור הוא שורש נשמת כלל ישראל, וכמ"ש באד"ר (דף קמא ע"ב) ויפח באפיו נשמת חיים כו' בגין לאשתלפא ולעיילא ביה סתים דסתימא עלאה עד סופא דכל סתימין נשמתא דכל חיי דעילא ותתא תליין מההיא נשמתא ומתקיימי בה כו' ע"ש. ולכן נאמר (דברים יד א) בנים אתם לה' אלקיכם, וכמ"ש בפ' ויחי (דף רמ"ה ע"א) ופ' שלח (דף קנט ע"ב) (הקדו"ש יב ע"ד).

¹⁹⁹ אזהר (דפ"ו).

²⁰⁰ אתעביד (דפ"ו).

²⁰¹ אסתלק (צדיקא) (דפ"ו).

²⁰² דוגמת עלמא תניינא הנ"ל, דאמר שם דקב"ה אשתמודע מניה, ואמר שם דאיהו קשיר כו' (יהל אור).

²⁰³ דנשמה כולל ג"ר, ושם העטרין. וזהו בערבות שכולל ג"ר בנשמתא, דרגא ראשונה. ולעילא כו',

הוא ב' דרגין שעליה כנ"ל (יהל אור).

²⁰⁴ ר"ל מהו שאמר בחדשו (יהל אור).

²⁰⁵ ר"ל שמקבל מחדשו משמשא, דמתמן היא מתחלשא (יהל אור).

<p>206 (וכדין) מדי שבת בשבתו מדי שבת דא סיהרא בשבתו²⁰⁷ דא שמשא דנהורא אתיא לה מן תמן ועל דא כלא חד מלה²⁰⁸:</p>	<p>השמש שהאור בא לה, משם ועל זה הכל דבר אחד.</p>
<p>ודא הוא ברירא דמלה בר לחייביא²⁰⁹ דכתיב בהו מיתה לכלהו עלמין כרת מכלהו עלמין ואשתציין מכלא כד לא עיילי בתשובה אמר רבי יהודה בריך רחמנא דשאלנא ורווחנא מלין אלין וקאימנא עליהו:</p>	<p>וזה ברור הדבר, פרט לרשעים שכתוב בהם מיתה לכל העולמות, כרת מכל העולמות, ומשמדים מהכל, כשלא נכנסים בתשובה. אמר רבי יהודה ברוך הרחמן ששאלתי והרווחתי דברים הללו ועמדתי עליהם.</p>
<p>אמר ר' שמעון מפרשתא דא אוליפנא רוא דחכמתא ואשתמעו מנה רזין עלאין ויקריין ת"ח²¹⁰ קב"ה משבח באורייתא ואמר אזילו באורחי אשתדלו בפולחני והא אנא מעייל לכוני לעלמין²¹¹ טבין לעלמין עלאין בני נשא דלא ידעי לא מהימני²¹² ולא מסתכלי:</p>	<p>אמר רבי שמעון, מפרשה זו למדנו סוד חכמה, ונשמעים ממנה סודות עליונים ונכבדים. בא וראה, הקדוש ברוך הוא משבח בתורה ואומר "לכו בדרכי", השתדלו בעבודתי, והריני מכניסכם לעולמות טובים, לעולמות עליונים, בני אדם שלא יודעים לא מאמינים ולא מסתכלים.</p>
<p>קב"ה אמר אזילו אלילו ההוא²¹³ עלמא טבא ההוא עלמא ועלאהו דכסופא (עלאה) אינון אמרי איך ניכול לאללא ליה ולמנדע כל האי מה כתיב²¹⁴ (במדבר יג יז) עלו זה בנגב אשתדלו באורייתא ותחמון דהא היא קיימא²¹⁵ קמיכו ומנה תנדעון²¹⁶ ליה וראיתם את הארץ מה היא וגו' (שם יח) תחמון מנה ההוא עלמא דהא ירותא²¹⁷ דאחסנא דאנא עייל לכו בה(וא):</p>	<p>אומר הקדוש ברוך הוא, לכו תרגלו אותו עולם טוב, אותו עולם עליון של כסופים. הם אומרים איך נוכל לרגל אותו ולדעת כל זה. מה כתוב "עלו זה בנגב", השתדלו בתורה ותראו, שהרי היא עומדת לפניכם, וממונה תדעו אותו, "וראיתם את הארץ מה היא וגו'", תראו ממנה אותו עולם, שהרי ירושה של חלק שאני מכניסכם בה.</p>

²⁰⁶ שב' שבתות מעלי שבתא ושבתא כמ"ש בפ' בראשית (ה ע"ב) (יהל אור).
²⁰⁷ ר"ל בשבת ו', וכן בחדשו. והחילוק בין חדש לשבת, דבחדש ל"ל חידושא רק לסיהרא, דלכן
 אין חדש לשמש, ולכן ניתן לנשים (עי' רש"י מגילה כב ע"ב) ושבת היא לשניהם, יום ולילה, ועיקרו
 ליום, שלכן נאמר הכל יום, ואין לילה שם, שנכללת ביום. ובשניהם סליקו לרוחא לעילא, אלא דשבת
 גם לנשמתא. והדרוש הזה סובב על קוטב מ"ש בסבא פ' משפטים ולקמן ובמ"ה פ' לך דרוחא
 נוקבא ונשמתא דכורא, שמשא וסיהרא. והן בב' ג"ע שבארץ ושמים (יהל אור).
²⁰⁸ ר"ל מדי חדש ומדי שבת (יהל אור).
²⁰⁹ ר"ל מיתה הנ"ל הוא הסתלקות כנ"ל. ולחייביא כו'. והוא כמ"ש בתיקונים (תיקון ס"ז קיג ע"ב)
 אדם כי ימות אדם בליעל כו' ע"ש (יהל אור).
²¹⁰ וזהו שלח לך כו', שילכו בתורה לחפור (יהל אור).
²¹¹ הן ב' עולמות עלאין הנ"ל דרוחא ונשמתא, וכן אמר למטה (יהל אור).
²¹² "ידעי לא מהימני" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "מהימני ולא ידע".
²¹³ וזוכין להם בתורה ובמצות. וז"ש אזילו באורחי כו' (יהל אור).
²¹⁴ דתורה מימינו כו'. וכמ"ש בפ' יתרו (יהל אור).
²¹⁵ ר"ל ז"ש עלו זה. וכמ"ש לא בשמים כו' כי קרוב כו' (יהל אור).
²¹⁶ ר"ל כמ"ש בנגב, משם ועליתם את ההר, שהוא עוה"ב, כמ"ש צדקתך כהררי אל משפטיך תהום
 רבה בגיהנם, וכ"ה בפשטו, וכמ"ש לקמן (קסג ע"א) הכל בטורא, וכן א"י ובהמ"ק. וגיהנם בשאול,
 ארץ תחתית (יהל אור).
²¹⁷ כי היא הארץ אשר נשבע לאבותינו לתת לנו, ארץ החיים (יהל אור).

<p>ואת העם היושב עליה אינון צדיקיא דבגנתא דערן דקיימן שורין²¹⁸ שורין ביקרא עלאה בדרגין עלאין החזק הוא הרפה (שם) בה תחמו אי זכו לכל האי כד אתקפו על יצריהון ותברו ליה אי לא או כד²¹⁹ אתקפו באורייתא למלעי בה יממא וליליא או אי ארפו ידיהו מנה וזכו לכל האי המעמ²²⁰ הוא אם רב אי סגיאין אינון דאשתדלו בפולחני ואתקיפו באורייתא בגין דזכו לכל האי אי לא:</p>	<p>"ואת העם היושב עליה", אותם צדיקים שבגן עדן, שעומדים שורות שורות בכבוד עליון בדרגות עליונות. "החזק הוא הרפה", בה תראו אם זכו לכל זה, כשהתגברו על יצרם ושברוהו, אם לא או, כשהתחזקו בתורה לעסוק בה יומם ולילה, או אם הרפו ידיהם ממנה, וזכו לכל זה. "המעט הוא אם רב", אם רבים אלו, שהשתדלו בעבודתי והתחזקו בתורה, משום שזכו לכל זה אם לא.</p>
<p>ומה הארץ השמנה הוא אם רזה (שם כ) מדאורייתא תנדעון מה הארץ מה ההוא עלמא אי אסגי טיבו עלאה ליתבהא או אי אזעיר מנה כלום היש בה עין אם אין (שם) האית בה אילנא דחיי²²¹ לעלם ולעלמי עלמין או אי צרורא דחיי²²² אשתכח בנוהא אם לא:</p>	<p>"ומה הארץ השמנה היא אם רזה", מהתורה תדעו מה הארץ, מה אותו עולם, אם מרבה טובה עליונה ליושביה, או אם ממעיט ממנו כלום, "היש בה עין אם אין", היש בה עין החיים לעולם ולעולמי עולמים, או שצורר החיים נמצא בתוכה אם לא.</p>
<p>קס/א10737:</p>	
<p>ויעלו בנגב ויבא עד חברון (במדבר יג כב) ויעלו בנגב בני נשא סלקין²²³ בנוה בנגב בלבא עצלא כמאן דאשתדל במגנא בנגיבו דחשיב דלית בה אגר חמי דהא²²⁴ עותרא דהאי עלמא אביד בגינה חשיב דכלא הוא בנגב כד"א (בראשית ח יג) הרבו המים [ומתרגמינן] נגיבו:</p>	<p>"ויעלו בנגב ויבא עד חברון" ויעלו בנגב, בני אדם נכנסים לתוכה בנגב בלב עצל, כמי שעוסק בחנם ביבש שחושב שאין בה שכר, רואה שעושר העולם הזה אבד בגללה, חושב שהוא הכל בנגב כמו שנאמר "חרבו המים" ומתרגמים נגיבו.</p>

²¹⁸ אמר ג', נגד ג' תיבות העם היושב עלי', והן ג'. שעומדים בין השורות, וזהו שורין שורין. דבגו וישיבים בבתיים כ"א במדורו, וזהו 'היושב'. ובג"ע דלעילא, 'עליה'. והוא כמ"ש גם צפור ואלין דקיימן מצאה בית ודורו כו'. וע"ל פרשת בלק קצו ע"ב (יהל אור).

²¹⁹ דריש ב' דברים בתורה ומצות, נגד ב' עלמין הנ"ל, שג' דברים צריכין חזוק נגד ג' עלמין הנ"ל (יהל אור).

²²⁰ שמא תאמרו שקשה ליכנס לה אם לא אחד בדור וכיוצא (יהל אור).
²²¹ ז"א (רח"ו).

²²² יסוד (רח"ו). דריש מעץ ב' דברים, זר"נ, דהיא צרירא דחיי, כמש"ל קנז ע"ב, וע"ל צ ע"ב צור תעודה דא תורה שבע"פ בגין דתמן אתצר צרורא דחיי, ושם צב ע"א דלת גנתא צרורא דחייא. ועמ"ש בליקוטים שם בארוכה. והנה עץ קאי על שניהם, כמ"ש בפ' בראשית יח ע"ב עץ פרי עושה כו' כמה דעץ פרי כו' דנוק' עץ פרי. ודריש עץ, עץ וצרור החיים. וגם דחיים, חיי מלכא הוא מ"ם וי"ן דירית זר"נ, כמ"ש בפ' שמיני (לט ע"א) ועוד דין מסט' כו' וסטרא כו', והן נגד תורה ומצות כנ"ל. ושניהם חיים, חמרא וחיי (שבת סז ע"ב), מים חיים, אל חי, ואלהים חיים, ב' מוחין, חיי כו'. שנגד אל כו' יש אל אחר כו', ולכן מנסכין אלו הב' לע"ז, וב' אלו הן ב' דעשו וישמעאל, כמ"ש בז"ח רות (עה ע"א), והוא מ"ש לאחר לא אתן ותהלתי כו' לשון רבים, אלהים אחרים, ע' אומין כמ"ש בריש [זו"ח] רות, והוא הכל בע"ה טו"ר בח"ק, אבל בעה"ח גמלתהו טוב כו' ימי חייה, ושם שניהם חיים. וז"ש אילנא כו' וציריא כו', בקש שלום כו' (יהל אור).

²²³ אע"ג דלמעלה (קנט ע"ב) אמר ג"כ עלו כו', הוא כמ"ש (פסחים נ ע"ב) לעולם יעסוק כו'. ודרש כאן דעל התורה שנקרא נגב, כתיב ויבא עד חברון כמו שמפרש והולך (יהל אור).

²²⁴ בב' אנפין בעה"ב וגם עוה"ז, וזהו שמסיים חשיב דכלא הוא כו'. ועתה מפרש הלשון נגב, כד"א חרבו כו' (יהל אור).

<p>לבתר ויבא²²⁵ עד חברון עד דאתי²²⁶ לאתחברא בה קארי ושאני בה (במדבר יג כב) ושם אחימן ששי ותלמי תמן חמי פליגין²²⁷ סניאין טמא וטהור אסור ומותר²²⁸ עונשין ואגריין:</p>	<p>אחר כך "ויבא עד חברון" עד שבא להתחבר בה, קורא ושונה בה. "ושם אחימן ששי ותלמי", שם רואה פלוגים רבים, טמא וטהור אסור ומותר [כשר ופסול] עונשים ושכרים.</p>
<p>אלין²²⁹ אינון ארחי דאורייתא דקדוקי אורייתא ילידי הענק²³⁰ דאתילידו²³¹ מסטרא דגבורה וחברון שבע שנים נבנתה (במדבר יג כב) אלין אינון שבעין אנפין דאורייתא שבעין פנים אית לה לכל סטרא עשרה²³² וחברון דא אורייתא מאן דאשתדל בה²³³ אקרי חבר:</p>	<p>אלה אותם דרכי התורה, דקדוקי התורה. "ילידי הענק", שנולדו מצד הגבורה. "וחברון שבע שנים נבנתה" אלה אותם שבעים פנים של התורה, שבעים פנים יש לה, לכל צד עשר, וחברון זו התורה, מי שעוסק בה, נקרא חבר.</p>
<p>לפני צוען מצרים²³⁴ (במדבר יג כב) תנינן²³⁵ אורייתא אית לקביל אורייתא והיינו תורה שבכתב ותורה שבע"פ והאי ומל"ן חברון מתורה שבכתב נפקת²³⁶ כד"א (משלי ז ד) אמור לחכמה אחותי את:</p>	<p>"לפני צוען מצרים", שנינו יש תורה מול תורה, והיינו תורה שבכתב ותורה שבעל פה, וזה (מלכות) חברון מתורה שבכתב יוצאת, כמו שנאמר "אמור לחכמה אחותי את".</p>
<p>והאי נבנתה שבע שנין²³⁷ דבג"כ אקרי בת שבע²³⁸ לפני צוען מצרים כד"א (מלכים א' ה י) ותרב חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם ומכל חכמת מצרים:</p>	<p>"וזו נבנתה שבע שנים" שבגלל זה נקראת בת שבע. "לפני צוען מצרים" כמו שנאמר "ותרב חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם ומכל חכמת מצרים".</p>

²²⁵ כמ"ש (ויקרא רבה פ"ב ס"א) אלף נכנסין כו' אחד כו'. וז"ש ויבא. וז"ש קארי ושנה כו'. שהוא אחד מעשרה הנ"ל, וכלב לבד א' מהן (יהל אור).

²²⁶ עד חברון דרש (יהל אור).

²²⁷ ר"ל דברים חלוקים כמו שמפרש והולך, כי אלו היו חציים ממלאכים וחציים מב"א, וזהו טמא וטהור כו'. וחשיב ג' חלוקים נגדן (יהל אור).

²²⁸ (נ"א כשר ופסול) (נוסף בדפ"ו).

²²⁹ ילידי הענק (יהל אור).

²³⁰ ילידי הענק" נמחק ביהל אור

²³¹ ר"ל ילידי. והוא כמ"ש בר"מ גבורים מסטרא דתורה שבע"פ, דתמן עוקר הרים. והוא לדקדק בדקדוקי התורה, ובי"ג מדות שהתורה כו', שהן ארחי אורייתא. ודריש ילידי לשון רבים, על אלו ב', וענק גבורה, כמ"ש המה הגבורים, ועמש"ל קנ"ט ע"א (יהל אור).

²³² והן ששים גבורים סביב, והיא היכל הקדש באמצע, עשר דידה, ו' סחיר לה, והן גבורים כנ"ל (יהל אור).

²³³ כנ"ל, דמתחבר בה (יהל אור).

²³⁴ "לפני צוען מצרים" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "נבנתה שבע שנים".

²³⁵ ור"ל כאן על תורה שבע"פ דמתחברת בתורה שבכתב, וכמו שמפרש והולך כד"א אמור כו' (יהל אור).

²³⁶ מלכות יצאה מז"א (רח"ו).

²³⁷ נגד ז' תתאין דדכורא (רח"ו).

²³⁸ דשבע שנים בנו אותה, דג"ר א', ועי' בזו"ח ריש שיה"ש (סב ע"א). וזהו מתורה שבכתב נפקת, ותורה שבכתב נקראת שבע שנים, אמא, ושם היא לפני מצרים, דלא סליקן לתמן, ושם ותרב כו'. ותורה שבכתב הוא חכמה, ועי' בפ' ויקהל (ר ע"א), ומשם נקראת חכמה, אחותי בת אבי כו', ומשם ותרב כו', כמ"ש בתיקונים (תיקון ס"ד קיא ע"א), אלא דח"ב לא מתפרשין, וזהו תורה שבכתב כמ"ש (פרשת ויקהל) (יהל אור).

<p>ויבאו עד²³⁹ נחל אשכול (במדבר יג כג) אלין אינון מלי אגדה דרשה דתליין²⁴⁰ מסטרא דמהימנותא²⁴¹ ויכרתו משם זמורה וגו' (וישאוהו במוט בשנים) (שם) אולפין מתמין²⁴² ראשי פרקין²⁴³ ראשי מליין:</p>	<p>"ויבאו עד נחל אשכול", אלה אותם דברי אגדה, דרשה שתלויים מצד האמונה. "ויכרתו משם זמורה וגו'", לומדים משם ראשי פרקים, ראשי דברים.</p>
<p>אינון [בני] אלבני²⁴⁴ (דבני) מהימנותא חדאן במליין²⁴⁵ ומתברכין²⁴⁶ מליין בנוייהו ומסתכלין שרשא חד²⁴⁷ ועקרא חד ולא אשתכח בהו פרודא אינון דלא²⁴⁸ משתכחי בני מהימנותא ולא אולפי אורייתא לשמה שוין ליה למהימנותא בפרודא הה"ד (שם) וישאוהו במוט בשנים בפרודא מהו במוט כד"א (תהלים קכא ג) אל²⁴⁹ יתן למוט רגלך:</p>	<p>אותם שבני האמונה שמחים בדברים, ומתברכים דברים בתוכם, ומסתכלים שורש אחד ועיקר אחד, ולא נמצא בהם פירוד, אותם שלא נמצאים בני אמונה, ולא לומדים תורה לשמה, שמים את האמונה בפירוד, זהו שכתוב "וישאוהו במוט בשנים", בפרוד, מהו במוט, כמו שנאמר "אל יתן למוט רגלך".</p>
<p>ומן הרמונים²⁵⁰ ומן התאנים כלא שוין²⁵¹ ולהני מילין לסטרא אחרא לסטרא דמינאי לסטרא דפרודא והה"ד (במדבר יג כה) וישובו מתור הארץ וישובו תיבין²⁵² לסטרא</p>	<p>"ומן הרמונים ומן התאנים", הכל שוים לדברים, אלה לצד אחר, לצד המינים, לצד הפרוד. זהו שכתוב "וישבו מתור הארץ" וישובו, שבים לצד הרע, ושבים מדרך האמת, אומרים מה אכפת לנו.</p>

²³⁹ דמשם הלכו לאגדה כמו שמפרש והולך. וכמ"ש יין זו אגדה, וע' בספרי פ' האזינו ודם ענב תשתה כו'. ואמר "נחל" כמ"ש והנהר הרביעי הוא פרת, וכל עלמא מסולמוי דפרת (בכורות נה ע"א) (יהל אור).

²⁴⁰ כמו ענבים באשכול, אשכול הכופר דודי לי, ובלמוד זה כל המהימנותא (יהל אור).
²⁴¹ ר"ל ת"ת, ששם סוד רזין והגדה, ונק' מהימנותא, כידוע בסוד ארץ חטה כו', שגפן ת"ת, תאינה ורימון נ"ה. וז"ש כד"א אל יתן למוט רגלך ומן הרמונים ומן התאנים כלא כו'. ושם שליטת הס"א. ושם ענפין פרודות, משא"כ בת"ת. ואינהו שוויין ת"ת בפרודא (ח"ג) שבו מחוברים, שעל שמם נקרא מהימנותא כידוע, וכל המחלוקת מצד החו"ג, שהן סותרין, וז"ס שמאי והלל, וב"ש וב"ה, אבל (ת"ת) עושה שלום, ואלו ואלו דברי כו', והכל א' כמ"ש (חגיגה דף ג ע"ב) אל אחד אמרן כו', והכל הולך אל מקום אחד (יהל אור).

²⁴² ר"ל דלכן כתיב אחד. ונגד זמורה ואשכול, אמר אגדה ודרשה, דאחוזים זה בזה כמותם. וכן אמר ר"פ ראשי מליין (יהל אור). וז"ש למטה הה"ד וישאוהו כו', משום דל"ק קרא זה למעלה (יהל אור).

²⁴³ אין דורשין בעריות בשלשה ולא במעשה בראשית בשנים ולא במרכבה ביחיד אלא אם כן היה חכם ומבין מדעתו (חגיגה יא ע"ב), תני רבי חייא אבל מוסרין לו ראשי פרקים אמר רבי זירא אין מוסרין ראשי פרקים אלא לאב בית דין ולכל מי שלבו דואג בקרבן (שם יג ע"א). ועי' שעה"ק ו ע"א: לא נעמיק מאד בחקירתה, אבל נכתוב בה ראשי פרקים, כמציע מן החרכים, בלי הסתכלות אל הדברים העמוקים. והמשכיל על דבר זה, ימצא טוב טעם ודעת, אם ישית אליו לבו.
²⁴⁴ שיהושע וכלב כרתוה (יהל אור).

²⁴⁵ כמ"ש אשכול, יין שמשמח כו' (יהל אור).

²⁴⁶ שלכן נאמר נחל כנ"ל, פרת (יהל אור).

²⁴⁷ ר"ל ז"ש אחד, ונגד זמורה ואשכול אמר שרשא (יהל אור).

²⁴⁸ אח"כ שנתנו למרגלים לישא. וז"ש וישאוהו במוט כו'. כשנשאו אז במוט בשנים (יהל אור).
²⁴⁹ שדומה לו שהמאמרים סותרים זא"ז (יהל אור).

²⁵⁰ שמתמוטט ממהימנותא כנ"ל (יהל אור).

²⁵¹ אבל יהושע וכלב רק במקום יחודא באשכול כנ"ל (יהל אור).

²⁵² ג' דברים נגד אלו ג' הפירות כסדר מלמטה למעלה. והענין, כי מקומם ידוע, ושם אחיזת ס"א כמ"ש בתיקון נ"ו (קג ע"ב) בארוכה, ודימינא קשה יותר, כמ"ש בתז"ח (י ע"ב) קל וחומר ועמש"ש. וכן מינים קשה יותר כמ"ש (ר"ה דף יז ע"א) אבל המינים כו'. ולסטרא דפירודא במקום היחוד כנ"ל, ועמ"ש בליקוטים בארוכה. וז"ש למעלה למוט רגלך דשם כנ"ל (יהל אור).

²⁵² דרש וישובו, לא על ההילוך, אלא תיבין כו', דכאן לא שייך ההילוך אלא לילך בה, והשיבה כו' (יהל אור).

<p>בישא ותייבין מארחא דקשוט אמרי מה²⁵³ אכפת לך²⁵⁴:</p>	
<p>עד יומא²⁵⁵ לא חמינא טב לעלמא אעמלנא בה ביתא ריקם יתיבנא בקלנא דעמא ולהווא עלמא מאן יזכי ומאן ייעול לגוויה טב לך דלא אטרחנא כלי²⁵⁶ האי (שם כז) ויספרו לו ויאמרו וגו' הא אעמלנא²⁵⁷ ולאינא בגין למנדע חולקא דהווא עלמא וגם זבת חלב ודבש היא (שם) טב הוא ההוא עלמא עלאה כמה דידענא באורייתא אבל מאן יכול²⁵⁸ למזכי ביה:</p>	<p>"עד היום", לא ראינו טוב לעולם, עמלנו בה, הבית ריק ישבנו בקלון בעם, ולאותו עולם מי יזכה ומי יכנס לתוכו, טוב לנו שלא טרחנו כל זה, "ויספרו לו ויאמרו וגו'", הרי עמלנו ועיפנו בשביל לדעת, חלק אותו עולם, וגם "זבת חלב ודבש", היא טוב, הוא אותו עולם עליון, כמו שידענו בתורה, אבל מי יכול לזכות בו.</p>
<p>אפס כי עז העם (שם כח) תקיף²⁵⁹ הוא דלא יחשיב כל עלמא כלל בגין דיהא ליה עותרא סגיא לאשתדלא ביה מאן הוא דיזכי ביה²⁶⁰ ודאי אפס כי עז העם היושב בארץ מאן דבעי למזכי בה בעי למהוי תקיף בעותרא כד"א (משלי יח כג) ועשיר יענה עזות:</p>	<p>"אפס כי עז העם", תקיף הוא שלא יחשיב כל העולם כלל, משום שיהיה לו עושר רב לעסוק בו, מי הוא שיזכה בה ודאי. "אפס כי עז העם היושב בארץ", מי שרוצה לזכות בה צריך להיות חזק בעושר, כמו שנאמר "ועשיר יענה עזות".</p>
<p>והערים גדולות בצורות בתין מליין²⁶¹ כל שובא דלא יחסרון מכלא²⁶² ועם כל דא וגם ילידי הענק ראינו שם (במדבר יג כח) בעי גופא תקיף גיבר כארי²⁶³ (דישתכח תמן תדירא²⁶⁴) בגין דהיא מתשת חיליה דב"ג לאשתדלא בהווא איסור²⁶⁵ והתר טמא וטהור כשר ופסול מאן ייכול לזכאה בה:</p>	<p>"והערים גדולות בצורות בתים מלאים כל טוב", שלא יחסרו מהכל, ועם כל זה "וגם ילדי הענק ראינו שם", צריך גוף חזק, גיבור כארי (שימצא שם תמיד) משום שהיא מתשת כחו של אדם, לעסוק באותו איסור והתיר, טמא וטהור, כשר ופסול, מי יכול לזכות בה.</p>
<p>ועוד עמלק יושב בארץ הנגב (במדבר יג כט) אי יימא בר נש דאפילו בכל דא יזכי</p>	<p>ועוד "עמלק יושב בארץ הנגב", אם יאמר אדם שאפילו שיזכה לכל זה, "עמלק יושב בארץ הנגב", הרי יצר הרע</p>

²⁵³ מאי (דפ"ו).

²⁵⁴ ר"ל מטובה כיון כו', ור"ל ז"ש וגם זבת כו'. אבל אין אוכל אותה (יהל אור).

²⁵⁵ ומפרש והולך פרטון ג' דברים, אעמלנא כו', ביתא כו', יתיבנא כו'. והן ג' דלמטה, אפס כי כו',
והערים כו', וגם ילידי כו'. ואמר ולהווא עלמא מאן כו'. כמ"ש למטה עמלק יושב כו' בגין דלא יכיל
כו' (יהל אור).

²⁵⁶ כולי (דפ"ו).

²⁵⁷ ר"ל ז"ש באנו (יהל אור).

²⁵⁸ יכיל (דפ"ו).

²⁵⁹ ר"ל עז בעותרא. ור"ל מהו עז סתם, לכך אמר שמחמת גודל עשירותו לא יחשיב כו', וזהו עז
כו'. ואח"כ חזר ופי' מטעם אחר ודאי אפס כו' כד"א כו'. ואמר מאן הוא דיזכי. ר"ל ז"ש אפס (יהל
אור).

²⁶⁰ בה (דפ"ו).

²⁶¹ כמ"ש (איוב כב כג-כד): וְשִׁית עַל עֵפֶר בְּצֹר וּבְצֹר [נְחָלִים אוֹפִיר. וְהָיָה] שְׂדֵי בְּצֹרֶיךָ וְכֶסֶף
[תוֹעֲפוֹת לְךָ] (יהל אור).

²⁶² ר"ל כמו המבצר, שאין יכול לחסור משם, ומכינין שם הכל. והוא עם עז העם, ב' דברים, כסף
וטוב הבית, שפעם לא ימצא לקנות. וגדולות מליין כל טוב, כי גדול הוא בעושר. ובצורות דלא יחסור
כו' (יהל אור).

²⁶³ ר"ל לכן שנינו (אבות פ"ה מ"ב) הוי עז כו' וגבור כארי (יהל אור).

²⁶⁴ ר"ל ז"ש ראינו שם. ר"ל דיירים שם בקביעות (יהל אור).

²⁶⁵ שהן ג' ילידי הענק כנ"ל (יהל אור).

<p>עמלק יושב בארץ הנגב הא יצרא²⁶⁶ בישא קטיגורא מקטרגא²⁶⁷ דבר נש דישתכח תדיר בגופא (שם) והחתי²⁶⁸ והאמורי וגו' כמה מקטרגי משתכחי תמן (בגין) דלא יכיל בר נש למיעל בההוא עלמא כלל מאן יזכי ליה ומאן ייעול בגויה במלין אלין:</p>	<p>הקטגור מקטרג על האדם, שנמצא תמיד בגוף "והחתי והאמרי וגו'", כמה מקטרגים נמצאים שם, (כדי) שלא יכול האדם להיכנס לאותו עולם כלל. מי יזכה בו, ומי יכנס לתוכו בדברים הללו.</p>
<p>ויניאו²⁶⁹ את לב בני ישראל (במדבר לב ט) בגין דאפיקו שום ביש עלה כד"א (שם יג לב) ויוציאו את דבת הארץ אינון בני מהימנותא מאי קא אמרי אם הפץ בנו יי ונתנה לנו כיון דישתדל בר נש ברעותא דלבא לגבי קב"ה לא בעי מנן אלא לבא ויסתמרון²⁷⁰ ההוא רשימא קדישא דכתיב (ישעיה ס כא) ועמך²⁷¹ כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ:</p>	<p>"ויניאו את לב בני ישראל", משום שהוציאו שם רע עליה, כמו שנאמר "ויוציאו דבת הארץ". אותם בני האמונה מה אומרים "אם חפץ בנו ה' [וגו'] ונתנה לנו", כיון שיעסק אדם ברצון הלב לפני הקדוש ברוך הוא, לא צריך ממנו אלא הלב, וישמרו אותו רושם קדוש, שכתוב "ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ".</p>
<p>קס/ב</p>	
<p>אבל אך ביי²⁷² אל תמרדו (במדבר יד ט) בעי דלא ימרדון באורייתא דאורייתא לא בעי²⁷³ עותרא ולא מאני דכספא ודהבא ואתם אל תיראו את עם הארץ (שם) דהא גופא²⁷⁴ תבירא אי ישתדל באורייתא ישכח אסוותא בכלא הה"ד (משלי ג ח) רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיך וכתוב (שם ד כב) ולכל בשרו מרפא וכל²⁷⁵ אינון מקטרגי²⁷⁶</p>	<p>אבל "אך בה' אל תמרדו" צריך שלא תמרדו בתורה, שהתורה לא צריכה עושר ולא כלי כסף וזהב, "ואתם אל תיראו את עם הארץ", שהרי גוף שבור, אם יעסוק בתורה ימצא רפואה בכל, זהו שכתוב "רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיך", וכתוב "ולכל בשרו מרפא", וכל אותם מקטרגים הם מכריזים ואומרים, פנו מקום לפלוני עבד המלך.</p>

²⁶⁶ כמ"ש (סוכה נב ע"א) ובת"ח יותר מכולם, וזהו בארץ הנגב (יהל אור).
²⁶⁷ לכן כנוהו בעמלק שהוא שונא היותר גדול לישראל. וכתוב ביה אשר קרך כו', כמ"ש דכד סגי' יצרא כו' (יהל אור).
²⁶⁸ שהן ג' ממונים תחת דומה, כמ"ש בז"ח רות, והן בהר, בגבול עוה"ב, שומרים הדרך. והכנעני הוא הרביעי, עון, דקריב למפתי, יושב ומקטרג לפני ג"ע שלמעלה, והוא ירדן, יורד מן כידוע, והן מצולות ים, לפני הים (יהל אור).
²⁶⁹ הוא פסוק בפ' מטות (לב ט), והוא כולל כל הפסוקים שאמרו בני ישראל כאן, לכן נקט זה הפסוק בקיצור (יהל אור).
²⁷⁰ דריש בב' אנפין, שחפץ הי' בלבנו, שנעבוד בלב שלם ובנפש חפצה וכמ"ש (דבה"י א' כח ט) ואתה שלמה בני [דע את אלהי אביך ועבדהו בלב שלם] ובנפש חפצה כי כל לבבות דורש [ה'] וכל יצר מחשבות מבין אם תדרשנו ימצא לך ואם תעזבנו יזניחך [לעד]. ועתה מה כו'. ועוד הברית כמ"ש ובחרו באשר חפצתי ומחזיקים כו', והן ב' יהושע וכלב, ב' הבריתות שהן עיקר הכל, והן הצליחו. ולכן הכל תליא בב' השבטים אלו, ב' משיחין, ב' מלכים. וכן יהושע ושלמה, יוסף ברית, יהודה מלכות, פה. ולכן בזה יה"ו, ובזה ה', ש"ע ש"ע. וז"ש למעלה דכלב בא עד חברון, קארי ושנה כו', במדתו. ואמר בלבא ורעותא, שהוא ברית יחיד מכוון כו' (יהל אור).
²⁷¹ לראי' שירושת הארץ. ולבא הרבה בתורה כי אם שמור כו' והוריש כו', לאהבה את ה' כו' לשבת על האדמה, וכיוצא הרבה (יהל אור).
²⁷² דאורייתא הוא שמיה (יהל אור).
²⁷³ ר"ל ז"ש אך, דא"צ אלא התורה לבד, אך בה' (יהל אור).
²⁷⁴ "ואתם אל תיראו את עם הארץ דהא גופא" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "וגופא".
²⁷⁵ ואתם אל תיראו את עם הארץ דהא כל (יהל אור).
²⁷⁶ ור"ל מ"ש אך בה' אל תמרדו, הוא תשובה על מה שאמרו אפס כי עז העם והערים גדולות בצורות וגם ילידי הענק ראינו שם. ועל מ"ש עמלק יושב כו' והחתי כו', אמר ואתם אל כו' (יהל אור).

<p>אינון מכרזאן ואמרי²⁷⁷ פנו אתר לפלנייא עבדא דמלכא:</p>	
<p>בגין כך (במדבר יד ט) אל תיראו כי לחמנו הם אינון בגרמייהו מזמנן מזוני בכל יומא לאינון דמשתדלי באורייתא כד"א (מלכים א' יז ד) ואת העורבים צויתי לכלכלך וכתוב (שם ו) והעורבים²⁷⁸ מביאים לו לחם ובשר סר צלם מעליהם מאן צלם דא תוקפא²⁷⁹ דדינא קשיא:</p>	<p>בגלל זה "אל תיראו כי לחמנו הם", הם בעצמם מזמינים מזונות בכל יום לכל אותם שעוסקים בתורה, כמו שנאמר "ואת העורבים צויתי לכלכלך", וכתוב "והעורבים מביאים לו לחם ובשר סר צלם מעליהם", מהו צלם, זה תוקף הדין הקשה.</p>
<p>מאי טעמא אעדי משום דיי²⁸⁰ אתנו אל תיראום (במדבר יד ט) כלא אעדיאו בגין אורייתא זכאה חולקהון דאינון דמשתדלי באורייתא לשמה דהא מתקשרי בקב"ה ממש ואקרונ אחים ורעים²⁸¹ הה"ד (תהלים קכב ח) למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך:</p>	<p>למה סר, משום שה' אתנו, אל תיראם, הכל אז בגלל התורה, אשרי חלק אותם שעוסקים בתורה לשמה, שהרי מתקשרים בקדוש ברוך הוא ממש, ונקראים אחים ורעים, זהו שכתוב "למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך".</p>
<p>ויבאו עד נחל אשכול וגו' (במדבר יג כג) רבי אבא אמר כרתו אותו אשכול אתו לסלקא²⁸² ליה לא יכילו אתו לנטלא²⁸³ ליה לא יכילו אתו כלב ויהושע נטלו ליה וסליקו ליה ואזדקף על ידיהו הה"ד (שם) וישאווהו במוט בשנים בשנים באינון שנים יחידין²⁸⁴:</p>	<p>"ויבאו עד נחל אשכול וגו'", רבי אבא אמר, כרתו אותו אשכול, באו להרימו לא יכלו, באו לקחתו לא יכלו, באו כלב ויהושע ולקחוהו והעלוהו, נזקף על ידם, זהו שכתוב "וישאוהו במוט בשנים", בשנים באותם שנים יחידים.</p>
<p>זמורה מאי²⁸⁵ קא בעאן אלא אשכול הוה תליא ביה ובעוד דהוה מתחבר באתריה אקרי זמורה לבתר קרייה מוט דכתיב וישאוהו במוט ההוה דאשתמודע²⁸⁶ ההוה דברתו:</p>	<p>זמורה מה רצו, אלא אשכול היה תלוי בה, ובעוד שהיה מחובר במקומו נקרא זמורה, אחר כך קראו מוט, שכתוב "וישאוהו במוט" אותו הנודע, אותו שכרתו.</p>
<p>מכאן ידעו יהושע וכלב שהם ראויין למיעל לארעא ולמהוי לון בה חולקין²⁸⁷</p>	<p>מכאן ידעו יהושע וכלב שהם ראויים להיכנס לארץ ולהיות להם בה חלק ונחלה, עד שבאו נמלכו עליהם כולם,</p>

²⁷⁷ בעה"ז, כד אזיל, שיניחו לו כידוע. והוא נגד עמלק. ואמר כי לחמנו כו'. כמו שמפרש והולך. ונגד החתי כו', אמר סר צלם, כמו שמפרש והולך מאן צלם דא כו'. והוא סוד צלמות דכורא, דהוא המקטרג למעלה. ונגד נוק' המפתה כאן אמר למעלה כי לחמנו כו' כנ"ל (יהל אור).

²⁷⁸ עורבים כמשמעו דהיינו עוף טמא (רח"ו).

²⁷⁹ פי' ק"ך צירופי אל"הים גי' צ"ל משם יניקת החיצונים ולכן סר צלם מעליהם (מ"מ).

²⁸⁰ ר"ל אורייתא כנ"ל. וכמ"ש (משלי כה כא, ועי' סוכה נב ע"א) אם רעב כו' וה' ישלימנו לך. וז"ש כלא אעדיאו כו'. וז"ש זכאה חולקהון כו' בקב"ה ממש. ר"ל דאמר וה' אתנו כו' כנ"ל. ואמר ואקרונ אחים ורעים. ר"ל דזהו שמו אחים זו"ג, ורעים אר"א, כמ"ש בר"פ ויקרא (ד ע"א). והן העוסקים בתורה כנ"ל. וזהו אדברה נא שלום בך, כמ"ש (סוף ברכות וש"מ) ת"ח מרבים שלום בעולם שנאמר כו', למען אחי כו'. ואחים הם בתורה שבכתב ובע"פ, ורעים בסודות שבהן, הנסתרות כו', במה שניתן רשות, שהוא התפשטותן בז"ת, שהן דרגא דשם הוי"ה (יהל אור).

²⁸¹ פי' שיש בהם חיה ונשמה מאר"א ולכן נקראים אחים לזו"ן (מ"מ).

²⁸² על כתפיהון (מ"מ ויהל אור).

²⁸³ אפי' ליטלו מן הארץ לבד (מ"מ), להסיע ממקומו (יהל אור).

²⁸⁴ שנתפרשו ממרגלים, ולכן אמר סתם בשנים הידועין (יהל אור).

²⁸⁵ למה כרתו כיון דלא נשאו אותו, לכן מפ' שהוא המוט כמו שמפרש והולך (יהל אור).

²⁸⁶ ר"ל שלכן נאמר במוט בפתח (יהל אור).

²⁸⁷ חלק (דפ"ו).

<p>ואחסנא עד דהוו אתיין אמלכו²⁸⁸ עלייהו כלהו קאים כלב²⁸⁹ באיבא אמר איבא איבא איבא איבא אנן בחולקך מיד קליל²⁹¹ גרמיה ויהבו לון:</p>	<p>עמד כלב בפרי, אמר פרי פרי אם בגללך אנו נהרגים מה אנו בחלקך, מיד עשה עצמו קל ונתן להם.</p>
<p>ר' אלעזר אמר לא יהבו לאחרי דהא כתיב וישאווהו במוט וכתיב בשנים ובכלהו לא הו²⁹² שנים כוותיהו ומכאן אוליף²⁹³ יהושע לבתר דכתיב (יהושע ב א) וישלח יהושע בן נון מן השטים שנים אנשים מרגלים והני שנים הא אוקמוה קדמאי וכד מטו לגבייהו דישראל יהבו לון ואינון אשתארו ועבדו גרמיהו שיריים²⁹⁴:</p>	<p>רבי אלעזר אמר לא נתנו לאחרים, שהרי כתוב "וישאווהו במוט", וכתוב "בשנים", ובכלם לא היו שנים כמותם, ומכאן למד יהושע אחר כך, שכתוב "וישלח יהושע בן נון מן השטים שנים אנשים מרגלים", ושנים אלה הרי פרשוה הקדמונים, וכשהגיעו אל ישראל נתנו להם, והם נשארו, ועשו עצמם כשיריים.</p>
<p>ר' יצחק אמר כד הוו מטאן לגבייהו דאינון ענקים הוו שוויין ההוא חוטרא דמשה קמייהו ואשתזיבו ומנלן דההוא חוטרא יהיב לון הה"ד (במדבר יג יז) ויאמר אליהם עלו זה בנגב כתיב הכא עלו זה וכתיב התם (שמות ד יז) ואת המטה הזה וגו' ובגיניה אשתזיבו [דאי] (ואי) תימא הני ענקיאי שבקי לון אלא אתו לנסבא לון והוו שוויין לקמייהו ההוא חוטרא ומשתזבי (ס"א ומשתמטי) מקמייהו רבי יהודא אמר מסורת שמא²⁹⁵ קדישא מסר לון משה ובגיניה אשתזיבו מנייהו:</p>	<p>רבי יצחק אמר, כשהיו מגיעים לאותם ענקים, היו שמים אותו מטה של משה לפניהם ונצלו, ומנין לנו שאותו מטה נתן להם, זהו שכתוב "ויאמר אלהם עלו זה בנגב", כתוב כאן עלו זה, וכתוב שם "ואת המטה הזה וגו'" ובגללו נצלו, שאם תאמר שהענקים הללו עזבו אותם, אלא באו לקחתם, והיו שמים מולם אותו מטה ונצולים (ובורחים) מלפניהם. רבי יהודה אמר, מסורת שם הקדוש מסר להם משה, ובגללו נצלו מהם.</p>
<p>רבי חייא אמר תלת שמיה²⁹⁶ אקרונן נפילים ענקים רפאים וכלהו אורכי יומי נפילין אקרונן בקדמיתא לבתר כד אתחברון בבנת בני נשא ואולידו מנייהו²⁹⁷ אקרונן</p>	<p>רבי חייא אמר שלשה שמות נקראו, נפילים ענקים רפאים, וכולם האריכו ימים. נפילים נקראו בתחלה, אחר כך כשהתחברו בבנות בני האדם והולידו מהם נקראו ענקים, אחר כך שהיו הולכים ומשוטטים בעולם הזה ומתרפים מאותו שלמעלה נקראו רפאים.</p>

²⁸⁸ שנמלכו להורגן, לכן אמר איבא כו' (יהל אור).

²⁸⁹ שהוא היה מאחריו ופניו לפרי (יהל אור).

²⁹⁰ האיך נהיה בחולקך (יהל אור).

²⁹¹ דבפסוק אח"ז משמע שהמרגלים הביאו דכתיב וזה פריה. ור' אלעזר פליג ואמר דלא יהבו לון עד שהגיעו לישראל (יהל אור).

²⁹² ר"ל שהן בלא"ה קודם החטא היו המובחרין כמש"ל דיהודה ואפרים, וכן ב' משיחין, וב' מלכין, בית דוד ואפרים, וכמש"ל. וחידש בזה דעדיין לא חטאו לומר שנים יחידן (יהל אור).

²⁹³ ג"כ המובחרין, כלב ופנחס. וז"ש והני שנים כו' (יהל אור).

²⁹⁴ ר"ל מחמת ענוה, לא מחמת יראה. וכל הדרך הוליכוהו לקיים המצוה, מצות משה (יהל אור).

²⁹⁵ ר"ל שם י"ב. וזהו מסור', שאין מגלין כו' (קידושין עא ע"א), וזהו זה. ויליף בג"ש, דכתיב זה שמי לעלם, וכ"כ בחיי (יג יז) (יהל אור).

²⁹⁶ דכתיב בני ענק מן הנפילים, וכתיב (דברים ב יא) רפאים אף הם כו' (יהל אור).

²⁹⁷ הבנים שלהם נקראים ענקים (מ"מ).

<p>ענקים לבתר דהו אזל²⁹⁸ ושטאן בהאי עלמא ומתרפיין מההוא דלעילא²⁹⁹ אקרונ רפאים:</p>	
<p>אמר ר' יהודה והא³⁰⁰ כתיב [איוב כו ה) הרפאים יחוללו] (דברים ב יא) רפאים יחשבו אף הם כענקים א"ל הכי הוא בגין דענקים אתו מהאי סטרא ומהאי סטרא ואתיאשו יתיר בארעא כגוונא דא רפאים ומנייהו נפקי והו אורכי יומי וכד מתחלשי³⁰¹ אתחלש פלגות גופא ופלגות קאים:</p>	<p>אמר רבי יהודה, והרי כתוב "הרפאים יחוללו", רפאים יחשבו אף הם כענקים, אמר לו כך הוא, משום שענקים באו מצד זה ומצד זה והתחזקו יותר בארץ, כדוגמא זה רפאים, ומהם יצאו והיו מאריכים ימים, וכשנחלשים נחלש חצי גוף וחצי עומד.</p>
<p>כיון דפלגות גופא הוה מית הווי נסבי עשבא מעשבי ברא ושדיין לפומייהו ומיתו ובגין דאינון³⁰² בעאן לקטלא גרמייהו אקרונ רפאים אמר ר' יצחק שדיין גרמייהו בימא רבא ושבעאן³⁰³ ומתין הה"ד הרפאים יחוללו³⁰⁴ מתחת מים ושוכניהם³⁰⁵:</p>	<p>כיון שחצי הגוף היה מת, היו לוקחים עשב מעשבי השדה וזורקים לפיהם ומתים. ומשום שהם רצו להרוג עצמם, נקראו רפאים. אמר רבי יצחק, זורקים עצמם לים הגדול וטובעים ומתים, זהו שכתוב "הרפאים יחוללו מתחת מים ושכניהם".</p>
<p>ר' שמעון אמר אלמלא הווי עיילין ישראל לארעא בסימנא ונ"א באומנא</p>	<p>רבי שמעון אמר אלמלא היו נכנסים ישראל לארץ בסימן (באומנות)</p>
<p>קסא/א10555:</p>	
<p>דלישנא בישא לא הוה קאים עלמא רנעא חד מאן אומנא דלישנא בישא נחש ורזא³⁰⁶ דמלה מדאתא נחש על חוה אטיל בה זוהמא:</p>	<p>לשון הרע לא היה העולם עומד רגע אחד, מי אומן של לשון הרע, הנחש. וסוד הדבר, משבא הנחש על חוה הטיל בה זוהמא.</p>
<p>אמר ר' שמעון ועל כלא מחל³⁰⁷ קב"ה בר</p>	<p>אמר רבי שמעון, ועל הכל מוחל</p>

²⁹⁸ קס"ד דר' יהודה מ"ש ר' חייא לבתר וכו', ומתרפיין וכו' איקרון רפאים היינו על הדור השני נמי קאמר שנקראו ענקי ונקראו רפאים. לכך הקשה והא כתיב רפאים יחשבו אף הם נענקים דמשמע שהם שני מינים. ול"ג הרפאים יחוללו וא"ל ר"א הכי הוא דהיינו שני מינים הם בגין דענקיס אתו מהאי סטרא וכו' דהיינו הדור השני שנבראו מבנות האדם ומן המלאכים. ומ"ש כגוונא דא רפאים היינו הדור הג' וז"ש ומנייהו נפקי שהרפאים יצאו מהענקים ולעולם הם ג' מינים. נפילים הם המלאכים שנפלו מן השמים. ענקים הם בניהם שילדו עם בנות האדם. רפאים הם דור ג' שיצאו מהענקים, ולכך אמר קרא רפאים יחשבו וכו' שלא תעלה על דעתך כיון שהם דור ג' נחלש כחם. אלא אף הם כענקים שהם דור ב'. והאמת של ר' חייא דאמר תחלה בתר דהווי אזלי וכו' היינו דור ג' שיצאו מענקים כמה שפיר' ר' חייא דבריו ולבסוף (מ"מ).

²⁹⁹ מחלק שלמעלה, ונשתכחו משם (יהל אור).
³⁰⁰ שסובר דג' שמהן להו, ומין אחד הם. ולכן תירץ לו דענקים הם בני הנפילים. וז"ש למעלה וכלהו אורכו יומי, כמ"ש בפ' שלח בני ענק. וז"ש דענקים אתו כו'. ר"ל ממלאכים ומב"א, ועדיין היו אחוזים בחלק שלמעלה, וגם בניהם ובני בניהם עד דורות האחרונים מנהון, שנתיאשו יתיר, אלו הן רפאים. וז"ש ואתיאשו יתיר בארעא כדין רפאים ומיניהו כו'. כצ"ל (יהל אור).

³⁰¹ משום דחלק העליון ממלאכים שאין המות שם (יהל אור).

³⁰² רפאים לשון הריגה (יהל אור).

³⁰³ וטבען (דפ"ו).

³⁰⁴ דריש לשון חלל (יהל אור).

³⁰⁵ אלו האיים (יהל אור).

³⁰⁶ ה"נ דקבילו זוהמא, וכמ"ש ופגריכם אתם יפלו כו', דיזדככו מההוא זוהמא, וכמ"ש קסב ע"א אני אמרתי אלהים כו' כיון דאמשכתון כו' מאי פגריכם כו' ומ"ד במדבר הזה יתמו אינון פגרים כו'. וכמו באדה"ר דאוליד קין מההוא זוהמא, ולא אתתקן העולם עד דאתמחון במבול, כמ"ש בפ' בראשית, ובז"ח רות וש"מ. וכן אלמלי עאלו בהאי זוהמא דקבילו, הרי באו בההוא זוהמא לא"י, דהיא סוד חוה, נוקבא (יהל אור).

³⁰⁷ כמ"ש (ערכין טו ע"ב) סיפר אין לו תקנה שכר כרתו דוד ברוה"ק שנאמר כו' (יהל אור).

<p>מן לישראל בישא בנין דכתיב (תהלים יב ה) אשר³⁰⁸ אמרו ללשונו נגביר שפתינו אתנו מי אדון לנו:</p>	<p>הקדוש ברוך הוא פרט ללשון הרע, משום שכתוב "אשר אמרו ללשונו נגביר שפתינו אתנו מי אדון לנו".</p>
<p>ת"ח כמה עבד ההוא לישראל בישא גזר על אבהתנא דלא ייעלון³⁰⁹ לארעא וזמיתו³¹⁰ אינון דאמרו [ואתגזרו] (אגזר) בכיה לדרי דריין³¹¹ (כ"ש הכא דאפיקו לישראל בישא על כלא) כביכול כיון דאפיקו³¹² על ארעא קדישא כאילו אפיקו עליה בנין כך קני³¹³ קב"ה על דא (כלומר קני לשמיה) וקאימו ישראל כלהו לאשתצאה מעלמא אלמלא בעותיה דמשה:</p>	<p>בא וראה, כמה עשה אותו לשון הרע, גזר על אבותינו שלא יכנסו לארץ, ומתו אלה שאמרו, ונגזרה בכיה לדורי דורות. (כל שכן כאן שהוציא לשון הרע על הכל) כביכול כיון שהוציאו על הארץ הקדושה, כאילו הוציאו עליו, בגלל זה קנא הקדוש ברוך הוא על זה, (כלומר קנא לשמו) ועמדו ישראל כולם להשמד מהעולם אלמלא תפלת משה.</p>
<p>ויספרו לו ויאמרו ונו' (במדבר יג כז) אמר רבי חייא מה שונה כאן ויספרו ולא כתוב ויגידו או ויאמרו, אלא כל אחד מלמד דבר לבדו. ויגידו בכל מקום רמז הוא רומז בחכמה, והרי נתבאר. ויאמר אמירה בעלמא. ויאמרו הרהור הלב. ויאמרו [מלשון] פקדון והרי בארנו בכמה מקומות. ויספרו פירוש הדבר בכל מקום.</p>	<p>"ויספרו לו ויאמרו וגו'", אמר רבי חייא מה שונה כאן ויספרו ולא כתוב ויגידו או ויאמרו, אלא כל אחד מלמד דבר לבדו. ויגידו בכל מקום רמז הוא רומז בחכמה, והרי נתבאר. ויאמר אמירה בעלמא. ויאמרו הרהור הלב. ויאמרו [מלשון] פקדון והרי בארנו בכמה מקומות. ויספרו פירוש הדבר בכל מקום.</p>
<p>באנו אל הארץ (במדבר יג כז) הלכנו מבעי ליה אלא באנו³¹⁹ עאלנא לתמן לההיא ארעא דהוית משבח בכל יומא (והוית) [ואמרת דלית דכוותה וגם זבת חלב ודבש היא (במדבר יג כז) רבי יצחק אמר מאן³²⁰ דבעי למימר כדיבא אמר מלה³²¹ דקשוט</p>	<p>"באנו אל הארץ" היה צריך להיות הלכנו, אלא באנו נכנסנו לשם, לאותה ארץ שהיית משבחה בכל יום, והיית אומר שאין כמותה, "וגם זבת חלב ודבש היא", רבי יצחק אמר, מי שרוצה לומר כזב אומר דבר אמת בהתחלה כדי שיאמינו לו כזביו.</p>

³⁰⁸ ר"ל כמ"ש (שם) כל המספר לה"ר כאלו כופר כו' (יהל אור).
³⁰⁹ ייעול (דפ"ו).

³¹⁰ גזר בכל ג' כמ"ש (ערכין טו ע"ב) לישראל תליתאה כו' [קטיל תליתאי, הורג למספרו ולמקבלו ולאומרו]. ובכיה על הארץ, כמ"ש איכה ישבה בדד, בכה כו'. ולכאורה גזר על אבהתנא כו', הוא ג"כ בארץ, לכן קא' וקאימו ישראל כו', ומ"מ מתו במדבר, ומרע"ה בתפלתו האריך שלא כו' (יהל אור).

³¹¹ ת"ח כמה עבד ההוא לישראל בישא גזר על אבהתנא דלא ייעלון לארעא ומיתו אינון דאמרו ואתגזרו בכיה לדרי דריין" (נמחק ביהל אור).

³¹² שארעא קדישא אחיד בשמיה (יהל אור).

³¹³ כמו וקנא לאשתו, וכמ"ש קנאתי לציון קנאה גדולה כו' (יהל אור).

³¹⁴ ר"ל דליכתוב ויאמרו לחודא (יהל אור).

³¹⁵ דהוא מלתא דהגדה וכבר פי' בזוהר (ויחי רלד ע"ב) דהוא ג' ד', ויוד באמצע הוא מלתא דחכמתא, והמן כזרע גד. והנה המגיד הוא הגימל, והשומע הוא ד', גמול דלים (שבת קד ע"א), אלף בינה גמול דלים עם תלמידים, והוא ללמוד וללמד, והיוד הוא החכמתא כידוע (יהל אור).

³¹⁶ ר"ל בלא סיפור לפרש היטב הדבר (יהל אור).

³¹⁷ כמ"ש ויאמר עשו בלבו, ויאמר המן בלבו וכיוצא (יהל אור).

³¹⁸ כמ"ש ואמרת אליהם וכיוצא הרבה (יהל אור).

³¹⁹ ר"ל דרך גיזום, היינו שם, וראינו אותה מה דאתה משבח (יהל אור).

³²⁰ לא הניח לסיים דברי ר' חייא שאמר שכולהו בלישנא בישא הוו, כמו שמפרש והולך ר' חייא אמר אמרו את כו' (יהל אור).

³²¹ כמו שאמר, זה אמת כו'. והענין כי אילולי הקשוט אין להם חיוני כלל. וע' בפ' בראשית (ב ע"ב) בסוד ש' של שקר. והשי"ן הוא בראשם לכן צריך לומר בקדמיתא. וע"ל קי"ט ע"ב דאע"ג דאיהי בגלותא איהי מדבר לון (יהל אור).

<p>בקדמיתא בנין דיהמנו ליה כדבוי:</p>	
<p>רבי חייא אמר והכי אמרו עאלנא לההיא ארעא דהוית משבחה לה כל יומא ואמרת דלית דכוותה וארימת שבחא (אלא אמרו את משבחה לה כל יומא ואמרת דלית דכוותה וגם זבת חלב ודבש היא וארימת שבחה) על כלא:</p>	<p>רבי חייא אמר (אלא) כך אמרו, נכנסנו לאותה ארץ שהיית משבחה כל יום, ואמרת שאין כמוה (וגם זבת חלב ודבש היא), והרמת שבחה על הכל.</p>
<p>ולאו הכי דהא זה פריה אתכלא חד מאינון זעירין קטפו אמרו אי לדא אחסין קב"ה לישראל וסבלו כל אינון עקתינ וליאותין הא בארעא דמצרים [אית] אתכלין ואיבין דארעא יתיר על חד תריין:</p>	<p>ולא כך, שהרי זה פריה, אשכול אחד מאותם קטנים קטפו, אמרו אם לזה הוריש הקדוש ברוך הוא את ישראל וסבלו כל אותן צרות ועיפות, הרי בארץ מצרים יש אשכולות ופירות הארץ יותר על אחד שנים.</p>
<p>אפס כי עז העם (במדבר יג כח) אורחיה דעלמא דאינון גברין מגיחי קרבא יתבין לבר לאסתמרא ארחין והכא³²² אפילו אינון בני מתא תקיפין גוברין³²³ והערים בצורות דאפילו כל³²⁴ מלכין דעלמא יתכנשו עלייהו לא יעבדון בהו פגימותא:</p>	<p>"אפס כי עז העם", דרך העולם שאותם גבורים לוחמי הקרב יושבים בחוץ לשמור הדרכים, וכאן אפילו אותם בני העיר תקיפים גבורים, והערים בצורות, שאפילו כל מלכי העולם יתכנסו עליהם, לא יעשו בהם פגם.</p>
<p>א"ר יוסי כל מה³²⁵ דאמרי בלישנא בישא אמרו [ו]קשיא מכלהו דכתיב (במדבר יג כט) עמלק יושב בארץ הנגב לבר נש דנשכיה חויה כד בעאן לאגזמא ליה אמרי הא חויה הכא:</p>	<p>אמר רבי יוסי, כל מה שאמרו בלשון הרע אמרו, והקשה מהכל שכתוב "עמלק יושב בארץ הנגב", (משל) לבן אדם שנשכו נחש, כשרוצים להפחיד אותו, אומרים הנה נחש כאן.</p>
<p>ר' אבא אמר³²⁶ ודאי דא קשיא מכל מה דאמרי כלומר ההוא דאנח קרבא בכלא הא הכא זמין ובאן אתר בארץ הנגב דהא הוא אתר לאעלאה ביה מיד (במדבר יד א) ותשא כל העדה ויתנו את קולם קביעו בכיה לדורות לעלמין בההוא ליליא:</p>	<p>רבי אבא אמר, ודאי זה קשה מכל מה שאמרו, כלומר אותו שעורך קרב בכל, הרי כאן זמין, ובאיזה מקום, בארץ הנגב, שהרי הוא המקום להיכנס בו, מיד "ותשא כל העדה ויתנו את קולם", קבעו בכיה לדורות לעולמים באותו לילה.</p>
<p>א"ר יוסי עיטא נסיבו על כלא לאפקא שום ביש מאי על כלא³²⁷ על ארעא ועל קב"ה א"ר יצחק על ארעא תינח על קב"ה מנין א"ל משמע דכתיב (במדבר יג כח) אפס כי עז העם מאן יכיל בהו כי עז העם דייקא³²⁸ [וכתיב] (וכדין) (במדבר יג כט) עמלק יושב</p>	<p>אמר רבי יוסי, עצה לקחו על הכל להוציא שם רע, מה זה על הכל, על הארץ ועל הקדוש ברוך הוא, אמר רבי יצחק על הארץ מובן, על הקדוש ברוך הוא מנין. אמר לו ממשמע שכתוב "אפס כי עז העם" מי יכול להם, כי עז העם דווקא, וכתוב "עמלק יושב בארץ</p>

³²² ר"ל דלכן אמרו היושב בארץ (יהל אור).

³²³ גבורין (דפ"ו).

³²⁴ ר"ל לבד גבורת היושבים בה, כמ"ש העם קשה כו' (יהל אור).

³²⁵ מסכים לדברי ר' חייא שכל מה שאמרו הכל כוונתם ללשון הרע (יהל אור).

³²⁶ חידש דהוא מזומן בתחילת נסיעה, ובאן אתר כו' (יהל אור).

³²⁷ דהוא כלל הכל ד"ג, והוא כלל העולם, וכלל השם (יהל אור).

³²⁸ הוא נגד השוכן בקרבה, כי יחודא דה' בארץ, וה' בהיכל קדשו. וע"ל דקב"ה אחיד בארץ. וז"ש ג"כ וכתיב עמלק יושב כו'. ועל ארעא אח"כ ויוציאו את כו', ולכן חלק הכתוב דבתם לשנים (יהל אור).

<p>בארץ הנגב כדין גרמו כל האי כמה דאתמר ובעא קב"ה לשיצאה לון מן עלמא הה"ד (תהלים קו כג) ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו וגו':</p>	<p>הנגב", ואז גרמו כל זה כמו שנתבאר, ורצה הקדוש ברוך הוא להשמידם מהעולם, זהו שכתוב "ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו וגו'".</p>
<p>ועתה יגדל נא כח יי' (במדבר יד יז) ר' אחא ור' יוסי אמרי זכאין³²⁹ אינון ישראל מעמין עכו"ם דעלמא דקב"ה אתרעי בהו³³⁰ ואתכני³³¹ בהו ואתפאר בהו³³² דהא עלמא לא אברי אלא בניניהון דישראל דישתדלון באורייתא בגין דחד בחד³³³ אתקשרן וישראל לתתא בהאי עלמא אינון קיומא דיליה³³⁴ וקיומא³³⁵ דכל שאר עמין אימתי בזמן דעבדי רעותא דמאריהון:</p>	<p>"ועתה יגדל נא כח ה'", רבי אחא ורבי יוסי אמרו, אשריהם ישראל מעמים עובדי כוכבים ומזלות של העולם, שהקדוש ברוך הוא רוצה בהם והתכנה בהם והתפאר בהם, שהרי העולם לא נברא אלא בשביל ישראל שיעסקו בתורה, משום שאחד באחד התקשרו, וישראל למטה בעולם הזה הם קיומו וקיום של כל שאר העמים, אימתי, בזמן שעושים רצון רבונם.</p>

³²⁹ זכאי (דפ"ו).

³³⁰ נגד מלכות, דאתרעי קב"ה בכ"י, והיו עיני ולבי שם כו' (יהל אור).

³³¹ בני בכורי ישראל, ישראל סבא, ו"ק (יהל אור).

³³² הוא הדעת, כולל ג"ר, בך אתפאר (יהל אור).

³³³ ר"ל ישראל ותורה וקב"ה. והן ג"כ ג' דרגין הנ"ל, דכלילן הכל כנ"ל. כי ישראל אחידן בכ"י, וכל קיומא דכ"י בעולם אינו אלא בישראל, ועיין בתוספתא פ' תרומה קמ"ו ע"א ויקחו לי תרומה מאת כל איש וגו', רזא דרזא כו', ושוי תקוניה לאתיישבא בהאי עלמא כו', שלימו ותקונא דהאי רוחא רוחיהון דצדיקייא בהאי עלמא כו' ע"ש בארוכה, וירתו לה ישראל, לכן נק' כ"י. ותורה ידוע דרגה. והוא ית' שוכן בקרב הארץ, בשביל התורה, ובביטול תורה אבדה הארץ, בגין דעבדין פירודא, ועי' בהקדמת תיקונים א"ב (א ע"ב) דבאתר דאית תמן תורה דאיהו עד"א גם צפור מצאה בית כו', ובהרבה מקומות. וקב"ה הוא בינה כמ"ש בכמה מקומות, דתמן נק' אה"ה דלית תמן הגעה לשום בריה, אה"ה לבד, בל' מ"ב [מדבר בעדו], והנהגת העולם בז"ת, בשביל ישראל ותורה. ועבז"ח פא ע"ב (כו ע"ד) והמשכילים יזהירו כו' נשמתא אתא מכורסייא ובגין דתמן יה"ה דאיהו מנהיג כולא כו'. וכ"ה בג' עולמות ב"ע. עלמא דכורסייא ותמן אשתמודע ביה כמ"ש"ל קנ"ט ע"א, עלמא תניינא כו' זה השער לה', עולם היצירה של המלאכים, ותמן מקנן כו', כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקב"ה נעשה מלאך (חגיגה יד ע"א), והוא בתורה. עולם העשיה הוא עולם שלנו נתקיים ע"י ישראל, ושם מקנן מלכותא קדישא, כ"י. וכ"ה בג' עולמות שלנו, שמים ואויר וארץ. השמים שמים לה'. וארץ הוא הקיום בשביל ישראל. והתורה כי הוא חייך, והוא רוח פיו, באויר. וכ"ה בנר"נ. שלנשמה אין לאדם בה, והיא בשמים. ורוח ונפש באדם. נפש זוכה אליה כל ישראל, ורקנין מלאין מצות כרמון, וזוכין אליה. ורוח ע"י תורה. ועבר"פ משפטים (צד ע"ב) (יהל אור).

³³⁴ ר"ל של העולם (יהל אור).

³³⁵ דכל ענפין אחידן באילן. ופתח בזה כאן כמו שמפרש והולך דאינון לבא. ולכן אמר יגדל נא כח ה' ללבא כמ"ש"ל, וכמו שמפרש והולך ת"ח. והנה עיקר חילוקם היא בשלשה, כי הכל מתחלק בג' ג', שזהו סוד בריאת העולם ב' א'. והנה כל האצילות בג' שמהן. וכן ב"ע. וכן השם, כי "ה דלא מתפרשין. וכן נר"ן, שמים וארץ ואויר. וכן האדם, ראש בטן גויה. וכן במשכן, ק"ק והיכל ופתח אהל מועד. וכ"א בג"ג [בג' ג']. וכן בדירת האדם. וכבר כ' במ"א בארוכה (להגר"א ח"א אות ב' סי' ט, וח"ב קסו ע"ב). וכן בגוף האדם. העור דוגמת ים האוקיינוס המקיף הכל. ואיברים החיצונים ואיברים הפנימים, כמו שמפרש והולך שהאברים החיצונים הן שבעין עמין, שהן ע"ב אומין, ששים גבורים סביב לה, ועשרה שהן י"ב בתוכה, יצב גבולות עמים למספר, הכנעני ובניו. וכן שם ע"ב, הוא משם י"ב שבתוכו, וששים סביב לה. וע' בפ' שמות (ד ע"א). וירושלים באמצע נגד האיברים הפנימים, וצדק ילן בה, בה שם אדני. והנה שם הזה ג"כ מתחלק בג' [ר"ל אל"ף דל"ת נר"ן יר"ד], דהוא י"ב בד' תקופין, כ"א בג' חדשים, כמ"ש בתיקון ק"ז תיקון כא (סו ע"א). וירושלים נגד אותיות הפשוטים [ר"ל אדני]. ושם עיקרא דכל האומין, כמ"ש שלכן שלמה נטע בה הכל כו'. ואותיות שניות ר"ל ל"ל ו'ו' בישובא דע"ב, וכן חושבנם. וידוע שראשי שמהן א"ו וה"ו, ל"ו ל"ו, ושרשן י"ב ו'ו', ו"ק דיליה ודילה, שכ"א נכלל בוא"ו, כידוע בסוד שם מ"ב, ופ"ו. וזהו ל"ו ל"ו אותיות הנ"ל. וס' הן מבחוץ לה לכן הן אותיות ראשונות, והשניות הן ו' ו'. ואותיות אחרונות הן פ' ת' נ' ד', והוא ים התלמוד, שידוע שד' אחרונה מן ה"ב אותיות, הוא בגלות ד', ונעשית ה', והוא י"ם תלמו"ד ה'. וכן כ"א נחלק לג'. ירושלים ג' מחנות, א' ירושלים, ד' מחנה לוי' הר הבית, נ"י דלא מתפרשין, שהן י"ה, בהמ"ק וק"ק, בהמ"ק בינה כידוע, וק"ק שם י', אבן שתי' (יהל אור).

<p>ת"ח כד ברא קב"ה בר נש בעלמא אתקין ליה כגוונא עלאה (יקרא) ויהב ליה חיליה ותוקפיה באמצעייתא דגופא דתמן שריא לבא דהוא תוקפא (ומזונא) דכל גופא ומתמן אתזן כל גופא (וכל אינון שייפי דגופא מתמן אתזנו) והא לבא אחיד</p>	<p>בא וראה, כשברא הקדוש ברוך הוא אדם בעולם, התקינו כדוגמא עליונה (מכובדת) ונתן לו כחו ותקפו באמצע הגוף, ששם שורה הלב שהוא חזק (ומזון) כל הגוף, ומשם נזון כל הגוף (וכל אותם איברים שבגוף משם נזונו) והרי הלב אחוז</p>
<p>קסא/ב</p>	
<p>ואתקף באתר עלאה דלעילא דאיהו מוחא דרישא דשארי לעילא (ואחיד ביה) ודא אתקשר בדא:</p>	<p>ומתחזק במקום עליון שלמעלה, שהוא מח הראש ששורה למעלה, (ואחוז בו) וזה נקשר בזה.</p>
<p>ובגוונא דדא אתקין קב"ה עלמא ועבדו (כגוונא דא אתקין [עלמא] קב"ה ועבד ליה) חד גופא³³⁶ ואתקין שייפי דגופא סחרניה דלבא ולבא שארי באמצעייתא ודכלו (וכל) גופא וכל אינון שייפין אתזנו מההוא לבא דהוא תוקפא דכלא וכלא ביה תליין וההוא לבא אתקשר ואתאחד במוחא עלאה דשריא לעילא:</p>	<p>ובדוגמא זו התקין הקדוש ברוך הוא העולם, ועשה (אותו) גוף אחד, והתקין אברי הגוף סביב הלב, והלב שורה באמצע כל הגוף, וכל אותם איברים נזונים מאותו לב שהוא חוזק הכל, והכל תלויים בו, ואותו לב נקשר ונאחז במח העליון ששורה למעלה.</p>
<p>ות"ח (כך הוא)³³⁷ כד ברא קב"ה עלמא אסרא³³⁸ (ס"א אסדר)³³⁹ לימא³⁴⁰ דאוקיינוס</p>	<p>בא וראה כשברא הקדוש ברוך הוא העולם השכין (סדר) את ים האוקיינוס סביב ישוב כל העולם, וישוב כל</p>

³³⁶ ומתמן אתזן כל גופא (וכל אינון שייפי דגופא מתמן אתזנו) והא לבא אחיד ואתקף באתר עלאה דלעילא דאיהו מוחא דרישא דשארי לעילא (ואחיד ביה) ודא אתקשר בדא ובגוונא דדא אתקין קב"ה עלמא ועבדו (כגוונא דא אתקין [עלמא] קב"ה ועבד ליה) חד גופא³³⁶ ואתקין שייפי דגופא סחרניה דלבא ולבא שארי באמצעייתא ודכלו (וכל) גופא וכל אינון שייפין אתזנו מההוא לבא דהוא תוקפא דכלא וכלא ביה תליין וההוא לבא אתקשר ואתאחד במוחא עלאה דשריא לעילא:

³³⁷ כגוונא דא (יהל אור).

³³⁸ אשרא (דפ"ו).

³³⁹ ות"ח (כך הוא) כד ברא קב"ה עלמא אסרא (ס"א אסדר) נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "במוחא עלאה דשריא לעילא כגוונא דא כד ברא קב"ה עלמא אסדר".

³⁴⁰ התחלת עולם מיצירה, כמש"ל (קנט ע"א) עלמא תליתאה כו', ועולם העשיה דפוס כולם, כמש"ש. והנה הים נגד יצירה, כמש"ש בפ' צו (ל ע"א) דשם גלגלי ימא כו'. וישובא הוא נגד ארץ החיים, ומירושלים מתחילין היכלין. ירושלים והר הבית ועזרות, דהן ג' מחנות. ואמר לשכת הגזית אסחר לאולם. ר"ל כל הלשכות של העזרה ג' תתאין. ולשכת הגזית היכל זכות. ואולם אהבה, ולכן פתוח לרוחה, פתוח לכל, ביתו של א"א פתוח כו'. והיכל שהוא בית, ידוע, היכל הרצון. וק"ק. ואמר שכינה וכפרת כו'. דשם ד' היכלות, ד' רגלין כו', ושכינה כתר סיום של מעלה. ואמר והכא הוא לבא כו'. דמכאן הושתת העולם, ובלבא שורה רוח החיים, והוא השכינה. ואמר ולבא דא אתזן כו'. דרישא הוא בשמי' [בשמים], כמש"ש בזו"ח שיה"ש (סא ע"א), וצואר הוא הסולם, והוא תקונין דבה"מ, צואר כו'. ואמר ימא עלאה לקבל כו' אית כו'. ר"ל כמי שהתחלת עולם כאן מן ים. וכן הוא למעלה, כמו שמפרש והולך ת"ח. וכן הוא למעלה למעלה, דבינה ג"כ נק' ים, נ' שערי בינה. ואמר ת"ח נהר דינור כו'. והוא התחלת העולם, כי שם צריכין לעבור. ואמר משבעה דליקין. שנהר דינור מתפשט לז' נהרות, כמש"ל בפ' בהעלותך (קנד ע"ב) ולכן אינון שבעין כו'. ואמר ואינון כו'. הן שבעין שכ' בפ' וירא (קח ע"א) ובז"ח שיה"ש (סח ע"ב) ועליהם ארגמן, וכמו שמפרש והולך ואינון סחרן לארבע כו'. והן ע' נפש דישאל, ע' משפחות, וד' דגלים של ישראל, יצב גבולות עמים למספר כו'. וכל אלו סובבין הכסא. ואח"כ קרתא קדישא כו' כנ"ל. וז"ש ב' מיני עזרות, נגד נו"ה, איהו כו'. ובכלל הר הבית מחנה לויה הוא. ואמר ולית ישיבה כו'. דתמן אתקשר דוד נעים זמירות, נעימות כו', חסדי דוד. ואמר וההוא ב"ד כו'. דשם אתדבקותא בדכורא, כמש"ש בהיכלות (רנא ע"ב) ואלקי לצור מחסי. ואמר בקיצור עד דמטא כו'. ואמר ודא הוא כח כו'. כמש"ש בתיקון כ"ב [ע"ש דף עו ע"ב] ה' אלהים חילי תוקפא. ואמר יגדל נא כו' לתתא. ר"ל לעילא לעילא בבינה, ולתתא במלכות והיכלות עד עלמין כלהו, דלמעלה אמר עד דמטא לאתר כו' ודא אתזן מן מוחא דלעילא. ר"ל מ"א באצילות. ואח"כ אמר כגוונא דא לעילא לעילא. ר"ל בבינה שמקבל מחכמה, והוא נק' מלכא עלאה כידוע. ואמר כאשר דברת כמה דאוקמוהו. ר"ל כמש"ש במס' עירובין (דף כב ע"א) אך אפים אף כו' (יהל אור).

<p>דאסחר כל ישובא דעלמא וישובא דכל שבועין אומין כלא אסחר לירושלם וירושלם באמצעותא דכל ישובא שריא והיא אסחרא להר הבית והר הבית אסחר לעזרות דישראל ואינן עזרות סחרן ללשכת הגזית דתמן סנהדרי גדולה יתבין³⁴¹ ותנין לית ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלחודייהו³⁴²:</p>	<p>שבעים האומות כולם סביב לירושלים, וירושלים שורה באמצע כל הישוב, והיא מסובבת להר הבית, והר הבית סביב עזרות ישראל, ואותן עזרות סובבות ללשכת הגזית, ששם יושבים סנהדרין גדולה, ושנינו שאין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד לבדם.</p>
<p>ולשכת הגזית אסחר (לבית האולם והאולם) למזבח והמזבח אסחר ולבית האולם והאולם³⁴³ להיכל וההיכל³⁴⁴ לבית קדש הקדשים דתמן שכינה שריא וכפרת וכרובים וארון³⁴⁵:</p>	<p>ולשכת הגזית סביב המזבח, והמזבח סביב בית האולם, והאולם להיכל, וההיכל לבית קדש הקדשים ששם שורה השכינה וכפרת וכרובים וארון.</p>
<p>והכא הוא לבא דכל ארעא ועלמא³⁴⁶ ומהכא אתזנו כל אינן אתרי דישובא דאינן שיפי דגופא ולבא דא אתון³⁴⁷ ממוחא דרישא ואתאחיד דא בדא הה"ד (שמות מו יז) מכון לשבתך פעלת יי' כגוונא דא לעילא לעילא ואיהו ברזא דמלכא עלאה³⁴⁸ ברזא יקירא סתימאה ימא עלאה לקביל דא ואי תימא ואית ימא לעילא³⁴⁹ ודאית ימא לעילא (ואי תימא אית לעילא ימא) מן ימא וימא מן ימא:</p>	<p>וכאן הוא הלב של כל הארץ והעולם, ומכאן נזונו כל אותם מקומות הישוב שהם אברי הגוף, ולב זה נזון ממח הראש, ונאחז זה בזה, זהו שכתוב "מכון לשבתך פעלת ה'" כדוגמא זה למעלה למעלה, והוא בסוד המלך העליון, בסוד נכבד נסתר. הים העליון כנגד זה, שיש ים למעלה מן הים, וים מן ים.</p>
<p>ת"ח נהר דינור³⁵⁰ אסחר לכמה משריין מקבליה שבעין³⁵¹ סטריין גליפין משבעה דליקין ואינן סחרן לאינן שמש³⁵² דלגו</p>	<p>בא וראה נהר דינור סובב לכמה מחנות, כנגדו שבעים צדדים חקוקים משבע דליקות, והן סובבות לאותם</p>

³⁴¹ דישראל ואינן עזרות סחרן ללשכת הגזית דתמן סנהדרי גדולה יתבין (נמחק ביהל אור).
³⁴² ואינן עזרות סחרן ללשכת הגזית דתמן סנהדרי גדולה יתבין (נוסף ביהל אור).
³⁴³ "לבית האולם והאולם) למזבח והמזבח אסחר ולבית האולם והאולם" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "לאולם".
³⁴⁴ והיכל (דפ"ו).
³⁴⁵ עי' ע"ח שער ציור העולמות עשיה פרק א' שער הארת מוחין ז'ן פרק ה' שמקום המקדש נקרא אמצע הישוב וזהו יסוד דנוק', דהיינו מקום קבלת שפעת הת"ת.
³⁴⁶ "ארעא ועלמא" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "עלמא".
³⁴⁷ ירושלים של מעלה המכוון כנגדה (רח"ו).
³⁴⁸ "לעילא ואיהו ברזא דמלכא עלאה" (נמחק ביהל אור).
³⁴⁹ "ואי תימא ואית ימא לעילא" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "ואית לעילא ימא".
³⁵⁰ הוא התחלת העולם, כי שם צריכין לעבור. ואמר משבעה דליקין. שנהר דינור מתפשט לז' נהרות, כמש"ל בפ' בהעלותך (קנד ע"ב) ולכן אינן שבעין כו'. ואמר ואינן כו'. הן שבעין שכ' בפ' וירא (קח ע"א) ובז"ח שיה"ש (סח ע"ב) ועליהם ארגמן, וכמו שמפרש והולך ואינן סחרן לארבע כו'. והן ע' נפש דישראל, ע' משפחות, וד' דגלים של ישראל, יצב גבולות עמים למספר כו'. וכל אלו סובבין הכסא. ואח"כ קרתא קדישא כו' כנ"ל. וז"ש ב' מיני עזרות, נגד נו"ה, איהו כו'. ובכלל הר הבית מחנה לוויה הוא. ואמר ולית ישיבה כו'. דתמן אתקשר דוד נעים זמירות, נעימות כו', חסדי דוד (יהל אור).
³⁵¹ "מקבליה שבעין" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "ואינן שבעין".
³⁵² ע' שרים מהז' היכלות (רח"ו).

<p>מנייהו ואינון סחרין³⁵³ לארבע רתיכין ואינון סחרן לההיא קרתא³⁵⁴ קדישא דרביעא עליה³⁵⁵:</p>	<p>שמיים שלתוכם, ואלה סובבים לארבע מרכבות, ואלו סובבים לאותה עיר קדושה שרובצת עליהם.</p>
<p>ותאנא תמן עזרות לגו מעזרות ולית ישיבה בעזרה דתמן אלא למלכיהון דבית דוד בלחודייהו ותמן ומשתכחין (מתיישיבי) ויתבי וסנהדרין גדולה משתכחי תמן בלשכת הגזית וההוא בי דינא³⁵⁶ עליהו דמשמש לאתר דמשמש ודינא אתיהיב מתמן לקדישין עליונין עד דמטא לאתר דאקרי³⁵⁷ קדש הקדשים דביה כלא ותמן הוא לבא³⁵⁸ שרייא ודא אתון מן מוחא דלעילא ואתאחיד דא בדא:</p>	<p>ולמדנו שם עזרות לפנים מעזרות, ואין ישיבה בעזרה של שם אלא למלכי בית דוד לבדם, ושם נמצאים ויושבים, וסנהדרין גדולה נמצאים שם בלשכת הגזית, ואותו בית דין עליהם, שמשמש למקום שמשמש, והדין ניתן משם לקדושים עליונים, עד שמגיע למקום שנקרא קדש הקדשים שבו הכל, ושם הלב שורה, וזה נזון ממח העליון ונאחז זה בזה.</p>
<p>כנונא דא³⁵⁹ לעילא לעילא ואיהו ברזא דמלכא עלאה וברזא יקירא סתימאה עד דאשתכח דכלא אתון ממוחא עלאה סתימאה דכלא וכד יסתכלון מלי כלא אתקשר דא בדא ודא בדא:</p>	<p>כדוגמא זה למעלה למעלה, והוא בסוד מלך העליון בסוד נכבד סתום, עד שנמצא שהכל נזון ממח עליון סתום של הכל, וכשיסתכלו על הדברים הכל נקשר זה בזה וזה בזה.</p>
<p>ת"ח כד אנהיר עתיקא סתימא³⁶⁰ במוחא³⁶¹ ומוחא³⁶² אנהיר ללבא³⁶³ בדרך³⁶⁴ נעם יי והא אוקימנא ודא הוא כח יי³⁶⁵ ההוא חילא דאתי מעתיקא קדישא סתימא דכל סתימין יגדל נא (במדבר יד יז) דיתרבי ויסני לעילא לעילא ויתנגיד ויתמשך לתתא³⁶⁶ כאשר דברת כמה דאוקמוה³⁶⁷ לאמר למילף מהכא כל דרין בתראין לעלם ולעלמי עלמין</p>	<p>בא וראה כשמאיר העתיק הסתום במח, והמח מאיר ללב בדרך נועם ה', והרי בארנו, וזהו "כח ה'", אותו כח שבא מהעתיק הקדוש סתום כל הסתומים, "יגדל נא" שיתרבה ויגדל למעלה למעלה וישפע וימשך למטה, "כאשר דברת", כמו שפרשוה, "לאמר", ללמד מכאן לכל הדורות האחרונים לעולם ולעולמי עולמים, "לאמר" לומר זאת בשעת צרה, לומר זאת</p>

³⁵³ סחרין (דפ"ו). ד' חיות (רח"ו).

³⁵⁴ מלכות דאצילות (רח"ו).

³⁵⁵ בהיכל ק"ק הים עליהם מלמעלה (רח"ו).

³⁵⁶ דשם אתדבקותא בדכורא, כמ"ש בהיכלות (רנא ע"ב) ואלקי לצור מחסי (יהל אור).

(אור).

³⁵⁷ היכל הז' דבריאה (רח"ו).

³⁵⁸ מלכות (רח"ו).

³⁵⁹ באצילות (רח"ו).

³⁶⁰ אריק (רח"ו).

³⁶¹ חכמה (רח"ו).

³⁶² אבא האיר לז"א (רח"ו).

³⁶³ ע"י הבינה (רח"ו).

³⁶⁴ בדרך (דפ"ו). כדין אקרי (יהל אור).

³⁶⁵ בינה נק' כח ה' לפי שיונקת מאריק הנק' ה' א"נ כח ה' שפע הבא מאריק לכל הספירות (רח"ו).

כמ"ש בתיקון כ"ב [ע"ש דף עו ע"ב] ה' אלהים חילי תוקפא (יהל אור).

³⁶⁶ ר"ל לעילא לעילא בבינה, ולתתא במלכות והיכלות עד עלמין כלהו, דלמעלה

אמר עד דמטא לאתר כו' ודא אתון מן מוחא דלעילא. ר"ל מז"א באצילות. ואח"כ אמר

כגווגא דא לעילא לעילא. ר"ל בבינה שמקבל מחכמה, והוא נק' מלכא עלאה כידוע

(יהל אור).

³⁶⁷ ואמר (נוסף ביהל אור). ר"ל כמ"ש במס' עירובין (דף כב ע"א) ארך אפים אף כו' (יהל

אור).

<p>לאמר³⁶⁸ למימר לדא בשעתא דעקתא למימר דא בשעתא דרווחא ומאי הוא יי' ארך אפים וגו' (שם יח) והא אוקימנא מלי³⁶⁹:</p>	<p>בשעת הרווחה, ומה הוא "ה' ארך אפים וגו'" והרי בארנו הדברים.</p>
<p>אמר ר' יצחק אמת אמאי סליק מכאן אמר רבי חייא אינון גרמו ליה דאסתליק מכאן דהא בשקרא³⁷⁰ דברו גרמייהו בההיא³⁷¹ מדה דב"נ מודד בה מודדין ליה וכן שאר אחרי אסתלקו דלא יכיל משה למימרינהו בגין דאנון גרמו סלחתי כדברך (שם כ) כדברך ממש והא אתערו חברייא והא אתמר:</p>	<p>אמר רבי יצחק, אמת מדוע הסתלקה מכאן. אמר רבי חייא הם גרמו שהסתלקה מכאן, שהרי בשקר דברו עצמם, באותה מדה שאדם מודד בה מודדים לו. וכן שאר האחרים הסתלקו שלא יכל משה לאמרם, משום שהם גרמו, "סלחתי כדברך" כדברך ממש, והרי התעוררו החברים, והרי נתבאר.</p>
<p>אמר המגיה כך מצאתי בהעתקות אשר לפני ומתוך הלשון נראה שחסר(ה) התחלת המאמר וגם במקומות אחרים ממנו חסר ועם כל זה לא רציתי להשמיטו מן הספר להגדיל תורה ולהאדיר:</p>	
<p>דא עם דא מה דלא הוו יכלין למללא מקדמת דנא נפקו מההיא פתחא ויתבו בגנתא תחות אילנין אמרו דא לדא כיון דאנון הכא וחמינן כל דא אי נמות הכא ודאי ניעול לעלמא דאתי:</p>	<p>[כאשר דברו] זה עם זה מה שלא יכלו לדבר מקדם זה, יצאו מאותו פתח וישבו בגנה תחת אילנות. אמרו זה לזה, כיון שאנו כאן וראינו כל זה, אם נמות כאן ודאי נכנס לעולם הבא.</p>
<p>יתבו שינתא נפלת עלייהו ודמכו אדהכי הא ההוא ממנא אתא</p>	<p>ישבו, שנה נפלה עליהם ונרדמו, בין כך בא אותו ממונה</p>
<p>קסב/א</p>	
<p>ואתער לון אמר לון קומו פוקו לגו פרדס דאברא נפקו חמו לאלין מארי מקרא דהוו אמרי בההוא קרא במדבר הזה יתמו הא באתר אחרא לא אושם ימותו הא באתר</p>	<p>והעירם, אמר להם קומו צאו לתוך פרדס שבחוץ, יצאו ראו אותם בעלי מקרא שהיו אומרים באותו פסוק "במדבר הזה יתמו", הרי במקום אחר לא, ושם ימותו, הרי במקום אחר לא,</p>

³⁶⁸ נמחק ביהל אור.

³⁶⁹ ור"ל כמ"ש (ר"ה יז ע"ב) ברית כרותה ל"ג מדות שאינן חוזרין כו', וברית כרותה הוא להיות לעולם כך. וז"ש ומאי הוא כו'. וז"ש דאמאי אסתלקו כו'. דמשה אמר לאמר כיוון ל"ג מדות, ול"ק אלא אלו. ואמר והא אוקימנא מלין. ר"ל כנ"ל ברית כו'. ואמר וכן שאר אחרי כו'. דלא אמר אלא אותן מדות שהן לכפר עון ומאריך אף, ולכן ל"ק אל רחום וחנון שהן קודם החטא, וכן נצר חסד לאלפים, דל"ק אלא ארך אפים שהוא לצדיקים ולרשעים. וכן נשא עון ופשע, וכן ונקה, כמ"ש (יומא דף פו. וש"מ) מנקה לשבים כו'. ורב חסד, דחסד אינו משגיח כלל על מעשה, כמ"ש (פסחים דף קיח ע"א) הני כ"ו כל"ח כנגד כו'. ולכן נתן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו. ול"ק וחטאה, לפי שחטאו במזיד. וכן ל"ק ב"פ ה' כמ"ש (ר"ה שם) א' קודם שיחטא כו'. ונשאר ששה שהן תשעה כמ"ש בא"ז (רצו ע"א). וכן בכי תשא הן עשרה שהן י"ג, כי אל רחום, לפי פשוטו מדה א', וכן ארך אפים, וכן נצר חסד לאלפים. ונעשין י"ג, והכל דרך בג' שבאין מלמעלה. וזהו י"ג יודין וט' ויון דב"כ, שהן ויון ו' ט', יודין י' י"ג (כוונתו על ג' יודין וג' ויון דהויות). והן נקודות וטעמים, והוא משחא דבהון, והן עצמן אותיות, כמ"ש בפרשה נשא (קמז ע"א), ועם ו' תיקונים דה"א, שהוא חמשה ואלף, הן כ"ח, עובדא דבראשית. ועם ד' דאל"ף הן ל"ב נתיבות, כי נגד ו"ד דנוק' הוא ע"ס, כמ"ש בס"י (פ"א מ"ט), א' רוח אלהים חיים, ב' רוח כו', והן ד' דילה, ואח"כ חמישי חתם כו' (שם מ"ג), ו"ק. ואמר כדברך ממש והא כו'. ר"ל כמ"ש (ברכות לב ע"א) כדברך עתידין האומות כו', אשרי כו' [תלמיד שרבו מודה לון (יהל אור)].

³⁷⁰ בשקרו (דפ"ו).

³⁷¹ בההוא (דפ"ו).

<p>אחרא לא] ודא³⁷² בגופין אבל בנשמתינ לא³⁷³ כנוונא דבני גנתא:</p>	<p>וזה בגופים אבל בנשמות לא כדוגמת בני הגן.</p>
<p>אמר לון ההוא ממנא פוקו נפקו בהדיה אמר לון שמעתון מדי לגו ההוא דרגא אמרו שמענא דהא חד קלא הוה אמר מאן דפסק יתפסק מאן דקצר יתקצר מאן דקצר יתארך אמר לון ידעתון מאי האי אמרוו לא:</p>	<p>אמר להם אותו ממונה צאו, יצאו עמו, אמר להם שמעתם דבר לתוך אותה דרגה. אמרו שמענו, שהרי קול אחד היה אומר, מי שפסק יפסק, ומי שקצר יתקצר, מי שקצר יתארך. אמר להם ידעתם מה זה, אמרו לא.</p>
<p>אמר לון חמני[תון ההוא נשרא³⁷⁴ רברבא³⁷⁵ וההוא ינוקא דקא מלקט עשביין³⁷⁶ ר' אילאי דנציבין הוה³⁷⁷ הוא ובריה ומטא הכא וחמא הוא וינוקא בריה מערתא דא כיון דעאלו לגו חשוך³⁷⁸ לא יכילו למסבל ומיתו:</p>	<p>אמר להם ראיתם אותו נשר גדול ואותו תינוק שמלקט עשבים, זה היה רבי אילאי מנציבין הוא ובנו, והגיע לכאן וראה הוא ובנו התינוק מערה זו, כיון שנכנסו לתוך החושך, לא יכלו לסבול ומתו.</p>
<p>וההוא ינוקא בריה קיימא בכל יומא קמיה דבצלאל בשעתא דנחית ממתיבתא עלאה ואמר קמיה תלת מלין עד לא יפתח בצלאל ברזין וסתימין דחכמתא (סתימין) דכל מלוי רזין סתימין אינון (ישעיה סד ג) דעין לא ראתה אלהים זולתך:</p>	<p>ואותו תינוק בנו עומד כל יום לפני בצלאל בשעה שיורד מהישיבה העליונה, ואומר לפניו, שלשה דברים עד שלא יפתח בצלאל בסודות סתומים של החכמה, שכל דבריו סודות סתומים הם, שעין לא ראתה אלהים זולתך.</p>
<p>האי (מאן) דאמר מאן דפסק יתפסק מאן דפסק מלין דאורייתא על מלין בטלין יתפסקון חייהי מהאי עלמא ודיניה קיימא בההוא עלמא:</p>	<p>(מי) זה שאמר, מי שפסק יפסק, מי שפוסק דברי תורה על דברים בטלים, יפסקו חייו מהעולם הזה ודינו עומד באותו עולם.</p>
<p>מאן דקצר יתקצר מאן דקצר אמן ולא מאריך ביה גו נייחא³⁷⁹ יתקצר [מחייין³⁸⁰ דהאי] (מהאי חייין ד) עלמא מאן דקצר יתארך מאן דאמר אחד ואצטריך (יצטרך) לחטפא אלף ולקצרא קריאה דילה ולא יעכב בהאי את כלל ומאן דעביד דא יתארכון חיינו:</p>	<p>מי שקצר יתקצר, מי שקצר אמן ולא מאריך בו תוך מנוחה, יתקצר מחיי העולם הזה, מי שקצר יתארך, מי שאומר אחד צריך לחטף אלף ולקצר קריאתה ולא יעכב באות הזאת כלל, מי שעשה כן יתארכו חייו.</p>

³⁷² "הא באתר אחרא לא ודא" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "דא".

³⁷³ ר"ל לא כמ"ש (ר"ע סנהדרין קח ע"א) מזה הפסוק דא"ל חלק לעה"ב דנאמר ושם כו', לכן קאמר דכאן נאמר יתמו כו' לגמרי, אבל שם ימותו, דאין בנשמתיא מיתה (יהל אור).

³⁷⁴ ר' אילאי שרש נשמתו היה מפני נשר ולכך היה בצורת נשר (רח"ו).

³⁷⁵ לפי שהוא בדרום, לכך הכל בצפרים ויונה, ושלמות הוא נשר בעל הכנפים, דמארי דמתיבתא שגדפין דלהון שלימין כמ"ש בת"ב [אולי צ"ל בת"כ], וכמ"ש בתז"ח (ו ע"ב) צפור יונה נשר. וז"ש רברבא לאפוקי הקטנים דלית גדפין כו' (יהל אור).

³⁷⁶ הן דברים לקוטות, כמ"ש למטה מאן כו', וכן לקמן יוסף איהו כו', מאן כו'. והכל מג' דרגין, שהוא ש' ע"ב, וכ"א מג' כמ"ש כאן מאן כו' מאן כו', תו אמר כו'. וזהו ש' ע"ב, ע' ש"ב, ש' מע"ב (יהל אור).

³⁷⁷ הוא (יהל אור).

³⁷⁸ שהוא מצדק, א"ד [אדני], יש כ"ש מקום לאחוז בהן, וזהו מקומות מסה ותבערה ומרה, ושם נסהו כו' כידוע (יהל אור).

³⁷⁹ אצל נוח הנר"ן. וג' דברים נגד ג' דרגין, בג"ר צריך לקצר, ובמלכות להאריך, כמ"ש (ברכות דף ר"א במתני') מקום שאמרו כו'. ומאן דפסיק כו', בז"א, ששם החיבור, ושם התורה (יהל אור).

³⁸⁰ מניה חייין (יהל אור).

<p>[אמרו ליה] תו אמר³⁸¹ תרינ אינון וחדא אשתתף בהו ואינון תלתא וכד הוו תלתא אינון חד אמר לון אלין תרינ שמיהן³⁸² דשמע ישראל דאינון יי יי אלהינו³⁸³ אשתתף בהו ואיהו חותמא דנושפנקא אמת³⁸⁴ וכד מתחברין³⁸⁵ כחדא אינון חד ביחודא חדא:</p>	<p>אמרו לו, עוד אמר שנים הם ואחד השתתף בהם, והם שלשה. וכשהיו שלשה הם אחד. אמר להם אלה שני שמות של שמע ישראל, שהם ה' ה', אלהינו השתתף בהם, והוא חותם הטבעת אמת, וכשמתחברים כאחד הם אחד, ביחוד אחד.</p>
<p>תו אמר תרינ אינון וחד אתהדר כד³⁸⁶ שליט שאם על גדפי רוחא³⁸⁷ ושאת במאתן אלף ואתממר אמר לון אלין תרינ כרובים דהוה רכיב בהו קב"ה ומן יומא דאגניז יוסף מאחוי אגניז איהו³⁸⁸ (ס"א חד) ואשתאר חד לגבי בנימן הה"ד (תהלים יח יא) וירכב על כרוב ויעף³⁸⁹ וידא על כנפי רוח ואגניז³⁹⁰ במאתן אלף עלמין [ואתממר] ואתממר והוא דרכיב עליה דאינון מאתן אלף גניזין אינון דיליה בריך הוא פוקו מהכא זכאין אתון:</p>	<p>עוד אמר, שנים הם ואחד חזר, כששולט טס על כנפי הרוח ושט במאתים אלף ונסתר, אמר להם אלו שני כרובים שהיה רוכב בהם הקדוש ברוך הוא, ומיום שנגזז יוסף מאחיו, נגזז הוא (אחד) ונשאר אחד אצל בנימין, זהו שכתוב "וירכב על כרוב ויעף וידא על כנפי רוח" ונגזז במאתים אלף עולמות, ונסתר אותו שרוכב עליו, שהם מאתים אלף גניזים, הם שלו ברוך הוא. צאו מכאן, אשריכם.</p>
<p>נפקו ירב לון ההוא ממנא וורדא (אחרא) [חדא] ונפקו³⁹¹ כד נפקו אסתים פום מערתא</p>	<p>יצאו, נתן להם אותו ממונה שושנה (אחרת) אחת ויצאו, כשיצאו נסתם פי המערה ולא נראה כלל. ראו אותו נשר</p>

³⁸¹ הוא סוד קו המדה, והוא כמו הראשון, וז"ס דוד, מזוקק שבעתיים, והוא במקום אמת דג' תיבות האחרונות, כמ"ש ב"ח רות (עז ע"ב) (יהל אור). דנצח נשאר, דא"ל הפסק מצד המלאכים, וגם נצח ישראל לא ישקר, עולם חסד יבנה, משא"כ עבודה דבטילה בעו"ה (יהל אור).

³⁸² הם ז"נ (רח"ו).

³⁸³ אימא (רח"ו).

³⁸⁴ אה"ה פעמים אה"ה גימ' אמ"ת (רח"ו).

³⁸⁵ וכדומתחברין (דפ"ו).

³⁸⁶ חד (יהל אור)

³⁸⁷ הוא הדעת, משה ברוחא, דביה עף למעלה, והרוכב הוא יסוד. וז"ש חד שליט. ויוסף הוא השליט. והוא וירכב על כרוב ויעף, דביה נגזז כנ"ל, וביה הדעת דסליק עמיה במאתן עלמין, דסליק לאר"א ואשלים לשבעין, ועאל בב' העזקין דאינון מאתן אלף עלמין דכסיף בהן קב"ה, והוא סוד הזיווג. ובין עיזקא ועיזקא הוא ת"ק אלף עלמין, דפתחי תרעין לכל סטר, והוא ת"ק פרסי מטלנוי, ועם מאתן אשלים כו', כנ"ל. ולכן נקרא ריח, ר' עם י"ח. ואמר חד דאגניז יוסף כו'. הוא גניזת הארון ולוחות, וכן תורה. ולא נשאר אלא חד סמכא דא"ל הפסק. ואמר דאגניז יוסף כו'. הוא גניזת הארון ולוחות, וכן חורבן בה"מ, דשם יראה כל זכורך, זכורך דייקא, פני האדון, אדון הברית, אדון כל כו'. ומכירת יוסף גרם כ"ז, כמ"ש ב"ח (פ' וישב) והוא נמכר ד"פ, לכן נמכרנו ד"פ בד' גליות, מבבל למדי מיד ליד, ולכן בחורבן נתבע דמו, גם דמו הנה נדרש, בשביל שחשבו. ולפי לעבד נמכר, לכן לעבדים כו'. ולכן ויבך עליהם, ויפול על צווארי בנימין אחיו כו', על פרישתו ממנו זמן רב. וירכב כו'. וכן מ"ב מרגליטין כו', ודאתמסרו למלכותא כו'. וז"ש (ע"ז דף ג ע"ב) שקב"ה רוכב כו' בח"י כו'. והוא בח"י נהרי, בשדרה כו' (יהל אור).

³⁸⁸ נמחק ביהל אור, ובמקומו גורס את המוסגר.

³⁸⁹ בלילה הוא מתייחד באצילות, שהוא בה"ח צירופים הראשונים, והם ה"ח אלפים עולמות אשר שט בהם על כרוב קל, שהוא סוד המלכות, כי הזו"ן הם סוד הכרובים, וכמ"ש ברע"מ (פנחס רנ"ה ע"ב), והמלכות היא כרוב קל, ובסוד דעתן של נשים קלה (שבת לג ע"ב) כמ"ש בזוה"ק (שלח ק"ע ע"א) וע"ש (קס"ב ע"א), ובדברי הגר"א שם (הקדו"ש מו ע"ג).

³⁹⁰ ושטא (יהל אור).

³⁹¹ נמחק ביהל אור, ובמקומו גורס "אחרא". כמ"ש בפנים. שנתן להם מתחלה אחת, והוא בהשמטות, וכאן שראה שלימותם ירב כו'. והוא כמ"ש בתיקונים תכ"ה חדי ר"ש חדוה כו', וכן כאן בתחלה ראה צדקתם שעלו בחשך, ראוי לשערי צדק, ואח"כ שראה שהן זוכין לשמוע קלא דהיא עלמא ברזין דתמן, ראה שזוכין לצדק עלאה, ב' השושנים, ולכן ארחו ביה, דביה אתתקפו למשמע תמן כו'. ולקמן דיהבו לון תפוח נשלמו, דהוא ברוחא דמשה, כמ"ש בסוף תיקונים, ולכן לא אתנשו מנהון כלום, תמלא הארץ דעה כו' (יהל אור).

<p>ולא אתחזי כלל (קמו) [חמו] ההוא נשרא דהוה נחית מההוא אילנא ועאל גו מערתא אחרא ארחו אינון בההוא וורדא ועאלו תמן אשכחו ההוא נשרא אפום מערתא:</p>	<p>שהיה יורד מאותו עץ ונכנס למערה אחרת, הריחו הם באותה שושנה ונכנסו לשם, מצאו אותו נשר על פי המערה.</p>
<p>אמר לון עולו זכאי קשוט חברין דהא לא המינא חדוה דחברותא מן יומא דאנא הכא אלא בכו עאלו מאטו לפרדס אחרא וההוא נשרא בהדייהו:</p>	<p>אמר להם הכנסו צדיקי אמת, חברים, שהרי לא ראיתי שמחת החברותא מיום שאני כאן אלא בכם. נכנסו הגיעו לפרדס אחר, ואותו נשר עמהם.</p>
<p>כד מטו לגבי אינון מאריהון דמשנה אתהדר ההוא נשרא בדיוקנא דאדם בלבוש יקר מנהרא כווייהו ויתיב עמהון כחדא אמר לאינון דיתבי הבו יקר למארי מתניתא דאתו הכא דהא מאריהון אחמי לון פליאן רברבן הכא:</p>	<p>כשהגיעו לאותם בעלי משנה, חזר אותו נשר בדמות אדם בלבוש נכבד מאיר כמותם, וישב אתם כאחד. אמר לאותם שיושבים, תנו כבוד לבעלי המשנה שבאו לכאן, שהרי רבונם הראה להם נפלאות גדולות כאן.</p>
<p>אמר חד מנייהו אית בכו סימנא אמרו הין אפיקו תרין ורדין וארחו בהו אמרו תיבו מארי מתיבתא תיבו זכאי קשוט אחידו בהו ויתבו בההיא שעתא אולפו תמן תלתין הלכות דלא הו ידעי מקדמת דנא ורזין אחרנין דאורייתא:</p>	<p>אמר אחד מהם, יש בכם סימן. אמרו הן. הוציאו שני שושנים והריחו בהם, אמרו שבו בעלי הישיבה, שבו צדיקי אמת, אחזו בהם. וישבו, באותה שעה למדו שם שלשים הלכות שלא ידעו מקדם, וסודות תורה אחרים.</p>
<p>אהדרו לגבי אינון מארי מקרא אשכחו דהו אמרי (תהלים פב ו) אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון כלכם אני אמרתי בשעתא דאקדימתון³⁹² עשיה לשמיעה דהא אלהים אתם וגו' כיון [דאתמשכתון בתר] [דאמשכתון עליכו] יצר הרע אכן כאדם תמותון וגו' מה³⁹³ מיתתו של אדם [אחיד] ליה לעפרא בגין דיתמחי ההוא יצר הרע די בנויה וההוא יצר הרע [איהו] (הוא)</p>	<p>חזרו לפני אותם בעלי מקרא, ומצאו שהיו אומרים, "אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון כלכם". "אני אמרתי" בשעה שהקדמתם עשיה לשמיעה, שהרי "אלהים אתם וגו'", כיון שנמשכתם אחר יצר הרע, "אכן כאדם תמותון וגו'", מה מיתתו של אדם מורידתו לעפר כדי שימחה אותו יצר הרע שבתוכו, ואותו יצר הרע הוא שמת ונתעכל בתוכו.</p>

³⁹² בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע באו ששים רבוא של מלאכי השרת לכל אחד ואחד מישראל וקשרו לו שני כתרים כו', והנה הם עטרין דחו"ג, מרזא דמתקלא שהוא הדעת עלאה שנמשך בהזרין בליל א' של פסח, ע"י שעלו אז באו"א עלאין, ומהם ירתו עטרין דחו"ג שהם אוירא ובוצינא, ונולדו ונתגלו אלו האורות לחוץ להמשיכם בישראל, והוא עדיים וזיונם אשר זכו לזה במתן תורה, ובהן היו חיינ לעולם, בסוד חיי המלך, שהם המוחין אהיה הויה אהיה גימ' חיים וכמ"ש הגר"א בספד"צ (פרק א ג ע"א ד"ה וזיוניהון ע"ש בהגהה ג ע"א ד"ה וכמ"ש שבעה), וכן הוא בזוה"ק פקודי (רכז ע"א) כי עדיים הוה רזין דשמא קדישא דאעטר לון קב"ה ובהן היו חיינ לעולם, כמ"ש בפ' תשא (קצד ע"א) ופ' שלח (קסב ע"א ע"ב) (דע"ה ח"ב קכה ע"א).

³⁹³ מהו (יהל אור).

<p>דמית ואתעכל³⁹⁴ בגויה:</p>	
<p>קסב/ב</p>	
<p>אמר ההוא סבא דעלייהו אוף הכא כתיב (במדבר יד לב) ופגריכם אתם יפלו במדבר הזה מאי פגריכם דא יצר הרע כליל דכר ונוקבא³⁹⁵ חסרונין דאית בכו דיצר הרע נחית תדיר לחסרונא ולא סליק:</p>	<p>אמר אותו זקן שעליהם, גם כאן כתוב "ופגריכם אתם יפלו במדבר הזה", מה זה פגריכם, זה יצר הרע, הכולל זכר ונקבה, החסרונות שיש בכם, שיצר הרע יורד תמיד לחסרון ולא עולה.</p>
<p>בקדש מעלין ולא מורדין במסאבו מורדין תדיר ולא עוליין³⁹⁶ וע"ד אקרונ פגריכם חסרונין דלכון כד"א (שמואל א' ל י) אשר פגרו מעבור את הנחל וגו' סופא דקרא אוכה דכתיב יפלו ולא כתיב תפלו וע"ד במדבר הזה יתמו אינון פגרים ושם ימותו בגין דרעותא דקב"ה³⁹⁷ לשיצאה להני פגרים מעלמא לעלם:</p>	<p>בקודש מעלים ולא מורידים, בטומאה מורידים תמיד ולא מעלים, ועל זה נקראו פגריכם חסרונותיכם, כמו שנאמר "אשר פגרו מעבור את הנחל וגו'", סוף הפסוק מוכיח, שכתוב יפלו ולא תפלו, ועל כך במדבר הזה יתמו אותם פגרים ושם ימותו, משום שרצון הקדוש ברוך הוא להשמיד אותם פגרים מהעולם לעולם.</p>
<p>אמר [להו] (ההוא) רבי אילאי זכאי קשוט עולו ותחמו דהא רשו אתמסר לכו למיעאל³⁹⁸ עד ההוא אתר דפרוכתא פריסא זכאה חולקבון:</p>	<p>אמר להם רבי אילאי, צדיקי אמת, הכנסו וראו שהרי רשות נמסרה לכם להיכנס עד אותו מקום שפרוכת פרוסה, אשרי חלקכם.</p>
<p>קמו ועאלו גו דוכתא חדא והו תמן מאריהון³⁹⁹ דאגדה ואנפיהון מנהרן כנהירו דשמשא אמרו מאן אלין אמר להון אלין מאריהון דאגדה וחמאן בכל יומא נהירו דאורייתא כדקא יאות [קיימו] ושמעו כמה מלין חרתין באורייתא ולא אתיהיב לון רשו למיעל לגוייהו:</p>	<p>קמו ונכנסו לתוך מקום אחד, והיו שם בעלי אגדה ופניהם מאירים כאור השמש, אמרו מי אלה, אמר להם אלה בעלי אגדה, ורואים בכל יום אור התורה כראוי, עמדו ושמעו כמה דברים חדשים בתורה, ולא נתנה להם רשות להיכנס לתוכם.</p>

³⁹⁴ כ"כ הרב ז"ל בטעם הקבורה (רח"ו). כאשר יוגמר כל הבירורים כולם אשר גם בתחתית עולם העשייה, הנה אז יקומו כל שוכני עפר אשר גם בעוה"ז ויעלו כולם, כי כל ענין המיתה והקבורה דהאדם הרי הוא ג"כ רק בסבת הזוהמא אשר מוכרח להתבלה ולהתעכל בעפרא (דע"ה ח"ב יג ע"ד), בדבר שתערובתו קשה אשר אי אפשר לתקנו בענין אחר, ור"ל בכל הדברים כולם אשר תערובות הרע בטוב שבהם הוא חזק מאד עד שאי אפשר להפרידם זה מזה אלא רק ע"י שיתבטלו מתחילה ממציאיותם לגמרי, וזהו כל ענין אכילה בכל הדומם צומח חי, וכן ענין המיתה הנוהג בבני אדם ע' זוה"ק (שלח קסב סע"א) (דע"ה ח"ב לו ע"א), הרע גופה לא יתוקן כלל, וכנ"ל שהזוהמא הוא היפוך הנקיות והרע הוא היפוך הטוב והתיקון, וכן הוא בזוה"ק (פ' שלח קסב סע"א) שהרע עצמו הוא יכלה ויתעכל לגמרי (דע"ה ח"ב מא ע"ד), האדם שמתתקן בעיקר תיקונו רק אחר המיתה והקבורה, שע"ז נתעכל זוהמתו, וכמ"ש בפ' שלח (קסב סע"א), ואז מגיע לתיקונו אשר ע"י התורה ומעשים טובים שעשה בעוה"ז, או ע"י הדינין והעונשים דגיהנם (דע"ה ח"ב סט ע"ד).

³⁹⁵ ס"מ ונוקביה (רח"ו). במתן תורה נעשה כל גופם מצוחצחין, כצחצחא דמלאכין עלאין וכמ"ש בסוף פ' יתרו (צד ע"א), וכן אמרו בפדר"א (ס"פ מא) כי נעשו כמלאכי השרת ע"ש. והנה נפרד מהם אז הזוהמא והרע לגמרי, והיה בהם הטוב בפנ"ע והרע בפנ"ע, וע' בפ' שלח (קסב רע"ב) בסוד הכתוב (במדבר יד לב) ופגריכם אתם יפלו במדבר, שהוא על הרע שלהם אשר נפרד מהם, והיה עומד כל היצאה"ר שלהם רק מבחוס, וזהו שכתוב (תהלים פב ו) אני אמרתי אלהים אתם (דע"ה ח"ב קיב ע"א), ועי' כללים ח"א קו ע"ב.

³⁹⁶ מעלין (דפ"ו).

³⁹⁷ מציאות הרע הוא באמת אין לו מציאות אמיתי כלל, והוא יתבטל בביטול גמור, כי העצם הרע בעצמו לא יתהפך לטוב חלילה וחלילה, אלא שיתבטל בביטול גמור (דע"ה ח"ב יט ע"א).

³⁹⁸ למיעל (דפ"ו).

³⁹⁹ בעלי הקבלה (רח"ו).

<p>א"ל ר' אילאי עולו לדוכתא אחרא ותחמו עאלו לנו גנתא אחרא וחמו אוף הכי כראן קברין ומיד מתין ומתהדרין חיינ בגופין מנהרין קדישין (ו) אמרי ליה מאי האי:</p>	<p>אמר להם רבי אילאי, הכנסו למקום אחר ותראו, נכנסו לתוך גינה אחרת וראו גם כאן כורים קברים, ומיד מתים וחוזרים חיים בגופות מאירים קדושים. אמרו לו, מה זה.</p>
<p>א"ל דא עבדי בכל יומא ומיד דשכבי מתעכלא ההוא וזהמא בישא דקבילו בקדמיתא (וקיימין) מיד [וקיימין] בגופין חדתין מנהרין באינן גופין קדישין דקיימי על טורא דסיני⁴⁰⁰ בגוונא דאתון חמאן קיימו כלהו על טורא דסיני בגופין בלא לכלוכא כלל:</p>	<p>אמר להם, זה עושים בכל יום, ומיד ששוכבים מתעכלת אותה וזהמא רעה שקבלו בתחלה, ועומדים מיד בגופים חדשים. מאירים באותם גופים קדושים שעמדו על הר סיני כדוגמא שאתם רואים עמדו כולם על הר סיני בגופים ללא לכלוך כלל.</p>
<p>כיון דאמשיכו עליהו יצה"ר אתהדרו בגופין אחרנין⁴⁰¹ דגופין⁴⁰² קדמאין גופין נוכראין הה"ד (שמות לג ו) ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב:</p>	<p>כיון שהמשיכו עליהם יצר הרע, חזרו בגופים אחרים של גופים ראשונים, גופים נכריים, זהו שכתוב "ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב".</p>
<p>קלא אתער זילו אתכנשו הא אנהליאב קאים על קיומיה⁴⁰³ וכל אינן קתדראין קמיה לשעתא פרחו כלהו ולא חמו מדי אשתארו בלהודייהו תחות אילנין דגנתא:</p>	<p>קול התעורר, לכו התכנסו הרי אהליאב עומד על עמדו, וכל אותן כסאות לפניו, לשעה פרחו כולם ולא ראו דבר, נשארו לבד תחת אילנות הגינה.</p>
<p>חמו פתחא אחרא עאלו תמן חמו היכלא חדא עאלו ויטיבו תמן תרין עולימין הוו תמן זקפו עיינין וחמו חד משכנא מרקמא בכל זיני ציורין וגוונין דעלמא ועליה פריס פריסא דנהורא מנצצא דלא יכלין עיינין לאסתכלא (וכפום תרין מלין חמו גו ההוא משכנא עד אתר דפרוכתא⁴⁰⁴ פריסא דלא חמו) מתמן</p>	<p>ראו פתח אחר, נכנסו לשם, ראו היכל אחד, נכנסו וישבו שם. שני בחורים היו שם, הרימו עיניים וראו משכן אחד מרוקם בכל מיני ציורים וגוונים של העולם, ועליו פרוסה פריסת אור נוצצת שלא יכולות העיניים להסתכל (וכפי שני דברים ראו תוך אותו המשכן עד מקום פריסת הפרוכת שלא ראו) משם והלאה לא</p>

⁴⁰⁰ ע"י עמוד א' הערה בשם ספר הדע"ה ח"ב קכה ע"א. בדור המדבר וע"י משרבע"ה, והיה עומד אז שיתוקן כל העולם כולו אלו שזכו להלוחות הראשונות, והיה מתתקן העולם מאז כמו שיהיה לאחר התחייה, וכמו שכתוב (תהלים פב ו) אני אמרתי אלהים אתם, וכמ"ש בעבר"ז (דף ה ע"א) וכן ב"זוה"ק חיי שרה (קלא סע"ב) ויחי (רכח ע"א), [וע"י פ' יתרו (צד ע"א) ומשפטים (קיד רע"א) ופ' שלח (קסב ע"ב)] (ביאורים ח"ב מג ע"ג).

⁴⁰¹ בשעה שהקדימו נעשה לנשמע, אז נתעטרו בהם וכמ"ש בגמרא שבת (דף פח ע"א), ואח"כ במתן תורה, נמשך בהם ממש ונתייחד בהם ונתייסד בהם אותן האורות לירושת עולם, כי הגם דכתיב (שמות לג ו) ויתנצלו בני ישראל את עדיים, הנה הוא רק מהגוף והחומר, כי ע"י מעשה העגל, הוחזר גופם לעור משכא דחויא ע' פ' שלח (קסב ע"ב, קסט ע"ב), אבל בהנשמה והפנימיות, הרי עומדים אותן הכתרים בישראל לעולם, והם תמיד ממלכת כהנים וגוי קדוש, האמרנוהו והאמירנו כי על דבר זה נכרת ברית, ולעולם זאת על ישראל (דע"ה ח"ב קכז ע"ג), והגם כי במתן תורה פסקה זוהמתן והיו כולם אז ג"כ בסוד עץ החיים וכמ"ש ב"זוה"ק (ס"פ יתרו צד ע"א), אך עכ"ז הנה אח"כ ע"י חטא העגל חזר הרע להתערב בהם וכמ"ש בפ' תשא (דף קצד ע"א ע"ב), ע"ש⁴⁰¹ ופ' שלח (דף קסב רע"ב) בסוד הכתוב (במדבר יד לב) ופגריכם אתם יפלו כו' ע"ש, והרי חזרו ונעשו בסוד עץ הדעת (דע"ה ח"ב קלא ע"ד). וע"י דע"ה ח"ב פג ע"א, ע"ד.

⁴⁰² בגופין (יהל אור).

⁴⁰³ הוא אהליאב בן אחיסמך שותף של בצלאל בעשיית המשכן גם הוא ה' דורש סודות כמו בצלאל חבירו (זהר הרקיע).

⁴⁰⁴ פרוכתא (דפ"ו).

<p>ולהלאה [לא חמו] כלום⁴⁰⁵:</p>	<p>ראו כלום.</p>
<p>ארכינו אודנין ושמעו חד קלא דהוה אמר בצלאל רביעאה⁴⁰⁶ איהו לנהורין עלאין יוסף רביעאה איהו גו ונהורין (נהורא) דאדם קדמאה⁴⁰⁷ סליקו [ד]לעילא חביבא דכלא עליה כתיב (במדבר כח ז) ונסכו רביעית ההין בקדש וגו' מאן דיסתכל וחמי יסמון עיניה מאן דלא יסתכל חמי ואתפתח אילנא דתמני⁴⁰⁸ סרי כד כפיף יזקוף ויתקיים אי לא כפיף הויא בישא⁴⁰⁹ אכיל ליה:</p>	<p>הרכינו אזניים ושמעו קול אחד שהיה אומר, בצלאל רביעי הוא לאורות עליונים, יוסף רביעי הוא תוך אורות אדם הראשון, עליה של מעלה חביבת הכל עליה כתוב "ונסכו רביעית ההין בקדש וגו'", מי שיסתכל ויראה יסמאו עיניו, מי שלא יסתכל יראה ויפתחו [עיניו], עץ של שמנה עשרה כשמתכופף יזקוף ויעמוד, אם לא מתכופף נחש רע יאכל אותו.</p>
<p>מאן דעאל⁴¹⁰ תרין כרובין לגו רעותיה אתעביד מאן דמעיינ⁴¹¹ רחיק מרעותיה⁴¹² קרבנא דרביא שלים (לאתקרבא ו)לאתקבלא פסק ההוא קלא:</p>	<p>מי שמכניס שני כרובים לפנים, רצונו יעשה, מי שמעיין רחוק מרצונו, קרבן התינוק שלם להתקבל, פסק אותו הקול.</p>
<p>אמרו אינון תרין עולימין סימנא אית בגוייכו אמרו הין אפיקו אינון תרין ורדין ארחו בהו אמרו תיבו עד דתשמעון תרין מלין ברזין עתיקין מגו מארי מתיבתא ויהון תדיר ברזא בגוייכו אמרו הן:</p>	<p>אמרו אותם שני בחורים, סימן יש בכם, אמרו כן, הן הוציאו שני שושנים והריחו בהם, אמרו שובו עד שתשמעו שני דברים בסודות עתיקים מתוך ראשי הישיבה, ויהיו תמיד בסוד בתוכם, אמרו הן.</p>
<p>אמר רבי שמעון כל הני מלין וכל מה דחמו כתבו וכד מטו הכא הוה כתיב (תהלים לט ב) אשמרה דרכי [מחטוא בלשוני] ואנא שאילנא לאבי אבא כמה הוון אינון תרין מלין ואמר לי חייד ברי אינון תרין מלין באנו עלמין וחריבו עלמין מאן דאשתמש בהו:</p>	<p>אמר רבי שמעון, כל הדברים הללו וכל מה שראו כתבו, וכשהגיעו לכאן היה כתוב "אשמרה דרכי מחטוא בלשוני", ואני שאלתי לאבי, אבא כמה היו אותם שני דברים, ואמר לי חייד בני, אותם שני דברים בנו עולמות והחריבו עולמות מי שהשתמש בהם.</p>
<p>כיון דשמעו אלין תרין מלין⁴¹³ אמרו אינון ינוקי פוקו פוקו לית לכו רשותא יתיר למשמע אפיק חד מנייהו תפוח אחד ויהב לון</p>	<p>כיון ששמעו שני דברים אלו, אמרו אותם תינוקות, צאו צאו אין לכם רשות יותר לשמוע, הוציא אחד מהם</p>

⁴⁰⁵ "וכפום תרין מלין חמו גו ההוא משכנא עד אתר פרוכתא פריסא דלא חמו) מתמן ולהלאה לא חמו כלום" נמחק ביהל אור.

⁴⁰⁶ כי שיעור' בגופא ד' בריתות ונמצא שהוא רביעית מן השיעור א"נ כד חשבינן גוף וברית חד נמצא יסוד רביעי לחג"ת ועוד כשהוא עולה בסוד הדעת נמצא שהוא רביעי לנהורין כח"ב ושני עיקר (רח"ו). לחב"ד כמש"ל ואמלא כו'. וע"ל קס"ד ע"א ואמר שם כד תנדעון כו'. ידוע בשם המפורש מג' ג'. ואמר יוסף איהו רביעאה. שהוא רביעי לחג"ת, מאמר תדשא הארץ. ועי' בתיקונים ל"ד ע"א דהוא יום הרביעי, שראשי נמלא טל. ואמר גו נהורא כו' סליקו לעילא. דסליק לחכמה, משכיל לאיתן כו'. ואמר חביבו דכלא. ידוע. והוא בג' מקומות כלול, במקומו חביבו דכלא, ורביעאה כו', וסליקו. ואמר עליה כתיב ונסכו כו'. שהנסכין אזלי לשייתין (סוכה מט ע"א), דרגיה. ורביעית ההין בשמא מפ', ג' הה"ן, רביעית השם, והוא רובע ישראל בשיעורי דמשחתא (יהל אור).

⁴⁰⁷ וזה יובן בהקדמה אחת שנקדים לך והיא כי כאשר איזו ספירה תחתונה תקבל הארה מלמעלה היא לבדה הנה תתעלה במעלה יותר מן הספירות הקודמות אליה ולפי שביוסף יש בו סוד זה לכן נקרא סליקו לעילא חביבא דכולא כו' (שער מאמרי רשב"י).

⁴⁰⁸ בשדרה י"ח חוליות (רח"ו).

⁴⁰⁹ שדרתו נעשית נחש (רח"ו).

⁴¹⁰ יסוד דכורא ונוקבא פי' אחר היינו שמכניס מט"ט וסנד"ל למ"נ (רח"ו).

⁴¹¹ שמעיין בתפלתו (רח"ו).

⁴¹² דם מילה (רח"ו).

⁴¹³ מילין (דפ"ו).

<p>ואמר ארחו בדא ארחו ביה ונפקו ומכל דחמו לא אנשו כלום נפקו:</p>	<p>תפוח אחד ונתן להם. ואמר הריחו בזה. הריחו בו, ויצאו. ומכל מה שראו לא שכחו כלום, יצאו.</p>
<p>הא ממנא אחרא אתא אמר לון חבריא ר' אילאי שדרני לכו תורכו ליה הכא אפום מערתא והוא ייתי ויודע לכו מלין עלאין דלא ידעתון דאיהו תבע מגו</p>	<p>הרי ממונה אחר בא ואמר להם, חברים רבי אילאי שלחני אליכם, חכו לי כאן על פי המערה, והוא יבא ויודיע לכם דברים עליונים שלא ידעתם, שהוא תבע מתוך</p>
<p>קסג/א</p>	
<p>מתיבתא דיהא [ליה] רשו לגלאה לכו מלין נפקו בהדיה [ואוריכו] [ואתו] אפום מערתא והו מהדרן מלי דא לדא מכל מה דחמו ואולפו תמן:</p>	<p>הישיבה שיהיה לו רשות לגלות לכם דברים. יצאו אתו וחכו על פי המערה, והיו מחזירים דברים זה לזה מכל מה שראו ולמדו שם.</p>
<p>אדהכא הא ר' אילאי אתא⁴¹⁴ נהיר כשמשא א"ל אורייתא חדתא שמעתא אמר לון ודאי ורשו יהבו לי למימר לכו מלי:</p>	<p>בין כך הרי רבי אילאי בא מאיר, כשמש, אמר לו תורה חדשה שמעת, אמר להם בודאי, ונתנו לי רשות לומר לכם דברים.</p>
<p>אתחברא כחדא אפום מערתא ויתבו אמרין [לון] זכאין אתון דאחמי לכון מאריכון כגוונא דעלמא [דאתי] [שלעילא] והא לית לכו דחילו ואמתנו אמרו ודאי הא אתנשי מנן ארחא דבני נשא ותוהא איהו על כל מה דחמינן בהאי טורא:</p>	<p>התחברו כאחד על פי המערה וישבו, אמר להם צדיקים אתם שרבונכם הראה לכם כדוגמת העולם הבא, והרי אין לכם פחד ואימה. אמרו ודאי, הרי נשכח מאתנו דרך בני אדם, ותמיהה היא על כל מה שראינו בהר הזה.</p>
<p>אמר לון חמיתון אלן טוריא⁴¹⁵ כלהו ראשי מתיבתי לעמא דא דבמדברא וזכו השתא מה דלא זכו וכד הוון בחיין ואלין רישי מתיבתי כלהו בריש ירחי ושבתני ומועדייא⁴¹⁶ מתכנשי לגבי טורא דאהרן כהנא (תמן) ומתערי לגביה ועאלין גו מתיבתא דיליה ומתחדשן תמן בדכיו דטלא קדישא דנחית על רישיה ומשה רבו דנגיד עליה ועמיה מתחדשן כלהו בחדושין דרחימין דמלכא קדישא עד דאקרי הכא מתיבתא דרחימותא:</p>	<p>אמר להם ראיתם הרים אלה, כולם ראשי ישיבות לעם הזה שבמדבר, וזכו כעת מה שלא זכו כשהיו בחיים, ואלה ראשי ישיבות כולם בראשי חדשים ושבחות ומועדים מתכנסים להר אהרן הכהן ומתעוררים אליו, ונכנסים לתוך ישיבתו ומתחדשים שם בטוהר הטל הקדוש שיורד על ראשו, ושמן משחה ששופע עליו, ועמו מתחדשים כולם בחדושים אהובים של המלך הקדוש, עד שנקרא כאן ישיבת האהבה.</p>
<p>ואיהו נטיל בכל מתיבתא בטמירו דקיק מתעפפן כנשרין גו מתיבתא דנהורא ואיהי מתיבתא דמשה וכלהו קיימי לבר ולא עאלין לגו בר אהרן בלחודוי וכפום שעתא אקרין בשמא:</p>	<p>והוא לוקח בכל ישיבה בסתר דקיק, מתעופפים כנשרים לתוך ישיבת האור, והיא ישיבת משה, וכולם עומדים בחוץ ולא נכנסים פנימה, פרט לאהרן לבדו, ולפי שעה נקראים בשם.</p>
<p>ולית מאן דחמי ליה למשה דהא וההוא</p>	<p>ואין מי שיראה את משה, שהרי</p>

⁴¹⁴ כי גוף הצדיקים נהיר בעולם הבא (רח"ו).

⁴¹⁵ שג"ע בהר מרום הרים, וכל שיותר במדרגה יותר בהר. וגיהנם בשאול, וכל שיותר כו', וכמ"ש צדקתך כהררי כו' משפטך כו'. ואמר די במדברא. כמו שהיו בזה העולם, דכל עניינם שם בטופסא דכאן (יהל אור).

⁴¹⁶ ומעדייא (דפ"ו).

<p>(איהו) מסוה דאנפוי פרים קמיה ושבע ענני יקר סחרניה אהרן קאים גו פרנודא דלתתא מן משה ופרנודא פסיק ולא פסיק בגוייהו וכל רישי מתיבתי לבר מפרוכתא דפרנודא דא וכל שאר לבר מאינון עננין וכפום חדושי דנהירו דאורייתא דאתנהרא הכי מנהרן אינון עננין:</p>	<p>אותו מסוה של פניו פרוש לפניו, ושבעה ענני כבוד סביבו. אהרן עומד תוך הפרגוד שלמטה ממשה, ופרגוד פוסק ולא פוסק בתוכם, וכל ראשי הישיבות מחוץ לפרוכת הפרגוד הזה, וכל השאר מחוץ לאותם עננים, וכפי חדושי אור התורה שמאירה כך מאירים אותם עננים.</p>
<p>ואתקלישו בדקיקו דנהורא עד דאתחזי ההוא מסוה ומגו ההוא מסוה חמאן נהורא דנהיר יתיר מכל נהירין דעלמא ואינון אנפי משה אנפוי לא אתחזון כלל ולית מאן רחמי לון בר ההוא נהירו דנפיק מגו ההוא מסוה בטר כל אינון עננין:</p>	<p>ונהיים קלושים בדקיקות האור, עד שנראה אותו מסוה, ומתוך אותו מסוה רואים אור שמאיר יותר מכל אורות העולם, והם פני משה, פניו לא נראים כלל, ואין מי שיראה אותם פרט לאותו אור שיוצא מתוך אותו מסוה אחר כל אותם העננים.</p>
<p>משה אמר מלה סתם לאהרן ואהרן פריש לרברבי מתיבתי במה פריש בכל אינון מבועין דאסתמו מניה כד מטא זמניה דיהושע והשתא איהו מהדר לון בכמה פליאן⁴¹⁷ ומקורין ומבועין ונחלין דנבעין מכל מלה ומלה:</p>	<p>משה אמר דבר סתום לאהרן, ואהרן מפרש לגדולי הישיבות. במה מפרש, בכל אותם מבועים שנסתמו ממנו כשהגיע זמנו של יהושע, וכעת הוא מחזיר להם בכמה פלאות ומקורות ומבועים ונחלים שנובעים מכל דבר ודבר.</p>
<p>כל נשין זכייין דהאי דרא⁴¹⁸ אתאן למרים אוף הכא בהני זמנין וכדין סלקין בלהו כתמרות עשן גו מדברא דא וההוא יומא אקרי יומא דהלולא נשין בלילי שבתות ובלילי יומין סבין בלהו אתאן לגבי מרים וידעין אשתדלותא בידיעה דמארי עלמא זכאה דרא דא מכל דרין דעלמא נפקי ממתיבתא דמשה ופרחי לגבי⁴¹⁹ מתיבתא דרקיעא ואינון דאתחזון פרחי לגבי⁴²⁰ מתיבתא עלאה על ההוא דרא כתיב (תהלים קמד טו) אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי' אלהיו:</p>	<p>כל נשים צדקניות של הדור הזה באות למרים, גם כאן בזמנים הללו, ואז עולות כולן כתמורות עשן לתוך המדבר הזה. ואותו יום נקרא יום ההלולא נשים בלילי שבתות ובלילי ימים טובים, כולן באות למרים ויודעות השתדלות בידיעה של רבונו של עולם, אשרי דור זה מכל דורות העולם, יוצאים משיבת משה ופורחים לישיבת הרקיע, ואלה שנראים פורחים לישיבה העליונה על אותו דור כתוב "אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלהיו".</p>
<p>פתח ר' אילאי ואמר (דברים יח יג) תמים תהיה עם יי' אלהיך מה בין תם לתמים אברהם⁴²¹ כתיב (בראשית יז א) התהלך לפני והיה תמים יעקב דאשתלים יתיר כתיב ביה (בראשית כה כו) ויעקב איש תם אמאי אקרי איש תם בגין דלא אשתאר ביה פסולת כלל דהא פריעה הוה ביה (כמה [ד]אתפרע)</p>	<p>פתח רבי אילאי ואמר "תמים תהיה עם ה' אלהיך", מה בין תם לתמים, באברהם כתוב "התהלך לפני והיה תמים", יעקב שהשתלם יותר כתוב בו "ויעקב איש תם", למה נקרא איש תם, משום שלא נשאר בו פסולת כלל, שהרי פריעה היתה בו. במה נפרע [פריעה היתה בו שנפרע] ונטהר</p>

⁴¹⁷ ד' דרגין מקוצו של יוד למלאות לה' אחרונה, דמשה סליק לשם במחשבה כו', ובחיינו לא זכה אלא למבועין, לבינה, כי לא יראני כו' (יהל אור).

⁴¹⁸ עי' הערה בעמוד הקודם בשם ספר הדע"ה.

⁴¹⁹ דמט"ט (רח"ו).

⁴²⁰ דקב"ה (רח"ו).

⁴²¹ באברהם (דפ"ו).

<p>ובמה אתפרע (ס"א פריעה הוה ביה דאתפרע) ואתדכי מההוא פסולת בגין דההוא אתר דאתקיף לפסולת ודולגו אתר דפריעה שארי⁴²² איהו שור דיוקנא דשמאלא דכרסיא דיליה וההוא שור אקרי שור תם דהא רתיכא דכרסיא רשימא דברית אית ביה וע"ד והאי שור אקרי (הוי שור) תם ויעקב אחיד ביה בגווייה ובהאי שור עביד פריעה ואעבר זוהמא דפסולת כלה⁴²³:</p>	<p>מאותה פסולת, משום שאותו מקום שמחזיק פסולת שלתוך מקום הפריעה שורה, הוא שור דמות השמאל של כסא שלו, ואותו שור נקרא שור תם, שהרי מרכבת הכסא רושם של ברית יש בו, ועל זה, שור זה נקרא תם, ויעקב אחוז בו בתוכו, ובשור זה עושים פריעה ומעבירים זוהמת הפסולת כולה.</p>
<p>במתניתא דבצלאל כתיב (בראשית ל כב) ויזכור אלהים את רחל בשרה כתיב פקידה וברחל כתיב זכירה אמאי בגין דזכור אתרשים ביעקב דאיהו ברית שלים כד אתעביד (ס"א אתייליד) יוסף ובמה כד נמל שור בהדיה דלא יתקיף לסטרא אחרא ובג"כ אתקרי יוסף [בכור שור]⁴²⁴ בכור דההוא שור</p>	<p>במשנת בצלאל כתוב "ויזכור אלהים את רחל", בשרה כתוב פקידה, וברחל כתוב זכירה, למה, משום שזכור נרשם ביעקב, שהוא ברית שלם. כשנעשה (כשנולד) יוסף, ובמה, כשנטל שור עמו שלא יתחזק לצד האחר, ולכן נקרא יוסף בכור שור, בכור של אותו שור</p>

⁴²² סוד הגבורות שביסוד קלי' נוגה (רח"ו). ר"ל מקום הפריעה שהוא בקדושה, הוא מתקיף לערלת הפריעה. כי שור הוא דכורא, אבל חמור דנוק', אין בכסא. והענין דר"נ דקדושה מרחיקין דר"נ דס"א, כי במקום הקדושה הן נופלים. ולכן בכסא אין שם שליטה דנוק'. אבל דכורא, עד בא יעקב ומתחבר בכסא כמו שמפרש והולך. והענין בשור, כי עשו דכורא לשמאלא, וישמעאל כו'. והוא בחטא אדה"ר וחוה, כמ"ש בז"ח פ' יתרו (לג ע"ב). והוא בעצב בעצבון. וז"ש ויעקב אחיד כו' ובהאי שור כו'. ר"ל דפרע מהאי שור דקדושה את המועד. ואמר רשומא דברית אית ביה. כנ"ל, דמילה שהוא בנוק', ביה. והוא עטרת הברית, נוק'. ואברהם אצטריף פסולת של נוק', ויצא ישמעאל, ונולד יצחק, אז נתתקן נוק', והוא הראשון שנימול לשמונה, קדש ידיד מבטן, ואח"כ נצטרף יצחק, ונפק מיניה עשו, דכורא, ונולד יעקב, אז נתתקן פריעה. ולכן נולד מהול, כמ"ש (תנחומא נח פ"ה) איש תם שנולד מהול במילה ופריעה. ואעפ"כ נצטרף יעקב בלבן, ב"פ שבע שנים, נגד אברהם ויצחק דכלול מהם. והם ד' דכורסייא, ד' בתים דתפילין, נגד ד' דס"א, דאמצעי כלול שנים כידוע, ב' דשור וב' כו', אלא דביעקב אין פסולת, רק שתקן כו', ולכן לא אשתלים עד שנולד יוסף, כי יוסף ויהודה הן זר"נ, ב' משיחין, דיהודה עני ורוכב על החמור, ויוסף בכור שור, ביהודה ותעמוד מלדת דאתתקן כורסייא כו' (זוהר ויצא קנה ע"א), וביוסף, ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף כו', בשביל שנולד שטנו של עשו כו', והוא כנ"ל. וז"ש בשרה כתיב פקידה. והוא כנ"ל, דאתייליד בסטרא דנוק', משא"כ ביעקב. וכד אתייליד יוסף, דאז נשלם יעקב. וז"ש בגין דזכור כו'. והוא ברית קיימא. ואמר ובמה כד נטל כו'. דאתחבר בכורסייא, ואז נפרדו הקליפות, יתפרדו כל כו' (יהל אור).

⁴²³ כלא (דפ"ו).

⁴²⁴ ר"ל דכל השוורים משתלשלים מזה השור דקדושה, והוא דקדושה בכור לכלם. וז"ש וכמה גרדיני נימוסין כו'. ר"ל דכלם סטרא דשור, ולכן אמרו (סוטה מח ע"א ב"ק כא ע"א) לדידי חזי לי ומנגח כו'. ואמר ובההוא מתיבתא כו' בעלה דההוא תם כו'. ר"ל דנוקבא כורסייא, כולה נק' תם, ויעקב איש תם כו'. ואמר א' רזא דוא"ו. כמ"ש בס"א פ' בראשית (ו ע"א) דדא כלל ודא פרט. והן סוד שם ע"ב ומ"ב. ואמר אברהם לא אתפקד כו'. משא"כ ביעקב, דכד אתחברת בדכורא אשתלילת מכל לבושין, פשטתי את כתנתי כו'. ולכן הוא תם לבד. ואמר דאקרון כחדא ים. הוא יצירה, גלגלי ימא, דהן דרגין כמ"ש בר"מ פ' בא (מג ע"א) ותקין לכרסייא כתות לשמשא ליה כו', אבל דעשי' אמר שם ולאלין עביד שמשין ס"מ כו' כעננים כו', וזהו תמים, דכל סיום י"ם הוא לשון רבים, דהן דרגין הנ"ל. ואמר ב"נ אצטריך כו'. כמו שמפרש והולך בלבן ותכלת דציצית, דתכלת סלקא מגו ימא. וז"ש דסיהרא קדישא שפירא איהו בחוורא. ר"ל וזהו לבן דציצית. וז"ש ובההוא ימא כו'. ואמר למטה לבתר בתפילין כו'. והוא א' דאמת, והוא רזא דאלהים שאמר בז"ח ש"ה (סו ע"א) אלהים א' דכר כו' מילה בפריעה כו'. ואמר גו שבעין שנה כו'. ר"ל בז' היכלין דיצירה. נונא, יסוד, דנטיל משבעין שנין, כמ"ש בסוף תז"ח (נב ע"א), ולכן עולה חלזון לע' שנין, עד דמקבל מכולן, והן נגד ימי האדם דלסוף הוא בגוון זה, כמ"ש בפ' בראשית, דלכן ל"ל לאדם קיומא ע"ש נ"א ע"ב, ודוקא לגוף דעשיה חלקא דמצולות ים, אבל לנר"נ דלגו, שש וארגמן לבושה כמו שמפרש והולך, ור"ל שש וארגמן, ששה דרגין וד' רגלין ארגמן, ז' היכלין. ואמר מ"ט בגין דתחות ים כו'. כנ"ל לבתר עבד לאלין שמשין, והוא כתנות עור, אף עשיתיו (יהל אור).

שור ⁴²⁵	
קסג/ב	
דנטל יעקב (דברים לג יז) בכור שורו ודאי:	שלקח יעקב בכור שורו ודאי.
וההוא שור שור תם (בראשית כה כז) ויעקב איש תם רבון ושליט ⁴²⁶ מאריה דביתא דההוא שור תם שארי בגווייה בגין דאית שור מועד בסטר ערלת פריעה וכמה גרדיני נימוסין נפקין מניה עד דרגא בתרייתא דאקרי שאיה ⁴²⁷ ההוא דאפיל ביתין דעלמא דלא דיירין בהו בני נשא וכלהו נפקי מההוא שור מועד ודא בחבורא דחמור בישא ובג"כ (דברים כב י) לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו בגין דלא לאתערא להו:	ואותו שור, שור תם, ויעקב איש תם, רבון ושולט, בעל הבית, שאותו שור תם שרוי בתוכו, משום שיש שור מועד בצד ערלה ופריעה, וכמה ממונים על החוקים יוצאים ממנו עד דרגה אחרונה שנקראת שא"ה, אותו שמפיל בתי העולם, שלא דרים בהם אנשים, וכולם יוצאים מאותו שור מועד, וזה בחבור עם חמור רע, ולכן "לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו" כדי לא לעורר אותם.
ובההוא מתיבתא דבצלאל וכן בתרין מתיבות ויעקב איש תם בעלה דההוא תם ומאן איהו א' רזא דו"י ⁴²⁸ וכד הוו כלל דכר ונוקבא כחדא כדין נטיל כל אתוון אלין את"ם ⁴²⁹ ואיהו אמ"ת (מיכה ז כ) תתן אמת ליעקב ⁴³⁰ כלל דכר ונוקבא כחדא שלימו דכלא ⁴³¹ :	ובאותה ישיבת בצלאל, וכן בשתי ישיבות ויעקב איש תם, בעלה של אותו תם, ומיהו א', סוד של ו"ו. וכשהיו כלל זכר ונקבה כאחד, אז נוטל כל אותיות אלה "את"ם" והוא אמ"ת "תתן אמת ליעקב", כלל זכר ונקבה כאחד, שלמות הכל.
אברהם לא אתפקד על פריעה ⁴³² וכד עאל עאל להאי תם ולגו דרגין דיליה ⁴³³ דאקרין כחדא ים והיינו תמים לבתר אסתלק אברהם ועאל לגו ואתקשר עם ימינא עלאה:	אברהם לא הצטווה על פריעה, וכשנכנס, נכנס לתם זה ולתוך דרגותיו שנקראו כאחד ים, והיינו תמים. אחר כך התעלה אברהם ונכנס פנימה ונקשר עם ימין העליון.
תמים תהיה עם יי' אלהיך (דברים יח יג) ודאי כמה דאיהו תמים ⁴³⁴ כללא חדא אופ אנת תהא עמיה תמים עמיה ודאי כמה אתעביד בר נש תמים דיהא ת"ם ים תם כמה דאתמר י"ם כל אינון דרגין קדישין דיליה	"תמים תהיה עם ה' אלהיך", ודאי כמו שהוא תמים כלל אחד, גם אתה תהיה עמו תמים עמו ודאי. במה נעשה אדם תמים, שיהיה ת"ם ים, תם כמו שנתבאר, י"ם כל אותן דרגות קדושות שלו נקראים י"ם, ולא נפרדים ממנו

⁴²⁵ יוסף בכור שור בכור (דפ"ק).

⁴²⁶ כתב הרב שלאה לוקחת ד' אלפין מד' אהיה במילואם שהם גי' מד"ת ובהסיר ד' אל"פין פשוטים ישאר ת"ם ולכך נק' לאה ת"ם, ויעקב בעלה הוא תם (מ"מ).

⁴²⁷ שא"ה (דפ"ו).

⁴²⁸ זה יובן במ"ש בסתרי אותיות מכ"י בזוהר חדש כי סוד הו' גופא נכללת מדרועין דרך כלל והא' גופא בב' דרועין לזה רמז ליעקב בעלה דמלכות הנקרא תם ועם א' דידיה נקרא אמת סוד הכ"ב אתוון דא"ב (נ"א: דז"א) סוד חותם אמת (זהר הרקיע).

⁴²⁹ פי' אלף הוא זעיר ת"ם היא לאה. ולכך אמר כולל דכר ונוק' כחדא שלימו דכולא (מ"מ).

⁴³⁰ כל המציאות העיקרי והאמיתי הוא רק באצילות, ושם הוא חותמו של הקב"ה אמת, וכמ"ש בזוה"ק (שלח קס"ג ע"ב, ושם ח"ג ש"ב ע"א, וכן בפ' יתרו פ"ט ע"ב) (דע"ה ח"א נז ע"ד).

⁴³¹ השכינה הקדושה אמונת ישראל כנסת ישראל, כי היא כלל ישראל כנ"ל, והיא נקרא אמונה (כמ"ש בפ' ויקרא טז ע"ב, ופ' בהר קי ע"ב, ופ' בלק קצח ע"ב) (דע"ה ח"א פא ע"א).

⁴³² עי' רמ"ז ח"א צח ריש ע"ב.

⁴³³ פי' תם היא לאה וחיילותיה סם ים ולכך אברהם שלא זכה כיעקב נקרא תמים שעדיין הוא אחוז בחיילותיה הנקרא ים. אבל יעקב נקרא איש תם לפי שעלה למעלה (מ"מ).

⁴³⁴ פי' כמו שהמ' שהיא לאה נקרא תמים שהיא ת"ם י"ם. אף אתה תהיה כן וכדבסמוך (מ"מ).

<p>לעולמים. אקרון י"ם ולא אתפרשן מניה לעלמין:</p>	<p>גם אתה כדוגמא זה, להעביר ממך דרגות נכריות, ולהתקשר בתמים, להיות בך דרגות קדושות, סוד של הים, ודרגה קדושה, ת"ם כנגד א', סוד של יעקב, אדם צריך להיות בכל יום ת"ם י"ם כדוגמא זה ממש.</p>
<p>אוף אנת כגוונא דא לאעדאה מנך דרגין נוכראין ולא תקשרא בתמים למיהוי בך דרגין קדישין רזא דים ודרגא קדישא ת"ם לקבלא א' רזא דיעקב ב"נ אצטריך למהוי בכל יומא ת"ם י"ם כגוונא דא ממש:</p>	<p>כעת פרש מה שפרש בישיבה, שהלבנה הקדושה יפה היא בלבן, וכל הגוונים נוצצים בה ומרקמים, והיא כאותו יופי ולבן השמש ממש, ובאותו הים שלה בתוך שבעים שנה, יוצא דג אחד ומוציא ממנה צבע תכלת, והיא לוקחת צבע זה ומתקינה אותו ומתחפה בחוץ בצבע הזה.</p>
<p>השתא פריש מאן דפריש במתיבתא דסיהרא קדישא⁴³⁵ שפירא איהו בחוורו⁴³⁶ וכל גוונין מנצצין בה ומרקמן ואיהו כההוא שפירו וחווירו דשמשא⁴³⁷ ממש ובההוא ימא דיל(י)ה⁴³⁸ גו שבעין שניין⁴³⁹ נפקא נונא חדא⁴⁴⁰ ואפיק מניה גוון תכלת⁴⁴¹ ואיהו⁴⁴² נטלא גוון דא ותקינת ליה ואתחפיא לבר בהאי גוון⁴⁴³:</p>	<p>לא שגוון זה הוא לבושה, שהרי "שש וארגמן לבושה" אבל צפוי חיצוני הוא הגוון הזה, כדוגמא זה היה המשכן, שכולו ביופי מרוקם לפנים, ואחר כך ופרשו בגד כליל תכלת.</p>
<p>לאו דהאי גוון לבושא דילה דהא (משלי לא כב) שש וארגמן לבושה אבל חופאה דלבר האי גוון הוא כגוונא דא הוה משכנא דכ[ו]ליה בשפירו מרקמא לגו ולבתר (במדבר ד ו) ופרשו בגד כליל תכלת:</p>	<p>למה, משום שתחת ים זה יש מצולות י"ם, כלל של זכר ונקבה, ויש להם עין הרע להסתכל, וכשמסתכלים מזדמן לעיניהם צבע תכלת, ולא יכולה עיניהם לשלוט, והיא נתקנת לפנים בכל צבעים מרוקמים כראוי, מתתחמים לארבעת צדדי העולם.</p>
<p>מ"ם בגין דתחות ים דא אית מצולות י"ם⁴⁴⁴ כלל דכר ונוקבא⁴⁴⁵ ואית לון עינא בישא לאסתכלא וכד מסתכלין זמין לעיניהו גוון תכלא ולא יכלא עינייהו לשלטאה ואיהי אנת[ת]קנת לגו בכל גוונין מרקמן כדקא יאות מתחממן⁴⁴⁶ לד' סטרין</p>	<p>למה, משום שתחת ים זה יש מצולות י"ם, כלל של זכר ונקבה, ויש להם עין הרע להסתכל, וכשמסתכלים מזדמן לעיניהם צבע תכלת, ולא יכולה עיניהם לשלוט, והיא נתקנת לפנים בכל צבעים מרוקמים כראוי, מתתחמים לארבעת צדדי העולם.</p>

⁴³⁵ נוקבא דאצילות (רח"ו).

⁴³⁶ בחסדים (רח"ו). נעשה תיקון כל הביוררים רק ע"י המלכות היורדת בבריאה, והוא שם אדני שבברכת אתה גבור, ועליה נאמר (דברים ד כד) כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא, אל קנא הנ"ל סי' ג', וכמ"ש בפ' בראשית (נא ע"א) (דע"ה ח"ב סט ע"ב).

⁴³⁷ אין בה חסרון (רח"ו).

⁴³⁸ בריאה (רח"ו).

⁴³⁹ ז"ת דבריאה (רח"ו).

⁴⁴⁰ יסוד דבריאה (רח"ו). עי' הקדו"ש צב ע"ד.

⁴⁴¹ מלכות דבריאה (רח"ו).

⁴⁴² ואיהי (דפ"ו).

⁴⁴³ פי' אין תכלת שהיא מ' דבריאה לבוש אל מלכות דאצילות לבד דהא שש וארגמן לבושה פי' הארת הו"ק ות"ת זעיר הנקר' ארגמן (מ"מ).

⁴⁴⁴ פי' שכתב הרב כי ז"ן דנוגה דבי"ע נק' מצולות ים צל מות. ועיין בפ' אחרי מות דף ס"ב ובפ' אמור דף ס"ב ודף ק"א ע"ב מ"ש שם באורך (מ"מ).

⁴⁴⁵ מצולות ים הם הזו"ן דקליפה כמ"ש בזוה"ק (פ' שלח קסג ע"ב), וכן כל חיילין דס"מ נקראים כולם מצולות ים, כמ"ש בפ' בלק (קצז ע"א), והנה הם כולם מתערין ומתגברין ע"י הריח דדינים קשים היוצא מהליותן (דע"ה ח"ב נ ע"א), מהפסולת דיסוד המים הם מצולות ים, שהם זו"ן דקליפה דיסוד המים כמ"ש בזוהר (שלח קסג ע"ב, וע' פ' בלק קצז ע"א). וכן הם ג"כ הקליפין הנקרא צלמות, שהם דו"ן צל מות כמ"ש בפ' יוצא (קס ע"ב) (דע"ה ח"ב פט ע"א).

⁴⁴⁶ מתתחמן (יהל אור).

<p>דעלמא⁴⁴⁷:</p>	
<p>כנוונא דא ב"נ דלביש ציצית אתעביד בכל יומא תמים ת"ם בד' כנפים מתקנן כדקא יאות י"ם בההוא תכלת דנונא דשבעין דרגין דימא סטרא בישא כד אסתכל בהאי בר נש לא יכיל⁴⁴⁸ לאבאשא ליה בעינא בישא וכדין איהו תם י"ם עם י"י אלהיו ממש בתקונא חדא איהי לעילא ואיהו לתתא:</p>	<p>כדוגמא זה אדם שלובש ציצית, נעשה בכל יום תמים, ת"ם בארבע כנפים מתקנות כראוי, י"ם, באותו תכלת של הדג של שבעים דרגות הים, צד הרע כשמסתכל באדם זה, לא יכול להזיקו בעין הרע, ואז הוא תם י"ם, עם ה' אלהיו ממש בתקון אחד, הוא למעלה והוא למטה.</p>
<p>לבתר אסתלקת איהי גו דרגין עלאין⁴⁴⁹ אוף הכי בר נש אסתלק איהו לבתר בתפלין גו דרגין עלאין וע"ד (דברים יח יג) תמים תהיה עם י"י אלהיך עמיה ודאי ודאי בשעתא חדא ברנעא חדא איהי אתקנת לעילא וב"נ אתקן לתתא:</p>	<p>אחר כך מסתלקת היא לתוך דרגות עליונות, גם כך האדם עולה הוא אחר כך בתפלין לתוך דרגות עליונות, ועל זה "תמים תהיה עם ה' אלהיך", עמו ודאי, ודאי בשעה אחת ברגע אחד היא מתקנת למעלה ואדם מתקן למטה.</p>
<p>א"ר אילאי כל אלין דהכא כנוונא דא מתקנן למהוי כל חד תמים עם י"י ועל רזא דא במדבר הזה יתמו⁴⁵⁰ ואי⁴⁵¹ תימרון דכד אתמר לביש אתמר⁴⁵² הכי הוא ודאי דהוה לון למהוי כל חד תמים עם י"י בארעא קדישא אתר די"י שארי תמן למהוי אפיין באפיין כחדא עמיה:</p>	<p>אמר רבי אילאי כל אלו של כאן, כדוגמא זה מתוקנים להיות כל אחד תמים עם ה', ועל סוד זה "במדבר הזה יתמו", אם תאמרו שכשנאמר לרע נאמר כך זה בודאי, שהיה להם להיות כל אחד תמים עם ה' בארץ הקדושה, מקום שה' שרוי שם, להיות פנים בפנים כאחד עמו.</p>
<p>והשתא כל חד הוי תמים במדברא דא לבר אתר רחיק מתמן דלא יסתכל אנפיין באנפיין בהדיה למהוי עם י"י כדקא יאות ושם ימותו כמה דחמיתון דעבדין בכל יומא:</p>	<p>וכעת כל אחד היה תמים במדבר זה לחוץ, מקום רחוק, משם שלא יסתכל פנים בפנים אֶתו להיות עם ה' כראוי, ושם ימותו כמו שראיתם שעושים בכל יום.</p>
<p>זכאה חולקכון חבריאי קדישיין דזכיתון לכל האי הני תרי מערתי אחרנין דילכו⁴⁵³ דלא⁴⁵⁴ תשכחו כל דא תמן דאינון גו</p>	<p>אשרי חלקכם חברים קדושים שזכיתם לכל זה, שתי מערות אלה אחרות שלכם, שלא תמצאו כל זה שם שהם תוך ישיבת משה, יושבים מרחוק, ועל זה כתוב במשה "עניו מאד מכל</p>

⁴⁴⁷ הן ד' שבכסא. והן ד' כנפות, ד"פ ח"י, י"ג חולייין וה' קשרים, שהן י"ג עלין דשושנה דלגו, וה' עלין דלבר. והכל בשם אלהים שנתמלא ברחמים, והן י"ג מדות הרחמים, ואח"כ ה"ג, לא ינקה פקד כו' על כו', ומ"מ הכל ברחמים. והן ה' דשמע, ואחד, רזא דיחודא, בחדס ובברית, דשם מתגלה חסד בפום אמה, שמר הברית והחסד. והוא חמשה ואלף, אלף הוא א', ה"א דשמה מפרש. וכן הוא וא"ו הא, ואלף דה"א הוא בחי' אחרונה, דל"ל מגרמה כלום, ושם מקבלת הכל, ונעשין שם אחד כידוע. ולכן נקרא חוה, ח"ה י"ג, ו' ה' וא' כנ"ל. והתחלקותם לח' וה', בסוד ב' מזלות, והוא סוד אחד. והן ד' חיות, והוא שם ע"ב בהן כידוע, ואדם ע"ג, ברזא דמ"ב, וכמ"ש בתיקון כ"ב (עב ע"א). והוא רזא דתפילין, מ"ב הזכרות, אה"ה אשר אה"ה. והוא אדם, א' דאמת. ואמר יתמו. שיהיו י"ם ות"ם, וזהו יתמו דגש במם, להורות על ב' ממין. והוא ג"כ תם בי"ו פנים דחיות (יהל אור).

⁴⁴⁸ כי (דפ"ו).
⁴⁴⁹ פי' שהמ' עולה לקבל מוחין מזעיר. גם האדם כשלוש תפלין של ראש הם מוחין דזעיר (מ"מ).
⁴⁵⁰ פי' שיעשו תמימים (מ"מ).
⁴⁵¹ אי (דפ"ו).
⁴⁵² שהפ' מקללם ואתה דורשו לטובה. ותירץ הכי הוא ודאי שמן הראוי יהיו תמימים בארץ ישראל: ועכשיו שנעשו תמימים במדבר זוהי הקללה הני תרי מערתי אחרנין דילכו (מ"מ).
⁴⁵³ ור"ל די לכם שלא תכנסו בהם כי לא תמצאו החברים שם לפי שעלו לישיבת משה (מ"מ).
⁴⁵⁴ "דילכו דלא" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "די לגו לא".

<p>מתיבתא דמשה יתבי ומרחיקן⁴⁵⁵ (מרחוק) וע"ד כתיב במשה (במדבר יב ג) ענו מאד מכל</p>	
<p>קסד/א</p>	
<p>האדם ונביאה עלאה קביל לון למתיבתא דיליה מיומא דשארין⁴⁵⁶ למחמי כל דא עד ההיא שעתא שבעה יומין והא לא הוו מסתכלן בהאי עלמא כלום⁴⁵⁷:</p>	<p>האדם", ונביא עליון קבלם לשיבתו. מיום שהתיר לראות כל זה, עד אותה שעה שבעה ימים, והרי לא היו מסתכלים בעולם הזה כלום.</p>
<p>אמר לון רבי אילאי זכאין קדישין אימא לכו מלין דשמעתון ומלה⁴⁵⁸ קדמאה כד תנדעון⁴⁵⁹ ומדידון (דמדידו) דמשחתא בשמא גליפא מפרש תנדעון (ואע"ג)⁴⁶⁰ דבצלאל רביעאה איהו דנהורין עלאין דכתיב (שמות לא ג) ואמלא אותו רוח אלהים בחכמה ובתבונה ובדעת מאן דלא אסתכל⁴⁶¹ חמי ואתפתח:</p>	<p>אמר להם רבי אילאי, צדיקים קדושים אמר לכם דברים ששמעתם, ודבר ראשון כשתדעו מדידת המשחה בשם חקוק מפורש תדעו, (ואף על גב) שבצלאל הוא רביעי של אורות עליונים, שכתוב "ואמלא אותו רוח אלהים בחכמה ובתבונה ובדעת", מי שלא הסתכל רואה ונפקח.</p>
<p>מאן דלא אסתכל באינון תלת מלין טמירין מה לעילא מה לתתא וכו' זמין איהו לאתפתחא באורייתא ולפקחא עיינין בה:</p>	<p>מי שלא הסתכל באותם שלשה דברים טמירים מה למעלה מה למטה וכו', עתיד הוא להפקח בתורה, ולפקח בה עיניו.</p>
<p>אילנא דתמני סרי שדרתו דב"ג כד כפיף קמי מאריה יוקוף ויתקיים לתחיית מתייא אי לא כפיף במודים אתעביד חויא ולית ליה תקומה לההוא זמנא:</p>	<p>עץ של שמונה עשר שְׁדָרָת, כשאדם מתכופף לפני רבונו, יזקף ויעמוד לתחיית המתים, אם לא כופף במודים נעשה נחש, ואין לו תקומה לאותו הזמן.</p>
<p>מאן דעאל בין תרין כרובים [לגו] מאן דעאל שיעור תרין פתחין לגו בי כנשתא אתדבק במאריה ורעותיה אתעביד מאן דמעייץ בצלותיה ואסתכל בה רחיק מרעותיה דשאייל:</p>	<p>מי שנכנס לבין שני כרובים פנימה, מי שנכנס שיעור שני פתחים לתוך בית הכנסת, נדבק ברבונו, ורצונו נעשה. מי שמעיין בתפלתו ומסתכל בה, רחוק מרצונו, שהוא מבקש.</p>

⁴⁵⁵ שאין יכולים לסבול הארת משה, ומרע"ה מענוה שבו מכניסן לשיבתו (מ"מ).

⁴⁵⁶ דשארין (דפ"ו).

⁴⁵⁷ "מיומא דשארין למחמי כל דא עד ההיא שעתא שבעה יומין והא לא הוו מסתכלן בהאי עלמא כלום" נמחק ביהל אור.

⁴⁵⁸ מלה (יהל אור).

⁴⁵⁹ פי' מורינן זצוק"ל שר"ל מלה קדמאה שמעיין חד קלא הנז"ל דהיינו בצלאל רביעאה וכו' כאשר תדעו המדידה דת"ת זעיר שהוא שם המפורש אזי תדעו אותה המעלה. והיינו כמ"ש הרח"ו לעיל שבת"ת זעיר יש בו ד' בריתות והיסוד שהוא יוסף ובצלאל. הוא רביעי מן השיעור. ומ"ש ואע"ג דבצלאל רביעאה וכו' היא תמיהה עומדת. ור"ל שאע"פי שהפירוש העיקרי שמ"ש הקול בצלאל רביעאה וכו' הוא לפי שהיסוד עולה לדעת והוא רביעי לכ"חב. גם הסי' שאמרתי לכם אמת הוא. וז"ש ואע"ג דבצלאל וכו' דכתיב בחכמה ובתבונה ובדעת אלעזר ברי בכאן חסר סוף המעשה הראשון וכו' (מ"מ).

⁴⁶⁰ דא (יהל אור).

⁴⁶¹ וכן בהיפוכא, מאן דאסתכל כמש"ש. אבל העיקר דקאי אמ"ש למעלה (קסב ע"ב) יוסף כו', וכמ"ש (חגיגה טז ע"א) כל המסתכל בקשת, וכן בקשת דלתתא. וכן שנינו במתני' אלו שנים יחד. ואמר ג' דברים של ג', כמו למעלה (קסב ע"א). בצלאל, יוסף, מאן, מאן דלא, כד כפיף אי לא כו', מאן דעאל כו'. ואמר בין תרין כרובים. שהם מעון ומכון, כרובים דעלמא עלאה, ממעמקים קראתיך כו' (יהל אור).

<p>קרבנא דרביא כד קריב⁴⁶² ב"ג בריה לבי ספרא או למילה דא קרבנא שלים לאתקבלא מכאן ולהלאה רחימין זילו: ●●●</p>	<p>קרבן התינוק, כשמקריב אדם בנו לבית ספר או למילה, זה קרבן שלם להתקבל מכאן ולהלאה אהובים, לכו.</p>
<p>אלעזר ברי שפיר קאמרת כפום מה דאוליפת אבל ח"ו דאע"ג דרחל הות עקרא בההוא זימנא יעקב חכים הוה⁴⁶³ ואלמלא לא ידע יעקב דלאה אנתתיה לא קביר לה במערתא לאתחברא בהדיה בחבורא חדא ויהא קביר לה לבר מארעא⁴⁶⁴:</p>	<p>אלעזר בני יפה אמרת כפי מה שלמדת, אבל חס ושלום שאף על גב שרחל היתה עקרה באותו זמן, יעקב חכם היה, ואלמלא לא ידע יעקב שלאה אשתו, לא קבר אותה במערה להתחבר עמו בחבור אחד, ויקבר אותה מחוץ לארץ.</p>
<p>אבל ללאה אעיל לה גו ארעא⁴⁶⁵ ולרחל שוי לבר מית יעקב אתקבר בגווה בחבורא חדא כמה דעבדו כל שאר אבהן אוף הכי אדם מתה חוה בקדמיתא אתקברת תמן ותמן ידע אדם דהאי דוכתא אתחזי ליה:</p>	<p>אבל את לאה הכניס לתוך הארץ, ורחל שם בחוץ. מת יעקב נקבר בתוכה, בחבור אחד. כמו שעשו כל שאר האבות, גם כן אדם מתה חוה בתחילה, וקברה שם, ושם ידע אדם שזה מקום ראוי לו.</p>
<p>מית אדם אתקבר בגווה בחבורא חדא מתה שרה אתקברת תמן וחוה המאת⁴⁶⁶ וחדאת לקבלה וקמת וקבלה לה:</p>	<p>מת אדם נקבר בתוכה, בחבור אחד. מתה שרה נקברה שם, וחווה ראתה ושמחה לקראתה, וקמה וקבלתה.</p>
<p>שיעורא דחוה⁴⁶⁷ לגבי שרה שיעורא דתרין אמינ⁴⁶⁸ ולא יתיר מת אברהם אתקבר לגבי שרה בחבורא חדא:</p>	<p>שעור חוה לגבי שרה שעור של שתי אמות ולא יותר. מת אברהם נקבר ליד שרה בחבור אחד.</p>
<p>מתה רבקה אתקברת תמן ושרה חמאת וקמת וקבלה לה מת יצחק אתקבר בהדה בחבורא חדא:</p>	<p>מתה רבקה נקברה שם, ושרה ראתה וקמה וקבלתה. מת יצחק נקבר אֶתה בחבור אחד.</p>
<p>מתה לאה אתקברת תמן ורבקה חמאת וקמת וקבלה לה מת יעקב אתקבר בהדה בחבורא חדא וכלהו דכר ונוקבא כחדא בחבורא חדא:</p>	<p>מתה לאה נקברה שם, ורבקה ראתה וקמה וקבלתה. מת יעקב התחבר אֶתה בחבור אחד, וכולם זכר ונקבה כאחד בחבור אחד.</p>
<p>סדורא דלהון היך שכני נשיין לגבי נשיין</p>	<p>סדורם איך שוכנים, נשים ליד נשים וזכרים ליד זכרים. אדם בראש, חוה סמוכה לו. שרה ליד חוה, אברהם סמוך</p>

⁴⁶² קרב (דפ"ו).

⁴⁶³ דהבין דהן עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא, אע"ג דתחלה לא ידע. וז"ש חכים, הבין בחכמתו (יהל אור).

⁴⁶⁴ ממערתא (יהל אור).

⁴⁶⁵ מערתא (יהל אור).

⁴⁶⁶ דמתחלה אתקשרן היכלין דנוק' זע"ז, ואח"כ נוטלין הדכורים כ"א חלקו, כמ"ש בהיכלות בפ' בראשית (מד ע"ב מה ע"א). וז"ש ושרה חמאת כו' ורבקה חמאת כו'. והענין שרחל לא נקברת שם, כי אלו הן כורסיא לחוה, משא"כ ברחל, דהיא כורסיא להם, וכן דוד אינו שם (יהל אור).
⁴⁶⁷ מחוה (יהל אור).

⁴⁶⁸ ור"ל כמש"ל בפ' תשא (קפט ע"ב) ונשא מגבעות כו' בינה, ובין בתולות אחרי' כו', וזרת הוא ב"ט, ובשיעורא דיוד הוא בטפחים, דהוא ד' אצבעות, דיר"ד שיעורא ד' נקודין כמ"ש בתיקון י"ט (מ ע"ב) ובשיעורא דוא"ו הוא שיעורא דאמות, ו"ט כמש"ש. והנה ב' אמינן הוא הפסק ב' היכלין, גן נעול גל נעול, ב' שמות, והן היכל א' השביעי, דמסתתרת שם, והוא אלהים, כולל ב' השמות, דלכך אמרו (ברכות נ"א ובזוהר בכ"מ) מגביהו מן השלחן טפח, דכוס הוא ברזא דאלהים וחושבניה, והב' אמות הוא ברזא דדעת דגבוה מהכתפין, ורישא דגבוה בגרון מהגוף (יהל אור).
⁴⁶⁹ אתחבר (דפ"ו).

<p>ודכורין לגבי דכורין⁴⁷⁰ אדם ברישא וחווה (הוה) סמיך ליה שרה לגבי חוה אברהם סמיך לשרה יצחק סמיך לאברהם רבקה סמיך ליצחק לאה סמיך לרבקה יעקב סמיך ללאה אשתכח אדם בסטרא דא (ו)יעקב בסטרא דא דא רישא ודא סיפא:</p>	<p>לשרה. יצחק סמוך לאברהם, רבקה סמוכה ליצחק. לאה סמוכה לרבקה, יעקב סמוך ללאה. נמצא אדם בצד זה ויעקב בצד זה, זה ראש וזה סוף.</p>
<p>בספרא דשלמה מלכא איהו כדקא יאות והכי הוא אדם וחווה בקדמיתא (אברהם) ושרה [ואברהם] סמיך לון יצחק ורבקה לזוויא אחרא בארה מישר בשורה חדא יעקב ולאה באמצעיתא ואינון נשין לגבי נשין ודכורין לגבי דכורין ואדם וחווה שרה ואברהם יעקב ולאה רבקה ויצחק אדם בסטרא דא ויצחק בסטרא דא ויעקב באמצעיתא יצחק לגבי אבוה לאו ארה עלמא ועכ"ד יעקב אצטריך באמצעיתא:</p>	<p>בספר שלמה המלך הוא כראוי, וכך זה אדם וחווה בתחלה ושרה ואברהם סמוכים להם. יצחק ורבקה לזויות אחרת בדרך ישר בשורה אחת, יעקב ולאה באמצע, ואותם נשים ליד נשים, וזכרים ליד זכרים, ואדם וחווה שרה ואברהם יעקב ולאה רבקה ויצחק, אדם בצד זה ויצחק בצד זה ויעקב באמצע. יצחק ליד אביו, לא דרך העולם, ועם כל זה יעקב צריך באמצע.</p>
<p>ובכל אינון זוגין כמה דאתקברו הכי יקומו והכי ישתכחון לאה תחדי בהדי משיח בריה דדוד דנפיק מנה לגו⁴⁷¹ רחל תחדי בהדי משיח בריה דיוסף דנפיק מנה לבר מירושלם וכלא לדוכתייהו⁴⁷²:</p>	<p>ובכל הזוגות הללו כמו שנקברו כך יקומו, וכך ימצאו. לאה תשמח עם משיח בן דוד שיצא ממנה לפניו, רחל תשמח במשיח בן יוסף שיצא ממנה מחוץ לירושלים, והכל למקומותיהם.</p>
<p>אלין הכא ואלין הכא ●● (דאינון)⁴⁷³ (ד)מרגלאן דאבן טבא⁴⁷⁴ כלהו בין כלהו</p>	<p>אלה כאן ואלה כאן, שהם (מגדלים) מרגליות של אבן טובה כולם, בין כל המגדלים יש מגדל אחד של אבן טובה</p>

⁴⁷⁰ סוד קבורת ד' זוגות במערת המכפלה. פי' הראשון הוא בציור כזה: אדם וחווה, שרה ואברהם, יצחק ורבקה, לאה ויעקב. נמצא כי אדם הראשון הוא ראשון ויעקב הוא אחרון. והסוד שופרא דיעקב מעין שופרא דאד"הר. פי' הב' דשלמה מלכא בספרו הוא בציור הזה: אדם וחווה, שרה ואברהם, יעקב ולאה, רבקה יצחק. נמצא כי אדם בראש ויצחק בסוף בקרן זויות אחרת כמו שציינו ויעקב באמצע. והטעם כי אין כבוד להיות יצחק קבור עם אביו כמ"ש בסדר הראשון. ועכ"ז יעקב באמצע פי' כי גם יעקב אין ראוי לקבור עם אביו ואמר שעכ"ז יותר נכון לקבור בן הבן מן הבן עצמו. או אפשר רמז שגם אמרנו הטעם משום שאין כבוד ליצחק ליקבר עם אביו זהו טעם הראשון אך עכ"ז יש סוד אחר דבלאו הכי איצטריך יעקב למיהוי באמצעותא סוד הבריח התיכון כי הוא משים שלום ומכריע וזה הוא שאמר ועכ"ד יעקב באמצעיתא. אמנם לשני הפירושים לעולם נשין לגבי נשין ודכורין לגבי דכורין (זהר הרקיע).

⁴⁷¹ ר"ל דכן משיח ב"ד בר' דלאה, יהיה בגו ירושלים. ומשיח בן יוסף בר' דרחל, לבר מירושלים. וכמו במערה. וכמו ב' המלכים, רחבעם וירבעם. ומינייהו נפקו ב' המשיחין (יהל אור).

⁴⁷² בדוכתייהו (יהל אור). ומ"ש "אלין הכא ואלין הכא לא שייך כאן. וכן לקמן קס"ו ע"א לדוכתייהו אלין הכא ואלין הכא כו' כדקמיייתא" לא שייך שם, וצ"ל ק"ע ע"ב קודם למש"ש "למטה סחרנייהו דאינון עמודין כו'. כי כל המאמר הזה הוא לקוטים, מלבד מה שחסר. וכצ"ל קס"ג ע"א אחר מש"ש אתחברו כחדא ויתבו אח"ז צ"ל קס"ד ע"א א"ל ר' אילעי זכאין קדישין אימא לכו מילין כו' עד מכאן ולהלאה רחימין. ואח"ז קס"ג ע"ב זכאה חולקכון חבריאי קדישין עד קביל לון למתיבתא דיליה. ואח"כ אמר לון זכאין אתון דאחמי לכון מאריכון כגוונא דעלמא דאתי מיומא דשאריתו למחמי כ"ד עד השתא שבעה יומין והא ל"ל דחילו ואמתני והא לית אתון מסתכלן בהווא עלמא כלום אמרו ודאי הא אתנשי מינן כו'. קס"ג א"ב עד כמה דחמיתון דעבדין כל יומא. ומ"ש כאן אלעזר ברי שפיר קאמרת כו' עד לבר מירושלים וכלא בדוכתייהו. נראה שאינו ממאמר זה כלל (יהל אור).

⁴⁷³ (ס"א מגדלין) (נוסף בדפ"ו).

⁴⁷⁴ דמרגלאן דאבן טבא כו'. צ"ל אחר מ"ש קע"א ע"ב תלת עשר אלפי מגדלין דנהירין כשמשא. ואח"כ שם קע"ב ע"א שבע סדרין דמרגלאן אתתחמן בכל חד וחד. ואח"כ כאן דמרגלאן דאבן טבא כו'. וכל המאמר דעזרה שם הכל צ"ל כאן, ועמ"ש לקמן (קע ע"א) (יהל אור).

<p>מגדלין אית חד מגדל [דאבן טבא] באמצעיתא ודא סליק לרום רקיעא ולא אתהוי השתא עד ההוא זמנא דיתגלי:</p>	<p>באמצע, וזה עולה לרום הרקיע ולא נראה כעת, עד אותו זמן שיתגלה.</p>
<p>רב מתיבתא חמא ליה והוה רשים ביה לעילא האי קרא (משלי יח ז) מגדל עז שם יי' בו ירוץ צדיק ונשגב ופריש רב מתיבתא קרא דא מגדל עז דא כנסת ישראל⁴⁷⁵:</p>	<p>ראש הישיבה ראה אותו והיה רשום שם פסוק זה למעלה "מגדל עז שם ה' בו ירוץ צדיק" ונשגב ופרש ראש הישיבה פסוק זה, "מגדל עז" זו כנסת ישראל,</p>
<p>קסד/ב</p>	
<p>בו ירוץ צדיק⁴⁷⁶ ביה רעותיה⁴⁷⁷ דצדיק תדיר⁴⁷⁸ וע"ד ונשגב⁴⁷⁹ ההוא⁴⁸⁰ מגדל דלא ינפול לעלמין כמה דהוה:</p>	<p>"בו ירוץ צדיק", בו רצון הצדיק תמיד, ועל זה ונשגב אותו מגדל שלא יפול לעולמים כמו שהיה.</p>
<p>ורבי כרוספדאי⁴⁸¹ חמיד לבא⁴⁸² פריש האי קרא עד לא ואסתלקן (יסתלק) ופריש שפיר מגדל עז דא תיבה וס"ת⁴⁸³ דאיהו עז לשואה ביה ולאפקא ליה מנו היכל⁴⁸⁴ דיוקנא⁴⁸⁵ דהיכל פנימאה דמניה נפקא תורה וההוא (משלי יח ז) מגדל⁴⁸⁶ שם יי'</p>	<p>ורבי כרוספדאי חמוד הלב פירש פסוק זה עד שלא הסתלק, ופירש יפה, "מגדל עז" זו תבה וספר תורה, שהוא עז לשים בו ולהוציאו מתוך ההיכל, דמות היכל הפנימי, שממנו יצאה תורה, ואותו מגדל "שם ה'" הוא</p>

⁴⁷⁵ כמ"ש כמגדל דוד כו' (יהל אור).

⁴⁷⁶ לשון רצון (רח"ו).

⁴⁷⁷ ר"ל לשון ריצוי (יהל אור).

⁴⁷⁸ פי' הנה המלכות הנקראת היכל וצדיק שהוא היסוד ירוץ תמיד בו כי כל חפצו הוא לגבי אותו המגדל. וזהו ענין המרוצה ובזה נשגב המגדל בהיותו קשור עם היסוד בסוד קוץ הד' דאח"ד והבן זה (זהר הרקיע).

⁴⁷⁹ דכל תוקפה ביה, סיהרא משמשא (יהל אור).

⁴⁸⁰ אדנ"י עם י"ב אותיות גימ' מגדל (רח"ו).

⁴⁸¹ ור' כרוספדאי פי' יתיר הגם שכמעט הוא כפי' הנזכר אך אוקמוהו על קריאת ס"ת ואמר מגדול עוז המלכות שהוא מגדל של עוז שהוא הת"ת הנקרא ס"ת בסוד (תהילים כט יא) ה' עוז לעמו יתן. אך המגדל שהוא תיבת בית הכנסת העשויה כמגדל ורומזת למלכות ונותנים בו הס"ת שהוא ת"ת לחברו עם המל' ומוציאין הס"ת מן ההיכל שהיא הבינה היכל החכמה כי כן הס"ת נרמז בסוד אותיות שבבינה כי בינה היא דמינה נפקין ומוציאין אותו משם ומייחדין אותו במל' הרומזת למגדל. וזהו המגדל עז הוא הנקרא שם ה' שהוא המלכות ופי' למה נקרא שם ה' כי כמו שהשם הוא פי' הדבר בעצמו והשם מורה על פירושו כן המלכות היא דיוקנא דת"ת ובזה נרמז מציאותו ולכן נקרא שמה הויה שהוא שם בן ד' שבת"ת בסוד אדנ"י הויה שכלולין זה בזה. ועוד כשאנו קורין שם בן ד' אנו קורין אותו בשם אדנ"י וזהו שם ה' וזה המגדל שהוא התיבה צריך להיות בו ו' דרגין בסוד ו"ק המלכות שבהם מתייחדים ו"ק הת"ת שהוא הס"ת. והנה הצדיק רץ במגדול ובס"ת פי' הענין כי כשרץ במגדול היא התיבה שהוא בעת התפלה שהוא החזן הש"ץ צריך שיהיה צדיק וכשרץ בס"ת הוא בסוד היסוד כי יסוד הוא הקורא ששי לס"ת שהוא בסוד הצדיק כי הוא היסוד שהוא ששי מן הו"ק וששי לס"ת (זהר הרקיע). והוא [רשב"י] עשה ספר הזוהר, ונתגלה אליו ניצוץ נשמתו, שהוא ניצוץ משה רבנו ע"ה, ולמד עמו החיבור של הרעיא מהימנא, שנעשה אחר כך, כנזכר בפרשת פנחס "ובחבורא קדמאה". ובאותו זמן נעשה ספרא "דרבי כרוספדאי חמיד לבא" [זהר במדבר קסד ע"ב], והוא ניצוץ הציצית של הטלית העליון, כי תרגומו של גדילים תעשה לך הוא כרוספדאין. והוא ממש סוד ניצוץ עיני זעיר (הקדמת עמק המלך).

⁴⁸² עי' בסוף תיקונים (דף קס) (יהל אור).

⁴⁸³ ר"ל עז ס"ת, כמ"ש (זבחים קטז ע"א) על פ' עז לעמו יתן כו' (יהל אור).

⁴⁸⁴ ר"ל דבהיכל הוא בדרגא דבינה, לכן סתום הוא, כד סליק למעלה, ומפקין ליה לתיבה, ושם נפתח ונתגלה (יהל אור).

⁴⁸⁵ יסוד דאימא שמשם יצא ז"א (רח"ו).

⁴⁸⁶ עז (נוסף בפסוק). כי מגדל ועז בחושבן חד, והוא שמא דילה, דקיימא על י"ב מרגליטין, י"ב אתוון דשמא דידה. וכ"ה בשם המפורש ג"כ. ושניהם חושבן ע"ז. וכן חושבן שבעה ושבעה, ימי הפסח וסוכות, ז' וז' מוצקות, ושבע דלמעלה נכללין בעשר, שבעין שנין דגלות בבל, וזהו ע"ז. וב' עטרין הן,

<p>איהו ודיוקנא דיליה ואצטריך בשית דרגין:</p>	<p>ודמותו, וצריך בשש דרגות.</p>
<p>בו ירוץ צדיק במאן במגדל או בס"ת אלא קרא דריש בהאי ובהאי כד דרש במגדל אצטריך צדיק דא דליהוי חזן הכנסת זכאה דקשוט ודיוקנא דצדיק עלאה:</p>	<p>"בו ירוץ צדיק", במה, במגדל או בספר תורה, אלא הפסוק נדרש בזה ובזה, כשדורשים במגדל, צריך צדיק זה שיהיה חזן הכנסת, צדיק אמת, ודמות של צדיק עליון.</p>
<p>כד דריש לס"ת מאן דסליק לס"ת למקרי [אורייתא] אצטריך צדיק וצדיק אקרי מאן אקרי צדיק מכלהו שתיתאה דסליק מאינזן שבעה:</p>	<p>כשדורשים בספר תורה, מי שעולה לספר תורה לקרא בתורה, צריך צדיק, וצדיק נקרא, מי נקרא צדיק מכלם, הששי שעולה מאותם שבעה.</p>
<p>א"ר שמעון ודאי דאיהו לא סליק כל יומיו אלא שתיתאה לאינזן דסלקין בו ירוץ צדיק בס"ת ירוץ דברי צדיק דא ונשגב ממאן⁴⁸⁷ מדחילו דמלאך המות דהא אוריך יומין ונשגב דלא יתנוק לעלמין:</p>	<p>אמר רבי שמעון ודאי שהוא לא עולה כל ימיו, אלא ששי, לאותם שעולים, בו ירוץ צדיק, בספר תורה ירוץ. דברי צדיק זה, ונשגב ממה, מפחד מלאך המות, שהרי מאריך ימים ונשגב שלא ינזק לעולם.</p>
<p>בההוא מגדל דסלקא בין אינזן מגדלין קיימא נהירו חד בדיוקנא דס"ת כד אתי ההוא צין[פרא נטלא ההוא מגדל מאתריה וקאים גו אמצעיתא דעזרה⁴⁸⁸ גו גדפי דכרובים⁴⁸⁹ והוה (ס"א ומה דהוה) (ומדהוה) רומיה לרום⁴⁹⁰ שמיא מאיך ועאל תחות אינזן כרובים ושורוי בין רישי כרובים:</p>	<p>באותו מגדל שעולה בין אותם מגדלים, קיים אור אחד בדמות ספר תורה, כשבאה אותה צפור לוקחת אותו מגדל ממקומו ועומדת תוך אמצע העזרה, תוך כנפי הכרובים היה. (ומה שהיה) רומו לרום השמים נשפל ונכנס תחת אותם כרובים וחומותיו בין ראשי הכרובים.</p>
<p>תלת⁴⁹¹ מאה פתחין תמן בפתחא דאמצעיתא קיימא נהירו דא דיוקנא דס"ת ביה זמין מלך ישראל למקרי בפרשת הקהל ודא ליהוי מלכא משיחא ולא אחרא:</p>	<p>שלוש מאות פתחים שם, בפתח האמצעי עומד מאור זה דמות ספר תורה, בו עתיד מלך ישראל לקרא בפרשת הקהל, וזה יהיה מלך המשיח ולא אחר.</p>
<p>ובההוא ס"ת דההוא נהירו אי חסידא קדישא זכאה איהו דמפומיה ישמעון⁴⁹² קל נעימו דמלוי מאינזן מלין סתימין דפריש באורייתא בכל ריש ירחי ושבתו ומועדייא וזמנייא⁴⁹³ כד בעאן כל בני מתיבתא⁴⁹⁴ לסלקא לעילא לגו מתיבתא דרקיעא כלהו</p>	<p>ובאותו ספר תורה של אותו אור, אהה חסיד קדוש, אשרי מי שמפיו ישמעו קול נעימות של דבריו, מאותם דברים נסתרים שפרש בתורה בכל ראש חדש ושבתות ומועדים וחגים, כשרוצים כל בני הישיבה לעלות למעלה לתוך ישיבת הרקיע, כולם</p>

כתר ועטרה, השם י"א י"א, וכפולין משבעה, והן מגדל עז, עמ"ש בסוף תיקו"ז (קנט ע"ג), וכ"ה מגדל, אלא דשם הוא בכלל, ובה הוא בפרט, ג"ד, ב' המרכבות, אנפי רברבי ואנפי זוטרא. וידוע שדכורא ונוקבא הם כלל ופרט, וז"ש ודיוקנא כו'. ואמר ואצטריך בשית כו'. דוגמת ו"ק דידיה, והן שית היכלין, והיא התיבה השביעית, עז כנ"ל (יהל אור).

⁴⁸⁷ ר"ל ר' כרוספדאי הנ"ל, וכמ"ש בז"ח רות (פ ע"ב) (יהל אור).

⁴⁸⁸ מט"ט וסנד"ל (רח"ו).

⁴⁸⁹ תחת הכרובים הנ"ל (קעא ע"ב) ובאמצעיתא דההיא עזרה אית תרין כרובים כו' תלת עשר אלפי מגדלין כו' כנ"ל. וז"ש כאן וקאים גו אמצעו דעזרה כו' (יהל אור).

⁴⁹⁰ וכמ"ש למעלה ודא סליק לרום רקיע, דעזרה הוא בלא גג (יהל אור).

⁴⁹¹ גימ' מצפ"ץ (רח"ו).

⁴⁹² ישמעו (דפ"ו).

⁴⁹³ ר"ה ויוה"כ (יהל אור).

⁴⁹⁴ מתיבתין (יהל אור).

<p>מתכנסים אל מלך המשיח, והוא מפרש דברים, ומתוך מתיקות דבריו בתשוּקה, עולים כל עשרת הדברים גנוזים לך מאותם דברים שפרש ליום של השאלות שלך.</p>	<p>מתכנפי לגבי מלכא משיחא ואיהו פריש מלין ומגו מתיקו דמלוי בתיאובתא סלקין כלהו עשר מלין גניזין לך מאינן מלין דאיהו פריש ליומא דשאלתון⁴⁹⁵ [די]לך:</p>
<p>כד קיימא ההוא מגדל באמצעו דעזרה ופתחא דא פתח פתחין⁴⁹⁶ אינון כרובין פומייהו ופרשי גדפייהו ונהיר נהירו עלאה על ההוא פתחא [וההוא] [ואיהו] ס"ת פתח ואינון כרובין פתחי ואמרי⁴⁹⁷ (תהלים לא כ) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו' וסגירו⁴⁹⁸ פתחין וס"ת אתגליל:</p>	<p>כשעומד אותו מגדל באמצע העזרה, ופתח זה פותח פתחים, ואותם כרובים פיהם, ופורשים כנפיהם, ומאיר אור עליון על אותו פתח, ואותו ספר תורה נפתח, ואותם כרובים פותחים ואומרים "מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו'", נסגרים הפתחים וספר התורה נגלל.</p>
<p>מאן חמא נהירו דנהרא דההוא ס"ת כן[ל]יה נהרא דנהיר⁴⁹⁹ אתון דיליה שלהובי דאשא מד' גוונין⁵⁰⁰ דאינון דעלמא עלאה⁵⁰¹ כלהו בלטי ומנצצי לית מאן דיכיל למיקם בהו בר משיח:</p>	<p>מי ראה אור המאיר של אותו ספר תורה, כולו אור מאיר, אותיות שלו שלהבות אש מארבעה צבעים, שהם מעולם עליון, כולם בולטים ונוצצים, אין מי שיכול לעמוד בהם, פרט למשיח.</p>
<p>סגיר פתחא דא כרובין משתככי וההוא מגדל פרח וקיימא באתריה בין שאר מגדלין בההוא פתחא דאמצעייתא אית עטרה דפז⁵⁰² עלאה ויקרא גניזא דלא אתחוי השתא גליפא [מחקקא]⁵⁰³ (מחקקין) בכל זיני אבני יקר וזמינא למהוי על רישא דמלכא משיחא:</p>	<p>נסגר פתח זה, וכרובים שוככים, ואותו מגדל פורח ועומד במקומו בין שאר המגדלים. באותו פתח אמצעי יש עטרת פז עליונה ונכבדה גנוזה, שלא נראית כעת גלופה וחקוקה בכל מיני אבנים מכובדות, ועתידה להיות על ראש מלך המשיח.</p>
<p>כד סליק בההוא מגדל ותרין נשרין דא מסטרא דא ודא מסטרא דא נטלי ליוה בדייהו:</p>	<p>כשעולה באותו מגדל ושני נשרים זה מצד זה וזה מצד זה לוקחים אותו בדיהם.</p>
<p>כד (ו)סליק מלכא משיחא [מתתקנין] (יתתקנון) נשרין ונטלין עטרה⁵⁰⁴ דא בשעתא דישרי למקרי [ת]פתח פתחא אחרא ומתמן יפוק⁵⁰⁵ ההיא יונה דשדר נח בימי טופנא דכתיב (בראשית ח יב) וישלח את היונה היונה ההיא דאשתמודעא ולא מלילו בה</p>	<p>כשעולה מלך המשיח נתקנים הנשרים ולוקחים עטרה זו, בשעה שיתחיל לקרא יפתח פתח אחר, ומשם תצא אותה יונה ששלח נח בימי המבול, שכתוב "וישלח את היונה", היונה אותה הנודעת, ולא דברו בה הקדמונים, ולא ידעו מהי, אלא מכאן</p>

⁴⁹⁵ דהלולא (יהל אור).

⁴⁹⁶ מט"ט וסנד"ל (רח"ו).

⁴⁹⁷ יסוד דאבא (רח"ו).

⁴⁹⁸ סגירו (דפ"ו).

⁴⁹⁹ מטעם זה צריך להביט בס"ת בעת הגבהתו כנז' בפע"ח (רח"ו). עד שהיו פותחין הס"ת ומראין אותו לקהל כנודע ואז היה מסתכל באותיות הס"ת ממש והיה אומר שעל ידי הסתכלות האדם מקרוב כ"כ שיוכל לקרוא האותיות היטב עי"ז נמשך אור גדול אל האדם (שעה"כ מח ע"ד).
⁵⁰⁰ גווני (דפ"ו).

⁵⁰¹ כמ"ש מי מדד כו', כמ"ש בסוף תי"ח דאינון ד' גוונין, שהן ה' פיתוחי חותם (יהל אור).

⁵⁰² והוא ב' שמות אני ה', ולכן ב' נשרין מקבלין אני, ויונה נגד ה'. ויונה הוא השם פשוט ומלא.

וז"ש ותרין נשרין דא מסטרא דא ודא כו'. כי אני הוא מב' סטרין, ויונה באמצע (יהל אור).

⁵⁰³ ומחקקא (דפ"ו).

⁵⁰⁴ עטרא (דפ"ו).

⁵⁰⁵ תפוק (דפ"ו).

<p>קדמאי ולא ידעו מה היא אלא מהכא נפקת⁵⁰⁶ ועבדת שליחותא:</p>	<p>יצאה ועשתה שליחותה.</p>
<p>ובשעתא דכתיב (שם) ולא יספה שוב אליו עוד לא ידע בר נש לאן אזלת והיא תבת לאתרה ואתנגיזת בפתחא דא ואיהי תטול עטרה [בפומה] (בפומא) ותשוי על רישיה דמלכא משיחא מטי ולא מטי וכדין כתיב (תהלים כא ד) תשית לראשו עטרת פז:</p>	<p>ובשעה שכתוב "ולא יספה שוב אליו עוד", לא ידע אדם לאן הלכה, והיא שבה למקומה ונגנזה בפתח זה, והיא תקח עטרה בפיה ותשים על ראש מלך המשיח, הגיע ולא הגיע, ואז כתוב "תשית לראשו עטרת פז".</p>
<p>וכיון דיקרי מלכא משיחא בס"ת יקומון תרין נשרין דא מכאן ודא מכאן ויונה מאיך ומלכא משיחא נחית ועטרה על רישיה עד דרגא בתראה ותרין נשרין פרחין לעילא על רישיה ויונה תבאת</p>	<p>וכיון שיקרא מלך המשיח בספר תורה, יקומו שני נשרים זה מכאן וזה מכאן, ויונה מתכופפת, ומלך המשיח יורד ועטרה על ראשו עד מדרגה אחרונה, ושני נשרים פורחים למעלה על ראשו, ויונה שבה</p>
<p>קסח/א</p>	
<p>ועטרה בפומה ויקבלון לה אלין תרין נשרין⁵⁰⁷:</p>	<p>ועטרה בפיה, ויקבלו אותה שני נשרים אלו.</p>
<p>דוד מלכא זית רענן אקרי קמי⁵⁰⁸ קב"ה דכתיב (תהלים נב י) ואני כזית רענן בבית וגו' עלה זית דא מלכא משיחא⁵⁰⁹ בריה דדוד ודא איהו דרמיז יונה דא ביומו⁵¹⁰ דנח דכתיב (בראשית ח יא) והנה עלה זית טרף בפיה ההוא עלה זית טרף וחטף⁵¹¹ ליקרא דילויה במה בפיה דקיימא על רישיה ומקבלא יקר מהאי יונה ויהאיו (ומאי) דכתיב טרף ולא טרפה (אלא) כדכורא דא דעביד חילא ונצח במתיבתא דרקייעא:</p>	<p>דוד המלך נקרא זית רענן לפני הקדוש ברוך הוא, שכתוב "ואני כזית רענן בבית וגו'", "עלה זית זה מלך המשיח בן דוד, וזהו שרמזה יונה זו בימי נח, שכתוב "והנה עלה זית טרף בפיה", אותו עלה זית טרף ונחטף לכבודו, במה, בפיה, שעומדת על ראשו ומקבל כבוד מיונה זו, ומה שכתוב טרף ולא טרפה, (אלא) כזכר הזה שעושה חיל ומנצח בישיבת הרקיע.</p>
<p>יונה דכר הוא⁵¹² ומגו⁵¹³ דאקרי יונה כתיב כנוקבא וכתיב כדכורא בזמנא דמקבלא יקר וחסרו דא⁵¹⁴ מגדל דא כד תב לאתריה נהיר כנהירו דעינא דשמשא דכתיב (תהלים פט לז) כסאו כשמש נגדי</p>	<p>יונה זכר הוא, מתוך שנקרא יונה, כתוב כנוקבה, וכתוב כזכר, בזמן שמקבל כבוד זה. מגדל זה כששב למקומו מאיר כאור עין השמש, שכתוב "כסאו כשמש נגדי", ואף שכסא אחר יהיה לו בנסים ואותות גדולים.</p>

⁵⁰⁶ ר"ל דזכתה לנהורא דיונה דא. וכמ"ש (שער המצוות פ' עקב) חמורו של רפ"י, ובהמות של אדה"ר, וכן של נח כידוע. וזכתה לנהורא דא, ששמשה באמת לאותו צדיק, ונכתב מעשיה בתורה. ואמר ההוא דאשתמודע. ר"ל שנכתב בה"א הידיעה (יהל אור).

⁵⁰⁷ פירש להחזיר העטרה למקומה (מ"מ).

⁵⁰⁸ קמיה (דפ"ו).

⁵⁰⁹ פירש דוד נקרא זית. עלה שלו הוא משיח בנו (מ"מ).

⁵¹⁰ ביומו (דפ"ו).

⁵¹¹ פירש בשביל כבוד עלה זית שהוא משיח לכך יונה טרף וחטף העטרה הנז' להשימה על ראשו (מ"מ).

⁵¹² ר"ל דהיא בעצמה זכר, אלא דמין יונים נקראו לשון נקבה, לכן נכתב ז"נ, טרף בפיה (יהל אור).

⁵¹³ מגו (דפ"ו).

⁵¹⁴ פירש שלפי מתיבתא דרקייעא יונה דכר הוה. אבל מפני שמלת יונה הוא לשון נקבה לכך כתיב ולא יספה ולא מצאה לשון נקבה. וכתוב בדכורא טרף ל' זכר בזמנא דמקבלא יקר שהוא העטרה להשימה על ראש משיח (מ"מ).

<p>ואף דכרסייא אחרא ליהוי ליה בניסין ואת(י)ין רברבין:</p>	
<p>בריש מגדל דא אית עופין דנור (ס"א דרורא) דקא מצפצפאן כד סליק צפרא צפצופא דנעימו דלית נעימו ונגונא כההוא נעימו לעילא מכלהו זינין אחרנין ושפנינין אחרנין דקא פרחין באוירא סלקי ונחתי נחתי וסלקי לא משתככיין לעלמין אתוון רברבין⁵¹⁵ ואתוון זעירין פרחין בינייהו:</p>	<p>בראש מגדל זה יש עופות, אש (דרור) שמצפצפים כשעולה הבוקר, צפצוף של נעימות שאין נועם וניגון כאותה נעימות. למעלה מכלם מינים אחרים ויונים אחרים שפורחים באויר, עולים ויורדים, יורדים ועולים, לא שוככים לעולמים, אותיות גדולות ואותיות קטנות פורחות ביניהם.</p>
<p>אי חסידא קדישא בשעתא דאתוון פרחין חמי ב"נ מאתוון רברבן כתיב באוירא לפום שעתא (בראשית א א) בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ (והארץ היתה תהו ובהו וגו' (שם ב) מהכא אהדרו⁵¹⁶ אתוון⁵¹⁷ רברבן כמלקדמין):</p>	<p>אהה חסיד קדוש, בשעה שהאותיות פורחות רואה האדם באותיות גדולות כתוב באויר לפי שעה, "בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ" (והארץ היתה תהו ובהו וגו'), מכאן חוזרות האותיות הגדולות כבתחלה).</p>
<p>בטשי אתוון זעירין בהו ופרחין ואתחזי מנייהו כתיב (והארץ היתה תהו ובהו וגו') (שם ג) ויאמר אלהים יהי אור וגו' וירא אלהים את האור וגו' לבתר מהדרי אתוון זעירין ובטשי באתוון רברבן ומתחזי מנייהו דכתיב (שם ו) ויאמר אלהים יהי רקיע וגו' וכן כל עובדא דבראשית פליאן רברבן וחדו לעינין עובדאן דאתוון אלין זכאה עמא דכל דא מחכאן⁵¹⁸ Q:</p>	<p>מכות אותיות קטנות בהם ופורחות, ונראה מהן כתוב "ויאמר אלהים יהי אור וגו'" "וירא אלהים את האור וגו'", אחר כך חוזרות אותיות קטנות ומכות באותיות גדולות ונראה מהן שכתוב "ויאמר אלהים יהי רקיע וגו'", וכן כל מעשה בראשית פלאות גדולות ושמחה לעינים, מעשים של אותיות אלו, אשרי העם שמצפים לכל זה.</p>
<p>אי חסידא קדישא מאן (ד)נטיר⁵¹⁹ ברית שוי ליה אבתרוי ואיהו⁵²⁰ לקמא ואי תימא מאן נטיר⁵²¹ לאחורא הא נטירו רב ועלאה מכלא דנטיר ליה ומאן איהו צדיק עלאה ברחימו סגי עאל בין צדיק וצדק ואשתכח נטיר מכל סטריין:</p>	<p>אהה חסיד קדוש, מי ששומר ברית שם אותו אחריו, והוא להתחלה. ואם תאמר, מי שומר לאחור הרי שמירה גדולה ועליונה מהכל ששומרו, ומי הוא צדיק עליון באהבה רבה נכנס בין צדיק וצדק, ונמצא שמור מכל הצדדים.</p>

⁵¹⁵ היינו אותיות שם המפורש שנבראו בו שמים וארץ המצטרפים בס' בראשית (רח"ו).

⁵¹⁶ אהדרי (דפ"ו).

⁵¹⁷ וכאן ע"י בטישה, שזהו ויאמר (יהל אור).

⁵¹⁸ כאן צ"ל ומ"ש קעב ע"ב אלפא ביתין כלהון משלבן כו' עד ממתו"ם ננקפ"י אאלרין. ואח"כ
קס"ו א' ואמר רב מתיבתא דהא דייק כו' עד דפרס אשתמע הכא. ואח"כ בפ' בלק ר"ג ב' אשורנו ולא
קרוב כתיב ומגבעות אשורנו ציורא ודיוקנא כו' עד כלא אפיק מי. ואח"כ קע"ב ב' אלף וחמש מאות
מאה וחמשה כו' עד בעזרה דא. ואח"כ כאן למטה לא ידיע חשיבו דעובדא טרפין דלהון מנצצן בכמה
גוונין עובד כו' עד קס"ו א' ויסע למעבד בהו נוקמין. ואח"כ מ"ש כאן. אי חסידא קדישא מאן דנטיר
ברית כו' עד שלהובין מלהטן דלא יכלין לאסתכלא בהו. ואח"כ קס"ו א' בההוא מעיינא מגדלא כל
זיני. ושם קס"ו א' וילך מאחריהם ויסע. צ"ל ועוד ויסע למעבד כו'. ושם וע"ד חדי משיח כו'. חדי
משיח ל"ג ואין שם מקומו, אלא קס"ה ב' אחרי שאמר מאן דזכי למנדע דא ינדע וע"ד חדי רב
מתיבתא דקא אתבשר משיח בדא כו' עד דפרס אשתמע מהכא רקיע חד אית כו'. אבל מ"מ קודם
אלפא ביתין משלבן חסר ג"כ הרבה, וכן קודם המאמר של בלק, אבל מסודרין הם כנ"ל (יהל אור).

⁵¹⁹ לאחורא (נוסף בדרך אמת, ולא מופיע בדפ"א).

⁵²⁰ ואיהי (דפ"ו).

⁵²¹ דאז השגחה עליו מעלמא דדכורא, כי השגחותו תמיד בה, כמ"ש עיני ה' אלהיך בה, ארץ אשר
כו', ועל ידו משיח בה (יהל אור).

<p>זכאה מאן דנשיר ברית דא וע"ד ישראל אתהזון כל דכורין דנטרין את קיימא דא קמי מלכא קדישא מאן איהו דיכיל לנזקא לברא דאיהו באמצעו אבוה מכאן ואמיה מכאן ואיהו בינייהו ודא כד איהו אחרי יי:</p>	<p>אשרי מי ששומר ברית זו, ועל כן ישראל נראים כל הזכרים ששומרים אות ברית זו לפני המלך הקדוש, מיהו שיכול להזיק לבן שהוא באמצע, ואביו מכאן ואמו מכאן והוא ביניהם, וזה כשהוא אחרי ה'.</p>
<p>ת"ח ההוא רקיע⁵²² כד [סחרא] (סליק) בגלגולא מנגנא מנגנא ומקל נהימו דמיין דנבעין⁵²³ לא ידיע ההוא נגונא כל אינון אנניין⁵²⁴ די בארבע סטרין מליין מנביעו דמיין דנבעין מאן דאיהו לנו בתרין סטרין קיימא⁵²⁵ תמן חד בתרוה דלית חדוה כההיא חדוה בעלמא לקיימא (תהלים קב) עבדו את יי' בשמחה⁵²⁶ וחד ביראה⁵²⁷ דלית דחילו כההוא דחילו בעלמא לקיימא (תהלים ב יא) עבדו את יי' ביראה:</p>	<p>בא וראה, אותו רקיע כשסובב בגלגול מנגן בנגון ומקול נהימת המים הנובעים, לא ידוע אותו ניגון. כל אותם האגנים שבארבעה צדדים מתמלאים מנביעת המים שנובעים, מי שהוא בפנים בשני צדדים, עומד שם אחד בשמחה שאין שמחה כאותה שמחה בעולם, לקיים "עבדו את ה' בשמחה", ואחד ביראה, שאין יראה כאותה יראה בעולם, לקיים "עבדו את ה' ביראה".</p>
<p>חד מעינין נא דמיא דנביע מסטר מזרח⁵²⁸ דא הוא דאמר יחזקאל⁵²⁹ נביאה מהאי מעיינא לא יכלין לסיימא שבהא כל בני עלמא באתר דאתיליד תמן לסטר מזרח לית עומקא ורומא דיליה אלא זרתא⁵³⁰ ולא יתיר:</p>	<p>מעין מים אחד שנובע מצד מזרח, זהו שאמר יחזקאל הנביא ממעין זה לא יכולים לסיים שבח כל בני העולם, במקום שנולד שם לצד מזרח אין עומק ורום שלו אלא זרת ולא יותר.</p>
<p>כד נבעין מיא וסלקין סלקין כל זיני מרגלאן⁵³¹ דעלמא ולא נפלין לבר השתא אתהזון בגוון חד לפום שעתא נפלין אלין והא סלקין אחרנין בגוון אחרא בכל זיני גוונין דעלמא נפלי אינון מרגלאן ולא נפלי לבר:</p>	<p>כשנובעים המים ועולים, עולים כל מיני מרגליות שבעולם, ולא נופלים בחוץ. כעת נראים בצבע אחד, לפי שעה נופלים אלה, והנה עולים אחרים בצבע אחר, בכל מיני צבעים שבעולם, נופלות אותן מרגליות ולא נופלות בחוץ.</p>
<p>סחרנין דההוא נביעו חיזור ושושן⁵³² סחרן ולא יכלין כל בני עלמא למיקם על אינון גוונין כלהו שלהובין מלהטאן ולא יכלין לאסתכלא בהו לא ידיע השיבו</p>	<p>סביב אותה נביעה סובבים כפתור ופרח, ולא יכולים כל בני העולם לעמוד על אותם צבעים, כולם שלהבות לוהטות ולא יכולים להסתכל</p>

⁵²² יסוד (רח"ו).

⁵²³ חסדים היורדים (רח"ו).

⁵²⁴ הם יסודות דנוק' דבד' סטרין פי' נגד ד' אותיות אדני' (רח"ו).

⁵²⁵ בדחילו מגלגולא דרקיע, דהוא מחימום הגבורות, ומשם נבעין מיין בשבכים ואגנות, ושם מים רבים לא יוכלו לכבות כו', ולכן סחרא תדיר, כי שם דרגא דעוה"ב דלא מתפרשין, כי אין שם אלא צדיקים, וחדוה מאינון מים, שמאלו כו' וימינו כו' (יהל אור).

⁵²⁶ מצד החסדים דכורא (רח"ו).

⁵²⁷ מצד הדם אשר באגנות גבו' דנוק' (רח"ו).

⁵²⁸ דעת (רח"ו)

⁵²⁹ ר"ל המעין הראשון שכ' שם והנה מים יוצאים מתחת מפתן הבית קדימה. והוא הדעת בת"ת, ולכן זרת ארכו מדת החשן (יהל אור).

⁵³⁰ כי כן הדעת גבוה מן הזרועות שיעור זרת לבד (רח"ו).

⁵³¹ היינו מ"ן בחי' גבורות מרגליות נקובות (רח"ו). הן מ"נ ולכן הן בכל זיני גוונין כו' וז"ש כלהו שלהובין מלהטאן כו' (יהל אור).

⁵³² כפתור גבורה ושושן פרח חסדים (רח"ו).

בהם, לא ידוע חשיבות המעשה העלים שלהם נוצצים בכמה צבעים.	דעובדא טרפינ דלהון מנצצן בכמה גוונים Q:
מעשה ציור [הוא] אומנות של רבונו של עולם, מכסים על שלש מאות ושבעים וחמשה כרובים, שתחתיהם אחר חדרים אחרים, לפנים ואותם חדרים סביב העזרה לפנים.	עובד ציור אומנו דמארי עלמא חפיין על תלת מאה ושבעין וחמשה ⁵³³ כרובין דתחותיהו בטר שבכין אחרנין לגו ⁵³⁴ ואינון שבכין סחור דעזרה לגו:
ולמעלה מהם אותן	ולעילא מנהון אינון
	קסה/ב
גפנים פרושות, תחת הגפנים אותם כרובים כולם בכנפים פרושות, משולבות אלו באלו, כאן אמר ראש הישיבה, שכל מי שעוסק באותן גפנים מאירים פניו כאור השמש.	גופנין פרישא ⁵³⁵ תחות גופנין אינון כרובין כלהו גדפיין פרישן משלבן אלין באלין הכא אמר רב מתיבתא דכל מאן דאסתכל באינון גופנין ⁵³⁶ מנהרין אנפוי כנהירו דשמשא:
אותם חדרים שנראים סביב סביב לעזרה, כולם מרוקמים בחוטים שמאירים בצבעים גדולים, לוחטים בארבעה מיני זהרים של אש, שלהבות עולות וגוונים נוצצים, ולפעמים השלהבות שוככות ואורות וגוונים עולים ומכים אלה באלה.	אינון שבכין דאתחמן סחור סחור דעזרה כלהו מרקמן בחוטיין דנהרין בגוויין סגיאיין מלהטן בד' מיני זהרין ⁵³⁷ דאשא שלהובין סלקין וגוויין מנצצן ולומנין שלהובין משתככי ונהרין וגוויין סלקין ובטשי אלין באלין:
ששת אלפים אגנים לגבי אותם חדרים, ארבעה צבעים לארבעה צדדים של העזרה, אלה הם גדולים ונביעת	שית אלף ⁵³⁸ אגנין ⁵³⁹ לגבי אינון שבכין ⁵⁴⁰ ד' גוויין לד' סטריין דעזרה ⁵⁴¹ אלין אינון

⁵³³ מספר הזה הוא עש"ה חסד, המש"ל ופחד כו', והוא בנהירו דחסד, כמ"ש בא"ר (קמב ע"א) אורכא כו'. והנה חסד נק' כהן, ע"ש ע"ב נהורין דבי', חושבן חסד, וג' נהורין דעלי', כמ"ש בז"ח פ' חקת מא ע"ב (נא ע"א) וחושבניה דהאי כהן שבעין וחמש שבעין ותריין לקבל ע"ב סטריין רשימין בסט' דחסד ותלתא דאשתארו לקבל תלתא דרגין עלאין דאתלבש בהון כו'. וידוע שה"ח הן, והן שע"ה. וכד חשבת לג"ר כא', הן שס"ה. וכן תת"ר פ' בפרט. וכ"ה ורב חסד בחושבן יום, וכן חושבן מילה, דאתגליא טוב שם, אמרו צדיק כי טוב, והוא שמא דגושפנקא. וכ"ה אלה בחושבן אור. וכ"ה צלם בחושבן אל, עם ה"ח הכוללן, והוא נתיב ל"ב הנעלם הכוללן, וזהו חסד אל כל היום שנא' על הצלם, אם הוא שלם אז הוא שלם כל היום, כל ימות השנה, ה"פ חסד ע"ב כנ"ל. והוא א' שע"ג הסנהדרין. וכן ישראל ע"ג ע"ב אומות. וכן בכולם. וזהו חסד אל. והכל עם א' הכולל חסד, סימן כל ימות השנה אל הוא צלם, והוא סימן לחסד. והגופנין הנ"ל (דף קעב ע"ב) אלף כו' אה"ה פעמים כהן (יהל אור).

⁵³⁴ ר"ל שאמר למעלה קע ע"א דבכל סטרא דעזרה שס"ה עמודים דנהורא. ואמר שם ב' סחרנייהו דאינון עמודים אית שבכין עובד כו'. וע"ש קע"א א' ב' מנביעו דאינון שבכין. ואמר כאן שיש שבכין אחרים סביב כותל העזרה, ועל שבכים (רלו) [אלו] עומדין הגפנים, והכרובים עומדים בתוכם אל חלל העזרה, ועלין של הגפנים חופפים על הכרובים (יהל אור).

⁵³⁵ פי' מלבד חזור ושושן מחפיין על שע"ה כרובי' עוד יש שם גפנים פרושים על השבכים ועל הכרובים (מ"מ).

⁵³⁶ גופנין הנ"ל. והגופנין הן רזא סוד ת"ת, כידוע בז' מינין, וכרובים נ"ה, ושבכין יסוד, מינייהו נבעין מיא לאגנות מלכות, בית קיבול. וז"ש דכל מאן דאסתכל באלין גופנין כו'. ועוד מעיינא וענפא ורקיע על גבן כמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁵³⁷ נגד ד' אותיות הוי"ה (מ"מ), ד' גוויין הידועין בד' אתוון (יהל אור).

⁵³⁸ נגד ששים רבוא ישראל שיוצאין ממנה (יהל אור).

⁵³⁹ ר"ק (רח"ו).

⁵⁴⁰ פירש שהשבכים מריקים מים באגנין (מ"מ).

⁵⁴¹ פירש שאותם אגנים יש בהם ד' גוונים והם לד' רוחות העזרה. חוור בדרום. סומק בצפון ירוק במזרח אוכם במערב (מ"מ). כ' רח"ו ד' אותיות אדנ"י, וע' בפ' ויקהל (ריב ע"א וע"ב) (יהל אור). שהשבכין הן לד' סטריין דעזרה ג"כ, ומינייהו מקבלין האגנין (יהל אור).

<p>רברבין⁵⁴² ונביעו⁵⁴³ דמיין חייין⁵⁴⁴ בכל סטרי ואינון נפלי באינון אגנין ובלעי באתרייהו ואלין מיין לא ידעי לאן אזלין:</p>	<p>המים החיים בכל הצדדים, והם נופלים באותם אגנים ונבלעים במקומם, ומים אלה לא יודעים לאן הולכים.</p>
<p>באמצעו דעזרה⁵⁴⁵ יקומון כלהו ישראל ויתחזון קמי מלכא קדישא⁵⁴⁶ בסטר דרום בעזרה דא⁵⁴⁷ אתייליד חד מעיינא דמיא ואתרמי⁵⁴⁸ ס"א ואתרבי דקא ישטפון⁵⁴⁹ מיא כל עלמא מאן דייעול בהו⁵⁵⁰ יהון עד ברכים:</p>	<p>באמצע העזרה יקומו כל ישראל ויראו לפני המלך הקדוש, בצד דרום בעזרה זו נולד מעיין מים אחד והתרבה (ונדמה) שישטפו המים את כל העולם, מי שיכנס בהם יהיו עד הברכיים.</p>
<p>ייעול בהו גיבר רב ייעול בהו עד ברכים אי תינוק בר יומא עד ברכים מאן דשתי מנייהו יתחכם ויתפקח בחכמתא:</p>	<p>יכנס בהם גבור גדול יכנס בהם עד הברכיים, אם תינוק בן יום עד הברכיים, מי ששותה מהם יתחכם ויתפקח בחכמה.</p>
<p>מעיינא דא⁵⁵¹ נפיק מגו מרגלא חדא⁵⁵² זעירא בכותלא דדרום אינון מיין בלעי⁵⁵³ גו⁵⁵⁴ אתרא⁵⁵⁴ ס"א גו אתר דא (אחרא) ומתמן יפקון לבר ממקדשא⁵⁵⁵ עד דיעלו לנחל שטים⁵⁵⁶ וישטפון⁵⁵⁷ ההוא זמה דאולדין מיא דשטים וע"ד מיין אלן בעזרה בגין אינון דאתחזון תמן דכורין הו שתאן מן מיא לא חיישי בנוקבי⁵⁵⁸ במיתיהון לאתחזאה קמי מלכא קדישא:</p>	<p>מעיין זה יוצא מתוך מרגלית קטנה אחת בכותל דרום, אותם המים נבלעים תוך המקום (תוך המקום הזה), ומשם יצאו החוצה מהמקדש, שעד שיעלו לנחל שטים ישטפו אותה זמה שילדו המים שבשטים, ועל כך מים אלה בעזרה, בגלל אלו שנראו שם זכרים היו שותים מהמים לא הרהרו בנקבות, בבואם להתראות לפני המלך הקדוש.</p>
<p>תו דהא יתפקחון למנדע מלין סתימין</p>	<p>ועוד שהרי יתפקחו לדעת דברים נסתרים של המלך העליון. תוך המקדש</p>

⁵⁴² פי' שית אלף אגנין אלו הם גדולים מלבד הקטנים שיש שם (מ"מ).
⁵⁴³ "אלין אינון רברבין ונביעו" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "אינון שבכין נבעין נביעו".
⁵⁴⁴ פירש החסדים היורדים (מ"מ).
⁵⁴⁵ תחות שני הכרובים הגדולים דשם כמש"ל קע"א ב' (יהל אור).
⁵⁴⁶ כאן צ"ל מ"ש למטה "כל אינון נטורי קיימא קדישא כו' אי חסידא קדישא מאן דנטיר ברית כו' עד ודא איהו בר איהו אחרי ה". ואח"כ מ"ש כאן "בסטר דרום בעזרה כו" (יהל אור).
⁵⁴⁷ מי החסד מצד הארת חסד דאימא (רח"ו). ולפ"ז בסטר דרום היינו חסד דזעיר. והמעין שבו הוא מצד הארת חסד אימא. ולקמן ביאר הזוהר ששורש העיקרי הוא מאבא (מ"מ).
⁵⁴⁸ ואתדמי (יהל אור).
⁵⁴⁹ והוא המעין שביחזקאל (מז ב) מש"ש מפכים כו' מי ברכים כו', ונקט ברכים חדא נקט, וה"ה למתנים, דכולן שוין. והן ב' היכלות דכלילן כמש"ש (יהל אור).
⁵⁵⁰ דהוא מעין החכמה כמו שמפרש והולך, ולכן הוא בדרום, הרוצה להחכים ידרים (ב"ב כה ע"ב), חכמה נחית בימינא (תיקו"ז ד ע"א). ואינו מתגלה כ"א בברכים, כמש"ש בפ' פקודי רמ"ז ב' מאתר דא ינקי כל אינון מאריהון דחכמתא. וכן שם למעלה האי חיותא יופיאל שמה ואיהו קיימא בכל אינון רזין דחכמתא וכל אינון מפתחאן דחכמתא קיימין ביה כו' (יהל אור).
⁵⁵¹ היינו וורידים ההולכים מזרוע לרחם (רח"ו). הוא י', נקוד' דאור כו' (יהל אור).
⁵⁵² דא י' דאבא דרום (רח"ו).
⁵⁵³ "מיין בלעי" גו" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "מים עיילין גו עזרה ומתמן וכו".
⁵⁵⁴ הבינה (רח"ו). נמצא שמעיין זה שרשו הוא מאבא שהוא יו"ד. ומשם לאימא לחסד שלה ומשם לחסד דזעיר. ומשם ליסוד דזעיר (מ"מ).
⁵⁵⁵ פי' אחר הגיעם עד המ' הנקרא מקדשא יוצאים לבר הנחל השטים (מ"מ).
⁵⁵⁶ כמש"ש בירוש' (סנהדרין פ' חלק ה"ב נב ע"א) ובז"ח רות (עח ע"א) ע"ש (יהל אור).
⁵⁵⁷ ישטפון (דפ"ו).
⁵⁵⁸ ר"ל אין מהרהרין על נקבות. וז"ש דאתחזון תמן דכורין כו' וכנ"ל, שהן ישטפון כו', וכן הן מחכימין כו'. וז"ש ותו דהא אתפקחין כו' (יהל אור).

<p>דמלכא עלאה גו מקדשא דא כל הרהורין⁵⁵⁹ ישתכחון⁵⁶⁰ בר הרהורא דחרוה דמלכא קדישא:</p>	<p>הזה כל הרהורים נשכחו, פרט להרהור של שמחת המלך הקדוש.</p>
<p>ענפא⁵⁶¹ חד נפיק גו⁵⁶² אמצעו דההוא מעיינא⁵⁶³ אמר רב מתיבתא כד קריבנא לההוא ענפא גו מעיינא אסתלק ענפא לעילא לעילא כל מה דקריבנא הכי אסתלק יסודא ושרשא דההוא ענפא לאו איהו אלא במיא:</p>	<p>ענף אחד יוצא בתוך אמצע אותו מעיין, אמר ראש הישיבה, כשהתקרבותי לאותו ענף שבתוך המעיין, עלה ענף למעלה למעלה, כל מה שהתקרבותי כך עלה, יסוד ושרש אותו ענף אינו רק במים.</p>
<p>ההוא ענפא חפי עלמין⁵⁶⁴ כל גוונין דעלמא באינן טרפין דיליה איבה⁵⁶⁵ דיליה לא ידיע מהו ולא יכלין למנדע ואמר דקא שאיל למשיח על ההוא איבא ואמר איבא דא גניז לאיש משענתו⁵⁶⁶ בידו מרוב ימים⁵⁶⁷ מאן דזכי למנדע דא לינדע:</p>	<p>אותו ענף מכסה עולמות, כל גווני העולם באותם הענפים שלו, פרוי לא ידוע מהו, ולא יכולים לדעת. ואמר ששאל את המשיח על אותו פרי, ואמר פרי זה גנוז לאיש משענתו בידו מרוב ימים, מי שזוכה לדעת זה שידע.</p>
<p>רקיע חד⁵⁶⁸ אית על ההוא ענפא פריש לעילא [מ]ההוא רקיע אזיל טלא ע"ג מעיינא דא ולא יתיר⁵⁶⁹ כד אסתכל ב"ג לההוא רקיע מרחיק דמי תכלא⁵⁷⁰ קריב יתיר⁵⁷¹ דמי סומק(א) קריב יתיר דמי ירוק קרוב יתיר דמי חוור דלית חוורו⁵⁷² בעלמא כניניה:</p>	<p>רקיע אחד יש על אותו ענף פרוש למעלה, מאותו רקיע הולך טל על גבי אותו מעיין ולא יותר. כשמסתכל אדם על אותו רקיע מרחוק, דומה לתכלת, יותר קרוב דומה לאדום, קרוב יותר דומה לירוק, קרוב יותר דומה ללבן, שאין בעולם לבן כמותו.</p>
<p>טלא דקא אזיל מניה אשתאיב [ב]ההוא ענפא ועביד איבא דא ואתרבי ההוא רקיעא איהו אזיל בגלגולא יתיר ממה דעיינין יכלין לאסתכלא⁵⁷³ כל אינן נטורי קיימא קדישא (ד)בעון לאתחזאה קמי מלכא דהא לא</p>	<p>טל שהולך ממנו נשאב באותו ענף ועושה פרי זה, ומתגדל אותו רקיע, הוא הולך בגלגול יותר ממה שעייניים יכולות להסתכל. כל אותם שומרי ברית הקודש (רוצים) שרוצים להראות</p>

⁵⁵⁹ ר"ל העומד בבה"מ בראית רגלים, כמ"ש את פני האדון ה' (יהל אור).
⁵⁶⁰ הוא משכך תאות נשים, לפי שיחידה אין לו נקבה, כדפירשנו, וכולו מיתוק ואין לו יצר הרע (עמק המלך ש"ה פע"ב).
⁵⁶¹ הוא מסט' דגבורה, ולכן כל גוונין דעלמא כו'. והמעיינא מסט' דחסד (יהל אור).
⁵⁶² יסוד דז"א (רח"ו).
⁵⁶³ מענייא (דפ"ו).
⁵⁶⁴ שעתידיים להבראות ולהתחדש ממנו, ואין לו מיין נוקבין עתה, להעלות, כי עדיין לא הגיע הזמן והעת רצון של התחייה (עמק המלך ש"ה פע"ב).
⁵⁶⁵ איבא (דפ"ו).
⁵⁶⁶ לאותן שיזכו למקום רב ימים, והם עתידין להחיות המתים, ומעלתן ידוע בג"ע. וז"ש וע"ד חדי (יהל אור).
⁵⁶⁷ על פי זכריה ח ד.
⁵⁶⁸ דעת יסוד דאימא (רח"ו). בחי' הדעת. ומשם ולמעלה נעלם (יהל אור).
⁵⁶⁹ פירש שהטל אינו יורד אלא ע"ג המעיין דווקא ולא במקום אחר, והיינו אחר ירידת המעיין עד יסוד זעיר. משפיע לו יסוד דאימא הנקרא רקיע (מ"מ).
⁵⁷⁰ הם ד' אותיות הוי"ה (רח"ו), ולפ"ז תכלא היא ה' אחרונה סומקא ה' ראשונה. ירוק ו' חוור י' (מ"מ).
⁵⁷¹ הן ד' גוונין דיריעות המשכן, תכלת, וארגמן דהוא גוון המורכב, במקום ירוק, ותולעת, ושש. כי הרקיע הוא היריעות. והן ד' גוונין דשמא. והן מלמטה למעלה, נוק' ואח"כ דכורי' (יהל אור).
⁵⁷² חוור (דפ"ו).
⁵⁷³ כאן צ"ל מ"ש קס"ו א' לזימנן חשוכא כו' עד לאסתכלא לעילא. ואח"כ שם אי חסידא קדישא עד אר"ש. ואח"כ קס"ה ע"א ת"ח ההוא רקיע כו'. ומקל נהימו כו' כל אינן אגנין כו'. אותן שאמר למעלה קס"ה ע"ב שית אלף אגנין כו' (יהל אור).

<p>אתחזון אלא בגין לאחזאה דאינון בני גזירו קדישא וע"ד (שמות כג יז) יראה כל זכורך⁵⁷⁴ אינון בני קיימא קדישא:</p>	<p>לפני המלך, שהרי לא נראו אלא בשביל להראות שהם בני מילה קדושה, ועל זה "יראה כל זכורך", אותם בני ברית קודש.</p>
<p>דייק רב מתיבתא⁵⁷⁵ זכורך ולא זכרך דהא זכר כתיב ולא זכור מאי זכורך אלא כל אינון דנטרין קיימא קדישא ולא חבאן ביה אינון הוו בני מלכא דבכל יומא משתבח בהו ודכיר לון תדיר וע"ד זכורך ההוא דאית ביה קיימא קדישא דדכנין לון מלכא בכל יומא דלית שבחא קמי מלכא עלאה (אלא) כמאן דנטיר קיימא דא:</p>	<p>דייק ראש הישיבה זכורך ולא זכרך, שהרי זכר כתוב ולא זכור. מה זה זכורך, אלא כל אותם ששמרו ברית קודש ולא חטאו בו, הם היו בני המלך, שבכל יום משתבח בהם וזוכר אותם תמיד, ועל כן "זכורך" ההוא שיש בו ברית קדוש, שזוכר אותם המלך בכל יום, שאין שבח לפני המלך העליון (אלא) כמי ששומר ברית זו.</p>
<p>וע"ד בעי דיתחזון תלת זמנין בשתא קמיה תלת זמנין אמאי אלא בגין (ד)אבהן קדמאי דקבילו להאי ברית קדמאה לכל פקודין דאורייתא ובג"כ תלת זמנין אינון בשתא אברהם קביל ברית יצחק קביל ברית יעקב הוה שלים מכלהו וע"ד כתיב ביה (בראשית כה כז) ויעקב איש תם שלים מכלא:</p>	<p>ועל כן צריך להראות שלש פעמים בשנה לפניו. למה שלש פעמים, אלא בגלל אבות הראשונים שקבלו ברית זו ראשונה לכל מצוות התורה, ולכן שלש פעמים הם בשנה, אברהם קבל ברית, יצחק קבל ברית, יעקב היה שלם מכלם, ועל כן כתוב בו "ויעקב איש תם" שלם מהכל.</p>
<p>אברהם תמים אקרי ולא הוה כ"כ שלים אבל תם שלים מכלא מה כתיב בנה (בראשית ו ט) איש צדיק תמים היה בדורותיו דהוה רשים ברשימו קדישא בנייהו ואמר רב מתיבתא בכל אתר דכתיב תמים דרשים ברשימו קדישא באת קיימא דברית ובגין</p>	<p>אברהם נקרא תמים, ולא היה כל כך שלם, אבל תם שלם מהכל. מה כתוב בנה "איש צדיק תמים היה בדורותיו" היה רשום ברושם קדוש ביניהם. ואמר ראש הישיבה, בכל מקום שכתוב תמים, שרשום ברושם קדוש, באות קיום הברית, ומשום</p>
<p>קסו/א</p>	
<p>דנטיר ברית אקרי תמים בדורותיו מה דלא הוו כלהו הכי דאינון מחבלן ארחייהו:</p>	<p>ששומר הברית, נקרא תמים בדורותיו, מה שלא היו כולם כך, שהם מחבלים דרכיהם.</p>
<p>וע"ד כתיב (בראשית ו ט) את האלהים התהלך נח וכי מאן יכול למיהך עמיה אלא כל מאן דנטיר ברית⁵⁷⁶ קדישא אזדווגת ביה שכינתא ושרא⁵⁷⁷ עליה ובג"כ (דברים יח יג) תמים תהיה עם יי' אלהיך תמים תהיה ולבתר עם יי' אלהיך בזווגא חדא דכיון דנטיר ברית דא עם יי' להוי ולא אתפרש מניה:</p>	<p>ועל זה כתוב "את האלהים התהלך נח", וכי מי יכול ללכת עמו, אלא כל מי ששומר ברית קודש, מזדווגת בו שכינה ושורה עליו, ולכן "תמים תהיה עם ה' אלהיך", תמים תהיה, ואחר כך עם ה' אלהיך, בזווג אחד, שכיון ששומר ברית זו, עם ה', ולא נפרד ממנו.</p>
<p>באברהם כתיב (בראשית יז א) התהלך תמים,</p>	<p>מילת אותו ברית "התהלך תמים", מילת אותו ברית "התהלך</p>

⁵⁷⁴ לשון זכרון (רח"ו).

⁵⁷⁵ זכורך מ' על הזכרות להראותו, ואף שנא' במקום אחר (דברים כ יג) ג"כ כל זכורה לפי כו', הכל ג"כ בשביל זה, דלא עאלו בברית ושמרוהו (יהל אור).

⁵⁷⁶ בריח (דפ"ו).

⁵⁷⁷ ושריאת (דפ"ו).

<p>לפני והיה תמים גזירו דאת קיימא התהלך לפני מהכא דלא יהך גברא בתר אתתא אלא קמהא ארח כשר איהו:</p>	<p>לפני". מכאן שלא ילך גבר אחר אשה, אלא לפני, דרך כשר הוא.</p>
<p>והא כתיב (שמות כג כ) הנה אנכי שולח מלאך לפניך (שם לג ב) ושלחתי לפניך מלאך [ל]אברהם דלא הוה גזיר דחה ליה לקמה וע"ד לא כתיב היה תמים והתהלך לפני אלא התהלך לפני דלא יאות אנת עד שתהא תמים וכן בכלהו:</p>	<p>והרי כתוב "הנה אנכי שולח מלאך לפניך" "ושלחתי לפניך מלאך", לאברהם שלא היה מהול, דחה אותו לפני, ועל כן לא כתוב "היה תמים והתהלך לפני", אלא "התהלך לפני", שלא ראוי אתה עד שתהיה תמים, וכן בכלם.</p>
<p>כיון דב"נ תמים ונטיר ליה מיד היא לקמיה ואיהו אבתרה כשר איהו לדא⁵⁷⁸ לגרעונא מה כתיב (שמואל א' טו יא) כי שב מאחרי⁵⁷⁹:</p>	<p>כיון שאדם תמים ושומר אותו, מיד היא לפניו, והוא אחריה כשר הוא לזה, לחסרון מה כתוב "כי שב מאחרי".</p>
<p>נח גזיר הוה ותמים פריעה לא הוה ביה ובגין דלא הוה ביה פריעה מה כתיב את האלהים ולא אחר האלהים לקמא לא הוה בגין דהוה גזיר לאחורא לא הוה בגין דלא אתפרע איך הוה את האלהים סמיך ליה ולא יכיל לאסתכלא ביה דלאו כשר כ"כ:</p>	<p>נח מהול היה ותמים, פריעה לא היתה בו, ומשום שלא היתה בו פריעה, מה כתוב "את האלהים" ולא "אחר האלהים", לפנים לא היה, משום שהיה מהול, לאחור לא היה משום שלא נפרע, איך היה את האלהים, סמוך לו, ולא יכול להסתכל בו, שלא כל כך כשר.</p>
<p>בישראל כתיב (שמות יג כא) וי"י הולך לפנים יומם בעמוד ענן ולילה בעמוד אש וגו', כיון שאמרו ישראל "המבלי אין קברים במצרים וגו' כי טוב לנו עבוד את מצרים כביכול אתחלש דעתא כתיב (שם יט) ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם", ויסע, לעשות בהם נקמות.</p>	<p>בישראל כתוב "וה' הולך לפנים יומם בעמוד ענן ולילה בעמוד אש וגו'", כיון שאמרו ישראל "המבלי אין קברים במצרים וגו' כי טוב לנו עבוד את מצרים", כביכול נחלש דעתו, כתוב "ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם", ויסע, לעשות בהם נקמות.</p>
<p>וע"ד חדי משיח וחדו רב מתיבתא דקא אתבשר בדא ואמר רב מתיבתא [דהא] (ד)דייק למשיח ואמר מנא הוה לדניאל דקאמר (דניאל ה כח) פריס פריסת מלכותך ויהי[נ]בת למדי ופרס מאינון אתוון דפרסי⁵⁸⁰ אשתמע ליה והכא מאי הוא⁵⁸¹</p>	<p>ועל זה שמח המשיח, ושמח ראש הישיבה, שהתבשר בזה ואמר ראש הישיבה, שהרי דייק למשיח, ואמר מנין היה לדניאל שאמר "פרס פריסת מלכותך ויהיבת למדי ופרס" [שבר מלכותך לשנים ונתנה למדי ופרס] מאותן אותיות של ופרסין נשמע לו, וכאן מהו, אמר לו כך זה ודאי, פרס</p>

⁵⁷⁸ שאיסור ההליכה אחרי אשה משום הרהור, ואפי' אחרי אשתו, שלא יהרהר באחרת. ואף בצדיק גמור, משום שאנו בע"ה, ושם החילוף. וכ"ה בשכינה, בסיהרא דע"ה אסור, אבל מי שזכה לעה"ח ודאי מותר, דשם גמלתהו טוב ולא רע כל ימי חייה, ושם אין פחד, והשגחת השכינה על הכל, וזהו שהיא מאחוריו, אבל לזכות להדבק בה כהוגן, זיווגא דשכינתא, הוא כנ"ל (יהל אור).

⁵⁷⁹ כי תחלה היה אחורי השכינה. וכשחטא שב מאחוריה לצד פניה. ונלע"ד מזש"ה וימלא אחרי לפי שהאחרים שחטאו אמר להם משה כי על כן שבתם מאחרי ה' כי היו אחריה ושבו משם לצד פניה: אבל כלב ימלא אחרי נשאר אחרי הגם שהיה מדבר א' בפה וא' בלב. וביהושע ודאי ולא איצטריך למיכתביה (מ"מ).

⁵⁸⁰ היאך (נוסף ביהל אור).

⁵⁸¹ פירש שהיו מדברים על ענין משיח שיפול ביד מלך פרס לכן אמר והכא מה הוא ר"ל היכא רמיזא (מ"מ). והכא מאי הוא (נמחק ביהל אור).

<p>א"ל הכי הוא⁵⁸² ודאי פריס פריסת מלכותך [חייבא] ע"י דמשיח אחר⁵⁸³ ולבתר ישלוט⁵⁸⁴ מלך פרס ויטול מלכוון סגיאין והוא ישלוט⁵⁸⁵ על ארעא קדישא תריסר ירחי והוא ישלוט ויקטול סגיאין וההוא משיחא ולבתר יפול ויקבלון מלכותא קדישי עליונין וע"ד ופרסין מלכא דפרס אשתמע הכא:</p>	<p>פריסת מלכותך הרשעה על ידי משיח אחר, ואחר כך ישלוט מלך פרס ויטול מלכות רבות וישלוט על ארץ הקדש שנים עשר חדשים, וישלוט ויהרוג רבים ואותו משיח, ואחר כך יפול ויקבלו את המלכות קדושים עליונים, ועל זה ופרסין מלך פרס נשמע כאן.</p>
<p>אי חסידא קדישא כמה חדוה על חדוה בההוא מעיינא בההוא מעיינא מגדלא כל זיני אילנין דנציב קב"ה בג"ע וכלהו קיימי לאסוותא טרפין ואיבין וענפין ולחדו [לבא] (לבייהו) תדיר ולית בינייהו כפנא ודאגה ואנחה לעלמין זכאה עמא דכל דא מחכאן וכל דא גניז לון:</p>	<p>אהה חסיד קדוש, כמה שמחה על שמחה באותו מעיין, באותו מעיין מגדלים כל מיני אילנות שהציב הקדוש ברוך הוא בגן עדן, וכולם קיימים לרפואה, עלים ופירות וענפים ולשמחת הלב תמיד, ואין ביניהם רעב ודאגה ואנחה לעולמים, אשרי העם שלכל זה מצפים, וכל זה גנוז להם.</p>
<p>אר"ש בקרקע דהאי מקדשא אית מאלין פליאן א"ל אי רבי אי ר' זכאה חולקך⁵⁸⁶ דכל האי ׀ בההוא ׀ ע"ג ההוא מעיינא [רקימא אבל לית מאן דיכול⁵⁸⁷ לאסתכלא ביה לזמנין נהירו דיליה נהורא] לזמנין חשוכא לזמנין גוון ארגוונא מנצצן דלא יכלין עיינין לאסתכלא לעילא:</p>	<p>אמר רבי שמעון בקרקע המקדש הזה יש מאותן הפלאות, אמר לו אהה רבי אי רבי, אשרי חלקך שכל זה באותו ׀ על גבי ׀ אותו מעין נרקם, אבל אין מי שיכול להסתכל בו. לפעמים אורו אור, לפעמים חושך, לפעמים צבע ארגמן נוצצים שהעינים לא יכולות להסתכל למעלה.</p>
<p>[היא דשאלת חסידא קדישא] (ההיא דשאלה) מההוא קרקע דמקדש⁵⁸⁸ רב מתיבתא לא פריש מניה דהא גניז איהו גו ירדנא⁵⁸⁹ והא אמינא לך מה דאמינא אבל נשאל מלה דא ותנדע מה דתנדע:</p>	<p>(ההיא) היא ששאלת חסיד קדוש מאותו קרקע המקדש, ראש הישיבה לא נפרד ממנו, שהרי גנוז הוא בתוך הירדן, והרי אמרתי לך מה שאמרת, אבל נשאל דבר זה ותדע מה שתדע.</p>
<p>ירדן דא עאל⁵⁹⁰ ואתמשך (ואתחשך) זמנא חדא בשתא גו ההוא נהר דנפיק</p>	<p>ירדן זה נכנס ונמשך זמן אחד בשנה, לתוך אותו נהר שיוצא מעדן, ולא מאותם ארבעה נהרות שנמשכים ממנו, אלא בו ממש. כיון שהגיע אליו,</p>

⁵⁸² ר"ל דפרסין מורה פריס מלכותך, ומורה פרס, כמ"ש רש"י (סנהדרין כב ע"א), אבל הוא מורה להיפך, דפריסת מלכותו של פרס. והשיב לו, אין ה"נ דשבירת מלכותו נרמז כאן, אבל ע"כ ימלוך מקודם, ולכן מוכח שמקודם יקבל מלכות. ואמר שמרמז הכל על הגאולה כמו שמפרש והולך. וכן בימי דניאל, שנשברה ע"י מלכות יון. אבל ד' תיבות אלו מנא מנא כו', הוא רומז על ד' מלכויות, ופרסין על מלכותא חייבא, והיא תשבר ע"י ב' משיחין כמו שמפרש והולך. וז"ש ופרסין לשון רבים. וכאן נא' ופרסין לשון שבירה, כמ"ש עד די התגזרת אבן כו' (יהל אור).

⁵⁸³ משיח בן יוסף (רח"ו).

⁵⁸⁴ פירש אחר שמשח בן יוסף יאבד מלכות חייבא, אח"כ ישלוט מלך פרס ויהרוג משיח בן יוסף ויבוא משיח בן דוד שיקבל המלכות (מ"מ).

⁵⁸⁵ ישלט (דפ"ו).

⁵⁸⁶ ההוא דשאלת חסידא קדישא מההוא קרקע (נוסף ביהל אור).

⁵⁸⁷ דיכיל (דפ"ו).

⁵⁸⁸ דמקדשא (דפ"ו). פי' מקדש היא מלכות. וקרקע הוא יסוד דיליה (מ"מ).

⁵⁸⁹ פי' יסוד דזעיר נקרא ירדן כדבסמוך (מ"מ).

⁵⁹⁰ יסוד דכורא נקרא כן ויסוד נוק' להפך נרדי ואפשר כי הוא לויתן גופיה יגיח ירדן אל פיה או יהיה ירדן דעת בסוד ס"ר לראות כנז' בכוונת הקטרת (רח"ו), ובסמוך חזר הרח"ו לפירוש קמא שירדן הוא יסוד דזעיר (מ"מ).

<p>מעדין⁵⁹¹ לאו מאינון (נהרין) ארבע ונהרין⁵⁹² דאתמשכן מניה אלא ביה ממש⁵⁹³ כיון דמטי⁵⁹⁴ לגביה איהו⁵⁹⁵ אתמשך ואתפשט ועאל גו ירדנא וכיון⁵⁹⁶ דמטי גו קרקע דמקדשא⁵⁹⁷ אשתכך תמן תלת יומין⁵⁹⁸ ולא אתפשט ולא אתמשך לאתר אחרא:</p>	<p>הוא נמשך ומתפשט ונכנס לתוך הירדן. וכיון שמגיע לתוך קרקע המקדש, נמצא שם שלשה ימים, ולא מתפשט ולא נמשך למקום אחר.</p>
<p>ואמר רב מתיבתא דכד אהדר ההוא נהר לאתריה שביק תמן כל זיני ציורין⁵⁹⁹ דקא עביד קב"ה בג"ע דאינון ציורין גניזין [דתחות דוכתייהו]⁶⁰⁰ (דתחיית המתים לדוכתייהו):</p>	<p>ואמר ראש הישיבה, שכשחוזר אותו נהר למקומו, משאיר שם כל מיני ציורים שעושה הקדוש ברוך הוא בגן עדן, שאותם ציורים גנוזים תחת מקומם.</p>
<p>אלין הכא ואלין הכא ואלין וסלקי ונחתו כדקדמיתא⁶⁰¹ בההוא סטר דרום⁶⁰² אית תלת מאה וחמשיין⁶⁰³ עמודין מכל זיני מרגלאין⁶⁰⁴ ואלין אינון דנהרין תדיר [ונטפין] (ונפאן) בוסמין טמירין דלא אתגלו לעלמין ארבע אגנין⁶⁰⁵ בכל</p>	<p>אלה כאן ואלה כאן, ועולים ויורדים כמקדם. באותו צד דרום יש שלש מאות וחמשים עמודים מכל מיני מרגליות, ואלה אותם שמאירים תמיד ונוטפים בשמים נסתרים שלא התגלו מעולם, ארבעה אגנים בכל</p>
<p>קסו/ב</p>	
<p>עמודא ועמודא נעיצין⁶⁰⁶:</p>	<p>עמוד ועמוד נעוצים.</p>

⁵⁹¹ יסוד דאימא (רח"ו).

⁵⁹² כחב"ד (רח"ו).

⁵⁹³ משרשו (רח"ו), והכוונה שהיסוד הנז' אינו יונק מהארץ כחב"ד שנמשכו ע"י יסוד הבינה למטה אלא ביה ממש דהיינו שעולה בסוד הדעת ויונק משורש יסוד דאימא (מ"מ).

⁵⁹⁴ ר"ל כאשר הגיע הירדן להנהר אתמשך הנהר בירדן ועיילי עד קרקע דמקדשא (יהל אור).

⁵⁹⁵ עד הדעת (רח"ו).

⁵⁹⁶ יסוד תחתון (רח"ו).

⁵⁹⁷ יסוד דנוק' (רח"ו).

⁵⁹⁸ יסוד ג' ימי הקליטה (רח"ו).

⁵⁹⁹ הם כל המציאות הרוחניים הדקים שבחכמה (אור יקר).

⁶⁰⁰ כאן חסר (רח"ו, וכן הוא בדפ"ק).

⁶⁰¹ מ"דוכתייהו" עד כאן צ"ל לקמן קע ע"ב (יהל אור).

⁶⁰² חסד (רח"ו). לפי שהזכירו כבר דמעיינא נפיק מתמן (יהל אור).

⁶⁰³ הם סוד היסוד עמוד ודאי, ונצח והוד שני עמודים, והיותם שלש מאות וחמשים היינו בסוד ה"א שהיא שלשה ווין כל וא"ו עמוד הם מאה עמודים, והם שלש מאות עמודים, והוא סוד ה"א דהיינו חמש שהם בסוד כללות חמשים עמודים, והם בסוד הדרום ימין בחסד, והם סוד שחקים טוחנים הבשמים לקטורת שהוא סוד קשר המלכות עם כל שאר הספירות בסוד מי זאת עולה מן המדבר מקוטרת מר ולבונה וכו', ואבקת רוכל פירשו בזוהר שהוא היסוד עם המלכות כדפירשו בספ"ר בשער ערכי הבנויים, ואותם העמודים הם כלולים מכל הספי' (אור יקר). הן ברזא דשמשא דנהרא בתוקפא דדרום, ולכן המנורה בדרום, ולכן אינון נהרין תדיר, וכן מנרתין תלויין כאן, כמ"ש למטה. והוא ברזא ואור החמה יהיה כו', שהוא ז"פ ז', שהוא נ' שערי בינה, כאור שבעת הימים, ז"פ נ', ומ"ש בת"י (תרגום יונתן ישעיה ל כו) שמ"ג פעמים, בלא הכלילות (יהל אור).

⁶⁰⁴ כדי שאותם הבשמים יהיה בהם בחינת כל הספירות כדי שיוקשרו כלם בקטורת, נפאן מלשון נפה שאותם הבשמים המעוררים קשר האהבה יוצאים משם מתוקנים (אור יקר).

⁶⁰⁵ בסוד האדנים ד' אותיות אדנ"י המשלימתם (רח"ו). הן אתה דחסד [אצ"ל את ד' (או אתר) דחסד] (יהל אור).

⁶⁰⁶ כמעט איש ולויתו (רח"ו).

<p>וכד אינון בוסמין [נטפין⁶⁰⁷ מאינון] (נפאן אינון) עמודין נפלי בהו ואתמליין כלהו אננות ולא נפקין בוסמין לבר מאינון בוסמין זמינן לזמנא דאתי לאקטרא בכל יומא קטורתא קמי מלכא קדישא דלא יהו⁶⁰⁸ מכתישו דבני נשא אינון בוסמין לא ידיע עקרא דלהון⁶⁰⁹ וממה הוו אלא מאינון עמודין נפלין תמן:</p>	<p>וכשאותם בשמים נוטפים מאותם עמודים, נופלים בהם ומתמלאים כל האגנות, ולא יוצאים הבשמים לחוץ. לעתיד לבא מאותם בשמים עתידים להקטיר בכל יום קטורת לפני המלך הקדוש, שלא יהיו מכתישת בני האדם. אותם בשמים לא ידוע עקרם וממה היו, אלא מאותם עמודים שנופלים שם.</p>
<p>תרין נשרין⁶¹⁰ בכל עמודא ועמודא מתנצצין⁶¹¹ מתלהטין בכל גוונין שבע מאה⁶¹² נשרין⁶¹³ אינון פרחין אלין הכא ואלין הכא בגלגולא דעמודין כד אסתחרן לא יכלין עיינין לאסתכלא⁶¹⁴ דוכתא בהו⁶¹⁵.</p>	<p>שני נשרים בכל עמוד ועמוד נוצצים ולוהטים בכל הצבעים. שבע מאות נשרים הם פורחים, אלה כאן ואלה כאן בגלגול העמודים, כשמסתובבים לא יכולות העיניים להסתכל במקום שלהם.</p>
<p>תלת אתוון⁶¹⁶ בלמין ופרחין מפומא דא לפומא דא בגלגולא דעמודין ונשרין כל אינון אתוון מרקמן באשא הורא⁶¹⁷ ודהבא ירוקא⁶¹⁸ תרין אלפין ומאה⁶¹⁹ מנרתין⁶²⁰ (ד)תליין בין אינון עמודין ותרין אלפין ומאה שרגין בכל מנרתא ומנרתא דלקין ביממא⁶²¹</p>	<p>שלוש אותיות בולטות ופורחות מפה זה לפה זה, בגלגול העמודים והנשרים, כל אותן אותיות מרוקמות באש לבנה, וזהב ירוק אלפיים ומאה מנורות תלויות בין אותם עמודים, ואלפיים ומאה נרות בכל מנורה ומנורה דולקים ביום, ובלילה דועכים על צער ישראל, כשמגיע הבוקר דולקים כולם מעצמם.</p>

⁶⁰⁷ מ"נ בסוד וידי נטפו מר שני ידים דבגו יסוד דנוק' (רח"ו). ואעפ"י שהעמודים הם בחי' דכורא עכ"ז נטפין בוסמין שהם המ"נ שהמ"נ שרשם מהדכורא (מ"מ).
⁶⁰⁸ יהו (דפ"ו).
⁶⁰⁹ לרוב עילויים מלמעלה מהספירות הנעלמות (אור יקר).
⁶¹⁰ סוד הבינה נשר הגדול בעל הכנפים על העמודים ודאי והם שנים אל מציאות הימין והשמאל (אור יקר).
⁶¹¹ לרוב בחינות הבינה כגווני הספירות (אור יקר).
⁶¹² ודאי שכן בינה נקראת שבע שנים ובכללות היא שבע מאה (אור יקר).
⁶¹³ כי העמודים הם ש"ן והנשרים שנים לכל א' הם ת"ש (רח"ו).
⁶¹⁴ גלגול הבינה ובחינותיה על בחינות הספירות בלתי מושג לרוב מהירות ההשפעה וגלגול הבחינות, "תלת אתוון" הוא סוד יה"ו שהם חסד. דין ורחמים הבא "מפימא לפימא" מנשר ימין לנשר שמאל, והיינו סוד גלגול העמודים שהם מתגלגלים מדין לרחמים ומרחמים לחסד, וכן מתגלגלין מבחינה לבחינה, ולא דוקא אותיות יה"ו דאמר אלא הוא הדין גלגול אלפא כיתות בצירוף האותיות שלשה שלשה כמבואר בזוהר שיר השירים ובפרשת ויצא (אור יקר).
⁶¹⁵ דבהו (דפ"ו).
⁶¹⁶ יה"ו (רח"ו).
⁶¹⁷ מחסד (אור יקר).
⁶¹⁸ בינה, ושורש האותיות בספירות בבינה ובחסד כדפירשנו בספ"ר בשער האותיות (אור יקר).
⁶¹⁹ הם סוד יה"ו, שני אלפים י"ה ומאה ו' "מנרת" ודאי ספירות, ולהיות "השרגא" המלכות ובה בחינת שלשה אותיות שהם יה"ו לכך הם "תרי אלפי ומאה שרגי ככל מנרתא ומנרתא" דהיינו מצד המלכות יה"ו בי' ויה"ו בה' ויה"ו בו' (אור יקר), והן בכל עמוד ג' מצד זה וג' מצד זה, והוא סוד המנורה. וכ"ה חשבון אתוון דנשרין (יהל אור).
⁶²⁰ הנה העמודים הנז' הם סוד וו"ן כי כל עמוד בסוד ו' כמ"ש ווי העמודים והנה ששה פ' ש"ן דהיינו כל עמוד בבחי' ו' הם תרין אלפין ומאה (רח"ו).
⁶²¹ מצד אור התפארת שאין גלות וחשך משיג שם, אמנם בליליא שהיא מלכות שהיא בגלות מתדעכי שמשם החשך שהוא הגלות ובה העדר האור (אור יקר).

<p>ובליליא מתדעב⁶²² על צערא דישראל כד אתי צפרא⁶²³ דלקין כלהו מגרמייהו:</p>	
<p>אדהוו יתבי [אמרי הא] (ואמ' דהא) רמש ליליא א"ל לר"ש אי חסידא קדישא נהירו דעלמא טול פנקסא דאחמתא דא וטול שרגא וכתוב מלין אלין דהא מטא זמנא דילן לפקדא כל חד וחד לגו קבריה⁶²⁴ עד פלגו ליליא דקב"ה עאל גו גנתא⁶²⁵ לאשתעשעא בהדי צדיקייא וכדין כל חד וחד פרח לתמן⁶²⁶ ולמחר נהוי גבך הואיל ויהב⁶²⁷ לן רש⁶²⁸ לאשלמא דורונא דקא משדרי לך פרח⁶²⁹ בכה ר"ש וגעא:</p>	<p>עד שהיו יושבים אמרו, הרי נחשך הלילה, אמר לו לרבי שמעון, אהה חסיד קדוש אור העולם, קח פנקס של אוצר המלך זה, וקח נר, וכתב דברים אלו, שהרי הגיע זמננו לפקוד כל אחד ואחד לתוך קברו, עד חצות הלילה שהקדוש ברוך הוא נכנס לתוך הגן להשתעשע יחד עם הצדיקים, ואז כל אחד ואחד פורח לשם, ולמחר נהיה אצלך, הואיל ונתנו לנו רשות להשלים דורון שמשלחים לך, פרחו ובכה רבי שמעון וגעה.</p>
<p>פתח ואמר (משלי ה יט) אילת אהבים ויעלת חן דדיה ירווך בכל עת באהבתה תשגה תמיד אורייתא אורייתא נהירו דכל עלמין כמה ימין⁶³⁰ ונחלין⁶³¹ ומקורין⁶³² ומבועין⁶³³ מתפשטי מנך לכל סטרין מנך כלא עלך קיימי עלאין ותתאין נהירו עלאה (בדא) מנך נפקא:</p>	<p>פתח ואמר "אילת אהבים ויעלת חן דדיה ירווך בכל עת באהבתה תשגה תמיד", תורה תורה אור כל העולמות, כמה ימים ונחלים ומקורות ומבועים מתפשטים ממך, לכל הצדדים ממך, הכל עליך עומדים עליונים ותחתונים, אור העליון (בזה) ממך יוצא.</p>
<p>אורייתא אורייתא מה אימא לגבך אילת אהבים אנת ויעלת חן (גבי) עילא ותתא רחימין דילך מאן יזבי⁶³⁴ לינקא מנך כדקא יאות אורייתא אורייתא שעשועים דמארך מאן יכיל לגלאה ולמימר סטרין וגניזין דילך:</p>	<p>תורה תורה מה אמר עליך "אילת אהבים" את "ויעלת חן" (אצל) מעלה ומטה אהובים שלך, מי יזכה לינק ממך כראוי. תורה תורה שעשועים של רבונך, מי יכול לגלות ולומר סטרים וגניזות שלך.</p>
<p>בכה ואעיל רישיה בין ברכוי ונשק לעפרא אדהכי חמא כמה דיוקנין דחברייא</p>	<p>בכה והכניס ראשו בין ברכוי ונשק את העפר. בין כך ראה כמה דמויות של</p>

⁶²² צערא דכ"י, לילה. ועבז"ח רות (פח ע"א) ואיכה (צב ע"א). וכן הסיהרא. משא"כ שמשא ויממא, דמצד עצמן הן שלמים ומאירין, ואינן חסרים (יהל אור).

⁶²³ שמתעורר החסד שבה אור הבוקר כנודע (אור יקר).

⁶²⁴ ענין זה דבר מתמיה, מה היו אלו המדברים עם ר' שמעון, היו נפשות או רוחות, אם היו הנפשות אם כן איך אמר "עד פלגו ליליא" וכו' "וכדין כל חד וחד פרח לתמן" כי הנפש אינה נכנסת בגן עדן אלא בראשי חדשים ושבתות, ואם היו הרוחות אם כן איך אמר "לפקדא כל חד וחד לגו קבריה" שאין רוח פוקד הקבר אלא הנפש, לכך נראה שודאי היו הנפשות, ובחצות לילה שמתחדש הרוח בשעשוע קב"ה בגן עדן יש כח לקצת נפשות לעלות להתעדן בגן עדן בשעשוע ההוא, ומה שנמצא בזוהר דדווקא בראש חדש ושבתות היינו להקשר נפש ברוח ורוח בנשמה בסוד והשביע בצחצחות נפשך, אמנם סתם יש מקום לקצת נפשות להתענג שם (אור יקר). כי הם פוקדים קבריהם כל הלילה ועושים זווג נפש ברוח (רח"ו).

⁶²⁵ בכאן נראה שהקב"ה הוא יעקב וגנתא הוא לאה והצדיקים עולים בה בסוד מ"נ (מ"מ).

⁶²⁶ לעורר מ"ן ש"מ שעל זווג יעקב ולאה מדבר (רח"ו).

⁶²⁷ ויהבו (דפ"ו).

⁶²⁸ אלא (נוסף בדפ"ו).

⁶²⁹ פרחי (דפ"ו).

⁶³⁰ מלכות (רח"ו).

⁶³¹ ר"ק (רח"ו).

⁶³² בינה (רח"ו).

⁶³³ חכמה (רח"ו).

⁶³⁴ פירש אפילו הצדיקים שהם אהובים שלך מי הוא שיזכה לסודות התורה כראוי (מ"מ).

<p>סחרניה א"ל לא תדחל בריה דיוחאי לא תדחל בוצינא קדישא כתוב וחדו גו חדוה דמארך כתב כל אינון מלין דשמע בהווא ליליא ולעא לון ולהג לון ולא אנשי מלה:</p>	<p>חברים סביבו, אמר לו אל תירא בר יוחאי, אל תפחד נר קדוש, תכתב, ותשמח תוך שמחת רבונך, כתב כל הדברים הללו ששמע באותו לילה ולמד בהם ועסק בהם ולא שכח דבר.</p>
<p>וההוא שרגא נהיר קמיה כל ההוא ליליא עד דאתא צפרא כד אתא צפרא זקף עינוי וחמא חד נהירו דהוה נהיר ברקיעא מאיך עינוי לתתא אהדר כמלקדמין וחמא נהירו בכל רקיע דנהיר וסליק בההוא נהירו דיוקנא דביתא בכמה ציורין חדא ר"ש⁶³⁵ ולפום רגעא (ו)אנניז ההוא נהורא:</p>	<p>ואותו נר האיר לפניו כל אותו הלילה, עד שהגיע הבוקר, כשהגיע הבוקר הרים עינוי וראה אור אחד, שהיה מאיר ברקיע, הוריד עינוי למטה, חזר כמקדם, וראה אור בכל הרקיע שמאיר, ועולה באותו אור דמות הבית, בכמה ציורים. שמח רבי שמעון, ולפי רגע נגנז כל אותו האור.</p>
<p>אדהכי הא אינון תרין שליחן אתיין אשכחוהו רישיה בין ברכוי אמרו ליה שלמא עליה דמר שלמא למאן דעלאין ותתאין בעאן לאקדמא ליה שלם (י)קום קם ר"ש וחדא בהו אמרו ליה ולא חמית נייחא דרוחא דעבד לך מארך חמית נהירו דביתא ברקיעא אמר לון חמינא:</p>	<p>בין כך הרי אותם שני שליחים באים, מצאוהו ראשו בין ברכיו, אמרו לו שלום עליך, מר שלום למי שעליונים ותחתונים רוצים להקדים לו, שלום. קום. קם רבי שמעון ושמח בהם, אמרו לו, ולא ראית נחת רוח שעשה לך רבונך, ראית אור הבית ברקיע, אמר להם ראיתי.</p>
<p>אמרו ליה ביה שעתא אפיק תהומא בי מקדשא⁶³⁶ ואעבריה קב"ה בימא רבא ומנהירו דיליה הוה נהיר ברקיעא:</p>	<p>אמרו לו באותה שעה, הוציא התהום בית המקדש, והעבירו הקדוש ברוך הוא בים הגדול, ומאורו היה מואר ברקיע.</p>
<p>אמרו ליה רב מתיבתא בעא בשלמך והא ידע דאנן שליחן לגבך וכמה מלין חדתין עתיקין אתחדש באורייתא בהאי ליליא אמר לון כמטו מנייכו אמרו חד מלה מנייהו אמרו לא אתייהיב לן רשו אלא⁶³⁷ [למאי] (למאן) דאתינן לגבך אבל מלה חדתא הוה לגבך⁶³⁸ השתא:</p>	<p>אמרו לו, ראש הישיבה דורש בשלומך, והרי יודע שאנו שליחים אליך, וכמה דברים חדשים עתיקים התחדשו בתורה בלילה הזה. אמר להם בבקשה מכם, אמרו דבר אחד מהם אמרו, לא נתנה לנו רשות למה שבאנו אליך, אבל דבר חדש היה אליך כעת.</p>
<p>פתח רב מתיבתא ואמר (בראשית יב א) ויאמר יי אל אברם לך מארצך וגו' דא בגין לאתנהרא⁶³⁹ ביה נהירו כנוונא דא מאן דלא זכי באתר דא יהך וינטל גרמיה לאתר אחרא ויזכי ביה אעא דדליק ונהורא לא סליק ונהיר ביה ינענעון ליה ויסלק ביה נהורא ואנהיר והוינן זמינין למשמע אבל בגין למיתי גבך</p>	<p>פתח ראש הישיבה ואמר "ויאמר ה' אל אברם לך מארצך וגו'", זה בשביל להאיר בו אור, כדוגמא זה, מי שלא זוכה במקום זה ילך ויקח עצמו למקום אחר, ויזכה בו עץ שדולק, והאור לא עולה ומאיר בו ינענעו אותו, ויעלה בו האור ויאיר, והיינו עתידים לשמוע אבל בשביל לבא אליך</p>

⁶³⁵ מפני שהם הגדילו את הענין הרבה ולכאורה נראה פשוט (אור יקר).

⁶³⁶ נראה שהוא גנוז בתהום כמי שנותן דבר באוצר כדכתיב באוצרות תהומות, ולפי שעה עשה הקב"ה זה שהוציאו כדי שיראהו ר' שמעון וישמח, והצדיקים כשרואים אותו הקב"ה מראה אותו להם ומוציאו אליהם, שדוחק הוא שנאמר שיכנסו הצדיקים למטה בתהומות (אור יקר).

⁶³⁷ נמחק בדפ"ו.

⁶³⁸ לגבן (יהל אור).

⁶³⁹ דאתנהרא (דפ"ו).

<p>קסז/א7027:</p>	
<p>לא בעינן לאתעכבא חדי ר' שמעון:</p>	<p>לא רצינו להתעכב, שמח רבי שמעון.</p>
<p>אמרו ליה אי חסידא⁶⁴⁰ קדישא כל מלין די בגוון⁶⁴¹ באורייתא מלין זעירין אינון בכל מלה ומלה⁶⁴² ואינון מלין זעירין כמה אינון⁶⁴³ מלין רברבין ועלאין עד דלית לון שיעורא דהא לית בגוון ספקא אלא ברירו דאורייתא על בורייה⁶⁴⁴ והשתא רב מתיבתא פריש מלין סתימין על דא בגין דעקרא דנשמתא אמאי לא נהיר באתר דא וזכי לאתנהרא באתר אחרא ועד כען לא זכינן בהו בגין למיתי גבך:</p>	<p>אמרו לו אהה חסיד קדוש כל הדברים שבינינו בתורה דברים קטנים הם בכל דבר ודבר, ואותם דברים קטנים, כמה הם דברים גדולים ועליונים, עד שאין להם שעור, שהרי אין בנו ספק אלא בירור התורה על בוריה, וכעת ראש הישיבה פרש דברים סתומים על זה, בגלל מה שעיקר הנשמה, למה לא מאיר במקום זה, וזוכה להיות מואר במקום אחר, ועד עתה לא זכינו בזה, כדי לבא אליך.</p>
<p>ומלה אחרא זכינן למשמע מניה רוחא דאזלא⁶⁴⁵ בערטורא בההוא עלמא בלא בנין אנתתיה יתעביד ליה מאנא לאתבנאה איהו מאי טעמא⁶⁴⁶ אנתתיה איהו⁶⁴⁷ שרגא⁶⁴⁸ דאתדליקת מניה ותרוייהו שרגא⁶⁴⁹ דהא הו נהורא דא נפק מנה[ו]רא דא אתדעך⁶⁵⁰ דא אתדליק מגו נהוריה ממש בגין דחדא נהורא הוו:</p>	<p>ודבר אחר זכינו לשמוע ממנו, רוח שהולכת ערומה באותו עולם, בלי בנים, אשתו תעשה כלי לבנותו, למה, אשתו היא נר שנדלקת ממנו, ושניהם נר אחד היו. אור זה יוצא מאור זה, דעך זה נדלק מתוך אורו ממש, משום שהיו אור אחד.</p>
<p>השתא רבי נהדר למלין קדמאין וכד נהדר לאתרין נטול רשו מרב מתיבתא באינון מלין דנקבל מניה ונימא קמך זכאה חולקך דאת זכי לנהורין סתימין מכל סטרין</p>	<p>כעת רבי נחזור לדברים הראשונים, וכשנחזור למקומנו נטל רשות מראש הישיבה באותם דברים שנקבל ממנו ונאמר לפניך, אשרי חלקך שאתה זוכה לאורות נסתרים מכל הצדדים,</p>

⁶⁴⁰ כי עם היות שהם דברים קצרים הם דרושים נעלמים, והשתא פריש רב מתיבתא למה הנשמה אינה מצלחת במקום אחד והיא מצלחת במקום אחר, כי מה יחס המקומות לנשמה, ודבר זה הוא פירוש אל מלות קצרות שאמר מתחלה וכך הם עניינם, בגן עדן מביאין משיבה של מעלה מלות קצרות כמו משנה, ואחר כך מאריכין בביאורם כמו תלמוד וכן הוא משאם ומתנם, ומי שחדד שכלו בהשכלת העניינים בעולם הזה ישכיל יותר בעולם ההוא ויהיה ראש ישיבה לכמה שלא הצליחו כמותו (אור יקר).

⁶⁴¹ "די בגוון" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "דאינון".

⁶⁴² פי' בכל פסוק ופ' של התורה יש בו סודות מועטים אבל אע"פ שהם מועטים כל סוד יש בו הקדמות ודרושים מופלאים לאין קץ (מ"מ).

⁶⁴³ בגוון (נוסף ביהל אור).

⁶⁴⁴ כאן צ"ל מ"ש קס"ח א' ב' זכאה איהו מאן דאזער כו' עד רב בעילוויא בההוא עלמא. ואח"כ רב מתיבתא בג"כ זכה לההוא יקר. מ"ש קע"א ב'. ואח"כ כאן והשתא רב מתיבתא פריש מלין סתימין כו' (יהל אור).

⁶⁴⁵ היינו האיש שמת בלא בנים ואחיו מייבם אשתו והוא חוזר שם על ידו בגלגול (אור יקר).

⁶⁴⁶ פי' למה לא נבנה אלא באשתו (מ"מ).

⁶⁴⁷ איהו (דפ"ו).

⁶⁴⁸ כי הזכר והנקבה הם בסוד תפארת ומלכות כנודע, ונשמת הנקבה היא נר דולקת מתוך אור הזכר, ובהיות שכבה אור הזכר נדלק מאור הנקבה שהוא אורו ממש, ולפיכך כשכבה אורו שאין לו בנים נדלקת באשתו שנבנה שם וחוזר בגלגול בה ממש כנודע (אור יקר).

⁶⁴⁹ שרא (דפ"ו).

⁶⁵⁰ סוד רוחא דשבק בגווה שיצא מהדכורא לכך כשנדעך זה שהוא רוח של בעלה אידליק מגו נהוריה ממש דהיינו מאשתו שיש בה רוחא דיליה (רח"ו).

<p>מעילא ומתתא מהאי עלמא ומעלמא [אחרא] ואחרא (דאתי):</p>	<p>מלמעלה ומלמטה, מהעולם הזה ומעולם אחר.</p>
<p>אמר ר' שמעון מלה חדא בעינא למנדע אי תיכול לאודעא לי נשין בההוא עלמא⁶⁵¹ אי זכאן לסלקא לעילא או היך אינון תמן⁶⁵²:</p>	<p>אמר רבי שמעון דבר אחד רציתי לדעת אם תוכל להודיע לי, נשים באותו עולם אם זכאיות לעלות למעלה או איך הן שם.</p>
<p>אמר לי' אי רבי אי רבי בדא אית לן רזא יתירא וס"א יקירא⁶⁵³ בנין דלא לגלאה סתרין דתמן אבל דא יהך ויטול רשו ונימא לך אדהכי פרח חד ואתכסי מנייהו ואזל ליה ולפום שעתא תב לגבייהו אמר לון זמינא הוינא למיעאל והוו כלהו בעטורא חדא דדייני דינא:</p>	<p>אמר לו אהה רבי אי רבי, בזה יש לנו סוד יתר (נכבד) כדי לא לגלות סודות של שם, אבל זה ילך ויטול רשות ונאמר לך, בין כך פרח אחד והתכסה מהם והלך לו, ולפי שעה שב אליהם. אמר להם עתיד הייתי להיכנס, והיו כולם בעטור אחד, שדנו דין.</p>
<p>חדר בר נש דקאים על פתחא דגן עדן ואינון כרובין אחידו ביה ולא שבקו ליה למיעאל תמן והוה בצערא בינייהו וצווח צווחין על גבי פתחא ושמעו כלהו⁶⁵⁴ צדיקיא דתמן והשתא הוו מתכנפי כל בני מתיבתי למיעאל לגבי מלכא משיחא לעיינא בדיניה⁶⁵⁵:</p>	<p>אדם אחד שעמד על פתח הגן עדן, ואותם כרובים אחזו בו, ולא נתנו אותו להיכנס שם, והיה בצער ביניהם, וצעק צעקות על גבי הפתח, ושמעו כל הצדיקים שם, וכעת היו מתכנסים כל בני הישיבה להיכנס אל מלך המשיח לעיין בדינו.</p>
<p>ואתינא לאודעא לכו ודא חבראי אצטריך למהך תמן דכרוזא הוה אעבר בכל אינון בני מתיבתי דליהוון כנישין השתא קמי משיח נטל פתקא חדא ויהב לר' שמעון:</p>	<p>ובאתי להודיע לכם, וזה חברי, הצטרך ללכת לשם, שכרוז העובר בכל אותם בני הישיבות שיהיו מתכנסים כעת לפני המשיח, לקח פתקה אחת ונתנה לרבי שמעון.</p>
<p>אמר טול דא ועיין במה דתמן עד דניתי גבך פרחו תרוייהו ור' שמעון נטל פתקא והמא מה דחמא ברויז דתמן כל ההוא יומא בליליא חמא שרגא ונפיל ביה שינתא ודמך עד צפרא כד נהר יממא קם ופרח ההוא פתקא מניה והא אינון תרווייהו אתיין:</p>	<p>אמר קח את זה ועיין במה ששם, עד שנבא אליך, ופרחו שניהם. ורבי שמעון לקח הפתקה וראה מה שראה בסודות ששם, כל אותו יום בלילה ראה נר ונפלה עליו שנה ונרדם עד הבוקר, כשהאיר היום קם ופרחה אותה פתקה ממנו, והנה שניהם באים.</p>
<p>אמר ליה קום רבי זכאה חולקך קום בנינדך חמינן וזכינן⁶⁵⁶ לכמה סתרין עלאין כמה חדוה אחזיו⁶⁵⁷ לן כד יהבו רשו לגלאה לך כל מה דאת בעי:</p>	<p>אמר לו עמוד רבי, אשרי חלקך, עמוד, בגללך ראינו וזכינו לכמה סתרים עליונים, כמה שמחה הראו לנו, כשנתנו רשות לגלות לך כל מה שאתה רוצה.</p>

⁶⁵¹ נסתפק אם הנשים יש להם עליה לשמוע בישיבה של מעלה כמו שיש לזכרים, כי מצד אחד נראה שיש להן עליה שהרי יש להן רוח ונשמה בגן עדן של מעלה, ומצד אחר נראה שאינם עולות כי למה יעלו הרי אין להם עסק בתורה כזכרים (אור יקר).

⁶⁵² סדר מחיצותיהן כדמפרש לקמיה (אור יקר).

⁶⁵³ והוא מש"ל (קסז ע"ב) אי ר' אי ר' אלמלא כו' (יהל אור).

⁶⁵⁴ כולהו (דפ"ו).

⁶⁵⁵ נראה שהצדיקים דנים הצדיקים, אמנם יהיה ענין זה במי שהוא צדיק ובא ליכנס בגן עדן, כי מי שהוא שהוא רשע אינו צריך לזה (אור יקר).

⁶⁵⁶ הוא מש"ל (קסז ע"ב) ועל דא אחזיו לי מה דלא כו' (יהל אור).

⁶⁵⁷ אחדו (יהל אור).

<p>ריש מתיבתא עלאה⁶⁵⁸ נפק לגבן ואמר שאלו בשלמיה דבר יוחאי אתריה דבר יוחאי הא פנו ליה מכמה יומין לית מאן דיקרב לגביה זכאה איהו:</p>	<p>ראש הישיבה העליונה יצא אלינו, ואמר שאלו בשלום בר יוחאי, מקומו של בר יוחאי הרי פנוי לו מכמה ימים, אין מי שיקרב אליו, אשריו.</p>
<p>רבי רבי כד פרחנא מוגבך (בגינדך) עאלנא וחמינא כל בני מתיבתי דהא מתכנפי לנו היכלא דהא דמשיח תמן ודיינו דינא דההוא בר נש דקאים על פתחא שמיה לית לן רשו לגלאה:</p>	<p>רבי רבי כשפרחנו ממך (בשבילך) נכנסנו וראינו כל בני הישיבות, שהרי מתכנסים לתוך היכל אחד ששם המשיח, ודנו דין של אותו אדם שעמד על הפתח, ששמו אין לנו רשות לגלות.</p>
<p>אצטער ר' שמעון⁶⁵⁹ על דא אמר ליה לא תצטער רבי על דא אנת תדע בדא ליליא בחלמך אבל דינא דיינו עליה [דגזר] (וגזר) משיח דלהוי ההוא בר נש לבר בההוא צערא ארבעין יומין לסוף ארבעין יומין יצערון ליה בדינא בצערא דגיהנם שעתא ופלגא:</p>	<p>הצטער רבי שמעון על זה, אמר לו אל תצטער רבי על זה, אתה תדע בלילה הזה בחלומך, אבל דין דנו עליו, שגזר משיח שיהיה אותו אדם בחוץ באותו צער ארבעים יום, ולסוף ארבעים יום יצערו אותו בדין בצער הגיהנם שעה וחצי.</p>
<p>וכל דא בגין דיומא דהא חד מן חברייא הוה פריש מלי⁶⁶⁰ דאורייתא כד מטא לחד מלה ידע האי ב"נ דיתכשל ביה ואמר לחברייא שתוקו לא תימרון מדי ובגין דשתיקו חברייא אתכשל בההוא מלה ואכסיף וההוא כסופא דגרים האי בר נש דיינין ליה בהאי דינא</p>	<p>וכל זה משום שיום אחד, אחד מן החברים היה מפרש דברי תורה, וכשהגיע לדבר אחד ידע האדם הזה שיכשל בו, ואמר לחברים שתקו אל תאמרו דבר, ומשום ששתקו החברים נכשל באותו דבר והתבייש, ועל אותה בוושה שגרם אדם זה דנו אותו בדין הזה</p>
<p>קסז/ב8100:</p>	
<p>קשיא בגין דלא בעי קב"ה לשבקא חובא דאורייתא⁶⁶¹ אפילו כמלא נימא:</p>	<p>הקשה, משום שלא רוצה הקדוש ברוך הוא להשאיר עוון התורה אפילו כמלא נימה.</p>
<p>דיינו דיניה ונפקו כל בני מתיבתא ואנא שאלנא רשו דהא בריה דיוחאי שאל שאלתא דא ועל דא אחזיו לי מה דלא ידענא מקדמת דנא:</p>	<p>דנו דינו ויצאו כל בני הישיבה, ואני שאלתי רשות, שהרי בר יוחאי שאל שאלה זו, ועל זה הראו לי מה שלא ידעתי מלפני כן.</p>
<p>אי רבי שית היכלין אחזיו לי בכמה ענונין ועדונין [באתר] (ואתר) דפרוכתא⁶⁶² פרישא בגנתא דהא מההוא פרוכתא ולהלאה לא עאלין דכורין כלל:</p>	<p>אהה רבי, ששה היכלות הראו לי בכמה ענונים ועדונים, במקום שפרוכת פרושה בגנה, שהרי מאותה הפרוכת והלאה לא נכנסים זכרים כלל.</p>

⁶⁵⁸ מט"ט (רח"ו). ואע"פי שבדף קס"ג פי' הרח"ו שם מתיבתא עילאה היא קב"ה ומתיבתא דרקיעא היא של מט"ט. איפשר שגם מתיבתא דקב"ה ראש החכמים שבה הוא מט"ט (מ"מ).

⁶⁵⁹ לדעת אי זה מן החברים הוא להרעילו בתפלה והיינו דקאמר "אנת תנדע" וכו' [אבל דינא דיינו עליה] וכבר נגזר הדבר (אור יקר).

⁶⁶⁰ מלין (דפ"ו).

⁶⁶¹ לוותר עון מי שמבזה ת"ח העוסק בתורה (מ"מ).

⁶⁶² כמו בין היכלין דאצילות לבריאה, ששם דנוקבין. והנה הם שבע היכלות לז' נביאות, ודשרה כוללת ד'. וכן הן ז' היכלין דדכורן, כמ"ש (ויקרא רבה פ"ל סי' ב) שבע כתות כו', לשבע שמחות כו'. והיכלות אלו הן כסדר חג"ת כו'. ושל יוכבד הוא הגבוה, כחוט השני, היכלא דמשה ועמ"ש. ולכן היכלא דבתיה נק' שאננות דלא כו', דלית תמן רתחא, כמ"ש בריש ז"ח (א ע"א), וגיהנם לא נברא עד יום שני. ודאמהות בוטחות, דשם בטח בה לב כו', דאין שם פחד כלל, דלא מגיע שם כו' (יהל אור).

<p>בהיכלא חדא אית בתיה בת פרעה⁶⁶³ וכמה רבוא ואלפי נשין זכין בהדה וכל חדא והדא מנייהו דוכתין דנהורין ועדונין בלא דחקא כלל:</p>	<p>בהיכל אחד יש בתיה בת פרעה, וכמה רבוא ואלפי נשים זוכות אתה, ולכל אחת ואחת מהן יש מקומות של אורות ועדונים ללא דחק כלל.</p>
<p>אית לה תלת זמנין בכל יומא כרוזי אכריזו הא דיוקנא דמשה נביאה מהימנא אתי ובתיה נפקת לאתר דפרגודא חדא דאית לה וחמאת דיוקנא דמשה וסגידת לגביה ואמרה זכאה חולקי דרביתי נהירו דא⁶⁶⁴ ודא איהו ענונין דילה יתיר מכלהו:</p>	<p>יש לה שלש פעמים בכל יום כרוזים שמכריזים, הרי דמות משה נביא הנאמן באה, ובתיה יוצאת למקום פרגוד אחד שיש לה, ורואה דמות משה ומשתחוה אליו, ואומרת אשרי חלקי שגדלתי אור זה, וזה ענוגים שלה יותר מכלם.</p>
<p>אהדרת לגבי נשין ואשתדלן בפקודי אורייתא כלהו באינון דיוקנין דהוו בהאי עלמא בלבושא דנהורא⁶⁶⁵ בלבושא דדכורין בר דלא נהרי הכי⁶⁶⁶ פקודין דאורייתא דלא זכו לקיימא לון בהאי עלמא משתדלי בהו ובטעמייהו⁶⁶⁷ בההוא עלמא וכל הני נשין דיתבין בהדי בתיה בת פרעה אקרונן (ישעיה לב ט) נשים שאננות דלא אצטערו בצערא דגיהנם כלל:</p>	<p>חוזרת לנשים ועוסקת במצוות התורה, כולן באותן דמויות שהיו בעולם הזה בלבוש אור, (כלבוש) בלבוש הזכרים, פרט שלא מאירים כך מצוות התורה, שלא זכו לקיימן בעולם הזה, עוסקות בהן ובטעמיהן באותו עולם. וכל הנשים הללו שיושבות יחד עם בת פרעה נקראות נשים שאננות, שלא הצטערו כלל בצער הגיהנם.</p>
<p>בהיכלא אחרא אית סרה⁶⁶⁸ בת אשר וכמה נשין רבוא ואלפיין בהדה תלת זמנין ביומא מכריזין קמה הא דיוקנא דיוסף צדיקא אתא ואיהי חדאת ונפקת לגבי פרגודא חדא דאית לה וחמאת נהירו דדיוקנא דיוסף וחדאת וסגידת לגביה ואמרת זכאה האי יומא דאתערית בשורה דילך לגבי סבאי:</p>	<p>בהיכל אחר יש סרח בת אשר, וכמה נשים רבוא ואלפים יחד אתה, שלש פעמים ביום מכריזים לפניה, הרי דמות יוסף הצדיק באה, והיא שמחה ויוצאת לגבי פרגוד אחד שיש לה, ורואה אור דמות יוסף ושמחה ומשתחוה אליו, ואומרת אשרי היום שעוררתי בשורתך לסבי.</p>

⁶⁶³ הנה לעולם היכל ראשון שבגן עדן הוא לגרים וזה אפילו לזכרים, לכך היכל ראשון בו בתיה שהיא גיורת, וגם שאר נשים שמה הם גיורות והיא ראש להן כמו שהוא אונקלוס הגר ראש לגרים בהיכל ראשון לזכרים (אור יקר). סימן ד' היכלין אלו בסו"ד בתיה סרח יוכבד דבורה (מ"מ).

⁶⁶⁴ ז"ל הרב בליקוטים "בצדקה תכונני" ר"ת וס"ת בת"ה ה"ס בתיה בת פרעה שע"י הצדקה שעשתה עם משה נתכוננה ונכנסה בקדושה. ופי' בת"ה נקראת כך לפי שגדלה את משה שהוא קפ"ד קס"א שהם ב' שמות י"ה מב"ת י"ה והיא נעשית בת ע"י שני שמות י"ה אלו (מ"מ).
⁶⁶⁵ (ס"א כלבושא) (נוסף בדפ"ו).

⁶⁶⁶ מטעם שהזכרים במדרגת התפארת והנקבות במדרגת המלכות דהיינו חמה ולבנה, ולכך הזכרים מאירים במדרגת אור החמה (והזכרים) [הגהה] והנקבות מאירים במדרגת אור הלבנה (אור יקר). לפי שפטורים מן המצות לכך אינו מאיר לבושם כשל האנשים (מ"מ).

⁶⁶⁷ ידוע שמצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות והטעם שזמן הם שש קצוות שהוא התפארת והם במדרגת הזכר ולכך נשים פטורות מפני שהם בנקבה, אמנם בגן עדן שהזכר נקשר עם הנקבה יש להם כח לעסוק בדינים ובטעמם שהרי התפארת במלכות, ונשים חייבות במצות עשה שהזמן גרמא בהיותם שם (אור יקר).

⁶⁶⁸ נלע"ד שהיכלות אלו הם זה לפניו מזה כדמוכח מדף קע"א ע"ב שאמר וז"ל נשין בההוא זמנא נפקי כולהו ומתכנשי לגו היכלא דבתיה וכו' ומתמן נפקין ועאלין כולהו והיא עמהון לגו היכלא דסרח וכו' ומתמן נפקין והיא עמהון לגו היכלא דיוכבד וכו' ש"מ שהם זה לפניו מזה. ואל יקשה לך מדבורה שהיא לפניו מיוכבד. לפי שהיתה נביאה ושפטה את ישראל. והנה לעיל אמר אי רבי שית היכלין וכו' ולא מנה אלא ד'. כי שני היכלות חסרו מכלל מה שחסר מפרשה זו וזוגא דההוא עלמא (מ"מ).

<p>לבתר אהדרת לגבי שאר נשין ומשתדלן בתושבתן דמארי עלמא ולאודאה שמיה וכמה דוכתינ וחווירו אית לכל הדא והדא ולבתר אהדרן לאשתדלא בפקודי אורייתא ובטעמייהו:</p>	<p>אחר כך חוזרת לשאר הנשים ועוסקות בתשבחות רבונו של עולם ולהודות לשמו, וכמה מקומות ושמחה יש לכל אחת ואחת, ואחר כך חוזרות לעסוק במצוות התורה ובטעמיהן.</p>
<p>בהיכלא אחרא אית יוכבד אמיה דמשה נביאה מהימנא וכמה אלפין ורבבן בהדה בהיכלא דא לא מכרוזי כלל אלא ג' זמנין בכל יומא ויומא אודת ומשבחת למארי עלמא איהי וכל אינון נשין די בהדה ושירתא דימא מזמרינ בכל יומא ואיהי בלחודהא אמרת מהכא (שמות טו כ) ותקח מרים הנביאה וגו' את התוף בידה וגו' וכל אינון צדיקיא די בגן עדן צייתין לקל נעימו דילה וכמה מלאכין קדישין אודאן ומשבחת עמה לשמא קדישא:</p>	<p>בהיכל אחר יש יוכבד אם משה נביא הנאמן, וכמה אלפים ורבבות עמה בהיכל זה, לא מכריזים כלל אלא שלש פעמים בכל יום ויום מודה ומשבחת לרבונו של עולם, היא וכל הנשים האלו שאתה, ושירת הים מזמירות בכל יום, והיא לבדה אומרת מכאן "ותקח מרים הנביאה וגו' את התוף בידה וגו'", וכל אותם צדיקים שבגן עדן מקשיבים לנעימות קולה, וכמה מלאכים קדושים מודים ומשבחים עמה לשם הקדוש.</p>
<p>בהיכלא אחרא אית דבורה⁶⁶⁹ אוף הכי וכל שאר נשין בהדה אודן ומזמרן בההיא שירתא דאיהי אמרת בהאי עלמא אי רבי אי רבי מאן חמי הדוה דצדיקיא ווהנשין זכין דעבדין לגבי קב"ה:</p>	<p>בהיכל אחר יש דבורה גם כן, וכל שאר הנשים אתה מודות ומזמירות באותה שירה שהיא אמרה בעולם הזה. אהה רבי אי רבי, מי ראה שמחת הצדיקים ושל נשים זכאיות שעושות לפני הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>לגו לגו אינון⁶⁷⁰ היכלין אית ארבע היכלין טמירין דאמהן קדישין⁶⁷¹ דלא אתמסרן לאתגלאה ולית מאן דחמי לון ובכוליה יומא אינון בלחודיהון כמא דאמינא לך וגוברין אוף הכין (בכל יומא כמה דאמינא לך אינון בלחודיהון):</p>	<p>לפני ולפנים של אותם היכלות יש ארבעה היכלות טמירים של האמהות הקדושות שלא נמסר להגלות, ואין מי שרואה אותן בכל היום [אלא] הן לבדן, כמו שאמרתי לך, והגברים גם כן.</p>
<p>וובכל ליליא אתכלילין כלהו כהדא (כמה דאתמר) בגין דשעתא דזווגא איהו בפלגות ליליא בין בהאי עלמא בין בההוא עלמא</p>	<p>ובכל לילה נכללים כולם כאחד, משום ששעת הזווג היא בחצות הלילה, בין בעולם הזה ובין בעולם הבא, זווג אותו עולם התדבקות נשמה בנשמה, אור באור.</p>

⁶⁶⁹ חסר כאן ב' היכלין, והוא בהשמטות דכאן. והוא א' של חנה, וא' של אסתר, ובהיכלא דבתיה שם אביגיל ושאר נשים, ובהיכלא דסרח שם חולדה ושאר, ובהיכלא דיוכבד שם מרים. ואלו ז' נביאות הן עשר, כמו בז' היכלות שהן עשר. והן ד' רגלין לכסא וששה דרגין, שהאמהות הן רגלין כמו האבות, אלא שרחל במקום דוד בנוקבין. וכן היכלות דדכורין הן ז' כתות שובע שמחות, והן שבע בשבע כמ"ש בהיכלות פ' בראשית (מה ע"א) ופ' פקודי (רנו ע"ב), והן מזדווגים יחד כמ"ש. וז"ש והולך בכל ליליא אתכלילין כו'. והפרכת הוא כמו הפרגוד בין אצילות להיכלות דבריאה, ומ"מ הן באחדות באצילות, וכמ"ש למעלה קנ"ט א' עלמא כו'. והנה דבורה וחנה בהיכלי הנביאות, ואסתר במקומה, והשאר נסתרים, כי חג"ת הן נסתרים, ושם באותן הקדמוניות (יהל אור).

⁶⁷⁰ דאינון (דפ"ו).

⁶⁷¹ קדישין (דפ"ו).

<p>זווגא דההוא עלמא⁶⁷² אתדבקותא⁶⁷³ דנשמתא בנשמתא נהורא בנהורא:</p>	
<p>זווגא דהאי עלמא גופא בגופא וכלא כמה דאתחזי זינא בתר זיניה זווגא בתר זווגא גופא בתר גופא זווגא דההוא עלמא נהורא בתר נהורא:</p>	<p>זווג העולם הזה גוף בגוף, והכל כמו שראוי, מין אחר מינו, זווג אחר זווג, גוף אחר גוף. זווג אותו עולם, אור אחר אור.</p>
<p>היכלין דארבע אמהן אקרון היכלין דבנות בוטחות⁶⁷⁴ (ישעיה לב ט) ולא זכינא בהו למחמיו זכאה חולקהון דצדיקיא גוברין ונוקבי דאזלי בארע מישר בהאי עלמא וזכאן לכלהו ענוגין דההוא עלמא (ולא זכינא בהו למחמיו) אי רבי אי רבי אלמלא בר יוחאי אנת לא אתמסר לגלאה:</p>	<p>היכלי ארבע האמהות נקראים היכלות של בנות בטחות, ולא זכינו בהם לראות, אשרי חלק הצדיקים גברים ונקבות שהולכים בדרך ישר בעולם הזה, וזוכים לכל הענוגים של אותו עולם. אהה רבי אי רבי, אלמלא בר יוחאי אתה לא נמסר לגלות.</p>
<p>זווגא דההוא עלמא אתעביד איבא</p>	<p>זווג אותו עולם נעשה פרי</p>
<p>קסח/א12410:</p>	

⁶⁷² ז"ש ודבק באשתו בההוא עלמא והיו לבשר אחד בעולם הזה (רח"ו).
⁶⁷³ מיום שומעי הדבר הזה הפלא בעיני הפלא ופלא מכמה טעמי, האחד כי אברהם ושרה היו שני
צדיקים ועשו במעט שנים שישבו בחרן כן נפשות לגרים, ומיום שעלו ישראל ממצרים ששים רבוא
מתו הדור ההוא נמצאו שם ששים רבוא זכרים וששים רבוא נקבות, אם כן היו ראויים שיהיו הגרים
לאין תכלית, כי ששים רבוא נשמות יולידו בכל זווג וזווג, וכן בדור הבא אחריהם וכן בדור השלישי,
וכמה צדיקים שבכל דור ודור וכולם מזדווגין זכר בנקבה, ואין ספק שיתרבו התולדות לנשמות יותר
מתולדות הגופים (אור יקר).
⁶⁷⁴ ונפקא מינה דבחורבן קוננו עם השכינה נשים שאננות ובנות בוטחות (רח"ו).

<p>יתיר⁶⁷⁵ מאיבא דאתעביד בהאי עלמא בזווגא דלהון⁶⁷⁶ בזווגא דההוא עלמא</p>	<p>יותר מפרי שנעשה בעולם הזה בזווג שלהם, בזווג אותו עולם</p>
---	---

⁶⁷⁵ וכן ראוי כי הזווג התחתון צריך להמתין תשעה חדשים לעיבור וכ"ד חדש ליניקה וקרובים לנפלים וכמה מקרים אחרים ועם כל זה מתרבים בני אדם דור הולך ודור בא, והנשמות אין בהם המקרים האלו, והם כמה דורות של נשמות מזדווגות ודאי שהנשמות לאין תכלית והגרים מועטים חד בדרא או תרי בדרא, ואף אם יהיו מאה או אלף, אם כן שאר הנשמות מה יעשה מהם, אם יעמדו שם ולא יבואו לעולם א"כ נמצא לבטלה היה מציאותם ולריק, כי לפרש שיהיו גרים הרבה אינו דהא קיימא לן אין מקבלים גרים לימות המשיח, ואולם צריך לעורר עוד מבוכה אחת כי הנשמות הם ששה בחינות כפי מה שפירשתי בספ"ר בשער הנשמה, וכפי מה שפירש' בההוא עובדא דסבא כדמוכח בתיקונים, והם נשמה רוח ונפש ושלשתם באצילות נשמה מבינה רוח מתפארת נפש ממלכות, וכך הם שלשתם למטה נשמה מבריאה רוח מיצירה נפש מעשיה, והנה בלי ספק נשמה ורוח ונפש דאצילות הם מזווגא דקב"ה ושכינתיה שהם ספירן דאצילות, אמנם נפש רוח ונשמה דבריאה ויצירה ועשיה ממה הם והיאך הם ואימתי הם כי דבר זה ראוי לדקדק בו, ולהבין ענין זה ראוי שנציע הצעה אחת והיא, כי השלוחים האלו שהיו מדברים עם רבי שמעון היו נפשות, וכל מה שהיו אומרים היה מענין הנפשות וזווגם ותיקונם, כי ענין הנשמות נסתרה לנפש כדמוכח בכמה דוכתי בזוהר שאין נפש נהנית מענין הנשמה והרוח זולתי בשבתות ובראשי חדשים, וכמו שדקדקתי לעיל בלשונו שנפשות היו ומוכרח ודאי, ודבר זה אמת שאין בו ספק שאלו היו נפשות וספורם הנה הוא מסוד הנפשות או הרוחות על הרוב כי ענין גן עדן של מעלה לא ספרו כלל, עוד נציע הצעה שנית כי ענין הזווג הזה ודאי כמו שנהנה הרוח והנפש כדמוכח הכא כן נהנה הנשמה בגן עדן של מעלה או לפחות נהיה מוכרחים לומר שיתקשרו שלשתם יחד לזה, כי לפרשו בנשמה לבד אינו אמת שהרי הם מדברים בענין הנפש שאלו נפשות היו, ולומר שיעלו למקום הנשמות אינו אמת שהרי אינם עולות אלא בשבתות ור"ח, ובלי ספק הענין לנפש ולרוח גם כן ומה גם שהוא בגן עדן של מטה שאין שם מקום לנשמות, והכי דייק ר' אליעזר הגדול בלישניה שהביא הזווג הזה כשספר ענייני גן עדן של מטה ואחר כך ספר ענייני גן עדן של מעלה מורה שהזווג למטה בגן עדן התחתון, עוד נציע הצעה שלישית והיא כי לא נחשוב שיהיה ענין הייחוד הזה אל הנפשות או הנשמות כפשוטו ויתן נשמת הזכר אור בנשמת הנקבה ואותו האור תהיה נשמתא דגירין כי דבר זה בלתי משוער לעין השכל, האמנם נודע כי התפשטות אור הספירה בכל העולמות [בעולם האצילות] בעולם הבריאה ובעולם היצירה ובעולם העשיה, והנה המרכבה לשכינה ולקב"ה בכל העולמות הם הצדיקים כנודע, והנה בהיות חצות לילה קב"ה בא לגן עדן להשתעשע עם הצדיקים, וענין שעשוע זה הוא שהקב"ה שהוא תפארת יתפשט אורו בזכרים והיינו שיקרא שבא לגן עדן, וכי דבר נגבל הוא יקרא בא לגן עדן, האמנם אותם הגצוצות העליונות המתפשטות מהספירות יתפשטו ויאירו בדברים הדקים הרוחניים שהם נשמות הצדיקים אשר שם, וגם חופות הצדיקים מאירים באור נוגה, וגם כל שאר הדברים הפרטיים אשר שם יוסיפו אור וזה יקרא גילוי השכינה אליהם, והנה אור התפארת יתגלה בזכרים ואור השכינה בנקבות, וענין זה בחצות לילה ואז להיות בחינת התפארת בזכרים ובחינת הנקבה מלכות בנקבות, הנה הייחוד לקב"ה ושכינתיה בבחינת אצילות הוא בבוקר בשים שלום שאז המלכות נקטא נשמתין כדפירשנו בזוהר בפרשת תרומה וזה בסוד בחינת אצילות, ומאותו הזווג נעשה נשמות דאצילות ורוחין ונפשין, אמנם בחצות לילה מתגלה אורו בגן עדן העליון ובגן עדן תחתון ואז מתייחדים קב"ה ושכינתיה בסוד הבריאה והיצירה והעשיה, וכמו [שנקטא] [שעשע] [שעשוע] נשמתין דאצילות כן היא נקטא נשמתין דבריאה ויצירה ועשיה שהם בחינות להתלבש אותם הנשמות דאצילות ממש כדמוכח בתיקונים וכדפירשנו בספ"ר בשער נשמה, וכדפירשנו בההוא עובדא דסבא, והנה הייחוד הזה והשעשוע הזה שהקב"ה מתייחד בשכינתיה בבחינה זו היא על ידי נשמות ורוחות ונפשות הצדיקים בבריאה דהיינו גן עדן עליון ויצירה דהיינו גן עדן תחתון ועשיה דהיינו מדור הנפש, ולא שיתנו הנשמות הזכרים דבר מעצמם לנשמות הנקבות, אלא מצד אור נוסף המתגלה בהם דהיינו התפארת (ש)הם מושכים מאותו האור אור הזכר, כי בחינות התפארת הם למעלה בבחינת הנשמות דהיינו דור הולך ודור בא, ולית דור פחות משישם רבוא כדפי' בתיקונים דהיינו ששים רבוא בחינות, וכלל ששים רבוא בחינות הם מתגלות בששים רבוא נשמות וששים רבוא רוחות וששים רבוא נפשות הזכרים, וכתוב והארץ לעולם עומדת דהיינו בחינות המלכות שהם נגדיות נקביות לששים רבוא בחינות הזכרים, והיא מתגלת בששים רבוא נשמות וששים רבוא רוחות וששים רבוא נפשות נקבות, והנה שפע הזכר נשפע בזה למלכות והיינו פרי הנעשה למטה בצדיקים, וסוד זה רמז ר' אליעזר הגדול בצואתו וזה לשונו בחצות הלילה כשבא הקב"ה ליכנס עם הצדיקים שומעים קול סבוב הרקיע, והעמוד מנגן וקרקע הגן מתנשא, והצדיקים עולים מחופותיהם לקראת בוראם וכל הגן מתמלא מכבודו, באותה שעה מזדווגים הרוחות הזכרים ונקבות כפי מה שהיו קודם שנבראו, ומאותו נועם תאותם לחזות בנועם ה' כולם עושים פרי, והפרי שלהם שנמשך משם הרוחות לגרים כענין שהיו אברהם ושרת שתיו מוציאים רוחות לגרים עכ"ל, והנה רמז בפירוש כי ענין זה הוא בגילוי התפארת, ובזוהר פרשת לך לך כי סוד ייחוד קב"ה ושכינתיה הוא שעשוע שהקב"ה משתעשע עם הצדיקים בגן עדן, וכמה פעמים נצטערת בזה כי הייחוד לא היה אלא ביום בברכת שים שלום, אלא

<p>בתיאובתא דלהון כחדא כד מתדבקן נשמתין דא עם דא עבדי איבין ונפקי נהורין מנייהו ואתעבדי שרגין ואינון נשמתין לגיורין דמתגיירין וכל הני עיילין להיכלא [ח]דא:</p>	<p>בתשוקה שלהם כאחד, כשהנשמות נדבקות זו בזו, עושות פירות ויוצאים אורות מהם, ונעשים נרות, והם הנשמות לגרים המתגיירים, וכל אלה עולים להיכל אחד.</p>
<p>וכד מתגיירא גיורא חדא פרהא מההוא היכלא נשמתא ועאלת תחות גדפהא דשכינתא דנשקת⁶⁷⁷ לה בגין דאיהי⁶⁷⁸ איבא דצדיקיא ומשדרת לה לגו ההוא גיורא ושראת ביה:</p>	<p>וכשמתגייר גר אחד פורחת מאותו היכל נשמה ונכנסת תחת כנפי השכינה ונושקת אותה, משום שהיא פרי הצדיקים, ושולחת אותה לתוך אותו גר ושורה בו.</p>
<p>ומההוא זמנא אקרי גר צדק והיינו רזא דכתיב (משלי יא ל) פרי צדיק עץ חיים מה אילנא דחיי אפיק נשמתין אוף הכי צדיק איבא דיליה עביד נשמתין⁶⁷⁹:</p>	<p>ומאותו זמן נקרא גר צדק, וזהו סוד הכתוב "פרי צדיק עץ חיים", מה עץ החיים מוציא נשמות, גם צדיק פרו עושה נשמות.</p>
<p>רב מתיבתא אמר כתיב (בראשית יא ל) ותהי שרי עקרה אין לה ולד ממאי דאמר ותהי שרי עקרה לית אנא יודע דלית לה ולד מאי אין לה ולד אלא הכי אמר רב מתיבתא ולד לא הוה⁶⁸⁰ מולדא אבל נשמתין הות מולדא⁶⁸¹:</p>	<p>ראש הישיבה אמר, כתוב "ותהי שרי עקרה אין לה ולד", ממה שאמר "ותהי שרי עקרה, איני יודע שאין לה ולד, מה זה "אין לה ולד", אלא כך אמר ראש הישיבה, ולד לא היתה מולידה, אבל נשמות היתה מולידה.</p>
<p>באתדבקותא דתיאובתא דאינון תרין זכאין הוו מולידי נשמתין לגיורי כל ההוא זמנא דהוו בחרן כמה דעבדין צדיקיא בנן עדן כמה דכתיב (שם יב ה) ואת הנפש אשר עשו בחרן⁶⁸² נפש עשו ודאי:</p>	<p>בהתדבקות התשוקה של אותם שני צדיקים היו מולידים נשמות לגרים, כל אותו זמן שהיו בחרן, כמו שעשו צדיקים בגן עדן, כמו שכתוב "ואת הנפש אשר עשו בחרן", נפש עשו בודאי.</p>

ודאי מה שאמרתי הוא העיקר כי בחצות לילה הזווג למטה. בסוד בריאה יצירה ועשיה, ומזווג למעלה הוא ביום כנודע, וימצא בזה דברים רבים ישמח לב המעיין בראותו אותם בזוהר בהקדמה זו, והנה עתה בזה לא יפלא אומרו כי הם נשמות הגרים שכן הוא, כי אותם הנפשות הנעשות שם במדור הנפשות הם נפשות לגרים שהגרים אינם זוכים אלא לנפש ולא לרוח ולא לנשמה, וזהו סוד ואת הנפש אשר עשו בחרן כי להיות אברהם ושרה בעולם זה עולם העשיה לא היו עושים אלא נפשות דהיינו לגרים, אמנם הצדיקים בסוד הנשמות עושים נשמה ובסוד הרוחות עושים רוח ובסוד הנפשות עושים נפש, ועתה מה שסיפר במעשה זו ובצוואת ר' אליעזר הוא הפרי הנמשך מהנפשות, שהוא נפש, ונפש זה הוא חלק הגרים, ולא שכלם ינתנו בגרים אלא אם יתגייר גר אחד ינתן לו נפש אחד. ואם לא יתגייר אז שאר הנפשות עם הרוחות והנשמות ינתנו לעם בני ישראל הכשרים, וכמו שהארכתי בדרוש זה בההוא עובדא דסבא והמעין שם במה שפירשתי בנשמתא דגיורין כל הקודם כחם זכה ישמח לבו ויגל כבודו אף דעתו ישכון לבטח מכל קושיותיו (אור יקר).

⁶⁷⁶ פי' הפירות שעושים הצדיקים מזווג עוה"ב יותר מפירות שנעשו ע"י זווגם בעוה"ז לפי שפירות של ג"ע הם נשמות ופירות של עוה"ז הם גופות (מ"מ).

⁶⁷⁷ ונשקת (דפ"ו).

⁶⁷⁸ דאיהו (דפ"ו).

⁶⁷⁹ אע"פ שמזהר בראשית משמע שנעשים מעת רעה ששולטת התיקלא ועושק' נשמתהון כבר תירץ הרב ז"ל בספר נוף ע"ח ענף א' חלק ב' ע"ש (רח"ו).

⁶⁸⁰ הות (דפ"ו).

⁶⁸¹ שזכו בחייהן למעשה הצדיקים. וז"ש (ב"ב ט"ז י"ז) שלשה הטעימן כו'. ועשו גם שניהם, שהיו מגיירין אח"כ בפועל, והכניסו הנשמתין בהן (יהל אור).

⁶⁸² פי' שהיו מגיירים הגרים ומביאים להם נשמות מזווגם (מ"מ).

<p>חדי ר"ש א"ל ההוא גברא אי רבי מה אימא לך בכל ריש ירחי ושבתו ומועדיי וזמניי אינון דכורין סלקין לאתחזאה קמי מלכא קדישא:</p>	<p>שמח רבי שמעון אמר לו, אותו האיש אהה רבי מה אמור לך, בכל ראש חדש ושבתות ומועדים וזמנים, אותם זכרים עולים להראות לפני המלך הקדוש.</p>
<p>דכורין ולא נוקבין⁶⁸³ בד"א (שמות כג יז) יראה כל זכורך וכד אהדרן מהדרן בכמה מליין⁶⁸⁴ חדתין ואהדרן [מליין] קמי רב מתיבתא יומא דא אהדרן מליין חדתין קמי רב מתיבתא על רוזין עתיקין צדיק וטוב לו צדיק ורע לו דכלהו סלקין גו מתקלא דאילנא⁶⁸⁵ עד לא ייתון לעלמא וכפום טקלא דמתקלא⁶⁸⁶ הכי אית לון⁶⁸⁷ בהאי עלמא:</p>	<p>זכרים ולא נקבות, כמו שנאמר "יראה כל זכורך", וכשחוזרים חוזרים בכמה דברים חדשים, ומחזירים דברים לפני ראש הישיבה. יום זה החזירו דברים חדשים לפני ראש הישיבה על סודות עתיקים, צדיק וטוב לו צדיק ורע לו, שכולם עולים תוך משקל האילן, עד שלא יבאו לעולם. וכפי משקולת המשקל, כך יש להם בעולם הזה.</p>
<p>רב מתיבתא נחית וגלי ממה דשמע לעילא מלה חדא גלי ולא יתיר אעא דלא סליק נהוריה יבטשון ביה⁶⁸⁸ ואנהיר גופא דלא סלקא ביה נהורא דנשמתא⁶⁸⁹ יבטשון ביה ויסלק נהירו דנשמתא ויתאחדון דא בדא⁶⁹⁰ לאנהרא⁶⁹¹ ותרי נוסחאי:</p>	<p>ראש הישיבה ירד וגילה ממה ששמע למעלה. דבר אחד גילה ולא יותר. עץ שלא עולה אורו, יכו בו ויאיר. גוף שלא עולה בו אור הנשמה, יכו בו ויעלה אור הנשמה ויאחזו זה בזה להאיר.</p>
<p>בנין דאית גופא⁶⁹² דנהירו דנשמתא לא נהיר ביה עד דיבטשון ביה כדין נהיר נהירו דנשמתא ואתאחד⁶⁹³ בגופא וגופא אתאחד בה גופא כדין סליק נהירו מגו נשמתא מהדר מרומם ושבה מצלי צלותיה ובעותין⁶⁹⁴ מברך למאריה:</p>	<p>משום שיש גוף שאור הנשמה לא מאיר בו עד שיכו בו, אז מאיר אור הנשמה, ונאחז בגוף, והגוף נאחז בו. הגוף אז עולה אור מתוך הנשמה, מהודר מרומם ומשובח, מתפלל תפלתו ובקשתו, מברך לרבוננו.</p>
<p>הא כדין כלא נהיר בנין דאית גופא דלא יכילת נשמתא לאנהרא ביה עד דיבטשון</p>	<p>הרי אז הכל מאיר, משום שיש גוף שאין הנשמה יכולה להאיר בו, עד שיכו בו, ואז מאיר ונאחז זה בזה. יש</p>

⁶⁸³ ואעפ"י שלקמן אמר כד סלקין לעילא כל אינון דכורין ונוקבין נתרץ דהכא במועדי ושבתו איירי ולכך דכורין ולא נוקבין. ולקמן איירי כמ"ש בדף קע"א ע"א שהנשים עולות במועדים ג"כ להיכלא דבתיה וכן בכל ההיכלות האחרים. וכן כתב ג"כ לעיל בדף קס"ג ע"א שהנשים במועדים וכו' סלקי כתימרות עשן לגבי מרים. נמצא שלגבי לאתחזאה קמי מלכא דכורין ולא נקבין. אבל לעלות להיכלין דנשין, סלקין גם הם במועדי' א"נ מ"ש לקמן סלקין דכורין ונוקבין איירי בשמטה שאמר שם בדף קע"א ע"א ת"ח בכל שמטה ושמטה איתכנשו גוברין ונשין וסלקין וכו' (מ"מ).
⁶⁸⁴ מלי (דפ"ו).

⁶⁸⁵ הענין כי אילן הוא התפארת. ו"מתקלא" רוצה לומר, משקל התפארת, דהיינו היות התפארת שופט בין חסד וגבורה שהוא הבית דין הגדול (אור יקר).

⁶⁸⁶ אם נשפט עליהם עושר או עוני או חולאים או טובות (אור יקר).

⁶⁸⁷ דהיינו היות הכרעת המשקל לחסד או לגבורה (אור יקר).

⁶⁸⁸ יסורין הרבה כדי שייטיב דרכיו ותאיר נשמתו, וזה טעם עם היותו צדיק ורע לו כיון שאינו צדיק כשיעור נשמתו (אור יקר).

⁶⁸⁹ שאינו מיישיר דרכיו כראוי עם היותו צדיק אין מעשיו כפי שיעור קדושת נשמתו כדי שתאיר בו נשמתו שיעור אורה (אור יקר).

⁶⁹⁰ שאז מטהר מחשבותיו ואוחז בנשמתו ומטיב דרכיו ומעשיו ומאיר נשמתו בו (אור יקר).

⁶⁹¹ בא וראה כמה מעלת היסורין אשרי המקבלם בפנים יפות (רח"ו).

⁶⁹² יש צדיק שאינו מכונן מעשיו אלא על ידי יסורין (אור יקר).

⁶⁹³ ואתאחדת (דפ"ו).

⁶⁹⁴ ובעותיה (דפ"ו).

<p>ביה וכדין נהיר ואתאחד דא בדא אית אעא דלא אתאחד בנהורא ולא סליק נהורא ביה עד דיבטשון ביה וכדין נהיר:</p>	<p>עץ שלא נאחז באור ולא עולה בו אור עד שיכו בו ואז מאיר.</p>
<p>סטרא אחרא⁶⁹⁵ בעי למעבד הכי ובטש בחייביא וכל מה דבטש כדין (משלי יג ט) וזנר רשעים ידעך מחרף ומגדף לכל סטרין לא⁶⁹⁶ יכיל לאנהרא כלל וכדין כתיב (קהלת ב יב) כי מה האדם שיבא אחרי המלך⁶⁹⁷ ובעי לאתדמי ליה ולא יכיל ועל דא (תהלים יא ה) יי' צדיק יבחן ובטש ביה וכדין נהיר ואתקף בנהירו:</p>	<p>צד האחר רוצה לעשות כך, ומכה ברשעים, וכל מה שמכה, אז ונר רשעים ידעך, מחרף ומגדף לכל הצדדים, ולא יכול להאיר כלל, ואז כתוב "כי מה האדם שיבוא אחרי המלך ורוצה להדמות לו ולא יכול", ועל זה "ה' צדיק יבחן", ומכה בו, ואז מאיר ומתחזק באור.</p>
<p>יבחן כד"א (ישעיה כח טז) אבן בחן⁶⁹⁸ גחין ר' שמעון ונשיק לעפרא אמר מלה מלה אבתרך רדיפנא מיומא דהוינא והשתא אשתמודע⁶⁹⁹ לי מלה מגו שרשא ועקרא דכלא:</p>	<p>יבחן כמו שנאמר "אבן בחן". גחן רבי שמעון ונשיק לעפר, אמר דיבור דיבור אחרך רדפתי מיום שהייתי, וכעת נודע לי הדבר מתוך שורש ועיקר הכל.</p>
<p>א"ל אי רבי אי רבי כד סלקין לעילא כל אינון רוחין דכורין ונוקבין בההוא זמנא שמעין (ס"א כמה) מלין חדתין ועתיקין נחתין ועאלין לנו מתיבתא ומהדרין⁷⁰⁰ מלי קמי רב מתיבתא ואיהו אוליף לון מלה על קיומיה:</p>	<p>אמר לו, אהה רבי אי רבי, כשעולים למעלה כל אותם רוחות זכרים ונקבות, באותו זמן שומעים (כמה) דברים חדשים ועתיקים, יורדים ונכנסים לתוך הישיבה, ומחזירים דברים לפני ראש הישיבה, והוא מלמדם דבר על עמדו.</p>
<p>כד סלקין מתפשטין מלבשויהון וסלקין כד נחתי מתלבשין בלבושיהון דההוא גופא אי רבי אי רבי כמה חדתין מלין מגו רב מתיבתא⁷⁰¹ זכאה איהו מאן דאזער גרמיה בהאי עלמא כמה איהו רב ועלאה בההוא עלמא והכי פתח רב מתיבתא מאן דאיהו זעיר איהו רב ומאן דאיהו רב איהו זעיר דכתיב (בראשית כג א) ויהיו</p>	<p>כשעולים, מתפשטים מלבושיהם ועולים, כשיררדים מתלבשים בלבושיהם של אותו גוף. אהה רבי אי רבי, כמה דברים חדשים מתוך ראש הישיבה, אשריו מי שמקטין עצמו בעולם הזה, כמה הוא גדול ועליון בעולם ההוא. וכך פתח ראש הישיבה, מי שהוא קטן הוא גדול, ומי שהוא גדול הוא קטן, שכתוב "ויהיו</p>
<p>קסח/ב7410:</p>	
<p>חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים מאה דאיהי חשבון רב כתיב ביה שנה זעירו דשנין חד אזעיר ליה שבע דאיהו</p>	<p>חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים", מאה שהוא חשבון גדול כתוב בו שנה, הקטן שבשנים, אחד הקטינו, שבע שהוא חשבון קטן הגדילו ורבה אותו, שכתוב שבע שנים.</p>

⁶⁹⁵ זה טעם רשע ורע לו, והרשע גופו בקליפות ונשמתו גם כן משם, כי מהאדם היינו אדם בליעל איש און שהם הקליפות (אור יקר).

⁶⁹⁶ ולא (דפ"ו).

⁶⁹⁷ היינו המלך ה' צבאות (אור יקר).

⁶⁹⁸ המבין יסורין של אהבה יבין זה כי הצדיק הוא מוך שהתקנה לנדתה (רח"ו).

⁶⁹⁹ אשתמודעא (דפ"ו).

⁷⁰⁰ ואהדרן (דפ"ו).

⁷⁰¹ כאן צ"ל מ"ש קע"א ב' מאן יכיל למימר מאינון מלין דקא מתחדשן כו' עד ולבתר יומא חד וחסר ואח"כ כאן ע"ב אדהכי שמעו שירתא כו' (יהל אור).

<p>חשבון זעיר⁷⁰² אסני ליה ורבי ליה דכתיב שבע שנים:</p>	
<p>ת"ח⁷⁰³ דלא רבי קב"ה אלא לדאזעיר לא אזעיר אלא לדרבי זכאה איהו מאן דאזעיר גרמיה בהאי עלמא כמה איהו רב בעלויא בההוא עלמא:</p>	<p>בא וראה, שלא הגדיל הקדוש ברוך הוא אלא למקטין, לא הקטין אלא למי שהתגדל. אשרי מי שמקטין עצמו בעולם הזה, כמה הוא גדול בעילוי באותו העולם.</p>
<p>אדהכי שמעו שירתא דימא⁷⁰⁴ בקל נעימו דלא שמעו מיזמא דאתבריא קל נעימו דשירתא כההוא נעימו דהו אמרי וכד סיימו (שמות טו יח) יי ימלוך לעולם ועד חמו ד' דיוקנין⁷⁰⁵ ברקיעא⁷⁰⁶ וחד מנייהו רב ועלאה⁷⁰⁷ מכלהו⁷⁰⁸ ויההוא רב ועלאה מנייהו אתערן קלא (אתער) ואמר⁷⁰⁹ (ירמיה ב ב) כה אמר יי זכרתי לך חסד⁷¹⁰ נעוריק אהבת כלולותיך וגו' (וההוא רב ועלאה מנייהו) שאט ברקיעא ואגניז קם אחרא⁷¹¹ אבתריה ואמר (ישעיה מב טז) והולכתי עורים בדרך לא ידעו⁷¹² ובנתיבות⁷¹³ לא ידעו וגו' סיים ושאט ברקיעא ואגניז:</p>	<p>בין כך שמעו שירת הים בקול נעים שלא שמעו מיום שנבראו, קול נעים של שירה, כאותה נעימה שהיו אומרים, וכשסיימו "ה' ימלך לעלם ועד", ראו ארבע דמויות ברקיע, ואחד מהם גדול ועליון מכלם, ואותו גדול ועליון מהם עורר קול ואמר "כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעוריק אהבת כלולותיך וגו'", שט ברקיע ונגנז, עמד אחר אחריו ואמר, "והולכתי עורים בדרך לא ידעו בנתיבות לא ידעו וגו'", סיים ושט ברקיע ונגנז.</p>

⁷⁰² פי' במספר קטן, ועי' שער המצות (פרשת ואתחנן): בהיות האדם עוסק בחכמת האמת כי כולם גמטריות כנודע, אין ראוי למנות האותיות במספר קטן אלא כל הגימטריא יהיה במספר גדול של האותיות, לפי שכל מספר קטן הוא ביצירה במטטרו"ן הנער, וחכמת הקבלה הוא באצילות שבו הוא מספר גדול של האותיות וכל מי שנפשו אינה מתקנת בא לדעתו תמיד ענין מספר קטן.

⁷⁰³ עי' ח"א קכב ע"ב.

⁷⁰⁴ ענין זה אינו מדברי הנפשות אלא הוא ממעשה אחר שנים שהיו מהלכין במדבר וראו ענין זה מישיני דור המדבר (אור יקר).

⁷⁰⁵ הם מציאות ארבע חיות שהם אריה שור נשר אדם, ונודע היות פני אדם על כלם (אור יקר), ד' אותיות הו"ה (רח"ו).

⁷⁰⁶ ברקיע (דפ"ו).

⁷⁰⁷ שאלו ד' דיוקנין נגד ד' ברגלי המרכבה חגת"ם כסדר, וחסד עליון על כולם, ובחסד עליון כו' (תהלים כא ח), וגדול מכולם, וגדל חסד (תהלים קמה ח), ונק' גדולה. ומאמרם שאמרו כאן, כל א' בדרגיה. כאן חסד נעוריק אהבת כו'. והשני מסט' דחשך, והולכתי כו' בנתיבות כו'. וג' ד' מדבר וים, וניתן תורה במדבר (יהל אור).

ועי' אד"א (דברים א א): ועבר הירדן הוא הכולל ואחר כך אומר הפרט. "במדבר". פירוש שדרך ישר לאיש שאל יביט בתאוות עולם הזה דהיינו תאוות אכילה, וישים עצמו כמדבר ללמוד תורה. "בערבה". שיתרחק מחבורת אנשים המבטלין מתלמוד תורה וישב במדבר ובערבה. ו' במדבר' קאי על הפרשה מתאוות אכילה, ו' בערבה' קאי על חבורת אנשים כמו שנאמר (ירמיהו יז, ו). 'והיה כערער בערבה ולא יראה כי יבא טוב' דהיינו שלא יראה כי יבא טוב על חבורת אנשיו, 'ושכן חררים במדבר' ששם בלי מזון. "מול סוף". ועי' ח"ב קפד ע"א.

⁷⁰⁸ ולהיות פני אדם בתפארת ובו חשק המלכות לכך הוא אומר על כנסת ישראל הדרה בעם בני ישראל (אור יקר). אריך (רח"ו). ור"ל שאריך מתלבש באבא שהוא יו"ד בסוד קוץ היו"ד הנעלם ביו"ד והדיוקן הראשון הוא אבא שהרי כ' הרח"ו שד' דיוקנין הם ד' אותיות הו"ה שהם אר"א זו"ן (מ"מ).

⁷⁰⁹ פי' שהדיוקן הראשון שהוא רומז לאבא ואריך בתוכו אמר פסוק זה וכן כולם (מ"מ).

⁷¹⁰ כי במדברא קבילת שכינתא תכשיטה כדפי' (אור יקר).

⁷¹¹ היינו פני אריה ועל צד החסד כתיב וה' הולך לפנייהם יומם בעמוד ענן לנחותם הדרך (אור יקר).

⁷¹² ולהיות מצד ימין האור לכך כתיב אשים מחשך לפנייהם לאור ומעקשים למישור במדת החסד (אור יקר).

⁷¹³ בנתיבות (דפ"ו).

<p>פתח אידך⁷¹⁴ ואמר (ישעיה לה א) ישושם מדבר וציה⁷¹⁵ ותגל ערבה ותפרח כחבצלת⁷¹⁶ ושאט ברקיעא ואגניז פתח אידך ואמר (ישעיה מג א) כה אמר יי' בוראך⁷¹⁷ יעקב⁷¹⁸ וגו' (שם טז) כה אמר יי' הנותן בים דרך⁷¹⁹ ובמים עזים נתיבה וגו' (שם כ) תכבדני חית השדה תנים ובנות יענה וגו' סיים ושאט ברקיעא ואגניז כדין דחילו סגיא ואמתני נפל עליהו:</p>	<p>פתח האחר ואמר "ישושם מדבר וציה ותגל ערבה ותפרח כחבצלת", ושט ברקיע ונגנז. פתח האחר ואמר "כה אמר ה' בוראך יעקב וגו'" "כה אמר ה' הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה וגו'", "תכבדני חית השדה תנים ובנות יענה וגו'", סיים ושט ברקיע ונגנז, אז פחד גדול ואימה נפל עליהם.</p>
<p>כד הוה נהיר יממא קלא אתער כמלקדמין ואמר עמא תקיפא כאריה גבריין כנמרין הבו יקר למאריכון דכתיב (שם כה ג) על בן יכבדוך עם עז וגו' שמעו קל [חילין] (מילין) ומשריין דהוו אמרי (ד"ה א' כט יא) לך יי' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד וגו' עד (נחמיה ט ה) ומרומם על כל ברכה ותהלה:</p>	<p>כשהאיר היום, קול התעורר כמקדם ואמר, עם תקיף כאריה גבורים כנמרים, תנו כבוד לרבונכם, שכתוב "על בן יכבדוך עם עז וגו'", שמעו קול חיילות ומחנות, שהיו אומרים "לך ה' הגדלה והגבורה והתפארת והנצח וההוד וגו'", עד "ומרומם על כל ברכה ותהלה".</p>
<p>תוהו ואזלו אדהכי נהר יממא אהדרו רישא וחמו כל מדברא הפי בענני יקר מנהרין</p>	<p>תמהו והלכו, בין כך האיר היום, החזירו ראש וראו כל המדבר מכוסה בענני כבוד, מאירים נוצצים בצבעים</p>

⁷¹⁴ פני שור וממנו השמחה בסוד שיר הלויים (אור יקר).

⁷¹⁵ שהם ציה מצד הגבורה החזקה ועתה ישושם מצד הגבורה בשמחתה (אור יקר).

⁷¹⁶ אמר רב חייא בר אשי א"ר עתידים כל אילני סרק שבא"י שיטענו פירות וכו' כי אילני סרק הם כוחות הסט"א אשר הם בורות שבורים אשר לא יכילו המים, ואין בהם כלים כי הם מסט' דתוהו כלים שבורים ריקים, וע"ז נאמר (שיר ב ג) כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים, ומצידם הרשעים ואר"ה, כמ"ש (דברים כ יט) כי האדם עץ השדה וכו', ואין בהם פירות כי סט"א אסתרס ולא עביד פירין כי הם בפירודא ואין בהם זיוג כידוע, ולע"ל שאז יבוער רוח הטומאה וכו' ואז לא יהי' אילני סרק בעולם רק כולם יטענו פירות, שגם המדבר יהפך לישוב, כמ"ש (ישעיה מא יט) אשים במדבר ארז שיטה וכו' וכת' (ישעיה לה א) ישושם מדבר וצ' וכו', שכל מקום מדבר וחורבה הוא מקום מדור לקלי' שהם מעלמין דאתחרבו ולע"ל יתקונו כולם בב"א (אפיקי ים כתובות דף קיב ע"ב).

⁷¹⁷ היינו פני נשר שהיא מלכות בהיותה בת"ת (אור יקר).

⁷¹⁸ "בוראך יעקב ויוצרך ישראל" והוא סוד הגאולה גואל ישראל תפארת, גאולה מלכות יעקב (אור יקר). ועי' ח"א קנד ע"ב. ועי' אור תורה (אות לח): הצדיק הגמור הדבוק בתורה ואינו סר ממנו לעולם, שבזה הוא מתגדל ומתקדש לגמרי, וסר ממנו כל סיג וכל טומאה, ונשלם בחינת המדבר שבו שנתנה לו רק בעבור התורה כמו שנאמר, ואשם דברי בפיך כו' (ישעיה נא טז), והוא מרחק לגמרי מעניני עולם הזה, והוא דבוק בשמו יתברך והוא התכלית, שבזה נקרא לו שם אדם מלשון, אדמה לעליון (שם יד יד) וכמו שנאמר, ודמות כמראה אדם כו' (יחזקאל א כו), והוא צורתו של יעקב החקוקה בכסא הכבוד שהוא פני אדם שבמרכבה, שלכן קראו הקדוש ברוך הוא ליעקב אל, שדבוק ביוצרו יתברך, שכל הבריאה תלוי בו כמו שנאמר, כה אמר ה' בוראך יעקב ויוצרך ישראל (ישעיה מג א). ואיתא במדרש (ויק"ר פל"ו סי' ד) שאמר הקדוש ברוך הוא עולמי עולמי מי בראך יעקב בוראך כו', שהוא מקיים כל הבריאה על ידי עסק התורה כי נעשה שתף לקדוש ברוך הוא במעשה בראשית, וזכה לזה יעקב בזכות שהיה ישב אהלים (בראשית כה כז), והוא השלים מדרגת אדם שפגם על ידי הנחש בדבורו, והוא יעקב שהלך בערמה עם עשו כמו הנחש עם אדם. ולכן אמרו רבותינו ז"ל (תענית ה, ב) שיעקב אבינו לא מת, שהיה דבוק בעץ החיים כמו אדם הראשון קודם חטאו, וישראל גם כן היו זוכים לזה במתן תורה כמו שאמרו רבותינו ז"ל (עבודה זרה ה, א) אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון כלכם (תהלים פב, ו), ועל זה נאמר על משה רבנו עליו השלום, עלית למרום שבית שבי, לקחת מתנות באדם (שם סח, יט), ועל זה נאמר, ויהי האדם לנפש חיה (בראשית ב, ז) ותרגומו, לרוח ממללא, שבזה הוא דבוק בעצם החיים שהוא התורה כמבואר. ולכן אמר הכתוב, זאת התורה, אדם כי ימות באהל (במדבר יט, יד) וכו'.

⁷¹⁹ דכתיב הלא היא המחרבת ים (אור יקר).

⁷²⁰ כי היא נקראת שדה ותחתיה כל הקדושים חית השדה, והחצונים תנים (אור יקר).

<p>מנצצן בגוונים סגיאין אמרו דא לדא ודאי קב"ה בעי לאשתבחה בתושבחה דדרא דמדברא דלא הוה בעלמא דרא עלאה כדרא דא ולא יהא עד דייתי מלכא משיחא ודאי:</p>	<p>רבים. אמרו זה, לזה ודאי הקדוש ברוך הוא רוצה להשתבח בתשבחות של דור המדבר, שלא היה בעולם דור עליון כדור זה, ולא יהיה עד שיבא מלך המשיח ודאי.</p>
<p>כל מה דאחמי לן קב"ה לא הוה אלא בגין לאודעא לן הביבו דמאריהון עליהו לאודעא דאית לון חולקא טבא ואינן בני עלמא דאתי ולזמנא דאתי כד יוקים קב"ה מתייא זמינן אלין לאחייא (וזמינן לאחייא כד יוקים קב"ה מתי דמתערין בארעא קדישא) בקדמיתא כד"א (ישעיה כו יט) יחיו מתוך ואלין אינן דרא דמדברא⁷²¹:</p>	<p>כל מה שהראה לנו הקדוש ברוך הוא, לא היה אלא בשביל להודיענו חביבות רבונם עליהם, להודיע שיש להם חלק טוב והם בני עולם הבא, ולעתיד לבא כשיקים הקדוש ברוך הוא את המתים, עתידים אלו לעמוד לתחיה בראשונה, כמו שנאמר "יחיו מתוך" ואלה הם דור המדבר.</p>
<p>א"ל אי מלה חדתא⁷²² ידעת דאנא ערטררא בה [א"ל] אימא אמר קלא דהדרא [בעינא] (בעיתא) למנדע ב"נ יהיב קלא בחקלא או באתר אחרא והדרא קלא אחרא ולא ידע:</p>	<p>אמר לו האם דבר חדש ידעת שאני ערום ממנו, אמר לו אמור. אמר קול החוזר רציתי לדעת, אדם נותן קול בשדה או במקום אחר, וחוזר קול אחר ולא ידוע.</p>
<p>א"ל אי חסידא קדישא על מלה דא כמה קלין אתערו וכמה דקדוקין הוו קמי רב מתיבתא וכד נחת רב מתיבתא אמר הכי אוקמוה מלה במתיבתא דרקיעא ורזא יקירא איהי:</p>	<p>אמר לו אהה חסיד קדוש, על דבר זה כמה קולות התעוררו, וכמה דקדוקים היו לפני ראש הישיבה, וכשירד ראש הישיבה אמר כך פרשוה דבר בישיבת הרקיע וסוד נכבד הוא.</p>
<p>תא חזי תלת קלין אינן דלא אתאבידו לעלמין⁷²³ בר קלין דאורייתא⁷²⁴ ועלותא דאלין סלקין לעילא ובקעין רקיעין אבל קלין אחרנין אינן דלא [סלקין ולא] אתאבידו⁷²⁵:</p>	<p>בא וראה שלשה קולות הם שלא נאבדים לעולמים, פרט לקול התורה והתפלה, שאלה עולים למעלה ובוקעים רקיעים, אבל קולות אחרים הם שלא עולים ולא נאבדים.</p>
<p>ואינן תלת קול חיה בשעתא דאיהי על קלביטא ההוא קלא משטטא ואזלא באוירא מסייפי עלמא עד סייפי עלמא קול דבר נש בשעתא דנפיק נשמתיה מגופיה ההוא קלא משטטא ואזלא באוירא מסייפי עלמא עד סייפי עלמא קול נחש בשעתא דפשיט</p>	<p>ואלו השלשה, קול החיה בשעה שהיא על המשבר, אותו קול משוטט והולך באויר מסוף העולם ועד סוף העולם, קול האדם בשעה שיוצאת נשמתו מגופו, אותו קול משוטט והולך באויר מסוף העולם ועד סוף העולם, קול הנחש בשעה שפושט עורו, אותו</p>

⁷²¹ ענין זה שייך לעיל גבי החברים שראו אותם מראות וכו' (מ"מ).

⁷²² פ' ר"ש אמר לחכם גדול שבהם. כי שנים היו והיה מדבר לגדול שבהם (מ"מ).

⁷²³ פירוש אע"פ דשאר קלין אתאבידו, אלין לא אתאבידו (מ"מ).

⁷²⁴ כלומר תלת קלין הם (אור יקר).

⁷²⁵ בזולת קלין דאורייתא שגם הם אינם אבודים אלא שהם עולים וכו' וגם אינם אבודים, ומה שאנו מחשבים שלשה אלה הכוונה שאינם אבודים וגם אינם עולים למעלה והם שלשה כדמפרש ואזיל, וטעם אל שלשה קולות אלו לפי שהם קולות של צעקה כי החיה תזעק בחבליה, ואין הדבר על עון ידוע לה אלא על עון חוה, וכן המיתה לאדם שמתמרר במרירות פרידת הנפש מהגוף, והנה קול צעקתו עולה ואינו על עון פרטי לו אלא כולל על חטא אדם, וכן הנחש כאשר האדם ממיתו הוא אחד מעשר קללותיו כדכתיב הוא ישופך ראש, והנה שלשה קולות אלו הם קולות של צעקת חסם ואינם עולים כדרך עליית שאר הצעקות אלא הם עומדות גנוזות שם כדמפרש ואזיל (אור יקר).

<p>משכיה ההוא קלא משטמא באוירא ואזלא מסייפי עלמא עד סייפי עלמא:</p>	<p>קול משוטט באויר והולך מסוף העולם ועד סוף העולם.</p>
<p>אי חסידא קדישא כמה מלה דא רבא ויקירא אלין קלין⁷²⁶ מה אתעביד מינייהו ולאן אתר עאלין ושארן אלין קלין דצערא אינון⁷²⁷ ואזלין ומשטמי באוירא⁷²⁸ ואזלי מסייפי עלמא עד סייפי דעלמא⁷²⁹ ועאלין גו נקיקין ומחילין דעפרא ואתטמרן תמן וכד</p>	<p>איה חסיד קדוש, כמה דבר זה גדול ונכבד, אלה הקולות מה נעשה מהם, ולאיזה מקום נכנסים ושורים. אלה הם קולות צער, והולכים ומשוטטים באויר והולכים מסוף העולם ועד סוף העולם, ונכנסים לתוך בקעים ומחלות עפר ונסתרים שם,</p>
<p>קס/ט/א</p>	
<p>יהיב ב"נ קלא אינון מתערין לגביה ההוא קלא:</p>	<p>וכשנותן אדם קול הם מתעוררים לאותו קול.</p>
<p>קלא דנחש לא אתער לגבי קלא דב"נ היאך יתער במחאה כד מחי ב"נ מחאה אתער⁷³⁰ קלא דנחש דאתטמר לגביה ההוא קלא ולא קלא אחרא⁷³¹ קלא אתער בתר קלא זינא בתר זיניה ועל דא ביומא דר"ה קול שופר אתער קול שופר [אחרא] זינא בתר זיניה אזלא ארחיה דנחש לביש איהו לקטלא ולמחאה [בההוא קלא ממש] לא אתער קלא</p>	<p>קול נחש לא מתעורר לקול אדם. איך יתעורר, במכה. כשמכה אדם מכה, מתעורר קול הנחש שנסתר אליו אותו קול, ולא קול אחר. קול מתעורר אחר קול, מין אחר מינו. ועל כך, ביום ראש השנה קול שופר מעורר קול שופר אחר, מין אחר מינו. הולך דרך הנחש הוא לרע להרוג ולהכות, באותו קול ממש לא מתעורר קול נחש זה אלא אחר מינו, וזהו כשאדם מכה במקל בארץ וקורא לו למינו, אז מתעורר אותו קול הנחש להשיב למינו, וסוד זה הוא נסתר.</p>

⁷²⁶ וז"ש (יומא כ ע"ב) הולך מסוף [תנו רבנן: שלש קולות הולכין מסוף העולם ועד סופו, ואלו הן: קול גלגל חמה, וקול המונה של רומי, וקול נשמה בשעה שיוצאה מן הגוף. ויש אומרים: אף לידה, ויש אומרים: אף רידיא], לא שנשמע (יהל אור). ועי' עבה"ק (ח"ג פ'): השמש משבח ומקלס ליוצרו והשבח שמשבח הוא הודו ליי' קראו בשמו, והדברים כמשמען כפי קבלת רשב"י ע"ה, והשבח הזה מפרסם נוראותיו ונפלאותיו של הקב"ה אשר עשה עם סגולתו אשר אין כח ואל אשר יעשה כמעשיו, ולזה הוא נורא על כל אלהים כי כל אלהי העמים וגו' ויי' שמים עשה ונתיחד זה השבח אל שישבחנו השמש ויודה כי הוא נברא והשמים מעשה ידיו של הקב"ה, לפי שבו טעו הכופרים ועשאוהו רשות לעצמו, ולזה מפרסם אלהותו וקורא בשמו ומודיע לכל באי עולם שהוא נברא ושיש לו בורא, ואומנותו להכריז ולהודיע ייחוד השם הגדול אשר עשאו, ואלמלא קולו זה עם הדבור והאמירה כמו שבארנו למעלה היה נשמע קול המונה של רומי המשתדלת לעמוד ולקיים דתם בעולם, כמו שנודע ונתפרסם זה מהם בדורו של גזירה ובשאר דורות, אשר הם מכריחים ומפתים את ישראל להמיר דתם, והשמש מוכיח הפך סברתם במה שכולל בשבח ההוא באמרו דבר צוה לאלף דור אשר כרת את אברהם ושבועתו ליצחק ויעמידה ליעקב לחוק לישראל ברית עולם, הנה כי הברית והתורה והאומה לא יחליפם ולא ימירם בשום זמן כלל, כי הוא נשבע ולא יפר ובמה שכולל עוד באמרו כי כל אלהי העמים וגו' ויי' שמים עשה מוכיח ומפרסם כי אין עוד מלבדו והוא הבורא והם נבראו ועבדו ואיך ימירו האדון בעבד.

⁷²⁷ ומן הראוי שיעלו למעלה כדרך שאר הצעקות (אור יקר).

⁷²⁸ שהם רוצים לעלות ומבקשים פתח אל כניסתם פנימה לרקיע (אור יקר).

⁷²⁹ ואחר שרואים שאין להם כניסה אותו המציאות הנעשה מהם "ועאלין גו נקיקין וכו'" (אור יקר).

⁷³⁰ הבן רז זה כי ע"י הכאת המטה בסלע נדבק קול הנחש באותה הברה (רח"ו).

⁷³¹ פי' קול הנחש הוא שמתעורר בהכאה. ולא הקול של חיה ומת (מ"מ).

<p>דהאי נחש⁷³² אלא בתר זיניה⁷³³ ודא איהו כד ב"נ מחי בחוטרא בארעא וקרי ליה לזיניה כדין אתער ההוא קלא דנחש לאתבא לזיניה ורזא דא איהו טמירא⁷³⁴:</p>	
<p>אר"ש ודאי מלה דא מלה סתימא היא ותוהנא⁷³⁵ איך שלמה מלכא לא ידע מלה דא א"ל שלמה מלכא מנדע ידע ולא כ"כ אבל מה דלא ידע ההוא קלא מה תועלתא אית בה והיך יתבא:</p>	<p>אמר רבי שמעון ודאי דבר זה הוא דבר נסתר ותמהנו איך שלמה המלך לא ידע דבר זה. אמר לו, שלמה המלך, ידוע ידע, ולא כל כך, אבל מה שלא ידע אותו קול, מה תועלת יש בו, ואיך יושב.</p>
<p>ורב מתיבתא הכי אמר דקדוקא דא לא ידע שלמה מלכא דהא ההוא קלא איהי כלילא⁷³⁶ רוחא ונפשא ויהבל⁷³⁷ (מהבל) גרמי מעצבונא דבשרא ומשטמא באוירא וכל חד מתפרש דא מן דא:</p>	<p>וראש הישיבה כך אמר, דקדוק זה לא ידע שלמה המלך, שהרי אותו קול כולל רוח ונפש והבל העצמות מעצבון בשר, ומשוטט באויר, וכל אחד נפרד זה מזה.</p>

⁷³² פי' בקול האדם כשצועק אינו מתעורר קול הנחש (מ"מ).
⁷³³ דהיינו בהכאה אוב מארץ יובן במ"ש האר"י ז"ל בלקוטים וז"ל. והנה במות הצדיק נר"ן דאצילות עולים לאצילות. ונשמה דבריאה עולה לג"ע העליון ורוח דיצירה עולה לג"ע הארץ ונפש דעשיה אשתארת בקברא. וכשנתעכל הבשר עולה הנפש גם היא למעלה. ונשארת ההוא הבל דגרמי שוכנת על אינון גרמי דאישתארון בקברא כנז' בפ' שלח וסוד הענין כי הנפש שהיא ממוחין דגדלות דעשייה היא עולה למעלה אחר עיכול הבשר. והבל דגרמי שהוא ממוחין דקטנות דאלה"ם זה נקרא הבלא דגרמי ונשאר תמיד בקבר עד תחיית המתים כי להיותו סוד דינים יש בו תמיד אחיזת הקליפות ואינו יכול להפרד מהגוף לעלות למעלה וז"ס הנז' בפ' שלח לך על הבל דגרמי אמר ודא הוא אוב מארץ וכו'. וע"ש כי הוא הבל דגרמי סוד הקטנות ויש כח לקליפה להתאחז בה. ובעלת אוב אינה יכולה להעלות רק אותה הבחינה של הבלא דגרמי עכ"ל. ובזה מובן לשון זה (מ"מ). ע' בדברי הרב בטנת"א (פרק ה) ושער רפ"ח (פ"א) ובמוחין דקטנות (פרק ב) (דע"ה ח"ב כו ע"א).
⁷³⁴ טמירו (דפ"ו).

⁷³⁵ שאמר שלשה המה כו'. ולכאורה נראה שתמה שפיר, כי נחש וקסם הן דבורא כו'. ואלו ג' קלין הן שנתקללו, האדם במיתה, ואשה בלידה, הרבה כו', ונחש להפשיט, כמ"ש בפר"א (פרק יד), ואינהו חטאו במעשה, והוא בדיבור. אבל הוא תי' למעלה, משום דארחיה לביש כו'. ונראה שקלא דב"נ כו' אתער בקלא דדכורא, ואף דנוק', משום דהוא בקללת אדם, ובשבילו נגזר על כל בריה. ודלידה בקלא דנוק' (יהל אור).

⁷³⁶ כי כיון שהוא מעצבון פרידת האדם בחלקיו דהיינו חבור הנפש עם הבשר והעצמות, ימצא בפרידה זו דהיינו עצבות זה חלק נפש וחלק גוף, כי שניהם נעצבים ומצטערים ואותו הצער הוא הקול הנדרש הנה, אם כן בהגלם אותו הקול ליודעים בכשוף יגלם בו גוף אדם ממש דהיינו צער ארבע יסודות והנפש, ואין ספק שצער זה ומציאות זה הוא תחת ממשלת החצונים מפני שהוא חלקם מכל עמלם בפרידת החלקים במיתה כדדריש לקמן בפסוק והכסיל חובק את ידיו ואוכל את בשרו, ואלו המשתמשים באוב יודעים שמות השרים הממונים על הדבר הזה ומשביעים אותם ומקטרים להם קטורת ידוע ועושים להם עבודות ידועות, ואחר כך הם באים ומגשימין אותם החלקים הידועים שתחת ממשלתם, וזה היה ענין שמואל שגם לו היה ענין המיתה ומרירותו וצערו ממונה מופקד, וכן של מרע"ה, והבעלת אוב העלה לשמואל שבאותה המחיצה הידועה והוא העלה עמו מרע"ה שבאותו המציאות שאמרנו כדדרשו רז"ל בפסוק אלהים ראיתי עולים מן הארץ, ומה שחשב שמואל שהיה זמן התחיה מפני שבעת התחיה עתיד הקב"ה לכלול בגוף ובנפש גם חלק זה שהוא חלק ייחודם יחד, ולא יתרחק ממני כי הוא ממש רוח חיוני שהוא דבקות הנפש והגוף כדפירשנו בספ"ר בשער הנשמה, ובענין זה שוים כטובים כרעים, ואין ספק שיש מחיצות ידועות כל אחד ואחד כפי עניינו, ומטעם זה ידע שמואל מחיצתו של מרע"ה ששאל עליו והגיעוהו שם, והארכתי בזה להודיע ענין האוב מתוך דברים אלו כדי שלא יעלה על דעת המעיינים שהיה לו הנפש וכל שכן רוח או נשמה שהם מופקדים במנוחתם תחת יד קונם חס ושלום, וגם לא היה הגוף שהוא בקבר, אלא חלק זה כדפירשנו וכדפריש איהו באומרו "ודא איהו אוב" וכו' (אור יקר).

⁷³⁷ דאינון ב' נפשות בנות לוט. הבכירה הוא המתאוה, והוא דבשרא, ויצא הראשון אדמוני כו'. והצעירה המשתתפת בגוף הוא דגרמא, שהן עיקר הגוף וקימו, והיא אינה חזקה ביצ"ה כמו הראשונה, ול"ק מאב. ומ"מ שניהם, כיון שהן דגופא, משתתפין ביצ"ה, והן כליון וערפה. אבל מנשמתא לא כלילא, דאין כחה בגוף כלל (יהל אור).

<p>וכד מטא ליהוא אתר דעאל ביה יתבא כמיתא וכל אינון חרשין וקוסמין ידעין ואתרין אלין (מלין) בחרשייהו וגחנין לארעא ושמעין קלא דא דמתחברן אינון רוחא ונפשא והבל דגרמי ואודעין מלה ודא איהו (ישעיה כט ד) אוב מארץ ועל דא רדיף שלמה למנדע מה דאתעביד מההוא קלא ולא ידע⁷³⁸:</p>	<p>וכשמגיע לאותו מקום שנכנס בו, יושב כמת, וכל אותם מכשפים וקוסמים יודעים מקומות אלו בכשפיהם, ומשתחיים לארץ, ושומעים קול זה שמתחברים אותם רוח ונפש והבל העצמות, ומודיעים דבר. וזהו אוב מארץ. ועל זה רדף שלמה לדעת, מה נעשה מאותו קול, ולא ידע.</p>
<p>זכאה חולקך ורבי דאתבריר לך מלה דקשומא (זכאה קשומ) כד ב"נ אתער קלא מיד (מתחברין ו) אתער ההוא קלא ולית ליה רשו ולארכא יתיר אלא כעין⁷³⁹ ההוא קלא דאתער ב"נ ולא יתיר:</p>	<p>אשרי חלקך רבי, שהתברר לך דבר אמת. כשאדם מעורר קול, מיד (מתחברים) מתעורר אותו קול, ואין לו רשות להאריך יותר, אלא כעין אותו קול שעורר האדם ולא יותר.</p>
<p>ואי אריך ב"נ קליה איהו לא אריך כל כך [בהדיה] (בהדיא) אלא לסופא דקלא בגין דלא יכיל לארכא מאי טעמא בגין דכד נפקא בקדמיתא [אתאריך] (אתבריך) מסייפי עלמא עד סייפי עלמא והשתא דעאל תמן לא יכיל לארכא קלא דהא לית ליה⁷⁴⁰ אתר ולא תפשטא (למשטמא) תמן כדבקדמיתא:</p>	<p>ואם האריך האיש קולו, הוא לא מאריך כל כך אתו, אלא לסוף הקול, משום שלא יכול להאריך. למה, משום שכשיוצא בהתחלה, מתארך מסוף העולם ועד סוף העולם, וכעת שנכנס לשם לא יכול להאריך קול, שהרי אין לו מקום להתפשט שם כבתחלה.</p>
<p>חדי ר"ש ואמר אלמלא⁷⁴¹ לא זכינא למשמע אלא מלה דא די לי למהוי חדי דזכינא למשמע מלין דקשומ דההוא עלמא א"ל אי חסידא קדישא אלמלא⁷⁴² ידעת חדוה דמלין בההוא עלמא קמי רב מתיבתא תהא חדי יתיר:</p>	<p>שמח רבי שמעון ואמר, אלמלא לא זכיתי לשמוע אלא דבר זה די לי להיות שמח, שזכיתי לשמוע דבר אמת של אותו עולם. אמר לו אהה חסיד קדוש אלמלא ידעת שמחת דברי אותו עולם לפני ראש הישיבה, תשמח יותר.</p>
<p>א"ל מאי חדושא הוה השתא כד אתית ולגבי אמר רב מתיבתא פתח (לגבאי פתח רב מתיבתא) ואמר (בראשית מו ד) ויוסף ישית ידו על עיניך וחדוה הוא:</p>	<p>אמר לו מה חדוש היה כעת כשבאת אלי. אמר ראש הישיבה, פתח ואמר "ויוסף ישית ידו על עיניך", שמחה היא.</p>
<p>אמאי סתימו דעינין למיתא בגין דעינין גוונין דהאי עלמא⁷⁴³ אינון וחיזו [ודיוקנא] דהאי עלמא בהו(א)⁷⁴⁴ אסתים מניה האי עלמא חיזו דהאי עלמא⁷⁴⁵ אסתים [עיניו] כל</p>	<p>מדוע סתימת העיניים למת, משום שהעיניים הן צבעים של העולם הזה, ומראה ודמות העולם הזה בהן, הוא נסתם ממנו עולם הזה מראה העולם</p>

⁷³⁸ מזה יתבאר לך כי לא העלית אותה האשה הבעלת אוב את שמואל לא בבחינת נשמה ולא בבחינת רוח ולא בבחינת נפש ח"ו אלא אותה הבחינה הנקראת אצלנו הבל דגרמי בלבד והוא נפש דקטנות דעולם העשיה (שער מאמרי רשב"י).

⁷³⁹ ר"ל שאינה מגבהת קולה יותר מהמעיר אותה, שהיא מתלבשת בו (יהל אור).

⁷⁴⁰ באותן הנקיקין (יהל אור).

⁷⁴¹ אלמלי (דפ"ו).

⁷⁴² אלמלי (דפ"ו).

⁷⁴³ פי' כמ"ש בפ' ויחי שהעינים של האדם הלוּבן שבהם רומז לים אוקינוס שמקיף את כל העולם וכו' ע"ש (מ"מ).

⁷⁴⁴ בהו איהו (דפ"ק).

⁷⁴⁵ כפל הענין במלות שונות. ור"ל כיון שנסתם ממנו עוה"ז לכך אסתים עינוי בשעת מיתה (מ"מ).

<p>חיזו דהאי עלמא [הא] אתחשך מניה וחשכין מניה חיזו דעינוי לית ליה חיזו בהאי עלמא מתמן ולהלאה:</p>	<p>הזה, נסתמו עיניו, כל מראה העולם הזה נחשך ממנו, ונחשכו ממנו מראה עיניו, אין לו מראה בעולם הזה משם והלאה.</p>
<p>אר"ש יאות תקונא דקדמאי וחכמתא דלהון יתיר ממלאכין קדישין א"ל יוסף אמא⁷⁴⁶ ישית ידו מכל בניו:</p>	<p>אמר רבי שמעון נאה תקון הקדמונים וחכמתם יתרה ממלאכים קדושים. אמר לו למה "יוסף ישית ידו" מכל בניו.</p>
<p>ואי תימא על בשורה דיליה מבעי ליה ויוסף חי תראה וא"ל (אבל) ישית ידו בגין דרחימו דיליה הוה ובג"כ דא אסתים מניה נהירו דהאי עלמא ודא נטיל ליה:</p>	<p>ואם תאמר על בשורה שלו, צריך לומר ויוסף חי תראה. אמר לו ישית ידו, משום שאהבתו היה, ולכן זה נסתם ממנו אור העולם הזה, וזה לקח אותו.</p>
<p>מאן דאסתים עינוי רחימא דיליה אחוי הכי חיזו דילך דהא⁷⁴⁷ עלמא אתאביד הא אנא חיזו דילך באתרך מכאן ולהלאה יתתקנון לך חיזו אחרא דהווא עלמא:</p>	<p>מי שסותם עיניו אהובו מראה כך, מראה שלך של העולם הזה אבד, הריני מראה שלך במקומך, מכאן והלאה יתקנו לך מראה אחר של אותו עולם.</p>
<p>אר"ש מה אתהני האי למיתא ומה תועלתא אית ליה בהאי מאן דיבעי⁷⁴⁸ למשאל יומא⁷⁴⁹ דאצטריך⁷⁵⁰ לאפקחא עינוי בגין לאחזאה דעדין⁷⁵¹ אודמן איהו לאתבא לחיזו⁷⁵² דהאי עלמא כדבקדמין:</p>	<p>אמר רבי שמעון מה הנאה זו למת, ומה תועלת יש לו בזה. מי שירצה לשאול (יום) מה שהצטרך לפקח עיניו, בשביל להראות שעדיין הוא מזדמן להשיב למראה העולם הזה כמקודם.</p>
<p>א"ל אי חסידא קדישא ודאי אי לא אסתים מניה כל חיזו דהאי עלמא ולא אתאביד כלא מניה לא להוי ליה חיזו וחולקא דהווא עלמא:</p>	<p>אמר לו אהה חסיד קדוש ודאי, אם לא נסתם ממנו כל מראה העולם הזה, ולא נאבד ממנו הכל, לא יהיה לו מראה וחלק של העולם ההוא.</p>
<p>עלמא דא בהפוכא איהו מהווא עלמא דאנן ביה דבזמנא דתחיית מתיא⁷⁵³ אפילו כחוטא דשערא לא הוה מעובדא דהאי עלמא דכלא אתאביד בקדמיתא (טלא יבטיל ליה⁷⁵⁴ וישוי ליה) בהווא</p>	<p>עולם זה הוא בהפוך מאותו עולם, שאנו בו שבזמן תחיית המתים, אפילו כחוט השערה לא יהיה ממעשה העולם הזה, שהכל נאבד בהתחלה. (הטל יבטל אותו וישים אותו) באותו</p>
<p>קסט"ב</p>	

⁷⁴⁶ פי' ר"ש מקשה לרוחות הנז' (מ"מ).

⁷⁴⁷ דהאי (דפ"ו).

⁷⁴⁸ "מאן דיבעי" נמחק יהל אור, ובמקומו איתא "והא".

⁷⁴⁹ מה (נוסף בדפ"ו). דהא (יהל אור).

⁷⁵⁰ "יומא דאצטריך" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "דהא אצטריך".

⁷⁵¹ דעדין (דפ"ו).

⁷⁵² תחית המתים (רח"ו).

⁷⁵³ מתיא (דפ"ו).

⁷⁵⁴ פי' שהטל מבטל כל העצמות עד שנעשו עפר (מ"מ).

<p>מלא⁷⁵⁵ (בקדמיתא) ויתעבר מניה כל זוהמא ולבתר יתעביד כחמירא דא⁷⁵⁶ ומניה יתעביד גופא בריה חרתא כך הכא⁷⁵⁷:</p>	<p>הטל (בהתחלה), ויעבר ממנו כל זוהמא, ואחר כך יעשה כעיסה זה, וממנו יעשה הגוף בריה חדשה כך כאן.</p>
<p>א"ל רבי שמעון ודאי ידענא דאתון מלובשין תמן בלבוש יקר⁷⁵⁸ דגופא דכיא קדישא⁷⁵⁹ אי [הוה הכי] והוהו [כי] בגוונא דא בהאי עלמא ב"נ דאתחזי בההוא גופא כגוונא דאתון קיימין בההוא עלמא:</p>	<p>אמר לו רבי שמעון ודאי ידעתי שאתם מלובשים שם בלבוש נכבד של גוף זך קדוש, האם היה כדוגמא זה בעולם הזה, אדם שנראה באותו גוף כדוגמא שאתם עומדים באותו עולם.</p>
<p>א"ל מלה דא שאילו קמי רב מתיבתא תרין עולימין דאתלבושו ביננא בתר דסבלו צערא על חובא (חדא) דלא אתחזי לגלאה ושאילו דא קמי רב מתיבתא ואיהו אמר דהא הוה בהאי עלמא הכי:</p>	<p>אמר לו דבר זה שאלו לפני ראש הישיבה, שני נערים שהתלבשו בינינו, אחר שסבלו צער על חטא שלא ניתן לגלות, ושאלו זה לפני ראש הישיבה, והוא אמר שזה היה כך בעולם הזה.</p>
<p>מנלן דכתיב (אסתר ה א) ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות⁷⁶⁰ אתלבשת בההוא דיוקנא דההוא עלמא מלכות דא רוחא דקודשא דהא מלכות שמיא נשיב</p>	<p>מנין לנו, שכתוב "ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות", התלבשה באותה דמות של העולם ההוא, מלכות זו רוח הקודש, שהרי מלכות השמים נושבת רוח מאותה רוח האויר של אותו עולם, ובה התלבשה אסתר.</p>

⁷⁵⁵ שע"י הטל זהו תיקונו כדי שיעשה אח"כ גוף חדש וז"ש וישוי ליה וכו' כקדמיתא שר"ל קודם התחיה (מ"מ). בעוה"ז הרוח היא נבזקת (ר"ל מאיר ומזהיר מלשון כמראה הבזק) באחד מאיבריו, אבל לעתיד לבוא היא נבזקת בכל הגוף, כי יהיו כל הגופות בסוד כתנות אור בא' כמו אדה"ר קודם החטא (כמ"ש ב[זהר] פ' בראשית לו ע"ב, פקודי רכט ע"ב, קדושים פג סע"א, וע' פ' שלח קסט סע"א ורע"ב, ופ' יתרו צד ע"א) (דע"ה ח"א פא ע"ב).

⁷⁵⁶ פ' אחר שנעשה עפר ע"י הטל אח"כ לעשותו כעיסה הזאת וממנה נעשה הגוף החדש (מ"מ).
⁷⁵⁷ פ' מביא ראייה מתחייית המתים שאין הגוף החדש נעשה עד דיתעבר מיניה כל זוהמא וכל הנשמות של גוף הראשון הכי נמי אי אפשר להיות לו חלק לעוה"ב עד שסותמי' עיניו לרמוז שנאבד ממנו ענין עוה"ז כדי שיהיה לו חלק לעוה"ב ולכך אמר לעיל "דבזמנא דתחיה מתייא" שממנה מביא ראייה לדבריו (מ"מ).

⁷⁵⁸ ישנם ב' בחי' כלי לכל אור [הגהה ע' כעין זה במבר'ש דף נו ע"א מדפוה"ח ירושלים ע"ה ת"ו דשנת תרס"ד] ופרצוף, אחד לצורך עצמו, ואחד לצורך זולתו. ואותו אשר לצורך עצמו הוא כי על ידה הוא מקבל אור העליון, וע"ד לבוש הנשמה הנקרא בשם חלוקא דרבנן המוזכר בזוהר בהרבה מקומות [פ' נח סו ע"א ויחי רכד ע"א ע"ב, רכו ע"ב, תרומה קמא ע"ב קנ ע"א, ויקהל רי ע"א ע"ב, פקודי רכט ע"ב רלא ע"א, פ' שלח קסט ע"ב, פנחס ריד סע"א], כי דרך אותו הלבוש מקבל כל תחתון את אור פני מלך חיים מהאור העליון שעליו, כי זולת אותו הלבוש אי אפשר לו לקבל את האור הגדול דהעליון. ואין הכוונה שהיא מצמצם את אור העליון עצמו, אלא שהוא מצמצם את זיו דהעליון המגיע להתחתון, והוא לבוש על התחתון כדי לצמצם את זיו דהעליון המגיע אליו. והנה נמשך ונעשה הלבוש הזה מבח' הגבורות דהעליון המתנוצץ ומזהיר על התחתון, ומתנוצץ וחוזר ומתנוצץ עד שנארג ונעשה לבוש שלם אליו, ועל ידו משיג ונהנה את נועם זיו העליון המאיר עליו תמיד, ומשיג את הנועם והזיו רק ע"י לבוש הזה (ביאורים ח"ב מט ע"א).

⁷⁵⁹ עי' ח"א סו ע"א, רכד ע"א וע"ב, רכו ע"ב וח"ב קנ ע"א ר"י ע"ב רכט ע"ב (לש"ו).
⁷⁶⁰ כבר ידעת מ"ש חז"ל בתורתו של ר' מאיר מצאו כתוב כתנות אור. וסוד הענין הוא, כי אדה"ר קודם שחטא היה לו זיהרא עילאה, שהיה מלובש מלבוש רוחני שהוא אור, בסוד הזיהרא עילאה שהיתה לו, כמו שידעת מדרוש שורשי הנשמות, וכיון שחטא, אותה הזיהרא נסתלקה ממנו, וכו', והפנימיות שבהם שהוא האור לקחו חנוך ואליהו ז"ל וכו', והחיצוניות שהוא העור, לקחו נמרוד והדומים לו, כמ"ש חז"ל על עשו שהרג לנמרוד ולקח הבגדים ממנו, והיה צד בהם החיות והעופות. וכשלבשם יעקוב אע"ה. ונכנס בהם אצל אביו, חזרה אותה זיהרא בהם. ומלבוש חוה, הזיהרא ג"כ שהיתה בו מהפנימיות שבו, לקחום הנשים הצדקניות, כמו רבקה שנאמר בה (שם כ"ד מ"ה) ותקח הצעיף ותתכס, וכן תמר, שנא' (שם ל"ח נ"ד) ותכס בצעיף ותתעלף, וכן אסתר שנא' בה (אסתר ה א) ותלבש אסתר מלכות, כל זה רומז לאותה זיהרא, שהוא הפנימיות של המלבוש של חוה (ספר הליקוטים בראשית ג כא). ועי' לקמן קפג ע"ב (בהגר"א ספד"צ כט ע"ג).

<p>רוחא⁷⁶¹ מההוא רוחא דאורא דההוא עלמא ואתלבשא ביה אסתר:</p>	
<p>וכד עאלת קמי מלכא אחשורוש וחמא ההוא לבושא דנהורא דיוקנא דמי⁷⁶² למלאך אלהים פרחא מנה נשמתה⁷⁶³ לפום שעתא:</p>	<p>וכשכנסה לפני המלך אחשורוש, וראה אותו לבוש של אור דמותה, נדמתה למלאך אלהים, פרחה ממנו נשמתו לפי שעה.</p>
<p>מרדכי אוף הכי דכתיב (אסתר ח טו) ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות⁷⁶⁴ לבוש מלכות ודאי דיוקנא דההוא עלמא וע"ד כתיב (שם ט ג) כי נפל פחד מרדכי עליהם פחד מרדכי ולא פחד אחשורוש:</p>	<p>מרדכי גם כן, שכתוב "ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות", לבוש מלכות ודאי, דמות של אותו עולם, ועל זה כתוב "כי נפל פחד מרדכי עליהם", פחד מרדכי ולא פחד אחשורוש.</p>
<p>אמר רבי שמעון כמה מתיקין [אינון] מלין זכאה חולקי ווהאו (ודאי) ידענא דצדיקייא בההוא⁷⁶⁵ עלמא מתלבשן בלבושא דאקרי לבוש מלכות והכי הוא ודאי:</p>	<p>אמר רבי שמעון, כמה מתוקים דברים אלו, אשרי חלקי, והרי ידעתי שצדיקים (בזה) באותו עולם מתלבשים בלבוש שנקרא לבוש מלכות, וכך הוא ודאי.</p>
<p>א"ל אורא דג"ע נשיבו דרוח קודשא אינון ומתלבשן ביה צדיקייא כגוונא דהוּו בהאי עלמא ולבתר רוח קודשא שראת על רישא דכל חד וחד ואתער ואתעבידא ליה עמרא (ליה עמרה):</p>	<p>אמר לו אור גן עדן נשיבת רוח הקודש הם, ובו מתלבשים הצדיקים כדוגמא שהיו בעולם הזה, ואחר כך רוח הקודש שורה על ראש כל אחד ואחד, ומתערט ונעשית לו עטרה.</p>
<p>וכך הוה למרדכי דכתיב (אסתר ח טו) בלבוש מלכות דיוקנא דההוא עלמא ולבתר ועמרת זהב גדולה דא עמרת דשרוואת על רישיהון דצדיקייא בההוא עלמא כד קבילו ישראל אורייתא כגוונא דא הוה להון עד דחבו דכתיב בהו (שמות לג ו) ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר הרב⁷⁶⁶ אתפשטו מההוא לבושא⁷⁶⁷:</p>	<p>וכך היה למרדכי, שכתוב "בלבוש מלכות", דמות אותו העולם, אחר כך "ועטרת זהב גדולה" זו עטרת ששורה על ראשי הצדיקים באותו עולם, כשקבלו ישראל תורה כדוגמא זה היה להם, עד שחטאו שכתוב בהם "ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב", התפשטו מאותו לבוש.</p>
<p>וכן כתיב ביהושע כהנא רבא (זכריה ג ד) הסירו הבגדים הצואים מעליו וכתוב (שם ה) וילבישוהו בגדים אלין לבושיין דההוא עלמא</p>	<p>וכן כתוב ביהושע הכהן הגדול "הסירו הבגדים הצואים מעליו" וכתוב "וילבישוהו בגדים" אלו לבושי העולם ההוא, מכאן [נלמד] דברים קדומים, ומכאן [נלמד] שכל</p>

⁷⁶¹ פי' שכתב הרב שמ' שהיא נקרא אדני' ד' אותיות הם בד' אורין דג"ע ומאותם ארבע אותיות שבד' רוחות הגן הוא חלוקא דרבנן כמ"ש הזוהר בס' שמות בפ' מד' רוחות בואי הרוח ור"ש דהאי מלכות שמים שהיא מ' נשיב רוחא מההוא רוחא דאורא דהוא עלמא דהיינו לוקחת הארה מד' אותיות אדני' שבד' אורים דג"ע. והוא לבוש הצדיקים וז"ש ואיתלבשת ביה אסתר (מ"מ).

⁷⁶² דיוקנא אדמי (דפ"ו).

⁷⁶³ מניה נשמתא (דפ"ו).

⁷⁶⁴ עי' שעה"כ קט ע"ב שזה הארת יסוד אבא במלכות רחל.

⁷⁶⁵ בהאי (רח"ו). ור"ל שאר"ש עתה ידעתי שיש צדיקי' בעוה"ז שנתלבשו בחלוקא דרבנן. אבל אי

גרסי' בההוא עלמא מאי קאמר ר"ש שזה פשוט (מ"מ).

⁷⁶⁶ חורב (דפ"ו).

⁷⁶⁷ במתן תורה, נמשך בהם ממש ונתייחד בהם ונתייסד בהם אותן האורות לירושת עולם, כי הגם דכתיב (שמות לג ו) ויתנצלו בני ישראל את עדיים, הנה הוא רק מהגוף והחומר, כי ע"י מעשה העגל, הוחזר גופם לעור משכא דחויא ע' פ' שלח (קסב ע"ב, קסט ע"ב), אבל בהנשמה והפנימיות, הרי עומדים אותן הכתרים בישראל לעולם, והם תמיד ממלכת כהנים וגוי קדוש (דע"ה ח"ב קכז ע"ג).

<p>מהכא מלין קדמאין⁷⁶⁸ ומהכא דכל זמנא⁷⁶⁹ דגופא דהאי עלמא קיימא בקברא בקיומא לא אתלבש רוחא בלבושא דההוא עלמא דכתיב ויסירו הבגדים הצואים מעליו בקדמיתא ולבתר וילבישוהו בגדים:</p>	<p>זמן שגוף העולם הזה קיים בקבר בקיומו, לא מתלבש רוח בלבוש אותו עולם, שכתוב "ויסירו הבגדים הצואים מעליו" בהתחלה, ואחר כך "וילבישוהו בגדים".</p>
<p>ומלאך יי' עומד מהו עומד אלא דא [היא] עטרא דאקרי מלאך יי'⁷⁷⁰ דקיימא על רישיהון דצדיקייא ודא איהו עומד עומד על רישא לעילא⁷⁷¹ לבתר דאתלבשן בהאי לבושא דיקר:</p>	<p>"ומלאך ה' עומד", מה זה "עומד", אלא זוהי עטרה שנקראת מלאך ה', שעומדת על ראשי הצדיקים, וזהו "עומד", עומד על הראש למעלה, לאחר שמתלבשים בלבוש כבוד זה.</p>
<p>תרין גופין כחדא לא יכלין למיקם כל זמנא דהאי קיים רוחא לא מקבלא אחרא אתעבר דא הא אחרא זמינא מיד ודאי דא נפיק ודא עאל כגוונא דיצר טוב ויצר רע בהאי עלמא לא בעי קב"ה דתרוייהו יקומון כחדא:</p>	<p>שני גופים כאחד לא יכולים לעמוד, כל זמן שזה קיים, הרוח לא מקבלת אחר. הועבר זה, הרי אחר מזומן מיד ודאי, זה יוצא וזה נכנס, כדוגמת יצר הטוב ויצר הרע בעולם הזה, לא רוצה הקדוש ברוך הוא ששניהם יעמדו כאחד.</p>
<p>אמר ליה תוונהנא על מה דכתיב (זכריה ג א) והשטן עומד על ימינו לשטנו וכי יהושע בן יהווצדק כך שאר בני העולם על אחת כמה וכמה:</p>	<p>אמר לו תמהנו על מה שכתוב "והשטן עומד על ימינו לשטנו", וכי יהושע בן יהווצדק כך שאר בני העולם על אחת כמה וכמה.</p>
<p>א"ל (אי) חסידא קדישא כמה טמירין סתימין מלין אלין (א"ל) אע"ג דחברייתא ידעין במלין [ד]ההוא עלמא⁷⁷² לא יכלין למנדע ברזין אלין:</p>	<p>אמר לו חסיד קדוש כמה טמירים נסתרים הדברים הללו, (אמר לו) אף על גב שהחברים יודעים בדברי אותו עולם, לא יכולים לדעת בסודות הללו.</p>
<p>וא"ל (ד) כיון דבר נש בההוא עלמא מה תועלתא אית לההוא שטן לאסטאא ליה ולא די ליה דאפיק נשמתיה מניה וקטיל ליה אמר ליה אי חסידא קדישא זכאה חולקך:</p>	<p>אמר לו, כיון שאדם באותו עולם מה תועלת יש לאותו שטן להשטינו, ולא די לו שהוציא נשמתו ממנו והרג אותו, אמר לו אהה חסיד קדוש אשרי חלקך.</p>
<p>ת"ח תיאובתא דשטן לא הוה אלא בגין דלא יתלבש ההוא זכאה בלבושא דכיא קדישא [ד]כיון דחזי ההוא שטן דלבושא דיליה אתדחיא ולא אתחשיב על דא אסמי ליה:</p>	<p>בא וראה תאות השטן לא היתה אלא כדי שלא יתלבש אותו צדיק בלבוש טהור קדוש, שכיון שרואה אותו שטן שלבושו נדחה ולא נחשב, על כך מסטין עליו.</p>
<p>מאי טעמא בגין דאי אתלבש בההוא לבוש יקר מיד לבושא דזוהמא ועבידתא</p>	<p>למה, משום שאם יתלבש באותו לבוש נכבד, מיד לבוש הזוהמא ומעשה אותו שטן יתבטל ויעבר מהעולם, ולא נוח לו לשטן.</p>

⁷⁶⁸ פי' שהצדיקים יש להם לבוש בעוה"ב ואע"פ שזה פשוט, מפסוק זה למדנו זה (מ"מ).
⁷⁶⁹ ושיעור הכתוב הסירו הבגדים הצואים שהוא הגוף של עוה"ז שיתעכל הבשר ואח"כ הלבשוהו לבוש של עוה"ב (מ"מ).
⁷⁷⁰ מלכות (רח"ו). וז"ס שארז"ל עתיד הקב"ה להיות עטרה בראש כל צדיק שתהיה המלכות עטרה על ראש הצדיקים כמ"ש הכא (מ"מ).
⁷⁷¹ פי' אין העטרה שהיא מלכות עומדת על ראשו רק אחרי שיתלבש בחלוקא דרבנן (מ"מ).
⁷⁷² הוא דברי הרוחות ג"כ (מ"מ).

דההוא ⁷⁷³ שטן יתבטל ויעבר מעלמא ולא ניחא ליה לשטן:	
ועוד שבכל זמן שלא התלבש, פוקדת הרוח לאותו הגוף שהזוהמא שלו, ונוח לו לשטן, וכיון שהתלבש	ותו דבכל זמנא דלא אתלבש פקדא רוחא לההוא גופא דזוהמא דיליה וניחא ליה לשטן וכיון דאתלבש
קע/א10500:	
באותו לבוש נכבד, הרי התבטלו גווני יצר הרע והגוף שלו, ואין לו זכרון עמו לעולמים.	בההוא לבוש יקר הא אתבטל גווני דיצרא בישא וגופא דיליה ולית ליה [דוכרנא] (דוכתא) בהדיה לעלמין ⁷⁷⁴ :
ואם תאמר שאנו פוקדים בתי הקברות בראש כל לילה, לא על הגוף אלא על הנפש (שהולכת ערומה) שהרי כל זמן שהבשר קיים, הרוח פוקדת על הנפש, והנפש פוקדת על הגוף.	ואי תימא [דאנן] (דאינון) פקדין לבי קברי בריש כל ליליא לאו על גופא אלא ועל נפשא (אזלא ארטיראה) דהא (נפשא אזלא ⁷⁷⁵ ערטיראה) דהא כל זמנא דבשרא קיימא (ו)רוחא פקדא עלה ⁷⁷⁶ ודנפשא ונפשא פקדא לגופא:
אבל עכשיו פקדוננו הוא לנפש, שהיא שוכנת ונשאת שוכנת תוך העצמות, ולכן בראש כל לילה פקדון הרוח לנפש ולא על הבשר.	אבל השתא פקדונא ודילין איהו לנפשא דאיהי משתככא ואשתארת בשכוכי גו גרמי ⁷⁷⁷ ובג"כ בריש כל ליליא פקדונא דרוחא לנפשא ולא על בשרא:
אי חסיד קדוש בא ואגלה לך דבר נסתר, בנין גוף האדם כך הוא, הרוח מעם רוח הקודש, הנשמה מתוך עץ החיים.	אי חסידא קדישא תא ואגלי לך (ב)מלה סתימא בניינא דגופא דבר נש הכי הוא רוחא מעם רוחא דקודשא ⁷⁷⁸ נשמתא מגו אילנא דחיי:
כיון שרוח הקודש נתנה כח, מיד מרכבותיו נותנים כחם, כחם הוא	כיון דרוחא קדישא יהב חילא מיד רתיבין דיליה יהבין חיליהו חילא דלהון גרמי

⁷⁷³ שא"א לנשמה להתלבש בלבושא אלא אחר עיכול הגוף הראשון ולא ניחא ליה לשטן שיראה עבידתא דיליה אתבטל (מ"מ).

⁷⁷⁴ כאן צ"ל מש"ל קע"ב ב' יתיר חובק כו' עד עמלו בראשו. ואח"כ כאן ואיתימא דאנן פקדין כו' (יהל אור).

⁷⁷⁵ דאזלא (דפ"ו).

⁷⁷⁶ עי' זהר הרקיע פח ע"ב (לש"ו). ז"ל: ענין פקודת הקברות הנז' נזכירהו בפ' שלח כי רוחות שבגן עדן הארץ כד רמש לילה אזלין ופקדין לנפשייהו בבי קיברי עד חצות לילה ואז שבים אל הג"ע להשתעשע עם הש"י ונודע כי פקודא דא אינו ללא צורך כאיש ההולך לבית חבירו לראותו. אמנם הענין כי לפי שהנפש אשתארת לעולם על קברא עם הגוף בחד לבושא ובהכרח היה צריכה גם כן להשתעשע כמו הרוח ולכן אותן הרוחין הדכורים דנקטו שפע ביממא כמ"ש לעיל הנה הם הולכים כד רמש לילה לתת חלק שפע ההוא אל הנפש, ע"כ. בתחילת כל לילה הנה פוקד תמיד הרוח לההוא הבל דגרמי ע"ש, והוא משום כי בתחילת הלילה הוא התגברות הסטרא אחרא, לכן פוקד הרוח אותה ומשפיע בה הארה וכח שלא תשלוט בה הסט"א ח"ו, ותשאר קיים לעת התחייה (ביאורים ח"א סח ע"ב).

⁷⁷⁷ כל חיות האדם של עתה בערך מדרגת החיות שקודם החטא, ונחשב כל החיות של עתה רק בבחי' הבל דגרמי ואנו כמתים ממש בערך החיות שקודם החטא (הקדו"ש פה ע"ג), עי' טנת"א ה' והגהות רח"ו לעיל קסט (דע"ה ח"ב כו ע"א), הלוייתן נחש עקלתון שמקיף את כל העולם הנה הוא נעלם עתה לגמרי, וכל שפעו עתה הוא רק בסוד הבל דגרמי (דע"ה ח"ב מה ע"ג), הבל דגרמי שנשאר תמיד בקבר עד עת התחייה, וכמ"ש הרב בשער רפ"ח (פרק א) ובמוחין דקטנות (פרק ב), והוא בזוה"ק (פ' שלח דף קע ע"א) (ביאורים ח"א ס ע"ג).

⁷⁷⁸ כמ"ש הסבא בדף סט ע"ב בפרשת משפטים שהרוח ממל' והנשמה מזעיר וכתב האריז"ל כי זה איירי קודם חטא אדה"ר שהיתה מל' במקום ז"א וז"א במקום בינה ולכן הרוח ממלכות והנשמה מז"א (רח"ו). יתרו עו צט ע"ב רלד ע"ב (הערת הזהר).

<p>ושייפין כלהו מסטרא דלהון ותקונייהו דא על דא סט"א⁷⁷⁹ יהבת בשרא ומסטרא דיל(י)ה אתית⁷⁸⁰ בשרא ולא מלה ואחרא (אמרא) רתיבין דילה יהבין כל אינון גידין וערקין לאמשכא דמא לבשרא:</p>	<p>עצמות ואיברים כולם מצדם, ותקונם זה על זה, הסטרא אחרא נותנת בשר, ומצדה בא הבשר ולא דבר אחר, מרכבותיה נותנים כל אותם גידים ועורקים להמשיך דם לבשר.</p>
<p>בתר דאלין יהבין(ן) חילייהו שמיא יהבי חילייהו ומאן אינון עור דאתמשך על כלא כגוונא דלהון לבתר מתחברן שמיא וארעא כחדא ויהבי ודי יסודי אלין אשא ומיא ואוירא ועפרא לאגנא על אלין ולחפיא על כלא:</p>	<p>אחרי שאלה נותנים חילם, השמים נותנים חילם, ומי הם עור שנמשך על הכל כדוגמתם. אחר כך מתחברים שמים וארץ כאחד, ונותנים ארבעה יסודות, אלו אש ומים ואויר ועפר להגן על אלה, ולכסות על הכל.</p>
<p>לבתר כל חד נטיל חולקיה דיהב ואתבטל רוחא דקודשא ורתיבין דיליה וחולקיהו קיימא רוחא דקודשא רוחא דיליה קיימא ונשמתא סלקא רתיבין דרוחא דקודשא גרמין דלהון קיימין וע"ד השיבו דגופא גרמין הווי ובג"כ כתיב (ישעיה נח יא) ועצמותיך יחליץ ובשרא לא כתיב ביה הכי:</p>	<p>אחר כך כל אחד נוטל חלקו שנתן והתבטל רוח הקודש ומרכבותיה, חלקם קיים, רוח הקודש רוחו קיים, והנשמה עולה מרכבות רוח הקודש עצמותיהם קיימים, ועל זה חשיבות הגוף אלו העצמות, ולכן כתוב "ועצמותיך יחליץ" ובשר לא כתוב בו כן.</p>
<p>וכל זמנא דבשרא דסטרא אחרא קיימא בקיימא ההוא שטן קיימא לאסטנא(ה)א אתאביד בשרא לית ליה רשו לאסטנא דהא לית ליה על מה דיסתמיך וע"ד כתיב (איוב לג כא) יכל בשר מרואי ושפו עצמותיו לא ראו מההוא חיזו דשטן דקיימא לאסטנא דלא יכיל כיון דיכל בשרו ושפו עצמותיו לא ראו לא אתחזון לקרבא לגביה דלית ליה בהון חולקא:</p>	<p>וכל זמן שהבשר של צד האחר עומד בקיומו, אותו שטן עומד להשטין. אבד הבשר, אין לו רשות להשטין, שהרי אין לו על מה שיסמוך, ועל זה כתוב "יכל בשרו מראי ושפו עצמותיו לא ראו", מאותו מראה שטן שעומד להשטין, שלא יכול, כיון שיכל בשרו ושפו עצמותיו לא ראו, לא ראויים לקרב אליו, שאין לו חלק בהם.</p>
<p>וכיון(א) (אע"ג) דשף כל חד וחד מדוכתיה לא תבע עלייהו ולא קאים לאסטנא בגניייהו לבתר דבשרא מתעכלא הא לא יתבע דינא ולא קאים לאסטנא ודהא לית ליה על מה דיסתמיך ולא אדכר לב"נ בשום מלה דעלמא:</p>	<p>כיון שזז כל אחד ואחד ממקומו, לא תובע עליהם ולא עומד להשטין בגללו. לאחר שמתעכל הבשר, הרי לא יתבע דין, ולא עומד להשטין, שהרי אין לו על מה שיסמוך, ולא מזכיר לאדם בשום דבר של העולם.</p>
<p>א"ר שמעון השתא ידענא מלין על תקונייהו ודאי יאות הוא ליה לאסטנא א"ל ר' (שמעון) חגור זינג ותקין גרמך אי תבעי למנדע מלין דשארית או אי תשאל בהני מלין אימא ליה(ה):</p>	<p>אמר רבי שמעון כעת ידעתי דברים על תקונם ודאי נאה הוא לו לקטרג. אמר לו רבי (שמעון), חגור כלי זינג והתקן עצמך, אם תרצה לדעת דברים שהתחלת או אם תשאל בדברים האלה אמור לי.</p>

⁷⁷⁹ כאן צ"ל מש"ל קע"א ע"ב איהו משיך משיכו מסט' דיליה. ואח"כ כאן ויהיב בשרא כו' (יהל אור).
⁷⁸⁰ אתיא (דפ"ו).

<p>א"ל ודאי הא [ידיעת] (ידענא) דביתאי שכיבת⁷⁸¹ דלא ידענא מנה כלום וחברייא ידעיין⁷⁸² נשיין⁷⁸³ מ"ט דעתייהו קלה⁷⁸⁴ א"ל דעתא אתיא בשית דרגין⁷⁸⁵ וכל חד נטיל⁷⁸⁶ חולקיה מה דאשתאר קל איהו⁷⁸⁷ אבל יקירא</p>	<p>אמר לו ודאי, הרי ידעתי שאשתי מתה, שלא ידעתי ממנה כלום, והחברים יודעים נשים למה דעתן קלה. אמר לו הדעת באה בשש דרגות, וכל אחת לוקחת חלקה, מה שנשאר הוא קל, אבל נכבדה זו, אם לא שאשת כסילות משתתפת בה.</p>
---	--

⁷⁸¹ נמחק ביהל אור.

⁷⁸² "וחברייא ידעיין" נמחק ביהל אור.

⁷⁸³ הנה מיעוט רבים שנים והם ב' נוק' שיש לז"א שהם בחי' לאה ורחל וז"ש נשין בלשון רבים (זהר הרקיע).

⁷⁸⁴ הסוד הוא כי הנה נודע כי כל אחת מאלו הב' נשים אינה לוקחת רק עטרא דגבורה שבדעת ולא כל הדעת רק הה"ג שהם ה' הויות העולים ק"ל ועם ה' כללות הרי קל"ה. וזהו בלאה הלוקחת מן הדעת ורחל נודע שהיא לוקחת ג"כ עטרא דגבורה לבד מדעת ז"א והם ה' גבורות ג"כ כמו שלוקחת לאה והם ג"כ כמנין קל"ה וזהו נשים דעתן קל"ה. ומ"ש דעתייהו קל"ה. ולא אמר קל"ה הטעם כי הנה רחל אינה לוקחת רק הה"ג דהיינו עטרא דגבורה אשר בדעת הז"א והם ה' הויות והם כוללים הרי קל"ה וכל א' היא בחי' בפ"ע לכן אמר קל"ה ר"ל נשין מ"ט דעתייהו קל"ה ר"ל של כל אחד ואחד הוא מספיק לה' והה"ג עולים ק"ל ולא היא מבחי' ה' עלאה הרי קל"ה ורחל היא מבחי' ה' תתאה הרי ג"כ קל"ה ולזה אמר קל"ה ולא קל"ה. פי' אחר כי הנה נודע כי ב' נשים הנה הנכללין בפרצוף ז"א לאה מן החזה ולמעלה אחורי ז"א ורחל מן החזה ולמטה והיא ג"כ מאחוריו. והנה לאה היא מלכות דאימא אשר בה שם ס"ג ורחל יש בה הויה בבחי' אחוריים כזה י' יה"ו יה"ו שהם גימ' ע"ב ס"ג וע"ב גימ' קל"ה וז"ש נשין בלשון רבים שהם לאה ורחל דעתייהו קל"ה. ומ"ש קל"ה ולא קלות הענין הוא כי בב' נשים אלו יש אותן ב' בחי' שהם ס"ג וע"ב אשר שניהם בהצטרפות אחד עולה גימט' קל"ה לכן אמר בלשון יחיד קל"ה. והנה רחל היא למטה מהחזה דז"א הנקרא מ"ה והיא באחור של העולה ק"ל והיא בחי' ה' אחרונה שבשם ותחבר הכל יהיה קל"ה. ומ"כ בלשון אחר קצת וז"ל והנה מהראוי היה לומר דעתייהו קלות אך דע שורש הדבר כי מן הז"א יוצאת מאחוריו ב' נשים לאה ורחל והנה כל א' נקראת ה' זו ה' רבתי וזו ה' זעירתה. והנה הדעת יש בו הה"ח והה"ג והה"ח מתפשטין בגופא דז"א והה"ג בגופא דנוקבא. והנה הה"ג הם ה' הויות כל הויה גימ' כ"ו וה"פ כ"ו עולה ק"ל ועם הה' הנק' נוק' הרי קל"ה הרי דעתייהו קל"ה כי בין ב' הדעת שלהן אין להם רק קל"ה. גם דע כי לאה יוצאת מאחורי הז"א ותופסת ממנו בחי' ס"ג כי כבר בארנו איך מלכות דתבונה שבמוח ז"א היא המוציאה את לאה וא"כ כשם שהבינה בה שם ס"ג כך לאה יש בה שם ס"ג אך המל' רחל לוקחת ממנו שם הויה בריבוע העולה ע"ב כזה י' יה"ו יה"ו והנה אם תצרף ע"ב וס"ג יעלה ק"ל והנוקבא נקראת ה' הרי קל"ה. וצ"ע שהרי ע"ב וס"ג עצמם עולה קל"ה (זהר הרקיע).

⁷⁸⁵ הענין הוא במה שנודע כי הדעת דז"א מלוּבש תוך היסוד דאימא עלאה והדעת הזה מתפשט עד שית דרגין שהם שש קצוות הזכר שהם החמש חסדים המתפשטים בו מחסד ועד הוד שבו ואח"כ מתקבץ כללותם ביסוד שבו ואלו הם שית דרגין שבהם מתפשט הדעת של ז"א שהם החסדים ומה שנשאר אל דעת הנקבה הוא דבר קל ומועט והוא מ"ש לעיל שהם חמש הגבורות שמספרם ק"ל ועוד כי אפילו מזה הדעת שנשאר אל הנוקבא צריך להשאיר ממנו בחינה להיותה אור מקיף על רישא דנוקבא ונמצא כי מה שנכנס בפנימיותו להיותו בסוד דעת שבה הוא דבר קל ומועט (שער מאמרי רשב"י).

⁷⁸⁶ הנה דעת מכריע בין חו"ב ובין חו"ג שמלכות יוצאה מכנגד נה"י ונשאר חב"ד חג"ת והדעת מכריע ביניהם ר"ק ומה שנשאר ממנו מן הדעת לקחתו המלכות שהיא מכנגד נה"י וז"ש דעת אתי בשית דרגין ומה דאשתאר קל איהו (רח"ו).

⁷⁸⁷ שם בן ארבע במילוי יודין עולה ע"ב ושם בן ארבע במילוי ג' יודין ואל"ף עולה ס"ג הרי קל"ה והבן. ודעת האשה התחתונה עולה ס"ג וזהו ואתה מחיה את כולם והבן מחיה הוא ס"ג וכו' נשין מ"ט דעתייהו קלה כו' וז"ל כבר נתבאר זה לעיל במקומו ונחזור עוד לבארו הנה ידעת כי דעת דז"א יש בו חמשה חסדים וחמשה גבורות והם עשרה הויות בגמטריא ר"ס. ואמנם דעת הנקבה אין לה רק חמש הויות של גבורות בלבד והם בגמטריא ק"ל ועם כללות החמשה עצמם הרי קלה. וזהו סוד נשים דעתן קלה אמנם אומרו נשים בלשון רבים הוא כי שתי נשים יש לז"א והם לאה ורחל וכל אחת משתייהן אין לה מוח הדעת אלא מן אותם החמשה גבורות לבד הנקרא עיטרא דגבורה ועיטרא זו משמשת בדעת של שתיהן נמצא כי כל שתי הנשים אין להם רק דעת אחד לבד לשתייהן והדעת ההוא הוא קלה כנז' ולזה לא אמר נשים דעותיהן קלות (שער מאמרי רשב"י – מכת"י הרב). עי' בספר יהל אור להגר"א ז"ל (בפ' שלח קסב ע"א) כי כרוב ק"ל הוא סוד המלכות, כי הכרובים הם סוד זר"ן כמ"ש בתז"ח (דף ג רע"ב) וכרוב קל הוא המלכות, בסוד (שבת לג ע"ב) דעתן של נשים קלה (דע"ה ח"ב עו ע"א), ועי' עוד לקמן רנה ע"ב (הקדו"ש מו ע"ג).

<p>(דא) נאי לאו דאשת כסילות אשתתף בה]788:</p>	
<p>במלה דא לא תשאל⁷⁸⁹ דהא ידענא דלאו על דביתך שאלת אלא על מה דכתיב (ישעיה יט א) הנה יי' רוכב⁷⁹⁰ על עב קל והוא עב קל אקרי דעת מההיא⁷⁹¹ כלה יראת יי'⁷⁹² ואיהי קיימא באמצעיתא כגוונא דדעת עלאה אבל וס"א וע"ד אקרי קל והא ידענא שאלתא דילך מאי היא:</p>	<p>בדבר זה אל תשאל, שהרי ידעתי שלא על אשתך שאלת, אלא על מה שכתוב "הנה ה' רוכב על עב קל", ואותו עב קל נקרא דעת, מאותה פלה, יראת ה', והיא עומדת באמצע כדוגמת דעת עליונה, אבל (ועל זה) נקראת קל, והרי ידעתי שאלתך מהי.</p>
<p>אבל שארי וחגור זינך [וקטיר] [וקטרי] קטרך דהא עידנא הוא לגלאה כמה דשארית עובדא דעל אנפי רוחב ביתא אולם דעזרה⁷⁹³ לנו בהאי עזרה⁷⁹⁴ אית תריסר פתחין לפום חושבן שבטיא דישראל:</p>	<p>אבל התר התחל וחגר כלי זינך, וקשור קשרך, שהרי זמן הוא לגלות כמו שהתחלת את המעשה, שעל פני רוחב הבית אולם העזרה לפנים, בעזרה זו יש שנים עשר פתחים לפי חשבון שבטי ישראל.</p>
<p>בפתחא חדא כתיב ראובן ובפתחא אחרא כתיב שמעון וכן כל שבטיא דישראל רשימין על אינון פתחין בזמנא דיסקון לאתחזאה קמי מאריה דעלמא מאן דעייל בפתחא דרשים ביה ראובן אי משבטא דראובן איהו [מ]קבלין ליה פתחין ואי לא פלטין ליה לבר וכן בכלהו דלא יקבלון פתחין אלא למאן דאיהו מההוא שבטא דרשים בהו⁷⁹⁵ ובדא יתחקקון וישתמודען כל חד וחד:</p>	<p>בפתח אחד כתוב ראובן, בפתח אחר כתוב שמעון, וכן כל שבטי ישראל רשומים על אותם פתחים. בזמן שיעלו להראות לפני רבונו של עולם, מי שיכנס בפתח שרשום בו ראובן, אם משבט ראובן הוא הפתחים מקבלים אותו, ואם לא פולטים אותו החוצה, וכן בכלם, שלא יקבלו הפתחים אלא למי שהוא מאותו שבט, שרשום בהם, ובזה יחקקו ויכירו כל אחד ואחד.</p>
<p>תלת מאה⁷⁹⁶ ושתי⁷⁹⁷ וחמש⁷⁹⁸ עמודין דנהורא מלהטא אית בכל סטרא מאינון</p>	<p>שלוש מאות וששים וחמשה עמודי אור לוהט יש בכל צד מאותם ארבעה צדדים, כל העמודים הללו נקראים עמודים חיים, משום שלא עומד אורם</p>

⁷⁸⁸ "דא אי לאו דאשת כסילות אשתתף בה" נמחק ביהל אור.
⁷⁸⁹ ור"ל דלא ידע מאשתו, ר"ל כמו שמפרש והולך דלאו על דביתך כו', ור"ל ששאל על דעתה
מ"ט כו', שבעוה"ז הדבר נעלם להם, אבל אתון מסתמא ידעין. וא"ל במלה, כי שם עיניך רואות כו',
פא"פ ידבר, דאין פחד, וכן את יקירא כמ"ש בס"פ א"מ (עט ע"א) פא"פ כו', וכ"ש בג"ע. ומ"ש אתי
בשית דרגין. בו"ק. והוא שם הגושפנקא (יהל אור).
⁷⁹⁰ שהן עבי שחקים (תהלים יחי ב), עבים רכובו (שם קד ג) (יהל אור).
⁷⁹¹ שדעת דנוק' בימי החול החיצון הוא ע"ב קל דהיינו הוי"ה באחרונים גימ' ע"ב והוי"ה דמ"ה
באחרונים גימ' ק"ל והפנימי שם ב"ן ובשבת החיצון ב"ן והפנימי ס"ג (רח"ו).
⁷⁹² ר"ל דנא' יראת ה' ראשית דעת, והוא דעת דילה. ואמר עב קל. דהיא נק' עב, אחורים דשמא
(יהל אור).
⁷⁹³ "דעל אנפי רוחב ביתא אולם דעזרה" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "דביתא עזרה".
⁷⁹⁴ וכל המאמר הזה של העזרה, כבר כ' (ביהל אור לעיל קסג ע"ב) שצ"ל למעלה קסד ע"א קודם
דמרגלאן כו' (יהל אור).
⁷⁹⁵ בהון (דפ"ו).
⁷⁹⁶ ג"ר (רח"ו).
⁷⁹⁷ ר"ק (רח"ו).
⁷⁹⁸ מלכות (רח"ו). כל ענין עמודים הכל ביסוד. ועי' בפרשת פקודי בהיכלות (רמו ע"ב). וביסודה
הוא שס"ה כידוע (יהל אור).

<p>ארבע⁷⁹⁹ סטריין כל אליין עמודיין⁸⁰⁰ אקרונ עמודים חיים בניין דלא קיימא נהורא דלהון</p>	
<p>קע/ב</p>	
<p>שכיך באתר חד וכלהו אליין סלקיין⁸⁰¹ ואליין נחתין⁸⁰² יהבי דוכתא⁸⁰³ דא לדא⁸⁰⁴ אליין דסלקיין בטשיין דא בדא⁸⁰⁵ ומנגני נגונא ואליין דנחתי אוף הכי:</p>	<p>שוקט במקום אחד, וכולם אלו עולים ואלו יורדים, נותנים מקום זה לזה, אלו שעולים מכים זה בזה, ומנגנים נגון, ואלה שיוורדים גם כן.</p>
<p>אליין דסלקי דנגני נגונא מאי נגונא מנגני שיר יתמא⁸⁰⁶ (תהלים צח א) מזמור שירו ליי⁸⁰⁷ שיר חדש⁸⁰⁸ כי נפלאות עשה וגו':</p>	<p>אלה שעולים שמנגנים נגון, איזה נגון מנגנים, שיר יתום "מזמור שירו לה' שיר חדש כי נפלאות עשה וגו'".</p>
<p>שיר חדש וכי אית שיר עתיק אלא שיר דעד בען מלאכין קדישיין לא שבחו ליה⁸⁰⁹ בניין דאיהו חדש מאי טעמא איהו חדש בניין דההוא דמחדש עולימוי⁸¹⁰ משבח ליה ואמר ליה והכי אמר רב מתבתא דא אקרי חדש ואיהו חדש⁸¹¹ בניין דדביק בשמשא⁸¹² ולא אתפרש מניה לאפקא סטרא אחרא דלית ביה חדשא דכתיב ביה (קהלת א ט) ואין כל חדש זקן הוא ואתבלי ולא אתחדש וס"א ולא העולם).</p>	<p>"שיר חדש", וכי יש שיר עתיק. אלא שיר שעד כעת מלאכים קדושים לא שבחו לו, משום שהוא חדש. למה הוא חדש, בגלל שאותו אחד שמחדש נעריו משבחו ואומר לו, וכך אמר ראש הישיבה, זה נקרא חדש, והוא חדש משום שדבק בשמש ולא נפרד ממנו, להוציא את הצד האחר שאין בו חדש, שכתוב בו "ואין כל חדש", זקן הוא ובלה ולא התחדש (ולא עושה תולדות ואלמלא עשה תולדות היה מטשטש העולם).</p>

⁷⁹⁹ "מאינון ארבע" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "מארבע".
⁸⁰⁰ כנ"ל דהן ביסוד דשם תמיד חי ולא שכיך, ואף בעוה"ז, כסף חי וכיוצא. ואף בדבר מקרה,
 נהורא דשמשא בגו מיא, וכ"ש באדם, והחיות רצוא ושוב (יהל אור).
⁸⁰¹ במ"ן (רח"ו).
⁸⁰² במ"ד (רח"ו).
⁸⁰³ כמעט איש ולויותו (רח"ו). במקום שזה סליק זה נחית (יהל אור).
⁸⁰⁴
⁸⁰⁵ לכלול אורם אלו באלו כי הארת הבחינות בכללותם (אור יקר).
⁸⁰⁶ שלא נודע מי המשורר אלא מזמור שיר וכו', ועדין לא שוררו אותו כדמסיק מפני שהוא על
 (י)סוד תשועת המלכות מהגלות העתיד, ולפיכך מתייחס לעמודים שהם המחדשים המלכות שהיא
 העזרה כדי שתהיה נקראת שיר חדש (אור יקר).
⁸⁰⁷ כי הם הנקבות של העולם ואע"פ כן אומרים שיר זכר וחדש אין פי' כמשמעו אלא אמט"ט
 קאי (רח"ו).
⁸⁰⁸
⁸⁰⁹ פירש שהמלאכים אינם אומרים אותו רק מט"ט ולכך הקשה הזוהר מ"ט איהו חדש שר"ל עדין
 לא נתרצה הקושיא כיון שמט"ט אומרו אמאי קרי ליה חדש. ותירץ חדש אינו כפשוטו אלא אמט"ט
 קאי הנקרא חדש וז"ש הרח"ו ובהג"ה הקודמת (מ"מ).
⁸¹⁰ סיהרא קדישא בכל חדש, ולכן נק' חדש, דמתחדש, וחדושא דילה משמשא, הויה. וי"ב צרופים
 בי"ב חדש, לכן אין דומין החדשים זה לזה, עד תשלום השנה. וזהו שנה, שחוזר ושונה. והנה הם
 בחושבן חדש, ועם ב' דמשלימין לנ' שערי בינה, נק' שדי, כי ביה ה' צור כו'. וז"ש למטה (בעמוד זה)
 ניגונא דההוא חדש כו' לההוא חדש. והוא מ"ש שהיא סיהרא. וכן נער דמשמש לה, ואתחדש עמה,
 נק' ג"כ חדש. ואמר לאפקא ס"א כו'. שא"ל דעת, שמשא, והוא תחת השמש. ועליו נאמר ראיתי את
 כו' תחת השמש והנה כו', וז"ש ואין כל כו'. ואמר ואתבלי כו'. דבשרא דיליה, ולא אתחדש לעלמין,
 וכן עצבונא דבשרא. אבל רוח, הנער מחדש, אנוש כחציר ימיו, כמ"ש בפ' פנחס (ריז ע"א וע"ב).
 ואמר למעלה קס"ב ע"ב במסאבו מורידים כו', דהולך וחסר, דהגוף של האדם הולך וחסר תמיד,
 משא"כ ברוח של האדם כ"ז שמזקין מיתוסף והולך, כמ"ש (איוב יב יב) בישישים חכמה וארך כו',
 וז"ש (קנים פ"ג מ"ו) זקני ת"ח כו' (יהל אור).
⁸¹¹ גימ' שד"י עם הכולל ושד"י גימ' מטטרון (רח"ו).
⁸¹² פירש שהשכינה מתלבשת במט"ט והם תמיד דבוקים בזעיר דרגא דיליה גרים פירש כי שרה
 אמנו היה ברחל והיא מתחדשת תדיר (מ"מ).

<p>עביד תולדין דאלמלא עביד תולדין הוה מטשטש עלמא:</p>	
<p>תו פתח רב מתיבתא שרה אתחדש⁸¹³ בעדונא דרגא דילה גרים דכתיב (בראשית יח יב) אחרי בלותי היתה לי עדנה מאי עדנה משיכו דערן עלאה⁸¹⁴ ובגין דאתמשך עלה מסטר דנוקבא כתיב עדנה בה"א ובג"כ כתיב היתה ולא היה:</p>	<p>עוד פתח ראש הישיבה, שרה התחדשה בעדון דרגתה גרמה, שכתוב "אחרי בלותי היתה לי עדנה", מה זה עדנה, משיכת עדן העליון, ומשום שנמשך עליה מצד נקבה, כתוב עדנה בה"א, ולכן כתוב היתה ולא היה.</p>
<p>ואדוני זקן (שם) וכי אע"ג דאיהו זקן⁸¹⁵ לא אתחזי לאולדא אלא לאו [מלה זעירא אמרת לגביה דבגין ההוא זקן דאתדבקא] (מלתא אמרה לגבי דאברהם אלא בגין לאזער⁸¹⁶ גרמה דאתדבקת בההוא מלך זקן וכסיל) לא⁸¹⁷ אתחדש⁸¹⁸ ולא עביד תולדין דאלמלא הוה עביד תולדין הוה מטשטשא עלמא:</p>	<p>"ואדני זקן" וכי אף על גב שהוא זקן לא ראוי להוליד, אלא לא דבר קטן אמרה עליו (שאברהם אלא) שבגלל (להקטין עצמה שנדבקה) אותו (מלך) זקן (שנדבקה) (וכסיל) לא מתחדש ולא עושה תולדות, שאלמלא היה עושה תולדות, היה מטשטש את העולם.</p>
<p>ו"א אלא אמרה לגבי דאברהם בגין דהוא זקן לא אתחדש ולא עביד תולדין ועל דא אהדר מלין קודשא בריך הוא למה זה צחקה שרה וגו':</p>	<p>(אלא אמרה על אברהם, בגלל שהוא זקן לא יתחדש ולא יעשה תולדות), ועל זה הקדוש ברוך הוא החזיר דברים "למה זה צחקה שרה וגו'".</p>
<p>ואי תימא והא כתיב (בראשית כד א) ואברהם זקן בא בימים אלא בא בימים באינן יומין⁸¹⁹ עלאין דמחדשי עולמין כנשרא וע"ד נגונא דא נגונא דההוא חדש איהו הושיעוהו לו למאן לההוא חדש הושיע⁸²⁰ ימינא דמלכא עלאה ודרועא דיליה:</p>	<p>ואם תאמר, והרי כתוב "ואברהם זקן בא בימים", אלא בא בימים באותם ימים עליונים שמחדשים נערים כנשר, ועל זה נגון, זה נגון של אותו חדש הוא, הושיעה לו, למי לאותו חדש הושיעה ימין המלך העליון וזרועו.</p>
<p>אינון דנחתו אוף הכי מנגני ואמרי שירה אהרא יתמא ומאן איהו (תהלים קא) מזמור לתודה דאיהו יתמא אוף הכי נהורא דלהון⁸²¹ חד אתחזי וכד מתגלגלי אתחזון חמש גוונין⁸²² דנהורין בכל עמודא ועמודא</p>	<p>אותם שיורדים גם כן מנגנים, ואומרים שירה יתומה אחרת, ומהי מזמור לתודה, שהוא יתום גם כן. אורם אחד נראה, וכשמתגלגל נראים חמשה צבעים של אורות בכל עמוד ועמוד העמודים הללו, כולם חלולים</p>

⁸¹³ אתחדשת (דפ"ו).

⁸¹⁴ פירש אבא שאבא יסד ברתא (מ"מ).

⁸¹⁵ דאף בזה"ז זקנים מולידים, וכמה בנים הוליד אח"כ מקטורה בלא הבטחה (יהל אור).

⁸¹⁶ לאזערא (יהל אור).

⁸¹⁷ דלא (יהל אור).

⁸¹⁸ ושיעור הכתוב ואדני כמו הזקן שהוא ס"א דלא איתחדש (מ"מ), שר"ל הוא כמו אותו זקן דלא עביד תולדין דאלמלא וכו' מטשטש עלמא. נמצא שאמרה דבר גדול על אברהם (מ"מ). ור"ל לא על אברהם אמרה אלא על עצמה, דתלתה על שלא הולידה בשביל דרוחא דילה אשתתף מלקדמין בההוא זקן וכסיל דא"ל דעת לאתחדש, ורוח נק' אדני לגופא. וז"ש וע"ד אהדר כו'. ר"ל דלכן נאמר ואני זקנתי. ואמר ואיתימא כו'. ר"ל אע"פ שהוליד אח"כ. ואמר באינן יומין כו'. ר"ל דדעת, שהן ו' יומין עלאין (יהל אור).

⁸¹⁹ פי' ו"ק (מ"מ).

⁸²⁰ הושיעה (דפ"ו).

⁸²¹ של העמודים (רח"ו).

⁸²² כי כל חסד כלול מה' (רח"ו). ה"ח וה"ג (יהל אור).

<p>עמודין אלין כלהו חללין מלגאו וכד סלקי ונחתי נפקי מנייהו שלהובין דנורא כגווני חיזור ושושן לעילא מכל עמודא ועמודא אית תלת תפוחין⁸²³ דבטשי בהו תלת גוויין סומק ירוק וחורר בכל גוון וגוון מלהטן אתוון בלטי משלהובא ירוקא דאשא ולא משתככי לעלמין ולית מאן דיקום עלייהו:</p>	<p>מבפנים, וכשעולים ויורדים יוצאים מהם שלהבות, אש כצורות, כפתור ופרח, מעל כל עמוד ועמוד יש שלשה תפוחים, שמכים בהם שלשה צבעים, אדום ירוק ולבן, בכל צבע וצבע לוחטות אותיות בולטות, משלהבת ירוקה של אש, ולא שוככים לעולמים ואין מי שיקום עליהם.</p>
<p>ארבע גלגלין⁸²⁴ מתחמן עובר ציור בכל עמודא ועמודא באינון [גלגלין אית] (עמודין אית גלגלין) פליאן רברבן כד מסתחרן מפקין מנייהו זוגין⁸²⁵ דדהבא⁸²⁶ ואבני יקר ומיד מתכנשי בגווייהו⁸²⁷ ולא נפלי לארעא:</p>	<p>ארבעה גלגלים תוחמים מעשה ציור בכל עמוד ועמוד, באותם גלגלים יש פליאות גדולות, כשמסתובבים מוציאים מהם פעמוני זהב ואבנים יקרות, ומיד מתכנסים בתוכם ולא נופלים לארץ.</p>
<p>כד נפקין אינון זגין דדהבא ואינון אבני יקר נו אסתחרותא דגלגלין אשתמע קלא דאמרי (ישעיה נד יז) זאת נחלת⁸²⁸ עבדי יי' וצדקתם מאתי נאם יי':</p>	<p>כשיוצאים אותם פעמוני זהב, ואותם אבנים יקרות תוך סבוב הגלגלים, נשמע קול שאומרים "זאת נחלת עבדי ה' וצדקתם מאתי נאם ה'".</p>
<p>תריין אריין⁸²⁹ בכל גלגלא וגלגלא אריא חדא מסטרא חדא ואריא חדא מסטרא חדא וכלהו מאשא ירוקא ובגלגולא דקא מסתחרן גלגלין מתחבקן אלין באלין ואולי כלהו בגלגולא מתדבקן דא בדא כד סלקין עמודין מנהמן אריין אלין באלין ותפוחין פרחין באוירא וסלקין לעילא ובטשי אלין באלין⁸³⁰ באוירא⁸³¹ ותבו לאתרייהו⁸³² ומתמן נפלי ואריין פשטי ידיהו לנטלא לון וסלקין אלין מגרמיהו אי חסידא קדישא מאן חמא חכמתא דאומנו דצייר קב"ה בעמודין אלין:</p>	<p>שני אריות בכל גלגל וגלגל, אריה אחד מצד אחד, ואריה אחד מצד אחד, וכולם מאש ירוקה, ובגלגול שמסתובבים הגלגלים, מתחבקים אלה באלה, והולכים כולם בגלגול מתדבקים זה בזה, כשעולים העמודים, נוהמים האריות אלה באלה, והתפוחים פורחים באויר ועולים למעלה ומכים אלה באלה באויר, ושבים למקומותיהם, ומשם נופלים, והאריות פושטים ידיהם לקבלם, ועולים אלה מעצמם, אהה חסיד קדוש, מי ראה חכמת האומנות שצייר הקדוש ברוך הוא בעמודים הללו.</p>
<p>בפלגו יומא⁸³³ נפקי תריין נשרין בכל גלגלא וגלגלא ולא ידיע אתר⁸³⁴ דנפקי מתמן ושריין על רישיהון דאלין אריין וכדין</p>	<p>בחצות היום יוצאים שני נשרים בכל גלגל וגלגל, ולא ידוע מקום שמשם יוצאים, ושורים על ראש</p>

⁸²³ יה"ו (רח"ו).

⁸²⁴ ד' אותיות אדנ"י תחת הת"ת לקבל משם (רח"ו).

⁸²⁵ זגין (דפ"ו).

⁸²⁶ הם המ"ן ושם ב"ן נקרא מ"ן (רח"ו).

⁸²⁷ כי המ"ן אינם יוצאים ח"ו אלא נקלטות ברחם הנוק' (רח"ו).

⁸²⁸ שהן מ"ד ומ"נ מעשה האדם (יהל אור).

⁸²⁹ תפלת הבקר פני אריה אל הימין (רח"ו).

⁸³⁰ פי' מזדווגים (רח"ו).

⁸³¹ ע"י יסודותיהם (רח"ו).

⁸³² פי' ומקומם הוא למעלה מכל עמוד כמ"ש הזוהר לעיל. ולכך אמר ומתמן נפלי שרוצים ליפול לארץ. האריות פושטים ידיהם לקבלם ומיד עולי' מאליה' וחוזרי' למקומם (מ"מ).

⁸³³ סוד נשר דקאי באמצע (רח"ו).

⁸³⁴ כאן צ"ל מ"ש קסו ע"א "לדוכתייהו אלין הכא ואלין הכא וסלקי ונחתי עמודים כמלקדמין אלין סלקין מדוכתייהו ואלין יתבין". קעב ע"א "עד שכיכו לעלמין" (יהל אור).

<p>משתככי עמודין וגלגלין וקיימי בקיומיהו ותפוחין נפלי על פומיהו דנשרין⁸³⁵ ומקבלי לון ומיד פרחין מפומא [לפומא] ואזלין ומשטמי בנייהו ותבו לאתרייהו ולא ידיע מאן היא לבתר שעתא ופלגא נשרין ארימין קלא ומנגנין נגונא תאיבא ואתמרן ולא ידיע בהו⁸³⁶ אתר:</p>	<p>האריות הללו, ואז שוככים העמודים והגלגלים ועומדים בקיומם, והתפוחים נופלים על פיהם של הנשרים ומקבלת אותם, ומיד פורחים מפה לפה והולכים ומשוטטים ביניהם ושבים למקומותיהם, ולא ידוע מי היא. לאחר שעה וחצי מרימים הנשרים קול ומנגנים נגון מושך ונסתרים ולא ידוע באיזה מקום.</p>
<p>סחרנייהו דאינון עמודין אית שבכין עובד ציור אשא סומקא [ונהורא הוורא וחוטין דדהבא] סחור סחור סחורין לכל סטר ומען⁸³⁷ דמיא</p>	<p>סביב אותם העמודים יש חדרים, מעשה ציור אש אדומה, ואור לבן וחוטני זהב סביב סביב סובבים לכל צד, ומעיין מים</p>
<p>קעא/א</p>	
<p>כד"א (זכריה יד ח) והיה ביום ההוא יצאו מים [חיים] (רבים) מירושלם⁸³⁸ חצים אל הים הקדמוני וחצים אל הים האחרון:</p>	<p>כמו שנאמר "והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים חצים אל הים הקדמוני וחצים אל הים האחרון".</p>
<p>הכא פריש רב מתיבתא קרא דא לגו וקליה אשתמעו (ו)לבר⁸³⁹ (ואדהוה) [ומדהוה⁸⁴⁰] פריש קרא דא (אי קדישא אי קדישא) קל ינוקא אתער מלבר ההוא ינוקא דהוה פריש תלמודיה וגמיר קמי חד עמודי⁸⁴¹ דעלמא בריה דרבי יהודה דרבית אנת⁸⁴²</p>	<p>כאן פירש ראש הישיבה פסוק זה לפנים וקולו נשמע החוצה (ועד שהיה) משהיה מפרש פסוק זה (אי קדוש, אי קדוש) קול תינוק התעורר מבחוץ, אותו תינוק שהיה מפרש תלמודו ולמד לפני עמוד אחד של העולם, בנו של רבי יהודה שגדלת ואחזו בו לדין, וקולו התעורר מבחוץ בפסוק זה ואמר, מים שהם מלמטה איך יעלו למעלה ממנו, למקום עליון יותר ממנו בכמה מעלות, ומה צריך לאותם מים למעלה, ומה מקום שכל (תפוחי) המבועים והנחלים יוצאים ממנו ואין הפסק למבועים, והנחלים השקה ממקום יבש, מי ראה</p>

⁸³⁵ דנשרי (דפ"ו).

⁸³⁶ בהי (דפ"ו).

⁸³⁷ ונבעין (יהל אור).

⁸³⁸ יסוד דנוק' (רח"ו). לא הועיל לאדה"ר תשובתו להחזירו למדרגתו שקודם החטא הגם שעשה תשובה גדולה, והוא מהטעם הנז', כי עיקר תיקוני התשובה לא תתגלו אלא לעת"ל, שהוא בעת שליטת הבינה, שהיא דרגא דתשובה, והיא המקוה טהרה לישראל, אהיה קנ"א, גימ' מקוה, מ"י מטהר אתכם, והיא המים חיים אשר עליה נאמר (זכריה יד ח) והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים ע' זוהר (ח"ג קעא ע"א וח"א רסא ע"ב). וכן היא אשר נאמר עליה (יואל ד יח) ומעין מבית ה' יצא והשקה את נחל השיטים, ע' זוהר (ס"פ ואתחנן רע ע"ב) ובתיקונים (תיקון יד ל ע"ב) (דע"ה ח"ב ק ע"ג).

⁸³⁹ לגו ולבר - פירש סוד ופשט (מ"מ).

⁸⁴⁰ מדהוה (דפ"ו).

⁸⁴¹ עמודא (דפ"ו).

⁸⁴² פי' שר' יהודה אביו של זה היה תלמידו של ר"ש. ולקמן אמר אבוה שבק דהיינו שמת והניחו. וקשה שהרי באידרא זוטא ובפ' ויחי אמר שר' יהודה חיה היה אחר מיתת רשב"י. וצ"ל שזה ר' יהודה אחר היה ג"כ תלמידו של ר"ש. אבל דוחק לפרש בריה דר' יהודה קאי על וגמיר קמי חד עמוד עמודא דעלמא (מ"מ). "בריה דרבי יהודה דרבית אנת" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "ר' יהודה בריה דר' ינאי".

<p>והווי אחרי ביה לדינא⁸⁴³ וקליה אתער מלבר בהאי קרא ואמר מיא דאינון מלרע⁸⁴⁴ היך סלקין לעילא מניה לאתר עלאה יתיר⁸⁴⁵ מניה בכמה דרגין ומה אצטריך לון לאינון⁸⁴⁶ מיין ולעילא ומה אתר דכל (תפוחי) מבויעין ונחלין נפקין מניה ולית פסיקו למבויעי ונחלי אתשקי⁸⁴⁷ מאתר נגיב מאן חמא הפירא דבריא⁸⁴⁸ יהיב מיין למבויעא דנביע:</p>	<p>חפירת הבאר שנותן מים למבויע שנובע.</p>
<p>וכי ירושלם יהיב מיין אל הים הקדמוני אתר דכל מימין דעלמא נפקי מתמן ונבעין מניה אי חסידא קדישא לקלא דא אשתככו וצייתו כל קלין דבני מתיבתא דתמן ובג"כ לא יכילו מארי דדינא למקרב גביה:</p>	<p>וכי ירושלם תתן מים אל הים הקדמוני, מקום שכל מימי העולם יוצאים משם ונובעים משם, אהה חסיד קדוש, לקול זה שככו ושמעו כל קולות בני הישיבה של שם, ולכן לא יכלו בעלי הדין לקרב אליו.</p>
<p>בכה ר' שמעון א"ל לא תבכי בוצינא קדישא זכאה חולקך דאפילו ינוקי מנג אמרי רזין סתימין דאורייתא תא ואימא לך מה דעבדו בני מתיבתא על קליה דההוא ינוקא כד עאל קליה דההוא ינוקא כגירא לגו וכלהו צייתי ליה בההיא⁸⁴⁹ שעתא אודעזע רב מתיבתא וכל אינון דהוו קמיה ואמר מאן אינון דלא שבקין לההוא ברא דאלהא חייא למיעל קמו ואחידו ביה תלת עמודין דקיימי קמי רב מתיבתא ועאל וכל בני מתיבתא אתכנישו לגביה:</p>	<p>בכה רבי שמעון אמר לו, אל תבכה נר הקדוש, אשרי חלקך שאפילו תינוקות ממך אומרים סודות נסתרים של התורה. בא ואמור לך מה שעשו בני הישיבה על קול אותו תינוק, כשנכנס קול אותו תינוק כחץ פנימה, וכולם הקשיבו לו, באותה שעה הזדעזע ראש הישיבה וכל אלו שהיו לפניו, ואמר מי אלו שלא השאירו את אותו בן אלהים חיים להיכנס, קמו ואחזו בו שלשה עמודים שעומדים לפני ראש הישיבה ונכנס, וכל בני הישיבה נכנסו אליו.</p>
<p>אמר רב מתיבתא אימא קראיך ברא קדישא אמר עד כען דחילנא דהא אנא</p>	<p>אמר ראש הישיבה אמור פסוקך בן קדוש. אמר, עד כעת פחדתי שהריני משייבה אחרת, וכך אמרו לי, כשבעלי הדין</p>

⁸⁴³ על עון המתבאר לקמיה, ואם תאמר לפי הנראה שהיה קטן אם כן לאו בר עונשין, ואין לומר שהיה בן י"ג ונדון ועם כל זה קארי ליה רביא שהרי נדון אפילו בעולם הנשמות כדמסיק לקמיה, ואם כן למה נדון בבית דין של מעלה הא קיימא לן שאין עונשין אלא מבין עשרים, ולומר שהיה בן עשרים אי אפשר דהא קארי ליה "ינוקא ורביא" ומטעם זה נראה שלא היה אפי' בן י"ג, ויש לומר כי היה קטן ואפילו לשנת י"ג לא הגיע, אמנם מאי שאמרו שנענש על עון ידוע הכוונה שנסתלק מן העולם כדי שלא יחטא יותר, ומה שאנו אומרים שאין עונשין בבית דין עד יותר מ"ג היינו להענישו אחר סילוקו בגיהנם אמנם לסלקו מן העולם קודם שלא יחמיץ יותר אדרבה זו סבת סלוק כל הקטנים, ומה שהיו אוחזים בו מארי דדינא היינו לעכב מנוחתו, שאין זה עונש אלא מדה כנגד [מדה] שהיתה אותה נשמה ראויה להאיר בתורה יותר והוא נתרשל כדמסיק, והיו בעלי הדין אוחזים בה לעכב מנוחתה לא להענישה בגיהנם, וענין זה מוכרח שאם לא תאמר כן אם כן שוה הוא קטן שנסתלק בתורה עם אותו שקלקל כל ימיו, אלא ודאי [בשכר] [בשבר] נשמתם נענשים ולא בגיהנם ועל דין גיהנם אמרינן שאין דנים אלא מעשרים וכו' (אור יקר).

⁸⁴⁴ והוא הפך המציאות שיעלה מן המלכות לבינה, ואם תאמר שתירד הבינה למטה ליטלם קשה (אור יקר). מ"ן (רח"ו).

⁸⁴⁵ בינה (רח"ו).

⁸⁴⁶ ושלא לצורך לא תרד למטה, ואם תאמר כי שמא לעתים תחסר למעלה אדרבה הוא להפך כי הבינה "אתר דכל טבויעין" וכו' ואי אפשר שימצא השפע למטה אם לא ינתן מלמעלה, כי כל מבויעין כל מציאות מקורי השפע "נפקי מיניה" (מ"מ).

⁸⁴⁷ אתשקיא (דפ"ו).

⁸⁴⁸ באר חפרוה (רח"ו).

⁸⁴⁹ בההוא (דפ"ו).

<p>ממתיבתא אחרינא הוינא והכי אמרו לי כד מארי דינא הוו אחרין בי א"ל לא תדחל ברא קדישא הכא תהא ביננא שבעה יומין ותתסחי בכל יומא מטלא קדישא ולבתר יסלקון לך לגו ההוא מתיבתא בשאר ינוקי דהכא:</p>	<p>אחזו בי. אמר לו, אל תפחד בן קדוש, כאן תהיה בינינו שבעה ימים ותתרחץ בכל יום מטל הקדוש, ואחר כך יעלו אותך לתוך אותה ישיבה כשאר התינוקות מכאן.</p>
<p>פתח ההוא ינוקא⁸⁵⁰ ואמר והיה ביום ההוא ההוא לא ידיע מאן הוא אלא בכל אתר ביום ההוא יומא בתראה הוא אמאי אקרי ויום ההוא אלא דא הוא יומא דאחיד סופא בשירותא⁸⁵¹ שירותא אקרי הוא כד"א (במדבר יח כג) ועבד הלוי הוא פולחנא דלוי לדרגא⁸⁵² דאקרי הוא טמיר וגניז ואקרי ההוא (ה' הוא) לאחזאה סופא דכל דרגין דאיהו שירותא⁸⁵³ וכלא חד ובגין דאיהו סופא⁸⁵⁴ אתוסף ביה ה':</p>	<p>פתח אותו תינוק ואמר "והיה ביום ההוא" ההוא לא ידוע מיהו, אלא בכל מקום "ביום ההוא", יום אחרון הוא. למה נקרא "יום ההוא", אלא זהו יום שאוחז סוף בראש, ראשית נקרא "הוא", כמו שנאמר "וְעַבְד הַלְוִי הוּא", עבודת הלוי לדרגה שנקראת הוא טמון וגנוז, ונקרא ההוא (ה' הוא) להראות סוף כל המדרגות, שהיא ראשית, והכל אחד. ומשום שהוא סוף, התווסף בו ה'.</p>
<p>וס"א הלוי הוא הוא טמיר וגניז ודא אקרי יום ההוא לאחזאה סופא דכל דרגין דאחיד בשירותא וכלא חד:</p>	<p>(הלוי הוא הוא טמיר וגנוז, וזה נקרא יום ההוא, להראות סוף של כל הדרגות שאחזו תחלה והכל אחד).</p>
<p>זמינא ירושלם לאפקא מיין⁸⁵⁵ ולנבעא נביעין⁸⁵⁶ הכא אית לומר סופא דכל דרגין לאו איהו ירושלם אלא ודאי ירושלם ויומא ההוא כלא חד⁸⁵⁷:</p>	<p>עתידה ירושלים להוציא מים ולנבוע מבווע, כאן יש לומר סוף לכל הדרגות אינה ירושלים, אלא ודאי ירושלים ויום ההוא הכל אחד.</p>
<p>מה בין האי להאי אלא ירושלם כל דרגין קדישין דילה כד אסתחרן אקרין ירושלם⁸⁵⁸ והכי אתחמן⁸⁵⁹ ואית דרגין דסחרן ואקרין עזרות⁸⁶⁰ אלין פנימאין ואלין לבר ואית דרגין דאקרין כד אסתחרן לשכות וס"א כד אסתחרן אלין פנימאין ואלין לבר אקרין</p>	<p>מה בין זה לזה, אלא ירושלים, כל הדרגות הקדושות שלה, כשסובבים נקראים ירושלים, וכך נראים. ויש דרגות שסובבות ונקראות עזרות, אלה פנימיות ואלה בחוץ. ויש דרגות שנקראות כשסובבות לשכות (כשמסתובבות אלו הפנימיות ואלו</p>

⁸⁵⁰ לא חידש אלא מרוב חלבא, ואגב פריש לקרא, דק' ביום ההוא וירושלים וים האחרון נראה שהכל חד דרגא (יהל אור).
⁸⁵¹ פי' מ' בבינה (מ"מ).
⁸⁵² כי מסטרא דאמא נפקת ומצפון בינה זהב מלכות יאתה (רח"ו). ונל"עד שהג"ה זו מקומה הוא על מ"ש דאחיד סופא בשירותא (מ"מ).
⁸⁵³ תחלת הבנין (רח"ו).
⁸⁵⁴ פירש בשביל שמלת ביום ההוא רומז על המ' דאיהי סופא לכן איתוסף ביה ה' דלא כתיב ביום הוא אלא ההוא לרמוז שה' שהיא המ' נתחברה עם הוא שהיא הבינה (מ"מ).
⁸⁵⁵ פירש ה' חסדים (מ"מ).
⁸⁵⁶ הם ה' גבורות (מ"מ).
⁸⁵⁷ ע"ד שאמרנו בקיבוץ גליות ותחיית המתים, שהגם שעיקרן הם לעתיד, עכ"ז הנה הם נעשו בהוה תמיד ג"כ עכ"פ, כן הוא עד"ז ג"כ בבנין ירושלים, כי הוא נעשה ג"כ בהוה תמיד, ולכך תיקנו לומר בונה ירושלים ג"כ בהוה, כי ירושלים הנה הוא המלכות רחל בבחי' החיצונית שבה, וכמ"ש בפ' שלח (דף קעא ע"א), והוא ההיכלות דהמלכות נוק' דאצילות ע' שער מיעוט הירח (סוף פרק ב ופרק ג) (דע"ה ח"ב סט ע"ד).
⁸⁵⁸ בחי' חיצונית (רח"ו).
⁸⁵⁹ אתחמאן (דפ"ו).
⁸⁶⁰ בחי' פרצוף נגד החזה (רח"ו).

<p>ירושלם ואית דרגין דסחרן ואקרונ עזרות ואית דרגין דאקרונ לשכות:</p>	<p>לבחוץ נקראו ירושלים, ויש דרגות שסובבות ונקראות עזרות, ויש דרגות שנקראות לשכות).</p>
<p>ואית דרגין דאקרונ כד אסתחרן היכל ודביר לגו מכל אינון דרגין אית חד נקודה (תהלים מה יד) כבודה בת מלך פנימה נקודה דא אקרי ויוסו ההוא⁸⁶¹ וסימניך (דברים ג יג) ההוא יקרא ארץ (רפאים):</p>	<p>ויש דרגות שנקראות, כשסובבות היכל ודביר. לפנים מכל אלו הדרגות יש נקודה אחת, כבודה בת מלך פנימה, נקודה זו נקראת "יום ההוא" וסימנך "ההוא יקרא ארץ".</p>
<p>וכד יקום יומא דא מגו שבכין דעזרה⁸⁶² יקום נביעו דמיא וההוא נביעו מן היס הקדמוני⁸⁶³ להוי כגוונא דאמא דבריה⁸⁶⁴ בין דרועהא ומסניאו חלבא דיניק אתמלי פומיה ואתרבי ביה אריק חלבא לפומא דאמיה כך חצים אל היס הקדמוני:</p>	<p>וכשיעמוד יום זה מתוך חדרי העזרה, תקום נביעת מים, ואותה נביעה תהיה מהים הקדמוני שיהיה כדוגמת אמא שבנה בין זרועותיה, ומרב חלב שיונק מתמלא פיו ונתגדל בו, מריק חלב לפי אמו, כך חצים אל היס הקדמוני.</p>
<p>נטליה רב מתיבתא ונשקיה אמר חייך (ס"א חייך דעלמא דמלה דא הא⁸⁶⁵ הכי) (הכי) אוקמוה במתיבתא דרקיעא והכי הוא ודאי ים האחרון דרגין בתראין דילה⁸⁶⁶ אי חסידא קדישא כמה חדוה על חדוה אתוסף בההוא ינוקא גו בני מתיבתי כ"ז טעמי דאורייתא אמר ההוא ינוקא ושבעין כתריין⁸⁶⁷ אעטרורה לאבוה בההוא יומא זכאה חולקיה מאן דזכי למילף לבריה:</p>	<p>לקחו ראש הישיבה ונשקו, אמר חייך (חיי עולם שדבר זה כך), כך פרשוהו בישיבת הרקיע, וכך זה ודאי. ים האחרון מעלות אחרונות שלה, אהה חסיד קדוש, כמה שמחה על שמחה נתוספה באותו תינוק תוך בני הישיבה, עשרים ושבע טעמי התורה אמר אותו תינוק, ושבעים כתרים עטרו לאביו באותו יום, אשרי חלקו מי שזוכה ללמד את בנו.</p>
<p>אמר רבי שמעון לא זכה אבוה למילף ליה אמר אבוה שבק ורזא סתימא</p>	<p>אמר רבי שמעון לא זכה אביו ללמדו, אמר אביו השאיר. וסוד נסתר</p>
<p>קעא/ב</p>	
<p>הוה בהאי ינוקא על מה דאסתלק מעלמא ועל דבעו למידן דיניה (באתגליא) הוה ואשתזיב מניה⁸⁶⁸ דהוה מכסיף⁸⁶⁹ לרביה קמי כלא⁸⁷⁰ בשאלתין וקושיין דיליה ולא חייש למהך לאחרא לאתקנא תלמודוי וחליש דעתא דרביה וע"ד בעו למידן ליה</p>	<p>היה בתינוק זה על מה שהסתלק מהעולם ועל שרצו לדון דינו (בגלוי) וניצל ממנו, זה היה בגלוי, שהיה מבייש לרבו לפני הכל בשאלות וקושיות שלו, ולא חשש ללכת לאחר להתקין תלמודו והחליש דעת רבו, ולכן רצו לדון אותו בדין קשה. ולכן אף</p>

⁸⁶¹ יסוד דנוק' ששם הה"ג מבינה (רח"ו).
⁸⁶² הם ביעין דדכורא ששם מתבשל הזרע (רח"ו). שבכין הנ"ל. והמים יוצאין מנקודה נעלמה דילה עד יסודה, שבכין הנ"ל (יהל אור).
⁸⁶³ ממוחא עילאה (רח"ו). לקמן משמע שים הקדמוני היא בינה (מ"מ). עי' ח"א רסא ע"ב (לש"ו).
⁸⁶⁴ דברה (דפ"ו).
⁸⁶⁵ נמחק בדפ"ו.
⁸⁶⁶ פי' חיילותיה שהם בי"ע וכמ"ש הזוהר לעיל בים דתמים (מ"מ).
⁸⁶⁷ פירש נגד ז"ק דזעיר א"נ נגד המוחין ולבושיהם שהם ע' (מ"מ).
⁸⁶⁸ "באתגליא) הוה ואשתזיב מניה" נמחק בדפ"ק, ובמקומו איתא "ואשתזיב מניה דא הוא באתגלייא".
⁸⁶⁹ שלש עונות הלבנת פני רבו ברבים, ועוד דלא חייש כדי להוסיף בתורתו, ועוד כעס רבו עליו דחליש דעתא דרביה (אור יקר).
⁸⁷⁰ כי ודאי לא היה דיוקנו כשאר הצדיקים וזה ודאי לו בושה גדולה כאדם העומד ערום בין הלבושים (אור יקר).

<p>בדינא תקיפא⁸⁷¹ ובג"כ אף על גב דאשתזיב ממאריהון דדינא לא אשתזיב הכא:</p>	<p>על גב שניצל מבעלי הדין, לא ניצל כאן.</p>
<p>שבעה יומין הוי דלא אשתלים דיוקניה⁸⁷² (ס"א דיניה) וכד הוה ואסתחין⁸⁷³ (אתסחי) בכאבא יתירא קמי כלא כל אינון שבעה יומין עד דאשתלים דיוקניה ועל דאסתלק מעלמא⁸⁷⁴ לא תבעי למנדע אי רבי אי רבי זכאה חולקך:</p>	<p>שבעה ימים היו שלא השתלם דיוקנו (דינו), וכשהיה מתרחץ בכאב יתר לפני הכל, כל אותם שבעה ימים עד שהשתלם דיוקנו, ועל שהסתלק מהעולם לא תרצה לדעת, אהה רבי אי רבי אשרי חלקך.</p>
<p>ת"ח תחות עגולא⁸⁷⁵ דאינון שבכין⁸⁷⁶ ודתמן באינון מיין דההוא נביעו⁸⁷⁷ דמעיינא אתרשים נביעו דה⁸⁷⁸ ואתפשט⁸⁷⁹ ונפיק לבר⁸⁸⁰ ועאל גו ימא רבא⁸⁸¹ (דתמן) וורשים ביה ארהא⁸⁸² בלבא דימא ומיניה שתי לויתן⁸⁸³ ורוי וחד⁸⁸⁴ ואתרבי ברבויוא⁸⁸⁵:</p>	<p>בא וראה תחת העגול של אותם חדרים ששם באותם מים של אותו מבוע, המעין נרשם מבוע אחד ומתפשט ויוצא החוצה, ונכנס לתוך הים הגדול, (ששם) ורושם בו דרך בלב הים, וממנו שותה לויתן ורוה ושמח ומתרבה ברבוי.</p>
<p>וכד נפיק נביעו אהרא⁸⁸⁶ ההוא נביעו אתפשט ואזיל בטמירו תחות [תהומי] ותהומא⁸⁸⁷ (תחומי) לגו ימא בתראה⁸⁸⁸ וכל אינון מים זדונים⁸⁸⁹ ומיין תקיפין מאיך לון⁸⁹⁰</p>	<p>וכשיוצא מבוע אחר, אותו מבוע מתפשט והולך בסתר תחת התהום לתוך הים האחרון, וכל אותם מים זידונים ומים תקיפים מנמיך אותם ומכופף אותם שלא יצאו לחבל בני</p>

⁸⁷¹ לפי מה שפירש לעיל שאין גיהנם אלא אחר עשרים שנה או י"ג לפחות ירצה דינא תקיפא עיכוב הכנסו בגן עדן ודוחק הוא, ואפשר שיש דרך לייסר הצדיקים בזולת הגיהנם דהיינו פולסי דנורא כענין דמחיוה לאליהו ולגבריאל (אור יקר).

⁸⁷² שלא היה לבוש לנפש מאויר גן עדן כפי שיעור הצריך מפני העון ההוא, ואין ספק שאין דיוקן לנפש אלא בהתלבשה מאויר גן עדן (אור יקר).

⁸⁷³ הענין כי בהגלם דיוקן שבו לבוש נפשו היה מצטער צער גדול כמשל הבשר המתולד מעט מעט בצער (אור יקר).

⁸⁷⁴ פי' וזה אי אפשר לאומרו: אבל "ועל דבעי למידן דיניה" וכו' הטעם דהוה מכסיף לרביה (מ"מ).

⁸⁷⁵ אין עניינו מתבאר מפני שאין לו קשר (אור יקר), תחת עטרת היסוד דזעיר דאצילות (רח"ו).

⁸⁷⁶ פירש הם תרין ביעין כמש"ל. ור"ל המ' היא תחת עטרת היסוד תעיר והיסוד הנז' יונק מתרין ביעין (מ"מ).

⁸⁷⁷ שהיא המ' (מ"מ).

⁸⁷⁸ הוא מקור מחכמה לבניה (אור יקר), פירש שיוצא מהמלכות (מ"מ).

⁸⁷⁹ בעצם החכמה (אור יקר).

⁸⁸⁰ מחכמה (אור יקר).

⁸⁸¹ בינה (אור יקר), היכל ק"ק דבריאה (רח"ו).

⁸⁸² מציאות הדעת שדרך בו מקור השפע לתפארת ולפיכך מיניה שתי לויתן שהוא התפארת ורוי מבחינתו במקומו שמשתכר מיין המשומר (אור יקר).

⁸⁸³ יסוד זעיר דבריאה (רח"ו).

⁸⁸⁴ מצד הבינה שהיא מקור השמחה (אור יקר).

⁸⁸⁵ מצד החכמה, והטעם לזה כי המקור הזה מים מחכמה ונהפך ליין בבינה והוא משכר לתפארת שכרות של שמחה (אור יקר).

⁸⁸⁶ כדי להשקות נקבתו של לויתן והיינו שיווד עד בחינה אחרונה של מלכות (אור יקר).

⁸⁸⁷ שהם שבע תהומות (אור יקר).

⁸⁸⁸ היא מלכות (אור יקר), מ' דבריאה (רח"ו).

⁸⁸⁹ החצונים שהם במצולות ים כדפירשנו לעיל (אור יקר).

⁸⁹⁰ מכניע החצונים ומבטל זדונותם והיינו דכתיב ומעין מבית ה' יצא והשקה את נחל השטים דהיינו לטהרת הזנות, והיינו טהרה הקליפות כדכתיב בלע המות, מלאך המות לא כתיב אלא המות רע דידהו ונמתקים ונטהרים, והיינו ושעשע יונק על חור פתן סוף פתן איתיה סוף צפעוני איתיה אלא שאינם מזיקים, ושעשע יונק היינו שהמלאך מטטרין הנקרא תינוק יונק משדי אמו, שעשע בסוד שהקב"ה משתעשע עם הצדיקים לעתיד לבא בגן עדן, על חור פתן היינו נוקב"א דתהומ"א רבא שמשם יעלת שבחו של הקב"ה (אור יקר).

<p>וכפיף לון דלא יפקון להבלא בני עלמא וסימן (ישעיה מג טז) הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה:</p>	<p>העולם. וסימן "הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה".</p>
<p>ובאמצעותא דהיא עזרה אית תרין כרובים⁸⁹¹ עובדא דאומנא דמלכא קדישא ולא יכלין לקיימא בהו עלאין ותתאין ותחותייהו זמינין כל ישראל לקיימא דלא יפקון מתחות גדפייהו לבר:</p>	<p>ובאמצע אותה עזרה יש שני כרובים, מעשה אומנות של המלך הקדוש, ולא יכולים לעמוד בהם עליונים ותחתונים, ותחתיהם עתידים כל ישראל לעמוד שלא יצאו מתחת כנפיהם החוצה.</p>
<p>זכאין ליהוון כל דעאלין תחות גדפייהו⁸⁹² תליסר אלפי⁸⁹³ מגדלין⁸⁹⁴ דשמשא⁸⁹⁵ דנהיר [מנצוצא דמרגלא⁸⁹⁶] בצעצועא (ס"א בניצוצא) כדקא יאות רב מתיבתא בג"כ זכה לההוא יקר מאן יכיל למימר מאינון מלין דקא מתחדשן בכל יומא מקמי רב מתיבתא אי רבי בכל זמנא דרוחין דכורין סלקין לעילא נשין בההוא זמנא נפקי כלהו ומתכנשי לגו היכלא דבתייה תמן וחדאן תמן בכמה מלין עתיקין ומתמן נפקין ועאלין כלהו והיא עמהון לגו היכלא דסרח וחדאן בכמה מלין חדתינ ועתיקין ומתמן נפקין והיא עמהון ועאלין לגו היכלא דיוכבד וכן בכל אינון היכלין:</p>	<p>זכאים יהיו כל הנכנס תחת כנפיהם. שלשה עשר אלף מגדלים של שמש שמאיר מניצוץ של מרגלית בצעצוע (בניצוץ) כראוי. ראש הישיבה בגלל זה זכה לאותו כבוד. מי יכול לומר מאותם דברים שמתחדשים בכל יום מלפני ראש הישיבה, אהה רבי, בכל זמן שרוחות זכרים עולות למעלה, נשים באותו זמן יוצאות כולן ומתכנסות לתוך ההיכל ששם בתיה ושמחות שם בכמה דברים עתיקים, ומשם יוצאות ונכנסות כולן, והיא עמהן לתוך היכל סרח, ושמחות בכמה דברים חדשים ועתיקים, ומשם יוצאות והיא עמהן ונכנסות לתוך היכל יוכבד וכן בכל אותם היכלות.</p>
<p>השתא ר' אימא לך רזא חדא ת"ח בכל שמטה ושמטה כרוזא נפיק אתכנישו גוברין ונשין וכל אינון בני מהימנותא וסליקו כדין כלהו מתפשטין דכורין ונשין וסלקין וכל אינון ינוקי מחלב עאלין לגו מתיבתא וס"א אתכנישו בני מהימנותא גוברין ונשין וכל אינון ינוקי מחלב וסליקו כדין כלהו מתפשטין דכורין ונשין וסלקין וכלהו עאלין לגו מתיבתא דרקיעא וחדאן חדוה ועלויא</p>	<p>כעת רבי אמור לך סוד אחד, בא וראה בכל שמיטה ושמיטה הכרוז יוצא, התכנסו גברים ונשים וכל אותם בני האמונה ועלו, אז כולם מתפשטים, זכרים ונשים ועולים, וכל אותם תינוקות מחלב נכנסים לתוך ישיבת (התכנסו בני האמונה גברים ונשים וכל אותם ינוקי חלב, ועלו אז כולם מתפשטים גברים ונשים ועולים וכולם נכנסים לתוך ישיבת) הרקיע, ושמחים</p>

⁸⁹¹ תפארת ומלכות שהם על נצח והוד תפארת לימין בנצח מלכות לשמאל בהוד, ותחת כנפיהם שהם סוד ארבעה פנים לאחד ארבע כנפים לאחד, יהו"ה ארבעה פנים אדנ"י ארבע כנפים, ותחת כנפי השכינה (אור יקר), הם נ"ה דמלכות אשר תחתיהם ישראל לסוד כנפי השכינה (רח"ו), ובזה יתורץ מה שהקשה מוריננו ז"ל היאך אנו אומרים בהשכבה תחת כנפי השכינה והרי אמר בהקדמת בראשית שהגרים הם תחות גדין דשכינתא ולא ישראל ולפי מ"ש כאן הר"ח מתורץ. שמה שאנו אומרים תחת כנפי השכינה הם נ"ה דמלכות אשר תחתיהם הם ישראל וז"ש ותותיהון זמינין כל ישראל לקיימא (מ"מ).

⁸⁹² זכאין להוון כל דעאלין תחות גדפייהו. כאן צ"ל מש"ל קע"ב א' לגו בעזרה דא אית תלת כו' עובד ציור אי חסידא קדישא כמה כו' שארי למחדי ואשתכך תמן מגו תהומי נפיק חד מרגלא ונפיק מיניה כחיזו דמעין ואתחפיין כו'. ומ"ש (בדף קעב ע"א) יומא חד כו'. הוא לאלף שנין (יהל אור).
⁸⁹³ וא"ו (רח"ו).

⁸⁹⁴ י"ב אלפי מגדלין - אין לו ראש וסוף אמנם דרך כלל הוא רומז אל י"ב היות שבתפארת (אור יקר).

⁸⁹⁵ יסוד דכורא (רח"ו).

⁸⁹⁶ נלע"ד שיסוד מאיר מאבא הנקרא מרגלא כמ"ש בדף קס"ה ע"ב (מ"מ).

<p>דלהון ותמן חדו על חדו וההוא נער דמפתחן דמאריה בידיה קם ואמר לון כמה מלין חרתין ועתיקין וכלהו חמאן חדוה דלית חדוה כההיא חדוה:</p>	<p>בשמחה ועלוי שלהם, ושם שמחה על שמחה, ואותו נער שמפתחות רבונו בידו עומד ואומר להם כמה דברים חדשים ועתיקים, וכולם רואים שמחה שאין שמחה כאותה שמחה.</p>
<p>לבתר עאלין בלהו לגו כמה פרוכתין וכמה היכלין גניזין תמן דאינון נהרין בנעם יי' בגו היכלא דאהבה [דקב"ה] ודא הוא דכתיב (תהלים כו ד) [לחזות בנועם ה'] ולבקר בהיכלו⁸⁹⁷ לבתר פרחין ינוקין לעילא⁸⁹⁸ ואינון פרחין לתתא ומהדרין לדוכתייהו ומתלבשן כדבקרדמיתא זכאה עמא דכל טובא דההוא עלמא מחכאן:</p>	<p>אחר כך נכנסים כולם לתוך כמה פרוכות וכמה היכלות גנוזים שם, שהם מאירים בנועם ה', בתוך היכל אהבת הקדוש ברוך הוא, וזהו שכתוב "לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו". אחר כך פורחים התינוקות למעלה, והם פורחים למטה וחוזרים למקומותיהם ומתלבשים כבתחלה, אשרי העם שמצרים לכל טוב אותו עולם.</p>
<p>אר"ש כמה מתיקין מלין דשמענא זכאה חולקא דידי דזכינא לכל האי למשמע זכאה יומא דנפיקנא הכא ואמריו (אמרו) ליה רבי תלת יומין אית לן רשו למיתי גבך ולבתר יומא דר⁸⁹⁹ 900 חדוה דילך ד:</p>	<p>אמר רבי שמעון כמה מתוקים הדברים ששמענו, אשרי חלקי שזכיתי לשמוע את כל זה, אשרי היום שיצאתי לכאן. אמרו לו רבי, שלשה ימים יש לנו רשות לבא אליך, ואחר כך יום אחד (נלך ואין לנו רשות לבא ובאותו יום נוספת) שמחה שלך.</p>
<p>איהו משיך משיכו מסטר⁹⁰¹ דיליה ואתטמר ואתחפא תחות אתר דאקרי תא הרצים עד פלגו ליליא מבתר פלגו ליליא שלהובא דעמודא דיצחק נפיק ובטש בהאי תרנגולא דאקרי גבר⁹⁰² כגוונא דגבר אחרא עלאה⁹⁰³ עליה כיון דבטש ביה האי גבר קרי ויהיב שית קלין וכלהו בסכלתנו:</p>	<p>הוא מושך משיכות מצדו ונסטר ומתכסה תחת מקום שנקרא "תא הרצים" עד חצות הלילה, מאחר חצות הלילה יוצאת שלהבת, עמוד יצחק, ומכה בתרנגול הזה שנקרא גבר, כדוגמת גבר אחר עליון ממנו, כיון שמכה בו גבר זה קורא ונותן ששה קולות וכולם בהשכל.</p>
<p>בשעתא דאיהו קרי כל תרנגולין דהאי עלמא קראן ונפיק מניה⁹⁰⁴ שלהובא אחרא ומטי לון תחות גרפייהו וקראן איהו מה קרי בשעתא קדמאה קרי ואמר (תהלים כט ד) קול יי' בכח קול יי' בהדר ובשעתא תניינא קרי ואמר (מיכה ו ט) קול יי' לעיר יקרא⁹⁰⁵ ונו' בשעתא תליתאה קרי ואמר (תהלים כט ז) קול יי' חוצב להבות אש:</p>	<p>בשעה שהוא קורא, כל תרנגולי העולם הזה קוראים ויוצאת ממנו שלהבת אחרת, ומגיעה תחת כנפיהם, וקוראים. מה הוא קורא, בשעה ראשונה קורא ואומר "קול ה' בכח קול ה' בהדר", ובשעה שניה קורא ואומר "קול ה' לעיר יקרא", בשעה שלישית קורא ואומר "קול ה' חוצב להבות אש".</p>

⁸⁹⁷ קצז ע"ב שמות קיג ע"ב (הערת הזהר).

⁸⁹⁸ לישובה של הקב"ה כמ"ש בפ' בלק בדף קצ"ז ע"ב ומ"ש ואינון פרחין לתתא פי' שכל א' חוזר לשיבתו ומתלבשים בלבושיהם שהפשיטו (מ"מ).

⁸⁹⁹ (ס"א ניזיל ולא אית לן רשו למיתי ובההוא יומא יתוסף) (נוסף בדפ"ו).

⁹⁰⁰ צ"ע פירוש הסימן, אבל באור יקר, כמעט כל מקום שיש אותו כתוב שם "חסר".

⁹⁰¹ מסטרא (דפ"ו).

⁹⁰² גבריא (רח"ו).

⁹⁰³ פי' גבורה (מ"מ). המלאך גבריא וחלק הרמז שבתורה, הם כולם ענין אחד, שכולם הם מצד הגבורות אשר שם שוכן הס"מ הצורך, וכמו שאמרו בגבריא בזה"ק שלח (קעא סע"ב וקעב רע"א) (דע"ה ח"ב צ ע"ב).

⁹⁰⁴ מניח (דפ"ו).

⁹⁰⁵ "לעיר יקרא" ט"ס וצ"ל "שובר ארזים" (יהל אור).

קעב/א	
<p>בשעתא רביעאה קרי ואמר (תהלים כט ח) קול יי' יחיל מדבר⁹⁰⁶ וגו' בשעתא חמישאה⁹⁰⁷ קרי ואמר (שם ג) קול יי' על המים וגו' בשעתא שתיאה קרי ואמר (שם ט) קול יי' יחולל אילות וגו' לבתר קרי ואמר (ישעיה מו) קול אומר קרא⁹⁰⁸ וא(ו)מר מה אקרא וגו' ודא איהו תרנגולא ד(א)קרי ולא שכיך ולבתר קרי כמלקדמין:</p>	<p>בשעה רביעית קורא ואומר "קול ה' יחיל מדבר וגו'", בשעה חמישית קורא ואומר "קול ה' על המים וגו'". בשעה ששית קורא ואומר "קול ה' יחולל אילות וגו'". ואחר כך קורא ואומר "קול אומר קרא ואמר מה אקרא וגו'", וזהו התרנגול שקורא ולא שוכך, ואחר כך קורא כמו מקדם.</p>
<p>ומאי קרי כל עובדין דבני עלמא⁹⁰⁹ בגין דאיהו מאריה דאחמתא (ס"א דחכמתא) וקסת הסופר בחרצוי וכל עובדין דבני עלמא כתב⁹¹⁰ בכל יומא ובליילא בתר דקרי כל קריאן אלין קרי כל מה דכתב ביומא:</p>	<p>ומה קורא, כל מעשי בני העולם, משום שהוא בעל התיק (של החכמה) וקסת הסופר במתניו, וכל מעשי בני העולם כותב בכל יום, ובליילה לאחר שקורא כל הקריאות הללו קורא כל מה שכתב ביום.</p>
<p>ואלמלא רגלוי אצבעאן דיליה⁹¹¹ דאינון תרין דרגין חד ההוא דקיימא באמצעיתא דאיהו רב וההוא דקיימא מאחורא דאיהו זעיר דקא מעכבין ליה יהא מוקיד עלמא בשלהובוי:</p>	<p>ואלמלא רגליו, אצבעות שלו, שהם שתי דרגות, אחד אותו שעומד באמצע שהוא גדול, ואותו שעומד מאחור שהוא קטן, שמעכבים אותו, ישרף העולם בשלהבותיו.</p>
<p>ומה עבדי כיון דסליק צפרא וחוטא דנהירו נפיק מסטר דרום כדין מתחברין כלהו ואתעבדין תרין רגלין תרין מלפין כעגלא לקיימא דכתיב (יחזקאל א ז) וכף רגליהם ככף רגל עגל והא ידעת⁹¹² רוא דא:</p>	<p>ומה עושים, כיון שעולה הבוקר וחוט אור יוצא מצד דרום, אז מתחברים כולם ונעשים שתי רגלים, שני טלפי עגל, לקיים הכתוב "וכף רגליהם ככף רגל עגל", והרי ידעת סוד זה.</p>
<p>שאלת ענפא דגורן Q⁹¹³ לגו בעזרה דא אית תלת מאה ושתין וחמשה היכלין⁹¹⁴ כחושבן יומי שתא ובכל פתחא ופתחא</p>	<p>שאלת ענף הגורן. תוך עזרה זו יש שלש מאות וששים וחמשה היכלות כחשבון ימות השנה, ובכל פתח ופתח כתוב "יהי שלום בחילך שלוה</p>

⁹⁰⁶ הענין כי בשעה ראשונה מלכות לצד הגבורה והתפארת לכך הם שתי קולות קול ה' בכח קול ה' בהדר כדפירשנו, שוב שעה שניה מלכות דבקה בהם והיינו שעה. שנית קול ה' לעיר, שוב היא דבקה בהוד שהוא לשמאל דין לא קשה כגבורה לכך הוא אומר קול ה' חוצב להבות אש שהיא בהוד כנודע וכדפירשו בזוהר ובתיקונים, בשעה רביעית נדבקה ביסוד והיינו "קול ה' יחיל מדבר" והיינו שהקב"ה מתחולל על שאין מדבר דברות קדש בעולם תחתון (אור יקר).

⁹⁰⁷ חמישאה (דפ"ו). בשעה חמישית נדבקה לימין בחסד ונצח לכך קא קארי "קול ה' על המים" שהוא החסד וכן כל שאר קולות דהיינו קול ה' שובר ארזים בנצח כנודע, בשעה ששית שהיא באור בוקר קודם שעה מתעורר התפארת בעצמה עם כל הקולות ומתייחד עמה (אור יקר), שהוא הדעת אחר היסוד, והוא כלל ופרט וכלל (יהל אור).

⁹⁰⁸ היינו הקב"ה לעורר התחתונים לעזרת השכינה (אור יקר).

⁹⁰⁹ כי אחר שקרא ולא שבו עד ה' ולא דרשוהו מלמד עליהם חובה (אור יקר).
⁹¹⁰ כתיב (דפ"ו).

⁹¹¹ הם חמשה הרב תפארת הקטן מלכות, והם מתייחדים אז (בתפארת) בבוקר [דנים] (זנים) את העולם בחסד היתה הגבורה נדלקת בדיניה והיה העולם נשרף, ולהיות שתי אצבעות תפארת אמצעי רב ודאי מאחור זעיר מלכות כנודע מתייחדים בחסד אברהם (תפארת) בבוקר (אור יקר).

⁹¹² ידוע במעשה מרכבה (ז"ח לט ע"א) (יהל אור).

⁹¹³ חסר (אור יקר)

⁹¹⁴ לשכר שמירת שס"ה לא תעשה מצד הגבורה כדפירשנו בתיקונים שמי עם י"ה שס"ה (אור יקר).

<p>כתיב (תהלים קכב ז) יהי שלום⁹¹⁵ בחילך שלוה⁹¹⁶ בארמנותיך לא ידיע⁹¹⁷ מאי הוא בהני היכלין אלא כלהו ואתחמון (מתחממן) עובד ציור שבע סדרי⁹¹⁸ דמרגלאן אתחמ(מ)ן אלין באלין בכל חד וחד:</p>	<p>בארמנותיך", לא ידוע מהו בהיכלות האלה, אלא כולם נראים מעשה ציור, שבעה סדרי מרגליות נראים אלו באלו בכל אחד ואחד.</p>
<p>אי חסידא קדישא כמה משבח רב מתיבתא היכלא חדא דאיהו בריש סטר מזרח⁹¹⁹ דעזרה דא בגין דארבע אינון⁹²⁰ בד' סטרין דעלמא אבל היכלא דסטר מזרח אסני נהוריין דיליה יתיר מכלהו:</p>	<p>אי חסיד קדוש, כמה משבח ראש הישיבה היכל אחד שהוא בראש צד מזרח העזרה הזו, משום שארבעה הם בארבעת צדדי העולם, אבל היכל של צד מזרח מרבה אורותיו יותר מכלם.</p>
<p>יומא חד בימא רבא⁹²¹ (ד)לויתן⁹²² נפיק וכל ימא אזדעזע וכל נוני אזלין לכאן ולכאן כד מטי לויתן בפתחא דפתחא דתהומא שארי למחדי⁹²³ ואשתכך תמן Q תהומי⁹²⁴ Q אלא ההוא Q כחיוז דמעייז ואתחפיין נהוריין⁹²⁵ ולא אתחזון כל אינון נהוריין בר נהורא דהיכלא דבסטר מזרח דא:</p>	<p>יום אחד בים הגדול יצא לויתן, וכל הים הזדעזע, וכל הדגים הלכו לכאן ולכאן. כשהגיע הלויתן לפתח של פתח התהום, מתחיל לשמח ושכך שם התהום, אלא אותו כמראה המעיין ומתכסים האורות, ולא נראו כל אותם אורות, פרט לאור ההיכל שבצד המזרח הזה.</p>
<p>ההוא מרגלא דקא אפיק לויתן מגו ההוא תהומא דאקרי [סגדוין] (סגדוין) ממה אתעביד אלא יומא דא דקא אפיק לויתן דאזדעזע ימא יומא דאתחרב בי מקדשא ט' באב איהו וההוא מרגלא⁹²⁶ דכד דכיר קב"ה</p>	<p>אותה מרגלית שמוציא הלויתן מתוך אותו תהום שנקרא סגדוין, ממה נעשתה. אלא יום זה שמוציא הלויתן שהזדעזע הים, יום שנחרב בית המקדש הוא ט' באב, ואותה מרגלית, שכשזוכר הקדוש ברוך הוא את בניו וזורק שתי דמעות לתוך הים הגדול, אחת נופלת לתוך תהום זה שנקרא סגדוין, ואחת נופלת לתוך תהום אחר שנקרא גילב"א.</p>

⁹¹⁵ יסוד (אור יקר).

⁹¹⁶ מצד המלכות להורות שיש לשומרים אותם שלוה מגיהנם (אור יקר).

⁹¹⁷ מפני שהם שם מהבינה הנעלמת שבה כל ימי השנה כנודע (אור יקר).

⁹¹⁸ הם נגד שבע ספירות וזה על פני צד המתגלה מהם כענין הבינה שהיא נעלמת ואין מתגלה ממנה רק שבע ספירות, והם מתחמות זו בזו כנודע (אור יקר).

⁹¹⁹ מצד התפארת (אור יקר). הוא מקצוע דרומית מזרחית וזה מבחר הבחינות בסוד מוליך לימין משה זרוע תפארתו (אור יקר).

⁹²⁰ לפי שהם נחלקים למזרח למערב לצפון לדרום, והם חסד דרום, מזרח תפארת, צפון גבורה, מערב מלכות (אור יקר).

⁹²¹ בינה (אור יקר), פירוש הוא יום ט"ב כמ"ש בסמוך ולכך בוכה הקדוש ב"ה וכל ימא אזדעזע (מ"מ).

⁹²² תפארת (אור יקר).

⁹²³ מצד הבינה שבה השמחה ודאי (אור יקר).

⁹²⁴ שבעה תהומי - שבע ספירות נעלמות שבבינה (אור יקר).

⁹²⁵ שאין מי שיכנס בבינה מהספירות אם לא בהיותם נעלמות נכללות בסוד הדעת דהיינו לויתן היינו מזרח (אור יקר).

⁹²⁶ היינו סוד השפע שהוא מתעורר לשכינה והם שתי דמעות ממי הרחמים שהם נמשכים לבנין המקדש ולנקמת עמו ישראל כדכתיב עד דמטור' אתגזרת וכו' (אור יקר).

<p>לבנוי ואושיד⁹²⁷ תריז דמעין⁹²⁸ לגו ימא רבא חד נפיל לגו תהומא דא דאקרי סנדוין⁹²⁹ וחד נפיל לגו תהומא אחרא דאקרי גילב"א⁹³⁰:</p>	
<p>בנין דחמש תהומי אחרנין אינון בימא רבא אבל לא חשיבין כהני אחרנין וכיון דנפלי אינון דמעין קפאן גו תהומי חד וחד אטבע גו תהומא דאקרי גילב"א:</p>	<p>משום שחמשה תהומות אחרים הם בים הגדול, אבל לא חשובים כאלו האחרים, וכיון שנופלות אלו הדמעות נקפאו תוך תהום אחד, ואחד נטבע תוך תהום שנקרא גילב"א.</p>
<p>Q דתתא גו שמרים⁹³¹ דחמרא דורדיין בישין נפיק חד ערעורא מקטרגא מזיקא קדמאה ואיהו ברוחא דיוקנא⁹³² דאדם Q כד קריב לגו קודשא⁹³³ כיון דמתעבר מתמן ובעי לנחתא לתתא לאתלבשא בלבושא לנזקא עלמא נחית הוא ורתיכו ובלבושא קדמאה⁹³⁴ דקא נקיש תבנית שור דיוקנא דשור וקדמאה לנזיקין מאינון ארבע שור איהו ואינון ארבע אבות לנזקא עלמא וכלהו תלתא (ד)אבות נזיקין בר שור כלהו דיליה Q :</p>	<p>שלמטה תוך שמרי היין, שמרים רעים, יוצא ערעור אחד מקטרג מזיק קדמון, והוא ברוח דמות אדם, כשמתקרב לתוך הקדושה, כיון שעבר משם ורוצה לרדת למטה להתלבש בלבוש להזיק את העולם, יורד הוא ומרכבותיו ולבוש קדמון שלקח תבנית שור, דמות שור, וראשון לנזיקין, מאותם ארבעה, הוא שור, ואותם ארבעה אבות להזיק העולם, וכולם שלשה אבות נזיקין, פרט לשור כולם שלו.</p>
<p>וע"ד כתיב (תהלים קו כ) וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב מהו אוכל עשב הא דרשינן ביה אבל עקרא דמלא</p>	<p>ועל זה כתוב "וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב", מהו "אוכל עשב" הרי דרשנו בו, אבל עיקר הדבר</p>

⁹²⁷ שמות ט ע"א (הערת הזהר).

⁹²⁸ היינו סוד ד"ו הנכנסות לבינה וחכמה שהא סוד י"ם מ"י ומשם מתעוררות הרחמים והם מתחלקות לתהום ימין חסד תפאירת, ולתהום שמאל גבורה מלכות, ולשון "קב"ה מוריד" היינו שהבינה מעלה אותם להאירם ולכבות דינם במימי החכמה, ושתי דמעות במקום אחר שהם גבורה והוד והכל ענין אחד כי על ידי הגבורה היא התפארת דין, ועל ידי ההוד המלכות דין, ובהיותם לשמאל הם ממש תפארת בגבורה מלכות בהוד, והם יורדים לחסד גבורה שהם שני תהומות, ולשון "מוריד" כמו היורד לפני התיבה או לשון יורדי מרכבה וכיוצא דהיינו לשון עליה ושם נמתקים בדינם, ולויתן שהוא סוד התפארת מוציאם אל מקומם מהופכים לרחמים לרחם על ישראל ולנקמת שונאיהם בזוכרו מעשיהם בחורבן המקדש כענין ידיו בגוים מלא גויות (אור יקר).

⁹²⁹ עי' בתחילת הפיסקא שהדרך אמת תיקן את הלשון, ולא עשה כאן, וכנראה שזה אותו דבר וצ"ע.

⁹³⁰ סיגדוין גילב"א - הם חסד גבורה שרשים נעלמים בבינה לויתן תפארת נכנס אל התהומות האלו בסוד תריז עטרין דירית מתמן כנודע (אור יקר), גו תהומא דאקרי גילבא. כאן צ"ל מש"ל ב' אינון דמעין רתיחין כו' עד ואתון תחמון. ואח"כ כאן (בדף קעב ע"א) לתתא גו שמרים כו' ברוחא דיוקנא דאדם. ואח"כ מש"ל ב' אזיל ובעי ארגשא עלמא ומיא סליקין מגו שאר תהומי ובעאן לחפיא עלמא. ואח"כ כאן כד קריב עד ולא יאות ליה למהוי תמן. ואח"כ ואזיל ושאיט עלמא עד פלגו ליליא מבתר פלגו כו' קע"א ע"ב, עד והא ידעת רזא דנא. ואח"כ שם כד אסתכל ב"נ בהאי היכלא כו' עד איבין בעזרה דא. ואח"כ קס"ה ע"א טרפין דלהון כו'. כמש"ש. וכאן הוא סיום המאמר (יהל אור).

⁹³¹ לשון זה הובא גם כן בפרשת כי תשא בדף קצ"א ע"א ושם פירשנוהו (מ"מ).

⁹³² הענין כי הקליפות אינם בכלל דאדם וכן פירשו באדרא וזהו אתם קרויים אדם ואין אומות העולם וכו' ולפיכך בהקרב הקליפה אל הקדושה הם דיוקנא דאדם שעדין אינם טמאות, וזהו סוד שער של תפילין שהוא שורש הקליפות במקום הטהרה כמו שהארכתי במקום אחר, ולכן בהיותם דבקות בשורשם הם בדיוקנא דאדם (אור יקר).

⁹³³ אמנם בהיותם השרשים הנזכרים מתפשטים למטה אז יאבדו צורת אדם והם דיוקנא דשור דהיינו לפני שור מהשמאל, ולפיכך כיון שהם מהשמאל יקחו דיוקנא דשור שמצדם, ומפני שעוד יתלבש בלבוש וצורה אחרת כגון נחש וכלב וכיוצא כדפירשנו בספ"ר בשער היכלי התמורות (אור יקר).

⁹³⁴ זו קרובה אל הקדושה (אור יקר).

<p>מתמצית הלחם ולא משבעת מיני דגן, אין לו בהם חלק, ולא ראוי לו להיות שם. ממקומותיהם, ואלה יושבים במקומותיהם, עד שלא יוצאים, אלו מזומנים אלו, אור והתנוצצות שלהם, אין העינים יכולות לסבול, הולכים מסביב אין הם שוככים לעולמים.</p>	<p>מתמצית הלחם ולא משבעת מיני דגן, אין לו בהם חלק, ולא ראוי לו להיות שם. ממקומותיהם, ואלה יושבים במקומותיהם, עד שלא יוצאים, אלו מזומנים אלו, אור והתנוצצות שלהם, אין העינים יכולות לסבול, הולכים מסביב אין הם שוככים לעולמים.</p>
<p>כד אסתכל ב"נ בהאי היכלא מיד באסתכלותא קדמאה אתחזי זעיר ולא זעיר אסתכל יתיר אתחזי רב תו אסתכל אתחזי יתיר רב כל מה דאסתכל הכי אתחזי באתפשטותא רב ועלאה עד דדמי</p>	<p>כשמסתכל בן אדם בהיכל זה, מיד בהסתכלות ראשונה נראה קטן ולא קטן, מסתכל יותר נראה גדול עוד מסתכל נראה יותר גדול, כל מה שמסתכל כך נראה בהתפשטות גדול ועליון, עד שנדמה</p>
<p>קעב/ב7198:</p>	
<p>באסתכלותא כמלא נימא⁹³⁶ דלית ליה שיעורא:</p>	<p>בהסתכלות כמלא נימא שאין לה שיעור.</p>
<p>עובדין סגיאין לנו דלא ידיע אומנו דלהון מניה נהרא עזרה וכל מה דאית בה בר כרובים דנהורא דלהון סלקא עד רום רקיעא בגוונין סגיאין ונהורין מנצצין אלף וחמש מאה וחמשה ושבעין גופנין עבדין איבין בעזרה דא:</p>	<p>מעשים גדולים לפנים שלא ידועה אומנתם, משם מאירה עזרה, וכל מה שיש בה פרט לכרובים, שאורם עולה עד רום הרקיע בצבעים רבים, ואורות נוצצים, אלף וחמש מאות וחמשה ושבעים גפנים עושים פירות בעזרה זו.</p>
<p>Q יתיר (קהלת דה) חובקאת ידיו במרירו ואנינו דילה⁹³⁷ ולבתר אוכל את בשרו בעל כרחיה דלית ליה רשו לשלטאה על מלה אחרא מה [אתהנין] (אתקני) ליה בכל מה דאסטי ועביד ועמל דלבתר לית ליה רשו אלא על דיליה Q:</p>	<p>יתר "חובק את ידיו" במרירות ואנינות שלו, ואחר כך "אוכל את בשרו" בעל כרחו, שאין לו רשות לשלוט על דבר אחר, מה עוזר לו בכל מה שמסטיין ועושה ועמל, שלאחר כך אין לו רשות אלא על שלו.</p>
<p>לבתר מרקיד וחדי ככסיל בלא דעתא כלל ואזיל בלא תועלתא ואכיל לבשרא ובשאר לית ליה רשו מרירו דעילא ותתא⁹³⁸ כד ישראל בעאקו ואכלי לון שנאיהון ולא יהבי חילא בעובדין טבין דלהון לאפקא מניה:</p>	<p>אחר כך רוקד ושמח ככסיל בלי דעת כלל, והולך ללא תועלת ואוכל הבשר, ובשאר אין לו רשות, מרירות שלמעלה ושלמטה. כשישראל בצרה ואוכלים אותם שונאיהם, ולא נותנים כח במעשיהם הטובים שלהם להוציא ממנו.</p>
<p>ואפילו מבשריה דאיהו מהאי סטר אבאיש קמי מלכא קדישא דאיהו רחום וחנון אבל על דיליה רוחא⁹³⁹ קדישא ונשמתא קדישא לית עלאין ותתאין יכלין לשלטאה⁹⁴⁰ עלוי כלל וע"ד כל תסקופין וכל מה דאסטי</p>	<p>ואפילו מבשרו, שהוא מצד זה, מרע לפני המלך הקדוש שהוא רחום וחנון, אבל על שלו, רוח הקודש ונשמה קדושה אין עליונים ותחתונים יכולים לשלוט עליו כלל, ועל כך כל העלילות</p>

⁹³⁵ עשב ומוץ ותבן ולא דגן (אור יקר).

⁹³⁶ פירש אפילו בהסתכלות מועט יראה אותו שאין לו שיעור (מ"מ).

⁹³⁷ דיליה (דפ"ו).

⁹³⁸ פ' אימתי יש מרירו לעילא ותתא כשישראל בצרה ואינם עושים מצות כדי להנצל מאויביהם (מ"מ).

⁹³⁹ פ' הרוח והנשמה של הקב"ה (מ"מ).

⁹⁴⁰ לשלטא (דפ"ו).

<p>ההוא רע [ד]חשיב למשלט על רוחא קדישא ולבתר לא יכיל וישוב ואוכל את בשרו מה תועלתא הוה ליה ועוד דאינון הפאן בלהו כערטיראה תקיף ולית שכיבו לעלאין ותתאיין:</p>	<p>דברים, וכל מה שמסטיין אותו רע, שחושב לשלוט על רוח הקודש ואחר כך לא יכול, וישוב ואוכל את בשרו, מה תועלת היה לו. ועוד שהם מכסים כולם כמו ערפל חזק, ואין שוככים עליונים ותחתונים.</p>
<p>תא ואימא לך מלה אי תימא דחדו הוא למלאך המות כד קטיל בני נשא לאו אלא בגין דחמי⁹⁴¹ דרעותא דמאריה בכך אחזי גרמיה בחדו למעבד רעותיה דקב"ה דכתיב (תהלים קמה ח) רוח סערה עושה דברו:</p>	<p>בא ואמור לך דבר, אם תאמר ששמחה היא למלאך המות כשהורג בני אדם, לא. אבל משום שרואה שרצון רבונו בכך מראה עצמו בשמחה לעשות רצון הקדוש ברוך הוא, שכתוב "רוח סערה עושה דברו".</p>
<p>א"ל [ר"ש] (ת"ח) והא איהו אזיל ומרקד בחדוה קמי נשין א"ל אי חסידא קדישא ודאי הכי הוא לאחזאה קמי מלכא דניחא ליה ברעותיה דמלכא אבל נייחא דיליה בהספדא⁹⁴² דנשין איהו רקיד ואודניה להספדא:</p>	<p>אמר לו רבי שמעון, והרי הוא הולך ומרקד בשמחה לפני נשים, אמר לו אהה חסיד קדוש, ודאי כך זה, להראות לפני המלך שנוח לו ברצון המלך, אבל הנחת שלו בהספד הנשים, הוא רוקד ואזניו להספד.</p>
<p>א"ל אי הכי אמאי אזיל ואסטי על ב"ג לעילא ואדכר לחובוי א"ל בגין דאיהו זקן וכסיל (קהלת ד יג) וחשיב למשלט על רוחא וכל תאובתיה בגיני(ה) כך איהו לסוף לא שליט אלא על דיליה בשרא דיליה וע"ד כתיב (תהלים ז יז) ישוב עמלו בראשו:</p>	<p>אמר לו, אם כך מדוע הולך ומסטיין על האדם למעלה ומזכיר חטאיו. אמר לו משום שהוא זקן וכסיל, וחושב לשלוט על הרוח, וכל תאוותו היא בגלל זה, בסוף לא שולט אלא על שלו, בשרו, ועל זה כתוב "ישוב עמלו בראשו".</p>
<p>Q אזיל ובעי ולארנשא עלמא⁹⁴³ ומיא סליקין מגו שאר ותהומין (תחומין) ובעאן לחפאי עלמא אינון דמעין רתיחין יתיר מכל אשא דעלמא ומגו תוקף דרתיחו דלהון אקפו מיא גו ימא דנקפא:</p>	<p>הולך ורוצה לרגש את העולם, ומים עולים מתוך שאר תהומות ורוצים לכסות העולם אותן דמעות רותחות, יותר מכל אש שבעולם, ומתוך תוקף הרתיחה שלהן קופאים המים תוך הים הקפוא.</p>
<p>ואלמלא דרמז קב"ה חד נשיבו מסטרא דאברהם מעמוד⁹⁴⁴ דיליה ואחזי על עלמא לא יכיל למיקם אפילו רגעא חדא:</p>	<p>ואלמלא שרמז הקדוש ברוך הוא נשיבה אחת מצד אברהם, מעמוד שלו, ונראה על העולם, לא יכול לעמוד אפילו רגע אחד.</p>
<p>אינון דמעין כד נפלין גו ימא אשתמע קלא בין ימא עד מערתא דכפלתא ומקל⁹⁴⁵ נהימו דלהון דקא אשתמע תמן כד עאלין גו ימא מתערין⁹⁴⁶ אבהן קדמאי וקמו וחשבו דקב"ה בעי לאהפכא עלמא עד דקלא נפיק ואמר לון לא תדחלון רחימין קדישין בגינכון</p>	<p>אותן דמעות, כשנופלות לתוך הים, נשמע קול בין הים עד מערת המכפלה, מקול נהמתם שנשמע שם, כשנכנסים לתוך הים מתעוררים אבות הראשונים, וקמו וחשבו שהקדוש ברוך הוא רוצה להפך את העולם, עד שקול יוצא ואומר להם, אל תפחדו אהובים</p>

⁹⁴¹ שהרי אדרבה איבוד הוא לו כדפירשבו לעיל (אור יקר).

⁹⁴² מכאב לב ואנינות אשר לו על הזק הגוף שהוא חלקו כדפירשנו (אור יקר).

⁹⁴³ זה שייך עם מ"ש בעמוד א' מדף זה ואושיד תריץ דמעין וכו' (מ"מ).

⁹⁴⁴ מעמודא (דפ"ו).

⁹⁴⁵ מקל (דפ"ו).

⁹⁴⁶ מתערין (דפ"ו).

אתוון דארבעין ותרין אתוון ⁹⁵⁸ Q לעלמא קיימא Q:	
שמחן אלא אתוון כולהו לא	השמות אלא כולם אותיות לא
קעג/א	
משתככי לעלמין בלמי ומנצצי לבר וסלקי ונחתי לית מאן דיכיל לקיימא בהו בר משיח בטורח סגי דא גניז:	שוקטים לעולמים, בולטים ונוצצים החוצה, ועולים ויורדים, אין מי שיכול לעמוד בהם פרט למשיח בטורח גדול, זה גנוז.
לבתר דקיימא תרין שעתין ועשרין ותרין רגעין והאנין] שמא גליפא דע"ב אתוון קא נפיק וקיימא ותליא באוירא שעתא ופלגא כל הני שמחן לא נפקי ולא אתחזון אלא זמנא חדא ביומא אבל אינון אלפא ביתין אתחזון פרחין באוירא ⁹⁵⁹ ומצרפין אלין באלין תלת זמנין ביומא:	לאחר שעומד שעתיים ועשרים ושנים רגעים, והשם החקוק של ע"ב אותיות יוצא ועומד ותלוי באויר שעה וחצי, כל השמות האלה לא יוצאים ולא נראים אלא פעם אחת ביום, אבל אותן א"ב נראות פורחות באויר ומצרפות אלה באלה שלש פעמים ביום.
כד פרחן אתוון דאלפא ביתין אלין פרחין ⁹⁶⁰ מכאן ואלין מכאן ומתצרפן כלהו כד נחית תמן רב מתיבתא שארי משיח חמא בצרופא דאלפא ביתא אתוון כמה דחמא דניאל ⁹⁶¹ דאינון ממתוס ננקפי אאלרן:	כשפורחות אותיות האל"ף בי"ת, אלה פורחות מכאן ואלה מכאן ומצטרפות כולן, כשיורד שם, ראש הישיבה מתחיל, משיח רואה בצרוף א"ב אותיות כמו שראה דניאל, שהם ממתוס ננקפי אאלרן.
וכל מעלי שבתא כד מקדשין ישראל יומא לתתא כרוזא כריו לארבע סטרי עלמא אתכנשו משריין קדישין אתקנו כרסיין. (דכל מעלי שבתא כד מקדשין יומא ישראל לתתא אתכנשו משריין עלמא אתקנו כרסיין קדישין):	כל ערב שבת כשמקדשים ישראל את היום למטה, כרוז מכריז לארבעה צדדי העולם, התכנסו מחנות קדושות, התקינו כסאות (קדושים).
מאן חמי חדוה בתלת מאה ותשעין ⁹⁶² רקיעין כמה ממנן כמה שלטונין מתכנשין לאתרייהו כיון דישראל לתתא מקדשין [אתער] [וקב"ה ⁹⁶³] כדין אתערו [וקב"ה כדין]	מי ראה שמחה בשלש מאות ותשעים רקיעים, כמה ממונים, כמה שליטים מתכנסים למקומותיהם. כיון שישראל למטה מקדשים (הקדוש ברוך הוא), אז מתעורר עץ החיים ומקיש באותם העלים שלו, רוח נשיבה אחת

⁹⁵⁸ שם אבגית"ץ קר"ע שט"ן נגדיכש בטרצת"ג הקבטנ"ע יגלפז"ק שקוצי"ת, או יוד הי ויו הי יוד הא ואו הא, אלף הא יוד הא, אלף דלת נון יוד (אור יקר).

⁹⁵⁹ מפני שאויר גן עדן ובית המקדש הוא סוד דקות ורוחניות ולכן באו"ר שהוא סוד י' אור חכמה ובינה כנודע מתגלים עניינים אלו, והיינו סוד אויר ארץ ישראל מחכים (אור יקר).

⁹⁶⁰ פרחין (דפ"ו).

⁹⁶¹ שאלו האותיות הם כחות באצילות שמהם נמשך נקמה והדין על בלשצר על שנגע בכלי הקדש, והם ט"ו אותיות מפני שהם מהחכמה והבינה אותיות י"ה, והם שבעה ספירות, אמן אמן הם מנא מנא שהם אמן בעולם הזה אמן בעולם הבא דהיינו בינה ומלכות, וביניהם התפארת שהוא תקל דהיינו שקל הקדש, נשארו חסד גבורה נצח הוד יסוד והיינו ופרסין שהם חמשה פרוסות וכולם הסכימו הדין עליו, והם שלשה נגד שלשה אבות שהם ממתו"ס מצד הגבורה שהיא המסמסת בדיניה, ננקפ"י מצד הגבורה שהיא הנוקפת בדיניה, אאלרן שהוא אלה ור"ן אלה וכריתה אל החצונים, וכן אל הקדושה דהיינו באבוד רשעים רנה, והם שלשה אבות שמהם הסכמת הדין עליו, והם פס ידא די כתבא י"ד פרקים והיד בעצמו י"ה הם ט"ו אותיות אלו שמהם הדין (אור יקר).

⁹⁶² כמנין שמים. או שכינה כמ"ש בפ' ויקהל (מ"מ).

⁹⁶³ מלכות (אור יקר).

<p>אתער אילנא דחייזן⁹⁶⁴ ואקיש באנון טרפינ⁹⁶⁵ דיליה רוח נשיבו חד מגו עלמא דאתי⁹⁶⁶ ואינון ענפינ דאילנא מתנענען⁹⁶⁷ וסלקין ריחיזן⁹⁶⁸ דעלמא דאתי:</p>	<p>מתוך עולם הבא, ואותם ענפי האילן מתנענעים ועולים ריחות של העולם הבא.</p>
<p>ההוא אילנא דחיי⁹⁶⁹ אתער ואפיק נשמתין⁹⁷⁰ [קדישין] ופריש על עלמא ועם כל דא נשמתין נפקין⁹⁷¹ ונשמתין עאלין⁹⁷² אלין מתערי אלין אלין נפקין ואלין עאלין ואילנא דחיי בחדוה:</p>	<p>אותו עץ החיים מתעורר ומוציא נשמות קדושות ופורש על העולם, ועם כל זה נשמות יוצאות ונשמות נכנסות, אלה מעוררים אלה, אלה יוצאים ואלה נכנסים, ועץ החיים בשמחה.</p>
<p>וכדין ישראל כלהו מתעטרין בעטרוין דאינון נשמתין קדישין כלהו בחדוה בנייחא וכל [ה]שבת אית לון ההוא חדוה וההוא נייחא וכלו (וכן) צדיקייא די בנגתא (ד)כלהו סלקין ומתענגין בענוגא עלאה דעלמא דאתי כיון דנפיק שבת⁹⁷³ כלהו נשמתין פרחין וסלקין:</p>	<p>ואז ישראל כולם מתעטרים בעטרות של אותן נשמות קדושות, כולם בשמחה במנוחה, וכל השבת יש להם אותה שמחה ואותה מנוחה, וכל הצדיקים שבגן כולם עולים ומתענגים בעונג עליון של העולם הבא, כיון שיוצאת השבת כל הנשמות פורחות ועולות.</p>
<p>ת"ה כד עייל שבתא נשמתין נחתין לשרייא על עמא קדישא ונשמתין דצדיקייא סלקין לעילא כד נפיק שבתא נשמתין סלקין אינון דשארן עלייהו דישאל ונשמתין נחתין אינון נשמתין דצדיקייא:</p>	<p>בא וראה כשנכנסת שבת, נשמות יורדות לשרות על העם הקדוש, ונשמות הצדיקים עולות למעלה. כשיוצאת השבת, הנשמות עולות, אותן ששרו על ישראל, ונשמות יורדות אותן נשמות הצדיקים.</p>
<p>כיון דסלקין כלהו נשמתין דשארן עלייהו דישאל סלקי וקיימין בדיוקנא קמי מלכא קדישא וקב"ה שאיל לכלהו מאי חדושא הוה לכו⁹⁷⁴ בהווא עלמא באורייתא זכאה איהו מאן דחדושא דאורייתא אמרת קמיה כמה</p>	<p>כיון שעולות כל הנשמות ששרו על ישראל, עולות ועומדות בדמות לפני המלך הקדוש, והקדוש ברוך הוא שואל את כולם איזה חדוש היה לכם באותו עולם בתורה, אשרי מי שאומר לפניו</p>

⁹⁶⁴ דחייא (דפ"ו). ת"ת (אור יקר).

⁹⁶⁵ מלאכי שלום היונקים שפעו והפרי הם נשמות כדמסיק (אור יקר). פי' הבינה אקיש באינון טרפינ דיליה שהם הקצות של זעיר (מ"מ).

⁹⁶⁶ בינה (אור יקר).

⁹⁶⁷ בשיר ושבח להתעוררות התפארת בקדושה אל הזווג (אור יקר).

⁹⁶⁸ הוא ההתעוררות העולה, וממנה למעלה והוא מעין עולם הבא בינה לעורר משם הנשמות (אור יקר).

⁹⁶⁹ תפארת (אור יקר).

⁹⁷⁰ היינו תוספת נשמה לישראל וכבר ביארתי עניינה בסבא (אור יקר).

⁹⁷¹ פי' נשמות יקרות שבאים לעוה"ז (מ"מ).

⁹⁷² הם החדשות להיותם מזומנות לבא, או הצדיקים שהם עולים ממטה למעלה כדלקמן (אור יקר), פי' מג"ע של מעלה וכמ"ש בפ' תרומה בדף קל"ו ע"א וז"ש בסמוך וכן לצדיקייא דבגנתא כולהו סלקין וכולי (מ"מ).

⁹⁷³ שבתא (דפ"ו).

⁹⁷⁴ הענין שאין נשמה שלא יהיה לה חלק בתורה, וסודות התורה מציאות המשכתם למטה הוא בכח נשמה דאצילות מסטרא דבנים כנודע, וכאשר ביום שבת תמשך אותה נשמה למטה, תיקונה ויופיה הוא בגילוי סודות התורה (הוא) בחידוש ועל ידי זה היא משתלמת, וזה טעם רדתה בשבת להשלים סוד האצילות בחידושי התורה, ונשמת עבד ואמה נשלמת בחול ונשמת ברתא דמלכא נשלמת ביום שבת וזה בחידושי התורה, וחשבון הנשמה הוא בעת מותה וסילוקה מעולם התחתון לפני המלך אביה, ובכל ערב שבת תחית המתים ובכל מוצאי שבת היא מיתה ומסתלקת והאדם מת מחלק אותה הנשמה, ולכך היא נותנת דין וחשבון לפני הקב"ה, ושואל לה הקב"ה על שלמותה מאי חדושא וכו', דהיינו שלמותה (אור יקר).

<p>חדוה עביד קב"ה כניש לפמליא דיליה ואמר שמעו חדושה דאורייתא דאמרת נשמתא דא דפלו' וכלהו מוקמי ההיא מלה בתרי מתיבתי אינון לתתא וקב"ה לעילא חתים לההיא מלה:</p>	<p>חדוש על התורה, כמה שמחה עושה הקדוש ברוך הוא מכניס לפמליה שלו, ואומר שמעו חדוש תורה שאומרת נשמת פלוני זה, וכולם מעמידים אותו דבר בשתי ישיבות, הם למטה והקדוש ברוך הוא למעלה, חותם לאותו דבר.</p>
<p>ת"ח כד מלה אתחדש באורייתא ונשמתא דנהתא בשבתא אתעסקת באינון מלין חרתין וסלקי לעיל⁹⁷⁵ כל פמליא⁹⁷⁶ דלעילא צייתין ולוההוא מלה וחיות הקדש⁹⁷⁷ מתרבין בגדפין ומתלבשין בגדפין וכד שאיל לון קב"ה ולא תבין ושתקין כדין חיות הקדש מה כתיב (יחזקאל א כד) בעמדם תרפינה כנפיהם כמה דאת אמר (איוב לב טז) כי עמדו לא ענו עוד (נחמיה ח ה) וכפתחו עמדו כל העם:</p>	<p>בא וראה כשדבר מתחדש בתורה, ונשמה שיורדת בשבת, מתעסקת באותם דברים חדשים, ועולה למעלה כל הפמליא של מעלה מקשיבה לאותו דבר, וחיות הקודש מתרבים בכנפים ומתלבשים בכנפים, וכששואל אותם הקדוש ברוך הוא ולא משיבין ושותקין, אז חיות הקדש מה כתוב "בעמדם תרפינה כנפיהן", כמו שנאמר "כי עמדו לא ענו עוד", "וכפתחו עמדו כל העם".</p>
<p>ואי תימא ושתיקהו (עמידה) אמאי קרו ליה ועמידהו (שתיקה) אלא בדבורא אית [ז'] שייפין [ד]מתנענען בהדיה לבא ריאה קנה לשון שניזים שפון בשר וובשתיקהו קיימו בקיומיהו בלא נענועא וע"ד אקרי לשתיקהו (איהו) עמידה:</p>	<p>ואם תאמר למה לשתיקה קראו עמידה, אלא בדבור יש שבעה איברים שמתנענעים יחד אתו, לב ריאה קנה לשון שניזים שפתיים בשר, ובשתיקה עומדים בעמדם ללא נענוע, ועל זה קוראים לשתיקה עמידה.</p>
<p>[דהא] (ד)רב המנונא סבא⁹⁷⁸ ונ"א רב מתיבתא אמרו (פתח ואמר) (תהלים כ ג) ישלח עזרך מקדש וגו' מקדש דא קדוש ידים⁹⁷⁹ [ומציון יסעדך דא המוציא] דאיהו סעיד לבא דבר נש [יזכור] כל מנחותיך כל</p>	<p>שהרי רב המנונא סבא (ראש הישיבה) אמר "ישלח עזרך מקדש וגו'", מקדש זה קידוש ידים, "ומציון יסעדך", זה המוציא, שהוא סועד לב האדם, "יזכור כל מנחותיך", "כל" לרבות דבר אחר, זו נטילת ידים אחרונה, "ועולתך ידשנה סלה", זו ברכת המזון בזימון.</p>

⁹⁷⁵ לעילא (דפ"ו).

⁹⁷⁶ בס' ח"י בדף קכ"א כתוב שעיקר עונג נשמה יתירה הוא בחידושי תורה כמ"ש בזוהר וקב"ה שאיל לכולהו וכולי וזהו באמת אומרם כל המענג את השבת וכו'. וביום השבת נאדר בקדש סוד האצילות שבו נאחזים מארי קבלה כמ"ש בתיקונים ומארי קבלה באצילות וכתב הרב ז"ל בחול אומרים "הריעו לה" "כל" הארץ ר"ת הל"כה ובשבת אומר "השתחוו לה" "בהדרת" קדש ר"ת קבל"ה כי הקבלה תשתבח בשבת כי קדש היא בסוד אצילות דלית תמן קליפין כלל וילמוד מאמרי הזוהר וקריאתו זו היא הילולו אף כי גירסא בעלמא וכ"ש אם מבין מה שלומד (מ"מ).

⁹⁷⁷ הם מצד התפארת בעלות ארבע כנפים דהיינו סוד חסד גבורה תפארת מלכות, אמנם השרפים שהם סוד הנשמה כדפי' בתיקונים הם בעלי שש כנפים נודע שהם שש קצוות והמלכות נכללת בנקודה אמצעית וזה מורה על מעלה גדולה, והחיות בחורבן שנתמעט הייחוד אמעוט כנפי החיות כדפירשו רז"ל, ובהיות הנשמה שהיא משובחת מן התורה להיות אצילותה מבינה, והתורה אצילותה מהתפארת וכדפירשנו בתיקונים, אורייתא היא טפלה לגבי נשמתיה דברנש, ומטעם זה התורה לבוש הנשמה משפעת ומושכת חידושי התורה, השפיעה מהשרפים אל החיות ונשלמו כנפיהם ככנפי השרפים, דהיינו בינה מושכת לתפארת ונשמה לתורה (אור יקר).

⁹⁷⁸ לשון זה מבולבל ועיקר הכוונה דדריש קרא "דישלח עזרך מקדש", והיינו סוד נטילת ידים שהאדם מקדש עצמו בנטילת ידים בהעברת הקליפות ישמעאל מיד ימין ועשו מיד שמאל, והיינו על ידי הקדש העליון מים קדושים מחסד דתמן חכמה דתמן קדש, והיינו "ישלח עזרך מקדש ומציון יסעדך" הוא המוציא לחם וכו' דנפיק מציון ודאי "והוא סעיד לבא לברנש" והיינו יסעדך (אור יקר).
⁹⁷⁹ פירש נטילת ידים של אכילה (מ"מ).

<p>לאסגאה⁹⁸⁰ מלה אחרא דא נטילת ידיים בתרייתא ועולתך ידשנה סלה דא ברכת (המזון ב)זמון:</p>	
<p>ואי את עביד כן יתן לך כלבבך וכל עצתך ימלא ובשבת מקדש דא וקדושא (קדושה) רבא ועל מלה דא אתעטרו צדיקיא⁹⁸¹ בגן עדן משבת לשבת אחרא:</p>	<p>אם אתה עושה כן, "יתן לך כלבבך וכל עצתך ימלא", ובשבת "מקדש" זה קדוש הגדול, ועל דבר זה התעטרו הצדיקים בגן עדן משבת לשבת אחרת.</p>
<p>קעג/ב</p>	
<p>תו פתח ואמר (ישעיה מ ט) על הר גבוה עלי לך מבשרת ציון וגו' על הר גבוה⁹⁸² האי ודאי הר העברים⁹⁸³ אתר דמשה אתקבר והא אוקמוה דשכינתא תסלק לתמן⁹⁸⁴ ותבשר עלמא אבל כלא איהו:</p>	<p>עוד פתח ואמר "על הר גבוה עלי לך מבשרת ציון וגו'", "על הר גבוה", זה ודאי הר העברים, מקום שמשה נקבר בו, והרי פרשוה ששכינה תעלה לשם ותבשר לעולם, אבל הכל הוא.</p>
<p>מבשרת ציון⁹⁸⁵ דא איהו⁹⁸⁶ חפצי בה אתתא דנתן⁹⁸⁷ בר דוד אימא איהו</p>	<p>"מבשרת ציון", זוהי חפצי בה, אשת נתן בן דוד, אם המשיח מנחם ב"ר עמיאל, והיא תצא ותבשר, והיא בכלל מבשרת ציון.</p>

⁹⁸⁰ אין ספק שהמנחות הם ברכות שאדם מברך בתוך סעודתו שהם כמו דורון להקב"ה, ובאה מלת כל לרבות נקיות ידיים במים אחרונים שאלו ואלו העברת הקליפות ודאי, כי האדם עומד בתוך יצר אכילתו ומתעכב מלאכול ומברך מכניע היצר ודאי, ובשבת שיש קידוש באה מלת מקדש לרמוז גם כן על קידוש דבהדי נטילת ידיים שייך (אור יקר).

⁹⁸¹ פירש בשביל חדושי תורה שלומדים בשבת בכך מתעטרים הצדיקים וכו' ועל זה הביא פתיחה של רב המנונא סבא "ישלח עזרך מקודש וכו'" וכמ"ש לקמן בסוף ע"ב (מ"מ).
⁹⁸² הוא היסוד (אור יקר).

⁹⁸³ שדרך בו מעבר כל שפע הספרות, ושם הוא העלם וקבורת משה שהוא סוד התפארת בסוד הדעת ושם עליית המלכות, בגשמי ממש הר העברים קדוש יותר מקדושת ארץ ישראל שהרי אין שם שר שולט עליו אלא מרע"ה שמעלתו מן היובל העליון, ולא היה יכול ליקבר בארץ מפני שהוא מיובלא ולא משמיטה כדפירשנו בזוהר פרשת בראשית, ונקבר בהר העברים שהוא מזרחה של ארץ ישראל ודאי מקום שממנו זורח אור למלכות, ושם הוא שליטת מרע"ה לא שום שר כדפי' בזוהר פרשת שלח ולזה בני ראובן ובני גד שהם לדרום נתעלו ורצו ליקח חלקם בארץ ההיא ואמרו עטרות ודיבון וכו' ומתרגמינן וקבורתא דמשה, ועוד אמרו הארץ אשר הכה ה' מפני שארץ ישראל הכה יהושע פני לבנה, וארץ המזרח הכה מרע"ה פני חמה, ומלחמות מרע"ה היו ממדתו העליונה נאמר למכת מלכים גדולים וכו' ויהרוג מלכים אדירים וכו' לסיחון ופו' ולעוג וכו' ונתן ארצם לנחלת וכו', ואלו על ידי מרע"ה כיבוש וחלוקם, אמנם נחלה לישראל עבדו שאר ארץ ישראל על ידי יהושע, והיא בה' אחרונת בחמשה פסוקים אחרונים שבמזמור שתלויים באות ה' שבמלכות (אור יקר).

⁹⁸⁴ ששם סוד ארץ ישראל, ואחר שארץ ישראל מקום שכינתא מסור בידי גויים תסתלק לפתח שער הכניסה לכבישת הארץ, והנה בערך בשורת העולם השכינה משם היא מבשרת גאולה לעולם, אמנם מפני שהמציאות יעשה בגשמיים יצטרך נשמה אחת מהנשמות תהיה מבשרת והיינו חפצי כה וזהו שאמר "ואיהי בכללא דמבשרת ציון" (אור יקר).

⁹⁸⁵ פירוש שגם אמו של משיח הוא בכלל מבשרת ציון שהיא השכינה, שגם היא תבשר עם המלכות (מ"מ).

⁹⁸⁶ איהי (דפ"ו).

⁹⁸⁷ ענין זה אינו מובן כי הן אמת נתן בן דוד הוא אמנם המלכות הוא לשלמה ולא לנתן, וחפצי בה אתתא דחזקיהו הוי, ומנחם בן עמיאל הוי ולא בן נתן, ודוחק גדול הוא שנאמר כי המשיח מדוד ולא משלמה ולפיכך הוי מנתן אחיו של שלמה ואמו היתה נקראת חפצי בה, ומזרע נתן וחפצי בה הוי עמיאל, ובנו מנחם הוא המשיח ונולד בחורבן בית המקדש פעם שנית כדאיתא בירושלמי ובמדרש איכה רבתי (אור יקר).

<p>דמשיחא⁹⁸⁸ מנחם ב"ר עמיאל⁹⁸⁹ ואיהי תיפוק ותבשר ואיהי בכללא דמבשרת ציון⁹⁹⁰:</p>	
<p>קלא ישתמע בעלמא ותרין מלכין יתערון בעלמא לאנהא קרבא ויפוק שמא קדישא על עלמא מה תבשר ותימא (ישעיה מ"י) הנה יי' אלהים בחזק יבא וזרועו מושלה לו הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו הנה שכרו אתו דקב"ה כריז בכל פמליא דלעילא ויימא לון אתכנשו ודאינו דינא מאן דמסר נשמתיה על קדושת שמי אנריה מאי הוא ואינון יימרון כך וכך מאן דסביל כמה חרופין וגדופין בכל יומא עלי מהו אנריה אינון אמרי כך מאן דאתענש בכל יומא עלי מהו אנריה אינון אמרי כך הה"ד (שם) הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו:</p>	<p>קול ישמע בעולם, ושני מלכים יתעוררו בעולם ללחום קרב, ויצא שם הקדוש על העולם, מה תבשר ותאמר, "הנה ה' אלהים בחזק יבא וזרועו מושלה לו הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו", הנה שכרו אתו, שהקדוש ברוך הוא מכריז בכל פמליה של מעלה, ויאמר להם התכנסו ודונו דין, מי שמסר נשמתו על קדושת שמי מהו שכרו, ואלו יאמרו כך וכך, מי שסבל כמה חרופים וגדופים בכל יום עלי מה שכרו, הם יאמרו כך, מי שנענש בכל יום עלי מה שכרו, הם יאמרו כך, זהו שכתוב "הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו".</p>
<p>מהו ופעולתו אלא כמה דכתיב (תהלים לא כ) מה רב טובך וגו' פעלת לחוסים בך דא הוא פעולתו נגד בני אדם מהו אלא נגד אומות העולם⁹⁹¹ אשר צפנת ליראיך מהו</p>	<p>מהו "ופעולתו", אלא כמו שכתוב "מה רב טובך וגו' פעלת לחוסים בך" זהו פעולתו, "נגד בני אדם" מה זה, אלא נגד עובדי כוכבים ומזלות, "אשר צפנת ליראיך" מה זה "אשר צפנת", וכי מי יגזול ויטול מידו מה שהוא רוצה לתת שכתוב "צפנת".</p>

⁹⁸⁸ כי סוד המשיח הוא סוד וא"ו כדפיר' בתיקונים, וגם הוא"ו ה' עליונה ודאי דהיינו אתתא דחזקיהו ודאי חז"ק י"ה והכל במלכות לכך הם סוד המלכים, והנה אחר ששלמה היה ראוי להיות משיח ונדחה מפני המציאות שקלקל בשלשה דברים בזהב בנשים בסוסים דהיינו שלשה בחינות, הזהב בינה, הנשים גבורה תתאה, בסוסים גבורות המתפשטות, ובשלשתם צוה שלא ירבה שלא יטה אחר החצובים ששם משך הגבורות והדינים והוא הרבה וטעה, אם כן אחיו הקרוב אליו שהוא נתן שני לשלמה יתקן זה, ולכך אנו אומרים משיח בן דוד שאין אנו יכולים לייחסו לשלמה אלא לדוד, ונתן נסתם ונעלם שאין הבשורה אלא מחפצי בה, ונתן הוא סוד וה' נתן חכמה שהיא נעלמה ולא הולידהו באותו העת מפני שאינו זמנו אלא באו בסוד עמ"י א"ל, דהיינו החכמה שעמה אל עליון דהיינו הכתר, והוליד בחפצי בה בינה מנחם תפארת, והכל בסוד נשמה פועלת בתחתונים, והיא הנותנת קול מבשר דהיינו תפארת, לכך הבשורה הראשונה ה' אלהים בחזק יבא דהיינו סוד שתי גבורות עליונה ותחתונה שתי ההין בחזק גבורה יבא, "וזרועו" חסד, "משלה לו שכרו אתו וכו'", הם שני מיני שכר האחד נקרא שכרו שהוא שכר הנשמה בגן עדן העליון, השנית פעולתו שהוא שכר הרוח והנפש. בגן עדן של מטה ובמדור הנפשות ובעולם התחתון, ולזה אמר שכרו אתו ממש שהוא בגן עדן העליון אתו תחת כסא הכבוד, אבל פעולתו שהוא שכר הנפש והרוח לפניו דהיינו בתחתונים למטה, דהיינו משתי ההין ה' עילאה גן עדן עילאה ה' תתאה גן עדן (אור יקר).

⁹⁸⁹ אעפ"י שאביו הוא נתן בן דוד נקרא בן עמיאל"ל, לפי שעמו אל (מ"מ).
⁹⁹⁰ והנה ענין חפצי בה הוא סוד אומרו לא יאמר לך עוד עזובה וכו' כי לך יקרא חפצי בה ולא רצך בעולה, הנה הבינה היא מבשרת והחכמת אומרת עליה חפצי בה דהיינו החפץ העליון (אור יקר).
⁹⁹¹ עכ"ם (דפ"ו).

<p>אשר צפנת⁹⁹² וכי מאן יגזול ויטול מן ידיו מה דהוא בעי למיהב⁹⁹³ דכתיב צפנת:</p>	
<p>אלא פוק והמי עובדין דרחמנו דעבד קב"ה במה דאיהו מחי ביה יהיב אסותא במה מחי בשמאלא בימינא קריב ובשמאלא מחי במה דמחי ביה יהיב אסותא [לעולם כתיב] (לעלם) (ירמיה א יד) מצפון תפתח הרעה ובצפון מחי [דמתמן נפק⁹⁹⁴] (ומתמן נפיק) כל דינין וכל גזירין⁹⁹⁵ קשיין וביה שרי כל אגר טב וכל טיבו דזמין קב"ה למיהב לישראל:</p>	<p>אלא צא וראה מעשי הרחמנות שעושה הקדוש ברוך הוא, במה שהוא מכה, בו נותן רפואה, במה מכה בשמאל, בימין מקרב ובשמאל מכה, במה שמכה בו נותן רפואה לעולם, כתוב "מצפון תפתח הרעה", ובצפון מכה, שמשם יוצאים כל הדינים, וכל הגזרות הקשות, ובו שורה כל שכר טוב וכל טוב שעתידי הקדוש ברוך הוא לתת לישראל.</p>
<p>לזמנא דאתי קרי קב"ה לצפון ויימא ליה בך יהבית כל טיבו וכל אגר טב⁹⁹⁶ לבני דסבלו כמה בישין בהאי עלמא על קדושת שמי הב אנרין טבין דיהבית בך הה"ד (ישעיה מג ו) אומר לצפון תני ולתימן אל תכלאי וגו':</p>	<p>לעתידי לבא יקרא הקדוש ברוך הוא לצפון ויאמר לו, בך נתתי כל טוב, וכל שכר טוב לבני שסבלו כמה רעות בעולם הזה על קדושת שמי, תן שכרים טובים שנתתי בך. זהו שכתוב "אמר לצפון תני ולתימן אל תכלאי וגו'".</p>
<p>וכי ארחא הכי הוא [דדרום לממנע ברכאן] והא כל ברכאן מסטרא דדרום וכל טבין דעלמא מדרום נפקי ואיהו אמר [ולתימן] ולתימן אל תכלאי אלא בההיא שעתא יתער קב"ה לאברהם ויימא [ליה] קום דהא מטא זמנא דאנא פריק לבנך ולמיהב⁹⁹⁷ לון אגר טב על כל מה דסבלו בגלותא ומגו דאברהם הוה בזבינו דלהון דכתיב (דברים לב ל) אם לא כי צורם מכרם דא אברהם הוה ליה כמאן דלא טב בעינוי ואחמי גרמיה כמאן [דבעי] דילקון על חוביהון יתיר ויימא גבו מחוביהון גבו מחטאיהון:</p>	<p>וכי דרך הדרום כך הוא למנע ברכות, והרי כל הברכות מצד דרום וכל טובות העולם מדרום יוצאות, והוא אומר לתימן אל תכלאי, אלא באותה שעה יעורר הקדוש ברוך הוא את אברהם ויאמר לו, קום שהרי הגיע זמן שאני גואל את בניך לתת להם שכר טוב על כל מה שסבלו בגלות, ומתוך שאברהם היה במכירתם, שכתוב "אם לא כי צורם מכרם", זה אברהם, היה לו כמי שלא טוב בעינוי, ומראה עצמו כמי שרוצה שילקו על חטאיהם יותר, ויאמר גבו מעוונותיהם גבו מחטאיהם.</p>
<p>א"ל קב"ה לאברהם ידענא כלא איהו מה דאמרת לאנפינא אנא אוף הכי לאנפינא אל</p>	<p>אמר לו הקדוש ברוך הוא לאברהם, ידעתי כל מה שאמרת לפינים, אני גם</p>

⁹⁹² ע"י תיקוני דאדה"ר או ע"י קדושת שבת בראשית, שאז היו מתבררים ומתקנים גם הם, והיה מתגלה אז כל טוב הצפון וכל שכר העוה"ב אשר עיקרו הוא בעטרה דגבורות כאשר מתייחד בהעטרה דחסדים ונמתק על ידו וכמ"ש בזוה"ק (פ' שלח קעג ע"ב), וכן הגר"א בתיקונים (דף מז ע"א ד"ה על אליו) דכל העינוגים וכל טוב העתיד הוא בצפון כשהוא מתבסס ומתמתק ביחוד החסדים (דע"ה ח"ב לו ע"ג), כאשר שמתבסמים ונמתקים בחסדים אז מתהפכים הגבורות ונעשים לרשפי אש שלהבת יה, שלהובין דרחימו, אשר מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה (שיה"ש ח ו - ז), ואז אדרבה הוא כי הגבורות עצמן שורפים ומכלים את כל החיצונים ומאירים ומתגלים לכל טוב הצפון, שהוא ג"כ רק ע"י הגבורות, וכמ"ש בזוה"ק (פ' שלח קעג ע"ב) (דע"ה ח"ב מב ע"א), החסדים אינם מוצאים עונג אלא בהגבורות, ולכן הם חוזרים אחריהם, וסובב אל צפון (קהלת א ו), כי על ידיהם משפיעים טובם ומתגלה מה שהם, וכן כל טוב העתיד ושכר העוה"ב הוא הכל בהגבורות, וכמ"ש בזוה"ק (פ' שלח קעג ע"ב) כי בהם מתגלים החסדים כנז' (דע"ה ח"ב עא ע"ד).

⁹⁹³ ר"ל למה הוא צריך לגנוז ולהטמין (הקדו"ש כד ע"ב).

⁹⁹⁴ נפקי (דפ"ו).

⁹⁹⁵ גזירי (דפ"ו).

⁹⁹⁶ טוב (דפ"ו).

⁹⁹⁷ למיהב (דפ"ו).

<p>תכלאי אנא בעי לפייסא לך על בנך לא תמנע מיבו מנהון לא תמנע אנר טב מנהון כמה וכמה [סבלו על חוביהן] (האבו על חוביהון) ובגיני כך אומר לצפון תני והיינו אשר צפנת ודא הוא מלה (דתהא) ודההיא מבשרת:</p>	<p>כן לפנים, אל תכלאי, אני רוצה לפייסך על בנך, אל תמנע מהם טובות, אל תמנע מהם שכר טוב, כמה וכמה סבלו על חטאייהם, ולכן אומר "לצפון תני", והיינו אשר צפנת, וזהו הדבר (שתהא) של אותה מבשרת.</p>
<p>ותו [תבשר] (מבשר) זמנא תנינא בשעתא דשכינתא תסלק על ההוא טורא עלאה ותהך ותבשר לאבהן מיד תהך לירושלם ותחמי לה בחרבנה⁹⁹⁸ תיעול לציון ותמן תקרקר קירא כמלקדמין על אתר בי מותבה ועל [יקרא דילה] (יקרא דיליה) בההוא אתר ותמן אומיאת דלא תיטול מתמן ולא תפוק עד דקב"ה יפרו[ן]ק לבנהא ודא הפצי בה (ו)תבשר כמלקדמין ואמרת (ישעיה יב ו) צהלי ורני יושבת ציון כי גדול בקרבך וגו' מאי גדול בקרבך דא קב"ה דאיהו אתי לגבה לאקמא לה מעפרא (דציון) ויימא לה (ישעיה נב ב) התנערי מעפר קומי שבי ירושלם [ירושלם איהי וירושלם שמה] ודא:</p>	<p>ועוד תבשר פעם שניה, בשעה שהשכינה תעלה על אותו הר עליון ותלך ותבשר לאבות, מיד תלך לירושלים ותראה אותה בחרבנה, תכנס לציון ושם תקרקר קיר כמקדם על מקום בית מושבה, ועל כבודה באותו מקום, ושם נשבעת שלא תקח משם ולא תצא, עד שהקדוש ברוך הוא יגאל את בניה וחפצי בה, זו תבשר כמקדם ואמרת "צהלי ורני יושבת ציון כי גדול בקרבך וגו'", מה זה "גדול בקרבך", זה הקדוש ברוך הוא שבא אליה להקימה מן העפר, ויאמר לה "התנערי מעפר קומי שבי ירושלים" ירושלים היא, וירושלים שמה בודאי.</p>
<p>ובדא אופ הכי⁹⁹⁹ כמה חדו על חדו הוי לצדיקייא בגן עדן ובג"כ זכאה איהו מאן דנשמתיה [בשבת] אסהידת קמי מלכא על חדושא דאורייתא דקב"ה וכל פמליא דיליה וכל אינון נשמתין דצדיקייא דהוו בגן עדן כלהו מתעטרן בההוא מלה:</p>	<p>ובזה גם כן, כמה שמחה על שמחה תהיה לצדיקים בגן עדן, ולכן אשריו מי שנשמתו בשבת מעידה לפני המלך על חדוש התורה, שהקדוש ברוך הוא וכל פמליתו, וכל אותן נשמות הצדיקים שהיו בגן עדן כולם מתעטרים באותו דבר.</p>
<p>קעד/א</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>תו שמענא בוצינא קדישא דכמה יקר על יקר ועטרה על עטרה מעטרן לאבוה דההוא ב"נ [תמן] בשעתא דאמר קב"ה אתכנשי למשמע חדושא ומלין חדתין דאורייתא משמיה דפלוני בר פלוני כמה אינון דנשקין על רישיה [כמה צדיקייא] (מת)עטרין ליה כד נחתין זכאה חולקהון דכל אינון דמשתדלין באורייתא יומא דשבתא משאר יומין:</p>	<p>עוד שמעתי נר הקדוש שכמה כבוד על כבוד ועטרה על עטרה מעטרים לאבי אותו אדם שם, בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא התכנסו לשמוע חידוש ודברים חדשים בתורה בשם פלוני בן פלוני, כמה הם שמנשקים את ראשו, כמה צדיקים מעטרים אותו, כשיורדים, אשרי חלקם של כל אלו שעוסקים בתורה ביום השבת משאר ימים.</p>
<p>ויאמר יי' אל משה לאמר דבר אל בני ישראל וגו' ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לדורותם וגו' (במדבר טו לח) ר'</p>	<p>"ויאמר ה' אל משה לאמר דבר אל בני ישראל וגו' ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לדורותם וגו'", רבי חזקיה</p>

⁹⁹⁸ בחרבנא (דפ"ו).

⁹⁹⁹ פי' כמו שהצדיקים שמחים במשיח. כך שמחים בשבת במי שאומר חדושים (מ"מ).

<p>חזקיה פתח¹⁰⁰⁰ (זכריה ג א) ויראני את יהושע הכהן הגדול וגו' כמה זכאין אינון ישראל דקב"ה בעי ביקרהו¹⁰⁰¹ על כל בני עלמא ויהב לון אורייתא קדישא ויהב לון נביאי מהימני דמדברי להו באורייתא בארח קשומי:</p>	<p>פתח "ויראני את יהושע הכהן הגדול וגו'" כמה מאושרים הם ישראל שהקדוש ברוך הוא רוצה בכבודם על כל בני העולם, ונתן להם תורה קדושה, ונתן להם נביאי אמת שמנהיגים אותם בתורה בדרך אמת.</p>
<p>תא חזי כל נביאי ונביאי דאוקים קב"ה לישראל כלהו אתגלי קב"ה עליהו בדרגין עלאין קדישין¹⁰⁰² וחמו זיו יקרא¹⁰⁰³ קדישא דמלכא מאתר עלאה אבל לא קריב כמשה דהוה קריב למלכא יתיר מכלא דהא זכאה חולקיה יתיר מכל בני עלמא דעליה כתיב (במדבר יב ח) פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות ושאר נביאי הוו חמאן מאתר רחיקא כמה דאת אמר (ירמיה לא ב) מרחוק יי' נראה לי¹⁰⁰⁴:</p>	<p>בא וראה כל נביאים ונביאים שהעמיד הקדוש ברוך הוא לישראל, על כולם התגלה הקדוש ברוך הוא בדרגות עליונות קדושות, וראו זיו כבוד קדוש של המלך ממקום עליון, אבל לא קרוב כמשה, שהיה קרוב למלך יותר מהכל, שהרי אשרי חלקו יותר מכל בני העולם, שעליו כתוב "פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות", ושאר נביאים היו רואים ממקום רחוק, כמו שנאמר "מרחוק ה' נראה לי".</p>
<p>א"ר חזקיה הכי אוליפנא כתיב (שמות ב א) וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי וילך איש דא קב"ה¹⁰⁰⁵ כד"א (שמות טו ג) יי' איש מלחמה מבית לוי דא קב"ה אתר דחכמה עלאה וההוא זוהר (ס"א נהר) מתחברין כחדא דלא מתפרשין לעלמין מבית לוי¹⁰⁰⁶ [דאשרין]</p>	<p>אמר רבי חזקיה, כך למדנו, כתוב "וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי", "וילך איש" זה הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר "ה' איש מלחמה", "מבית לוי" זה הקדוש ברוך הוא, מקום שחכמה עליונה, ואותו זהר (נהר) מתחברים, כאחד שלא נפרדים לעולמים מבית לוי, שהשרה לויתן (כל שמחה) בלבדו</p>

¹⁰⁰⁰ טעם פתיחה זו משום מאי דמסיק שמי שאינו לובש ציצית מלבישים אותו בעוה"ב בגדים צואים ולכן הביא ענין יהושע ואגב הביא ענין הנביאים ומעלת מרע"ה (מ"מ).

¹⁰⁰¹ שלא הניחם לרצונם בשרירות לבם כשאר גויי הארצות (אור יקר).

¹⁰⁰² פי' שהנבואה הוא מנ"ה דזעיר מאתר עילאה היא מ' דאיצלות שהנבואה של שאר הנביאים באה מנ"ה דזעיר ומתעצמת במ' ושל מרע"ה היא מפרקין עילאין של נ"ה דזעיר מהפנים שלהם שלא זכה לה שום נביא ועוברת מעבר בעלמא תוך המלכות, ולכן אמר בסמוך ושאר נביאי חמאן מאתר רחיקא וכו' שכיון שמתעצם האור במלכות נתרחק משרשו (מ"מ).

¹⁰⁰³ הענין כי כל נביא ונביא מתנבא מלמעלה בסוד נשמתו, כפי מקום אצילות נשמתו כן הוא משך נבואתו מאותה המדרגה ממש, ועם כל זה יש מי שיש לו נשמת דבריה מכלל הכבוד לבד, ויש מי שיש לו נשמה דאצילות ממלכות לבד, ויש מי שיש לו נשמה דאצילות מתפארת שהוא שם יהו"ה, אמנם מרע"ה נשמתו למעלה ממדרגת סוד הדעת בסוד כללות עשר דרגין דחכמה דהיינו סוד השם במלואו כזה יר"ד ה"א וא"ו ה"א ומשם היתה נבואתו, ועם כל זה שהיו משיגים נבואה מהמדרגות העליונות כדפי' עכ"ז היתה נבואתם מתלבשת לבוש בתוך לבוש עד הגיע הנבואה להיכל לבנת הספיר ושם היו משיגים נבואתם, ולא היה התעוררות נשמתם עולה אלא שם ומשם היו שואבים שפעם ממקורם העליון, אמנם מרע"ה לא היה כך אלא היתה נשמתו עולה עד היכל הרצון שהוא היכל התפארת הנקרא אספקלריא המאירה, ובזולת זה לא היתה נבואתו מתלבשת כלל אלא נבואתו דקה מן הדקה בסוד נשמת האצילות המתלבשת בתוך נשמת הבריאה הבאה מתלבשת בתוך היצירה כדפי' בשער אבי"ע, בענין שיתעלה נבואת מרע"ה על נבואת שאר הנביאים שלוש מעלות, האחת ממקורה העליון שזו בסוד המדרגות עד התפארת ונבואת מרע"ה עד הדעת, השנית בלבושים שנבואת מרע"ה בלתי מתלבשת ונבואת שאר הנביאים מתלבשת, השלישית שנבואת מרע"ה בהיכל הרצון ונבואת שאר הנביאים בהיכל לבנת הספיר, ודברים אלו מוכרחים מן הכתובים ומן המאמרים בזהר ובתיקונים (אור יקר).

¹⁰⁰⁴ שמות יא ע"ב (הערת הזהר).

¹⁰⁰⁵ ל' זה הובא בס' שמות בדף י"ב ע"א ושם פרשנוהו ע"ש (מ"מ).

¹⁰⁰⁶ כי לוי הוא לשון חיבור (בראשית כט לד) הפעם ילוה אישי אלי, והוא הדעת המחבר אר"א שעל ידו הם (זהר ויקרא ד ע"א) תרין ריעין דלא מתפרשין כנודע (דע"ה ח"ב מד ע"ב).

<p>(דא שארי) לוי¹⁰⁰⁷ לוי¹⁰⁰⁷ [בלחודוי בעלמא] (לחדו לעלמא) הה"ד (תהלים קד כו) לוי¹⁰⁰⁸ זה יצרת לשחק בו¹⁰⁰⁸:</p>	<p>בעולם, זהו שכתוב "לוי¹⁰⁰⁷ זה יצרת לשחק בו".</p>
<p>ויקח את בת לוי דא קב"ה אתר דנהירו דסיהרא נהיר (שמות ב ב) ותהר האשה ותלד בן האשה ודאי כד"א (בראשית ב כג) לזאת יקרא אשה בקדמיתא בת לוי הכי הוא ודאי וכי בת לוי בקדמיתא והשתא אשה אלא הכי אוליפנא אתתא עד לא אזדווגת [אתקריאת] (אקרי) בת פלוני בתר דאזדווגת אתקרי אשה והכא בת ואשה כלא בחד דרגא הוא:</p>	<p>"ויקח את בת לוי" זה הקדוש ברוך הוא, מקום שאור הלבנה מאיר. "ותהר האשה ותלד בן", האשה ודאי, כמו שנאמר "לזאת יקרא אשה", בהתחלה בת לוי, כך הוא בודאי, וכי בת לוי בהתחלה, וכעת אשה, אלא כך למדנו, אשה עד שלא מזדווגת נקראת בת פלוני, אחר שהזדווגה נקראת אשה, וכאן בת ואשה הכל בדרגה אחת היא.</p>
<p>ותצפנהו ג' ירחים (שמות ב ב) אלין תלת ירחין דדינא קשיא שריא בעלמא ומאי נינהו תמו"ז וא"ב וטב"ת מאי קא משמע לן דעד דלא נחת משה לעלמא שכיח הוה הוא לעילא ועל דא אזדווגת ביה שכינתא מן יומא דאתיליד:</p>	<p>"ותצפנהו שלשה ירחים", אלו שלשת החדשים שהדין הקשה שרוי בעולם. ומהם, תמוז ואב וטבת. מה בא להשמיענו, שעד שלא ירד משה לעולם, מצוי היה הוא למעלה, ועל זה הזדווגה בו שכינה מיום שנולד.</p>
<p>מכאן אמר רבי שמעון רוחיהון דצדיקיא שכיחין אינון לעילא עד לא יחתון לעלמא ולא יכלה עוד הצפינו ותקח לו וגו' (שם ג) מאי ותקח לו תיבת גמא דחפת ליה בסימנהא למהוי נטיר מאינון נוני ימא דשאטין בימא רבא כמה דכתיב (תהלים קד כה) שם רמש ואין מספר והיא חפת ליה למהוי נטיר מנייהו בחפון¹⁰⁰⁹ [דבני ימא] (דטיסטירו) בלא יתירא¹⁰¹⁰ בתרי גוונין בחיור ואוכם ואנה ליה למשה [למישמ] בינייהו:</p>	<p>מכאן אמר רבי שמעון, רוחות הצדיקים מצויות הן למעלה עד שלא ירדו לעולם. "ולא יכלה עוד הצפינו ותקח לו וגו'" מה זה "ותקח לו תיבת גומא", שכסתה אותו בסימניה להיות שמור מאותם דגי הים ששטים בים הגדול, כמו שכתוב "שם רמש ואין מספר", והיא כסתה אותו להיות שמור מהם בכסוי (של צד היובל המכובד), שבני הים בלא כבוד בשני צבעים לבן ושחור, והניחה את משה לשוט ביניהם</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>ראשית עריסותיכם חלה תרימו וגו' (במדבר טו כ) פקודא דא להפריש חלה</p>	<p>"ראשית עריסותיכם חלה תרימו וגו'", מצוה לו להפריש חלה לכהן חל"ה, כך חשבונה מ"ג ביצים וחומש ביצה, אחד מחמש, ויש חומש אחד מחמשים שהוא ו', וזה סימן מג"ן, שהוא מיכא"ל גבריא"ל נוריא"ל, חלה שכינה, שבמקום שמלאכים אלה שם, האבות שם, ובמקום שהאבות שם,</p>

¹⁰⁰⁷ (ס"א כל חידו) (נוסף בדפ"ו).

¹⁰⁰⁸ מה שאמר מבית לוי, הכוונה הוא ללמדינו שנשמת משה רבינו ע"ה הוא מהמקום שנתייסד שעל ידו יהיה כל שמחת העולם, והוא הדעת, שהוא החידו דעלמא, שהיא בינה עלמא דאתי (זהר משפטים קטו ע"ב), וזהו שנאמר (תהלים קד כו) לוי¹⁰⁰⁷ זה יצרת לשחק בו. והרי לנו כי הלוי¹⁰⁰⁸ הוא סוד הדעת המחבר את אר"א, ומשם היה נשמת משה רבינו ע"ה (דע"ה ח"ב מד ע"ב).

¹⁰⁰⁹ (ס"א דסטרא דיובלא יקירא) (נוסף בדפ"ו).

¹⁰¹⁰ יקירא (דפ"ו).

<p>לכהן¹⁰¹¹ חל"ה הכי חושבניה מ"ג¹⁰¹² [ביצים] וחומש ביצה חד מחמש ואית חומש חד מן חמשין דאיהו ז' ודא סימן מנ"ן דאיהו מיכאל גבריא"ל נוריא"ל חלה שכינתא דבאתר דאלין מלאכין תמן אבהן תמן ובאתרא דאבהן תמן שכינתא תמן [ובה] ויחל בה צלינא הה"ד (שמות לב יא) ויחל משה את פני יי' אלהיו (דברים ג כד) אדני יהו"ה אתה החלות להראות את עבדך ובה חלה זכות אבות ובה תמה זכות אבות לרשעים דהו מקבלים אנרייהו בהאי עלמא:</p>	<p>שכינה שם, ובה "ויחל", בה אנו מתפללים, זהו שכתוב "ויחל משה את פני ה' אלהיו" "אדני יהו"ה אתה החלות להראות את עבדך", ובה חלה זכות אבות, ובה תמה זכות אבות לרשעים, שהיו מקבלים שכרם בעולם הזה.</p>
<p>דמסטר דמינא דתמן י' דאיהו חכמה שרותא דשמא דיהו"ה דאיהו אחזי זכותא על בנהא מימינא דתמן רמ"ח פקודין דעשה מסטרא דאת ה' בתראה דאיהי לשמאלא דגבורה דתמן לא תעשה דאינון שם"ה דתמן נדונין רשעים גמורים תמה לון זכות אבות ואתהפך לון שם יהו"ה הוה"י ואוליפנא מהמן הרשע (אסתר ה יג) וכל זה איננו שוה לי ע"כ</p>	<p>שמצד ימין ששם י' שהיא חכמה, ראשית שם ה', שהיא מראה זכות על בניה מימין, ששם רמ"ח מצוות עשה, מצד אות ה' אחרונה שהיא שמאל של גבורה, ששם לא תעשה, שהם שס"ה, ששם נדונים רשעים גמורים, תמה להם זכות אבות, ומתהפך להם שם יהו"ה הוה"י, ולמדנו מהמן הרשע "וכל זה איננו שוה לי".</p>
<p>קעד/ב8500:</p>	
<p>[לאשתמודע] (דאשתמודע) ביניהון בגין דזמין¹⁰¹³ הוא לסלקא בינייהו זמנא אחרא לקבלא אורייתא:</p>	<p>להיות נודע ביניהם משום שעתיד הוא לעלות ביניהם בפעם אחרת לקבל תורה.</p>

¹⁰¹¹ להפריש חלה לכהן בהכרח מהיות חלת לכהן יוכרח היות הענין דבר מה נדבק בחסד שהוא הכהן, אם כן צריך לדעת ענין חלה היותה במלכות, ושם חלה יעיד עליה שהיא עשירית האיפה ודאי, והיא נקראת עומר דהיינו והעומר עשירית האיפה, וענין חלה היא מצוה בפרטות לנשי ישראל יעיד היותה כענין הדלקת הנר שהיא המלכות ששלשה מצות אלו הם פרטיות לנשים, נדה לטהר המלכות מקליפותיה שהם דם נדותה בסוד הדין שהיא משפעת להם וצריכה לטהר מהם ולכך אשה מטמאה באדם ודאי, והדלקת הנר היינו סוד קשר מאורי האש בפתילה, ועניינה עריכת נר שהיא מלכות לבן ישי י' דהיינו התפארת, וחלה גם כן היא במלכות. וסימנם נ'ח'ה' שבשלשתם נחה המלכות מדינה, וחלה היא אמצעית בין נדה להדלקת הנר, וכך ראוי שתחלה תטהר ואחר כך תתחלף בשינוי מקום, עד עתה באדמימות השמאל שהיתה הוה"י י' חלה בשמאל, להעבירה לימין ליתנה לכהן דהיינו י' שבשמאל הוה"י להעבירה לימין יהו"ה, ומה שהיתה משפעת לחצונים למטה היא נעשת ראש ומקור לשפע העליון, ומת שהיתה ראש לשועלים נעשת אשת חיל עטרת בעלה, ואחר כך שהיא בימין היא נעשת מנורה בדרום דהיינו הדלקת הנר, בענין שלהפריש חלה לכהן מכלל הענין הזה יורה על העברת השכינה משמאל לימין, והיינו "להפריש חלה" שהיא שכינה משמאל לימין וסוד זה מתגלה ומתבאר בגימטריא המלה בעצמה (אור יקר).

¹⁰¹² נודע מ"ג דהיינו מיכאל גבריא"ל כדמסיק לקמיה, ונודע שהמלכות בחינתה בימין ובשמאל, ומצד שמאל שהיא הגבורה נקראת ה' ובצד ימין נקראת י' דהיינו סוד השמאל ה"י מן אלהים י' בתוך ה"א כזה ה', והיינו י' שבתוך ה"ה"א חומש ביצה ודאי, חומש ביצה הנטלת מהשמאל י' ונתנת לימין לכהן, דהיינו י' שהיא למטה מחא הוה"י והיינו סוד מ"ג נטלת מגבריא"ל ונתנת למיכאל כדפירשנו דהיינו "חד מחמש" י' מה' כדפירשנו לעיל בשער שני סימן ב' והיינו סוד עשרון דהיינו המלכות הנתנת בין ימין לשמאל משמאל לימין בסוד מ"ג וחומש ביצה. כדפירשנו, ולכך עיסה פחות משיעור זה פטורה מן החלה, ונודע שאין מצוה זו בפחות בימין ושמאל דהיינו מ"ג והיא השכינה דהיינו חומש ביצה (אור יקר).

¹⁰¹³ ויהיה לו לבוש ביניהם להתלבש ויהיה מכיר בכל אותם הכחות והם יכירוהו שלא יקטרגו עליו בעלותו שם (אור יקר).

<p>ותרד בת פרעה (שמות ב ה) דא היא דאתיא מסטרא שמאלא דדינא קשיא כמה דאתמר (שם) לרחוץ על היאור על היאור דייקא ולא על הים¹⁰¹⁴:</p>	<p>"ותרד בת פרעה" זוהי שבאה מצד שמאל של דין הקשה, כמו שנאמר "לרחוץ על היאור", על היאור דווקא, ולא על הים.</p>
<p>ואי תימא הא כתיב (שמות יז ה) ומטך אשר הכית בו את היאור ומשה לא הכה אלא בים¹⁰¹⁵ וקרייה קרא יאור אלא יאור הוה דמחא אהרן על ידא דמשה ושויה קרא דאיהו עבד:</p>	<p>ואם תאמר, הרי כתוב "ומטך אשר הכית בו את היאור" ומשה לא הכה אלא בים, וקראו הכתוב יאור. אלא יאור היה שהכה אהרן על ידי משה, ושמו הכתוב שהוא עשה.</p>
<p>כהאי גוונא (שם ז כה) וימלא שבעת ימים אחרי הכות יי את היאור ואהרן הכה אלא¹⁰¹⁶ עד דאתא מסטרא דקב"ה קרייה קרא הכות יי לבתר קרייה בשמא דמשה:</p>	<p>כדוגמא זה "וימלא שבעת ימים אחרי הכות ה' את היאור", ואהרן הכה אלא (שעל זה) עד שבא צד הקדוש ברוך הוא קראו הכתוב הכות ה', אחר כך קראו בשם של משה.</p>
<p>ונערותיה הולכות (שמות ב ה) אינון שאר משריין דאתיין מסטרא דא ותפתח ותראהו את הילד (שם ו) ותראהו ותרא מבעי ליה מאי ותראהו:</p>	<p>"ונערותיה הולכות", אותן שאר מחנות שבאות מצד זה. "ותפתח ותראהו את הילד", "ותראהו" היה צריך לכתוב "ותרא" מה זה "ותראהו".</p>
<p>והא אמר רבי שמעון לית לך מלה באורייתא או את חד באורייתא דלא אית ביה רזין יקירין ועלאין אלא הכי אוליפנא רשימא דמלכא ומטרוניתא אשתכחת ביה ואינון רשימא דוא"ו ה"א מיד ותחמול עליו וגו' (שם) עד כאן לעילא מכאן ולהלאה לתתא בר האי קרא דכתיב (שם ד) ותתצב אחותו מרחוק¹⁰¹⁷ אחותו דמאן אחותו דהאי נאיהו דקרא לכנסת ישראל אחותי (קרא דכנסת ישראל) כד"א (שיה"ש ה ב) פתחי לי אחותי:</p>	<p>והרי אמר רבי שמעון, אין לך מילה בתורה או אות אחת בתורה שאין בה סודות נכבדים ועליונים, אלא כך למדנו, רושם המלך והמלכה נמצא בו, והם רושם של וא"ו ה"א, מיד "ותחמול עליו וגו'" עד כאן למעלה, מכאן והלאה למטה, פרט לפסוק זה שכתוב "ותתצב אחותו מרחוק", אחות של מי, אחות של אותו שקרא לכנסת ישראל "אחותי", כמו שנאמר "פתחי לי אחותי".</p>
<p>מרחוק כד"א (ירמיה לא ב) מרחוק יי נראה לי מאי משמע¹⁰¹⁸ משמע דאינון זכאין</p>	<p>"מרחוק" כמו שנאמר "מרחוק ה' נראה לי". מה משמע, משמע שאותם צדיקים, עד שלא ירדו לעולם ניכרים</p>

¹⁰¹⁴ עי' לעיל ח"ב יב ע"א (לש"ו).

¹⁰¹⁵ עי' זוהר ח"ב (יב ע"א) אמר שם ומשה לא מחא אלא ימא, וכן הוא בזוהר ח"ג (קעד ע"ב), אך הכוונה שם ושם הוא רק שהיה ההכאה בשר של ים, וכמ"ש בח"ב (דף רעב ריש ע"ב) וע"ז אמר (שמות יד טז) הרם את מטך נגד שר של ים (דע"ה ח"ב קכט ע"ב). צ"ע כי הרי בים לא היה הכאה כלל, אמנם הכוונה הוא על רהב שר של ים וכמ"ש בח"ב דף רעב ע"ב וכן הוא בתז"ח דף י סע"ד בקדמיתא מחית ליד על ימא כו' עיי"ש (לש"ו).

¹⁰¹⁶ (ס"א על דא) (נוסף בדפ"ו).

¹⁰¹⁷ שורש הראשון הנעלם דהב"ע הנה הוא ג"כ רק מאדם קדמא והצדיקים הגדולים כהאבות ומשרבע"ה היה גילוי בנשמתם גם מהארת האור דא"ק ולכן נקרא להם השכינתא קדישא בשם אחותי והוא כמ"ש בשה"ש ה' פסוק ב' פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי ואמרו במדרש שם תמתי תאומתי כביכול לא אני גדולה ממנה ולא היא גדולה ממני והגם שאמרנו כי האצילות הם מהפנימיות דהתנה"מ והב"ע הם רק מהחיצוניות דהתנה"מ אמנם לאחר התיקון דמעשה בראשית ע"י השם מ"ה הנה חזרו ונתייחדו החיצוניות עם הפנימיות בהאור דמ"ה ונעשו לאחד וכמו שהיו בעת ההתפשטות הא' דלאצילות (כללים ח"ב צה ע"ג).

¹⁰¹⁸ מאי קמ"לן פסוק זה, ומשיב הרבה חידושים השמיענו כדמפרש (מ"מ).

<p>עד לא¹⁰¹⁹ נחתו לעלמא אשתמודען אינזן לעילא לגבי כלא וכ"ש משה ומשמע דנשמתהון דצדיקיא אתמשך מאתר עלאה¹⁰²⁰ כמה דאוקימנא:</p>	<p>הם למעלה לגבי הכל, וכל שכן משה. ומשמע שנשמות הצדיקים נמשכות ממקום עליון כמו שבארנו.</p>
<p>ורזא דמלה אוליפנא דמשמע דאב ואם אית לנשמתא כמה דאית אב ואם לגופא בארעא ומשמע דבכל סטריין¹⁰²¹ בין לעילא בין לתתא מדכר ונוקבא¹⁰²² כלא אתיא ואשתכח והא אוקמוה רזא דכתיב (בראשית א כד) תוצא הארץ נפש חיה הארץ דא כנסת ישראל¹⁰²³ נפש חיה נפשא דאדם קדמאה¹⁰²⁴ עלאה כמה דאתמר:</p>	<p>וסוד הדבר למדנו שמשמע שאב ואם יש לנשמה כמו שיש אב ואם לגוף בארץ, ומשמע שבכל הצדדים בין למעלה בין למטה הכל בא ונמצא מזכר ונקבה, והרי בארו הסוד שכתוב "תוצא הארץ נפש חיה", "הארץ" זו כנסת ישראל, "נפש חיה", נפש אדם הראשון העליון כמו שנתבאר.</p>
<p>אתא רבי אבא ונשקיה אמר ודאי שפיר קא אמרת והכי¹⁰²⁵ והוא כלא (הוא) זכאה חולקיה דמשה נביאה מהימנא על כל שאר נביאי עלמא בגין כך לא אשתדל ביה כד אסתלק מעלמא בר קב"ה דאעליה לפרגודיה ועל דא סליק משה בנבואה עלאה ובדרגין יקירין מכל נביאי עלמא ושאר נביאי חמאן בתר כותלין סגיאין:</p>	<p>בא רבי אבא ונשקו, אמר ודאי נאה אמרת, וכאן הוא הכל. אשרי חלקו של משה נביא הנאמן על כל שאר נביאי העולם, בגלל זה כשהסתלק מהעולם לא עסק בו אלא הקדוש ברוך הוא שהעלהו לפרגודו, ועל כך עלה משה בנבואה עליונה ובדרגות נכבדות מכל נביאי העולם, ושאר הנביאים ראו אחר כתלים גדולים.</p>
<p>ויראני את יהושע הכהן הגדול (זכריה ג א) מאי קא חמא דהוה קאים קמי מלאכא ומתלבש בלבושין מלובלכין עד דכרוזא נפיק ואמר הסירו (את) הבגדים הצואים מעלין¹⁰²⁶:</p>	<p>"ויראני את יהושע הכהן הגדול", מה ראה, שהיה עומד לפני מלאך ומתלבש בלבושים מלובלכים, עד שיצא הכרוז ואמר "הסירו הבגדים הצואים מעליו".</p>
<p>אמר רבי יצחק כתיב הכא (שם) ועומד לפני המלאך מאי לפני המלאך דהוה דאין</p>	<p>אמר רבי יצחק כתוב כאן "ועומד לפני המלאך", מה זה "לפני המלאך", שהיה דן דינו אותו שכתוב בו "ואל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא".</p>

¹⁰¹⁹ דלא (דפ"ו).

¹⁰²⁰ פי' מזון, ולפי שלא פי' הענין היטב לכך הוסיף "ורזא דמלה אוקמוה" וכו' (מ"מ). עולים למ"ן בהיסוד דהנוק' ומעוררים יחוד עליון בהזון, ומקבלים עי"ז תוספות אור וברכה ונשלמים ונעשים לנשמות מתוקנים, ונולדים ויוצאים מהיסוד דהנוק' כי משם הוא כל הנשמות (כמ"ש בזוה"ק ח"א י"ג סע"א וח"ב יב ע"א וח"ג ז ע"א קעד ע"ב) (כללים ח"א קו ע"ג).

¹⁰²¹ פי' בא להוסיף שכל הפרצופים כולם הם מזכר ונקבה כמ"ש הרב ז"ל. שאו"א הם מדכורא ונוקבא דאריך שהם צד ימינו ושמאלו. וזר"ן מאו"א וכן עזה"ד (מ"מ).

¹⁰²² ע' זוה"ק ח"א כב ע"א כט ע"ב ובח"ב יב ע"א וח"ג ז ע"א יט ע"א קעד ע"ב וע' עוד ח"א יג סע"א וח"ב נה ע"א (כללים ח"א קח ע"ג), עי' זוה"ק שמות י"ב א' ויקרא ז' א' י"ט א' שלח קע"ד ב' וע' עוד בהקדמת זוהר בראשית י"ג סע"א (כללים ח"ב קלו ע"ד).

¹⁰²³ עי' זהר ח"ב מג ע"ב (דע"ה ח"ב קטז ע"א).

ח"ב יב ע"א, ולעיל ז ע"א, יט ע"א וח"א יג סע"א (לש"ו).

¹⁰²⁴ פי' נפש שקבלה המ' מאבא הנקרא סתם. ואל תאמר לפני המלאך פירוש מ' (מ"מ).

¹⁰²⁵ והכא (דפ"ו).

¹⁰²⁶ עי' לעיל קסט ע"ב, ועי' שעה"כ ב ע"ב: כי הנה אין אדם בארץ אשר לא יחטא, ועי' כן מפשיטין מעליו לבוש הקדושה ומלבישין לנשמתו לבוש הקלי', בגדים צואים, כדמיון מה שאמר הכתוב (שמות לג ו) ויתנצלו בני את עדים, ונמשך עליהם זוהמת הנחש, וכדמיון אדה"ר, שנאמר בהם (בראשית ג ז) וידעו כי ערומים הם, ואח"כ כתיב (בראשית ג כא) וילבישם כתנות עור, משכא דחויא (תיקו"ז יב ע"א).

<p>דינו¹⁰²⁷ ההוא דכתיב ביה (קהלת ה ה) ואל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא:</p>	
<p>מאי קא משמע לן דכל בר נש דלא זכי¹⁰²⁸ בהאי עלמא לאתעטפא¹⁰²⁹ בעטופא דמצוה ולא תלבשא בלבושא דמצוה כד עייל בההוא עלמא קאים ובלבושא (בלבושה) טנופא דלא אצטריך וקאים בדינא עליה:</p>	<p>מה בא להשמיענו, שכל אדם שלא זוכה בעולם הזה להתעטף בעטוף מצוה ולהתלבש בלבוש מצוה, כשנכנס בעולם ההוא עומד בלבוש טנופת שלא צריך, ועומד בדין עליו.</p>
<p>ת"ח כמה לבושי¹⁰³⁰ מזדמנין בההוא עלמא וההוא בר נש דלא זכי בהאי עלמא בלבושין דמצוה כד עייל לההוא עלמא מלבשין ליה בחד לבושא דאשתמודע לגבי מאריהון¹⁰³¹ דגיהנם וההוא לבושא ווי למאן דאתלבש ביה דהא כמה</p>	<p>בא וראה כמה לבושים מזדמנים באותו עולם, ואותו האיש שלא זוכה בעולם הזה בלבושי מצוה, כשנכנס לעולם ההוא מלבישים אותו בלבוש נודע אחד לפני בעלי הגיהנם, ואותו לבוש אוי למי שמתלבש בו, שהרי כמה</p>
<p>רע"מ:</p>	<p>רע"מ</p>
<p>ציצית:</p>	<p>ציצית.</p>
<p>פקודא דא איהו לאדכר¹⁰³² כל פקודי אורייתא בגינה כד"א (במדבר טו לט) וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יי' ועשיתם אותם דא איהו סימנא דמלכא לאדכרא ולמעבד:</p>	<p>מצוה זו היא להזכיר כל מצוות התורה בשבילה, כמו שנאמר "וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות ה' ועשיתם אותם", זהו סימן המלך להזכיר ולעשות.</p>
<p>כתיב (שמות כח לו) ועשית ציץ זהב והא אוקימנא רוא דציץ לאתעטרא ביה כהנא רבא ודא איהו ציץ לאסתכלא ביה עיינין דאיהו סימן דעלמא עלאה דאתעטר ביה כהנא רבא ובגין כך אסתכלותא דיליה מכפרא על עזות פנים דלא קיימא לקמיה אלא פנים דקשוט רוא דכל אינון פנים עלאין דאינון פנים</p>	<p>כתוב "ועשית ציץ זהב", והרי בארנו סוד הציץ להתעטר בו כהן גדול, וזהו ציץ להסתכל בו בעיניים שהוא סימן של עולם העליון שהתעטר בו כהן גדול. ולכן, הסתכלותו מכפרת על עזות פנים, שלא עומדת לפניו אלא פני אמת, סוד של כל אלו הפנים העליונים שהם פני</p>
<p>קעה/א</p>	
<p>זהר:</p>	<p>זהר</p>

¹⁰²⁷ אפשר שכנגד השכינה המתלבש' במטטרון המנהיג העולם בדין קאמר שהיא נקר' מלאך והיא דנה בתוך בית דין שהם סוד הסנהדרין את האדם, ואפשר שכנגד ראש בחינת הגבורה דיצירה דהיינו זכותא"ל ראש הדיינים שבהיכל זכות קאמר דתמן בית דין לכל הנהגת העולם, ושם גם כן הם דיינין נשמתין (אור יקר).

¹⁰²⁸ ואם תאמר וכי יהושע לא זכה בעיטוף המצות אתמהה, ויש לומר שבגדי יהושע לא היה על זה אלא על מה שפירשו רז"ל בעון בניו שהושיבו נשים נוכריות, ולזה כאשר השליכו נבוכדנאצר בכבשן האש עם אותם הרשעים וכו', אלא נפקא לן לענין עיטופא דמצוה כן, ומשום דמצות ציצית גורם שיפרוש האדם מנשים נוכריות כדאיתא במדרש, ויהושע בניו פגמו בזה נמצא מצות ציצית אשר לו פגום כיון שלא הועיל להפריש בניו מעבירה זו, ומשום דלאו ראייה איהו שפיר קאמר (אור יקר).

¹⁰²⁹ כתב בספר אור ישראל לאתעטפה בסוד טלית גדול ולא תלבשה בסוד טלית קטן (מ"מ).

¹⁰³⁰ ואם כן ממציאיות בגדים צואים נפקא לן גם כן לענין הציצית (אור יקר).

¹⁰³¹ מהקליפות ממש והיינו ממציאיות חטאותיו ועונותיו ופשעיו והם צואים, ומה גם אם הוא ממדרגת העבירות המחייבות אותו ליכנס אל תוך הקליפה הנקראת צואה רותחת כדפי' בזהר פרשת פקודי והיינו בגדים צואים, ובהיותם רואים אותו ממינם רודפים אחריו ומכניסים אותו אל מחיצתם ושם דנים אותו (אור יקר).

¹⁰³² לאדכרא (דפ"ו).

<p>גרדיני נמוסין זמינין לאחדא ביה ועייל¹⁰³³ ליה לגיהנם ושלמה מלכא צווח ואמר (קהלת ט ח) בכל עת יהיו בגדיך לבנים:</p>	<p>שומרי החוקים עתידים לאחוז בו, ומכניסים אותו לגיהנם, ושלמה המלך צווח ואומר "בכל עת יהיו בגדיך לבנים".</p>
<p>תאנא ברוא דספרא דצניעותא ארבע מלכין נפקין¹⁰³⁴ לקדמות ארבע¹⁰³⁵ [סהדין] בהו תלין¹⁰³⁶ כענבים באתכלא צירין בהו ז' רהיטין¹⁰³⁷ סהדין סהדותא ולא קיימין בדוכתייהו¹⁰³⁸:</p>	<p>למדנו בסוד ספרא דצניעותא, "ארבעה מלכים יוצאים למול ארבעה", עדים תלויים בהם כענבים באשכול צרורים בהם, "שבעה רצים מעידים" עדות ולא עומדים במקומם.</p>
<p>רע"מ:</p>	<p>רע"מ</p>
<p>דקשוט פנים דאמת דכלילן באמת דיעקב ציצית איהו נוקבא רזא דעלמא תתאה אסתכלותא לאדכרא ציין¹⁰³⁹ [דכר] ציצית נוקבא¹⁰⁴⁰ ודא לכל ב"נ ציין לכהנא:</p>	<p>אמת, פנים של אמת שכלולים באמת של יעקב. ציצית היא נקבה, סוד עולם התחתון, הסתכלות להזכיר. ציץ</p>

¹⁰³³ ועיילי (דפ"ו).

¹⁰³⁴ לשון זה הובא בספד"צ פ"ה, ופי' הרח"ו שם ד' מלכין הם ד' יה"ו (מ"מ).

¹⁰³⁵ הם ד' אה"י, צירין בהו סוד הציצית (מ"מ).

¹⁰³⁶ פי' שד' ציציות שהם ד' יה"ו וד' אה"י. תלויים בהם כמה סודות כענבין באתכלא כמ"ש כך האי מצוה חדא ותליין בה המה ענפין וזגין וזמורין (מ"מ).

¹⁰³⁷ הם ז' כריכות (רח"ו). הם ד' מוחין ונ"ה הם ז' עינים עכ"ל [רח"ו] שם. ובכאן [רח"ו] כתב ז' רהיטין - ז' כריכות, עכ"ל. והכל אחד. וסוד הענין יובן במ"ש הרב בסה"כ דרוש הציצית שציצית בזמן ב"ה קיים היא מחכמה דאימא שהיא בינה דאבא והם ד' יה"ו ולפי שיה"ו דב"ן אין בו רק ז' אותיות במילואו לכך היו עושים חוט של תכלת. וד' יה"ו הנזכרים נגד ד' ציציות. וציצית שבזמן הזה היא מבינה דאימא שהיא ד' א"הי במלוי ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן וכל א' יש בו ח' אותיות ולכך בזמן הזה אין תכלת. ובזה תבין דברי הרח"ו וכוונת הזוהר שאמר ד' מלכין נפקי וכו' ר"ל אע"פי שבזמן הזה הם ד' אה"י עכ"ז מאירים להם ד' יה"ו כמ"ש הרב שם. וז"ש ד' מלכין בהם ד' יה"ו נפקין וכו'. ר"ל מאירים לאה"י (מ"מ). הם ז' כריכות שמפרש הזוהר שהם ז' חוליות כל חולייתא היא ג' גי' כ"א נגד שם אה"ה סהדין סהדותא פי' הם נגד המוחין שהם ד' שמות עסמ"ב ולבושם הוא ג' אה"ה כנודע הם ז' שמות וכנגדם הם ז' עינים המעידים על האדם (מ"מ).

¹⁰³⁸ היינו שמשוטטים בעולם (מ"מ).

¹⁰³⁹ עי' זהר שמות טו ע"א וע"ב ומאיר זהר שם בשם הזהר הרקיע והגהות הלש"ו ומ"מ. כהן גדול הוא סוד ז"א המלוּבש בחושן ואפוד שהם לאה ורחל, ונקרא ז"א כה"ג בעת שמתפשטים בו המוחין דאבא, שהוא המוחין דגדלות שני, אשר על ידם הוא היחוד העיקרי דפב"פ דהזו"ן וכנ"ל, ונקרא אז ז"א כה"ג, והוא ע"י המוחין דמצד אבא, כי עיקר כה"ג הוא אבא, שהוא הנכנס לפני ולפנים לפני א"ס ית"ש, ובו משתמש א"ס ית"ש בכל גילוייו אשר באצילות כולו. וכמ"ש הרב בשער השמות (בסופו) כי אי אפשר להתלבש אור הא"ס בשום אחד מי' ספי' אם לא ע"י שיתלבש תחילה אור החכמה בהם, וזה סוד כולם בחכמה עשית (תהלים קד כד), וכן כתב עוד בשער סדר אבי"ע (פרק ב) ובכ"מ, ולכן נקרא החכמה שהוא אבא בשם כה"ג, והוא המלוּבש בחושן ואפוד, שהם זו"ן, וכמ"ש בפר' פקודי (רלא ע"א) ע"ש בהגהות מהרח"ו (דע"ה ח"ב קג ע"ד),

¹⁰⁴⁰ ודע כי ב' מיני ציציות הם, התכלת והלבן. ר"ל כי בזמן שבית המקדש קיים, היה חוט תכלת עם הלבן, ובזמן הזה לא יש כי אם לבן. והענין הוא כי כבר נתבאר ב' מיני בחי' מוחין יש בז"א, אם מצד אבא אם מצד אימא. אמנם המוחין דמצד אבא, אין לנו עתה עסק בהם, לפי שהאור היוצא מהם הוא סוד הציץ של כהן גדול, שהוא ממוחין דאבא, ולכן נקרא ציץ דכורא כנז', בפ' שלח לך (דף קעד ע"ב בר"מ) וע"ש. אבל הציצית הוא ממוחין דאימא, ולכן נקרא ציצית בלשון נקבה (שעה"כ ציצית ד).

מוחין דאבא - עי' אד"ר קלב ע"ב: ומה דיקנא אתגלייא, דיקנא דכהנא רבא עלאה - דיקנא דאבא עלאה (בהגר"א על ספד"צ יח ע"ב ד"ה בתליסר). אבא נכלל במזל העליון הרי הוא בחינת הדכר, ואילו אימא נכללת במזל התחתון הרי הוא בחינת הנקבה. מזל עליון כולל את כל ח' התיקונים הראשונים, כנגד ח' בגדי הכה"ג (בהגר"א על ספד"צ יח ע"ג ד"ה וידוע) שכן התיקונים מכונים בגדים. ובאמת בתחילה לא התלבשו על דיקנא דע"ק אלא ט' ת"ד. והנה אם כי משה רבינו ע"ה הזכיר בתורה את י"ג המדות, הם אינם אלא חיצוניות י"ג ת"ד דא"א שנעשו פנימיות לדיקנא דז"א. ולכן נקראים הם על שם ז"א, ככל חיצוניות של בחינה עליונה שנעשית פנימיות לבחינה תחתונה יותר ואעפ"כ

	<p>זכר, ציצית נקבה, וזה לכל אדם, ציץ לכהן.</p>
<p>ותנינן אסור לאסתכלא בשכינתא בג"כ אית תכלא [בגין דתכלת] [גוון תכלת] איהו כרסייא לבית דוד ותקונא דיליה ודא איהו דחלא [מן קדם יי' לדחלא] מההוא אתר ועל דא (במדבר טו לט) וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יי' ודא כרסייא¹⁰⁴¹ [ד]דיינין בה דיני נפשות כמה דאוקמוה דכל גוונין טבין לחלמא בר תכלא דאיהו כרסייא דסליק בדינא דנפשות:</p>	<p>ושנינו אסור להסתכל בשכינה, בגלל זה יש תכלת, משום שתכלת היא כסא לבית דוד ותקונו, וזהו "פחד מלפני ה'" לפחד מאותו מקום, ועל זה "וראיתם אותו וזכרתם את כל מצוות ה'", וזה הכסא שדנים בו דיני נפשות כמו שפרשוה, וכל הצבעים טובים לחלום פרט לתכלת, שהוא כסא שעולה בדין הנפשות.</p>
<p>כתיב (במדבר טו לח) ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת ונתנו על הכנף לא כתיב אלא ונתנו על ציצית דדא איהו דחפי על¹⁰⁴² שאר חוטיין:</p>	<p>כתוב "ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת", לא כתוב "ונתנו על הכנף" אלא "ונתנו על ציצית", שזהו שמכסה על שאר החוטים.</p>
<p>וראיתם אותו וזכרתם (במדבר טו למ) וכתיב (דברים כה יז) זכור את אשר עשה לך עמלק מ"ט דא אלא לברא דפריין נדרא ונשכיה כלבא כל זמנא דאבוי בעי לאוכחא לבריה הוה אמר הוי דכיר כד נשיך לך כלבא:</p>	<p>"וראיתם אותו וזכרתם", וכתוב "זכור את אשר עשה לך עמלק", למה זה, אלא [משל] לבן שפרץ גדר ונשכו כלב, כל זמן שאביו רוצה להוכיח את בנו, היה אומר זכור כשנשך אותך הכלב.</p>
<p>אוף הכא וראיתם אותו וזכרתם דדא איהו אתר דסלקין נשמתין למידן כגוונא דא (במדבר כא ח) והיה כל הנשוך וראה אותו וחי אמאי אלא כד סליק לעינוי וחמי דיוקנא דההוא דנשיך [ליה] [קא] הוה דחיל וצלי קדם יי' [והוא] [והוהו] [ואיהו] ידע דאיהו עונשא דחייביא:</p>	<p>גם כאן "וראיתם אותו וזכרתם", שזהו מקום שעולות הנשמות לדון. כדוגמא זה "והיה כל הנשוך וראה אותו וחי", למה, אלא כשמעלה את עינוי ורואה דמות אותו שנשכו, היה פוחד ומתפלל לפני ה', והיה יודע שהוא עונש הרשעים.</p>
<p>כל זמנא דברא חמי רצועה דאבוי דחיל מאבוי אשתזיב מרצועה (ו)אשתזיב מכלא מאן גרים ליה לאשתזבא ההוא דחמי בעינוי ההוא רצועה ההוא רצועה גרים ליה לאשתזבא [וע"ד] (שם) וראה אותו וחי:</p>	<p>כל זמן שהבן רואה רצועת אביו פוחד מאביו, ניצל מהרצועה ניצל מהכל. מי גרם לו להנצל, זה שראה בעינוי אותה רצועה, אותה רצועה גרמה לו להנצל, ולכן "וראה אותו וחי".</p>
<p>[חמי רצועה דאלקי ליה ואיהו עביד ליה לאשתזבא] אוף הכא וראיתם אותו וזכרתם</p>	<p>ראה רצועה שמלקה אותו, והיא עשתה לו להנצל. גם כך "וראיתם אותו וזכרתם", "ועשיתם" ודאי. ואם לא,</p>

נקראת על שם התחתון. והנה ז"א מכונה כהנא רבא ונוק' מכונה כהן הדיוט (והוא משתמש בד' בגדים בלבד, שכן אין לנוק' אלא אותם ד' ת"ד הפנויים משערות) (דהיינו תיקונים ג' ה' ז' י"ב). והת"ד דא"א שמתלבשים בדיקנא דז"א מכונים כהנא רבא עילאה (ב"ע קו ע"א). עיקר הדיקנא דהכה"ג הוא באבא, שכן הוא הראשון לקבלת אור א"ס, ועל ידו משתמש אור א"ס בכל גילוייו. וזאת על ידי שהוא מקבל מהמזל העליון הרי הוא התיקון הח' דדיקנא, וכלול מכל ז' התיקונים העליונים (לש"ו דע"ה ח"ב קד ע"א). אבא מכונה כה"ג מכיוון שהוא נכנס לפני ולפנים לקבל מאור א"ס (לש"ו כללים ח"ב עא ע"ד). והנה בחינה זו שייכת גם בא"ק, שאבא דא"ק עולה באור האוזן (לש"ו כללים ח"ב יז ע"ב).

¹⁰⁴¹ בריאה (יהל אור).

¹⁰⁴² שהן ז' חוטיין, ז"ס דכלילין בבית שבע, מל' (יהל אור).

<p>ועשיתם ודאי ואי לאו הא רצועה דהאי יגרום לכוון למהוי תבין לפולחנא דילי תדיר וכדין ועשיתם:</p>	<p>הרי הרצועה שזו תגרם לכם לשוב לעבודתי תמיד, ואז "ועשיתם".</p>
<p>ולא תתורו אחרי לבבכם (במדבר טו למ) ימנע מנכון בישין ארחין אחרנין ודאי לא תתורו (וכו') ולא תעבדון¹⁰⁴³ בישין ועל דא סלקא גוון תכלת, דא תכלת דמיא לכסא הכבוד, מה כסא הכבוד עושה את האדם ללכת בדרך ישר לטהרו, גם תכלת זו עושה את האדם ללכת בדרך ישר ודאי, שהכל יש לפחד ממקום זה ללכת ישר.</p>	<p>"ולא תתורו אחרי לבבכם", ימנע מכם דרכים רעים אחרים, ודאי "לא תתורו", ולא תעשו רעות, ועל זה עולה גוון תכלת, זו תכלת דומה לכסא הכבוד, מה כסא הכבוד עושה את האדם ללכת בדרך ישר לטהרו, גם תכלת זו עושה את האדם ללכת בדרך ישר ודאי, שהכל יש לפחד ממקום זה ללכת ישר.</p>
<p>כתיב (ישעיה כד טז) מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק ואומר רזי לי (רזי לי) וגו' מכנף הארץ דא כנף דציצית דאיהו כנף הארץ זמירות שמענו אלין שאר חוטין דנפקין ותליין מאתר עלאה גו אינון¹⁰⁴⁴ שבילין עלאין דנפקין מחכמה עלאה:</p>	<p>כתוב "מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק", ואמר "רזי לי וגו'". "מכנף הארץ", זה כנף הציצית, שהוא כנף הארץ, "זמירות שמענו", אלו שאר החוטים שיוצאים ותלויים ממקום עליון, תוך אותם שבילים עליונים שיוצאים מחכמה עליונה.</p>
<p>צבי לצדיק דא צדיק חי העולמים¹⁰⁴⁵ דאינון חוטין אינון שפירו דיליה דהא מניה נפקין וכל חוטא כלילא בתרין סטרין¹⁰⁴⁶ וכד אסתכלנא אמינא רזי לי רזי לי דהא מגו רזא עלאה דכל מהימנותא נפקין:</p>	<p>"צבי לצדיק", זה צדיק חי העולמים, שאותם חוטים אלו יפיו, שהרי ממנו יוצאים, וכל חוט כלול בשני צדדים, וכשהסתכלתי אמרתי, רזי לי רזי לי, שהרי מתוך סוד עליון של כל האמונה יוצאים.</p>
<p>וכד אסתכלנא בתכלת והמינא רצועה לאלקאה אתר דחילו למדחל אמינא אוי לי דבני נשא לא ידעי לאשגחא ולאסתכלא על מה מתענשין לשקרא בהאי בוגדים בגדו (ישעיה כד טז) דהא קורין ק"ש בלא ציצית וסהדין סהדותא דשקרא ואלין אינון בוגדים דבגדו משקרי דגרמייהו:</p>	<p>וכשהסתכלתי בתכלת וראיתי רצועה להלקות, מקום יראה לפחד, אמרתי אוי לי שבני אדם לא יודעים להשגיח ולהסתכל על מה נענשים, לשקר בזה בוגדים בגדו, שהרי קוראים קריאת שמע ללא ציצית ומעידים עדות שקר, ואלו הם בוגדים שבגדו משקרים בעצמם.</p>
<p>ובגד בוגדים בגדו לבושא דלהון בלא ציצית אקרי בגד בוגדים לבושא דאינון בוגדים דבגדו דמשקרי [וסהדין] סהדותא דשקרא בכל יומא ווי לון ווי לנפשואהון דסלקי בההוא כרסייא דתכלא למידן ועלייהו כתיב (תהלים קא ז) דובר שקרים לא</p>	<p>"ובגד בוגדים בגדו", לבושם בלי ציצית נקרא בגד בוגדים, לבוש של אותם בוגדים שבגדו, שמשקרים ומעידים עדות שקר בכל יום, אוי להם אוי לנפשם, שעולים באותו כסא תכלת לדון, ועליהם כתוב "דבר שקרים</p>

¹⁰⁴³ תעבדו (דפ"ו).

¹⁰⁴⁴ ל"ב נתיבות דנפקין מחכמה, וכלהו מתפשטין בגוף כידוע, כנגדו ל"ב חוטין (יהל אור).

¹⁰⁴⁵ קשרין וחולין ח"י (יהל אור). עי' פע"ח לח ע"א: כל האומר חי העולמים בפת"ח תחת הח' הוא טעות גדול כי חי הוא חוץ מן העולמים אבל האומרים חי העולמים בציר"י תחת הח' הוא מחבר המדות שהם חו"ב ביחוד לכן צ"ל חי העולמים בציר"י והוא נכון עיין בת"י ט סוף מסכת תמיד טעם נכון.

¹⁰⁴⁶ זה יובן במ"ש הפוסקים שהחוטים יהיו כפולים לרמוז שהם כלולים חד בחברי' דין ברחמים ורחמים בדין (זהר הרקיע). דינא ורחמי, לכן כ"א כפול לשנים. ד' חוטין נגד ד' אותיות השם, כולם בחכמה עשית (יהל אור).

<p>יכון לנגד עיני ההוא בגד דלהון אשתמודע לגבי כל מאריהון דדינין:</p>	<p>לא יכון לנגד עיני, אותו בגד שלהם נודע לכל בעלי הדינים.</p>
<p>ווי לון דלית לון חולקא בעלמא דאתי זכאין אינון צדיקיא דמלבושיהון ותקוניהון אשתמודען לעילא לאוטבא לון בהאי עלמא ובעלמא דאתי ע"כ¹⁰⁴⁷:</p>	<p>אוי להם שאין להם חלק בעולם הבא, אשריהם הצדיקים שלבושיהם ותקוניהם נודעים למעלה, להיטיב להם בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>פקודא דא מצות ציצית כליל תכלת ולבן דינא ורחמי בנורא אשא חוורא לא אכיל תכלא אכיל ושיצי (דה"ב ז א) ותאכל העולה חוור מימינא תכלת משמאלא עמודא דאמצעיתא יחוד בין תרויהו ירוק:</p>	<p>מצוה זו מצות ציצית, כולל תכלת ולבן, דין ורחמים. באש, אש לבן ולא אוכל, תכלת אוכל, ומכלה. ותאכל העולה לבן מימין ותכלת משמאל עמוד האמצעי יחוד, בין שניהם ירוק.</p>
<p>ובג"ד אוקמוה מארי מתני' מאימתי קורין את שמע בשחרית משיכיר בין תכלת ללבן ובג"ד תקינו פרשת ציצית למקרי לה ביחודא ע"כ¹⁰⁴⁸:</p>	<p>ולכן בארו בעלי המשנה מאימתי קוראים את השמע בשחרית, משיכיר בין תכלת ללבן, ולכן תקנו פרשת ציצית לקרא אותה ביחוד.</p>
<p>קעה/ב</p>	
<p>זהר</p>	
<p>אמר רבי יהודה כמה סהדי¹⁰⁴⁹ עביד קב"ה לאסהדא בהו בבני נשא וכלהו בעיטא ובסהדותא קיימין לקבליה קם בצפרא אושיט רגלוי למהד¹⁰⁵⁰ סהדייא קיימין לקבליה מכריזין ואמריין (שמואל א' ב ט) רגלי חסידיו ישמור¹⁰⁵¹ וגו' שמור רגלך כאשר תלך¹⁰⁵² (קהלת ד יז) פלם מעגל רגלך¹⁰⁵³ (משלי ד כו):</p>	<p>אמר רבי יהודה כמה עדים עשה הקדוש ברוך הוא להעיד בהם בני אדם, וכולם בעצה ובעדות עומדים מולו. קם בבוקר מושיט רגליו ללכת, עדים עומדים מולו מכריזים ואומרים "רגלי חסידיו ישמור וגו'", "שמור רגלך כאשר תלך", "פלם מעגל רגלך".</p>
<p>אפתח עיני¹⁰⁵⁴ לאסתכלא בעלמא סהדייא אמרי (משלי ד כה) עיניך לנכה</p>	<p>פותח עיניו להסתכל בעולם, העדים אומרים "עיניך לנוכח יביטו", קם לדבר, העדים אומרים "נצור לשונך</p>

¹⁰⁴⁷ שמות מג א והיה לאות וכו' (דרך אמת).

¹⁰⁴⁸ חסר כאן ועי' בסוף הספר סימן ד' וסימן ה' (הערת הזהר).

¹⁰⁴⁹ מייתי לה לפרש דברי ספרא דצניעותא כדמסיק (אור יקר).

¹⁰⁵⁰ היינו נגד השכינה שהיא לרגליו ומעידים לו ראשונה שאל יחשוב שיכשל בעבודה אלא יתעסק

בה (אור יקר).

¹⁰⁵¹ ירצה אפילו יעשה לפניו מן השורה לא יבואהו בזה כשלון אלא רגלי חסידיו ישמור ההיא שמירה, ואם יחשוב שבכח העבירה יהנה אינו אלא "ורשעים כחשך ידמו" ממש הקב"ה מחשיך להם הדרך מצד החשך השמאלי הפך הימין, והיינו מצד הגבורה המחשכת הדין על ידי גבורה, חשך תתאה על ידי החשך החצון (אור יקר).

¹⁰⁵² כאשר תלך אל בית האלהים - והטעם כי סוד בית האלהים מדת המלכות, והרגלים המטונפים ממש מורה שליטת החצונים. ואחיזתם בסוד רגלים, וממש מאחז אותם במקום שאינו צריך, בענין שבאזהרה ראשונה מעידים לו לקשרם בימין דהיינו רגלי חסידיו, ובשניה מעידים לו כדי לשומרם מהחצונים מצד הגבורה, ולזה קראה "בית האלהים" ממש מצד הגבורה שהחיצונים אוחזים שם כדפי' (אור יקר).

¹⁰⁵³ בשלישית מעידים לו מצד האמצע "פלם מעגל רגלך" מצד קו האמצעי שהוא בין שני הבחינות והיינו שאין ראוי לאדם שיהיו מצעדיו כלם לצד אחד אלא בפלס ומאזנים לאחוז מזה וגם מזה אל ינח ידיו בענייני עסק המצות (אור יקר).

¹⁰⁵⁴ והיינו העדאה מצד י' ראשונה של שם שבה היא הראיה (אור יקר).

<p>יביט¹⁰⁵⁵ קם למללא¹⁰⁵⁶ סהדייא אמרי (תהלים לד יד) נצור לשונך מרע¹⁰⁵⁷ וגו' אושיט ידו¹⁰⁵⁸ במלי עלמא סהדייא אמרי (שם טו) סור מרע¹⁰⁵⁹ ועשה טוב¹⁰⁶⁰:</p>	<p>מרע וגו", מושיט ידו בדברי העולם, העדים אומרים "סור מרע ועשה טוב".</p>
<p>אי ציית להו יאות¹⁰⁶¹ ואי לא כתיב (זכריה ג א) והשטן עומד על ימינו¹⁰⁶² לשטנו כלהו סהדין עליה בחובוי לעילא אי בעי ב"ג לאשתדלא בפולחנא דקב"ה כלהו סהדין סניגורין קמיה וקיימין לאסחדא עליה טבאן בשעתא דאצטריך ליה:</p>	<p>אם הוא מקשיב להם, יפה. ואם לא, כתוב "והשטן עומד על ימינו לשטנו", כולם מעידים עליו בחטאיו למעלה. אם רוצה האיש לעסוק בעבודת הקדוש ברוך הוא, כולם מעידים סנגוריא לפניו, ועומדים להעיד עליו טובות בשעה שצריך לו.</p>
<p>קם בצפרא מברך כמה ברכאן אנח תפילין ברישיה בין עינוי בעי לוקפא רישיה חמי שמא קדישא עלאה¹⁰⁶³ אחיד ורשים על רישיה ורצועין תליין מהאי גיסא ומהאי גיסא על לביה הא אסתכל ביקרא דמאריה אושיט ידוי חמי ידא אחרא מתקשרא בקשורא דשמא קדישא¹⁰⁶⁴ אהדר ידיה ואסתכל ביקריה דמאריה:</p>	<p>קם בבוקר, מברך כמה ברכות, מניח תפילין בראשו בין עינוי, רוצה להרים ראשו, רואה שם הקדוש העליון אחוז ורשום על ראשו, ורצועות תלויות לו מצד זה ומצד זה על לבו, הרי מסתכל בכבוד רבונו, מושיט ידו רואה יד אחרת מתקשרת בקשר השם הקדוש, מחזיר ידו ומסתכל בכבוד רבונו.</p>
<p>אתעטף בעטופא דמצוה בארבע זויין דכסותיה ארבע מלכין נפקין לקדמות ארבע¹⁰⁶⁵ (ארבע) סהדי קשוט דמלכא¹⁰⁶⁶ תליין¹⁰⁶⁷ מארבע זויין ותליין בהו כענבים באתכלא מה אתכלא דאיהו חד ותליין ביה</p>	<p>מתעטף בעטוף של מצוה בארבע זויות כסותו, ארבעה מלכים יוצאים לכנגד ארבעה. ארבעה עדי אמת של המלך תלויים מארבע זויות, ותלויים בהם כענבים באשכול. מה אשכול שהוא אחד ותלויים בו כמה ענבים</p>

¹⁰⁵⁵ שלא יגרום עקימות עינים להביט במה שהם חוצה אלא "לנוכח" דהיינו שתהיה החכמה נקשרת בבניה ואם יראה בחצונים יפריד חס ושלוש (אור יקר).

¹⁰⁵⁶ היינו העדאה מצד ה' ראשונה (אור יקר).

¹⁰⁵⁷ שהיא סוד לשון וא"ו ומשך וא"ו שבתוך הפ"ה שהיא ה' עליונה "מרע" שלא ימשך משם אל החצונים שהם הרעים ונמצא מפריד בין ה' לו' "ושפתוך" הם נצח והוד שהם שערי צדק העליון דהיינו בינה "מדבר מרמה" ונמצא מפריד בין ה' עליונה לה' תחתונה (אור יקר).

¹⁰⁵⁸ שהם מצד ו' דהיינו הגוף המשתמש בימין ובשמאל (אור יקר).

¹⁰⁵⁹ שלא ימשך כח משם אל החצונים ועשה "טוב לייחד" קב"ה ושכינתיה גאולה לתפילה כדפי' והטוב בעיניך עשיתי (אור יקר).

¹⁰⁶⁰ "בקש שלום" מצד מדתו [מצד הרע הה'] והרי ארבע אזהרות לארבע אותיות של השם (אור יקר).

¹⁰⁶¹ מצד העדים הם כחות קדושים ממש מההיכלות כגון המעידים על הרגליים מהיכל לבנת הספיר ועצם השמים ונוגה, והמעידים על העינים ועל הפה הם מהיכל קדש הקדשים, והמעידים על הידים הם מהיכל זכות אהבה ורצון, ויש נגדיים מצד החוץ, לכך הוא עומד לפני המלאך אם שמע למלאך הרי טוב (אור יקר).

¹⁰⁶² גובר השמאל על הקדוש הימין לשטנו בכח מעשיו הרעים ואז מלאך טוב עונה אמן בעל כרחו ומעיד וזהו שאמר "כולחו סהדין עליה בחובוי" (אור יקר).

¹⁰⁶³ פי' ד' אותיות אדנ"י שהם תפילין של ראש (מ"מ).

¹⁰⁶⁴ פי' ד' אותיות אדנ"י שבמ' (מ"מ).

¹⁰⁶⁵ נראה לי שהם סוד ד' שמות אה"י כנגד ד' שמות יה"ו שכולם במילוייהם כמנין ציצית. והנה הם תלויים בטלית שהיא המקיף כענבים באשכול כי המקיף חיות הפנימי' וד' שמות אלו הם בסוד פנימיות ובוקע לחוץ (זהר הרקיע). לשון זה הובא בספרא דצנעותא פ"ה ופי' הרח"ו שם ד' מלכין הם ד' יה"ו (מ"מ).

¹⁰⁶⁶ פירוש ד' ציציות הם עדי' על האדם (מ"מ).

¹⁰⁶⁷ פירשנוהו למעלה [עמוד א'] (מ"מ).

<p>כמה ענבים מהאי סטר ומהאי סטר כך האי מצוה הדא ותליין ביה כמה ענבים וזנין וזמורין צרירין בהו:</p>	<p>מצד זה ומצד זה, כך זה מצוה אחת ותלויים בה כמה ענבים זגים וזמורות צרורים בהם.</p>
<p>שבעה רהיטין אלין אינון¹⁰⁶⁸ שבעה צרירין דתכלתא דבעי לכרכא ביה בכל חד וחד או לאסנאה עד תליסר¹⁰⁶⁹ מאן דיוסיף לא יוסיף עלייהו על תליסר מאן דימעט לא ימעט משבעה:</p>	<p>שבעה רצים, אלו הם שבעה צרורות של תכלת שצריך לכרוך בה בכל אחד ואחד, או להגדיל עד שלשה עשר, מי שיוסיף לא יוסיף עליהם על שלשה עשר, מי שימעט לא ימעט משבעה.</p>
<p>ותאנא האי ותכלתו הוא רזא דדוד¹⁰⁷⁰ מלכא ודא חוטא דאברהם דזכה ביה לבנוי בתריה¹⁰⁷¹ מאי תכלת תכלית דכלא (ודאי) רבי יהודה אומר כסא הכבוד אקרי:</p>	<p>ולמדנו תכלת זוהי סוד דוד המלך, וזה חוט אברהם שזכה בו לבניו אחריו. מה זה תכלת, תכלית הכל (ודאי). רבי יהודה אומר כסא הכבוד נקרא.</p>
<p>רבי יצחק אמר שבעה כריכין דאיהי שכינתא¹⁰⁷² שביעתא דכלא ודאי דהא היא מתברכא משתא¹⁰⁷³ אחרנין על ידא דצדיק ואי תלת עשר תלת עשר אינון כמה דאוקמוה בתלת עשר מכילין והאי היא פתחא דכלהו:</p>	<p>רבי יצחק אמר שבע כריכות, שהיא שכינה, שביעית הכל בודאי, שהרי היא מתברכת מששה אחרים על ידי הצדיק, ואם שלשה עשר שלשה עשר הם כמו שבארוה, בשלש עשרה מדות וזהו פתח הכל.</p>
<p>והיא חוטא חד ורשימא בגוונהא וגוונא דילה נפיק מחד נונא¹⁰⁷⁴ דאזיל בים כנרת¹⁰⁷⁵ וכנרת על [שמה] (שמא) אתקרי¹⁰⁷⁶ ועל דא כנור הוה תלוי לעילא מערסא דדוד דהא (דדוד) ודאי איהו כנור דדוד מנגן מאליו למלכא קדישא עלאה ובג"כ גונוני עייל עד רקיעא¹⁰⁷⁷ ומרקיעא עד כורסיא:</p>	<p>והיא חוט אחד ורשומה בצבעיה, וצבעה יוצא מדג אחד שהולך בים כנרת, וכנרת נקראת על שמה, ועל זה כנור היה תלוי מעל מטת דוד, שהרי (של דוד) ודאי הוא כנור דוד מנגן מאליו למלך הקדוש העליון, ולכן גונוני עולים עד הרקיע, ומהרקיע עד הכסא.</p>

¹⁰⁶⁸ הם ז' שמות מרגלאין הרמוזים בתפלת שבת שעולה כן והם סוד הציצית היוצאין ממותרי מוחין בסוד קוצי דשערי דעליהון אתמר מלך אסור ברהטים דאינון רהיטי מוחא א"כ ד' מוחין ולבוש שלהם נה"י הם ז' רהיטין (זהר הרקיע). ז' שמות שהם הויה בניקוד צבאות בחסד, הויה בניקוד אלהים בגבורה, מצפצ בת"ת, אל בנצח, אלהים בהוד, מצפצ ביסוד, יה אדני במלכות (וכמ"ש בזה"ק פ' יתרו צב ע"א, וע"ש במקדש מלך, וביהל אור להגרא, ובפע"ח שער שבת פ"ח, ובשער הכוונות שבת שם, ובדרושי ק"ש פ' ציצית דף כז ע"ב ועוד בכ"מ בזה). ואלו הז' שמות [הנ"ל לל אשם אלה"ם בהוד – שער היחודים יט] עם כללותם הם גימ' תת"נ כמספר תכלת שהוא במלכות, וכמ"ש בזה"ק (פ' שלח קעה ע"ב), כי כל אלו הז' שמות הם נמשכין אל המלכות מן היסוד, שהוא סוד חלזון העולה מן הים פעם אחת לשבעים שנה (הקדור"ש צב ע"ד).

¹⁰⁶⁹ כתב מורינו ז"ל שיובן במ"ש הרב ז"ל כי כנ"ף הוא אה"ה דהה"ן ופשוט ומלא ומלא דמלא דאה"ה דה"ה"ן הוא ט"ל לכן לא ימעט מז' חוליות וכל חולייא ג' הם כ"א נגד אהיה פשוט. ולא יוסיף על תליסר וכל א' ג' הם ט"ל נגד פשוט ומלא ומלא דמלא דאה"ה עכ"ל (מ"מ).

¹⁰⁷⁰ פירוש תכלת היא מ' שרומזת לדוד והיא חוט דאברהם (מ"מ).
¹⁰⁷¹ בתרוי (דפ"ו).

¹⁰⁷² פי' ר' יצחק בא לפרש סוד ז' חוליות היא מ' שמקבלת מר"ק דזעיר הרי ז'. וסוד י"ג שמקבלת מ"ג מדות דרחמי (מ"מ).

¹⁰⁷³ משיתא (דפ"ו).

¹⁰⁷⁴ יסוד (מ"מ).

¹⁰⁷⁵ מלכות (מ"מ).

¹⁰⁷⁶ פי' כנרת שבעוה"ז על שם המלכות נקרא (מ"מ).

¹⁰⁷⁷ פי' שתכלת דומה לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד כמרז"ל (מ"מ).

<p>והבא כתיב מצוה¹⁰⁷⁸ כד"א מצות המלך [היא] מדוע אתה עובר את מצות המלך (אסתר ג ג) כי מצות המלך ותאנא יסודא ושרשא ובמלכא (במלכו) מתעטרין כחדא והאי הוא [כתרא דוכתא] וכתרא (דוכתא) ופתחא לכל שאר כתרין דכתיב (תהלים קיח יט) פתחו לי שערי צדק וכתיב (שם כ) זה השער לי"י וע"ד כתיב (במדבר טו לט) וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יי' לאכללא בהאי כל שאר כתרין וע"ד אינון סהדי סהדותא ולא קיימי בדוכתייהו¹⁰⁷⁹ בגין דאיהי מצות:</p>	<p>וכאן כתוב מצוה כמו שנאמר מצות המלך היא, "מדוע אתה עובר את מצות המלך", "כי מצות המלך". ולמדנו יסוד ושרש במלך מתעטרים כאחד, וזוהי כתר ופתח לכל שאר הכתרים, שכתוב "פתחו לי שערי צדק", וכתוב "זה השער לה", ועל זה כתוב "וראיתם אותו וזכרתם את מצוות ה'", להכליל בזה כל שאר הכתרים, ולכן הם מעידים עדות ולא עומדים במקומם משום שהיא מצות.</p>
<p>ותנינן תשמישי מצוה נזרקין ואי תימא (ואיתימא) הא לולב וערבה וכו' [תשמישי קדושה¹⁰⁸⁰ אינון ולמה¹⁰⁸¹ נזרקין] אלא תשמישי קדושה בגין דרשימין בכתיבה דשמא קדישא¹⁰⁸²:</p>	<p>ושנינו תשמישי מצוה נזרקין, ואם תאמר הרי לולב וערבה וכו' תשמישי קדושה הם, למה נזרקים, אלא תשמישי קדושה משום שרשומים בכתיבת השם הקדוש.</p>
<p>א"ר יצחק אינון חוטיין לאחזאה היך תליין מכאן ומכאן לד' סטרי עלמא מהאי אתר ואיהי שלטא על כלא¹⁰⁸³ ברזא דלב¹⁰⁸⁴ דאיהי לבא דכל האי עלמא ולבא דעלאי ותליא בלב עלאה¹⁰⁸⁵ וכלא הוא בלב דנפק¹⁰⁸⁶ מחכמה עלאה:</p>	<p>אמר רבי יצחק, אותם חוטים להראות איך תלויים מכאן ומכאן לארבעה צדדי העולם ממקום זה, והיא שולטת על הכל בסוד הלב שהיא לב כל העולם הזה, ולב העליונים ותלויה בלב העליון, והכל הוא בלב שיוצא מחכמה עליונה.</p>
<p>א"ר יצחק שעורא דהאי (ס"א ואורכא) דהאי אתמר באתוון גליפן דר' אלעזר א"ר יהודה אמר קב"ה מאן דבעי למתך בתר דחלתי יהך בתר לבא דא¹⁰⁸⁷ ובתר עיינין דקיימין עלה¹⁰⁸⁸ מאן אינון עיינין כד"א (תהלים לד טז) עיני יי' אל צדיקים אבל אתם לא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם (במדבר טו לט)</p>	<p>אמר רבי יצחק שיעור של זה (ואורך) של זה נתבאר באותיות חקוקות של רבי אלעזר. אמר רבי יהודה אמר הקדוש ברוך הוא, מי שרוצה ללכת אחר יראתי ילך אחר הלב הזה ואחרי העינים שעומדים עליה. מי הם עיניים אלה, כמו שנאמר "עיני ה' אל צדיקים", אבל אתם "לא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם".</p>
<p>קעו"א</p>	<p>למה, משום שאתם "זונים</p>
<p>מ"ט בגין דאתם זונים אחריהם אמר רבי</p>	<p>למה, משום שאתם "זונים</p>

¹⁰⁷⁸ פי' את כל מצות ה' (מ"מ).

¹⁰⁷⁹ פי' שהם ז' עינים המשוטטים ומעידים על האדם (מ"מ).

¹⁰⁸⁰ פי' קס"ד שגם לולב וערבה נקרא תשמישי קדושה ותירץ דאינו כן שאין נקרא תשמישי קדושה אלא מי שיש בו כתיבה (מ"מ).

¹⁰⁸¹ אמאי (דפ"ק).

¹⁰⁸² הרח"ו זלה"ה פירש דתשמישי קדושה הרשומין בכתב נגנזין, ושרשומין בכתב כגון לולב וערבה נזרקין (רמ"ז).

¹⁰⁸³ פי' מלכות (מ"מ).

¹⁰⁸⁴ פי' שהמלכות נקרא לב שיוצאה מכנגד הלב דזעיר ולכך היא לבא דעלמא (מ"מ).

¹⁰⁸⁵ פי' זעיר (מ"מ).

¹⁰⁸⁶ שהם סוד ל"ב נתיבות חכמה (רח"ו).

¹⁰⁸⁷ פי' מ' (מ"מ).

¹⁰⁸⁸ פי' ד' מוחין ונה"י שהם ז' עינים כמש"ל (מ"מ).

<p>חייא מאי שעמא הכא יציאת מצרים דכתיב (ויקרא יט לו) אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים אלא בנין דכד נפקו ממצרים בהאי חולקא עאלו¹⁰⁸⁹ ובהאי קטיל קב"ה קטולא דמצרים וע"ד באתריה אתדכר ובאתריה אזדהר להו בדא מאי באתריה בנין דהאי מצוה היא אתר דילה:</p>	<p>אחריהם". אמר רבי חייא למה כאן יציאת מצרים, שכתוב "אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים" אלא משום שכשיצאו ממצרים נכנסו בחלק זה, ובזה הרג הקדוש ברוך הוא הרג במצרים, ולכן במקומו נזכר ובמקומו הזהירם בזה, מה זה במקומו, משום שמצוה זו היא מקומה.</p>
<p>תאני ר' ייסא כתיב (מיכה ז טו) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות כימי כיום מבעי ליה דהא בחד זמנא נפקו ולא אתעכבו אלא וכאינון (באינון) יומין עלאין דאתברכא בהו כנסת ישראל וכך (כד) זמין קב"ה לאפקא להו ישראל מן גלותא וכדין כתיב (ישעיה יב ד) ואמרתם ביום ההוא הודו ליי קראו וגו' זמרו יי כי גאות עשה מודעת זאת בכל הארץ:</p>	<p>שנה רבי ייסא, כתוב "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות". "כימי", היה צריך לכתוב "כיום", שהרי בזמן אחד יצאו ולא התעכבו, אלא כמו אותם ימים עליונים שהתברכה בהם כנסת ישראל, כך עתיד הקדוש ברוך הוא להוציא את ישראל מהגלות, ואז כתוב "ואמרתם ביום ההוא הודו לה' קראו וגו'", "זמרו ה' כי גאות עשה מודעת זאת בכל הארץ".</p>
<p>מאי מודעת זאת בנין ודהשתא (ד)אשתמודעא זאת (השתא) בעטופא דמצוה ובההוא זמנא אשתמודעא זאת בכמה נמוסין דילה (ואשתמודע' זאת בההוא זמנא) דיעביד קב"ה אתין ונסין בעלמא כדין כתיב (זכריה יד ט) ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד:</p>	<p>מה זה "מודעת זאת", משום שעכשיו נודעה זאת בעטוף מצוה, באותו זמן תודע זאת בכמה מנהגים שלה, שיעשה הקדוש ברוך הוא אותות ונסים בעולם, אז כתוב "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד".</p>
<p>ברוך יי לעולם אמן ואמן ימלוך יי לעולם אמן ואמן:</p>	
<p>פרשת ויקח קרח:</p>	
<p>ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי וגו' (במדבר טז א) רבי אבא פתח (תהלים יט יא) הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונפת צופים¹⁰⁹⁰ כמה עלאין פתגמי אורייתא¹⁰⁹¹ כמה יקירין אינון¹⁰⁹² תאיבין אינון לעילא¹⁰⁹³ תאיבין אינון לכלא¹⁰⁹⁴ בנין</p>	<p>"ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי וגו'", רבי אבא פתח "הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים", כמה עליונים הם דברי התורה, כמה מכובדים הם, נחמדים הם למעלה, נחמדים הם לכולם, בגלל שהם שם קדוש, וכל מי שעוסק בתורה עוסק בשם הקדוש וניצל מהכל, ניצל</p>

¹⁰⁸⁹ עאל (דפ"ו).

¹⁰⁹⁰ אפשר שנחמדים מזהב הוא מצד הבינה, ופז רב י' מצד החכמה, ומצד המלכות ומתוקים מדבש ה' ומצד התפארת ונופת צופים כי הנביאים נר"ה נק' צופים (מגילה ב ע"ב) ודאי ונופת שעליהם ת"ת (אור יקר).

¹⁰⁹¹ חכמה (אור יקר), בסוד תורה דאצילות הנק' תורה דלעילא (רח"ו), ועי' מלואים אות (ב). ¹⁰⁹² בינה (אור יקר), היינו שהם יותר מפז רב (אור יקר). בסוד תורה דבריאה ששם י"ש עולמות בכרסייא י"ש גי' יק"ר (רח"ו) [עי' ע"ח שער ז"א סוף פרק א']. עי' ח"ב רי ע"א.

¹⁰⁹³ ת"ת (אור יקר). דייק לשון הפסוק שאמר הנחמדים היינו תאיבין (אור יקר). בסוד דיצירה ונחמד העץ להשכיל (רח"ו). ועי' ח"א צא ע"א שיש משמעות שזה גורם תאבון לעוד, וזה הן למעלה והן למטה.

¹⁰⁹⁴ מלכות (אור יקר). ממה שאמר מדבש שהוא מאכל היינו חמדת פחותי הערך אמר תאיבון לכולא, שאפילו אותם שהם סכלים מתאווים לה כ"ש החכמים (אור יקר). בסוד תורה דעשיה שכולם יודעים ומכירים בה (רח"ו).

<p>דאינון שמא קדישא¹⁰⁹⁵ וכל מאן דאשתדל באורייתא אשתדל בשמא קדישא ואשתזיב מכלא¹⁰⁹⁶ אשתזיב בעלמא דין¹⁰⁹⁷ ואשתזיב בעלמא דאת¹⁰⁹⁸:</p>	<p>בעולם הזה וניצל בעולם הבא.</p>
<p>ת"ח כל מאן דאשתדל באורייתא אחיד באילנא דחיי כיון דאחיד ביה בכלא אחיד דכתיב (משלי ג יח) עץ חיים היא למחזיקים בה וגו'¹⁰⁹⁹ רבי יצחק¹¹⁰⁰ אמר כל מאן דישתדל באורייתא¹¹⁰¹ חירו אית ליה מכלא¹¹⁰² חירו ממיתה¹¹⁰³ כמה דאמרן בגין דחירו עליה שריא¹¹⁰⁴ ואחיד ביה¹¹⁰⁵ אילו ישראל [מתעטרין באורייתא]¹¹⁰⁶ (מעטרין¹¹⁰⁷ אורייתא) ישתזיבו¹¹⁰⁸ מכלא¹¹⁰⁹ ולא ישתכחו בגלותא¹¹¹⁰ ודא הוא דכתיב וס"א אילו ישראל מנטרין אורייתא ישתזיבו מכלא ולא ישתכחו בגלותא כתיבו (שמות לב טז) חרות על הלחות אל תקרי חרות אלא חירות¹¹¹¹:</p>	<p>בא וראה, כל מי שעוסק בתורה אחוז בעץ החיים, כיון שאחוז בו, בכל אחוז, שכתוב "עץ חיים היא למחזיקים בה וגו'". רבי יצחק אמר כל מי שעוסק בתורה יש לו חירות מהכל, חירות ממיתה כמו שאמרנו, משום שחירות שורה עליו ואחוזתו בו. אלו ישראל מתעטרים בתורה ינצלו מהכל ולא ימצאו בגלות, וזהו שכתוב (אלו ישראל משמרים את התורה ינצלו מהכל ולא ימצאו בגלות, כתוב) חרות על הלחות, אל תקרי חרות אלא חירות.</p>

¹⁰⁹⁵ עם היות שיהיה בהלכה אחת או דין כאילו עוסק בעצם השם (אור יקר). מאחר שהזכיר דבר שהוא רמז לתורת הנסתר כמש"כ דבש וחלב תחת לשונך לכן הזכיר שהכל שם קדוש (אור יקר). עי' רמב"ן בהקדמתו לבראשית שכל התורה שמותיו של הקב"ה וכאן משמע שזה שם א' ולא רבים, ועי' יונת אלם (פרק א): כאן כל התורה כלה שם א' בסוד אצילות נעלם אין עסק בה לזולתו ית'.

¹⁰⁹⁶ מאחר שסוד הו"ה בת"ת וידוע שהת"ת אוחז למעלה בבינה ולמטה במלכות והוא בעל ו"ק מנגד לנגד החצונים לכך אמר אשתזיב מהכל נגד כל, איזה בחינה שיש אל החצונים (אור יקר).
¹⁰⁹⁷ מצד אחיזתו במלכות (אור יקר).

¹⁰⁹⁸ מצד אחיזתו בבינה (אור יקר).

¹⁰⁹⁹ עי' זהר ח"א כז ע"ב שזה לשון זו מורה על חיבור לנוק', וממילא קאי גם על קיום התורה במעשה.

¹¹⁰⁰ ר' יצחק סובר שהוא אחיד בבינה ממש בעצם ולכן הוא ניצל מכל הקלי' כענין הבינה המצלת מכל החצונים, כי החיצונים הם ב' בחינות א' כל המקרים שהם מו' מדרגות והשני היא מיתה שהיא אם כל הדינים ולכן המקרים והיא תלויה במלכות, ורפואת ב' עניינים אלו תלויים בבינה (אור יקר). בא להוסיף עוד מעלה לתורה כי ר' אבא הביא מכח אבא שיסודו הוא פנימיות ז"א, והוא סוד צ' דצל"ם ור"י מוסיף גם מכח ל"מ דצלם. א"נ מסתם אור מקיף ולכן אמר חירו אית ליה שידוע שאין כח לקליפה באור מקיף כי פניהם דווקא אל הפנימי והעוסק בתורה חירות שורה עליו והוא אור מקיף (רמ"ז).

¹¹⁰¹ אפילו בקריאה לבד יש בו כח לעשות נסים אפילו בלא ידיעה (רמ"ז).

¹¹⁰² מו"ק כנ"ל (אור יקר).

¹¹⁰³ ממלכות כנ"ל (אור יקר).

¹¹⁰⁴ מצד המלכות (אור יקר).

¹¹⁰⁵ מצד הו"ק (אור יקר). כי הז"א נקרא בן חורין בן דאימא הנקרא חירות עילאה (רח"ו).

¹¹⁰⁶ דוק מלת מתעטרין שרומזת סוד אור מקיף (רמ"ז). עי' עוד לעיל לו ע"א.

¹¹⁰⁷ מנטרין (דפ"ו).

¹¹⁰⁸ ישתזבו (דפ"ו).

¹¹⁰⁹ מצד הו"ק (אור יקר).

¹¹¹⁰ מצד המלכות (אור יקר).

¹¹¹¹ דהול"ל חרות בלוחות שהרי האותיות היו חקיקות מעבר אל עבר כמשרז"ל מ"ס שבלוחות בנס היו עומדים ותירץ שהכוונה שהושפע והחקק על הלוחות אותו הכח והסגולה שקבלו האותיות מחמת היותן מעשה ה' וכו' ואולי שגם זה סוד ב' כתרים שנכתרו באותה השעה (רמ"ז).

עי' שמות רבה (פמ"א ס' ז): והלוחות מעשה אלהים המה חרות על הלוחות מהו חרות ר' יהודה ור' ירמיה ורבנן ר' יהודה אומר אל תקרי חרות אלא חירות מן גליות ר' נחמיה אומר חירות ממלאך המות ורבותינו אומרים חירות מן היסורין.

<p>וחירות זו (בארוה) נמצאת בתורה, התורה היא כח הימין כמו שנאמר "מימינו אש דת למו", והשמאל נכלל בימין, מי שעושה ימין שמאל ושמאל ימין, הרי הוא כאלו מחריב את העולם.</p>	<p>ואשתכח¹¹¹² ואורייתא איהו חילא דימינא¹¹¹³ כד"א (דברים לג ב) מימינו אש דת [למין]¹¹¹⁴ ושמאלא אתכליל בימינא¹¹¹⁵ מאן דעביד ימינא שמאלא ושמאלא ימינא¹¹¹⁶ הא איהו כאילו חריב עלמא:</p>
<p>ת"ח אהרן ימינא ליזאי שמאלא קרח בעי למעבד חלופא דימינא לשמאלא בג"כ אתענש ולא עוד אלא דאשתכח ביה לישנא בישא ואתענש בכלא:</p>	<p>בא וראה, אהרן ימין, לויים שמאל, קרח רצה לעשות חלוף הימין לשמאל, ולכן נענש. ולא עוד אלא שנמצא בו לשון הרע ונענש בכל.</p>
<p>רבי יהודה אמר שמאלא אתכליל תדיר בימינא קרח בעא לאחלפא¹¹¹⁷ תקונא דלעילא ותתא¹¹¹⁸ בג"כ אתאביד מעילא ותתא¹¹¹⁹:</p>	<p>רבי יהודה אמר השמאל נכלל תמיד בימין, קרח רצה להחליף תקון שלמעלה ולמטה, בגלל זה נאבד מלמעלה ולמטה.</p>
<p>ויקח קרח מאי ויקח נסיב [עיטא] (מנא) בישא לגרמיה¹¹²⁰ כל דרדף בתר דלאו דיליה איהו עריק מקמיה ולא עוד אלא (במה דאית ביה אתאביד מניה קרח רדיף בתר דלאו דיליה דידיה אביד ואחרא לא רווח:</p>	<p>"ויקח קרח", מה זה ויקח, לקח עצה רעה לעצמו, כל מי שרודף אחר מה שאינו שלו, זה בורח ממנו, ולא עוד, אלא מה שיש לו נאבד ממנו, קרח רדף אחר מה שאינו שלו, את שלו אבד ואחר לא הרויח.</p>
<p>קרח אזל¹¹²¹ במחלוקת מאי מחלוקת</p>	<p>קרח הלך במחלוקת, מה זה מחלוקת, חלוקה, חלוקה ופירוד</p>

¹¹¹² יכוין למש"כ באר"י ז"ל שער זר"ן שמתחלה בזמן תיקון או"א היה אבא כולו מבחי' מ"ה ואימא כולה משם ב"ן, דהיינו חו"ג דמ"ה באבא וחו"ג דב"ן באימא, ואח"כ החליפו של זה בזה, והיה אבא כולו חסדים דמ"ה וב"ן ואימא כולה גבורות דמ"ה וב"ן, ובזה יש התייחסות גדול לחיבור או"א, וז"ש באורייתא ששרשה באבא אשתכח חילא דימינא, ומש"כ "אשתכח" כלומר אע"פ שאין כך תחלת הוייתו כי בראשיתו היו בו גבורות דמ"ה ואח"כ נמצא כולו חסדים דמ"ה וב"ן דהיינו חילא דימינא (רמ"ז).

¹¹¹³ כח החסד (אור יקר).

¹¹¹⁴ היינו חסדים דאמא שנעשו גבורות באבא ושמאלא שהיא אימא המלבשת שמאל הכולל שבאצילות היא גבורה דא"א (רמ"ז).

¹¹¹⁵ שעל ידי התפארת הגבורה נכללת בחסד (אור יקר). אבא המלבש חסד דא"א שנכללת ומזדווגת עמו, ומש"כ אשתכח כלומר אע"פ שאין כך תחלת הוייתו כי בראשיתו היו בו גבורות דמ"ה ואח"כ נמצא כולו חסדים דמ"ה וב"ן דהיינו חילא דימינא והבן (רמ"ז).

¹¹¹⁶ במעשיו הרעים (אור יקר), אוסר המותר ומתיר האסור (אור יקר). שעושה הז"א הנקרא ימין שמאל בסוד רשעים מהפכים מדת הרחמים למדת הדין ושמאלא שהיא הנוק' הנק' שמאלא מהפכת לימין ואומר שהיא המנהגת כמאמר דור הפלגה הרי זה מקצץ בנטיעות ודומה לחטא צלפחד בפ' שלח בדף קנז (רח"ו). ר' יהודה אמר שמאלא אתכליל תדיר בימינא פי' ר"י פליג את"ק וס"ל שקרח לא החליף הימין בשמאל ושמאל בימין כמ"ש אלא שהשמאל שנכלל תמיד לא רצה קרח באותו כללות ולקח עצמו לצד א' (מ"מ).

¹¹¹⁷ ר' יהודה חולק על ר' יצחק, שר' יהודה סובר שאם היה מחליף לבד לא היה חייב כלל שהרי מצינו החילוף במקומו כשר אמנם היה ממש שלא רצה שתהיה גבורה נכללת בימין על ידי השלום שהוא התפארת אלא רצה להפרידה להחזיק במחלוקת דהיינו ימין לעצמו ושמאל לעצמו, ואין ביניהם שלום שהוא הת"ת (אור יקר). שלמעלה השמאל נכלל בימין וקרח לא רצה בזה (מ"מ).

¹¹¹⁸ הן בספירות הן במלאכים והן ביסודות (אור יקר).

¹¹¹⁹ מכל העולמות שאין לו מעמד אלא בגיהנם יסוד האש לבדו בעל המחלוקת שהוא החיצוני שלא נכלל בשלום בשום א' מג' עולמות הנזכרים (אור יקר).

¹¹²⁰ לא מוזכר מה לקח, שהוא לקח דבר העומד בעצמו, ועוד שלא לקח כלום אלא נשאר קרח ממה שהיה בידו (אור יקר).

¹¹²¹ אזיל (דפ"ו).

<p>פלונגתא פלונגתא דלעילא ותתא ומאן דבעי לאפלגא תקונא דעלמא יתאביד מכלהו עלמין מחלוקת פלונגתא דשלום ומאן דפליג על שלום¹¹²² פליג על שמא</p>	<p>שלמעלה ולמטה, ומי שרוצה לחלק תקון העולם נאבד מכל העולמות. מחלוקת היא מחלוקת של השלום, ומי שחולק על השלום חולק על השם</p>
<p>קעו/ב19700:</p>	
<p>קדישא בנין דשמא קדישא שלום אקרי:</p>	<p>הקדוש, משום ששם הקדוש נקרא שלום.</p>
<p>ת"ח לית עלמא¹¹²³ קאים אלא על שלום¹¹²⁴ כד ברא קב"ה עלמא לא יכיל לאתקיימא עד דאתא ושרא עלייהו שלום ומאי הוא שבת¹¹²⁵ דאיהו שלמא דעלאי ותתא¹¹²⁶ וכדין אתקיים עלמא ומאן דפליג עליה יתאביד מעלמא:</p>	<p>בא וראה אין העולם עומד אלא על שלום. כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, לא יכל להתקיים עד שבא והשרה עליו שלום, ומהו שבת, שהיא שלום העליונים והתחתונים, ואז עמד והתקיים העולם, ומי שחולק עליו יאבד מהעולם.</p>
<p>צלפחד פליג על שבת דהוה (במדבר טו לב) מקושש עצים ומאן אינון עצים אינון אילנין אחרנין¹¹²⁷ בדקאמרן ואינון מלין וס"א אילנין דחול וחול בקדש לא שריא (מכאן ולהלאה מל¹¹²⁸ דחול בשבת אסיר ודאי) דפליג על שלמא דעלמא:</p>	<p>צלפחד חלק על שבת, שהיה מקושש עצים, מי אותם עצים, אותם עצים אחרים כמו שאמרנו, ואלו דברי (אילנות) חול, וחול בקודש לא שורה. (מכאן והלאה דברי חול בשבת אסור ודאי) שחלק על שלום של העולם.</p>
<p>רבי יוסי¹¹²⁹ אמר כתיב (תהלים קיט קסה) שלום רב לאוהבי תורתך וגו' אורייתא הוא שלום דכתיב (משלי ג יז) וכל נתיבותיה שלום¹¹³⁰ וקרח אתא לאפנמא שלום דלעילא ותתא בג"כ [אתעניש] (אתאביד) הוא מעילא¹¹³¹ ותתא¹¹³²:</p>	<p>רבי יוסי אמר כתוב "שלום רב לאהבי תורתך וגו'", התורה היא שלום, שכתוב "וכל נתיבותיה שלום", וקרח בא לפגום שלום שלמעלה ומטה, ולכן נענש מלמעלה ומטה.</p>
<p>ויקומו לפני משה וגו' (במדבר טז ב) האי קרא אוקמוה חברייא ר' שמעון אמר קריאי מועד קראי כתיב חסר יו"ד אמאי וקראי אלא הכי הוא מלכותא דארעא¹¹³³ כעין מלכותא דרקיעא¹¹³⁴ ורזא דא כל אינון</p>	<p>"ויקומו לפני משה וגו'", פסוק זה פרשוהו החברים, רבי שמעון אמר "קראי מועד" קראי כתוב חסר יו"ד, למה קראי, אלא כך הוא מלכות הארץ כעין מלכות הרקיע, וסוד זה כל אותם</p>

¹¹²² ת"ת (אור יקר). פי' שאינו רוצה בשלום אלא במחלוקת פליג על שמא קדישא שהוא היסוד הנק' שלום (מ"מ).
¹¹²³ מלכות (רח"ו).
¹¹²⁴ יסוד (רח"ו).
¹¹²⁵ שהיסוד נקרא שבת (מ"מ).
¹¹²⁶ הוא המלך השמיני הדר הנק' יסוד פרי עץ הדר שהוא סוד יום השבת כנז' על הפסוק את שבתותי תשמורו (רח"ו).
¹¹²⁷ עץ הדעת טוב זה מט"ט, ורע זה סמא"ל ועל ידי שתיהם העולם מתנהג בימי החול, וצלפחד היה מעורר אותם ביום השבת (אור יקר). שבעים שרים (מ"מ). קנז ע"א (הערת הזהר).
¹¹²⁸ "ולהלאה מלי" נמחק במ"מ.
¹¹²⁹ ר' יוסי חולק על כולם, ואמר שאין אנו צריכים לכל זה כי כיון שחלק על התורה שהתורה צותה שאהרן כהן והוא חלק עליה הרי שחלק על השלום (אור יקר).
¹¹³⁰ אפילו החולק על נתיב א' כחולק על השלום (אור יקר).
¹¹³¹ ותתא (דפ"ו). שלא נכנס לג"ע (רח"ו).
¹¹³² שנשרף ונבלע (רח"ו).
¹¹³³ ישראל בסדרם ודגליהם ונשיאיהם וקרואיהם (אור יקר).
¹¹³⁴ כעין סדר האצילות ומדריגותיו (אור יקר).

<p>כתרין עלאי¹¹³⁵ דשמא קדישא אתאחיד בהו¹¹³⁶ כלהו זמינין מאתר דאקרי קדש¹¹³⁷ הה"ד (ויקרא כג ב) מקראי קדש ואימת¹¹³⁸ בשעתא דמועד זמין בעלמא¹¹³⁹ כגוונא דאינון כתרין עלאין (ד)זמינין מקדש עלאה ה"נ קדש תתאה¹¹⁴⁰ זמין לחילוי לאעטרא¹¹⁴¹ [ולאעלאה] להו:</p>	<p>כתרים עליונים שהשם הקדוש נאחז בהם, כולם מזומנים ממקום שנקרא קדש, זהו שכתוב "מקראי קדש", ואימתי, בשעה שמועד זמין בעולם, כדוגמא שאותם כתרים עליונים שמזומנים מקדש העליון, כך גם קדש תחתון זמין לחילוי לעטרם ולהעלותם.</p>
<p>קדש עלאה ידיעא קדש תתאה חכמת שלמה ה"נ איהי זמינת לכל חילהא¹¹⁴² ואינון חילין כולהו זומינין (זמינא) לא[נת]עטרא בהאי קדש ותתאה בזמנא דמועד שריא בעלמא [ו]כגוונא דחילהא קיימין לעילא ה"נ קיימי ממנן דעמא [כדוגמא דלהון] ודילהו (דילהון) לתתא¹¹⁴³ וע"ד אקרון קראי מועד אובגין דאינון לתתא קראי מועד חסר¹¹⁴⁴ (כגוונא דלעילא) אבל בשלימו יתיר אינון:</p>	<p>קדש עליון ידוע, קדש תחתון חכמת שלמה, כך גם היא מזומנת לכל חיליה, ואותם חיליות כולם עתידים להתעטר בקדש תחתון זה, בזמן שמועד שרוי בעולם, וכדוגמא שחיליה עומדים למעלה, כך גם עומדים ממוני העמים כדוגמתה למטה, ועל זה נקראו "קראי מועד", ומשום שהם למטה קראי מועד חסר (כדוגמא שלמעלה), אבל הם בשלמות יתרה.</p>
<p>אנשי שם ודאי ולא אנשי [יי] (השם)¹¹⁴⁵ ודא הוא רוא (ויקרא כד טז) בנקבו שם¹¹⁴⁶ יומת ואוקימנא ועל דא אקרי [הכא] אנשי שם ודאי [כיון דמסטר גבורה¹¹⁴⁷ קא אתיין אנשי שם] אינון¹¹⁴⁸ הא שבחא דלהון יתיר¹¹⁴⁹ אבל אינון נטלו לגרמייהו ואתאחדו במחלוקת:</p>	<p>"אנשי שם", ודאי ולא אנשי השם, וזהו סוד "בנקבו שם יומת", ובארנו, ועל זה נקרא כאן "אנשי שם" ודאי, כיון שמצד הגבורה באים, "אנשי שם" הם, הרי שבחם יתר, אבל הם לקחו לעצמם ונאחזו במחלוקת.</p>

¹¹³⁵ ב"ע (רח"ו), ולפי זה שמא קדישא היא מלכות שמשפעת בב"ע, וע"ל ר"ק ד"א (מ"מ). עי' בהגר"א בספד"צ כז ע"ד דהיינו ע"ס דקדושה [דאצילות].

¹¹³⁶ היינו האצילות שהשם בן ד' אותיות רומז בהם: י' חכמה, ה' בינה, ו' ת"ת, ה' מלכות (אור יקר).

¹¹³⁷ חכמה (אור יקר). מלכות (רח"ו), ולפי זה מ"ש כגוונא דאינון כתרין וכו' ר"ל כמו שה"ק מזומנים מאבא הנק' קדש עילאה ה"נ קדש תתאה (מ"מ).

¹¹³⁸ צח (הערת הזהר).

¹¹³⁹ בעת שהמלכות הנק' מועד היא מתפשטת בעולם התחתון, היינו ביום טוב ושבת (אור יקר).

¹¹⁴⁰ תתא (דפ"ו). מלכות הנקראת שמן משחת קדש חכמת שלמה (רח"ו), קדש עילאה פי' אבא, קדש תתאה פי' מלכות (מ"מ).

¹¹⁴¹ גם הם מכינים את עצמם לקבל כמו שהיא מכינה את עצמה להשפיע (אור יקר).

¹¹⁴² ב"ע (רח"ו).

¹¹⁴³ במלכותא דארעא, היינו ישראל כנ"ל, יש י"ב נשיאים כנגד י"ב גבולי אלכסון שהם מהתפארת, וע' זקנים נגד ע' ענפים שב"ב גבולים (אור יקר).

¹¹⁴⁴ התחתונים יותר נגד חיילי המלכות (אור יקר). שאינם שוים לקרואי ת"ת למעלה, והחסרון מורה על המלכות שהיא לבנה חסרה (אור יקר, מ"מ).

¹¹⁴⁵ אנשי שם הוא מלכות אדנ"י ולא אנשי הו"ה ת"ת, שהמלכות נקראת בשם שהיא לבוש לשם הו"ה (אור יקר), שלא השיגו הו"ה (מ"מ).

¹¹⁴⁶ היינו מלכות (אור יקר).

¹¹⁴⁷ דמסטרא דגבורה (דפ"ק).

¹¹⁴⁸ משום שקשה, כיון שקראם קרואי מועד למה עוד נקראו אנשי שם, אלא מפני שאלו באו לצד הגבורה עם קרח, שהיה לוי, הרי שנאחזו בגבורה עצמה, ראוי שיתעלו מן החסרון ויקראו אנשי שם שהוא גבורה תתאה שבא מגבורה עלאה (אור יקר).

¹¹⁴⁹ כיון שזכו לעלות למלכות ונקראים ומזומנים ממנה בודאי יש להם מעלה על כל ישראל (מ"מ).

<p>בקר ויודע יי' את אשר לו¹¹⁵⁰ (במדבר טז ה) אמאי בקר¹¹⁵¹ ואמאי קדוש ולא טהור¹¹⁵² אלא אינון¹¹⁵³ מסטרא דטהור קא אתיין וקדוש כהנא אמר משה בקר דכדין כתר דכהנא¹¹⁵⁴ אתער בעלמא אי אתון כהני הא בקר פלחו עבודה דבקר¹¹⁵⁵ וכדין ויודע יי'¹¹⁵⁶ את אשר לו¹¹⁵⁷ ואת הקדוש את אשר לו סתם דא ליואה¹¹⁵⁸ ואת הקדוש דא כהנא כדין והקריב אליו ולית מאן דאבחיין מלה אלא בקר [אי תתחזון לאשתארא בסטר דינא בקר לא קביל¹¹⁵⁹ לכו¹¹⁶⁰ דהא לאו זמניהו הוא]:</p>	<p>"בוקר ויודע ה' את אשר לו" למה "בוקר", ולמה קדוש ולא טהור, אלא הם באו מצד של טהור, וקדוש [הוא בחי' כהן]. אמר משה "בוקר" שאז כתר הכהן מתעורר בעולם, אם אתם כהנים הרי בוקר, עבדו עבודת הבוקר, ואז "יודע ה' את אשר לו ואת הקדוש", "את אשר לו" סתם זה הלויים, "ואת הקדוש" זה הכהן, אז והקריב אליו, ואין מי שיבחין בדבר אלא בוקר, אם תהיו ראויים להשאר בצד הדין, בוקר לא יסבול אתכם, שהרי לא זמנו הוא.</p>
<p>וואי תתחזון [לאשתארא] בחסד הא זמניה הוא ותשתארון גביה ויקבל לכו במה בקטרת דהא קטרת בעי לשובינא לאתקטרא על ידיה בכלא¹¹⁶¹ ולא תקשרא מאן שובינא דא כהנא ובג"כ (במדבר טז ז) והיה האיש אשר יבחר יי' הוא הקדוש ולא הטהור תרין דרגין אינון קדוש וטהור כהן קדוש לוי טהור וע"ד הקדוש כתיב:</p>	<p>ואם תהיו ראויים להשאר בחסד, הרי זמנו הוא, ותשארו אצלו ויקבל אתכם. במה [נבחין את זה], בקטורת, שהרי קטורת צריכה אהובים להתקשר על ידו בכל, ולהתקשר. מי השושבין, זה הכהן, ולכן "והיה האיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש" ולא הטהור, שתי דרגות הן, קדוש וטהור, כהן קדוש, לוי טהור, ועל זה "הקדוש" כתוב.</p>
<p>ויפלו על פניהם ויאמרו אל אלהי הרוחות לכל בשר (שם כב) ת"ח משה ואהרן מסרו גרמייהו למיתה¹¹⁶² במה בגין דכתיב ויפלו על פניהם ויאמרו אל אלהי הרוחות רוחת כתיב חסר וא"ו [ובג"כ] (ד) אילנא דמותא הוא ובכל אתר נפילת אנפין להווא אתר</p>	<p>"ויפלו על פניהם ויאמרו אל אלהי הרוחות לכל בשר", בא וראה, משה ואהרן מסרו עצמם למיתה. במה [רואים זאת], משום שכתוב "ויפלו על פניהם ויאמרו אל אלהי הרוחות", כתוב רוחת חסר וא"ו, ולכן עץ המות הוא, ובכל מקום נפילת אפים לאותו מקום היה, ועל זה "אל אלהי", "אל" זהו שכתוב "ואל זועם בכל יום". "אלהי</p>

¹¹⁵⁰ לשון הפסוק בשלימות: וידבר אל קרח ואל כל עדתו לאמר בקר ויודע ה' את אשר לו ואת הקדוש והקריב אליו ואת אשר יבחר בו יקריב אליו.

¹¹⁵¹ למה דחה הדבר ליום אחר בבוקר (אור יקר). היה לו לומר מחר כמ"ש אח"כ אתה והם ואהרן מחר (רח"ו).

¹¹⁵² וכי אין הקב"ה חפץ בטהורים (אור יקר).

¹¹⁵³ לויים (אור יקר).

¹¹⁵⁴ חסד (אור יקר ומ"מ) הנקרא בוקר (מ"מ).

¹¹⁵⁵ ואז יתחדשו החו"ג בדעת (רמ"ז).

¹¹⁵⁶ ת"ת שהוא אמצעי (אור יקר). אז יתחזק אור היסוד בשלמות החסדים כי אז יתגלה שם הוי"ה על ד' המילואים [עסמ"ב] ויהיו חסדים שלימים והוא גילוי של שם הוי"ה (רמ"ז).

¹¹⁵⁷ מהשמאל הגבורה שמתמן לויים ומהימין חסד שמשם הכהנים (אור יקר).

¹¹⁵⁸ כמ"ש (במדבר ח יח) ואקח את הלויים תחת כל בכור בבני ישראל (אור יקר).

¹¹⁵⁹ סביל (דפ"ו).

¹¹⁶⁰ אינו זמן להמשיך הגבורות ולכן הבוקר לא יסבול אתכם (רמ"ז).

¹¹⁶¹ סגולת הקטורת לקשר העולמות ממטה למעלה וממעלה למטה דוגמת קיטור דקטורת שהיה עולה ממזבח הזהב ומגיע עד גגו של היכל וחוזר ויורד ומתפטש ומבסס את כל הבית (רמ"ז). עי' תיקו"ז סב ע"ב: עשן הקטרת (איהו כללא דאורייתא קשורא דיליה פקודין דעשה) לקשרא ולקרבא ימינא בשמאלא דעמודא דעשן איהו עמודא דאמצעיתא.

¹¹⁶² בסוד אליך ה' נפשי אשא (אור יקר). ועי' מלואים אות (ג).

<p>הוי¹¹⁶³ וע"ד אל אלהי אל¹¹⁶⁴ הה"ד (תהלים ז יב) ואל זועם בכל יום אלהי הרוחות דאיהו אתר וצורראו דנשמתין דעלמא¹¹⁶⁵ וכל נשמתין תמן סלקין ומתמן אתיין ונ"א תמן אתהוויין:</p>	<p>הרוחות" שהוא מקום צרור נשמות העולם, וכל הנשמות לשם עולות, ומשם באות (שם נראות).</p>
<p>רבי יהודה פתח (איוב לד ב) שמעו חכמים מלי ויודעים האזינו¹¹⁶⁶ לי האי קרא אליהוא אמרו¹¹⁶⁷ ת"ח מה כתיב (איוב לב ג) ובשלשת רעיו חרה אפו על אשר לא מצאו מענה וגו'¹¹⁶⁸ דהא אינון הוו אמרו מלין ואיוב לא הוה אתנחים עליהו מהכא אוליפנא מאן דעאל לנחמא לאבל בעי ליסדא מלין בקדמיתא</p>	<p>רבי יהודה פתח "שמעו חכמים מלי ויודעים האזינו לי" פסוק זה אליהוא אמרו. בא וראה, מה כתוב "ובשלשת רעיו חרה אפו על אשר לא מצאו מענה וגו'", שהרי הם היו אומרים דברים, ואיוב לא היה מתנחם עליהם. מכאן למדנו, מי שנכנס לנחם את האבל צריך ליסד דברים בתחילה,</p>
<p>קעז/א</p>	
<p>דהא חברייה דאיוב הוו אמרי מלי קשוט אבל לנחמא ליה לאו בגין דבעי מלין דאיהו יודי עליהו (בארה קשוט) וכדין יקבל עליה דינא¹¹⁶⁹ ויודי למלכא קדישא עליה מה כתיב (איוב לב ד) ואליהו חכה¹¹⁷⁰ את איוב בדברים וגו' דאודי לבתר לקב"ה וקביל עליה דינא דשמיא:</p>	<p>שהרי חבריו של איוב היו אומרים דברי אמת, אבל לנחמו לא, משום שצריך דברים שהוא יודה עליהם (בדרך אמת), ואז יקבל עליו את הדין ויודה למלך הקדוש עליו. מה כתוב "ואליהו חכה את איוב בדברים וגו'", שהודה אחר כך לקדוש ברוך הוא וקבל עליו דין שמים.</p>
<p>ת"ח כתיב¹¹⁷¹ (איוב לד ז) לכן אנשי לבב</p>	<p>בא וראה, כתוב "לכן אנשי לבב שמעו לי חלילה לאל מרשע ושדי מעול". "לכן אנשי לבב שמעו לי", שלימים בכל, להבחין דברים. "חלילה לאל מרשע", זהו שכתוב "ואל זועם בכל יום".</p>

¹¹⁶³ למסור אדם נשמתו אליה בסוד מ"נ כדי להתייחד על ידי נשמתו בת"ת ואפשר שעשו זה כדי להשקיט את הדין מעל כל ישראל (אור יקר), לעורר מ"ן (רח"ו).

¹¹⁶⁴ שם המלכות (אור יקר)

¹¹⁶⁵ הנשמות באות מבחי' א"ל שהרי על ידיהם הם גורמים פגם בה (אור יקר).

¹¹⁶⁶ לא הזכיר נבונים שזה שרשו של אליהו, וקרא לחכמה ודעת שהם מתפשטים עמו בפעולת דין הממותק (רמ"ז).

¹¹⁶⁷ וכל דברו בחכמה ובהכרח יש בו סוד (אור יקר), שאליהו הוא יצקח ולהיותו שורש הדין ולכן נתעורר להוכיח את איוב ולהורות לו צדק דין העליון, וגם הודיעושהוא ית' רחום בדין ושכל צרותיו היו לטובתו (רמ"ז).

¹¹⁶⁸ קראם רעיו שהיו כולם בעלי דינים מצד השמאל אבל להיותו דין ממותק ושבנו ניוון איוב לטובתו לכן חרה אפו בהם שלא מצאו מענה להתחיל בו בנחמם את איוב (רמ"ז).

¹¹⁶⁹ דלעילא (נוסף באור יקר). כלומר יצדיק דין שמים עליו (אור יקר).

¹¹⁷⁰ מלשון צד, או אפשר לשון המתנה (אור יקר).

¹¹⁷¹ עי' ח"א קפ ע"א.

<p>שמעו לי חלילה לאל מרשע ושדי מעול¹¹⁷² לכן [אנשי לבב] שמעו לי שלימין בכלא לאבחנא מלין חלילה לאל מרשע הה"ד (תהלים ז יב) [ו]אל זועם בכל יום¹¹⁷³:</p>	
<p>ושדי מעול דא סמיך לקבלא דא¹¹⁷⁴ (והא אוקמוה) אל שדי¹¹⁷⁵ (איוב לד יא) כי פועל אדם ישלם לו הא ב"נ אזיל בהאי עלמא¹¹⁷⁶ ועביד עבידתוי וחטי קמיה¹¹⁷⁷ מאריה ההוא עובדא תליא עליה לשלמא ליה דינא הה"ד כי פועל אדם ישלם לו ההוא עובדא ישלם לו:</p>	<p>"ושדי מעול", זה סמוך כנגד זה, (והרי פרשוה) "אל שדי כי פעל אדם ישלם לו", הרי אדם הולך בעולם הזה ועושה מעשיו וחוטא לפני רבונו, אותו מעשה תלוי עליו לשלם לו דין, זהו שכתוב "כי פועל אדם ישלם לו" אותו מעשה ישלם לו.</p>
<p>ועם כל דא אם ישים אליו לבו¹¹⁷⁸ כיון דבר נש שוי לביה ורעותיה לאתבא קמי מאריה וכדין אל אלהי הרוחות רוחו ונשמתו</p>	<p>ועם כל זה, אם ישים אליו לבו, כיון שהאדם שם לבו ורצונו לשוב לפני רבונו, אז "אל אלהי הרוחת רוחו ונשמתו אליו יאסוף", להצרר בצרור החיים, ולא משאיר נפשו בחוץ להדון בדין אחר.</p>

¹¹⁷² צריך לתת טעם לשני העניינים, האחד למה לא נזכר בפסוק זה שם הוי"ה [ושם אדני] כמו שנזכר שם שדי, והשני למה לא כילינהו כחדא, חלילה לאל שדי מרשע ומעול. אכן יובן בהקדים מ"ש בסוף דרוש תלת עלמין (מבוא שערים ש"ג ח"ב פט"ז) וז"ל, אם תצרף ב' עולמות אלו שהם יותר דינין [קשים כנודע], כי בבריאה הקליפות מועטים [ואינם מתערבין, אך ביצירה ועשיה הקליפות מתערבין], ואז זה האל דיצירה ועשיה זועם באלו הקליפות כנזכר בזוהר פרשת צו ל ע"ב ובפרשת במדבר קיט ע"ב, ולכן א"ל הוי"ה וא"ל אדני בגי' א"ל זוע"ם, ע"כ. למדנו מכאן כי ב' שמות דאל הוי"ה ואל אדני שניהם נצרפים ונכללים בשם אל אחד לזעום בקליפות. וגם למדנו שהבריאה היא חלוקה מב' עולמות יצירה ועשיה במה שבהן הדינין רבים ובבריאה מועטים, ולכן לא מחתינהו בחדא מחתא, וגם דיו במה שהזכיר שם אל אחד לנגד שני עולמות, וגם לזאת הזכיר אצלם רשע, כלומר שאעפ"י שה"ס היכלי הדין, לא יתנו כח ח"ו אל הרשע רק כל מגמתם ביסורים היא לברור הטוב מהרע. ואצל שם שדי הזכיר עול שהוא פחות מרשע, והענין כי בב' עולמות התחתונים שגוברות שם הקליפות נמצא שם לפעמים ענין נספה בלא משפט, וכעין שהיה בעשרה הרוגי מלכות דהוה שם עוות דינא כאמור בסוף מדרש הנעלם איכה על פסוק (קהלת יב, ג) והתעוותו אנשי החיל, ואם כן רשע הוא דלא נמצא שם חלילה להחזיק ידי הקליפה הרשעה אבל עול יוכל להמצא מכח תגבורת הקלי', אבל למעלה בעולם אל שדי לא ימצא אפילו עול כי הטוב גובר שם. והנה מצאנו שאיוב היה מתרעם על אלו המדות שאמר (כג, טז) ואל הרך לבי ושדי הבהילני, וכתוב (כז, ב) חי אל הסיר משפטי וגו', ושורש כל תלונותיו על דיניו יתברך הנידונים בג' היכלי זכות שבג' העולמות, והיה אומר שגברו עליהם ג' היכלי חובה שכנגדם, ושה' היה חפץ ברעתם, ולעומת כן אמר לו אליהוא (לד, י) חלילה לאל מרשע וגו', וכאמור וכו' (רמ"ז).

¹¹⁷³ מלכות כנ"ל (אור יקר).

¹¹⁷⁴ יסוד (אור יקר).

¹¹⁷⁵ א"ל מלכות ושדי יסוד (רח"ו).

¹¹⁷⁶ כלומר שעוסק בהבלי עולם הזה לאפוקי אם עוסק בדרכי העבודה ובא לפניו חטא שוגג אין בכוחו לברוא משחית (אור יקר).

¹¹⁷⁷ קמי (דפ"ו).

¹¹⁷⁸ פי' אליו להקב"ה לשון נסתר (רח"ו).

<p>אליו יאסוף¹¹⁷⁹ [לאתצוררא] בצרורא דחיי ולא שביק לנפשיה לבר לאתדנא בדינא אחרא¹¹⁸⁰.</p>	
<p>רבי יוסי אמר האי מלה רזא (אחרא הוא באינון) [הוא בדינין] טמירין דקב"ה¹¹⁸¹ (איוב לד יא) כי פועל אדם ישלם לו לאתדנא בדיניה¹¹⁸² ובאינון עובדין¹¹⁸³ דבר נש עביד בהאי עלמא וסליק ליה לאתדנא כעובדו¹¹⁸⁴ ויתאביד מעלמא מה כתיב בתריה (שם יג) מיפקד עליו ארצה ומי שם תבל כלה מיפקד עליו ארצה דא הוא אחוה ודפריקו (דקריב) ליה ומי שם תבל כלה דבאני ביתא ובני בניין עלמא¹¹⁸⁵ ותקונא וישובא:</p>	<p>רבי יוסי אמר דבר זה סוד (אחר) הוא בדינים הנסתרים של הקדוש ברוך הוא, "כי פועל אדם ישלם לו" להדון בדינו, ובאותם מעשים שאדם עושה בעולם הזה ומעלהו לדון כמעשיו ויאבד מהעולם, מה כתוב אחריו "מיפקד עליו ארצה ומי שם תבל כלה", "מיפקד עליו ארצה", זהו אחיו שגואל אותו, "ומי שם תבל כלה" שבונה בית ובונה בנין עולם ותקון וישוב.</p>
<p>מה כתיב בתריה (איוב לד יד) אם ישים אליו לבו האי בר נש דפקיד עליה למבני בניינא בעי לכוונא לבא ורעותא לגביה דההוא מיתא¹¹⁸⁶ מכאן בר נש דאתי על ההיא אתתא בגין שפירו ותיאובתא דילה הא בניין עלמא לא אתבני דהארעותא ולבא לא אתכוון לגבי מיתא:</p>	<p>מה כתוב אחריו "אם ישים אליו לבו אדם", זה שצוה עליו לבנות בנין, צריך לכוון לב ורצון אל אותו המת, מכאן אדם שבא על אותה אשה בשביל יופי ותאוה שלו, הרי בנין עולם לא נבנה, שהרי רצון ולב לא התכוון אל המת.</p>
<p>ובגין כך כתיב אם ישים אליו לבו ברעותא דלבא דיוכוין לגביה כדין רוחו ונשמתו אליו יאסוף ואתמשך גביה ואתבנאהו [וואם] לא יתבני בהאי עלמא</p>	<p>ולכן כתוב "אם ישים אליו לבו ברצון הלב" שיכוון אליו, "אז רוחו ונשמתו אליו יאסף", ונמשך אליו להבנות בעולם הזה, מה כתוב אחריו "יגוע כל בשר יחד, ואדם על עפר</p>

¹¹⁷⁹ נפשות אינם תדיר בצרור החיים אלא לעתים שהרי מדור הנפש בעולם הזה בקרב שאין אותו המציאות צרור החיים, אבל רוח ונשמתו תמיד נאספים בצרור החיים (אור יקר). ר"ל הקב"ה יאספם אליו (רח"ו). עי' ב"ע נט ע"ב ש"צרור החיים" הוא כינוי למלכות, ושם שורש נשמת דוד. עי' שער הגלגולים, הקדמה כב שמעלה זו של דוד שייכת לכל הצדיקים, וז"ל, והנה הצדיקים גמורים כדוד המלך ע"ה ודניאל, הוצרכו להתבשר מאתו יתברך, שינוחו בעולם הבא ולא יצטרכו לעונשים ולגלגולים האלה, וכמ"ש דוד המלך ע"ה לולי האמנתי לראות בטוב ה' בארץ החיים וגו'. וכתוב אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבתי בבית ה' כל ימי חיי וגו'. ונתבשר ע"י אביגיל הנבואה, באמרה והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים וגו', ע"כ. ועי' זהר ויחי רכו ע"ב ז"ל: בתר תריסר ירחי נייחין כלא גופא שביק (נ"א שכיך) בעפרא נפשא אתצריר ואתנהיר ברוחא במאנא דאתלבש רוחא אתענג בגנתא דעדן נשמתא סלקא לצרורא דענוגא דכל ענוגין וכלא אתקשר דא בדא לזמנין ידיען [תרגום: אחר שנים עשר חדש כולם נחים, הגוף נשאר [נח] בעפר, הנפש נצרת ומאירה ברוח בכלי שמתלבשת, הרוח מתענגת בגן עדן, והנשמה עולה לצרור של ענג כל הענוגים, והכל נקשר זה בזה לזמנים ידועים.], ע"כ. עי' בבהגר"א על תיקר"ז ג ע"א וז"ל, בעוה"ז דא גן כו', שהן ג' עולמות שנר"ן שוכנים בתוכם, נפש בעה"ז, ורוח בג"ע, ונשמה בצרורא דחיי שהוא עלמא אריכא, ונקרא אריכא דשם אריכא דאנפין שאין שם דין כלל, ע"כ.

¹¹⁸⁰ היינו בדין החיצונים אבל בדין של קדוש עליון נידונת (אור יקר).
¹¹⁸¹ סוד הגלגול (רח"ו), ה"ס הגלגול המיוסד על סודות עולם התהו ומלכין קדמאין ותיקונים (רמ"ז).

¹¹⁸² ידעו הוא כמה גדולה מצות פריה וריבה (רמ"ז).

¹¹⁸³ ירצה שדבר זה לא ישתלם בכח תורה ומצות, כי צדריך שיהיה ע"י מעשה הזווג (רמ"ז).

¹¹⁸⁴ שמיעט את הדמות ולא הוליד (רח"ו).

¹¹⁸⁵ שתיקן לאחיו, ואדם נקרא עולם קטן (מ"מ).

¹¹⁸⁶ להביא רוחו ונשמתו של מת שם להתגלגל בגוף עושה לו שם אמנם הנפש אינה מתגלגלת כלל כדפירש בסבא, ולכן רק נאמר רוח ונשמתו (אור יקר). לכוין ביבום לשם מצוה (רח"ו).

<p>מה כתיב בתריה (שם טו) יגוע כל בשר יחד ואדם על עפר ישוב יגוע כל בשר יחד ההוא גופא יתבלי בעפרא וכל ההוא בשרא והשתא אדם על עפר ישוב הא חדתותין דבנינא כמלקדמין ויתוב על עפרא דבנינא דגופא אחרא כמה דהוה בקדמיתא ועל דא רוחא ונשמתא בידוי דקב"ה וחיים עלייהו דבני נשא דלא יתאבידו מהאי עלמא ומעלמא אחרא בגין כך אל אלהי הרוחות לכל בשר¹¹⁸⁷:</p>	<p>ישוב", "יגוע כל בשר יחד", אותו גוף יבלה בעפר וכל אותו בשר, ועכשיו "אדם על עפר ישוב", הרי התחדשות הבנין כמקדם, וישוב על עפר של בנין של גוף אחר כמו שהיה בהתחלה, ועל זה רוח ונשמה בידי הקדוש ברוך הוא, וחס על בני אדם שלא יאבדו מהעולם הזה ומעולם אחר, בגלל זה "אל אלהי הרוחות לכל בשר".</p>
<p>ויאמר משה אל אהרן קח את המחתה וגו' (במדבר יז יא) רבי חייא פתח (משלי טז יד) חמת מלך מלאכי מות ואיש חכם יכפרנה כמה אית להו לבני נשא לאסתמרא מחובייהו¹¹⁸⁸ ולנפרא עובדייהו¹¹⁸⁹ דהא ובכמה זמנין עלמא אתדן ובכל יומא ויומא עובדין במתקלא סלקין ומשגיחין עלייהו לעילא ואכתיבו קמיה וכד עובדייהו דבני נשא לא מתכשרן קמי מלכא סליק רוגזא ודינא אתער הה"ד חמת מלך מלאכי מות וע"ד בכל יומא ויומא בעי ב"נ לאזדהרא מחוביו (בכל יומא ויומא עובדין במתקלא סלקין ומשגיחין עלייהו לעילא ואכתיבו קמיה וע"ד בעי ב"נ לאזדהרא מחוביו דהא כמה זמנין עלמא אתדן ובג"כ סליק רוגזא קמי מלכא ודינא אתער הה"ד חמת מלך מלאכי מות):</p>	<p>"ויאמר משה אל אהרן קח את המחתה וגו'", רבי חייא פתח "חמת מלך מלאכי מות ואיש חכם יכפרנה" כמה יש להם לבני אדם להשמר מחטאייהם ולשמור מעשייהם, שהרי בכמה זמנים העולם נדון, ובכל יום ויום המעשים עולים במשקל ומשגיחים עליהם למעלה, ונכתבים לפניו, וכשמעשי בני אדם לא כשרים לפני המלך, עולה הרוגז ומתעורר הדין, זהו שכתוב "חמת מלך מלאכי מות", ועל זה בכל יום ויום צריך אדם להזהר מחטאיו.</p>
<p>ואיש חכם יכפרנה בשעתא דמאריהון דינין קיימין על עלמא ורוגזא תלי אי אשתכח בדרא זכאה דרשים לעילא¹¹⁹⁰ קב"ה אשגח ביה ואשתכך רוגזא למלכא דאתרגו על עבדוי [והוה] (דהוא) תבע על סנפירא¹¹⁹¹ למעבד בהו¹¹⁹² דינא:</p>	<p>"ואיש חכם יכפרנה", בשעה שבעלי הדינים עומדים על העולם והרוגז תלוי, אם יש בדור צדיק שרשום למעלה, הקדוש ברוך הוא משגיח עליו ומשקיט את הרוגז. [משל] למלך שרגז על עבדיו, והיה תובע את השוטר לעשות דין.</p>
<p>אדהכי עאל רחימא דמלכא וקם קמיה כיון דחמא ליה (ל)מלכא אתנהירו אנפוי שארי ההוא רחימא דמלכא לאשתעי</p>	<p>בין כך נכנס אהובו של המלך ועמד לפניו, כיון שראה אותו המלך, האירו פניו, נשאר אותו אהוב המלך לדבר אתו, והמלך שמח.</p>

¹¹⁸⁷ להתפלל שלא יכלה כולם וירחם עליהם כדרכו בסוד הגלגול שחשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח (אור יקר).

¹¹⁸⁸ לשוב מהם בתשובה (אור יקר).

¹¹⁸⁹ שלא יחטא (אור יקר).

¹¹⁹⁰ עי' ב"ע קטז ע"ב: חוטמא דז"א הוא כסא מלכותו מלך במשפט יעמיד ארץ וביטול הדינים הוא ע"י חוטמא דע"ק שהוא בחי' יסוד דרדל"א כמ"ש ויסוד נק' אי"ש בסוד כי כאיש גבורתו.

¹¹⁹¹ שר הטבחים, סמא"ל (אור יקר), שוטר העיר (דרך אמת).

¹¹⁹² ביה (דפ"ו).

בהדיה ¹¹⁹³ ומלכא חדי:	
לבתר כד אתא סנטירא חזא אנפוי דמלכא ¹¹⁹⁴ חדאין ¹¹⁹⁵ ואסתלק ואזיל ליה ולא עביד דינא וכדין ההוא רחימא בעי למלכא על עבדוי ומכפר להו ובג"כ ואיש חכם יכפרנה:	אחר כך, כשהגיע השוטר וראה פניו של המלך שמחים, הסתלק והלך לו, ולא עשה דין. ואז אותו אהוב בקש מהמלך על עבדיו ומכפר להם, ולכן "ואיש חכם יכפרנה".
אוף הכא כד חמא משה דרוגזא הוה	גם כאן כשמשה ראה רוגז היה
קעז/ב	
תלי מיד ויאמר משה אל אהרן בגין דאיהו שושבינא דמטרוניתא ¹¹⁹⁶ וקטרת לא סלקא אלא בידוי ¹¹⁹⁷ דאיהו אסני שלמא ¹¹⁹⁸ בעלמא וקשיר קשרא דמהימנותא ¹¹⁹⁹ :	תלוי מיד "ויאמר משה אל אהרן" משום שהוא חבר המלכה, וקטורת לא עולה אלא בידו, שהוא מרבה שלום בעולם, וקושר קשר האמונה.
קטרת הא אוקמוה ¹²⁰⁰ חדוותא דעילא ותתא קשורא דמהימנותא סליקו דרוגזא הה"ד (משלי כו ט) שמן וקטרת ישמח לב וכדין ואיש חכם יכפרנה (שם טז יד) ינקי וידכי לההוא רוגזא ורחמין מתערין:	קטורת הרי פרשוה, שמחה שלמעלה ושלמטה, קשר האמונה סילוק הרוגז, זהו שכתוב "שמן וקטורת ישמח לב", ואז "ואיש חכם יכפרנה", ינקה ויטהר אותו רוגז ורחמים מתעוררים.
רבי אלעזר ונ"א רבי אבא אמר (ויקרא ד יח) אל תכריתו את שבט משפחות הקהתי מתוך הלויים בגין דאינון גועא ושרשא דליואי ¹²⁰¹ (שם יט) וזאת עשו להם וחיו ולא ימותו דבעי כהנא לאתקנא להו דאע"ג דקריבין אינון לקודשא לא ייעלון אלא בתקונא דכהנא דהוא ידע סימנא דימטון לגביה ולא יתיר ¹²⁰² וכד מכסיא למאני	רבי אלעזר (נ"א רבי אבא) אמר "אל תכריתו את שבט משפחות הקהתי מתוך הלויים" משום שהם גזע ושורש הלויים, "וזאת עשו להם וחיו ולא ימותו", שצריך הכהן לתקנם, שאף על גב שהם קרובים לקודש לא יכנסו אלא רק בתקון הכהן שהוא יודע סימן שיגיעו אליו ולא יותר, וכשמכסים לכלי הקודש, אז שורה כסוי אחר, ואסור להם להתקרב ולראות, שהרי דבר בחשאי אין להם אלא לכהנים,

¹¹⁹³ דברי שבח והודאה דהיינו ג' ראשונות (אור יקר)

¹¹⁹⁴ היינו הספירות העליונות (אור יקר).

¹¹⁹⁵ שהמשך להם השפע הצדיק והארה מהבינה שהיא נקראת שמחה (אור יקר).

¹¹⁹⁶ עי' לעיל כ ע"א: משה שושבינא דמלכא הוה ודא תפארת מתמן סנהדרי גדולה אהרן שושבינא דמטרוניתא ודא מלכות ה"א זעירא קרינן ליה. ועי' בהגר"א על תז"ח לב ע"ג: ואהרן שושבינא דמטרוניתא אמר שאל יבא בכל עת השכינה אל הקב"ה כי אם בעתים ידועים שהוא זיווגא דמטרוניתא ובה יבא אל הקדש אבל בלעדה לא וזהו כי אם בזאת.

¹¹⁹⁷ כללותו של הקטרת היא לחלק ולהעלות י"א ניצוצין שהם חיות הקלי' (ע"ח שבירה ב).

¹¹⁹⁸ שהכהן המשמש הוא סוד מלך הדר שמתחבר לאשתו, והוא מרבה כח היסוד ומתקיים הברית

ברית כהונת עולם (רמ"ז).

¹¹⁹⁹ עי' לעיל יא ע"ב: [ספירה] שתיתאה יהו"ה רחמי, שלימו דכלא, עקרא דכלא, קשרא די מהימנותא, אחיד לכל סטריין, ודא תפארת ישראל. היינו שהוא מקשר ומאחד את הספירות (אור יקר).

¹²⁰⁰ פי' בינה (מ"מ).

¹²⁰¹ קהת הוא הבכור של לוי ולכן הוא כמו שורש לכולם (אור יקר). קהתי הם ה' גבורות דדעת דנוק', גרשון הם ה"ג דגופא דנוק' מררי הם ה"ג שביסוד דנוק' ושרש הגבורות הם בדעת ומשם היו בני קהת (רח"ו), ולכן אמר שהם גזע ושרש דלוי ששרש הגבורות הם בדעת ומשם היו בני קהת, ולכן אמר הכתוב בכתף ישאו לפי שבני קהת הם מה"ג דדעת דנוק' שהוא בין כתפין דילה (מ"מ).

¹²⁰² הכהן יודע תחום מחיצתם, שהחסד יודע תחום כניסתה של הגבורה אל הספירות העליונות

שאיין לה ליכנס יותר (אור יקר).

<p>קודשא¹²⁰³ כדין כסויה אחרת שרי ואסיר לון לקרבא למחמי דהא מלה בחשאי לא אית לגבייהו אלא לכהני (וע"ד) דאומלה דלהון¹²⁰⁴ ועובדא דלהון ברזא [ובחשאי]¹²⁰⁵ וליואי לארמא קלא¹²⁰⁶:</p>	<p>(ועל זה) שדבריהם ומעשיהם בסוד ובחשאי, וללויים להרים קול.</p>
<p>בג"כ כהני בחשאי וברזא¹²⁰⁷ ווע"דו (ו)אסיר לון חמרא¹²⁰⁸ דחמרא לארמא קלא¹²⁰⁹ וולגלאה רוין איהו בג"כ ליואי אתמסרו לארמא קלא דהא בדינא אתאחדו (בג"כ אתמסרו בדינא דהא) דינא באתגלייא¹²¹⁰ איהו ולפרסמא מלה וקמי כלא:</p>	<p>בגלל זה כהנים בחשאי ובסוד, ועל זה אסור להם יין, שיין להרמת קול ולגלוי סוד הוא, בגלל זה לויים נמסרו להרמת קול, שהרי בדין נאחזים, דין בגלוי הוא, ולפרסם דבר לפני הכל.</p>
<p>אבל כהנא כל מלוי ברזא ובחשאי ולא באתגלייא ובגין דאיהו ימינא (סימנא דכלא שמאל תהא דוחה וימין מקרבת¹²¹¹ בגין ימינא דימי מקרב) כד דינין שריין בעלמא מסטרא דשמאלא ימינא יהא מקרבא ובמה בקטורת דאיהו בחשאי¹²¹² ברזא דקיק ופנימא מכלא¹²¹³:</p>	<p>אבל כהן כל דבריו בסוד וחשאי ולא בגלוי, (סימן הכל שמאל תהא דוחה וימין מקרבת), משום שהוא ימין (מקרב). כשדינים שרויים בעולם מצד שמאל, ימין תהא מקרבת, ובמה, בקטורת, שהיא בחשאי, בסוד דקיק ופנימי מהכל.</p>
<p>ת"ח כד האי מדבחה אחרא¹²¹⁴ שארי לאתערא אתערותא¹²¹⁵ כד לא ישתכחו זכאין מדבחה פנימאה¹²¹⁶ אתער לגביה</p>	<p>בא וראה כשמזבח הזה האחר מתחיל לעורר התעוררות, כשלא נמצאים צדיקים מזבח פנימי מתעורר אליו ועומד מולו, והדינים שוככים,</p>

¹²⁰³ הוא סוד אור מקיף כעין החשמ"ל המגין ומכסה האור הפנימי אור גימ' ר"ז לפי שהוא נסתר בתוך הפנימיות והגבורות הן המלבישות אותו מבחוץ ולכן אסור ללויים להסתכל בכלים הפנימיים (רמ"ז).

¹²⁰⁴ מעשה הקרבן עיקרו בכוונת המחשבה ללא דיבור (אור יקר). הוא סוד ברכת כהנים שסודה בצלם דאבא כידוע שאע"פ שהוא סוד מקיף הוא פנימי ונעלם בתוך צלם דאימא (רמ"ז).

¹²⁰⁵ סוד הספירות בחשאי הם הג"ר הדבקות באין סוף כנודע (אור יקר).
¹²⁰⁶ בשיר (אור יקר).

¹²⁰⁷ הלויים בקולם שהוא סוד דין בוקעים האוירים ומעלין פנימיות העולמות לעורר את האהבה והכהנים מורידים השפע של הזווג הקדוש שנעשה בצניעות וברזא סוד היסוד והאור (רמ"ז). ועי' ב"ע לח ע"ב: הקול הוא דנביע בגרון והוא סטרא דבינה שירדה בגרון דע"ק והוא יוצא מן הריא"ה סוד גבורה ר"ו וה' אונות הריאה הם ה"ג בוצד"ק ולכן כל עסקם של הלויים שהם אתיין מסט' דגבורה הוא לארמא קלא בשיר והשיר הוא בנסכים כמ"ש אין אומרים שירה אלא על היין וכבר כתבנו למעלה שסוד יין של נסכים הוא לבסמא במו"ס יין דמנטרא וכהנא הוא בחשאי במחשבה חכמה סט' דחסדים ואמרו וברזא כידוע שכל רז"א הוא ביסוד והוא החסד דגניז בפומא דאמה.

¹²⁰⁸ ניסוך היין הוא סוד הגבורות דאימא ולכן היה בקולות ושיר כי השיר סוד הגבורה והקול מסטרא דאמא קול גדול ולכן היה שמואל הנביא לוי שנולד מן חנה גי' ס"ג שהיא אמא עלאה ותקן כ"ד משמרות לויים בשירים וא"כ הכהן שהוא חסד אסור להתערב בדבר שאינו מינו (רח"ו).
¹²⁰⁹ להלל עליו כנודע ודרשו נכנס יין יצא סוד (אור יקר).

¹²¹⁰ מלכות (אור יקר).

¹²¹¹ שמאל שהיא סטרא דלוי תהא דוחה המלכות למטה שיתעוררו דיניה, ויין מקרבת אותה שתעלה ותתעלם להתייחד עם התפארת ביד הכהן (אור יקר).

¹²¹² שאין שיר בעת הקטרת הקטורת (אור יקר).

¹²¹³ שונה משאר קרבנות שנעשו באוושא מלתא וברוב עם, והוא במזבח הפנימי (אור יקר). בינה (רח"ו).

¹²¹⁴ היינו מזבח החיצון שהוא בחי' המלכות (אור יקר). מלכות (רח"ו).

¹²¹⁵ לנקום נקם (רח"ו).

¹²¹⁶ בינה (רח"ו).

<p>וקאים לקבליה ודינין [משתכחי] (משתכחי) וע"ד קיימא לקבל דא וכדין דינא אסתלק:</p>	<p>ועל זה עומד מול זה, ואז הדין מסתלק.</p>
<p>ר' אלעזר אמר (במדבר ד ד) זאת עבודת בני קהת באהל מועד קדש הקדשים בשעתא דבני קהת נטלין קדש קדשים כדין אתי כהנא וחפי כלא עד לא יקרבו לנטלא ליה ולא הוו חמאן לעלמין מה דאינון נטלין אלא כלא בכסוייא מנייהו כמה דכתיב (שם ה) ובא אהרן¹²¹⁷ בנסוע המחנה והורידו את פרוכת המסך ורוב כסוייא דמאני מקדשא תכלת איהו בנין דתכלת הא¹²¹⁸ אוקמוה ואתמר בתר דאתכסייא כלא מקרבין בני קהת דנטלין ולא מקרבין אלא באינון בדים דנפקין לבר הה"ד (שם טו) וכלה אהרן ובניו לכסות את הקדש וגו' בנסוע המחנה ואחרי כן יבאו בני קהת לשאת וגו':</p>	<p>רבי אלעזר אומר "זאת עבודת בני קהת באהל מועד קדש הקדשים" בשעה שבני קהת לוקחים קדש קדשים, אז בא כהן וחופה הכל, עד שלא יקרבו ללקחו, ולא ראו מעולם מה שהם לוקחים, אלא הכל מכוסה מהם, כמו שכתוב "ובא אהרן ובניו בנסוע המחנה והורדו את פרוכת המסך", ורוב כסויי כלי המקדש הם תכלת, משום שתכלת הרי בארוה ונתבאר, אחרי שהתכסה הכל, מתקרבים בני קהת שלוקחים ולא מתקרבים אלא באותם בדים שיוצאים החוצה, זהו שכתוב "וכלה אהרן ובניו לכסת את הקדש וגו' בנסוע המחנה ואחרי כן יבאו בני קהת לשאת וגו'".</p>
<p>בג"כ קטרת דאיהי פנימאה וכל מה די ברזא לכהנא אתמסר וע"ד (במדבר יז יב) ויקח אהרן כאשר דבר משה וירץ אל תוך הקהל (שם) ויתן את הקטרת דאיהו פנימאה רזא דכהנא כדין (שם) ויכפר על העם (שם יג) ויעמוד בין המתים ובין החיים בין אילנא דחיי ובין אילנא דמותא כדין ימינא קריב דא בדא ותעצר המגפה זכאה חולקא דכהנא דכהנא אית ליה חילא לעילא ואית ליה חילא לתתא והוא גרים שלמא לעילא ותתא ובכל זמנא שמאלא פלח לימינא הה"ד (שם יח ב) וילוו עליך וישרתוך וימינא בשמאלא משתכחי במקדש:</p>	<p>לכן קטורת שהיא פנימית וכל מה שבסוד לכהן נמסר, ועל זה "ויקח אהרן כאשר דבר משה וירץ אל תוך הקהל" ויתן את הקטורת שהיא פנימית סוד הכהן, אז "ויכפר על העם ויעמוד בין המתים ובין החיים", בין עץ החיים ובין עץ המות, אז הימין מקריב זה לזה, "ותעצר המגפה", אשרי חלק הכהן, שלכהן יש כח למעלה ויש לו כח למטה, והוא גורם שלום למעלה ולמטה, ובכל זמן השמאל עובד לימין, זהו שכתוב "וילוו עליך וישרתוך" וימין בשמאל נמצאים במקדש.</p>
<p>רבי אלעזר הוה קאים קמיה דרבי שמעון אבוה א"ל כתיב (קהלת ט ט) ראה חיים עם אשה אשר אהבת כל ימי [חיי] הבלך א"ל ת"ח ראה חיים עם אשה אשר אהבת א"א והוה אמר ר"ש כתיב ראה חיים עם אשה אשר אהבתו דא הוא רזא דבעי בר נש לאכללא חיים באתר דא¹²¹⁹ דא בלא דא לא אזלא ובעי ב"נ לאכללא מדת יום בלילה ומדת לילה ביום ודא הוא ראה חיים¹²²⁰ עם אשה אשר אהבת¹²²¹ מ"ט בנין כי הוא חלקך</p>	<p>רבי אלעזר היה עומד לפני רבי שמעון אביו, אמר לו כתוב "ראה חיים עם אשה אשר אהבת כל ימי חיי הבלך" אמר לו בא וראה, "ראה חיים עם אשה אשר אהבת" (והיה אומר רבי שמעון, כתוב "ראה חיים עם אשה אשר אהבת") זהו סוד שצריך אדם להכליל חיים במקום זה, זה בלי זה לא הולך, וצריך אדם להכליל מדת יום בלילה, ומדת לילה ביום, וזהו "ראה חיים עם אשה אשר אהבת", למה, כי הוא חלקך</p>

¹²¹⁷ ובניו (נוסף בדפ"ו).

¹²¹⁸ קפג ע"ב (הערת הזהר).

¹²¹⁹ לכלול מדת היום בלילה שהוא נק' חיים והיא נק' אשה (רח"ו).

¹²²⁰ ז"א (רח"ו).

¹²²¹ מלכות (רח"ו).

<p>בחיים דחיים לא שראן אלא על דא ובעמלך אשר אתה עמל תחת השמש כמה דאמר (משלי ג ו) בכל דרכיך דעהו והוא יישר ארחותיך:</p>	<p>בחיים, שחיים לא שורים אלא על זה, "ובעמלך אשר אתה עמל תחת השמש", כמו שאמר "בכל דרכיך דעהו והוא יישר ארחותיך".</p>
<p>ות"ה כל מלוי דשלמה מלכא כלהו סתימין לנו בחכמתא והני קראי אתחזון דהותרה ורצועהו (רצועא) כמה דכתיב ונ"א א"ל ר"א כתיבו בתריה (קהלת ט י) כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה כי אין מעשה וחשבון ונ"ו האי קרא אית לאסתכלא ביה כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה וכי שלמה</p>	<p>ובא וראה כל דברי שלמה המלך כולם נסתרים לתוך החכמה, ופסוקים אלו נראים שהותרה הרצועה, כמו שכתוב (אמר לו רבי אלעזר כתוב) "אחריו כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה כי אין מעשה וחשבון וגו'", הפסוק הזה יש להתבונן בו, "כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה" וכי שלמה</p>
<p>קעח/א</p>	
<p>דחכמתא עלאה ביה יתיר על כל בני עלמא אמר הכי:</p>	<p>שחכמה עליונה בו יותר על כל בני העולם אמר כך.</p>
<p>אלא ונ"א א"ל כל מלוי דשלמה מלכא על רזא דחכמתא¹²²² אתמרו ת"ה כל אשר תמצא ידך לעשות¹²²³ בכחך עשה (שם י) דא הוא דבעי בר נש לאכללא שמאלא בימינא¹²²⁴ וכל מה דהוא עביד מבעי ליה דלא יהון אלא כלילין בימינא כל אשר תמצא ידך דא שמאלא לעשות בכחך דא הוא ימינא¹²²⁵ כד"א (שמות טו ו) ימינך יי נאדרי בכח וכיון דבר נש יזדהר דכל עובדוי יהון לסמראו¹²²⁶ ימינא ויכליל שמאלא בימינא כדין קב"ה שארי בנוויה בהאי עלמא ויכניש ליה לגביה לההוא עלמא דאתי:</p>	<p>אלא (אמר לו) כל דברי שלמה המלך נאמרו על סוד חכמה, בא וראה "כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה", זהו שצריך אדם להכליל שמאל בימין, וכל מה שהוא עושה צריך לו שלא יהיו אלא כלולים בימין, "כל אשר תמצא ידך" זו השמאל, "לעשות בכחך" זהו הימין, כמו שנאמר "ימינך ה' נאדרי בכח", וכיון שהאדם יזהר שכל מעשיו יהיו לצד ימין, ויכליל שמאל בימין, אז הקדוש ברוך הוא שורה בו בעולם הזה, ויכנס אותו אליו לאותו העולם הבא.</p>
<p>ולא יימא בר נש בשעתא ודאתינא לההוא (דאתי בההוא) עלמא כדין אתבע מן מלכא רחמי ואיתוב קמיה אלא (קהלת ט י) כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בתר דיסתלק בר נש מהאי עלמא אלא אי בעי בר נש דמלכא קדישא ינהיר ליה לההוא</p>	<p>ולא יאמר אדם בשעה שאבא לאותו עולם אז אתבע מהמלך רחמים ואשוב לפניו, אלא כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה אחר שיסתלק אדם מהעולם הזה, אלא אם רוצה אדם שהמלך הקדוש יאיר לו לאותו עולם ויתן לו חלק בעולם הבא, ישתדל בעולם הזה</p>

¹²²² סודות הנסתרים המכונים עתה בשם קבלה או ירצה בסוד החכמה ממש שכן כתיב חכמת אלהים בקרבו ולכך הם על דרך משל נסתר (אור יקר).

¹²²³ דהיינו העניינים הגשמיים ככהן עשה כדי שיהיו כולם כלולים בימין, והענין בכוונה לכוון בחסד הדברים ההם כענין אברהם הלך ונסוע הנגבה אפילו בנסיעות הגשמיות (אור יקר).

¹²²⁴ כי מעשה העולם השפל הם מצד הגבורה לשלש סבות, האחד להיות בריאת העולם הגשמי מצד הגבורה, השני להיות האדם עושה הדברים הגשמיים מצד היצר שהוא מצד הגבורה, השלישית להיות העושר וקנין האדם בנכסים מצד הגבורה כדדרשו רז"ל הרוצה להעשיר יצפין (אור יקר), בראשית (טז ע"ב) ובפ' וארא (כו סע"ב) ע"ש, ובפ' ויקרא (כד ע"א), ופ' קרח (קעח ע"א), וברע"מ עקב (רעא ע"ב). ועיקר הדברים בזה הוא בפ' תרומה (קנט ע"ב) (ביאורים ח"א עז ע"ד).

¹²²⁵ שהכח היא הבינה שהיא על החסד, ודקדק שאמר לעשות בכחך דהיינו שלא יכלול ימין בשמאל ושמאל בימין דהיינו כחך בידך אלא ידך בכחך דהיינו שיכלול השמאל בימין דהיינו ידך בכחך (אור יקר).

¹²²⁶ דימינא (דפ"ו). דהיינו השמאליים הגשמיים רוחניים ימיניים כדפירשנו (אור יקר).

<p>עלמא¹²²⁷ ויתן ליה חולקא¹²²⁸ לעלמא דאתי ישתדל בהאי עלמא לאכללא עובדוי בימינא¹²²⁹ וכל עובדוי יהון לשמא דקב"ה¹²³⁰ דהא לבתר כד יתכניש מהאי עלמא לאתדנא בדינא תקיפא בדינא דגיהנם לית תמן עיטא וחכמה וסכלתנו לאשתזבא מן דינא:</p>	<p>להכליל מעשיו בימין, וכל מעשיו יהיו לשם הקדוש ברוך הוא, שהרי לאחר כשיתכנס מהעולם הזה להדון בדין הקשה בדין הגיהנם, אין שם עצה וחכמה ותבונה להנצל מן הדין.</p>
<p>ד"א (קהלת ט י) כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול בגיהנם אית ביה מדורין על מדורין¹²³¹ מדורא תתאה שאול¹²³² מדורא תתאה מניה אבדון¹²³³ ודא סמיך לדא מאן דנחית לשאול ידונון ליה ומתמן יצפצף¹²³⁴ ועולה הה"ד (שמואל א' ב ו) מוריד שאול ויעל ומאן דנחית לאבדון תו לא סליק לעלמין:</p>	<p>דבר אחר, "כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול" בגיהנם יש בו מדורים על מדורים, מדור תחתון שאול, מדור תחתון ממנו אבדון, וזה סמוך לזה, מי שיורד לשאול ידונו אותו ומשם יצפצף ועולה, זהו שכתוב "מוריד שאול ויעל" ומי שיורד לאבדון שוב לא עולה לעולמים.</p>
<p>מאן דאית ביה עובדא טבא ואיהו (נ"א דאיהו) מאריה] (או דאיהו מאריה) ואי טבא איהו מארין דחושבנא¹²³⁵ הא אוקמוה דבכל ליליא וליליא עד לא ישכב ועד לא נאים בעי בר נש למעבד חושבנא מעובדוי דעבד כל ההוא יומא ויתוב מנייהו ויבעי עלייהו רחמי¹²³⁶:</p>	<p>מי שיש בו מעשה טוב או שהוא (אם טוב הוא) בעלי חשבון, הרי בארוה שבכל לילה ולילה טרם ישכב וטרם יישן, צריך אדם לעשות חשבון ממעשיו שעשה כל אותו יום, וישוב מהם ויבקש עליהם רחמים.</p>
<p>מ"ט בההיא שעתא בגין דההיא שעתא אילנא דמותא שארי בעלמא וכל בני עלמא טעמין טעמא דמותא ובעי בההיא שעתא למעבד חושבנא מעובדוי ויודי עלייהו בגין דאיהי שעתא דמותא¹²³⁷ ואלין אקרונ מארי דחושבנא:</p>	<p>למה באותה השעה, משום שאותה שעה עץ המות שורה בעולם, וכל בני העולם טועמים טעם המות, וצריך באותה שעה לעשות חשבון מעשיו ויודה עליהם, משום שאותה שעה של המות, ואלה נקראים בעלי חשבון.</p>
<p>וכן מאן דאשתדל בדעת ובחכמה למנדע</p>	<p>וכן מי שעוסק בדעת ובחכמה לדעת</p>

¹²²⁷ קב"ה תפארת ינהיר ליה למלכות שהוא עומד שם (אור יקר).
¹²²⁸ מהבינה, כענין שקישר הצדיק הוא נוחל שלש עולמות אלו, וכנגדם יעשה האדם שלשה אחרים לנחול מהבינה (אור יקר).
¹²²⁹ ששם הבינה על החסד ולנחול מתפארת ומלכות (אור יקר).
¹²³⁰ דהיינו תפארת ומלכות כדפירשנו לעיל (אור יקר).
¹²³¹ שבעה מדוריו הם והשישית שאול והשביעית אבדון (אור יקר).
¹²³² יסוד דנוק' דקלי' (רח"ו).
¹²³³ מלכות דנוק' דקלי' (רח"ו). והיינו כמו ציון וירושלים דקדושה שהם יסוד ועטרא דנוקבא דקדושה כך שאול ואבדון הם יסוד ועטרא דנוקבי דקליפה (מ"מ).
¹²³⁴ ישוט ויעלה, ונקט לישנא דא מפני שהגיהנם מלא אש כים מלא מים, ורשעים שקועים בתחתיתו והעולים מתוכו צפים על פניו (אור יקר).
¹²³⁵ ור"ל מי שיש בו דעת וחכמה אלו הג' ניצוצים מצילים מגיהנם (מ"מ).
¹²³⁶ מכאן היפך המוחים ביד המתחננים והמתוודים בתחילת הלילה, אמנם להזכיר י"ג מדות או ליפול נגד פניהם אין כאן ראייה (אור יקר).
¹²³⁷ וכמו שבעת מיתת האדם צריך וידי שכן כל המומתין מתוודים אם כן גם עתה שהוא עת מיתה ראוי שיתודה כי שמא ישלוט בו המיתה ולא יקום, או אפשר כי בערך היום הוא עד הלילה הוא מת וחולף ביום זה אל יום אחר, וצריך לשוב בתשובה את אשר העוה ביום ההוא עצמו ויהיה תשובתו קלה יותר מאם יעזוב ויחמיץ העון מיום אל יום (אור יקר).

<p>למאריה כד יעברון¹²³⁸ ליה לאסתכאה ולאסתכלא באינון חייבין דאתמרדו בגיהנם ובדרגא דשאל וכלהו צווחין מאינון דרגין הוא לא ישתאר תמן ולא ישתכח בינייהו¹²³⁹ ועל דא אין מעשה וחשבון¹²⁴⁰ ודעת וחכמה בשאל ולא ישתכח אלא לעילא לעילא¹²⁴¹ [באתר דכמה] (באתריה די כמה) נהורין ובוצינין וכמה כסופין שארו¹²⁴² ביה¹²⁴³ וקב"ה אתי (ביה¹²⁴⁴) לאשתעשעא¹²⁴⁵ עם שארו צדיקיא די בגן עדן זכאה חולקהון דצדיקיא בהאי עלמא ובעלמא דאתי עלייהו כתיב (תהלים קמ יד) אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך:</p>	<p>את רבונן, כשיעבירו אותו לראות ולהסתכל באותם רשעים שנטרדו בגיהנם, ובדרגת השאל וכולם צווחים מאותן דרגות הוא, לא ישר שם ולא ימצא ביניהם, ועל זה "אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאל" ולא ימצא אלא למעלה למעלה, במקום שכמה אורות ונרות וכמה כסופים שורים שם, והקדוש ברוך הוא בא (בו נ"א ומשתוקק לו) להשתעשע עם שאר הצדיקים שבגן עדן, אשרי חלק הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא, עליהם כתוב "אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך".</p>
<p>ועבד הלוי הוא את עבודת אהל מועד וגו' (במדבר יח כג) רבי אבא פתח (ישעיה מ כב) היושב על חוג הארץ וגו' ת"ח כד בעא קב"ה¹²⁴⁶ למברי עלמא סליק ברעותא קמיה¹²⁴⁷ וברא ליה באורייתא¹²⁴⁸ וס"א כד סליק ברעותא קמי קב"ה למברי עלמא אסתכל באורייתא וברא ליה ובה אשתכלל¹²⁴⁹ הה"ד (משלי ח כז) בהכיננו שמים שם אני¹²⁵⁰ וכתוב (שם ל) ואהיה אצלו אמון¹²⁵¹ והא אוקמוה אל תקרי אמון אלא</p>	<p>"ועבד הלוי הוא את עבודת אהל מועד וגו'", רבי אבא פתח "היושב על חוג הארץ וגו'". בא וראה כשרצה הקדוש ברוך הוא לברא העולם, עלה ברצון לפניו וברא אותו בתורה, (כשעלה ברצון לפני הקדוש ברוך הוא לברא העולם הסתכל בתורה וברא אותו), ובה נתקן זהו שכתוב "בהכיננו שמים שם אני", וכתוב "ואהיה אצלו אמון", והרי פרשוה, אל תקרי אמון אלא אמון.</p>

¹²³⁸ שכולם עוברים דרך שם כדכתיב גם כי אלך בגיא וכו', והטעם לראות חלקו שהיה מזומן לו וניצול ממנו בטוב עצתו (אור יקר).

¹²³⁹ כי יעבור בקרוב ומחיצה בינו וביניו (אור יקר).

¹²⁴⁰ ר"ל אין בעל מעשה או בעל חשבון או בעל דעת בשאל אלא מי שאין בו א' מג' אלה (רח"ו).

¹²⁴¹ רפ"ח ע"א וע"ב ומיניה ירתון צדיקיא כו' ושם ע"ב חד ארחא כו' (לש"ו).

¹²⁴² שארן (דפ"ו).

¹²⁴³ הפנימים הראשונים הנה אחר שעושים את פעולתם לכל הצורך לפרצופים ולהעולמות שלמטה, הנה הם חוזרים למקורם הנעלם ומתקנים שם לעלמין דכסופין לעלמא דאתי, ע' אד"ז (רפח ע"א) ופ' קרח (קעח ע"א) וכן בח"א (קכד ע"ב) (כללים ח"א כח ע"ג).

¹²⁴⁴ פי' שעולה בסוד מ"נ ללאה וקב"ה שהוא יעקב משתעשע בו עם שאר הצדיקים שיש שם אי נמי קב"ה היא רחל שמשתעשעת בתורתו כשהיא בבריאה ג"ע העליון (מ"מ) (ס"א ותאיב ליה) (נוסף בדפ"ו).

¹²⁴⁵ היינו סוד מין נוקבין וכן פירשו בזוהר פרשת לך לך כי שעשוע זה הוא סוד היות קב"ה ושכינתיה מתיחדים על ידו (אור יקר).

¹²⁴⁶ ה"ס עולם התיקון שהוא ראוי לייחסו אל חפץ ה', לאפוקי עולם התוהו שעליו אמר (ב"ר פ"ג סי' ז) יתהון לא הנין לי. ועוד שמקור עולם התיקון הוא ממצח דא"ק ושם ה"ס הרצון, ועלמא זה הוא ז' המלכים דזר"ן שהם היו הנתקנים (רמ"ז).

¹²⁴⁷ פי' עולם זה העלה מ"ן לעורר הזווג העליון דע"ב וס"ג דאד"ק שנעשה ע"י הדעת שלו הנקרא רעותא. ואמר "קמיה", מפני שאור הדעת הזה לא היה לו בחינת הבל כשל עולם העקודים, ולא היה הסתכלות כשל עולם הנקודים, רק בחינת הארה בלבד שאינה פנימית אלא כעין הארה מן החיצוניות, וזהו דיוק קמיה, והבן ועיין באוצרות חיים (רמ"ז).

¹²⁴⁸ ה"ס הזווג דח"ב דא"ק בסוד (דברים ד, ו) כי היא חכמתכם ובינתכם (רמ"ז).

¹²⁴⁹ בחו"ג מצוות עשה ומצוות ל"ת (רמ"ז).

¹²⁵⁰ אש ומים שהוא ענין המתקלא (רמ"ז).

¹²⁵¹ הביא פסוק זה אבל אין ראייה שבה נעשה הפועל, לכן מוסיף עוד פסוק מלא ואהיה אצלו אמון (רמ"ז).

<p>אומן¹²⁵²:</p>	
<p>כד אתי למברי אדם והא אתמר אמרה תורה וכי למגנא אתקריאת ארך אפים ורב חסד בההיא שעתא דנפק אדם לעלמא הוה זיו פרצופא דיליה מעילא ומתתא והוה דחלין מניה כל בריין ואוקמוה:</p>	<p>כשבא לברא אדם והרי נתבאר, אמרה תורה וכי לחנם נקראת ארך אפים ורב חסד, באותה שעה שיצא אדם לעולם היה זיו פרצופו מלמעלה ומלמטה, והיו פוחדים ממנו כל הבריות ופרשוה.</p>
<p>ת"ח לא אתקיים עלמא ולא אשתלים עד ההיא שעתא דנפק אדם בשלימו דכלא ואתקדש יומא ואתתקן כרסייא קדישא למלכא¹²⁵³ כדין אשתלימו עלאי ותתאי ואשתכחו חרוון בכלהו עלמין:</p>	<p>בא וראה לא התקיים העולם ולא השלם עד אותה שעה שיצא אדם בשלמות הכל, והתקדש היום ונתקן כסא קדוש למלך, אז השתלמו עליונים ותחתונים ונמצאו שמחות בכל העולמות.</p>
<p>בההיא שעתא דבעא יומא לאתקדשא הוה נפקי רוחיהון דשדין לאתברי גופא דלהון ואתקדש יומא ולא אתבריו ואשתאר עלמא כמה דאתפגים מעבידתא ואסתחר:</p>	<p>באותה שעה שרצה היום להתקדש, היו יוצאים רוחות של השדים להבראות גוף שלהם והתקדש היום, ולא נבראו ונשאר העולם כמו שנפגם ממלאכתו ומסתובב</p>
<p>קעח/ב</p>	
<p>(ס"א ואתחסר) כיון דאתקדשו (עלמין ו) ישראל וואשתלימו בדרגיהון ואשתכחו ליואי בסטר שמאלא כד (ס"א כדין) אשתלים ההוא פגימא¹²⁵⁴ דעלמא דמסטר שמאלא:</p>	<p>(ונחסר) כיון שהתקדשו ישראל ונשלמו בדרגותיהם, ונמצאו ליום מצד השמאל כאשר (אז) נשלם אותו פגם של העולם שמצד שמאל.</p>
<p>וע"ד בעאן לאתדכאה ליואי וכדין כלא אתכליל בימינא ועלמא לא אתפגים ובג"כ כתיב (במדבר יח כג) ועבד הלוי הוא הוא אשלים לסטר שמאלא הוא אשלים לפגימו דעלמא ואפי" ההוא סטרא דצפון דאשתאר חסר בעלמא כד ברא קב"ה עלמא ליואה בארונא אשלים לכלא:</p>	<p>ועל זה צריכים הלויים להטהר, ואז הכל נכלל בימין, והעולם לא נפגם. ולכן כתוב "ועבד הלוי הוא" הוא השלים לצד שמאל, הוא השלים לפגם העולם, ואפילו אותו צד צפון שנשאר חסר בעולם כשברא הקדוש ברוך הוא העולם, הלוי השלים בארון לכל.</p>
<p>מאי בארונא בההוא מטולא דהוה נטלי במשכנא אשתלים כל ההוא פגימו על ידיה הוא לעילא לשמאלא¹²⁵⁵ (ה) הוא אתכליל בימינא¹²⁵⁶ תו הוא דא עתיקא¹²⁵⁷ (ס"א "ת"ח" ולא גרסינן "תו הוא דא עתיקא")</p>	<p>מה זה בארון, באותו משא שהיו נושאים במשכן נשלם כל אותו פגם על ידו. הוא למעלה לשמאל, הוא נכלל בימין. עוד הוא זה העתיק, (בא וראה) אלמלא הדין לא נמצא בעולם, לא היו יודעים אנשים אמונה עליונה, ולא יעסקו בני אדם בתורה ולא יתקיימו</p>

¹²⁵² ח"א קלד ע"א וע"ב וח"ב קסא ע"א (לש"ו).

¹²⁵³ פנים בפנים (רח"ו).

¹²⁵⁴ כסא (נוסף במ"מ). ופי' שתחלה היו הקלי' יונקים מהגבורות לפי שלא נמתקו מדין הקשה שבהם, וע"י הלויים שהיו בדוכר'. ונכפפים לכהנים אזי שמאלא איתכליל בימינא (מ"מ).

¹²⁵⁵ פי' מ"ש שנשלם ע"י הארון שהיו נוטלים הלויים וכל ההוא פגימו היינו הגבורות שלמעלה נמתקו מדין הקשה שהיה בהם וזהו לעילא לשמאלא (מ"מ).

¹²⁵⁶ ומיתוק זה של הגבורות הוא ע"י הימין שהם החסדים שנכללו הגבורות בחסדים ונמתקו וז"ש הוא איתכליל בימינא (מ"מ).

¹²⁵⁷ ועבד הלוי הוא פי' מדת הגבורה שהוא לוי גורמת שיעבדו ב"א להוא סתם ההוא דטמיר וגניז כי להיות שיש דין ודיין מפחד הדין שבים בתשובה (רח"ו).

<p>אלמלא¹²⁵⁸ דינא לא אשתכח בעלמא לא הווי ידעי בני נשא מהימנותא עלאה ולא ישתדלון בני נשא באורייתא ולא יתקיימו פקודי אורייתא פולחנא שלימותא דישתכח בעלמא לגבי מלכא קדישא מאן עביד לה¹²⁵⁹ הוי אומר דא ליואה:</p>	<p>מצוות התורה, עבודה בשלמות שתמצא בעולם אל המלך הקדוש מי יעשה אותה, הוה אומר זה הלוי.</p>
<p>תו ועבד הלוי הוא (במדבר יח כג) כד"א (דברים ד לה) כי יי' הוא האלהים הוא אשלים שלימותא למהוי כלא חד הוא פשיטא לקבלא לכנסת ישראל כד"א (שיה"ש ב ו) שמאלו תחת לראשי בגין לחברא זונגא כחדא מאן אתער רחימותא הוי אומר הוא:</p>	<p>ועוד "ועבד הלוי הוא" כמו שנאמר "כי ה' הוא האלהים" הוא השלים שלמות להיות הכל אחד, הוא פשוט לקבל את כנסת ישראל כמו שנאמר "שמאלו תחת לראשי", בשביל לחבר זוג כאחד, מי עורר את האהבה, הוי אומר "הוא".</p>
<p>תו הוא כד"א וס"א תו הוא דא עתיקא כד"א כי יי' הוא האלהים הוא עשנו ולא אנחנו עמו (תהלים קג) בנ"כ הוא לתתא¹²⁶⁰ הוא לעילא הוא אתגלייא הוא סתים הוא (ה)אלהים:</p>	<p>עוד "הוא" כמו שנאמר (עוד הוא זה עתיק כמו שנאמר "כי ה' הוא האלהים") "הוא עשנו ולא אנחנו עמו", בגלל כך "הוא" למטה "הוא" למעלה, "הוא" נגלה "הוא" נסתר, "הוא" אלהים.</p>
<p>ר' יצחק אמר זמין קב"ה¹²⁶¹ לאנהרא לסיהרא כנהורא דשמשא ונהורא דשמשא יהא על [חד] שבע זמנין הה"ד (ישעיה ל כו) והיה אור הלבנה כאור החמה וגו' וכתוב (שם ס ב) לא יבא עוד שמשך וירחך לא יאסף וכתוב (שם יט) לא יהיה לך עוד השמש וגו':</p>	<p>רבי יצחק אמר עתיד הקדוש ברוך הוא להאיר ללבנה כאור השמש, ואור השמש יהיה על אחד שבע פעמים, זהו שכתוב "והיה אור הלבנה כאור החמה וגו'", וכתוב "לא יבא עוד שמשך וירחך לא יאסף", וכתוב "לא יהיה לך עוד השמש וגו'".</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>כל פטר רחם לכל בשר וגו' ואת בכור הבהמה הטמאה תפדה (במדבר יח טו) פקודא דא לפדות פטר חמור לפדות לעלמא דאתי ואי קודם דאזיל לההוא עלמא לא</p>	<p>"כל פטר רחם לכל בשר וגו' ואת בכור הבהמה הטמאה תפדה", מצוה זו לפדות פטר חמור, לפדות לעולם הבא. ואם קדם שהלך לאותו עולם, לא יפדה נפשו ורוחו ונשמתו בתורה, עתיד לחזור לעולם הזה כבתחלה, ישוב לימי עלומיו ולקבל נפש ורוח ונשמה.</p>

¹²⁵⁸ אלמלי (דפ"ו).

¹²⁵⁹ ליה (דפ"ו).

¹²⁶⁰ הוא בגבורה והוא העיקרי בבינה עלמא סתימאה (רח"ו).

¹²⁶¹ אמרו בתיקונים (סוף תיקון ח דף כה ע"א) כי שמים כעשן נמלחו והארץ כבגד תבלה הוא ס"מ ובת זוגיה, ואז יהיה אור הלבנה, שהוא המלכות דאצילות, כאור החמה, שהוא בינה (וכמ"ש בזוה"ק ס"פ מצורע דף נו ע"א ובהגהות מהרח"ו שם, וע' עוד בפ' שמות דף י ע"א, ובפ' קרח דף קעח ע"ב, ובפע"ח שער ראש חדש סמוך לסופו דף קח סע"ד), ואור החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים (ישעיה ל כו), ור"ל שהמלכות תתייחד עם ז"א ויאירו שניהם באור הבינה, והבינה תכלול באבא, ויאירו שניהם יחד באור ה"ג ת"ד, וזהו אור שבעתים, כי ה"ג ת"ד הם הדעת עלאה, והוא הדעת הכללי דהאצילות, וכל בחי' דעת הוא י"ד בחי', וכמ"ש בפע"ח (שער ספי' העומר פרק ב), וזהו אור שבעתים. וכן יתייחדו ויכללו כל אלו הפרצופים א"א ואו"א וזו"ן כולם יחד, ויאירו כולם באור שבעת הימים, שהוא הז' תיקוני דגלגלתא, שהם מהז"ת דרדל"א, שהוא מאור הז"ת דמלכות דא"ק, שהוא אור שבעת הימים הראשונים כנ"ל פ"א, ויתייחדו כולם בו, כי ממנו יצאו ואיליו ישובו, ואז יתגלה כבוד מלכותו יתברך לעילא ולתתא, ונשגב ה' לבדו ביום ההוא (ישעיה ב יא) (ביאורים ח"א כט ע"א).

<p>יפדה¹²⁶² נפשיה ורוחיה ונשמתיה באורייתא עתיד לאחזרא להאי עלמא [כד בקדמיתא] (כדבקדמיתא) (איוב לג כה) [ו]ישוב לימי עלומיו ולקבל נפשא ורוחא ונשמתא:</p>	
<p>כתיב (שם כט) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש¹²⁶³ עם גבר וישראל בגין דפדיון¹²⁶⁴ דלהון הוה בלא תורה דאיהו כסף כסופא דעלמא דאתי אהדרו תלת זמנין¹²⁶⁵ [אחרנין] בגלותא ובפורקנא בתרייתא דפורקנא דלהון יהא באורייתא לא יהדרון לעלם בגלותא:</p>	<p>כתוב "הן כל אלה יפעל אל פעמים שלוש עם גבר", וישראל בגלל שפדיונם היה בלי תורה, שהיא כסף, תשוקת העולם הבא, חזרו שלש פעמים אחרות בגלות, ובגאולה האחרונה שגאולתם תהיה בתורה, לא יחזרו לעולם בגלות.</p>
<p>אתו רבנן ובריכו ליה ואמרו רעיא מהימנא קב"ה יפדה לך וכל ישראל יפדון על ידך ותתחדש עמהון ואינזן עמך:</p>	<p>באו רבותינו וברכו אותו ואמרו, רועה הנאמן הקדוש ברוך הוא יפדה אותך וכל ישראל יפדו על ידך, ותתחדש עמהם והם עמך.</p>
<p>פקודא בתר דא לדון בערכי בית וברזא דחכמתא בית דב"נ [דא] אתתא אי איהי אתתא דטוב ורע ובעי להמיר רעה בטובה יפדה לה [מההוא] [לההוא] רע¹²⁶⁶ ויהיב לה ערך דילה¹²⁶⁷:</p>	<p>מצוה אחר זו לדון בערכי בית ובסוד החכמה, בית האיש זו אשתו, אם היא אשה של טוב ורע ורוצה להמיר רעה בטובה, יפדה אותה מאותו רע, ויתן לו ערך שלה.</p>
<p>אבל אתתא דאילנא דחיי אתמר בה (איוב כח יז) לא יערכנה זהב וזכוכית ותמורתה כלי פז ואין לה ערך כמה [דאתמר] (דאוקמוה) (משלי יב ד) אשת חיל עטרת בעלה ואתמר (בה) (שם לא י) אשת חיל מי ימצא וגו' (ורחוק מפנינים מכרה) ודא שכינתא מאן דגמיל חסד עמה לית ערך לאגרא דיליה ומאן דחאב לגבה לית ערך לענשא דיליה:</p>	<p>אבל אשה של עץ החיים, נאמר בה "לא יערכנה זהב וזכוכית ותמורתה כלי פז", ואין לה ערך, כמו שנאמר "אשת חיל עטרת בעלה", ונאמר "אשת חיל מי ימצא וגו'", וזו השכינה, מי שגומל חסד עמה אין ערך לשכרו, ומי שמרשיע אליה אין ערך לענשו.</p>

¹²⁶² כנ"ל באורייתא וכמ"ש (סוכה נב ע"ב קדושין ל ע"ב) אם פגע בך מנוול זה כו', שהוא הרע דאחוז בטוב דטו"ר, והן ג' פדויים הנ"ל דנר"ן דטו"ר, וגלותא רביעאה א"צ כו', דהיא דרגא דאילנא דחיי, וכמ"ש למטה אבל אתתא דאילנא דחיי כו' מאן דירית נשמתא או כו' דהן ג' הנ"ל ובגאולה האחרונה דיתמחון רע דע"ר וישתאר אילנא דחיי כמ"ש בפ' בראשית (כה ע"ב כח ע"ב) ואז ולא יתבששו כו' ע"ש, וכל חד יזכה לאילנא דחיי כמו קודם החטא, כל הכתוב לחיים בירושלים (יהל אור).

¹²⁶³ נגד נר"ן (יהל אור).

¹²⁶⁴ והוא ג' פדויין דג' בכורות פטר חמור ושור ואדם. וחמור ושור הן מימינא ושמאלא, באברהם ויצחק, משמרה ראשונה חמור כו', ושני' כו' מסט' דשור כמ"ש בפ' בא (מא ע"ב) ע"ש. ואדם נגד יעקב, דשם אין אחיזה להם. ונגדן ג' גליות נגד ג' אבהן, אבל גלותא רביעאה נגד משה. וכ"ה בנר"ן, נפש ורוח, נגדן רוח גבוה ונפש רחבה, שור וחמור. ונשמתא אדם. אבל בגלותא רביעאה ישכיל עבדי כו' מאד, בדרגא דמשה, נשמתא לנשמתא, ושם ולא בכסף תגאלו. דג' בכורות בכסף, ואף בכור שור תנינן (ריש מע"ש וש"מ) הבכור נמכר חי ושחוט כו'. אבל מעשר אינו נמכר, והוא יו"ד, העשירי יהיה קודש לא ימכר ולא יגאל, דלא יצטרכון עוד לגאולה (יהל אור).

¹²⁶⁵ נגד שלש הנ"ל (יהל אור).

¹²⁶⁶ באורייתא (יהל אור).

¹²⁶⁷ ר"ל הקב"ה נותן לו שכרו לפי מעשיו, משא"כ נשמתא דאילנא דחיי, שאין ערך לשכרו, כמ"ש עין לא ראתה (יהל אור).

<p>כמה שפחות¹²⁶⁸ אית לה דמשמשין לה וכל הדא וחדא מנייהו אית לה ערך וכל חד וחד צריך פדיון אבל מאן דירית נשמתא [או רוחא] או נפשא (או רוחא) משכינתא לא צריך פדיון¹²⁶⁹ דשכינתא על(י)ה אתמר (ישעיה מב ח) אני יי' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן דפדיון¹²⁷⁰ דילה בקב"ה תליא [דא משכן¹²⁷¹ לה ישראל] (דאי משכן דילה לגבי ישראל בקושטא) בקשורא דתפילין באות¹²⁷² דשבת באות דיומין טבין באות דברית ותורה בכמה פקודין דפדיון דילה [תליא] בקב"ה הה"ד (יחזקאל כ ט) [ואעש למען שמי] (ישעיה סה ח) אעשה למען עבדי) ובגינה (ויקרא כו מד) ואף גם זאת¹²⁷³ הכי כמה¹²⁷⁴ פקודין אינון דעבדין בני נשא על מנת לקבל פרס [וכמה חובין] (כמה פקודין דלהון) ולכל פקודא אית לזוה ערך בההוא עלמא [אבל] ולכל עונשא¹²⁷⁵ למאן דאעבר עליהו [אין] (אית) ליה ערך ושיעור:</p>	<p>כמה שפחות יש לה שמשמשים אותה, ולכל אחת ואחת מהן יש לה ערך, וכל אחת ואחת צריכה פדיון. אבל מי שיורש נשמה או רוח או נפש מהשכינה, לא צריך פדיון, שעל השכינה נאמר "אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן", שהפדיון שלה תלוי בקדוש ברוך הוא, שמושכים אותה (אל) ישראל בקשר תפלין באות שבת באות ימים טובים באות הברית ותורה, בכמה מצוות שפדיונה תלוי בקדוש ברוך הוא, זהו שכתוב "ואעש למען שמי", ובגללה "ואף גם זאת", כך כמה מצוות הן שעושים בני אדם על מנת לקבל פרס, וכמה עבירות, ולכל מצוה יש ערך באותו עולם, (אבל עונש) ולכל עונש למי שעובר עליהן אין לו ערך ושעור.</p>
<p>פקודא בתר דא לדון במחרים נכסיו לכהן הה"ד (במדבר יח יד) כל חרם בישראל לך יהיה ורוא דא (באדם ובהמה) כל פטר רחם ולוכל בשר אשר יקריבו ליי' באדם ובהמה (במדבר יח טו) רחם בהיפוך אתוון כחושבן</p>	<p>מצוה אחר זו לדון במחרים נכסיו לכהן, זהו שכתוב "כל חרם בישראל לך יהיה", וסוד זה (באדם ובהמה) "כל פטר רחם לכל בשר אשר יקריבו לה' באדם ובהמה" רחם בהפוך אותיות כחשבון</p>
<p>קעט/א</p>	
<p>רע"מ</p>	
<p>רמ"ה אברים דב"נ עליהו אתמר (הבקות ג ב) ברגו רחם תזכור בתר דכעים ב"נ ומחרים ההוא בעירא לגביה והא (הוא) שריא אל אחר נחש דאתמר ביה (בראשית ג יד) ארור אתה מכל הבהמה ואיהו לשמאלא דב"נ:</p>	<p>מאתים ארבעים ושמונה איברים שבאדם, עליהם נאמר "ברוגז רחם תזכור", אחר שכועס אדם ומחרים אותה בהמה אליו, הרי שורה אל אחר, נחש, שנאמר בו "ארור אתה מכל הבהמה" והוא לשמאל האדם.</p>
<p>בגין דא מני קב"ה [למיהב] (למהוי) לכהנא דאיהו רחמי ברכה לאתכפייא רגו דאתער בההוא ב"נ מרה חרבא דמלאך המות ואתער ימינא לגביה ברחמי</p>	<p>בגלל זה פוקד הקדוש ברוך הוא לתת לכהן שהוא רחמים ברכה לכפות רוגז, שעורר באותו האדם מרה, חרב מלאך המות ומעורר הימין אליו</p>

¹²⁶⁸ שהן עלמות אין מספר במט"ט (יהל אור).

¹²⁶⁹ דשם אין רע (יהל אור).

¹²⁷⁰ לייחדא בקוב"ה (יהל אור).

¹²⁷¹ דאמשכן (דפ"ו).

¹²⁷² כלהו בצדיק, ייחודא דקוב"ה ושכינתיה (יהל אור).

¹²⁷³ ר"ל בשביל השכינה שנקראת זאת (יהל אור).

¹²⁷⁴ ר"ל כמו שחילוק בנשמתו כו', כן לב"נ בין פקודין ע"מ לקבל פרס לשלא ע"מ לקבל פרס (יהל אור).

¹²⁷⁵ ועונשא - ר"ל כן עונש יש לה ערך (יהל אור).

<p>ואתכפייא רוגזא דשמאלא והאי איהו ברנז רחם תזכור:</p>	<p>ברחמים, ונכפה רוגז השמאל, וזהו "ברוגז רחם תזכור".</p>
<p>מאן דכעים [דאית ליה בכעס סם המות דעליה אוקמוה מארי מתניתין כל הכועס] כאילו עובד ע"ז בגין דסמרא אהרא אתוקדת בב"נ ובההיא בעירא דיהיב לכהנא אתפרש חרם מניה¹²⁷⁶ וסמאל אל אחר וחרסו ונוקבא דיליה קללה כלולה מכל קללות שבמשנה תורה וקב"ה בריך בכל אורייתא כלה¹²⁷⁷ וכל ברכאן מימינא [דאחיד] (ואחיד) בה כהן ובגין דא כל חרם צריך למיהב ליה לכהנא דאיהו אכיל ליה בנורא¹²⁷⁸ ושעי ליה מעלמא ושכיך אשא¹²⁷⁹ משמאלא בימינא דאיהו מיא וביה (אסתר ז י) וחמת המלך שככה:</p>	<p>מי שכועס, שיש לו בכעס סם המות, שעליו בארו בעלי המשנה, כל הכועס כאלו עובד עבודה זרה, משום שצד האחר בוער באדם, ובאותה בהמה שנותן לכהן, נפרד ממנו החרם, וסמאל"ל אל אחר חרם, ונקבתו קללה כלולה מכל קללות שבמשנה תורה, והקדוש ברוך הוא ברוך בכל התורה כלה, וכל הברכות מימין שבה אחוז הכהן, ולכן כל חרם צריך לתת לכהן שהוא אוכל אותה באש, ומשמיד אותה מהעולם, ושוככת האש משמאל בימין שהוא מים, ובו "וחמת המלך שככה".</p>
<p>פקודא בתר דא להפריש תרומה גדולה ואוקמוה תרי ממאה מאי תרומה רבנן דמתיבתא האי תרומה דצריכין לאפרשא תרי ממאה בסתרי תורה מאי ניהו מאן [ד]בעי למטעם¹²⁸⁰ אי הוא זר יומת והיינו אל זר סמאל"ל דקב"ה אמר ויקחו לי תרומה תרי ממאה ליחדא ליה תרין זמנין ביומא דהיינו תרי ממאה במ"ט אתוון דשמע וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד דערבית ובמ"ט אתוון דשחרית חסרין תרין ממאה אינון שכינתא¹²⁸¹ עלאה ותתאה בתרווייהו צריך ליחדא לקב"ה אמה¹²⁸² דתרווייהו מדה¹²⁸³ דתרווייהו מאה באמה אמ"ה באתווי מא"ה איהו ואיהו בהפך אתוון הא"ם¹²⁸⁴:</p>	<p>מצוה אחר זו להפריש תרומה גדולה, ופרשוה שנים ממאה. מה זה תרומה, חכמי הישיבה [אמרו] התרומה הזו שצריכים להפריש שנים ממאה, בסתרי תורה מי הם, מי שרוצה לטעום אם הוא זר יומת, והיינו אל זר, סמאל"ל, שהקדוש ברוך הוא אמר "ויקחו לי תרומה", תרי (שנים) ממאה ליחדו פעמיים ביום, שהיינו שנים ממאה, בארבעים ותשע אותיות של "שמע" ו"ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" של ערבית, ובארבעים ותשע אותיות של שחרית, חסרים שנים ממאה, הם שכינה עליונה ותחתונה, בשניהם צריך ליחד את הקדוש ברוך הוא, אמה של שניהם, מדה של שניהם, מאה באמה, אמ"ה באותיות מא"ה הוא, והוא בהפוך אותיות הא"ם.</p>

¹²⁷⁶ בדפ"א מש"כ לעיל "דאית ליה וכו' כל הכועס" נמחק שם ונכתב כאן.

¹²⁷⁷ כלא (דפ"ו).

¹²⁷⁸ דימינא אש דאורי"אל, ארי', אש דמדבחא, ששם שורף הסט"א בבעירין דקורבנא כידוע (יהל אור).

¹²⁷⁹ דס"א דאתוקדת כנ"ל (יהל אור).

¹²⁸⁰ כי זר שאוכל תרומה במיתה. ור"ל מאן דאכיל קודם ק"ש דשחרית וערבית שהן תרומה כמו שמפרש והולך. כמ"ש (ברכות ד ע"ב) שלא יאמר אוכל קימעה כו' וכל העובר על דברי חכמים כו'. וכן בשחרית לא תאכלו על הדם, שאמרו בזוהר (ויקהל רטו ע"ב) ששורה אל זר בתוכו והוא נהנה מאותה אכילה קודם ק"ש של שחרית. וזהו מדבריהם. ולכן אמר לקמן אית תרומה מדאורייתא (יהל אור).

¹²⁸¹ דמ"ט אתוון בקוב"ה ושער הנ' בבינה. וכן בערב מל' כבינה. והן תרומה א' מנ' (יהל אור).

¹²⁸² שהוא ו' אחיד בין שניהם (יהל אור).

¹²⁸³ גימ' מ"ט (יהל אור).

¹²⁸⁴ דתרווייהו נק' אם, אימא עילאה אימא תתאה, ה' עילאה ה' תתאה, זהו ה"אם, בה' נשלם מאה שבקוב"ה, ב"פ מ"ט בת"ת ויסוד, וכנגדן משלים מאה שכינה עילאה ותתאה (יהל אור).

<p>ועוד (במדבר טו יט) ויהיה¹²⁸⁵ באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה ליי' תרימו כגון (חבקוק ג י) רום ידיהו נשא¹²⁸⁶ ואינן עשר אצבעאן דסליקו¹²⁸⁷ [דלהון לעשר ספירן דאינן (עשר ספיראן) יו"ד ה"א וא"ו ה"א דסליקו מ"ה ובאתון דאלפא ביתא מה סליק מא"ה י"ם ה"צ והאי איהו דאוקמוה רבנן מארי מתניתין (דברים י) ועתה ישראל מ"ה יי' אלהיך שואל מעמך ואמרו אל תקרי מה אלא מאה לקבל מאה ברכאן דמחייב ב"נ לברכא למאריה¹²⁸⁸ בכל יומא והאי איהו דצריך ב"נ למטעם בכל יומא למאריה ובג"ד (שמות כה ב) ויקחו לי תרומה:</p>	<p>ועוד "והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה", תרימו כמו רום ידיהו נשא, ואותן עשר אצבעות שעלייתם לעשר ספירות, שהן יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שעולים מ"ה, ובאותיות אלפא ביתא מה עולה מא"ה, י"ם ה"צ, וזהו שפרשוה רבותינו בעלי המשנה "ועתה ישראל מ"ה ה' אלהיך שואל מעמך", ואמרו אל תקרי מה אלא מאה, כנגד מאה ברכות שחייב אדם לברך את רבונו בכל יום, וזהו שצריך אדם להטעים בכל יום לרבונו ולכן "ויקחו לי תרומה".</p>
<p>וכמה תרומות אינן אית תרומה מדאורייתא¹²⁸⁹ תורה [מ] והאי איהו תרומה תורה דאתייהיבת בארבעים יום ואיך) תימרון דאכילנא (מנה) [מנא] הא כתיב (שמות כד יח) ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה (שם לד יח) לחם לא אכל ומים לא שתה נטירת הוה עד השתא האי תרומה לקב"ה וכיון דמלכא לא אכל איך אכלין עבדי דהא לבתר [ד]אמר (שיר ה א) אריתי מורי עם בשמי לבתר אכלו רעים [ויכלון עבדיו]:</p>	<p>וכמה תרומות הן, יש תרומה מהתורה, תורה מ', וזוהי תרומה. תורה שנתנה בארבעים יום, ואם תאמרו שאכלתי ממנה [מנה] הרי כתוב "ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה", "לחם לא אכל ומים לא שתה", שמורה היתה תרומה זו עד כעת לקדוש ברוך הוא, וכיון שהמלך לא אכל איך אכלו העבדים, שהרי לאחר שאמר "אריתי מורי עם בשמי", אחר כך "אכלו רעים יאכלו עבדיו".</p>
<p>פקודא בתר דא להפריש לוי¹²⁹⁰ ומעשר ללוי ואיהו (תרומת מעשר ודא) שכינתא מסטר דימינא דאיהו חסד תרומה גדולה לכהן מסטרא דשמאלא דאיהו גבורה תרומת מעשר ללוי דאיהו שכינתא:</p>	<p>מצוה אחר זו להפריש (תרומות) מעשר ללוי, והיא שכינה מצד ימין, שהוא חסד, תרומה גדולה לכהן, מצד שמאל, שהוא גבורה. תרומת מעשר ללוי שהיא שכינה.</p>
<p>[יו"ד ה"א וא"ו ה"י (במדבר כח כ) שלשה</p>	<p>יו"ד ה"א וא"ו ה"י "שלשה עשרונים לפר", מצד אותו שנאמר בו, לפני שור מהשמאל, וזו גבורה, "ועשרון לכבש",</p>

¹²⁸⁵ ר"ל תרומה של כל הברכות שהן מאה ברכות. כמו שמפרש והולך שצריך לברך על כל מה שאוכל. וכל האוכל בלא ברכה מועל, דומיא דתרומה במיתה, מזיד במעילה במיתה לרבי. וקודם שטועם הכהן הקב"ה התרומה, שהוא הברכה, אסיר לאכול ממנה כמו טבל (יהל אור).

¹²⁸⁶ עשר אצבעאן כמו שמפרש והולך (יהל אור).

¹²⁸⁷ ר"ל זקיפות האצבעות כמ"ש ברע"מ פ' נשא (רמה ע"א). ולכן צריך להגביה הידים קודם ברכת הלחם. וזהו והיה באכלכם כו' תרימו כו'. וז"ש ידיהו נשא, רום זהו התרומה הברכות שצריך בברכת נט"י ידיהו נשא (יהל אור).

¹²⁸⁸ כמ"ש (ברכות לה ע"א) כל האוכל בלא ברכה כאלו גוזל להקב"ה כו' (יהל אור).

¹²⁸⁹ ר"ל תרומה של תורה שניתנה בארבעים יום. וזהו אותיות תרומה, תורה מ' כמפ"ו, והוא עין יפה א' מארבעים, כמ"ש (נדרים לח ע"א) שהתורה ניתנה למשה לבדו ומשה נהג בה עין יפה. וכן הקב"ה נהג בה עין יפה, כמ"ש (ברכות ה ע"א) כי לקח טוב נתתי שהנותן בעין יפה הוא נותן. ולכן לא אכל משה בכל מ' יום עד שלמד התורה, דאז סליק התרומה לה' כמ"ש ברע"מ פ' תרומה (קנח ע"ב) דהתרומה הוא ללמוד אורייתא ע"ש ואי תימרון כו' (יהל אור).

¹²⁹⁰ (נ"א תרומות) מעשר ללוי (דפ"ו).

<p>עשרונים לפר¹²⁹¹ מסטרא דההוא דאתמר ביה (יחזקאל א י) ופני שור מהשמאל ודא גבורה ועשרון לכבש ודא יו"ד ה"א וא"ו ה"א (נ"א יו"ד ה"י וא"ו ה"י) [יו"ד ה"א וא"ו ה"א] דסליק לעשר אתוון האי עשרון¹²⁹² ועשר למ"ה ומ"ה למאה:</p>	<p>וזהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א (יו"ד ה"י וא"ו ה"י) שעולה לעשר אותיות, עשרון זה ועשר למ"ה ומ"ה למאה.</p>
<p>אבל שלשה עשרונים י' י' י' [דא יו"ד ה"י וא"ו ה"י] ו[סלקין [לל' וי'] [ל"ל ו"י] ספירין¹²⁹³ בהון¹²⁹⁴ סלקין [מ"ג] [מ"ו] ביצים וכלא [ובלא] יו"ד חומש ביצה ותוספת¹²⁹⁵ מצד ה' והכי מעשר [דאיהו] פקודא להפריש [ישראל] מעשר מסטרא דאת י' מעשר מן המעשר¹²⁹⁶ חד מחמש מסטרא דאת ה' כל עשורין דאת י' ואיהי שכינתא חד מעשר ספירין א' מחמש איהו מסטרא דתפארת דאיהו חמשה מכתר [וכד] [כש]תחשוב ממלכות עד תפארת תשכח[ון] תפארת חמש מתתא לעילא ושכינתא חמשה לגביה:</p>	<p>אבל שלשה עשרונים י' י' י' (זה יו"ד ה"י וא"ו ה"י) ועולים (ל' ל' ו' י') לשלשים ועשר ספירות בהם עולים, ארבעים ושלוש ביצים, והכל יו"ד חומש ביצה ותוספת מצד ה', וכך מעשר שהיא מצוה להפריש ישראל מעשר מצד האות י', מעשר מן המעשר, אחד מחמש, מצד אות ה', כל העשורים של אות י', והיא השכינה אחת מעשר ספירות, א' מחמש הוא מצד התפארת, שהוא חמש מכתר, וכשתחשב ממלכות עד תפארת תמצא תפארת חמש ממטה למעלה, ושכינה חמישית אליו.</p>
<p>ומסטרא אהרא איהי שני עשרונים לאיל ובלילת¹²⁹⁷ י' י' הכף¹²⁹⁸ בשקל¹²⁹⁹ הקדש עשרה עשרה י' ה"ה לאיל דא ו' דאיהו שקל¹³⁰⁰ הקדש והאי איהו (במדבר ז פו) עשרה עשרה הכף בשקל הקדש ועוד שני עשרונים י' י' מן (בראשית ב ז) וייצר לאיל ו' מן וייצר וכלא¹³⁰¹ א' י' לעילא י' לתתא ו' באמצעיתא ועוד שלשה¹³⁰² עשרונים אינון י' י' י':</p>	<p>ומצד אחר היא שני עשרונים לאיל, וכוללת י' י' הכף בשקל הקודש, עשרה עשרה י' ה"ה לאיל, זה ו' שהוא שקל הקודש, וזהו עשרה עשרה הכף בשקל הקודש, ועוד שני עשרונים י' י' מן וייצר, לאיל ו' מן וייצר והכל א', י' למעלה י' למטה ו' באמצע, ועוד שלשה עשרונים הם י' י' י'.</p>
<p>פקודא בתר דא להפריש תודה ורבנן</p>	<p>מצוה אחר זו להפריש תודה, ורבתינו בעלי המשנה פרשו שתודה</p>

¹²⁹¹ כמו שמפרש והולך שור גבורה. וצ"ל דהמתנות הן בהיפוך, לאכללא ימינא בשמאלה. ששני התרומות תרומה גדולה ותרומת מעשר שהן שלש' למאה, הן מילוי ס"ג, ג' יוד"ן. ועשרון לכבש הוא מעשר, עשר אתוון דשם מ"ה דסליק למאה כמו שמפרש והולך, והוא עשר למאה, מעשר (יהל אור). עי' לקמן רמז ע"ב.

¹²⁹² ר"ל עשר אותיות, הוא עשרון למאה (יהל אור).

¹²⁹³ של עשר אותיות דס"ג (יהל אור).

¹²⁹⁴ ר"ל עם העשר אותיות. וג' יוד"ן על י' האותיות סלקין מ"ג (יהל אור).

¹²⁹⁵ תוספת - ור"ל חומש ביצה ותוספת מצד ה'. ואמר תוספת, כמ"ש ויסף עליו חמישתו, כמ"ש ברע"מ פ' ויקרא (יהל אור).

¹²⁹⁶ ר"ל דכל המתנות מצד השכינה שהיא עשירית, ומסט' דאת י' הוא מעשר מן המעשר א' למאה. מסטרא דאת ה', א' מנ'. וכן בספירות מכל ע"ס א' למאה, מסטרא דה"ס כמו שמפרש והולך א' מנ' (יהל אור).

¹²⁹⁷ והוא תרומה, תרי ממאה (יהל אור).

¹²⁹⁸ ר"ל ב' יוד"ן הוא כ"ף (יהל אור).

¹²⁹⁹ שהוא עשרים גרה (יהל אור).

¹³⁰⁰ כמ"ש ברע"מ פ' תשא (קפז ע"ב) ובזה נשלם השם (יהל אור).

¹³⁰¹ ור"ל שהכל כל המ"ג הוא מסט' דיו"ד, י' אותיות וג' אותיות של היוד"ן והן עצמן (יהל אור).

¹³⁰² ר"ל כלל העשרון וב' העשרונים, והוא חלה, נמצא בג' מתנות חלה ותרומה ותרומת מעשר פר ואיל וכבש (יהל אור).

<p>מארי מתני' אוקמוה דתודה עשרי' עשרונים ומתפלגין י' עשרונים לחמץ וי' למצה ומי' של מצה עושים ל' מצות ומעשרה של חמץ עושים י' חלות ודא איהו סלת (ויקרא ב ד) חלות מצות בלולות בשמן מי' עשרונים דאינון יו"ד ה"י וא"ו ה"י הו"ו עבדין ל' מצות דאינון י' י' 1303:</p>	<p>עשרים עשרונים ומתחלקים עשרה עשרונים לחמץ ועשרה למצה, ומעשרה של מצה עושים שלשים מצות, ומעשרה של חמץ עושים עשר חלות, וזהו "סלת חלות מצות בלולות בשמן" מעשרה עשרונים שהם יו"ד ה"י וא"ו ה"י, היו עושים שלשים מצות שהם י' י'.</p>
<p>האי שמא זמנין איהו לימינא וזמנין איהו לשמאלא וזמנין באמצעיתא רחמי מכל סמרא לימיניה ולשמאליה וזמנין י' לימינא¹³⁰⁴ ואין פוחתין ביה מעשרה מלכות ולזמנין [יו"ד לשמאלא ואין פוחתין ביה מעשרה שופרות ולזמנין יו"ד] (עשרה מלכות) באמצעיתא ואין פוחתין ביה מי' זכרונות:</p>	<p>שם זה לפעמים הוא לימין ולפעמים הוא לשמאל ולפעמים באמצע רחמים מכל צד לימינו ולשמאלו. ולפעמים עשרה לימין, ואין פוחתין בו מעשר מלכות, ולפעמים יו"ד לשמאל ואין פוחתין בו מעשרה שופרות, ולפעמים יו"ד באמצע ואין פוחתין בו מעשרה זכרונות.</p>
<p>קעט/ב</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>על פי¹³⁰⁵ י"י יחנו ועל פי י"י יסעו את משמרת י"י שמרו (במדבר ט כג) דכל י' אית לה ד' אנפין ג' חיוון אינון [לקבל תלת יודין] וד' אנפין לכל חיה [לקבל ד' אנפין]¹³⁰⁶ דיהו"ה על פי י"י [על פיהם] יחנו ויסעו:</p>	<p>"על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו את משמרת ה' שמרו", שלכל י' יש ארבעה פנים, שלש חיות הן כנגד שלש יודין, וארבעה פנים לכל חיה כנגד ארבעה פנים (אותיות) של יהו"ה, "על פי ה' יחנו ויסעו".</p>
<p>(ו)שמרו דא שכינתא דנטרא [מאי שומר] לאינון דשמרי שבתות וימים טובים דבג"כ לא זזה שכינה מישראל בכל שבתות ויו"ט ואפי' בשבתות וס"א ביומין דחול¹³⁰⁷ אלא דאיהו סוגרת ומסוגרת בהון:</p>	<p>"שמרו" זו השכינה, ששומרת לאותם ששומרים שבתות וימים טובים, שבגלל זה לא זזה שכינה מישראל בכל שבתות וימים טובים, ואפילו בשבתות (בימי) החול, אלא שהיא סוגרת ומסוגרת בהם.</p>
<p>ובכל צלותא איהו¹³⁰⁸ עולה ליהו"ה עד דמטאת למרכבתא¹³⁰⁹ (דחיון) דאבהן עלאין דאינון גדולה גבורה תפארת ודאיתו (ואית) להון תריסר אנפין לקבל תריסר שבטין וכפום דאיהי אוליפת זכות על אלין מארי צלותין ומארי זכוון בכל פקודא ופקודא דאורייתא הכי יחנו על זכוון דלהון וכן יסעו לגביהו והכי נחתא שמירה לגביהו:</p>	<p>ובכל תפלה היא עולה ליהו"ה עד שמגיעה למרכבה (של החיות) של האבות העליונים, שהם גדולה גבורה תפארת, שיש להם שנים עשר פנים כנגד שנים עשר שבטים, וכפי שהיא מלמדת זכות על אלו בעלי התפלה ובעלי זכויות בכל מצוה ומצוה מהתורה, כך יחנו על זכויות שלהם, וכן יסעו לגבם, וכך יורדת שמירה אליהם.</p>
<p>אינון דעבדין זכוון (שלא) על מנת לקבל</p>	<p>אלו שעושים זכויות על מנת לקבל</p>

1303 ר"ל דלעיל אמר בגבורה, וכאן אמר במצה בחסד, וחמץ בשמאלא (יהל אור).
 1304 ר"ל במל' כליל ג' אבהן, נחלק הג' יודין בה לחג"ת (יהל אור).
 1305 ג"פ ה' בהאי פסוק (יהל אור). יחנו ויסעו ושמרו. ג' דרגין דג' אבהן (יהל אור).
 1306 (ס"א אתוון) (נוסף בדפ"ו).
 1307 שהן הת"ח (יהל אור).
 1308 איהו (דפ"ו).
 1309 למרכבתה (דפ"ו).

<p>פרס ונחיתו קב"ה [נחית] במרכבתא¹³¹⁰ דעבד וברד' (וב"ד) שומרין¹³¹¹ [די]ליה ומאן דעביד זכוון (שלא) על מנת לקבל פרס נחית עליהו [במרכבתא דיליה ולרשיעיא נחית עלייהו] בעובדיהו באינן שדין ומזיקין ומלאכי חבלה במרכבתא דלהון לאתפרעא מנהון;</p>	<p>פרס, יורד הקדוש ברוך הוא במרכבותיו שעשה ובארבעה שומרים שלו, ומי שעושה זכויות שלא על מנת לקבל פרס, יורד עליהם במרכבתו, ועל הרשעים יורד עליהם במעשיהם באותם שדים ומזיקים ומלאכי חבלה במרכבתם להפרע מהם.</p>
<p>וס"א זכוון שלא ע"מ לקבל פרס קב"ה נחית עליה במרכבתא דיליה וברד' חוון דיליה ומאן דעביד זכוון ע"מ לקבל פרס נחית עליהו במרכבתא דעבד מטטרוין וברד' שומרין דיליה ולרשיעיא נחית עלייהו כעובדיהו באינן שדין ומזיקין ומלאכי חבלה עון ומשחית אף וחימה במרכבתא דלהון לאתפרעא מנהון פתחו מארי מתניתין ואמרו ודאי הכי הוא זכאה חולקך רעיא מהימנא ע"ב:</p>	<p>(זכויות שלא על מנת לקבל פרס הקדוש ברוך הוא יורד עליהם במרכבתו ובארבע החיות שלו, ומי שעושה זכויות על מנת לקבל פרס, יורד עליהם במרכבה של העבד מטטרוין ובארבעה השומרים שלו, ולרשעים יורד עליהם במעשיהם באותם שדים ומזיקים ומלאכי חבלה עוון ומשחית אף וחימה במרכבה שלהם להפרע מהם). פתחו בעלי המשנה ואמרו, ודאי כך זה, אשרי חלקך רועה הנאמן.</p>
<p>בילא"ן יילא"ן¹³¹²</p>	
<p>פרשת זאת חקת התורה:</p>	
<p>וידבר יי אל משה ואל אהרן לאמר זאת חקת התורה אשר צוה יי לאמר וגו' (במדבר יט ב) ר' יוסי פתח¹³¹³ (דברים ד מד) וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל ת"ח מלין דאורייתא קדישין אינון¹³¹⁴ עלאין</p>	<p>"וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר וגו'", רבי יוסי פתח, "וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל", בא וראה דברי התורה הם קדושים, הם עליונים, הם מתוקים, כמו שכתוב "הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים</p>

¹³¹⁰ במרכבתיה (דפ"ו).

¹³¹¹ ר"ל צירופי אדני, כ"ד קישוטי כלה, כ"ד אותיות דבשכמל"ו, כ"ד שומרים דבהמ"ק (יהל אור).
¹³¹² תצא ער"ה ב וענשו אותו וכו' (דרך אמת).

¹³¹³ כוונת רבי יוסי ליישב שני שינויים שיש בין פסוק דהכא לפסוק דהתם, האחד למה הזכיר חוקה כאן ולא שם, והשני למה אמר שם וזאת בו' וכאן בלא ו', לכן הקדים ת"ח מלין דאורייתא, ורצה שידוע שכל התורה נחלקה לשלשה חלקים שהזכירו המדקדקים, והם שם פועל ומלה. ואחת מגדולות תורתנו הקדושה הוא שלא לבד יש טעם וענין בשמות ובפעלים אלא גם במלות ישנו, וכל שכן ע"פ הסוד. ולכך לא אמר רבי יוסי פתגמי אורייתא כנזכר ריש פרשת קרח על פסוק הנחמדים המובא כאן גם כן, אך אמר בדקדוק מלין דאורייתא, מלין דייקא, כי כוונתו לדרוש מלת זאת שיש לה סוד וכמו שיבוא (רמ"ז).

¹³¹⁴ דברי תורה עומדים בקדושתם כתחלת נתינתם, שלא נתחללה קדושתם מפני בואם מאיש אל איש, ואין הבל פה האדם ועסקו נותן בהן עביות כלל מפני קדושתם (אור יקר). מצד הבריאה היכל ק"ק (רח"ו). הדרך הפשוט לשלשה תוארים אלה הוא, קדישין, מצד החכמה ששם סוד הקדושה כנודע מכמה מקומות מדברי הרב כי קדוש הוא מסוד ע"ב. ועלאין, מצד בינה שנקראת עליון גי' קס"ו. ומתיקין, מצד הדעת כי בו מתחברים הח"ג ונמתקות הגבורות. ועוד י"ל בהקדים מ"ש מהרבה דרושים שכך היא המדה העליונה, בתחילה משפיעין כח מן העליון לתחתון כדי שיהיה בו יכולת לעלות, ולעומת כך אמר קדישין אינון, כי כל אור המושפע נקרא קדוש, שר"ל מושפע וככתוב אצלי במקום אחר. ואחר היות בו הכח אז עולה ומעלה מ"ן, ולנגד זה אמר עילאין, פי' שעולים למעלה. אי נמי ועיקר ידוע שאור הראשון המושפע הוא מיסוד"ת ובו יתחזקו ז' ויעלו במ"ן עד אר"א עילאין, והיינו עילאין. ואחר כך נעשה הזווג שהוא ביסום ומיתוק הגבורות, ולנוכח זה אמר מתיקין אינון, וירצה שהוא מיתוק גמור לא כדבש ונופת שה"ס גבורות דאו"א, שגם שהם כבר מתוקות, מכל מקום אין זה מיתוק לגמרי, שלכן נאסר הדבש מעל המזבח (רמ"ז).

<p>אינון¹³¹⁵ מתיקין אינון¹³¹⁶ כמה דכתיב (תהלים יט יא) הנחמדים מזהב¹³¹⁷ ומפז רב¹³¹⁸ ומתוקים¹³¹⁹ מדבש וגו' מאן דאשתדל באורייתא¹³²⁰ כאלו קאים כל יומא על טורא דסיני וקביל אורייתא הה"ד (דברים כז ט) היום הזה נהיית לעם והא אוקמוה חבריא:</p>	<p>מדבש וגו", מי שעוסק בתורה כאלו עומד כל יום על הר סיני ומקבל התורה, זהו שכתוב "היום הזה נהיית לעם", וכך פרשוהו החברים.</p>
<p>כתיב הכא זאת חקת התורה וכתוב וזאת התורה מה בין האי להאי אלא רוא עלאה הוא והכי אוליפנא וזאת התורה לאחזאה כלא ביהודא חד¹³²¹ ולאכללא כנ"י בקב"ה¹³²² לאשתכחא כלא חד¹³²³ בניני כך וזאת התורה אמאי תוספת וא"ו אלא הא אתמר¹³²⁴ לאחזאה דכלא חד כלא פרודא וזאת כלל ופרט¹³²⁵ כחדא דכר ונוקבא ובג"כ וזאת התורה ודאי אבל זאת בלא תוספת וא"ו חקת התורה ודאי ולא התורה¹³²⁶ דינא דאורייתא¹³²⁷ גזרה דאורייתא:</p>	<p>כתוב כאן "זאת חקת התורה" וכתוב "וזאת התורה", מה בין זה לזה, אלא סוד עליון הוא וכך למדנו, "וזאת התורה" להראות הכל ביחוד אחד, ולהכליל כנסת ישראל בקדוש ברוך הוא, להמצא הכל אחד, בגלל זה "וזאת התורה", למה תוספת וא"ו, אלא זה נאמר להראות שהכל אחד ללא פרוד, וזאת כלל ופרט כאחד, זכר ונקבה, ולכן וזאת התורה ודאי, אבל זאת בלא תוספת וא"ו, חקת התורה ודאי ולא התורה, דין התורה, גזרת התורה.</p>
<p>ת"ח (במדבר ח כד) זאת אשר ללויים ולא וזאת דהא מסטרא דדינא (קשיא) קא אתיין ולא מסטרא דרחמי¹³²⁸ א"ר יהודה והא כתיב (שם ד יט) וזאת עשו להם וחיו ודא</p>	<p>בא וראה "זאת אשר ללויים" ולא וזאת, שהרי מצד הדין (הקשה) הם באים ולא מצד הרחמים. אמר רבי יהודה, והרי כתוב "וזאת עשו להם וחיו", וזה בלויים נאמר, ואתה אמרת</p>

¹³¹⁵ הם בתחתונים ושרשם למעלה ברומו של עולם (אור יקר). מצד היצירה ששם המלאכים הנקראים עלאין (רח"ו). מצד הבינה שנק' עליון, אז עולה ומעלה מ"נ ונגד זה אמר עלאין ר"ל שעולים למעלה (רמ"ז).

¹³¹⁶ כמו שהיו מתוקים לישראל בעת קבלתם כך באותו המתיקות הם עומדים, ועוד שהשכינה תמיד מתוקה אל התפארת (אור יקר). מצד העשיה ששם הדינין הנק' דבש מתוק א"נ הואיל והפשט שבעשיה מתוק לחיך כי הכל רוצים בפשט (רח"ו). מצד הדעת כי בו מתחברים הח"ג ונמתקו הגבורות (רמ"ז).

¹³¹⁷ החכמה (אור יקר).

¹³¹⁸ קו האמצעי (אור יקר).

¹³¹⁹ מהשמאל (אור יקר).

¹³²⁰ זה נמשך מן המוקדם והענין כי במעמד הר סיני נתפשט והאיר יסוד אבא בת"ת זעיר שה"ס הר סיני שסתם הרים הם בחג"ת דתמן אבהן, ופי' הגבורה הוא יסוד אימא שממנו יוצא יסוד אבא לחוץ ה"ס התורה ואז נתבטל כח עץ הדעת טו"ר והיה הכל בסוד עץ החיים וטעם ביטול זה הוא כי נתרוקנה הקלי' מכל הרפ"ח ניצוצין אשר בקרבה ואז כל הנשמות שבעולם ששרשם באו"א וזר"ן קבלה כל א' חלקה השייך לה מאותן הניצוצות (רמ"ז).

¹³²¹ ולא שתהיה בחינתם מתייחדת באמצע דהיינו ביסוד אלא למעלה מלכות בתפארת (אור יקר).

¹³²² פי' זאת היא מלכות התורה הוא זעיר והכוונה לכלול מלכות בזעיר (מ"מ).

¹³²³ לא היה הענין היחוד סתם על ידי היסוד בבחינה האמצעית ולא בתפארת למעלה כדאתמר וזה תירץ כלומר אם היה בבחינה האמצעית היה מורה על ב' מדות מתייחדות אמנם הם ב' מדות אבל עתה שהיא מלכות נכללת בתפארת מורה על אחדות גמורה (אור יקר).

¹³²⁴ ר"ל בזאת התורה כללנו מלכות עם זעיר ובמלת וזאת כללנו זעיר עם המלכות והיינו ו' זאת דהיינו ו' כלול בזאת (מ"מ).

¹³²⁵ עי' ספד"צ כז ע"ב וגר"א שם שכלל ופרט הם דכר ונוק'.

¹³²⁶ היינו זאת ללא ו' מורה שאין הת"ת במלכות אז אין המלכות נקשרת עם הת"ת והיא מתגוללת בדיניה והוא "חוקת התורה" וחוקת מורה על גזרת הדין (אור יקר).

¹³²⁷ דהיינו מלכות דינא דמלכותא בית דינו של ת"ת (רח"ו).

¹³²⁸ היינו שבאים מאימא שלא ע"י בעלה ולא מסטרא דרחמי שהוא ז"א (רמ"ז).

<p>בליואי אתמר ואת אמרת זאת ולא וזאת א"ל ודאי הכי הוא וקרא מוכח מאן דאחיד סמא דמותא אי לא יערב ביה סמא דחיי הא ודאי ימות וע"ד וזאת עשו להם וחיו ולא ימותו בגין דסמא דחיי מערב בהדיה [ו]זאת עשו וחיו ולא ימותו ודאי וזאת אצטריך ולהו (ליה) ולא זאת בגיני כך וזאת התורה ממש ביחודא חד¹³²⁹ ביחודא שלים כללא דדכר ונוקבא ו"ה¹³³⁰ זאת ה' בלחודוי וע"ד זאת חוקת התורה:</p>	<p>זאת ולא וזאת. אמר לו ודאי כך זה, והפסוק מוכיח, מי שאוחז סם המות אם לא יערב בו סם החיים הרי ודאי ימות, ועל זה "וזאת עשו להם וחיו ולא ימתו", משום שסם החיים מערב איתו, "וזאת עשו וחיו ולא ימותו" ודאי. וזאת צריך להם ולא זאת, לכן וזאת התורה ממש ביחוד אחד, ביחוד שלם כלל של זכר ונקבה, ו"ה, זאת ה' בלבדה, ועל זה "זאת חקת התורה".</p>
<p>רבי שמעון ור' אבא ור' אלעזר ור' יצחק הוו שכיחי בבי ר' פנחס בן יאיר אמר ר' פנחס לר' שמעון במטותא מנך אנת דאוקמי עלך לעילא ומזילך באתגלייא מה דלא אתיהיב רשותא לבינ אחרא בפרשתא דא אימא מלה חדתא א"ל ומאי היא א"ל זאת חקת התורה א"ל הא שאר חברייא יאמרו</p>	<p>רבי שמעון ורבי אבא ורבי אלעזר ורבי יצחק היו מצויים בבית רבי פנחס בן יאיר, אמר רבי פנחס לרבי שמעון, בבקשה ממך, אתה שעומדים עליך למעלה ודברך בגלוי מה שלא נתנה רשות לאדם אחר בפרשה זו, אמור דבר חדש. אמר לו, ומהו. אמר לו "זאת חקת התורה", אמר לו הנה שאר החברים יאמרו.</p>
<p>קפ/א</p>	
<p>אמר לר' אלעזר בריה אלעזר קום בקיומך ואימא מלה חד בפרשתא דא¹³³¹ וחברייא יימרון אבתריך:</p>	<p>אמר לרבי אלעזר בנו, אלעזר עמוד בעמדך ואמור דבר אחד בפרשה זו, והחברים יאמרו אחרוך.</p>
<p>קם ר' אלעזר ואמר (רות ד ז) וזאת לפנים בישראל על הגאולה ועל התמורה לקיים וגו' האי קרא אית לאסתכלא ביה אי אינון וקדמאי עבדי הסכמה דא בדינא דאורייתא (עבדי הסכמה בעלמא) ואתו בתראי ובטלוה אמאי בטלוה¹³³² והא מאן דבטיל מלה דאורייתא כאילו חריב עלמא שלים¹³³³ ואי לאו איהו בדינא דאורייתא אלא הסכמה בעלמא אמאי נעל הכא:</p>	<p>קם רבי אלעזר ואמר "וזאת לפנים בישראל על הגאולה ועל התמורה לקיים וגו'", בפסוק זה יש להתבונן, ואם ראשונים אלו עשו הסכמה זו בדין תורה ובאו אחרונים ובטלוה למה בטלוה, והרי מי שמבטל דבר תורה כאילו חריב עולם שלם, ואם זה אינו בדין תורה אלא הסכמה בעלמא, למה הנעל כאן.</p>

¹³²⁹ היינו במלת וזאת כי ו' נכלל בזאת (מ"מ).

¹³³⁰ היינו בשני תיבות וזאת התורה שזאת שהיא מלכות נזדווגה עם זעיר הנק' תורה ולכ"א יחודא שלים יותר מן הראשון (מ"מ).

¹³³¹ עי' אד"ז רפח ע"א: אר"ש, באדרא אשתכחנא דכל חברייא הוו אמרי ואנא עמהון, השתא אימא אנא בלחודאי וכלהו צייתין למלוה, עלאין ותתאין, זכאה חולקי יומא דין. עי' ב"ע נא ע"א, החברים נתקבצו באדרא [רבא] כדי שכל א' מהם יאמר ויחדש תיקון א' הנוגע לשורש נשמתו, ומה שנתגלה כאן הוא גילוי של רשב"י בלבד.

¹³³² כיון שמעיקר לא היו עושין כן אלא על דרך הסכמה ומנהג וכבר נתבטל אותו המנהג למה נהגו הם על דרך אותו המנהג הקדום ועזבו דרכם הנהוג אז, וממ"ש בפסוק וזאת לפנים בישראל כלומר מנהג זה היה מקדום בישראל (אור יקר).

¹³³³ עי' לעיל עג ע"א: חקיו ומשפטיו לישראל אלין רזי אורייתא ונמוסי אורייתא וסתרי אורייתא דלא יצטרכו לגלאה אלא למאן דאיהו בדרגא עלאה יתיר כדקא חזי ומה לישראל האי לעמין עכו"ם עאכ"ו וכל מאן דלא אתגזר ויהבין ליה אפילו את זעירא דאורייתא כאילו חריב עלמא ומשקר בשמא דקב"ה דכלא בהאי תליא ודא בדא אתקשר דכתיב אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמת. וכנראה שמקורו מהפסוק.

<p>אלא ודאי בדינא דאורייתא הוה וברזא עלאה¹³³⁴ אתעבידת מלה ובגין דהוו קדמאי חסידי זכאי מלה דא אתגלייא בינייהו ומדאסניאו חייבי בעלמא אתעבידת (ס"א אעברו) האי מלה¹³³⁵ ובנוונא (בגיסא)¹³³⁶ אחרא¹³³⁷ בגין לאתכסאה מלין¹³³⁸ דאינון ברזא עלאה¹³³⁹:</p>	<p>אלא ודאי בדין התורה היה, ובסוד עליון נעשה הדבר, ומשום שהיו הראשונים חסידים צדיקים, הדבר הזה התגלה ביניהם, ומשהתרבו רשעים בעולם, נעשה (העבירו) דבר זה בצורה אחרת כדי לכסות דברים שהם בסוד עליון.</p>
<p>(והא אוקמוה) ות"ח ויאמר אל תקרב הלום של נעליך מעל רגליך וגו' (שמות ג ה)¹³⁴⁰ וכי אמאי נעל הכא אלא אתמר דפקיד ליה על אתתא לאתפרשא מנה ולאזדווגא [באתר] [באתתא] אחרא דנהירו קדישא [עלאה] ועלאה¹³⁴¹ ואיהי שכינא [עלא]:</p>	<p>(והרי פרשוה) בא וראה "ויאמר אל תקרב הלום של נעליך מעל רגליך וגו'", וכי למה הנעל כאן, אלא נתבאר שצוה לו על האשה להפרד ממנה ולהזדווג (במקום) באשה אחרת של אור קדוש עליון והיא השכינה.</p>
<p>וההוא נעל אוקים ליה באתר אחרא [ואיהי שכינתא]¹³⁴² אעבר ליה מהאי עלמא ואוקים ליה בעלמא אחרא¹³⁴³ וע"ד כל מה דיהיב מיתא לבר נש בחלמא טב נטיל מאניה מן ביתא ביש כגון סנדליה:</p>	<p>ואותה נעל בארוה במקום אחר (והיא השכינה), העבירוה מעולם הזה, ובארוה בעולם אחר, ועל כך כל מה שנותן המת לאדם בחלום זה טוב, לקח כליו מהבית זה רע כמו סנדלו.</p>
<p>מ"ט בגין דאעבר רגליה ודאינון קיומא דבר נש מהאי עלמא וכניש לון (וסליקו) לעלמא אחרא אתר דמותא שארי ביה דכתיב (שיה"ש ז ב) מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב¹³⁴⁴ (מאי היא בת נדיב¹³⁴⁵ דא בתה¹³⁴⁶ דאברהם דכתיב (תהלים מז י)</p>	<p>מדוע, כי העביר רגליו שהם עמידת האדם מהעולם הזה, וכינס אותם לעולם אחר, מקום שהמות שורה בו, שכתוב "מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב". (מהי בת נדיב, זו בת אברהם שכתוב "נדיבי עמים נאספו עם אלהי</p>

¹³³⁴ מלכות כדמפרש לקמיה (אור יקר).

¹³³⁵ לקנות בנעל (אור יקר).

¹³³⁶ לגיסא (אור יקר).

¹³³⁷ שקונים בסודר (אור יקר).

¹³³⁸ סוד הנעל היה מפורסם הרבה וכנף הבגד לא כל כך (אור יקר).

¹³³⁹ פי' נעל היא מלכות, וכשנותן הקונה נעלו למקנה רמז שבכח המלכות הנק' נעל אינו חוזר בו הקונה והמקנה (מ"מ).

¹³⁴⁰ זה ראייה על סוד הנעל שהיא השכינה (אור יקר).

¹³⁴¹ הוא הכתוב כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש כלומר מלכות, אדמה ונהירו דקדש עליו ורצה לתקן ענין גדול שהרי שאר האדם אם יתפרדו מנשותיהם הם מפרידים ואדרבה על ידי ייחודם בנשותיהם הם מייחדים ומתחברים בשכינתא, והאיך משה בהפך שבהפרדו הוא מייחד בשכינתא לזה אמר הכתוב המקום אשר אתה עומד עליו דהיינו משה מעלמא דדכורא בעלה דמטרוניתא דהיינו מקום אשר אתה עומד עליו אדמה קדשה, אבל שאר בני אדם הם למטה משכינה מאירים לה וצריכים להתייחד בנשותיהם להשפיע ולהאיר בשכינה אותו המאור, ולכן האמרו של נעלך, היינו תסיר את הזווג הגשמי ובמקומו תקח הזיווג הרוחני (אור יקר).

¹³⁴² עי' אריכות בהיכלות פקודי רנה ע"א [לב ע"ב] (יהל אור). ר"ל לחלוץ נעל דהאי עלמא ולנעול נעל דשכינתא (יהל אור)

¹³⁴³ כאלו נאמר המצות יש בהם גשמי ורוחני ועל ידי הגשמי נעשה ברוחני ומשה נפטר מן הגשמי וקיים ברוחני לבד כענין הבחינה שעסק במצות אדם בגן עדן בהפשטה מן הצד החומרי מכל וכל יותר מאדם הראשון. ועוד כי מסוד המטטרון נמשך לנו סוד פשטי התורה וקיום המצות בגשמיות והיינו סוד הנעל שאנו נועלים בו, ולכן אמר של נעליך הסתלק ממנה אל בחי' עלאה דהיינו בחינת הרוחני המסולק מן הפשט (אור יקר).

¹³⁴⁴ הכוונה על סילוק כחותיו וחייליו מן החיים אל המות (אור יקר).

¹³⁴⁵ עי' תיקר"ז לד ע"א בת נדיב היא מלכות דשכינה.

¹³⁴⁶ בת (דפ"ו).

<p>נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם ולא אלהי יצחק) ורוא דמלה בין חברייה איהו:</p>	<p>אברהם", ולא אלהי יצחק). וסוד הדבר הוא בין החברים.</p>
<p>ודא כד מיתא נטיל לון אבל בזמנא דחייא שליף מסאניה ויהיב לבר נש אחרא בגין לקיימא קיים קא עביד בגזרה דלעילא נעל דחליצה כנוונא¹³⁴⁷ [דלעילא נעל אחרא וכלא אתיחד] (וכלא אתר חד) ונ"א רזא חדא:</p>	<p>וזה כשהמת לוקח אותם, אבל בזמן שהחי שולף נעלו ונותן לאיש אחר כדי לקיים ברית, עושה בגזרה עליונה. נעל של חליצה כדוגמא שלמעלה נעל אחרת, והכל מקום אחד (הכל מתייחד) (סוד אחד).</p>
<p>ת"ח ההוא מיתא דאסתלק מעלמא בלא בנין [האי] (הכי) בת נדיב לא כנישותו ליה לההוא בר נש לגבה¹³⁴⁸ ואזיל לאתטרדא בעלמא דלא אשכח אתר וקב"ה חיים עליה ופקיד לאחוהי למפרק ליהו לאתבא ולאותקנא בעפרא אחרא כמה דכתיב (איוב לד טו) ואדם על עפר ישוב¹³⁴⁹ ואוקמוה:</p>	<p>בא וראה, אותו מת שהסתלק מהעולם בלא בנים, בת נדיב זו, לא כונסת לאותו אדם אליה, והולך להיות מגורש בעולם שלא מוצא מקום, והקדוש ברוך הוא חס עליו ומצוה לאחיו לגאול אותו, לשוב ולהיות מתוקן בעפר אחר, כמו שכתוב "ואדם על עפר ישוב" ופרשוה.</p>
<p>ואי ההוא פרוקא לא בעי לקיימא לאחוהי בהאי עלמא בעי למקטר חד נעל ברגליה וההיא אתתא דתשרי ליה ומקבלא לההוא נעל לגבה אמאי ונעלו אלא בנין דההוא נעל בגין (ד) מיתא הוא¹³⁵⁰ וס"א בנין דההוא נעל קיומא דמיתא הוה בהאי עלמא ואתיהיב ברגליה דחייא אחוהי ואתתא מקבלא לההוא נעל לגבה לאחזאה דהא ההוא מיתא בין חייא אהדר בעובדא דא:</p>	<p>ואם אותו גואל לא רוצה להעמיד את אחיו בעולם הזה, צריך לקשר נעל אחת ברגלו, ואותה אשה שתשרה אתו מקבלת אליה אותה נעל. ולמה נעל, אלא משום שאותה נעל היא בגלל המת, (משום שאותה נעל היא קיום המת היה בעולם הזה), ונתנה ברגלי אחיו החי, והאשה מקבלת אליה אותה נעל להראות שהרי אותו מת חזר לבין החיים במעשה הזה.</p>
<p>והוא בהפוכא מההוא נעל דנטיל מיתא מחייא והשתא האי נעל נטיל חייא ממיתא [ובההוא נעל ההוא מיתא לא אזיל בין חייא¹³⁵¹ (נ"א לא¹³⁵² אזל ביה בחייו)¹³⁵³] (ובעי נעל דההוא מיתא לא אזיל ביה לחייא) ואתתא נטלא ליה לגבה לאחזאה דההיא אתתא (משלי יב ד) עטרת בעלה נטלא ליה ומקבלא ליה לגבה:</p>	<p>והוא בהפיך מאותה נעל שלוקח המת מהחי, וכעת נעל זו לוקח החי מן המת, ובאותה נעל אותו המת הולך בין החיים. (וצריך נעל של המת הזה הולך בו בחייו) והאשה לוקחת אותה אליה, להראות שאותה אשה עטרת בעלה, לקחה אותה ומקבלת אותה אליה.</p>
<p>ובעי לבטשא ליה לההוא נעל ובארעא</p>	<p>וצריך להכות באותה נעל בארץ להראות שנשקט גוף אותו המת,</p>

¹³⁴⁷ שגם הוא רומז למלכות (מ"מ).

¹³⁴⁸ לעורך מ"נ כמו מי שקיים פרו ורבו (רח"ו).

¹³⁴⁹ קעז ע"א (הערת הזהר).

¹³⁵⁰ אע"פ שאמר לעיל נעל דחליצה רומז למלכות כואן אמר שהוא רומז לאותו שמת בלא בנים

(מ"מ).

¹³⁵¹ שלא תהיה נשמתו נעה ונדה בין החיים כמו שהיתה קודם החליצה (מ"מ).

¹³⁵² ובעי נעל דההוא מיתא דא (נוסף בדפ"ק).

¹³⁵³ לא נמצא לו שורש כלל. ויש נוסחא אחרת יותר נכונה, והיא זאת: ובההוא נעל ההוא מיתא

לא אזיל בין חייא וכו'. כלומר דע"י חליצת הנעל ההוא גורמת האשה היא אל המת ההוא שלא

יצטרך להיות נדח בעולם הזה בין החיים לבקש לו מנות יען כי אינו יכול לעלות למקומו כשאר

המתים יען כי ע"י זה הנעל אתתא נטלא ליה וכו' ושכיך גופיה דההוא מיתא (שער הגלגולים) (רח"ו).

<p>(לארעא) לאחזאה דשכיך גופיה דההוא מיתא וקב"ה לזמנא דא או לבתר זמנא היים עליה ויקבל ליה לעלמא אחרא ותו (האי) בטשותא דההוא נעל [בידא] (מידא) דאתתא ולארעא לאחזאה דהא (לא) אתבני¹³⁵⁴ ההוא מיתא בעפרא אחרא¹³⁵⁵ דהאי עלמא והשתא יתוב לעפריה [דהוה] (דהוא) מתמן בקדמיתא (אכדין יתוב לעפריה) [ו]כדין ההיא אתתא תשתרי למעבד זרעא (ד)אחרא ואוקמוה:</p>	<p>והקדוש ברוך הוא בזמן זה או לאחר זמן יחוס עליו, ויקבל אותו לעולם אחר. עוד הכאה של אותה הנעל ביד (מהיד) של האשה לארץ להראות שיבנה אותו המת בעפר אחר בעולם הזה, וכעת ישוב לעפרו שהיה משם בהתחלה. (ואז ישוב לעפרו) ואז אותה אשה תתיר לעשות זרע אחר וכך פרשוה.</p>
<p>ת"ח ע"ד מאן דבעי לקיימא קיים נטיל נעליה ויהב לחבריה לקיימא עליה קיימא (דבת נדיב) הה"ד (רות ד ז) וזאת לפנים בישראל על הגאולה מאי וזאת קיימא שלים בכלא לפנים בישראל כד הוו צנועין קדישין לקיים [כל דבר] כל דבר ממש דהא [דא] הוא קיומא וכדין (שם) וזאת התעודה בישראל ודאי דלא תימא דהסכמה ובעלמא היא ומדעתיהו עבדי להו (אחרא) אלא קיומא עלאה הוה למהוי עובדיהו (בקיומא) אברואן דלעילא:</p>	<p>בא וראה, על כך מי שרוצה להעמיד ברית נוטל נעלו ונותן לחבירו להעמיד עליו ברית (של בת נדיב), זהו שכתוב "וזאת לפנים בישראל על הגאולה" מה זה "וזאת", ברית שלימה בכל לפנים בישראל, כשהיו צנועים קדושים לקיים כל דבר, כל דבר ממש, שהרי זהו העמדה ואז "וזאת התעודה בישראל" ודאי, שלא תאמר שהסכמה בעלמא היא ומדעתם עשו אותה, אלא העמדה עליונה היתה להיות מעשיהם (בקיום) בסוד של מעלה.</p>
<p>כיון דאסניאו חייבין בעלמא כסיו מלה בגוונא אחרא בכנפא¹³⁵⁶ דמלבושא והאי (הוא) מלבושא והיא תקונא עלאהו (לתקונא) ורוא דמלה (דברים כג א) ולא יגלה כנף אביו כתיב</p>	<p>כיון שהתרבו רשעים בעולם, כסו הדבר באופן אחר, בכנף המלבוש, והמלבוש הזה הוא תקון עליון, וסוד הדבר כתוב "ולא יגלה כנף אביו".</p>
<p>קפ/ב</p>	
<p>זאת חקת התורה (במדבר יט ב) זאת דא את קיימא דלא [אתפרש דא מן דא¹³⁵⁷ דאקרי זה וכד אתפרש ומנוקבא] (אתפרע וכד אתפרע דא¹³⁵⁸ בלא אקרי זה ומנקבה) עייל לדכר¹³⁵⁹ וע"ד שמו"ר וזכו"ר [כחדא¹³⁶⁰] (כד) מתחברין:</p>	<p>"זאת חקת התורה", "זאת", זו אות הברית שלא יפרדו זה מזה, (וכאשר נפרע זה הכל) שנקרא "זה", ומהנקבה עולה לזכר, ועל זה שמור וזכור מתחברים כאחד.</p>

¹³⁵⁴ יתבני (דפ"ק).

¹³⁵⁵ קרוב ליבנות בגוף אחר כדי שיתקן (מ"מ).

¹³⁵⁶ כנף בגימ' נע"ל (רח"ו).

¹³⁵⁷ פי' את קיימא הוא היסוד הדבוק בעטרה והיינו זאת, ח"ק. וח"ק הוא היסוד כמד"א וחק בשארו שם והם אינן מתפרשין דא מן דא ר"ל היסוד מן העטרה (זהר הרקיע). כתב בס' אור ישר היא עטרת היסוד דזעיר שאינה נפרדת מן היסוד לעולם (מ"מ).

¹³⁵⁸ ר"ל כשנעשה מצות פריעה אז מתגלים ה"ח כולם כנודע מדרוש האונאה ואז מתמתקים ה"ג שהיו עומדין בעטרת היסוד ואז הנימול הזה נכנס מנוק' מגדר הנקבה מילה לבדה ונכנס למדריגת הזכר. וז"ש וע"ד זכור ושמור שהם מילה ופריעה כחדא מתחברין (זהר הרקיע). אחר שעשינו הפריעה שנתגלית העטרה כולא איקרא זה שגם העטרה נק' זה בכל היסוד הנקרא זה (מ"מ).

¹³⁵⁹ שגם העטרה שהיא המלכות נקרא זה כמו הזכר (מ"מ).

¹³⁶⁰ עי' ח"א לב ע"א: מילה ופריעה, זכור ושמור, צדיק וצדק, דכר ונוקבא, אות ברית דא יוסף, וברית דא רחל.

<p>חקת התורה חק התורה¹³⁶¹ מבעי ליה מאי חקת אלא חקת ודאי¹³⁶² ואוקימנא [ה' ד'] (חד) הות¹³⁶³ והא אתמר אבל ת' הוא ד' ונ' מחבר כחדא ונו"ן הא (ד)אתמר:</p>	<p>"חקת התורה" היה צריך להיות "חק התורה", מה זה "חקת". אלא "חקת" בודאי, ובארנו ה' היתה ד' (חק), והרי נתבאר, אבל ת' הוא ד' ונ' מתחברים כאחד, ונו"ן הרי נתבאר.</p>
<p>נו"ן אמאי אקרי הכי [בנו"ן] אלא כד"א (ויקרא כה יז) ולא תונו איש את עמיתו דהשתא היא באנפיה נהירין ועבדא אונאה לבני נשא לבתר מהיא כהויא ושצי וקטיל (משלי ל כ) ואמרה לא פעלתי און ועל [דא] הכי אקרי [בנו"ן] דאתמר עלייהו¹³⁶⁴] [בר נו"ן] דאתמר מלייהו) ת' כלא כחדא דל"ת נו"ן וד' נו"ן דל"ת רי"ש ה"א ה"א¹³⁶⁵ רי"ש ודל"ת חד מלה [הוא] ובאתוון גליפן [אנון] ת"ח וחקותו (חק ות)¹³⁶⁶ וכלא חד מלה¹³⁶⁷:</p>	<p>נו"ן למה נקראת כך, בנו"ן, אלא כמו שנאמר "ולא תונו איש את עמיתו", שכעת היא בפנים מאירות ועושה אונאה לבני אדם, ואחר כך מכה כמו נחש ומשמידה והורגת, ואמרה "לא פעלתי און", ועל זה כך נקראת בנו"ן, שנאמר עליה ת', הכל כאחד, דל"ת נו"ן, ד' נו"ן, דל"ת רי"ש, (ה"א ה"א) רי"ש ודל"ת, דבר אחד הוא, ובאותיות חקוקות הם ת"ח, חוקת (הם חו"ק ו"ת) והכל דבר אחד.</p>
<p>דבר אל בני ישראל ויקחו אליך פרה (במדבר יט ב) האי פרה לדכיותא קא אתיאי לדכאה למסאבי פרה¹³⁶⁸ דקבילת מן שמאלא¹³⁶⁹ ומאן הוא לשמאלא שור¹³⁷⁰ כד"א (יחזקאל א י) ופני שור מהשמאל אדומה סומקא כוורדא¹³⁷¹ דכתיב (שיה"ש ב) כשושנה בין החוחים אדומה גזרת דינא:</p>	<p>"דבר אל בני ישראל ויקחו אליך פרה", פרה זו באה לטהר, לטהר לטמאים, פרה שמקבלת מהשמאל, ומיהו לשמאל, שור, כמו שנאמר "ופני שור מהשמאל". אדומה, אדומה כשושנה, שכתוב "כשושנה בין החוחים", אדומה גזרת הדין.</p>
<p>תמימה מאי תמימה כמה דתנינן שור תם</p>	<p>"תמימה", מה זה "תמימה", כמו ששינו שור תם ושור מועד, שור תם</p>

¹³⁶¹ שהרי פי' דקאי על היסוד וא"כ אמאי נקט לשון נקבה, אלא חקת ודאי ר"ל שחזר מפ' הראשון כסדר כל אלא הנזכר בתלמוד אלא ה"פ חקת וודאי שהוא יסוד דנוקבא ולכן כתיב חקת לרמוז לנו בת' זו לכמה דברים מעניני המלכות כי המלכות היתה תחלה בציור ד' כנודע מסדר כתיבת השם. ובהכנס בה יסוד דכורא אז נעשית מד' זו לה' זו המלכות שהיא עכשיו ציורה ד' הוית וזהו בזמן שהיא ברחמים אבל בזמן שיש בה גבורות לבד ולא הו' זעירא יסוד דכורא אז אינה רק צורת ת' והם ד' ונ' מחוברים יחד כזה ת' ר"ל כי כל הה"ג כ"א כלול מ' הם עולים נ' ונקרא נו"ן שדנה את העולם (משלי ל כ) ואמרה לא פעלתי און שאינה הורגת רק הרשעים ולכן נק' נו"ן (זהר הרקיע). מלכות שהתורה היא בזעיר וחוק הוא בזעיר כמ"ש כי חוק לישראל הוא וא"כ מאי חקת כי ת' מורה על הנקבה (מ"מ).

¹³⁶² נח סא (הערת הזהר).

¹³⁶³ (נ"א חק) (נוסף בדפ"ו). פי' שתחילה היתה דלה וענייה ואחר שנזדווג עמה היסוד שהיא ו' זעירא שבתוך הד' אז נעשית ה' אבל ת' הוא ד' ונו"ן בציורה היא ת' נ' אמאי אקרי הכי פי' בשלמא ד' נקרא המלכות כך לפי שהיא דלה אבל נו"ן אמא נק' המלכות כך (מ"מ).

¹³⁶⁴ עי' ספד"צ ל ע"א: ה' ד' הות בקדמיתא ומדאתעברת ביה בגווה אפיקת ו'.

¹³⁶⁵ "דאתמר עלייהו" נמחק בגר"א.
¹³⁶⁶ "דל"ת נו"ן ד' נו"ן דל"ת רי"ש ה"א ה"א" נמחק בגר"א ובמוקמו איתא "נו"ן דל"ת". "ה"א ה"א" מוסגר בדפ"ו.

¹³⁶⁷ (ס"א אינון חו"ק ו"ת) (נוסף בדפ"ו ומ"מ).

¹³⁶⁸ היינו שיש בה ד"נ שרומזים על מלכות ומ"ש ד"ר פי' ד' היא כמו ר' בציורה ומ"ש ובאתוון גליפן אינון חוק ות' פי' חוק הוא זעיר ות' היא מלכות ובה לרמוז שהם מחוברים במילת חוקת (מ"מ). ר"ל נו"ן מלא (כו', ק"ו) ובחושבנא דאתוון ר"ח יצחק ק"ו קו המדה ושניהם חושבן שד"י (יהל אור).

¹³⁶⁸ מלכות (אור יקר).

¹³⁶⁹ רחל בקבלתה ה"ג דמנצפ"ך (רח"ו). פרה ר"ל ה' שהיא מלכות מקבלת פר (מ"מ).

¹³⁷⁰ גבורה (אור יקר).

¹³⁷¹ שיש לובן מעורב באדמומיתא, ולכן דינא רפיא (אור יקר).

<p>ושור מועד¹³⁷² שור תם¹³⁷³ דינא רפיא שור מועד דינא קשיא אוף הכא תמימה דינא רפיא גבורה תתאה דא היא תמימה גבורה עלאה דא היא דינא קשיא¹³⁷⁴ והיא יד החזקה תקיפא:</p>	<p>דין רפה, שור מועד דין קשה, גם כך תמימה דין רפה, גבורה תחתונה, זוהי תמימה. גבורה עליונה זהו דין קשה, והיא יד החזקה תקיפה.</p>
<p>אשר אין בה מום כד"א (שיה"ש ד ז) כלך יפה רעיתי ומום אין בך¹³⁷⁵ אשר לא עלה עליה עול על כתיב¹³⁷⁶ כד"א (שמואל ב' כג א) ונאם הגבר הוקם על¹³⁷⁷ מ"ט בגין דהיא (שם כ יט) שלומי אמוני ישראל¹³⁷⁸ ועליה לאו [היא] אלא עמה¹³⁷⁹ אשר לא עלה עליה על היינו דכתיב (דברים כב יט) בתולת ישראל¹³⁸⁰ (בראשית כד טז) (ו) בתולה ואיש לא ידעה¹³⁸¹:</p>	<p>"אשר אין בה מום" כמו שנאמר "כלך יפה רעיתי ומום אין בך". "אשר לא עלה עליה עול", כתוב "על" כמו שנאמר "ונאם הגבר הוקם על", למה משום שהיא "שלומי אמוני ישראל", ועליה לא היא אלא עמה. "אשר לא עלה עליה עול" היינו שכתוב "בתולת ישראל", "בתולה ואיש לא ידעה".</p>
<p>ונתתם אותה אל אלעזר (במדבר יט ג) מצותה בסגן ואוקמוה מ"ט ליה ולא לאהרן אלא אהרן שושבינא דמטרוניתא¹³⁸² ועוד דאהרן לא אתי מסטרא דטהור אלא¹³⁸³ מסטרא דקדוש¹³⁸⁴ ובגין דדא אתיית לטהרה לא אתייהיב ליה:</p>	<p>"ונתתם אותה אל אלעזר", מצוותה בסגן, ופרשוה למה לו ולא לאהרן, אלא אהרן שושבין המלכה, ועוד שאהרן לא בא מצד של טהור אלא מצד של קדוש, ומשום שזה בא לטהרה לא ניתן לו.</p>
<p>כל מלה דהאי פרה היא בשבע ז' כבוסים¹³⁸⁵ והא אתמר¹³⁸⁶ מ"ט בגין [דהיא] (דהא) שבע שני שמטה [ו]בת שבע אתקרי וע"ד כל עובדוי בשבע:</p>	<p>כל דבר בפרה זו היא בשבע, שבעה כבוסים וכו', והרי נתבאר, למה, משום שהיא שבע שני שמטה, ובת שבע נקראת, ועל כך כל מעשיה בשבע.</p>
<p>ת"ח כל מאי דאתעביד מהאי פרה בגין לדכאה ולא לקדשא ואע"ג דאתייהיב לסגן</p>	<p>בא וראה, כל מה שנעשה מפרה זו בשביל לטהר ולא לקדש, ואף על גב</p>

¹³⁷² קסג ע"ב (הערת הזהר).
¹³⁷³ פי' רחל ושור מועד פי' לאה כדמפרש (מ"מ).
¹³⁷⁴ לאה דינים תקיפין (רח"ו).
¹³⁷⁵ היינו שאין הקלי' אוחזת בה (אור יקר).
¹³⁷⁶ שהוא הת"ת (אור יקר).
¹³⁷⁷ פי' שארז"ל שהיו מתים מאה אנשים בכל יום עמד דוד והתקין ק' ברכות ותעצר המגפה וז"ש הוקם ע"ל גימ' ק' והם כנגד י"ס דזעיר כל א' כלול מעשר הם מאה שמתקנים המלכות (מ"מ)
¹³⁷⁸ ר"ל שמשלמת לכל ספירה וספירה (מ"מ).
¹³⁷⁹ פי' דהיינו שאין הי"ס הנק' על עליה דהיינו שנסתלקו ממנה אלא עמה ושיעור הכתוב אשר לא עלה מעלה על הנז' (מ"מ).
¹³⁸⁰ פי' כמו ד"א שמפרש עול היא הקלי' (מ"מ). סוד בתולה הנה הוא מלכות, נוק' דז"א, שהיא בתולת ישראל כמ"ש בזוה"ק (פ' חוקת קפ ע"ב), והנה היא בתולה בעת שהיא בלא זווג, ובפרט אחר החורבן והגלות שאז תרעין דילה סתימין, והיא בתולה ממש ואיש לא ידעה (בראשית כד טז) מפחד החיצונים, שלא יתאחזו בהזווג הזה (דע"ה ח"ב קד ע"א).
¹³⁸¹ פי' במעשה זה אין בו רמז יחוד אלא הכל תגבורות הדינים על הפרה סוד שריפתה ועשייתה חוץ למחנה ובבחי' זו לא עלה עליה על שהוא הת"ת הכולל כל ה' עליונה וה' תחתונה בסוד רקיע בתוך המים ולזה לא ניתנה לאהרן שהוא שושבינית היחוד (זהר הרקיע).
¹³⁸² תפקידו לייחדה ובפרה אין צריך יחוד כדלקמן (אור יקר).
¹³⁸³ קעז ע"ב (הערת הזהר).
¹³⁸⁴ עי' לעיל קעו ע"ב שקדוש שייך לכהן, ולוי לטהור.
¹³⁸⁵ וכו' (נוסף בדפ"ו).
¹³⁸⁶ עז ע"ב (הערת הזהר).

<p>הוא לא שחית ולא שרף בגין דלא ישתבח דינא בסמרוי וכ"ש אהרן דאיהו בדרגא שלים יתיר דלא בעי לאשתכחא תמן ולאזמנא תמן:</p>	<p>שנתנה לסגן, הוא לא שוחט ולא שורף, בשביל שלא ימצא דין בצדו, וכל שכן אהרן שהוא בדרגה יותר מושלמת, ולא צריך להמצא שם ולהזדמן לשם.</p>
<p>האי פרה כיון דאתעביד אפר¹³⁸⁷ בעי¹³⁸⁸ למשרי ביה עץ ארו ואזוב ושני תולעת והא אלין אתמרו ואספ איש טהור (במדבר יט ט) ולא קדוש והניח מחוץ למחנה במקום טהור דהא טהור לא אקרי אלא מן ספרא דמסאב בקדמיתא:</p>	<p>פרה זו כיון שנעשתה אפר, צריך לזרוק בה עץ ארו ואזוב ושני תולעת, והרי אלה נאמרו "ואספ איש טהור" ולא קדוש, "והניח מחוץ למחנה במקום טהור", שהרי טהור לא נקרא אלא מצד שמטמא בהתחלה.</p>
<p>רוא דכלא האי דכתיב (שם) למי נדה חטאת היא בגין דכל דינין תתאיין¹³⁸⁹ וכל אינון דאתו מספרא דמסאבא כד איהו ינקא מספרא אחרא ויתיבת בדינא כד"א (ישעיה לד ו) מלאה דם הודשנה מחלב כדין כלהו [מתערי] (מתעברי (ס"א מתערי)) ומסתלקי ושראן בעלמא כיון דעבדי האי עובדא דלתתא וכל האי דינא באתר דא דהאי פרה ורמאן עלה עין:</p>	<p>סוד הכל, זה שכתוב "למי נדה חטאת היא", משום שכל דינים התחתונים, וכל אלו שבאים מצד הטומאה, כשיונקים מצד אחר ויושבים בדין, כמו שנאמר "מלאה דם הדשנה מחלב" אז כולם מתעוררים ומסתלקים ושורים בעולם, כיון שעושים מעשה זה שלמטה, וכל הדין הזה במקום זה של פרה זו, וזורקים עליה עץ</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>פרה אדומה תמימה אשר אין בה מום וגו' (במדבר יט ב) אסור לחרוש בשבת חרישה דשור דאתמר (תהלים קכט ג) על גבי חרשו חורשים ושכינתא תתאה איהי פרה אדומה מספרא דגבורה תמימה מספרא דחסד דאיהו דרגא דאברהם דאתמר ביה (בראשית יז א) התהלך לפני והיה תמים:</p>	<p>"פרה אדומה תמימה אשר אין בה מום וגו'", אסור לחרוש בשבת חרישה של שור, שנאמר "על גבי חרשו חורשים", ושכינה תחתונה היא פרה אדומה מצד הגבורה, תמימה מצד החסד, שהוא דרגת אברהם שנאמר בו "התהלך לפני והיה תמים".</p>
<p>אשר אין בה מום מספרא דעמודא דאמצעיתא אשר לא עלה עליה עול מספרא דשכינתא עלאה דאיהו וחירו (חידו) באתר דאיהו שלטא והזר הקרב לית רשו לספרא אחרא לשלטאה לא שטן ולא משחית ולא מלאך המות דאינון מספרא דגיהנם:</p>	<p>"אשר אין בה מום" מצד העמוד האמצעי, "אשר לא עלה עליה עול", מצד שכינה עליונה, שהיא חירות במקום שהיא שולטת, "והזר הקרב", אין לו רשות לצד האחר לשלוט, לא שטן ולא משחית ולא מלאך המות, שהם מצד הגיהנם.</p>
<p>קפ"א</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>ארז וגו' כדין אתחלש חילא דילהון ובכל אתר דשראן אתברו ואתחלשו וערקין מניה דהאי חילא דלהון אתחזי כנוונא דא לגבייהו</p>	<p>ארז וגו', אז נחלש כחם. ובכל מקום ששורים נשברים ונחלשים ובורחים משם, שהרי כחם נראה כדוגמא זה</p>

¹³⁸⁷ ז"ל הרב בליקוטיים [אולי ליקוטי תורה כי תשא] דע כי ה"ג מתאספים בחוטם ואז הם מתבסמים וכל החמשה חוזרים בסוד אחד ואז הפרה פר ה' שהם החמשה גבורות הנה עתה היו אפר, ר"ל אחד פ"ר שכולם נכללו באחד (מ"מ).

¹³⁸⁸ דע כי הגבורות מתאספים בחוטם ואז הם מתבסמים וכל החמשה חוזרים בסוד א' וזהו פרה פר ה' שהם הה"ג הנה עתה היו אפר ר"ל א' פר שכולם נכללו באחד (רח"ו).

¹³⁸⁹ עיין מ"ש באדרת נשא בענין כורסייה דשביבין ותבין כי אין הדברים כפשטן (רח"ו).

<p>כדין לא שראן בבר נש ואתדכי:</p>	<p>לגביהם, ואז לא שורים באדם והוא נטהר.</p>
<p>וע"ד אתקרי מי נדה מייא לדכאה כד עלמא שארי בדינא וסטרא מסאבא אתפשט בעלמא הכא אתכלילין כל זיני מסאבא¹³⁹⁰ וכל זיני דכיו:</p>	<p>ועל זה נקראים "מי נדה". מים לטהר, כשהעולם שרוי בדין וצד הטומאה מתפשט בעולם, כאן נכללים כל מינים של טומאה, וכל מיני טהרה.</p>
<p>ובגין כך טומאה וטהרה כללא עלאה דאורייתא ואוקמוה חברייא אר"ש אלעזר עבדת דלא יימרין חברייא מלה אבתרך:</p>	<p>ולכן, טומאה וטהרה כלל עליון בתורה, ובארוה החברים. אמר רבי שמעון, אלעזר עשית שלא יאמרו החברים דבר אחרך.</p>
<p>פתח ר"ש ואמר (תהלים קד י-יא) המשלה מעינים בנחלים וגו' ישקו כל חיתו שד¹³⁹¹ וגו' הני קראי דוד מלכא ברוחא קדישא אמרין ואית לאסתכלא בהו ת"ח בשעתא דחכמתא עלאה¹³⁹² בטש בגליפוי¹³⁹³ אע"ג דהיא טמירא בכל סטריין¹³⁹⁴ פתח ואתנגיד מניה חד נהרא¹³⁹⁵ מליא בתרעין¹³⁹⁶ ונ"א ומליא לתרעין עלאין:</p>	<p>פתח רבי שמעון ואמר "המשלח מעינים בנחלים וגו', ישקו כל חיתו שדי וגו'" פסוקים אלו אמרם דוד המלך ברוח הקודש ויש להתבונן בהם. בא וראה, בשעה שחכמה עליונה מכה בחקיקות, אף על גב שהיא נסתרת בכל הצדדים, נפתח ונמשך ממנה נהר אחד מלא (וממלא לשערים) בשערים עליונים.</p>
<p>וכמבועא ומקורא (במבועי דמקורא) דמיא דמלי¹³⁹⁷ קוזפא רבא מניה ומתמן</p>	<p>כמבוע ומקור של מים שממלא נוד גדול ממנו, ומשם נמשכים מבועים של</p>

¹³⁹⁰ זינין מסאבי (דפ"ו).

¹³⁹¹ כל המשריין דילה שהם החיות הקודש והאופנים כמ"ש בפ' חקת (קפא ע"א) (דע"ה ח"ב קכא

ע"ב).

¹³⁹² אבא (רח"ו). השער הכללי, סוד י', כולל עשרה גי' חכמת"א עלאה, כלל עשרה חכמות,

עשרה ספירות (הגרמ"מ).

¹³⁹³ כשמכה בחקיקות, כלומר שמכה בכח להיות חוקק, והן נחקקין בדבר הנגדי הקשה, סוד הנוקבא, סוד בינה, כי חכמה בינה גי' גליפוי ע"ה, והן י"ג מדות, הנשרשין בעשרה גי' רישין כלולין זה בזה, בסוד בט"ש, ב'רכה ש'מחה ט'ובה, ב' א"ש מתיחדין זה בזה בסוד י"ה של אי"ש אש"ה, בסוד חקק י"ה (ס"י פ"א ה"א), והה' נכלל ביר"ד בסוד ה' בחי' שבי', ג' קוצין וב' מחברים, הרי ה', ושורש ה' הוא טיפ"ה הכללי, בסוד ד"ק, שמזה נחלק לעשרה בחינות, ומשם נחלקים בסוד שערות הנמשכין מן השער הכללי, נ' שערי בינה. וזה השער הכללי בינה, מנה דינין מתערין (עי' ח"א קנא ע"א) בסוד השער גי' יצ"ר הר"ע, שנמשך מעשרה מאמרות, ליתן שכר טוב כו', ולהפרע כו' (אבות פ"ה), ושרשיהן במאמר"ת, גי' רל"ב תנ"ה שמות דאור"א של זר"ע קוד"ש, והשכר והעונש הוא בעשרה דרגין הכלולין בחכמת"א עלאה, ובט"ש בגילופ"י, י"ג מדות הרחמים והיפוכן, שנשרש בכ"ו דרכי יה"ה, פלג יר"י י"ג וי"ג, וזה גילפוי נחקקין זה בזה, אחד באחד יגשו (עי' איוב מא), הוא אחד ושמו אחד (הגרמ"מ).

¹³⁹⁴ שאע"פ שאנו אומרים בלשון נקבה חכמתא עלאה, ונקבה הוא קצת מפרש ומגלה סוד הענין, אך כיון שנקרא בשם חכמתא עלאה, כלולה היא בחכמה, והחכמה נעלמה מעין כל חי, והיא טמירא בכל סטריין, גנוזה מכל צד, שזה השער אשר צדיקים יבואו בו [עי' תהלים קיח], הוא טמיר בד' סטריין של העולם, בסוד צדי"ק, צפון דרום י"ם קד"ם, וכל צד מאלו הד' רוחות יש בו חכמת"א עלאה גנוזה, ואשרי המגיע לער"ב בק"ר [עי' דניאל ח] גי' יונה ב"ן אמת"י, להשיג אלפים ושלשה מאות, שהוא ד' פעמים חכמת"א עלאה, ובכל א' מכל צד יש ער"ב בק"ר, ב' פעמים ר"ח חכמה, בסוד הדין והחסד, ב' בחי' נפ"ש, נשף יומא ואתא לילה, נשף לילה ואתי יומא [עי' ברכות ג ע"ב]. והצדיק מיחד ער"ב בק"ר בסוד עקד"ת יצח"ק ב"ן אברהם, גי' שח"ר, כלול ערב בקר ביחד, וחסד ומשפט אשירה [תהלים קא] וכו' (הגרמ"מ).

¹³⁹⁵ ותמיד הנהר סוד נהר יוצא מעדן [בראשית ב], והוא מזר"ח גי' נה"ר, ולכן נהרא הוא א', שהוא האור המאיר דרך צד מזרח, ולא צד מזרח, כי זה הצד לית לה אור מצד עצמה, רק נקרא מזרח ע"ש ששם מתחיל האור לזרוח, אבל נהר הוא תרגום של אור עצמו, המאיר ומתחיל דרך מזרח וכו' (הגרמ"מ).

¹³⁹⁶ אמא (רח"ו).

¹³⁹⁷ יסוד שלה (רח"ו).

<p>אתמשכאון מבויעין דנחלין¹³⁹⁸ ונהרין בכל סטר כך האי¹³⁹⁹ בחד שביל דקיק¹⁴⁰⁰ דלא אתיידע משיך ונגיד ההוא נהר דנגיד¹⁴⁰¹ ונפיק וממלי לההוא נחלא עמיקא ומתמן אתמשכאון מבויעין ונחלין ואתמליין¹⁴⁰² מניה הה"ד (תהלים קד י) המשלח מעינים ובנחלים ונ' אלין נהרי עלאי¹⁴⁰³ קדישי¹⁴⁰⁴ דאפרסמונא דכייא וכלהו אתשקיין כחד¹⁴⁰⁵ מההוא נביעא¹⁴⁰⁶ דנחלא עלאה קדישא דנפיק ונגיד:</p>	<p>נחלים ונהרות בכל צד. כך זה בשביל דקיק אחד שלא נודע, מושך ושופע אותו נהר ששופע ויוצא וממלא לאותו נחל עמוק, ומשם נמשכים מבויעים ונחלים ומתמלאים ממנו, זהו שכתוב "המשלח מעינים בנחלים וגו'", אלה נהרות עליוני קודש של אפרסמון טהור, וכולם מושקים כאחד מאותה נביעת הנחל העליון הקדוש שיוצא ושופע.</p>
<p>לבתר ישקו כל חיתו שדי¹⁴⁰⁷ (תהלים קד יא) היינו דכתיב (בראשית ב י) ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים הני ד' ראשין אלין אינון חיתו שדי כללא דכל אינון משריין וכל אינון חילין דאחידן בהו שדי אל תקרי שדי אלא שדי דהוא נטיל ואשלים שמא מיסודא [דעלמא] (בעלמא):</p>	<p>אחר כך "ישקו כל חיתו שדי", היינו שכתוב "ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים" ארבעה ראשים אלה הם חיתו שדי, כלל כל אותן מחנות וכל אותם חיילות ששדי אחוזה בהם, אל תקרי שדי אלא שדי, שהוא נוטל ומשלים את השם מיסוד העולם.</p>
<p>ישברו פראים צמאם¹⁴⁰⁸ (תהלים קד יא) אלין אינון דכתיב בהו (יחזקאל א כ) והאופנים ינשאו לעומתם כי רוח החיה באופנים מאן חיה אלא אלין חיתו שדי ארבע אינון [וכל חר וחר] (חד) לחד סטרא דעלמא וההוא אקרי חיה ואופנים לקביל כל חד וחד ולא אולין אלא מרוח דההיא חיה דאזיל עליהו:</p>	<p>"ישברו פראים צמאם", אלה אותם שכתוב בהם "והאופנים ינשאו לעומתם כי רוח החיה באופנים", מי החיה, אלא אלו חיתו שדי ארבע הן, וכל אחת ואחת לצד אחד של העולם, ואותו שנקרא חיה, ואופנים מול כל אחד ואחד, ולא הולכים אלא מרוח אותה חיה שהולכת עליהם.</p>
<p>וכד אלין מתשקיין מההוא שקיו עלאה כל שאר חילין אחרנין אשתקיין¹⁴⁰⁹ ואתרוון</p>	<p>וכאשר אלה מושקים מאותה השקאה עליונה, כל שאר החיילות</p>

¹³⁹⁸ צנורות שבז"א (רח"ו).

¹³⁹⁹ כך האי (נמחק בהגרמ"מ).

¹⁴⁰⁰ שביל דעת ז"א שבו יסוד דאבא (רח"ו). כי שביל הוא עי"ן נר"ן נר"ן גי' שביל, וזהו ואנכי ידעתיך בש"ם [שמות לג], גי' שביל, ודק"ק גי' ר"ח, ח"ד שביל דק"ק גי' ש"ר חכ"ם, סוד ר"ח צמר"ד, לשון קודש של עמר נקי, שרוח חכמה בא מדרך השערות, אשר הן כעמר נקי, שהן משיכין דמבויעי דחכמתא, ולא השערות עצמן, אלא רוח שבהן שהוא סוד צמר"ד, וידוע שם זה מקורו, וזהו רוח צמר"ד גי' ח"ד שביל דק"ק, ומשם משי"ך ונגי"ד, משיך לעצמו ונגיד לאחרים, כמו נגיד ומצוה לאומים [ישעיה נה], משחתיך לנגיד על עמי [עי' שמור"א ט], שיהא מושך ומנהיג לאחרים, ומשי"ך הוא סוד ש"ע, שהוא מסוד א"ל, אל"ף למ"ד ב' פעמים גי' משי"ך, ומן הרוח שבו ל"ב נתיבות חכמה וי"ב מדות טובות, נגיד בסוד בינה, ונגי"ד גי' חכמה, שבזה ממשיך ומנהיג אחרים בחכמה (הגרמ"מ). ¹⁴⁰¹ יסוד דז"א (רח"ו). נהר דנגיד ונפיק גי' מזר"ח ומער"ב ע"ה, שמזה מתגלה סמ"ך וא"ו דל"ת, בסוד ע"ת זמ"ן, לכל עת וזמן לכל חפץ [קהלת ג], ומתגלה לו כפי עת וזמן ההוא (הגרמ"מ).

¹⁴⁰² במלכות (רח"ו).

¹⁴⁰³ ספי' שבבריאה הנקרא אפרסמון וסיפא דקרא קדריש (רח"ו).

¹⁴⁰⁴ קדישא (דפ"ו).

¹⁴⁰⁵ שרפים שבבריאה דתמן אימא מקננא בכרסייא (רח"ו).

¹⁴⁰⁶ יסוד דז"א דאצילות (רח"ו).

¹⁴⁰⁷ ד' חיות שביצירה ששם מט"ט הנק' שדי"י (רח"ו).

¹⁴⁰⁸ פראים גימ' פרים ע"ה והם סוד מנצפ"ך סנדלפון עולה פ"ר שבעולם האופנים ששם סנדלפון

(רח"ו).

¹⁴⁰⁹ עד עכשיו דיבר בפנימיות העולמות ועתה ידבר בחיצוניות העולמות (רח"ו).

<p>ומשתרשן בשרשייהו ואתאחדן אלין באלין בדרגין ידיען הה"ד (תהלים קד יב) עליהם עוף השמים ישכון וגו':</p>	<p>האחרים מושקים ומרווים ומשתרשים בשרשייהם. ונאחזים אלה באלה בדרגות ידועות, זהו שכתוב "עליהם עוף השמים ישכון וגו'".</p>
<p>אמשקה הרים מעליותיו וגו' אלין שאר דרגין עלאין לבתר כל דא מפרי מעשיך תשבע הארץ (לתתא וכל) וארעא עלאה קדישא וכד איהי מתברכא כלו עלמין כלהו חדאן ומתברכאן דא בשעתא דברכאן משתכחי משקיו דנחלא¹⁴¹⁰ עמיקא דכלא:</p>	<p>משקה הרים מעליותיו וגו' אלו שאר דרגות עליונות. אחר כל זה "מפרי מעשיך תשבע הארץ" (למטה וכל העולמות וכו') ארץ עליונה קדושה, וכשהיא מתברכת, כל העולמות בשמחה ומתברכים, וזה בשעה שנמצאות ברכות מהשקאת הנחל העמוק של הכל.</p>
<p>ובשעתא דעלמא יתיב בדינא ברכאן לא משתכחן לנחתא בעלמא וכדין אסתאב מקדש^(י) וס"א ובשעתא דברכאן לא משתכחי לנחתא בעלמא כדין עלמא יתיב בדינא ומסטרא דשמאלא רוחא אתער ואתפשט בעלמא וכמה חבילי טריקין משתכחי בעלמא ושראן (בכמה אתרי) על בני נשא ומסאב ההוא רוחא להו ובר¹⁴¹¹ נש דגוע [כבר האי רוח] ורוחא (ומהאי) מסאבא שריא עליה הכי נמי שריא למאן דיקרב בהדיה:</p>	<p>ובשעה שהעולם יושב בדין, ברכות לא נמצאות לרדת בעולם, אז נטמא המקדש. (ובשעה שאין נמצאות ברכות לרדת בעולם, אז העולם יושב בדין, ומצד שמאל מתעוררת רוח ומתפשטת בעולם), וכמה חבילות של מזיקים נמצאים בעולם ושורים (בכמה מקומות) על בני אדם, ומטמא את אותה הרוח, כמו בן אדם שגוע (כבר הרוח הזו) ורוח הטומאה שורה עליו, כך גם שורה למי שיתקרב אליו.</p>
<p>הה"ד (תהלים קד כט) תסתיר פניך יבהלון וגו' האי קרא מאי קא מיירי אלא תסתיר פניך יבהלון דהא לא אתשקיין לאשתכחא ברכאן לעלמין תוסף רוחם יגועון (לאתער) ואתער רוחא אחרא מסטר¹⁴¹² שמאלא ורוח מסאבא שריא על בני נשא על אינון דמיתין ומאן דקאים בהדיהו ועל שאר בני נשא:</p>	<p>זהו שכתוב "תסתיר פניך יבהלון וגו'", פסוק זה במה מדובר, אלא "תסתיר פניך יבהלון", שהרי לא השקו להמצא ברכות לעולמות, "תוסף רוחם יגועון" (לעורר) ומתעורר רוח אחר מצד שמאל, ורוח טומאה שורה על בני אדם, על אותם שמתו, ומי שעומד עליהם ועל שאר בני אדם</p>
<p>מאי אסוותא דלהון הא דכתיב (תהלים קד כט) ואל עפרם ישובון דא עפר שריפת החטאת¹⁴¹³ וס"א דא עפר מקדשא דלעילא בגין לאתדכאה ביה והיינו רוא (קהלת ג כ) הכל היה מן העפר ואפי' גלגל חמה:</p>	<p>מה רפואתם, זה שכתוב "ואל עפרם ישובון", זה עפר שריפת החטאת (זה עפר המקדש שלמעלה), בשביל לטהר בו, והיינו סוד "הכל היה מן העפר" ואפילו גלגל חמה.</p>
<p>לבתר דמהדרן להאי עפר בגין לאתדכאה ביה מתעבר רוח¹⁴¹⁴ מסאבא ואתער רוחא אחרא קדישא ושאר בעלמא הה"ד (תהלים קד ל) תשלח רוחך יבראון</p>	<p>לאחר שחוזרים לעפר זה, בשביל לטהר בו, עוברת רוח הטומאה ומתעוררת רוח אחרת קדושה ושורה בעולם, זהו שכתוב "תשלח רוחך יבראון", יבראון וירפאו ברפואה</p>

¹⁴¹⁰ בראשית רכא ע"א (הערת הזהר).

¹⁴¹¹ כבר (דפ"ו).

¹⁴¹² מסטרא (דפ"ו).

¹⁴¹³ עי' פקודי רסו ע"ב (לש"ו).

¹⁴¹⁴ רוחא (דפ"ו).

<p>יבראון ויתסון באסותא עלאה דרוחא אהרא ותחדש פני אדמה¹⁴¹⁵ דהא אתדכיאת (אתתא לבעלה) וחדתותי דסיהרא אשתכח ועלמין כלהו מתברכין¹⁴¹⁶:</p>	<p>עליונה של רוח אחרת, "ותחדש פני אדמה", שהרי נטהרה (אשה לבעלה), וחדוש הלבנה נמצא, וכל העולמות מתברכים.</p>
<p>זכאה חולקהון דישראל דקב"ה יהיב לון עיטא דכלא אסותא בנין דיזכון להיי עלמא דאתי וישתכחו דכין בהאי עלמא קדישין לעלמא דאתי עליהו כתיב (יחזקאל לו כה) וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם:</p>	<p>אשרי חלקם של ישראל שהקדוש ברוך הוא נתן להם עצה שכולה רפואה, כדי שיזכו לחיי העולם הבא, וימצאו טהורים בעולם הזה, קדושים לעולם הבא, עליהם כתוב "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם".</p>
<p>קפא/ב</p>	
<p>ויבאו [בני ישראל] כל העדה מדבר צין וגו' (במדבר כ א) ר' יהודה אמר¹⁴¹⁷ אמאי פרשתא דפרה¹⁴¹⁸ סמיכה למיתת מרים הא אוקמוה¹⁴¹⁹ אלא כיון (ס"א כמה) דאתעביד¹⁴²⁰ דינא בהאי פרה לדכאה למסאבי אתעביד דינא במרים ולדכאה עלמא ואסתלקת מן עלמא:</p>	<p>"ויבאו בני ישראל כל העדה מדבר צין וגו'", רבי יהודה אמר למה פרשת פרה סמוכה למיתת מרים, הרי פרשה. אלא כיון (כמו) שנעשה הדין בפרה זו לטהר הטמאים, נעשה דין במרים לטהר העולם, והסתלקה מהעולם.</p>
<p>כיון דאסתלקת מרים אסתלק ההוא</p>	<p>כיון שהסתלקה מרים, הסתלקה אותה באר שהיתה הולכת עם ישראל במדבר, והסתלקה הבאר מהכל. אמר</p>

¹⁴¹⁵ סוד גדול רמז בכאן ותחדש פני אדמה שמדבר בבחי' פנים תתאין שהיו תחלה מלאים חשך והם בסוד מלאה דם הודשנה חלב או כפי פשוטו שפני אדמה הם פנים העליונים וכשיש בה ש"ע נהורין מפני א"א אז יש זוג ועת רצון (רח"ו).
¹⁴¹⁶ מתברכאן (דפ"ו).

¹⁴¹⁷ אע"ג דרבי יהודה לא דריש סמוכין אלא במשנה תורה, כבר כתבו תוס' והליכות עולם דהיכא דמוכח דריש, והכא ודאי מוכח דבעינן למדרש (רמ"ז).

¹⁴¹⁸ כי מצות הפרה נעשה בר"ח ניסן השני ליציאת מצרים שבו הוקם המשכן, ומיתת מרים היתה בשנת הארבעים (רמ"ז).

¹⁴¹⁹ כמ"ש רז"ל כשם שפרה מכפרת כך מיתתן של צדיקים מכפרת, והזכירו רש"י בחומש (רמ"ז).
¹⁴²⁰ קשה דמאי מתרץ והלא דין הפרה נעשה בשנה השניה ומרים מתה בשנת הארבעים. ואין

לומר שר"ל ששריפת הפרה היא מעין מיתת מרים, דאם כן הול"ל בגוונא דאתעביד דינא בהאי פרה וכו', אלא אמר כיון דאתעביד, דמשמע ששתייהן נעשו בזמן אחד. ונלע"ד שהענין יובן במה שאמרנו לעיל שגופה של פרה סודו בנוק' דקלי' שהיא המדרגה האחרונה והקליפה היותר גסה וממנה המיתה וטומאת המת, וצוה (נ"א ורצה) ה' להוציא המר דהיינו כל אור המחיה אותה ולשרוף חומרה ועכירותה לבטל גסות גבורותיה, ולכן כל העוסקים בה מתחילה ועד סוף מטמאין בגדים מפני שהיו מתקוממים נגד(ם) אותם הדינים הטמאים ודבקים בה עד שתעשה אפר שה"ס גבורות ברורות מזוהמת הטומאה, הלא תראה שבאפר משהצין הבגדים, וגם על דרך האדם הנעשה עפר לעכל זוהמת הנחש, ואז אותן הגבורות דוחות את טומאת המת כי הן גבורות קדושות, ולכן עשו להן חז"ל כמה וכמה מעלות של קדושים כחטאת, לפי שה"ס גבורות מעולות ששרשן במלכות הקדושה, ושאחרי התבררן מסיגי הפרה הסוררה מתעלות להאחז ולשוב למקורן. והנה ידוע שמרים שרשה בגבורות שה"ס המלכות, ולכן ממנה נתייסדה מלכות בית דוד כנזכר בפ"ק דמסכת סוטה (יא, ב), והיא כוללת כל הגבורות דהיינו פ"ר בחגתנ"ה, וכללותם ביסוד דהיינו ה', ועוד ה' כללותן במלכות, הרי הכל גי' מרי"ם. ולכן במצרים שהיו הגבורות קשות, כשנולדה מרים התחילה המרירות פ"ו שנה בסוד אלקי"ם, אמנם היא בסוד הגבורות הטהורות שבמלכות, ושם שורש אפר הפרה שסודה לדחות טומאת המת בעשות שפטים בפרה סוררה כאמור. והנה בפרק מיתת מרים כלו כל מיתי מדבר, שהם החזירו המיתה לעולם, וכמ"ש רש"י בפסוק (כ, א) ויבואו בני ישראל כל העדה, ואז שעברו הארבעים שנה נגמר לפי אותה שעה כל הצורך להכניע הפרה הסוררה בהשתמש באפר הפרה, ובלע כח המות, שהרי לבאי הארץ נאמר (דברים ד, ד) חיים כלכם היום. והנה לעומת שבבוא מרים לעולם נתעוררו הגבורות הקשות כך עתה שתש חילם וכחם וגברו הגבורות הקדושות, אז שלט הדין הקדוש במרים להעלותה למעלה (רמ"ז).

<p>באר¹⁴²¹ דהוה אזיל עמהון דישראל במדברא ואסתלק בירא בכלא¹⁴²² א"ר אבא כתיב (יחזקאל כו ב) ואתה בן אדם שא קינה על בתולת ישראל וכי עלה בלחודהא לא אלא בנין דכלא אתבר בנינה בנינה אתבר ימינא אבתרה ודהוה מקרבא (דהיא מקרבת) לה גבי גופא גופא¹⁴²³ ודאיהו שמשאן אתחשך בנינה ודא הוא רוא דכתיב (תהלים ס ז) הושיעה ימינך וענני גופא וס"א בנינה דכתיב (ישעיה יג י) חשך השמש בצאתו וכתבו דכתיב (שם נ ג) אלביש שמים קדרות דהא שמשא אתחשך בנינה כגוונא דא (במדבר כ א) ותמת שם מרים וגו':</p>	<p>רבי אבא, כתוב "ואתה בן אדם שא קינה על בתולת ישראל", וכי עליה לבדה, לא אלא משום שהכל נשבר בגללה, בגללה נשבר הימין אחריה, שהיה מקרבה לגוף, והגוף שהוא שמש נחשך בגללה, וזהו סוד הכתוב "הושיעה ימינך וענני" גוף (בגללה) שכתוב "חשך השמש בצאתו", וכתוב) שכתוב "אלביש שמים קדרות", שהרי השמש נחשך בגללה, כדוגמא זה "ותמת שם מרים וגו'".</p>
<p>ולא היה מים לעדה (שם ב) דהא אסתלק בירא דעילא ותתא¹⁴²⁴ לבתר אתבר ימינא דכתיב (שם כד) יאסף אהרן אל עמיו ולבתר אתחשך שמשא דכתיב (דברים לב ג) ומות בהר וגו' (שם) והאסף אל עמך וגו' הא¹⁴²⁵ דרועא ימינא אתבר וגופא דאיהו שמשא אתחשך:</p>	<p>"ולא היה מים לעדה", שהרי הסתלקה הבאר שלמעלה ושלמטה, אחר כך נשבר הימין, שכתוב "יאסף אהרן אל עמיו", ואחר כך נחשך השמש, שכתוב "ומת בהר וגו' והאסף אל עמך וגו'", הרי זרוע ימין נשברה, והגוף שהוא שמש נחשך.</p>

¹⁴²¹ זה סוד השפע שהיה נשפע להם מהארה הנקרא דור המדבר וכנזכר באוצרות חיים, ולכן דיין לישניה ואמר דהוה אזיל עמהון דישראל במדברא, וזהו ההוא באר, פ' אותה ההארה (רמ"ז). ע"י עוד ח"ב קיד ע"ב וכן סד ע"ב (דע"ה ח"ב קכח ע"א).

¹⁴²² ירצה דאז לא היתה עדיין רחל מתוקנת, ואם כן לא היתה להם שום בחינת באר נובע, כי בחינת דור המדבר נתבטלה ורחל עדיין לא נתכונן פרצופה, ובפרט כריית היסוד להביע (נ"א להכניע). וזהו דסמך רבי אבא בפסוק בתולת ישראל, שהיא רחל קודם שהוכן יסודה שהוא סגור, ולכן בין דור המדבר ובין רחל נקראים זאת צור וזאת סלע, להורות שהיו קשות מלהשפיע, וצור הוא מסוד ע"ב בהכאה כזה, י"פ ר"ד ק' הפ"י נ' ר"פ י"ו צ"ו הפ"י נ' סך הכל צו"ר. ולכן נצטווה להכות בצור במטה שלו שהוא מיסוד אבא צורת ו' וכנזכר באוצרות חיים, וידוע שביסוד [אבא] יש שם ע"ב, והוא המכה ומנוצץ בדור המדבר. ואפשר לומר שבענין זה טעה משה בסלע שה"ס רחל, כי הנה גם סלע הוא מענין צור שנעשה מהכאה על דרך זה, יפ"ה הפ"י ופ"ה הפ"ו גי' סל"ע, ואיתא באוצרות חיים שד' אורות שיש בת"ת זעיר מד' רוחותיו מתערבים ויורדים עד היסוד דז"א ומשם בוקעים ויוצאים אל דעת רחל ואז נקרא באר והנה משה השכיל שה' צוהו ליקח בידו את המטה, שהוא יסוד אבא המבריח עד תוך יסוד זעיר, וב' פעמים יסוד גי' סל"ע, ולפי שהוא דרך הכאה כנזכר, וגם שהד' אורות בסוד ד' אותיות הוי"ה שהוא בת"ת זעיר הוא בדרך הכאה כנזכר, לכן חשב שצריך להכות, ולפי שההכאות כפולות יפ"ה הפ"י, ולכן הכה פעמים, ולא כיון יפה, כי בשלמא הצור שהוא יוצא מהכאת העיקר במילוי, וגם עיקרה מיסוד אבא, וגם כי מוצאה ע"י בקיעת יסוד אבא, שייכא בה ההכאה במטה, אבל הסלע אין בא כי אם ריבוי עיקר בעיקר, וגם כי עיקרה מאי' בסוד קס"א, והיא נקודה עיקרית מי' נקודות, לא שייכא בה הכאה. ומה שלקח המטה מפני שמוצאה במקום גילוי יסוד אבא, דוק ועיין בליקוטי תורה פרשה זו (רמ"ז).

¹⁴²³ וגופא (דפ"ו).

¹⁴²⁴ הצור, הגם שניתן אז הבאר של מרים שהוא מהמלכות דאצילות עצמו וכמ"ש בפ' משפטים (קיד ע"ב) ופ' חוקת (קפא ע"ב), עכ"ז הנה לא נתגלה שם המלכות דאצילות רק אחר ההכאה, כי הנה הצור והמטה שניהם היו אז בדרגא דמט"ט ובסוד עץ הדעת, ולא היה נתגלה עדיין השכינה בהם, כי היתה למעלה עדיין ג"כ רק בסוד קטנות (דע"ה ח"ב קכט ע"ב), מרים שהיא היתה מרכבה להשכינה שהיא רחל (דע"ה ח"ב קכט ע"ג), סיהרא קדישא שהיא השכינה הקדושה וכמ"ש בפ' חוקת (קפא ע"ב), והוא רחל אם ישראל כנסת ישראל, והיא באר מים חיים, כי היא מבוע דאור א"ס (דע"ה ח"ב קלא ע"ג), הצור אחר הכאתו ונעשה לבאר מים חיים, הנה נתהפך הצור מאז מעץ הדעת לעץ החיים ע"י זוה"ק (משפטים קיד ע"ב, ופ' חוקת קפא ע"ב, קפג ע"ב) (דע"ה ח"ב קל ע"ג).

¹⁴²⁵ תצוה קפא ע"א (הערת הזהר).

<p>ות"ה לא אשתכח דרא בעלמא כדרא דמשה קיימא בעלמא ואהרן ומרים ואי תימא ביומוי דשלמה הכי נמי לאו דהא ביומוי דשלמה שליט סיהרא ושמשא אתכניש וביומוי דמשה אתכניש סיהרא ושמשא שלטא:</p>	<p>ובא וראה, לא נמצא דור בעולם כמו הדור שמשה עמד בעולם ואהרן ומרים. ואם תאמר, בימי שלמה גם כן, לא, שהרי בימי שלמה שלטה הלבנה, והשמש התכנסה, ובימי משה התכנסה הלבנה ושלט השמש.</p>
<p>תלת אחין הוו משה אהרן ומרים כד"א (מיכה ו ד) ואשלח לפניך את משה אהרן ומרים מרים סיהרא משה שמשא אהרן דרועא ימינא¹⁴²⁶ חור דרועא שמאלא ואמרי לה נחשון בן עמינדב:</p>	<p>שלשה אחים היו, משה אהרן ומרים, כמו שנאמר "ואשלח לפניך את משה אהרן ומרים", מרים לבנה, משה שמש, אהרן זרוע ימין, חור זרוע שמאל, ויש אומרים נחשון בן עמינדב.</p>
<p>בקדמיתא ומיתת מרים אסתלקת סיהרא (מיתת מרים) אסתלק באר לבתר ואתברו (אתער ס"א אתבר) דרועא ימינא דמקרב תדיר בסיהרא באחווה בחידו וע"ד כתיב (שמות טו כ) ותקח מרים הנביאה אחות אהרן אחות אהרן ודאי דאיהו דרועא דמקרב לה באחדותא באחווה עם גופא:</p>	<p>בתחלה מתה מרים, הסתלקה הלבנה והסתלקה האר, אחר כך נשברה זרוע ימין שמקרבת תמיד את הלבנה באחווה ובשמחה, ועל זה כתוב "ותקח מרים הנביאה אחות אהרן", אחות אהרן בודאי, שהוא זרוע שמקרבה באחדות ובאחווה עם הגוף.</p>
<p>לבתר אתכניש שמשא ואתחשך כמה דאוקימנא דכתיב (דברים לב ג) והאסף אל עמך גם אתה וגו' זכאה חולקהון דמשה אהרן ומרים דאשתכחו בעלמא ביומוי דשלמה שלטא סיהרא בתקונהא ואתחזי בעלמא ואתקיים שלמה בחכמתא דנהירו דילה ושליט בעלמא כיון דסיהרא נחתא בחובוי אתפגים יומא בתר יומא עד דאשתכח בקרן מערבית ולא יתיר ואתיהיב שבטא חד לבריה זכאה חולקא דמשה נביאה מהימנא:</p>	<p>אחר כך התכנס השמש ונחשך, כמו שאמרנו, שכתוב "והאסף אל עמך גם אתה וגו'", אשרי חלקם של משה אהרן ומרים שנמצאו בעולם. בימי שלמה שלטה הלבנה בתקוניה, ונראתה בעולם והתקיים שלמה בחכמת האור שלה, ושלט בעולם. כיון שהלבנה ירדה בעוונותיו, נפגם יום אחר יום, עד שנמצא בקרן מערבית ולא יותר, ונתן שבט אחד לבנו, אשרי חלקו של משה נביא הנאמן.</p>
<p>כתיב (קהלת א ה) וזרח השמש ובא השמש וגו' האי קרא אוקימנא אבל וזרח השמש כד נפקו ישראל ממצרים דנהיר שמשא ולא סיהרא ואל מקומו שואף וגו' (שם) הא כתיב ובא השמש במדברא עם שאר מתי מדברא כיון דאעל שמשא לאן אתר אתכניש אל מקומו בגין לאנהרא לסיהרא הה"ד (שם) שואף זורח הוא שם דאע"ג דאתכניש זורח הוא שם ודאי דהא לא אנהיר סיהרא אלא מנהורא דשמשא ודא והוא (היא) רזא דכתיב (דברים לא טז) הנך שוכב עם אבותיך [וקם אע"ג דתתכנש] (אע"ג דאת תתכניש) הנך קיים לאנהרא</p>	<p>כתוב "וזרח השמש ובא השמש וגו'", פסוק זה בארנו, אבל וזרח השמש כשיצאו ישראל ממצרים, שהאיר השמש ולא הלבנה, "ואל מקומו שואף וגו'" הרי כתוב "ובא השמש", במדבר עם שאר מתי מדבר, כיון שנכנס השמש, לאיזה מקום התכנס, אל מקומו בשביל להאיר ללבנה, זהו שכתוב "שואף זורח הוא שם", שאף על גב שהתכנס זורח הוא שם ודאי, שהרי לא מוארת הלבנה אלא מאור השמש, וזהו סוד הכתוב "הנך שוכב עם אבותיך וקם", אף על גב שתתכנס הנך קיים להאיר ללבנה (ועליה זהו יהושע).</p>

¹⁴²⁶ שמות טו ע"א (הערת הזהר).

<p>לסיהרא¹⁴²⁷:</p> <p>כך הוא משה ועליה כתיב האי קרא (קהלת א ג) מה יתרון לאדם בכל עמלו וגו' מה יתרון לאדם בכל עמלו דא יהושע דאשתדל לאחסנא ארעא דישראל ולא זכה לאשלמא לסיהרא כדקא יאות דהא איהו אעמל בהו בישראל תחת השמש [תחותיה] דמשה:</p>	<p>כך הוא משה, ועליו כתוב פסוק זה "מה יתרון לאדם בכל עמלו וגו'". "מה יתרון לאדם בכל עמלו", זה יהושע שהשתדל להוריש ארץ ישראל ולא זכה להשלים ללבנה כראוי, שהרי הוא עמל בישראל תחת השמש, תחת משה.</p>
<p>ת"ה ווי לההוא כסופא ווי לההוא כלימה בגין דפלה ולא נטל אתריה ממש אלא תחות שמשא ולא הוה ליה נהירו מדיליה אלא נהירו דנהיר ליה וואי הכי מה¹⁴²⁸ תושבתא הוה ליה הואיל ולא אשלים להכא ולהכא ובכל אתר דאמר שלמה תחת השמש על דרגא דיליה קאמר (קהלת ג טז) ראיתי תחת השמש ועוד ראיתי תחת השמש (שם ט יא) שבת י וראה</p>	<p>בא וראה, אוי לאותה בושה אוי לאותה כלימה, משום שעבד ולא לקח מקומו ממש, אלא תחת השמש ולא היה לו אור משלו, אלא אור שהאיר לו. ואם כך מהו שבחו שהיה לו הואיל ולא השלים לכאן ולכאן. ובכל מקום שאמר שלמה "תחת השמש", על דרגתו אמר. ראיתי תחת השמש ועוד ראיתי תחת השמש, שבת י וראה</p>
<p>קפב/א</p>	
<p>תחת השמש וכן כלהו ובגין דרגא דיליה קאמר ודא הוא רזא דמלה ודאי:</p>	<p>תחת השמש, וכן כולם. ומשום דרגתו אמר, וזהו סוד הדבר בודאי.</p>
<p>רש"א ודאי¹⁴²⁹ מאן דנטיל סמא דמותא בלחודו¹⁴³⁰ עליה כתיב בכל עמלו שיעמול תחת השמש ודאי¹⁴³¹ ומאן הוא תחת השמש הוי אימא דא סיהרא ומאן דאחיד סיהרא בלא שמשא עמלו תחת השמש ודאי ודא הוא חובא קדמאה דעלמא ועל דא מה יתרון לאדם בכל עמלו לאדם קדמאה וכן לכלהו דאתיין בתריה דחבו באתר דא:</p>	<p>רבי שמעון אמר ודאי מי שנוטל סם המות לבדו, עליו כתוב "בכל עמלו שיעמול תחת השמש", ודאי. ומיהו תחת השמש, הוי אומר זו הלבנה. ומי שאוחז הלבנה בלי השמש, עמלו תחת השמש ודאי, וזהו החטא הראשון של העולם, ועל זה "מה יתרון לאדם בכל עמלו" לאדם הראשון, וכן לכל שבאים אחריו שחטאו במקום זה.</p>
<p>הולך אל דרום¹⁴³² וסובב אל צפון (קהלת א ו) היינו דכתיב (דברים לג ב) מימינו אש דת למו ימינו זה דרום¹⁴³³ אש דת דא צפון ודא כליל בדא¹⁴³⁴ סובב סובב הולך הרוח</p>	<p>"הולך אל דרום וסובב אל צפון", היינו שכתוב "מימינו אש דת למו". "ימינו" זה דרום, "אש דת" זה צפון, וזה כלול בזה. "סובב סובב הולך הרוח", פסוק זה קשה, היה לו לכתוב סובב</p>

¹⁴²⁷ (ס"א דא הוא יהושע ועליה) (נוסף בדפ"ו).

¹⁴²⁸ מאי (דפ"ו).

¹⁴²⁹ פליג שאין לפרש מה יתרון לאדם על יהושע חס ושלום שהוא היה לעולם מיוחד ולא נטיל סיהרא בלא שמשא, אמנם מה יתרון נאמר על אדם קדמאה והנמשכים אחר חטאיו שהרי מפרידים אותה (אור יקר), פירוש ר"ש לא ניחא ליה לפרש כת"ק שאין ראוי לו' על יהושע מה יתרון וכו' אלא על אדה"ר דאחיד סיהרא בלא שמשא (מ"מ).

¹⁴³⁰ בלא תפארת שהוא סם היים (אור יקר).

¹⁴³¹ ולא עם השמש (אור יקר).

¹⁴³² לעיל דרש ואל מקומו זורח הוא שם והשתא מסיים קרא ואזיל הולך תפארת אל דרום דהיינו מימינו שהוא החסד, וסובב אחר כך אל צפון דהיינו אש דת גבורה (אור יקר).

¹⁴³³ ופירוש הולך אל דרום קאי על שמש הנז' ברישא דקרא זרח השמש וכו' והיינו שהחסדים יוצאים מיסוד דאימא שבת"ת דזעיר הנקרא שמש. לחסד דזעיר שהוא דרום ומניחים שם חסד אחד. ואח"כ וסובב אל צפון שהוא גבור' דזעיר (מ"מ).

¹⁴³⁴ פירוש גבורה כלולה בחסד (מ"מ).

<p>(קהלת א'ו) האי קרא קשיא סובב סובב הולך השמש מבעי ליה¹⁴³⁵ מאי הולך הרוח מאן רוחא דא דא הוא תחת השמש¹⁴³⁶ דאקרי רוח הקדש¹⁴³⁷ [ודא] [ומאי הוא] רוח הולך וסובב לאלין תרין סטריין¹⁴³⁸ לאתחברא בגופא וע"ד כתיב הרוח ההוא דאשתמודע השמש סתם דאשתמודע וס"א לאתחברא בגופא דאיהו שמשא ההוא דאשתמודע חולקא דישראל:</p>	<p>סובב השמש, מה זה הולך הרוח, מי רוח זו, זהו תחת השמש שנקרא רוח הקודש, וזה (הוא) רוח שהולך וסובב לאותם שני צדדים להתחבר בגוף, ועל זה כתוב "הרוח", אותו שנודע. השמש סתם שנודע, (להתחבר בגוף שהוא השמש אותו שנודע) חלק ישראל.</p>
<p>ועל סביבותיו שב הרוח (שם) מאן סביבותיו אלין אבהון¹⁴³⁹ דאינון רתיכא קדישא ואינון תלת ודוד (וד' רוחי) [ודא הוא] דאתחברין) בהו וס"א ודא רוחא דאתחברא בהו) (ס"א ודוד דא הוא רוחא רביעאה דאתחבר בהו) הא אינון רתיכא קדישא שלימתא ועל דא כתיב (תהלים קיח כב) אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה:</p>	<p>"ועל סביבותיו שב הרוח", מי זה סביבותיו, אלו האבות שהם מרכבה קדושה, והם שלשה ודוד, וארבעה רוחות שהתחברו בהם (וזהו רוח שהתחבר בהם נ"א ודוד הוא רוח רביעי שהתחבר בהם) הרי הם מרכבה קדושה שלמה, ועל זה כתוב "אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה".</p>
<p>בנין דכל מלוי דשלמה מלכא סתימין כלהו בחכמתא וכלהו לגו בגו דהיכלא קדישא ובני נשא לא מסתכלי בהו וחמאן מלוי כמלין דב"נ אחרא אי הכי מה שבחא הוא לשלמה מלכא בחכמתיה משאר בני נשא אלא ודאי כל מלה ומלה דשלמה מלכא סתים בחכמתא:</p>	<p>משום שכל דברי שלמה המלך נסתרים כולם בחכמה, וכולם לפני ולפנים של היכל הקדוש, ובני אדם לא מסתכלים בהם, ורואים דבריו כדברי אדם אחר, אם כך מהו השבח לשלמה המלך בחכמתו משאר בני אדם, אלא ודאי כל דבר ודבר של שלמה המלך נסתר בחכמה.</p>
<p>פתח ואמר (קהלת ז'יא) טובה חכמה עם נחלה ויותר לרואי השמש אי לאו דהא אתגלייא¹⁴⁴⁰ מלה דא לא (שמענא ולא) ידענא מאי קאמר טובה חכמה דא היא חכמה דהיא תחת השמש (ל'בורסייא</p>	<p>פתח ואמר "טובה חכמה עם נחלה ויותר לרואי השמש אם לא", התגלה דבר זה, לא (שמענו ולא) ידענו מה אמר. "טובה חכמה", זוהי חכמה שהיא תחת השמש, (לכסא) כסא נתקנת לו. "טובה חכמה עם נחלה" נאה ויפה כשהיא שורה עם ישראל שהם נחלתה וחלקה להתקשר בה.</p>

¹⁴³⁵ פירוש כיון שפ' הולך אל דרום איירי בשמש הולך השמש מ"ל. ותי' מאן רוחא וכו' (מ"מ).

¹⁴³⁶ שיוצאים תחת ת"ת דז"א (רח"ו).

¹⁴³⁷ רחל (רח"ו).

¹⁴³⁸ חסד וגבורה (רח"ו). ולפ"ז רישא דקרא הולך אל דרום קאי על השמש דבי עסיק דכתיב וזרח השמש וכו' וכמ"ש לעיל. אבל סיפא דקרא סובב סובב הולך הרוח היא מ' שהולך וסובב לח"ג ולכך נקט מלת סובב ומלת הולך נגד חסד וגבורה שהם דרום וצפון דרישא דקרא שאמר בהם הולך וסובב (מ"מ).

¹⁴³⁹ פי' לפי שלא הזכיר תחלה רק סובב סובב הולך הרוח דהיינו לח"ג ולא הזכיר ת"ת לכ"א ועל סביבותיו שהם חג"ת בכללות (מ"מ).

¹⁴⁴⁰ נראה שר"ל בסוד הפרצופים והתלבשותם זה בזה, אבל אחר שזכה העולם שרשב"י גילה סדר התלבשות וגם סודות הפרצופים המושרשים זה בזה, מבואר פסוק זה, שידוע שרחל יוצאת מת"ת זעיר ועיקר קומתה כנגד נה"י שלו שנקרא מלבר, ולפי שעיקר הזעיר לעצמו הוא חב"ד גג"ת כנזכר בספר מצת שמורים בשער התפילין, אבל נה"י הם לצורך הנוק', וגם נודע שיסוד אבא יוצא משל אי' ומתפשט אורו בכל הנוק' וכמד"א אבא יסד ברתא, ולכן היא נקראת חכמה, והיא ממש תחת השמש, תחת עצמו של זעיר (רמ"ז).

<p>מתקנא ליה¹⁴⁴¹ טובה חכמה עם נחלה (ו) יאה ושפירא וכד איה שרייא עמהון דישראל דאינון נחלה ועדבא דילה לאתקשרא בה:</p>	
<p>אבל תושבתא יתיר לרואי השמש¹⁴⁴² לאינון דזכו לאתחברא בשמשא ולא תקשרא ביה דהא אחיד באילנא דחיי ומאן דאחיד ביה ובכללא אחיד בחיין דהאי עלמא¹⁴⁴³ ובחיי דעלמא דאתי¹⁴⁴⁴ ודא הוא דכתיב (קהלת ז יב) ויתרון דעת החכמה תחיה בעליה מאי ויתרון דעת¹⁴⁴⁵ דא אילנא דחיי¹⁴⁴⁶ יתרון דיליה מהו החכמה¹⁴⁴⁷ ודאי דהא תורה¹⁴⁴⁸ מחכמה עלאה נפקא:</p>	<p>אבל שבח יותר לרואי השמש, לאותם שזכו להתחבר בשמש ולהתקשר בו, שהרי אחוז בעץ החיים, ומי שאחוז בו אחוז בכל, בחיי העולם הזה ובחיי העולם הבא, וזה שכתוב "ויתרון דעת החכמה תחיה בעליה", מה זה "ויתרון דעת", זה עץ החיים. יתרונו מהו, החכמה ודאי, שהרי תורה יוצאת מחכמה עליונה.</p>
<p>תו טובה חכמה עם נחלה [טובה] חכמה ודאי עם נחלה דא צדיקא דעלמא¹⁴⁴⁹ דאיהו נהורא דשמשא דהא אתרין דרגין אלין כחדא יתבי ודא הוא שפירו דילהון אבל ויותר לרואי השמש לאינון דמתאחדין (לה)</p>	<p>עוד "טובה חכמה עם נחלה" טובה חכמה ודאי, עם נחלה זה צדיק העולם, שהוא אור השמש, שהרי שתי דרגות אלו יושבות כאחד, וזהו יופין, אבל ויותר לרואי השמש, לאותם שנאחזים (לה) בשמש, חוזק הכל, שבח הכל.</p>

¹⁴⁴¹ שכן דרך ישיבה היא בשוקיים, דהיינו נה"י דזעיר שבהם מאירים נה"י דנה"י דאבא, וגם שמן החזה ולמטה יש אחיזה לרע שם שהוא מקום רחל, מכל מקום הארת אבא המאיר בה מהפכת הכל לטוב. וזהו טובה חכמה עם נחלה וכו', שהרי שורש ישראל העיקרי הוא בחכמה, שכן נבררו וקדמו במחשבה, ואומר (ירמיה ב, ג) קדש ישראל לה'. והנה אבא הנחילם לכנסת ישראל שאחוזים בה, ולכן כשהם ברורים וצדיקים מוסיפים כח במקורם העליון חכמה עלאה, להאיר בחכמה תתאה (רמ"ז).

¹⁴⁴² פי' כשאי' מתעלה עד למעלה מחג"ת, וכמו שהוא בחזרת העמידה, שהוא בעצמו דזעיר וכנז"ל, שאז מתגלה ומתראה מה שהיה מכוסה, וזהו לרואי השמש, לאינון דזכו, בתורה ומעשים טובים, לאתחברא בשמשא, כשמתעלים חג"ת דילה לחב"ד דידה, ולא תקשרא ביה, שיזכו להתקשר בעולם הזכר בדעת שלו, וזוהי מעלת יתרונו וכמו שיבוא, שלא תאמר שיותר טובה לנו כשאי' בחזה דזעיר שהיא יותר קרובה אלינו, קמל"ן שאינה כן, כי גדול מאד העילוי לזוכה להתעלות ולהתחבר אל השמש הקדוש. דהא אחיד באילנא דחיי, מה שאין כן מן החזה ולמטה, שסודו אילנא דמותא כידוע. בחיין דהאי עלמא, מן החזה ולמטה. ובחיי דעלמא דאתי, מן החזה ולמעלה. אי נמי חיי דהאי עלמא, ד' מוחין דעסמ"ב, שאם תמלא הו' של שם ב"ן עולים ע"ץ החיים, וחיי דעלמא דאתי, ע"ב קס"א שגם כן עולים ע"ץ החיים (רמ"ז).

¹⁴⁴³ פירוש שהזעיר מבריח בין שני ה"הין כמ"ש בפ' עד תאות גבעות עולם ולכן מי שאחוז בזעיר אחיד בחיין דהאי עלמא שהם מוחין דמלכות (מ"מ).

¹⁴⁴⁴ שהם מוחין דבינה (מ"מ).

¹⁴⁴⁵ שבו מתייחדים ב' יסודות דאור"א הנקראים חיים. ויש לפרש ראש פסוק (קהלת ז, יב) כי בצל החכמה בצל הכסף, אי' נקראת כסף בסוד חסדיה וגבורותיה הנמתקות, ועיין לקמן רעז ע"א סוד חמשים כסף, ואמר הפסוק שרואי השמש זוכים לחו"ב, וחכמ"ה וכס"ף גי' ע"ץ החיים, אבל יתרון הדעת הוא החכמה שממנה התורה, ולכן אמרו בפרשת בשלח ס"ב א' שמזון התלמידי חכמים הוא מחכמה, ולהיותה סוד החיה, ממנה החיים העיקרים, וז"ש תחיה את בעליה (רמ"ז).

¹⁴⁴⁶ ז"א (רח"ו).

¹⁴⁴⁷ פירוש שנה"י דאבא בתוך זעיר וזהו מעלה שיש לזעיר שיש בו מוחין דאבא. ולכ"א ודא הוא דכתיב ויתרון דעת וכו' לפי שאמר ויותר לרואי השמש דהיינו שמעלה גדולה הוא מי שמשגיג לזעיר ומה היא מעלתו לפי שויתרון דעת החכמה. דהיינו שאבא בתוך זעיר וא"כ מי שהשיג לזעיר השיג לאבא ג"כ שבתוכו (מ"מ).

¹⁴⁴⁸ שמות סב ע"א (הערת הזהר).

¹⁴⁴⁹ ופירוש הכתוב טובה חכמה שהיא מלכות מי שמחברה עם נחלה שהוא יסוד. אבל ויותר מי שמחברה עם הת"ת דאיהו נהורא דשמשא. פירוש שהארות זעיר מתקבצים ביסוד (מ"מ).

<p>בשמשא תוקפא דכלא¹⁴⁵⁰ שבחא דכלא:</p>	<p>וזהו דעת עץ החיים, והרי פרשוהו "גם בלא דעת נפש לא טוב", איזו נפש, זו נפש טובה של דוד המלך, וזו החכמה שאמרנו. ולכן "יתרון דעת החכמה", שמשם נשרש עץ ונטע לכל הצדדים, וכן לכל אלו שאחוזים בעץ הזה.</p>
<p>ועל דא שלמה מלכא לא אשתכח אלא בההוא דרגא דיליה ומתמן (דמתמן) ידע כלא והוה אמר עוד ראיתי תחת השמש¹⁴⁵³ (קהלת ג טז) ושבתי וראיתי וגו' (קהלת ט יא) וכן כלוה זכאין אינון צדיקיא דמשתדלי באורייתא וידעין אורחוי דמלכא קדישא וסתימין עלאין דגניזין באורייתא דכתיב (הושע יד י) כי ישרים דרכי יי' וגו' [חסר]:</p>	<p>ועל זה שלמה המלך לא נמצא אלא באותה דרגה שלו, ומשם ידע הכל, והיה אומר "עוד ראיתי תחת השמש" ו"שבתי וראה וגו'", וכן כולם. אשרי אותם צדיקים שעוסקים בתורה ויודעים דרכי המלך הקדוש ונסתרות עליונים שגנוזים בתורה, שכתוב "כי ישרים דרכי ה' וגו'".</p>
<p>יאסף אהרן אל עמיו וגו' (במדבר כ כד) רבי חייא פתח "ושבח אני את המתים שכבר מתו וגו'", פסוק זה נאמר ופרשוהו. בא וראה, כל מעשי הקדוש ברוך הוא בדין ואמת, ואין מי שיקשה כנגדו וימחה בידו, ויאמר לו מה אתה עושה, וכרצונו עושה הכל. "ושבח אני עביד¹⁴⁵⁴ בכלא ושבח אני</p>	<p>"יאסף אהרן אל עמיו וגו'", רבי חייא פתח "ושבח אני את המתים שכבר מתו וגו'", פסוק זה נאמר ופרשוהו. בא וראה, כל מעשי הקדוש ברוך הוא בדין ואמת, ואין מי שיקשה כנגדו וימחה בידו, ויאמר לו מה אתה עושה, וכרצונו עושה הכל. "ושבח אני</p>
<p>קפב/ב</p>	
<p>את המתים וכי שלמה מלכא משבח למתיא¹⁴⁵⁵ יתיר מן חייא והא לא אקרי חייא¹⁴⁵⁶ אלא מאן דאיהו בארע קשוט בהאי עלמא כמה דאת אמר (שמואל ב' כג כ) ובניהו בן יהוידע בן איש חי והא¹⁴⁵⁷ אוקמוה חבריא ורשע דלא אזיל בארע קשוט אקרי מת ואיהו משבח למתים מן החיים¹⁴⁵⁸:</p>	<p>את המתים", וכי שלמה המלך משבח את המתים יותר מהחיים, והרי לא נקרא חי אלא מי שהוא בדרך אמת בעולם הזה, כמו שנאמר "ובניהו בן יהוידע בן איש חי", והרי פרשוהו החברים, ורשע שלא הולך בדרך אמת נקרא מת, והוא משבח את המתים מהחיים.</p>
<p>אלא ודאי כל דברי שלמה המלך בחכמה נאמרו, והרי נתבאר "ושבח אני את המתים", אלו לא כתוב יותר הייתי</p>	

¹⁴⁵⁰ שיש בזעיר מוחין דאימא הנקרא תוקפא דכולא לפי שאימא דינין מתערין מינה וגם יש בו מוחין דאבא הנקרא שבחא דכולא (מ"מ).

¹⁴⁵¹ דחייא (דפ"ו).

¹⁴⁵² פירוש אם לא יאיר זעיר למ' היא נפש לא טוב דמתמן אישתרש אילנא פירוש מאבא נשרש זעיר הנקרא אילנא (מ"מ).

¹⁴⁵³ כמי שאומר תחת השמש ראיתי הדבר הזה (רח"ו).

¹⁴⁵⁴ עבד (דפ"ו).

¹⁴⁵⁵ דאין ראוי אם הדבר כפשוטו שהרי בלי ספק החיים יותר טובים, ומפני שהיה אפשר לפרש חיים ומתים בפשוטו והטעם מפני שהמתים בטוחים מן החטא ולא כן החיים (אור יקר).

¹⁴⁵⁶ ולא יצדק שם זה על מציאות זה אלא על הצדיק והרשע (אור יקר).

¹⁴⁵⁷ בראשית ו ע"א קסד ע"א רז ע"ב (הערת הזהר).

¹⁴⁵⁸ אמרי הכי כדקא סלקא דעתין לעיל (אור יקר).

<p>ושבחה אני את המתים אילו לא כתיב יתיר הוא אמינא הכי אבל כיון דכתיב שכבר מתו אשתכח מלה אחרא בחכמתא שכבר מתו זמנא אחרא¹⁴⁵⁹ אסתלקו מן עלמא ואתתקן בעפרא* (דאזדמנא [די ממנא] עליה ומית(ה) בחיי עלמא וחובגין דאתתקן וס"א דאזדמנא עליה ותב בהאי עלמא בגין דיתתקן:</p>	<p>אומר כך, אבל כיון שכתוב "שכבר מתו", נמצא דבר אחר בחכמה, שכבר מתו זמן אחר, הסתלקו מהעולם והתתקנו בעפר, (שהזדמן הממונה עליו ומת בחיי עולם כדי שיתתקן, (שהזדמן עליו ושב בעולם הזה כדי שיתתקן).</p>
<p>בתר דאשתלים זמניה מית ודאי הוא שבחא משאר מתי עלמא איתימא¹⁴⁶⁰ לא אתדן זמנא אחרא בהווא עלמא דכתיב (נחום א ט) לא תקום פעמים צרה¹⁴⁶¹ כ"ש דהא קביל עונשא זמנא ותרין¹⁴⁶² ודא ודאי אתריה אתתקן בשבחה יתיר מאינון חיי דעד לא קבילו עונשא:</p>	<p>לאחר שנשלם זמנו מת, ודאי הוא שבח משאר מתי העולם. אם תאמר לא ידון פעם אחרת באותו עולם, שכתוב "לא תקום פעמיים צרה") כל שכן שזה קבל עונש פעם ופעמיים, וזה ודאי מקומו נתקן בשבח יותר מאותם חיים שעדיין לא קיבלו עונשם.</p>
<p>וע"ד כתיב ושבחה אני את המתים¹⁴⁶³ שכבר מתו דייקא אלין אינון היין ואקרו מתים מ"ט אקרון מתים בגין דהא טעמו טעמא דמותא ואע"ג דקיימי בהאי עלמא מתים אינון ומבין מתייא אהדרו:</p>	<p>ועל זה כתוב "ושבחה אני את המתים שכבר מתו" דווקא, אלה אותם חיים ונקראים מתים, למה נקראים מתים, משום שהרי טעמו טעם המות, ואף על גב שעומדים בעולם הזה הם מתים, ומבין המתים חזרו.</p>
<p>ועוד [על] (כל) עובדין קדמאין קיימין לאתקנא ואקרון מתים¹⁴⁶⁴ מן החיים אשר המה חיים דע(ו)ד לא טעמו טעמא דמותא ולא קבילו עונשייהו¹⁴⁶⁵ ולא ידעי אי זכאן בהווא עלמא ואי לאו:</p>	<p>ועוד על מעשים ראשונים עומדים לתקון ונקראים מתים, "מן החיים אשר המה חיים", שעד שלא טעמו טעם מות ולא קבלו עונשם ולא יודעים, אם זכאים באותו העולם ואם לא.</p>
<p>ת"ח זכאין דזכאן לאתקשרא בצרורא דחיי¹⁴⁶⁶ אינון זכאן למחמי ביקרא¹⁴⁶⁷ (עלא) דמלכא עלאה¹⁴⁶⁸ קדישא¹⁴⁶⁹ כמה דאת אמר (תהלים כז ד) לחזות בנעם¹⁴⁷⁰ וי' ולבקר בהיכלו¹⁴⁷¹:</p>	<p>בא וראה, צדיקים שזוכים להתקשר בצרור החיים הם זוכים לראות בכבוד המלך העליון הקדוש, כמו שנאמר "לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו".</p>

¹⁴⁵⁹ כלומר שהיו פעם אחרת קודם בעולם הזה ופעלו מן הטוב ומן הרע ומתו (מ"מ).

¹⁴⁶⁰ אי תימא (דפ"ו).

¹⁴⁶¹ אחת שנדונו בעפר ובגיהנם קודם בואם לעולם ועתה פעם אחרת (אור יקר).

¹⁴⁶² אחת קודם בואם והשנית העניות שסבלו בעולם הזה מפני עון הקודם כנודע (אור יקר). פי'

בגוף א' ובגוף הב' (מ"מ).

¹⁴⁶³ שהם עתה גם כן מתים באהל התורה (אור יקר).

¹⁴⁶⁴ ונקראים מתים מפני שממיתים עצמם לתיקונם בתורה ובמצות ובעניות (אור יקר). פי'

שממיתים עצמן בעולם הזה לתקן מה שעויתו כבר ולכן נקרא מתים (רח"ו).

¹⁴⁶⁵ שהם בלי חוסר כל בעולם הזה (אור יקר).

¹⁴⁶⁶ שנקשרת נפש ברוח ורוח בנשמה בגן עדן של מעלה דכתיב והיתה נפש אדוני וכו' כדפירשנו

בזוהר בפרשת ויחי (אור יקר), פי' מ' (מ"מ).

¹⁴⁶⁷ שפע הבינה ואורה (אור יקר).

¹⁴⁶⁸ שפע מלכות ל"ב נתיבות החכמה נקרא כבוד ויקר (רח"ו).

¹⁴⁶⁹ תפארת שהוא קדוש על ידי החכמה והבינה (אור יקר). פי' שבתוך זעיר הנק' מלכא קדישא

(מ"מ).

¹⁴⁷⁰ פי' אבא ג"כ נקרא נועם כמו אימא (מ"מ).

¹⁴⁷¹ בינה איקרי נועם, "ה" תפארת "ולבקר בהיכלו" מלכות דמתלת אליון נפ"ש ר"ח נשמ"ה (אור

יקר), פי' שע"י המ' משיגים הארת אבא (מ"מ).

<p>ואינן מדוריהון יתיר ועלאה¹⁴⁷² מכל אינן מלאכין קדישין¹⁴⁷³ וכל דרגין דלהון דהא ההוא אתרא (ס"א חרוה) עלאה¹⁴⁷⁴ לא זכאן עלאין ותתאין למחמי ליה הה"ד (ישעיה סד ג) עין לא ראתה¹⁴⁷⁵ אלהים זולתך וגו'.</p>	<p>ומדוריהם יותר ועליון מכל אותם מלאכים קדושים וכל דרגותיהם, שהרי אותו מקום (שמחה) עליון לא זוכים עליונים ותחתונים לראותו, זהו שכתוב "עין לא ראתה אלהים זולתך וגו'".</p>
<p>ואינן דלא זכאן לסלקא כ"כ¹⁴⁷⁶ כאינן (דוכת) ודכייתאן אית לון לתתא כפום אזוררהיהו ואלין לא זכאן (לסלקא) לההוא אתר ולמחמי כמה דחמאן אינן דלעילא ואלין קיימי בקיומא דעדן תתאה ולא יתיר:</p>	<p>ואותם שלא זוכים לעלות כל כך כאותם (מקום יש וכו') מקומות, יש להם למטה כפי דרכיהם, ואלה לא זוכים לאותו מקום ולראות כפי שרואים אלו שלמעלה. ואלה עומדים בקיום של עדן התחתון ולא יותר.</p>
<p>ואי תימא מאן עדן תתאה¹⁴⁷⁷ אלא דא עדן דאקר¹⁴⁷⁸ חכמה תתאה¹⁴⁷⁹ ודא קיימא על גן דבארעא¹⁴⁸⁰ ואשגחותא דהאי עדן עליה¹⁴⁸¹ (ולא יתיר) ואלין קיימי בהאי גן ואתהנון מעדן דא מאי בין עדן תתאה לעלאה¹⁴⁸² (קהלת ב יג) כיתרון האור¹⁴⁸³ מן החשך¹⁴⁸⁴:</p>	<p>ואם תאמר, מה זה עדן תחתון, אלא זה עדן שנקרא חכמה תחתונה, וזה עומד על גן שבארץ. והשגחת עדן זה עליו (ולא יותר), ואלה עומדים בגן זה ונהנים מעדן זה. מה בין עדן תחתון לעליון, כיתרון האור מן החשך.</p>
<p>(דא) עדן תתאה אקרי עדנה¹⁴⁸⁵ נוקבא¹⁴⁸⁶ עדן עלאה אקרי עדן דכר עליה כתיב (ישעיה סד ג) עין לא ראתה אלהים</p>	<p>עדן תחתון נקרא עדן נקבה, עדן עליון נקרא עדן זכר. עליו כתוב "עין לא ראתה אלהים זולתך". עדן תחתון זה נקרא גן לעדן שלמעלה, וגן זה נקרא</p>

¹⁴⁷² שכר העדן והגן הוא יותר חשוב מלהיות מלאך (דע"ה ח"ב לג ע"ג).
¹⁴⁷³ כי הנשמות הם בכסא הכבוד בהיכל שביעי פנימה לפרגוד, ומלאכים למטה ודאי בהיכל שביעי חוץ מהפרגוד שרפים, בהיכל ששי חיות, ובשאר ההיכלות אופנים (אור יקר).
¹⁴⁷⁴ אור הבינה הנקרא שמחה כנודע וכדפירשנו (אור יקר).
¹⁴⁷⁵ פי' עין לא ראתה לעדן שהוא אבא זולתך אלהים שהיא בינה. אי נמי מ' שבה יורדת הארת אבא. וע"י זוכים הצדיקים להארת אבא (מ"מ).
¹⁴⁷⁶ שלא זכו לנשמה שעל ידה יעלו לגן עדן של מעלה אלא זכו לרוח ונפש שמשכנם בגן עדן של מטה כיון שאין להם נשמה שיעלה אותם (אור יקר).
¹⁴⁷⁷ כי לפי הנראה לכאורה קאמר גן עדן של מעלה וגן עדן של מטה ממש ולעיל קאמר לחזות בנועם ה' דהיינו סוד הספירו', לזה תירץ שענין הספירות וענין גן עדן של מטה ושל מעלה ממש הא בהא תליא (אור יקר).
¹⁴⁷⁸ דהיינו מלכות הוא הנאת אלו שזכו לנפש ורוח לבד והיינו ממש אומרנו גן עדן של מטה (אור יקר).
¹⁴⁷⁹ חכמה דנוק' נק' עדן (רח"ו).
¹⁴⁸⁰ פי' ג"ע של מטה שבעשיה. כי מ' מקנת בעשיה וז"ש ואשגחותא דהאי עדן עליה ולא יתיר (מ"מ).
¹⁴⁸¹ עדן תתאה עליה - כלומר אור המאיר בגן עדן של מטה וזיו שממנו נהנים הצדיקים והשגתם היא במלכות לבד, והשתא קשיא ליה כיון דאמרת שהם נהנים מזיו השכינה בגן עדן זה אם כן מאי בין עדן תתאת לעילאה, ותירץ שעדן עילאה הוא זכר דהיינו בסוד עלמא דזכורא אור השמש המאיר, ועדן תתאה נוקבא דהיינו אור הלבנה (אור יקר).
¹⁴⁸² גן עדן הארץ הנה הוא מבחי' הד' ראשונות דהעשיה וכו' ו"ר דהבריאה של עתה, הרי נודע הוא כי שם הוא עתה סוד הגן עדן העליון (דע"ה ח"ב לג ע"ד). עי' שעה"כ נד ע"ב.
¹⁴⁸³ ת"ת (אור יקר).
¹⁴⁸⁴ מלכות (אור יקר).
¹⁴⁸⁵ עדנא (דפ"ו).
¹⁴⁸⁶ ושיעור הכתוב ושבח אני את המתים שכבר מתו ובאו בגלגול שני. מן החיים אשר המה חיים שעדין לא באו בגלגול. לפי שאלו אינם זוכים אלא לעדנה שהיא נוקבא. אבל הראשונים שמתו ונתקנו. זוכים לאבא הנק' עדן ולא עדנה (מ"מ).

<p>זולתך¹⁴⁸⁷ האי עדן תתאה¹⁴⁸⁸ אקרי גן¹⁴⁸⁹ לעדן דלעילא והאי גן אקרי עדן לגן דלתתא:</p>	<p>עדן לגן שלמטה.</p>
<p>ואלין דמשתכחי בגן תתאה אתהנון מהאי עדן דעלייהו בכל שבת ושבת ובכל ירחא וירחא הה"ד (ישעיה סו כג) והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו ועל אלין אמר שלמה מן החיים¹⁴⁹⁰ אשר המה חיים עדנה דהא אלין בדרגא עלאה יתיר מנייהו:</p>	<p>ואלה שנמצאים בגן התחתון, נהנים מהעדן הזה שעליהם בכל שבת ושבת ובכל חדש וחדש, זהו שכתוב "והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו". ועל אלה אמר שלמה "מן החיים אשר המה חיים עדנה", שהרי אלה בדרגה עליונה יותר מהם.</p>
<p>מאן אינון אינון שכבר מתו וקבילו עונשא תרי זמני ואלין אקרון כסף מזוקק דעאל לנורא זמנין ותריין ונפיק מניה זוהמא ואתברר ואתנקי וטוב משניהם את אשר עדן לא היה¹⁴⁹¹ (דהא קאים) ההוא רוחא ודקאים לעילא ואתעכב לנחתא לתתא דהאזין קאים בקיומיה ולית ליה לקבלא עונשא¹⁴⁹² ואית ליה מזונא מההוא מזונא:</p>	<p>מי אלו, אלו שכבר מתו וקבילו עונש פעמיים, ואלה נקראים כסף מזוקק, שנכנס לאש פעם ושני פעמים, ויוצא ממנו זוהמא והתברר והתנקה. "וטוב משניהם את אשר עדן לא היה", אותה רוח שעומדת למעלה והתעכבה לרדת למטה, שהרי עומד בעמדו ואין לו לקבל עונש, ויש לו מזון מאותו מזון</p>
<p>* (ס"א דממנא עליה ומית בהאי עלמא¹⁴⁹³ [ואתתקן בעפרא]¹⁴⁹⁴ בגין דיתתקן באתר דישתלי' זמני' מת הא ודאי דא הוא שבחא משאר מתי עלמא¹⁴⁹⁵ איתימא אתדן זמנא אחרא¹⁴⁹⁶ בההוא עלמא הא כתיב (נחום א ט) לא תקום וגו':</p>	<p>שממונה עליו ומת בעולם הזה ונתקן בעפר לפי שנתקן במקום ששותלים מת הרי ודאי זהו שבחו משאר מתי עולם. אם נאמר שנידון זמן אחר באותו עולם הרי כתוב "לא תקום.</p>
<p>קפג/א8208:</p>	

¹⁴⁸⁷ כלומר אין מי ששיג הבינה הנקראת אלהים זולתד תפארת והכוונה נועם ה' כדפירשנו לעיל (אור יקר).

¹⁴⁸⁸ פי' מ' נק' גן לגבי אבא ונקרא עדן לגבי גן של מטה שבעשייה (מ"מ).

¹⁴⁸⁹ הכוונה בסוד ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, אם נפרש גן מלכות עדן לו תפארת ונהר יסוד יוצא מעדן שש קצוות, להשקות את הגן ששה קצוות, ואם נפרש גן שש קצוות יהיה ונהר בינה יוצא מעדן חכמה להשקות את הגן ששה קצוות, אם כן גן עליון עדן לגן תחתון, והנה אותם שלא נתגלגלו כלל והם חיים ולא זכו לנשמה אלא לרוח ונפש או נפש לבד הם חיים עדנה דהיינו בגן עדן תחתון, אמנם אותם שקבלו עונשם תרי זמני דהיינו שנתגלגלו והם מדוכאים בפעם שנית ביסורין, בלי ספק זוכים גם אל הנשמה והם עולים על ידי הנשמה לקשר נפש ברוח ורוח בנשמה מתעדנים בגן עדן עליון (אור יקר).

¹⁴⁹⁰ פי' שאינם אלא בגן תחתון ויונקים מהמ' הנק' עדנה וזוהי מלת עדנה דקרא (מ"מ).

¹⁴⁹¹ כלומר אותה הנשמה שהיא בעדן והיינו מלת עדן, והטעם מפני שלא היה לו עדין הוית בעולם השפל, והטעם מפני ששתי בחינות הקודמות היו נשמות שקלקלו לזאת עדין לא קלקלה (אור יקר).

¹⁴⁹² ושמה תאמר כמו שאין לו עונש כך אין לו שכר (אור יקר).

¹⁴⁹³ והם שני מיתות המיתה הקודמת והיינו אומרו שכבר מתו והמיתה בתורה עתה בעולם הזה (אור יקר).

¹⁴⁹⁴ כלומר בדין רקב העפר, ואחר שקבלו עונשם שם ונתקנה נשמתם ובטהרה שב ונתגלגל בעולם הזה לתקן את אשר עותו והוא הטיב והמית עצמו על התורה (אור יקר).

¹⁴⁹⁵ כלומר זה משובח מן המתים ממש שלא נתגלגלו ולא באו לעולם עדין, ולכך עם היות שאין ראוי לשבח המתים אלו ראוי לשבחם יותר מן החיים (אור יקר).

¹⁴⁹⁶ על העון הקודם שהרשיעו בפעם הראשונה שעמדו בעולם (אור יקר).

<p>עלאה דלעילא לעילא (ו)טב מכלהו¹⁴⁹⁷ מאן דלא אתפרש¹⁴⁹⁸ ולא אתגלייא¹⁴⁹⁹ וכל מלוי בסתימא אינון דא הוא זכאה חסידא דנטר פקודי אורייתא וקיים לון¹⁵⁰⁰ ואשתדל באורייתא יממא ולילי דא אתאחיד אתהני¹⁵⁰¹ בדרגא עלאה על כל שאר בני נשא וכלהו אתאחדן (ס"א אתוקדן) מהופה דהאי:</p>	<p>עליון שלמעלה למעלה. טוב מכלם מי שלא התפרש ולא התגלה, וכל דבריו בנסתר הם, זהו צדיק חסיד ששומר מצוות התורה וקיימן, ועסק בתורה יומם ולילה, זה נאחז ונהנה בדרגה עליונה על כל שאר בני אדם, וכולם נאחזים (נכויים) מחופתו.</p>
<p>ת"ח בשעתא דאמר קב"ה למשה יאסף אהרן אל עמיו (במדבר כ כד) אתחלש הילא דיליה וידע דהא אתבר¹⁵⁰² דרועא ימינא דיליה ואזדעזע¹⁵⁰³ כל גופיה¹⁵⁰⁴ כיון דאמר קח את אהרן ואת אלעזר בנו (במדבר כ כה) א"ל קב"ה משה הא דרועא אחרא אויפנא לך¹⁵⁰⁵ וג"א אזמינית לך והפשט את אהרן וגו' (שם כו) ואהרן יאסף הא אלעזר יהא לגבך זמנא וג"א ימינא [דא תחות] [דימות] אבוי ועם כל דא לא אשלים אתר בההוא זמנא כאבוי דהא ענני יקר אסתלקו ולא אהדרו אלא בזכותא דמשה ולא בזכותא דאלעזר:</p>	<p>בא וראה, בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא למשה "יאסף אהרן אל עמיו", נחלש כחו וידע שנשברה זרועו הימנית, והזדעזע כל גופו. כיון שאמר "קח את אהרן ואת אלעזר בנו" אמר לו הקדוש ברוך הוא, משה, הרי זרוע אחרת הלויית לך (זימנתי לך) "והפשט את אהרן וגו' ואהרן יאסף", הרי אלעזר יהיה אצלך בזמן (ימין) זה תחת אביו, ועם כל זה לא השלים מקום באותו זמן כאביו, שהרי ענני הכבוד הסתלקו ולא חזרו אלא בזכות משה ולא בזכות אלעזר.</p>
<p>ויעש משה כאשר צוה וגו' (ויקרא ח ד) אמאי לעיני כל העדה אלא בגין דאהרן הוה רחימא דעמא¹⁵⁰⁶ יתיר מכלא ולא יימרון דהא [אתנגיד] [אתנגיז] על ידא דמשה¹⁵⁰⁷ ומשה משיך לאהרן במלין עד דסליקו לטורא וכל ישראל הוו חמאן בשעתא דאפשיט משה לבושי דאהרן ואלביש לון לאלעזר:</p>	<p>"ויעש משה כאשר צוה וגו'", למה "לעיני כל העדה", אלא משום שאהרן היה אהוב העם יותר מהכל, ולא יאמרו שזה נמשך על ידי משה, ומשה משך לאהרן בדברים עד שעלו להר, וכל ישראל היו רואים בשעה שהפשיט משה לבושי אהרן והלבישם לאלעזר.</p>
<p>מאי טעמא משה (ולא אהרן) אלא משה אלבישינון לאהרן כד סליק לכהנא הה"ד</p>	<p>למה משה (ולא אהרן), אלא משה הלבישם את אהרן כשעלה לכהונה זהו</p>

¹⁴⁹⁷ כי ודאי שנוח לאדם שנברא ולפיכך טב מכולהו אותו שמתחלתו הטיב ולא הוצרך להתגלגל והוא צנוע במעשיו כדמפרש ואזיל, ובענין מת תועלת לנשמה בבואה לעולם פירשתי בספ"ר בשער הנשמת הארכת בההוא עובדא דסבא, "מאן דלא אתפרש" כלומר שלא פירשו הכתוב והטעם להורות שצריך שיהיו "כל מלוי בסתימא" (אור יקר). פי' היא חלוקה ד' ודקדק לה ר' חייא ממשה וטוב משניהם ש"מ שזה שעדין לא בא הוא טוב משנים הנז' מכלל דאיכא חלוקה ד' שהיא טב מכולהו. ודייק סיפיה דקרא דכתיב אשר לא ראה את המעשה הרע ולכך הוא טוב משניהם אבל מי שבא לזה העולם והיה צדיק ודאי שהוא טוב מכולם (מ"מ).

¹⁴⁹⁸ שלא נפרש מהש"י (רח"ו).

¹⁴⁹⁹ שלא נתגלה לחיצונים מימיו (רח"ו).

¹⁵⁰⁰ מצות עשה. וכל זה הביא על אהרן שהיה צנוע וכל המדות הנזכרות (אור יקר).

¹⁵⁰¹ ואתהני (דפ"ו).

¹⁵⁰² תצוה קפא ע"א (הערת הזהר).

¹⁵⁰³ ואזדעזעא (דפ"ו).

¹⁵⁰⁴ שנתבהל שיהיה בימיו הזווג העליון בלתי שלם (אור יקר).

¹⁵⁰⁵ בהלואה שעיקרו לשמש לפני יהושע כדכתיב ולפני אלעזר הכהן יעמוד (אור יקר).

¹⁵⁰⁶ מפני שהיה אוהב שלום ורודף שלום בין כל איש אנשים ונשים (אור יקר).

¹⁵⁰⁷ ובידו גרם הענין בלי זמנו כאלו הוא הרגו (אור יקר).

<p>[[ויקרא ח ל) וילבש משה את אהרן את בגדיו ובג"כ¹⁵⁰⁸] (שם ז) וילבש אותו את המעיל השתא משה אעדי מניה מה דיהב ליה וקב"ה אעדי מניה מה דיהב ליה ותרוייהו אפשיטו¹⁵⁰⁹ ליה לאהרן מכלא:</p>	<p>שכתוב "ויקדש משה את אהרן את בגדיו", וכתוב "וילבש אותו את המעיל", כעת משה הוריד ממנו מה שנתן לו, והקדוש ברוך הוא הוריד ממנו מה שנתן לו, ושניהם הפשיטו את אהרן מהכל.</p>
<p>ומשה אעדי לבר וקב"ה לגו ועד דאעדי¹⁵¹⁰ משה קב"ה לא אעדי זכאה חולקא דמשה זכאה חולקהון דצדיקיא דקב"ה בעי ביקריהון אתקין קב"ה לאהרן ערסא ומנרתא דדהבא דנהרא ומדידיה נטיל מההוא מנרתא¹⁵¹¹ דהוה דליק בכל יומא תרי זמני¹⁵¹² ואסתים פום מערתא ונחתו:</p>	<p>משה הוריד מבחוץ והקדוש ברוך הוא מבפנים, ועד שמשה הוריד, הקדוש ברוך הוא לא הוריד, אשרי חלקו של משה. אשרי חלקם של הצדיקים, שהקדוש ברוך הוא רוצה בכבודם, התקין הקדוש ברוך הוא לאהרן מטה ומנורת זהב שמאירה, ומשלו לקח מאותה מנורה שהיה דולק בכל יום פעמיים ונסתם פי המערה וירדו.</p>
<p>רבי יהודה אמר פום מערתא הוה פתיחא דכל ישראל [הוון] חמאן לאהרן שכיב ובוצינא דמנרתא דליק קמיה וערסיה נפיק ועייל ועננא חד קאים עלה וכדין ידעו ישראל דהא אהרן מית וחמו דהא אסתלקו ענני כבוד הה"ד (במדבר כ כט) ויראו כל העדה¹⁵¹³ כי גוע אהרן וגו' והא אוקמוה וע"ד בכו לאהרן כל בית ישראל גוברין ונשיין וטף דהא רחימא מכלהו הוה:</p>	<p>רבי יהודה אמר פי המערה היה פתוח, שכל ישראל ראו את אהרן שוכב ונר המנורה דולק לפניו ומטתו יוצאת ונכנסת, וענן אחד עומד עליו, ואז ידעו ישראל שהרי מת אהרן, וראו שהרי הסתלקו ענני הכבוד, זהו שכתוב "ויראו כל העדה כי גוע אהרן וגו'", והרי פרשוה. ועל זה "בכו לאהרן כל בית ישראל", גברים ונשים וטף, שהרי אהוב של כולם היה.</p>
<p>רבי שמעון אמר הני תלתא אחין עלאין קדישיין¹⁵¹⁴ אמאי לא אתקברו באתר חד ושייפין אתבדרו¹⁵¹⁵ חד הכא וחד הכא וחד באתר אחרא אלא אית דאמרי באתר דבעאן ישראל¹⁵¹⁶ לאסתכנא ביה מית כל חד וחד בגין לאננא עליהו ואשתובון אבל כל חד וחד מית כדקא חזי עלייהו¹⁵¹⁷:</p>	<p>רבי שמעון אמר שלשת אחים עליונים קדושים אלו למה לא נקברו במקום אחד, והאיברים התפזרו אחד כאן ואחד כאן ואחד במקום אחר. אלא יש אומרים במקום שצריכים ישראל להסתכן, בו מת כל אחד ואחד בשביל להגן עליהם ונצלו, אבל כל אחד ואחד</p>

¹⁵⁰⁸ וכתוב (דפ"ק).

¹⁵⁰⁹ ומשה היה מפשיט הגשמיים והקב"ה הלבושים הרוחניים (אור יקר).

¹⁵¹⁰ דהא תליא בהא (אור יקר).

¹⁵¹¹ שכר המצות גרם לו זה, וכן ערסא הוא כעין מטה עליונה שהיה מיוחד בכל יום דהיינו מטתו של יעקב שהיא שלמת ודאי, ור' יהודה פליג והוסיף ענן נגד ענן הקטורת, והוסיף שממש כל ישראל ראו ענין זה כדמפרש ואזיל (אור יקר).

¹⁵¹² כבר כתבנו בפ' ויחי ר"ל שלשון זה מסייע לרמב"ם ז"ל שסובר שהיה מדליק המנורה שחרית וערבית הפך הרשב"א ורש"י וסיעתם וכתב הכ"מ שתרגום אונקלוס מסייעם שתרגם בהטיבו באתקנותיה. ובהעלות ובאדלקות ש"מ שמטיב שחרית ומדליק ערבית. והזהר הכא ס"ל כהרמב"ם. ודבר זה פלוגתא דתנאי ואונקלוס תנא הוא תלמידו של ר"א הגדול. ור"י בן חנניה ורשב"י תנאי נינהו (מ"מ).

¹⁵¹³ פי' שראו בעיניה' וכו' כמש"ל דכל ישראל הוון חמאן לאהרן שכיב וכו' (מ"מ).

¹⁵¹⁴ כלומר שהם רומזים למעלה בספירות כמבואר לעיל, אם כן היה ראוי שיהיה קבורתם יחד כדרך רמיזתם (אור יקר).

¹⁵¹⁵ כיון שהם אברי הגוף "למה אתבדרו" (אור יקר).

¹⁵¹⁶ שהיו עתידים לחטא הקדים להם הקב"ה רפואה זו להגן זכותם עליהם (אור יקר).

¹⁵¹⁷ לפי רמז מרכבתו למעלה בספירות כדמסיק (אור יקר).

<p>מרים¹⁵¹⁸ בקדש בין צפון לדרום¹⁵¹⁹ אהרן לסטר ימינא¹⁵²⁰ משה כדקא חזי ליה אחיד ההוא טורא¹⁵²¹ לטורא דאהרן¹⁵²² וכניש לקבורתא דמרים¹⁵²³ לגבי ההוא טורא אחיד לתרי סטרי ועל דא אתקרי (במדבר כז יב) הר העברים דתרי סטרי [טורא דמעברי ואחיד לסטרא] (דטורא דאעבר ואחיד לסטרי) דא ולסטרא דא¹⁵²⁴:</p>	<p>מת כראוי להם. מרים בקדש בין צפון לדרום, אהרן לצד ימין, משה כראוי לו, אחז אותו הר ההר של אהרן וכנס לקבורת מרים, לגבי אותו ההר אחז לשני צדדים, ועל זה נקרא "הר העברים" ששני צדי ההר שעוברים, ואחז לצד זה ולצד זה.</p>
<p>זכאה חולקהון דצדיקייא בעלמא דיין ובעלמא דאתי ואע"ג דאינון באתר אחרא בעלמא אחרא עלאה זכותהון קיימא בעלמא דא לדרי דרין:</p>	<p>אשרי חלק הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא. ואף על גב שהם במקום אחר בעולם אחר עליון, זכותם עומדת בעולם הזה לדורי דורות.</p>
<p>ובשעתא דישראל תייבין בתיובתא קמיה קב"ה¹⁵²⁵ ונזרה¹⁵²⁶ אתגזר עלייהו כדין קארי קב"ה לצדיקייא¹⁵²⁷ דקיימי קמיה לעילא ואודע לון ואינון מבטלי ההיא גזרה וחיים קב"ה עלייהו דישראל זכאין אינון צדיקייא דעלייהו כתיב (ישעיה נח יא) ונחך יי תמיד וגו'¹⁵²⁸:</p>	<p>ובשעה שישראל חוזרים בתשובה לפני הקדוש ברוך הוא, וגזירה נגזרת עליהם, אז קורא הקדוש ברוך הוא לצדיקים שעומדים לפניו למעלה ומודיע להם, והם מבטלים אותה גזרה, וחס הקדוש ברוך הוא על ישראל, אשרי הצדיקים שעליהם כתוב "ונחך ה' תמיד וגו'".</p>
<p>וידבר העם באלהים ובמשה וגו' (במדבר כא ה) פרשתא דא באתר אחרא אסתליק¹⁵²⁹ עם אינון מי מריבה¹⁵³⁰ דמשה ואהרן רבי יצחק פתח (אסתר ה א) ויהי ביום השלישי</p>	<p>"וידבר העם באלהים ובמשה וגו'", פרשה זו במקום אחר עלתה, עם אותם מי מריבה של משה ואהרן. רבי יצחק פתח "ויהי ביום השלישי</p>

¹⁵¹⁸ כנוי למלכות (רח"ו).

¹⁵¹⁹ שכן המלכות מקומה בין שתי זרועות צפון גבורה דרום חסד, ומלת קדש יורה על זה מלשון קדושה שהיא מצד הכהנים דכתיב וקדשת אותם לכהן לי ומצד הלויים דכתיב וקדשת את הלויים (אור יקר).

¹⁵²⁰ בהור ההר ומלת הור כענין אור שהוא בימין וגם הוא לדרומה של ארץ ישראל (אור יקר).

¹⁵²¹ תפארת (אור יקר).

¹⁵²² חסד בסוד דרומית מזרחית (אור יקר), פי' שמחילות פתוחות בקרקע ממערה למערה ובספרי אמרו שגם היא פתוחה למערת המכפלה כדי שיתחברו כולם עם האבות (רח"ו).

¹⁵²³ בסוד מערבית דרומית (אור יקר).

¹⁵²⁴ לדרום ולמערב ואינון מבטלין בתפלתן, ואם תאמר הכא משמע דקב"ה מודיעם ובמקומות אחרים משמע שאנו הולכים לבית הקברות להודיעם, ויש לומר כאשר הקב"ה רוצה להכניע הדין לפני הרחמים הוא מודיעם והם בקלות בתפלתם מעבירים הדין לפני הרחמים, אמנם לפעמים הקב"ה מקיים גזרתו למטה והדין הוה, ואז אין הקב"ה מודיעם כדי שלא יבטלו גזירתו מפני רוע מעללי התחתונים, ואז צריך תפלה ותשובה מלמטה, והחיים מודיעים למתים, והם מבטלים בסיוע תפלת התחתונים ותשובתם הגזרה ומהפכין מדת הדין למדת רחמים (אור יקר).

¹⁵²⁵ אלא שאין ספק בתשובתם לרחם עליהם ולהפך הדין לרחמים אז, כי הגזרה נגזרה עליהם עם היות שהם שבים הקב"ה מודיעם לצדיקים, וזהו שאמר "תייבין בתיובתא קמי קב"ה" ועם כל זה גזרה אתגזר מצד הדין המרובה העומד נגד מדת הרחמים (אור יקר).

¹⁵²⁶ קמי קב"ה וגזירה (דפ"ו).

¹⁵²⁷ כדי שיעמדו לבטל הגזרה (אור יקר).

¹⁵²⁸ אפילו אחר המיתה הקדוש ברוך הוא עושה להם ענין זה (אור יקר).

¹⁵²⁹ כלומר יחס פרשה זו היא עם מי מריבה ושם מתבאר (אור יקר).

¹⁵³⁰ פי' במקום אחר פי' סודם (מ"מ).

קפנ"ב	
<p>ותלבש אסתר מלכות וגו' מגילת אסתר ברוה"ק נאמרה¹⁵³¹ ובגין כך כתובה בין הכתובים¹⁵³²:</p>	<p>ותלבש אסתר מלכות וגו', מגילת אסתר נאמרה ברוח הקודש, ולכן כתובה בין הכתובים.</p>
<p>ויהי ביום השלישי דאתחלש הילא דנופא¹⁵³³ והא קיימא ברוחא בלא גופא כדין ותלבש אסתר מלכות מאי¹⁵³⁴ מלכות אי תימא בלבושי יקר וארגוונא הא לאו הכי אקרי¹⁵³⁵ אלא ותלבש אסתר מלכות דאתלבשת במלכות¹⁵³⁶ עלאה קדישא ודאי לבשה רוח הקדש¹⁵³⁷:</p>	<p>"ויהי ביום השלישי", שנחלש כח הגוף, והרי קיים ברוח בלא גוף, אז "ותלבש אסתר מלכות", מהו מלכות, אם תאמר בלבושי כבוד וארגמן, הרי לא כך נקרא, אלא "ותלבש אסתר מלכות" שהתלבשה במלכות עליונה קדושה, ודאי לבשה רוח הקודש.</p>
<p>מאי טעמא זכתה להאי¹⁵³⁸ אתר בגין דנטרא¹⁵³⁹ פומא¹⁵⁴⁰ דלא לחוואה מדי הה"ד (אסתר ב כ) אין אסתר מגדת מולדתה ואוליפנא כל מאן דנטר¹⁵⁴¹ פומיה ולישניה זכי לאתלבשא ברוחא¹⁵⁴² דקודשא וכל מאן דסמי פומיה למלה בישא הא ודאי ההוא מלה בישא עליה¹⁵⁴³ (ואי לאו) ואי תימא הא נגעים או צרעת דמוקדן כחויא עליה והא אוקמוה:</p>	<p>למה זכתה למקום זה, משום ששמרה פיה שלא להגיד דבר, זהו שכתוב "אין אסתר מגדת מולדתה". ולמדנו, כל מי ששומר פיו ולשונו זוכה להתלבש ברוח הקודש, וכל מי שסוטה פיו לדיבור רע, הרי ודאי איתו דיבור רע עליו (ואם לא), ואם תאמר הרי נגעים או צרעת ששורפים כנחש עליו והרי פרשוהו.</p>
<p>וידבר העם באלהים ובמשה (במדבר כא ה) דאמרו מלה בישא (בקב"ה) וכתרגומו ועם משה נצו, "למה העליתונו", שמו כל פנים</p>	<p>"וידבר העם באלהים ובמשה", שאמרו דבר רע בקדוש ברוך הוא, וכתרגומו "ועם משה נצו", "למה העליתונו", שמו כל פנים</p>

¹⁵³¹ כיון שכן לא בא הכתוב על ספור הענין בלי הודעת דבר מה ילמד ממנו לדורות (אור יקר).
¹⁵³² הם יסוד ומלכות כנודע, ורוה"ק היא מהנוק' אשר מבחינתם נתנבאו בעלי רוח"ק והיינו בין הכתובים גם מצינו כי כתובים הם נ"ה (רח"ו), וז"ל הרב בליקוטים דע כי קבלה באצילות. ותלמוד שהוא פירוש המשנה בבריאה. ומשנה ואגדה ומדרש ומימרות של האמוראים שאינם פירוש המשנה ביצירה. ומקרא בעשייה והכוונה שבאצילות יש שם אפילו הקבלה כ"ש האחרים. והבריאה חסר הקבלה לבד, וביצירה חסר הקבלה והתלמוד, ובעשייה יש מקרא לבד. ומ"ש בזוהר שהנביאים בנ"ה דזעיר והכתובים ביסוד ומלכות. ר"ל שהמקרא כולה בעשייה, אבל תורה בת"ת שבה נביאים בנ"ה שבה, כתובים ביסוד ומלכות שבה עכ"ל. ובזה מובן לשון זה (מ"מ).
¹⁵³³ וחושים גשמיים בטלים והשכל גובר (אור יקר).
¹⁵³⁴ קסט ע"ב (הערת הזהר).
¹⁵³⁵ אין שמם מלכות (אור יקר).
¹⁵³⁶ על ידי הבינה על מדת המלכות, ומפני שמלת מלכות בה יורה על כל פמליא של מעלה טובים ורעים לזה אמר דווקא בחינתה הטובה דהיינו "עילאה קדישא" (אור יקר).
¹⁵³⁷ ואם תאמר כיצד יהיה ענין זה לבני אדם הגשמיים לזה אמר "לבשה רוח הקדש" דהיינו זכור עצמה להיותה מרכבה למדה זו ומשגת בה (אור יקר).
¹⁵³⁸ דלמאי דסלקא דעתין לבושי ארגוונא ניחא, ואם תאמר מאי קא מבעיא ליה וכי כמה נביאות עמדו להם לישראל ולא מבעיא לן הכי (אור יקר).
¹⁵³⁹ מנא לך הא דילמא משום שהיתה צדקת ומעשיה הגונים כמרים ואביגיל, ויש לומר מדלא זכתה להאי בהיותה בבית מרדכי וזכתה בהיותה בבית אחשורוש מבעי ליה מאי טעמא זכתה להאי דאי מפני צדקותה היה ראוי שתשיג כך בהיותה בבית מרדכי שהיה ספק בידה לעבודת קונה יותר ויותר, ותירץ "בגין דנטרא פומא" ודבר זה זכתה בבית אחשורוש (אור יקר).
¹⁵⁴⁰ פומה (דפ"ו).
¹⁵⁴¹ דנטיר (דפ"ו).
¹⁵⁴² ברוח (דפ"ו).
¹⁵⁴³ כלומר ממש הדבור רע נעשה הנחש או הנגע כענין שכר עבירה עבירה וכו' (אור יקר), פירוש שנושכים אותו נחשים צפעונים כמ"ש וישלח ה' בעם וכו' וז"ש ואי לאו הא נגעים וכו' (מ"מ).

<p>משה נצו¹⁵⁴⁴ למה העליתונו שווי כלהו¹⁵⁴⁵ [אפיא] (פניא) שווי¹⁵⁴⁶ בג"כ אזדמן לגבייהו חוויין דמוקדן לון כאשא¹⁵⁴⁷ ועייל אשא למעיהו ונפלין מתין כד"א (במדבר כא ו) וישלח יי' בעם את הנחשים השרפים:</p>	<p>שוות, בגלל זה הזדמנו להם נחשים ששורפים אותם כאש, ומכניסים אש למעיהם ונפלים מתים, כמו שנאמר "וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים".</p>
<p>ר' חייא¹⁵⁴⁸ אמר חוויין הווי אתיין מלחשן בפומייהו ונשכיין ומתין מאי מלחשן כד"א (קהלת יא) אם ישוך הנחש בלא להש אשא הווי מלחשן בפומייהו ונשכיין¹⁵⁴⁹ ושדיין אשא בהו ואתוקדאן מעייהו ומתין והא מלין אלין אסתלקו לאתר אחרא:</p>	<p>רבי חייא אמר נחשים היו באים מלחשים בפיהם ונושכים ומתים, מה מלחשים, כמו שנאמר "אם ישוך הנחש בלא לחש" אש היו מלהטים בפיהם, ונושכים וזורקים בהם אש, ומעיהם נשרפים ומתים, והרי דברים אלו עלו למקום אחר.</p>
<p>ומשם בארה (במדבר כא טז) הוא הבאר מ"ש דהכא בארה ולבתר באר אלא בארה לבתר [דמתכנשו] ודמתכנשו (דאתכנשו) מיא לגו ימא ונחת(ו)¹⁵⁵⁰ לתתא באר בשעתא דיצחק מלייא ליה (ה) היא והבאר הוא כתיב ורזא דא כמה דכתיב (במדבר יח כג) ועבד הלוי הוא¹⁵⁵¹:</p>	<p>"ומשם בארה", "הוא הבאר", מה שונה שכאן בארה ואחר כך באר, אלא בארה לאחר שמתכנסים המים לתוך הים ויורדים למטה, באר בשעה שיצחק ממלא אותם, הוא הבאר, הוא כתוב, וסוד זה כמו שכתוב "ועבד הלוי הוא".</p>
<p>ר' אבא אמר בכל אתר הוא וקריןן היא דבר ונוקבא כחדא וכללא עלאה ה' נוקבא ו¹⁵⁵² דבר [א'] כללא דכלא¹⁵⁵³ דהא א' בשלימו שריא זכאין אינון ישראל אע"ג דאינון לתתא אינון אחידאן בכללא עלאה דכלא ובג"כ כתיב (תהלים ק ג) הוא עשנו ולא אנחנו באלף כתיב כללא [דוא"ו] ור"ה¹⁵⁵⁴ וא"ו (דוה) דכליל כלא:</p>	<p>רבי אבא אמר, בכל מקום "הוא", וקוראים "היא", זכר ונקבה כאחד, וכלל עליון, ה' נקבה ו' זכר, א' כלל הכל, שהרי א' בשלמות שורה, אשריהם ישראל אף על גב שהם למטה הם אחוזים בכלל העליון של הכל, ולכן כתוב "הוא עשנו ולא אנחנו" באל"ף, כתוב כלל של ו"ה, וא' שכולל הכל.</p>
<p>ר"ש אמר רוח דמיא¹⁵⁵⁵ דא היא¹⁵⁵⁶ רוח הקדש דנשב בקדמיתא כד"א (שיה"ש ד טז)</p>	<p>רבי שמעון אמר "רוח המים", זוהי רוח הקודש שנשבה בהתחלה, כמו שנאמר "הפיחי גני", אחר כך נוזלים מים למלא אותה (כלה), זהו שכתוב</p>

¹⁵⁴⁴ דברי ריבות שאינן בכתוב (אור יקר).

¹⁵⁴⁵ כל (דפ"ק).

¹⁵⁴⁶ השווו כבוד שמים לכבוד משה ואמרו העלתונו, נמצא שחטאו נגד משה במה שלא נכתב ונגד ה' במה שנכתב (אור יקר).

¹⁵⁴⁷ פירוש ששורפים בארס שלהם כמו האש. ור' חייא הוסיף דחוויין הווי מלחשן אשא בפומייהו (מ"מ).

¹⁵⁴⁸ פליג אדלעיל שלא על ידי נשיכת הנחש היה המיתה אלא דבר אחר היה בפי הנחש דהיינו אש הממית (אור יקר).

¹⁵⁴⁹ ונשכן (דפ"ו).

¹⁵⁵⁰ ונחת (דפ"ו).

¹⁵⁵¹ שהם הגבורים הנמשכים לה מהבינה הנקרא הוא (רח"ו), ולכך מלכות שהיא נגלית במקרא, ובינה במסורת (מ"מ).

¹⁵⁵² רפה ע"ב פקודי רלה ע"ב (הערת הזהר).

¹⁵⁵³ בינה בסוד אלף בינה (רח"ו).

¹⁵⁵⁴ פירוש שהבינה כוללת ז"ן (מ"מ).

¹⁵⁵⁵ רוח דשבק בגווה מעלה מ"ן הגבורות בתחלתה (רח"ו).

¹⁵⁵⁶ הוא (דפ"ו).

181 | Page

<p>הפיהי גני¹⁵⁵⁷ לבתר נזלין מייא¹⁵⁵⁸ למליא [לה]¹⁵⁵⁹ (כלא) הה"ד (תהלים קמו יח) ישב רוחו יזלו מים ישב רוחו בקדמיתא¹⁵⁶⁰ ולבתר יזלו מים¹⁵⁶¹ ועד לא נשיב האי רוחא לא נזלין מייא:</p>	<p>"ישב רוחו יזלו מים", "ישב רוחו" בהתחלה, ואחר כך "יזלו מים". ועד שלא נושבת רוח זו, לא נזולים מים.</p>
<p>מאי קא משמע [לן דשמע] (משמע) דבעי בכלא לאתערא מלה¹⁵⁶² בעובדא או במלה או לאתחזאה כחיוז דעובדא והכא עד דרוחא לא נשיב לא נזלין מייא לגביה דההוא רוח:</p>	<p>מה בא להשמיענו, משמיע שצריך בכל לעורר הדבר, במעשה או בדיבור, או להראות כמראה המעשה, וכאן עד שרוח לא נושבת לא נזולים אליה מים לגבי אותה הרוח.</p>
<p>הוא הבאר היא הבאר קרינן מ"ש בקדמיתא בארה¹⁵⁶³ והשתא באר¹⁵⁶⁴ אלא בקדמיתא נוקבא בלחודהא והשתא דקאמר הוא כללא דדכר ונוקבא אקרי באר ובאתר דאשתכח דכר אפי' (מאה) ומלה נוקבא דכר קרינן לכלא:</p>	<p>"הוא הבאר" קוראים "היא הבאר", מה שונה שבהתחלה "בארה" וכאן "באר", אלא בהתחלה נקבה לבדה, וכעת שאמר "הוא" כלל של זכר ונקבה, נקרא באר, ובמקום שנמצא זכר אפילו (מאה) מלה נקבה נקרא זכר לכל.</p>
<p>אשר אמר ה' למשה אסוף את העם (במדבר כא טז) בגין דהאי באר לא אעדי ובאר מנייהו ואי תימא היך יכלין לשאבא מניה כללא אלא איהו נפיק ולתליסרו (לתריסר) נחלין ונביע אתמלי ונפיק לכל סטרין וכדין הוו ישראל בשעתא דשארן ובעיין מייא קיימין עליה ואמרי שירתא ומה אמרי (שם יז) עלי באר סלקי מימך לאנפקא מיין לכלא ולאשתקאה מנגד וכן אמרי תושבתא דהאי באר באר חפרוה שרים וגו' (שם יח) מלה קשוט הוו אמרי וכך הוא:</p>	<p>"אשר אמר ה' למשה אסוף את העם" משום שבאר זו לא זזה (באר) מהם. ואם תאמר איך יכלו לשאוב ממנה כולם, אלא הוא מוציא לשלשה עשר נחלים, והמעייין מתמלא ויוצא לכל הצדדים, ואז היו ישראל בשעה שחונים ורוצים מים, עומדים עליה ואומרים שירה, ומה אומרים "עלי באר", העלי מימך להוציא מים לכל, ולהיות מושקים ממך, וכן אומרים שבח של באר זאת "באר חפרוה שרים וגו'", דבר אמת היו אומרים וכך הוא.</p>
<p>מהכא אוליפנא ונ"א ת"ח כל מאן דבעי לאתערא מלין¹⁵⁶⁵ דלעילא בין בעובדא בין</p>	<p>מכאן למדנו (בא וראה), כל מי שרוצה לעורר דברים של מעלה בין</p>

¹⁵⁵⁷ ג'ן גימ' ב"ן עם הכולל והוא רוחא דשביק בגווה (רח"ו).

¹⁵⁵⁸ חסדים דכורא (רח"ו).

¹⁵⁵⁹ יסוד דידה (רח"ו).

¹⁵⁶⁰ אין לתמוה האיך אמר רוחו דמשמע דקאי על הדכורא ולעיל אמרנו שהם מ"ן דמלכות דלק"מ כי הרי העלאה הוא ע"י ההוא רוחא דשבק בגווה וא"כ רוחא דדכורא ממש הוא (רח"ו).

¹⁵⁶¹ הבאר של מרים שניתן להם אז שהיה מנהירו דאו"א מהמוחין דגדלות שני, והיה מנביעו דלית ליה סוף כמ"ש בפ' משפטים (קיד ע"ב), וע' פ' חוקת (קפג ע"ב) (דע"ה ח"ב קכט ע"ד), הצור אחר הכאתו ונעשה לבאר מים חיים, הנה נתהפך הצור מאז מעץ הדעת לעץ החיים ע' זה"ק (משפטים קיד ע"ב, ופ' חוקת קפא ע"ב, קפג ע"ב) (דע"ה ח"ב קל ע"ג).

¹⁵⁶² אתערותא דמ"ן דלתתא (רח"ו).

¹⁵⁶³ פירוש רשב"א לתרץ ב' קושיות שיש בפ' הוא הבאר היא קרינן (מ"מ).

¹⁵⁶⁴ ותירץ תחלה הזכרנו מלכות לבדה במלת בארה ולבסוף דכתיב הוא במסורת להורות היא שהיא המלכות כלולה עם הזעיר הנקרא הוא לכך מלכות ג"כ נקרא באר לשון זכר ובזה מתורץ הכל. דמ"ש באר לבסוף הוא מפני הדכורא והאי דכתיב הוא וקרינן היא להורות כשהיא שהיא המלכות כלולה בהוא שהוא הזכר, אז כולא איקרי באר לשון זכר (מ"מ).

¹⁵⁶⁵ עיקר הענין דכל הכוונות והיחודים, לדעת על כל שם איך שהוא יוצא מהשם הו"ה ב"ה, ולייחדם כולם בהעשר אותיות דהשם מ"ה שהוא השם המפורש כנ"ל בדברינן, וכמ"ש הגר"א בתיקונים תיקון ס"ו קי"ג ע"ב בד"ה אבל ובד"ה ואמר, ע"ש ותמצא. וע' עוד בזה בדבריו בסוף תיקון

<p>במלה אי ההוא עובדא או ההוא מלה לא אתעביד כדקא יאות לא אתער מדי:</p>	<p>במעשה בין בדבור, אם אותו מעשה או אותו דיבור לא נעשה כראוי, לא מעורר דבר.</p>
<p>כל בני עלמא אזלין לבי כנשתא¹⁵⁶⁶ לאתערא מלה דלעילא אבל זעירין אינון דידעין לאתערא וקב"ה קריב לכלא ודידעי למקרי ליה ולא אתערא מלה כדקא יאות:</p>	<p>כל בני העולם הולכים לעורר בבית הכנסת דבר שלמעלה, אבל מעטים אלו שיודעים לעורר, והקדוש ברוך הוא קרוב לכל היודעים לקרא לו ולעורר הדבר כראוי.</p>
<p>אבל אי לא ידעי למקרי ליה לאו איהו קרב¹⁵⁶⁷ דכתיב (תהלים קמה יח) קרוב יי לכל קוראיו וגו' מאי באמת דידעי ולא אתערא מלה דקשוט כדקא יאות וכן בכלא אופ הכא הו אמרי ישראל הני מלין מלין דקשוט בגין לאתערא</p>	<p>אבל אם לא יודעים לקרא לו, הוא אינו קרוב, שכתוב "קרוב ה' לכל קוראיו וגו'", מה זה "באמת", שיודעים לעורר דבר אמת כראוי וכן בכל. גם כאן, היו ישראל אומרים דבורים אלה דברי אמת כדי לעורר</p>
<p>קפד/א</p>	
<p>להאי בירא ולא שקאה לון לישראל ועד דאמרי הני מלי לא אתער:</p>	<p>באר הזאת ולהשקותם לישראל, ועד שאומרים מילים אלו, לא מתעוררת.</p>
<p>וכן אפילו באינון הרשי עלמא דמשתמשי בזינין בישין עד דעבדי עובדי¹⁵⁶⁸ דקשוט לגבייהו אי לא אמרו מלי דקשוט בגין לאמשכא לון בהני גווי דבעיין לא [מתעריין] (מתעבד) לגבייהו ואפי' [דצווחין] (דסחי) כל יומא במלין אחרנין או בעובדא אחרא לא משכיין לון לגבייהו לעלמין ולא מתעריין לקבלייהו:</p>	<p>וכן אפילו באותם מכשפי העולם שמשתמשים במינים רעים, עד שעושים מעשיהם של אמת אליהם, אם לא אומרים דברי אמת בשביל להמשיך אותם בצבעים, אלו שרוצים לא מתעוררים לגביהם, ואפילו שצווחים כל היום בדברים אחרים, או במעשה אחר, לא מושכים אותם אליהם לעולמים, ולא מתעוררים אליהם.</p>
<p>ת"ח כתיב (מלכים א' יח כו) ויקראו בשם הבעל וגו' מאי טעמא חד דלאו רשו בההוא בעל בהאי¹⁵⁶⁹ ועוד דמלין לא מתכשרין ב(ע)ינייהו¹⁵⁷⁰ ואנשי לון קב"ה מנהון הה"ד (שם לז) ואתה הסבות את לבם אחורנית זכאיין¹⁵⁷¹ אינון צדיקייא דידעי למקרי למאריהון כדקא יאות¹⁵⁷²:</p>	<p>בא וראה כתוב "ויקראו בשם הבעל וגו'" למה. אחד, שאין יכולת לאותו בעל בזה, ועוד שהדברים לא ראויים ביניהם, והשפיתם הקדוש ברוך הוא מהם, זהו שכתוב "ואתה הסבות את לבם אחורנית", אשריהם הצדיקים שיודעים לקרא לרכונם כראוי.</p>

נ"ז, ובסוף תיקון נ"ה. וזהו שאמרו רז"ל דלכך מתפללים ואינם נענים מפני שאינם יודעים סוד שם המפורש, ור"ל שאינם יודעים איך שכל השמות כולם יוצאים ונמשכים ממנו, ולייחד את כולם במקורן. אבל מי שזכה לכל זה אין קץ למתן שכרו, וכמ"ש בזוה"ק (פ' חקת קפג ע"ב וקפ"ד ע"א) (הקדו"ש מג ע"א).

¹⁵⁶⁶ כנישתא (דפ"ו).

¹⁵⁶⁷ קריב (דפ"ו).

¹⁵⁶⁸ עובדוי (דפ"ו).

¹⁵⁶⁹ להוריד אש מן השמים (רח"ו).

¹⁵⁷⁰ שהקב"ה בלבם (רח"ו).

¹⁵⁷¹ זכאן (דפ"ו).

¹⁵⁷² וכבר הודעתוך במ"א (ע"ח שער מיעוט הירח פרק ג) כי מיציאת מצרים עד בנין בית המקדש תמיד היו זרין אחר באחור, ואין קומתה שוה לו רק היא עומדת מן החזה שלו ולמטה ששם מקום לבו של ז"א. ונמצא שהמלכות הנקרא לבם היתה אחורנית עם ז"א, וראשה מגיע עד שם, עד מקום

<p>אמר רבי שמעון הכא בעינא לגלאה מלה ת"ה כל מאן דידע לסדרא עובדא כדקא יאות ולסדרא מלין כדקא יאות¹⁵⁷³ הא ודאי מתערי לקב"ה לאמשבא מלין עלאין דמתכשרין (ס"א ואי לא לא אתכשר לגבייהו) ולא אכשר לגבייהו אי הכי כל עלמא ידעי לסדרא עובדא ולסדרא מלין מאי חשיבו דלהון דצדיקיא דידעי עקרא דמלה ועובדא וידעי לכוונא לבא ורעותא יתיר מאלין אחרנין דלא ידעי כל כך:</p>	<p>אמר רבי שמעון, כאן צריך לגלות דבר. בא וראה, כל מי שיודע לסדר מעשה כראוי ולסדר דברים כראוי, זה בודאי מעורר את הקדוש ברוך הוא להמשיך דברים עליונים ראויים (ואם לא לא יהיו ראויים להם) ולא ראוי להם, אם כך כל העולם יודעים לסדר מעשה ולסדר דברים, מה חשיבות הצדיקים שיודעים עיקר הדבר והמעשה, ויודעים לכוון לב ורצון יותר מאלו האחרים שלא יודעים כל כך.</p>
<p>אלא אלין דלא ידעי עקרא דעובדא וכולין (כל) האי אלא סדורא בעלמא ולא יתיר משכינ עלייהו משיכו דבתר כתפוי דקב"ה ודלא טס באוירא (דלא כנס או נטורא) (ס"א דלא טס באוירא) דשגיהו אקרי¹⁵⁷⁴:</p>	<p>אלא אלה שלא יודעים עיקר המעשה כל זה, אלא סידור בעלמא, ולא יותר מושכים עליהם משיכות, שאחר כתפי הקדוש ברוך הוא, שלא טס באויר שנקרא השגחה.</p>
<p>ואלין דידעי ומכווני לבא ורעותא מפקי ברכאן מאתר דמחשבה¹⁵⁷⁵ ונפקי בכל גזעין ושרשין בארע מישר¹⁵⁷⁶ כדקא יאות עד דמתברכן עלאין ותתאין ושמא קדישא עלאה מתברך על ידיהון זכאה חולקהון דהא קב"ה קריב לגביהון וזמין לקבליהון בשעתא דקארון ליה הוא זמין לון בשעתא דאינון בעאקו הוא לגבייהו הוא אוקיר לון בעלמא דין ובעלמא דאתי הה"ד (תהלים צא יד) כי בי חשק ואפלטוהו אשגבהו כי ידע שמי:</p>	<p>ואלה שיודעים ומכוונים לב ורצון מוציאים ברכות ממקום המחשבה, ויוצאים בכל הגזעים והשרשים בדרך ישר כראוי, עד שמתברכים עליונים ותחתונים, ושם הקדוש עליון מתברך על ידם, אשרי חלקם, שהרי הקדוש ברוך הוא קרוב אליהם, ומזומן כנגדם בשעה שקוראים לו, הוא מזומן אליהם בשעה שהם בצרה, הוא אצלם הוא מכבד אותם בעולם הזה ובעולם הבא, זהו שכתוב "כי בי חשק ואפלטוהו אשגבהו כי ידע שמי".</p>
<p>ויאמר יי' אל משה אל תירא אותו וגו' (במדבר כא לד) רבי יהודה פתח (משלי לא כא) לא תירא לביתה משלג כי כל ביתה לבוש שנים ת"ה כנסת ישראל ינקא מתרי סמרי השתא ברחמי השתא בדינא כד בעיא [ל]ינקא ברחמי (רחמי) אשתכח אתר לאתישבא ביה כד בעי לינקא בדינא אתר</p>	<p>"ויאמר ה' אל משה אל תירא אתו וגו'", רבי יהודה פתח "לא תירא לביתה משלג כי כל ביתה לבוש שנים". בא וראה, כנסת ישראל יונקת משני צדדים, כעת ברחמים, כעת בדין. כשרוצה לינק ברחמים, נמצא מקום להתיישב בו, כשרוצה לינק בדין, מקום נמצא להתיישב בו, ולשרות עליו, שכך הוא בכל מקום.</p>

טיבורא דלבא דז"א בלבד לא למעלה מזה, וזש"ה (מלכים א' יח לז) ואתה הסבות את לבם אחורנית, שע"כ הקלי' היו מתגברים בימים ההם, ובכל זמן שהיו ישראל עע"ז על אדמתם, וכיון שגברו הקלי' גרמו לישראל לחטוא, ולכן אליהו ז"ל תיקן הדבר הזה, כי ע"י תפילתו העלה אז מ"ן, וע"כ עלתה הנקבה אחורנית למעלה עד רישא דז"א ממש ולא עד הלב בלבד כמו בתחילה (שעה"כ יט ע"ג).

¹⁵⁷³ ח"ב רלח סע"א (לש"ו).

¹⁵⁷⁴ ר"ל שהוא רק הארה ושפע אשר בבחי' הסתר פנים, ולא נתגלה ולא נראה השפע שהוא נמשך ומשוטט באויר, ר"ל בהארת השגחתו ית"ש, כי היא רק בהסתר פנים לבד (הקדו"ש מג ע"ג).

¹⁵⁷⁵ כבר למדנו ממורינו זלה"ה כי עיקרה הוא להמשיך מיסוד אבא בסוד אתה שאנו אומרים (רח"ו). שהוא מעומק ורצון ופנימיות הלב והוא מסוד חכמה אבא ראשית האצילות (הקדו"ש מג ע"ג).

¹⁵⁷⁶ הארת פנים בפנים (רח"ו).

<p>1577 אשתכח לאתישבא ביה ולמשרי עלוהי דהכי הוא בכל אתר:</p>	
<p>לא שארי מלה דלעילא עד דאשתכח אתר למשרי עלוי וע"ד כנסת ישראל לא תירא לביתה משלג¹⁵⁷⁸ מ"ט בגין דכל ביתה לבוש שנים לא שריא האי אלא בהאי חוור בסומק וסומק בחוור והא אוקמוה:</p>	<p>לא שורה דבר שלמעלה עד שנמצא מקום לשרות עליו, ועל כך כנסת ישראל "לא תירא לביתה משלג", למה, משום ש"כל ביתה לבוש שנים", לא שורה זה אלא בזה, לבן באדום, ואדום בלבן, והרי פרשוה.</p>
<p>(ת"ח כתיב) ויאמר יי אל משה אל תירא אותו תרין אותו אינון שלימין באורייתא¹⁵⁷⁹ בתרין ווי"ן חד דא וחד (דברים כב ב) עד דרוש אחיך אותו מ"ט בגין דאינון אות ממש עד דרוש אחיך אחיך ממש¹⁵⁸⁰ [אותו] דבעי לפרשא ההוא אות דההוא אבידה:</p>	<p>(בא וראה כתוב) "ויאמר ה' אל משה אל תירא אותו" שני אותו הם שלמים בתורה, בשני ווי"ס, אחד זה ואחד "עד דרוש אחיך אותו" למה, משום שהם אות ממש, "עד דרוש אחיך" (אחיך ממש) אותו שצריך לפרש את אותו האות של אותה אבידה.</p>
<p>אוף הכא דין אותו דא עוג¹⁵⁸¹ דאתדבק</p>	<p>גם כך, אותו הזה זה עוג שנדבק</p>

1577 זה יובן בסוד זוהמא דנחש והוא כי בעת שמוצאים מקום בישראל לשרות עליהם מחמת זכיות שבהם אז ינקא רחמין וכד לא אשתכח בישראל זכאין אז כביכול שורה על הקליפות ויונקים ממנה תמצית הדין וז"ש אתר אשתכח לאתישבא ב' למשרי עלוי וכו' ולא אמר לינקא מינה רק למשרי עלוי שהם או ישראל או החיצונים כביכול וז"ס (ויקרא יב ה) תשב על דמי טהרה (זהר הרקיע).

1578 דינא קשיא (רח"ו).

1579 המסורת חולק על זה (רח"ו).

1580 אחיך ממש (מוסגר בדפ"ק).

1581 דע כי הלא כבר בארנו שז"א כולל ב' פרצופים פרצוף א' מראשו עד החזה שלו ופרצוף ב' מן החזה עד רגליו והם נק' ישראל ויעקב ושניהם פרצוף א'. גם יש בנוקבא דיליה שהיא באחוריו ג"כ ב' פרצופים והם פרצוף א' מכנגד ראשו עד החזה והוא פרצוף לאה ומכנגד החזה עד רגליו הוא פרצוף רחל. וז"ס מ"ש (בראשית כט יח) ויאהב יעקב את רחל כי יעקב נגד רחל ממש. ואמנם באחורי הז"א נאחזין דינים וגבורות כנודע ויש שם כנגדו מאחוריו סוד ז"א אחר והוא עבד לזה והוא סוד עוג מלך הבשן שהוא אליעזר עבד אברהם והוא כולל ג"כ ב' פרצופים אחרים כמו רחל ולא היה בלהה זלפה ב' השפחות וכמו שז"א אנו אומרים שיש לו ד' נשים ב' גבירות וב' שפחות של צד אחוריים גם לעבד זה יש ד' נשים ב' גבירות וב' שפחות אחר שכל אלו קשור באלו ועל אלו נאמר (מלכים א' ז כה) וכל אחוריהם ביתה כי הכל הוא בקדושה ועבד זה אינו כשאר עבדים שהם אחוריים של הקדושה למטה מאלו כי כל שאר עבדים הם אחוריים עבדים אחרים אבל עבד זה שהוא אחורי הז"א יצא מכלל ארור לכלל ברוך שנאמר (בראשית כד לא) בא ברוך ה'. והבן זה כי מי קראו ברוך לבין. סוד ל"ב נו"ן אבא עלאה שהוא אבי ד' נשים הללו שהם רחל ולא היה בלהה זלפה שהם כולם ליעקב מצד פנים. וכן ניתן לעבד זה אחוריים שלהם שהוא מצד אחור וז"ס מ"ש (דברים ג יא) כי רק עוג מלך הבשן וגו' הנה ערשו ערש ברזל כי ברזל ר"ת בלהה רחל זלפה לאה כי אלו הנשים שלו למטה שלו. והבן איך צירף הכתוב בלהה עם רחל וזלפה עם לאה כי כן הסדר שלהן גם הקדים תחלה בשפחות כי היותר קרוב לעבד הם השפחות גם הקדים רחל ושפחתה כי שם עיקר אחוריים וכחותם וזה הוא שאמר כי רק הוא נשאר מיתר הרפאים כי יצא מכלל שאר עבדים שהם בכלל ארור. וסוד כל הנקבות הוא שם ב"ן דההין שהוא ד' אמות רחבו ד' אותיות הויה ותשע אמות ארכו ט' אותיות המלוים שהם יר"ד ה"ה ר"ו ה"ה וזהו ערשו ערש ברזל תשע אמות ארכו וארבע אמות רחבו וערש סוד ב"פ מנצפ"ך וי' אותיות. ונשאר לנו לבאר למה נקרא שמו עוג ומה הוא פי' (דברים ג יא) הלא הוא ברבת בני עמון. והענין כי כבר הודעתך כי נה"י דבינה נכנסין תוך הז"א בסוד מוחין. גם ידעת כי ז"ת דבינה הוא שם ס"ג וב' עליונות שלה שהם ח"וב שלה הוא אה"ה דיודין. אמנם כשמתפשטת הבינה בז"א אינו אלא ג"ת שלה ס"ג וי' אותיות הם ע"ג. אמנם כמו שמפנימיות הבינה נאצל הז"א בפנימיותו כך מאחורי שם זה של בינה שהוא שם ס"ג העולה ע"ג נאצל אחור ז"א שהוא עבד הנז' לכן נקרא ע"ג חסר ו'. ואמנם לפעמים ע"ג מלא ו' לרמוז כי הוא סוד הו' כנגד ז"א הנקרא ו' כנודע. גם תבין כי שם ע"ג נקרא ג"כ אליעזר כי גם שם אליעזר נמשך משם ס"ג כמ"ש ביחוד אחד שמסר לו הרב זל"ה עם ר' אליעזר בן הורקנוס וע"ש. ואמנם משם ס"ג נקרא ע"ג והנה שרשי הבינה שהוא אה"ה דיודין כנזכר הוא גימ' נע"ם בסוד (תהילים צ יז) ויהי נעם והנה כנגד אחורי שם זה בארנו שהוא סוד רבת בני עמון שהוא היפך נע"ם כמבואר בזהר כי עמון דרגא דאתכסייא וכו' וכמו

<p>באברהם ומאנשי ביתו היה, וכשנמול אברהם מה כתוב "וכל אנשי ביתו וגו' דא עוג דאתגזר עמיה וקביל האי את קדישא כיון דחמא עוג דישראל מקרבין גביה אמר הא ודאי אנא אקדימנא זכותא דקאים לון ודא שוי לקבליה:</p>	<p>באברהם ומאנשי ביתו היה, וכשנמול אברהם מה כתוב "וכל אנשי ביתו וגו'", זה עוג שנמול עמו, וקיבל אות הקדוש הזה, כיון שראה עוג שישראל מתקרבים אליו, אמר הרי ודאי אני הקדמתי זכות שעומדת להם וזה שם למולו.</p>
<p>ביה שעתא דחיל משה היך יכיל לאעקרא רשימא דרשים אברהם אמר ודאי הא ימינא דילי מית דהא ימינא בעיא להא¹⁵⁸² אי נימא הא אלעזר¹⁵⁸³ ימינא דסיהרא¹⁵⁸⁴ הוא ולא דילי והאי את לימינא היא¹⁵⁸⁵ דאברהם לימינא הוא:</p>	<p>באותה שעה פחד משה איך יכול לעקור רושם שרשם אברהם, אמר בודאי הימין שלי מת, שהרי הימין צריך לזה. אם נאמר הרי אלעזר ימין הלבנה הוא ולא שלי, והאות הזה לימין הוא, שאברהם הוא לימין.</p>
<p>מיד אמר קב"ה אל תירא אותו לא תדחל ליהוא [אות] (את) דיליה ואפילו לימינא לא אצטריך כי בידך נתתי שמאלא דילך יעקר ליה מעלמא דהא הוא פנים רשימא דיליה ומאן דפנים להאי את אתחזי לאתעקרא מעלמא כ"ש שמאלא דילך דאיהו ידך יעקר ליה מעלמא ובגין (בגני) כך</p>	<p>מיד אמר הקדוש ברוך הוא, אל תירא אותו, אל תירא את אותו האות שלו, ואפילו לימין לא צריך, כי בידך נתתי שמאלך, תעקר אותו מהעולם, שהרי הוא פגם הרושם שלו, ומי שפוגם אות זו ראוי להעקר מהעולם, כל שכן שמאל שלך, שהיא ידך, יעקר אותו מהעולם, בגלל זה</p>
<p>קפד/ב</p>	
<p>אתעקר מעלמא ואפילו דאיהו תקיפא מבני גברייא ובעא לשיצאה לחו לישראל נפל בידיה דמשה ואשתצי:</p>	<p>נעקר מהעולם, ואפילו שהוא תקיף מבני הגבורים ורוצה להשמיד את ישראל, נפל בידי משה והושמד.</p>
<p>בגין כך כלא שציאו ישראל בנוי וכל עמיה וכל דיליה כמה דכתיב (במדבר כא לה) [ונך אותו ואת בנו ואת כל עמו] ויכו אותו ואת בנו ואת כל עמו וכתוב ב (לג) [ונך אותו ואת בנו בנו] (ויכו אותו ואת כל עמו בנו) כתיב חסר יו"ד וקרינן בנוי והא אוקמוה¹⁵⁸⁶ חברייא:</p>	<p>בגלל זה ישראל השמידו הכל, בניו וכל עמו וכל אשר לו, כמו שכתוב "ויכו אותו ואת בנו ואת כל עמו" וכתוב "ונך אותו ואת בנו". "בנו" כתוב חסר יו"ד, וקוראים בניו, והרי פרשוהו החברים.</p>
<p>זכאין אינון ישראל דמשה נביאה הוה בינייהו דבגנייה עביד לון קב"ה כל הני אתוון ואוקמוה וקב"ה לא גזר קיימיה עם שאר ועמין (עמא) לאתקשרא ביה אלא עם ישראל דאינון בנוי דאברהם דכתיב בו (בראשית יז</p>	<p>אשריהם ישראל שמשה הנביא היה ביניהם, שבגללו עשה להם הקדוש ברוך הוא כל האותות הללו ופרשוהו, והקדוש ברוך הוא לא גזר בריתו עם שאר העמים להתקשר בו אלא עם ישראל, שהם בני אברהם, שכתוב בו</p>

שהז"א יונק מנועם עליון וכו' כנזכר בדרוש עמון ומואב. וז"ש מ"ש הלא הוא ברבת בני עמון ולפי גודל עבד זה נתיירא משה ממנו עד שאמר לו הקב"ה (במדבר כא לד) אל תירא אותו כי בידך נתתי אותו ואת כל עמו (זהר הרקיע).

¹⁵⁸² שאברהם שנאמר בו שב לימיני קירבו (רח"ו).

¹⁵⁸³ שהוא כהן עכשיו בדור הזה (רח"ו).

¹⁵⁸⁴ שהוא בסוד הלבנה רחל כמ"ש ואתם הדבקים בה' וא"כ אין לו שליטה עמי שאני בעלמא דדכורא (רח"ו).

¹⁵⁸⁵ הוא (דפ"ו).

¹⁵⁸⁶ שהיה לו בן שקול כמותו (רח"ו).

<p>ז) ובין זרעך אחריו לדורתם ברית עולם וכתוב (ישעיה נט כא) ואני זאת בריתי אותם אמר יי' רוחי אשר עליך וגו' לא ימושו מפיו וגו'.</p>	<p>"ובין זרעך אחריו לדורותם עולם", וכתוב "ואני זאת בריתי אותם אמר ה' רוחי אשר עליך וגו' לא ימושו מפיו וגו'".</p>
<p>ברוך יי' לעולם אמן ואמן:</p>	
<p>פרשת וירא בלק</p>	
<p>וירא בלק בן צפור וגו' (במדבר כב ב) ר' שמעון ואמרו (פתח) וירא [מה] [מאי] ראייה חמא¹⁵⁸⁷ ראייה (ודאי) וממשו חמא במשקופא¹⁵⁸⁸ דחכמתא וחמא בעיניו חמא במשקופא דחכמתא וכמהו דכתיב (בראשית כו ח)¹⁵⁸⁹ וישקף אבימלך מלך פלשתים בעד החלון מאי בעד החלון¹⁵⁹⁰ כד"א (שופטים ה כח) בעד החלון נשקפה ותיבב אם סיסרא אלא¹⁵⁹¹ [דא] [ודאי] חלון דחכמתא¹⁵⁹² דזנבי שוליהון דככביא¹⁵⁹³ ואינון חלוני דחכמתא וחד חלון אית¹⁵⁹⁴ דכל חכמתא ביה שריא ובה חמי מאן דחמי בעקרא</p>	<p>"וירא בלק בן צפור וגו'", רבי שמעון אמר "וירא", איזו ראייה ראה, ודאי ראייה ממש. ראה בחלון החכמה, וראה בעיניו. ראה בחלון החכמה, כמו שכתוב "וישקף אבימלך מלך פלשתים בעד החלון", מה זה "בעד החלון", כמו שנאמר "בעד החלון נשקפה ותיבב אם סיסרא", (אלא) זה (וזה) חלון החכמה של זנבות שולי הכוכבים, והם חלוני החכמה. ויש חלון אחד שכל החכמה שורה בו, ובו רואה מי שרואה בעיקר החכמה, כמו כן כאן "וירא בלק" בחכמתו, "בן צפור", כמו שאמרו.</p>

¹⁵⁸⁷ כלומר למה טרח הכתוב להודיענו ראייתו מאי נפקא לן מינה. ותירץ דטובא קמל"ן גודל חכמתו שראה בחלון חכמתו, וגם בעיני מה שראה במעשה הצפור כדלקמן, שנתערבה ואחר כך ראה שלהבת דין הקשה שורפת בכנפיה (רמ"ז).

¹⁵⁸⁸ עי' מ"מ (ח"ב רמא ע"ב) שמתרגמו בלשון פתח.

¹⁵⁸⁹ בראשית קמ ע"ב (הערת הזהר).

¹⁵⁹⁰ דוקא משם ראייה דאין חלון כמשמעו, שהנה סיסרא הלך להלחם עם ישראל חוץ מארצו ולא יצדק לומר שהיתה אמו נשקפה בעד חלון הבית להמתין לו שיבוא, כי זה לא יתכן אלא במי שהולך אל הרחוב וכיוצא שסתמו לבוא לשעה. ועוד ראייה מן ותיבב אם סיסרא, כי לפי הפשט למה סיבב על איחור מעט, אלא ודאי כי הוא חלון החכמה דזנבי שוליהון, נלע"ד שה"ס בחינת יסוד, כי כל כוכב הוא פרצוף אחד דאין לך דבר פחות ממנו (רמ"ז).

¹⁵⁹¹ מוסגר בדפ"ק.

¹⁵⁹² עי' ח"א קמ ע"ב: אבימלך חכים הוה, ואיהו אסתכל באצטגנינותא דיליה דאיהו חלון, כתיב הכא בעד החלון, וכתבי התם (שופטים ה כח) בעד החלון נשקפה ותיבב אם סיסרא, ע"כ. הוא הנקב השמאל שביסוד שמשם נזונים הקלי' מצנור המותרות ונודע שפי היסוד נקרא חלון (רח"ו). עי' פע"ח שער הברכות ו: עיקר מוצאם לחוץ הוא, דרך נקב השמאלי שביסוד, כנודע שיש בו ב' נקבים, א' להוציא טפת זרע וקרי, וא' לדחות מותר המים.

¹⁵⁹³ עי' כתבי הגרמ"מ משקלוב (ספר רזא דמהימנותא - דף כב) כל כישופי המכשפים הם מזנב התלי, שנקרא זנבי שולי דכוכביא. ועי' בהגר"א בספד"צ (סוף יא ע"ג) כל אחיזתם של החיצונים הוא מזנב התלי. ועי' כתבי הגרמ"מ (ביאור הזהר דף נח) כל הכוכבים ומזלות הן זנבי שולי דכוכביא דקדושה, שהן חלוני רקיע, כמ"ש וישקף בעד החלון. ועי' לעיל קיט ע"ב: בכה רבי אלעזר פתח ואמר קולה כנחש ילך וגו' השתא (כהאי גוונא) דישראל בגלותא איהי ודאי אזלא כנחש חויא כד איהו (ד"א בדינא) כפיף רישא לעפרא סליק זנבא שליט ומחי לכל אינון דאשתכחו קמיה אוף הכי השתא בגלותא.

¹⁵⁹⁴ מצאתי להרמ"ק ז"ל שהוא נוקבא דתהומא רבא, שהוא בחינת יסוד מלכות שבקליפות. ועוד נלע"ד שה"ס הארה היוצא מבחינת התרפים, שהוא הארת יסוד תבונה שבחזה זעיר היוצאת ומתערבת ברגלי לאה, ומשם שתי דמעות בעיני רחל בשעת הדין, וזה נודע מאד בסוד הרקיע ששם הכוכבים. והנה הארות אלו נמשכות לחיצונים. דוקא דרך אחור ולכן קראם זנבי, והבן. וידוע שבלק הוא בסיגי אותן הארות של רגלי לאה הנזכר ופרטותו בצד שמאל. ונלע"ד שהיה משתמש באותה צפור שהיא נמשכת מאותן שני צפורין דפרשת ויחי רי"ז ב', וזו היתה של צד שמאל שהיא בינה דקליפה ששם שורש בלק. וגם לכן היה שולח את הצפור לגבי גלוי עינים דוקא, שפירש הרב שהוא עזא"ל הנקרא כן, והוא מן העקב השמאלי דלאה, כי דשל ימין הוא עז"א שנקרא נופל לטעם שכתב הרב, באופן שהוא שלח הצפור להתייחד עם עזא"ל ולקבל כח משם (רמ"ז).

<p>[דחכמתא] אוף הכא וירא בלק בחכמתא דיליה בן צפור כמה דאמר¹⁵⁹⁵:</p>	
<p>אבל בן צפור ממש דהא חרשוי הוו בכמה זינין ודההוא צפור¹⁵⁹⁶ נטיל צפור מכשכש בעשבא (מפרכז) [מפרח¹⁵⁹⁷] באוירא עביד עוברין ולהיש להישי וההוא צפור הוה אתי [וההוא] (ו)עשבא בפומיה [מפרח באוירא] מצפצפא קמיה ואעיל ליה בכלוב חד מקטרא) קטרתין קמיה ואיהו אודע ליה כמה מלין עביד חרשוי ומצפצפא עופא ופרח וטס לגבי גלוי עינים ואודע ליה ואיהו אתי וכל מלוי בההוא צפור הוו:</p>	<p>אבל בן צפור ממש, שהרי כשפיו היו בכמה מינים של אותה צפור, לוקח צפור מכשכש בעשב, מפריח באויר, עושה מעשים ולוחש לחשים, ואותה צפור היתה באה, ואותו עשב בפיה (פורחת באויר) מצפצפת לפניו ומכניסה בכלוב אחד, מקטר קטורת לפניו, ומודיעה לו כמה דברים. עושה כשפיו, והעוף מצפצף פורח וטס אצל גלוי עיניים, ומודיע לו והוא בא, וכל דבריו באותה צפור היו.</p>
<p>יומא חד עבד עוברי ונטיל ההוא צפור ופרח ואזל אתעכב¹⁵⁹⁸ ולא אתא הוה מצטער בנפשיה עד דאתא חמא חד שלהובא דאשא¹⁵⁹⁹ דטס אבתריה ואוקיד גדפוי כדין חמא מה דחמא ודחיל מקמיהו דישראל:</p>	<p>יום אחד עשה מעשיו ולקח אותה צפור ופרחה והלכה והתעכבה ולא באה, היה מצטער בנפשו, עד שהגיעה, ראה שלהבת אש אחת טסה אחריה ושורפת כנפיה, אז ראה מה שראה ופחד מלפני ישראל.</p>
<p>מה שמיה דההוא צפור [ידוע¹⁶⁰⁰] (ידוע איהו) וכל אינון דמשמשי וידעי לשמשא בההוא צפור לא ידעין חרשוי כמה דהוה ידע בלק וכל חכמתא דהוה ידע בההוא צפור הוה ידע והכי הוה עביד גחין¹⁶⁰¹ קמיה וקטיר קטרתא¹⁶⁰² חפי רישיה וגחין וואמרא (אמר) איהו אמר¹⁶⁰³ [העם¹⁶⁰⁴] וצפרא אתיב</p>	<p>מהו שמה של אותה צפור, "ידוע", וכל אלו שמשמשים ויודעים להשתמש בצפור הזו לא יודעים כשפיה כמו שבלק ידע. וכל החכמה שידע, באותה צפור היה יודע, וכך היה עושה, גוחן לפניו, ומקטר קטורת, מכסה ראשו, וגוחן ואומר, הוא אומר "העם", והצפור משיבה "ישראל".</p>

¹⁵⁹⁵ עי' שעה"פ כאן: וענין בלק, נרמז בפסוק וירא בלק בן צפור, בן יתרו, שעליו נאמר (תהלים פ"ד), גם צפור מצאה בית, אבי צפורה אשת משה, כנזכר בזוהר בפרשת בלק דף קצ"ו ע"ב.
¹⁵⁹⁶ היא נמשכת מאותן ב' צפרין שבפרשת ויחי (ריז ע"ב) וזו היתה של צד שמאל שהיא בינה דקלי' ששם שורש בלק, וגם לכן היה שולח את הצפור לגבי גלוי עינים דווקא שפי' הרב ז"ל שהוא עזא"ל הנק' כן והיא מן העקב השמאלי דלאה, כי של ימין הוא עז"א הנק' נופל [עי' לקמן רח ע"א] (רמ"ז). ז"ל הזהר ויחי: כל יומא ויומא קלא דכרוזא אשתמע במאתן וחמשין עלמין תנא עלמא חדא אשתמודע לעילא וכד כרוזא נפיק ההוא עלמא מזדעזעא ומתחלחלא נפקי תרין צפרין דאסתלקו מההוא עלמא דמדוריהון תחות אילנא דחיזו דחיי ומותא ביה נפקא חד צפורה לסטר דרומא וחד צפורה לסטר צפונא וחד צפורה כד נהיר יממא וחד כד אתחשך יממא כל חד וחד קרי ומכרוזא מה דשמעין מההוא כרוזא, ע"כ. ב' צפרין אלה המה בסוד ב' בנות לבן, הרי הן לאה ורחל (דע"ה ח"ב סג ע"ב). עי' ע"ח שער מב פרק ג', וכן שער מח פרק ב', שב' המוחין דנוקבא דקלי' דאצילות נקראין "שתי צפרים", ועי' ב' צפרין דנוקבא דנגה יניקתם בלילה (ע"ח שער מט פרק ט).

¹⁵⁹⁷ מכשכש בעשבא מפריח (מ"מ).

¹⁵⁹⁸ ואזיל ואתעכב (דפ"ו).

¹⁵⁹⁹ ה"ס שלהובא הנז' בפ' ויקהל שעל ראש רשעים יחול כשירצו להרים ראש (רח"ו).

¹⁶⁰⁰ ידוע (דפוס אמסטרדם). עי' כתבי הגרמ"מ משקלוב (ביאור משנת חסידים - דף ריח): יש צפור שהוא ידוע, שורש הידעוני שבהן אחיזת כל הקוסמי קסמים. ועי' סנהדרין סה ע"ב: תנו רבנן ידעוני זה המניח עצם ידוע בפיו והוא מדבר מאליו. פי' רש"י: ידעוני המדבר בפיו - כדמפרש בגמרא חיה אחת יש ששמה ידוע, ומכניס ממנה עצם לתוך פיו והעצם מדבר מאליו על ידי כשפים.

¹⁶⁰¹ להמשיך כח הדין (רמ"ז).

¹⁶⁰² לעלות עד לאה ששרשה באימא ששם סוד הקטרת, וחזר וגחין להמשיך השפע (רמ"ז).

¹⁶⁰³ נמחק במ"מ.

¹⁶⁰⁴ פירוש לשון בזיון (מ"מ)

<p>ישראל¹⁶⁰⁵]:</p>	
<p>[איהו אמר] (יש) מאד¹⁶⁰⁶ [ו]צפרא אתיב רב¹⁶⁰⁷ על שום רב עלאה דאזיל בהו שבועין זמנין צפצפו דא ודא(י) איהו [אמר] דל וצפרא [אמר] רב כדין דחיל דכתיב (במדבר כב ג) ויגר מואב¹⁶⁰⁸ מפני העם מאד כי רב הוא רב הוא ודא¹⁶⁰⁹:</p>	<p>הוא אומר "מאד", והצפור משיבה "רב", על שום הגדול העליון שהולך אתם, שבעים פעמים צפצפו זה וזה, הוא אמר "דל", והצפור אומרת "גדול", ואז פחד שכתוב "ויגר מואב מפני העם מאד כי רב הוא", רב הוא בודאי.</p>
<p>[ו]בוזיני הרשין (דקסריא"ל) ודקסדא"ל (נ"א דכשדיאל) קדמאה אשכחן דצפרא דא הו עבדין ליה ובזמנין ידיעין¹⁶¹⁰ (לזמנין) מכסף מערב בדהבא רישא דדהבא פומא דכסף גדפוי מנחשת קלל מערב בכספא גופא דדהבא נקודין [דנוצין] (דנוצה) בכסף רגלין דדהבא ושוין בפומא לישן דההוא צפור ידו"ע:</p>	<p>ובמיני הכשפים (של קסריא"ל) של קסדא"ל (נ"א של כשדיא"ל), הראשון מצאנו שצפור זו היו עושים לו בזמנים ידועים מכסף מעורב בזהב, ראש מזהב, פה מכסף, כנפים מנחושת מזוקקת מעורבת בכסף, גוף מזהב, נקודות של הנוצות בכסף, רגלים מזהב, ושמים בפה לשון של אותה צפור ידו"ע.</p>
<p>ושוין לההוא צפרא בחלון חד ופתחין כוין לקבל שמשא ובליליא פתחין כוין לסיהרא מקטרין קטרתין ועבדין הרשין ואומאן לשמשא ובליליא אומאן לסיהרא</p>	<p>ושמים אותה צפור בחלון אחד, ופותחים חלונות מול השמש, ובלילה פותחים חלונות ללבנה, מקטרים קטורת ועושים כשפים, ומשביעים את השמש, ובלילה משביעים את הלבנה,</p>
<p>קפה/א</p>	
<p>ודא עבדין שבעה יומין:</p>	<p>ואת זה עושים שבעה ימים.</p>
<p>מכאן ולהלאה ההוא לישנא מכשכשא בפומא דההוא צפרא נקדין לההוא לישנא במחטא דדהבא והיא ממללא רברבין¹⁶¹¹ מגרמה ו(ב)כלא הוה ידע בלק בצפור דא (ודא) [ו]ע"ד בן צפור¹⁶¹² ובגין כך חמא מה דב"נ אחרא לא יכיל למנדע ולא יכיל למחמי Q [כתיב] (תהלים סח כג) אמר יי מבשן אשיב אשיב ממצולות ים אית לן לשוואה לבא למהימנותא דקב"ה דכל מלוי מלי קשוט ומהימנותא סגיא דכיון דמלה אמר כלא אתעביד:</p>	<p>מכאן והלאה, אותה לשון מכשכשת בפה של אותה צפור מנקדים את אותה הלשון במחט זהב, והיא מדברת גדולות מעצמה. ובלק היה יודע הכל מצפור זו (ודא), לכן "בן צפור", ולכן ראה מה שאיש אחר לא יכול לדעת ולא יכול לראות. כתוב "אמר ה' מבשן אשיב אשיב ממצולות ים", יש לנו לשים לב לאמונת הקדוש ברוך הוא, שכל דבריו דברי אמת, ואמונה רבה, שכיון שאומר דבר, הכל נעשה.</p>
<p>ודא בר נש [דחיק] (רחיק) לבא ואמר</p>	<p>וזה האיש, דוחק הלב, ואומר לכמה שנים ולכמה זמנים ישתלם, זה שהוא</p>

¹⁶⁰⁵ לשון שררה ורבנות (מ"מ).

¹⁶⁰⁶ מצד הטבע (מ"מ).

¹⁶⁰⁷ דהיינו בהשגחת הקב"ה נוצחים (מ"מ).

¹⁶⁰⁸ למה נתיירא מפני דברים ששמעו שבלק היה אומר העם מאד, והצפור משיב לו רב הוא בני ישראל לכן ויקוצו (מ"מ).

¹⁶⁰⁹ דור המדבר היו מבחי' יעקב שמן החזה ולמטה והיא מקומה של רחל אבל דור זה הוא מבאי הארץ ובלק היה מכוין להגביר כח הדין וחשב שיוכל לעמוד נגד ישראל (רמ"ז).

¹⁶¹⁰ לא עשו אותם ביום אחד אלא בשעות ידועות (רח"ו).

¹⁶¹¹ עי' ספד"צ יד ע"ב שהוא כינוי לא"א, ועי' ע"ח (שער טנת"א פרק ג) שהוא כינוי לבינה ומקיפים.

¹⁶¹² כמו בן בליעל בן חכם, שאינו בנו של אחר (רח"ו).

<p>לכמה שנין ולכמה זמנין ישתלים¹⁶¹³ דא דאיהו כך כפום רברבנו דיליה¹⁶¹⁴ דכל עלמיין מליא יקריה הכי הוא מלוי בר נש זעיר וכל מלוי אינון לפום שעתא הכי הוא לפום שעתא:</p>	<p>כך כפי גדולתו, שכל העולמות מלאים כבודו, כך זה דבריו. אדם קטן וכל דבריו הם לפי שעה, כך הוא לפי שעה.</p>
<p>אבל בתיובתא ובעותא ובעובדין טבין ובדמעין סגיאין איהו קדישא רב ועלאה על כל עלמיין אזעיר¹⁶¹⁵ נהורינה] וקמיט קדושתיה לגביה דב"ג למעבר רעותיה:</p>	<p>אבל בתשובה ובבקשה ומעשים טובים ובדמעות רבות הוא קדוש גדול ועליון על כל העולם, מזהיר אורו מצמצם קדושתו אצל [אותו] אדם לעשות רצונו.</p>
<p>אמר י"י לזמנא דאתי זמנין קב"הו (דא) לאתערא ולא תבא מבשן¹⁶¹⁶ כל אינון דקטלו לון חיות ברא ואכלו לון בגין דאנית] בעלמא וס"א אוף הכא מלך הבשן אתר מותבא דכל חיון רברבן וטורין רמאין [וסגיאין וטמירן] אלין באלין¹⁶¹⁷ וערוד [מדברא] תקיפא תמן איהו עוג (בין) ערודי דמדברא הוה אושכיה תמן תוקפא (ושבחה תקופא) דיליה בגין דהוה מלך הבשן דכל מלכי עלמא לא יכלין לאגחא קרבא [ביה] בגין תוקפא דבשן¹⁶¹⁸ ואתא משה ואגח ביה קרבא:</p>	<p>אמר ה', לעתיד לבא, עתיד הקדוש ברוך הוא להתעורר ולהשיב מבשן כל אותם שהרגום חיות השדה ואכלו אותם, משום שיש בעולם (כמו כן כאן מלך הבשן) מקום מושב של כל חיות גדולות, והרים רמים וגדולים, ונסתרים אלו באלו, וערוד המדבר התקיף שם, הוא עוג (בין) ערודי המדבר היה, ומצוי שם כחו, משום שהיה מלך הבשן שכל מלכי העולם לא יכלו ללחום נגדו קרב, בגלל חוזק הבשן, ובא משה ולחם נגדו קרב.</p>
<p>סיחון סיחא דמדברא הוה סיחון ורחצנו דמואב עליה הוה [כי ארנון] גבול מואב בין מואב ובין האמורי (במדבר כא יג) [ת"ח]</p>	<p>סיחון, סיח במדבר היה סיחון, ובטחונם של מואב היה עליו, "כי ארנון גבול מואב בין מואב ובין האמורי". בא וראה, בשעה שהחריבו ישראל עיר סיחון, עבר כרוז במלכות השמים, התכנסו גברים ששולטים על שאר עמים וטראו איך מלכות האמורי תחרב במלכות.</p>

¹⁶¹³ ישתלים (דפ"ו).

¹⁶¹⁴ פי' שהקב"ה אין סוף לגדולתו, לכך דבר שגוזר אפילו לא יתקיים אלא אחר הרבה שנים כאלו נעשה, והאדם דיומין דיליה זעירין לכך רוצה שמיד יהיה הדבר (מ"מ).

¹⁶¹⁵ עלמא אזהיר (דפ"ו).

¹⁶¹⁶ דריש מבשן מבין שן (רח"ו).

¹⁶¹⁷ אלין חיוון רברבין ישנים באלין טורין (רח"ו).

¹⁶¹⁸ סוד ר"ש בן נתנאל שהיה בו (רח"ו), עי' שער הגלגולים (הקדמה לו) מרע"ה הרג לעוג מלך הבשן, ובו היה כלול נצוץ נשמת ר"ש בן נתנאל ירא חטא, בקליפה ההיא, ולכן הוא ר"ת בש"ן, וזהו עוג מלך הבשן. ומפני אותו נצוץ קדושה המעורבת בעוג, הנקרא ירא חטא, היה משה מתיירא להרגו, וא"ל השי"ת אל תירא אותו. ואח"כ הנצוץ ההוא היו תלמידו של ריב"ז.

<p>בשעתא דחריבו¹⁶¹⁹ ישראל [קרתא] (ארעא) דסיחון כרוזא אתעבר במלכו דשמיא אתכנשו גברין שלטנין על שאר עמין ותחמון מלכו דאמוראה היך אתחרב¹⁶²⁰:</p>	
<p>בההיא שעתא¹⁶²¹ כל אינון שלטנין דהוו ממנן¹⁶²² על שבע עממין אתכנשו ובעו לאהדרא מלכו ליוזשנה כיון דחמו תקפא דמשה אהדרו לאחורא הה"ד (שם כו) על כן יאמרו המושלים באו חשבון אינון שלטונין ממנן עליהו דאתכנשו והוו אמרי באו חשבון מאן הוא דין דחריב ליה¹⁶²³ תבנה ותכונן כדובוקדמיתא ותהדר מלכו ליוזשנה:</p>	<p>באותה שעה, כל אותם שליטים שהיו ממונים על שבעה עממים התכנסו ורצו להחזיר מלכות לישנה, כיון שראו עוצמת משה, חזרו לאחור, זהו שכתוב "על כן יאמרו המושלים באו חשבון", אותם שליטים הממונים עליהם שהתכנסו ואמרו, "באו חשבון", מי הוא זה שהחריבה תבנה ותכונן כבתחילה ותחזור מלכות ליושנה.</p>
<p>כד חמו גבורתא דמשה ושלחובא דמלכו אמרו כי אש יצאה מחשבון להבה מקרית סיחון (שם כח) כיון דכתיב מחשבון אמאי מקרית סיחון דהא קרית סיחון חשבון הוה דכתיב (שם כו) כי חשבון עיר סיחון מלך האמורי:</p>	<p>כשראו גבורת משה ושלחבת המלכות, אמרו "כי אש יצאה מחשבון להבה מקרית סיחון", כיון שכתוב "מחשבון", למה "מקרית סיחון", שהרי קרית סיחון היתה חשבון, שכתוב "כי חשבון עיר סיחון מלך האמורי".</p>
<p>אלא שלחובא דמלכו שמיא נפק (ועאלת) וחריב כלא בשעתא דאינון אמרין תבנה</p>	<p>אלא שלחבת של מלכות השמים יצאה והחריבה הכל, בשעה שאמרו "תבנה ותכונן עיר סיחון" סתם, ולא</p>

¹⁶¹⁹ צריך להקדים מ"ש בל"ת פרשת וירא, בדבר עמון ומואב. ותמצית הענין הוא שידוע שב' ההין דהוי"ה הם ב' נוקבין לאה ורחל שכל בנינם הוא מן הגבורות, ומהם יניקת עמון ומואב, דהיינו עמון מן לאה הנקראת (תהלים צ, יז) נוע"ם ה', והוא צירוף עמר"ן בגי' קס"ו ריבוע ס"ג, ומואב היא רחל שכל כחה הוא מסוד אבא כדאמרינן אבא יסד ברתא, וגבורות אבא נקראים חשבון בסוד המחשבה. והנה מוא"ב גי' יר"ד ה"א וא"ו ה"ה שהם האורות, שה"ס האורות המאירות בה' אחרונה דרך זעיר שסודו יה"ו באלפין, ודע שאעפ"י שנאמר שאלו הגבורות הן דאבא אין הכונה דאבא לבד כי גם דאי' באות לתיקון רחל, אבל להיות שאורות אי' טפלים לשל אבא ושל אבא הן בגילוי למטה מן החזה לכן נקראים על שמו מואב. ועוד צריך שתדע שיש שתי בחינות לגבורות הבונות את הנוק', האחת הן רק מבחינת התפשטות דהיינו הארה גרידא דמאירה למטה מאור הגבורות השרשיות ואלו הן י' גבורות מבחינת הארה, ואחר כך חוזרות אלו ה' ועולות למעלה לעורר זווג אר"א הנקרא ארנ"ן, ובעלייתם נשאר רושם שלהם והן גם כן י' הרי כ' גבורות, ואחר כך יורדות י' העצמיות והרי כולם ל' גבורות, וברדת אלו האחרונות שהן קדושות מאד וגדול כחן אז נכרתות הקליפות, זהו תמצית הענין, ע"ע. ובו נבאר מאמר זה בס"ד ונאמר כי סיחון גי' קל"ד וכמנין ריבוע שם הנזכר שממנו שורש מואב כזה, יר"ד ה"א יר"ד ה"א וא"ו יר"ד ה"א וא"ו ה"ה. ועוד צריך לדעת שעיקר אחיזת קליפת מואב ברחל הוא בזמן שאין בה גבורות העצמיות כי אם כשלא יש רק י' דהארה וי' דרושם, ולכן צא וחשוב ב' פעמים, כנגד ב' בחינות הגבורות, סיחון מוא"ב, ויעלה חשבון, גם כמור"ש, כי משם כוחם מבחינת כפל הנזכר של הגבורות. ולכן גם נמצא סיחון החסר העולה ב' פעמים דל"ן, לרמוז לכח אחיזתו משתי בחינות הדין. ומפני זה קראה בכאן קרתא דסיחון. ואמר שבשעה שנחרבה כרוזא אתעבר במלכו דשמיא, סוד כר"ז כבר נתבאר בכמה מקומות שה"ס ע"ב קס"א, או"א שהאירו במלכו דשמיא היא רחל, ושבאורה נבנית אז בתיקונה בגבורות הגדולות, ומפני כך ירדה הכנעה אל הקלי' ונשמע הקול ביניהם. אתכנשו גברין וכו', הם שרי שבעים האומות שיראו חרבן אותה קליפה של סיחון שהיתה עצומה, וגם הם יפחדו לעת תמוט רגלם (רמ"ז).

¹⁶²⁰ במלכו (נוסף בדפ"ו).

¹⁶²¹ הנה שבע ארצות הם כנגד ז' תחתונות דמלכות, ולפי זה נלע"ד שמואב הוא הוא מבחינת הדעת שהוא השרש שלהם, ולכן היתה כל כך חזקה בעבור יניקתה ממקום קיבוץ הגבורות כולם, ועלה על דעתם של שבעה הממונים שלהיותם מהתפשטות הגבורות בז"ק שיוכלו להתגבר בהתקבצם ביחד לאהדרא מלכו ליושנה (רמ"ז).

¹⁶²² ממנין (דפ"ו).

¹⁶²³ לה (דפ"ו).

<p>ותכונן עיר סיחון סתם ולא אמרו חשבון¹⁶²⁴ דחשיבו דבגין כך יתבני למותבא דאמוראה כדין אתיבו ואמרו לא יכילנא:</p>	<p>אמרו "חשבון", שחשבו שבגלל זה תבנה למושבת האמורי, אז השיבו ואמרו, לא יכולים.</p>
<p>מ"ט בגין דכל ארחין ושבילין אסתנת]מו בתקפא דרב עלאה דלהון אי נהדר ונימא ונדכר חשבון דתבנה הא אש יצאה מחשבון¹⁶²⁵ אי נהדר ונימא (סתם) קרית סיחון הא להבה [יצאה] מקרית סיחון ודאי:</p>	<p>למה, משום שכל הדרכים והשבילים נסתמו בעוצמת הגדול העליון שלהם, אם נחזור ונאמר ונזכר חשבון שתבנה, הרי אש יצאה מחשבון. אם נחזור ונאמר (סתם) קרית סיחון, הרי להבה יצאה מקרית סיחון ודאי.</p>
<p>כיון דההיא שלהובא דאשא [שריא] תמן (שריא) עלה לית מאן דיכיל לה לאהדרא [לה לישנא¹⁶²⁶] (לישנה) דהא מכל ספריין לית לן רשו מכאן ולהלאה אוי לך מואב דהא ההוא דהוה מגן עלך אתבר ובג"כ מואב כיון דחמו דמגן דלהון אתבר כדין (במדבר כב ג) ויגר מואב מפני העם מאד מאד יתיר ממותא:</p>	<p>כיון שאותה שלהבת אש שרתה שם עליה, אין מי שיכול לה להחזירה מיושנה, שהרי מכל הצדדים אין לנו רשות. מכאן והלאה, אוי לך מואב, שהרי אותו שהגן עליך נשבר, ולכן כיון שראה מואב שמגנו נשבר, אז "ויגר מואב מפני העם מאד", מה זה "מאד" יותר מהמות.</p>
<p>כי רב הוא (שם) דהא כדין איהו הוה רב ורב הוה זעיר דכתיב (עובדיה א ב) הנה קמן נתתיך בגוים וישראל הוה רב באתר עשו דכתיב ביה ורב מ"ט בגין דחמו [דשלטון] ישראל עילא ותתא דכתיב (במדבר כב ב) את כל אשר עשה ישראל לאמורי אשר עשה ישראל מבעי ליה מאי את כל לאסנאה [עילא ותתא] (עלאה ותתאה):</p>	<p>"כי רב הוא", שהרי אז הוא היה גדול, וגדול היה קטן, שכתוב "הנה קטן נתתיך בגוים", וישראל היה גדול במקום של עשו, שכתוב בו "ורב". למה, משום שראו ששלטו ישראל למעלה ולמטה, שכתוב "את כל אשר עשה ישראל לאמורי", היה צריך לכתוב "אשר עשה ישראל", מה זה "את כל", לרבות מעלה ומטה.</p>
<p>עילא¹⁶²⁷ דאפילו משלטניהון רברבנין¹⁶²⁸ ושלטנין דלעילא ואפי' משלטניהון רברבנין ושלטנין דלתתא וע"ד (בראשית א לא) את כל אשר עשה וע"ד כי רב הוא באתר דרב בוכרא קדישא דכתיב (שמות ד כב) בני בכורי ישראל:</p>	<p>מעלה שאפילו משליטיהם הגדולים והשליטים שלמעלה, ואפילו משליטיהם הגדולים והשליטים שלמטה, ולכן "את כל אשר עשה", ולכן "כי רב הוא", במקום שגדול בכור קדוש, שכתוב "בני בכורי ישראל".</p>
<p>ואי תימא דקב"ה בעא הכי ולא מן דינא ת"ה [עשו קליפה הוה] וספרא אהרא הוה כיון</p>	<p>ואם תאמר שהקדוש ברוך הוא רצה כך ולא מן הדין, בא וראה, עשו קלפה היה, וצד אחר היה, כיון</p>
<p>קפה/ב</p>	
<p>דנפק קליפה ואתעבר הא מוחא שכני]חא וס"א שפחה ערלה [קדמאה] קאי לבר ברית</p>	<p>שיצאה קליפה והעברה, הרי המח מצוי, (שפחה) ערלה ראשונה עומדת בחוץ, ברית היא (גדולה ועליונה)</p>

¹⁶²⁴ פי' ששינו שמה אולי יצליחו (רח"ו).

¹⁶²⁵ ושיעור הכתוב ע"כ יאמרו המושלים שהם השרים השולטים על ז' עממין שבא"י בואו חשבון כדי לבנותה ונקרא לה עיר סיחון בשינוי השם וכשראו שלא הועילו אמרו מה נימא כי נהדר ונימא חשבון, הא אש יצאה מחשבון אי נמי עיר סיחון הא להבה יצאה מקרית סיחון וז"ש כי אש יצאה. דאפילו משולטניהון שהפילו שרים של מעלה ושריהם של מטה (מ"מ).

¹⁶²⁶ ליושנה (דפ"ו).

¹⁶²⁷ עלא (דפ"ו).

¹⁶²⁸ רברבין (דפ"ו).

<p>איהו (רב ועלאה) ויקרא מכלא ואיהו [א]תגלי לבתר:</p>	<p>ונכבדה מהכל, והיא מתגלה אחר כך.</p>
<p>ויאמר מואב אל זקני מדין עתה ילחכו וגו' (במדבר כב ד) ר' חייא פתח (זכריה ג א) ויראני את יהושע הכהן הגדול עומד לפני מלאך יי' וגו' כמה אית ליה לב"נ לאסתמרא [א]אורחוי] בהאי עלמא ולמהך בארח קשוט בגין דכל ועובדוי דב"נ כתיבין קמי מלכא ורשימין קמיה וכלהו (ארחוי דב"ש כלהו) במנינא:</p>	<p>"ויאמר מואב אל זקני מדין עתה ילחכו וגו'", רבי חייא פתח, "ויראני את יהושע הכהן הגדול עומד לפני מלאך ה' וגו'", כמה יש לו לאדם לשמור דרכיו בעולם הזה וללכת בדרך אמת, משום שכל מעשי האדם כתובים לפני המלך ורשומים לפניו, וכולם במנין.</p>
<p>ונטורי¹⁶²⁹ אתרעין קיימין וסהדין [קיימי ותבעי דינא תריסין] (מתוקנין ותבעי דינא תריצין) ודיינא קיימא לקבלא סהדותא ואינן דמענו טענתא מרחשן ולא ידע אי יהכון מימינא ואם ישמאלון משמאלא:</p>	<p>שומרי השערים עומדים ומעידים, עומדים ותובעים דינים חזקים, והדיין עומד לקבל עדות, ואותם שטוענים טענות שפתותיהם נעות, ולא ידוע אם ילכו מימין אם ישמאלו משמאל.</p>
<p>דהא כד רוחי בני נשא נפקי מהאי עלמא כמה אינן מקטרגין דקיימין קמייהו וכרוזין נפקין הן למב הן לביש כפום מה דנפיק מן דינא [דתליא]¹⁶³⁰ (דתנינן) בכמה דינין אתרן ב"נ בהאי עלמא בין בחייו בין לבתר דהא כל מלוי בדינא אינן וקב"ה תדיר ברחמנו ורחמיו על כלא ולא בעי לדיינא בני נשא כפום ועובדוי (עובדין)¹⁶³¹ דהכי אמר דוד (תהלים קל ג) אם עונות תשמר יה יי' מי יעמוד¹⁶³²:</p>	<p>שהרי כשרוחות בני אדם יוצאות מהעולם הזה, כמה הם מקטרגים שעומדים לפניהם והכרוזים יוצאים הן לטוב הן לרע כפי מה שיוצא מהדין, ששנינו בכמה דינים נדון האדם בעולם הזה, בין בחייו בין אחר כך, שהרי כל דבריו הם בדין, והקדוש ברוך הוא תמיד ברחמנות, ורחמיו על הכל, ולא רוצה לדון בני אדם כפי מעשיהם, שכך אמר דוד "אם עוונות תשמר יה אדני מי יעמוד".</p>

¹⁶²⁹ נטורי (דפ"ו).

¹⁶³⁰ דתניא (דפ"ו).

¹⁶³¹ עובדיהון (דפ"ו).

¹⁶³² בישראל הנאמר עליהם (דברים לב ט) כי חלק ה' עמו, הנה הם גורמים במעשיהם למעלה למעלה, וכמ"ש בזוה"ק (ויקרא שם ח ע"א, ופ' בלק קפה ע"ב, ובפ' האזינו רצו ע"א וע"ב, ובכ"מ בזוה"ק רבו מלספר) (דע"ה ח"ב ב ע"ד), והרי לנו דמטי חובין גם בהג"ר דאצילות (דע"ה ח"ב צד ע"ב). ידוע מיחוד היודין והוויין, שג' פעמים אה"ה (שמות ג, יד) נאמרו למשה רבנו ע"ה, הם א' בבינה דעתיק ובתוכה נסתם החכמה שלו, ב' במצחא דא"א, ג' במצחא דא"א. ועוד ידוע שגם בא"א וכל שכן באו"א היה התפעלות בעת מיתת מלכין קדמאין, אשר על כן יש כח לפגם להעלים אפילו אור אריך כנודע מחטא אדה"ר, ונזכר בשער הקליפות. והנה דוד המלך ע"ה התחיל ממטה למעלה, ואמר שאם ח"ו רבו העוונות עד שעלו עד דעת דא"א דאינן י"ה, וגם סוד המוחין שלהם ה"ס י"ה כנודע מדרוש (שמות כז, יד) חמש עשרה קלעים, ואמר שאם אין כח באו"א להכפות הדינין הרי אדני" שהוא הרחמים, וה"ס דיקנא קדישא, שזה כחו להכפותם מפני שנעשה מבירורי המלכים, ושרשו ממוחא סתימאה, ששם סוד בוצינא דקרדינותא, ואין הדינין נכפין אלא בשרשם, ולהיות מבחינת המלכים נרמז בשם אדני". ועוד דאיתא בע"ח שיל"ב אותיות אדני" הם ביל"ג תיקונים. ועוד אני אומר שידוע מכונת י"ג מדות שהלא הדיקנא ה"ס ג' הויות, ומכל הויה"ה (נ"א ומכלל ה"ט' ספירות) יוצאים שמות מחולפים, ואין אני עתה בביאורם רק לומר שמה' אחרונה יוצא שם אדני", ואם תחלק י"ב אותיות הויה"ה כל אחת במדתה תמצא שג' ההין אחרונים שבג' הויות הם מכוונים למדות א"ך נ'וצר ח'סד ונ'קה, שר"ת שלהם עולה בכיוון אדני". ועל כל זה איתא בסוד ג' עלמין בפ' האדרא, שדעת דאריך שהוא מצחו שבו נעלם יסוד עתיק יומין, הנה החו"ג שלו הם מתפשטים בדיקניה ואחר כך מתפשטים בגופיה, וה"ס אל"ף, היינו ב' פעמים ת"ק בסוד הכתפים, ושם שורש חו"ג דאבא, ושהם ב' פעמים י"ה כזה יר"ד ה"י יר"ד ה"ה העולים אדני", וזה סוד סד) (תהלים קל ג) אם עוונות תשמור י"ה, דהיינו דעת דא"א, הא אדני", שהוא הדיקנא שיסודו מדעת אריך (רמ"ז).

<p>הכא אית (לן) לאסתכלא כיון דאמר אם עונות תשמר י"ה אמאי (יי) 1633 [אדני] אלא [תלת דרגין] (תרין) דרחמי אדכר דוד הכא אם עונות [תשמר יה] אם חובין סניאו עד דסלקין לעילא [לגבי] אבא ואימא הא (יי) [אדני] דאיהו רחמי ואי שמא דא אע"ג דאיהו רחמי יתער בדינא [וכל דרגין אסכימו] 1634 [גדרין אסתימו] בדינא דרגא חדא אית דנהדר לגביה [דכל] [וכל] אסוותין מניה נפקין איהו יחוס עלן ומאן איהו מי מ"י יעמוד ודאי:</p>	<p>כאן יש להתבונן, כיון שאמר "אם עוונות תשמר יה" למה ה' (אדני). אלא שלש דרגות רחמים הזכיר כאן דוד, "אם עוונות תשמר יה", אם רבים העוונות, עד שעולים למעלה, לאבא ואמא, הרי ה' (אדני) שהוא רחמים, ואם שם זה, אף על גב שהוא רחמים יתעורר בדין, וכל הדרגות נסתמו בדין, דרגה אחת יש לחזור אליה, שכל הרפואות יוצאות ממנה, היא תחוס עלינו, ומי היא "מי", "מ"י יעמוד" בודאי.</p>
<p>מ"י ירפא לך (כד"א (איכה ב יג) כי גדול כים שברך מ"י ירפא לך) וע"ד יה (יי) [אדני] אי אלין [שמהן יסתמו מנן] [יסתמו מנד] מ"י יעמוד דכל [תיובתא דרחמי] וארחין דתיובתא [ארחין] פתיחן מניה:</p>	<p>"מ"י ירפא לך" (כמו שנאמר "כי גדול כים שברך מי ירפא לך") ולכן יה ה' (אדני), אם השמות הללו יסתמו מאתנו, מ"י יעמוד, שכל דרכי התשובה (ורחמים) פתוחים ממנה.</p>
<p>ת"ח יהושע בן יהוצדק צדיק גמור [הוה גברא] דהוה עאל לפני לפנים דעיילוהו למתיבתא דרקיעא אתכנשו כל בני מתיבתא תמן לעיינא בדיניה [וכך] [וכן] ארחוי דההוא (בני) מתיבתא דרקיעא כד עיילי [ליה] לדינא כרוזא נפיק ואכריז כל בני [מתיבתא] [מלכא] עולו לאדרא טמירא ובי דינא מתכנשי:</p>	<p>בא וראה, יהושע בן יהוצדק היה צדיק גמור, גבר שהיה נכנס לפני ולפנים שהכניסוהו לשיבת הרקיע, התכנסו כל בני הישיבה שם לעיין בדינו, וכך דרכי אותה (בני) ישיבת הרקיע, כשמכניסים אותו לדין הכרוז יוצא, ומכריז כל בני הישיבה, הכנסו לגורן הנעלם ובית הדין מתכנס.</p>
<p>וההוא רוחא דבר נש סלקא ע"י דתרין 1635 ממנן כיון דעאל קריב לגבי חד עמודא דשלהובא מלהטא דקיימא תמן Q אנגלים 1636</p>	<p>ואותה רוח האיש עולה על ידי שני ממונים, כיון שנכנס קרב אל עמוד אחד של שלהבת לוהטת, שעומדת</p>

1633 לכאורה יש לתמוה במ"ש הא ה' דאיהו רחמי כי הרי בפסוק הזה אינו מוזכר אלא שם אדני באל"ף דל"ת נו"ן יו"ד שהוא דין ולא רחמים ואמנם זה יובן במ"ש בפ' נשא (דף קמו ע"ב ברע"מ) בברכת כהנים בענין שם אדנות הנקרא יחוד וגם ביארתי זה בפירוש ברכת כהנים כי שם אדני במילואו הוא רחמים כי הוא י"ב אותיות ועם השם עצמו הרי י"ג כמנין י"ג תיקוני דיקנא דאריך אפין ושם זה הוא בעולם הבריאה. וזהו כונת הפסוק אם גברו העונות עד שם י"ה שהם אבא ואימא הנה אדני שהוא רחמים יכפר עלינו ויעמוד לנו ואם גם שם הזה יגביר עליו כח הדין להיותו שם אדנות הנה מ"י שהיא הבינה יעמוד לנו (שער מאמרי רשב"י). הנה בפ' (במדבר ו כו) ישא ה' יש בו כ"ה אותיות ובהם תכוין להוריד שפע ע"י ב' שמות מ"ה דאלפין ואדני אשר יש בהם כ"ב אותיות ועם ג' מוחין הנמשכין אל הנוק' הם עתה כ"ה אותיות כמנין כ"ה אותיות שבפ' ישא וכו' הנה שם אדני בבחי' מילוי שהוא בדיקנא דא"א כנז' כי הפשוט הוא במלכות היאך יוכל לעמוד כי מאחר ש"ה שהם א"וא שהם עליונים מאדני פשוט שלא יוכל לעמוד אבל הטעם הוא כמ"ש כי כאן מדבר בשם אדני במילוי שהוא בדיקנא עלאה דא"א והוא למעלה מא"וא כנודע כי י"ה דהיינו א"וא הם למטה מהדיקנא ושם אדני במילוי הוא בדיקנא עצמה החופפת על א"וא כנזכר באד"ז. פי' אחר כבר בארנו בברכת כהנים ענין פי' זה והנה כאן מקומו. ויש להקשות והוא כי בפ' כתיב אדני ובזוהר דרש הו"ה כמ"ש ואי שמא דא אע"ג דאיהו רחמי וכו' וזה פי' כי שם אדני אשר בו במילוי י"ב אותיות וע"ה עם נגד י"ג ת"ד עלאה דא"א והוא בבחי' רחמים ושם אדני זה במילוי הוא למעלה מא"וא י"ה והוא בבריאה וזהו ואי שמא דא אע"ג דאיהו רחמי יתער בדינא ר"ל אתער בינה לת"ת מי יעמוד ר"ל בינה הנקרא מ"י (זהר הרקיע).

1634 אסתכימו (דפ"ק).

1635 דתרי (דפ"ו).

1636 ואגלים (דפ"ו).

<p>ברוחא דאורא דנשיב בההוא עמודא וכמה אינון דסלקין לון תמן Q בגין דכל אינון דמשתדלי באורייתא ומחדשי בה חדושין מיד אכתוב [לגבי בני] (לדוכתא) Q מתיבתא [אינון] (אלין) מלין כדין כל אינון בני מתיבתא אתאן למחמי ליה אינון תרין ממנן נפקין וסלקין ליה לההוא מתיבתא דרקיעא מיד קריב [לגבי] (לן) ההוא עמודא דאנגלים תמן:</p>	<p>שם, ומתגלם ברוח האויר, שנושב באותו עמוד, וכמה הם שמעלים אותם לשם, משום שכל אותם שעוסקים בתורה ומחדשים בה חדושים, מיד נכתבים הדברים אל בני הישיבה, ואז כל בני הישיבה באים לראותו, אותם שני ממונים יוצאים ומעלים אותו לאותה ישיבת הרקיע, מיד מתקרב אל אותו עמוד שמתגלם שם.</p>
<p>עאל למתיבתא וחמאן ליה אי מלה כדקא יאות זכאה איהו כמה עטרין מנעצן מעטרין ליה כל בני מתיבתא ואי מלה אחרא הוה ווי ליה לההוא כסופא דהיין ליה לבר וקאים גו עמודא עד דעיילי ליה לדינא רחמנא לשיזבן:</p>	<p>נכנס לישיבה, ורואים אותו, אם הדבר כראוי, אשרי הוא כמה עטרות נוצצות מעטרים אותו כל בני הישיבה, ואם דבר אחר היה, אוי לאותה בושה דוחים אותו החוצה, ועומד תוך העמוד עד שמעלים אותו לדין, הרחמן יצילנו.</p>
<p>ואית אחרנין דסלקין לון תמן כד קב"ה בפלוגתא בבני מתיבתא ואמרי מאן מוכח הא פלוני דאוכח מלה כדין סלקין ליה תמן ואוכח ההוא מלה בין קב"ה ובין בני מתיבתא ואית אחרנין דסלקין לון תמן לדינא ודיינין ליה תמן לבררא לון וללבנא לון:</p>	<p>ויש אחרים שמעלים אותם לשם, כשהקדוש ברוך הוא במחלוקת עם בני הישיבה ואומרים מי מוכיח, הרי פלוני הוכיח הדבר, אז מעלים אותו לשם ומוכיח אותו הדבר, בין הקדוש ברוך הוא ובין בני הישיבה, ויש אחרים שמעלים אותם שם לדין, ודנים אותו שם לבררם וללבנם.</p>
<p>א"ל ר' יוסי א"ה בלא דינא אתפטר בר נש ואסתלק מהאי עלמא¹⁶³⁷ ואי בדינא אסתלק אמאי אתדן זמנא אחרינא א"ל הכי אוליפנא והכי שמענא דהא ודאי בדינא אסתלק ב"נ מהאי עלמא אבל עד לא ייעול למחיצתהון דצדיקיא סלקי ליה לדינא ותמן אתדן בההוא מתיבתא דרקיעא:</p>	<p>אמר לו רבי יוסי, אם כך בלי דין נפטר אדם ומסתלק מהעולם הזה, ואם בדין הסתלק, מדוע נדון פעם אחרת. אמר לו כך למדנו, וכך שמענו, שהרי ודאי בדין הסתלק האדם מהעולם הזה, אבל עד שלא יכנס למחיצת הצדיקים מעלים אותו לדין, ושם נדון באותה ישיבת הרקיע.</p>
<p>ותמן קיימא ההוא ממנא דגיהנם לאסטאה זכאה איהו מאן דזכי מן דינא ואי לאו ההוא ממנא דגיהנם נטיל ליה בשעתא דמסרין ליה בידוי ומקלע ליה מתמן לתתא כמאן [דמקלע] (דאקלע) אבנא</p>	<p>ושם עומד אותו ממונה הגיהנם להשטין, אשרי מי שזוכה בדין, ואם לא אותו ממונה הגיהנם לוקח אותו, בשעה שמוסרים אותו בידיו, ומקלע אותו משם למטה, כמו שקולע אבן</p>
<p>קפ/א</p>	
<p>בקרטיפא (ס"א בקוספתא) דכתיב (שמואל א' כה כט) ואת נפש אויבך¹⁶³⁸</p>	<p>בקלע (בכף הקלע) שכתוב "ואת נפש אויבך יקלענה בתוך כף הקלע</p>

¹⁶³⁷ נרא' כי ר' חייא סובר שמעלין את האדם למתיבתא דרקיע למידן יתיה תמן והקשה ר' יוסי כי לפ"ז נראה שבשעת פטירתו לא עיינו בדיני' אם צדיק אם רשע והשיב א"ל הכי אוליפנא וכו' הוצרך ר' חייא מחמת קושיא זו להשען על הקבלה שבידו להיותו תרוץ דוחק קצת. והוא כי כבר ידעת כי בעת מיתת האדם דנין אותו אם זכויותיו מרובין או להיפך ולא די דין זה שיכניסוהו ע"י דין זה לג"ע כי צריך לדון אותו לנקותו מעוונותיו לזה חוזרין לדונו פעם ב' לראות ולעייין איזה ניקוי צריך ולהכניסו במחיצת הצדיקים כי להיות שראו עוונותיו מרובין נפטר ומת. אמנם אח"כ חוזרין ודנין אפרטי הניקוי הצריך לו כמ"ש בעה"ח בדרוש קטנות ממרח"ו זלה"ה (זהר הרקיע).
¹⁶³⁸ אויבך (דפ"ו).

<p>יקלענה בתוך כף הקלע וגוי' ושדי ליה לגיהנם וקביל עונשיה כפום מה דאתדן:</p>	<p>וגו", וזורקו לגיהנם, ומקבל ענשו כפי מה שנדון.</p>
<p>ת"ח (זכריה ג א) ויראני את יהושע הכהן הגדול עומד לפני מלאך וגו' [ד]סליקו ליה לדינא גו ההוא מתיבתא דרקייעא בשעתא דאתפטר מהאי עלמא עומד לפני מלאך יי' דא הוא ההוא נער¹⁶³⁹ ריש מתיבתא דאיהו חתיך דינא על כלא:</p>	<p>בא וראה "ויראני את יהושע הכהן הגדול עומד לפני מלאך וגו", שהעלוהו לדין לתוך אותה ישיבת הרקיע, בשעה שנפטר מהעולם הזה עומד לפני מלאך ה', זהו אותו נער, ראש הישיבה, שהוא חותך דין על הכל.</p>
<p>והשטן מאי והשטן ההוא דממנא על נפשתיא בגיהנם דתיאובתיה [למיסב ליה] (למיהב) ותדיר קיימא ואמר הב הב הבו חייבין לגיהנם לשטנו לאדכרא חובוי כדין (זכריה ג ב) ויאמר יי' אל השטן יגער יי' כך השטן [ויגער ה' כך] תרין גערות אמאי אלא חד לדומה וחד לההוא דנפקא [מגיהנם]¹⁶⁴⁰ (מניה גיהנם) דקיימא תדיר לאסטאה:</p>	<p>והשטן, מי זה והשטן, אותו ממונה על הנפשות בגיהנם, שתאותו לקחתו, ותמיד עומד ואומר "הב הב", "תנו רשעים לגיהנם". "לשטנו" להזכיר חטאיו, ואז "ויאמר ה' אל השטן יגער ה' כך השטן ויגער ה' כך", שתי גערות למה, אלא אחד לדומה, ואחד לאותו שיוצא מגיהנם שעומד תמיד להשטין.</p>
<p>ת"ח ההוא שטן עלאה נחית כמה דאוקמוה דאגלים בדיוקנא דשור [וכל] (שטן) אינון רוחין בישין דאתדנו לאעלא בגיהנם לחיך לון ברנעא חדא וחטף לון ונחית ויהב לון לדומה לבתר דבלע לון ודא הוא דכתיב (במדבר כב ד) ויאמר מואב אל זקני מדין עתה ילחכו הקהל את כל סביבותינו כלחוך השור [דאשתמודע ושור]¹⁶⁴¹ [שור] דקיימא לביש על [כל] בני עלמא את ירק השדה אינון [רוחין דבני נשא] דאינון ירק השדה [השדה] ההוא שדה דאשתמודע:</p>	<p>בא וראה, אותו שטן עליון יורד כמו שפרשוהו, שהתגלם בדמות שור, וכל אותן רוחות רעות שנדונו להיכנס לגיהנם לוחך אותן ברגע אחד, וחוטפן ויורד ונותנן לדומה, לאחר שבולעם, וזהו שכתוב "ויאמר מואב אל זקני מדין עתה ילחכו הקהל את כל סביבותינו כלחוך השור" [השור] הנודע, השור שעומד לרע על כל בני העולם, "את ירק השדה" אותן רוחות בני אדם שהם ירק השדה, השדה, אותו השדה הידוע.</p>
<p>א"ר רבי יוסי א"ה חכים הוה [בלק א"ל ודאי] (א"ל) והכי אצטריך ליה למנדע כל ארחוי דההוא שור ואי לא וידעי להו (ידע) לא יכיל למעבד חרשוי וקסמוי א"ר יוסי ודאי הכי הוא ויאות אמרת ותוקפי דההוא שור מכי [מ]כריזו על התבואה וכאן חסרו כל אינון יומין דמכריזין וכל יומין דמכריזי [על] רוחיהון דבני נשא ואינון¹⁶⁴² יומי ניסן ויומי תשרי והא אתמר:</p>	<p>אמר רבי יוסי, אם כך בלק היה חכם. אמר לו בודאי, וכך הצטרך לדעת כל דרכי אותו השור, ואם לא יודע אותם, לא יכול לעשות כשפיו וקסמיו. אמר רבי יוסי ודאי כך הוא, ונאה אמרת, וכח אותו השור מהזמן שמכריזים על התבואה, כל אותם ימים שמכריזים, וכל הימים שמכריזים על רוחות בני אדם, והם ימי ניסן וימי תשרי והרי נתבאר.</p>
<p>וכאן מתחיל זהר אלה הדברים¹⁶⁴³:</p>	

¹⁶³⁹ בכאן פירש הזוהר שמלאך ה' הוא מט"ט ובפרשת שלח לך דף קס"ט ע"ב פירוש מלאך ה' הוא מלכות ובפרשת פנחס דף ר"ד ע"א פירוש מלאך הוא מלאך הממונה על גהינם (מ"מ).

¹⁶⁴⁰ פירוש והוא גדול מדומה כדבסמוך (מ"מ).
¹⁶⁴¹ השור (דפ"ו).

¹⁶⁴² קצו ע"ב ר' אלעזר וכו' שייך כאן (הערת הזהר).

¹⁶⁴³ כי שם שייך ינוקא דפ' בלק (נוסף בדפ"ו).

<p>רבי יצחק ורבי יהודה הוּ אָזְלִי באורחא¹⁶⁴⁴ מִטּוּ לַהֲהוּא אַתְר דְּכַפֵּר סַכְנִין [דהוּה תַּמָּן רַב הַמְּנוּנָא סַבָּא] אַתְאַרְחוּ בַּאֲתַתָּא [דִּילִיָּה] (חֲדָא) דְּהוּה לֵה בְּרָא חֲדָא זַעִירָא¹⁶⁴⁵ וְכָל יוֹמָא הוּה בְּבִי סַפְרָא¹⁶⁴⁶ הַהוּא יוֹמָא¹⁶⁴⁷ סַלִּיק מִבֵּי סַפְרָא וְאַתָּא לְבִיתָא חַמָּא לֹן¹⁶⁴⁸ לְאַלִּין חַכִּימִין א"ל אַמִּיָּה קְרִיב לְגַבִּי אַלִּין¹⁶⁴⁹ גּוֹבְרִין עֲלֵאִין וְתַרוּוָה מְנִיָּהוּ בְּרַכְאָן קְרִיב לְגַבִּיָּהוּ עַד לֹא קְרִיב אַהֲדַר לְאַהוּרָא א"ל לְאַמִּיָּה לֹא בַעִינָא לְקַרְבָּא (בַּהֲרִיָּהוּ) לְגַבִּיָּהוּ דְּהָא יוֹמָא דָּא לֹא קְרוּ ק"ש¹⁶⁵⁰ וְהָכִי אֹלְפִי לִי כָּל מַאָן דְּלֹא קְרִי ק"ש בַּעֲוֹנְתִּיָּה¹⁶⁵¹ בְּנִדּוּי הוּא כָּל הַהוּא יוֹמָא:</p>	<p>רבי יצחק ורבי יהודה היו הולכים בדרך, הגיעו לאותו מקום של כפר סכנין, שהיה שם רב המנונא סבא. התארחו אצל אשתו, שהיה לה בן אחד קטן, וכל היום היה בבית הספר, אותו יום עלה מבית הספר ובא הביתה, ראה את אותם החכמים, אמרה לו אמו, התקרב לגברים העליונים הללו ותרויח מהם ברכות, קרב אליהם, ועד שלא קרב חזר לאחור, אמר לאמו איני רוצה לקרב אליהם, שהרי יום זה לא קראו קריאת שמע, וכך למדוני, כל מי שלא קרא קריאת שמע בעונתה הוא בנדוי כל אותו היום.</p>
<p>שמעו אינן [ותוהו] ארימו ידיהו וברכו ליה אמרו ודאי הכי הוא ויומא דא אשתדלנא בהדי חתן וכלה דלא הוה לון צרכיהו והו מתאחרן לאזדווגא ולא הוה ב"ג לאשתדלא עליהו ואנן אשתדלנא בהו ולא קרינן ק"ש ובעונתיהו ומאן דאתעסק במצוה פטור מן המצוה אמרו [ליה] ברי במה ידעת</p>	<p>שמעו הם ותמהו, הרימו ידיהם וברכוהו, אמרו ודאי כך זה, ויום זה השתדלנו יחד עם חתן וכלה שלא היו להם צרכיהם, והיו מתאחרים להזדווג, ולא היה אדם שיעסק עליהם, ואנו השתדלנו בהם, ולא קראנו קריאת שמע בעונתה, ומי שעוסק במצוה פטור מהמצוה. אמרו לו, בני איך ידעת, אמר להם בריח לבושכם ידעתי כשקרבתי אליכם, תמהו, ישבו, נטלו ידיהם וכרכו פת.</p>

¹⁶⁴⁴ שני חכמים אלה ע"ה להיותם בחינת חר"ג כנז"ל בריש האדרא, והם בסוד חסדים הסתומים, לכן אין מעלתם כשל הינוקא שהוא משורש יסוד אבא וסתום הוא מאד בין הזרועות (רמ"ז).

¹⁶⁴⁵ סוד חכמת ינוקא זה ושאר ינוקי הנזכרים בזוהר, הוא מפני שכבר היו פעם אחת בעולם וזכו לנר"ן, ואחר כך הוצרכו לחזור לאיזה תיקון, ואז נכנסו בהם כל הנר"ן יחד בזמן קטנותם, ולכן היו חכמים מופלאים, וכ"כ בדרוש אחר של הגלגולים (ספר הגלגולים יב). וז"ש לקמן קצ"א ב' שזה הינוקא הוה בדעתא שלים, ור"ל שהיו מוחיו שלמים, ועיין עוד מה שכתבתי ריש משפטים צד ע"ב (רמ"ז).

¹⁶⁴⁶ זו הוראה על גודל נשמתו שסתם תינוק בורח מבית הספר, כי להיותו מבחינת הקטנות שולט בו יצה"ר, מה שלא היה כן בתינוק זה שהיה מסוד הגדלות (רמ"ז).

¹⁶⁴⁷ נראה דרוח ה' נוספה בו להודיעו מעלת האורחים שבאו לביתו ולכן יצא ובא לביתו (רמ"ז).

¹⁶⁴⁸ אפשר שירמוז שהציץ בפניהם ולא נתחשבו בעיניו עד ששאל אמו (רמ"ז).

¹⁶⁴⁹ וכלומר דע שהם מהיכלו של רשב"י שהם מסוד פרצוף החסדים וראויים הם לברכך, וכל שכן שהם גדולים בחסידות (רמ"ז).

¹⁶⁵⁰ אבל תפילה לא קאמר מפני שהיתה תורתם אומנותם ופטורים מתפילה אך לא מקריאת שמע. ונלע"ד שטעם הדבר הוא מפני שעיקר התפילה הוא באצילות ולהמשיך מוחין דאבא, ולכך העוסק בתורה פטור ממנה מפני שהתורה היא באבא. ונראה דגמרא דייק דוקא כרשב"י וחביריו, דקשה דאטו לא היו חכמי ישראל אחרים שהיתה תורתם אומנותם, אלא דלאו כולי עלמא קבלה גמירי, וכמו שמצינו כמה חכמים שלא היו חכמים בקבלה, אך רשב"י וחביריו בני ישיבתו כל לימודם, היה על דרך הסוד והוא בתוכיות האצילות שעיקרה באבא. אבל קריאת שמע הוא ברו"ק דגדלות אי, וצריך לומר שאם [לא] ימשיכם לא יועיל בתורתו להמשיך היותר גדולים (רמ"ז).

¹⁶⁵¹ שהוא רביע היום, שהוא זמן המסוגל לכללות העולם להמשיך המוחין, ואם עבר זמן זה שוב אין לו חלק בקדושה הנמשכת על רמ"ח איברים, ולכן נבדל מן הקדש והיה לחרם, מצאתי כתוב שיובן במ"ש במדרש רות שאדה"ר מריח בק"ש שאדם קורא ורואה אם חסר ממנה איזו תיבה. וטעם היותו תלוי בריח הוא במ"ש פרשת פנחס דף רל"ג ב', שה' תיבות של פרשת שמע הם ה' עלין דשושנה שהיא בעלת הריח, ועוד שרמ"ח מצוות יש להן רמ"ח מיני ריח. ואמר הינוקא שכל מיני ריח היה מריח בלבושם חוץ משל ק"ש (רמ"ז).

<p>א"ל בריחא דלבושייכו ידענא¹⁶⁵² כד קריבנא לגבייכו תווהו [יתבו] נטלו ידיהו¹⁶⁵³ וכריכו רפתא:</p>	
<p>ר' הודה הווי ידוי מלובלכן [שלא נטל ידיו] ונטיל ידווי ובריך עד לא נטיל א"ל אי תלמידי דרב שמעיה חסידא אתון לא הוה לכו לברכא בידים מוזהמות ומאן דבריך בידים מוזהמות חייב מיתה:</p>	<p>רבי יהודה היו ידיו מלוכלכות, ונטל ידיו וברך. טרם שנטל אמר לו, אם תלמידי רב שמעיה החסיד אתם, לא היה לכם לברך בידים מוזהמות, ומי שמברך בידים מוזהמות חייב מיתה.</p>
<p>פתח ההוא ינוקא¹⁶⁵⁴ ואמר (שמות ל ב) בבאם אל אהל מועד ירחצו מים ולא ימותו ונו' ילפינן מהאי קרא דמאן דלא חייש להאי ויתחזי קמי מלכא בידין מוזהמן חייב מיתה:</p>	<p>פתח אותו תינוק ואמר "בבאם אל אהל מועד ירחצו מים ולא ימתו וגו'", למדנו מפסוק זה שמי שלא חושש לזה, ויתראה לפני המלך בידיים מוזהמות, חייב מיתה.</p>
<p>מ"ט בגין [דידוין] (דאצבען) דב"נ¹⁶⁵⁵ יתבין ברומו של עולם אצבעא חדא¹⁶⁵⁶ אית בידא דב"נ ואיהו אצבעא דארמ' משה כתיב (שמות כו כו) ועשית בריחים עצי שטים¹⁶⁵⁷ חמשה לקרשי צלע המשכן האחד וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן השנית וכתיב (שם כח) והבריה התיכון בתוך הקרשים מברית מן הקצה אל הקצה:</p>	<p>למה, משום שידי האדם יושבים ברומו של עולם, אצבע אחת יש ביד האדם והיא האצבע שהרים משה. כתוב "ועשית בריחים עצי שטים חמשה לקרשי צלע המשכן האחד וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן השנית", וכתוב "והבריה התיכון בתוך הקרשים מברית מן הקצה אל הקצה".</p>
<p>ואי תימא דההוא בריח התיכון אחרא הוא דלא הוה בכללא דאינון חמשה לאו הכי</p>	<p>ואם תאמר שאותו בריח התיכון הוא אחר שלא היה בכלל אותם חמשה, לא כך, אלא אותו בריח התיכון</p>

¹⁶⁵² פירש מורינו ז"ל שיובן במ"ש הרב רמ"ח תיבות יש בק"ש נגד איברי האדם וכשישן האדם ומסתלקת נשמתו מגופך נכנסים ברמ"ח איבריו רמ"ח איברי הקליפה. ואחר שניעור אפילו יעסוק בתורה ויעשה כמה מצות, אין הטומאה הנזכר יוצאת מרמ"ח איבריו עד שקורא ק"ש וסגולת ק"ש שבכל תיבה שהוא קורא מפנה הטומאה מאבר אחד מאיבריו. והאברים הנזכר' כיון שלא קראו ק"ש עדיין הקליפה לא יצאה מרמ"ח איבריהם אעפ"י שעשו מצות חתן וכלה שפטורים מק"ש. וז"ש בריחא דלבושייכו שהריח ריח הקליפה בגופם עכ"ל מורינו ז"ל. אבל לקמן דף קפ"ח ע"א אמר בריחא דלבושייכו ידענא דעמון ומואב מתגרי בכו ושם לא שייך האי טעמא. ונלע"ד שכל מעשה האדם נרשם רוחניותו בגופו וז"ש כאן בריחא דלבושייכו שהוא הגוף מלבוש הנשמה שבו נרשם ענין זה שלא קראו ק"ש וכן לקמן שהיו עסוקין בעמון ומואב נרשם בגופם ג"כ (מ"מ).

¹⁶⁵³ נטילה ראשונה לאכול פת (מ"מ).
¹⁶⁵⁴ להיותו בנו של רב המנונא סבא כדאיתא לקמן, לכן הקדים בסוד ה' חסדים וה' גבורות, כי ידוע שרב המנונא היה ניצוץ משה רבנו ע"ה, וה' בריחים סודם ה"ח וה"ג (רמ"ז).

¹⁶⁵⁵ הכונה שסתם שתי הידים הן מושרשות בבינה בסוד ה"ח וה"ג שהם ביסודה, וידוע שבה סוד מילוי המילוי דהוי"ה כנזכר אצל חילוק ג' חלוקות דמ"ב בכח"ב, ומילוי דמילוי י"ה הוא י"ד אותיות, וכן הוא בשל י"ה. ולהיות שעיקר מושב יסוד אי' הוא בדעת ז"א לכן אמר שהן ברומו של עולם, כי דעת רומו של ו"ק שה"ס עולם. ועוד ירמוז מ"ש מספר אוצרות חיים בענין בניינה של לאה בסוד הגבהת ידי זעיר, שמשם האור חוזר למוחין ולבנות את לאה, והיא נקראת רומו של עולם, וכמ"ש על מדרש רז"ל יעקב משמש במרום, והיא על ראש רחל (רמ"ז).

¹⁶⁵⁶ מבואר הוא שהוא הנקרא אמה, והיא בסוד הת"ת, ומשה הרימו כאשר נלחם עם עמלק שהוא מסיגי הדעת, וכנזכר אצלי בענין שור וחמור כלבא בישא נפיק מתרווייהו. ועוד י"ל שהרמתו הוא שייחדו עם הדעת העליון דז"א (רמ"ז).

¹⁶⁵⁷ דע כי א"ו מלבישין א"א, פרקין עליונים דידי' הם ג"ר שניים ג' אמצעיים אחרונים ג' תחתונים בא בריח התיכון א' הנקרא הא' שממשיך לגרון הב' והג' שמתקבץ שם האור ואח"כ מתחלק לה' אצבען וכשמגביה א"א את ידיו מתקבץ האור ועולה למעלה. וז"ס מ"ש (שמות יז יא) והיה כאשר ירים משה את ידיו כוונתו להסיר חיות עמלק שהיה יונק מן הדעת בסוד (במדבר כא א) ראשית גוים עמלק שהוא הדעת כנודע (זהר הרקיע).

<p>אלא ההוא בריה התיכון מאינן חמשה הוה תרין מכאן ותרין מכאן וחד באמצעיתא הוא הוה בריה התיכון עמודא דיעקב רזא דמשה:</p>	<p>היה מאותם חמשה, שנים מכאן, ושנים מכאן, ואחד באמצע. הרי היה בריה התיכון, עמוד יעקב, סוד משה,</p>
<p>קפ"ב</p>	
<p>לקבל דא חמש אצבעאן¹⁶⁵⁸ בידא דבר נש והבריה התיכון באמצעיתא רב ועלאה מכלא¹⁶⁵⁹ ביה קיימן¹⁶⁶⁰ שאר אחרנין¹⁶⁶¹:</p>	<p>כנגד זה חמש אצבעות ביד האדם, והבריה התיכון באמצע, גדול ועליון מהכל, בו עומדים שאר האחרים.</p>
<p>ואינן חמש בריחין דאקרון חמש מאה שנין דאילנא דהיי אזיל בהו וברית קדישא¹⁶⁶² אתער (ס"א אתגזר¹⁶⁶³) בחמש אצבען דידא ומלה [תימה] ותימא (סתימא) הוא על מה דאמרת וע"ד כל ברכאן דכהנא באצבען תליין פרישו דידא דמשה¹⁶⁶⁴ ע"ד הוה:</p>	<p>והם חמשה בריחים שנקראים חמש מאות שנים שהולך בהם עץ החיים, וברית קודש מתעורר (נמול) בחמש אצבעות היד, ודבר (נסתר) תימא הוא, על מה שאמרת, ולכן כל ברכות הכהן תלויות באצבעות, ועל זה היתה פרישת ידי משה.</p>
<p>אי כל דא אית בהו לית דינא למהוי בנקיו כד מברכין בהו לקב"ה בגין דבהו וברוגמא דלהון מתברך שמא קדישא וע"ד אתון דחכמיתו טובא היך לא אשגחתון להאי ולא שמשותן לר' שמעיה חסידא ואיהו אמר כל טנופא וכל לכלוכא סליקו ליה לסטרא אחרא דהא סטרא אחרא מהאי טנופא ולכלוכא אתון¹⁶⁶⁵ ועל דא מים אחרונים [חובה וחובה אינון] (אינון חובה) תווחו ולא יכילו למללא:</p>	<p>אם כל זה יש בהם, לא בדין שהן [צריכות] להיות בנקיון כשמברכים את הקדוש ברוך הוא [בתמיה], משום שבהם וברוגמתם מתברך השם הקדוש, ולכן אתם שחכמים הרבה איך לא השגחתם לזה, ולא שמשתם את רבי שמעיה החסיד, והוא אמר שכל טנוף וכל לכלוך העלוהו לצד האחר, שהרי הצד האחר נזון מהטנוף והלכלוך הזה, ועל זה מים אחרונים חובה, וחובה הם. תמהו ולא יכלו לדבר.</p>

¹⁶⁵⁸ נלע"ד שיכוין למה שכבר התחלתי לומר לעיל כי האצבע הנקראת קמיצה הוא כנגד חסד, וסי' (ויקרא ה, יב) וקמץ הכהן, והזרת הוא נצח שהוא למטה ממנו, והנקרא אצבע הוא גבורה (שמות ח, טו) אצבע אלהים הוא, והגודל הוא כנגד אשר תחתיה הוא ההוד, ולפי שמסתמא ההוד הוא לנקבה דאיהי בהוד לכן הוא מופרש ושפל מן האחרים. וגם כי בריש פרשת יתרו כתבתי סוד אחר בסדר האצבעות, הרבה פנים לתורה, כי הלא תמצא בשער התפילין פ"ד בסוד האצבעות כי עד נצח הוא לבחינת זעיר לבדו וההוד הוא לנקבה, ומ"ש בפרשת יתרו הוא בבחינת סדר התפשטות החו"ג בחגתנ"ה מחסד לגבורה, אבל בכאן עסקינן בבחינת עמידתם וקומתם, והוא נכון ולפי מה שנז"ל שהמשכן כולו הוא בציור (נ"א בסוד) אדם מושכב, והוא על דרך מ"ש באדם ישר בדרוש ציור העולמות (רמ"ז).

¹⁶⁵⁹ זהו אמה, וה"ס הת"ת שהוא גדול מכל השאר בין באורך בין ברוחב, והוא עליון מכולם שראשו בדעת, ולכן אמר ביה קיימן שאר אחרנין, שהרי כולם מושרשים בדעת. אי נמי ירמוז לענין אחר והוא מ"ש בזוהר הרקיע ריש פרשת ויקרא, שיש בת"ת כללות ח"ג נ"ה בסוד ארבע חיות הקדש, עיי"ש. והוא מ"ש כאן ביה קיימן שאר אחרנין (רמ"ז).

¹⁶⁶⁰ קיימן (דפ"ו).
¹⁶⁶¹ שהוא ת"ת שכל הספירות בו שלכן נק' ת"ת ע"ש שהוא באמצעות כולם וכל שאר הענפים מסתעפים ממנו (רח"ו).

¹⁶⁶² תיכף שהאצבעות נוגעים במילה מתעורר לזווג כי הה"ג האלו מעוררים הזווג בסוד חימום האש הצפוני (רח"ו), דע כי ז"ס מ"ש רז"ל יד לאמה תקצץ כי בהושטת יד למילה שביד ה' אצבעות שהם סוד ה' אותיות מנצפ"ך הה"ג אשר הם המעוררים לזיווג כי הה"ג תמיד מעוררים בסוד חמום בסוד (ש"הש ב ו) שמאלו תחת לראשי ואח"כ יורדין הה"ח בסוד וימינו תחבקני (זהר הרקיע).

¹⁶⁶³ כמ"ש (תענית כט. וש"מ) אתם בכיתם בכיה כו'. וכמ"ש וישא ידו להם להפיל אותם במדכר ולהפיל זרעם בגוים ולזרותם כו' (יהל אור).

¹⁶⁶⁴ כדי שלא ינקו החיצונים מהאצבעות ומהצפרנים מאורות החו"ג הבוקעים שם כמ"ש בדורש לאה (רח"ו).

¹⁶⁶⁵ תרומה קנד ע"ב (הערת הזהר).

<p>א"ר יהודה ברי שמא דאבוך [מאן הוא] (היך הוה) שתיק ינוקא רנעא חדא קם לגבי¹⁶⁶⁶ אמיה ונשק לה א"ל אמי על אבא שאילו לי אלין חכימין אימא לון א"ל אוימיה ברי בדקת להו אמר הא בדקית ולא [אשכחית] [אשכחן] כדקא יאות לחישא ליה אמיה ואהדר לגבייהו:</p>	<p>אמר רבי יהודה, בני מהו שם אביך, שתק התינוק רגע אחד, עמד לפני אמו ונשק לה, אמר לה אמי על אבא שאלו החכמים הללו, האם אמור להם, אמרה לו אמו, בני בדקת אותם, אמר הרי בדקתי ולא מצאתים כראוי, לחשה לו אמו, וחזר אליהם.</p>
<p>א"ל אתון שאלתון על אבא והא אסתלק מעלמא ובכל יומא דחסידי קדישין אזלין בארשא איהו טייעא אבתריהו ואי אתון קדישי¹⁶⁶⁷ עליונין היך לא אשכחתון ליה אזיל טייעא אבתרייכו:</p>	<p>אמר להם, אתם שאלתם על אבא, והרי הסתלק מהעולם, ובכל יום שחסידים קדושים הולכים בדרך, הוא [מגלה את עצמו בצורת] סוחר [והולך] אחריהם, ואם אתם קדושים עליונים, איך לא מצאתם שהולך אותו הסוחר אחריכם.</p>
<p>אבל בקדמיתא חמינא בכו והשתא חמינא בכו דאבא לא חמא חמרא דלא (ס"א דלהוי) טעין אבתריה חמרא למסבל עולא דאורייתא וכיון¹⁶⁶⁸ דלא זכיתון דאבא יטעון אבתרייכו לא אימא מאן הוא אבא:</p>	<p>אבל בהתחלה ראיתי בכם, וכעת ראיתי בכם שאבא לא ראה חמור שלא (שיהיה) טוען אחריו חמור לסבול עול התורה, כיון שלא זכיתם שאבא יטעון אחריכם, לא אמור מיהו אבא.</p>
<p>אמר רבי יהודה לר' יצחק כדדמי לן [האי ינוקא לאו בר נש הוא] [לאו האי ינוקא ב"נ] אכלו וההוא ינוקא הוה אמר מלי דאורייתא וחדושי אורייתא אמרו הב ונברך אמר להו יאות אמרתון בגין דשמא קדישא לא מתברך בברכה דא אלא בהזמנה:</p>	<p>אמר רבי יהודה לרבי יצחק, כמדומה לנו, תינוק זה אינו אדם. אכלו ואותו תינוק היה אומר דברי תורה וחדושי תורה, אמרו הבה נברך, אמר להם נאה אמרתם, משום שהשם הקדוש לא מתברך בברכה זו אלא בהזמנה.</p>
<p>פתח ואמר (תהלים לד ב) אברכה את יי' בכל עת¹⁶⁶⁹ וגו' וכי מה חמא דוד לומר אברכה את יי' אלא חמא דוד דבעי הזמנה¹⁶⁷⁰ ואמר אברכה [בגין דבשעתא] (אמאי כל היכא) דבר נש יתיב על פתורא</p>	<p>פתח ואמר "אברכה את ה' בכל עת וגו'" וכי מה ראה דוד לומר "אברכה את ה'", אלא ראה דוד שצריך הזמנה, ואמר "אברכה", בגלל שבשעה שאדם יושב על שלחנו, השכינה עומדת שם, והצד האחר עומד שם, כשמזמן האדם לברך את הקדוש ברוך הוא, השכינה נתקנת (בהזמנה זו) לגבי מעלה לקבל ברכות,</p>

¹⁶⁶⁶ לגביה (דפ"ו).

¹⁶⁶⁷ קדיש (דפ"ו).

¹⁶⁶⁸ כיון (דפ"ו).

¹⁶⁶⁹ הנה מביא ראי' מדוד המלך ע"ה כי בשאר פעמים לא הוצרך דוד להזמנה כ"א פעם זה לזה אמר אברכה ולא אמר ברוך (נ"א: אברך את) ה' בכל עת כי מזמור זה יסדו בעת שנותו את טעמו ונשתגע ממש בפועל וכל שטות אתי מס"א. גם יש רמז אחר בסוד השכינה שבה נרמז דוד כי יצאה בגלות כנז' בזוהר כי סיהרא מתפשטת מס"א כמ"ש (תהלים לד א) ויגרשהו וילך ובג"כ בעי הזמנה לומר איני מברך אלא לה' ולא לס"א אשר עד עתה היתה דבוקה עמו (זהר הרקיע).

¹⁶⁷⁰ משם למד הינוקא כי יש ברכות הצריכות זימון. והקשה עתה אמאי כלומר בשלמא דוד נתן טעם אבל כאן בברכת המזון מ"ט בהב לן ונברך ומי נתן להס"א בשולחן הנכבד ובפרט שאמרו עליו ד"ת. ותירץ דכל היכא דבר נש יתיב וכו'. פי' כי הנה נודע שאדם מורכב מד' יסודות ומכל פרטי עולם והנה נודע שהחומר הוא מס"א בסוד כתנות עור שהוא משכא דחויא לכן הצדיקים מהפכין גופם יצ"ה לקדושה להוציא יקר מזולל לכן מד"הד שולט בגוף ולא בנשמה כי אם בחלקו ודי בזה. לכן בעת שהאדם על השולחן קב"ה תמן בסוד ד"ת על השולחן גם יצ"הר בסוד אכילת דברים חומריים וז"ש השולחן נקרא מזבח בסוד הקרבן (זהר הרקיע).

<p>שכינתא קיימא תמן¹⁶⁷¹ וסטרא אחרא קיימא תמן כד אומין בר נש (לבר נש) לברכא לקב"ה ושכינתא אתתקנת (נ"א בהזמנה דא) לגבי עילא לקבלא ברכאן וסטרא (סטרא) אחרא אתכפייא ואיהי אתתקנת נברכתא לגבי עילא וסטרא אחרא לאו איהו בכללא¹⁶⁷²:</p>	<p>והצד האחר מתכופף (והיא נתקנת בברכות לגבי מעלה והצד האחר אינו בכלל).</p>
<p>ואי לא [א]זמין ב"נ לברכא לקב"ה סטרא אחרא [שמע] (חדא) ומכשכשא למהוי ליה חולקא בההיא ברכה ואי תימא בשאר ברכאן אמאי לא [אית הזמנה] אלא ההוא מלה [דברכתא] ודברכהו דקא מברכין עלה איהו הזמנה:</p>	<p>ואם לא מזמין האדם לברך את הקדוש ברוך הוא, הצד האחר שומע ומכשכש להיות לו חלק באותה ברכה. ואם תאמר, למה אין הזמנה בשאר הברכות, אלא אותו דבר הברכה שמברכים עליו הוא הזמנה.</p>
<p>ות"ה דהכי הוא [דהאי דמברך על פרי] (מברך על) ההוא פרי איהו הזמנה ומברכין עליה ולית [ליה] (בהו) חולקא לסטרא אחרא וקודם דא דהוה ההוא פרי ברשות דסטרא אחרא¹⁶⁷³ לא מברכין עליה וכתוב (ויקרא יט כג) לא יאכל בנין דלא יברכון על ההוא פרי ולא יתברך סטרא אחרא:</p>	<p>ובא וראה שכך זה, שזה שמברך על הפרי, אותו פרי הוא הזמנה ומברכים עליו, ואין לו חלק לצד האחר. וקודם זה שהיה אותו פרי ברשות הצד האחר, לא מברכים עליו, וכתוב "לא יאכל" בשביל שלא יברכו על אותו הפרי, ולא יתברך הצד האחר.</p>
<p>כיון דנפק מרשותיה יאכל ומברכין עליה ואיהו הזמנא לברכתא וכן כל ומילין (מינין) דעלמא דקא מברכין עלייהו כלהו הזמנה לברכתא ולית בהו חולקא לסטרא אחרא:</p>	<p>כיון שיצא מרשותו, יאכל ומברכים עליו, והיא הזמנה לברכה. וכן כל דברי העולם שמברכים עליהם כולם הזמנה לברכה, ואין בהם חלק לצד האחר.</p>
<p>ואי תימא אופי הכי לברכת זמון כסא דברכתא הוה הזמנה אמאי הב ונברך אלא הואיל ובקדמיתא כד הוה שתי אמר בורא פרי הגפן הא הזמנה הוי והשתא לברכת מזונא בעינן שנוי להזמנה אחרא דהא כסא דא לקב"ה הוי ולא למזונא ובג"כ בעי הזמנה דפומא:</p>	<p>ואם תאמר כמו כן כאן לברכת זמון, כוס ברכה היתה הזמנה מדוע, הבה ונברך, אלא הואיל ובתחלה כשהיה שותה אמר "בורא פרי הגפן", הרי זה היה הזמנה. וכעת לברכת המזון, צריכים שנוי להזמנה אחרת, שהרי כוס זו הוא לקדוש ברוך הוא ולא למזון, ולכן צריך הזמנת הפה.</p>
<p>ואי תימא נברך שאכלנו משלו דא הוא הזמנה ברוך שאכלנו דא הוא ברכה הכי הוא ודאי אבל נברך הזמנה אחרא איהו¹⁶⁷⁴ הזמנה [דבורא פרי הגפן] וס"א דפומא</p>	<p>ואם תאמר "נברך שאכלנו משלו" זוהי הזמנה, "ברוך שאכלנו משלו", זוהי ברכה, כך זה בודאי, אבל "נברך" זוהי הזמנה אחרת, הזמנה של בורא פרי הגפן, (של הפה) שהקודמת היא</p>

¹⁶⁷¹ מכל מאכל אשר יש בו מהרפ"ח נצוצין שהם צומחים מהארץ בסוד דומם וצומח וכו' בסוד הברורים והוא כי יש במאכל הזה חלק שכינה ניצוצי אור שבמאכל ההוא בסוד על כל מוצא פי ה' יחיה האדם גם יש בו צד קלי' חומר וגסות ומהברך בכוונה מפריד הקלי' ואם לאו מכניס ניצוצות שיתבררו מיד הקלי' ואלו הם העומדים על השלחן (רח"ו).

¹⁶⁷² (נ"א ואיהי אתתקנת בברכתא לגבי עילא וסטרא אחרא לאו איהו בכללא) (דפ"ו).

¹⁶⁷³ בג' שני ערלה (רח"ו).

¹⁶⁷⁴ דהב לן ונברך הוא לעשות הכוס מרכבה להקב"ה שהוא נקרא כוס של ברכה, אח"כ אנו אומרים נברך שאכלנו משלו, ר"ל נברך מן הבינה הנק' ברכה את השכינה שהיא האם המפרנסת אותנו ואכלנו משלה, וא"כ הם ב' הזמנות א' היא הזמנה בפה באורח אתגליא ב' באורח סתים כי בינה נקראת עלמא סתימאה (רח"ו).

<p>דקדמיתא איהי הזמנה לכוס דברכה סתם ו(ב)האי כוס כיון דאנטייל איהו הזמנה אחרא במלה דנברך לגבי עלמא עלאה דכל מזונין [וברכאן] מתמן נפקין ובג"כ איהו בארח סתים דעלמא עלאה סתים איהו ולית לגביה הזמנה אלא (בדרגא) דא כוס דברכה ובמלה דנברך:</p>	<p>ההזמנה לכוס של ברכה סתם, וכוס זו כיון שנטל היא הזמנה אחרת במלת נברך לגבי עולם העליון, שכל מזונות וברכות יוצאות משם. ולכן הוא בדרך נסתר, שעולם העליון הוא נסתר ואין אליו הזמנה, אלא זו כוס ברכה (שבמלת נברך).</p>
<p>א"ר יהודה זכאה חולקנא דמן קפז/א</p>	<p>אמר רבי יהודה אשרי חלקנו</p>
<p>יומא דעלמא עד השתא לא שמענא מלין אלין ודאי הא אמינא דדא לאו ב"נ איהו:</p>	<p>שמיום [שאני בזה] העולם עד כעת לא שמענו דברים אלו, ודאי הרי אמרנו שזה אינו אדם הוא.</p>
<p>א"ל ברא מלאכא דיי רחימא דיליה האי דאמרת (שמות כו כו) ועשית [בריחים עצי שמים] (אתה בריחים למשכן) חמשה לקרשי צלע המשכן וגו' [וחמשה בריחים וגו'] וחמשה בריחים לירכתים ימה הא בריחים טובא¹⁶⁷⁵ איכא הכא וידים אינון תרין אמר ליה דא הוא [דאמרין] (דאמרית) מפומיה דבר נש אשתמע מאן איהו¹⁶⁷⁶ אבל הואיל ולא אשגחתון אנא אימא:</p>	<p>אמר לו בן מלאך ה' אהובו, מה שאמרת "ועשית בריחים עצי שטים חמשה לקרשי צלע המשכן וגו' וחמשה בריחים וגו' וחמשה בריחים לירכתים ימה", הרי הרבה בריחים יש כאן, וידים הם שטים. אמר לו זהו שאמרנו, מפי האדם נשמע מיהו, אבל הואיל ולא השגחתם אני אומר.</p>
<p>פתח ואמר (קהלת ב יד) החכם עיניו בראשו וגו' וכי באן אתר¹⁶⁷⁷ עינוי דב"נ אלא בראשו דילמא בגופו או בדרועיה דאפיק לחכם יתיר מכל בני עלמא אלא קרא הכי הוא ודאי דתנן לא יהך בר נש בגלוי¹⁶⁷⁸</p>	<p>פתח ואמר "החכם עיניו בראשו וגו'", וכי איפה עיניו של האדם אלא בראשו שמא בגופו או בזרועו, שהוציא את החכם יותר מכל בני העולם, אלא הפסוק כך הוא בודאי, שלמדנו לא ילך אדם בגלוי ראש ארבע אמות, למה, שהשכינה שורה על ראשו, וכל חכם עיניו ודבריו בראשו, הם באותו ששורה ועומד על ראשו.</p>

¹⁶⁷⁵ אע"ג שהידיים הם שלש, יד גדולה יד חזקה יד רמה, מכל מקום קשיא ליה, דאין לומר שהחמשה השלישים ירמוז ליד רמה, כי אם כן היה לו להיות בצד מזרח שה"ס ת"ת, וכאן אמר לירכתים ימה, ולכן אמר איכא הכא, הכא דוקא הוא דקשיא לי (רמ"ז).

¹⁶⁷⁶ כי רבי יהודה ורבי יצחק הם מושרשים בגדולה וגבורה, שהן שתי הידיים, ולכן היה קשה להם מהו מציאות ידיים בצד מערב, דאם כן יהיו שתי ידות. ולא אשגחתון, פי' לא הבינותם מה שכבר רמזתי לכם במה שאמרתי למעלה וברית קדישא אתער, וכנ"ל. ועוד יתבאר יותר בפירוש החכם עיניו בראשו, רומז לנז"ל ברעיא מהימנא קכב ע"ב, שאור זה סוד ה', שהיא השכינה שסודה חכמה קטנה כידוע, וזהו רמז החכם, פי' ה' חכם (רמ"ז).

¹⁶⁷⁷ ירצה שמרגיש שתי קושיות, האחת היא קושיא פשיטא, שזה מוחש לכל שעניי כל אדם הם בראשו, ועוד שכן ראוי להיות בראש שהוא הגבוה שבגוף, כי דלמא בגופו וכו', שמא יש סברא לומר שיהיו בגופו או בזרועו, ואם כן שכן הוא וכן ראוי להיות, למה הוציא את החכם מכלל כל באי עולם, אפילו כל בעלי חיים עיניהם בראשם (רמ"ז).
¹⁶⁷⁸ בגלוי (דפ"ו).

<p>דרישא ד' אמות¹⁶⁷⁹ מ"ט דשכינתא שריא על רישיה וכל חכים עינוי ומלוי בראשו אינון בההוא דשריא וקיימא על רישיה:</p>	
<p>וכד עינוי תמן¹⁶⁸⁰ לינדע דההוא נהורא דאדליק על רישיה אצטריך למשחא בגין דגופא דב"נ איהו פתילה ונהורא אדליק לעילא ושלמה מלכא צווח ואמר (קהלת ט ח) ושמן על ראשך אל יחסר דהא נהורא דבראשו אצטריך למשחא ואינון עובדין טבאן וע"ד (קהלת ב יד) החכם עינוי בראשו ולא באתר אחרא:</p>	<p>וכשעיניו שם, ידע שאותו אור שדולק על ראשו צריך שמן, משום שגוף האדם היא פתילה, ואור דולק למעלה, ושלמה המלך צווח ואמר "ושמן על ראשך אל יחסר", שהרי האור שבראשו צריך שמן, והם מעשים טובים, ולכן החכם עינוי בראשו ולא במקום אחר.</p>
<p>אתון חכימין ודאי ושכינתא שרייא על רישיכו היך לא אשנחתון להאי [ד]כתיב (שמות כו כו) [ועשית בריחים חמשה] (וחמשה בריחים¹⁶⁸¹) לקרשי צלע המשכן האחד וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן השנית האחד והשנית אמר קרא שלישיית ורביעיית לא אמר קרא דהא אחד ושנית דא חשיבו דתריין סטריין¹⁶⁸² ובג"כ עביד חושבנא מתריין¹⁶⁸³ אלין:</p>	<p>אתם חכמים ודאי, השכינה שורה על ראשיכם, איך לא השגחתם לזה שכתוב "ועשית בריחים וגו' לקרשי צלע המשכן האחד וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן השנית", האחד והשנית אמר הפסוק, שלישיית ורביעיית לא אמר הפסוק, שהרי אחד ושנית נחשבים לשני צדדים, ולכן החשבון בשני אלה.</p>
<p>אתו אינון ונשקוהו (כמלקדמין) בכה רבי יהודה ואמר ר' שמעון זכאה חולקך זכאה דרא דהא בזכותך אפילו ינוקי דבי רב אינון טנריין רמאין תקיפין:</p>	<p>באו הם ונשקוהו (כבתחלה). בכה רבי יהודה ואמר רבי שמעון, אשרי חלקך, אשרי הדור שהרי בזכותך אפילו תינוקות של בית רבן הם סלעים רמים תקיפים.</p>
<p>אתאת אמיה אמרה לון רבותי במטו</p>	<p>באתה אמו, אמרה להם, רבותי</p>

¹⁶⁷⁹ תחום זה הוא של השכינה, וכדאמרינן ארבע אמות בארץ ישראל, ארבע אמות של הלכה, שה"ס כחב"ד דידה המאירים מתנה"י דידיה, וששם מאיר יסוד אבא דיסד ברתא, כי על כן היא נקראת חכמה קטנה או תחתונה, ולכן היא שורה על ראש האדם שה"ס חכמה שלו הנקראת ראשית, והכובע אשר על הראש ה"ס הכתר, כמד"א עוטר ישראל בתפארה, והוא מכתיר וסובב על הראש להגין עליה. ולכן לא ילך בגילוי ראש ארבע אמות, היא שמורה באור (נ"א שמורה על אור) חכמה עליונה המאיר בהמשך תנה"י ומשם ואילך אין לה הגנה אלא הידוק הכובע המגין. ויתר על כן ידוע שנר"ן הם בתוך הגוף, ועל ראשו היא החיה אשר היא. בסוד החכמה כידוע, והשכינה היא נפש חיה, ה' אחרונה שבשם, שד' אותיות שלו הן סוד חנר"ן, ולכן היא שורה על הראש אשר שם החיה, והכל סוד חכמה. וזהו החכם עינוי בראשו. ולא אמר הצדיק, כי הוא הפך הכסיל, שלא ר"ל שוטה אלא רשע המשתטה ברשעו. ויאמר מי שהוא חכם שיש לו חכמה תחתונה (נ"א תבונתו) על ראשו וגם אור החיה, עינוי ומילוי בראשו, כל מעייניו ודבריו הם להשיג בראשו לקיים אותו האור ואותה הקדושה הטהורה השורה על ראשו (רמ"ז).

¹⁶⁸⁰ ירצה שהשם עינוי ולבו על האור שבראשו צריך לדעת שהוא כנר דולק, וכמש"ה (איוב כט, ג) בהלו נרו עלי ראשי, וצריך לשמן, הוא להמשיך אור החכמה שסודו שמן, כמש"ה (משלי כז, ט) שמן וקטרת ישמח לב, כידוע ליודעים. איהו פתילה, שהיא השואבת השמן ואז נאחז בה האור. והענין כי מח החכמה הוא המחיה את הכל, וכן נאמר (תהלים קד, כד) כלם בחכמה עשית, וכשהנר מאיר בראשו שהוא אור חיה, אז מאירים גם כל הנר"ן שבתוך הגוף, נמצא שאור חכמה מאיר לכל חנר"ן, וז"ס (ישעיה כו, ד) י"ה יהו"ה צור עולמים, י"ה שהוא חכמה מאיר בכל ד' אותיות הו"ה. והנה י"ה פעמים הו"ה גי' שמ"ן שה"ס שפע החכמה, וכן השמן מחכים וכדאמרינן הרוצה להחכים ידרים, והוא טבע השמן, כמ"ש על עיר תקוע שהיו כולם חכמים (רמ"ז).

¹⁶⁸¹ וגו' (נוסף בדפ"ו).

¹⁶⁸² פי' שהם נגד י"ס והחמשה האחרים נכללים בהם ואינם במנין (מ"מ).

¹⁶⁸³ בתריין (דפ"ו).

<p>מנייכו לא תשגחון על ברי אלא בעינא טבא אמרו לה זכאה חולקך אתתא כשרה אתתא ברירא מכל שאר נשין דהא קב"ה בריר חולקך וארים דגלך על כל שאר נשין דעלמא:</p>	<p>בבקשה מכס אל תשגיחו על בני אלא רק בעין טובה. אמרו לה, אשרי חלקך אשה כשרה אשה ברורה מכל שאר הנשים, שהרי הקדוש ברוך הוא בירר חלקך והרים דגלך על כל שאר נשות העולם.</p>
<p>אמר ינוקא אנא לא מסתפינא מעינא בישא דבר נונא רבא ויקירא אנא ונונא לא דחיל מעינא בישא דכתיב (בראשית מח טז) וידגו לרוב בקרב הארץ מאי לרוב לאסנאה על עינא¹⁶⁸⁴ ותנינן מה דגיוסו דימא מיא חפי עליהון ולית עינא בישא וכו' לרוב ודאי:</p>	<p>אמר התינוק אני לא פוחד מעין רעה, שכן דג גדול ונכבד אני, ודג לא פוחד מעין רעה, שכתוב "וידגו לרוב בקרב הארץ", מה זה "לרוב", לרבות על העין, ושנינו, מה דגי הים המים מכסים עליהם ואין עין רעה וכו', "לרוב" ודאי.</p>
<p>בקרב הארץ בנו בני אנשא על ארעא אמרו ברא מלאכא דיי' לית בנא עינא בישא ולא מסטרא דעינא בישא אתינן וקב"ה חפי עלך בגדפוי:</p>	<p>"בקרב הארץ", בתוך בני האדם על הארץ, אמרו בן מלאך ה', אין בנו עין רעה, ולא מצד עין רעה באנו, והקדוש ברוך הוא מכסה עליך בכנפיו.</p>
<p>פתח ואמר (שם) המלאך הגואל אותי מכל רע יברך וגו' האי קרא אמר יעקב ברוח קודשא אי ברוח קודשא א"ל רזא דחכמתא אית ביה:</p>	<p>פתח ואמר "המלאך הגואל אותי מכל רע יברך וגו'", פסוק זה אמר יעקב ברוח הקודש, אם ברוח הקודש אמר לו סוד חכמה יש בו.</p>
<p>המלאך קרי ליה מלאך וקרי ליה¹⁶⁸⁵ שמהן אחרנין הכא אמאי אקרי מלאך אלא וכד איהו שליחא מלעילא וקבילת זהרא מגו אספקלריא דלעילא¹⁶⁸⁶ דכדין מברכין להו (שלוחא איהו מלעילא כד קביל זהרא מגו אספקלריא דלעילא דכד מתברכין מתדכייין) אבא ואמא להאי אמרי לה ברתי זילי נטורי ביתך פקידי לביתך הכי עבידי לביתך זילי וזוני לון זילי דההוא עלמא דלתתא מחכא לך בני ביתך מחכאן מזונא מנך הא לך כל מה דתצטרכי למיהב לון כדין איהי מלאך¹⁶⁸⁷:</p>	<p>"המלאך", קורא לו "מלאך" וקורא לו שמות אחרים, מדוע נקרא כאן "מלאך", אלא כשהוא שליח מלמעלה, ומקבל זהר מתוך אספקלריה שלמעלה, (שכאשר) שאז שמברכים אבא ואמא, לזה אומרים לה בְּתִי, לכי שמרי ביתך, פקדי את ביתך, כך עושי לביתך, לכי וזוני אותם, לכי שאותנו עולם שלמטה מחכה לך, בני ביתך מחכים למזון ממך, הרי לך כל מה שתצטרכי לתת להם ואז היא מלאך.</p>
<p>ואי תימא והא בכמה דוכתי אקרי מלאך ולא אתי למיזן עלמינן ועוד דבשמא דא לא זן עלמינן אלא בשמא דיי' הכי הוא ודאי כד</p>	<p>ואם תאמר, והרי בכמה מקומות נקרא מלאך ולא בא לזון עולמות, ועוד שבשם זה לא זן את העולמות אלא בשם של ה', כך זה בודאי, כששליח</p>

¹⁶⁸⁴ פי' דבר שהוא למעלה מן העין אין שולטת בו עין הרע (מ"מ).
¹⁶⁸⁵ המלכות, ואין ראוי שתקרא מלאך ושתקרא בשמהן אחרנין שהם מורים אצילות, כי אם היא חס ושלוש מלאך דהיינו עולם הנפרדים למה נקרא בשמהן אהרנין המורים אצילות כגון אדנ"י וכיוצא, ולהכי לא תירץ אלא לשם אדנ"י כדמפרש ואזיל (אור יקר).
¹⁶⁸⁶ ולכך מרע"ה שהיה נבואתו מאספקלריא המאירה וכן יעקב שהוא מרכבה לת"ת והיו משיגים מציאותה מאספקלריא המאירה קארו לה מלאך וכדמפרש לקמיה, והנה בהיותה עולה למעלה לינק מאספקלריא המאירה היא יונקת מאבא ואימא שהם המשפיעים לתפארת (אור יקר). ועי' ביאורים (ח"ב ע ע"ג): כל אור תחתון הוא בבחי' מלאך להאור העליון וכנודע בסוד המלאך הגואל.
¹⁶⁸⁷ מלאך גימ' צ"א הוי"ה אדנ"י רמז שמקבלת שפע מאספקלריא המאירה שהיא נקרא כן דכבר תרווייהו כחדא אזלין וכחדא שריין (רח"ו).

<p>שליח מגו אבא ואמא¹⁶⁸⁸ אקרי מלאך וכיון דשאר¹⁶⁸⁹ על דוכתין על תרין כרובין¹⁶⁹⁰ יי שמייה:</p>	<p>מתוך אבא ואמא נקרא מלאך, וכיון ששורה על מקומות על שני כרובים, ה' שמו.</p>
<p>למשה כד אתחזי ליה בקדמיתא אקרי¹⁶⁹¹ מלאך ליעקב לא אתחזי הכי אלא בדוגמא דכתיב (בראשית כט ט) ורחל באה דא דיוקנא דרחל אחרא¹⁶⁹² דכתיב (ירמיה לא יד) כה אמר יי' קול ברמה נשמע וגו' רחל מבכה על כניה ורחל באה סתם עם הצאן דרגין דילה אשר לאביה ודאי וכלהו אתמנון ואתפקדון בידהא כי רועה היא איהי מנהגא לון ואתפקדא עלייהו:</p>	<p>כשנראה למשה בתחלה נקרא מלאך ליעקב לא נראה כן, אלא בדוגמא שכתוב "ורחל באה", זו דמות של רחל אחרת, שכתוב "כה אמר ה' קול ברמה נשמע וגו' רחל מבכה על בניה". "ורחל באה" סתם "עם הצאן" הדרגות שלה, "אשר לאביה" ודאי, וכולם נמנו והתפקדו בידיה, "כי רועה היא" היא מנהיגה אותם ומפקדת עליהם.</p>
<p>קפז/ב</p>	
<p>והכין (והכא) במשה כתיב (שמות ג ב) וירא מלאך יי' אליו בלבת אש ואי תימא יתיר הוא שבהא דאברהם דלא כתיב ביה מלאך אלא (בראשית יח א) וירא אליו יי' באלוני ממרא וגו' התם באברהם אתחזי ליה¹⁶⁹³ [אדני] (אדון באלף דלת) בגין דבההוא זמנא קביל ברית¹⁶⁹⁴ ומה דהוה אתכסי עד כען מניה אתחזי ליה רבון ושליט והכי אתחזי דהא כדין בההוא דרגא אתקשר ולא יתיר ובג"כ בשמא דאדון רבון עליה¹⁶⁹⁵:</p>	<p>וכך כתוב במשה "וירא מלאך ה' אליו בלבת אש", ואם תאמר ששבח אברהם יותר, שלא כתוב בו "מלאך", אלא "וירא אליו ה' באלוני ממרא וגו'", שם באברהם נראה לו אדני באל"ף דל"ת, בגלל שבאותו זמן קיבל ברית, ומה שעד עכשיו התכסה ממנו, נראה לו רבון ושליט, וכך נראה, שהרי אז התקשר באותה דרגה ולא יותר, ולכן בשם של אדון רבון עליו.</p>
<p>אבל משה [ד]לא הוה ביה פרודא דכתיב (שמות ג ד) משה משה דלא פסקא טעמא כמה דכתיב (בראשית כב יא) אברהם אברהם דפסקא טעמא בגין דהשתא (הוה)</p>	<p>אבל משה שלא היה בו פרוד, שכתוב "משה משה", שאין טעם מפסיק כמו שכתוב "אברהם אברהם", שמפסיק הטעם, בגלל שכעת שלם מה שלא היה לפני כן.</p>

¹⁶⁸⁸ פי' ואפי' לא אתי למיזן עלמין נק' מלאך ולא כדקס"ד מעיקרא ובזה נתרצה הקושיא הא' (מ"מ).

¹⁶⁸⁹ פי' לתרץ קושייא שנית שאחר שא"ו עשו אותו שליח אזי שורה על תרין כרובין שנק' הו"ה (מ"מ).

¹⁶⁹⁰ מט"ט וסנדל (רח"ו).

¹⁶⁹¹ בראשית קיג ע"ב (הערת הזהר).

¹⁶⁹² נקרא המלכות דאצילות ג"כ בשם רחל, כי היא שורש רחל אמנו, ורחל היתה מרכבה אליה וכו' ע"י היחוד דהו"ה באדני ונכלל בה כל זוהר דלעילא, מאספקלריא המאירה, שהוא אור כל האצילות כולו וכנ"ל, ע"ז היא מנהגת כל העולמות ב"ע (הקדו"ש מד ע"ד).

¹⁶⁹³ אדון ממאי דכתיב אחר כך אדני" אל נא תעבור, ומה שאמר הכתוב וירא אליו יהו"ה וכן במה שפי' בזוהר שם בפסוק והוא יושב פתח האהל, וכן במה שפירשו שם בפסוק מחזה שדי יחזה, והכתוב מוכיח שלא היה נראה להם שם יהו"ה ממאי דכתיב ושמי ה' לא נודעתי להם, אמנם הכוונה שהיתה המראה נכללת בשם ה' אבל לא היה מתגלה לו אלא שם אדני, ובזה נתקן מאי דהוה קשה לן ממרע"ה, אמנם מאי דקשיא לן מיעקב למה נגלה לו בדוגמא עדיין קשה כי לא נגלה לו אפילו בשם אדני" (אור יקר).

¹⁶⁹⁴ וענין המצוה גרמה, ואם תאמר ומאי קושיא שהרי כבר נתגלה ליעקב בבית אל, יש לומר דלא כתיב וירא אלא ויחלום (אור יקר).

¹⁶⁹⁵ דהיינו באותה שכבר היא על הכרובים, וזה דווקא אחר שנימול כי קודם אפילו זה לא היה משיג. אמנם מרע"ה מיד בחינתה בהיותה עם התפארת בין אבא ואימא אספקלריא המאירה והיינו כי טוב דהיינו בסוד האור (אור יקר).

<p>שלים¹⁶⁹⁶ מה דלא הוה מקדמת דנא:</p> <p>פרישו אית בין אברהם דהשתא לאברהם דקדמיתא אבל משה מיד דאתייליד אספקלריאה [דנהרא הות עמיה] (דיליה נהרא) דכתיב (שמות ב ב) ותר איתו כי טוב הוא וכתיב (בראשית א ד) וירא אלהים [את האור] כי טוב משה מיד אתקשר בדרגא דיליה¹⁶⁹⁷ ובג"כ משה משה ולא אפסיק מעמא:</p>	<p>יש הפרש בין אברהם הנוכחי לבין אברהם שבתחלה, אבל משה מיד שנולד אספקלריה המאירה היתה עמו, שכתוב "ותרא אותו כי טוב הוא", וכתוב "וירא אלהים את האור כי טוב", מיד נקשר משה בדרגתו, ולכן "משה משה" ולא מפסיק הטעם.</p>
<p>וע"ד לגבי דמשה אזעיר גרמיה דכתיב (שמות ג ב) מלאך יי¹⁶⁹⁸ יעקב קרא ליה בשעתא דהוה סליק מעלמא מלאך מ"ט בגין דבההיא שעתא הוה ירת(א)¹⁶⁹⁹ לה לשלמא משה בחייו¹⁷⁰⁰ יעקב לבתר דסליק מעלמא משה בגופא¹⁷⁰¹ יעקב ברוחא זכאה חולקא דמשה:</p>	<p>ולכן לגבי משה, הקטין את עצמו, שכתוב "מלאך ה'", יעקב קרא לו בשעה שהיה מסתלק מן העולם מלאך, למה, משום שבאותה שעה היה יורש אותה לשלוט משה בחייו. יעקב לאחר שהסתלק מהעולם, משה בגוף יעקב ברוח, אשרי חלקו של משה.</p>
<p>הגואל אותי מכל רע (בראשית מח טז) דלא אתקריב¹⁷⁰² לעלמין לגבי סטרא דרע ולא יכיל רע לשלמא ביה יברך את הנערים כדין יעקב הוה מתקן לביתיה¹⁷⁰³ כב"ג דאזיל לביתא הדרתא ומתקן לה בתקונוי ומקשט לה בקשומי:</p>	<p>"הגואל אותי מכל רע" שלא התקרב לעולמים לצד הרע, ולא יכל הרע לשלוט בו. "יברך את הנערים" אז יעקב היה מתקן את ביתו כאדם שהולך לבית חדש ומתקנו בתקונוי, ומקשטו בקשומי.</p>
<p>יברך את הנערים אינון דאשתמודעין¹⁷⁰⁴ אינון דאתפקדן על עלמא לאתמשכא מנייהו ברכאן תרין כרובין¹⁷⁰⁵ אינון ויקרא בהם שמי¹⁷⁰⁶ השתא אתקין ביתיה¹⁷⁰⁷ ואיהו</p>	<p>"יברך את הנערים", אותם הנודעים, אותם שנפקדו על העולם, למשוך מהם ברכות, הם שני הכרובים. "ויקרא בהם שמי", כעת התקין ביתו, והוא התעלה בדרגתו, משום שחבור היה ביעקב,</p>

¹⁶⁹⁶ פי' שאחר העקידה נכלל מהגבורות משא"כ קודם העקידה שלא היה כלול מהגבורות ואז לא היה שלים כיון שלא נמתקו הגבו' ע"י החסדים (מ"מ).

¹⁶⁹⁷ פי' בעלמא דדכורא אבל מ"מ בבחי' הזכר בעצמו היה עולה מעט מעט (רח"ו).

¹⁶⁹⁸ פי' שאברהם לא ראה רק המלכות הנקרא אדני, ואע"פי דכתיב וירא אליו ה' הזוהר מפרש ואת ההו"ה היא מלכות כי קריאתה אדני, אבל למשה שהוא בעלמא דדכורא שהוא זעיר כדי לרמוז שהיא צריכה אליו ומקבלת שפע ממנו, לכך קראה מלאך שהוא גי' הו"ה אדני כנז"ל וז"ש לגביה דמשה וכו' (מ"מ).

¹⁶⁹⁹ ירית (דפ"ק).

¹⁷⁰⁰ בחייו (דפ"ו).

¹⁷⁰¹ כלומר זכה משה בעולם הזה מה שזכה יעקב בעולם הבא (אור יקר).

¹⁷⁰² אפילו קרי לא ראה מימיו, וטעם היותו מזכיר זה כדי לסלק ממנו כל הקליפות שלא יהיה להם חלק במיטתו (אור יקר).

¹⁷⁰³ במרכבות שהם למטה ממלכות והם תיקוניה (אור יקר).

¹⁷⁰⁴ הם מטטרון סנדלפון שהם שני הכרובים למטה מהמלכות להנהגת העולם, האחד שר המלאכים והחיות, והשני שר האופנים, והוא סוד עולם היצירה והעשיה כדפירשנו בספ"ר בשער אבי"ע, ועל ידי כל הנהגה בתחתונים כדפירשנו שם והם יונקים מהמלכות (אור יקר).

¹⁷⁰⁵ נצח והוד (רח"ו), ונל"עד שט"ס וצ"ל מט"ט וסנד"ל כמש"ל וכן מוכח בסמוך שאמר דהא לא יכלין לאתברכא אלא מגו יוסף וכן משמע מהפ' עצמו שאמר המלאך וכו' יברך את הנערים משמע שהם מברכת אותם שמע מינה שהם מט"ט וסנד"ל ולא נ"ה (מ"מ).

¹⁷⁰⁶ שם י' דהיינו שם יהו"ה בתפארת והיינו גופא (אור יקר).

¹⁷⁰⁷ פי' מלכות הנקרא שם (מ"מ).

<p>אסתלק בדרגיה¹⁷⁰⁸ בגין דחבורא ביעקב הוי גופא אתדבק באתר דאצטריך ותרין דרועין בהדיה¹⁷⁰⁹:</p>	<p>הגוף נדבק במקום שהצטרך, ושתי זרועות איתו.</p>
<p>לבתר אדואינון נערים מתברכן (כדין) כדקא יאות¹⁷¹⁰ וכדין (בראשית מה טז) וידגו לרוב בקרב הארץ ארחא דנונין לאסגאה גו מיין ואי נפק(א)ן מגו מיא ליבשתא מיד מתין אלין לאו הכי אלא אינון מן ימא רבא¹⁷¹¹ וסגיא דלהון¹⁷¹² לאפשא ולאסגי בקרב הארץ איהו מה דלית הכי לכל נונין דעלמא:</p>	<p>לאחר שאותם נערים מתברכים כראוי, אז "וידגו לרוב בקרב הארץ", דרך הדגים להתרבות בתוך המים, ואם יוצאים מתוך המים ליבשה מיד מתים, אלו לא כן, אלא הם מהים הגדול, וגדולתם להתרבות ולהתגדל בקרב הארץ היא, מה שאין כן בכל הדגים שבעולם.</p>
<p>מה כתיב לעילא (בראשית מה טז) ויברך את יוסף ויאמר ולא אשכחן ליה הכא ברכאן דהא לבתר בריך ליה דכתיב (שם מט כב) בן פורת יוסף אלא כיון דברוך לאלין נערים ליוסף בריך דהא לא ויכלין (יכלו) לאתברכא אלא מגו יוסף¹⁷¹³ ומגו דאיהו בטמירוי¹⁷¹⁴ ולא אותוחזי לאתגלאה כתיב אבטמירוי ויקרא בהם שמי ושם אבותי¹⁷¹⁵ (לכסאה עליה) מן האבות מתברכן¹⁷¹⁶ ולא מאתר אחרא ובקרב הארץ דא הוא כסויא¹⁷¹⁷ לחפאה [על מה] ומהו (עלמא) דאצטריך:</p>	<p>מה כתוב למעלה "ויברך את יוסף ויאמר", ולא מצאנו לו כאן ברכות, שהרי אחר כך ברכו, שכתוב "בן פורת יוסף", אלא כיון שברך את הנערים הללו, ברך את יוסף, שהרי לא יכלו להתברך אלא בגלל יוסף, ומתוך שהוא נסתר ולא נראה בגלוי, כתוב בנסתר, "ויקרא בהם שמי ושם אבותי" (לכסות עליו) מן האבות מתברכים ולא ממקום אחר. "בקרב הארץ", זהו כסוי לכסות מה שצריך.</p>
<p>אתו ונשקוה כמלקדמין אמרו הכו ונברוך אמר איהו אנא אברך דכל מה דשמעתון עד הכא מנאי הוה ואקיים בי (משלי כב ט) טוב עין הוא יבורך [קרי ביה יברך] מ"ט בגין דנתן מלחמו לדל מלחמא ומיכלא דאורייתא דילי אכלתון:</p>	<p>באו ונשקו אותו כמקדם, אמרו הבה ונברך. אמר הוא, אני אברך שכל מה ששמעתם עד כאן ממני היה, ואקים בי "טוב עין הוא יבורך", למה קוראים בו "יברך", משום שנתן מלחמו לדל, מלחם ואוכל של התורה שלי אכלתם.</p>
<p>א"ר יהודה ברא רחימא דקב"ה הא תנינן בעל הבית בוצע ואורח מברך א"ל לאו אנא</p>	<p>אמר רבי יהודה, בן אהוב של הקדוש ברוך הוא, הרי שנינו בעל הבית</p>

¹⁷⁰⁸ פירוש שנתחבר עם ח"ג שהם אברהם ויצחק אבל מורינו פי' ויקרא בהם שמי הוא שם יעקב שהוא ת"ת, ושם אבותי הם ח"ג ור"ל שחג"ת ישפיעו במלכות ומלכות מברכת אותם הנערים וז"ש השתא אתקין ביתיה שכיון שהת"ת שהוא שמי נתחבר עם ח"ג זהו תיקון המלכות שהיא בין תרין דרועין אחורי הת"ת (מ"מ).

¹⁷⁰⁹ אבותי אברהם ויצחק (רח"ו).

¹⁷¹⁰ מפני שעיקר יניקת המלכות הוא בהיותה משולשת בשלשה אבות ואז משפעת בכרובים שהם למטה ממנה רב ברכות (אור יקר).

¹⁷¹¹ מהעולם העליון הדק שהוא נכלל בסוד זה הים הגדול ורחב ידים (אור יקר).

¹⁷¹² כלומר הם פועלים בעולם הגשמי ומושכים בו נשמות ורוחות כנודע (אור יקר).

¹⁷¹³ מהיסוד שאין למלכות שפע מלמעלה אלא על ידי היסוד כדפרשנו בספ"ר בשער אבי"ע (אור יקר).

¹⁷¹⁴ שאין ראוי לגלות האמה מפני הערלה, שהיה מקומה שם וקרובה לידבק ולימשך ונמצא הזווג העליון מתבלבל, לכך המדה הזאת לעולם מתעלמת בין תרין ירכין וזהו סוד סוככים בכנפיהם על הכפורת כי כפורת הוא יסוד, ובמקום אחר יתבאר יותר (אור יקר).

¹⁷¹⁵ חסד גבורה תרין דרועין (אור יקר).

¹⁷¹⁶ פי' חג"ת שהזכיר ולא מיוסף כדי לכסות עליו לפי שהוא טמיר, ומכאן משמע קצת כפי' מורינו ממ"ש הזוהר כתיב ויקרא בהם שמי וכו' מן האבות מתברכאן וכו' (מ"מ).

¹⁷¹⁷ בסוד שכסה על אמו מן עשו (רח"ו).

<p>בעל הבית¹⁷¹⁸ ולא אתון אנו רחין אבל קרא אשכחנא [ואקיים] [ואוקימנא] ליה דהא אנא טוב עין ודאי בלא שאילו דלכון אמינא עד השתא ולחמא ומיכלא דילי אכלתון:</p>	<p>בוצע, ואורח מברך. אמר לו איני בעל הבית ואינכם אורחים, אבל מצאתי פסוק ואקיימו, שהרי אני בודאי "טוב עין", בלי שאלותיכם אמרתי עד עתה, ולחם ואוכל שלי אכלתם.</p>
<p>נטל כסא דברכתא ובריך וידוי לא יכלי למסבל כסא¹⁷¹⁹ והווי מרתתי כד מטא [ל]על הארץ ועל [המזון] (המזונות) אמר (תהלים קמ"ג) כוס ישועות אשא ובשם יי' אקרא קיימא כסא על תקוניה ואתישב בימיניה¹⁷²⁰ ובריך (לון):</p>	<p>לקח כוס ברכה וברך, וידוי לא יכלו לסבול את הכוס ורעדו, כשהגיע ל"על הארץ ועל המזון", אמר "כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא", עמד הכוס על תקונו והתיישב בימינו וברך.</p>
<p>לסוף אמר יהא רעוא [דלחד] (דלכל חד) מאלין¹⁷²¹ יתמשכון ליה חיין מגו (מלכא) ואילנא דחיין דכל חיין ביה תליין וקב"ה יערב ליה¹⁷²² וישכח ערב לתתא דיסתכם בערבותיה בהדי מלכא קדישא כיון דבריך אסתים עיני רגעא חדא לבתר פתח לון אמר חברייא שלם¹⁷²³ לכון מרבון טב דכל [עלמא] (שלמא) דיליה הוא תווחו ובכו ובריכו ליה ב(י)תו ההוא ליליא:</p>	<p>בסוף אמר, יהי רצון שלאחד מאלה ימשכו לו חיים מתוך (המלך) עץ החיים, שכל החיים תלויים בו, והקדוש ברוך הוא יערב לו, וימצא ערב למטה שיסכים בערבותו אצל המלך הקדוש. כיון שברך, סתם עיניו רגע אחד, ואחר כך פתח אותם. אמר חברים שלום לכם מרבון הטוב, שכל העולם שלו הוא, תמהו ובכו וברכוהו לו ביתו אותו לילה.</p>
<p>בבוקר</p>	<p>בבוקר</p>
<p>בבוקר</p>	<p>בבוקר</p>
<p>קפח/א10837:</p> <p>אקדימו ואזלו כד מטו לגבי ר"ש סחו ליה עובדא תוה ר' שמעון אמר בר טנרא תקיפא איהו ויאות הוא לכך ויתיר [ממה דלא] (מדלא) חשיב ב"נ בריה דרב המנונא סבא הוא אזדעזע ר' אלעזר אמר עלי למיהך למחזי ליה הוא בוצינא [ד]דליק:</p>	<p>השכימו והלכו, כשהגיעו לרבי שמעון, ספרו לו אותו המעשה. תמה רבי שמעון, אמר בן סלע תקיף הוא, וראוי הוא לכך, ויותר ממה שלא חשוב אדם בנו של רב המנונא סבא הוא. הזדעזע רבי אלעזר ואמר, עלי ללכת לראות אותו נר דולק.</p>
<p>אמר ר' שמעון דא לא סליק בשמא [בעלמא] (דעלמא) דהא מלה עלאה אית</p>	<p>אמר רבי שמעון, זה לא עולה בשם בעולם, שהרי דבר עליון יש בו וסוד הוא, שהרי אור השמן של אביו מאיר עליו, וסוד זה לא מתפשט בין החברים.</p>

¹⁷¹⁸ פי' איני מחשיב עצמי ב"ה ואתם אורחים אלא כולנו אחד (מ"מ).
¹⁷¹⁹ אין תימא איך היה מברך והוא היה קטן כי אם יודע למי מזמינים סגי וכן הלכה דלא בעי פורח (רח"ו).

¹⁷²⁰ בכוונות כתוב שלא היה מורי נוהג כן אלא תיכף מקבלו בב' ידיו ואח"כ מיד יניחנו בימין ולא ימתין עד על הארץ ועל המזון כמ"ש הכא וז"ל הרב בסה"כ נוטל הכוס בימינו ואומר ברכת זמון וא"ל מורי ז"ל כי מלשון הינוקא דפ' בלק דף קפז משמע שיאחז הכוס בב' ידיו משיתחיל ברכה ב' ואז אתיישב כסא על תקוניה בימינא אך הוא ז"ל לא היה נוהג כן (רח"ו), ור"ל תיכף מקבלו בשתי ידיו ואח"כ מיץ יניחנו בימין ולא ימתין עד על הארץ ועל המזון כמ"ש הכא וז"ל הרב בסה"כ נוטל הכוס בימינו ואומר ברכת זמון, ואת"ל מורי ז"ל כי מלשון הינוקא דפ' בלק דף קפ"ז משמע שיאחז הכוס בב' ידיו משיתחיל ברכה שנייה, ואז אתיישב כסא על תקוניה בימינא, אך הוא ז"ל לא היה נוהג כן (מ"מ).

¹⁷²¹ הרי רבי יצחק כמ"ש בפרשת ויחי (מ"מ).
¹⁷²² מלכות (רח"ו), ומה שכתוב וישכן ערב, הוא ר"ש שערב גם כן הוא עם המלכות לרבי יצחק (מ"מ).
¹⁷²³ שלום (דפ"ו).

<p>ביה¹⁷²⁴ ורזא איהו דהא (נהירו) משיכו¹⁷²⁵ דאבוי מנהרא עליה ורזא דא לא מתפשטא בין חבריאי:</p>	
<p>יומא חדא הוו חבריאי יתבין ומתנגחין¹⁷²⁶ אלין באלין והוו תמן ר' אלעזר ור' אבא ור' חייא ור' יוסי ושאר חבריאי אמרו הא כתיב (דברים ב ט) אל תצר את מואב¹⁷²⁷ ואל תתגר בם מלחמה [וגו'] בגין רות ונעמה דהוו זמינין לנפקא מנייהו צפורה</p>	<p>יום אחד היו החברים יושבים ומתנגחים אלה באלה, והיו שם רבי אלעזר ורבי אבא ורבי חייא ורבי יוסי ושאר החברים. אמרו הרי כתוב "אל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה וגו'", בגלל רות ונעמה שהיו עתידים לצאת מהם צפורה אשת משה, שהיתה</p>

¹⁷²⁴ נלע"ד שהוא מה שכתבתי לעיל קפו ע"א שהיו בו כל הנר"ן יחד ולא בא אלא לתקן איזה דבר, וגם כי יש עליו אור אביו המשפיע בו ולא צריך לו להשתהות בעוה"ז. ומדקאמר מנהרא עליה, ולא אמר מנהרא ביה, מדקדק מהר"י צמח ז"ל שהיה עליו ניצוץ מאור מקיף דאביו ולא מאור פנימי (רמ"ז).

¹⁷²⁵ משיחו (דפ"ו).

¹⁷²⁶ יש לדקדק למה שינה בכאן בלשון זה, ועוד כיון שהיו שם כל החברים כמ"ש ושאר חבריאי, למה פרט את הארבעה אשר נקבו בשמות. ונלע"ד שיובן במ"ש בספרי תלמידי הרב, שכאשר הוא ז"ל היה לומד ההלכה ומפלפל היה יגע ומזיע לשבר כח הקלי'. והענין הוא כי התלמוד ה"ס שכינה בגלות, ולכן עליו נדרש פסוק (איכה ג, ו) במחשכים הושיבני, ואמרו רז"ל מיום שחרב בית המקדש אין לו לקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה, דווקא בזמן החרבן, על כי ירדו הניצוצות לחיצונים וצריך לשבר כח הקלי' בהחליש כח הגוף החומרי שנמשך ממנה כדי להעלות הניצוצות, והוא על דרך גלות מצרים (שמות א, יד) בחומר ובלבנים. ודבר זה מבואר בזוהר, ובתיקונים, שבתירוץ הקושיות מסיר ומבדיל הקש והתבן מן החטה שנשארת סולת נקיה, וה"ס אותו הניצוץ שמתוקן ונבדל הקלי' ממנו. ואם ההלכה צריכה יגיעה כל שכן כשיהיה העסק באיזו קושיא בדבר החיצונים, שכאשר תתורץ יתברר ויסתלק איזה ניצוץ מהם, עד שלכן הם מתעוררים נגד העוסקים בעניינם וכמ"ש למטה (רמ"ז).

¹⁷²⁷ פשט הקושיא מבוארת. הרמ"ק נתקשה בכאן דמאי רבותא דנעמה משאר נשים נכריות שנשא שלמה, שאעפ"י שגירן מכל מקום נקראו נכריות. ותירץ דודאי דנעמה נתגיירה קודם שנשאה שלמה ע"ה. ולא דק, דלא סגי לן בהכי דמקרב אחיך בעינן ואיך מלך רחבעם. אבל האמת הוא שאמה או אפילו אם אמה היא שנתגיירה, ונעמה היתה הורתה ולידתה בקדושה ומותרת זרעה למלוך, וכן מוכח ממ"ש לקמן ק"צ א', נעמה בבני עמון ביומי דדוד נפקא, ור"ל שיצאה נשמתה מאותה קליפה, ואמה או אם אמה נישאו לישראל, וכיון שהיתה אביה מישראל הורתה למלכות, וכן כתב הכסף משנה בפ"א ה"ד דהלכות מלכים, ובשם התוס', וכונת הקושיא היא, דסלקא דעתך דהיא דרות ונעמה, שהגיננו על אומתן, הוא על דרך ברא מזכי אבא, דאי כדי שלא תאבדנה, וכמ"ש דוד לאבישי (שמו"ב יט, כג) היום יומת איש בישראל, שהכונה היתה על מרדכי, ואמר דוד שאם אזי ימית את שמעי לא יצא מרדכי לעולם, אם כן הרבה דרכים לפנינו יתברך לשמור אותם העתידים להוליד רות ונעמה וכשאר אבדות, אלא ודאי שהוא מפני זכות של שתי הבנות. ולפי זה הקשה שגדול זכות ההוה מן העתיד, וקשה ממדין, שזכו לצפורה ויתרו, וגם זכותם בגידול משה. דיתיר אתחזו וכו', שהיה להם זכות היוצאים מהם ושל שלהם כמשה. ותירץ רבי שמעון, שהטעם הוא שגדול כח הקליפה בעוד הניצוץ בלוע בתוכו דהו"ל כנשמה. ואין להקשות דגם משאר האומות יצאו כמה גרים ואעפ"כ לא נצטוו ישראל שלא ללחום עמהם, כי אלו השתי פרידות היו יסוד מלכות בית דוד עד מלך המשיח, וכל עוד שלא זכו ישראל שיצאו מן הקליפה אלו השתי ניצוצות עצומות, היה כח הקליפה חזק לעמוד נגדם. וגם בזה יתיישב קושי דס"ד בתחילה, והוא שלו יתברך הכל גלוי, ואם כן היה יכול להתיר לישראל להלחם עם מואב ועמון, אך יצוה להם שלא להמית אותו האיש או המשפחה שעתידה להוליד את אלו השתיים. אבל הוא מיושב עם הנזכר, כי היתה הנסיבה מחמת חסרון זכות ישראל, וכבר נזכר למעלה קפד ע"ב, ששתי פרידות אלו הן בסוד רחל ולא, ע"ע. וידוע שקודם בנין בית המקדש היתה הנוק' מן החזה ולמטה, שמשם אחיזת מואב, ולכן קדמה רות. וכשנבנה בית המקדש דאז קיימא סיהרא באשלמותא, בכל אורך זעיר, אז מלכה נעמה שהיא מעמון. והמקדש נקרא (מלכ"א ח, יג) בית עולמים, כלומר בית אחד, ונוק' אחת, כלולה משני עולמים רחל ולא. ומפני שדוד הכין לבנין בית המקדש וקבל בכתב צורתו משמואל הנביא, וזכה להכניע קלי' ערפה שהיא אחוריים דלאה, לכן בימיו יצאה נפש נעמה לעולם כנזכר לקמן ק"צ א', אבל לא באה לכלל מלכות עד נתקנה מלכות שמים בבנין בית עולמים, באופן שכל עוד שהיו אלו הנשמות עצומות בתוך הקליפות היו נשמה לה, ובהן היתה יכולה לעמוד ולהתקיים בחזקה, מה שאין כן אחר צאתן מתוכה (רמ"ז).

<p>אתת משה דהות ממדין ויתרו ובנוי דנפקן ממדין דהוו כלהו זכאי קשוט עאכ"ו:</p>	<p>ממדין ויתרו ובנוי שיצאו ממדין, שהיו כולם צדיקי אמת על אחת כמה וכמה.</p>
<p>ותו משה דרביאו ליה במדין ואמר ליה קב"ה (במדבר לא ב) נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים א"ה משוא פנים אית במלה דיתיר אתחזו בני מדין לשזבא מן מואב אמר ר' שמעון לא דמי מאן דזמין¹⁷²⁸ למלקט תאני למאן דכבר לקיט לון:</p>	<p>ועוד משה שגדלוהו במדין, ואמר לו הקדוש ברוך הוא, "נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים", אם כך משוא פנים יש בדבר, שיותר ראויים בני מדין להינצל ממואב. אמר רבי שמעון לא דומה מי שעתיד ללקוט תאנים למי שכבר לקט אותן.</p>
<p>א"ל [רבי אלעזר¹⁷²⁹ אע"ג דכבר] (וכבר) לקיט לון שבחא איהו א"ל מאן דלא לקט ותאני¹⁷³⁰ (תאנה) נסיר תאנה תדיר דלא יהא בה פגם בנין תאני דזמינת לאייתאה כיון דלקיט תאני שביק לה לתאנה ותו לא נסיר לה:</p>	<p>אמר לו רבי אלעזר, אף על גב שכבר לקט להם שבח, הוא אמר לו, מי שלא לקט תאנים שומר את התאנה תמיד, שלא יהיה בה פגם בשביל התאנים שעתידה להביא. כיון שלקט תאנים, עוזב את התאנה ויותר לא שומר אותה.</p>
<p>כך מואב דזמינא (דזמינת) לאייתאה אינון תאני נטר ליה קב"ה דכתיב (דברים ב ט) אל תצר את מואב מדין דקא יהיבת תאני ואלקיטו לון כתיב (במדבר כה יז) צרור את המדינים דהא מכאן ולהלאה תאנה דא לא זמינת לאייתאה פירין ובג"כ אתחזיית ליקידת אשא פתח ואמר (שם כב ד) ויאמר מואב אל זקני מדין וגו' מואב אינון שארי¹⁷³¹ ובגין אינון תאני דזמין מואב לאפקא [לעלמא] אשתזיבו מעונשא:</p>	<p>כך מואב, שעתידה להביא אותן תאנים, שמר אותו הקדוש ברוך הוא שכתוב "אל תצר את מואב מדין" שנתן כבר תאנים, ולקטו אותן. כתוב "צרור את המדינים", שהרי מכאן והלאה תאנה זו לא עתידה להביא פירות, ולכן ראויה לשרפת אש. פתח ואמר "ויאמר מואב אל זקני מדין וגו'", מואב הם מותרים, ומשום אותן תאנים שעתיד מואב להוציא לעולם נצלו מעונש.</p>

¹⁷²⁸ ודמי ענין זה דוקא ללקט התאנים יותר מפרי אחר, מפני שהתאנים מתלקטים אחד אחד ולא כולם יחד כדתנן בפ"א מ"ד דפאה, ולקיטתו כאחת, לאפוקי תאנים. וכן הוא הדרך בלקיטת הניצוצות מעט מעט היום אחד ולמחר אחר (רמ"ז).

¹⁷²⁹ מכל מקום שבחא איהו, ונראה שר"ל שאף שיצאו ניצוצות הקדושה הנזכרים מקליפת מדין נראה שנשאר איזה רשימו של הקדושה שמשביחה ומרויחה (רמ"ז).

¹⁷³⁰ כונת רבי שמעון, להוציא את רבי אלעזר מאותה סברא, והענין דדוקא כשאור הקדושה שורה במקום מוכן לו כמו שהוא שריית שכינה בבית המקדש, אז נשאר קדושה לעתיד לבוא, וכן הנשמה בגוף אחרי פטירתה נשאר בגוף הבלא דגרמי, וכן בכל מקום כיוצא בזה נותר הרושם, אבל הניצוצות הנופלות בעוון האדם וגולות חוץ למקומם ואין להם התייחסות ושום שייכות עם החיצונים והם שם בעל כרחם וצריכות להשגחה פרטית מאת ה', עליהם שלא ישלוט בהם כח הרע, והוא דוגמת המייחל ללקוט תאנים מתאנתו ששומרה מכל רע, וכן יש אור ההשגחה על הקלי' כל עוד שיש בה הניצוצות לקיימם שם, אבל כשכבר יצאו הניצוצות מסתלק הכל כאשר לכל עיקר ורושם, כי נסתלקה שמירת השפע המושפע על הניצוצות ולא נשאר כי אם בבחינת הנהירו דקיק המוגבל לחיות החיצונים, ולכן כשמרבים לפשוע מתמלאה סאתם רק מן הרע, והקדושה פורחת אפילו הנהירו דקיק ונשארו רק סיגים וקיא צואה. וזהו רמז ר"ת צ'רור א"ת ה'מדינים, ולכן בחרו להם בבעל פעור, והסודות כמוסים ליודעיהם (רמ"ז).

¹⁷³¹ נראה דדייק עוד אומרו אל זקני מדין, שלא הזכיר זקנים במואב, לפי שדוקא של מדין היו בחינת זקנים קרובים למות ושגבר בהם חלק הרע ממלכין קדמאין, אבל מואב היה בבחרותו וקימו בעבור הניצוצות הנזכרים, ולכן גם שמואב התחיל בעבירה ניצול בשבילם. ובדרך רמז זה יכון אומרו פתח ואמר, והזכרת הפסוק, לרמוז לרמז שדייקתי, דאי לא תימא הכי היה די שיאמר הענין בדרך כלל, מואב שארו וכו', ולא להקדים פתיחה חדשה, ודוק אומרו לאפקא לעלמא, ללמד ענין אמיתי שלא בשביל כל צדיק העתיד לצאת ימלט מולידו וכל שכן עמו, שהרי אין לך אומה שלא יש בקליפתה ניצוץ קדושה, וה"ס גירי הצדק. אלא הענין בניצוץ שיוציא תולדה כוללת להיטיב לכללות העולם וכרות ונעמה וכו' (רמ"ז).

<p>רבי אלעזר בעא למיחמי לר' יוסי בר' שמעון בן לקוניא חמוי והוון אזלי ר' אבא ור' יוסי (ור' חייא) בהדיה אזלו בארחה והוון אמרי מלי דאורייתא כל ההוא ארחה:</p>	<p>רבי אלעזר רצה לראות את רבי יוסי ברבי שמעון בן לקוניא חמוי, והיו הולכים רבי אבא ורבי יוסי (ורבי חייא) איתו, הלכו בדרך והיו אומרים דברי תורה כל אותו הדרך.</p>
<p>א"ר אבא מאי דכתיב (דברים ב ט) ויאמר יי' אלי אל תצר את מואב ואל תתגר במ מלחמה וגו' וכתיב (שם יט) וקרבת מול בני עמון וגו' מלה דא כמלה דא מה הפרש בין דא לדא:</p>	<p>אמר רבי אבא מה שכתוב "ויאמר ה' אלי אל תצר את מואב ואל תתגר במ מלחמה וגו'", וכתוב "וקרבת מול בני עמון וגו'" דבר זה כדבר זה, מה הבדל בין זה לזה.</p>
<p>אלא אתחזי דשקולי הוון ותנינן כד הוון מקרבי לגבי בני מואב הוון ישראל אתחזיין לגבייהו בכל מאני קרבא (ולא מתגרין) [כדבעו אתגרין] בהו ולגבי בני עמון הוון ישראל מתעטפי בעטופיהו [ולא אתחזין] (בלא) מאני קרבא כלל וקראי מוכחין בשקולא דא בדא¹⁷³²:</p>	<p>אלא נראה ששקולים היו, ושנינו כשהיו מתקרבים לבני מואב, היו ישראל נראים נגדם בכל כלי קרב (ולא) כשרצו להתגרות בהם, ולגבי בני עמון היו ישראל מעוטפים בעטופיהם ולא נראו כלל כלי קרב, והפסוקים מוכיחים בשקול זה כזה.</p>
<p>אמר ר' אלעזר ודאי הכי הוא¹⁷³³ ותנינן דדא דהות הציפא ואמרת מואב דכתיב (בראשית יט לו) ותקרא את שמו מואב אתחזון ישראל הציפין¹⁷³⁴ לגבייהו כמה דאיהי הות הציפא [דאמרת] (ואמרת) מואב מאב הוה ברא דא אבל זערתא דאמרת בן עמי וכסיאת ארחה¹⁷³⁵ ישראל הוון מכסיין ארחהו לגבייהו מעטפי עטופא בטלית ואתחזון קמייהו כאחין ממש והא אוקמוה:</p>	<p>אמר רבי אלעזר ודאי כך הוא, ושנינו שזו שהיתה חוצפה, ואמרה מואב שכתוב "ותקרא את שמו מואב", נראו ישראל חצופים אליהם, כמו שהיא היתה חצופה שאמרה מואב, מאב היה בן זה. אבל הקטנה שאמרה בן עמי, וכסתה דרכיה, ישראל היו מכסים דרכיהם אליהם, מעוטפים עטוף הטלית ונראים לפנייהם כאחים ממש, וכך פרשוה.</p>
<p>עד דהוון אזלי אדכר ר' אלעזר מההוא¹⁷³⁶ ינוקא סטו מארחה ג' פרסי ומטו להתם אתארחו בההוא ביתא עאלו ואשכחו לההוא ינוקא דהוה יתיב ומתקנין פתורא קמיה כיון דחמא לון קריב גבייהו:</p>	<p>עד שהיו הולכים, נזכר רבי אלעזר בתינוק זה, סטו מהדרך שלש פרסאות והגיעו לשם, התארחו באותו בית, נכנסו ומצאו את אותו תינוק שהיה יושב, ומתקנים לפניו שלחן. כיון שראה אותם, התקרב אליהם.</p>
<p>א"ל עולו חסידי קדישין עולו שתילין דעלמא אינון דעילא ותתא משבחין לון אינון דאפי' נוני ימא רבא נפקין ביבשתא לגבייהו¹⁷³⁷:</p>	<p>אמר להם, הכנסו חסידים קדושים, הכנסו שתילי העולם, אותם שמשבחים אותם למעלה ולמטה, אותם שאפילו הדגים שבים הגדול יוצאים אליהם ליבשה.</p>
<p>אתא ר' אלעזר ונשקיה ברישיה הדר כמקדם ונשקו בפיו. אמר רבי אלעזר</p>	<p>בא רבי אלעזר ונשקו בראשו, חזר כמקדם ונשקו בפיו. אמר רבי אלעזר</p>

¹⁷³² כדא (דפ"ו).

¹⁷³³ איני יודע מה תירץ והיכי מוכחי קראי (רח"ו).

¹⁷³⁴ חציפו (דפ"ו).

¹⁷³⁵ ארחהה (דפ"ו).

¹⁷³⁶ מהאי (דפ"ו).

¹⁷³⁷ כל דאתיין מדרגיה כמו ר"ה סבא, מניחין אותו העולם שהוא ימא ואזלין לזה העולם אחר חדושי תורה, וכמ"ש בפ' בלק (קפח ע"ב) אינון דאפי' נוני ימא רבא נפקין ביבשתא לגבייהו כו', אר"א נשיקה קדמאה על נונין כו', וז"ש ברא דנונא כו' שהוא ניצוץ מרע"ה (בהגר"א על תיקו"ז מב ע"ג).

<p>כמלקדמין ונשקיה בפומיה א"ר אלעזר נשיקה קדמאה על נונין דשבקין מיא ואזלין ביבשתא ונשיקה תניינא על ביעין דנונא דעברו [איבא] טבא בעלמא אמר ההוא ינוקא בריהא דלבושייכו חמינא דעמון ומואב מתגרי¹⁷³⁸ בכו היך אשתזבתון מנייהו מאני קרבא לא [הוה] והוה [אית] בידייכו ואי לאו לרחצנו תהכון בלא דחילו:</p>	<p>נשיקה ראשונה על הדגים שעזבו את המים, והלכו ליבשה, ונשיקה שניה על ביצי הדגים שעשו פרי טוב בעולם. אמר אותו תינוק, בריח לבושכם ראיתי שעמון ומואב מתגרים בכם, איך נצלתם מהם, כלי קרב לא היו בידיכם, ואם לא לבטחה תלכו בלי פחד.</p>
<p>קפח/ב</p>	
<p>תוהו ר' אלעזר ור' אבא [וחברייא] [ור'] חייא) אמר רבי אבא זכאה ארחא דא וזכאה חולקנא דזכינא למיחמי דא אתקינא פתורא כמלקדמין:</p>	<p>תמהו רבי אלעזר ורבי אבא והחברים, אמר רבי אבא אשרי הדרך הזו ואשרי חלקנו שזכינו לראות את זה, התקיננו שלחן כמקדם.</p>
<p>אמר חכימין קדישין תבעו נהמא דתפנוקי בלא קרבא¹⁷³⁹ [ופתורא דמאני קרבא] או נהמא דקרבא או תבעון לברכא למלכא בכל מאני קרבא [דהא פתורא לא אסתליק בלא קרבא]:</p>	<p>אמר חכמים קדושים, תרצו לחם תפנוקים ללא קרב (או לחם קרב ושלחן של כלי קרב) ושלחן של כלי קרב או לחם קרב או תרצו לברך למלך בכל כלי הקרב, שהרי השלחן לא עולה בלי קרב.</p>
<p>אמר ר' אלעזר ברא רחימא חביבא קדישא [הכי בעינן] בכל הני זיני קרבא אשתדלנא בהו וידעינן לאנחא בחרבא¹⁷⁴⁰ ובקשתא וברומחא ובאבני דקירטא ואנת רביא עד לא חמית היך מניחין [קרבא גוברין] תקיפין דעלמא:</p>	<p>אמר רבי אלעזר, בן אהוב, חביב קדוש, כך אנו רוצים בכל המינים של הקרב האלה השתדלנו בהם, ויודעים אנו לערוך בחרב ובקשת וברומח ובאבני הקלע, ואתה תינוק עוד לא ראית איך עורכים קרב גברים חזקים של העולם.</p>
<p>חדי ההוא ינוקא אמר ודאי לא חמינא אבל כתיב (מלכים א' כ יא) אל יתהלל חוגר כמפתח¹⁷⁴¹ אתקינא פתורא בנהמא ובכל מה דאצטריך א"ר אלעזר כמה חדו אית בלבאי ברביא דא וכמה חדושין יתחדשון על פתורא דא וע"ד אמרית דידענא דוגי [פעמוני רוחא] [פעמונא] קדישא הוה אזלין ביה:</p>	<p>שמח אותו תינוק, אמר ודאי שלא ראיתי, אבל כתוב "אל יתהלל חוגר כמפתח", התקיננו שלחן בלחם, ובכל מה שצריך. אמר רבי אלעזר כמה שמחה יש בלבי בתינוק זה, וכמה חדושים יתחדשו על שלחן זה, ולכן אמרתי שידעתי שזוג פעמוני רוח הקודש היו הולכים בה.</p>
<p>אמר ההוא ינוקא מאן דבעי (ל)נהמא על פום חרבא ייכול חדי ר' אלעזר אהדר וקריב ינוקא לגביה א"ל בנין דשבחת גרמך אית לך למינח קרבא בקדמיתא ואנא אמרית</p>	<p>אמר אותו תינוק, מי שרוצה לחם על פי החרב יאכל. שמח רבי אלעזר חזר וקרב התינוק אליו, אמר לו משום ששבחת עצמך, אתה יש לך ללחום קרב בתחלה, ואני אמרתי בתחלה,</p>

¹⁷³⁸ מתגרן (דפ"ו).

¹⁷³⁹ (ס"א או נהמא דקרבא ופתורא דמאני קרבא) (נוסף בדפ"ו).

¹⁷⁴⁰ כתיב בס' אור ישראל, חר"ב גי' רי"ו כמ"ש הרב ז"ל בפ' וחרב פיפיות בידם והיינו בחרבא, וברומחא הם רמ"ח תיבין דק"ש עם ו' פעמים אלהים שהם מוחין דקטנות דא"א כמ"ש הרב בכוונת ק"ש. ובקשתא הוא יסוד בסוד זרע יורה כחץ, ובאבנין וכו' פי' כדאיתא בפ' שופטים לדון סמא"ל באבן דאיהי יו"ד ובה' אצבען דיד דאינון ה' ובקנה דדרוע' דאיהו ו' ובכתף דתמן ה' ולכן אמר לקמן הא ידענא דחילא דדרועא דילך אתחלש (מ"מ).

¹⁷⁴¹ שכבר נלחם ונצח ורומז שכבר נצח לר' יהודה ורבי יצחק לעיל שהם חבירים לר"א ורבי אבא וז"ש אל תתהללו אתם שחוגרים כדי להלחם עמו כמו אני שמפתח (מ"מ).

<p>[בקדמיתא] דקרבא ליהוי בתר אכילה אבל השתא מאן דבעי סולתא [תולה¹⁷⁴² (נ"א ייתי)] מאני קרבא בידוי אמר ר' אלעזר לך יאות לאחזאה מאינן מאני קרבא דילך:</p>	<p>שהקרב יהיה אחרי האכילה. אבל כעת מי שרוצה סולת, תולה (יביא) כלי הקרב בידי, אמר רבי אלעזר לך ראוי להראות מאותם כלי הקרב שלך.</p>
<p>פתח [ההוא ינוקא] ואמר (במדבר טו יט) והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה ליי קרא דא על עמר¹⁷⁴³ התנופה אתמר¹⁷⁴⁴ מאי תנופה אי בגין דאניף¹⁷⁴⁵ ליה כהנא לעילא איהו¹⁷⁴⁶ תנופה מאי אכפת לן אי אניף¹⁷⁴⁷ אי מאיך אלא ודאי (אי) אצטריך ולא רמא להו לעילא¹⁷⁴⁸ והיינו תרומה ואע"ג¹⁷⁴⁹ דדרשינן תרי ממאה והכי הוא אבל תנופה מאי וס"א דא הוא ארמותא:</p>	<p>פתח אותו תינוק ואמר "והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה", פסוק זה נאמר על עומר התנופה, מהו "תנופה", אם בגלל שהניפה הכהן למעלה, היא תנופה, מה אכפת לנו אם הניף אם הנמיך. אלא ודאי צריך להרימה למעלה, והיינו תרומה. ואף על גב שדרשנו שנים ממאה, וכך זה, אבל תנופה מהי (זו) הרמה.</p>
<p>וורזא דחכמתא הכא אי חסידי קדישין מארי דרומחין לא שמשותן לר' שמעיה חסידא דאי לאו תנדעון תנופה מאי היא חטה מאי היא ושעורה (שעורא) מאי היא תנופה דקאמרינן היינו תנ"ו פ"ה ורזא דיליה (ירמיה יג טז) תנו כבוד¹⁷⁵⁰ ליי אלהיכם דהא פה (עלאה) היינו כבוד דבעינן למיהב ליה לקב"ה וע"ד אבעי לן לארמא לעילא לאחזאה דלית אינון יהבין אלא להאי פה¹⁷⁵¹ דלית שבחא למלכא עלאה אלא כד ישראל מתקני ליה ולהאי כבודו ויהבי ליה למלכא [כבוד] ודא הוא תנו פה [תנו כבוד] וארמא איהו ודאי:</p>	<p>וסוד חכמה כאן, אי חסידים קדושים בעלי רומחים, לא שמשותם את רבי שמעיה החסיד, שאם לא תדעו מהי תנופה מהי חטה מהי שעורה. תנופה שאמרנו היינו תנ"ו פ"ה, וסוד שלו "תנו לה' אלהיכם כבוד" שהרי פה (עליון) היינו כבוד שרוצים לתת לקדוש ברוך הוא, ולכן צריכים להרים למעלה, להראות (שאינם נותנים אלא לפה הזה) שאנו נותנים לו ל"פה" הזה, שאין שבח למלך העליון אלא כשישראל מתקנים לו לכבוד הזה, ונותנים כבוד למלך, וזהו תנו פה, תנו כבוד והרמה היא בודאי.</p>
<p>קרא דשרינן ביה (במדבר טו יט) והיה באכלכם מלחם הארץ וכי לחם הארץ היא, שעורה לא כך, ואנו מקריבים</p>	<p>הפסוק שהתחלנו [בו] "והיה באכלכם מלחם הארץ", וכי לחם הארץ היא, שעורה לא כך, ואנו מקריבים</p>

¹⁷⁴² עולה (דפ"א).

¹⁷⁴³ עומר (דפ"ו).

¹⁷⁴⁴ צ"ע דהאי קרא בחלה כתיב ואיך דריש ליה בעומר התנופה (רח"ו), ונלע"ד דמיתורא קדרים דכיון דכתיב לבתר מראשית עריסותיכם חלה וכו', למה כתיב ברישא והיה באכלכם וכו', לכן דריש ליה על עמר התנופה באם אינו ענין וכו' (מ"מ).

¹⁷⁴⁵ אין מלת תנופה מורה זה מפני כי עיקר התנופה היה להרים אותה למעלה וממלת תנופה לא נפקא לן מידי, מפני כי מלת תנופה אינו מורה לא להרים ולא להשפיל (אור יקר).

¹⁷⁴⁶ איהי (דפ"ו).

¹⁷⁴⁷ כי מלת תנופה אינו מוכיח לזה דבר, ולומר דאין הכי נמי שלא היה צריך (אור יקר). ר"ל כבר ידענו הדין מפ' והניף וא"כ מאי קמ"ל ותירץ שבא לרמוז שיעלו השכינה למעלה כמ"ש בסמוך תנופה (רח"ו).

¹⁷⁴⁸ וענין זה אינו מוכרח ממלת תנופה אלא ממלת תרומה שהוא לשון הגבהה (אור יקר). פי' להרים השכינה למעלה וז"ש והיינו תרומה (מ"מ).

¹⁷⁴⁹ ר"ל אעפ"י דדרשינן תרי ממאה מ"מ עיקר מלת תרומה ותנופה היינו להרים השכינה וכדמסיק וז"ש תרימו תרומה לה' שתרומוה למעלה, ולגלות ג"כ על מלת תנופה שהיא תנופה (מ"מ).

¹⁷⁵⁰ פי' מלכות הנק' כבוד תחברו אותה עם זעיר (מ"מ).

¹⁷⁵¹ פי' שאין מחברים עם זעיר אלא השכינה הנק' פה ולא הס"א כמ"ש בפ' תרומה בייחוד ק"ש (מ"מ) (ס"א דלית אינון יהבין אלא להאי פה) דלית אנן יהבין להאי פה (דפ"ו).

<p>שעורה¹⁷⁵² איהו לאו הכי ואנן שעורה ומקריבין בגין דשעורהו (דקריבין בגין דשעורא) קדמא לשאר נהמא דעלמא שעורה איהו [שיעור ה"א¹⁷⁵³] שעורה דהו"א אתר ידיע הוא בשיעורא דה"א¹⁷⁵⁴] [חטה נקודה] באמצעיתא דלית חולקא לסטרא אחרא דחובא תמן (אלא) חטה ברתא [דמהטא הטא בה דגן ודא] (דמתהטא) לקמי(ה) אבוה ועבד(א) לה רעותה ומיא¹⁷⁵⁵ חטה¹⁷⁵⁶ כללא דכ"ב אתוון:</p>	<p>שעורה, משום ששעורה קדמה לשאר הלחם שבעולם, שעורה הוא (שעור ה"א שהרי מקום) שעורה של ה"א מקום ידוע הוא, בשעור של ה"א (חטה בה"א נקודה וכו'). חטה נקודה באמצע, שאין חלק לצד האחר שחטא שם, (אלא) חטה בת שמתחטאת לפני אביה ועושה רצונה, ומה חטה כלל עשרים ושתים אותיות.</p>
<p>וא"רו אלעזר אע"ג דהוה לן למשמע¹⁷⁵⁷ הכא אית לן למימר ולדרכא קשתא אמר ההוא ינוקא הא מגנא לקבל גירא אמר רבי אלעזר ודאי חטה הכי קרינן לה אבל חמינן בשבטים כלהו דלית בהו ח"ט ובה אית ח"ט וקרינן חטה:</p>	<p>אמר רבי אלעזר, אף על גב שהיה לנו לשמוע, כאן יש לנו לומר, ולדרך קשת אמר אותו תינוק, הרי מגן מול החץ. אמר רבי אלעזר, ודאי חטה כך קוראים לה, אבל ראינו בשבטים כולם אין בהם ח"ט, ובה יש ח"ט, וקוראים חטה.</p>
<p>אמר ההוא ינוקא ודאי הכי הוא דהא ח"ט שריא סמיך לה בהו בשבטין לא הוו אתוון אלין דקא אתו מסטרא דקדושה ודלעילא אבל לגבה שריא¹⁷⁵⁸ ואי [דתפיק] ובעית לאפקא (תימא לא תפיק) חרבא ותימא אמאי נקטת אתוון אלין ההוא¹⁷⁵⁹ ברתא אלא אי [תנדע] (למנדע) חובא דאדם הראשון דאמרו חט"ה הוה תנדע [הא ואילנא דא כד נצח כלא] (כלא ואילנא דא נצח) סטרא דטוב נקיט לכל סטרא אחרא וכפייא ליה:</p>	<p>אמר אותו תינוק, ודאי כך זה, שהרי ח"ט חונה סמוך לה, בשבטים אין האותיות האלו, שהרי באו מצד קדושה העליונה, אבל שורה אליה. ואם תרצה להוציא חרב ותאמר למה נקטה אותיות אלו, הבת הזו, אלא אם תדע חטא אדם הראשון, שאמרו חטה היה, תדע זה, ועץ זה כשנצח הכל, צד הטוב נקט לכל הצד האחר וכופף אותו.</p>

¹⁷⁵² פי' שהמלכות לחמה העיקרי הם ה' חסדים שמתכוננים אותה בסוד והוכן בחסד כסא, וא"כ היכי קארי לשעורה שהיא ה' גבורות לחם הארץ, ותיריך בגין דשעורה קדמא וכו' שר"ל שהגבורות מהם נבנית תחלה ואח"כ החסדים לכך קראם לחם הארץ (מ"מ).

¹⁷⁵³ פי' שעורה הם ה' גבו' ומהם נבנית המ' ה' (מ"מ).

¹⁷⁵⁴ (ס"א חטה בה"א נקודה וכו') (נוסף בדפ"ו).

¹⁷⁵⁵ רעותא ומה (דפ"ו).

¹⁷⁵⁶ פי' הם החסדים כמ"ש הרב ז"ל בדרוש שבועות והל"ב אתוון הם החסדים (מ"מ).

¹⁷⁵⁷ דע כי חטה ושעורה שניהם במלכות וכמש"ה ארץ חטה ושעורה כו' והענין הוא כי אין דבר בכל הנבראים שלא נברא באלו הכ"ב אותיות כנודע מס' יצירה והנה הכ"ב אותיות שבמלכות אשר מהם נוצרה ונאצלה הם הנקראים חטה בגמטריא כ"ב (שער המצו' במצות שתי הלחם) והחמשה אותיות דמנצפ"ך הכפולות אשר בהם הנקראים שעורה לפי שאותיות מנצפ"ך הם כפולות כנודע והם בגמטריא עם עשר הכללים תק"ע והעשר אותיות שהם עשר הגבורות עצמן הרי תק"ף כמנין שעורה והנה אלו החמש גבורות דמנצפ"ך הם העושים פרצו' המלכות ולכך אלו מקדימות לבא בעולם. כמ"ש בגין דשעורה קדמא לשאר נהמא בעלמא כו' כי על ידי החמשה גבורות האלו נתחלת בנין פרצוף המלכות ותיקונה ועל ידם נגמר פרצופה כנודע. וגם זהו סוד מ"ש בפ' אמור דצ"ו ע"א בר"מ כי מנחת שעורים שמקריבין בפסח הוא כדוגמת מנחת הסוטה שהיתה של שעורים כו' ומסטרא אחרא אשת זנונים כד ארץ בה ערקת כו' והטעם הוא כי להיות השעורה בחינת ה"ג המכלים את הכל ערקת (שער מאמרי רשב"י).

¹⁷⁵⁸ כשושנה בין החוחים (רח"ו).

¹⁷⁵⁹ היא (דפ"ו).

<p>חברייא קדמאי פרישו מלה דא ושרו לה מרחיק חטה סתם¹⁷⁶⁰ אתו בתראי ואמרו חטה ממש אתא ישעיהו¹⁷⁶¹ ופריש לה דכתיב (ישעיה נד יד) וממחתה כי לא תקרב אליך וע"כ נקודה באמצעיתא¹⁷⁶² דלא יהא חטאה דאלו נקודה לא הוי חטאה להוי וחלופא בין ט' לת' תבירו לסטרא אחרא ברירו [דילה] [דמלה]:</p>	<p>החברים הראשונים פרשו דבר זה, ושמו אותה מרחוק. חטה סתם באו אחרונים, ואמרו חטה ממש. בא ישעיה ופרשה, שכתוב "וממחתה כי לא תקרב אליך", ולכן נקודה באמצע שלא תהיה חטאה, שאלו לא היתה נקודה תהיה חטאה, וחלוף בין ט' לת', שברו את הצד האחר ברור (שלה) של הדבר.</p>
<p>אתון חברייא דלא שמשותון לר'</p>	<p>אתם החברים שלא שמשותם את רבי</p>
<p>קפט/א</p>	<p>שמעיה החסיד, אומרים שבחמשת</p>
<p>שמעיה חסידא אמרין ודבחמשתו (דבשבעת) זיני דנן לא אית חולקא לסטר אחרא ולאוי הכי דהא כל מה דאתבלי בארעא לסטר אחרא אית ביה חולקא ומאן חולקא אית ליה מוין דתדפנו רוח דכתיב (תהלים א ד) לא כן הרשעים כי אם כמוין אשר תדפנו רוח¹⁷⁶³ וודא הוא רוחא דקדושא וכתיב (שם קג טז) כי רוח עברה בו ואיננו וגו' בגין דרוח ק(ו)דשא מפזר ליה בכל סטריין דעלמא דלא ישתכח [דא] בנוקבא:</p>	<p>מיני דגן אין חלק לצד האחר, ולא כך, שהרי כל מה שנבלה בארץ, יש בו חלק לצד האחר, ומהו חלקו יש לו, מוץ, שתדפנו רוח, שכתוב "לא כן הרשעים כי אם כמוץ אשר תדפנו רוח", וזוהי רוח של קדושה, וכתוב "כי רוח עברה בו ואיננו וגו'", משום שרוח הקודש מפזרתו בכל צדדי העולם, שלא ימצא זה בנקבה.</p>
<p>דכורא מאי הוא תבן ומוין ותבן כחדא אזלין ועל דא פטור ממעשר דלית ובהו (להו) חולקא בקדושה ה' דגן בנקיון [בלא מוין ותבן חט א¹⁷⁶⁴ דכר ונוקבא מוין ותבן ה בנקיון] דדגן וע"ד שלימו [דאילנא חטה] איהו ואילנא דחטא ב(י)ה אדם הראשון [חטה]</p>	<p>הזכר מהו, תבן. ומוץ ותבן הולכים כאחד, ולכן פטור ממעשר שאין בו חלק בקדושה. ה' דגן בנקיון (של דגן) בלי תבן ומוץ, ח"ט, זכר ונקבה, מוץ ותבן. ה' בנקיון הדגן, ולכן שלמות העץ הוא חטה, והעץ שחטא בו אדם הראשון היה חטה, שהכל הוא בסוד.</p>

¹⁷⁶⁰ לשון חטא (רח"ו).

¹⁷⁶¹ ישעיה (דפ"ו).

¹⁷⁶² פי' יש דגש באמצע ט' של חטה דאל"כ היו חוטפים החי"ת בקריאה והיה נשמע כמו חטאה אבל כשיש דגש ר"ל כמו חטטה ולא חטה כן שמעתי ממורי זלה"ה (רח"ו), ולפ"ז אתי שפיר שקדמאי שאמרו שחטה סתם הוא לשון חטא שעדיין לא נפרדה הקליפה. ובתראי שאמרו חטה ממש בדגש רמזו לנו שנפרדה הקליפה ונשברה, וזהו שפי' ישעיה וממחתה וכו' שנשברה ס"א וז"ש בסמוך חבירו לס"א ברירו דילה ר"ל שנשברה הקליפה, והקדושה נשארה לבדה. בח"י דף ח' וז"ל וכמ"ש בזוהר בפ' בלק כי מוץ ותבן הם ב' קליפ' ולכן מלת חטה בה אותיות ח"ט שהם מורים על הס"א הנדבקת בה' שבסופה כי מפני כן לא היו ב' אותיות אלו בשבטים לפי שהיו שבטי יה. וכשמפריד מוץ ותבן שהם ב' קליפות, מן החטה שהיא הקדושה בזה גורם פירוד לס"טא שהם זרין מוץ ותבן הנדבקים בחטה, ובדף ט' כתב ז"ל הזוהר משפטים דף ק"ך ע"ב אומרו כי צריך לברר את החטים מכל פסולת ועד דיתברר לא שרייא יר"ד על ה' ואינו מתקיים כי יד על כס יה, ר"ל מ"ד בניסן צריך שיהיה הכנה לחיבור שם י"ה וזה ימצא ע"י הבירור (מ"מ).

¹⁷⁶³ כל העון והרע הנה הוא יתבטל מכל וכל, ועל זה הוא כל עיקר האש של גיהנם, לשרוף ולכלה את הרע וכל הטומאה והזוהמא כולה, וכן יתבטל האדם בליעל כולו וכן כל תולדותיו. [ע' תיקונים ריש תיקון כ"ד (עז ע"א) ובזוהר (פ' בלק קפט ע"א) ובדברינו לעיל ענף ד'], כי עליהם נאמר (תהלים צב י) כי הנה אויבך יאבדו, שהם יאבדו ויכלו בכליון גמור, וליהט אותם היום הבא אשר לא יעזוב להם שורש וענף (שם), כי הם כולם יתבטלו מכל וכל. אמנם זה יהיה רק אחר שיברר מהם כל הניצוצי קדושה שנתערב בהם, וישארו ריק מכל וכל, אז יתקיים עליהם מ"ש (מלאכי ג יט) והיו כל זדים וכל עושי רשעה קש וליהט אותם היום הבא כו' (דע"ה ח"ב עז ע"א).

¹⁷⁶⁴ "בלא מוץ ותבן חט א" נמחק בדפ"ק, ובמקומו איתא "דדגן בלא תבן ומוץ ח"ט".

<p>(אילני) הוה דכלא איהו ברזא [ובמלה] דחמה¹⁷⁶⁵ וס"א בקודשא ה' נקיו דדגן בלא תבן ומויז וע"ד שלימו דאילנא חטה איהו וכלא איהו ברזא דחטה תווה ר"א ותווהו חברייא א"ר אלעזר ודאי הכי הוא:</p>	<p>ובדבר חטה (בקדושה ה' נקיון הדגן בלי תבן ומוץ, ועל זה שלמות האילן הוא חטה, והכל הוא בסוד החטה) תמה רבי אלעזר ותמהו החברים, אמר רבי אלעזר ודאי כך זה.</p>
<p>אמר [ההוא] ינוקא הכי הוא ודאי קרא דשרינן ביה דהא שעורה אקדים¹⁷⁶⁶ למיתי לעלמא¹⁷⁶⁷ ואיהו מתותקן למיכלא דבעירא סתם¹⁷⁶⁸ ואיהו רזא דאלף הרים¹⁷⁶⁹ דמגדלין בכל יומא והיא אכלה לון¹⁷⁷⁰ ואקרי לחם תרומה מיכלא דההוא תרומה¹⁷⁷¹ ואתקריב בליליא דהא כתיב (ויקרא כב ז) ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים כי לחמו הוא:</p>	<p>אמר אותו תינוק, כך זה בודאי, הפסוק שרויים בו, שהרי שעורה קדמה לבא לעולם, והיא מתוקנת למאכל, בהמה סתם היא סוד אלף הרים שמגדלים בכל יום, והיא אוכלת אותם ונקראת לחם תרומה, אוכל של אותה תרומה, (ונקצרת) ונקרבת בלילה, שהרי כתוב "ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים כי לחמו הוא".</p>
<p>מן הקדשים דא תרומה מן הקדשים ולא קדשים דהא קדש סתם לא אקרי תרומה דח[ו]מר בקדש מבתרומה תנן ארעא קדישא ברשו דקב"ה הות ורשו אחרא לא עאל תמן היך אבדיקת ארעא אי קיימת במהימנותא ולא אתחברת ברשו אחרא בקריבו דתרומה דא דשעורים¹⁷⁷² כגוונא דרזא דסוטה¹⁷⁷³:</p>	<p>"מן הקדשים" זו תרומה, מן הקדשים ולא קדשים, שהרי קדש סתם לא נקרא תרומה, שחומר בקודש מבתרומה למדנו. ארץ הקדושה ברשות הקדוש ברוך הוא היתה, ורשות אחרת לא נכנסה לשם, איך נבדקת הארץ אם עומדת באמונה ולא התחברה ברשות אחרת, בהקרבת תרומה זו של שעורים, כדוגמת סוד הסוטה.</p>
<p>א"ר אבא ודאי שננא דחרבא לגבך אמר ההוא ינוקא ודאי אתקפנא במגן וציונה לאגנא מניה א"ר אבא ארעא קדישא לית בה רשו אחרא ולא עאל תמן מוץ ותבן ממאן הו:</p>	<p>אמר רבי אבא, ודאי שנינות החרב אליך. אמר אותו תינוק, ודאי התחזקתי במגן וצנה להתגונן ממנו. אמר רבי אבא בארץ הקדושה אין רשות אחרת ולא נכנסת לשם, מוץ ותבן ממה היו.</p>

¹⁷⁶⁵ ור"ל דחט של חטה הם רומזים למוץ ותבן שהם נוקבא ודכורא דקליפה, אבל ה' בלא חטאה מורה על המ' לבדה ונפרדה הקליפה ממנה, ואע"פ שאמר לעיל שחטה בדגש ברירו מסטרא אחרא יש לומר דמ"ש הכא שחטה היא כמוץ ותבן כלולים בה, דהיינו אילן שלם בקליפתו היינו חטה בלא דגש, אבל חטה בדגש ברירו מס"א (מ"מ).

¹⁷⁶⁶ נוקבא דז"א בבחי' דינין שבה שהם ב"פ מנצפ"ך גימ' שער"ה (רח"ו). [עי' שער מאמרי רשב"י הובא לעיל קפח ע"ב].

¹⁷⁶⁷ והוא כל אורות דהנקודות שהיו כולם גבורות גדולים ומהם נפלו הניצוצין בעולם התווה (דע"ה ח"ב נה ע"ג).

¹⁷⁶⁸ ר"ל בהמות בהררי אלף, בהמה הידוע, בסוד אדם ובהמה, ה' אלהים (יהל אור ח"ב לד ע"ב). ר"ל כי הגם שגם כל אותן הניצוצין נקראו ג"כ בשם בהמות בהררי אלף כנ"ל, אך הבעירא סתם הוא המלכות שהיא שם ב"ן אשר בהיכל קודש הקדשים דהבריאה, כי היא השורש והכולל את כולם (דע"ה ח"ב נה ע"ג).

¹⁷⁶⁹ אל שדי במילואו בעולם הבריאה עולה אל"ף (רח"ו).

¹⁷⁷⁰ אלף יומין דשם כידוע (יהל אור ח"ב לד ע"ב).

¹⁷⁷¹ מלכות (רח"ו). הוא מלכות כמ"ש בפ' שמיני (מ ע"ב) (דע"ה ח"ב נג ע"ד). (ס"א ואתקצר) (נוסף בדפ"ו).

¹⁷⁷² נ"ל שהיה ניכר זה בעשן המערכה (רח"ו). ר"ל אם שהיה הולך למישור או לא ח"ו, וכמ"ש בפ' תרומה (ק"ל ע"א קמ"א ע"א) (וע"ד שאמרו ביומא סוף פרק א' ע"ש) (דע"ה ח"א פ ע"ב). עי' ח"ב קל ע"א קמא ע"א רמב ע"ב (לש"ו).

¹⁷⁷³ פי' כמו שהסוטה היתה נבדקת ע"י המים אם טהורה אם טמאה (מ"מ), עי' לעיל צז ע"א ברע"מ (לש"ו).

<p>פתח ההוא ינוקא ואמר (בראשית א כז) ויברא אלהים את האדם בצלמו וגו' וכתוב (בראשית א כח) ויאמר להם אלהים פרו ורבו¹⁷⁷⁴ [וכי] (ו)אי לא דאתא נחש על חוה לא [יעביד]¹⁷⁷⁵ (אעביד) תולדין לעלמא או אי לא תאבו ישראל בעובדא דעגלא לא יעבדון תולדין אלא ודאי אי לא ייתי נחש על חוה תולדין יעביד אדם [מיד] ודאי דהא גזרה [אתגזר] [יתגזר] מיד דאתברי דכתיב פרו ורבו ומלאו את הארץ ואינן תולדין כלהון יהון¹⁷⁷⁶ בנקיו¹⁷⁷⁷ בלא זומא¹⁷⁷⁸ כלל¹⁷⁷⁹ אוף הכי ארעא קדישא דהא לא עאל בה רשו אחרא [אית בה] [כלל עבדת] מוץ ותבן דלאו מההוא סמר¹⁷⁸⁰:</p>	<p>פתח אותו תינוק ואמר "ויברא אלהים את האדם בצלמו וגו'", וכתוב "ויאמר להם אלהים פרו ורבו", וכי אם לא שבא נחש על חוה, לא יעשה תולדות לעולם, או אם לא חטאו ישראל במעשה העגל, לא יעשו תולדות, אלא ודאי אם לא יבא נחש על חוה, יעשה אדם תולדות מיד ודאי, שהרי נגזרה גזרה מיד שנברא, שכתוב "פרו ורבו ומלאו את הארץ", ואותם תולדות היו כולם בנקיון ללא זוהמא כלל, גם כך הארץ הקדושה, שהרי לא נכנסה בה רשות אחרת, יש בה מוץ ותבן, שלא מאותו הצד.</p>
<p>ולבר מארעא ההוא מוץ ותבן דסטר אחרא הוי דאזלא בתר קדושה כקוף בתר¹⁷⁸¹ בני נשא אתו ר"א וחברייא ונשקוה¹⁷⁸² א"ל ודאמין (דאמו) לי דרווחנא במאני קרבא נהמא דפתורא א"ר אלעזר ודאי הכי הוא דהא כל זיני קרבא בידך אינן ומצלחן בידך אתו ונשקוהו כמלקדמין:</p>	<p>ומחוץ לארץ, אותו מוץ ותבן דצד אחר הוא, שהולכים אחר קדושה כקוף אחרי בני אדם. באו רבי אלעזר והחברים ונשקוהו, אמר לו נדמה לי שהרווחנו בכלי הקרב לחם השלחן. אמר רבי אלעזר, ודאי כך זה, שהרי כל מיני קרב הם בידך ומצליחים בידך, באו ונשקוהו כמקדם.</p>
<p>פתח איהו ואמר (בראשית מ י) ובגפן שלשה שריגים וגו' עד הכא הזיונא דמלה דהא מכאן ולהלאה הזיונא דיליה הוה דכתיב (שם יא) וכוס פרעה בידי אבל הזיונא</p>	<p>פתח הוא ואמר "ובגפן שלשה שריגים וגו'", עד כאן חזיון הדבר, שהרי מכאן והלאה חזיונו היה, שכתוב "וכוס פרעה בידי", אבל חזיון הדבר היה בגלל יוסף, ולבשרו שישמע יוסף וידע.</p>

¹⁷⁷⁴ הקדים פסוק זה לסייע לדבריו שאפי' לא חטא אדם מוכרח לקיים פריה ורביה שהרי הקדים פסוק זה מיד אחר שנברא אדם צוהו בפריה ורביה כדמפרש (מ"מ).

¹⁷⁷⁵ נח סא ע"א (הערת הזהר).

¹⁷⁷⁶ יהון כלהון (דפ"ו).

¹⁷⁷⁷ אם שזכינו שלא נכשל אדה"ר גם בחטא ההסתכלות, אז לא השתרבב הרע למעלה ולא היה מתלבש הרע בשום גוף כלל, ואז לא היה המציאות דאו"ה כלל, וכמ"ש האריז"ל בספר הגלגולים (פרק נח) וכן בלק"ת (תהילים מזמור לב) (דע"ה ח"ב מא ע"ג).

¹⁷⁷⁸ זוהמא (דפ"ו).

¹⁷⁷⁹ עי' תיקו"ז ריש תיקון כד סמ' כו' ואיהו כללא כו' (לש"ו). ז"ל: בראשית יר"א שב"ת (ובה) שבתותי תהא דחיל יר"א תורה יר"א בר"ת כמה דצריך נטירו דברית דלא יעול ליה ברשו נוכראה כגוונא דא צריך בר נש נטירו דשבת דלא לאפקא מרשות היחיד ויעול ברשות הרבים רשות היחיד איהי שכינתא רחבו ד' ואינן יהו"ה וגבהו עשרה יו"ד ה"א וא"ו ה"א רשות הרבים נחש אשת זנונים¹⁷⁷⁹ סם דאל אחר דאיהו סמא"ל ואיהו כללא דשבעין אומין ואיהי חללה זונה ובעלה חלול שבת איהו ובגין דא מאן דאפיק מרשות היחיד לרשות הרבים חייב סקילה. תרגום: בראשית, יר"א שב"ת (ובה) שבתותי תהיה ירא, יר"א תור"ה, יר"א בר"ת. כמו שצריך שמירת הברית, שלא יכניסנה לרשות זרה. כדוגמא זה, צריך אדם שמירת שבת, שלא להוציא מרשות היחיד ויכניס לרשות הרבים. רשות היחיד היא השכינה, רחבו ד', והם יהו"ה. וגבהו עשרה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א. רשות הרבים, נחש אשת זנונים, סם של אל אחר, שהוא סמא"ל, והוא הכלל של שבעים אומות, והיא חללה זונה, ובעלה הוא חלול שבת. ולכן, מי שמוציא מרשות היחיד לרשות הרבים חייב סקילה.

¹⁷⁸⁰ שהם מקליפת נוגה מצד הטוב משא"כ בעת החטא שהוא מצד הרע דנוגה (רח"ו).

¹⁷⁸¹ פי' כי יש ג"כ בקדושה מוץ ותבן מוץ גימ' קל"ו ה"ח שמקבלת מת"ת שהוא ו' תב"ן ת' מלכות ב"ן שבמלכות (רח"ו).

¹⁷⁸² ונשקוהו (דפ"ו).

<p>דמלה בגיניה דיוסף הוה ולבשרא ליה דישמע יוסף וינדע:</p>	
<p>תנינן שבעה רקיעין אינון ואינון (שבעה) היכלין ושית אינון¹⁷⁸³ וחמש אינון¹⁷⁸⁴ וכלהו נפקי מגו¹⁷⁸⁵ עתיקא [קדישא] עלאה ההוא יין (ד)משיך ליה יעקב מרחיק וסחיט ליה מענבים דההוא גפן כדין יעקב אמשיך ליה ההוא יין דקא אתהזי ליה¹⁷⁸⁶ וחדי ושתה¹⁷⁸⁷ [הה"ד] (ההוא לו דכתבי) (בראשית כז כה) ויבא לו יין וישת הכא [אכל] ואכלילו (אכלי ל)עילא ותתא וע"ד ארחיק מלה ומשיך לה במשיכו דתרי תנועי והיינו לו ליה לתתא ליה לעילא (בתרין סטרין אחיד):</p>	<p>שנינו שבעה רקיעים הם, והם (שבעה) היכלות, וששה הם, וחמשה הם, וכולם יוצאים מתוך יין עתיק עליון. אותו יין משכו יעקב מרחוק, וסחטו מענבי אותה הגפן, אז יעקב המשיך אותו יין שנראה לו, ושמח ושתה, זהו שכתוב "ויבא לו יין וישת", כאן נכלל למעלה ולמטה, ולכן הרחיק הדבר, ומשכו במשיכות שתי תנועות, והיינו לו, לו למטה, לו למעלה (בשני צדדים אחז).</p>
<p>חנוך מטטרון אמר ויבא לו יין דארמי מיא בה(ה)וא יין¹⁷⁸⁸ ואי לאו דארמי ביה מים לא יכיל למסבל ושפיר אמר חנוך (ו)מטטרון ובג"כ אמשיך ולו בתרי טעמי דהא בתרין סטרין אחידו (ליה טעמא) וההוא יין אזיל מדרגא לדרגא וכלהו טעמין ביה עד דיוסף וצדיקא¹⁷⁸⁹ (חסידא) טעים ליה ודאיהו (דהיינו) דוד נאמן הה"ד (שיה"ש ז י) כיון הטוב הולך לדודי למישרים</p>	<p>חנוך מטטרון אמר "ויבא לו יין" ששם מים באותו יין, אם לא ישים בו מים לא יכול לסבול ונאה. אמר חנוך מטטרון, ולכן המשיכו בשני טעמים, שהרי בשני צדדים אחוז, ואותו יין הלך מדרגה לדרגה וכל הטעמים בו, עד שיוסף הצדיק טעם אותו, שהוא דוד נאמן, זהו שכתוב "כיון הטוב הולך לדודי למישרים",</p>
<p>קפ"ט/ב</p>	
<p>מהו כיון הטוב דאתא יעקב וארמי ביה מיא [דא] הוא יין הטוב והכי הוא כמה דאמר חנוך מטטרון:</p>	<p>מהו "כיון הטוב", שבא יעקב ושם בו מים, זהו "יין הטוב", וכך זה, כמו שאמר חנוך מטטרון.</p>
<p>תווה ר' אלעזר ותווה ר' אבא אמרו הא (חמרא) [ס"יו מלאך] דילך הוא¹⁷⁹⁰ נצחת מלאכא [קדישא אפומא¹⁷⁹¹] (שליחא ברוא) רוח קודשא א"ל עד כען ההוא גפן¹⁷⁹² מחכא למעבד פירין ובגפן דא איהו¹⁷⁹³ גפן</p>	<p>תמה רבי אלעזר, ותמה רבי אבא. אמרו הרי היין (ס"י מלאך) שלך הוא נצח מלאך קדוש על פי (פה) רוח הקודש. אמר לו, עד עתה אותה גפן מחכה לעשות פירות, ובגפן זוהי גפן הנודעת בקודש, משום שיש גפן אחרת שנקראת גפן נכריה, וענביה אינם</p>

¹⁷⁸³ ו"ק (רח"ו).

¹⁷⁸⁴ בלתי מגין היסוד (רח"ו).

¹⁷⁸⁵ יין (נוסף בדפ"ו).

¹⁷⁸⁶ מהבינה קו הגבורות (רח"ו).

¹⁷⁸⁷ בראשית קמב ע"ב (הערת הזהר).

¹⁷⁸⁸ דע כי יצחק סוד הגבורות שביסוד דאימא והוא יין החזק והנה יעקב באותו יין שהשקה לאביו
הטיל בו מים שהם החסדים שביסוד דאבא כי משם שורש יעקב וז"ס תרין טעמי שהם דמות שני
וו"ן רמז שחיבר ב' יסודות דאו"א כי יסוד הוא בחי' ו' קטנה (רח"ו).

¹⁷⁸⁹ יסוד (רח"ו).

¹⁷⁹⁰ חשבו שכבר השלים דבריו (אור יקר), פי' אתה שאתה מלאך לפי שהיו ר"א ור"א קורים
לינוקא מלאך חמרא דילך הוא, דהיינו ודאי אותו היין של בינה משם יניקתך (מ"מ).

¹⁷⁹¹ פומא (דפ"ק).

¹⁷⁹² שעדין פירוש הכתוב שהתחיל לא פירשו (אור יקר).

¹⁷⁹³ איהו (דפ"ו).

<p>דאשתמודעא¹⁷⁹⁴ בקודשא בנין [דאית גפן] (דסטרא) אחרא דאיהי¹⁷⁹⁵ אקרי גפן נכריה וענבים דילה¹⁷⁹⁶ לא אינון ענבים אלא קשין אחידין לבא נשכין ככלבא אינון ענבים אקרון (ירמיה ב כא) סורי הגפן נכריה אבל גפן דא [עלה] כתיב ובגפן ההיא דאשתמודעא [ההיא דכל קדישין¹⁷⁹⁷] (האי דכל קודשין) טעמו חמרא¹⁷⁹⁸ עתיקא¹⁷⁹⁹ חמרא טבא¹⁸⁰⁰ חמרא דיעקב¹⁸⁰¹ יהב¹⁸⁰² ביה מיא ע(ו)ד דכל אינון דידעין לטעמא חמרא טעמו ליה והוה טב¹⁸⁰³ לחכא:</p>	<p>ענבים, אלא קשים אוחזים את הלב, נושכים ככלב, אותם ענבים נקראים "סורי הגפן נכריה", אבל גפן זו עליה כתוב, ובגפן אותה הידועה, אותה שכל הקדושים טעמו יין עתיק, יין טוב, יין שיעקב נתן בו מים, עד שכל אלו שיודעים לטעם טעמו, אותו והיה טוב לחך.</p>
<p>וההיא גפן¹⁸⁰⁴ כד מטא¹⁸⁰⁵ לגבה אושיטת תלתא שריגיין¹⁸⁰⁶ ואינון תלת דיוקנא דאבהן¹⁸⁰⁷ [דאתקדשת] (דאתקשמת) בהו ולית קדושה אלא ביין ולית ברכתא¹⁸⁰⁸ אלא ביין¹⁸⁰⁹ באתר דחדוה שארי¹⁸¹⁰ והיא כפורחת ככלה דאתקשמת¹⁸¹¹ ועאלת ברחימו בחדוה¹⁸¹² דהווא יין¹⁸¹³ דאתערב</p>	<p>ואותה גפן, כשמגיע אליה מושיטה שלשה שריגים, והם שלש דמויות, האבות שהתקדשה בהם, ואין קדושה אלא ביין, ואין ברכה אלא ביין, במקום ששמחה שורה, והיא כפורחת כמו כלה שמתקשטת ונכנסת באהבה, בשמחת אותו יין שהתערב במים, ואז עלתה נצה, עולה אהבתה לדודה ושורה לנגן ולהכנס באהבה, ואז מתמלאים</p>

¹⁷⁹⁴ מלכות וממה שאמר ובגפן בלשון ידיעה מורה שעל אותה "דאשתמודעא" בקדושה קאמר, להכי קאמר ובגפן שלשה, ולא אמר והנה גפן לפני ובה שלשה וכו' (אור יקר).
¹⁷⁹⁵ דאיהו (דפ"ו).
¹⁷⁹⁶ הם כחות חצונים שהם כלבים צועקים (אור יקר), פי' גבורות שבה (מ"מ).
¹⁷⁹⁷ כגון יעקב ויצחק וכיוצא אמנם אדם ונח קלקלו בה (אור יקר).
¹⁷⁹⁸ שפע השמאל (אור יקר).
¹⁷⁹⁹ מהבינה (אור יקר).
¹⁸⁰⁰ מזוג במימי החסד (אור יקר).
¹⁸⁰¹ כי יש חלוק גדול בין היות ההמזגה על ידי יעקב מהיותה בעצמה, לזה אמר שאינו אלא על ידי יעקב, ולא זו בלבד אלא שנכלל מכל הבחינות כדקאמר לעיל ונחית מדרגא לדרגא וזהו שאמר "עד דכל אינון דידעין" וכו' דהיינו כל בחינות הספירות (אור יקר).
¹⁸⁰² יהיב (דפ"ו).
¹⁸⁰³ כי החיך הוא סוד הטועם כל המדות, ועם היות שיש חיך למעלה עם כל זה על דרך השאלה נאמר כאן על היסוד שהוא גם כן דומה לחכמה בקצתף ועם היות שהחיך הוא מצד החכמה שהיא מינית עם כל זה מפני המזגתו נאות גם למדות הימין וזהו שאמר והוה טב לחכא (אור יקר).
¹⁸⁰⁴ מלכות (אור יקר).
¹⁸⁰⁵ היין הנזכר אליה היא ממש נכללת מהספירות העליונות (אור יקר).
¹⁸⁰⁶ נה"י (רח"ו), ור"ל לפי שבנין הנוקבא ומוחותיה הם מנ"הי דזעיר כי נצח דזעיר הם חח"ן דנוקבא, והווד בג"ה דילה, ויסוד דת"י דילה. ואותם מוחין שבתוכה מוציאה הארתם לתחתונים, וז"ש אושיטת ג' שריגיין (מ"מ).
¹⁸⁰⁷ חותם הארת חג"ת והיינו דיוקנא דאבהן ולא אבהן ממש (רח"ו).
¹⁸⁰⁸ מפני שקדושה וברכה הם ימין ושמאל ואחר שהיין כלול משניהם כמבואר על הדרך הנרמז בהמזגה הנזכרת (אור יקר).
¹⁸⁰⁹ והרי אינו שהרי קדיש וקדושה אינו ביין וכמה מיני ברכות (אור יקר).
¹⁸¹⁰ כלומר קדושה וברכה של שמחה כגון קידוש וקידושין וברכת מזון ושבע ברכות וכיוצא הם קדושה וברכה של שמחה, והטעם כי השמחה הוא ממקום שנמשך היין המשמח דהיינו מהבינה (אור יקר).
¹⁸¹¹ היינו קישוטי עצמה במאורות הספירות שבה (אור יקר).
¹⁸¹² היינו סוד האהבה המתעוררת מהשמאל ונגמרת בימין בסוד צפונית מערבית ואחר כך מערבית דרומית כדפי' בספ"ר שער מהות והנהגה (אור יקר).
¹⁸¹³ צפונית (אור יקר).

<p>במ"א¹⁸¹⁴ כדין עלתה נצה¹⁸¹⁵ סליקת רחימו דילה לגבי דודה ושריאת לנגנא ולאעלא ברחימו וכדין אתמליין¹⁸¹⁶ ואתבשלן אינון ענבין רכיבין¹⁸¹⁷ ומליין מההוא חמרא טבא עתיקא וחמרא דיעקב ארמי ביה מיא:</p>	<p>ומתבשלים אותם ענבים רכות ומלאות מאותו יין טוב עתיק, יין שיעקב שם בו מים.</p>
<p>ועל דא מאן דמברך על היין ומטי על הארץ אצטריך למרמי ביה מיא בגין [דלית] (דאית) ליה לברכא רחם [ה'] על ישראל עמך [בר] במ"א גו חמרא¹⁸¹⁸ ואי לאו מאן יכול למסבל דא הוה לבשרא ליוסף בגין דביה הוה תליא מלתא:</p>	<p>ועל זה מי שמברך על היין ומגיע ל"על הארץ" צריך לשים בו מים, בגלל שאין לו לברך רחם ה' על ישראל עמך, פרט למים תוך היין, ואם לא מי יכול לסבול, זה היה לבשר ליוסף משום שבו היה הדבר תלוי.</p>
<p>חנוך מטטרוין אמר שלשה שריגים¹⁸¹⁹ ודאי לקבל תלת אבהן והא ארבע אינון¹⁸²⁰ דילה אלא דא הוא דכתיב (בראשית מ י) והיא כפורחת בזמנא דאיהי סליקת ופרחת ובכנפיהא לסלקא (בכנפיהא) כדין עלתה נצה דא הוא ההוא רביעאה¹⁸²¹ דאשתאר דסליק בהדה ולא אתפרש מנה הה"ד (תהלים יח יא) וירכב על כרוב¹⁸²² ויעף כד יעוף כפורחת בזמנא דפורחת¹⁸²³ ושפיר אמר חנוך מטטרוין והכי הוא:</p>	<p>חנוך מטטרוין אמר, שלשה שריגים בודאי כנגד שלשת האבות, והרי ארבעה הם, שלה, אלא זהו שכתוב "והיא כפורחת", בזמן שהיא עולה ופורחת בכנפיה לעלות, אז "עלתה נצה", זהו אותו רביעי שנשאר, שעולה אתה ולא נפרד ממנה, זהו שכתוב "וירכב על כרוב ויעף", כשיעוף כפורחת, בזמן שפורחת ונאה, אמר חנוך מטטרוין וכך זה.</p>
<p>ותוה רבי אלעזר ותוה¹⁸²⁴ רבי אבא אמרו מלאכא קדישא שליחא¹⁸²⁵ מלעילא הא חמרא דילך הוא נצחת ברוא דרוח קדשא אתו כלהו חבריאי ונשקוהו א"ר אלעזר בריך רחמנא דשדרני הכא אמר ההוא ינוקא</p>	<p>תמה רבי אלעזר ותמה רבי אבא, אמרו מלאך קדוש שליח מלמעלה, הרי יינך הוא נצחת בסוד רוח הקודש, באו כל החברים ונשקוהו, אמר רבי אלעזר ברוך הרחמן ששלחני לכאן. אמר אותו תינוק, חברים לחם ויין עיקר השלחן הם, כל שאר המאכלים נמשכים</p>

¹⁸¹⁴ דרומית (אור יקר).

¹⁸¹⁵ פי' העלתה מ"ן (אור יקר, מ"מ).

¹⁸¹⁶ היינו בחינות הספירות שבמלכות הנקראות מצד היין אשכולות, וכל אשכול ואשכול כלול מבחינות רבות והם ענבים, ולהיות שאם פתאום בבא השפע ההוא למלכות היה נשפע היה מכלה ושורף העולם בדיניה, לזה אמר שאינו נשפע מיד אלא מתערב שם עד גמר הזווג ואז יתבשלו הענבים והם [רבים] (רכים) והם תיקון הדין בה שיהיה לשמחה לזווג (אור יקר).

¹⁸¹⁷ פי' שמתמתקי' הגבורות שבה (מ"מ).

¹⁸¹⁸ פי' חסדים דאבא בגבורות אימא (מ"מ).

¹⁸¹⁹ הם שלש ספירות דהיינו חסד גבורה תפארת שבה כדמפרש ואזיל (אור יקר), פי' אוריאל רפאל גבריאל (רח"ו).

¹⁸²⁰ ארגמ"ן (רח"ו).

¹⁸²¹ מיכאל עמה תמיד ואינו נבדל ממנה (רח"ו).

¹⁸²² הכא מפרש כרוב הוא מיכ"אל (מ"מ).

¹⁸²³ ושיעור הכתוב ובגפן שהיא מ' יש לה ג' שריגים תחתיה שהם אוריאל רפאל גבריאל וכדי שלא נקשה למה לא נזכר מיכ"אל, לכך תירץ הכתוב והיא כפורחת דאיירי בזמנא דפורחת לעילא ואז עלתה נצה דהיינו עלתה עם מיכ"אל שהוא נק' נצה ולא נשאר אלא שלשה (מ"מ).

¹⁸²⁴ תוה ר"א ותוה (דפ"ו).

¹⁸²⁵ פי' ודאי אתה נוצח אפי' מלאך שהוא שלוחו של מקום בכח רוח הקדש שבך, א"נ יש לפרש נצחת מלאכא שליחא הוא מט"ט שהינוק' מביא חידושו ואמרו לו מה שאמרת אתה הוא יפה משל מט"ט וכ"ז ברוח הקדש שבך (מ"מ).

<p>חבריא נהמא וחמרא עוקרא דפתורא¹⁸²⁶ אינון כל שאר מיכלא אבתרייהו אתמשך [והא] אורייתא רווחת לון ודילה אינון:</p>	<p>אחריהם, והתורה הרוויחה אותם, ושלה הם.</p>
<p>אורייתא בעאת מנייכו בבעו ברחימו ואמרה (משלי ט ה) לכו לחמו בלחמי ושתו ביין מסכתי והואיל ואורייתא זמינת לכו והיא בעאת מנייכו מלה דא אית לכו למעבד רעותא דילה ונ"א הוא במטו מנייכו הואיל ואיהי זמינא לכו דתעבדון רעותה אמרו הכי [הוא] ודאי יתבו ואכלו וחדו בהדיה כיון דאכלו אתעכבו על פתורא:</p>	<p>התורה רוצה מכם בבקשה באהבה, ואומרת "לכו לחמו בלחמי ושתו ביין מסכתי", והואיל והתורה מזומנת לכם, והיא רוצה מכם, דבר זה יש לכם לעשות את רצונה (הוא), בבקשה מכם הואיל והיא מזומנת לכם, שתעשו רצונה, אמרו כך זה בודאי, ישבו ואכלו ושמחו אתו, כיון שאכלו התעכבו על השלחן.</p>
<p>פתח איהו ואמר (במדבר כב ד) ויאמר מואב אל זקני מדין וגו' (ויאמר מואב אל זקני מדין) ויאמרו זקני מואב אל¹⁸²⁷ זקני מדין לא כתיב אלא ויאמר מואב עולמין נטלו עיטא¹⁸²⁸ מסביא וסביא אתמשכו¹⁸²⁹ אבתרייהו ואינון יהבו לון עיטא:</p>	<p>פתח הוא ואמר "ויאמר מואב אל זקני מדין וגו'", "ויאמרו זקני מואב ואל זקני מדין" לא כתוב אלא "ויאמר מואב" נערים לקחו עצה מסבים, והסבים נמשכו אחריהם, והם נתנו להם עצה.</p>
<p>מאיו עיטא יהב¹⁸³⁰ לון עיטא בישא נטלו לגרמיהו אמרו לון [ל]מואב גדולא בישא גדלנא ביננא ומנו משה רביהון על חד כומרא דהוה¹⁸³¹ ביננא דרבי ליה וגדיל ליה בביתיה ויהב ליה ברתיא לאנתו:</p>	<p>איזו עצה נתנו להם, עצה רעה לקחו לעצמם, אמרו להם למואב, גדול רע גדלנו בינינו ומיהו משה רבם, על כומר אחד שהיה בינינו שגדלו והגדילו בביתו, ונתן לו בתו לאשה.</p>
<p>ולא עוד אלא יהב ליה ממנא ושדר ליה למצרים לשיצאה כל ארעא ואיהו וכל ביתיה אתמשכו אבתריה אי (ליה) להווא רביהון ניכול לאעקרא מן עלמא כל עמא דיליה יתעקרון מיד מעלמא וכל עיטא בישא מהווא מלה דפעור ממדין הוה:</p>	<p>ולא עוד אלא נתן לו ממון, ושלחו למצרים להשמיד את כל הארץ, והוא וכל ביתו נמשכו אחריו, אם נוכל לעקור אותו רבם מהעולם, כל עמו יעקרו מיד מן העולם וכל העצה הרעה מאותו דבר פעור היה ממדין.</p>

¹⁸²⁶ פי' לפי שאמר להם ב' חידושים פסוק א' והיה באכלכם מלחם וכו' שהוא נהמא, ופסוק ב' ובגפן שהוא חמרא וז"ש נהמא וחמרא עיקרא דפתורא (מ"מ).
¹⁸²⁷ ואל (דפ"ו).

¹⁸²⁸ ע' באד"א פ' בלק מהדורא רביעאה פסוק ד' וז"ל: אמרו בזוהר אמרו עולמיא לסבייא. פי' כוונת הזוהר שמתרץ קושית הגמרא, שאמרו (ב"ק לח ע"א) ומה מדין שלא באו אלא לעזור את מואב אמר הקב"ה צרור את המדינים וגו', מואבים עצמן לא כ"ש, אמר ליה הקב"ה לא כשעלתה על דעתך עלתה על דעתי, שתי פרידות טובות יש לי להוציא מהם כו'. והקשה הזוהר הלא גם ממדין יצאו כמה פרידות טובות, והם יתרו וכל בני הרמכים וצפורה אשת משה, ולמה לא ניצולו המדינים. ותירץ ע"פ משל כי התאנה אע"פ שיש עליה גם כמה קוצים שומרים אותה בשביל התאנה, וכשמלקטים התאנים אזי יעזבו האילן עם הקוצים. והוא ממש נידון זה, כי המדינים כבר יצאו מהם הטובים, ולכך אמר צרור אותם, שמעתה ולהלן לא יצאו מהם טובים, משא"כ מואב ועמון שעדיין יש לו להוציא מהם, ולכך ניצולו הם בשבילם. וזה רמז הפסוק ויאמר מואב אל זקני מדין, במואב לא כתיב זקני, שעדיין יש להוציא מהם, והם עדיין כנערים, משא"כ במדין שיצאו מהם כבר, והם כזקנים. וזהו כוונת הזוהר אמרו עולמיא הם המואבים, וקורא אותם עולמיא. לסביא הם המדינים וקורא אותם סביא לרמז כמ"ש.

¹⁸²⁹ פי' מואב נטלו עצה מזקני מדין במה נאבד שונאיהם של ישראל והזקנים נמשכו אחריהם שעולימין נתנו להם עצה להשחיתם (מ"מ).
¹⁸³⁰ יהבו (דפ"ו).
¹⁸³¹ דהוא (דפ"ו).

<p>ות"ח דכלא הוה ממדין וכל עיטא דלהון על משה הוה ובעיטא דלהון [שכרו] (שדרו) לבלעם כיון דחמו דבלעם לא יכיל נטלו עיטא אחרא בישא לגרמייהו ואפקירו נשייהו ובנתייהו יתיר ממואב דהא על נשי מדין כתיב (במדבר לא טז) הן הנה היו לבני ישראל וגו' וכלא ממדין הוה נטלו</p>	<p>ובא וראה שהכל היה ממדין, וכל עצתם היתה על משה. ובעצתם שכרו את בלעם כיון שראו שבלעם לא יכול לקחו עצה אחרת לעצמם, והפקירו נשיהם ובנותיהם יותר ממואב, שהרי על נשות מדין כתוב, (במדבר לא) הן הנה היו לבני ישראל וגו'. והכל היה ממדין. לקחו עצה</p>
<p>קצ"א</p>	
<p>עיטא בהדי נשיאה דלהון [דיפקיר ברתייה¹⁸³² דחשיבו] (יפקיר ברתייה חשיבו) לנטלא למשה ברשת(י)הון בכמה זיני חרשין אעטרו לה [דיתפס] רישא דלהון וקודשא בריך הוא (ישעיה מד כה) משיב חכמים אהור אינון חמן דרישא יתפס ברשתא דלהון ולא ידעו חמו ולא חמו חמו רישא דעמא [דנפיל בהדה וכמה אלפין אוחרנין] וחשיבו דמשה הוה אפקירו לה ופקירו לה על משה דלא תזדווגי [לאחרא] אלא ביה:</p>	<p>עצה יחד עם נשיא שלהם שיפקיר ביתו, שחשבו לתפוס את משה ברשתם בכמה מיני כשפים, עטרו אותה שיתפס הראש שלהם, והקדוש ברוך הוא "משיב חכמים אחור". הם ראו שהראש יתפס ברשתם ולא ידעו, ראו ולא ראו, ראו ראש העם שנופל אתה, וכמה אלפים אחרים, וחשבו שמשה היה, והפקירו אותה, וצוו אותה על משה שלא תזדווגי לאחר, אלא בו.</p>
<p>אמרה לון כמה אנדע אמרו ההוא דתחמי דכלא קיימי קמיה ביה תזדווגי ולא באחרא כיון דאתא זמרי בן סלוא כמו קמיה [ארבעה] (מאה) ועשרים ונ"א תשעה וחמשיין אלף משבטא דשמעון בנין דהוה נשיאה דלהון והיא חשיבת דהוא משה וזאזדווגת ביה כיון דחמו כל אינון שאר לדא עברו מה דעברו</p>	<p>אמרה להם במה אדע, אמרו אותו שתראי שכולם עומדים לפניו, בו תזדווגי ולא באחר. כיון שבא זמרי בן סלוא, עמדו לפניו עשרים וארבעה (חמשים ותשעה) אלף משבט שמעון, משום שהיה נשיא שלהם, והיא חשבה שהוא משה והזדווגה אתו, כיון שראו כל אותם היתר את זה, עשו מה שעשו והיה מה שהיה.</p>

¹⁸³² עי' פת"ש (גדלות דז"א עה): מציאות הסט"א היה לצורך גדול לתיקון הבריאה בשביל הבחירה ושכר ועונש, ולכן צריך למצוא לזה שורש ג"כ בז"א שהוא כלל הנהגת ומציאות הנבראים כולם, והוא הנקב ופתח שדרך שם ניתן איזה ממשלה וכח אל הרע לעשות את שלו, והוא סוד נקב האחור שמוציא הפסולת לחוץ שמשם יניקתו, והוא מסיגי וסופי הדינים שבצד האחוריים, והוא סוד פעור"ר שהוא בעור"ף, רק שעורף הוא בסוד המחשבה אחורי דעת דקדושה שגם הרע נשרש בדעת למעלה, ושם שורש בלעם נגד מדרגת משה רבע"ה, וכמ"ש (במדבר כד טז) ויודע דעת עליון, והוא ר"ע יונק מסוד שם אלהים פ"ו, ולכן נקרא פעור"ר וכו', ושם הוא מקומו של בלעם נגד פעור הנ"ל, ולכן הוא נתן עצה לבלק להפקיר בנות מואב בכדי להכשיל את ישראל בעון פעור, והוא נקודה דחורבה.

<p>והוה מה דהוה¹⁸³³:</p> <p>וכלא הוה ממדין בכמה זינין ובג"כ אתענשו מדין וקב"ה אמר למשה (במדבר לא ב) נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים לך אתחזי ולך יאות¹⁸³⁴ למואב אנא [שביק] (סליק) לון לבתר ודיפקון (דתפקון) תרין מרגלאן מנייהו הא דוד בריה דישי דאי[הו] ינקום נוקמין [מן מואב] (דמואב) ויסחי [קדירה דמליא מטנופא¹⁸³⁵ דפעור הה"ד (תהלים ס י, קה י) מואב סיר רחצי¹⁸³⁶ ודאי ועד דאינון תרי¹⁸³⁷ מרגלאן לא נפקו לא אתענשו כיון דנפקו אתא דוד לאסחי¹⁸³⁸ קדירה] מטנופא דלהון וכלהו אתענשו מדין בימי משה מואב בימי דוד:</p>	<p>והכל היה ממדין בכמה מינים, ולכן נענשו מדין, והקדוש ברוך הוא אמר למשה "נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים", לך ראוי ולך נאה. למואב אני משאיר אותם, לאחר שיצאו מהם שתי מרגליות, הרי דוד בן ישי שהוא ינקום נקמות מואב, וירחץ קדרה המלאה טנופת פעור, זהו שכתוב, "מואב סיר רחצי" בודאי. ועד שאותן שתי מרגליות לא יצאו לא נענשו, כיון שיצאו בא דוד ורחץ הקדרה מהטנופת שלהם, וכולם נענשו, מדין בימי משה, ומואב בימי דוד.</p>
<p>ת"ח חייביא דמדין עב"ד לא שכיכו מכל בישין דלהון (ותו) לבתר דרין דחמו דמית יהושע וכל אינון זקנים [דאיתחזו] (דחזו)</p>	<p>בא וראה, רשעי מדין, עם כל זה לא נשקטו מכל רעותיהם, אחר דורות שראו שמת יהושע וכל אותם זקנים</p>

¹⁸³³ עי' עמק המלך (ש"ה פס"ט): רבי עקיבא ע"ה היה גלגול זמרי בן סלוא נשיא בית אב לשמעוני, שהרג גם כן אנשי שכס שנמולו, ומספרם כ"ד אלף היו, ולכן נהרגו שנית בזנות עם זמרי. גלגולם היו כ"ד אלף תלמידי רבי עקיבא שמתו בקצרות שנים מפסח ועד עצרת, מפני שלא נהגו כבוד זה לזה, כמו שכתב הרב מנחם עזריה בספר עשרה מאמרות שלו, מאמר "אם כל חי" סימן כ"ב וכו' לא נאמר פקודיו במספר שמות, אלא בשבט שמעון לבדו, שרוח הקודש דואגת עליהם, אשר טפחתי ורביתי אויבי כלם' [איכה ב' כ"ב] לפי שנספחו עליהם רבים מערב רב, ונשאו אחר כך נשים מבנות שמעון. וילדו להם מעין מה שאירע לדינה בת יעקב שהטיל בה החוי זוהמא, קודם שנשאת לשמעון, וילדה לו זמרי בן סלוא, הוא שאול בן הכנענית, אלה איפה חטאו והחטיאו, וגם יד' ה' היתה בם, והיו המתים במגפה כמספר הרוגי שכס, אחרי שנכנסו בברית מילה שלא לשמה וכו', וכזבי בת צור היתה גלגול אשת טורנוסרופוס הרשע, דאיתא במדרש ורבי עקיבא ציער אותו בקראי, והיתה אשתו אומרת לו תן לי רשות ואני אלך אליו ואכשילנו בזנות, כי אלהיהם של אלו שונא זימה הוא, והיה רבי עקיבא רק שחק ובכה בסוד נסתר. ובכיתו היתה שהלך מדחי אל דחי עד זמן [שנודע כ]רבי עקיבא שתקן פגם ברית קודש, והיתה אומרת לו, 'ויש לי תקנה' והוא השיב 'עשי תשובה'. וקשה, והלא גר שנתגייר כקטן שנולד דמי, אלא הוא מוכח כמו שפירשנו, ואחר כך נתגיירה ונשא אותה לאשה, ומטה שהציעה לו באיסור הציעה לו בהיתר. וגם בגמרא דעבודה זרה פרק ראשון (כ ע"א), וזה לשונו, 'ואף רבי עקיבא, כשראה אשת טורנוסרופוס הרשע, רק שחק ובכה', והיה משמח את עצמו לתקן הפגם [על ידי] שגיירה, ואף על פי שנתנו טעמים אחרים לדבר שם בגמרא, אבל הסוד נסתר דרכו, בפסוק, וגם בדברי התנאים. ועיי"ש (ש"ס פל"ד): וענין מיתת תלמידי רבי עקיבא כ"ד אלף וכו', שאין שלילת השלום ושנאת חנם נמצא, אלא בנשמות פגומות, דכתיב, 'אין שלום אמר י"י לרשעים' וכו', ואף דור המדבר שאמרו, 'בשנאת י"י אותנו' לכן נגזר עליהם, 'ופגריכם אתם יפלו במדבר הזה' [במדבר י"ד ל"ב] ראשי תבות ואיבה, שגרם להם איבה אחרת שהוא נוטרקון אי"כה י'שבה ב'דד העיר ר'בתי ע'ם ה'יתה ראשי תיבות איבה רעה. שהם היו ממחצב גבוה ממקור האהבה רבה, כנודע דעליה כתיב, 'הכל היה מן העפר אפילו גלגל חמה' [מדרש רבה בראשית י"ב] ולא עמדו בשלותם. אדרבה השחיתו להכניס את השנאה בתחום המלך העליון שהשלום שלו, ונדונו להתעכל זוהמתן בעפר המדבר, 'מקום נחש שרץ ועקרב' [זוהר במדבר קס"ב ב'] עד היום הזה, כנרמז בזוהר.

¹⁸³⁴ מפני שטינא קודמת התעוררו אם כן ראויים הם למיתה, ועם היות שחזר בתשובה קין היינו שנפרד חלק טוב ממנו ונשאר השאר במדין, ולכן דמו לפתות את משה בכזבי והיינו סוד החצוני המתעורר תמיד בבחינה ידועה באומה ידועה על עון ידוע, והקב"ה בזכות ישראל מבטלה ויפקוד על צבא המרום במרום וירחיב הזמן לאותם שעתידי להוציא מהם אורה לישראל (אור יקר).

¹⁸³⁵ טנופא (דפ"ק).

¹⁸³⁶ כתיב (תהילים ס י) מואב סיר רחצי, פירוש הכלי שעליו רוחצין ושופכין המים, וכל כך ביזה אותו וכו' והיו לו לעבדים ונמאסו מאד בעיני עצמם (אדרת אליהו במדבר כב ג).

¹⁸³⁷ תרין (דפ"ק).

¹⁸³⁸ ואסחי (דפ"ק).

<p>למעבד נס על ידיהו אמרו השתא שעתא ק"ל:</p>	<p>שראויים היו להעשות נס על ידיהם, אמרו כעת השעה עומדת לנו.</p>
<p>מה עבדו אתו לגבי עמלק אמרו אית לכוון לאדכרא מה עבדו לכוון בני ישראל ומשה רביהון ויהושע תלמידא דיליה דשיצי לכוון מעלמא השתא הוא עדנא דלית בהו מאן דאנין עלייהו ואנן בהדייכו דכתיב (שופטים ו ג) מדין ועמלק ובני קדם וגו' (שם ב) מפני מדין עשו¹⁸³⁹ בני ישראל את המנהרות וגו' לא הוה בעלמא מאן דיעביד בישא בכלא [כמדין]:</p>	<p>מה עשו, באו לעמלק ואמרו, יש לכם לזכור מה עשו לכם בני ישראל ומשה רבם ויהושע תלמידו, שהשמידו אתכם מהעולם, כעת הוא זמן שאין מי שמגן עליהם, ואנו יחד אתכם, שכתוב "מדין ועמלק ובני קדם וגו'", "מפני מדין עשו להם בני ישראל את המנהרות וגו'", לא היה בעולם מי שיעשה רע בכל כמו מדין.</p>
<p>[ואי תימא אכועמלק בגין קנאת ברית דקריבו ולגבי ברית וע"ד קני קב"ה] (כעמלק על ברית דקריבו לגבי עלאה ויקנא קב"ה) קנא' עלמין¹⁸⁴⁰ דלא יתנשי אמרו ודאי הכי הוא [ולית הכא ספקא] (נפקא) בעלמא:</p>	<p>ואם תאמר עמלק, בגלל קנאת ברית שהתקרבו לברית, ועל זה מקנא הקדוש ברוך הוא קנאת עולמים שלא נשכחת, אמרו ודאי כך זה ואין כאן ספק בעולם.</p>
<p>פתח ואמר (דברים ב ט) ויאמר יי' אלי אל תצר את מואב וגו' ויאמר יי' אלי וכי עד השתא לא ידענא דעם משה הוה ממלל קב"ה ולא עם אחרא דכתיב ויאמר יי' אלי [אלי למה] (וכי עד השתא לא ידענא) אלא למשה פקיד קב"ה דלא לאבאשא למואב אבל לאחרא לא:</p>	<p>פתח ואמר "ויאמר ה' אלי אל תצר את מואב וגו'", "ויאמר ה' אלי", וכי עד עכשיו לא ידענו שהקדוש ברוך הוא היה מדבר עם משה ולא עם אחר, שכתוב "ויאמר ה' אלי", "אלי" למה, אלא את משה צוה הקדוש ברוך הוא שלא להזיק את מואב, אבל לאחר לא.</p>
<p>לדוד לא פקיד דא ובג"כ אלי אל תצר את מואב אפילו לתחום זעירא [דלהון] דהא מנייהו יפוק מאן דיתן נוקמין לישראל וינקום נוקמייהו ואיהו דוד דאתא מרות המואביה:</p>	<p>לדוד לא צוה את זה, ולכן "אלי אל תצר את מואב", אפילו לתחום קטן שלהם, שהרי מכם יצא מי שיתן נקמות לישראל וינקום נקמותיהם, והוא דוד שבא מרות המואביה.</p>
<p>ואל תתגר בם מלחמה (דברים ב ט) כל דא אתפקד למשה הא לאחרא שרי ואי תימא ליהושע ולאנינון זקנים דהוו דאוריכו¹⁸⁴¹ יומין בתריה שרי לאו הכי בגין דכלהו מבי דינא דמשה הוו ומה דאתסר למשה אתסר להו:</p>	<p>"ואל תתגר בם מלחמה", כל זה צוה את משה, אבל לאחר מותר, ואם תאמר ליהושע ולאותם זקנים שהיו שהאריכו ימים אחריו מותר, לא כך, משום שכולם מבית דין של משה היו, ומה שנאסר למשה נאסר להם.</p>
<p>ועוד דלא נפקו [עדיין] אינון מרגלאן טבאן דהא ביומיהון [דשופטים] נפקא רות וברתיה דעגלון מלכא דמואב והותא (הוה) מית עגלון דקטל¹⁸⁴² ליה אהוד ומנו מלך אחרא ודא ברתיא אשתארת והות בבי</p>	<p>ועוד שלא יצאו עדיין אותן מרגליות טובות, שהרי בימי השופטים יצאה רות, ובת עגלון מלך מואב היתה. מת עגלון שהרג אותו אהוד, ומנו מלך אחר, וזו בתו שנשארה, והיתה בבית אומן ובשדי מואב, כיון שבא שם</p>

¹⁸³⁹ להם (נוסף בדפ"ו).

¹⁸⁴⁰ ור"ל שהיו חותכים מילות ישראל וזורקים אותם כלפי מעלה לגבי יסוד העליון הנק' ברית

(מ"מ).

¹⁸⁴¹ דאריכו (דפ"ו).

¹⁸⁴² דקטיל (דפ"ו).

224 | Page

<p>[אומנא] ובשדי מואב כיון דאתא תמן אלימלך נסבה לבריה:</p>	<p>אלימלך לקחה לבנו.</p>
<p>ואיתימא [דגיירה] אלימלך תמן לא [אלא] (ו) כל אורחי ביתא ומיכלא ומשתיא אוליפת [אימתי] (קודם ד)אתגיירת לבתר כד אזלת בנעמי כדין אמרת (רות א טז) עמך עמי ואלהיך אלהי נעמה בבני עמון ביומי דדוד נפקא:</p>	<p>ואם תאמר שאלמלך גייר אותה שם, לא, אלא כל דרכי הבית ואוכל ומשתה למדה. מתי התגיירה אחרי כשהלכה עם נעמי, אז אמרה "עמך עמי ואלהיך אלהי", נעמה יצאה בבני עמון בימי דוד.</p>
<p>כדין שראת רוח קודשא על דוד א"ל דוד כד כל עלמא מדידנא [ואפילנא עדבין] ישראל חבל נחלתו והוון (הוה) דכירנא מה דעבדו מואב בחבל נחלתו מואב (מה כתיב (שמואל ב' ח ב) וימדדם בחבל בהווא) חבל נחלת יי' 1843 כל אינון דהוו מהווא [זרעא] (חבל) ההוא חבל אחיד בהו 1844:</p>	<p>אז שרתה רוח הקודש על דוד, אמר לו דוד, כשמדדתי את כל העולם והפלתי גורלות, ישראל חבל נחלתו היו, זכרתי מה שעשו מואב בחבל נחלתו. מואב מה כתוב "וימדדם בחבל", באותו חבל נחלת ה', כל אותם שהיו מאותו זרע, אותו חבל אחז בהם.</p>
<p>כתיב (שם) מלא החבל מהו מלא החבל אלא ההוא דכתיב [ביה] (ישעיהו ג) מלא כל הארץ כבודו הוה 1845 אמר דא הוא לאחייא ודא הוא לקטלא והווא חבל אחיד באינון דאתחזון לקטלא ובג"ב 1846 אחיד בחבל [ופשיט] חבל על ומה דעבדו בוהווא חבל נחלת יי' 1847:</p>	<p>כתוב "מלא החבל", מה זה "מלא החבל", אלא אותו שכתוב (בו) "מלא כל הארץ כבודו", והיה אומר זהו להחיות וזהו להמית, ואותו חבל אחז באותם שנראו להמיתה, בגלל זה אחז בחבל ופשט חבל על מה שעשו באותו חבל נחלת ה'.</p>
<p>[ומדין] [ומדין גדעון] (גדעון) שצי כל ההוא זרעא דלא אשאר מנייהו מכל אינון דאבאישו לישראל [בעיטא] או במלה אחרא ולכלהו דאבאישו לישראל קב"ה נטיר לון דבבו ונטל מנייהו נוקמין אבל אי זמינין [למית] מנייהו טב לעלמא</p>	<p>ומדין, גדעון השמיד כל אותו הזרע שלא השאיר מהם, מכל אלו שהרעו לישראל בעצה או בדבר אחר, ולכל אלו שהרעו לישראל הקדוש ברוך הוא שומר להם שנאה ולוקח מהם נקמות, אבל אם עתידים לבא מהם טוב לעולם</p>
<p>קצ/ב</p>	
<p>אריך רוגזיה [ואפיה] [ואפיקת] עמהון עד דיפיק ההוא טב לעלמא ובתר כן נטיל נוקמא ודינא מנייהו א"ר אלעזר הכי הוא ודאי ודא הוא ברירו דמלה אמר ההוא ינוקא מכאן ולהלאה חברייא אתקיננו מאני קרבא בידייכו ואגחו קרבא:</p>	<p>מאריך רגזו ואפו אתם עד שיצא אותו טוב לעולם, ואחר כך לוקח נקמה ודין מהם. אמר רבי אלעזר כך זה בודאי, וזהו בירור הדבר. אמר אותו תינוק, מכאן והלאה חברים התקיננו כלי קרב בידיכם וערכו קרב.</p>
<p>פתח ר' אלעזר ואמר (תהלים קג כ) ברכו מלאכיו גבורי כח וגו' 1848 מלאכיו גבורי כח 1849 וגו' דוד מלכא</p>	<p>פתח רבי אלעזר ואמר "ברכו ה' מלאכיו גבורי כח וגו'", דוד המלך מוכן</p>

1843 פי' וימדדה בשביל ישראל שנקראו חבל נחלתו (מ"מ).

1844 פירש מלכות ומפרש פי' אחר וימדדם על ידי החבל שהיא מלכות (מ"מ).

1845 והוה (דפ"ו).

1846 בג"כ (דפ"ו).

1847 ור"ל אחיד במלכות הנק' חבל ופשטה על מואב שחבלו ישראל (מ"מ).

1848 בראשית צא (הערת הזהר).

1849 פי' הם ישראל שהקדימו נעשה לנשמע. ורישא דקרא במלאכים וסיפא בישראל כדמוכח לקמן

(מ"מ).

<p>זמין לברכא לקב"ה זמין לחילי שמיא דאינון ככביא ומזלי ושאר חיילין ושתף לנשמתא [דיליה] בהדייהו לברכא לקב"ה הה"ד (שם כב) ברכו יי [כל מעשיו] (צבאיו) בכל מקומות ממשלתו ברכי נפשי את יי [חתים] בנפשיה כל ברכאן:</p>	<p>לברך את הקדוש ברוך הוא והזמין את כחות השמים שהם כוכבים ומזלות ושאר חיילות ושיתף את נשמתו איתם לברך את הקדוש ברוך הוא, זהו שכתוב "ברכו ה' כל מעשיו" בכל מקומות ממשלתו, "ברכי נפשי את ה'", חתם בנפשו כל הברכות.</p>
<p>זמין למלאכי מרומא לברכא ליה דכתיב ברכו יי מלאכיו וגו' ועד לא אתו ישראל מלאכי מרומא הוו עבדי ושלמי עשיה¹⁸⁵⁰ כיון דאתו ישראל וקיימו על טורא דסיני ואמרו נעשה ונשמע נטלי עשייה ממלאכי השרת [אתכלילו בדברו ומכדין עשיה הות בארעא ד]ישראל בלחודייהו ומלאכין קדישין בלחודייהו ישראל [גמרין] (אמרין ו)שלמין עשייה וע"ד גבורי כח עושי דברו בקדמיתא ולבתר לשמוע זכאין אינון ישראל דנטלו עשייה מנייהו ואתקיים בהו:</p>	<p>מלאכי מרום מוכנים לברכו, שכתוב "ברכו ה' מלאכיו וגו'", ועד שלא באו ישראל, מלאכי מרום היו עושים ומשלימים את העשיה, כיון שבאו ישראל ועמדו על הר סיני ואמרו "נעשה ונשמע", לקחו עשייה ממלאכי השרת, נכללו ב"דברו", ומאז עשיה היתה בארץ, ישראל לבדם, ומלאכים קדושים לבדם, ישראל גומרים ומשלימים עשיה, ולכן "גבורי כח עושי דברו", בתחלה ואחר כך "לשמוע", אשריהם ישראל שלקחו מהם עשייה והתקיימה בהם.</p>
<p>אמר ההוא ינוקא נטר גרמך ואצלח [במאנך וכי שבחא הא בלחודיו] (וכי שבחא דבלחודיו) נטלו ישראל ולא אחרא אמר שבחא דא אשכחנא ולא אחרא אמר ההוא ינוקא [כיון דחרבא דילך לא אצלח או אנת שבק חרבא] (מלהטא דחרבא דילך לא אצלח אי אנת לא מנענעא ליה כדקא חזי) למאן דאנת קרבא שבחא עלאה דלא אתמסר למלאכי עלאי [בלחודייהו אלא בהדי ישראל מאן איהו קדוש ברכה] (בלחודיו אלא לישראל מאן איהו קדושה קדושה) אתמסר לון בלחודייהו כמה דאתמסר לישראל אבל קדוש(ה) לא אתמסר¹⁸⁵¹ לון בלחודייהו אלא בהדי ישראל דלא מקדשי קדושה אלא בהדי ישראל:</p>	<p>אמר אותו תינוק, שמור עצמך והצלח בכליך, וכי שבח זה בלבד לקחו ישראל ולא אחר. אמר שבח זה מצאנו ולא אחר. אמר אותו תינוק, כיון שחרבך לא הצליחה, או שאינך מנענעה כראוי, השאיר החרב למי שלוחם קרב. שבח עליון שלא נמסר למלאכים עליונים לבדם אלא יחד עם ישראל, מיהו "קדוש", ברכה נמסרה להם לבדם כמו שנמסרה לישראל, אבל קדוש לא נמסר להם לבדם אלא עם ישראל, שלא מקדשים קדושה אלא עם ישראל.</p>

¹⁸⁵⁰ הענין כי השפע נמשך על ידי המעוררים התחתונים וכול אחד מושך לעצמו, השרפים מקדשים ומושכים שפע לעצמם, החיות ואופנים מברכים ומושכים שפע לעצמם, הגלגלים מספרים ומושכים שפע לעצמם, ישראל הם ממליכי' ומושכים שפע לעצמם, והיינו קדוש ברוך ימלך כנודע, והוא סוד המשכת השפע בריא"ה יציר"ה עשי"ה, וישראל הם המושכים שפע לעשייה, וכאשר אין ישראל מקיימים את התורה היה השפע נמשך לעשייה על ידי המלאכים שלא היה מעורר למטה, אמנם כשבאו ישראל על ידי התורה והמצות הם משלימים העשייה ומושכים לה שפע (אור יקר).

¹⁸⁵¹ הענין כי קדושה היא השכינה קדו"ש הוא הזכר והכוונה קדוש מצד החכמה, ובהיותו נמשך על וא"ו הוא קדש ו' קדוש, ובהיות קדוש נמשך על ה' נעשה קדושה, ומהשכינה בסוד קדושה כל אחד יכול להתקדש לעצמו מפני שבה לקדש מקדושתה לכל בחינה בפני עצמה, אמנם למעלה צריך להיות כולם משותפים יחד להמשיך על כולם קדו"ש, ואם תאמר והרי לקמיה קאמר שהמלאכים הם משכין ה' דהיינו הזכר ברכו ה' מלאכיו וישראל משכין א"ת והיינו את ה', ויש לומר דשאני לן בין קדושה לברכה דקדושה ודאי עדיפא מברכה, ולהכי להמשיך קדו"ש צריכים שיתוף (אור יקר).

<p>ואי תימא והא כתיב (ישעיה ו ג) וקרא זה אל זה ואמר אימתי בזמנא דישראל מקדשי לתתא ועד דישראל לא מקדשי לתתא אינון לא אמרי קדושה בנין דקדושה מתלת עלמין¹⁸⁵² סלקא ולא מתרין והיינו וקרא זה הא חד אל זה הא תרין ואמר הא תלתא תלת עלמין אינון לקבליהו תלת קדושות ובג"כ שבחא דישראל דנטלין קדושה לתתא ובלחודייהו:</p>	<p>ואם תאמר והרי כתוב "וקרא זה אל זה ואמר", מתי, בזמן שישראל מקדשים למטה, ועד שישראל לא מקדשים למטה הם אינם אומרים קדושה. משום שקדושה עולה משלשה עולמות ולא משנים, והיינו "וקרא זה", הרי אחד, "אל זה", הרי שנים, "ואמר" הרי שלשה. שלשה עולמות הם כנגד שלש קדושות, ולכן שבח של ישראל שלוקחים קדושה למטה לבדם.</p>
<p>א"ר אלעזר הכי הוא ודאי ומלין אלין אוקימנא לון ותו אוקימנא דהא תלת קדושות אתמסרו לישראל¹⁸⁵³ לתתא מן האי קרא (ויקרא יא מד) והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני יי' והתקדשתם חד והייתם קדושים תרין כי קדוש אני יי' הא תלתא הכא [אתמסר לון קדושה] (תלת קדושי):</p>	<p>אמר רבי אלעזר כך זה ודאי, ודברים אלו בארנו, ועוד בארנו, שהרי שלש קדושות נמסרו לישראל למטה מפסוק זה "והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני ה'". "והתקדשתם" אחד, "והייתם קדושים" שנים, "כי קדוש אני ה'", הרי שלשה, כאן נמסרה להם קדושה.</p>
<p>א"ל יאות ווהא לאו (עבדת דלא) אדכרת מרומחא עד דנטלת ליה ואנאו מבתר כתפך ושוי לך בידך מכאן ולהלאה תדכרני) לרומחא דאיהו בידך תוב לאתר דשבקת א"ר אלעזר (ב)מלין דאנן בהו בברכה אינון¹⁸⁵⁴ ברכו מאי ברכו משיכו [ברכאן¹⁸⁵⁵ מאתרא] דכל ברכאן נפקין¹⁸⁵⁶ עד דיתעבדון ברכה¹⁸⁵⁷ בסגיאן משיכו דאתמשיך ומנו סגיאן [ד]מיינ בההיא ברכה¹⁸⁵⁸ מיד יפשוין מיינ נונין סגיאן¹⁸⁵⁹ לכמה זינין וההוא</p>	<p>אמר לו נאה, והרי לא נזכרת ברומח עד שלקחתיהו (אני) מאחורי כתפך ושמתיהו בידך, מכאן והלאה תזכור ברומח שהוא בידך, שוב למקום שהשארתי. אמר רבי אלעזר הדברים שאנו בהם בברכה הם ברכו, מה זה "ברכו", משיכת הברכות ממקום שכל הברכות יוצאות, עד שנעשות ברכה מרוב משיכות שנמשכת, ומתוך רוב המים באותה ברכה, מיד ירבו המים הרבה דגים לכמה מינים, ואותה משיכת מים מה היא, ה' משיכות אור</p>

¹⁸⁵² מבריאה ששם שרפים ומיצירה ששם חיות (רח"ו).

¹⁸⁵³ כי מאחר שאין קדושה לשלש עולמות שהם בריא"ה יציר"ה עשי"ה אלא על ידי שיתוף ישראל אם כן ראוי שכל שלשתם יושפעו להם, ושלש קדושות היינו שהם חברים עם בחינת כל שלש עולמות בסוד נשמה בריאה, רוח יצירה נפש עשיה, כעין שמועה זו במה שפי' בתיקונים שהמלאכים מושכין מאין סוף לכל הספירות והיינו יהו"ה אלהותו המתפשט בכל העולמות, אמנם ישראל עיקרם זווגא דמלכא ומטרוניתא להוליד נשמות לזווג תחתון לכך העיקר ייחוד קב"ה ושכינתיה (אור יקר).
¹⁸⁵⁴ ואין להקשות מקדושה שהוא יותר למעלה ענין בפני עצמו (אור יקר), פי' בא לתרץ מה שהקשה עליו הינוקא שלא זכר ענין הקדושה, וא"ל ענין שאנו עסוקים בו הוא ברכה ולכך לא זכרנו ענין הקדושה (מ"מ).

¹⁸⁵⁵ מהכתר עד המלכות ושם נעשית היא בריכה מרבו הברכות הנשפעות והיא משפעת לכל התחתונים, וכל בחינות הנמצאים שממנה ולמטה ונכללים תחת כנפיה הם יונקים ממנה ורוחשיים במימי שפעה, וזהו סוד זה הים גדול במימי הברכות, ורחב ידים מרבו הברכות אל הנבראים למטה, שם רמש ואין מספר וכו' הם המים המגדלים מיני הדגים שהם הקדושים הדקים היונקים משפעה (אור יקר).

¹⁸⁵⁶ יסוד הבינה (רח"ו).

¹⁸⁵⁷ היסוד נק' ברוך (רח"ו).

¹⁸⁵⁸ פי' יסוד (מ"מ).

¹⁸⁵⁹ דהיינו מלאכין בהתפשטות לא על ידי זווג הנעשה עלי ידי התחתונים, אמנם על ידי זווג הנעשה בתחתונים הוא על ידי "את" ובה "ויעול לגבי מלכא" וכו' (אור יקר). כי משם נשמת כל חי (רח"ו).

<p>משיכו מאי הוא ה'1860 משיכו ודנהורא (דנהרא) דנהיר'1861 מגו ההוא אספקלריאה דנהרא'1862 דאתמשך'1863 מעילא לתתא:</p>	<p>המאיר מתוך אותה אספקלריה שמאירה שנמשך מלמעלה למטה.</p>
<p>האי למלאכי עלאי דאינון בבי מרומא [דאדרא עלאה] (באדרא) אתמר ברכו יי'1864 אנן דיתבי לתתא [אמאי ברכו את] (אמרי ברכו) יי' בגין דאנן צריכין לאמשכא עלן להאי את ובה ניעול לגבי מלכא לאהזאה אנפוי וע"ד אמר דוד (תהלים יז טו) אני בצדק אחזה פניך [אני] בצדק ודאי'1865 ובג"כ שירותא דעלותא ברכו את יי'1866 לאמשכא על רישן האי את וכיון דאנן משכן להאי את עלנא אית לן למימר עלותא ולשבחא:</p>	<p>זה למלאכים עליונים שהם בבית מרום של הגורן העליון, נאמר "ברכו ה'", "אנו שיושבים למטה מדוע "ברכו את ה'", משום שאנו צריכים למשוך עלינו את ה"את" הזאת, ובה נכנס למלך לראות פניו, ולכן אמר דוד "אני בצדק אחזה פניך", אני בצדק בודאי, ולכן ראשית התפלה "ברכו את ה'", למשוך על ראשינו ה"את" הזאת, וכיון שאנו מושכים עלינו את ה"את" הזאת יש לנו לומר תפלה ולשבח.</p>
<p>ובג"כ אסור לברכא לב"נ עד לא יצלי ב"נ עלותיה [וימשיך] (ואמשיך) על רישיה להאי את ואי יקדים'1867 ויברך לב"נ בקדמיתא הא אמשיך לההוא ב"נ במה על רישיה באתר דהאי את ובגין כך למלאכי עלאי כתיב (תהלים קג כ) ברכו (את) יי' ואנן את יי' לתוספת אמר ההוא ינוקא ודאי [הא] ידענא דמאני קרבא דילך טבין אינון [אי תדכר] (ואותדכר) מנהון ולא תנשי לון ודאי גבורה דבר נש דאגח קרבא</p>	<p>ולכן אסור לברך אדם עד שלא יתפלל האדם תפלתו וימשך את ה"את" הזאת על ראשו, ואם יקדים ויברך לאדם בתחלה, הרי המשיך לאותו אדם בְּמָה על ראשו במקום ה"את" הזאת. ולכן למלאכים העליונים כתוב "ברכו ה'" ואנו "את ה'" לתוספת. אמר אותו תינוק ודאי הרי ידעתי שכלי הקרב שלך הם טובים, (אם תזכר) הזכר בהם ואל תשכחם ודאי, גבורת האדם שלוחם קרב</p>
<p>קצא/א</p>	
<p>ברומחא וחרבא איהו אבלן מהו (תהלים קג כ) גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו א"ר אלעזר הא אמרית אמר ההוא ינוקא הא ידענא דחילא דדרועא דילך אתחלש השתא איהו עדנא דלא לאמתנא אלא לאלקאה בקירטא אבנא בתר אבנא</p>	<p>ברומח וחרב היא, אבל מה זה "גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו", אמר רבי אלעזר הרי אמרתי, אמר אותו תינוק הרי ידעתי שכח זרועך נחלש, כעת הוא זמן שלא להמתין אלא להלקות באבני הקלע, אבן אחר אבן, כמו שנאמר "בקלע</p>

1860 פי' שנמשך מיסוד למ' הנק' ה' (מ"מ).

1861 כלומר הם משיגים הברכות בסוד הזכר, ולא שינקו הברכות מהזכר בלי הנקבה חס ושלוש שאין דרך הספירות להשפיע למטה אם לא על ידי המלכות כדפי' בספ"ר שער הצנורות, אלא הכוונה שיונקים הברכות דקות בלי שהמלכות תשנה אותם ותהפך אותם אל מציאותה. וזה מפני דקותם ויכולים לסבול המזון ההוא כעין שהיו ישראל אוכלים לחם מן השמים, אמנם ישראל למטה בהיות נשמתם מתלבשת בגוף עם היות שהיא דקה ורוחנית מהמלאכים, עם כל זה מחמת החומר אינם יונקים הברכות כפי ציורם בזכר אם לא שהנקבה תתפך אותם אל טבעם ולכך אוחזים בסוד א"ת דהיינו המלכות עם הזכר ה' (אור יקר). יסוד דזעיר (רח"ו).

1862 זעיר גופיה (רח"ו).

1863 וא"ו ומשך ו' (רח"ו).

1864 שמקבלים שלא באמצעות הנוקבא (רח"ו).

1865 פי' אמר דוד המלך ע"ה אני הוא שמקבל מצדק לאפוקי המלאכים שמקבלים מזעיר (מ"מ).

1866 תקנו "את" להכניסה לבעלה אל הזווג כדפירשנו שם בארוכה עיין שם, ומפני שההמשכה על

ידי המלאכים בלי זווג יעשה תולדות (אור יקר).

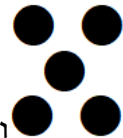
1867 הענין כי הברכה שאדם מברך לחבירו הוא שמשפיע בו ומושך לו ברכות, ובהיות שהאדם לא בירך לקונו כדי להמשיכו עליו דהיינו דשריא על רישיה משך עליו כח האדם ההוא, והנה האדם נעבד לו וסטרטא דשמאלא קופצת מיד עליו והיינו שעשה לחבירו במת עליו כדפי' (אור יקר).

<p>(קירטא) כד"א (שמואל א' יז ג) בקלע וכאבן¹⁸⁶⁸ בבהילו דא בתר דא חדי ר"א וחדי¹⁸⁶⁹ ר' אבא [וחבריא]:</p>	<p>ובאבן", בבהילות זה אחר זה. שמח רבי אלעזר ושמחו רבי אבא והחברים.</p>
<p>פתח ההוא ינוקא ואמר (שיה"ש א ה-ו) שחורה אני ונאווה בנות ירושלם וגו' אל תראוני שאני שחרחרת וגו' מלין אלין הא אוקמוה אבל בשעתא דאין[הי] גו רחימו¹⁸⁷⁰ סגיא¹⁸⁷¹ לגבי ורחימא¹⁸⁷² (רחימה)¹⁸⁷³ מנו דחיקו דרחימו¹⁸⁷⁴ דלא יכלא¹⁸⁷⁵ למסבל¹⁸⁷⁶ אזעירת¹⁸⁷⁷ גרמה¹⁸⁷⁸ בזעירו סגי עד דלא אתחזיאת (את) מנה אלא זעירו דנקודה¹⁸⁷⁹ חדא (ומאי איהי י¹⁸⁸⁰) כדין אתכסית¹⁸⁸¹ מכל חילין ומשריין דילה ואיהי אמרת</p>	<p>פתח אותו תינוק ואמר "שחורה אני ונאווה בנות ירושלים וגו' אל תראוני שאני שחרחרת וגו'", דברים הללו הרי פרשוה, אבל בשעה שהיא בתוך אהבה רבה, לאהובה מתוך דחק, האהבה שלא יכולה לסבול מקטינה עצמה בקטן, רב עד שלא נראה (את) ממנה רק קטנות של נקודה אחת (ומהי י'), ואז מתכסה מכל החיילות ומחנותיה, ואומרת "שחורה אני" שאין באות הזו לבן כמו בשאר האותיות, וזה שחורה אני, ואין לי מקום להכניסכם תחת כנפי כאהלי קדר.</p>

¹⁸⁶⁸ ואבן (דפ"ו).

¹⁸⁶⁹ וחדו (דפ"ו).

¹⁸⁷⁰ הענין כי הזוג בשתי בחינות האחד הוא שירד התפארת למטה אל המלכות והיא שוכנת וחופפת על חייליה ויש לה בחינת ה' דהיינו בהיותה פורשת כנפיה לכל סטר על ארבע מתנותיה כזו

והיא נקודה אמצעית, ובאותה הנקודה האמצעית משכן התפארת והיא נקודת ציון ושם הייחוד, ועם כל זה מאוריה מתפשטין משם לכל הפאות והיא לעולם על בני ביתה, ואז בבחינת הייחוד הזה אינה אומרת לבני ביתה אל תראוני שאני שחרחרת, מפני שעם היות שהשמש שהוא התפארת בא אליה עם כל זה היא משפעת אותם ויש בה לובן ואויר חלל תחת כנפיה להיות חסים בצלה כל חייליה, והטעם שהיא אינה מכינה עצמה אל הייחוד אלא אותה הנקודה לבד ושאר הבחינות הם מתפשטות להשפיע ולהאיר, והיינו לובן שבה בחינות חייליה שבהם אוחזות כל מחנותיה, אמנם הבחינה השנית היא בהיות המלכות עולה למעלה להתייחד עם התפארת ואז היא אוספת כל בחינות' ומתעלמת ומסתתרת ואוספת נתחיה אליה לעלות אל בית בעלה בבחינת בעלה שאין בו אחיזה לנפרדים כלל (אור יקר).

¹⁸⁷¹ סגי (דפ"ו).

¹⁸⁷² דהיינו אהבתה אליו (אור יקר), ביאור הדברים כי כשהכלה מקושטת בקישוטיה נעשית ה' שהיא ג' וו"ן כזה ה' והם ג' אבות או נה"י והיא מתקשטת בהם למטה במקומה (שער מאמרי רשב"י וזהר הרקיע).

¹⁸⁷³ רחימהא (דפ"ו).

¹⁸⁷⁴ שהיא המעוררת האהבה למעלה (אור יקר), דהיינו מפני שאוהבת בעלה להזדווג עמו ולכך חזרה בפני זעיר והיא אינה יכולה לסבול הארה שם לכך אזעירת גרמה בסוד נקודה (מ"מ). רחימו (דפ"ו).

¹⁸⁷⁵ יכלה (דפ"ו).

¹⁸⁷⁶ שלא לעלות אליו (אור יקר).

¹⁸⁷⁷ רג ע"ב (הערת הזהר).

¹⁸⁷⁸ דהיינו שהיא אוספת כנפיה הפרושות על כל החיים לכוללם לעצמה לעלות, וכל פאותיה נכללות בסוד הנקודה האמצעית כי ממנה יצאו ואליה ישובו להיותם נכללות כולם בייחוד (אור יקר).

¹⁸⁷⁹ כי אותה הנקודה האמצעית היא נפתחת ומתגדלת בענפים בהיותה מתפשטת בארבע נקודות לארבע הפאות, אמנם בהיותה אוספת בחינותיה אליה אפילו הנקודה בעצמה מסתתמת ומקטנת עצמה (אור יקר).

¹⁸⁸⁰ נמחק בדפ"ק. והיינו סוד י' שבתוך ה' שבה סוד ויבן ה' אלהים את הצלע כדפירשנו בספ"ר

בשער המציאות (אור יקר).

¹⁸⁸¹ אתכסיא (דפ"ו). שאין בחינה בה להשפיע לתחתונים כלל מפני העלמה, ולכך היא אומרת אל

תראוני דהיינו שאין בה בחינה להאחז בה להשפיעם כעת (אור יקר).

<p>שחורה אני דלית באת דא חוורו¹⁸⁸² בגווייה¹⁸⁸³ כשאר אתוון ודא שחורה אני ולית לי אתר לאעלא לכון תחות גדפאי¹⁸⁸⁴ כאהלי קדר¹⁸⁸⁵:</p>	
<p>תנינן דא [ו' נ"א ו' י' או י'] [ז'] דלית [בה] (לה) חוורו¹⁸⁸⁶ לגו כיריעות שלמה¹⁸⁸⁷ דא ו' ובג"כ אל תראוני לא תחמון בי כלל דאנא נקודה זעירא מה עבדין גברין תקיפין [חיילין דילה שאגין כאריין תקיפין בד"א (תהלים קד כא) הכפירים שואגים לטרף ומגו וקלין ושאגין תקיפין דקא משאגין כאריין גוברין תקיפין] (חיילא דילה) דחילא שמע רחימא¹⁸⁸⁸ (ד) לעילא וידע דרחימתיא היא ברחימו [כוותיה מגו קלין ושאגין תקיפין דקא משאגין כאריין גוברין תקיפין] (במת' מגו) רחימוו[עד [ד]לא אתחזיאת [מ]דיוקנא ושפירו דילה כלל וכדין מגו קלין¹⁸⁸⁹ ושאגין דאינון גברי חילא דילה נפיק דודה רחימאה מגו היכליה¹⁸⁹⁰ בכמה מתנן בכמה נבזון בריחין ובוסמין ואתי לגבה ואשכח לה שחורה זעירא בלא דיוקנא ושפירו כלל:</p>	<p>שנינו זו י' שאין בה לבן בפנים, "כיריעות שלמה" זו ו'. ולכן "אל תראני" אל תסתכלו בי כלל, שאני נקודה קטנה. מה עושים גברים חזקים, חיילותיה שואגים כאריות תקיפים, כמו שנאמר "הכפירים שואגים לטרף" ומתוך קולות ושאגות חזקות ששואגים כמו אריות, גבורים תקיפי כח, שומע האהוב למעלה ויודע שאהובתו באהבה כמותו, מתוך אהבתו עד שלא נראית מדמותה ויפיה כלל. ואז מתוך קולות ושאגות של אותם גבורי חיל שלה, יוצא דודה אהובה מתוך היכלו בכמה מתנות, בכמה אוצרות, בריחות ובשמים, ובא אליה ומוצא אותה שחורה קטנה ללא דמות ויפיה כלל.</p>
<p>קריב לגבה [מחבק לה] ומנשיק לה עד דאתערת זעיר זעיר מגו ריחין ובוסמין ובחרדה דרחימאה דעמה אתבניאת¹⁸⁹¹ ואתעבידת בתקונהא בדיוקנהא בשפירו</p>	<p>קרב אליה, מחבק אותה, ומנשקה עד שמתעוררת לאט לאט מתוך ריחות ובשמים ובשמחה שאהובה עמה, ונבנית ונעשית בתקוניה בדמותה</p>

¹⁸⁸² חוורא (דפ"ו).

¹⁸⁸³ כי הלבון משל אל הדבר המושג והשחרות אל הדבר הנעלם כנודע (אור יקר).

¹⁸⁸⁴ דהיינו להאחז בה, והנה העליה אליה הוא דרך קו האמצעי, ראשונה אל היסוד דהיינו ו'
זעירא, ואחר כך אל התפארת דהיינו ו' רבתא, והנה ביסוד היא נעשת עטרה בראש צדיק ודאי עטרה
על רישיה, אמנם בתפארת היא שוכבת חיקו (אור יקר).

¹⁸⁸⁵ דהיינו היסוד שהיא ז' י' על ו' נקודת המלכות על ואו זעירא שבו (אור יקר).

¹⁸⁸⁶ פי' שאין בה תוך כשאר אותיו' א"ב וכו' (מ"מ).

¹⁸⁸⁷ דהיינו תפארת ודאי מלך שהשלוש שלו שהוא וא"ו ממש, וקרא היסוד קדר על שם ההעלם
והשחרות כי למטה ממנו המלכות מושגת וממנו ולמעלה תחלת ההעלם והקדרות, ונקרא אהלי
שהם שבע ספירות בסוד ז' נכללות בו, והם ז' אהלים י' היא א' עם וא"ו זעירא שבעת שהם שש
קצוות עם המלכות, או אפשר אהלי תרין מלכות ויסוד, "כיריעות שלמה" הם הספירות הנכללות
בתפארת את המשכן תעשה עשר יריעות וכו' (אור יקר), מדמה אותה לז' דלית לה חוורו מגו דחיקו
דרחימו וכו' (מ"מ).

¹⁸⁸⁸ דהיינו התפארת ושומע קולם שהם [רוצים] [מכוונים] לעורר למטה הזווג כדי שלא תחסר
להם מזונם וחיותם אפילו רגע והם מזמרים ומנגנים להמשיכו אליה, והוא רואה כי כוונתה לעלות
שם, והיא תלויה ועומדת בין אלו לאלו, כי התחתונים הם חייליה מושכים אותה למטה, והיא מפני
חשק הזווג רוצה לעלות למעלה עד שכבר תקנה עצמה אל העליה עד שהעלימה כל בחינותיה "דלא
אתחזיאת מדיוקנא וכו'" (אור יקר).

¹⁸⁸⁹ דהיינו ע"י התפלה בסוד בא"י מגן אברהם (מ"מ).

¹⁸⁹⁰ דהיינו שהזעיר מקבל מבינה ובונה אותה. ואל יקשה לך שהרי גם בהיותה בפנים אנו מתקנים
אותה מנה"י דאימא במלך עוזר וכו' ולמה לא אמר כאן רק נפיק דודה דהיינו התיקון ע"י זעיר ד"ל
כיון שאחר מלך וכו' חוזרת נקודה ג"כ ואין התיקון האמיתי רק ע"י המוחין הבאים מזעיר אליה לכן
לא נקט הכא אלא התכלי' האמיתי (מ"מ).

¹⁸⁹¹ ואתבניאת (דפ"ו).

<p>דילה ה' כמלקדמין¹⁸⁹² ודא גבורי כח [עשו לה ואהדרו לה לדיוקנא] (לדיוקנה) ושפירו דילה דתוקפא וגבורתא דלהון גרימו דא וע"ד כתיב גבורי כח¹⁸⁹³ עושי דברו עושי ודברו (אותו) ודאי אדמתקנין ליה ולהאי דברו ומהדרין ליה לדיוקנא קדמא (ומכאן ולהלאה) כיון דאתקנת ואתעבידת בדיוקנהא שפירא¹⁸⁹⁴ כמלקדמין כדין אינון וכל שאר חילין קיימין לשמוע מה דאיהי אמרת ואיהי קיימא כמלכא גו אחיליהו (חילא) ודא הוא עושי דברו ודאי:</p>	<p>ביופיה ה' כמקדם. וזה גבורי כח עשו לה, והחזירוה לדמותה ויופיה, שתקפם וגבורתם גרמו את זה, ועל זה כתוב "גבורי כח עושי דברו", עושי דברו בודאי, שמתקנים את ה"דבר" הזה ומחזירים אותו לדמות ראשונה. (ומכאן ולהלאה) כיון שהתקנה ונעשתה בדמותה יפה כמקדם, אזי הם וכל שאר החיילות עומדים לשמוע מה שהיא אומרת, והיא עומדת כמו מלך בתוך חיילותיו, וזהו "עושי דברו" בודאי.</p>
<p>כגוונא דא לתתא בזמנא דחייבין בדרא איהי אתכסיא ואזעירת גרמא¹⁸⁹⁴ עד דלא אתחזיאת מכל דיוקנהא בר אנקודה חדא וחד אתאן גבורי כח וזכאי קשוט כביכול עושים להאי דבר ואנהירת זעיר זעיר ואתעביד בדיוקנהא בשפירו דילה וה' כמלקדמין אתו חברייא ונשקוה א"ר אלעזר אלמלא יחזקאל נביאה אמר דא תוהא הוי בעלמא נטליה ר"א ונשקיה כמלקדמין אמר ההוא ינוקא אנא אברך אמרו את בריך ולך יאות לברכא אמר כמה אתון קדישין כמה ברכות זמינין לכו מאימא קדישא בגין דלא מנעתון לי לברכא:</p>	<p>כדוגמא זה למטה, בזמן שהרשעים בדור היא מתכסה ומקטינה עצמה עד שלא נראית מכל דמויותיה, פרט לנקודה אחת. וכשבאים גבורי כח וצדיקי אמת, כביכול עושים את הדבר הזה ומוארת לאט לאט, ונעשית בדמותה ביופיה, ה' כמקדם. באו החברים ונשקוהו, אמר רבי אלעזר אלמלא יחזקאל הנביא אמר את זה, תמיהה היתה בעולם. לקחו רבי אלעזר ונשקו כמקדם. אמר אותו תינוק אני אברך. אמרו לו אתה ברוך, ולך נאה לברך. אמר כמה קדושים אתם, כמה ברכות מזומנות לכם, מאם הקדושה משום שלא מנעתוני מלברך.</p>
<p>פתח ואמר (משלי יא כו) מונע בר יקבוהו לאם¹⁸⁹⁵ וברכות לראש משביר האי קרא (באורייתא) כמשמעו אבל תנינן כל בר נש חייב בברכת המזון ואי לא ידע אתתיה או בנוי מברכין ליה ותבא ומארהו (מארא) לההוא נברא דלא ידע ולברכא (לברכה) עד (דיצטריך) [דאצטריך] לאתתיה ולבנוי דיברכון ליה ואי הוא ידע אצטריך לחנכא לבריה ולמ(י)הב ליה כסא לברכא ומאן דמנע ליה [דלא יתחנך יקבוהו לאוום מונע בר דלא] לברכא לקב"ה ולא יתחנך במצות יקבוהו לאם יקבוהו מבעי ליה או יקבוהו לאומים דהא לאם חד הוא כד"א (בראשית</p>	<p>פתח ואמר "מונע בר יקבוהו לאם וברכה לראש משביר", פסוק זה כמשמעו, אבל שנינו, כל אדם חייב בברכת המזון, ואם לא ידע, אשתו או בנוי מברכין לו, ותבא מארה לאותו האיש שלא יודע לברך עד שיצטרך לאשתו ולבנוי שיברכו לו. ואם הוא יודע, צריך לחנך את בנו ולתת לו כוס לברך, שמי שמונעו שלא יתחנך, "יקבוהו לאום", "מנע בר" שלא לברך את הקדוש ברוך הוא, ולא יתחנך במצוות, "יקבוהו לאום" היה צריך לכתוב "יקבוהו" או "יקבוהו לאמים", שהרי לאם זה אחד, כמו שנאמר "ולאם מלאם יאמץ", מה זה "יקבוהו לאום",</p>

¹⁸⁹² ה' אחרונה שבשם (רח"ו במ"מ).

¹⁸⁹³ פירוש שע"י תפלות של הצדיקים שהם בכוונתם מתקנים המ' הנקרא דבר (מ"מ).

¹⁸⁹⁴ בסוד נקודה תחת היסוד (רח"ו), ונל"ע שכוונת הזוהר בזה כמ"ש הרב בזה בכוונת העמידה שאחר שמגדילים המלכות אח"בא בכל קומת זעיר אח"כ מחזירים אותה בפני זעיר. וכל מה שהיה לה פרצוף באחור הלואי בפנים תהיה נקודה תחת היסוד. ואח"כ בונים אותה ע"י המוחין דאימא שבתוך זעיר ע"כ כללות דברי הרב ז"ל (מ"מ).

¹⁸⁹⁵ פירוש יפרשו חטאוי למלכות וכדמפרש (מ"מ).

<p>כה כג) ולאם מלאם יאמין מאי יקבוהו לאם אלא לאם כתיב ולאמא (לאם) קדישא יקבוהו להאי בר נש דמנע לההוא בר מלברכא לקב"ה:</p>	<p>אלא "לאם" כתוב לאם הקדושה, יקבוהו לאדם הזה שמונע אותו בר, מלברך את הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>אנא ברא יחידא הוינא לאמי הבו לי כסא ואברך למלכא קדישא דיהב בביתא דאמי גוברין דחילא דמלילנא קמייהו מלין תקיפין וזכינא לון ובג"כ אנא אברך וקודם דא ואתישבו (אתישר) קרא על תקוניה¹⁸⁹⁶ הא</p>	<p>אני בן יחיד הייתי לאמי, תנו לי כוס ואברך את המלך הקדוש שנתן בבית אמי גברים של כח, שדברתי לפניהם דברים חזקים ונצחתי אותם, ולכן אני אברך. וקודם זה התיישב הפסוק על תקונו זה</p>
<p>קצא/ב</p>	
<p>דשרינן ביה מונע בר יקבוהו לאם מאן דאמנע בר כמה דאתמר יקבוהו לאם כד"א (ויקרא כד יא) ויקוב בן והאשה הישראלית את השם אוף הכא יקבוהו יפרשון¹⁸⁹⁷ ליה לאם יפרשון¹⁸⁹⁸ הטאוי לאמא קדישא¹⁸⁹⁹ וברכה לראש משביר (משלי יא כו) לההוא ב"ג דיחנך בריה לברכא לקב"ה ולהנכא ליה בפקודי אורייתא:</p>	<p>שהתחלנו בו. "מונע בר יקבוהו לאום" מי שמונע בר, כמו שנאמר "יקבוהו לאום" כמו שנאמר "ויקוב בן האשה הישראלית את השם" כמו כן כאן "יקבוהו", ויפרשו אותו לאם, יפרשו את חטאיו לאם הקדושה, "וברכה לראש משביר", לאותו אדם שיחנך את בנו לברך את הקדוש ברוך הוא ולחנכו במצוות התורה.</p>
<p>ורזא דמלה כתיב ברזא דלעילא (משלי ל ד) מה שמו¹⁹⁰⁰ ומה שם בנו¹⁹⁰¹ כי תדע ההוא שם ידיעא¹⁹⁰² יי' צבאות שמו¹⁹⁰³ שם בנו ישראל [שמו] דכתיב (שמות ד כב) בני בכרי ישראל והא ישראל כל מפתחן דמהימנותא ביה תליין ואיהו משתבח ואמר (תהלים ב ז) יי' אמר אלי¹⁹⁰⁴ בני אתה והכי הוא ודאי דהא אבא ואמא אעטרו ליה ובריכו ליה בכמה ברכאן ואמרו ופקידו לכלא (תהלים ב יב) נשקו בר נשקו ידא להאי בר כביכול שלטנו יהב ליה על כלא דכלא יפלחון ליה פן יאנף בגין דאעטרו ליה בדינא [ורחמי] (דרחמי) מאן דזכי לדינא לדינא מאן דזכי לרחמי לרחמי:</p>	<p>וסוד הדבר כתוב בסוד שלמעלה "מה שמו ומה שם בנו כי תדע", אותו שם ידוע, ה' צבאות שמו, "שם בנו", ישראל שמו, שכתוב "בני בכורי ישראל", והרי ישראל תלויים בו כל מפתחות האמונה, והוא משתבח ואומר "ה' אמר אלי בני אתה" וכך זה בודאי, שהרי אבא ואמא עטרו אותו וברכוהו בכמה ברכות, ואמרו וצוו את הכל "נשקו בר", נשקו את יד הבן הזה כביכול, נתן לו שלטון על הכל, שהכל יעבדו אותו, "פן יאנף", משום שעטרו אותו בדין וברחמים, מי שזוכה לדין לדין, מי שזוכה לרחמים לרחמים.</p>
<p>כל ברכאן דלעילא ותתא להאי בר סלקין</p>	<p>כל הברכות שלמעלה ולמטה עולות לבן הזה ומתעטרות, ומי שמונע ברכות מהבן הזה, יפרשו את חטאיו לפני</p>

¹⁸⁹⁶ שעדיין לא תירץ מלת יקבוהו לשון רבים (אור יקר).

¹⁸⁹⁷ ויפרשון (דפ"ו).

¹⁸⁹⁸ יפרשו (דפ"ו).

¹⁸⁹⁹ פירוש מלכות (מ"מ).

¹⁹⁰⁰ פי' אבא (מ"מ).

¹⁹⁰¹ פירוש זעיר (מ"מ).

¹⁹⁰² כלומר הכתוב פי' באומרו גואלנו ה' צבאות שמו, וגואלנו אהדר לבינה שממנה החירות והגאולה ושמו ה' צבאות וכן פירש בעובדא דסבא (אור יקר).

¹⁹⁰³ פירוש אבא נקרא כך בהשאלה כמו בינה הנקרא כך בסבא דמשפטים (מ"מ).

¹⁹⁰⁴ פירוש זעיר אומר שאבא הנקרא ה' אמר אלי בני אתה (מ"מ).

<p>ומתעמר¹⁹⁰⁵ ומאן דמנע ברכאן מהאי בר יפרשון הטאוי קמי מלכא וס"א אימא קדישא לאם ממש¹⁹⁰⁶ וברכה לראש משביר מאן דמברך¹⁹⁰⁷ ואזמין [ב]כסא דברכה למאן דאצטריך (ליה)¹⁹⁰⁸ [בהאי] אתבר סטרא אחרא ואתכפיא בתבירו ואסתלק סטר קדושה ודא הוא דכתיב וברכה לראש משביר כמה דאיהו [מסלק (נ"א מברך)] ומברך [מסתלק] לקב"ה ועביד לסטרא אחרא [דיתבר] [דאתבר] הכי קב"ה משיך עליה ברכאן מלעילא וההוא דאקרי ברכה שריא על רישיה:</p>	<p>המלך (אמא) הקדוש, לאם ממש, "וברכה לראש משביר" מי שמברך ומזמין כוס ברכה למי שצריך אותו, בזה נשבר הצד האחר ונכנע בשבירה, ועולה צד הקדושה. וזהו שכתוב "וברכה לראש משביר", כמו שהוא מעלה ומברך את הקדוש ברוך הוא ועושה שיסבר צד האחר, כך הקדוש ברוך הוא מושך עליו ברכות מלמעלה, ואותו שנקרא ברכה שורה על ראשו.</p>
<p>מכאן ולהלאה חברייא הבו ונברך יהבו ליה כסא [דברכה] וברך וחברייא כלהו הוו בחדוה דהא מיומא דהלולא דר' אלעזר לא חדו חברייא כההוא יומא דיתבו תמן אקדימו ובריכו ליה בחדוה ברעו דלבא אמר ההוא ינוקא לית לכו לאתפרשא אלא מגו מלי אורייתא והכי תנינן:</p>	<p>מכאן והלאה, חברים הבה ונברך, נתנו לו כוס של ברכה וברך, והחברים כולם היו בשמחה, שהרי מיום ההלולא של רבי אלעזר לא שמחו החברים כאותו יום שישבו שם, הקדימו וברכוהו בשמחה ברצון הלב, אמר אותו תינוק, אין לכם להפרד אלא מתוך דברי תורה וכך למדנו.</p>
<p>פתח ואמר (שמות יג כא) וי"י הולך לפניהם יומם בעמוד ענן וגו' וי"י זקיף טעמא לעילא אמאי אלא כההוא שעתא כמה יאות ושפירו הות להאי כלה [ד]אתכפיא עד השתא בגלותא והשתא אזלת בזקיפו דרישא באכלוסהא בחדוה:</p>	<p>פתח ואמר "וה' הלך לפניהם יומם בעמוד ענן וגו'", וה' זוקף טעם למעלה, למה, אלא באותה שעה כמה נאה ויפה היה לכלה הזאת שהיתה כפופה עד עתה בגלות, וכעת הולכת בזקיפות ראש בהמוניה בשמחה.</p>
<p>[בויהו"ה] [בודאי] זקיף טעמא לעילא</p>	<p>ב"וה" זוקף טעם למעלה, "הולך</p>

¹⁹⁰⁵ בסע"ח דף נ"ט ע"ב כתב מעיו עשת שן פירוש רש"י לשון קיבוץ עם קרוי עשת. ואיתא בא"ר
 תאנא אתפשט האי ת"ת ואתקן מעוי דדכורא וכו' ואיקרו בעלי מעין דכתיב ע"כ המו מעי לו וכו'
 נמצא ששם קיבוץ כל הרחמים ומ"ש עשת ש"ן מפני ששם מתפשטין אחורי ע"ב ג' קפ"ד ואחוריים
 דס"ג גימטריא קס"ו כי שם במקום המעיים שהוא לסוף שליש דת"ת נעשה כתר דיעקב ורחל
 העומדים שם בסוד אל עליון. עליון גימטריא שם ס"ג בריבוע ושיעור הכתוב מעיו ששם העשת
 שהוא קיבוץ הרחמים נעשה מן ש"ן קפ"ד קס"ו כי האחוריים העליונים נעשים פנים למטה ומהם
 כל הרחמים. מעולפת ספירים יובן במ"ש בזוהר דברים בני בכורי ישראל וכו' ויובן ע"פ מ"ש ביחודים
 כי עיקר גלוי הוי"ת ית' נתגלה בת"ת וממנו ולמעלה הוא סתום. ודבר זה מבואר ג"כ בל"קת ויצא
 ששם הוי"ה נתגלה דווקא בת"ת ולכן בת"ת כל השלשה כלים שלו הכל הוא שם הוי"ה כמבואר
 בשער השמות כי שם הוא עיקר הגילוי. וא"ו מגלים שם פעולתם ומכ"ש אורות שלמעלה מהם.
 ולכן נתבאר בפירוש אגדות שת"ת שבת"ת הוא עצם החתן כי השם הוי"ה אשר מורה על א"ס ב"ה
 שהוא ה"ה הוי"ה ויה"ה נתגלה שם ולפיכך שמו תפארת מפני ששם נתגלו פארות וענפים של כל
 הספירות. ולכן אמרו בזוהר מאן דנטל שמשא נטיל כולא. ולכן מאמר השכינה על סוד המעיים
 שמתחילים משליש ת"ת ולמטה שהוא מעולפת ספירים פירוש רש"י לשון קישוט כמו ותתעלף ותשב
 בפתח עינים. והוא ששם החתן שהוא ת"ת שבת"ת מקושט באורות של כל הספירות שמלת ספירה
 פירוש הרח"ו שהוא לשון מספרים מזהירים וז"ש מעולפת ספירים מקושט בכל הספירות. ולכן נתגלה
 שם שם הוי"ה שכולל כל הספירות. ולכן משם מתחילים החסדים להתגלות שהם שם הוי"ה כולו
 חסד שמאירים שם מאד מאד. ומחסדים המגולים מאיר זעיר עד הכתר, כמ"ש בדרושי הצלם.
 ומקום המעיים שם הוא קישוט כל הספירות וזהו מעולפת ספירים ודוק בדבר זה ע"ל (מ"מ).
¹⁹⁰⁶ בינה (מ"מ).

¹⁹⁰⁷ קפו ע"ב (הערת הזהר).

¹⁹⁰⁸ פירוש למלכות שיהיה הוא התיקון דכוס של ברכה (מ"מ).

<p>הולך לפניהם יומם עד הכא לא ידע אי האי כלה אולה לקמייהו אי לא דהא טעמא אפסיק [בויהו"ה] (בוראי) אלא אייהו הות תמן אבל מאן דאזיל קמייהו סבא עלאה מאריה דביתא ההוא דאומי ונ"א דאזמין ליה קב"ה:</p>	<p>לפניהם יומם" עד כאן לא ידע אם כלה זו הלכה לפניהם אם לא, שהרי טעם מפסיק ב"וה", אלא היא היתה שם, אבל מי שהלך לפניהם זקן עליון בעל הבית, אותו שהקדוש ברוך הוא נשבע (שהזמין) לו.</p>
<p>ומנו אברהם דכתיב (תהלים מב ט) יומם יצוה יי' חסדו¹⁹⁰⁹ וכתיב (ירמיה לג כה) אם לא בריתי יומם ולילה יומא דכל יומין¹⁹¹⁰ כלילן ביה יומא דשאר יומין איהו שאר כל יומין ודאי ועל דא אקרי יומם [ולא יום] ובג"כ (שמות יג כא) הולך לפניהם יומם הוא (הוה) אזיל ביממא וכלה אולת בליליא דכתיב (שם) ולילה בעמוד אש להאיר להם דא כלה כל חד כדקחוי ליה ואתון חברייא יומם ולילה יהא קמייכו בכל שעתא נשקוהו וברכוהו כמלקדמין [ואזלו]:</p>	<p>ומיהו, אברהם, שכתוב "יומם יצוה ה' חסדו", וכתוב "אם לא בריתי יומם ולילה", יום שכל הימים כלולים בו, יום של שאר הימים הוא, שאר כל הימים בודאי, ועל זה נקרא "יומם" ולא "יום", ולכן הולך לפניהם יומם, הוא הולך ביום, והכלה הולכת בלילה, שכתוב "ולילה בעמוד אש להאיר להם", זו כלה, כל אחד כראוי לו, ואתם חברים יומם ולילה יהיה לפניכם בכל שעה, נשקוהו וברכוהו כמקדם והלכו.</p>
<p>אתו לגבי רבי שמעון וסחו ליה עובדא תוה אמר כמה יאות הוא אבל לא סליק בשמא אעא דקיק כד סליק נהוריה סליק לפום שעתא ומיד כבה ואשתקע ותו הא אמינא נהורא דא ממה הוי פתח ואמר (תהלים קיב ב) גבור בארץ יהיה זרעו דור ישרים יבורך כד בר נש איהו גבור בארץ גבור באורייתא גבור וביצירה¹⁹¹¹ (ביצירה)</p>	<p>באו לפני רבי שמעון וספרו לו המעשה, תמה. אמר כמה נאה הוא, אבל לא עולה בשם, עץ דק כשעולה, אורו עולה לפי שעה ומיד כבה ושוקע, ועוד הרי אמרנו אור זה ממה היה. פתח ואמר "גבור בארץ יהיה זרעו דור ישרים יבורך" כשאדם גבור בארץ, גבור בתורה, גבור ביצרו, גבור בארץ ודאי, עולה אורו ונמשך בו משיכות יתר, אז</p>

¹⁹⁰⁹ ענני כבוד הם מחסד וכמבואר בזוה"ק (פ' אמור דף קג, ופ' בלק קצא ע"ב) כי הם בסוד הכתוב (תהלים מב ט) יומם יצוה ה' חסדו, והיו הם פריסת אור מהאור קדמאה, אשר עליה נאמר (בראשית א ד) וירא אלהים את האור כי טוב, כמ"ש בזוה"ק (פ' בראשית מו ע"א). והיו הז' ענני כבוד מהז' חסדים המקיפים, ובסוד (שיה"ש ב ו) וימינו תחבקני כמ"ש הרב בכוונת סוכות (דף קד ע"ד ע"ש דרוש ד), ומשום שהם מבחי' חסדים גדולים לכן באו הם בנקל ולא עבר עליהם שום תלאה כלל (דע"ה ח"ב קלג ע"ד).

¹⁹¹⁰ וענין יומא דכולא יומין שאמר כאן ובזוהר בכמה מקומות על החסד ואמר דאזיל בכלהו כי יום נק' ע"ש האור כמ"ש ויקרא אלהים לאור יום ואור הוא בחסד וכל ו"ק שנק' יום ע"ש שמקבלין החסדים על ידו ה"ח ונק' כ"א יום באורו וזהו יום דכתיב בכל מעשה בראשית וערב מתייחד ביום ביחודא שמקבלת ממנו להמתיק גבורות שלה אבל אין נק' יום כי היא מסט' דגבורות ולחשך קרא לילה רק בחיבורה בו נק' יום שלם ע"ש הדכורא רק אור הלבנה בלילה אבל לע"ל והיה אור הלבנה כאור החמה והיה לעת ערב יהיה אור שגם היא תקבל החסדים וכנ"ל עולם חסד יבנה חסד ה' מלאה הארץ ולכן ביום השביעי אין לילה כלל וכמו בשבת בראשית שהיה האור משמש וביום הששי שתלך הה"א ותתקשר בחסד ע"י הוא"ו ניתוסף ה' ביום הששי והוא בביאתו וקיבוץ גליות אבל אח"כ יום השביעי כנ"ל וז"ש וביה הבקר אור דמסטריה אור וזהו וישכם אברהם בבקר דיליה כנ"ל (בהגר"א על תיקו"ז עה ע"ג), אין אחד מהו"ק מקבל אור הא"ס אלא רק ע"י אור החסד, והוא יומא דכולא יומין וכמ"ש בזוה"ק (בראשית מו ע"א ופ' אמור קג ע"ב ופ' בלק קצא ע"ב), והרי משתמש אור א"ס בספי' החסד להתגלה על ידו בכל הו"ק כולו, ולכן נקרא הוא בערכם בשם כהנא רבא (דע"ה ח"ב קד ע"א), בהגיעו להיסוד הנה יצא אז ונתגלה מהיסוד, ובסוד החסד שנתגלה בפומיה דאמה שאמרו באד"ר (קמב ע"א) ואותו החסד הוא אור המ"ה דהתיקון אשר על ידו נתקנו כל מעשה בראשית, והוא סוד מ"ש (תהלים פט ג) עולם חסד יבנה, שהוא החסד שנתגלה ביום ראשון, וכמ"ש בזוה"ק (בראשית מו ע"א) ההוא יום דנפיק אור קדמאה אתפשט בכלהו יומי כו', יומא קדמאה אזיל עם כלהו כו' (וע' ח"ג קג רע"ב וקצא ע"ב ובהגר"א בתיקונים עה ע"ג) (כללים ח"א נז ע"א, ועי' כללים ח"ב עג ע"ב).
¹⁹¹¹ שכבר הגיע לימים ראויים לכך (רח"ו).

<p>גבור בארץ ודאי סליק נהוריה ואתמשך ביה משיכו סגי כדין דוד ישרים יברך יברך כתיב:</p>	<p>דוד ישרים יבורך כתוב יברך.</p>
<p>אמר רבי אבא והא חמינן ינוקי דאמר¹⁹¹² מלין עלאין וקיימין לבתר רישין דעלמא א"ל ינוקא דאמר מלה חדא או תרין לפום שעתא בלא כוונה דלהון מובטח [בר נש] בדא דיזכי למילף אורייתא בישראל אבל דא דנהורא דיליה קיימא על קיומיה בדעתא שלים לאו הכי ותו דהא קב"ה תיאובתיה¹⁹¹³ דיליה לארחא בתפוחא דא</p>	<p>אמר רבי אבא, והרי ראינו תינוקות שאומרים דברים עליונים ואחר כך עומדים ראשי העולם. אמר לו תינוק שאמר דבר אחד או שנים לפי שעה בלי כוונתם מובטח אדם בזה שיזכה ללמוד תורה בישראל, אבל זה שאורו עומד על עמדו בדעת שלמה לא כך. ועוד שהרי הקדוש ברוך הוא ותשוקתו להריח בתפוח זה,</p>
<p>קצב/א</p>	
<p>זכאה חולקיה זכאין אתון צדיקיא ודכתיבו (דאתון כתיב) בכו (מלכים ב' יט ל) ויספה פליטת בית יהודה הנשארת שרש למטה¹⁹¹⁴ ועשה פרי למעלה שרש למטה כגון אבוי דאסתלק מעלמא ואיהו שרש למטה במתיבתא דרקיעא ועשה פרי למעלה במתיבתא עלאה¹⁹¹⁵ כמה טבא שרשא ואיבא ואי לאו דלא אהא מקטרנא לקב"ה הואיל ותיאובתיה לארחא¹⁹¹⁶ ביה לא הוה מאן דייכול לשלמא ביה אבל יהא רעוא דאמיה לא תחמי צערא עליה וכן הוה:</p>	<p>אשרי חלקו. אשריכם הצדיקים שכתוב בכם "ויספה פליטת בית יהודה הנשאר שרש למטה ועשה פרי למעלה", "שרש למטה" כמו אביו שהסתלק מהעולם, והוא שרש למטה. בישיבת הרקיע, "ועשה פרי למעלה" בישיבה העליונה, כמה טוב השרש והפרי, ואם לא שלא אהיה מקטרג לקדוש ברוך הוא הואיל ותשוקתו להריח בו, לא היה מי שיכול לשלוט בו, אבל יהי רצון שאמו לא תראה צער עליו, וכן היה.</p>
<p>וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור וגו' (במדבר כב ה) (הנה עם יצא ממצרים וגו' (שם)) הכא אית עשרין ותמניא תיבין לקבל כ"ה דרגין¹⁹¹⁷ דחרשי קוסמין דצפור ואית לאסתכלא מאן [דבעא] (בעי) למלא ביה בבלעם ולא תחברא בהדיה אמאי שדר ליה מיד עד [לא] (ד) ייתי לגביה מלין בפירושא דקאמר הנה עם יצא ממצרים ועתה לכה ארה לי (שם כג ז) הוה ליה לאתחברא בהדיה בקדמיתא ולפייסא ולשוחדא ליה ולבתר לאודעא ליה מלוי:</p>	<p>"וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור וגו'" ("הנה עם יוצא ממצרים וגו'") כאן יש עשרים ושמונה תבות כנגד עשרים ושמונה דרגות המכשפים קוסמי הצפור, ויש להתבונן מי שרצה לדבר עם בלעם ולהתחבר אתו, למה שלח לו מיד, עד שלא יבא אליו דברים בפרוש, שאמר "הנה עם יצא ממצרים", "ועתה לכה ארה לי", היה לו להתחבר איתו בתחלה ולפייסו ולשחד אותו, ואחר כך להודיעו דבריו.</p>
<p>אלא אמר רבי יוסי מהכא ואשתמודעו דהא ידע בלק רעוניה דההוא רשע דבעא לאתיקרא תדיר במלין רברבין ולית ליה</p>	<p>אלא אמר רבי יוסי, מכאן נודע שהרי ידע בלק רצון אותו רשע, שרצה להתכבד תמיד בדברים גדולים, ואין</p>

¹⁹¹² דאמרין (דפ"ו).

¹⁹¹³ ותיאובתיה (דפ"ו).

¹⁹¹⁴ פירוש שהצדיקים הגדולים הם בישיבה של מט"ט והתינוקות הם בישיבה של הקב"ה (מ"מ).
¹⁹¹⁵ בגין דתרין מתיבתין אית לעילא מתיבתא דההוא נער מטטרין ומתיבתא עילאה דקב"ה ובכל אתר דתנינן מתיבתא עילאה דא הוא דקב"ה מתיבתא דרקיע דא מטטרין (ז"ח לו ע"א). ועי' בהגר"א בתיק"ז מו ע"א: מתיבתא עילאה דחג"ת, ומתיבתא תתאה דנה"י.

¹⁹¹⁶ בארחא (דפ"ו).

¹⁹¹⁷ להראות שבכל עשרין ותמניא אלו השיג מעלתן של ישראל ופחדו מהם (אור יקר).

<p>תיאובתא אלא כד עביד בישין בלק קסם קסמין ועביד חרשין ואתקין צפרא וידע [ד]דרגין דמשה עלאין ויקירין וחרש בחרשו וקסם בקסמוי וידע דדרגין דבלעם הוה לקבלייהו¹⁹¹⁸ מיד וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור:</p>	<p>תאותו אלא כשעושה רעות. בלק קסם קסמים ועשה כשפים ותיקן ציפור, וידע שמעלות משה עליונות ונכבדות, וכשף בכשפיו וקסם בקסמיו, וידע שדרגות בלעם היו לעומתו, מיד "וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור".</p>
<p>פתורה¹⁹¹⁹ שמא דאתרא הוה כד"א (שם) מפתור ארם נהרים לקללך אמאי אקרי הכי בגין דכתיב (ישעיה סה יא) העורכים לגד שלחן¹⁹²⁰ ופתורא הוה [מסדר] (מתסדרא) תמן כל יומא דהכי הוא (ודאי) [תקונא] דסטרין בישין מסדרין קמיייהו פתורא במיכלא ובמשתייא ועבדין חרשין ומקטרין לקמי פתורא ומתכנשין תמן כל רוחין מסאבין ואודעין לון מה דאינון בעאן וכל חרשין וקוסמין [דעלמא] על ההוא פתורא הוה ובג"כ אקרי שמא דאתרא ההוא פתורא דהכי קורין בארם נהרים לשלחן פתורא:</p>	<p>"פתורה" שם המקום היה, כמו שנאמר "מפתור ארם נהרים לקללך", למה נקרא כך. משום שכתוב "הערכים לגד שלחן" ושלחן היה מסודר שם כל יום, שכך הוא תקון של צדדים רעים, מסודרים לפנייהם שלחן במאכל ומשתה, ועושים כשפים ומקטרנים לפני השלחן, ומתכנסים שם כל רוחות הטומאה, ומודיעים להם מה שהם רוצים. וכל מכשפים וקוסמים של העולם היו על אותו השלחן, ולכן נקרא שם המקום ההוא "פתורא", שכך קוראים בארם נהרים לשלחן פתורא.</p>
<p>פתח ואמר (שמות כה כג) ועשית שלחן</p>	<p>פתח ואמר "ועשית שלחן עצי שטים</p>

¹⁹¹⁸ כנגד מרע"ה במדרגת הקדושה היה בלעם בקליפות, והיינו דאמרו רז"ל בישראל לא קם אבל באומות העולם קם (אור יקר). עי' בית עולמים פ ע"א: ז' מלכי האמורי ז' אומות הם סיגי ז' מלכים וכו' וכאשר נתנו לאברהם בפ' לך חשיב שם סדר ז' אומות כסדר חתי פרזי רפאים אמורי כו' ונמצא שלפי חשבון ז' מלכים דפ' וישלח הם בלע חושם יובב הדד בן בדד ונמצא שאמורי הוא נגד הדד כו' והוא בת"ת שמאחוריו מלכות נוקבא כמ"ש המכה את מדין בשדה מואב וכמ"ש הגאון בפ' לס"ד (ט ע"ג) כי קלי' מואב הוא בת"ת באחוריו בנוק' ולכן כאשר נצחו ישראל ב' מלכי האמורי סיחון ועוג שהוא בת"ת מקום קלי' מואב ולזה כתיב וירא בלק בן צפור את כל אשר עשה ישראל לאמורי ולכן נתיירא הוא מהם כי כבר הגיע עדיו והוא מ"ש והוא יושב ממולי שהוא נגדו ממש ולזה ביקש הוא להתחבר עם בלעם בן בעור שהוא מלך הראשון בלע בן בעור נגד הדעת שהוא פנימיות של ת"ת כידוע וביקש להעזר ממנו שהוא שורש של כל המלכים ורצה לבטל תיקון העולם ולהחזירו לתהו כמו שהיה מקדם וכו' השולחן הוא בצפון בגבורה כמ"ש בהיכלות דבראשית ופקודי בהיכל זכות עי"ש בפ' הגאון והוא בסוד ה"ג דחוטמא דז"א ה' מלכי סדום ועמורה כמ"ש בס"ד והוא בסוד העורכים לגד שולחן ועל זה נאמר דשולחן שלא אמרו עליו ד"ת כאלו אכלו מזבחי מתים והם מלכין קדמאין דמיתו.

¹⁹¹⁹ דע כי המלכות כוללת כל השמות והוא בענין זה כי הנה שם אדנ"י מלא גימ' תרע"א וי"ב אותיות הרי תרפ"ג וד' השורש הרי תרפ"ז והוא כמנין פתור"א וכן ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן וג' אה"ה במלואם שהם קס"א קמ"ג קנ"א גימ' תנ"ה הרי ס"ה תרפ"ז כמנין כל השמות הויה ואה"ה (זהר הרקיע).

¹⁹²⁰ העניין הוא כי הדברים הרוחניים נקשרים בגשמיים מטעם כי הסבה אל הגשמי הוא הרוחני, וכל סבה נקשרת במסובב וכל מסובב בסבתו, ומטעם זה נקשרים העולמות כלם להיות חשק וקשר המסובב לסבה וסבה למסובב, והנה הדברים הגשמיים יש להם שתי סבות הסבה האחת היא הקדושה שמשם נשפע השפע והחיות לכל הנמצא, והשנית הקליפה כי להיות העולם הגשמי עולם ההפסד והכליון יש לה חלק בכל מה שבעולם הזה הגשמי והיינו דקאמר לעיל דכל מה דאתכליל בארעא אית לה בת חולקא, והנה אלו השני דברים תלויים ועומדים, אם יקרב מיד האדם הדבר הגשמי ההוא כגון הבשר והיין והקטרת והלחם לקדושה הנה ישלוט בה הקדושה ויבדל הקליפה ואין לה שם חלק, ואם יזמין האדם שם החצונים יבדל הקדושה וישלוט שם החציוני, וזה טעם איסור תקרובת עבודה זרה, ואמנם תועלת הקדושה בעניינים האלו הוא שיגרמו קשר אל הסבות העליונות אלו באלו, והדברים הגשמיים הם בית יד לאדם לאחוז ברוחניים לייחדם ולחברם על ידי סוד קשר ושלשלת עילה ועלול, וכן דרך זה אל החצונים כי יוקשרו קשר ושלשלת החצונים אלו באלו, וכמו שהקדושה קשרם יגרום השפעה מהמקור הקדוש, כן החצונים קשרם יגרום השפעה (ממירותם) (ממרידותם) וזה הוא טעם לעורכי' לגד שולחן (אור יקר). עי' לעיל הערה בשם הבית עולמים.

<p>עצי שמים וגו' וכתוב (שם ל) ונתת על השלחן לחם פנים וגו' כל אינון מאני קודשא [בעא קב"ה למעבד קמיה] (דקמיה) לאמשכא רוחא קדישא מעילא לתתא¹⁹²¹ ההוא רשע דבלעם הוה מסדר הכי לסטרא אחרא והוה מסדר שלחן ונהמא דאקרי (מלאכי א ז) לחם מגואל כמה דאתמר דהכי אזיל סטר אחרא בתר קדושה כקוף בתר בני נשא ושלמה מלכא צווח ואמר (קהלת ב יב) כי מה האדם שיבא אחרי המלך¹⁹²² את אשר כבר עשוהו והא אתמר קרא דא¹⁹²³:</p>	<p>וגו' וכתוב "ונתת על השלחן לחם פנים וגו'", כל אותם כלי קדש רצה הקדוש ברוך הוא לעשות לפניו, להמשיך רוח הקודש מלמעלה למטה, אותו רשע בלעם היה מסדר כך לצד האחר, והיה מסדר שלחן ולחם שהיה נקרא לחם מגואל, כמו שנאמר, שכך הולך הצד האחר אחר הקדושה, כקוף אחר בני אדם. ושלמה המלך צווח ואומר "כי מה האדם שיבוא אחרי המלך את אשר כבר עשוהו", והרי נתבאר פסוק זה.</p>
<p>ת"ח כתיב (שופטים ה ד) יי' בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום ארץ רעשה וגו' בשעתא דבעא קב"ה למיהב אורייתא לישראל אזל וזמין להו לבני עשו ולא קבלוהו¹⁹²⁴ כד"א (דברים לג ב) יי' מסיני בא וזרח משעיר למו ולא בעו לקבלה אזל לבני ישמעאל ולא בעו לקבלה דכתיב (שם) הופיע מהר פארן כיון דלא בעו אהדר לון לישראל הכי תנינן:</p>	<p>בא וראה, כתוב "ה' בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום ארץ רעשה וגו'", בשעה שרצה הקדוש ברוך הוא לתת תורה לישראל, הלך וזימן את בני עשו ולא קבלוהו, כמו שנאמר "ה' מסיני בא וזרח משעיר למו", ולא רצו לקבלה. הלך לבני ישמעאל ולא רצו לקבלה, שכתוב "הופיע מהר פארן". כיון שלא רצו, חזר להם לישראל, כך שנינו.</p>
<p>השתא אית לשאלא והא תנינן דלית חטאה כד בר נש מדקדק דיוקין דאורייתא וישאל שאלתוי לאנהרא מלוי האי קרא לא אתיישבא ואית לשאלא קב"ה כד [אזל] (אתא) לשעיר למאן נביאה דלהון אתגלי וכד אזל לפארן למאן נביאה דלהון אתגלי:</p>	<p>עכשיו יש לשאול, והרי שנינו שאין חטאה כשאדם מדקדק דיוקים בתורה וישאל שאלותיו להאיר דבריו, פסוק זה לא מתיישב. ויש לשאול, הקדוש ברוך הוא כשהלך לשעיר, לאיזה נביא שלהם התגלה, וכשהלך לפארן לאיזה נביא שלהם התגלה.</p>
<p>אי תימא דאתגלי לכלהו לא אשכחן דא לעלמין בר לישראל בלחודדיהו וע"י דמשה והא אתמר דהכי מבעי קרא למימר יי' [לסיני] (מסיני) בא וזרח לשעיר למו הופיע להר פארן מהו משעיר אלמו ומהו מהר פארן כלא אית למנדע ולאסתכלא והא שאילנא ולא שמענא ולא ידענא:</p>	<p>אם תאמר שהתגלה לכלם, לא מצאנו זה לעולמים פרט לישראל לבדם, ועל ידי משה, והרי נתבאר שכך צריך הפסוק לומר "ה' לסיני בא וזרח לשעיר למו הופיע להר פארן", מה זה "משעיר למו", ומה זה "מהר פארן", הכל יש לדעת ולהתבונן, והרי שאלנו ולא שמענו ולא ידענו.</p>
<p>כד אתא רבי שמעון אתא ושאל מלה כמלקדמין¹⁹²⁵ א"ל הא שאלתא דא אתאמרא¹⁹²⁶ יי' מסיני בא (דברים לג ב)</p>	<p>כשבא רבי שמעון בא ושאל דבר כמקדם, אמר לו הרי שאלה זו נאמרה "ה' מסיני בא", כמו שנאמר "הנה אנכי בא אליך בעב הענן" "ומסיני בא",</p>

¹⁹²¹ עי' בהגר"א על תיקור"ז צד ע"ד ש"שלחן" היא כינוי לשכינה, והוא מקום שיש שם תורה שהוא עד"א. ועי' ח"ב קנג ע"ב אית שלחן ואית שלחן.

¹⁹²² הם סוד אחוריים שהם הקליפות והם נקראים אדם בליעל והוא אחורי המלך וכן בקדושה ג"כ (זהר הרקיע).

¹⁹²³ קסה (הערת הזהר).

¹⁹²⁴ קבלוהו (דפ"ו).

¹⁹²⁵ פירוש רבי יוסי הנזכר לעיל (מ"מ).

¹⁹²⁶ אתאמרת (דפ"ו).

<p>כד"א (שמות יט ט) הנה אנכי¹⁹²⁷ בא אליך בעב הענן ומסיני בא ואתגלי עליהו וזרח</p>	<p>והתגלה עליהם, "וזרח</p>
<p>קצב/ב</p>	
<p>משעיר למו ממה דאמרו בני שעיר דלא בעאן לקבלא מהאי אנהר לון לישראל ואוסיף עליהו נהורא וחביבו סגיא אוף הכי הופיע ואנהר לישראל מהר פארן ממה דאמרו בני פארן דלא בעו לקבלא מהאי אוסיפו ישראל חביבו ונהירו יתיר כדקא יאות¹⁹²⁸.</p>	<p>משעיר למו, ממה שאמרו בני שעיר, שלא רוצים לקבל, מזה האיר להם לישראל, והוסיף עליהם אור חביבות גדולה. גם כך הופיע והאיר לישראל מהר פארן, ממה שאמרו בני פארן, שלא רוצים לקבל, מזה הוסיפו ישראל חביבות ואור יותר כראוי.</p>
<p>ו(מ)מה דשאלת על ידא דמאן אתגלי עליהו (ת"ח)¹⁹²⁹ רזא עלאה איהו ואתגלי מלה על ידך אורייתא נפקת¹⁹³⁰ מרזא עלאה [דרישא¹⁹³¹ (ס"א קדישא¹⁹³²)] (קדישא) דמלכא סתימא כד מטא לנבי דרועא שמאלא וס"א ימינא חמא קב"ה בההוא דרועא דמא בישא דהוו מתרבי מתמן אמר אצטריך לי לבררא¹⁹³³ וללבנא דרועא דא ואי לא ימאיך ההוא דמא בישא (ד)יפנים</p>	<p>ומה ששאלת, על ידי מי התגלה אליהם, (בא וראה) סוד עליון הוא, והתגלה הדבר על ידך. התורה יצאה מסוד עליון של ראש (קדוש) המלך הנסתר, כשהגיעה לזרוע שמאל (ימין), ראה הקדוש ברוך הוא באותה זרוע דם רע שמתרבה משם, אמר צריך לברר וללבן זרוע זו, ואם לא ימך אותו דם רע, יפגם הכל, אבל צריך לברר מכאן כל פגם, מה עשה, קרא לסמאל"ל ובא</p>

¹⁹²⁷ שנתלבש ז"א בנוק' והדבור היה ע"י כמ"ש וידבר אלהים ולא וידבר יהו"ה (רח"ו).
¹⁹²⁸ מה שאירע לס"מ שר עשו ולרה"ב שר ישמעאל, אמר להם שיקבלו את התורה וס"מ לא לבד לא רצה בה אלא שאמר להש"ת שיקח מאור כל חיל השמים ומשלו ויתן לישראל כדי שיקבלו התורה. וכן אמר רה"ב גם כן. ועם זה יתבאר (תהלים סח, ז) מוציא אסירים בכושרות, הן ניצוצות אור שהיו אסורים בתוך החיצונים, אך סוררים ישכנו צחיחה, הם כל חיילי החיצונים שסררו בה' וראשם ס"מ רה"ב שר"ת שלהם ס"ר, וזוהי המנחה שקבלה השכינה בעבור בניה, והם היו מאז מוכנים להיות בני חורין ממ"ה ומן המלכויות. וי"ל שמן אותן האורות זכו לשני הכתרים שבאו ש"שים ר'בוא ר"ת ס"ר, ואמרו נעשה ונשמע נגד עשו וישמעאל, והקדימו נעשה שכנגד עשו מפני שה' הקדים לדבר עם ס"מ תחילה, וכן כתוב (דברים לג, ב) וזרח משעיר למו (רמ"ז ח"ב ב ע"ב, ועי' עמק המלך ש"ה פס"ו).

¹⁹²⁹ ריח ע"ב רע ריט ע"א (הערת הזהר).

¹⁹³⁰ עי' ע"ח שער הארת המוחין ח: יסוד אבא המתלבש תוך ז"א נקרא תורה שבכתב, אשר ז"ס שארז"ל (ב"ר פ"ז סי' ה) נובלת חכמה של מעלה תורה, פירוש כי אבא הנקרא חכמה, מה שנובל ממנו ויורד למטה הוא תורה, שהוא מן היסוד שלו המתפשט תוך זעיר אנפין. גם יעקב היוצא מן הארת היסוד הזה, גם הוא נקרא תורה, ע"כ. התורה הוא יסוד דאבא המלוּבש ברישא דזעיר בסוד הדעת עכ"ל והתכת לשון הזוהר כך הוא התורה שלנו יצאה מיסוד דאבא הנקרא רזא שיסוד נקרא רזא בזוהר (מ"מ).

¹⁹³¹ היינו שנמשך מהחכמה והבינה שזהו סוד רישא דמלכא, וחכמה מוחא וגולגלתא בינה, וגובלת חכמה של מעלה תורה, והיא מתאצלת ונמשכת מדרגה אחר מדרגה מהחכמה אל הבינה ומבינה אל החסד, ובהיותה בחכמת נקראת ראשית כדכתיב ה' קנני ראשית, ראשית חכמה, וברדתה לבינה נקראת יראה דכתיב יראת ה' ראשית דעת, וכתיב ואל תטוש תורת אמך, וכתיב כי אם לבינה תקרא, וברדתה לחסד כתיב ותורת חסד על לשונה, וברדתה לגבורה כתיב הלא כה דברי כאש נאום ה', וכתיב על שניהם מימינו אש דת למו, והנה מעת שבאו האבות ונעשו מרכבה אברהם לחסד יצחק לגבורה נאחזו בזכותם ישמעאל מצד החסד עשו מצד הגבורה, וכשיצאו הם ובניהם לתרבות רעה ונשתמדו לע"ז והם תחת ממשלת רה"ב וסמאל"ל זה מימין וזה משמאל היו עולים ושואלים חלקם מתוך הקדושה, והיה להם מהלך ושביל וניצוץ נמשך מבפנים לחוץ אל תוך הקליפה והוא הנהירו הנדרש בשמעתין, וכשבא הקב"ה לברר חלקו ונחלתו וליתן להם התורה רצה לטהר כל הקדושה ולא יהיה לאלו חלק בה כלל ועיקר, ולכך בא לשעיר ובא לפארן כדי שהם מעצמם יפקירו צד הקדושה שבהם ותסתלק מעליהם ויהיה שכינת הקדושה וניצוצותיה על ישראל לבד (אור יקר).

¹⁹³² ר"ל יסוד הנז' היכן הוא מלוּבש ואמר בראש זעיר (מ"מ).

¹⁹³³ במה די ש אחיזת עשו בגבורה וישמעאל גם כן בחסד (אור יקר).

<p>כלא¹⁹³⁴ אבל אצטריך לבררא מהכא כל פנימו מה עבד קרא לסמאל ואתא קמיה ואמר ליה תבעי אורייתא דילי אמר מה כתיב בה אמר ליה לא תרצה דליג קב"ה לאתר דאצטריך אמר ח"ו אורייתא דא דילך היא ודילך יהא לא בעינא אורייתא דא אתיב ואתחנן קמיה:</p>	<p>לפניו, ואמר לו רוצה תורתך, אמר מה כתוב בה, אמר לו "לא תרצח", דלג הקדוש ברוך הוא למקום שצריך, אמר חס ושלום, תורה זו שלך היא ושלך תהיה, לא רוצה תורה זו, שב והתחנן לפניו.</p>
<p>אמר מאריה דעלמא אי את יהבה לי כל שלטנו דילי אתעבר דהא שלטנו דילי על קטולא איהו וקרבינן לא יהון ושלטנו דילי על ככבא דמאדים א"ה כלא אתבטל מעלמא מאריה דעלמא טול אורייתך ולא יהא חולקא ואחסנא לי בה אבל אי ניהא קמך הא עמא בני דיעקב לון אתחזי ואיהו חשיב דהא דלטורא אמר עליהו ודא הוא וזרח משעיר למו משעיר ממש נפק נהורא לון לישראל:</p>	<p>אמר רבונו של עולם, אם אתה נותן לי אותה, כל שלטוני עובר, שהרי שלטוני על הרג הוא, וקרבות לא יהיו, ושלטוני על כוכב מאדים, אם כך הכל יתבטל מן העולם. רבונו של עולם קח תורתך, ולא יהיה לי חלק ונחלה בה. אבל אם נוח לפניך, הרי עם בני יעקב להם ראויה, והוא חשב שלשון הרע אמר עליהם, וזהו "וזרח משעיר למו", משעיר ממש יצא לישראל אור.</p>
<p>אמר סמא"ל ודאי אי בני דיעקב יקבלון דא יתעברון מעלמא ולא ישלטון לעלמין אתיב ליה וכמהו זמנין [ואמר דא] ואמר ליה אנת בוכרא¹⁹³⁵ ולך אתחזי אמר ליה הא ליה בכירותא דילי והא אזרבן ליה ואנא אודיתי:</p>	<p>אמר סמא"ל ודאי אם בני יעקב יקבלו את זה, יעברו מן העולם ולא ישלטו לעולמים, שב אליו כמה פעמים ואמר זה, ואמר לו אתה בכור ולך ראויה, אמר לו הרי לו בכורתך והרי מכרתיה לו ואני הודיתי.</p>
<p>אמר ליה הואיל ולא בעית למהוי לך בה חולקא אתעבר מנה בכלא אמר יאות אמר ליה הואיל וכך הב לי עיטא איך אעביד דיקבלון לה בני דיעקב דאת אמר אמר ליה מאריה דעלמא אצטריך לשחדא לון טול נהורא מנהירו דחילי שמיא והב עליהו ובדא יקבלון לה והא דילי יהא בקדמיתא אפשיט מניה נהירו דחפאי עליה ויהב ליה למיהב לון לישראל הה"ד וזרח משעיר למו משעיר ממש דא סמא"ל דכתיב (ויקרא טז כב) ונשא השעיר עליו¹⁹³⁶ למו לישראל:</p>	<p>אמר לו הואיל ולא רצית שיהיה לך בה חלק, תעבר ממנה בכל. אמר יפה. אמר לו, הואיל וכך, תן לי עצה איך אעשה שיקבלו בני יעקב שאתה אומר. אמר לו רבונו של עולם, צריך לשחד אותם, קח אור מאור חיילות השמים ותן עליהם, ובזה יקבלוה, והרי שלי יהא בתחלה, הפשיט ממנו אור שכסה עליו ונתן לו לתת להם לישראל, זהו שכתוב, "וזרח משעיר למו", משעיר ממש, זה סמא"ל שכתוב "ונשא השעיר עליו" למו לישראל.</p>
<p>כיון דביער דא ואעבר דמא בישא מדרועא שמאלא אהדר לדרועא ימינא וס"א שמאלא חמא ביה אוף הכי אמר הכי נמי אצטריך לנקייתא מדמא בישא דרועא דא קרא לרה"ב אמר ליה תבעי את אורייתא</p>	<p>כיון שבער זה והעביר דם רע מזרוע שמאל, חזר לזרוע ימין (שמאל), ראה בו גם כן. אמר כך גם, צריך לנקות מדם רע זרוע זו, קרא לרה"ב, אמר לו רוצה תורתך, אמר לו מה כתוב בה, דלג לו ואמר "לא תנאף", אמר אוי אם ירושה זו יוריש לי הקדוש ברוך הוא, ירושה</p>

¹⁹³⁴ שיעלה בכל זווג וזווג שישראל יזווגו על ידי מעשיהם וקיום התורה ליטול חלק וזה פגם גדול (אור יקר).

¹⁹³⁵ ענין הבכורה הוא כענין המלכות שהבכור יורש אותו, כן ענין הקדו' ירושת הבכור וראי' לזה שהם ראויים לכהונה, וכן הענין קודם לכך כיון שישמעאל ועשו בכורות יורשים אותה הקדושה דכתיב קדש לי כל בכור וכו' (אור יקר).

¹⁹³⁶ סמ' הוא שר של עשו, ע' פ' בלק (קצב ע"ב) ופ' פנחס (רמו ע"ב) (דע"ה ח"א עח ע"א)

<p>דילי¹⁹³⁷ אמר ליה מה כתיב בה דליג ליה ואמר לא תנאף אמר ווי אי ירותא דא [יחסין לין] (אחסין ליה) קב"ה ירותא בישא [דיתעבר] (דאתעבר) בה כל שלטני דהא ברכתא דמיא נטילנא ברכתא דנוני ימא דכתיב (בראשית א כח) פרו ורבו וגו' וכתיב (שם יז כ) והפריתי אותו והרביתי אותו וגו' וכתיב (שם טז יב) והוא יהיה פרא אדם:</p>	<p>רעה שיעבר ממני כל שלטוני בה, שהרי ברכת המים נטלתי, ברכת דגי הים, שכתוב "פרו ורבו וגו'", וכתוב "והפריתי אותו והרביתי אותו וגו'", וכתוב "והוא יהיה פרא אדם".</p>
<p>שארי לאתחננא קמי מאריה אמר ליה מאריה¹⁹³⁸ דעלמא תרין בנין נפקנא מאברהם הא בנוי דיצחק הב לון ולון אתחזי אמר ליה לא יכילנא דאנת בוכרא ולך אתחזי שארי לאתחננא [קמיה] ואמר מאריה דעלמא בכירותא דילי יהא דיליה והאי נהורא דאנא יריתנא על דא טול והב לון וכך עבד [הדא הוא] דכתיב (דברים לג ב) הופיע מהר פארן:</p>	<p>התחיל להתחנן לפני רבונו, ואמר לו, רבונו של עולם שני בניו יצאו מאברהם, הרי בני יצחק תן להם ולהם ראויה. אמר לו, איני יכול שאתה הבכור ולך ראויה, התחיל להתחנן לפניו ואמר רבונו של עולם בכורתי תהא שלן, ואור זה שירשתי על זה קח ותן להם, וכך עשה זהו שכתוב "הופיע מהר פארן".</p>
<p>מאי שנא בסמא"ל כתיב וזרח וברה"ב כתיב הופיע אלא נטל בהווא נהירו¹⁹³⁹ דאפשיט [מניה] (בהו) סמא"ל חרב וקטולא לקטלא בדינא¹⁹⁴⁰ ולקטלא כדקא יאות¹⁹⁴¹ הדא הוא דכתיב (דברים לג כט) ואשר חרב גאותך אע"ג דלא הוה דילך ונטל בהווא ברכתא דאפשיט מניה רה"ב זעיר כמאן דאופע זעיר מברכתא דלהון למעבד פריה ורביה¹⁹⁴² (ו) בגין כך הופיע מהר פארן ולא כתיב וזרח כיון דנטל מתנן אלין¹⁹⁴³ לישראל מאינן רברבנן]ין שלטנין אתא וקרא להו [לכל]</p>	<p>מה שונה שבסמא"ל כתוב "וזרח" וברה"ב כתוב "הופיע", אלא נטל באותו אור שהפשיט ממנו סמא"ל חרב והרג, להרוג בדין ולהרוג כראוי, זהו שכתוב "ואשר חרב גאותך", אף על גב שלא היתה שלך ונטל, באותה ברכה שהפשיט ממנו רה"ב קצת, כמו שהופיע קצת מברכתם לעשות פריה ורביה, בגלל כך "הופיע מהר פארן" ולא כתוב "וזרח". כיון שנטל מתנות אלו לישראל מאותם שליטים גדולים, בא וקרא לכל</p>
<p>קצנ"א</p>	
<p>רבבות קדש¹⁹⁴⁴ דממנן על שאר עמין ואתיבו ליה אוף הכי ומכלהו קביל ונטיל</p>	<p>רבבות קודש שממונים על שאר העמים והשיבו לו גם כן, ומכולם קיבל ונטל מתנות לתת להם לישראל.</p>

¹⁹³⁷ וכן הוא לקמן רמו ע"ב ועי' ח"ב רעב ריש ע"ב (לש"ו).

¹⁹³⁸ מארי (דפ"ו).

¹⁹³⁹ פירוש בהריגת ב"ד שהיא בפרסום שלקחנו מס"מ כתיב וזרח אבל בפריה ורביה שהיא בצנעא כתיב הופיע. ואין להקשות שהרי מצות פרו ורבו כתובה בתורה וכן הריגת ב"ד והתורה קדמה אלפים שנה. ואיך לקחנו אותם מס"מ ורהב. די"ל שהקב"ה מגיד מראשית אחרית וכשצפה הקב"ה זה כתבם בתורה. וכיוצא בזה תירץ הזוהר בפ' בראשית (מ"מ).

¹⁹⁴⁰ הרוגי בית דין (אור יקר).

¹⁹⁴¹ מלחמת מצוה לא תחיה כל נשמה ומלחמת הרשות גם כן (אור יקר).

¹⁹⁴² ומצד רהב הנואף נטל חלק "זעיר מפריה ורביה" היינו עונת תלמידי חכמים מערב שבת לערב שבת, קדושים תהיו קדש עצמך במותר לך לך הופיע מהר פארן (אור יקר).

¹⁹⁴³ שר של או"ה והוא הס"מ, שהוא הראש לכל הע' שרים, ע' פ' בא (לג רע"א) ופ' בלק (קצב ע"ב)) הוא דשליט במדברא (והוא הס"מ כמ"ש בפ' תצוה (קפד רע"א) (דע"ה ח"ב קכז ע"ג).

¹⁹⁴⁴ ע' שרים (רח"ו).

<p>מתנן¹⁹⁴⁵ למיהב לון לישראל:</p>	
<p>לאסיא דהוה ליה חד מנא]נא מליא מסמא דחיי ונטר¹⁹⁴⁶ ליה לבריה בעא למיהב ליה לבריה ההוא פלייטון [דסמא] (מסמא) דחיי אסיא הוה חכים אמר עבדין בישין אית בביתי אי ינדעון דאנא יהיב לברי נבזבזא דא יבנא]יש בעינייהו ויבעון לקמלא ליה מה עבד נטל זעיר מסמא דמותא¹⁹⁴⁷ ושוי אפתחא דמנא]נא קרא לעבדוי אמר לון אתון מהימנן קדמי תבעון לההוא סמא אמרו נחמי מאי הוא נטלו למטעם עד לא ארחו בעו למימת אמרו בלבייהו אי האי סמא יהיב לבריה וודאיו (בהאי) ימות ואנן גירת לרבוננא אמר¹⁹⁴⁸ קמיה מרנא סמא דא לא אתחזי אלא לברך והא אנרא דפולחננא (קמך) שבקנא [קמך זיל ויהב] וגבך זילא [קמך] והב) ליה לשוחדא ודיקבלו (דיקח) סמא דא:</p>	<p>[משל] לרופא שהיה לו כלי אחד מלא מסם חיים ושמרו לבנו, רצה לתת לבנו את אותו כלי בשמים של סם חיים, הרופא היה חכם, אמר עבדים רעים יש בביתי, אם ידעו שאני נותן לבני אוצר זה, ירע בעיניהם וירצו להרגו. מה עשה, לקח קצת סם המות ונתן על פתח הכלי, קרא לעבדיו ואמר להם אתם נאמנים לפני התירצו את אותו הסם, אמרו נראה מה זה נטלו לטעמו, טרם הריחו רצו למות, אמרו בלבם, אם סם זה יתן לבנו ודאי ימות ואנו נירש את אדוננו, אמרו לפני מורנו סם זה לא ראוי אלא לבנך, והרי שכר עבודתנו השארנו אצלך, לך ותן לו לשוחד שיקבל סם זה.</p>
<p>כך קב"ה הוא אסיא חכים ידע דאי יהיב אורייתא לישראל עד לא אודע לון בכל יומא הו רדפיין לון לישראל עלה וקמליין לון [אבל] עבד דא ואינון יהבו ליה מתנן ונבזבזון בגין דיקבלון לה וכלהו קביל לון משה למיהב להו לישראל הה"ד (תהלים סח יט) עלית למרום שבית שבי וגו' ובגין כך ירתו ישראל אורייתא בלא ערעורא ובלא קטרונא כלל בריך הוא בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמיא:</p>	<p>כך הקדוש ברוך הוא, הוא רופא חכם, ידע שאם יתן תורה לישראל טרם שיודיע להם, בכל יום היו רודפים את ישראל עליה והורגים אותם, אבל עשה את זה והם נתנו לו מתנות ואוצרות כדי שיקבלוהו, וכולם קבלם משה לתתם לישראל, זהו שכתוב "עלית למרום שבית שבי וגו'", ולכן ירשו ישראל את התורה בלי ערעור ובלי קטרוג כלל, ברוך הוא ברוך שמו לעולם ולעולמי עולמים.</p>

¹⁹⁴⁵ הענין כי השרים הם מהחצונים וכחות החצונים הם העולם כל אחד ואחד כפי בחינתו, מלילית הם שבעה היכלות חצונים שהם שרי יצר הרע כדפי' בפרשת פקודי, והנה פעולות יצר הרע היה ראוי שיהיו כולם אסורות לישראל, אלא שהקב"ה נטל מתנות מהשרים האלה פעולות יצר הרע המותרות, כעין שנטל החרב מסמאל, נטל הניאוף מרהב דהיינו צד הפעולות למצוה, כך נטל צד מכל פעולות יצר הרע למצוה, דהיינו האור המכסה עליהם זוהר פעולתם הטובה כדי שיהיו ישראל מעוטרים בפעולות ההם לקדושה ולטובה, דהיינו חלק העבודה ביצר הרע כעין חרב ופריה ורביה כדפירשנו, והיינו נצוצות קדושים מתפשטין שם שהפשיטו מעליהם ונתנו לישראל שוחד שלא יחסר מהם המעשה ההוא הטובה דהיינו חלק מברכתם, ואלו ידעו השרים שהיה אפשר להם לקיים המעשה ההוא על ידי צד התורה ויספיק לברכתם היו מודים בתורה, אלא הוא כעין הסם המעט שהם ידמו שכל הברכה תנטל מהם מכל וכל, ולכן מודים להם לישראל חלק טוב מברכתם אותם הבחינה המתקרבת לקדושת התורה וישארו הם לרחבה, ואותם החלקים אשר בתורה האסורים לצד יצר הרע הם ממש טעם לשרים שאינם מקנאים על תורתנו ואינם חפצים בה, והשר על ידי יצר הרע נותן בלבם שימאסו בה כל אומה ואומה, מצד החלק אשר לו ביצר הרע דוחה התורה מהבחינה ההיא שאינו יכול לסובלה (אור יקר).

¹⁹⁴⁶ ונטיר (דפי"ו).

¹⁹⁴⁷ דהיינו ממש שבעים שרים הם שבעים פרצות שהם פורצים למעלה לינק מהקדש, ואנו אסורים ממש בכל אותם הפרצות לעמוד נגד הפרצה ולגדור בה גדר במצות התורה, אם כן ממש המצות הם סם הממית הסותם הפרצה שממנה הם חיים ויונקים, ולזה בשומעם המצוה שהיא סותמת פרצת יניקתם מיד הם בורחים, ואינם יודעים חלק האור אשר מצד הפנים ועיקר הקדושה (אור יקר).

¹⁹⁴⁸ אמרו (דפי"ו).

<p>ת"ח עדים דבני ישראל¹⁹⁴⁹ אלץ ומתנן ונבזבזון דקבילו (נבזבזין הוו דנטלן) ובג"כ לא הוה שליט עליהו מותא ולא סטרא אחרא ולא די לון די נטלו אורייתא בלא ערעורא כלל אלא דקבילו נבזבזון ומתנן מכלהו כיון דחטו מה כתיב (שמות לג ו) ויתנצלו בני ישראל את עדים אינון מתנות באדם מה אשתאר מנהון ההוא שבי¹⁹⁵⁰ דכתיב עלית למרום שבית שבי וגו':</p>	<p>בא וראה, עדים של בני ישראל, אלו מתנות ואוצרות שקבלו, ולכן לא היה שולט עליהם המות, ולא צד האחר, ולא די להם שלקחו התורה בלי ערעור כלל, אלא שקבלו אוצרות ומתנות מכלם, כיון שחטאו, מה כתוב "ויתנצלו בני ישראל את עדים", הם מתנות באדם, מה נשאר מהם, אותו שבי שכתוב "עלית למרום שבית שבי וגו'".</p>
<p>אוספו וחטו מה כתיב (במדבר כא א) וישמע הכנעני מלך ערד¹⁹⁵¹ וכתיב (שם) וילחם בישראל וישב ממנו שבי (ועכ"ר) אוכל זמנא דישראל תבין לאבוהון דבשמיא¹⁹⁵² אינון נבזבזון (וכלא) יתהדר לגבייהו ואתחפיין ביה ולזמנא דאתי¹⁹⁵³ כלא יתהדר דכתיב (דברים לג ג) ושב ה' אלהיך את שבותך וגו':</p>	<p>הוסיפו וחטאו, מה כתוב "וישמע הכנעני מלך ערד", וכתוב "וילחם בישראל וישב ממנו שבי" (ועם כל זה) וכל זמן שישראל שבים לאביהם שבשמים, אותם אוצרות (והכל) יחזור אליהם ומתכסים בהם, ולעתיד לבא הכל יחזור, שכתוב "ושב ה' אלהיך את שבותך וגו'".</p>
<p>מכאן ולהלאה אימא מני[לך א"ר יוסי (שופטים ה ד) יי בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום ארץ רעשה בשעתא דקב"ה תב משעיר דלא קבילו אורייתא ארץ רעשה וגו' מ"ט רעשה בגין דבעאת לאהדרא לתהו ובהו¹⁹⁵⁴ דהכי אתני קב"ה בעלמא אי יקבלון בני ישראל אורייתא מוטב ואם לאו אהדר עלמא ולתוהו ובוהו (לתהו ובהו):</p>	<p>מכאן והלאה אמור דברך, אמר רבי יוסי "ה' בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום ארץ רעשה", בשעה שהקדוש ברוך הוא שב משעיר, שלא קבלו את התורה "ארץ רעשה וגו'", למה רעשה, משום שרצתה לחזור לתהו ובהו, שכך התנה הקדוש ברוך הוא בעולם, אם יקבלו בני ישראל את התורה מוטב, ואם לא יחזור העולם לתהו ובהו.</p>
<p>כיון דחמאת ארעא דהא אומין קב"ה [לזבל עממיא דיקבלון אורייתא ולא קבילו ומכל עממיא לא אשתארו אלא ישראל</p>	<p>כיון שראתה הארץ שהרי הזמין הקדוש ברוך הוא לכל העמים לקבל התורה ולא קבלו, ומכל העמים לא נשארו אלא ישראל לבדם, חשבה</p>

¹⁹⁴⁹ פירוש שאלו המתנות שקבלו מע' שרים מהם היו עדים דישראל (מ"מ).
¹⁹⁵⁰ פירוש שמרע"ה כשעלה למרום לקח מתנות שנתנו לו ע' שרים. ועוד שבה מהם שבי דהיינו הארה מועטת מהמתנות. ואחר שחטאו ישראל ונתסלק העדים שהם המתנות נשאר להם השבי הנז' עד שבא עמלק ולקחו דכתיב וישב ממנו שבי (מ"מ).
¹⁹⁵¹ היינו החצוני יצר הרע ששלט בלומדי תורה שלא ילמדו בטהרה, ויש להם קושי גדול בתלמודה שאין טהרת המחשבה פנויה לעסק התורה (אור יקר).
¹⁹⁵² פירוש אפילו בחול נמי אם ישראל עושים תשובה חוזר להם העדי הנזכר אבל בשבת אפילו בלא תשובה חוזרים להם כמ"ש הרב בכוונת ישמח משה במתנת חלקו (מ"מ).
¹⁹⁵³ ויש לישראל חלק ממש וכניסה ליהנות מהחצוני דהיינו מה שיהנו ישראל לצד הקדושה בחצוני ויתנאו באור זוגם, והיינו עדי להשתמש הקדושה בחלק החצוני כאומר ושעשע יונק על חור פתן ועל מאורת צפעוני גמול ידו הדה, והיינו סוד קודם חטאם שתפסוק זוהמתן וישתמשו ישראל בענין הגוף מה שנודע מהותו כעין קודם חטא אדם הראשון וכעין אחרי התחיה, והיינו סוד את עדיים מהר חורב מה שהיתה הקדושה משתמשת באור קדוש הנכנס אל חלקי יצר הרע דהיינו חלקי החצונים בקדושה, ואחר שחטאו חזרו אל ענין הגוף ונאסר אליהם ולא נוכל לדעת מהותו. ועדין היה להם מעלה אחרת דהיינו שבי והוא סוד לימוד התורה בטהרה שהיה לישראל במדבר עוסקים כולם בתורה, וזה נטל מרע"ה בעלותו מיד שהוא נקשר בתורה, והיינו עלית למרום שבית שבי תלמוד תורה בטהרה, וזה זה יש דמיון קצת לפי מה שהם מתקנים עצמם אמנם עיקרם יתוקן לעתיד לבא, וזהו שאמר "ולזמנא דאתי" וכו' (אור יקר).
¹⁹⁵⁴ לתוהו ובוהו (דפ"ו).

<p>בלחודייהו חשיבת ארעא דישראל לא יקבלון כוותייהו ובג"כ ארץ רעשה כיון דאמרו נעשה ונשמע [מיד שקטה הה"ד (תהלים עו ט) ארץ] יראה ושקטה יראה בשקטה¹⁹⁵⁵ ולבסוף ושקטה:</p>	<p>הארץ שישראל לא יקבלו כמותם, ולכן "ארץ רעשה", כיון שאמרו "נעשה ונשמע", מיד שקטה, זהו שכתוב "ארץ יראה ושקטה", יראה בהתחלה, ולבסוף ושקטה.</p>
<p>ות"ה בנין דישראל אמרו נעשה לא דחלין [מכל] ומן כלו (לכל) עשייה¹⁹⁵⁶ דיכלון כל חרשי דעלמא למעבד ולא מכל קסמין וחרשין דעלמא מ"ט חד בג"ד וחד בנין דכד אפיק¹⁹⁵⁷ לון קב"ה ממצרים תבר קמיהו כל זנינן) חרשין¹⁹⁵⁸ וקסמין דלא יכלין לשלמא עלייהו:</p>	<p>ובא וראה, משום שישראל אמרו נעשה, לא פוחדים מכל עשיה שיוכלו כל מכשפי העולם לעשות, ולא מכל קסמים וכשפים של העולם. למה, אחד בגלל זה, ואחד משום שכשהוציא הקדוש ברוך הוא אותם ממצרים, שבר לפניהם כל מיני כשפים וקסמים שלא יוכלו לשלוט עליהם.</p>
<p>וההיא שעתא דאתא בלק הוה ידע דא¹⁹⁵⁹ מיד (במדבר כב ה) וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור פתורה אשר על הנהר וגו' מאי (הכא) פתורה¹⁹⁶⁰ אלא [דיתקין] (דאתקין) פתורא ויבעי מתמן עיטא מה יעביד אשר על הנהר על הנהרים מבעי ליה¹⁹⁶¹ מאי על הנהר ודאי הכי הוא דעל חד נהרא קיימא תדיר¹⁹⁶²:</p>	<p>ואותה שעה שבא בלק הוא יודע זאת, מיד "וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור פתורה אשר על הנהר וגו'", מה זה פתורה, אלא שיתקין שלחן וירצה משם עצה מה לעשות. "אשר על הנהר", היה צריך לכתוב "על הנהרים", מה זה "על הנהר", ודאי כך זה, שעל נהר אחד עומד תמיד.</p>
<p>רבי אלעזר ורבי אבא הוו אזלי למיחמי לרבי יוסי ברי שמעון בן לקוניא חמוי דרבי אלעזר קמו בפלגות ליליא למלעי באורייתא יתבו א"ר אלעזר השתא הוא עדנא דקב"ה עאל בגנתא דערין לאשתעשעא¹⁹⁶³ בצדיקייא דתמן וא"ר אבא שעשועא דא מאי הוא והיך ישתעשע בהו א"ר אלעזר (אבא) מלה דא [רוא] סתימא איהו</p>	<p>רבי אלעזר ורבי אבא היו הולכים לראות את רבי יוסי בן רבי שמעון בן לקוניא, חמיו של רבי אלעזר, קמו בחצות הלילה לעסוק בתורה, ישבו. אמר רבי אלעזר כעת הוא הזמן שהקדוש ברוך הוא נכנס לגן עדן להשתעשע בצדיקים של שם. אמר רבי אבא, שעשוע זה מהו, ואיך משתעשע בהם. אמר רבי אלעזר, דבר זה סוד נסתר הוא</p>
<p>קצנ"ב</p>	
<p>טמירא לגבי דלא ידיע א"ל וכי וברי קניא¹⁹⁶⁴ (דריקניא) הוו סמכין רברבין דמקדמת דנא בהאי עלמא דלא ידעו ולא</p>	<p>טמיר אלי שלא ידוע. אמר לו וכי בריקנות היו עמודים גדולים שמלפנים בעולם הזה, שלא יודעים ולא רדפו</p>

¹⁹⁵⁵ שמא לא יקיימו דברם, וכשראתה שקבלוה כמו שאמרו שקטה (אור יקר).

¹⁹⁵⁶ כי הם טהרו העשיה מהקליפות על ידי מעשה המצות (אור יקר).

¹⁹⁵⁷ אפילו קודם קבלת התורה נטהרו מהחצונים ונכנעו הקליפות לפניהם (אור יקר).

¹⁹⁵⁸ חרשי (דפ"ו).

¹⁹⁵⁹ שלא יועילו כל קסמיו וחרשיו מיד וישלח לראות מה יעשו (אור יקר).

¹⁹⁶⁰ כלומר מה צורך לייחסו הנה על שם פתורה אלא להורות על מעשה השלחן (אור יקר).

¹⁹⁶¹ פי' שהרי בלעם מארם נהרים היה והם ב' נהרות (רח"ו).

¹⁹⁶² כלומר בלעם היה עורך שולחנו לקסמיו וחרשיו על חד נהרא, ואין לפרש על חד נהרא קיימא

ארץ פתור דאי הכי מאי לישנא דתדיר ועוד פתור הא פירש שהוא שולחן (אור יקר), ה"ס מלכות

דקלי' הנק' פתורה ועומדת על הנהר שהוא היסוד סוד יותרת הכבד הנז' בפ' פנחס (רח"ו).

¹⁹⁶³ לאשתעשע (דפ"ו).

¹⁹⁶⁴ פי' שר' אבא משמע מדבריו שסוד זה סתום ולא היו יודעים אותו אלא דורו של רשב"י ולכן

הקשה לו ר"א וכי הראשונים לא היו יודעים זה הסוד (מ"מ).

<p>רדפו אבתרה למנדע על מה קיימין בהאי עלמא ומה הוו מחכאן בההוא עלמא:</p>	<p>אחריה לדעת על מה עומדים בעולם הזה, ולמה היו מצפים באותו עולם.</p>
<p>פתח רבי אלעזר ואמר "ה' אלהי אתה ארוממך אודה שמך כי עשית וגו'", פסוק זה הוא סוד האמונה, "ה" סוד עליון, ראשית נקודה עליונה נסתרת שלא ידועה, "אלהי" סוד קול דממה דקה, והיא הראשית שעומדת לשאלה ונסתרה ולא ידועה, ואין מי שמשיב עליה משום שהיא נסתרת וטמירה וגנוזה. "אתה" זו הימין, ראשית שעומדת לשאלה ולהשיב בה, והוא כהן עליון כמו שנאמר "אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק".</p>	<p>פתח רבי אלעזר ואמר "ה' אלהי אתה ארוממך אודה שמך כי עשית וגו'", פסוק זה הוא סוד האמונה, "ה" סוד עליון, ראשית נקודה עליונה נסתרת שלא ידועה, "אלהי" סוד קול דממה דקה, והיא הראשית שעומדת לשאלה ונסתרה ולא ידועה, ואין מי שמשיב עליה משום שהיא נסתרת וטמירה וגנוזה. "אתה" זו הימין, ראשית שעומדת לשאלה ולהשיב בה, והוא כהן עליון כמו שנאמר "אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק".</p>
<p>ומאן על דברתי מלכי צדקן אלא כהן עלאה דא איהו דקיימא על דבר 1969 בגין [דההוא דבר לא קיימא אלא בימינא וההוא דבר מאן איהו מלכי צדק כך שמיה ומאי דאמר דברתי בגין דאתקשר ביה בדוד 1970 וכל מלין] שבחא דיליה [בההוא] (מההוא) דבר אתיין ועל דא דברתי ובג"כ אתה דא כהן והא אוקימנא [דתלת] [בתלת] דוכתי אינון 1971 דאקרי כל חד אתה ארוממך כלא כחדא 1972 אודה שמך 1973 כדקא יאות והאוי שם ידיע:</p>	<p>מה זה "על דברתי מלכי צדק", אלא כהן עליון זה שהוא עומד על דבר, משום שאותו דבר לא עומד אלא בימין, ואותו דבר מהו, מלכי צדק, כך שמו. ומה שאמר "דברתי", משום שנקשר בדוד, וכל דברי השבח שלו באו באותו דבר, ועל זה "דברתי", ולכן "אתה זה כהן", והרי בארנו ששלשה מקומות הם שכל אחד נקרא "אתה". "ארוממך" הכל כאחד, "אודה שמך" כראוי, ושם זה ידוע.</p>
<p>כי עשית פלא (ישעיה כה א) כסויא ולבושא 1974 לאתלבשא נהורא סתימא</p>	<p>"כי עשית פלא" כסוי ולבוש להתלבש אור נסתר עתיק ראשית הדרגה העליונה, אדם הראשון טמיר</p>

1965 כלומר שתי שמות אלו הם מורים סוד ייחוד החכמה והבינה והיינו ה' אלהי, ואם היה אומר ה' אלהים היה מורה על כל אחד בפני עצמה, אמנם באומרו אלהי יוכרח כי שני השמות האלו מיוחדים וכינוי אלהי אהדר לשתי השמות וזהו שאמר "רזא עילאה", והנה באה החכמה נרמזת בשם יהו"ה כי ארבע אותיות אלו יורו בכל מקום רמיזתם תחלת האצילות עד סופו (אור יקר).
 1966 חכמה אבא, ור"ל אבא שהוא חכמה דאצילות ולפ"ז כוונת הזוהר רזא עילאה שהוא אבא ונק' ג"כ שירותא. ונק' ג"כ נקודה (רח"ו).
 1967 בינה (רח"ו).
 1968 חסד דזעיר (רח"ו).
 1969 מלכות (רח"ו).
 1970 פי' שדוד מרכבה לה. ולכ"א כמדבר בעדו דברתי דבר שלי (רח"ו).
 1971 פי' אבא וחסד ומ' כמ"ש באדרא זוטא (מ"מ).
 1972 פי' כל הספי' כולם (מ"מ).
 1973 פי' מ' הנק' שם (מ"מ).
 1974 פי' שפרצוף התחתון מלביש לעליון ועי"ז מתמעטת הארתו ונוכל להשיגו. ובסע"ה ד' ל"ו כ' וז"ל וכמ"ש בזוה' בפ' בלק דף קצ"ג ע"ב כי עשית פלא כי עשית אל"ף ומהו אל"ף הא תנינן אל"ף ב"ת אל"ף בינ"ה וכו' וסיים שם ואיהו רזא דיהודא, ונז"ל כסוייא ולבוש' לאתלבשא נהורא סתימא עתיקא טמירא בכסויי' דנהורא אחרא עכ"ל מכאן תבין שגם הפלא עליון מתגלה לפעמים בבינה להשפיע בזעיר ל"ב נתיבות חכמה בשלימות ומהם יוצאים ל"ב שיניים וז"ש שכולם מתאימות שגם הנתיב ל"ב מתגלה בך ואז הוא רחמים גמורים וז"ש ושכולה שהוא בחינת דין אין בהם (מ"מ).

<p>עתיקא [טמירא] וראשיתא דרגא עלאה אדם קדמאה טמירא בכסויא דנהורא אהרא ד"א כי עשית פלא כי עשית אל"ף ומהו אלף הא תנינן אל"ף ב"ת¹⁹⁷⁵ אלף בינה אבל דיוקנא דא¹⁹⁷⁶ איהו תלת סטרין ראשית דרזא עלאה דאדם קדמאה¹⁹⁷⁷ בגין דבדיוקנא דא אית תרין דרועין חד מכאן¹⁹⁷⁸ וחד מכאן ונופא באמצעיתא וכלא רזא חדא ואיהו רזא דיחודא [א] ובג"כ אלף לחושבנא אחד והיינו כי עשית פלא:</p>	<p>בכסוי של אור אחר. דבר אחר "כי עשית פלא" כי עשית אל"ף, ומהו אל"ף, הרי שנינו אל"ף ב"ת, אלף בינה, אבל דמות של א' היא שלשה צדדים, ראשית הסוד העליון של אדם הראשון, משום שבדמות א' יש שתי זרועות, אחת מכאן ואחת מכאן והגוף באמצע, והכל סוד אחד, והוא סוד היחוד א', ולכן אלף לחשבון אחד, והיינו "כי עשית פלא".</p>
<p>ורב המנונא סבא אמר הכי כי עשית פלא פלא [דא] הוא חד דרגא מאינן פלאות חכמה¹⁹⁷⁹ ומאן איהו דא (איוב כה ז) נתיב לא ידעו עיט¹⁹⁸⁰ ואיהו פלא עצות מרחוק (ישעיה כה א) קרא להאי בקדמיתא [פלא] והכא אמר פלא עצות מרחוק¹⁹⁸¹ אלא והתסו אצטריך למתני¹⁹⁸² שית סטרין¹⁹⁸³ לדרגין עלאין (שם ט ה) פלא יועץ אל גבור (אל יועץ) אבי עד שר שלום והכא לא אתא לממני חושבנא אבל עצות מרחוק מאי נינהו תרי בדי ערבות¹⁹⁸⁴ דכל עיטא דנביאי מתמן אתיא אינן אקרין עצות מרחוק אמונה אומן</p>	<p>ורב המנונא סבא אמר כך, "כי עשית פלא", פלא זוהי דרגה אחת מאותם פלאות חכמה, ומיהו זה "נתיב לא ידעו עיט" והוא פלא. "עצות מרחוק" קרא לזה בתחלה פלא, וכאן אמר פלא עצות מרחוק, אלא שם צריך למנות ששה צדדים לדרגות עליונות, "פלא יועץ אל גבור אבי עד שר שלום", וכאן לא בא למנות חשבון, אבל "עצות מרחוק" מי הם, שני בדי ערבות, שכל עצה של הנביאים בא משם, הם נקראים עצות מרחוק. "אמונה" אומן שנים שהם אחד, נהר וגן, זה יוצא מעדן וזה משקה ממנו, הרי כאן כל הסוד הנסתר של האמונה.</p>

¹⁹⁷⁵ פי' שבינה נק' ב"ת ונק' אל"ף ולפ"ז כי עשית פלא היא בינה הנק' אל"ף (מ"מ).

¹⁹⁷⁶ פי' חב"ד דאבא (מ"מ).

¹⁹⁷⁷ חכמה (רח"ו).

¹⁹⁷⁸ חב"ד (רח"ו), ור"ל חב"ד דאבא שא"לף היא יו"י ב' יו"דין הם חו"ב ו' באמצע הוא הדעת

(מ"מ).

¹⁹⁷⁹ יסוד דאבא (רח"ו). עי' שעה"כ ג ע"א.

¹⁹⁸⁰ כל אר"א הנה אבא הוא נעלם ואימא נגלה, ע' זוה"ק בלק (קצג ע"ב) ופ' אחרי (סא ע"ב), כי האבא הנה עליו נאמר (איוב כה ז) נתיב לא ידעו עיט, וכן כתב ג"כ הרב בדרושי מ"ן ומ"ד (ריש דרוש י) (כללים ח"ב יח ע"א), הוא אור הדעת עלאה המתפשט מאור א"ס, ובו הוא היחוד דגולגלתא עם המ"ס (כללים ח"ב מב ע"ג), משום שאר"א הם ריעין דלא מתפרשין והיסוד שבו הוא לעולם טמיר באימא והוא נתיב לא ידעו עיט (איוב כה ז) דלא אתיידע לעילא ותתא כמ"ש בפ' אחרי מות ס"א ע"ב כי לא נודע אם שהוא לאבא או שהוא לאימא ע"י שהוא טמיר בה ולא מתפרשן דא מן דא וע' פ' בלק קצ"ג ב' ובהגהות מהרח"ו שם אות ח' וכן בפ' בראשית כ"ט ב' ובדברי הרב בשעה"כ דף ג' ע"א ובדברי הגר"א בספד"צ ג' ע"א ובדפוח"ח הוא ב' ע"א ומשום דאר"א הם תמיד מיוחדים שניהם יחד והם שניהם אחד לעולם גם בגילויים (כללים ח"ב קיז ע"א). עי' לעיל סא ע"ב ובח"א כט ע"ב (לש"ו).

¹⁹⁸¹ ור"ל למה שינה דהתם כתיב יועץ והכא עצות. ותירץ דהתם מנה ו' דרגין שהם א"ו א שהם פלא יועץ וכו' והכא עצות הם נ"ה וכו' וכדמפרש (מ"מ).

¹⁹⁸² לממני (דפ"ק).

¹⁹⁸³ פ' שבפ' פלא יועץ מנה ו' ספי' פלא חכמה יועץ בינה אל חסד גבור גבורה. אבי עד ת"ת. שר שלום יסוד (מ"מ).

¹⁹⁸⁴ פי' הם נ"ה והם נק' עצות. ופי' מרחוק מאבא הנק' רחוק משם מקבלים הארה א"נ בינה נק' רחוק בהשאלה. ונר"ה משם בסוד ומבינה נביאים (מ"מ).

<p>תריז [דאינון גן נהר וחסר 1985] 1986:</p>	
<p>א"ר אלעזר בלעם חייבא מאן קטיל ליה והיך אקטיל א"ר יצחק [פנחס וסיעתיה קטלוהו דכתיב (במדבר לא ח) הרגו על חלליהם ותנינן בקרתא דמדין הוה עביד בחכמתא דהרשוי דטסין 1987 באורא הוא ומלכי מדין ואלמלא ציץ דקדושא וצלותא דפינחס דאפילו להון על קטילייה הה"ד על חלליהם וכתוב (הה"ד) (שם) ואת בלעם בן בעור הקוסם הרגו בחרב:</p>	<p>אמר רבי אלעזר, בלעם הרשע מי הרגו, ואיך נהרג. אמר רבי יצחק, פנחס וסייעתו הרגוהו, שכתוב "הרגו על חלליהם", ושנינו בעיר מדין היה עושה בחכמת שכשפיו שטסים באויר הוא ומלכי מדין, ואלמלא ציץ הקדושה ותפלת פנחס שהפילום על ההרוגים, זהו שכתוב "על חלליהם", וכתוב "ואת בלעם בן בעור הקוסם הרגו בחרב".</p>
<p>א"ל ר' אלעזר כל דא ידענא אר"ש אלעזר כל מלוי דבלעם חייבא תקיפין אינון והא אוקמוה חברייה אדכתיבו (דברים לד י) ולא קם נביא עוד בישראל כמשה ואמרו בישראל לא קם אבל באו"ה קם ומנו בלעם:</p>	<p>אמר לו רבי אלעזר כל זה ידעתי. אמר רבי שמעון, אלעזר כל דברי בלעם הרשע תקיפים הם, והרי פרשוה החברים, שכתוב "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה", ואמרו בישראל לא קם, אבל באומות העולם קם, ומיהו בלעם.</p>
<p>והא אוקימנא מלה [משה לית דכוותיה בכתריז עלאין בלעם לית דכוותיה בכתריז תתאין דא בספרא דקדושה ודא בספרא דשמאלא] ואי כל דא הוה בידיה וכ"כ תקיף בחכמתא גבר דישבחה גרמיה בחילא תקיף דכתיב (במדבר כג טו) ואנכי אקרה כה אעקר לכה מהאי היאך יכילו לקטלא ליה:</p>	<p>והרי בארנו הדבר, משה אין כמותו בכתרים העליונים, בלעם אין כמותו בכתרים התחתונים, זה בצד הקדושה וזה בצד שמאל. ואם כל זה היה בידו, וכל כך תקיף בחכמה, אדם שישבחה את עצמו בכח תקיף, שכתוב "ואנכי אקרה כה" אעקר את "כה" מזה איך יכלו להרגו.</p>
<p>אלא בספרא דחכמתא דשלמה מלכא הכי אמר תלת סימנין אינון סימן לעברה ירקון סימן לשטות מלין סימן דלא ידע כלום שבוהי ודא אכרע לשאר 1988 שוטה בכל עבירות כלא אית ביה:</p>	<p>אלא בספר חכמת שלמה המלך כך אמר, שלשה סימנים הם סימן לעבירה ירקון, סימן לשטות דברים, סימן שלא יודע כלום שבחים, וזה הכריע לשאר, שוטה בכל עבירות, הכל יש בו.</p>
<p>והא כתיב (משלי כז ב) יהללך זר ולא פיך ואם לאו 1989 זר פיך 1990 לאו הכי אלא אי לא הוי מאן דאשתמודע לך אפתח פומך למללא באורייתא ולאודעא מלי קשוט באורייתא וכדין פתיחו דפומך [באורייתא] ישבחו מילך וינדעון מאן אנת דלית מלה בעלמא דישתמודעון ליה לב"נ אלא בזמנא דאפתח פומיה [פומיה] הודע לבני נשא מאן הוא:</p>	<p>והרי כתוב "יהללך זר ולא פיך", ואם לא זר פיך, לא כך אלא, אם אין מי שמכיר אותך, פתח פיך לדבר בתורה ולהודיע דברי אמת בתורה, ואז פתחון פיך בתורה ישבחו דבריך וידעו מי אתה, שאין דבר בעולם שמודיע על האיש אלא בזמן שפותח פיו, פיו מודיע לבני אדם מי הוא.</p>

1985 עי' סוף הספר [סי' יא (הערת הזהר)] (דפ"ק).

1986 הכי גרסינן: דאינון חד נהר וגן דא נפיק מעדן ודא אשתקי מיניה הא הכא כל רזא סתימא דמהימנותא - ור"ל גן זה היא מלכות ונהר הוא יסוד שיוצא מהמוח הנק' עדן והיינו אמונה אומן דקרא כי אמונה היא מלכות ואומן הוא יסוד (מ"מ).

1987 דטאסין (דפ"ו).

1988 פי' זה שמשביח את עצמו מכריע את כולם שהוא שוטה כמו המרבה דברים ועוד הוא בעל עבירות וז"ש שוטה בכל עבירות וכו' (מ"מ).

1989 לא (דפ"ו).

1990 עי' נדרים סב ע"א.

<p>ההוא רשע דבלעם שבוחי משבח גרמיה בכלא ועכ"ד גניבו דדעתא קא גניב ואסתלק במלוי במלין זעירין הוה עביד רברבין מה דאמר על אינון [דרגין] (מלין) מסאבין הוה אמר וקשוט אמר אבל ההוא רשע הוה אמר ומשבח גרמיה בארע סתים ואסתלק במלוי דכל מאן דהוה שמע חשיב דאסתלק על כל נביאי עלמא דכתיב (במדבר כד טז) שומע אמרי אל ויודע</p>	<p>אותו בלעם הרשע, תשבחות משבח עצמו בכל, ועם כל זה גניבת דעת היה גונב, והתעלה בדבריו, בדברים קטנים היה עושה גדולים, מה שאמר על אותן מעלות דברי טומאה היה אומר, ואמת אמר, אבל אותו רשע היה אומר ומשבח עצמו בדרך נסתר, והתעלה בדבריו, שכל מי שהיה שומע חשב שהתעלה על כל נביאי העולם, שכתוב "שומע אמרי אל ויודע"</p>
<p>קצד/א</p>	
<p>דעת עליון מאן גבר בעלמא דהוה שמע מפומיה מלין אלין דלא חשיב דלית בעלמא נביאה מהימנא כגיניה וקשוט הוה והכי הוה (במדבר כד טז) נאם שומע אמרי אל הכי הוה ויודע דעת עליון הכי הוה:</p>	<p>דעת עליון, מי האיש בעולם שהיה שומע מפיו דברים אלו שלא חשב שאין בעולם נביא נאמן כמותו. ואמת היה, וכך היה "נאום שומע אמרי אל", כך היה "ויודע דעת עליון" כך היה.</p>
<p>וההוא רשע הוה אמר על דרגין דאתדבק [בהו] שומע אמרי אל מלה דאיהו בסליקו עלאה והכי אמר שומע אמרי אל האל לא כתיב¹⁹⁹¹ דהא (שמואל ב' כב לא) האל תמים דרכו אבל סתם אל אל אחר¹⁹⁹² איהו (שמות לד יד) כי לא תשתחוה לאל אחר שומע אמרי אל מלה זעירא איהו ודמי למאן דלא ידע דאיהו רב ועלאה ושומע אמרי אל ההוא דאקרי אל אחר דכתיב כי לא תשתחוה לאל אחר:</p>	<p>ואותו רשע היה אומר על מעלות שנדבק בהם. "שומע אמרי אל" דבר שהוא במעלה עליונה. וכך אמר "שומע אמרי אל" לא כתוב "האל" שהרי "האל תמים דרכו", אבל סתם "אל", "אל אחר" הוא, "כי לא תשתחוה לאל אחר", "שומע אמרי אל", דבר קטן הוא, ודומה למי שלא יודע שהוא גדול ועליון. "שומע אמרי אל" אותו שנקרא "אל אחר" שכתוב "כי לא תשתחוה לאל אחר".</p>
<p>ויודע דעת עליון על כל דרגין דמסאבו אינון דמנהגי ארבא¹⁹⁹³ דימא וסערא ארבעין [חסר] חד אינון וההוא רב החובל דכלהו מתנהגי על ידי איהו עליון על כלהו בדא הוה מתדבק ההוא רשע ואמר דהוה ידע דעת עליון דרגא דאיהו עליון על כולהו מנהגי ארבא:</p>	<p>"ויודע דעת עליון" על כל דרגות הטומאה, אותם שמנהגים אוניית הים וסערה ארבעים חסר אחד הם, ואותו רב חובל שכולם מונהגים על ידיו, הוא עליון על כולם, בזה היה נדבק אותו רשע, ואמר שהיה יודע דעת עליון, דרגה שהוא עליון על כל מנהגי הספינה.</p>
<p>מאן שמע הכי דלא [ואתובהיל בדעתיה] (מנהלי בדעתו) ויימא דלא הוה כגיניה בעלמא אלא ההוא רשע משבח גרמיה בארע סתים ואמר מלי קשוט וגניב דעתא</p>	<p>מי שומע זה שלא יבהל בדעתו ויאמר שאין כמוהו בעולם, אלא אותו רשע משבח את עצמו בדרך נסתר, ואמר דברי אמת וגונב דעת בני העולם.</p>

¹⁹⁹¹ כי באומריו האל בה"א הידיעה מורה על האל הידוע שהוא הבורא את הכל הנודע לאלוה בפי הכל, אמנם באומריו אל מורה שומע אמרים מהנקרא אל דהיינו סמאל שגם כן נקרא אל כנודע, "אל סתם" כלומר שאין אצלו מלת שיורה על רוממותו כגון לא איש אל ויכזב וכיוצא יצדק גם כן היותו בסמאל הכל לפי הענין (אור יקר), פי' שהאל היא מלכות האל הידוע (מ"מ).

¹⁹⁹² עי' ת"א ות"י ות"י שכולם מתרגמים אותו לשון קודש. ועי' לקמן רח ע"א.
¹⁹⁹³ המלכות וכחותיה נקראים י"ם והכחות שהם למטה אוניות כדכתיב שם אוניות יהלכון, ויש אוניות שהם טמאות כגון הקליפות, ורב החובל על כל הקליפות המנהיג האונית הטמאה הזאת קארי ליה עליון כדמפרש ואזיל (אור יקר).

<p>דבני עלמא:</p>	
<p>אשר מחזה שדי¹⁹⁹⁴ יחזה (במדבר כד ד) מאן דשמע דא חשיב דהוה חמי מה דלא חמי אחרא בעלמא מחזה שדי דא ענפא חדא מאינון ענפין דהוו נפקין משדי [חסר] ולמה דבחכמתא דא אחזי תלת לקבל ש דשדי לקבל תלת ענפין דביה ואחזי תרין נביאין בדי ערבות דתמכין ביה לקבל ע' תרין ענפין דעינא בישא לסתמא לון:</p>	<p>"אשר מחזה שדי יחזה", מי ששומע את זה חושב שהיה רואה מה שלא ראה אחר בעולם, "מחזה שדי", זה ענף אחד מאותם ענפים שהיו יוצאים משדי, ולמה, שבחכמה זו נראים שלשה כנגד ש' של שדי, כנגד שלשה ענפים שבו, ומראה שני נביאים, בדי ערבות, שתומכים בו כנגד שבעים ושנים ענפי עין הרע, לסתום אותם.</p>
<p>וכד אתא בלק אמר אנא איכול לון עמלק בהדי חכמתא דא אתא לגבייהו ויכיל לון ושדר לבלעם וא"ל אנא תרי אתון דעמלק אית בי דאינון ל"ק דאינון סיומא דעמלק אנא לי ל"ק ועמלק ל"ק לי סיומא ובך שירותא ב"ל:</p>	<p>כשבא בלק אמר אני אוכל להם [לנצחם], עמלק ביחד עם חכמה זו בא אליהם ויכל להם. ושלח לבלעם ואמר לו, אני יש בי שתי אותיות של עמלק שהם ל"ק, שהם סיום עמל"ק, לי יש ל"ק, ועמלק ל"ק, לי הסיום, ובך הראשית "ב"ל".</p>
<p>וא"ל ר"ש הכי אימא שירותא דבלק ב"ל ושירותא דבלעם ב"ל שירותא דבלק הוה ביה בבלעם וסיומא דעמלק הוה ביה בבלק וסיומא דבלעם הוה שירותא דעמלק:</p>	<p>אמר לו רבי שמעון, כך אמר ראשית בלק ב"ל, וראשית בלעם ב"ל, ראשית בלק היתה בו בבלעם, וסיום עמלק היה בבלק, וסיום בלעם היה ראשית עמלק.</p>
<p>ואי תימא דלא ניכול להון בנין דחרשיא דרבהון משה דהוה פשיט ידיה האי ידא אית באלן רברבין דיכלי בחרשין לאתתקפא יתיר והיינו דכתיב (שם כב ז) וקסמים בידם בידיהם לא כתיב אלא בידם ידא לקבל ידא</p>	<p>ואם תאמר שלא נוכל להם משום שכשפי משה רבם שהיה פושט ידיו, הרי יד זו יש באותם גדולים שיכולים בכשפים להתחזק יותר, והיינו שכתוב "וקסמים בידם", "בידיהם" לא כתוב</p>

¹⁹⁹⁴ עי' ח"א פח ע"ב. עי' שעה"פ בלק: ר"ת 'שדי יחזה' נפל הוא ש"ן. וידעת, כי הוא סוד השי"ן. עוד ירצה, כי כבר ביארתי למעלה, כי שרש בלעם הוא מהארות היוצאות מן אבא דרך לאה ועוברות מן העקבים שלה עד כתר דרחל, אשר כנגד החזה דז"א, ומשם נאחזים החיצונים, שהיא קליפת בלעם. וביארנו הטעם הוא, לפי ששם התחלת גלוי האורות של החסדים דאימא, היוצאות מפי היסוד דאימא הנשלם שם. והנה היסוד בכל מקום, אעפ"י שהוא יסוד דאימא, נקרא שד"י כנודע. וכצאת האורות לחוץ אל רחל, שם שד"י שהוא שורש האורות נשאר בז"א, והארתו היוצאת לרחל נוקביה, חלוף שד"י בא"ת ב"ש בק"ם, והוא הנקרא מחזה שד"י, ר"ל, גלוי והוראת שדי, ולא הוא עצמו. ובלעם הנאחז בכתר דרחל, היה רואה מחזה שדי, ולא שדי עצמו. ובזה תבין טוב טעם, היות בלעם בגי' בק"ם, והבן זה. ונתחלקו שתי אותיות ל"ע, שהם בגימטריא ק', להורות מקום אחיזתו, שהוא בכתר דרחל, אשר בו מובלעים עקבי לאה כנודע. ולכן נקרא בלעם, ולא בק"ם לרמוז ב' הבחי' יחד. ועי' עמק המלך (שי"ד פק"ו): בלעם הרשע מקומו למעלה באבא, מקום בית הבליעה של הגרון דא"א, ולכן תמצא שאמר 'מחזה שדי יחזה' נ'ופל', ראשי תיבות שי"ן, כי [הוא] מקום שי"ן תפילין אשר הוא מקום מוח אבא וכו' וכל הגוים הם מצד בלעם, שזהו בל אומים פירוש, מב"ת ל'מד, שהוא הרע של הבל, והוא גם כן סוד 'וירא מלאך ה' אליו בלבת אש'. פירוש בארבע מאות שנה שישבו בני ישראל במצרים נתקנו לב של הבל, וזהו 'בלבת אש', פירוש ה"לב" נתקן בזכותו של משה וכו'. ובהיות שנתקן ה'בית למד' של הבל ולא נשאר אלא ה' של משה, הוציא משה את בני ישראל מארץ מצרים וכו', ועם זה תבין למה זכה בלעם לנבואה באומות כמו בישראל, אבל הכוונה כמו שאמרנו, להיות שניהם דהיינו משה ובלעם משורש הבל, משה מהטוב ובלעם מהרע של הבל וכו', ולכן קם באומות העולם נביא כמשה בטומאה, אבל לא בקדושה, שהיה מציץ מנוגה 'אין סוף' של הטומאה דיצירה, שהוא פנימיות שלהם, המובדל מהם וכו', ובזה תבין מה שאמר מחזה שדי יחזה, שפירוש מלת 'שדי' בא"ת ב"ש בק"ם, כמנין בלעם, ולכן אמר 'מחזה', פירוש 'שדי' היה רואה [בלעם] על ידי מסך, הוא מחזה, ולא 'שדי' עצמו. ופירושו הוא כי שד"י הוא גימטריא מטטרון שר העולם, הנקרא שד"י, וידוע כי מטטרון הוא נעל ומלביש השכינה דבריאה, ונוגה מלביש למטטרון מבחוץ כנגד הקליפות, והיא סוד התרגום העולה ויורד עם ישראל כנודע.

<p>הכי שדר ל"י בלק לבלעם ולהכי (במדבר כד ד) מחזה שדי כדאמרן ולהכי אתענשו ואתענשו לעילא ואקרין מחזה כד"א (מלכים א' ז ה) ומול מחזה אל מחזה ענפא דנפקין מתמן ומאן ההוא מחזה עזא ועזאל דאינון נופל וגלוי עינים (במדבר כד ד) ואיהו מחזה שדי דהוה חמא נופל וגלוי עינים:</p>	<p>אלא "בידם", יד מול יד, כך שלח לו בלק לבלעם, ולכן "מחזה שדי" כמו שאמרנו. ולכן נענשו, ונענשו למעלה ונקראים מחזה, כמו שנאמר "ומול מחזה אל", מחזה ענף שיוצא משם, ומיהו אותו מחזה, עזא ועזאל, שהם "נופל וגלוי עיניים", והוא "מחזה שדי" שהיה רואה "נופל וגלוי עינים".</p>
<p>אן הוה בלעם בההיא שעתא¹⁹⁹⁵ אי תימא במדין הא כתיב (במדבר כד יד) ועתה הנני הולך לעמי אי אזל ליה מאן יהביה במדין אלא ההוא רשע כיון דחמא דנפלו מישראל כ"ב¹⁹⁹⁶ אלף על עיטוי אתעכב תמן והוה בעי מנייהו אנרוי ובעוד דאתעכב תמן אתא פנחס ורברבני חילא לתמן כיון דחמא לפנחס פרח באוירא ותרין בנוהוי עמיה¹⁹⁹⁷ יונס ויומברוס:</p>	<p>איפה היה בלעם באותה שעה, אם תאמר במדין, הרי כתוב "ועתה הנני הולך לעמי", אם הלך לו מי נתן אותו במדין, אלא אותו רשע כיון שראה שנפלו מישראל כ"ד אלף על עצותיו, התעכב שם והיה רוצה מהם שכרו, ובעוד שהתעכב שם בא פנחס וגדולי החיל לשם. כיון שראה את פנחס, פרח באויר ושני בניו עמו, יונס ויומברוס.</p>
<p>ואי תימא והא (היך לא) מיתו בעובדא דעגל דהא אינון עברו אלא הכי הוה ודאי ודא הוא דכתיב (שמות לב כח) ויפול מן העם ביום ההוא כשלושת אלפי איש וכי לא הוו ידעי חושבנא זעירא דא והרי כמה חושבנין אחרנין רמאין עלאין ורברבנין ידע קרא לממני והכא כשלושת אלפי איש אלא אינון בנוי דבלעם יונ"ס ויומברו"ס דהוו שקלי כשלושת אלפי איש אלא ההוא רשע כל חרשין דעלמא הוה ידע ונטל ואוף הכין חרשין דבנוי דהוו רגילין בהו ובהו טאם ואסתלק:</p>	<p>ואם תאמר הרי מתו במעשה העגל, שהרי הם עשו אותו, אלא כך היה בודאי, וזהו שכתוב "ויפול מן העם ביום ההוא כשלושת אלפי איש", וכי לא היו יודעים חשבון קטן זה, והרי כמה חשבונות אחרים רמים עליונים וגדולים ידע הכתוב למנות, וכאן "כשלושת אלפי איש" אלא אלו בני בלעם יונ"ס ויומברו"ס שהיו שקולים כשלושת אלפי איש. אלא אותו רשע, כל כשפי העולם היה יודע, ולקח גם כך כשפי בניו שהיו רגילים בהם, ובהם טס ועלה.</p>
<p>פנחס חמא ליה דהוה ב"ג חד טס באוירא והוה מסתלק באוירא מעינא רמא קלא לבני חילא אמר אית מאן דידע למפרח אבתריה דההוא רשע דהא בלעם איהו חמו ליה דהוה טאם עליה בריה דשבטא דדן קם ונטל שלטנו דשליט על חרשין¹⁹⁹⁸ ופרח ובתריהו (ואסתלק) כיון דחמא ליה ההוא רשע עבד ארהא אחרא¹⁹⁹⁹ באוירא ובקע חמש</p>	<p>פנחס ראה אותו שהיה אדם אחד טס באויר, והיה מתעלה באויר מהעין, הרים קול לבני חיל ואמר, יש מי שיודע לפרוח אחרי אותו רשע, שהרי בלעם הוא ראו אותו שהיה טס. צליה בן שבט דן קם ולקח שלטון ששולט על כשפים ופרח אחריו, כיון שראה אותו אותו רשע, עשה דרך אחר באויר ובקע חמשה אוירים באותו דרך,</p>

¹⁹⁹⁵ פי' בשעה שהלך פנחס להלחם עם מדין (מ"מ).

¹⁹⁹⁶ כ"ד (דפ"ו).

¹⁹⁹⁷ כלומר ושתי מיני כשופי בניו עמו כדמסיק לקמיה (אור יקר).

¹⁹⁹⁸ שם הקדוש המבטל כל כח הקליפות ופרח אחריו להפילו למטה ולבטל חרשיו (אור יקר).

¹⁹⁹⁹ אחרא (דפ"ו), הענין כי האויר כולו מלא עוביו כחות ועניינים שלא ניתן רשות לעין לראות, והעוסקים בעניינים ההם יודעים להתערב עמהם, והם נכנסים באוירין מקום משכנם (אור יקר).

<p>אוריין 2000 בה הוא ארח</p>	
<p>קצד/ב</p>	
<p>ואסתלק ואתכסי מעינא כדין אסתכן צליה בההיא שעתא (כדין אתכסי מעינא בההיא שעתא אסתכן צליה) והוה בצערא דלא הוה ידע מה יעביד רמא ליה (קלא) פנחס [קלא] ואמר טולא דתנינייא דרבעיין 2001 על כל חויין הפוך במזייד 2002 מיד ידע וגלי ההוא ארחא ועאל לגביה מיד אתגלי ונחתו תרוייהו קמיה דפנחס:</p>	<p>והתעלה והתכסה מהעין, ואז הסתכן צליה באותה שעה, והיה בצער שלא ידע מה יעשה, הרים אליו פנחס קול ואמר, צל התנינים שרובצים על כל הנחשים הפוך בשערותיך, מיד ידע וגלה אותו דרך, ונכנס אליו, מיד התגלה וירדו שניהם לפני פנחס.</p>
<p>תא חזי ההוא רשע כתיב ביה (במדבר כג ג) וילך שפי דא הוא עליון דדרגין דיליה חויא דכורא צליה נטל תריין דכר ונוקבא ובההוא שליט עליה בגין דשלטנו דשליט עליהו נטל ואתכפיין קמיה ודא הוה (בראשית מט יז) שפיפון עלי ארח על ההוא ארח דעבד ההוא רשע דכתיב (שם) יהי דן נחש עלי דרך דא שמשון 2003 שפיפון עלי ארח דא צליה:</p>	<p>בא וראה, אותו רשע כתוב בו "וילך שפי", זהו עליון שדרגותיו, נחש זכר. צליה לקח שנים, זכר ונקבה, ובו שלט עליו, משום שהשלטון ששולט עליהם לקח והתכופפו לפניו, וזה היה "שפיפון עלי אורח", על אותו דרך שעשה אותו רשע, שכתוב "יהי דן נחש עלי דרך", זה שמשון, "שפיפון עלי ארח" זה צליה.</p>
<p>הנושך עקבי סוס (שם) דא עירא דהוה בהדיה דדוד הוה 2004 אתי מדן ובגיניה תליא גבורתיה בדוד דכתיב (שמואל ב' ח ד) ויעקר דוד את כל הרכב ויפול רוכבו אחור דא שריה דזמין למיתי בהדי משיחא דאפרים ואיהו הוי משבטא דדן וזמין איהו למעבד נוקמין וקרבין בשאר עמין וכד דא יקום כדין הוי מחכא לפורקנא דישראל דכתיב (בראשית מט יח) לישועתך קויתי יי' ואע"ג דאוקמוה להאי קרא אבל ברירו דמלה כמה דאתמר וכמה דאוקמוה ועל דא אתא קרא ואוכח:</p>	<p>"הנושך עקבי סוס" זה עירה שהיה עם דוד, שהיה בא מדן, ובגללו תלויה גבורתו בדוד, שכתוב "ויעקר דוד את כל הרכב". "ויפול רוכבו אחור" זה שריה שעתיד לבא יחד עם משיח של אפרים, והוא משבט דן, ועתיד הוא לעשות נקמות וקרבות בשאר העמים. וכשזה יקום, אז מחכה לגאולת ישראל, שכתוב "לישועתך קויתי ה'". ואף על גב שפרשוהו לפסוק זה, אבל ברור הדבר כמו שנאמר וכמו שפרשוהו, ועל זה בא הפסוק ומוכח.</p>
<p>כיון דנחת ההוא רשע לקמי פנחס (נחת) אמר ליה רשע כמה גלגולין בישיין עבדת על</p>	<p>כיון שירד אותו רשע אל פנחס, אמר לו, רשע כמה גלגולים רעים עשית על</p>

2000 היינו שנכנס מושב משכן חמש משפחות מאותם הכחות כדי לבלבלו שלא ידע אי זה מקום נכנס, ונתפחד צליה ליכנס בטמאים, ונתעלם בלעם בין כך ובין כך מעיניו, ופנחס היה חכם בחכמה ההיא ומפני שהיה כהן לא עלה ולא רדף אחריו והיה מלמד לצליה מלמטה (אור יקר).

2001 היינו צליה שהיה נקרא צ"ל י"ה צל של הקב"ה שהוא נחש בריח בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה, והאדם הכשר צלם ודמות ודאי כי בצלם אלהים וכו' והוא שולט על כל מיני הנחשים (אור יקר), נראה שזה כמין השבעה לנחש הקדמוני שיניח צליה לעבור (רח"ו).

2002 שער והם הכחות ודאי שיהפוך בהם וימצאהו (אור יקר).

2003 תימא אמאי נקט שמשון בקדמיתא ולא נקט צליה דחווה קדמאי, ואפשר דנקט להו לפי מה שהם הכניעו כח הקליפות זו למעלה מזו דרך מקום נגלה, אורח יותר למעלה יותר נעלם, עקבי סוס יותר גבוה שהוא ההולך בדרך רוכבו יותר גבוה שהוא הרוכב על הסוס, והם ארבעה מיני קליפות האחד דרך, השני אורח, השלישי סוס, הרביעי רוכבו, ואלין נקיטו כחותם ממש להרוג הבוטחים. בהם, והיינו נחש נטל שמשון דהיינו הזכר לבד, צליה נקט שפיפון דהיינו דכר ונוקבא כחדא סמאל ולילית ובכחות אלו גם כן נשתמשו האחרים (אור יקר).

2004 דהוה (דפ"ו).

<p>עמא קדישא אמר ליה לצליה תא וקמליה ולא בשמא דלא אתחזי האי לאדכרא עליה קדושה עלאה בגין דלא תפוק נשמתיה ותתכליל במלין דדרגין קדישין²⁰⁰⁵ ותתקיים ביה מה דאמר (במדבר כג י) תמות נפשי מות ישרים:</p>	<p>העם הקדוש. אמר לו לצליה, בא והרוג אותו, ולא בשם שלא ראוי זה להזכיר עליו קדושה עליונה, בשביל שלא תצא נשמתו ותכלל בדברים של דרגות קדושות, ותתקיים בו מה שאמר "תמות נפשי מות ישרים".</p>
<p>בההוא שעתא עבד ביה כמה זיני מותא ולא מית עד דנטל חרבא דהוה תקין (ס"א חקיק) עלוי חויא מהאי סטרא וחוויא מהאי סטרא א"ל פנחס בדיליה טול ונ"א קטול ליזן ובדיליה ימות כדין קטל ליה ויכיל ליה דכך ארחוי דההוא סטרא מאן דאזל אבתראה בה ימות ובה תפוק נשמתיה ובה תתכליל והכי מית בלעם ודייני ליה בדינין בההוא עלמא ולא אתקבר²⁰⁰⁶ לעלמין וגרמוי כלהו אתרקבו ואתעבידו כמה חויין מזוהמין מנוקי שאר בריין ואפילו תולעתין דהוו אכלי [בשריה] (בשרא) אתהדרו חויין²⁰⁰⁷:</p>	<p>באותה שעה, עשה בו כמה מיני מות ולא מת, עד שלקח חרב שהיה מתוקן (חקוק) עליה נחש מצד אחד ונחש מצד שני, אמר לו פנחס בשלו קח (הרוג אותו), ובשלו ימות, אז הרג אותו ויכל לו, שכך דרך אותו צד, מי שהולך אחריו בו ימות ובו תצא נשמתו ובו יכלל, וכך מת בלעם, ודנים אותו בדיני אותו העולם, ולא נקבר לעולמים, וכל עצמותיו נרקבו ונעשו כמה נחשים מזוהמים מזיקים שאר בריות, ואפילו התולעים שהיו אוכלים בשרו הפכו לנחשים.</p>
<p>אשכחנא בספרא דאשמדאי²⁰⁰⁸ דיהב ליה לשלמה מלכא דכל מאן דהוה בעי למעבד חרשין תקיפין סתימין דעינא אי ידע טנרא דנפל²⁰⁰⁹ תמן בלעם ישבח מאינן חויין דהוו מגרמוי דההוא רשע אי יקטיל חד מנייהו רישא דיליה ביה יעביד חרשין עלאין בגופא דיליה חרשין אחרנין [בזנבא ודיליה] חרשין אחרנין] תלת זיני חרשין אית בכל חד וחד:</p>	<p>מצאנו בספרו של אשמדאי שנתן לשלמה המלך, שכל מי שהיה רוצה לעשות כשפים חזקים נסתרים מהעין, אם ידע הסלע ששם נפל בלעם, ימצא מאותם נחשים שהיו מעצמות אותו הרשע, אם יהרג אחד מהם בראשו יעשה כשפים עליונים, בגופו כשפים אחרים, בזנבו כשפים אחרים, שלשה מיני כשפים בכל אחד ואחד.</p>
<p>מלכת שבא כד אתת לגבי שלמה מאינן מלין דשאילת לשלמה אמרת גרמא דהויא דתלת חרשין במה נתפס מיד (מלכים א' י ג) לא היה דבר נעלם מן המלך אשר לא הגיד לה איהי שאילת על דא והות אצטריכת לאינן חויין ולא יכילת לנטלא חד מנייהו מה אתיב לה מלין דהוו בלבה כך אודע לה דכתיב (שם) ויגד לה [שלמה את כל דבריה] (המלך את כל לבבה) אינן חויין לא יכלי²⁰¹⁰</p>	<p>כשבאה מלכת שבא לשלמה, מאותם דברים ששאלה את שלמה אמרה, עצם הנחש של שלשה ראשים במה נתפס, מיד לא היה דבר נעלם מן המלך אשר לא הגיד לה, היא שאלה על זה והיתה צריכה אותם נחשים ולא יכלה לקחת אחד מהם, מה השיב לה, דברים שהיו בלבה כך הודיע לה, שכתוב "ויגד לה שלמה את כל דבריה", אותם נחשים לא יכולים להם כל בני</p>

²⁰⁰⁵ מכאן שטוב לנפטר למות מתוך דברי תורה והיושבים לפניו. יזכירו ד"ת וכ"ש אם קורים השם של מ"ב שהוא מסוגל להעלאת הנפשות. ויקראו קריאת שמע לפניו (רח"ו).

²⁰⁰⁶ אתקביר (דפ"ו).

²⁰⁰⁷ בסוד כל מי שאינו כורע וכו' כי ממש עפרו מתהפך לגוף הנחש ונשמתו מתלבש בנחש, ובלעם מרוב אדיקותו בכחות העליונים הטמאים נחלקו כל אבריו לכל מיני הכחות ההם ונשמתו מתלבשת בהם והוא טמא וכל דבריו טמאים (אור יקר).

²⁰⁰⁸ דאשמדאי (דפ"ו).

²⁰⁰⁹ שהפילו צליה בעת שהרגו (אור יקר).

²⁰¹⁰ יכיל (דפ"ו).

<p>לון כל בני עלמא בר ממלה דרזא חדא ומאי איהו שכבת זרע רותחת:</p>	<p>העולם, פרט לדבר של סוד אחד, ומהו שכבת זרע רותחת.</p>
<p>ואי תימא מאן יכיל אלא בשעתא דההוא שכבת זרע אפיק ב"ג כד איהו בתיאובתא אפיק לה לשמא²⁰¹¹ דההוא חויא ברעותא דתיאובתא כד נפיק ברתיו נטלי ליה מיד בלבושא חדא וההוא לבושא זרקין לגבי חויא מיד כפיף רישיה ותפסן לזוה כמה דתפס תרנגולא דביתא ואי בכל מאני קרבין דעלמא יגחון בחד מנייהו לא יכלין ליה ובהאי לא אצטריך ב"ג בעלמא מאני קרבא ולא מלה אחרא ולא אצטריך לאסתמרא מנייהו דהא כלהו אתכפיין לגביה כדין אתדבקו אינון מלין בלבבה ותאיבת להאי:</p>	<p>ואם תאמר מי יכול, אלא בשעה שהאיש מוציא אותה שכבת זרע, כשהוא בתאוה מוציא אותה לשם, אותו נחש ברצון התאוה כשיוצאת רותחת לוקחים אותה מיד בלבוש אחד, ואותו לבוש זורקים לנחש, מיד כופף ראשו ותופסים אותו כמו שתופסים תרנגול הבית. ואם בכל כלי הקרב של העולם ולחמו באחד מהם לא יכולים לו, ובזה לא צריך אדם בעולם כלי קרב ולא דבר אחר, ולא צריך להישמר מהם, שהרי כולם נכפים אליו, אז דבקו הדברים הללו בלבה והתאותה לזה.</p>
<p>מכאן ולהלאה אלעזר ברי קב"ה עבד מה דעבד בההוא חייבא²⁰¹² ורזין סתימין אלין לא אצטריכו לגלאה²⁰¹³ אבל בגין דחבריא דהכא ינדעון ארחין סתימין דעלמא גלינא לכו דהא כמה נמוסין סתימין אינון בעלמא ובני נשא לא ידעין ואינון פליאן סתימין</p>	<p>מכאן והלאה אלעזר בני, הקדוש ברוך הוא עושה מה שעושה באותו רשע, וסודות נסתרים אלו לא הצטרכו להתגלות, אבל משום שהחברים שכאן ידעו דרכים נסתרים של העולם גליתי לכם, שהרי כמה מנהגים נסתרים הם בעולם ובני אדם לא יודעים, ואותם</p>

²⁰¹¹ ושולט על הטיפה כח הטומאה ובשכר הנהנה מן העבירה ההיא מכריח הנחש ליתפס שם לרצון האיש ההוא (אור יקר).

²⁰¹² שנתגלגל בנבל ובברזילי וכמהם וזהו ותהי אחריתי כמוהו (רח"ו).

²⁰¹³ בודאי לא קאי אהנהו רזין דגלי לעילא אלא קאי אמאי דסמיך ליה דעבד קב"ה מה דעבד בההוא חייבא ואמנם הסוד הזה נתבאר אצלנו באריכות בענין גלגולי בלעם בן בעור כי התחלת גלגוליו היה מן לבן הארמי ובבלעם שנהרג נתקן קצת ע"י ההריגה ומשם והלאה התחיל ליכנס בקדושה ונתגלגל תחילה בנבל הכרמלי אותיות לבן ומשם ואילך התחיל והלך ונתקן תיקון אחר תיקון ואל תתמה בזה מאחר שידעת מאמר חז"ל כי בלעם היה נביא אוה"ע ותחי' הי' שורה רה"ק עליו ונאמר במדרש תנחומא מן ארם ינחני בלק ממחיצת האבות הייתי כו' וארז"ל אבל באה"ע קם כמשה ומנו בלעם וגם במה שהודעתך איך עד צאת ישראל ממצרי' היו מעורבבו' כל הנשמו' טוב ורע ומאז התחילו להתברר והדבר הזה הולך וגדל עד ביאת משיחנו ודי בזה וזמ"ש מכאן ולהלאה כלומר מאחר שנהרג נתכפר לו קצת וקב"ה עבד ביה מה דעבד להכניסו בקדו' כנ"ל ויען סוד הגלגול נעלס מאד כנז' בדברי הסבא כמ"ש דבר יוחאי ידע לאסתמר' כו' לכן העלימו ואמר ורזין סתימין אלין לא אצטריכו לאתגלאה וגילה כונתו כמ"ש באחרונ' ועליה ועל דדמי ליה כתיב ושם רשעים ירקבו וביאורו הוא הפך מהנראה מפשט הדברים והוא כי הנה בלעם נתנבא על עצמו ואמר ותהי אחריתי כמוהו ואם היתה נבואת שקר לא היתה נכתבת בתורה ח"ו וכיון שכן ראוי להבין דבריו כי הל"ל אמות מות ישרים ואהיה כמוהו אבל רמז לומר כי יודע היה שלא ימות הוא בעצמו בגוף הזה אלא מיתת רשעים בהריג' בסיף. אבל ידעתי כי נפשי לבדה עתידה להתגלגל בנבל הכרמלי שהיה ישראלי ואז אמות מות ישרים שהם ישר' אותיות יושר. ואחריתי תהיה כמוהו רוצה לומר שאהיה מעם בני ישראל כמו שהם עצמם בני ישראל בגוף ונפש כך תהא אחריתי ממש כמוהו בגוף ונפש בהיותו בגלגול נבל הכרמלי. ואמנם הוא עצמו אי אפשר להתקן עד יגלגל גלגול אחר גלגול אשר זה רמוז בפ' ושם רשעים ירקבו ביאר בו ענין כונת הגלגול מה הוא ואמר כי הנה הצדיקים גלגולם הוא לטובתם כי כל מה שמתגלגלים מתפזרים ומתרחבים ניצוצי נשמתו זמשי"ה זכר צדיק לברכה כי הצד' אחר מותו מתפשט ומתרחב ומתברכים ומתרחבים ניצוצי נשמתו. אבל הרשע הוא להפך כי כל מה שמתגלגל מתמעט לפי שרובו רע וניצוצי הקדושה אשר בו הם מועטים ולכן צריך שימות פעמים רבות ויתרקב גופו פעמים רבות ועל ידי הדקדוק ההוא מתמעטת נשמתו והחלודה הרעה הדבקה בה נפרדת ממנה ועל ידי כן מזדכך עד שנשאר הניצוץ הטוב לבדו אשר היה בו ולא עוד וזהו סוד ושם רשעים ירקבו (שער מאמרי רשב"י).

רברבן ועלאין עליה ועל דדמי ליה קראן (משלי י ז) ושם	פלאות נסתרים גדולים ועליונים עליו ועל שדומה לו קראנו "ושם
קצה/א	
רשעים ירקב זכאין אינון זכאי קשוט עלייהו כתיב (תהלים קמ יד) אך צדיקים יודו לשמך וגו':	רשעים ירקב", אשריהם אותם צדיקי האמת, עליהם כתוב "אך צדיקים יודו לשמך וגו'".
ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה וגו' (במדבר כב ו) ר' אבא פתח (תהלים קב א) תפלה לעני כי יעטוף וגו' תלת אינון דכתיב בהו תפלה ואוקמוה מלה דא אבל ומלה דאן ²⁰¹⁴ חד הוה ²⁰¹⁵ משה וחד הוה דוד וחד עני ²⁰¹⁶ דאתכליל(ו) בהו ואתחבר בהו ²⁰¹⁷ :	"ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה וגו'", רבי אבא פתח "תפלה לעני כי יעטוף וגו'", שלשה הם שכתוב בהם תפלה, ובארו דבר זה (אבל דבר זה), אחד היה משה, ואחד היה דוד, ואחד עני שנכלל בהם והתחבר בהם.
ואי תימא הא כתיב (חבקוק ג א) תפלה לחבקוק הנביא הא ארבע אינון אלא חבקוק לאו בנין תפלה הוה ²⁰¹⁸ ואע"ג דכתיב ביה תפלה תושבחתא והודאה איהו לקב"ה על דאחיא ליה ועבד עמיה נסין וגבורן דהא בריה דשונמית הוה ²⁰¹⁹ :	ואם תאמר הרי כתוב "תפלה לחבקוק הנביא", הרי ארבעה הם, אלא חבקוק לא בגלל תפלה היה, ואף על גב שכתוב בו תפלה, תישבחות והודאה היא לקדוש ברוך הוא, על שהחיהו ועשה איתו נסים וגבורות, שהרי בן השונמית היה.
אבל ג' אינון דאקרונן תפלה (תהלים צ א) תפלה למשה איש האלהים תפלה דא דלית כגיניה כבר נש אחרא (שם יז א) תפלה לדוד תפלה דא איהי תפלה דלית כגיניה במלכא אחרא תפלה לעני תפלה איהי מאינון ג' מאן חשיבא מכלהו ²⁰²⁰ הוי אימא תפלה דעני תפלה דא קדים לתפלה ²⁰²¹ דמשה וקדים לתפלה דדוד וקדים לכל שאר צלותין דעלמא:	אבל שלש הן שנקראות תפלה, "תפלה למשה איש האלהים", תפלה זו שאין כמותה באיש אחר. "תפלה לדוד" תפלה זו היא תפלה שאין כמותה במלך אחר. "תפלה לעני", תפלה היא מאותן שלש מי חשובה מכלן, הוי אומר תפלת העני, תפלה זו קודמת לתפלת משה וקודמת לתפלת דוד, וקודמת לכל שאר תפלות העולם.
מ"ט בנין דעני איהו תביר לבא וכתיב (תהלים לד יט) קרוב יי' לנשברי לב וגו'	למה, משום שהעני הוא שבור לב, וכתוב "קרוב ה' לנשברי לב וגו'", והעני

²⁰¹⁴ אבל מלה דא (מוסגר בדפ"ו).

²⁰¹⁵ הענין כי משה הוא בסוד התפארת בסוד הדעת כנודע, ועני בסוד היסוד כנודע, ודוד הוא בסוד המלכות כנודע, והנה המלכות לפעמים היא גם כן דלה וענית ולפעמים היא עשירה, בהיותה למעלה על נצח והוד היינו שמש בשבת תפארת עם המלכות הוי אז המלכות צדקה לעניים שהם הבחינות שביסוד, וענין תפלה הוא בסוד תפלה של ראש ותפלה של יד, ולכך מש"ה ודו"ד תפלה של ראש ותפלה של יד, ואות יו"ד שהיא למטה מתפלה של יד עני ודל והוא מתחבר בין תפלה למשה לתפלה לדוד (אור יקר).

²⁰¹⁶ משיח (רח"ו).

²⁰¹⁷ ודקדק באומרו אתכליל כי ראשונה נכלל בהם להיות מכלל החבורה (אור יקר).

²⁰¹⁸ ואם תאמר אם כן תהלה מבעי ליה הא פרישו לה בספר הבהיר ופי' באור נערב פרק ד' (אור יקר).

²⁰¹⁹ כמ"ש ריש פרשת בשלח (לש"ו).

²⁰²⁰ כלומר העושה תפלתו בסוד המלכות בהיותה למעלה, או העושה תפלתו בסוד התפארת בסוד הדעת, או העושה תפלתו בסוד העני כדפי' (אור יקר).

²⁰²¹ להיותה עולה מהכנעת הלב והוא עולה וגורם הייחוד למעלה, ומטעם זה אין מתעסק בה אלא הקב"ה לבדו, כי בהיות היסוד עולה לשפוך תרעומותיו לפני הקב"ה שהיא הבינה גורם הייחוד, ואין דבר זה תלוי בדין חס ושלום אלא הוא שואל שם הייחוד וניתן לו ותרעומותיו על ישראל שבגלות ועל צורכם ועל עניותם וכיוצא (אור יקר).

<p>ומסכנא עביד תדיר קמטה בקב"ה וקב"ה אצית ושמע מלוי כיון דצלי צלותיה פתח כל כוי רקיעין וכל שאר צלותין דקא סלקין לעילא דחי לון ההוא מסכנא תביר לבא דכתיב תפלה לעני כי יעטוף כי יתעטף מבעי ליה²⁰²² מאי כי יעטוף אלא איהו עביד עטופא לכל צלותין דעלמא ולא עאלין עד דצלותא דיליה עאלת:</p>	<p>עושה תמיד קטטה בקדוש ברוך הוא, והקדוש ברוך הוא מקשיב ושומע דבריו, כיון שמתפלל תפלתו פותח כל חלונות הרקיעים, וכל שאר התפלות שעולה למעלה דוחה אותן אותו עני שבור לב, שכתוב "תפלה לעני כי יעטוף", צריך לכתוב כי יתעטף, מה זה כי יעטוף, אלא הוא עושה עטוף לכל תפלות העולם, ולא נכנסות עד שנכנסת תפלתו.</p>
<p>וקב"ה אמר יתעטפון כל צלותין וצלותא דא תיעול לנבאי לא בעינא הכא בי דינא דידונן ביננא קמאי ליהו תרעומין דיליה ואנא והוא בלחודנא וקב"ה אתייחד בלחודוי באינן תורעמין בההוא צלותא דכתיב ולפני יי' ישפוך שיחו לפני יי' ודאי כל חילי שמיא שאלין אלין לאלין קב"ה במאי אתעסק במאי אשתדל אמרין אתיחדא בתיאובתא במאנין דיליה²⁰²³ בלהו לא וידעו (ידעי) מה אתעביד מההוא צלותא דמסכנא ומכל אינן תורעמין דיליה דלית תיאובתא למסכנא אלא כד שפיך דמעוי בתורעמו קמי מלכא קדישא ולית תיאובתא לקב"ה אלא כד מקבל לון ואושרו קמי' ודא איהי צלותא דעביד עטופא²⁰²⁴ לכל צלותין דעלמא:</p>	<p>והקדוש ברוך הוא אומר, יתעטפו כל התפלות, ותפלה זו תכנס אלי, איני רוצה כאן בית דין שידון בינינו, לפני יהיו תרעומות שלו, ואני והוא לבדנו, והקדוש ברוך הוא מתייחד לבדו באותן התרעומות, באותה תפלה, שכתוב "ולפני ה' ישפך שיחו", לפני ה' בודאי. כל חיילות השמים שואלים אלה לאלה, במה מתעסק הקדוש ברוך הוא, במה עוסק, אומרים מתייחד בתשוקה בכלים שלו, כולם לא יודעים מה נעשה מתפלת אותו עני, ומכל אותן תרעומותיו, שאין תאוה לעני אלא כששופך דמעותיו בתורעמת לפני המלך הקדוש, ואין תאוה לקדוש ברוך הוא אלא כשמקבל אותם ונשפכים לפניו, וזוהי תפלה שעושה עטוף ועוטפת כל תפלות העולם.</p>
<p>משה צלי צלותיה ואתעכב כמה יומין בהאי תפלה דוד חמא דכל כוין וכל תרעי שמיא בלהו זמינין לאפתחא למסכנא ולית בכל צלותין דעלמא דקב"ה אצית מיד כצלותא דמסכנא כיון דחמי האי עבד גרמיה עניא ומסכנא פשט לבושא דמלכותא ויתיב בארעא כמסכנא אמר תפלה דכתיב (תהלים פו א) תפלה לדוד הטה יי' אזנך ענני:</p>	<p>משה התפלל תפלתו והתעכב כמה ימים בתפלה זו, דוד ראה שכל החלונות וכל שערי השמים כולם מזומנים להפתח לעני, ואין בכל תפלות העולם שהקדוש ברוך הוא מקשיב מיד כמו לתפלת העני, כיון שראה את זה עשה עצמו עני ומסכן, פשט לבוש המלכות וישב על הארץ כמו עני, ואמר תפלה, שכתוב "תפלה לדוד הטה ה' אזנך ענני".</p>
<p>ואי תימא אמאי בגין כי עני ואביון אני א"ל קב"ה דוד ולא מלכא אנת²⁰²⁵ ושליטא על מלכין תקיפין ואת עביד גרמך עני ואביון</p>	<p>ואם תאמר למה, בגלל כי "עני ואביון אני", אמר לו הקדוש ברוך הוא, דוד ולא מלך אתה, ושולט על מלכים חזקים, ואתה עושה עצמך עני ואביון.</p>

²⁰²² פי' שהוא לשון עילוף מאי כי יעטוף אלא איהו עביד עיטופא וכו' שהוא לשון איחור כמו והיה העטופים ללבן (מ"מ).
²⁰²³ עני ועניה בסוד הייחוד, ושם בהיותם בחיק המלך שופכים תרעומו' על דלית להו מגרמייהו כלום כדפי' בתיקונים בפסוק שמעו הרים את ריב ה' (אור יקר).
²⁰²⁴ שאין ייחוד לתפלה למשה ותפלה לדוד אם לא על ידו ודאי והוא קודם למעלה אל שניהם (אור יקר).
²⁰²⁵ ובבחינת המלכות בהיותה למעלה למה אתה אומר שאתה בבחינתה בהיותה עניה (אור יקר).

<p>מיד אהדר צלותיה²⁰²⁶ בגוונא²⁰²⁷ אחרא ושבק מלה [דעני ואביון] ודאביון וענין²⁰²⁸ ואמר (תהלים פו ב) שמרה נפשי כי חסיד אני ועכ"ד כלא הוה ביה בדוד²⁰²⁹:</p>	<p>מיד החזיר תפלתו לצורה אחרת ועזב מילה אביון ועני ואמר "שמרה נפשי כי חסיד אני" ועם כל זה, הכל היה בדוד.</p>
<p>אמר ליה [רבי] אלעזר שפיר קאמרת ועכ"ד וס"א וע"ד אצטריך²⁰³⁰ ליה לבר נש דצלי צלותיה (למהוי תמן עני ואביון) ולמעבד גרמיה עני בגין דתיעול צלותיה בכללא דכל עניים דהא כל נטורי תרעין לא שבקין הכי למיעאל כמה דשבקין למסכנין דהא בלא רשותא עאלין ואי עביד בר נש גרמיה ושוי רעותיה תדיר כמסכנא צלותיה סלקא ואערעת באיננון²⁰³¹ צלותין דמסכנין ואתחברת בהו וסלקת בהדיהו ובכללא דלהון עאלת ואתקבלת ברעותא קמי מלכא קדישא (בהו):</p>	<p>אמר לו רבי אלעזר יפה אמרת, ועם כל זה (ועל זה) צריך לאדם שמתפלל תפלתו (להיות שם עני ואביון) לעשות עצמו עני כדי שתכנס תפלתו בכלל כל העניים, שהרי כל שומרי השערים לא משאירים כך להיכנס כמו משאירים את העניים, שהרי בלי רשות נכנסים. ואם עושה אדם עצמו, ושם רצונו תמיד כעני, תפלתו עולה ונפגשת עם אותן תפלות העניים ומתחברת איתם ועולה יחד איתם ונכנסת בכללן, ומתקבלת ברצון לפני המלך הקדוש (בהם).</p>
<p>דוד מלכא שוי גרמיה בארבעה ארחין שוי גרמיה בהדי מסכני שוי גרמיה בהדי חסידים שוי גרמיה בהדי עבדים שוי גרמיה בהדי אינון דמסרי גרמיהו ונפשייהו על קדושת שמיה שוי גרמיה בהדי מסכנא דכתיב (תהלים פו א) כי עני ואביון אני שוי גרמיה בהדי חסידים דכתיב (שם ב) שמרה נפשי כי חסיד אני בגין דאצטריך ליה לבר נש דלא לשואה גרמיה רשע²⁰³²:</p>	<p>דוד המלך שם את עצמו בארבעה דרכים, שם עצמו יחד עם עניים, שם עצמו יחד עם חסידים, שם עצמו יחד עם עבדים, ושם עצמו יחד עם אותם שמוסרים עצמם ונפשם על קדושת שמו. שם עצמו עם עני, שכתוב "כי עני ואביון אני", שם עצמו יחד עם חסידים, שכתוב "שמרה נפשי כי חסיד אני", משום שצריך האדם שלא לשים עצמו רשע.</p>
<p>ואי תימא²⁰³³ א"ה לא יפרט חטאוי לעלמין לאו הכי אלא כד יפרט חטאוי כדין איהו חסיד²⁰³⁴ דאתי לקבלא תשובה אפיק גרמיה מסטרא בישא דהוה בטנופא דילה עד השתא והשתא אתדבק בימינא עלאה דאיהי פשוטה לקבלא ליה ולא תימא דלא</p>	<p>ואם תאמר אם כך לא יפרט חטאיו לעולמים לא כך, אלא כשיפרט חטאיו אז הוא חסיד, שבא לקבל תשובה, מוציא עצמו מצד הרע שהיה בטנופת שלו עד עכשיו, וכעת נדבק בימין העליון שהיא פשוטה לקבלו. ולא</p>

²⁰²⁶ להדבק בחסד בימין כיון שהיא למעלה בין שתי זרועות (אור יקר).
²⁰²⁷ בגוונא (דפ"ו).

²⁰²⁸ עי' ספר הליקוטים (פרשת לך לך): עני שעונין עליו מלמעלה, ואביון תאב מלמטה.
²⁰²⁹ בחינתה למעלה ובחינתה למטה עני וחסיד כדפי' (אור יקר), פירוש אעפ"י דשבק מלה דעני ואמר חסיד אני עכ"ז כולא הוה ביה. ומ"ש ועכ"ד אצטריך ליה לבר נש פירוש אעפ"י שדוד שבק מלה דעני והוה אמינא דבר נש אחרא לא יעביד גרמיה עני. ואעפ"י שאמר כולא הוה ביה בדוד הוצרך ג"כ לומר זה גם בבר נש אחרא (מ"מ).

²⁰³⁰ כלומר עם היות שאמרת שמי שאינו עני כמו דוד אין ראוי שיעשה עצמו עני זה אינו אלא ביד כל אדם לעשות עצמו עני בתפלתו בהכנעה ובזה יכנס תפלתו כדמפרש ואזיל (אור יקר).
²⁰³¹ כלומר חילוק יש בין מי שהוא עני ממש למי שעושה עצמו עני, כי מי שהוא עני ממש נכנס בלי חבורא דאחרות, אמנם מי שעושה עצמו עני פוגע באחרות ואגבם עולה (אור יקר).
²⁰³² להתיאש מן התשובה (אור יקר).

²⁰³³ אם כן לא יתודה ויעשה עצמו צדיק גמור שאין צריך תשובה, לזה אמר שאינו כן אלא בנוני רשע ויתודה ונשאר בעל תשובה על ידי וידוי (אור יקר).
²⁰³⁴ על ידי חסד שהוא הימין הפשוטה לקבל שבים הוא אחד מהם וכבר נתקבלה תשובתו ונכנס בחסד ונעשה חסיד, וזה יראה עצמו בתפלתו (אור יקר).

<p>מקבל²⁰³⁵ ליה קב"ה עד דיפרט חטאוי מיומא דהוה בעלמא או²⁰³⁶ אנון</p>	<p>תאמר שלא יקבלו הקדוש ברוך הוא עד שיפרט חטאיו, מיום שהיה בעולם, (אם כך) איפה אותם</p>
<p>קצה/ב</p>	
<p>דאתכסון מניה דלא יכיל לאדבקא אלא לא אצטריך לפרשא בר אינון דידכר מנייהו²⁰³⁷ ואי שוי רעותיה בהו כל אחרנין אתמשכן אבתרייהו דהא תנינן אין בודקין חורי ביתא עלאין לעילא ולא אינון תתאין לתתא בביעור חמץ²⁰³⁸ אלא כיון דבדיק כפום חיזו דעיניו מה ודיכיל לאדבקא כלא אתמשך אבתר²⁰³⁹ דא ואתבטיל בהדיה:</p>	<p>שהתכסו ממנו שלא יכול להגיע, אלא לא צריך לפרש פרט לאותם שיזכר מהם, ואם שם רצונו בהם, כל האחרים נמשכים אחריהם, שהרי למדנו אין בודקים חורי הבית העליונים למעלה ולא אותם תחתונים למטה בביעור חמץ, אין, כיון שבדק כפי מראה עיניו מה שיכול להגיע הכל נמשך אחרי זה והתבטל יחד איתו.</p>
<p>הכי גרסי' בנגעים כ"ד ראשי אברים אינון דלא מטמאין משום מחיה וכהנא לא הוה אמר אבתרייהו והיינו דכתיב (ויקרא יג יב) לכל מראה עיני הכהן אתר דיכיל כהנא למחזי מכתשא באסתכלותא דא ולא אצטריך למאכא גרמיה ולארמא עיניו הכא והכא אוף הכי לא אצטריך לפרטא חטאוי (למבעי) מן יומא דהוה דאינון חורי ביתא תתאין ולא אינון דאתכסו דלא יכיל לאדבקא דאינון חורי ביתא עלאין [לעילא] (לעלאין):</p>	<p>וכך גרסנו בנגעים, עשרים וארבעה ראשי איברים הם שלא מטמאים משום מחיה, והכהן לא טורח אחריהם, והיינו מה שכתוב "לכל מראה עיני הכהן", מקום שכהן יכול לראות את הנגע בהסתכלות אחת, ולא צריך להנמיך את עצמו ולהרים עיניו כאן וכאן. גם כך לא צריך לפרט חטאיו (לבקש) מיום שהיה, שהם חורי הבית התחתונים, ולא אלו שהתכסו שלא יכול להאחז, שהם חורי הבית העליונים למעלה.</p>
<p>²⁰⁴⁰ת"ח לכל מראה עיני הכהן וכלהו אתמשכן אבתרייהו וע"ד שוי דוד גרמיה גו חסידים²⁰⁴¹ שוי גרמיה בהדי עבדים²⁰⁴² דכתיב (תהלים קכג ב) הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם וכתוב (שם פו ב) הושע עבדך אתה אלהי שוי גרמיה בהדי אינון דמסרי נפשייהו²⁰⁴³ על קדושת שמייה דכתיב (שם ד) שמח נפש עבדך כי אליך יי נפשי אשא בכל</p>	<p>(אלא) בא וראה "לכל מראה עיני הכהן", וכולם נמשכים אחריהם, ועל זה שם דוד את עצמו בתוך החסידים. הוא שם עצמו יחד עם עבדים, שכתוב "הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם", וכתוב "הושע עבדך אתה אלהי" שם עצמו עם אותם שמסרו נפשם על קדושת שמו, שכתוב "שמח נפש עבדך כי אליך ה' נפשי אשא", בכל הארבעה</p>

²⁰³⁵ מקבל (דפ"ו).

²⁰³⁶ (ס"א אי הכי) אן (דפ"ו).

²⁰³⁷ ויעלה בדעתו שכוונתו שלא לחטוא עוד כלל ועל דרך זה יתכפרו כולם וזהו שאמר "כל אינון אחרנין אתמשכן וכו'" (אור יקר).

²⁰³⁸ כל' ביעור החטאים הוא ביעור הקליפות מנשמת האדם, וכן היינו נמי ביעור חמץ ביעור הקליפות ובדיקת הנגעים הוא הדין והוא הטעם, וילמוד משם כמו שאותם הקליפות ביעור הבנוניים שהם אותם שיד האדם משגת כדמפרש ואזיל יספיק לביעור כולם וכן הנגעים, כן יהיה תשובת העונות דבחדא מחתי אזלי (אור יקר).

²⁰³⁹ בתר (דפ"ו).

²⁰⁴⁰ (ס"א אלא) (נוסף בדפ"ו).

²⁰⁴¹ באצילות במדת החסד כדפירשנו וא' משבעה בנים שבאצילות חסידים כדפיר' בתיקונים בבא קמא שער ה' (אור יקר).

²⁰⁴² מסטרא דנשמתא דבריאה דהיינו בכסא ובמטטרון כדפי' בתיקונים בבא מציעא שער ראשון ופירשנו בספ"ר שער נשמה (אור יקר).

²⁰⁴³ היינו שיורדים לעשיה מקום המיתה כדפי' בזוהר בסוד נפילת אפים בפרשת ואתחנן (אור יקר).

<p>הני ארבע עבד גרמיה דוד מלכא קמי מאריה:</p>	<p>הללו עשה עצמו דוד המלך לפני אדונו.</p>
<p>אמר רבי אלעזר ארימית ידי בצלו²⁰⁴⁴ לקמי מלכא קדישא דהא תנינן אסיר²⁰⁴⁵ ליה לבר נש לארמא ידוי לעילא בר בצלו ובברכאן [ותחנונים] למריה (ותחנונים) דכתיב (בראשית יד כב) הרימותי ידי אל יי אל עליון ומתרגמינן ארימית ידי בצלו דהא אצבעא²⁰⁴⁶ דידין מלין עלאין אית בהו²⁰⁴⁷ והשתא אנא הכי עבידנא ואמינא²⁰⁴⁸ דכל מאן דאלין ארבע יסדר קמי מאריה ועביד גרמיה ברעותא ובתקונא דא כדקא יאות בתקונא דא לא תהדר צלותיה בריקניא:</p>	<p>אמר רבי אלעזר, הרמתי ידי בתפלה לפני המלך הקדוש, שהרי שנינו אסור לו לאדם להרים ידיו למעלה פרט לתפלה ובברכות ובתחנונים לאדונו, שכתוב "הרימותי ידי אל ה' אל עליון", ומתרגמים "הרמתי ידי בתפלה", שהרי באצבעות הידים יש דברים עליונים, וכעת כך אני כאן עושה ואומר, שכל מי שארבעה אלו יסדר לפני אדונו ועושה עצמו ברצון בתקון זה כראוי, בתיקון זה לא תחזור תפילתו ריקם.</p>
<p>בקרמיתא עבד לסדרא שבחא קמי מאריה ולזמרא קמיה ודא בתושבחן דקמי צלותא ולבתר עבד לבתר דצלי צלותא דעמידה איהו עבדא דסדר צלותא דמאריה</p>	<p>בתחלה [צריך לעשות את עצמו עבד, לסדר שבח לפני אדונו ולזמר לפניו, וזה בתשבחות שלפני התפלה. אחר כך עבד, לאחר שהתפלל תפלת עמידה הוא עבד שסדר תפלת אדונו, אחר כך עבד, אחר שהתפלל כל תפלתו והלך לו, ועל זה עשה עצמו דוד שלש פעמים בתפלה זו עבד, שכתוב "הושע עבדך אתה אלהי שמח נפש עבדך", וכתוב "תנה עזך לעבדך" הרי שלש</p>

²⁰⁴⁴ הקשה המד"ל כי מה תפילה עשה אברהם שם ולא רבי אלעזר כאן ששניהם לא עשו אלא שבועה. וי"ל שאמרו כך אבל לא הרימו ידיהם, עכ"ל. ולי נראה שאברהם כוון להתפלל לה' שלא ישלוט יצה"ר באחד מבני ביתו שיצניע איזה דבר ולא תתקיים השבועה כראוי. אי נמי כמ"ש בבראשית רבא (מג, ט), עשאן שירה, פי' שהרים את ידיו לתת שבח לה' על נצחונו. והיינו מ"ש בכאן ובברכאן, שכוונת המתפלל על העתיד או משבח על שעבר אחת היא, בהאמינו שהכל נהיה בדברו. וקרוב אני לומר שבסוף השירה התפלל לה' שיעזרהו תמיד כמו שאז עזרו, וכן אתה מוצא בשירת הים (שמות טו, יז) תבאמו ותטעמו וגו'. ותפילת רבי אלעזר נראה שהוא התפלל לפניו יתברך, שמי שיתפלל בתיקונא דא לא תהדר צלותא בריקניא והשתא אנא הכי עבידנא, מזל"ן בכללות ענין זה שאנו בתפילותינו נכוין לשלש בחינות בכללות, א' אחר העלותם לאצילות לעשות הזווג בכל תיקוניו שמה למעלה, ולזה צריך שיקדים סוד מסירת הנפש בקריאת שמע, להמשיך כח לאו"א שיתחברו אחר כך בעמידה ייחוד שלם לתיקון ז'ו"ן, ולפי שכל עולמות בי"ע הם כנקודה קטנה לגבי אפילו מלכות דאצילות, לכן צריך למשוי גרמיה בהדי מסכני. וגם שאנו מכוונים בעוזר דלים ליעקב ורחל ולאה העולים מבריאה לאצילות, וכמו כן סמיכות גאולה לתפילה שהיא רחל שעדיין היא דלה. באופן שהבחינה השניה דעבד (ב') הוא (נ"א הראשונה דעבד, הב' היא) להעלות לאצילות ולזווג הזווגים, והבחינה השלישית היא המשכת השפע בעולמות (רמ"ז).

²⁰⁴⁵ אסור (דפ"ו).
²⁰⁴⁶ רומזים בעשר ספירות, וזקיפתן מורה השפעת הספירות וזה דווקא כשזוקף אותן בתפלה ותחינה, אבל כשזוקף אותם לבטלה הם כמו סוד ברכה לבטלה ששולטים שם החצונים ולכן "אסיר לארמא" וכו' (אור יקר).

²⁰⁴⁷ עיין בסוד נטילת ידים. גם דע כי ר"ת גודל אצבע אמה קמיצה זרת גימ' יב"ק כי המתברך ביד ע"ג רישא מתברך בג' שמהן הויה אה"ה אדנ"י כל יחודא שלים הכא איהו. פי' (דברים ו ד) ה' אלהינו ה' הם סוד חב"ד כנודע והם סוד היחוד שהוא ראש יסוד דאבא הנכנס ביסוד דאמא ויסוד זה נקרא (במדבר כג ט) ראש צורים ר"ל ראש היסוד הנקרא צור והיא נחלקת לג' קוצין קוץ עליון של יוד הויה נקרא רישא והגוף נקרא גזעא אלהינו והקוץ התחתון שביל הדעת המתפשט בז"א וגזעא הוא המתייחד באמא וזה (ישעיה יא א) גזע יש"י יר"ד שי"ן יר"ד סוד ה' אלהינו ה' כי שי"ן בבינה בסוד שי"ן שורקת (זהר הרקיע).

²⁰⁴⁸ פירוש שרבי אלעזר ארים ידוי בתפלה והתפלל לפני הקב"ה ואמר שכל מי שיעשה ד' תיקונים אלו צלותיה לא תהדר בריקניא (מ"מ).

<p>ולבית עבד לבית דצלי כל צלותיה²⁰⁴⁹ ואזיל ליה וע"ד ודודו תלת זמנין עבד גרמיה בצלותא דא עבד דכתיב (תהלים פו ב, ד) הושע עבדך אתה אלהי שמח נפש עבדך וכתוב (שם טז) תנה עזך לעבדך הא תלת זמנין אצטריך לשואה גרמיה עבד:</p>	<p>פעמים צריך לשים עצמו עבד.</p>
<p>לבית לשואה גרמיה גו אינון דמסרי נפשיהו על קדושת שמיה והיינו ביחודא דשמע ישראל דכל מאן דשוי הכי רעותיה בהאי קרא אתחשיב ליה כאלו מסר נפשיה על קדושת שמיה לבית לשואה גרמיה עני בזמנא דעאל ודפיק דשין דרומי מרומים כד אמר אמת ויציב (וסומך) גאולה לתפלה²⁰⁵⁰ למהוי בצלותא דעמידה תביר לבא עניא ומסכנא ולשואה רעותיה לאתכללא גו מסכני בתבירו דלבא במאיכו דנפשא לבית לשואה גרמיה גו חסידים בשומע תפלה לפרשא²⁰⁵¹ חטאי דהכי אצטריך יחיד בשומע תפלה בגין לאתדבקא בימינא ודפשוטהו (דפשיטא) לקבלא לאינון דתבין וכדין אקרי חסיד הא ארבע אלין כדקא יאות:</p>	<p>אחר כך לשים עצמו תוך אלו שמסרו נפשם על קדושת שמו, כלומר ביחוד של שמע ישראל, שכל מי ששם כך רצונו בזה הפסוק, נחשב לו כאלו מסר עצמו על קדושת השם. לאחר ששם עצמו עני, בזמן שנכנס ודופק על פתחים של רומי מרומים, כשאומר אמת ויציב, (וסומך) גאולה לתפילה להיות בתפלת עמידה שבור לב עני ומסכן, ולשים רצונו להכלל בתוך העניים בשברון לב בנמיכות נפש. לאחר ששם עצמו בתוך חסידים, בשומע תפלה לפרש חטאיו, שכך צריך יחיד בשומע תפלה בשביל להתדבק בימין שפשוטה לקבל לאותם ששבים, אז נקרא חסיד הרי ארבעה אלה כראוי.</p>
<p>מאן כליל לכל הני ההוא דקא אצטריך לכללא לון ווהאין (ומאי) איהו עבד ודאכלילן (דא כליל) לכל שאר תלת עבדין אינון בתלת דוכתיין²⁰⁵² וכלהו חד ועליהו כתיב (תהלים קכג ב) הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם וגו' בין עבד לעבד אינון אחרנין בין עבד קדמאה לעבד תניינא אית ליה לממסר נפשיה על יחודא דקדושת שמיה ולשואה גרמיה עני ומסכנא בצלותא דעמידה ולשואה גרמיה גו חסידים בשומע תפלה עבד תליתאה בתר דסיים וסדר כלא:</p>	<p>מי כולל כל אלה, אותו שצריך לכלול אותם, וזהו עבד, שכולל את כל השאר שלשה עבדים, הם בשלשה מקומות וכולם אחד, ועליהם כתוב "הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם וגו'", בין עבד לעבד הם אותם אחרים, בין עבד ראשון לעבד שני יש לו למסור נפשו על יחוד קדושת שמו, ולשים עצמו עני ומסכן בתפלת עמידה, ולשים עצמו בתוך חסידים בשומע תפלה, עבד שלישי לאחר שסיים וסידר הכל.</p>
<p>תנן בההיא שעתא דסדר בר נש כל הני</p>	<p>למדנו, באותה שעה שמסדר אדם כל ארבעה הסדורים ברצון הלב, נוח</p>

²⁰⁴⁹ והן הן הג' פעמים שנזכר עבד בדוד, הושע עבדך, היא העלאת העולמות דבי"ע שכולן בסוד המלכות וכל הביורורין מבחינת ב"ן, ואמר הושע, פי' מהחיצוניות שבג' העולמות. ועל הענין השני שהוא הזווג אמר שמח נפש עבדך, ה"ס בחינת ד' אותיות הוי"ה מבחינת ב"ן שלא נפלו בעת החורבן כנזכר בדרוש רפ"ח ניצוצין, ואל בחינה זו מתעלים ומתקבצים נדחיה והיא שמחה בזווג, ולפי שצריך להקדים לזה בחינת הקריאת שמע במסירת נפשו לזה אמר (פו, ד) כי אליך ה' נפשי אשא. והבחינת השלישית שהיא המשכת השפע אמר תנה עזך לעבדך, והוא מבואר. ואמנם להיות שעיקר מעשים הן השתי בחינות הקודמות שזה תלוי בנו בכוונותינו, ואם נזכה אליהן ממילא תמשך השלישית, לכן אמר לקמן (קצו ע"א) תרי עבד מאינון תלתא אינון דכללא כל הני (רמ"ז).

²⁰⁵⁰ בשעה שאומר עוזר דלים אז יעשה עצמו עני עם השכינה (רח"ו).

²⁰⁵¹ לפרטא (שעה"כ).

²⁰⁵² נ"ל כי ג' עבדים הם שכינה מט"ט סנד"ל (רח"ו).

<p>סדורין ארבע ברעו דלבא קודשא בריך הוא ניהא קמיה ופריש ימיניה עליה בההוא עבד תליתאה וקרא עליה וא"ל עבדי אתה דכתיב (ישעיה מט ג) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בכ אתפאר ודאי עלותא</p>	<p>לפני הקדוש ברוך הוא, ופורש ימינו עליו באותו עבד שלישי וקורא עליו ואומר לו, עבדי אתה שכתוב "ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בכ אתפאר" ודאי תפלה</p>
<p>קצו/א דהאי בר נש לא יהדר²⁰⁵³ בריקניא לעלמין אתא ר' אבא ונשקיה:</p>	<p>של אדם זה לא תחזר ריקם לעולמים. בא רבי אבא ונשקו.</p>
<p>אמר ר' אלעזר ת"ח תרי עבד²⁰⁵⁴ מאינון תלתא אינון דכללי כל הני²⁰⁵⁵ דהא תליתאה²⁰⁵⁶ קיימא לחתמא ביה הותמא לעילא לשואה ביה ידא ימינא דמלכא ולאשתבהא ביה אבל הני תרין קדמאה ותניינא אינון כללא דכלא ודוד שבח גרמיה (לבתר) בהו דכתיב (תהלים קמז טז) אנה יי כי אני עבדך [אני עבדך] וגו' דאלין כללי דכל שאר:</p>	<p>אמר רבי אלעזר בא וראה עבד שני מאותם השלשה, הם שכוללים כל אלה, שהרי השלישי עומד לחתום בו חותם למעלה, לשים בו יד ימין המלך ולהשתבח בו. אבל שני אלה, ראשון ושני הם כלל הכל, ודוד משבח עצמו בהם שכתוב "אנה ה' כי אני עבדך אני עבדך וגו'", שאלו כוללים כל השאר.</p>
<p>תליתאה בכ קיימא²⁰⁵⁷ למפרק לי דכתיב (תהלים פו ב) הושע עבדך אתה אלהי מאן דמסדר דא ידיע ליהוי ליה דקב"ה משתבח ביה וקרא עליה (ישעיה מט ג) עבדי אתה ישראל אשר בכ אתפאר ואתא ר' אבא ונשקיה:</p>	<p>שלישי, בכ עומד לגאול אותי, שכתוב "הושע עבדך אתה אלהי", מי שמסדר את זה שיהיה ידוע לו שהקדוש ברוך הוא משתבח בו וקורא עליו "עבדי אתה ישראל אשר בכ אתפאר", בא רבי אבא ונשקו.</p>
<p>א"ר אבא ע"ד קרינן (תהלים יט יא) הנחמדים מזהב ומפז רב וגו' כמה מתיקין מלין עתיקין דסדרו קדמאי ואנן כד טעמין לון לא יכלין למיכל ודאי הכי הוא והא קרא אוכח על תלתא עבדין ואינון חד²⁰⁵⁸ ובאתר חד ותרין כדקאמרת וחד דאיהו לאתעטרא ביה קב"ה דכתיב (ויקרא כה גה) כי לי בני ישראל עבדים [עבדי הם] וגו'²⁰⁵⁹ לא ימכרו</p>	<p>אמר רבי אבא על זה קראנו "הנחמדים מזהב ומפז רב וגו'", כמה מתוקים דברים עתיקים שסדרו הראשונים, ואנו כשטועמים אותם לא יכולים לאכול, ודאי זה כך. והפסוק מוכיח על שלשה עבדים והם אחד, ובמקום אחד ושנים כפי שאמרת, ואחד הוא להתעטר בו הקדוש ברוך הוא שכתוב "כי לי בני ישראל עבדים</p>

²⁰⁵³ תהדר (דפ"ו).

²⁰⁵⁴ פירוש הם מט"ט וסנד"ל (מ"מ).

²⁰⁵⁵ פירוש שבין עבד דזמירות לעבד שאחר העמידה שם ביניהם מוסר עצמו על קדושת ה' ועני וחסיד וז"ש לעיל מאן כליל כל הני ההוא דקא אצטריך לכללא לון ומאן איהו עבד דהיינו שבין עבד לעבד הם האחרים דאמרינן (מ"מ).

²⁰⁵⁶ היא מלכות (מ"מ).

²⁰⁵⁷ פירוש ששני הראשונים הם מט"ט וסנד"ל והשלישית היא מ' וכדמפרש "דקלא אשתמע" וכו'. פירוש מלבד ששומע הוא שהקב"ה קורא לו עבד עוד מכריז הקב"ה בכל הרקיעים שזה עבד המלך וז"ש ותו וכו' (מ"מ).

²⁰⁵⁸ כלומר שלשה עבדים שבמזמור תפלה, והם בראש המזמור שנים אצל עני וחסיד כדכתיב הושע עבדך וכו' שמח נפש עבדך, ועם היות דלמסר וכו' היינו כי אליך ה' נפשי אשא אפשר דהכי קאמר נשאתי קודם בקרית שמע בין עבד לעבד הנזכרים, ועם כל זה ניחא למאי דפרישית לעיל, ואחר כך בסוף המזמור אחד לבדו והיינו תנה עוזך לעבדך, וזה הכרח גמור לדברי ר' אלעזר, והאחרון הוא לאעטרא שאינו שעושה עצמו הוא עבד שכבר נעשה אלא הקב"ה קורא אותו עבדי אתה וכו' (אור יקר).

²⁰⁵⁹ בראשית קלא ע"ב (הערת הזהר).

<p>ממכרת עבד בגין דקב"ה אצטריך לאתעטרא בהאי תליתאה ועל דא לא ימכרו לשמא דעבד דהא דקב"ה הוי:</p>	<p>עבדי הם וגו' לא ימכרו ממכרת עבד", משום שהקדוש ברוך הוא צריך להתעטר בשלשת אלה, ועל זה לא ימכרו לשם עבד, שהרי הקדוש ברוך הוא היה.</p>
<p>פתח ר' אלעזר ואמר (ישעיה נ י) מי בכם ירא יי' וגו' מאי שומע בקול עבדו האי קרא אוקמוה חברייא בצלותא והכי הוא מאן דרגיל למיתי לבי כנשתא לצלאה ויומא חדא לא אתי קב"ה שאיל עליה²⁰⁶⁰ ואמר מי בכם ירא יי' שומע בקול עבדו אשר הלך חשכים ואין נגה לו מאי שומע בקול עבדו במאן אי תימא כנביאה או גבר אחרא מאן יהב נביאה או גבר אחרא לצלותא דבגין דצלי צלותיה שומע בקול נביאה או דגבר בעלמא:</p>	<p>פתח רבי אלעזר ואמר "מי בכם ירא ה' וגו'" מה זה "שומע בקול עבדו", פסוק זה בארוהו החברים בתפלה וכך הוא. מי שרגיל לבא לבית הכנסת להתפלל ויום אחד לא בא, הקדוש ברוך הוא שואל עליו, ואומר "מי בכם ירא ה' שומע בקול עבדו אשר הלך חשכים ואין נגה לו", מה זה "שומע בקול עבדו", במי, אם תאמר כנביא או באיש אחר, מי נתן נביא או אדם אחר לתפלה, שמשום שהתפלל תפלתו שומע בקול נביא או אדם בעולם.</p>
<p>אלא ההוא דצלי צלותין בכל יומא איהו שומע בההוא קול דקרי ליה קב"ה ומשתבח ביה ואמר דאיהו עבדו ודאי שומע בקול במאי קול בההוא דאקרי עבדו שבחא עלאה איהו דנפק²⁰⁶¹ עליה קול דאיהו עבדו ותו דקלא אשתמע בכל אינון רקיעין דאיהו עבדא דמלכא קדישא ודא ואיהו (הוא) שומע בקול עבדו:</p>	<p>אלא אותו שמתפלל תפלות בכל יום, הוא שומע באותו קול שקורא לו הקדוש ברוך הוא ומשתבח בו, ואמר שהוא עבדו ודאי "שומע בקול", באיזה קול, באותו שנקרא עבדו. שבח עליון הוא שיוצא עליו קול שהוא עבדו, ועוד שקול נשמע בכל אותם רקיעים שהוא עבד המלך הקדוש, וזהו "שומע בקול עבדו".</p>
<p>אשר הלך חשכים ואין נגה לו וכי בגין דלא אתא לצלווי הלך חשכים אלא אוקמוה אבל עד לא יתכנשון ישראל לבתי כנסיות לצלאה סטרא אחרא קיימא²⁰⁶² וסגיר כל נהורין עלאין דלא יתפשטון ויפקון על עלמין ותלת זמנין ביומא אזלי סטר אחרא דכר ונוקבא ומשטטין בעלמא וההוא עידן אתקן לצלותא בגין דלא הוי תמן קטרוגא כלל:</p>	<p>"אשר הלך חשכים ואין נוגה לו", וכי משום שלא בא להתפלל הלך חשכים, אלא פרשוה, אבל עד שלא יתכנסו ישראל לבתי כנסיות להתפלל, הצד האחר עומד וסוגר כל האורות העליונים שלא יתפשטו ויצאו על העולם, ושלוש פעמים ביום הולכים צד האחר, זכר ונקבה, ומשוטטים בעולם, ואותו זמן נתקן לתפלה, משום שאין שם קטרוג כלל.</p>

²⁰⁶⁰ עי' ברכות ו ע"ב, ועיי"ש בביאור הגר"א: שבתי כנסיות נקראים אש נגה והיא שחוזרת לקדושה שנאמר ונגה כאור תהיה לכך עתידין בתי כנסיות ובתי מדרשות לקבען בארץ ישראל וסביבותיה חשכים לפיכך אמר אשר הלך חשכים ואין נגה לו, ועוד דרשו בזהר שחשכים הולכים בשעת התפלה כו', ע"כ. ועי' אפיקי ים ב"ק ס ע"ב: בהכ"נ הוא בהיכל נוגה שהוא אש נוגה כידוע וכמ"ש בפ"ק דברכות (ו ע"ב) כל מי שרגיל לילך לבהכ"נ ולא בא שם הקב"ה משאיל בו שנא' מי בכם וכו' אשר הלך חשכים ואין נוגה לו וכו', שהוא שהלך להאי היכלא דאיהו אפיל וחשיך אבן אופל וצלמות ולא הלך לסט' דקדושה ששם נוגה לו, וכמ"ש (שם) אם לדבר מצוה הלך נוגה לו וכמ"ש (זהר ח"ב רמט ע"ב) ואלין אנון וכו' על בר נש דאזיל לדבר מצוה וכו'. וז"ש אם לדבר הרשות הלך אין נוגה לו וכמ"ש רבינו בפי' שם.

²⁰⁶¹ דנפיק (דפ"ו).

²⁰⁶² היינו למטה מהיכל לבנת הספיר, והוא שם באותו מדור יוצא מנוקבא דתהומא רבא ונעשה מחבת ברזל בעד אור הקדוש' הנמשך מפתח היכל לבנת הספיר אשר שם טהריא"ל ממונה והיא נועלת שם (אור יקר).

<p>וכדין איהו עידן לצלותא בנין²⁰⁶³ דאינון אזלי [למשטטא] (לשדרא) בטורי השוך²⁰⁶⁴ והר נשפה כדין פתיחין כוי נהורין עלאין ונפקי ושריאן על בתי כנסיות ברישיהון ודאינון דצלאן צלותין ומתפלגן נהורין²⁰⁶⁵ על רישייהו וקב"ה שאיל על ההוא דלא אשתכח תמן ואמר חבל על פלניא דהוה רגיל הכא והשתא דהלך השכים²⁰⁶⁶ ואתעבר מקמי נהורין והלך לשטטא בטוריא בעלמא ונפק מההוא נגה נהורא דנהיר ולית (ליה) ביה חולקא אין נגה ל²⁰⁶⁷ כמה דאתפליג ושריא על אחרנין דתמן כמה טבין אתאבידו מניה (אין נגה לו השתא דהלך השכים) ואלו הוה תמן יבטח בשם יי בכללא דעבר קדמאה וישען באלהיו ברזא דעבד תניינא:</p>	<p>ואז הוא זמן לתפלה, משום שהם הולכים לשוטט בהרי החושך, והר נשפה, אז נפתחים חלונות אורות עליונים ויוצאים ושורים על בתי כנסיות, בראש של אלו שמתפללים תפלות, ומתחלקים אורות על ראשיהם, והקדוש ברוך הוא שואל על אותו שלא נמצא שם ואומר, חבל על פלוני שהיה רגיל כאן וכעת שהלך חשכים ועבר מלפני האורות והלך לשוטט בהרי העולם, ויצא מאותו נוגה אור שמאיר, ואין (לו) בו חלק, "אין נגה לו", כמו שמתחלק ושורה על האחרים ששם כמה טובות אבדו ממנו, (אין נוגה לו, כעת שהלך חשכים) ואלו היה שם "יבטח בשם ה'", בכלל העבד הראשון וישען באלהיו, בסוד העבד השני.</p>
<p>אר"ש אלעזר ברי ודאי רוח נבואה שריא עלך א"ר אבא אריא בר אריא מאן יקום קמייהו כד שאני למטרף טרפא כל אריין דעלמא תקיפין ואלין יתיר מכלהו כל אריין דעלמא קשיין לאפקא טרפא מפומייהו ואלין נוחין לאפקא מפומייהו טרפא אינון טרפי טרפא ויהבי לכלא אשר הלך השכים (ישעיה נ י) אשר הלכו מבעי ליה:</p>	<p>אמר רבי שמעון, אלעזר בני ודאי רוח נבואה שורה עליך. אמר רבי אבא, אריה בן אריה מי יקום לפנייהם כששואגים לטרוף טרף, כל אריות העולם הם תקיפים, ואלה יותר מכולם, כל האריות שבעולם קשים להוצאת הטרף מפיהם, ואלו נוחים להוציא מפיהם טרף, הם טורפים טרף ונותנים לכולם. "אשר הלך השכים" היה צריך לכתוב "אשר הלכו".</p>
<p>אמר רבי אלעזר²⁰⁶⁸ בנין דאינון [שריין] בחבורא ומיד ומתפרשין²⁰⁶⁹ (אתפרשין) הלך חבורא השכים אתפרשן שראן בחבורא²⁰⁷⁰ ואתפרשן מיד²⁰⁷¹ כגוונא דא (יהוקאל א ד)</p>	<p>אמר רבי אלעזר, משום שהם שרויים בחיבור ומיד נפרדים, הלך החבור חשכים, נפרדו שורים בחבור ונפרדים מיד. כדגומא זה רוח סערה באה כלל של זכר ונקבה, באה</p>

²⁰⁶³ כי תשא קצא ע"א (הערת הזהר).
²⁰⁶⁴ הם נכנסים ביחוד סמאל ובת זוגו להשפיע לחצונים להנהיגם תוך נוקבא דתהומא רבא ששם הר נשפה (ישעיה יג ב) טורי חשוך, ובין כך ובין כך רוח והצלה יעמוד ליהודים (אור יקר).
²⁰⁶⁵ כי המאורות לחשבון הנשמות נמשך משם, והנשמות מתעטרות באותו אור השכינה, וכשאין אותו הידוע שם הנה אור נשמתו בטל ולפיכך הקב"ה שואל עליו ומכריז כך "יבטח בשם ה" ולא ילך להתעסק בסחורה מקום שאינו זוכה לאור זה בין הגוים ובדרכים, כי העומד בעיר והולך וזוכה בבית הכנסת אחר ודאי שאינו בכלל זה (אור יקר).
²⁰⁶⁶ פירוש שהלכו סמאל ונוקביה (אור יקר).
²⁰⁶⁷ לאיש הזה מפני שלא בטח בקונו והלך לעסקיו לסחורה מקום איבוד תפלה (אור יקר).
²⁰⁶⁸ שמות קפח קמח ע"ב צה ע"א (הערת הזהר).
²⁰⁶⁹ ענין זה נתבאר היטב בסבא דמשפטים (דף צה ע"א) במ"ש ומאן הוא נחשא דפרח באוריא כו' (זהר הרקיע).
²⁰⁷⁰ סמאל ונוקביה והיינו הלך בחבורא (אור יקר).
²⁰⁷¹ שאינם נוחים זה לזה, והיא עבדת זנונים ואתפרשת מבעלה ולפיכך חשכים בפרודא לשון רבים (אור יקר).

<p>רוח²⁰⁷² סערה²⁰⁷³ באה²⁰⁷⁴ כלל דבר ונוקבא²⁰⁷⁵ באה</p>	
<p>קצו/ב</p>	
<p>והיא שבקת ליה מיד מתפרשן [לעיל קפו ע"א (ע"כ בהעתק)] (ע"כ מצאתי ול"ד הסר בהעתק):</p>	<p>והיא עוזבת אותו, מיד נפרדים.</p>
<p>וירא בלק וגו' (במדבר כב ב) רבי אלעזר אמר ודאי מה שאמר רבי חייא דבר נסתר היה, אבל כתוב "גם צפור מצאה בית ודרור קן לה וגו'", וכי דוד המלך על צפור בעולם היה אומר דבר זה, אלא כמו ששינונו, כמה חביבות הנשמות לפני הקדוש ברוך הוא.</p>	
<p>אי תימא כל נשמתין דעלמא²⁰⁷⁹ [לאו הכין] אלא אינון נשמתהון²⁰⁸⁰ דצדיקיא דתמן מדוריהון בהדיה מדוריהון לעילא ומדוריהון לתתא והכי אתמר גם צפור מצאה בית²⁰⁸¹ אלין רוחיהון דצדיקיא תנינן תלת שורין אינון לג"ע ובין כל חד וחד כמה רוחין ונשמתין מטיילין תמן ואתהגן מריחא דענוגין דצדיקיא דלגו²⁰⁸² אע"ג דלא זכו למיעאל אבל ענוגא דרוחיהון דצדיקיא</p>	<p>אם תאמר כל נשמות העולם, לא כך, אלא אותן נשמות הצדיקים ששם מדורן אתו, מדוריהן למעלה ומדוריהן למטה, וכך נאמר "גם צפור מצאה בית" אלו רוחות הצדיקים. שינונו, שלש חומות הן לגן עדן, ובין כל אחת ואחת כמה רוחות ונשמות מטיילות שם, ונהנות מריח של ענוגי הצדיקים שבפנים, אף על גב שלא זכו להיכנס. אבל ענוג רוחות הצדיקים שבפנים</p>

²⁰⁷² סמאל (אור יקר).

²⁰⁷³ נוקביה (אור יקר).

²⁰⁷⁴ ולא אמר באו אלא באה לשון נקבה (אור יקר).

²⁰⁷⁵ פירוש רוח הוא דכורא סערה נוקבא והם מחוברים כאחד אח"כ נפרדו ולכך כתיב באה ולא באים וסוד הענין כ"ש בליקוטים וז"ל ענין שארי בחבורא וסיים בפירודא וסוד אשר הלך חשכים הוא כי כבר ידעת כי הקליפה אצל הקדושה כקוף בפני אדם והנה סוד האצילות היתה הנוקבא מחוברת בזכר אב"א ואח"כ ננסרה וחזרה להתחבר עמו פנים בפנים. והנה גם הקליפה עשתה כן. אך כאשר ננסרה ונפרדה אז בא יום השבת ונשארה בפירודא ולא יכלו עוד להתחבר פנים בפנים וז"ס שארי בחיבורא וסיים בפירודא, עכ"ל. ובזה מוכן לשון זה מדוריהון לעילא בג"ע של מעלה מדוריהון לתתא בג"ע שלמטה (מ"מ), ומהפסולת דיסוד הרוח הוא הרוח סערה, והוא כלול ג"כ דר"ן כמ"ש בפ' בלק (קצו סע"א) וע' עוד פ' בראשית (יא ע"ב) (דע"ה ח"ב פט ע"א).

²⁰⁷⁶ קפו (הערת הזהר).

²⁰⁷⁷ מה דאמר ר' חייא לעיל (דף קפו) שפירש צפור לשון צפור הכשוף, אמנם קשה כי מלה זו נאמרת על צפור הקדושה דכתיב גם צפור, וצריך לפרש בן צפור על הקדושה והא כיצד, ואין לדחות ולומר כי גם צפור מצאה בית לא נאמר אלא על דרך הפשט דאי הכי "דוד מלכא על צפרא" וכו' (אור יקר).

²⁰⁷⁸ שקב"ה שומע תפלתם מרוב חבה (מ"מ).

²⁰⁷⁹ אפילו אותם שהם בחיים, לא שעדיין אין הקב"ה מאמין בהם (אור יקר).

²⁰⁸⁰ כשתדקדק תמצא שהפנימיים קרא רוחיהון דצדיקיא ואותם שבין החומות קרא נשמתהון וקשה שהרוחות למטה מהנשמות, אלא שהענין הוא כי הנשמות שזכו ליכנס לגן עדן של מעלה רוחיהון פנימה בתוך שלשה חומות, אמנם אותם שהם בין החומות הם רוחות ונשמות שלא זכו ליכנס נשמתם למעלה לגן עדן, ולכך לא זכו אל נקודה אמצעית שבגן עדן תחתון, ועם כל זה יש להם מנוחה כפי מעשיהם בין החומות, ואלו מצפין שם אל הגלגול עד שיזכו ליכנס למעלה למעלה שאין מקום הנשמה שם כלל אלא בגן עדן עליון (אור יקר).

²⁰⁸¹ דהיינו צפור הנשמה הטהורה, והטעם למה נקראת צפור יתבאר מתוך מה דתנן "תלת שורין" וכו' (אור יקר).

²⁰⁸² דהיינו אותם הרוחות שזכו שנשמתם בגן עדן עליון (אור יקר).

<p>ודלגו (ישעיה סד ג) עין לא ראתה אלהים וגו': ויומין רשימין אית בשתא²⁰⁸³ ואינון יומי ניסין²⁰⁸⁴ ויומי תשרי דאינון רוחין משטמין²⁰⁸⁵ ופקדן לאתר דאצטריך ואע"ג דזמנין סגיאין²⁰⁸⁶ משטמין אבל יומין אלין רשימין אינון ואתחזון על [גבי] שורין²⁰⁸⁷ דגנתא כל חד וחד כחיו דצפרין מצפצפן בכל צפרא וצפרא:</p>	<p>"עין לא ראתה אלהים וגו'". וימים רשומים יש בשנה, והם ימי ניסן וימי תשרי, שאותן רוחות משוטטות ופוקדות מקום שצריך, ואף על גב שפעמים רבות משוטטות, אבל ימים אלו רשומים הם ונראים על גבי חומות הגנה, כל אחת ואחת כמראה ציפורים מצפצפות בכל בוקר ובוקר.</p>
<p>והוא צפצופא שבחא דקב"ה וצלולתא על חיי בני נשא דהאי עלמא בגין דאלין יומין²⁰⁸⁸ ישראל כלהו מתעסקין במצות ובפקודין דמאריה) עלמא וכדין בחדו אתחזון צפרין מצפצפן וע"ג שורין דג"ע מצפצפן משבחן ואודן ומצלן על חייא²⁰⁸⁹ דהאי עלמא:</p>	<p>ואותו צפצוף שבח הקדוש ברוך הוא, ותפלה על חיי בני אדם של העולם הזה, משום שאותם ימים כל ישראל מתעסקים במצוות, ובמצוות רבונן של עולם, ואז בשמחה נראות ציפורים מצפצפות, ועל גבי החומות של גן עדן מצפצפות משבחות ומודות ומתפללות על חיי העולם הזה.</p>
<p>אר"ש אלעזר ודאי שפיר קאמרת²⁰⁹⁰ דודאי אינון רוחין (ד)תמן אבל מה תימא²⁰⁹¹ ודרור קן לה אמר הכי אוליפנא דא היא נשמתא קדישא דסלקא לעילא וסלקא לאתר טמיר וגניז²⁰⁹² דעין לא ראתה אלהים זולתך וגו' (ישעיה סד ג) א"ר שמעון אלעזר ודאי שפיר קאמרת ושפיר איהו אבל כל דא בג"ע דלתתא הוא²⁰⁹³ וכמה דאמרת [הוא והכי הוא] (והכי) ודאי:</p>	<p>אמר רבי שמעון, אלעזר ודאי יפה אמרת, שודאי אותן רוחות שם, אבל מה תאמר "ודרור קן לה", אמר כן למדתי, זוהי נשמה קדושה שעולה למעלה ועולה למקום טמיר וגנוז ש"עין לא ראתה אלהים זולתך וגו'". אמר רבי שמעון, אלעזר ודאי יפה אמרת ויפה הוא, אבל כל זה בגן עדן שלמטה הוא. וכמו שאמרת הוא, וכך זה ודאי.</p>

²⁰⁸³ שמא מפני שהם ימי חגין וזמנין יתחדש להם מנוחה (אור יקר).
²⁰⁸⁴ מפני קדושת החסד המתגלה, וימי תשרי מפני הגבורה עם הבינה וחוקותיה, שהם ימי דין
 שהם ראשי שנים, והחיים צריכים תפלתם ולכך הם מתפללים על החיים, וטעם תוספת קדושתם
 ומעלתם וזכות התחתונים שינתן להם רשות לעלות למעלה מעל החומות להשמע תפלתם הוא (אור
 יקר).
²⁰⁸⁵ פירוש שמשוטטים ונכנסים לפנים למקום המיוחד להם ואח"כ יוצאים כמ"ש ר"ש בסמוך
 שבדבר זה לא פליגי ר"ש ור"א (מ"מ).
²⁰⁸⁶ בראשי חדשים וימים טובים ושבתות (אור יקר).
²⁰⁸⁷ כי עד עתה החומה להם לכסות שלא יסתכלו לפנים מהחומה, ועתה זכו שעלו על החומה
 להסתכל מה שבתוך החומה הפנימית (אור יקר).
²⁰⁸⁸ ויתגלה אור הספירות וכו' ר' שמעון פירש כך הוא שמלת צפור יצדק על הרוחות, אמנם
 "דרור" על הנשמות, ולעולם אין נשמות בין החומות אלא רוחות כל אחת בבחינת מעשיו, אמנם
 הנשמות גם כן בבחינתם למעלה בגן עדן עליון (אור יקר).
²⁰⁸⁹ חיי (דפ"ו).
²⁰⁹⁰ פי' ברישא דקרא שעל הרוחות מדבר שהם בין חומות של ג"ע ובימי ניסן ותשרי עולים ע"ג
 החומות וכו'. אבל סיפא דקרא ודרור קן לה אינו כמ"ש שעל הנשמה מדבר שעולה לג"ע העליון אלא
 גם סיפא דקרא ברוחות מדבר שהם בג"ע של מטה וז"ש אבל כל דא בג"ע דלתתא (מ"מ).
²⁰⁹¹ ההוא צפצופא ועל שם זה נקראות צפרים, וסלקא לאתר טמיר היינו סוד הבינה והנשמה
 אצולה משם, ועולה לגן עדן של מעלה והיא נקראת דרור על שם החירות שמבינה, וצפור הוא הרוח
 שהוא בגן עדן של מטה, ור' שמעון לחדודי לר' אלעזר קאמר להכי פתח ליה דודאי אינון רוחין שבגן
 עדן של מטה כדי שיאמר ודרור נשמתין דבגן עדן של מעלה, והיינו סוד הנשמות שבגן עדן העליון
 שהוא בכורסייא דתמן מקננא אימא עילאה בינה, והרוחות שבגן עדן תחתון שהוא ביצירת דתמן
 מקננא קב"ה (אור יקר).
²⁰⁹² גן עדן עליון (רח"ו).
²⁰⁹³ היא (דפ"ו).

<p>גם צפור מצאה בית (ו) אליו רוחין קדישין דזכו למיעאל [ו]למיפק לבתר בגין דמשטטן²⁰⁹⁴ ואתחזון וכחיו דצפורין (הכי) ואליו רוחין מצאה בית ודאי כל חדא וחדא²⁰⁹⁵ אית לון מדורין ידיעאן לגו [ועכ"ד] (ועד כען) כלהו נכוין מחופה דחבריהו ואינון (כוון) דאית לון דרור וחירו מכלא וקב"ה [אחזי] (אחיד) לון היכלא טמירו חדא גניו דעי²⁰⁹⁶ לא ראתה אלהים זולתך (ישעיה סד ג) והוא היכלא אקרי [קן צפור²⁰⁹⁷ וומתמן מתעטרין] (צפור תמן עטרין) עטרין למשיח בזמנא דאתי וביומין רשימין תלת זמנין בשתא (ד)קב"ה בעי לאשתעשא באינון צדיקיא ואחזי לון ההוא היכלא טמירא גניו דלא ידעין ולא אשתמודען ביה כל צדיקיא דתמן;</p>	<p>"גם צפור מצאה בית", אלו רוחות קדושות שזכו להיכנס ולצאת אחר כך, משום שמשוטטות ונראות כמראה ציפורים, ואלו רוחות מצאה בית ודאי, שלכל אחת ואחת יש להן מדורים ידועים בפנים. ועם כל זה, כולם נכוים מחופת חבריהם, אלו שיש להם דרור וחירות מהכל, והקדוש ברוך הוא מראה להם היכל טמיר גנוז אחד ש"עין לא ראתה אלהים זולתך", ואותו היכל נקרא "קן צפור". ומשם מתעטרים עטרות למשיח לעתיד לבא, ובימים רשומים שלש פעמים בשנה, הקדוש ברוך הוא רוצה להשתעשע באותם הצדיקים, ומראה להם היכל טמיר גנוז שלא יודעים ולא מכירים אותו כל הצדיקים ששם.</p>
<p>אשר שתה אפרוחיה ואת מזבחותיהן (תהלים פד ד) אליו אינון צדיקיא דאשתכללו בבנין קדישין²⁰⁹⁸ דזכו לתורה שבכתב ולתורה שבעל פה בהאי עלמא ואליו אקרין תרין מדבחן מתעטרין לקמי מלכא קדישא דהא זכותא דבנייהו בהאי עלמא [אגין עלייהו] ומעטרין להו תמן מאן רוחא זכאה לכל האי האי דשתה אפרוחיה לאולפא למזבחותיה וגי' מכאן ולהלאה אימא מוילך דהא בלא כסופא אתחזינא תמן;</p>	<p>"אשר שתה אפרוחיה את מזבחותיה", אלו אותם צדיקים שנתקנו בבנים קדושים, שזכו לתורה שבכתב ולתורה שבעל פה בעולם הזה, ואלו נקראים שני מזבחות, מתעטרים לפני המלך הקדוש, שהרי זכות בניהם בעולם הזה מגינה עליהם, ומעטרים אותם שם. מי הרוח שזוכה לכל זה, זו ששתה אפרוחיה ללמד למזבחותיה וגי', מכאן והלאה אמור דברך, שהרי בלי בושה אני נראה שם.</p>
<p>פתח כמקדם רבי אלעזר ואמר גם צפור מצאה בית", זה יתרו, "ודרור קן לה" זה בניו שהיו מלמדים תורה בלשכת הגזית, וחותכים דברי תורה בפיהם. מה זה "מצאה בית", אלא בהתחלה לקחו וחנו במדבר, לקחו מעונג מדין ומהמתיקות ששם, וחנו</p>	<p>פתח כמקדם רבי אלעזר ואמר "גם צפור מצאה בית", זה יתרו, "ודרור קן לה" זה בניו שהיו מלמדים תורה בלשכת הגזית, וחותכים דברי תורה בפיהם. מה זה "מצאה בית", אלא בהתחלה לקחו וחנו במדבר, לקחו מעונג מדין ומהמתיקות ששם, וחנו</p>

²⁰⁹⁴ קסב ע"א (הערת הזהר).

²⁰⁹⁵ ושיעור הכתוב לר"ש גם צפור שהם הרוחות שבג"ע דלתתא מצאה בית ודרור דהיינו שיש להם מדורין לגו ויש להם חצירות וזכאן למיעל ולמיפק. ופירוש קן לה שזוכים לראות קן צפור בג' רגלים נמצא דברישא דקרא גם צפור וכו' לא פליגי ר"ש ור"א שעל הרוחות מדבר שזוכים למיעל ולמיפק ועומדים על גבי החומות להתפלל על ישראל ולא פליגי אלא בסיפא דקרא (מ"מ).

²⁰⁹⁶

²⁰⁹⁷ שמות ח ע"א וע"ב ושם ז ע"ב (לש"ו).

²⁰⁹⁸ עי' בהגר"א בתיקו"ז מז ע"א ד"ה על אליו טפין - פשטא דקרא נאמר על בניו ממש כו', ומדרשו על התלמידים, וכמ"ש בפ"ק דקדושין (ל ע"ב) כי הם נק' בניים. והענין כי בניים נק' מצד הגופים, ותלמידים נק' בניים מצד החכמה שהוליד להם, והוא רוח הפנימי דבהן. והן ברית הלשון והמעור, ששניהם הם דעת המוליד, אלא שזה מוליד בגופני הזרע שהוא גופני מוליד בגופני, והדבור שהוא רוחני מוליד רוחני. ומכאן כמה כח הדיבור שמוליד בניים רוחניים.

<p>צפור מצאה בית²⁰⁹⁹ דא יתרו ודרור קן לה דא בנוי דהוו בלשכת הגזית אולפי אורייתא והתבין מלין דאורייתא בפומייהו מצאה בית מהו אלא בקדמיתא נטלו ושארן במדברא נטלו מענונא [דמדין] (דיריחו) וממתיקן דתמן ושרו במדברא כיון דחמא קב"ה דעל אורייתא הוה כסופא דלהון משיך לון מתמן ואעיל לון ללשכת הגזית ודרור קן לה כלא חד²¹⁰⁰:</p>	<p>במדבר. כיון שראה הקדוש ברוך הוא שכסופם היה על התורה, משך אותם משם והכניסם ללשכת הגזית, "ודרור קן לה", הכל אחד.</p>
<p>צפור דרור כלא איהו חד (שופטים ד יז) חבר הקני²¹⁰¹ (שמואל א' טו ו) ויאמר שאול אל הקני [וגו'] ת"ח מה כתיב (במדבר כב ב) וירא בלק בן צפור וכי מאי שנא דאדכיר שמא דאבוי משאר מלכין אלא יתרו אתמשך ואתעבר מע"ז ואתא לאתדבקא בישראל הוא ובנוי וכל עלמא נדוהו ורדפו אבתריה:</p>	<p>צפור דרור הכל הוא אחד, חבר הקני, "ויאמר שאול אל הקני וגו'". בא וראה, מה כתוב "וירא בלק בן צפור", וכי מה שונה שהזכיר שם אביו משאר מלכים, אלא יתרו נמשך ועבר מעבודה זרה, ובא לדבק בישראל הוא ובנוי, וכל העולם נדו אותו ורדפו אחריו.</p>
<p>קצ"א</p>	
<p>בלק מבני בניו היה, ועבר מדרך אביו, כיון שראו זקני מואב וזקני מדין שהיו יחד באחוה שלהם בעבודה זרה בחלק שלהם, שיתרו ובנוי נדבקו בשכינה, וזה נמשך מהם, באו והמליכוהו עליהם.</p>	<p>בלק מבני בניו היה, ועבר מדרך אביו, כיון שראו זקני מואב וזקני מדין שהיו יחד באחוה שלהם בעבודה זרה בחלק שלהם, שיתרו ובנוי נדבקו בשכינה, וזה נמשך מהם, באו והמליכוהו עליהם.</p>
<p>בהאי שעתא דכתיב (במדבר כב ד) ובלק בן צפור מלך למואב בעת ההיא בעת ההיא הוה מלך מה דלא הוה מקדמת דנא ועל דא כתיב בן צפור מה דלא אתחזי למעבד הכי וירא בלק (במדבר כב ב) וישמע מבעי ליה מהו וירא ראייה חמא וידע דומין הוא למנפל [בידא דישראל ווישראל למנפל בידו] (ישראל בידוי) בקדמיתא ולבתר איהו בידא דישראל:</p>	<p>בשעה זו שכתוב "ובלק בן צפור מלך למואב בעת ההיא", באותה עת היה מלך מה שלא היה מקודם לכן, ועל זה כתוב "בן צפור", מה שלא ראוי לעשות כך. "וירא בלק" היה צריך לכתוב "וישמע", מה זה "וירא", ראייה ראה וידע שעתיד הוא ליפול בידי ישראל, וישראל יפלו בידו בהתחלה, ואחר כך הוא בידי ישראל.</p>
<p>וירא בלק בן צפור (במדבר כב ב) רבי</p>	<p>"וירא בלק בן צפור", רבי אבא פתח "אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך</p>

²⁰⁹⁹ ועל גבי שורין דג"ע מצפצפן וכו' בח"י דף ה' כתב תפלה לאומרה מר"ח ניסן אחר קריאת הנשיא על נשמתין דמצפצפין כציפרין וכו' ע"ש. ובדף ז' כתב מ"ש בזוהר דהא ביומי ניסן ריש תורא בדיקולא תנינן פירושו דבההוא זמנא תקיפו דס"א הוי בעלמא כי כשם שבניסן למטה בארץ צומחות כל עשבי השדה טובות למאכל ועליהן לתרופה וגם צומחות קוץ ודרדר וכל עשב רע. כן למעלה צמיחת קרן הקדושה. וגם לעומתה הס"א מהרה תצמיח ולפיכך קרן השור מועד בתגבורת בזמן ההוא ביותר על צבא המרום במרום כתבנית שור אוכל עשב (מ"מ).

²¹⁰⁰ פירוש שצפור ודרור הכל אחד שצפור הוא יתרו ודרור הם בניו והכל א' (מ"מ).

²¹⁰¹ פי' מביא ראייה שדרור קן לה על בני יתרו מדבר ג"ש כתיב הכא קן לה וכתב התם וחבר הקיני ושיעור הכתוב גם צפור ודרור שהם יתרו ובנוי מצאה בית וקן דהיינו שזכו ללשכת הגזית (מ"מ).

²¹⁰² באחוה (דפ"ק).

<p>אבא פתח (שיה"ש א ח) אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן כנשתא²¹⁰³ דישראל²¹⁰⁴ אמרת לגבי מלכא עלאה כנישתא דישראל מהו כנישתא דא איהו עצרת כנישו כד"א (במדבר י כה) מאסף לכל המחנות²¹⁰⁵ מאן דכניש לכל משריין עלאין לגביה:</p>	<p>בעקבי הצאן", כנסת ישראל אומרת לפני המלך העליון, כנסת ישראל, מה זה "כנסת", זוהי עצרת, התכנסות, כמו שנאמר "מאסף לכל המחנות", מי שמכנס כל המחנות העליונים אליו.</p>
<p>ומגו דלזמנין נוקבא²¹⁰⁶ אקרי [כנשתא ואתמר] (כנישתא ואי תימא במאן דא) עצרת כד"א (בראשית כ יח) כי עצור²¹⁰⁷ עצר (י"י דנקיט) ולא יהיב [הכי] הוא ודאי דהא מגו מהימנו סגיא דיל(י)ה דלא אשכחן בה מומא (ס"א מוחא) יהבו לה בלא עכובא כלל ואיהי כד מטא לגבה כל מאן דכניש²¹⁰⁸ עצור [עצור] [ומעצר ומעכבת דלא נחית [ונהיר] אלא כפום (טלא טפין) טפין [זעיר זעיר]:</p>	<p>מתוך שלפעמים הנקבה נקראת כניסה, ונאמר עצרת, כמו שנאמר "כי עצור עצר ה'", שמחזיק ולא נותן, כך זה ודאי, שהרי מתוך אמונה רבה שלה, שלא נמצא בה מום (מח), נותנים לה ללא עכוב כלל, והיא כשבאה אליה כל מה שכוונסת עצר, ומעצר ומעכבת שלא יורד ומאיר אלא כפי הטל, טיפין טיפין, מעט מעט.</p>
<p>מ"ט בגין דלא אשתכח [אשכחת] לתתא מהימנותא [אלא] כד"א [ישעיה כח י] זעיר שם זעיר שם זעיר הכא זעיר הכא [נ"א²¹⁰⁹ זעיר זכותא וזעיר אנהרותא דטלא מדה לקבל מדה דאלמלא תשכח מהימנותא]] כמה דאשכחו²¹¹⁰ בה אריקת בכל סטרא וסטרא בלא עכובא [כלל ואיהי חדאת וכדין דכפין] [ואיהו חמאת וכדין] יהבין לה מתנן ונבזבזן סגיאין דא על דא ולא יהון מעכבין לה כלל:</p>	<p>למה, משום שלא נמצאת למטה אמונה, אלא כמו שנאמר "זעיר שם זעיר שם", זכות קטנה, והארת טל קטנה, מדה כנגד מדה. שאלמלא תמצא אמונה כמו שנמצאו בה, היא מרוקנת בכל צד וצד ללא עכוב כלל, והיא שמחה, ואז נותנים לה מתנות ואוצרות רבים זה על זה, ולא יעכבו אותה כלל.</p>
<p>אבל תתאין אינון מעכבין לון ומעכבין לה וכדין איהי עצרת עצור עצר [י"י] ודאי (כביכול יהיב תמצית ולא יתיר) ועכ"ד כאימא [יהבת] לבנין בטמירו דלא ידעין בה הכי עבדת לון לבנהא ישראל ואוליפנא מגו בוצינא קדישא דבשעתא דאיהי סליקת למנקט ענוגין וכסופין²¹¹¹ ומומא אשתכח בהו בישראל לתתא כדין מטי לגבה טפה</p>	<p>אבל התחתונים מעכבים אותם ומעכבים אותה, ואז היא עצרת, עצור, עצר ה', ודאי כביכול נותן תמצית ולא יותר. ועם כל זה, כמו אמא נותנת לבנים בסתר שלא יודעים עליה, כך היא עושה לבניה ישראל. ולמדנו מתוך הנר הקדוש, שבשעה שהיא עולה לוקחת ענוגים וכסופים, ונמצא בהם מום בישראל למטה, אז מגיעה אליה</p>

²¹⁰³ כנישתא (דפ"ו).

²¹⁰⁴ נקרא 'שכינה', משום שהיא שוכן למטה, וכמ"ש (שמות כה ח) ושכנתי בתוכם, הנה היא נקראת בשם רחל והיא כנסת ישראל (כמ"ש בפ' ויקרא ה' ע"א ופ' בלק קצז ע"א ובכ"מ) כי היא שורש כל נשמת ישראל, וכל ה"ב שבטים הם מושרשים בה, ועל ידם מצא השכינה מקום ומעון לשכון למטה לעולם, והיא שורש רחל אשת יעקב אם ישראל (הקדו"ש מה ע"א).

²¹⁰⁵ ד"ן אדנ"י (רח"ו).

²¹⁰⁶ פירוש שמ' כשמשפעת לתחתונים נקרא זכר וכשמקבלת נקרא נקבה (מ"מ).

²¹⁰⁷ כמו פי' אחר במלת עצרת (מ"מ).

²¹⁰⁸ דכנישת (דפ"ו).

²¹⁰⁹ "זעיר הכא זעיר הכא (נ"א) (נמחק בדפ"ק).

²¹¹⁰ דאשתכחו (דפ"ו).

²¹¹¹ והוא בעת שהוא מעלה מ"ן אליו (דע"ה ח"ב קו ע"א).

<p>דחורדל²¹¹² ומיד ואועדיאת²¹¹³ ויתיבת עלה²¹¹⁴ יומין במנין²¹¹⁵ וכדין ידעין לעילא דמומא בהו בישראל²¹¹⁶:</p>	<p>טיפת [דם כ]חרדל, ומיד נפרדת ויושבת עליה ימים במנין, ואז יודעים למעלה שהמום בישראל.</p>
<p>ואתער שמאלא מיד²¹¹⁷ ומשיך חוטא לתתא (בראשית כז א) ותכהין עיניו מראות [מה דהוה מסתכל בעין שפירו בכללא דאברהם בלא דינא כלל כדין ותכהין²¹¹⁸ עיניו ומראות]] מראות ודאי מלאסתכלא בכללא דרחמנו כדין אתערו דסמא²¹¹⁹ בקל תקיף לאתערא על עלמא כד"א (שם) ויקרא לעשו²¹²⁰ בנו הגדול וגו' גדול איהו לגבי משריין דסמרא אחרא איהו גדול ונהיג</p>	<p>ומתעורר השמאל מיד, ומושך חוט למטה "ותכהין עיניו מראות" מה שהיה מסתכל בעין יפה בכלל אברהם בלי דין כלל, אז "ותכהין עיניו מראות", "מראות" בודאי. מלהסתכל בכלל של רחמנות, אז התעוררות סמא"ל בקול תקיף להתעורר על העולם, כמו שנאמר "ויקרא את עשו בנו הגדול וגו'", גדול הוא לגבי מחנות הצד האחר, הוא גדול ומנהיג לכל ספינות הים שמערערים ברוח רעה להטביעים</p>

²¹¹² כאשר הגוונין דעינין הם מלובש בקליפין, וכן הגוונין דקשת הרי נעשה היחוד בצירוף הקליפין רחמ"ל, והרי הוא מכניס צלם בהיכל, ועליו נאמר (במדבר יט יג) את משכן ה' טימא, ע' זוה"ק (בראשית נג ע"א) ופ' ויקהל (קצה רע"ב ורג ע"ב) ופ' אחרי (עד ע"א עט ע"א) ופ' בלק (קצז ע"א) (דע"ה ח"ב פח ע"ג), סוד בתולה שעיברה הוא בעת שהיא אינה ראויה לזווג, ואתמלי מן דינין, ואז הוא פתחה סתום, ובסוד בתולה ואסור לגרום לה אז זווג כלל, וכמ"ש בפ' נח (סד ע"א) ופ' תשא (קצד ע"ב) ופ' בלק (קצז ע"א) ועוד בכ"מ (דע"ה ח"ב קד ע"א), ועי' דע"ה ח"ב קנה ע"א.

²¹¹³ ר"ל הוסרה ונתרחקה (דע"ה ח"ב קו ע"א).

²¹¹⁴ מוסרת מבעלה (רח"ו). פרשת נח סד ע"א כי תשא קצד ע"ב בשלח ס ע"ב (לש"ו).

²¹¹⁵ בסע"ה דף נ"ה וז"ל פתחתי אני מדת היסוד הנקרא אני והוא נקוד' ציון שבה כמ"ש בזוהר בראשי' דף ו' והוא נקודה נקרא אני והוא גי' שם ב"ן עם ט' אותיותיו שהוא בחי' המ"ן שהעלתה ממעשה הצדיקים ומנשמו' קדושו' שעולים דרך זה היסוד שהוא שער השמים ולכן אומרת פתחתי אני שהוא מדת יסודי להראו' מעשה קשוטי הצדיקים מה שהם מאירים ביסודי ועשיתי זאת כדי שצדיק עליון שהוא היסוד דדכורא ילבש קנאה בצדיקים התחתונים ויאיר לי ג"כ מאורו' עליונים כמבואר בכתבי האר"י וז"ש פתחתי אני לדודי שהוא יסוד סוד טוב שכן קרוב מאח רחוק שהוא הת"ת. אך ודודי חמק עבר ויובן במ"ש בזוהר בלק כד איהי סלקת למלקט וכו' הרי משמע משם שאף שהיא עולה למילקט עינוגין וכיסופין ויש חוטא אחד למטה המאבד טובה הרבה שהוא המום באיברי' שישראל הם איברים של השכינה וכשיש חוטא אחד הוא המום באיבריה ואז היסוד העליון מסתלק למעלה בסוד הנזכר בתיקונים. וינס ויצא החוצה ויעזוב בגדו בידה ח"ו. ומלת חוצה הוא שעולה למעלה מעולם הבנין לג"ר. וז"ש כאן ודודי שהוא היסוד חמק עבר ונסתתר למעלה בעולם הנסתר הוא בינה ואמרה עוד נפשי יצאה בדברו שהוא סוד בצאת נפשה כי מתה. כי בנימין לקח אף מה ששייך לחלק המגיע לחיותה שהרוחא שבה הוא חלק חיותה כמ"ש בשער מ"ן ובלק"ת בפ' וירא והשכינה אומרת כבר חדל ממני אורח כנשים אפי' בבחינ' מה שמגיע לבחי' נפשי שהוא העושה אותי כלי. ר"ת "כהנים" לויים "ישראלים" שהרוחא נמשך מחג"ת דזעיר בחי' רוח ולהיכן הלכה ויצאה בחי' נפשי לזה אמרה בדברו שהוא בחי' פה דזעיר ששם שורש רוח' דשבק בגווה מבחי' הנשיקים שקודם רוחא דשבק בגווה התחתון בתחיל' משפיע בי רוחא העליון ועתה יצא ממני הרוחא דנשיקין לשרשו שהוא הדיבור שבפה זעיר. ולכן גם הרוחא התחתון שהוא נפשי יצאה בסבת הרוח דנשיקין ועתה בקשתיהו בקשתי אותיות יה"ו שהיר"ד עולה לכאן ולכאן ובקשתי ליה"ו להשלים עמי הוי"ה כי אני ה' אחרונה ויהיה השם בשלימו' ולא מצאת יה"ו. קראתיו כדי שיענני ויצאו מפיו הבלים ומקיפים אך לא ענני ונשארתי יונת אלם (מ"מ).

²¹¹⁶ עליית מ"ן בעת שהדור מקולקל גורם מציאות דם ח"ו, שהוא מציאות דינים קשים בסיגים ופסולת, וזה נעשה ע"י התדבקות החיצונים בהמ"ן, ועולים בסוד הכלילות, והרי סכנה גדולה אז לגרום זווג כלל (דע"ה ח"ב קו ע"א).

²¹¹⁷ מתעוררות הגבורה ומושכת הארה לס"ם שהוא עשו וז"ש ומשיך חוטא לתתא (רח"ו).

²¹¹⁸ ותכהינה (דפ"ק).

²¹¹⁹ בעת שאין זכות ומעשים טובים בתחתונים, אסור אז לדחוק את עצמו לגרום היחוד דהז"ן למעלה, כי הוא אז סכנה גדולה עצומה למאד, ובסוד (משלי ל כב) עבד כי ימלוך, שהוא סוד ביאת נחש על חוה (שבת קמו ע"א), ושפחה כי תירש גבירתה (משלי ל כג) רח"ל (ע' זוה"ק בראשית נג ע"א, אחרי עד ע"א עט ע"א, בלק קצז ע"א, תשא קצד ע"ב, ויקהל קצה ע"ב, וע' מאמרי רשב"י בדפוח"ח דף מ ע"ש בארוכה) (דע"ה ח"ב קה ע"ד).
²¹²⁰ את עשו (דפ"ו).

<p>לכל ארביין דימא דערטורין²¹²¹ ברוחא בישא לאטבעא לון בעומקא דימא באינון מצולות ים דיליה:</p>	<p>בעומק הים, באותן מצולות ים שלו.</p>
<p>וכד קב"ה [הוא] ברחמנו כדין כל הטאין וכל חובין דישראל יהיב ליה ואיהו אטיל לון למצולות ים²¹²² כל משריין דיליה מצולות ים אקרין²¹²³ ואינון נטלי לון ומשטמי בהון לכל שאר עמין וכי הטאין דישראל וחובין דלהון זרקין ומתפלגין לעמא דלהון אלא אינון מחכאן ומצפאן למתנן דלעילא ככלבי לקמי פתורא וכד קב"ה נטיל כל חובייהו דישראל וזריק עלייהו כלהו [חשבי] [חשכי דרבנן] דמתנן ונבזבזן דאיהו בעא למיהב לישראל [דאתעבר] [דאעבר] (דעבר) מגייהו [ו]יהב לון ומיד כלהו כחדא זרקין וס"א בחידו זורקין לון על שאר עמין:</p>	<p>וכשהקדוש ברוך הוא ברחמנות, אז כל חטאי וכל עוונות ישראל נותן לו, והוא מטיל אותם למצולות ים. כל מחנותיו נקראים מצולות ים, והם לוקחים אותם ומשוטטים בהם בכל שאר העמים. וכי חטאי ישראל ועוונותיהם זורקים ומחלקים לעם שלהם, אלא הם מצפים ומחכים למתנות שלמעלה כמו כלבים לפני השלחן, וכשהקדוש ברוך הוא לוקח כל חטאי ישראל וזורק עליהם, כולם חושבים שמתנות ואוצרות שהוא רוצה לתת לישראל העביר מהם ונותן להם, ומיד כולם כאחד זורקים (ומראה וזורקים) אותם על שאר העמים.</p>
<p>ת"ח כנישתא דישראל איהי אמרת בקדמיתא וס"א בגלותא (שיה"ש א ה) שחורה אני ונאווה אזעירת גרמה לקמי מלכא עלאה וכדין שאילת מניה ואמרת (שם ז) הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה איכה תרביץ בצהרים [תרין זמנין איכה איכה אמאי]:</p>	<p>בא וראה כנסת ישראל היא אומרת בתחלה (בגלות) "שחורה אני ונאווה", מקטינה עצמה לפני המלך העליון, ואז שואלת ממנו ואומרת, "הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה איכה תרביץ בצהרים", למה שתי פעמים איכה איכה.</p>
<p>[אלא איהי רמיזא על תרין חורבנין דתרי מקדשין] (בחרבן בית שני) דקראן כלא [איכה²¹²⁴ איכה] איכה תרעה בחרבן בית ראשון איכה²¹²⁵ תרביץ בחרבן בית שני וע"ד תרין זמנין איכה איכה תרעה תרביץ [ו]לאו דא כדא [גלותא דבבל דאיהו יומין²¹²⁶ זעיר קארי ביה תרעה ועל גלותא דאדום דאיהו זמן סני קארי ביה תרביץ וע"ד תרין זמנין איכה איכה]:</p>	<p>אלא היא רומזת על שני חרבנות, של שני בתי המקדש, שקוראים הכל איכה איכה. "איכה תרעה" בחרבן בית ראשון, "איכה תרביץ" בחרבן בית שני, ועל זה פעמיים איכה איכה. תרעה תרביץ, לא זה כזה, גלות בבל שהיא זמן מועט, קורא בה "תרעה", ועל גלות אדום שהיא לזמן מרובה, קורא בה "תרביץ", ועל זה פעמיים איכה איכה.</p>
<p>[וזהו²¹²⁷ תרעה תרביץ תרעה²¹²⁸ ירעה מבעי ליה תרביץ ירביץ מבעי ליה] ירעה בעי ליה ירביץ אוף הכי דהא על ישראל אמרת</p>	<p>ועוד תרעה תרביץ, היה לו לכתוב ירעה, היה לו לכתוב ירביץ. גם כך, שהרי על ישראל היא אמרה. אלא היא</p>

²¹²¹ דערעורן (דפ"ו).

²¹²² מהפסולת דיסוד המים הם מצולות ים, שהם זרין דקליפה דיסוד המים כמ"ש בזהר (שלח קסג ע"ב, וע' פ' בלק קצז ע"א) (דע"ה ח"ב פט ע"א).

²¹²³ מצולות ים הם הזרין דקליפה כמ"ש בזהר ק (פ' שלח קסג ע"ב), וכן כל חיילין דס"מ נקראים כולם מצולות ים, כמ"ש בפ' בלק (קצז ע"א) (דע"ה ח"ב נ ע"א).

²¹²⁴ איכא (דפ"ו).

²¹²⁵ איכא (דפ"ו).

²¹²⁶ דאיהי זמן (דפ"ק).

²¹²⁷ ותו (דפ"ק).

²¹²⁸ נמחק בדפ"ק.

<p>אלא איהי אמרת על נפשה איכה תרעה [בלתך] 2129 לבנהא בגלותא דיהון בין שאר עמין איכה תרביץ בצהרים היך תטיף ואיהו עלייהו טלין ומיין גו חמימו דצהרים:</p>	<p>אמרה על עצמה, איכה תרעה כלתך לבניה בגלות, שיהיו בין שאר העמים. איכה תרביץ בצהרים, איך תטיף עליהם טל ומים תוך חמימות הצהרים.</p>
<p>שלמה אהיה כעוטיה בשעתא דישראל קראן מגו ועאקו דחיקו דלהון ושאר עמין</p>	<p>"שלמה אהיה כעטיה", בשעה שישראל קוראים מתוך צרה ודחק שלהם, ושאר העמים</p>
<p>קצו/ב</p>	
<p>מחרפין ומגדפין לון אימתי תפקון מן גלותא אלהכון היך לא עביד לכון נסים:</p>	<p>מחרפים ומגדפים אותם, מתי תצאו מהגלות, איך אלהיכם אינו עושה לכם נסים.</p>
<p>(ואינון משבחן גרמייהו ואמרי כה תרעה לן ביומין קדמאין כה תרביץ במיין קדישין לצננא חמימו דרשפין ושללהובין דלהון ואינון משבחן כל דא) [נ"א] ואינון משבחן לקב"ה ואודן ליה על כל צערא ואריכו דגלותא ואמרי כה תרעה לן ביומין קדמאין כה תרביץ עמנא בגלותא ותפרוק לנא לזמנא בתראה כל דא שבהא ומהימנותא 2130 תאיבין לון ישראל:]</p>	<p>(והם משבחים עצמם ואומרים כה תרעה אותנו בימים הראשונים, כה תרביץ במים הקדושים לצנן החמימות של רשפים ושללהבות שלהם, והם משבחים כל זה נ"א והם משבחים לקדוש ברוך הוא ומודים לו, עם כל הצער ואריכות הגלות, ואומרים כה תרעה אותנו בימים הראשונים, כה תרביץ עמנו בגלות, ותגאל אותנו לזמן האחרון. כל זה שבח ואמונה (משיבים) שמתאווים להם לישראל).</p>
<p>ואנא יתיב כעוטיה ולא יכילת למעבד לון [נסין] ולמיהב לון נוקמין איהו אתיב לגבה אם לא תדעי לך והיפה בנשים (שיה"ש א ח) האי קרא הכי מבעי ליה אם לא תדעי היפה בנשים לך אמאי אלא אם לא תדעי לך לאתקפא גרמך [בגלותא] ולא תקפא חילא לאננא על בנד צאי לך צאי לך לאתקפא בעקבי הצאן אינון תינוקות דבי רבן דאולפי תורה:</p>	<p>ואני יושב כעוטיה ולא יכול לעשות להם נסים, ולתת להם נקמות. הוא משיב לה "אם לא תדעי לך היפה בנשים", פסוק זה כך צריך להיות, "אם לא תדעי היפה בנשים", למה "לך", אלא אם לא תדעי לך לחזק עצמך בגלות, ולהגביר כח להגן על בניך, "צאי לך", צאי לך להתחזק בעקבי הצאן, אותם תינוקות של בית רבן שלומדים תורה.</p>
<p>ורעי את גדיותיך אלין עתיקי משדים דקא מסתלקי מעלמא ואתמשכן לבי מתיבתא עלאה דאיהי [על] (ל)משכנות הרועים על דייקא [במשכנות] (למשכנות) הרועים לא כתיב אלא על משכנות הרועים דא מתיבתא דמטטרוין דתמן כל תקיפין וינוקין דעלמא ומנהיגי אורייתא בהאי עלמא באיסור והתר 2131 בכל מה דאצטריכו בני עלמא דהא עקבי הצאן אינון תינוקות כד(ק)אמרן:</p>	<p>"ורעי את גדיותיך", אלו "עתיקי משדים", שמשתלקים מהעולם ונמשכים לבית הישיבה העליונה, שהיא על משכנות הרועים. "על" דווקא לא כתוב "במשכנות הרועים" אלא "על משכנות הרועים", זה ישיבת מטטרוין, ששם כל החזקים ותינוקות העולם ומנהיגי התורה בעולם הזה, באיסור והיתר, בכל מה שצריכים בני העולם, שהרי עקבי הצאן, אותם תינוקות כמו שאמרנו.</p>
<p>אמר ר' אלעזר עקבי הצאן אינון תלמידי</p>	<p>אמר רבי אלעזר, "עקבי הצאן", אלו תלמידי בית רב, שאחר כך באים</p>

2129 כ"ה בד"ק וי"נ בלתך וי"נ בלבך (הערת הזהר).

2130 (נ"א מתיבין) (נוסף בדפ"ו).

2131 והיתר (דפ"ו).

<p>דבי רב דקא אתיין לבתר בעלמא ואשכחן אורייתא בארה מישר ואורחא פתיחא ועל דא אינון מחדשן מלין עתיקין בכל יומא ושכינתא שרייא עלייהו וצייתא למליהון כד"א (מלאכי ג טז) ויקשב יי' וישמע אמר ר' אבא הכי הוא ודאי וכלא חד מלה:</p>	<p>בעולם, ומוצאים תורה בדרך ישרה ודרך פתוחה, ועל זה הם מחדשים דברים עתיקים בכל יום, ושורה עליהם השכינה ומקשיבה לדבריהם, כמו שנאמר "ויקשב ה' וישמע". אמר רבי אבא, כך זה בודאי, והכל דבר אחד.</p>
<p>ד"א אם לא תדעי לך לך למה אלא בכל אתר דישראל בגלותא איהי עמהון בגלותא וע"ד כתיב לך [וכתיב] [ישעיה סג ט] (ו) בכל צרתם לו צר ודא הוא לך היפה בנשים (יפה את רעיתי) היפה איהי אמרת דאיהי אוכמתא כד"א (שיה"ש א ה) שחורה אני ואיהו אמר לגבה יפה [את] שפירתא היפה בנשים [שפירתא איהי על כל דרגין וכתיב] (שם ו ד) יפה את רעיתי:</p>	<p>דבר אחר, "אם לא תדעי לך", למה "לך", אלא בכל מקום שישראל בגלות, היא עמם בגלות, ועל זה כתוב "לך" וכתוב "בכל צרתם לו צר", וזהו "לך היפה בנשים", היפה היא אמרה, שהיא שחורה, כמו שנאמר "שחורה אני", והוא אמר אליה "יפה את", נאה היפה בנשים, נאה היא על כל הדרגות, וכתוב "יפה את רעיתי".</p>
<p>ד"א היפה בנשים טבתא בטיבו ודעבידת טיבו לבנהא (בטיבו דעבידת טיבו לבנהא) בטמירו בגניזו וקב"ה סגי טב עליה כל מה דעבידת לבנהא בטמירו בגניזו אע"ג דלא מכשרן עובדין [מכאן דאתחזי לאבא כד אמא רחמא על בנין ותאיב עליה כל מה דעבדת לבנהא רחמין בטמירו אע"ג דלא מכשרן עובדוי]:</p>	<p>דבר אחר "היפה בנשים" טובה בטובות, שעושה טובות לבניה בטמירות ובגניזה, והקדוש ברוך הוא הרבה טוב עליו, כל מה שהיא עושה לבניה בטמירות ובגניזה, אף על גב שהמעשים לא כשרים, מכאן שראוי לאבא כשאמא מרחמת על הבנים, וחביב עליו כל מה שעושה לבניה, רחמים בנסתר, אף על גב שמעשיו לא כשרים.</p>
<p>אמר ר' אבא תוהנא על ההוא דכתיב (דברים כא יח) וכי²¹³² יהיה לאיש בן סורר ומורה וגו' ותפשו בו אביו ואמו וגו', ושתנינו דבההיא שעתא (ד) אמר קב"ה למשה [כתוב] אמר ליה משה מאריה דעלמא [שבין דא] אית אבא דעביד כדין לבריה²¹³³:</p>	<p>אמר רבי אבא תמהני על מה שכתוב "כי יהיה לאיש בן סורר ומורה וגו' ותפשו בו אביו ואמו וגו'", ושתנינו שבאותה שעה אמר הקדוש ברוך הוא למשה, כתוב אמר לו משה, רבוננו של עולם תעזוב את זה, יש אב שיעשה כך לבנו.</p>
<p>ומשה מרחיק הוה חמי בחכמתא כל מה [דזומין] (דעביד) קב"ה לבני ישראל [אמר] מאריה דעלמא שבוק מלה דא א"ל קב"ה למשה חמינא מה דאת אמר כתוב וקבל אנרא את ידעת ואנא ידע יתיר מה דאת חמי עלי ההוא עובדא דרוש קרא ותשכה:</p>	<p>ומשה מרחיק היה לראות בחכמה כל מה שעתידי הקדוש ברוך הוא לבני ישראל. אמר רבוננו של עולם, תעזוב דבר זה. אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה, אני רואה מה שאתה אומר, כתוב "וקבל שכר", אתה יודע, ואני יודע יותר, מה שאתה רואה עלי, אותו</p>

²¹³² כי (דפ"ו).

²¹³³ אתיא כמ"ד בן סורר ומורה לא היה ולא נברא, ואם כן לא אתא לפשטיה למצוה אלא להדרש על גנותן וענשן של ישראל, ולכן בקש משה שלא יכתב, מפני שלא ידע עדיין סוד הענין, שאדרבה ממנו פנה ויתד לתקנתן של ישראל, וכמ"ש יופיא"ל שר התורה (נ"א החכמה). ואקדים מ"ש בדרוש מרכבת יחזקאל ספ"ח ז"ל, בן סורר ומורה נמשך מנוגה הנקרא פרה סוררה הנזכר בפרשת בלק דף קצ"ז ע"ב, ע"ל. ועיין מה שכתבתי בפרשת חקת דף ק"פ ע"ב. ועוד צריך אני לומר שתואר אדם רומז לזעיר בגדלותו שם מ"ה ולנוקביה בהדיה בסוד מילוי מ"ה שהוא חו"ה, אבל תואר איש רומז לקטנותו ושאינו לו בת זוגו, והוא לשון אש רמז לגבורות בלי מיתוק כנזכר בפרשת תזריע דף מ"ח ע"ב, עיי"ש (רמ"ז).

<p>בהווא שעתא רמז ליה ליופיא"ל רבנא דאורייתא אמר [ל]משה אנא דרישנא להאי קרא כתיב (דברים כא יח) כי יהיה לאיש דא קב"ה²¹³⁴ דכתיב (שמות טו ג) יי איש מלחמה בן דא ישראל סורר ומורה דכתיב (הושע ד טז) כי כפרה סוררה סרר ישראל:</p>	<p>מעשה דרש המקרא ותמצא. באותה שעה רמז ליופיא"ל רבן התורה, אמר למשה אני דרשתי פסוק זה, כתוב "כי יהיה לאיש", זה הקדוש ברוך הוא, שכתוב "ה' איש מלחמה", "בן" זה ישראל, "סורר ומורה" שכתוב "כי כפרה סוררה סרר ישראל".</p>
<p>איננו שומע בקול אביו ובקול אמו (ויסרו) וגו'²¹³⁵ דא קב"ה וכנסת ישראל²¹³⁶ ויסרו אותו דכתיב (מלכים ב' יז יג) ויעד יי בישראל וביהודה ביד כל נביאי כל חוזה וגו' (דברים כא יח) ולא שמע אליהם דכתיב (מלכים ב' יז יד) ולא ישמעו אל יי וגו' ותפשו בו אביו ואמו²¹³⁷ בדעתא חדא בהסכמה חדא:</p>	<p>"איננו שומע בקול אביו ובקול אמו" זה הקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל. "ויסרו אתו", שכתוב "ויעד ה' בישראל וביהודה ביד כל נביאי כל חוזה וגו'". "ולא ישמע אליהם", שכתוב "ולא ישמעו ויקשו את ערפם כערף אבותם אשר לא האמינו בידוד אלהיהם". "ותפשו בו אביו ואמו", בדעת אחת בהסכמה אחת.</p>
<p>והוציאו אותו אל זקני עירו ואל שער (אל) מקומו ואלו זקני עירו (דברים כא יט) אל זקני עירם [ואל שער מקומם] מבעי ליה מאי אל זקני עירו ואל שער מקומו אלא אל זקני עירו דא קב"ה ואל שער מקומו דא כנסת ישראל:</p>	<p>"והוציאו אותו אל זקני עירו ואל שער מקומו". "אל זקני עירו" היה צריך לכתוב "אל זקני עירם ואל שער מקומם", מה זה "אל זקני עירו ואל שער מקומו", אלא "אל זקני עירו", זה הקדוש ברוך הוא, "ואל שער מקומו", זו כנסת ישראל.</p>
<p>זקני עירו אלין יומין קדמאין יומין [עתיקין] סבין²¹³⁸ דכלא שער מקומו דא</p>	<p>"זקני עירו", אלו ימים ראשונים ימים עתיקים, (סבי) הכל, "שער</p>

²¹³⁴ פי' כשהוא בבחי' דינים מכח עוונות ישראל, הקרואים בן, לפי ששרשם משם ב"ן שהוא ההוא רוחא דשבק בה בעלה, והוא נעשה סורר ומורה, שהפיל ניצוציו בתוך קליפת נוגה דאיהו פרה סוררה, לפי שסודה ממנצפ"ך, וכשמתדבקת ברע נקרא סורר"ה גי' מ"ם נר"ן צד"י פ"א כ"ף. ומפני שזה בעוונו הגביר הדין למעלה עד שנקרא איש מלחמה, בודאי שאינו חפץ בתיקון הקדושה אלא בשל הס"א, והיינו סורר שסר מהדרך, ומורה היתר לעצמו להתיר הרצועה, ואז הוא בלתי שומע בקול אביו ואמו (רמ"ז).

²¹³⁵ נמחק בדפ"ק.

²¹³⁶ הם ז'ין בתיקונם, ואינו חפץ בהם רק בצד החיצונים שדבק בו, אשר לכן לא יטה אזן להזהרות והעדאות של כל נביא כי גבר צד הרע מאד, ולכן לא היה כח בנביאים להוציאו מתוך המאסר שנסגר בו, גם שהיו מאירים וממשיכים כח מאימא עלאה שממנה שפע הנבואה עד נצח הוד דזעיר, ואם שם שהחסדים מגולים לא יכלו להטיב ולהכניע צד הקליפה כל שכן למעלה שהחסדים מכוסים, ונמצא שבה פגמו גם באו"א שיסודם ואורם בתוך הזעיר, ואז הגיע ישראל למדרגת (תהלים קל, ג) אם עוונות תשמור יה, דסליקו חובין לגבי או"א כנז"ל בדף קפ"ה ע"ב, והוצרכו להתעלות עוד למעלה (רמ"ז).

²¹³⁷ דאינו קאי אאביו ואמו הנזכר בפסוק ראשון, דאם כן היה די שיאמר ותפשו בו ולא יותר, דשפיר היה נשמע שמוסב אל אביו ואמו הנזכר ראשונה, אלא טרח וכתביה קרא לרמוז לאו"א עלאין שפגם ישראל במ, וזהו רמז איננו שומע בקול אביו ובקול אמו, כי למה [לא נאמר] איננו שומע לאביו ולאמו, אלא שני קולות אלו הם שני יסודות או"א, ולכן עליהם [להתעורר] ולהתעלות למקום יותר עליון לדון דינו של בן זה, ומשום הכי הוציאוהו אל זקני עירו וגו' ולגלות הסוד היטב הקשה שתי קושיות, האחת אל זקני עירם ולשער מקומם מבעי ליה, אחרי שהם שנים אביו ואמו, והשניה דהול"ל להפך ולהקדים מקום הוצאתו אליו ואחר כך יזכיר היושבים באותו מקום. [ואל זה כיון במה שחזר ואמר מאי אל זקני עירו ואל שער מקומו, שהוא כפל הענין]. אי נמי הוקשה לו דהיינו זקני עירו והיינו שער מקומו, כי שם שער נאמר על הבית דין כידוע. ותירץ דעירו ומקומו רומז בכינוי לשון יחיד אל האיש שהתחיל בו, שאמרנו שרומז אל זעיר בהיותו בבחינת הקטנות דאז אין בו אלא ו"ק, והיינו עיר ו'. ולהבין הענין צריך אני לומר ששרש הדינין הוא בדיקנא עלאה (רמ"ז).
²¹³⁸ נמחק בדפ"ק.

<p>מוסף שבת²¹³⁹ ועב"ד אע"ג דכלא ידעין דינא לעילא איהו בגין דבי דינא דאמא ואבא קריבין אינון לישראל ואחדין בהו וכל קריב לא דאין דינא לקריביה²¹⁴⁰ ופסול איהו לדינא:</p>	<p>מקומו" זה מוסף שבת. ועם כל זה, אף על גב שכולם יודעים דין למעלה הוא, משום שבית דין של אמא ואבא קרובים הם לישראל, ואוחזים בהם, וכל קרוב לא דן דין לקרובים, ופסול הוא לדין.</p>
<p>בקדמיתא מה כתיב אל זקני עירו ואל שער מקומו [כיון דחמא קב"ה דאינון קריבין מיד סליק דינא משער מקומו מה כתיב בתריה] (מה כתיב) ואמרו אל זקני עירו</p>	<p>בתחלה מה כתוב "אל זקני עירו ואל שער מקומו". כיון שראה הקדוש ברוך הוא שהם קרובים, מיד סילק הדין. "משער מקומו", מה כתוב אחריו, "ואמרו אל זקני עירו",</p>
<p>קצח/א</p>	
<p>לחוד ואל שער מקומו לא כתיב אלא אל זקני עירו:</p>	<p>לחוד, "ואל שער מקומו" לא כתוב אלא "אל זקני עירו".</p>
<p>בנינו זה ודאי ולא דשאר עמין²¹⁴¹ סורר ומורה אינו שומע בקולנו מאי שנא דהא בקדמיתא²¹⁴² לא כתיב (דברים כא כ) זולל וסובא [ולסוף²¹⁴³ כתיב זולל וסובא] אלא מאן גרים להו לישראל למהוי סורר ומורה לגבי אבוהון דבשמיא בגין דאיהו זולל וסובא בשאר עמין דכתיב (תהלים קו לה) ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם:</p>	<p>"בנינו זה" ודאי, ולא של שאר העמים. "סורה ומורה אינו שומע בקולנו", מה שונה, שהרי בהתחלה לא כתוב "זולל וסובא", ואחר כך כתוב "זולל וסובא". אלא מי גרם להם לישראל להיות סורר ומורה לאביהם שבשמים, בגלל שהוא זולל וסובא בשאר העמים, שכתוב "ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם".</p>
<p>וכתיב (במדבר כה ב) ויאכל העם וישתחוו דעקרא ויסודא אכילה ושתיה כד עבדין בשאר עמין דא גרים לון למהוי בן סורר ומורה לגבי אבוהון דבשמיא [וע"ד] (דברים כא כא) ורגמוהו כל אנשי עירו באבנים אלין כל שאר עמין דהוו מקלעין [להו] באבנים וסתרין שורין ומנתצין מגדלין [ולא מהני לון כלום כיון ד]שמע משה כדין כתיב פרשתא דא²¹⁴⁴:</p>	<p>וכתוב "ויאכל העם וישתחוו", שעיקר ויסוד אכילה ושתיה כשעושים בשאר העמים, זה גורם להם להיות בן סורר ומורה לאביהם שבשמים. ועל זה "ורגמוהו כל אנשי עירו באבנים", אלה כל שאר העמים שהיו מקלעים אותם באבנים, וסותרים את החומות, ומנתצים את המגדלים, ולא מועיל להם כלום. כיון ששמע משה אז כתב פרשה זו.</p>

²¹³⁹ כי מקום הוא פי' שער המקום הוא יסוד שבו נכנסת למלכות בסוד וזה שער השמים ויסוד נקרא זה וקשה למה ב"ד של יסוד יותר קרוב אל המלכות מאל הת"ת לזה אמר מוסף שבת פי' שהרי כ"י נקראת שבת ויסוד מוסף שבת נמצא שגם הוא שבת נמצא שהוא קרוב לכ"י יותר מאל ת"ת ולכן ב"ד שלו נוגע בדין זה (זהר הרקיע).
²¹⁴⁰ לקריבים (דפ"ו).

²¹⁴¹ כי עם היות ששאר עמין הם מקולקלים יותר עם כל זה ישראל חייבים שהם בנים להקב"ה מה שאין כן באומות כענין ראה ויתר גויים לפיכך אין תביעה כנגדם (אור יקר).
²¹⁴² מורה שאין העון זולל וסובא שאם כן היה ראוי לו לומר כי יהיה לאיש בן סורר ומורה זולל וסובא, אמנם מדקאמר ליה בסיפא ולא ברישא משמע שהוא סבת העון ולא העדן, וכאשר נעשה זולל וסובא עדין אין תביעה להקב"ה עמהם עד שנעשה על ידו סורר ומורה, "אנשי עירו" ודאי מלאכי חבלה שהם תחת ממשלתם לדון כענין והשיבו את האבן על פי הבאר שפירשו בזוהר, וכענין הוי אשור שבט אפי, וכענין נבוכד נאצר עבדי (אור יקר).
²¹⁴³ ולבתר (דפ"ק).

²¹⁴⁴ קשה שהרי כבר אמר לעיל ומשה מרחוק הוה חמי וכו' ואפ"ה לא נתיישבה דעתו. וי"ל דפ' ורגמוהו וכו' היה סובר מרע"ה דקאי על ישראל ולכך רע בעיניו ויופ"ה אל חידש לו דקאי על בית המקדש בסוד כלה ה' את חמתו ויצת אש בציון וכ"כ בס' זרע ברך (מ"מ).

<p>ועם כל דא²¹⁴⁵ היפה בנשים טבא ויקרא בנשים דעלמא (שיה"ש א ח) צאי לך בעקבי הצאן²¹⁴⁶ הא אוקימנא אלין בתי כנסיות ובתי מדרשות (שם) ורעי את גדיותיך אלין ינוקי דבי רב דלא טעמו טעם חובא בעלמא על משכנות הרועים אלין מלמדי תינוקות ורישי ישיבות²¹⁴⁷:</p>	<p>ועם כל זה "היפה בנשים", טובה ונכבדה בנשות העולם, "צאי לך בעקבי הצאן". הרי בארנו, אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות. "ורעי את גדיותיך", אלו תינוקות של בית רבן שלא טעמו טעם חטא בעולם. "על משכנות הרועים", אלו מלמדי תינוקות וראשי ישיבות.</p>
<p>ד"א על משכנות²¹⁴⁸ הרועים חסר ו' אינון בישיין אלין מלכי האמורי דנטלו ישראל ארעא דלהון לרעיא מקניהון ולבי מרעה יהב ישראל ארעא דא כדין שמע בלק דארעא דהות חשיבה²¹⁴⁹ כ"כ עבדו ישראל קרבא דא וסרתו לה עד דשוו לה בי מרעה כדין אשתדל בכל מה דאשתדל ושתף בהדיה לבלעם:</p>	<p>דבר אחר "על משכנות הרעים", חסר ו' אותם רעים, אלו מלכי האמורי שלקחו ישראל את ארצם לרעות מקניהם, ולבית מרעה נתן ישראל ארץ זו, אז שמע בלק שהארץ שהיתה חשובה כל כך עשו ישראל קרב זה, וסרתו אותה, עד ששמוה בית מרעה, אז השתדל בכל מה שהשתדל, ושיתף עמו את בלעם.</p>
<p>וירא בלק רבי חזקיה פתח (ישעיה נו א) כה אמר יי שמרו משפט ועשו צדקה כי קרובה ישועתי²¹⁵⁰ וגו' כמה חביבין ישראל קמי קב"ה דאע"ג דאינון האבו קמיה וחא) בין קמיה בכל זמנא וזמנא איהו עביד לון²¹⁵¹ ולישראל זדונות כשגגות²¹⁵² [והכין] אמר רב המנונא סבא תלת בבי דינין תקינו רבנן²¹⁵³ בסדרי מתניתא חדא קדמיתא בארבע אבות נזיקין [השור וכו' תניינא</p>	<p>"וירא בלק", רבי חזקיה פתח "כה אמר ה' שמרו משפט ועשו צדקה כי קרובה ישועתי וגו'", כמה חביבים ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, שאף על גב שחטאו לפניו, וחוטאים לפניו בכל פעם ופעם, הוא עושה לישראל זדונות כשגגות. וכך אמר רב המנונא סבא, שלשה שערי דין תקנו (חכמים) בסדרי המשנה אחד, ראשון בארבעה אבות נזיקין השור וכו', שני טלית שנמצאה, שלישי שותפים.</p>

²¹⁴⁵ שיש להם מדה זו נגד הבן עם כל זה בפעמים אחרים ניחא ליה להקב"ה מה שהיא עושה להם טובה עם היות שאינם הגונים ועל דא קארי לה היפה בנשים (אור יקר).

²¹⁴⁶ פי' ר"א חוזר לפירושו שעקבי הצאן הם החכמים האחרונים (מ"מ).

²¹⁴⁷ ופי' על דקרא היינו בשביל. ור"ל רעי בשביל גדיותיך ובשביל משכנות הרועים (מ"מ).

²¹⁴⁸ זה נדרש על משה שלא נכנס לארץ וחסר לשון כאן (רח"ו) ועיין בפ' ויקרא דף י"ו ע"א שאמר הגידה לי וכו'. הני קראי אוקמוה חברייא במשה בשעתא דסליק מהאי עלמא וכו' ע"ש ופי' על משכנות הרועים אמר הקב"ה למרע"ה ורעו את גדיותיך שהם ישראל במשכנות הרועים שהם האחרונים דהכי אמר ר"ה סבא ג' בבי דינין וכו'. פי' מביא ראיה למ"ש הקב"ה עביד זדונות כשגגות מג' בבי הנז' שהקיש בב"ק שהיה נזיקין שהוא מזיד עם מציעא ובתרא שיש בהם ענין מציאה ואבירה שהיא כמו השוגג (מ"מ).

²¹⁴⁹ חשיבא (דפ"ו).

²¹⁵⁰ "קרובה ישועתי לבא" דהיינו מהחכמה "וצדקתי להגלות" מהבינה לתקן את אשר עוותו, והיינו ממש סוד זה רמזו חז"ל הקדמונים כשחברו שלשה בבות בסדר נזיקין בבא קמא ארבע אבות נזיקין דהיינו ארבעה קליפות קשות המחטיאות האדם דהיינו עון משחית אף וחמימה, אם לא שב נדון בארבעתם דהיינו שישראל צאן אובדות וכו', והם נדבקו בשור ובור ומבעה והבער ארבע כחות ליצר הרע, נדונים בארבעתם כדכתיב ארבעה הנה קוראותיך (אור יקר).

²¹⁵¹ ע"י תשובה והיינו אומרו שמרו משפט ועשו צדקה דהיינו לאחוז בשתי מדות אלו משפט וצדקה דהיינו תפארת ומלכות, אז אני אתקן מת שעשיתם קודם דהיינו זדונות נעשו להם כשגגות (אור יקר).

²¹⁵² חסר (אור יקר).

²¹⁵³ (ס"א רבנן) (דפ"ו).

273 | Page

<p>מלית דאשתכח²¹⁵⁴ תליתאה שותפין:</p>	
<p>ורזא דאבידה מ"ט אלא קב"ה בכל זמנא עביד לון לישראל זדונות כשגגות ואינון דסדרו מתניתין דתלתא בבי הכי סדרו ארח דקרא [נקטו] דכתיב (שמות כב ה) על כל דבר פשע²¹⁵⁵ והאי פשע איהו דלאו בזדון ומאן איהו על שור על חמור על שה [דא] בבא קמא דהכי הוא באינון מלין על שלמה דא בבא מציעא על כל אבדה²¹⁵⁶ דא בבא תליתאה:</p>	<p>וסוד אבידה מה טעמו. אלא הקדוש ברוך הוא בכל זמן עושה לישראל זדונות כשגגות, ואלו שסדרו משניות של שלש בבות כך סדרו, דרך הכתוב נקטו, שכתוב "על כל דבר פשע", וזהו פשע שלא בזדון, ומהו "על שור על חמור על שה", זה בבא קמא, שכאן הוא באותם דברים. "על שלמה" זו בבא מציעא, "על כל אבדה" זו בבא שליטית.</p>
<p>דארה קרא נקטו דכד מטא לבבא מציעא הוה אמר שירותא דקא נקטו במלית דא אמאי כיון דאשתכח²¹⁵⁷ קרא אמר ודאי דא הלכה למשה מסיני [וביאור] וביאורו [וביאור] כל מלי דרבנן כה אמר יי"מ ש בכל דוכתא²¹⁵⁸ דנביאי דכתיב כה אמר יי" ובמשה לא כתיב הכי אלא משה דהות נביאותיה מגו אספקלריאה דנהרא דלעילא לא כתיב ביה כה אבל שאר נביאים [דהו] מנבאין מגו אספקלריא(ה) דלא נהרא [נביאו מגו כה] ונ"א לאחזאה דכלא איהו חד בלא פרודא דאע"ג דאמרו כו' לא אמרו אלא מגו כ"ה:</p>	<p>שדרך הכתוב לקח, שכשמגיע לבבא מציעא, היה אומר ראשית, שלקחו בטלית זו, למה, כיון שנמצא פסוק, אמר ודאי זו הלכה למשה מסיני, ובארו כל דברי חכמים. "כה אמר ה'", מה שונה בכל מקום של נביאים שכתוב "כה אמר ה'", ובמשה לא כתוב כך, אלא משה שנבואתו היתה מתוך אספקלריה המאירה, שלמעלה לא כתוב בו "כה", אבל שאר הנביאים שהיו מתנבאים מתוך אספקלריה שלא מאירה התנבאו מתוך "כה" (להראות שהכל הוא אחד ללא פרוד, שאף על גב שאמרו וכו' לא אמרו אלא מתוך כה).</p>
<p>ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה וגו' (במדבר כב ו) ועתה רבי אלעזר ואמר אמר ההוא רשעו (אומר) ודאי שעתא קיימא לי למעבד מה דאנא בעי המא ולא המא יאות חמא כמה [אלפין] נפלין מישראל על ידו</p>	<p>"ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה וגו'". "ועתה", רבי אלעזר אמר, אמר אותו רשע ודאי השעה עומדת לי לעשות מה שאני רוצה, ראה ולא ראה, יפה ראה כמה אלפים נופלים מישראל על ידו לזמן מועט, אמר ודאי השעה</p>

²¹⁵⁴ דהיינו שיש שבים בתשובה ומה שהיו אובדות נמצאו, והיינו שכינה "טלית" האובדת בסבתם בגלות "דאשתכח" ושבים בתשובה שלימה מיד זדונות נעשו להם כשגגות, והקב"ה מקבל תשובתם ונעשו שותפין להקב"ה באחרונה דהיינו בבא בתרא, והנה סוד האבדה הוא השגגה, כך הקב"ה בבא מציעא כשהם שבים מחשיב אותם כאבדה בשגגה ואינו פוקדם כזדונים אלא כאבדה שלא מדעת (אור יקר).

²¹⁵⁵ שישראל מהפכו מפשע שהוא בבא קמא על שור על חמור על בחינות יצר הרע, ועל אותו דבר פשע הם שבים מיד מתהפך להם על שלמת דהיינו טלית דאשתכח שהיא המלכות שולמית שהיא עמהם בגלותם דהיינו בבא מציעא, ושבים האבדה ונמצאת מיד הקב"ה מבקש ומחזר על אבדתו דהיינו שותפין בבא בתרא (אור יקר).

²¹⁵⁶ שהרי הם מתודים ושבים, והקב"ה "על כל אבדה" שהם צדיק "כל" ומלכות "אבדה" דכתיב הצדיק אבד ופירושו למטרוניתא אבד, "אשר יאמר הבינה" אשר יאמר ויגלה "כי הוא" דהיינו הנעלם ומתגלה למטה "כי הוא זה", על כל אבדת לכל עד האלהים בינה יבא דבר שניהם, "דבר" מלכות שניהם (דבר מלכות) "שניהם" יסוד ותפארת "אם לא שלח ידו" אם ישראל לא פגמו "כמלאכת" מלכות "רעהו" התפארת דכתיב רעך ורע אביך אל תעזוב וכו', ועל סוד זה נסמכו ענין הבבות האלו (אור יקר).

²¹⁵⁷ דאשתכח (דפ"ו).

²¹⁵⁸ איני יודע לקשר זה כלל למעלה ואולי הוא שייך כאן מאי לכה דלקמן ולכך הביא כה אמר ה' (רח"ו), והיינו טעם פתיחה זו של ר' חזקיה דשייך על פסוק ועתה לכה נא דדריש לכה נגח קרבא (מ"מ).

<p>לזמן זעיר אמר ודאי [שעתא קיימא עתה] והשתא שעתא קיימי לי ובג"כ (זמנא קיימא) ועתה ולא בזמנא אחרא:</p>	<p>עומדת לי, ולכן "ועתה" ולא בזמן אחר.</p>
<p>לכה לך מבעי ליה מאי לכה אמר נזוהרוז גרמן לההוא דרחיף בגדפוי עליהו [לההוא דין (ד)שמיה כ"ה ועתה לכה נגה קרבא בההוא כ"ה (ועתה לכה כד"א (מלכים ב' ג כג) ועתה לשלל מואב):</p>	<p>"לכה", היה לו לכתוב "לך", מה זה "לכה". אמר נזוז עצמנו לאותו שמרחף בכנפיו עליהם, לאותו ששמו "כה", ועתה לכה נלחם קרב באותו "כה", (ועתה לכה, כמו שנאמר "ועתה לשלל מואב").</p>
<p>אמר עד השתא לא הוה בעלמא מאן דייכול להו בגין ההוא פטרונא ודקיימא עלייהו (דאית להו) השתא דשעתא קיימא ולן לכה נעביד קרבא (ובג"כ) אוכל עיטא דההוא רשע לכ"ה הוה דכתיב (במדבר כג טו) ואנכי אקרה כה אעקר לההוא כה מאתריה ותרואיהו בעיטא בישא להאי כה הוה כד"א (תהלים ב ב) על יי ועל משיחו לא ידעו דהא לבתר האי כ"ה אעקר לן מעלמא כי עצום הוא ממני (במדבר כב ו) וכי עד ההיא²¹⁵⁹ שעתא אן אנהו ביה קרבא ונצחו ליה באן אתר אערעו בחרבא דלהון והוה גברין</p>	<p>אמר, עד עתה לא היה בעולם מי שיכול להם, בגלל אותו הפטרון שעומד עליהם, כעת שהשעה עומדת לנו, לכה נעשה קרב, וכל עצת אותו רשע ל"כה" היתה, שכתוב "ואנכי אקרה כה", אעקר את אותה "כה" ממקומה, ושניהם בעצה רעה היו ל"כה" הזו, כמו שנאמר "על ה' ועל משיחו", לא ידעו, שהרי אחר כך ה"כה" הזו תעקר אותם מן העולם. "כי עצום הוא ממני", וכי עד אותה שעה איפה ערכו קרב בו ונצחו אותו, באיזה מקום נפגשו בחרבם, והיו גיבורים</p>
<p>קצח/ב</p>	<p>קצח/ב</p>
<p>כגברין לאחזאה גבורתא דלהון:</p>	<p>כגיבורים, להראות גבורתם.</p>
<p>מאי (במדבר כב ו) כי עצום הוא ממני²¹⁶⁰ אלא ההוא רשע חכים הוה וחמי למרחיק חמא לדוד מלכא דאתי מרות המואביה גיבר תקיף כאריה וועבידו (ונצח) קרבין תקיפין ונצח למואב ושוי לן תחות רגליו:</p>	<p>מה זה "כי עצום הוא ממני", אלא אותו רשע היה חכם וראה למרחוק, ראה את דוד המלך שבא מרות המואביה גיבור תקיף כאריה, ועשה קרבות תקיפים ונצח את מואב, ושם אותם תחת רגליו.</p>
<p>אמר עצום הוא [ההוא] דירתא [וירתא] ההוא גבורתא חד (מ)מלכא דלהון [מינן ויפיק] ומינן יפוקן (מנאן ויפוק) לשיצאה למואב אולי אוכל נכה בו²¹⁶¹ (שם) האי קרא הכי הוה ליה למימר אולי אוכל אכה בו או אולי נוכל נכה בו אלא ההוא רשע הוה חכים אמר חמינא ידא חדא²¹⁶² דחד אריא</p>	<p>אמר "עצום הוא" אותו שירש אותה גבורה מלך אחד מהם, יצא מאתנו להשמיד את מואב. "אולי אוכל נכה בו" פסוק זה כך היה לו לומר "אולי אוכל אכה בו", או "אולי נוכל נכה בו", אלא אותו רשע היה חכם, אמר ראיתי יד אחת של אריה תקיף אחד, פרוש רגל אם אוכל עמך, שנתחבר (שנינו) שניהם (ונתחבר) ונחתך מאותו אריה</p>

²¹⁵⁹ ההוא (דפ"ו).

²¹⁶⁰ שראה דוד שחלקו בהאי כ"ה מתעצם נגד מואב מפני שיוצא מהם, וזהו סוד רות המואבית שצורך גבוה היה להתעצם דוד נגד החצובים שיהיה לו מבא משם, שאין דרך להתגורר עם החצובים אלא מי שיהיה לו כניסה מועטת משם מפני שעל ידי זה יש לו כח להשביטם, והיינו דו"ד יד האריה יהודה גור אריה שיש לו כניסה במואב שהרי בועז נטלה, והוא יד שלוח לצד מואב שממנו יוצא דו"ד שעולה י"ד (אור יקר).

²¹⁶¹ היד ההוא לבד דהיינו זרע נחשון המגיע עד בועז שנוטל רות שממנו דוד כדפי' (אור יקר).

²¹⁶² י"ד גימ' דו"ד (רח"ו).

<p>תקיפא²¹⁶³ פריש²¹⁶⁴ [רגלא] [ידא] אי איכול עמך דנתחבר²¹⁶⁵ תרווייהו ונתחברו ונגרע מההוא אריה²¹⁶⁶ ידא דא [עד] לא ייתי ההוא מלכא לעלמא ולא יתרך ית מואב מאתריה:</p>	<p>יד זו, עד שלא יבא אותו מלך לעולם, ולא יגרש את מואב ממקומו.</p>
<p>ארה לי (שם) מאי ארה לי²¹⁶⁷ א"ר אבא ההוא רשע בתרי לישני קאמר לבלעם חד אמר ארה לי וחד אמר קבה לי מה בין האי להאי ואלא א"ל ארה לי עשבין²¹⁶⁸ וחרשין דרישי דחויין ושוי לון בקדרה דחרשיא כיון דחמא דחיליה יתיר בפומא תב ואמר ולכה נא קבה לי ואפי' הכין (ואוף) ההוא רשע דבלק לא שבק חרשוי אלא לקיט כל זיני עשבין חרשי [דרישין] (ברישי) דחויין ונטיל קדרה דחרשין ונעיין לה²¹⁶⁹ תחות ארעא אלף וחמש מאה אמין וגניז ליה²¹⁷⁰ לסוף יומין²¹⁷¹:</p>	<p>"ארה לי", מה זה "ארה לי". אמר רבי אבא, אותו רשע בשתי לשונות אמר לבלעם, אחד אמר "ארה לי", ואחד אמר "קבה לי", מה בין זה לזה. אלא אמר לו "ארה לי" עשבים וכשפי ראשי נחשים, ושים אותם בקדרת המכשפים. כיון שראה שכחו יותר בפיו, שב ואמר "ולכה נא קבה לי". ואפילו כך, אותו הרשע בלק לא עזב את כשפיו, אלא לקט כל מיני עשבים, כשוף של ראשי נחשים, ולקח קדרת מכשפים ונעץ אותה תחת הקרקע אלף וחמש מאות אמה, וגנז אותה לסוף הימים.</p>
<p>כיון דאתא דוד כרה²¹⁷² בתהומא אלף וחמש מאה אמין (על אלף וחמש מאה אמין) ואפיק מיא מן תהומא ונסך²¹⁷³ על מדבחא בההוא שעתא אמר אנא אסחי ההיא קדרה (תהלים ס"י) מואב סיר רחצי ודאי על אדום אשליך נעלי²¹⁷⁴ [מאי אשליך נעלי]</p>	<p>כיון שבא דוד, כרה בתהום אלף וחמש מאות אמה, (על אלף וחמש מאות אמה), והוציא מים מהתהום ונסך על המזבח, באותה שעה אמר "אני ארחץ אותה הקדרה", "מואב סיר רחצי", סיר רחצי בודאי. "על אדום</p>

²¹⁶³ יהודה (רח"ו).

²¹⁶⁴ קעב (הערת הזהר).

²¹⁶⁵ (ס"א תרוונא) (נוסף בדפ"ו).

²¹⁶⁶ ובזה תורצה הקושיא דלעיל דהול"ל לא אוכל אכה בו. שהכוונה אולי אוכל אני בסעייתא דילך נכה בו אני ואתה (מ"מ).

²¹⁶⁷ לשון אריתי מורי לתת קדרה זו בירושלם מקום מלכות בית דוד לכשף שלא יהיה לו בשום זמן פתחון פה נגד מואב, אחר כך נטל לו עצה אחרת אולי בפיו יכרית המשפחה ההיא מישראל והיינו "קבה" (אור יקר).

²¹⁶⁸ לקט לי עשבים מלשון אורה בתאנים אריתי מורי (מ"מ).

²¹⁶⁹ על ידי כשפים שעשה נעץ אותה בקרקע בתולה כל המציאות הזה בכל מקום שיהיה כסא מלכות המלך ההוא, ולכך נעצה בירושלם מאליה, והיינו סוד קדרה החצונית מלאה ראשי נחשים שהם כחות חצונים השולטים (אור יקר).
²¹⁷⁰ לה (דפ"ו).

²¹⁷¹ בסוד ידוע במדרגות החצובים השולטים, ואותה קדרה היא מלכות הורידה אל החצובים, ודוד המלך תקן המדה הזאת וחפר אלף וחמש מאה אמה עד התהום דהיינו להגיע אל סוד הבינה שסוד ה' במלואה אלף יחמש מאה והיא התהום ודאי, ומשם הוציא מימי הרחמים ונסך על מדבחא מלכות, ובזה טהר אותה מכל אלו החצונים, ואותו הסיר רחץ אותו מכל אותם הכתות ההם במימי התהום הזה ובטל כל כחות החצונים, והיינו אומרו "אנא אסחי וכו'" (אור יקר).

²¹⁷² כרא (דפ"ו).

²¹⁷³ ונסיק (דפ"ו).

²¹⁷⁴ היינו שר אדום מלעיט כל אותו השפע היורד מלמעלה, כשהוא בא דרך סמאל מלעיט ובולע אותו, ודוד תקן גם זה כי הנעל הזה שהוא מטטרון לבוש לשכינה נועל גרונו שאינו יכול ליגע בשפע העליון, ואין סמאל שולט אלא מצד החוץ אמנם פנימה חס ושלום אינו נכנס, שהרי מטטרון עץ הדעת טוב מגין בפני הרע, אמנם "פלשת" הוא הדין המשתבר ומתבטל מצד גבורות עליונות דהיינו סוד התרועה, והנה אלו הם שלשה בחינות הקליפות, יש קליפה נאחזת במלכות צריך לבטל אותה במה שנדחת למטה ועל זה כתיב רחצתי את רגלי איככה אטנפם, והיינו סוד "מואב סיר רחצי" השנית הקליפה העליונה לסתום פיה שיהיה נאחזת מבחוץ ואינה נוגעת בפנים והיינו "על אדום

<p>אלא דא אוף הכי ולמרחיקן (למרחוק) הוה דכתיב (בראשית כה ל) ויאמר עשו אל יעקב הלעיטני נא מן האדום האדום הזה כי עיף אנכי:</p>	<p>אשליך נעלי", מה זה "אשליך נעלי", אלא גם זה כך היה למרחוק, שכתוב "ויאמר עשו אל יעקב הלעיטני נא מן האדום האדום הזה כי עיף אנכי".</p>
<p>הלעיטני הלעטה ממש פתיחו דפומא וגרונא למבלע אמר דוד [להווא בלען] מלעט הלעיטין אנא ארמי עליה נעלי למסתם גרוניה (תהלים ס י) עלי פלשת אתרועע אוף הכי דא למרחיק אסתכי [דוד אמר כנען] סטרא בישא דסטרא אחרא איהו ופלשתים מתמן אינון לסטרא אחרא מה אצטריך תרועה [דכתיב (במדבר י ט) וכי תבאו מלחמה בארצכם והרעותם וגו'] לתברא חיליה ותוקפיה ובג"כ עלי פלשת אתרועע והכי אתחזי לון:</p>	<p>"הלעיטני" הלעטה ממש, פתיחת הפה והגרונן לבלוע. אמר דוד לאותו הבלען, מלעיט הלעיטים, אני אזרק עליו נעלי לסתום את גרונו. "עלי פלשת אתרועע" אף זה, דוד הסתכל למרחוק אמר, כנען הוא צד רע של הצד האחר הוא, ופלשתים הם משם. לצד אחר, מה צריך, תרועה, שכתוב "וכי תבאו מלחמה בארצכם והרעותם וגו'", לשבור כחו ותקפו, ולכן "עלי פלשת אתרועע" וכך ראוי להם.</p>
<p>ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה כי עצום הוא ממני (במדבר כב ו) ר' חזקיה פתח והיה צדק אזור מתניו והאמונה אזור חלציו האי קרא בלא איהו חד²¹⁷⁵ מאי חדושא אתא לאשמועינן דהא צדק היינו אמונה²¹⁷⁶ ואמונה היינו צדק אזור מתניו²¹⁷⁷ [היינו אזור חלציו] לא אשכחן קרא כהאי גוונא:</p>	<p>"ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה כי עצום הוא ממני". רבי חזקיה פתח "והיה צדק אזור מתניו והאמונה אזור חלציו", פסוק זה הכל הוא אחד, מה חדוש בא להשמיענו, שהרי צדק היינו אמונה, ואמונה היינו צדק, "אזור מתניו" היינו "אזור חלציו", ולא מצאנו פסוק כדוגמא זה.</p>
<p>אלא לאו צדק כאמונה ואע"ג דכלא חד²¹⁷⁸ וחד דרגא איהו אבל בזמנא דקיימא בדינא קשיא ומקבלא מסטר שמאלא כדין אקרי צדק דינא ממש והיינו (ישעיה כו ט) כי כאשר משפטיך לארץ צדק למדו יושבי תבל דהא²¹⁷⁹ דרגא דמשפט רחמי איהו וכד אתקריב (ב)משפט בצדק כדין אתבסם (כלא) ויכלין בני עלמא למסבל דינא דצדק (ועל דא צדק לאו איהו כאמונה):</p>	<p>אלא לא צדק כמו אמונה, ואף על גב שהכל אחד ודרגה אחת היא, אבל בזמן שעומדים בדין קשה ומקבלים מצד שמאל, אז נקרא צדק, דין ממש, והיינו כי כאשר "משפטיך לארץ צדק למדו יושבי תבל", שדרגה זו של משפט היא רחמים, וכשמתקרב משפט בצדק אז מתבשם (הכל), ויכולים בני העולם לסבול דין בצדק, (ועל זה צדק אינו כאמונה).</p>
<p>אמונה בשעתא דאתחבר בה וכדין איהו אמת לחדוהו (אמת וחדוה) וכל אנפין נהירין כדין אקרי אמונה ואית וותרנותא לכלא וכל נשמתין סלקין מתחייבי בכמה חיובין</p>	<p>אמונה בשעה שמתחברת בה (אז הוא) אמת לשמחה, וכל הפנים מאירות, אז נקראת אמונה, ויש ותרנות לכל, וכל הנשמות עולות מתחייבות בכמה חיובים של רשעים</p>

אשליך נעלי" וכו' השלישית קליפה משתבירת והיינו עלי פלשת אתרועע עד לבטלה מהעולם (אור יקר).
²¹⁷⁵ כדמפרש ואזיל כי צדק ואמונה חד, חלצים ומתנים חד, ואם כן הכפל מאי חדושא אתא לאשמועינן (אור יקר).
²¹⁷⁶ שניהם במלכות ושנים במשמעותם ולהכי כפל דבריו (אור יקר).
²¹⁷⁷ ומתנים שניהם בנצח הוד ואם כן אומרו אזור מתניו היינו אזור חלציו בספי' ובמשמעות (אור יקר).
²¹⁷⁸ כלומר אין כנוי צדק ככנוי אמונה ושניהם במדה אחת דהיינו המלכות, ועם היות שניהם במדה אחת (אור יקר).
²¹⁷⁹ דהאי (דפ"ו).

<p>[דחייבין] (וחייבין) בישין וכיון דבפקדון סלקן (אקדים) ואהדרו לון ברחמי וחם עלייהו וכדין אקרי אמונה ולית אמונה²¹⁸⁰ בלא אמת²¹⁸¹:</p>	<p>רעים. וכיון שהן עולות בפקדון (מקדים) הוא מחזירן ברחמים וחם עליהן, ואז נקראת אמונה, ואין אמונה ללא אמת.</p>
<p>השתא אזור מתניו ואזור חלציו מהו תרין אזורין הכא ומתנים וחלצין אע"ג דחד אינון תרין דרגין אינון חד לעילא וחד לתתא לעילא בשירותא אקרי מתנים²¹⁸² לתתא בסופא אקרי חלצין כד"א (ישעיה לב יא) וחגורה על חלצים בסופא על ריש ירכים כד אתתא בצערא מנתקן אינון חלצים מריש ירכין ושויאת ידהא בכאיבא עלייהו:</p>	<p>כעת אזור מתניו ואזור חלציו, מה כאן שני אזורים, ומתנים וחלצים, אף על גב שהן אחת, שתי דרגות הן, אחת למעלה ואחת למטה. למעלה בתחילה נקרא מתנים, ולמטה בסוף נקרא חלצים, כמו שנאמר "וחגורה על חלצים", בסוף על ראש הירכים, כשאשה בצער מנתקים אותם חלצים מראש הירכים, ושמה ידה בכאב עליהם.</p>
<p>ובג"כ לגבורה ולקרבא צדק אזור מתניו והכי אצטריך²¹⁸³ לרחמנו ולטב אמונה אזור חלציו בחד דרגא ידין עלמא [ושלטא] לתרין סטרין חד ורחמי (דרגא)</p>	<p>ולכן לגבורה ולקרב, צדק אזור מתניו, וכך צריך לרחמנות. ולטוב, אמונה אזור חלציו, בדרגה אחת ידון את העולם ושולט לשני צדדים, אחד לרחמים</p>
<p>קצט/א</p>	
<p>[לישראל] (דישראל) וחד דינא לשאר עמין:</p>	<p>לישראל, ואחד דין לשאר העמים.</p>
<p>ואי תימא²¹⁸⁴ צדק דינא תקיף איהו והא כתיב (ויקרא יט טו) בצדק תשפוט עמיתך (דברים טז כ) צדק צדק תרדוף וכמה אינון [ודאי] (והאי) הכי הוא²¹⁸⁵ דהא צדק לית ביה וותרנותא כלל ואוף הכי מאן דדאין לחבריה לא אצטריך למעבד ליה וותרנותא מן דינא כלל אלא בצדק דלא ישגח לרחימו (ויקרא יט לו) מאזני צדק בלא וותרנו להאי סטרא ולהאי סטרא למאן דיהיב ולמאן דמקבל</p>	<p>ואם תאמר צדק הוא דין הקשה, והרי כתוב "בצדק תשפט עמיתך" "צדק צדק תרדוף", וכמה הם ודאי, כך זה, שהרי בצדק אין כלל ותרנות, גם כך מי שדן את חבירו לא צריך לעשות לו ותרנות מהדין כלל, אלא בצדק, שלא ישגיח על האהבה. "מאזני צדק" בלי ותרנות לצד זה ולצד זה, למי שנותן ולמי שמקבל, ולכן דרגה אחת היא, ומתחלקת לשני צדדים. ושני צדדים אלה, שני אזורים עומדים, אחד לשאר</p>

²¹⁸⁰ היא אמונת ישראל, כי אנו מאמינים שה' מלך עולם ועד, והוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים (הקדו"ש מו ע"ד), השכינה הקדושה היא נקראת אמונת ישראל (תז"ח יא ע"ב), כי רק ישראל מאמינים שה' מלך עולם ועד, והוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים, גם כל מה שנעשה ע"י סיבות ושלוחים, הנה הוא ית"ש הנשמה לנשמה ורוחא לרוחא, המסבב את הכל והוא מבפנים להכל, הכח לכל, והוא לבדו העושה את כל. וכ"ז הוא ע"י אור קדושתו ית"ש המתפשט ושורה אצל כותל מערבי, הנה זה עומד אחר כתלנו (כמ"ש בשמור"ר פ"ב סי' ב'), ומשם מתפשט ושוכן בישראל, והוא השכינה הקדושה אמונת ישראל כנסת ישראל, כי היא כלל ישראל כנ"ל, והיא נקרא אמונה (כמ"ש בפ' ויקרא טז ע"ב, ופ' בהר קי ע"ב, ופ' בלק קצח ע"ב) (דע"ה ח"א פא ע"א), ע"י לעיל קסג רע"ב (לש"ו).

²¹⁸¹ הוא היחוד דז"א ומלכות (דע"ה ח"א פא ע"א).

²¹⁸² פי' מקום הסיתום נק' מתניים ולכך הוא דין אבל מקום הגילוי נקרא חלצים דהיינו מהחזה ולמטה ששם נתגלו החסדים והרחמים מתרבים (מ"מ).

²¹⁸³ כמ"ש שמקום הסיתום הוא דין אבל לרחמנו ולטב אמונה וכו' שהוא מקום הגילוי (רח"ו).

²¹⁸⁴ את אמרת צדק דינא תקיף איהו אינו והא כתיב בצדק ומורה על הרחמים (אור יקר).

²¹⁸⁵ גם זה כמוהו מאזני צדק ואי אפשר לפרש בו בלא וותרנות שהרי אדרבה צריך להכריע המשקלות, ותירך שצריך שלא יהיה וותרנות בערך הנותן והמקבל, כלומר מדה אחת מכרעת לקבל ואחרת לתת אמנם לתת בהכרעה הא ודאי לא שייך ביה בצדק (אור יקר).

<p>ובג"כ חד דרגא²¹⁸⁶ ואיהו ואתפלגן (מתפלג) לתריין²¹⁸⁷ סטריין [ואזוריין] ויהני תריין סטריין לאזוריין²¹⁸⁸] (ונהוריין) קיימן חד לשאר עמין וחד לישראל ובשעתא דנפקו ישראל ממצרים אתאזרו [באזוריין] (בנהוריין) אליין חד דקרבא²¹⁸⁹ וחד הוה דשלמא²¹⁹⁰ וחסר כאן (וכלא הוה בצדק²¹⁹¹):</p>	<p>העמים ואחד לישראל, ובשעה שיצאו ישראל ממצרים, התאזרו באזורים הללו, אחד של קרב ואחד היה של שלום (והכל היה בצדק).</p>
<p>כד אתיעט בלק אמר ואגרשנו מן הארץ אמר ההוא דרגא דקא²¹⁹² אתאחדן ביה מן הארץ ודאי ודא הוא כי עצום הוא ממני (במדבר כב ו) ודאי²¹⁹³ מאן ייכול [לאנחא] וולקיימא בהו בישראל דרגא דלהון תקיף הוא מדילי ובג"כ (שם) ואגרשנו מן הארץ ואי מהאי ארץ אנגרשנו ואתרך יתיה מיניה איכול למעבד כל רעותי חילא דלהון במאי איהו בפומא ובעובדא הא פומא דילך ועובדא דילי:</p>	<p>כשהתייעץ בלק אמר "ואגרשנו מן הארץ", אמר אותה דרגה (נאחזה בו הארץ וזה וכו') שהם נאחזים בה מן הארץ ודאי, וזהו "כי עצום הוא ממני" בודאי, מי יכול להלחם ולעמוד בהם בישראל, דרגתם חזקה היא משלי, ולכן "ואגרשנו מן הארץ". ואם אגרשנו מן הארץ הזאת, ואגרש אותם ממנה, אוכל לעשות כל רצוני. כחם הוא במה, בפה ובמעשה, הרי הפה שלך והמעשה שלי.</p>
<p>כי ידעתי את אשר תברך מבורך וגו' (שם) וכי מאן הוה ידע הא אוקמוה דהא בקדמיתא כתיב (שם כא כו) והוא נלחם במלך מואב הראשון ויקח את כל ארצו מידו דאגר ליה לבלעם וכו' אבל כי ידעתי ידיעה ודאי ידע בחכמתא דיליה:</p>	<p>"כי ידעתי את אשר תברך מבורך וגו'", וכי מאיפה היה יודע, הרי פרשוה שהרי בהתחלה כתוב "והוא נלחם במלך מואב הראשון ויקח את כל ארצו מידו", ששכר את בלעם וכו'. אבל "כי ידעתי", ידיעה ודאי ידע בחכמתו.</p>
<p>את אשר תברך מבורך מאי אצטריך הכא ברכה דהא בגין קללה הוה אזיל ואי ההוא מלה דהוה ידע מן בלעם בקדמיתא קללה הוה מאי את אשר תברך מבורך אלא מלה הכא ולא ידענא בה ולא זכינא בה עד דאתא רבי אלעזר ודרש (תהלים לד ב) אברכה את יי' בכל עת תמיד תהלתו בפי וכתוב (תהלים טז ז) אברך את יי' אשר יעצני מאן דאצטריך ברכתא מן [תתאי] (תתאה) את דהא אתאחד בהו כשלהובא בפתילה:</p>	<p>"את אשר תברך מבורך וגו'", מה צריך כאן ברכה, שהרי בשביל קללה הלך, ואם אותו דבר שהיה יודע מבלעם בהתחלה היה קללה, מה זה "את אשר תברך מבורך". אלא דבר זה לא ידעתי ולא זכיתי בו עד שבא רבי אלעזר ודרש "אברכה את ה' בכל עת תמיד תהלתו בפי", וכתוב "אברך את ה' אשר יעצני", מי (צריך) שצריך ברכה מן התחתונים, את, שהרי נאחז בהם כשלהבת בפתילה.</p>
<p>ודוד דהוה ידע דא אמר אברכה את אמר</p>	<p>את". אמר אותו רשע, אותה דרגה</p>

²¹⁸⁶ מלכות (אור יקר).

²¹⁸⁷ אמונה וצדק, ולא שתהיה פעמים המלכות אמונה ופעמים צדק שאם כן תהיה בעת הדין לאומות ולא תהיה רחמים לישראל, או אפכא כשתהיה רחמים לישראל לא תהיה דין לאומות וזה בלתי הגון שתהיה זו ולא זו (אור יקר).

²¹⁸⁸ ב' אזוריין (דפ"ו).

²¹⁸⁹ בשבעה עממין (אור יקר).

²¹⁹⁰ באדום ובמואב ובעמון (אור יקר).

²¹⁹¹ מפני שהיה לאומות ואין להם חלק באמונה (אור יקר).

²¹⁹² (ס"א אתאחדת ביה הארץ ודא כו') (נוסף בדפ"ו).

²¹⁹³ ר"ל מפני המ' שנקרא ארץ שאחוזים בה לכך עצום (מ"מ).

<p>ההוא רשע ההוא דרגא דלהון אחיד בה²¹⁹⁴ בגין ברכאן דלהון דקא מברכין ליה בכל יומא חילא אית לך לברכא לההוא דרגא²¹⁹⁵ ותעקרו (יתעקר) לה מנייהו [ודא הוא] כי ידעתי את אשר תברך מבורך²¹⁹⁶ וגו'²¹⁹⁷ ובדא ניכול בהו תברך לההוא דרגא ותילוט לפתילה ועל דא אמר (במדבר כג טו) ואנכי אקרה כה אעקר לה מנייהו דלא יתאחד בהו:</p>	<p>שלהם אחוזה בהם בגלל ברכותיהם שמברכים אותה בכל יום, כח יש לך לברך את אותה דרגה ותעקר אותה מהם, וזהו "כי ידעתי את אשר תברך מבורך וגו'", ובזה נוכל להם. תברך את אותה דרגה ותקלל את הפתילה, ועל זה אמר "ואנכי אקרה כה", אעקר אותה מהם שלא תאחז בהם.</p>
<p>[ותו אקרה כה²¹⁹⁸ אנגיד ואמשיך לההוא דרגא בחובין ומסאבי ובקרי ובטומאה דעברו בבו²¹⁹⁹ והיא תעביד עמהון גמירא] מיד (במדבר כב ז) וילכו זקני מואב וזקני מדין וקסמים בידם דלא ימא ההוא רשע דלאו והמניה אינון זינין חרשין דאצטריך בידו לאתעכבו (עמיה אינון חרשין דאצטריך ויתעכב) עלייהו²²⁰⁰:</p>	<p>ועוד "אקרה כה" אשפיע ואמשיך את אותה דרגה בחטאים וטומאה ובקרי, ובטומאה שעשו בניה, והיא תעשה אתם גמר. מיד "וילכו זקני מואב וזקני מדין וקסמים בידם" שלא יאמר אותו רשע שאין עמו אותם מיני כשפים שצריך בידו להתעכב עליהם.</p>
<p>פתח ואמר (ירמיהו כז) ואתה אל תירא עבדי יעקב ואל תחת ישראל כי אתך אני (כי אעשה כלה) וגו' האי קרא אתמר ואתערו ביה אבל עד כען אית לאתערא יתיר אתה מאי איהו רזא ארון הברית דדא איהו דרגא</p>	<p>פתח ואמר "ואתה אל תירא עבדי יעקב ואל תחת ישראל כי אתך אני וגו'", פסוק זה נאמר והתעוררו בו, אבל עד כעת יש להתעורר יותר אתה, מהו סוד ארון הברית, שזוהי דרגה שהולכת</p>

²¹⁹⁴ ירצה המלכות הנקראת "את אשר תברך" אותה מפני שהיא קשורה עמהם לתועלת ברכותיה, ואם כן אינה עוזבת אותם כל זמן שהיא צריכה ברכה ואין לה מברך אלא ישראל (אור יקר).
²¹⁹⁵ פי' ל"א מ"ש בלעם ואנכי אקרה כה נעקר לה מנייהו ונעשה לה תיקון כדי שתתחבר עמנו ואז אנו מוצאים מקום לקלל את ישראל ח"ו הפך מש"ל בדף קצ"ח ע"א על ה' ועל משיחו (מ"מ).
²¹⁹⁶ על ידך וכיון שהיא תתברך על ידך תעזוב את ישראל ותוכל לקלל (אור יקר).

²¹⁹⁷ ואשר תאור וגו' - אם כן חכמים היו עד שהיו מלמדים את בלעם דרך יכנס בזה, וממש לקח הדרך שהיה עורך שבעה מזבחות כנגדה, והיה מעלה פר ואיל בחכמה ידועה, ולכך עשו פרי מעשיו שהרי על ידי שבעה פרים ושבעה אילים שלשה פעמים הם מ"ב קרבנות, וכנגדם אנס מלמעלה ועשק החצוני מ"ב נשמות קדושות, ופרץ הפרצה ההיא ובאו אותם הנשמות על ידי ביאה גרועה היינו אותם מ"ב נערים שהרג אלישע שכלם נזרעו בלילי יום הכפורים דהיינו ביאה קדושה באיסור, כדרך הנשמות העשוקות תחת החצוני שאינם באות אלא על ידי ביאה קדושה באיסור כעין ממזר וכיוצא, ואף אלו באו על ידי ביאה קדושה מישראל באיסור יום הכפורים, ושם נתנה לילית האסורה נשמותיה הקדושות, ולכך הרגם אלישע בשם מ"ב שהיו בסוד יום הכפורים אימא עילאה ששם סוד השם הזה, ונתן לחצוני חלקה שישלוט במיתת העשוקי' ההם, והיינו ותצאנה שתיים דובים הם סמאל ולילית בלק ובלעם, והם מן היער מעצי היער העליון מאילני סרק שבו, וכבר ידעת שסוד העשיה סנדלפו"ן עולה יע"ר, והנה המלכות מצד ישראל נקראת כ"ה דהיינו סוד קרית שמע כ"ה אתוון שית תיבין שמצד הייחוד נעשת ס"ה דהיינו שעולה המלכות אל התפארת, ולזה השבעה נעשות חמשה שיתקשרו התפארת והיסוד והמלכות בנקודה אמצעית ויעשו חמשה נקודות דהיינו חסד גבורה תפארת נצח והוד, וזה כל עיקר השקפתנו בייחוד, והוא היה רוצה לעוקרה מהייחוד ולהפרידה (אור יקר).

²¹⁹⁸ לעוקרה מייחודה על ישראל ולעשותה קרי על החצונים בעלי קראין, ואז אינה כ"ה אלא בשבעה ולכך היה עושה שבע מזבחות ומעלה פר ואיל, פר לקושרה אל הדין ואיל להסכים הדין העליון אילו של יצחק תוקפוי כדפי' בתיקונים, ועוקרה מן הימין וקושרה בשמאל, ועשר מעשיו פירות כעין יום הכפורים שאסור בתשמיש המטה, אמנם הב"ה לא שמע את דבריו והיה מוחל לישראל דהיינו יום הכפורים אסור בתשמיש המטה אמנם מוחל וסולח, ולכך נתן לו הקב"ה חלק מלמעלה כעין שעיר עזאזל, והיינו אומר עמי זכור נא וגו' שהיו דבריו עושים פירות למעלה לולי רחמי שמים שקדמונו והיינו צדקות ה', ולזה נולדו ביום הכפורים (אור יקר).
²¹⁹⁹ בנוי (דפ"ו).

²²⁰⁰ מה שחסר כאן תמצא בסוף הספר [סימן יא - הערת הזהר] (דפ"ק).

<p>דאזלא בגלותא בהדי בנהא עמא קדישא משה בשעתא דבעא רחמין עליהו דישראל מה כתיב (במדבר יא טו) ואם ככה את עושה לי הרגני נא הרוג ופרשוה.</p>	<p>בגלות עם בניה העם הקדוש, בשעה שבקש משה רחמים על ישראל מה כתוב "ואם ככה את עושה לי הרגני נא הרוג" ופרשוה.</p>
<p>אבל הכי אמר משה דרגא חד דיהבת²²⁰¹ לי²²⁰² אקרי אתה בנין דלית ליה פרישו ממך²²⁰³ ה' [דיליה] ודילהו [דלא]²²⁰⁴ אתאחד בהו בישראל אי [את] ישתצי²²⁰⁵ לון ובעלמא [מעלמא] הא ה' דשמא דא דאתאחד בהו אתעבר מניה אי הכי את [עושה לי דא] [דה] עקרא דשמא דא אתעקר²²⁰⁶:</p>	<p>אבל כך אמר משה, דרגה אחת שנתת לי נקראת "אתה", משום שאין לה פרידה ממך, ה' שלה נאחזה בישראל, אם אתה (תשמידם מהעולם) ישמידו בעולם, הרי ה' של השם הזה שאחזה בהם, מעברת ממנו. "אם כך את עושה לי" שה' עיקר השם הזה תעקר.</p>
<p>וע"ד אמר יהושע לבתר [יהושע ז ט] ומה תעשה לשמך הגדול²²⁰⁷ דהא ודאי שמא דא עקרא ויסודא דכלא אתה הוא יי ומשה אע"ג דקב"ה לא א"ל הכא²²⁰⁸ ידע דהא בהא תלייא וחובה גרים (ירמיה מו כז) ואתה אל תירא עבדי יעקב וגו' כלא חד כי אתך אני הא אוקימנא כי אתי אתה לא כתיב אלא כי אתך אני כי אעשה כלה בכל הגוים וגו' (ירמיה ל יא) בכל הגוים אעשה כלה:</p>	<p>ועל זה אמר יהושע אחר כך "ומה תעשה לשמך הגדול", שהרי ודאי שם זה עיקר ויסוד הכל, "אתה הוא ה'", ומשה אף על גב שהקדוש ברוך הוא לא אמר לו כך, ידע שזה בזה תלוי, והחטא גורם. "ואתה אל תירא עבדי יעקב וגו'", הכל אחד. "כי אתך אני", הרי בארנו כי אתי אתה, לא כתוב אלא כי אתך אני, "כי אעשה כלה בכל הגוים וגו'" בכל הגוים אעשה כלה.</p>
<p>רב המנונא²²⁰⁹ קדמאה אמר דחיקו ועאקו דישראל כמה טב וכמה תועלתא גרים לון רפיון דשאר עמין כמה בישין גרים לון דחיקו ועאקו דישראל גרים לון דטב ליהוי ותועלתא ומאי ניהו</p>	<p>רב המנונא הראשון אמר דחק וצרות ישראל כמה טוב וכמה תועלת גרמו להם, רפיון של שאר העמים כמה רעות גרמו להם. דחק וצרות ישראל גורם להם שטוב יהיה ותועלת, ומהם</p>
<p>קצט/ב7816:</p>	
<p>כלוזה כלא דחיק²²¹⁰:</p>	<p>כלה הכל דחוק.</p>
<p>רפיון דשאר עמין גרים לון רפיון וביש [והאי איהו] (ומאי ניהו) כלה והכי אתחזי לון דהא כל רפיון בלא דחיקו דהוה לון בהאי</p>	<p>רפיון של שאר העמים גורם להם רפיון ורע, וזהו כלה, וכך ראוי להם, שהרי כל רפיון בלא דחק שהיה להם בעולם הזה גורם להם רפיון אחר כך</p>

²²⁰¹ דיהבית (דפ"ו).

²²⁰² פי' מלכות (מ"מ).

²²⁰³ פי' אינה נפרדת מזעיר (מ"מ).

²²⁰⁴ פי' ה' של אתה והיינו מלכות דמלכות שנאחזת בישראל (מ"מ).

²²⁰⁵ תשיצי (דפ"ו).

²²⁰⁶ פי' אם אבדו ישראל ח"ו לא ישאר מן אתה אלא את, לפי שאות ה' שנאחזת בישראל אתעקר ח"ו (מ"מ).

²²⁰⁷ מלכות קארי לה הכא שמך הגדול שנקרא אתה ואם תאבד יש' ח"ו נעשית את ויש פגם לשמך הגדול. א"נ שמך הגדול הו"ה ואות ה' אחרונה היא פרצוף המלכות ובה נשלם שם יהו"ה, ואתה אל תירא כולא חד ושיעור הכתוב מפני שאתה מחובר עמהם לכך אל תירא עבדי יעקב (מ"מ).
²²⁰⁸ הכי (דפ"ו).

²²⁰⁹ כפל הענין כדי ליתן טעם וה"ק בכל הגוים אעשה כלה ונתן רב המנונא טעם לזה דחיקו ועאקו (מ"מ).

²²¹⁰ פי' הכ' בפתח ול' דגושה, אבל באו"ה שיש להם רפיון גם כלה שלהם רפויה וכולה בניקוד קמ"ץ. ונלע"ד שבזה יובן מרז"ל אגרא דכלה דוחקא שכר ישראל שנקראים כלה דגושה בשביל הדוחקא שהיה להם בעולם הזה (מ"מ). ועי' בהגר"א בתיקו"ז כח ע"א ד"ה ודוחקא.

<p>עלמא גרים לון רפיון לבתר בלא דחיקו כלה (ישעיה כח כב) כי כלה ונחרצה שמעתי כי אעשה כלה כלה ברפיון לישראל דהוה לון דחיקו ועאקו כלה (שם סא י) וככלה תעדה כליה²²¹¹ מאן כליה אלין ישראל דאינון כלים דהאי כלה:</p>	<p>בלי דחק, כלה "כי כלה ונחרצה שמעתי", כי אעשה כלה, כלה ברפיון לישראל שהיה להם דחק וצרות, כלה "וככלה תעדה כליה". מה זה "כליה", אלו ישראל שהם כלי הכלה הזו.</p>
<p>ישראל דהוה לון דחיקו ועאקו (עמוס ט יא) אקים את סכת דוד²²¹² הנופלת סכת שלום לשאר עמין דהוה לון רפיון (צוקה) צרה וצוקה וכלהו (כלא) ברפיון כמה דהוה לון בקדמיתא וע"ד (ירמיה ל יא) כי אעשה כלה בכל הגוים וגו' "ואותך לא אעשה כלה" שהרי אין ראוי לך, שהרי דחוקים הייתם בתחלה פעמים רבות, בדחק של גלות תמיד, ודחוק תהיה כלה (תוריש כליה).</p>	<p>ישראל שהיה להם דחק וצרות, "אקים את סכת דוד הנופלת", סכת שלום לשאר העמים שהיה להם רפיון צרה וצוקה כולה ברפיון, כמו שהיה להם בתחלה, ועל זה "כי אעשה כלה בכל הגוים וגו'" "ואותך לא אעשה כלה", שהרי אין ראוי לך, שהרי דחוקים הייתם בתחלה פעמים רבות, בדחק של גלות תמיד, ודחוק תהיה כלה (תוריש כליה).</p>
<p>ויסרתוך למשפט²²¹⁵ (ירמיה ל יא) האי קרא הכי מבעי ליה ויסרתוך במשפט דהא אימתי ייסורי בשעתא דדינא (והכא לאו הכי אלא) ומאי ויסרתוך למשפט ואלא (אבל) כתיב (ישעיה ג יד) יי' במשפט יבא עם זקני עמו וההוא יומא אקדים קב"ה אסותא לישראל עד לא ייעלון לדינא בגין דייכלון לקיימ' ביה:</p>	<p>"ויסרתוך למשפט" פסוק זה כך צריך להיות, "ויסרתוך במשפט", שהרי מתי יסורים, בשעת הדין, (וכאן לא כך אלא) מה זה "ויסרתוך למשפט", אלא כתוב "ה' במשפט יבא עם זקני עמו" ואותו היום הקדים הקדוש ברוך הוא רפואה לישראל, עד שלא יעלו לדין, כדי שיוכלו לעמוד בו.</p>
<p>ומאי אסותא היא ודובכל שעתא ושעתא קב"ה יהיב יסורין לישראל זעיר זעיר בכל זמנא וזמנא ובכל דרא ודרא בגין דכד ייעלון ליומא דדינא רבא דייחון מתייא ולא²²¹⁶ ישלוט עליהו דינא ונקא לא אנקך (ירמיה ל יא) מהו אלא כד ישראל בלחודייהו ולא עאלין [בדינא] [לדינא] עם שאר עמין קב"ה עביד לון לגו משורת הדין והוא מכפר עליהו:</p>	<p>ומה רפואתם, היא שבכל שעה ושעה הקדוש ברוך הוא נותן יסורים לישראל מעט מעט, בכל פעם ופעם ובכל דור ודור, כדי שכשיכנסו ליום הדין הגדול, שיחיו המתים לא ישלוט עליהם הדין. "ונקה לא אנקך", מהו, אלא כשישראל לבדם ולא נכנסים בדין עם שאר העמים, הקדוש ברוך הוא עושה להם לפני משורת הדין, והוא מכפר עליהם.</p>
<p>ובזמנא דעאלין [בדינא] [לדינא] בשאר</p>	<p>ובזמן שנכנסים בדין עם שאר</p>

²²¹¹ השכינה מקשטת לישראל ומעטרת אותם באורה, ואפשר נמי שהיא מתקשטת בנשמתם והא והא איתנהו כי הנשמות הקדושות הם כליה וקישוטיה (אור יקר).

²²¹² הענין כי הצ' היא דחוקה יותר מס', וק' דחוקה יותר מכ', ופי' סוכת וצוקה אינו כפירוש כלה שפירשנו לעיל, כי לעיל ישראל דחוקים ומלת כלת גם כן להם דחוקה ודגושה ואומות העולם רפויים וכן מלת סוכ"ה וצוק"ה להפך כי ישראל שהיו דחוקים יהיו רפויים סוכה, ואומות העולם שהיו רפויים יהיו מכאן ואילך דחוקים ודגושים צוקה, ואי אפשר לפרש בדרך אחרת (אור יקר).

²²¹³ עי' תיקר"ז כח ע"א.

²²¹⁴ תהיה (דפ"ו).

²²¹⁵ איסרך להיות מכופר לעת בואך למשפט (אור יקר). יש כמה מיני יסורין לצדיקים בעה"ז, אחד לנקותם לעה"ב, ע"ד ויסרתוך למשפט, כשיעמוד בדין לפני בוראו יצא זכאי, לפי שקבל הייסורין בחייו (ספר הליקוטים ישעיה נג).

²²¹⁶ לא (דפ"ו).

<p>עמין מה עביד ידע קב"ה דהא סמא"ל אפטרופוסא [דעשו] [דלהון] ייתי לאדכרא חוביהון דישראל וכניש בלהו לגביה ליומא דדינא [והוא] ויהא קב"ה אקדים להו אסוותא ועל כל חובא וחובא לקי [ונקה] להו ביסורין זעיר זעיר ודא הוא ונקה ביסורין ובגין כך בדינא דקשוט לא אנקך מעלמא [מעלמא] ובדינא בתר דסבלת יסורין זעיר ותו לא אנקך אע"ג דאתון בני²²¹⁷ לא אשבוק חוביכון אלא אתפרע מנכון זעיר זעיר בגין דתהוון זכאין ליומא דדינא רבא:</p>	<p>העמים מה עושה, יודע הקדוש ברוך הוא שסמא"ל אפטרופוס של עשו יבא להזכיר חטאי ישראל, וכונס כולם אליו ליום הדין, והרי הקדוש ברוך הוא הקדים להם רפואה, ועל כל חטא וחטא הלקה ונקה אותם ביסורים מעט מעט, וזהו ונקה ביסורין, ולכן בדין אמת לא אנקך מעולם בדין, אחרי שסבלת יסורים מעט מעט. ועוד "לא אנקך", אף על גב שאתם בני, לא אעזוב את חטאיכם, אלא אפרע מכם מעט מעט, כדי שתהיו צדיקים ליום הדין הגדול.</p>
<p>כד אתאן לדינא אתא סמא"ל בכמה פתקין עלייהו וקב"ה אפיק פתקין דיסורין דסבלו ישראל על כל חובא וחובא ונמוחו כל חובין ולא עביד לון וותרנותא כלל כדין תשש כחיה וחיליה [דסמאל] ולא יכיל לון [ויתעבר מעלמא הוא וכל סטרוי וכל עמין הה"ד (ירמיה מו כז) ואתה אל תירא עבדי יעקב וגו' בג"כ דיסרתיך²²¹⁸ למשפט ונקה לא אנקך]:</p>	<p>כשבאים לדין בא סמא"ל בכמה פתקים עליהם, והקדוש ברוך הוא מוציא פתקי היסורים שסבלו ישראל על כל חטא וחטא, ונמוחו כל החטאים ולא עשה להם ותרנות כלל, אז תשש כחו וחילו של סמא"ל ולא יכול להם, ויעבר מהעולם הוא וכל צדדיו וכל העמים, זהו שכתוב "ואתה אל תירא עבדי יעקב וגו'", בגלל זה "ויסרתיך למשפט ונקה לא אנקך".</p>
<p>ודוד מלכא אמר (תהלים יא ב) כי הנה והרשעים ידרכון קשת כוננו וגו' ואף על גב דהאי קרא הא אוקמוה על שבנא ויואב²²¹⁹ ממנן דחוקיה אתמר אבל האי קרא על סמא"ל וסיעתיה ואוף הכיו אתמר דכל עובדוי ועיטוי על ישראל נינהו בלק ובלעם ההוא ארח ממש נקטו והא אתמר דחבורא בישא עבדו אמרו עמליק ע"ם ל"ק עמא דלקא לון כחויא דמחי בזנבא דיליה²²²⁰ הא אנן יתיר בל"ק ב"א ל"ק אתא מאן דלקי לון כרעותיה בלע"ם ב"ל ע"ם לית עמא ולית רעיא שמא דילן גרים לשיצאה לון ולא עקרא להו מעלמא וקב"ה חשיב בגוונא אחרא שמייהון בבלק ב"ל כבלעם ב"ל הא²²²¹ בלב"ל מה אתוון אשתארו עמ"ק בלב"ל עמקא דמחשבה דלהון דלא ישלטון בעלמא [ולא ישתארון בעלמא]:</p>	<p>ודוד המלך אמר "כי הנה הרשעים ידרכון קשת כוננו וגו'", ואף על גב שפסוק זה הרי פרשוהו על שבנא ויואח הממונים של חזקיה נאמר, אבל פסוק זה על סמא"ל וסייעתו גם כך נאמר, שכל מעשיו ועצותיו הם על ישראל. בלק ובלעם אותו דרך ממש נקטו, והרי נתבאר שחבור רע עשו אמרו, עמל"ק ע"ם ל"ק, עם שהלקה אותם כנחש שמכה בזנבו, הרי אנו יותר בל"ק ב"א ל"ק, בא מי שמלקה אותם ברצונו, בלע"ם ב"ל ע"ם, אין עם ואין רועה שם שלהם גורם להשמידם ולעקור אותם מן העולם. והקדוש ברוך הוא חשב באופן אחר את שמותיהם, בבלק ב"ל, בבלעם ב"ל, הרי בלב"ל, איזה אותיות נשארו עמ"ק, בלב"ל עומק מחשבתם, שלא ישלטו בעולם ולא ישארו בעולם.</p>

²²¹⁷ שיעור הכתוב לפי זה כדי שתהיה ונקה דהיינו זכאי לכך לא אנקך (מ"מ).

²²¹⁸ ויסרתיך (דפ"ו).

²²¹⁹ ויואח (דפ"ו), כמ"ש בפ' חלק שהיו כותבים אגרת ומשלחים אותם על ידי החצים לסנחריב

(מ"מ).

²²²⁰ בסוף שמו אבל ראש שמו שהוא ע"ם אין בו לקות, אבל בלעם ובלק בראש שמם גם כן לוקים

(אור יקר).

²²²¹ בראשית כה ע"א (הערת הזהר).

<p>אר"ש אלעזר יאות אמרת²²²² אבל בלק תפח רוחיה בגיהנם ובלעם ישתחקון תמן גרמוי ורוחיה והכי הוא עיטא בישא נטלו על פטרונא על האי כה דחשיבו לאעקרא²²²³ [ליה] ולהאי כהו וחשיבו לסטרא בישא לסלקא [ליה] בפומא ובעובדא אמר ההוא רשע קדמאי אשתדלו ולא יכילו דור הפלגה אשתדלו²²²⁴ ולא יכילו עבדו עובדא ופומא חסר מנייהו דלישנהון אתבלבל ולא יכילו:</p>	<p>אמר רבי שמעון, אלעזר יפה אמרת, אבל בלק תפח רוחו בגיהנם, ובלעם ישתחקו שם עצמותיו ורוחו, וכך הוא, עצה רעה לקחו על הפטרון, על ה"כה" הזו, שחשבו לעקור את ה"כה" הזו, וחשבו לסלקה לצד רע בפה ובמעשה. אמר אותו רשע, הראשונים השתדלו ולא יכלו, דור הפלגה השתדלו ולא יכלו, עשו מעשה ופה חסר מהם, שלשונם התבלבלה ולא יכלו.</p>
<p>אבל אנת הא פומך שגן ולישגך מתתקן בתרין סטרין אלין את אשר תברך מבורך ואשר תאור יואר ההוא סטרא דאת²²²⁵ בעי לסלקא ולעילא בפומך ולישגך אסתליק [וההוא סטרא דאת בעי למילט בחילא דפומך תילוט] וסטרא קמך²²²⁶ וכלא בך תלייא</p>	<p>אבל אתה הרי פיק שגון, ולשונך מתוקנת בשני צדדים, אלו "את אשר תברך מבורך ואשר תאור יואר", אותו הצד שאתה רוצה לסלק למעלה בפיק ולשונך הסתלק, ואותו הצד שאתה רוצה לקלל בכח פיק תקלל (וצד לפניך) והכל תלוי בך,</p>
<p>ר/א7205:</p>	
<p>דהא עובדא אתתקן²²²⁷ אבל במלה תלייא כלא [וע"ד בעובדא²²²⁸ דנחש אנא אתקין ואנת תשלים כלא בפומך] ההוא סטרא דתברך מבורך וההוא סטרא דתאור יואר:</p>	<p>שהרי המעשה נתתקן, אבל בדבור הכל תלוי, ועל זה (במעשה) כמעשה נחש אני אתקין, ואתה תשלים הכל בפיק, אותו צד שתברך מבורך ואותו צד שתאור יואר.</p>
<p>והוא לא ידע דקב"ה (איוב יב כ) מסיר שפה לנאמנים [וכו'] ומעם זקנים יקחו וכלא [ברשותיה] (ברשותא) קיימא מסיר שפה לנאמנים אלו דור הפלגה²²²⁹ דבלבל לישנהון דלא ישלטון במלה כלל דכתיב (בראשית יא ז) אשר לא ישמעו איש שפת רעהו ומעם זקנים²²³⁰ יקח אלו בלעם ובלק דתרווייהו הו בעיטא חדא דכתיב (במדבר כג ב) ויעל בלק ובלעם פר ואיל במזבח:</p>	<p>והוא לא ידע שהקדוש ברוך הוא "מסיר שפה לנאמנים וטעם זקנים יקח", והכל עומד ברשותו. "מסיר שפה לנאמנים", אלו דור הפלגה, שבלבל לשונם שלא ישלטו בדבר כלל, שכתוב "אשר לא ישמעו איש שפת רעהו". "וטעם זקנים יקח", אלו בלעם ובלק, ששניהם היו בעצה אחת, שכתוב "ויעל בלק ובלעם פר ואיל במזבח".</p>

²²²² פי' שפיר אמרת בדרשות אלו אבל מ"ש שכוונת בלק ובלעם לקרב המלכות אצלם אינו כך אלא כוונתם לפגום אותה ח"ו ולהגביר הקלי' וכדמפרש וקשה דהא ר' אלעזר עצמו בדף קצח ע"א אמר ועתה לכה ניגח קרבא וכו' כד"א על ה' ואל משיחו וזה כדעת רשב"י ו"ל בתר דשמעה מאבני קבלה מניה (מ"מ).

²²²³ היא המלכות לעוקרה ממקומה ולהיות שפחה במקום גברתה (אור יקר).
²²²⁴ והיינו דכתיב ועתה לא יבצר מהם, כי אחר שהם שפת אחר ודברים אחדים הרי יש להם דבור, ועתה בהיותם עושים יהיה להם לחיזוק הקליפה דיבור ומעשה, לכך לקח הקב"ה שלו דהיינו הדבור וזהו שאמר הבה נרדה ונבלה שם שפתם, ואחר שנטל מהם הדיבור ויחדלו לבנות (אור יקר).
²²²⁵ דאתי (דפ"ו).

²²²⁶ ומעשה שהוא "סטרא חד קמך" כלומר הרי היא לפניך שהוא "וקסמים בידם", עתה אינו חסר אלא הדיבור "כולא בך תלייא" מפני "דהא עובדא אתתקן" (אור יקר). "וסטרא קמך" מוסגר בדפ"ו.

²²²⁷ כלומר בדיבור ומעשה תלוי הכל (אור יקר).
²²²⁸ כעובדא (ס"א בעובדא) (דפ"ו).

²²²⁹ שהיו נאמנים באהבתם (אור יקר).

²²³⁰ שקנו חכמה עם היות שהיא חצונית כי יש זקן וכסיל (אור יקר).

<p>ות"ח ההוא רשע דבלעם כלל (חמי ההוא רשע דכל) עובדוי לביש ברום לבא תרווייהו הוו סלקין קרבנא דכתיב ויעל בלק ובלעם וכל מדבחין בלק הוה מסדר ואיהו רשע הוה משבח גרמיה ואמר (שם ד) את שבע המזבחות ערכתי ואעל פר ואיל במזבח ואלו לבלק לא שתף בהדיה אמר קב"ה רשע כלל ידענא אלא שוב אל בלק ואת לא צריך למלא [אלא (במדבר כג ה) וכה תדבר²²³¹ והה"ד (איוב יב כ) וטעם זקנים יקח]:</p>	<p>בא וראה אותו בלעם הרשע, כל מעשיו לרע ברום לב, שניהם היו מעלין קרבן שכתוב "ויעל בלק ובלעם" וכל המזבחות היה בלק מסדר, והוא הרשע היה משבח עצמו ואומר "את שבע המזבחות ערכתי ואעל פר ואיל במזבח", ואלו את בלק לא שיתף יחד איתו. אמר הקדוש ברוך הוא, רשע הכל ידעתי, אלא שוב אל בלק ואתה לא צריך לדבר, אלא "וכה תדבר", זהו שכתוב "וטעם זקנים יקח".</p>
<p>ד"א וטעם זקנים יקח דכתיב (במדבר כב ז) וילכו זקני מואב וזקני מדין וקסמים בידם טעמא דאינון זקנים נטל מנייהו ולא יכילו למשלט בחרשייהו כלל (שם) וידברו אליו דברי בלק מלין באתגליא²²³² ולא בלחישו פגים אודנא הוה ופגים עינא ופגים רגלא מתלת דוכתין הוה פגים [מתוקן] (אתקן) הוה לסטרא אחרא והכי אצטריך לההוא סטרא [אחרא בתר דשריא ביה פגים זיניה לזיניה] ואחרא אתר דשריא פגים זינא לזיניה:</p>	<p>דבר אחר "וטעם זקנים יקח", שכתוב "וילכו זקני מואב וזקני מדין וקסמים בידם", טעם אותם זקנים נטל מהם ולא יכלו לשלוט כלל בכשפיהם. "וידברו אליו דברי בלק", דברים בגלוי ולא בלחש, פגום אזן היה, ופגום עין ופגום רגל, משלשה מקומות היה פגום, מתוקן היה לצד האחר, וכך צריך אותו צד אחר מקום שהפגם שרוי כל מין למינו.</p>
<p>ויאמר אליהם לינו פה הלילה [והשיבותי] (שם ח) אינון כתיב (שם ז) וידברו אליו²²³³ ואיהו כתיב ויאמר אליהם לינו פה הלילה בגין [דליליא איהו שעתא] (דבההוא זמנא) דסטרא אחרא הוי לחרשיא בשעתא דמשתכחי [ושלמי] סטריין²²³⁴ בישין ומתפשטן בעלמא (במדבר כב ה) כאשר ידבר יי' אלי שבוחי קא משבח גרמיה בשמא דיי':</p>	<p>"ויאמר אליהם לינו פה הלילה והשבתי הם", וכתוב "וידברו אליו" והוא כתוב ויאמר אליהם לינו פה הלילה, משום שהלילה הוא שעת הצד האחר לכשפים. בשעה שנמצאים ושולטים צדדים רעים ומתפשטים בעולם, "כאשר ידבר ה' אלי", שבח היה משבח את עצמו בשם ה'.</p>
<p>וישבו שרי מואב (שם) ושרי מדין אתפרשו מנייהו ולא בעו למיתב תמן וסבי מואב אשתארו דכתיב וישבו שרי מואב בלחודיהו יאות עבדי מדין דאתפרשו מכל וכל ומנייהו וואלמלא לא הוו מהאן בסופא [דהוו בעיטא דבלעם לשלחא נשיהון לבני ישראל²²³⁵ בשמים למטעי לון] וקרא אוכח חובא²²³⁶ דלהון דכתיב (במדבר כה יח) כי</p>	<p>"וישבו שרי מואב", ושרי מדין נפרדו מהם ולא רצו לשבת שם, וזקני מואב נשארו, שכתוב "וישבו שרי מואב" לבדם, נאה עשו מדין שנפרדו מכל וכל מהם ואלמלא לא, היו מוכים בסוף, שהיו בעצת בלעם לשלח נשותיהם לישראל בשטים לישראל להטעותם, והכתוב מוכיח את חטאם, שכתוב "כי צוררים הם לכם בנכליהם אשר נכלו לכם על דבר פעור ועל דבר כזבי בת</p>

²²³¹ מדת המלכות (אור יקר).

²²³² בקול רם שהיה חרש (אור יקר), פי' שהדבור הוא לשון קשה ש"מ דפגים אודנא הוה (מ"מ).

²²³³ פי' הם דברו אליו כדי שישב אותם מיד והוא אמר להם לינו פה הלילה (מ"מ).

²²³⁴ סטרי (דפ"ו).

²²³⁵ "לבני ישראל" נמחק בדפ"ק, ובמקומו איתא "לישראל".

²²³⁶ מפני שלא אמר כי צוררים הם לכם על דבר בלעם לקללך משמע שבזה לא נשתתפו (אור

יקר).

<p>צוררים הם לכם בנכליהם אשר נכלו לכם על דבר פעור ועל דבר כזבי בת נשיא מדין אחותם וגו' בתרין אלין האבו והוה חובא דלהון [סגני] מחו בזנבא²²³⁷ לבתר ובג"כ אלין אשתארו בהדיה ואלין אזלו בלחודייהו:</p>	<p>נשיא מדין אחתם וגו', בשני אלה חטאו, והיה חטאם גדול, הכו אחר כך בזנב, ולכן אלו נשארו איתו, ואלו הלכו לבדם.</p>
<p>ד"א (במדבר כב ח) וישבו שרי מואב עם בלעם כמה יאות הוה לון [כל בני מדין דאזלין] (לבני מדין) אי רעותא דלהון הכי אבל ישיבה דיתיבו אינון דמואב גרמא לון טב בגין דאשתארו תמן ומאן דאזלו אינון דמדין גרמי לון ביש מ"ט אלין חששו ליקרא דמלה דקב"ה [ויתיבו] ואלין לא חששו לה כלום ואזלו לארחיהו בשעתא דאמר ההוא רשע (במדבר כב ח) והשיבותי אתכם דבר כאשר ידבר יי' מיד אודעזעו אינון דמואב למלה דא ויתיבו תמן ואינון דמדין לא חששו לדא כלום ואזלו לון [ואתענשו לבתר] ועל דא (במדבר כב ח) וישבו שרי מואב עם בלעם בההוא ליליא ההוא רשע לחיש לחישין ועביד בלטיין ואמשיך עליה רוחא מלעילא [דהוא רברבא מסטרא דיליה] מיד (במדבר כב ט) ויבא אלהים אל בלעם [אלהים] סתם ודרגא דיליה מסטרא אחרא דשמאלא:</p>	<p>דבר אחר "וישבו שרי מואב עם בלעם", כמה נאה היה להם לבני מדין שהלכו אם רצונם כך, אבל ישיבה שישבו הם במואב גרמה להם טוב, משום שנשארו שם, ומה שהלכו אותם של מדין גרמו להם רע, למה, אלו חששו לכבוד דבר הקדוש ברוך הוא וישבו, ואלו לא חששו לה כלום והלכו לדרכם. בשעה שאמר אותו רשע "והשיבותי אתכם דבר כאשר ידבר ה'", מיד הזדעזעו אותם של מואב לדבר הזה "וישבו שם", ואותם של מדין לא חששו לזה כלום והלכו להם, ונענשו אחר כך, ועל זה "וישבו שרי מואב עם בלעם" באותו הלילה אותו רשע לחש לחשים ועשה בלהטים והמשיך עליהם רוח מלמעלה, מיד "ויבא אלהים אל בלעם", אלהים סתם דרגתו מצד אחר של השמאל.</p>
<p>ויאמר מי האנשים האלה עמך (שם) דרגא [דיליה מסטרא אחרא דשמאלא] הוה דקא אצטריך למשאל ואע"ג דחברייא אתערו בדא [בגוונא אחרא ואינון אמריין²²³⁸ דקב"ה] (בגוונא אחרא דקב"ה עבד ביה) נסיונא עבד ליה במלוי תלתא הוו חד חוקיהו וחד יחזקאל וחד בלעם:</p>	<p>"ויאמר מי האנשים האלה עמך", דרגתו מצד אחר, שמאל היתה, שהצטרך לשאול. ואף על גב שהחברים התעוררו בזה באופן אחר, והם אמרו שהקדוש ברוך הוא (עשה בו) נסיון עשה בו בדבריו. שלשה היו, אחד חזקיה, ואחד יחזקאל, ואחד בלעם.</p>
<p>תרין לא קיימו כדקא יאות וחד קאים ומנו יחזקאל דכתיב (יחזקאל לו ג) התחיינה העצמות האלה ואיהו תב ואמר (שם) ויאמר</p>	<p>שנים לא עמדו כראוי, ואחד עמד, ומיהו יחזקאל, שכתוב "התחיינה העצמות האלה", והוא שב ואמר</p>

²²³⁷ יש מיני קליפות משונות, יש קליפה שהיא רכה וטובה בתחלתה ורעה בסופה והיינו העקרב שהוא עוקץ בזנבו, ויש קליפה להפך שתחלתו רעה וסופו טובה כנחש שנושך בשינו בראשו נגעו, והוא ענין כי יש קליפה שראשה בקדושה ולכך היא טובה ונמשכות המדרגות אלו למטה מאלו עד האחרונה שבתוך החצונים ושם כח הזיקו, ויש קליפה להפך שראש מדרגותיו החוצה והוא טמא אמנם סוף מדרגותיו הם רפים אינם קשים כל כך כמו שדים יהודים שיש שהוא זנב הנחש שאינו עוקץ, ומדין תחלתם הטיבו ונבדלו אמנם סופם הרעו מפני היותם באותה הקליפה שהיא כמו העקרב וכיוצא, מיד "ויבא אלהים" היינו המדרגה החצונית שהיא נמשכת עליו מכח מעשיו ואין בידה הידעה ולכך הוצרכה לשאול מי האנשים, וקשיא לי סוף סוף אפילו שרים יודעים כל כי האי ואיך מבעיא לחו, ואפשר לפרש כי השדים קרובים אל מעשה האדם ויודעים בענייני העולם הזה, אמנם הכחות העליונים אפילו אם הם חצונים אינם יודעים בענייני העולם דבר וכן המלאכים, ולכך שאלו איה שרה אשתך כדפירש' שם הזוהר, אמנם הקדושה העליונה בוחן לבות וכליות לא אצטריך לשאלא (אור יקר).

²²³⁸ אמרי (דפ"ו).

<p>י' אלהים אתה ידעת חזקיהו אמר (ישעיה לט ג) מארץ רחוקה באו אלי מבבל בלעם [אמר] (במדבר כב י) בלק בן צפור²²³⁹ מלך מואב שלח אלי, חשוב אני בעיני מלכים ושליטים, והקדוש ברוך הוא שאל אותו להטעותו, שכתוב "משגיא לגוים ויאבדם" ופרשוה.</p>	<p>כותי אחד שאל את רבי אלעזר, אמר לו כח חזק ראיתי בבלעם יותר ממשה, שאלו במשה כתוב "ויקרא אל משה", ובבלעם</p>
<p>חד כותי שאיל לר' אלעזר א"ל הילא תקיפא חמינא ביה בבלעם יתיר ממשה דאילו במשה כתיב (ויקרא א א) ויקרא אל משה ובבלעם</p>	<p>כתוב "ויקר אלהים אל בלעם", וכתוב "ויבא אלהים אל בלעם". אמר לו [משל] למלך שיושב בהיכלו על כסא, ומצורע אחד קרא לפתח, אמר מיהו שמכה לשער, אמרו מצורע פלוני.</p>
<p>ר/ב</p>	
<p>כתיב (במדבר כג ד) [ויקר אלהים אל בלעם וכתיב] (שם כב ט) ויבא אלהים אל בלעם אמר ליה למלכא דיתיב בהיכליה על כרסייא חד סגיר קרא לתרעא אמר מאן הוא דבטש לתרעא אמרו סגיר פלן;</p>	<p>אמר אל יכנס לכאן ולא יטנף את ההיכל, ידעתי שאם אמר לו עם שליח, לא יחשוש וילך בני ויטמא ויקרב אליו, אבל אני אלך ואתרה בו שירחיק דרכו ממושב בני, ולא יטמא אותו.</p>
<p>אמר לא ייעול הכא ולא יטנף היכלא ידענא דאי בשליחא ואימאן (אמר) ליה לא חייש ויזיל [ויסתאב] ברי ויסתאבו ויקרב בהדיה אבל אנא איזיל ואגזים ביה דירחק ארחיה ממותבא דברי ולא יסאב ליה;</p>	<p>הקדים המלך והלך אליו והתרה, ואמר לו "מצורע מצורע מנע רגלך מהדרך שבני נמצא שם, ואם לא אני נשבע שיעשו בני שפחותי מגופך חתיכות". (כאשר) אהוב המלך קורא לפתח, אמר המלך מיהו, אמרו פלוני אוהבך, אמר אהובי חביב נפשי לא יקרא לו קול אחר אלא אני, צווח המלך ואמר פלוני פלוני הכנס, חביב נפשי אהובי, התקינו היכלות לדבר איתו.</p>
<p>אקדים מלכא (ואגזים ליה) ואתא לגביה ואגזים ואמר ליה סגיר סגיר מנע רגלך מארחא דברי שארי תמן ואי לאו אומינא דחתיכין יעבדון גופך בני [שפחותי]²²⁴² (משפחתי) רחימא דמלכא קרי לדשא אמר מלכא מאן [הוא] אמרו רחימך פלניא אמר רחימא חביבא דנפשאי לא יקרי ליה קלא אחרא אלא אנא צווח מלכא²²⁴³ ואמר פלניא פלניא עול חביבא דנפשאי רחימא דילי אתקינו היכלין למללא עמיה;</p>	

²²³⁹ ולפי דבריהם צריך לומר כי מדרגה זו היתה קדושה שנמשכה עליו על ידי מחזה שדי ומלת אלהים שם קדוש, והכי סבירא ליה לר' אלעזר כדמפרש ואזיל (אור יקר).

²²⁴⁰ מלכין ושליטין (דפ"ק).

²²⁴¹ הדא הוא (נמחק בדפ"ק).

²²⁴² החצונים בנים לשפחה החצונית ודאי מלאכי חבלה (אור יקר).

²²⁴³ והיינו ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד, לא בא אל השער כמו שבא אל בלעם דכתיב ויבא אלהים שקם המלך לפתח השער כדי שלא יכנס המצורע אל ההיכל, דהיינו שלא נסתלק בלעם בתוך מדרגות הקדושה חס ושלום כדי שלא יכנס טמא בטהרה, אמנם נמשכה השגחתו כל מדרגות הקדושה זו אחר זו עד הגיע פתח שער היכל לבנת הספיר שהוא שם טהריא"ל המלאך הקדוש השומר הפתח, וכנגד אותו הפתח נוקבא דתהומא רבא ששם עליית החצונים, ולא רצה הקב"ה שיכנס בלעם מטהריא"ל לפנים לכך ויבא אלהים עד מקום טהריאל שהוא השער ודבר אל המצורע, וזה רצה באומרו ויבא אלהים, אבל מרע"ה היתה השכינה קורא אותו והוא נכנס מטהריאל מהיכל להיכל עד היכל הרצון ששם נבואתו, ואין שכינה באה אליו אלא הוא עולה אל האלהים כנודע, ודבר זה דרך משל אמר ר' אלעזר לכותי ונכתב ליודעים ח"ן (אור יקר).

<p>כך בלעם איהו סגיר רחיקא מבני נשא קרא לתרעא דמלכא שמע מלכא אמר סגיר מסאבא לא ייעול ולא יטנף היכלא דילי אנא אצטריך ולמיזלן לאנזמא ליה דלא יקרב לגבי תרעא דברי ולא יסאב ליה ווע"ד ויבא אלהים אל בלעם וגו' אמר ליה סגיר סגיר (במדבר כב יב) לא תלך עמהם לא תאור את העם כי ברוך הוא לא תקרב לגבי דברי הן לטב הן לביש מסאב אנת בכלא אבל במשה כתיב (ויקרא א א) ויקרא אל משה קלא דמלכא ולא [ע"י] שליחא אהרא מאהל מועד²²⁴⁴ מהיכלא קדישא²²⁴⁵ מהיכלא מתקנא²²⁴⁶ מהיכלא יקרא דעלאין ותתאין²²⁴⁷ תאיבין לגביה ולא יכלין למקרב לגביה:</p>	<p>כך בלעם הוא מצורע, רחוק מבני אדם, קרא לפתח המלך, שמע המלך ואמר, מצורע טמא לא יכנס ולא יטנף את היכלי, אני צריך ללכת להתרות בו שלא יקרב לשער בני, ולא יטמא אותו. ועל זה "ויבא אלהים אל בלעם", אמר לו מצורע מצורע לא תלך עמהם, "לא תאור את העם כי ברוך הוא", אל תקרב לבני הן לטוב הן לרע טמא אתה בכל. אבל במשה כתוב "ויקרא אל משה" קול המלך ולא על ידי שליח אחר מאהל מועד מהיכל המלך, מהיכל המתוקן, מהיכל הנכבד, שעליונים ותחתונים תאבים אליו ולא יכולים להתקרב אליו.</p>
<p>ויאמר בלעם אל האלהים בלק בן צפור (במדבר כב י) והוא אמר מלך מואב מלכא חשיבא שלח אלי מלך מואב חמו נאותא דההוא רשע (דאפי' ליה לבלק לא חשיב כלום) דכתיב מלך [מואב]²²⁴⁸ ולא אמר (מלך) למואב מכלל גברא דלא אתחזי למלכא והא אתעביד מלכא:</p>	<p>"ויאמר בלעם אל האלהים בלק בן צפור", והוא אמר "מלך מואב" מלך חשוב שלח אלי. "מלך מואב" ראו גאווה של אותו הרשע, (שאפילו לבלק לא החשיב כלום) שכתוב "מלך מואב" ולא אמר "למואב", מכלל [שהוא] אדם שלא ראוי למלך והרי נעשה מלך.</p>
<p>למואב קדמאה מה כתיב ביה (במדבר כא כו) והוא נלחם במלך מואב הראשון מלכא בר מלכא חשיבא בר חשיבא אבל דא מלך למואב כתיב קרא אסהיד מלך למואב והא אתערנא דאתכוון הוא לגאותא לבא רב כל מלכין דעלמא שלחין לגב[א]י שלוחיהון:</p>	<p>למואב ראשון מה כתוב בו, "והוא נלחם במלך מואב הראשון", מלך בן מלך, חשוב בן חשוב. אבל זה כתוב "מלך למואב", הפסוק מעיד "מלך למואב", והרי התעוררנו שהתכוון הוא לגאות לב גדולה, כל מלכי העולם שולחים אלי שליחים.</p>
<p>וס"א ויאמר בלעם אל האלהים בלק בן צפור מלך מואב שלח אלי חמו גאותא דההוא רשע דאמר מלך מואב ולא אמר מלך למואב במלכא דמואב קדמאה מה כתיב</p>	<p>"ויאמר בלעם אל האלהים בלק בן צפור מלך מואב שלח אלי", ראו גאותו של אותו רשע, שאמר "מלך מואב" ולא אמר "מלך למואב". במלך מואב</p>

²²⁴⁴ כי לדרך הנזכר רצה באומרו מאהל מועד לא שירדה שכינה למטה אלא עלה משה למעלה והיינו מאהל מועד ולא מהשער כמו שעשה לבלעם (אור יקר).

²²⁴⁵ נקט ג' פעמים היכלא נגד ג' כלים שיש למלכות חיצון אמצעי ופנימי (מ"מ).

²²⁴⁶ רוצה לומר מקום מיועד ומתוקן לדבר עמו דהיינו השכינה בהיותה מקושטת בשאר הספירות שהיא בית מועד לספירות כולם, וכן רצה באומרו מאהל מועד כפשוטו "מהיכלא קדישא" מה שאין כן לבלעם שהיה מדבר עמו במקום טמא בביתו ממש, אמנם למשה לא היה בא אל ביתו אלא משה בא אל אהל מועד "היכלא קדישא" והיה מדבר עמו במקום קדוש, עוד רצה באומרו מאהל מועד על מקום שאין כניסה שם לשום אחד מן הנבראים זולת אהרן פעם אחת בשנה ומשה אינו בבל יבא ודאי וזהו שאמר מאהל מועד דכתיב ביה ואל יבא בכל עת כש"כ שאר הנבראים (אור יקר).

²²⁴⁷ כלומר כל הנפרדים מפני שזה סוד היכל קדש הקדשים הנעלם שאין מי שיכנס בו אלא מיכאל הכהן הגדול לעת הצורך (אור יקר).

²²⁴⁸ ור"ל שאפילו בלק שלא היה חשוב שהרי הכתוב לא קראו אלא מלך למואב כי לא היה ראוי למלכות ובלעם אמר מלך מואב כדי להתייחר (מ"מ).

<p>ביה והוא נלחם במלך מואב הראשון מלכא בר מלכא השיבא בר השיבא אבל דא מלך למואב כתיב וקרא אסחיד עליה מלך למואב בעת ההיא גברא דלא אתחוי למלכא והא אתעביד מלכא והא אתערנא דמתכוון לגאותא דלבא רב דכל מלכין דעלמא שלח לגבאי שלוחיה וחיבינא גביהו (וחשיבנא לגבייהו):</p>	<p>הראשון מה כתוב בו "והוא נלחם במלך מואב הראשון", מלך בן מלך, חשוב בן חשוב, אבל זה "מלך למואב" כתוב, והפסוק מעיד עליו "למואב בעת ההיא", גבר שלא ראוי למלך, והנה נעשה מלך, והרי התעוררנו שמתכוון לגאות לב גדולה, שכל מלכי העולם שולחים אלי שליחים נ"א וחשוב אני אליהם).</p>
<p>רבי פנחס הוה [אזיל] [אתי] למחמי ברתיא אנתו דר' שמעון דהות במרעא והוו אזילו עמיה חברייא והואו (ו)הוה רכיב בחמריה עד דהוה אזיל בארחא פגע בתרין ערבאי אמר לון בחקל דא אתער קלא מיומין דעלמא²²⁴⁹:</p>	<p>רבי פנחס היה הולך לראות את בתו, אשתו של רבי שמעון שהיתה חולה, והיו הולכים אתו החברים, והוא רכב על חמורו. עד שהיה הולך בדרך, פגע בשני ערבים, אמר להם בשדה זה התעורר קול מימי העולם.</p>
<p>אמרו ליה מיומין דעלמא לית אנן ידעין מיומין דילן אנן ידעין דהא יומא חד הוו אינון לסטין מקפחי ארחין [דנוברין] (עברין) בהווא חקלא ופגעו באינון יודאי ואתו לקפחא לון ואשתמע [מרחיק] בהאי חקל קל דחמרא דא²²⁵⁰ דנהק תרי זמני²²⁵¹ ואתא שלהובא דאשא בהווא קלא ונ"א בהווא חקלא ואוקיד לון ואשתזיבו אינון יודאי א"ל ערבאי ערבאי במלה דא דקא אמרתון לי תשתזבון יומא דא מלסטין אחרנין דקא מחכן לכו [בארחא]:</p>	<p>אמרו לו מימי העולם אין אנו יודעים, מימינו אנו יודעים, שהרי יום אחד היו אותם לסטים מקפחים דרכים של אנשים באותו שדה, ופגעו באותם יהודים ובאו לקפחם, ונשמע מרחוק בשדה הזה קול החמור הזה שנער פעמיים, ובאה שלהבת אש באותו קול (באותו שדה) ושרף אותם, ונצלו אותם יהודים. אמר להם ערבים בדבר זה שאמרתם לי, תנצלו יום זה מלסטים אחרים שמחכים לכם בדרך.</p>
<p>בכה ר' פנחס אמר מאריה דעלמא רחשא דניסא [דא] עבדת בניני ואשתזבון אינון יודאי ולא ידענא פתח ואמר (תהלים קלו ד) לעושה נפלאות גדולות לבדו כי לעולם חסדו כמה טיבו עביד קב"ה עם בני נשא וכמה נסין ארחיש לון בכל יומא ולא ידע אלא איהו בלחודוי:</p>	<p>בכה רבי פנחס ואמר רבונו של עולם, התרחשות נס זה עשית בגללי ונצלו אותם יהודים ולא ידעתי. פתח ואמר "לעושה נפלאות גדולות לבדו כי לעולם חסדו", כמה טובות עשה הקדוש ברוך הוא עם בני האדם, וכמה נסים מרחיש להם בכל יום ולא יודע רק הוא בלבדו.</p>
<p>ב"נ קם בצפרא וחיאי אתי לקטלא ליה וב"נ (ו)שוי רגליה על ורישיה (רישא דחיאי דאתי לקטלא ליה ובר נש רגליה על רישיה) וקטיל ליה ולא ידע ביה בר קודשא בריך הוא</p>	<p>אדם קם בבוקר ונחש בא להרגו, והאדם שם רגלו על ראשו והורגו ולא ידע בזה, פרט לקדוש ברוך הוא בלבדו, הוי "לעושה נפלאות גדולות לבדו".</p>

²²⁴⁹ הוא רצה לומר שום זמן בזמנם היום או אתמול או תמול שלשום, והם חשבו ששאל על ימי עולם ושנים קדמוניות והשיבו כמר שהשיבו (אור יקר), פי' לא על היום הזה בלבד אני שואל אתכם אלא על הימים שקודם יום זה נמי וערבאי לא הבינו כך ולכן אמרו לו מיומין דעלמא לית אנן ידעין (מ"מ).

²²⁵⁰ שמא בקול עצמו הכירו או שמא שכור לאחר היה ולא ידע ר' פנחס בנס (אור יקר).
²²⁵¹ ענין זה יונעם עם מ"ש בח"ב דספר הגלגולים, דרבי פנחס בן יאיר היה ניצוץ של אברהם אבינו ע"ה ושישמעאל נתגלגל בחמורו להתקן, ולפי שהיה גזלן לכן שבוהו גזלנים והיה שלשה ימים בלי אכילה, עכ"ל שם. ומזל"ן שכאן נתקן תיקון בפועל במה שהציל היהודים מן הלסטים, ולפי שרבי פנחס בן יאיר ניצוץ מאברהם לכן שמח בזה והודה לאל עליון שעשה כן בעדו (רמ"ז).

<p>בלחודו²²⁵² הוי לעושה נפלאות גדולות לבדו ב"נ אזיל בארהא ולסטין מחכאן ליה למקמליה אתא אחרא [ואתייהב] (דאטייהב) כופרא תחותיה והוא אשתויב ולא²²⁵³ ידע טיבו דעבר ליה קב"ה ונסא דארהיש ליה בר איהו בלחודו [הוי] לעושה נפלאות גדולות לבדו לבדו עביד²²⁵⁴ [וידע] ואהרא לא ידע:</p>	<p>אדם הולך בדרך ולסטים מחכים להרגו, בא אחר ונתן כופר תחתיו והוא ניצל, לא ידע הטוב שעשה לו הקדוש ברוך הוא, והנס שהרחיש לו רק הוא בלבדו, הוי "לעושה נפלאות גדולות לבדו", לבדו עשה ויודע, ואחר לא יודע.</p>
<p>אמר לחברייא חברייא</p>	<p>אמר לחברים, חברים</p>
<p>ר/א</p>	
<p>מה דשאלנא להני ערבאי [דמשתכחי] (דמשתדלי) תדיר בחקלי אי קלא דחברייא דאינון (ד)משתדלי באורייתא שמעו דהא ר' שמעון ור' אלעזר בריה ושאר חברייא אזלין לקמן ולא ידעין מנן ושאלנא [להני] ערבאי עלייהו דידענא דקליה דר"ש ירגיז חקלין וטורין ואינון גלו לי מה דלא ידענא:</p>	<p>מה ששאלתי לערבים האלה שנמצאים תמיד בפרדסים, אם קול החברים שהם עוסקים בתורה שמעו, שהרי רבי שמעון ורבי אלעזר בנו ושאר החברים הלכו לפנינו ולא ידעו מהם, ושאלתי לערבים הללו עליהם, שידעתי שקולו של רבי שמעון ירגיז פרדסים והרים, והם גלו לי מה שלא ידעתי.</p>
<p>עד דהוו אזלין אינון ערבאי אהדרו לגביה אמרו ליה סבא [סבא] אנת שאילתא לן מן יומין דעלמא ולא שאילתא על יומא דא דחמינא תוהא על תוהא חמינא חמשא בני נשא יתבין וחד סבא בהדיהו וחמינא עופי מתכנפי וקא פרשין גרפיין על רישייהו אלין אזלין ואלין תבין וטולא לא אתעבר מעל רישייהו וההוא סבא ארים קליה עלייהו ואינון שמעיין:</p>	<p>עד שהיו הולכים, אותם ערבים חזרו אליו אמרו לו, זקן זקן אתה שאלתנו מימי העולם ולא שאלת על יום זה, שראינו תמיהה על תמיהה. ראינו חמשה בני אדם יושבים וזקן אחד יחד איתם, וראינו עופות מתכנסים ופורשים כנפים על ראשיהם, אלו הולכים ואלו שבים, והצל לא עבר מעל ראשיהם, ואותו זקן הרים קולו עליהם והם שומעים.</p>
<p>אמר על דא שאילנא ערבאי ערבאי תהכון וארהא דא תהא מתקנא קמייכו בכל מה דתבעון תרין מלין אמרתון [לי] דחדניא בהו אזלו אמרו ליה²²⁵⁵ חברייא ההוא אתר דר"ש שארי ביה היך אנן ידעין אמר לון</p>	<p>אמר על זה שאלתי, ערבים ערבים תלכו ודרך זו תהא תקינה לפניכם בכל מה שתרכזו. שני דברים אמרתם לי ששמחתי בהם. הלכו. אמרו לו החברים, אותו מקום שרבי שמעון שרוי בו, איך אנו יודעים. אמר להם תשאירו לבעל פסיעות הבהמות שהוא ידרך פסיעותיו לשם, לא היה טוען חמורו, וחמורו סטה מהדרך שני מילין והלך לשם.</p>

²²⁵² שאחר כך בא חתול ואוכל הנחש ואין מכיר בנס כלל (אור יקר).

²²⁵³ לא (דפ"ו).

²²⁵⁴ פי' דאי קרא כפשטיה מאי קמ"ל פשיטא שאין מי שעושה נפלאות אלא הקב"ה לבדו אלא בא להשמיענו שאפילו בעל הנס אינו מכיר את ניסו (מ"מ).

²²⁵⁵ לו (דפ"ו).

<p>שבוקו למארי פסיען דבעירי²²⁵⁶ דהוא ידריך פסיעוי לתמן לא הוי טעין חמריה וחמרי²²⁵⁷ סאטי מארחא תרין מלין ואולינן²²⁵⁸ לתמן:</p>	
<p>שארי נהיק תלת זמנין נחת ר' פנחס אמר לחברייה נתנתקן לקבלא סבר אפי יומין דהשתא יפקון לגבן אנפי רברבי²²⁵⁹ ואנפי זוטרי²²⁶⁰ שמע ר"ש נהיקו דחמרא אמר לחברייה ניקום דהא קלא (דחדווא²²⁶¹) דחמרא²²⁶² דסבא חסידא אתער לגבן קם ר' שמעון וקמו חברייה:</p>	<p>התחיל לנעור שלש פעמים, ירד רבי פנחס ואמר לחברים נתכונן לקבל סבר פני הימים, שעכשיו יצאו אלינו פנים גדולות ופנים קטנות. שמע רבי שמעון נערת החמור. אמר לחברים נקום, שהרי קול (שמחת) החמור של הזקן החסיד התעורר אלינו, קם רבי שמעון וקמו החברים.</p>
<p>פתח ר' שמעון ואמר (תהלים צח א) מזמור שירו ליי' שיר חדש כי נפלאות עשה וגו' מזמור זקוף טעמא²²⁶³ לעילא (שירה יתמא קרינן להאי) ואמאי אלא רשים טעמא רבא דהא אתי (מתעטרא) ההוא מזמור ומתעטרא בעטרא עלאה לעילא על רישיה ואתי זקיף:</p>	<p>פתח רבי שמעון ואמר "מזמור שירו לה' שיר חדש כי נפלאות עשה וגו'." "מזמור" זקוף טעם למעלה, (שיר יתום קראנו לזה) למה, אלא רשום טעם גדול, שהרי בא אותו מזמור מתעטר בעטרת עליונה למעלה על ראשו, ובא זקוף.</p>
<p>מאן [הוה] אמר שירה [דא] אינון פרות²²⁶⁴ באינון גועין דהוו געאן שירו ליי' שיר חדש למאן הוו אמרין שירו לכמה רתיכין לכמה</p>	<p>מי אמר שירה זו, אותן פרות באותן געיות שהיו גועות. "שירו לה' שיר חדש" למי היו אומרות "שירו", לכמה</p>

²²⁵⁶ עת דודים הוא לבאר ענין חמורו של ר' פנחס, רבים חשבו לפרש הענין על דרך הגלגול שהיה נפש מגולגלת באותו חמור, ולא אחשוב יהיה ענין זה אמת שאם הדבר כן יספיק שיהיה לחמור דעת כבן אדם ולא שיוסף דעת כמלאך, כי אין הנשמה מאירה בגוף החמור יותר ממה שמאירה בגוף האדם, ואמנם הנראה לי הוא במה שמפרש הרשב"י ע"ה לקמן כי כל בעל חיים יש להם שד וכח עליון השופע על כללות המין, כמו שיש מלאך לצומח אפילו עשב קטן כדפירשו רז"ל בפסוק אם תשים משטרו בארץ, וכל שכן החי שיש לו מלאך ממונה על החי ההוא, והחי הטמא כחמור יש לו כח טמא, והצדיק המכניע יצרו בלי ספק מכניע החצונים והם עובדים לו, ולפיכך ר'. פנחס מרוב קדושתו וחסידותו כל כח החיצון נתון תחתיו ועובדים אותו, והיינו "מארי פסיען דחמרי" דאיהו קאמר, ועל דרך זה יודעים אפילו עתידות כי כל כח חצוני משועבד לקדושה נתון בו, ואם תאמר אם כן למה לא אכל בלתי מעושר אם היה כח חצוני, יש לומר כי מצד הצדיק מכניס החצוני בטרה ומטהר אותו ומזקיפו לשמור התורה (אור יקר). הקשה מורינו ז"ל הול"ל שבוקו לבעירא דילי ותו היאך ר' פנחס שהיתה בו ניצוץ נשמת אברהם אע"ה שלכך נק' סבא חסידא כמ"ש הרב ז"ל לא היה יודע היכן הוא רשב"י, והחמור שהיתה בו נשמת ישמעאל כמ"ש הרב ידע. ותירץ שיובן במ"ש הרב ז"ל שרמ"ח איברים יש בנשמה ושס"ה גידים והם מתלבשים ברמ"ח איברים ושס"ה גידים של הגוף אבר בתוך אבר ולכך ניצוץ נשמת אאע"ה שהיה ברפב"י גבר עליה החומר של הגוף ולא היתה מאירה כמו בתחלה אבל נשמת ישמעאל שבחמור היתה כמאן דמנח בכדא לפי שאין בחמור איברים וגידים המיוחדים לנשמה ולכן לא גבר עליה החומר והיתה מאירה כבתחילה וכדי להודיענו שהחמור לא היתה בו הבנה אלא מצד נשמת ישמעאל שבו לכך אמר שבוקו למארי פסיען וכו' שהוא ישמעאל המלבוש בה עכ"ל (מ"מ).

²²⁵⁷ וחמריה (דפ"ו).

²²⁵⁸ ואזל (דפ"ו).

²²⁵⁹ פי' רשב"י א"נ השכינה (מ"מ).

²²⁶⁰ ר"א והחבירים א"נ רשב"י והחברים (מ"מ).

²²⁶¹ דחדווא (דפ"ו).

²²⁶² דחמרי (דפ"מ).

²²⁶³ אזלא שמורה על מלת מזמור לבדו, והוא שירה יתמא שלא נזכר שם האומר כגון מזמור לאסף מזמור לדוד, ולהורות על שבח המזמור זקיף טעמא לעילא להורות על המעלה הרמה, כי מזמור היא השכינה ובהיות טעם זה על ראשו מורה עלי השכינה שהיא מתעטרת כענין ובני ישראל יוצאים ביד רמה שהיא השכינה המסתלקת ועולה אל בית בעלה (אור יקר).
²²⁶⁴ כדכתיב וישרנה הפרות בהעלותם הארון משדה פלשתים (אור יקר).

<p>ממגן לכמה דרגין דהוו אתאן תמן ונפקו לקבלא ליה²²⁶⁵ לארונא (סתם) ולהון הוו אמרי שירו ליי' שיר חדש דכר:</p>	<p>מרכבות, לכמה ממונים, לכמה דרגות שהיו באים שם, ויצאו לקבל את הארון (סתם) ולהם היו אומרות. "שירו לה' שיר חדש", זכר.</p>
<p>מ"ט [הכא] שיר וומשה אמר שירה נוקבא אלא התם [ב]משה ארונא חדא²²⁶⁶ [ג"א לחודא] זאת²²⁶⁷ נפקת מן גלותא היא [ואוכלוסהא] ולא יתיר ובג"כ את השירה הזאת נוקבא אבל הכא ארונא ומה דהוה גניז בגייה²²⁶⁸ אנפיקו [גניז] ובגין ההוא דהוה גניז בגייה אתמר שיר חדש דכר:</p>	<p>למה כאן שיר, ומשה אמר שירה, נקבה, אלא שם במשה, ארון אחד (לחוד), זאת יצאה מהגלות, היא ואוכלוסיה ולא יותר, ולכן "את השירה הזאת", נקבה, אבל כאן ארון, ומה שהיה גנוז בתוכו יצא, ומשום אותו שהיה גנוז בתוכו נאמר "שיר חדש" זכר.</p>
<p>כי נפלאות עשה (ב)מה דעבד בפלשתים ומה דעבד בטעותהון (תהלים צה א) הושיעה לו ימינו למאן לעצמו מאן עצמו ההוא מזמור עצמו²²⁶⁹ ורוחא (דרוחא) עלאה²²⁷⁰ קדישא דגניז²²⁷¹ ביה ימינו²²⁷² ההוא דירית סבא וודא ימינו אתקיף בההוא מזמור²²⁷³ ולא שביק ליה בידא דאחרא:</p>	<p>"כי נפלאות עשה" מה שעשה לפלשתים, ומה שעשה לעבודה זרה שלהם, "הושיעה לו ימינו". למי, לעצמו. מי זה עצמו. אותו מזמור עצמו, ורוח עליונה קדושה גנוזה בו "ימינו", אותו שירש הזקן, וזו "ימינו" שהחזיק באותו מזמור, ולא השאירו ביד אחר.</p>
<p>הכא אית לגלאה מלה חדא כל זמנא דההוא וימינא הוה לארחשא ניסא (ימין הוה למרחיש ניסא) הוה אתקיף בהאי מזמור וישוין (דשוין) ליה לקמיה²²⁷⁴ לאתקפא ביה וכאבא (לאבא) דאתקיף ימיניה בחדוין דבריה לקמיה²²⁷⁵ ואמר מאן הוא דיקרב לגבי ברי(ה) כיון דסרח לגבי אבוי שוי (ידי) אבוי ודוין על כתפוי לאהורא²²⁷⁶ ושדייה בידא דשנאוי כביכול בקדמיתא כתיב (שמות טו ו) ימינך יי' נאדרי בכח בכח ומאן ההוא</p>	<p>כאן יש לגלות דבר אחד, כל פעם שאותו ימין היה גורם להתרחשות נס, היה מחזיק במזמור זה, ושם אותו לפניו להחזיק בו, כאבא שמחזק ימינו בחזה בנו לפניו, ואומר מי הוא שיקרב לבני, כיון שסרח לגבי אביו, שם אביו ידיו על כתפיו לאחור וזרקו בידי שונאיו. כביכול בהתחלה כתוב "ימינך ה' נאדרי בכח", בכח מי, אותו הנודע בערבית קוראים לחזה אדם, כח אותו ימין, נאדרי ונתחזק בכח, מי הוא</p>

²²⁶⁵ מארץ ישראל לנוכח הארון בשובו, ואם תאמר למה לא גלו אלו בגלות הארון, יש לומר שאלו מלאכי שלום מלאכים דדכורא ואשתארו, ועתה בבא הארון שמחו לקראתו כחתן לקראת כלה, כי כמו שיש תפארת זכר מלכות נקבה כן יש ששים ריבוא מלאכים זכרים נקראים מלאכי שלום, ויש ששים רבוא מלאכים נקבות שהם מלאכין דשכינתא, והשתא "נפקו לקבלא וכו'" (אור יקר).
²²⁶⁶ מלכות (רח"ו).

²²⁶⁷ שכינה בלי שיתוף התפארת לכך השירה נקבה, אמנם עתה שהיו הלוחות בארון שהוא תורה שבכתב גם כן התפארת בסוד בחינתו בתוך המלכות גלה, ולכך שיר זכר כנגד מה שבתוך הארון (אור יקר).

²²⁶⁸ מלכות והלוחות שהם כנגד ת"ת (רח"ו).

²²⁶⁹ שכינה (אור יקר).

²²⁷⁰ התפשטות התפארת (אור יקר). פי' מלכות היא עצם הז"א הנק' רוח וז"ש דגניז ביה שהז"א גנוז במלכות כמו הרוח שמלבוש בגוף כך הז"א מלבוש תוך המלכות והיא עצם שלו ר"ל גוף שלו (מ"מ).

²²⁷¹ גניז (דפ"ו).

²²⁷² חסד לאברהם (אור יקר).

²²⁷³ בסוד מערבית דרומית (אור יקר).

²²⁷⁴ חסד ברחמים (אור יקר).

²²⁷⁵ פי' שיד ימין של האב אוחזת בחזה של הבן ומדבקו עם צד פנים שלו אבל כשחטא נתן יד ימינו על אחורי הבן ודחפו ליד האויבים (מ"מ).

²²⁷⁶ חסד משפיע דין כי הרחמים פנים והדין אחוריים (אור יקר).

<p>דאשתמודעא²²⁷⁷ בערביא קורין לחדוי דבר נש כח ההוא ימינא נאדרי ואתקיף בכח [מאן הוא דיקרב] (הוא יקריב) לגבי ברי:</p>	<p>שיקרב לבני.</p>
<p>לבתר מה כתיב (איכה ב ג) השיב אהור²²⁷⁸ ימינו מפני אויב שוי ימיניה על כתפיה ורחי ליה בידא דשנאוי בקדמיתא ימיניה לקמיה בחדוי ולא תקפא ביה ולבתר לאחורא על כתפוי לדחייא ליה וזוהכא הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו תרין דרועין ולא תקפא ביה אי אינון פרות דלא אנת[רגילו] בנסין אלא ההיא שעתא בגועא דלהון אמרו שירתא דא נהיקו דחמרא דסבא חסידא דרגיל בנסין עאכ"ו דאמר שירה:</p>	<p>אחר כך מה כתוב "השיב אחור ימינו מפני אויב", שם ימינו על כתפו ודחה אותו לידי שונאיו, בהתחלה ימינו לפניו בחזה להתחזק בו, ואחר כך לאחוריו על כתפיו לדחות אותו, וכאן "הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו", שתי זרועות להתחזק בו. אם אותן פרות שלא התרגלו בנסים אלא אותה שעה, בגעיה שלהן אמרו, שירה זו נעירת חמור, הזקן החסיד שרגיל בנסים, על אחת כמה וכמה שאמר שירה.</p>
<p>חברייא אי תימרון דחמרא לא הוה ארחיה בכך מיומא דאברי עלמא פוקו וחמו אתון דבלעם חייבא ודנצחת לרבונה (נצחת לרבניה) בכלא חמריה דרבי</p>	<p>חברים אם תאמרו שאין דרכו של החמור בכך מיום שנברא העולם, צאו וראו אתון בלעם הרשע שנצחה את בעליה בכל. חמורו של רבי</p>
<p>רא/ב</p>	
<p>פנחס בן יאיר עאכ"ו ותו אתון דבלעם כד מלילת מלאכא [עלאה] (מלעילא) הוה עלה מלעילא:</p>	<p>פנחס בן יאיר על אחת כמה וכמה. ועוד אתון בלעם כשדברה מלאך עליון היה עליה מלמעלה.</p>
<p>השתא אית לגלאה [חברייא שמעו] פי האתון דאברי ע"ש בין השמשות סלקא בדעתייכו דפומא הוה פתיחא [מההוא] (בההוא) זמנא או תנאי דאתני קב"ה מההוא זמנא לאו הכי ורזא הכא דאתמסר לחכימי דלא משנחן לטפשו דליבא פי האתון דרגא דאתני ההוא עלאה דסטר נוקביה) ההוא הוה דשריא על ההוא אתון ומליל עלה וכד ברא קב"ה להאי דרגא דאקרי פי האתון סתם ליה בגו והאתון נוקבא דתהומא רבא ואסתים עליה עד ההוא זמנא:</p>	<p>כעת יש לגלות, חברים שמעו פי האתון שנברא בערב שבת בין השמשות, העולה בדעתכם שהפה היה פתוח מאותו זמן, או שתנאי התנה הקדוש ברוך הוא מאותו זמן. לא כך, וסוד כאן שנמסר לחכמים שלא משגיחים על טפשות הלב, פי האתון דרגת האתונות, אותו עליון של צד נקבות, אותו שהיה שרוי על אותה אתון, ומדבר מעליה, וכשברא הקדוש ברוך הוא לדרגה זו, שנקראת פי האתון, סתם אותה בתוך (האתון) נקב תהום רבה, וסתם עליה עד אותו זמן.</p>
<p>כד מטא ההוא זמנא פתח ההוא נוקבא ונפק ושרא עליה²²⁷⁹ ומלילת כגוונא דא (במדבר טז לב) ותפתח הארץ את פיה את לאסגאה דומ"ה דאיהו פי הארץ את פי</p>	<p>כשהגיע אותו זמן, פתח אותו נקב ויצא ושרה עליה ודברה. כדוגמא זה, "ותפתח הארץ את פיה" "את" לרבות דומה, שהוא פי הארץ, "את פי האתון" לרבות קמריא"ל שנקרא פי האתון.</p>

²²⁷⁷ דקשיא ליה שאם הדבר כפשוטו הוה ליה למימר בכח שבא בבית והיה פשוטו חזק בכח, אמנם עתה שבא אות ב' בפתח הוה ליה כאלו אמר נאדרי בכח (אור יקר).

²²⁷⁸ תרין דרועין חסד ימינו וזרוע גבורה, כי הימין היה מסכים עם השמאל להגלות והשמאל מסכים עם הימין לישועה, ולהורות הסכמת הימין אל הגלות הביא פסוק "השיב אחור", ופירש שאין הכוונה השיב אחור והסתיר פנים ולא עזר והשמאל השפיע דין וגרם הגלות, שאם כן היה ראוי שתהיה שמאל לבד דוחה וגולה וימין מקרבת וגואלת ואינו שהכתוב אמר ימינו וזרוע שהם שתי זרועות, לכך פירש "השיב אחור" דהיינו שהניח הימין באחורי השכינה (אור יקר).
²²⁷⁹ עלה (דפ"ו).

<p>האתון לאסגאה קמ(א)ריא"ל דאקרי פי האתון פי הבאר כגוונא דא מאן פי הבאר ההוא דרגא דהוה ממנא עליה לתתא ואיהו תחות פי יי' ומאן איהו ויהדריא"ל שמיה תלת פומין [אלין] אתבריאו ע"ש בין השמשות בשעתא דקדש יומא סלקא פי²²⁸⁰ דממנא על כל שאר פומין ומאן איהו ההוא יומא דאסתלק ואתקדש בכלא ההוא דאקרי (ויקרא כד יב) פי יי'²²⁸¹ ע"ש בין השמשות אברון שאר פומין אתקדש יומא סליק פומא דשליט על כלא פי יי':</p>	<p>הבאר, כדוגמא זה, מה זה פי הבאר, אותה דרגה שהיתה ממונה עליה למטה, והיא תחת פי ה', ומיהו יהדריא"ל שמו, שלשת הפיות הללו נבראו ערב שבת בין השמשות, בשעה שקידש היום עולה פי הממונה על כל יתר הפיות, ומיהו אותו יום שהתעלה, והתקדש בכל אותו שנקרא פי ה', ערב שבת בין השמשות נבראו שאר הפיות, התקדש היום עלה הפה ששולט על הכל פי ה'.</p>
<p>אדהכי חמו לר' פנחס דהוה אתי מטו לגביה אתא ר' פנחס ונשקיה לר"ש אמר נשקנא פי יי' דאתבסם²²⁸² כבוסמין דגנתא דיליה חדו כחדא ויתבו כיון דיתבו פרחו כל אינון עופין דהוו עבדי מולא ואתבררו אהדר רישיה ר"ש ורמא לון קלין ואמר עופי שמיא לית אתון משגיחין ביקרא דמאריכון [דקאים] (דקיימי) הכא קיימו ולא נטלו מדוכתייהו²²⁸³ ולא קריבו לגבייהו²²⁸⁴:</p>	<p>בין כך ראו את רבי פנחס שהיה בא, הגיעו אליו. בא רבי פנחס ונשק את רבי שמעון, אמר "נשקתי את פי ה' התבשם בבשמים של גנתו", שמחו כאחד וישבו. כיון שישבו, פרחו כל אותם עופות שהיו עושים צל, והתפזרו החזיר ראשו רבי שמעון והרים להם קול, ואמר עופות השמים אינכם משגיחים בכבוד רבונכם שעומד כאן, עמדו ולא לקחו ממקומם ולא קרבו אליו.</p>
<p>א"ר פנחס אימא לון דיהכון לארחייהו [דהא לא יהבין לון רשו לאהדרא אר"ש ידענא דקב"ה בעי למרחש לן ניסא עופין ועופין זילו לארחייו ו] אמרו להווא דממנא עליכו דהא בקדמיתא הוה ברשותיה²²⁸⁵ והשתא לאו ברשותיה קיימא אבל סליקנא ליה ליומא דטנרא כד סליק עיבא בין ש(י)ני תקיפין ולא [מתחברן מתבדרין] (מתחברין²²⁸⁶ אתבררו) אינון עופי ואזלו:</p>	<p>אמר רבי פנחס אמר להם שילכו לדרכם, שהרי לא נתנו להם רשות לחזור. אמר רבי שמעון, ידעתי שהקדוש ברוך הוא רוצה שיתרחש לנו נס, עופות עופות לכו לדרככם, ואמרו לאותו הממונה עליכם, שהרי בהתחלה היה ברשותו, וכעת זה לא קיים ברשותו. אבל העלינו אותו ליום הסלע, כשעולה ענן בין שני חזקים ולא מתחברים התפזרו אותם עופות והלכו.</p>
<p>אדהכי הא תלת אילנין מתפשטן בענפין לתלת סטרין עליהו ומעיינא (מעניא) דמיא נבעין קמייהו חדו כלהו חברייה וחדו ר' פנחס ור"ש אמר ר' פנחס מורה סני הוה לאינון עופי בקדמיתא וטורה בעלי חיים לא בעינן דהא (תהלים קמה ט) ורחמיו על כל</p>	<p>בין כך הרי שלשה אילנות מתפשטים בענפים לשלשה צדדים עליהם, ומעייני מים נובעים לפניהם. שמחו כל החברים ושמחו רבי פנחס ורבי שמעון. אמר רבי פנחס טורה גדול היה לאותם עופות בתחלה, וטורה בעלי חיים לא צריכים, שהרי כתוב</p>

²²⁸⁰ פה (דפ"ו).

²²⁸¹ פי' מלכות (מ"מ).

²²⁸² אתבסם (דפ"ו).

²²⁸³ מפני כבוד רשב"י (מ"מ).

²²⁸⁴ מפני כבוד ר"פ ע"ה (מ"מ).

²²⁸⁵ פי' שתחלה לא נתן הקב"ה רשות להגין עלינו מן השמש הוה ברשותיה אבל עתה שא"ל הקב"ה שיגין עלינו מן השמש לא ברשותיה הוא ולכך אנו מסלקים אותו להגין עלינו ביום אחר (מ"מ).

²²⁸⁶ מתחבראן

מעשיו כתיב:	"ורחמיו על כל מעשיו".
<p>אמר ר"ש אנא לא אטרחנא לון אבל אי קב"ה חס עלן לית אנן יכלין לדחייא מתנן דיליה יתבו תחות ההוא אילנא ושתו מן מיא ואתהנו²²⁸⁷ תמן:</p>	<p>אמר רבי שמעון, אני לא הטרחתי אותם, אבל אם הקדוש ברוך הוא חס עלינו, איננו יכולים לדחות את המתנות שלו. ישבו תחת אותו האילן ושתו מהמים ונהנו שם.</p>
<p>פתח ר' פנחס ואמר (שיה"ש ד טו) מעין גנים באר מים חיים ונוזלים מן לבנון מעין גנים²²⁸⁸ וכי לית מעיין אלא ההוא מן גנים²²⁸⁹ והא כמה מעיינין טבין ויקירין אית בעלמא אלא לית כל הנאות שוין אית מעיין דנפיק במדברא באתר יבישא הנאה אית למאן דיתיב ושתי אבל מעיין גנים כמה איהו טב ויקירא ההוא מעיין עביד טיבו לעשבין ואיבין מאן דקריב עליה אתהני בכלא [אתהני במיא אתהני בעשבין אתהני באיבין]:</p>	<p>פתח רבי פנחס ואמר "מעין גנים באר מים חיים ונוזלים מן לבנון". "מעיין גנים", וכי אין מעיין אלא אותו מן גנים, והרי כמה מעיינות טובים ונכבדים יש בעולם, אלא אין כל ההנאות שוות. יש מעיין שיוצא במדבר במקום יבש, הנאה יש למי שיושב ושותה, אבל מעיין גנים, כמה טוב הוא ונכבד אותו מעיין, עושה טוב לעשבים ולפירות, מי שמתקרב אליו נהנה בכל, נהנה במים, נהנה בעשבים, נהנה בפירות.</p>
<p>[ההוא מעיין מתעטר בכלא] כמה וורדין כמה עשבין דריחא סחרניה כמה יאות ההוא מעיין [משאר] (ושאר) מעיינין באר מים חיים הכי²²⁹⁰ אוקימנא כלא בכנסת ישראל קאמר²²⁹¹ איהי מעיין גנים מאן גנים חמש גנים אית ליה לקב"ה²²⁹² דקא משתעשעא [בהו] ומעינא חדא²²⁹³ עלו(ו)ייהו דקא אשקי</p>	<p>אותו מעיין מתעטר בכל, כמה שושנים, כמה עשבי ריח סביבו, כמה נאה אותו מעיין משאר המעיינות באר מים חיים. וכך בארנו הכל בכנסת ישראל נאמר, היא מעיין גנים, מי הגנים, חמשה גנים יש לקדוש ברוך הוא שמשתעשע בהם, ומעיין אחד מעליהם שמשקה אותם ומרוה אותם, טמיר וגנוז, וכולם עושים פירות</p>

²²⁸⁷ ואתחנו (דפ"ו).

²²⁸⁸ איתא בסה"כ בענין ר"ח קצת פירוש למאמר זה. ואקדים תמיצתן בקיצור. דע שבחי' א' ממלכות יורדות לבי"ע להעשות נשמה אליהם. וברדתה אימא אוזיפת לה מנהא להעשות פרצוף שלם. ובחי' זו היא סוד ד' של ה' אחרונה. כי ה' זו נעשית ד"ו והד' יורדת למטה והו' נשאר למעלה. ואח"כ יורד ומזדווג עם הד'. ומז"לן שה"ס יסוד ומלכות שבמלכות ובסוד ההוא רוחא דשבק בה בעלה. כי יוכל להתהפך לזכר וב' בחי' אלו הם לפי דעתי סוד אותיות תם מאט"ב שכתב הר"ח חו' שלא פי' בו הרב זל"ה כלום. אלא שאמר שהם למטה בסוד המלכות. ונראה שה"ס זה דהיינו בסוד היות יסוד ומ' שבמ' למטה והיינו ד"ו והיינו תם. שהד' נעשית ת' בהעשותה פרצוף והוא היא ס' סתומה העולה ת"ר. והנה אם נחלק ט' אותיות שם ב"ן במדות המל' יהיו יו"ד ה"ה ו"ו ה' בחב"ד גג"ת נ"ה שלה ותשאר ה' אחרונה ליסוד ומ' יסוד ו' מלכות ד'. ולמעלה הוא ו' תוך ד שהוא ה' אך ברדתם אז נחלקים לד' וו'. והנה בהיותה למטה אז הם בסוד זכר ונקבה אכן (באחרית) [בשחרית] אנו מעלים ד זו למקומה למעלה ונעשית כולה נקבה לזווג העליון. זהו תמצית הקדמה זו (רמ"ז).

²²⁸⁹ הנה ה' ראשונה שבשם יש לה ה' אחרת לרמוז שה' אחרונה דהיינו המלכות שהיתה בו אמא וכשירדה למקומה נשאר שרשה למעלה וגם ברדתה הביאה שורש דאמא עמה ולפי שיש לה' אחרונה ה' אחרת וז"ס ה' אותיות מנצפ"ך ואע"פ שלא יש רק ה"ג והם ה' כפולות מפני שיש ה' דאימא עלאה וה' תתאה נמצא שלעולם הה' יש בה ב' בחי' ועוד יש לה' תתאה בחינה אחרת שמורה על י' שהיא צורת ד"ו ונחלקת לב' הו' נשארה באצילות והד' שהיא רומזת למל' ירדה למטה והיא נשמה לבי"ע ואז נקראת אלה"ם כי המל' שבאצילות אינה נק' אלה"ם ויסוד (דידה) שירדה לבריאה ומזדווג עמה ו' תוך ד' ונעשית ה' (זהר הרקיע).

²²⁹⁰ והכי (דפ"ו).

²²⁹¹ פי' בין מעין גנים בין באר מים חיים הכל הוא במלכות ופי' מעין גנים מעיין שמקבלת מחג"ת ה"ה הנק' גנים כדמפרש (מ"מ).

²²⁹² פי' הם ה' גנים שעל ידם נבנית המ' ונעשית גן (רמ"ז).

²²⁹³ פי' בינה (מ"מ).

<p>לון²²⁹⁴ ורוי לון טמיר וגניז וכלהו עבדין פירין ואיבין:</p>	<p>ותבואה.</p>
<p>גנתא חדא²²⁹⁵ אית לתתא מנייהו וההוא גנתא נטיר סחרא מכל סטרין דעלמא תחות האי גנתא אית גנים אחרנין²²⁹⁶ עבדין איבין לזנייהו והאי גנתא²²⁹⁷ אתהפך²²⁹⁸ והוי מעיין²²⁹⁹ דאשקי לון באר מים חיים כד אצטריך הוי מעיין וכד אצטריך הוי באר מה בין האי להאי לא דאמי כד אתמשכון</p>	<p>גינה אחת יש תחת מהם, ואותה הגינה שמורה סביב מכל צדדי העולם. תחת גינה זו יש גנים אחרים עושים פרות למיניהם. וגינה זו התהפכה והיתה למעיין שמשקה אותם, באר מים חיים, כשצריך הוא מעיין, וכשצריך הוא באר, מה בין זה לזה. אינו דומה כשנמשכים</p>
<p>רב/א</p>	<p>המים מאליהם לכששואבים מים להשקות ונוזלים מן לבנון. איזה נוזלים, נוזלים אלו חוזרים למעיין (של כולם).</p>
<p>מאי מאלייהו²³⁰⁰ לכד שאבין מיא לאשקאה ונוזלים מן לבנון מאי נוזלים אלין נוזלים אהדרו למעיין²³⁰¹:</p>	<p>המים מאליהם לכששואבים מים להשקות ונוזלים מן לבנון. איזה נוזלים, נוזלים אלו חוזרים למעיין (של כולם).</p>
<p>[דכל (נ"א כד)] וכדו (כל) נבעין (נבעין) מיין ונוזלים טפין לעילא²³⁰² אלין בתר אלין מיין מתיקן דנפשא אזלין²³⁰³ אבתרייהו כך אינון חמש²³⁰⁴ מקורין דנפקו מן לבנון (לעילא) אתעבידו נוזלים בהאי מעיין כך קב"ה רחיש לן ניסא באתר דא קרינא על מעינא דא קרא דא וס"א מאי נוזלים אלין חמש מקורין דנפקו מן לבנון לעילא אתעבידו נוזלים דכד אהדרו למעיין נבעין מיין ונוזלים טפין אלין בתר אלין מתיקן דנפשא אזלא אבתרייהו כך קב"ה רחיש לן</p>	<p>כשנובעים מים ונוזלות טפות למעלה (מלמעלה), אלו אחר אלו, מים מתוקים שהנפש הולכת אחריהם, כך הם חמשה מקורות שיצאו מן לבנון נעשו נוזלים במעיין זה. כך הקדוש ברוך הוא עשה שיתרחש לנו נס, במקום זה קראנו על מעיין זה פסוק זה (מה הנוזלים אלו חמשה מקורות שיצאו מלבנון למעלה נעשו נוזלים, כאשר חזרו למעיין נובעים מים, ונוזלות טפות אלו אחר אלו, מים מתוקים שהנפש הולכת אחריהם, כך הקדוש ברוך הוא עשה שיתרחש להם נס במקום זה, במעיין זה, ועל</p>

²²⁹⁴ הוא היסוד המשקה את הגן (רמ"ז).

²²⁹⁵ פי' מלכות (מ"מ).

²²⁹⁶ היא אות ד' שפי' שיורדת למטה ונעשים גנים אחרנים (רמ"ז). פי' ב"ע (מ"מ).

²²⁹⁷ פי' גנתא היא המל' שבאצי' שהיא בסוד ה' ותחות האי גנתא אית גנין אחרנין הם עולמות ב"ע (זהר הרקיע). שהיא אות ו' הנשארת למעלה (רמ"ז).

²²⁹⁸ לבחי' זכר והיסוד שבה נעשה מעין דאשקי לון ומזדווג עמם (רמ"ז).

²²⁹⁹ הוא ו' שבד' שנתהפך לבחי' זכר שהוא יסוד שבה והוא הו' שנשארה באצילות ומזדווג עמה וז"ש והאי מעין דאשקי לון (זהר הרקיע). בסע"ה דף עד זאת היא נוק' לבד וזאת הוא דר"נ ולכך אומר הז"א למלכות אע"פ שזאת קומתך עכ"ז דמתה לתמר דלא סליק דכר בלא נוק' כמו"ש בזהר כי את דומה ליסוד א"א שהזווג נעשה בו מניה וביה ומלכות נאצלה ממלכות דעתיק וא"א כ"ש בשער הולדת או"א ובשער עתיק וא"א ומכח שנאצלה מהם הזווג נעשה בה מנה ובה והיא בסוד ה' אחרונה של ה' שבה ה"ס הרוחא דשבק בגווה שהוא בחי' דכורא שבה, והוא הנעשה דכורא לבחי' נוק' שבה שה"ס ד' שבה בסוד מ"ש בזהר בפ' בלק והאי גנתא אתהפך והוי מעיין וכו' ובזה היא מוכנת לקבל רחמי ז"א כי קודם קבלתה הדכורא בחי' רוחא דשבק בגווה, היא ב' הפכים עם ז"א שהוא כולו רחים והיא כולא דינים משא"כ אחר קבלתה הרוחא דשבק בגווה אז היא מוכנת לקבל רחמי ז"א כי הרוחא היא מדה ממוצעת בין נפש לנשמה והרוחא מחבר מלכות שהיא נפש עם ז"א שהוא בחינת נשמה במוחין דגדלות (מ"מ).

²³⁰⁰ פי' מאליהם דהיינו המעיין נמשכים המים מאליהם אבל הבאר צריך לשאוב אותם אלין נוזלין אהדרו למעיין פי' הו"ק נוזלים שפע שמקבלים מאבא הנק' לבנון ומושכין אותו למלכות הנקראת מעיין (מ"מ).

²³⁰¹ (ס"א דכלהו) (נוסף בדפ"ו).

²³⁰² מלעילא - ור"ל שכל הו"ק מזילים הטיפות שקבלו מלמעלה למלכות (מ"מ).

²³⁰³ אזלא (דפ"ו).

²³⁰⁴ שאחר המשל אמר הנמשך (מ"מ).

<p>ניסא באתר דא בהאי מעיין ועל מעיינא דא קרינא קרא דא:</p>	<p>מעייין זה קראנו פסוק זה).</p>
<p>תו פתח ואמר (דברים כ יט) כי תצור אל עיר ימים רבים להלחם עליה לתפשה וגו' (כי תצור אל עיר) כמה טבין אינון ארחין ושבילין דאורייתא דהא בכל מלה ומלה אית כמה עיטין כמה טבין לבני נשא כמה מרגלאן דקא מנהרן לכל סטר ולית לך מלה באורייתא דלית [בה] [לה] כמה בוצינין מנהרן לכל סטר האי קרא איהו כפום פשטיה ואית ביה כפום מדרשיה ואית ביה חכמתא עלאה [לאדזהר מאן] [לאזודרהרא למאן] דאצטריך זכאה חולקיה מאן דאשתדל באורייתא תדיר:</p>	<p>עוד פתח ואמר "כי תצור אל עיר ימים רבים להלחם עליה לתפשה וגו'", כמה טובים הם דרכי ושבילי התורה, שהרי בכל דבר ודבר יש כמה עצות, כמה טובות לבני אדם, כמה מרגליות שמאירות לכל צד, ואין לך דבר בתורה שאין בו כמה נרות מאירים לכל צד. פסוק זה הוא כפשוטו, ויש בו כפי מדרשו, ויש בו חכמה עליונה להזהיר למי שצריך, אשרי חלקו מי שעוסק בתורה תמיד.</p>
<p>מאן דאשתדל בה מה כתיב וביהו (תהלים א ב) כי אם בתורת יי' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה והיה כעץ אמאי דא סמיך לדא²³⁰⁵ אלא מאן דאשתדל באורייתא²³⁰⁶ יומם ולילה לא ליהוי כאעא יבישא אלא (כמאן) כעץ שתול על פלגי מים מה אילן אית ביה שרשין ואית ביה קליפין ואית ביה מוחא ואית ביה ענפין ואית ביה טרפין ואית ביה פרחין ואית ביה איבא שבעת זינין²³⁰⁷ אלן סלקין [לשבעה] (לעשר) עשר לשבעין²³⁰⁸ אוף מלין דאורייתא אית בהו פשטא דקרא דרשא²³⁰⁹ רמו דקא רמיז חכמתא</p>	<p>מי שעוסק בה מה כתוב בו "כי אם בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה, והיה כעץ", למה זה סמוך לזה. אלא מי שעוסק בתורה יומם ולילה, לא יהיה כעץ יבש אלא כעץ שתול על פלגי מים, מה אילן יש בו שרשים ויש בו קליפות ויש בו מח ויש בו ענפים ויש בו עלים ויש בו פרחים ויש בו פרי שבעת המינים אלו עולים לשבעה עשר לשבעים, גם דברי תורה יש בהם פשט המקרא, דרש, רמז שרומז חכמה גימטריאות, סודות טמירים סודות נסתרים אלו על אלו, פסול וכשר טמא וטהור איסור והיתר, מכאן והלאה</p>

²³⁰⁵ ר"ל מה ענין שכר זה לכאן דזוטר איהו לגבי מאן דבתורת ה' חפצו וכו'. שאין לה מעלה רמה כ"כ והרי זו תאות לבעל מדת הבטחון דכתיב ביה והיה כעץ שתול על מים. אבל לת"ח גדול ועצום אין זה כלום. וכ"ש שכבר קדם ואמר אשרי האיש וכו' (רמ"ז).

²³⁰⁶ ור"ל שאין זה שכרו אלא תנאי כולל שצריך שיהיה בו. והוא דבשלמא מי שאין לו אלא חלק בתורה ואינו עוסק בה תמיד. זה יאחוז בחלק א' ממנה או פשטה או מדרשה וכיוצא. אבל מי שאין לו אומנות אחר אלא דאשתדל באורייתא יומם ולילה לא יהיה כגוף האילן היבש. אלא יהיה כאילן השלם בכל הז' דברים (רמ"ז).

²³⁰⁷ הם: אחד מוחא, שני קליפין, שלישי שרשים, רביעי ענפין, חמישי טרפין, ששי פרחין, שביעי איבא, מוחא נגד החסד הקדוש הפנימי בכל האילן כולו, קליפין מצד הגבורה והדין המלביש כל האילן כולו בחוץ מצד הדין, שרשים התפארת המשריש כל האילן פנימה לגו לגו, ענפין המלכות המתפשטת ומסתעפת לכל, טרפין ופרחין מהנצח וההוד שהם צלא יאה כדפירשנו בפרשת אמור בערבי נחל, איבא היסוד שהוא עץ פרי עושה פרי, וכל אחד מאילו הספירות כלולה מעשר שיש כל סוד התמונה, והיינו עשר כל סוד ההנהגה כולה בכל בחינה ובחינה מאלו הנזכרות, לכך הם שבעים פנים לתורה, ומסתעף נשמת העוסק בה בכל ענפיה ובחינותיה ומסתכל בכל שבעים פנים שבה דהיינו הפשט והתוכיות כדמסיק, והיינו אשר פריו דהיינו ר"ז סוד פרי צדיק יתן בעתו ודאי לעת הזקנה, ועלהו שהם טרפי אילנא שלמד בילדותו לא יבול מפני שהוא מצד ההוד צל נאה, וכל אשר יעשה בשאר בחינות יצליח פריו למאכל ועלהו לתרופה להמשיל למתחילים, להיתר פה לפתוח התורה לאלמים בה, ולפי זה עיקרם של שבעים אלו הם בתורה עץ חיים ומשם נכללים בעוסקים בה, וכל זה האריך לבאר היאך עוסקי התורה נקראים עץ ועליהם נאמר לא תשחית את עצה (אור יקר).

²³⁰⁸ פי' כל א' מהז' כלול מי' ז"פ עשר הם ע' (מ"מ).

²³⁰⁹ פי' עשרה מזכיר כאן נגד י"ס דאיהו אילנא דחיי ופי' עצה הוא עץ החיים שהוא ת"ת (מ"מ)

<p>גימטריאות רזין טמירין²³¹⁰ רזין סתימין²³¹¹ אלין על אלין פסול וכשר טמא וטהור איסור והיתר מכאן ולהלאה מתפשטאן ענפין לכל סטר והיה כעץ ודאי ואי לאו לאו איהו חכם בחכמתא:</p>	<p>מתפשטים הענפים לכל צד, והיה כעץ ודאי, ואם לא אינו חכם בחכמה.</p>
<p>ת"ח כמה חביבין²³¹² אינון דמשתדלי באורייתא קמי קב"ה דאפי' בזמנא דינא תליא בעלמא ואתייהב רשו למחבלא לחבלא קב"ה פקיד ליה עלווייהו על אינון דקא משתדלי באורייתא והכי א"ל קב"ה (דברים כ יט) כי תצור אל עיר בגין חוביהון סגיאין דחטאן לקמאי ואתחייבו בדינא ימים רבים מאי רבים (תלתא יומא דא בתר דא אקרי ימים רבים אוף הכא כי תצור אל עיר ימים רבים) תלתא²³¹³ יומין דא בתר דא דאשתמודעא דבר במתא:</p>	<p>בא וראה, כמה חביבים אותם שעוסקים בתורה לפני הקדוש ברוך הוא, שאפילו בזמן שהדין תלוי בעולם ונתנה רשות למשחית להשחית, הקדוש ברוך הוא מצוהו עליהם, על אותם העוסקים בתורה, וכך אומר להם הקדוש ברוך הוא "כי תצור אל עיר", בגלל החטאים הרבים שחטאו לפני והתחייבו בדין, "ימים רבים" מה זה רבים (שלשה ימים זה אחר זה נקראו "ימים רבים", כמו כן כאן "כי תצור אל עיר ימים רבים") שלשה ימים זה אחר זה, שנודע דבר בעיר.</p>
<p>מנן דימים רבים תלתא יומין אינון דכתיב (ויקרא טו כה) ואשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים וכי ימים רבים אינון אלא תלתא יומין דא בתר דא אקרי ימים רבים אוף הכי כי תצור אל עיר ימים רבים תלתא יומין דא בתר דא דאשתמודעא דבר במתא תא ואפקיד לך על (כל) בני ביתי לא תשחית את עצה דא ת"ח²³¹⁴ [דדא] (ד) איהו במתא דאיהו אילנא דחיי אילנא דיהיב איבין:</p>	<p>מנן לנו שימים רבים הם שלשה ימים, שכתוב "ואשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים", וכי ימים רבים הם, אלא שלשה ימים זה אחר זה נקראים ימים רבים, גם כך "כי תצור אל עיר ימים רבים" שלשה ימים זה אחר זה, שנודע דבר בעיר, בא ואצוך על (כל) בני ביתי, "לא תשחית את עצה" זה תלמיד חכם שהוא בעיר, שהוא עץ החיים, אילן שנותן פירות.</p>

²³¹⁰ הם סודות האור הפנימי (רמ"ז).

²³¹¹ הם סוד אור המקיף שהיותר עליו הוא יותר מובחר משל תחתיו המוקף. א"נ רזין טמירין מעולם הניקודים. ורזין סתימין וכו' עולם הברודים פסול וכשר וכו' ג' עולמות ב"ע שיש שם עירוב טוב ורע לפי מדרגתם. ומסיק שאם אינו לגמרי חכם אלא אם הוא כעץ הנזכר לאו איהו חכם בחכמתא. שאין חכמתו מושפעת אלא מושכלת מכח העיון (רמ"ז).

²³¹² לפי שאמר שפסוק והיה כעץ שתול אינו מדבר בשכר אלא בתיקון מעלות הת"ח ושלא יכון להחשיבו לגמרי. לכן נמשך בהודע בכללות גדולת מעלת הת"ח דמשתדלי באורייתא והיא פרטיות השגחת ה' עליו להבדילו מיתר בני אדם. לשיוכר ולהפקירו למשחית גם בעת שכחו שלא להבחין. וענין הפסוק הוא שקודם לו יצוה ה' להחרים כל אותם הרשעים למען לא ילמדו ככל תועבותם וכו' כי אז יצוה ה' לשטן המחטיא הוא יצ"הר הוא מ"ה שיצוד אל עיר במגפה והענין כמ"ש הרב ז"ל שכאשר יש בירורים בתוך הפסולת הוא סם המות של המגפה. וזה ודאי יתאוה אם יעשה כתועבות כנען שאז ירדו הניצוצות לדיוטה התחתונה של הקליפה שהוא קץ כל בשר ומעיזה להתעלות למעלה כמ"ש קץ כל בשר בא לפני וז"ש וחטאתם לה' אלהיכם שיתחזק החטא לעמוד בכח אל פני עליון ליטול רשות כנז' בפ' נח דף ס"ג ואז יצוה ה' את המשטין (רמ"ז).

²³¹³ ע"ד הפשט נאמר שיש במספר זווגים ונפרדים. וראש הזווגים הוא ב' ושל הנפרדים ג' כי א' אינו בכלל מספר ובמקום הנפרדים שם הוא הריבוי כי הזווגים שוים ומיוחדים וע"ד הסוד ימים שנים ה"ס גדולה גבורה. ושלשה הוא בת"ת הכלול משני קצוותיו ולכן הוא רחמים לשון ריבוי ולעומת כן בקליפה יש ימי רעה הא' והב' הן ב' קליפות רוח סערה ענן גדול. והג' היא אש מתלקחת שמתחברת לנוגה ואז הן ב'. ונמצא כל הד' יחד שהיא תכלית כל הקליפה. וכנגדם יש ד' מלכיות ר"ת שלהם רבי"ם "רומי" "בבל" "יון מדי" (רמ"ז).

²³¹⁴ וגם בגמ' דורשים פ' זה על ת"ח אס ת"ח הגון הוא ממני תאכל הנז' בפ"ק דתענית (רמ"ז).

<p>ודי'א את עצה ההוא דיהיב²³¹⁵ עיטא למתא לאשתזבא מן דינא ואוליף לון ארחא דיהכון בה וע"ד לא תשחית את עצה (דברים כ יט) לנדוח עליו גרזן לנדחא עליה דינא ולא לאושטא עליה הרבא מלהטא הרבא משננא ההיא דקטלא לשאר אינשי דעלמא:</p>	<p>דבר אחר "את עצה", אותו שנותן עצה לעיר להנצל מן הדין, ומלמד אותם דרך שילכו בה, ועל זה "לא תשחית את עצה לנדוח עליו גרזן", "לנדוח עליו דין" ולא להושיט עליו חרב לוחטת, חרב שנונה, אותה שהורגת שאר אנשי העולם.</p>
<p>כי ממנו תאכל וכי ההוא מחבלא אכיל מניה לא אלא כי ממנו תאכל [ההיא] (האי) טנרא תקיפא [ההיא] (האי) דכל רוחין תקיפין וקדישין נפקין [מינה] ומנהו (מניה) דלית הנאה ותיאובתא לרוח קודשא בהאי עלמא אלא אורייתא דההוא זכאה כביכול איהו מפרנס לה ויהיב לה מזונא בהאי עלמא יתיר מכל קרבנין דעלמא:</p>	<p>"כי ממנו תאכל", וכי אותו מחבל אוכל ממנו, לא, אלא כי ממנו תאכל, אותו סלע קשה, אותה שכל רוחות חזקות וקדושות יוצאות ממנה, שאין הנאה ותאוה לרוח הקודש בעולם הזה אלא תורה של אותו צדיק, כביכול הוא מפרנס אותה, ונותן לה מזון בעולם הזה יותר מכל קרבנות העולם.</p>
<p>בקרבן מה כתיב (שיה"ש ה א) אכלתי יערי עם דבשי אכלו רעים ומיזמא דאתחרב בי מקדשא ובטלו קרבנין לית ליה לקב"ה אלא אינון מלין דאורייתא ואורייתא דאתחדשא בפומיה בג"כ כי ממנו תאכל ולית ולח מזונא בהאי עלמא אלא ממנו ומאינון דכוותיה וכיון דממנו תאכל ואיהו זן לה אותו לא תכרות הוי (טמיר) [זהיר] ביה דלא תקרב ביה:</p>	<p>בקרבן מה כתוב "אכלתי יערי עם דבשי", "אכלו רעים", ומיום שנחרב בית המקדש ובטלו הקרבנות, אין לו לקדוש ברוך הוא אלא אותם דברי תורה, והתורה שמתחדשת בפיו, בשביל כך "כי ממנו תאכל", ואין לה מזון בעולם הזה אלא ממנו, ומאותם שכמותו, וכיון ש"ממנו תאכל" והוא זן אותה, "אותו לא תכרת" תהיה (טמיר) זהיר בו שלא תתקרב אליו.</p>
<p>רב/ב</p>	
<p>כי האדם עץ השדה (דברים כ יט) דא אקרי אדם²³¹⁶ דאשתמודע עילא ותתא²³¹⁷ עץ השדה אילנא רברבא²³¹⁸ ותקיף דההוא שדה אשר ברכו יי' (דא) סמיך²³¹⁹ עליה²³²⁰ אילן דאשתמודע לההוא שדה תדיר:</p>	<p>"כי האדם עץ השדה", זה נקרא אדם שנודע למעלה ולמטה. עץ השדה, עץ גדול ותקיף, שאותו "שדה אשר ברכו ה'" (זה) סמוך עליו, אילן שנודע לאותו שדה תמיד.</p>
<p>לבא מפניך במצור (שם) מלה דא אהדר</p>	<p>"לבא מפניך במצור" דבר זה חוזר לראש הפסוק, שכתוב "לא תשחית את עצה", אותו שנותן להם עצה, ומתקין את העיר לבא מפניך במצור, הוא נותן</p>

²³¹⁵ זה כמו דבר אחר (מ"מ).

²³¹⁶ שהוא אדם הת"ח (רמ"ז).

²³¹⁷ שנודע שמו לאלהים ואנשים. ועוד ירמוז שגדול כחו להיות מושרש במוחין העליוני' שסודם י"ה וג"פ י"ה גי' אד"ם והיינו אר"א ודעת המייחדם. וכמו כן מושרש בזעיר שהוא מ"ה ולכן הוא עץ השדה (רמ"ז).

²³¹⁸ ה"ס כל קו האמצעי שהוא ממש מהפאר בפארותיו. וידוע כי שדה היא רחל וא"כ למה יתייחס אליה. לזה אמר משני טעמים הא' דההוא שדה וכו' כנודע לנו שרק בקו האמצעי הוא היחוד שבו נאחזת הנוקבא בג' שרשיה והם לה ית"ד נאמן יסוד ת"ת דעת שמהם כל חיותה והיותה. והב' אילן דאשתמודע ה"ס השפע הבא לא תדיר בין לזווג הפנימיות ובין לצורך העולמות כי זה לא פסיק לעלמין (רמ"ז), הוא ת"ת הנז' (מ"מ).

²³¹⁹ סמך (דפ"ו).

²³²⁰ פי' המלכות הנקראת שדה סומכת עליו דהיינו על תורתו שעולה בם בסוד מ"ן וגורם לה להזדווג עם בעלה (מ"מ).

<p>[לרישא²³²¹ ודקרא]] דכתיב (שם) (לא תשחית) את עצה [ה]הוא דיהיב לון עיטא ואתקין למתא לבא מפניך במצור איהו יהיב לון עיטא לאתקנא ולאהדרא בתיובתא ואתקין לון²³²² מאני זיינין²³²³ בוקינס ושופרין לבא מפניך מאי לבא מפניך לבא לקמאי ולאעלא²³²⁴ מפניך מקמי דחילו דילך:</p>	<p>להם עצה להתתקן ולחזור בתשובה, ומתקין לו כלי זין חצוצרות ושופרות. "לבא מפניך" מה זה "לבא מפניך", לבא לפני, ולעלות מפניך, מפני הפחד שלך.</p>
<p>במצור באתר דעלאין²³²⁵ ותתאין²³²⁶ לא יכלין לאעלא תמן ומאן איהו דרגא דבעלי תשובה עאלין תמן ומאן איהו תשובה דא איהו מצור²³²⁷ אתר תקיף ושנרא תקיפא²³²⁸ וכיון דעיטא דא נטלין אנא מכפר לחובייהו ואתקבלן ברעוא לקמאי וכל דא פקיד קב"ה על אינון דמשתדלי באורייתא בג"כ זכאין אינון דקא משתדלי באורייתא אינון דמשתדלי באורייתא אינון אילנין רברבין בהאי עלמא:</p>	<p>במצור, במקום שעליונים ותחתונים לא יכולים לעלות לשם, ומיהו, דרגה שבעלי תשובה נכנסים לשם, ומי היא, תשובה, זהו מצור, מקום חזק וסלע חזק. וכיון שעצה זו לוקחים, אני מכפר לחטאיכם ומתקבלים ברצון לפני, וכל זה מצוה הקדוש ברוך הוא על אותם העוסקים בתורה, לכן צדיקים הם שעוסקים בתורה, אותם שעוסקים בתורה הם עצים גדולים בעולם הזה.</p>
<p>חמו מה עבר קב"ה [דנטע אוילין</p>	<p>ראו מה עשה הקדוש ברוך הוא, שנטע אילנות אלו, אשרי הדרך הזה,</p>

²³²¹ פי' לענין הנז"ל שאותו ת"ח נקרא עצה והוא לב' סבות א' "ההוא דיהיב" ר"ל שלשעבר הוא היה הנותן לה עצה תמיד להתקן. והב' "איהו יהיב לון" וכו'. ולעתיד ייעצנה להתקן ולחזור בתשובה (רמ"ז).

²³²² ליה (דפ"ו).

²³²³ ירמוז לג' דברים הצריכים בעצם לעשות תשובה א' הוא התיקון המכוון לעונות שעשה שבהם נאחזה בו הסטרא אחרא ומושלת בו והוא משל לחולה המלא ליחות ועיפושים וכו' ואמנם בכח הסיגופים נכרתה אחיזת הקליפ' מעליו ע"ד מ"ש בריש פ' שופטים לדון בסייף למאן לס"מ והוא מש"ה רבים מכאובים לרשע וכו'. והדבר הב' הוא הוידוי שבהבל פיו מפני הדרכים והיינו בכח קולות צעקותיו ובכייתו. הג' יחודים וכוונות להמתיק הדין ולהמשיך השפע שהוא עצם השופר עמוד מכסא דין ושב על כסא רחמים (רמ"ז).

²³²⁴ לבא לפני וגם ולהכנס לפני ולפנים: מפניך פני זעם ועברה וירצה אע"פי שכבר ניתנה לך רשות להשחית בכל זאת יש כח בת"ח לעשות תיקונים להעלות שומעי עצתו (רמ"ז).

²³²⁵ מלאכין (רמ"ז).

²³²⁶ הצדיקים התחתונים והוה כמ"ד במקום שבעלי תשובה עומדים וכו' (רמ"ז).

²³²⁷ ה"ס הבינה שהיא מגדל עוז והיא ממש מצר הגוף בבחי' הגרון ונל"ע שזכאן סודו בבינת אריך שה"ס הגרון שלו. וכבר נמשל המגדל לצואר בשיר השירים ובזה יכון מה שנמצא שהבינה והכתר נקראים מגדל וכמ"ש הפרדס בערך מגדל והוא בסוד בינת הכתר שהיא כתר לאו"א. ונודע שבכח התשובה ביו"הך מעלים עד כתר בינה סוד קה"ק וידוע שכתר אימא ה"ס הושט וקנה בחכמ' והוא ה"פ ס"ג ועם שם אה"ה שהוא בבינה גי' מצו"ר נמצא פי' הם' בכללו שה' נותן ב' סיבות למחבל שלא להרע לת"ח אפי' בעת הזעם. א' כי ממנו תאכל השכינה נהנית מתורתו בשעת חוסר זכות בני עירו וע"ד ישב בדד וידום כנז' בפרקי אבות. והסבה ב' כי האדם הזה עץ השדה וכנז"ל וכתו גדול ליעץ את בני מקומו לבא מפניך במצור. ובפי' זה יתישב כפל לא תשחית ולא תכרות וגם שינוי פי' ב' תו"ן של תא"כ כל ותכרו"ת ונמצאו ב' טעמים להצלת הצדיק מפני העבר ומפני העתיד (רמ"ז).

²³²⁸ היא המלכות וקראה טינרא מפני שהיא צור חוצבו ממנו הנשמות החזקות שהם רוחין תקיפין, מפני שיש אחרים דלא תקיפין והם נפש מעשיה או רוח מיצירה, ואלו אין להם כח להאציל אותה אלא אותם שהם נשמה מבריאה מגיעים עד האצילות המייעצי' ומנהיגים דורם בעבודת ה' ית', ואלו יש בהם כח להגיע מעשי' עד למעלה, ועליה' נאמר כי ה' אלהיך אש אוכלת היא אוכלת מעשים טובים שהם שמן לשלהבת הזה הדולק על הפתילה, ועל זה נאמר ושמן על ראשך אל יחסר, ועל זה נאמר מי יעלה בהר ה', מי ומי הם העולים שם שהיא טינרא תקיפא קשה לעלות אליה אלא רוחין תקיפין המתגברים לעלות שם (אור יקר).

<p>אילנין²³²⁹] (נטע אילנין לאילנין) זכאה ארחא דא ולא די אילנא חדא אלא תלתא אילנין רברבין פריסין ענפין לכל סטר עבד לן קב"ה יהא רעוא קמי שמיה²³³⁰ דלא יתעדון לעלמא אילנין אלין ודא מעיינא מאתר דא ועד יומא קיימין תמן וההוא מעיינא דמיא וקראן לון בני נשא נציבו דר' פנחס בן יאיר ע"כ [חסר וזיהו]:</p>	<p>ולא די אילן אחד אלא שלשה אילנות גדולים פרשו ענפים לכל צד עשה לנו הקדוש ברוך הוא, יהי רצון לפני השמים שלא יעברו לעולם אילנות אלו, ומעיין זה ממקום זה, ועד היום עומדים שם, ואותו מעיין מים והאנשים קוראים להם נציבות של רבי פנחס בן יאיר.</p>
<p>אפתח ר"ש ואמר (בראשית לג ה) וישא את עיניו וירא את הנשים ואת הילדים ויאמר מי אלה לך ויאמר הילדים אשר הנן אלהים את עבדך ת"ח ההוא רשע דעשו יהיב עינו לעיינא על נשין ובגיניה אתקין תיקונוי יעקב שוי שפחות בקדמיתא ובניהון לבתר דחשיבו יתיר לאה אבתריהו ובנהא לבתר לבתר יוסף ובתרה רחל והוא עבר לפניהם כד סגידו כלהון מה כתיב (בראשית לג ו) ותגשנה השפחות הנה וילדיהן ותשתחוין ולבתרא (אמר ר' אלעזר) כתיב (שם ז) ותגש גם לאה וילדיה וישתחוו ואחר נגש יוסף ורחל וגו' והא יוסף לבתריהו הוה ורחל ולקמיה²³³¹ (לקמא):</p>	<p>פתח רבי שמעון ואמר "וישא את עיניו וירא את הנשים ואת הילדים ויאמר מי אלה לך ויאמר הילדים אשר חנן אלהים את עבדך". בא וראה אותו עשו הרשע נתן עינו לעיין בנשים, ובגללו התקין יעקב תקונוי, שם שפחות מקדימה, ובניהם לאחור, שחשובים יותר לאה אחריהם, ובניה מאחור, אחר כך יוסף ואחרי רחל והוא עבר לפניהם. כשכולם השתחוו, מה כתוב "ותגשן השפחות הנה וילדיהן ותשתחוין" ואחר כך כתוב "ותגש גם לאה וילדיה וישתחוו ואחר נגש יוסף ורחל וגו'", והרי יוסף לאחור היה ורחל לפניו.</p>
<p>אלא ברא טבא ברא רחימא צדיקא דעלמא יוסף כיון דחמא עיניה דההוא רשע מסתכל בנשין דחיל על אמיה נפיק מאבתרה ופריש דרועוי וגופיה וכסי עלה בגין דלא יתן ההוא רשע עינו באמיה כמה אתסגי שית אמין לכל סטר²³³² וחפא עלה ולא יכיל עיניה דההוא רשע לשלטאה עלה:</p>	<p>אלא בן טוב בן אהוב צדיק העולם יוסף, כיון שראה עינו של אותו רשע מסתכל בנשים, פחד על אמו יצא מאחריה ופרש זרועותיו וגופו וכסה עליה כדי שלא יתן אותו רשע עינו באמו. כמה התגדל, שש אמות לכל צד, וכסה עליה ולא יכלה עינו של אותו רשע לשלוט עליה.</p>
<p>כנוונא דא וישא בלעם את עינו עינו כתיב ההוא עינא בישא [תרין עינין הוה זקיף אלא בשעתא דבעא לאסתכלא ועלייהו] ((במדבר כד ב) וירא את ישראל שוכן לשבטיו בעא לאסתכלא עלייהו) מהו שוכן לשבטיו אלא שבטא דיוסף הוה תמן ושבטא דבנימין שבטא דיוסף דלא שלטא בהו עינא בישא דכתיב (בראשית מט כב) בן פורת יוסף מאן בן פורת דאתסגי לכסאה על אמיה בן פורת עלי עין דלא שלטא ביה עינא בישא שבטא דבנימין דכתיב [ביה]</p>	<p>כדוגמא זה "וישא בלעם את עינו" כתוב "עינור", אותה עין רעה (שתי עיניים היה זוקף אלא בשעה) שרצה להסתכל עליהם "וירא את ישראל שוכן לשבטיו" מה זה "שוכן לשבטיו", אלא שבט יוסף היה שם, ושבט בנימין. שבט יוסף שלא שולטת בהם עין הרע, שכתוב "בן פורת יוסף", מה זה "בן פורת יוסף", שהתגדל לכסות על אמו. "בן פורת עלי עין", שלא שלטה בו עין הרע. שבט בנימין שכתוב בו "ובין כתפיו שכן", וכתוב "ישכון לבטח". מה</p>

²³²⁹ פי' נטע אילנות לצדיקים הנק' עץ החיים כמש"ל (מ"מ).

²³³⁰ שמיא (דפ"ו).

²³³¹ כמש"ה וישם את השפחות וכו' ורחל ויוסף אחרונים (מ"מ).

²³³² לצד ימין ו' ולשמאל ו' ולמעלה ו' הם י"ח נגד היסוד הנק' ח"י שהוא יוסף (מ"מ).

<p>(דברים לג יב) ובין כתפיו שכן וכתוב (דברים לג יב) ישכון לבטח מאי לבטח דלא דחיל מעינא בישא ולא דחיל מפגעין בישינ;</p>	<p>זה "לבטח", שלא פוחד מעין הרע, ולא פוחד מפגעים רעים.</p>
<p>אמר ההוא רשע אנא אעבר שורה דא²³³³ דלא אתקיים וואנא אסתכל כדקא יאות רחל הות תמן²³³⁴ חמאת דעינא דההוא רשע משננא לאבאשא מה עבדת נפקת ופרישת גדפהא עלייהו וחפאת על אברהא (בריה) הה"ד (במדבר כד ב) וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל וכיון [ד]חמא רוח [ד]קודשא עינא משננא [קודשא דפרים על משכנא] מיד (שם) ותהי עליו רוח אלהים על מאן על ישראל דפריש גדפוי וחפא עליהון ומיד תב ההוא רשע לאחורא:</p>	<p>אמר אותו רשע, אני אעביר חומה זו שלא תעמד ואני אסתכל כמו שצריך. רחל היתה שם, ראתה שעין אותו רשע שנונה להרע, מה עשתה יצאה ופרשה כנפיה עליהם, וכסתה על בניה, זהו שכתוב "וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל", כיון שראתה רוח הקודש עין שנונה, מיד "ותהי עליו רוח אלהים", על מי, על ישראל, שפרשה כנפיה וכסתה עליהם, ומיד שב אותו רשע לאחור.</p>
<p>בקדמיתא ברא חפא [על אמיה] והשתא אימא חפאת על ברא אמר קב"ה בההיא שעתא דחפא איהו על רחל אמיה דלא ישלוט עינא דההוא רשע עלה חייך בשעתא דייתי עינא בישא אחרא לאסתכלא על בנך²³³⁵ ועל בני אמך²³³⁶ תחפי עליהו את חפית על אמך אמך תחפי עלך:</p>	<p>בהתחלה הבן כיסה על אמו, וכעת האם מכסה על בנה. אמר הקדוש ברוך הוא, באותה שעה שהוא כסה על רחל אמו שלא תשלט העין של אותו רשע עליה, חייך, בשעה שתבא עין רעה אחרת להסתכל על בניך ועל בני אמך תכסה עליהם, אתה כסית על אמך אמך תכסה עליך.</p>
<p>וישא את עיניו וירא את הנשים (בראשית לג ה) האי קרא ברוא דחכמתא אתמר ביומא דכפורי דבני עלמא קיימי בדינא וישראל תייבין בתיובתא קמי קב"ה לכפרא על חובייהו וההוא מקטרגא קיימא עלייהו דחשיב לאובדא לון על חובייהו שלחי ליה ההוא דורונא וכדין כתיב (בראשית לב כ) [כי אמר] אכפרה פניו במנחה ההולכת לפני לבתר דמקבל וההוא מקטרגא לההוא דורונא אתהפך להו סניגורא (דורונא ההוא מקטרגא עינוי) זקיף וחמי לון לישראל כלהו מתענן בתעניתא יחפי רגלין חמי נשין חמי ינוקין כלהו בתעניתא כלהו נקיים בנקיו:</p>	<p>"וישא את עיניו וירא את הנשים", פסוק זה נאמר בסוד החכמה ביום הכפורים, שבני העולם עומדים בדין וישראל שבים בתשובה לפני הקדוש ברוך הוא לכפר על עוונותיהם, ואותו מקטרג עומד עליהם, שחושב לאבד אותם על חטאיהם, שולחים לו אותו דורון, ואז כתוב "כי אמר אכפרה פניו במנחה ההולכת לפני", אחר שמקבל אותו מקטרג הדורון, מתהפך להם לסנגור. מזדקף ורואה את ישראל כולם מתענים יחפי רגלים, רואה נשים רואה תינוקות כולם בתענית, כולם נקיים בנקיון.</p>
<p>ר/ג/א</p>	
<p>ויאמר מי אלה לך (בראשית לג ה) שמא</p>	<p>"ויאמר מי אלה לך" שם קדוש לך, מי אלה לך, שואל על התינוקות ואומר "הילדים אשר חנן אלהים את עבדך". וכי למה צריך להשיבו כלום, אלא כיון שמקבל אותו שוחד, מתהפך להם</p>

²³³³ פי' ישראל שהם כחומה ובזכות בני יוסף שהיו שם ניצולו כמ"ש לקמן (מ"מ).

²³³⁴ עי' אפיקי ים הובא לקמן ריא ע"ב.

²³³⁵ פי' בני יוסף (מ"מ).

²³³⁶ פי' שאר שבטים (מ"מ).

<p>קדישא לך²³³⁷ מי אלה לך שאיל על ינוקי ואמר (בראשית לג ה) הילדים אשר חנן אלהים את עבדך וכי אמאי אצטריך לאתבא ליה כלום אלא כיון דמקבל ההוא שוחד אתהפך להו סניגור זקיף עינוי וחמי לון לישראל כגוונא דא חשיב דבגין דחילו דיליה אינון קיימין כך שאיל על ינוקי ואמר מי אלה לך [ואמר ובארה סתים הילדים] מהו מי אלה לך אלא אמר תינה אתון דחבתון קמי מלכא אבל אלין ינוקי אמאי קיימין הכי:</p>	<p>לסנגור, מרים עיניו ורואה את ישראל. כדוגמא זה חושב שבגלל פחדו הם עומדים כך. שואל על התינוקות ואומר "מי אלה לך" (ואמר בדרך נסתר הילדים) מה זה "מי אלה לך", אלא אמר ניחא אתם שחטאתם לפני המלך, אבל תינוקות אלו מדוע עומדים כך.</p>
<p>מי אלה לך ויאמר הילדים רוח קדשא אמר²³³⁸ וע"ד זקיף טעמא [ויאמר והילדים] בארה סתים (הילדים) אשר חנן אלהים את עבדך²³³⁹ [וכי רוח הקדש אמר את עבדך] אלא רוח קדשא אמר [אלין] אינון ינוקי דלא האבו ולא טעימו טעמא דחטאה ומסר לון קב"ה בידא דההוא ממנא דילך וקטיל לון בלא חובא כד"א (קהלת ד א) ומיד עושקיהם כח ודא הוא את עבדך:</p>	<p>"מי אלה לך" ויאמר "הילדים", רוח הקודש אומרת, ועל זה טעם זקוף "ויאמר הילדים" בדרך נסתר, "אשר חנן אלהים את עבדך", וכי רוח הקודש אמרה "את עבדך", אלא רוח הקודש אומרת, אלה אותם תינוקות שלא חטאו ולא טעמו טעם חטא ומסרם הקדוש ברוך הוא ביד אותו הממונה שלך, והרג אותם בלי חטא, כמו שנאמר "ומיד עושקיהם כח", וזהו "את עבדך".</p>
<p>כיון דשמע מאינון ינוקי מיד סליק לגבי קב"ה ואמר מאריה דעלמא כל ארחך (בקשוט) בדינא ודקשוטו ואי דינא שריא על ישראל בגין חוביהון איהו ינוקין דלהון דלא האבו לקמך אמאי מסרת לון לקטלא לון</p>	<p>כיון ששמע מאותם תינוקות, מיד עולה לקדוש ברוך הוא ואומר, רבונו של עולם כל דרכיך בדין אמת, ואם הדין שורה על ישראל הוא בגלל חטאיהם, תינוקות שלהם שלא חטאו</p>

²³³⁷ היינו השם הקדוש הרמוז ביום הכפורים אלהים דעובדא דבראשית שעליו נאמר שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, דהיינו בראשית ברא אלהים וישראל הם חסים בצילו שהוא בעל הסליחה, ולזה הוא מבשר אותם מי אלה לך, חלקך במקום הסליחה מסולק מהחצונים בשורת הדין (אור יקר), פי' מ"י אל"ה הם אותיות אלה"ם (מ"מ)

²³³⁸ הנה פתח בתינוקות המתענים וסיים בעשוקים, אלא הענין הוא כי הטעם שצוו ישראל לחנן התינוקות לתשובה ובן י"ג ויום אחד מתענה ביום הכפורים מן התורה אפילו שלא חטא ולא צריך תשובה, שהרי יום הכיפורים השלים תעניתו והשלים י"ג, אמנם הענין הוא שמצות התשובה על כל הנמצאי, והרי מרע"ה היה חייב להתענות ביום הכפורים ושב בתשובה, והטעם שכל אדם יש לו מזה ומהעובר בסוד הגלגול ושב ביום הכפורים על הישנות ועל החדשות, ולכך ישראל סתם מתענים כמו שנצטוו מן התורה ומדרבנן, ואין להם תשובה כשהשטן אומר מי אלה לך מאיזה טעם אלו מתענים, ורוח הקדש משיבה ואומרת הילדים כו' היינו שאלו הם עשוקים כדפרשו בסבא ראיתי את דמעת העשוקים ואין להם מנחם, וסוד אותם הנשמות העשוקות גלוי לפניו שהם עשוקות תחת יד לילית ומתים באסכרה, והיא עבד סמאל הם מזוהמים מידה, וצריכים טהרה וכפרה, ולכך בשובם לעולם מתענים ליטהר מהזוהמא הקודמת שקדמה להם כשנמסרו למזוהמת קודם בואם לעולם בראשונה, ולכך הקב"ה מכיר מי הם אלו, שבני אדם אינם מכירים בגלגול מי הם אותם שנתעשקו מי הם אותם שלא נתעשקו, וזה נמסר להקב"ה לך רוח הקדש משיבה "הילדים אשר חנן" דהיינו העשוקים שאין להם טעם אלא חנינה (אור יקר).

²³³⁹ ועל אותה הזוהמא שנדבקה בהם הם מתענים, מיד הוא מקטרג מחמת קנאה ומבטל זוהמת לילית, והיינו שאין ביטול עבודה זרה, אלא מיד גוי, ולכך כשה מערער על העושק מבטל העושק מן העולם והוא ממש אזיל "לאפקא לון", לא אלו שכבר יצאו מידה והרי העשוקים משדי אמם אינם מתענים אלא מבטל סתם העושק מן העולם, ומועיל לכל אותם הראויים להתעשק עדיין, או אפשר שגם יש בהם באלו שהם עד י"ג ראויים להתעשק עדיין, ועל ידי תענית יום הכפורים נצולים מידה והם מבטלים כחה על הדרך הנזכר כדפירשנו, ועם כל זה מפשט השמועה נקיטין שבזכות תענית התינוקות מבטלים מהם אסכרה שהוא הממית אותם עד י"ג (אור יקר).

<p>בלא חובא וקב"ה נטיל מלוי בכך וחס עלייהו וההיא ש(ע)תא לא הוי אסכרא בתינוקות:</p>	<p>לפניך למה מסרת אותם להרגם בלי חטא, והקדוש ברוך הוא לוקח דבריו בכך וחס עליהם, ואותה שעה אין אסכרה בתינוקות.</p>
<p>וההוא מקטרגא נטיל קנאה מההוא ממנא דתחות ידיה אמר וכי לי יהיב קב"ה אינון דמתלבשן בחטאין וחובין ולההוא ממנא דילי מסר ינוקין בלא חובא [דלא] (ולא) טעמון טעמא דחובא²³⁴⁰:</p>	<p>ואותו מקטרג לוקח קנאה מאותו ממונה שתחת ידיו ואומר, וכי לי נתן הקדוש ברוך הוא אותם שמתלבשים בחטאים ועוונות, ולאותו ממונה שלי מסר תינוקות בלי חטא, שלא טעמו טעם חטא.</p>
<p>מיד אזל לאפקא לון [מ]תחות ידיה ולא ישלוט בהו וע"ד אקדים ליה וא"ל הילדים אשר חנן אלהים את עבדך לההוא עבדך בלא חובא ובלא חטאה²³⁴¹ ובגין דלא יהא שבחא לממנא דיליה יתיר מניה בעא לאפקא לון מן ידוי:</p>	<p>מיד הולך להוציאם מתחת ידו, ולא ישלוט בהם. ועל זה מקדים לו ואומר לו, "הילדים אשר חנן אלהים את עבדך", לאותו עבדך בלי עון וכלי חטא, וכדי שלא יהיה שבח לממונה שלו יותר ממנו רוצה להוציאם מידו.</p>
<p>כד סלקין צלותין דישראל ביומא דא קמי קב"ה מה כתיב (בראשית לג ג) והוא עבר לפניהם הא רוח קודשא²³⁴² אעבר לקמייהו (כד"א (מיכה ב יג) ויעבור מלכם לפניהם) והוא ודאי עבר לפניהם וישתחו ארצה שבע פעמים רוח קודשא אזער גרמיה לגבי עילא²³⁴³ ז' זמנין לגבי ז' דרגין עלאין²³⁴⁴ דעליה ואקטין גרמיה לאכללא לון עמיה כל חד וחד עד גשתו²³⁴⁵ עד אחיו²³⁴⁶ לההוא דרגא דרחמי דהא בן ובת אינון [בן] (שמות ד כב) בני בכורי ישראל בת כ"י רוח קודשא עביד אזעירו דגרמיה עד גשתו:</p>	<p>כשעולות תפלות ישראל ביום זה לפני הקדוש ברוך הוא, מה כתוב "והוא עבר לפניהם" הרי רוח הקודש עוברת לפניהם (כמו שנאמר "ויעבר מלכם לפניהם"), והוא ודאי עבר לפניהם, "וישתחו ארצה שבע פעמים", רוח הקודש הקטינה עצמה לגבי מעלה שבע פעמים, לגבי שבע דרגות עליונות שמעליו, והקטינה עצמה לכלול אותם עמו, כל אחד ואחד עד גשתו עד אחיו, לאותה דרגת הרחמים שהרי הם בן ובת, בן "בני בכורי ישראל", בת "כנסת ישראל", רוח הקודש עשתה הקטנת עצמה עד גשתו.</p>
<p>כיון דמטא לגביה תבע ומיניהו (מנייהו) ואודע ליה צערא דבנייהו לתתא ותרוייהו</p>	<p>כיון שהגיע אליו תבע ממנו והודיע לו צער בניהם למטה, ושניהם נכנסים להיכל טמיר גנוז של יום הכפורים, אם שלהם, ותובעים על ישראל לכפר להם,</p>

²³⁴⁰ דחובה (דפ"ו).

²³⁴¹ כי בהיכלות דקליפה נזכר כי נוקבא. דס"מ ממונה על מיתת הקטנים והוא על הגדולים והרב ז"ל כתב כי כינוי עבד במלכות ועבד זה מלכות הרשעה לילית ועבד הנז' הוא עיר הנז' בפ' אוסרי לגפן עירה. ומיד עושקיהם כח כי היא עושקת הילדים (רח"ו).

²³⁴² שהיא שכינה האוספת תפלתן של ישראל ועולה עמהם למעלה, וקראה רוחא (ד)קודשא על שם בחינות עליותיה, רוח מצד בחינתה עם התפארת "קודשא" מצד בחינתה אחר כך עם התפארת אל החכמה, והיא האוספת התפלות ועוברת לפני כולם, מתתקנת במציאות עדרי התפלות העולות והיא בראשם והיינו "מלכם" מלכות, והיא עולה להתקשר אל התפארת שהוא ה' אשר בראשם, ונודע שהם שבע ספירות אחת למלכות עצמה וששה לתפארת, וכנגדם וישתחו השכינה המשך והשפיע "ארצה" על עצמה שבע פעמים לכלול בעצמה שבעה ספירות שכל השתחוי' והשתחוויה היא היותה נעשית בסיס לספירה אחת (אור יקר).

²³⁴³ לאכללא לון עמיה (אור יקר).

²³⁴⁴ פי' ז' קצוות דזעיר (מ"מ).

²³⁴⁵ השכינה יעקב (אור יקר).

²³⁴⁶ תפארת ישראל, שעם היות שהתפארת בעל שש קצוות והששה הם בעצמות התפארת (אור יקר).

<p>עאלין²³⁴⁷ להיכלא טמירא גניזא דיום הכפורים אימא דלהון ותבעין על ישראל לכפרא לון כדין כתיב (ויקרא טז ל) כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם וגו' אכפר עליכם לא כתיב אלא יכפר עליכם²³⁴⁸ והשתא הילדים אלין חכימין דהכא קב"ה יהב לון²³⁴⁹ ורזין דאורייתא לאתעטרא בהו ולאשתכללא ונ"א ולאשתדלאו בהו עינא בישא לא שלטא עליהו בגין עינא טבא רוח קודשא דר' פנחס דשריא עליהו:</p>	<p>ואז כתוב "כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם וגו'", לא כתוב "אכפר עליכם" אלא "יכפר עליכם". וכעת הילדים חכמים אלו של כאן, הקדוש ברוך הוא נתן להם סודות התורה להתעטר בהם, ולהתקן (ולעסוק) בהם. עין רעה לא שולטת עליהם, בגלל עין טובה רוח הקודש של רבי פנחס ששורה עליהם.</p>
<p>אתא ר' פנחס ונשקיה אמר אלמלא לא אתינא ארחא דא אלא למשמע מלין אלין די לי זכאה ארחא דא דאתינא לגבך וקב"ה הכא דאסתכם עמנא ולא די אילנא חד אלא תלת אבל מעיינא דא דיוקנא עלאה הוא לגבי ההוא מעיינא דטמיר ונניז תלת אילנין אלין תלת ארזין אינון דאקרון ארזי לבנון ואינון דיוקנא דתלת אילנין רברבין רזא דאבהן וס"א דאסתכם עמנא מעיינא דא דיוקנא דההוא מעיינא עלאה דטמיר ונניז תלת אילנין אלין אינון דיוקנא דתלת אילנין רברבין רזא דאבהן זכאה חולקנא בההיא שעתא:</p>	<p>בא רבי פנחס ונשקו, אמר אלמלא לא באתי בדרך זו אלא לשמוע דברים אלו די לי, אשרי דרך זו שבאתי אליך. והקדוש ברוך הוא כאן שהסכים אתנו, ולא די אילן אחד אלא שלשה, אבל מעיין זה דמות עליונה היא אל אותו מעיין טמיר וגנוז, שלשה אילנות אלו שלשה ארזים הם שנקראים ארזי הלבנון, והם דמות שלשה אילנות גדולים סוד האבות. (שהסכים עמנו, מעיין זה דמות אותו מעיין עליון שטמיר וגנוז, שלשה אילנות אלו הם דמות של שלשה אילנות גדולים סוד האבות) אשרי חלקנו באותה שעה.</p>
<p>ארכינו אילנין חד על רישיה דר' שמעון וחד על רישיה דרבי פנחס וחד על רישיה דרבי אלעזר אתפשטו ענפין לכל סטר על רישיהון דחברייא בכה ונ"א חדו רבי פנחס ואמר זכאה חולקי וזכאין עיני דחמאן כך ולא על דידך ועל דידי חדינא בלחודייהו אלא על רבי אלעזר ברנא קא חדינא דחשיב איהו קמי מלכא קדישא כחד מינן קם ונשקיה:</p>	<p>הרכינו האילנות אחד על ראש רבי שמעון, ואחד על ראש רבי פנחס, ואחד על ראש רבי אלעזר. התפשטו הענפים לכל צד על ראשי החברים. בכה (שמח) רבי פנחס ואמר, אשרי חלקי ואשרי עיני שראו כך, ולא על שלך ועל שלי שמחתי בלבדם, אלא על רבי אלעזר בנוני אני שמח, שחשוב הוא לפני המלך הקדוש כאחד מאתנו. קם ונשקו.</p>
<p>אמר רבי שמעון, אלעזר קום בעמדך ואמר לפני רבונך דברים שלו. קם רבי אלעזר</p>	<p>אמר רבי שמעון, אלעזר קום בעמדך ואמר לפני רבונך דברים שלו. קם רבי אלעזר</p>
<p>ר/ג/ב</p>	
<p>פתח ואמר (מיכה ו ה) עמי זכור נא מה יעץ בלק מלך מואב וגו' עמי כמה קב"ה אבא רחמן על בנוי (דאיהו) אע"ג דחאבו גביה כל מלוי וברחימו לגבייהו כאבא לגבי בריה:</p>	<p>פתח ואמר "עמי זכור נא מה יעץ בלק מלך מואב וגו'", "עמי" כמה הקדוש ברוך הוא אב הרחמן על בניו, אף על גב שחטאו אליו כל דבריו באהבה אליהם כאב אל בנו.</p>
<p>חטי בריה לגבי אבוי אלקי ליה כ"ב</p>	<p>חטא הבן לאביו מלקהו, כמה</p>

²³⁴⁷ פי' אחר שנתחברה המלכות עם זעיר עולים שניהם בסוד מ"ן ליסוד דאימא (מ"מ).

²³⁴⁸ פירש הבינה שהיא נעלמת (מ"מ).

²³⁴⁹ פי' בינה נתנה להם ג' אילנות אלו שהם כנגד חג"ת להתעטר בהם (מ"מ).

<p>דאלקי ליה לא תב מארחה נזיף ביה במלין ולא קביל אמר אבוי לא בעינא למעבד לברי כמה דעבדנא עד יומא אלו אלקייה יהא חשיש ברישיה הא כאבא²³⁵⁰ דיליה גבאי אהא נזיף ביה הא דיוקניה משתניא מה אעביד אלא איזיל ואתחנן לגביה ואימא ליה מלין רכיכין בגין דלא יתעצב:</p>	<p>שמלקהו לא שב מדרכו, נוזף בו בדברים ולא מקבל. אמר אביו איני רוצה לעשות לבני כמו שעשיתי עד היום, אם אלקנו יחשש בראשו, הרי הכאב שלו אצלי, אם אנזוף בו דמותו משתנית. מה אעשה, אלא אלך ואתחנן אליו, ואמור לו דברים רכים כדי שלא יתעצב.</p>
<p>כן בכל זינין אזיל קב"ה בישראל שארי עמהון לאלקאה²³⁵¹ ולא קבילו [נזיף בהו ולא קבילו] אמר קב"ה חמינא בברי דבגין מלקיותא דלקינא ולון אינון (לאינון) חששו ברישיהון ווי דהא מגו כאבא²³⁵² דלהון חשישנא אנא דכתיב (ישעיה סג ט) בכל צרתם לו צר נזיפנא בהו אשתנא דיוקנא דלהון דכתיב (איכה ד ח) חשך משחור תארם לא נכרו בחצות ווי כד אסתכלית בהו ולא אשתמודעו השתא ואהאו (איהו) מתחננא לגבייהון גו תחנונים עמי מה עשיתי לך ומה הלאיתך ברי יחידאה דילי חביבא דנפשאי חמי מה אעבדיתו (עשיתי) לך שליטית לך על כל בני היכלי שליטית לך על כל מלכין דעלמא ואי עבדית לך עובדין אחרנין ענה בי אנת הוי סהיד בי:</p>	<p>כן בכל המינים הולך הקדוש ברוך הוא בישראל שורה אתם, הלקאה ולא קבלו, נזף בהם ולא קבלו, אמר הקדוש ברוך הוא אני רואה בבני שבגלל המלקות שהלקיתי אותם הם חוששים בראשם אוי, שהרי מתוך כאבם אני חושש, שכתוב "בכל צרתם לו צר". נזפתי בהם, השתנתה דמותם, שכתוב "חשך משחור תארם לא נכרו בחוצות" אוי כשהסתכלתי בהם ולא נודעו, כעת אתחנן לפניהם מתוך תחנונים, עמי מה עשיתי לך, ומה הלאיתך, בני יחיד שלי, חביב נפשי, ראה מה עשיתי לך, השלטתי אותך על כל בני היכלי, השלטתי אותך על כל מלכי העולם, ואם עשיתי לך מעשים אחרים ענה בי אתה תעיד בי.</p>
<p>עמי זכור נא מה יעץ בלק מלך מואב ומה ענה אותו בלעם בן בעור זכור נא הוי דכיר במטו מינך מה יעץ השתא אית לאסתכלא מה הוה עיטא דבלק על עמא קדישא וחסר כאן ואורייתא לא חשיבת ליה לבלק כלום כמה דהוה [ללבן] דכתיב (דברים כו ה) ארמי אובר אבי²³⁵³:</p>	<p>"עמי זכור נא מה יעץ בלק מלך מואב ומה ענה אותו בלעם בן בעור", זכור נא, הָיָה זוכר בבקשה ממך מה יעץ, כעת יש להתבונן מה היתה עצת בלק על העם הקדוש, והתורה לא החשיבה את בלק כלום, כמו שהיה ללבן שכתוב "ארמי אובר אבי".</p>
<p>אשורנו וגו' (במדבר כג ט) ציורא ודיוקנא [דאבוי] אתרשים ביה ממש ומההוא זמנא דהוה במעהא דאמיה מסטרא דיל(י)ה אתמתח ואושיט פסיעה לבר יתיר וכי מראש צורים אראנו דא דיוקנא וציורא דאבוי (ממש) כיון דהוה במעהא דאמיה אשורנו</p>	<p>"אשורנו וגו'", ציור ודמות אביו נרשם בו ממש, ומאותו זמן שהיה במעי אמו, מצד שלה התמתח והושיט פסיעה לחוץ יותר, כי "מראש צורים אראנו", זו דמות וציור אביו (ממש), כיון שהיה במעי אמו, "אשורנו", הושיט פסיעה לחוץ כדוגמא זה ד.</p>

²³⁵⁰ כאיבא (דפ"ו).

²³⁵¹ אלקאה (דפ"ו).

²³⁵² כאיבא (דפ"ו).

²³⁵³ שייך פרשת שלח לך מאמר המתחיל דא עם דא דף קסח ע"ב (דרך אמת).

<p>אושיט פסיעה לבר²³⁵⁴ (ו') כנוונא דא ו' א:</p>	
<p>ודא הוא ומגבעות אשורנו²³⁵⁵ במתיבתא עלאה גבעת חסר ו' (רמאה דכלא ההיא עלאה דכלא) במתיבתא [דרקיעא] ומגבעות באת ו' ואשלים לתרין סטרין חד דהא האי גבעת²³⁵⁶ לא אתפרשא מן ברה²³⁵⁷ לעלמין ולא שבקת ליה וע"ד אתכליל ו' בהדה לעלם וחד דהא גבעה (ברה) דלתתא [ברה] דאתכליל בה אצטריך לזמנא דאתי בד ייתי מלכא משיחא לנטלא ליה גבעת עלאה ולאעלא ליה גו גרפהא בגין לאתקפא ליה ולאוקמא [ליה] בחיין עלאין ומנה יפוק בההוא יומא משיחא דדוד:</p>	<p>וזהו "ומגבעות אשורנו", בישיבה העליונה, גבעת חסר ו', (גבוהת הכל, אותה עליונת הכל) בישיבת הרקיע, "ומגבעות" באות ו', ומשלים לשני צדדים, אחד שהרי הגבעת הזו לא נפרדת מבנה לעולמים, ואינה עוזבת אותו, ועל כן נכלל ו' אתה לעולם. ואחד שהרי גבעה שלמטה, בנה שנכלל עמה צריך לעתיד לבא כשיבא מלך המשיח לקחת לו גבעת עליונה ולהכניסו תוך כנפיה, כדי לחזק אותו ולהעמידו בחיים עליונים, וממנה יצא באותו יום משיח של דוד.</p>

²³⁵⁴ ז"ל הרב בליקוטים. דע כי בעיבור הלבשו נה"י דזעיר על חג"ת דזעיר. והמלכות עלתה למעלה על היסוד והלבישה אותו נמצא כי היסוד מלביש לת"ת והמלכות מלבשת היסוד ובזה תבין מ"ש בפ' בלק אשורינו דאושיט פסיעה לבר. כי כאשר הלבוש יסוד לת"ת הנה הוא שוה לשאר ספירות בעובי כי גם נצח מלביש לחסד והוד לגבורה ויסוד לת"ת. אך בשגם המלכות מלבשת ליסוד נמצא יש שם ג' ענפים שם ת"ת ויסוד ומלכות. ושם בעובי קצת יותר במקום המלכות הוא כדמות פסיעה היוצאת לחוץ (מ"מ). עיקר עצמותה [דנוק'] גופה שהוא נקודתה העצמית שבה יצאה מתחילה ג"כ כלולה רק בז"א, וכן נשאר שרשה בז"א לעולם, כי מתחילה בהיותם שניהם כלולים בבינה, והוא באות ה' ראשונה דהשם הו"ה ב"ה, אשר צורת אות ה' הוא ד' ו', הנה היתה כלולה שם עמו בסוף הקו דהו' (הקדו"ש מד ע"ג), מה שאמרנו כי בנין הנוק' הנה הוא מהי' מלכיות דז"א, הנה אין הכונה שהיא נוטלת אותם אחר שנשלם הוא בהם ואחר שיצאו בו בגילויים, וכמו ששמע לכאורה בדברי הרב במיעוט הירח (פרק א בהמ"ק שם) ע"ש, כי הרי תחילת בנין הנוק' הנה הוא עם תחילת בנין הז"א ביחד, ונמשך מציאות שניהם יחד, כי נארגים שניהם כאחד מתחילת יצירתם וכמ"ש בזוה"ק בלק (רג ע"ב) ומההוא זמנא דהוה במעהא דאמיה מסטרא דיליה אתמתח ואושיט פסיעה לבר יתיר (שהוא שורש הנוק') כו', כיון דהוה במעהא דאמיה אושיט פסיעה לבר כו' כו', ע"ש. והוא סוד הו' זעירא שבתוך ה' ראשונה דהבינה, ובו הוא הפסיעה לבר, והוא על שרשה אשר גם בהבינה עצמה וע' פע"ח שער התפילין (פרק טז דרך ב' ג') וכן בשעה"ק (דף נ ע"ב וע"ג). ומאותו הפסיעה לבר היא נתקנת בעת עיבור ז"ן למציאות עטרת היסוד שבו, ואח"כ נתקנת עמו בעת היניקה בהת"ת שבו ובסוד צלע, ואז הנה היא מדה אחד שלימה כשיעור ספי' הת"ת דז"א, והיא אז ה' תתאה של השם טפלה אליו, כי היא אז רק כשיעור מדה אחת שבו ודבוקה עמו (כללים ח"ב נא ע"ג), עי' שער המלכים פרק ז', ושעה"ק לא ע"ד (ביאורים ח"א טל ע"ב).

ע"ח שער תיקון הנוק' פ"ד, שער הירח פרק א' (לש"ו).
²³⁵⁵ ענין זה נתבאר בפ' נשא (דף קמא ע"ב) והענין הוא כי בהיות ז"א בסוד העיבור במעי אימא עילאה היה שם בסוד ו' זעירא שבתוך ה' ראשונה של ההו"ה הרומזת באימא ואותה הו' זעירא שבתוך ה' היא רומזת אל הז"א שהיה אז בו בחינת שש קצוות שבו. והנה בסיום הו' שם עומדת הנקבה והיא השביעית כי הנה חג"ת שלו עלו במקום חב"ד ונה"י שבו עלו במקום חג"ת שלו כנודע אצלנו ונמצא כי התחלת הנוקבא היא שם מאחורוי בסוד זו הו' שלו שהיא הת"ת כי שם הוא סיום שש קצוות שלו והוא סיום הו' ושם ברגל הו' זו מאחוריה שם נתדבק' המלכות וזהו סוד אושיט פסיעה לבר כי המלכות היא שם בבחינת פסיעה בסוף הו' והיא לבר, רוצה לומר, מאחורוי, מאחורי הו', ולא פנים בפנים ולכן צריך הסופר לכתוב ציור ה' ראשונה של ההו"ה באופן זה ה' שאותה הו' אשר בתוך אות ה' תהיה ברגליה פסיעה אחת בולטת לחוץ מן אות ה' ולא לפנים ממש בתוך ה' כלפי פנים אלא כלפי חוץ וזמ"ש אשורנו לשון פסיעה מלשון תמוך אשורי במעגלותיך. עוד מצאתי כתוב קרוב אל הנז' וז"ל כבר הודעתך ענין פסיעה זו שהיא בחינת הנוקבא דז"א שהיתה בחינת אותה הפסיעה שבסוף רגל אות ו' שבתוך ה' עלאה כמבואר לעיל והטעם להיותה שם הוא כדי שכאשר תתגדל בבחינת פרוץ בהיותה עדין בבחינת אחר בחזה ז"א כי שם ביתה ומקומה כנודע. ולכן כשנולד ז"א יצתה עמו בסוד פסיע' לבר בסיום ו' של ז"א ואז חזרה אל אחורי זו הו' ואח"כ כשנגדלה ונתארכו שלשה אחרונות של הו' שהם בחינת הנה"י של ז"א כנודע אז נשאר ה' היא דבוקה באחורים שלהם (שער מאמרי רשב"י).

²³⁵⁶ בינה (רח"ו).

²³⁵⁷ ז"א (רח"ו).

<p>ורזא דא אספרה אל חק יי אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך זמין [אנא] (אנת) לומר להווא אתר דאקרי חק ולבשרא וליהו (אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך (תהלים ב ז)) [ב]הווא יומא ממש [יפיק] (אפיק) ליה והווא חקן מתחות גדפהא בכמה חיינ בכמה עטרינ בכמה ברכאן כדקא יאות והווא חק לא [ישתאר] (אשתאר) בלהודוי יתכליל ביה משיחא אחרא בריה דיוסף ותמן יתתקף ולא באתר אחרא ובגין דאיהו גבעה תתאה דלית בה חיינ ימות משיח דא ויתקטיל ויהא מית (זמנא) עד דתלקוט חיינ (דא) גבעה [דא] ומהווא גבעה עילאה ויקום:</p>	<p>וסוד זה "אספרה אל חק ה", אמר אלי, בני אתה אני היום ילדתיך, עתיד אני לומר לאותו מקום שנקרא "חק", ולבשרו (אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך) באותו יום ממש יוציא אותו החק ההוא מתחת כנפיה, בכמה חיים, בכמה עטרות, בכמה ברכות כראוי. ואותו חק לא ישאר לבדו, יכלל בו משיח אחר, בן יוסף, ושם יתחזק ולא במקום אחר, ומשום שהוא גבעה תחתונה שאין בה חיים, ימות משיח זה ויהרג, וימות עד שתלקט גבעה זו חיים מאותה גבעה עליונה ויקום.</p>
<p>ובג"כ במתיבתא דרקיעא ומגבעות שלים באת²³⁵⁸ ו' על תרין סטרינ אלין (כתיב) אבל במתיבתא עלאה חסר בלא ו' לאחזאה מלה דלית בה קושיא וספק הן עם לבדד ישכון (במדבר כג ט) ביהודא בלא ערבוביא אחרא:</p>	<p>ולכן בישיבת הרקיע "ומגבעות" שלם באות ו', על שני צדדים אלו (כתוב). אבל בישיבה העליונה, חסר בלי ו', להראות דבר שאין בו קושיא וספק. "הן עם לבדד ישכון", ביחוד בלי ערבוביה אחרת.</p>
<p>כל יחודא שלים הכא איהו יי אלהינו יי דהא רזא דיליה מראש צורים איהו ואתיחד ברישא²³⁵⁹ בגזעא ושבילא יי דא רישא עלאה אוירא דסלקא²³⁶⁰ אלהינו דא גזעא דאתמר²³⁶¹ (ישעיה יא א) גזע ישי יי דא שבילא²³⁶² דלתתא ועל רזא דא אתיחד [ביה] (ביחודא) כדקא יאות Q ובגין דאתמתח ביה שבילא אצטריך וכאן חסרו רזא דאתגזר בתרי מתיבתא:</p>	<p>כל יחוד שלם כאן הוא "ה' אלהינו ה'", שהרי סודו "מראש צורים" הוא, והתייחד בראש בגזע ושביל, ה' זה הראש העליון, אויר שעולה, אלהינו זה הגזע, שנאמר "מגזע ישי", ה' זה השביל שלמטה, ועל סוד זה התייחד בו כראוי, ומשום שנמתח בו שביל, צריך סוד שנגזר בשתי ישיבות.</p>
<p>זכאה חולקך ורבי שמעון דזכית למלין עלאין דמארך²³⁶³ [ומארך] אתרעי [בך] כמה שיעורא דמתיחן דשבילא דא בשיעורא עלאה דרישא</p>	<p>אשרי חלקך רבי שמעון שזכית לדברים עליונים של רבונך, ורבונך רוצה בך. כמה שיעור של המתיחה של שביל זה, בשעור עליון של ראש</p>
<p>רד/א</p>	
<p>וגזעא ושבילא ואתלבשן במתיחו דא וע"ד מתיחו [דא' ונ"א ד'²³⁶⁴] (דאחד) שיעורא</p>	<p>וגזע ושביל והתלבשו במתיחה זו (ועל זה המתיחות של אחד שיעור של</p>

²³⁵⁸ באות (דפ"ו).

²³⁵⁹ ג' קוצי ה' הם סוד חב"ד שנכללו בחכמה (רח"ו).

²³⁶⁰ חכמה שבו אוירא דכיא (רח"ו).

²³⁶¹ בינה (רח"ו).

²³⁶² דעת המכריע ור"ל שדעת המזווג אר"א משם יורדת הארה ליסוד דאבא הנק' שביל שהוא דעת דז"א וז"ש דא שבילא דלתתא (רח"ו). עי' תז"ח יז ע"ב וגר"א שם, וכן עי' שער מאמרי רשב"י כח ע"ד, וכן שם ה' ע"ב, ועי' תז"ח יא סע"ג, ועי' יהל אור ח"א א ע"ד, וכן שם ז ע"ב, ועי' בהגר"א בס"י ה ע"ג.

²³⁶³ דמארך (דפ"ו)

²³⁶⁴ ה' (דפ"ו).

<p>דשית סמריין²³⁶⁵ וכלא אתיחד בהאי את²³⁶⁶ (נ"א אה)²³⁶⁷ ובג"כ לבדד ישכון (במדבר כג ט) כדקא יאות:</p>	<p>ששה צדדים, והכל התייחד באות ד' הזו, אח ד') ועל זה המתיחות של א' ה'), שיעור של ששה צדדים, והכל התייחד באות (אח) הזו, ולכן "לבדד ישכון" כראוי.</p>
<p>ובגוים לא יתחשב ישראל אית לון כתב ולשון²³⁶⁸ ובכל את יכלין לאסתכלא בדיוקנא וציורא כדקא יאות אבל בגוים עכו"ם לא יתחשב רזא דנא בגין דלית לון כתב ולשון ולית לון לאסתכלא ולמנדע כלום דהא (ירמיה י טו) הבל המה מעשה תעתועים²³⁶⁹ ולא יתחשב רזא דנא במחשבה ובאסתכלותא דלהון הואיל ולית לון כתב זכאין אינון ישראל:</p>	<p>"ובגוים לא יתחשב" לישראל יש כתב ולשון, ובכל אות יכולים להסתכל בדמות וציור כראוי, אבל בגוים עובדי כוכבים ומזלות, לא יתחשב, הסוד זה, משום שאין להם כתב ולשון, ואין להם להתבונן ולדעת כלום, שהרי הבל המה מעשה תעתועים, ולא יתחשב סוד זה במחשבה ובהתבוננות שלהם, הואיל ואין להם כתב, אשריהם ישראל.</p>
<p>מי מנה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל (במדבר כג י) (מי) ההוא נקודה עלאה²³⁷⁰ רישא וגזעא ושבילא בטמירו איהו ולא קיימא לשאלא לבר אבל [משעתא] (בשעתא) דשארי לאתבנאה ולמעבד היכלא²³⁷¹ ברעותיה וואקרי מו"י²³⁷² שארי</p>	<p>"מי מנה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל", (מי) אותה נקודה עליונה, ראש וגזע ושביל בנסתר היא, ולא עומדת לשאלה לחוץ, אבל משעה שמתחילה להבנות ולעשות היכל ברצונו, ונקראת מ"י, מתחילה להבנות הדמות שלו ממש, מוציא נקבה שלו</p>

²³⁶⁵ ו"ק דמוחין שנכנסים בו (רח"ו).

²³⁶⁶ מלכות ד' דאחד (רח"ו), ור"ל שבק"ש נכנסו ו"ק דמוחין דגדלות במלת אחד דזעיר ומשם למלכות הנקרא ד' דאחד כמ"ש הרב ז"ל (מ"מ).

²³⁶⁷ ד אח ד (דפ"ו).

²³⁶⁸ אותיות קדושות שהם רומזות בצורתם הסודות, "לשון" מלות לשון הקדש הרומזות בספירות בסוד הכנויים (אור יקר).

²³⁶⁹ שהם אותיות הסכמיות בלתי רומזות דבר רק גילוי הדברים בין אדם לחבירו ולא שיהיה בהם יחס דבר מה, מה שאין כן אותיות תורתנו הקדושה שהם אותיות המורות על מציאות הספירות היכלות לרוחניות ההוא במציאות צורתם כדפירשנו בסוד י' וא"ו וכיוצא, נמצא רוחניות החכמה ממש נמשך ושופע באות היר"ד, ומציאות רוחניות התפארת ממש נמשך ושופע באות וא"ו, מטעם שהאות היא מתייחסת ורומזת בצורתה לנשמתה, וייתייחס האות לרוחניות המתלבש בו כיחס הנשמה אל הגוף, וממש כמו שכל ספירה וספירה פעלה בעולם התחתון הויה מתגלה ומשתלשלת מעילה לעלול למטה, כן הוא ענין האותיות שכל הויה מההויות הדקות הנרמזות בספירות בסוד אמ"ש שלש אמות בג"ד כפ"ר"ת שבע כפולות וה"י זח"ט לנ"ס עצ"ק י"ב פשוטות, אותם הויות נשתלשלו מעילה לעלול עד שקבעו אותיות אלו בסוד כת"ב לשו"ן ל"ב, שהם מעש"ה דבור"ר ומחשב"ה, ובהיות האדם מניע אותיות אלו בסוד דיבור ומחשבה ואם תורה שבכתב גם כן מעשה יתנועעו ההויות הדקות ההם שהם ממש אוחזות באותיות בסוד עילה ועלול, והיינו ישראל שיש להם כתב ולשון דהיינו דבור ומעשה מבינים הסודות, אבל אומות העולם הבל המה מעשה תעתועים כי הבל פיהם וכן מעשיהם הבל תעתועים בקליפות כענין שהם משתחווים להבל ולריק וכו' (אור יקר).

²³⁷⁰ לא מפרש מלת מי עד לבסוף, אמנם מפרש הבחינה הקודמת למי והכי קאמר "האי נקודה עילאה" דהיינו חכמה "רישא" הוא ראש לאצילות כדי שיכנס בנקודה, כי נאצל ראשון אינו נקרא אפילו נקודה ולא ראש, כי תחלת הראשית הוא חכמה כדפירשנו בספ"ר בשער אם האין סוף הוא הכתר, אמנם "גזעא" שהוא הבינה ו"שבילא" שהוא התפארת אינו מתגלה אבל הוא "בטמירו" דהיינו מציאותם הנעלם בחכמה, והעלמם בחכמה הוא בטמירו עד שלא יתייחס בהם מלת מי דהיינו שאלה (אור יקר), פ' אבא שהוא נקודה עילאה הכולל רישא וגזעא ושבילא שהם חב"ד הנכללים באבא בטמירו איהו. ולא נקרא בשם מ"י. אבל משעתא דשארי וכו' אזי איקרי מי (מ"מ).

²³⁷¹ בינה (רח"ו).

²³⁷² פ'י כמ"ש שאחר שנתלבש אבא באימא נק' מ"י כי יר"ד הוא אבא ומ' היא אימא. ולפ"ז מ' היא בינה ובתוכה אבא (מ"מ).

<p>לאתבנאה דיוקנא²³⁷³ דיליה ממש אפיק נוקבא דיליה²³⁷⁴ בדיוקנא דאמיה²³⁷⁵:</p>	<p>בדמות אמו.</p>
<p>מאי מי דא רישא²³⁷⁶ (וגזעא ושבילא)²³⁷⁷ ואתפשט לאתבנאה בפשיטו דחד היכלא לתרין סמרין באני²³⁷⁹ ואע"ג דאפיק לישראל דאיהו [ו'] [ן] אופי הכי אפיק לנוקבא דיליה²³⁸⁰ כחדא²³⁸¹ וואזמנהו [ואזמנת] לגביה מנה כד"א (דניאל א ה) וימן להם המלך (אסתר ט יט) ומשלוח מנות יהב ליה נבזבזא רב ויקרא ואפיק לה כחדא מניה בההוא פשיטו דאתפשט(ו) אפיק תרווייהו כחדא (כגוונא ודא פשוט) (דא"ד פשיט) להכא ולהכא אפיק ברא וברתא ברנעא חדא וע"ד שמים וארץ ברנעא וחדא אתבריאו כחדא) בשעתא חדא:</p>	<p>מה זה "מי", זה ראש וגזע ושביל, (י) והתפשט להבנות בפשיטות היכל אחד לשני צדדים בונה, ואף על גב שהוציא את ישראל שהוא ו', גם כך הוציא את נקבתו כאחד והזמינה אליו מנה כמו שנאמר "וימן להם המלך", "ומשלוח מנות", נתן לו אוצר גדול ויקר והוציא אותה כאחד ממנו, באותה פשיטות שהתפשט הוציא שניהם כאחד, (כדוגמא זו פשוט לכאן ולכאן, הוציא בן ובת ברגע אחד, ועל זה שמים וארץ ברגע אחד נבראו כאחד) בשעה אחת.</p>
<p>ומספר את רובע ישראל (במדבר כג ז) רובע ישראל [רוא דא אתמסר בניגך] ורוא דא בניגך ר' אתמסרו (אתמסר בניגך רוא דא) זכאה חולקך (ר') רובע ישראל רבועית מן מדידו דישראל איהו ברית אמאי אקרי רובע אלא שיעורא דגופא ארבע בריתות²³⁸² הוי בשיעורא דיליה וברית רובע איהו בשיעורא דמדידו דגופא כלא אפיק מי²³⁸³ [ע"כ]:</p>	<p>"ומספר את רובע ישראל", רובע ישראל סוד זה בגללך רבי נמסר, אשרי חלקך. "רובע ישראל", רביעית ממדידות ישראל היא ברית, למה נקרא רובע, אלא שיעור הגוף, ארבע בריתות היו בשיעור שלו, וברית רובע הוא בשיעור של מדידות הגוף, הכל הוציא "מי".</p>
<p>ור"א הוה אזיל למחמי לר' יוסי חמוי ור' אבא וחברוי אזלו עמיהו פתח ר' אלעזר ואמר²³⁸⁴ (תהלים ה ד) יי בקר תשמע קולי וגו' יי בקר מאי בקר אלא דא בקר</p>	<p>רבי אלעזר היה הולך לראות את רבי יוסי חמוי, רבי אבא וחבריו הלכו עמו. פתח רבי אלעזר ואמר "ה' בוקר תשמע קולי וגו'". "ה' בוקר", איזה בוקר, אלא זה בוקר של אברהם, שהתעורר בעולם, שכתוב "וישכם אברהם</p>

²³⁷³ חכמה הוציאה זעיר (רח"ו), והיינו באמצעות הבינה לפי שכולם בחכמה עשית כנודע (מ"מ).
²³⁷⁴ זעיר הוציא המלכות (רח"ו), והנראה משפט הזוהר שעל אבא קאי וה"ק אבא אפיק נוקבא דיליה דזעיר בדיוקנא דאמיה (מ"מ).
²³⁷⁵ שהזכרים הם מאבא והנקבות מאימא (רח"ו).
²³⁷⁶ פי' כמ"ש שיר"ד של מי הוא אבא ומ' של מי היא אימא וז"ש ואתפשט לאתבנאה בפשוטו דחד היכלא שהיא בינה (מ"מ).
²³⁷⁷ האותיות מ"י הנה הם בהג"ר ג"כ, כי עיקרם הם בבינה, ובסוד מ"י ברא אל"ה (בזוה"ק ח"א דף א ע"ב). אמנם כי הנה הם בכל הג"ר כולם, וכמ"ש בזוה"ק (פ' בלק רד ע"א) מאי מ"י, דא רישא וגיזעא ושבילא (כללים ח"א מ ע"א).
²³⁷⁸ וגזעא ושבילא (י) (דפ"ק).
²³⁷⁹ פי' שאבא תקן אימא ותיקן זעיר (מ"מ).
²³⁸⁰ פי' שגם כן אבא הוציא המלכות בסוד כולם בחכמה עשית (מ"מ).
²³⁸¹ פי' שהיתה דבוקה באחוריו (מ"מ).
²³⁸² פי' שבת"ת יש בו שיעור ד' יסודות (מ"מ).
²³⁸³ הכל יצא מהבינה (רח"ו).
²³⁸⁴ נלע"ד שזה שייך עם מ"ש בדף קצ"ג ע"א ר"א ור' אבא הוו אזלי למחמי לר' יוסי בר"ש בן לקונייא חמוי דר"א. ולכך אמר לקמן שהיו הולכים אצל ר"י בר"ש בן לקונייא והובא ענין זה כאן משום סוף המעשה שאמר רבי אבא כל הני מילי הוו ודאי בבלעם וכו' (מ"מ).

<p>דאברהם²³⁸⁵ דאתער בעלמא דכתיב (בראשית יט כז) וישכם אברהם בבקר דהא כד אתי צפרא ההוא בקר אתער בעלמא והוא עידן רעוא לכלא ולמעבד טיבו לכל עלמא לזכאין ולחייבין וכדין עידן צלותא הוה²³⁸⁶ למצלי קמי מלכא קדישא:</p>	<p>בבוקר", שהרי כשמגיע הבוקר, אותו בוקר מתעורר בעולם, והוא עת רצון לכל, ולעשות טוב לכל העולם, לצדיקים ולרשעים, ואז זמן תפלה הוא להתפלל לפני המלך הקדוש.</p>
<p>וע"ד בשעתא דאתי צפרא כל אינון אסירי מלכא אשכחו וניחאו (ניחין) עידן צלותא איהו עליהו וכ"ש אינון דתייבין בתיובתא ובעאן בעותהון לקמי מלכא קדישא בנין דהאי שעתא חד ממנא נפיק לסטר דרום ורפאל שמיהו וכל זיני אסוותא בידוי ומסטר דרום נפק חד רוחא²³⁸⁷ ומטי לגבי ההוא ממנא (ורפא שמיה ההוא) דממנא על אסוותא וכד מטי צלותא לקמי קב"ה פקיד לבי דינא דיליה דלא יפתחון בדינא בנין דחיים בידא דקב"ה ולא בידיהון:</p>	<p>ועל זה, בשעה שבא הבוקר, כל אותם אסירי המלך מוצאים מנוחה, זמן תפלה הוא עליהם, וכל שכן אותם שחוזרים בתשובה ומבקשים בקשותיהם לפני המלך הקדוש, משום שבשעה זו יוצא ממנוה אחד לצד דרום ורפאל שמו, וכל מיני רפואה בידוי, ומצד דרום יוצאת רוח אחת ומגיעה לאותו הממונה שממונה על הרפואה, וכשמגיעה הרפואה לפני הקדוש ברוך הוא, הוא מצווה לבית דינו שלא יפתחו בדין, משום שהחיים ביד הקדוש ברוך הוא ולא בידיהם.</p>
<p>ומינו דאיהו עידן רעוא בעא קב"ה זכותא דההוא ב"נ אי ישתכח בצלותא (יאות ואי לא השיב ליה²³⁸⁸) ואו דאיהו מאריה דתיובתא (וחם עליה²³⁸⁹ בההיא שעתא קל צפרין [דמקננן]²³⁹⁰ (דמתקנן) אשתמעו דכתיב (תהלים קד יז) אשר שם צפרים יקננו ואינון צפרין אודאן ומשבחן לקב"ה וההוא אילת השחר²³⁹¹ אתער בעלמא ואמר (תהלים לא כ) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו' כדין ההוא ממנא נפיק ועביד כל מה דאתפקד:</p>	<p>ומתוך שהוא עת רצון, רצה הקדוש ברוך הוא זכות אותו האיש, אם ימצא בתפלה (יפה ואם לא נחשב לו בשוגג) או שהוא בעל תשובה, חס עליו. באותה שעה נשמע קול ציפורים המקננות, שכתוב "אשר שם ציפורים יקננו", ואותן ציפורים מודות ומשבחות לקדוש ברוך הוא, ואותה אילת השחר מתעוררת בעולם ואומרת "מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו'", אז אותו ממונה יוצא ועושה כל מה שנצטווה.</p>
<p>ואי תימא דיני אסוותא בידוי כמה דאמרן לאו הכי דהא אסוותא לאו²³⁹² הוי אלא בידוי דמלכא קדישא אבל בשעתא דפקיד קב"ה אסוותא לההוא בר נש איהו נפיק וכל אינון מקטרגין²³⁹³ [דממנן על מרעין בישין דחלין מניה כדין ההוא רוחא דקא [נסע] (נקט) מסטרא דדרום אושיט ליה</p>	<p>ואם תאמר שמיני רפואה בידו כמו שאמרנו, לא כך שהרי רפואה לא היתה רק בידי המלך הקדוש, אבל בשעה שפוקד הקדוש ברוך הוא רפואה לאותו האדם, הוא יוצא וכל אותם המקטרגים הממונים על מחלות רעות פוחדים ממנו, אז אותה הרוח שנסעה מצד דרום מושיטה לו לאותו אדם, והרי הרפואה נמצאת, והכל בידי הקדוש</p>

²³⁸⁵ פי' חסד דזעיר (מ"מ).

²³⁸⁶ הוא (דפ"ו).

²³⁸⁷ פי' והוא גדול מרפ"אל (מ"מ).

²³⁸⁸ בשוגג (נוסף בדפ"ו).

²³⁸⁹ קצז ע"ב (הערת הזהר).

²³⁹⁰ הם הצדיקים שבתוך ג"ע הנק' צפרין (רח"ו).

²³⁹¹ פי' לאה שזווג יעקב ולאה הוא בחצות עד הבקר בסוד ויהי בבקר והנה היא לאה (מ"מ).

²³⁹² לא (דפ"ו).

²³⁹³ מקטרגין (דפ"ו).

<p>לההוא ב"נ²³⁹⁴ והא אסוותא אשתכח [וכלא] בידוי דקב"ה:</p>	<p>ברוך הוא.</p>
<p>וע"ד כתיב (תהלים ה ד) יי' בקר תשמע קולי ולא כתיב יי' [בבוקר] תשמע [בקר שמע] קולי אלא לגבי בקר דאברהם [קאמר] (שם) בקר אערך לך [ואצפה] תרי בקר אמאי אלא חד בקר דאברהם וחד בקר דיוסף²³⁹⁵ דכתיב (בראשית מד ג) הבקר אור ומתרגמינן צפרא</p>	<p>ועל זה כתוב "ה' בוקר תשמע קולי", ולא כתוב ה' בבוקר תשמע קולי, אלא לגבי הבוקר של אברהם הוא אמר, "בוקר אערך לך ואצפה", שני בוקר למה, אלא אחד בוקר של אברהם, ואחד בוקר של יוסף, שכתוב "הבוקר אור", ומתרגמים בוקר</p>
<p>רד/ב</p>	
<p>נהר נהר²³⁹⁶ ודאי אערך לך ואצפה אערך לך מהו [אלא] אסדר לך בוצינא דילך²³⁹⁷ [לאדלקא] (לאדבקא) כד"א (תהלים קלב יז) ערכתי נר למשיחי ולגבי בקר דיוסף קאמר דההוא סדורא דבוצינא דיליה הוא:</p>	<p>מאיר, מאיר ודאי. "אערוך לך ואצפה", מה זה אערוך לך, אלא אסדר לך נר שלך להדליק כמו שנאמר "ערכתי נר למשיחי". ולגבי הבוקר של יוסף, הוא אמר שאותו סדור של נר שלו הוא.</p>
<p>ואצפה מהו ואצפה הא כל בני עלמא [מצפאן ומחכאן לטיבו דקב"ה ואפילו בעירי ורחקלא ומה שבחיה²³⁹⁸ דדוד²³⁹⁹ יתיר מכל בני עלמא²⁴⁰⁰ אלא מלה דא [שאילנא] (אוקמוה) והכי אמרו לי ואיהי מלה קשוט דאתי מרחיק נהורא²⁴⁰¹ קדמאה דברא קב"ה²⁴⁰² הוה נהיר עד דלא הוו יכלין עלמינ²⁴⁰³ למסבליה²⁴⁰⁴ מה עבד קב"ה עבד נהורא לנהוריה לאתלבשא דא בדא וכן כל שאר נהורין עד דעלמינ כלהו אתקיימו²⁴⁰⁵ בקיומיהו ויכלין למסבל:</p>	<p>"ואצפה", מה זה "ואצפה", הרי כל בני העולם מצפים ומחכים לטוב הקדוש ברוך הוא, ואפילו בהמות השדה. ומה שבח של דוד יותר מכל בני העולם, אלא דבר זה שאלתי וכך אמרו לי, והוא דבר אמת שבא מרחוק, אור ראשון שברא הקדוש ברוך הוא היה מאיר עד שלא יכלו העולמות לסבול אותו, מה עשה הקדוש ברוך הוא, עשה אור לאורו להתלבש זה בזה, וכן כל שאר האורות, עד שכל העולמות התקיימו בקיומם ויכלו לסבול.</p>

²³⁹⁴ פי' מושיט הרפואה לאדם. נמצא שאין הרפואה ביד המלאך, אלא ביד הקב"ה. ורפ"אל אין בידו רפואה, רק איהו נפיק. להורות שאדם זה אין חלק לס"א בו, אלא לגבי בקר דאברהם. ושיעור הכתוב, ה' שהוא א"ס ב"ה כשמתעורר בוקר שהוא חסד אזי תשמע קולי ולכך לא אמר בבוקר דאז הוה אמינא כפשטיה דהיינו בבקר שהוא עת רצון תשמע קולי (מ"מ).

²³⁹⁵ פי' טיפת החסדים שבגו יסוד (מ"מ).

²³⁹⁶ נהיר נהיר (דפ"ו).

²³⁹⁷ מלכות (אור יקר).

²³⁹⁸ שבחא (דפ"ק).

²³⁹⁹ כיון שכלם מצפים אפילו בעירי (אור יקר).

²⁴⁰⁰ ואין צריך לומר המלאכים והעולמות שהם קרובים ומכירים יותר גדולת היוצר (אור יקר).
²⁴⁰¹ שהוא סוד נרמז על קודם הויית ההיות, ודרך קצרה הוא אלו נמצאו אלו ההיות המתגלות חותם מה רבו מעשיך ה' נמצאות מהכתר אור ראשון הוה נהיר שיעור דקות גדול (אור יקר).

²⁴⁰² היינו הכתר וסוד ענין זה הנאמר בקצרה הוא סוד ואלה המלכים הנדרש באדרא (אור יקר), פי' כגון א"ק שנתלבש בעתיק וכן עד"ז עתיק באריך וכו' (מ"מ).

²⁴⁰³ חותם מעשה בראשית (אור יקר).

²⁴⁰⁴ להימצא במציאות נגלה זה מאור נעלם ההוא וכמעט נמנע, והיינו סוד חורבן העולמות שאי אפשר להמצא משם, ולזה היו סוד הספירות משתלשלות ונעשות זה כסוי לאור זה וזה מכסת לזה עד השתלשלות ההיות, עד הגיע המדרגות אל בחינת קיום הנמצאות כולם (אור יקר).

²⁴⁰⁵ דרך כלל מציאות פרשת אלה המלכים, וטעם אל הספירות ואל הבריאה ואל היצירה עד הגיע אל סוד העשיה חותם הנמצאות התחתונות החיות מאור העליונות ויכלין למסבל ההנהגה והמציאות, וזה טעם אל עשר הספירו', ואל עשר ספירן דבריאה, ואל עשר כתות המלאכים ועשר גלגלין (אור יקר).

<p>ובג"כ אתפשטו דרגין ואתלבשו נהורין ואינן אקרון כנפים²⁴⁰⁶ עלאין עד דמטו להאי בקר דיוסף²⁴⁰⁷ ואיהו נטיל כל נהורין עלאין ומגו דכל נהורין עלאין ביה תליין זייה סליק²⁴⁰⁸ מסייפי עלמא²⁴⁰⁹ עד סייפי עלמא דלעילא²⁴¹⁰ עד [ד]עלמין דלתתא (ו)לא יכלין למסבל:</p>	<p>ולכן התפשטו דרגות והתלבשו אורות, והם נקראים כנפים עליונים, עד שמגיעים לבוקר זה של יוסף, והוא לוקח כל האורות העליונים, ומתוך שכל האורות העליונים בו תלויים, זיוו עולה מסוף העולם עד סוף העולם, שלמעלה עד שהעולמות שלמטה לא יכולים לסבול.</p>
<p>אתא דוד ואתקן והאי בוצינא הופאה²⁴¹¹ להאי בקר דיוסף לאתחפאה [ביה] ולקיימא עלמין [דלתתא] בסדורא דבוצינא דא [ועל דא כתיב] [ודא דכתיב] (תהלים ה ד) בקר אערך לך ואצפה כד"א (שמות לו ב) ויצפהו זהב טהור²⁴¹² ובגין דההוא בוצינא [דוד ביה] ודרוד איהי ובהו [דרוד ביה] תלייא אמר דאיהו ליהוי חופאה להאי בקר אתא רבי אבא ונשקיה אמר אלמלא לא נפקנא בארחה אלא למשמע מלה דא די:</p>	<p>בא דוד והתקין נר זה, כסוי לבוקר זה של יוסף להתכסות בו, ולהעמיד עולמות שלמטה בסדור הנר הזה, ועל זה כתוב "בוקר אערך לך ואצפה", כמו שנאמר "ויצפהו זהב טהור" (ומשום שאותו נר דוד תלוי בו וכו') ומשום שאותו הנר הוא של דוד, ובו תלוי, אמר שהוא יהיה כסוי לבוקר הזה, בא רבי אבא ונשקו, ואמר אלמלא לא יצאתי לדרך רק לשמוע דבר זה די לי.</p>
<p>עד דהוו אזלי הא יונה חד מטא לגבי רבי אלעזר שריאת וקא מצפצפא קמיה אמר רבי אלעזר יונה כשרה ומהימנא הוית תדיר בשליחותיך זילי ואימא ליה הא חבריאי</p>	<p>עד שהיו הולכים, באה יונה אחת לרבי אלעזר שרתה וצפצפה לפניו. אמר רבי אלעזר, יונה כשרה תמיד, היית נאמנה בשליחותך, לכי ואמרי לו,</p>

²⁴⁰⁶ הענין כי מלת כנפים לשון כנופיא וקיבוץ ולשון התעופפות ולשון כניסה ואסיפה כענין ולא יכנף עוד מוריך, ושלושה עניינים אלו הם כלם אמת על בחינת התחתונים אל העליונים, והנה מחנות הספירה העליונה הם הספירה התחתונה מפני שהיא עלולה והתפשטות נצוצי מאוריו, והוא לשון התעופפות שהרי הכנפים לעוף אין הספירה העליונה עולה למעלה אל שורשה עד שהתחתונה יוכלל בעליונה, והכרח ענין זה מההיכלות כדפירשנו בפרשת פקודי, אם כן כנפים לעוף העליונה אל סבתה היא התחתונה, והוא לשון כסוי שהרי העליונה נקודה תוך היכל אל התחתונה והיא מתכסת בה, אם כן הסוד הזה יהיה שהספירות הם כנפים זו לזו, ומפני שיש כנפים בשרפים וחיות אמר כנפים עילאין, ואפשר שירמוז שאימא עילאה נקראת נשר הגדול בעל הכנפים דהיינו ששה ספירות שש כנפים, וגם ירמוז אל סוד שם מ"ב שהם שבעה שמות שבעה ספירות וכל אחד כלול מששה, ואותם הששה הם שש כנפים לאחד וכו' כדפירשו בתיקונים והכל אמת מצד עצמו (אור יקר).

²⁴⁰⁷ עם היות שכלל ההקדמה כולה דרך כלל להטעים הדרוש חזר עתה אל תחלת הענין לבאר הפסוק, ואמר כי מציאות ההתפשטות וכסוי הספירות אלו באלו בהגיע הענין אל ספירת היסוד היה עניינה שסוד יוסף כלל כל שיעור קומת הספירות, שהרי הוא כסוי לכל חמשה ספירות ההנהגה שהם חסד גבורה תפארת נצח הוד שאין המציאות יכול לסבול ההיות מתנהגות מהם, לזה יהיה בו סוד כללות כל התמונה העליונה מפני שהוא כסוי אליה, והרי הספירות אשר בעולם הזכר כולם באות. אל נקודת היסוד להשפיע דרך בו למטה (אור יקר), ה' חסדים דיסוד (רח"ו).

²⁴⁰⁸ פי' של יסוד (מ"מ).

²⁴⁰⁹ מבינה (רח"ו).

²⁴¹⁰ מלכות (רח"ו).

²⁴¹¹ יסוד דרחל המכסה את יסוד דדכורא עם החסדים שבו (רח"ו).

²⁴¹² צריך אני להקדים לך כלל אחד והוא ענין העשר ספירות כי לפעמים הספירות הם כדמיון מעבר בלבד אל האור הגנוז בתוכם כדמיון השמש העומד בשמים ואורו מתנוצץ ואעפ"י שאין שום מסך מבדיל בינו לביננו עכ"ז אין ספק שיש הבדל גדול בין האור שמאיר במקומו בשמים ובין האור המגיע לנו מחמת ריחוק המקום ולפעמים הספירות הם באופן אחר והוא שיהיו הספירות ממש כעין מסך מבדיל אלינו בין האור העליון ועל הבחינה הזו כתיב וימנע מרשעים אורם כנז' ריש פ' אמור (דף פח ע"א). וזהו סוד ואצפה כי ממש עשה כעין ציפוי ומכסה שלא יעבור האור אלינו וזהו סוד מ"ש רז"ל במקומות רבים כי הקב"ה ראה שאין העולם כדאי להשתמש באור שברא ביום ראשון וגנזו לצדיקים והבן זה (שער מאמרי רשב"י) (נ"א ובגין דההוא בוצינא דוד ביה תלייא כו') (נוסף בדפ"ו).

<p>אתאן לגבך ואנא עמהון ונסא יתרחיש ליה לתלתא יומין ולא ינפול עליה דחילו דהא בחדוה אנן אזלין לגביה אתיב זמנא אחרא ואמר לא חדינא סניא ובאיש בעינני סני על חד רמונא מליא דאתיהיב תחותיה ויוסי שמייה אזלת ההיא יונה מקמיה ואינון חברייה אזלו:</p>	<p>הרי החברים באים אליך, ואני עמהם. ונס יתרחש לנו לשלשה ימים, ולא יפול עליו פחד, שהרי בשמחה אנו הולכים אליו. השיב פעם אחרת ואמר, לא שמחנו מספיק ורע בעיני הרבה על רמון אחד מלא שנתן תחתיו, ויוסי שמו. הלכה אותה היונה מלפניו ואותם החברים הלכו.</p>
<p>אמר רבי אבא לר' אלעזר מאי האי תוהנא סני ממה דחמינא א"ל יונה דא אתאת לגבאי בשליחותיה דרבי יוסי חמי דאיהו בבי מרעיה וידענא מהאי יונה דאשתזיב וחלופא אתיהיב עליה ואתסי עד דהו אזלו הא עורבא חד קאים לקמייהו קרי בחילא ומצפצפא צפצופא סני אמר רבי אלעזר להכי את קיימא ולהכי [אנא²⁴¹³] (את) מתקן זיל לארחך דהא ידענא אמר ר' אלעזר חברייה ניזיל ונגמול חסד לרמונא דהוה מליא מכלא ורבי יוסי שמייה דפקיעין²⁴¹⁴ איהו דהא אסתלק מעלמא דין ולית מאן דחזי לאשתדלא ביה ואיהו קרב לגבן:</p>	<p>אמר רבי אבא לרבי אלעזר, מה זה תמהתי הרבה ממה שראיתי, אמר לו היונה הזו באה אלי בשליחות רבי יוסי חמי, שהוא בבית חוליו, וידעתי מהיונה הזו שהוא נצל וחלוף נתן עליו ונתרפא. עד שהיו הולכים, הרי עורב אחד עומד לפניו קורא בכח ומצפצף צפצוף גדול. אמר רבי אלעזר, לכך אתה קיים ולכך אתה מתוקן, לך לדרכך שהרי ידעתי. אמר רבי אלעזר, חברים נלך ונגמול חסד לרמון שהיה מלא מהכל, ורבי יוסי מפקיעין הוא שמו, שהרי הסתלק מהעולם הזה, ואין מי שראוי לעסוק בו והוא קרוב אלינו.</p>
<p>סטו מארהא ואזלו לתמן כיון דחמו לון כל בני מאתא נפקו לגבייהו ואעלו תמן בבי רבי יוסי דפקיעין ואינון חברייה אליו ברא זעירא הוה ליה לרבי יוסי ולא שבק²⁴¹⁵ לבר נש דימשי לערסא דאבוי בתר דמית אלא איהו²⁴¹⁶ בלהודוי הוה סמיך ליה ובכי עליה פומיה בפומיה מתדבקא:</p>	<p>סטו מהדרך והלכו לשם, כיון שראו אותם כל בני העיר, יצאו אליהם ונכנסו שם לבית רבי יוסי, מפקיעין אותם החברים הללו. בן קטן היה לו לרבי יוסי, ולא נתן לשום אדם שיגיע למטת אביו אחר שמת אלא הוא לבדו, היה סמוך לו ובכה עליו פיו בפיו מתדבק.</p>
<p>פתח ההוא ינוקא ואמר מאריה דעלמא כתיב באורייתא (דברים כב ו) כי יקרא (יקרה) קן צפור לפניך וגו' שלח תשלח את האם וגו' הוה געי ההוא ינוקא ובכי אמר מאריה דעלמא קיים מלה דא דאורייתא תרין בנין הוינא מאבא ואמי אנא ואחתי זעירתא מנאי הוה לך למיסב לן ולקיימא מלה דאורייתא:</p>	<p>פתח אותו תינוק ואמר, רבונו של עולם, כתוב בתורה "כי יקרא קן צפור לפניך וגו'", "שלח תשלח את האם וגו'", היה צועק אותו תינוק ובוכה ואמר, רבונו של עולם קיים דבר זה של התורה שני בנים, היינו מאבא ואמי, אני ואחותי הקטנה ממני, היה לך לקחת אותנו, ולקיים דבר התורה.</p>
<p>ואי תימא מאריה דעלמא אם כתיב ולא [ולאו אבא לא כלא היא] ולא אב הא הכא כולא הוא (ולא אבא אלא) אבא ואמא</p>	<p>ואם תאמר רבונו של עולם, אם כתוב ולא אב, הרי כאן הכל הוא אבא ואמא, אמא מתה ולקחת אותה מעל הבנים, כעת אבא שהיה מכסה עלינו</p>

²⁴¹³ אנת (דפ"ו).

²⁴¹⁴ דפקיעין שמייה (דפ"ו).

²⁴¹⁵ שביק (דפ"ו).

²⁴¹⁶ הוא (דפ"ו).

<p>אימ[נ]א מיתת ונסיבת לה מעל בנין השתא אבא דהוי חפי עלן אנסיב מעל בנין אן דינא דאורייתא בכור' אלעזר וחברייא לקבל בכיה וגעו דההוא ינוקא:</p>	<p>נלקח מעל הבנים איפה דין התורה. בכור רבי אלעזר והחברים מול הבכור והצעקה של אותו תינוק.</p>
<p>פתח ר' אלעזר ואמר (משלי כה ג) שמים לרום²⁴¹⁷ וארץ לעומק וגו' עד דהוה אמר ר' אלעזר קרא דא הוה עמודא דאשא פסיק בינייהו וההוא ינוקא הוה דביק בפומיה דאבוי ולא הוה מתפרשאן א"ר אלעזר או בעי קב"ה למרחש ניסא או בעי דלא ישתדל בר נש אחרא עליה אבל על [על ההוא ינוקא לא יכילנא לסבלא מלין ודמעין] ומלין דההוא ינוקא ודמעוי לא יכילנא למסבלו (על ההוא ינוקא יכילנא לסבלא מלין):</p>	<p>פתח רבי אלעזר ואמר "שמים לרום וארץ לעומק וגו'", עד שהיה אומר רבי אלעזר פסוק זה, היה עמוד אש מפסיק ביניהם, ואותו תינוק היה דבק בפי אביו, ולא היו נפרדים. אמר רבי אלעזר, או שרוצה הקדוש ברוך הוא להרחיש נס או שרוצה שלא ישתדל אדם אחר עליו, אבל על דברי אותו התינוק ודמעותיו איני יכול לסבול.</p>
<p>רה/א</p>	
<p>עד דהוה יתבין שמעו חד קלא דהוה אמר זכאה אנת רבי יוסי דמלין דהאי גדיא זעירא ודמעוי סליקו לגבי כרסייא דמלכא קדישא ודנו דינא ותליסר בני נשא אומין קב"ה למלאך המות בנינך והא עשרין ותרין שנין אוסיפו לך עד דתוליף אורייתא להאי גדיא שלימא חביבא קמי קב"ה:</p>	<p>בעוד שהיו יושבים שמעו קול אחד שהיה אומר, אשריך רבי יוסי שדברי הגדי הקטן הזה ודמעותיו עלו אל כסא המלך הקדוש ודנו דין, ושלשה עשר בני אדם הזמין הקדוש ברוך הוא למלאך המות בגללך, והרי עשרים ושתיים שנים הוסיפו לך, עד שתלמד תורה את הגדי השלם הזה, החביב לפני הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>קמו ר' אלעזר וחברייא ולא שבקו לבר נש למיקם בביתא מיד חמו ההוא עמודא דאשא דסליק ור' יוסי פתח עיניו וההוא ינוקא דביק פומיה בפומיה א"ר אלעזר זכאה חולקנא דחמינא תחית המתים עינא בעינא קריבו לגביה והוה ההוא ינוקא נאים כמה דגוע מהאי עלמא אמרו זכאה חולקך רבי יוסי ובריך רחמנא דארחיש לך ניסא על געיואן ובכיה²⁴¹⁸ דבנך ובמלוי דהכי דחיק במלין שפירין לתרע שמיא במלוי ובדמעוי אוסיפו לך חייך נטלוהו לההוא ינוקא ונשקוהו ובכו עמיה מחרוה סגיא ואפקוהו לביתא אחרא ואתערו עליה ולא אודעו ליה מיד אלא לבתר הכי חדו תמן תלתא יומין וחדישו בהדי (ההוא) רבי יוסי כמה חרושין באורייתא:</p>	<p>קמו רבי אלעזר והחברים ולא השאירו אדם לעמוד בבית, מיד ראו אותו עמוד אש שעולה, ורבי יוסי פתח עיניו, ואותו תינוק דבוק פיו בפיו. אמר רבי אלעזר, אשרי חלקנו שראינו תחית המתים עין בעין, קריבו אליו והיה אותו תינוק יושן כאלו שגוע מהעולם הזה, אמרו אשרי חלקך רבי יוסי, וברוך הרחמן שעשה לך נס על הצעקה, והבכור של בנך ובדבריו, שכך דחק בדברים יפים לשער השמים בדבריו ובדמעותיו הוסיפו לך חיים. לקחו את אותו תינוק ונשקוהו, ובכו עמו מרב שמחה, והוציאוהו לבית אחר, והתעוררו עליו ולא הודיע לו מיד, אלא אחר כך שמחו שם שלשה ימים, וחדשו יחד עם אותו רבי יוסי כמה חרושי תורה.</p>
<p>אמר לון ר' יוסי חברייא לא אתיהיבת לי רשו לגלאה מההוא דחמינא בההוא עלמא</p>	<p>אמר לו רבי יוסי, חברים לא נתנה לי רשות לגלות ממה שראיתי באותו</p>

²⁴¹⁷ פי' דכתיב ולב מלכים אין חקר והכוונה שאין לאדם להרהר אחר מעשה הקב"ה והיינו ולב מלכים אין חקר כי אין סוף לחכמתו יתברך. ואמר זה ר"א לרמוז שאף על פי שדברי הינוקא אמתיים, עכ"ז ולב מלכים אין חקר דקאי אהקב"ה (מ"מ).
²⁴¹⁸ ובכיה (דפ"ו).

<p>אלא לבתר תריסר שנין אבל תלת מאה [וחמשה] ושתין וחמשה (ושבעין²⁴¹⁹) דמעין דאושיד ברי עאלו בחושבנא²⁴²⁰ קמי מלכא²⁴²¹ קדישא²⁴²² ואומינא לכו חברייא דבשעתא דפתח בההוא פסוקא [וגעא] (ו)באינון מלין אודעזעו תלת מאה אלפי ספסלי²⁴²³ דהוו במתיבתא דרקיעא וכלהו קיימי קמיה דמלכא קדישא ובעו רחמי עלי וערבו לי²⁴²⁴ וקב"ה אתמלי רחמין עלי ושפיר קמיה אינון מלין והיך מסר נפשיה עלי:</p>	<p>עולם, אלא לאחר שתים עשרה שנים. אבל שלש מאות וששים וחמש דמעות ששפך בני, נכנסו בחשבון לפני המלך הקדוש, ואני נשבע לכם חברים, שבשעה שפתח באותו הפסוק וצעק בדברים ההם, הזדעזעו שלש מאות אלף ספסלי שהיו בישיבת הרקיע, וכולם עומדים לפני המלך הקדוש, ובקשו עלי רחמים וערבו לי, והקדוש ברוך הוא התמלא רחמים עלי. ויפה לפניו אותם דברים, ואיך מסר נפשו עלי.</p>
<p>וחד אפשרופוסא²⁴²⁵ הוה קמיה ואמר מאריה²⁴²⁶ דעלמא הא כתיב (תהלים ח ג) מפי עוללים ויונקים²⁴²⁷ יסדת עוז למען צורריך להשבית אויב²⁴²⁸ ומתנקם ויהא רעוא (אי רעוא דילך) קמך זכו דאורייתא וזכו דההוא רביא דקא מסר נפשיה²⁴²⁹ על אבוה ודתיחם²⁴³⁰ עליה וישתזיב:</p>	<p>ואפוטרופוס אחד היה לפניו, ואמר רבונו של עולם, הרי כתוב "מפי עוללים ויונקים יסדת עוז למען צורריך להשבית אויב ומתנקם", יהי רצון מלפניך שזכות התורה וזכות אותו התינוק שמסר נפשו על אביו שתחוס עליו וינצל.</p>
<p>(בדינא תקיף כדין קרא קב"ה למלאך המות [ערב] [יקרא] לו איהו ומאי ערבונא יהב ליה תליסר בני נשא וליתוב²⁴³¹)</p>	<p>ושלשה עשר בני אדם הזמין לו תחתי וערבון נתן לו מדין קשה זה, אז קרא הקדוש ברוך הוא למלאך המות וצוה אותו עלי שיחזור לאחר עשרים ושתיים שנים, שהרי אין הערבון לפניו אלא להשיב לידי משכונות שהיו בידו. כעת חברים, משום שראה הקדוש ברוך הוא שאתם צדיקי אמת, התרחש הנס לעיניהם.</p>

²⁴¹⁹ נגד עשר ספירות תלת מאה נגד שלש ראשונות ושבעין נגד שבעת ספירות, וכלם דמעות בסוד שערי דמעה מהבינה (אור יקר).

²⁴²⁰ מייחדין הספירות (אור יקר).

²⁴²¹ תפארת מצד הבינה (אור יקר).

²⁴²² מצד החכמה (אור יקר).

²⁴²³ היינו כתות נשמות רומזות אחוזות בשלש ראשונות (אור יקר).

²⁴²⁴ שלא ירשיע אלא ייטיב אחריתו שכלם יהיו מעוררות אותו על הכשרות, שיכשר כל יום ויום יותר מחבירו ומעולם לא יחמיץ (אור יקר).

²⁴²⁵ היינו מטטרון כיונק לפני הקב"ה ועליו רמז תינוק יונק משדי ושעשע יונק על חור פתן (אור יקר).

²⁴²⁶ מארי (דפ"ו).

²⁴²⁷ תלויים בו ומלמד עליהם זכות (אור יקר).

²⁴²⁸ החצוני הטמא התובע הדין (אור יקר).

²⁴²⁹ שכך אמר שיטול הבנים ולא אם מעל הבנים (אור יקר).

²⁴³⁰ דתחוס (דפ"ו).

²⁴³¹ זו ערבות בדרך אחרת דהיינו להשפיע לו דין לפעול כשעור שפע הדין שהיה נשפע עליו אלו היה ממית ר' יוסי, ולזה הוצרכו "ג בני אדם מפני שאלו הם קטני הערך ולשקול ערך הדין עם ר' יוסי הוצרכו כולם, ואם תאמר לפי דברי ר' יוסי כבר מית ועשה מלאך המות את שלו אם כן [מה] תביעתו ויש לומר שעצם פעולת המיתה אינו רגע המיתה אלא גם כל מציאות אסיפת הצדיק מן העולם ואבדתו המגיע לעולם כולו, ודין קבר ורקב עצמות, כל הדין הזה היה תובע ונתן לו ב"ג אלו הנזכרים, "עשרין ותריין" שנין שמא בזכות תורת בנו כ"ב אותיות התורה, ליתבי בודד סוף סוף ישוב למות על ידו ויתקיים הדין (אור יקר).

<p>ותליסר בני נשא²⁴³² אַזמין ליה תחותי וערבונא יהב ליה מדינא תקיפא דא כדין קרא קב"ה למלאך המות ופקיד ליה עלי דליתוב²⁴³³ לבתר עשרין ותריין שנין דהא לאו ערבונא קמיה אלא ליתוב לידוי משכונין²⁴³⁴ דהוו בידי השתא חברייא בגין דחמא קב"ה דאתון זכאי קשוט אתרחיש ניסא לעיניכו:</p>	
<p>פתח ר' יוסי ואמר (שמואל א' ב' ו') יי' ממית ומחיה מוריד שאול ויעל האי קרא אית לאסתכלא ביה וכי יי' ממית והא ושמא דא (שמיה) סמא דחיין איהו לכלא²⁴³⁵ ומלה דא [דמותא] לא שריא ביה²⁴³⁶ ובכל אתר ושמא דא (שמיה) יהיב חיין לכל עלמא מהו יי' ממית חשבין בני נשא²⁴³⁷ דאיהו קטיל לכל בני נשא אלא יי' ממית:</p>	<p>פתח רבי יוסי ואמר "ה' ממית ומחיה מוריד שאול ויעל", בפסוק זה יש להתבונן, וכי ה' ממית, והרי שם זה סם חיים הוא לכל, ודבר זה של מות לא שורה בו, ובכל מקום שם זה נותן חיים לכל העולם. אז מה זה "ה' ממית", חושבים בני אדם שהוא הורג לכל בני האדם, אלא ה' ממית בודאי.</p>
<p>ודאי²⁴³⁸ [היאך איהו ממית²⁴³⁹] אי תימא בגין²⁴⁴⁰ [דכר] (ד)אסתלק מעל בני נשא דהא בעוד דאיהו עליה לא יכלין כל מקטרגין דעלמא לנזקא ליה בשעתא דאסתליק מניה מיד כל מקטרגין יכלין ליה ומית ב"נ:</p>	<p>איך הוא ממית. אם תאמר משום שכאשר הוא מסתלק מעל בני אדם, שהרי בעוד שהוא עליו לא יכולים כל מקטרגי העולם להזיק לו, בשעה שמסתלק ממנו, מיד כל המקטרגים יכולים לו ומת האדם.</p>
<p>לאו הכי²⁴⁴¹ אלא יי' ממית למאן ממית</p>	<p>לא כך, אלא ה' ממית. את מי הוא ממית, לאותה התפשטות הצד האחר הרע, כיון שמשיכות הצד הרע רואה את זיו כבודו של הקדוש ברוך הוא, מיד מתה, ואין לה קיום אפילו רגע אחד. כיון שאותה התפשטות צד האחר</p>

²⁴³² יש מפרשים שלכן נקרא בן חלפתא שנתחלף ואלו אבא חלפתא קיים סותר פירושם ש"ע דמעין נגד ש"ע נהורין דארין ולגירס' ש"ה דמעין ש' הוא אלה"ים דיוד"ין עם ה' אותיותיו. והכוונה שע"י הדמעות מתק שם אלהים. כמ"ש הרב ז"ל בכוונת הדמעה והבכייה שיכוין דמעה גי' ק"כ למתק ק"כ צירופי אלה"ים ובכי' גי' ל"ז שהוא מלוי ס"ג שבכוחו ממתיק הדינים ובזוהר מוגה גריס שס"ה דמעין וכוונתו כמ"ש הזוהר בפ' שלח לך דף ק"ע ע"א ש' הם ג' ראשונות ס' הם ו"ק ה' היא מ' לרמוז שע"י הדמעות עורר כל הי"ס לבקש על אביו רחמים. א"נ כמ"ש הרח"ו ז"ל שם ה' פעמים חסד עם הכוללים גימטרי' שס"ה. והכוונה שע"י הדמעות המשיך ה' חסדים ומיתק הדינים (מ"מ).

²⁴³³ דליתב (דפ"ו).

²⁴³⁴ משכנין (דפ"ו).

²⁴³⁵ אין שום פעולה יוצאת ממנו שאינה חיים (אור יקר).

²⁴³⁶ ועם היות שיש במציאות פעולת המיתה היא נבדלת ממנו וזהו שאמר "ומיתה לא שריא ביה" והאדם גרם לעצמו שנכנס אל המות בחטאו, ועם היות שהמות אחוזה למטה כדאמרינן בכמה דוכתי רגליה יורדות מות עם כל זה לא יתייחס אל שמו וזהו שאמר "ובכל אתר" כל מציאות ההנהגה "שמיה יהיב חיין וכו', אם כן אין שום צד לייחס ה' ממית על צד המיתה החצונית (אור יקר).

²⁴³⁷ ירצה דקא סלקא דעתיה דבני עלמא דאיהו קטיל ולא חלקו בין המתים על פי ה' או סתם אלא לכל בני נשא כולל המיתה, וזה הדין עמהם מצד פשט משמעות הלשון (אור יקר).

²⁴³⁸ ולפרש שאינו על צד החיוב אלא על צד מניעת החיים דאסתלק וכו' (אור יקר).

²⁴³⁹ כדי שיתיישב מאי דסלקא דעתין דבני נשא (אור יקר).

²⁴⁴⁰ דהיינו על צד מניעת החיים (אור יקר).

²⁴⁴¹ שעל צד המניעה לא ידוקדק לשון ה' ממית, או ירצה לאו הכי שאפילו המניעה הזאת לא יתייחס אליו שאין מניעת החיים מצדו אלא האדם בורח מן החיים ונכנס אל המות (אור יקר).

<p>לההוא משיכו²⁴⁴² דסטרא אחרא בישא כיון דמשיכו דסטרא בישא²⁴⁴³ חמי ליה לזיו יקריה דקב"ה מיד מית ולית ליה קיומא אפי' רגעא חדא כיון דההוא משיכו דסטרא אחרא מית ואתעבר מן עלמא מיד מחיה למאן מחיה לההוא משיכו דרוח קודשא דאתי מסטרא דקדושה מחיה ליה ואוקים ליה בקיומא שלים כלא עביד קב"ה בזמנא חדא:</p>	<p>מתה ועברה מן העולם, מיד מחיה. את מי הוא מחיה, אותה התפשטות רוח הקודש שבאה מצד הקדושה, מחיה אותה ומעמידה בקיום שלם. הכל עושה הקדוש ברוך הוא בזמן אחד.</p>
<p>ומה דאמר (שמואל א' ב ו) מוריד שאול ויעל מוריד לההוא רוח קדישא לשאול ויעל מוריד לה שם טבילה להטהר, ומיד מעלה אותה (לשאול להדון שם, ומיד מעלה אותה ועושה לה טבילה) ונכנס למקום שצריך בגן עדן. ואני, חברים, באותה שעה שהסתלקתי מהעולם, רוחי עלתה ונרדמה מיד עד שעה קלה שהחייני הקדוש ברוך הוא, והגוף היה מת.</p>	<p>ומה שאמר "מוריד שאול ויעל", מוריד אותה רוח קדושה לשאול ועושה לה שם טבילה להטהר, ומיד מעלה אותה (לשאול להדון שם, ומיד מעלה אותה ועושה לה טבילה) ונכנס למקום שצריך בגן עדן. ואני, חברים, באותה שעה שהסתלקתי מהעולם, רוחי עלתה ונרדמה מיד עד שעה קלה שהחייני הקדוש ברוך הוא, והגוף היה מת.</p>
<p>בשעתא דפתח ברי באינון מלין כדיון פרהה נשמתיה [ואערערת (נ"א וערעת)] (נ"א נשמתיה) וערעתו (ואתערת) בנשמתא דילי דהוה סלקא מגו דכיו ומגו טבילה ועאלת באתר דעאלת ותמן אתדן דינהא ואתיהיבו לי עשרין ותריין שנין דחיין בגין דמעין</p>	<p>בשעה שפתח בני באותם דברים, אז פרהה נשמתו (נשמתיה) ופגשה בנשמתיה שהיתה עולה מתוך טהרה, ומתוך טבילה, ונכנסה במקום שנכנסה, ושם דנו את דינה, ונתנו לי עשרים ושתיים שנות חיים בגלל דמעות</p>
<p>רה/ב</p>	
<p>ומלין דברי מכאן ולהלאה אית לי לאשתדלא [במה דחמינא²⁴⁴⁵ דהא לית לי לאשתדלא] במלין דהאי עלמא כיון דחמינא מה דחמינא ובעי קב"ה דלא [יתאביד ויתנשי] [יאביד) מנאי כלום:</p>	<p>ודברי בני, מכאן והלאה יש לי לעסוק במה שראיתי, שהרי אין לי לעסוק בדברי העולם הזה כיון שראיתי מה שראיתי ורוצה הקדוש ברוך הוא שלא יאבד וישכח ממני כלום.</p>
<p>פתח ואמר (תהלים קיח יח) יסור יסרני יה (ולמות) וגו' דוד מלכא אמר דא על כל מה (דאעבר) [דעבר] בהאי עלמא ואמר על אבטחותא דהוה ליה בההוא עלמא על כל</p>	<p>פתח ואמר "יסור יסרני יה וגו'", דוד המלך אמר את זה על כל מה (שעבר) שעשה בזה העולם, ואמר על ההבטחה שהיתה לו באותו עולם, על כל מה</p>

²⁴⁴² הנה החיים והמות התחתונים הם המשכת הרוח מלמעלה, אם שער היכל לבנת הספיר נפתח על האדם חוט החיים נמשכים עליו ואין לקליפות שום שליטה ושער היכל הטומאה נסתם ונעלם, ואדם בחיים מצד ההשפעה החיונית הנמשכת עליו, ואם האדם גורם רעה לעצמו סותם שער החיים שער היכל לבנת הספיר ומעלים החיים, ופותח שער החצוני ומושך עליו המות ההוא ושולט בו ומת האדם, וכל זמן שהאדם במיתה, הכח ההוא שולט עליו, ולעתידי ימית הקב"ה אותו כח השולט ויפתח על המתים שער היכל לבנת הספיר ימשך עליהם אורו ומיד חיים המתים, והיי' ממית החצו' ומחי' אותו החוט הקדום שהי' נמשך על האדם בהיותו בחיים, וזה ראה ר' יוסי בעצמו ממש, והנה המיתה הנמשכת היא כעין החשך שאינה עומדת לפני האורה כלל כדמפרש ואזיל, או אפשר שיהיו דבריו על מציאות האדם אחר הסילוק מן העולם, שהרי הנשמה נאחזת בחצוני על ידי המיתה (אור יקר).
²⁴⁴³ סוד החומר והלבוש שמצד הקליפה יגוע והנשמה תחיה (רח"ו).

²⁴⁴⁴ ז"ס (איוב ט לא) אז בשחת תטבלני (רח"ו).
²⁴⁴⁵ הראו לו צורכו בעולם ועל העיקר שבא עליו וישימה עיקר עבודתו (אור יקר).

<p>מה דאעבר בהאי עלמא [ורדיפו ליה דהוה] ורדיפו ליה והוה ליהו (דהוה) עריק בארעא נוכראה בארעא דמואב ובארעא דפלשתאי ומכלהו [שזיב] [שביק] ליה קב"ה ולא שביק ליה למותא ואמרו על אבטחותא דהווא עלמא:</p>	<p>שעבר בעולם הזה שרדפו אותו, והיה (לו) בורח בארץ נכריה בארץ מואב ובארץ פלשתים, ומכולם הצילו הקדוש ברוך הוא, ולא השאירו למות, ואמר על ההבטחה של אותו העולם.</p>
<p>אמר דוד אי הכא חבנא לגבי קב"ה הכא אלקינא וקבילנא עונשא [דילי] ואדכי לי מכל מה דחבנא ולא שביק עונשא דילי להווא עלמא בתר מיתה ודאי יסור יסרני יה בהאי עלמא בגין לנקאה לי ולמות לא נתנני ובהווא עלמא לנמלא [לימול] נקמתא מנא²⁴⁴⁶ ואנא הא קב"ה אנקי לי זמנא חדא [בהאי עלמא] מכאן והלאה אצטריכנא דלא אהא בכסופא בעלמא דאתי²⁴⁴⁷:</p>	<p>אמר דוד, אם כאן חטאתי לקדוש ברוך הוא, כאן לקיתי וקבלתי עונשי וטהר אותי מכל מה שחטאתי, ולא השאיר עונש שלי לעולם ההוא לאחר מיתה, ודאי "יסור יסרני יה" בעולם הזה כדי לנקותני, "ולמות לא נתנני", באותו העולם, לקחת ממני נקמה. ואני הרי הקדוש ברוך הוא נקה אותי פעם אחת בעולם הזה, מכאן והלאה אני צריך שלא להיות בבושה בעולם הבא.</p>
<p>פתח ההוא ינוקא [בריה] ואמר (במדבר כז ג) אבינו מת במדבר והוא לא היה בתוך העדה וגו' אבינו הא טעמא לעילא אריך מלה ומשיך לה אי חסידין קדישין כמה משיכו דצערא במקרי אבינו לית צערא ולית כאבא דרוחא ונפשא אלא כד קראן הכי אבינו בכאבא מלבא מת במדבר וכי אחרנין לא מיתו במדברא דהכא רשים ליה ואמר דאיהו מת במדבר [והא אלף ורבען מיתו במדברא]:</p>	<p>פתח אותו תינוק בנו ואמר, "אבינו מת במדבר והוא לא היה בתוך העדה וגו'", אבינו הרי הטעם למעלה האריך במלה, ומושך אותה, אי חסידים קדושים כמה משיכות צער בקריאת אבינו, אין צער ואין כאב של רוח ונפש אלא כשקראנו כך. אבינו בכאב מלב, מת במדבר, וכי אחרים לא מתו במדבר, שכאן רושם אותו ואמר שהוא מת במדבר, והרי אלפים ורבעות מתו במדבר.</p>
<p>[אלא] כמה בני נשא ערמילאין על דא מנהון אמרי ד(ה)הוא מקושש עצים הוה דכתיב (שם) כי בחטאו מת ומנהון אמרי הכי ומנהון אמרי הכי וואנא (אלא) הכי אוליפנא יומא דאבא נפל בני מרעי אולפי לי דא ואנא חמינא [מה דחמינא] דפקיד לי אבא [דלא] לגלאה אלא כמה וכמה הוו דמיתו [במדברא] ולא על חובא [דקרח] [דקרא] ולא על חובא דמרגלים כד אתגזר גזרה²⁴⁴⁸ אלא קודם וס"א דמיתו על חובא דקרח על חובא</p>	<p>אלא כמה בני אדם ערומים על זה, מהם אומרים שהוא היה מקושש העצים, שכתוב "כי בחטאו מת", ומהם אמרו כך, ומהם אמרו כך, ואני למדתי יום שאבא נפל בבית חוליו למדני את זה, ואני ראיתי מה שראיתי, שצוה אותי אבא שלא לגלות אלא כמה וכמה היו שמתו במדבר, ולא על חטא קרח ולא על חטא המרגלים, כך נגזרה הגזרה (ולא על חטא העגל שעשו וכו') אלא קודם (שמתו על חטא קרח על</p>

²⁴⁴⁶ עי' עמק המלך (שי"ז פ"ח): הפתח השלישי יש ממונה אחד שם, לסגור השער הזה, למי שאינו ראוי לפתוח לו, ושמו קפציאל והוא סוגר על מי שנגזר עליו יסורין, וחלאים רעים ומכאובים, הן לעניות, והוא הדין למי שלא נגזר עליו מיתה, ועונו יתכפר ביסורין. ולא יפתחו לו לקבל תפילתו, אם לא יפתחנהו כח התפילה חזקה מאוד, בתשובה שלימה, שנאמר, יסור יסרני יה ולמות לא נתנני. ועי' שער הגלגולים (הק' כא): חלוק כפרה הג', אם עבר אדם על חייבי כריתות, פגם בבריאה, ואז כשישוב בתשובה ויוה"כ תולין ע"ד הנזכר, כי ת"ת ומלכות שניהם אינם יכולים לעלות למעלה ממקומם, עד אשר יבואו יסורין מן או"א, וימרקו העון ההוא, בסוד פסוק יסור יסרני יה, שהוא או"א. ובסוד פסוק מן המצר קראתי יה, כי מהם הצרות והיסורין. וגם בה יש ארבעה בחי' כנזכר.

²⁴⁴⁷ עי' ז"ח מדרש הנעלם ב ע"ב.

²⁴⁴⁸ (ס"א ולא על חובא דעגלא דעבדו וכו') (נוסף בדפ"ו).

<p>דמרגלים כד אתגזר גזרה וקודם מתן תורה ובתר עגלא דעבדו אינון מטעי עלמא ואינון דאתמשכו אבתריהו:</p>	<p>חטא המרגלים כאשר נגזרה הגזרה וקודם) מתן תורה ואחר העגל שעשו אותם מטעי העולם ואלו שנמשכו אחריהם.</p>
<p>אבל טענה ד(א)טעינו אינון בנתין דמית [במדבר איהו והוה] [במדברא הוא] צלפחד רב לבי(י) יוסף ומגו דלא הוה ידע ארחוי דאורייתא כדקא יאות לא הוה נשיא והוה הוה דלא נטר [פומיה ומלוי] (פומוי ומליה) לקבליה דמשה ועליה כתיב (במדבר כא ו) וימת עם רב מישראל²⁴⁴⁹ גבר דלא ידע אורייתא וס"א²⁴⁵⁰ רב באורייתא ואיהו רב משפחה רב דורעא דיוסף מבנוי דמנשה (ו)בגין דחב במדבר(א) במלולא אלגבי משחו (ממש) חשיבו דמשה אנטיר דבבו ובג"כ קריבו ולקמיה דמשה ואלעזרו (עם משה לאלעזר) וכל הנשיאין וכל רישי אבהן ולא מלילו עם משה אלא לקמייהו בגין דקניאו קנאה מניה:</p>	<p>אבל טענה שטענו אותן בנות שמת במדבר הוא, והיה צלפחד גדול לבית יוסף ומתוך שלא ידע דרכי התורה כראוי, לא היה נשיא והוא היה שלא שמר פיו ודבריו מול משה, ועליו כתוב "וימת עם רב מישראל". גבר שלא ידע את התורה (לא גדול בתורה) והוא גדול המשפחה, גדול של זרע יוסף מבני מנשה, ומשום שחטא במדבר בדיבור למשה חשבו שמשה שמר [לו] שנאה, ולכן קרבו לפני משה ואלעזר וכל הנשיאים וכל ראשי האבות, ולא דברו עם משה אלא לפניהם, משום שקנאו ממנו קנאה.</p>
<p>מכאן מאן דחייש מן דינא יקרב אחרנין ויסגי בגוברין בהדי ההוא דינא בגין דישמעון דינא מניה וידחל מנייהו ולא יהא דן אלא כדקא יאות ואי לא ידחי ליה מן דינא ואינון לא ידעו דהא (במדבר יב ג) משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה ולא ידעו דמשה לאו הכי כיון דחמא משה כך אמר חמינא דכל כנופיא דגוברין רברבין מישראל וכל רישי אבהן וכל [נשיאי] (רישי) כנשתא עלי קריבו מיד אתפרש משה מן דינא הה"ד (שם כז ה) ויקרב משה את משפטן לפני יי' (אמר משה לא אתחוי לי דינא דא) ענותנותא דמשה אקריב את</p>	<p>מכאן מי שחושש מן הדין יקרב אחרים וירבה אנשים אצל אותו דין, כדי שישמעו דין ממנו ויפחד מהם ולא יהא דן אלא כראוי, ואם לא ידחה אותו מן הדין, והם לא ידעו שהרי משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה, ולא ידעו שמשה לא כך. כיון שראה משה כך, אמר, ראיתי שכל התכנסות של אנשים גדולים מישראל וכל ראשי האבות וכל נשיאי הכנסת קרבו אלי, מיד פרש משה מן הדין, זהו שכתוב "ויקרב משה את משפטן לפני ה'", (אמר משה, לא ראוי לי לדין זה) ענותנותו של משה הקריב את משפטן לפני ה', דינים אחרים לא לוקחים דרך</p>

²⁴⁴⁹ בענין הנחשים השרפים ובאותו עון נכשל "ועם רב" רוצה לומר עם הארץ הראוי להיות רב מצד המשפחה ודבר במשה ומת בכלל אותם שמתו שם, ולפי דבריו היה ענין ההוא אחר מעשה העגל קודם גזרת המרגלים, ולרמוז אל מיתתו בנחשי' יהי' אבינו בזרקא ~ דומה אל הנחש שמת ע"י נחש כדמסי', אמנ' קשה מאד שהסכימו לדבריו והעתיקוהו בזוהר שיהיה סוד הזרקא שפודה רמז בתיקונים אל עליית המלכות למעלה כדפירשנו שם, וכאן יאמר שירמוז אל הנחש, הן אמת שמצינו כיוצא בזוהר בפסוק יהיה מאורות ברקיע השמים שמפרש מארת למעלה בשכינה ואהדר ומפרש בלילית מארת ה' בבית רשע, ומסיק שם שבעין אנפי לאורייתא ואפשר לפרש הכי והכי ואם כן לא קשה כל כך, ועם כל זה נאמר כי המלכות בהיותה עולה למעלה צריך שלא יהיה שום סרכה מעכבת, וכאשר ימצא שום מעכב מיד הנחש מזדמן אליו והיינו סוד הזרקא העולה והנחש הכרוך שם יורד למטה ונושך לכל אותם המעכבים, וכך היתה שכינה עולה למעלה עם ישראל ליכנס לארץ וקופצת המסעות ועולה, והם עכבו בדבור וידבר העם באלהים ובמשה יעשו סרכה בסוד הזרקא העולה, לכך מיד נזדמן אליהם סוד הנחש הכרוך למעלה הסרוך שם ויורד למטה (אור יקר). לשון עם הארץ והיה רב משפחה (רח"ו).
²⁴⁵⁰ לאו (נוסף בדפ"ו).

<p>משפטן לפני יי' דיינין אחרנין ארחא דא לא נטלי [ד]אע"ג דכנופיא סגי עליהון אינון דייני אקרון עזי פנים לית בהו [מ]ענותנותא דמשה כלל זכאה חולקיה דמשה חדו ר"א וחברייא:</p>	<p>זו, שאף על גב שהתכנסות גדולה עליהם, הם נקראים דיינים, עזי פנים, אין בהם מענוותנותו של משה כלל, אשרי חלקו של משה. שמחו רבי אלעזר והחברים.</p>
<p>אמר ההוא ינוקא אהדרנא למלין קדמאין אבינו מת במדבר אבינו האי טעמא דאמי לנחש תלייא על קדליה ומשיך זנביה בפומיה²⁴⁵¹ בטעמא²⁴⁵² ודההוא דאתמשך עליה לעילא מת במדבר²⁴⁵³ במלולא דפומיה²⁴⁵⁴ אתבהיל ההוא ינוקא בבהילו ואתקיף בקודלא דאבוי ובכה ואמר עלפחד דא במלולא מית ואנת [אבא] (סבא) במלולא אהדרת לעלמא דא אהדר אבוי ונשיק</p>	<p>אמר אותו תינוק חזרנו לדברים הראשונים, "אבינו מת במדבר", אבינו הטעם דומה לנחש, שתלוי על ערפו, ומושך זנבו בפיו, בטעם שאתו שנמשך עליו למעלה, "מת במדבר", בדבור פיו, התבהל אותו תינוק בבהלה, ותפס בעורף אביו ובכה, ואמר עלפחד זה מת בדבור, ואתה אבא בדבור, חזרת לעולם הזה, חזר אביו ונשקו</p>
<p>ר/א</p>	
<p>ליה ונפיף ליה בכו ר' אלעזר וחברייא כלהו ואבוי בכה בהדייהו נטלוהו כלהו ונשקוהו בפומי על רישיה ועל עינוי ואבוי הוה בכי בהדיהו:</p>	<p>וחבקו. בכו רבי אלעזר וכל החברים ואביו בכה אתם, לקחוהו כולם ונשקוהו בפיו על ראשו ועל עינוי ואביו היה בוכה עמו.</p>
<p>אמרי [ליה] רבי אלעזר ברי הואיל ואמרת מלה דא מהו (במדבר כז ג) כי בחטאו מת אמר ההוא ינוקא אבא אבא בחד מלה סגי לון ובחטאו דההוא (כיון דההוא) נחש²⁴⁵⁵</p>	<p>אמר לו רבי אלעזר, בני הואיל ואמרת דבר זה, מה זה "כי בחטאו מת". אמר אותו תינוק, אבא אבא, בדבר אחד מספיק להם, בחטאו של אותו (כיון שאותו) נחש הכרוך בזנבו למעלה, משך טעם בחטאו.</p>

²⁴⁵¹ והיינו ענין לשון הרע שהוא מדברים קטנים פחותים זנב הנחש כחותיו התחתונים, "ומשיך לפומיה" שמדבר בפיו ומחטיא הכלים החשובים שהם פה ולשון, ובכח לשון הרע נוטל הנחש הזנב שהם כחותיו המתפשטין למטה ומעלה אותם למעלה לקטרג בכח לשון הרע הנדבר למטה, וזה היה פגם שגרם (פגם) ענין וידבר העם באלהים ובמשה עד שמצד כח הנחש העולה ונכרך בו היה מונע העליה אל השכינה הרמוז בזרקא כדפירש', והיינו שיורד למטה ונפרע, והיינו כעין נחש על קודליה דצלפחד ליפרע ממנו, ומפני שהוא נכרך בו שהחטיא בלשון הרע ולזה "משיך זנביה לפומיה" להראות שכך עשה שנטל הזנב שהם הכחות התחתונים המתפשטין בעולם המחטיאים בני אדם בלשון הרע והוא מעלה אותם לפומיה דהיינו בחינתו שהיא מקטרגת למעלת שאותו הכח הוא פיו, וכאשר הנחש רוצה להשטין מושך זנבו בכוחותיו המתפשטין בעולם אל פיו לומר למעלה הרי הפגם וכח יצר הרע שנעשה למטה (אור יקר).

²⁴⁵² היינו שהוא טעם עליון להראות שאחר כך ירד מלמעלה ביזית עלינוה קדושה דהיינו סוד טעם הזרקא ליטול נשמה וזהו שאמר "ההוא דאתמשיך עליה לעילא" מסוד הזרקא שהושפע הזרקא אל הנחש וירד למטה על צלפחד ונטל נשמה ומית, והיינו "אבינו מת כמדבר" בדבור כדפירשנו (אור יקר).

²⁴⁵³ והיינו לשון הרע שהוא חטאו של נחש שהתחיל ראשונה בעולם לדבר לשון הרע באלהים כי יודע אלהים וכו' (אור יקר).

²⁴⁵⁴ לשון (אור יקר).

²⁴⁵⁵ רצה אין בכח דבור קל כדי להמית האדם (אור יקר).

<p>ודוכריך בזנביה לעילא²⁴⁵⁶ משיך טעמא [בחטאו] (בזנבו):</p>	
<p>מאי בחטאו בחטא²⁴⁵⁷ דההוא נחש²⁴⁵⁸ (ולא בחטא אחרא) ומאי איהו מלולא דפומיה כי בחטאו מת טעמא דההוא משיכו דההוא נחש [ד]כרוך בזנביה בחטאו ודאי נטליה ר' אלעזר בתוקפיה²⁴⁵⁹ בין דרועוי ובכו בלהו חברייא אמר לון רבנן שבוקו לי בהדי אבא דעד כען לא אתיישבא רוחי וס"א רוחיה:</p>	<p>מה זה "בחטאו", בחטא אותו הנחש (ולא בחטא אחר). ומהו, דיבור פיו. "כי בחטאו מת", טעם אותה משיכות של אותו נחש הכרוך בזנבו, "בחטאו" ודאי. לקחו רבי אלעזר בכחו בין זרועותיו ובכו כל החברים, אמר להם רבותינו השאירוני אצל אבא, שעד עכשיו לא התיישבה רוחי (רוחו).</p>
<p>א"ר אלעזר לר' יוסי אימא כמה יומין ושנין להאי ינוקא אמר לון חברייא במטו מנייכו לא תבעון דא דהא עד לא מטון עלוי חמש שנין נא"ל ר' אלעזר ח"ו דהא בעינא טבא אשגחנא ביה ומה דאמרת חמש שנין אינון חמש שנין] (בראשית מה ו) אשר אין חריש וקציר דלא תקצור [ליה] לעלמין א"ר אלעזר לר' אבא ניתיב הכא עד ז' יומין בגין דאתיישבא ביתא דהא כל שבעה יומין דנשמתא נפקת מן גופא אזלת ערטילאה²⁴⁶⁰ והשתא דאהדרת עד כען לא אתיישבת</p>	<p>אמר רבי אלעזר לרבי יוסי, אמר כמה ימים ושנים לתינוק הזה. אמר להם חברים, בבקשה מכם אל תבקשו זה, שהרי עוד לא הגיעו עליו חמש שנים. אמר לו רבי אלעזר, חס ושלום שהרי בעין טובה אנו משגיחים בו, ומה שאמרת חמש שנים, אותם חמש שנים אשר אין חריש וקציר, שלא תקצר אותו לעולמים. אמר רבי אלעזר לרבי אבא, נשב כאן עד שבעה ימים כדי שהתישב הבית, שהרי כל שבעת הימים שהנשמה יוצאת מהגוף, הולכת</p>

²⁴⁵⁶ שהוא נוטל כח בלשון הרע לעלות זנבו שהוא יצר הרע המטעה "לעילא" אל פי הנאחז שם בקדש, המשטיין בפיו יש לו כח לקטרג למטה והיינו "בחטאו בזנבו" הגרוע שבו, "משיך טעמא בזנבו" פירוש ינק מלמעלה בפיו שהם שרים העליונים אשר לו הנאחזים מבחוץ להיכלות כדפי' בפרשת פקודי, ואותו הפה היא היונקת כח הגזרות משם ונותן ומושך הכח החויא אל זנבו למטה שהם הכחות התחתונים, והם יורדים לעולם ונוטלים נשמה וזהו שאמר "משיך טעמא בזנבו" משך אותו טעם הזרקא דהיינו הגזרה העליונה, ואז ודאי "בחטאו" באותו כח הנחש התחתון "מת" והיינו זוהמת הנחש ועטיו לא חטא אחר שהרי לא היה בו כדי להמית אלא משך רע שמשך הנחש (אור יקר).
²⁴⁵⁷ בחטאו (דפ"ו).

²⁴⁵⁸ והנה הטעם הזה זרקא יורה ארבע עניינים, האחד מציאות לשון הרע והיינו בחטאו של נחש הקדום, השנית שבסוד לשון הרע עלה והלשין והיינו סוד הזרקא נכרכת ועולה זנבו אל פיו, השלישית הגזרה העליונה מהקדושה העליונה שמשם נשפיע והיינו סוד הזרקא שמושכת מכל עשר ספירות, הרביעית סוד הכח העליון אשר אל הנחש נוטל מלמעלה הגזרה בפיו ויורד ונוטל נשמה יוכלם רמוזים בדברינו על דבריו (אור יקר).
²⁴⁵⁹ תרגום בחיקו (רח"ו).

²⁴⁶⁰ קשה שהרי לדברי ר' יוסי מיד העלו נשמתו למעלה אחר טבילתה כדפי' לעיל, ואפשר דאזלא דקאמר היינו אחר עלייתה עולה שבע מדרגות זו אחר זו שבעה ימים, וכולם היא ערומה שאינה מתלבשת אלא דווקא בהיכל נוגה כדפי' בפרשת פקודי בהיכלות, ואם כן כל שבעה ימים שמתעכבת היא "ערטילאה", עולה מדרגה אחר מדרגה מעולם הזה עד הגיעה שם להתלבש בלבושי צדקה דכתיב מעיל צדקה יעטני על ידי צדקיא שבהיכל, ואפשר שאלו הימים הם כנגד שבע מדרגות האחד בעולם הזה בפושטה לבוש הגוף, השני בעולם הנפשות שדרך בה עולה, השלישי גן עדן של מטה ושם מתלבשת לבוש הרוח ואינו לבושה, ויש מתעכבת שם אמנם העולה עולה מיד, הרביעי עמוד שבתוך הגן שיש בו ענן ועשן ואש ונוגה כדפי' בפרשת בראשית, החמישי היכל לבנת הספיר, הששי היכל עצם השמים, השביעי היכל נוגה ושם מתלבשת במעיל וצניף כדפירשנו בפרשת פקודי, ויש שקופץ שבעה ימים אלו ברגע ובשעה קלה ויש שמתעכב במחנות אלה כמה אלף שנים, ומה שהביא ראיה ר' אלעזר הוא כי כמו שבעליית הנשמה אינה יכולה להתלבש בגוף ההוא העליון עד דשבעה עדנין יחלפון עלוהי שהם שבעה אלו הנזכרים, ולזה הם שבעה חשבונות כדפירשנו בפרשת נשא כך בבואה אל הגוף ראוי שיהיה לה שבעה ימים שאינה מתיישבת כראוי, והטעם לאלו ולאלו שהנשמה מבינה והיא מתלבשת בשבע ספירות שהם גוף לכך היא צריכה שבעה ימים להתיישב עד תשלום הקף שבעה ספירות בין בעליה בין בירידה כדפירשנו (אור יקר).

<p>בדוכתהא עד שבעה יומין:</p>	<p>ערומה, וכעת שחזרה עד עכשיו לא התיישה במקומה עד שבעה ימים.</p>
<p>אמר ר' אבא כתיב (דברים טו ח) פתוח תפתח את ירך לאחיך לעניך ולאביונך קרא דא הא תנינן ליה דלא ישבוק ב"ג ועניא דיליה ויהבו (דיליה אל) לאחרא הא ר' יוסי חמוך בבי מרעיה נזייל ונגמול חסד עמיה (אמר ודאי הכי הוא) ובתר דנהדר ניעול בהאי והא כל זמנא דנהך ונהדר בארעהא דא נחמי תחיית המתים וא"ר אלעזר ודאי הכי הוא נשקוהו ליהוא ינוקא ברכוהו ואזלו:</p>	<p>אמר רבי אבא כתוב "פתוח תפתח את ירך לאחיך לעניך ולאביונך", פסוק זה הרי למדנו אותו שלא יעזוב אדם את העני שלו ויתן לאחר. הרי רבי יוסי חמיק בבית חוליו, נלך ונגמול אתו חסד, ואחרי שנחזר נכנס בזה. והרי כל זמן שנלך ונחזור בדרך זו נראה תחיית המתים. אמר רבי אלעזר ודאי כך הוא, נשקו את אותו תינוק ברכוהו והלכו.</p>
<p>אמר ר' אבא תוהנא על דרדקי דדרא דא כמה תקיפא חילייהו ואינון שניין²⁴⁶¹ רברבין רמאין²⁴⁶² אמר ר' אלעזר (אבא) זכאה חולקיה ודאבא (דסבא) מאריה דדרא²⁴⁶³ ודא דהא ביומוי בעי קב"ה לאתקנא תרין מתיבתין דיליה ולמעבד לון ישובא רברבא ועלאה כדקא יאות דהא לא יהא כדרא דא עד דייתי מלכא משיחא:</p>	<p>אמר רבי אבא תמיהני על הבחורים של דור זה, כמה חזק כחם והם סלעים גדולים רמים. אמר רבי אלעזר אשרי חלקו של אבא בעל הדור הזה, שהרי בימיו רצה הקדוש ברוך הוא להתקין שתי ישיבות שלו, ולעשות להם ישוב גדול ועליון כראוי, שהרי לא יהיה כדור הזה עד שיבא מלך המשיח.</p>
<p>אזלו עד דהוו אזלי אמר רבי אבא הא תנינן על חד סרי מלין נגעין אתיין²⁴⁶⁴ על בני נשא ואלין אינון על ע"ז ועל קללת השם ועל גלוי עריות ועל גניבה ועל לשון הרע ועל עדות שקר ועל דינא דמקלקל ית דינא ועל שבועת שוא ועל דעאל בתחומא דחבריה ועל דמחשב מחשבין בישינן ועל דמשלח מדנים בין אחים ואית דאמרי אף על עינא בישא וכלהו תנינן במתניתא:</p>	<p>הלכו, עד שהיו הולכים אמר רבי אבא, הרי שנינו על אחד עשר דברים באים נגעים על בני אדם ואלו הם על עבודה זרה, ועל קללת השם, ועל גלוי עריות, ועל גנבה, ועל לשון הרע, ועל עדות שקר, ועל דין שמקלקל את הדין, ועל שבועת שוא, ועל שנכנס בתחום חברו, ועל החושב מחשבות רעות, ועל המשלח מדנים בין אחים, ויש אומרים אף על עין הרע, וכולם שנינו</p>

²⁴⁶¹ גלגול נשמות עליונות ולכך יתנוצצו אותם הנשמות בהם והם מדברים כזקינים ממש מצד התעוררות נשמתם, והענין הוא כי הנשמות כלם שמתו בחרבן כמה אלפים מישראל וכן בביתר, וכלם יתגלגלו יחד אחר כך כדי להשתלם ולזה היו צריכות גלגול, והקב"ה ראה דורו של ר' שמעון סבא (אור יקר).

²⁴⁶² ראמין (דפ"ו).

²⁴⁶³ שבזכותו יהיו כולם זוכים לחיי העולם הבא לכך גלגלם כלם בדורו לתקן שתי ישיבות עליונות, ישיבה עליונה בגן עדן עליון וישיבה תחתונה בגן עדן תחתון, לכך גלגלם כלם לתקנם ולצרפם וללבנן, ובדורו יתוקנו הישיבות רוחות ונשמות וזה טעם כח ינוקי (אור יקר).

²⁴⁶⁴ נג"ע הפך ענ"ג, כמו שענ"ג אוחז עשר ספירות עדן נהר גן כך נג"ע תופס בהפך ממש, ולכך הם אלו העניינים האחד ע"ז מצד המלכות שבה עבודת האדמה והפכה ע"ז אשה זרה, שנית קללת השם הפך ברכת השם מצד היסוד המברך, השלישי גילוי עריות מצד ההוד ירך הקדושה והפך ירך הזונה וצבתה בטנה ונפלה ירכה, הרביעי גניבה הפך הנצח הנוצח ולא ישקר ולא ינחם, ולזה הפכו הגנב נוצח לרעה משקר והכל בו, החמשי לשון הרע הפך לשון טוב בלקח טוב בתורה בתפארת, ולזה בנחש החצוני הפך נחש בריח הבריח התיכון, הששי עדות שקר ודיין הם בחסד וגבורה ששניהם עדים ושניהם עם התפארת דיינים, השמינית שבועת שוא מצד הבינה ששם שבועה עולה, התשיעית דעאל בתחומא דחבריה היינו שהחכמה העליונה תחמה תחום כל הנמצאים כאומרו מה רבו מעשיך ה' וכו', והנכנס בתחום חברו פוגם המחשבה העליונה ונכנס במחשבה החצונית המעורבת, העשירית המחשב מחשבות רעות שזה פוגם במדרגה העליונה, עם היות שאינו עובר עבירה בפועל מהרהר בה וחושב בעריות וכיוצא, ויש מדרגה אחרת כוללת כולם דהיינו מקלקל כל המדרגות ומפריד בין זכר ונקבה (אור יקר).

<p>ע"ז מנין דכתיב (שמות לב כה) וירא משה את העם כי פרוע הוא כי פרעה אהרן מאי כי פרוע הוא דאלקו בצרעת כתיב הכא כי פרוע הוא וכתיב התם (ויקרא יג מה) והצרוע אשר בו הנגע בגדיו יהיו פרומים וראשו יהיה פרוע ועל קללת השם דכתיב (שמואל א' יז מו) היום הזה יסגרך יי' בידי וכתיב (ויקרא יג ה) והסגירו הכהן:</p>	<p>במשנה. עבודה זרה מנין, שכתוב "וירא משה את העם כי פרוע הוא כי פרעה אהרן", מה זה "כי פרוע הוא", שלקו בצרעת. כתוב כאן "כי פרוע הוא", וכתוב שם "והצרוע אשר בו הנגע בגדיו יהיו פרומים וראשו יהיה פרוע". ועל קללת השם, שכתוב "היום הזה יסגרך ה' בידי" וכתוב "והסגירו הכהן".</p>
<p>אמר ר' אבא מלה דא לא אתיישבא²⁴⁶⁵ ואצטריך (לעילא) לעינא ביה א"ר אלעזר הכי הוא ודאי פלשתי דא קריב ליחוסא דדוד²⁴⁶⁶ הוה ובריה דערפה הוה והיינו דכתיב (שמואל א' יז כג) ממערכות פלשתים אל תקרי ממערכות אלא ממערות פלשתים דשווייה²⁴⁶⁷ לאמיה כמערתא דא וכיון דכתיב (שם מג) וניקלל הפלשתי את דוד באלהיו אסתכל ביה דוד בעינא בישא ובכל אתר דהוה מסתכל בעינא בישא כל זיני צרעת אתמשכן מעיניה דדוד²⁴⁶⁸:</p>	<p>אמר רבי אבא דבר זה לא התיישב וצריך לעיין בו. אמר רבי אלעזר, כך הוא בודאי, פלשתי זה היה קרוב ליחוסו של דוד, ובן ערפה היה, והיינו מה שכתוב "ממערכות פלשתים", אל תקרי ממערכות, אלא ממערות פלשתים, ששמו את אמו כמערה הזו, וכיון שכתוב "ויקלל הפלשתי את דוד באלהיו", הסתכל בו דוד בעין רעה, ובכל מקום שהיה מסתכל בעין רעה כל מיני צרעת נמשכו מעיני דוד.</p>
<p>והכי הוה ביואב כיון דאסתכל ביה דוד בעינא בישא מה כתיב (שמואל ב' ג כט) ולא יכרת מבית יואב זב ומצורע וגו' והכא בפלשתי דא כיון שקלל את השם אסתכל ביה בעינא בישא וחמא במצחיה דאצטרע מיד (שמואל א' יז מט) ותטבע האבן במצחו ואתדבקת הצרעת במצחו וכלא הוה אשתקעת עינא בישא דצרעת במצחו ואשתקעת אבנא ממש במצחו ודאי מצורע הוה רשע חייבא:</p>	<p>וכך היה ביואב, כיון שהסתכל בו דוד בעין רעה, מה כתוב "ולא יכרת מבית יואב זב ומצורע וגו'". וכאן בפלשתי הזה, כיון שקלל את השם, הסתכל בו בעין רעה וראה שהצטרע במצחו, מיד "ותטבע האבן במצחו", ודבקה הצרעת במצחו והכל היה. השתקעה עין רעה של צרעת במצחו, והשתקעה אבן ממש במצחו ודאי מצורע היה רשע.</p>
<p>ר/ב</p>	
<p>דבלעם עינא דיליה הוה בהפוכא מעינא דדוד עינא דדוד²⁴⁶⁹ הוה מרקמא מכל זיני גוונין לא הוה עינא בעלמא שפירא למחזי</p>	<p>בלעם הרשע עינו היתה בהפוך מעין דוד, עין דוד היתה מרוקמת מכל מיני צבעים, לא היתה עין בעולם יפה למראה כעין דוד, כל גווני העולם נוצצים בה, והכל באהבה למי שירא</p>

²⁴⁶⁵ פי' צריך להבין כיון שיסגרך הוא לשון צרעת מהו פי' בידי. ותירץ שע"י עין הרע שהמשיך עליו דהע"ה מעיניו יסגרו ה' (מ"מ).

²⁴⁶⁶ אתיא כמ"ד רות וערפה אחיות היו ודוד בא מן רות א"כ הוא קרוב לגלית בן ערפה (רח"ו).

²⁴⁶⁷ דשווייה (דפ"ו).

²⁴⁶⁸ פי' שכתב הרב שהנ"ה הם מתלבשי' בעינים ולכך המשיך הדינים מעיניו עם גלית וכן מ"ש בגמ' נתן עיניו בו וכו' הוא מטעם זה (מ"מ).

²⁴⁶⁹ אלו העניינים רמז לספירות העליונות, ולכך דוד בסוד מדתו היו בעיניו כל הגוונין הללו דהיינו רמז שבסוד השגחת מדתו היו כל הספירות וכל בחינות ההנהגה, וזהו שאמר "מרקמא מכל זיני גוונין" ובלי ספק בכלל ההנהגה היה גם כן סוד ההנהגה הקשה כדמסיק לקמיה, ועם כל זה עיקר הנמצא בו הוא הגוון היפה (אור יקר).

<p>כעינא דדוד²⁴⁷⁰ כל גוונין דעלמא מנצנן ביה²⁴⁷¹ וכלא ברחימו למאן דדחיל חטאה דכתיב (תהלים קיט עד) יראיך יראוני וישמחו²⁴⁷² חדאן כד חמאן לי וכל אינון חייבין דחלין מקמיה(ו) אבל עינוי דבלעם חייבא עינא בישא בכלא בכל אתר דהוה מסתכל כשלהובא שצי ליה דהא לית עינא בישא בעלמא כעינא דההוא [רשע] (בישא) דאיהו בהפוכא מעינוי דדוד:</p>	<p>חטא, שכתוב "יראיך יראוני וישמחו", שמחים כשרואים אותי, וכל אותם רשעים פוחדים מפניו. אבל עינו של בלעם הרשע עין רעה בכל, בכל מקום שהיה מסתכל, כשלהבת מכלה אותו, שהרי אין עין רעה בעולם כעין אותו רשע, שהיא בהפוך מעינו של דוד.</p>
<p>על גלוי עריות דכתיב (ישעיה ג יז) ושפח יי קדקוד בנות ציון וכתוב (ויקרא יד נו) ולשאת ולספחת על הגנבה²⁴⁷³ דכתיב (זכריה ה ד) הוצאתיה נאם יי צבאות ובא²⁴⁷⁴ אל בית הגנב וגו' וכלתו ואת עציו ואת אבניו מאן הוא מלה דמכלה עצים ואבנים דא צרעת דכתיב (ויקרא יד מה) ונתן את הבית את אבניו ואת עציו על לשון הרע דכתיב (במדבר יב א) ותדבר מרים ואהרן במשה וגו' וכתוב (שם י) ויפן אהרן אל מרים והנה מצורעת על עדות שקר בגין דסהידו ישראל שקר ואמרו (שמות לב ד) אלה אלהיך ישראל בקל תקיף דכתיב (שם יז) קול מלחמה במחנה בגיד וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וגו':</p>	<p>על גלוי עריות שכתוב "ושפח ה' קדקוד בנות ציון", וכתוב "ולשאת ולספחת". על הגנבה שכתוב "הוצאתיה נאום ה' צבאות ובאה אל בית הגנב וגו' וכלתו ואת עציו ואת אבניו". מהו הדבר שמכלה עצים ואבנים, זו צרעת, שכתוב "ונתן את הבית את אבניו ואת עציו". על לשון הרע שכתוב "ותדבר מרים ואהרן במשה וגו'", וכתוב "ויפן אהרן אל מרים והנה מצורעת". על עדות שקר, משום שהעידו עדות שקר ואמרו "אלה אלהיך ישראל", בקול חזק שכתוב "קול מלחמה במחנה", בגלל זה "וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וגו'".</p>
<p>על דיין דמקלקל דינא דכתיב (ישעיה ה כד) כאכול קש לשון אש וחשש וגו' ופרחם כאבק יעלה וגו'. למה, "כי מאסו את תורת ה' צבאות", ואין פרחם אלא צרעת, שכתוב "ואם פרוח תפרח הצרעת". על</p>	<p>על דיין שמקלקל דין שכתוב "כאכול קש לשון אש וחשש וגו' ופרחם כאבק יעלה וגו'". למה, "כי מאסו את תורת ה' צבאות", ואין פרחם אלא צרעת, שכתוב "ואם פרוח תפרח הצרעת". על</p>

²⁴⁷⁰ דהיינו התפארת בעל הפאר, הוא עיקר, ואגב התפארת היה מתמצא בה שאר הספירות כולם (אור יקר).

²⁴⁷¹ אמנם לא במציאות הגבורות החזקות אלא בחסד וזהו שאמר "וכולא ברחימו" בבחינת הנהגת מדתו שבסוד אהבת חסד משתמש בהארת כל הספירות ליריאים שהם בסוד מדת היראה (אור יקר). ²⁴⁷² מצד השמחה שהיא הבינה שמשם היא שואבת, וכמו שהמלכות מתהפכת לדין לרשעים כך היה עינו של דוד לרשעים יראה ועונש, אבל עינוי דבלעם במציאות בחינת מדתו דהיינו מהחצונים רעים בכל המציאות, משפיעים דין קשה ועונשין וגורמין להחטיא לבני אדם כעין יצר הרע שדרכו להחטיא, ולזה כל העבירות האלו היו בכח בלעם, ולכך דו"ד שמו מורה לשון דוד וחבה, אמנם בלעם לשון בליעה וקלקול והשחתה, ודו"ד בן יש"י י"ש י' דהיינו להנחיל אוהבי יש, אמנם בלע"ם בן בעור"ר הבולע ובווער כל מקום צפייתו כדפי', ולזה נודע שמקום אחיזתו היא אחיזת הקליפות דהיינו במלכות למטה דהיינו "פתורך". שולחן שאוכלים ממנו קדושים וחצונים, ובכללם היה בלעם נאחז בפתורא זה, או אפשר שיש שולחן ידוע לחצונים והיינו "פתורה אשר על הנהר" המנגד ועומד על הנהר תמיד דהיינו יסוד שהוא המעמיד המלכות צדיק יסוד עולם, ובלעם למד לטמא אות ברית כדי להחריב הנהר הזה (אור יקר).

²⁴⁷³ פי' ומפ' זה נמי ילפינן שבועת שוא דכתיב ובאה אל בית הגנב ואל בית הנשבע בשמי לשקר וכלתו וכו' אבל קשה למה לא הביא ראייה על דמחשב מחשבין בישין. וכן ג"כ בבלעם לא הביא ראייה על שבועת שוא משום פסוק. ובשלמא גניבה י"ל שהיה גונב דעת הבריות והמקום כמש"ל וכן מחשב מחשבין בישין נמי סברא היא אלא שבועת שוא היכא רמיזא (מ"מ). ²⁴⁷⁴ ובאה (דפ"ו).

<p>דכתיב (ויקרא יג יב) ואם פרוח תפרח הצרעת על דעאל בתחומא דחבריה מנין מעוזיהו דעאל ובתחומא (בתחומא) דכהונה דכתיב (דבה"י ב' כו יט) והצרעת זרחה במצחו ועל דמשלח מדנים בין אחים דכתיב (בראשית יב יז) וינגע יי את פרעה דאיהו שלח מדנים²⁴⁷⁵ בין אברהם ושרה [וועל] עינא בישא כמה דאתמר וכלהו הוו ביה בההוא רשע דבלעם:</p>	<p>שנכנס בתחום חבירו, מנין, מעוזיהו שנכנס בתחום הכהונה, שכתוב "והצרעת זרחה במצחו ועל המשלח מדנים בין אחים", שכתוב "וינגע ה' את פרעה" שהוא שלח מדנים בין אברהם ושרה. ועל עין הרע כמו שנאמר, וכולם היו באותו בלעם הרשע.</p>
<p>[ת"ח מה כתיב] (במדבר כב ה) פתורה אשר על הנהר מאי על הנהר דיהב עינא בישא על ההוא נהר דקיימא בהוה) בישראל דכתיב (ישעיה סו יב) הנני נוטה אליה כנהר שלום והוא אתא בההוא [פתורא ואגרי] (פתורה ויגרי) בהו²⁴⁷⁶ א"ר אבא כל הני²⁴⁷⁷ מלין הוו ודאי כבלעם אבל גלוי עריות מנין דכתיב (במדבר לא טז) הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם למסר מעל בה' וגו", הרי כאן עבודה זרה וגלוי עריות. עדות שקר, שכתוב "וידע דעת עליון" ודעת בהמתו לא היה יודע.</p>	<p>בא וראה, מה כתוב "פתורה אשר על הנהר", מה זה "על הנהר", שנתן עין הרע על אותו נהר שעומד על ישראל, שכתוב "הנני נוטה אליה כנהר שלום", והוא בא באותו שלחן והתגרה בהם. אמר רבי אבא, כל הדברים הללו היו בודאי בבלעם, אבל גלוי עריות מנין, שכתוב "הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם למסר מעל בה' וגו", הרי כאן עבודה זרה וגלוי עריות. עדות שקר, שכתוב "וידע דעת עליון" ודעת בהמתו לא היה יודע.</p>
<p>קלקל ית דינא דכתיב (במדבר כד יד) לך איעצך דהא בדינא קיימא²⁴⁸⁰ ויהב עימא בישא לאבאשא וספא מן דינא [ואמר] ואמליך (ואמרין) בישינ עליהו עאל בתחומא דלאו דיליה דכתיב (שם כג ד) ואעל פר ואיל במזבח וכתוב (שם) את שבע²⁴⁸¹ המזבחות²⁴⁸² ערכתי משלח מדנים בין אחים בין ישראל לאביהם שבשמים לשון הרע לא הוה בעלמא כגיניה קללת</p>	<p>קלקל את הדין, שכתוב "לך איעצך", שהרי בדין עומד, ונתן עצה רעה להזיק, וסטה מהדין ויעץ רעות עליהם. נכנס בתחום שלא שלו, שכתוב "ואעל פר ואיל במזבח", וכתוב "את שבעת המזבחת ערכת". משלח מדנים בין אחים, בין ישראל לאביהם שבשמים. לשון הרע לא היה בעולם כמותו. קללת השם שכתוב "ואנכי אקרה כה", וכולם היו בו. עין רעה, כמו שנאמר, והכל על אותו נהר של ישראל נתן עיניו להתגרות בו. "ארץ בני עמו", וכי לא ידענו שהיא ארץ בני עמו, אלא סוד</p>

²⁴⁷⁵ ויש אומרים עין הרע דחיית עין הנובע טובה תמיד מצד היסוד טוב עין הוא יבורך, בין אחים מקשר אח ואחות, לזה היא פוגם עדן נהר גן גם כן (אור יקר).

²⁴⁷⁶ שלחן בלה"ק הוא יסוד דנוק' דקדושה ופתורה יסוד דנוק' דקלי' (רח"ו).

²⁴⁷⁷ החטיא בכולן גילוי עריות וע"ז החטיא לישראל, ומסתמא הם היו מעשיו שהחוטא מחטיא וחטא הרבים תלוי בו (אור יקר).

²⁴⁷⁸ למסר (דפ"ו)

²⁴⁷⁹ זה היה בו ממש העיד מצד כח יצר הרע שנאחז בו (אור יקר).

²⁴⁸⁰ הרי ערכאות דיני מואב היו בלק ושריו, ובמקום שהיה להם לדון את ישראל לזכות דנו אותם לחובה (אור יקר).

²⁴⁸¹ שבעת (דפ"ו).

²⁴⁸² כי כמה דברי לשון הרע נזכר בפרשה שדברו על ישראל, ודבר הוא להקב"ה על ישראל, ועוד כל לחשיו היו לשון הרע (אור יקר).

<p>השם דכתיב (שם שו) ואנכי אקרה כה²⁴⁸³ וכלהו הוו ביה עינא בישא כמה דאתמר וכלא על ההוא נהר דישראל יהב עינוי לא[ת]גרא ביה ארץ בני עמו וכי לא ידענא דארץ בני עמו היא אלא רוא דא דכל בני עמו²⁴⁸⁴ מתדבקן ביה²⁴⁸⁵ והא אתמר וחסר ועיין בסוף הספר סימן יו"ד:</p>	<p>זה שכל בני עמו מתדבקים בו והרי נתבאר.</p>
<p>וירא בלק בן צפור וגו' (במדבר כב ב) רבי יוסי פתח (משלי כג ו) אל תלחם את לחם רע עין וגו'²⁴⁸⁶ דא בלעם דבריך²⁴⁸⁷ להו לישראל ואל תתאו למטעמותיו דא בלק דקב"ה לא אתרעי לאינון עלוין²⁴⁸⁸ דאתקין קמיה:</p>	<p>"וירא בלק בן צפור וגו'", רבי יוסי פתח, "אל תלחם את לחם רע עין וגו'", זה בלעם שברך את ישראל, "ואל תתאו למטעמותיו", זה בלק שהקדוש ברוך הוא לא רוצה לאותן עולות שהתקין לפניו.</p>
<p>ת"ח בשעתא דחמא בלק דהא סיחון ועוג [אתקמלו ואתנסיבת ארעהון] חמא מה חמא²⁴⁸⁹ דאיהו אמר וירא אלא חמא בחכמתא דיליה דאיהו וחמשה עלאי [דמדין]²⁴⁹⁰ ועמיה נפלין בידא דישראל חמא ולא ידע ועל דא אקדים לבלעם דחיליה בפומיה כגוונא דישראל דחיליהון בפומיהון²⁴⁹¹ ואפילו בלעם תאיב הוה יתיר מבלק וההיא ידיעא דאיהו הוה ידע בליליא הוה ידע בגין דאינון כתרין תתאין וחמרי לא שכיחו אלא במשמרה ראשונה²⁴⁹² דליליא וע"ד הוה ליה אתנא דהאי גיסא לאתחברא</p>	<p>בא וראה בשעה שראה בלק שהרי סיחון ועוג נהרגו וארצם נלקחה, ראה מה שראה, שהוא אמר "וירא", אלא ראה בחכמתו, שהוא וחמשה עליוני מדין ועמו נופלים בידי ישראל, ראה ולא ידע, ועל זה הקדים לבלעם שכחו בפיו כדוגמת ישראל כחם בפיהם. ואפילו בלעם היה תאב יותר מבלק, ואותה ידיעה שהוא ידע היה יודע בלילה היה יודע, משום שאותם כתרים תחתונים וחמורים לא נמצאים אלא במשמרה הראשונה של הלילה, ולכן היתה לו אתון של צד זה להתחבר</p>
<p>ר/ז א</p>	
<p>חמרי בהדה ברישא דליליא:</p>	<p>חמורים אתה בראשית הלילה.</p>

²⁴⁸³ כדפירשנו לעיל אעקר וכו' והיינו כל סוד יכה יוסי את יוסי שמשפיע דין ומפריד מדה זו ממקומה על ידי היותו משפיע קללות, והיינו כל סוד אחיזתו בחצונים שמשם משך העניינים האלו, שבני אדם חוטאים בגשמי ונמשך להם מלמעלה הרוחני הטמא, ובלעם ממש מכוין להמשיך החצוני ונאחז בו מתחלה בכוונה מכוונת, ועוד בני אדם פוגמין למעלה אמנם מכוונים להנאתם, אמנם בלעם ממש מכוין לרשעה לפגום למעלה וזהו שאמר "וכולא על ההוא נהר" דהיינו היסוד כדפי' (אור יקר).

²⁴⁸⁴ היינו ארץ טמאה לילית הרשעה שהיא אימן של רשעים שבעים אומות ושם נאחז ומשם קראו (אור יקר).

²⁴⁸⁵ פי' שכל בני עמו היו דבוקי' בבלעם והולכי' אחר עצתו (מ"מ).

²⁴⁸⁶ פי' הכתוב שמצוה לישראל שלא יהיו הברכות של בלעם אהובים בעיניהם. וכן הקרבנות של בלק נמי. וזהו ואל תתאו למטעמותיו. ומביא ראיה מהקב"ה דלא אתרעי וכו' (מ"מ).

²⁴⁸⁷ לפי הנראה שאין הקב"ה חפץ שיתקיימו הברכות לישראל שאין חפץ בלחם רע עין ולא היה הענין רק להפוך את הקללה לברכה (אור יקר).

²⁴⁸⁸ עם היותם לגבוה (אור יקר).

²⁴⁸⁹ לא רצה לפרש וירא בלק שראה את כל אשר עשה ישראל לאמורי דא"כ מה וירא כי מלת וירא מורה ראיית הדעת לא ראייה הגשמית מה שהכל ראוי (אור יקר).

²⁴⁹⁰ אחר זמן בימי אהוד ובימי דוד והוא לא ידע וחשב היות הדבר לשעתו ועתה קרא הכי פירושא וירא בלק בן צפור מלך מואב כי סופו ליפול ביד ישראל ככל אשר עשה ישראל לאמורי (אור יקר).

פירוש רבי יוסי ס"ל שבלק אינו צור ולכ"א דאיהו וחמשה עלאי דמדין (מ"מ).
²⁴⁹¹ בפומיהון (דפ"ו).

²⁴⁹² בזמן שליטתם, הם נמצאים למטה בתחתונים דהיינו משמרה ראשונה חמור נוער, וענין נוער היינו שליטתו והיותו מתפשט בעולם (אור יקר).

<p>ואי תימא הא כתיב (במדבר כב כ) ויבא אלהים אל בלעם לילה הכי הוא ודאי ואוקימנא ההוא ממנא דממנא עלייהו והוא הוה אתי לקבליה כגוונא דא (בראשית לא כד) ויבא אלהים אל לבן הארמי וגו' וכלא חד מלה בנין דא איהו אמר לרברבי בלק (במדבר כב ח) לינו פה הלילה:</p>	<p>ואם תאמר הרי כתוב "ויבא אלהים אל בלעם לילה", כך זה בודאי, ובארנו אותו ממונה שממונה עליהם, והוא היה בא למולו. כדוגמא זה "ויבא אלהים אל לבן הארמי וגו'", והכל דבר אחד, בגלל זה הוא אמר לגדולי בלק "לינו פה הלילה".</p>
<p>כיון דהוה אתי ההוא ממנא בלעם הוה [אתי] (יתיב) לגבי אתניה ועביד²⁴⁹³ עובדיה²⁴⁹⁴ ואמר מלי וכדין אתנא אודעא ליה²⁴⁹⁵ ואיהו אחזי עובדא למשרי עלוי ההוא רוחא²⁴⁹⁶ ומאי אחזי הוא הוה ידע דחמרי שטאן ושראן בקדמיתא דליליא כדין אחזי עובדא וקאים לאתניה באתר מתתקן ועביד²⁴⁹⁷ עובדוי וסדר מלוי וכדין הוה אתי מאן דאתי ואודע ליה על ידא דההיא אתון:</p>	<p>כיון שהיה בא אותו ממונה, בלעם היה בא על אתונו ועשה מעשהו, ואמר דברים, ואז האתון הודיעה לו, והוא מראה מעשה להשרות עליו אותה רוח, ומה הראה, הוא היה יודע, שחמורים משוטטים ושורים בתחלת הלילה, ואז הראה מעשה והעמיד את אתונו במקום מתוקן, ועשה מעשהו וסדר דבריו, ואז היה בא מי שבא והודיע לו על ידי אותה האתון.</p>
<p>כיון דליליא חד א"ל (שם יב) לא תלך עמהם מ"ט תב תניינות להאי אלא אינון ברשותא²⁴⁹⁸ ודלעילא קיימי והא תנינן בדרך שאדם רוצה ללכת בה מוליכין וכו' בקדמיתא כתיב לא תלך עמהם כיון דחמא קב"ה דרעותיה²⁴⁹⁹ הוא למיהך א"ל קום לך אתם ואך את הדבר וגו'.</p>	<p>כיון שלילה אחד אמר לו "לא תלך עמהם", מדוע שב פעם שנית לזה. אלא הם ברשות עליונה עומדים, והרי שנינו, בדרך שאדם רוצה ללכת בה מוליכין וכו'. בהתחלה כתוב "לא תלך עמהם", כיון שראה הקדוש ברוך הוא שרצונו ללכת, אמר לו "קום לך אתם ואך את הדבר וגו'".</p>
<p>מה עבד בלעם כל ההוא ליליא הוה מהרהר [ואמר ומה ואן] (אמר ומאן) הוא יקרא דילי אי בקטורא אחרא אתקטרנא אשכח²⁵⁰⁰ כל ההוא ליליא בהרשוי ולא אשגח סטרא דיהא הוא ברשותיה אלא מסטרא דאתניה והיינו דא"ר יצחק אמר ר' יהודה באלין כתרין תתאין אית ימינא ואית</p>	<p>מה עשה בלעם, כל אותו הלילה היה מהרהר ואומר, ואיפה הוא הכבוד שלי, האם בקשר אחר התקשרתי, השגיח כל אותו הלילה בכשפיו ולא מצא צד שיהיה הוא ברשותו אלא מצד אתונו. והיינו מה שאמר רבי יצחק אמר רבי יהודה, בכתרים התחתונים הללו יש ימין ויש שמאל. מצד ימין חמורים כפי שבארנו, ומצד שמאל אתונות.</p>

²⁴⁹³ ועבד (דפ"ו).

²⁴⁹⁴ עי' ח"ב רסד ע"א.

²⁴⁹⁵ פי' שס"מ היה מתלבש באתון והיה מודיע לו על ידה וז"ש בסמוך וכדין הוה אתי מאן דאתי ואודע ליה על ידא דההיא אתון (מ"מ).

²⁴⁹⁶ פי' על האתון (מ"מ).

²⁴⁹⁷ ועבד (דפ"ו).

²⁴⁹⁸ פי' שהם תחת רשות המקום ולכך תב תניינות אולי יתן הקב"ה רשות לס"מ להניחו להלך כי בדרך שאדם רוצה לילך בה מוליכין אותו כדמפרש (מ"מ).

²⁴⁹⁹ דרעותא (דפ"ו).

²⁵⁰⁰ אשגח (דפ"ו).

<p>שמאלא²⁵⁰¹ מסטרא דימינא חמרי כמה דאוקימנא ומסטרא דשמאלא²⁵⁰² אתני:</p>	
<p>ותאנא עשרה אינון לימינא ועשרה לשמאלא ודא הוא דא"ר יוסי יוסף²⁵⁰³ כד אתפרש מאבוי ידע בחכמתא דלעילא ברוזא דכתרין קדישין עלאין כיון דהוה במצרים אוליף בההיא חכמתא דילהון באינון כתרין תתאין היך אחידן אינון דימינא ואינון דשמאלא עשרה דימינא ועשרה דשמאלא חמרי ואתני ובגין כך רמז לאבוי ממה דאוליף תמן דכתיב (בראשית מה כג) ולאביו שלח כזאת עשרה חמורים²⁵⁰⁴ וגו':</p>	<p>ושנינו עשרה הם לימין ועשרה לשמאל, וזהו שאמר רבי יוסי, יוסף כשנפרד מאביו ידע בחכמה העליונה בסוד כתרים קדושים עליונים. כיון שהיה במצרים, למד באותה חכמה שלהם, באותם כתרים תחתונים איך אחוזים אלה של ימין ואלה של שמאל, עשרה של ימין ועשרה של שמאל, חמורים ואתונות, ולכן רמז לאביו ממה שלמד שם שכתוב "ולאביו שלח כזאת עשרה חמורים וגו'".</p>
<p>א"ר יוסי אינון דימינא כלילין בלהו בחד²⁵⁰⁵ דאקרי חמו"ר והאי הוא ההוא חמור דכתיב (דברים כב י) לא תחרוש בשור ובחמו"ר יחדיו והאי הוא חמור דזמין מלכא משיחא למשלט עליה כמה דאוקימנא:</p>	<p>אמר רבי יוסי, אלו של ימין כלולים כולם באחד שנקרא חמו"ר, וזהו אותו חמור שכתוב "לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו". וזהו חמור שעתידי מלך המשיח לשלוט עליו, כמו שבארנו.</p>
<p>ואינון דשמאלא כלילין בלהו בחד דאקרי</p>	<p>ואותם של שמאל כלולים כולם באחד שנקרא אתון, שהרי מצדה יוצא</p>

²⁵⁰¹ ביאור הדברים כי כמו שבסטרא דקדושה ו"ה שבשם ז"ונו הם בסוד זכר ונקבה דז"א שהוא זכר כל מציאותו מצד הימין סוד ה"ח והנוק' כל מציאותה מצד ה"ג כנז' בפ' ויקרא דף י"ד ע"א בסטרא דדכורא שריא חסד ובסטרא דנוק' שריא דינא וכל א' מהם בסוד י"ס אלא ש"ס דדכורא מצד ה"ח ימין עליון וי"ס דנוק' מצד ה"ג צד שמאל כן הוא בחיצונים הזכר והנוק' שלהם כ"א כלול מ' והזכר כל מציאותו בסוד ימין שלהם והנוק' כל מציאותה בסוד שמאל שלהם. וזהו (בראשית מה כג) לאביו שלח כזאת עשרה חמורים ועשרה אתונות ר"ל ולאביו שהוא יעקב סוד ז"א שלח כזאת שהיא מציאת הנוק' שהוא עשר כך יש עשר חמורים ועשר אתונות (זהר הרקיע). פי' שהחמור הוא דכורא דקליפה ולכך הם עשרה חמורים נגד י"ס שלו והנוקבא היא האתון והם ג"כ עשר אתונות נגד י"ס שלה והדכורא נק' ימין והנוקבא נק' שמאל כנודע (מ"מ).
²⁵⁰² דשמאלי (דפ"ו).

²⁵⁰³ עי' דע"ה ח"ב פב ע"ב, יוסף הצדיק בהיותו במצרים נכנס ג"כ בזה [לכנוס ולהסתכל בהיכלין דמסאבותא] ויצא בשלום וכו' (דע"ה ח"ב קמו ע"א).

²⁵⁰⁴ דרמיז ליעקב אבינו ע"ה כי עמד בהנסיון הגדול הזה ונכנס ויצא בשלום, והוא בצדקתו וקדושתו כמקדם, אך כל אלו הקדושים שנכנסו בזה הנה היה רק אחר שכבר נתקדשו במצוות ובמעשים טובים הרבה מאד, ביגיעה רבה בגופם ונפשם כמה וכמה שנים זה אחר זה, וגם כל מה שנכנסו בזה הנה היה רק ברשות ובגזרה מהקב"ה על זה (רמ"ז ח"ב קמו ע"א).

²⁵⁰⁵ פי' כי כל י' דימינא נכללין במל' כי כל י"ס דדכורא נכללין במל' דיד' וכל י"ס דנוק' נכללין במל' דיד' וזהו (זכריה ט ט) עני ורוכב על החמור כי המשיח הוא מסוד מלכות קדישא בהיותה בגלות בסוד לחם עוני ועכ"ז ישלוט על כל הקליפות וזה ורוכב על החמור הוא חמור א' הכולל כולם כא'. כי המלכות דקדושה תשלוט כל מל' הרשעה (זכריה ט ט) ועל עיר בן אתונות אתונות כתיב שהיא כללות י"ס דנוק' דידהו ועי"כ יוצא מזה האתונות שהוא בסוד יע"ר כי כמו שיש בקדושה חד מלאכא קדישא סנדלפון גימ' יע"ר והוא בסוד העשיה אשר שם מקננת מלכות קדישא בסוד פרס"ה כי סנדלפון גימ' פ"ר ואדנ"י גימ' ס"ה הרי פרס"ה כך בקליפה אתונות מלכות הרשעה ועי"ר נפק מינה. והנה בזה השבנו על ב' השאלות כי אתונות חד דכליל י' ולזה נכתב אתונות וקרי אתונות וג"כ למה הוצרך חמור ועיר שנים ולא אחד הוא מוכרח כי המשיח סוד מל' קדישא וכולל מלכות דדכורא ומלכות דנוקבא מלכות דשמיא ומלכות דארעא ושולט על מל' שמים אשר (ישעיה נא ו) כעשן נמלחו דא סמאל ועל מלכות הארץ אשר כנגד תבלה דא לילית כנז' בתיקונים. ובזה ידויק מ"ש (זכריה ט ט) גילי בת ציון הריעי בת ירושלים כי בת ציון הוא מלכות דדכורא בסוד ציון עולה קנ"ו ו' היות גימ' יוסף וירושלים היא מלכות הנוק' הנקראת ירושלים גימ' תוקף כי כל תוקף הדין בה ובתוכה מתקבצין ש' גימ' אלה"ם דיודין ר' אלה"ם ברבוע פ"ו אלה"ם פשוט. וז"ס שופר דמתן תורה קרן שמאל איל יצחק ולעתידי לבא במהרה בימינו (ישעיה כז יג) יתקע בשופר גדול שהיא אמא עלאה (זהר הרקיע).

<p>אתון דהא מסטרהא נפיק ועירהו (עירא) קטרוגא דדרדקי כמה דאוקימנא והיינו דכתיב (זכריה ט ט) עני ורוכב על חמור ועל עיר בן אתונות אתנת חסר עשרה דכלילין כחד ודא הוא דאר"ש מאי דכתיב (בראשית מט יא) אסרי לגפן עירה אסרי לגפן זמין קב"ה לקשרא בגיניהון דישראל דאקרון גפן עירה דאיהו קטיגורא דילהון ובגין דאקרון שורק דכתיב (ירמיה ב כא) ואנכי נטעתוך שורק בני אתנו ההוא דנפיק מסטרא דהאי אתון²⁵⁰⁶:</p>	<p>עירה, מקטרג התינוקות, כמו שבארנו. והיינו שכתוב "עני ורוכב על חמור ועל עיר בן אתונות", [כתוב] אתנת חסר, עשרה שכלולים כאחד. וזהו שאמר רבי שמעון, מהו שאמר "אוסרי לגפן עירה", אסרי לגפן, עתיד הקדוש ברוך הוא לקשר, משום שישראל נקראו גפן. עירה, שהוא קטגור שלהם, ומשום שנקראים שורק שכתוב "ואנכי נטעתוך שורק" בני אתנו, אותו שיוצא מצד האתון הזה.</p>
<p>והני י' מימינא²⁵⁰⁷ וי' משמאלא ואתכלילין בהני תרי כלא²⁵⁰⁸ (ו) אינון משתכחי בקס"ם²⁵⁰⁹ ואית עשרה אחרנין דימינא ועשרה דשמאלא דמשתכחי בנח"ש²⁵¹⁰ וע"ד כתיב (במדבר כג כג) כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל מ"ט בגין כי יי' אלהיו עמו מסטרא דנח"ש נפק שו"ר²⁵¹¹ ומסטרא דקסם נפק חמור²⁵¹² ודא הוא שור וחמור וע"ד בלעם כיון דידע דאתקשר ברשותא אחרא וא"ל (במדבר כב כ) אך את הדבר וגו' אבאיש ליה ואמר [ומה ואן] (ומאן) הא²⁵¹³ יקרא דילי מיד אסתכל בהרשוי ולא אשכח דיהא ברשותיה אלא האי אתון:</p>	<p>ואלו עשרה מימין ועשרה משמאל ונכללים בשנים האלה, כולם נמצאים בקס"ם, ויש עשרה אחרים של ימין ועשרה של שמאל שנמצאים בנח"ש, ועל זה כתוב "כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל". למה, בגלל "כי ה' אלהיו עמו" מצד הנח"ש יצא שו"ר, מצד הקס"ם יצא חמור, וזהו שור וחומר, ועל זה בלעם כיון שידע שנקשר ברשות אחרת ואמר לו "ואך את הדבר וגו'", הזיק לו, ואמר ואיפה כבודי, מיד הסתכל בכשפיו ולא מצא שיהיה ברשותו רק אתון זו.</p>
<p>מיד (שם כא) ויקם בלעם בבקר ויחבוש את אתונו למעבד רעותיה ובהו ורעותא דבלק ועל דא (שם כב) ויחר אף אלהים כי הולך הוא הוא דייקא דאפיק גרמיה מרשותיה ממה דאמר ליה ואך (ואפס) את הדבר וגו' ת"ח דהכי הוא דהא בקדמיתא יחב ליה רשותא ואמר קום לך אתם השתא דהוה אזיל אמאי ויחר אף אלהים אלא בגין דהולך הוא הוא ברשותיה דיליה לנפקא מההוא דאמר ליה ואך (ואפס) את הדבר</p>	<p>מיד "ויקם בלעם בבוקר ויחבוש את אתונו", לעשות את רצונו בה, ורצון בלק, ועל זה "ויחר אף אלהים כי הולך הוא", "הוא" דווקא שהוציא עצמו מרשותו ממה שאמר לו. "ואך את הדבר וגו'" בא תראה שכך הוא, שהרי בהתחלה נתן לו רשות ואמר "קום לך אתם", עכשיו שהיה הולך, למה "ויחר אף אלהים", אלא משום ש"הולך הוא", הוא ברשותו להוציא מאותו שאמר לו "ואך את הדבר". אמר לו הקדוש ברוך הוא</p>

²⁵⁰⁶ פי' מלבד עיר שיצא מאתון עוד יצאו ממנה קליפות אחרות (מ"מ).
²⁵⁰⁷ פירוש עשרה שהזכיר לעיל שכלולי' בחמור ועשרה כלולים באתון (מ"מ).
²⁵⁰⁸ פי' כל הקליפות כלולין באלו (מ"מ).

²⁵⁰⁹ נוק' דנוגה (רח"ו).

²⁵¹⁰ דכורא דנוגה (רח"ו). ונלע"ד פי' הענין כי נודע שהדכורא כלול בנוקבא והנוקבא בדכורא ולכן בעשרה דאתון כלולים בה עשרה של חמור שהוא דכורא נמצא שהם עשרים. ויונקים מנוקב' דנוגה שהיא קסם וכן בחמור יש בו עשרה וכלולים בו עשרה של אתון הם ג"כ עשרים ויונקים מדכורא דנוגה שהוא נחש (מ"מ).

²⁵¹¹ דכורא (רח"ו).

²⁵¹² דקס"ם נפק חמור"ר (דפ"ו).

²⁵¹³ היא (דפ"ו).

<p>אמר ליה קב"ה</p>	
<p>רז/ב</p>	
<p>רשע את מתקן ומזרז כלי זינך לצאת מרשותי, חייך אתה ואתונך תהיו ברשותי, מיד "ויתיצב מלאך ה'".</p>	<p>רשע את מתקן ומזרז כלי זינך לצאת מרשותי, חייך אתה ואתונך תהיו ברשותי, מיד "ויתיצב מלאך ה'".</p>
<p>מאי ויתיצב א"ר אבא נפק וקאים באומנ[ו]תא אחרא מאומנותא דיליה דהאי מלאכא דרחמי הוה והיינו דאמר ר' שמעון חייביא מהפכי רחמי לדינא לשטן לו דהא לא אומנותא דיליה הוה²⁵¹⁴ אמר רבי אלעזר לא שני²⁵¹⁵ מלאכא ולא נפק מאומנותא²⁵¹⁶ דיליה אלא בגין דהוה האי מלאכא מסטרא דרחמי וקאים לקבליה סתיר חכמתא דיליה וקלקל רעותיה הה"ד (שם) לשטן לו לו הוה שטן ואשתכח שטן אבל לאחרא²⁵¹⁷ לא הוה שטן:</p>	<p>מה זה "ויתיצב", אמר רבי אבא, יצא ועמד באומנות אחרת מאומנותו, שמלאך זה היה של רחמים, והיינו מה שאמר רבי שמעון, רשעים מהפכים רחמים לדין, "לשטן לו", שהרי לא היתה אומנותו. אמר רבי אלעזר לא שינה המלאך, ולא יצא מאומנותו, אלא משום שמלאך זה מצד רחמים ועמד ממולו, סתר את חכמתו וקלקל רצונו, זהו שכתוב "לשטן לו", לו היה לשטן, ונמצא שטן, אבל לאחר לא היה שטן.</p>
<p>תאנא אר"ש כמה חכים [הוה] בלעם בחרשוי על כל בני עלמא דהא בשעתא ודאשגה לאשכחא (דאשכח) עיטא לנפקא מרשותיה דקב"ה מההיא מלה דכתיב (במדבר כב כ) ואך את הדבר וגו' אסתכל בחרשוי ולא אשכח בר ההיא אתון²⁵¹⁸ מה כתיב (שם כא) ויחבוש את אתונו אטעין לה בכל חרשין ובכל קסמין דהוה ידע ואעיל בה ואכליל לה מכלהו בגין למילט להו לישראל מיד (שם כב) ויחר אף אלהים כי הולך הוא הוא דייקא²⁵¹⁹ כמה דאתמר מה עבד קב"ה אקדים למלאכא דרחמי לקיימא לקבליה ויסתיר חרשוי וקסמוי:</p>	<p>למדנו, אמר רבי שמעון, כמה חכם היה בלעם בכשפיו על כל בני העולם, שהרי בשעה ששם לב למצא עצה לצאת מרשות הקדוש ברוך הוא, מאותו דבר שכתוב "ואך את הדבר" התבונן בכשפיו ולא מצא, פרט לאותה אתון. מה כתוב "ויחבוש את אתונו", הטעין אותה בכל הכשפים ובכל הקסמים שידע, והכניס בה והכלילה מכלם, כדי לקלל את ישראל. מיד "ויחר אף אלהים כי הולך הוא", דווקא הוא כמו שנתבאר, מה עשה הקדוש ברוך הוא, הקדים מלאך של רחמים לעמוד ממולו, ויסתר כשפיו וקסמיו.</p>
<p>ות"ה דער השתא לא כתיב יי ולא אתחזוי בקסמוי וחרשוי²⁵²⁰ והא אוקמוה והשתא כיון דאתקין אתניה וזרזה בתקוני חרשוי בסטרא דדינא למילט לישראל אקדים קב"ה</p>	<p>ובא וראה, שעד עכשיו לא כתוב "ה'", ולא נראה בקסמיו ובכשפיו והרי פרשוה. ועכשיו כיון שהתקין את אתונו וזרזה בתקוני כשפיו בצד הדין לקלל את ישראל, הקדים הקדוש ברוך</p>

²⁵¹⁴ כלומר לו נהפך לשטן הפך מדתו (אור יקר).
²⁵¹⁵ כי פעולה זו עם היותה דין לבלעם רחמים היא לישראל ובמדת הרחמים היה פועל (אור יקר).
²⁵¹⁶ שאם היה דין אדרבה הקליפות יונקות ממנו אבל עתה שהיה רחמים היה מקלקל כשפיו ומכניע כח הקליפות (אור יקר).
²⁵¹⁷ אפילו בפעולה ההיא עצמה לא היה שטן (אור יקר).
²⁵¹⁸ שהוא מורד מרשות גבוה כאומרם ז"ל שמכחישי פמליא של מעלה, "קוסמין" מצד קס"ם, ו"חרשין" מצד נח"ש כדפירשנו לעיל, מהכל נתן בה כח וכלל אותה מכחות חיצוניים שיש למעלה ממנה כדמסיק (אור יקר).
²⁵¹⁹ מורה לבדו ברשותו בדעת עצמו (אור יקר).
²⁵²⁰ כי אין הקליפות אוחזות בשם בן ארבע כלל ואין להם יניקה ממנו אלא אדרבה הם מפחדים ומכחו מתבטלים, אמנם בשם אלהים הוא אחיזתם ומשם הם יונקים כמו שפירשו בהווא עובדא דסבא ושם הארכתי (אור יקר).

<p>למלאכא דרחמי לקבליה ובשמא דרחמי²⁵²¹ בגין לסתור חכמתא דיליה²⁵²² ולאסטאה לאתניה מההוא ארחא כמה דכתיב (שם כג) ותט האתון מן הדרך מן הדרך דייקא ועל דא לא כתיב (שם כב) ויתיצב מלאך האלהים ויעמוד מלאך האלהים אלא מלאך יי דרחמי אמר קב"ה רשע את אטענת לאתנך בחרשך בכמה סטרי דדיני לקבל בני אנא אעבר טעונך ויהפך מארחא דא מיד אקדים מלאכא דרחמי לשטן לו לו דייקא כמה דאתמר:</p>	<p>הוא את מלאך הרחמים למולו ובשם הרחמים, כדי לסתור חכמתו ולהטות את אתונו מאותו הדרך, כמו שכתוב "ותט האתון מן הדרך", דווקא מן הדרך, ועל זה לא כתוב "ויתיצב מלאך האלהים" "ויעמוד מלאך האלהים", אלא "מלאך ה'", של רחמים. אמר הקדוש ברוך הוא, רשע, אתה הטענת את אתונך בכשפיק בכמה צדדי דין מול בני, אני אעביר את המטען שלך ויהפך מדרך זה, מיד הקדים מלאך רחמים לשטן לו, דווקא לו, כמו שנתבאר.</p>
<p>ותרא האתון את מלאך יי וגוי (שם כג) אמר רבי יצחק וכי אמאי חמאת היא ובלעם דהוה חכים כל כך²⁵²³ לא חמא אמר רבי יוסי ח"ן²⁵²⁴ ודההוא (דהא ההוא) רשע יסתכל בחיזו קדישא אמר ליה אי הכי הא כתיב (במדבר כד ד) נופל וגלוי עינים²⁵²⁵ אמר ליה לא שמענא בהא מידי ולא אימא א"ל אנא שמענא דכד הוה אצטריך²⁵²⁶ לאסתכלא הוה נפיל וחמי והשתא לא אצטריך לאסתכלא:</p>	<p>"ותרא האתון את מלאך ה' וגוי", אמר רבי יצחק, וכי למה ראתה היא, ובלעם שהיה חכם כל כך לא ראה. אמר רבי יוסי, חס ושלוש שאותו רשע יסתכל במראה קדש. אמר לו, אם כך הרי כתוב "נופל וגלוי עיניים". אמר לו, לא שמעתי בזה דבר, ולא אגיד. אמר לו, אני שמעתי, כשהיה צריך להסתכל היה נופל ורואה, וכעת לא הצטרך להסתכל.</p>
<p>אמר ליה אי הכי²⁵²⁷ בדרגא עלאה יתיר הוה על כל נביאי מהימנותא דאיהו גלוי עינים חמי ואסתכל ביקרא דקב"ה והא ר' שמעון אמר בלעם בחרשוי הוה ידע באינון</p>	<p>אמר לו, אם כך בדרגה עליונה יותר היה על כל נביאי האמונה, שהוא גלוי עיניים רואה ומסתכל בכבוד הקדוש ברוך הוא, והרי רבי שמעון אמר בלעם היה יודע בכשפיו באותם כתרים</p>

²⁵²¹ גם את זה לעומת זה הוא זיין האתון בכל מדרגות הקליפות עם מדרגת נחש וקסם כדפירשנו, ועוד אחז אותם במקום הדין שמשם יניקתם וזהו שאמר "בתיקוני חרשוי כסטרא דדינא" כן עשה הקב"ה מלאך נגד הקליפות ובשמא דרחמי נגד שם אלהים ששם אחיזתם כדפירשנו (אור יקר).

²⁵²² פי' ר"ש ס"ל כר' אלעזר שהמלאך לא נשתנה אלא עדיין הוא רחמים ובזה סתור חכמתא דיליה. הפך ר' אבא ואף על פי שר' אבא הביא ראייה לעיל ממ"ש ר"ש חייביא מהפכי וכו'. ר"ש לא אמר חייביא מהפכי וכו'. על פסוק זה אלא הקדמה בעלמא אמר ורב אבא מביא ראייה משם לפסוק זה גם כן שהמלאך נשתנה ונעשה דין אבל ר"ש ור' אלעזר ס"ל שאמת הוא שחייביא מהפכי אבל כאן לא נשתנה (מ"מ).

²⁵²³ קא סלקא דעתין שהיה משיג מדרגת הנבואה ולכך קשיא ליה כי למה לא השיג דעת אתונו (אור יקר).

²⁵²⁴ וכיון שאין מדרכו להשיג בקדושה האיק ישיג מלאך קדוש, ואם תאמר ואתון שהוא בהמה טמאה למה. ויש לומר כי צורך שעה היתה כי אפילו האתון הגשמי יטה מן הדרך ובכך אפילו הרוחניות הרעה נוטה מדרך כוונתה, כמו שבני אדם פועלים ממטה למעלה מהגשם עד הרוחניות ובלעם באתונו יוכיח, כן המלאך הוצרך לפעול ממעלה למטה עד האתון הגשמי (אור יקר).

²⁵²⁵ קא סלקא דעתין נופל כענין ויפול אברהם על פניו וגלוי עינים שהיה מסתכל מדרגת נבואה (אורי קר). פי' רבי יצחק מקשה על תירוץ של ר' יוסי הרי כתיב שהיה נופל ועיניו גלויות להסתכל בשכינה ואיך אמרת שאינו ראוי להסתכל וכו' (מ"מ).

²⁵²⁶ היה מכין עצמו ונופל ומשיג, אמנם עתה היה הולך לדרכו ולא הכין עצמו לראות מפני שלא היה צריך לכך ולזה לא ראה (אור יקר).

²⁵²⁷ כדקא סלקא דעתין שממש היה משיג בקדושה אם כן ימצא כי מלת גלוי עינים יורה על מעלה גבוהה על כל הנביאים שלא היו מתנבאים במדרגה גדולה כזו שלא יצדק בהם מלת גלוי עינים, וזהו שאמר דאיהו "גלוי עינים חמי וכו' כתרין תתאין" ולא הקליפות הגבוהות אלא "תתאין דלתתא", וראיה מדקרא ליה קוסם, ונתבאר לעיל כי נחש למעלה מקס"ם (אור יקר).

<p>כתרין תתאין דלתתא כמה דכתיב (יהושע יג כב) ואת בלעם בן בעור הקוסם קוסם קראיה²⁵²⁸ קרא דמנופא דמנופוי²⁵²⁹ היך יסתכל ביקרא דמאריה ועוד הא אמר רבי שמעון בחיזו חד²⁵³⁰ דחזא לפום שעתא דכתיב (במדבר כב לא) ויגל וי"א (אלקים) את עיני בלעם אתעקימו עיניו ואת אמרת דהוה חמי בגלוי(י) דעינין ואסתכל ביקרא דקב"ה א"ל אנא אהדרנא לקבלך²⁵³¹ דידי ודידך בעי צחותא ודאי רזי אורייתא עלאין ולא יכלין בני עלמא למיקם עליהו בנין כד אסיר לאקדמא²⁵³² במלה דאורייתא עד דישמע מלה וידע לה על בורייה אתו לקמיה דר"ש אמרו מלה קמיה:</p>	<p>תחתונים שלמטה, כמו שכתוב "ואת בלעם בן בעור הקוסם" קראו הכתוב קוסם של טינופת, הטינופת איך יסתכל בכבוד רבונו, ועוד הרי אמר רבי שמעון במראה אחד שראה לפי שעה, שכתוב "ויגל ה' את עיני בלעם", התעקמו עיניו, ואתה אומר שהרי רואה בגלוי עיניים ומסתכל בכבוד הקדוש ברוך הוא. אמר לו, אני אחזר למולך, שלי ושלך צריך צחות ודאי, סודות תורה עליונים ולא יכולים בני עולם לעמוד עליהם, לכן אסור להקדים בדבר תורה עד שישמע דבר וידע אותו על בוריו. באו לפני רבי שמעון ואמרו דבר לפניו.</p>
<p>פתח ואמר (תהלים ח ה) מה אנוש כי תזכרנו וגו' האי קרא אוקמוה [דממנן] (וממנן) דעלמא²⁵³³ אמרוה בשעתא דסליק ברעותיה דקב"ה למברי אנשא קרא לכתות כתות דמלאכי עלאה ואותיב לון קמיה אמר לון בעינא למברי אדם²⁵³⁴ אמרו קמיה (תהלים מט יג) אדם²⁵³⁵ ביקר²⁵³⁶ בל ילין וגו' אושיט קב"ה²⁵³⁷ אצבעא דיליה²⁵³⁸ ואוקיד לון²⁵³⁹ אותיב כתות אחרנין קמיה אמר לון בעינא למברי אדם אמרו קמיה</p>	<p>פתח ואמר "מה אנוש כי תזכרנו וגו'", פסוק זה פרשוהו, שממוני העולם אמרו אותו בשעה שעלה ברצון הקדוש ברוך הוא לברא אדם, קרא לכתות כתות של מלאכי עליון והושיבם לפניו. אמר להם אני רוצה לברא אדם, אמרו לפניו, "ואדם ביקר בל ילין וגו'", הושיט הקדוש ברוך הוא אצבעו ושרף אותם. הושיב כתות אחרות לפניו, אמר להם אני רוצה לברא אדם, אמרו לפניו</p>
<p>ר/ח/א</p> <p>מה אנוש כי תזכרנו (תהלים ח ה) מה</p>	<p>"מה אנוש כי תזכרנו", מה טיבו של אדם זה, אמר להם בן אדם שיהיה</p>

²⁵²⁸ קרייה (דפ"ו).
²⁵²⁹ בקליפה שהוא למטה מקליפות אחרות כדפירשנו (אור יקר).
²⁵³⁰ כלומר מה שראה המלאך כדכתיב ויגל ה' לא שהיה דרכו להסתכל במדרגה גבוה כזו, ואם כן כיון שאפילו מדרגת השגת המלאך היתה לשעה בעקמימות שלא היה מסתכל בגובה כל כך, כל שכן שנאמר שהיה משיג מדרגת נבואה במדרגת מרע"ה העליונות ובבחינת גילוי עינים (אור יקר).
²⁵³¹ חזרתי בי לסברתך (אור יקר).
²⁵³² רבים רצו לומר מכאן שאין ראוי לאדם לחדש דבר בחכמה זו בתורה אם לא קבל מרבנו, ואדרבה אני מדקדק מכאן הפך דעתם ממה שאמר "אסיק לאקדמא" ולא אמר לחדשא אלא "לאקדמא" כלומר בענין הקדמה אסור אמנם אחר שמסרו לאדם ראשי פרקים אין הכי נמי שמצוה לחדש בתורה (אור יקר).
²⁵³³ השרים שהם ממונים על הנהגת העולם השפל, שרי אש שרי מים שרי ברד שרי גשמים שרי עופות שרי בהמות שרי גבעות שרי הרים בסוד פרק שירה (אור יקר).
²⁵³⁴ ותהיו אתם שמשים לפניו כנודע (אור יקר).
²⁵³⁵ ואדם (דפ"ו).
²⁵³⁶ וביומו עתיד לחטוא, וענין קרא בסוד וקרא דמתרגמינן ומקבלין והכוונה השפיעם והעלם מעלה ממקומם להשפיעם סוד שפע ההנהגה, והיינו סוד ויקרא אל משה וזהו שאמר "ואותיב לון קמיה" שיהיו ראשונה בקבלת השפע קרובים לסבת [הסיבות], נקראים שרי הפנים (אור יקר).
²⁵³⁷ בינה (אור יקר).
²⁵³⁸ הוא סוד אצבע אלהים הוא דהיינו המלכות ובדיניה בטל אותם (אור יקר), שכינה נקרא אש אוכלת בסוד כי "י אלהיך אש אוכלה הוא (רח"ו).
²⁵³⁹ ומפני שהם קטרגו ופתחו לדין על האדם קודם היותו, ולפיכך כללם בבחינת הדין (אור יקר).

<p>2540 שיבו 2541 דב"נ דא אמר לון ב"נ דיהא בצלמא דידן 2542 דיהא חכמתא דיליה עלאה מחכמתכון 2543 כיון דברא אדם וחטא ונפק בדימוס 2544 קמיה אתו עז"א ועזא"ל אמרו קמיה פתחון פה 2545 אית לן גבך הא ב"נ דעבדת חטי קמך 2546 אמר להו אלמלי תהוון שכיחי(ן) גביהו וכו' מה עב(י)ד קב"ה אפיל לון מדרגא קדישא דלהון מן שמיא 2547:</p>	<p>בצלם שלנו, שתהיה חכמתו עליונה מחכמתכם. כיון שברא אדם וחטא, ויצא בסליחה מלפניו, באו עז"א ועזא"ל אמרו לפניו, פתחון פה יש לנו אליך, הרי בן אדם שעשית, חטא לפניך. אמר להם אלמלא תהיו מצויים אצלם וכו', מה עשה הקדוש ברוך הוא הפילם ממדרגתם הקדושה מהשמים.</p>
<p>אמר ר"ש השתא אהדרנא לתיובתיכו דבלעם אמר (במדבר כד ד) נופל וגלוי עינים אי נימא דלא הוה הכי ושבוחי קא משבח גרמיה היך יכתוב קב"ה מלה כדיבא באורייתא ואי מלה דקשוט היא היך ישתבח ההוא רשע בדרגא עלאה על כל נביאי מהימנותא ועוד דהא לא שריא קדושה דלעילא אלא באתריה דאתחזי ליה:</p>	<p>אמר רבי שמעון, כעת השבתי לקושייתכם, שבלעם אמר "נופל וגלוי עיניים", אם נאמר שלא היה כך, ושבחים היה משבח את עצמו, איך יכתוב הקדוש ברוך הוא דבר כוזב בתורה. ואם דבר אמת הוא, איך ישתבח אותו רשע בדרגה עליונה על כל נביאי האמת. ועוד שהרי קדושה העליונה אינה שורה אלא במקום הראוי לה.</p>
<p>השתא אהדרנא למלה קדמאה בתר דאפיל לון קב"ה מאתר קדישא דילהון וטעו בתר נשי עלמא ואטעו עלמא (מן שמיא וטעו בעלמא) הכא אית לאסתכלא והא כתיב (תהלים קד ד) עושה מלאכיו רוחות וגו' והא אלין מלאכין הוו 2548 ואיך יכילו לאתקיימא בארעא אלא ת"ח כל אינון מלאכין דלעילא לא קיימיין 2549 ולא יכלין למיקם 2550 בר</p>	<p>כעת חזרנו לדבר הראשון, אחרי שהפילם הקדוש ברוך הוא ממקומם הקדוש, טעו אחר נשות העולם, והטעו את העולם. כאן יש להתבונן, והרי כתוב "עושה מלאכיו רוחות וגו'", והרי מלאכים אלו היו, איך יכלו להתקיים בארץ. אלא בא וראה, כל אותם שלמעלה לא עומדים ולא יכולים לעמוד רק באור עליון שמאיר להם ומקיים אותם, ואם פוסק מהם אותו האור שלמעלה, לא יכולים לעמוד, כל</p>

2540 ופי' הכתוב מה מעשים נמצאו באנוש עד שאתה זוכרו להבראות (מ"מ).
 2541 הענין שהם שאלו מה טיבו של איש ומה תועלתו לעולם, ומה תועלת ימשך למלאכים בהיותם משמשים אותו, ולזה השיב להם הקב"ה ואמר "ברנש" דהיינו היותו גשמי ובגשם ההוא מתלבש הרוחניות וזהו שאמר "דיהא בצולמא דילך", והנה בהיות הענין כך ימצא שהוא קושר עליונים עם התחתונים בעבודתו, והנה מזה לא ימשך אלא היותו משפיע מן המלאכים השפע לעולם השפל, אמנם להיותו משפיע מן הספירות העליונות למלאכים (אור יקר).
 2542 בענין שמה שאין אתם יודעים למשוך השפע מרום מעלת הספירות למיעוט השגתכם בהם, יהיו הם משיגים ומושכים ועתה ימצא האדם קושר האצילות בבריאה ובריאה ביצירה ויצירה בעשיה (אור יקר).
 2543 גזר דין (אור יקר).
 2544 הם מהזר"ן דקליפת נוגה דאצילות (ע"ח שער קליפת נוגה פרק ט). ע' בזוהר (פ' אמור קא ריש ע"ב) כי אותן הזר"ן הם השרשים, ועזא ועזאל הם הענפים והם תולדותיהם (דע"ה ח"ב כ ע"א).
 2545 כלומר קודם לא היה ראוי לקטרג על מת שעדין לא חטא אבל עתה שכבר חטא יש לו פתחון פה (אור יקר).
 2546 ונמצא שכיון שהוא חוטא אין תועלת בבריאתו, שהעון יעכב שלא ימשוך השפע לעולמות אדרבה יפגום (אור יקר).
 2547 עי' בראשית כג ע"א, וע"ש לז ע"א, ופ' בלק רח ע"א וריב ע"א (דע"ה ח"ב כ ע"א).
 2548 אם כן היאך נתגשמו ורדפו אחר התאוות (אור יקר).
 2549 אינם מתהוין (אור יקר).
 2550 אי אפשר להם להתקיים (אור יקר).

<p>בנהורא עלאה²⁵⁵¹ דנהיר לון²⁵⁵² וקיים לון²⁵⁵³ ואי פסיק מנייהו ההוא נהורא דלעילא לא יכלין למיקם כל שכן אלין דאפיל לון קב"ה ופסק מנייהו ההוא נהורא דלעילא דאשתני זיוויהו²⁵⁵⁴ וכד נחתו ושליט בהו אורא דעלמא אשתנו בדרגא אחרא²⁵⁵⁵:</p>	<p>שכן אותם שהפילים הקדוש ברוך הוא והפסיק מהם אותו האור שלמעלה, שהשתנה זיום, וכשירדו ושלט בהם אויר העולם, השתנו בדרגה אחרת.</p>
<p>ת"ח מנא דהוה נחית להו לישראל במדברא ההוא מנא הוה מטלא דלעילא²⁵⁵⁶ דהוה נחית מעתיקא סתימא²⁵⁵⁷ דכל סתימין וכד הוה נחית הוה נהוריה נהיר בכלהו עלמין²⁵⁵⁸ ומניה אתון חקל דתפוחין²⁵⁵⁹ ומלאכי עלאי וכד הוה נחית לתתא ושליט ביה אורא דעלמא אנליד ואשתני זיויה ולא הוה זיויה אלא כמה דכתיב (במדבר יא ז) והמן כזרע גד הוא וגו' ולא יתיר כל²⁵⁶⁰ שכן מלאכין²⁵⁶¹ כיון דנחתו ושליט בהו אורא אשתנו מההוא דרגא קדמאה דהו:</p>	<p>בא וראה המן שהיה יורד לישראל במדבר, אותו מן היה מטל שלמעלה, שהיה יורד מהעתיק הנסתר של כל הנסתרים, וכשהיה נוחת היה אורו מאיר בכל העולמות, וממנו נזון שדה התפוחים, ומלאכים עליונים. וכשהיה יורד למטה ושולט בו אויר העולם, היה מגליד נקפא ומשתנה זיוו, ולא היה זיוו אלא כמו שכתוב "והמן כזרע גד הוא וגו'", ולא יותר, וכל שכן המלאכים, כיון שירדו ושלט בהם אויר השתנו מאותה דרגה ראשונה שהיו.</p>
<p>מה עבר קב"ה חמא דאטעיין עלמא קשר לון בשלשלאי דפרזלא²⁵⁶² בטורא דחשוכא באן אתר יתבי בעמיקא דטורי אותיב ליה לעז"א ורמי חשוכא באנפוי²⁵⁶³ בגין דההיא שעתא דקשר לון קב"ה אתתקף וארגיז כלפי מעלה וקב"ה אפיל ליה בעומקא עד קדליה וזריק חשוכא באנפוי:</p>	<p>מה עשה הקדוש ברוך הוא, ראה שהטעו את העולם, קשרם בשלשלאות ברזל בהר החשך, באיזה מקום יושבים, בעומק ההר, הושיב את עז"א והשליך את חושך הפנים, משום שבאותה שעה שקשרם הקדוש ברוך הוא, התחזק והרגיז כלפי מעלה, והקדוש ברוך הוא הפילו בעומק עד עורפו, וזרק חושך בפניו.</p>
<p>עזא"ל דלא אתתקף אותביה גביה ונהיר</p>	<p>עזא"ל שלא התחזק, הושיבו לפניו</p>

²⁵⁵¹ זיו השכינה (אור יקר), זווג אר"א (רח"ו), והיינו כמ"ש הרב בליקוטים שהמלאכים הם מזווג הנשיקין דא"וא ולכך אין להם גוף (מ"מ).

²⁵⁵² מזהיר זהר חזותם (אור יקר).

²⁵⁵³ מעמידם ומהנם (אור יקר).

²⁵⁵⁴ אפילו טבע אורם המוטבע בהם (אור יקר).

²⁵⁵⁵ נתלבשו בלבושי אויר העולם כמו שפירשתי בארוכה בזוהר פרשת וירא (אור יקר).

²⁵⁵⁶ נתבאר באדרא שהכתר משפיע שפע הנקרא טל בזעיר אנפין וסוד ט"ל הוא סוד יו"ד ה"א וא"ו שעולה ט"ל, וטל זה דהיינו אור שלש בחינות אל הוא נשפע לזעיר אנפין בכל יום, אמנם מאותו טל שהוא בזעיר אנפין מלמעלה כדאמרן הנני ממטיר לכם לחם מן השמים שהוא תפארת ומאור זה בבואו לזעיר אנפין (אור יקר).

²⁵⁵⁷ שפע היוצא ממוחא דזעיר ע"י הבאת קוצא דשערי דאריך היוצא ממוחא סתימאה דאריך הנק' טלא דבדולחא דזעיר (רח"ו).

²⁵⁵⁸ שהם כל בחינות זעיר אנפין כמבואר שם (אור יקר).

²⁵⁵⁹ מפני שבו תרין אנפין דבהון תרי גווני חוור וסומק, המלכות נקרא שדה דהיינו "חקל תפוחין" כלומר שדה שמקבל מאותם התפוחין, והוא ניזון מאותו השפע כדכתיב פתחי לי אחותי יכו' שהם דברי התפארת למלכות אומר לה שראשי נמלא טל להשפיעך (אור יקר).

²⁵⁶⁰ וכל (דפ"ו).

²⁵⁶¹ פי' ומה המן ששורשו מאריך נשתנה באויר עו"הז כ"ש המלאך שהוא מחיצוניות העולמות (מ"מ).

²⁵⁶² ידיעת כל סוד עולם התוהו שהוא חכמת בני קדם, ובעומק ידיעת כל הקליפות והחיצונים במעשה כשפים ומעשה שדים וכל שמות הטומאה ושימושיהם שהוא חכמת מצרים והורי קדם (דע"ה ח"ב פז ע"ד). לקמן ריב ע"א רלג ע"א וח"ב קיב ע"ב וח"א רכג (לש"ו).

²⁵⁶³ דאנפין (דפ"ו).

<p>ליה חשוכא ובני עלמא דידעין אתרייהו אתיין לגבייהו ואולפין לון לבני נשא הרשין ונחשין וקסמין ואינון טורי חשוכא²⁵⁶⁴ אקרונ הררי קדם מ"ט בגין [ד]חשוכא אקדים לנהורא²⁵⁶⁵ ובג"כ טורי חשוכא הררי קדם אקרונ לבן ובלעם מנייהו אולפי הרשין והיינו דאמר בלעם (במדבר כג ז) מן ארם ינחני בלק מלך מואב מהררי קדם וגו':</p>	<p>והאיר לו החשך. ובני העולם שיודעים מקומם, באים אליהם ומלמדים את בני האדם כשפים ונחשים וקסמים, ואותם הרי חושך נקראים הררי קדם. למה, משום שהחושך מקדים לאור, ולכן הרי חושך נקראים הררי קדם. לבן ובלעם למדו מהם כשפים, והיינו מה שאמר בלעם "מן ארם ינחני בלק מלך מואב מהררי קדם וגו'".</p>
<p>ת"ח בלעם הוה קא משבח גרמיה מהאי אתר ואמר (במדבר כד טז) נאום שומע אמרי אל וגו' בגין דעז"א ועזא"ל אמרי לאינון בני עלמא מאילין מלין עלאין דהוו ידעי בקדמיתא לעילא ומשתעי מעלמא קדישא דהוו ביה הה"ד שומע אמרי אל שומע קול אל לא כתיב אלא אמרי אל²⁵⁶⁶ אינון אמירן דאמרי מניה מאן דאתי מפרקא ושאלין ליה מאן את אתי אמר מלמשמע מלין דמלכא קדישא כך נאם שומע אמרי אל:</p>	<p>בא וראה, בלעם היה משבח את עצמו ממקום זה, ואמר "נאום שומע אמרי אל וגו'", משום שעז"א ועזא"ל אומרים לאותם בני העולם מאותם דברים עליונים שידעו בתחלה למעלה, ומדברים מעולם הקדוש שהיו בו, זהו שכתוב "שומע אמרי אל". לא כתוב "שומע קול אל", אלא "אמרי אל", אותן אמירות שאומרים ממנו, מי שבא מהשעור ושואלים אותו מאיפה אתה בא, אומר מלשמוע דברי המלך הקדוש. כך "נאום שומע אמרי אל".</p>
<p>וידע דעת עליון (במדבר כד טז) דהוה ידע שעתא דתליא דינא בעלמא ומכוין שעתא בחרשוי (במדבר כד ד) אשר מחזה שדי יחזה מאן מחזה שדי אלין אינון נופל וגלוי עינים (במדבר כד ד) ואלין אינון²⁵⁶⁷ עז"א ועזאל נופל דא עז"א דאעמיק ליה קב"ה בעומקא חשוכא ויתיב בעומקא עד קדליה²⁵⁶⁸ כדקאמרן וחשוכא אזדרק באנפוי ועל דא אקרי נופל נפל זמנא חדא מן שמיא ונפל [זמנא חדא²⁵⁶⁹] לבתר בעומקא דחשוכא עזא"ל הוא גלוי עינים דהא לא אזדרק חשוכא עליה דלא אתתקף ולא ארגזי ולעילא כההוא (בההוא) דלעילא:</p>	<p>"וידע דעת עליון", שהיה יודע בשעה שהדין תלוי בעולם ומכוון השעה בכשפיו. "אשר מחזה שדי יחזה" מה זה "מחזה שדי". אלא הם "נופל וגלוי עיניים", ואלו הם עז"א ועזאל. "נופל" זה עז"א, שהעמיקו הקדוש ברוך הוא בעומק החושך ויושב בעומק עד צוארו כמו שאמרנו. וחושך נזרק בפניו, ולכן נקרא "נופל". נפל פעם אחת מהשמים, ונפל פעם אחרת אחר כך בעומק החושך. עזא"ל הוא "גלוי עיניים", שהרי לא נזרק חושך עליו, שלא התחזק ולא הרגיז למעלה כמו אותו שלמעלה.</p>

²⁵⁶⁴ המדור דשורש כולם, וכמ"ש בפ' משפטים (ק"ב ע"ב) בלק (רח ע"א ריב ע"א) פנחס (רלג ע"א) (דע"ה ח"ב קכה ע"ב).

²⁵⁶⁵ פי' כמש"ה ויהי ערב ויהי בוקר הרי שהחשך קדם לאור ולכך אותם ההרים שיש בהם חשך נק' הררי קדם ר"ל הרים שיש בהם חושך שקדם לעולם (מ"מ).

²⁵⁶⁶ פי' אמרות של אל שהיא השכינה ששמע אותם עזא ועזאל והיו אומרים אותם לבלעם. וזה פירוש ב' בפסוק הפך מ"ש ר"ש עצמו בדף קצ"ד ע"א שאמר אל היא הס"א (מ"מ).

²⁵⁶⁷ לך לך פח ע"ב, לקמן ריב ע"א פנחס רלב [רלג] ע"א (הערת הזהר).

²⁵⁶⁸ עי' שער מאמרי רז"ל (מאמר פסיעותיו של אברהם אבינו): הנוק' דסט"א יש בה ב' הכוחות אשא ועננא וכו' ובשתי כוחות אלו נתאחזו עז"א ועז"אל ברדתם מן השמים זה באש וזה בענן שהם ב' כוחות דנוק' וכו' עז"אל יש בו אותיות אל להורות שהוא יותר נמתק בסוד חסד אל וזה נאחז בעמוד ענן וכו' וז"ס נופל וגלוי עינים כנז' בזוהר פ' בלק דר"ח נופל דא עז"א דאעמיק ליה קוב"ה בעומקא דחשוכא כי הוא נאחז יותר בגבורה קשיא כי הוא עמוד האש וגלוי עינים דא עז"אל דהא לא אזדקק חשוכא עליה כו'.

²⁵⁶⁹ אחרא (דפ"ו).

ר/ח/ב	
<p>ובלעם קרי²⁵⁷⁰ לון מחזה שדי דאינון (במדבר כד ד) נופל²⁵⁷¹ וגלוי עינים ובהווא זמנא לא אשתאר בעלמא דישתכח גבייהו בר איהו ובכל יומא הוה אסתים באינון טורי עמהון הה"ד (במדבר כג ז) ינחני בלק מלך מואב מהררי קדם מהררי קדם ודאי ולא מארץ בני קדם²⁵⁷²:</p>	<p>ובלעם קרא להם "מחזה שדי", שהם "נופל וגלוי עינים". ובאותו זמן לא נשאר בעולם מי שימצא לפניהם פרט לו, ובכל יום היה נסתר באותם הרים עמהם, זהו שכתוב "ינחני בלק מלך מואב מהררי קדם", מהררי קדם בודאי, ולא מארץ בני קדם.</p>
<p>אר"ש²⁵⁷³ כמה זמנין אמינא מלה דא ולא מסתכלי חברייא דהא קב"ה לא שריא [שכינתא] אלא באתר קדישא באתר דאתחזי לשריא עלוי וכן קב"ה מכריז ואמר (דברים יח י) לא ימצא בך מעביר בנו וגו' והוא דאתי²⁵⁷⁴ לאתערבא בהדייהו²⁵⁷⁵ אלא זכאה חולקיהון דישראל דקב"ה קדיש לון לשריא בינייהו והיינו דכתיב (דברים כג טו) כי יי' אלהיך ומתהלך בקרב מחניך וגו' ובגין דהוא מתהלך בקרב מחניך כתיב (שם) והיה מחניך קרוש וגו' וכתיב (ויקרא יא מד) והייתם קדושים וגו' וכתיב (שם יח כד) אל תטמאו בכל אלה וגו' וכתיב (שם כ כג) ואקץ בם וגו' דלא יכילנא לקרבא גבייהו ושרו לי לבר זכאה חולקיהון [דישראל] וזכאה חולקיהון דנביאי מהימני קדישי דאינון קדישין ואית לון חולקא לאשתמשא בקדושה עלאה:</p>	<p>אמר רבי שמעון, כמה פעמים אמרתי לך דבר זה והחברים לא מתבוננים, שהרי הקדוש ברוך הוא לא משרה שכינתו רק במקום קדוש, במקום שראוי להשרות עליו, וכן הקדוש ברוך הוא מכריז ואומר "לא ימצא בך מעביר בנו וגו'", והוא שבא (בא) להתערב אתם. אלא אשרי חלקם של ישראל, שהקדוש ברוך הוא קדשם לשרות ביניהם, והיינו מה שכתוב "כי ה' אלהיך מתהלך בקרב מחניך וגו'", ומשום שהוא מתהלך בקרב מחניך, כתוב "והיה מחניך קדוש וגו'", וכתוב "והייתם קדושים וגו'", וכתוב "אל תטמאו בכל אלה וגו'", וכתוב "ואקץ בם וגו'", שלא יכלתי לקרב אליהם, והשרו אותי בחוץ. אשרי חלקם של ישראל, ואשרי חלק הנביאים הנאמנים הקדושים שהם קדושים, ויש להם חלק להשתמש בקדושה העליונה.</p>
<p>ותרא האתון את מלאך יי' ונצב בדרך וחרבו שלופה בידו (וגו') (במדבר כב כג) [בדרך] בהווא ארחא דהוה אשתקע (ס"א אשתכח) בגווה²⁵⁷⁶ וחרבו שלופה בידו וכי</p>	<p>"ותרא האתון את מלאך ה' נצב בדרך וחרבו שלופה בידו" (בדרך) באותו דרך שהיה שוקע (נמצא) בתוכה, "וחרבו שלופה בידו", וכי אם</p>

²⁵⁷⁰ ומשקר, ובפרשת וירא פירש דרך אחר (אור יקר).

²⁵⁷¹ קאי על עזא ועזאל שהם מלאכים טמאים (מ"מ).

²⁵⁷² העקביים דלאה הם דינין גמורים, לכן יש מקום אחיזה ויניקה אל הקלי', וכמ"ש בדרוש בלק ובלעם (שעה"פ דף קב) ועזא ועזאל, ששרשם הם בחי' (ד') [ב'] אורות הנ"ל שבאותן תרין רגלים ועקביים דלאה, שמשם יונקים החצונים, לכן היה הולך בלעם (אל הררי קדם) אל עזא ועזאל כמ"ש בזוהר (חיי שרה קכו ע"א), שקודם שבא בלעם אל בלק, הלך והסגיר את עצמו בהררי קדם עם עזא ועזאל, וז"ש (במדבר כג ז) מן ארם ינחני בלק מלך מואב מהררי קדם, וכבר נתבאר אצלנו בדרוש בלק ובלעם, כי בחי' בלעם היה מהאורות היוצאין מאותן עקביים דלאה הנבלעים תוך כתר רחל אל החצונים, וזהו פי' בלע"ם, ולכן היה הולך להררי קדם אל עזא ועזאל, שיניקתן משם (ע"ח ל"ר ג).
²⁵⁷³ ואם כן היאך עלה בדעתכם שבלעם ישיג במדרגות קדושות ומה אם אפילו ישראל מפני ששכינה ביניהם כל הרחקות אלו מקסם ונחש וכו', כל שכן ששכינה יתגלה בהם (אור יקר).

²⁵⁷⁴ (ס"א אתי) (נוסף בדפ"ו).

²⁵⁷⁵ ופי' בתמיה ור"ל שהקב"ה צוה אותנו לא ימצא בך והוא אתי לאתערבא בהדייהו אלא ודאי נופל וגלוי עינים הם עזא ועזאל. ובזה תירץ למה בלעם לא ראה המלאך לפי שהוא רשע, כסברת ר' יוסי דלעיל (מ"מ).

²⁵⁷⁶ פי' באותה הטומאה שהיתה משוקעת בתוך האתון. והמלאך בא לסתור אותה הטומאה וז"ש בסמוך לאפקא לה מהווא אורחא דאטען בה (מ"מ).

<p>אי איהו נפיק לקביל האי אתון מאי בעי חרבא²⁵⁷⁷ ואי איהו נפיק לקבליה דבלעם²⁵⁷⁸ אמאי חמאת אתניה ואיהו לא חמא אלא לכלא²⁵⁷⁹ אודמן ההוא מלאכא אודמן²⁵⁸⁰ לקבליה דאתון לאפקא לה מן ההוא ארחא דאתמען בה ובמה ברחמי ואודמן לקבליה דבלעם לאענשא ליה²⁵⁸¹ על דאיהו הוה בעי²⁵⁸² למיהך ברשותיה ולא ברשותא אחרא²⁵⁸³;</p>	<p>הוא יצא מול האתון הזו לשם מה צריך חרב, ואם הוא יוצא מול בלעם למה ראתה האתון שלו והוא לא ראה. אלא הכל הזדמן, אותו מלאך מזדמן מול האתון להוציאה מאותו הדרך שנטען בה, ובמה ברחמים, והזדמן מול בלעם להענישו על שרצה ללכת ברשותו ולא ברשות אחרת (שלמעלה).</p>
<p>א"ר יוסי השתא אית לשאלא אי מלוי הוו אתיין מסטרא דכתריין תתאין ולא²⁵⁸⁴ מאתר אחרא אמאי כתיב (במדבר כב כ) ויבא אלהים אל בלעם וגו' ואך את הדבר²⁵⁸⁵ וגו' א"ר יצחק (בגנייהון דישראל אתהדר מלאכא²⁵⁸⁶ למללא עמיה דאי תימא דקב"ה מליל עמיה והוא אמר אך את הדבר וגו' ח"ו דהא ההוא מלאכא אמר ליה (שם לה) ואפס את הדבר וגו' דאי תימא ויאמר אלהים אל בלעם וגו'):</p>	<p>אמר רבי יוסי, כעת יש לשאול, אם דבריו היו באים מצד כתרים התחתונים ולא ממקום אחר, למה כתוב "ויבא האלהים אל בלעם וגו'" ואך את הדבר וגו'". אמר רבי יצחק (בשביל ישראל חזר המלאך לדבר אתו, שאם תאמר שהקדוש ברוך הוא דבר אתו, והוא אמר "אך את הדבר וגו'", חס ושלוש, שהרי אותו מלאך אמר לו "ואפס את הדבר וגו'", שאם תאמר "ויאמר אלהים אל בלעם וגו'").</p>
<p>הכי אוליפנא דהאי אלהים דהכא כלהו מלאכא הוה וההוא איהו אתר דאתי מסטרא דינא קשיא דביה אחידן חילא ותוקפא דאינון כתריין תתאין דהוה משתמש בהו בלעם ובג"כ (במדבר כב כ) ויבא אלהים אל</p>	<p>כך למדתי, שהרי אלהים של כאן כולם מלאך היה, ואותו הוא מקום שבא מצד דין הקשה, שבו אחוזים כח ותוקף אותם כתרים תחתונים שבלעם היה משתמש בהם, ולכן "ויבא אלהים</p>

²⁵⁷⁷ כי היפוך הקליפה מהפעולה הרעה ברחמי היה עושה לא על ידי חרב שמורה הריגת נקם (אור יקר).

²⁵⁷⁸ פי' ואזי לא יקשה לנו מאי בעי חרבא דהיינו כמ"ש ז"ל שטעם שהמלאך שלף החרב לבלעם כדי לומר לו אתה תפסת אומנות ישראל שאין כחם אלא בפיהם לכך גם אני אתפוס אומנותך ולכך לא קשה אלא אמאי חמאת אתניה כיון שלא בא בשבילה. ותירץ אלא לכולא אודמן. ולפ"ז טעם שהביא החרב משום בלעם והאתון שראתה אותו. כדי לסתור ההוא אורחא דאטען בה ובלעם לפי שאינו ראוי לא ראהו תחלה כמ"ש הזוהר לעיל שלא היה רואה אלא עזא ועזאל. ואין להקשות למה לא תירץ הזוהר לעולם לא נפק אלא לקבליה דבלעם כדרך השני וטעם שלא ראהו מפני שאינו ראוי דא"כ עדיין קשה אמאי חמת אתניה דמה שייכות יש לה כיון שלא בא אלא לבלעם. לכך מתרץ לכולא אודמן וכו' (מ"מ).

²⁵⁷⁹ כלא (דפ"ו).

²⁵⁸⁰ מזדמן (דפ"ו).

²⁵⁸¹ להורגו, וענין החרב הוא כח הדין הנוטל נשמה מהגוף, שמצד הדין הוא סם המות הממית, והיינו סוד הרב מלאך המות דלאו דוקא ממש חרב כפשוטו כמו שחשבו המון העם, ומה שאמר מלאך המות עבידנא להו שחיטה מפורעת הכוונה שכשהוא בא להגשים הכח ההוא ליטול על ידו הנשמה מהגוף היה בידו להגשימו בחרב ושוחט, אלא שהוא מגשימו בדרך אחר שזורק מרה בתוך הגוף דהיינו כח הטומאה ונשמה בורחת מהגוף (אור יקר).

²⁵⁸² וכיון שחזר בו לדעת אחרת לא הרגו (אור יקר).

²⁵⁸³ (ס"א דלעילא) (נוסף בדפ"ו).

²⁵⁸⁴ ולא (דפ"ו).

²⁵⁸⁵ את הדבר אשר אדבר - פי' דמשמע שמלאך ה' היה מדבר עמו ותירץ בשביל כבוד ישראל דיבר עמו עתה מלאך רחמים ומ"ש "דאי תימא דקב"ה וכו'" פי' בא למעט שלא נאמר שהקב"ה אמר לו ואך את הדבר. אלא המלאך דביה עסיק קרא הוא שא"ל כן וחי' שידבר עמו הקב"ה ולכך הקשה הא כתיב ויאמר אלהים דמשמע שהוא הקב"ה. ותירץ דאלהים דהכא הוא ס"מ (מ"מ).

²⁵⁸⁶ שממש נכנס המלאך בדרך יוכל בלעם לדבר על ידו כדי שיברך ולא יקלל (אור יקר).

<p>בלעם ויאמר אלהים אל בלעם דלזמנין אתקרי מלאכא בשמא עלאה:</p>	<p>אל בלעם", "ויאמר אלהים אל בלעם" שלפעמים נקרא מלאך בשם עליון.</p>
<p>ותט האתון מן הדרך (במדבר כב כג) סמאת מן ההוא ארחא דהות טעינא מסטרא דינא קשיא לקבליהון דישראל ובמה המא²⁵⁸⁷ בלעם דהיא סמאת מההוא ארחא אלא הכי אר"ש [ד]אפי" בארחא בעא לאבאשא להו לישראל בחילא דאתניה וכיון דלא סליק בידוי מה כתיב (במדבר כב כז) ויך את האתון במקל אטען לה ואלבש לה בזרווי דינא קשיא תקיפא הה"ד במקל במקל דייקא דאיהו דינא²⁵⁸⁸ קשיא תקיפא במקלו לא כתיב אלא במקל פוק חמי כמה תקיפא חכמתא דההוא רשע ותיאובתא דיליה לאבאשא להון לישראל דאיהו אשגח לנפקא מרשותיה²⁵⁸⁹ דלעילא בגין דתיאובתיה לאתיקרא²⁵⁹⁰ ולאבאשא להו לישראל:</p>	<p>"ותט האתון מן הדרך", סתתה מאותו הדרך שהיתה טעונה מצד דין הקשה כנגד ישראל, ובמה ראה בלעם שהיא סתתה מאותו הדרך, אלא כך אמר רבי שמעון, שאפילו בדרך רצה להרע לישראל בכח אתונו, וכיון שלא עלתה בידו, מה כתוב "ויך את האתון במקל", הטעין אותה והלביש אותה בענף דין קשה וחזק, זהו שכתוב "במקל", במקל דווקא, שהוא דין קשה תקיף. לא כתוב "במקלו" אלא "במקל". צא וראה, כמה תקיפה חכמת אותו רשע ותאותו להרע להם לישראל, שהוא שם את לבו לצאת מרשות שלמעלה, בגלל שתאותו להתכבד ולהרע להם לישראל.</p>
<p>ויעמוד מלאך יי' במשעול הכרמים²⁵⁹¹ וגו' (במדבר כב כד) מה כתיב לעילא בקדמיתא כתיב (שם כג) ותט האתון מן הדרך ותלך בשדה ותלך בארח מישר מסטרא דשדה²⁵⁹² (אתער) ואתרכינת²⁵⁹³ ממה דהוה בה (שם) ויך בלעם את האתון להטותה הדרך לאסטאה לה²⁵⁹⁴ מההוא ארחא דשדה אמר רבי יוסי בין מלאכא²⁵⁹⁵ ובין בלעם הוה²⁵⁹⁶ אתנא בעאקו²⁵⁹⁷ לבתר כד המא בלעם דלא הוה יכיל כדין (שם כז) ויך את האתון²⁵⁹⁸ במקל כמה דאתמר:</p>	<p>"ויעמד מלאך ה' במשעול הכרמים וגו'", מה כתוב למעלה, בהתחלה כתוב "ותט האתון מן הדרך ותלך בשדה", ותלך בדרך ישר מצד השדה (התעוררה) ונטתה ממה שהיתה בה. "ויך בלעם את האתון להטותה הדרך", להסיט אותה מאותה דרך של השדה. אמר רבי יוסי בין המלאך ובין בלעם היתה האתון במצוקה, אחר כך ראה בלעם שלא היה יכול, אז "ויך את האתון במקל" כמו שנתבאר.</p>
<p>ויעמוד מלאך יי' וגו' א"ר אבא כמה אית לן לאסתכלא במלי דאורייתא הני קראי</p>	<p>"ויעמוד מלאך ה' וגו'", אמר רבי אבא, כמה יש לנו להתבונן בדברי</p>

²⁵⁸⁷ שהרי לא פעל לקלל אלא עד הגיעו שם בלק (אור יקר).
²⁵⁸⁸ ולשון ויך ירצה על המשכת כח הדין בחוזק להכריחה אל הפעולה ההיא, כמה תקיפא שהיה מכריח הקליפות לפעול על כרחם, ותיאובתיה וכו' שאפילו בדרך רצה לקללם אלא שלא עלה בידו (אור יקר).
²⁵⁸⁹ מרשותא (דפ"ו).
²⁵⁹⁰ להתכבד בעיני בלק (אור יקר).
²⁵⁹¹ עי' עריכות בהגרמ"מ משקלוב.
²⁵⁹² לנגד הקדושה מלכות נקראת שדה (אור יקר).
²⁵⁹³ ואתרקינת - מכל כחות הטומאה שהמשיך לה בלעם (אור יקר).
²⁵⁹⁴ כלומר להטותה הדרך מן הדרך להיותה נוטה מדרך זו לדרך אחר (אור יקר).
²⁵⁹⁵ כלומר קודם שהכה אותה במה שעשת לה בלעם שזרז אותה בכחות חיצונים, ובין המלאך שהיה מיישר אותה אל הקדושה (אור יקר).
²⁵⁹⁶ הות (דפ"ו).
²⁵⁹⁷ שלא היתה יודעת מה תעשה (אור יקר).
²⁵⁹⁸ כלומר שהמשיכה כדפירשנו לעיל (אור יקר).

רמיזי	התורה, פסוקים אלו רמוזים
רמ"א	
<p>בהכמתא עלאה וכי למגנא נפק האי מלאכא לאתחזאה לחד אתנא או למיקם בין כרמיא לקבלה זמנא הכא וזמנא הכא אלא כלא רוא עלאה הוא וכלא בעי קב"ה בגין לאגנא עלייהו דישראל ולא ישלטון²⁵⁹⁹ בהו זינין בישיין בגין דאינון חולקיה דקב"ה:</p>	<p>בחכמה עליונה, וכי לחנם יצא מלאך זה להראות לאתון אחת או לעמוד מולה בין הכרמים, פעם כאן ופעם כאן, אלא הכל סוד עליון הוא, והכל רצה הקדוש ברוך הוא כדי להגן על ישראל, ולא ישלטו בהם מינים רעים, משום שהם חלקו של הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>ויעמוד מלאך יי' וגו' (במדבר כב כד) תאנא מסטרא דאמא²⁶⁰⁰ כד איהי מתעטרא נפקין בעטרהא אלף והמש²⁶⁰¹ מאה סטרי גליפין בתכשיטה(א) וכד בעא²⁶⁰² לאזדווגא במלאכא מתעטרא בחד עטרא²⁶⁰³ דארבע גוונין (גוונין) אינון גוונין (ד)מתלהטן בארבע סטרי עלמא כל גוונא וגוונא מתלהטא תלת זמנין בההוא סטרא דאינון תריסר תחומי גליפין ועאלין ואתכלילו בתריסר</p>	<p>"ויעמד מלאך ה' וגו'", למדנו מצד האמא, כשהיא מתעטרת, יוצאים בעטרותיה אלף וחמש מאות צדדים חקוקים בתכשיטיה, וכשרוצה להזדווג במלך, מתעטרת בעטרה אחת של ארבעה צבעים, אותם צבעים לוחטים בארבעת צדדי העולם, כל צבע וצבע לוחט שלש פעמים באותו צד, שהם שנים עשר תחומים חקוקים ונכנסים ונכללים בשנים עשר אחרים.</p>

²⁵⁹⁹ ישלטו (דפ"ו).

²⁶⁰⁰ מפני שיש עיטור מצד העליונים דהיינו שהיא מתעטרת מהם מהספירות העליונות קאמר הכא כי בעת שהמלכות מתעטרת מן העליונים ומן התחתונים מסטרא דידה (אור יקר). אומת אחיזתן מסטרא דאימא, אשר הוא שורש ואם לכל העולם, אשר על כן נקראו אומת העולם, והעולם הוא כלל את השמים ואת הארץ בחיצוניות, ועטרא דילה הוא כלל הכל הנעשה מן אלף ומאתן עלמין (ז"ח עא ע"א), אלף ומאתן מצות, ר"ע של אותיות התורה ונקודת, ותרי"ג דאורייתא ושי"ז דרבנן, והן סוד אורי"י ג"ן שמתפשט לתרי"ג בחי' בריא"ת יבש"ה, ובתוך זה ר"ח אלקיים, שעל"ז נעשה המצוה, והכל ביחד אלף וחמש מאה, אשר זהו נעשה בדבר יהו"ה, שיש בו אלף וחמש מאה סטרי גליפין, י' פעמים ה' הרי נ', נ' פעמים ו' הרי ג' מאות, ג' מאות פעמים ה' הרי אלף וה' מאות סטרי גליפין בשם יהו"ה, והוא כמנין א"ת השמי"ם וא"ת האר"ץ חסר א' הנעלם, והן גי' נשמורת מש"ה מש"ח כלל כל הנשמות כולם, שהן מעטרין לאימא קדישא, ראו גדולים שגדלתי, ובהן בא אל מלכ"א להזדווג יהו"ה אדניי גי' מלכ"א, בסוד הגדול אכתריא"ל י"ה יהו"ה צבאו"ת (ברכות ז ע"א, זהר ח"ג קמו ע"ב) אלף ומאתן, וב' אלפין הוא סוד היחוד, א' של אימא בא' של א' בסוד דבראשית, אבל עיקר תכלית בריאת העולם בשביל מצות הנ"ל הנעשים ע"י ישראל, סוד אכתריא"ל י"ה יהו"ה אלק"י ישראל גי' אלף מאתים תשעים, הגנוזים ביבש"ה שמשלים ונקראת אר"ץ (הגרמ"מ).

²⁶⁰¹ שאלו הם מסטרא דאימא דהיינו המלכות ואינם כעטרה הנזכרת שהוא מן התחתונים ולא כאותה העטרה כדמפרש לקמן שהיא מן העליונים אלא אלו הם מסטרא דאימא, אלף וחמש מאה סטרי גליפין כתכשיטהא אלו הם בה בחינות רוחניות שהיא מאירה בהם ומתקשטת עמהם כדי שיתייחד לה הזכר, וענין סטרי הכוונה שש ספירות, והם גליפין שהם משש קצוות עליונים והם גליפין באותם התכשיטים שלה, ומספרם אלף וחמש מאה להיות שהיא נקראת ה"א במילואה שהם ה' חמש מאה בכללות גדול עשר מעשר, עד שכל אחד מחמשה ספירות שהם חסד גבורה תפארת נצח הוד יעלה למאה, מעשר ספירות דהיינו יו"ד שבתוך ה' כזה ה' כנודע, כי י' יש לה עוקץ למעלה ועוקץ למטה והיינו צורת אלף כזה א, וכן י' בכללות גדול עולה לאלף בסוד אי"ק (אור יקר).

²⁶⁰² בעאת (דפ"ו).

²⁶⁰³ עטרא גי' פ"ר, ע"ש סנדלפון גי' פ"ר, שהוא הקושר ומייחד הכתר לקונו (עי' חגיגה יג ע"ב) כמ"ש במ"א, וכשהוא מקשר הוא נעשה א' מד' גוונין, בסוד ד' פעמים מלאך יהו"ה כנ"ל, שהוא סוד א"ל שד"י אדר"ם לב"ן שחור"ר ירו"ק כלולים בד' רוחות, וגי' אלף ח"ת דל"ת שהוא אחד. כי האלף וה' מאה הן נחלקין לב' נקרות הצור, ב' נוקבין דחוטמא, מאחד נשמ"ת חי"ם [עי' אדר"ר קל ע"ב], סוד שמ"ש יר"ח הנ"ל, ואחד חיי דחיי [עיי"ש], והן כלל הנשמות של משה ושל משיח, ואלו יש להם ארב"ע שע"ה של ד' ראשי המשמרות, שאורכא דחוטמא הוא שע"ה עלמין [עיי"ש], ובכל שע"ה יש ג' זימנין קכ"ה [כוכ"ב מז"ל] דרגין לצדיקיא [עי' זח"ג סח ע"ב], אשר זה הזמן של זה הצדיק ההוא, שבין הכל אלף וה' מאה דרגין סטרי גליפין, והן סוד ב' נקרות הצור וכו' (הגרמ"מ).

<p>אחרניץ²⁶⁰⁴: ברישא דעטרא²⁶⁰⁵ אית ד' שורין לד' סטרין ואינן מגדלות²⁶⁰⁶ כד"א (שיה"ש היג) מגדלות מרקחים מהו מרקחים כמה דאת אמר (שם ג ו) מכל אבקת רוכל ועל כל מגדלא ומגדלא ג' פתחין קביעין באבנין טבן מכל סטרא וסטרא האי עטרא נהירא (ס"א טהירא) (ס"א טמירא) בדלוגין דאופיר בגין יקרא דמלכא כמה דכתיב (ישעיה יג יב) אוקיר אנוש מפז וגו':</p>	<p>בראש העטרה יש ארבע חומות לארבעה צדדים, והם "מגדלות" כמו שנאמר "מגדלות מרקחים". מה זה "מרקחים", כמו שנאמר "מכל אבקת רוכל", ועל כל מגדל ומגדל שלשה פתחים קבועים באבנים טובות מכל צד, וצד עטרה זו מאירה (מאירה נ"א טמירה) בדלוגים של אופיר בשביל כבוד המלך, כמו שכתוב "אוקיר אנוש מפז וגו' [ואדם מכתם אופיר]".</p>
<p>תחות עטרא תליין זגי דדהבא בסחרנהא זגא דדהבא מסטרא דא זגא דדהבא מסטרא דא וחד רמונא [בגון] (כגוון) ההוא רמונא אית בה אלף זגין וכל זגא מנייהו מתלהטא בסומקא בחוורא ההוא רמונא אתפלג בפלוגין ארבע וקיימא פתיחא לאתחזאה זגהא תלת מאה ועשרין וחמש²⁶⁰⁷ זגין לסטרא דא וכן לכל סטרא וסטרא עד דמתלהטן ארבע סטרי עלמא מחיוו דכל פלכא ופלכא ואינן אקרון פלח הרמון כמה דכתיב (שיה"ש ד ג) כפלח הרמון רקתך מבעד לצמתך:</p>	<p>תחת העטרה תלויים זגי זהב סביבותיה, זג זהב מצד זה, וזג זהב מצד זה, ורמון אחד (בתוך) כגוון אותו רמון יש בו אלף זגים, וכל זג מהם לוחט באדום ולבן, אותו רמון נחלק לארבעה חלקים, ויש פתח לראות זגיו, שלש מאות ועשרים וחמשה זגים לצד זה, וכן לכל צד וצד, עד שלוהטים ארבעה צדדי העולם ממראה כל פלח ופלח, והם נקראים פלח הרמון, כמו שכתוב "כפלח הרמון רקתך מבעד לצמתך".</p>
<p>ארבע גלגלין בפלחי ארבע בגלגולא לההוא עטרא וכד נטלי לה</p>	<p>ארבעה גלגלים בפלחי ארבע הזויות, לוקחים בגלגול את אותה עטרה, וכשלוקחים אותה מזדקפים</p>

²⁶⁰⁴ י"ב מדות של פנים ושל ואחור כלילין זה בזה, י"ב שע"ה דיום וי"ב שע"ה דלילה, וכל תחום צריך חומ"ת אש לשמור ב' דרך, אשר יש להיות תחום וגבול, שלא לצאת מן התחום והגבול החתו"ם בחות"ם טבעת המלך, עזקאי דכליל כל עזקאין (שם קלב ע"א), סוד אל שדי הנ"ל, אשר כל אחד מד' גוונין אדר"ם שחור"ר לב"ן יר"ק, יש בו כ"ח הוי"ה וכל"ח הפס"ד לאלף ומאתן עלמין (ז"ח עא ע"א) הנ"ל, וכל"ח הוי"ה וכל"ח הפס"ד הוא תלוי בסוד אל"ף נור"ן יר"ד, במצות רר"ח אלקי"ם, אשר צוה ע"י עבדיו הנאמנים שי"ז ותרי"ג ור"ע, ותמיד בכל תחור"ם יש חר"ל קוד"ש, וחול הוא גבול לים (ירמ' ה) אשר עד פה תבוא ולא תוסיף (איוב לח), ובזה הים מקוה המים ב' קצות השמים, דלעילא מ"י, דלתתא מ"ה (עי' זהר ח"א ב ע"א), ועי"ז ותרא"ה היבשה (הגרמ"מ).

²⁶⁰⁵ בראש הכתר יש ד' תחומין בסוד ד' קווין של מ"ם סתומה, כל קו מהן הוא סוד נור"ן, גי' ק"ו, וד' פעמים קו גי' חיר"ת, שצריך להוסיף שמירה על שמירה, ואינו די בגדר של חכמים אלא לעשות משמרת למשמרת, והן סוד ראש"י החיר"ת, סוד גדו"ל גבו"ר נור"א גי' ראש"י, וכן ריש"א, וכן סתימ"א, שצריך האדם לגדור ולסתום פרצות מה שפרצו ראשונים, ובפרט בסוד היחוד צריך לגדור עצמו מאד, ולסתום פיו שלא לשאול קושיא במה שמופלא ומכוסה ונגרע ממנו, אלא להאמין באמונה שלימה, ולהתחזק באמונה גדולה מכל צד מד' סטרין, דהיינו בסוד הקצה מהם (רמ"ז).

²⁶⁰⁶ כמו שהמגדל עומד בקצה והוא חוזק העיר, כמו כן זה נקרא בשם מגדל, והן סוד מגדלות מרקחים [שה"ש ה], כי סוד ש"ם הנ"ל הוא מגד"ל ע"ז שם יהו"ה [משלי יח], והיינו סוד היחוד הוא יהו"ה אלקינ"ו יהו"ה [דברים ו] גי' מגד"ל ע"ז, והן שם מברוך שם כו', ויהו"ה מיהו"ה אלקינ"ו שהכל אחד, ושני פעמים מגד"ל ע"ז גי' רק"ח, שהרקיע הח' אשר למעלה מראש"י החיר"ת הנ"ל, הוא הרקיע אשר כעין הקר"ח הנור"א [עי' יחזקאל א], גי' עשר"ה, שורש נקודה של יצ"ר הר"ע, כולל העשר דרגין של העש"ר ספיר"ת בסוד שע"ר הנור"ן, אשר ממנו כל המגדלות מרקחים, מעשה רק"ח של קטרת, שהיה משריף הר"ן איש של קר"ח, והן סוד השרפים חומת אש, ואלו המגדלות מרקחים כלולים מכל אבק"ת רוכל גי' כ' רק"ע, ולשון אבקת רוכל הדבקת של הריחין טבן (רמ"ז).

²⁶⁰⁷ מספר הזה נתבאר אצלי לעיל בפרשת בא דף ל"ח ע"ב וע"ש (שער מאמרי רשב"י).

<p>[ואזקפן] [זקפן] לעילא עד דמטו לגלגולא דפלכא עלאה דנהים יממא וליליא מתחברין כל אינון פלכין ונטלין לעטרא וזקפן לה וקלא דאינון גלגלין אשתמע בכלהו רקייעין לקל נעימותא מתרעשין כל חילי שמיא וכלהו שאלין דא לדא עד דכלהו אמרי (יחזקאל ג יב) ברוך כבוד יי' ממקומו:</p>	<p>למעלה עד שמגיעים לגלגול פלח העליון, שנוהם יומם ולילה, מתחברים כל אותם פלחים ולוקחים העטרה וזוקפים אותה, וקול אותם הגלגלים נשמע בכל הרקיעים לקול נעימותם, רועשים כל כחות השמים וכולם שואלים זה לזה, עד שכולם אומרים "ברוך כבוד ה' ממקומו".</p>
<p>כד מזדווג מלכא במטרוניתא סלקא עטרא דא ואתישבת ברישא דמטרוניתא כדין נחית חד עטרא עלאה קביעא דכל אבן טבא וחיזור ושושן בסחרנהא בשית גלגלין אתיא לשית סטרין דעלמא שית גרפיין דנשר נטלין לה בפלכוי חמשיין (ס"א פלכין) ענבין סחרנהא דגליף בה אימא עלאה קביעאן באבן טבא חוור וסומק ירוק ואוכס תכלא וארגוונא שית מאה ותלת עשר זויין לכל סטרא וסטרא:</p>	<p>כשמזדווג המלך במלכה עולה עטרה זו ומתיישבת בראש המלכה, ואז יורדת עטרה אחת עליונה קבועה של כל אבן טובה, וכפתור ופרח סביבה בששה גלגלים, באה לששה צדדי העולם, שש כנפי נשר לוקחים אותה בפלחיה, חמשים (פלחי) ענבים סביבה שחקקה בה האם העליונה קבועים באבן טובה לבן ואדום ירוק ושחור תכלת וארגמן, שש מאות ושלוש עשרה זויות לכל צד וצד.</p>
<p>אלף ושית מאה מגדלין לכל סטרא וסטרא וכל מגדלא ומגדלא טורין קביעין פרחין לעילא אשתאבן בכיתונא (ס"א בפתוורא) דאימא עלאה במשח רבות דילה כדין אוימא בלחישו נגיד מתנן עלאין ושדר וקבע לון בההוא עטרא לבתר אנגיד נחלי דמשח רבות קדישא²⁶⁰⁸ על רישא דמלכא²⁶⁰⁹ ומרישיה נחית ההוא משחא טבא עלאה²⁶¹⁰ על דיקניה יקירא ומתמן נגיד על אינון לבושי מלכא הה"ד (תהלים קלג ב) כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן וגו':</p>	<p>אלף ושש מאות מגדלים לכל צד וצד, וכל מגדל ומגדל הרים קבועים פורחים למעלה נשאבים בכתונת (בשלחן) האם העליונה, בשמן משחה שלה, אז האמא בלחש ממשיכה מתנות עליונות ושולחת וקובעת אותם באותה העטרה. אחר כך ממשיכה נחלי שמן משחת קודש על ראש המלך, ומהראש יורד אותו שמן טוב עליון על זקנו המכובד, ומשם נמשך על אותם לבושי המלך, זהו שכתוב "כשמן הטוב על הראש ירד על הזקן וגו'".</p>
<p>לבתר אתהדר עטרא ומעטרא ליה אימא עילאה בההוא עטרא ופרישא עליה ועל מטרוניתא לבושי יקר²⁶¹¹ בההוא עטרא כדין קלא אשתמע בכלהו עלמין (שיה"ש ג יא) צאנה וראנה וגו' כדין חדוותא הוא בכל אינון בני מלכא ומאן אינון כל אינון דאתו מסטרייהו דישראל דהא לא מזדווגי בהו ולא קיימי²⁶¹² עמהון בר אינון ישראל דאינון בני ביתא ומשמשי להו כדין ברכאן דנפיק²⁶¹³ מנייהו דישראל הוא וישראל נטלין כלא</p>	<p>אחר כך חוזרת העטרה ומעטרת אותה האם העליונה באותה עטרה, ופורשת אותה עליו ועל המלכה לבושי כבוד באותה עטרה, ואז נשמע קול בכל העולמות "צאינה וראינה וגו'", אז שמחה היא בכל בני המלך, ומי הם כל אותם שבאו מצד ישראל, שהרי לא מזדווגים בהם ולא עומדים עמם, פרט לאותם ישראל שהם בני הבית ומשמשים אותם, ואז ברכות שיוצאות מהם של ישראל הוא. וישראל לוקחים</p>

²⁶⁰⁸ שפע קוצי דשערי דא"א (רח"ו).

²⁶⁰⁹ ז"א (רח"ו).

²⁶¹⁰ שפע שבתוך מוחו נמשך ונעשה י"ג תיקונים (רח"ו).

²⁶¹¹ פי' סוד המקיף מצד הבינה שמקיף לזו"ן בסוד סכת שלם (רח"ו).

²⁶¹² קיימין (דפ"ו).

²⁶¹³ דנפיקי (דפ"ו).

<p>ומשדרי חולקא מניה לשאר עמין ומההוא חולקא אתזנו כל אינון שאר עמין:</p>	<p>הכל ושולחים חלק ממנו לשאר העמים, ומאותו חלק נזונים כל אותם העמים.</p>
<p>ותאנא מבין סטרי חולקהון דממנן על שאר עמין נפיק</p>	<p>ולמדנו מבין צדדי חלקם של הממונים, על שאר העמים יוצא</p>
<p>ר/ט/ב</p>	
<p>חד שביל דקיק²⁶¹⁴ דמתמן אתנגיד חולקא לאינון תתאי ומתמן מתפרש לכמה סטריין²⁶¹⁵ ודא קרינן ליה תמצית²⁶¹⁶ דנפיק מסטרא דארעא קדישא ועל דא עלמא כוליה מתמצית דארץ ישראל²⁶¹⁷ קא שתי מאן א"י הא אוקימנא ובין לעילא ובין לתתא כל אינון שאר עמין עכו"ם לא אתזנו אלא מההוא תמצית ולא תימא דאינון בלחודוי אלא אפילו אינון כתרין תתאיין²⁶¹⁸ מההוא תמצית שתיין ודא הוא במשעול הכרמים²⁶¹⁹ שביל מרברבי שאר עמין דמתברכן מניה:</p>	<p>שביל דקיק אחד, שמשם נמשך חלק לאותם תחתונים, ומשם נפרד לכמה צדדים, ולזה קוראים תמצית, שיוצאת מצד הארץ הקדושה. ועל זה, כל העולם שותה מתמצית ארץ ישראל. מי זו ארץ ישראל, הרי בארנו, ובין למעלה ובין למטה כל אותם שאר עמים עובדי כוכבים ומזלות לא נזונים אלא מאותה תמצית, ואל תאמר שהם בלבדם אלא אפילו אותם כתרים תחתונים שותים מאותה תמצית, וזהו "במשעול הכרמים", שביל מגדולי שאר העמים שמתברכים ממנו.</p>
<p>כד חמא ההוא מלאכא דהא בלעם אסמי לאתון לההוא שבילא דכתיב (במדבר כב כג) להטותה הדרך מיד (שם כד) ויעמוד מלאך יי' במשעול הכרמים לאסתמא שבילא דלא יסתייעון²⁶²⁰ ביה אינון שאר עמין עכו"ם ואינון כתרין תתאיין ואולא הא כהא דאמר רבי יצחק כתיב (שיה"ש א ו) שמוני נוטרה וגו'²⁶²¹ לנטרא ולברכא לשאר עמין בגלותא וישראל דאינון כרמי שלי [לא נטרתי] (וגו') בגין דאינון בגלותא ולא מתברכין כדקא חזי:</p>	<p>כשאותו מלאך ראה שבלעם מסיט את האתון לאותו שביל, שכתוב "להטותה הדרך", מיד "ויעמוד מלאך ה' במשעול הכרמים", להסתיר השביל שלא יסתייעו בו שאר עמים עובדי כוכבים ומזלות, ואותם כתרים תחתונים, והלכה זו כזו, שאמר רבי יצחק, כתוב "שמוני נוטרה וגו'" לשמור ולברך את שאר העמים בגלות, וישראל שהם כרמי שלי, לא נטרתי, משום שהם בגלות ולא מתברכים כראוי.</p>
<p>גדר מזה וגדר מזה²⁶²² (במדבר כב כד)</p>	<p>"גדר מזה וגדר מזה", אמר רבי אבא, איך יכול אותו מלאך להסתיר אותו</p>

²⁶¹⁴ הוא נקב השני שביסוד שדוחה המותרות לחיצונים כמ"ש בסוד יפנה ויטול ידיו (רח"ו).
²⁶¹⁵ לשבעים אומות לבהמה ולחיה ולעופות ולכל מיני החיים על ידי שריהם (אור יקר).
²⁶¹⁶ מותר מיצוי שאינו עיקר שפע אלא מה שהוא מתמצא מאחורי ההיכלות, כי מה שהוא פנימה להיכלות אין זוכה בהם אלא ישראל ואותם הכלולים בתוכם כדפירשנו בזוהר פרשת פקודי (אור יקר).
²⁶¹⁷ מלכות כוללת כל ההיכלות שהם עשר קדושות, כי מה שחוצה לארץ הוא אויר ארץ העמים טמא (אור יקר).
²⁶¹⁸ יש להם חלק שנכנס דרך נקב התהום ומשקה כל שריהם וכחותם (אור יקר).
²⁶¹⁹ כדמסיק, כי השרים הם כרמים וישראל כרם ה' צבאות ומשעול הכרמים הוא השפע הנשפע מבין סטרי ממנו לחיצונים ובלעם היה מי שירה לאותו השביל לקבל כדרכה והמלאך היה מטה אותה כדי שלא תהיה לה יד חזקה לפעול הרע לנגד ישראל שלא יקללם הרשע ההוא ולא לבד היה סותם למטה אלא אפילו למעלה מקום משעול המשפיע לכרמים כדי שלא תסייע היא בשפע שאר המלאכים ולכך אפי' סיועו לשאר השרים ושפעם סגר וסתם אליהם (אור יקר).
²⁶²⁰ והכל שלא יסייעו השרים לאתון שהם חוצה כמותה ואזלא האי דקרינן כרמים לשאר ממני עמין (אור יקר).
²⁶²¹ עי' לעיל מה ע"ב (דע"ה ח"ב עח ע"ב).
²⁶²² דהיינו בכח התורה דכתיב בה "מזה ומזה הם כתובים" שקבלו אותה ישראל (אור יקר).

<p>אמר ר' אבא היך יכול²⁶²³ ההוא מלאכא לאסתמא ההוא שבילא אלא בנין דסיועא אהרא הוה ליה קב"ה וכנסת ישראל ר' יהודה אמר אורייתא מסייעא ליה²⁶²⁴ דכתיב (שמות לב טו) מזה ומזה הם כתובים:</p>	<p>השביל, אלא משום שסיוע אחר היה לו הקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל. רבי יהודה אמר התורה סייעה לו, שכתוב "מזה ומזה הם כתובים".</p>
<p>בההיא שעתא מה כתיב (במדבר כב כה) ותרם האתון וגו' ותלחץ אל הקיר מאי ותלחץ אל הקיר כד"א (ישעיה כב ה) מקרקר קיר²⁶²⁵ וגו' קיר פטרונא²⁶²⁶ ההוא דשלמא עליהו ותלחץ את רגל בלעם אל הקיר היא לא יהבא ליה²⁶²⁷ סיועא כלל ובעקותא וס"א אשדתא אשרת (ס"א אשרת) ליה לההוא קיר²⁶²⁸ ורמזא ליה האי כדין (במדבר כב כה) ויוסף להכותה בהאי סטרא:</p>	<p>באותה שעה מה כתוב "ותרם האתון וגו' ותלחץ אל הקיר". מה זה "ותלחץ אל הקיר", כמו שנאמר "מקרקר קיר וגו'", "קיר" פטרון, אותו ששולט עליהם, ותלחץ את רגל בלעם אל הקיר, היא לא נתנה לו כלל סיוע, ובמצוקה (זרקה) הניחה (שלחה) אותו לאותו קיר, ורמזה לו זה, אז "ויוסף להכותה" בצד הזה.</p>
<p>ויוסף מלאך יי' עבור ויעמוד במקום צר וגו' (שם כו) בההיא שעתא אסתים לה כל ארחין וכל סיועין דלא אשתכח בה מכל סטרא דעלמא סיועא כדין (שם כז) ותרביץ תחת בלעם וכד חמא בלעם דלא הוה יכול מה כתיב (שם) ויחר אף בלעם ויך את האתון במקל כמה דאתמר דאטען לה ואלבש לה בזירווי דינא קשיא תקיפא (ויחר אף בלעם להטותה וגו'):</p>	<p>"ויוסף מלאך ה' עבור ויעמד במקום צר וגו'", באותה שעה הסתיר לה כל הדרכים וכל הסיועים, שלא נמצא בה סיוע מכל צד שבעולם, אז "ותרביץ תחת בלעם". כשראה בלעם שלא היה יכול, מה כתוב "ויחר אף בלעם ויך את האתון במקל" כמו שנתבאר שהטעין אותה והלביש אותה בענפים דין קשה ותקיף.</p>
<p>ויפתח יי' את פי האתון וגו' (שם כח) היינו חד מאינון מלין דאתבראו ערב שבת בין השמשות א"ר יצחק מאי סני האי²⁶²⁹ לבלעם או לאתון או לישראל בהני מלין [אמר] רבי יוסי (אמר) דחייבין ביה²⁶³⁰ אינון רברבין דהוו עמיה וכד מטו לבלק אמרו ליה וכי להאי שטיא שדרת ליקרא לא תשכח ביה ממשות ולא במלוי ובאינון מלה דאתנא</p>	<p>"ויפתח ה' את פי האתון וגו'", זה אחד מאותם דברים שנבראו ערב שבת בין השמשות. אמר רבי יצחק, מה הגדולה הזו לבלעם או לאתון או לישראל בדברים הללו. אמר רבי יוסי שצחקו עליו אותם גדולים שהיו עמו, וכשהגיעו לבלק אמרו לו, וכי לשוטה הזה שלחת לכבוד, לא תמצא בו ממש ולא בדבריו, ובאותו דיבור של האתון</p>

²⁶²³ השתא דאמרת כי לא סגר למטה מקום הקליפה אלא גם למעלה מקום השרים אם כן קשה איך יכול וכו' מפני שיש להם לשרים לתבוע מזונם כדין דמה להם ולחטא בלעם (אור יקר).
²⁶²⁴ ר' יהודה אמר אין צריך שנאמר שהיה סיוע מקב"ה ומשכינתיה מכמה טעמי, חדא שאין גילוי בפסוק, שני שמורה שלא היה זכות למטה בישראל להכניעם, לזה אמר שעמד המלאך בכח התורה שקבלו ישראל (אור יקר).
²⁶²⁵ פי' השכינה הנק' קיר היתה מקרקרת ובוכה בשעת החרבן (מ"מ).
²⁶²⁶ לשון יוני קירי אדון ורמזא ליה האי שלא היה סיוע לה מלמעלה מאדון ושר עליון (אור יקר).
²⁶²⁷ שהיה רוצה לקלל בדרך כדפי' לעיל ולא היה רואה עזרה ממנה לזה בהאי סטרא שהיה עדין תמצית קצת מגיע לה, והוא היה מטה אותה לצד שהיה בו מקום לינק (אור יקר).
²⁶²⁸ ופי' מתוך הצרה שהיתה בה האתון רמזה לו שאינה עושה כלום מדעתה אלא מדעת השכינה הנקרע קיר. והיא המעכבת אותה (מ"מ).
²⁶²⁹ כלומר מה צורך בריאה זו שלא עשה תועלת לא לבלעם ליסר ולא לאתון ולא לתועלת ישראל ונראה לריק (אור יקר).
²⁶³⁰ כדמסיק ר' יהודה לקמיה, ואפשר מפני שגלה סוד הסכן הסכנתי כדפי' בגמרא שהיתה לו סוכנת ואז שחקו על בושנתו הכל (אור יקר).

אתבוא מן יקריה:	התבזה מכבודו.
<p>ר' חייא אמר אלמלא²⁶³¹ לא אמרת אתנא האי לא שביק²⁶³² בלעם ההוא דיליה ובמלי דאתנא ידע ודואתבר חיליה ר' אבא רמי כתיב (במדבר טו לב) ותפתח הארץ וגו' וכתיב (שם כב כח) ויפתח יי את פי וגו' מאי שנא ארץ מאתון דלא כתיב בה ויפתח יי את פי הארץ אלא התם משה גזר על פומה²⁶³³ ופתחת ועבדת ארעא פקודא דמשה ולא יאות דקב"ה [יעבר] (יעביד) פקודיה דהא משה גזר ופקיד (במדבר טו ל) ופצתה האדמה²⁶³⁴ את פיה וע"ד היא עבדת פקודי דכתיב ותפתח הארץ את פיה אבל הכא לא אשתכח מאן דגזר אלא רעותא דקב"ה הוה והואיל ורעותיה הוה בכך כתיב ויפתח יי את פי האתון מניה אתא מלא ומניה אשתכח:</p>	<p>רבי חייא אמר אלמלא לא אמרה האתון את זה, לא עזב בלעם אותו שלו, ובדברי האתון ידע שנשבר כחו. רבי אבא שאל כתוב "ותפתח הארץ וגו'", וכתוב "ויפתח ה' את פי וגו'". מה שונה ארץ מאתון שלא כתוב בה "ויפתח ה' את פי הארץ". אלא שם, משה גזר על הפה, ופתחה ועשתה הארץ את מצות משה, ולא נאה שהקדוש ברוך הוא יעבור מצוותו, שהרי משה גזר וצוה ופצתה האדמה את פיה, ולכן היא עשתה מצוותו, שכתוב "ותפתח הארץ את פיה". אבל כאן לא נמצא מי שגזר, אלא רצון הקדוש ברוך הוא היה, והואיל ורצונו היה בכך, כתוב "ויפתח ה' את פי האתון" ממנו בא הדבר וממנו נמצא.</p>
<p>ר' יהודה אמר אסתכלנא בפרשתא דא ובאלין מלין ואתחזיין דלאו מלין דצריכין²⁶³⁵ אינון וכי מאחר דכתיב (במדבר כב כח) ויפתח יי את פי האתון בעיין למהוי אינון מלין מעלייתא מלי דחכמתא ואי כמה דאתערו חברנא דאיהו משבח דסוסיא דיליה רעי ברטיבא²⁶³⁶ והיא תבת ואמרת (במדבר כב ל) הלא אנכי אתונך מהכא הוה ליה²⁶³⁷ למפתח והיא לא פתחה אלא מה עשיתי לך ואי הכי אמאי קא טרח קודשא בריך הוא למפתח²⁶³⁸ פומה להני מלין:</p>	<p>רבי יהודה אמר התבוננתי בפרשה זו ובדברים הללו, ונראה שאלו דברים שלא צריכים, וכי מאחר שכתוב "ויפתח ה' את פי האתון" צריך להיות דברים הללו דברים מעולים, דברי חכמה. ואם כמו שהתעוררו חברינו, שהוא משתבח שסוסתו רועה באגם, והיא שבה ואומרת "הלוא אנכי אתונך", מכאן היה לה לפתוח, והיא לא פתחה אלא "מה עשיתי לך", ואם כך למה טרח הקדוש ברוך הוא לפתוח את פיה בדברים הללו.</p>
<p>אמר רב אבא ודאי באילין מלין אוליפנא דעתא דבלעם דלאו כדאי הוא למשרי עליה רוח קודשא ואוליפנא דהא לית יכילו</p>	<p>אמר רבי אבא, ודאי בדברים הללו למדנו דעת בלעם, שאינו כדאי לשרות עליו רוח הקודש, ולמדנו שהרי אין</p>

²⁶³¹ אלמלי (דפ"ו).

²⁶³² והיה רודף לקלל וכדי שלא להטריח המלאך בכל פעם הראה לו ביטול כחו מיד והוא מעצמו שבק ונכנע אל הקדושה (אור יקר).

²⁶³³ פומא (דפ"ו).

²⁶³⁴ קשיא ליה והא קיימא לן ועצת מלאכיו ישלים אם כן מאי איכפת לן אם היה אומר ויפתח ה' את פי הארץ, לזה אמר כן היה אם היה אומר משה ויפתח ה' את פי האדמה היה הענין כמתפלל לה' על זה, אמנם "משה פקיד לארעא" ואמר ופתחת אם כן אין ראוי שיאמר ויפתח ה' כיון שלא דבר משה אלא עם האדמה (אור יקר).

²⁶³⁵ דצריכין (דפ"ו).

²⁶³⁶ רועה באגם ואי הכי (הבי) קושיא אחרת אעיקרא דמילתא וכי לזה לבד הטריח כל הענין שאין זה צורך לישראל כלל, באלין מלין שלשה למודים, האחד "אוליפנא דעתא דבלעם" שאם על דעת אתונו לא ידע דעת עליון מי הוה ידע. השנית "לית ליה יכול" וכו' שרצה לקלל בדרך ולא עלה בידו, ועתה בדברו ראה כי לא האתון העליון ברשות עצמו אלא ברשות גבוה ומשנה טבעה כרצון גבוה, השלישית "מהאי אתון דהא לית חילא" וכו' (אור יקר).

²⁶³⁷ לה (דפ"ו).

²⁶³⁸ למפתח (דפ"ו).

באתניה לאבאשא או	באתונו יכולת להזיק או
ר"א	
<p>לאוטבא ואוליפנא מהאי אתון דהא לית חילא בבעירי לאשראה עלייהו דעתא שלים ת"ה בלעם בההיא מלה דאתניה ובההוא דעתא טפשא לא יכיל למיקם בדעתא עלאה עאכ"ו:</p>	<p>להטיב. ולמדנו מאתון זו, שהרי אין כח בבהמות להשרות עליהן דעת שלמה. בא וראה בלעם, באותו דיבור של אתונו, ובאותה דעת טפשה, לא יכול לעמוד, בדעת עליונה על אחת כמה וכמה.</p>
<p>ותאמר לבלעם מה עשיתי לך (במדבר כב כח) וכי ברשותי(ה) הוה למעבד טב ובייש לאו דהא בעירי לא מתנהגן אלא במה דנהגו לון ואע"ג דההיא אתנא בעמיקתא (ס"א בעקתא) יתיר²⁶³⁹ לאו ברשותה היא דהא הוא אטעין לה בחרשו²⁶⁴⁰ וברשותיה קיימא:</p>	<p>"ותאמר לבלעם מה עשיתי לך", וכי ברשותי היה לעשות טוב ורע, לא, שהרי בהמות לא מתנהגות אלא במה שמנהיגים אותן. ואף על גב שאותה אתון בעומק (במצוקה) יותר, זה לא ברשותה, שהרי הוא הטעינה בכשפיו ועומדת ברשותו.</p>
<p>ויאמר בלעם לאתון כי התעללת בי (שם כט) הוה ליה לחייכא מנה והוא אתיב לקבלה טפשותא דמלהא כדין חייכו מני' ואתקליל בעינייהו וידעו דאיהו שטיא ומה אמר כי התעללת בי לו יש הרב בידי (שם) אמרו שטיא דא אי²⁶⁴¹ איהו יכיל לשיצאה עמין בפומיה היך לא יכיל לשיצאה לאתניה והוא בעי הרבא ואוליפנא דלית חילא בבעירי²⁶⁴² לאשראה עלייהו רוחא אחרא דאי ימרון בני נשא אי ימללון בעירי כמה דעתא שלים יפקון לעלמא פוק ואוליף מהאי אתנא דהא קב"ה אפתח פומה חמי מלוי:</p>	<p>"ויאמר בלעם לאתון כי התעללת בי", היה לו לצחק ממנה, והוא השיב כטפשות דבריה לעומתה, אז צחקו ממנו, ונהיה קל בעיניהם, וידעו שהוא שוטה. ומה אמר "כי התעללת בי לו יש הרב בידי", אמרו שוטה זה יכול להשמיד עמים בפיו, איך לא יכול להשמיד את אתונו, והוא צריך חרב. ולמדנו שאין כח בבהמות להשרות עליהן רוח אחרת, שאם יאמרו בני אדם, אם ידברו הבהמות כמה דעת שלם יוציאו לעולם, צא ולמד מאתון זו, שהרי הקדוש ברוך הוא פתח פיה, ראה דבריה.</p>
<p>(מצאתי כתוב בהעתקות חסר כאן):</p>	
<p>ויהי בבקר ויקח בלק את בלעם וגו' (במדבר כב מא) ר' יצחק אמר בלק חכים הוה בחרשין יתיר מבלעם בר דלא הוה מכוון</p>	<p>"ויהי בבוקר ויקח בלק את בלעם וגו'", רבי יצחק אמר בלק היה חכם בכשפים יותר מבלעם, פרט שלא היה מכוון השעה לקלל, משל וכו', לכן "ויקח בלק את בלעם וגו'" הוא היה מתקין אותו ואוחזו לכל.</p>

²⁶³⁹ דהיינו שעל ידה פועל באתון העליון אם כן יש סוף לא צדקו דבריה באומרה מה עשית וכו' (אור יקר).

²⁶⁴⁰ עי' לעיל רז ע"ב, ולקמן ריא ע"ב

²⁶⁴¹ נמחק בדפ"ו.

²⁶⁴² אין חומרם מוכן לקבל רוח דעת, ואם תאמר חמורו של ר' פנחס בן יאיר ויש לומר שהיה סוד גלגול נודע משמש לרבי פנחס, ועל ידו נתקן להיותו חוזר בבני ישראל, עוד יש לומר כי כח החמור העליון בא לשמש לצדיק כמו שמצינו הקליפות משמשות לצדיקים, והיינו אומרו ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישרים אתו (אור יקר).

<p>שעתא ללמיא²⁶⁴³ משל²⁶⁴⁴ וכו' ובגין כך ויקח בלק את בלעם וגו' הוא הוא אתקין²⁶⁴⁵ לי' ואחיד לי' לבלא:</p>	
<p>ויעלהו במות בעל (שם) מאי ויעלהו במות בעל אלא אשנה בחרשוי במאי סטרא יתאחיד בהו²⁶⁴⁶ ואשכח דומינין ישראל למעבד במות ולמפלח לבעל כמה דכתיב וילכו אחרי הבעל²⁶⁴⁷ וירא משם קצה העם חמא רברבי דעמא ומלכא דלהון דפלאחין ליה כמה דכתיב (מלכים א' יח כו) ויקראו בשם הבעל וכתוב (שם כא) אם יי' האלהים וגו' כיון דחמא בלעם דומינין ישראל להאי מיד ויאמר בלעם אל בלק בנה לי בזה שבעה מזבחות (במדבר כג א) (חסר כתיב²⁶⁴⁸):</p>	<p>"ויעלהו במות בעל" מה זה "ויעלהו במות בעל", אלא השגיח בכשפיו באיזה צד יאחז בהם, ומצא שעתידים ישראל לעשות במות, ולעבוד לבעל, כמו שכתוב "וילכו אחרי הבעל" "וירא משם קצה העם", ראה את גדולי העם ומלכם שעובדים לו, כמו שכתוב "ויקראו בשם הבעל", וכתוב "אם ה' האלהים וגו'" כיון שראה בלעם שעתידים ישראל לזה, מיד "ויאמר בלעם אל בלק בנה לי בזה שבעה מזבחות".</p>
<p>ר' יוסי ור' יהודה חד אמר לקבלי מדבחן דקדמא²⁶⁴⁹ אקריב אינון שבעה מדבחן וחד אמר בחכמתא עבד כלא ואשכח דחולקהון דישאל בשבעה [דרגין]²⁶⁵⁰ (דרכין) אתקשרו בגין כך אסדר שבעה מדבחן:</p>	<p>רבי יוסי ורבי יהודה, אחד אמר כנגד מזבחות של הראשונים הקריב אותם שבעה מזבחות, ואחד אמר בחכמה עשה הכל, ומצא שחלק ישראל בשבע דרגות נקשרו, ולכן סדר שבעה מזבחות.</p>
<p>לב"נ דהוה ליה רחימא חד דשבק לי' אבוי²⁶⁵¹ ובני נשא מסתפו לקטטה בהדיה</p>	<p>[משל] לאדם שהיה לו אהוב אחד שהשאיר לו אביו, ובני אדם פחדו</p>

²⁶⁴³ עי' ברכות ז ע"א: ואל זועם בכל יום. וכמה זעמו. רגע. וכמה רגע. אחד מחמשת רבוא ושמונת אלפים ושמונה מאות ושמונים ושמונה בשעה, וזו היא רגע, ואין כל בריה יכולה לכוין אותה שעה, חוץ מבלעם הרשע, דכתיב ביה: ויודע דעת עליון. השתא דעת בהמתו לא הוה ידע, דעת עליון הוה ידע. אלא מלמד, שהיה יודע לכוין אותה שעה שהקדוש ברוך הוא כועס בה, ע"כ. ועי' הגרמ"מ (ביאור למשנת חסידים דף רסו) שהוא היפך עת רצון. ועי' בהגר"א בתיקו"ז נא ע"ב: כשהאבר חי, אז נהנין זר"ג, והוא כשהדעת בתוכו. וכן הוא כשהדעת באדם, וכשהוא רגע בלא תורה ודעת, הוא אבר מת, ונק' מת. ועי' ע"ח מול"מ ב שיעור הזמן אשר לא מטי האור בספי' הוא רגע אחד לבד, וז"ס (תהלים לו) כי רגע באפו. ועי' רמ"ז (לעיל קיב ע"א): ידיעת בלעם אותו הרגע ה"ס רגע הכנס עקבי לאה תוך כתר רח"ל, ואז יורדים אל עיניה בסוד ב' פעמים דמע"ה, וזהו כח לפועלי הדין.

²⁶⁴⁴ פי' כמש"ז שא' היה בידו סכין ולא היה יודע הנתחים. ואחד היה יודע הנתחים והיה מראה לו והוא חותך. כך היו בלעם ובלק (מ"מ). וז"ל במדבר רבה (פ"כ ס' יח): ויהי בבוקר ויקח בלק את בלעם ויעלהו במות בעל בלק היה בעל קסמים ובעל נחש יותר מבלעם שהיה נמשך אחריו כסומא למה הדבר דומה לאחד שיש בידו סכין ואין מכיר את הפרקים וחבירו מכיר את הפרקים ואין בידו סכין כך היו שניהם דומין בלק רואה את המקומות שישראל נופלין בהן ויעלהו במות בעל [פעור] שראה שישראל נופלין שם ויאמר בלעם אל בלק בנה לי בזה שבעה מזבחות ולמה שבעה מזבחות כנגד שבעה מזבחות שבנו שבעה צדיקים מאדם ועד משה ונתקבלו אדם והבל ונח אברהם יצחק ויעקב ומשה וכו'.

²⁶⁴⁵ לצורך הכנתו לרעה (אור יקר).

²⁶⁴⁶ יוכלו הקליפות לקטרג עליהם ומצא על העתיד כדמפרש ואזיל (אור יקר).

²⁶⁴⁷ דברי הזהר לכאורה מורכבים מב' פסוקים: (מלכים ב' יז טו-טז): וימאסו את חקיו ואת בריתו אשר כרת את אבותם ואת עדותיו אשר העיד בם וילכו אחרי ההבל ויהבלו ואחרי הגוים אשר סביבתם אשר צוה הו"ה אתם לבלתי עשות כהם. ויעזבו את כל מצות הו"ה אלהיהם ויעשו להם מסכה שנים [שני] עגלים ויעשו אשירה וישתחוו לכל צבא השמים ויעבדו את הבעל.

²⁶⁴⁸ פי' שהקליפה היא חסרה תמיד (מ"מ).

²⁶⁴⁹ אחד דאדם הראשון, שני דנח, שלישי דאברהם, רביעי דיצחק, חמשי דיעקב, ששי דמשה, שביעי דאהרן (אור יקר).

²⁶⁵⁰ שבע ספירות עליונות, וסדר שבעה להפכם להם לאויב כדמפרש ואזיל (אור יקר).

²⁶⁵¹ שכן ישראל ירשו קדושת האלוהות מאבותיהם (אור יקר).

<p>בגין ההוא רחימא ליומין אתא ב"נ אחד ובעא לאתערא קטטו (אחרא ובע לאתערבא) בהדיה אמר מה אעביד אי אתער בי קטמא הא ההוא רחימא דאתקשר בהדיה ולא יכילנא ואמרו מה עבד שדר ליה דורון²⁶⁵² ליההוא רחימא אמר ההוא רחימא וכי מה אית לי להאי ב"נ גבאי ידענא דבגין ההוא בר ורחימאי הוא (רחימוי הוה) אמר האי דורון לא ייעול קמאי זמינו ליה לכלביה) ויכלוניה:</p>	<p>להתקוטט עמו בגלל אותו אוהב. לימים בא אדם אחד ורצה לעורר קטטה עמו, אמר מה אעשה אם אעיר קטטה עמו, הרי אותו אוהב שקשור אתו, ואני לא אוכל. אמר מה אעשה, שלח דורון לאותו אוהב, אמר אותו אוהב, וכי מה יש לאיש הזה אתי, ידעתי שזה בגלל אותו בן אהובי, אמר דורון זה לא יכנס לפני, זרקו אותו לכלבים שיאכלוהו.</p>
<p>כך בלעם אתא לאתערא קטטו בהו בישראל וחמא דלא יכיל בגין ההוא רחימא עלאה דלהון (כד"א (משלי כו י) רעך ורע אביך וגו') שארי לתקנא קמיה דורון אמר קב"ה רשע ומה אית לך גבאי את בעי לאזדווגא בבני הרי דורוןך זמין לכלבי:</p>	<p>כך בלעם בא לעורר קטטה בישראל, וראה שלא יכול בגלל אותו אוהב עליון שלהם, (כמו שנאמר "רעך ורע אביך וגו'") התחיל לתקן לפניו דורון. אמר הקדוש ברוך הוא, רשע ומה יש לך אצלי, אתה רוצה להזדווג בבני, הרי דורוןך מוכן לכלבים.</p>
<p>ת"ח מה כתיב²⁶⁵³ (במדבר כג ד) ויקר אלהים אל בלעם ואר"ש לשון קרי וטומאה²⁶⁵⁴ דורוןך לאלין אתמסר ולא ייעול קמאי ר' אבא אמר ויקר כד"א (תהלים קמו יז) (ו)לפני קרתו מי יעמוד הוא הוה זמין דבההוא דורון יכיל בהו בישראל מה כתיב ויקר אלהים קריר גרמיה מן דא דהוה חשיב ויקר אלהים²⁶⁵⁵ כמה דאתמר דאתער עליה מסטרא דמסאבותא²⁶⁵⁶:</p>	<p>בא וראה מה כתוב "ויקר אלהים אל בלעם", ואמר רבי שמעון, לשון קרי וטומאה דורוןך ימסר לאלה ולא יכנס לפני. רבי אבא אמר [הוא לשון] ויקר, כמו שנאמר "לפני קרתו מי יעמוד" הוא היה מוכן שבאותו דורון יוכל לישראל, מה כתוב "ויקר אלהים", קרר עצמו ממה שהיה חושב, "ויקר אלהים" כמו שנתבאר, שהתעורר עליו מצד הטומאה.</p>
<p>רבי אלעזר אמר ויקר בלעם חשיב דבההוא דורון ייעול לאבאשא להו לישראל וקב"ה אעקר ליה (לבלעם) מקמיהו ולהוואו (דההוא) דורון ואעקר ליה לבלעם ממה דהוה חשיב ואעקר ליה²⁶⁵⁷ [מההוא] (לההוא)</p>	<p>רבי אלעזר אמר "ויקר", בלעם חשב שבאותו דורון יכנס להזיק את ישראל, והקדוש ברוך הוא עקר אותו מלפני אותו דורון, ועקר את בלעם ממה שחשב, ועקר (אותו מאותה דרגה) את</p>

²⁶⁵² היינו שבעה מזבחות וכו' ומזבחת חסר ירצה לדעת האחד לחסר כל (ב)מזבחות הקודמין כיון הרשע, ולדעת השני שהיה חסר שנתן לכלבים כדמפרש ואזיל, או ירצה שהיה מכוון לחסר אהבת ישראל עם הקב"ה, כלבי הם החיצונים שהם משמרה שניה כלבים צועקים (אור יקר).

²⁶⁵³ וכדמפרש ר' שמעון ואזיל כי הקרה לפני קרתו שני פירושים יש בו אינו לשון מקרה או לשון קרירות וכדמפרש ואזיל (אור יקר).

²⁶⁵⁴ עי' ספר הפליאה (&): בלעם דכתיב ויקר וכו' נחסר הא' היא כנסת ישראל א"כ אין הקריאה אליו מן ההיקף חלילה וחלילה רק ממקום הדומה לו, כי הא' זעירא מורה על השלמת היחוד ואין הקריאה אליו משם.

²⁶⁵⁵ אפשר לומר דמשם אהדר לשון קרי לשם אלהים שהיתה קדושה מתלבשת בקליפות כביכול כאדם שרואה קרי דהיינו היותו מתערב עם החיצונים אף ויקר אלהים לדבר אל בלעם, והיינו דקאמר "מסטרא דמסאבותא" קדושה היה אלא שהיה מתגלה דרך הקליפות, והשתא ניחא ששם אלהים קדוש (אור יקר).

²⁶⁵⁶ היינו לשון קרי וטומאה מקרי לילה, והסוד שלא היתה אותה המראה מתגלה לבלעם ממקום המשכתו דהיינו ברכות שהם מן הימין וקדושה, אלא היתה הקדושה באה לו דרך קרי בסוד הקרי דהיינו קדושה מתלבשת בטומאה, ובלעם משיג הלבוש מבחוץ לא הנפש מבפנים ולכך היה מכונה בשם קרי (אור יקר), פי' חזר לפי' א' שויקר הוא לשון טומאה (מ"מ).
²⁶⁵⁷ נמחק בדפ"ק.

<p>דרגא הה"ד ויקר כד"א (משלי ל יז) יקרוה עורבי נחל²⁶⁵⁸ אמר ליה רשע לית אנת כדאי לאתקשרא בהדי²⁶⁵⁹ ולמעיל קמאי דורונך לכלבי אתמסר:</p>	<p>אותה דרגה, זהו שכתוב "ויקר", כמו שנאמר "יקרוה ערבי נחל". אמר לו רשע אינך כדאי להתקשר אלי ולהכנס לפני, דורונך נמסר לכלבים.</p>
<p>ר"ב</p>	
<p>אמר ר' שמעון ת"ח האי רשע געלא דכלא [הוה] דלא תשכח בכל פרשתא דא ויאמר יי' אל בלעם או וידבר יי' ח"ו מה כתיב (במדבר כג ה) וישם יי' דבר בפיו²⁶⁶⁰ וגו' כמאן דשוי חסמא בפום חמרא דלא יסמי הכא או הכא כך וישם יי' דבר בפיו בלעם²⁶⁶¹ וגו':</p>	<p>אמר רבי שמעון בא וראה, רשע זה היה גועל הכל, שלא תמצא בכל הפרשה הזו "ויאמר ה' אל בלעם" או "וידבר ה'", חס ושלום מה כתוב, "וישם ה' דבר בפיו בלעם וגו'", כמי ששם מחסום בפיו החמור, שלא יסטה כאן או כאן, כך "וישם ה' דבר בפיו וגו'".</p>
<p>א"ל קב"ה רשע את השיב ודעל ידך (דעלך) יהא ויתקיים ברכה בבני או אפכא לא צריכינ אינון לך כמה דאמרינ לצרעה כו' אלא את שוב אל בלק וכד תפתח פומך לא יהא ברשותך ולא בפומך תלייא מלולא אלא וכה תדבר (במדבר כג ה) הרי כ"ה דזמינא לברכא לון כה תמלל ברכה דבני דכד תפתח פומך היא תמלל מלין²⁶⁶² לאתקיימא על בני דלא אשבוק מלין לך:</p>	<p>אמר לו הקדוש ברוך הוא, רשע, אתה חושב שעל ידך תהיה ותתקיים ברכה בבני או ההפך, לא צריכים הם לך, כמו שאומרים לצרעה וכו', אלא אתה שוב אל בלק, וכשתפתח פיק לא יהיה ברשותך ולא בפיק תלוי הדבור, אלא "וכה תדבר", הרי "כה" שעתיד לברכס, כה תדבר ברכת בני. שכשתפתח פיק, היא תדבר מילים להתקיים על בני, שלא אשאיר דברים לך.</p>
<p>ת"ח דכך הוא כיון דאתא לבלק ובלק שמע כל אינון מלין הוה השיב דהא מפומיה דבלעם נפקין אמר לקוב אויבי לקחתיך אמר בלעם סב אלין הרשין בידך בגין לאעכבא הכא להאי כה²⁶⁶³ ואי את תיכול לאעכבא (ס"א לאעקרא) לה בהאי הרשין אנא אעקר לה מאינון מלין דהיא אמרה מה כתיב (במדבר כג ג) התיצב כה על עולתך בהאי ובאלין הרשין תעכב לה ואנכי אקרה כ"ה (שם טו) כלומר אעקר לה מאלין מלין:</p>	<p>בא וראה שכך הוא, כיון שבא בלק ובלק שמע כל אותם דברים, היה חושב שמפי בלעם יצאו, ואמר "לקוב אויבי לקחתיך". אמר בלעם, קח כשפים אלו בידך כדי לעכב כאן את ה"כה" הזאת, ואם תוכל לעכבה (לעקרה) בכשפים הללו, אני אעקר אותה מאותם דברים שהיא אמרה. מה כתוב "התיצב כה על עולתך בזה", ובכשפים הללו תעכב אותה, "ואנכי אקרה כה", כלומר אעקר אותה מהדברים הללו.</p>
<p>א"ל קב"ה רשע אנא אעקר לך מה כתיב בתריה (שם ד) ויקר אלהים אל בלעם וההוא</p>	<p>אמר לו הקדוש ברוך הוא, רשע אני אעקר אותך, מה כתוב אחריו "ויקר אלהים אל בלעם", ואותו דבר הרים קול בדבורים של "כה". ויאמר "שוב אל בלק וכה תדבר", "כה תדבר" בודאי. בא וראה, בתחלה לא כתוב "התיצב כה</p>

²⁶⁵⁸ היינו מלשון ינקרה כנודע, שמנקרים עיניו העורבים עד שנעקר (אור יקר).

²⁶⁵⁹ בהדאי (דפ"ו).

²⁶⁶⁰ בלעם (נוסף בדפ"ו).

²⁶⁶¹ נמחק בדפ"ו.

²⁶⁶² פי' שבלעם היה פותח פיו ומשמיע קול הברה אבל חיתוך הדיבור לא היה אלא מהשכינה הנקרא כה והשומע קול הברת בלעם סובר שבלעם הוא המדבר וז"ש בדף ר"א ע"א הוא הוה זקיף קלא לגבי ההוא ממלל וישא משלו ויאמר האי כה, ע"ש לקמן (מ"מ).

²⁶⁶³ היינו שכינה שנקראת כה שהיא ברכתם של ישראל כדכתי' וזאת הברכה (אור יקר).

<p>דבר ארים קלא²⁶⁶⁴ במלולי דכ"ה²⁶⁶⁵ (שם ה) ויאמר שוב אל בלק וכה תדבר²⁶⁶⁶ כ"ה תדבר ודאי ת"ח בקדמיתא לא כתיב התיצב כה²⁶⁶⁷ על עולתך אלא התיצב על עולתך ואלכה אולי יקרה יי לקראתי כיון דחמא דכ"ה אמר אינון ברכאן כדין אמר התיצב כ"ה על עולתך ואנכי אקרה כ"ה (במדבר כג טו) לכה ארה לי יעקב (שם ז) כלומר לקוט²⁶⁶⁸:</p>	<p>על עולתך" אלא "התיצב על עולתך ואלכה אולי יקרה ה' לקראתי, כיון שראה ש"כה" אמרה אותן ברכות, אז אמר "התיצב כה על עולתך ואנכי אקרה כה". "לכה ארה לי יעקב", כלומר לקוט.</p>
<p>רבי יוסי אמר אשדי לון מההוא דרגא דאינון קיימי כד"א (שמואל א' כ כ) צדה אורה אמר אי תיכול (ל)אשדי²⁶⁶⁹ לההוא דרגא דלהון²⁶⁷⁰ הא כלהו אתעקרו מעלמא ולכה זועמה ישראל ישראל דלעילא דישתכח²⁶⁷¹ רונזא קמיה כד"א (תהלים ז יב) ואל זועם בכל יום:</p>	<p>רבי יוסי אמר זרוק אותם מאותה דרגה שהם עומדים בה, כמו שנאמר "צדה אורה", אמר אם תוכל לזרוק (אותם מאותה דרגה) את אותה דרגה שלהם, הרי כולם יעקרו מהעולם, ולכה זועמה ישראל, ישראל שלמעלה, שימצא רוגז לפניו כמו שנאמר "ואל זעם בכל יום".</p>
<p>כי מראש צורים וגו' (במדבר כג ט) א"ר יצחק מראש צורים אלין אינון אבהתא דכתיב (ישעיה נא א) הביטו אל צור הוצבתם ומגבעות אשורנו אלין אמהן בין מהאי סטרא ובין מהאי סטרא לא יכלין לאתלטייא:</p>	<p>"כי מראש צורים וגו'", אמר רבי יצחק "מראש צורים", אלו הם האבות, שכתוב "הביטו אל צור חוצבתם". "ומגבעות אשורנו", אלו האמהות, בין מצד זה בין מצד זה, לא יכולים להתקלל.</p>
<p>ר' אבא אמר כי מראש צורים מאן יכיל להו לישראל דהא הוא אחיד מרישא דכל צורים נפקי²⁶⁷² ומאן אינון צורים גבורין דהא כל דינין דעלמא מאינון גבורין נפקי²⁶⁷³ ואינון</p>	<p>רבי אבא אמר "כי מראש צורים", מי יכול לישראל, שהרי הוא אחוז מראש, שכל הצורים יוצאים, ומי אלו צורים, גבורות שהרי כל דיני העולם יוצאים</p>

²⁶⁶⁴ אפשר היות בחינת כה [תדבר] פנימית ועליונה מבחינת כה, ועתה הוסיף לו הקב"ה דבר להרים קול בדברי כה, ואפשר שמדרך כ"ה לדבר אמנם לרוב העלמת אין אותו קול אלא בחשאי, אבל דבר הוא מגולה יותר לכך בה הרמת קול נגלה (ו)יותר, ולמדוד לו מדת נגד מדת הוא רצה לעקור כה חס ושלום הקב"ה שם דבר בפיו להרים קול יותר (אור יקר).

²⁶⁶⁵ ר"ל שאותה הברה היתה במילוליה דכה שהיא המלכות (מ"מ).

²⁶⁶⁶ ת' של תדבר היא לנקבה (אור יקר).

²⁶⁶⁷ התעכב האי כ"ה כאן על ידי עולות אלו, וחשב שעל ידי מעשה חרשים היה יכול לעכבה לפי שלא היה מכיר בה שאינה ממקום השגתו (אור יקר).

²⁶⁶⁸ פ' ללקוט לי מהם קצת שתהרגם מלשון אורה בתאנים (מ"מ).

²⁶⁶⁹ למשדי (ס"א לון מההוא דרגא) (דפ"ו).

²⁶⁷⁰ להשליך המלכות ממקומה מהתפארת כענין השליך משמים ארץ תפארת ישראל (אור יקר). ור"ל אם תוכל להשליכם מהשכינה שלא יתאחזו בה וזהו לכה ארה לי יעקב דהיינו יעקב שהם בני ישראל ארה לי. מלשון צדה אורה. אי נמי יעקב היא השכינה הנקרא יעקב ור"ל ארה לי ישראל שתשליכם מהשכינה הנק' יעקב וא"ש סיפא דקרא ולכה זועמה ישראל דהיינו זעיר הנק' ישראל (מ"מ).

²⁶⁷¹ שאם התפארת היה כועס היה מעביר המלכות מלפניו והיינו ארה לי יעקב דהיינו מלכות ולכה זועמת ישראל דהיינו תפארת (אור יקר).

²⁶⁷² בינה שממנה הוא אצילות גבורה עילאה וגבורה תתאה ושם אחיזת ישראל בסוד נשמתם שהנשמות מבינה והטעם "דלית מאן דייכול בהו" מפני שכל מי [שיתגורר] [שיתגודד] עמהם הוא מצד הדין (אור יקר), פ' בינה שממנה יצאו כל הגבו' (מ"מ), שמות סד (הערת הזהר), נפקין (דפ"ו).

²⁶⁷³ אם כן היאך אפשר לכחות הדין להתקוטט עמהם כיון שהם אחוזים במקום שורשם (אור יקר).

<p>אתאחדן בהו ומגבעות אשורנו אלין שאר משרייין²⁶⁷⁴ (ס"א כתרין²⁶⁷⁵) דאתאחדן בהו הן עם לבדד וגו' (במדבר כג ט) כד"א (דברים לב יב) יי' בדד ינחנו²⁶⁷⁶:</p>	<p>מאותן גבורות, והם נאחזים בהן. "ומגבעות אשורנו" אלו שאר המחנות (כתרים) שאחוזים בהם. "הן עם לבדד וגו'" כמו שנאמר "ה' בדד ינחנו".</p>
<p>מי מנה עפר יעקב וגו' [וגו'] (במדבר כג י) הא אוקמוה אלא א"ר יוסי תרין דרגין אינון יעקב וישראל²⁶⁷⁷ בקדמיתא יעקב²⁶⁷⁸ ולבתר ישראל ואע"ג דכלא חד²⁶⁷⁹ תרין דרגין אינון דהא דרגא עלאה ישראל הוא²⁶⁸⁰:</p>	<p>"מי מנה עפר יעקב וגו'", הרי פרשוהו, אלא אמר רבי יוסי, שתי דרגות הן יעקב וישראל, בתחלה יעקב ואחר כך ישראל. ואף על גב שהכל אחד, שתי דרגות הן, שהרי דרגה עליונה היא ישראל.</p>
<p>מי מנה עפר²⁶⁸¹ וגו' לתתא²⁶⁸² מאן הוא עפר²⁶⁸³ ר' שמעון אמר האי²⁶⁸⁴ דכתיב ביה (ישעיה מא ב) יתן כעפר חרבו וגו' מאן חרבו הא ידיעא²⁶⁸⁵ דכתיב (שם לד ו) חרב ליי' מלאה דם²⁶⁸⁶ עפר ההוא אתר דאתברי מניה אדם הראשון²⁶⁸⁷ דכתיב (בראשית ב ז) וייצר יי' אלהים את האדם עפר וגו' ומההוא עפר כמה חיילין וכמה משריין נפקו כמה טפסין כמה גרדיני נמוסין כמה גירין כמה בליסטרות כמה רומחין וסייפין וזיינין אשתכחו מההוא עפר (מי מנה) כד"א היש מספר לגדודיו (איוב כה ג):</p>	<p>"מי מנה עפר יעקב וגו'", למטה מה זה עפר, רבי שמעון אמר זה שכתוב בו "יתן כעפר חרבו וגו'". מי חרבו, הרי ידוע שכתוב "חרב לה' מלאה דם". עפר אותו מקום שממנו נברא אדם הראשון, שכתוב "וייצר ה' אלהים את האדם עפר וגו'", ומאותו עפר כמה חיילות וכמה מחנות יצאו, כמה שלהבות, כמה שומרי חק ומנהגים, כמה חצים כמה אבני הקלע כמה רומחים וחרבות וכלי זיין, נמצאו מאותו עפר (מי מנה) כמו שנאמר "היש מספר לגדודיו".</p>
<p>ומספר את רובע ישראל רבע ישראל היא [ה"א]²⁶⁸⁸ וחד מלה היא רובע ישראל כד"א</p>	<p>"ומספר את רובע ישראל", רובע ישראל היא ה"א, ודבר אחד היא רובע ישראל, כמו שנאמר "רובץ תחת</p>

²⁶⁷⁴ פי' ב"ע ששם אחוזים ישראל שיש להם נר"ן מבי"ע כנודע וז"ש אלין שאר משריין דאתחדן בהו (מ"מ).

²⁶⁷⁵ הם שבע ספירות שגם בהם אחוזים ישראל בששה קצוות מצד הרוח ובמלכות מצד הנפש (אור יקר).

²⁶⁷⁶ ואין עמו אל נכר - שאין להם אחיזה כלל בחיצונים, והם מהם בדד (אור יקר).

²⁶⁷⁷ מלכות ותפארת (אור יקר), פי' זר"ן כי יעקב היא מלכות וישראל הוא זעיר (מ"מ).

²⁶⁷⁸ שאינה מדרגה כל כך ואחר כך כשעלה יותר הוא (אור יקר).

²⁶⁷⁹ כי ישראל נקרא יעקב ויעקב נקרא ישראל (אור יקר).

²⁶⁸⁰ אין לפקפק שודאי הוא בתפארת, יעקב הוא לתתא במלכות (אור יקר).

²⁶⁸¹ יעקב (נוסף בדפ"ו).

²⁶⁸² פי' מ' הנק' עפר. ור"ל מי שהיא הבינה מנה חיילות המ' הנק' עפר ונק' יעקב (מ"מ).

²⁶⁸³ כלומר הכתוב אמר עפר יעקב מורה שהיא בחינה במלכות ולזה שאל "מאן הוא עפר" מה בחינה היא זו, ופירש בחינת אומרו יתן כעפר חרבו הרי שהחרב היא למעלה מהעפר (אור יקר).

²⁶⁸⁴ נוק' דז"א הנקרא עפר (רח"ו).

²⁶⁸⁵ שהיא בחינה מצד הדין דכתיב "חרב לה" דהיינו מלכות (אור יקר), פי' היא המ' ואע"ג דעפר נמי היא וא"כ מאי יתן כעפר חרבו. י"ל שהרבה בחי' יש במ' ומדמה בחי' זו לבחי' זו (מ"מ).

²⁶⁸⁶ מורה על אדמימות הדין אם כן עפר היא בחינה יותר תחתונה בה דהיינו בחינת המלכות הממציאה בתחתונים כל הנמצאים (אור יקר).

²⁶⁸⁷ כלומר שמאותה הבחינה בריאת האדם מורה על בחינתה האחרונה דהיינו "עפר מן האדמה", אדמה מלכות עפר בחינתה יותר תחתונה מאדמה, ומה שאמר יתן כעפר חרבו הוא להיות המלכות אז פועלת בבחינת העפר (אור יקר).

²⁶⁸⁸ פי' כמו שעפר היא מ' גם רובע ישראל היא מ' שהיא ה' אחרונה של שם וז"ש וחד מלה הוא. ושיעור הכתוב ומספר שהוא הדעת כמ"ש הרב בליקוטים וכתבנו לשונו בסבא דמשפטי'. מינה גם הוא חיילות של רובע ישראל שהיא המ'. ולכך על מלת מספר נ"ב ליקוטים לרמוז על זה (מ"מ).

<p>(שמות כג ה) רובץ תחת משאו²⁶⁸⁹ רביע הדא הוא דכתיב (שיה"ש ג ז) מטתו שלשלמה וד"א רבע כמו רביעית מישראל²⁶⁹⁰ לתתא רבע אתקרי²⁶⁹¹ לפום כתרין משמע [דוד] דאיהו רגלא רביעאה דכורסייא:</p>	<p>משאו", רביע זהו שכתוב "מטתו שלשלמה". דבר אחר רובע כמו רביעית מישראל למטה רובע נקרא, לפי הכתרים משמע, דוד שהוא רגל רביעית של הכסא.</p>
<p>ד"א מי מנה עפר יעקב וגו' כל אינון דחשיבין עפרא כמה דאוקימנא²⁶⁹² ומספר את רבע ישראל דכתיב (איוב כה ג) היש מספר לגדודיו רבע ישראל כמה דאוקימנא:</p>	<p>דבר אחר "מי מנה עפר יעקב וגו'", כל אלו שחשובים עפר כמו שבארנו, "ומספר את רובע ישראל", שכתוב "היש מספר לגדודיו רובע ישראל" כמו שבארנו.</p>
<p>ריא/א</p>	
<p>ד"א מי מנה עפר אינון פקודין דאינון בעפרא בזריעא²⁶⁹³ בנטיעה בחצדא והא אוקמוה חברייא ומספר את רבע כד"א (ויקרא יט יט) בהמתך לא תרביע²⁶⁹⁴ (א"ר) אבא בלק חכים הוה בחרשוי כבלעם בר דלא ידע לכוון שעתא ללטייא):</p>	<p>דבר אחר "מי מנה עפר" אלו מצוות שהם בעפר בזריעה בנטיעה בקצירה, והרי פרשוה החברים, "ומספר את רובע" כמו שנאמר "בהמתך לא תרביע" (אמר רבי אבא בלק חכם היה בכשפיו כבלעם, פרט שלא ידע לכוון השעה לקלל).</p>
<p>וישא משלו ויאמר (במדבר כג ז) וידבר (ויאמר) לא כתיב מאי וישא משלו רבי חייא אמר הוא הוה זקיף קלא לגבי(ה) ההוא ממלל וישא משלו בלעם ויאמר האי כה כמה דכתיב (שם מז) וכה תדבר ואמירה מנה הוה:</p>	<p>"וישא משלו ויאמר" לא כתוב "וידבר". מה זה "וישא משלו". רבי חייא אמר, הוא היה מרים קול לאותו מדבר, "וישא משלו בלעם" ויאמר ה"כה" הזאת כמו שכתוב, "וכה תדבר" ואמירה היא ממנה.</p>
<p>ת"ח כיון דחמא בלעם דבכל חרשוי ובכל ההוא דורון לא יכיל לאעקרא ההוא כה כד"א (שם טו) ואנכי אקרה כה אעקר להאי כה²⁶⁹⁵ א"ל קב"ה רשע אנת סבור לאעקרא לה אנא אעקר לך משלשולך מה כתיב (שם ד) ויקר אלהים אל בלעם כמה דאתמר לבתר כיון דחמא דלא יכיל הדר ואמר (שם כ) וברך ולא אשיבנה ולא אשיבנו מבעי ליה אלא ולא אשיבנה ודאי לההיא דכתיב (שם טז) כה וכה תדבר לית אנא יכיל לאהדרא לה:</p>	<p>בא וראה, כיון שראה בלעם שבכל כשפיו ובכל אותו דורון לא יכל לעקור את אותה כה, כמו שנאמר "ואנכי אקרה כה" אעקר את ה"כה" הזאת, אמר לו הקדוש ברוך הוא, רשע אתה סבור לעקור אותה, אני אעקור אותך משלשלותיך, מה כתוב "ויקר אלהים אל בלעם", כמו שנאמר אחר כך, כיון שראה שלא יכל, חזר ואמר "וברך ולא אשיבנה" היה צריך לומר "ולא אשיבנו", אלא ודאי, ולא אשיבנה</p>

²⁶⁸⁹ פי' כמו שתרגום רובץ הוא רביע גם רובע ישראל דהכא היא המ' שהיא רבוצה תחת זעיר הנק' ישראל והיא מטתו (מ"מ).

²⁶⁹⁰ פי' הוא דבר אחר שמפרש רובע היא המ' לפי שהיא רגל רביעי שחג"ת דזעיר הם ג' רגלי הכסא והמ' היא רגל רביעי (מ"מ).

²⁶⁹¹ שר"ל מ' שהיא לתתא מזעיר רובע אתקרי דהיינו לפום כתרין משמע דוד רגלא רביעאה דכורסייא (מ"מ).

²⁶⁹² פי' שכפי דבר אחר מי מנה עפר יעקב היינו הצדיקים שנחשבים עפר בעיניהם. אבל מספר את רובע ישראל היא המלכות כפירוש הראשון (מ"מ).

²⁶⁹³ בזריעה (דפ"ו).

²⁶⁹⁴ וכמה מצוות אחרות שיש בענין כגון העריות וכיוצא (אור יקר).

²⁶⁹⁵ הטעם שהמלכות נק' כה משום שנוטלת י"ג ת"ד דא"א וט' דז"א ובה יש ו' תיקונים וז"א נוטל ג' שהם תורה נביאים וכתובים הרי הם כ"ה י"ג דא"א וט' דז"א וג' שהוא נותן לה מן ו' שלה הרי ס"ה עולה כ"ה (זהר הרקיע).

	<p>לאותה שכתוב כ"ה, וכה תדבר, איני יכול להחזירה.</p>
<p>אמר בלעם בתרין דרגין בעינא לאעלא בהו²⁶⁹⁶ בעינא לאעלא בהו מדרגא דיעקב ולא יכילנא²⁶⁹⁷ בעינא לאעלא בהו מסטרא אחרא דישראל ולא יכילנא מאי טעמא בגין דשמא דא או דא לא אתקשר בזינין בישין הה"ד (במדבר כג כא) לא הביט און²⁶⁹⁸ ביעקב²⁶⁹⁹ [וגו']:</p>	<p>אמר בלעם בשתי דרגות רציתי להיכנס בהם, רציתי להיכנס בהם מדרגת יעקב ולא יכלתי, רציתי להיכנס בהם מצד אחר של ישראל ולא יכלתי, למה, משום ששם זה או זה לא נקשר במינים רעים, זהו שכתוב "לא הביט און ביעקב וגו'".</p>
<p>תאנא תרין דרגין אינון (כד"א) נחש וקסם לקבליהון עמל ואון (ד)אמר בלעם הא ודאי אשכחנא לקבלי דהני יעקב וישראל און לקבליה דיעקב²⁷⁰⁰ דאיהו קטיר בנחש עמל לקבליה דישראל דאיהו קטיר בקסם כיון דחמא דלא יכיל אמר ודאי לא הביט און ביעקב וגו' מ"ט בגין (במדבר כג כא) די' אלהיו עמו וגו' ואי תימא בהני לא יכילנא²⁷⁰¹ בקסם ונחש יכילנא כתיב (שם כג) כי לא נחש ביעקב²⁷⁰² וגו':</p>	<p>למדנו, שתי דרגות הן, נחש וקסם, כנגדן עמל ואון. אמר בלעם, הרי ודאי נמצאתי כנגד אלה יעקב וישראל, און כנגד יעקב, שהוא קשור בנחש. עמל כנגד ישראל, שקשור בקסם. כיון שראה שלא יכל, אמר ודאי "לא הביט און ביעקב וגו'", למה, משום ש"ה' אלהיו עמו וגו'". ואם תאמר באלה לא יכלתי, בקסם ונחש יכלתי, כתוב "כי לא נחש ביעקב וגו'".</p>
<p>ולא עוד אלא דכל חילין דלעילא וכל</p>	<p>ולא עוד אלא שכל הכחות</p>

²⁶⁹⁶ מתוך קליפות שהם נגד הזכר ונגד הנקבה כדמפרש ואזיל (אור יקר).
²⁶⁹⁷ מפני שקליפת זכר או נקבה אינם קשורים עם זכר ונקבה קדושים כלל כדמסיק כי לא נחש וכו' (אור יקר).

²⁶⁹⁸ "און נחש" שני כחות חיצוניים טמאים נקבות והם כנקבה הקדושה "קסם עמל" שני כחות חיצוניים טמאים זכרים והם כזכר בקדושה, ועם היות שהן כך עמל ואון אינם גדולים כקסם ונחש, ולזה עם היות שאמר לא הביט און ביעקב שהיא נגדיית נקבה כמוה ולא ראה עמל שהוא זכר נגדיי כמוהו (אור יקר).

²⁶⁹⁹ מלכות (אור יקר).

²⁷⁰⁰ און נקרא פרצוף דכורא דקלי' עמל נקרא פרצוף נוק' דקלי' (רח"ו). וכתב על זה מורינו ז"ל ולפ"ז כי לא נחש הוא דכורא דקליפה. ולא קסם נוקבא דקליפה. כי ישראל הוא דכורא. ור"ל שהנוקבא דקליפה אינה יכולה לינק מדכורא דקדושה. גם יש לפ' און הוא נוקבא דקליפה אינה יכולה לינק ממ' דקדושה ועמל שהוא דכורא דקליפה אינו יכול לינק מדכורא דקדושה שהוא ישראל. גם יש לפ' לא הביט און הוא דכורא דקליפה. ביעקב שהיא מ' דקדושה. ולא ראה עמל שהיא נוקבא דקליפה. בישראל שהוא דכורא דקדושה. וכדי שלא תאמר שהדכורא אינו יכול לינק מהנוקבא והנוקבא מהדכורא. אבל נוקבא מנוקבא ודכורא מדכורא ח"ו יש להם יניקה להכי כתיב קרא אחרנא כי לא נחש שהיא נוקבא ביעקב שהיא מלכות דקדושה. ולא קסם שהוא דכורא בישראל שהוא זעיר דקדושה וזה דייק לשון הזוהר שאמר ואיתמא בהני לא יכילנא וכו'. עכ"ל מורינו ז"ל ולפירושו מ"ש הזוהר און לקבליה דיעקב דאיהו קטיר בנחש ר"ל און שהוא דכורא דקליפה קשור בנחש שהיא מ' דקליפה. וכן מ"ש עמל לקבליה דישראל דאיהו קטיר בקסם ר"ל עמל שהיא נוקבא דקליפה קטיר בקסם שהיא דכורא דקליפה אבל לפי מ"ש הרח"ו ז"ל בדף ר"ז ע"א קסם נוקבא דנוגה נחש דכירא דנוגה. יש לפרש בהפך און נוקבא עמל דכורא. ור"ל שלא תינק נוקבא מנוקבא ודכורא מדכורא. ושמא תאמר דווקא כך אבל דכורא דקליפה איפשר שינק מנוק' דקדושה או נוק' דקליפה תינק מזעיר דקדושה לכך כתיב כי לא נחש שהוא דכורא ביעקב שהוא מ' דקדושה ולא קסם שהיא נוקבא מזעיר ע"כ א"ש מ"ש ואיתמא וכו'. דר"ל מלכות ממלכות ודכורא מזעיר לא יכילנא אבל להפך יכילנא לכך כתיב כי לא נחש ולפ"ז צדקו יחדיו דברי הרח"ו ז"ל דלעיל עם פירושו דהכא (מ"מ).

²⁷⁰¹ אמנם באלו שהם זכר ונקבה גדולים קסם ונחש שמא אפשר חזר ואמר "כי לא נחש" שהיא נקבה "ביעקב" ולא "קסם" שהוא זכר "בישראל" (אור יקר).

²⁷⁰² ואם בלק לא היה יודע חרשין מה תועלת בזה שהרי לא היה מבין מאי קאמר, לכך הקדים דברי ר' אבא דקאמר בלק חכים הוה וכו' עם היות שמלת ויאמר או מלת ויאמר הכל ענין אחד סוף סוף בהיותו בא בפתח מורה שהוא אמירה מאחר (אור יקר).

<p>משרייץ כלהו לא ידעי ולא מסתכלי בנמוסי²⁷⁰³ דמלכא עלאה²⁷⁰⁴ עד דשאל²⁷⁰⁵ מה להני תרי יעקב וישראל ומאי אמרי (שם) מה פעל אל אמר רבי אלעזר כל הני מלין כה אמר⁽¹⁾ והוא ארים קלא לקבלה ולא ידע מאי הוא ולא אשתמע בר קליה:</p>	<p>שלמעלה, וכל מחנותיהם כולם לא יודעים ולא מתבוננים בנימוסי המלך העליון, עד ששואלים לשנים הללו, יעקב וישראל, ומה אומרים "מה פעל אל". אמר רבי אלעזר כל הדברים הללו כה אמר, והוא הרים קול כנגדה ולא ידע מהו, ולא נשמע פרט לקולו.</p>
<p>הן עם כלביא יקום וגו' (שם כד) מאן עמא תקיפא כישראל בשעתא דאתנהיר צפרא קם ומתגבר כאריא לפולחנא דמאריהון בכמה שירין בכמה תושבחון משתדלי באורייתא כל יומא ובלילה לא ישכב וגו' (שם) כד בעי ב"נ למשכב על ערסיה מקדש שמא²⁷⁰⁶ עלאה אמליך ליה לעילא ותתא כמה גרדיני נמוסי²⁷⁰⁷ מתקשרן קמייהו בשעתא דפתחין פומהון על ערסיהו בשמע ישראל ובען²⁷⁰⁸ רחמי קמי מלכא קדישא בכמה קראי דרחמי²⁷⁰⁹:</p>	<p>"הן עם כלביא יקום וגו'" מי עם תקיף כמו ישראל, בשעה שמאיר הבוקר קם ומתגבר כארי לעבודת רבונם בכמה שירים בכמה תשבחות עוסקים בתורה כל היום ובלילה, "לא ישכב וגו'", כשרוצה האדם לשכב על מטתו, מקדש את השם העליון ממליכו למעלה ולמטה, כמה שומרי החוקים מתקשרים לפניו, בשעה שפותחים פיהם על מטתם, בשמע ישראל, ומבקשים רחמים לפני המלך הקדוש בכמה פסוקי רחמים.</p>
<p>ר' אבא אמר הן עם כלביא יקום זמינין האי עמא למיקם על כל עמין עכו"ם כאריה גיבר ותקיף ויתרמי עלייהו ארחייהו דכל ארייותא למשכב על טרפיהו²⁷¹⁰ אבל עמא דא לא ישכב עד יאכל טרף:</p>	<p>רבי אבא אמר "הן עם כלביא יקום" עתידים העם הזה לקום על כל עמים עובדי כוכבים ומזלות, כאריה גבור ותקיף ויתנפלו עליהם, דרכם של כל האריות לשכב על טרפם, אבל עם זה "לא ישכב עד יאכל טרף".</p>
<p>ד"א הן עם כלביא יקום לקרבא קרבנין ועלוון קמי מלכהון על גבי מדבחה ותאנא בשעתא דקורבנא אתוקד על גבי מדבחה הוון חמן דיוקנא דחד אריה²⁷¹¹ רביע על ההוא קרבנא ואכיל ליה:</p>	<p>דבר אחר, "הן עם כלביא יקום" להקריב קרבנות ועולות לפני מלכם על גבי המזבח, ולמדנו בשעה שהקרבן היה נשרף על גבי המזבח, היו רואים דמות אריה אחד, רבוץ על אותו קרבן ואוכל אותו.</p>
<p>ואמר רבי אבא אוריאל מלאכא²⁷¹²</p>	<p>ואמר רבי אבא אוריאל מלאך עליון</p>

²⁷⁰³ בנמוסא (דפ"ו).

²⁷⁰⁴ בינה (אור יקר).

²⁷⁰⁵ מדרגה אחר מדרגת שאין השגה למלאכים בספירות, ואפשר דישראל ויעקב היינו נשמות זכרים מצד התפארת ונקבות מצד המלכות וכדפירשו רז"ל איה מקום כבודו למי הם שואלים לישראל שיש להם השגה בספירות (אור יקר).

²⁷⁰⁶ במלת שמע ישראל ה' אלהינו ה' שזהו קדושת השם לקשר המדרגות כולם יחד חסד דין ורחמים כמבואר בפרשת בראשית (אור יקר).

²⁷⁰⁷ הם קדושים ומתקשרן עם הפסוק הזה בסוד ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד והם שם ללוות הנשמה בעת עלותה (אור יקר).

²⁷⁰⁸ ובעאן (דפ"ו).

²⁷⁰⁹ שיר של פגעים וכו' וברכת כהנים וכמה פסוקים אחרים (אור יקר).

²⁷¹⁰ הם אוכלים שוכבים וישראל בעמידה לזרז ולמהר אפיסתם (אור יקר).

²⁷¹¹ סוד אריה וכלב עיין מ"ש בהקדמת בפרשת בראשית דף ו' (מ"מ).

²⁷¹² תימא שאין פני אוריאל פני אריה אלא פני נשר או אדם, ויש לומר שכיון שהוא באמצע מקום התפארת כדרך התפארת שהוא מטה כלפי חסד כן זה מטה (לישראל) [במיכאל] ונכלל באריה ואם תאמר אם כן מאי שנא אוריאל משאר ארבע חיות ויש לומר שהקרבן הוא ריח ניחוח דסליק בחוטמא דאיהו בין ימינא ושמאלא והיה מצד החסד קרבן לה' ולא קרבן לאלהים כדפ"ל בזהר בפרשת ויקרא (אור יקר).

<p>עלאה הוה וחמנאן ליה בדיוקנא דאריא תקיפא רביע על מדבחה ואכיל לון לקרבנין וכד ישראל לא הוו זכאין כל כך הוו חמנאן דיוקנא דחד כלבא²⁷¹³ חציפא רביע עליה כדין הוו ידעי ישראל דבעיין תשובה וכדין תיביבין²⁷¹⁴ לא ישכב וגו' אלין קרבנין דליליא²⁷¹⁵ כגון עלוון ודם הללים²⁷¹⁶ ישתה דקב"ה אנה קרבא דלהון על שנאיהון:</p>	<p>היה, וראו אותו בדמות אריה תקיף רובץ על המזבח, ואוכל את הקרבנות, וכשישראל לא היו צדיקים כל כך, היו רואים דמות כלב אחד חצוף רובץ עליו, אז היו ישראל יודעים, שצריכים תשובה, ואז שבים "לא ישכב וגו'", אלו קרבנות הלילה כמו עולות ודם חללים ישתה, שהקדוש ברוך הוא לוחם קרב שלהם על שונאיהם.</p>
<p>רבי אלעזר²⁷¹⁷ אמר לא ישכב מהו לא ישכב, אלא בכל לילה ולילה כשאדם הולך במצוות רבונו, לא</p>	<p>רבי אלעזר אמר "לא ישכב", מהו לא ישכב, אלא בכל לילה ולילה כשאדם הולך במצוות רבונו, לא</p>
<p>רי"א/ב</p>	
<p>שכיב על ערסיה עד דקטיל אלף ומאה ועשרים וחמש מאינון זיינין בישין דשריין עמיה רבי אבא אמר אלף אינון דסטר שמאלא דכתיב (תהלים צא ז) יפול מצדך אלף²⁷¹⁸ (ובמה) כמה דכתיב (תהלים קמט ה-ז) יעלו חסידים בכבוד וגו' רוממות אל בגרונם וגו' לעשות נקמה וגו' הה"ד לא ישכב וגו' ודא הוא לעשות בהם משפט וגו' (שם ט):</p>	<p>שוכב על מטתו עד שהורג אלף ומאה ועשרים וחמש מאותם מינים רעים ששורים עמו. רבי אבא אמר אלף הם מצד שמאל, שכתוב "יפול מצדך אלף", כמו שכתוב "יעלו חסידים בכבוד וגו' רוממות אל בגרונם וגו' לעשות נקמה וגו'", זהו שכתוב "לא ישכב וגו'", וזהו "לעשות בהם משפט וגו'".</p>
<p>אמר רבי חזקיה לקבלי תלת זמנין דהוא מחא לאתניה ואטעין²⁷¹⁹ לה בהרשוי אתברכון ישראל תלת זמנין רבי חייא אמר לקבליה ואתברכון (יתברכון) ישראל תלת זמנין דסלקין ישראל לאתחזאה קמי מלכא קדישא²⁷²⁰:</p>	<p>אמר רבי חזקיה, כנגד שלש הפעמים שהכה את אתונו והטעינה בכשפיו, התברכו ישראל שלש פעמים. רבי חייא אמר כנגדו התברכו ישראל שלש פעמים, שעולים ישראל להראות לפני המלך הקדוש.</p>
<p>וירא בלעם כי טוב בעיני יי' וגו' (במדבר</p>	<p>"וירא בלעם כי טוב בעיני ה' וגו'</p>

²⁷¹³ כח חיצון ופירש בפרשת בראשית שנקרא בלעדן (אור יקר).

²⁷¹⁴ תיבן (דפ"ו).

²⁷¹⁵ אברים ופדרים שלא נתעכלו כל היום והיינו לישנא דעלוון דקאמר (אור יקר).

²⁷¹⁶ לכולהו פירושו אהדר נמי לקב"ה דאכיל קרבנין ובזכותהון "אגח קרבנין" (אור יקר).

²⁷¹⁷ ר' אלעזר אזיל לשיטתיה "עד דקטל" מחליש כחם ובכל יום על ידי מעשים הם מתגברין

ואפשר שממש הוא מבטלם והקליפות עושות אחרים תחתיהם (אור יקר).

²⁷¹⁸ יזכור לעולם בריתו ר"ל כאשר ימשיך שפע דעת העליון מזלא קדישא הנקרא זכור למטה

ביסוד התחתון וזהו בריתו ונמצא כי ענין המשכה זו צריכה להתכוין בק"ש שעל המטה וז"ס לא ישכב עד יאכל טרף שע"י קריאת שמע שעל המטה טורף האדם אותם הטיפות הנמשכות מן רפ"ח עליון כנז' מיד המזיקים החיצונים ומחזירין אותם למקומם לקדושה גם ז"ס יפול מצדך אלף כו' שהם אותם הגופות הטמאים שהלבישו לאותם הנשמות שימותו ויפלו ואז לא תוכל עוד הקליפה לגשת אליך (שעה"כ נו ע"ג).

²⁷¹⁹ ואטעין (דפ"ו).

²⁷²⁰ עי' שער הפסוקים (פרשת בלק): חז"ל אמרו, שבקש לעקור שלש רגלים מישראל, ואין בדברים

אלו יחס עם כונת בלעם כפי הפשט. אבל הענין יובן עם הנז"ל, כי הנה שלשה הרגלים, הם ג' האבות כנודע, ועליהם אמרו באדרת נשא כנז"ל ובהאי אתרחיצו אבהתנא לאתלבשא, בההוא רוחא והבל דנפק מן פומא עילאה. ובהיות בלעם מקללם בפיו, מבחי' הבל הזה, נמצא שהיה עוקר ג' האבות המתלבשים בה הנקרא שלשה רגלים. ובזה תבין מ"ש בס"ה בפרשת בראשית בהקדמה, על פסוק אלה אזכרה ואשפכה עלי נפשי, כי בשלשה רגלים שהיו ישראל עולים לירושלים, היו מעלים שלשה אותיות אלה של האלהים, לחברם עם מ"י של אלה"ם. וכבר נתבאר לעיל, כי ג' אותיות אלה, הם ג' גבורות, שמהם שרש קין. וכמו שנתבאר בענין מעשה העגל, בענין אלה אלהיך ישראל, וע"ש.

<p>כד א) ולא הלך כפעם בפעם לקראת נחשים וגו' (שם) מאי לקראת נחשים א"ר יוסי דהני תריז זמנין קדמאי הוה אוזיל בכל חרשוי ובעא (למימר ו) למילט לישראל כיון דחמא ורעותיה דקב"ה דאמרו (קב"ה רעותיה אמר) שוב אל בלק (שם כג ה) דהא מלוך לא בעיין בני מלווא אוחרא זמין [מהאי כה] (מאי הוא) כמה דכתיב (שם) וכה תדבר כה תדבר ולא אנת כה תדבר דשלטא על כל²⁷²¹ שליטין חרשין וקסמין וזינין בישין דלא יכלן²⁷²² לאבאשא לבני וכדין בעא לאסתכלא בהו בעינא בישא:</p>	<p>ולא הלך כפעם בפעם לקראת נחשים וגו', מה זה "לקראת נחשים". אמר רבי יוסי שהפעמיים הראשונות הללו היה הולך בכל כשפיו ורצה לקלל את ישראל, כיון שראה רצון הקדוש ברוך הוא שאמר "שוב אל בלק", שהרי בני לא צריכים דבוריך, דיבור אחר מוכן מה"כה" הזאת, כמו שכתוב "וכה תדבר", "כה תדבר" ולא אתה, "כה תדבר" ששולטת על כל השליטים מכשפים וקוסמים ומינים רעים שלא יכולים להרע לבני, ואז רצה להסתכל בהם בעין רעה.</p>
<p>ת"ח האי רשע כד אסתכל בהו בישראל הוה מסתכל באלין תריז דרגין יעקב וישראל לאבאשא לון או בהאי או בהאי²⁷²³ בחרשוי בגין כך כל ברכין וברכין יעקב וישראל אתבריכו וירא בלעם כי טוב וגו' (במדבר כד א) במה חמא [חמא] די בשעתא דאנפי מלכא נהירין²⁷²⁴ זינין בישין לא קיימי בקיומיהו וכל חרשין וכל קסמין לא סלקאן בחרשייהו:</p>	<p>בא וראה רשע זה כשהסתכל בישראל, היה מסתכל בשתי דרגות אלו יעקב וישראל להרע להם, או בזה או בזה בכשפיו, בגלל כך כל ברכות וברכות יעקב וישראל התברכו. "וירא בלעם כי טוב וגו'", במה ראה, ראה שבשעה שפני המלך מאירות מינים רעים, לא עומדים בקיומם וכל הכשפים וכל הקסמים לא עולים בכשפיהם.</p>
<p>ת"ח בהני תרי זמני כתיב ויקר (במדבר כג ד) ויקר אלהים²⁷²⁵ (שם טז) ויקר יי²⁷²⁶ אל בלעם וגו' וכתיב (שם ה) וכה תדבר והשתא כיון דחמא דהא לא אשתכח רוגזא וחרשוי לא סלקין כדין ולא הלך כפעם בפעם וגו' (שם כד א) כיון דאפריש ואסתלק גרמיה מחרשוי שארי (ברוחא אחרא²⁷²⁷) באתערותא אחרא לשבחא לישראל:</p>	<p>בא וראה, בשתי הפעמים האלה כתוב "ויקר", "ויקר אלהים" "ויקר ה' אל בלעם וגו'", וכתוב "וכה תדבר", ועכשיו כיון שראה, שהרי לא נמצא רוגז וכשפיו לא עלו אז, "ולא הלך כפעם בפעם וגו'", כיון שהפריד והעלה עצמו מכשפיו התחיל (ברוח אחרת), בהתעוררות אחרת לשבח את ישראל.</p>
<p>א"ר יהודה מאי אתערותא הכא א"ל (רוח אלהים ולא רוח יי' אלא רוח חד) ואתערותא דרוחא חדא מסטרא דשמאלא הווא דאתקשרו²⁷²⁸ תחותי אינון זינין וחרשין דיליה א"ר אלעזר הכי אוליפנא דאפילו האי</p>	<p>אמר רבי יהודה, איזו התעוררות כאן, אמר לו (רוח אלהים ולא רוח ה' אלא) התעוררות של רוח אחת מצד שמאל, אותו שהתקשרו תחתיו אותם מינים וכשופים שלו. אמר רבי אלעזר,</p>

²⁷²¹ ולא אמר כה דבר אלא ת' של תדבר מורה על הנקבה הנסתרת (רח"ו).

²⁷²² יכלין (דפ"ו).

²⁷²³ כדפי' לעיל אם יוכל מצד התפארת בקליפות שכנגד הזכר ומצד המלכות בקליפות שכנגד הנקבה והיינו עמל ואון נחש וקסם כמבואר לעיל (אור יקר).

²⁷²⁴ היינו שורשי הספירות שבבינה שהם פני התפארת מאירים באור החכמה אז לבנה במלואה ואין שטן ואין פגע רע, וראש התפארת הוא כלל שלש ראשונות כדפירשתי באידרא (אור יקר).

²⁷²⁵ מצד המלכות (אור יקר).

²⁷²⁶ מצד התפארת, ומלת ויקר לשון עקירא כדפירשנו לעיל, והכוונה שהוא רצה ליכנס אליהם בתריז סטרין והוא נעקר משתייהם ולא יכול אליהם (אור יקר).

²⁷²⁷ כדכתיב ותהי עליו רוח אלהים ומפרש ליה על בלעם (אור יקר).

²⁷²⁸ כלומר מה שניצוץ שכינה מתפשט לחוץ והוא על ידי קליפה טהורה בסוד ומלכותו בכל משלה פירשתי בספ"ר בשער אבי"ע עיין שם (אור יקר).

<p>[זמנא] לא שריא ביה רוחא דקודשא א"ל ר' יוסי²⁷²⁹ אי הכי הא כתיב (במדבר כד ב) ותהי עליו רוח אלהים²⁷³⁰ ובכל אינון זמנין אחרנין²⁷³¹ לא כתיב בהו הכי א"ל הכי הוא ת"ה כתיב (משלי כב ט) טוב עין הוא יבורך²⁷³² והא אוקמוה אל תקרי יבורך אלא יברך:</p>	<p>כך למדנו, שאפילו בזמן הזה לא שרתה בו רוח הקודש, אמר לו רבי יוסי, אם כך הרי כתוב "ותהי עליו רוח אלהים", ובכל אותן פעמים אחרות לא כתוב בהן כך. אמר לו כך זה, בא וראה כתוב "טוב עין הוא יבורך", והרי פרשוה, אל תקרי "יבורך", אלא "יברך".</p>
<p>ובלעם הוה רע עין דלא אשתכח רע עין בעלמא כוותיה דבכל אתר דהוה מסתכל בעינוי הוה מתלטייא וע"ד אמרו האי מאן דאעבר בריה בשוקא ומסתפי מעינא בישא יחפי סודרא על רישיה בנין דלא יכיל עינא בישא לשלטאה עליה אוף הכא כיון דחמא בלעם דלא יכיל בחרשוי וקסמוי לאבאשא לישראל בעא לאסתכלא²⁷³³ בהו בעינא בישא בנין דבכל אתר דהוה מסתכל בעינוי בישין הוה מתלטייא:</p>	<p>ובלעם היה רע עין, שלא נמצא רע עין בעולם כמותו, שבכל מקום שהיה מסתכל בעינוי היה מתקלל. ועל זה אמרו, מי שמעביר בנו בשוק ופוחד מעין רעה, פורש סודר על ראשו, כדי שעין רעה לא תוכל לשלוט בו. גם כאן, כיון שראה בלעם שלא יכול בכשפיו ובקסמיו להרע לישראל, רצה להסתכל בהם בעין רעה, בגלל שבכל מקום שהיה מסתכל בעינוי הרעות היה מתקלל.</p>
<p>ת"ה מה (כתיב ומה) רעותיה²⁷³⁴ דיליה לקבלהון דישראל כתיב (במדבר כד א) וישת אל המדבר פניו כתרנומו (ושוי²⁷³⁵ לעגלא די עבדו ישראל במדברא אפוהי) בנין דיהא ליה סטר סיועא לאבאשא להו השתא חמי מה כתיב²⁷³⁶ (במדבר כד ב) וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל ובעא לאסתכלא בהו בעינא בישא ביה שעתא אלמלא דאקדים לון קב"ה אסוותא הוה מאבד לון באסתכלותא דעיניו ומאי אסוותא יהב קב"ה לישראל בההיא שעתא דא הוא דכתיב (במדבר כד ב) ותהי עליו רוח אלהים ותהי עליו על ישראל קאמר כמאן ד(א)פריש</p>	<p>בא וראה מה רצונו כנגד ישראל, כתוב "וישת אל המדבר פניו", כתרנומו (ושם פניו (כנגד העגל) לעגל שעשו ישראל במדבר) כדי שיהיה לו צד סיוע להרע להם. כעת ראה מה כתוב "וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל", רצה להסתכל בהם בעין רעה בשעה זו, אלמלא שהקדים הקדוש ברוך הוא רפואה, היה מאבד אותם בהסתכלות עיניו, ואיזו רפואה נתן הקדוש ברוך הוא לישראל, באותה שעה זהו שכתוב "ותהי עליו רוח אלהים", ותהי עליו על ישראל הוא אומר, כמי שפורש סודר על ראש התינוק, כדי שלא תשלט בו עיניו. אז התחיל ואמר "מה טובו</p>

²⁷²⁹ קא סלקא דעתיה דר' יוסי דסבירא ליה לר' אלעזר דהאי זמנא כהני זמני ומלת ותהי עליו אהדר לבלעם ולהכי קא קשיא ליה, ור' אלעזר אמר דודאי בהני זמני לא כתיב הכי משום דלא אצטריכו ישראל להאי, אבל בזמנא דא שנשתמש בעין הרע הוצרכו ישראל להיות עליו רוח אלהים כדמפרש ואזיל (אור יקר).

²⁷³⁰ עי' אפיקי ים (ב"ב עד ע"א): וכן בלעם ה' הרע של קין ולכן נתחבר עם עזא ועזאל, והם ב' דכו' דסט"א וב' נוקבין דלהון הם ב' עיינין נגד נוקבא דקדושה שהיא בת עין שפירא בחזיא, והוא מ"ש כאן ודמיינ עיינין כתרי סיהרי שהם ב' נוקבין בישין דסט"א שבהם מארת, ובכחם ה' רוצה לקלל ישראל ולהטיל בהם עין הרע כמ"ש וירא בלעם את ישראל שוכן לשבטיו וכו', מיד ותהי עליו רוח אלהים שכינתא קדישא כמ"ש בזוהר פ' בלק (ד' רב ע"ב) רחל הות תמן חמאת דעינא דההוא רשע לאבאשא מה עבדת נפקת ופרשת גדפאה עליהו וכו' מיד ותהי עליו רוח אלהים וכו'.

²⁷³¹ אחרנין (דפ"ו).

²⁷³² שברכתו לטוב אבל רע עין אפילו ברכתו לרעה כדמפרש לקמיה (אור יקר).

²⁷³³ לאסתכל (דפ"ו).

²⁷³⁴ הפך דעת ר' יוסי שאמר שהיה לו רצון לברך (אור יקר).

²⁷³⁵ (ס"א לקבל עגלא) (נוסף בדפ"ו).

²⁷³⁶ כלומר עתה שהכרחתי לך שהיה עתה גם כן כוונתו לרעה מאונקלוס עתה בא ואפרש לך כל הפסוקים לרוע כוונתו (אור יקר).

<p>סודרא על רישיה דינוקא בגין דלא ישרוט בהו עינוי כדין שארי ואמר (שם ה) מה טובו אהליך יעקב:</p>	<p>אהליך יעקב".</p>
<p>ת"ח כל מאן דבעי לאסתכלא בעינא בישא לא יכיל אלא כד משבח²⁷³⁷ ואוקיר לההוא מלה דבעי לאלטייא בעינא בישא ומה ארחיה אמר חמו כמה טבא דא כמה יאה דא בגין דישלט²⁷³⁸ ביה עינא בישא אוף הכא אמר מה טובו אהליך יעקב כמה אינון יאן כמה</p>	<p>בא וראה, כל מי שרוצה להסתכל בעין רעה לא יכול, אלא כשמשבח ומכבד את אותו הדבר שרוצה לקלל בעין רעה ומה דרכו, אמר ראו כמה טוב זה, כמה נאה זה, כדי שתשלט בו עין רעה. גם כאן אמר "מה טבו אהליך יעקב", כמה יפים, הם כמה</p>
<p>ריב/א</p>	
<p>אינון שפירן כמה נטיען שפירן דאתנמען ומנייהו (בינייהו) דמיין לאינון נטיעין²⁷³⁹ דנטע קב"ה בגנתא דעדן ויאין מאן יתן ואלין נטיען אשתכחו מאינון מסכניו (מאן יתן דאלין נטיען ישתכחו מאינון משכניו) דבהו²⁷⁴⁰:</p>	<p>נאים הם. כמה נטיעות יפות שננטעו מהם, דומים לאותן נטיעות שנטע הקדוש ברוך הוא בגן עדן, נאות מי יתן, ואלו (שאלו) הנטיעות נמצאו מאותם עניים שבהם.</p>
<p>יזל מים מדליו וגו' (במדבר כד ז) לב"ג דהו ליה ידן שפירן יאן למחזי אעבר חד ב"ג דעינא בישא אסתכל באינון ידן נקיט בהו שארי לשבחה אמר כמה אינון שפירן כמה אינון יאן חמו אצבען מגזרה דשפירו עלאה לבתר אמר מאן יתן ידן אלין דשריין בין אבנין יקירין ובלבושי יקר דארגוונא (בביתאי²⁷⁴¹) ובביתיהו לאשתמשא בהו ויהוין גניזין בתיבותא דיליהו:</p>	<p>"יזל מים מדליו וגו'", [משל] לאדם שהיו לו ידים יפות נאות למראה, עבר אדם אחד בעל עין הרע הסתכל באותן ידים, לקח אותם והתחיל לשבח. אמר כמה יפות הן, כמה נאות הן. ראו אצבעות שנגזרו מיופי עליון. אחר כך אמר, מי יתן ידים אלו ששורות בין אבנים יקרות ובלבושי כבוד של ארגמן (בביתנו וכו' בתיבה שלו) בביתו להשתמש בהן, ויהיו גנוזות בתיבה שלו.</p>
<p>כך בלעם שרי לשבחה (שם ה) מה טובו אהליך²⁷⁴² חמו כמה שפירן כמה יאן וכו' לבתר ואמרו יזל מים מדליו לא [ישתכח] (אשתכח) נטיעא שפירא דא נטיעא</p>	<p>כך בלעם, התחיל לשבח, "מה טבו אהליך", ראו כמה יפים כמה נאים וכו', אחר כך אמר "יזל מים מדליו" לא תמצא נטיעה יפה זו נטיעת התורה</p>

²⁷³⁷ הן אמת הענין כך אבל צריך לדעת למה, ויש לומר כי בעת שהוא מגנה מכניס בקליפות שהם גנאי ומין במינו אינו חוצץ, אמנם בעת שהוא משבח הרי הבדילו מהן כדי שיקטרגו עליו ואז עין הרע שולט בו, או אפשר שכח הקליפה שהיא עין הרע אינה שורה במקום מגונה מפני שהיא בת מלך וצריך כבוד ולכך כשמשבח מתקן לה כסא (אור יקר).

²⁷³⁸ דישלוט (דפ"ו).

²⁷³⁹ נטיעין (דפ"ו).

²⁷⁴⁰ כדרז"ל מדליו שהם בני עניים שמהם תצא תורה (רח"ו), והכוונה שאמר בלעם מי יתן שלא יהיו הת"ח אלא מהעניים כדי שלא ימצאו הכנה לעסוק בתורה. וז"ש "לבר נש דהוה ליה וכו' לבתר אמר מאן יתן ידן אליו" וכו' דהיינו סוף כל השבח הזה לכוונה רעה שיהיו בביתו להשתמ' בהם כך בלעם כל מה ששבח מה טובו אוהליך וכו' לסוף אמר אזל מים מדליו שכוונתו רעה שלא יהיו ת"ח אלא מבני עניים (מ"מ).

²⁷⁴¹ כן בלעם ידע שהמסכנות והדלות הוא מצד הקליפה, לכך רצה שיהיו נטיעות התורה מדליו מהעניים, עוד רצה בזה למעט התורה כענין יעקב דכתיב ביה ותקע כף ירך יעקב והיינו שקצץ רגלי לומדי התורה כדפירשו בזוהר כדי שיהיה מעוטה, והיינו "בביתאי" כי על ידי כך יתמעט (אור יקר).

²⁷⁴² אהליך (דפ"ו).

<p>דאורייתא ולבר מאינן מסכנין דליו כלומר מסכנין (בר מאינן משכנין) וזרעו במים רבים²⁷⁴³ דלא יסגי ולא ירבי רוחא דקודשא²⁷⁴⁴:</p>	<p>מחוץ לאותם עניים, (דליו כלומר מסכנים) וזרעו במים רבים, שלא יגדל ולא ירבה רוח הקודש.</p>
<p>א"ל קב"ה רשע לא יכלין עיניך²⁷⁴⁵ לאבאשא הא פריסו דקודשא עלייהו כדין אמר (שם ח) אל מוציאו ממצרים וגו' הא לא יכלין כל בני עלמא לאבאשא לון דהא חילא תקיפא עלאה²⁷⁴⁶ אחיד בהו ומאי איהו אל מוציאו ממצרים ולא עוד אלא (שם ח) כתועפות ראם לו דלא יכיל ב"נ לאושיט ידיה עליה מגו רומיה ומדאשתכח בזקיפו עלאה הכי יאכל גוים צריו וגו' (שם) ולית מאן דיכיל לאבאשא לון:</p>	<p>אמר לו הקדוש ברוך הוא, רשע לא יוכלו עיניך להזיק, הרי פרישת הקודש עליהם, ואז אמר "אל מוציאו ממצרים וגו'", הרי לא יכולים כל בני העולם להרע להם, שהרי כח תקיף עליון אחוז בהם, ומיהו "אל מוציאו ממצרים", ולא עוד אלא, "כתועפת ראם לו", שלא יכול בן אדם להושיט ידיו עליו מתוך גבוה, ומשנמצא בזקיפות עליונה, כך "יאכל גוים צריו וגו'" ואין מי שיכול להרע להם.</p>
<p>ואפילו בזמן דלא זקיף לא יכלין הה"ד (שם ט) כרע שכב לא דחיל²⁷⁴⁷ בגין דאשתכח גיבר כארי וכלביא אפילו כד אינן ביני עממיא וכרע אושכבו בינייהו (ושכב) כארי הוא ישתכח בנמוסי אורייתא באורחי אורייתא (ואעפ"כ) שולשנותא אית להו במאריהון דאפילו כל [מלכיא ד]עלמא לא יעקרון להו כאריא דא כד שכב על טרפיה²⁷⁴⁸ לא יכלין לאקמא ליה מניה הה"ד כרע שכב כארי וגו':</p>	<p>ואפילו בזמן שלא זקוף לא יכולים, זהו שכתוב "כרע שכב" לא פוחד בגלל שנמצא גבור כארי וכלביא, אפילו כשהם בין העמים "וכרע ושכב ביניהם", כארי הוא ימצא בנימוסי התורה בדרכי התורה. (ואף על פי כן) יש להם שלטון ברבונם, שאפילו כל מלכי העולם לא יעקרו אותם, כאריה זה כששוכב על טרפו, לא יכולים להקימו ממנו, זהו שכתוב "כרע שכב כארי וגו'".</p>
<p>א"ר אלעזר לא אשתכח בעלמא חכים לאבאשא²⁷⁴⁹ כבלעם רשיעא דהא בקדמיתא והוהו (הוא) אשתכח במצרים ועל</p>	<p>אמר רבי אלעזר, לא נמצא בעולם חכם להרע כמו בלעם הרשע, שהרי בתחלה היה נמצא במצרים, ועל ידו</p>

²⁷⁴³ כי הזרע הנזרע במקום מים רבים אינו גדל, ואפשר היות הכוונה שיהיו כל ישראל עשירים "על מים רבים" ובזה תתמעט התורה שהיא מהעניים (אור יקר).

²⁷⁴⁴ לא שדבר רוח הקדש עמו אלא כענין שאמר לו שוב אל בלק באותה בחינה ממש אמר ליה רוח הקדש ענין זה וכדפירשנו שם (אור יקר), פי' כמו הזרע במים רבים אינו מצמיח כך הם לא יסגי ולא ירבי רוחא דקודשא כי כוונתו ג"כ לרעה (מ"מ).

²⁷⁴⁵ עיניך (דפ"ו).

²⁷⁴⁶ ימינו של הקב"ה הנקרא אל, והוא פועל מצד הבינה דהיינו כח ודאי כדפירשנו בתיקו' בכמה דוכתי, וחיינו מוציאים ממצרים דמסטר' דיובלא נפקו, ונפקו בפסח דרועא ימינא, ואמר "תקיפא עילאה" משום שיש תקיפא תתאה דהיינו מלכות גבורה תתאה, ויש תקיפא סתם דהיינו גבורה, ויש תקיפא עילאה דהיינו גבורה עילאה דכל גבורן נפקין מיניה דהיינו בינה (אור יקר).

²⁷⁴⁷ דחל (דפ"ו).

²⁷⁴⁸ טרפיה (דפ"ו).

²⁷⁴⁹ אפילו כנגד גבוה כדאמרינן למה נקרא שמם כשפים שמכחישין פמליא של מעלה, ממש הקליפות רודפות אחר ביטול הקדושה, ועל ידם היה פעולת בלעם, ומי גרם היות ישראל בלתי ראויים אל הגאולה ומכניסים עצמם ברשות הקליפות ואז נקראו שמם כשפים שמכחישין, אמנם כשישראל קדושים אין יכולת לכל מקטרג לקטרגא, וישראל בזמן בלעם ראויים ה"ו לעונש אלא שעמד להם אהבת ה', לכך היה הקב"ה רודף אחריו שלא יקלל חס ושלום או שלא יסתכל בהם מפני שאם היה מקלל בשעת מדין שעת כעסו של הקב"ה היה פועל דבר מה, וזהו זכור נא מה יעץ ופז', יוכן כשיצאו ממצרים שלא במדת הדין יצאו לכך היה יכולת ביד בלעם, שהרי כל החיצונים בחשק זה היו ואם יעזרו מלמטה יעוררו מדת הדין מלמעלה, ולכך אמר לקמן "וקב"ה בלב כל חכמתא וכו' (אור יקר).

<p>ידוי קשירו מצראי עליהו דישראל קשורא דלא יפקון מעבודתהון לעלמין ודא הוא דאמר מה איכול לאבאשא להו דהא אנא עבידנא דלא יפקון מעבידתא דמצראי לעלמין אבל (שם ח) אל מוציאו ממצרים ולקבליהון (ג"א ולקבליה) לא יכלין חכמין וחרשין דעלמא²⁷⁵⁰:</p>	<p>קשרו המצרים קשר על ישראל, שלא יצאו מעבודתם לעולמים, וזהו שאמר, מה אוכל להזיק להם, שהרי אני עשיתי שלא יצאו מעבודת המצרים לעולמים, אבל "אל מוציאו ממצרים", ונגדם (ונגדו) לא יכולים חכמים ומכשפים של העולם.</p>
<p>ועתה הנני הולך לעמי וגו' (שם יד) ר' יהודה פתח (דברים כג טז) לא תסגיר עבד אל אדוניו וגו'²⁷⁵¹ עמך ישב בקרבך כמה חביבין מלי דאורייתא²⁷⁵² כמה חביבה אורייתא קמי קב"ה כמה חביבה אורייתא דאורית לה קב"ה לכ"י:</p>	<p>"ועתה הנני הולך לעמי וגו'", רבי יהודה פתח "לא תסגיר עבד אל אדוניו וגו'", עמך יושב בקרבך, כמה חביבים דברי התורה, כמה חביבה התורה לפני הקדוש ברוך הוא. כמה חביבה התורה שהוריש אותה הקדוש ברוך הוא לכנסת ישראל.</p>
<p>ת"ח בשעתא די נפקו ממצרים שמע בלעם דהא חרשוי וקסמוי וכל אינון קשרין לא סליקו בהו בישראל שארי לגררא גרמיה ולמירט רישיה אזל לאינון טורי השוכא²⁷⁵³ ומטא לגבי אינון שלשלאי דפרזלא וכך הוא ארחא דמאן דמטי גבייהו כיון דעאל ב"ג ברישי טוריא חמי ליה עזא"ל ההוא דאקרי גלוי עינים מיד אמר לעז"א²⁷⁵⁴ כדין יהבין קלא ומתכנשין גבייהו חויין רברבי דמתוקדן וסחרין לון משדרי אונמתא זעירתא לקבליה דב"ג:</p>	<p>בא וראה, בשעה שיצאו ממצרים, שמע בלעם שהרי כשפיו וקסמיו, וכל אותם קשרים לא עלו בישראל, התחיל לגרד עצמו ולמרט ראשו, הלך לאותם הרי החשך, והגיע לפני אותם שלשלאות ברזל. וכך הוא דרך מי שמגיע אליהם, כיון שנכנס האדם בראשי ההרים, רואה אותו עזא"ל, אותו שנקרא גלוי עינים, מיד אומר לעז"א, אז נותנים קול ומתכנסים אליהם נחשים גדולים שבוערים וסובבים אותם, שולחים מין חיה קטנה מול האדם.</p>
<p>ותנא כמין שונרא [היא ורישה] (ורישיה) כרישא דחוייא ותרין זנבין בה וידהא ורגליה זעירין ב"ג דחמי לה חפי אנפוי והוא מייתי חד קשורתא מאוקידו דתרנגולא</p>	<p>ולמדנו כמין חתול היא, וראשה כראש הנחש, ושני זנבות לה, וידיה ורגליה קטנות. אדם שרואה אותה מכסה פניו, והוא מביא קטורת אחת משרפת תרנגול לבן זורק בפניה, והיא</p>

²⁷⁵⁰ ותרב חכמת שלמה מכל בני קדם ומכל חכמת מצרים ויחכם מכל האדם כו', ור"ל שהתחכם בחכמת בני קדם ובחכמת מצרים, שהוא בידיעת כל סוד עולם התוהו שהוא חכמת בני קדם, ובעומק ידיעת כל הקליפות והחיצונים במעשה כשפים ומעשה שדים וכל שמות הטומאה ושימושיהם שהוא חכמת מצרים והררי קדם וכנ"ל סי' ב' ג', וע' זוה"ק (פ' בלק רח ע"א וריב ע"א) (דע"ה ח, ז, פז ע"ד).
²⁷⁵¹ כנגד ישראל שהיו עבדים לפרעה ורצה בלעם להסגירם אליו והקב"ה בלבל עצתו כנגד זה גם אתה לא תסגיר וכו' (אור יקר).

²⁷⁵² ללומדיהם ומשכילים אותם, ואין מי שיבא עד סופה לכך לא אמר חביבה אורייתא אמנם הקב"ה יודע פולה לכך אמר "כמה חביבה אורייתא קמי קב"ה", וכן ישראל כולם יחד כל התורה להם ירושה לכך אמר "כמה חביבה" וכו' והטעם להקדמה זו מטעם מצות לא תסגיר כדפירשנו וכדמפרש ואזיל (אור יקר).

²⁷⁵³ עי' זהר פ' תצוה (קפה ע"א ע"ב) דהקליפה עליונה הוא אינו טמא ומזוהם כ"כ, והיא גדולה יותר במעלה מהתחתונה ע"ש. ועל זה אמר "עלאה רברבא", ואמר "מגו טורי חשוך" כי שם הוא המדור דשורש כולם, וכמ"ש בפ' משפטים (קיב ע"ב) בלק (רח ע"א ריב ע"א) פנחס (רלג ע"א) (דע"ה ח"ב קכה ע"ב)

²⁷⁵⁴ הם מהזרין דקליפת נוגה דאצילות וכמ"ש הרב (בשער קליפת נוגה פרק ט), וע' בזוהר (פ' אמור קא ריש ע"ב) כי אותן הזרין הם השרשים, ועזא ועזאל הם הענפים והם תולדותיהם, ועי' בזוהר (בראשית כג ע"א, וע"ש לז ע"א, ופ' בלק רח ע"א וריב ע"א) (דע"ה ח"ב כ ע"א, ועיי"ש פה ע"ב).

<p>חורא שדי באנפהא והיא אתית עמיה עד דמטי לגבי רישא דשלשלאי וההיא רישא דשלשלאי נעיין בארעא ומטי עד תהומא²⁷⁵⁵ ותמן בתהומא חד סמיך והוא נעיין בתהומא תתאה ובההוא סמיך אתקשר רישא דשלשלאי כד מטי ב"ג לרישא דשלשלאה בטש בה ג' זמנין ואינון קראן ליה כדין כרע וסגיד על ברכוי ואזיל ואטיס עינוי עד דמטי גבייהו כדין ויתיבו (יתביין) קמייהו וכל אינון חויין סחרין ליה מהאי סטרא ומהאי סטרא פתח עינוי וחמי לון אזרעזע ונפל על אנפוי וסגיד לקבלייהו:</p>	<p>באה עמו. עד שמגיע לראש השלשלאות, ואותו ראש השלשלאות נעוץ בקרקע, ומגיע עד התהום, ושם בתהום עמוד אחד שנעוץ בתהום התחתונה, ובאותו עמוד קשור ראש השלשלאות. כשמגיע האדם לראש השלשלאות, מכה בה שלש פעמים, והם קוראים לו, ואז כורע ומשתחוה על ברכיו, והולך ואוטם עינוי עד שמגיע אליהם, אז יושב לפניהם, וכל אותם נחשים סובבים אותו מצד זה ומצד זה, פותח עינוי ורואה אותם מזדעזע ונופל על פניו ומשתחוה כנגדם.</p>
<p>לבתר אולפיין ליה חרשיין וקסמין ויתיב גבייהו</p>	<p>אחר כך מלמדים אותו כשפים וקסמים ויושב לפנייהם</p>
<p>ריב/ב</p>	
<p>נ' יומין כד מטא זמנא למיהך לארחיה ההיא אונימתא וכל אינון חויין אזלין קמיה עד דנפיק מן טוריין בין ההוא השוכא תקיפא ובלעם כד מטא גבייהו אודע לון מלה ואסגר גרמיה בטוריין עמהון ובעא לקסרנא לון לאתבא לון למצרים וקב"ה בלבל וקלקל כל חכמתא דעלמא וכל חרשיין דעלמא דלא יכילו לקרבא בהדייהו:</p>	<p>חמשים יום, כשמגיע הזמן ללכת לדרכו, אותה מין החיה, וכל אותם נחשים הולכים לפניו עד שיוצא מההרים, בין אותו חושך תקיף. ובלעם כשהגיע אליהם הודיע להם דבר, והסגיר עצמו בהרים עמם, ורצה לקטרג עליהם להשיב אותם למצרים, והקדוש ברוך הוא בלבל וקלקל כל חכמת העולם, וכל כשופי העולם שלא יוכלו לקרב אליהם.</p>
<p>ת"ה השתא כיון דחמא בלעם דלא יכיל לאבאשא לישראל אהדר גרמיה ואמליך ליה לבלקמה דלא בעא מניה בגין לאבאשא לון ועיטא דיליה הוה באינון נוקבי דמדין דאינון שפירן ואלמלא דא"ל משה לא הוינא ידע דכתיב (במדבר לא טז) הן הנה היו לבני ישראל [בדבר בלעם] (וגו') כיון דחמא קב"ה עיטא דיליה אמר הא ודאי גרמך בעיטך יפול²⁷⁵⁶ מה עבד ההוא וחילא²⁷⁵⁷ (מלה) דשלט על כל חרשיין²⁷⁵⁸ אחמי ליה סופא דכלא וכי אית להו רשותא לזמן רחיק²⁷⁵⁹:</p>	<p>בא וראה, כעת כיון שראה בלעם שאינו יכול להרע לישראל, החזיר עצמו ויעץ את בלק מה שלא בקש ממנו, כדי להרע להם, ועצתו היתה באותן נקבות מדין שהן יפות, ואלמלא שאמר לו משה לא הייתי יודע שכתוב "הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם". כיון שראה הקדוש ברוך הוא עצתו, אמר הרי ודאי יפול בעצתך, מה עשה אותו כח ששולט על כל הכשפים, הראה לו סוף הכל, וכי יש להם רשות לזמן רחוק.</p>

²⁷⁵⁵ פי' כי עז"א ועז"א"ל קשורים בשלשלת ואותו השלשלת נקוב ויורד עד פי התהום העליון ושם יש יתד א' וז"ש ותמן בתהומא חד סמיך כי תרגום ויתידותיהם וסמכיהון ואותו היתד נקוב ויורד התהום (זהר הרקיע).

²⁷⁵⁶ דכתיב ואת בלעם בן בעוד הרגו וכו' (אור יקר).

²⁷⁵⁷ מילתא באנפי נפשא איהי (אור יקר).

²⁷⁵⁸ סטרא דשמאלא סמאל ובת זוגו (אור יקר), פי' קס"ד הוא ס"מ לכך מקשי וכי אית להו רשותא לזנון רחוק. ותירץ ומלין אתאמרו מההוא דקאים עליה דהיינו השכינה (מ"מ).

²⁷⁵⁹ דהא לא ידעין אלא מילין לזמן קריב שהכריזו כבר ויצאו מבית דין שבע היכלות קדושים אליהם, אמנם נבואות רחוקות אינם יודעים (אור יקר).

<p>א"ר יצחק עינא חמא ומלין אתמר²⁷⁶⁰ מההוא דקאים עליה והא אוקמוה (במדבר כד טו) וישא משלו ויאמר מאן דאית ליה למימר מ"מ²⁷⁶¹ בגין דלא יתקיימו מלין דנעלא²⁷⁶² (ס"א בגין²⁷⁶³ [דלא] (ד)יתקיימו²⁷⁶⁴ מלין דלעילא) וברעותא עלאהו בדעתא עלאה באורייתא אראנו ולא עתה (שם יז) דהא מלין אלין²⁷⁶⁵ מנייהו אתקיימו בההוא זמנא ומנייהו לבתר ומנייהו בזמנא דמלכא משיחא ומה שחסר כאן תמצא בז"ח דף סח ע"א ע"ש:</p>	<p>אמר רבי יצחק, עין ראה ודברים נאמרו מאותו שעומד עליו, והרי פרשוה. "וישא משלו", ויאמר מי שיש לו לומר, למה, בשביל שלא יתקיימו דברי גיעול ברצון עליון (ובשביל שיתקיימו דברים שלמעלה) בדעת עליונה בתורה. "אראנו ולא עתה", שהרי דברים אלו מהם התקיימו באותו זמן, ומהם לאחר (זמן), ומהם בזמן מלך המשיח.</p>
<p>תנן זמין קב"ה למבני ירושלם ולאחזאה חד ככבא²⁷⁶⁶ קביעא מנצנ(נ)צא בע' רהיטין²⁷⁶⁷ ובע' זיקין נהרין מניה באמצעות רקיע' וישתאבון²⁷⁶⁸ ביה ע' ככבין אחרנין²⁷⁶⁹ ויהא נהיר ולהיט ע' יומין²⁷⁷⁰ וביומא שתיתאה יתחזי²⁷⁷¹ בכ"ה²⁷⁷² יומין לירחא שתיתאה²⁷⁷³ ויתכניש ביומא שביעאה לסוף</p>	<p>שנינו, עתיד הקדוש ברוך הוא לבנות את ירושלים ולהראות כוכב אחד קבוע נוצץ בשבעים רצים ובשבעים רוחות מאירות ממנו באמצע הרקיע, ויבלעו בו שבעים כוכבים אחרים, ויהא מאיר ולוהט שבעים יום. וביום הששי יראה בכ"ה יום לחודש הששי, ויתכנס ביום השביעי, לסוף</p>

²⁷⁶⁰ ירצה העין הרואה דקאמר אראנו אינו עין החיצוני אלא עין עליון הרואה, ומילין דהיינו אראנו אשורנו אינו מאמר בלעם אלא מאמר גבוה והיינו ויאמר האומר האמתי (אור יקר).

²⁷⁶¹ ירצה כיון שאין החיצונים יודעים למה נאמר לבלעם זה (אור יקר).

²⁷⁶² פי' אם יאמר בלעם הדברים מפיו שהוא מגועל. אינו ראוי לכתבם בתורה שהיא קדושה לכך נאמרו הדברים מפי השכינה (מ"מ).

²⁷⁶³ ובגין (דפ"ו).

²⁷⁶⁴ דהיינו שהיה צורך התורה שירד סוד הנבואה הזאת השבתת החיצונים למטה להתקיים שם, ואין דרך זה לרדת למטה אלא על ידי שלהם, בלעם צופה ואומר ממה שעבר ממראה נבואת התורה ממש דרך מדרגות הקדש אל החיצונים ונשפע על ידי בלעם למטה במינם (אור יקר).

²⁷⁶⁵ ירצה בארבע נבואות בלעם יש מהם לאותה שעת ויש מהם לעתיד ויש מהם לזמן משיחנו (אור יקר).

²⁷⁶⁶ שאינו מגלגל בגלגל אלא ענין כוכב תלוי באויר העולם, ולזה לא יתגלגל במהלך הגלגל, והנה כעין יעקב שיש בסודו שבעים נפש כדפירשנו בפרשת שמות (אור יקר), נגד ישראל שכוללים ע' נפש נגד ע' אומות ולכן מנצצא בע' רהיטין (רח"ו).

²⁷⁶⁷ דהיינו ממש חוטי אור יהיו מתפשטים ממנו כדרך שנראין חוטי אור מן הכוכבים לכל צד,

ודרך החוטין שהם כלים והולכים ונעשים דקים, ואלו בראש כל חוט' וחוט יהיה ניצוצ אחד כזה ולהורות שכחו גדול נגד שבעים אומות שהרי הוא בולע שבעים כוחות הם שבעים ענפים קדושים נגדיים לאומות שמהם יונקים בסוד שבעים פרי החג (אור יקר).

²⁷⁶⁸ רקיע וישתאלון (דפ"ו).

²⁷⁶⁹ נגד ע' אומות (רח"ו).

²⁷⁷⁰ יום לענף מענפיו שהם שבעים כדפירשנו (אור יקר).

²⁷⁷¹ מפני שהכוכב הזה הוא נגד היסוד המתפשט מתפארת דהיינו יום השישי דרך כוכב מיעקב (אור יקר), פי' יום ו' בכ"ה באלול יתחיל להתגלות כוכב הנז' ולא יתעלם עד יום השבת לסוף ע' יומין דהיינו תחלת הע' יהיה יום ו' כ"ה לאלול. וסוף הע' יגמרו ביום השבת שהם עשרה שבועות שלימים כי יום ו' כ"ה לאלול אין לילו עמו (מ"מ).

²⁷⁷² היינו כ"ה נגד המלכות מדת כ"ה (אור יקר)

²⁷⁷³ נגד התפארת שהוא וא"ו השישי דהיינו המלכות בתפארת דהיינו ה' השישי ואות ה' חמשה פעמים חמשה, ושבעים יום שלמים לכך אין יום ראשון מן המנין ולא יום אחרון שבו יהיה מתעלם, לכך יהיו שבעים יום זולת שישי ושביעי שיראה ויכנס ודוק ותשכח, והטעם שיכנס בשביעי במלכות להראות דרך כוכב מיעקב ובא אל המלכות שביעי בסוד ייחודה עם התפארת, והיינו מהלכי התפארת [בנקמתו] [בקומתו] ואותות גאולתו (אור יקר).

<p>ע' יומין יומא קדמא יתחזי בקרתא (חדא) [דרומא] 2774 וההוא יומא ינפלו ג' שורין 2775 עלאין מההיא קרתא [דרומין] והיכלא רברבא 2776 ינפול ושליטא דההיא קרתא 2777 ימות כדין יתפשט ההוא ככבא לאתחזאה בעלמא ובההוא זמנא יתערון קרבין תקיפין בעלמא 2778 לכל די סטרין ומהימנותא לא ישתכח בנייהו 2779:</p>	<p>שבעים יום, יום ראשון יראה בעיר (אחת) של רומא, ואותו יום יפלו שלש חומות עליונות מאותה עיר של רומי, והיכל גדול יפול, והשליט של אותה העיר ימות, אז יתפשט אותו כוכב להראות בעולם, ובאותו זמן יתעוררו קרבות חזקים בעולם לכל ארבעה צדדים, ואמונה לא תמצא ביניהם.</p>
<p>ובאמצעות עלמא כד [יתנהיר] (יתהדר) ההוא כוכבא 2780 באמצעות רקיעא יקום מלכא חד רב ושליט בעלמא ויתגאה רוחיה על כל מלכין ויתער קרבין בתרין סטרין ויתגבר עלייהו וביומא דיתברי (ס"א דיתכסי) ככבא יזדעזע ארעא קדישא מ"ה מילין סחרניה אתר דהוה בי מקדשא ומערתא חדא 2781 מן תחות ארעא יתגלי ומההיא מערתא יפוק אשא תקיפא לאוקדא עלמא ומההיא מערתא יסני חד עופא (ס"א ענפא) רברבא 2782 עלאה די שלוט בכל עלמא וליה אתיהיב 2783 מלכותא וקדישי עליונין יתכנשו גביה וכדין יתגלי מלכא משיחא בכל עלמא וליה אתיהיב מלכותא:</p>	<p>ובאמצע העולם, כשיאיר אותו כוכב באמצע הרקיע, יקום מלך אחד גדול ושולט בעולם, ותתגאה רוחו על כל המלכים, ויעורר קרבות בשני צדדים ויתגבר עליהם. וביום שיברא (שיתכסה) הכוכב, תזדעזע הארץ הקדושה ארבעים וחמשה מילים סביב המקום שבו היה בית המקדש, ותתגלה מערה אחת מתחת הקרקע, ומאותה מערה תצא אש חזקה לשרוף את העולם, ומאותה מערה יגדל עוף (ענף) אחד גדול עליון שישלט בכל העולם, ולו תנתן המלכות, וקדושים עליונים יתכנסו אליו, ואז יתגלה מלך המשיח בכל העולם ולו תנתן המלכות.</p>
<p>ובני עלמא בשעתא דיתגלי יהון משתכחין בעקתא בתר עקתא ושנאיהון דישראל יתגברון כדין יתער רוחא דמשיחא עלייהו וישיצי לאדום אחיבא וכל ארעא דשעיר יוקיד בנורא כדין כתיב (במדבר כד יח) וישראל עושה חיל הה"ד (במדבר כד יח) והיה אדום ירשה והיה ירשה שעיר אויביו אויביו דישראל וכדין וישראל עושה חיל ובההוא זמנא יקים קב"ה למתייא דעמיה</p>	<p>ובני העולם בשעה שיתגלה, יהיו נמצאים בצרה אחר צרה, ושונאיהם של ישראל יתגברו, אז יתעורר רוח המשיח עליהם ויכלה לאדום הרשעה, "וכל ארץ שעיר ישרף באש" אז כתוב. וישראל עושה חיל זהו שכתוב "והיה אדום ירושה והיה ירושה שעיר אויביו", אויביו של ישראל, ואז וישראל עושה חיל. ובזמן ההוא יקים הקדוש ברוך הוא למתים של עמו, וישתכח מהם המות, זה שכתוב "ימין</p>

2774 שאינו קבוע בשמים ממש כדי שיראה בכלי העולם כולו אלא הוא אור המתלהב באויר כעין כוכב ולזה יראה בגבול ידוע ובמקום אחר רחוק לא (אור יקר).
2775 להראות השבתת כח הקליפות שהם שלש קליפין קשין מקיפין הענין הרע הזה המסמא את העין (אור יקר).

2776 לילית הרשעה (אור יקר).

2777 סמאל ימות, וכנגדם בגשמי ממש יהיה כן, ואחר שיראה עיקר מלחמת קב"ה באלו שהם עיקר יתפשט אות זה בכל העולם דהיינו שיראה בגבולים כל גבול וגבול כפי צורך המלחמה המתעוררת בהם והקב"ה לעשות בהם נקמות (אור יקר).

2778 להיות חרב ה' מתעוררת מהם ובהם למשחית ויסכסך אלו באלו (אור יקר).

2779 להקשר אלו באלו לשלום אלא ירצו להקשר כדי להתגבר אלו על אלו, או להעזר אלו באלו "וישבתו בריתם", ולעולם לא יהיה להם קיום ברית כדי לכלות אלו באלו תמיד (אור יקר).

2780 ככבא (דפ"ו).

2781 פי' רומז למלכות (מ"מ).

2782 ענפא רברבא - פי' משיח שיניקתו מן המלכות (מ"מ).

2783 אתיהיב (דפ"ו).

<p>ויתנשי מנהון מיתה הה"ד (תהלים קיח טו) ימין יי' עושה היל (שם יז) לא אמות כי אחיה וכו' (עובדיה א כא) ועלו מושיעין וגו' וכתוב והיה ה' למלך] וכתוב ועלו מושיעים וגו' וכו' והיה יי' למלך (וכתיב ועלו מושיעים וגו'):</p>	<p>ה' עושה חיל", "לא אמות כי אחיה" וכתוב "ועלו מושיעים וגו'", ואז "והיה ה' למלך".</p>
<p>א"ר אבא מאי דכתיב (ישעיה נה יב) כי בשמחה תצאו וגו' אלא כד יפקון ישראל מן גלותא שכינתא נפקא עמהון ועמה יפקון הדא הוא דכתיב (ישעיה נה יב) כי בשמחה תצאו ששון דא קב"ה²⁷⁸⁴ ר' יצחק אמר דא צדיק הדא הוא דכתיב (ישעיה נא ג) ששון ושמחה ימצא בה:</p>	<p>אמר רבי אבא מהו שכתוב "כי בשמחה תצאו וגו'", אלא כאשר יצאו ישראל מן הגלות, שכינה יוצאת עמהם, ועמה יצאו, זהו שכתוב "כי בשמחה תצאו", ששון זה הקדוש ברוך הוא. רבי יצחק אמר זה צדיק. זהו שכתוב "ששון ושמחה ימצא בה".</p>
<p>אר"ש צדיק ששון אקרי ומן יומא דכ"י נפלת בגלותא אתמנעו ברכן מלנחתא לעלמא מהאי צדיק בההוא זמנא מה כתיב (שם יב ג) ושאתם מים בששון דא צדיק ממעיני הישועה אלין אבא ואמא ד"א אלין נצ"ח והו"ד וכלא ממבועי נביעין עמיקין²⁷⁸⁵ כדן (שם א) ואמרת ביום ההוא אודך יי' וגו' (שם ו) צהלי ורני יושבת²⁷⁸⁶ ציון וגו':</p>	<p>אמר רבי שמעון, צדיק נקרא ששון, ומיום שכנסת ישראל נפלה בגלות, נמנעו ברכות מלרדת לעולם מזה הצדיק, בזמן ההוא מה כתוב "ושאתם מים בששון", זה צדיק, "ממעיני הישועה", אלו אבא ואמא. דבר אחר אלו נצח והוד, והכל ממקורות עמוקים הנובעים, ואז "ואמרת ביום ההוא אודך ה' וגו'", "צהלי ורני יושבת ציון וגו'".</p>
<p>ברוך יי' לעולם אמן ואמן ימלוך יי' לעולם אמן ואמן:</p>	
<p>פרשת פנחס:</p>	
<p>וידבר יי' אל משה לאמר פנחס בן אלעזר וגו' (במדבר כה יא) רבי אלעזר פתח ואמר (משלי א ח) שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך²⁷⁸⁷ שמע בני מוסר אביך דא קב"ה²⁷⁸⁸ ואל תטוש תורת אמך דא כנסת ישראל מאי מוסר אביך²⁷⁸⁹ מוסר דא</p>	<p>"וידבר ה' אל משה לאמר פינחס בן אלעזר וגו'", רבי אלעזר פתח "ואמר שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך". "שמע בני מוסר אביך", זה הקדוש ברוך הוא, "ואל תטוש תורת אמך", זו כנסת ישראל. מה זה "מוסר אביך", מוסר זו התורה, שיש בה כמה תוכחות, כמה עונשים, כמו שנאמר</p>

²⁷⁸⁴ פי' ת"ת. ולכך ר' יצחק פליג ואמר דא צדיק דהיינו יסוד (מ"מ).

²⁷⁸⁵ פי' שני"ה עצמם יונקים מא"ו הנק' נביעין עמיקין (מ"מ).

²⁷⁸⁶ ישבת (דפ"ו).

²⁷⁸⁷ נ"ל כי אע"פ שלקמן מסיים בענין פנחס מ"מ צריך לקשר פסוק זה עם דבר פנחס, ויובן בהקדים מ"ש במעלת נדב ואביהו, שטעותם היתה בחשבם שלהיותם מצד אימא שהיא הבונה את רחל בגבורות שיוכלו הם לבדם לתקנה ולא נשתתפו עם משה ואהרן ואלעזר ואיתמר שהם מצד אבא ולכן נאחזו במ החיצונים ומתו מפני שדווקא אור אבא הוא הדוחה את חיצונים ואם כן יוכל אדם להעלות על לבו שנכון לו להמשיך אור אבא לבדו להיותו הוא העיקר לכן אמר שמע בני מוסר אביך הוא אור אבא שבתוך ז"א אבל בתנאי שאל תטוש תורת אמך הוא אור אימא הנמשך אל כנס"י וכו' וכן היה בכאן בפנחס שהוא בן אלעזר שסתמו מצד אבא הלא הוצרך שישתתפו אליו נשמות נדב ואביהו שהם מצד אימא ובזה גבר כחו לדחות החיצונים ותעצר המגפה (רמ"ז). יתרו פה ע"א (הערת הזהר).

²⁷⁸⁸ ת"ת [ז"א (מ"מ)] שהוא אב לנשמות שכל הנשמות באים מזווג קב"ה ושכינתיה (אור יקר).

²⁷⁸⁹ למה לא נאמר תורת אביך (אור יקר).

<p>אורייתא²⁷⁹⁰ דאית בה כמה תוכחין²⁷⁹¹ כמה עונשין²⁷⁹² כד"א (משלי ג יא) מוסר יי²⁷⁹³ בני אל תמאס ואל תקוץ בתוכחתו²⁷⁹⁴;</p>	<p>"מוסר ה' בני אל תמאס ואל תקץ בתוכחתו".</p>
<p>והבגין דכל מאן דאשתדל באורייתא בהאי עלמא זכי דיפתחון ליה כמה תרעין לההוא עלמא כמה נהורין בשעתא דינפוק מהאי עלמא היא אקדימת קמיה ואזלא לכל נטורי תרעין מכרות ואומרת (ישעיה כו ב) פתחו שערים ויבא גוי צדיק אתקינו כרסין לפלניא עבדא דמלכא דלית חדו לקב"ה²⁷⁹⁵ אלא מאן דאשתדל באורייתא²⁷⁹⁶ כ"ש ב"נ דמתער בליליא²⁷⁹⁷ לאשתדלא באורייתא דהא כל צדיקיא דבגנתא דעדן צייתין לקליה וקב"ה משתכח בינייהו כמה דאוקמוה (שיה"ש ח יג) היושבת בגנים חברים²⁷⁹⁸ מקשיבים לקולך²⁷⁹⁹ השמיעני:</p>	<p>ומשום שכל מי שעוסק בתורה בעולם הזה זוכה שיפתחו לו כמה שערים לעולם ההוא, כמה אורות, בשעה שיצא מהעולם הזה, היא מקדימה לפניו והולכת לכל שומרי השערים מכריזה ואומרת "פתחו שערים ויבא גוי צדיק", התקינו כסאות לפלוני עבד המלך, שאין שמחה לקדוש ברוך הוא אלא [ב]מי שעוסק בתורה, כל שכן אדם שמתעורר בלילה לעסוק בתורה, שהרי כל הצדיקים שבגן עדן מקשיבים לקולו והקדוש ברוך הוא נמצא ביניהם כמו שפרשוה, "היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני".</p>
<p>ר"ש אמר האי קרא רזא דחכמתא אית ביה היושבת בגנים דא כנסת ישראל²⁸⁰⁰ דאיהי בגלותא עם ישראל²⁸⁰¹ ואזלא עמהון בעקתייהו חברים מקשיבים לקולך משריין עלאין כלהו צייתין לקולך²⁸⁰² לקול תושבחתך בגלותא²⁸⁰³ השמיעני כד"א (שם ב יד) הראיני את מראיך השמיעני²⁸⁰⁴ את</p>	<p>רבי שמעון אמר, פסוק זה יש בו סוד חכמה, "היושבת בגנים", זו כנסת ישראל שהיא בגלות עם ישראל, והולכת עמם בצרתם. "חברים מקשיבים לקולך" [זו] מחנות עליונים, כולם "מקשיבים לקולך", לקול תשבחותיך בגלות. "השמיעני" כמו שנאמר "הראיני את מראיך",</p>

²⁷⁹⁰ תורה שבכתב (אור יקר), התורה באבא ושורש אבא בחכמה סתימאה ושורשו בבוצינא דקרדינותא שהוא שורש הגבורות (רמ"ז).
²⁷⁹¹ הם בת"ת מצד הדין שבו (אור יקר).
²⁷⁹² היינו בחי' דר"ן שבמוסר, ושל בחוקותי הם דכורים ותכוחות, ושל משנה תורה הם נוקבין (רמ"ז)[צ"ע].
²⁷⁹³ ת"ת (אור יקר).
²⁷⁹⁴ קשה שהרי ת"ת הוא רחמים איך ישב הכל הענינים האלו שהם דין, לזה אמר שרצה הקב"ה לזכות את ישראל במעלות ההם שהם זוכים מצד התורה ולפיכך הרבה עונשים כדי שישמרו אותה ויזכו למעלות ההם (אור יקר).
²⁷⁹⁵ היות יונק מהבינה (אור יקר).
²⁷⁹⁶ שגורם קשר קב"ה עם שכינתיה והיותם יונקים מהבינה (אור יקר).
²⁷⁹⁷ שהוא זמן זיווג עילאה עי' & (אור יקר).
²⁷⁹⁸ שכינה שהיא יושבת בגן עדן חברים שהם הצדיקים כולם הם מקשיבים (אור יקר), פי' צדיקים שבעולם הזה שעוסקים בתורה (מ"מ).
²⁷⁹⁹ הם הקב"ה והצדיקים שבג"ע (מ"מ).
²⁸⁰⁰ היינו המלכות יושבת בגנים, והחברים מקשיבים הם המלאכים של מעלה שמקשיבים לקולה (מ"מ).
²⁸⁰¹ קשה איך כנס"י יחד עם כלל ישראל למטה, וגם בגן עדן (אור יקר), בגנים היינו מגן לגן זה הגלות (אור יקר).
²⁸⁰² בחי' השכינה ביצירה, ובחי' השכינה שבבריאה וכן המרכבות עצמם שהם במקומם בעולם הבריאה, וכן המלאכים וחיות שבחינתם במקומם עם היות שבחינתם בעשיה עם ישראל בגלות כולם הם מקשיבים לקולך היינו ההתעוררות העולה מעולם התחתון, שאינם יכולים להעלות עם לא התעוררות העולם התחתון (אור יקר).
²⁸⁰³ היינו על שבח שהשכינה עצמה משבחת תדיר (אור יקר).
²⁸⁰⁴ השמיעני (דפ"ו).

<p>קולך השמיעני²⁸⁰⁵ קלא דאינון חברייא דמשתדלי באורייתא [דהא לית תושבחתא קמאי כאינון דמשתדלי באורייתא]:</p>	<p>"השמיעני את קולך", השמיעני קול אותם החברים שעוסקים בתורה, שהרי אין תשבחות לפני כאותם שעוסקים בתורה.</p>
<p>אמר ר"ש כביכול כל אינון דזכאן לאשתדלא באורייתא ומכד פליג ליליא ואתיין במטרוניתא כד נהיר יממא לקבלא אנפי מלכא אתקיף ואחסין בשכינתא ולא עוד אלא דשריא ביה אהוט של חסד²⁸⁰⁶ כמה דאוקימנא:</p>	<p>אמר רבי שמעון כביכול כל אותם שזוכים לעסוק בתורה ומכאשר נחצה הלילה, ובאים עם המלכה כשמאיר היום לקבל פני המלך, מתחזק ויורש בשכינה, ולא עוד אלא ששורה בו חוט של חסד כמו שבארנו.</p>
<p>ת"ח כל מאן דזכי לאתתקף בשכינתא [יסתמר גרמוהי] [יתמסר גרמיה] מאנון מלין דאחידן [לקבלה כגון בת] [לקבלא מאן אינון דלא משקרו²⁸⁰⁷ באת קדישא²⁸⁰⁸ כגין בת אל נכר וכל] מאן דנטיר גרמיה כביכול כנסת ישראל אחידא בי²⁸⁰⁹ ונטרא לי²⁸¹⁰ והיא אקדימת ליה שלם²⁸¹¹ וכ"ש אי זכי וקני להאי:</p>	<p>בא וראה, כל מי שזוכה להתחזק בשכינה ישמור עצמו מאותם דברים שאחוזים מולה, כמו מי, אותם שלא משקרים באות הקדוש, כגון בת אל נכר. וכל מי ששומר עצמו, כביכול כנסת ישראל אחוזה בו ושומרת אותו, והיא מקדימה לו שלום, וכל שכן אם זוכה וקונה את זה.</p>
<p>ואמר ר"ש אתחזיין ישראל לאשתצאה בהאי²⁸¹² שעתא בר דאקדים פנחס להאי עובדא ושכיך רוגזא הה"ד (במדבר כה יא) פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן [השיב וגו']:</p>	<p>ואמר רבי שמעון, ראויים היו ישראל לכלות באותה שעה פרט לזה שהקדים פנחס למעשה הזה ושיכך את הרוגז, זהו שכתוב "פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב וגו'".</p>
<p>ד"א פנחס בן אלעזר וגו' אר"ש בן בתרי זמני לאשלמא [אובדא] (עובדא) קא אתי²⁸¹³:</p>	<p>דבר אחר "פינחס בן אלעזר וגו'", אמר רבי שמעון בן בן פעמיים בא להשלים האבדה (המעשה).</p>
<p>אמר רבי שמעון האי ב"נ דנטיל גלגולא דנשמתא ולא זכי דיתתקן ביה²⁸¹⁴ כאילו משקר בקושטא דמלכא ואנא קרינא עליה האי קרא (ויקרא ה כב) או מצא אבדה וכחש בה ונשבע על שקר וכחש בה טב לי דלא</p>	<p>אמר רבי שמעון אדם זה שנוטל גלגול הנשמה ולא זכה להתקן בו, כאלו משקר באמת המלך, ואני קורא עליו פסוק זה "או מצא אבדה וכחש בה ונשבע על שקר", וכחש בה, טוב לו</p>

²⁸⁰⁵ השמיעני (דפ"ו).

²⁸⁰⁶ עי' פת"ש שבירה יב שהוא חוט א"ס המחיה את הכל.

²⁸⁰⁷ "יסתמר גרמוהי מאנון מלין דאחידן לקבלה כגון מאן אינון דלא משקרי" נמחק במ"מ, ובמקומו איתא "אסתמר גרמיה מאינון דאחידן לקבליה מאן אינון דלא משקר".

²⁸⁰⁸ עיקר דתליא בשכינתא ממש היא זו מפני שהמילה היא יסוד ובת אל נכר היא לילית הרשעה (אור יקר).

²⁸⁰⁹ שהוא עלה למדרגת היסוד ונאחזת היא בו שעד עתה היה הוא למטה ממנה ואוחז בה ועתה ששמר אות הברית עלה למעלה ממנה והיא נאחזת בו (אור יקר).

²⁸¹⁰ שזכה שבא מעשה לידו ונשמר (אור יקר). וכאשר שמר מכל המקרים הנמשכים לו מהמעשה ההוא כדרך השכינה לשמור היסוד שהקליפות סביבה והיא גדר לו ושמירה ודאי כעין פנחס ששמרה שכינה אותו מכמה מקרים במעשה ההוא (אור יקר).

²⁸¹¹ שהיסוד עמו והיא מעלה בחינת יסוד שבא לו בסוד יוסף ובנימין (אור יקר).

²⁸¹² בההוא (דפ"ו).

²⁸¹³ היינו נדב ואביהו שנתעברו בו עי' ריש אחרי מות (אור יקר), שתקן נדב ואביהו ולכן נקרא בן אהרן (מ"מ). נז (הערת הזהר).

²⁸¹⁴ שנשמתו היא נשמה שבאה פעם אחרת ולא הצליחה ועתה נתגלגלה בו ואינו זוכה ליתתקן ביה אלא עושה כמעשה הראשונים (אור יקר), לתקן הנשמה המגולגלת בו (מ"מ).

שלא נברא.	אברי:
<p>שנינו, צדיק גמור אינו נדחה וצדיק שאינו גמור נדחה מאן הוא צדיק גמור ומיהו צדיק גמור ומיהו צדיק שאינו גמור. וכי מי שלא שלם בדבריו נקרא צדיק, אלא צדיק גמור ידוע, שהרי לא לוקח גלגולים עקומים, ובירושתו בונה בנין ומתקין חומות וחוצב בורות ונוטע אילנות.</p>	<p>תנינן צדיק גמור אינו נדחה וצדיק שאינו גמור נדחה מאן הוא צדיק גמור ומיהו צדיק גמור ומיהו צדיק שאינו גמור. וכי מי שלא שלם בדבריו נקרא צדיק, אלא צדיק גמור ידוע, שהרי לא לוקח גלגולים עקומים, ובירושתו בונה בנין ומתקין חומות וחוצב בורות ונוטע אילנות.</p>
<p>צדיק שאינו גמור, שבונה בנין בירושה אחרת, חופר בה בורות ועודר, הרי התקין אבני יסוד כמו מקדם, ועמל בה ולא יודע אם נשאר שלו מצדו, הוא נקרא טוב וצדיק, ומצד אותה ירושה לא כך.</p>	<p>צדיק שאינו גמור דבני בניין באחסנתא אחרא²⁸¹⁶ חפר בה [בירין ואעדן] (ועוד) הא אתקין אבני יסודא כמלקדמין ואעמל בה ולא ידע אי אשתאר דיליה²⁸¹⁷ מסטרא דילי טב וצדיק אקרי ומסטרא דההוא אחסנתא לאו הכי²⁸¹⁸:</p>
<p>[משל] לאדם שבונה בנין יפה נאה למראה, הסתכל ביסוד וראה אותו שוקע, עקום מכל הצדדים, הרי הבנין לא שלם, עד שסותר אותו ומתקין אותו כמקדם מצד אותו בנין שלו נמצא טוב ויפה,</p>	<p>לבני דבני בניין שפירן יאן למחוי אסתכל ביסודא וחמי ליה שקיע עקימא מכל סטרין הא בניינא לא שלים עד דסתר ליה ואתקין לי כמלקדמין מסטרא דההוא בניינא דיליה אשתכח טב ושפיר</p>
ריג/ב	
<p>מצד היסוד רע ועקום, ולכן לא נקרא מעשה שלם, לא נקרא בנין שלם, בגלל כך נקרא צדיק שאינו גמור, ונדחה, ועל זה "כבלע רשע צדיק ממנו".</p>	<p>מסטרא דיסודא ביש ועקים ובנין כך לא אקרי עובדא שלים²⁸¹⁹ לא אקרי בניינא שלים בג"כ צדיק שאינו גמור אקרי ונדחה וע"ד כבלע רשע צדיק ממנו (חבוקוק א יג):</p>
<p>בא וראה, מי שמקנא לשם הקדוש של הקדוש ברוך הוא, שאפילו לא יזכה לגדולה ולא יהיה ראוי לה, (שירש</p>	<p>ת"ח מאן דמקנא²⁸²⁰ לשמא קדישא</p>

²⁸¹⁵ בנשמתו הראויה לו שלא נתגלגלה בו נשמה אחרת (מ"מ).
²⁸¹⁶ בנשמה אחרת המגולגלת בו (מ"מ). עי' ספר הליקוטין (ישעיה ס): הצדיקים אינם שוים בשלימות, יש צדיק גמור ויש צדיק שאינו גמור, זה עובד מאהבה וזה מיראה. אעפ"י שכולם נקראים צדיקים, הגדול מחבירו בעונה ויראת חטא, ועובד את השם מאהבה, הוא נוטל חלק שנשאר לאותו צדיק שאינו גדול כמוהו.
²⁸¹⁷ עי' שער הגלגולים (הקדמה ד).
²⁸¹⁸ כפי הבחינה שהיתה באדם בעת שחטא כך צריך אח"ך לתקן בבואו בגלגול. והמשל בזה מי שהיו לו בעת שחטא בחינת רוח ונפש ונשמה משלשה בי"ע ועוד נפש ממלכות דאצילות, ואח"כ כאשר מתגלגל, אעפ"י שתיקן בתכלית התיקון השלם עד בחינת הנשמה דבריאה, לא סגי ליה בהכי. ובזה תבין סוד נפלא, כי כמה צדיקים היו שעשו מצות רבות ונקרא צדיק ורע לו, ויש צדיקים עושין מצות מועטות ונקרא צדיק וטוב לו. אבל הענין תלוי בזה, כי כיון שתחילה היה בבחינה גדולה, צריך לתקן עתה בערך אותה הבחינה העליונה, וזמ"ש מסטרא דיליה, רוצה לומר של עת הגלגול הזה טב וצדיק אקרי, כי עשה מצות הרבה, אבל מסטרא דאחסנתא דיליה קדמא שהיתה מעולה איננו עדיין שלם ומתוקן ועדיין הוא מעוות (שער מאמרי רשב"י).
²⁸¹⁹ שאינו מעשה שלם כי חסר תיקון הנפש שהמעשה הוא תיקון שלה, כי לרוח שייך לימוד התורה והעיון לנשמה ואינו בנין שלם שנפשו נפש הגר ואין להם דביקות גמור עם הרוח, שהרי בין הרוח לנפש הגר מתמצעת נפש האמיתי וזו בלתי מתוקנת וכו' (רמ"ז).
²⁸²⁰ אחר שהקדים שני מיני הגלגולים הכוללים ואחר שיש גלגולים נקומים שהם אותם שאינם זוכים לייחוד נר"ן יחד נמשך ואמר שיש זכות אחד והוא המקנא לש"ש שאפילו אין בו זכות לעלות לגדולה וגם שלא יהיה ראוי לה שאינו חשוב מצד עצמו (רמ"ז).

<p>דקב"ה דאפילו לא יזכי לגדולה²⁸²¹ ולא אתחזי לה²⁸²² ודא ירית לה ועייל ליהו (דרווח לה ודאי שעתא ונטיל ליה²⁸²³):</p>	<p>אותה נ"א ירויח אותה ויקח אותה) ואת זה ירש אותו ונכנס לו.</p>
<p>פנחס לא אתחזי ליה בההוא זמנא ובגין דקנא לשמא דמאריה רווח לכלא וסליק לכלא²⁸²⁴ ואתתקן ביה כלא²⁸²⁵ וזכה לאשתמשא²⁸²⁶ בכהונה עלאה²⁸²⁷ מההיא שעתא פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן דאשלים לתריין²⁸²⁸ ודרגין בגין דקנא לשמא דמאריה דאתתקן מה דאתעקם:</p>	<p>פנחס לא היה ראוי לה באותו זמן, ומשום שקנא לשם רבונו, הרויח את הכל, ועלה לכל, והתתקן בו הכל, וזכה להשתמש בכהונה עליונה. מאותה שעה פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, שהשלים לשתי דרגות, משום שקנא לשם רבונו, שתקן מה שהתעקם.</p>
<p>רבי יהודה פתח ואמר (תהלים פו ב) שמרה נפשי כי חסיד אני הושע עבדך וגו' סופיה דקרא אית לאסתכלא ולבתר קרא כלא סופיה דקרא כתיב (תהלים פו ב) הבוטח אליך הבוטח בך מבעי לי²⁸²⁹ מאי הבוטח אליך:</p>	<p>רבי יהודה פתח ואמר "שמרה נפשי כי חסיד אני הושע עבדך וגו'", יש להתבונן בסוף הפסוק, ואחר כך על כל הפסוק. בסוף הפסוק כתוב "הבוטח אליך", היה צריך להיות "הבוטח בך", מה זה "הבוטח אליך".</p>
<p>אלא כביכול דוד מבטיח ליה²⁸³⁰ דלא יעבר עליו חצות הלילה בשנה, כמו שכתוב "חצות לילה אקום להודות לך". היה צריך לומר "קמתי", אלא "אקום" ואתקשר בך לעולמים.</p>	<p>אלא כביכול דוד מבטיח לו שלא יעבור עליו חצות הלילה בשנה, כמו שכתוב "חצות לילה אקום להודות לך". היה צריך לומר "קמתי", אלא "אקום" ואתקשר בך לעולמים.</p>
<p>שמרה נפשי שמור מבעי ליה והא תנינן דלית את באורייתא דלא אית בה רזין עלאין ויקירין שמרה לקב"ה קאמר²⁸³² שמרה</p>	<p>"שמרה נפשי" היה צריך לומר "שמור", והרי למדנו שאין אות בתורה שאין בה סודות עליונים ונכבדים. שמרה לקדוש ברוך הוא אמר, שמרה את אותו חלק שנאחזת בו נפש, שכשיוצאת הנפש מהעולם הזה באה לרשת עולם (הבא), אם זוכה כמה חיילות עליונים יוצאים לקבלה ולשמור אותה, ולהכניסה למדור</p>

²⁸²¹ מצד מעשיו (אור יקר), כמאן דאמר שלא נתכהן פנחס עד שהרגו לזמרי בשביל שקנא לאלהיו (מ"מ).

²⁸²² מצד מולדתו (אור יקר) (ס"א דירית לה) (רווח לה ונטיל לה) (נוסף בדפ"ו).

²⁸²³ והאי שעתא נטיל לה - שאין מתון זמן בדבר אלא תכף ומיד נתן לו (אור יקר).

²⁸²⁴ מיד שלא בהמתנה וראיה הבשורה שהיה מיד (אור יקר).

²⁸²⁵ נדב ואביהו שנתקנו בו כרגע (אור יקר).

²⁸²⁶ לשמשא (אור יקר).

²⁸²⁷ לזמן אחר כך אמנם הבשורה היה מיד מההיא שעתא נתן לו (אור יקר), אין ר"ל שתחלה היה כהן הדיוט וע"י הקנאה זכה לכהונה גדולה אלא ר"ל מן הקצה אל הקצה שמתחילה היה כמו שאר הלויים וע"י הקנאה זכה אפילו לכהונה גדולה (מ"מ).

²⁸²⁸ נשמתו דהיינו בן אלעזר ונשמת נדב ואביהו והיינו בן אהרן ובא ענין זה להודיע בגין דקנא וכו' (אור יקר).

²⁸²⁹ אע"ג דבוטח הוא מהקל ומבטיח מבעי ליה, נראה דכיון שנמצא כי בך בטוח נוכל לפרשו בוטח יוצא (רמ"ז).

²⁸³⁰ להקב"ה (מ"מ).

²⁸³¹ בסוד הכינור, שהוא בהוד וכמ"ש בזוהר הרקיע פרשת ויקרא (רמ"ז).

²⁸³² פירוש מלכות לך לא כתיב שמור אלא שמרה לשון נקבה ועי' רכב ע"א שמרה דא מטרוניתא (מ"מ).

<p>לההוא חולקא²⁸³³ דאתאחד ביה נפש²⁸³⁴ דכד נפשא נפקאת מהאי עלמא אתיא למירת עלמא²⁸³⁵ אי זכי²⁸³⁶ כמה²⁸³⁷ חילין עלאין נפקין לקבלא ולנטרא לה ולאעלא לה במדורא דדוכת[ה]א²⁸³⁸ והאי ה' נטיר לה לאתאחדא עמה בריש ירחי ושבת²⁸³⁹:</p>	<p>שמקומה, והה' הזו לקחתה להתאחד עמה בראשי חדשים ושבתות.</p>
<p>ואי לא זכי כמה גרדיני טהירין אודמנן לקבלה ודחו לה לבר ווי לההיא נפשא דמתגלגלא בריקניא כאבנא בקוספיתא הה"ד (שמואל א' כה כט) ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע:</p>	<p>ואם לא זוכה, כמה שומרים בעלי דינים מזדמנים מולה ודוחים אותה החוצה, אוי לאותה נפש שמתגלגלת בריקנות כמו אבן בכף הקלע, זהו שכתוב "ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע".</p>
<p>ודוד בעי בעותיה קמי(ה) קב"ה ואמר שמרה נפשי דלא ידחון לה לבר וכד מטי [לקבלך יפתחון²⁸⁴⁰] (לקבלה ויפתחון²⁸⁴¹ לה) פתחין ותקבל לה קמך:</p>	<p>ודוד בקש בקשתו לפני הקדוש ברוך הוא ואמר "שמרה נפשי", שלא ידחו אותה החוצה, וכשיגיע (למולך יפתחו לך) מולה יפתחו לה פתחים, ותקבל אותה לפניך.</p>
<p>כי חסיד אני (תהלים פו ב) וכי חסיד אקרי א"ר יהודה אין דכתיב (ישעיה נה ג) חסדי דוד הנאמנים²⁸⁴² בגין כך שמרה נפשי דלא תשבוק לה למהך לבר:</p>	<p>"כי חסיד אני", וכי חסיד נקרא, אמר רבי יהודה כן, שכתוב "חסדי דוד הנאמנים". בגלל כך "שמרה נפשי", שלא תעזוב אותה ללכת החוצה.</p>
<p>ר' יצחק אמר כל ב"נ דאית ליה חולקא בצדיק ירית להאי ארץ כמה דכתיב (ישעיה ס כא) ועמך כלם צדיקים וגו' והאי צדיק חסיד אקרי²⁸⁴³ אמר דוד בתר [דבהאי אתר] (דהאי) אחידנא חסיד אני ובג"כ (תהלים פו ב) שמרה נפשי לאתקשרא כך:</p>	<p>רבי יצחק אמר, כל אדם שיש לו חלק בצדיק יורש ארץ זו, כמו שכתוב "ועמך כולם צדיקים וגו'", וצדיק זה נקרא חסיד. אמר דוד, מאחר שבמקום זה נאחזתי, חסיד אני, ולכן "שמרה נפשי" להתקשר בכך.</p>
<p>רבי חייא פתח (תהלים פא ו) עדות</p>	<p>רבי חייא פתח "עדות ביהוסף שמו</p>

²⁸³³ דייקא בסוד עטרת ז"א שה"ס ה' כנזכר בכונת הלולב, ובה אחיזת המלכות שה"ס הנפש, והיה מתפלל לאותו מקום ששם אחוזה נשמתו שהרי הוא זכר, ולכן לא אמר שמרי נפשי. ונתן טעמו "דכד נפשא" וכו', וירצה שאין הכוונה על השמירה בעוה"ז אלא על זמן יציאתה ממנו, כי אז היא מזומנת לירש עולמה שהוא בגן עדן התחתון סוד המלכות. וענין ירושה זאת היא בסוד הבעל יורש את אשתו וכמ"ש לקמן, וזהו הזוכה להדבק בעטרת זעיר שבה שורש המלכות (רמ"ז).

²⁸³⁴ מלת הקב"ה יצדק בבינה ובת"ת ובמלכות לכן פירוש שכאן הכוונה למלכות (אור יקר), כל הנפשות יש להם שורש במלכות יש מהם שרשם ביד המלכות ויש בעין וכו' ולכן אמר דוד שמור לאותו השרש ששם נאחזת נפשי שלא יפגם ח"ו ולא תהיה בו שום יניקה לס"א (מ"מ).

²⁸³⁵ דאתי (נוסף במ"מ). אם קשה למה צריכים שמירה אם טובה ומה תועלת שמירתה אם רעה אם כן זה תפילת שוא (אור יקר).

²⁸³⁶ לא תחשוב שלא תצטרך לשמירה (אור יקר).

²⁸³⁷ הם מלאכי רחמים מלאכי שלום דוקא, והם מעלים אותה במדורא דדוכתהא, פי' המדור הראוי לה במקומה הוא גן עדן תחתון (רמ"ז).

²⁸³⁸ כמו שהמלכות מדה שצריכה שמירה מן הקלי' כן הנפש שהיא ממנה צריכה שמירה ושמירה זו היא עד הכנסה למקום מנוחתה (אור יקר).

²⁸³⁹ להעלות מ"ן בסוד והיה מדי חדש בחדשו (רח"ו).

²⁸⁴⁰ לך (נוסף בדפ"ו).

²⁸⁴¹ יפתחון (דפ"ק).

²⁸⁴² שנאחז בנו"ה דזעיר ששם חסדים המגולים והם נקרא חסדי דוד הנאמנים (רח"ו).

²⁸⁴³ בסוד חסד דשריא בפום אמה וכפי זה מתרץ תירוץ אחר שנקרא חסיד בשביל חסד בפום אמה (רח"ו).

<p>ביהוסף שמו וגו' הא אוקמוה דאולף שבעין פתקין ולשון הקדש יתיר הה"ד (שם) שפת לא ידעתי אשמע אבל ומאי (האי) עדות ת"ח בשעתא דאתתיה דפויטר הות אחידא בי' לההיא מלה הוה יוסף עביד גרמיה כמאן דלא ידע לישנא דילה²⁸⁴⁴ וכן בכל יומא עד ההיא שעתא בתרייתא דכתיב (בראשית לט יב) ותתפשהו בבגדו:</p>	<p>וגו", הרי פרשוה שלמד שבעים פתקים ולשון הקודש יותר, זהו שכתוב "שפת לא ידעתי אשמע", אבל מה זו "עדות". בא וראה, בשעה שאשת פויטר אחזה בו לאותו הדבר, עשה יוסף עצמו כמי שלא יודע לשונה, וכן בכל יום עד אותה שעה אחרונה שכתוב "ותתפשהו בבגדו".</p>
<p>מאי ותתפשהו אלא בגין דעביד גרמיה כמאן דלא ידע לישנא ורוח הקדש צווח לקבליה (משלי ז ה) לשמרך מאשה זרה מנכריה אמריה החליקה מאי קמ"ל אלא כל מאן דנטיר גרמיה מהאי אתקשר בה בשכינתא ואחיד בההוא עדות ומאי הוא ה' דאתוסף ביה [דכתיב עדות ביהוסף ושמו] אוף הכא וי' איתוסף בפניחס על דקני בהאי²⁸⁴⁵:</p>	<p>מה זה "ותתפשהו", אלא משום שעשה עצמו כמי שלא יודע לשונה, ורוח הקודש צווחת כנגדו "לשמרך מאשה זרה מנכריה אמריה החליקה", מה בא להשמיענו, אלא כל מי ששומר עצמו מזה, מתקשר לשכינה, ואחוז באותה עדות. ומהי ה' שנתוספה בו, שכתוב "עדות ביהוסף שמו". גם כאן התוספה י' בפניחס על שקנא בזה.</p>
<p>רבי ייסא פתח (תהלים קלז א) על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון את ירושלם מבעי ליה כמה דכתיב (תהלים קלז ה) אם אשכחך ירושלם תשכח ימיני מאי בזכרנו את ציון לב"נ דהו"ל היכלא יקרא יאה ושפירא אתו לסטין ואוקידו ליה צערא דמאן הוא לאו דמאריה דהיכלא:</p>	<p>רבי ייסא פתח "על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון". היה צריך לומר "את ירושלם", כמו שכתוב "אם אשכחך ירושלם תשכח ימיני", מה זה "בזכרנו את ציון" [משל] לאדם שהיה לו היכל נכבד נאה ויפה, באו לסטים ושרפו אותו, צערו שמי הוא, לא של בעל ההיכל.</p>
<p>אוף הכא [שכינתא בגלותא שריא] (שרותא בגלותא) צערא דמאן הוא לאו דצדיק ואזלא הא כמה דאוקמוה דכתיב (ישעיה נז א) הצדיק אבד אבד ממש²⁸⁴⁶ אוף [הכא] בזכרנו את ציון²⁸⁴⁷ בזכרנו ההוא צערא דיליה על זונגהא צערא דיליה הוא:</p>	<p>גם כאן השכינה שרויה בגלות, צער של מי הוא, לא של הצדיק, וזה הולך כמו שבארוה, שכתוב "הצדיק אבד", אבד ממש. גם כאן "בזכרנו את ציון", בזכרנו את אותו צער שלו על זוגתו צער שלו הוא.</p>
<p>אמר רבי ייסא מאן דאוקיר שמא דמאריה בהאי ונטיר האי זכהו (זכי) דיוקיר ליה מאריה על כלא מגלן מיוסף דכתיב (בראשית מא מג) וירכב אותו במרכבת המשנה אשר לו וכתוב (שם) ונתן²⁸⁴⁸ אותו על כל ארץ מצרים:</p>	<p>אמר רבי ייסא מי שמכבד את שם רבונו בזה, ושומר זה זוכה שיכבד אותו רבונו על הכל. מנין לנו, מיוסף שכתוב "וירכב אותו במרכבת המשנה אשר לו", וכתוב "ונתן אותו על כל ארץ מצרים".</p>
<p>ריד/א</p>	

²⁸⁴⁴ שלא הבין דבריה ומה כוונתה עד שהראית לו הענין ממש (מ"מ).

²⁸⁴⁵ י' זעירא שבפניחס הוא מלכות כמ"ש בזהר דף רכ ע"א (מ"מ).

²⁸⁴⁶ עי' לעיל סט ע"א. אמנם עי' ח"א נה ע"ב שלומד את זה בדרך אחרת.

²⁸⁴⁷ ציון גימ' יוסף בסוד יסוד דדכורא (רח"ו).

²⁸⁴⁸ ונתן (דפ"ו).

<p>ולא עוד אלא²⁸⁴⁹ כד עברו ישראל ית ימא ארונא דיוסף [עאל] בנו בקדמיתא ולא הוו מיא קיימין על קיומייהו קמיה הדא הוא דכתיב (תהלים קיד ג) הים ראה ויננס מאי ויננס אלא ראה ההוא דכתיב ביה (בראשית לט יב) ויננס ויצא החוצה:</p>	<p>ולא עוד אלא כשעברו ישראל את הים, ארונו של יוסף נכנס בפנים בהתחלה, ולא היו המים עומדים על עמדם לפניו, זהו שכתוב "הים ראה ויננס". מה זה "ויננס" אלא ראה אותו שכתוב בו "ויננס ויצא החוצה".</p>
<p>ת"ח זכי ליקרא בחייו וזכי ליקרא במיתתיה בחייו אמאי²⁸⁵⁰ בגין ההוא זמין²⁸⁵¹ דלא בעא לאתדבקא בה דכתיב (שם ח) וימאן ויאמר אל אשת אדניו וכתיב (שם י) ולא שמע אליה לשכב אצלה להיות עמה בגין כך זכה בהאי עלמא כיון דכתיב (שם יב) ותתפשהו בבגדו וכתיב ויננס ויצא החוצה זכי לבתר דעאל לגו פרוכתא עלאה והכי אתחזי [ליה]²⁸⁵² דידיה נטל בהאי עלמא וידידיה נטל בעלמא אחרא:</p>	<p>בא וראה, זוכה לכבוד בחייו וזוכה לכבוד במיתתו. בחייו מדוע, בגלל אותו זמן שלא רצה להדבק בה, שכתוב "וימאן ויאמר אל אשת אדניו", וכתוב "ולא שמע אליה לשכב אצלה להיות עמה", בגלל זה זכה בזה העולם, כיון שכתוב "ותתפשהו בבגדו", וכתוב "ויננס ויצא החוצה", זכה לבסוף שנכנס לתוך מחיצה עליונה וכך ראוי לו, את שלו לקח בזה העולם, ואת שלו לקח בעולם האחר.</p>
<p>פנחס זכה²⁸⁵³ בהאי עלמא וזכה בעלמא דאתי וזכה לקיימא יתיר מכל אינון דנפקו</p>	<p>פנחס זכה בזה העולם, וזכה בעולם הבא, וזכה להתקיים יותר מכל אלו</p>

²⁸⁴⁹ ירצה לא די שזכה להתעלות בפרטותו וזן את כל העולם, אלא בעת רוגז וחימה ושעת סכנה עצומה שהיתה לישראל על הים, ושלא היה יוסף חי אלא בבחינת הבלא דגרמי שה"ס קטנות, וגם זעיר הוא בבחינת קטנות כנודע מסה"כ, וכל שכן שהמלכות היתה בבחינת גבורות קשות שלכן לא היה מציאות לקרוע ים סוף שה"ס רחם הנוק' כנזכר שם בסה"כ. ואיתא עוד שם שבחינת הקטנות ה"ס מטה שנהפך לנחש, שלכן כתוב (שמות ד, ג) ויננס משה מפניו, ושאיז היתה בחינה זו של נחש עלאה דהיינו יסוד מבחינת קטנות, והאיר כח עתיקא דהיינו יסוד מבחינת קטנות, והאיר כח עתיקא בתיקון ואמת, [כמ"ש בל"ת פרשת בשלח] ומשם נמשך היופי ליוסף מתרי תפוחין, ובפרט כשזכה לשם יה"ו העולה כ"א, וכ"א פעמים כ"א עולה אמ"ת, כי הוא נתקיים בזרע אמת, והנחש נהפך למטה. ובזה תשכיל איך רמז ה' למשה שזכות יוסף יעמוד, וז"ש (יד, טז) הרם את מטך. ועוד צריך לדעת מ"ש בליקוטי תורה פרשת שופטים בדרוש י"ח נשים, שאשת פוטיפר היתה מבחינת הקטנות מצד אי', נמצא שבמשה כתיב ויננס, וביוסף כתיב (לט, יב) ויננס, אבל דשל יוסף היתה ניסה לכבוד ה', ולכן זכה שאפילו בהיותו מת שהוא הקטנות הגמור, תיקן את ישראל שהיו אז בבחינת הקטנות עצמו, כי הים נתפייס ממנו, שזכה להושיב (בראשית מט, כד) באיתן קשתו, ולא פגם בה. ולפי ששם יה"ו יש לו ו' צירופים שהם בסוד הדעת לכן ויננס עולה כן (רמ"ז).

²⁸⁵⁰ פי' ולמה לא נשמר כל שכרו לאחר מותו כי כן הוא דרך צדיקים. וגם שאל אמאי, כלומר במה זכה לשני שולחנות שה"ס ב' ההין שבשם (רמ"ז).

²⁸⁵¹ שכל אותו הענין היה כעין שטחיות ולא היה פועל עצמי אלא כמין גדרות וסייגים שכולם תיקון למלכות שהיא נקראת עלמא הדין, ולכן זכה לכל אותם השררות על החיצונים, שהרי במלכות נאמר (תהלים קג, יט) ומלכותו בכל משלה. אבל כיון דכתיב ותתפשהו בבגדו וכו', עיין מ"ש לקמן דף רעו ע"א גבי (לט, טז) ותנח בגדו וגו'. והענין בקיצור שיוסף כשנסתכל בה בא לידי חימום ומיד נתעורר בו כח היצה"ר, ואז היה כח לאותה הרשעה לתפוס בבגדו, לשון (ישעיה כד, טז) בגד בוגדים, והוא ע"ה נתאמץ בכוונות וביחודים עד שגבר והחזיר הטפה לאחור, וזהו ויננס. אבל כיון שנעקרה מן הדעת בחימום היצר לא יכול להחזירה לשרשה אלא ויצא החוצה, דרך צפרני ידיו, ואותם האורות לקחם בנימין וכנזכר בח"ב מספר הגלגולים דף כ"ג. וזו היתה גבורה מופלאה ותשובה מעולה, ולכן זכה לבתר דעאל לגו פרוכתא עלאה, הוא למקום העליון הנקרא עץ החיים, שהוא בפנימיות יסוד אי', שה"ס הפרוכת המבדיל בין הקדש למטה מהחזה ובין קדש הקדשים למעלה הימנו, ושם הוא גן עדן העליון, כי יסוד מלכות ה"ס גן עדן תחתון ומסך תחתון. ובזה תדקדק שהפסוק אמר (תהלים קיד, ג) הים ראה ויננס, אבל לא ראה ויצא החוצה, והבין (רמ"ז).

²⁸⁵² הוא הנודע אצלנו שיש שני יסודות לזעיר, אחד למטה ואחד במקום החזה יסוד ישראל, ושם נתעלה בזכות התאמצו לבלתי תורק ח"ו הטפה באותה הזונה, ולהיות שגם שם הוא יסוד אי' כנודע, לכן נתווסף בו ה' בשמו ונקרא יהוס"ף גי' קס"א, וזהו עלמא אחרא, גם הוא של זעיר אלא שהוא במקום אחר (רמ"ז).

²⁸⁵³ זכי (דפ"ו).

<p>ממצרים וזכה לכהנא עלאה הוא וכל בניו אבתריה ואי תימא דלא²⁸⁵⁴ זכה לכהנא עד לא עבד עובדא דא אין וס"א לא דהא אינון דאמרי (דלא) ודזכה קודם לאו הכי אלא במאי אוקימנא תחת אשר קנא לאלהיו (במדבר כה יג) דמשמע דבגין עובדא דא רווח כהונתא מה דלא הוה קודם:</p>	<p>שיצאו ממצרים, וזכה לכהונה גדולה, הוא וכל בניו אחריו. ואם תאמר שלא (שהרי) זכה לכהונה עד שלא עשה מעשה, זה נכון (לא) שהרי אותם שאומרים (שלא) שזכה קודם לא כן, אלא במה מדובר "תחת אשר קנא לאלהיו", שמשמע שבגלל מעשה זה הרויח הכהונה מה שלא היה מקודם.</p>
<p>ת"ח כל כהן דקטל²⁸⁵⁵ נפש פסיל ליה כהונתיה לעלמין דהא ודאי פסיל ההוא דרגא דיליה לגביה ופנחס מן דינא פסיל לכהנא הוה ובגין דקנא ליה לקב"ה אצטריך ליחסא ליה כהנת²⁸⁵⁶ עלמין ליה ולבנוי אבתריה לדרי דרין א"ר יצחק ת"ח רשים הוא פנחס לעילא ורשים הוא לתתא עד לא יפוק לעלמא דהא עם אינון דנפקו ממצרים אתמני:</p>	<p>בא וראה כל כהן שהורג נפש נפסלה כהנתו לעולמים, שהרי ודאי פסל אותה דרגה שלו אליו, ופנחס מהדין היה פסול לכהונה, ובגלל שקנא לקדוש ברוך הוא הצטרך ליחס לו כהונת עולמים לו ולבניו אחריו לדורי דורות. אמר רבי יצחק בא וראה, פנחס רשום הוא למעלה ורשום הוא למטה, עד שלא יצא לעולם, שהרי עם אותם שיצאו ממצרים נמנה.</p>
<p>רבי אלעזר ורבי יוסי ור' חייא הוו אזלי במדברא א"ר יוסי הא דכתיב בפנחס (במדבר כה יב) הנני נותן לו את בריתי שלום שלום ממלאך המות דלא שליט ביה לעלמין ולא אתדן בדיניו:</p>	<p>רבי אלעזר ורבי יוסי ורבי חייא היו הולכים במדבר. אמר רבי יוסי, זה שכתוב בפנחס "הנני נותן לו את בריתי שלום", שלום ממלאך המות, שלא שולט בו לעולמים, ולא נדון בדיניו.</p>
<p>ואי תימא דלא מית ודאי לא מית כשאר בני עלמא ואוריך יומין על כל בני דרא בגין ד[ב]האי ברית עלאה²⁸⁵⁷ אחיד וכד אסתלק מעלמא בתיאובתא עלאה ובדביקותיה שפירא אסתלק משאר בני עלמא:</p>	<p>ואם תאמר שלא מת, ודאי לא מת כשאר בני העולם, והאריך ימים על כל בני דורו, משום שהתאחז בברית העליונה הזו, וכשהסתלק מהעולם בתשוקה עליונה ובדבקות נאה הסתלק משאר בני העולם.</p>
<p>רבי אלעזר פתח ואמר (זכריה ג א) ויראני את יהושע הכהן הגדול עומד לפני מלאך יי' וגו' ת"ח ווי לאינון בני נשא דלא מסתכלאן ביקרא דמאריהון וכל יומא ויומא כרוזא קארי עלייהו ולא משגיחין:</p>	<p>רבי אלעזר פתח ואמר "ויראני את יהושע הכהן הגדול עומד לפני מלאך ה' וגו'", בא וראה, אוי לאותם בני אדם שלא מסתכלים בכבוד רבונם, וכל יום ויום הכרוז קורא עליהם ולא משגיחים.</p>
<p>אתא ב"נ לאסתכלא בפקודי אורייתא כמה סניגורין קיימין לאדכרא עליה לטב אתא ב"נ וואעבר על פקודי אורייתא אינון עובדין קטיגורין עליה לביש קמי קב"ה:</p>	<p>בא אדם להתבונן במצוות התורה, כמה סניגורים עומדים להזכירו לטוב. בא אדם ועובר על מצוות התורה, אותם מעשים מקטרגים עליו לרע לפני הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>יהושע כהן גדול הוה ואוקמוה מה כתיב ביה (שם) והשטן עומד על ימינו לשטנו ומה בהאי כך בשאר בני עלמא דלא מסתכלי</p>	<p>יהושע כהן גדול היה, ופרשוה מה כתוב בו "והשטן עומד על ימינו לשטנו", ומה בזה כן, בשאר בני אדם שלא מתבוננים בכבוד רבונם על אחת</p>

²⁸⁵⁴ דהא (רמ"ז ומ"מ).

²⁸⁵⁵ דקטיל (דפ"ו).

²⁸⁵⁶ לחסא ליה כהונת (דפ"ו).

²⁸⁵⁷ מלכות (רח"ו).

<p>וביקרא דמאריהון (במאריהון) על אחת כמה וכמה:</p>	<p>כמה וכמה.</p>
<p>חמי מה כתיב (זכריה ג ג) וויהושע היה לבוש בגדים צואים ואוקמוה אבל בגדים צואים ודאי אינון לבושין דאתלבשא ביה רוחא בההוא עלמא [זכאה חולקיה דמאן דלבושוי מתתקנין ושלמין בההוא עלמא]:</p>	<p>ראה מה כתוב "ויהושע היה לבוש בגדים צואים", ופרשוה, אבל בגדים צואים ודאי אותם לבושים שהרוח התלבשה בהם באותו עולם, אשרי חלקו של מי שלבושיו מתוקנים ושלמים באותו עולם.</p>
<p>והא אתמר כל מאן דבעיין לאעלא לגיהנם אינון לבושין דמלבשין ליה היך אינון מה כתיב הכא ויהושע היה לבוש בגדים צואים ועומד לפני המלאך מאן מלאך דא מלאך דממנא על גיהנם וממנא על מאן דחמי באינון לבושין עד דאתיב [קלא] ואמר (שם ג ד) הסירו הבגדים הצואים מעליו:</p>	<p>והרי נתבאר, כל מי שצריכים להכניסו לגיהנם, אותם לבושים שמלבישים אותו איך הם, מה כתוב כאן "ויהושע היה לבוש בגדים צואים ועומד לפני המלאך", איזה מלאך, זה המלאך הממונה על גיהנם, וממונה על מי שראה באותם לבושים עד שבא קול ואמר "הסירו הבגדים הצואים מעליו".</p>
<p>מהכא אית לאסתכלא דעובדין [בישין] דב"נ עבדין ליה אינון לבושים צואים (זכריה ג ד) ויאמר אליו ראה העברתי מעליך עונך והלבש אותך מחלצות אלבישיניה לבושין אחרנין מתתקנין²⁸⁵⁸ דבהו אסתכל ב"נ בזיו יקרא דמאריה:</p>	<p>מכאן יש להסתכל, שמעשים רעים של אדם עושים לו אותם בגדים צואים. "ויאמר אליו ראה העברתי מעליך עוונך והלבש אותך מחלצות" הלבשוהו לבושים אחרים מתוקנים, שבהם מסתכל אדם בזיו כבוד רבונו.</p>
<p>ת"ח כגוונא דא פנחס דלא אסתלק מעלמא עד דאתתקנו קמיה לבושין אחרנין דרוחא אתהני בהו לעלמא:</p>	<p>בא וראה, כדוגמא זה פנחס שלא הסתלק מהעולם עד שהתקינו לפניו לבושים אחרים, שהרוח נהנית בהם לעולם</p>
<p>ריד/ב</p>	
<p>דאתי בשעתא חדא אתפשט מאלין ואתלבש באלין לקיימא דכתיב (במדבר כה יב) הנני נותן לו את בריתי שלום עד דהוו אזלי שמשא הוה תקיפא ויתבו תחות צלא דחד טנרא דמדברא אמר ר' אלעזר ודאי צלא חדותא דנפשא הוא²⁸⁵⁹:</p>	<p>הבא, בשעה אחת התפשט מאלה והתלבש באלה, לקיים את הכתוב "הנני נותן לו את בריתי שלום". בעוד שהיו הולכים, השמש היתה חזקה וישבו תחת צל של סלע אחד של המדבר. אמר רבי אלעזר, ודאי צל שמחת הנפש הוא.</p>
<p>אמר רבי חייא לרבי אלעזר יומין</p>	<p>אמר רבי חייא לרבי אלעזר ימים</p>

²⁸⁵⁸ ישנם ב' בחי' כלי לכל אור [הגהה ע' כעין זה במב' ש דף נו ע"א מדפוה"ח ירושלים ע"ה ת"ו דשנת תרס"ד] ופרצוף, אחד לצורך עצמו, ואחד לצורך זולתו. ואותו אשר לצורך עצמו הוא כי על ידה הוא מקבל אור העליון, וע"ד לבוש הנשמה הנקרא בשם חלוקא דרבנן המוזכר בזוהר בהרבה מקומות [פ' נח סו ע"א ויחי רכד ע"א ע"ב, רכו ע"ב, תרומה קמא ע"ב קנ ע"א, ויקהל רי ע"א ע"ב, פקודי רכט ע"ב רלא ע"א, פ' שלח קסט ע"ב, פנחס ריד סע"א], כי דרך אותו הלבוש מקבל כל תחתון את אור פני מלך חיים מהאור העליון שעליו, כי זולת אותו הלבוש אי אפשר לו לקבל את האור הגדול דהעליון. ואין הכוונה שהיא מצמצם את אור העליון עצמו, אלא שהוא מצמצם את זיו דהעליון המגיע להתחתון, והוא לבוש על התחתון כדי לצמצם את זיו דהעליון המגיע אליו. והנה נמשך ונעשה הלבוש הזה מבח' הגבורות דהעליון המתנוצץ ומזהיר על התחתון, ומתנוצץ וחוזר ומתנוצץ עד שנארג ונעשה לבוש שלם אליו, ועל ידו משיג ונהנה את נועם זיו העליון המאיר עליו תמיד, ומשיג את הנועם והזיו רק ע"י לבוש הזה (ביאורים ח"ב מט ע"א). ח"א סו ע"א רכד ע"א ע"ב רכו ע"ב ח"ב קנ ע"א רי ע"א וע"ב רכט ע"ב (לש"ו).

²⁸⁵⁹ כי כל זמן שלא סר הצל הוא בחיים וכשסר הצל אז יגוע כל בשר (רח"ו). ופשט הזוהר ידוע (מ"מ).

<p>מראש השנה עד יומא בתראה [דחג] (דהכי) בעינא למיקם עלייהו²⁸⁶⁰ א"ר אלעזר (ו)הא אתמר²⁸⁶¹ וחברייא אתערו בהו א"ר חייא ודאי הכי הוא²⁸⁶² אבל אנא שמענא לבוצינא קדישא עלאה מלה בהו²⁸⁶³ אמר ליה אימא ההוא מלה א"ל עד לא קאימנא ביה²⁸⁶⁴:</p>	<p>אלו מראש השנה עד יום האחרון של חג ברצוני לעמוד עליהם. אמר רבי אלעזר זה נאמר, והחברים התעוררו בזה. אמר רבי חייא ודאי כך הוא, אבל אני שמעתי מהנר הקדוש עליונה דבר בהם. אמר לו אמור אותו. דבר אמור לו, עדיין לא עמדתי בו.</p>
<p>א"ר אלעזר אף על גב דחברייא²⁸⁶⁵ אוקמו מלה ושפיר הוא אבל סדורא²⁸⁶⁶ דהני יומי רזא דחכמתא הוא²⁸⁶⁷ בין מחצדי הקלא²⁸⁶⁸ ת"ח הא אתמר סדורא דיהודא כלא בחד²⁸⁶⁹ היך הוי והא אתמר²⁸⁷⁰:</p>	<p>אמר רבי אלעזר, אף על גב שהחברים בארו דבר ויפה הוא, אבל סדור הימים הללו הוא סוד חכמה בין קוצרי השדה. בא וראה, הרי נאמר סדור של יחוד הכל באחד איך היה, והרי נתבאר.</p>
<p>פתח ואמר (ישעיה נב י) חשף יי את זרוע קדשו דא דרועא דא²⁸⁷¹ דביה תליא</p>	<p>פתח ואמר "חשף ה' את זרוע קדשו", זו זרוע אחת, שבה תלויה הישועה, שבה תלויה הנקמה, שבה</p>

²⁸⁶⁰ הייתי רוצה לעמוד על בוריים ולהשכיל סדר ההנהגות שבהם (רמ"ז).
²⁸⁶¹ ירצה לא חדשים המה שכבר נאמר סודם והחברים השכילו אותם. אי נמי מכוונים במזמניהם (רמ"ז).
²⁸⁶² שהדברים צריכים קבלה ואילו לא ידעתי שכבר נאמרו לחברים לא הייתי שואל עניינם (רמ"ז).
²⁸⁶³ מלה זו נלע"ד שהוא כוללות הדבר הכמוס בשם ראש השנה, שבו נרמזו בכללות כוללות הענין, כי רא"ש סודו ג' מוחין דאלק"ם כנודע אצלנו בסוד שופ"ר, וכל אחד משם אלק"ם מצטרף לק"כ צירופים, וג' פעמים ק"ך גי' השנ"ה, והרי רמז שהוא זמן הגבורות. וגם רא"ש השנ"ה גי' י פעמים אלק"ם, רמז לי' אחוריים הנסרים להנתן לנוק'. ואמנם ידוע סוד אתא חסד ופריש לון ענפין וגזעין, שכשהגבורות נפרדות מן הזכר ונתנות לנוק', אז באתראה שקיע רחמי וחסד, הוא אור חסד הבינה הנמשך לתוכו, באופן שגם בראש השנה יש ענין החסדים הניתנים לזעיר, פי' התחלת ראשית התפשטותם בזעיר הנקרא שנה כנודע, וה' פעמים חס"ד גי' השנ"ה (רמ"ז).
²⁸⁶⁴ פי' שהיה יודע כללות הדבר אבל עדיין לא עמד בו לדעת סדרו בפרטות המשכו באלו הימים (רמ"ז).
²⁸⁶⁵ פי' העמידו ביניהם רמז זה שנכון הוא (רמ"ז).
²⁸⁶⁶ מה שאתה חפץ לדעת פרטות הסדר באמיתות (רמ"ז).
²⁸⁶⁷ אפשר שירמז ליסוד חכמה סתימאה שה"ס גרון אריך בפרטות ובינה דאריך בכללות כידוע ליודעים, ומשם כתר דאי' שכל זה ה"ס שרשי הגבורות שהם עיקר לימים אלו, וגם מיסוד חכמה סתימאה יוצאים החסדים שמקבלת מכתרא, שהרי כתרא ומוחא סתימאה הם שרשי או"א, באופן שיסוד ההוא ה"ס חו"ג, אבל הגבורות שהן שלה הן קודמות לפעול עד מוצאי יום הכפורים כנודע (רמ"ז).
²⁸⁶⁸ איתא בדרוש שביעית שהם החכמים והצדיקים החורשים וזורעים השדה העליון וגם קוצרים פירותיו, ואין צורך לנחש הקורע רחם האילה, כי בתפילותיהם ובמעשיהם נעשה הכל. והנה בראש השנה מתחלת התכוננות השדה ועד שמיני עצרת הוא זמן לקיטת הפרי שהוא חג האסיף (רמ"ז).
²⁸⁶⁹ ה"ס זוג ישראל ורחל שהוא המעולה שבכל הזוגים, וכמ"ש לקמן גבי וכדין אקרי כלא אחד (רמ"ז).
²⁸⁷⁰ נראה שאמר שני פעמים והא אתמר, משום שסוד זה מתפרש בשתי חלוקות, החלוקה האחת היא ההקדמות הכוללות הצריכות לדעת סדר התיקון העליון בקדימת הורדת הגבורות בכל פרטותן ואחר כך התפשטות החסדים והטוב (נ"א והזוג), והוא נכלל מראשית דברי רבי אלעזר עד אומרו מה דלא אשתכח הכי בשאר זמני, ומתחלת אומרו כגוונא האי וכו' עד הסוף הוא החלוקה השנית ללמד מ"ש בהקדמותיו לסדר זמני ההתפשטות (רמ"ז).
²⁸⁷¹ זרוע שמאלי דז"א (רח"ו). הוא זרוע אריך גבורה שלו, ולפיכך נקרא זרוע קדשו, שאריך הוא קדש הקדשים, והוא מקור הגבורות המתפשטות באצילות, ולכן אי' דדינין מתערין מינה, היא מלבשת הזרוע הקדוש ההוא, ולא עוד אלא שממנו בנין חו"ב, דהיינו חכמה שלה נתקנת מפרק ראשון שהוא היד ובינה שלה מפרק הזרוע. וזהו לענ"ד סוד יד החזקה וזרוע נטויה, ועיין באדם ישר. דרועא חדא, איתא בסוף שער התפילין וז"ל, הזרוע שמאל הוא גבורה ודרך שם בפנימיות נמשך רוחא (בו) [דחיי] מעתיקא קדישא אל המלכות הניתנת שם בבחינת תפילין של יד בדרך סיתום, אך לעתיד לבוא ימשך בגילוי אל המלכות הנקראת אז מלכא משיחא כנזכר באדרא רבא (קל, ב) בענין תרי נוקבי דחוטמא (רמ"ז).

<p>ישועה²⁸⁷² דביה תליא נוקמא²⁸⁷³ דביה תליא [פורקנא]²⁸⁷⁴ (פוקדא) ולמה למיקם לה לכנ"י מעפרא ולקבלא לה לגביה²⁸⁷⁵ לאזדווגא כחדא²⁸⁷⁶ וכד האי אתער²⁸⁷⁷ לקבלה כמה דחילו שריא בעלמא עד דינח ההוא דרועא תחות ריש[ה]א²⁸⁷⁸ לאתחברא כמה דאת אמר (שיה"ש ב ו) שמאלו תחת לראשי [וגו'] וכדין נייחא דינא ומכפר חובין:</p>	<p>תלויה הגאולה. ולמה, להקים את כנסת ישראל מהעפר, ולקבלה אליו להזדווג כחד, וכשהוא מתעורר כנגדה, כמה פחד שרוי בעולם עד שיניח אותה זרוע תחת ראשה להתחבר, כמו שנאמר "שמאלו תחת לראשי וגו'", ואז נח הדין ומכפר [תריין] (תלת) עשר רביעית על חטאים.</p>
<p>לבתר אתי ימינא לחבקא²⁸⁷⁹ כדין הדוותא שרייא בעלמא וכל אנפין נהירין לבתר אזדווגת בגופא²⁸⁸⁰ וכדין כלא אקרי אחד בלא פרודא כדין הוא שלימו דכלא והדוותא דכלא ואחיד²⁸⁸¹ ודאי מה דלא אשתכח הכי בשאר זמני:</p>	<p>אחר כך באה הימין לחבק, ואז שמחה שרויה בעולם, וכל הפנים מאירות. אחר כך מזדווגת בגוף, ואז הכל נקרא אחד בלי פרוד, ואז הוא שלמות ושמחת הכל, ואחוזים בודאי מה שלא נמצא כך ביתר הזמנים.</p>
<p>כנוונא דהאי סדורא דהני יומין²⁸⁸² מראש השנה עד יומא בתראה דחג בראש השנה אתער דרועא [דשמאלא] (ושמאלא) לקבלא לה למטרוניתא וכדין כל עלמא בדחילו בדינא ובעי ההוא זמנא בתיובתא שלים לאשתכחא עלמא קמי קב"ה:</p>	<p>כדוגמא שזה סדור הימים הללו מראש השנה עד יום האחרון של חג, בראש השנה מתעוררת זרוע שמאל לקבל את המלכה, ואז כל העולם בפחד בדין, וצריך אותו הזמן בתשובה שלימה שימצא העולם לפני הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>לבתר אתיאת מטרוניתא ובעיין בני היכלא בתשעה לירחא למעבד הדוותא ולמטבל בנהרא לדכאה גרמייהו בזוונא דמטרוניתא:</p>	<p>אחר כך באה המלכה ומתבקשים בני ההיכל בתשיעי לחדש לעשות שמחה, ולטבול בנהר לטהר עצמם בזווג המלכה.</p>
<p>ביומא אחרא [הוא] (האי) זוונא דילה²⁸⁸³ לשוואה שמאלא תחות [רישהא]²⁸⁸⁴ (רישא [דמלכא]) כמה דאת אמר (שיה"ש ב ו)</p>	<p>ביום האחר הוא זווג שלה, לשים שמאל תחת ראשה (ראש המלך) כמו שנאמר "שמאלו תחת לראשי". ואז</p>

²⁸⁷² הגבורות נקרא ישועות בסוד כוס ישועות דאינון חמשה דקיימי עלייהו האי שושנה (רח"ו). הוא ביסוס הגבורות בשרשן להושיען מאחיזת החיצונים (רמ"ז).
²⁸⁷³ שכיון שהגבורות מתבסמות הקלי' נבלעת ונכרתת שאין לה חיות (רמ"ז).
²⁸⁷⁴ שאז הניצוצות דקדושה נפרדות מתחת יד דס"א שהן נשבות וגולות שמה. ולמה, למיקם וכו', רצה מהו תכלית וכוונת חשיפת זרוע הקדושה וגילויה, ואמר שהוא להקים כנסת ישראל מעפרא, ה"ס עולם הבריאה ששם הוא מקום השפלתה, וסגולת הדין הוא להעלות התחתון לעליון, ובבריאה מקננת אי' עילאה שהיא מלבשת גבורות דאריך, ולכן בהגלות זרוע זה להאיר למלכות וכנז"ל אז תקום ותעלה לאצילות (רמ"ז).
²⁸⁷⁵ נראה שהוא קבלת הגבורות מאי' שזה נעשה מתחילת ראש השנה עד יום הכפורים, שאז מתעלה למקום הזרוע הקדוש תוכיות אי', כמה דקיל"ן כפורים תרי משמע (רמ"ז).
²⁸⁷⁶ שמקבל ה' גבורות דאי' כידוע מסוד ה' עינויים וה' תפילות (רמ"ז).
²⁸⁷⁷ זהו בתחילת השנה שאז היא אחור באחור, הגבורות מתעוררות לדון העולם (נ"א לבא בעולם) כדאיתא בסה"כ (רמ"ז).
²⁸⁷⁸ שתעשה הנסירה ויכנסו הגבורות בסוד שמאלו וכו' (רח"ו). ור"ל ויכנסו במ' הגבורות (מ"מ).
²⁸⁷⁹ שהם החסדים הנכנסים בסוכות (רח"ו).
²⁸⁸⁰ בשמיני עצרת (רח"ו).
²⁸⁸¹ ואחידו (דפ"ו).
²⁸⁸² ור"ל שמ' קבלה הארה שאינה נמצאת בשאר הזמנים כמו בימים אלו שהם מראש השנה עד חג עצרת (מ"מ).
²⁸⁸³ פי' ביו"ה היא מתחברת עם בינה כמ"ש בסמוך (מ"מ).
²⁸⁸⁴

<p>שמאלו תחת לראשי וכדין ישראל בתעניתא [על] (בכל) חובייהו ומכפרא להו דהא אימא עלאה אנהירת אנפאה למטרוניתא²⁸⁸⁵ בזווגהא²⁸⁸⁶ ומתכפרין כל בני היכלא כיון דשמאלא מקבלה לה בהאי יומא דרישא דמטרוניתא [שרייתא] על שמאלא:</p>	<p>ישראל בתענית על חטאייהם, ומכפרת להם, שהרי האם העליונה מאירה פניה למלכה בזווגה, ומתכפרים כל בני ההיכל. כיון שהשמאל מקבל אותה ביום הזה, שראש המלכה שרויה על השמאל.</p>
<p>ביומא קדמאה דהג יתער ימינא לקבלה²⁸⁸⁷ בגין לחבקא וכדין כל הדווא וכל אנפין נהירין וחדוותא דמים צלילן לנסכא על מדבחא ובעיין בני נשא למחדי בכל זינין דחדוה דהא ימינא גרים:</p>	<p>ביום הראשון של החג יתעורר הימין לקבלה בשביל לחבקה, ואז כל השמחה וכל הפנים מאירות, ושמחת המים הצלולים לנסך על המזבח, וצריכים בני אדם לשמוח בכל מיני שמחה, שהרי הימין גורם.</p>
<p>בכל אתר דשאר ימינא חדוותא [אצטריך בכלא כדין חדוותא] היא לאשתעשעא לכתר ביומא תמינאה חדוותא דאורייתא הוא דהא כדין זווגא דגופא²⁸⁸⁸ הוא זווגא דכלא למהוי כלא חד ודא הוא שלימו דכלא ודא יומא דישראל הוא ודאי ועדבא דידהו [בלחודייהו] דלית ביה חולקא לאחרא זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי עלייהו כתיב (דברים ז ו) כי עם קדוש אתה ליי' אלהיך וגו':</p>	<p>בכל מקום ששורה ימין, שמחה צריכה [להיות] בכל, ואז שמחה היא להשתעשע. אחר כך ביום השמיני שמחת התורה היא, שהרי אז זווג הגוף, הוא זווג הכל, להיות הכל אחד, וזהו שלמות הכל, וזהו יום של ישראל הוא ודאי וחלק שלהם לבדם, שאין בו חלק לאחר, אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא, עליהם כתוב "כי עם קדוש אתה לה' אלהיך וגו'".</p>
<p>פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל וגו' (במדבר כה יא) ר' יהודה פתח (איוב ד ז) זכור²⁸⁸⁹ נא מי הוא נקי אבד ואיפה ישרים נכחדו תמן תנינן מאן דחמי קשת בגונוי [נהירין] אצטריך לברכא ברוך זוכר הברית בגין דדא איהו ברית קיימא קדישא דשוי קב"ה</p>	<p>"פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל וגו'". רבי יהודה פתח, "זכור נא מי הוא נקי אבד ואיפה ישרים נכחדו" שנינו שם, מי שרואה קשת בצבעיה (מאירים) צריך לברך "ברוך זוכר הברית", משום שזהו ברית הקדוש ששם הקדוש ברוך הוא</p>
<p>רמ"א</p>	
<p>בארעא דלא ייתי עלה מי טופנא בגין דכד סגיא חייבין בעלמא בעי קב"ה לאובדא לון וכדין דכיר לון האי אומאה דאומי לארעא דכתיב [אשר נשבעת מעבור מי נח וכתוב] תרי זמנין) לא לא (בראשית ח כא) לא אווסיף לקלל ולא אוסיף²⁸⁹⁰ להכות (דא איהו אומאה כמה דכתיב (ישעיה נד ט) אשר נשבעתי מעבור מי נח²⁸⁹¹) וקשור עם</p>	<p>בארץ שלא יבא עליה מי המבול, משום שכשמתרבים רשעים בעולם, רוצה הקדוש ברוך הוא לאבד אותם, ואז זוכר להם שבועה זו שנשבע לארץ, שכתוב פעמיים "לא לא", "לא אוסיף לקלל" "ולא אוסיף עוד להכות", זוהי השבועה, כמו שכתוב "אשר נשבעתי מעבור מי נח".</p>

²⁸⁸⁵ שאז נעשה בה סוד החותם מה"ג ואז גמר הנסירה ונשלם סוד שמאלו וכו' (רח"ו).

²⁸⁸⁶ בסוד כפורים שנים אימא וברתא (רח"ו במ"מ).

²⁸⁸⁷ שנכנס מקיף חסד ופנימי והוא ימין (רח"ו). והוא דאימא ודזעיר (מ"מ).

²⁸⁸⁸ שמזדווגים ישראל ורחל (רח"ו).

²⁸⁸⁹ זכר (דפ"ו).

²⁸⁹⁰ עוד (נוסף בדפ"ו).

²⁸⁹¹ קשור עם הרעיא מהימנא (הערת הזהר).

הרע"מ:	
<p>רבי יוסי אמר קשת אתא לאגנא על עלמא למלכא דכל זמנין דבריה חב לקבליה אתא מלכא לאלקאה ליה אתגליא עליה מטרוניתא בלבושי יקר דמלכו מלכא חמי לה סליק רוגזא דבריה וחדוי בה דכתיב (בראשית ט טז) וראיתיה לזכור ברית עולם²⁸⁹² וע"ד לא אתחזי קשת בעלמא אלא בלבושי יקר דמלכו ובשעתא דאית צדיק בעלמא איהו ברית למיקם ברית ואגין על עלמא לא הוי צדיק הא קשת לאתחזאה דהא עלמא איהו קיימא לאובדא אלא בנין קשת דא:</p>	<p>רבי יוסי אמר הקשת באה להגן על העולם, [משל] למלך שכל הפעמים שבנו חטא כנגדו, בא המלך להלקותו התגלתה עליו המלכה בלבושי כבוד של מלכות, המלך רואה אותה ומסתלק הרוגז של בנו, ושמח בה, שכתוב "וראיתיה לזכור ברית עולם", ועל כך לא נראית הקשת בעולם אלא בלבושי כבוד של מלכות, ובשעה שיש צדיק בעולם הוא ברית להעמיד ברית ומגן על העולם, אם אין צדיק הרי הקשת להראות שהעולם עומד להאבד, אלא בגלל קשת זו.</p>
<p>ר' אלעזר אמר לעולם לא אתלבש קשת דא אלא בלבושי דאבהן קדמאי ירוק וסומק וחיוור ירוקא דא לבושא דאברהם אצטבע לבושא (ס"א גוון) דא כד נפק מניה ישמעאל סומקא דא גוון יצחק דאיתא סומקא ואצטבע כד נפיק מניה עשו ואתמשך ההוא סומקא לתתא עד כוכבא²⁸⁹³ דמאדים דאתאחד²⁸⁹⁴ ביה עשו חורא דא איהו לבושא טבא דיעקב דהא לא אשתנו אנפוהי לעלמין:</p>	<p>רבי אלעזר אמר, לעולם לא מתלבשת קשת זו אלא בלבוש האבות הראשונים, ירוק אדום ולבן, ירוק זה לבוש אברהם, נצבע לבוש (צבע) זה כשיצא ממנו ישמעאל. אדום זה הגוון של יצחק, שבא אדום ונצבע, כשיצא ממנו עשו ונמשך אותו האדום למטה עד כוכב מאדים שנאחז בו עשו. לבן זהו לבוש טוב של יעקב שהרי לא השתנו פניו לעולמים.</p>
<p>ר' אבא אמר יאות הוא אבל הכי אמר בוצינא קדישא חוור דא אברהם דאתלבן בחוורא דנורא סומק²⁸⁹⁵ דא יצחק ודאי ירוק דא הוא יעקב דקיימא בין תרין גוונין וכתוב ביה ביעקב (ישעיה כט כב) לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו דהא כל ערסיה שלים הוה והכי הוא:</p>	<p>רבי אבא אמר יפה הוא, אבל כך אמר הנר הקדוש, לבן זה אברהם שהתלבן בלבן האש. אדום זה יצחק ודאי. ירוק זהו יעקב שעומד בין שני צבעים, וכתוב בו ביעקב "לא עתה יבוש יעקב", ולא עתה פניו יחורו, שהרי כל מטתו היתה שלמה, וכך הוא.</p>
<p>לא עתה יבוש יעקב לאתחזאה בגוון סומק כיצחק דנפק מניה עשו ולא עתה פניו יחורו כאברהם לאתחזאה בגוון חוור דנפק מניה ישמעאל אלא נפל גוונין לאתעטרא בהו על אבהן דיליה:</p>	<p>"לא עתה יבוש יעקב", להראות בצבע אדום כיצחק שיצא ממנו עשו, ולא עתה פניו יחורו כמו אברהם להראות בצבע לבן שיצא ממנו ישמעאל, אלא לקח צבעים להתעטר בהם על האבות שלו</p>

²⁸⁹² פי' וראיתי לקשת שהיא המלכות ואזי לזכור ברית עולם דהיינו ברית שכרתי עמהם שלא לאבדם וז"ש צדיק איהו ברית למיקם בברית ואגין על עלמא ר"ל שצדיק הוא במקום המלכות הנק' ברית למיקם בברית הוא הברית שכרת עמהם שלא לאבדם וזה ואגין על עלמא (מ"מ). כתוב (יחזקאל א כח) כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם (כי אז אתחזי רחמי, אבל בלא גשם הוא דינא, כמ"ש בפ' פנחס (רלא רע"א), כי הגשם הוא מורה על הורדת הטיפה הניתן מהיסוד להמלכות), הוא מראה דמות כבוד ה', כי אז היא מתלבשת בלבושי יקר דמלכו ומתחזי קמי מלכא בלבושין וקישוטין דגוונין נהירין, שהם הג' גוונין דקשת, ואז מתקיים (בראשית ט טז) וראיתיה לזכור ברית עולם וכמ"ש בפ' פנחס (רטו ע"א) (דע"ה ח"ב פח ע"א).

²⁸⁹³ ככבא (דפ"ו).
²⁸⁹⁴ דאתאחיד (דפ"ו).
²⁸⁹⁵ סומקא (דפ"ו)

<p>רע"מ: אמר [ליה] רעיא מהימנא שפיר קאמרת אבל בנין דאליהו²⁸⁹⁶ דאיהו פנחס קני על ברינת] צריך לחדתא מלין סגיאין ביה דהאי פרשתא²⁸⁹⁷ כתיבא באורייתא על שמיה דעליה אתמר²⁸⁹⁸ (מלכים א' י"ט) קנא קנאתי תרי קנאות חד²⁸⁹⁹ בשד"י דלעילא²⁹⁰⁰ ותניינא בשד"י דלתתא²⁹⁰¹ ובנין דא עביד²⁹⁰² (תרין) שבועות [בתרין לא לא]²⁹⁰³ (בתרווייהו ותרין זמנין לא לא):</p>	<p>אמר לו הרועה הנאמן, יפה אמרת אבל משום שאליהו שהוא פנחס קנא על הברית, צריך לחדש דברים רבים בה, שהרי הפרשה כתובה בתורה על שמו, שעליו נאמר "קנא קנאתי", שתי קנאות, אחת בשד"י שלמעלה, והשנית בשד"י שלמטה, ולכן עשה שתי שבועות (בשני לא לא נ"א בפעמיים) בשתייהן, ופעמיים לא לא.</p>
<p>אבל רבי יהודה אמר מאן דחמי קשת בגוונוי נהירין צריך לברכא [ברוך] זוכר הברית ובגלותא דלאו איהו נהיר²⁹⁰⁴ בגוונוי כדקא יאות ולא עוד אלא דלזמנין נהיר זעיר וזמנין לא נהיר כלל זמנין אתחזי בשלימו</p>	<p>אבל רבי יהודה אמר, מי שרואה קשת בצבעים מאירים צריך לברך "ברוך זוכר הברית", ובגלות שאינה מאירה בגווניה כראוי, ולא עוד אלא שלפעמים מאירה מעט ולפעמים לא מאירה בכלל, לפעמים נראית בשלמות ולפעמים לא, שקשת רומזת גווניה לזכויות הכהנים לויים וישראלים כשהם יפים, שהקשת מאירה בגווניה שהם שלשה.</p>

²⁸⁹⁶ פי' ששני פעמים קנא לה', א' כשנקרא פנחס וא' כשנקרא אליהו ולכן צריך לחדש דברים שאתה לא הודעת, והוא סוד ב' בחי' שד"י וב' מיני קשתות כמו שיתבאר לקמן והכל לכבוד אליהו וזכותו (רמ"ז).

²⁸⁹⁷ שלפי הנראה פרשה זו היא סיומה של הקודמת ואפ"ה נכתבה בפני עצמה והיא פתוחה שמזה נראה שרצון ה' להרבות בכבודו (רמ"ז).

²⁸⁹⁸ שמלבד מה שראינו שעשה אז בימי משה עוד נתחבר לו זכות העתיד, שעל שניהם נאמר קנא קנאתי תרי קנאות כי בזמן אחאב פגמו ביסוד שביטלו המילה לגמרי, וכאן בשיטים פגמו ביסוד דמלכות (רמ"ז).

²⁸⁹⁹ ביסוד, ובמט"ט גי' שד"י (יהל אור).

²⁹⁰⁰ הוא יסוד זעיר המושפע מדעת שלו, והוא סוד אל שד"י כנודע מכוונת האל הגדול וידוע ששם בדעת יסוד אימא שהוא אה"ה דהה"ן העולה קנ"א (רמ"ז).

²⁹⁰¹ יסוד רחל שב"ן שלה הוא מט"ט העולה שד"י וקנ"א שלה הוא אלה"ם אדנ"י (רמ"ז) [וכן הוא בגר"א].

²⁹⁰² בימי נח על ב"פ שד"י ברית (יהל אור).

²⁹⁰³ בא להוסיף על מ"ש ר"י לעיל אומאה דאומי לארעא, נראה שלא היתה כי אם שבועה אחת ור"מ הוסיף שהן ב' שבועות הא' הם ב' לא אוסיף והב' עוד ב' לא לא שאמר אח"כ ולא יכרת כל בשר ולא יהיה עוד מבול שמהכא נפקא לן בשלהי שבועת העדות שהאומר לא אעשה ב"פ הוא שבועה, והרי ב' שבועות א' בבחי' דעת זעיר למלכות וזוהי הראשונה ויאמר ה' אל לבו והשנית בבחי' מט"ט שהוא דעת דיצירה, אבל ר' יהודה אמר וכו' הכוונה שר"מ אמר שיש ב' בחי' שד"י עליון ותחתון דז"ון דבה כתיב ותקש בדלתה אותיות קש"ת כמ"ש בל"ת בפ' נח ואם כן ב' בחי' שם שד"י הם ב' בחינות קש"ת אך אין בנו ידיעה להבחין ביניהם אבל ר' יהודה נותן לנו סימנים באומרו דחמי קשת בגוונוי נהירין וכו' (רמ"ז).

²⁹⁰⁴ על זה נאמר והיתה הקשת, כלומר והיתה כמו שיזדמן, פעם לא נהיר בגוונוי כדקא יאות, אלא כמעורבים זה בזה, ופעם נהיר זעיר, שאין אורו מזהיר הרבה בעולם, ופעם לא נהיר כלל, אלא נראה שם ואורו כמוס בתוכו, ופעם נראה כל הקשת מן הקצה אל הקצה [ופעם] שהוא קצר (רמ"ז) (ס"א בתרין זמנין) (נוסף בדפ"ו).

<p>וזמנין לאו דקשת קא רמיז²⁹⁰⁵ גונוני לזכוון דכהנים²⁹⁰⁶ לויים וישראלים כד אינון שפירין (ד) נהיר קשת בגונוני דאינון תלת:</p>	
<p>קום אנת רבי יוסי הגלילי ואימא דהא מלין שפירין [קאמרת] (דאמרת) בחבורה קדמאה (דאמרת) דקשת לא אתיא אלא לאגנא על עלמא למלכא דבכל זמנא דבריה חב ומלכא חזי למטרוניתא סליק רוגזא דבריה דכתיב (בראשית ט טז) וראייה לזכור ברית עולם [וע"ד לא אתחזי קשת אלא לאגנא על עלמא] ולא אתגלייא אלא בלבוש יקר דמלכו:</p>	<p>קום אתה רבי יוסי הגלילי ואמור, שהרי דברים יפים אמרת בחבור הראשון, שקשת לא באה אלא להגן על העולם. [משל] למלך שבכל זמן שבנו חוטא, והמלך רואה את המלכה מסתלק רוגז בנו, שכתוב "וראייה לזכור ברית עולם", ולכן לא נראית קשת אלא להגן על העולם, ולא נגלית אלא בלבוש נכבד של מלכות.</p>
<p>ובשעתא דאית צדיק בארעא איהו ברית למיקם ברית וכי בגלותא²⁹⁰⁷ קב"ה (מטרוניתא) אתרחק [ממטרוניתא] ואיך מטרוניתא אתלבשת לבושי מלכותא (א) בגלותא [לא]²⁹⁰⁸ (אבל) בגלותא לבושה [ד] קדרות ואיה²⁹⁰⁹ אמרת (שיה"ש א ו) אל תראוני שאני שחררת ואלא ודאי הוא קשת דאתגלייא ובגלותא (לבר מארעא דישראל) לאו איהו אלא מטטרוין דאתקרי שד"י ואיהו עבדו זקן ביתו²⁹¹⁰ (בראשית כד ב) ודשליט (השליט) בכל דיליה (בגלותא) ובנוי אתקריאו עבדים דקב"ה ובנוי מטרוניתא בנים ובנין דא אם כבנים אם כעבדים:</p>	<p>ובשעה שיש צדיק בארץ הוא הברית להעמיד ברית. וכי בגלות התרחק הקדוש ברוך הוא מהמלכה, ואיך המלכה התלבשה לבושי מלכות בגלות, לא, אבל בגלות לבושה של קדרות, והיא אומרת "אל תראוני שאני שחררת", אלא ודאי אותה קשת שנגלית בגלות אינה אלא מטטרוין שנקרא שד"י, והוא "עבדו זקן ביתו ששולט בכל אשר לו", (בגלות) ובנוי נקראים עבדי הקדוש ברוך הוא, ובני המלכה בנים, ומשום זה "אם כבנים אם כעבדים".</p>
<p>ובזמנא דאתהרב בי מקדשא אוקמוה דעבדים חפו ראשם ונתדלדלו אנשי מעשה ודאי אנשי מעשה אתקריאו על שם</p>	<p>וכשחרב בית המקדש, פרשוה שעבדים חפו ראשם ונדלדלו אנשי מעשה, ודאי אנשי מעשה נקראו על שם המלכה, שנאמר עליה "רבות בנות</p>

²⁹⁰⁵ שג' גוונים הם מסוד חג"ת שבדעת כנז"ל, שהם כהנים לויים וישראלים, ואם כן כד אינון שפירין וכו', אז הוא רמז שכולם כשרים, ואז נאמר ונראתה הקשת, כולה בתוקפה, והוא סוד לזכויות ישראל, וה"ס אור שדי העליון, וזהו ביני וביניכם, שאתם דבוקים בי ואין שום מסך מבדיל בינינו, באופן שאז לא תצטרך הקשת להגין על העולם ואדרבא הוא סימן טוב לעולם, אבל בגלות שודאי אין ישראל בשלימות, או אפילו בזמן הבית ולא יהיו כשרים, אז הוא בסוד שדי התחתון, בין אלהים מדת הדין וכמ"ש רז"ל והביאו רש"י בפירוש התורה (א, א). ולא יקשה לך דרושנו זה במ"ש רז"ל פסוק (ט, יב) לדרת עולם, דכתיב חסר, להורות שיש דורות שלא הוצרכו לאות לפי שהיו צדיקים ולא נראתה הקשת בימיהם כדורו של חזקיהו ושל רשב"י, שיש לומר שלא היה כל הדור שלם ולא היתה יכולה הקשת להזהיר גווניה אלא העיקר היה ראשי הדור שבזכותם לא היתה נגלית הקשת, ודוק. ממוצא דבר למדנו כוונה אחרת בדברי רבי יהודה ממ"ש בגליון הנכחי בחיבורא קדמאה, ותכלית הענין שכשישראל עושים רצונו של מקום כראוי אז להודיע זכותם תראה הקשת באור שלם, ואם לאו נראית בחסרון והיא באה לקיים העולם (רמ"ז).

²⁹⁰⁶ דכליל ג' גוונים חג"ת כמ"ש בזהר בדף הזה (יהל אור).

²⁹⁰⁷ הוא קושיא (יהל אור).

²⁹⁰⁸ תירוץ (יהל אור).

²⁹⁰⁹ ואיהו (דפ"ו).

²⁹¹⁰ שנברא קודם לכל המלאכים ולכל הברית ומושל בכולם (יהל אור).

<p>מטרוניתא דאתמר²⁹¹¹ עלה (משלי לא כט) רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה אבל אי אית צדיק דיכווי</p>	<p>עשו חיל ואת עלית על כלנה". אבל אם יש צדיק שזכיותו</p>
<p>רמ"ב</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>ובאלין לבושין מתלבשא²⁹¹² קשת בשעתא דאתחזי קמי מלכא:</p>	<p>ובלבושים הללו מתלבשת הקשת בשעה שנראית לפני המלך.</p>
<p>תא חזי רוא דברית קדישא היא את יו"ד דמתעטרא²⁹¹³ ברשימו עלאה והא (ס"א ודא) איהי²⁹¹⁴ דאתרשים בברית תדיר לעלמין ובגין דקני פנחס על ברית אתרשים בשמיה הכא את דא פנחס יו"ד זעירא²⁹¹⁵ איהי²⁹¹⁶ יו"ד דאיהי²⁹¹⁷ ברית ודאי דנפיק מגו יו"ד עלאה קדישא וע"ד איהו קאים בקיומא שלים קמי מלכא קדישא דלא אתאביד מגו עלמא:</p>	<p>בא וראה סוד הברית הקדושה היא אות יו"ד שמתעטרת ברושם עליון, והרי (וזה) הוא שנרשם בברית תמיד לעולמים, ומשום שקנא פנחס על הברית, נרשמה בשמו האות הזו, כאן פינחס יו"ד קטנה היא יו"ד, שהיא ברית ודאי, שיוצאת מתוך יו"ד עליונה קדושה, ולכן הוא עומד בקיום שלם לפני המלך הקדוש, שלא נאבד מתוך העולם.</p>
<p>והכי הוא נקי מההוא חובא דפעור ולא אתאביד תדיר מגו קדישא דעלמא (ס"א ולא אתאביד מגו עלמא) (אויב ד ז) ואיפה ישרים נכחדו אלין נדב ואביהוא²⁹¹⁸ דלא אשתציאו²⁹¹⁹ מן ההוא עלמא בגיניה:</p>	<p>וכך הוא נקי מאותו חטא של פעור, ולא נאבד תמיד מתוך קודש העולם (ולא נאבד מתוך העולם), ואיפה ישרים נכחדו, אלו נדב ואביהוא שלא נשמדו מאותו העולם בגללו.</p>
<p>רעיא מהימנא:</p>	
<p>ועובדוי לאנהרא בהון מטרוניתא ולמפשט מנה לבושי קדרותא דפשטין ולקשטא לה בלבושין דגוונין נהירין דרוזין דאורייתא:</p>	<p>ומעשיו להאיר בהם את המלכה, ולהפשט ממנה לבושי קדרות הפשוטים, ולקשט אותה בלבושים של צבעים מאירים של סודות התורה.</p>
<p>מה כתיב ביה (בראשית ט טז) וראיתיה לזכור ברית עולם²⁹²⁰ וראיתיה ברזין נהירין דאורייתא דאור ר"ז²⁹²¹ אתקרי הה"ד (משלי ו כג) כי נר מצוה ותורה אור ובאלין רוזין אתמר וראיתיה:</p>	<p>מה כתוב בו "וראיתיה לזכור ברית עולם" וראיתיה בסודות מאירים של התורה, שאור נקרא ר"ז, זהו שכתוב "כי נר מצוה ותורה אור", ובסודות הללו נאמר "וראיתיה".</p>

²⁹¹¹ ר"ל דכתיב עשו וכו' ואת וכו' (יהל אור).

²⁹¹² מתלבשת (דפ"ו).

²⁹¹³ עטרת היסוד (רח"ו).

²⁹¹⁴ איהו (דפ"ו).

²⁹¹⁵ הה' תתאה שהוא מלכות, אשר לפעמים היא עולה בכל קומת ז"א שהוא ו', ואז הוא הוראת הה' שלה בצורת ד"ו, משא"כ כשיורדת בנה"י אז הוא הוראת הה' שלה רק בצורת ד"י, כי מקבלת אז רק מיסוד לבד ומהעטרה שבו אשר הוא כתר המלכות, והוא י' זעירא כמ"ש בזוה"ק פנחס (ביאורים ח"ב עח ע"ד).

²⁹¹⁶ איהו (דפ"ו).

²⁹¹⁷ דאיהו (דפ"ו).

²⁹¹⁸ ואביהו (דפ"ו).

²⁹¹⁹ שנתגלגלו בו ונתקנו (רח"ו).

²⁹²⁰ עי' עמוד א' בשם הלש"ו ביאורים.

²⁹²¹ ר"ל אור בגימ' ר"ז ובאור הוא הראיה (יהל אור).

<p>ובהווא זמנא סליק²⁹²² מגיה רוגזא [דבריה] (דברית) (אסתר ז י) וחמת המלך שככה ויימא לה מלכא בצלותא דעמידה²⁹²³ קמיה (שם ה ו) מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך בהווא זמנא שאלתא על פורקנא דילה ובנהא ועמה²⁹²⁴ הה"ד (שם ז ג) תנתן לי נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי²⁹²⁵ אבל קשת דאתחזיא²⁹²⁶ בעלמא בגלותא דעבדא איהו זמנין דנפיק בשלימו כד בנוי מכשירין עובדוי ולזמנין לא אשתכח בשלימו כד בנוי לא מכשרויין עובדוי וכאן חסר:</p>	<p>ובאותו זמן מסתלקת ממנו רוגז בנו, "וחמת המלך שככה", "ויאמר לה המלך" בתפלת העמידה לפניו "מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך", באותו זמן שואלת על גאולתה ובניה עימה, זהו שכתוב "תנתן לי נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי". אבל קשת שנראית בעולם בגלות של העבד, הוא לפעמים יוצא בשלמות, כשבניו מכשירים מעשיהם, ולפעמים לא נמצא בשלמות, כשבניו לא מכשירים מעשיהם.</p>
<p>ואי לאו²⁹²⁷ בגין אות יו"ד²⁹²⁸ דשדי דקני עלני[ה] פנחס [דאגין עליה²⁹²⁹ משבטא] (דאגני ליה בשבטא) דשמעון הוה קמלין ליה ואובדין ליה מעלמא ובגין דא (איוב ד ז) זכור²⁹³⁰ נא מי הוא נקי אבר [דא פנחס] (שם) ואיפה ישרים נכחדו [אלין] (אלא) דמכשרין עובדיהו²⁹³¹ קמי מלכא ומקנין על שמיה ומקדישין ליה ברבים הכי מקדשין ליה לעילא בין ממנן דשאר עמין ואשתמודעין ליה כל ממנא בכנוייה אבל ישראל אשתמודעין לעילא כלא בשם יהו"ה דאיהו חי כל כנויין וכל שם וכנוי סהיד עליה:</p>	<p>(ואם לא בגלל אות יו"ד של שד"י שקנא עליה פנחס, שהגנה עליו משבטו של שמעון, היו הורגים אותו ומאבדים אותו מן העולם, ומשום זה "זכור נא מי הוא נקי אבר", זה פנחס "ואיפה רשעים נכחדו") אלו שמכשירים מעשיהם לפני המלך ומקנאים על שמו, ומקדשים אותו ברבים, כך מקדשים אותו למעלה, בין ממוני שאר העמים, ונודעים לו כל ממונה בכינויו, אבל ישראל נודעים למעלה, הכל בשם יהו"ה שהוא מחיה כל הכינויים. וכל שם וכינוי מעיד עליו.</p>
<p>א"ל סהיד עליה דאית ליה יכולת על כל</p>	<p>אל מעיד עליו שיש לו יכולת על כל, אל, זהו שכתוב "אני אדרש אל אל,</p>

²⁹²² כי אין כח במקטרגים לקטרג. וחמת המלך, היא ממש המנגדת למטרוניתא (נ"א למטה) בהיותה בגלות, אבל בהתעלותה היא שכל"ה, בגי' א"ל שד"י שהוא בבריאיה. וענין זה נאמר באסתר שהיא ממש המטרוניתא המסתתרת בבריאיה וכנזכר בכוונת פורים (רמ"ז).

²⁹²³ כי אז היא עולה לאצילות כנודע. וענין זה נעשה בכל יום בכח התפילות, ולפעמים בכח הצדיק נעשית אפילו בכל היום וכמו שנזכר בפרשת אחרי מות נ"ט ב' ועיין מה שכתבתי שם (רמ"ז).
²⁹²⁴ ועמיה (דפ"ו).

²⁹²⁵ וחמת המלך שככה כו' עד ועמי בבקשתי. שייך לקמן רל"ד א' (יהל אור).
²⁹²⁶ חזר ואמר זה להורות מה שאמרנו שבזמן הגלות אם יהיה צדיק כרשב"י תמצא הקשת בעליונים ולא תגלה כלל, אך אם תראה אינה כי אם מבחינת עבד, וגם בה יהיה איזה שינוי לפי מצב זכויות ישראל. ונמצינו למדין מכללות כל זה שאין הקשת בא אלא להגין על העולם. ולזה נמשך ואמר ואי לאו בגין וכו', כי י' של שד"י הוא ממש שרש הקשת וכנזכר בעמוד הזוהר הנכחי. ופנחס בקנאותו גרם שצדיק העליון אלביש קנא"ה סודו יוס"ף, ונתעורר להזדווג בנוקביה, וכעין מ"ש בזוהר פרשת ויקהל רי"א א', אלביש קנאה, ופירש בליקוטי תורה פרשת לך לך כ"ד ב' שה"ס הזווג, שאז נכרתה הערלה שהמשיכו החוטאים בזנות, ובזה נתגלה הברית הקדוש ונתגדל ונראה י' של שד"י, ונתבטל קושי של גבורות שבט שמעון שהוא הבן השני ליעקב ומושרש בגבורה, ואז נאמר (כה, יא) השיב את חמתו. ואובדין ליה מעלמא, מה שאין כן כשהגין עליו י' של שד"י, כי זכה לברית של שלום ולהיות חי וקיים (רמ"ז).

²⁹²⁷ ר"ל אם לא הי' קנאה לשם היו"ד כבר הי' נהרג (יהל אור).
²⁹²⁸ הוא ענין בפ"ע, וקאי עמ"ש בזוהר כאן ת"ח רזא דברית קדישא כו' ואיפה ישרים כו' (יהל אור).

²⁹²⁹ ליה (דפ"ק).

²⁹³⁰ זכר (דפ"ו).

²⁹³¹ הוא ג"כ ענין בפ"ע ולא קאי על פסוק ואיפה ישרים נכחדו. ומ"ש ואיפה ישרים נכחדו, הוא סיום הפסוק וחסר כאן (יהל אור).

<p>אל הה"ד (איוב ה ח) אנ²⁹³² אדרוש אל אל אל מארי דאל אלהים סהיד עליה דאיהו אלהי האלהים אדנ²⁹³² סהיד עליה דאיהו אדוני האדונים:</p>	<p>אל בעל האל. אלהים מעיד עליו שהוא אלהי האלהים. אדנ²⁹³² מעיד עליו שהוא אדוני האדונים.</p>
<p>אוף הכי כל [שם דכל ספירה ומלאך²⁹³³] ושם דכל מלאך (ספירה דכל שם ומלאך) אית לכל חד שם ידיע לאשתמודעא לכל [כת] בההוא שם דמלכא דיליה אבל ישראל אשתמודען (ליה) [לה' (נ"א ליה ביהו"ה)]:</p>	<p>וכמו כן כל שם של כל (ספירה ומלאך) מלאך יש שם ידוע, להודיע לכל כת באותו שם של מלכו, אבל ישראל נודעים לו ביהו"ה.</p>
<p>ורזא דמלה²⁹³⁴ ב"נ חד יכיל²⁹³⁵ למהוי²⁹³⁶ ליה כמה סוסון אוף הכי כל²⁹³⁷ ישראל אינון בנוי דאדם וכל ברא צריך למהוי ליה לאבוי כסוס וכחמור למושוי [ולמהוי] כפיף תחותוי והאי איהו רזא (תהלים לו ז) אדם ובהמה תושיע יי דאיהו ברא דאדם [ועביד] (דעביד) גרמיה כבהמה תחותוי:</p>	<p>וסוד הדבר, לאדם אחד יכול להיות כמה סוסים, גם כך כל ישראל הם בניו של אדם, וכל בן צריך להיות לו לאביו כסוס וכחמור למשא, ולהיות כפוף תחתיו, וזהו סוד "אדם ובהמה תושיע ה'", שהוא בן של אדם ועושה עצמו כבהמה תחתיו.</p>
<p>ובגין דא איהו פקודא דקב"ה באורייתא למהוי אה [מיבם] (דיבם) לאתתיה [ד]אה למעבד ברא לאהוי [בגין] דלא יתאביד²⁹³⁸ מההוא עלמא והאי איהו כגון רזא דכלאים בצווצית דאמרו מה שאסרתי לך כאן התרתי לך כאן אסרתי לך כלאים דעלמא התרתי לך כלאים דציצית:</p>	<p>ולכן זוהי מצות הקדוש ברוך הוא בתורה, להיות אח מיבם את אשת אחיו, לעשות בן לאחיו כדי שלא יאבד מאותו עולם, וזהו כמו סוד כלאים בציצית שאמרו, מה שאסרתי לך כאן התרתי לך כאן, אסרתי לך כלאים של העולם, התרתי לך כלאים של ציצית.</p>
<p>אסרתי לך אשת אה התרתי לך יבמה כגון מרכיבים תפוחים או דקלים מין במינו ואסור לארכבא מין בשאינו מינו²⁹³⁹ ואתמר ביה (דברים כ יט) כי האדם עץ השדה²⁹⁴⁰ וביבמה מרכיבין מין בשאינו מינו²⁹⁴¹ בגין דלא לתאביד נפש המת (שם כה ו) ולא ימחה שמו מישראל:</p>	<p>אסרתי לך אשת אח, התרתי לך יבמה. כגון מרכיבים תפוחים או דקלים מין במינו, ואסור להרכיב מין בשאינו מינו, ונאמר בו "כי האדם עץ השדה", וביבמה מרכיבים מין בשאינו מינו, כדי שלא תאבד נפש המת ולא ימחה שמו מישראל.</p>

²⁹³² ר"ל דדריש אַל אַל כמו אַל אַל, [ומפרש] אַל אלים. וז"ש אל מארי דאל. [מצאתי כתוב על הגליון. ומשום דהוקשה לו דהול"ל אדרוש את אל כמו לדרוש את ה'] (יהל אור).

²⁹³³ קאי אלמטה (יהל אור).

²⁹³⁴ ר"ל כן ישראל אל הממנן [נ"א ה'] (יהל אור).

²⁹³⁵ "צריך" (יהל אור).

²⁹³⁶ הוא ג"כ ענין בפ"ע. וכל הר"מ דכאן הוא הכל ענינים מלוקטים שליקט המסדר וחייבר לפי דעתו. וכ"ה כל הר"מ שסידר בפרשיות כידוע (יהל אור).

²⁹³⁷ הוא ענין בפ"ע (יהל אור).

²⁹³⁸ דבלא סוסון [מצאתי כתוב על הגליון. הן הבנים] אי אפשר לעלות, ואינו בכלל אדם (יהל אור).

²⁹³⁹ ר"ל קרובים (יהל אור).

²⁹⁴⁰ מין במינו (יהל אור).

²⁹⁴¹ תקונים יט א ע"ש (הערת הזהר).

<p>והאי איהו רזא דגלגול²⁹⁴² גלגל לית ליה תנועה בלא אמת המים אוף הכי אמת המים רזא דאת ו' ביה אתעביד גלגל גלגול ורזא דמלה מה גלגל אין לו תנועה בלא אמת המים אוף הכי גלגל²⁹⁴³ איהו י' ולית ליה תנועה בלא אמת המים דאיהו ו'²⁹⁴⁴:</p>	<p>וזהו סוד הגלגול, לגלגל אין תנועה בלי אמת המים, גם כך אמת המים סוד של אות ו', בה נעשה הגלגל גלגול, וסוד הדבר, מה גלגל אין לו תנועה בלא אמת המים, גם כך גלגל הוא י' ואין לו תנועה בלי אמת מים שהוא ו'.</p>
<p>יבמה ה' האי²⁹⁴⁵ איהו בינ"ה ב"ן י"ה באות י' ברא עלמא דאתי עולם ארוך דאיהו ו' ו'ובגין דא מאן דלית ליה בן לאו איהו מבני עלמא דאתי דימא לקבליה²⁹⁴⁶ ומניה נפיק [ביניהו] ומבינייהו²⁹⁴⁷ (מינייהו) ו' ומניה²⁹⁴⁸ מתפלגין כמה נחלי דאינון מסבבין עלמא עד דחזרו לימא דנפקו מתמן:</p>	<p>יבמה ה', לזה הוא בינ"ה, ב"ן י"ה, באות י' ברא את העולם הבא, עולם ארוך שהוא ו'. בגלל זה מי שאין לו בן אינו מבני העולם הבא, שהים למולו, וממנו יצא מביניהם ו', וממנו נחלקים כמה נחלים שמסובבים את העולם, עד שחוזרים לים שיצאו משם.</p>
<p>ובגין דא אמר קרא (קהלת א ז) כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא אל מקום שהנחלים וגו' עד דאהדרו כגוונא דנפקו אוף הכי (שם יב ז) והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה כגוונא דיהב²⁹⁴⁹ לה</p>	<p>ומשום זה אמר הפסוק "כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא", "אל מקום שהנחלים וגו'" עד שחוזרים כדוגמא שיצאו. גם כך "והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה" כדוגמא שנתן אותה</p>
<p>רמז א</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>שלימתא אם תשוב בתיובתא דאיהו²⁹⁵⁰ בינ"ה ב"ן י"ה עלאה את ה' סליקת באת י' לחמשיין עשר זמנין חמש הא איהו י"ם י"ה ב"ן נחל דנפק מן ימא ואתפליג לכמה נחלין כגוונא דאילנא דאתפשט לכמה ענפין:</p>	<p>שלימה, אם תשוב בתשובה שהיא בינ"ה ב"ן י"ה עליון, אות ה' עולה באות י', לחמישים, עשר פעמים חמש, הרי היא י"ם, י"ה ב"ן נחל שיוצא מהים ונחלק לכמה נחלים, כדוגמא אילן שמתפשט לכמה ענפים.</p>
<p>ואי לא חזר נשמתא שלימתא כגוונא [דאשתלמת] (דאשתלמא) אתמר בה (קהלת א ז) שם הם שבים ללכת איהו וכל נשמתין אחרנין אוף הכי לאו²⁹⁵¹ איהו שלים בבן אי לית לי' בת דאיהו עלמא דיין למהוי שלים</p>	<p>ואם לא חזרה נשמה שלימה כדוגמא שהשתלמה, נאמר בה "שם הם שבים", ללכת היא וכל הנשמות האחרות, גם כך איננו שלם בבן, אם אין לו בת, שהיא העולם הזה, להיות</p>

²⁹⁴² דע כי סוד הגלגול הוא בסוד אות ו' שהם ו"ק שנא' בהם (שמות כא ב) שש שנים יעבוד וכמ"ש בר"מ כאן כי הי' גלגל ועם הו' נעשה גלגול. והענין כי אין גלגול אלא לזכרים ולא לנוק' רק מקבלות עונשים בגיהנם אך לפעמים מתגלגלת האשה ג"כ אך אינה בסיבתה אלא בסיבת בעלה כמ"ש (שמות כא ג) ויצאה אשתו עמו כנז' בסבא דמשפטים מהרח"ו זלה"ה. גלג"ל במילוי גימ' שד"י וכשתמלא ג"ל עולה קנ"ז וב"פ קנ"ז עולה שד"י גם אופ"ן במילוי גימ' שד"י כזה אלף ואו פה נון עולה שד"י ע"ה ובשביל כן נק' גלגל שאומר ד"י וז"ס לאופן קרא גלגל (זהר הרקיע).

²⁹⁴³ דאב הוא במדרגת י', ובן ו'. [מצאתי כתוב על הגליון. אב י' גלגל, ובן אמת המים ו', כמ"ש יפוצו מעיינותיך חוצה]. ואם אין לו בן, אין לו תנועה לעלות לשרשו (יהל אור).

²⁹⁴⁴ דאיהו י'. צ"ל ו'. שהוא ארוך, והוא עוה"ב, דסליק לבינה (יהל אור).

²⁹⁴⁵ להאי (דפ"ו).

²⁹⁴⁶ דימא לקבל - צ"ל דאיהי לקבל דימא (יהל אור).

²⁹⁴⁷ ומני' נפק בינייהו - צ"ל ומינה נפיק בן י"ה ו' כו' (יהל אור). תקונים עב ע"א (הערת הזהר).

²⁹⁴⁸ ר"ל כמה נשמות (יהל אור).

²⁹⁴⁹ דיהיב (דפ"ו).

²⁹⁵⁰ דאיהו (דפ"ו).

²⁹⁵¹ ר"ל אע"ג דאית ליה בן מ"מ לאו איהו שלים בלא בת (יהל אור).

<p>בהאי עלמא דאתברי [בה] ובהי' (ביה) הה"ד (בראשית ב ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם (אלה) 2952 יה"ו 2953 (איוב לג כט) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר ורשיעייא דאתמר בהון (קהלת ח י) ובכן ראיתי רשעים קבורים ובאו גרמו (שמות לב ד) אלה אלהיך [ישראל] דאתמר עלייהו (עמוס ב ו) על שלשה פשעי ישראל בתר דקלקלו גרמייהו תלת זמנין ולא זכו ביה"ו 2954 דאתמר ביה (קהלת יא ג) מקום שיפול העץ שם יהו על ארבעה לא אשיבנו (עמוס ב ו) דהיינו ה' ואתדנו בגיהנם במשחית אף וחימה:</p>	<p>שלם בעולם הזה שנברא בה', זהו שכתוב "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם", (אלא) יה"ו "הן כל אלה יפעל אל פעמים שלוש עם גבר", והרשעים שנאמר בהם "ובכן ראיתי רשעים קבורים ובאו" גרמו "אלה אלהיך ישראל", שנאמר עליהם "על שלשה פושעי ישראל" אחרי שקלקלו עצמם שלש פעמים, ולא זכו ביה"ו שנאמר בו "מקום שיפול העץ שם יהוא, על ארבעה לא אשיבנו" דהיינו ה', ונדונו בגיהנם, במשחית אף וחמה.</p>
<p>ולבושיין דתלת אתוון אלין אשתמודעין בקשת דאינון חיוור סומק וירוק מאן דייתי בזמנא חדא איהו חיוור בתניינא סומק בתליתאה ירוק ובגין דביעקב אתכלילו אתוון ואשתרש אילנא ואתנטע ואתרבא ואתעביד איבא טבא (ישעיה כט כב) לא עתה יבוש 2955 יעקב ולא עתה פניו יחוויר 2956 למהוי מרכבתיה ביצר הרע דאיהו נחש וכל מיני חיה רעה:</p>	<p>ולבושים של שלש אותיות הללו נודעים בקשת, שהם לבן אדום וירוק. מי שיבא בזמן אחד הוא לבן, בשני אדום, בשלישי ירוק, ומשום שביעקב נכללו האותיות ונשרש האילן ונטע והתגדל ונעשה פרי טוב, "לא עתה יבוש יעקב", ולא עתה פניו יחורו להיות מרכבתו ביצר הרע, שהוא נחש וכל מיני חיה רעה.</p>
<p>ובג"ד (הושע יב ה) וישר אל מלאך 2957 ויוכל ובגין דאתקרי אדם אילנא איהו רזא דא לאילנא דאתנטע באתר דלא עביד איבא מה עבד עקר לי' ונטעיה באתר אחרא ובגין דא אוקמוה [מ"מ] (דלא הוי מוחזק) למהוי עקר עד דאזיל לארץ ישראל 2958 ואתנטע תמן באתתא:</p>	<p>ומשום זה "וישר אל מלאך ויוכל", ומשום שאדם נקרא אילן, הוא סוד זה. [משל] לאילן שננטע במקום שלא עושה פרי, מה עשה עקר אותו ונטעו במקום אחר, ומשום זה פרשוה בעלי המשנה, שלא היה מוחזק להיות עקר עד שהלך לארץ ישראל ונטע שם באשה.</p>
<p>אוף הכי 2959 צדיק דאיהו מטלטל מאתר לאתר מבית לבית כאילו ייתי בגלגולא זמנין סגיאין והיינו (שמות כ ו) ועושה 2960 חסד לאלפים לאוהביו עד דיזכה לעלמא (דאתי) שלים אבל לחייביא לא איתתי ליה יתיר</p>	<p>גם כך צדיק שהוא מטלטל ממקום למקום מבית לבית, כאלו יבא בגלגול פעמים רבות, והיינו "ועושה חסד לאלפים לאוהביו" עד שיזכה לעולם (הבא) שלם. אבל לרשעים לא מביאים יותר משלש פעמים, ואם חזר</p>

2952 אלא (דפ"ו).
 2953 שחג"ת שבהן יה"ו, נק' אלה, כמ"ש בתז"ח (א ע"א) אלה מועדי ה'. ור"ל זהו אלה תולדות, ומהן ג' גלגולים כמ"ש בתיקו"ז (תיקון לב) (יהל אור).
 2954 פי' בדור המבול ובדור הפלגה ובדורו של משה, שאלו היו מקריין של אדם כנזכר בליקוטי תורה ריש פרשת שמות (רמ"ז).
 2955 שיהיה פניו אדומים, שבתחלה מאדים (יהל אור).
 2956 אח"כ. מסטרא דאברהם ויצחק, בישמעאל ועשו, כמ"ש בזוהר בדף הקודם (יהל אור).
 2957 יצה"ר (יהל אור).
 2958 הוא יעקב כנ"ל, והוא מ"ש (יבמות סד.) (ללמדך שאין ישיבת ח"ל כו') (יהל אור).
 2959 הוא ענין בפ"ע (יהל אור).
 2960 קאי אלמעלה (יהל אור).

<p>מתלת זמנין ואי חזר בתיבתא אתמר בי גלות²⁹⁶¹ מכפרת עון ובגיין דא אוקמוה [מ"מ צדיקים טוב] (צדיקים) אינן חוזרים לעפרם:</p>	<p>בתשובה, נאמר בו גלות מכפרת עון, ומשום זה פרשוה בעלי המשנה, צדיקים שוב אינן חוזרים לעפרם.</p>
<p>אלא²⁹⁶² קא רמיז לו (ויקרא יד מב) עפר²⁹⁶³ אחר יקח²⁹⁶⁴ וטח את הבית (איוב לד טו) ואדם על עפר ישוב (קהלת יב ז) וישוב העפר אל²⁹⁶⁵ הארץ כשהיה בגין [דהוה] (דהוא) מנוגע ולית בי אלא אשה [רעה] יצר הרע דאתמר בה אשה רעה צרעת לבעלה מאי תקנתיה יגרשנה ויתרפא²⁹⁶⁶ דאיהי גרמת (בראשית ג כד) ויגרש את האדם האדם דא נשמתא א"ת בת זוג²⁹⁶⁷ דאדם (משלי כו ח) כצפור נודדת מן קנה כן איש²⁹⁶⁸ נודד ממקומו²⁹⁶⁹:</p>	<p>אלא רומז "ועפר אחר יקח וטח את הבית", "ואדם על עפר ישוב", "וישוב העפר על הארץ כשהיה", משום שהוא מנוגע, ואין בו אלא אשה רעה. יצר הרע שנאמר בה "אשה רעה צרעת לבעלה", מה תקנתו יגרשנה ויתרפא, שהיא גורמת "ויגרש את האדם", האדם זו הנשמה, "את" בת זוג האדם, "כצפור נודדת מן קנה כן איש נודד ממקומו".</p>
<p>ובגיין דא (תהלים פד ד) גם צפור²⁹⁷⁰ מצאה בית [היינו יבמה²⁹⁷¹] ודרור²⁹⁷² קן לה היינו גואל אשר שתה²⁹⁷³ אפרוחיה בן ובת</p>	<p>ומשום זה, "גם צפור מצאה בית", היינו יבמה, "ודרור קן לה", היינו גואל, "אשר שתה אפרוחיה", בן ובת אשרי מי שעושה (להם) קן וגאל את ממכר אחיו,</p>

²⁹⁶¹ רומז לגלגול (יהל אור).

²⁹⁶² נמחק ביהל אור.

²⁹⁶³ לו עפר נמחק בדפ"ו, ובמקומו איתא ועפר

²⁹⁶⁴ ר"ל גוף אחר (יהל אור).

²⁹⁶⁵ על (דפ"ו).

²⁹⁶⁶ נוסף באור יקר בנוסח הרע"מ: פקודא בתר דא לגרש אשה בגט ואומרים רבנן אשה רעה צרעת לבעלה מאי תקנתיה יגרשנה ויתרפא, במאי בגט דאחמר ביה (דברים כד) וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה, ואוקמוה רבנן ספר כורתה ואין דבר אחר כורתה, ספר ב"ב שרטוטין די בהון י"ב שורות כמנין ז"ה והאי איהו קא רמיז ז"ה ספר ז"ה י"ב שרטוטין, ואינן ו' ו' תרין גירושין חריין תירוכין, ובגיין דא אוקמוה מארי מתניתין דיאריך ווין תירוכין וכן ווין של פיטוריו דאשתמודעו ואתרשימו בשאר אתוון, ויכתוב להתנסבא בה' ויכילת לאתנסבא בה אתתא גט מקושר לכהנים איהו אות בין שתי שורות וקושמן וחותרמין עליה עד כמה קשרין שאם יתחרט בגט מקושר יכול לחזור לה, ו' ו' אינן תרין שורות קשר דתרווייהו די ביה כל קשרין מתקשרין, ובגיין דא חותרמין עליו עד כמה קשריו קשרי אצבען ורגלין, כל קשר איהו י'.

נשמר בשמועה זו דהוה סליק אדעתי כי הגט הקוצץ בין איש לאשתו היה חצוני ודבר קיצוץ דהיינו סילוק הייחוד, והעד על זה כי קשר וייחוד איש ואשתו הם קידושין ושבעה ברכות כדפירשנו לעיל, אם כן המפריד בינו ובינה בלי ספק יהיה דבר חצוני שיהיה סילוק הברכות והקדושה, והמפריד בין זכר לנקבה כאומרו ונרגן מפריד אלוף, ולהיות שזה אינו אמת דאם כן קשה איך הוא מצות עשה מן התורה לגרש אשתו בגט שאין ראוי שיהיה מכניס צלם בהיכל חס ושלום, לזה אמר כי אדרבה גירושי האשה הוא העברת הקליפות וביטולם, וזהו שאמר "אשת רעת" שאשה זו היא חצונית ואדרבה היא "צרעת לבעלה" דהיינו סילוק ברכות כענין צרעת דמתרגמינן ביה מכתש סגירו דהיינו שסוגר הברכות שלא יושפעו, והרעה שהיא חצונית אחוזה עמו, ולכך אדרבה היא סילוק הברכות ומכתש סגירו אליה, ואם כן תיקונו הוא שיגרשנה ויתרפא מהצרעת, שבגירושה, יושפעו הברכות, ואם כן הגט ראוי שיהיה קדוש ודבר גדול שיש בכחו לטהר הצרעת כדפירשנו, וזהו שאמר במאי כגט (אור יקר).

²⁹⁶⁷ ר"ל חוה וכן הגוף של הנשמה (יהל אור).

²⁹⁶⁸ נשמתא (יהל אור).

²⁹⁶⁹ גוף הראשון (יהל אור).

²⁹⁷⁰ נשמתא כנ"ל (יהל אור).

²⁹⁷¹ שהיתה מקודם ביתו זו אשתו (יהל אור).

²⁹⁷² ג"כ נשמתא (יהל אור).

²⁹⁷³ בן הגואל הנולד אח"כ (יהל אור).

<p>זכאה איהו מאן [דעבד קינא] (דעביד לון קנא) (ויקרא כה כה) וגאל את ממכר אחיו דאיהו מכור [בעבור] (באבר) דלאו דיליה ובגין דא אמר משה (דברים ג כו) ויתעבר יי בי למענכם הכא [הוא] סוד העבור רעיא מהימנא שזיב שתין רבוא כמה זמנין דאתי בגלגולא ובגין דא [זכות] כלהו תלייא קב"ה ביה:</p>	<p>שהוא מכור בעבור מה שלא שלו. ומשום זה אמר משה "ויתעבר ה' בי למענכם", כאן הוא סוד העיבור רועה נאמן הציל ששים רבוא כמה פעמים, שבא בגלגול, ומשום זה זכות כולם תלה בו הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>ובגין דא אוקמוה רבנן אשה אחת ילדה [במצרים] ששים רבוא בכרס אחד²⁹⁷⁴ ואע"ג דאוקמוה רבנן במלין אחרנין שבעים פנים לתורה דהכי ארח [דמארי רזין אמרין מרגלית לתלמידיהון ולא אשתמודעין ביה ברמיזא [ו]אהדר לון ההוא מלה במלי שחוק כגוונא דההוא דאמר דביצה אחת אפילת שתין כרכין ואתא ביצה²⁹⁷⁵ ונפלת מן עופא [דהוה] (ד)פרח באורא ומחאת אלין שתין כרכין ומארי דליצנותא אמרו דלא אמר [הוא] (ליה האי) אלא דב"נ כתב ששים כרכין ואתא ביצה דנפלת²⁹⁷⁶ מן עופא ומחקת שתין כרכין דכתיבה וחס ושלום דמארי אורייתא אמרין מלין דשחוק ודברים בטלים באורייתא:</p>	<p>ומשום זה פרשוה חכמים, אשה אחת ילדה במצרים ששים רבוא בכרס אחד, ואף על גב שחכמים פרשוה בדברים אחרים, שבעים פנים לתורה. שכן דרך בעלי הסודות אומרים מרגלית לתלמידיהם ולא נודעו בו ברמיזה, חוזר להם אותו דבר בדברי שחוק, כדוגמת אותו שאמר ביצה אחת הפילה ששים כרכים, ובאה ביצה ונפלה מעוף שהיה פורח באויר, והכתה ששים כרכים אלו, ובעלי ליצנות אמרו שלא אמר הוא רק שבן אדם כתב ששים כרכים ובאה ביצה שיצאה מעוף ומחקה ששים כרכים של כתיבה, וחס ושלום שבעלי התורה אומרים דברי שחוק ודברים בטלים בתורה.</p>
<p>אלא [הא] אוקמוה אפרוחים אלין מארי משנה או ביצים אלין מארי מקרא וכגוונא דנפל ההוא נפול²⁹⁷⁷ דאיהו בר נפלי נפילת ביצה דאיהו אתרוג שיעורא בכביצה ובגינה אתמר (עמוס ט יא) ביום ההוא אקים את סכת דוד הנופלת ונפלו עמה (שיה"ש ו ח) ששים המה²⁹⁷⁸ מלכות דאינון כריכין בה כגון כיצד כורכין את שמע ואינון לקבל ששים מסכתות ועלמות אין מספר (שם) אלין (תהלים מה טו) בתולות אחריה רעותיה דאינון הלכות²⁹⁷⁹ דלית לון הושבן:</p>	<p>אלא כך פרשוה, אפרוחים אלו בעלי משנה, או ביצים אלו בעלי מקרא, וכדוגמא שנפל מאותו ניפול שהוא בר נפלי, נפילת ביצה שהוא אתרוג שיעור שכביצה, ובגללה נאמר "ביום ההוא אקים את סוכת דויד הנופלת", ונפלו עמה "ששים המה מלכות", שהם כרוכים בה, כגון כיצד כורכים את שמע, והם כנגד ששים מסכתות ועלמות אין מספר, אלו בתולות אחריה רעותיה שהן הלכות שאין להן חשבון.</p>
<p>ומזהוהוא [ניפול] (נפיל) איהו בן י"ה איהו בתוך ג' [תרעין] דבינ"ה דהיינו י"ה חמש</p>	<p>ומאותו ניפול הוא בן י"ה, הוא בתוך חמשים שערי בינ"ה, דהיינו י"ה, חמש</p>

²⁹⁷⁴ הנה נודע כי יוצאי מצרים היו מעלמא דאתי וילדה הו"ק כ"א כלול מיו"ד הרי ס' רבוא בכרס א' של בינה הנק' יוכבד אם של משה שהוא הז"א שהוא הכולל ו"ק בשיעור הקומה שלימה (זהר הרקיע).

²⁹⁷⁵ הוא שאמרו שהיה כתוב פסוקים בס"ת (דברים ג ד) ששים עיר כל חבל ארגוב ונפלה הביצה ומחקה ב' תיבות ששים עיר (זהר הרקיע).

²⁹⁷⁶ דנפקת (דפ"ו).

²⁹⁷⁷ משיח (יהל אור).

²⁹⁷⁸ ששים דכורסייא (יהל אור).

²⁹⁷⁹ הלכות פסוקות (יהל אור).

<p>זמנין עשר ו' איהו נ[יפול דנפל בתר ההיא דאתמר (ישעיה יד יב) איך נפלת משמים הלל²⁹⁸⁰ בן שחר²⁹⁸¹ ואקרי [ניפול] (נפל) ולא נפל ולא נופל בגין דביה [ניפול] י"ו ונחית בהון לגבי ה' ה' שנאמר בהן "ותלכנה שתיהן", זהו שכתוב "שלח תשלח", אחד מבית ראשון והשני מבית שני, "להקימם" זהו שכתוב ישמחו השמים ותגל הארץ.</p>	<p>פעמים עשר, ו' הוא ניפול שנפל אחר אותה שנאמר "איך נפלת משמים", הילל בן שחר ונקרא ניפול ולא נפל ולא נופל, משום שבו ניפול י"ו, ויורד בהם לגבי ה' ה', שנאמר בהן "ותלכנה שתיהן", זהו שכתוב "שלח תשלח", אחד מבית ראשון והשני מבית שני, "להקימם" זהו שכתוב ישמחו השמים ותגל הארץ.</p>
<p>רמז/ב</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>ת"ח האי שמשא אתגליא ביממא ואתכסיא בליליא ונהיר בשתיין רבוא ככביא אוף הכי רעיא מהימנא בתר דאתכניש מעלמא נהיר בשתיין רבוא (דאינון) נשמתין דישראל אי דרא כדקא יאות והאי איהו רזא דגלגולא דאמר [עלה]²⁹⁸² קהלת (קהלת א ד) דור הולך ודור בא ואוקמוה דלית דור פחות מששים רבוא:</p>	<p>בא וראה השמש הזה מתגלה ביום ומתכסה בלילה, ומאיר בששים רבוא כוכבים. גם כך רועה הנאמן כשהתכנס מהעולם, מאיר בששים רבוא נשמות ישראל, אם הדור כראוי, וזה סוד הגלגול שאמר עליו קהלת "דור הולך ודור בא", ופרשוה שאין דור פחות מששים רבוא.</p>
<p>והארץ לעולם עומדת²⁹⁸³ [דא] כ"י ההיא דאתמר בה (ישעיה סו א) והארץ הדום רגלי (בראשית כח יד) והיה זרעך כעפר הארץ ועוד רזא אחרא אוקמוה רבנן הדור שהולך הוא [הדור] שבא הלך חגר²⁹⁸⁴ בא חגר הלך סומא בא סומא:</p>	<p>"והארץ לעולם עומדת", זו כנסת ישראל, אותה שנאמר בה "והארץ הדום רגלי", "והיה זרעך כעפר הארץ". ועוד סוד אחר בארו החכמים, הדור שהולך הוא הדור שבא, הלך חיגר בא חיגר, הלך סומא בא סומא.</p>
<p>ועוד אוקמוה רבנן דעתיד הוה משה לקבלא אורייתא בדרא דטופנא אלא בגין דהו רשיעייא הה"ד (שם ו ג) בשג"ם הוא בשר²⁹⁸⁵ (ו) בשג"ם זה מש"ה ואמאי קרי לי בשג"ם אלא קהלת חסר ב'²⁹⁸⁶ מן בשג"ם ל[כ]סאה מלה אמר (קהלת ח יד) אמרתי שגם זה הבל²⁹⁸⁷ ואוקמוה על יתרו²⁹⁸⁸ למה</p>	<p>ועוד פרשוה חכמים, שעתיד היה משה לקבל תורה בדור המבול, אלא משום שהיו רשעים, זהו שכתוב "בשגם הוא בשר", בשגם זה משה, ולמה קרא לו בשגם, אלא קהלת חסר ב' מבשגם לכסות הדבר, אמר "אמרתי שגם זה הבל". ופרשוה על יתרו, למה נקרא שמו "קיני" שנפרד מקין.</p>

²⁹⁸⁰ גי' ס"ה שהיא נפלה מן השמים (יהל אור). הילל (דפ"ו).

²⁹⁸¹ נצח שנבנית ממנו (יהל אור).

²⁹⁸² עליה (דפ"ו).

²⁹⁸³ היא בעצמה בלא פעולה כלל, וכל פעולתה הוא רק ע"י ז"א שהוא הרוח הכללי (הקדו"ש נה

ע"ב).

²⁹⁸⁴ באבר שפגם שנשמתו יתפגם גופו בגלגול (יהל אור).

²⁹⁸⁵ הכוונה כי משה עולה [בגימ'] בשגם (זהר הרקיע).

²⁹⁸⁶ דב' רומז על ב' גלגולין (יהל אור).

²⁹⁸⁷ הוא אד"הר (זהר הרקיע). שמשו גלגול הבל, ויתרו גלגול קין (יהל אור).

²⁹⁸⁸ למה נק' שמו קני שנפרד מקין כי יתרו הוא גלגול קין אחי הבל ולפי שהרג את הבל בא עתה לתת לו בתו לאשה ולהשלים ולתקן את אשר עיוות. ונוכל להבין היטב אמרו נפרד מקין ובהבל אמר שגם זה הבל והוא כי הבל מצד הקדושה והטהרה לכן הוא עצמו משה וז"ש זה הבל אך קין אחיו היה מטומאת זוהמת הנחש ומקדושת אד"הר ואותו צד טהרה נפרד ממנו ונתגלגל ביתרו וזה שאמר נפרד מקין ולא אמר זה קין (זהר הרקיע).

<p>נקרא שמו קיני שנפרד מקין:</p>	
<p>קם בוצינא קדישא ואמר על דא כתיב (בראשית ד א) קניתי איש את יהוה דחזא²⁹⁸⁹ ליי ברוח הקדש דעתידין בנוי למיתב בלשכת הגזית ואוף הכי ר' (אלעזר בן) פדת²⁹⁹⁰ דהוה (ליה) דחיקא [ליה] שעתא דלא הוה ליה אלא קב חרובין מע"ש לע"ש כמו לר' חנינא²⁹⁹¹ אמאי האי [בתר] דהות בת קול נפקת ואומרת כל העולם כלו אינו ניזון אלא בשביל חנינא בני:</p>	<p>קם נר הקדוש ואמר, על זה כתוב "קניתי איש את יהוה" שראתה אותו ברוח הקודש, שעתידים בניו לשבת בלשכת הגזית. וגם כך, רבי (אלעזר בן) פדת שהיתה דחוקה לו השעה, שלא היה לו אלא קב חרובים מערב שבת לערב שבת, כמו לרבי חנינא, למה זה לאחר שיצאה בת קול ואומרת כל העולם כולו אינו נזון אלא בשביל חנינא בני.</p>
<p>אלא איהו גרים קודם דחרב²⁹⁹² ק"ב מן י' דאיהו יב"ק אוף הכי לא הו"ל אלא קב חרובין דאת י' ²⁹⁹³ איהו יחיד²⁹⁹⁴ ומניה אתיא נביעו לאת ב' ²⁹⁹⁵ דאיהו ברכה ואיהו קדש ומניה אתקדשת²⁹⁹⁶ ק' דאיהו [קדושה] (קדש):</p>	<p>אלא הוא גרם קודם שהחריב קב מן י' שהוא יב"ק, גם כך לא היה לו אלא קב חרובים, שאות י' היא יחוד, וממנה באה נביעה לאות ב' שהיא ברכה, והיא קדש וממנה מתקדש ק שהיא קדש.</p>
<p>ור' (אלעזר בן) פדת גרים למהוי חרובין ודיליהו (מניה) ק"ב דאינון ק"דושה ב"רכה אוף הכי לא הו"ל אלא קב חרובין אוף הכי איוב בן יבמה הוה ובגין דא אתענש על מה דאירע לו כבר:</p>	<p>ורבי אלעזר בן פדת גרם להיות חרובים שלו קב, שהם קדושה ברכה, גם כך לא היה לו אלא קב חרובים, גם כך איוב בן יבמה היה, ומשום זה נענש על מה שכבר ארע לו.</p>
<p>ואינון דלא ידעי רזא דא אמרי בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מלתא אלא במזלא תליא מלתא והא חזינא לאברהם דחזא במזליה דלא הוה עתיד למהוי ליה ברא וקב"ה אפיק ליה לברא כדכתיב (בראשית טו ה) ויוצא אותו החוצה ויאמר הבט וגו' ואוקמוה דא"ל צא מאצטגנינות שלך והעלהו למעלה מהככים ואמר לו הבט נא השמימה וספור הככבים עד הכא מלין דרבנן וצריך לפרשא לון בדרך נסתר:</p>	<p>והם שלא ידעו סוד זה אמרו, בני חיים ומזונות לא בזכות תלוי הדבר אלא במזל תלוי הדבר. הרי ראינו את אברהם שראה במזלו שלא היה עתיד להיות לו בן, והקדוש ברוך הוא הוציאו החוצה, כמו שכתוב "ויוצא אותו החוצה ויאמר הבט וגו'", ופרשוה שאמר לו, צא מאצטגנינות שלך והעלהו למעלה מהכוכבים, ואמר לו "הבט נא השמימה וספור הכוכבים", עד כאן דברי רבותינו וצריך לפרש אותם בדרך נסתר.</p>

²⁹⁸⁹ דחזאת (דפ"ו).

²⁹⁹⁰ ג"כ [ענין] בפ"ע (יהל אור).

²⁹⁹¹ הענין הזה נתבאר אצלי במשנת הקיטע יוצא בקב שלו כו' גם בתקונין תיקון ס"ט דף ק"ו ע"א בההוא עובדא דההוא בר נש מאינון בעלי קבין כו' ושם ביארנו כי ז"א בהיותו משפיע אל המלכים דארץ אדום אשר נחרבו ומתו הוא על ידי שלשה מילויין שבשלשה שבשלשה הוית ע"ב ס"ג מ"ה שהם בגמטריא ק"ב ור' חנינא בן דוסא בגלגול שקדם אליו חטא בדבר זה כי המשיך הק"ב הנז' אל המלכים דארץ אדום החברבים הנקראים רשות הרבים כמבואר אצלנו ולכן עתה נענש באכילת ק"ב חרובין מע"ש לע"ש (שער מאמרי רשב"י), ועי' עוד שער מאמרי רז"ל ט ע"ד (דע"ה ח"ב סח ע"א).

²⁹⁹² עי' שער מאמרי רז"ל יג ע"א (לש"ו).

²⁹⁹³ ר"ל כתר שהוא יחיד, שעליו נאמר אין אלהים עמדי (יהל אור).

²⁹⁹⁴ יחוד (דפ"ו).

²⁹⁹⁵ חכמה. וז"ש ואיהי קדש (יהל אור).

²⁹⁹⁶ בינה. וכן כ"ז בחג"ת כמ"ש לקמן (יהל אור). אתקדש (דפ"ו).

<p>ת"ח כל בריין דעלמא קודם דאתייהיבת אורייתא לישראל הוו תליין במזלא ואפילו בני חיי ומזוני אבל בטר דאתייהיבת אורייתא לישראל אפיק לון מחיובא דככביא ומזלי ודא אוליפנא מאברהם בגין [דהו] (ד) עתידין בנוי לקבלא ה' מאברהם [דאיה] חמשה חומשי תורה [ד] אתמר בה (בראשית ב ד) אלה תולדות²⁹⁹⁷ השמים והארץ בהבראם בה' בראם:</p>	<p>בא וראה כל בריות העולם קודם שנתנה התורה לישראל היו תלויים במזל, ואפילו בנים חיים ומזונות, אבל אחר שנתנה תורה לישראל, הוציא אותם מחיוב כוכבים ומזלות, וזה למדנו מאברהם, משום שהיו בניו עתידים לקבל ה' של אברהם שהיא חמשה חמשי תורה, שנאמר בה "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם" בה' בראם.</p>
<p>אמר לאברהם בגין האי ה' דאתוסף בשמך השמים תחתך וכל ככביא ומזלי דנהירין בה' [ולא עוד אלא דאתמר בה] (בראשית מז כג) ה"א לכם זרע²⁹⁹⁸ וזרעתם בה"א²⁹⁹⁹ (בראשית כא יב) כי ביצחק יקרא לך זרע:</p>	<p>אמר לאברהם בגלל הה' הזו שנוספה לשמך, השמים תחתך וכל הכוכבים והמזלות שמאירים בה', ולא עוד אלא שנאמר בה "ה"א לכם זרע וזרעתם", בה"א, "כי ביצחק יקרא לך זרע".</p>
<p>ובג"ד כל המשתדל באורייתא בטיל מניה חיובא דככביא ומזלי³⁰⁰⁰ אוליף לה בגין³⁰⁰¹ לקיימא פקודהא ואי³⁰⁰² לאו כאלו לא אשתדל בה ולא בטיל מניה חיובא דככביא ומזלי³⁰⁰³ כ"ש עמי הארץ דאינון א[ת]מתלן לבעירן דאוקמוה עליהו (דברים כז כא) ארור שוכב עם כל בהמה דלא אתבטלון מנהון חיובא דככביא ומזלי:</p>	<p>ומשום זה כל העוסק בתורה בטל ממנו חיוב כוכבים ומזלות, אם לומד אותה כדי לקיים מצוותיה, ואם לא כאלו לא עסק בה, ולא בטל ממנו חיוב כוכבים ומזלות. כל שכן עמי הארץ שנמשלו לבהמות, שבארו עליהם "ארור שוכב עם כל בהמה", שלא התבטלו מהם חיוב של כוכבים ומזלות.</p>
<p>[ד"א] אנוש³⁰⁰³ כחציר ימיו³⁰⁰⁴ כציץ השדה כן יציץ (תהלים קג טו) ואתמר ביה (שם לו כה) נער הייתי גם זקנתי (ו) לבתר (איוב לג כה) ישוב לימי עלומי³⁰⁰⁵ דאילנא דאתקציצו ענפין עתיקין דיליה וצמחו כמלקדמין בשרשוי אהדרו בעלמא כמלקדמין מיתו סבין ואתהדרו להאי עלמא עולימין והיינו רזא דמחדש [קב"ה] בכל יום תמיד מעשה בראשית דמתין אלף³⁰⁰⁶ בכל יומא ומתחדשין אלף בכל יומא:</p>	<p>"אנוש כחציר ימיו כציץ השדה כן יציץ", ונאמר בו "נער הייתי גם זקנתי", אחר כך "ישוב לימי עלומי", שאילן שנקצצו ענפים עתיקים שלו וצמחו כמו מקדם בשרשיו, חזרו בעולם כמקדם, מתו זקנים וחזרו לעולם הזה נערים, וזהו סוד שמחדש הקדוש ברוך הוא בכל יום תמיד מעשה בראשית, שמתים אלף בכל יום ומתחדשים אלף בכל יום.</p>

²⁹⁹⁷ תולדת (דפ"ו).

²⁹⁹⁸ ה' הוא מזל בנים (ביאורים ח"ב עה ע"ב), היחוד מעילא לתתא והוא היחוד דאור התפשטות הא' עם ההתפשטות הב', ואז נתמלא הה' במילוי ה' ובסוד (בראשית מז כג) ה"א לכם זרע שאמרו ברע"מ פנחס (רטז ע"ב), והוא על הוראות המשכת השפע דעטרות ומוחין להוציא נשמות פנימיות (ביאורים ח"ב עח ע"ד).

²⁹⁹⁹ הוא ע"פ מ"ש בספד"צ פ"ד ה' ד' הוית בקדמייתא ומדאתעברת ביה בגווה כו' ע"ש (לש"ו).

³⁰⁰⁰ אם (דפ"ק).

³⁰⁰¹ כדי (דפ"ק).

³⁰⁰² ואם (דפ"ק).

³⁰⁰³ קאי על מ"ש בזוהר בדף שלאחריו וע"ד כתיב אנוש כו' (יהל אור).

³⁰⁰⁴ הוא ג"כ ענין בפ"ע. וקאי עמ"ש בזוהר ר"ז ב' וע"ד כתיב אנוש כו' (יהל אור).

³⁰⁰⁵ בגלגול (יהל אור).

³⁰⁰⁶ וזהו אלף טורין שאוכלת (יהל אור).

<p>(רע"מ) ויין ישמח לבב אנוש (תהלים קד טו) דא יינא³⁰⁰⁷ דאורייתא דהכי סליק יין בחושבן סו"ד³⁰⁰⁸ ומה יי"ן צריך למהוי סתים וחתים [דלא יתנסך ליה גוי³⁰⁰⁹ אוף הכי צריך למהוי וסתים וחתים] סוד דאורייתא וכל ריזין דילה [סתים וחתים] ולא³⁰¹⁰ (אשתקייין) [אשתרייין] אלא ליראיו ולא למגנא עבדין כמה פקודין [בייין] ומברכין ב' לקב"ה ויין אית ליה תרי גונין חוור וסומק דינא ורחמי והיינו ב' תוספת בייין כגוונא דשושנה חוורא וסומקא חוור מסטרא דימינא סומק מסטרא דשמאלא:</p>	<p>"ויין ישמח לבב אנוש" זה יין התורה, שכך עולה יין כחשבון סו"ד, וכמו שיי"ן צריך להיות סתום וחתום, שלא יתנסך לעבודה זרה, גם כך צריך להיות סתום וחתום סוד התורה, וכל סודותיה ולא משקים אותם רק ליראיו, ולא לחינם עושים כמה מצוות בייין ומברכים בו את הקדוש ברוך הוא, וליין יש שני צבעים, לבן ואדום, דין ורחמים, והיינו ב' הנוסף בייין, כדוגמת שושנה לבנה ואדומה, לבן מצד ימין, אדום מצד שמאל.</p>
<p>ומאי לבב אנוש לב הו"ל למימר אלא אית לב מסור³⁰¹¹ ללב (ו)אינון ל"ב [אלהים] דעובדא דבראשית ב' מן בראשית ל' מן לעיני כל ישראל [איהו] ל"ב תניינא [ואינון ס"ד] ודא ל"ב ל"ב³⁰¹² שנים ס"ד [ואיהו סוד] חסר תמניא לע"ב דאיהו ויכלו אינון שבעה ימי בראשית תמינאה מאי [היא] הוי ספר בראשית עם³⁰¹³ (בראשית ה א) זה ספר תולדות אדם זה ע"ב בחושבן בייין:</p>	<p>ומה זה "לבב אנוש" היה לו לומר "לב", אלא שיש לב מסור ללב, והם ל"ב אלהים של מעשה בראשית, ב' מבראשית, ל' מ"לעיני כל ישראל", זהו ל"ב. שני זה ל"ב ל"ב (הם) שנים ס"ד, חסר שמונה לע"ב, שהוא "ויכלו" הם שבעה ימי בראשית. שמיני מהו, הוי ספר בראשית עם "זה ספר תולדות אדם", זה ע"ב בחשבון בייין.</p>
<p>מאי להצהיל פנים משמן אינון י"ב פנים ד' דאריה ד' דשור ד' דנשר</p>	<p>מה זה "להצהיל פנים משמן" אלו שנים עשר פנים, ארבעה של אריה, ארבעה של שור, ארבעה של נשר,</p>
<p>ריז"א</p>	
<p>דאינון מיכאל אריה ארבע פנים דיליה [יהו"ה] [יהו"ה] ארבע³⁰¹⁴ אנפין³⁰¹⁵ דשור</p>	<p>שהם מיכאל אריה ארבע פנים שלו יהו"ה, ארבע פני שור והוא גבריאל</p>

³⁰⁰⁷ דא יינא דאורי"י דכתיב לכו לחמו בלחמי ושתו בייין מסכתי דהכי סליק יין בחושבן סוד כו'. כצ"ל (יהל אור).

³⁰⁰⁸ וז"ש למטה והיינו ב' תוספת בייין. ובלחמי הוא י"ב לחם, י"ב פנים, ג' הויר"ת חושבן לחם. להצהיל פנים משמן, סולת בלולה בשמן. והוא לחם ויין, יין לנסכים, ולחם לקרבן, דהוא אחד בשמן (יהל אור).

³⁰⁰⁹ "ליה גוי" נמחק בדפ"ק, ובמקומו איתא "לע"ז".

³⁰¹⁰ דלא (יהל אור).

³⁰¹¹ א' בחכמה, וב' בחכמה זעירא (יהל אור).

³⁰¹² (ס"א אינון) (נוסף בדפ"ו).

³⁰¹³ עד (יהל אור).

³⁰¹⁴ ארבעה (דפ"ו).

³⁰¹⁵ בניקוד מְלֶךְ מְלֶךְ מְלֶךְ (ועי' ליקוט על ניקוד זה שנדפס בת"ז דף י"ח) (יהל אור). הויה אלהים הוא גימ' כמספר הנקודות דג' הויות דמְלֶךְ מְלֶךְ מְלֶךְ, כמ"ש ברע"מ (פינחס ריז ע"א) (דע"ה ח"ב מח ע"ב), סוד שם של י"ב, שהוא ג' הויר"ת דמְלֶךְ מְלֶךְ מְלֶךְ³⁰¹⁵, ה"ה והו"ה ויהי"ה, שהם י"ב אותיות דג' הויר"ת וכמ"ש כ"ז בספר יצירה להגר"א (פרק א משנה א אופן ג דף ג ע"ד³⁰¹⁵) ובכ"מ. וכן מְלֶךְ מְלֶךְ מְלֶךְ הוא גימטריא ר"פ, כמנין מנצפ"ך. וכן הנקודות דמְלֶךְ מְלֶךְ מְלֶךְ הוא גימטריא קי"ב³⁰¹⁵, שהוא סוד יב"ק, יחוד ברכה קדושה, שהם בדעת, כי הדעת שהוא הקו האמצעי שם הוא היחוד, והוא כולל הב' קוין דימין ושמאל שהם ברכה וקדושה, וכמ"ש בפ' משפטים (דף קטז סע"א³⁰¹⁵) ופ' עקב (דף רעב ע"ב³⁰¹⁵) ובכ"מ בזוהר ותיקונים, וע' רע"מ פנחס (דף ריז רע"א³⁰¹⁵). וכן הוא גימטריא הויר"ה אלהים, שהוא כללות החו"ג, שהם בדעת וכו' אמנם בתפילת ר' נחוניא בן הקנה, מבואר כי השם י"ב שביסוד הנה הם הי"ב צרופי הויר"ה, והם יוצאים ג"כ מהג' שמות הויר"ה מלך הויר"ה מלך הויר"ה

<p>[דאיהו] (ואיהו) גבריאל ואינון [יהוה] (יהוה) ד' אנפין דנשר [דאיהו אוריאל] (ואיהו נוריאל) ואינון [יהוה] (יהוה) ואינון ממנן תחות חס"ד פח"ד אמ"ת דרגין דתלת אבהן [דאוקמוה] (ואוקמוה) רבנן האבות הן הן המרכבה וסלקין³⁰¹⁶ נהוריין³⁰¹⁷ לחשבין³⁰¹⁸ יב"ק ואינון [מְלַךְ מְלַךְ יְמֻלֹךְ] (מלך מלך ימלוך) ויהוה אהי"ה אדנ"י סך הכל יב"ק נר' אבא ור' יוסי וכו' ככתוב בסוף הספר:]</p>	<p>והם יהו"ה, ארבע פני נשר והוא נוריאל והם יהו"ה, והם ממונים תחת חס"ד פח"ד אמ"ת, דרגות שלשת האבות, ופרשוה רבותינו האבות הן הן המרכבה, ועולים (נקודים) האורות לחשבון יב"ק, והם מלך מלך ימלך, יהו"ה אהי"ה אדנ"י, סך הכל יב"ק.</p>
<p>זהר</p>	
<p>רבי שמעון הוה יתיב ולעי בפרשתא דא אתא לקמיה ר' אלעזר בריה א"ל נרב ואביהווא מאי עבידתיהו בפנחס³⁰¹⁹ אי (נימא ד) לא הוה פנחס בעלמא כד מיתו ובתר אתא לעלמא ואשלים דוכתייהו [שפיר אבל] (לאו הכי דהא) פנחס בעלמא הוה (וסגן קאי³⁰²⁰) ונשמתייה ביה בקיומא קאי:</p>	<p>רבי שמעון היה יושב ועוסק בפרשה זו, בא לפניו רבי אלעזר בנו, אמר לו נרב ואביהווא מה עושים בפנחס. אם פנחס לא היה בעולם כשמתו, ואחר כך בא לעולם והשלים מקומם, אז יפה, אבל פנחס היה בעולם (וסגן היה) ונשמתו בו בקיום עומדת.</p>
<p>א"ל ברי רזא עלאה הכא והכי הוא דבשעתא דאסתלקו מן עלמא לא הוו מתטמרין תחות גדפי שגרא קדישא³⁰²¹ מ"ט בגין דכתיב (במדבר ג ד) ובנים לא היו להם דאזעירו דיוקנא דמלכא³⁰²² דהא אינון [לא] אתחזון לשמשא בכהונא רבה בשעתא דקני פנחס על ברית קדישא ועאל בגו כמה אכלוסין³⁰²³ וסליק לון לגייפין על רומחא לעיניהון דכל ישראל [כד חמא] (ו) שבטא דשמעון בכמה אכלוסין דאתו לגביה פרחא נשמתייה מניה ותריין נשמתיין דהוו ערטיראין³⁰²⁴ בלא דוכתא אתקריבו בה ואתכלילו כחדא ואתהדרת נשמתייה כלילא רוחא דאתכליל בתריין רוחין ואתתקפו ביה</p>	<p>אמר לו בני, סוד עליון כאן, וכך הוא, שבשעה שהסתלקו מן העולם לא היו נסתרים תחת כנפי הסלע הקדוש. למה, משום שכתוב "ובנים לא היו להם" שהקטינו דמות המלך, שהרי הם לא ראויים לשמש בכהונה גדולה. בשעה שקנא פנחס על הברית הקדוש, ונכנס בתוך כמה אוכלוסין והרימם לנואפים על הרומח לעיני כל ישראל, כשראה שבט שמעון, באו אליו בכמה אוכלוסין, פרחו ממנו נשמתו ושתי נשמות שהיו ערומות בלי מקום קרבו אליה, ונכללו כאחת, וחזרה נשמתו כלולת רוח, שנכללה בשתי רוחות, והתחזקו בה, ואז הרויח מקומם להיות כהן (גדול) מה שלא (היה ראוי) מקודם</p>

ימלך, ג' צירופים מהג' יוד"ן, וג' מהג' הה"ן, וג' מהג' ווי"ן, וג' מהג' הה"ן האחרונים, ומקורי דלהון הוא הג' יוד"ן דשם ס"ג, וכמ"ש בהקדמת תיקונים (דף יא ע"א) וע"ש בהגר"א (ביאורים ח"א נה ע"ג).
³⁰¹⁶ (ס"א נקודין) (נוסף בדפ"ו).

³⁰¹⁷ ר"ל נקודין כמ"ש בת"ז (כא ע"א) (יהל אור).

³⁰¹⁸ שוא דימלוך לא חשיב שהוא נח. וכ"ז קאי על מ"ש בזוהר ר"ח פתח כו' ויין ישמח כו'. וג' חיוון הן בג' גלגולים, וזהו להצהיל פנים, י"ב פנים הנ"ל. מה שחרב י' מן יב"ק, עכשיו החזיר כנ"ל (יהל אור).

³⁰¹⁹ פי' שר"א לא היה יודע רק סוד הגלגול ולא סוד העיבור דהיינו שיתעברו בו בחיים ולכן הקשה לו כיון שהיה פנחס בעולם בשעת מיתת נרב ואביהו היאך שייך שיתגלגלו בפנחס (מ"מ).
³⁰²⁰ פי' ר' אלעזר ס"ל כדעת רבי ייסא דלעיל שפנחס היה כהן תחלה ונמשח ולכך אמר הכא וסגן קאי (מ"מ).

³⁰²¹ מלכות (מ"מ).

³⁰²² מיעטו הדמות שלא עסקו בפריה ורביה (רח"ו).

³⁰²³ אוכלוסין (דפ"ו).

³⁰²⁴ נדצ"ל ערטילאין.

<p>לכן. כדין רווח דוכתייהו למיהוי כהנא (רבא³⁰²⁵) מה דלא (אתחזי) מן קדמת דנא:</p>	
<p>וע"ד וכתוב (איוב ד ז) זכר נא מי הוא נקי אבדו (איהו נקי) דלא אתאביד בההיא שעתא ולא אביד רוחיה כד פרחא מניה (איוב ד ז) ואיפה ישרים נכחדו אלין בני אהרן דאתהדרו לעלמא מה דאבד [בחייהון] (בחייו) וע"ד כתיב ביה בפנחס בן בן תרי זמני (במדבר כה יא) פנחס בן אלעזר בן:</p>	<p>ולכן כתוב "זכר נא מי הוא נקי אבד" שלא אבד באותה שעה, ולא אבדה רוחו כשפרחה ממנו. "ואיפה ישרים נכחדו", אלו בני אהרן שחזרו לעולם מה שאבד בחייהם, ולכן כתוב בו בפנחס בן בן פעמיים "פנחס בן אלעזר בן".</p>
<p>מה כתיב לעילא מפרשתא דא (במדבר כה ד) ויאמר יי אל משה קח את כל ראשי העם והוקע אותם ליי נגד השמש וכי על דקמלין בליליא או על דקמלין ביממא ביומא דעיבא כתיב נגד השמש אמר ר' יהודה דתהא מיתתהון באתגלייא כמה דחבו באתגלייא:</p>	<p>מה כתוב למעלה מפרשה זו "ויאמר ה' אל משה קח את כל ראשי העם והוקע אותם לה' נגד השמש", וכי על שהרגו בלילה או על שהרגו ביום, ביום מעונן, כתוב "נגד השמש". אמר רבי יהודה שתהיה מיתתם בגלוי כמו שחטאו בגלוי.</p>
<p>א"ר שמעון לאו בגין כך אתמר אלא מהכא אוליפנא בדרגא דחב ב"נ לקב"ה לההוא אתר אצטריך למעבד תקנתא לנפשיה אינון חבו בברית קדישא דאקרי שמש בגין כך דינא (ותקונא) ודילהון איהו כנגד השמש ולא באתר אחרא מכאן דלא אצטריך ב"נ לתקנא נפשיה אלא בההוא אתר דחב לגביה³⁰²⁶ ומאן דלא יעביד הכי לית ליה תקונא לעלמין כדקא יאות:</p>	<p>אמר רבי שמעון, לא בגלל זה נאמר, אלא מכאן למדנו, בדרגה שחטא אדם לקדוש ברוך הוא, לאותו מקום צריך לעשות תקנה לנפשו. הם חטאו בברית קודש, שנקראת "שמש", בגלל כך דין ותיקון שלהם הוא כנגד השמש ולא במקום אחר. מכאן שלא צריך אדם לתקן נפשו אלא באותו מקום שחטא אליו, ומי שלא יעשה כך, אין לו תקון לעולמים כראוי.</p>
<p>רבי חייא פתח (תהלים קד טז) ישבעו עצי יי ארזי לבנון אשר נטע מה כתיב לעילא (שם טז) ויין ישמח לבב אנוש וגו' וכי מה³⁰²⁷ האי להאי אלא הכי אוליפנא דכתיב³⁰²⁸ (שם יד) מצמיח הציר לבהמה וגו' וכי שבחא דבהמה דאית לה הציר אתא דוד למימר ברוח קודשא אלא מצמיח הציר אלין אינון שתין אלף רבוא דמלאכין שליחין³⁰²⁹ דאתבריאו ביומא תניינא דבראשית וכלהו אשא מלהטא אלין אינון הציר אמאי הציר</p>	<p>רבי חייא פתח "ישבעו עצי ה' ארזי לבנון אשר נטע". מה כתוב למעלה "ויין ישמח לבב אנוש וגו'", וכי מה זה לזה, אלא כך למדנו, שכתוב "מצמיח הציר לבהמה וגו'", וכי שבח לבהמה שיש לה הציר, בא דוד לומר ברוח הקודש. אלא "מצמיח הציר", אלה הם ששים אלף רבוא של מלאכים שליחים שנבראו ביום השני של בראשית, וכולם אש לוהטת, אלה הם "חציר". למה "חציר", משום שצומחים כחציר</p>

³⁰²⁵ פי' מן הקצה אל הקצה שתחלה לא היה כהן כלל וכאשר קנא לאלהיו זכה לכהונה גדולה, ור"ש אזיל לשטתיה דלעיל בריש הפרשה, אבל אין לפרש שתחלה היה כהן הדיוט. ואחר שקנא זכה לכהונה גדולה. דממה נפשך אי ס"ל כדר"ז לא נתכהן וכו' לפי שלא נמשח, א"כ גם כהן הדיוט לא היה עד אחר שקנא. ואי ס"ל שנמשח כדעת ר' ייסא דלעיל א"כ גם לכהונה גדולה ראוי בלא הקנאה אלא ודאי כמ"ש (מ"מ).

³⁰²⁶ משמע מכאן שצריך לתקן עצמו בעל תשובה. אם נתפרסם החטא תהיה התשובה ג"כ בפרהסיא (מ"מ).

³⁰²⁷ מאי (דפ"ו).

³⁰²⁸ בראשית יח ע"ב (הערת הזהר).

³⁰²⁹ שליטין (דע"ה ח"ב סא ע"ב).

<p>בגין דצמחין כחציר³⁰³⁰ דא בעלמא דכל יומא ויומא אתקצירו השתא³⁰³¹ ולבתר צמחין ומהדרין כמלקדמין וע"ד כתיב מצמיח הציר לבהמה הה"ד (משלי יב י) יודע צדיק נפש בהמתו³⁰³² ותנינן אלף טורין³⁰³³ סלקין לה בכל יומא ויומא³⁰³⁴ וכל טורא וטורא שתין רבוא³⁰³⁵ הוי והיא אכלה:</p>	<p>זה בעולם, שכל יום ויום נקצרו כעת, ואחר כך צומחים וחוזרים כמקדם. ולכן כתוב "מצמיח חציר לבהמה", זהו שכתוב "יודע צדיק נפש בהמתו", ושנינו אלף הרים מעלים לה בכל יום ויום, ובכל הר והר יש ששים רבוא והיא אוכלת.</p>
<p>ועשב לעבודת האדם (תהלים קד יד) אלין אינון נשמתהון דצדיקייא דההוא אדם דרכיב ושליט על בהמה דא אכיל ואעיל לון בגוויה³⁰³⁶ ובזכותהון אתון כל עלמא מההוא אדם³⁰³⁷ דכתיב ביה (יחזקאל א כו) ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם וגו' וע"ד כתיב האדם ההוא דאשתמודע בגין להוציא לחם³⁰³⁸ מן הארץ לאפקא מזונא לעלמא מן הארץ קדישא³⁰³⁹ ויין דא חמרא עתיקא³⁰⁴⁰ דנגיד מלעילא (תהלים קד טו) ישמח לבב אנוש אנוש דא רזא דההוא נער:</p>	<p>"ועשב לעבודת האדם", אלו אותם נשמות הצדיקים שאותו אדם שרוכב ושולט על בהמה זו אוכל ומכניסם בתוכו, ובזכותם נזון כל העולם, מאותו אדם שכתוב בו "ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם וגו'", ועל זה כתוב "האדם", אותו שנודע כדי להוציא לחם מן הארץ, להוציא מזון לעולם מהארץ הקדושה. "ויין", זה יין עתיק שנמשך מלמעלה, "ישמח לבב אנוש" אנוש זה סוד של אותו נער.</p>
<p>ריז/ב</p>	
<p>זהר:</p>	<p>זהר</p>
<p>דסליק לסיבו³⁰⁴¹ ואתהדר כמלקדמין וע"ד כתיב (תהלים קג טו) אנוש כחציר ימיו להצהיל פנים אלין אינון פנים דאקרון אנפי</p>	<p>שעלה לשיבה וחזר כמקדם, ועל זה כתוב "אנוש כחציר ימיו". "להצהיל פנים" אלו אותם פנים שנקראים פנים גדולות ופנים קטנות, משמן, מהמשכה</p>

³⁰³⁰ התחלת הצומח אשר בעולמות בי"ע הנה הוא בהחיצוניות דעולם הבריאה, ובסוד הכתוב (תהלים קד יד) מצמיח חציר לבהמה ועשב לעבודת האדם (דע"ה ח"ב כב ע"ד), כל מיני הצמחים שנבראו ביום ג' ונאמר עליהם (בראשית א כט) הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע כו' ולכל חית הארץ ולכל עוף השמים ולכל רומש על הארץ אשר בו נפש חיה את כל ירק עשב לאכלה, הנה היו כולם אז בסוד מ"ש בזה"ק (בראשית יח ע"ב, ופ' פנחס ריז ע"א) בסוד הכתוב (תהלים קד יד) מצמיח חציר לבהמה ועשב לעבודת האדם (דע"ה ח"ב כז ע"א, ועיי"ש לד ע"א וכן נד ע"ג), עי' בראשית יז ע"ב יח ע"ב יט ע"א ובפ' תרומה קמד ע"ב ויקרא כה ע"ב פנחס ריז ע"א (דע"ה ח"ב סד ע"ב).
³⁰³¹ אמר הרב ז"ל שמלאכים אלו הם מבידור המלכים שמתו והם זיקין דאדעכו לאלתר ולכן הם מתים ומתחדשים בכל יום, וטעם היותם מנהר די גור כי ה"ס היכל הזכות (רח"ו).
³⁰³² פי' צדיק הוא יסוד בהמתו היא מלכות והצדיק מברר להמלאכים אלו שעולים בה בסוד מ"ן (מ"מ).
³⁰³³ גי' א"ל שד"י במילואו והם אל"ף הרים דעולם הבריאה (רח"ו).
³⁰³⁴ לקמן רמ ע"ב (לש"ו).
³⁰³⁵ פירוש והיינו החשבון דלעיל שאמר אינון שתין אלף רבוא לפי שהן אלף טורין וכל הר והר יש בו ששים רבוא. א"כ הם ששים אלף רבוא דההוא אדם דרכיב פירוש זעיר (מ"מ), [א"ה ע' בהיכלות פקודי רנ"ה ב' מ"ש הגר"א ז"ל בזה ע"ש] (יהל אור).
³⁰³⁶ בסוד התעוררות מ"ד (רח"ו), והכוונה שהנשמות בודאי אינם עולות אלא במ' כנודע. אלא הם מעוררים מ"ד דזעיר כמ"ש הרב ז"ל (מ"מ). ר"ל על החלק העולה למעלה (דע"ה ח"ב סב ע"ג).
³⁰³⁷ בעת שמתחדשים ויוצאים הנשמות ממנה מתחדש בה שפע המזון לכל חי ע"ד החלב המתחדש בשדיים בעת לידת הולד (דע"ה ח"ב נד ע"ג).
³⁰³⁸ לחם זעיר (רח"ו), ור"ל של"חם גימ' ג' הוי"ות שבאים מזעיר למלכות (מ"מ).
³⁰³⁹ מן נוקבא (רח"ו).
³⁰⁴⁰ שפע אימא (רח"ו).
³⁰⁴¹ כשעולה לבריאה אזי נעשה זקן וכשיורד ליצירה חוזר ונעשה נער וזהו וישוב לימי עלומי (רח"ו).

<p>רברבי³⁰⁴² ואנפי זומרי³⁰⁴³ משמן מנגידו דעלמא דאתי³⁰⁴⁴ משה ורבו קדישא עלאה ולחם לבב אנוש יסעד ההוא לחם דאזילו שחקים³⁰⁴⁵ וטחנן מנא למיכלא דצדיקייא³⁰⁴⁶ סתמא ומתמן אתנגיד לכמה חיילין³⁰⁴⁷ דאקרן לבב אנוש וכלא אתי מנגידו עלאה:</p>	<p>העולם הבא שמן ומשחה קדוש עליון. "ולחם לבב אנוש יסעד", אותו לחם שמזילים השחקים וטוחנים מן למאכל של צדיקים סתם, ומשם נמשך לכמה חיילות שנקראים "לבב אנוש", והכל בא מהמשכה עליון.</p>
<p>ישבעו עצי יי' (תהלים קד טז) אלין אינון אילנין עלאין³⁰⁴⁸ פנימאין ארוזי לבנון [אשר נטע] דהא אתעקרו³⁰⁴⁹ ונטע לון קב"ה מאי בין עצי יי' לארוזי לבנון עצי יי' אלין עץ החיים ועץ הדעת טוב ורע³⁰⁵⁰ ארוזי לבנון אלין חמשיין תרעין³⁰⁵¹ דאקרן חמש מאות שנה³⁰⁵² [אשר נטע]³⁰⁵³ אשר שם צפרים יקננו בטוליהון³⁰⁵⁴ מקננן נשמתהון דצדיקייא וכל חיילין קדישין אתזנו מתמן חסידה ברתיא דאברהם אבינו דאקרי חסד³⁰⁵⁵ ועבד חסד עם כל בני עלמא בג"כ אקרי³⁰⁵⁶ חסידה ברושים ביתה בין דרועי עלמא³⁰⁵⁷ [ויתבא] ובחבורא קדמאה³⁰⁵⁸:</p>	<p>"ישבעו עצי ה'" אלו אותם עצים עליונים פנימיים, "ארזי לבנון אשר נטע", שהרי נעקרו ונטעם הקדוש ברוך הוא. מה בין עצי ה' לארוזי לבנון, עצי ה' אלו עץ החיים ועץ הדעת טוב ורע, ארוזי לבנון אלו חמישים שערים שנקראים חמש מאות שנה. "אשר נטע אשר שם ציפורים יקננו" בצלם מקננות נשמות הצדיקים, וכל חיילות הקודש נזונים משם. חסידה בתו של אברהם אבינו, שנקרא חסיד, ועשה חסד עם כל בני העולם, בגלל זה נקראת "חסידה ברושים ביתה" בין זרועות עולם יושבת, ובחיבור הראשון.</p>
<p>רבי אבא ור' יוסי קמו למלעי באורייתא בפלגות ליליא עד דהוו יתבי ולעאן באורייתא א"ר יוסי הא דא"ר חייא אנוש³⁰⁵⁹ כחציר ימיו שפיר קאמר אבל במאי</p>	<p>רבי אבא ורבי יוסי קמו לעסוק בתורה בחצות הלילה, עד שישבו ועסקו בתורה, אמר רבי יוסי זה שאמר רבי חייא "אנוש כחציר ימיו" יפה אמר, אבל במה בארנו סוף הפסוק, "כי רוח</p>

3042 חו"ג (רח"ו).

3043 נר"ה (רח"ו).

3044 ושיעור הכתוב להצהיל פנים פנים שהם ח"ג ונ"ה משמן מהארת אבא הנק' שמן (מ"מ).

3045 נר"ה דז"א (רח"ו).

3046 יסוד ומלכות (רח"ו).

3047 פירוש חיילות של מט"ט הנק' אנוש (מ"מ).

3048 פירוש ו"ק דזעיר ודמ' (מ"מ).

3049 מלת אשר נטע קאי על עצי ה' שהם ו"ק דזעיר ודמ' שהיו באבא ונעקרו משם ונטע לון באימא. וז"ש ונטע לון קב"ה דהיינו א"ס ב"ה נטעם באימא ולא קאי על ארוזי לבנון דארוזי לבנון מפרש לקמן הם ה' חסדים דא"א ולא שייך בהו עקירה ונטיעה. א"נ יש לפרש דקאי גם על ארוזי לבנון ור"ל שה' חסדים דא"א עקרים א"ס מא"א ונטעם בזעיר וכן נראה לקמן (מ"מ).

3050 היינו ו"ק דזעיר עץ חיים והנוקבא היא עץ הדעת (רח"ו).

3051 ה' חסדים דא"א שיצאו מלבנון (רח"ו).

3052 ה' חסדים הם ת"ק במספר גדול (רח"ו).

3053 מכאן משמע דאשר נטע קאי ג"כ על ארוזי לבנון וכפי זה אנו מפרשים עצי ה' שהם ו"ק דזעיר ודמ' עקרים א"ס מאבא ונטעם באימא. וכן ארוזי לבנון. שה' חסדים דא"א עקרים מא"א ונטעם בזעיר. וא"כ אשר נטע קאי אתרויהו (מ"מ).

3054 פי' בצל עצי ה' וארוזי לבנון שהזכיר. שהנשמות ניזונות משם. ומ"ש ובג"כ איקרי חסידה. פי' בשביל הארת החסד הנק' אברהם המאיר למלכות. לכך נקראת המלכות חסידה (מ"מ). רצו (הערת הזהר).

3055 חסיד (דפ"ו).

3056 שמות צה ע"ב (הערת הזהר).

3057 כי שם אחורי ב' הזרועות תחלת בניינה (רח"ו).

3058 עי' פרדס רמונים ש"א פ"ג: "ובחבורא קדמאה", פי' בזוהר, כי הוא היה הספר הקודם אל זה [רע"מ], ע"כ. וצ"ע שכן זה המקום הראשון שנזכר בזהר "חבורא קדמאה".

3059 פי' שפי' לעיל שמט"ט מתחדש כחציר (מ"מ).

<p>אוקימנא סופיה דקרא (תהלים קג טז) כי רוח עברה בו ואיננו ולא יכירנו עוד מקומו א"ל הכי הוא ודאי אנוש כחציר ימיו כמה דאמר (שם טו) כציץ השדה והוא שדה דאשתמודעו כן יציץ דאתחדש ואתהדר כמלקדמין (הכי יציץ וסליק מ"ט בגין):</p>	<p>עברה בו ואיננו ולא יכירנו עוד מקומו". אמר לו כך הוא בודאי, "אנוש כחציר ימיו" כמו שאמר "כציץ השדה", אותו שדה הנודע, "כן יציץ" שהתחדש וחזר כמקדם (כך יציץ ועולה למה משום).</p>
<p>כי רוח עברה בו ואיננו דא הוא רוחא עלאה³⁰⁶⁰ טמירא קדישא גניזא מכלא ודכלילן (וכליל) ליה בגויה וכדין ואיננו ודא הוא רזא דהנוך דכתיב ביה ואיננו כי לקח אותו אלהים דא אלהים עלאה³⁰⁶¹ רוח עלאה רוח גניזא טמירא ולא יכירנו עוד מקומו דהא אתכליל רוחא זעירא ברוחא עלאה³⁰⁶² מה כתיב בתריה (תהלים קג יז) וחסד יי מעולם ועד עולם וועאל ליהו (עאל) כהנא רבא³⁰⁶³ לגו קדש קדשים ונטיל ליה ואוליד ליה כמלקדמין ואתחדש כנשר עולמין ואתהדר איהו נער³⁰⁶⁴:</p>	<p>"כי רוח עברה בו ואיננו", זה רוח עליון טמיר קדוש גנוז מהכל, שכולל אותו בתוכו, ואז "איננו", וזהו סוד של חנוך שכתוב בו "ואיננו כי לקח אותו אלהים", זה אלהים עליון, רוח עליונה, רוח גנוזה וטמירה. "ולא יכירנו עוד מקומו", שהרי נכללת רוח קטנה ברוח עליונה. מה כתוב אחריו "וחסד ה' מעולם ועד עולם" ונכנס לו כהן גדול לתוך קדש הקדשים ולוקחו ומולידו כמקדם, ומתחדש כנשר נעוריו וחוזר והוא נער.</p>
<p>עד דהוו יתבי חמו חד טולא דקיימא עלייהו אזלא ואתיא אזלא ואתיא בנו ביתא תוהו א"ר אבא יוסי בני אימא לך מה דהוה לי עם בוצינא קדישא יומא חד הוינן אזלין בבקעתא דאונו והוינן לעאן באורייתא כל ההוא:</p>	<p>עד שישבו ראו צל אחד שעומד עליהם, הולך ובא הולך ובא בתוך הבית, תמהו אמר רבי אבא, יוסי בני אמור לך מה שהיה לי עם הנר הקדוש. יום אחד היינו הולכים בבקעת אונו, והיינו עוסקים בתורה כל אותו</p>
<p>רעיא מהימנא:</p>	<p>רע"מ</p>
<p>[ו]אמר רעיא מהימנא [בוצינא קדישא] שפיר אמרו ר' אבא ור' חייא ור' יוסי אבל (תהלים קג טז) כי רוח עברה בו ואיננו הכא צריך למפתח מלין מאי עברה בו דא עברה וזעם וצרה חד מאינון מלאכין רעים [דבגין דלא ישתמודעו ביה אינון] (בגין דלא</p>	<p>אמר הרועה הנאמן, נר הקדוש יפה אמרו רבי אבא ורבי חייא ורבי יוסי, אבל "כי רוח עברה בו ואיננו", כאן צריך לפתוח בדברים, מה זה "עברה בו", זו עברה וזעם וצרה, אחד מאותם מלאכים רעים. שמשום שלא ידעו בו אותם בעלי חטאים, צריך לעשות לו</p>

³⁰⁶⁰ שעולה למ"ן במלכות. נ"א בבינה הנקר' רוח הקדש הסתום (רח"ו), ואם נפרש על המ' א"ש שמט"ט עולה בסוד מ"ן למלכות. ואם נפרש על הבינה. יפורש ג"כ על מט"ט שיש בו נשמת אד"הר שהיא בבינה. כמ"ש הרב בליקוטים, ומפשט הלשון נראה כנ"א שהיא בינה (מ"מ).

³⁰⁶¹ פי' מלכות שהיא עילאה על ב"ע. א"נ בינה (מ"מ).

³⁰⁶² י' רוח מט"ט הנקרא רוח זעירא במלכות. א"נ בבינה הנקרא רוחא עילאה (מ"מ).

³⁰⁶³ לפי א' כהנא רבא הוא חסד. לגו ק"ק הוא יסוד דנוקבא כמ"ש באדרא זוטא. ולנ"א כהנא רבא הוא אבא לגו ק"ק הוא יסוד דאימא שנשמת מט"ט היא מבינה כמ"ש של שהיא נשמת אד"הר ולכך הביא הזוהר פסוק וחסד ה' וכו'. שר"ל וחסד ה' שהוא חסד תעיר לפי' הראשון והאיר למל' הנקרא עולם כנודע שעולם ועולם הם תריץ הה"ן בינה ומ' ואז יצא מט"ט. ולפירוש הב' וחסד ה' הוא אבא הנקרא כהנא רבא והאיר לבינה הנקרא עולם ואז יצא מט"ט. ולכל הפירושים על יריאיו הוא מט"ט שהוא ירא את ה' מאד (מ"מ).

³⁰⁶⁴ רזא דיבום הוא בעלמין ב"ע שהן דמט"ט וכו' ושם נשתנה כי כל השנויין ביה, וכו' והענין כי נשמתא ל"ל שינוי, וכל השינויים הוא בגוף וכו' וכמו נהורא בגוויין, דהשינוי אינו אלא בגוויין וכו', כי עלמין דמט"ט הן גופא לגבי ברתיא דמלכא באצילות, ולכן אין שינוי אלא ביבום כד נחית לעלמין דיליה (בהגר"א על תיקו"ז קו ע"ג).

<p>אשתמודעו ביה דאינון) מארי חובין צריך למעבד [ליה] (לון) שנוי מקום ושנוי השם ושנוי מעשה כגוונא דאברהם דאתמר ביה (בראשית יב א) לך מארצך וממולדתך הרי שנוי מקום:</p>	<p>שנוי מקום ושנוי השם ושנוי מעשה, כדוגמת אברהם שנאמר בו "לך לך מארצך וממולדתך", הרי שנוי מקום.</p>
<p>ולא יקרא עוד שמך אברם והיה שמך אברהם (בראשית יז ה) הרי שנוי השם (ו)שנוי מעשה דאשתני מעובדין בישין דעב(י)ד בקדמיתא³⁰⁶⁵ לעובדין טבין איהו מתלא לרוח [דההוא] דמית בלא בנין כגוונא דא עבד קב"ה לאדם כד תריך ליה [מההוא] (מהאי) עלמא ואייתי ליה להאי עלמא והא אתמר לעיל³⁰⁶⁶:</p>	<p>"ולא יקרא עוד את שמך אברם והיה שמך אברהם", הרי שנוי השם. שנוי מעשה, שהשתנה ממעשים רעים שעשה בתחלה למעשים טובים. הוא משל לרוח של אותו שמת בלא בנין, כדוגמת זה עשה הקדוש ברוך הוא לאדם כשגרש אותו מאותו עולם והביאו לעולם הזה, והרי נתבאר למעלה.</p>
<p>משנה פניו ותשלחהו (איוב יד כ) ובג"ד (תהלים קג טז) כי רוח עברה בו³⁰⁶⁷ חד מאינון מלאכין רעים כד חזי ליה משונה [בזמנא] דאערע [ביה] ועמיהו [מניה] שאלין ליה שאר משחיתין עליה דא הוא מארי חובך איהו עני לון ואמר ואינון:</p>	<p>"משנה פניו ותשלחהו" ומשום זה "כי רוח עברה בו", אחד מאותם מלאכים רעים כשרואה אותו משונה בזמן שנפגש (בו) עמו, שואלים אותו שאר המשחיתים עליו, זהו בעלי חובך, הוא עונה להם ואומר ואינון.</p>
<p>כד אתתרך מאתריה ואתנטע באתר אחרא אתמר ביה (תהלים קג טז) ולא יכירנו עוד מקומו בגין (ויקרא יד מב) דעפר אחר יקח וטח את הבית [ודא איהו רזא (שם מה) ונתץ את הבית את אבניו ואת עציו ואינון³⁰⁶⁸] (ובני ליה) גרמין וגידין [ו]בשרא דהוה³⁰⁶⁹ חזר עפרא מה כתיב [ביה] [ישעיה סה כה) ונחש עפר לחמו³⁰⁷⁰ בגין דהוה³⁰⁷¹ מנוגע ולבתר (ויקרא יד מב) ועפר אחר יקח וטח את הבית ובני ליה גרמין וגידין [ואתחדש] (בגין דאתחדש) כבית ישנה דעבדין [לה] (ליה) חדשה ודאי איהו (ד)אתחדש ומאי דאמר (תהלים קג טז) ולא</p>	<p>כשמתגרש ממקומו וניטע במקום אחר, נאמר בו "ולא יכירנו עוד מקומו", בגלל שעפר אחר יקח וטח את הבית, וזהו סוד "ונתץ את הבית את אבניו ואת עציו", אותם עצמות וגידים ובשר שהיה חוזר לעפר, מה כתוב בו "ונחש עפר לחמו", משום שהיה מנוגע, ואחר כך "ועפר אחר יקח וטח את הבית", ובונה לו עצמות וגידים ומתחדש, כמו בית ישן שעושים אותו חדש ודאי שהוא מתחדש. ומה שאמר "ולא</p>
<p>ריח/א זהר:</p>	

³⁰⁶⁵ באדה"ר (יהל אור).

³⁰⁶⁶ והיה שמך אברהם הרי שינוי השם. התהלך לפני והיה תמים הרי שינוי מעשה. כגוונא דא עביד קוב"ה לאדם כד תריך ליה מההוא עלמא, ואייתי ליה להאי עלמא, ודא שינוי מקום. שינוי השם משנה פניו ותשלחהו, והא איתמר לעיל, ובג"ד כי רוח עברה בו כו' (יהל אור).

³⁰⁶⁷ ור"ל הכל כגוונא שנא' באברהם לך לך מארצך, שנאמר אל הנשמה אברם, כמ"ש בז"ח רות (עה ע"א) ובמדה"נ פ' לך (כד ע"א), ואח"כ ויקרא [צ"ל והיה] שמך אברהם. דאז זכה למדת חסד והוא גוון חזור וזהו משנה פניו. ואמר "והא איתמר לעיל" ר"ל למעלה רט"ז ע"א והוא שינוי השם בג' אבהן (יהל אור).

³⁰⁶⁸ אינון (דפ"ק).

³⁰⁶⁹ אבשרא קאי (יהל אור).

³⁰⁷⁰ שאוכל הבשר, כמ"ש הכסיל כו' ואוכל את בשרו, דהוא קץ כל בשר (יהל אור).

³⁰⁷¹ קאי אלמעלה אונתץ (יהל אור).

<p>יומא ומנו תוקפא דשמשא אותבינן גבי חד טינרא בנו נוקבא חדא אמניא ליה מאי האי דבכל שעתא דחייבין אסגיאנו בעלמא ודינא שרייא בעלמא זכאין דבהון לקאן עלייהו דהכי תנינן בחובא דדרא³⁰⁷² קדישייא וצדיקייא יתפסון אמאי אי בגין דאינון [ד]לא מוכיחין לעלמא על עובדייהו³⁰⁷³ כמה אינון דמוכיחין ולא מקבלי מנייהו וצדיקייא אתכפיין קמיייהו ואי בגין דלא יהוי מאן דיגין על עלמא לא יהון מתין ולא יתפסון בחוביייהו דהא חדווה איהו לצדיקייא באבודא³⁰⁷⁴ דלהון:</p>	<p>יום, ומתוך חוזק השמש ישבנו ליד סלע אחד בתוך נקב אחד. אמרתי לו, מה זה שבכל שעה שמתרבים הרשעים בעולם והדין שרוי בעולם, צדיקים שבהם לוקים עליהם, שכך שנינו בחטא הדור קדושים וצדיקים יתפסו, למה. אם משום שהם לא מוכיחים את העולם על מעשיהם, כמה הם שמוכיחים ולא מקבלים מהם, והצדיקים נכפפים לפניהם. ואם משום שאין מי שיגן על העולם, לא ימותו ולא יתפסו בחטאייהם, שהרי שמחה היא לצדיקים בעבודתם.</p>
<p>א"ל בחובא³⁰⁷⁵ דדרא ודאי מתפסין צדיקייא והא אוקימנא הני מילי אבל בשעתא דיתפסון צדיקייא במרעין או במכתשין בגין לכפרא על עלמא [הוין] כדין יתכפרון כל חובי דרא מנלן מכל שייפי גופא בשעתא דכל שייפין בעאקו ומרע סגי שרייא עלייהו שייפא חדא אצטריך לאלקאה בגין דיתסון כלהו ומנו דרועא דרועא אלקי ואפיקו מיניה דמא כדין הא אסוותא לכל שייפי גופא:</p>	<p>אמר לו, בודאי בחטא הדור נתפסים הצדיקים, והרי בארנו דברים אלו, אבל בשעה שנתפסים הצדיקים בחלאים או במכות בשביל לכפר על העולם, ואז יתכפרו כל חטאי הדור, מנין לנו, מכל אברי הגוף, בשעה שכל האיברים במצוקה וחולי גדול שורה עליהם, אבר אחד צריך ללקות כדי שיתרפאו כולם, ומיהו הזרוע, הזרוע לוקה ומוציאים ממנה דם, ואז הרי רפואה לכל אברי הגוף.</p>
<p>אוף הכא בני עלמא אינון שייפין דא עם דא בשעתא דבעי קב"ה למיהב אסוותא לעלמא אלקי לחד צדיקא בניייהו ובמרעין ובמכתשין ובניניה יהיב אסוותא לכלא מנלן דכתיב (ישעיה נג ה) והוא מחולל מפשעינו מדוכא מעונותינו וגו' ובחבורתו נרפא לנו ובחבורתו אקוותא דדמא כמאן</p>	<p>גם כך בני העולם הם איברים זה עם זה, בשעה שרוצה הקדוש ברוך הוא לתת רפואה לעולם, מלקה צדיק אחד ביניהם במחלות ומכות, ובגללו נותן רפואה לכל. מנין לנו, שכתוב "והוא מחולל מפשעינו מדוכא מעונותינו וגו' ובחבורתו נרפא לנו", ובחבורתו, הקזת דם, כמו מי שמקיז זרוע, ובאותה חבורה נרפא לנו רפואה הוא לנו לכל</p>

³⁰⁷² עי' לעיל טו ע"א.

³⁰⁷³ עי' רמ"ז לקמן רפו ע"א: כל (נ"א לכל) בחינת מש"ה דהיינו פק"ד קס"א. ולעומת כן אמר בכמה ויכוחין בכמה קטטין, והיינו דפיקת אור דפ"ק והארת גבורות אי', כי כל בחינת גבורות ודינין נקראים תוכחה, וכל מי שמוכיח לשם שמים יט) עושה תיקון גדול אל הגבורות הקדושות, שהרי מעורר לב מקבל התוכחה (נ"א הנוכח) לתשובה היא אי' עלאה כ), וסותם פה המקטרג שלא יוכל לקטרג, ובזה מגרשו מלהתאחז בגבורות, והעיקר שהשכינה מתתקנת יפה, וזו היתה כוונת דפק קול משה, לכוון צד"ק שהוא דפ"ק וי' אותיותיו (נ"א תיבותיו). ואפשר עוד שמצינו שני מיני תוכחות שהוכיח משה את ישראל, האחד בדרך נסתר [וברמז], והשני בפירוש וגילוי. דכתיב אלה הדברים וכו', הוא הדרך האחד וכמ"ש רז"ל כא) והזכירו רש"י בחומש, שרמז להם שמות כל המקומות שחטאו בהם, עיי"ש. והדרך השני היא ממרים הייתם וגו', שהיא תוכחה מגולה. וכנגד שני הדרכים האלה אמר, בכמה ויכוחין, שהוא ענין מה שהוכיח לפנייהם בהעלם, ובכמה קטטין, הוא הדרך השני קטטות ממש. ונלע"ד שכיוון בזה לתיקון גבורות או"א שאין בהם פגימה בעצם להיותם נעלמים, ובקטטות כיוון לתקן של זר"ן שהם מגולים וזה שהפגם בהם הוא עצמי ומפורסם. והנה פסוק ממרים הייתם, נאמר בעוון המרגלים שאז פגמו ברחל היא ארץ ישראל שהוציאו עליה שם רע, וכנ"ל ריש פרשת כי תצא כב):

³⁰⁷⁴ בעבודא (דפ"ו).

³⁰⁷⁵ בחובה (דפ"ו).

397 | Page

<p>דאקזי דרועא ובההוא חבורה³⁰⁷⁶ נרפא לנו אסוותא הוא לנא לכל שייפין דגופא ולעולם לא אלקי צדיקא אלא למיהב אסוותא לדרא ולכפרא עלייהו (ורוא דא צדיק ורע לו) דהא ניהא³⁰⁷⁷ לסטרא אחרא דדינא ושלטא (נ"א לשלטאה) (לשלטאה) על זכאה יתיר מכלא דלא חייש כדין לכל עלמא ולא אשגח בהו מחדרה דשליט עליה וההוא זכאה זכי לשולטנא עלאה בהאי עלמא ובעלמא דאתי:</p>	<p>אברי הגוף. ולעולם לא מלקה צדיק אלא כדי לתת רפואה לדור ולכפר עליהם, (וסוד זה צדיק ורע לו) שזה נוח לצד האחר שהדין שולט (לשלוט) על הצדיק יותר מהכל, שלא חושש אז לכל העולם ולא משגיח בהם, מהשמחה שהוא שולט עליו, ואותו צדיק זוכה לשלטון עליון בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>רע"מ:</p>	<p>רע"מ</p>
<p>יכירנו עוד מקומו (תהלים קג טז) על רוח דאתכליל רוחא זעירא³⁰⁷⁸ ברוחא עלאה [האי] (הכי) איהו מתלא לאלין דלא עביד איבין נמלין ענפין דיליה ומרכיבין ליה בענפא דאילנא אחרא עלאה (דא בדא ועביד פרי) [דעביד פירין] ואתכליל דא בדא ועביד [פירין]³⁰⁷⁹ (פרי):</p>	<p>יכירנו עוד מקומו", על רוח שנכללה רוח קטנה ברוח עליונה, זהו משל לאילן שלא עושה פירות, לוקחים ענפים שלו ומרכיבים אותו בענף של עץ אחר עליון (זה בזה) שעושה פירות, ונכלל זה בזה, ועושה פירות.</p>
<p>בההוא זמנא אתמר ביה ולא יכירנו עוד מקומו³⁰⁸⁰ אוף הכי בר נש דיתיב בקרתא דיתבין בה אנשין בישין ולא [יכיל] (יכלין) לקיימא פקודין דאורייתא ולא אצלה באורייתא עביד שנוי מקום ואתעקר מתמן ואשתרש באתר דדירין ביה גוברין טבין מארי [תורה מארי] פקודין דאורייתא (ד)אקרי [עץ הה"ד] (משלי ג יח) עץ חיים היא למחזיקים בה:</p>	<p>באותו זמן נאמר בו "ולא יכירנו עוד מקומו". גם כך אדם שיושב בעיר שיושבים בה אנשים רעים ולא יכול לקיים מצוות התורה, ולא מצליח בתורה, עושה שינוי מקום ונעקר משם ונשרש במקום שגרים בו אנשים טובים בעלי תורה בעלי מצוות, שהתורה נקראת עץ, זהו שכתוב "עץ חיים היא למחזיקים בה".</p>
<p>ובר נש (הוא) [עץ] דכתיב (דברים כ יט) כי האדם עץ השדה ופקודין דבה דמיין לאיבא [ו]מה כתיב ביה [רק] עץ אשר תדע</p>	<p>והאדם הוא עץ, שכתוב "כי האדם עץ השדה", והמצוות שבה דומות לפרי, ומה כתוב בו "רק עץ אשר תדע</p>

³⁰⁷⁶ חבורא (דפ"ו).

³⁰⁷⁷ ורוא דא צדיק ורע לו דהא ניהא לס"א וכו' - פירוש כשרוצה הקב"ה בתיקון הדור אזי מיסר את הצדיק כדי לכפר עליהם וזהו צדיק ורע לו. וממילא רשע וטוב לו שהם אנשי הדור וכשאין הקב"ה רוצה בכפרת הדור אזי הצדיק טוב לו וממילא רשע ורע לו שהם אנשי הדור וז"ש בסמוך צדיק וטוב לו דלא חייש קב"ה לכפרא עלמא (מ"מ).

³⁰⁷⁸ הענין כי בהיותו מתגלגל צריך הרוח שהוא ממטטרון להיותו חוזר עם הנשמה שהיא מכסא הכבוד להיותם נכללים בסוד שורשם כדי לעוקרם מבחינת מציאות בריאתם אל בחינה אחרת, שאם נבראת מתחלה בפני אריה נעקרת מאריה ונשתלת בשור, ואם בשורשה שבכסא הכבוד היא באריה אי אפשר להשתנות לשור אלא שנכלל רוח זעירא דהיינו שממטטרון ברוחא עילאה דהיינו נשמה שמכסא ושניהם עולים אל שורשם, ואחר כך משורשם נעקרים מאריה לשור או משור לנשר והם חוזרים ונבראים ומתפשטים מטה (אור יקר).

³⁰⁷⁹ כאן צ"ל מש"ל ר"ז ב' ואיהו מתלא לרוח דמית בלא בנין (יהל אור).

³⁰⁸⁰ שאפילו שאר הנשמות שהיו בסוד ההיכל ההוא מעמד הנשמות להתגלגל אין מכירים בה אם היא הקודמת מפני שינויה, ואין זה ידוע רק להקב"ה וטרכיבין ליה וכו' הענין ששני אחים הם שני ענפים מאב אחד אילן אחד, והענף האחד לא הצליח לעשות פרי, מה עושים עוקרים אותו ממקומו שהיה אח ונעקר מהאב ונשתל באחיו ונעשה בנו, ועל ידי אחיו שהוא ענף העושה פירות דהיינו בנים או מצות, שמפני שלא עסק בהם לא זכה לבנים ועל ידי אחיו שהוא נעשה אביו וינק ממנו יעשה הראוי (אור יקר).

<p>כי לא עץ מאכל הוא אותו תשחית וזכרת אותו תשחית מעלמא דין וזכרת מעלמא דאתי ובגין דא צריך לאעקרא³⁰⁸¹ מההוא אתר ויתנטע באתר אחרא בין צדיקייא:</p>	<p>כי לא עץ מאכל הוא אותו תשחית", וזכרת אותו תשחית מהעולם הזה, וזכרת מהעולם הבא, ולכן צריך לעקור (אותו מאותו) מאותו מקום וינטע במקום אחר בין צדיקים.</p>
<p>מה בר נש בלא בנין אתקרי עקר ואתתיה עקרה אופ הכי אורייתא בלא פקודין אתקריאת עקרא³⁰⁸² ובגין דא אוקמוה לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה³⁰⁸³ אתו חברייא ואשתתחו קמיה ואמרו ודאי כען אוליפנא חדושא³⁰⁸⁴ איך אתכליל³⁰⁸⁵ רוח ברוח כמאן דחזי מלה בעינא ואתבריר ליה בקדמיתא הוה לן קבלה וכען ברירו דמלה:</p>	<p>מה אדם בלי בנין נקרא עקר ואשתו עקרה, גם כך תורה בלי מצוות נקראת עקרה, ולכן פרשוה, לא המדרש הוא עיקר אלא המעשה. באו החברים והשתתחו לפניו ואמרו, כעת למדנו חדוש איך נכללת רוח ברוח, כמי שרואה דבר בעין, והוברר לו. מקודם זה היה קבלה לנו, וכעת ברור הדבר.</p>
<p>ותו אתמר בחבורא קדמאה [דהא ניחא] (והא ניחא) ליה³⁰⁸⁶ לסטרא אחרא לשלטאה על זכאה יתיר [מכלא] ולא חייש כדין לכל עלמא³⁰⁸⁷ אדהכי הא טולא אזדמן לגביה³⁰⁸⁸ וא"ל מנלן מאיוב דהוא קב"ה דדרא הו מחוייבין כלייה ואתא שטן לקטרגא (ו) אמר ליה קב"ה (איוב א ח) השמת לבך אל עבדי איוב כי אין כמוהו בכל הארץ לאשתזבא ביה דרא ואיהו מתלא לרעיא דאתא זאב למטרף עאניה ולמיבד ליה:</p>	<p>ועוד נאמר בחבור ראשון, שהרי נוח לו לסטרא אחרא לשלוט על הצדיק יותר מהכל, ולא חושש, אז לכל העולם בין כך הרי צל הזדמן לפניו, ואמר לו מנין, מאיוב שראה הקדוש ברוך הוא שהדור היו מחויבים כליה, ובא שטן לקטרג. אמר לו הקדוש ברוך הוא, "השמת לבך אל עבדי איוב כי אין כמהו בכל הארץ" להציל את הדור, והוא משל לרועה שבא הזאב לטרוף את צאנו ולהאבידו.</p>
<p>מה עבד ההוא רעיא דהוה חכימא יחב³⁰⁸⁹ ליה אמרא תקיפא ושמנה ורברבא מכלהו [ההוא] דהו מתנהגין אבתריה כלהו וברעו לשלטאה על ההוא אמרא טבא שכח ונ"א שבקן לכלהו מה עבד ההוא רעיא בשעתא דהוה [זאב] אשתדל בההוא אמרא ברח [רעיא עם עאנא] (עם ענא) ושוי לון</p>	<p>מה עשה אותו רועה שהיה חכם, נתן לו תיש חזק ושמן וגדול מכלם, אותו שכולם נוהגים אחריו, וברצון לשלוט על אותו תיש טוב, שכח (השאיר) את כולם. מה עשה אותו רועה, בשעה שהזאב היה מתעסק עם אותו תיש, ברח הרועה עם הצאן ושם אותם</p>
<p>ריח/ב</p>	<p>זהר</p>
<p>זהר:</p>	<p>זהר</p>

³⁰⁸¹ (ס"א ליה) (נוסף בדפ"ו).

³⁰⁸² עקרה (דפ"ו).

³⁰⁸³ כאן צ"ל מש"ל (ריז ע"ב) "והיה [תמים] והוא שינוי מעשה דאשתני מעובדין בישינ דעביד

בקדמייתא לעובדין טבין" (יהל אור).

³⁰⁸⁴ קדושא. צ"ל חדושא (יהל אור).

³⁰⁸⁵ שכתב בזוהר בדף הקודם (יהל אור).

³⁰⁸⁶ חסר כאן ועניינו בפרשת פנחס על ייסורי הצדיק על כל הדור כגון רבי ור' אלעזר ואחרים,

ואמר שהמקטרג חפץ לייסר הצדיק מכל קטרוגו על כללות העולם, לכך על ידי הצדיק שמרשים

אותו שייסר אותו שוכח כל בני עולם (אור יקר), קאי עמ"ש בזוהר בעמוד זה מאי האי דבכל שעתא

כו' (יהל אור).

³⁰⁸⁷ הוא מאמר הזוהר דכאן דהא ניחא כו', ועל זה ציין הר"מ ואמר אדהכי הא טולא כו' אדהכי

הא רעיא מהימנא אתי ואמר לון כו' (יהל אור).

³⁰⁸⁸ לגבייהו (דפ"ו).

³⁰⁸⁹ יהיב (דפ"ו).

399 | Page

<p>צדיק וטוב לו, שלא חושש הקדוש ברוך הוא לכפר על העולם. אמרתי לו, אלו לא היו בזמן אחד יפה, אבל כאן יש צדיק וכאן יש צדיק, לזה יש מחלות ומכות ולזה יש את כל טוב העולם.</p>	<p>צדיק וטוב לו דלא חייש קב"ה לכפרא על עלמא אמינא ליה אלו לא הוו בחד זמנא יאות אבל אית צדיק הכא ואית צדיק הכא לדא אית מרעין ומכתשין ולדא אית כל מינו דעלמא:</p>
<p>אמר לי בחד מנייהו³⁰⁹⁰ או תרין סגי דלא בעא קב"ה לאלקאה כלא (ס"א כל דמא) כמה דלא אצטרינך] אלא דרועא חדא לאלקאה ולאקזאה למיהב אסוותא לכל שיפיין אוף הכא בחד צדיקא סגי ואי ואתקף (אתקם) (ס"א אתייקר) ביה מרע על כל שיפיין כדין אצטריך תרין דרועין לאקזאה אוף הכי אי אסניאו חובין יקירין על עלמא כדין כל זכאין אלקון למיהב אסוותא על כל דרא:</p>	<p>אמר לי באחד מהם או בשנים מספיק, שהקדוש ברוך הוא לא רוצה להלקות הכל (ס"א כל דם), כמו שלא צריך אלא זרוע אחת להלקות ולהקיז, לתת רפואה לכל האיברים, גם כאן בצדיק אחד מספיק. ואם מתחזקת (מכבידה) המחלה בו על כל האיברים, אז צריך להקיז משתי זרועות. גם כך, אם התרבו החטאים וכבדים על העולם, אז כל הצדיקים לוקים, לתת רפואה על כל הדור.</p>
<p>אבל בזמן דלא אסניאו כל כך כדין חד זכאה אלקי ושאר צדיקא בשלם דהא לא אצטריך עלמא דילקון כלהו אתסיאו עמא אתסיאו צדיקיא ולזמנין דכל יומיהון קיימין במרעין לאגנא על דרא מיתו הא אתסי כלא ואתכפר לזמנין דחובין אינון יקירין יתיר:</p>	<p>אבל בזמן שלא התרבו כל כך, אז צדיק אחד לוקה, ושאר הצדיקים בשלום, שהרי לא צריך העולם שכולם ילקו. נרפא העם, נרפאו הצדיקים. ולפעמים שכל ימיהם עומדים במחלות להגן על הדור. מתו, הרי נרפא הכל, ונתכפר. לפעמים כשהחטאים הם נכבדים יותר.</p>
<p>קמנא ואזלנא ותוקפא דשמשא הוה יתיר ודחיק לן באורחא חמינן אילנין במדברא ומיין תחותיהו יתיבנא תחות חד טולא דאילנא דמדברא שאילנא ליה מאי האי דכל עמין דעלמא לא עבדין [נענועא] אלא ישראל בלחודייהו דכד לעאן באורייתא מתנענען הכא והכא בלא למודא דבר נש בעלמא ולא יכלין למיקם בקיומיהו אמר לי אדכרתן מלתא עלאה ובני עלמא לא ידעין ולא משגיחין:</p>	<p>קמנו והלכנו, וחוזק השמש היה יותר, והדרך היתה דחוקה לנו. ראינו אילנות במדבר, ומים תחתיהם, ישבנו תחת צל של אילן אחד של המדבר. שאלנוהו, מה זה שכל עמי עולם לא עושים נענוע רק ישראל לבדם, שכשעוסקים בתורה מתנענעים לכאן ולכאן, בלי למוד של אדם בעולם, ולא יכולים לעמוד בקיומם. אמר לי הזכרתי דבר עליון, ובני אדם לא יודעים ולא משגיחים.</p>
<p>יטיב שעתא ובכה אמר ווי לבני נשא דאזלין כבעירי חקלא בלא סוכלתנו במלה דא בלחודי אשתמודען נשמתהון קדישין דישראל בין נשמתהון דעמין עעכו"ם נשמתהון דישראל אתגזרו מגו בוצינא קדישא דדליק דכתיב (משלי כ כז) נר יי נשמת אדם והאי נר בשעתא דאתאחד ונ"א דאתדליקן</p>	<p>ישוב שעה ובכה, אמר אוי לבני האדם שהולכים כבהמות השדה בלי תבונה, בדבר הזה לבדו נודעות נשמות קדושות של ישראל בין נשמות שעמים עובדי כוכבים ומזלות. נשמות ישראל נגזרו מתוך נר קדוש שדולק, שכתוב "נר ה' נשמת אדם" ונר זה בשעה שנאחז (שנדלק)</p>
<p>רע"מ:</p>	

³⁰⁹⁰ קשה ומאי חזית שצדיק זה ילקה והאחר לא ילקה כיון שהוא לכפרת הדור ויש לומר לו נתכנו עלילות שאיפשר שנשמת צדיק זה יש בה שום סיגים ואגב מתבררת ביסודין אלו (מ"מ).

<p>באתריהון ולבתר תב לאמרא ושיזיב ליה³⁰⁹¹ מזאב הכי עב[י]ד קב"ה עם דרא יהיב קב"ה לצדיק ברישו מקטרנא לשזבא [לדרא] (מדרא) בגיניה ואם הוא תקיף³⁰⁹² כיעקב אתמר ביה (בראשית לב כד) ויאבק איש עמו כ"ש וכ"ש דנצח ליה³⁰⁹³ עד דאמר שלחני:</p>	<p>במקומם, ואחר כך שב לתיש והצילו מהזאב. כך עשה הקדוש ברוך הוא עם הדור, נתן הקדוש ברוך הוא את הצדיק ברשות המקטרג להציל את הדור בגללו, ואם הוא חזק כיעקב, נאמר בו "ויאבק איש עמו", כל שכן וכל שכן שנצח אותו, עד שאמר "שלחני".</p>
<p>אמר טולא טולא הכי הוא זכאה חולקיה דההוא צדיק דאיהו תקיף למסבל ייסורין כ"ש מאן דנצח בהון למקטרנא דיליה דאיהו שולטנותיה [על כל] (בכל) דרא ואתחשיב ליה כאילו הוא שזיב לון וקב"ה עביד ליה רעיא עלייהו באתריה ובגין דא זכה רעיא מהימנא³⁰⁹⁴ למהוי רועה על ישראל ולא עוד אלא דהכי אשלימ³⁰⁹⁵ [ליה] עלייהו בעלמא דאתי בגין דשזיב לון דלא אתאבידו מתמן דאנהיג לון באורייתא ובעובדין טבין:</p>	<p>אמר צל צל, כך הוא, אשרי חלקו של אותו צדיק, שהוא חזק לסבול יסורים, כל שכן מי שמנצח בהם את המקטרג שלו, שהוא שלטונו על כל דור, ונחשב לו כאלו הוא הציל אותם. והקדוש ברוך הוא עושה אותו רועה עליהם במקומו, ולכן זכה רועה הנאמן להיות רועה על ישראל, ולא עוד אלא שכן משליטו עליהם בעולם הבא, משום שהציל אותם שלא נאבדו משם, שהנהיגם בתורה ובמעשים טובים.</p>
<p>אדהכי הא רעיא מהימנא (ו)אמר לון ואמאי לקי³⁰⁹⁶ דרועא ימינא דאורח כל מארי אסוותא דאקיוזין בקדמיתא דרועא ימינא והא דרועא שמאלא איהו קריב ללבא אמאי לא אקיוזין ליה אמר ליה [בגין דקב"ה] (דאיהו קב"ה) לא בעי לאלקא³⁰⁹⁷ יתיר דהא בהאי סגי ואי אתיקר מרענ³⁰⁹⁸ על (כל) שייפין דגופא אקיוזין דרועא שמאלא א"ל אי לא הוו תרווייהו³⁰⁹⁹ בחד זמנא יאות אבל אית צדיק</p>	<p>בין כך, בא רועה הנאמן אמר להם, ולמה לוקה זרוע ימין, שדרך כל בעלי הרפואה שמקיזים בהתחלה זרוע ימין, והרי זרוע שמאל היא קרובה ללב, ומדוע לא מקיזים אותה. אמר לו, משום שהקדוש ברוך הוא לא רוצה להלקות יותר, שהרי בזה מספיק, ואם כבדה המחלה על אברי הגוף מקיז מזרוע שמאל. אמר לו, אם לא היו שניהם בזמן אחד יפה, אבל כאן יש צדיק וכאן יש צדיק, לזה יש חלאים</p>

³⁰⁹¹ כאומרו ותסיתנו בו לבלעו חנם, וכן וה' השיב את שבות איוב וכו' (אור יקר).
³⁰⁹² שלא יבעט בייסורין והוא שמח בהם כר' ור' אלעזר אז השטן נכנע תחת הצדיק והוא רוצה לצאת ממנו בשלום ואינו יכול, והדמיון מיעקב עד דאמר שלחני (אור יקר).
³⁰⁹³ למסבל באהבה (יהל אור).
³⁰⁹⁴ כאומרו והוא מחולל מפשעינו וכו' וכדפירשנו בריש ספרא, ולכן אפילו לעתיד יהיה רועה ישראל עד כי יבא שילה בגימטריא מש"ה (אוריקר).
³⁰⁹⁵ כדמסיק על ידי שהוא מנהיגם בתורה ובמצות ומזכה אותם לעולם הבא (אור יקר).
³⁰⁹⁶ הם המשילו הענין שם ברופא שמקיז החולה בזרוע ימין, גם כן ישראל הם חולה אחד, הצדיק זרוע ימין שלהם, הרופא הקב"ה [מייסר] הצדיק שהוא הקצת זרוע ימין, והשתא הקשה רעיא מהימנא כי היה ראוי ללקות הצדיק שלא יהיה כל כך גמור כצדיק זה, שהצדיק הגמור נמשל לזרוע ימין וצדיק שאינו כל כך גמור נמשל לזרוע שמאל, וכיון שהחולי בלב דהיינו ישראל כללות הגוף צדיק שאינו כל כך יותר קרוב לחולי דהיינו מעשים רעים שבאנשי הדור והוא היה ראוי ללקות קודם (אור יקר).
³⁰⁹⁷ לאלקאה (דפ"ו).
³⁰⁹⁸ על אחד משני דרכים פעמים לוקים שניהם או הימין לבד, כשלוקה הימין לבד הוא מפני שביסורי הצדיק הזה יכפר ולא יצטרך עוד, וכאשר יהיו העונות מרובים והחולי כבד יצטרך להלקות גם הצדיק האחר וזהו שאמר ואם יתיקר מרע וכו' (אור יקר).
³⁰⁹⁹ נתקשה על שני דרכים, האחד בצדיקים שוים וזהו שאמר "אי לא הוו תרווייהו" וכו', או יהיה לשניהם ההקזה, למה הכביד בזה כל היסורים יתחלקו לצדיקים כל צדיק וצדיק קצת, ואם תאמר שאפילו מעט יספיק וזהו שאמר "ואי לא אתיקר" וכו' אם כן מה נשתנה זה מזה (אור יקר). על שייפין דגופא אקיוזין דרועא שמאלא (א"ל אמאי) ואי אתיקר ביה מרעא אקיוזין לתרווייהו כו' (יהל אור).

<p>הכא ואית צדיק הכא לדא אית מרעין ומכתשין ולדא אית טיבו:</p>	<p>ומכות, ולזה יש טוב.</p>
<p>אמאי אי אתייקר ביה מרע' [יקיז] (אקיז) לתרווייהו דאינון תרין דרועין למיהב אסוותא לכל שייפין ואי לא אתייקר ביה מרענא על] (ל)כל שייפין אמאי אקיז לדרועא ימינא יתיר משמאלא [אלא] ונ"א א"ל אימא אנת אמר ליה [ודאי] גופא³¹⁰⁰ ותרין דרועין³¹⁰¹ אינון לקבל אבהן רישא לקבל אדם קדמאה³¹⁰² דרועא ימינא³¹⁰³ לקבל אברהם דרועא שמאלא לקבל יצחק גופא לקבל יעקב:</p>	<p>למה. אם יכבד החולי, יקיז לשניהם, שהם שתי זרועות לתת רפואה לכל האיברים, ואם לא יכבד בו החולי על כל האיברים, למה מקיז לזרוע ימין יותר מהשמאל, אלא (אמר לו) אמור אתה. אמר לו, ודאי גוף ושתי זרועות הם כנגד האבות, ראש כנגד אדם הראשון, זרוע ימין כנגד אברהם, זרוע שמאל כנגד יצחק, גוף כנגד יעקב.</p>
<p>ומלגו לגופא³¹⁰⁴ כבד לימינא טחול לשמאלא עשו וישמעאל לבא יעקב באמצעיתא כנפי ריאה וכו' [ליין לקבל אברהם ויצחק ריאה מים דאינון³¹⁰⁵ שואבין כל מיני משקיין³¹⁰⁶ [כוליין] אשא דבשיל זרע דנחית ממוחא ובגין דאברהם איהו מים³¹⁰⁷ שוי זרעה בגלותא דאדום ובגין דא כבד³¹⁰⁸</p>	<p>ומתוך הגוף, כבד לימין, טחול לשמאל, עשו וישמעאל, לב יעקב באמצע כנפי ריאה, וכליות כנגד אברהם ויצחק, ריאה מים שהם (כנפי ריאה שואבים) שואבים כל מיני משקים, כליות אש שמבשלות זרע שיוורד מהמח. ומשום שאברהם הוא מים, שם זרעו בגלות אדום, ומשום זה כבד לימין, אברהם. ומרה שהכבד הוא חרב שלה היא מרה, נאמר</p>

³¹⁰⁰ יתיר משמאלא א"ל אימא אנת א"ל גופא כו'. [כצ"ל] (יהל אור).

³¹⁰¹ חסד וגבורה ותפארת (אור יקר).

³¹⁰² שהם שלש ראשונות וצדיק אחד יכלול הכל מפני שאין מי שיהיה מרכבה אליהם, ולכך הקדים גופא ודרועין שמהם הכריח לענין אדם הראשון, ואחר כך חזר ופרט האבות בפרטות (אור יקר).

³¹⁰³ שמה שאמר בראשונה גופאותרין דרועין אינון לקבל אבהן לא היה רק להוכיח אדם בספירות הראשונות (אור יקר).

³¹⁰⁴ אם כן יהיו יותר פנימיים החצונים, אמנם הכוונה שההנהגה פנימית לגוף בסוד הדעת, והספירות הפנימיות הם פועלות הגבורות, והם בטחול וכבד פנימה תחלת צמיחת הגבורה לפעול למטה על ידי הכלים החצונים, שהם שתי כחות חצונים טחול וכבד שהם פועלים כאשר יצוה אליהם הדעת העליון המנהיג המעורר הגבורות כנשמה בגוף, ובספר אלימה הרחבתי, ועתה במציאות העולם בבחינת ישראל שעור קומתם יתעוררו העונות לישראל, והחולי ממעשיהם הצומחים אליהם מבני אדם. שהם מעוררים עבירות בטחול ומרה וכבד בענין שגורמין מדות מגונות באומה וצריכים להלקות, והם הם הטחול והמרה שהם מעין אדום וישמעאל, והכשרים הדואגים על מעשיהם ומנהיגים אותם הם כלב המרגישים בחולי האומה, והיינו עיקר הדעת בבניה דהיינו בסוד הדעת שלשה אבות, הכבד והטחול והלב הם ימין ושמאל ואמצע, ובאומה פני אדם שהם ההנהגה ויצמח מהם עמל ממנו בכוונה וממנו שלא בכוונה, ממנו מתוך כעס וממנו מתוך עצלות דהיינו טחול עצל וכבד כועס, עוד יש שני אברים יפים בדעת שהם לפעול טוב דהיינו ריאה ושתי כליות, והם נגד החסד דהיינו ריא"ה אר"ה, ושתי כליות הם נצח והוד אמנם הם שני עמודי נחושת אדומים והם מצד הגבורה ערבי נחל גבורות כדפירשו בזוהר, בענין שהם להנהיג הריאה עד הלב בהנהגה, והכליות לעצה והיינו בני אדם מנהיגים שהם לתקן והם נגד אברהם ויצחק, והנה הריאה הם תלמידי חכמים הבקיאים בתורה (אור יקר).

³¹⁰⁵ (ס"א כנפי ריאה) (נוסף בדפ"ו).

³¹⁰⁶ שהם בקיאים בכל חלקי התורה והחכמה והכליות הם ראשי ישיבות ובעלי מדרשות שהם מהאש והם עזר גדול לזרע דהיינו כעין חום הכליות להזריע, וכן נצח והוד למודי ה' ודאי והם מהאש בגבורה כדפירשנו (אור יקר).

³¹⁰⁷ ימינא - דמים יכול לכבות (יהל אור).

³¹⁰⁸ "ובג"ד כבד" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "בכבד דהוא".

<p>לימינא³¹⁰⁹ דאברהם ומרה דכבד חרב דיליה איהי מרה אתמר</p>	
<p>רימ"א</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>מגו אורייתא דלעילא לא שכיך נהורא עליה אפילו רגעא ורוא דא (תהלים פנ ב) אלהים אל דמי לך כגוונא דא כתיב (ישעיה סב ו) המזכירים את יי' אל דמי לכם לא שכיכו לכון נהורא דשרגא³¹¹⁰ כיון דאתאחדא גו פתילה³¹¹¹ ההוא נהורא לא שכיך לעלמין אלא מתנענעא נהורא³¹¹² לכאן ולכאן ולא משתכיך לעלמין:</p>	<p>מתוך תורה שלמעלה, לא שוכך האור עליו אפילו רגע. וסוד זה "אלהים אל דמי לך", כדוגמא זה כתוב "המזכירים את ה' אל דמי לכם" אין שיכוך לכם אור הנר, כיון שנאחז תוך הפתילה, אותו האור לא שוכך לעולמים, אלא מתנענע האור לכאן ולכאן, ולא שוכך לעולמים.</p>
<p>כגוונא דא ישראל דנשמתייהו מגו ההוא נהורא דשרגא כיון דאמר מלה חדא דאורייתא הא נהורא דליק [ו]לא יכלון אינון לאשתכבא [ו]מתנענען לכאן ולכאן ולכל סמרין כנהורא דשרגא דהא (משלי כ כז) נר יי' נשמת אדם כתיב וכתיב (יחזקאל לד לא) אדם אתם אתם קרויין אדם ולא אומין עכו"ם נשמתיין דעמין עכו"ם מדעיכו דקש בלא נהורא דשרי עלייהו וע"ד משתככיין ולא מתנענען דהא לית לון אורייתא ולא דלקין בה ולאן נהורא שרייא בהון אינון קיימין כעצים בגו נורא דדליק בלא נהורא דשריא עלייהו וע"ד משתככיין בלא נהורא כלל א"ר יוסי דא איהו ברירו דמלה זכאה חולקי דזכינא להאי למשמע דא:</p>	<p>כדוגמא זה, ישראל שנשמותיהם מתוך אותו אור הנר, כיון שאמר דבר אחד של התורה, הרי האור דולק ולא יכולים הם לשכך ומתנענעים לכאן ולכאן ולכל הצדדים, כאור הנר, שהרי כתוב "נר ה' נשמת אדם". וכתוב "אדם אתם", אתם קרויים אדם ולא אומות עובדי כוכבים ומזלות, נשמות עמים עובדי כוכבים ומזלות מדעיכת הקש בלא אור ששורה עליהם, ולכן שוככים ולא מתנענעים, שהרי אין להם תורה ולא דולקים בה, ואין אור שורה בהם, הם עומדים כמו עצים בתוך אש שדולק בלי אור ששורה עליהם, ועל זה שוככים בלי אור כלל. אמר רבי יוסי, זהו בירור הדבר, אשרי חלקי שזכיתי לזה לשמוע את זה.</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>ב(יה) (משלי ה ד) ואחריתה³¹¹³ מרה כלענה³¹¹⁴ ואי חובין מתרביין בבנוי</p>	<p>בה "ואחריתה מרה כלענה". ואם מתרבים החטאים בבני אברהם, שהם בגלות אדום, נכבד בו החולי עליהם מצד הכבד, זרוע ימין צריך להלקות, להקיז ממנו דם, שמי שלקחו ממנו ממונו, כאלו שפכו דמו, ונשאר עני, שעני חשוב כמת.</p>

³¹⁰⁹ והחטאים הם מהעצלות מניעת המעשה הטוב והרע הנמשך ממנו, ורפואת החולי בשכנגדו, לכך בבית שני לא היה מעשה רע אלא מניעת הטוב לכך היה גלותם במנגד דהיינו אדום שהוא מהאש דהיינו הכבד, ומהטעם הזה ממש היתה סבת בנין האדם הכבד אל הימין להמזג קרירות אברהם וחסדו באש הכבד וגבורותיו זהו שאמר "ובגין דא ככד לימינא", וכבד גבורה ומרה המלכות חרב שעמו חרב נוקמת נקם ברית, והם פועלים על ידי סמאל כבד ולילית מרה חרבו (אור יקר).

³¹¹⁰ ה"ח (רח"ו).

³¹¹¹ יסוד (רח"ו).

³¹¹² כתית למאור (רח"ו). נמצא שהנר היא מלכות והפתילה הוא היסוד שבתוכה: והאור המתאחז בפתילה ה' חסדים שביסוד שמאירים למלכות (מ"מ).

³¹¹³ סיפא דקרא חדה כחרב, והיא טפה דמרה שתלויה בחרבא דמ"ה (יהל אור).

³¹¹⁴ וגו' (נוסף ביהל אור).

<p>דאברהם³¹¹⁵ דאינון בגלותא דאדום אתיקר ביה מרע עליהו מסטרא דכבד דרועא ימינא צריך לאלקאה לאקוא דמיה מניה דמאן דנטלין מניה ממוניה כאילו שפיכו דמיה [ואשתאר עני] דעני חשוב כמת:</p>	
<p>[ואי חובין מתרבין מסטרא דבני יצחק³¹¹⁶ דאינון בגלותא³¹¹⁷ בין ישמעאלים מרעא אתייקר³¹¹⁸ מסטרא דטחול לשמאלא ובעי³¹¹⁹ לאקוא דרועא שמאלא ולא יתיר]:</p>	<p>ואם החטאים מתרבים מצד בני יצחק שהם (בגלות) בין ישמעאל, בית חוליו יכבד מצד טחול שבשמאל, וצריך להקיז זרוע שמאל ולא יותר.</p>
<p>ואי חובין מתרבין בבני יעקב³¹²⁰ דאינון אחידן לתרין סטרין דאינון מפוזרים בבני עשו וישמעאל הא מרעא אתיקר על גופא³¹²¹ ובעי לאקוא ב' דרועין ואי כלהו תלת במרעין כחדא הא מרעא סליק לרישא ובעי לאקוא ורידין דרישא ואלין תלת אתעבידו מרכבה לאדם קדמאה ולאבהן ובהון אתתקפו למסבל ייסורין לאגנא על דרא לארבע סטרי דעלמא:</p>	<p>ואם מתרבים החטאים בבני יעקב, שהם אחוזים לשני צדדים, שהם מפזרים בבני עשו וישמעאל, הרי החולי נכבד על הגוף וצריך להקיז שתי זרועות, ואם כל השלשה במחלות כאחד, הרי החולי עלה לראש, וצריך להקיז ורידי הראש, ושלשת אלה נעשו מרכבה לאדם הראשון ולאבות, ובהם התחזקו לסבול יסורים להגן על הדור לארבעת צדדי העולם.</p>
<p>ווי ליה לדרא דגרמין דילקון אבהן ואדם קדמאה [דאלין] (ואלין) צדיקיא דבינייהו דלית אפרשותא בין אלין צדיקיא לאבהן ואדם דאינון נשמתין דלהון ודוחקא וצערא ויגונא דלהון [מטי] (מני) לאבהן ואדם (דאינון) כגוונא דימא אלין נחלין דנפקין מתמן אי חוזרין עכורין ומלוכלכין לימא הא ימא נטיל מן עכירו ולכלוכא דלהון ובהילא דימא דאיהי תקיפא ולא סבילת לכלוכא</p>	<p>אוי להם לדור שגורמים שילקו האבות ואדם הראשון, ואלה הצדיקים שביניהם שאין הפרדה בין צדיקים, אלו לאבות ואדם, שהם נשמות שלהם, והדחק והצער והיגון שלהם מגיעים לאבות ולאדם, כדוגמא שהים נחלים אלו שיוצאים משם, אם חוזרים עכורים ומלוכלכים לים, הרי הים נוטל מעכירות ולכלוך שלהם, ובכח הים שהוא תקיף לא סובל לכלוך שלהם,</p>

³¹¹⁵ והיינו אותם שגלו מפני שחטאו במניעת הטוב כדפירשנו, והם אותם שהם "בני דאברהם" אותם שטבעם שפלים ונפסדים מתעצלים לטוב ולרע שנשמתם מן הימין, ובסבת העוץ גלו לבין אדום ואז אותם הנשמות הוסיפו מעשה וחטאו יותר במה שלא היה להם לעשות, דהיינו תוספת דם מצד הכבד שנתערבו בגוים ולמדו מעשיהם ונעשו זריזים ונפסדים במעשה הרע, צריכים הקזה צדיק שיסבול צערם דהיינו ייסורי הצדיקים להגין על הדור בממון וכיוצא, דהיינו שמוציאים דמיו ממנו והוא בעוני סובל עון הדור (אור יקר).

³¹¹⁶ דהיינו אותם שנשמתם מצד הגבורה והם זריזים ונפסדים, כמה בני אדם הם חוטאים בקום עשה ואינם חוטאים במניעת הטוב מפני שטבע הגבורה יעורר אליהם לטוב ולרע וטבעם זריז, אמנם גם לצד החוץ הם חוטאים במעשה, ואלו גלו לצד הטחול שהוא העצל לקרר חומם ולהתמזג, ועתה עמדו בגוים ולמדו מעשיהם ונתעצלו מהטוב והרי הם עצילים וחוליים מהטחול אשר הוא לשמאל למזג הטבע ולתיקון המעשה דהיינו קרירות הגבורה מצד החסד, וגורם לפעול על ידי הכסיל החצוני יצר הרע העצל דהיינו טחול שוחק לייצן, אם כן צריך צדיק זרוע שמאל יד כהה שהיא עצלה צדיק עצל לעבירה ללקות לסבול עוץ הדור מפני שהרפואה בזה (אור יקר).

³¹¹⁷ נמחק בדפ"ק.

³¹¹⁸ ישמעאל בי מרעיה יתיקר (דפ"ק).

³¹¹⁹ וצריך (דפ"ק).

³¹²⁰ דהיינו שהחטא תלוי באותם הממוצעים שנשמתם מהאמצע, שלסבת היותם עונם בעצלות למעשה הטוב וזריזים לרע הוצרכו נשמות אלו לגלות באדום וישמעאל, באדום לתקן עון עצלותם ובישמעאל לתקן עוץ זריזותם לעבירה והיינו סוד פני נשר (אור יקר).

³¹²¹ שהם פגמו המדה היא הממוצע משני בחינות הפגם ולזה ילקו שני צדיקים מבחינת הנשמות ההם לסבול עון הדור (אור יקר).

<p>דלהון וזריקת [ליה] לבר ואשתארו נחלין צלילין ודכיין מההוא לכלוך:</p>	<p>וזורק אותו החוצה, ונשארו הנחלים צלולים וזכים מאותו לכלוך.</p>
<p>כגונא [דאימא דדכיאת] (דאמא דרביאת) לכלוכין דבנהא זעירין הכי אבהן מדכאין חובין ולכלוכין דבנייהו דישראל כד אשתכחו (אשכחון) בהון צדיקיא בעובדיהון תקיפין למסבל ייסורין על דאריהון³¹²² (מאריהון) בההוא זמנא לית אפרשא בהון אתו בלהו ובריכו ליה ואמרו ליה סינ"י סינ"י דקב"ה ושכינתיה מליל בפומי מאן יכיל לקיימא קמיה בבלא זכאה חולקנא דזכינא לחדשא חבורא וקדמאה [דא] בך לאנהרא [שכינתא] (שכינתיה) בגלותא:</p>	<p>כדוגמא שאמא מנקה לכלוכי בניה הקטנים, כך האבות מטהרים חטאים ולכלוכים של בני ישראל, כשנמצאים בהם צדיקים במעשיהם חזקים לסבול יסורים על דורם, באותו זמן אין הפרדה בהם. באו כולם וברכוהו, ואמרו לו סינ"י, שהקדוש ברוך הוא ושכינתו מדברת בפיו, מי יכול לעמוד לפניו בכל, אשרי חלקנו שזכינו לחדש חיבור ראשון זה בך להאיר שכינה בגלות.</p>
<p>אמר לון רבנן דכל דרא הוית³¹²³ בזמניהון כ"ש [בוצינא קדישא דנהיר חכמתיה בכל דרין דהוון אבתריה] אל תתנו דמי לקב"ה באורייתיה³¹²⁴ עד יערה עלינו רוח קדשא (לגבי שכינתיה) ודהא³¹²⁵ לא אית רשו לאשתמשא במטטרוין שר הפנים אלא לך³¹²⁶ דאתוון דיליה רמיוזין בשמך³¹²⁷:</p>	<p>אמר להם רבנים של כל דור הייתם בזמנם כל שכן, נר הקדוש שחכמתו מאירה בכל הדורות, שהיו אחריו אל תתנו דמי לקדוש ברוך הוא בתורה, עד יערה עליו רוח הקודש (אל שכינתו), שהרי אין רשות להשתמש במטטרוין שר הפנים רק לך, שאותיות שלו רמוזים בשמך.</p>
<p>וכען צריך [אסיא] למנדע (אסיא) בכמה דרגין אסתלק דפיקו דההוא חולה בגלותא דאדום³¹²⁸ דאתמר עליה (שיה"ש ה ה ח) שחולת אהבה אני דהא כמה אסיין אתכנשו [עליה] (עלך) למנדע קץ דמרעא דיליה באלין דפיקין ולא הוה חד מנייהו דאשתמודע בהון דדפיקו דההוא חולה לא כל אסיא בקי לאשתמודע(א) ב"י דאית דפיקין דקשר"ק קש"ק קר"ק דאמר נביא עלייהו (ישעיה כו יז) כמו הרה תקריב ללדת תחיל תזעק בחבליה:</p>	<p>וכעת צריך רופא לדעת בכמה מעלות, עלה דפק אותו החולה בגלות אדום, שנאמר עליו ש"חולת אהבה אני", שהרי כמה רופאים התכנסו עליו, לדעת סוף החולי שלו בדפיקות הללו, ולא היה אחד מהם שיודע בהם שדפקו, שאותו חולה לא כל רופא בקי לדעת בו, שיש דפיקות של קשר"ק קש"ק קר"ק, שהנביא אמר עליהם "כמו הרה תקריב ללדת תחיל תזעק בחבליה".</p>
<p>וכלהו עשר שופרות כלילין בתלת דאינון</p>	<p>וכל העשרה שופרות כלולים</p>

³¹²² דריהון (דפ"ו).

³¹²³ אינו שייך כאן וצ"ל במ"א. ולפי שראה המעתיק מדבר מדפיקו דמרעא העתיקו כאן, וליתא דג"ז אינו שייך כאן (יהל אור).

³¹²⁴ באורייתא (דפ"ו).

³¹²⁵ (לגבי שכינתיה) דהא נמחק ביהל אור.

³¹²⁶ ר"ל דהוא אית ליה רשות כמ"ש הראני נא את כבודך כידוע (יהל אור).

³¹²⁷ ר"ת מש"ה (יהל אור).

³¹²⁸ עיין במצות בקור חולים ושם בארנו כי הדפק הוא מחכמה בסוד (תהילים קד כד) כולם בחכמה עשית, אך העיקר הוי דפ"ק שהוא אחוריים דע"ב חכמה שיש בו שם קפ"ד ועולה דפ"ק. והנה הם יו"ד מיני דפיקין בסוד י' שבחכמה וכל אלו באצילות אך הם מתפשטין ביצירה וז"ס (ש"ה ה ב) קול דודי דופק כי הדפ"ק הם ב' מיני דפיקים ד"ו פ"ק פ"ק בא"ת ב"ש ד"ו הרי ד"ו ב"פ א' באצ"ו וא' ביצירה והם י' מיני דפיקים שביצירה וז"ש (תהילים מא ד) על ערש דוי כל משכבו הפכת בחליו כי הנה כשהדפיקים אלו אינם דופקין כראוי אדם חולה. והנה ערש דוי אותיות עשר יוד לומר כל משכבו הפכת מערש לעשר ומדוי ליווד ועי"ז מתרפא (זהר הרקיע).

405 | Page

<p>סי' [קש"ר] [קש"ק] דאיהו תקיעה שברים תרועה ותקיעה אחזי³¹²⁹ אריכו דגלותא שברים³¹³⁰ קריבו דגלותא תרועה³¹³¹ בי ייתי פורקנא דאחזי דוחקא בתר דוחקא ולית רווחא בין דא לדא דודאי כיון דשאר עמין מעכבין³¹³² לון [לישראל]³¹³³ בגלותא דוחקא דלהון מקרב לון פורקנא אוף הכי³¹³⁴ מהירו דדפיקו דא בתר דא [ביה]³¹³⁵ נפיק נפשא דב"ג בתר דלית ריוח בין דא לדא³¹³⁶;</p>	<p>בשלשה, שהם סימן קש"ר, שהוא תקיעה שברים תרועה, ותקיעה נראית אורך הגלות שברים, התקרבות הגלות בתרועה, תבא הגאולה שנראה דחק אחר דחק, ואין רוח בין זה לזה, שודאי כיון ששאר עמים מעכבים את ישראל בגלות, דחקם מקרב להם הגאולה, גם כך מהירות הדפק זה אחר זה, בו יוצאת נפש האדם אחר שאין ריוח בין זה לזה.</p>
<p>קש"ר"ק קש"ק קר"ק הוא ששם קש"ר, תקיעה שברים תרועה, שיעבר בו שקר מן העולם, (אתעבר ביה) שקר מן עלמא (לגבי נגונא כד אתעבר עמלק מעלמא)</p>	<p>קש"ר"ק קש"ק קר"ק הוא ששם קש"ר, תקיעה שברים תרועה, שיעבר בו שקר מן העולם,</p>
<p>ריט"ב רע"מ:</p>	
<p>דביה אומאה מלחמה ליי' בעמלק יתער בעלמא שיר פשוט³¹³⁸ וכפול ומשולש ומרובע דאיהו סליק אתוון דיליה י"ה יה"ו יהו"ה ע"ב³¹³⁹ בההוא זמנא ובכין צדיקים³¹⁴⁰ יראו וישמחו³¹⁴¹ וישרים יעלוזו וחסידים ברנה יגילו ו' תוספת³¹⁴² אלף שתיתאה קודם דיליה³¹⁴³ עק"ב חרב בי מקדשא</p>	<p>שבו שבועה "מלחמה לה' בעמלק", יתעורר בעולם, שיר פשוט וכפול ומשולש ומרובע, שהוא עולה אותיות שלו, י' י"ה יה"ו יהו"ה, ע"ב, באותו זמן, ובכין צדיקים יראו וישמחו וישרים יעלוזו וחסידים ברנה יגילו, ו' תוספת אלף הששי קודם שלו, עק"ב חרב בית המקדש, ולאחריו עד תשלום רע"ב</p>

³¹²⁹ כשאין כובד בגלות (יהל אור).

³¹³⁰ בכובד הגלות (יהל אור).

³¹³¹ הן ע' שנין במראין, ע' נפש דיעקב (יהל אור).

³¹³² דחקין (יהל אור).

³¹³³ נמחק ביהל אור.

³¹³⁴ "אוף הכי" נמחק ביהל אור.

³¹³⁵ נמחק ביהל אור.

³¹³⁶ "נפשא דב"ג בתר דלית ריוח בין דא לדא" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "ולדא (בנ"א מרפא)".

³¹³⁷ "איהו דשוי קש"ר תקיעה שברים תרועה דאתעבר" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "שויה קשר אתעבר".

³¹³⁸ עשר שופרות הנ"ל (יהל אור).

³¹³⁹ דבי' אומאה מלחמה לה' בעמלק בההוא זמנא ובכין צדיקים (נוסף ביהל אור), הן ע' שנין הנ"ל, ואח"כ עוד ב' שנין, כמ"ש לקמן, שאח"כ יתער חס"ד, וכמ"ש ל ברע"מ פ' משפטים (ק"ט ע"ב). והוא ר"ת מ'לחמה לה' בעמלק (יהל אור).

³¹⁴⁰ ור"ל הגלות בניחא מורה על אריכות, ודוחקא על קריבו דפורקנא. והן תקיעה ושברים. ודוחקא בתר דוחקא הוא חבלי משיח, סימן על הגאולה, לידת הולד. וכן בחולה ג"כ באריכו וקצירו ודפיקו דא בתר דא, הוא סימן על הזיעה שיתרפא ממנו. ואמר קש"ר"ק כו'. ר"ל כנ"ל, דכלילן בתלת, דאינן אלא ג', והן קשר דיתקשרו ג' דרגין דישראל, כהנים ולוים וישראלים, שהן קש"ר, חג"ת, ויתעבר שקר כו'. ואמר בשיר פשוט כו'. שהן עשרה, נגד קש"ר"ק כו', והן ג"כ מג' אתוון, ותקיעה אחרונה היא נגד ה' הכפול. ואמר דבי' אומאה. ר"ל דר"ת מלחמה לה' בעמלק, גי' ע"ב, וזהו ובכין כו'. ואמר צדיקים כו'. ג' דרגין, נגד קשר הנ"ל (יהל אור).

³¹⁴¹ דע כי צ"ל ד"פ ובכין בתפלת ר"ה ג' ובכין הם ג"פ ויסע ויבא ויט, ושם ע"ב זה הד' הוא כנגד ובכין הד' שהוא ובכין צדיקים יראו וישמחו וכו' הנאמר כאן בר"מ. ועיין שם מ"ש בכוונת תפלת ר"ה (זהר הרקיע).

³¹⁴² ר"ל ו' דובכין, בכ"ן גי' ע"ב הנ"ל (יהל אור).

³¹⁴³ נמחק ביהל אור.

<p>ולבתר דיליה³¹⁴⁴ עד תשלום³¹⁴⁵ רעב יהיה ערב הה"ד (שמות טז ו) ערב וידעתם כי יי' הוציא אתכם וגו' (בראשית מד לב) כי עבדך ערב את הנער וגו' ע"כ:</p>	<p>יהיה. ער"ב זהו שכתוב "ערב וידעתם כי ה' הוציא אתכם וגו'", "כי עבדך ערב את הנער וגו'".</p>
<p>זהר:</p>	
<p>וקום [ר' אבא לחדשא מלין דאורייתא דאמרת בחבורא קדמאה]³¹⁴⁶ פתח ר' אבא ואמר (ישעיה מב י) שירו ליי' שיר חדש³¹⁴⁷ תהלתו מקצה הארץ וגו' כמה חביבין ישראל קמי קב"ה [[ושכינתיה]] (דאינון מסטרא דישראל דלעילא דאיהו שותפו דקב"ה ושכינתיה) דחדוה דלהון ותושבתתא דלהון לאו איהו אלא לשתפא לקב"ה ושכינתיה³¹⁴⁸ [בהון] דהכי תנינן כל חדוה דישראל דלא משתתפי בה לקב"ה ושכינתיה³¹⁴⁹ לאו איהו חדוה וזמין איהו סמאל³¹⁵⁰ וכל סייעתא דיליה לקטרגא [ליה בהווא] (להווא) חדוה [ואתחזר לצערא וקב"ה לא משתתף בהווא צערא] וואשתאר בצערא ובכיה וקב"ה לא אשתתף בהווא צערא:</p>	<p>קום רבי אבא לחדש דברי תורה שאמרת בחבור ראשון. פתח רבי אבא ואמר "שירו לה' שיר חדש תהלתו מקצה הארץ וגו'", כמה חביבים ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, ששמחה שלהם ותישבחות שלהם אינה אלא (לשתף את הקדוש ברוך הוא ושכינתו באותו שכך וכו'), בו שכך שנינו, כל שמחה של ישראל שלא משותפים בה את הקדוש ברוך הוא (ושכינתו) אינה שמחה, ועתיד הוא סמאל וכל סייעתו לקטרג לאותה שמחה, (ויחזור) וישאר בצער ובכי, והקדוש ברוך הוא לא משתתף באותו הצער.</p>
<p>[אבל מאן דשתיף לקב"ה³¹⁵¹ ושכינתיה בחדוה דיליה אם ייתי מקטרגא לקטרגא בההיא חדוה וקב"ה] וקב"ה ושכינתיהו [קב"ה] משתתף בהווא צערא (ו)מה כתיב ביה (ישעיה סג ט) בכל צרתם לו צר ובמאי בגין דעמו אנכי בצרה ומנלן דאית לון לישראל לשתפא לקב"ה ושכינתיה בחדוה דלהון ונ"א בגין דלאו איהו חדוה אלא בשותפות דיליה מאלין דכתיב (תהלים קמט ב) ישמח ישראל בעושו והווא³¹⁵² חדוה דישראל לאו איהו אלא בעושו [בעושו] בעושו מבעי ליה [אלא אלין קב"ה ואבא</p>	<p>אבל מי ששתף את הקדוש ברוך הוא ושכינתו בשמחתו, אם יבא מקטרג לקטרג באותה שמחה, הקדוש ברוך הוא ושכינתו משתתף באותו צער, מה כתוב בו "בכל צרתם לו צר", ובמה משום ש"עמו אנכי בצרה". ומנין לנו שיש להם לישראל לשתף את הקדוש ברוך הוא ושכינתו בשמחתם, (משום שאינה שמחה אלא בשותפות שלו מאלו), שכתוב "ישמח ישראל בעושו", אותה שמחה של ישראל אינה אלא בעושו. "בעושו" היה צריך לכתוב "בעושו" אלא אלו הקדוש ברוך הוא ושכינתו ואביו ואמו, שאף על גב</p>

³¹⁴⁴ נמחק ביהל אור.

³¹⁴⁵ אחר האלף ק' שנים, כמ"ש בת"ז (ה ע"ב) שאח"כ יתער בקר (יהל אור). והוא ק' באלף הששי, דע"ב הוא חבלי משיח והלידה, ואח"כ כ"ח שנים, הן השלמת הגאולה, והן נגד ז"ת, להעברת הנחש, יחולל אילות ויחשוף יערות ובהיכלו כולו כו' (יהל אור).

³¹⁴⁶ היינו בזהר כאן (אור יקר).

³¹⁴⁷ אין נראה שיש קשר לפסוק זה עם דבריו אם לא שנאמר דהכי פירושו "שיר חדש" אל הגאולה, לא תהיה שיר לנו לשמחתנו שאין שמחה לישראל אלא עם הקב"ה לכך "שירו לה' שיר חדש", דלא משתתפין בה להקב"ה להאכיל העניים המדוכאים, או שמרבים בקלות ראש ודברים המרגילים לערוה (אור יקר).

³¹⁴⁸ "לשתפא לקב"ה ושכינתיה" נמחק בדפ"ק, ובמקומו איתא "ביה".

³¹⁴⁹ מוסגר בדפ"ק.

³¹⁵⁰ כענין סעודת אברהם כדפירשנו בזוהר פרשת בראשית ובכמה דוכתי (אור יקר).

³¹⁵¹ קב"ה (דפ"ק).

³¹⁵² ההיא (דפ"ו).

<p>ואימא³¹⁵³ דאף על גב דמיתו קב"ה אעקר לון מג"ע³¹⁵⁴ ואייתי לון עמיה להווא חרוה ד"א בעושי בעושו מבעי ליה] ולנמלא חולקא דחרוה עם קב"ה ושכינתיהו כד"א (איוב מ יט) העושו יגש הרבו:</p>	<p>שמתו, הקדוש ברוך הוא עוקרם מגן עדן, ומביאם עמו לאותה שמחה לקחת חלק של שמחה עם הקדוש ברוך הוא ושכינתו, כמו שנאמר "העשו יגש חרבו".</p>
<p>וד"א (אלא) בעושי³¹⁵⁵ בנין דב"נ אתעביד בשותפות גברא ואתתא וקב"ה ועל רזא דא כתיב (בראשית א כו) נעשה אדם בשותפו³¹⁵⁶ דתנינן תלת אומנין עב(י)ד קב"ה לאפקא מנהון עלמא ואלין אינון שמיא וארעא ומיאי וכל חד שמש חד יומא ואהדרו כמלקדמין:</p>	<p>דבר אחר "בעושי", משום שאדם נעשה בשותפות, איש ואשה והקדוש ברוך הוא, ועל סוד זה כתוב "נעשה אדם", בשותפות, ששנינו שלשה אומנים עשה הקדוש ברוך הוא להוציא מהם עולם, ואלו הם השמים והארץ והמים, וכל אחד שמש יום אחד וחזרו כמקדם.</p>
<p>יומא קדמאה אפיק שמיא אומנותא דיליה דכתיב (בראשית א ג) ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור יומא תניינא אפיקן מיאי³¹⁵⁷ אומנותא לעבידתא דכתיב (שם ו) ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים וגו' אסתלקו פלגו³¹⁵⁸ מיאי לעילא ופלגו³¹⁵⁹ מיאי לתתא אשתארו ואלמלא כך דמיאי³¹⁶⁰ אתפרשו עלמא לא הוה קאים יומא תליתאה עבידת ארעא ואפיקת כמה דאתפקדת דכתיב (שם יא) ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב וכתיב (שם כד) ותוצא הארץ דשא וגו':</p>	<p>יום ראשון הוציאו השמים אומנות שלהם, שכתוב "ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור". יום שני הוציאו המים אומנות למעשה, שכתוב "ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים וגו'", עלו חצי מים למעלה וחצי מים נשארו למטה, ואלמלא כך שהמים נפרדו, העולם לא היה עומד. יום שלישי עשתה הארץ והוציאה כמו שצותה, שכתוב "ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב", וכתוב "ותוצא הארץ דשא וגו'".</p>
<p>עד הכא כל אומנא [מאלין] (דאלין) תלתא אפיק אומנותא דיליה ועבדו מה דאתפקדו אשתארו תלת יומין אחרנין יומא ד' אתפקד אומנא קדמאה למעבד אומנא</p>	<p>עד כאן כל אומנות משלשה אלה הוציאו אומנותו, ועשו מה שהצטוו. נשארו שלשה ימים אחרונים, יום רביעי הצטוו אומן ראשון לעשות אומנותו, שכתוב "ויאמר אלהים יהי</p>

³¹⁵³ ושכינתיה ואביו ואמו (דפ"ק). אביו ואמו של בעל השמחה כגון אם נשא אשה או מל את בנו וכיוצא (אור יקר).

³¹⁵⁴ הכוונה שאינם מגשימין עצמן לצאת דרך ביאה ממש אלא דרך עקירה, שהשכינה היא כוללת אותם ברוחניותה ועוקרת אותם משם להביאן שלא כדרכם וביאה זו נקראת עקירה (אור יקר).

³¹⁵⁵ הנה הפירוש הקודם בעושי ירצה הקב"ה שעשה את האדם עשיה לעצמו, ואב ואם שהולידוהו ואין הכוונה ששלשתם שותפין ממש בעשיה אחת, לכך חזר עתה ודקדק סוף סוף כעושי דהיינו שכינה עיקר עושו היה לו לומר כיון דלא פרשינן ששלשתם שותפין, ובפירוש השני מפרש שמש הקב"ה הוא שותף ממש עם האב והאם בשעת עשית לכך עתה יצדק עושי יותר, והיינו שדקדק בסוף דבריו. ואמר "ואעקר לאביי ולאמיה, דאינון שותפין בהדיה" דהיינו לשון בעושי (אור יקר). פי' לפי ד"א בעושי הם שמים ומים שהם בחי' האב והארץ שהיא בחיי האם. והקב"ה משותף עמהם ולכך כתיב בעושי כדמפרש (מ"מ).

³¹⁵⁶ פי' כמו שבאד"ה נשתתף הקב"ה עם תלת אומנין הנז' ועשה אדה"ר הכי נמי לבתר דהיינו בני אדם הנולדים מכאן ואילך ומפרש היאך בני אדם יהיו תלת אומנין הרי הבן נולד מאביו ואמו והקב"ה. ואין כאן תלת אומנין הנז' לכך אמר אבא וכו' דהיינו שאביו בו עושה הקב"ה עבידתא דשמיא ודמיא. והאם מעשה הארץ וז"ש דביה עביד וכו' (מ"מ).

³¹⁵⁷ מיא (דפ"ו).

³¹⁵⁸ פלגא (דפ"ו)

³¹⁵⁹ פלגא (דפ"ו)

³¹⁶⁰ דמיא (דפ"ו).

<p>דיליה דכתיב (שם יד) ויאמר אלהים יהי מארת וגו' והיינו שמים ביומא חמשה אפיקו מייא דאיהו אומנא אחרא דכתיב (שם כ) ויאמר אלהים ישרצו המים וגו' ביומא שתיתאה עבדת ארעא אומנא דיליה דכתיב (שם כד) ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה וגו':</p>	<p>מארת וגו', והיינו שמים. ביום החמישי הוציאו המים, שהוא אמנות אחרת, שכתוב "ויאמר אלהים ישרצו המים וגו'". ביום הששי עשתה הארץ אומנותה, שכתוב "ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה וגו'".</p>
<p>כיון דתלת אומנין אלין אשלימו עובדיהו אמר לון קב"ה אומנותא חדא אית לי למעבד ואיהו אדם אתחברו כחדא ואנא עמכון נעשה אדם גופא דלכון ואנא אהא שותפו עמכון ונעשה אדם כמה דבקדמיתא הוה בשותפו הכי נמי לבתר אבא [דביה עביד עבידתא] (דביך עבדיתיה) דשמיא ועבידתא דמיא ואתתא דאיהי אומנא תליתאה כגוונא דארעא וקב"ה דאשתתף בהדיהו ועל רזא דא כתיב בעושינו:</p>	<p>כיון ששלשת האומנים האלה השלימו מעשיהם, אמר להם הקדוש ברוך הוא, אומנות אחת יש לי לעשות, והוא אדם התחברו כאחד ואני עמכם, "נעשה אדם", גוף שלכם ואני אהיה שותף עמכם. "ונעשה אדם" כמו שבתחלה היה בשותפות, גם אחר כך, אבא שבו עושה מעשה השמים ומעשה המים, והאשה שהיא אומן שלישי כדוגמת הארץ, והקדוש ברוך הוא שהשתתף יחד איתם, ועל סוד זה כתוב "בעושינו".</p>
<p>ואף על גב דאבא ואמא אתפרשו מהאי עלמא חדוה בכל שותפותא הוי דתנינן בשעתא דבר נש:</p>	<p>ואף על גב שאבא ואמא נפרדו מהעולם הזה, יש שמחה היה בכל שותפות, ששנינו בשעה שהאדם</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>אמר קב"ה אנא ושכינתי שותפותא דנשמתא ואבוי ואמיה שותפותא דגופא דאבוי מזריע לובן [דעיינין ודגרמין] (דגרמין ודעיינין) וגידין ומוחא ואתתא שחור דעיינין ושערא ובשרא ומשכא ואוף הכי שמיא וארעא וכל חיילין דלהון אשתתפו ביצירתיה מלאכין מנהון יצר הטוב ויצר הרע למהוי מצוייר מתרווייהו שמשא וסיהרא לאנהרא ליה ביממא וליליא חיון ובעירן ועופין ונונין לאתפרנסא מנהון כל אילנין וזרעין דארעא לאתפרנסא מנהון:</p>	<p>אמר הקדוש ברוך הוא, אני ושכינתי שותפות הנשמה, ואביו ואמו שותפות הגוף, שאביו מזריע לובן של העינים ושל העצמות ושל הגידים והמה, והאשה שחור שבעינים ושער ובשר ועור. וגם כאן שמים וארץ וכל חיליהם השתתפו ביצירתו, מלאכים מהם יצר הטוב ויצר הרע להיות מציר משניהם, שמש ולבנה להאיר לו ביום ובלילה, חיות ובהמות ועופות ודגים להתפרנס מהם, וכל עצים וזרעי הארץ להתפרנס מהם.</p>
<p>מה עבד קב"ה [אעקר] [אעבר] לאבוי ולאמיה מנתא דעדן [ואייתי להו עמיה] [ואתי להו ועמיה] למהוי</p>	<p>מה עשה הקדוש ברוך הוא, עקר את אביו ואמו מגן עדן והביאם עמו להיות</p>
<p>רכ"א</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>שתף לקב"ה לחדוה דיליה קב"ה אתי לגנתא דעדן ואעקר מתמן וס"א דאודע תמן לאבוהי ואמיה דאינון שותפין בהדיה ואייתי לון עמיה לההוא חדוה וכלהו [זמינין תמן]</p>	<p>משתף את הקדוש ברוך הוא בשמחה שלו, בא הקדוש ברוך הוא לגן עדן ועוקר משם (שנודע שם) את אביו ואמו שהם שותפים איתו, ומביא אותם עמו לאותה שמחה, וכולם מזומנים שם. ובני אדם לא יודעים, אבל בצרת האדם הקדוש ברוך הוא</p>

<p>(דמיכין דתמן) ובני נשא לא ידעין³¹⁶¹ אבל בעק³¹⁶² דב"נ קב"ה זמין לגביה בלחודוי ולא אודע לאבוהי ולאמיה הה"ד (תהלים יח ז) בצר לי אקרא יי' ואל אלהי אשוע וגו':</p>	<p>מזומן אליו לבדו, ולא מודיע לאביו ולאמו, זהו שכתוב "בצר לי אקרא ה' ואל אלהי אשוע וגו'".</p>
<p>אהדר ההוא טולא אדמלקדמין (כמלקדמין) ואזלא גו ביתא כמו דיוקנא דב"נ נפל על אנפוי ר' אבא אמר רבי יוסי אדכרנא דבהאי אתרא חמינא ליה לר' פנחס בן יאיר יומא חד הוה קאים בהאי דוכתא³¹⁶³ והוה אמר הכי פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן באת יי' זעירא [בגין] (בגוון) דתרין אלפין ביתין רשימין אלפא ביתא דאתוון רברבין³¹⁶⁴ ואלפא ביתא דאתוון זעירין³¹⁶⁵:</p>	<p>חזר אותו צל של קדם והלך לתוך הבית, כמו דמות אדם נופל על פניו. רבי אבא אמר רבי יוסי, נזכרתי שבמקום זה ראיתי את רבי פנחס בן יאיר, יום אחד היה עומד במקום זה והיה אומר כך, פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן באות יי' קטנה, משום ששני א"ב רשומים, א"ב של אותיות גדולות וא"ב של אותיות קטנות.</p>
<p>אתוון רברבין אינון אבעלמא (דעלמא) דאתי³¹⁶⁶ ואתוון זעירין אינון אבעלמא (דעלמא) תתאה³¹⁶⁷ ויי' זעירא ברית קיימא קדישא כיון דקני פנחס על ברית דא אתוסף ביה יי' זעירא³¹⁶⁸ רזא דברית דא³¹⁶⁹ בהווא שעתא אמר קב"ה מה אעביד עם משה ברית דא משה הוי [וכלה] (וכלא) דיליה הוי וגנאי הווא למיהב ליה לאחרא בלא דעתא [ורעותא] דמשה לאו יאות הוא:</p>	<p>אותיות גדולות הן בעולם הבא ואותיות קטנות הן בעולם התחתון. יי' קטנה ברית הקדוש, כיון שפנחס קנא על ברית זו נתוספה לו יי' קטנה סוד ברית זו. באותה שעה אמר הקדוש ברוך הוא, מה אעשה עם משה, ברית זו ממשה היתה, וכלתו היתה. גנאי הוא לתת אותה לאחר בלי דעת ורצון משה, לא נאה זה.</p>
<p>שארי קב"ה ואמר למשה משה פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן א"ל משה רבש"ע מהו א"ל אנת הוא דמסרת נפשך על ישראל דלא ישתצון מן עלמא בכמה זמנין ואיהו השיב את חמתי מעל בני ישראל [וגו'] (במדבר כה יא) אמר משה מה את בעי [מני] הא כלא</p>	<p>התחיל הקדוש ברוך הוא ואמר למשה משה, פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן. אמר לו משה, רבונו של עולם מהו. אמר לו, אתה הוא שמסרת נפשך על ישראל שלא יאבדו מן העולם בכמה פעמים, והוא "השיב את חמתי</p>

³¹⁶¹ מפני שהם באים דרך עקירה לא דרך ביאה שאינם מתגלמים לבא כדי שיוכלו האנשים לראותם אלא בדקות נכללים בשכינה (אור יקר).

³¹⁶² בעאקו - היינו בעת שהקב"ה רוצה לרחם עליו, אבל בעת שאין הקב"ה מרחם הולכים החיים ומודיעים למתים ומתים מתפללים על החיים כדפירשנו בזוהר פרשת אחרי מות ובכמה דוכתי (אור יקר).

³¹⁶³ דכותא (דפ"ו).

³¹⁶⁴ כ"ב אותיות גדולות שיש בתורת כגון אלף של אדם ב' של בראשית וכיוצא (אור יקר).
³¹⁶⁵ כגון אלף של ויקרא וכיוצא כ"ב אותיות קטנות, ועם היות שכל האותיות סתם הם מבינה הם רומזות בשאר הספירות מה שאין כן באותיות קטנות שכולם רומזות במלכות ואותיות גדולות כולם רומזות בבינה, והיותם כ"ב אותיות גדולות יורו כ"ב בחינות בה, ובהיותם כ"ב קטנות יורו כ"ב בחינות בה במלכות, וסוד כ"ב אותיות פירשנו בספ"ר שער האותיות (אור יקר).

³¹⁶⁶ כ"כ אתוון הם ביסוד הבינה שכן אמר בס' יצירה כ"ב אתוון יסוד (רח"ו).

³¹⁶⁷ הם כ"ב אותיות ביסוד דנוקבא תעיר (רח"ו).

³¹⁶⁸ היינו במלכות, כי עם היות יו"ד בחכמה עתה שהיא זעירא היא רומזת יי' שבמלכות שהיא אות ברית שכן אותיות קטנות בה כדפירשנו, ואי תימא [דגרע] וכו' [דאתעברת] אם כן שלא נגרע ממה דבר אם כן למת אמר הקב"ה שאין ראוי למיהב לה לאחרא בלא רשותא דמשה מה לו למשה בזה, ויש לומר כי משה בעלה דמטרוניתא הוה דהיינו מרכבה לתפארת ואין ראוי שתלד האשה עם איש זר בלי רשות בעלה, אף אם עיקר מציאותה עם משה לא היה אפשר ליקח פנחס אותה הבחינה המועטת אם לא על ידי משה שבו עיקר שבינה ומידו מתאצלת אותה הבחינה עליו (אור יקר).

³¹⁶⁹ פי' עטרת היסוד הנק' יו"ד זעירא והיא בחי' המ' וכמ"ש הזוהר לעיל דף רט"ו ע"ב (מ"מ).

<p>דידך א"ל הא כלה³¹⁷⁰ דידך [היא אימא ליה] דתשרי בגויה אמר משה הא בלבא שלים תהא לנביה:</p>	<p>מעל בני ישראל וגו'. אמר משה מה אתה מבקש ממני, הרי הכל שלך. אמר לו הרי הכל שלך היא, אמור לו, שתשרה בתוכו. אמר משה הרי בלב שלם תהיה אליו.</p>
<p>א"ל אימא אנת בפומך וארים קלך דאנת מסר ליה ברעותא בלבא שלים הה"ד (במדבר כה יב) לכן אמור את אימא ברעותא הנני נותן לו את בריתי שלום משה הוה אמר הנני נותן לו וגו' דאילו קב"ה ה"ל למימר [לכן] ולכן אמור לו הנני נותן לו את בריתי שלום אבל לא כתיב אלא לכן אמור ואי תימא דאתעברת מן משה לא אלא כבוצינא דא דאדליקו מינה דא יהיב [ואהני] ודא לא אתגרע מנה:</p>	<p>אמר לו אמור אתה בפיק, והרם קולך שאתה מסרת אותה ברצון ובלב שלם, זהו שכתוב "לכן אמר" אתה אמר ברצון "הנני נותן לו את בריתי שלום". משה היה אומר "הנני נותן לו וכו'" שאילו הקדוש ברוך הוא, היה לו לומר "לכן אמור לו הנני נותן לו את בריתי שלום", אבל לא כתוב אלא לכן אמר. ואם תאמר שהעברה ממשה, לא, אלא כנר זה שמדליקים ממנו, זה נותן ומהנה, וזה לא נגרע ממנו.</p>
<p>אתא ההוא טולא ויתיב ונשיק ליה שמעו חד קלא דהוה אמר פנון אתר פנון אתר לר' פנחס בן יאיר דאיהו גבייכו דתנינן דכל אתר דצדיקא³¹⁷¹ אתחדש ביה מלי דאוריית' כד איהו בההוא עלמא פקיד לההוא אתר ואתי ליה לגביה וכ"ש כד שראן בגויה צדיקיא אחרנין לחדתא בההוא אתר [דאמרין] מלי דאורייתא:</p>	<p>בא אותו הצל וישב ונשקו, שמעו קול אחד שהיה אומר "פנו מקום פנו מקום לרבי פנחס בן יאיר", שהוא אתכם, ששנינו שכל מקום שצדיק חדש בו דברי תורה, כשהוא באותו העולם פוקד את אותו מקום ובא אליו, וכל שכן כששרויים בו צדיקים אחרים לחדש באותו מקום שאומרים דברי תורה.</p>
<p>כנונא דא דהוה אתי ר' פנחס בן יאיר למפקד לאתריה ואשכח אלין צדיקיא מחדתין מלין דאורייתא ואתחדש כמלקדמין ההוא מלה דר' פנחס בן יאיר קמיה³¹⁷² א"ר אבא יאות מלה דרבי פנחס בן יאיר דהא לא</p>	<p>כדוגמא זה שהיה בא רבי פנחס בן יאיר לפקוד את מקומו, ומצא צדיקים אלו מחדשים דברי תורה, והתחדש כמקדם אותו דבר של רבי פנחס בן יאיר לפניו. אמר רבי אבא, נאה הדבר של רבי פנחס בן יאיר, שהרי לא כתוב</p>

³¹⁷⁰ כלא (דפ"ו)

³¹⁷¹ ענין זה לכאורה זר מאד ומי שהשכיל בחבורנו הנקרא ספר פרדס רמונים בשער המציאות קל הענין אליו, והטעם כי בל מקום שעוסקים בו בדברי תורה המקום ההוא מקבל קדושה בלי ספק ומתקדש, ובתי מדרשות יוכיחו ובתי כנסיות ושאר דברים שהם תשמישי קדושה, וזה בהיות הצדיק עוסק בדברי תורה במקום ידוע, אותו המקום מתקדש על ידו, ואותה הקדושה אצולה מנשמתו ממש; ומה גם בהיות. בהיות אותה הקדושה בסוד תורה מחודשת על ידו כי אותם החדושים פועלים למעלה קדושת יותר גדולה שמהם בעשה שמים חדשים וארץ חדשה כדפירשו בזוהר פרשת בראשית, אם כן ראוי שימצא שם מציאות קדושה שהיא קדושה. אחוזה במציאות נשמתו, ובהיות הצדיק גובר קדושתו בזמנים ידועים יפקוד בקדושתו כל אלו המקומות שנתקדשו על ידו, כי כביכול מציאות. ניצוץ נשמתו שם והוא בא לחדש אורו מדי זמן לזמן כדפירשנו, ומה גם בהיות שם עסק תורה אחרת שאז מצא קדושה לקדושה ומאירה זו בזו, ולא ירחק שהקדושה הזאת שנתוספת על ידי אלו יעורר הקדושה הקודמת, ואותה הקדושה יעורר בשמת הצדיק הנאסף ואז מאירה, ואם יהיה ממש אותה המימרא ואותם הדברים שהוא חדש שם אז יוסיף הענין קדושה על קדושה והצדיק ירוץ שם, דהא קיימא לן כי שפתותיו דובבות בקבר ונשמתו מתעוררת ורצה אל מקום חדושו זמוצא אלו שהם אותם שעוררוהו, כמה מעלות טובות נמצאו יחד והיינו טולא דנשיק ליה שנתחדש ונתגלה יותר מפני שהם עסקו בדבריו ממש (אור יקר).

³¹⁷² פירוש אפילו לא היו הצדיקים במקום שהיה בו צדיק שמת כבר הוא פוקד אותו וכ"ש אם יש בו צדיקים שמחדשים חידושי תורה וכ"ש אם אומרים אותו החידוש של החכם שמת כבר וז"ש ואתחדש כמלקדמין ההוא מלה וכו' (מ"מ).

<p>כתיב לכן הנני נותן אלא (במדבר כה יב) לכן אמור [הנני נותן לו] וכי מלה דא הוה גניזא מחסידא דא תחות ירך ולא הוית אמר זכאה חולקנא ודזכינא למהוי בסיעתא דטולא קדישא הבא:</p>	<p>"לכן הנני נותן" אלא "לכן אמור הנני נותן לו", וכי דבר זה היה גנוז מחסיד זה תחת ירך ולא היית אומר, אשרי חלקנו שזכינו להיות בסיוע של הצל הקדוש כאן.</p>
<p>אוף הוא פתח ואמר משמיה דר' פנחס (קהלת ט י) כל אשר תמצא ירך לעשות בכחך עשה וגו' כמה יאות ליה לב"נ בעוד דבוצינא דליק ושריא על רישיה לאשתדלא ולמעבד רעותא דמאריה בגין דההוא נהורא דבוצינא איהי כ"ח דשריא עליה³¹⁷³ וע"ד כתיב (במדבר יד יז) יגדל נא כח יי' כח יי' דא הוא כח דשריית על רישיהון דצדיקייא³¹⁷⁴ וכל אינון דמשתדלין ברעותא דמאריהון ועל דא תנינן כל העונה אמן יהא שמייה רבא מברך בכל כחו (זהו כחו). ודאי צריך לעורר כל איבריו בכח חזק, משום שבהתעוררות חזקה שהתחזק, התעורר אותו כח קדוש עליון, ועלה לתוך הקודש, ונשבר כח וחוזק הצד האחר, ולכן</p>	<p>גם הוא פתח ואמר משמו של רבי פנחס, "כל אשר תמצא ירך לעשות בכחך עשה וגו'", כמה נאה לו לאדם בעוד שהנר דולק ושרוי על ראשו לעסוק ולעשות רצון רבונו, משום שאותו אור הנר הוא כח ששרוי עליו, ולכן כתוב "יגדל נא כח יי'", "כח יי'" זהו כח ששורה על ראש הצדיקים, וכל אותם שעוסקים ברצון רבונו, ועל זה שנינו, כל העונה אמן יהא שמייה רבא מברך בכל כחו (זהו כחו). ודאי צריך לעורר כל איבריו בכח חזק, משום שבהתעוררות חזקה שהתחזק, התעורר אותו כח קדוש עליון, ועלה לתוך הקודש, ונשבר כח וחוזק הצד האחר, ולכן</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>[עמיה] (עמהון) כדודה³¹⁷⁵ דבנוי ולית חדוה כדודה דפורקנא דכתיב בה (תהלים צו יא) ישמחו השמים ותגל הארץ ויאמרו בגוים יי' מלך (דבה"י א' טז לג) אז ירננו עצי היער מלפני יי' כי בא לשפוט את הארץ ע"כ:</p>	<p>עמו בשמחת בנו, ואין שמחה כשמחת הגאולה, שכתוב בה "ישמחו השמים ותגל הארץ ויאמרו בגוים ה' מלך", "אז ירננו עצי היער מלפני ה' כי בא לשפוט את הארץ".</p>
<p>רכ/ב</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>בכחך אצטריך למעבד רעותא דמארך כי אין מעשה וחשבון וגו' (קהלת ט י) בגין</p>	<p>בכחך, שצריך לעשות רצון רבונו. "כי אין מעשה וחשבון וגו'", משום שבאותו כח יש מעשה השתדלות לעסוק בעולם הזה, שנקרא מעשה, עולם המעשה להשלים סוף המחשבה</p>

³¹⁷³ היינו נצוץ השכינה המתפשטת לתחתונים (אור יקר).

³¹⁷⁴ שהיא מעטרת אותם בעולם זה התחתון בחיים חיייתם, והיא נוטלת התעוררות מעשיהם הטובים בסוד בארץ כדפירשנו בזוהר שיר השירים, ומפני היות ניצוץ שכינה והשגחתה במצות הנעשות למטה נקראת כח אדני דבר המתאצל ממנה למטה, ובהיות בני אדם הגונים הוא מתגדל ומתרבה, וכאשר להפך חס ושלוש מתמעט האור הזה וגדעך, ומטעם זה כשחטאו ישראל בעגל נתמעט אורה והתפלל עלית מרע"ה ואמר ועתה יגדל גא כח אדני, וזהו סוד גדול בעניית אמן או ב"ג מדות של רחמים יזדעזע האדם כל גופו וינענע כל רמ"ח אברים לעורר תכח הזה דשריא עלוי להתעורר הייחוד למעלה בסוד אמריו הקדושים בקדיש (אור יקר), השכינה נקרא כח בסוד וילכו בלא כח (רח"ו). ונראה לי כי שם אד"ני יש בו ד"ל אותיות במילוי המילוי הסר מהם ד' אותיות הפשוטות ושני כוללים נשאר כח (מ"מ).

³¹⁷⁵ בכל שמחה כ"ה כידוע (יהל אור).

³¹⁷⁶ או"א דנשמתא (יהל אור).

<p>דבההוא כח³¹⁷⁷ אית מעשה³¹⁷⁸ (ו)אשתדלותא לאשתדלא בהאי עלמא דאקרי מעשה³¹⁷⁹ עלמא דעובדא למשלם סופא דמחשבה³¹⁸⁰ וחשבון דא הוא עלמא דתליא בדבורא³¹⁸¹ דהא חשבון בדבורא תליא וע"ד כל גימטריאות ותקופין ועבורין ודעלמא (בעלמא) בסיהרא הו³¹⁸² ודעת³¹⁸³ דא איהו רזא דשית סטריין³¹⁸⁴ דתליין במחשבה ואקרון עלמא³¹⁸⁵ דההוא מחשבה וחכמה דכלא תליא מניה³¹⁸⁶:</p>	<p>וחשבון, זהו עולם שתלוי בדיבור, שהרי החשבון בדיבור תלוי, ולכן כל הגימטריאות ותקופות העיבורים של העולם הם בלבנה, "ודעת", זהו סוד ששה צדדים שתלויים במחשבה, ונקראים עולם של אותה מחשבה, וחכמה שהכל תלוי ממנה.</p>
<p>וכל אלין כלילין בההוא כח³¹⁸⁷ [מה] דלאו הכי בסטרא דשאל³¹⁸⁸ דרגא דגיהנם דהא</p>	<p>וכל אלו כלולים באותו כח, מה שאין כן בצד השאול, דרגת הגיהנם, שהרי כל אדם שלא עוסק בכח זה</p>

³¹⁷⁷ מפרש מעשה עולם העשיה דהיינו ניצוץ שכינה הנמצא בעולם זה התחתון שהוא נמשך מלמעלה כדפירשנו, ומעשה זה הוא אור שעל ידו האדם עוסק במעשה המצות והתורה והתפלה ועולה למעלה לרוחניות כדפי' (אור יקר).

³¹⁷⁸ יש חלק ממנו מתעבה כמעט חוזר ממש מעשה (אור יקר).
³¹⁷⁹ שעל ידו אדם עוסק בעולם הזה בעבודה ומשתתף במעשה ההוא, והטעם מפני שתחלת המחשבה שעלה בחכמה בריאת הנמצאים לעבודת קונם הוא סוף המעשה דהיינו הקדוש' משתתפת עם האדם בעבודה, וזהו סוד תיעשה המנורה וזהו סיעתא דשמיא וזה בחון בכל עבודת הקדש להוציא סוף המחשבה למעשה (אור יקר), פירוש מלכות ששם הוא המעשה כנודע וז"ש עלמא דעובדא למשלם סופא דמחשבה שאבא נקרא מחשבה והמ' נק' סופא דמחשבה וחכמה דקרא קא דריש (מ"מ).

³¹⁸⁰ לחכמים הקדמונים ידיעת רבת להדבק ברוחניות הזה ועל ידי כך תפלתם מקובלת מיד עם הקדמת ידיעת סדר המדרגות מראש ועד סוף לכל המצטרך, אם למטר יודעים סדר המדרגות מהשם הנעלם עד המעשה הזה וכן לכל הצורך (אור יקר).

³¹⁸¹ מלכות שהיא נקראת דבור וחשבון ודבור אחד כדמפרש ואזיל (אור יקר), פירוש מלכות ששם הוא הדיבור ושם הוא החשבון (מ"מ).

³¹⁸² בסוד עיניך ברכות בחשבון (רח"ו), ניסן הוא סוד המלכות, כמ"ש הרב בענינינו בשער הכוונות (דף צ ע"ד) וכן הוא בזוה"ק פ' בא (דף לט ע"ב), ובה הוא כל חשבון המולדות ותקופות בסוד הכתוב (שה"ש ז ה) עיניך ברכות בחשבון כמ"ש בזוה"ק (בראשית מו ע"ב ופנחס דף רכ ע"ב ופ' ויחי רלט ע"א) (כללים ח"א לז ע"ב).

³¹⁸³ תפארת עם שש קצוות, ומדנקט ליה בלישנא דדעת רצת לרמוז קשר שש ספירות בשורשם העליון בבינה וחכמה ולהכי לא אדכר בינת דהיינו דעת (אור יקר).

³¹⁸⁴ כי הדעת נשמת ו"ק נמשך מיסוד דאבא. וז"ש דתליין במחשבה (רח"ו).

³¹⁸⁵ כי עולם הם שש קצוות, כי העולם יש בו שש קצוות ושש קצוות כוללים כל העולם, וכאשר נקרא למלכות עולם הכוונה שש קצוות שבה וכן הבינה, ועתה שהם שש קצוות הנמצאים מחכמה למטה נקראים עלמא דמחשבה, אם כן כשידוקדק היטב נכללת כאן הבינה, כי עולם הנמצא מחכמה היא הבינה והכל נכלל באומרו דעת וחכמה דכרלא תליא מיינה ואם תאמר אם כן הכל נמצא מהכתר ומה שמבינה ולמטה נמצא מבינה אם כן אמאי תלי להו בה בחכמה דווקא, ויש לומר שהעולם נמצא בל"ב נתיבות חכמה, ולכך יכונה כל העניינים הנמצאים למטה אל החכמה כדכתיב כולם בחכמת עשית, והטעם כי הנמצאים לא נמצאו בכתר לרוב דקותו, אמנם נשרשו בחכמה ושם נטיעת שורשם בסוד ל"ב נתיבות שבהם ממש חקיקת הנמצא כולו כדפירשו בספר יצירה במשנת בשלשים ושתיים נתיבות חכמה, לכך הדברים התחתונים יעוררו עד החכמה ויוכללו ממנה ולא כן מהכתר כדפירשנו בספ"ר בשער האין סוף הוא הכתר (אור יקר).

³¹⁸⁶ פירוש אבא שכל הפרצופים ממנו יצאו בסוד כולם בחכמה עשית (מ"מ).

³¹⁸⁷ שממש ברוחניות הנמצא בעולם יזה התחתון כדפירשנו, בה יש מעשה שבו כלל כל הנמצאים עד האצילות, והאצילות חשבו"ן ודע"ת וחכמ"ה נכלל בו גם כן

(אור יקר), פירוש מעשה וחשבון הם במלכות ודעה הם ו"ק עם הנשמה שלהם שהוא דעת. משפיעים למ': וחכמה שהוא אבא גם הוא יסד ברתא נמצא שכולם במלכות (מ"מ).

³¹⁸⁸ בקליפות והחצונים שאדם המעוות אורחו דוחק רגלי השכינה, דהיינו בוצינא דדליק על רישיה, והכח הזה מסתלק ונכנס מעט מעט ברשות החצונים ואין שם מעש"ה וחשבו"ן ודע"ת וחכמ"ה (אור יקר).

<p>כל ב"נ דלא אשתדל בהאי כ"ח בהאי עלמא לאעלאה ביה במעשה³¹⁸⁹ וחשבון ודעת וחכמה סופיה לאעלאה בשאול דלית ביה מעשה וחשבון ודעת וחכמה דהא סטרא אחרא ארח שאול איהי דכתיב (משלי ז כז) דרכי שאול ביתה מאן דאתרפי מהאי כ"ח קדישא אתקף ביה סטרא אחרא דשאול ביתה:</p>	<p>בעולם הזה להיכנס בו במעשה וחשבון ודעת וחכמה, סופו להיכנס בשאול שאין בו מעשה וחשבון ודעת וחכמה, שהרי הצד האחר הוא דרך שאול, שכתוב "דרכי שאול ביתה", מי שיתרפה מכח הקדוש הזה, מתחזק בו צד האחר ששאול ביתה.</p>
<p>אשר אתה הולך שמה (קהלת ט י) וכי כל בני עלמא אזלי לשאול אין אבל סלקין מיד דכתיב (שמואל א' ב ו) מוריד שאול ויעל בר אינון חייבין דלא הרהרו תשובה לעלמין דנחתין ולא סלקין ואפילו צדיקים גמורים נחתין תמן אמאי נחתין בגין דנטלין כמה חייבין מתמן וסלקין לון לעילא (ותמן עבדין לון להרהר בתשובה):</p>	<p>"אשר אתה הולך שמה", וכי כל בני העולם הולכים לשאול. כן, אבל עולים מיד, שכתוב "מוריד שאול ויעל" פרט לאותם רשעים שלא הרהרו תשובה לעולמים, שיורדים ולא עולים. ואפילו צדיקים גמורים יורדים לשם, למה יורדים, משום שלוקחים כמה רשעים משם ומעלים אותם למעלה, (ושם גורמים להם להרהר בתשובה).</p>
<p>ומאן אינון אינון דהרהרו בתשובה בהאי עלמא ולא יכילו ואסתלקו מן עלמא [וצדיקייא נחתין בגיניהון דחייבין] (צדיקייא נחתין בגיניהון) גו שאול ונטלין לון וסלקין לון מן תמן אמר ר' יוסי כתיב (קהלת ז כז) אחת לאחת למצא חשבון חשבון דגימטריאות דקיימן בסיהרא באן דרגא דילה אינון לא אתיב ליה אמר שמענא ולא אדכרנא מלה:</p>	<p>ומי הם אותם שהרהרו בתשובה בעולם הזה ולא יכלו, והסתלקו מהעולם, וצדיקים יורדים בגלל הרשעים לתוך השאול ולוקחים אותם ומעלים אותם משם. אמר רבי יוסי, כתוב "אחת לאחת", למצא חשבון, חשבון של גימטריאות שעומדים בלבנה, באיזו דרגה שלה הם. לא השיב לו. אמר שמעתי ולא נזכרתי בדבר.</p>
<p>קם ההוא טולא ובטש בעינוי דר' אבא³¹⁹⁰ נפל על אנפוי מגו דחילו עד דהוה נפל על אנפוי נפל קרא בפומיה דכתיב (שיה"ש ז ה) עיניך ברכות בחשבון על שער בת רבים ואלין עיינין דיל(י)ה פרפראות [לגו] (ל)חכמה עלאה³¹⁹¹ דאתמשכא מלעילא ומגו חשבון ותקופין ועבורין אתמליין ואתעבידו בריכות דנפקן מימין לכל סטרין (אינון עיינין) עד דאתפקדן לכל חושבן ועבורין דסיהרא בלבד (ס"א דלבר³¹⁹²) וככבין ומולי למעבד חשבון ודא איהו על שער בת רבים דא איהי</p>	<p>קם אותו הצל והכה בעינוי של רבי אבא, נפל על פניו מתוך פחד, עד שהיה נופל על פניו נפל פסוק בפיו, שכתוב "עיניך ברכות בחשבון על שער בת רבים", ואלו העינים שלה פרפראות לתוך חכמה עליונה, שנמשכה מלמעלה, ומתוך חשבון ותקופות ועבורים מתמלאים ונעשו בריכות, שיצאו מימיו לכל הצדדים (אותן עינים), עד שנפקדו לכל חשבון ועבורי הלבנה בלבד (שבחוץ), וכוכבים ומזלות לעשות חשבון, וזהו "על שער בת רבים" זוהי הלבנה שבחוץ.</p>

³¹⁸⁹ היינו סוד נפש מהמעשה ורוח מיצירה ונשמה מבריא, ונפש מחשבון ורוח מדעת ונשמה מחכמה, בסוד המדרגות הארכתי בההוא עובדא דסבא ובספ"ר בשער נשמה בענין שעל ידי מעשה התורה והמצוות בכה זה השורה עליו אדם נכלל בארבע מדרגות אלו (אור יקר). פירוש להכנס במ' דהיינו שנשמתו נכללת במ' ע"י מעשיו הטובים. וע"י חשבון דהיינו מארי דחושבנא. ועל ידי דעת וחכמה דהיינו שעוסק בתורה ובסודותיה וז"ש דלא. אשתדל בהאי כח שהיא המ' בהאי עלמא לאעלאה ביה במעשה וכו' (מ"מ)..

³¹⁹⁰ פי' לרמוז לו שהחשבון בעיני המלכות כדמפרש (מ"מ).

³¹⁹¹ ור"ל שעיני המ' יש בהם הארת אבא ומכח חשבון ועבור שאנו עושים נעשים ברכות מים ומשפיעים לבי"ע (מ"מ).

³¹⁹² והיינו לבנה שבעו"הז (מ"מ).

<p>סיהרא [דלבר] (לבד):</p>	
<p>א"ר אבא לר' יוסי ההוא מרגלא קדישא דהוה תחות ירך מגו סיעתא ודחסידא קדישא דאיהו (קדישתא דאיהו) גבן כמה שפיר איהו ואהדרנא ביה דהא ודאי לא אצטריך לאפקא אתתא אלמשריו (למהוי) באתר אחרא עד דבעלה ופקד לה ויהיב לה רשו ולמהדו ואודעין לבעלה בקדמיתא ומפייסין ליה דהוא יפקד לה ויהיב לה רשו למיהך ליההוא אתר כך קב"ה פייס למשה ועד דיהב ליה רשו וא"ל אימא אנ[נת] הנני נותן לו את בריתי שלום (במדבר כה יב) למשרי בגווייה:</p>	<p>אמר רבי אבא לרבי יוסי, אותה מרגלית קדושה שהיתה תחת ירך, מתוך סיוע של החסיד הקדוש שהוא אצלנו, כמה יפה הוא, וחזרנו בו, שהרי ודאי לא צריך להוציא אשה להשרות במקום אחר עד שבעלה יצוה, ויתן לה רשות ללכת, ומודיעים לבעלה בהתחלה ומפייס אותה, שהוא יצוה אותה ויתן לה רשות ללכת לאותו מקום. כך הקדוש ברוך הוא פייס את משה, ועד שנתן לו רשות, ואמר לו "אמור אתה הנני נותן לו את בריתי שלום", לשרות בתוכו.</p>
<p>ועד דיהב לה רשו (ו)למהך תמן לא אזלת מנלן מצדיקו של עולם דיהיב לה רשו אלמשריו (למהוי) גו צדיקי בהאי עלמא ויתבה³¹⁹³ עמהון ככלה גו קשוטתא וצדיקא דעלמא המי והדי בהאי אבל בין דרועי דבעלה שכיבת ואתהדרת למהוי בהדייהו ותבת לבעלה כד"א (אסתר ב יד) בערב היא באה ובבקר היא שבה בערב היא לגבי בעלה ובבקר היא שבה לגבי צדיקיא דעלמא וכלא ברשותא דבעלה (הה"ד (תהלים לו כא) וצדיק חונן ונותן):</p>	<p>ועד שנתן לה רשות ללכת לשם לא הלכה. מנין לנו. מצדיקו של עולם, שנתן לה רשות לשרות בתוך צדיקים בעולם הזה, וישבה עמם כמו כלה בתוך הקשוטים שלה, וצדיק העולם רואה ושמח בזה. אבל בין זרועות בעלה שוכבת וחוזרת להיות אִתָּם, ושבה לבעלה כמו שנאמר "בערב היא באה ובבוקר היא שבה". בערב היא באה לבעלה, ובבוקר היא שבה לצדיקי העולם, והכל ברשות בעלה (זהו שכתוב "וצדיק חונן ונותן").</p>
<p>ומשה כך אמר (במדבר כה יב) הנני נותן לו את בריתי כמה דצדיק דלעילא נותן אוף אנא הנני נותן מתנה למהדר מתנה איהי [ו]בגין (ד)ברית דא רווח כהונה עלאה ואי לא תהא בהדיה³¹⁹⁴ לא אתקשר פנחס בדרגא דכהונה עלאה דהא ברית דבקא איהו תדיר בימינא עלאה³¹⁹⁵ וימינא עלאה דא זמין למבני בי מקדשא דאיהו ברית אמר רבי אבא אדכרנא מלה חדא דשמענא מבוצינא קדישא דשמע משמיה דרבי אליעזר יומא חד אתא לקמיה חד חכים [גוין] א"ל סבא סבא תלת בעיין</p>	<p>ומשה כך אמר, "הנני נותן לו את בריתי", כמו שצדיק שלמעלה נותן, גם אני הנני נותן מתנה להחזיר, מתנה היא, ובשביל ברית זו הרויח כהונה עליונה, ואם לא תהיה אִתָּו, לא יתקשר פנחס בדרגת כהונה עליונה, שהרי ברית דבוקה הוא תמיד בימין עליון, וימין עליון זה עתיד לבנות בית מקדש שהוא ברית. אמר רבי אבא, נזכרתי בדבר אחד ששמעתי מהנר הקדוש, ששמע משמו של רבי אליעזר, יום אחד בא לפניו גוי אחד חכם, אמר לו זקן זקן שלש שאלות</p>
<p>רכא/א</p>	
<p>בעינא למתבע מנך חד דאתון אמרין דיתבני לכו בי מקדשא אחרא והא לא הוו למבני אלא תרי זמנין בית ראשון ובית שני בית שלישי (ובית רביעי) לא תשכח</p>	<p>אני רוצה לשאול ממך. אחת, שאתם אומרים שיבנה לכם בית מקדש אחר, והרי לא היו להבנות אלא רק פעמיים, בית ראשון ובית שני. בית שלישי (ובית</p>

³¹⁹³ ויתבא (דפ"ו).

³¹⁹⁴ הנוקבא צריכה שתהיה בשותפו ובסיעתו (רח"ו).

³¹⁹⁵ כי החסידים מכוננים יסוד דנוקבא ג"כ בסוד מקדש ה' כוננו ידיך (רח"ו).

<p>באורייתא והא מה דהוה ליה למבני כבר אתבנון ולעולם לית ביה יתיר דהא תרי בתי ישראל קרא לון קרא וכתיב (חגי ב ט) גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון³¹⁹⁶:</p>	<p>רביעי) לא תמצא בתורה. והרי מה שהיה לו להבנות כבר נבנו, ולעולם אין בו יותר, שהרי שני בתי ישראל קרא להם הפסוק, וכתוב "גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון".</p>
<p>ותו דאתון אמרינ דאתון קרבינ למלכא עלאה יתיר מכל שאר עמין מאן דמתקריב למלכא איהו חדי (יתיר) תדיר בלא צערא בלא דחילו ובלא דחיקו והא אתון בצערא ובדחקא וביגונא תדיר (ו)יתיר מכל בני עלמא ואנן לא אתקריב לן צערא ודחקא ויגונא כלל אנן קריבין למלכא עלאה ואתון רחיקין מגיה וע"ד אית לכו צערא ודחקא אבלא ויגונא מה דלא אית לן:</p>	<p>ועוד, שאתם אומרים שאתם קרובים למלך העליון יותר מכל שאר העמים, מי שקרוב למלך הוא שמח (יותר) תמיד בלי צער בלי פחד בלי דחק, והרי אתם בצער ובדחק וביגון תמיד יותר מכל בני העולם, ולנו לא התקרב צער ודחק ויגון כלל. אנו קרובים למלך העליון, ואתם רחוקים ממנו, ולכן יש לכם צער ודחק אַבְּל ויגון מה שאין לנו.</p>
<p>ותו דאתון לא אכלי נבלה וטרפה בגין דתהוון בריאיין וגופא דלכון להוי בבריאותא אנן אכלינן כל מה דבעינן ואנן תקיפין בחילא בבריאותא [ו]כל שייפין³¹⁹⁷ דילן בקיומייהו ואתון דלא אכלין חלשין כלכו במרעין בישין ובתבירו יתיר מכל שאר עמין עמא דסני ולכון אלהכון [בכלא] (מכלא) סבא סבא לא תימא לי מדי דלא אשמעינך ולא אקבל מנך זקיף עיני ר' אליעזר ואשגח ביה ואתעביד תלא דגרמי³¹⁹⁸:</p>	<p>ועוד שאתם לא אוכלים נבלה וטרפה כדי שתהיו בריאים וגופכם יהיה בבריאות, אנו אוכלים כל מה שרוצים ואנו חזקים בכח בבריאות, וכל איברינו בעמדם, ואתם שלא אוכלים חלשים כלכם בחלאים רעים ובשבר יותר מכל שאר העמים. עם, ששונא אתכם אלהיכם בכל, זקן זקן אל תאמר לי דברים שלא אשמע אותך, ולא אקבל ממך. הרים רבי אלעזר עיניו והשגיח בו ונעשה גל של עצמות.</p>
<p>כיון דנח רוגזיה אהדר רישיה ובכה ואמר (תהלים ח ב) יי' אדוננו מה אדיר שמך בכל הארץ כמה תקיף חילא ודשמאן קדישא תקיפא בכל ארעא וכמה חביבין מלי דאורייתא דלית לך מלה זעירא דלא תשכח לה באורייתא ולית מלה זעירא דאתיא באורייתא דלא נפקת מפומיה דקב"ה:</p>	<p>כיון שנח רגזו, החזיר ראשו ובכה ואמר "ה' אדנינו מה אדיר שמך בכל הארץ", כמה חזק כח השם הקדוש, חזק בכל הארץ, וכמה חביבים דברי התורה, שאין לך דבר קטן שלא תמצא בתורה, ואין לך דבר קטן שבא בתורה שלא יצא מפי הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>מלין אלין דשאל ההוא רשע אנא שאלנא יומא חד לאליהו ואמר דהא במתיבתא דרקייעא³¹⁹⁹ אתסדרו³²⁰⁰ קמיה דקב"ה³²⁰¹</p>	<p>דברים אלו ששאל אותו רשע אני שאלתי יום אחד את אליהו, ואמר שהרי בישיבת הרקיע הסתדרו לפני הקדוש ברוך הוא, וכך זה. שכשיצאו ישראל ממצרים, רצה הקדוש ברוך הוא לעשותם בארץ כמלאכים קדושים</p>

³¹⁹⁶ עי' ח"א כח ע"א ש"האחרון" הוא בית שלישי. אמנם בפרקי היכלות רבתי פל"ב אות א' מייחס את זה לבית שני.

³¹⁹⁷ שייפון (דפ"ו).

³¹⁹⁸ עי' אריכות בח"א נט ע"א בשם הב"ע.

³¹⁹⁹ ידוע שהוא בעולם היצירה (רמ"ז).

³²⁰⁰ שלשה שאלות אלו ותשובתן (אור יקר).

³²⁰¹ הוא בבריאה דאי' מקנא תמן. באופן שהדבר נסדר (נ"א נסתר) בשתי ישיבות של מעלה, מתיבתא דרקייעא ביצירה ומתיבתא דקב"ה בבריאה. וטעם הענין שהיצירה שולטת על ארץ ישראל בכללה ובריאה על בית המקדש (רמ"ז).

<p>והכי הוא דכד נפקי³²⁰² ישראל ממצרים בעא קב"ה למעבד לון³²⁰³ בארעא כמלאכין קדישין לעילא³²⁰⁴ ובעא למבני לון ביתא קדישא³²⁰⁵ ולנחתא לון³²⁰⁶ מגו שמי רקיעין³²⁰⁷ ולנטעא לון לישראל נציבו³²⁰⁸ קדישא³²⁰⁹ כגוונא דדיוקנא דלעילא³²¹⁰ הה"ד (שמות טו יז) תביאמו ותטעמו בהר נחלתך³²¹¹ באן אתר [ב]מכון לשבתך פעלת יי' בהווא דפעלת אנת יי' ולא אחרא מכון לשבתך פעלת יי' דא בית ראשון מקדש יי' כוננו ידיך דא בית שני ותרווייהו אומנותא דקב"ה אינון³²¹²:</p>	<p>של מעלה, ורצה לבנות להם בית קדוש ולהורידו מתוך שמי הרקיעים, ולנטוע את ישראל נציב קדוש כמו הדמות שלמעלה, זהו שכתוב "תביאמו ותטעמו בהר נחלתך", באיזה מקום ב"מכון לשבתך פעלת ה'", באותו שפעלת אתה ה' ולא אחר, "מכון לשבתך פעלת ה'" זה בית ראשון, "מקדש ה' כוננו ידיך" זה בית שני, ושניהם אומנות הקדוש ברוך הוא הם.</p>
<p>ומדארגיזו קמיה במדברא מיתו³²¹³ [ואכנס] (ואנח) לון קב"ה לבנייהו בארעא (דאליפו³²¹⁴ עובדיהון³²¹⁵) וביתא אתבני על</p>	<p>ומשהרגיזו לפניו במדבר, מתו והכניס הקדוש ברוך הוא את בניהם לארץ (למדו מעשיהם), והבית נבנה על</p>

³²⁰² זו תשובה של ראשונה (אור יקר). שאז היו מוכנים וקרובים להתקן ולתקן עולם מפגמו של אדה"ר ולהחזירו לאיתנו הראשון, ואז בקבלת התורה, וכאשר אמרו רז"ל חירות ממלאך המות וכו' (רמ"ז).

³²⁰³ כי אז בקבלת התורה היו מתתקנים העולמות וארץ ישראל היתה מושפעת מפנימיות היצירה (רמ"ז).

³²⁰⁴ כמו שהיה אדם הראשון קודם חטאו שהיה כל מציאות העולם גן עדן והוא דק ורוחני (אור יקר). רצה שידוע שעל מט"ט נאמר (תהלים לז, כה) נער הייתי, ביצירה, גם זקנתי, שמתעלה לבריאה, וסתם מלאכים הם ביצירה, אלא שאותם שהם מסוד המוחין נקראים מלאכים קדישין, ובבחינת עלייתם לבריאה אמר לעילא. אי נמי אם תשכיל מצב העולמות קודם חטא אדה"ר תמצא שעולם העשיה היה שד' ראשונות שלו היו בד' אחרונות דבריה, ו' קצוות דעשיה היו בו' עליונות דיצירה, וה' היה חפץ לעשות את ישראל במדרגת ד' ראשונות דעשיה בד' אחרונות דבריה, וזהו מלאכין קדישין לעילא (רמ"ז).

³²⁰⁵ למעלה ואחר בנינה להורידה וכדפירשנו עניינה בזוהר וכמו שהעתיקתי בפרשה הקודמת (אור יקר).

³²⁰⁶ מכלים פנימיים דלאה ורחל דבריה (רמ"ז).

³²⁰⁷ דהיינו רקיעין ביצירה ושמי רקיעין מן הבריאה, ומגו, מפנימיות שלהם. וזה ירד למטה ממש בלי התעבות בהשתלשלות העולמות כמו שהיה מקדם (רמ"ז).

³²⁰⁸ נציבא (דפ"ו).

³²⁰⁹ היינו שלא תהיה קלי' ועלין אלא כולו פרי קדש הלולים, ושיהיו כולם מושרשים באילן קדוש שהוא הדיוקן העליון, ואז ישתלמו לגמרי כל הניצוצות ויושרשו בקדושה. ונוסף על זה הנשמות החדשות שתבאנה לעולם, ובכלל זה שיולידו בכל יום כדברי רז"ל (רמ"ז).

³²¹⁰ כעין הנשמות במלכות, כי בית סתם הוא סוד שכינה, וראשון הוא שכינה עילאה ושני שכינה תתאה (אור יקר).

³²¹¹ דקשה בפסוק דכיון שאמר (טו, טז) עד יעבור שתי פעמים, ואמרו רז"ל שהן בזמן יהושע ועזרא, ואם כן מה ר"ל תביאמו והרי כבר באו לארץ. ומהו ותטעמו, שלא היה כן, חדא שנותצו בעוה"ר מן הארץ, ומהו פעלת וכוננו, היל"ל תפעל ותכונן ידיך. אבל הכל מיושב בענייננו, ששתי ההעברות היו בזמן יהושע ועזרא כאמור, שעליהם בקש משה רבנו ע"ה (טו, טז) תפול עליהם אימתה ופחד וכו', שכן היה ככתוב במקרא, וכמו שאמרה רחב (יהושע ב, ט) נפלה אימתכם עלינו, ובעזרא נאמר (עזרא ח, לא) ויד אלקינו היתה עלינו ויצילנו מכף כל אויב ואורב על הדרך. ואחר כך כתוב תביאמו וגו', הוא על הגאולה אחרונה שאז ה' הוא יביאנו בכבודו, כמו שנאמר (ישעיה נו, ז) והבאותים אל הר קדשי (רמ"ז).

³²¹² כי תפארת יושב בבית ראשון ובבית שני בין בינה למלכות דהיינו וא"ו בין שתי ההין, כנודע שהוא עולה ונכנס בעמקי הבינה ויורד בתוך המלכות (אור יקר).

³²¹³ ולא עמדו בקיום הגוף כראוי לתקן עון העגל כדדרשו בזוהר בפסוק ופגרכתם אתם יפלו וגומ' (אור יקר).

³²¹⁴ אליפו (דפ"ו).

³²¹⁵ ואחלפו עובדיו - שקלקלו ולא זכו אל המעלה הנזכרת כלל (אור יקר).

<p>ידא דבר נש ובנין כך לא אתקיים ושלמה הוה ידע דבנין דהאי עובדא דבר נש לא יתקיים ועל דא אמר (תהלים קכו א) אם יי' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו דהא לית³²¹⁶ ביה קיומא:</p>	<p>ידי אדם, ולכן לא עמד. ושלמה היה יודע שמשום שמעשה זה של אדם לא יעמוד, ועל זה אמר "אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו", שהרי אין לו בו עמידה.</p>
<p>ביומוי דעזרא גרם הטאה³²¹⁷ ואצטרכון אינון למבני ולא הוה ביה קיומא ועד כען בניינא קדמאה דקב"ה לא הוה בעלמא ולזמנא דאתי (ד) כתיב (תהלים קמו ב) בונה ירושלים יי' איהו ולא אחרא ובניינא דא אנן מחכאן ולא בניינא דבר נש דלית ביה קיומא כלל:</p>	<p>בימי עזרא גרם החטא, והצטרכו הם לבנות ולא היתה בו עמידה, ועד עכשיו בנין הראשון של הקדוש ברוך הוא לא היה בעולם, ולעתיד לבא כתוב "בונה ירושלים ה'", הוא ולא אחר. ולבנין זה אנו מחכים, ולא בנין אדם שאין לו עמידה כלל.</p>
<p>בית ראשון ובית שני [יחית] [אחית] לון³²¹⁸ קודשא בריך הוא כחדא מלעילא בית ראשון באתכסיא ובית שני באתגליא³²¹⁹ ההוא בית להוי באתגליא דאתקרי בית שני דיתחזי לכל עלמא אומנותא דקב"ה חדוה שלים ורעותא דלבא בכל קיומא ההוא בית ראשון באתכסיא אסתלק לעילא על גבוי דההוא דאתגלייא וכל עלמא יחמון ענני יקר דסחרן על גבוי דההוא דאתגלייא:</p>	<p>בית ראשון ובית שני הוריד אותם הקדוש ברוך הוא כאחד מלמעלה, בית ראשון בכסוי ובית שני בגלוי. אותו בית יהיה בגלוי שנקרא בית שני, שיראה לכל העולם אומנות הקדוש ברוך הוא, שמחה שלימה ורצון הלב בכל קיום. אותו בית ראשון בכסוי עלה למעלה, על גב אותו שבגלוי, וכל העולם יראו ענני כבוד שסובבים על גב אותו שבגלוי.</p>
<p>ובגו דאינון עננין הוי בית ראשון³²²⁰ בעובדא טמירא דסליק עד רום יקר שמייא ובניינא דא אנן מחכאן ועד וכען לא הוה בעלמא ודאפילו קרתא דירושלם לא ליהוי אומנותא דב"נ דהא כתיב (זכריה ב ט) ואני אהיה לה נאם יי' חומת אש סביב וגו' אי לקרתא כתיב הכי כל שכן ביתא דאיהו דירא דיליה ועובדא דא הוה³²²¹ אתחזי למהוי ברישא כד נפקו ישראל ממצרים ואסתלק עד לסוף יומין בפורקנא</p>	<p>ובתוך אותם עננים יהיה בית ראשון, במעשה טמיר שעולה עד רום כבוד השמים, ולבנין זה אנו מחכים. ועד עכשיו לא היה בעולם, שאפילו עיר של ירושלים לא תהיה אומנות אדם, שהרי כתוב "ואני אהיה לה נאום ה' חומת אש סביב וגו'". אם לעיר כתוב כך, כל שכן הבית שהוא דיר שלו. ומעשה זה הרי ראוי להיות בראש. כשיצאו ישראל ממצרים, והסתלק עד לסוף הימים בגאולה</p>
<p>רכא/ב</p>	
<p>בתראה:</p>	<p>האחרונה.</p>
<p>שאלתא אחרא דודאי אנן קרבין למלכא</p>	<p>שאלה אחרת, שודאי אנו קרובים</p>

³²¹⁶ ליה (נוסף בדפ"ו).

³²¹⁷ שהושיבו נשים נכריות (אור יקר).

³²¹⁸ ואם תאמר אם כן למה אנו מכנים בית ראשון לבנין שלמה ובית שני לבנין עזרא, וי"ל כי בבנין בית ראשון היי יונקים מהבינה ובבנין בית שני היו יונקים מהמלכות, וכיון שבית ראשון ובית שני הם בינה ומלכות כדפירשנו לכך הם נקראות על שמם דכן פירשו בזוהר פרשת וארא (אור יקר).

³²¹⁹ פי' בית א' נגד בינה שהיא נכסי' ובית שני נגד מלכות שהיא נגלית (אור יקר ומ"מ), ולכך אמר הכתוב גדול יהיה כבוד הבית וכו': שלפי שהיא נגלית יודעים בני אדם הארותיה ונראית להם שהיא חשובה יותר מן הראשון שנעלמת (מ"מ).

³²²⁰ היינו שבעה ענני יקר שהם שבע ספירות והבינה בתוכם, ואלו הם ממש כענין שבעה ענני יקר שהיו עם - ישראל במדבר שהיו נגד שבע ספירות כדפירשו בזוהר (אור יקר).

³²²¹ הוי (דפ"ו).

<p>עלאה יתיר מכל שאר עמין ודאי הכי הוא 3222 דישראל עבד לון קב"ה לבא דכל עלמא והכי אינון ישראל³²²³ בין שאר עמין כלבא בין שייפין כמה דשייפין לא יכלי למיקם בעלמא אפילו רגעא חדא בלא לבא והכי עמין כלהו לא יכלין למיקם בעלמא בלא ישראל ואוף הכי ירושלם בגו שאר ארעאן כליבא בגו שייפין ועל דא איהו (ועל דא הוו) באמצעיתא³²²⁴ דכ[ו]לי עלמא כלבא גו שייפין:</p>	<p>למלך העליון יותר מכל שאר העמים, ודאי כך זה שישראל, הקב"ה עשה אותם לב כל העולם, וכך הם ישראל בין שאר העמים, כמו לב בין האיברים. כמו שהאיברים לא יכולים לעמוד בעולם אפילו רגע אחד בלי לב, כך העמים כולם לא יכולים לעמוד בעולם בלי ישראל. וכך גם ירושלים בתוך שאר הארצות כמו לב בתוך האיברים, ועל כך היא באמצע כל העולם כמו לב בתוך האיברים.</p>
<p>וישראל מתנהגן³²²⁵ גו שאר עמין כגוונא דלבא גו שייפין לבא איהו רכיך וחלש³²²⁶</p>	<p>וישראל מתנהגים בתוך שאר העמים כדוגמת הלב בתוך האיברים, הלב הוא רך וחלש, והוא קיום כל האיברים, לא יודע מצער וצרה ויגון כלל רק הלב, שבו הקיום, שבו התבונה. שאר האיברים לא התקרבו בהם כלל, שהרי אין בהם קיום, ולא יודעים דבר. כל שאר האיברים לא קרובים למלך, שהוא חכמה ותבונה ששרוי במח אלא ללב, ושאר האיברים רחוקים ממנו, ולא יודעים כלל, כך ישראל קרובים למלך הקדוש ושאר</p>

³²²² שהם תחת יד שבעים שרים שהם שבעה ענפים לאילן העליון, וכל ענף מעשיר ענפים הם שבעים, והם קליפה לתוכיות האילן העליון שהם סביב לקדושה, וישראל הם בתוך ענפי הקדושה לב לקליפות, ואל תחשוב שהם בשבעים ענפים הקדושים כי אלו הם שבעים נפש קדושות שבאו עם ישראל למצרים שהם ענפים ל"ב גבולים אמנם כנגדם מבחוץ (אור יקר). נראה שבא להורות שישראל קודמים לאומות העולם בקדימת זמן ובקדימת המעלה. הקדימה הראשונה היא שהלב הוא קודם לכל שאר האיברים להיות נוצר תחילה, וכך נשמות ישראל קדמו לכל הנמצאים שבעולמות, ולכן נקראו (ירמיה ב, ג) ראשית תבואתה, וכן היו מושגחים תחילה, וכדאיתא בספר הכוונות, ששני ימי ראש השנה הם בסוד פנימיות וחיצוניות, שביום ראשון הוא לפנימיות והשני לחיצוניות, וז"ש לבא דכל עלמא, ר"ל פנימיות לכל העולמות אפילו לגבי המלאכים כנודע (רמ"ז).

³²²³ וזה שבזמן הפלגה שבו נחלקו לשבעים לשונות, תחילה בירר הקב"ה את אברהם לגורלו כדי שיהיה יסוד עולם, וגם מאז נאמר (דברים לב, ח) בהנחל עליון גוים וגו' יצב גבולות עמים למספר בני ישראל. וקודם לפלגה היה כל העולם אחד, ואוצר הנשמות היה משפיע בכל הראוי, אבל אחר התפרדם והיותם לשבעים אומות תחת שבעים שרים השוררים למעלה מעולם הגלגלים, תכף בחר באברהם להעמיד העולם, כמו שהלב הוא מקיים את הגוף. באופן שמשעת הפרד העולם לשבעים אומות ומשם והלאה לא נמצא העולם בלתי מציאות ישראל אפילו רגעא חדא, כדי לתת להם תקומה (רמ"ז).

³²²⁴ זהו ענין קדימת המעלה, ששרש ישראל למעלה בספירות הוא בקו האמצעי ששם הוא הישר והעצמי, וה"ס שם ישראל, ואור זה ה"ס חו"ג שי"ר א"ל, והם שני חללי דאבא שבת"ת זעיר שהוא אמצע הספירות והעולמות. וזו היא מעלה רמה שבה עצם החיים, ומשם ישאב כל העולם שהם איבריו וסעיפיו, כענין שם ת"ת המתפאר בפארותיו, ומקומו בין הזרועות, שלהם ישלח חיותם דרך הורידים. וידוע שאומות העולם הם כלולים בישמעאל ועשו בני אברהם ויצחק, ואין להם אור עצמי כי אם הארה המתמצת ויוצאת מבין הצפרניים של הידים (רמ"ז).

³²²⁵ פי' שכך הוא מנהגו של הלב שמשפיע הכח אל איברי הגוף לפי מדרגת קרבתם אליו או התרחקם ממנו, כי הרגלים שהם היותר רחוקים ממנו חיות הרגשה מועטת מן של שאר איברים שהם יותר קרובים אליהם. וכן ישראל בין האומות, כל הבא להתקרב אליהם מחבבים אותם ומטיבים לו בהשפיע בהם רוח דעת את ה', וכעין שעשה אברהם אבינו ע"ה עם (בראשית יב, ה) הנפש שעשו בחרן, שאותה הנפש היא בתוכיות מבחר קלי' נוגה היותר קרובה אל הקדושה (רמ"ז).

³²²⁶ כי חומרם מזוכך מכל איברי הגוף ולכן תשש כח עכירותו, כי בו משכן הרוח, בין רוח החיוני ובין רוח הרוחני. וזהו פשט אומרם ואיהו קיומא, ר"ל קיום הגוף וחיותו (רמ"ז).

<p>ואיהו קיומא דכל שייפין לא ידע³²²⁷ מצערא ועקא ויגונא כלל אלא לבא דביה קיומא דביה סוכלתנו שאר שייפין לא אתקריב בהו כלל דהא לית בהו קיומא ולא ידעין מדי כל שאר שייפין לא קריבין למלכא דאיהו חכמתא וסוכלתנו דשריא במוחא אלא לבא ושאר שייפין רחיקין מניה ולא ידעין מניה כלל כך ישראל למלכא קדישא קריבין ושאר עמין רחיקין מניה:</p>	<p>העמים רחוקים ממנו.</p>
<p>שאלתא אחרא³²²⁸ דישראל לא אכלי נבלות וטרפות וטנופא ולכלוכא דשקצים ורמשים כשאר עמין הכי הוא דהא לבא דאיהו רכיך וחלש ומלכא וקיומא דכל שאר שייפין לא נטיל למזוניה אלא ברירו וצחותא דכל דמא ומזוניה נקי וברירא וואיהו רכיך וחלש מכללא (דכלא) ושאר פסולת אנח לכל שייפין וכל שאר שייפין לא משגני(חין) בהאי אלא כל פסולת וביש דכלא נטלין ואינן בתקיפו כמה דאתחזי לון:</p>	<p>שאלה אחרת, שישראל לא אוכלים נבלות וטרפות וטנוף ולכלוך דשקצים ורמשים כשאר העמים, כך הוא, שהרי הלב הוא רך וחלש ומלך, ועמידת כל שאר האיברים לא לוקח למזונו רק בירור וצחות כל הדם ומזונו נקי ומבורר, והוא רך וחלש מהכל, ושאר הפסולת מניח לכל האיברים, וכל שאר האיברים לא משגיחים בזה, אלא כל פסולת ורע של הכל לוקחים, והם בחוזק כמו שראוי להם.</p>
<p>ועל דא בכל שאר שייפין אית אבעבועין שאת או ספחת סגירו דצרעת ללבא לאו מכל הני כלום אלא איהו נקי ברירא מכלא לית ביה מומא כלל [כך קב"ה נטיל ליה לישראל דאיהו נקי וברירו דלית ביה מומא] על דא כתיב (שיה"ש ד ז) כלך יפה רעיתי ומום אין בך אתא רבי יוסי נשיק ידוי אמר אילו לא אתינא לעלמא אלא למשמע דא דיי:</p>	<p>ועל זה בכל שאר האיברים יש אבעבועות שאת או ספחת, סגירות הצרעת, ללב אין כלום מכל אלה, אלא הוא נקי וברור מהכל, אין בו מום כלל. כך הקדוש ברוך הוא לקח את ישראל שהוא נקי וברור, שאין בו מום, ועליו כתוב "כלך יפה רעיתי ומום אין בך". בא רבי יוסי נשיק ידיו ואמר, אילו לא באתי לעולם רק כדי לשמוע את זה, די לי.</p>
<p>ושם איש ישראל המוכה וגו' (במדבר כה יד) אמר ר' יצחק האי קרא הכי הוה ליה</p>	<p>"ושם איש ישראל המוכה וגו'", אמר רבי יצחק, פסוק זה היה צריך להכתב</p>

³²²⁷ פי' הם מבחינת עצמם אין בהם הרגשה תיכונה כגון צער ויגון, הגם שיש בהם הרגשה חיצונית ממכאוב ומדוה, שאף הוא בא להם מרוח החיוני המתפשט בם ומקורו מן הלב, אבל הרגש הפנימי הוא דוקא בלב. דביה קיומא דביה סוכלתנו, פי' בו התיצבות מציאות האדם מפני שבו רוח החיות. והטעם לזה מפני שבו [רוח החיוני שבו] ההבנה והשכל, וכמש"ה (כז, יח) איש אשר רוח בו, שלבו משכיל ומבין. לא קריבין, השכל והתבונה אינו כשאר האיברים, כי אין בהן קיומא מצד עצמם אלא מה שניתן להם מן הלב. לא קריבין למלכא, ה"ס הנשמה שבה שורש ההשכלה שמושבה במח. והענין שידוע שתלת חללי גלגלתא הם שהם חב"ד ובסוד ע"ב ס"ג מ"ה, ועיקרם הוא ד' יודין דע"ב, וג' יודין וא' דס"ג, וי' וג' אלפין דמ"ה, ואלו מושבם במוח, והנשאר מכל אחד מהם הוא ל"ב, ואלו הם המאירים בלב. באופן שבחינת המח והלב הם מיוחדים זה בזה בשם ההו"ה, השרש והענף. כך ישראל למלכא קדישא קריבין, ה"ס זעיר בגדלותו, שאז נקרא מלך הקדוש, וישראל מושרשים בו, וכמש"ה (ישעיה מט, ג) ישראל אשר בך אתפאר, פי' בך אני שולח פארותי וסעיפי (תהלים קמז, כ) לא עשה כן לכל גוי (רמ"ז).

³²²⁸ החבר אמר למלך כוזר במאמר ב' סי' לו וז"ל, ישראל באומות כלב באיברים, הוא רב חולאים מכולם ורב בריאות מכולם, ע"כ. ופירש דבריו באומרו בסי' לח, שהוא נפגע מדאגות ויגונות ופחד וכו', ובסי' מ אמר שהוא רב הבריאות, שאין בו מורסא ותבלול וכו', ע"כ. והרי שכיון לדעת הזוהר בשתי השאלות, כי בשאלה הנז"ל אמר הזוהר שהלב מוכן לצער ויגון מכל שאר האיברים, ובשאלה שלפנינו יורה שהוא רב הבריאות וכמו שיבואר ואמר שלכן ישראל שהם לב העולם והאומות (רמ"ז).

<p>למכתב ושם איש ישראל אשר [הכה] (הכא) פנחס ולא המוכה אשר הוכה לא נאמר אלא בארץ סתים ואלא (ו) הכי אמר ר' אלעזר ונ"א ר' שמעון³²²⁹ כיון דסלקיה קב"ה לפנחס לכהנא רבא לא בעא לאדכרא ליה לפנחס בקטלנותא דבר נש דהא לא אתחזי לכהנא רבא:</p>	<p>"ושם איש ישראל אשר הכה פנחס", ולא "המוכה", "אשר הוכה" לא נאמר אלא בדרך נסתר. אלא כך אמר רבי אלעזר (רבי שמעון), כיון שהעלה הקדוש ברוך הוא את פנחס לכהונה גדולה, לא רצה להזכיר לפנחס את הרג האדם, שהרי לא ראוי לכהן גדול.</p>
<p>עד לא סלקיה לכהנא רבא אדכר ליה [ואמר] (שם ז) וירא פנחס ויקח רמה וגו' וידקור את שניהם וגו' כיון דסלקיה לכהנא רבא לא אדכר שמיה בקטלנותא דלא [אתחזי] (יתחזי) ליה וחס עליה יקרא דקב"ה דכהנא רבא לא אתחזי לאדכרא בקטלנותא ושם האשה [המוכה] אוף הכי:</p>	<p>טרם העלהו לכהונה גדולה, הזכיר לו ואמר "וירא פינחס ויקח רומח וגו' וידקור את שניהם וגו'", כיון שהעלהו לכהונה גדולה, לא הזכיר שמו בהרג, שלא ראוי לו והקב"ה חס על כבודו, שכהן גדול לא ראוי להזכיר בהרג, "ושם האשה המוכה" גם כך.</p>
<p>רבי שמעון הוה אזיל מקפוטקיא ללוד ור' יהודה אזיל עמיה עד דהוו אזלי פגע בהו ר' פנחס בן יאיר ותרין גוברין שוענין אבתריה שכיך חמריה דר' פנחס טעינו ליה ולא אזיל אמר ר' פנחס שביקו ליה דהא ריחא דאנפין חדתין קא ארע או נסא אתעביד לן השתא עד דאינון תמן נפק ר' שמעון מבתר חד טנרא נטל חמרא ואזל³²³⁰:</p>	<p>רבי שמעון היה הולך מקפוטקיא ללוד, ורבי יהודה הלך עמו. עד שהיו הולכים, פגע בהם רבי פנחס בן יאיר ושני אנשים מחמרים אחריו. נח חמורו של רבי פנחס, טענו אותו ולא הלך. אמר רבי פנחס השאירו אותו, שהרי ריח של פנים חדשות הריח, או שנס יעשה לנו כאן. עד שהם שם, יצא רבי שמעון מאחרי סלע אחד, נטל חמור והלך.</p>
<p>אמר ר' פנחס ולא אמרית לכו דהא ריחא דאנפין חדתין קא ארע נחת וגפיף ליה ר' פנחס ובכה אמר ליה חמינא בחלמי דאתיא שכינתא לגבי ויהבת לי נבזבזן רברבן וחדינא בה הא השתא כמה דחמינא אמר ר' שמעון מקל פרסי דחמרך ידענא דאנת הוא השתא (ב) חדוה שלים אמר ר' פנחס נתיב בדרך חד דמלי דאורייתא אצטריך צחותא אשכחו עינא דמייא ואילנא יתבו:</p>	<p>אמר רבי פנחס ולא אמרתי לכם, שהרי ריח של פנים חדשות הריח. ירד וגפף אותו רבי פנחס ובכה, אמר לו ראיתי בחלומי שבאה שכינה אלי ונתנה לי אוצרות גדולים ושמחתי בה, ועכשיו כפי שראיתי. אמר רבי שמעון, מקול פרסות חמורך ידעתי שאתה כעת ברוב שמחה. אמר רבי פנחס נשב במקום אחד, שדברי התורה צריכים צחות, מצאו מעיין מים ועץ וישבו.</p>
<p>אמר ר' פנחס מסתכל היית שתחית המתים, כדרך לארץ אחרת יעשה להם הקדוש ברוך הוא, ומה שהיה בעת ראשון יהיה אז אחרון. מנין לנו. מאותן עצמות, אותן עצמות שהחיה הקדוש ברוך הוא אותם על ידי יחזקאל, שכתוב "ותקרבו העצמות עצם אל עצמו", בהתחלה, ואחר כך כתוב</p>	<p>אמר רבי פנחס, מסתכל היית שתחית המתים, כדרך לארץ אחרת יעשה להם הקדוש ברוך הוא, ומה שהיה בעת ראשון יהיה אז אחרון. מנין לנו. מאותן עצמות, אותן עצמות שהחיה הקדוש ברוך הוא אותם על ידי יחזקאל, שכתוב "ותקרבו העצמות עצם אל עצמו", בהתחלה, ואחר כך כתוב</p>
<p>רכב/א10329:</p>	

³²²⁹ רצה ע"ב (הערת הזהר).
³²³⁰ ואזיל (דפ"ו).

<p>וראיתי והנה עליהם גידים ובשר עלה וגו' ויקרם עליהם עור מלמעלה ורוח אין בהם (יחזקאל לו ח) דהא מה דאפשיט בקדמיתא ליהוי בתראה בקדמיתא ועור ולבתר בשר בקדמיתא אפשיט מרוחא ולבתר עור [ולבתר] (ו) בשר ולבתר עצמות:</p>	<p>"וראיתי והנה עליהם גידים ובשר עלה ויקרם עליהם עור מלמעלה ורוח אין בהם", שהרי מה שהפשיט בתחלה יהיה אחרון. בתחלה עור, ואחר כך בשר. בתחלה הפשיט מרוח ואחר כך עור, ואחר כך בשר, ואחר כך עצמות.</p>
<p>אר"ש בדא אקשן קדמאי אבל גרמין אלין דאחיא קב"ה נסין ואתין משניין עבד בהו קב"ה ת"ח מה כתיב (איוב י ט) זכור³²³¹ נא כי כחומר עשיתני ואל עפר תשיבני מה כתיב בתריה (שם י) הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני עור ובשר תלבישני ובעצמות וגידים תסוככני זמין קב"ה לבתר [דיתבלין] (דיתגבל) ב"נ בעפרא וממי זמנא דתחיית המתים דההוא גרמא דישתאר למעבד ליה כעסה דא וכגבינה (דחלב) [ונביע כחלב]:</p>	<p>אמר רבי שמעון, בזה התקשו הראשונים, אבל עצמות אלה שהחיה הקדוש ברוך הוא, נסים ואותות משונים עשה בהם הקדוש ברוך הוא. בא וראה, מה כתוב "זכור נא כי כחומר עשיתני ואל עפר תשיבני", מה כתוב אחריו "הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני עור ובשר תלבישני ובעצמות וגידים תסוככני". עתיד הקדוש ברוך הוא, לאחר שיבלה האדם בעפר, ויגיע זמן של תחית המתים, שאותה עצם שתשאר לעשות אותה כמו עיסה זו, וכמו גבינה של חלב, ונביעת החלב.</p>
<p>דהוא נביעו נקי מצוחצח בצחותא [ההוא גרמא כד] יתערב ההוא גרמא ויתמחי כחלבא ולבתר יקפיא ליה ויתצייר בצייורא כגבינה בקפיאותא ולבתר יתמשך עליה עור ובשר ועצמות וגידים הה"ד הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני התכתני לא כתיב אלא תתיכני הקפיתני לא כתיב אלא תקפיאני הלבשתני לא כתיב אלא תלבישני סוככתני לא כתיב אלא תסוככני ובלהו לבתר זמנא משמעו ולבתר מה כתיב (שם יב) חיים וחסד עשית עמדי דא רוחא דהיי³²³² עשית עמדי כתיב ולא כתיב תעשה אלא הכי אמר חיים וחסד עשית עמדי [בההוא עלמא שדית בי רוחא דחיים] (בהאי עלמא דאתי ההוא חיים) אבל ופקודתך אדמטרוניתא דמלכא שמרה רוחי איהי נטרת לרוחי בההוא עלמא מאי ופקודתך דאת זמין לפקדא ולהו בקדמיתא:</p>	<p>שאותה נביעה נקיה ומצוחצח בצחות, אותה העצם ותמחה כמו חלב, ואחר כך יקפיא אותה ותצטייר בציור כמו גבינה בקפאון, ואחר כך ימשך עליה עור ובשר ועצמות וגידים. זהו שכתוב "הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני". לא כתוב "התכתני" אלא "תיכני". לא כתוב "הקפיתני" אלא "תקפיאני". לא כתוב "הלבשתני" אלא "תלבישני". לא כתוב "סוככתני", אלא "תסוככני". כולם משמע שלאחר זמן. ואחר כך מה כתוב "חיים וחסד עשית עמדי" זו רוח החיים. (ואם תאמר) כתוב "עשית עמדי" ולא כתוב "תעשה". אלא כך אמר "חיים וחסד עשית עמדי" באותו עולם, זרקת בי רוח חיים, אבל "ופקודתך" שמלכת המלך, "שמרה רוחי" היא שמרה את רוחי באותו עולם, מה זה "ופקודתך", שאתה עתיד לפקוד אותה כבתחלה.</p>
<p>(שמרה רוחי) ורזא דמלה [דא] כל נפשין דצדיקייא גניזין וטמירין תחות כרסייא דמלכא ואיהי נטרא לון לאתבא לון לדוכתייהו הה"ד (שם) ופקודתך שמרה רוחי מאי ופקודתך כד"א (תהלים קט ח) פקודתו</p>	<p>(שמרה רוחי) וסוד דבר זה, כל נפשות הצדיקים גנוזות וטמירות תחת כסא המלך, והיא שומרת אותם להשיבן למקומותיהן, זהו שכתוב "ופקודתך שמרה רוחי". מה זה "ופקודתך" כמו שנאמר "פקודתו יקח",</p>

³²³¹ זכר (דפ"ו).

³²³² (ס"א ואי תימא) (נוסף בדפ"ו).

<p>יקח אחר פקודתך [דא מטרוניתא דמלכא דכל רוחין אינון פקדונין בידהא הה"ד (שם לא ו) בידך אפקיד רוחי וגו' ואיהי נטרא לון בגין דא] (ודאי מטרוניתא דמלכא איהי) שמרה רוחי וואיהי נטרת לה:</p>	<p>אחר פקודתך זוהי מלכת המלך, שכל הרוחות הם פקדונות בידיה, זהו שכתוב "בידך אפקיד רוחי וגו'", והיא שומרת אותם. בגלל זה "שמרה רוחי" והיא שומרת אותה.</p>
<p>כגוונא דא ואמר דודו (תהלים פו ב) שמרה נפשי כי חסיד אני שמרה דא מטרוניתא דמלכא דאיהי נטרא נפשי בגין כי חסיד אני ובכל אתר דכתיב סתם דא מטרוניתא כד"א (ויקרא א א) ויקרא אל משה (תהלים טו ה) ויאמר אם שמע תשמע בקול יי' אלהיך:</p>	<p>כדוגמא זה אמר דוד "שמרה נפשי כי חסיד אני", שמרה זו מלכת המלך, שהיא שמרה נפשי, בגלל "כי חסיד אני", ובכל מקום שכתוב סתם, זו המלכה, כמו שנאמר "ויקרא אל משה" "ויאמר אם שמע תשמע בקול ה' אלהיך".</p>
<p>בכה ר' פנחס ואמר ולא אמרית לך דשכינתא יהבת לי נבובון ומתנן זכאה חולקי דזכינא למחמי לך ושמענא דא א"ל בההוא זמנא תינח ההוא גרמא שאר גרמין דישתכחון מה יתעביד מנהון א"ל כלהו יתכלילו בההוא נביעו דהאי גרמא ויתכלילו בהדיה ויתעביד כלא עסה דדא ותמן יתצייר ציורא כמה דאתמר הה"ד (ישעיה נח יא) ועצמותיך יחליץ מאי יחליץ כד"א (הושע ה ו) חליץ מהם כלהו יתעברון מקיומיהו ויתכלילו בהאי גרמא למהוי עסה דדא וכדין (ישעיה נח יא) והיית כגן רוה וכמוצא מים וגו' (אמר ר"מ):</p>	<p>בכה רבי פנחס ואמר, ולא אמרתי לך שהשכינה נתנה לי אוצרות ומתנות, אשרי חלקי שזכיתי לראותך ושמעתי את זה. אמר לו באותו זמן ניחא אותה עצם, מה יעשה משאר העצמות שימצאו. אמר לו כולן יכללו באותה נביעה של עצם זו, ויכללו יחד אתה, והכל יעשה עיסה אחת, ושם יצטייר ציור, כמו שנאמר. זהו שכתוב "ועצמותיך יחליץ", מה זה "יחליץ", כמו שנאמר חלץ מהם, כולם יעברו מקיומם ויכללו בעצם הזאת להיות עיסה אחת. ואז "והיית כגן רוה וכמוצא מים וגו'" (אמר הרועה הנאמן).</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>[ק]אמר רעיא מהימנא³²³³ ווי לון לבני נשא דאינון אטימין לבא סטימין עיינין דלא</p>	<p>אמר רועה הנאמן, אוי להם לבני אדם שהם אטומי לב סתומי עיניים,</p>

³²³³ רוב מאמר זה מפורש באדם ישר (ע"ח טנת"א ה'), והענין בקיצור שהגוף נעשה מכ"ב אותיות וכו', י' ספירות מצד נפש, ואחר כך באים לו י' ספירות מסוד רוח והם חיות הלב שסודו מכ"ב אותיות, וי' ספירות של הנפש הרי ל"ב. ובעת השינה הרוח עולה למעלה, והנפש אז מסתרת בתוך הלב מפחד המזיקים. זהו תוכן הענין הכתוב שם. ונלע"ד שכן בז"א שלא נשאר בו כי אם אותו קיסטא דחיותא ה"ס הנפש דהיינו ו"ק של קטנות דאי' בפנימיות, וכן היה בזמן נח שנאמר (בראשית ו ג) לא ידון רוחי באדם, שנסתלקו י' ספירות דרוח שהוא בחינת אדם ממש, ולכן כתוב (שם ו ו) ויתעצב אל לבו, פי' שנצתמצם ונסתלק ללב ואז גברו כחות הדין והם המבול שסודו מכל האחוריים, דהיינו ע"ח אותיות שיש בפק"ד קס"ו ק"ל ועולים ת"פ, כי אז גברה נוק' דתהומא רבא שכל כחה מסוד הנקבה הקדושה, וה' פעמים א"ל אדנ"י הוא ת"פ. והנה מ"ש שנחלק י"ס (נ"א י"ה) ה"ס הרוח שהוא מסוד הנקודות והוא מאבא דאיהו י"ה, ולכן כל סוד התיבה נבנה על שם י"ה, יפ"ה חמשים הרי רוחבה, יו"ד פ' ה"י שלש מאות הרי אורכה, יו"ד ה"ה שלשים הרי קומתה. וכל זה היה להמשך עליו כח הרוח להתקיים, וכן כתוב (ח, א) ויעבר אלהים רוח על פני הארץ וישוכו המים, כי לפי הטבע ברוח הומים המים, אלא כי היה חסר הרוח מן הנפש והיתה הומה בעבורו, וידוע כי מים סודם בנקבה בסוד אור מים רקיע, וכבר כתבתי בתל"ט א', כי כל הכ"ב במילואן עולה ס"ה פ' ס"ה, דהיינו סוד הנקבה. וגם מים במ"ם רבתי דאי"ק עולה תר"ן, דהיינו י' פעמים אדנ"י בסוד י' ספירות דנפש (רמ"ז). בהקדמת תיקונים שלפנינו (דף ט ע"א) וכו', [קורא] להאותיות בשם מלאכים משום שהם למטה במדרגה מהנקודות, והנקודות מתגלים בהם, ומשתמשים על ידיהם. כן קורא הרע"מ הנז' להנהורין דלבא המתפשטין בכל אברים, והם הכחות דנפש המתפשטים מן הלב להחיות כל הגוף בשם מלאכים, כי הם שלוחי הנפש. וכן כי הרי הנפש הוא שותפא דגופא (תיקו"ז יג ע"ב), וכללא דאתון כנ"ל אות י"ג, ונקרא הנפש והאותיות בתיקונים הנז' בשם מלאכים (ביאורים ח"א עב ע"א).

<p>ידעין דכד אתי ליליא³²³⁴ תרעין דגיהנם אתפתחו דאיהי מרה ועשנין דילה דמתפשטין וסלקין³²³⁵ עד מוחא וכמה חיילין דיצר הרע מתפשטין בכל אברין דגופא ותרעין [דג"ע דאיהו עיינין דלבא] ודאיהו ליבא דג"עו (דגופא דאיהו ג"ע) מסתתמין ולא מתפתחין³²³⁶ דכל נהורין דעיינין מלבא נפקין:</p>	<p>שלא יודעים שכשבא הלילה שערי הגיהנם נפתחים, שהיא מרה, ועשנים שלה שמתפשטים עולים עד למח, וכמה חיילות יצר הרע מתפשטים בכל אברי הגוף ושערים שהוא לב גן עדן נסתמים ולא נפתחים, שכל אורות העיניים יוצאים מהלב.</p>
<p>ותרעין דלבא אינון עיינין³²³⁷ מסתתמין בגין דלא מסתכלין באלין מוזיקין [דאינון] (דאלין) לילות³²³⁸ ולא שלטין בנהורין דלבא דאינון מלאכים דמתפשטין³²³⁹ בכל אברים [כענפיין] (באנפיין) דאילנא לכל סטרא בההוא זמנא³²⁴⁰ אינון כלהו נהורין סתימין בלבא ומתכנשין לגביה כיונים אל ארבותיהם כנח ואתתיה וכל מין ומין דעאלו עמיה בתיבה ומזיקין דמתגברין על כל אברים דגופא וכמין (כמין) טופנא [דגברו עליה ט"ו אמה בגין דחב ב"ה ואסתלק³²⁴¹ י"ה מן גופא³²⁴² ואשתאר אלם³²⁴³ בלא ראייה ושמיעה וריחא ודבור:</p>	<p>ושערי הלב, אותם עיניים נסתמות, משום שלא מסתכלות במזיקים הללו, שהם לילית, ולא שולטים באורות הלב, שהם מלאכים שמתפשטים בכל האיברים, כענפי העץ לכל צד. באותו זמן הם כולם אורות נסתרים בלב ומתכנסים אליו, כמו יונים לארבותיהם, כמו נח ואשתו, וכל מין ומין שנכנסו עמו לתיבה. ומזיקים שמתגברים על כל אברי הגוף, כמו מי המבול שגברו עליו ט"ו אמה, משום שחטא ב"ה, והסתלק י"ה מהגוף, ונשאר אל"ם, בלי ראייה ושמיעה וריח ודיבור.</p>

³²³⁴ אבל בתפלת ערבית שנפסקו כל המוחין לגמרי, ולכן כל שליטת החיצונים והמזיקין הוא בלילה, כנז' בר"מ (פ' פנחס) בלילה אסתתמו תרעי ג"ע ואתפתחו תרעי גהינם דאיהו מרה כו', כנודע שהדינין וגבורות של הלילה הם גדולים כמה מדרגות יותר מן הדינין שבשעת המנחה, כי שליטת וממשלת החיצונים האמיתית אינה אלא בלילה כנודע (שעה"כ ק"ש ג).

³²³⁵ סלקין (דפ"ו).

³²³⁶ נוקביה דז"א צריכה שתהיה תמיד בסוד בתולה לפי שהיא עומדת למטה בבחינת העשיה אשר שם הקליפו' וצריכ' להיותה סתומה וסגורה בסוד בתולה ובפרט בלילה שאז הוא שליטת החיצונים ובפרט בימי הגלות והחרבן כי אז תרעין דילה סתימן בתולה ואיש לא ידעה (שער מאמרי רשב"י מד ע"א).

³²³⁷ גן עדן הוא יסוד אי' שהוא גן ליסוד אבא שהוא עדן. והנה בלילה מסתלקים כל מוחין דזעיר אפילו הרשימו שלהם כנזכר בדרוש התפילין (שעה"כ תפילין ה), וידוע שעיקר פתיחת יסוד אי' הוא בחזה דזעיר בלב שלו, שה"ס מה שכתבתי ריש פרשת לך לך, כי אם תסלק מע"ב ד' יודין שהוא עיקריותו ישאר ל"ב, וכן יא"י מס"ג, וכן יא"א מן מ"ה, והנה בין היודין ובין האלפין רמוזים בעינים כנזכר בברכת המפיל חבלי שינה על עיני, שה"ס היודין, ועפעפי סוד האלפין, ואם כן שפיר קארי לגן עדן עיינין דלבא (רמ"ז). וכ"ז [מש"כ ברמ"ז] מחמת התגברות החיצונים שמתגברין אז, והוא כגוונא דתבת נח שנסתם מחמת מי המבול, וכן נסתם עי"ז ג"כ כל כחות הנפש בהלב וכמו שמפרש והולך (ביאורים ח"א עב ע"א).

³²³⁸ לילית (דפ"ו).

³²³⁹ מתפשטין בכל איברין דגופא, ותרעין דלבא דאיהו ג"ע מסתתמין ולא כו', בגין דלא יסתכלון בהון אלין מזיקין דשלטין בלילא, ונהורין דלבא דאינון מלאכים דמתפשטין בכל אברים כענפיין דאילנא כו', בההוא זמנא (יהל אור).

³²⁴⁰ ור"ל דגם נהורין כלהו מתכנשין בלבא כו' (יהל אור).

³²⁴¹ "דחב ב"ה ואסתלק" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "דאסתלק".

³²⁴² ור"ל הנשמתא ונשמתא לנשמתא דאסתלקו לגמרי בלילא. ואדם הוא צלם אלהים, והרוח הוא מלא י"ה. והנפש בצלם אלהים ברא אותו, צלם שני, ה' אותיות דאלהים. ואמר בלא ראייה כו'. דהן ה' כידוע, שהן ה' חושין דכלילן בד', ונהורין דמתפשטין באברים עשרה, דמתכנשין, והן י"ה, דנעשית אלם מהן (יהל אור).

³²⁴³ בשינה (יהל אור).

<p>ורזא דמלה (תהלים לט ג) נאלמתי דומיה³²⁴⁴ (החשיתי מטוב וכאבי נעכר) דומיה דומיה דומיה י"ה כהוא זמנא חמש עשרה אמה גברו מזיקים על הגוף, והם כמו תלם לערוגה. לעוגיא:</p>	<p>וסוד הדבר "נאלמתי דומיה (החשיתי מטוב וכאבי נעכר)", דומיה דומיה דומיה י"ה, כאותו זמן חמש עשרה אמה גברו המזיקים על הגוף, והם כמו תלם לערוגה.</p>
<p>רכב/ב רע"מ:</p>	
<p>וכגונא דנה שלח את היונה בשליחותיה³²⁴⁵ [אוף הכי שלח נשמתא באדם רוחיה בשליחותיה] ובגין דא צריך ב"נ לפקדא לה במטרוניתא הה"ד (תהלים לא ו) בידך אפקיד רוחי ואם היא אסירא³²⁴⁶ [בחובין] דגופא³²⁴⁷ בידא דחיילין דיצר הרע מה כתיב בידך אפקיד רוחי פדית אותי יי אל אמת:</p>	<p>וכדוגמא שנח שלח את היונה בשליחותו, גם כך שלח הנשמה רוחו באדם בשליחותו, ולכן צריך אדם להפקיד אותה במלכה, זהו שכתוב "בידך אפקיד רוחי", ואם היא קשורה בחטאי הגוף ובידי חיילות יצר הרע, מה כתוב "בידך אפקיד רוחי פדית אותי ה' אל אמת".</p>
<p>ועוד בזמנא דאיהי חייבת³²⁴⁸ מה כתיב [ברוחיה] (בגופיה) (משלי יא כא) יד ליד לא ינקה רע דאזיל מיד ליד במשריין [דיצר הרע] (ד"ר) דשריין עליה בחובין דיליה וזרקין ליה מאתר לאתר [והאי איהו דאחזי] (ומאי איהו דאחיד) גרמיה³²⁴⁹ במדינה אחרת או במלכו אחרא ולזמנין באשפה כפום חובין ואי איהו זכאה³²⁵⁰ כל משריין דיצר טוב בלהו (יחזקאל א יא) ופניהם וכנפיהם פרודות</p>	<p>ועוד בזמן שהיא חייבת, מה כתוב ברוחו "יד ליד לא ינקה", רע שהולך מיד ליד במחנות היצר הרע ששורים עליו בחטאיו, וזורקים אותו ממקום למקום, וזהו שמראה עצמו במדינה אחרת או במלכות אחרת, ולפעמים באשפה, כפי עוונותיו. ואם הוא צדיק, כל מחנות היצר הטוב כולם ופניהם וכנפיהם פרודות לקבל רוח, ומעלים אותו למעלה למקום חיות הכסא, ושם רואה כמה חזיונות דמיונות ומראות</p>

³²⁴⁴ הרב אמר בפע"ח שער חג המצות (פרק א) כי בגלות מצרים היו הזר"ן בבחי' תלת כלילן בתלת כזמן היותן בעיבור ראשון, ור"ל כי נסתלקו מהם המוחין והיו רק בבחי' הקטנות היותר אפשרי. והיינו כי גם המוחין דיניקה שהם שמות אלהים הנה גם הם לא האירו בשלימות בהזר"ן, ונתעלמו האותיות י"ה שבהם ולא נתגלו רק האותיות אלם לבד שהם המוחין דעיבור, ונעשו בסוד (תהלים לט ג) נאלמתי דומיה, דום י"ה. כי האותיות י"ה שבאלהים נעשו דוממין כי נתעלמו וכמ"ש בזה"ק (פ' וארא כו ע"א וברע"מ פנחס רכב ע"א), והרי היו אז רק בבחי' המוחין דעיבור לבד וע' מבר"ש (שער ה ח"א פט"ו). וזהו שאמרנו שהיו בבחי' תלת כלילן בתלת שהוא בחי' עיבור, ר"ל שלא היה מתגלה בהם רק המוחין דעיבור לבד (דע"ה ח"ב קיב ע"ג), הגם שהמוחין דיניקה הם לא נסתלקו לעולם, והם המוחין דאלהים שהם עומדים תמיד, עכ"ז הנה נתעלמו אז ג"כ האורות דיה שבהם, ובסוד (תהלים לט ג) נאלמתי דומיה, דום י"ה, שהאורות דיה היו אז דוממין מלהאיר בהזר"ן, וכמ"ש בזה"ק (פ' וארא כו ע"א, ופ' פנחס רכב ע"א), ולא נתגלה אז בהם אלא רק האותיות אלם מאלהים, שהם מוחין דעיבור וכמ"ש במבר"ש (שער ה ח"א פרק ט"ו) (דע"ה ח"ב קכ ע"ד).

³²⁴⁵ שלח את היונה בשליחותיה כג"ד צריך ב"נ כו' אפקיד רוחי ומה דהוה אסירא בגופא בחיילין דיצרה"ר כתיב בידך אפקיד רוחי בידך כו' אל אמת ובזמנא דאיהי חייבת [כו'. כצ"ל] (יהל אור).
³²⁴⁶ הם שלשה בחינות, האחד היא הבנונית דהיינו שהעונות נחשבין אל הגוף, ואינם קשים כל כך שיפלגוה (אור יקר).

³²⁴⁷ לא חובין דילה, אז יש לה פדיון והקב"ה חס עליה ועולה על ידי פדיה דהיינו על ידי פקדון כאומר "בידך אפקיד רוחי" ואז "פדית" (אור יקר).

³²⁴⁸ דהיינו שהחטאים קשים מתקשרים אל הנשמה ממש שאז לא יספיק פקדון לפדותה, החצונים שולטים בה והיא מתנוודדת בתוכם מכח אל כח ממחנה אל מחנה בכחות ההם במחנותם (אור יקר).

³²⁴⁹ מתוך חלומותיו יכיר האדם ענייניו ודבקות נפשו, אם המראות טהורות ונקיות כגון בתי כנסיות ובתי מדרשות ועסקי מצות ותורה ידע שדבקותו בקדושים, ואם באשפות וכיוצא ידע שנדבק בחצונים וזהו שאמר "ולזמנין באשפה" (אור יקר).

³²⁵⁰ שהיא עולה תמימה שהוא עולה בהר ה' (אור יקר).

<p>לקבל³²⁵¹ רוחיה [וסלקין ליה לעילא לאתרי] (וסלקי ליה לאתר לעילא) דחיון דכרסייא ותמן חזי כמה חזיונות דמיונות ומראות דנבואה ובגין דא אוקמוה רבנן דחלום אחד משישים בנבואה³²⁵²:</p>	<p>נבואה, ומשום זה פרשוה רבותינו, שחלום אחד משישים של נבואה.</p>
<p>ועוד (תהלים פו ב) שמרה נפשי כי חסיד³²⁵³ אני אע"ג דאוקמוה בגמ'³²⁵⁴ ולא חסיד אני שכל מלכי מזרח ומערב ישנים עד ד' שעות ואני (תהלים קיט סב) חצות לילה אקום להודות לך ולא עוד אלא שכל מלכי מזרח ומערב וכו' ואני ידי מלוכלכות בדם שפיר ושליא כדי לטהר אשה לבעלה מיד אזדמן ליה צפרדע ואמר ליה למה את משבח גרמך למימר חצות לילה אקום להודות לך ואנא (ב) כל ליליא (וליליא) לא שכיבנא לשבחא ליה ולנגנא קמיה:</p>	<p>ועוד "שמרה נפשי כי חסיד אני", אף על גב שפרשוה בגמרא, ולא חסיד אני שכל מלכי מזרח ומערב ישנים עד ארבע שעות ואני חצות לילה אקום להודות לך, ולא עוד אלא שכל מלכי מזרח ומערב וכו' ואני ידי מלוכלכות בדם שפיר ושליא כדי לטהר אשה לבעלה, מיד נזדמנה לו צפרדע אחת ואמרה לו, למה אתה משבח עצמך לומר "חצות לילה אקום להודות לך", ואני כל לילה לא ישנה לשבח לו ולנגן לפניו.</p>
<p>אמר דוד ווי לממנא דההוא צפרדע דלא ידע מאי דאנא אמינא דלא אמינא כי חסיד אני אלא בגין דאוקמוה רבנן ולא עם הארץ חסיד דאורייתא אתייהיבת מימינא דקב"ה דאיהו חסד ובגין [דא מאן] (דמאי) דאתעסק באורייתא אתקרי חסיד בגין דא אמינא לקב"ה שמרה נפשי ולא תדון לה כעובדי אלין עמי הארצות דאתמר בהו ולא עם הארץ חסיד:</p>	<p>אמר דוד, אוי לממונה של אותה צפרדע שלא יודע מה שאני אומר, שלא אמרתי "כי חסיד אני". אלא משום שפרשוהו חכמים, ולא עם הארץ חסיד, שהתורה נתנה מימין הקדוש ברוך הוא שהוא חסד, ומשום זה מי שמתעסק בתורה נקרא חסיד, בגלל זה אמרתי לקדוש ברוך הוא, "שמרה נפשי" ולא תדון אותה כמעשה אלו עמי הארצות שנאמר בהם "ולא עם הארץ חסיד".</p>
<p>ואי תימא כמה עמי הארצות אינון³²⁵⁵ דעבדו חסד אלא הכי אוקמוה אי זהו חסיד זה המתחסד עם קונו כגון דוד דהוה מחבר ומאי הוה מחבר אורייתא דלעילא הוה מחבר עם קב"ה ובגין דא (תהלים פו ב) שמרה נפשי כי חסיד אני וכד ב"נ מית [ו]מה כתיב ב(י)ה בהאי נפש (משלי ו כב)</p>	<p>ואם תאמר כמה עמי הארצות הם שעשו חסד, אלא כך פרשוהו, איזהו חסיד זה המתחסד עם קונו, כמו דוד שהיה מחבר, ומה היה מחבר, תורה של למעלה היה מחבר עם הקדוש ברוך הוא, ומשום זה "שמרה נפשי כי חסיד אני". וכשאדם מת מה כתוב בנפש הזו "בהתהלך תנחה אותך בשכבך תשמור</p>

³²⁵¹ לקבלה (דפ"ו).

³²⁵² דשם ששים המה מלכות (יהל אור).

³²⁵³ הוא שייך למ"ש בזוהר למעלה ע"א שמרה נפשי כו' (יהל אור).

³²⁵⁴ כל זה הגהה מבחוץ לאחד מן המעתיקין ועיקר לשונו "אלא הכי אוקמוה בגמרא ולא עם הארץ חסיד דאורייתא אתייהיבת מימינא דקב"ה" וכו', הענין שהתורה בעצמה מצד החסד, והעוסק בה חסיד שמושך סוד החכמה ל' אל התורה ונעשה חסד"י חסיד, והנה המלכות נקראת נפש והיא צריכה אל מעשה התחתונים להטותה אל צד ימין ולשומרה מהדינים, ולכך אמר דוד שטרה נפשי שהיא השכינה מהדינים כי חסיד אני דהיינו שהוא מייחד אותה אל צד החסד, והיינו שעם היות שרוב העולם עמי הארצות לא תטה השכינה ברוב מעשה העולם אלא שמרה נפשי במעשה דוד וחסידותו שהוא בעל המלכות, וזהו שאמר "ולא תדון בה כעובדי אלילין עמי הארצות" (אור יקר).

³²⁵⁵ ואם כן טוב הוא שיקבל מעשיהם לייחד אותה למעלה, לזה אמר שאין אותו המעשה מועיל לייחד מפני שעיקר כוונתם בגשמי למטה, דהיינו שאינם מתחסדים עם קונם דהיינו שתהיה עיקר הכוונה לייחד למעלה לא לצורך הגוף, ואין הכוונה הזאת מסורה לרבים אלא לשרידים (אור יקר).

<p>בהתהלכך תנחה אותך בשכבך תשמור עליך והקיצות לתחיית המתים היא תשיחך [הא שפיר] (דא) לתחיית המתים שפיר דיוקים ליה לב"נ אבל לאגרא לנשמתא בעלמא דאתי מאי הוי:</p>	<p>עליך והקיצות", לתחיית המתים "היא תשיחך" זה לתחיית המתים, יפה שיעמיד את האדם, אבל לשכר הנשמה בעולם הבא מה יהיה.</p>
<p>אלא קב"ה מלביש לה כקדמיתא³²⁵⁶ בענני כבוד כקדמיתא³²⁵⁷ תיעול במראה דאיהו כנוונא דגופא כליל ברמ"ח איברים אוף הכי תיעול במראה כלילא במאתים וארבעים ושמנה (פקודין) [נהורין]³²⁵⁸ דמתפרשן מההוא מראה דאתמר ביה (במדבר יב ו) ויאמר אם יהיה נביאכם יי' במראה אליו אתודע ובלבושין דענני כבוד (בראשית ט טז) וראיתיה לזכור ברית עולם דא אספקלריאה המאירה:</p>	<p>אלא הקדוש ברוך הוא מלביש אותה כבתחלה בענני כבוד כבתחלה, תכנס במראה שהוא כדוגמת הגוף כלולה ברמ"ח איברים. גם כך תכנס במראה כלולה במאתים ארבעים ושמונה מצוות, ובמאתים ארבעים ושמונה אורות שנפרדים מאותה מראה, שנאמר בה "ויאמר [שמעו נא דברי] אם יהיה נביאכם ה' במראה אליו אתודע" ובלבושי ענני כבוד, "וראיתיה לזכור ברית עולם" זו אספקלריה המאירה.</p>
<p>בחלום אדבר בו (במדבר יב ו) דא אספקלריאה דלא נהרא כליל משם"ה נהירין כחשבון ישנה והיינו (שיה"ש ה ב) אני ישנה³²⁵⁹ חד בעלמא דין וחד בעלמא דאתי ואינון בעובדי ידוי דקב"ה³²⁶⁰ ורוא דלהון (שמות ג טו) זה שמי לעולם י"ה עם שמי שלש מאות וחמשה וששים ו"ה עם זכרי מאתים ושמנה וארבעים וכוונין נחתין וסלקין [קמיה] הבו יקר [לדיוקנא] ליקרא דמלכא:</p>	<p>"בחלום אדבר בו", זו אספקלריה שאינה מאירה, כלולה משלש מאות ששים וחמשה אורות כחשבון "ישנה", והיינו "אני ישנה" אחד בעולם הזה ואחד בעולם הבא, והם במעשה ידיו של הקדוש ברוך הוא. וסוד שלהם "זה שמי לעולם", י"ה עם שמי שלש מאות וחמשה וששים, ו"ה עם זכרי מאתים ושמונה וארבעים, וכוונין יורדים ועולים לפניו, תנו כבוד (לדמות) לכבוד המלך.</p>
<p>והיינו (בראשית א כז) ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו והוא דעבר ליה בתרין דיוקנין בתרין [גנים דאתמר עליהו] (שיה"ש ח יג) היושבת בגנים איהו עלת על כלא] (פנים) דאתמר על[ניה (דברים ד טו) כי לא ראיתם כל תמונה ועל שאר דיוקנין כתיב (שם טז) תמונת כל³²⁶¹ וגו' (במדבר יב ח) ותמונת יי' בימי³²⁶² ותרי"ג</p>	<p>והיינו "ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו", והוא שעשה אותו בשתי דמויות, בשני גנים (פנים) שנאמר עליהם "היושבת בגנים" היא עילת על הכל, שנאמר עליה "כי לא ראיתם כל תמונה", ועל שאר הדמויות כתוב "תמונת כל וגו'", "ותמונת ה' יביט", ותרי"ג מלאכים מעלים את הנשמה כדמויות אלו, כולם</p>

³²⁵⁶ בקדמיתא (יהל אור).

³²⁵⁷ בקדמיתא (יהל אור).

³²⁵⁸ ור"ל דבעלמא דין הוא בלבושא דחלום, ישנ"ה, שס"ה ל"ת, אספקלריא דל"נ. אבל לע"ל, במרא"ה, חושבן רמ"ח נהורין דמראה, שהן נהורין, והוא אספקלריא דנהרא בהקיע, [ברזין], שנאמר במשה במראה אליו כו'. וז"ש למטה אמר בוצינא קדישא אנת כו' (יהל אור). פקודין וברמ"ח נהורין (דפ"ק).

³²⁵⁹ דאני אספקלריא דלא נהרא, ובה שס"ה ל"ת. ואספקלריא דנהרא ת"ת, רמ"ח מ"ע. והן רמ"ח איברין ושס"ה גידין. וכן בשינה אמר לעיל דמיונות שהן חלומות ומראות כו' (יהל אור).
³²⁶⁰ ר"ל ב' הלבושים שניהם, והן ב' צלמים כמו שמפרש והולך, ואף ששניהם הם בעוה"ז, וכן לע"ל, וכמו שמפרש והולך. ולכן תרי"ג מלאכין סלקין כו', מ"מ לא נהירא בעוה"ז, אלא של נפש, ולא זכה לאנהרא מסט' דרוחא אלא מרע"ה, ולע"ל כל אדם (יהל אור).

³²⁶¹ עי' ח"ב רל סע"א ורע"ב (לש"ו). עי' בהגר"א בתיקו"ז לד ע"ד: ר"ל כל הספירות.
³²⁶² ועל שאר דיוקנין כתיב תמונת ה' כו'. ור"ל זהו ותמונת ה'. וז"ש בצלם אלהים (יהל אור).

<p>מלאכין סלקין לה לנשמתא כאלין דיוקנין כלהו (יחזקאל א יא) ופניהם וכנפיהם פרודות לקיים קרא דכתיב בהון (שמות יט ד) ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי:</p>	<p>ופניהם וכנפיהם פרודות לקיים את הפסוק שכתוב בהם "ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי".</p>
<p>כנוונא דנפקו ממצרים ואזלו בענני כבוד ובכל ההוא יקר כההוא גוונא תהא מפקנותא דנשמתא מנופא³²⁶³ דטפה סרוחה למיזל לתרין גנים³²⁶⁴ דאתברי שמיא וארעא דלהון בשם יי³²⁶⁵ ובגדליניה³²⁶⁶ אתמר (תהלים צו יא) ישמחו³²⁶⁷ השמים ותגל הארץ בההוא זמנא יתקיים בב³²⁶⁸ (ישעיה ל ב) ולא יכנף עוד מוריד לגבך (שם ו ב) בשתים יכסה פניו אלא והיו עיניך רואות את מוריד ומסטר אלאין מראות זכה [מרע"ה] (בר נש רבן דמלאכי השרת) רבן של נביאים [וחכמים]:</p>	<p>כדוגמא שיצאו ממצרים והלכו בענני כבוד ובכל אותו כבוד, כדוגמא זה תהיה יציאת הנשמה מגוף של טפה סרוחה, ללכת לשני גנים שנבראו שמים וארץ שלהם בשם ה', ובגללו נאמר "ישמחו השמים ותגל הארץ", באותו זמן יתקיים באדם "ולא יכנף עוד מוריד" לגביך "בשתים יכסה פניו", אלא "והיו עיניך רואות את מוריד", ומצד המראות הללו זכה משה רבנו עליו השלום רבן של נביאים וחכמים.</p>
<p>אמר בוצינא קדישא אנת הוא דזכית בחייך למה דיזכון צדיקיא בתר חייהון זכאה חולקך ד"א (תהלים פו ב) שמרה נפשי כי חסיד אני אמאי כדי שאתחסד עם אני דאתמר [ביה] אני והי³²⁶⁹ ווי ליה למאן דאפריש</p>	<p>אמר הנר הקדוש, אתה הוא שזכית בחייך למה שיזכו צדיקים אחר חייהם אשרי חלקך. דבר אחר, "שמרה נפשי כי חסיד אני", למה, כדי שאתחסד עם אני", שנאמר בו אני והי, אוי לו למי שמפריד</p>
<p>רכנ/א</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>אני מן הוא דאתמר (תהלים ק ג) הוא עשנו³²⁷⁰ ולא אנחנו דכלא חד בלא פרודא הה"ד (דברים לב לט) ראו עתה כי אני אני הוא אני אמית ואחיה מחצתי ואני ארפא ואין מידי מציל:</p>	<p>אני מהוא, שנאמר "הוא עשנו ולא אנחנו", שהכל אחד בלי פרוד, זהו שכתוב "ראו עתה כי אני אני הוא אני אמית ואחיה מחצתי ואני ארפא ואין מידי מציל".</p>
<p>אני יהו"ה אני הוא ולא אחר ודא אני מן [אדני³²⁷¹] יהו"ה עמודא דאמצעיתא ובגין דיהו"ה איהו לימינא דאיהו³²⁷² חסד אמר (תהלים פו ב) שמרה נפשי דאתחסד בך עם</p>	<p>אני יהו"ה, אני הוא ולא אחר, וזה אני מן אדני, יהו"ה עמוד האמצעי. ומשום שיהו"ה הוא לימין, שהוא חסד, אמר "שמרה נפשי" שאתחסד בך, עם</p>

³²⁶³ מגופה (דפ"ו).

³²⁶⁴ דקוב"ה ושכינת' (יהל אור).

³²⁶⁵ כנ"ל, שמי עם כו' (יהל אור).

³²⁶⁶ ובגינייהו (יהל אור).

³²⁶⁷ ר"ת השם (יהל אור). ור"ל לאפוקי הארץ אשר כבגד תבלה ושמים כו', וכמ"ש בתיקונים

(תיקון ח) (יהל אור).

³²⁶⁸ עי' ח"ב קטז ע"ב (ביאורים ח"א נט ע"ד).

³²⁶⁹ קב"ה ושכינת' (יהל אור).

³²⁷⁰ ר"ל ז"א. והוא ראייה דנק' הוא. ואמר דכלא חד בלא פרודא. ר"ל הוא עם אני. ומביא ראייה

הה"ד ראו עתה כו'. וכן ממ"ש אני ה'. וג"כ ממ"ש בעל הגדה דהוא מכילתא, אני הוא ולא אחר. ואמר ודא אני כו'. וד' הוא על ד' אותיות דאדני, דכלילא אני (יהל אור).

³²⁷¹ ח"א ו ע"א (לש"ו).

³²⁷² דאיהי (דפ"ו).

<p>אני דאיהו אדנ"י לגבורה³²⁷³ ובתפארת אתחברן תרין שמהן י"אהדונהי ורזא דמלה בחסד ובגבורה (יחזקאל א יא) ופניהם וכנפיהם³²⁷⁴ פרודות מלמעלה ובתפארת דאתקרי (שמות טו ג) יהו"ה איש מלחמה מה כתיב (יחזקאל א יא) שתים חוברות איש תרתין שמהן מתחברן ביה כחדא ושתים מכסות³²⁷⁵ את גויתיהן³²⁷⁶ תפארת אתקרי גוף (דניאל יו) וגויתו כתרשיש י"אהה וי"הה:</p>	<p>אנ"י שהוא אדנ"י, לגבורה, ובתפארת מתחברים שני שמות יאהדונהי, וסוד הדבר בחסד ובגבורה "ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה", ובתפארת שנקרא "ה' איש מלחמה". מה כתוב "שתים חוברות איש", שני שמות מתחברים בו כאחד, "ושתים מכסות את גויתיהנה", תפארת נקרא גוף "וגויתו כתרשיש" יאה"ה ויה"ה.</p>
<p>הושע עבדך³²⁷⁷ אתה אלהי (תהלים פו ב) שמה נפש עבדך (שם ד) תנה עוז לעבדך (שם טז) תלת זמנין אתעביד דוד עבד בתהלה דא לקבל ג' זמנין דאוקמוה מארי מתניתין דבעי ב"ג למהוי עבדא בעלותא בברכאן קדמאין כעבד דמסדר שבחוי קמי רביה באמצעיות כעבדא דבעי פרס מרביה באחרונות [כעבד דמודה קדם רביה בפרס דקביל מיניה] (כמאן דקבל פרס מרביה) ואזיל לי ותלת זמנין דבעי למעבד עבד מסטרא דעבודה דאוקמוה מארי מתניתין דלית עבודה אלא תפלה ותלת אבהן³²⁷⁸ אתקריאו עבדים מסטרא ע"ש שכינתא דאיהי עבודות³²⁷⁹ יי:</p>	<p>"הושע עבדך אתה אלהי שמח נפש עבדך תנה עוז לעבדך", שלש פעמים בתהלה זו דוד נקרא עבד, כנגד שלש פעמים שהעמידו בעלי המשנה שצריך אדם להיות עבד בתפלה, בברכות הראשונות כמו עבד שמסדר שבחו לפני רבו, באמצעיות כמו עבד שמבקש פרס מרבו, ובאחרונות כמו עבד שמודה לפני רבו בפרס שקבל ממנו והולך לו. ושלש פעמים שעבד צריך לעשות מצד העבודה, שפרשוה בעלי המשנה, שאין עבודה אלא תפלה. ושלשה אבות נקראו עבדים מצדה על שם השכינה, שהיא עבודת ה'.</p>
<p>ואוף הכי משה³²⁸⁰ עבד יי (דברים לד ה) ובג"ד (ויקרא כה נה) כי לי בני ישראל עבדים אבל לגבי אחרנין³²⁸¹ כל ישראל בני מלכים הם מסטרא דמלכות ואיהי אמאי אתקריאת עבודה כאורח דאתתא למיפלא לבעלה ואורח בנין למפלא לאבוהון דוד אתעביד עני חסיד ועבד הה"ד (תהלים פו א) (ב) [תפלה] לדוד הטה יי³²⁸² אונך ענני כי עני ואביון אני שמרה נפשי כי חסיד אני הושע עבדך אתה אלהי הבוטה אליך [אתעביד] עני לתרעא דמלכא דאתמר ב(יה) (תהלים</p>	<p>וכמו כן "משה עבד ה'", ולכן "כי לי בני ישראל עבדים", אבל לגבי אחרים כל ישראל בני מלכים הם, מצד המלכות, והיא למה נקראת עבודה, כדרך אשה לעבוד לבעלה, ודרך בנין לעבוד את אביהם. ודוד נעשה עני חסיד ועבד, זהו שכתוב "תפלה לדוד הטה יהו"ה אונך ענני כי עני ואביון אני", "שמרה נפשי כי חסיד אני", "הושע עבדך אתה אלהי הבוטח אליך". נעשה עני לשער המלך שנאמר בה "אדני שפתי תפתח", אדנ"י היכ"ל,</p>

³²⁷³ צ"ל בגבורה. ור"ל דאיהי בגבורה ואחבר עם חסד כמו שמפרש והולך (יהל אור).

³²⁷⁴ ופניהם הן חו"ב (יהל אור).

³²⁷⁵ ר"ל צירוף אה"ה עם הו"ה, מכסה לצרוף הנ"ל. ובצירוף הזה לא כתיבחוברות, דכ"א בפ"ע, כי יאה"ה הוא אה"ה, וכן חצי השני הו"ה (יהל אור).

³²⁷⁶ גויתיהנה (דפ"ו).

³²⁷⁷ שייך לפ' בלק קצ"ה א' ב' בזוהר (יהל אור).

³²⁷⁸ לכן ג"פ עבד בתפלה דכלילת מנהון (יהל אור).

³²⁷⁹ עבודת (דפ"ו).

³²⁸⁰ דכליל בש"ן ג' אבהן כידוע (יהל אור).

³²⁸¹ ר"ל דווקא להשי"ת אינון עבדים, וכמו שכינתא דאיהי למפלא לבעלה, ואיהי מלכות כמו שמפרש והולך (יהל אור).

³²⁸² אדני (דפ"ו).

<p>נא יז) אדני³²⁸³ שפתי תפתח אדני³²⁸⁴ היב"ל אתעביד עני לתרעא דהיכלא דמלכא:</p>	<p>נעשה עני לשער היכל המלך.</p>
<p>ומה כתיב (תהלים פו א) הטה אדני אזנך ענני ודא שכינתא תתאה דאיהי³²⁸⁵ אזן לקבלא צלותין ולמשמע לון כדכתיב (שם כב כה) כי לא בזה ולא שקץ ענות עני ולא הסתיר פניו ממנו ובשועו אליו שמע דאיהו אתעביד עני ודל מסטרא דאת ד' מן אחד³²⁸⁶ למשאל מן א"ח³²⁸⁷ דאיהו עמודא דאמצעיתא לקיימא בי' (שם קטז ו) דלות³²⁸⁸ ולי יהושיע דלא ימות משיח בן אפרים³²⁸⁹ ושאל מניה בההוא תרעא בגין ישראל העניים לקיים בהו (שמואל ב' כב כה) ואת עם עני תושיע:</p>	<p>ומה כתוב "הטה יהו"ה אזנך ענני", וזוהי שכינה תחתונה, שהיא אוזן לקבל תפלות ולשמוע אותן, כמו שכתוב "כי לא בזה ולא שקץ ענות עני ולא הסתיר פניו ממנו ובשועו אליו שמע". שהוא נעשה עני ודל מצד אות ד' מן אחד, לשאול מן א"ח שהוא עמוד האמצעי, לקיים בו "דלותי ולי יהושיע", שלא ימות משיח בן אפרים, ושאל ממנו באותו השער בשביל ישראל העניים, לקיים בהם "ואת עם עני תושיע".</p>
<p>ולבתר שאיל בגין כהנייא דיחזור עבודה³²⁹⁰ למקומה [ויתעביד] ואתעבידו [ויתעבד] עבד [ו]לבתר³²⁹¹ דיהיב לון אורייתא מסטרא דחסד³²⁹² למעבד [גמול] [גימל] עם דליית מן אורייתא ובגין דא אתעביד חסיד כד מטא לג' ספיראן עלאין פתח ואמר (תהלים קלא א) יי' לא גבה לבי</p>	<p>ואחר כך שאל בשביל הכהנים שתחזור עבודה למקומה ונעשה עבד, ולאחר שנתן להם תורה מצד החסד לעשות גמול עם דל"ת מהתורה, ולכן נעשה חסיד. כאשר הגיע לשלש ספירות העליונות פתח ואמר "ה' לא גבה לבי ולא רמו עיני ולא הלכתי בגדולות ובנפלאות ממני".</p>

³²⁸³ מילוי אדני תרע"א, לכן הוקבע בתחלת התפלה בתרעא דהיכל (יהל אור).
³²⁸⁴ היכל במילואו הא יוד כפ למד גימ' ר' כי גם שם אלה"ם ברבוע ר' גימ' היכל במלואו לכן
היכל רומז לנוק' כי היא נקראת ג"כ אלה"ם (זהר הרקיע), ר"ל גי' היכל (יהל אור).
³²⁸⁵ דאיהו (דפ"ו).
³²⁸⁶ טעם היות המלכות ד' רברבא בהיותה אצל התפארת במקום אצילות. הענין הוא כי מקום
אצילות אצל הת"ת בתר חדוי דמלכא ושם נעשין לה ד' מוחין מתנה"י שלו ואלו הם סוד ד' הגדולה
כשהיא שם והבן זה (זהר הרקיע).
³²⁸⁷ שהוא כליל מח' ספירין מחכמה ולמטה, וא' ע"ג כתר (יהל אור).
³²⁸⁸ ד' הנ"ל (יהל אור).
³²⁸⁹ ר"ל דע"ז אמר דוד דלותי ולי יהושיע, וכמש"ל (רג): ובגין דאיהי גבעהתתאה כו'. אבל אנחנו
בצלותא מבקשין על עם ישראל דאינוןעניים. וז"ש ושאל מניה מהוא תרעא בגין כו'. ר"ל השכינה.
ואנחנו מבקשין בצלותא (יהל אור).
³²⁹⁰ בנצח (יהל אור).
³²⁹¹ והענין כמ"ש בפ' משפטים (ק"ט ע"ב) שהגאולה במל' מתרין סטרין, בנצח וחסד, שחר ובקר
(יהל אור).
³²⁹² ר"ל דג' שאלות אלו צריך למשאל בתפלה, שהן ג' דרגין, עני עבד חסיד. וכנבקש דהמע"ה, והן
ג' דרגין. מל' א'. נה"י ב', ששם עבודות כהנים בנצח, שכולל נה"י. חסיד בחסד ששם אורייתא, וכולל
חג"ת. וזה שאמר כד מטי לג"ר כו'. ואמר למעבד גמול עם דל"ת. ר"ל עם התלמידים שמקבלים
מרבם. ור"ל שהוא (שבת קד.) אלף בינה גמול דלים, ר"ל ללמוד וללמד. ואמר פתח ואמר ה'לא כו'.
שהן ג' דרגין ממטל"מ. והוא מ"ש למעלה בפ' בלק שם (קצה ע"ב) דעבד השלישי הוא דשוי ימינא
דמלכא עליה, ואינו ברשותו של אדם, רק ב' עבדים. והוא כי שם מפרש ג' עבדים בג' דרגין, נה"י
חג"ת חב"ד, דמל' כלילא מכולם, בסוד חש"ח, בג' נקבים שבאדם, והן נר"ן שבאדם, בג' עלמין כנגדן,
שממש עבדים דהיא מתפשטת בהון. ור' אליעזר מפרש שם עני ביסוד, ועבד בהוד, וחסיד בנצח,
וחסידך יברוכה. ועבד מל' דכלילא יתהון. ואח"כ עבד השני בז"א בחג"ת, ושם כלילא נוק' ג"כ, והוא
בחזרת הש"ץ. וקדוש בקדושה נגד יוצר, וכידוע דב' התפלות הן בנה"י וחג"ת, נוק' ודכורא, לחש
וקול רם, כמו בק"ש ותפילין ש"י וש"ר, לך לאות כו'. והשלישי הנשמה מ"ה. אבל ב' רוח ונפש
במעשיםותורה, והן בו, אלא שמאיר ע"י התורה ומע"ט. אבל כאן סידר בדרך אחר. ואמר ה' לא גבה
כו'. וסיומא דקרא, אם לא שוייתי באימא. כגמול עלי, על י'. ואח"כ יחל כו' בכתר (יהל אור).

<p>ולא רמו עיני ולא הלכתי בגדולות ובנפלאות ממני:</p>	
<p>שלמה אמר, הרי בינה היא של משה, אשאל בחכמה עליונה שהיא מעל דרגתו, מה כתוב "אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני", והרי כתוב "וה' נתן חכמה לשלמה". חכמה קטנה, ורצה להעלותה מלמטה למעלה, שהתרחקה ממנו, משום שאפילו לבינה אין אדם בעולם שיכול לעלות פרט למשה, כל שכן למעלה ממנה, שהיא חכמה עליונה, שמצדה חכם עדיף מנביא, ואף על גב שפרשוה בדרך דרש על פרה אדומה, שבעים פנים לתורה.</p>	
<p>ר' אלעזר קום לחדש מלין קמי שכינתא די תהא עזר לאביך דשמך³²⁹⁷ גרים עזר אל אל מימינא עזר משמאלא הה"ד (בראשית ב יח) אעשה לו עזר³²⁹⁸ כנגדו במאי בזרע שפיר דאיהו הפך עזר ויקום ר' יוסי עמך [דאיהו] (דיהא) כרסייא שלימתא³²⁹⁹ למאריה דהכי סליק יוס(י) לחשבון הכס"א (דהכי) אלהים בחושבן;</p>	<p>רבי אלעזר, קום לחדש דברים לפני השכינה, שתהיה עזר לאביך, שהשם גורם, עזר אל, אל מימין, עזר משמאל, זהו שכתוב "אעשה לו עזר כנגדו", במה, בזרע יפה שהוא הפך עזר. ויקום רבי יוסי עמך שהוא כסא שלם לרבנו, שכך עולה יוסי לחשבון כס"א, אלהים בחשבון.</p>
<p>ויקום עמיה ר' יהודה דביה הו"ד וביה י"ה וביה יהוה [ד' ד'] [דד'] חיון³³⁰⁰ [וד' פניהם וד' כנפיהם] [ופניהם וכנפיהם] פרודות³³⁰¹ כלהו לקבלא ליה ומניה דוד [דהוה³³⁰² לקב"ה] דרגא בהודאות דאיהו מצד הוד³³⁰³ ויקום עמיה ר' אלעאי [בגימ'] [בגינ'] יב"ק בקי</p>	<p>ויקום עמו רבי יהודה, שבו הו"ד, ובו י"ה, ובו יהו"ה, ד', "ארבע חיות ופניהם וכנפיהם פרודות", כולם לקבל אותו, וממנו דוד שהודה לקדוש ברוך הוא, דרגה בהודאות, שהוא מצד הוד. ויקום עמו רבי אלעאי בגימטריא יב"ק, בקי בהלכה.</p>

³²⁹³ מ"ש דמשה זכה לבינה [עי' ע"ח זיווגים ו', ועי' בבהגר"א על תז"ח יח ע"א: כי משה דרגא דהתפשטות בינה בעד"א וזהו בינה לבא בגו גופא עד"א], ר"ל לבינה דהמלכות (דע"ה ח, ב פז ע"ב).
³²⁹⁴ אמר הגר"א בספד"צ (פ"ד ל ע"ג ד"ה ואמר ובי"ד) שהוא אור היסוד (שהוא י' זעירא והוא חכמה זעירא) דהמלכות דאצילות, והוא יורד בבריאה, ואליו זכה שלמה. אבל לא שנתחכם בהמלכות שבאצילות רק בהי' זעירא שלה היורדת בבריאה (דע"ה ח"ב פה ע"א).
³²⁹⁵ עי' דע"ה ח"ב פו ע"ב.
³²⁹⁶ דאיהו (דפ"ו).
³²⁹⁷ דשמא (דפ"ו).
³²⁹⁸ בנוק' משמאלא (יהל אור).
³²⁹⁹ דהכסא הוא ה' תתאה על הכסא, דמתפשטת ביה. וע' בפ' בראשית (כ ע"א) ע"פ יהי מאורות בענין מאורות היום והלילה (יהל אור).
³³⁰⁰ ר"ל ד' חיוון מרכבהלהו"ה. והן ד' מעלות של המל', שלכן זכה יהודה למלכות (יהל אור).
³³⁰¹ הענין מה שידעת מתיקונים דף ל' ע"ב כי הויה בחדס אדנ"י בגבורה ושניהם יאהדונה"י בת"ת וידוע כי כנפים הם אדנ"י וד' פנים הויה וזה שאמר (יחזקאל א יא) ופניהם וכנפיהם פרודות בב' זרועות ח"ג אך ת"ת נקרא איש וז"ש שתיים ב' שמות הויה אדנ"י חוברות ומחוברות באיש שהוא ת"ת כזה יאהדונה"י אך יש ב' אחרים בסוד מתתא לעילא הויה אה"ה (יחזקאל א יא) מכסות גויותיהן ת"ת הנקרא גוף וגויה (זהר הרקיע).
³³⁰² דיהודה (דפ"ו).
³³⁰³ ר"ל דהוא בי' (יהל אור).

<p>בהלכתא:</p>	
<p>ויקום עמיה ר' יודאי דחושבניה א"ל כגון [מיכאל] (כל) מלאכין רשימין באל כגון (בראשית לא כט) יש לאל יד³³⁰⁴ ורוא דאל וא' (ה') דמות אדם ל' תלת היוזין³³⁰⁵ דאינון ד' אנפין לכל חד דרמיזין³³⁰⁶ בה³³⁰⁷ בחושבן ל' ונ"א תלת יודין עולים ל' ואינון בראשי תלת אזכרות דאינון י"י מלך י"י מלך י"י ימלוך לעולם ועד ויקום ר' אבא עמהון דאיהו חושבניה ד' ד' היוזין:</p>	<p>ויקום עמו רבי יודאי, שחשבונו א"ל כמו מיכאל, מלאכים רשומים באל, כמו "יש לאל יד", וסוד של אל, א' דמות אדם, ל' שלש חיות, שהם ארבע פנים לכל אחד שרמוזים (בה) בה' בחשבון ל' (שלש יודין עולות ל'), והם בראשי שלש אזכרות שהם "ה' מלך", "ה' מלך", "ה' ימלך לעלם ועד". ויקום עמם רבי אבא שהוא חשבונו ד' ארבע חיות.</p>
<p>רכנ/ב11065:</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>רבי שמעון איהו כאילנא ור' אלעזר בריה וחברוי דאינון חמשה דאדכרנא כענפין דאילנא רברבין דרמיין לדרועין ושוקין³³⁰⁸ קום ר"ש ויתחדשון מלין מפומך בהאי קרא³³⁰⁹ דמלקדמיין³³¹⁰ למנצח תמן³³¹¹ נצח אנגון³³¹² צח וביהו (כגון צח ובי) אתקרי יהו"ה³³¹³ מארי נצחן קרבין³³¹⁴ לגבי אומין עבו"ם דעלמא ורחמיין ודינא³³¹⁵ לישראל ורוא דמלה³³¹⁶ (משלי יא י) ובאבוד רשעים</p>	<p>רבי שמעון הוא כאילן, ורבי אלעזר בנו וחבריו שהם החמשה שהזכרנו, כענפים גדולים של האילן, שדומים לזרועות ושוקים. קום רבי שמעון ויתחדשו דברים מפך בפסוק זה שמקדם, למנצח, שם נצח, נגון צח, ובו נקרא ה' בעל נצחון קרבות לאומות עובדי כוכבים ומזלות של העולם, ורחמים ודין לישראל. וסוד הדבר "ובאיבוד רשעים רינה", מ"ל שבעים שמות יש לו, ועם נצח והוד, ע"ב כחשבון חס"ד, וסוד הדבר "נעימות בימיך נצח".</p>

³³⁰⁴ ר"ל לשון יודאי (יהל אור).

³³⁰⁵ והן מרומזים בשם ס"ג. וע' בפ' קרח (דף קעט) (יהל אור).

³³⁰⁶ (ס"א בה) (נוסף בדפ"ו).

³³⁰⁷ צ"ל ביהו"ה. ור"ל דכל ד' אנפין ד' אותיות הוי"ה (יהל אור).

³³⁰⁸ עם ברית ועטרה (יהל אור).

³³⁰⁹ למנצח על שושן עדות לדוד ללמד (אור יקר).

³³¹⁰ אפשר דבחבורא קדמאה נדרש פעם אחרת בפסוק למנצח, תמן נצח וכו', כוונתו לפרש מלת "למנצח" בנצח עצמו "ועל שושן" שהיא על הוד הנקראת שושן כדמפרש לקמן, ולהכי קשה כי מדת נצח נקרא נצח על שם הנצחיות והתמידות, כי לומר שהיא מצד הנצחון אי אפשר מכמה טעמי מהמזמור עצמו ומהמדה בעצמו שהיא ימינית, ועוד דניחא מלת נצח ל"מ שבו מאי איכא למימר (אור יקר).

³³¹¹ בחלק מהמלה נצ"ח, ודע שבמדה זו כלולות כל הניגונים מכלל המדות וזהו שאמר "תמן נצח" שצירופו "ניגון צח" (אור יקר).

³³¹² שהוא בחסד, ונצח אתקשר בחסד כמו שמפרש והולך. [מצאתי כתוב על הגליון. וז"ס למנצח בניגונות] (יהל אור).

³³¹³ הנמצא בכל עשר ספירות יהו"ה איש מלחמה ומתרגמינן "מארי נצחן קרביא" ומלת נצח עתה על הנצחון, והנה הקב"ה ינצח באחד משני דרכים או בדרך ניצוח אומות העולם וימשך ממנו טובה לישראל והיינו בבחינת הרחמים, או ניצוח שכשהקב"ה נוטל נקמה מרשעי ישראל כגון באחאב שנאמר ותעבור הרנה במחנה כדפירשו (אור יקר).

³³¹⁴ שני מיני מלחמות, דהיינו לגבי אומין דעלמא ורחמים נמשך לישראל או דינא לישראל (אור יקר).

³³¹⁵ נמחק ביהל אור.

³³¹⁶ ר"ל דג"ז הוא חסד (יהל אור).

<p>רנה³³¹⁷ מ"ל שבעין שמהן אית ליה ועם נצח והוד³³¹⁸ ע"ב כחושבן חס"ד ורזא דמלה (תהלים טז יא) נעימות בימינך³³¹⁹ נצח:</p>	
<p>הוד ביה הודו ליי³³²⁰ (ישעיה יב ד) צדיק ביה (תהלים לג א) רננו צדיקים ביהו"ה³³²¹ וביה (ירמיה לא ו) רנו ליעקב שמחה³³²² תפארת ביה [הללו אל] הללויה [הללו יה]³³²³ (הללויה) דתמן יהו"ה בנגון ובזמר (ב) חסד³³²⁴ (וב) גבורה בשיר ובברכה חכמה ובינה (באתריה) באשרי כתר³³²⁵ בתהלה מלכות מזמור ביה ר"ז וביה מו"ם³³²⁶ מסטרא דזמר דאורייתא וזמר דצלותא זמר מסטרא [אחרא] (דצלותא) איהי מו"ם ז"ר זמרא בביתא חרבא בביתא נדה שפחה בת עכו"ם זונה ודא אתוון מזמו"ר:</p>	<p>הוד, בו הודו לה'. צדיק, בו "רננו צדיקים בה", ובו "רנו ליעקב שמחה". תפארת, בו הללו אל, הללויה הללו יה. ששם יהו"ה בנגון ובזמר, חסד וגבורה. בשיר ובברכה, חכמה ובינה. באשרי כתר. בתהלה מלכות. מזמור, בו ר"ז, ובו מו"ם, מצד הזמר של תורה וזמר של תפלה, זמר מצד אחר הוא מו"ם ז"ר. זמר בבית, חרב בבית. נדה שפחה בת עובדי כוכבים ומזלות זונה, וזה אותיות מזמו"ר.</p>
<p>נגוין תמן ג"ן³³²⁷ הכי שפירו דנגונא ביה (נגון) הלל כגון (שמות יב מב) ליל שמורים הוא ליי להוציאם³³²⁸ (בהוציאו אותם)</p>	<p>נגוין, שם ג"ן, כך יופי הנגון, בו הלל, כמו "ליל שימורים הוא לה' להוציאם מארץ מצרים". אשרי, שבו מתחיל</p>

³³¹⁷ וזה דין לישראל והכל רנה לפניו, בענין שיש ניגון לדין וניגון לרחמים (אור יקר). אפילו רשעי ישראל כגון אחאב וחבירו "רנה", ומלת נצח יורה על נצחון סתם על שתי המלחמות שהם רחמים ודין יורה "מ"ל" דהיינו שעולה "שבעים" והיינו שיש לשם יהו"ה שבעים שמות עשר ספירות בכל אחד משבע ספירות, וכל אחד לה שם בפני עצמה מפני שאין החסד שבחסד כבחינת חסד שבגבורה ועל דרך זה לכל הספירות, ולכך לכל בחינה שם בפני עצמו ונקרא שבעים בחינות שבעים שמות, ועם "נצח והוד" ששם עיקר מלת למנצח מפני שהוא מארי נצחון קרבייא שתי מלחמות מלחמת דין ומלחמת רחמים, דהיינו נצח רחמים הוד דין הם "ע"ב" בענין שמלת "למנצח" בה סוד ע"ב בסוד שם יהו"ה שהוא מארי נצחון קרבייא, והיינו בסוד המדה העיקרית הכוללת הכל דבה עסקינן דהיינו נצח ועולה "כחושבן חסד" סוד למנצח להורות קשרה לימין בחסד בסוד נעימות, דהיינו צחות ונעימות הניגון נקשר נצח בימין (אור יקר).

³³¹⁸ שעל השמינית הוא הוד כמו שמפרש והולך (יהל אור).
³³¹⁹ חסד (יהל אור).

³³²⁰ הכוונה לפי המבואר לעיל לפרש כל המדות בנצח ששם נגון צח, ובשיתוף אל שם יהו"ה שהוא פועל בכל המדות (אור יקר). מצד מדת הוד וכן מצד מדת היסוד רנה (אור יקר).
³³²¹ והיינו מצד פעולת הייחוד (אור יקר).

³³²² דהיינו לתפארת מדת יעקב (אור יקר). רחל דהיינו מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה. מדת תפארת "בהלל" ולהכריח סוד שם יהו"ה יתחלק בשני מלות פעמים אומר הללויה ושם חצי השם ופעמים אומר הללויה ושם חצי השם (אור יקר).
³³²³ "הללו יה" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "הללוהו". ור"ל שבשניהם השם הו"ה שבת"ת (יהל אור).

³³²⁴ אבל בתי' תי"ג מפרש דמזמור בחסד ונגון בגבורה. ובשאר מפרש כמו כאן, רק במקום תהלה אמר שם תפלה. ובגמ' פסחים (ק"ז). הוא בענין אחר, דלא חשיב ברכה ורנה, וחשיב תהלה ותפלה ומשכיל. ומפ"ו כאן דמזמור בגבורה, דביה ענג ונגע, שכר ועונש, וזהו מו"ם ז"ר, קול באשה ערוה, נשג"ז כו'. ובניגון מפ"ו תמן ג"ן דהוא בדרום (יהל אור).

³³²⁵ וחמשה אלו שהם אשרי שיר ברכה ניגון מזמור לא נזכר בהם יהו"ה, ואפשר בזה לומר שמהכרח החמשה הקודמין יוכרחו אלו, או אפשר דשם יהו"ה דקאמר היינו בתפארת והתפארת יפעול על ידי נצח הוד יסוד, אמנם על ידי חמשה עליונות הנזכרות אדרבה הן משפיעות בו, או אפשר דקראי דלתתא שם רמז והכרח לשם יהו"ה כאשר נבאר (אור יקר).

³³²⁶ ר"ל דהזמר פעמים בקדושה, ופעמים בס"א, כמו שמפרש והולך לפי שהוא בגבורה (יהל אור).
³³²⁷ דהוא חסד דרועא ימינא כידוע. [מצאתי כתוב על הגליון. פי' ג"ע הוא בדרום העולם. ובתיקונים תי' י"ג כ' להיפוך, מזמור בחסד, נגון בגבורה. ואפשר הוא בסוד התכלות חסד בגבורה] (יהל אור).

³³²⁸ ר"ת הלל [נעה"ג והלל כנ"ל הוא הללויה הללויה והבן. ע"כ] (יהל אור).

<p>מארץ מצרים אשרי דביה שרי עלמא³³²⁹ [משבחין] (בשבחין)³³³⁰ (תהלים קמד טו) אשרי העם שככה לו³³³¹ בברכה³³³² (תהלים לד ב) אברכה את ה' בכל עת בתהלה (שם) תמיד תהלתו בפי:</p>	<p>העולם משבחים "אשרי העם שככה לו". בברכה, "אברכה את ה' בכל עת". בתהלה, "תמיד תהלתו בפי".</p>
<p>על שושן עדות³³³³ (שם ס א) דא הוד דאיהו שושן סומק שליט על חוור דנצח ושליט איהו חוור על סומק מאי עדות דא צדיק ואיהו ברית דאיהו [אחיד] לשמיא וארעא הה"ד (דברים ד כו) העידותי בכם היום את השמים ואת הארץ מאי מכתם מ"ך ת"ם [מך] איהו צדיק תם עמודא דאמצעיתא דרגא דיעקב (בראשית כה כז) איש תם גוף ווברית חשבינן [חד] ללמד חסד וגבורה דמתמן אורייתא אתיהיבת ללמוד וללמד:</p>	<p>"על שושן עדות" זה הוד, שהוא שושן אדום שולט על לבן, שהנצח שולט הוא לבן על אדום. מה זה "עדות", זה צדיק, הוא ברית, שהוא אוחו את השמים ואת הארץ, זהו שכתוב "העידותי בכם היום את השמים ואת הארץ". מה זה "מכתם", מ"ך ת"ם, מך הוא צדיק, תם עמוד האמצעי, דרגת יעקב איש תם, גוף וברית נחשבים לאחד, ללמד חסד וגבורה, שמשם נתנה תורה, ללמוד וללמד.</p>
<p>[א"ל] (אמר) שפיר קאמרת אבל (תהלים יב א) למנצה על השמינית דלא תזוז נצח מן הוד דאיהו ספירת³³³⁴ ח' אמר למנצה על השמינית אמר בוצינא קדישא אי הכי³³³⁵ בינה דרגא דילך ואמאי אוקמוה ונתן ההוד למשה שנאמר (במדבר כז כ) ונתת³³³⁶ מהודך עליו א"ל שפיר קא שאלת ה' סלקא באת י' חמש זמנין עשר לחמשין תרעין דבינה [ואתפשטותא] (ואתו פשטא שכנתא) דלהון מחסד עד הוד³³³⁷ והן חמש עשרה בכל ספירה אינון חמשין ובגין דא מבינה עד הוד כלא אתפשטותא חדא:</p>	<p>אמר לו, יפה אמרת, אבל "למנצה על השמינית", שלא תזוז נצח מהוד שהיא ספירה שמינית, אמר "למנצה על השמינית". אמר הנר הקדוש, אם כך בינה דרגתך, ולמה פרשוה ונתן ההוד למשה, שנאמר "ונתתה מהודך עליו". אמר לו, יפה שאלת, ה' עולה באות י', חמש פעמים עשר, לחמשים שערי בינה, והתפשטותם מחסד ועד הוד, הן חמש, עשר בכל ספירה, הם חמשים, ומשום זה מבינה עד הוד הכל התפשטות אחת.</p>
<p>לבתר אתא צדיק ונטיל כל חמשין [תרעין] בלחודוי למהוי שקיל לכל חמש ואתקרי כל³³³⁸ דנטיל כל חמשין תרעין ואוף הכי כלה נטילת להו כלהו אמר כען ודאי אתיישב מלה על בורייה ועוד למנצה תמן</p>	<p>אחר כך בא צדיק ולקח כל החמשים שערים לבדו להיות שקול לכל החמש ונקרא "כל", שנוטל כל חמשים שערים. וכמו כן, כלה לקחה את כולם. אמר, כעת ודאי התיישב דבר זה על בוריו. ועוד "למנצה" שם מ"ל עם נצח, וזה מ"ל מחשמ"ל, מן ח"ש הוד ונצח, הם</p>

³³²⁹ ר"ל שרי לשון אשרי (יהל אור).

³³³⁰ "דביה שרי עלמא משבחין" נמחק ביהל אור.

³³³¹ שיר דביה שרי עלמא משבחין (נוסף ביהל אור).

³³³² ור"ל שיר חכמה, דהוא שירותא (לקמן רצ ע"א) (יהל אור).

³³³³ ר"ל דר"ק רמיזין כאן (יהל אור).

³³³⁴ ספירה (דפ"ו).

³³³⁵ "אי הכי" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "הא".

³³³⁶ ונתתה (דפ"ו).

³³³⁷ עי' תיקור'ז ג ע"ב: עשר זמנין חמש אינון חמשין עשר בכל ספירה מאלין חמש מחסד עד הוד יסוד נטיל לון כלהו ואיקרי כ"ל. ועיי"ש נא ע"ד ד"ה מאינון שמשמע שזה תמידי ויסוד מקבל בשעת הזיווג.

³³³⁸ כל גי' נ'. וכן כלה בתוספת ה' אחרונה (יהל אור).

<p>מ"ל עם נצח ודא מ"ל מן חשמ"ל מן ח"ש³³³⁹ הוד ונצח³³⁴⁰ אינון לקביל תרין שפון ובג"ד אתקריאו [שפון] חיון אשא ממללא ובהגיגה עד [היכן] [כאן] מעשה מרכבה ואוקמוה מן וארא עד חשמל דמסטר א דגבורה אתקריאו חיון אשא ונהר דנפיק מזיען [דלהון] יסוד בלהו תלת אינון מרכבה לתפארת אדם:</p>	<p>כנגד שתי השפתיים, ולכן נקראו שפתיים חיות, אש מדברות. ובחגיגה, עד היכן מעשה מרכבה, ופרשוה מן "וארא" עד "חשמל", שמצד הגבורה נקראו חיות אש, ונהר שיוצא מהזיעה שלהם, יסוד כל שלשת אלה, מרכבה לתפארת אדם.</p>
<p>מעשה מרכבה דא מלכות ובתלת אלין איהו חכמה ובינה ודעת ובג"ד אוקמוה מארי מתניתין דאין דורשין במעשה מרכבה ביחיד אא"כ הוא חכם ומבין מדעתו³³⁴¹ ואית מרכבה לתתא מזעיר אנפין דאיהו מט"טרון אדם הקטן דבמרכבה דיליה דאיהו פרדס רדיפי מיא דאורייתא [דנפיק] [ונפיק] מגו פרדס דיליה [לתלת מארבע דאתמר עלייהו ארבעה נכנסו לפרדס והא אתמר דאיהו צ"י] פרא דחזא רבה בר בר חנה לכיף ימא דאורייתא דימא³³⁴² מטי עד קורסולוי³³⁴³ ורישיה מטי עד צית שמיא ולא אכשילו תלת ביה משום דנפישו מיא דיליה אלא משום דרדיפי מיא [ואוקמוה]:</p>	<p>מעשה מרכבה, זו מלכות, ובשלשת אלו הוא חכמה ובינה ודעת, ולכן פרשוה בעלי המשנה, שאין דורשים במעשה מרכבה ביחיד, אלא אם כן הוא חכם ומבין מדעתו. ויש מרכבה למטה מזעיר אנפין, שהוא מטטרו"ן, אדם הקטן, שבמרכבתו שהיא פרדס. זורמים במהירות מים של התורה, שיוצאים מתוך פרדס שלו, לשלש מארבע, שנאמר עליהם "ארבעה נכנסו לפרדס", והרי נתבאר, שהוא צפור שראה רבה בר בר חנה לחוף ים התורה, שהים הגיע עד קרסוליו, וראשו הגיע עד לב השמים, ולא נכשלו בו שלשה, משום שהמים שלו רבים, אלא משום זרימת המים, ופרשוה.</p>
<p>אבג כליל לון דסלקין לשית לקבל אתון מטטרו"ן [רביעאה]³³⁴⁴ [ד' ביה] ד' (מלכים א' יט יב) קול דממה דקה דתמן אתי מלכא ואיהו אדם לשבת על הכסא איי³³⁴⁵ מים עליונים ומים תחתונים דלית בינייהו [אלא] כמלא נימא דאיהו ו נטוי בנייהו ברקיע דאיהו מבדיל בין מים למים (בראשית א ו) [דיהא] [ויהא] הבדלה בין נוקבא לדכורא בג"ד (בראשית א ו) ויהי מבדיל³³⁴⁶:</p>	<p>אב"ג כולל אותם שעולים לשש, כנגד אותיות מטטרו"ן. רביעי ד', "קול דממה דקה" ששם בא המלך, והוא אדם לשבת על הכסא. א י"י, מים עליונים ומים תחתונים, שאין ביניהם אלא כמלא נימא שהוא ו' נטוי ביניהם ברקיע, שהוא "מבדיל בין מים למים", שתהא הבדלה בין נקבה לזכר, לכן "ויהי מבדיל".</p>
<p>ורזא דמלה יאהרונה"י מים עליונים זכרים</p>	<p>וסוד הדבר יאהרונה"י, מים עליונים זכרים, י' עליונה, מים תחתונים, נקבות, י' תחתונה, שש אותיות ביניהם</p>

³³³⁹ ל"ג מן. ור"ל כמו שמפרש והולך חיון אשא שהוא ל"מ ח"ש כמ"ש רש"י (חגיגה יג ע"ב) (יהל אור).

³³⁴⁰ ור"ל דח"ש הוא חיות אש מסט' דגבורה, וממלות מסט' דנצח. וז"ש ובג"ד כו'. ומפרש דאינון תלת עם הנהר דילהון, הוא מרכבה לאדם על הכסא, ת"ת. ומעשה מרכבה מל'. ואח"כ מפ"ו במט"ט, דתלת עאלו בתלת דרדיפי, רוח סערה ענן כו', והוא ג' דאליהו. ור"ע עאל באדם, דתמן קול דממה דקה. ועיין בפ' בהעלותך קנ"ה א' דגלא כו' (יהל אור).

³³⁴¹ ח'כס ומבין מדעתו. חב"ד (יהל אור).

³³⁴² בינה דילי' (יהל אור).

³³⁴³ נר"ה כנ"ל (יהל אור).

³³⁴⁴ ר"ל חיה רביעית הוא ד', שהוא לאחר אב"ג באלף בית, וכ"ה בספי' לאחר ו"ק, שכלילין באב"ג, דאינהו תלת כלילין בתלת, והוא דממה דקה, ר"ת ד', וז"ש קול כו' (יהל אור).

³³⁴⁵ א יי (דפ"ו).

³³⁴⁶ ר"ל ו' יהי מבדיל (יהל אור).

<p>י' עלאה מים תחתונים נקבות י' תתאה³³⁴⁷ שית אתון בנייהו כחושבן ו' דא מטטרון³³⁴⁸ דאיהו³³⁴⁹ בין א ועוד [יוד נקודה] (תנועה) ו' גלגל ולית תנועה³³⁵⁰ בגלגל בשית סטרין וכחושבן (בחושבן) ו' אלא בההיא נקודה וההיא נקודה איהו יחודא דכלא ואסהידת על ההוא יחיד דלית ליה שני דאוקמוה עליה רבנן שצריך ליחדו כדי שתמליכהו על:</p>	<p>כחשבון ו', זה מטטרון שהוא בין א. ועוד יו"ד נקודה, ו' גלגל, ואין תנועה בגלגל בששה צדדים כחשבון ו' אלא באותה נקודה, ואותה נקודה היא יחוד הכל, ומעידה על אותו יחיד שאין לו שני, שפרשו עליה רבותינו, שצריך ליחד אותה כדי שתמליכהו על</p>
<p>רכד/א</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>השמים ועל הארץ ועל ד' רוחות עלמא ב' שמים וארץ ג' עמודא סביל לון³³⁵¹ ד' ארבע חיון³³⁵² ה' כרסיי³³⁵³ ו' שית דרגין לכרסיי³³⁵⁴ ועוד א ב ג ד ה ו ז ח ט אדם³³⁵⁶ י ייחוד דיליה מלכות עשיראה דאדם תשע איהו³³⁵⁷ לקבל תשע אתון זכאין אינון ישראל דידעין רזא (דאבוהון) דמאריהון:</p>	<p>השמים ועל הארץ ועל ארבע רוחות העולם. ב' שמים וארץ, ג' עמוד שסובל אותם, ד' ארבע חיות, ה' הכסא, ו' שש מעלות לכסא. ועוד א ב ג ד ה ו ז ח ט, אדם. י', יחוד שלו, מלכות, עשירי של אדם, תשע הוא כנגד תשע אותיות, אשריהם ישראל שיודעים סוד רבונם.</p>

³³⁴⁷ והענין הוא כי הנה הב' יודי"ן דאות א' שהוא י' בראש וי' בסוף ו' באמצע, הנה הוא מרמז על השילוב דהויה אדני, יאהדונה, שהוא י' בתחלה וי' בסוף ו' אותיות באמצע. ומרומזים שניהם באות א', להורות שהם שניהם אחד. וכן הוא עוד כי ה' בראש שהוא ה' דהשם הויה ב"ה הוא מיין דוכרין, וה' בסוף שהוא ה' דאדני הם מיין נוקבין וכמ"ש ברע"מ (פנחס רכג סע"ב), כי המ"ד והמ"ן שניהם הם מן המוח שהוא החכמה י', והם הב' יודי"ן, והו' שבאמצע הוא הדעת המייחדם (דע"ה ח"ב צב ע"ג).

³³⁴⁸ ו' אותיות, דע"י מתייחדין בחול (יהל אור).

³³⁴⁹ דא מט"ט דאיהו באמצע א' דאיהו רקיע. כצ"ל. כמ"ש בתיקונים (סוף תיקון ל) ובז"ח פ' בראשית (ט ע"ב) (יהל אור).

³³⁵⁰ ר"ל ב' היודי"ן א' על התנועה כו'. וז"ש ליחדו שתמליכהו. והוא ב' נקודות הנ"ל (יהל אור).
³³⁵¹ להעלות ההתעוררות ממטה למעלה ולהוריד השפע ממעלה למטה, והיינו מים עליונים ומים תחתונים כדפירשנו, דעל עמוד זה פירשו רז"ל העולם עומד על עמוד אחד וצדיק שמו (אור יקר).
³³⁵² דהיינו סוד חסד גבורה תפארת ומלכות, ואפשר שהם ממש למטה יונקים מתפארת ומלכות ארבע חיות (אור יקר).

³³⁵³ דהיינו בינה, ואפשר דהיינו כסא ממש (אור יקר).

³³⁵⁴ דהיינו סוד הדעת, ואפשר דהיינו שית דרגין ממש דבורסייא והוא סוד א"ח ד', שמים וארץ א"ח ד' עמוד אחד, קוצו של ד' ברוך שם כבוד מלכותו לעולם בסוד כסא ו' של ועד שבו דרגין דכורסייא, עד להוריד השפע מהכתריאל שהוא הכסא להיכל קדש הקדשים ששם שש מדרגות לכסא, ומשם להיכל הרצון ששם ארבע חיות, ומשם עד היכל לבנת הספיר כמו שהארכתי בחלק תפלה למשה בקרית שמע. והיינו סוד א"ב ג"ד הם י', והיינו נקודה ה' כמשמעה ו' כמשמעה דהיינו סוד נקודה מלכות, ולה שתי בחינות י' ה' כדפירשנו בספ"ר בשער המציאות. ו' היינו סוד גלגל, ובגלגל קבועות שתי יודיץ העליונה י' והתחתונה ה' והיינו סוד יה"ו י', ועוד דרך אחרת בסוד אחד דהיינו א"ח ד' כי א"ח היינו תפארת שיש לו תשעה ספירות שהם מכתר עד היסוד, והיינו א' כתר ב' חכמה ג' בינה ד' חסד ה' גבורה ו' תפארת ז' נצח ח' הוד ט' יסוד, והם אד"ם שכן עולים תשעה אותיות מ"ה י' דהיינו המלכות "ייחוד דיליה" דהיינו ד' של אח"ד, וכן אד"ם עולה במספר קטן תשע וזהו שאמר "דאדם תשע איהו כמספר לקבל תשע אתון", וכן בצורתו אב"ג הראש, ד"ה שתי זרועות, ו' גוף, ז"ח תרין שוקין, ט' אות ברית י' נקבה שבה הייחוד והיינו סוד אח"ד א"ח ד' כדפירשנו (אור יקר).

³³⁵⁵ אבגדהזחט (דפ"ו).

³³⁵⁶ שהן גי' אדם בט' אותיות שהן ט' ספירות דכליל עד"א. [מצאתי כתוב על הגליון. גם אדם במ"ק ט']. וי"ד מל' כמו שמפרש והולך (יהל אור).

³³⁵⁷ ר"ל דאדם הוא ז"א, כולל ט"ס, ט' אתון. והיא עשיראה. א"ח"ד (יהל אור).

<p>ד"א צו את בני ישראל³³⁵⁸ ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי (במדבר כח ב) ר' יהודה אמר בקרבנא אית עשן ואית ריח ואית ריח ניחח עשן³³⁵⁹ איהו מסטרא דדינא הה"ד (דברים כט יט) כי אז יעשן אף יי' (תהלים יח ט) עלה עשן באפו ואש מפיו תאכל ריח ניחוחי רחמי (שיה"ש ז ט) וריח אפך כתפוחים:</p>	<p>דבר אחר, "צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי", רבי יהודה אמר, בקרבן יש עשן, ויש ריח, ויש ריח ניחוח. עשן הוא מצד הדין, זהו שכתוב "כי אז יעשן אף ה'", "עלה עשן באפו ואש מפיו תאכל". "ריח ניחוחי" רחמים, "וריח אפך כתפוחים".</p>
<p>אמר רעיא מהימנא והא תרווייהו עשן וריח אינון באף וקראין סהדין חד עלה עשן באפו ותניינא וריח אפך³³⁶⁰ כתפוחים ואמאי אתקרי חד עשן דינא ותניינא (דינא ו) רחמי אלא בחוטמא אית תרין חלונין ואתמר [בשמאלא] עלה עשן באפו מאי עלה אלא (מלכא) ומלבא דאיהו בשמאלא לקבל גבור³³⁶¹ מימינא נחית רוחא לגביה לקרא [ליה ולשכבא רוגזיה] (רוגזיה ולשכבא ליה) מסטרא דחסד דתמן מוחא חכמה לימינא הרוצה להחכים ידרים:</p>	<p>אמר הרועה הנאמן, והרי שניהם, עשן וריח, הם באף. והפסוקים מעידים, אחד "עלה עשן באפו" והשני "וריח אפך כתפוחים". ולמה נקרא אחד עשן דין והשני רחמים. אלא בחוטם יש שני חלונות, ונאמר בשמאל "עלה עשן באפו". מהו "עלה". אלא מהלב, שהוא בשמאל כנגד גבור, מימין יורדת אליו רוח לקררו ולשכך רגזו מצד החסד, ששם המח חכמה לימין, הרוצה להחכים ידרים.</p>
<p>בינה בלבא³³⁶² כלפי שמאלא הרוצה להעשיר יצפין ובג"ד עלה עשן באפו מן בינה לגבי חכמה דאיהו לימינא ומקבל ליה בחדוה בנגונא דליואי והאי עשן לא סליק אלא ע"י אש דאדליק בעצים דאינון אברים מליין פקודין עצי עולה מארי תורה אורייתא דאיהו אדליקת בהון אש בתוקפא דגבורה³³⁶³ ועלה עשן בהון בבינה עשן המערכה:</p>	<p>בינה בלב כלפי שמאל, הרוצה להעשיר יצפין. ולכן "עלה עשן באפו", מבינה לחכמה, שהיא לימין, ומקבלו בשמחה בניגון הלויים. ועשן זה לא עולה אלא על ידי אש שדולק בעצים, שהם איברים מלאים מצוות. "עצי עולה", בעלי תורה, תורה שהיא נדלקת בהם, אש בחוזק הגבורה, ועלה עשן בהם, בבינה עשן המערכה.</p>
<p>ומדסליקת לאף אתקרי קטרת הה"ד (דברים לג י) ישימו קטורה באפך ולית דבטיל מותנא בעלמא כקטרת דאיהו</p>	<p>ומשעולה לאף נקרא קטורת, זהו שכתוב "ישימו קטורה באפך", ואין מבטל מות בעולם כמו קטורת, שהיא קשור הדין ברחמים עם ריח ניחוח</p>

³³⁵⁸ הוא מאמר בזוהר לקמן רמ"ב א' את קרבני לחמי ר"י אמר בקרבנא כו'. וע"ז בא הר"מ לסיים אמר ר"מ כו' (יהל אור).

³³⁵⁹ אית עשן ואית ריח ניחוח עשן כו'. כצ"ל. והן ב' דברים חר"ג, וכמו שמפרש והולך. ועשן הוא מאשא דלבא כמו שמפרש והולך. וזהו לאשי ריח ניחוחי (יהל אור).

³³⁶⁰ לקמן רמב ע"א (לש"ו).

³³⁶¹ גבורה (יהל אור).

³³⁶² דע כי הלב הוא סוד הת"ת ויש בו ה"ג דאימא כי הז"א נק' אלה"ם ולכן מצד הלב יוצא אש וחמימות גדול ושורף כי הלב אותיות להב ולולי כנפי הריאה שהם ה"ח דאימא המושכין רוח קר שהוא מצד הארות חסדי אבא שבמוח ששם הנשמה היה נשרף הגוף כדרך מחלה הבאה לגוף מחמת חסרון הרוח הבא מן הריאה ואז עולה הקדחת לעינים (בראשית כז א) ותכהין עיניו מראות כי הריאה מאירה לעינים בסיבת הרוח הנמשכת ללב כנודע בחכמת הטבע שורייקי דעינא בלבא תליא וכן אמרו רז"ל במסכת שבת. והנה בריאה יש ה' אונות והם הה"ח ה' חומשי תורה (תהלים יט ט) מצות ה' ברה מאירת עינים והוורדא שהיא הששית רומזת ליסוד הכולל הה"ח בגווה וכנגד האורות האלו המאירים מה' אונות אלו נז' ה"פ אור במעשה בראשית ביום הא' (זהר הרקיע). ³³⁶³ אורייתא (יהל אור).

<p>קשורא דדינא ברחמי עם ריה [ניחות באף] (ניחתי דאף) תרגום דקשר קטירו א"ר יהודה זכאה חולקנא דרווחנא מלין סתימין באתגלייא עוד אמר בוצינא קדישא דבתר [ד]צלותא איהי כקרנא מאן דיימא פטום הקטרת בתר תהלה לדוד בטיל מותנא מביתא:</p>	<p>באף. תרגום של קשר, קטירו. אמר רבי יהודה, אשרי חלקנו שהרווחנו דברים נסתרים בגלוי. עוד אמר נר הקדוש, שאחר התפלה שהיא כמו קרבן מי שיאמר פטום הקטורת אחר תהלה לדוד, מבטל מות מן הבית.</p>
<p>אמר רעיא מהימנא כען בעי למנדע³³⁶⁴ איך אתקיננו צלותין לקבל קרבנין אלא תלת צלותין לקבל את הכבש האחד תעשה בבקר (שמות כט לט) דא צלותא דשחרית דאתמר בה (בראשית יט כז) וישכם אברהם בבקר אל המקום אשר עמד שם את פני יי ואוקמוה רבנן דלית עמידה אלא צלותא:</p>	<p>אמר רועה הנאמן, כעת צריך לדעת איך התקיננו תפלות כנגד קרבנות. אלא שלש תפלות כנגד "את הכבש האחד תעשה בבוקר" זו תפלת שחרית, שנאמר בה "וישכם אברהם בבוקר אל המקום אשר עמד שם את פני ה'". ופרשוה רבותינו, שאין עמידה אלא תפלה.</p>
<p>ואת הכבש השני תעשה בין הערבים לקבל צלותא דמנחה דתקינ לה יצחק הה"ד (בראשית כד סג) ויצא יצחק לשוה בשדה לפנות ערב ולית שיחה אלא צלותא צלותא דערבית לקבל אמורין [ופרדין] (ופרדין) דמתאכלין כל [הלילה] (ליליא) הה"ד (בראשית כח יא) ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש ולית פגיעה אלא צלותא:</p>	<p>"ואת הכבש השני תעשה בין הערבים", כנגד תפלת מנחה, שתיקן אותה יצחק, זהו שכתוב "ויצא יצחק לשוה בשדה לפנות ערב", ואין שיחה אלא תפלה. תפלת ערבית כנגד אמורים ופרדים שמתאכלים כל הלילה, זהו שכתוב "ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש", ואין פגיעה אלא תפלה.</p>
<p>אדהכי דאנן באתר דא אמאי כתיב (שם) ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו וישכב במקום ההוא וכי לא הווי ליה כרים וכסתות למשכב [ובחבורא קדמאה אמר] (אלא) הואיל ואתא חתן לגבי כלה אע"ג³³⁶⁵ דלא הווי ארחוי למשכב אלא בכרים וכסתות ואיהי יהיבת ליה אבנים למשכב יקבל כלא ברעותא דלבא (והא אתמר)³³⁶⁶ [ואוף הכי אתמר בחבורא קדמאה מ"ד (בראשית לב ב) ויאמר יעקב כאשר ראם אר"ש תיב ואימא קרא וכו'³³⁶⁷]:</p>	<p>בין כך שאנו במקום זה, למה כתוב "ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו וישכב במקום ההוא", וכי לא היו לו כרים וכסתות לשכב, אלא הואיל ובא חתן לילה, אף על פי שלא היה דרכו לשכב אלא בכרים וכסתות, והיא נתנה לו אבנים לשכב, יקבל הכל ברצון הלב, והרי נתבאר. וגם כך נאמר בחבור הראשון, מהו שכתוב "ויאמר יעקב כאשר ראם" אמר רבי שמעון שב ואמור הפסוק.</p>
<p>זהר:</p>	<p>אמר רבי פנחס הייתי מסתכל,</p>
<p>אמר רבי פנחס מסתכל הוינא שמירה בלב איהו ודאי (דחמא בלב) (ס"א ולב דונמא דלב עלאה) וע"ד שמור בלב³³⁶⁸ ולא</p>	<p>השמירה היא ודאי בלב (שראה בלב נ"א והלב דוגמת הלב העליון) ולכן שמור בלב ולא במקום אחר. זכירה</p>

³³⁶⁴ ג"ז שייך שם על מאמר את הכבש כו' מאי בבקר כו'. והמעתיק סידר שם פקודא דא להקריב מנחה כו', ולא שייך שם (יהל אור).
³³⁶⁵ ואע"ג צ"ל אע"ג והוא תירוץ (יהל אור).
³³⁶⁶ ר"ל ג"כ שם במאמר המתחיל ר"ש הוה אזיל כו' (רמ"א ב'). ור"ל דמשתמש ב"ב אבנין מרגליטין דילה, וכן במשכן (יהל אור).
³³⁶⁷ ככתוב דף רכה ע"ב אלא פגימה וכו' ברע"מ שם (דרך אמת).
³³⁶⁸ מלכות או בינה (רח"ו).

<p>באתר אחרא זכירה בזכר במוחא³³⁶⁹ דרכיב ושליט על הלב ולית זכירה אלא במוחא וע"ד זכור לזכר ושמור לנקבה מוחא [ד]איהו דכורא [רכיב] ושליט על הלב לב שליט ורכיב על הכבד כבד סמאל ונחש דא בדא ואיהו חד (ס"א ואינון דכר ונוקבא):</p>	<p>בזכר במח, שרוכב ושולט על הלב, ואין זכירה אלא במח ועל זה זכור לזכר ושמור לנקבה. המח שהוא זכר רוכב ושולט על הלב, הלב שולט ורוכב על הכבד, כבד סמאל ונחש זה בזה והוא אחד (והם זכר ונקבה)</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>אמר רעיא מהימנא לית קרבנין אלא לרחקא סטרין מסאבין ולקרבא דרגין קדישין³³⁷⁰ ואתמר בחבורה קדמאה דלהון (ערקין דכבדא אלין אשים וכל אינון חיילים ואתמר) ערקין דכבדא אית [מנהון רברבין ואית מנהון רברבין] וזעירין דמתפשטין³³⁷¹ מנהון לכמה סטרין ואלין נטלין אברין ואמורין ופדרין דמתאכלין כל [הלילה] (ליליא)³³⁷² דהא קרבן כלא ליי:</p>	<p>אמר רועה הנאמן, אין קרבנות אלא להרחיק צדדים טמאים ולקרב דרגות קדושות, ונאמר בחבור הראשון שלהם (עורקי הכבד, אלו אשים, וכל אותם חיילות ונתבאר). עורקי הכבד יש מהם גדולים, יש מהם גדולים וקטנים, ומתפשטים מהם לכמה צדדים. ואלו לוקחים איברים ואימורים ופדרים שמתאכלים כל הלילה שהרי קרבן כולו לה'.</p>
<p>אמר בוצינא קדישא³³⁷³ רעיא מהימנא והלא אמרת לעיל דקרבנין דקב"ה לאו אינון אלא לקרבא י' בה' ו' בה'³³⁷⁴ אלא (ו)אע"ג</p>	<p>אמר נר הקדוש, רועה הנאמן, הלא אמרת לעיל שקרבנות של הקדוש ברוך הוא אינם אלא לקרב י' לה' ו' לה', אלא שאף על גב</p>
<p>רכד/ב</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>יותרת הכבד³³⁷⁵ וכבד (כלא חד וע"ד) בקרבנא יותרת הכבד דא נחש³³⁷⁶ כבד מיכלא דדכורא רוא דסמאל אמר ר"ש ודאי כך הוא ויאות הוא וברירא דמלה ורזא וסטרין דקרבן הכי הוא כבד נטיל בקדמיתא³³⁷⁷ הוא ויותרת דיליה (ס"א ולבתר יותרת דיליה) סמאל ובת זוגו [ולבתר כל] (וכל) אינון ערקין דכבדא [דאינון] חיילין ומשריין [דיליה] (דלהון) ונטילו דלהון [דאכלין] חלבין (ו)שמנינו דקרבנא [הה"ד</p>	<p>יותרת הכבד וכבד, ולכן בקרבן יותרת הכבד זה נחש, כבד מאכל זכר, סוד של סמאל"ל. אמר רבי שמעון, ודאי כך זה ויפה הוא, ובירור הדבר וסוד ונסתרות הקרבן כך הוא. כבד לוקח בהתחלה, הוא והיותרת שלו (ואחר כך היותרת שלו), סמאל ובת זוגו (ואחר כך כל וכו' שאותם חיילות), וכל אותם עורקי הכבד חיילות ומחנות שלהם ולוקחים את שלהם, שאוכלים חלבים ושמנוני הקרבן, זהו שכתוב "ואת החלב אשר עליהם" ואז נקרב הכל</p>

³³⁶⁹ ת"ת או חכמה (רח"ו). משמע לב היא מלכות (מ"מ).
³³⁷⁰ לעיל ח ע"א (לש"ו). ר"ל לגרום יחוד בכל האורות העליונים (דע"ה ח"ב קנו ע"ב). עי' זהר פ' צו (דף כז ע"ב) ופ' פקודי (רלז ע"א ושם רלט ע"א) (שם ע"ד).
³³⁷¹ ומתפשטין (דפ"ק).
³³⁷² פרשת תרומה קל ע"א, קמא ע"א (לש"ו).
³³⁷³ הוא הרשב"י שהקשה למשה רבינו ע"ה ואמר לו וכו' (דע"ה ח"ב קנו ע"ב).
³³⁷⁴ וא"כ איך אמרת דהחיצונים היו נוטלים אברין ואמורין ופדרין דמתאכלין כל הלילה (דע"ה ח"ב קנו ע"ב).
³³⁷⁵ לקמן רנה ע"א רנט ע"א (לש"ו).
³³⁷⁶ נוק' (אור יקר).
³³⁷⁷ מפני שהם נוטלות הגשמיות דהיינו הבשר המתאכל העולה בסוד העשיה תחלה בסוד עולם העשיה, ולכך הם מעבר תעשיה, שאין דבר שיהיה עולה ממטה למעלה שלא יעבור תחלה שלש קליפות דהיינו שלש קליפי האגוז, והיינו סמאל ונחש כבד ויותרת הכבד (אור יקר), ס"מ ונוקבא דנוגה הדבוק בנפש (רח"ו).

<p>3378]ללב. (שמות כט לג) ואת החלב אשר עליהם] וכדין קריב כלא לגבי לב³³⁷⁹:</p>	
<p>3380 ולב לא נטיל מכלא אלא ודוי דאתעביד ביה וסליק בההוא תננא וצלותא דאתעביד עליה דקרנא לב קריב לגבי מוחא³³⁸¹ רעותא דיחודא³³⁸² דכהנא³³⁸³ ביה וחדוותא דליוא³³⁸⁴ מוחא דא [נורא] ונהורא [דכורא]³³⁸⁵ דאתיא ממוחא עלאה מוחא קריב לגביהו טמיר מכלא³³⁸⁶ דלא אתידע כלל (ס"א לגביה מכלל דלא אתפרע כלל) וכלא אתקשר דא בדא ומוחא קריב נחת רוח דכלא³³⁸⁷:</p>	<p>והלב לא לוקח מהכל אלא וידוי, שנעשה בו ועולה, באותו עשן. ותפלה שנעשה עליו, שקרבן הלב מקריב למח רצון של היחוד, שהכהן בו ושמחת הלויים, המח הזה אור שבא ממח עליון, המח מקריב לטמיר מהכל, שלא נודע כלל. (אליו מכלל שלא נפרע כלל) והכל נקשר זה בזה, והמח מקריב נחת רוח של הכל.</p>
<p>ערקין דכברא אלין אישים³³⁸⁸ וכל אינון חייליהון כבר כמה דאתמר יותרת נקבה נוקבא דיליה³³⁸⁹ אמאי יותרת דלא אתחברת בדכורא אלא כד אשארת לה שעתא לבתר דעבדת נאופהא ושבקא ליה</p>	<p>עורקי הכבד, אלו אישים וכל אותם חיילותיהם. כבד כמו שנאמר, יותרת נקבה, נקבה שלו. למה יותרת, שלא מתחברת בזכר אלא כשנשארת לה שעה לאחר שעשתה נאופיה ועזבה אותו, עוד יותרת. נקבה שכשרוצה</p>

³³⁷⁸ כאן שייך אחורי דף זה אמר רע"ה לית קורבנין וכו' (דרך אמת).
³³⁷⁹ דהיינו שעל ידו עולה אל מדרגות הקדושה, ואם תאמר והרי קיימא לן דמלאך אוריאל קיימא על גבי מדבחא ואיהו אש השורף קורבנין אם כן מה לכבד ונחש כאן, ויש לומר כי המלאך הזה היורד סוף סוף יורד דרך ארבע קליפין דאגוזא ומתלבש באש לשרוף והיינו נמי סמאל ונחש (אור יקר).
³³⁸⁰ היינו רוחניות הדבור העולה בתוך הרוחניות הדק (אור יקר).
³³⁸¹ מ' מקבלת הקרבנות ונותנת למוח חו"ב שהם סוד כהן ולוי עילאין והמוח מקרב זה למוחא עילאה שהוא אבא ומוח זה שהוא אבא מקרבו לגבי טמיר מכולא שהוא המוח העליון הסתום בין גלגולתא וקרומא דאריך הרי קשר כל האצילות (רח"ו), ולפ"ז התכת הלשון הוא כך לב שהוא מ' קריב לגבי מוחא שהם חו"ב דזעיר שהם סוד כהן ולוי. ומ"ש מוחא דא דכורא פ' חו"ב דזעיר. ומ"ש דאתיא ממוחא עילאה פ' אבא. ומ"ש מוחא קריב וכו'. פ' אבא מקריב לאורא דאריך שהוא בין גלגולתא וקרומא. הרי שהרב המגיה מפרש לב היא מלכות (מ"מ).
³³⁸² לרמוז גם אל הכתר הנקשרת עם החכמה (אור יקר).
³³⁸³ מדצ החסד (אור יקר).
³³⁸⁴ מצד הגבורה דהיינו קשר ימין ושמאל בתפארת, ומה גם שעולה בסוד החכמה והבינה (אור יקר).
³³⁸⁵ ומשום דמוחא היינו חכמה אמר שהטעם משום דאתיא מחכמה "ממוחא עילאה" (אור יקר).
³³⁸⁶ כתר אריך אנפין ומשום שאין רמז בסוד הגוף אלא מוח ולב דהיינו זעיר אנפין ונוקביה לכך אמר "טמיר מכולא" והוא סוד נעלם בגוף האדם ומפני העלמו לא אתיידע מקומו בגוף איו (אור יקר).
³³⁸⁷ כלומר מוחא שהוא תפארת מקרב למעלה נחת רוח דהיינו סוד דקות הנקשר זה בזה וזה בזת בסוד רוח היורד מלמעלה למטה דרך נוקבי דפרדשקא כדפירשנו באדרא, ובסוד הריח חוזר הרוח הזה לגבי מעלה, ובסוד דקותו נצטיירו מציאות כל הנמצאים הטהורים עד נקודה אחרונה אצילות בריאה יצירה ועשיה ואז הם מאירים מלמטה, וסוד הדקות הזה המצוייר העולה לגבי עילא נקרא "נחת רוח דכולא" (אור יקר).
³³⁸⁸ אישים (דפ"ו). שהם כחות בנוניים קדושים קרובים לחצונים ושולטים עליהם, והם מדרגה אחרונה למלאכים מעשר מדרגות שיש בהם (אור יקר).
³³⁸⁹ היא רעה יותר ויותר מהזכר וטומאתה יותר גדולה ושמה יעיד עליה, והטעם כי הכבד דהיינו סמאל הוא קדוש בקצת וטמא בקצת כדפירשו בתיקונים שצירופו ס"מ א"ל, הסם הוא ' סם ממת אמנם א"ל אינו כל כך שהיא קליפה דקה, והיינו סוד מלאך המו"ת שתי מדרגות האחת מלאך ותשני מות וכתוב בלע המות לנצח ולא כתיב בלע מלאך המות ולכך יש בו אחיזה לקצת הקדושים אלא שהם קרובים לחצונים והם מדרגה החצונית הראשונה המקבלת מן הקדושה אמנם יותרת הכבד דהיינו נוקבא דיליה היא מקבלת ממנו שהוא טמא ועוד טומאתה נוספת לכך היא קשה מן הזכר הרבה ועם כל זה נחש אינו פועל אלא מכח סמאל ונטילת חילא מההוא סם די ביה ושמת יעיד עליה (אור יקר).

<p>תנו יותרת נקבה דכד בעיא לאתחברא בב"ג אתעבידת לגביה שיורין³³⁹⁰ דלא אתחשבת כלל לבתר איהי³³⁹¹ אתקרבת זעיר זעיר לגביה עד דאתעביד³³⁹² ליה חבורא חדא:</p>	<p>להתחבר באדם נעשית אליו שיורים, שלא נחשבת כלל, לאחר מכן היא מתקרבת לאט לאט אליו, עד שנעשית אליו חבור אחד.</p>
<p>ומאלין ערקין דכבדא מתפשטן אחרן זעירין לכמה זיינין וכלא נטלין אמורין ופדרין וכלהו כלילין בכבד לב דאיהו עקרא בקדושה נטיל [דמקריב למוחא] (מקריב) כמה דאתמר לב שריא על תרין כוליי³³⁹³ ואיגון תרין כרובין יהבין עיטא ואיגון רחיקין קריבין³³⁹⁴ ימינא ושמאלא³³⁹⁵ וכלהו נטלין ואכלין כל חד בדקא יאות עד דאתקשר כלא כחדא:</p>	<p>ומעורקי הכבד הללו מתפשטים אחרים קטנים לכמה מינים, והכל לוקחים אמורים ופדרים וכולם כלולים בכבד. הלב, שהוא עיקר בקדושה, לוקח ומקריב למח כמו שנאמר, הלב שרוי על שתי כליות, והם שני כרובים, נותנים עצה, והם רחוקים קרובים ימין ושמאל, וכולם נוטלים ואוכלים כל אחד כראוי, עד שהכל נקשר כאחד.</p>
<p>זבחי אלהים רוח נשברה (תהלים נא יט) דא מתקריב ללב רוח נשברה ודוי ועלותא דהא ודאי (קהלת יב ז) והרוח תשוב אל</p>	<p>"זבחי אלהים רוח נשברה" זה נקרב ללב, "רוח נשברה", וידוי ותפלה, שהרי ודאי "והרוח תשוב אל</p>
<p>רע"מ:</p>	<p>רע"מ</p>
<p>דכל קרבנין צריכין לקרב קמיה³³⁹⁶ איהו פליג לכל משריין מאכלין דקרבנין לכל חד בדקא חזי ליה לשכליים מזוני דאורייתא ומשתייא דינא ומיא דאורייתא לטבעיים דאיגון שדים דאיגון כבני אדם יהיב לון אלין מאכלין טבעיים דנחית אשא דלהון למיכל לון כמה דאוקמוה רבנן אי זכו הוה נחית כמו אריה דאשא למיכל קרבנין ואי לא הוה נחית תמן [כמו] וכמין כלבא דאשא:</p>	<p>שכל הקרבנות צריכים להקריב לפניו, הוא מחלק לכל המחנות מאכלי הקרבנות לכל אחד כראוי לו, לשכליים מזונות התורה ומשתה היין ומים של התורה, לטבעיים שהם שדים שהם כבני אדם, נותן להם מאכלים טבעיים, אלו שיורד אש שלהם לאכול אותם. כמו שפרשוה רבותינו, אם זכו היה יורד כאריה של אש לאכול הקרבנות, ואם לא היה יורד שם כמין כלב של אש.</p>
<p>ואוף הכי כד מית ב"ג אי זכי נחית בדמות אריה לקבלא נפשיה ואי לאו בדמות כלב דאמר דוד עליה (תהלים כב כא) הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי ובגין לשויזבא קב"ה גופיהון דישראל מנהון ונפשהון מני לקרב קרבנין דבעירן וגופן באתרייהו לקיים (משלי כה כא) אם רעב שונאך האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים אבל קב"ה לא נטיל אלא רעותא דלבא ותבירו דיליה (דאיהו ישראל) הה"ד (תהלים נא יט) זבחי אלהים רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלהים</p>	<p>וגם כך כשמת אדם אם זוכה יורד בדמות אריה לקבל את הנפש, ואם לא בדמות כלב, שאמר עליו דוד "הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי". וכדי להציל הקדוש ברוך הוא את גופיהם של ישראל, מהם ואת נפשותם, מנה להקריב קרבנות של בהמות וגופים במקומם, לקיים "אם רעב שונאך האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים", אבל הקדוש ברוך הוא לא לוקח כי אם את רצון הלב ושברונו (שהוא ישראל), זהו שכתוב "זבחי אלהים רוח נשברה</p>

³³⁹⁰ הכוונה לומר שהיא מתגרת בו בתחלה בעבירות קלות ואח"כ בעבירות קשות (רח"ו).

³³⁹¹ איה (דפ"ו).

³³⁹² דאתעבידא (דפ"ו).

³³⁹³ פירוש מלכות שורה על מט"ט וסנ"דל שהם שני כרובים (מ"מ).

³³⁹⁴ פירוש רחיקין מצד הדין שבהם. וקריבין מצד החסד שבהם (מ"מ).

³³⁹⁵ פירוש מט"ט הוא ימינא וסנ"דל שמאלא (מ"מ).

³³⁹⁶ ר"ל להקב"ה (דע"ה ח"ב קנו ע"ב).

<p>לא תבזה כגוונא דכלי חרס דאתמר בהון נשברו נטהרו:</p>	<p>לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה", כדוגמת כלי חרס שנאמר בהם, נשברו נטהרו.</p>
<p>כהנא מוחא לוי לבא גופא ישראל ואתמר בהון כהנים בעבודתם ולוים בדוכנם וישראל במעמדם (בשירים ובזמרים והשב ישראל לנויהם) ואי כבד בעי לקרבא לגבי דלבא חלבי דאינון מסאבין איהו לא נטיל אלא [שמנונו] (שמנינו) דחלב טהור [כגוונא דאית בגופא חלב טהור וחלב טמא] דם צלול³³⁹⁷ בלא פסולת ודם עכור בפסולת וערקין דלבא חיילין קדישין וערקין דכבד³³⁹⁸ חיילין מסאבין:</p>	<p>כהן מת, לוי לב, ישראל גוף, ונאמר בהם "כהנים בעבודתם ולוים בדוכנם וישראל במעמדם", ואם צריך להקריב כבד ללב, חלבין של אותם טמאים הוא לא לוקח, אלא שמנונו של חלב טהור, כדוגמא שיש בגוף חלב טהור וחלב טמא. דם צלול בלי פסולת, ודם עכור בפסולת. ועורקי הלב חיילות קדושים, ועורקי הכבד חיילות טמאים.</p>
<p>אוף הכי אינון משריין דיצר הרע ומשריין דיצר הטוב אלין ממנן על ערקין דלבא ואלין ממנן על ערקין דכבדא אוף הכי תרי אומי ישראל ואומין דעלמא עכו"ם</p>	<p>כמו כן כאן הם מחנות היצר הרע ומחנות היצר הטוב, אלו ממונים על עורקי הלב ואלו ממונים על עורקי הכבד. גם כך שתי אומות, ישראל ואומות העולם עובדי כוכבים ומזלות.</p>
<p>אמר ליה רעיא מהימנא שפיר קא אמרת בכלא אבל [אפי' ישראל לאו כלהו] (כל ישראל) שויין³³⁹⁹ דאית בהון בני מלכות מסטרא דמלכות קדישא כלילא מעשר ספיראן ומכל הוויין וכנויין ואית מנהון עבדין מסטרא דעבד דאיהו (בראשית כד ב) עבדו זקן ביתו ואית מנהון כבעירן ואתמר בהון (יחזקאל לד לא) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם ואינון [דדמיין לענין³⁴⁰⁰ קב"ה מני לקרבא בעירן באתריהו לכפרא עלייהו ואינון דדמיין למלאכין קרבנין דלהון אינון עובדין טבין דממנן עליהו מלאכים דמקרבין³⁴⁰¹ לקב"ה באתריהו:</p>	<p>אמר לו רועה הנאמן, יפה אמרת בכל, אבל אפילו ישראל לא כולם שוים, שיש בהם בני מלכות מצד מלכות הקדושה כלולה מעשר ספירות, ומכל הויות וכנויים, ויש מהם עבדים מצד של עבד שהוא "עבדו זקן ביתו", ויש מהם כבהמות ונאמר בהם "ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם", ואותם שדומים לצאן הקדוש ברוך הוא צוה להקריב בהמות במקומם לכפר עליהם, ואותם שדומים למלאכים קרבנות שלהם הם מעשים טובים שממונים עליהם מלאכים, שמקריבים לקדוש ברוך הוא במקומם.</p>
<p>ואינון דהו בנין</p>	<p>ואותם שהיו בנים</p>
<p>רכה/א</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>האלהים³⁴⁰² אשר נתנה וכבד מקריב ליה לגביה לב³⁴⁰³ דאיהו סניגורא עליה וכלא</p>	<p>האלהים אשר נתנה". והכבד מקריב אותו לגבי הלב, שהוא סניגור עליו,</p>

³³⁹⁷ צליל (דפ"ו).

³³⁹⁸ דכבד (דפ"ו).

³³⁹⁹ בפרטות הנשמה דכל א' יש מדרגות רבות אין חקר, וכמ"ש בפ' משפטים (דף צד ע"ב) וכן ברע"מ (פנחס רכז סע"ב), אך עכ"פ כי כולם מושרשים ואחידן לעילא לעילא וכנז', ועי"ז אפשר לכל א' מישראל להתקדש בקדושה של מעלה וכמ"ש (דברים ד ד) ואתם הדבקים בה' אלקיכם כו' (הקדו"ש יב ע"ד), כל א' אינו נוגע במעשיו אלא רק עד שורש נשמתו (כללים ח"ב צט ע"ב).

³⁴⁰⁰ לענא (דפ"ק).

³⁴⁰¹ דמקריבין (דפ"ו).

³⁴⁰² פירוש רוח נשברה וודוי וצלותא למלכות הנקרא אלה"ם (מ"מ).

³⁴⁰³ אמר הרב ז"ל כי על ידי הודוי נותן רע לס"מ וחלק טוב לקדושה (רח"ו).

<p>קשורא כחדא בקרבנא מן כבד נפקין כל מרעין וכל מכתשין לכל שייפי גופא וביה שריין לב איהו זכיך מכלא מניה נפקין כל טב וכל בריאותא דשייפין כלהו וכל תוקפא וכל הדוה וכל שלימו דאצטריך לכל שייפין:</p>	<p>והכל קשור אחד בקרבן. מהכבד יוצאים כל החלאים וכל המכות לכל אברי הגוף, ובו שרויים. הלב הוא זך מהכל, וממנו יוצא כל טוב וכל בריאות האיברים כולם וכל חוזק וכל שמחה וכל השלמות שצריכים לכל האיברים.</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>ליהו"ה הה"ד (דברים יד א) בנים אתם ליי אלהיכם בחובין [דלהון מתפרדי] (דלכון דמתפרדי) אתון ותקונא³⁴⁰⁴ והוא דלהו אורייתא דאיהו שם יהו"ה לקרבא אתון י' בה' ו' בה' בקרבנא דלהון:</p>	<p>לה', זהו שכתוב "בנים אתם לה' אלהיכם", בחטאיהם מתפרדות האותיות, והתקון (שלהם הוא התורה) הוא שתהיה תורה, שהוא שם יהו"ה, לקרב את האותיות י' בה' ו' בה' בקרבנותיהם.</p>
<p>הרי בכל קרבנין בין דבעירי בין דמלאכין³⁴⁰⁵ דממנן על פקודין בין במלכותיה³⁴⁰⁶ בין בשמיה כלא צריך לקרבא לקב"ה (דאורייתא דיליה) באתון קדישין ואיהו רכיב בארבע חיון דמלאכים ואיהו רכיב בארבע יסודין דמנהון אתבריאן ארבע חיון טבעיים ואיהו הוא דמקרב מיא באשא ורוחא בעפרא הה"ד (איוב כה ב) עושה שלום במרומיו ואוף הכי הוא מקרב מיכאל דאיהו מים שכליים עם גבריאל דהוא אש שכלי [ואיהו מקרב אוריאל דאיהו אויר³⁴⁰⁷ דהיינו רוח שכלי] עם רפאל דאיהו אפר³⁴⁰⁸ דהיינו עפר שכלית דמיד דאסתלק קב"ה מביניהו לית בהון חילא:</p>	<p>הרי בכל הקרבנות בין של בהמות בין של מלאכים שממונים על מצוות, בין במלכות בין בשמו, הכל צריך להקריב לקדוש ברוך הוא (שתורתו) באותיות קדושות, והוא רוכב בארבע חיות של המלאכים, והוא רוכב בארבעה יסודות, שמהם נבראו ארבע חיות טבעיות, והוא הוא שמקרב מים לאש, ורוח לעפר, זהו שכתוב "עושה שלום במרומיו" כמו כן כאן הוא מקרב את מיכאל שהוא מים שכליים עם גבריאל שהוא אש שכלי, והוא מקרב את אוריאל שהוא אויר, שהיינו רוח שכלי, עם רפאל שהוא אפר שהיינו עפר שכלית, שמיד שמסתלק הקדוש ברוך הוא מביניהם אין בהם כח.</p>
<p>ואי תימא הא כתיב בכל קרבנין ליהו"ה ואיך אמרנא דאית פרודא באתון [אלא] האי אתמר בדרגין דאתבריאן ואתקריאו בשמיה ולא דאינון איהו ממש הה"ד (ישעיה מג ז) כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו דאית אתון דיהו"ה באצילות דלית בהון פרודא והפסקה³⁴⁰⁹ דאינון³⁴¹⁰ כמבועין לגבייהו דאשקין לאילנין ובגין אלין דאתבריאן [אדמיין] (ארמיין) י' לרישא ו' לגופא ה' ה' לעשר אצבעאן:</p>	<p>ואם תאמר הרי כתוב בכל הקרבנות "ליהו"ה", ואיך אמרנו שיש פרוד באותיות, אלא זה נאמר בדרגות שנבראו ונקראו בשמו, ולא שהם הוא ממש, זהו שכתוב "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו", שיש אותיות של יהו"ה באצילות שאין בהן פרוד והפסקה, שהן כמו מבועין אליהם שמשקים את האילנות, ומשום אלה שנבראו מתדמים י' לראש, ו' לגוף, ה' ה' לעשר אצבעות.</p>

³⁴⁰⁴ (ס"א דלהון הוא אורייתא) (נוסף בדפ"ו).

³⁴⁰⁵ משורש הכתר שבהם הוה אוריאל נוריאל במזרח ורפאל בואל במערב ע' רע"מ פנחס (רכה ע"א), ומשורש המלכות שבהם הם להיפך וכמ"ש בהיכלות פקודי (רנד ע"א) (דעה ח"ב צ ע"א).

³⁴⁰⁶ במלכותא (דפ"ו).

³⁴⁰⁷ אותיות אוריאל (יהל אור).

³⁴⁰⁸ אותיות רפאל (יהל אור).

³⁴⁰⁹ עי' תז"ח טו ע"ד באיזה אופן מגיע מעשה בני אדם גם באצילות ע"ש (לש"ו).

³⁴¹⁰ באינון (יהל אור).

<p>אבל [עלות העלות] (עלת) על כלא דאתקרי יהו"ה אתמר ביה (ישעיה מ כה) ואל מי תדמיוני ואשוה יאמר קדוש (שם יח) ואל מי תדמיון אל ומה דמות תערכו לו (מלאכי ג ו) אני יי' לא שניתני לא מטי ביה חובין לאפרשא אתווי י' מה' ו' מה' דלית [ביה] פרודא ועליה אתמר (תהילים ה ה) לא יגורך רע³⁴¹¹:</p>	<p>אבל עילת העילות על הכל שנקרא יהו"ה, נאמר בו "ואל מי תדמיוני ואשוה יאמר קדוש", "ואל מי תדמיון אל ומה דמות תערכו לו", "אני ה' לא שניתני", לא מגיע אליו חטאים להפריד אותיותיו, י' מה' ו' מה', שאין בה פרוד, ועליו נאמר "לא יגורך רע".</p>
<p>איהו שליט על כלא ולית מאן דשליט ביה איהו תפיס בכלא ולית מאן דתפיס ביה ואיהו לא אתקרי יהו"ה ובכל שמהן אלא באתפשטות נהוריה עלייהו³⁴¹² וכד אסתליק מנייהו לית ליה מגרמיה שם כלל מנהון (קהלת ז כד) עמוק עמוק מי ימצאנו:</p>	<p>הוא שולט על הכל, ואין מי ששולט בו, הוא תופס את הכל, ואין מי שתופס בו, והוא לא נקרא יהו"ה ובכל השמות, אלא בהתפשטות אורו עליהם, וכשמסתלק מהם, אין לו מעצמו שם כלל מהם, "עמוק עמוק מי ימצאנו".</p>
<p>לית נהורא יכיל לאסתכלא ביה [דלא] (דהיא) אתהשכת אפילו כתר [ועל נהוריה] ונהוריהו (עליון דאיהו חיליה³⁴¹³) תקיף על [כל דרגין ועל] כל חילי שמיא עלאין ותתאין (ועל כל דרגין) אתמר עליה (תהלים יח יב) ישת חשך סתרו:</p>	<p>אין אור יכול להסתכל בו שלא נחשך, אפילו כתר עליון שאורו חזק על כל הדרגות ועל כל חיילות השמים עליונים ותחתונים, נאמר עליו "ישת חשך סתרו".</p>
<p>ועל חכמה ובינה (שם צז ב) [ענן] וערפל סביביו כ"ש שאר ספיראן כ"ש חיון כ"ש יסודין דאינון (גופין) מתים איהו סובב על כל</p>	<p>ועל חכמה ובינה "ענן וערפל סביביו", כל שכן שאר הספירות, כל שכן החיות, כל שכן יסודות שהם מתים. הוא סובב על כל העולמות, ואין סובב אותם לכל צד למעלה ולמטה ולארבעה צדדים פרט לו. ואין מי שיוצא מרשותו החוצה, הוא ממלא כל העולמות ואין (אלוה וכו') להם חוץ (ממנו) אחר שממלא אותם.</p>

³⁴¹¹ בעצם האצילות אין פגם וחובה מגיע שם כלל, אך זהו רק שאין מגיע שם נגיעת ואחיזת הסטרא אחרא ח"ו, כי על זה נאמר (במדבר א נא) והזר הקרב יומת, וכמ"ש ברע"מ פרשת כי תצא (רעו ע"א) וע' עוד פנחס (רכה ע"א) לא מטי ביה חובין כו', ועליה אתמר לא יגורך רע ע"ש. אך כ"ז הוא רק באצילות עצמו, אבל בענין גילוי שבבי"ע, הנה גורם הפגם דמעשה בני אדם הרבה מאד (הקדו"ש מו ע"ד), מ"ש בכ"מ (בשער המלכים פ"ו ובשער מיעוט הירח ובכמה וכמה מקומות) מענין הפגמו דשכינתא, הכוונה הוא רק על הארתה המתפשט ממנה, והוא אשר משתתף עם הבי"ע עצמן (דע"ה ח"ב נד ע"ד), הזכות והחובה אשר מגיע באצילות ג"כ, הנה הוא בענין הריבוי ומיעוט הגילויים דאור א"ס, כי לעולם מתייחד אור א"ס ית"ש באצילות, ולכך הוה האצילות לעולם אלהות גמור, יחיד ומיוחד לעולם, אלא בעת הזכות מתרבה ומתגדל הגילוי דאור א"ס שבה, וזהו ענין כל הברכות כולם. ובעת החוב מתמעט ח"ו. אבל לעולם הוה היחוד דא"ס באצילות עצום למאד, והיא לעולם אלהות גמור בלי הפסק ופירוד כלל (דע"ה ח"ב צד ע"ב), עי' בהגר"א על ספד"צ ג ע"א (ביאורים ח"ב סח ע"ד). עי' ח"ב קיח ע"ב (לש"ו).

³⁴¹² בהם [בי"ס דאצילות] מתגלה להקרא בשם, ולהמציא על ידו את כל המציאות כולו, ולהתגלה בכל התורה כולה (הקדו"ש לט ע"ג).

³⁴¹³ "דאיהו חיליה" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "דנהורי".

<p>עלמין³⁴¹⁴ ולית (כל אל) סובב לון לכל סטרא עילא ותתא ולארבע סטרין (ל) בר מניה ולית מאן דנפיק מרשותיה לבר איהו ממלא כל עלמין ולית [אלהא אוחרא ממלא לון בר מיניה] ואוחרא ממלא לון:</p>	
<p>[איהו מחיה לון ולית] (עליה) אלהא אחרא למיהב ליה חיין הה"ד (נחמיה ט ו) ואתה מחיה את כלם ובגיניה אמר דניאל (דניאל ד לב) וכל דארי ארעא כלא חשיבין וכמצבייה עביד בחיל שמיא איהו מקשר ומיחד זי(ני)נא לזיניה עילא ותתא ולית [קרבא] (קרבא להו) בד' יסודין אלא (ב)קב"ה כד איהו בינייהו:</p>	<p>הוא מחיה אותנו ואין אלוה אחר עליו לתת לו חיים, זהו שכתוב "ואתה מחיה את כולם", ובגללו אמר דניאל "וכל דארי ארעא כלא חשיבין וכמצבייה עביד בחיל שמיא" [וכל דיירי הארץ כאינם חשובים וכרצונו עושה בחיל השמים]. הוא מקשר ומייחד מין למינו למעלה ולמטה, ואין קרבה להם בארבעה יסודות רק הקדוש ברוך הוא כשהוא ביניהם.</p>
<p>מיד דחבו אלין דאתקריאו (דברים יד א) בנים אתם ליהו"ה אלהיכם אסתלק מן אתון אשתארו בפרודא ומאי תקוניה לקרבא אתון בקב"ה י' בה' ו' בה' אוף הכי אינון עבדין דיליה מסטרא דחיון בחובין דלהון גרמו וליהו (ו"ה) לאסתלקא מנהון [ומאי תקנתא דלהון] (מאי תקנתיה) לנחתא קב"ה עלייהו לקרבא לון אוף הכי אינון דהון מארבע יסודין דאינון עאנא דקב"ה (ארבע יסודין אינון דאינון עדונא³⁴¹⁵) דגרמו לסלקא קב"ה מנייהו מאי תקנה לקרבא לון לקב"ה:</p>	<p>מיד שחטאו אלו שנקראו "בנים אתם לה' אלהיכם", הסתלק מן האותיות ונשארו בפרוד, ומה תקונו, לקרב אותיות בקדוש ברוך הוא, י' בה' ו' בה'. גם כך הם עבדים שלו מצד החיות, בחטאיהם גרמו לו להסתלק מהם, מה תקנתם להוריד את הקדוש ברוך הוא עליהם לקרב אותם. כמו כן כאן אלו שהיו מארבעה יסודות שהם צאנו של הקדוש ברוך הוא, שגרמו לסלק את הקדוש ברוך הוא מהם, מה התקנה לקרבם לקדוש ברוך הוא.</p>
<p>ובגין דא בכלהו מני קרבן ליהו"ה את קרבני לחמי לאשי (במדבר כח ב) אוף את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים (שם ד) וכתוב (ולקחת) שתי תורים או שני בני יונה (ויקרא יב ח) כל זינא אויל לזיניה וקב"ה (ד)מקרב כלא באתר</p>	<p>ולכן בכלם צוה קרבן לה', "את קרבני לחמי לאשי", גם "את הכבש אחד תעשה בבוקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים" וכתוב "ולקחת) שתי תורים או שני בני יונה", כל מין הולך למינו, והקדוש ברוך הוא מקרב הכל במקום זה, הוא עילת הכל, שאין</p>

³⁴¹⁴ עיי' תיקו"ז ו ע"א: ואיהו אסחר לכל סטרין דלא מתפשטין יתיר מגבול דשוי לכל חד, ומדה
 דשוי לכל חד, וכלהו ברשו דיליה, ברשות היחיד אדנ"י, מרכבה ליהו"ה (הקדו"ש יז ע"ג), אחר שהא"ס
 שוה בעצמות חלקיו וגם הוא מאיר מכל צדדיו אל ה"ס בהשואה גמורה כי איהו לבר מכל ספירות
 ולגו מכל ספירות כו' כנז' בפ' בהר דק"ט ע"ב ובפ' פינחס דרכ"ה א"כ במה תתעלה כל ספירה מחברתה
 ואיך ניחס מעלה לזו ומטה לזו כו' והנה מחמת זה הוכרח הא"ס להקיף את כל העולמות כנז"ל
 ואחר כך נתלבש בפנים מכל העולמות ואז בוקע האור הפנימי של הא"ס מבפנים ויוצא לחוץ והאור
 המקיף מבחוץ בוקע ונכנס לפנים כי חשק האורות השוין במציאותם הוא להדבק יחד וע"י זה
 נמצאים כל העולמות שמאיר בהם הא"ס הן מבפנים הן מבחוץ הן בעובי כל ספירה וספירה נוקב
 האור ועובר כנזכר בפ' בהר דק"ט ע"ב וז"ל אנת לבר מכלא ולגו מכלא ולכל סטרא כו' ומלגו די'
 ספירות ואנת בכל ספירה. וכן בפ' פנחס דף רכ"ה וז"ל איהו סובב על כל עלמין כו' איהו ממלא כל
 עלמין כו' וכן שם בדף רנ"ו ע"ש א"כ הרי נתבאר שם כי הא"ס סובב בעיגול כמש"ל על כל העולמות
 וגם הוא ממלא כל העולמות מבפנים וכן עד"ז בעתיק ואריך ושאר הפרצופין כולם יש להם אור
 פנימי תוך הכל ואור המקיף סובב כל השאר שבתוכו לסיבה הנז' וכמ"ש בפ"ג (מבו"ש ש"א ח"א
 פ"ב). לעיל קט ע"ב (לש"ו).

³⁴¹⁵ עיונא (יהל אור).

<p>דא איהו עלת על כלא דלית אלהא בר מגיה [ולית מאן דיכיל לקרבא חילין בר מגיה]:</p>	<p>אלוה פרט לו, ואין מי שיכול לקרב חיילות פרט לו.</p>
<p>אבל חילין דאומין עעכו"ם אינון מסטרא דפרודא ווי למאן דגרים בחובוי לאעלא אתוון וחיון ויסודין דמיד אסתלק קב"ה מישראל וייעלון אומין עעכו"ם ביניהו לית לון קריבות בקודשא בריך הוא דלית קרבנין בחוצה לארץ³⁴¹⁶ ובג"ד אוקמוה רבנן הדר בחוצה לארץ דומה כמי שאין לו אלוה בההוא זמנא דאמר מלין אלין נחתו כל אתוון קדישין וחיון קדישין וד' יסודין לגביה ובריכו ליה ואמרו על ידך רעיא מהימנא נחית עלן קב"ה ומתקרבין זינא</p>	<p>אבל חיילות אומות עובדי עבודת כוכבים ומזלות הם מצד הפירוד, אוי למי שגורם בחטאיו להעלות אותיות וחיות ויסודות, שמיד מסתלק הקדוש ברוך הוא מישראל, ויכנסו ביניהם אומות עובדי עבודת כוכבים ומזלות שאינ להם קרבה לקדוש ברוך הוא, שאינ קרבנות בחוץ לארץ, ולכן פרשוה רבותינו, הדר בחוצה לארץ דומה כמי שאינ לו אלוה. באותו זמן שאמר דברים הללו, ירדו כל האותיות הקדושות וחיות קדושות, וארבעה יסודות אליו, וברכו אותו ואמרו, על ידך רועה הנאמן יורד עלינו הקדוש ברוך הוא ומתקרבים מין</p>
<p>רכה/ב</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>לזיניה בריך את לקב"ה בארבע יסודין [בג"ד אתבריר] וכען אתברירו (כדין אתעביד) כלא על בורייה³⁴¹⁷:</p>	<p>למינו. ברוך אתה לקדוש ברוך הוא בארבעה יסודות כעת התברר הכל על בוריו.</p>
<p>זהר:</p>	
<p>פתח ואמר (תהלים לו ג) בטח ביי' ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה בטח ביי' כדקא יאות³⁴¹⁸ ועשה טוב³⁴¹⁹ תקונא דברית קדישא דתהא מתקן ליה³⁴²⁰ ונטיר ליה³⁴²¹ כדקא יאות ואי תעביד דא אתת תהא הכא³⁴²² בארעא ויתון מנך³⁴²³ ויתפרנסו³⁴²⁴ מנך³⁴²⁵ ההיא אמונה דלעילא³⁴²⁶:</p>	<p>פתח ואמר "בטח בה' ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה", בטח בה' כראוי, ועשה טוב תיקון של ברית הקודש שתתקן אותה, ותשמר אותה כראוי. ואם תעשה את זה, אתה תהיה כאן בארץ, ואותה האמונה שלמעלה תזון ממך ותתפרנס ממך.</p>
<p>ותו וס"א מתקן ליה ונטיר ליה שכון³⁴²⁷ ארץ ארץ קדישא עלאה ארץ החיים דההיא ארץ תשרי בההוא טוב ורעה אמונה ההיא</p>	<p>ועוד (מתקן אותו ושומר עליו, שכן ארץ, ארץ קדושה עליונה ארץ החיים, שהארץ ההיא תשרה בטוב ההוא,</p>

³⁴¹⁶ דשם סט"א (יהל אור).

³⁴¹⁷ ובחבורא קדמאה קיבה רלד ע"ב (דרך אמת).

³⁴¹⁸ רוצה לומר שיהיה הבטחון שלם כענין שעל ידו תהיה המלכות מקבלת מלמעלה שבה הבטחון
(אור יקר).

³⁴¹⁹ היינו יסוד למעלה מהמלכות (אור יקר).

³⁴²⁰ על ידי המעשים ההגונים (אור יקר).

³⁴²¹ בסור מרע (אור יקר).

³⁴²² היינו שכון ארץ שיהיה משכנה בתחתונים (אור יקר).

³⁴²³ על ידי טוב מעשיך והיינו המזון התמידי (אור יקר).

³⁴²⁴ ויתפרנס (דפ"ו).

³⁴²⁵ ויתחדי מינך - יותר מן המזון הנהוג, או ירצה מזון מתפארת חדווא מבינה, והיינו לשון ורעה
אמונה שהיא מלכות שתקבל מהספירות העליונות, וזה על ידי היות מציאותם למטה מקבל טוב
מעשה המצות מהצדיק בסוד התעוררות כנודע (אור יקר).

³⁴²⁶ כי אתה תעלה מ"ן ע"י מעשים וז"א ישפיע בה מ"ד (רח"ו).

³⁴²⁷ שכון (דפ"ו).

<p>אמונה דלעילא יתזן ויתפרנס מניה על ידך ואי תעביד דא תתענג על יי' (ישעיה נח יד) ויתן לך משאלות לבך (תהלים לו ד) כל דא אתתקנת בתקונא דברית³⁴²⁸ כיון דאתקנת ברית אתקן כלא:</p>	<p>ורעה אמונה, אותה האמונה שלמעלה תהיה נזונית ומתפרנסת ממנו על ידך, ואם תעשה זה) תתענג על ה', ויתן לך משאלות לבך. כל זה נתקן בתקון הברית, כיון שנתקנה הברית נתקן הכל.</p>
<p>פנחס בנין דקני על ברית דא זכה לכלא ולא עוד אלא דאנין על כל ישראל וביה אתקיים והתענג על יי' דהא סליק³⁴²⁹ ואתקשר לעילא³⁴³⁰ (ואנהיר) באור קדמאה דברא קב"ה ווגניז ליה³⁴³¹ (דגניז) בההוא אור (דאתהני) (כי תתבני (ס"א דאברהם) מניה וקשורא דאהרן כהנא) ואברהם מניה³⁴³² ואהרן כהנא אתקשר ביה³⁴³³:</p>	<p>פנחס, משום שקנא על ברית זו, זכה לכל, ולא עוד אלא שהגין על כל ישראל, ובו התקיים והתענג על ה', שהרי עלה והתקשר למעלה (והאיר) באור הראשון שברא הקדוש ברוך הוא, וגנז אותו באותו אור שנהנה ממנו אברהם, ואהרן הכהן נקשר בו.</p>
<p>לבתר דאסתלק לכהנא רבא לא אדכר ליה קטלנותא דזמרי ולא יאות בנין דלא יתאחד כלל בענפוי דסטרא אחרא ולא ואתחזי לאדכרא עליהו (יתחזי ליה) דכל מאן דקטיל ענפין דסטרא אחרא אית ביה³⁴³⁴ ופנחס הא מתאחיד בימינא ולית ליה חולק³⁴³⁵ בסטרא אחרא כלל ועל דא לא אדכר הכא מה דאתחזי שבחא איהו גנאי ליה ונחיתו מדרגא עלאה דאתאחיד ביה וע"ד כתיב (במדבר כה יד) המוכה אשר הוכה סתם ושם האשה המוכה ולא אדכר על ידא דמאן:</p>	<p>אחר שעלה לכהונה גדולה, לא הזכיר לו הרג זמרי ולא ראוי, בשביל שלא יאחז כלל בענפיו של הצד האחר ולא ראוי להזכיר עליו, שכל מי שהורג, יש בו ענפים של צד האחר, ופנחס הרי נאחז בימין, ואין לו חלק בצד האחר כלל. ולכן לא נזכר כאן מה שנראה שבו, גנאי הוא לו, וירידה ממדריגה עליונה שנאחז בה, ולכן כתוב "המוכה", אשר הוכה סתם, "ושם האשה המוכה" ולא נזכר על ידי מי.</p>

³⁴²⁸ היותה מקבלת מלמעלה מהבינה שהיא על ה' מקום ענ"ג עדן נהר גן כת"ר חכמ"ה בינ"ה (אור יקר).

³⁴²⁹ ביסוד (אור יקר).

³⁴³⁰ בסוד אור גנוז לצדיקים דהיינו יסוד ומציאותו בבינה דהיינו לעתיד לבא, ושם הוא אור החסד מאיר ממנו והוא על ה' בבינה במציאות היסוד שבה (אור יקר).

³⁴³¹ חסד (רח"ו). והיינו חסד דזעיר (מ"מ). עי' אד"ר קמב ע"א: ותאנא בצניעותא דספרא (כו ע"ב) אתפשט דכורא ואתתקן בתיקונוי אתתקן תקונא דכסותא דכיא [כאן הוא מקום תיקון המלכים, ה"ה מלך הדר, דהיינו הגילוי שבפומא דאמה (בהגר"א על ספד"צ כז ע"א ד"ה וז"ש מלכין)] והאי הוא אמה דכיא ארכיה דההוא אמה מאתן וארבעין ותמניא עלמין וכלהו תליין בפומא דאמה דאתקרי יו"ד [תכלית המשכת הטיפה אל היסוד, ששם מתקבצים כל רמ"ח עלמין, ואח"כ מתגלים בעט' היסוד (ה"ה פומא דאמה) כדי ליתנם לנוק' (ב"ע רלד ע"ב). פומא דאמה אתקרי יו"ד מתגלה באופן כזה, י' הוא בסוד מידת החכמה, וגילוי הו"ד הוא כנגד גילוי העטרין דחו"ג הנמשכים מלמעלה למעלה ואתמליא החכמה מיניה (לש"ו דע"ה ח"ב ד ע"ב)] וכיון דאתגלייא יו"ד פומיה דאמה, אתגלי חסד עלאה [הכל נתקן ע"י חסד דאתגליא בפום אמה, הרי הוא עטרת היסוד, וע"י החסד נתקנו הכל (בהגר"א על ספד"צ י ע"ב ד"ה ושם עירו)].

³⁴³² ור"ל שפנחס נקשר בחסד דזעיר שנקרא כהן וחסד הנז' גנוז בחסד דאימא שמשם נהנה אברהם שהוא חסד דזעיר (מ"מ).

³⁴³³ כי כמו שיעקב ומשה בתפארת דא מלאו ודא מלבר כן הוא אברהם ואהרן בחסד, ואם כן אהרן חסד בסוד אור קדמאה הגנוז והארכתי בריש פרשת נח מהזוהר (אור יקר), פירוש שאהרן ג"כ שהוא אחוז בחסד דזעיר שם נקשר בחסד דאימא (מ"מ).

³⁴³⁴ צד הגבורה והדין שבו אחוז החצון ומצד זה חרב לה' מלאה דם (אור יקר).

דאם לא היה לו איזה שייכות עמו כלל היה מרוחק ממנו גם להרע לו (לש"ו).

³⁴³⁵ כמו בהיות לוי שהיה בגבורה ושם אחוזים החצונים (אור יקר).

<p>א"ר פנחס זכאה דרא ודשמעין מילך באורייתא (דשמעי מלך באורייתא) וזכאה חולקי דוכינא לכך אמר רבי שמעון זכאה דרא דאנת וחסידותך אשתכח בגווייה עד דהוו יתבין ומפייסין דא לדא אתא רבי אלעזר בריה דר"ש ואשכח לון תמן אמר ורבי פנחסא [מאי דכתיב] (ודאי כתיב) (בראשית לב ב) ויאמר יעקב כאשר ראם מחנה אלהים זק³⁴³⁶:</p>	<p>אמר רבי פנחס אשרי הדור ששומעים דברי התורה שלך, ואשרי חלקי שזכיתי לכך אמר רבי שמעון, אשרי הדור שאתה וחסידות שלך נמצא בתוכו. עד שהיו יושבים ומפייסים זה את זה, בא רבי אלעזר בן רבי שמעון ומצא אותם שם. אמר רבי פנחס, ודאי שכתוב "ויאמר יעקב כאשר ראם מחנה אלהים זה".</p>
<p>א"ל ר"ש [אלעזר ברי] תיב ברי ואימא קרא יתיב רבי אלעזר פתח ואמר (שם א) ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלהים מאי ויפגעו בו אלא אית פגיעה לטב ואית פגיעה לביש ואית פגיעה לצלותא אלא בשעתא דהוה אזיל לחרן מה כתיב (שם) ויפגע במקום צלותא דערבית הוה דצלי בההוא מקום³⁴³⁷ כד"א (שמות לג כא) הנה מקום אתי וצלותא דערבית בההוא אתר אתהו:</p>	<p>אמר לו רבי שמעון, אלעזר בני, שב בני, ואמור הפסוק. ישב רבי אלעזר, פתח ואמר "ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלהים". מה זה "ויפגעו בו", אלא יש פגיעה לטוב ויש פגיעה לרע, ויש פגיעה לתפלה. אלא בשעה שהיה הולך לחרן, מה כתוב "ויפגע במקום", תפלת ערבית היה מתפלל באותו מקום, כמו שנאמר "הנה מקום איתי", ותפלת ערבית באותו מקום נראתה.</p>
<p>תו ויפגע במקום מלי פיוסין³⁴³⁸ איהו דאתא שמשא³⁴³⁹ קדישא לגבי סיהרא בעלה לגבי אתתא [מכאן דלא יאות בעלה³⁴⁴⁰ למיתי לגבי אתתא] אי לא הוי במלי פיוסין לפייסא לה דכתיב ויפגע במקום³⁴⁴¹ ולבתר וילן שם [כד] (ד) הוה אתי יעקב מחרן מה כתיב ויפגעו בו שדרת היא לפייסא ליה למיתי לגבה:</p>	<p>עוד "ויפגע במקום", דברי פיוסים הוא, שבא השמש הקדוש אל הלבנה, בעלה אל אשתו, מכאן שלא ראוי לבעל לבא לאשה אם לא היה בדברי פיוסים לפייסה, שכתוב "ויפגע במקום" ואחר כך "וילן שם". כשיעקב היה בא מחרן, מה כתוב "ויפגעו בו" שלחה היא לפייס אותו לבא אליה.</p>
<p>ויאמר יעקב כאשר ראם (בראשית לב ב) מאי כאשר ראם אלין מלאכין דיום³⁴⁴² ומלאכין דלילה³⁴⁴³ הוו ואתכסאו מניה ולבתר אתגליין ליה וע"ד כאשר ראם כתיב מחנה אלהים זה מהכא דהוו אלין דיממא ואלין דליליא אינון דליליא כתיב בהו:</p>	<p>"ויאמר יעקב כאשר ראם" מהו "כאשר ראם", אלו מלאכי היום, ומלאכי הלילה היו ונתכסו ממנו, ואחר כך נתגלו לו, ולכן כאשר ראם כתוב "מחנה אלהים" זה, מכאן שהיו אלו של היום, ואלו של הלילה. באלו של הלילה כתוב</p>
<p>רע"מ:</p>	<p>רע"מ</p>
<p>אלא פגיעה איהי פיוסא דכד ייתי חתן לגבי כלה לית ארח [לחתן] לייחדא בכלה</p>	<p>אלא פגיעה היא פיוס, שכשיבא החתן לכלה, אין דרך לחתן להתייחד</p>

³⁴³⁶ ור"ל שאמר פסוק זה על ב' מחנות שהיו שם של ר"ש ושל ר' פנחס וזהו מחנים. ולכך אמר ליה ר"ש כיון שאמרת זה הפסוק תפרשהו (מ"מ).

³⁴³⁷ פירוש מלכות (מ"מ).

³⁴³⁸ מהשמש למקום (אור יקר).

³⁴³⁹ תפארת (אור יקר).

³⁴⁴⁰ לבעל (דפ"ק).

³⁴⁴¹ מלכות (אור יקר).

³⁴⁴² תפארת ויש מלאכים זכרים ממנו (אור יקר).

³⁴⁴³ מלכות ויש מלאכין נוקבין כדפירשו בתיקונים, זח הזכר ולא זאת (אור יקר).

<p>אלא בפיוסא ולבתר יעבד עמה לינה³⁴⁴⁴ והיינו (וילן שם) [כי בא השמש] אמר רעיא מהימנא אי הכי מאי ניהו כי בא השמש (דהא ארח דרשא אוקמוה לשון כבייה והיינו כי בא השמש) אלא מהכא אוליפנא [ד]מאן דמיחד באתתיה צריך בליליא למכבי שרגא וביממא לאו ארח דרבנן לשמש מטתן אלא בלילה ארח צנעא ובגין דא מתי אתעביד לינה כי בא השמש דאתפני שמשא מעלמא:</p>	<p>עם הכלה אלא בפיוס, ואחר כך יעשה עמה לינה, והיינו (וילן שם) "כי בא השמש". אמר רועה הנאמן, אם כך מהו "כי בא השמש", שהרי דרך דרש פרשוה לשון כבוי, והיינו כי בא השמש, אלא מכאן למדנו, מי שמתייחד עם אשתו צריך בלילה לכבות את הנר, וביום אין דרך רבותינו לשמש מטתם רק בלילה, דרך צנעה, ולכן מתי נעשה לינה "כי בא השמש", שהתפנה השמש מהעולם.</p>
<p>ובגין דא אוף הכי דצריך לאתכסייא מן שמשא³⁴⁴⁵ [והכי] צריך לאתכסייא מאלין מלאכין דאינון [מ]יצר הטוב מימינא בכמה משריין ו[מ]יצר הרע³⁴⁴⁶ דאזיל לשמאלא בכמה משריין ובגין דא בתר דאתא צפרא אמר (בראשית לב ב) כאשר ראם ומסטררא דיעקב³⁴⁴⁷ דהוה איש תם לא הוה עמיה אלא היילין דמלכא ומטרוניתא ובגין דא ויקרא שם המקום ההוא מחנים אינון מלאכין דיממא [כתיב] (אמר) כאשר ראם מחנה אלהים זה וכד אתו³⁴⁴⁸ מלאכים דליליא דאתכנשו בהדיה לנטרא ליה אמר (שם) ויקרא</p>	<p>ולכן גם כן צריך להתכסות מהשמש, וכך צריך להתכסות מאלו המלאכים שהם מִיצר הטוב מימין, בכמה מחנות, ומיצר הרע שהולך לשמאל בכמה מחנות, ולכן אחר שבא הבוקר, אמר "כאשר ראם". ומצד יעקב שהיה איש תם, לא היה עמו רק חיילות המלך והמלכה, ולכן "ויקרא שם המקום ההוא מחנים", אותם מלאכי היום כתוב "כאשר ראם מחנה אלהים" זה, וכשבאו מלאכי הלילה שהתכנסו אֵתו לשמור אותו, אמר "ויקרא</p>
<p>רכו/א</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>מחנה אלהים ואינון דיממא כתיב בהו זה וע"ד (בראשית לב ב) ויקרא שם המקום ההוא מחנים תריין משריין³⁴⁴⁹ והשתא משריין קדישין חמינא הכא זכאה ארחי דאתינא הכא:</p>	<p>"מחנה אלהים", ובאלו של היום כתוב בהם "זה", ולכן "ויקרא שם המקום ההוא מחנים", שתי מחנות, ועכשיו מחנות קדושים ראיתי כאן, אשרי הדרך שבאתי לכאן.</p>
<p>אר"ש מאן דפתח פתחא יימא³⁴⁵⁰ א"ר</p>	<p>אמר רבי שמעון מי שפותח פתח</p>

³⁴⁴⁴ אלא פגיעה כו' עד לינה. הוא דברי הזוהר, וע"ז אמר ר"מ מאי ניהו כי כו' כצ"ל. ולינה ר"ל זווג (יהל אור).

³⁴⁴⁵ שלא לשמש ביום (יהל אור).

³⁴⁴⁶ שמשא מעלמא וכמה דצריך לאתכסייא מן שמשא אוף הכי צריך לאתכסייא מאלין מלאכין דאינון דיצה"ט כו' ודיצה"ר כו'. ור"ל דצריך לשמשא בצניעות ובכיסוי, אע"ג דהוא בחשך, ואין שם שום אדם, משום המלאכים. ומפ"ו איזה מלאכים, ואמר דאינון כו'. דעליהם נאמר כי מלאכיו יצוה לך כו' (זהר ריש וישלח), מימין ומשמאל, דבע"כ עונה אמן (יהל אור).

³⁴⁴⁷ דיצ"ט ויצה"ר הן דר"ג, כמו שמפרש והולך בז"ח סב ע"א. והן לב"ג דע"ה טו"ר. אבל איש תם, בעלה דתם כו' (יהל אור).

³⁴⁴⁸ אבל בזהר כאן פי' דמחנה אלהים זה הן שניהם, אבל ברע"מ לא רצה בזה, שכאן נאמר מחנה וכאן מחנים (יהל אור).

³⁴⁴⁹ עי' לעיל נה ע"ב דדינא ורחמי.

³⁴⁵⁰ עי' הדרת מלך ח"א א ע"א: ר' חזקיה פתח – ר"ל פתח הצינור של מעלה, מה שלא יש כח בשום מלאך לכן אליהו שהוא מלאך לא נאמר בו פתח אלא על פומא דאליהו אתגזר כמ"ש בזו"ח דשיר השירים ובכ"מ, ולא היה יכולת בידו לחדש חידוש תורה אלא מה שכבר נתגלה נגזר במתיבתא דרקיעא יתגלה על פיו למטה.

<p>אלעזר תנינן כל מאן דאמר תהלה לדוד בכל יום תלת זמנין איהו בר עלמא דאתי³⁴⁵¹ והא אתמר טעמא אי בגין פרנסא³⁴⁵² ומזונא דכל עלמא³⁴⁵³ תריין זמנין אינון בכל יומא בצפרא ובפנייא דכתיב (שמות טז ח) בתת יי' לכם בערב בשר וגו' (אי הכי) אמאי תלת זמנין בכל יומא אלא תריין [למזונא לבני אנשא וכל] ולמזונא דבני אנשי דכלו (מזונין לגו אנשי דכל) עלמא³⁴⁵⁴ וחד למיהב תוקפא ליהוא אתר³⁴⁵⁵ דפתיחו ידוי³⁴⁵⁶:</p>	<p>יאמר. אמר רבי אלעזר, שנינו כל מי שאומר תהלה לדוד בכל יום שלש פעמים הוא בן העולם הבא, והרי נתבאר הטעם, אם בגלל פרנסה ומזון של כל העולמות פעמיים הם בכל יום, בבוקר ובערב, שכתוב "בתת ה' לכם בערב בשר וגו'", למה שלש פעמים בכל יום. אלא שנים למזון בני אדם ושל כל העולם, ואחד לתת חוזק לאותו מקום שידי פתוחות.</p>
<p>וותרין מזונין³⁴⁵⁷ [אלין] משניין (אלין) דא מן דא וכלהו תלת מזוני כתיבי הכא (כתיב) (תהלים קמה טו) ואתה נותן להם את אכלם בעתו דא מזונא דעתידי דיהיב מיכלא סגי בעתו [הא] (ד)חד תריין דכתיב (שם טז) ומשביע לכל חי רצון דא מזונא דמסכני דאינון שבעין מרצון ולא מגו מיכלא סגי:</p>	<p>ושני מזונות אלו משונים זה מזה, וכולם שלשה מזונות כתובים כאן "ואתה נותן להם את אכלם בעתו", זה מזון העשירים, שנותן אוכל רב בעיתו, הרי אחד. שנים, שכתוב "ומשביע לכל חי רצון", זה מזון העניים, שהם שְׁבִיעִים מרצון ולא מתוך אוכל רב.</p>
<p>[תלת] דכתיב (שם) פותח את ירך דא תוקפא ליהוא אתר³⁴⁵⁸ דנב[פתיחו] [ד]ידי³⁴⁵⁹ נפקא [רצון] ושבעא לכלא תו הכי אוליפנא דלא איהו אלא תריין) זמני ובגין מזונא ופרנסהו בכל יומא דאלין חיובא על ב"נ ואי [אמר] יתיר לאו בגין חובה איהו אלא בגין שבחא גו תושבחן דזמירות דדוד מלכא* מ"ט בגין דפרנסה³⁴⁶⁰ לא חזי למשאל אלא בתר צלותא ופרנסה דמאריה מלכא ייכול בקדמיתא ולבתר ייכלון עבדוי:</p>	<p>שלשה, שכתוב "פותח את ירך" זהו חוזק לאותו מקום, ובפתיחת ידיו יוצא רצון ושובע לכל. עוד כך למדנו, שאינו אלא פעמיים בשביל מזון ופרנסה בכל יום, שאֵלו חיוב על האדם' ואם אמר יותר, לא בגלל שחובה הוא, אלא בשביל שבח תוך תשבחות של זמירות דוד המלך למה, משום שפרנסה לא ראוי לשאול רק לאחר התפלה, ופרנסת רבונו המלך יאכל בתחלה, ואחר כך יאכלו עבדיו.</p>
<p>(ס"א דנפיק ידיהו³⁴⁶¹ דקב"ה ובריק</p>	<p>(שיוצא ידיו של הקדוש ברוך הוא,</p>

³⁴⁵¹ עי' לעיל פב ע"ב. והטעם נכון למוצאי דעת רמוז בפותח את ירך סוד שני יוד"ן, שממשק האור הגדול והשפע הקדוש מהמקום העליון הנרמז ביר"ד עילאה דרך ישראל אל הכלה הכלולה הנרמזת ביר"ד תתאה, ומשם יפרד לעולם הנפרדים ומתוך כך מתברך העולם השפל (עי' תיקו"ז קו ע"א). וזהו שרמז בפסוק של מעלה באומרו עיני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו, והוא עת שלום הנזכר בקהלת (ג, ח), כי אחר שהבריכה העליונה מלאה מים חיים ונוזלים מן לבנון הרי פרנסה ושפע ואור גדול לתחתונים, ואם כן ראוי הוא הגורם הטוב הגדול הזה להיותו בן העולם הבא (תולעת יעקב פסוקי דזמרא).

³⁴⁵² פרנסה (דפ"ו).

³⁴⁵³ עלמין (דפ"ו).

³⁴⁵⁴ פי' ב' מזונות הם אחד של עשירים וא' של עניים, ומ"ש וכל עלמא היינו לבהמות וחיות ועופות וכו' והם נכללים בכלל בני אדם (מ"מ).

³⁴⁵⁵ למלכות שהיא הנותנת המזון (אור יקר).

³⁴⁵⁶ פי' מלכות כדמפרש (אור יקר).

³⁴⁵⁷ עיני כל וגו' פותח וגו' (אור יקר).

³⁴⁵⁸ שמיעכה באצבע (רח"ו).

³⁴⁵⁹ שהם ב' ידי זעיר שמשם ניזון העולם דהיינו בהשפעת רצון העליון וזהו רצון צנור של יסוד הנכנס ברחל הרמוזה בר"ת "לכל חי רצון (רח"ו).

³⁴⁶⁰ ואם כן אשרי שהוא בסדר הזמירות אינו בקשת מזון שהוא קודם התפלת אלא סדר זמירות (אור יקר).

³⁴⁶¹ ידוי (דפ"ו).

<p>ושבעם³⁴⁶² מרצון ועל דא לאו חיובא הוא אלא תרי זמני ביומא ושבתא איהו לקב"ה לתת לו זמירות דרוד מלכא):</p>	<p>ומברך ושבעים מרצון, ועל זה אין חיוב הוא אלא פעמיים ביום, ושבת הוא לקדוש ברוך הוא לתת לו זמירות של דוד המלך)</p>
<p>הה"ד (שיה"ש ה א) באתי לגני³⁴⁶³ אחותי כלה אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי, אחר כך "אכלו רעים". "אכלתי יערי", זו תפלת מיושב, "עם דבשי", זו קריאת שמע. "אכלתי יערי" זו תפלת מיושב, אותו יער</p>	<p>זהו שכתוב "באתי לגני אחותי כלה אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי", אחר כך "אכלו רעים". "אכלתי יערי", זו תפלת מיושב, "עם דבשי", זו קריאת שמע. "אכלתי יערי" זו תפלת מיושב, אותו יער</p>
<p>רע"מ:</p>	<p>רע"מ</p>
<p>שם המקום ההוא מחנים בגין דצלותא³⁴⁶⁴ איהי כלה הה"ד (שיה"ש ד ח) אתי מלבנון כלה אתי וגו' אתקרי הכא אתי ובאורייתא³⁴⁶⁵ דבכתב³⁴⁶⁶ אתמר עלה (שמות לג כא) הנה מקום אתי ובגין דאיהי אתקריאת מקום [בעלמא] (דעלמא) דין אתמר בה (בראשית לב א) ויפגע במקום (בפיוסא ולבתר) וילן שם:</p>	<p>שם המקום ההוא מחנים". משום שהתפלה היא כלה, זהו שכתוב "אתי מלבנון כלה אתי וגו'", נקרא כאן "אתי", ובתורה שבכתב נאמר עליה "הנה מקום אתי" ומשום שהיא נקראה מקום בעולם הזה, נאמר בה "ויפגע במקום וילן שם".</p>
<p>ובג"ד איהי אמרת (ירמיה ט א) מי יתנני במדבר מלון אורחים³⁴⁶⁷ דהות רשו בפני עצמה³⁴⁶⁸ ולא עו עם אינון דקבעין לה חובה עמהון בלא חתן דילה ובכל שעתא דב"ג מצלי קב"ה אקדים ונטר ליה³⁴⁶⁹:</p>	<p>ולכן היא אמרה "מי יתנני במדבר מלון אורחים" שהיתה רשות בפני עצמה ולא עם אותם שקובעים אותה חובה עמם, בלי החתן שלה, ובכל שעה שאדם מתפלל, הקדוש ברוך הוא מקדים ושומר אותו.</p>
<p>ורזא דמלה (בראשית כד כא) והאיש משתאה לה ולית איש אלא קב"ה הה"ד (שמות טו ג) יי איש מלחמה (בראשית כד טו) ויהי הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה יוצאת כגון (זכריה ט יד) ויצא כברק³⁴⁷⁰ חצו:</p>	<p>וסוד הדבר "והאיש משתאה לה", ואין איש אלא הקדוש ברוך הוא, זהו שכתוב "ה' איש מלחמה", "ויהי הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה יוצאת", כמו "ויצא כברק חצו".</p>
<p>ואין³⁴⁷¹ תימרון דהא אוקמוה רבנו</p>	<p>ואם תאמרו, שהרי פרשוה רבותינו</p>

³⁴⁶² ושבעה (דפ"ו).

³⁴⁶³ ביאה ממש כי האכילה נשפעת מהיסוד (רח"ו).

³⁴⁶⁴ הוא פי' על מ"ש בזהר מה כתיב ויפגע במקום צלותא דערבית כו' כד"א כו', דכל ר"מ כאן הכל מבאר דברי הזהר. דעל מ"ש תו ויפגע במקום מלי כו' ולבתר וילן כו', אמר מאי ניהו כי כו'. ועל מ"ש מאי כאשר ראם כו', אמר וכמה דצריך לאתכסיא כו' (יהל אור).

³⁴⁶⁵ ור"ל דאתי של שיר השירים מגלה על מקום אתי, שהוא בכלם, ונמצא שנקראת מקום (יהל אור).

³⁴⁶⁶ נמחק ביהל אור.

³⁴⁶⁷ כגון יעקב (יהל אור).

³⁴⁶⁸ "רשו בפני עצמה" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "ברשות בעלה". דבזמן בית המקדש תפילת ערבית רשות, דהוה ברשות בעלה, בבה"מ, וישראל בארץ, ול"צ אלא לב' תפלות, חו"ג, מוחין, אבל דרגא דיעקב דהוה בה בקביעו. והענין כמ"ש בתיקו"ז ריש ת"מ כי ד' מוחין, ב' לזיווג, חו"ג, וב' לת"ת, הן למזונות, משא"כ עתה דקבעוהו חובא בגלותא. ועס"פ חיי שרה (קלב ע"ב) ועיין מ"ש (בתיקונים) [בליקוט] על ד' הזמנים (לעיל יה"א שלח קנו ע"ב) (יהל אור).

³⁴⁶⁹ ור"ל לצלותא דאיהי (שביעאה) שכנתא, ור"ל בזה דאיהי ברשו בעלה, וילן שם כנ"ל (יהל אור).

³⁴⁷⁰ לשון רבקה. וע"ש המהירות נק' רבקה (יהל אור).

³⁴⁷¹ ואי (דפ"ו).

<p>(ד) לעשרה מקדימה השכינה ובאה, לאחד עד שיושב. לעשרה שהיא י', קדמה ה'. לאחד שהוא ו', עד שיושב לא באה אליו ה' שנית. וסוד הדבר, שבמקום שאין שם י"ה, לא באה לשם ה'. ומי שרוצה לייחד אותיות, צריך בתחינה ובתחנונים, ולכן "ואתחנן אל ה'", באדנ"י לשכינה בתחנונים, ולקדוש ברוך הוא ברחמים עד כאן.</p>	<p>את הכבש האחד תעשה בבוקר ואת הכבש השני תעשה בין הערביים", שהוא סוד של סתרי הרחמן שבארו עליהם רבותינו, גבי סתרי הרחמן למה לך. אלא דברים שיהיו תחת סתרי העולם יהיו מכוסים תחת לבושך, מה לבוש מכסה על הגוף, גם כך צריך לכסות סודות התורה, כל שכן סודות הקרבנות, שהם כדוגמת קירבת אשה לבעלה.</p>
<p>את הכבש³⁴⁷⁹ האחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים (שמות כט לט) דאיהו רזא דכבשי [רחמנא דאוקמוה עלייהו רבנן גבי כבשי דרחמנא למה לך] (דרחמנא למה לי) אלא מלין דיהון תחת כבשוני³⁴⁸⁰ דעלמא יהון מכוסין תחת לבושך ומהו לבוש איהו מכסה על גופא [אוף הכי צריך לכסאה רזין דאורייתא כ"ש רזין דקרבינין דאינון כגוונא דקריבו דאתתא לגבי בעלה]:</p>	<p>ומה קרבתם ששניהם צריכה במכסה, גם כך צריך קרבן לכסות אותם מבני עריות, רשעים חצופים, שאין להם לא בושת פנים ולא ענוה, וכמה מיני ממזרים הם בני עריות, בני נדה שנדה ה' ממנה, ונמצאת במקומה שפחה, בת אל נכר זונה, וזהו סוד "תחת שלוש רגזה ארץ וגו'", "תחת עבד כי ימלוך" "ונבל כי ישבע לחם", "ושפחה כי תירש גברתה", שגדה ה' ממקומה, שהיא המלכה, יצר הטוב, ונכנסה במקומה שפחה יצר הרע.</p>
<p>[ומה קריבו דתרווייהו צריך באתכסיא] אוף הכי [צריכין קרבנין] (צריך קרבן) לכסאה לון מבני עריין רשיעייא חצופין דלית לון בשת פנים ולא ענוה וכמה מיני ממזרין אינון בני עריות בני נדה דנד ה'³⁴⁸¹ מנה ואשתכח באתרה שפחה בת אל נכר זונה והא³⁴⁸² איהו רזא (משלי ל כא) תחת שלש³⁴⁸³ רגזה ארץ וגו' תחת עבד כי ימלוך ונבל כי ישבע לחם ושפחה כי תירש גברתה דנד ה' מאתראה דאיהי ממרוניתא יצה"ט ועאלא באתרהא שפחה יצה"ר:</p>	<p>3472 ובגמ' (ברכות ו ע"א) אמרו לשלשה (יהל אור). 3473 לעשרה הא י' כו' - דילפינן מאלהים נצב כו' בקרב כו'. ובשם אלהים ה' קדמאה לי', אבל לחד, דהוא מלא דאלהים, עד דיתבי בצלותא, אז בא ה' תניינא בצלותא לגביה, והוא ה' אתון דאלהים, שהיא מליאה מאלהים, והיא מאוחרת. וז"ש בגמ' (ברכות ו ע"א) בתלתא כו' דהן ג' אתון מלא (יהל אור). 3474 י'. צ"ל ו'. ור"ל וא"ו גי' אחד (יהל אור). 3475 לגביה (דפ"ו). 3476 י' - ר"ל ה' עילאה דלא מתפרשין כו' (יהל אור). 3477 "ליחדא אתון" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "לצלאה". 3478 צ"ל "ברחמי" (יהל אור). 3479 שייך למעלה רכד ע"א (יהל אור). 3480 ר"ל סתרין דקרבינא, דהן רזין דזיווגא, שהן צריכין להסתר, כמו בזיווגא והסתירו מאינון דבהון יצה"ר, ע"ר, כמו שמפרש והולך. וע"ל רמד ע"א (יהל אור). 3481 ר"ל אינון ע"ר הן בני נדה, נד כו' (יהל אור). 3482 והא (דפ"ו). 3483 דמנדדין ג' אתון מן ה' בתראה, והן ג' דחשיב, דהן ג' קליפין דערלה. ור"ל ז"ש אין דורשין בסתרי עריות בשלשה. ועי' תיקר"ז תיקון כ"ח (טז ע"א) (יהל אור).</p>

<p>ורזא דמלה (ויקרא יד לה) כנגע³⁴⁸⁴ נראה לי בבית היינו דם טמא נדה ומה התם (שם יג בא) והסגירו הכהן שבעת ימים אוף הכי (תקינן) (ויקרא טו יט) שבעת ימים ותהיה (למהוי) בנדתה³⁴⁸⁵ זכאין אינון אברים דמתקדשי בשעת תשמיש דאינון עצי</p>	<p>וסוד הדבר "כנגע נראה לי בבית", היינו דם טמא של נדה, ומה שם "והסגירו הכהן שבעת ימים" כמו כן כאן שבעת ימים תהיה בנדתה, אשרי אותם איברים שמתקדשים בשעת תשמיש, שהם עצי</p>
<p>רכו/ב</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>לבנון³⁴⁸⁶ יוצר אור וס"א משרתים והאופנים וחיות הקודש (כלם קדושים) כל הני אקרון יער אילנין ונציבין דביה עם דבשי דא ק"ש דאיהו מתיקו דכלא בכמה צופין ומתיקין שתיתי ייני (עם חלבי) דא צלותא דמעומד (מטיבו) [משיכו] דינא עלאה דאתנסר ודא בשלש ברכות ראשונות³⁴⁸⁷ עם חלבי [אלין אינון שלש] (דא בשלשה) ברכות אחרונות³⁴⁸⁸ ואתכלילין אלין באלין עד כען מיכלא דמלכא לבתר [דאכל מלכא] (כן) אכלו רעים לעילא שתו ושכרו דודים לתתא:</p>	<p>לבנון יוצר אור (משרתים), והאופנים וחיות הקודש (כלם קדושים), כל אלה נקראים יער עצים, ונצבים שבו. "עם דבשי", זו קריאת שמע שהיא מתיקות הכל בכמה צופים ומתוקים. "שתיתי ייני", זו תפלת מעומד מהטוב (משיכה) של יין עליון המשומר, וזה בשלש ברכות ראשונות. "עם חלבי", אלה אותן שלש ברכות אחרונות, וכלולים אלו באלו. עד כאן מאכל המלך, לאחר שאכל המלך "אכלו רעים" למעלה "שתו ושכרו" דודים למטה.</p>
<p>וע"ד לית חיובא דמזונא אלא לבתר צלותא בצלותא דמנחה (בערב) קודם צלותא מ"ט בגין דעד לא אשתכח דינא קשיא בעוד דאנפין דמלכא נהירין יימא תהלה לדוד בהאי סדורא דמזונא דלבתר דינא שריא ותלי על עלמא לאו שעתא איהו אתא ר' פנחס ונשקיה:</p>	<p>ולכן אין חיוב של מזון אלא לאחר התפלה. בתפלת מנחה (בערב) לפני התפלה, למה, משום שעד שלא נמצא דין קשה בעוד שפני המלך מאירות, יאמר תהלה לדוד בסדור זה של המזון, שלאחר שהדין שרוי ותלוי על העולם, זו אינה השעה. בא רבי פנחס ונשקו.</p>
<p>רע"מ:</p>	<p>רע"מ</p>
<p>העולה דאחידן בהון [אשיין] (עצים) קדישיין שם יהו"ה דאחיד³⁴⁸⁹ [באשיין] (בעצים) דלהון ובג"ד (ישעיה כד טו) באורים³⁴⁹⁰ כבדו יי' ע"כ³⁴⁹¹ כבשי דרחמנא</p>	<p>העולה שאוחזים בהם אישים קדושות, שם יהו"ה, שאחוז באשים שלהם, ולכן "באורים כבדו ה'" על זה נסתרות ה', היינו "את הכבש האחד תעשה בבוקר ואת הכבש השני תעשה</p>

³⁴⁸⁴ הוא יצה"ר. והן ג' מינים דע"ר בר"ת נג"ע (יהל אור).

³⁴⁸⁵ ולית מצורע וכו' עד ליי' אלהיכם – נדפס בפרשת צו דף לג ע"ב (הערת הזהר).

³⁴⁸⁶ יער לבנון כדמסיק לקמיה. כי כל כללות הנפרדים למטה ממלכות דהיינו חיות ואופנים וכל קדושים עמם נקראים יער לבנון, והיינו כמה שפירשו בזוהר פרשת פקודי כי בתפלה מיושב כלולים ששה היכלות שבהם ודאי סוד היער הנרמז, והטעם שנקרא יער הוא כי כמו שביער אילנות מסובכים אלו באלו ואלו באלו ואינם בשווי בגובה ובמעלה, כן אלו הנצוצות המתפשטים למטה מהמלכות שהיא גנה נקראים יער (אור יקר). עולם הבריאה (רח"ו). ואיפשר כי בבריאה אימא מקנא תמן ובה מנצ"פך פ"ר דינים גי' יע"ר. אבל עיקר יער בעשייה (מ"מ).

³⁴⁸⁷ ג"ר חב"ד דז"א (רח"ו).

³⁴⁸⁸ טפות היסוד הנכנסים בנה"י נק' חלב (רח"ו).

³⁴⁸⁹ י"ה באיש ואשה, דאש שנשארו בהן, הן אשיין קדישיין שמתחממין בקדושה, לש"ש. ומ"ד ומ"ן דבן ובת, הן ר"ה (יהל אור).

³⁴⁹⁰ ב' אשות דאיש ואשה (יהל אור).

³⁴⁹¹ ע"ד (דפ"ו).

<p>דהיינו את הכבש (ה) אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים (שמות כט לט):</p>	<p>בין הערביים".</p>
<p>שלימו דקרא ועשירית האיפה סלת (במדבר כח ה) זכאה איהו מאן דאנגיד ממוחיה טפה סלת [נקיה] 3492 בלא פסולת ואיהי רמיזא באת י' מן אדנ"י כליל 3493 בעשר ספיראן דאיהי בלולה בשמן כתית רביעית ההיין 3494 ואיהי בלולה במקרא במשנה בתלמוד בקבלה 3495:</p>	<p>שלמות הכתוב "ועשירית האיפה סולת", אשרי מי שמשפיע ממוחו טיפה סולת נקיה בלי פסולת, והיא רמוזה באות י' של אדנ"י, כלולה בעשר ספירות שהיא "בלולה בשמן כתית רביעית ההיין", והיא בלולה במקרא במשנה בתלמוד בקבלה.</p>
<p>[כד המא יחזקאל 3496] שכינתא מגו קליפין 3497 חזא עמה עשר ספיראן 3498 בלא פרודא כלל ואלין אינון מוחא מלגו כלהו חזא [לון] מגו נהר כבר דלתתא 3499 איהי (תהלים סח יח) רכב אלהים רבותים כל רבוא עשר אלפין רבותים כ' אלף אפיק תרי שאינין 3500 אשתארו תמני סר בחושבן ח"י עלמין דכליל עשר ספיראן דאתלבש בט"ט מן 3501 מטטרוין 3502 ט"ט מן טטפת 3503 ואתמר ביה (דברים ו ה) והיו למטפות 3504 בין עיניך:</p>	<p>כשראה יחזקאל את השכינה מתוך הקליפות, ראה עמה עשר ספירות בלי פירוד כלל, ואלה הם מח מבפנים את כולם, ראה מתוך נהר כבר שלמטה, היא רכב אלהים רבותיים, כל רבוא עשרה אלפים, רבותיים עשרים אלף, תוציא שנים שאינם, נשארו שמונה עשר, בחשבון שמונה עשר עולמות שכוללים עשר ספירות שהתלבש בט"ט ממטטרוין, ט"ט מטטפת, ונאמר בו "והיו לטוטפת בין עיניך".</p>
<p>מאן עיינין 3505 אלין לעילא דאתמר בהו (יחזקאל א א) נפתחו השמים ואראה מראות אלהים [מאן מראות אלין] אינון עשרה</p>	<p>מי העיניים, אלו למעלה שנאמר בהן "נפתחו השמים ואראה מראות אלהים" אלו מראות, אלו הם עשרה מראות של מטטרוין, שנראה כמו נר בעששית, תשעה בגלוי ואחד בנסתר. מראה אחד שהוא מראה ראשון מאלו</p>

3492 בקדושה. וכ"ה בתורה (יהל אור).
3493 כלילא (דפ"ו).

3494 אות רביעית, ה' אחרונה, וזהו ההיין. בשמן הוא טפה ממוחא, שמן בחכמה כידוע. כתית ע"י צדיק דכתיש כתישין. וכן בתורה כ"ז. וז"ש ואיהי בלולה כו'. שהן ד' דברים, וזהו רביעית. כתיש, כמ"ש (ברכות סג ע"ב) כתתו עצמיכם על ד"ת (יהל אור). י', אות ד' מן אדנ"י, ועשירית, דהיא י'. והיא כלילא מד' אתוון דשם הוי"ה, וי' אתוון דש"מ (יהל אור).

3495 כאן שייך מ"ש בדף רמד א ובחבורא קדמאה ועשירית האיפה (דרך אמת).
3496 יחזקאל כד חמא (דפ"ק).

3497 כמ"ש והנה רוח סערה כו' (יהל אור).

3498 עשר מראות כמו שמפרש והולך (יהל אור).

3499 מט"ט, שהוא בדוגמת עד"א, נהר היוצא מעדן. שמט"ט נק' נהר פלגיו מימינא, נהר דינור משמאלא, נהר כבר באמצעיתא (תקו"ז ה ע"א), שהוא רכב לת"ת, כבר אותיות רכב. וז"ש איהו רכב כו' (יהל אור).

3500 כמ"ש בגמ' (ע"ז ג ע"ב) שנאן שאינן (יהל אור). דאינון בדרגא דכ"ע. והן ע"ס באור ישר, וע"ס באור חוזר, ושנים נעלמים, ואראה ואפול כו' (יהל אור).

3501 שהוא פנים של מט"ט. וע"ז אמרו (חגיגה טו ע"ב) ר"מ רמון מצא, שהוא חיצוניות של מט"ט, אותיות החיצוניות שבו, מ"טטרוין, תוכו אכל קליפתו זרק, שהוא עה"ד טו"ר (יהל אור).

3502 עי' שעה"כ יז ע"ד: והנה ט"ט מן מטטרוין הוא רישא דז"א, סוד ט' תיקוני דיקנא דיליה, אשר הם כפולים, ט' מעילא לתתא וט' מתתא לעילא, וכנגדם הם ח"י אזכרות אשר בפסוקים אלו, והם כנגד ח"י ברכאן דח"י עלמין כנודע.

3503 שבו תפלין כמ"ש בפ' בא (יהל אור).

3504 לטטפת (דפ"ו).

3505 ר"ל המראות, כמו שמפרש והולך, ע"ס שבו כנ"ל (יהל אור).

<p>מראות³⁵⁰⁶ [דמטרוין³⁵⁰⁷ דחוא] (דחוא מטטרוין) כשרגא בגו עשישיתא תשע באתגלייא וחד סתים מראה חדא³⁵⁰⁸ דאיהו חזו קדמאה מאלו עשרה דא איהו דאתמר ביה (שם כו) וממעל לרקיע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר דמות כסא ואע"ג דאתפרש לעילא צריך לחדתא עליה מלין דחדושינ:</p>	<p>העשרה, זהו שנאמר בו "וממעל לרקיע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר דמות כסא", ואף על גב שנפרד למעלה, צריך לחדש עליו דברים חדשים.</p>
<p>אמר קב"ה למשריין דלעילא מאן דמצלי בין יהא גבור³⁵⁰⁹ בין יהא חכם בין יהא עשיר בזכוון גבור [חכם]³⁵¹⁰ בתורה ועשיר במצות לא ייעול בהיכלא דא צלותיה עד דתחזון ביה סימנין אלין דיהב גרמיה ביה תקונין דילי³⁵¹¹ ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין אם הרב³⁵¹² דומה למלאך יי' צבאות תורה יבקשו מפיהו למאן דיהא רשים באלין סימנין בלבושיה תקבלון צלותיה:</p>	<p>אמר הקדוש ברוך הוא למחנות שלמעלה, מי שמתפלל בין שיהיה גיבור בין שיהיה חכם בין שיהיה עשיר בזכויות, גבור חכם בתורה, ועשיר במצוות, לא תכנס תפלתו בהיכל זה עד שיראו בו סימנים אלו שנתן עצמו בו תקונים שלי, ומשום זה פרשוה בעלי המשנה, אם הרב דומה למלאך ה' צבאות תורה יבקשו מפיהו, למי שיהיה רשום בסימנים הללו בלבושו תקבלו תפלתו.</p>
<p>סימנא חדא דיהא רשים בצלותיה בתכלת בכנפי מצוה ציצית דאיהו דמי לרקיע דאיהו מטטרוין³⁵¹³ דיוקנא דיליה³⁵¹⁴ תכלת שבציצית ובגין דא שיעור הציצית אוקמוה רבנן [טלית] שהקטין³⁵¹⁵ מתכסה בה ראשו ורובו והאי איהו³⁵¹⁶ דאתמר ביה (ישעיה יא ו) ונער קטן נוהג במ³⁵¹⁷ והאי איהו נוהג בד' חיון דאינון ד' ואיהו כליל³⁵¹⁸ (דבה"י ב' ט יח) שש מעלות לכסא דאינון ו':</p>	<p>סימן אחד, שיהיה רשום בתפלתו בתכלת בכנפי מצוה ציצית, שהוא דומה לרקיע, שהוא מטטרוין, דמותו תכלת שבציצית. ומשום זה שיעור הציצית פרשוהו רבותינו, טלית שהקטן מתכסה בה ראשו ורובו, וזהו שנאמר בו "ונער קטן נוהג במ", וזהו נוהג בארבע חיות, שהם ארבע, והוא כולל שש מעלות לכסא, שהם ו'.</p>
<p>ובגין דאיהו כליל עשר מתלבשינ³⁵¹⁹ ביה</p>	<p>ומשום שהוא כלול עשר, מתלבשים</p>

³⁵⁰⁶ שנאמר במרכבה ט"פ מראות, ועשירי ואראה, ולא נאמר מראה, לפי שהוא סתים. וז"ש ט' באתגלייא ט' (יהל אור). מפ' וממעל כו', ואילך הכל במראה לבד עשירית, ואראה, דהיא אינה נגלית (יהל אור).

³⁵⁰⁷ במט"ט (יהל אור).

³⁵⁰⁸ עכשיו מפרש והולך המראות כסדר, והראשונה מל' (יהל אור).

³⁵⁰⁹ ר"ל ז"ש אל יתהלל כו' בזאת כו' (יהל אור).

³⁵¹⁰ בזכוון גבור חכם (נמחק ביהל אור).

³⁵¹¹ ועשירית האיפה כו' כנ"ל. וכן ד' תיקונין דילה, ציצית ותפילין וק"ש ותפלה, ד' הן ד' אותיות הו"ה כסדר הזה. וכן בר"ת יתהלל כו'. ואלו ד' כלילין בעפר והן עשר תיקונין שמפ"ו (יהל אור).

³⁵¹² כמ"ש (שבת כה ע"ב) והיה מתעטף בסדינין המצוייצין והי' דומה כו' (יהל אור).

³⁵¹³ עי' שעה"כ יב ע"ג. כמ"ש בז"ח פ' בראשית (ט ע"ב) וכן בת"ז תיקון ל' (פג ע"ב) (יהל אור).

³⁵¹⁴ כמ"ש שתכלת דומה לרקיע, ורקיע לכסה"כ, דהוא משמש לכסא, ודיוקניה דמיא לה, כי לקח אותו אלהים לשמשא בשמא דא דהוא כורסייא (יהל אור).

³⁵¹⁵ נער כמו שמפרש והולך (יהל אור).

³⁵¹⁶ ר"ל נער מט"ט נוהג בד' החיות (יהל אור).

³⁵¹⁷ בשם מ"ב, כמ"ש בריש תכ"ב (יהל אור).

³⁵¹⁸ בשית אתוון דיליה. והוא כסא בו' דרגין, וד' רגלין, שהן ד' חיות (יהל אור).

³⁵¹⁹ והוא יו"ד מלא. והוא שכינתא, י' דאדנ"י, י' זעירא בגווה משתכח, שהיא מתלבשת בכסא, שהיו"ד זה אבן ספיר, כליל מכל גווינין. והיא חכמת שלמה. והיא תכלת כו' כמו שמפרש והולך (יהל אור).

<p>עשר ספיראן י' וביה הוה אתחזי קב"ה בשכינתיה דאיהי כלילא מעשר ספיראן לנביאי ומסמרא דשכינתא דאיהי עשיראה תכלת שבציצית איהו תכלת דכל גוונין דאיהו³⁵²⁰ תכלית [דין] (דכל) ספיראן וביה (שמות לט לב) ותכל כל עבודת אהל מועד ואיהי [לשון] כלה הה"ד (במדבר ז א) ויהי ביום כלת משה להקים את המשכן ואוקמוה רבנן כלת כתיב³⁵²¹ ואיהו תכלת דשרגא³⁵²² דאכיל תרביין:</p>	<p>בו עשר ספירות, י', ובו נראה הקדוש ברוך הוא בשכינתו שהיא כלולה מעשר ספירות לנביאים, ומצד השכינה שהיא עשירית, תכלת שבציצית, הוא תכלת של כל הגוונים. שהיא תכלית של עשר ספירות, ובו "ותכל כל עבודת אהל מועד", והיא לשון כלה, זהו שכתוב "ויהי ביום כלת משה להקים את המשכן", ופרשוה רבנן כלת כתוב, והיא תכלת, הנר שאוכלת חלבים ועולות.</p>
<p>ועלוון ועליה אמר יחזקאל (יחזקאל י א) דמות כמראה³⁵²³ אבן ספיר דמות כסא סגולה³⁵²⁴ [דהאין] (דאיהי) אבן מאן דירית לה לא שלמא נורא דגיהנם עליה לית נורא בעלמא מקלקל לה ולא כל מיני מתכות כל שכן מיא דלא מזיקו לה מאן דירית לה אתקיים ביה (ישעיה מג ב) כי תעבור במים אתך אני וגו' וכל עלאין ותתאין דסמרא אחרא דחלין מניה תכלת דימא³⁵²⁵ בגיניה אתמר כי תעבור במים אתך אני דבסגולה דא (שמות טו א) סוס ורוכבו רמה בים [דא ממנא דמצרים] (דממנא במצרים):</p>	<p>ועליו אמר יחזקאל "כאבן ספיר כמראה דמות כסא", סגולת האבן הזו שמי שיורש אותה לא שולטת בו אש הגיהנם, אין אש שמקלקלת אותה, ולא כל מיני מתכות, כל שכן שהמים לא מזיקים אותה. מי שיורש אותה מתקיים בו "כי תעבור במים אתך אני וגו'" וכל עליונים ותחתונים של צד האחר פוחדים ממנו. תכלת הים, בשבילה נאמר "כי תעבור במים אתך אני", שבסגולה זו "סוס ורוכבו רמה בים", זה ממונה של מצרים.</p>
<p>מגוון דא דחלין עלאין ותתאין משריין דימא דחלין מניה ומשריין דרקיעא דאיהו תכלת מניה דחלין משריין דתכלת וס"א ומשריין דרקיעא משריין (דנורא דגיהנם) [דחלין מניה] והאי תכלת</p>	<p>מגוון זה פוחדים עליונים ותחתונים, מחנות הים פוחדים ממנו, ומחנות הרקיע, שהוא תכלת, ממנו פוחדים מחנות התכלת (ומחנות הרקיעים ומחנות) שאשי הגיהנם פוחדים ממנה. ותכלת זו</p>
<p>רכז/א 11184:</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>איהו דין דינא אדנ"י דינא דמלכותא³⁵²⁶ דינא ותרין גוונין רשימין בטלית חד חוור וחד תכלת ועל תרין גוונין אלין אתמר (שמות כד י) ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר".</p>	

³⁵²⁰ דאיהי (דפ"ו).

³⁵²¹ עי' לקמן רנד ע"א (לש"ו).

³⁵²² שהוא אש של כסה"כ, ותצא אש כו' (יהל אור).

³⁵²³ שהתכלת דומה לספיר (יהל אור).

³⁵²⁴ כמ"ש (שיה"ש רבה ה כא) דספיר אין שולט בו כו' מעשה בא' שלקח סנפירינן והלך לבדקו

כו' (יהל אור).

³⁵²⁵ ר"ל שהתכלת בא מן הים, והוא דומה לים (יהל אור).

³⁵²⁶ כ"ש מיא דלא מזקי לה דאיהי תכלת דימא בגיניה כו' רמה בים ודא ממנא דמצרים כו' משריין דתכלת נורא דגיהנם וכל עלאין ותתאין דס"א דחלין מניה והאי תכלת איהי דינא דאדנ"י דינא דמלכותא כו'. כצ"ל. ר"ל מלכות אבות אדנ"י, וכן דמלכותא כו' (יהל אור). היא עצמה נקרא יבשה, דלית לה מגרמה כלום כמ"ש בתיקונים (סא ע"ב וקלד ע"ב), והיא כולה דינין, דינא דמלכותא דינא (פינחס דף רכז רע"א), וכל הנהגת עוה"ז הוא בידה (כללים ח"ב נה ע"ב).

הספיר:	
<p>לבנת לובן³⁵²⁷ דספיר³⁵²⁸ דאיהו³⁵²⁹ כליל (בין)³⁵³⁰ ובתרין גוונין רחמי ודינא חוור ואוכס אוכמו דתכלת ועל תרין גוונין רמיוזין³⁵³¹ רבנן מאימתי קורין את שמע בשחרית משיכיר בין תכלת ללבן³⁵³² למהוי ברתא דמלכא ק"ש יחודא דקב"ה כליל [מתרין גוונין אלין דאינון] (גוונין) יהו"ה אדנ"י רחמי ודינא [כגוונא דקב"ה כליל ב' גוונין יהו"ה אדנ"י למהוי רחמי ודינא] (למהוי) כסא דין וכסא רחמים:</p>	<p>לבנת לובן, הספיר שהוא כלול בשני צבעים, רחמים ודין, לבן ושחור. שחור התכלת, ועל שני צבעים רמזו רבותינו, מאימתי קוראים את שמע בשחרית, משיכיר בין תכלת ללבן, להיות בת המלך, קריאת שמע, יחוד הקדוש ברוך הוא כלול משני צבעים אלו, שהם יהו"ה אדנ"י, רחמים ודין. כדוגמא שהקדוש ברוך הוא כולל שני צבעים יהו"ה אדנ"י, להיות רחמים ודין, כסא דין וכסא רחמים.</p>
<p>(ומטטרון במראה)³⁵³³ (מטטרון) כמראהו אבן ספיר דמות כסא (יחזקאל א כו) [מאי דמות³⁵³⁴ כסא] אלא לקבל כרסייא [דאית ליה ע"ב] [אית ליה י"ב] גשרים דיהא ב"ג רשים בע"ב קשרים וחולין דציצית לקבל ע"ב גשרים דכרסייא דאינון ח"י קשרים וחולין [וחילין] לכל סטרא דכרסייא דאיהו³⁵³⁵ ה'3536 לכל סטרא בד' חיוון³⁵³⁷ דכרסייא דאינון ד':</p>	<p>(מטטרון) "כמראה אבן ספיר דמות כסא", מה זה "דמות כסא", אלא כנגד הכסא שיש לו שבעים ושנים גשרים, שיהיה אדם רשום בשבעים ושנים קשרים, וחוליות הציצית כנגד שבעים ושנים גשרים של הכסא, שהם שמונה עשר קשרים וחוליות לכל צד, שהכסא שהוא ה' לכל צד, בארבע חיות הכסא שהם ד'.</p>
<p>ושית דרגין דכרסייא [דאינון] (ואינון) ו' ודא מטטרון איהו כליל ד' חיוון הה"ד (ישעיה יא ו) ונער קטן נוהג בם ואינון מיכאל גבריאל נוריאל רפאל מטטרון (דבה"י ב' ט יח) שש³⁵³⁸ מעלות לכסא דסלקין שית מאה ציצית בתרין יודין³⁵³⁹ ואי חסר יוד הא חירק</p>	<p>ושש מעלות הכסא שהם ו', וזה מטטרון, הוא כולל ארבע חיות, זהו שכתוב "ונער קטן נהג בם" והם מיכאל גבריאל נוריאל רפאל, מטטרון שש מעלות לכסא, שעולים שש מאות ציצית בשתי יודין, ואם חסר יו"ד הרי</p>

³⁵²⁷ ר"ל רחמי (יהל אור).

³⁵²⁸ ר"ל דינא (יהל אור).

³⁵²⁹ צ"ל דאיהי. ור"ל מל' (יהל אור).

³⁵³⁰ "לבנת לובן דספיר דאיהו כליל (בין)" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "לבנת הספיר לובן וספיר כליל בין".

³⁵³¹ רמיוז (דפ"ו).

³⁵³² ע"י לקמן רכז ע"א.

³⁵³³ ומט"ט כמראה כו'. דרקיע ואבן ספיר פי' למעלה בציצית. ספיר ב' גוונין, ודומה במראה, וכן רקיע. והרקיע הוא הטלית, והספיר הן הציצית. ועתה מפ' היאך הוא דמות כסא וציצית (יהל אור).

³⁵³⁴ ר"ל הציצית איך הם דמות כסא (יהל אור).

³⁵³⁵ דאיהו (דפ"ו).

³⁵³⁶ ר"ל הכסא עצמ'. ועם וא"ו דסליק י"ג כמו שמפרש והולך, הוא ח"י (יהל אור).

³⁵³⁷ ר"ל ח"י עם ה', בכל סטרא הן ד' חיוון (יהל אור).

³⁵³⁸ בששה אותיות שבו (יהל אור). וזהו שש וארגמן לבושה, דכסא הוא לבושה, כמ"ש בריש תיקונים (ד ע"ב). וזהו אור לבושו כידוע. והוא ה' דכורסייא, ד"ו, ויו"ד מתלבש בה וכמ"ש בפ"ד דספ"דצ (לג ע"ג). וד' הוא נוק', ו' מט"ט, דכורא, כידוע. ואמר ח"י קשרים כו'. מכאן דאף ב"ג חולין, רק ה' קשרים. והוא בד' חולין קשר א', וזאת קשר האחרון. והוא שמא ד"ב בחולין, ג"פ ד', בחיות ושבתים ותקופות וכיוצא. וכן בכל קשר בכריכות. וז"ש והפוחת ב' חוליות לכל קשר לבן ותכלת. ומ"ש (מנחות לח ע"ב) וצריך לקשור על כו', היינו בפוחת, אבל צריך לעשות לכתחילה כהמוסיף, כמ"ש כאן. וקאי אחוליות, ולא אכריכות, כפירוש ראשון שבתוס' (יהל אור).

³⁵³⁹ ר"ל הוא מט"ט, ת"ר, כלל הציצית. וד' הציצית ד' החיות כנ"ל. והוא דמות כסא, שהוא ה', ד"ו, בד' רגלין ו' דרגין כנ"ל (יהל אור).

<p>באתרה³⁵⁴⁰ הכי סלקא בכל סטרא³⁵⁴¹ בדי' כנפי ציצית ותלת עשר³⁵⁴² חליין דציצית אינון תרי"ג:</p>	<p>חירק במקומה. כך עולה בכל צד בארבע כנפות ציצית, ושלוש עשרה חוליות הציצית הם תרי"ג.</p>
<p>ועוד שש מעלות³⁵⁴³ לכסא (דבה"י ב' ט יה) ברזא דא וא"ו סליק לחשבן י"ג דאתרמיו בתלת תיבין (שמות יד יט-כא) ויסע ויבא ויט דאינון והו³⁵⁴⁴ אני והו חמש קשרין ה³⁵⁴⁵ לכל סטרא³⁵⁴⁶ [א' טלית³⁵⁴⁷ אחד] (טלית חד³⁵⁴⁸) לכלהו ובאת ה³⁵⁴⁹ אשתלים ח"י³⁵⁵⁰ דאינון ט"ט למהוי חיה לכל סטרא כליל ד' חיות ולכל חיה ארבע³⁵⁵¹ אנפין וארבע גדפין אינון ל"ב אנפין וגדפין ואינון תליין מחיה דאיה³⁵⁵² אדם:</p>	<p>ועוד שש מעלות לכסא, בסוד זה וא"ו עולה לחשבון י"ג, שנרמז בשלוש תבות "ויסע ויבא ויט", שהם והו, אני והו, חמשה קשרים, ה' לכל צד, א' טלית אחת לכלם, ובאות ה' נשלם ח"י, שהם ט"ט, להיות חיה לכל צד, כולל ארבע חיות, ולכל חיה ארבע פנים וארבע כנפים הם ל"ב פנים וכנפים, והם תלויים מחיה שהוא אדם.</p>
<p>ואינון ל"ב כחושבן יו"ד ה"א ה"א שליומו דלהון וא"ו תליסר חולייין ובכל ד' כנפי והוא"ו מתייחד עם כל ארבע חיות ואשלים לעילא³⁵⁵³ אשלים לתתא³⁵⁵⁴ עמודא דאמצעייתא איהו מטטרון לאשלמא לעילא כגוונא דתפארת³⁵⁵⁵ שמיה כשם רביה</p>	<p>והם ל"ב כחשבון יו"ד ה"א ה"א, א שלמות שלהם וא"ו, שלש עשרה חוליות בכל ארבע הכנפים. והוא"ו מתייחד עם כל ארבע חיות ומשלים למעלה, משלים למטה, עמוד האמצעי הוא מטטרון להשלים למעלה כדוגמת התפארת, שמו כשם רבו, בצלמו</p>

3540 באתריה (דפ"ו).

3541 ר"ל דז"ש מט"ט כליל ד' חיות כנ"ל (יהל אור).

3542 וא"ו גי' י"ג כמו שמפרש והולך (יהל אור). הוא ענין בפ"ע דכולל תרי"ג. ומ"מ רומז על מט"ט, דהוא תרי"ג ברצוא ושוב, דרצוא משלים לארגמן. וז"ס ו"ה, דדלית נעשית ה', ארגמן, כמ"ש בס"א ר"פ בראשית (ד ע"א) וש"מ. והתרי"ג הוא ו' פשוט ומלא, דפשוט ת"ר כנ"ל, דכליל במט"ט, ו', והוא בדרגא דעד"א ו' (יהל אור).

3543 דלמעלה אמר דשש מעלות אינון בחושבן דציצית מרומז, והוא ברמז. וכאן אמר בי"ג חולייין (יהל אור).

3544 ר"ת וא"ו (יהל אור).

3545 ר"ל ואינון ארגמן, ד' חיות בכל ציצית, שכ"א כלולה מד' לד' סטריין, כמ"ש בפ' בהעלותך (קנד ע"א). והטלית א' דה"א (יהל אור).

3546 הכסא עצמו כנ"ל (יהל אור).

3547 א' של מילוי ה', שהציצית הוא ו"ה, רחמי ודינא כנ"ל (יהל אור).

3548 ח"ד (דפ"ו).

3549 זהו שמי בקרבו (יהל אור).

3550 ר"ל דהוא ו', ובה' דחיות, ונקר' חיה, כמ"ש היא החיה חיה יחידית, דכלילא כל הד', נוריא"ל כו'. והוא בה"א הנ"ל, דברזא דמט"ט וא"ו, י"ג, וה' דאשלים לה' חיות וכליל לון כנ"ל, נעשה ח"י. וה' דהחיה, אמר למעלה דהוא הכסא עצמו, דכליל ד' כנ"ל (יהל אור).

3551 הן ל"ב חוטיין, ד"פ ח', בד' חיות. וי"ג חולייין דמט"ט אשלים לאדם, מ"ה. ואמר אשלים לעילא כו'. דהוא אדם, והן חיות, כמ"ש בריש תיקון כ"ב (עב ע"א) ושאר מקומות, והוא בוא"ו דיליה, י"ג, אשלים לאדם כנ"ל, שלימו דלהון. ואשלים לח"י חיות כנ"ל. והוא אדם על הכסא. ומסט' דצדיק, נק' חיה, ח"י, ט"ט, כנ"ל. ומסט' דת"ת, נק' אדם, כמ"ש בר"מ סוף ח"א (השמטות סי נ') ויחלום והנה סולם כו'. וזהו טט"פת, כמט"ל רכ"ח ב'. והשלמה דילי' לעילא ולתתא הוא ברזא דרצוא ושוב, דגש ורפה ברפה הוא מלך ע"ג, דוא"ו איהו ברפה, ודגש ביר"ד, נוק' (יהל אור).

3552 דאיהו (דפ"ו).

3553 ר"ל באצי', עד"א (יהל אור).

3554 מט"ט ביצירה כמו שמפרש והולך (יהל אור).

3555 "עמודא דאמצעייתא איהו מטטרון לאשלמא לעילא כגוונא דתפארת" נמחק

ביהל אור, ובמקומו איתא "ואיהו מט"ט דאשלים עילא ותתא כגוונא דעד"א".

<p>בצלמו כדמותו³⁵⁵⁶ אתברי דאיהו כליל כל רגין מעילא לתתא³⁵⁵⁷ ומתתא לעילא ואיהו אחיד באמצעייתא הה"ד (שמות כו כח) והבריה התיכון³⁵⁵⁸ בתוך הקרשים מבריה מן הקצה³⁵⁵⁹ אל הקצה ואיהו כליל³⁵⁶⁰ ד' אנפין וארבע [גדפיין] (אנפין) דכל חיה וחיה דלעילא דאינון יאהדונהי אז ישיר משה³⁵⁶¹ (שם טו א) בכל חיה ארבע אנפין וארבע גדפיין כגוונא דא א"ז באריה א"ז בשור א"ז בנשר א"ז באדם דאינון ל"ב אנפין וגדפיין בחושבן א"ז ד' זמנין:</p>	<p>כדמותו נברא, שהוא כולל כל הדרגות מלמעלה למטה ומלמטה למעלה, ואחוז הוא באמצע, זהו שכתוב "והבריה התיכון בתוך הקרשים מבריה מן הקצה אל הקצה". והוא כולל ארבע פנים וארבע כנפים לכל חיה, וחיה שלמעלה שהם יאהדונהי, "אז ישיר משה". בכל חיה ארבע פנים וארבע כנפים, כדוגמא זה א"ז באריה, א"ז בשור, א"ז בנשר, א"ז באדם, שהם ל"ב פנים וכנפים בחשבון א"ז ארבע פעמים.</p>
<p>ואינון ד' אנפין יהו"ה ארבע גדפיין אדני לקבל ד' בגדי זהב וארבע בגדי לבן דלביש כהנא לכפרא על ישראל לקבל (תהלים נא יז) אדני שפתי תפתח³⁵⁶² וצלוחא דתפלה³⁵⁶³ יהו"ה בחתימה ח"י ברכאן דצלוחא ותמני סרי זמנין³⁵⁶⁴ יהו"ה אית בהון ע"ב אתוון בחושבן ויכלו דכלילן בצדיק³⁵⁶⁵ ח"י עלמיין:</p>	<p>והם ארבע פנים יהו"ה, ארבע כנפים אדני, כנגד ארבעה בגדי זהב, וארבעה בגדי לבן שלובש הכהן לכפר על ישראל, כנגד אדני שפתי תפתח ותפלה. התפלה, יהו"ה בחתימת י"ח ברכות התפלה, ושמונה עשרה פעמים יהו"ה יש בהם ע"ב אותיות, בחשבון ויכלו, שכלולים בצדיק ח"י העולמים.</p>
<p>ובארבע חיות יהו"ה אדני תמניא לכל סטרא אינון ל"ב אתוון וי"ג אתוון דאשתכחו³⁵⁶⁶ מן וה"ו אני וה"ו הא תלת עשר דכלילן [עילא ותתא בהון] (עלאה ותתאה) אשתלים אדם שהוא מ"ה עמודא דאמצעייתא לעילא באילנא³⁵⁶⁷ דחיי לית קליפיין (אסתר ד ב) כי אין לבא אל שער המלך בלבוש שק לתתא אית קליפיין</p>	<p>ובארבע חיות יהו"ה אדני, שמונה לכל צד, הם ל"ב אותיות, וי"ג אותיות שנמצאו מן וה"ו, אני וה"ו, הרי שלשה עשר שכלולים למעלה ולמטה, בהם נשלם אדם שהוא מ"ה עמוד האמצעי. למעלה בעץ החיים אין קליפות, "כי אין לבא אל שער המלך בלבוש שק" למטה יש קליפות, במטטרון שהוא בדמות העמוד האמצעי, שבזמן</p>

³⁵⁵⁶ ר"ל בדכורא ונוק', אדם וחיות כנ"ל. ועליו נאמר נעשה אדם בצלמינו כדמותינו, כמ"ש בתיקו"ז (קלח ע"ב), והוא זיהרא דאדם דירית הוא (יהל אור).

³⁵⁵⁷ דהוא כליל כל חיות, דהן רזא ד' אותיות השם. והוא בין בשמא דאקרי אדם בל"ב אנפין כו', והוא מעילא לתתא, באור ישר, דכורא. ומתתא לעילא, בסוד חיה, נוק', כנ"ל. והוא בסוד בינה ומל', והוא בדרגא כולל שניהם, שילוב שניהם, וכמש"ל רכ"ח א' בסוד השרפים. וז"ש ואיהו כו' (יהל אור).
³⁵⁵⁸ שהוא באמצע (יהל אור).

³⁵⁵⁹ מכתר עד מל', באמצע (יהל אור).

³⁵⁶⁰ מפרש מ"ש למעלה דאיהו כליל ל"ב אנפין וגדפיין, והוא ב' מרכבות, חג"ת עם בינה דכליל ג"ר, ונה"י עם מל', וכמ"ש בריש תז"ח (א ע"א). והן ח' חוטיין שבציצית, שהן ד' כפולין כנ"ל (יהל אור).

³⁵⁶¹ שהוא בדרגא דעד"א, והוא ר"ת מ'ט"ט ש"ר ה'פנים (יהל אור).

³⁵⁶² עי' שעה"כ סג ע"א

³⁵⁶³ ר"ל הפתיחה באדני, וסתימת הברכות בהו"ה (יהל אור).

³⁵⁶⁴ והן ע"ב קשרים [וחולייין] דציצית כנ"ל, ד"פ ח"י, והן כלולין במט"ט בט"ט דבי' כנ"ל, דהוא ח"י דכליל ד' חיות, הרי ע"ב דכליל בח"י, ויכלו כו'. והן ד' חיות דאשלים להון בוא"ו כנ"ל. ועתה מפרש אדם דאשלים, ואמר ובארבע חיוון כו' וי"ג כו' וז"ש הא תלת עשר דכליל עילא ותתא וכן"ל. ואמר ולעילא באילנא דחיי כו'. לפי שרוצה לפרש הקליפיין שראה יחזקאל כמו שמפרש והולך (יהל אור).

³⁵⁶⁵ ל' ויכלו. וכן צדיק נק' כל. ותפלה בצדיק, ח"י ברכות, וברכות לראש צדיק (יהל אור).

³⁵⁶⁶ ר"ל בר"ת כנ"ל (יהל אור).

³⁵⁶⁷ עד"א (יהל אור).

<p>במטטרון דאיהו [בדיוקנא דעמודא] (בעמודא) דאמצעיתא דבזמנא דקודשא בריך הוא לבר ממלכותיה אתכסי בנדפין ואנפין דעבד דיליה הה"ד (תהלים יח יא) וירכב על כרוב³⁵⁶⁸ ויעף:</p>	<p>שהקדוש ברוך הוא מחוץ למלכותו מתכסה בכנפי ופני העבד שלו, זהו שכתוב "וירכב על כרוב ויעף".</p>
<p>ואינון קליפין דסחרין לד' חיון דמטטרון אינון³⁵⁶⁹ תהו (איוב א יט) והנה³⁵⁷⁰ רוח גדולה³⁵⁷¹ וחזק מפרק הרים ומשבר סלעים לא ברוח יי' בה"ו ואחר הרוח רעש לא ברעש יי' הא תרין קליפין ירוק וחור:</p>	<p>ואותן קליפות שסובבות לארבע חיות מטטרון, הן תהו, "והנה רוח גדולה וחזק מפרק הרים ומשבר סלעים", "לא ברוח ה'", "בה"ו, "ואחר הרוח רעש לא ברעש ה'", הרי שתי קליפות, ירוק ולבן.</p>
<p>דקליפין דאנוזא חד תהו קו ירוק תנינא בהו³⁵⁷² אבנין מפולמין קליפא תקיפא כאבנא מפולמא לקבל תרין קליפין אלין מוין ותבן דחטה קליפא תליתאה דקיקא לקבל סובין³⁵⁷³ דחטה דהכא איהו [מתדבק] (מתרבה) בחטה ולא יכיל לאת[פרשא מתמן עד דטחנין [ליה בריחיה] אליה בריחיא] (בריחיה) דאינון לקבל מוחנות דפומא דב"נ דצריך למטחן בהון מלין דאורייתא עד דיהון כקמח סלת נקיה ובנפה דאיהי שפה אתבריר פסולת דאיהי סובין (דאורייתא) עד דישתכח הלכה סלת נקיה:</p>	<p>שקליפות האגוז אחד תהו, קו ירוק, שני בהו אבנים מפולמות, קליפה חזקה כאבן מפולמת, כנגד שתי קליפות אלו מוץ ותבן של חטה. קליפה שלישית דקיקה כנגד סובין של חטה, שכאן הוא נדבק בחטה, ולא יכול להיפרד משם עד שטוחנים אותו ברחיים, שהן כנגד טוחנות הפה של האדם, שצריך לטחון בהן דברי תורה עד שיהיו כמו קמח סולת נקיה, ובנפה שהיא השפה מתבררת הפסולת שהוא סובין (של התורה), עד שתמצא הלכה סולת נקיה.</p>
<p>בהווא זמנא [זמנה] נטיל לה לבא ומוחא וכל אברין דגופא דאתפשט בהון נשמתא [ואתפרנסת] [ואתפשט] בה נשמתא כגוונא דגופא אתפרנסת במלין דעלמא דזה לעומת זה עשה האלהים [קהלת ז יד] ונהמא [נהמה] דגופא ונהמא דאורייתא הדא הוא דכתיב (משלי ט ה) לכו לחמו בלחמי והאי קליפא איהו כקליפא דמתדבקא במוחא דאנוזא ובזמנא דאנוזא איהי רכיכא אתפרש ההיא קליפא ממוחא דאנוזא בלא קושיא ובזמנא דאנוזא איהי:</p>	<p>באותו זמן נוטל אותה הלב והמח וכל אברי הגוף שהנשמה מתפשטת בהם, והנשמה מתפרנסת ממנה, כדוגמא הגוף מתפרנס בדברי העולם, ש"זה לעומת זה עשה אלהים", לחם הגוף ולחם התורה, זהו שכתוב "לכו לחמו בלחמי". וקליפה זו היא כמו קליפה שנדבקת למח האגוז, ובזמן שהאגוז רך, נפרדת אותה קליפה ממח האגוז בלי קושי. ובזמן שהאגוז</p>

³⁵⁶⁸ הוא מט"ט. ועל שמו נקראו החיות כרובים. וזהו וירכב, שהוא רכב כנ"ל (יהל אור).

³⁵⁶⁹ שאמר לעיל כד חמא כו' (יהל אור).

³⁵⁷⁰ דהוא ירוק, רוח. ובהו ענן חיזור (יהל אור).

³⁵⁷¹ עי' סדרן דד' קליפין בזהר הרקיע דף נו ע"ב (לש"ו).

³⁵⁷² בעת מלוכתם [של המלכין קדמאין] הנה ע"י חסרון אור יחודו בהם היו נפרדות זו מזו, וכמ"ש אליהו זל"ט (תיקו"ז יט ע"א) ובר מינך לית יחודא בעילאי ותתאי, ונעשה עי"ז בסוד רה"ר כמ"ש בשער המלכים (סוף פרק ה), ונתחשכו עי"ז הרבה (עי' רע"מ פינחס רמד רע"א), והוא מה שאמרו בתיקונים (תיקון כא סז ע"ב) ובהווא זימנא דאיהו בחשוכא מתלבש בתהו ובהו וחשך ותהום, והם סוד רוח סערה ענן גדול ואש מתלקחת ונוגה לו סביב, כמ"ש בתיקונים (תיקון יח דף לה ע"א) וברע"מ (פינחס רכז ע"א וע"ב) (כללים ח"ב מד ע"ד).

³⁵⁷³ דב' הראשונות הן במקרא ובמשנה, אבל בגמרא צריך למטחן בקושיות ותירוצין. וז"ש למטה הקושיא במקומה כו'. והרביעי קדש הילולים, דתמן עייל ר"ע, יורד עד התהום (יהל אור).

רכז/ב	
רע"מ:	
<p>יבשה קשה לב"נ לאעברא ליה מתמן כי עדיין הקושיא³⁵⁷⁴ במקומה עומדת ובגין דא מני קב"ה לב"נ לאהדרא בתיובתא בבחרותיה קודם דיוזקין ביה יצר הרע הה"ד (ויקרא יט לב) מפני שיבה תקום קדם³⁵⁷⁵ שיבה דילך והאי קליפה איהי אש ואתמר בה ואחר הרעש אש לא באש יי (מלכים א' יט יב) רביעאה תהום³⁵⁷⁶ חלל דאנווא ביה קול דממה דקה (שם) תמן קא אתי מלכא (יחזקאל א ד) ומתוכה בעין [ה]חשמל מתוך האש:</p>	<p>יבש קשה לאדם להעבירה משם, כי עדיין הקושיא במקומה עומדת, ולכן צוה הקדוש ברוך הוא לאדם לחזור בתשובה בבחרותו לפני שיזקין בו יצר הרע, זהו שכתוב "מפני שיבה תקום" קודם שיבה שלך, וקליפה זו היא אש, ונאמר בה "ואחר הרעש אש לא באש ה'", רביעית תהום חלל האגוז, בו "קול דממה דקה" שם בא המלך ומתוכה "כעין החשמל מתוך האש".</p>
<p>ואינון קליפין אינון רשימין בד' אברים דגופא בריאה [תמן ליחא³⁵⁷⁷ דמינה] (דמינה ליחא דתמן) אשתכחו סרכות דריאה (משלי ה ה) רגליה יורדות³⁵⁷⁸ מות שאול צעדיה יתמוכו ותמן רוח חזק מפרק דדפיק בכנפי ריאה דב"נ והאי איהו רוחא דאסעיר³⁵⁷⁹ גופיה דב"נ מה דכפף³⁵⁸⁰ ליה אליהו תחותיו וסליק לעילא ביה הה"ד (מלכים ב' ב יא) ויעל אליהו בסערה השמימה והאי דפיק על ריאה דשותה כל משקין ובהון (בראשית א ב) ורוח אלהים מרחפת על פני המים האי איהו קליפה לרוחא³⁵⁸¹ דקודשא לשמאלא³⁵⁸² רוח סערה³⁵⁸³ עליהו אתמר (קהלת י ב) לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו:</p>	<p>ואותן קליפות רשומות בארבעה איברים של הגוף, בריאה שם ליחה שממנה יוצאות סרחות הריאה, "רגליה יורדות מות", "שואל צעדיה יתמוכו", ושם רוח חזק מפרק שדופק בכנפי הריאה של האדם, וזהו רוח שמסעיר את גוף האדם מה שכופף לו אליהו תחתיו, ועולה בו למעלה, זהו שכתוב "ויעל אליהו בסערה השמימה", וזהו דופק על הריאה, ששותה כל משקים, ובהם "ורוח אלהים מרחפת על פני המים", זוהי קליפה לרוח הקודש לשמאל, רוח סערה, עליהם נאמר "לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו".</p>

³⁵⁷⁴ הן תיקו וקושיות שנשאין בקושיא (יהל אור).

³⁵⁷⁵ קודם (דפ"ו).

³⁵⁷⁶ וכן אמר ביחזקאל ונוגה סביב לאש, והחשמל הוא מתוך האש, שכן הוא פשטי' דקרא. וכן מ' בקרא דחשך הוא ע"פ התהום למטה, ותהו ובהו למעלה. ולכן אפסיק בטעמא על ובהו. ועי' בפ' ויקהל (רג ע"ב) (יהל אור).

³⁵⁷⁷ ליתא. צ"ל ליחה (יהל אור).

³⁵⁷⁸ שאין סופו לחיות. [מצאתי כתוב על הגליון. וז"ש תמן רוח חזק מפרק כו'. כי טרפות הסירכא הוא מפני שסופו להתפרק (כדעת התוס' חולין מו ע"ב)] (יהל אור).

³⁵⁷⁹ בחליו. והכל הוא בחולה. וכן אש וענן דאסתתים ריאה, והוא הגסיסה (יהל אור).

³⁵⁸⁰ שלא היה כח לאחוז בגופו, כי האחיזה דיליה מצד העונות, אין מיתה בלא כו' (חטא. שבת נה ע"ב) (יהל אור).

³⁵⁸¹ "האי איהו קליפה לרוחא" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "ואיהו רוחא".

³⁵⁸² ר"ל בב' בתי לבא (יהל אור).

³⁵⁸³ בעת מלוכתם [של המלכים קדמאין] הנה ע"י חסרון אור יחודו בהם היו נפרדות זו מזו, וכמ"ש אליהו זל"ט (תיקו"ז יט ע"א) ובר מינך לית יחודא בעילאי ותתאי, ונעשה ע"ז בסוד רה"ר כמ"ש בשער המלכים (סוף פרק ה), ונתחשכו ע"ז הרבה (ע' רע"מ פינחס רמד רע"א), והוא מה שאמרו בתיקונים (תיקון כא סז ע"ב) ובהוא זימנא דאיהו בחשוכא מתלבש בתהו ובהו וחשך ותהום, והם סוד רוח סערה ענן גדול ואש מתלקחת ונוגה לו סביב, כמ"ש בתיקונים (תיקון יח דף לה ע"א) וברע"מ (פינחס רכז ע"א וע"ב) (כללים ח"ב מד ע"ד).

<p>[דוד] (רוח) אעבר ליה מלבווי וקטיל ליה הה"ד (תהלים קט כב) ולבי חלל³⁵⁸⁴ בקרבי ובנין דא זכה לנשבא רוח צפונית³⁵⁸⁵ בכנור דיליה ואתמר ביה (יחזקאל לו ט) כה אמר יי מארבע רוחות באי הרוח והוה מנגן ביה בכנור בד' מיני נגונין בשיר פשוט³⁵⁸⁶ דאיהו י' ובשיר כפול דאיהו י"ה ובשיר משולש דאיהו יה"ו ובשיר מרובע דאיהו יהו"ה הא אינון עשר אתוון דעבד דוד לקבלייהו י' מיני תלים וסלקין לע"ב אנפין כחושבן י' אתוון אלין ומתי סליקו בע"ב מיני נגונא כד אתעבר שולטנותא דעון משחית אף וחימה דבהון דפיק רוח סערה בארבע סטרין דסלקין ליה כתרין³⁵⁸⁷ ולע"ב אומין³⁵⁸⁸ הה"ד (משלי יא ז) ובאבוד רשעים רנה³⁵⁸⁹:</p>	<p>דוד העבירו מלבו והרג אותו, זהו שכתוב "ולבי חלל בקרבי", ולכן זכה לנשוב רוח צפונית בכנורו, ונאמר בו "כה אמר ה' מארבע רוחות באי הרוח", והיה מנגן בו בכנור בארבעה מיני נגונים בשיר פשוט, שהוא י', ובשיר כפול שהוא י"ה, ובשיר משלש שהוא יה"ו, ובשיר מרובע שהוא יהו"ה, הרי הן עשר אותיות שעשה דוד כנגדן עשרה מיני תלים, ועולים לע"ב פנים כחשבון עשר אותיות אלו. ומתי עלו בע"ב מיני נגון, כשעבר שלטון עוון משחית אף וחימה, שבהם דופקת רוח סערה בארבעה צדדים, שעולים לעשרה כתרים לע"ב אומות, זהו שכתוב "ובאיבוד רשעים רינה".</p>
<p>דמיכאל גבריא"ל נוריא"ל רפא"ל שלטין על ד' סטרין וס"א יסודין טבין דב"נ דאינון מיא ואשא ורוחא ועפרא וכל חד אית ליה ד' אנפין³⁵⁹⁰ עון משחית אף וחימה (תליין) [שלטין³⁵⁹¹] על מרה לבנה דריאה דעביד סרכא ו[ב]מרה סומקא דכבד דאתאדם במאדים ובמרה ירוקא³⁵⁹² דאחידא בכבדא [דאיהו] (דא הא) חרבא³⁵⁹³ דמלאך המות דאתמר בה (משלי ה ד) ואחריתה מרה כלענה חדה כחרב פיות [וב]מרה שחורה לילית שבתו שולטנותא בטחול דאיהו עציבו שאול תחתית³⁵⁹⁴ עניותא [וחשוכא] (וחשוב)</p>	<p>שמיכאל גבריא"ל נוריא"ל רפא"ל שולטים על ארבעת הצדדים (היסודות) הטובים של האדם, שהם מים ואש ורוח ועפר ולכל אחד יש לו ארבע פנים עוון משחית אף וחימה תלויים (שולטים), על מרה לבנה, שריאה עושה סרכא ובמרה האדום של הכבד שהתאדם במאדים, ובמרה ירוקה שאחזה בכבד, שהוא חרב מלאך המות שנאמר בה "ואחריתה מרה כלענה חדה כחרב פיות", ובמרה שחורה לילית, שבתו שלטון בטחול שהוא עצבות שאול, תחתית עניות וחושך</p>

³⁵⁸⁴ שלאדם ב' לבבות, והוא קטיל לב א' (יהל אור).

³⁵⁸⁵ לשמאלא (יהל אור).

³⁵⁸⁶ עי' תיקו"ז ד ע"א.

³⁵⁸⁷ מסאבין (יהל אור).

³⁵⁸⁸ עם עשו וישמעאל שנאמר בהן גוים, והן כוללין כל הע' אומין (יהל אור).

³⁵⁸⁹ דכינור הנ"ל (יהל אור).

³⁵⁹⁰ "וכל חד אית ליה ד' אנפין" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "ולקבלייהו אית ד' סטרין".

שמצד זה כליין ד' יסודין זב"ז (יהל אור).

³⁵⁹¹ שהן שמרי ד' יסודות (יהל אור).

³⁵⁹² קליפה ירוקה שעל האגוז, והשני' הקשה ששוברין אותה (יהל אור).

³⁵⁹³ ר"ל הכבד, שהוא מאדים, קטולא, על חרבך תחיה. ומרה דאחידא בחרבא דמ"ה, הוא המרה

דאחיד בכבדא (יהל אור).

³⁵⁹⁴ והן סודין במשלי (ה ד) ואחריתה מרה (ירוקה), חדה כו' (אדומה), רגלי' כו' (לבנה) סרכא

כנ"ל, שאול צעדי' כו' (שחורה). והן בכוכבים. שבתאי טחול, מאדים כבד, חמה מרה ירוקא, לבנה סרכא לבנה. שעליהם נאמר וחרפה הלבנה כו' (יהל אור). דמדורי' בתחתית האדם, והוא קליפה דתהום הנ"ל. והן ד' עונשין. מות תמות בעוה"ז ובעוה"ב, יצה"ר דתאוני וכעסני, שור וחמור, טו"ר. והן כפולין לד' מיתות. ועמ"ש בז"ח רות. ב' בעוה"ז. רגלי' כו' שאול כו', והוא המות וקבר, שהן דתאוני מים, וכן לטחול שחוק ושמחה בעוה"ז, לשחוק עושים לחם ויין ישמח כו'. וב' בעוה"ב, ואחריתה כו', שהוא הגיהנם, נורא דגיהנם דמרה כמ"ש בתיקונים (נט ע"א), ולקמן ברע"מ. חדה כו', הוא הכרת, וזהו פיות מעוה"ז ומעוה"ב, הכרת תכרת כו'. ואף בחולה ד' כנ"ל, ב' בחליו וב' במיתה כנ"ל. וכל אלו ד' בחיים בקדושה, מארבע רוחות כמו שמפרש והולך (יהל אור).

בכיה והספד ורעבון:	בכיה והספד ורעבון.
<p>מיד דמתעברין אלין קליפין מב"נ שלטא עליה אילנא דחיי בע"ב אנפין דאינון י"ה יה"ו יהו"ה דאשתכחו עשרה תליין מארבע³⁵⁹⁵ רוחות דאינון יהוה דאתמר בהון כה אמר יהוה מארבע רוחות באי הרוח דא הוא רוחו דמשיח דאתמר ביה (ישעיה יא ב) ונחה עליו רוח יי³⁵⁹⁶ כד איהו [מנשב] באזן ימינא דלבא דתמן חכמה מסטרא דחסד דביה הרוצה להחכים ידרים בחכמה וחס"ד נשב בבינה³⁵⁹⁷ דבחכמה יי בבינה ה' בתפארת ו' במלכות ה' יהו"ה, דופק בכל הארבעה שעולים לעשרה, ולע"ב מחשבת הלב. זה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ימין הוא מים והוא יד הגדולה, משמאל אש והיא יד החזקה, בעמוד האמצעי י"ד רמה שהיא רוח הקודש והכל בן י"ד.</p>	<p>מיד כשעוברות קליפות אלו מהאדם, שולט עליו עץ החיים בע"ב פנים, שהם י"ה יהו"ה יהו"ה, שנמצאו עשרה תלויים מארבע רוחות, שהם יהו"ה שנאמר בהם "כה אמר ה' מארבע רוחות באי הרוח", זהו רוחו של משיח שנאמר בו "ונחה עליו רוח ה'", כשהוא מנשב באזן ימין של הלב, ששם חכמה מצד החסד, שבו הרוצה להחכים ידרים בחכמה, וחס"ד נושב בבינה, שבחכמה י' בבינה ה' בתפארת ו' במלכות ה', יהו"ה, דופק בכל הארבעה שעולים לעשרה, ולע"ב מחשבת הלב. זה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ימין הוא מים והוא יד הגדולה, משמאל אש והיא יד החזקה, בעמוד האמצעי י"ד רמה שהיא רוח הקודש והכל בן י"ד.</p>
<p>כי רוח החיה באופנים אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו (יחזקאל א יב) ביה מתנהגים³⁶⁰¹ מיא ואשא דאחיד בתרוייהו ודפיק בערקין דמוחא [דאיהו מים] ובערקין דלבא דאיהו אש ורוח בכנפי ריאה [בכל] (וכל) אבר ואבר³⁶⁰² דנופא אשתכח גלגלי³⁶⁰³ ימא דאורייתא וגלגלי רקיעא [דאינון אשא] כלהו סלקין ונחתין ביה ואיהו אתריה³⁶⁰⁴ בין רקיעא וימא מ[א]נא דיליה</p>	<p>"כי רוח החיה באופנים אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו", בו מתנהגים מים ואש שאוחז בשניהם, ודופק בעורקי המח שהוא מים, ובעורקי הלב שהוא אש ורוח בכנפי ריאה. בכל אבר ואבר של הגוף נמצאים גלגלי ים התורה וגלגלי הרקיע שהם אש, כולם עולים ויורדים בו והוא מקומו בין רקיע וים, כלי שלו ארץ שהיא שכינה.</p>

³⁵⁹⁵ ר"ל העשר תליין מד' אותיות הו"ה, שהן ד' סטרין טבין הנ"ל (יהל אור).
³⁵⁹⁶ ד' רוחות שם בפסוק. והן בד' אותיות הו"ה. וג' כפולין בשית כתרין (נ"א רוחין) כמ"ש באד"ר (קל ע"ב). וז"ש כד איהו נשיב כו'. ב' (אצ"ל בד'. כ"מ עה"ג) אתוון כו' נגד ד' הנ"ל, ד' חיוון כו'. ומפ"ו ימינא איהו מים כו'. ואע"ג דכאן הכל ברוח, משום דכליל להון כמו שמפרש והולך. וז"ש וכלא בן י"ה. ר"ל דכולל י"ה, דאינון מים ואש, והן המוחין דכליל לון כידוע. ואמר בערקין דמוחא כו'. שג' אלו מוחא וריאה ולבא, כלל הכל, כמ"ש בסוף תיקון כ"א (ע ע"ב) והן אמ"ש, רוח מים אש, בראש בטן גויה. והרוח כולל הכל, שהוא באמצע, וסליק ונחית בסולם דקנה במוחא ולבא. ומפ"ו בכל האברים. וכנגדן העופין דאינון מלאכים כמו שמפרש והולך (יהל אור).
³⁵⁹⁷ "נשב בבינה", נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "בשמאלא נשב".
³⁵⁹⁸ ר"ל הרוח הנ"ל (יהל אור).
³⁵⁹⁹ וכן ג' קליפות הנ"ל, רוח סערה רוח, ענן גדול מים, ואש כו' אש. וכן והנה רוח גדולה רוח, ורעש הוא מים, כמ"ש (תהלים כט ג) הרעים [הו"ה] על מים רבים. ועל מה שהקדים הרוח, הוא כמ"ש בפ' בא (מב ע"א) שהכל לפי ההנהגה (יהל אור).
³⁶⁰⁰ וכלא בן י"ה. ר"ל שעד"א שנק' בן י"ה כוללם, כי בן י"ה הוא יה"ו כידוע, והן ג' יסודין הנ"ל (יהל אור).
³⁶⁰¹ ר"ל ברוח. וז"ש אל אשר יהיה שמה. ולכך ג"כ בקליפין מקדים הרוח כנ"ל שמתנהגין ע"י (יהל אור).
³⁶⁰² ר"ל הרוח בהם (יהל אור).
³⁶⁰³ ר"ל זהו רוח החי' באופנים, גלגלי ימא ואשא (יהל אור).
³⁶⁰⁴ ר"ל הרוח. כי הרוח ידוע מקורו בארץ, ומצוי בימים בין ים לרקיע. וכן הוא בספירות כידוע (יהל אור).

ארעא [דאיהי שכינתא]:	
<p>וכוונא דעופין פתיחו גרפייהו לקבלא רוחא לפרחא ביה הכי כל אברים דגופא פתיחן בכמה מקורין בכמה פרקין בכמה ערקין³⁶⁰⁵ בכמה אדרין דלבא אדרין דמוחא לקבלא ליה דאי לאו דנשיב בבתין דלבא³⁶⁰⁶ הוה נורא דלבא אוקיד כל גופא וכמה סולמין ואדרין דערקין דקנה דלבא וקנה דריאה כלהו מתתקנין לגביה:</p>	<p>וכדוגמת עופות פותחים כנפיהם לקבל רוח לפרוח בו, כך כל האברים אברי הגוף פתוחים בכמה מקורות בכמה פרקים, בכמה עורקים בכמה חדרי הלב חדרי המח לקבל אותו, שאם לא ינשב בבתיה הלב היה אש הלב שורף כל הגוף, וכמה סולמות וחדרים של עורקי קנה הלב וקנה הריאה כולם נתקנים אליו.</p>
<p>כד סליק [דבורא]³⁶⁰⁷ (צואר) על כנפי דריאה אתעביד קול בההוא זמנא (קהלת י כ) כי עוף השמים³⁶⁰⁸ יוליך את הקול (תהלים כט ג) קול יי' על המים מסטרא דמיא דאיהו מוחא³⁶⁰⁹ דתמן סליק בכנפי ריאה קול יי' חוצב להבות אש מסטרא דלבא כד נפיק מפומא אתקרי דבור ולקבל תרין כנפי ריאה דפתחין גרפין לקבלא ליה הדא הוא דכתיב (יחזקאל א יא) ופניהם וכנפיהם [פרודות] מלמעלה³⁶¹⁰ הכי שפוין³⁶¹¹ נטלין ליה לדיבור ופרחין ליה לעילא:</p>	<p>כשעולה הדבור על כנפי הריאה נעשה קול, באותו זמן "כי עוף השמים יוליך את הקול", "קול ה' על המים" מצד המים, שהוא מח, ששם עולה בכנפי ריאה, "קול ה' חוצב להבות אש", מצד הלב, כשיוצא מהפה נקרא דבור. וכנגד שתי כנפי ריאה, שפותחות כנפים לקבלו, זהו שכתוב "ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה", כך שפתיים לוקחות הדבור ומפריחות אותו למעלה.</p>
<p>וכוונא דאינון חמשה כנפי אס"א ענפיו ריאה כלהו פתיחן בלא סרכא לקבלא האי קול הכי נמי צריכין למהוי חמשה³⁶¹² תקונין דפומא [כלהו בלא סרכא פתיחן³⁶¹³] (פתיחן) בחמש תקונין דאינון</p>	<p>וכדוגמא שאותן חמש כנפי (ענפי) ריאה, כולן פתוחות בלא סרכא לקבל קול זה, כך גם צריכים להיות חמשה תקוני הפה, כולם פתוחים בלי סרכא בחמשה תקונים שהם</p>
<p>רכח/א</p>	

³⁶⁰⁵ אקרין (דפ"ו).

³⁶⁰⁶ מ"ש כי הלב הוא אש שורף, הוא לשון הזוהר (פנחס דף רלד ע"א) לב איהו נורא דדליק, וכן בהקדמת תיקונים (יד ע"ב) לב נור דליק, וכן בתיקון י"ג (כט ע"א) לבא איהו אש אכלה כו', ואי לאו כנפי ריאה דנשבין על לבא הוה אוקיד כל גופא, וכן הוא ברע"מ (פנחס דף רכז ע"ב) דאי לאו (כנפי ריאה) דנשיב בבתין דלבא הוה נורא דלבא אוקיד כל גופא. וע"ש עוד (דף רלג סע"ב) כי מוח ולב הם מים ואש רחמי ודינא, וע' בהגר"א בתיקון כ"ה (דף עח ע"א) כי הנורא דלבא הוא החום הטבעי שבלב, וכמ"ש בסוף תיקון כא (דף כב ע"א) שהוא האש היסודי דלבא (ביאורים ח"א סט ע"ד).

³⁶⁰⁷ רוחא (יהל אור).
³⁶⁰⁸ הוא כנפי ריאה, שהן עפים ברוח (יהל אור). האומות. ובעל כנפים האונות, שש כנפים כו' (יהל אור).

³⁶⁰⁹ מ"ש שהמ' דאמ"ש הוא ביסוד, הנה הכוונה גם כאן שהיסוד בכל כללות הנה"מ הנה הם נעשים מהמ' דאמ"ש אשר בהג"ר הכלליים דאצילות, והוא החכמה הכללי שהיא נקראת מים, כי כן החכמה הקדומה שהיא מ"ס, הנה עליה נאמרה (ישעיה מג טז) ובמים עזים נתיבה וכמ"ש הגר"א בריש ספר יצירה (א ע"א), וכן חכמה מוחא היא מים כמ"ש ברע"מ (פנחס רכח ע"ב, ורלג סע"ב) ובכ"מ (ביאורים ח"א עד ע"ג).

³⁶¹⁰ דוגמת כנפי ריאה שלמטה מחוברין ולמעלה פרודות (יהל אור).
³⁶¹¹ ר"ל כמו ריאה בקול, כן עניני הפה בדיבור (יהל אור). דדיבור הוא בדיוקנא דקול, דו"ג, לכן מפ"ו הכל בדיוקנא דליה. וכוונא דאינון חמשה כו'. והוא שם הוי"ה, ד' הוא דבור, ו' קול, ועתמ"ה (צג ע"א) (יהל אור).

³⁶¹² חמשה (דפ"ו).

³⁶¹³ פתיחן בלא סרכא (דפ"ק).

<p>רע"מ:</p>	
<p>אחהע בגרון בומף בשפון גיכך בחיך דמלנת בלישנא זסשרץ בשינים:</p>	<p>אחה"ע בגרון, בומ"ף בשפתים, גיכ"ק בחיך, דטלנ"ת בלשון, זסשר"ץ בשיניים.</p>
<p>ודבור³⁶¹⁴ דיהא בהון בלא סרכא ועכובא כלל הה"ד (בראשית כד טו) ויהי הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה יוצאת דא צלותא דאיהו דבור ובגינה³⁶¹⁵ אתמר אם שגורה תפלתי בפי יודע אני שמקובל ואי את סרכא ונפקא בעכובא יודע אני שמטורף בגין³⁶¹⁶ סרכא [בריאה] דאיהי טרפה³⁶¹⁷ וקול דא שמע ישראל דביה (יהוקאל א כד) ואשמע את קול³⁶¹⁸ כנפיהם ודא יהו"ה דאיהו קול³⁶¹⁹ כד נפיק לקבלא שכינתא בצלותא בחשאי³⁶²⁰ דאיהו דבור דביה אדנ"י שפתי תפתח (תהלים נא יז) כל אברין פתיחין³⁶²¹ כלהו גדפייהו ברמ"ח תיבין דאינון בד' פרשיין³⁶²² דק"ש דבהון נחית קלא:</p>	<p>ודבור שיהיה בהם בלי סרכא ועכוב כלל, זהו שכתוב "ויהי הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה יוצאת", זו תפלה שהוא דיבור, ובגללה נאמר, אם שגורה תפלתי בפי יודע אני שמקובל. ואם יש סרכא ויוצא בעכוב, יודע אני שמטורף, בגלל (כגון) סרכא בריאה, שהיא טריפה. וקול זה שמע ישראל, שבו "ואשמע את קול כנפיהם", וזה יהו"ה, שהוא קול כשיוצא לקבל שכינה בתפילה בחשאי שהוא דיבור, שבו "אדנ"י שפתי תפתח", כל האיברים פותחים כולם את כנפיהם ברמ"ח תיבות, שהם בארבע פרשיות קריאת שמע, שבהן יורד הקול.</p>
<p>וכד נחית (ב)כמה צפריין³⁶²³ מצפצפין לגביה בכמה מיני נגון כלהו על אברין דגופא דאינון ענפי³⁶²⁴ אילנא ובכל גדפין דכל אבר דתמן דיורא דצפאורא דאיהי אדנ"י בכל ענפא וענפא אשתכח פתיחא לגבי דבעלה (תהלים נא יז) אדנ"י שפתי תפתח איהו פתחא³⁶²⁵ לגביה בצלותא דעמידה לית אבר מרמ"ח אברים דשכינתא דלאו איהי פתיחא לקבלא ליה ובג"ד אתקריאת שיחת מלאכי השרת איהו צפצוף עופות דאינון נשמתין</p>	<p>וכשירוד כמה ציפורים מצפצפות לו בכמה מיני ניגון, כולם על אברי הגוף שהם ענפי האילן, ובכל כנפי כל אבר, ששם דיור הצפור שהיא אדנ"י, בכל ענף וענף נמצאה פתוחה לבעלה. "אדנ"י שפתי תפתח" הוא פתח אליו בתפלת העמידה, אין אבר ממאתים ארבעים ושמונה אברי השכינה שלא פתוח לקבלו, ולכן נקראת שיחת מלאכי השרת, הוא צפצוף עופות שהם נשמות ששורות באיברים, היא שיחת</p>

³⁶¹⁴ ר"ל בלא סירכא דאחיד בדיבור, והוא עכוב דלהון, והוא דוגמת הריאה בסירכא וכמו שמפרש והולך (יהל אור).

³⁶¹⁵ ובגינה (דפ"ו).

³⁶¹⁶ (ס"א כגון) (נוסף בדפ"ו).

³⁶¹⁷ ר"ל זהו שמטורף (יהל אור).

³⁶¹⁸ ר"ל זהו שמע, שבו צריך להשמיע קולו, והוא הו"ה, שמע ישראל עד"א (יהל אור).

³⁶¹⁹ הקול והדבור הוא מהרוח שבלב, והוא מהכנפי ריאה דנשבין תמיד על לבא, ומזה נמשך הרוח ללב, ומשם הוא הקול, והוא מהד' אותיות דהשם הו"ה ב"ה, שהוא בחי' רוח ז"א, אשר שרשו הוא מחכמה, וכמ"ש ברע"מ (פנחס דף רלד ע"א) וכו', וכן בתיקונים (תיקון כה דף עח ע"א) (באורים ח"א סט ע"ד).

³⁶²⁰ ר"ל בלא קול. המשמיע קולו בתפלתו כו' (מקטני אמנה. ברכות כד ע"ב) (יהל אור).

³⁶²¹ דהאדם הוא בדמות מט"ט, דנעשה מרכבה לקוב"ה ושכינתיה, והוא בגוף ונפש, ורמ"ח אברין דנפש פתיחין לאשפעא לגוף. והוא רוח ונפש, רוח לנפש, דנפש איהי שתופא דגופא. והוא בקריאת שמע ותפילה כמו שמפרש והולך. וז"ש שיחת מ"ה. ברוחא, מלאכיו רוחות. שיחות עופות. בנפש. שיחת דקלים. בגופא, ע' ענפין כו'. והנפש הוא משרתיו אש לוחט, אש בלבא, מלאכיו בריאה כנ"ל, והמקרה במים במוחא. ונשמתא בשמים דהוא עליותו (יהל אור).

³⁶²² עם ושמתם. נגד ד' אותיות הו"ה (יהל אור).

³⁶²³ בזמירות דפסד"ז כמו שמפרש והולך (יהל אור).

³⁶²⁴ שהן האברים עצמן כנ"ל (יהל אור).

³⁶²⁵ ר"ל זהו שפתי תפתח, שפ"ה גי' שכינ"ה, תפתח לקבלא כו', והיא אדנ"י כו' (יהל אור).

<p>דקלים שהם ענפי האילן. דשריין באברים איהי שיחת דקלים דאינון ענפין דאילנא:</p>	
<p>ובהוא זמנא דנחית יהו"ה³⁶²⁶ לגבי אדנ"י בכל אבר אתמר [בהו] [יחזקאל א כד] בעמדם תרפינה כנפיהם והאי רזא דחשמלי³⁶²⁷ חיות אש עתים חשות ועתים ממללות ואמרו מארי מתניתין במתניתא תנא כשהדבור יוצא מפי הקב"ה חשות וכשאין הדבור יוצא מפי הקב"ה ממללות בהוא זמנא דמתייחדין³⁶²⁸ קול ודבור כחדא דאינון יאהדונהי חשות אבל בזמנא דפניהם וכנפיהם פרודות יהו"ה מן אדנ"י בפרודא איהו אשתכח³⁶²⁹ בארבע אנפי חיון כלהו פתיחן לקבליה ממללות למשאל מזונא בגין דמזון³⁶³⁰ לכלא ביה אדנ"י אשתכח בכנפי החיות כלהו פתיחן לגבי(ה) [חיון]³⁶³¹:</p>	<p>ובאותו הזמן שיורד יהו"ה אל אדנ"י, בכל אבר נאמר בהם "בעמדם תרפינה כנפיהם", וזה סוד החשמלי, חיות אש, עתים חשות ועתים ממללות. ואמרו בעלי המשנה, במתניתא למדנו כשהדיבור יוצא מפי הקדוש ברוך הוא, הן חשות, וכשאין הדיבור יוצא מפי הקדוש ברוך הוא הן ממללות. באותו זמן שמתייחדים קול ודיבור כאחד, שהם יאהדונהי, חשות. אבל בזמן שפניהם וכנפיהם פרודות, יהו"ה מאדנ"י בפרוד, הוא נמצא בארבע פני החיות, כולם פתוחים לעומתן ממללות לשאול מזון, משום שמזון לכל בו. אדנ"י נמצא בכנפי החיות, כולם פתוחים לחיות.</p>
<p>[שאנין]³⁶³² (אז) בקול³⁶³³ דאיהו יהו"ה כלהו בימינא אופנים מצפצפן בדבור³⁶³⁴ דאיהו אדנ"י בשמאלא בשרפים מתחברים קול ודבור באמצעיתא יאהדונהי בהון (בראשית א כ) ועוף יעופף³⁶³⁵ הה"ד (ישעיה ו 1) ועוף אלי אחד מן השרפים ואתמר בהון (קהלת י כ) ועוף השמים³⁶³⁶ יוליך את הקול ובעל כנפים יגיד דבר ושרפים שש כנפים לאחד (ישעיה ו ב) מסמרא דאת ו' דאיהו עמודא דאמצעיתא כליל ימינא ושמאלא ואיהו כליל שית תיביין³⁶³⁷ (שם) בשתים</p>	<p>שואגים בקול שהוא יהו"ה, כולם בימין, אופנים מצפצפים בדיבור שהוא אדנ"י בשמאל, בשרפים מתחברים קול ודיבור באמצע יאהדונהי, בהם "ועוף יעופף", זהו שכתוב "ועוף אלי אחד מן השרפים". ונאמר בהם "ועוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים יגיד דבר", "ושרפים שש כנפים לאחד" מצד האות ו', שהוא העמוד האמצעי כולל ימין ושמאל, והוא כולל שש תבות, "בשתים יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו ובשתים יעופף".</p>

³⁶²⁶ ר"ל בחזרת הש"ץ, דבלחש איהי פתיחא לקבלא כו' ושם ממללות, הדיבור. וכאן חשות בחזרה, תרפנה כו', כמו שמפרש והולך. והוא בחזרה, בשרפים, שלכן שם הקדושה. ובלחש אופנים. ובק"ש חיותכמו שמפרש והולך (יהל אור).
³⁶²⁷ ר"ל תפלה בקול רם, כלהו חשין ושותקין לשמוע מפי ש"ץ, ובלחש כלהו ממללין, שהש"ץ דוגמת הקב"ה. וז"ש (חגיגה יג ע"ב) כשהדבור כו' (יהל אור).
³⁶²⁸ בתפלת הש"ץ שעונין אמן, שכולל ב' השמות, אבל בלחש הו"ה במחשבה, ובדבור אדנ"י, כמ"ש בת"ז (כו ע"א) (יהל אור).
³⁶²⁹ ר"ל הו"ה (יהל אור).
³⁶³⁰ כידוע בעד"א, שהוא אילנא רבא ותקיף כו' (יהל אור).
³⁶³¹ וזהו ופניהם וכנפיהם פרודות (יהל אור).
³⁶³² עכשיו מפרש באופן אחר, שהחיות הו"ה, ואופנים אדנ"י, ושרפים כולל שתיהן (יהל אור).
³⁶³³ בק"ש (יהל אור).
³⁶³⁴ בתפלה בלחש. וימינא ושמאלא הו"ה ואדנ"י פרודות, ובעד"א בתפלה בקול, מתייחדין שם הו"ה ואדנ"י בייחוד (יהל אור).
³⁶³⁵ שהן ימינא ושמאלא כידוע. [נעה"ג. כמ"ש (זהר לעיל כו ע"ב) זה מיכאל וגבריאל] (יהל אור).
³⁶³⁶ שהן שרפים, ועוף כנ"ל, וכתוב יוליך את הקול, הרי קול, ובעל כנפים ג"כ שרפים כמו שמפרש והולך שש כנפים כו', יגיד דבר, הרי דבור (יהל אור).
³⁶³⁷ דק"ש, פ' א' כלול מו"ק, ימינא ושמאלא ואמצעיתא, שכ"א בו הו"ה ואדנ"י. וזהו בשתים יכסה פניו. אנפי החיות, קול. בשתים יכסה רגליו. גדפי החיות, דבור, שכ"א כלול משתים כנ"ל. ובשתים יעופף. שרפים, ועוף יעופף כנ"ל (יהל אור).

<p>יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו ובשתים יעופף:</p>	
<p>סימן ותקונא [תניינא] 3638 (יחזקאל א כו) ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה רשימו דס"ת 3639 ואיהו (ישעיה מד יג) כתפארת 3640 אדם לשבת בית ואוקמוה רבנן כל הקורא ק"ש ערבית ושחרית כאילו מקיים (יהושע א ה) והגית בו יומם ולילה דטלית 3641 לבנה איהו לימינא מסטרא דחסד ואתמר אל מלך יושב על כסא רחמים ומתנהג בחסידות (ישעיה מז ה) והוכן בחסד כסא חסד סליק ע"ב חולייין וקשרין דטלית:</p>	<p>סימן תקון שני, "ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה", רושם של ספר תורה, והוא "כתפארת אדם לשבת בית". ופרשוה רבנן, כל הקורא קריאת שמע ערבית ושחרית כאלו מקיים "והגית בו יומם ולילה", שטלית לבנה היא לימין מצד חסד, ונאמר "אל מלך יושב על כסא רחמים ומתנהג בחסידות", "והוכן בחסד כסא", חסד עולה ע"ב חוליות וקשרי הטלית.</p>
<p>ואית טלית מסטרא דמטטרוין דאיהו ט"ט כליל ח"י בין קשרין וחולייין לכל סטרא ה' קשרין לקבל ה' חומשי תורה ותליסר חולייין לקבל תליסר מכילן דרחמי דאורייתא דאתמר בהון בי"ג מדות התורה נדרשת ובגינה 3642 אתמר (יחזקאל א כו) כמראה אדם 3643 (עליו) מלמעלה [כגוונא 3644 דתפארת דאיהו ת"ת אדם עליו 3645] ואתקרי בשמיה יו"ד ה"א וא"ו ה"א (ישעיה מג ז) כל הנקרא 3646 בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו ולעילא 3647 כמראה אדם דא שכינתא דאיהי כחיו דעמודא דאמצעיתא בד' אנפין ובעשר ספיראן דאינון אדם 3648 וארבע אנפין דאדם ארבע אתוון ואינון י"ד אתוון ובהון (הושע יב יא) וביד הנביאים אדמה:</p>	<p>ויש טלית מצד מטטרוין, שהוא ט"ט כולל ח"י, בין קשרים וחוליות לכל צד חמשה קשרים, כנגד חמשה חומשי תורה, ושלוש עשרה חוליות כנגד שלש עשרה מדות הרחמים של התורה שנאמר בהן, בשלוש עשרה מדות התורה נדרשת. ובגללה נאמר "כמראה אדם עליו מלמעלה", בצורת התפארת, שהוא "תפארת אדם עליו מלמעלה", ונקרא בשמו יו"ד ה"א וא"ו ה"א. "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו", ולמעלה "כמראה אדם" זו שכינה, שהיא כמראה של העמוד האמצעי. בארבעה פנים ובעשר ספירות, שהם אדם, וארבעה פנים של אדם ארבע אותיות, והם י"ד אותיות, ובהן "וביד הנביאים אדמה".</p>
<p>ועוד אתקרי [ח"י] [חד] מסטרא דצדיק וביה קב"ה ושכינתיה אתקרי [אז] אדם דאיהו עמודא דאמצעיתא ט"ל ושכינתיה ה' ובה' איהו אדם בגין דט"ל הכי סליק בחושבן יו"ד ה"א וא"ו והאי איהו מוריד הט"ל לגבי</p>	<p>ועוד נקרא ח"י מצד של צדיק, ובו הקדוש ברוך הוא ושכינתו נקרא "אז". אדם שהוא העמוד האמצעי "טל", ושכינתו "ה", ובה' הוא אדם, משום שט"ל כך עולה בחשבון יו"ד ה"א וא"ו, וזהו "מוריד הטל" לגבי ה"א, קשר</p>

3638 שאמר לעיל (רכו ע"ב) עד דתחזון ב' סימנים כו' כו' תיקונים כו'. והוא מראה תניינא, ת"ת כמו שמפרש והולך (יהל אור).
 3639 וזהו דמות כמראה אדם, והוא ק"ש כמו שמפרש והולך (יהל אור).
 3640 ראי' שת"ת הוא אדם, לשבת בית מל', וכן כאן יושב על הכסא, מל' (יהל אור).
 3641 ר"ל דכסא הוא טלית, והיושב על הכסא הוא ק"ש. וזהו יושב על כסא כו' כמו שמפרש והולך (יהל אור).
 3642 צ"ל ובגיני'. ור"ל כמראה אדם ג"כ במט"ט, בט"ט כמו שמפרש והולך (יהל אור).
 3643 בדפ"א "אדם" נמחק, וגורס את המוסגר.
 3644 בדיוקנא (דפ"ק).
 3645 מלמעלה (נוסף בדפ"ק).
 3646 שכולם נקראים בשמו (יהל אור).
 3647 באצילות (יהל אור).
 3648 ע"ש י' אותיות דשמא מפרש נק' אדם (יהל אור).

<p>ה"א³⁶⁴⁹ קשר דטלית ח"י עלמין דקשיר קב"ה ושכינתיה בכל סטריין [בארבע] (לארבע) כנפות דטלית:</p>	<p>הטלית, ח"י העולמים. שקושר הקדוש ברוך הוא ושכינתו בכל הצדדים בארבע כנפות הטלית.</p>
<p>תפלין משמאלא הה"ד (ישעיה סב ח) נשבע יי' בימינו ובזרוע עזו בימינו זו תורה ובזרוע עזו אלו תפלין [יהו"ה בד' פרשיין אדנ"י היכלא לד' אתוןן בד' בתי דתפלין קשר של תפלין³⁶⁵⁰] דיד דא צדיק ח"י עלמין דאיהו קשורא דתרווייהו בזרוע שמאלא קשר דרישא דא עמודא דאמצעיתא דאחיד ביה יהו"ה [אהי"ה] לעילא דאינון (כת"ר) חכמה ובינה:</p>	<p>תפלין משמאלו, זהו שכתוב "נשבע ה' בימינו ובזרוע עוזו", בימינו זו תורה, ובזרוע עוזו אלו תפלין. יהו"ה בארבע פרשיות, אדנ"י היכל לארבע אותיות, בארבעה בתי התפלין, קשר של תפלין של יד, זה צדיק ח"י העולמים, שהוא קשר של שניהם בזרוע שמאל. קשר של ראש זה העמוד האמצעי, שאחוז בו יהו"ה אהי"ה, למעלה שהם (כת"ר) חכמה ובינה.</p>
<p>ק"ש דאיהו יהודאן באמצעיתא ואיהו אחיד בין ציצית ותפלין דכלהו פרשיין דציצית ותפלין אינון כלילין ביחודא דק"ש ומסטרא³⁶⁵¹ דעמודא דאמצעיתא דאיהו טלית ותפלין דאתמר בהו (שמות יג טז) והיה לאות על [ידכה] (ידך) ולטוטפות בין עיניך (במדבר טו לח) ועשו להם ציצית:</p>	<p>קריאת שמע שהיא היחוד באמצע, והיא אחוזה בין ציצית ותפלין, שכל הפרשיות של ציצית ותפלין הן כלולות ביחוד של קריאת שמע, ומצד של עמוד האמצעי שהוא טלית ותפלין, שנאמר בהן "והיה לאות על ידכה ולטוטפת בין עיניך", "ועשו להם ציצית".</p>
<p>רכח/ב</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>ש של תפלין הלכה למשה מסיני (דברים כח י) וראו כל עמי הארץ כי שם יי' נקרא עליך ויראו ממך ואוקמוה מאי שם יהו"ה אלו תפלין שבראש ש³⁶⁵² של תפלין תריין שינין שית מאה ש³⁶⁵³ שית דרגיין³⁶⁵⁴ ושבע [ענפיין] [אנפיין] דתריין שינין הא תלת עשר וכלא תריי"ג ולית פקודא דלאו איהו שקילא לכל אורייתא:</p>	<p>ש' של תפלין הלכה למשה מסיני, "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך". ובארוהו, מהו "שם ה'", אלו תפלין שבראש, ש ש של תפלין. שתי שינין, שש מאות ש ש, שש מדרגות ושבעה ענפים של שתי שינין, הרי, שלשה עשר, והכל תריי"ג, ואין מצוה שאינה שקולה לכל התורה.</p>
<p>כנוונא דא (איהו) כל מצוה [איהו] יהו"ה י"ה עם שמ"י שס"ה ו"ה עם זכרי רמ"ח ובג"ד כל מצוה איהו שקילא לתריי"ג והא אוקמוה שמע ישראל כליל תריי"ג מסטרא דציצית ותריי"ג מסטרא דתפלין איהו בכל אתר והיו</p>	<p>כדוגמא זה כל מצוה היא יהו"ה, י"ה עם שמ"י שס"ה, ו"ה עם זכרי רמ"ח. ומשום זה כל מצוה היא שקולה לתריי"ג, והרי פרשוהו. שמע ישראל כולל תריי"ג מצד של ציצית, ותריי"ג מצד של תפלין, הוא בכל מקום. והיו לטוטפות, טטפת, ט"ט ח"י עולמים, צדיק כנגד מטטרון, פ"ת תפארת. מטטרון, סוס של תפארת, שבו כל</p>

³⁶⁴⁹ מ'וריד ה'טל ר"ת מ"ה (יהל אור).

³⁶⁵⁰ דתפלין (דפ"ק).

³⁶⁵¹ מסטרא (יהל אור).

³⁶⁵² (דפ"ו).

³⁶⁵³ (דפ"ו).

³⁶⁵⁴ ר"ל דב' שינין ש' ש' הוא שש, ששה. וז' ענפיין ז' קוין, והוא ו"ק דיליה, וד' דילה, דבה נה"ם מרכבה אחרונה, ולכן שי"ן בד' ענפיין, משא"כ דיליה הכל בתלת, דהיא המשלמת. וע' בז"ח ש"ה (סג ע"א). וזהו שית דרגיין ושבע כו' (יהל אור).

<p>למוטפות³⁶⁵⁵ שטפת טט ח"י עלמין צדיק לקבליה³⁶⁵⁶ מטטרון פת תפארת מטטרון סוס דתפארת דביה כל ספיראן מתלבשין והכי איהו כגופא לנשמתא וכד קב"ה אסתלק מניה אשתאר אלם לית ליה קול ולא דבור:</p>	<p>הספירות מתלבשות, וכך הוא כגוף לנשמה. וכאשר הקדוש ברוך הוא מסתלק ממנו, נשאר אלם, אין לו קול ולא דיבור.</p>
<p>אשתכח דקב"ה ושכינתיה איהו קול ודבור³⁶⁵⁷ דכל מלאך ומלאך ובכל קלא ודבור [דאורייתא ובכל קלא] דצלולתא ובכל פקודא ופקודא בכל אתר שולטנותיה בעלאין ותתאין איהו חיים דכלא איהו סביל כלא ולית אדני בלא יהו"ה כגוונא דלית דבור בלא קול ולית קול בלא דבור והאי איהו קשומ בעלמא דאצילות אבל בעלמא דפרודא [אית] [אין] קול בלא דבור:</p>	<p>נמצא שהקדוש ברוך הוא והשכינה הם קול ודיבור של כל מלאך ומלאך, ובכל קול ודיבור של תורה, ובכל קול של תפלה, ובכל מצוה ומצוה, בכל מקום שליטתו בעליונים ובתחתונים הוא חיים של הכל והוא סובל הכל. ואין אדני"י בלא יהו"ה, כדוגמא שאין דיבור בלא קול. ואין קול בלא דיבור, וזהו אמת בעולם האצילות, אבל בעולם הפרוד יש קול בלא דיבור.</p>
<p>קשר של תפלין שדי אחיד³⁶⁵⁸ ביה עילא ותתא ודא צדיק חי עלמין אחיד [בין] [ביה] קול ודבור אדהכי הא רעיא מהימנא אודמן לגבי סבא ואמר סבא סבא תפלין וציצית ופרשת מוזהה אינון ג' פקודין כלילין בק"ש וק"ש פקודא רביעאה וציצית אדכר ג' זמנין ובתפלין אדכר [בהו] תרין זמנין אות ובציצית ז' של תזכרו דצריך להתזי בה ובמוזהה (ובתפלין) שדי מלבר יהו"ה מלגו:</p>	<p>קשר של תפלין שדי"י, אחוז בו העליון והתחתון, וזה צדיק חי העולמים, אחוז (בו) בין קול ודבור. בתוך כך הרועה הנאמן נזדמן אצל הזקן ואמר, זקן זקן תפלין וציצית ופרשת מוזהה הן שלש מצוות כלולות בקריאת שמע, וקריאת שמע היא מצוה רביעית. וציצית נזכרת שלש פעמים, ובתפלין נזכרת בהן שתי פעמים אות, ובציצית ז' של תזכרו, שצריך להתזי בה, ובמוזהה שדי"י מבחוץ יהו"ה מבפנים.</p>
<p>ופרשיין סתימוין ופתיחן אמאי ושיעור ארכה דציצית ורוחבה דתקינא ארך כל הציצית תרין עשר אצבעאן בגודל מצות</p>	<p>ופרשיות סתומות ופתוחות מדוע. ושיעור אורכה של ציצית ורוחבה, שתקנו אורך כל הציצית שתיים עשרה</p>

³⁶⁵⁵ כגוונא דא איהו כל מצוה בכל אתר י"ה כו' ותרי"ג מסט' דתפלין והיו לטטפת כו'. כצ"ל. ומפ"ו הפסוק לטטפת, והכל במט"ט, דביה כל התיקונים כנ"ל. ואמר ט"ט ח"י עלמין כו'. וז"ש (מנחות לד ע"ב) טט שנים, דהוא קשר הו"ה ואדני"י, ופת שנים, דהוא קשר הו"ה ואה"ה. והן ד' נגד ד' בתים. ואמר בתפארת ב' אותיות הראשונות. ואמר סוס דתפארת, ורכב הוא דצדיק, נהר כבר, הנהר, וז"ש דביה כו' (יהל אור).

³⁶⁵⁶ ר"ל לקבל מט"ט. וז"ש (מנחות לד ע"ב) טט שתיים, שכולל נו"ה. פת שתיים שכולל חו"ג. וכן יסוד כולל עד"א ושכינה, ות"ת כולל אר"א כנ"ל, שהן ד' אותיות השם, ד' פרשיות שבתפלין (יהל אור).

³⁶⁵⁷ עי' בלק"ת (פ' וירא) בדרוש העקידה כי כל אמירה הוא בז"א והדבור הוא בנוק'. והנה בהדבור שהוא בנוק', הוא בזוה"ק (פ' וארא כה ע"ב וכן ברע"מ פנחס רכ"ח ע"ב), והוא בדברי הרב באח"פ (פרק א) ובכ"מ. אמנם בענין אמירה שאמר שהוא ברוח וז"א, הנה נמצא בדברי הרב להיפך ג"כ, והוא בלק"ת (פ' יתרו) בפסוק (שמות יט ג) כה תאמר לבית יעקב, ואמר שם כי כל אמירה הוא בנוק', כי היא כמו הפה שכוללת כל הה' מוצאות, והיא מוציאה אותן לחוץ. וכן הוא ג"כ אמירה בבינה, כי היא מקבלת טפת אבא ומוציאה לחוץ, וכמ"ש (משלי א ב) להבין אמרי בינה ע"ש. וכן הוא באמת בתיקונים (תיקון י"ג כט ע"א) שאמרו שם מחשבא בלבא ודא י' ה', ה' אינון אמירא, ודבורא ו' קלא. והרי לנו ג"כ כי אמירה ודבור שניהם הם בנוקבין, היינו בינה ומלכות. וע' עוד בתיקון ס"ט (קל"ה ע"ב) שאמרו שם, י' דבור ואמירה, והרי לנו כי שניהם הם בחכמה (ביאורים ח"א עב ע"ג).

³⁶⁵⁸ דהן ב' קשרים, ד"י, אחיד עילא ותתא, והן בת"ת וצדיק, ט"ט פ"ת. והשי"ן הוא ת"ר דתפארת, וא' הוא כללא דלהון. וז"ש קול ודבור, קול קשר ש"ר, ודבור קשר ש"י (יהל אור).

<p>תכלת שלישי גדיל ושני שלישי ענף ובין קשר לקשר כמלא גודל וכל חוליא וחוליא תהיה משולשת והכי תפילין³⁶⁵⁹ אמאי במוחא ולקבל לבא ושיעור רצועתהון אמאי אינון עד לבא לשמאלא ועד טבורא לימינא³⁶⁶⁰ ורצועא דיד עד דיכרוך וישלש תלת זמנין באצבע צרדא אלא ודאי בנד חשוב לאו איהו אלא שלש על שלש לכל סטרא אינון תריסר³⁶⁶¹ לקבל ד' בגדי לבן וד' בגדי זהב וד' [בגדי] דכהן הדיוט ומסטרא דברכת כהן הדיוט קא רמיז אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך:</p>	<p>אצבעות בגודל. מצות תכלת שלישי גדיל, ושני שלישי ענף, ובין קשר לקשר כמלא גודל, וכל חוליה וחוליה תהיה משולשת. וכך תפלין מדוע במח וכנגד הלב, ושעור הרצועות מדוע הן עד הלב לשמאל ועד הטבור לימין, ורצועה של יד עד שיכרוך וישלש שלש פעמים באצבע צרדא. אלא ודאי בגד חשוב אין הוא אלא שלש על שלש לכל צד, הם שנים עשר, כנגד ארבעה בגדי לבן, וארבעה בגדי זהב, וארבעה בגדי כהן הדיוט, ומצד של ברכת כהן הדיוט הוא רומז "אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך".</p>
<p>שלישי גדיל ושני שלישי ענף דאיהו [תכלת] (תפארת) וכל חוליא משולשת כל משולש מסטרא דקדושה הה"ד קדושה לך ישלש(לו) וישראל שלישיה³⁶⁶² בגין (שמות יד ז) דושלישים על כלו דציצית מסטרא דעמודא דאמצעיתא דאיהו תליתאה לאבהן וכל דבר משולש וה"ו יל"י כל תיבה משולשת מסטרוי חוליא³⁶⁶³ כלילא מתלת כריכות משלשין דא שכינתא³⁶⁶⁴ קדושה לך ישלשו [ואיהי] (לאיהי) משולשת בעמודא דאמצעיתא כליל תלת ענפי אבהן דאינון ש מן שבת (ו)שכינתא בת יחידה [חוליא] ומליא³⁶⁶⁵ [מליין מן] תכלת שבציצית³⁶⁶⁶:</p>	<p>שלישי גדיל, ושני שלישי ענף שהוא תכלת. וכל חוליה משולשת, כל משולש מצד הקדושה, זהו שכתוב "קדושה לך ישלשו", וישראל שלישיה משום ש"ושלישים על כולו", שציצית מצד העמוד האמצעי שהוא שלישי לאבות, וכל דבר משולש, וה"ו יל"י, כל תיבה משולשת, מצדו חוליה כלולה משלש כריכות משולשות זו השכינה, קדושה לך ישלשו, והיא משולשת בעמוד האמצעי כלול משלשה ענפי האבות, שהם ש' משבת, שכינה בת יחידה, (מלאה מן) חוליה תכלת שבציצית.</p>
<p>זכאה גופא דהכי איהו רשים בשכינתא</p>	<p>אשרי הגוף שכך הוא רשום בשכינה והקדוש ברוך הוא על כנפי המצוה,</p>

³⁶⁵⁹ תפלין (דפ"ו).

³⁶⁶⁰ כבר נתבאר לעיל בתקונין דף ט ע"א (י ע"ב בתיקו"ז עם ביאור הגר"א והוא בשער מאמרי רשב"י א ע"א) ע"ש גם יתבאר באדרת האזינו בע"ה (שער מאמרי רשב"י). ועי' עוד פע"ח יט ע"א.
³⁶⁶¹ והוא שם י"ב, וכן תריסר גודלין. ואמר שעורא דבגד דכתיב על כנפי בגדיהם. דבכל כנף צריך להיות שיעור בגד. וד' [בגדי] לבן וזהב הן ז'ו, באצילות ובריאה, וד' דהדיוט במט"ט, דהוא הדיוט, כמ"ש ברע"מ פ' בהעלותך ע"ש. והן י"ב, כמ"ש בר"פ וארא (כד ע"א) בענין ד' יסודות וד' רוחות וד' מתכות. וז"ש אל תהי ברכת הדיוט כו'. דהוא בדרגא דקשיר להו, והוא נגד ג"ר, דמזווג לון, ולכן בברכת כהנים דהוא ברכת הדיוט, כליל כל ה"ב כידוע (יהל אור).

³⁶⁶² פסוק הוא. אע"ג דאמר שלישי' לאשור ולמצרים, אמר בגין שלישים כו'. שהוא על כולם. וכן ישראל ת"ת, והוא כולל חו"ג, ולפיכך שלישי גדיל בת"ת, שבו מתחברין שני שלישי ענף, חו"ג, ששם וכנפיהם פרודות כנ"ל. ולכן צריך לאפרודי, מסטרא דעד"א (יהל אור).
³⁶⁶³ ר"ל החוליא עצמה שכינה (יהל אור).

³⁶⁶⁴ ר"ל החוליא עצמה הוא השכינה, כלילא מתלת כריכין הן האבהן. וכמו בשם ע"ב, דבכל א' ע"ב אתוון, ובה ע"ב תיבין, כלילא מכלהו, ובה קדושה ישלשו, דאיהי נק' קדושה, בלשון נקבה, כלל הקדושה. וכן בת דשבת כמו שמפרש והולך. ולכן כלילא מג' יום השביעי, ג' אלהים, ג' סעודות, הכל בג' (יהל אור).

³⁶⁶⁵ מן (נוסף בדפ"ו).

³⁶⁶⁶ ר"ל דחוליא הראשונה לבן, ג' כריכות, ג' אבהן, ואח"כ חוליא דתכלת ג"כ כלילא מנהון. ויותר נראה דל"ג כלל חוליא, אלא כצ"ל בת יחידה תכלת שבציצית. והוא חוט הרביעית, כדעת הראב"ד (ציצית פ"א ה"ו), וכמש"ש שכ"ה עיקר. וכ"ה בספרי שלנו (תצא סי' רלד). כלילא מג' חוטיין לבן, אות ד' שבשם. וכן עיקר (יהל אור).

<p>וקודשא בריך הוא על כנפי דמצוה³⁶⁶⁷ רשים ברצועה³⁶⁶⁸ דאיהו תפלה דיד בתלת כריכות באצבע(א) צרדא דאיהי כנוונא דחוליא כריכא בתלת כריכות [באצבעא] רשים בקשר דתפלין כליל בתרין [קשרין] (כתרין) סלקין חמשה עשר משולשין³⁶⁶⁹ תרין בקשרא חד³⁶⁷⁰ שלשה עשר³⁶⁷¹ חולין אית בהון תשעה ושלשים כריכן כחושבן ט"ל ושלשה עשר חליין כחושבן אחד סלקין בין והאי איהו בן י"ה³⁶⁷² עמודא דאמצעיתא:</p>	<p>רשום ברצועה שהיא תפלה של יד בשלש כריכות באצבע צרדה, שהיא כדוגמת החוליה כרוכה בשלש כריכות באצבע, רשום בקשר של תפלין, כלול בשני קשרים עולים חמשה עשר משולשים, שנים בקשר אחד. שלש עשרה חוליות יש בהן תשע ושלשים כריכות כחשבון ט"ל, ושלש עשרה חוליות כחשבון אח"ד, עולים ב"ן, וזהו בן י"ה, העמוד האמצעי.</p>
<p>כל קשר בדיוקנא דכף ימינא כל חוליא³⁶⁷³ בדיוקנא דאצבע דאית ביה תלת פרקין לקבל תלת כריכות³⁶⁷⁴ והכי בכל [אצבע] (דרועא) תלת פרקין לבר מגודל דאיהו שיעור בין קשר לקשר דציצית כמלא גודל איהי מדה דחוטמא ומדה דעין ימינא ושמאלא ואיהו מדה בין עין לעין ומדה דאזן ימינא ושמאלא ומדה דכל שפה ושפה ומדה דלישנא (שמות כו ב) מדה אחת לכל היריעות:</p>	<p>כל קשר בצורה של כף ימין, כל חוליה בצורה של אצבע שיש בה שלשה פרקים, כנגד שלש כריכות, וכך בכל אצבע שלשה פרקים, חוץ מגודל שהוא שיעור בין קשר לקשר של הציצית, כמלא גודל היא מדת החוטם, ומדה של עין ימין ושמאל, והיא מדה בין עין לעין, ומדה של אזן ימין ושמאל ומדה של כל שפה ושפה, ומדת הלשון "מדה אחת לכל היריעות".</p>
<p>אמה שיעור דנופא לארבע סטריין³⁶⁷⁵ ועילא ותתא דאינון שית אמות ובכל אמה ואמה שלשה פרקין ח"י פרקין בשית אמין ואינון רזא דח"י נענועין דלולב לשית סטריין תלת נענועין לכל סטרא ועלייהו אתמר (שיה"ש ז ח) זאת קומתך דמתה לתמר³⁶⁷⁶ ודא שיעור קומה מקוה ישראל בשכינתא איהו ח"י ארבע זמנין³⁶⁷⁷ דאינון ארבע סלקין</p>	<p>האמה היא שיעור הגוף לארבעה צדדים ומעלה ומטה, שהם שש אמות, ובכל אמה ואמה שלשה פרקים ח"י פרקים בשש אמות, והם סוד של ח"י נענועים של הלולב לששה צדדים, שלשה נענועים לכל צד, ועליהם נאמר "זאת קומתך דמתה לתמר", וזה שיעור קומה מקוה ישראל בשכינה, הוא ח"י, ארבע פעמים, שאלו הארבע עולים</p>

³⁶⁶⁷ ר"ל בלבן ותכלת, וכריכות וחוליא כנ"ל. וז"ש רשים ברצועה כו' ג"כ כנ"ל, הרצועה כלילא מתלת כריכן, וכן הקשר מתלת רצועין כמו שמפרש והולך רשים בקשר כו'. והכל ג' דקוב"ה, וא' דשכינתא כלילא מנהון כנ"ל (יהל אור).

³⁶⁶⁸ ברצועא (דפ"ו).

³⁶⁶⁹ י"ג בציצית כמו שמפרש והולך, וא' בג' כריכות דתפלין, וא' בקשר (יהל אור).

³⁶⁷⁰ ר"ל תרין רצועות כלול בקשר ש"ר, וא' בש"י, הרי ג' בקשר (יהל אור).

³⁶⁷¹ כריכות רשים בקשר דתפלין בתרין קשרין כליל תרין רצועין בקשרא חד סליק חמשה עשר משולשין שלשה עשר כו'. כצ"ל. ור"ל ג' רצועין כלילן בב' הקשרין. ואמר שלשה עשר כו'. ר"ל דלכן נק' בן, והוא הכריכות והחוליות דנטיל ב' חולקין, דבת ג"כ, דאינון החוליות, ונותן לה חולקהא אחד, וכשהיא כלולה מכולם היא ס"ה, אדנ"י, היכ"ל דיליה. ואמר בן י"ה. כמו שמפרש והולך נגד י"ה קשרים. אבל עיקר הענין כי בט"ל כריכות כולל ג"כ י"ה מלא כמ"ש למעלה (בדיוקנא דכף כל אצבע כו'. כצ"ל ור"ל בכל קשר ד' חוליות, וכן ד' אצבעות, ובכ"א ג' פרקין שהן ג' הכריכות, והקשר הוא כף היד קושר כל החוליות) (יהל אור).

³⁶⁷² ר"ל י"ה משולשין כנ"ל (יהל אור).

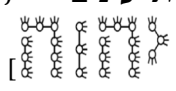
³⁶⁷³ "בדיוקנא דכף ימינא כל חוליא" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "הוא".

³⁶⁷⁴ חוליות (יהל אור).

³⁶⁷⁵ שכל דבר יש לו ר"ק (יהל אור).

³⁶⁷⁶ שהוא לולב (יהל אור).

³⁶⁷⁷ כלילה מד' חיוון, בכ"א ח"י (יהל אור).

לשבעים ושתים.	שבעים ושנים:
וסוד של החיות הקומה שלהן	ורזא ³⁶⁷⁸ דחיון קומה דלהון
	רכט/א
	רע"מ:
<p>"וגביהן וגובה להם ויראה להם וגבותם וגו'", וגביהן ארבע חיות של המרכבה התחתונה, וגבה להם ארבע חיות של המרכבה האמצעית, וגבותם ארבע חיות של המרכבה השלישית, וכולן שתים עשרה, והן מלאות עיניים כדוגמא זו סביב לארבעתן יהו"ה יהו"ה יהו"ה. ובעלי הקומה רשומים בהם בתפלה באיזה מקום, אלא כל הכורע כורע בברוך, וכל הזוקף זוקף בשם.</p>	<p>וגביהם וגובה להם ויראה להם [וגבותם וגו'] וגביהם ארבע חיון דמרכבתא תתאה³⁶⁷⁹ וגובה להם [ד' חיון] דמרכבתא מציעתא³⁶⁸⁰ וגבותם³⁶⁸¹ ארבע חיון דמרכבתא תליתאה³⁶⁸² וכלהו י"ב ואינון מלאות עינים³⁶⁸³ (סביב לארבעתן) כגוונא דא [] וסביב לארבעתן יהו"ה יהו"ה יהו"ה ומארי דקומה רשימין בהון בצלותא באן אתר אלא כל הכורע כורע בברוך וכל הזוקף זוקף בשם:</p>
<p>זקיפות ארבע, וכריכות ארבע, הרי כאן רומז באלו הזקיפות והכריעות, מוליך ומביא למי שארבע רוחות העולם שלו, מעלה ומוריד למי שהשמים והארץ שלו. ואלו הם ששה צדדים שמים, וארץ, וארבע רוחות, כנגד שלש ברכות ראשונות, ושלש אחרונות, בעושה שלום במרומיו ארבע, כריעה וזקיפה לשמאל, וכריעה וזקיפה לימין, וזהו נותן שלום לשמאלו וימינו, לשמאל רבו ולימין רבו.</p>	<p>זקיפות ארבעה וכריעות ד' הא הכא קא רמיז³⁶⁸⁴ באלין זקיפות וכריעות מוליך ומביא למי שד' רוחות העולם שלו מעלה ומוריד למי שהשמים והארץ שלו ואינון שית סטרין שמים וארץ וד' רוחות לקבל תלת ברכאן קדמאין ותלת בתראין בעושה שלום במרומיו ד' כריעה וזקיפא לשמאלא וכריעה וזקיפא לימינא והאי איהו נותן שלום לשמאלו וימינו³⁶⁸⁵ לשמאל רבו ולימין רבו:</p>
<p>הרי הן שתים עשרה, בין (כריכות) וכריעות וזקיפות, ובהן ע"ב עיניים, שש כריעות בהן שמונה עשר נענועים, שלש בכל פעם, ראש וגוף וזנב, שצריך לכרוע בשמונה עשרה חוליות, שעולות</p>	<p>הא אינון תריסר בין וכריכות וכריעות וזקיפות ובהון ע"ב עיינין³⁶⁸⁶ ו' כריעות³⁶⁸⁷ בהון ח"י נענועין ג' בכל פעם ראש וגוף וזנב דצריך למכרע בח"י חולייין סלקין ע"ב³⁶⁸⁸ באלין ע"ב³⁶⁸⁹ עיינין דקב"ה נה(ו)רין ע"ב</p>

³⁶⁷⁸ ודא רזא (יהל אור).

³⁶⁷⁹ נה"ם (יהל אור).

³⁶⁸⁰ חגת"ם (יהל אור).

³⁶⁸¹ עי' עוד בתז"ח (דף ג ע"א) ותיקו"ז (קמט סע"א) (ביאורים ח"ב פ ע"ד).

³⁶⁸² כחב"ם. שמל' רביעית לכל תלת כידוע (יהל אור).

³⁶⁸³ ר"ל כל הג' מרכבות. והן ג' הויות כמו שמפרש והולך, דכל ג' ספירות הן יה"ו, ומל' ה' אחרונה משלמת לכולם כידוע (יהל אור).

³⁶⁸⁴ בכל כריעה וזקיפה בשית סטרין דגופא כנ"ל (יהל אור).

³⁶⁸⁵ שאמרו בגמרא (יומא נג): לשמאל דקוב"ה ימין דידך, לימין דקוב"ה, שמאל דידך. ורמזו על כריעה וזקיפה שא' לקב"ה וא' לעצמו (יהל אור).

³⁶⁸⁶ שבכל כריעה וזקיפה שית סטרין כנ"ל. והן נגד י"ב חיוון, י"ב אותיות הו"ה, שבהן ע"ב עיינין כנ"ל (יהל אור).

³⁶⁸⁷ ר"ל בכל כריעה בפרקים ראש וגוף וזנב, שהן תלת פרקין שאמר לעיל, בכל אחד תלת פרקין, הרי י"ח, נגד ח"י נענועין דלולב, שאמר לעיל ואינון רזא כו' דשית סטרין תלת כו' (יהל אור).

³⁶⁸⁸ הוא ענין בפ"ע. ור"ל ד' כריעות דח"י ברכות, שבכל כריעה ח"י חולייין, הן ע"ב. נגד מ"ש לעיל (רכח ע"ב) איהו ח"י ארבע זמנין כו' סלקין ע"ב (יהל אור).

³⁶⁸⁹ ר"ל ע"י ע"ב עיינין, נהירין ע"ב גדפיין (יהל אור).

<p>גדפין [דשכינתא³⁶⁹⁰ וקמת] (ושכינתא קמת) עלייהו³⁶⁹¹ ואתקריאת עמידה דבקדמיתא נפילה איהו וצריך לאקמא לה בשם יהו"ה בח"י עלמין³⁶⁹² ובארבע זקיפות בשית ברכאן דאיהו תפארת כליל תלת ברכאן קדמאין ותלת ברכאן בתראין:</p>	<p>שבעים ושתיים, באלו השבעים ושתיים עיניים של הקדוש ברוך הוא מאירים שבעים ושתיים כנפי השכינה, ועומדת עליהם ונקראת עמידה, שבתחילה היתה נפילה וצריך לזקפה בשם יהו"ה בח"י עולמות, ובארבע זקיפות בשש ברכות, שהוא תפארת כלול שלש ברכות ראשונות ושלש ברכות אחרונות.</p>
<p>ולמכרע בח"י עלמין והאי איהו וי³⁶⁹³ ו' כל הכורע כורע בברוך וכל הזוקף זוקף בשם. יהו"ה העמוד האמצעי, וצדיק ו'ו, ו' עליונה בינה, בן י"ה, ואלו רמוזים בויסע ויבא ויט, ו' עליונה בן י"ה, אחוז בזקיפה וכריעה, וכולם עולים ח"י ברכות של התפלה. ארבע כריעות באדני, ארבע זקיפות ביהו"ה העמוד האמצעי, והשכינה ח"י העולמים קושר אותם, וזה יאהדונה"י, אמן, בכל ברכה מח"י ברכות, ח"י פעמים יהו"ה שהם ע"ב, עיניים שמאירים בע"ב כנפים, שהם ח"י פעמים אדני".</p>	<p>ולכרע בח"י עולמות, וזהו ו'ו ו' כל הכורע כורע בברוך וכל הזוקף זוקף בשם. יהו"ה העמוד האמצעי, וצדיק ו'ו, ו' עליונה בינה, בן י"ה, ואלו רמוזים בויסע ויבא ויט, ו' עליונה בן י"ה, אחוז בזקיפה וכריעה, וכולם עולים ח"י ברכות של התפלה. ארבע כריעות באדני, ארבע זקיפות ביהו"ה העמוד האמצעי, והשכינה ח"י העולמים קושר אותם, וזה יאהדונה"י, אמן, בכל ברכה מח"י ברכות, ח"י פעמים יהו"ה שהם ע"ב, עיניים שמאירים בע"ב כנפים, שהם ח"י פעמים אדני".</p>
<p>ורזא דמלה וגביהן וגובה להם [וגבותם] וגביהן גדפין וגובה להם אנפין וגבותם דאינון³⁷⁰⁰ עליהו מלאות עינים סביב לארבעתן כלהו מרובעות [ובלא קשוטא] (וכלהו³⁷⁰¹ קשוט) ³⁷⁰² עי ענפין³⁷⁰³ לאורייתא גדפין אדני אנפין יהו"ה עינין אהיה וסלקין [יב"ק] (הקב"ה) בחושבן אדני במעשה יהו"ה בדבור אהיה במחשבה:</p>	<p>וסוד הדבר "וגביהן וגובה להם" וגבותם וגביהן" כנפים, וגובה להם פנים, וגבותם שהם עליהם מלאות עיניים סביב לארבעתן, כולם מרובעות, והכל אמת. שבעים ענפים (פנים) לתורה, כנפים אדני, פנים יהו"ה, עיניים אהי"ה, ועולים יב"ק, בחשבון אדני במעשה, יהו"ה בדבור, אהי"ה במחשבה.</p>

³⁶⁹⁰ עי' שעה"כ כד ע"ב: א"א לה לעלות אם לא יהיה בנו צדיקים גמורים אשר נשמותיהם קדושות וטהורות, שיש להם כח לעלות עד מקום אימא, ועי' תעלה המלכות כנז' בתיקונים, כי ישראל נק' גדפין דשכינתא להעלותה למעלה.
³⁶⁹¹ בד' זקיפות ע"ב ג"כ כנ"ל (יהל אור).
³⁶⁹² שבתפלה שם הוי"ה ח"י פעמים, ח"י עלמין (יהל אור).
³⁶⁹³ שבשם, שכנגדן ו' כריעות ו' זקיפות, בצדיק ות"ת כמו שמפרש והולך (יהל אור).
³⁶⁹⁴ ר"ל ו' שלישי בן י"ה, אותיות בינה. ור"ל שכולל ו' בעד"א בבינה שהיא י"ה (יהל אור).
³⁶⁹⁵ ג' ווי"ן דר"ת ג' הפסוקים (יהל אור).
³⁶⁹⁶ בת"ת ויסוד (יהל אור).
³⁶⁹⁷ כל הג' ווי"ן הנ"ל. ואלו הג' ווי"ן הן ג' מרכבות הנ"ל, שיסוד כולל נה"י, ות"ת חג"ת, ובינה כח"ב כידוע (יהל אור).
³⁶⁹⁸ ר"ל וח"י עלמין קשיר בכל כריעה וזקיפה כמו שמפרש והולך, הרי ע"ב בכל כריעה וזקיפה. וז"ש ח"י זמנין הוי"ה אינון כו' (יהל אור).
³⁶⁹⁹ גי' אלו ב' שמות הנ"ל כידוע (יהל אור).
³⁷⁰⁰ ו' תליתאה בינה, מרכבתא תליתאה כנ"ל (יהל אור).
³⁷⁰¹ וכלא (דפ"ו).
³⁷⁰² ובלא קשוטה. צ"ל וכלא קשוט. ור"ל אע"ג דלעיל אמר דת"ת הוא עיינין, וכאן אמר שהוא אנפין ע' פנים כו' (יהל אור).
³⁷⁰³ (נ"א אנפין) (נוסף בדפ"ו).

<p>בכל עין ועין³⁷⁰⁴ שיעור גודל ודא ו' בינוני וב' פרקין בגודל אינון [י"י] ו' ין³⁷⁰⁵ (י"ד) לקבל חוטמא ו' לקבל ב' נוקבי חוטמא י' ו' וסלקין [י"ה] ודא וייצר³⁷⁰⁶ שיעור דכל מדה ומדה י"ה] [יהו"ה וייצר שער דכל מדה ומדה יהו"ה] בכל אתר שלטנותיה בכל אבר ואבר (כל אבר) כגון (דברים לב יא) יפרוש כנפיו יקחהו ישאהו על אברתו³⁷⁰⁷:</p>	<p>בכל עין ועין שיעור גודל, וזה ו' בינונית, ושני פרקים בגודל הם י', י' כנגד החוטם, ו' כנגד שני נקבים של החוטם, י' ו' ועולות י"ה, וזה "וייצר". שיעור של כל מדה ומדה י"ה, בכל מקום שליטתו בכל אבר ואבר, כל אבר כגון "יפרש כנפיו יקחהו ישאהו על אברתו".</p>
<p>לית [מלך בכל מרכבתו] (אבר בכל מרכבה) דלאו איהו כל אבר בדיוקניה ובכל אתר אשתכח (יחזקאל א יא) ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה לקבל פרישין פתיחן דתפילין לקבל[א] תורה וכד לתא אינון סתימין פרישין לקבל יאהדונה עליהו באנפוי וגדפוי וקב"ה רשים בישראל לקבליהו בצלותא למהוי חברים בהדיהו למכרע בכל גופייהו בתמני סרי ברכאן דצלותא לאמלכא עליהו אמן ואיהו (דאיהו) יאהדונה בכל אבר ואבר דלהון:</p>	<p>אין אבר בכל מרכבתו שאין כל אבר בצורתו, ובכל מקום נמצא "ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה" כנגד הפרשיות הפתוחות של התפילין, כנגד התורה, וכאשר הן למטה, הן סתומות, הפרשיות כנגד יאהדונה"י עליהם בפניו ובכנפיו. והקדוש ברוך הוא רשם בישראל כנגדם בתפלה להיות חברים עמהם, לכרוע בכל גופם בשמונה עשרה ברכות של התפלה, להמליך עליהם אמן, והוא יאהדונה"י בכל אבר ואבר שלהם.</p>
<p>ואמר קב"ה מאן דלא הוי רשים קדמיכו למהוי כורע בברוך וזוקף ביהו"ה בקומה דגופא לא ייעול צלותיה בהיכלא דילי דאיהו אדני לא תקבלון מלין דיליה על גדפייכו ואנפייכו דכל מאן דמצלי באדני ומצרף ליהו"ה (אנפין ומלאכין) [ענפין דמלאכין] ופניהם וכנפיהם פרודות לעילא לעילא [לנטלא] יאהדונה במלין דצלותא דנפקין מפומי דב"נ:</p>	<p>ואמר הקדוש ברוך הוא, מי שלא יהיה רשום לפניכם להיות כורע בברוך וזוקף ביהו"ה בקומת הגוף, לא תכנס תפלתו בהיכל שלי, שהוא אדני, לא תקבלו דיבורים שלו. "על כנפיהם ופניהם", שכל מי שמתפלל באדני ומצרף ליהו"ה, פנים (ענפים) של המלאכים, ופניהם וכנפיהם פרודות למעלה למעלה (ליטול) יאהדונה"י בדברי התפלה שיוצאים מפיו של האדם.</p>
<p>וגדול העונה אמן יותר מן המברך דלגבי אדני יהו"ה בצלותא ופניהם וכנפיהם ופרודות לקבל יהו"ה באנפין אדני כגדפין (שמות כה יט) כרוב אחד מקצה מזה וכרוב אחד מקצה מזה אבל כד חזר ש"צ (ב) צלותא³⁷⁰⁸ ועונה אמן איהו במחברת</p>	<p>וגדול העונה אמן יותר מן המברך, שלגבי אדני יהו"ה בתפלה, "ופניהם וכנפיהם פרודות", כנגד יהו"ה בפנים, אדני בכנפים, "כרוב אחד מקצה מזה וכרוב אחד מקצה מזה". אבל כאשר חוזר שליח צבור התפלה ועונה אמן,</p>

³⁷⁰⁴ חוזר למעלה שאמר לעיל איהי מדה דחוטמא כו', ר"ל הגודל (יהל אור).

³⁷⁰⁵ ר"ל העינים עצמן הן י' י', הרי כ"ו, כמנין השם. וכ"ה בחוטם כמו שמפרש והולך לקבל כו'. וסלקין י"ה. צ"ל יהו"ה. וכן למטה ומדה י"ה צ"ל ג"כ יהו"ה (יהל אור), עי' הקדו"ש עח ע"א, ותיקו"ז קמט סע"א.

³⁷⁰⁶ ר"ל ו"ייצר" כל האברים כנ"ל (יהל אור).

³⁷⁰⁷ ר"ל על אברים (יהל אור).

³⁷⁰⁸ פי' כי בצלותא בלחש הוא ברכה בלבד ולכן כנפיהם שהם אדני ופניהם שהם הויה פרודות כי הויה בחסד ואדני בגבורה. וז"ש (שמות כו ה) מקבילות הלולאות שהם ב' שמות הנז'. ומ"ד בקרסים דאינון קשרי אצבען ר"ל כי קשרי אצבעות הימין שהם כנגד יוד הא ואו הא שהם יו"ד אותיות וקשרי יוד אצבעות השמאל שהם א' אד' אדני אך בחזרת הש"ץ יש ברכה ויש ג"כ אמן שהוא הת"ת ושם מתחברין (זוהר הרקיע).

<p>השנית³⁷⁰⁹ מתחברין תרין שמהן במחברת השנית בקדמיתא (שמות לו יב) מקבילות הלולאות אחת אל אחת בקרשים דאינון קשרי³⁷¹⁰ אצבעאן אבל באמן³⁷¹¹ (שם כו ו) והיה המשכן אחד דביה חוברות אשה אל אחותה:</p>	<p>הוא "במחברת השנית", מתחברים שני שמות במחברת השנית, בתחלה "מקבילות הלולאות אחת אל אחת בקרשים", שהם קשרי האצבעות, אבל באמן, "והיה המשכן אחד" שבו "חוברות אשה אל אחותה".</p>
<p>תקונא תליתאה סדר דבורא וס"א חדר דבורא דצלוחא דביה חיון אשא ממללן והאי איהו³⁷¹² (יחזקאל א כז) [וארא כעין חשמל] כמראה אש בית לה סביב האי איהו רזא דחשמל(ים) דאינון חיון אשא עתים חשות עתים ממללות ואינון דחשות לס"ת בזמנא דדבור נפיק מפי [הקורא] (הבורא) איהו חשיב לגביהו כאלו מקבלים אורייתא [בטורא דסיני] ובזמנא דאמר איהו אנכי לא אשתמע קלא ולא דבורא אחרא [דחיון] (דחיה) אלא דיליה:</p>	<p>התיקון השלישי, סדר הדיבור (חדר של הדיבור) של התפלה, שבו חיות אש מדברות, וזהו "וארא כעין חשמל כמראה אש בית לה סביב", זהו סוד החשמל, שהן חיות אש, "עתים שותקות עתים מדברות", והן שותקות לספר תורה, בזמן שדיבור יוצא מפי הקורא, הוא נחשב להן כאלו מקבלים התורה בהר סיני, ובזמן שהקדוש ברוך הוא אמר "אנכי", לא נשמע קול ולא דיבור אחר של החיות אלא שלו.</p>
<p>כגונא דא כד דבורא דא נפיק מפומיה דקב"ה חיות אש חשות ובזמנא דשתיק חיות אש ממללות הדא הוא דכתיב (שמות כ טו) וכל העם רואים</p>	<p>כדוגמא זה, כאשר דיבור זה יוצא מפיו של הקדוש ברוך הוא, חיות אש שותקות, ובזמן ששותק, חיות אש מדברות, זהו שכתוב "וכל העם רואים</p>
<p>רכט/ב</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>את הקולות (ואת הלפידים) קלין דחיון³⁷¹³ דהו שאנין ואת הלפידים דהו נפקין בדבור [דחיון³⁷¹⁴] בכמה מיני נגון קדם מלכא ואלין אינון דוחשות לס"ת</p>	<p>את הקולות", קולות של החיות שהיו שואגות. "ואת הלפידים", שהיו יוצאים בדיבור של החיות בכמה מיני נגונים לפני המלך, ואלו שהן שותקות</p>

³⁷⁰⁹ ר"ל בתפילה השנית הן במחברת (יהל אור).

³⁷¹⁰ קשר (דפ"ו).

³⁷¹¹ זקיפות וכריעות ד' ובעושה שלום במרומי ד' כו' תריסר בין כריעות וזקיפות ובכל כריעה וזקיפה מוליך ומביא למי כו' ותלת בתראין סלקין ע"ב ד' (כתעל) [צ"ל כריעות] ובכל כריעה ח"י נענועין ג' בכל סטרא ראש וגוף וזנב וכן צריך למכרע בח"י חולין ד' כריעות ע"ב גדפין וד' זקיפות ע"ב עיינין ד' כריעות באדני' וד' זקיפות ביהו"ה קודשא בריך הוא ושכינתא באלין ע"ב עיינין דקוב"ה נהרין ע"ב גדפין דשכינתא וקמת עליהו דבקדמייתא כו' וצריך לאוקמא לה בשם יהו"ה בד' זקיפות בשית כו' ח"י ברכאין דצלוחא ח"י זמנין הו"ה אינון ע"ב עיינין כו' זמנין אדני עד"א ושכינתא ח"י עלמין קשיר כו' מח"י ברכאין וכלא קשוט ע' אנפין לאורי' ורזא דמילה וגביהן כו' כלהן מרובעות גדפין אדני כו' וסלקין יב"ק בחושבן כו' שעור גודל בינוני ודא ו'ו ב' פרקין דגודל אינון לקבל ב' עיינין י"י והכי חוטמא ו'ו ב' נוקבין דחוטמא י' ו' וסלקין הו"ה וייצר שיעור דכל מדה ומדה יהו"ה כו' ואבר הה"ד יפרוש כו' לית אבר בכל מרכבה דלאו איהו בדיוקנא ובכל כו' פתיחין דתפילין לקבלא הו"ה אדני' ולתתא לקבל פרשין סתימין דתפילין לקבלא יאהדנוה"י באנפין וגדפין כו' למכרע בכל גופייהו ולברך ח"י ברכאן דצלוחא ולאחבא אמן לאמלא עלייהו בכל כו' (ואנפיייהו) [ואנפייכון] וכל מאן דמצלי באדני ומכוון להו"ה אנפין וגדפין דמלאכים ופניהם ונפיהם פרודות מלמעלה לקבלא מילין דצלוחא דנפקין מן פומא דב"נ כו' מן המברך דלגבי מברך בצלותא יהו"ה אדני ופניהם ונפיהם פרודות לקבל כו' מתחברין תרין שמהן בקדמייתא מקבילות הלולאות אחת אל אחת אבל באמן כו' (יהל אור).

³⁷¹² היא (דפ"ו).

³⁷¹³ עי' ע"ח שער ט"ל פרק ד' (לש"ו).

³⁷¹⁴ ר"ל קולות ולפידים, קול ודבור (יהל אור).

<p>אינן בדיוקניניהו] דחיון ומני לון קב"ה לאעלא לון [בחדר] דמראה אש בית לה:</p>	<p>לספר תורה הן בצורה של החיות, וממנה אותם הקדוש ברוך הוא להעלות אותן בחדר של מראה אש בית לה.</p>
<p>ועוד (ד) אינן [ד] חשות וס"א ועוד אינן דנפיק מנייהו דבורא בצלותא דביה חיון אשא ממלך ואינן דחשותו בצלותא בח"י ברכאן ייעלון בחדר דמראה דא ועוד אינן דחשות להלכה דאתמר ב(י)ה אגרא דשמעתתא סברה³⁷¹⁵ ייעלון בחדר דאיהו היכל דמראה דא דאורייתא עלה אתמר (ירמיה כג כט) הלא כה דברי כאש נאם יי' וכפטיש יפוצץ סלע ודא סלע³⁷¹⁶ דאתמר ביה (במדבר כ ח) ודברתם אל הסלע ולעיניהם ונתן מימיו:</p>	<p>ועוד שאלו ששותקות (ועוד אלו שיוצא מהם דיבור בתפלה שבו חיות אש מדברות, והן שותקות) בתפלה בח"י ברכות יכנסו בחדר של מראה זה. ועוד אלו ששותקים להלכה שנאמר בה, שכר השמועה הבנה, יכנסו בחדר שהוא היכל של מראה זה, שהתורה עליה נאמר "הלא כה דברי כאש נאום ה'", "וכפטיש יפוצץ סלע", וזה הסלע בו, "ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו".</p>
<p>אלין דמשתדלין בה לשמה נפיק לון מיא דאורייתא מתיקן ואתמר בהון (שם יא) ותשת העדה ובעירם³⁷¹⁷ ואלין דלא משתדלין בה לשמה נפיק לון מיא ומרירן דאתמר בהון (שמות א יד) וימררו את חייהם בעבודה קשה דא קושיא בחומר דא קל וחומר ובלבנים בלבון הלכה:</p>	<p>אלו שעוסקים בה לשמה, יוצא להם מים של התורה מתוקים, ונאמר בהם "ותשת העדה ובעירם". ואלו שלא עוסקים בה לשמה, יוצא להם מים מרים, שנאמר בהם "וימררו את חייהם בעבודה קשה" זה קושיא, "בחומר" זה קל וחומר, "ובלבנים" בליבון הלכה.</p>
<p>תקונא רביעאה וחמשהא (יחזקאל א כז) ממראה מתניו ולמעלה וממראה מתניו ולמטה דבהון שוקי³⁷¹⁸ החיות כנגד כלן ובספירן נצה והוד מטטרון אות בצבא³⁷¹⁹ דיליה וואיהו דיוקנא דצדיק ודצדיק אות (אית) בצבא דלעילא [ו]מטטרון איהו אות בצבא דלתתא מטטרון שדי³⁷²⁰ ביה (יחזקאל א יד) והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק:</p>	<p>תקון רביעי וחמישי, "ממראה מתניו ולמעלה וממראה מתניו ולמטה", שבהם שוקי החיות כנגד כולם. ובספירות נצח והוד. מטטרון הוא אות בצבא שלו, והוא צורת הצדיק. שהצדיק הוא אות בצבא שלמעלה, ומטטרון הוא אות בצבא של מטה. מטטרון, שדי, בו נאמר "והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק".</p>
<p>ורגליהם רגל ישרה (יחזקאל א ז) דרגלין דמויקין כלהו עקלתון³⁷²¹ ורגליהן³⁷²² ורגלין דחיון קדישין אתמר בהון ורגליהם רגל ישרה מצד חיה דאיהו ישראל³⁷²³ ישראל</p>	<p>"ורגליהם רגל ישרה", שרגליהם של המזיקים כולם עקלתון, ורגליהם והרגלים של חיות הקודש נאמר בהן "ורגליהם רגל ישרה", מצד חיה שהיא ישראל, ישראל כלול בשלש חיות,</p>

³⁷¹⁵ סברא (דפ"ו).

³⁷¹⁶ תורה שבע"פ (יהל אור). הצור והסלע שניהם הם על סוד היסוד דהנוק', כי בקטנות נקרא היסוד שלה בשם צור (ליקוטי תורה חוקת), שאז הוא בגילוי אור דאלהים דהה"ן גימ' רצ"ה, ועם הכללות דשם אלהים הוא גימ' צור. אבל בגדלות נקרא לפעמים היסוד שלה בשם סלע (ע' פנחס רכט ע"ב, תצא רעט ע"ב) ע"ש אהיה דידו"ן עם הכולל שלה (דע"ה ח"ב קכח ע"א).

³⁷¹⁷ ובעירם (דפ"ו).

³⁷¹⁸ דמעלה נק' נצח, ומטה הוד כידוע (יהל אור).

³⁷¹⁹ אות ברית, וצבאות נק' נו"ה (יהל אור). יסוד ביניהם בצבאות (יהל אור).

³⁷²⁰ ר"ל בגי' שד"י כמו שמפרש והולך (יהל אור).

³⁷²¹ וזהו נחש עקלתון (יהל אור).

³⁷²² נמחק ביהל אור.

³⁷²³ ר"ל בו אותיות ישר, והוא ת"ת, כולל ג' חיון חג"ת כמו שמפרש והולך (יהל אור).

<p>כליל תלת חיון דאתמר בהון האבות הן הן המרכבה (שם) וכף רגליהם ככף רגל עגל מסטרא דהיה דאיהו שור ונוצצים כעין נחושת קלל מסטרא דנחש בריה³⁷²⁴ בימא³⁷²⁵ דאיהו] אריה³⁷²⁶ לגביה³⁷²⁷ ביבשתא רצוא מסטרא דנוריאל דסליק³⁷²⁸ רצוא ושוב מסטרא דשדי דהכי סליק בחושבן ואיהו [סליק] מטטרון:</p>	<p>שנאמר בהם, האבות הן הן המרכבה. "וכף רגליהם ככף רגל עגל", מצד החיה שהיא שור, ונוצצים כעין נחושת. קלל מצד הנחש, בריח של הים שהוא עולה אצל זה שביבשה, רצוא מצדו של נוריאל, שעולה רצו"א, ושוב מצד שם שד"י, שכך עולה בחשבון, והוא עולה מטטרון.</p>
<p>וכד הוה ישראל שמעין קלא ממזרח הוה רצין תמן ולמערב הכי וכן לדרום ולצפון אמר קב"ה למלאכי השרת אלין דרהטין לצלותא דמצוה ורהטין (למרהט) לפרקא בשבתא ורהטין למעבד [רעוא³⁷²⁹ דילי ותייבין] (תאוה דילי ותאבין) בתיובתא³⁷³⁰ קבילו לון בהיכלא דהאי מראה דבאלין סימנין אינון חברים בהדייכו אינון [דרצין ושבין באורייתא בדבורא דהלכה אינון רשימיין בהדייכו ואעילו לון בהאי היכלא:</p>	<p>וכאשר היו ישראל שומעים קול ממזרח, היו רצים שם, ולמערב כך, וכן לדרום ולצפון. אמר הקדוש ברוך הוא למלאכי השרת, אלו שרצים לתפלה של מצוה, ורצים לדרשה בשבת, ורצים לעשות רצון שלי, ושבים בתשובה, קבלו אותם בהיכל של זה המראה, שבאלו הסימנים הם חברים אתכם. אלו שרצים ושבים בתורה בדיבור של הלכה, הם רשומים אתכם, ותכניסו אותם בהיכל הזה.</p>
<p>הכי כד מצלין ישראל מיכאל³⁷³¹ טאם עלמא בטיסא חדא וגבריא"ל טאם בתרין טאסין וכד נפיק דבורא מישראל בהלכה בצלותא ובכל פקודא דשכינתא תמן אינון רצין לגבה ושבין בה בשליחות מאריהון ובכל אתר דשמעין קלא דאורייתא דתמן קב"ה אינון רצין לגבי ההוא קלא [ותייבין] (ותאבין) בה בשליחותא דמאריהון דבכל קלא דשם יהו"ה לית תמן ובדבורא³⁷³² דלית תמן אדני לא רצין ושבין תמן:</p>	<p>כך כאשר מתפללים ישראל, מיכאל"ל עף את העולם במעוף אחד, וגבריא"ל עף בשתי עפיפות. וכאשר יוצא דיבור מישראל בהלכה בתפלה ובכל מצוה שהשכינה שם, הם רצים אצלה, ושבים בה בשליחות אדונם. ובכל מקום ששומעים קול התורה, ששם הקדוש ברוך הוא, הם רצים אצל הקול ההוא ושבים בה בשליחות אדונם, שבכל קול ששם יהו"ה אינו שם, בדיבור שאין שם אדני, לא רצים ושבים שם.</p>
<p>ובג"ד ורגליהם רגל ישרה (יהוקאל א ז) כי ישרים דרכי יהו"ה (הושע יד י) באתר דיהו"ה תמן איהו דרך ישרה ואי לית תמן יהו"ה לאו איהו דרך ישרה ועוד [ו]רגליהם רגל ישרה אמרו מארי מתניתין דמאן דמצלי בעי לתקנא רגלוי בצלותיה כמלאכי השרת ככף</p>	<p>ומשום זה "ורגליהם רגל ישרה", "כי ישרים דרכי ה'", במקום ששם יהו"ה שם היא דרך ישרה, ואם אין שם יהו"ה, אין היא דרך ישרה. ועוד "ורגליהם רגל ישרה", אמרו בעלי המשנה שמי שמתפלל צריך לתקן רגליו בתפלתו כמלאכי השרת ככף רגל עגל, להיות</p>

³⁷²⁴ ר"ל לשון נחשת (יהל אור).

³⁷²⁵ דימא (דפ"ק).

³⁷²⁶ דכל שביבשה נגדו בים. ונגד ארי', נחש ברית. וזהו נחש בריח ונחש עקלתון.

ותנין נגד כף רגליהם (יהל אור). סליק (דפ"ק).

³⁷²⁷ לגבי (דפ"ו).

³⁷²⁸ ר"ל גימ' (יהל אור).

³⁷²⁹ רעותא (דפ"ק).

³⁷³⁰ ר"ל ז"ש ושוב. רצוא במצות, ושוב בתשובה (יהל אור).

³⁷³¹ ר"ל דבזה הן חברים, דאינון ג"כ רצוא ושוב לקבל התפלות. והוא מסט' דעד"א ושכינתא,

רצוא כו', כמ"ש למעלה. ועי' סוף ח"א בהשמטות (סי' נ) ויחלום כו' (יהל אור).

³⁷³² בדבורא (דפ"ו).

<p>רגל עגל למהוי³⁷³³ רשים בהדיהו ובגין דא אוקמוה רבנן המתפלל צריך לכוון את רגליו שנאמר (יחזקאל א ז) וכף רגליהם ככף רגל עגל ואמר קודשא בריך הוא אלין דאינון רשימין בצלותיהו הכי לכוון רגלוי כוותייכו אפתחו לון תרעי היכלא לאעלא במראה דא:</p>	<p>רשום עמהם, ומשום זה פרשוהו חכמים, המתפלל צריך לכוון את רגליו, שנאמר וכף רגליהם ככף רגל עגל. ואמר הקדוש ברוך הוא, אלו שהם רשומים בתפלה כך לכוון רגליו כמותכם, פתחו לו שערי ההיכל להיכנס במראה זו.</p>
<p>תקונא שתיתאה³⁷³⁴ (יחזקאל א כז) ראינתני] כמראה אש הכא ראייה ממש אמר קב"ה מאן דייעול [בחזיון] (בחיה) דא ויהא בצלותיה לביה לעילא לשם יהו"ה ועינוי לתתא בשמא דאדנ"י תיעלון בהיכלא דא כגוונא דמלאכין וגביהן לעילא ויראה להם לתתא לקבל שכינתא דאייה יראת יהו"ה ובראייה³⁷³⁵ ושמיעה וריחא ודבור שריא יהו"ה בעשייה³⁷³⁶ במשוש שמוש הלוך שריא אדני ודא ראייה דאור ונר וס"א דאורייתא דאתמר בה (משלי ו כג) ותורה אור³⁷³⁷:</p>	<p>תקון ששי ראיתי כמראה אש, כאן ראייה ממש. אמר הקדוש ברוך הוא, מי שיכנס במראה זה ויהיה בתפלתו לבו למעלה לשם יהו"ה, ועינוי למטה בשם של אדנ"י, תכניסו בהיכל הזה כדוגמת המלאכים וגביהן למעלה, ויראה להם למטה כנגד השכינה שהיא יראת יהו"ה. ובראייה ושמיעה וריח ודיבור שורה שם יהו"ה, בעשייה במשוש שמוש הלוך שורה אדני, וזו ראייה של אור ונר (של התורה) שנאמר "ותורה אור".</p>
<p>ריחא דקרבנין דאינון צלותין דבור באורייתא דבור בצלותא ועשייה דמצוה ושמוש דילה ומשוש דילה והלוך דילה וראייה ושמיעה³⁷³⁸ דלית תמן אורייתא ומצוה³⁷³⁹ קב"ה ושכינתיה לא שרי(י)א תמן דקב"ה [שרי³⁷⁴⁰] בראייה וכן שכינתיה דאורייתא³⁷⁴¹ ותורה אור שכינתיה ראייה דילה (במדבר יב ו) יהו"ה³⁷⁴² במראה אליו אתודע (קב"ה³⁷⁴³) במראה אליו אתודע שכינתיה):</p>	<p>ריח הקרבנות שהם תפלות, דיבור בתורה דיבור בתפלה ועשייה של מצוה, ושמוש שלה ומשוש שלה והלוך שלה וראייה ושמיעה, שאין שם תורה ומצוה הקדוש ברוך הוא ושכינתו אינה שורה שם, שהקדוש ברוך הוא שורה בראייה, וכן השכינה שהתורה "ותורה אור", והשכינתו היא ראייה שלו, "ה' במראה אליו אתודע" (הקדוש ברוך הוא במראה אליו אתודע שכינתו).</p>

³⁷³³ ר"ל כששני הרגלים יחד, נראה כרגל עגל, סדוק מלמטה מפרס. וזו המראה נו"ה, ומראה השלישית יסוד, והשניה ת"ת, והראשונה מל', הרי תנהי"ם (יהל אור).

³⁷³⁴ גבורה. ושיעאה חסד, וזהו בענן כו' (יהל אור).

³⁷³⁵ בד' תקוני רישא, ע' א' ח' פ' (יהל אור).

³⁷³⁶ בד' תקוני גופא, ידים וגופא וברית ורגלים כסדר (יהל אור).

³⁷³⁷ ובשמיעה דאורייתא (נוסף ביהל אור). ר"ל דעל אורייתא נאמר ותורה אור (יהל אור).

³⁷³⁸ נמחק ביהל אור.

³⁷³⁹ נמחק ביהל אור.

³⁷⁴⁰ שריא (דפ"ו).

³⁷⁴¹ "שרי" בראייה וכן שכינתיה דאורייתא" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא

"אורייתא".

³⁷⁴² נמחק ביהל אור.

³⁷⁴³ יהו"ה קב"ה (יהל אור).

<p>במחשבה מלגו³⁷⁴⁴ בינה בן יה ישראל עלה במחשבה³⁷⁴⁵ [הרהור חכמה לחכימא ברמיזא חכמה עלה במחשבה] דאיהו בינה מחשבה והרהור כלא חד חכמה לא אשתמודע אלא בבינה ובינה בלב ובגין דא מחשבה בלב הרהור בלב וכן אורייתא³⁷⁴⁶ ס"ת מצוה³⁷⁴⁷:</p>	<p>במחשבה מבפנים, בינה בן י"ה, ישראל עלה במחשבה, הרהור חכמה, לחכם ברמז, חכמה עלה במחשבה שהוא בינה, מחשבה והרהור, הכל אחד. החכמה לא נודעת אלא בבינה, והבינה בלב, ומשום זה המחשבה בלב, ההרהור בלב. וכן התורה, ספר תורה מצוה</p>
<p>רל/א:</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>לשמוע וכן בחוטמא ריה ניחה וליהו"הו שכינתא³⁷⁴⁸ (ליהו"ה) איהי קרבן דיליה עולה דיליה ועלותא איהי כקרבן וכריח ניחה סליקת לגביה ואתקריבת לגביה (בגלותא) ובצלותא³⁷⁴⁹ [ותר³⁷⁵⁰] (והכי) בדבור (ירמיה כג כט) הלא כה דברי כאש נאם יהו"ה ה' שכינתא דבור דיליה³⁷⁵¹ כגוונא³⁷⁵² דשכינתא איהי מראה דיליה שמיעה דיליה ריח ניחה דיליה דבור דיליה ברישא:</p>	<p>לשמוע, וכן בחוטם "ריח ניחוח לה". השכינה היא קרבן שלו, עולה שלו, והתפלה היא כמו קרבן, ועולה כריח ניחוח אצלו, ומתקרבת אצלו בתפלה, וכן בדיבור "הלא כה דברי כאש נאום יהו"ה", ה' שכינה דיבור שלו. כדוגמת שהשכינה היא מראה שלו, שמיעה שלו, ריח ניחוח שלו, דיבור שלו בראש.</p>
<p>הכי³⁷⁵³ איהו בידין עשיית מצוה דיליה בגופא³⁷⁵⁴ כריעה³⁷⁵⁵ דיליה בצלותא זקיפ' דיליה בצלותא עמידה [דיליה] דאיהי מזליה³⁷⁵⁶ דקיימא [קמיה] (עמיה)³⁷⁵⁷ בכל אתר וכרעת לגביה ואתנפלת לרגליו</p>	<p>כך הוא בידיים, עשיית מצוה שלו בגוף, כריעה שלו בתפלה, זקיפה שלו בתפלה, עמידה שלו (שהיא מזל שלו) שהיא שעומדת לפניו בכל מקום וכורעת לגביו ונופלת לרגליו בנפילת</p>

³⁷⁴⁴ ר"ל הראי' הוא שכינתא, וכן כל הד' חושים, אע"ג דאינון בהוי', מ"מ הכל בשכינה, שהיא גוף להון. והיא גוף החושים, ה' במראה כו'. והתורה עצמה שבראי' ונשמע כו' בכל החושים הוא עד"א, ומחשבה והרהור חו"ב כמו שמפרש והולך, והחכמה ברמז, לחכימא ברמיזא כו'. וכן בכל הד' חושים, כ"א כולל מד' אלו, וד' פני' לאחת. ואמר וכן אורייתא מצוה לשמוע כו'. ר"ל דכ"ה בשמיעה דאורייתא עצמה כנ"ל. והשמיעה בה, דמצוה לשמוע, והוא בה. וכן הריח עצמו, וכמ"ש וכן בחוטמא כו' (יהל אור).

³⁷⁴⁵ ישראל עלה במחשבה דאיהו בינה הרהור חכמה לחכימא ברמיזא מחשבה והרהור כולא כו'. כצ"ל. ור"ל בן י"ה הוא ישראל, עד"א, עלה לבינה, שלכך נק' בינה בן י"ה, שכולל עד"א בן. ברמיזא זהו הרהור, והוא יותר דקות ממחשבה, שהרהור הוא בלא ציור הדבר, ואין מתארך, מ"מ כל אחר (הלשון מוטעה). ואפשר צ"ל ואין ניכר כ"א לאחר כן במחשבה. דברי דוד), כמו שמפרש והולך חכמה לא אשתמודע כו' (יהל אור).

³⁷⁴⁶ עכשיו מפרש שמיעה (יהל אור).

³⁷⁴⁷ בשכינה (יהל אור).

³⁷⁴⁸ ר"ל מ"ש ריח ניחוח לה', ה"פ ריח ניחוח שהוא שכינה, לקרב לה' עד"א. וזהו קרבן כמו שמפרש והולך (יהל אור).

³⁷⁴⁹ בגלותא. צ"ל בצלותא (יהל אור).

³⁷⁵⁰ נמחק ביהל אור.

³⁷⁵¹ ר"ל זהו דברי. וזהו כמראה אש הנאמר לעיל, כחיות אש ממללות (יהל אור).

³⁷⁵² נמחק ביהל אור.

³⁷⁵³ עכשיו מפרש ב' תקונין דגופא (יהל אור).

³⁷⁵⁴ זהו משוש (יהל אור).

³⁷⁵⁵ כריעה (דפ"ו).

³⁷⁵⁶ דאיהי מזליה (מוסגר בדפ"ק).

³⁷⁵⁷ "מזליה דקיימא [קמיה] (עמיה)" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "קיומא

עמיה".

<p>בנפילת אפים למשאל מניה רחמים על בנהא איהי ענוה לגביה ואית לה בשת פנים [מיניה] ולא כשפחה בישא לילית הצופה בלא ענוה לית לה בשת פנים אימא דערב רב:</p>	<p>אפים לשאול ממנו רחמים על בניה, היא ענוה לגביו, ויש לה בושת פנים ממנו. ולא כמו שפחה רעה, לילית, חצופה בלי ענוה, אין לה בושת פנים, אמם של הערב רב.</p>
<p>ובגין דא אמר שלמה (משלי יב ד) אשת חיל עטרת בעלה ורכב בעצמותיו מבישה דשכינתא איהי מטרוניתא שפחה דילה לילית לית לה ענוה ולא בשת אנפין מקב"ה וזהכי בנהא (הכי) ערב רב וקב"ה עתיד לאעבר' לה ולבנהא מעלמא אדממזרים (דחמורים) אינון מבני ט' מדות אסנ"ת משגח"ת [ר"ת אנוסה שנואה נידוי תמורה מורדת שכורה גרושת הלב הצופה תערובת] ממזרי דרבנן:</p>	<p>ומשום זה אמר שלמה "אשת חיל עטרת בעלה ורכב בעצמותיו מבישה", שהשכינה היא מלכה, השפחה שלה לילית, אין לה ענוה ולא בושת פנים מהקדוש ברוך הוא, וכך בניה ערב רב. והקדוש ברוך הוא עתיד להעביר אותה ואת בניה מהעולם, שממזרים הם, מבני ט' מדות, אסנ"ת משגח"ת (ראשי תבות אנוסה שנואה נדוי תמורה מורדת שכורה גרושת הלב חצופה תערובת) ממזרים מדרבנן.</p>
<p>וכן שכינה איהו שמוש³⁷⁵⁸ דקב"ה יחוד דיליה בצדיק חי עלמין ואיהי הליכה דיליה (תהלים פה יד) צדק לפניו³⁷⁵⁹ יהלך למעבד רעותיה (בראשית כד טו) ויהי הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה יוצאת רהיטת לגביה למעבד רעותיה [בראיה בשמיעה³⁷⁶⁰ בריחא בדבור בעשיה בגופא בשמוש בהלוך בכל אבר איהי מצוה לשמשא ליה ולמעבד רעותיה] ובנהא³⁷⁶¹ הכי אינון בדיוקנהא³⁷⁶² בני ענוה³⁷⁶³ בני בשת אנפין כלהו כמדות דילה ובגין דא מני קב"ה למשה (שמות יח כא) ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל יראי אלהים אנשי אמת שונאי בצע:</p>	<p>וכן שכינה היא שמוש של הקדוש ברוך הוא, היחוד שלו, על ידי הצדיק חי העולמים, והיא ההליכה שלו, "צדק לפניו יהלך" לעשות רצונו. "ויהי הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה יוצאת", רצה לקראתו לעשות רצונו, בראיה בשמיעה בריח בדיבור בעשיה בגוף בשמוש בהלוך, בכל אבר היא מצוה לשמש אותו ולעשות רצונו. ובניה כך הם בצורתה, בני ענוה בני בושת פנים כמו המדות שלה, ומשום זה צוה הקדוש ברוך הוא למשה "ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל יראי אלהים אנשי אמת שונאי בצע".</p>
<p>אנשי חיל [מסטרא] (מסדרא) דימינא דאברהם דתמן ראייה דאורייתא (דברים לג ב) מימינו אש דת³⁷⁶⁴ למו יראי אלהים מסטרא דיצחק דתמן שמיעה דאמר חבקוק נביאה (חבקוק ג ב) יי שמעתי שמעך יראתי אנשי אמת מסטרא אדיעקב דתמן (ד) ריח</p>	<p>"אנשי חיל" מצד ימין של אברהם, ששם ראייה של התורה, "מימינו אש דת למו", "יראי אלהים", מצד של יצחק, ששם שמיעה שאמר חבקוק הנביא "ה' שמעתי שמעך יראתי". "אנשי אמת" מצד של יעקב, ששם</p>

³⁷⁵⁸ עכשיו מפרש שמוש והלוך (יהל אור).

³⁷⁵⁹ ר"ל צדק שכינה כידוע (יהל אור).

³⁷⁶⁰ מכאן דראיה למעלה משמיעה, אמנם דעת הרמב"ן בספר האמונה והבטחון פ' י"ח, וכן שם ר"פ כ"ד, כי השמיעה הוא למעלה מהראיה, העיקר הוא שהראיה גדולה מהשמיעה הרבה, אלא באשר כי שורשה ומקורה הוא מאור הנשמה לנשמה שאין לה כלי בהגוף כלל, כי הכלים הם רק ג', מח לב כבד, שהם כלים לנר"ג כנודע, לכן אין לה גילוי בהגוף אלא רק אחר שמתפשטת למטה ומתלבשת בנצח הוד, ומשם חוזרת ועולה בדרך אור חוזר ויוצא תמצית הארה ממנה דרך העינים, והוא כל הראיה שמשמש בה האדם (דע"ה ח"א ד ע"ג).

³⁷⁶¹ בני עד בדיוקנהא ל"ג (יהל אור).

³⁷⁶² הכי אינון בדיוקנהא (נמחק בדרך אמת, אמנם מופיע בדפ"א).

³⁷⁶³ בני ערוה. ל"ג (יהל אור).

³⁷⁶⁴ התורה (יהל אור).

<p>ניחה ליהו"ה בחוטמא שונאי בצע מסטרא דדבור סמכא רביעאה דאדם הראשון דאתחבר באבהן תלת חיון אינון אריה שור נשר בראייה שמיעה ריחא אדם בדבור:</p>	<p>"ריח ניחוח לה" בחוטם. "שונאי בצע" מצד של הדבור, רגל רביעית של אדם הראשון, שהתחבר באבות. שלש חיות הן, אריה שור נשר, בראיה שמיעה ריח, אדם בדבור.</p>
<p>ושמת עליהם שרי אלפים (שמות יח כא) מסטרא דאת א' ושרי מאות מסטרא דאת ד' מאות³⁷⁶⁵ שנה דאשתעבידו ישראל במצרים (בדלות דאורייתא) שרי חמשים נ' ושרי עשרות י' ישראל באינון מדות אשתמודעון דאינון בנוי דקב"ה ושכינתיה למהוי בהון אנשי חיל כגון אשת חיל עמרת בעלה (משלי יב ד):</p>	<p>"ושמת עליהם שרי אלפים" מצד האות א', "ושרי מאות" מצד האות ד', ארבע מאות שנה שנשתעבדו ישראל במצרים (בעניות של תורה), "שרי חמישים" אות נ', "ושרי עשרות" אות י'. ישראל באלו המדות ניכרים שהם בנינים של הקדוש ברוך הוא ושכינתו, להיות בהם אנשי חיל, כגון "אשת חיל עמרת בעלה".</p>
<p>מארי דחסד יראי אלהים אנשי אמת ולא אנשי שקר דבני ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו כזב ולא ימצא בפיהם לשון תרמית ושונאי בצע כב"נ שמח בחלקו ולא כערב רב בנוי דשפחה בישא דאינון כהויא דכל ארעא קדמיה הה"ד (ישעיה סה כה) ונחש עפר לחמו ודחיל למשבע מעפרא דדחיל דתחסר ליה והכי מארי בצע דלא שבעין מכל ממון דעלמא:</p>	<p>בעלי חסד, יראי אלהים, אנשי אמת, ולא אנשי שקר, שבני ישראל לא יעשו עוולה ולא ידברו כזב, ולא ימצא בפיהם לשון תרמית, ושונאי בצע כאדם השמח בחלקו. ולא כערב רב בני השפחה הרעה, שהם כנחש, שכל הארץ לפניו, זהו שכתוב "ונחש עפר לחמו" ומפחד לשבוע מהעפר, שמפחד שיחסר לו, וכך בעלי בצע שלא שבעים מכל ממון שבעולם.</p>
<p>ובג"ד אוקמוה מארי מתניתין לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה בגין דקב"ה איהו סתים³⁷⁶⁶ בסתרי התורה במאי אשתמודע במצות דאיהי שכינתיה דאיהי דיוקניה:</p>	<p>ומשום זה פרשוה בעלי המשנה, לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה, משום שהקדוש ברוך הוא הוא נסתר בסתרי התורה, במה ניכר, במצוות, שהיא שכינה, שהיא צורתו.</p>
<p>כגוונא דאיהו ענו³⁷⁶⁷ שכינתיה ענוה איהו חסיד ואיהי חסידה איהו גבור ואיהי גברת(א) על כל אומין דעלמא איהו אמת ואיהי אמונה איהו נביא ואיהי נביאה איהו צדיק ואיהי צדקת איהו מלך ואיהי מלכות(א) (מלכתא) איהו חכם ואיהי [חכמתא] (חכמתי) איהו מבין ואיהי תבונה דיליה איהו</p>	<p>כדוגמא שהוא עניו, שכינתו ענוה, הוא חסיד והיא חסידה, הוא גבור והיא גברת על כל אומות העולם, הוא אמת והיא אמונה, הוא נביא והיא נביאה, הוא צדיק והיא צדקת, הוא מלך והיא מלכות, הוא חכם והיא חכמה, הוא מבין והיא התבונה שלו, הוא כתר והיא עטרה שלו, עטרת תפארת, ומשום זה פרשוהו חכמים, כל מי שאין תוכו כברו אל יכנס לבית המדרש, כדמות הקדוש ברוך הוא שהוא תוכו, והשכינה היא ברו.</p>

³⁷⁶⁵ והענין בא"ת ב"ש ד' הוא ק', וד' אותיות הוא בד"ס, כחב"ם, כי היא איומה כנדגלות כידוע. ואי"ן הוא בכח"ב, א' בכתר כידוע, י' בחכמה, ו' בבונה, נ' תרעין, וד' במל'. והיא ק', ק' ברכות, ק' אדנים, ונתחלפה בד', כי שם מחליפין כידוע (יהל אור).

³⁷⁶⁶ שעד"א הוא תוקה ואיהי מצוה (יהל אור).

³⁷⁶⁷ חשב עשר מדות בע"ס. וענו הוא בהוד דרגא [דמשה], דאיהו ענו מכל כו'. [מצאתי כתוב על הגליון. והאיש משי' ענו מא' ד ס"ת הוד. ע"כ] ומכאן ואילך חשיב ו"ק, ואח"כ ג"ר עד כמראה הקשת. ועד בכלל. ר"ל אלו ב' פסוקים (יהל אור).

<p>כתר ואיהי עטרה דיליה³⁷⁶⁸ עטרת תפארת ובג"ד אוקמוה רבנן כל מי שאין תוכו כברו אל יכנס לבית המדרש כדיוקנא דקב"ה דאיהו ותוכו (כברו) ושכינתא ברו:</p>	
<p>איהו תוכו מלגו ואיהי ברו [מלבר] ולא אשתניאת איהי [דלבר] (מלבר) מההוא דלגו לאשתמודעא דהיא אצילותיה ולית [אפרשותא] (אפרושתא) תמן כלל (שמות כה יא) דמבית ומחוץ תצפנו:</p>	<p>הוא תוכו מבפנים, והיא ברו מבחוץ, ולא משתנית היא שבחוץ מאותו שבפנים, להכיר שהיא אצילותו ואין פירוד שם כלל, ש"מבית ומחוץ תצפנו".</p>
<p>ובגין דאיהו יהו"ה סתים מלגיו לא אתקרי אלא בשכינתיה אדני ובגין דא אמרו רבנן לא כשאני נכתב אני נקרא בעוה"ז נכתב אני ביהו"ה ונקרא אני באדנ"י אבל בעוה"ב נכתב ביהו"ה ונקרא ביהו"ה למהוי רחמי מכל סטרא ובגין דא מני קב"ה למלאכי השרת מאן דלא יהא תוכו כברו ובכל אברין פנימאין וחצונין לא ייעול בהיכלא דא (בכל אברין פנימאין וחצונין) ובגין דא אמר קרא [דברים לב ד] הצור תמים פעלו [שם יח יג] תמים תהיה עם יי' אלהיך:</p>	<p>ומשום שהוא יהו"ה נסתר מבפנים ולא נקרא אלא בשכינתו אדני, ומשום זה אמרו חכמים, לא כשאני נכתב אני נקרא, בעולם הזה נכתב אני ביהו"ה ונקרא אני באדנ"י, אבל בעולם הבא נכתב ביהו"ה ונקרא ביהו"ה, להיות רחמים מכל צד, ומשום זה צוה הקדוש ברוך הוא למלאכי השרת, מי שלא יהיה תוכו כברו בכל איברים פנימיים וחצוניים, לא יכנס בהיכל זה, ומשום זה אמר הפסוק "הצור תמים פעלו", "תמים תהיה עם ה' אלהיך".</p>
<p>תקונא שביעאה (יחזקאל א כה) כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם אמרו רבנן מן וארא(ה) עד כמראה הקשת הן הן מעשה המרכבה ואמרו חכמים כשהיה ר"ע³⁷⁶⁹ דורש במעשה מרכבה (ירד מן החמור) ירדה אש מן השמים וסבבה האילנות³⁷⁷⁰ והיו מתקבצין מלאכי השרת במזמוטי (כמזמוטי)³⁷⁷¹</p>	<p>התקון השביעי כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם, אמרו חכמים מן וארא עד כמראה הקשת, הן הן מעשה המרכבה, ואמרו חכמים, כשהיה רבי עקיבא דורש במעשה מרכבה, ירדה אש מן השמים וסבבה האילנות, והיו מתקבצים מלאכי השרת כמו בשמחת</p>
<p>רל"ב</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>חתן וכלה בגין דלית יהודא וקשורא ומרכבה לשם יהו"ה באדנ"י אלא בצדיק³⁷⁷² דאיהו קשת (דאיהי) [דביה] מרכבתא</p>	<p>חתן וכלה, בגלל שאין יחוד וקשור ומרכבה לשם יהו"ה באדנ"י בצדיק שהוא קשת שהיא (שבו) מרכבה שלימה שלמעלה יאהדונה"י.</p>

³⁷⁶⁸ ענין המלכות למה נקרא שמה עטרא כבר ידעת ששרשה היא נקודה א' באצילות ומזאת הנקודה נעשה בחי' פרצוף שלם ונתפשטו אלו ה' נקודות בזה האופן שהנקודה הראשונה נשארת במקומה באצילות בבחי' כתר שלה וחב"ד שלה נתפשטו בבריאה ומהם נעשה הבריאה. וחג"ת נה"י שלה נתפשטו ביצירה ומהם נעשה היצירה ומלכות שבה נתפשטת בעשייה וממנה נעשית העשיה. נמצא שאלו הג' עולמות נבנו מצד המלכות ולכן נקראת עטרה לפי שבחי' הכתר שלה הוא בשרשו באצילות וז"ש לה הוי ראש לשועלים שהעולמות בריאה יצירה עשיה נקראים שועלים (זהר הרקיע).

³⁷⁶⁹ רבי יהושע (יהל אור).

³⁷⁷⁰ "ירדה אש מן השמים וסבבה האילנות" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "נתקשרו שמים בעבים ונראתה כמין קשת בענן והיו מתקבצים".

³⁷⁷¹ כמזמוטי (דפ"ו).

³⁷⁷² וזהו מרכבה, היחוד. ולכן נרא' הקשת (יהל אור).

<p>שלימתא יאהדונה"י דלעילא³⁷⁷³:</p>	
<p>[שכינתא]³⁷⁷⁴ איהו³⁷⁷⁵ מעשה³⁷⁷⁶ בראשית ואוקמוה אין דורשין במעשה בראשית בשנים בגין דענפין דאילנא אינון פרודות מלמעלה בכנפי חיון יהו"ה לימינא אדנ"י לשמאלא חתן לימינא כלה לשמאלא כד אתיין לה לחופה בכמה מיני³⁷⁷⁷ נגונא צריכין ישראל לאתערא³⁷⁷⁸ לון לתתא בשירות ותושבחות בכל מיני נגונא בצלותא³⁷⁷⁹ הא קא אתיין לחופה:</p>	<p>שכינה היא מעשה בראשית, ובארוהו אין דורשין במעשה בראשית בשנים, משום שענפי האילן הם פרודים מלמעלה בכנפי החיות, יהו"ה לימין אדנ"י לשמאל, חתן לימין כלה לשמאל. כאשר מביאים אותה לחופה, בכמה מיני נגונים צריכים ישראל לעורר אותם למטה בשירות ותושבחות, בכל מיני נגון בתפלה הנה הם באים לחופה.</p>
<p>[ו]צריכין ישראל למיהב קדושין לכלה ומחתנא בקשורא דתפלה (בחתנא בקשור) דיד למהוי קשירא ליה ולעטרא לון בתפלין ורישא דאיהו פאר הה"ד (יחזקאל כד יז) פארך חבוש עליך ותלת כריכין דרצועה לקבל ג' וקדושותו (קדושין) דאינון קדוש קדוש (רצועה) קדושה לך ישלשו וצריך לברך אותן בשבע ברכות, שהן שבע ברכות של קריאת שמע בשחר, שתים לפניו ואחת לאחריה, ובערב שתים לפניו ושתים לאחריה.</p>	<p>וצריכים ישראל לתת קדושין לכלה מהחתן בקשירת תפלה של יד, להיותה קשורה לו, ולעטר אותם בתפלין של ראש, שהיא פאר, זהו שכתוב "פארך חבוש עליך", ושלוש כריכות של רצועה כנגד שלש קדושות, שהן קדוש קדוש קדוש, (רצועה) קדושה לך ישלשו, וצריך לברך אותן בשבע ברכות, שהן שבע ברכות של קריאת שמע בשחר, שתים לפניו ואחת לאחריה, ובערב שתים לפניו ושתים לאחריה.</p>
<p>וכלה בחופה [דאיהו] בדיוקנא דכנפי [מצוה] (ריאה) בציציות³⁷⁸⁰ מוזהבות ותכלת ולבן (לתקנא לון) כסא דין³⁷⁸¹ וכסא רחמים כליל דא בדא וכמה קשרים וחליין סחרניה בכמה מרגלאן ואבנין יקירין מליין סגולות סחרין לגביה כדיוקנא דוגין ורמונין [ד]לבושי מלכא ומפרוניתא דאינון ד' בגדי לבן וד' בגדי זהב מסטרא דתריין שמהן יהו"ה אדנ"י:</p>	<p>וכלה בחופה שהיא בצורת כנפי מצוה, בציציות מוזהבות ותכלת ולבן, כסא דין וכסא רחמים, כלול זה בזה, וכמה קשרים וחוליות סביבה בכמה מרגליות ואבנים יקרות מלאות סגולות, טובבים אצלו כדמות פעמונים ורימונים של לבושי המלך והמלכה, שהם ארבעה בגדי לבן וארבעה בגדי זהב, מצד של שני שמות יהו"ה אדנ"י.</p>

³⁷⁷³ דלעילא יאהדונה"י (דפ"ו).
³⁷⁷⁴ ר"ל למעלה בחו"ג דשם ענפין מתפרדין כמו שמפרש והולך ובצדיק מתייחדין דשם מעשה מל' מרכבה לת"ת ביחוד כנ"ל (יהל אור).
³⁷⁷⁵ איהו (דפ"ק).
³⁷⁷⁶ דלעילא איהו מעשה כו'. כצ"ל. ור"ל אין דורשין בשניהם, דאינון תלתא כו' כמו שמפרש והולך: (יהל אור).
³⁷⁷⁷ וזהו מזמוטי כו' (יהל אור).
³⁷⁷⁸ בפסיקי דזמרה, וזהו שירות, וישתבח תשבחות כמ"ש בת"ז (עיין סוף תיקון י' ותז"ח יג ע"ב) (יהל אור).
³⁷⁷⁹ ששם היחוד. וחופה הוא הטלית. ותפלין ש"י הוא קדושין, ג' כריכות באצבע, כעין טבעת באצבע. ותש"ר עטרה לחתן. וז' ברכות של ק"ש, שבע ברכות של החופה כמו שמפרש והולך. ונגד ז' ברכות, אנו כורכין שבע כריכות על הזרוע כידוע. וכ"ז עושין במעשה, וכן בדבור כמו שמפרש והולך (יהל אור).
³⁷⁸⁰ צ"ל בטלית. ור"ל נגד בגדי זהב וטלית לבן נגד בגדי לבן. וכן תכלת ולבן כמו שמפרש והולך (יהל אור).
³⁷⁸¹ מל' ות"ת כמו שמפרש והולך (יהל אור).

<p>כשמו³⁷⁸² כן כסאו [כן חופתו] כן לבושו (כן חופתו) רשים שמיה בכלא כד בעי לאעל' בהיכליה למהוי תמן [חתן] בכלתיה בח"י ברכאן דצלותא דאיהי אנ"א בהיכלא ליחדא תמן בצלותא בח"י ברכאן דצדיק דאיהו כמראה הקשת:</p>	<p>כשמו כן כסאו, כן חופתו, כן לבושו, רשום שמו בכל, כאשר רוצה לעלות בהיכלו להיות שם חתן בכלתו, בח"י ברכות התפלה שהיא (בהיכל להתייחד שם בתפלה בח"י ברכות של הצדיק שהוא) כמראה הקשת.</p>
<p>אין דורשין במרכבה ביחיד ובגין ההדורש³⁷⁸³ ליחיד עמיה (ד)הא אינון שנים בדרשא ולא צריך תמן למשמע קלא בצלותיה אלא (שמואל א' א יג) רק שפתיה נעות וקולה לא ישמע ובהאי רוא (במדבר א נא) והזר³⁷⁸⁴ הקרב יומת והכי (באצילות) [בצלותא] כל חד מצלי בחשאי דלא ישתמע³⁷⁸⁵ צלותיה לגבי חבריה [כגון] מאן דדריש [לחבריה] (לרוב) וישתיק דבור לגביה³⁷⁸⁶ לא צריך³⁷⁸⁷ למעבר [אלא] דבור בחשאי דלא ישמע חבריה ובג"ד אוקמוה רבנן כל המשמיע קולו בתפלתו ה"ז מקטני אמנה:</p>	<p>אין דורשין במרכבה ביחיד משום שהדורש יחיד עמו, והרי הם שנים בדרשה, ולא צריך להשמיע קול בתפלתו, אלא "רק שפתיה נעות וקולה לא ישמע", ובסוד זה "והזר הקרב יומת", וכך באצילות (בתפלה) כל אחד מתפלל בחשאי, שלא תשמע תפלתו לגבי חבריו, כמו מי שדורש לחברו וישתיק הדיבור לו, לא צריך לעשות כך, אלא לדיבור בחשאי, שלא ישמע חבריו, ומשום זה פרשוהו חכמים, כל המשמיע קולו בתפלתו הרי זה מקטני אמנה.</p>
<p>ובג"כ חיוון אשא לעילא ממללן כענפין³⁷⁸⁸ דאילנא דהוו מתקבצין תמן במזומי חתן וכלה באן אחר בק"ש דתמן ואשמע³⁷⁸⁹ את קול כנפיהם (יחזקאל א כד) דאינון ס"ד [לד'³⁷⁹⁰ גרפין ד' זמנין ס"ד סלקין רנ"ו והאי איהו] (ד' זמנין סלקין) (ירמיה לא ו) רנו ליעקב שמחה אימתי³⁷⁹¹ לבתר דנטיל נוקמא משנאו ויוקיד טעוון דלהון הה"ד (משלי יא י) ובאבוד רשעים רנה [איהו הנר (ס"א מ') שנין³⁷⁹² לאשלמא ע"ב ע"ב ע"ב]:</p>	<p>ומשום זה חיות אש למעלה מדברות כענפי האילן, שהיו מתקבצות שם כמו בשחוק חתן וכלה. באיזה מקום, בקריאת שמע, ששם "ואשמע את קול כנפיהם" שהם ס"ד לארבע כנפים, ארבע פעמים ס"ד עולים רנ"ו, וזהו "רנו ליעקב שמחה", מתי, לאחר שנוטל נקמה משונאיו, וישרף האלילים שלהם, זהו שכתוב "ובאיבוד רשעים רנה" שהוא הנר (מ' שנים) להשלים ע"ב ע"ב ע"ב.</p>
<p>ותליין ס"ד³⁷⁹³ מן תמני א"ז והכי ס"ד³⁷⁹⁴ מתמניא [א"ז] לד' סטרין רנ"ו וכד מטי</p>	<p>ותלויים ס"ד משמונה א"ז, וכך ס"ד משמונה, א"ז לארבעה צדדים, רנ"ו, וכאשר מגיע לל"ב, שהם א"ז א"ז א"ז</p>

³⁷⁸² ר"ל ד' עולמות אבי"ע (יהל אור).

³⁷⁸³ כמ"ש ליחיד (יהל אור).

³⁷⁸⁴ דמתרחקין הס"א בשעת יחוד כידוע, דלא נשאר אלא מלכא ומטרוניתא בייחוד (יהל אור).

³⁷⁸⁵ אשתמע (דפ"ו).

³⁷⁸⁶ וישתיק דבור לגביה (נמחק ביהל אור).

³⁷⁸⁷ ר"ל כשמגיע למרכבה (יהל אור).

³⁷⁸⁸ צ"ל בענפין. ור"ל כשמגיע לק"ש כמו שמפרש והולך (יהל אור).

³⁷⁸⁹ ר"ל שמע ישראל (יהל אור).

³⁷⁹⁰ כמ"ש בתי ורש"י (יחזקאל א ו). סלקין רנ"ו. ר"ל רנה ושבח דגדפי החיות (יהל אור).

³⁷⁹¹ ר"ל דזמן רנ"ו הוא הקץ, כמ"ש בתז"ח (ג ע"ד) (יהל אור).

³⁷⁹² ר"ל דג' ע"ב, דג' חיון חג"ת, ג"פ ע"ב הוא רנ"ו, נשאר מ' שנין עד רנ"ו, והוא מ' שנין בתראין

(יהל אור). "ס"א מ') שנין" נמחק בדפ"ק.

³⁷⁹³ עכשיו מפרש למה ס"ד בכל סטרא, ואמר מתמניא אז. שבצדיק א"ז, תמניא אתוון של ב'

שמות, וצדיק כליל מח' ספירות (יהל אור).

³⁷⁹⁴ עכשיו חוזר ומפרש רנ"ו (יהל אור).

<p>ל"ב³⁷⁹⁵ דאינון א"ז א"ז א"ז א"ז דאינון ח' ח' ח' ח' אתחבר י³⁷⁹⁶ לכל סטר [למהוין] ח"י יהו"ה בח"י ברכאן דצלותא דאית בהון ח"י זמנין יהו"ה דסלקין ע"ב בההוא זמנא [דמתחברא יהו"ה באדנ"י בח"י עלמין יאהדונהי (מיד) דחיון דאש חשות מה כתיב [בהון] (יחזקאל א כד) בעמדס תרפינה כנפיהם [בעמדס ישראל בצלותא³⁷⁹⁷] דלא אשתמודעון³⁷⁹⁸ עד ההיא³⁷⁹⁹ שעתא:</p>	<p>א"ז, שהם ח' ח' ח' ח' ח' מתחברת י' לכל צד, להיות ח"י, יהו"ה בח"י ברכות של התפלה, שיש בהן ח"י פעמים יהו"ה שעולים ע"ב, בזמן ההוא שמתחבר יהו"ה באדנ"י, בח"י העולמים יאהדונהי, מיד חיות של אש שותקות. מה כתוב בהן, "בעמדס תרפינה כנפיהן" בעמידתם של ישראל בתפלה, כדי שלא יכירו עד השעה ההיא.</p>
<p>והאי איהו רק שפתיה נעות דאינון כנפי החיות וקולה לא ישמע [מה] דהוי חשמל חיון אשא ממללן אינון חשות ובג"ד תקינו צלותא בחשאי [והכי מעשה מרכבה בחשאי אלמלא תמן בחשאי] בינו לבין עצמו ג' צלותין תקינו [ו] בכלהו ח"י יהו"ה דאינון ע"ב אתוון בכל צלותא בתמני סרי ברכאן דאינון רי"ו וכלילן בחסד בע"ב³⁸⁰⁰ [עם ל"ב נתיבות] והיינו רי"ן³⁸⁰¹ חסרין ב' דכלילן בעמודא דאמצעיתא:</p>	<p>וזהו "רק שפתיה נעות" שהן כנפי החיות, "וקולה לא ישמע", ומה שהיה חשמל חיות אש מדברות הן שותקות, ומשום זה תיקנו תפלה בלחש, וכן מעשה מרכבה בלחש לדבר שם בלחש בינו לבין עצמו. שלש תפלות תקנו, ובכלן ח"י יהו"ה שהן ע"ב אותיות, בכל תפלה בשמונה עשרה ברכות שהן רי"ו, וכלולות בחסד בע"ב עם ל"ב נתיבות, והרי הן ר"נ חסר שתיים שכלולות בעמוד האמצעי.</p>
<p>דמקרבנא אשתמע צלותא צלותא מקרבנא כגוונא דאתמר בהון (יחזקאל א כד) ואשמע את קול כנפיהם הכי בכרובים (במדבר ז פט) וישמע את הקול מדבר אליו כגוונא דכבש סלקין ונחתין ביה קרבנין ועלוון הכי בצלותא מלאכין סלקין [תריין³⁸⁰² ונחתין תריין] אתרי ונחתין תריין (ונחתין) וכגוונא דסיני דביה משה ואהרן סלקין ונחתין סלקין תריין ונחתין ב' ובפקודא דא אתרמיזו כל פקודין דאורייתא והכי כד [הוה] פתח ר"ע במעשה מרכבה פומיה הוה סיני וקליה הוה סלם³⁸⁰³ דביה מלאכין סלקין ונחתין בכל דבור ודבור דיליה הוה רכיב עליה מלאך מטטרו"ן איהו רכ"ב לשכינתא דכלילא ביה ספירן עמודא דאמצעיתא דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א מלגו דשכינתא³⁸⁰⁴ כלילא מי</p>	<p>ומהקרבנות נשמע על התפלה, התפלה לקרבן, כדוגמא שנאמר בהם "ואשמע את קול כנפיהם", כך בכרובים "וישמע את הקול מדבר אליו", כדוגמת הכבש שעולים ויורדים בו, קרבנות ועולות, כך בתפלה מלאכים עולים שנים ויורדים שנים, וכדוגמא סיני, שבו משה ואהרן עולים ויורדים, עולים שנים ויורדים שנים, ובמצוה זו נרמזו כל מצוות התורה. וכך כאשר היה פותח רבי עקיבא במעשה מרכבה פיו, היה סיני, וקולו היה סולם שבו מלאכים עולים ויורדים, בכל דיבור ודיבור שלו היה רוכב עליו מלאך מטטרו"ן, הוא רכב לשכינה שכלולה בו ספירות, עמוד האמצעי, שהוא שם יו"ד ה"א וא"ו ה"א מבפנים, והשכינה שכלולה מעשר ספירות מבחוץ.</p>

³⁷⁹⁵ לאשלמא לד"פ ע"ב חיה רביעית (יהל אור).

³⁷⁹⁶ מן מ' הנ"ל (יהל אור).

³⁷⁹⁷ בגלותא (נ"א בצלותא) תרפינה כנפיהם (דפ"ו).

³⁷⁹⁸ ישתמודעון (דפ"ו).

³⁷⁹⁹ "עד ההיא" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "בההיא".

³⁸⁰⁰ ר"ל חסד גי' ע"ב, והוא ע"ב שמות, רי"ו אותיות (יהל אור).

³⁸⁰¹ רמ"ח איברים (יהל אור).

³⁸⁰² קרבן עולה ויורד, י"ו ה"ה כידוע (יהל אור).

³⁸⁰³ גי' סיני (יהל אור).

³⁸⁰⁴ ושכינתא (יהל אור).

<p>ספירן דלבר:</p>	
<p>וקב"ה ושכינתיה רכב ומרכבה [לעלת העלות] עמודא דאמצעייתא רכב לעלת העלות ושכינתיה רכב לגבי עמודא³⁸⁰⁵ דאמצעייתא [ועלת] העלות איהו דמיחד לכלא ומסדר לכלא ונהיר בכלא נהוריה אעבר³⁸⁰⁶ בנשמתא וגופא ולבושא ולית ביה³⁸⁰⁷ שנוי ושותפו וחושבן ותמונה ודמיון מכל מרכבתא [ומראה] (דמראה) ודמיון דאתחזיין [בעין והשכל] (כעין כל) דרגין³⁸⁰⁸ עלאין ותתאין אינון רכב ומרכבתא לגביה ועליה לית מאן דרכיב:</p>	<p>והקדוש ברוך הוא ושכינתו הם רכב ומרכבה, (לעלת העלות) העמוד האמצעי הוא רכב לעילת העילות, והשכינה היא רכב לעמוד האמצעי, ועילת העילות הוא המייחד לכל, ומסדר לכל ומאיר בכל אורו, עובר בנשמה וגוף ולבוש ואין בו שנוי ושותפות וחשבון ותמונה ודמיון מכל המרכבות, ומראה ודמיון שנראה בעין השכל מדרגות עליונות ותחתונות, הן רכב ומרכבה אצלו ועליו אין מי שרוכב.</p>
<p>קשת סימן תקיעה שברים תרועה [ואינון סימן מרכבה דאבהן תקיעה דאברהם שברים דיצחק תרועה] דיעקב דאתמר ביה (במדבר כג כא) ותרועת מלך בו וגו' גווינין³⁸⁰⁹ אתחזיין ביה חוור וסומק וירוק ומסטרא דגבורה אתקרי</p>	<p>קש"ת, סימן תקיעה שברים תרועה, והם סימן המרכבה של האבות, תקיעה של אברהם, שברים של יצחק, תרועה של יעקב, שנאמר בו "ותרועת מלך בו", ושלושה צבעים נראים בו, לבן אדום וירוק, ומצד הגבורה נקרא</p>
<p>רלא/א</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>קשת גבורים [חתים] (שמואל א' ב ד) ומסטרא דימינא (יחזקאל א כח) כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם³⁸¹⁰ כד אתחזי ביום הגשם אחזי רחמי וכד אתחזי בלא מטרא אחזי דינא מעורב בין מטרא ושמשא אחזי דינא ורחמי כליל והאי איהו ש מן שדי תלת ענפי אבהן דאינון יהו"ה אלהינו יהו"ה תלת שמהן לקבל תלת ענפי אבהן [ובהון] י"ד אתוון בחושבן ד"י מן שדי ולבוש שדי מטטרון דהכי סליק בחושבן שדי ע"כ³⁸¹¹:</p>	<p>"קשת גיבורים חתים", ומצד הימין "כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם", כאשר נראה ביום הגשם מראה רחמים, וכאשר נראה בלי מטר מראה דין מעורב בין גשם ושמש, מראה דין ורחמים כלולים, וזוהי ש' משדי, שלשה ענפי האבות שהם יהו"ה אלהינו יהו"ה, שלשה שמות כנגד שלשה ענפי האבות, ובהם י"ד אותיות בחשבון אותיות ד"י משדי, ומלבוש של שדי הוא מטטרון, שכך עולה בחשבון שדי.</p>
<p>זהר:</p>	
<p>אמר רבי יהודה לימא לן מר (מאלין) מלין מעליתא דראש השנה:</p>	<p>אמר רבי יהודה, יאמר לנו הרב (מאלו) דברים עליונים של ראש השנה.</p>
<p>פתח רבי שמעון ואמר ויהי היום בכל אתר דכתיב ויהי איהו צער³⁸¹² ויהי בימי</p>	<p>פתח רבי שמעון ואמר "ויהי היום" בכל מקום שכתוב "ויהי" הוא צער,</p>

³⁸⁰⁵ "לגבי עמודא" נחק בדפ"ק, ובמקומו איתא "לעמודא".
³⁸⁰⁶ ר"ל נהורי' של עלת העלות (יהל אור).
³⁸⁰⁷ ר"ל באור עצמו (יהל אור).
³⁸⁰⁸ ר"ל לעלת העלות (יהל אור).
³⁸⁰⁹ ר"ל בקשת שהוא יסוד, כלול מג' אבהן חג"ת (יהל אור).
³⁸¹⁰ הגשם הוא מורה על הורדת הטיפה הניתן מהיסוד להמלכות (דע"ה ח"ב פח ע"ב).
³⁸¹¹ ובחבורא קדמאה תמן תנינן מאן דחזי קשת וכו' דף רלד ע"ב ורלה אמר רע"מ שפיר קא אמרת וכו' שם דף רטו ע"א (דרך אמת).
³⁸¹² עיקר אחיזת החיצונים בקדושה הוא כשמתעלם ונסתר אור אבא, עיי"ש. וה"ס (יחזקאל ז,

<p>צער ודאי³⁸¹³ ויהי היום יומא דאית ביה צער ודא איהו³⁸¹⁴ ראש השנה יומא דאית ביה דינא קשיא על עלמא (מלכים ב' ד ח) ויהי היום ויעבר אלישע אל שונם יומא דראש השנה הוה ובכל אתר ויהי היום דא ראש השנה (איוב א ו) ויהי היום ויבאו בני האלהים יום ראש השנה הוה (ו) בכל זמנא תרין יומין אינון³⁸¹⁵ מאי טעמא בגין דלהוי יצחק כליל דינא ורחמי³⁸¹⁶ תרין יומין ולא חד דאלמלא ישתכח יחידאי יחריב עלמא ועל דא כתיב תרין זמנין ויהי היום ויהי היום³⁸¹⁷:</p>	<p>"ויהי בימי" צער ודאי, "ויהי היום", יום שיש בו צער, וזהו ראש השנה, יום שיש בו דין קשה על העולם. "ויהי היום ויעבר אלישע אל שונם", יום של ראש השנה היה, ובכל מקום "ויהי היום", זה ראש השנה. "ויהי היום ויבאו בני האלהים", יום ראש השנה היה. בכל פעם, שני ימים הם, למה כדי שיהיה יצחק כלול מדין ורחמים, שני ימים ולא אחד. שאלמלא ימצא יחיד, יחריב העולם, ועל זה כתוב שתי פעמים "ויהי היום" "ויהי היום".</p>
<p>ויבאו בני האלהים אלין ב"ד רברבא בני האלהים ודאי בנוי דמלכא קריבין לגביה³⁸¹⁸ ואינון שבעין ממנן דסחרין תדירא למלכא³⁸¹⁹ ואינון חתכין דינא על עלמא להתיצב על יי וכי על יי קיימי אלא בשעתא דאלין קיימי על דינא דינא קדמאה דכלא ביה מאן הוא דלא יוקיר לשמא דקודשא בריך הוא ודלא יוקיר לאורייתא ולעבדו(ה)י אוף הכי מאן הוא דלא חייש על יקרא דשמא</p>	<p>"ויבאו בני האלהים", אלו בית דין הגדול, "בני האלהים" ודאי, בניו של המלך, קרבים אליו, והם שבעים ממונים שסובבים תמיד את המלך, והם חותכים דין על העולם להתייצב על ה', וכי על ה' עומדים, אלא בשעה שאלו עומדים בדין, דין הראשון שהכל בו, מהו, מי שלא מכבד לשם הקדוש ברוך הוא, ושלא מכבד לתורה ולעבדיו, כמו כן כאן, מי הוא שלא חושש על</p>

כו) הוה על הוה, דהיינו שחסר ל' דהו"ה, והיינו שד' המוחין הם ד' אותיות הו"ה, ופרצוף זעיר הוא הו"ה, ואם בר מינן חסר אות ה' גם חכמה דז"א לא תאיר, וזהו הוה על הוה. וה"ס (נ"א וכן) כשחסר יו"ד משם ב"ן אז נשאר ה"ה ו"ו ה"ה, שהוא הוה על הוה. וזהו ענין ו"י, דהיינו שאור אבא דיסד ברתא, מסתלק לו' דהיינו ו"ק זעיר העליונים חב"ד גג"ת, אבל מכל מקום עדיין (הוא) אור ה' בתוך הזעיר, ולכן עדיין ניכרת הברת והזכרת ה' דהיינו ו"י, אך אם חוזר ומסתלק מן זעיר לגמרי ומתעלם באי' אז הוא ה"י, כי נעלמה הזכרת ה', והיינו ו"י ה"י שתי לשונות של צער על שני ההעלמות. והנה בזה בחינות שונות, כי יוכל להיות שיתעלם האור לשעה וכיוצא, על דרך כמו שהיה בזמן קריעת ים סוף שהיו ישראל נתונים בדין בשעת עוברם את הים דכתיב (שמות יד, כט) והמים להם חמה, כאשר חז"ל הגידו תקיא), ועל כן נאמר (שם טו, ב) עזי וזמרת י"ה, שהוא חכמה, אבל ויה"י לי לישועה, כי אותו הדין נמתק והושיעם. ולעומת כן אמר רבי שמעון ויהי איהו צער, כלומר בחינת דין על דרך עראי. אבל ויהי בימי צער ודאי, והוא היותר קשה, כי בימי רבים הם, והוא דין קבוע וכולל בכל המדות שהן מושלות בזמנים ההם, וזהו ויהי בימי פלוני, והוא רמז (תהלים צ, י) לימי שנותינו שבעים שנה, והכל לפי מדרגת ההנהגה שבימי אותו הנזכר (רמ"ז), פי' צער קצת (מ"מ).³⁸¹³ ויהי בימי הוא צער גדול. ולא כמ"ש בגמרא ויהי איכא הכא ואיכא להכא (מ"מ).³⁸¹⁴ הוא (דפ"ו).

³⁸¹⁵ פי' בין בח"ל בין בא"י ואי אפשר לומר בכל זמן שהרי קודם ריב"ז לא היו עושים רק יום א' כדאיתא בר"ה וצ"ע איך היה קודם לזה יצחק יחידאי ואפשר כי קודם לא היה שום פחד משא"כ עתה בגלות (רח"ו).

³⁸¹⁶ פי' שיום א' דר"ה דינא קשיא ויום ב' דינא רפיא כמ"ש הרב בדרוש ר"ה (מ"מ).
³⁸¹⁷ בח"י דף קל"ז כתוב וז"ל פשוטו הוא לומר כי יום ראשון סוד דינא דמלכותא. ויום ב' ה"ס ת"ת ישראל ושניהם נרמזים בפ' כי חק לישראל הוא חק הוא בסוד מש"ה ותתן טרף לביתה וחוק לנערותיה. ומשפט הוא קו הרחמים ואם היה ר"ה יום א' היה כל העולם כולו בדין. ולכן צריך להיות ב' ימים לחבר עמה הרחמים שהוא המשפט (מ"מ).

³⁸¹⁸ תבין כי בני אלה"ם הם בבינה דרוחא דנפיק משופר שהוא בינה כן אלו בני אלה"ם (זהר הרקיע).
³⁸¹⁹ עי' זו"ח סח ע"ג, שזה מיכאל גבריאל וכו'.

<p>קדישא דלא יתחלל בארעא מאן הוא דלא הייש ליקריה [דקב"ה] מאן הוא דלא שוי יקר לשמא דא (שם) ויבא גם השטן בתוכם גם לרבות³⁸²⁰ ההיא נוקבא דיליה אוף הכי³⁸²¹ (שם) להתיצב על יי' דאיהו הייש נמי ליקרא דשמא דא:</p>	<p>כבודו של השם הקדוש שלא יתחלל בארץ, מי הוא שלא חושש לכבודו של הקדוש ברוך הוא, מי הוא שלא נותן כבוד לשם זה, "ויבוא גם השטן בתוכם", גם לרבות אותה הנקבה שלו. כמו כן כאן "להתיצב על ה'", שהוא חושש גם לכבודו של שם זה.</p>
<p>הכא אפליגו עמודין קדמאין דעלמא חד אמר איוב מחסידי אומות העולם הוה וחד אמר מחסידי ישראל הוה³⁸²² ואלקי לכפרא על עלמא דהא יומא חד אשכחיה רב המנונא לאליהו א"ל ודאי תנינן [דאית] צדיק³⁸²³ ורע לו רשע וטוב לו אמר צדיק³⁸²⁴ כל שממנו] עטין לו חובותיו נותנין [לו] בעולם הזה חובו ועל כן צדיק ורע לו וכל שמרובין עוונותיו וממנו] עטין זכותיו נותנין לו שכרו בעולם הזה (ו) רשע וטוב לו א"ל דינוי דמארי עלמא³⁸²⁵ עתיקין (ס"א עמיקין) אבל בשעתא דבעי קודשא בריך הוא לכפרא חובין דעלמא אלקי בדרועא דלהון ואסי לכלהו [מתל] לאסייא דאלקי לדרועא לשיזבא לכל שייפין כמה דכתיב (ישעיה נג ה) והוא מחולל מפשעינו וגו'³⁸²⁶:</p>	<p>כאן נחלקו עמודי עולם הראשונים, אחד אמר איוב מחסידי אומות העולם היה, ואחד אמר מחסידי ישראל היה, ולקה לכפר על העולם, שהרי יום אחד מצאו רב המנונא לאליהו, אמר לו ודאי למדנו שיש צדיק ורע לו רשע וטוב לו. אמר צדיק כל שמועטין לו חובותיו נותנים לו בעולם הזה חובו, ועל כן צדיק ורע לו, וכל שמרובים עוונותיו וממעוטים זכויותיו, נותנים לו שכרו בעולם הזה, רשע וטוב לו. אמר לו, דינו של רבונו של עולם עתיקים (עמוקים), אבל בשעה שרוצה הקדוש ברוך הוא לכפר חובות של העולם, מלקה בזרוע שלהם ומרפא לכלם. משל לרופא שהלקה לזרוע להציל כל האיברים, כמו שכתוב "והוא מחולל מפשענו וגו'".</p>
<p>כמה דאתמר בההוא יומא של ראש השנה [ד] קיימין שבעין קתדראין למידן דינא לעלמא כמה אינון מארי תריסין קטיגורין דקיימי לעילא אלין מיימינין לזכו ואלין משמאלין לחובה לאדכרא חובין דעלמא חובין דכל חד וחד ועל דא אצטריך לב"ג לפרשא חובוי כל חד וחד כמה דאיהו בגין דמאן דמפרש חטאוי לא אתמסר דיניה אלא בידא דמלכא קב"ה בלחודוי [ומאן דדאין ליה קב"ה איהו לטב וע"ד בעא דוד מלכא</p>	<p>כמו שנאמר, באותו יום של ראש השנה שעומדים שבעים כסאות לדון דין העולם, כמה הם בעלי מגנים קטגורים שעומדים למעלה, אלו מימינים לזכות, ואלו משמאלים לחובה, להזכיר חובות העולם, חובות של כל אחד ואחד. ועל זה צריך האדם לפרש חובותיו, כל אחד ואחד כמו שהוא, משום שמי שמפרש חטאיו לא נמסר דינו אלא בידי המלך הקדוש ברוך הוא בלבדו. ומי שהקב"ה דן אותו, הוא לטוב, ועל זה בקש דוד</p>

³⁸²⁰ פירוש השטן הוא ס"מ גם לרבות נוקבא דיליה (מ"מ).

³⁸²¹ הכא (דפ"ו).

³⁸²² עי' ח"ב לג ע"א (לש"ו).

³⁸²³ פירוש אליהו קא מקשה לרב המנונא מ"ט צדיק ורע לו רשע וטוב לו (מ"מ).

³⁸²⁴ פירוש ר"ה תירץ כן לאליהו דצדיק ורע לו היינו שרובו זכיות וכדי למרק מיעוט עוונותיו לזכר רע לו. וצדיק וטוב לו היינו שאין לו שום עון ורשע ורע לו שאין לו שום מצוה ורשע וטוב לו הוא שרובו עונות ואוכל זכויותיו בעו"הז (מ"מ).

³⁸²⁵ פירוש אליהו מתרץ לר"ה תירוצו אחר צדיק ורע לו היינו כדי לכפר על הדור ואזי רשע וטוב לו הם הדור. וצדיק וטוב לו היינו כשאין הקב"ה רוצה בכפרת הדור אזי צדיק וטוב לו. ורשע ורע לו הם הדור וכמו שתירץ ר"ש לעיל דף ר"ח. ומתי' זה מביא ר"ש ראייה שאיוב מחסידי ישראל הוא ואלקי לכפרא על עלמא, ולכך אמר לעיל "דהא יומא חד אשכחיה" וכו', דהיינו מתירוצו של אליהו נלמד זה (מ"מ).

³⁸²⁶ ריח (הערת הזהר).

<p>ואמר³⁸²⁷ (תהלים מג ע) שפטני אלהים אנת ולא אחרא וכן שלמה אמר "לעשות משפט עבדו", הוא ולא אחר, וכל בית דין מתרחקים ממנו.</p>	<p>המלך (ואמר) "שפטני אלהים" אתה ולא אחר, וכן שלמה אמר "לעשות משפט עבדו", הוא ולא אחר, וכל בית דין מתרחקים ממנו.</p>
<p>וע"ד אצטריך לון לפרשא חובין³⁸³⁰ דכל שייפא ושייפא וכל [מה] דעביד בפרט הה"ד (תהלים לב ה) הטאתי אודיעך וגו' לבתר ואתה נשאת עון הטאתי סלה מנלן ממשה דכתיב (שמות לב לא) אנא הטא העם הזה וגו' [ויעשו להם אלהי זהב] בישראל כתיב (שמואל א' יב י) הטאנו כי עזבנו את יי' [דאי] (ואי) תימא האי ביחיד³⁸³¹ אבל בעבור לא הא כתיב קרא דא:</p>	<p>ועל זה צריך לנו לפרט העבירות של כל אבר ואיבר, וכל מה שעושה בפרט, זהו שכתוב "חטאתי אודיעך וגו'", ולבסוף "ואתה נשאת עון חטאתי סלה". מנין לנו, ממשה שכתוב "אנא חטא העם הזה וגו'", בישראל כתוב "חטאנו כי עזבנו את ה'", שאם תאמר זה ביחיד, אבל בצבור לא, הרי כתוב פסוק זה.</p>
<p>ואי תימא הא בעבור אבל שליחא דלהון לא הא כתיב (שמות הכב) וישב משה אל יי' וגו' וכתוב (שם לב לא) ויעשו להם וגו' מ"ט מאן דמפרש חוביה בי דינא בדילין מניה³⁸³² בגין דב"נ קריב לגרמיה ולא אתדן על פומיה ותו לא שביק למקטרגא לאולפא עליה חובא מומא דבר נש יקדים</p>	<p>ואם תאמר זה בצבור, אבל שליח שלהם לא, הרי כתוב "וישב משה אל ה' וגו'", וכתוב "ויעשו להם וגו'". למה, מי שמפרש חובותיו, בית דין מתרחקים ממנו, משום שאדם קרוב לעצמו, ולא נדון על פיו. ועוד, לא עוזב למקטרג ללמד עליו חוב, ומום שאדם יקדים</p>
<p>רלא/ב</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>וימא ולא יהיב דוכתא לאחרא למימר כדין קב"ה מחיל ליה הה"ד (משלי כח יג) ומודה ועוזב ירוחם:</p>	<p>ויאמר ולא יתן מקום לאחר לומר, ואז הקדוש ברוך הוא מוחל לו, זהו שכתוב "ומודה ועוזב ירוחם".</p>
<p>ביומי דר"ה מתקנין בי דינא (כ) כורסייא</p>	<p>בימי ראש השנה מתקנים בית דין כסא למלך לדון את כל העולם, וישראל נכנסים בראשונה בדין לפניו, שירבו הרחמים (לפני שירבה הרוגז). למדנו, "ומשפט עמו ישראל דבר יום ביומו", מהו "יום ביומו", אלא אלו שני ימים של ראש השנה. מדוע שני ימים, משום שהם שני בתי דין שמתחברים כאחד, דין עליון שהוא קשה, בדין תחתון שהוא רפה, ושניהם נמצאים.</p>

³⁸²⁷ מוסגר בדפ"ו.

³⁸²⁸ נמחק דפ"ק.

³⁸²⁹ בס' ח"י דף קמ"ז ע"ב כתו' וז"ל מכאן משמע דיש להתודות בר"ה, וחכמי האמת אמרו שלא להזכיר בר"ה שום חטא ופשע. כבר השמיענו מורינו האר"י ז"ל דהיינו דווקא בלחש בין שפתיו שלא ישמעו דבריו. ואף אין זו כי אם בעת תקיעת שופר מיושב כי אז השטן מעורבב ודברי הוידוי עולין למעלה ע"י קול השופר ולא יש קטרוג עליו. לכן טוב שיתודה בין תש"רת לת"שת ובינה לת"רת. ולבתר ואתה נשאת עוץ וכו' (מ"מ).

³⁸³⁰ בכוונות כתב שיאמר בלחש בעת תקיעת שופר (רח"ו).

³⁸³¹ פי' אלו מפ' חטאתי אודיעך לחודיה הוה אמינא דווקא ביחיד אבל ציבור לא שאין כבוד צבור לפרט החטא. לכך כתיב חטאנו כי עזבנו וכו' (מ"מ).

³⁸³² מיניה (דפ"ו).

<p>למלכא למידן³⁸³³ כל עלמא וישראל עאלין בקדמיתא בדינא קמיה דליפוש רחמי³⁸³⁴ (ס"א קמי דליפוש רוגזא) תנן (מלכים א' ח נט) ומשפט עמו ישראל דבר יום ביומו יום ביומו מאי הוא אלא הני תרי³⁸³⁵ יומין דר"ה אמאי תרי יומין בגין דאינון תרי בי דינא דמתחברן כחדא דינא עלאה דאיהו קשיא³⁸³⁶ [ב]דינא תתאה דאיהו רפיא ותרוייהו משתכחי:</p>	
<p>ועל דא לא ידעי הני בבלאי רזא דיבבא ויללותא ולא ידעי דתרוייהו אצטריכו³⁸³⁷ יללותא דאיהו דינא תקיפא³⁸³⁸ תלת תבירין דאיהו דינא רפיא גנוחי גנח רפיא אינון לא ידעי ועבדין תרווייהו [ו]אנן ידעינן ועבדין³⁸³⁹ [תרוייהו (ס"א וע"ד רזא דיבבא ויללה ותרוייהו אצטריכו הני בבלאי אינון לא ידעי ועבדין תרווייהו) וכלא נפקין לארח קשומי:</p>	<p>ועל זה לא יודעים אלו הבבלים סוד של היבבה והיללה, ולא יודעים ששניהם צריכים. יללה שהוא דין תקיף, שלשה שברים שהוא דין רפה, גניחות שגונח ברפיון, הם לא יודעים ועושים שניהם, ואנו יודעים ועושים שניהם, (ועל זה סוד היבבה והיללה, ושניהם צריכים אלו הבבלים אינם יודעים ועושים שניהם) והכל יוצא לדרך אמת.</p>

³⁸³³ סוד הענין כי בראש השנה נעשית הנסירה וניתנים הדינים לנוק', ואז היא כסא דין, ואז מתעוררים כל בעלי הגבורות. ואמנם הכל תלוי במעשה התחתונים להרבות עוצם הדינים או להמעיטן. וידוע שלצורך הנסירה מקדמת השנה לז"א, שאז עולה נשמתו למעלה, ואז יש לו מעלה יתירה דהיינו מוחין דא"א עילאין, ונה"י דתבונה נכנסים בנוק', ואחר כך ע"י השופר הזעיר חוזר וניער, ואז יש לנוק' שני מיני דינים, מין אחד מה שמקבלת מאי' לבדה והם מתוקין, והמין השני מה שננסרין מן זעיר וניתנים לה ואינם כל כך מתוקים. והנה דינם של ישראל הוא בעת שיש יותר בחינת רחמים, היינו כשהזעיר יש לו מוחין העליונים והנוק' הדינים דאי'. והיינו דקאמר דליפוש רחמי, והוא קודם שנעשה הנסירה שאז יש בנוק' דינים הרבה, וז"ש הס"א מקמי דליפוש רוגזא, ולכן ראוי ונכון להתוודות בשעת התקיעת שופר כדלעיל, כי אז באותו הרגע הוא ריבוי הרחמים, והוא ממש קודם שירבו הדינים בנוק', וגם שאז מתמתקות גבורות לאה דינא עילאה ושל רחל דינא תתאה. וזה בשתי הבחינות, האחת הוא בכניסת נה"י דאי' בתוכן שאז מחברת את שתי הנקבות יחד וכנודע ממקומות הרבה. ולכן אמר תרי בי דינא דמתחברן, והיינו יום ביומו, פי' שתי בחינות דשני בתי דינים שמתחברין יחד ונעשים יומא אריכתא (רמ"ז).

³⁸³⁴ ב' הנסתאות טובות. נסחא ראשונה ר"ל לפניו של הקב"ה כדי שירבו רחמיו. ונ"א ר"ל קודם שיתרבה הרוגז וזה גורם את זה (רח"ו).

³⁸³⁵ תרי (דפ"ו).
³⁸³⁶ ר"ל שבינה בונה את הצלע ונותנת הגבורות לבנין הנוקבא. וז"ש דמתחברן כחדא דינא עילאה אימא בדינא תתאה מלכות (רח"ו)

³⁸³⁷ שכן בראש השנה ננסרין כל דיני לאה וגם דשל כתר רחל כנודע אצלנו, ולכן נקראת חדש דהיינו סוד הראש והוא ראש חדש. אבל לאה נקראת כס"ה לשני הטעמים שאמר, אחד כ"ס ה' דא פחד יצחק, ה"ס גבורה דז"א שמשם עיקר בניינה בשל רחל מההוד, והיא כ"ס ה', שכן שרשה ממלכות תבונה. והטעם השני הוא פשוטה של מלת כסה, שכן הוא במקום המכוסה, ואז נמתקין שני בתי הדינים בתקיעות (רמ"ז).

³⁸³⁸ אל תחשוב שזה סותר למאי דקיל"ן בכמה מקומות שהתרועה היא ברחל דינא רפיא, אלא הכוונה לומר שנסירת רחל צריכה כח גדול יותר משל לאה, וז"ש דינא תקיפא, ולא אמר דינא קשיא. והענין שנסירת לאה נעשית יותר בנקל כמו שירמזנו ענין השברים שהם גנוחי גנח רפיא, פי' פועל יותר רפיא, וידוע שהיא ננסרת תחילה בברכת אבות, שזווג אלו הימים הוא בלאה, אבל של רחל בראש השנה היא מעט מעט בכל יום מעשרת הימים. וזה לעוצם דיבוק אחוריה בשל זעיר. ואמנם קודם התקיעה שמסתלקים מוחי זעיר, חוזרת לאה לאחור ורחל מתעלה עד כתר זעיר באחור כנזכר ולפי שעיקר השופר הוא לרחל לכן הקדים פועל היללותא לתלת תבירין. וכל זה דרוש ולא כוונה, שעיקרה בפרשת אמור כנודע וכנזכר בסה"כ (רמ"ז). פי' תרועה (מ"מ).

³⁸³⁹ ועבדינן (דפ"ק).

<p>פתח ואמר תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו תקעו בחדש שופר מאי בחדש דא בי דינא רפיא דאקרי חדש בכסה (כס דעלמא עלאה כ"ס ה' 3840 דא פחד יצחק 3841 דאיהו כס למלכא עלאה 3842 תו בכסה) דא דינא קשיא 3843 פחד יצחק דינא דאתכסיי תדיר דלאו איהו דינא באתגלייא 3844 כי חק דא דינא רפיא 3845 ומשפט דא דינא (קשיא 3846) ברחמי 3847 ותרווייהו אינון כחדא בג"כ תרין יומין ותרווייהו ברזא חדא:</p>	<p>פתח ואמר "תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו", "תקעו בחדש שופר" מהו "בחודש", זה בית דין רפה, שנקרא חודש, "בכסה" (כסא של העולם העליון, כסא ה', זה פחד יצחק, שהוא כסא למלך העליון. עוד "בכסה") זה דין קשה, פחד יצחק, דין שמתכסה תמיד, שאינו דין בגלוי, "כי חק", זה דין רפה, "ומשפט" זה דין (קשה) ברחמים, ושניהם הם כאחד. בגלל זה, שני ימים ושניהם בסוד אחד.</p>
<p>אשרי העם יודעי תרועה וגו' (תהלים פטז מז) לא כתיב שומעי [או תוקעי תרועה אלא] (תרועה) יודעי תרועה בגין [ס"א כגון] הכימין דדיירין באורא דארעא קדישא אינון ידעי תרועה רזא דתרועה כמה דכתיב (שם ב ט) תרועם בשבט ברזל מאן עמא כישראל דידעין רזין עלאין דמאריהון למיעל קמיה ולא תקשר 3848 ביה וכל אינון דידעי רזא דתרועה יתקרבו למהך באור פניו דקב"ה ודא אור קדמאה דגניז קב"ה לצדיקיא וע"ד אצטריך למנדע לה 3849:</p>	<p>"אשרי העם יודעי תרועה וגו'", לא כתוב "שומעי" או "תוקעי תרועה", אלא "יודעי תרועה" בגלל (כגון) החכמים שדרים באור של הארץ הקדושה, אלו "יודעי תרועה", סוד של התרועה, כמו שכתוב "תרועם בשבט ברזל". מי עם כישראל שיודעים סודות עליונים של רבונם, לעלות לפניו ולהתקשר בו, וכל אלו שיודעים סוד התרועה, יתקרבו ללכת באור פניו של הקדוש ברוך הוא, וזה האור הראשון שגנז הקדוש ברוך הוא לצדיקים, ועל זה צריך לדעת אותה.</p>
<p>כתיב (ויקרא ט י) היותרת מן הכבד 3850 וכתוב (שמות כט יג) ואת היותרת על הכבד</p>	<p>כתוב "היותרת מן הכבד" וכתוב "ואת היותרת על הכבד" (אחר שעשתה נאוף עולה עליו). "יותרת מן הכבד" זו</p>

3840 פי' גבורה היא כסא לבינה שהיא ה' ראשונה דהוי"ה (מ"מ).

3841 גבורה (רח"ו).

3842 בינה (רח"ו).

3843 בינה (רח"ו).

3844 כמו רחל עלמא דאתגלייא (רח"ו).

3845 רחל (רח"ו).

3846 בינה (רח"ו), ונלע"ד לפרש מש"ל דינא עילאה דאיהו דינא קשיא היא לאה שמתחברת עם רחל כנודע שעקבי לאה בראש רחל והם ב' ימים של ר"ה יום א' כנגד לאה שהיא דינא קשיא. ויום ב' כנגד רחל שהיא דינא רפיא וכן כתב הרב בהדיא בדרוש ר"ה, וכן מ"ש יללותא דאיהו דינא תקיפא היא לאה ג"כ. וכן מ"ש תו בכסה דא דינא קשיא. היינו לאה הנקרא עלמא דאתכסיי כמ"ש בפ' ויצא. וכן מ"ש ומשפט דא דינא קשיא דהיינו לאה, כי אי אפשר לומר בינה כדברי הרב המגיה. שהרי בינה אינה נקרא דינא קשיא בשום מקום. ועוד שהרב באר בהדיא יום א' כנגד לאה. ויום ב' כנגד רחל. ואולי שגם המגיה נתכוון לזה כי נודע מדברי הרב שפרצוף לאה נעשה ממלכות דבינה. וא"כ מ"ש המגיה בינה דינא קשיא הכוונה על לאה שנעשית ממלכותה (מ"מ).

3847 ה'

3848 ולא תקשרא (דפ"ו).

3849 שייך רלד ע"ב שורה י"ב ובחבורא קדמאה (דרך אמת).

3850 ולמה פעמים אומר על הכבד. ועוד יותרת מן הכבד אתקריאת מצד אחר לפי שהיא משיירת לבעלה באחרונה. ושיעור הכתוב יותרת מן הכבד ר"ל למה נקרא יותרת מסבת הכבד דהיינו לפי שמשירת לבעלה. אבל פסוק היותרת על הכבד הוא כמ"ש בפ' הראשון דאתגברת על בעלה דאיהו כבד. נמצא שאין הפרש בין ב' הפירושים אלא בפ' היותרת מן הכבד שלפ' א' מן הכבד נפקא דהיינו שהארותיה הם מבעלה ואח"כ אתגברת עליה וזהו על הכבד ולפ' ה' היותרת מן הכבד ר"ל למה נקרא יותרת מסיבת הכבד שמשירת אותו. אבל פסוק על הכבד הוא כפ' הא' שמתגברת על בעלה (מ"מ).

<p>(בתר דעבידת ניאופא אסתלק³⁸⁵¹ עליה) יותרת מן הכבד [דא] אשת זנונים דאזלא ונפקא מן הכבד לאסטאה בני עלמא ולאסטנא עליהו ושבת לדכורא למעבד זנונים ובג"ד היותרת מן הכבד יותרת על הכבד בתר דעבדת ניאופא אסתלקת עליה:</p>	<p>אשת זנונים שהולכת ויוצאת מן הכבד להסיט את בני העולם ולהשטין עליהם, ועוזבת את הזכר לעשות זנונים. ומשום זה היותרת מן הכבד, יותרת על הכבד, אחר שעשתה נאוף עולה עליו.</p>
<p>מצח אשה זונה אתגברת על בעלה דאיהו כבד בכעס דמרה אשת מדנים [וכעס] דשלטא איהי על ודכורא [דכורה] דילה³⁸⁵² מצח אשה זונה שלטא על הכבד אשת מדנים וכעס יותרת מן הכבד מן הכבד נפקא לאבאשא לכל עלמא ולמעבד ניאופין עם כלא לבתר איהי סלקא לגבי דכורא:</p>	<p>"מצח אשה זונה" מתגברת על בעלה, שהוא כבד בכעס של המרה, אשת מדנים וכעס ששולטת על הזכר שלה. "מצח אשה זונה", שולטת על הכבד, אשת מדנים וכעס. יותרת מן הכבד, מן הכבד יוצאת להרע לכל העולם, ולעשות נאופים עם הכל. לבסוף היא עולה לגבי הזכר.</p>
<p>מצח אשה זונה בעזותא דאנפין וכדין איהי על הכבד ועוד יותרת מן הכבד אתקריאת מסטרא אחרא בתר דנפקת לנאפא עם כלא יהיבת שיורין לבעלה והאי איהו³⁸⁵³ יותרת מן הכבד מגו כבד ויותרת דילה נפקת מרה³⁸⁵⁴ ואיהי חרבא דמלאך המות דנפקו מנה טפין מרירן לקטלא בני נשא הה"ד (משלי ה ד) ואחריתה מרה כלענה ואיהי תליא בכבד וכל מרעין ומותא ביה תליין וההוא יומא [דר"ה משטנא ומשטמא] ודר"ה משטמא (משטמא) בעלמא למכנש כל חובי עלמא וכדין כל אברין דאינון ישראל אינון בעאקו דאינון אברין) דמטרוניתא (משלי כ כז) נר יי נשמת אדם³⁸⁵⁵ שכינתא קדישא וכדין כל ישראל בעאקו ונטלי שופר לאתערא ביה ההוא תקיעה ושברים ותרועה:</p>	<p>"מצח אשה זונה" בעזות פנים, ואז היא על הכבד. ועוד יותרת מן הכבד נקראת מהצד האחר, אחר שיוצאת לנאף עם כולם, נותנת שיורים לבעלה, וזוהי יותרת מן הכבד. מתוך הכבד והיותרת שלה, יוצאת מרה והיא חרב של מלאך המות שיוצאות ממנה טיפות מרות להרוג לבני אדם, זהו שכתוב "ואחריתה מרה כלענה", והיא תלויה בכבד, וכל החלאים והמיתות תלויות בו, ואותו יום של ראש השנה (המשטין) משוטט בעולם לאסוף את כל חובות העולם, ואז כל האיברים שהם ישראל הם בצרה, שהם איברים של המלכה, "נר ה' נשמת אדם", השכינה הקדושה. ואז כל ישראל בצרה, ולוקחים שופר לעורר בו אותה תקיעה ושברים ותרועה.</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>אמר רעיא מהימנא ודאי בתר דאברים וערקין דלבא ורדמיין לישראל אינון בעאקו (דרמיין לישראל) צריכין לאתערא בקנה דאיהו שופר ודא קנה דריאה³⁸⁵⁶ בתר דכנפי</p>	<p>אמר הרועה הנאמן ודאי אחר שהאברים והעורקים של הלב שדומים לישראל הם בצרה, צריכים לעוררם בקנה שהוא שופר, וזה קנה של ריאה.</p>

³⁸⁵¹ אסתליק (דפ"ו).

³⁸⁵² הנה כבר ידעת כי ספי' היסוד הוא למעלה מן הנוק' מלכות והוא נותן לה שפע ומזון בסוד (בראשית מא לו) והיה האוכל לפקדון לארץ ר"ל לפקדו ליסוד ליתן לארץ מלכות וממנה נמשך השפע לתחתונים והוא ימשול בה כי היסוד הוא למעלה ומושל עליה. ובסט"א הוא להיפך כי שלטא היא על דכורא דילה בסוד (ירמיה ג ג) ומצח אשה זונה וכו' אתגברת על בעלה (זהר הרקיע).

³⁸⁵³ איהי (דפ"ו).

³⁸⁵⁴ פי' מיני קליפות הרבה יש (מ"מ).

³⁸⁵⁵ השכינה נקרא נר ה' היא נשמה של ישראל הנקרא אדם. וא"כ כשהיא הנשמה הם האיברים שלה (רח"ו).

³⁸⁵⁶ ר"ל לעסוק בקול תורה ותפלה (יהל אור).

<p>ריאה לא יכלין לשכבא</p>	<p>אחר שכנפי ריאה לא יכולות להשקיט</p>
<p>רלב/א</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>רוגזא דמרה דאתגברת על ערקין דלבא ועל כל ערקין [דאברים] דגופא ההוא רוחא דנשיב בהון סליק בקנה דאיהו שופר עלמא דאתי³⁸⁵⁷ דהכי אוקמוה ושט דומה לעלמא דין דביה אכילה ושתיה קנה דומה לעלמא דאתי דלית ביה אכילה ושתיה:</p>	<p>רוגז המרה שמתגברת על עורקי הלב ועל כל העורקים של האברים של הגוף, אותה הרוח שנושבת בהם עולה בקנה שהוא שופר, עולם הבא, שכך פרשוהו, ושט דומה לעולם הזה, שבו אכילה ושתיה, קנה דומה לעולם הבא שאין בו אכילה ושתיה.</p>
<p>ולבתר דשטו' מן ושט ברבוי אכילה דגול [אתארך ואתעביד שמן] [אתרך ואתעביר] ומאן גרים דא שטו העם³⁸⁵⁸ ולקטו (במדבר יא ח) שפוטא דלהון דאתערבו בערב רב שטיין דתאווה דלהון אכילה ושתיה דגול וחמס דשוד עניים ואנקת אביונים בנון כפופה שטיין דאכלין בלא [מחינה]³⁸⁵⁹ (תחנה) מה כתיב בהו (במדבר יא לג) הבשר עודנו בין שיניהם טרם יכרת ואף יי' חרה בעם אתפשט [ו] דשטו איהו [נו"ן דשמן אינון] דרוחיה כפוף ואיהו נ' ודא גרם דאתפשט שמן [באכילה] (על אכילה) ושתיה ואתגבר על כל אברין וערקין בשם"ה לא תעשה כחושבן השמ"ן חסר חד דא יום הכפורים דלית ביה אכילה ושתיה:</p>	<p>ואחר ששטו' מן ושט ברבוי אכילה של גזל, נתארך ונעשה שטן, ומי גרם את זה "שטו העם ולקטו", השטות שלהם שנתערבו בערב רב, השוטים שהתאווה שלהם היא אכילה ושתיה של גזל וחמס של שוד עניים ואנקת אביונים, בנו"ן כפופה. השוטים שאוכלים ובלי לטחון, מה כתוב בהם "הבשר עודנו בין שיניהם טרם יכרת ואף ה' חרה בעם", נתפשטה ו' של "שטו", אותו שרוחו כפוף, והוא אות נ', וזה גרם שהתפשט השטן באכילה ושתיה, ומתגבר על כל אברים ועורקים בשלש מאות ששים וחמש [מצוות] לא תעשה, כחשבון השט"ן חסר אחד, זה יום הכיפורים שאין בו אכילה ושתיה.</p>
<p>ואיהו כנוונא דקנה ואיהו ו' בן י"ה מן בינה ובגיניה אוקמוה מארי מתניתין הרואה קנה בחלום זוכה לחכמה הה"ד (משלי ד ה) קנה חכמה קנה בינה דלית קנה דאיהו פחות מתרווייהו דאינון י' חכמה ה' בינה ובג"ד צריך לאתערא בשופר דאיהו קנה עלמא דאתי עולם ארוך ארך אפים דמשתכחי מניה י"ג מכילין³⁸⁶⁰ דרחמי כחושבן [וא"ו] (ו') א' ארך ו' אפים:</p>	<p>והוא כדוגמת הקנה, והוא ו', בן י"ה, מבינה, ולכן בארו בעלי המשנה, הרואה קנה בחלום זוכה לחכמה, זהו שכתוב "קנה חכמה קנה בינה", שאין קנה שהוא פחות משניהם, שהם י' חכמה ה' בינה, ומשום זה צריך לעורר בשופר שהוא קנה עולם הבא, עולם ארוך, ארך אפים, שנמצאים ממנו שלש עשרה מדות של רחמים, כחשבון וא"ו, א' ארך, ו' אפים.</p>
<p>ואימא עלאה איהי תקיעה מסטרא דאברהם שברים מסטרא דיצחק תרועה מסטרא דיעקב שכינתא תתאה קשר דכלהו דהיינו ק' תקיעה ש' שברים ר' תרועה וכלהו משלשין לגבי שכינתא:</p>	<p>ואמא עליונה היא תקיעה, מצדו של אברהם, שברים מצדו של יצחק, תרועה מצדו של יעקב, שכינה תחתונה קשר של כולם, כלומר ק' תקיעה ש' שברים ר' תרועה, וכולם משלשים לגבי השכינה.</p>
<p>הה"ד קדושה לך ישלשו דלית קלא יכיל</p>	<p>זהו שכתוב, קדושה לך ישלשו,</p>

³⁸⁵⁷ עד"א (יהל אור).

³⁸⁵⁸ אותיות ושט. ולשון שט, ללקוט גזל, ולשון שטות (יהל אור).

³⁸⁵⁹ שאין טוחנין ד"ת במלות שלימות (יהל אור).

³⁸⁶⁰ מיניה י"ג מכילין (דפ"ו).

<p>לנפקא לבר אלא מן הפה אופ הכי לית לאפרשא שכינתא מן קב"ה דקב"ה אתמר ביה (תהלים כט ז) קול יי' חוצב להבות אש ושכינתא תפלת כל פה ואינון סימנין³⁸⁶¹ קשר"ק קש"ק קר"ק [ובחבורא קדמאה]:</p>	<p>שאינ קול יכול לצאת החוצה אלא מן הפה, כמו כן כאן אין להפריד השכינה מהקדוש ברוך הוא, שנאמר בהקדוש ברוך הוא "קול ה' חוצב להבות אש" והשכינה תפלת כל פה, ואלו סימנים קשר"ק קש"ק קר"ק ובחבור הקדמון.</p>
<p>זהר:</p>	
<p>נטלין שופר לאתערא ביה³⁸⁶² תרועה ותקיעה דינא קשיא³⁸⁶³ ברחמי³⁸⁶⁴ ושברים דינא קשיא בלא רחמי (ס"א ודינא רפיא ברחמי) וכדין הכי יתערו לעילא [לאתערבבא³⁸⁶⁵ דא בדא]:</p>	<p>לוקחים שופר לעורר בו תרועה ותקיעה, דין קשה ברחמים, ושברים דין קשה בלי רחמים, (ודין רפה ברחמים) ואז כן יעוררו למעלה להתערב זה בזה.</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>אמר רעיא מהימנא [בהאוי] אתבסם³⁸⁶⁶ שטן וקמיט³⁸⁶⁷ נו"ן מן ושטן] מה דהוה שטן לפנים תב לאחורא ואתהדר ושטן כדבקדמיתא בגין דהקול קול יעקב ישראל לית חיליהון באכילה ושתייה כשאר עמין דירתין עלמא דין דחיליהון באכילה ושתייה אלא חיליהון בקול [דא דאיהו] (דההוא) עלמא דאתי עולם ארוך דאתברי באת יו"ד ובגין דקול שופר מניה נפיק³⁸⁶⁸ אמרו רבנן אין פוחתין מעשרה שופרות³⁸⁶⁹:</p>	<p>אמר הרועה הנאמן בזה מתמתק השטן ומתקצרת נו"ן מן ושטן, מה שהיה שטן מקדם שב לאחוריו, וחזר ושטן כבראשונה, משום שהקול קול יעקב. ישראל שאין כחם באכילה ושתייה כשאר האומות שיורשים עולם הזה, שכחם באכילה ושתייה, אלא כחם בקול זה, שהוא עולם הבא, עולם ארוך שנברא באות יו"ד. ומשום שקול שופר ממנו יוצא, אמרו חכמים, אין פוחתין מעשרה שופרות.</p>

³⁸⁶¹ ר"ל עשרה שופרות כמו שמפרש והולך (יהל אור).

³⁸⁶² כי מעשה התחתון יעורר העליון, ושופר תחתון יעורר שופר עליון, ותוקע תחתון יעורר תוקע עליון, וקולות תחתונים יסתלק דרך כל העולמות ויעורר מפנמיות הבינה הקולות הנעלמים בה אל מציאותם בחסד וגבורה ותפארת וקשרם במלכות, וסוד התקיעות כולם מצד הדין, כי פעולת הענין כולו בכלל מצד הדין כאומרו אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו, ולכך תקיעה שהיא בחסד ותרועה שהוא ביעקב (אור יקר).

³⁸⁶³ מזוג ברחמים, אמנם שברים שהם בגבורה אין בהם רחמים כלל (אור יקר).

³⁸⁶⁴ יצחק ממותק ביעקב (רח"ו). ור"ל שתרועה היא דינא קשיא. כמש"ל יללותא דינא תקיפא. וכשמתחברת עם התקיעה שהיא רחמים אזי דינא קשיא ברחמי. ושברים דינא קשיא בלא רחמי קשה דלעיל אמר גנוחי גנח רפיא. ובשלמא לס"א א"ש שאמר דינא רפיא ברחמי ששברים ותקיעה הם דינא רפיא ברחמי: אבל לנוסחא ראשונה קשה. וי"ל דלעיל דקארי לשברים רפיא היינו לגבי תרועה שהיא קשיא: והכא לגבי תקיעה קרי לשברים רפיא. וז"ש דינא קשיא בלא רחמי דהיינו כשהיא לבדה בלא תקיעה (מ"מ).

³⁸⁶⁵ לאתערבב (דפ"ק), לאתערבבא (דפ"ו).

³⁸⁶⁶ כי מה שנתפשטו הקליפות ויצאו מנוקבא דתהומא רבא ועלו למקום שעלו להשטין על ישראל בסוד השופר יורדים ומתקמטים ונכנסים בנקב התהום שהוא תחת היכל לבנת הספיר, ומפנין דרך לתפלתן של ישראל, והיינו סוד "ושט" שהוא התפשטות הקליפות ותגבורת החומר, והקנה שבו סוד הקול דהיינו סוד העולם הבא כדפירשנו לעיל נעלם כי הקדושה מצטמצמת לפני החצונים בהתפקדם במעשה הרע שבתחתונים, אמנם בהתאסף הנחשים אל נקביהם אז הקדושה מתפשטת שהוא סוד הקול סוד עולם הבא ומתפשטת הקדושה בכל העולמות, והיינו סוד התוקע חכמה, בסוד הקנה דעת, בסוד השופר בינה, בסוד הקולות חסד גבורה תפארת, בסוד הפה מלכות, הכל סוד יהו"ה נקשר בקשר אמיץ ומתפשט סוד שפע חכמה המתארך בסוד אריך אנפין דרך וא"ו שבסוד הדעת אך אפים עולם הבא ונמשך, וזהו שאמר "בקול דאיהו עלמא דאתי" וכו' (אור יקר).

³⁸⁶⁷ אתקצר (יהל אור).

³⁸⁶⁸ כלומר מעולם ארוך הנמצא מאות י' ונקשר עמו (אור יקר).

³⁸⁶⁹ שהם רמז לעשרה קולות היוצאים משופר כדפירשנו בשלשה סימנין, וקשיא ליה כי עולם הבא בינה ואין שופר באות י' (אור יקר).

<p>ובאות י' ודאי נעשה עולם ארוך, שהוא אות ו', עולם הבא. ובאות ה' ברא עולם הזה, שהיא אות ה' קטנה, שבה אכילה ושתיה של התורה. ועוד סוד אחר, אחר שנגזרה גזרה בשתי אותיות, שהם ה' ה', שני בתי דינים, מי יכול לבטל גזרה של שניהם, י' ו', שאות ה"א היא אמא עליונה, י' אב. ומה כתוב "כל נדר וכל שבועת איסור לענות נפש", שהיא ה', "אישה יקימנו ואישה יפרנו", ומשום זה צריך לעורר הקול, שהוא אות ו' בעשרה שופרות, שהם י', והעיקר שלהם בנשימה אחת, כל סימן וסימן בפה, שהיא אות י' מעשרה.</p>	<p>ובאות י' ודאי נעשה עולם ארוך, שהוא אות ו', עולם הבא. ובאות ה' ברא עולם הזה, שהיא אות ה' קטנה, שבה אכילה ושתיה של התורה. ועוד סוד אחר, אחר שנגזרה גזרה בשתי אותיות, שהם ה' ה', שני בתי דינים, מי יכול לבטל גזרה של שניהם, י' ו', שאות ה"א היא אמא עליונה, י' אב. ומה כתוב "כל נדר וכל שבועת איסור לענות נפש", שהיא ה', "אישה יקימנו ואישה יפרנו", ומשום זה צריך לעורר הקול, שהוא אות ו' בעשרה שופרות, שהם י', והעיקר שלהם בנשימה אחת, כל סימן וסימן בפה, שהיא אות י' מעשרה.</p>
<p>מיד דשמעו מלין ר"ש וכל חברייא אמרו בריך אלהא דזכינא למשמע מלין מההוא דאתקרי רבן של נביאים רבן החכמים³⁸⁷⁶ רבן דמלאכי השרת דקב"ה ושכינתיה מדבר על פומי וכתב על ידוי רזין אלין דלא אשתמעו כוותייהו ממתן תורה ועד כען:</p>	<p>מיד דשמעו דברים אלו רבי שמעון וכל החברים אמרו, ברוך ה' שזכינו לשמוע דברים מאותו שנקרא רבם של נביאים, רבם של חכמים, רבם של מלאכי השרת, שהקדוש ברוך הוא ושכינתו מדבר על פיו, וכתב על ידיו סודות אלו שלא נשמעו כמותם ממתן תורה ועד כאן.</p>
<p>א"ל בוצינא קדישא אשלים מלולי דרזין דחבורא קדמאה לפרשא לון דהא כל מארי מתיבתאן דלעילא ומארי מתיבתאן דלתתא בלהו מזומנין למשמע מלין אלין מפומך ופירושין דילך דהא הדוא³⁸⁷⁷ ופורקנא יתער בהון לעילא ותתא אל תתנו דומי³⁸⁷⁸ לו אנת וכל סיעתא דילך עוד אמר בחבורא קדמאה:</p>	<p>אמר לו נר קדוש, השלם דברי הסודות של החיבור הראשון לפרש אותם, שהרי כל בעלי הישיבות של מעלה ובעלי הישיבות של מטה, כולם מזומנים לשמוע דברים אלו מפיו, ופרושים שלך, שהרי שמחה ופדיון יתעורר בהם למעלה ומטה, אל תתנו דמי לו, אתה וכל החבורה שלך, עוד נאמר בחיבור הקדמון.</p>
<p>זהר:</p>	

³⁸⁷⁰ דהיינו חכמה אתעביד התפארת בסוד הדעת "עולם ארוך" בסוד האורך הנשפע לו מאריך אנפין (אור יקר).

³⁸⁷¹ שהוא מתחיל מסוד היו"ד ונמשך בסוד הדעת עד ו' שבתפארת והכל נכלל בסוד עולם הבא עד היסוד, וכן פירשו בזוהר פרשת ויצא, אם כן עולם הזה היא המלכות, ועולם הבא נמשך כל משך וא"ו (אור יקר).

³⁸⁷² כיון שעולם הבא נמשך כל אות וא"ו כדפירשנו ונודע שבה תפושם כל החצונים וכל השרים ולכך בה אכילה ושתיה והנאות העולם התחתון, והטעם מפני שהיא ספירה נגלית והדברים הדבקים בה בגלוי וזהו שאמר "דאיהי ה' זעירא" מפני גילויה והתפשטה בתחתונים וסודות הדקים בה בעביות, עד שעולם הבא שפעה בדקות לא יצדק בו אכילה ושתיה (אור יקר).

³⁸⁷³ דהיינו שפע התפארת בעביות מפני היותה מדה נגלת מתפשטת בכל הבחינות, ובה אחיזת כל העמים לא בה ממש אלא תחת ממשלתה, והיינו על ידי מלאכיה המתפשטים מבחינה אל בחינה עד החוץ, והיינו מלך אלהים על גוים, אלהים ולא יהו"ה ולא אדנ"י שהם בחינות למעלה אלא אלהים שהם בחינותיה למטה ובעביות כדפירשנו (אור יקר).

³⁸⁷⁴ ה' עילאה (יהל אור).

³⁸⁷⁵ ה' תתאה (יהל אור).

³⁸⁷⁶ דחכמים (דפ"ו).

³⁸⁷⁷ חדוה (דפ"ו).

³⁸⁷⁸ דמי (דפ"ו).

<p>בתרועה ותקיעה ושברים אתבסם כלא דא בדא וכל מה דההוא כבד נקיט אקריב לגבי לב דאיהו מלכא לזינא (ס"א לדינא) וההוא לב לאו אורחוי³⁸⁷⁹ ולא תיאובתיה בעכירו דעובדין דעמיה אלא נקיט כל ברירו וכל צחותא</p>	<p>בתרועה ותקיעה ושברים נמתק הכל זה בזה, וכל מה שאותו כבד לוקח מקריב אל הלב, שהוא מלך, לזון (לדון). ואותו הלב אין דרכו ואין תשוּקתו במעשים העכורים של עמו, אלא לוקח כל בירור וכל הצח</p>
<p>רלב/ב</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>וכל זכייין וכל עובדין טבין וכל ההוא עכירו ומנופין ולכלוכא דאינון עובדין בישין וזריק לון לשאר עמין³⁸⁸⁰ ההוא כבדו אנה לכבד דאתמר ביה (בראשית כז יא) עשו איש שעיר וכל ערקין דיליה דאינון שאר עמין עכו"ם הה"ד (ויקרא טז כב) ונשא השעיר עליו את כל עונותם מאי עונותם עונות תם [דאתמר ביה] (אתמר) (בראשית כה כז) ויעקב איש תם וחובין דעמיה³⁸⁸¹ דאינון ערקין ודפקין דלבא³⁸⁸²:</p>	<p>וכל הזכויות וכל המעשים טובים, וכל אותה העכירות והטינוף והלכלוך, שהם מעשים רעים (אין נ"א זורק אותם לשאר עמים עובדי כוכבים ומזלות אותו כבד) משאיר לכבד, שנאמר בו "עשו אחי איש שער", וכל העורקים שלו, שהם שאר אומות עובדי כוכבים ומזלות, זהו שכתוב "ונשא השעיר עליו את כל עוונותם", מהו עוונותם, עוונות תם, שנאמר בו "ויעקב איש תם". והחובות של העמוד (של עמו) שהם עורקים ודפקים של הלב.</p>
<p>ובג"ד שחין וצרעת וספחת³⁸⁸³ לכל אינון אברין מכבד אשתכחו מאילין לכלוכין דאשתארו ביה מלבא אתי כל בריאותא לכל אברין דהכי הוא כיון דלבא נטיל כל זכיכו וברירא וצחותא כבד נטיל כל מה דאשתכח ואשתאר מן לכלוכא וטנופא וזריק לכל שאר שייפין דאינון [שאר עמין ועכו"ם] אחרנין בעל כרחיה ומפסולת³⁸⁸⁴</p>	<p>ומשום זה, שחין וצרעת וספחת לכל אותם אברים מוצאם מהכבד, מאותם לכלוכים שנשארו בו מהלב, באה כל הבריאות לכל האברים, שכך הוא, כיון שהלב נוטל כל הזך והמבורר והצח, הכבד נוטל כל מה שנמצא ונשאר מהלכלוך והטנופת, וזורק לכל שאר האברים, שהם שאר אומות עובדי כוכבים ומזלות, אחרים בעל כרחם, ומפסולת של פסולת הכבד נוטל הטחול, שנאמר בו "יהי מארת" "מארת ה' בבית רשע".</p>

³⁸⁷⁹ אורחיה (דפ"ו).

³⁸⁸⁰ עכו"ם (נוסף בדפ"ו).

³⁸⁸¹ דעמודא (ס"א דעמיה) (דפ"ו).

³⁸⁸² פי' ישראל שהם עמו של יעקב (מ"מ).

³⁸⁸³ שהם נגעים על מתיקות העונות, וטוב יותר כבד ומרה בהיותם מלקים לאדם שמנקים אותו מעונותיו משחוק לילית המפתה אותם לחטא ולהרשיע, כי העונש מזכה אותם לחיי העולם הבא והשחוק מאבדם ממנו, ועם כל זה יש להם כחות, סמאל אבריו הם בשבעים אומות, ולילית כחותיה ואבריה הם רשעי ישראל ערב רב, וכן מעשה אבות יעשו בנים, אומות העולם מצערין לישראל ואין ישראל למדים ממעשיהם ולכך אינם מעכבים הגאולה אלא אדרבה מקרבין מפני שמחזרים אותם בתשובה על ידי הצער, אמנם ערב רב קשים לישראל שהם למדים ממעשיהם וחוטאים כהם ומעכבין הגאולה (אור יקר).

³⁸⁸⁴ כרחיהו ופסולות (דפ"ו).

<p>דפסולת³⁸⁸⁵ דכבד נטל טחול³⁸⁸⁶ דאתמר ביה (בראשית א יד) יהי מארת (משלי ג לג) מארת יי בבית רשע³⁸⁸⁷:</p>	
<p>רע"מ:</p>	<p>רע"מ:</p>
<p>אמר רעיא מהימנא והא אוקמוה רבנן עליה טחול שוחק³⁸⁸⁸ ואיהו (קהלת ז ו) שחוק הכסיל ובג"ד אוקמוה רבנן דמתניתין אוי לו למי שהשעה משחקת לו וקהלת אמר (שם ג) טוב כעס משחוק טוב כעס דכבד דאיהי מרה רצועה דקב"ה רצועה לאלקאה בה צדיקיא בעלמא דין במרעין בישין במכתשין משחוק דשחיק לון בטחול בלכלוכא דהאי עלמא דשוחק לון שעתא בעותרא ועוד ארס דטחול איהו זחיל עפר³⁸⁸⁹ ואיהו תקיף יתיר מארס דמרה:</p>	<p>אמר הרועה הנאמן והרי בארו חכמים על זה, טחול שוחק, וזהו שחוק הכסיל. ומשום זה פרשוהו חכמי המשנה, אוי לו למי שהשעה משחקת לו. וקהלת אמר "טוב כעס משחוק". טוב כעס של הכבד שהיא מרה רצועה של הקדוש ברוך הוא, רצועה להלקות בה הצדיקים בעולם הזה, בחלאים רעים בנגעים, משחוק ששוחק להם בטחול, בלכלוך של העולם הזה ששוחקת להם השעה, בעושר. ועוד ארס הטחול שהוא הזחל בעפר, והוא חזק יותר מארס המרה.</p>
<p>ובגין דערב רב אינון שאור שבעיסה³⁸⁹⁰ ואינון אומין [דעלמא] דמיין למוין יתיר מעכבין בגלותא ערב רב לישראל מאומין עכו"ם כמה דאוקמוה רבנן מי מעכב שאור שבעיסה מעכב דאינון דבקין בישראל כשאור בעיסה אבל אומין (ד)עכו"ם לאו</p>	<p>ומשום שערב רב הם שאור שבעיסה, ואלו אומות העולם דומים למוץ, יותר מעכבים בגלות הערב רב את ישראל מאומות עובדי כוכבים ומזלות, כמו שפרשוהו חכמים, מי מעכב שאור שבעיסה, מעכב, שהם דבקים בישראל כשאור בעיסה, אבל</p>

³⁸⁸⁵ "טחול" לילית שהוא נוטל מה שדוחה אליה סמאל דהיינו "פסולת הפסולת", שהקליפות נהנות מהטינוף כענין מים אחרונים וכיוצא, וכן פגם המעשה הרע כאומרו ותשלך במצולות ים כל חטאתם (אור יקר).

³⁸⁸⁶ משמע שהזכר קרוב לקדושה יותר מהנקבה וזה פלא (רח"ו), ונלע"ד שאין זה פלא שהזהר בפ' זו דף רנ"א ע"ב אמר וז"ל נוקבא דאיהי אסטיאת אורחא באזהרה ודאי דכר דאיהו אחיד בחוטא דדכיו יתיר בבקשה לא יאכל. מוכח בהדיא שדכורא דקליפה יש בו חוטא דדכיו יותר מהנוקבא. וכן אמר הזהר בפ' בא ראש פתנים אך זר. ממועט בו הזר שהיא הטומאה וכן כתב האוצ"ח שבקדושה כל מי שהוא עליון יותר קדושה ובקליפה כל מי שהוא תחתון הוא טמא יותר (מ"מ).

³⁸⁸⁷ נוסף בנוסח אור יקר: דעובדין בעל כורחיה וזריק על שאר עמין הה"ד ונשא השעיר עליו את כל עונותם דהכי הוא כיון דלבא נטיל כל זכיכו וברירו וצחותא דכולא כבד נטיל כל אינון חובין ולכלוכין ושינופא ועבירו וזריק בכל שייפין אחרנין בעל כרחיה.

תרגום: שנעשים על כרחו, וזורק על שאר העמים, זהו שנאמר "ונשא השעיר עליו את כל עונותם" שכן הוא, כיון שהלב לוקח כל הזכות וברירות צחות הכל, העבד לוקח כל אלו העבירות ולכלוכים ושינופת ועבירות, וזורק בכל האברים האחרים על כרחו, ע"כ.

בכל שייפין אחרנין - היינו ערקין דכבדא דאינון חיילין דליה דאינון שבעין רברבין ממנן דשאר עמין שהם נכללים בכלל מצולות"ם וכן פירשנו בתיקונים חלק שני (אור יקר).

בעל כרחיה - שהוא ה' מכוון להשליט האומות על ישראל ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם (אור יקר).

³⁸⁸⁸ כלומר הם שני קליפות האחד כבד עם מרה והשני טחול, וכבר פירשנו לעיל כי מרה היינו טחול שנעשה מרה להעניש כדפירשנו אבל טחול היא לילית בעוד שמזנה עם בני אדם כדפירשו בזוהר פרשת ויצא ופרשת פקודי שאז היא שעה משחקת להם עד שמשכרם ביין גזל וחמס ועבירות (אור יקר).

³⁸⁸⁹ דד' מרות אינון שמרי ד' יסודין, וטחול מיסוד עפר (יהל אור).
³⁸⁹⁰ שהיא בתוך העיסה, דוגמת ערב רב בתוך ישראל, משא"כ מוץ, שהוא מבחוץ, דוגמת או"ה. וז"ש שאור שבעיסה ושעבוד מלכות (ברכות יז ע"א) (יהל אור).

<p>אינון אלא (תהלים א ד) כמוץ אשר תדפנו רוח:</p>	<p>אומות עובדי כוכבים ומזלות, אינם אלא "כמוץ אשר תדפנו רוח".</p>
<p>ועוד (ויקרא טז כב) ונשא השעיר עליו [כד] (דא) רעותיה למעבד קורציה לקב"ה עם ישראל דאיהו נשא [כל] (על) חובין דיכיל למסבל לון עד דאתעביד כבד (משא) (תהלים לח ה) כמשא כבד יכבדו ממנו חובין על גרפוי מה עביד סליק לטורא עלאה³⁸⁹¹ כחמרא כד איהו בעי לסלקא לטור גבוה כמשא כבד יכבד עליה כד איהו לעילא ובעי לסלקא לפי מעוט דאשתאר ליה אתיקר עליה מטולא ונפיל וא(ש)פיל גרמיה לתתא ובכבד משא דאתתקפת³⁸⁹² עליה אתעבידו כל אברין דיליה פסקות דלא אשתאר אבר שלים אוף הכא [אירע] לסמאל ונחש כבד ויותרת הכבד יצר הרע ובת זוגו, זונה משם כל בת אל נכר זונה³⁸⁹³:</p>	<p>ועוד "ונשא השעיר עליו" כאשר רצונו להלשין לקדוש ברוך הוא את עם ישראל, והוא נושא כל העוונות שיכול לסבול אותם, עד שנעשה כבד, שנאמר "כמשא כבד יכבדו ממני" עבירות על כנפיו, מה עושה, עולה להר עליון כחמור, כאשר הוא רוצה לעלות להר גבוה, "כמשא כבד" יכבד עליו, כאשר הוא למעלה ורוצה לעלות, לפי המעט שנשאר לו כבד עליו משאו ונופל, ומפיל עצמו למטה, ובכבד המשא שהתחזק עליו, נעשו כל האברים שלו חתיכות, שלא נשאר אבר שלם. גם כך נעשה לסמאל ונחש, הכבד ויותרת הכבד, יצר הרע ובת זוגו, זונה משם כל בת אל נכר זונה.</p>
<p>זהר:</p>	<p>זהר</p>
<p>אמר רבי פנחס אורחא דא הוה מתקנא לי למשמע מלין אלין מעתיק יומין זכאה עלמא דאנת שארי בגויה ווי לעלמא דישתארוני יתמין ולא ידעין מלי דאורייתא כדקא יאות ודאי הכי הוא דכבד נטיל כלא³⁸⁹⁴ טב וביש ואע"ג דמשטמא ולקייט כל חוביהון דישאל ה"נ זכייין דלהון לקייט בגין לקיימא [קורציה]³⁸⁹⁵ (כורסיה) וכלא האי והאי מקריב לגבי לב ואורחוי דלב לא נטיל אלא זכוכו וברירו וצחותא דכלא כמה דאמרת ושאר טנופא ולכלוכא אהדר לכבד ונטיל כלא בעל כרחיה [ד]כתוב (ויקרא טז כב) ונשא השעיר עליו³⁸⁹⁶ מלה דא אהדרנא בגין דיתבסם אלפומי כמתקא (לפומיה</p>	<p>אמר רבי פנחס, דרך זו היתה מתוקנת לי לשמוע דברים אלו מעתיקי הימים. אשרי העולם שאתה שורה בתוכו, אוי לעולם שישארו יתומים ולא יודעים דברי תורה כראוי, ודאי כך הוא שהכבד נוטל הכל, טוב ורע, ואף על גב שמשוטט ואוסף כל עבירות של ישראל, כך גם זכויותיהם אוסף, כדי להעמיד רכילותו, והכל זה וזה מקריב לגבי הלב, ודרך הלב שלא נוטל אלא הזך והמבורר והצח של הכל, כמו שאמרת, ושאר הטינופת והלכלוך מחזיר לכבד, ולוקח הכל בעל כרחו, שנאמר "ונשא השעיר עליו וגו'", דבר זה חזרתי כדי שיתמתק לפי כמתיקות הדבש, אשרי חלקי שזכיתי לזה, לראות</p>

³⁸⁹¹ עולה אל תוך היכלי הקדושה מבחוץ להלשין על ישראל, וכאשר רוצה לעלות יותר בסוד יום הכפורים אז ברחמי יום הכפורים ותיקונם של ישראל נדחה ואין מלשינות מועיל ונופל מעצתו ומשליכים אותו עם משא העוונות אל מצולות ים אל נוקבא דתהומא רבא, וחלקו מכל עמלו לו ולאבריו שהם אומתו אותם העוונות (אור יקר).

³⁸⁹² דאתתקף (דפ"ו).

³⁸⁹³ ובחבורא קדמאה א"ר פנחס רסד ע"א שייך רלב ע"א שורה יח (דרך אמת).

³⁸⁹⁴ שכמו שמלמד קטיגוריא על ישראל במעשיהם המכוערים גם מעלה מעשיהם הטובים, והטעם כי שליטת החצונים בגשמיות והחומר והמצות עם היותם רוחניות יש להם חלק למטה בחומר שמעשיהם בעולם הגשמי, ומה גם מצות שעיקרם ומעשיהם על ידי יצר הרע כגון מצות עונה ומצות ענג שבת וכמה אחרות, וגם כולם יש להם מעשה גשמי וחלקים אלו הכבד משיג בהם ומראה אותם מצדו (אור יקר).

³⁸⁹⁵ כל שקר שאין בו אמת אינו מתקיים לכן הוא מספר גם במעשיהם הטובים כדי להאמין בלישנא בישא (רח"ו).

³⁸⁹⁶ וגו' (נוסף בדפ"ו).

<p>במתקא) דדובשא זכאה חולקי דזכינא להאי (ו)למחמי דא בעיני:</p>	<p>זה בעיני.</p>
<p>אוף הוא פתח³⁸⁹⁷ ואמר (תהלים קלא א) יי' לא גבה לבי ולא רמו עיני וגו' האי קרא אמר דוד בשעתא דהוה אזיל על כף נהרא (והוה אמר) רבש"ע כלום הוה ב"נ בעלמא דאודי ומשבח למארינה] כוותי אודמנת ליה צפרדע א"ל דוד לא תתגאה דאנא עבדית יתיר מנך דמסרית גופאי על מימרא דמארי דכתיב (שמות ז כח) ושרץ היאור צפדעים והא אוקמוה ותו דאנא משבח ומזמר³⁸⁹⁸ ליליא ויומא בלא שכיכו בההיא שעתא אמר דוד יי' לא גבה לבי ולא רמו עיני יי' לא גבה לבי³⁸⁹⁹ וכאן חסרו:</p>	<p>אף הוא פתח ואמר "ה' לא גבה לבי ולא רמו עיני וגו'", פסוק זה אמר דוד בשעה שהיה הולך על שפת הנהר, (והיה אומר) רבונו של עולם כלום היה אדם בעולם שהודה ושבח לאדונו כמוני, הזדמנה לו צפרדע, אמרה לו דוד לא תתגאה שאני עשיתי יותר ממך, שמסרתי גופי על דבר קוני, שנאמר "ושרץ היאור צפרדעים", והרי פרשוהו. ועוד שאני משבחת ומזמרת לילה ויום בלי הפסקה, באותה שעה אמר דוד "ה' לא גבה לבי ולא רמו עיני ה'". לא גבה לבי.</p>
<p>דא הוא קרבנא³⁹⁰⁰ [ד]בכל יומא ובכל זמן וזמן לגבי קב"ה דאתכלילת כנ"י ביה בין כל שאר אכלוסין וכל אילין פולחנין אפיקו לה מבין גובין ומבין</p>	<p>זהו קרבן שבכל יום ובכל זמן וזמן אצל הקדוש ברוך הוא שנכללת כנסת ישראל בו בין כל שאר ההמונים, וכל אותן העבודות מוציאים אותה מבין הקוצים ומבין</p>
<p>רלג/א</p>	
<p>שאר עמין [כך ישראל כל זמן דאינון אטימי לבא³⁹⁰¹ ולא פתחין בתיובתא לא סלקין ריחא³⁹⁰² ולא אפיק לון מגו גובין אבל כד פתחין בתיובתא מיד] (פתחין בתיובתא ומיד) סלקין ריחא ויפיק לון מבין גובין ויתהני בהו כנסת ישראל דכתיב (שיה"ש ה ב) פתחי לי אחותי רעיתי דכל זמנא³⁹⁰³ דשושנה אטימא³⁹⁰⁴ לית לה ריחא</p>	<p>שאר האומות, כך ישראל כל זמן שהם אטומי לב ולא פותחים בתשובה, לא מעלים ריח ולא מוציא אותם מבין הקוצים. אבל כאשר פותחים בתשובה, מיד מעלים ריח ויוציא אותם מבין הקוצים, ותהנה בהם כנסת ישראל, שנאמר "פתחי לי אחותי רעיתי". שכל זמן שהשושנה אטומה, אין לה ריח ולא עולה מבין הקוצים, ודירתה ביניהם, כמו שנאמר, והקדוש ברוך הוא לא</p>

³⁸⁹⁷ פי' ר' פנחס (מ"מ).

³⁸⁹⁸ כל זה על ידי המלאך הממונה עליה בסוד פרק שירה דהיינו שבח הכחות הממונים על כל הדברים הגשמיים (אור יקר).

³⁸⁹⁹ נקט קרא דא שלא להתגאות שהיה רשב"י ע"ה חתנו ור' אלעזר בן בתו (אור יקר).

³⁹⁰⁰ פי' אע"פ שעי' הקרבן שאנו עושים מעלים השכינה וכוללים אותה עם בעלה ועושים תיקון גדול עכ"ז לא גבה לבי (מ"מ)

³⁹⁰¹ עי' רש"י שמות ו יב: ערלי לב – אטומים מלהבין. עי' ח"א קסה ע"א. ועי' בהגר"א על תיקר"ז פא ע"ג: נגד י"ה, אמר סתימין עיינין ביר"ד, אטימין דלבא שהוא באזן ה', דלבא תליא ג"כ בה' בינה, לב מבין (ברכות סא ע"א). ועי' בהגר"א על תז"ח ו ע"ד: אטימין כו' - כמ"ש (משלי כג כו³⁹⁰¹) תנה עינך ולבך לי כו' ועין להבין העה"ז ולב העה"ב. ועי' פת"ש תיקון פתח ד: כי כל וגו' בית ישראל ערלי לב, והוא מלשון כיסוי ואוטם, שכל מדות טובות שברוח הקדושה שבו, הם סתומים וחתומים והם כל ימי הקטנות, שאז יצה"ר שולט באדם בסוד שם ב"ן לבד.

³⁹⁰² סלקא רוחא (דפ"ק).

³⁹⁰³ זמן (דפ"ו).

³⁹⁰⁴ עי' תיקר"ז כג ע"ב: שכינתא סתימא עמיה ביומא דחולא כשושנה דאיהי אטימא וביומא דשבתא וביומא דחדשא וביומין טבין אתפתחת לקבלא ריחין ובוסמין ולירתא נפשין וענוגין לבנייהו, ע"כ. מיירי שהזכר שואל על פתיחת ההיכל כדי שיכנס הוא בתוכה וא"כ שושנה אטומה קודם הפתיחה (רח"ו).

<p>ולא סליק³⁹⁰⁵ מבין גובין ודירנהא בנייהו כמה דאתמר וקב"ה לא שדר לן למהך אורחא דא אלא לאוליף מלין אלין:</p>	<p>שלח אותנו ללכת דרך זו אלא ללמד דברים אלו.</p>
<p>עד דהוו יתבי אתא נשרא (חד) ומאיך ונטיל חד שושנה [מ] בנייהו ואזלת [אמר] (גמרו) מכאן ולהלאה נהך לארחין קמו ואולו עד הכא אורחא דר' פנחס ור"ש אזל ליה איהו ור' אלעזר ושאר חברייא ור' פנחס ושאר חברייא:</p>	<p>עד שהיו יושבים, בא נשר וירד ונטל שושנה אחת מביניהם והלך. אמרו מכאן ולהלאה נלך לדרכים. קמו והלכו, עד כאן דרכו של רבי פנחס, ורבי שמעון הלך לו, הוא ורבי אלעזר ושאר החברים ורבי פנחס ושאר החברים.</p>
<p>פתח ואמר [ר' פנחס על זה (נ"א עליה)] (תהלים ס א) למנצח על שושן עדות מכתם לדוד ללמד מאי ללמד לאולפא לבני עלמא חכמתא³⁹⁰⁶ והא אוקמוה שושן עדות אלין סנהדרי גדולה דכתיב בה (שיה"ש ז ג) סוגה בשושנים³⁹⁰⁷ מכתם לדוד סימנא דאחזיאו ליה לדוד כד שדר ליואב לארם נהרים ולארם צובה לאגחא בהו א"ר פנחס דא איהו שושן עדות דקיימא הכא [הא ככבייא בשמיא] שכינתא עלן ודרגין עלאין בהדה וסייעתא קדישא לתושבתא דא איהו שושן בשלימו כדקא יאות:</p>	<p>פתח ואמר רבי פנחס, על זה "למנצח על שושן עדות מכתם לדוד ללמד", מהו "ללמד", ללמד לבני העולם חכמה, והרי פרשוהו. "שושן עדות", אלו סנהדרין גדולה, שכתוב בה "סוגה בשושנים". "מכתם לדוד" סימן שהראו לו לדוד כאשר שלח ליואב לארם נהרים ולארם צובה להלחם בהם. אמר רבי פנחס זהו "שושן עדות" שקיים כאן, הרי הכוכבים בשמים, שכינה עלינו, ומדרגות עליונות עמה, ועזרה קדושה לשבח, זהו שושן בשלמות כראוי.</p>
<p>קמו ואולו אלין הכא ואלין הכא אזל ליה ר' פנחס ובת בכפר עקימין ור' יצחק ור' חייא בהדיה עד דאקדימו למיזל יתבו ומחכו לנהורא דצפרא זקיף עיניו ר' חייא וחמא אלין כוכבייא דשרביטא דקא מרהטן ואולן אמר ודאי בכמה זמנין שאלנא על אלין כוכבייא:</p>	<p>קמו והלכו אלו לכאן ואלו לכאן. הלך לו רבי פנחס ולן בכפר עקימין, ורבי יצחק ורבי חייא עמו. עד שהקדימו ללכת, ישבו וחכו לאור הבוקר. רבי חייא זקף עיניו וראה אלו כוכבים של שרביט שרצים והולכים, אמר ודאי בכמה פעמים שאלתי על אלו הכוכבים.</p>
<p>א"ר פנחס אלין כוכבייא דשרביטא ידיען בסוכלתנו דחברייא דהא קב"ה ברא כל אינון כוכבי רקייעא רברבין וזעירין וכלהו אודן ומשבחן לקב"ה (דכתיב (תהלים קמז ד) מונה מספר לככבים) וכד מטא זמנייהו</p>	<p>אמר רבי פנחס אלו הכוכבים של שרביט ידועים בהבנה של החברים, שהרי הקדוש ברוך הוא ברא את כל אותם כוכבי הרקיע גדולים וקטנים, וכולם מודים ומשבחים לקדוש ברוך הוא (שכתוב "מונה מספר לכוכבים"),</p>

³⁹⁰⁵ סליקא (דפ"ו).

³⁹⁰⁶ ופי' בתנחומא בפ' דברים ובשוחר טוב גרסי' כשהלך יואב להלחם עם ארם נהרים וארם צובה יצאו לקראתו ואמרו לו אתה מבני בניו של יעקב ואנו מבני בניו של לבן והרי תנאי שלהם דכתיב עד הגל הזה וכו' כששמע יואב כך חזר אצל דוד אמ"ל מה אתה אומר מיד הושיב הסנהדרין שושן עדות ללמד. למדוהו ואמרו לו באמת כך היה התנאי אלא שהם עברו תחלה בלעם הרשע לא אמר מן ארם ינחני בלק וכו'. כיון שהורו להם הסנהדרין כך חזר עליהם והרגן שנא' בהצותו את ארם נהרים וכו' עכ"ל ובמדרש רבה כתוב בענין אחר: אבל הזוהר ס"ל כמ"ש בתנחומא ובשוחר טוב שהשאלה היא על ארם נהרים וארם צובה והסנהדרי' הוא שהורו לו להתיר והביאו לו ראייה מבלע' שעבר על השבועה. וז"ש הזוהר ללמד לאולפא לבני עלמא חכמתא שהסנהדרין הם המלמדים הורה ומ"ש סימנא דאתחזיאו ליה לדוד היינו הראייה שהביאו לו כדי לאגחא קרבא בהו (מ"מ).

³⁹⁰⁷ אל תקרי בשושנים אלא ששונים שהם שבעין סנהדרין שהם מתקינים סייגי התורה (אור יקר).

<p>לשבתא קרא לון קב"ה בשמא דכתיב (ישעיה מ כו) לכלם בשם יקרא וכדין רהמי ואושימו שרביטא דנהורא למהך³⁹⁰⁸ לשבתא³⁹⁰⁹ למאריהון בההוא אתר דאתפקדן הדא הוא דכתיב (שם) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה וגו' אדהכי אתא נהורא קמו ואזלו:</p>	<p>וכאשר מגיע זמנם לשבח, קורא להם הקדוש ברוך הוא בשם, שנאמר "לכולם בשם יקרא", ואז רצים ומושיטים שרביט של אור לשבח לקונם באותו מקום שנצטוו, זהו שכתוב "שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה וגו'", תוך כדי כך בא האור קמו והלכו.</p>
<p>עד דהו אזלי אתא נשרא רברבא אסחר על רישייהו וקיימא עלייהו א"ר פנחס ודאי עדן³⁹¹⁰ רעותא הוא השתא [בה שעתא] אתפתחו תרעי דרחמי לכל אינון בי מרעי והוא זמנא לאסוותא לון ואע"ג דאינון אסירין למלכא³⁹¹¹ דהא נשרא דא סימנא דרחמי איהו³⁹¹²:</p>	<p>עד שהיו הולכים, בא הנשר הגדול הקיף על ראשיהם ועמד עליהם. אמר רבי פנחס, ודאי זמן רצון הוא עתה, אותה שעה נפתחו שערי רחמים לכל אותם שבבית חולים, והוא זמן לרפואה שלהם. ואף על גב שהם אסורי למלך (המלך), שהרי נשר זה סימן של רחמים הוא.</p>
<p>פתח ואמר (דברים לב יא) כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף וגו' ליכא בעלמא מאן דאיהו ברחמי על בנוי³⁹¹³ כנשרא והא אוקמוה דכתיב (משלי ל יז) ויאכלוה בני נשר³⁹¹⁴ דאיהו רחמנא על בנוי ומגו דהשתא עידן דרחמי אתא נשרא דא ואסחר עלנא בשעתא דא [איהו רחמי לכל אינון בי מרעי ודא איהו] דכתיב (תהלים ה ד) יי' בקר תשמע קולי ודא בקר דאברהם³⁹¹⁵ ואתערותא דיליה אדהכי אסחר נשרא ואעבר לקמייהו א"ר פנחס נשרא נשרא מה אנת לגבן אי בשליחותא דמרך אתית הא אנן הכא³⁹¹⁶ אי בנין מלה (ס"א סימנא) אחרא אתית³⁹¹⁷ הא אנן הכא זמינין³⁹¹⁸ אתרם נשרא לעילא ואתכסי מנייהו ואינון יתבו:</p>	<p>פתח ואמר "כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף וגו'", אין בעולם מי שהוא ברחמים על בניו כנשר, והרי פרשו הפסוק שנאמר "ויאכלוה בני נשר", שהוא מרחם על בניו, ומתוך שעתה זמן של רחמים, בא נשר זה וסובב עלינו, בשעה זו היא רחמים לכל אותם שבבית חולים, וזהו שכתוב "ה' בוקר תשמע קולי", וזה בוקר של אברהם והתעוררות שלו. תוך כדי כך, סיבב הנשר ועבר לפניהם, אמר רבי פנחס, נשר נשר מה אתה אצלנו, אם בשליחות קונך באת, הרי אנו כאן, אם בגלל דבר (סימן) אחר באת, הרי אנו כאן מוכנים לשמוע, התרומם הנשר למעלה ונתכסה מהם והם ישבו.</p>

³⁹⁰⁸ לחדווא במהך (אור יקר).

³⁹⁰⁹ אף עלי גב דקיימא לן בפרשת אחרי מות כי קודם חצות אין שירה אפשר דר' פנחס קיימא ליה הכא כמא דסבירה ליה התם דאית שירה, אי נמי שירת מלאכי השרת ליתא אמנם שירת ככבים איכא שאין זמנם אלא בלילה והכי מוכח (אור יקר).

³⁹¹⁰ עידן (דפ"ו).

³⁹¹¹ שאין הקב"ה שולח להם רפואה שעדיין הם מאריכים בחוליים עם כל זה בבוקר הם מקלים מחוליים והקב"ה שולח להם רפואה קצת (אור יקר) (ס"א דמלכא) (נוסף בדפ"ו).

³⁹¹² דהיינו מלכות בהיותה בתפארת ששם היא מדת רחמים ובמקום אחר הארכתי (אור יקר).

³⁹¹³ ופירוש הכתוב עין שתלעג לאב וכו' יקרוה עורבי נחל שהם אכזרים מנקרים אותה ממקומה אבל לא יאכלוה ויבואו בני נשר שהם רחמנים ויאכלוה (מ"מ).

³⁹¹⁴ רישא דקרא עין תלעג לאב וכו' אם כן עונשו על ידי בני נשר שידעו רחמי אב על בנים ואלו אינם מכירים (אור יקר).

³⁹¹⁵ חסד משום דאית בוקר דיוסף יסוד (אור יקר).

³⁹¹⁶ ואמור השליחות (אור יקר).

³⁹¹⁷ אתיתא (דפ"ו).

³⁹¹⁸ ממתנין לך, בענין עזא ועזאל האריך הרבה הזוהר בפרשת בלק עיין שם שלהי פרשתא ובענין שלמה בהרי חשך ונש"ר זה האריך בההוא עובדא דסבא עיין שם (אור יקר).

<p>א"ר חייא הא דשלמה מלכא זוטרתני (ס"א תוורהא) הוא³⁹¹⁹ דתנינן נשרא רברבא³⁹²⁰ הוה אתי לגביה שלמה מלכא³⁹²¹ בכל יומא ויומא והוה שלמה מלכא רכיב על גדפהא³⁹²² ואוביל ליה ד' מאה פרסי בשעתא חדא [לאן] אוביל ליה לתרמווד במדבר בהרים אתר חד איהו לגבי טורי דחשוכא³⁹²³ דאקרי תרמווד במדבר ולא איהו אתר דתרמוודאי אלא תרמווד דאיהו במדבר בהרים ותמן מתכנשי כל רוחין וספריין אחרנין וההוא נשרא הוה טאס לתמן בשעתא חדא:</p>	<p>אמר רבי חייא, זה של שלמה המלך קטן (תמוה) הוא, שלמדנו הנשר הגדול היה בא אצל שלמה המלך בכל יום ויום, והיה שלמה המלך רוכב על כנפיו ומוביל אותו ארבע מאות פרסאות בשעה אחת, לאן הוביל אותו, לתרמווד במדבר בהרים, מקום אחד יש אצל הרי החושך שנקרא תרמווד במדבר, ואין הוא מקום של אנשי תרמווד, אלא תרמווד שהוא במדבר בהרים, ושם מתאספים כל הרוחות והצדדים האחרים, ואותו נשר היה טס לשם בשעה אחת.</p>
<p>כיון דקאים על ההוא דוכתא אנבה נשרא ושלמה כתב פתקא וארמי תמן ואשתזיב מאינון רוחין ונשרא הוה מסתכל גו חשוכא דטורין לאתר דתמן עזא ועזאל דאינון תמן [אסירין] בשלשלאי דפרזלא נעיצן גו תהומו³⁹²⁴ ולית יכילו (ס"א רשו) לב"ג בעלמא</p>	<p>כיון שהיה עומד על המקום ההוא, הגביה הנשר, ושלמה כתב פתק והשליכו לשם ונצול מאלו הרוחות, והנשר היה מסתכל תוך החושך של ההרים, למקום ששם עזא ועזאל, שהם שם אסורים בשלשלאות של ברזל קבועות תוך התהום, ואין יכולת (רשות) לאדם בעולם</p>
<p>רלג/ב</p>	
<p>למיעל תמן ואפי' עופי שמיא בר בלעם וכיון דנשרא מסתכל גו חשוכא רברבא מאיך לתתא ונטיל ליה לשלמה מלכא תחת גדפהא שמאלא ומכסייא ליה וקיימא על אלין שלשלאי ואזלא ומקרבא לגבייהו:</p>	<p>להיכנס לשם, ואפילו עופות השמים חוץ מבלעם. וכיון שהנשר מסתכל תוך החושך הגדול, יורד למטה ולוקח את שלמה המלך תחת כנף השמאלי ומכסה אותו, ועומד על אלו השלשלאות והולך ומתקרב אליהם.</p>
<p>ושלמה אז מוציא טבעת (שורטיגא) שחקוק עליה שם קדוש, ושם בפי הנשר, ומיד הם היו אומרים כל מה שרוצה שלמה המלך, ומשם היה יודע שלמה חכמה (עליונה), זהו שכתוב "ויבן וגו' את תדמור במדבר בארץ", וכי בנינים היה עושה בארץ, אלא מהו "ויבן", התבונן בתבונתו וידע לאותו מקום לדעת בו חכמה (עליונה כמו שנאמר "ויבנו במקרא").</p>	<p>ושלמה כדן אפיק עזקא (ס"א שורטיגא) דחקיק עליה שמא קדישא ושוי בפומא דנשרא ומיד אינון הוו אמרי כל מה דבעי שלמה מלכא ומתמן הוה ידע שלמה חכמתא (עלאה) הה"ד (מלכים א' ט יז – יח) ויבן וגו' את תרמווד במדבר [בארץ] (בהרי') וכי בניינא הוה עביד [בארץ] (בהרים) אלא מהו ויבן³⁹²⁵ (אלא) אסתכל בסכלתנו וידע לההוא דוכתא למנדע ביה חכמתא (עלאה)</p>

³⁹¹⁹ זוטרתני היא – בתמיה (מ"מ).

³⁹²⁰ פירוש בינה דקליפה ועין בסבא דמשפטים ותבין (מ"מ).

³⁹²¹ משפטים קיב ע"ב (לש"ו).

³⁹²² הכניס שלמה את עצמו בהנסיון הנורא הזה [לחקור בכל כחות החיצונים ושימושיהם ופעולותיהם] יותר מכולם, ועסק בזה ימים ושנים והעמיק בזה הרבה, וכמו שמבואר בפ' משפטים (דף קיב ע"ב) ופ' פנחס (רלג ע"א), כי סמך על חכמתו הגדולה, אבל שגה בזה הרבה (דע"ה ח"ב פז ע"ב), ועי' זוה"ק (פ' חיי שרה קלג סע"ב, ופ' ויחי רכג) (דע"ה ח"ב קמו ע"ב).

³⁹²³ שם הוא המדור דשורש כולם [הקלי'], וכמ"ש בפ' משפטים (קיב ע"ב) בלק (רח ע"א ריב ע"א) פנחס (רלג ע"א) (דע"ה ח"ב דף קכה ע"ב).

³⁹²⁴ תהומי (דפ"ו).

³⁹²⁵ דייק מדלא כתיב ויבנה (רח"ו).

<p>כד"א (נחמיה ח ח) ויבינו במקרא): עד דהוו יתבי הא נשרא אתית³⁹²⁶ לגבייהו ושושנה חדא בפומה ושדי קמייהו ואזלת לה חמו וחדו א"ר פנחס ולא אמינא לכו דנשרא דא בשליחותא דמארה אזלא ואתיא שושנה דא איהי שושן [עדות] דקאמינא וקב"ה שדר ליה לגבן:</p>	<p>עד שהיו יושבים, אותו נשר בא אליהם ושושנה אחת בפיו, והשליך לפניהם והלך לו. ראו ושמחו, אמר רבי פנחס, ולא אמרתי לכם שנשר זה בשליחות של אדונו הולך, ובא שושנה זו, היא שושן עדות שאמרתי, והקדוש ברוך הוא שלח אותה אצלנו.</p>
<p>פתח כמקדמין ואמר (תהלים ס א) למנצה על שושן עדות מכתם לדוד ללמד וכי שושן [עדות] מאי סהדותא סהיד אלא שושן דא איהי סהדותא למעשה בראשית ואיהי סהדותא לכנ"י [ואיהי³⁹²⁷ סהדותא ליחודא עלאה ודא] (ס"א ואיהי עדות לישראל ועדות ליחודא עלאה שושנה דאיהי תליסר עלין וכו') איהו בגין דשושנה [דא] אית בה [תליסר] (תריסר) עלין³⁹²⁸ וכלהו קיימין בעקרא חדא ואית בה חמש עלין לבר תקיפין דחפיין לדא שושנה ואגיננו עלה³⁹²⁹:</p>	<p>פתח כמקדם ואמר "למנצה על שושן עדות מכתם לדוד ללמד", וכי שושן עדות, איזו עדות מעיד. אלא "שושן" זוהי עדות למעשה בראשית, והיא עדות לכנסת ישראל, עדות ליחוד העליון. וזהו בגלל ששושנה זו יש בה שלשה עשר עלים, וכולם עומדים בשורש אחד, ויש בה חמשה עלים מבחוץ חזקים שמחפים לשושנה זו ומגנים עליה.</p>
<p>וכלא ברזא דחכמתא [הוא תליסר עלין] (תליסר) אלין תליסר מכילן דרחמי³⁹³⁰ דירתא כנסת ישראל מלעילא וכלהו אחידן בעקרא חדא³⁹³¹ [דאינון י"ג תיקונין דיקנא תתאה דא"א דאינון י"ג תיקו' עלאין דז"א] ואיהו ברית חדא:</p>	<p>והכל בסוד החכמה הוא, שלשה עשר עלים, אלו הם שלש עשרה מדות הרחמים שיורשת כנסת ישראל מלמעלה וכולם אחוזים בשרש אחד, (שהם י"ג תקונים של הזקן התחתון של אריך אנפין, שהם י"ג תקונים עליונים של זעיר אנפין) והוא ברית אחת.</p>
<p>ודוגמא דברית יסודא (ס"א יחודא) דכלא</p>	<p>ודוגמת ברית היסוד (היחוד) של הכל, חמשה חזקים שסובבים עליה, אלו חמשים שערים, חמש מאות שנה</p>

³⁹²⁶ אתיא (דפ"ו).

³⁹²⁷ נמחק בדפ"ק.

³⁹²⁸ זה יובן ביאור מאמר ר' חזקיה בדף א מזהר בראשית (רח"ו).

³⁹²⁹ דע כי אלה"ם במלוי יודין הוא גימ' ברחמים כמנין מצפ"ץ והוא בין אצילות לבריאה ושם זה נעשה מושיע לשכינה מכל סטרא והוא בסוד ה' עלין תקיפין דסחרין לשושנה. ושם אלה"ם במילוי אלפין שהוא גימ' ארץ הוא בין בריאה ליצירה ושם זה נעשה מושיע לשכינה, וז"ס (תהלים פב ח) קומה אלהים שפטה הארץ כי אתה תנחל בכל הגוים בסוד אלה"ם אחרים. ושם אלה"ם דהה"ן שהוא גימ' רצ"ה וכמנין צר"ה הוא בין יצירה לעשיה. ואלו השמות אלה"ם הם וצירופיהם מגינים מן הקליפות (במדבר ג י, לח) והזר הקרב יומת. וכל צירוף נקרא פרסה אחת ולפי שהם שמות אלה"ם הוא פרסה סוד הדינים פ"ר גימ' ה"ג מנצפ"ך וס"ה היינו אדנ"י ואלו הם פרסאות הנזכר בהיכלות (זהר הרקיע).

³⁹³⁰ פירוש עכשיו מפרש סהדותא לכנסת ישראל שהמלכות יש בה הארת י"ג תיקוני דיקנא כמ"ש שם בדף א' הנז' (מ"מ).

³⁹³¹ פירוש ש"ג תיקוני דיקנא תתאין דאריך הם עילאין דזעיר בסוד גדולה מילה שנכרתו עליה י"ג בריתות. וז"ש ואיהו ברית חדא ודוגמא דברית שיסוד דאריך שיש בו י"ג תיקוני דיקנא תתאה הוא דוגמא דברית ואינו יסוד ממש מפני העלמו וכמ"ש שם בדף א' וכמה דדיוקנא דברית וכו' והיינו יסוד דאריך. ואעפ"י שמדברי הרב משמע שהמ' באה לה הארה מ"ג תיקוני דיקנא עילאה דאריך. איפשר גם מדיקנא תתאה דאריך יש לה הארה. כי י"ג העליונים משפיעים בי"ג התחתונים ומשם יש לה הארה (מ"מ).

503 | Page

<p>חמש תקיפין דסחרין³⁹³² עליה אלין חמשין תרעין [חמש מאה] (חדא מניה) שנין דיסודא יסודא³⁹³³ (בבי מקדשא) [ברית ברית קדישא] מאילנא³⁹³⁴ דחיי אזלא בהו:</p>	<p>(של היסוד יסוד (בבית המקדש) ברית קודש) שעץ החיים הולך בהם.</p>
<p>סהדותא לעובדא דבראשית כל עובדא דבראשית כלהו (ס"א חמש מאה שנין דיסודא ברית קדישא כלהו עובדא דבראשית תייבין וכו') תי(י)בין ידיעין³⁹³⁵ בסוכלתנו וקיימא בחושבנא אלהים דמעשה בראשית אחזי לעילא ואחזי לתתא אחזי לעילא³⁹³⁶ ברוא דעלמא דאתי ואחזי לתתא ברוא דכנסת ישראל:</p>	<p>עדות למעשה בראשית, כל מעשה בראשית כולם (חמש מאות שנה של היסוד, ברית קודש כולם מעשה של בראשית, שבים וכו') תבות ידועות בהבנה ועומדים בחשבון אלהים של מעשה בראשית, נראה למעלה ונראה למטה, מראה למעלה בסוד של העולם הבא, ומראה למטה בסוד של כנסת ישראל.</p>
<p>שושנה וסהדותא לעובדא דבראשית דקיימא (דסהדותא דקיימי³⁹³⁷) בכל הני סימנין [דכתיב] (דפ' (ס"א דא)) בראשית ברא אלהים³⁹³⁸ (בראשית א א) דא שושנה תליסר עלין (ג"א אינון) תליסר תיבין עד אלהים תניינא ואינון את השמים ואת הארץ והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח הא תליסר עלין דשושנה חמש תקיפין דסחרין לאלין אינון מרחפת על פני המים ויאמר הא חמש אחרנין לבתר (בראשית א ג) יהי אור הא עיקרא ושרשא דשושנה דכלא ואחידן ב(י)ה:</p>	<p>שושנה עדות למעשה בראשית שעומדת בכל אלו הסימנים, שכתוב (זה) "בראשית ברא אלהים" זו שושנה, שלשה עשר עלים (הם) שלש עשרה תיבות עד אלהים השני, ואלו הם "את השמים ואת הארץ, והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח", הרי שלשה עשר עלים של השושנה, חמשה חזקים שסובבים לאלו, הם "מרחפת על פני המים ויאמר", הרי חמשה אחרים. אחר כך "יהי אור" הרי עיקר ושורש של השושנה, שהכל אחוז בה.</p>
<p>סהדותא ליחודא חמש עלין תקיפין שרשא ויחודא דאחידן ביה תריסר עלין³⁹³⁹ אלין שמע ישראל יי אלהינו יי³⁹⁴⁰ (דבריים ו ד) הא חמש עלין דשושנה אחד דא הא</p>	<p>עדות ליחוד, חמשה עלים חזקים השורש והיחוד שאחוזים בו שלשה עשר עלים, אלו "שמע ישראל ה' אלהינו ה'", הרי חמשה עלים של שושנה אחד, זהו העקר והשרש שהכל</p>

³⁹³² פירוש ה"ג שנקרא' ת"ק שנים לפי שכל א' כלולה ממאה והם יורדים מיסוד דאימא ליסוד דזעיר. וז"ש ת"ק שנין דיסודא ומפרש מהו יסודא שאמרנו. ואמר יסודא ברית קדישא שהוא יסוד דזעיר. ומ"ש דאילנא דחיי אזלא בהו. פירוש שבזעיר מתפשטים גם ה' גבורות כמו שמתפשטים בו ה' חסדים כמ"ש הרב ובכוחם הוא הולך. וז"ש דאילנא דחיי אזלא בהו (מ"מ).

³⁹³³ דיסודא יסודא (מוסגר בדפ"ק).

³⁹³⁴ דאילנא (דפ"ק).

³⁹³⁵ והוא מלשון תיבות (מ"מ).

³⁹³⁶ פירוש אצילות ע"י אלהים שהיא בינה ברא אותה ובי"ע ע"י המ' הנקרא אלהים ג"כ נבראו וז"ש ואחזי לתתא (מ"מ).

³⁹³⁷ והיא המ' (מ"מ).

³⁹³⁸ פירוש בכח ראשית שהיא אבא ברא אלהים שהיא בינה. למ' הנקרא שושנה: כמש"ל שפרצופי אצילות ע"י הבינה הנקרא אלהים נבראו, והזכיר י"ג תיבות נגד י"ג מכילן שמקבלת המלכות מאריך ע"י הבינה הנקרא אלהים ואח"כ הזכיר אלהים תניינא והזכיר ה' תיבות אחרות שהם כנגד ה' גבורות שמקבלת המלכות. אח"כ הזכיר אלהים פעם ג' דכתיב ויאמר אלהים יהי אור נגד החסדים המכוננים אותה בסוד והוכן בחסד כסא. וכל זה מקבלת ע"י הבינה הנקרא אלהים. ועיין בפ' בראשית דף א' (מ"מ).

³⁹³⁹ ור"ל ה' עלין ירוקין של השושנה שהם בחוץ שבהם אחוזים י"ג הפנימיים אותם החמשה הם נגד ה' תיבות שמ"ע ישראל ה' אלהינו ה' (מ"מ).

³⁹⁴⁰ ע"י תיקו"ז ריש תיקון כו.

<p>עקרא³⁹⁴¹ ושרשא דכלהו אחידן ביה רוא וס"א סהדותא ליחודא חמש תיבין שמע ישראל יי' אלהינו יי' אינון חמש עלין תקיפין דשושנה³⁹⁴² שרשא ויסודא דאחידן ביה דא הוא אחד ואיהו עיקרא ושרשא דכלהו אחידן ביה תליסר עלין אלן רוא דתליסרו (דתריסר) בחושבנא גושפנקא דמלכא:</p>	<p>אחוז בו, סוד (עדות ליחוד חמש תבות "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד" אלו חמשה עלים חזקים של השושנה, שרש ויסוד שאחוזים בו, זהו אחד, והוא עיקר ושורש שהכל אחוזים בו שלשה עשר עלים אלו סוד) של שלש עשרה בחשבון חותם המלך.</p>
<p>ת"ח כגוונא דשושנה (אינון ישראל שושנה) בין החוחים (שיה"ש ב ב) הכי אינון ישראל בין עמין עכו"ם וזהכיו כנסת ישראל בין שאר אכלוסין רברבן ממנן כל זמן דשושנה קיימא ואטימא דלא פתיחא (סתימא דלא פתיח) לית בה ריחא ולא סלקין לה ולא מפקין לה מגו גובין:</p>	<p>בא וראה, כדוגמת השושנה בין החוחים כך הם ישראל בין העמים עובדי כוכבים ומזלות, וכך כנסת ישראל בין שאר המוני השרים הממונים, כל זמן שהשושנה עומדת סגורה ואינה פתוחה, אין בה ריח ולא מעלים אותה ולא מוציאים אותה מתוך הקוצים.</p>
<p>בשעתא דשושנה פת[ני]חא סלקא ריחא כדין אפיקו ליה³⁹⁴³ מגו גובין ויתהני בהו כ"י שנאמר (שיה"ש ה ב) פתחי לי אחותי רעיתי וקב"ה לא שדרה לן אלא למיהך לארהא³⁹⁴⁴:</p>	<p>אבל בשעה שהשושנה פתוחה, מעלה ריח, ואז מוציאים אותה מתוך הקוצים ונהנית מהם כנסת ישראל, שנאמר "פתחי לי אחותי רעיתי", והקדוש ברוך הוא לא שלח אותה לנו אלא ללכת לדרכנו.</p>
<p>[ובחבורה קדמאה] אמר ר' אלעזר לאבוהי הא שמענא אלן שייפין אטימין ברוא דקרבנין שייפין אחרנין רוא דלהון מאי א"ל רבי</p>	<p>ובחיבור קדמון אמר רבי אלעזר לאביו, הרי שמעתי על אלו האברים האטומים בסוד הקרבנות, אברים אחרים הסוד שלהם. מהו, אמר לו רבי</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>אמר רעיא מהימנא בוצינא קדישא כל מה דאמרת שפיר אבל מוחא איהו מים לב איהו אש³⁹⁴⁵ ותרווייהו איהו רחמי ודינא דא:</p>	<p>אמר הרועה הנאמן, הנר הקדוש כל מה שאמרת נכון, אבל המח הוא מים והלב הוא אש ושניהם הם רחמים, ודין זה</p>
<p>רלד/א</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>שמעון לר"א אלעזר [ברין] כל שאר שייפין</p>	<p>שמעון לרבי אלעזר, אלעזר בני, כל</p>

³⁹⁴¹ היא עיקרא (דפ"ו).

³⁹⁴² ישנם בחי' י"ג תיקונים בכל הפרצופים כולם, [וכמ"ש הרב בשער א"א (פרק ו') וע' ברע"מ
 (פנחס רל"ג ע"ב) ובריש הקדמת זוהר בראשית (א ע"א) ובהגר"א בתיקונים (קכ"ז ע"א בסוף ד"ה
 לההוא דאיתמר) [עי' עוד ביאורים ח"ב סה ע"ב] [דע"ה ח"א סט ע"ד].

³⁹⁴³ לה (דפ"ו).

³⁹⁴⁴ לאורחן (דפ"ו).

³⁹⁴⁵ ע' בהגר"א בתיקון כ"ה (דף עח ע"א) כי הנורא דלבא הוא החום הטבעי שבלב, וכמ"ש בסוף
 תיקון כא (דף כב ע"א) שהוא האש היסודי דלבא, ועל זה אמר הרב כי האש היסודי והחום הטבעי
 שהוא בלב הנה הוא מצד הלב אלה"ם דקטנות אשר מתקבץ הארתם בו וכו"ל. וע' עוד בהגר"א
 בספר יצירה (פרק א משנה ה בד"ה ועומק אחרית) שאותו האש היסודי הוא סבת כל דבר וגמרו, וכן
 על ידו ישוב כל דבר לשרשו ע"ש, כי שרשו הוא מהבלי דגרמי שהוא הנפש דנפש, ולכן הוא סבת כל
 דבר ושורשו (ביאורים ח"א סט ע"ד), החכמה הכללי שהיא נקראת מים, כי כן החכמה הקדומה שהיא
 מ"ס, הנה עליה נאמרה (ישעיה מג טז) ובמים עזים נתיבה וכמ"ש הגר"א בריש ספר יצירה (א ע"א),
 וכן חכמה מוחא היא מים כמ"ש ברע"מ (פנחס רכח ע"ב, ורלג סע"ב) (ביאורים ח"א עד ע"ג), הוא
 מים מרוח שאמר בס"י (פ"א מ"א) (ביאורים ח"א פ ע"ג).

<p>דלגו רזא עלאה איהו:</p>	<p>שאר אברים שמבפנים סוד עליון הוא.</p>
<p>ת"ח לבא הא אתמר אבל לב דא איהו נורא דדליק³⁹⁴⁶ ואלמלא דזמין לגביהו מלכא עלאה כנפי ריאה דאיתין לקמיה רוחא מרוחא³⁹⁴⁷ דנשיב מגו בוסמין עלאין³⁹⁴⁸ הוה אוקיד לעלמא ברנעא חדא:</p>	<p>בא וראה הלב הרי נאמר, אבל לב זהו אש ששורף, ואם לא שהזמין אליו המלך העליון את כנפי הריאה שמביאים לפניו הרוח מרוח שנושבת מתוך בשמים עליונים, היה שורף את העולם ברגע אחד.</p>
<p>פתח ואמר (בראשית יט כד) וי"י המטיר על סדום ועל עמורה גפרית ואש אמאי אוקיד לון בגין דכנפי ריאה לא נשיבו (בהו) בההיא שעתא וסתרא דכנפי ריאה [דא] (תהלים סח יד) כנפי יונה נחפה בכסף ואינון רפאל וצדקיא^ל ועלייהו אתמר (תהלים קד ד) עושה מלאכיו רוחות לנשבא תדיר קמי מלכא (ס"א לבא)³⁹⁴⁹:</p>	<p>פתח ואמר "וה' המטיר על סדום ועל עמורה גפרית ואש". מדוע שרף אותם, משום שכנפי ריאה לא נשבו באותה שעה, והסוד של כנפי הריאה זה "כנפי יונה נחפה בכסף" ואלו הם רפאל וצדקיא^ל, ועליהם נאמר "עושה מלאכיו רוחות" לנשב תמיד לפני המלך (הלב).</p>
<p>רעיא מהימנא:</p>	
<p>כסא רחמי ודא [כסא] דינא וקב"ה [מלך] עומד מכסא דין דאיהו לב ויושב על כסא רחמים דאיהו מוהא:</p>	<p>כסא רחמים וזה כסא דין, והקדוש ברוך הוא מלך עומד מכסא דין שהוא הלב, ויושב על כסא רחמים שהוא המח.</p>
<p>וכד חובין מתרבין על אברים ועל ערקין דלבא דאיהו כרסיא דדינא אתמר בלבא (אסתר ז ז) והמלך קם בחמתו ממשותה היין³⁹⁵⁰ דאיהו יינא דאורייתא ובזמנא דכנפי ריאה נשבין על לבא (אסתר ז י) וחמת³⁹⁵¹</p>	<p>וכאשר העבירות מתרבים על האברים ועל העורקים של הלב, שהוא כסא של דין, נאמר בלב "והמלך קם בחמתו ממשותה היין", שהוא יינה של תורה, ובזמן שכנפי ריאה נושבות על</p>

³⁹⁴⁶ בינה נקרא ל"ב (רח"ו).

³⁹⁴⁷ הריאה ולבא הם סוד חו"ב, דלא מתפרשין דא מן דא (זהר ויקרא ד ע"א) [ולבא סוד בינה, ה' עלאה, מינה נפיק מלכות ה' תתאה, והוא סוד הנפש שבכבד המתפשט מן הלב כנז']. וברע"מ שם אמרו כי על סוד כנפי ריאה דנשבין על לבא, והוא רוחא מרוחא דנשיב מגו בוסמין עלאין שהם אר"א עלאין על אשא דבינה שבלב, הנה על זה נאמר (שמות כה כ) והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה סוככים בכנפיהם על הכפורת, דא כפורתא דלבא (הקדו"ש קה ע"ד), הקדמת תיקונים (יד ע"ב) לב נור דליק, וכן בתיקון י"ג (כט ע"א) לבא איהו אש אכלה כו', ואי לאו כנפי ריאה דנשבין על לבא הוה אוקיד כל גופא³⁹⁴⁷, וכן הוא ברע"מ (פנחס דף רכז ע"ב) דאי לאו (כנפי ריאה) דנשיב בבתין דלבא הוה נורא דלבא אוקיד כל גופא. וע"ש עוד (דף רלג סע"ב) כי מוח ולב הם מים ואש רחמי ודינא, וע' בהגר"א בתיקון כ"ה (דף עח ע"א) כי הנורא דלבא הוא החום הטבעי שבלב (ביאורים ח"א סט ע"ד). ³⁹⁴⁸ שהוא החיות הנמשך מחכמה ואינון רפאל וצדקיא"ל שהם חילותיה מביאים לה הארה (רח"ו). [ז"ל הגר"א בתיקונים קכד ע"ד: אשא דבלבא ו' רוחא כו' - ר"ל, כנ"ל דהן עולה ויורד ומפרש הטעם למה היא אצל אביה והוא אצל אמו ומפרש היא למנטר לה דבגלותא היא בת הקטנה ושדים אין לה והיא ברשות אביה והוא אצל אימא למנשב לה רוחא ובעא מינה דלא כו' ועי' בפרשת פנחס רל"ד א' ובר"מ שם ואמר ומאריך רוגזאה דוא"ו הוא אריך אנפין ועיין בזוהר שם לב דא איהו נורא דדליק ואלמלא דזמין לגבי' מלכא עילאה כנפי ריאה דאיתיה לקמי' רוחא מרוחא דנשיב מגו בוסמין עילאין הוה אוקיד לעלמא כו' ור"ל מע"ק דרוחא נשיב בי' כנ"ל קט"ו ב' בגין דאור קדמאה נטיל בעמודא דאמצעייתא ואימא היא לשמאלא בחמימו סגי כנ"ל ובזמן שהיא מקרבא בבעלה דהוא מים בקרירו היא נתקררה אבל בגין דמרחקה מבעלה לכן ו' רוחא דנשיב כו' ולזמנא דייתי פורקנא כו' ו' אזיל לימינא להתחבר לה"א תתאה ויר"ד הולך לשמאלא לה"א עילאה ואמר: כאן לסמכא וכאן לזקפא כמ"ש (תהלים קמה יד) סומך ה' לכל הנופלים סוכת דוד הנופלת וזוקף לכל הכפופים. ור"ל מע"ק דרוחא נשיב ביה, כמ"ש בתי' קט"ו ב' בגין דאור קדמאה נטיל בעד"א] (יהל אור). ³⁹⁴⁹ אחר זה נמשך אמר ר"מ בוצינא קדישא וכו' שהוא בדף הקודם (דרך אמת). ³⁹⁵⁰ ר"ל על דלא עסקין באורייתא (יהל אור). ³⁹⁵¹ חמימות (יהל אור).

<p>המלך³⁹⁵² שככה דתרין כנפי ריאה (שמות כה כ) והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה סוככים בכנפיהם על הכפרת דא כפורתא דלבא:</p>	<p>הלב, "וחמת המלך שככה" ששתי כנפי ריאה, "והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה סוככים בכנפיהם על הכפורת" זו הכפורת של הלב.</p>
<p>ובמאי וחמת המלך שככה בגין [דואשמע את קול כנפיהם (יחזקאל א כד)] [ד]וישמע את הקול (במדבר ז פט) דא קול תורה [קול דק"ש] וידבר אליו בצלותא [דפומא] דאיהו (תהלים נא יז) אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך:</p>	<p>ובמה "חמת המלך שככה" בגלל (ש"ו)ואשמע את קול כנפיהם" "וישמע את הקול" זה קול התורה, קול של קריאת שמע, "וידבר אליו" בתפלות הפה, שהוא "אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך".</p>
<p>וההוא רוחא דנשיב בכנפי ריאה³⁹⁵³ איהו אפיך קלא בקנה³⁹⁵⁴ דאיהו קנה חכמה קנה בינה³⁹⁵⁵ ואתמר בה (יחזקאל לז ט) כה אמר יי מארבע רוחות³⁹⁵⁶ באי הרוח דאינון ארבע אתוון יהו"ה והאי איהו רוח דדפיך בכל ערקין דלבא דאתמר בהון (יחזקאל א יב) אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו:</p>	<p>ואותה הרוח שנושבת בכנפי הריאה, היא מוציאה קול בקנה שהוא "קנה חכמה קנה בינה", ונאמר בה "כה אמר ה' מארבע רוחות באי הרוח" שהן ארבע אותיות יהו"ה, וזוהי רוח שדופקת בכל עורקי הלב, שנאמר בהם "אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו".</p>
<p>אמר בוצינא קדישא ודאי רעיא מהימנא דרגא דילך איהי דביה (אסתר ז י) וחמת המלך שככה (תהלים קמד טו) אשרי העם שככה בגימטריא משה אמר ליה בריך אנת בוצינא קדישא בוצינא דדליק קמי מלכא ומטרוניתא נר יי [איהי] נשמה דילך:</p>	<p>אמר הנר הקדוש, ודאי רועה נאמן דרגה שלך היא, שְׁבָה "וחמת המלך שככה", "אשרי העם שככה" בגימטריא משה. אמר לו ברוך אתה הנר הקדוש, נר שדולק לפני המלך והמלכה, נר ה' היא נשמה שלך.</p>
<p>א"ל הא אמרת מוחא ולבא וכנפי ריאה [תריין] כווליינ מאי ניהו אמר רעיא מהימנא הא אוקימנא בכנפי ריאה (תהלים קד ד) עושה מלאכיו רוחות כווליינ משרתיו אש לוחט ואינון תריין כנפי ריאה ותריין כווליינ לקבל ד' חיון דכרסייא כרסייא איהו לבא באמצעיתא:</p>	<p>אמר לו הרי אמרת מח ולב, וכנפי ריאה שתי כליות מהן. אמר הרועה הנאמן, הרי בארנו בכנפי ריאה "עושה מלאכיו רוחות", והכליות "משרתיו אש לוחט", והן שתי כנפי ריאה ושתי כליות כנגד ארבע חיות של הכסא, הכסא הוא הלב באמצע.</p>

³⁹⁵² של הלב (יהל אור).

³⁹⁵³ חיות האדם וקיומו דבחי' נפש הוא ע"י החום הטבעי שבלב, והוא מהל"ב אלה"ם דקטנות שהוא בחי' נפש מלכות, אשר שרשם הוא מבינה. אך הקול והדבור הוא מהרוח שבלב, והוא מהכנפי ריאה דנשבין תמיד על לבא, ומזה נמשך הרוח ללב, ומשם הוא הקול, והוא מהד' אותיות דהשם הו"ה ב"ה, שהוא בחי' רוח ז"א, אשר שרשו הוא מחכמה, וכמ"ש ברע"מ (פנחס דף רלד ע"א) וכו', וכן שם (דף רכח ע"א) ודא יהו"ה דאיהו קול כו', וכן בתיקונים (תיקון כה דף עח ע"א) וכד ייתי רוחא לגבי לבא דתמן נפשא אתמר ביה קול דודי דופק³⁹⁵³ כו'. והנה מזה נמשך החיות דבחי' רוח לכל הגוף ע"י העורקים הדופקים הנמשכים מן הלב לכל האברים, וכמ"ש בתיקונים (תיקון סט דף קכב ע"א) וכל ערקין וורדי גופא דאינון דפקין מלבא אינון דפקין, ושם מתלבש כל המוחין דגדלות שהם כל הל"ב נתיבות חכמה הכלולים בלב ג"כ (ביאורים ח"א סט ע"ד).

³⁹⁵⁴ הרוח הנה הוא אור חוזר מתתא לעילא, כי הנה הוא נמשך ובא מהמוח אל הריאה ומשם ללב וכמ"ש בפ' פנחס (רל"ד ורל"ה) ובכ"מ שם. ואח"כ הנה הוא חוזר מתתא לעילא דרך הקנה להפה וחוטם, וכ"ז הוא רק ע"י שכל הרוח הוא מבחי' הגבורות שבחכמה, שהם הנקודות, ולכך הם נקודות קטנות, משום שהם מבחי' הגבורות, וכל גבורות דרכם הוא להצטמצם כנודע. וכן כל גבורות תשוקתם תמיד לחזור למעלה (ביאורים ח"א עג ע"ב).

³⁹⁵⁵ עי' שעה"ק מ ע"א, ובהגר"א בתז"ח מ ע"א ד"ה קנה וושט.

³⁹⁵⁶ קול ודבור, וקנה חכמה, וקנה בינה (יהל אור).

<p>וכן מוחא אית ליה ארבע חיון דאיהו כרסייא דרחמי ומאי ניהו ראייה שמיעה ריחא דבור ראייה אריה שמיעה שור ריחא נשרא וד' אנפין וד' כנפין לכל חד דבור אדם איהו אחיד עילא ותתא³⁹⁵⁷ [ו]דרועין (ד)בהון וידינו פרושות כנשרי שמים:</p>	<p>וכן המח יש לו ארבע חיות, שהוא כסא של רחמים, ומהן ראייה שמיעה ריח דיבור. ראייה אריה, שמיעה שור, ריח נשר, וארבע פנים וארבע כנפיים לכל אחד. דיבור הוא אדם, אחוז למעלה ולמטה, זרועות שבהן (תפילת נשמת) "וידינו פרושות כנשרי שמים".</p>
<p>גוף אריה ושוקים (יחזקאל א ז) וכף רגליהם ככף רגל עגל ועל גופא אתמר (בראשית מא מג) מרכבת המשנה [מְשֻנָּה] (משנה) כתיב לישנא דמתניתין [ובחבורא קדמאה]:</p>	<p>גוף אריה, ושוקים עליהן, "וכף רגליהם ככף רגל עגל", ועל הגוף נאמר "מרכבת המשנה". משנה כתוב, לשון המשנה ובחיבור קדמון.</p>
<p>זהר:</p>	
<p>טחול:</p>	<p>טחול.</p>
<p>פתח בוצינא קדישא ואמר (קהלת ד א) ואראה את כל העשוקים שנעשו תחת השמש והנה דמעת העשוקים מאן אינון עשוקים אלין ינוקין דאינון בתוקפא דאמהון דסלקין מעלמא ע"י מלאך המות:</p>	<p>פתח הנר הקדוש ואמר "ואראה את כל העשוקים שנעשו תחת השמש והנה דמעת העשוקים". מי אלו העשוקים, אלו תינוקות שהם בחוזק אמותם, שמסתלקים מהעולם על ידי מלאך המות.</p>
<p>וכי מלאך המות קטיל לון דאיהו עושק אלא הדר ואמר ומיד עושקיהם כח ואין להם מנחם מאן ההוא כח דא הוא דכתיב (בראשית א יד) יהי מארת ברקיע השמים ודא הוא מארת חסר ואו ודא לילית דאיהי ממנא דההוא עושק:</p>	<p>וכי מלאך המות הורג אותם, שהוא עושק, אלא חזר ואמר "ומיד עושקיהם כח ואין להם מנחם", מי הוא אותו כח, זהו שנאמר "יהי מארת ברקיע השמים", וזהו מארת חסר וא"ו, וזו לילית, שהיא ממונה על אותו העושק.</p>
<p>ואיהי אקרי טחול ואיהי אזלת³⁹⁵⁸ וחייכא³⁹⁵⁹ בינוקי ובתר עבדת בהו רוגזא ודמע' למבכי עליהו טחול לזינא [דכבר אזלא] ודכבר אזלא (דכבד) דא אברי בשני ודא ברביעי בעובדא דבראשית ובג"ד לית סימנא טבא [כב"ד] [בשני וברביעי]:</p>	<p>והיא נקראת טחול, והיא הולכת ומצחקת בתינוקות, ואחר כך עושה בהם רוגז ודמעות לבכות עליהם. הטחול למין של הכבד הולך, זה נברא בשני וזה ברביעי במעשה בראשית, ומשום זה אין סימן טוב בשני וברביעי.</p>
<p>כבד מותא דרברבי [וטחול] (ו)מותא דזוטרי:</p>	<p>כבד מיתה של הגדולים, טחול מיתה של הקטנים.</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>אמר רעיא מהימנא ודאי הכי הוא דכבד איהו דרנא דעשו³⁹⁶⁰ עשו הוא אדום הוא</p>	<p>אמר הרועה הנאמן ודאי כך הוא, שהכבד הוא מדרגה של עשו, "עשו הוא</p>

³⁹⁵⁷ ר"ל לעילא בד' חושים דמוחא, ולתתא בגופא, שהפה אדם, והידים נשר, וגוף ארי', ורגלים שור כמו שמפרש והולך, שמל' אחיד עילא ותתא כמש"ל (יהל אור).

³⁹⁵⁸ משפטים קיד (הערת הזהר).

³⁹⁵⁹ וחייכת (דפ"ק).

³⁹⁶⁰ הוא כמו שמבואר בדברי הרב בשער המוחין (פרק ה) כי הדם הממשי העיקרי אשר בכבד, ונמשך ומתברר היותר מובחר והזך שבו ועולה אל הלב, והוא בחי' דם חומרי ג"כ, אלא שהוא הזך והיותר מובחר שבו, כי הוא מבחי' הלב"ב אלהי"ם דיניקה כנז', וכשירדין הם בראש הבריאה נעשה דין גדול בכל שונאי ישראל, וע"ז נאמר (ישעיה סג ד) כי יום נקם בלבי ודם עבדיו יקום וכנ"ל מתז"ח (ביאורים ח"א ע ע"ג).

<p>כניש כל דמין בין צלולין בין עכורין ולא אבחיין בין טב לביש לא עביד אפרשותא בינייהו:</p>	<p>אדום", הוא כונס את כל הדמים, בין הצלולים בין העכורים, ולא מבחין בין טוב לרע, לא עושה הבדלה ביניהם.</p>
<p>לבא איהו ישראל דאבחיין בין טב לביש בין דם טמא לדם טהור³⁹⁶¹ ולא נטיל אלא ברירו ונקיו דההוא דמא כבורר אוכל מנו פסולת ולבתר דנטיל לבא דאיהו יעקב ברירותא דדמים דאיהו לעילא ואשתאר כבד דאיהו</p>	<p>הלב הוא ישראל, שמבדיל בין טוב לרע, בין דם טמא לדם טהור, ולא לוקח אלא המבורר והנקי של אותו דם, כבורר אוכל מתוך פסולת. ואחר שנוטל הלב שהוא יעקב ברור של הדמים שהוא למעלה, ונשאר כבד שהוא</p>
<p>רלד/ב</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>עשו בפסולת [איהו] כעים³⁹⁶² עליה במרה דאיהי גיהנם [דאתבריאת] (דאתמר) ביומא תניינא מותא דרברבי ואיהו³⁹⁶³ נוקבא בישא אש זרה עבודה קשה ע"ז קרינן לה ובגין דמ[י]נה אתער כעס לכבד אוקמוה רבנן במתני' כל הכועס כאילו עובד ע"ז³⁹⁶⁴:</p>	<p>עשו עם הפסולת, הוא כועס עליו במרה שהיא גיהנם, שנבראה ביום השני. מיתת הגדולים, והיא נקבה הרעה אש זרה עבודה קשה עבודה זרה קוראים לה. ומשום שממנה מתעורר כעס לכבד, פרשוה חכמי המשנה, כל הכועס כאלו עובד עבודה זרה.</p>
<p>ולא עוד אלא דלית שריפה וחמימות בכל מרעין דאברין דגופא אלא ממרה דאיהי אדליקת בשלהובין על ערקין דכבד ובעי לאוקדא כל גופא ואיהו כנוונא דימא כד איהו כעים דגלי ימא סלקין עד רקיעא ובעו לנפקא מגבוליהו לחרבא³⁹⁶⁵ עלמא אי לאו שכינתא דאיהי [לחולה] כחול דאסחר לימא דלא נפקת מפומהא אוף הכי שכינתא אסחרת לגופא וסמיך ליה [כד"א] (תהלים מא ד) יי' יסעדנו על ערש דוי:</p>	<p>ולא עוד אלא שאין שריפה וחמימות בכל המחלות של אברי הגוף אלא ממרה, שהיא מדליקה בשלהבות על העורקים של הכבד, ורוצה לשרוף את כל הגוף, והיא כדוגמת הים, כאשר הוא כועס, שגלי הים עולים עד לרקיע ורוצים לצאת מגבולם לשבור (להחריב) העולם, אם לא השכינה שהיא לחולה כחול המקיף את הים, שלא יוצא מפיו, כמו כן כאן השכינה סובבת לגוף וסומכת אותו כמו שנאמר "ה' יסעדנו על ערש דוי".</p>
<p>ובג"ד אוקמוה מארי מתני' המבקר את החולה לא ליתיב למראשותיו משום דשכינתא על רישיה ולא לרגלוי דמלאך המות לרגלוי האי לאו לכל ב"ג אלא לבינוני אבל לצדיק גמור יי' יסעדנו על ערש דוי על רישיה ושכינתא אסחר גופיה עד רגלוי ובג"ד אתמר ביעקב (בראשית מט לג) ויאסף רגליו אל המטה ודא שכינתא דאתמר בה</p>	<p>ומשום זה בארוהו בעלי המשנה, המבקר את החולה לא ישב למראשותיו משום ששכינה על ראשו, ולא למרגלותיו כיון שמלאך המות למרגלותיו. וזה לא לכל בן אדם, אלא לבינוני, אבל לצדיק גמור "ה' יסעדנו על ערש דוי" על ראשו, והשכינה מקיפה את גופו עד רגליו. ומשום זה נאמר ביעקב "ויאסף רגליו אל</p>

³⁹⁶¹ כמ"ש בין דם לדם כו' (יהל אור).

³⁹⁶² וזהו עשו ששונא ליעקב (יהל אור).

³⁹⁶³ ואיהי (דפ"ו).

³⁹⁶⁴ עי' תיקו"ז נה ע"א: כבד וטחול דא סמא"ל ונח"ש כבד אשא סומקא מרה אשא ירוקא טחול

אשא אוכמא יותרת כלילא דכלהו כבד וטחול סמא"ל ונחש כבד אל אחר מרה סם מות דיליה טחול נחש נוקבא דיליה חלב טמא ומרה איהו חרבא דמלאך המות. בהגר"א: כבד כו' - לפי שלמעלה פי' מוח ריאה ולב, שכנגדם מרה כבד טחול, מרה וטחול הם ב' נוקבין כמ"ל בתיקון מ"ח בארוכה (צו ע"א) נגד בינה ומלכות. וכבד הוא נגד עמודא דאמצעיתא.

³⁹⁶⁵ לתברא (נ"א לחרבא) (דפ"ו).

<p>(ישעיה סו א) והארץ הדום רגלי:</p>	<p>המיטה", וזו השכינה שנאמר בה "והארץ הדום רגלי".</p>
<p>לרשע גמור [מלאך המות] [מדת הדין] אסחר ליה בכל סטרא ודא יצה"ר [דמלאך המות] [דמדת הדין] אסחר ליה בכל סטרא חרבא דיליה דפניו מוריקות בטפה [חדא מאינון] [דאינון] ג' טפות דזריק ביה (מרה) הה"ד (משלי ה ד) ואחריתה מרה כלענה [כבד] דא דכורא יותרת הכבד נוקבא:</p>	<p>ולרשע גמור מלאך המות מקיף אותו בכל צדדיו, וזה יצר הרע שמלאך המות מקיף אותו בכל צדדיו חרב שלו, שפניו מוריקות בטפה אחת מאותן שלש טפות שזורק בו, זהו שכתוב "ואחריתה מרה כלענה", הכבד זה הזכר, יותרת הכבד נקבה.</p>
<p>זהר:</p>	
<p>קיבה איה³⁹⁶⁶ דרגא חד משתי דמותא ודא אתקרי תרדמה עסטראה [עסירטא] דרגא שתיתאה דמלאך המות ומגו דאתי מרחיק³⁹⁶⁷ איהו מסטרא דמותא [ולאו מותא רמוא חדא משתי דמותא]:</p>	<p>הקיבה היא דרגה אחת משישים ממיתה, וזה נקרא תרדמה עסטראה (עסירטא), דרגה שישית של מלאך המות, ומתוך שבא מרחוק הוא מצד המות ולא מות, רמז אחד משישים ממיתה.</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>אמר רעיא מהימנא בתר דגופא איהו מאילנא דטוב ורע³⁹⁶⁸ לית אבר [בגופא] (בכל גופא) דלית³⁹⁶⁹ ביה יצר הרע ויצר טוב לבינוניים ולצדיקים גמורים תרין יצירות דכר ונוקבא תרווייהו טובים כגוונא דחתן וכלה:</p>	<p>אמר הרועה הנאמן, מאחר שהגוף הוא מעץ של טוב ורע, אין אבר בגוף שאין בו יצר הרע ויצר הטוב לבינוניים. ולצדיקים גמורים שתי יצירות של זכר ונקבה ושניהם טובים, כדוגמת חתן וכלה.</p>
<p>לרשעים גמורים תרין יצירות בישי דכר ונוקבא בכל אבר ואבר מסטרא דסמאל ונחש ובג"ד מסטרא דאילנא דטוב ורע קיבה אית בה תרין דרגין³⁹⁷⁰ דהכי אוקמוה רבנן קיבה ישן:</p>	<p>ולרשעים גמורים שתי יצירות רעות, זכר ונקבה בכל אבר ואבר מצד של סמאל"ל ונחש. ומשום זה מצד של עץ טוב ורע, היא הקיבה שיש בה שתי דרגות, שכך בארוהו חכמים, קיבה ישן.</p>
<p>ואית שינה אחת משתי דמותא ושינה אחת משתי בנבואה ובג"ד אוקמוה רבנן מארי מתיבתא החלומות שוא ידברו (זכריה י ב) והכתיב (במדבר יב ו) בחלום אדבר בו לא קשיא כאן על ידו שד כאן על ידי מלאך:</p>	<p>ויש שינה אחת משישים במיתה, ושינה אחת משישים בנבואה, ומשום זה פרשוהו חכמים בעלי הישיבה, "וחלומות השוא ידברו", והרי כתוב "בחלום אדבר בו" לא קשה, כאן על ידי שד, כאן על ידי מלאך.</p>

³⁹⁶⁶ איהו (דפ"ו).

³⁹⁶⁷ פירוש כיון שהקיבה היא אחד משתי דמותא ולא א' משנים או מג' נמצא שהיא רחוקה מן המות לכך אינו מיתה ממש רק רמז א' מס' דמותא כי הקיבה היא ישינה כמר"זל והשינה א' מס' דמותא (מ"מ).

³⁹⁶⁸ מתחלת בריאתו היולי שיש בו כח לנטות כולו לטוב או כולו לרע או לעמוד בנוני, אי יצדיק עצמו יטה כולו לטוב ויעלה שני יצירות להיותן כולן לטוב, "דא רחמי ודא דינא" דהיינו זכר ונקבה מצד התפארת והמלכות דהיינו ר"ח ונפ"ש, אם ירשיע יהיו שתיהם רעות, אם יטה עצמו כולו אל הרע וידחה הקדושה ממנו ושתי יצירות הם "סמאל ולילית", ואם בנוני עומד בשתי יצירותיו ר"ע וט"ב, ולזה ימצא באברים בחינה טובה רומזת למעלה בסוד מדרגות הקדושות ובחינה רעה מצד החצונים (אור יקר).

³⁹⁶⁹ דלא אית (דפ"ק).

³⁹⁷⁰ ושתי המדרגות הם עץ הדעת טוב ורע דא מטטרון, והיינו חלום על ידי מלאך ורע דא סמאל דהיינו חלום על ידי שד (אור יקר).

<p>חלום ע"י מלאך חד משתיז בנבואה חלום על ידי שד איהו שוא מסטרא דמותא ואיהו תבן דהכי אוקמוה כשם שאי אפשר לבר בלא תבן כך אי אפשר לחלום בלא דברים בטלים:</p>	<p>חלום על ידי מלאך אחד משישים בנבואה, חלום על ידי שד הוא שוא מצד של המות, והוא תבן. שכך בארוהו, כשם שאי אפשר לבר בלא תבן, כך אי אפשר לחלום בלא דברים בטלים.</p>
<p>אצטומכא דא קרקבן [נקלף] 3971 ואוקמוה רבנן קרקבן 3972 טוחן 3973 דאיהו נטיל כלא ושחיק ומשדר לכל איבריזן אי איבריזן 3974 בלא חוביזן 3975 כגוונא דאוקמוה רבנן דאית מלין 3976 דמ(ת)עכביזן ית קרבנא דלא נחית לקבלא ליה ההוא דשדר [ליה] קב"ה לקבלא [דורונא] דיליה דאית דמקבל ליה קב"ה על ידי אריה דאתמר ביה (יחזקאל א י) ופני אריה אל הימין לארבעתן וקב"ה רכיב עליה ונחית ביה לקבלא ההוא דורונא:</p>	<p>האצטומכה זה קרקבן נקלף, ובארו חכמים קרקבן טוחן, שהוא לוקח הכל ושוחק ושולח לכל האברים, אם האברים בלי עוונות כדוגמא שבארו חכמים, שיש דברים המעכבים את הקרבן שלא יורד לקבל אותו, ההוא ששלח הקדוש ברוך הוא לקבל המתנה שלו, שיש שמקבל אותו הקדוש ברוך הוא על ידי אריה, שנאמר בו "ופני אריה אל הימין לארבעתן" והקדוש ברוך הוא רוכב עליו ויורד בו לקבל אותו דורון.</p>
<p>ואית דורונא דמקבל ליה על ידי שור דאתמר ביה (שם) ופני שור מהשמאל לארבעתן ואית דורונא דמקבל על ידי דנשר דאתמר ביה (שם) ופני נשר לארבעתן דאינון שתי תורים או שני בני יונה ואית דורונא דמקבל ליה ע"י דאדם דכתיב ביה (ויקרא א ב) אדם כי יקריב מכם קרבן ליי בדיוקנא דההוא דאתמר ביה (יחזקאל א י) ודמות פניהם פני אדם יהו"ה נחית עליהו לקבלא דורונא:</p>	<p>ויש דורון שמקבל אותו על ידי שור, שנאמר בו "ופני שור מהשמאל לארבעתן", ויש דורון שמקבל על ידי נשר, שנאמר בו "ופני נשר לארבעתן", שהם שתי תורים או שני בני יונה, ויש דורון שמקבל אותו על ידי אדם שכתוב בו "אדם כי יקריב מכם קרבן לה", בדמות של זה שנאמר בו "ודמות פניהם פני אדם" יהו"ה יורד עליהם לקבל המתנה.</p>
<p>ואית חיון טבעיות 3977 ממנן על גופין דאינון מארבע יסודין ואינון דכייז ולקבליהו ארבע חיון דורסין [מסאבין] ונ"א מלאכין ממנן (ממנן) על ד' [מרירן] [מרירן] דאינון מרה חורא מרה סומקא מרה ירוקא מרה</p>	<p>ויש חיות טבעיות ממונות על הגופים שהם מארבעה יסודות והן טהורות, ולעומתן ארבע חיות דורסות טמאות (מלאכים ממונים) על ארבע מרות, שהן מרה לבנה מרה אדומה</p>

3971 ר"ל סימן טהרה טוב כנ"ל (יהל אור).

3972 קורקבן (דפ"ו).

3973 הענין כי המזון העליון הוא המעשים הטובים מלמטה כגון התפלות או הקרבנות וכל מעשה המצות, ושכינה מקבלת הכל וכוחותיה מכינות מעשה התחתונים לעכלו בסוד רוחניות נעלם לסלקו למעלה, ובחינה המהפכת ומעכלת זה נקרא קרקבן והוא סוד קבלת הקרבנות או התפלות, ובהיות זכות בתחתונים מתקבל קרבנם לרצון ומתחלק מלפני המלך כראוי (אור יקר).

3974 אברין אי אברין (דפ"ו).

3975 שאינם פגומים בעונותיהם של ישראל, ובהיות שאין זכות בתחתונים חס ושלוש אז אין התפלות ולא הקרבנות מתקבלים ברצון (אור יקר).

3976 הכל לפי העון, ואז אינו יורד אריה אלא כלב כדפירשו בזהר, וקבלת הקרבנות בחינות שונות, בבוקר תמיד של שחר מקבל על ידי מיכאל אריה ובערב על ידי גבריאל שור ובלילה על ידי נשר רפאל, או גם כן לפי בחינת הקרבן כבש על ידי אריה פר על ידי שור תורים ובני יונה על ידי נשר, וסוד תבירו דלבא על ידי אדם והיינו אדם כי יקריב מכם דהיינו התשובה והדבר הנאות לפני קונו כפי שיעור. הקרבן והחטא (אור יקר).

3977 הם סוד ארבע יסודות רוחניים שהם מרכבה לארבע חיות בסוד העשיה שהיא לבוש ליצירה (אור יקר).

<p>אוכמא [ואית] (ואיגון) חיון שכליות³⁹⁷⁸ דסחרין לכרסייא ואית לעילא מנייהו ונבוהים עליהם ואיגון חיון אלהיות מסטרא דקדושה ואית חיון דסטרא אחרא ואתקריאו אלהים אחרים ואלהיות דקודשא אלהים חיים ואלין אלהיות דקדושה אתקריאו אלהי האלהיות:</p>	<p>מרה ירוקה מרה שחורה, ויש חיות שכליות שסובבות הכסא, ויש למעלה מהן וגבוהות עליהן, והן חיות אלהיות מצד הקדושה, ויש חיות מהצד האחר ונקראות אלהים אחרים, האלהיות מצד הקדושה [נקראות] אלהים חיים, ואלו האלהיות של הקדושה נקראות אלהי האלהיות.</p>
<p>ועלת על כלא אל אדון על כל המעשים וכל זינא אזיל לזיניה ובגין דאית אלהים אחרים אמר עלייהו (שמות כב יט) זובח לאלהים יחרם בלתי ליהויה לבדו³⁹⁷⁹ בגין דלא יתערב אלהים חיים עם אלהים אחרים³⁹⁸⁰:</p>	<p>ועילת על הכל, אל אדון על כל המעשים, וכל מין הולך למינו, ומשום שיש אלהים אחרים אמר עליהם "זובח לאלהים יחרם בלתי לה' לבדו" כדי שלא יתערב אלהים חיים עם אלהים אחרים (ובחבור קדמון)</p>
<p>רלה/א</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>[ובחבורא קדמאה] אצטומכא דא נטיל כלא ושחיק ומשדר לכל סטריין דלתתא³⁹⁸¹ ומנ(י)ה אתזנו³⁹⁸² תתאי³⁹⁸³ מאיגון [שתין] שמרים לתתא כל איגון רוחין וסטריין אחרניין³⁹⁸⁴ [דאיתזנו] (דאתגורו) בליליא מאיגון אברים [ופדרים] (ופרדי) ושאר נטליין כל שייפין ונטיל כלא כבד וקריב ללב כמה דאתמר ודא איהו דכתיב (יהוקאל א י) ופני אריה אל הימין ועל דא אתחזי על מדבחא³⁹⁸⁵ כגוונא דאריה אכיל קרבניין מכאן ולהלאה כל שאר שייפין³⁹⁸⁶ ברזא דגופא כגוונא דלעילא:</p>	<p>אצטומכא זו לוקחת ושוחקת ושולחת לכל הצדדים של מטה וממנה נזונים התחתונים, מאלו שותים השמרים למטה, כל אותן רוחות וצדדים אחרים שנזונים בלילה מאותם אברים ופדרים, והשאר נוטלים כל האברים, ונוטל הכל הכבד ומקריב ללב, כמו שנאמר, וזה שכתוב "ופני אריה אל הימין" ועל זה מתראה על המזבח כדוגמת אריה שאוכל קרבנות, מכאן ולהלאה כל שאר האברים בסוד של הגוף כדוגמא של מעלה.</p>
<p>רעיא מהימנא:</p>	
<p>אמר רעיא מהימנא בוצינא קדישא ודאי אצטומכא בקדמיתא נטיל [כולא] עד שית</p>	<p>אמר הרועה הנאמן נר הקדוש, ודאי אצטומכא בראשונה לוקחת הכל עד</p>

³⁹⁷⁸ היינו סוד כסא הכבוד דהיינו הבריאה כדפי' לעיל סימן ה', וכנגד שלשה בחינות אלו יש נגדיים דהיינו יסודות חומריים נגד ארבעה יסודות רוחניים, והיכלות טמאים נגד היכלות קדושים, ועשר ספירות טמאות נגד הכסא, אבל בעשר ספירות עצמן ואין סוף אין נגדיי אליהם חם ושלוש, וכבר פירשנו בספ"ר ספירות התמורות והיכלות התמורות (אור יקר).
³⁹⁷⁹ שהוא המתלבש בבריאה יציר"ה ועשי"ה ודוחה כל שלשה מינים טמאים (אור יקר).
³⁹⁸⁰ (ס"א ובחבורא קדמאה) (נוסף בדפ"ו).

³⁹⁸¹ הם הכחות החצובים שהם אוכלים דחיית הטבע והמותר מזיעתן של חיות, ככ"ד הכא משמע דאיהו אוריאל אל הימין פני אריה ודאי שבמיכאל כדפירשנו לעיל ולקמן מפרש לה דלאו היינו אוריאל אלא בסוד הגלות שהכחות הקדושים גולים ומתלבשים בחצונים ולעולם כבד סמאל (אור יקר).

³⁹⁸² אתזני (דפ"ו).

³⁹⁸³ פירוש מהאצטומכא ניזונים מלאכים תחתונים שהם קדושים ומ"ש מאיגון שתיין שמרים לתתא וכו' מהמלאכים התחתונים הנז' שותים שמרי הדינים (מ"מ).

³⁹⁸⁴ שהם הקליפות שניזונים בלילה (מ"מ).

³⁹⁸⁵ משמע שקורא למלאך אוריאל כאן ובאיברים הפנימיים איך יצדק זה (רח"ו). ויש לתרץ שהאצטומכא רומז לאריה שאוכל קרבנות. אך אצטומכא היא ניטלת הכל (מ"מ).

³⁹⁸⁶ כלומר ראש וזרועות ושוקיים וכו' בסוד האצילות כמבואר בכמה מקומות (אור יקר).

<p>שעתין³⁹⁸⁷ ואופה וקרקבן איהו (קרקבנא דאיהו) אופה וריאה איהי משקה לבא (ד)מלכא³⁹⁸⁸ ואינן תרין אינן ודאי אופה³⁹⁸⁹ ומשקה³⁹⁹⁰ למיהב למלכא משפירו דכל מאכלין ומשקין רישא דכלהו (מבחר דכלהו) (מחבר לכלהו) והיינו דכתיב (שיה"ש ה א) אריתי³⁹⁹¹ מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם אכלו רעים שאר אברים דאינן חילין ומשריין דמלכא דפליג לון מזונא על יד שר האופים שתו ושכרו דודים על יד שר המשקים:</p>	<p>שש שעות ואופה, קרקבן הוא אופה והריאה היא משקה הלב המלך, ואלו השנים הם ודאי אופה ומשקה לתת למלך מהטוב של כל מאכלים, ומשקים מהראש של כולם מהמובחר של כולם, וזהו שכתוב "אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי", אחר כך "אכלו רעים", שאר האברים שהם חיילות ומחנות המלך שמחלק להם מזון על ידי שר האופים, "שתו ושכרו דודים" על ידי שר המשקים.</p>
<p>וכבר איהו לימינא דב"נ ובג"ד (יחזקאל א י) ופני אריה אל הימין לארבעתן לימינא דמלכא דאיהו לבא טחול לשמאלא אלין אינן מסטרא אחרא³⁹⁹² (יחזקאל א י) ופני שור מהשמאל משקה (חמרא) (דמרה) מזוג במיא למלכא (ואריה אכיל דא) (דא ריאה אבל) כבד³⁹⁹³ כניש מזונא קמי מלכא דאיהו לבא:</p>	<p>והכבד הוא לימין האדם, ומשום זה "ופני אריה אל הימין לארבעתם", לימין המלך, שהוא הלב. הטחול לשמאל. אלו הם מהצד האחר, "ופני שור מהשמאל", משקה יין מזוג במים למלך, ואריה אוכל, זה כבד שאוסף מזון לפני המלך שהוא הלב.</p>
<p>[ואית לאקשוויי] (ואין למקשה) על האי אי כבד איהו עשו איך הוא מתקן מזונא ללבא אלא ודאי לבא איהו כנוונא דיצחק³⁹⁹⁴ כבד עשו דאיהו הצד ציד ויימא ליה (בראשית כז לא) יקום אבי ויאכל מציד בנו³⁹⁹⁵ אלין אינן צלותין דאזלין ומתתרכיין³⁹⁹⁶ מענייים ויצחק בצערא ובינונא דלא יכלין לכוונא</p>	<p>ויש להקשות על זה, אם כבד הוא עשו, איך הוא מתקן מזון ללב. אלא ודאי הלב הוא כדוגמתו של יצחק, כבד עשו שהוא הצד ציד, "ויאמר לו יקום אבי ויאכל מציד בנו", אלו הן התפלות שהולכות ומתגרשות מענייים, ויצחק בצער וביגון שלא יכולים לכוון לתפלה, ומשום זה לא אמר "ויאכל מציד", אלא "ויאכל מציד בנו", "בני בכורי</p>

³⁹⁸⁷ ר"ל עד חצות הלילה שאז נוטלין השאר חלקם (יהל אור).

³⁹⁸⁸ מלכות (אור יקר).

³⁹⁸⁹ אופה כבד - דהיינו מצד האש כדי להעלות כל צד הגבורה ממטה למעלה (אור יקר).

³⁹⁹⁰ משקה ריאה - להעלות למעלה כל סוד הנסכים דהיינו בסוד ניסוך מים ויין, ולכך צודק אל

ק"ו האמצעי כדמסיק (אור יקר).

³⁹⁹¹ ר"ל אכלתי כו' שתיתי כו' (יהל אור).

³⁹⁹² דריאה וקורקבן אינן אופה ומשקה דקדושה (יהל אור).

³⁹⁹³ כלומר בהכרח גמור נודע היות הכבד המקבץ המזון אפילו משקין כל זמן שהם מזון, אבל

קשה דהא אמרן שהוא "סמאל והוא עשו" (אור יקר).

³⁹⁹⁴ מלכות מצד הגבורה דהיינו היותה בדין (אור יקר), בינה, משמאל דגבורה (יהל אור).

³⁹⁹⁵ שהוא מבקש פרנסתם, שהן ניזונין בגלות ע"י ס"ט"א מתמצית, לכך הוא מבקש ליטול תחלה

(יהל אור).

³⁹⁹⁶ הענין כי כל תפלה שיש בה מחשבה בלתי הגונה אינה מתקבלת למעלה, וכאשר יש בישראל

חוטאים שהם עניים מצד עוני כוונתם ועוני מצותם אז תפלתם מתקבלת על ידי בחינת הכבד שהוא סוד שכינה בגלות, ותועלת נמשך מזה לסמאל שהוא נהנה מאותה תפלה כענין שנהנים אומות העולם בהיותנו בגלות שהם ראשונים לקבלת השפע, מפני שאי אפשר לאמנו להשפיע לנו ברכה אלא על ידי האומה אשר אנו גולים בה, וכן שכינה בתוך השר ההוא גולה עמנו, והיינו אומרה שמוני נוטרה את הכרמים, ויש לו כח שבאותו כח מתלבש הממונה על התפלות, ואם יש שלום כיוצא בזה לרשעים או עניים משוקעים ביסורין הרעים מסטרא דרע שהם מצדם בגלות ואז ממש כבד מעלה תפלתם מן הטעם הנזכר (אור יקר).

<p>בצללותא³⁹⁹⁷ ובגין דא לא אמר ויאכל מצידוי אלא ויאכל מציד ובנו (בני) (שמות ד כב) בני בכורי ישראל כנוונא דא לית לון לישראל מזונא בגלותא אלא ע"י אומין דעלמא:</p>	<p>ישראל" כדוגמא זה אין להם לישראל מזון בגלות אלא על ידי אומות העולם.</p>
<p>אבל כד אינון בארעא דישראל מזוניהון ע"י שכינתא ויהוון³⁹⁹⁸ תרין כנפי ריאה משקין אומה שר³⁹⁹⁹ המשקים ותריין כוולין (שר) האופים דמבשלין הזרע דנחית מן מוחא ומבשלין מיא דמקבלין מכנפי ריאה ולבתר דייכול מלכא⁴⁰⁰⁰ דאיהו לבא אתמר בתרין כליין דיליה (שיה"ש ה א) אכלו רעים [ולתריין] (ולבתר) כנפי ריאה שתו ושכרו דודים:</p>	<p>אבל כאשר הם בארץ ישראל, מזונותם על ידי השכינה. ויהיו שתי כנפי הריאה משקות אומה, שר המשקים, ושתי הכליות האופים שמבשלות הזרע היורד מן המח, ומבשלות מים שמקבלות מכנפי הריאה, ולבסוף שיאכל המלך שהוא הלב, נאמר בשתי הכליות שלו "אכלו רעים", ולשתי כנפי הריאה "שתו ושכרו דודים".</p>
<p>דלכא איהו כסא דין ארבע [חיון] שליחן דיליה תרין כנפי ריאה ותריין כליין דכנפי ריאה (יחזקאל א יא) ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה לקבלא עלייהו מלכא⁴⁰⁰¹ דאיהו (ישעיה יא ב) רוח⁴⁰⁰² חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת⁴⁰⁰³ ויראת יי⁴⁰⁰⁴ דיתב על כרסייא דאיהו לבא דכל אינון דפיקין⁴⁰⁰⁵ מתנהגין אבתריה כחיילין בתר מלכיהון:</p>	<p>שהלב הוא כסא דין, ארבע חיות שלוחים שלו, שתי כנפי ריאה ושתי כליות של כנפי ריאה, "ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה", לקבל עליהם את המלך, שהוא "רוח חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה, רוח דעת ויראת ה'" שיושב על כסא שהוא הלב, שכל אותם דפיקות מתנהגים אחריו כחיילים אחר מלכם.</p>
<p>ורוחא דנשיב מכנפי ריאה נשיב על תרי נוקבי חוטמא ואיהו קריר⁴⁰⁰⁶ וענינא משמאלא וחם מימינא ומסטרד דמוחא דאיהו כרסייא דרחמי איהו רוח קר לימינא דחסד וחם משמאלא דגבורה דתמן לבא ומוחא מזיג ביה באמצעיתא דתרווייהו אוף הכי לבא מזיג מקור וחום ומוחא אוף הכי דמקבלין דין מדין:</p>	<p>והרוח שנושבת מכנפי הריאה, נושבת על שני נקבי החוטם, והיא קרירה וצוננת מהשמאל וחמה מימין, ומצד המח שהוא כסא של רחמים היא רוח קרה לימין החסד, וחמה משמאל הגבורה, ששם הלב, והמח מזוג בו באמצע של שניהם, כמו כן כאן, הלב ממוזג מקור וחום, והמח גם כך שמקבלים זה מזה.</p>
<p>ושמרים דכלא נטיל טחול ומשריין דיליה</p>	<p>ואת השמרים של הכל נוטל הטחול</p>

³⁹⁹⁷ לצלותא (דפ"ו).

³⁹⁹⁸ ויהון (דפ"ו).

³⁹⁹⁹ ר"ל האומה שר האונות, שהן משקים. וכן קורקבן של הכוליות, שהן אופים (יהל אור).
⁴⁰⁰⁰ כלל דבריו כי "הראש" הוא התפארת "והלב" מלכות "ותרי כולין" הם מיכאל גבריאל אש ומים, ושתיים מהם מבשלים השפע היורד מהתפארת למלכות, ואחר שהתפארת והמלכות מקבלים השפע חסד וגבורה ונצח והוד עליהם נאמר "אכלו" וכו' (אור יקר).

⁴⁰⁰¹ וכנגדם הארבעה הנזכרים כסא דין מלכות מצד הגבורה "לקבלא עלייהו מלכא" תפארת כלול מכל הספירות והוא נקרא הבא אל המלכות, וארבע חיות נעשות מרכבה אליהם יחד בסוד יאהדונה"י (אור יקר).

⁴⁰⁰² תפארת כלול [מ]חכמה ובינה בסוד הדעת, רוח תפארת עצמו, כלול [מ]חסד וגבורה והיינו עצה וגבורה (אור יקר).

⁴⁰⁰³ הוא בעצמו (אור יקר).

⁴⁰⁰⁴ במלכות והוא כלול מהכל (אור יקר).

⁴⁰⁰⁵ הפעולות והנהגות שהמלכות פועלת חסד או דין וכיוצא הכל ברצון בעלה (אור יקר).

⁴⁰⁰⁶ לפי שהלב מסט' דגבורה, ולכן ימינא חם, [מצאתי כתוב על הגליון. פי' כי לעולם ימין הוא גובר. ע"כ] ובמוח להיפך (יהל אור).

<p>דאינון עבדים ושפחות דאמר עליהו שלמה (קהלת ב ז) קניתי לי עבדים ושפחות:</p>	<p>והמחנות שלו, שהם עבדים ושפחות שאמר עליהם שלמה "קניתי עבדים ושפחות".</p>
<p>תרין כווליין אתקריאו אשים על שם אשים דלעילא דאתמר בהו (דברים יח א) אשי יי ונחלתו יאכלון ובקנה שית עוקאן דעליהו אתמר (תהלים כט א) הבו ליי בני אלים⁴⁰⁰⁷ דבהון סליק קלא דאתפליג לוי קלין דשכינתא ושביעאה סליק לפומא דאיהו כרסייא:</p>	<p>שתי כליות נקראות אשים, על שם אשים של מעלה, שנאמר בהם "אשי ה' ונחלתו יאכלון". ובקנה יש שש טבעות, שעליהן נאמר "הבו לה' בני אלים", שבהן עולה הקול שנחלק לששה קולות של השכינה, והשביעי עולה לפה, שהוא כסא.</p>
<p>ושית עוקאן דקנה אינון כגוונא דשית דרגין דכרסייא דמלכא וקנה איהו סלם דביה (בראשית כה יב) מלאכי אלהים עולים ויורדים בו דאינון הבלים סלקין [ביה מלבא⁴⁰⁰⁸ ורוחין דאורא] (ליה מלבא ורוחין חורין נפקין) נחתין ביה בלבא לקרא חמימותא דלא לוקיד גופא:</p>	<p>ושש טבעות של קנה, שהם כדוגמת שש מדרגות של כסא המלך, וקנה הוא סולם שבו "מלאכי אלהים עולים ויורדים בו", שאותם הבלים עולים בו המלך (מהלב), והרוחות שבאור (חורים יוצאים) יורדות בו בלב לקרר חמימותו שלא ישרף הגוף.</p>
<p>וכד רוחא נחית [נחית] בכמה רוחין כמלכא עם חיליה וכנפי ריאה⁴⁰⁰⁹ מקבלין לרוחא דאיהו מלכא עליהו כמה דאמינא ופניהם וכנפיהם פרודות (יחזקאל א יא) והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה (שמות כה ב):</p>	<p>וכאשר הרוח יורדת, יורדת בכמה רוחות, כמלך עם חיילותיו, וכנפי הריאה מקבלות לרוח שהוא מלך עליהן, כמו שנאמר "ופניהם וכנפיהם פרודות והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה".</p>
<p>אי זכאן אברין דבר נש בפקודין [דעשה דמלכא עלאה] (דמלכא) דאיהו רוח הקדש נחית בסלם דאיהו גרון בכמה רוחין קדישין דאתמר עליהו (תהלים קד ד) עושה מלאכיו רוחות [וסלקין לקבל אלין הבלים דלבא דאתמר עליהו (שם)] משרתיו אש לוחט ועליהו אתמר (שם כט ז) קול יהוה חוצב</p>	<p>אם זכאים האברים של האדם במצוות עשה של המלך העליון, שהוא רוח הקודש, יורד בסולם שהוא הגרון בכמה רוחות קדושות, שנאמר עליהן "עושה מלאכיו רוחות", ועולים לעומת אלו ההבלים של הלב, שנאמר עליהם "משרתיו אש לוחט", ועליהם נאמר "קול יהוה חוצב</p>
<p>רלה/ב</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>להבות אש⁴⁰¹⁰ בנין דלבא (תמן) אדני⁴⁰¹¹ דמניה סלקין להבות אש בפומא [דאיהו יהו"ה⁴⁰¹² דנחתין עמיה כמה רוחין דקדושה מארבע אתוון [יהו"ה⁴⁰¹³] דאתמר עליהו (יחזקאל לו ט) כה אמר יהוה מארבע רוחות</p>	<p>להבות אש", משום שהלב אדני", שממנו עולים להבות אש בפה שהוא יהו"ה, שיוורדות עמו כמה רוחות של קדושה מארבע אותיות יהו"ה, שנאמר עליהן "כה אמר יהוה מארבע רוחות</p>

⁴⁰⁰⁷ שופר של איל דסליק מלבא (יהל אור).

⁴⁰⁰⁸ מלכא (דפ"ק).

⁴⁰⁰⁹ עי' לעיל דף רלד בהערה בשם הביאורים.

⁴⁰¹⁰ כי ה' היינו דכורא והוא חוצב להבות אש דהיינו סוד ענפי הנקבה (אור יקר).

⁴⁰¹¹ מלכות (אור יקר).

⁴⁰¹² והרי נמצא שם אדני" בשם יהו"ה וכן נמצא שם יהו"ה בשם אדני" (אור יקר).

⁴⁰¹³ ובזה נמצא שם יהו"ה בשם אדני", והעד היות הרוחות ארבע כמספר ארבע אותיות, ומשם

נקיש ללהבות אש היותם ארבע כאותיות שם אדני" (אור יקר).

באי הרוח:	באי הרוח".
קנ"ה איהו קנה חכמה קנה בינה (משלי ד ה) [דאינון] (דאיהו) לימינא דחסד ולשמאלא דגבורה תפ"ארת סלם באמצעיתא בגופא כליל תרין דרועין וגוף וברית ותריין [דקנה] (ספריין) שוקין לקבל שית עזקאן דקנה:	קנ"ה הוא "קנה חכמה קנה בינה", שהם לימין החסד, ולשמאל הגבורה, תפארת סולם באמצע בגוף כלול משתי זרועות, וגוף וברית ושתי (צדדים) שוקים כנגד שש הטבעות של הקנה.
[וכד] (וחד) נחית יהו"ה ללבא לגבי אדני מתחברין דינא ברחמי בלבא דאיהו יאהדונה וכד סליק אדני לפומא אדני ⁴⁰¹⁴ שפתי תפתח (תהלים נא יז) לקבלא [יהו"ה] בפומא לאתחברא תמן תרין שמהן בחבורא חדא יאהדונה כגוונא דמתחברואן [בלבא] ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין מי שאין תוכו כברו אל יכנס לבית המדרש אי לית לון פומא ולבא שוין [ובחבורא קדמאה]:	וכאשר יורד יהו"ה ללב לגבי אדני, מתחברים הדין ברחמים בלב שהוא יאהדונה", וכאשר עולה שם אדני לפה של אדני שפתי תפתח לקבל יהו"ה בפה, להתחבר שם שני שמות בחיבור אחד יאהדונה", כדוגמא שמתחברים בלב, ומשום זה בארו בעלי המשנה, מי שאין תוכו כברו אל יכנס לבית המדרש, אם אין להם פה ולב שוים ובחיבור הראשון.
זהר:	
קנה שית עזקאן בקנה מתחבראן כחדא ואינון אקרונ בני אל(ה)ים ⁴⁰¹⁵ מפקי רוחא לנשבא על עלמא ואתיין מסטרא דגבורה:	קנה שש טבעות בקנה שמתחברות כאחת, והן נקראות בני אלים, מוציאות רוח לנשב על העולם, ובאות מצד הגבורה.
וכד אינון מתחברין ⁴⁰¹⁶ כחדא אינון כגוונא דשופר ואלין אקרו שופר (שופר) של איל (אילו) של יצחק אלים בני בשן הבו ליי בני אלים (תהלים כט א) [אלים דיצחק] ומפקין רוחא וקלא והוא קלא נפיק ואערע בעבי מטרא ואשתמע [לברייתא] לבר וע"ד כתיב (איוב כו יד) ורעם גבורותיו ⁴⁰¹⁷ מי יתבונן דודאי מסטרא דגבורה קא אתיין ובגין דא (ס"א ומה אמר ההוא קלא (תהלים כט ג) קול יי על המים ⁴⁰¹⁸ אל הכבוד וגו') אל הכבוד הרעים יי על מים רבים (אל) [יי] ואל ה' רועם לא כתיב אלא [אל הכבוד] הרעים ⁴⁰¹⁹ על ידא דבני אלים ולית מאן דידיע בשבחה דהאי קלא הה"ד (איוב כו יד) מי ⁴⁰²⁰ יתבונן:	וכאשר הן מתחברות כאחת, הן כדוגמת השופר, ואלו נקראים שופר, שופר של איל של יצחק, אלים בני בשן, "הבו לה' בני אלים", אלים של יצחק ומוציאות רוח וקול, ואותו קול יוצא ופוגע בענני גשם, ונשמע לבריות שבחוץ, ועל זה נאמר "ורעם גבורותיו מי יתבונן", שודאי מצד הגבורה הם באים, ומשום זה (ומה אומר הקול ההוא "קול ה' על המים אל הכבוד וגו") "אל הכבוד הרעים ה' על מים רבים" לא כתוב "אל הכבוד רועם", אלא "אל הכבוד הרעים", על ידיהם של בני אלים, ואין מי שמכיר בשבח של הקול הזה, זהו שכתוב "מי יתבונן".

⁴⁰¹⁴ דאדני (דפ"ו).

⁴⁰¹⁵ מילוי א"ל עולה קנ"ה ע"ה. גם א"ל עם ניקודו הוא ב"ן ע"ה, והיינו בני אלים, וא"ל מלא עולה הק"ף בסוד הבל המקיף. וז"ס הפסוק (תהלים כט א) הבו לה' בני ר"ת הב"ל. וא"ל פשוט ומלא גימ' ר"ו היינו גבור"ה. וראה כי כל המקיף סודו גבורה, ועיין בכוונת השופר (רמ"ז). פירוש שית עזקן דקנה נקראים בני אלים (מ"מ).

⁴⁰¹⁶ כיון שמתחברים אותם השית עזקאן שהם בני אלים נעשים כמו שופר שהוא הקצה דוגמת השופר (מ"מ).

⁴⁰¹⁷ של לבא בשמאלא (יהל אור).

⁴⁰¹⁸ כולל ג' קולות. ואש ג' קולות, והרוח הוא קול ה' שובר ארזים באמצע כליל לון. והוא נגד רוח מפרק כו'. וכאן שובר לס"א כמ"ש בתז"ח (כו ע"ב) (יהל אור).

⁴⁰¹⁹ ור"ל מדהזכיר אל ש"מ שעל אלים מדבר שהם משמיעים קול מצד הגבורה (מ"מ).

⁴⁰²⁰ שהוא בינה, לבא, בו יתבונן (יהל אור).

<p>רע"מ:</p> <p>פתח רעיא מהימנא ואמר ווי לון לבני נשא דאינון אטימין לבא סתימין עיינין דלא ידעין אברים דגופיהון על מה אינון מתתקנין דהא קב"ה⁴⁰²¹ תלת חי(י) לין כלילין ביה (י) חד הבל דאיהו להב אש דנפיק מן לבא ואתפלג לז' הבלים דאמר קהלת:</p>	<p>פתח הרועה הנאמן ואמר, אוי להם לבני אדם שהם אטומי לב סתומי עיניים, שלא יודעים אברי הגוף שלהם על מה הם מתקנים, שהרי הקדוש ברוך הוא (הקנ"ה) שלשה חיילות כלולים בו, אחד הבל שהוא להב, אש שיוצא מן הלב ונחלק לשבעה הבלים שאמר קהלת.</p>
<p>תניינא אויר דעאל לגביה מלבר:</p>	<p>שני אויר שנכנס בתוכו מבחוץ.</p>
<p>תליתאה מים דכנפי ריאה דאינון דבוקים בקנה [ומתלת אלין] (ומכלל אלו) אתעביד קול מים ורוח ואש ומתפלג כל חד לז' ואינון ז' להבים ז' אוירות ז' נחלים:</p>	<p>שלישי מים של כנפי ריאה שהם דבוקים בקנה, ומשלשת אלו נעשה קול מים ורוח ואש, ומתחלק כל אחד לשבעה, והם שבע להבות, שבעה אוירים, שבעה נחלים.</p>
<p>וכד [אערעו] (ארעי) להבים דלבא [בעבי] (לגבי) מטרא דאינון כנפי ריאה ארה קנה דריאה (ו)האי איהו (איוב כו יד) ורעם גבורותיו מי יתבונן דביה לב [מבין] בבינא⁴⁰²² דאיהו בלבא לשמאלא (ד)גבורה וחסד לימינא מים דכנפי ריאה ותמן חכמה מוחא ומניה (שיה"ש ד טו) מעין גנים באר מים חיים ונוזלים מן לבנון דאיהו לבונא דמוחא נוזלים על קנה דריאה בתר דאסתלקו עננים [דבינה] (בבינה) לגבי מוחא:</p>	<p>וכאשר פוגעות להבות הלב בענני גשם שהם כנפי ריאה, דרך קנה הריאה, זהו "ורעם גבורותיו מי יתבונן", שבה הלב מבין בבינה, שהיא בלב לשמאלו גבורה, וחסד לימין, מים של כנפי ריאה, ושם חכמה המח, וממנו "מעין גנים באר מים חיים ונוזלים מן לבנון", שהוא לובן המח, נוזלים על הקנה של הריאה, אחר שעלו ענני הבינה לגבי המח.</p>
<p>ורזא דמלה (שיה"ש ג ו) מי זאת עולה מן המדבר כתיומרות עשן ודא עשן המערכה דסליק מן לבא למוחא דכל רוחין דעלמא לא זיין ליה מאתריה חכמה כח מה⁴⁰²³ כח בלבא⁴⁰²⁴ מה במוחא קנה תפארת כליל ו' ספיראן ו' דרגין אינון לכרסייא דאיהו אימא לנחתא חכמה לגבה מן מוחא ללבא דבה לב מבין ובגין דא (משלי ד ה) קנה חכמה קנה בינה ביה אמא⁴⁰²⁵ נחית ביה אבא סליק</p>	<p>וסוד הדבר "מי זאת עולה מן המדבר כתימרות עשן", וזה עשן המערכה שעולה מן הלב למח, שכל הרוחות של העולם לא מזיזות אותו ממקומו, חכמה כ"ח מ"ה, כ"ח בלב, מ"ה במח, קנה תפארת כולל שש ספירות, שש מדרגות הן לכסא, שהיא אמא שתרד החכמה אצלה מן המח ללב, שבה הלב מבין, ומשום זה "קנה חכמה קנה בינה", בו אבא יורד, בו אבא עולה, וזהו סולם שבו (עולים ויורדים בו) עולים שנים ויורדים שנים ובחבור הקדמון.</p>

⁴⁰²¹ (נ"א קנ"ה) (נוסף בדפ"ו).

⁴⁰²² בבינה (דפ"ו).

⁴⁰²³ מ"ה (דפ"ו).

⁴⁰²⁴ כ"ח אתוון דמלוי המלוי דמ"ה (יהל אור).

⁴⁰²⁵ אבא (דפ"ו).

<p>והאי איהו סלם דביה [עולים ויורדים ב]4026 ובחבורה קדמאה] [עולים תרי ויורדים תרי]:</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>ושט דבלע מיכלא ומתמן עאל לכלהו שייפין דאיהי (ס"א דא איהו רזא בדרגא) בדרגא דאשים אשים אינון קרבין מיד ובלעי ונטלי כליל וס"א כלא מגו אשא עלאה דכליל לאשים ורזא דא (דברים יח א) אשי יי' ונחלתו יאכלון אלין אכלין ובלעין ושאר לא אכלין הכי4027:</p>	<p>ושט שבלע מאכל, ומשם נכנס לכל האברים שהיא (זהו סוד) במדרגה של אשים, אשים הם קרבים מיד ובולעים ונוטלים כליל (הכל) מתוך האש העליונה שכליל לאשים, וסוד זה "אשי ה' ונחלתו יאכלון" אלו אוכלים ובולעים והשאר לא אוכלים כך.</p>
<p>וכל בני עלמא [לבר4028] לא ידעין איך אכלין ולא רזא דלהון אלא דרגין דלגו אינון ידעין ונטלין מנייהו ושט לית ליה בדיקה מבחוץ דלא ידעי אלא מבפנים:</p>	<p>וכל בני העולם (שבחוץ) לבד לא יודעים איך אוכלים, ולא הסוד שלהם אלא מדרגות שבפנים הם יודעים ולוקחים מהם. ושט אין לו בדיקה מבחוץ, שלא יודעים אלא מבפנים.</p>
<p>[ידעין] (דידעי וברקי) ונטלי עד דעאל לבי טוחנא ואש[ת]חיק ואתבשל ונטיל כלא כבד כמה דאתמר מאלין אשים נפקי דרגין [דאקדמין]4029 (דקדמין) ונטלי מכבד בקדמיתא (ומאן אינון אלין) טוחנות4030 אכלי קרבנין וטחני:</p>	<p>יודעים ונוטלים עד שנכנסים לבית הטחינה, ונשחק ומתבשל ולוקח הכל הכבד, כמו שנאמר מאלו האשים יוצאות מדרגות שמקדימות ונוטלות מהכבד בראשונה, (ומהן אלו) הטוחנות שאוכלים הקרבנות וטוחנים [אותם].</p>
<p>וע"ד מדאתחרב בי מקדשא כתיב (קהלת יב ג) ובטלו הטוחנות כי מעטו אלין טחנין</p>	<p>ועל זה משחרב בית המקדש כתוב ובטלו הטוחנות, כי מעטו אלו</p>

4026 והנה אף שהזוהר פי' על פ' מי זאת עולה כתמרות עשן. ממנו נקח ראייה גם על זה הפסוק
שג"כ על עליית אמא מדבר או על ירידת אבא למטה בזעיר. ויובן במ"ש בע"ח כי יש ב' מיני זווגים
א' הוא לזווג הנשמות ואז תבונה ובינה עולים לחכמה אבא עילאה ומתחברים יחד בסוד פרצוף אחד
כדי להוציא מוחין הוי"ת לזעיר ומקודם הוא נקרא אלה"ם ע"ש מוחין דיניקה שהם שמות אלה"ם
ולפיכך צריכים הי"ש"ס ותבונה לירד למטה לחו"ב דזעיר והוא נקרא זווג של רביצה לשמור את
האפרוחים דלית לון גדפין שלימין והם צריכים לאמם מחמת פחד החיצונים וזה נרמז בזוהר הנז"ל
שזעיר נקרא סולם שמלאכי אלה"ים שהם או"א בסוד יש"ס ותבונה לפעמים יורדים בסוד רביצה
על האפרוחים ולפעמים עולים למעלה להיות זווג שלם של המוחין דגדלות שנכללים יחד בפרצוף
אחד כדי להוליד המוחין לזעיר ובזה יבואר הם' מי זאת עולה שהיא סוד בינה עילאה הנקרא מ"י
ותבונה נקרא זאת בסוד מלכות דבינה. ומתחברים שניהם ולכן אמר לשון יחיד עולה. ומפרש מאיזה
מקום עולה מן המדבר שהוא זעיר שבו שמות אלה"ים סוד מוחין דיניקה. קודם שיורדים מוחין
דגדלות תבונה עולה לבינה למעלה להתחבר עם החכמה ונרמז שמות אלה"ים במלת מדבר וכו'
ונמצא שהם עולים מן המדבר שהוא זווג של רביצה מתרפקת על דודה לשון חיבור כמ"ש שבינה
ותבונה מתחברים יחד להיות זווג הפנימי שהוא נפסק לפעמים ונקרא דודים והיא רוצה להתחבר
עם החכמה בזיווג הפנימי הנז"ל אך כדי להוריד מוחין לזעיר צריך מקודם להעלות מ"ן לאימא עילאה
וידוע ככוונת ר"ה שעליית מ"ן של מלכות מעורר מ"ן לבינה להוריד מוחין לזעיר ולכן השכינה אומרת
תחת התפוח עוררתיך פירוש כמ"ש בזוהר תחת התפוח ר"י אומר דא יובלא. ומבואר בע"ח שיובלא
נקרא יסוד הבינה עוררתיך במ"ן ליסודה והוא לצורכך ולכן אומרת עוררתיך לנוכח ואחר המ"ן אז
מתחברת הבינה עם חכמה בזיווג להוריד מוחין שלימים ולכן אומרת (שיה"ש ח ה) שמה חבלתך
אמך לשון חבלי לידה כמ"ש בע"ח אין התורה מתקיימת אלא במי וכו', דאיהי בדרגא דאשים אשים
הם נקרא וושט כמו בני אלים שהם קנה (מ"מ בשם ע"ה).

4027 פירוש בני אלים שהם בחי' הקנה (מ"מ).

4028 לבר - פירוש בני אדם אינם יודעים בחי' אישים הנזכרים כיצד היא סדר אכילתן. אבל מלאכים
הפנימיים שמקבלים מהם הם יודעים וז"ש אלא דרגין דלגו אינון ידעין ונטלין מנייהו (מ"מ).

4029 פי' מאשים יוצאים מלאכים אחרים שנקראים טוחנות והם קטנים במעלה מהם והטוחנות
הנז' הם מכינים המאכל ונותנים לאישים וז"ש כיון דאתטחנן אינון דשלטי עלייהו בלעי (מ"מ).

4030 הטוחנות (דפ"ו).

<p>בקדמיתא כיון דאתחנן אינון דשלמי עליהו בלעי ונטלי ואקרון וש"ט אמאי אלא ושט דיוקנא דוא"ו</p>	<p>הטוחנות בתחלה. כיון שנטחן הם ששולטים עליהם, בולעים ונוטלים ונקראים וש"ט. מדוע, אלא ושט צורה של וא"ו</p>
<p>רלו/א</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>איהו ושט וכפוף (כפיף) ולבתר שט למיכל משתיא חמרא ומיא דכתיב (במדבר יא ח) שטו העם ולקטו מיכל[א] למיכל משתיא חמרא ומיא נסוכא דיין ונסוכא דמים:</p>	<p>הוא ושט כפוף, ולאחר מכן משוטט לאכול ולשתות יין ומים, שנאמר "שטו העם ולקטו" אוכל לאכול שתיה של יין ומים נסוך היין ונסוך המים.</p>
<p>בהאי ושט עאל ואשתאיב בריאה אלין שרפים (ס"א שייפיין) בשלהוביתא דלהון נטלי משתיא ואקרון ריאה [בחבורא] (מחבורא) חדא ואשתאיב כלא בהון:</p>	<p>בזה הושט נכנס ונשאב בריאה [על ידי] אלו השרפים (האברים) בשלהבת שלהם, לוקחים המשקה ונקראים ריאה בחיבור אחד, ונשאב הכל בהם.</p>
<p>וכל אלין נטלין כל חד וחד כדקא חוי ליה ומד[א]ת[ח]רב בי מקדשא (קהלת יב ג) ובטלו הטוחנות כי מעטו [כלהו] דאזעירו דיוקנייהו ומזונייהו ולית יומא דלית ביה מארה:</p>	<p>וכל אלו לוקחים כל אחד ואחד כמו שראוי להם, ומשחרב בית המקדש ובטלו הטוחנות, כי מעטו כולם, שהמעטו דמותם ומזונם, ואין יום שאין בו קללה.</p>
<p>ארים קליה ר"ש ואמר ווי ירושלם קרתא קדישא ווי לעמא דכל טבאן אלין אבדין רברבן גיברין ממנן אזעירו דיוקנייהו על דא בכו:</p>	<p>הרים רבי שמעון קולו ואמר, אוי ירושלים עיר הקדוש, אוי לעם שכל טובות אלו אבדו, שרים גיבורים ממונים, הקטינו דמותם, על זה בוכים.</p>
<p>חברייא אמרו ווי רבי כד תסתלק מן עלמא מאן יגלה רזין סתימין עמיקין כאלין דלא אשתמעו מן יומא דשלמה מלכא ועד השתא זכאה דרא דשמעין מלין אלין זכאה דרא דאנת בגוויה ווי לדרא דישתארון יתמי⁴⁰³¹ מנד:</p>	<p>החברים אמרו אוי רבי כאשר תסתלק מן העולם, מי יגלה סודות נסתרים עמוקים כאלו שלא נשמעו מימיו של שלמה המלך ועד עתה. אשרי הדור ששומעים דברים אלו, ואשרי הדור שאתה בתוכו, אוי לדור שישארו יתומים ממך.</p>
<p>רעיא מהימנא:</p>	
<p>פתח רעיא מהימנא ואמר והא כתיב ושפתותינו⁴⁰³² שבה כמרחבי רקיע⁴⁰³³ ושבע רקיעין אינון וילון רקיע שחקים זבול [מעון] מכון [מעון] ערבות:</p>	<p>פתח הרועה הנאמן ואמר, והרי כתוב (תפילת נשמת) "ושפתותינו שבח כמרחבי רקיע" ושבעה רקיעים הם וילון רקיע שחקים זבול מעון מכון ערבות.</p>
<p>שחקים דבהון ריחים דטוחנים מן</p>	<p>שחקים שבהם רחיים שטוחנים מן</p>

⁴⁰³¹ יתמיך (דפ"ו).

⁴⁰³² הם נצח והוד (אור יקר).

⁴⁰³³ ומה יחס לשפתים עם הרקיע ומה ענין רקיע, לזה פירש "שבעה רקיעים אינון" וכל כוונת הענין לפרש טחנות ושט בסוד הספירות העליונות כדמפרש ואזיל, שחקים הקדים שחקים שעל ידם יתבאר סוד וילון רקיע, ואמר ששם יעיד היותם מכינים השפע לצדיקים שהם מלכות ויסוד וכוונת שחקים פירושו מלשון ושחקת וכו', והכנת המאכל השחיקה והכנת השפע גם כן בדרך זה והכנתו יקרא שחיקה, והשחקים הם נצח והוד שהם נוטלים שפע עליון, ועל ידי שתי מדות אלו יוכן בדין ורחמים ועביות בענין שיהיה נאות למלכות, והיינו אומרו ושחקים יזלו צדק השפע למלכות הנקרא צדק דהיינו מדת המלכות בבחינתה למטה מהיסוד להנהיג התחתונים (אור יקר).

<p>לצדיקים⁴⁰³⁴ לעתיד [לבא] ואינון אקרונן שחקים [ע"ש] (מן) (שמות ל לו) ושחקת ממנה הרק ואינון נצח והוד⁴⁰³⁵ עליהו אתמר (ישעיה מה ח) ושחקים יזלו צדק דאיהי שכינתא תתאה⁴⁰³⁶:</p>	<p>לצדיקים לעתיד לבא, ואלו נקראים שחקים על שם "ושחקת ממנה הדק", ואלו נצח והוד, עליהם נאמר "ושחקים יזלו צדק", שהיא שכינה תחתונה.</p>
<p>וילון דביה מכנים ערבית ומוציא שחרית⁴⁰³⁷:</p>	<p>וילון, שבו מכניס ערבית ומוציא שחרית.</p>
<p>(ד)רקיע⁴⁰³⁸ איהו יסוד דביה נהרין שמשא וסהרא דאיהו עמודא דאמצעיתא ושכינתא תתאה הה"ד (בראשית א יז) ויתן אותם אלהים ברקיע השמים⁴⁰³⁹ להאיר על הארץ וצדיק אות בין⁴⁰⁴⁰ נצח והוד⁴⁰⁴¹ ועדות⁴⁰⁴² בין תפארת ומלכות:</p>	<p>רקיע הוא יסוד, שבו מאירים השמש והירח, שהוא העמוד האמצעי ושכינה תחתונה, זהו שכתוב "ויתן אותם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ", וצדיק אות בין נצח והוד, ועדות בין תפארת ומלכות.</p>
<p>נצח והוד תריין) פלגי [גופא]⁴⁰⁴³ (גופין) אינון כגוונא דתריין תאומים⁴⁰⁴⁴ ובגין דא אתקריאו שחקים תרווייהו כחדא ו' ו' (ואינון מן ושט מסטרא דשמאלא ואינון תריין טוחנות [מסטרא] [דסטרא] דימינא:</p>	<p>נצח והוד, שני חצאי גוף הם, כדוגמת שני תאומים, ומשום זה נקראים שחקים שניהם כאחד, ו' ו' הם מן ושט מצד השמאל, והם שתי הטוחנות מצד הימין.</p>

⁴⁰³⁴ לצדיק וצדק. תריין כוליין שמבשלין וטוחנין הזרע לצדיק, וממנו נזולין לצדק. וז"ש ושחקים יזלו כו' (יהל אור).

⁴⁰³⁵ הב' ריחים עליון ותחתון דטוחנים מן לצדיקים, וכן הוא בפ' ויקרא (דף כו ע"א), והרי לנו כי הנצח והוד הם מעלה ומטה (ביאורים ח"א נט ע"ב), הנצח הוד שהם התריין ביעין הם השחקים ששוחקים מ"ן לצדיקים שהם צדיק וצדק (ביאורים ח"ב פט ע"ד).

⁴⁰³⁶ והיינו רקיע ראשון משבעה רקיעים שהוא נקרא וילון (אור יקר).

⁴⁰³⁷ וירצה שיש לה שתי בחינות משתי מדות אלו, שחר מצד הנצח ערב מצד הוד כנודע, "והיא מכניס ערבית" כל כחות הקדושה בתוך ההיכלות ונועל פתח היכל לבנת הספיר, ומכניס לעולם כל כחות החצונים ואילנא דמותא פריש על עלמא כנודע, "ומוציא שחרית" כל כחות חצונים מן העולם אל מעונותם, וכן מוציא כחות הקדושה לעולם ופותח שערי ההיכלות להנהגה העליונה (אור יקר).

⁴⁰³⁸ הוא רקיע שני דהיינו יסוד שעל ידו ייחוד תפארת ומלכות כנודע ושניהם אחוזים בו זה מלמעלה וזה מלמטה (אור יקר), דז' רקיעין הן ממל' עד בינה, אלא דמעון חסד, ומכון בגבורה. ורקיע שעל ראשי החיות חכמה. מכאן ואילך במופלא ממך כו', כתר (יהל אור).

⁴⁰³⁹ יסוד התפשטות התפארת. ואל היסוד שתי בחינות בבחינת ארבעה מדות, הוא בין נצח והוד ובסבתם ובחינתם יקרא אות, והוא בין תפארת ומלכות יקרא עדות (אור יקר).

⁴⁰⁴⁰ וזהו צבאות, אות בצבא, שהן נ"ה (יהל אור).

⁴⁰⁴¹ וכאשר יהיה היסוד בין שניהם לזווגם אל פעולה אחת, הוא בהיות היסוד עדות בין שניהם לזווגם אל פעולה אחת הוא בהיות היסוד עדות בין תפארת ומלכות שהוא מייעד ומייחד הזכר עם הנקבה (אור יקר).

⁴⁰⁴² זהו ונתת אל הארון את העדות (יהל אור).

⁴⁰⁴³ כלומר שאין לאחד פעולה בלי חברו שני כלים משמשים פעולה אחת יחד כריחים שהם ריחים ורכב והיינו שחקים, ולכך בשתי מדות אלו שם משותף אפיקי מים, שחקים, צבאות וכיוצא (אור יקר). עי' ע"ח שער השמות ו נר"ה דז"א הוא סוד חד גופא בבחי' חיצונים אבל בבחי' פנימי' הם תרי פלגי גופא. ועי' בהגר"א על ספד"צ ז ע"ג, שמביא מקור לדבריו אלו מתז"ח בסופו (נא ע"ד): 'כל אומנותיה דחבריה איהו עביד'.

⁴⁰⁴⁴ לא שיהיה הכוונה שהם מדה אחת חס ושלוש שאם כן הם תשעה ספירות אבל הכוונה שהם תאומים בכל פעולותם והאחד מסכים עם חברו לעולם, ויהיה הסבה לזה התפארת הפועל על ידם וזה שאמר תרי תאומים מצד המוליד אותם שהם נמצאים מהתפארת המתחים אותם ומסכימם אל פעולה אחת והיינו על ידי היסוד קושרם יחד, ולכך שם צבאות שם משותף לשניהם יורה אות הוא היסוד בצבא שלו שהם נצח והוד (אור יקר).

<p>ויקח משה⁴⁰⁴⁵ את עצמות יוסף עמו⁴⁰⁴⁶ (שמות יג ט) עצמות צדיק יסוד עלמין דרגא דיוסף הצדיק ועלייהו אתמר (במדבר כה ב) את קרבני לחמי לאשי⁴⁰⁴⁷ ולית לחם אלא אורייתא (משלי ט ה) לכו לחמו בלחמי ואינון אשכולות דצדיק⁴⁰⁴⁸:</p>	<p>"ויקח משה את עצמות יוסף עמו" עצמות צדיק יסוד עולם, דרגה של יוסף הצדיק, ועליהם נאמר "את קרבני לחמי לאשי", ואין לחם אלא תורה, שנאמר "לכו לחמי בלחמי", והם אשכולות של הצדיק.</p>
<p>וצדיק עץ פרי ובגיניה אתמר (במדבר יג כג) וישאוהו במוט בשנים ואמאי במוט בגין דלא הוה תמן צדיק [ובגיניהו אתמר] (בינייהו דאתמר) ביה (תהלים נה כג) לא יתן לעולם מוט לצדיק דאיהו עץ דאתמר ביה (במדבר יג כ) היש בה עץ אם אין:</p>	<p>וצדיק עץ פרי, ובגללו נאמר "וישאוהו במוט בשנים", ומדוע במוט, בגלל שלא היה שם צדיק. ובגללם נאמר בו "לא יתן לעולם מוט לצדיק" שהוא עץ שנאמר בו "היש בה עץ אם אין".</p>
<p>אעקרו עץ דאיהו צדיק אלין דאפיקו שום ביש על ארעא וגרמו (דא) וישאוהו במוט בשנים ו' ו' עלייהו אתמר סחטה ענבים⁴⁰⁴⁹:</p>	<p>עקרו עץ שהוא צדיק, אלו שהוציאו שם רע על הארץ, וגרמו וישאוהו במוט בשנים, ו' ו'. עליהם נאמר (ב"ר פ"ט ס"ה) "סחטה ענבים".</p>
<p>צדיק יסוד ביה סוד דאיהו יין המשומר בענבין⁴⁰⁵⁰ מששת ימי בראשית דאינון ו' דרגין⁴⁰⁵¹ דאת ו' ואינון שרפים ו' (ישעיהו ב) שש כנפים לאחד משמאל⁴⁰⁵² ואינון אפיקו מים מימינא וצחין בשלהוביתא דלהון מסטרא דגבורה ושואבין מסטרא דחסד:</p>	<p>צדיק שהוא יסוד, בו סוד שהוא יין המשומר בענביו מששת ימי בראשית, שהם שש מדרגות של האות ו', והם שרפים ו' ו', שש כנפים לאחד מהשמאל, ואלו המוציאים מים מהימין וצמאים בשלהבת שלהם מצד הגבורה, ושואבים מצד החסד.</p>
<p>ועלייהו אתמר⁴⁰⁵³ (תהלים קד ד) עושה מלאכיו רוחות דעמודא דאמצעיתא דנשבין על לבא דאיהו דרגא עשיראה ברוחא דקודשא דאיהו בינייהו ודאיהו (ואיהו⁴⁰⁵⁴) ו' אות בצבא דיליה כליל ו' פרקין דתרין שוקין דכתיב בהו (שיה"ש ה טו) שוקיו עמודי שש ודא צדיק אות ברית:</p>	<p>ועליהם נאמר "עושה מלאכיו רוחות" מצד העמוד האמצעי, שנושבים על הלב שהוא מדרגה עשירית ברוח הקודש, שהוא ביניהם, והוא ו', אות בצבא שלו, כולל ו' פרקים של שתי שוקים, שכתוב בהן "שוקיו עמודי שש", וזה צדיק אות ברית.</p>
<p>ו' עלאה תפארת בין [שית] [שתי] פרקין דתרין דרועין ובגין דא ו' ו' גוף וברית חשבינן חד ואינון (שמות כה כ) פורשי כנפים למעלה לקבל ו' (ועלאה עלייהו ומסטריה אתקריאו נביאי האמת סוככים</p>	<p>ו' עליונה תפארת בין ששה פרקים של שתי זרועות, ומשום זה ו' ו', גוף וברית נחשבים כאחד, והם "פורשי כנפים למעלה" כנגד ו' עליונה, שעליהם ומצדה נקראים נביאי אמת,</p>

⁴⁰⁴⁵ דגוף וברית אינון כחדא (יהל אור).

⁴⁰⁴⁶ עם ו', נו"ה כנ"ל (יהל אור).

⁴⁰⁴⁷ ר"ל לכולין, שנק' אשי כנ"ל. ובהן יורד הלחם, המן מן השמים, אל צדיקים כנ"ל, והוא התורה כמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁴⁰⁴⁸ ר"ל נו"ה. והן שנשאו המרגלים בפרודא בלא צדק כמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁴⁰⁴⁹ כמ"ש והימים ימי בכורי ענבים. ור"ל שיין המשומר ביסוד, סחטו שלא ע"י יסוד כנ"ל כמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁴⁰⁵⁰ בענביו (דפ"ו).

⁴⁰⁵¹ שוקיו עמודי שש (יהל אור).

⁴⁰⁵² שרפים מגבורה (יהל אור).

⁴⁰⁵³ על נו"ה. ור"ל שהן כלולין מחג"ת (יהל אור).

⁴⁰⁵⁴ ור"ל יסוד הוא דרגא עשיראה, כמ"ש למטה דמל' תחת ת"ת (יהל אור).

<p>בכנפיהם על ברית⁴⁰⁵⁵ דאיהו ו' תניינא (משלי י כה) ווצדיק יסוד עולם:</p>	<p>סוככים בכנפיהם על הברית, שהיא אות ו' שניה, וצדיק יסוד עולם.</p>
<p>ובגין דא נצח והוד טוחנים מן לצדיקיא דאינון מסטרא דצדיק יסוד עולם דאיהו בינייהו ובגין דא אתקריאו טוחנות:</p>	<p>ומשום זה, נצח והוד טוחנים מן לצדיקים שהם מצד של צדיק יסוד עולם שהוא ביניהם, ומשום זה נקראים טוחנות.</p>
<p>ומסטרא דושט (במדבר יא ח) שטו העם ולקטו אינון לקוטות דפסקות דמתניתא וטחנו בריחים מהכא מאן דאפיק מלין דאורייתא צריך למטחון לון בשניים ולאפקא מלין שלימין ואינון מלין אתקריאו שלמים ואחרנין דאינון שטיין דאכלין מלין בהלעטה ולא טוחנין לון בטוחנות דלהון ובשיניהון מה כתיב בהו (במדבר יא לג) הבשר עודנו בין שניהם ואף יי' חרה בעם דאינון [מגזעא] [דגזעא] דמאן דאמר (בראשית כה ל) הלעיטני נא ונצח והוד אתקריאו כרובים:</p>	<p>ומצד של הושט "שטו העם ולקטו", אותם המלקטים פסקים של המשנה, וטחנו ברחיים, מכאן מי שמוציא דיבורים של תורה צריך לטחנם בשניים ולהוציא דיבורים שלמים, ואלו הדיבורים נקראים שלמים, ואחרים, אותם שהם שוטים, שאוכלים דיבורים בהלעטה ולא טוחנים אותם בטוחנות שלהם ובשניהם, מה כתוב בהם "הבשר עודנו בין שניהם ואף ה' חרה בעם" שהם משורש של מי שאמר "הלעיטני נא", ונצח והוד נקראים כרובים.</p>
<p>ותמניוא אינון חכמה [בינה] גדולה [בינה] גבורה תפארת מלכות נצח הוד צדיק עטרה על⁴⁰⁵⁶ רישיה דאיהו לית ליה זוג ומאי עטרה דיליה כ"ע ובגיניה</p>	<p>ושימונה הם, חכמה בינה גדולה גבורה תפארת מלכות נצח הוד צדיק עטרה על ראשו, שהוא אין לו זוג, ומה העטרה שלו כתר עליון, ובגללו</p>
<p>רל"ב רע"מ:</p>	
<p>ואוקמוה מארי מתניתין העולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיה אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם והיינו דאוקמוה אמרה שבת קמי קב"ה לבלהו יומי נתת בן זוג [ולי לא נתת בן זוג]⁴⁰⁵⁷ (וכו):</p>	<p>פרשוהו בעלי המשנה, העולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיה אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם, וזהו שבארו, אמרה שבת לפני הקדוש ברוך הוא לכל הימים נתת בן זוג ולי לא נתת בן זוג.</p>
<p>זהר:</p>	
<p>פתח [ר"ש] ואמר (דברים ו ד) שמע ישראל יי' אלהינו יי' אחד ע' רברבא ד' אופ הכי וסימנא דא עד היינו דכתיב (שמואל א' יב ה) עד יי' בכם אשתארון אתוון ש"מ מ' פתוחה⁴⁰⁵⁸ [מ"ט לא סתימא בגין דס'] [מ' סתימא ס'] סתימא מלכא וס"א עלמא עלאה⁴⁰⁵⁹ מ' פתיחא מלכא וס"א עלמא תתאה⁴⁰⁶⁰ אתוון אחרנין אשתארו א"ה</p>	<p>פתח רבי שמעון ואמר "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד", ע' גדולה, ד' גם כן, וסימן זה "עד", וזהו שכתוב "עד ה' בכם", נשארו אותיות ש"מ, מ' פתוחה למה לא סתומה, משום שם' סתומה היא מלך (עולם) עליון, מ' פתוחה היא מלך (עולם) תחתון. אותיות אחרות נשארו א' ח' [עליהן] כתוב "כבוד אלהים הסתר דבר".</p>

⁴⁰⁵⁵ וזהו על הכפורת, דמכסי פתחא כידוע (יהל אור).
⁴⁰⁵⁶ ר"ל דכולם יש להם זוג, ח"ב, ג"ג, ת"מ, נר"ה, וצדיק כ"ע על רישי' (יהל אור).
⁴⁰⁵⁷ ר"מ ריג ע"א (הערת הזהר).
⁴⁰⁵⁸ פתוחא (דפ"ו).
⁴⁰⁵⁹ בינה (רח"ו).
⁴⁰⁶⁰ מלכות (רח"ו).

<p>(משלי כה ב) כבוד אלהים⁴⁰⁶¹ הסתר דבר כתיב:</p>	
<p>ואשכחנא בספרא דרבנן (אמר רב) המנונא סבא כל מאן דמיחד⁴⁰⁶² יהודא דא בכל יומא חד⁴⁰⁶³ זמינא ליה מלעילא [מרזא דאתון] (מהכא מאתון) אלין ש"מ מהאי ספרא א"ח מהאי ספרא ומצרף אתון למפרע [שרי ובמישר סיים] (שדי ובמישר חיים) וסימן אשמח דכתיב (תהלים קד לד) אנכי אשמח ביי' (ביי') ממש דא⁴⁰⁶⁴ יהודא קדישא ושפיר איהו והכי הוא בספרא דחנוך דאמר כי האי גוונא דמאן דמיחד יהודא דא בכל יומא חד⁴⁰⁶³ זמינא ליה מלעילא:</p>	<p>מצאנו בספרו של רב המנונא סבא, כל מי שמייחד יחוד זה בכל יום, שמחה מזומנת לו מלמעלה מסוד אותיות אלו, ש"מ מצד זה, א"ח מצד זה, ומצרף האותיות למפרע (שדי) מתחיל, וביושר (חיים) מסיים, וסימנם אשמ"ח, שנאמר "אנכי אשמח בה", ממש זה יחוד הקדוש ויפה הוא, וכך הוא בספרו של חנוך, שאמר כדוגמא זה, שמי שמייחד יחוד זה בכל יום שמחה מזומנת לו מלמעלה.</p>
<p>תו אית ביה ש"מ דאתכליל מן ע' רברבא⁴⁰⁶⁵ אלין שבעין שמהן⁴⁰⁶⁶ דרזא⁴⁰⁶⁷ דאבהן קדישין וודא הוא שמע שם ע' ישראל יי' אלהינו יי' אלין ארבע בת⁴⁰⁶⁸ דתפלין דאהיד לון א"ח ההוא דאמר (שיה"ש ה ב)</p>	<p>עוד יש בו ש"מ שנכלל מן ע' גדולה, אלו שבעים שמות בסוד האבות הקדושים, וזהו שמע, שם ע', ישראל ה' אלהינו ה', אלו ארבעה בתי התפלין שמאחד אותם, א"ח אותו שאמר</p>

⁴⁰⁶¹ ר"ל דלכן בשכמל"ו בחשאי. כי ב' בחינות. א' ה' אחרונה, והיא ד' ש"ר, ושם כבוד מלכים חקור דבר, כי שם המאור הגדול. וכאן בכורסייא, את המאור כו' כבוד כו', מפני דהיא ע"ה, וכאן והיו למאורות, ה' הוא האלהים, אור בייחודא כו' וז"ש רזא דרזין דלא כו'. והד' ש"ר הוא מתפשט בנר"ה, דהוא ד', ב' קווין, ב' מזוזות, דשם הד'. וד' ויר"ד הוא נה"י. וש' חג"ת ג' ווין, וג' ראשין כח"ב, סוד שם ע"ב, דהוא מ"ח, ג' ווין וג' יודין, ויסע כו', דהן משמשין בראשי הפסוקים, וכלל השם מלכות (ע"כ מגכ"ק) (יהל אור).

⁴⁰⁶² דמיחד (דפ"ו).

⁴⁰⁶³ דנוק' כלילת בדכורא, חסד יסובבנו, מיתוק הגבורות זהו השמחה (יהל אור).

⁴⁰⁶⁴ והן ד' תיבות ישראל כו' שהן ד' בתי דתפלין, ד' אותיות הו"ה כמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁴⁰⁶⁵ מלכות מקבלת מן ע' שמות דויסע ויבא ויט שהם סוד ג' פסוקים נגד ג' אבות (רח"ו).

⁴⁰⁶⁶ והוא יין דחדי לכולא, כמ"ש בז"ח ש"ה (סד ע"א וע"ב) כי טובים דודין כו', והוא שם ע"ד, עם הנשיקות. ע"ד הוא כלילות דר"נ בה, ע' הוא שבעין שמהן דאבהן, ע' נפש דיעקב. וד' נוק'. והן ו' דרגין, ז' היכלות וד' רגלין, והכל בכסא דבינה. ש"מ א"ח, [א"ח] ידוע, ט"ס דיליה, והוא ו' הנ"ל עם עטרין דיליה, וח' הוא דכורא, א' כתר מלכות, דלא נחית עליה עד כו' (תז"ח טו ע"ד). ש"מ ש' דשבת דאבהן, ומ"ם בה, וכמו שמפרש והולך מ' פתיחא כו', רגל רביעי דאתכלילת מד' כמ"ש בז"ח ש"ה (סג ע"א) אופן (או) [אן] פן כו' פני אדם (יהל אור).

⁴⁰⁶⁷ ברזא (דפ"ו).

⁴⁰⁶⁸ והכל מרומז בתפלין, דיחודא דק"ש הכל הוא בתפלין בעובדא. ד' תיבות ד' בתים. ש"מ ע' הוא ב' שינין דתפלין, שעליו נאמר וראו כל עמי הארץ כי שם ה', והוא כי בז' ענפין דבהון הוא שם מ"ב, ב' ההין וא"ו באמצע, ז' קני מנורה, וז' נרות עלייהו יר"ד דשם, ז' הן ע', שם ע"ב, והוא ע' ומ"ב, שהוא יב"ק. וזהו שמע, ש' השינין, מ"ב הוא מ"ם עם ב' אודנין, וע' כנ"ל. ובג' מקומות מקום מל', בסוד חש"ח, ג' נקודות, בסוד שם (מ"ב) [ל"ב]. והוא ג' אותיות דשד"י, ש' בג"ר, במקום בתי התפלין, ד' בחג"ת כמ"ש למטה, י' עטרת הברית בתש"י. ישראל ה' כו' ד' תיבין ד' בתים. א"ח הוא ת"ת, הרצועה, דאחיד בבתים, דבתים הן ג"ר, מוחין, והרצועה מקום התפלין הוא ת"ת דאחיד כל הד' עטרין. וב' רצועין שסובב הראש חו"ג. ומקום הקשר ג"כ בת"ת שהוא מבריח כו', הצואר למעלה מהם והגוף, ושם הדלת, בחי' לאה. ומשם נמשכין נר"ה. ורצועה ש"י יסוד, קרן א' ה"ל במצחו (תקרו"ז יא ע"א ע"ז ח ע"א), ושם יר"ד של שם, והוא קוצו של ד' של אחד, והוא עיקר הייחוד, דבי' נעשה שדי ואחד. וד' של אחד ד' של ראש. ושמע הוא ש"יין כנ"ל. ובשכמל"ו הוא תש"י עצמן, כמ"ש בפ' תרומה (קסד ע"א) ברוך שם כבוד מלכותו ד' פרשיות. ואף דשם אמר דבש"כ הן ד', מ"מ אמר שם דמלכותו כוללם, והוא הבית. לעולם ועד התפשטותה ונהירו דילה בג' עלמין, כמ"ש בת"א (שמות טו יח) לעלם ולעלמי עלמיה. והראשון לעלם, דשם עולם הייחוד כמ"ש בפ' שלח (קנט ע"א). ויר"ד הקשר, הוא הייחוד, דכל הבחינות של ראש מאירין בה ומתייחדין בה, אלא דיסוד דבוק ונכלל בה, לכן הרצועה של יד נאחז בה (יהל אור).

<p>פתחי לי אחותי רעיתי ד' 4069 דא קשר של תפלין 4070 דהיא אחידת בהו 4071 רוא לחכימין (דלא) אתמסר ודלא לגלאה:</p>	<p>"פתחי לי אחותי רעיתי", ד' זה קשר של תפלין, שהיא אחוזה בהם, סוד לחכמים שלא לגלות.</p>
<p>שתיק ר' שמעון בכה וחייך אמר אימא דהא ודאי רעוא אשתכח ולית כדרא דא עד דייתי מלכא משיחא דיהא רשו לון לגלאה:</p>	<p>שתיק רבי שמעון בכה וחייך, אמר אמור, שהרי ודאי עת רצון נמצא ואין כדור זה עד שיבוא מלך המשיח שתהיה להם רשות לגלות.</p>
<p>תריין רצועין נפקין 4072 מסטרא דא ומסטרא דא רוא דתריין ירכין [דלתתא] דהאי א"ה דנביאי קשוט אחידן בהו דהא מלעילא נפקין תריין רצועין 4073 רוא דתריין דרועין מימינא ומשמאלא ודל"ת אתאחידת בהו 4074:</p>	<p>שתי רצועות יוצאות מצד זה ומצד זה, סוד של שתי ירכים שלמטה של זה הא"ת, שנביאי האמת אחוזים בו, שהרי מלמעלה יוצאים שתי רצועות סוד של שתי זרועות מימין ומשמאל, ודל"ת אחוזה בהן.</p>
<p>לבתר ונחתא ואתפשטו ירכין (לתתא) [וכיון דאיהי אתאחד 4075 לעילא כדקא יאות נחתא לתתא] לאתאחדא באכלוסהא וכד איהי אתאחדת ואחידא (אחידת) בשיפולי ירכין ורשימו דיווד ברית קדישא עלה מלעילא כדין איהי אתאחדת ביחודא [חד]:</p>	<p>אחר כך יורדת והתפשטו הירכים למטה, כיון שהיא אחוזה למעלה כראוי, יורדת למטה להתאחד עם המוניה, וכאשר היא מתאחדת, נאחזת בסוף הירכים, ורושם של [אות] יו"ד ברית קודש עליה מלמעלה, אז היא אחוזה ביחוד אחד.</p>
<p>יו"ד דא איהי רוא דברית (וע"ד) כל מאן דנטר ברית דא איהו אשתזיב לעילא ואשתזיב לתתא (מנלן מ)פנחס בגין דאיהו קני על ברית דא אשתזיב מן דינא עלאה ומן דינא דלתתא ובג"כ אתרשים יו"ד דא בגוויה הה"ד (במדבר כה יא) פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן וגו':</p>	<p>יו"ד זהו סוד הברית, (ועל זה) כל מי ששומר ברית זו הוא ניצל למעלה וניצל למטה. (מנין לנו) פנחס משום שהוא קנא על ברית זו נצול מן הדין העליון ומן הדין שלמטה, ומשום זה נרשמה אות יו"ד זו בתוכו, זהו שכתוב "פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן וגו'".</p>
<p>יו"ד דא אצטריך דלא [יתעדין] (ידעי) כלל מגו תפלה דיד דלא יעביד פרודא 4076 וכל חדוה דילה בהאי וי' איהו יו"ד ודא בדכורא איהי ולא בנוקבא ואיהו צדיק ואיהי צדקן ובגין כך אתקריבת בהדה ומאן דרחיק ליה מאתר דא רחיק הוא מעדונא דעלמא דאתי:</p>	<p>יו"ד זו צריך שלא תפרד כלל מתוך תפלה של יד, שלא תעשה פירוד, וכל שמחה שלה היא בי' זו, יו"ד זו היא בזכר ולא בנקבה, הוא צדיק והיא צדק, ומשום זה מתקרבת אצלה, ומי שמרחיק אותו ממקום זה, רחוק הוא מהעונג של העולם הבא.</p>
<p>בדכורא איהו צדיק ואיהו 4077 צדק בלא יו"ד איהו איש ואיהי אשה בלא יו"ד ובג"כ</p>	<p>בזכר הוא צדיק והיא צדק בלי אות יו"ד, הוא איש והיא אשה בלי יו"ד,</p>

4069 עי' כללים ח"ב לב ע"ג סתירה בדברי הזהר אם יש ד' תיקונים לנוק' או ה'.

4070 לאה (רח"ו), עי' ח"א רנו ע"ב ולעיל פרשת אמור צג רע"ב (לש"ו).

4071 שמד' מוחין נמשכים לה ד' אלפי"ן (רח"ו). כבוד אלהים הסתר דבר כתיב (נוסף ביהל אור).

והענין כי ש"מ וא"ח הן ז' נ, וע"ד הוא בינה, ולכן [הן] אתוון רברבין שהן משם, ולכן הן מכאן ומכאן, שהוא יחודא דתרווייהו, ושם העדות, עבד תליתאה, ויאמר לי עבדי אתה כו' (לעיל קצה ע"ב קצו ע"א). והן ג' דרגין כלילין כולא (יהל אור מגכ"ק).

4072 גו"ה דבינה (רח"ו).

4073 רצועות המקיפות חסד וגבורה דבינה (רח"ו).

4074 לאה שהיא קשר של תפלין (רח"ו).

4075 כיון דהיא אתאחידת (דפ"ק).

4076 עי' מלואים אות (ד).

4077 ואיהי (דפ"ו).

<p>חדוה ונ"א תיאובתא דילה לאתקרבא בה ולא תעדנא בהדה מאן דרחיק עדונא דא ירחקון ליה מעדונא דלעילא וע"ד כתיב (שמואל א' ב ל) כי מכבדי אכבד וגו':</p>	<p>ומשום זה שמחה (תשוקה) שלה להתקרב אליו ולהתענג עמו, מי שמרחק עונג זה ירחיקו אותו מעונג של מעלה, ועל זה כתוב "כי מכבדי אכבד וגו'".</p>
<p>ת"ח פנחס קאים קמיה⁴⁰⁷⁸ דינא תקיפא דיצחק⁴⁰⁷⁹ וסתים פרצה בגין כך אשלים לגבי פנחס רזא [דיצחק קם] (יצחק) קמיה⁴⁰⁸⁰ פרצה דכתיב (תהלים קו ל) ויעמוד פנחס וי(ת)פלל קם בפרצה קמיה⁴⁰⁸¹ דינא דיצחק בגין לאננא עלייהו דישראל וס"א פנחס קאים קמי דינא תקיפא דיצחק לאננא עלייהו דישראל דכתיב ויעמוד פנחס ויפלל מאי ויעמוד דקם בפרצה קמי דינא דיצחק בג"כ אשלים לגבי פנחס רזא דיצחק וע"ד כליל דא בדא בחושבנא:</p>	<p>בא וראה פנחס עמד בפני דין החזק של יצחק וסתם פרצה, בגלל זה השלים לגבי פנחס סוד של יצחק. עמד בפני פרצה, שכתוב "ויעמוד פינחס ויפלל", עמד בפרצה לפני דין של יצחק כדי להגן על ישראל. (פנחס עמד בפני דין החזק של יצחק להגן עליהם על ישראל, שכתוב "ויעמד פינחס ויפלל". מהו "ויעמוד", שעמד בפרץ בפני דין של יצחק, בגלל זה השלים לפנחס סוד של יצחק.) ועל זה כלול זה בזה בחשבון.</p>
<p>ואי תימא הא חושבנא לא תליא אלא בעינין דילה והכא חושבנא לעילא ביצחק אלא ודאי הכי הוא בגין דיצחק תליא ואשתמשא (ס"א ואתמשך) בההוא אתר דאינון עיינין⁴⁰⁸² דתמן [דיינין] דינין דכל עלמא דהא עיינין דילה אינון שבעין קתדראי⁴⁰⁸³ אתר דדינין דעלמא ואקרון סנהדרין וע"ד כלא חד בגין דיצחק ואינון כחדא אזלין וכלא שפיר:</p>	<p>ואם תאמר, חשבון זה לא תלוי אלא בעיניים שלה, וכאן החשבון למעלה ביצחק, אלא ודאי כך הוא, משום שיצחק תלוי ומשתמש (ונמשך) באותו מקום שהם עיניים, ששם דנים דינים של כל העולם. שהרי העיניים שלה הם שבעים כסאות, מקום דיני העולם, ונקראים סנהדרין, ועל כן הכל אחד, משום שיצחק ואלו הולכים כאחד והכל יפה.</p>
<p>פנחס דא יצחק וקם פנחס ודאין דינא ומתלבש בגבורה תקיפא דאיהו שמאלא ובג"כ זכה לימינא הכא אתכליל שמאלא בימינא:</p>	<p>פנחס זה יצחק, ועמד פנחס ודן דין ומתלבש בגבורה חזקה שהוא שמאל, ומשום זה זכה לימין. כאן נכלל שמאל בימין.</p>
<p>השיב את חמתי (במדבר כה יא) מאי השיב את חמתי [אלא אלין אינון ג' ממונים דגיהנם משחית אף וחימה חד על ש"ד חד על ג"ע וחד על ע"ז] בגין דחמא ההוא חמה דהוה פשיט ואתמשך מסטרא דיצחק מה עבד אתלבש איהו ביצחק ואחיד בההוא חימה כמאן</p>	<p>"השיב את חמתי", מהו "השיב את חמתי", אלא אלו הם שלשה ממונים של הגיהנם משחית, אף, וחימה. (אחד על שפיכות דמים, אחד על גלוי עריות, ואחד על עבודה זרה) משום שראה אותו חימה שהיה מתפשט ונמשך מצדו של יצחק, מה עשה, התלבש הוא ביצחק ואחז באותה חימה, כמי</p>

⁴⁰⁷⁸ קמי (דפ"ו).

⁴⁰⁷⁹ דע שיצחק נתגלגל בפנחס ומדה אחת להם סוד ק"ץ ח"י ועשו נתגלגל בזמרי. ולפי שהיה (בראשית כה כח) ציד בפיו ורימהו לכן עכשיו נתנקם ממנו פנחס שחזר למדתו הראשונה לזנו' לכן הרגו פנחס שהוא גלגול יצחק כל זכר (זהר הרקיע).

⁴⁰⁸⁰ קמי (דפ"ו).

⁴⁰⁸¹ קמי (דפ"ו).

⁴⁰⁸² כי העינים מהגבורות ה"פ הוי"ה העולים ק"ל ונמצא כי עין שלה מיסוד יצחק שהוא סוד הגבורות (רח"ו).

⁴⁰⁸³ דריש עין ל' שבעין (רח"ו).

רלז/א	
זהר:	
דאחיד בחבריה ואתיב ליה לאחורא:	שאוחז בחבירו והשיב אותו לאחוריו.
וכדין דין דינא ⁴⁰⁸⁴ ועבד ⁴⁰⁸⁵ דינא ⁴⁰⁸⁶ דין דינא דכל בועל ארמית קנאין פוגעין בו ועביד דינא דכתיב (במדבר כה ח) וידקור את שניהם וע"ד כתיב [הכא] (במדבר כה יא) השיב את חמתי וכתיב התם (איכה ב ג) השיב אחור ימינו מפני אויב מה להלן לאחורא ה"נ לאחורא וע"ד יו"ד דפינחס הכא יו"ד דיצחק וכלא הוא ⁴⁰⁸⁷ מעל בני ישראל דכד חמא ההוא חמה חמא ליה דהוה נחית על רישיהון דישראל:	ואז דן דין ועשה דין, דן דין שכל בועל ארמית קנאים פוגעים בו, ועשה דין, שכתוב "וידקור את שניהם", ועל זה כתוב כאן "השיב את חמתי", וכתוב שם "השיב אחור ימינו מפני אויב", מה שם לאחוריו, כך גם כאן לאחוריו, ועל זה יו"ד של פינחס כאן יו"ד של יצחק, והכל הוא מעל בני ישראל, שכאשר ראה אותו חמה, ראה אותו שהיה יורד על ראשיהם של ישראל.
מאי חמא חמא מ ⁴⁰⁸⁸ את דא דהוה טאם ברקיעא ודא הוא סימנא דמלאך המות דבעיא לאתבנאה באת וא"ו ואת ת' מה עבד פנחס מה דהוה מתלבש ביצחק כדין נטיל ההוא את מ' וחטף ליה וחבר ליה בהדיה כיון דחמא מ"ה דפנחס חטף ליה לההוא מ' בהדיה מיד תב לאחורא:	מה ראה, ראה מ', אות זו שהיתה טסה ברקיע, וזהו סימן של מלאך המות שרוצה להבנות באות וא"ו ואת ת'. מה עשה פנחס, שהיה מתלבש ביצחק, אז נטל אותו אות מ' וחטף אותו, וחיבר אותה עמו, כיון שראה מלאך המות שפנחס חטף לו אותו מ' עמו, מיד "שב לאחוריו".
מ"ט בנין דכד קני בלביה פנחס ⁴⁰⁸⁹ אתלבש ביצחק ואסתלק למהוי בחושבנא ר"ה והכי סליק שמיה ר"ה והכי סליק יצחק כיון דחמא לאת מ' טאם ברקיעא חטף ליה וחבר ליה בהדיה ואתעביד מיד רמ"ח ⁴⁰⁹⁰ הה"ד ויקח רמח בידו:	למה, משום שכאשר קנא פנחס בלבו, התלבש ביצחק והתעלה להיות בחשבון מאתים ושמונה, וכך עולה שמו במאתים ושמונה, וכך עולה יצחק, כיון שראה לאות מ', עפה ברקיע חטף אותה וחיבר אותה עמו, ונעשה מיד מאתים וארבעים ושמונה, זהו שכתוב "ויקח רומח בידו".
בנין דאאות מ' הוה סימנא קדמאה לאדם הראשון למבני מות על עלמא בנין דאת דא הוה טאם על רישיה דאדם בשעתא דכתיב	משום שאות מ' היתה סימן ראשון לאדם הראשון לבנות מות על העולם, משום שאות זו היתה טסה על ראשו של אדם, בשעה שכתוב "ותקח מפריו", מ' פריו, והיו מחכות, ו"ת, בזמן שכתוב

⁴⁰⁸⁴ ופעולת החמה (אור יקר).

⁴⁰⁸⁵ ועביד (דפ"ו).

⁴⁰⁸⁶ ולפיכך השיב שאין דין נעשה למעלה אלא כשאין דין למטה (אור יקר).

⁴⁰⁸⁷ קשיא ליה דהא לעיל פירש יו"ד דפנחס יסוד והשתא קאמר יו"ד דיצחק ותיירץ "וכולא הוא" כי שתיים אלו עניינם אחד דהיינו יצח"ק. קץ ח"י דהיינו יסוד כדפי' בתיקונים וכן. יצחק ביסוד כדפי' בזוהר (אור יקר).

⁴⁰⁸⁸ ענין זה יתבאר במאי דמסיק מפריו מ' פריו והסוד במה שפירש בזוהר פרשת בראשית כי לא חטא אדם הראשון אלא במה שאכל בפרי עץ הדעת שאם היה אוכל מעץ הדעת בעצמו אינו חטא, והיינו דדייק קרא ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו דהיינו מפריו ולא אמר לא תאכל אותו דהיינו עצמותו והטעם כי עץ הדעת היא המלכות ובענין כנוי זה הארכתי בהווא עובדא דסבא, אמנם פריו דהיינו הקליפות המתפשטות למטה ממנו אמר רחמנא לא תאכל שלא ידבק בהם (אור יקר).

⁴⁰⁸⁹ פינחס (דפ"ו).

⁴⁰⁹⁰ בסוד היותה מתהפכת לימין והיינו בסוד ברוגז רחם תזכור שהוא סוד רמ"ח והוא סוד פטר רחם והכל ענין אחד (אור יקר).

<p>(בראשית ג ו) ותקח מפריו מ' פריו⁴⁰⁹¹ והוה מחכא ו"ת בזמנא דכתיב⁴⁰⁹² ותאכל ותתן ותפקחנה כדין אתבני מות על עלמא:</p>	<p>"ותאכל ותתן ותפקחנה", אז נבנה מות על העולם.</p>
<p>פנחס הוה חמי ליה השתא ההוא את ו"דו טאים על רישיהון דישראל והיאך חמא ליה חמא דיוקנא דמ' פתוחה מליא דמא כיון דחמא ליה אמר הא ודאי סימנא דמ"ה מיד חטף לה אדכר עלה שמא מפרש ונחית להאי את לגביה:</p>	<p>פנחס היה נראה לו עכשיו אותה אות י' עף על ראשיהם של ישראל, ואיך ראה אותה, ראה צורת אות מ' פתוחה מלאה דם, כיון שראה אותה, אמר זה ודאי סימן של מלאך המות, מיד חטף אותה, הזכיר עליה שם המפורש, והוריד לאותה האות אצלו.</p>
<p>ומה דהוה ר"ח אתצריף רמ"ח כדין ויקח רמח בידו וע"ד כתיב (במדבר כה יא) מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי דקני לשמא קדישא דהוה מחברין ליה ברשו אחרא:</p>	<p>ומה שהיה מאתים ושמונה הצטרף להיות מאתים וארבעים ושמונה, ואז [נאמר] "ויקח רומח בידו", ועל זה כתוב "מעל בני ישראל", "בקנאו את קנאתי", שקנא לשם הקדוש, שהיו מחברים לו ברשות אחרת.</p>
<p>בתוכם מאי בתוכם בגין דהוה אזיל⁴⁰⁹³ ועאל בגו כמה אכלוסין כמה רברבן ומסר גרמיה למותא בינייהו אבל בתוכם בתוך מ' בתוך מ' הוה ההוא קנאה דקני:</p>	<p>"בתוכם", מהו "בתוכם", משום שהיה הולך ונכנס בתוך כמה המונים וכמה שרים, ומסר עצמו למיתה ביניהם, אבל בתוכם, בתוך מ', בתוך מ' היה אותה קנאה שקנא.</p>
<p>מ"ט מ' בגין דאיהי סימנא דמות איהי סימנא דמ' מלקיות איהי סימנא דד' מיתות ב"ד ומתמן סליק ונחית⁴⁰⁹⁴ נחית וסליק סליק למ' ונחית לד' נחית מד' אינון ד' רוחין דמתפרשין⁴⁰⁹⁵ מגו דכר ונוקבא⁴⁰⁹⁶</p>	<p>מה טעם מ', משום שהיא סימן של מות, היא סימן של מ' מלקיות, היא סימן של ד' מיתות בית דין, ומשם עלה וירד, וירד ועלה. עלה למ' וירד לד', ירד מד' שהם ד' רוחות שנפרדות מתוך זכר</p>

⁴⁰⁹¹ היינו הקליפות היינו החמה דקאמר, והנה לפי זה מ' היינו החמה שהיה טאס על ישראל לגרום להם המגפה, ואין לקליפה כח אם לא ישתתף לו רשות מהבית דין העליון דהיינו וה' המטיר על סדום וכו' ודרשינן וה' הוא ובית דינו דהיינו תפארת ומלכות, והיינו וא"ו תפארת ת"ו מלכות, ובהיות הקליפה מתייחדת עם ו"ת יעשה מות, אך לדרך זה קשה לי כי בזוהר פרשת בראשית קאמר דמ' לא בעא לאתחברא עם ו"ת עד שהקפות מארבעה צדדים ות'קח ות'תן ות'אכל ות'פקחנה ומ' מוקפת מארבעה צדדים, לכך נראה לפרש מ' היינו בינה, ו"ת ת"ת ומלכות והיינו סדר אותיות מות כסדרן לגמור הדין לרעה, והשתא ניחא מאי דקאמר חמא את מ' פתוחה מליא דמא דהיינו מה שדרך אות מ' דאיהי אימא דנגיד חלבא לבנין לרחוץ עיניהם כדכתיב עיניך כיונים על אפיקי מים רוחצות בחלב דהיינו חלבא דנגיד מאימא כדפירש' בזוהר פרשת משפטים (אור יקר).

⁴⁰⁹² הקדמת בראשית יב ע"ב (הערת הזהר)
⁴⁰⁹³ אזל (דפ"ו).

⁴⁰⁹⁴ כי בה ארבעה בחינות שנים שהן ארבע, שנים רוחניות ארבע קליפות עון משחית אף וחימה, וארבעים חסר אחד, שהם ל"ט כחות שיש לרשעה, והיינו סליק ונחית, נחית לארבע וסליק לארבעים, וכן שנים גשמיות האחד ארבע מיתות בית דין סקילה שריפה הרג וחנק והם נגד ארבעה קליפות תה"ו בה"ו חש"ך תה"ם כדפי' בתיקונים, והם עון משחית אף חימה, ואל ארבעתם ארבעים כחות חסר אחד דהיינו ל"ט מלקיות דכתיב ארבעים יכנו לא יוסיף, והיינו סליק לארבעים ונחית לארבע כדפירש', ומפני שארבעים אלו מקורם מארבע לכך אומרים פסוק זה בשעת המלקות והוא רחום בזולת טעמים אחרים (אור יקר).

⁴⁰⁹⁵ פי' הם ד' הנז' בפ' והוא רחום וכו'. עון משחית אף וחימה והם מז'ון דקליפה (מ"מ).
⁴⁰⁹⁶ כי סמאל ונחש הם זכר ונקבה, וכמו שאל זכר ונקבה הקדושים למטה מהם ארבע מחנות שהם מיכאל גבריאל אוריאל רפאל כן למטה מזכר ונקבה חצונים הם ארבעה כחות אלו שהם מרכבתם, וכן פירשו ברעיא מהימנא שארבע אלו כנגדם בחוץ ער'ן משח"ת א"ף וחימ"ה, מאנין ארבע קליפות וארבעים כחות הם ארבעים מלאכות חסר אחד שסימנם ל"ט לטותא וקללה, ולפי זה ימצא כי מ' היינו הקליפות כפי הפירוש הראשון שפירשתי לעיל, ואפשר לומר דכולהו איתנהו כי מ' הוא סוד הבינה וממנה הם ארבע כחות הקדושים חסד וגבורה ותפארת ומלכות שהם ארבע רגלי

<p>ממסאבותא ובניייהו ד' מיתות ב"ד ומתמן סלקין למ' והיינו מ' סימנא ומאנין דמלאך המות ודא נטיל פנחס וקם בתוך מ' וע"ד ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי⁴⁰⁹⁷;</p>	<p>ונקבה מהטומאה, ובגללן ד' מיתות בית דין, ומשם עולים למ', כלומר מ' סימן וכלים של מלאך המות, וזה לקח פנחס, ועמד בתוך מ', ועל זה [נאמר] "ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי".</p>
<p>וכי היאך השיב פנחס חמתיה דקב"ה והכתיב ויהיו המתים במגפה וגו' אי לא מית חד מנייהו הוה אמינא השיב את חמתי אבל כיון דכל הני מיתו מ"ט השיב את חמתי ולא כליתי את בני ישראל:</p>	<p>וכי איך השיב פנחס את חמתו של הקדוש ברוך הוא, והרי כתוב "ויהיו המתים במגפה וגו'", אם לא מת אחד מהם הייתי אומר השיב את חמתי, אבל כיון שכל אלו מתו, למה "השיב את חמתי ולא כליתי את בני ישראל".</p>
<p>אלא ודאי ברירא דמלה ווי ליה לבר נש דפגים זרעיה ווי ליה למאן דלא נטיר זרעיה בדקא יאות חס ושלום דאפילו חד מישראל מית אלא שבטא דשמעון כד אתו אינון ערב רב אתערבו בנשין דשבטא דשמעון בתר דאתגיירו ואולידו בנין מנהון מיתו בעגל ומנהון מיתו במותא⁴⁰⁹⁸ ואחרנין מיתו הכא אינון דאשתארו הדא הוא דכתיב (במדבר יז יד) ויהיו המתים במגפה אשר מתו לא כתיב אלא המתים מתים דמעווקרא הוו:</p>	<p>אלא ודאי ברירא הדבר, אוי לו לאדם שפוגם זרעו, אוי לו למי שלא שומר זרעו כמו שראוי, חס ושלום שאפילו אחד מישראל מת, אלא שבט שמעון, כאשר באו אותם ערב רב התערבו בנשים של שבט שמעון, לאחר שהתגיירו והולידו בנים, מהם מתו בעגל, ומהם מתו במוות, ואחרים מתו כאן, אלו שנשארו, זהו שכתוב "ויהיו המתים במגפה" לא כתוב אשר מתו אלא המתים, מתים שכבר היו.</p>
<p>ובנין דאסתמרו ישראל וכל אינון זרעא קדישא אתמנון כלהו בנין דלא חסר אפילו חד מנייהו וע"ד כתיב (במדבר כה יא) ולא כליתי את בני ישראל מכלל דאחרנין כלו וכן השיב את חמתי מעל בני ישראל (במדבר כה יא) [מעל בני ישראל השיב אבל מעל אחרנין דהוו ערב רב]⁴⁰⁹⁹ (אבל מעל אחרנין) לא השיב וע"ד רשים קרא ואמר מעל בני ישראל ובג"ד אתמנון בני ישראל כמלקדמין וחבר לון קב"ה בהדיה⁴¹⁰⁰:</p>	<p>ומשום ששמרו ישראל [את עצמם], וכל אותם זרע קדוש נמנו כולם, משום שלא חסר אפילו אחד מהם, ועל זה כתוב "ולא כליתי את בני ישראל", מכלל שאחרים כלו, וכן "השיב את חמתי מעל בני ישראל", מעל בני ישראל השיב אבל מעל אחרים, שהיו ערב רב לא השיב, ועל זה רשם הפסוק ואמר "מעל בני ישראל", ומשום זה נמנו בני ישראל כמקדם, וחיבר אותם הקדוש ברוך הוא עמו.</p>
<p>כנונא דא בעובדא דעגל דכתיב (שמות לב כח) ויפול מן העם וגו' כל אינון מערב</p>	<p>כדוגמא זה במעשה העגל שכתוב "ויפול מן העם וגו'", כל אלו מערב רב</p>

המרכבה, כי כנגדם מיכאל גבריאל אוריאל רפאל, והכסא שממנה ארבע חיות היא נגד הבינה כדפירשנו בתיקונים אימא ע"י מקננא בכורסייא, ובהיות האות הזה קדושה מלאה דם היא מורה תגבורת ארבע קליפות וחולשת ארבע קדושות, ואין ספק שהקליפו' למטה הרבה מארבע חיות אך היותם מתהפכות לדין אינו אלא מצד החיות כי מזיעת החיות נעשה נהר די נור, וכבר ידעת שהזיעה הוא דחיית הגוף מבחוץ הטנופת, אם כן זיעה בחיות היינו סוד הטנופת והפסולת, ונמשך האש והדין הזה עד הגיהנם הרוחני שבארקא הרוחנית ששם משכן החיצונים, ואז על ידי הזיעה הזאת מתעוררים ארבע קליפות מארבע חיות, ובהיות מ' עילאה מליא דמא הרי הסימן הזה הוא ממש בתחתונים בארבעה קליפות (אור יקר).

⁴⁰⁹⁷ רע"מ בעמוד הבא (הערת הזהר).

⁴⁰⁹⁸ מותנא (אמסטרדם וכן נראה במנטובא).

⁴⁰⁹⁹ עי' זוה"ק בראשית כ"ה א' כ"ז ב' כ"ח ב' כ"ט רע"א משפטים ק"כ ע"ב פנחס רל"ז א' ב' תצא רע"ז ר"ב בהעלותך קנ"ג רע"ב תשא קצ"א וכל הענין שם, ובדברי הרב בשער הפסוקים פ' שמות בארוכה הרבה (הקדו"ש כג ע"ד).

⁴¹⁰⁰ פי' כשמנה אותם מורה שהם חלקו ית' והם שלו כמרז"ל כצאן החביבה על בעלה (מ"מ). בהדיא (דפ"ו).

<p>רב⁴¹⁰¹ הוּוּ וּלְאַחֲזָאָה דְּלֵא הוּוּ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵהַ כְּתִיב לְבַתֵּר (שֵׁם לֵה א) וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:</p>	<p>היו, ולהראות שלא היו מבני ישראל, מה כתוב אחר כך "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל"</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>ואמר רעיא מהימנא השיב את חמתי (במדבר כה יא) מאי השיב את חמתי אלא ג' ממונים דגיהנם חד על ש"ד וחד על ג"ע וחד על ע"ז ואינן משחית אף וחימה:</p>	<p>אמר הרועה הנאמן "השיב את חמתי" מהו "השיב את חמתי", אלא [יש] שלשה ממונים של הגיהנם אחד על שפיכות דמים, ואחד על גלוי עריות, ואחד על עבודה זרה. והם משחית, אף, וחמה.</p>
<p>והוא חמא דיהו"ה טס⁴¹⁰² בעלמא אמר השיב את חמתי מעל בני ישראל (במדבר כה יא) ולא אמר מעל העם דאינן ערב רב דאתמר (שמות לב כח) ויפול מן העם ביום ההוא כשלשת אלפי איש דהכי אוקימנא ושאלו לנו הקדוש.</p>	<p>הוא (ראה שיהו"ה נ"א חמה שהיה) עף בעולם, אמר "השיב את חמתי מעל בני ישראל" ולא אמר מעל העם, שהם ערב רב, שנאמר "ויפול מן העם ביום ההוא כשלשת אלפי איש", שכך בארנו, ושאלו לנו הקדוש.</p>
<p>רלז"ב</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>קחו מאתכם תרומה (שמות לה ה):</p>	<p>קחו מאתכם תרומה".</p>
<p>ת"ח בקדמיתא כתיב⁴¹⁰³ (שם כה ב) מאת כל איש אשר ידבנו לבו כלא בכלל כיון דאינן ערב רב עבדו דא ומיתו מנייהו ואינן (מאן) דמיתו בעא קודשא בריך הוא לאתפייסא בהדייהו דישראל אמר לון אתחברו כלכו לסטר חד הדא הוא דכתיב (שמות לה א) ויקהל משה את כל עדת בני ישראל בלחודיהו אמר לון בני בכון אנא בעי למשרי עמכון תהא דיורא דילי:</p>	<p>בא וראה בראשונה כתוב "מאת כל איש אשר ידבנו לבו", הכל בכלל, כיון שאלו הערב רב עשו זאת ומתו מהם אותם שמתו, רצה הקדוש ברוך הוא להתפייס עמהם עם ישראל, אמר להם התחברו כלכם לצד אחד, זהו שכתוב "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל" לבדם, אמר להם, בני בכם אני רוצה לשכון, עמכם תהיה הדירה שלי.</p>
<p>וע"ד קחו מאתכם תרומה מאתכם ולא מאחרא לא בעינא דתהא שתופא לאחרנין בהדי ולא בהדייכו ובג"כ כלהו אשתציאו אופי הכא הא אינן מאינן גזעא בישא⁴¹⁰⁴ הוּוּ ויהיו המתים המתים ודאי מתים ולא מישראל ובג"כ מנה לון דכתיב (במדבר א ב) שאו את ראש בני ישראל ארימו רישייהו:</p>	<p>ועל זה "קחו מאתכם תרומה", מאתכם ולא מאחרים, לא רוצה שתהיה שותפות לאחרים עמי ולא עמכם, ומשום זה כולם נכרתו. כמו כן כאן, הרי הם מאלו שורש הרע היו, "ויהיו המתים", המתים ודאי, מתים ולא מישראל, ומשום זה מנה אותם, שנאמר "שאו את ראש בני ישראל", הרימו ראשיהם.</p>
<p>א"ר אלעזר אבא כמה יאות הוא אי לא אשכחנא פלוגתא על דא אמר ליה ברי אימא א"ל והא כתיב (במדבר כה ג) ויצמד</p>	<p>אמר רבי אלעזר, אבא כמה נכון הוא, אם לא מצאתי חולקים על זה. אמר לו בני, אמור. אמר לו, והרי כתוב</p>

⁴¹⁰¹ עי' ח"ב קצא סע"ב (לש"ו).

⁴¹⁰² (ס"א חימה דהוה) טאס (דפ"ו).

⁴¹⁰³ מאת כל איש בפרשת תרומה ואם כן סבירא ליה מקרא ככתבו שקודם מעשה העגל נצטוו משה על ענין המשכן ולא הקהיל ישראל עד למחרת יום הכפורים (אור יקר). עי' ח"ב קצז ע"א ורכז ע"א (לש"ו).

⁴¹⁰⁴ עי' ח"א כח ע"ב, שהוא עץ הדעת טו"ר.

<p>ישראל לבעל פעור ותנינן דאתחברו ישראל בהדיה כצמידא דא דאתחבר בב"נ בקשוטיו הכי אתחברו ישראל בבעל פעור:</p>	<p>"ויצמד ישראל לבעל פעור", ולמדנו שהתחברו ישראל עמו כצמיד זה שמתחבר באדם בקשוטיו, כך התחברו ישראל בבעל פעור.</p>
<p>א"ל אלעזר הכי הוא ויצמד ישראל לבעל פעור אלא אנא לא אמרית דאתדכו ישראל מדהוא חובה אלא דאתדכו וממותא (מן מותא) דלא שריא עליהו מותא:</p>	<p>אמר לו אלעזר כך הוא "ויצמד ישראל לבעל פעור", אלא אני לא אמרתי שנטהרו ישראל מאותו חוב, אלא שנטהרו ממות, שלא שרה עליהם מות.</p>
<p>א"ל והא כתיב (במדבר כה ד) קח את כל ראשי העם⁴¹⁰⁵ והוקע אותם א"ל ראשי העם ודאי ולא ראשי בני ישראל ומן העם אית לן למילף כתיב הכא העם וכתיב התם וירא העם (שמות לב א) ויקהל העם (שם) ויפול מן העם (שם כח):</p>	<p>אמר לו, והרי כתוב "קח את כל ראשי העם והוקע אותם", אמר לו ראשי העם ודאי ולא ראשי בני ישראל, ומן העם יש לנו ללמוד, כתוב כאן העם, וכתוב שם "וירא העם" ו"ויקהל העם" ו"יפול מן העם".</p>
<p>אבל ת"ח ויצמד ישראל לבעל פעור ולא פלחו ליה אבל מן סיפיה דקרא אוכה דכתיב (במדבר כה ב) ויאכל העם וישתחוו ולא כתיב ויאכל וישתחו ישראל אלא העם כיון דכתיב ויצמד ישראל מאי ויאכל העם אלא ההוא זרעא בישא הוה חובה דישראל:</p>	<p>אבל בא וראה "ויצמד ישראל לבעל פעור", ולא עבדו לו, אבל מסוף הפסוק מוכח שכתוב "ויאכל העם וישתחו", ולא כתוב ויאכל וישתחו ישראל, אלא העם. כיון שכתוב "ויצמד ישראל", מהו "ויאכל העם", אלא אותו זרע רע היו חובה לישראל.</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>⁴¹⁰⁶ומה כתיב (שמות לה ה) קחו מאתכם תרומה ליי' ולא מערב רב דלא אתקריאו קהלה וחבור עד דאתעבר מנהון ערב רב כביכול בזמנא דמתערבין בינייהו כאילו לא הוה גוי אחד ובג"ד קחו מאתכם תרומה ולא משותפו אחרא דלא בעינא לשתפא אחרנין ביני וביניכו:</p>	<p>ומה כתוב "קחו מאתכם תרומה לה", ולא מערב רב, שלא נקראים קהילה וחבור עד שעבר מהם ערב רב, כביכול בזמן שמתערבים ביניהם, כאילו לא היו גוי אחד, ומשום זה "קחו מאתכם תרומה" ולא משותפות אחרת, שאיני רוצה לשתף אחרים ביני וביניכם.</p>
<p>ולא עוד אלא כד ערב רב אינון מעורבין בישראל מה כתיב (איכה א ה) היו צריה</p>	<p>ולא עוד אלא, כאשר ערב רב הם מעורבים בישראל מה כתוב "היו צריה לראש" וישראל אחר שעוברים מהם אלו, מה כתוב "שאו את ראש כל עדת בני ישראל", ולא עוד אלא שאמר הקדוש ברוך הוא, אני רוצה לדור עמכם, זהו שכתוב "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם". ולא עוד אלא כאשר בני ישראל בגלות, עליהם נאמר, מי מעכב שאור שבעיסה.</p>

⁴¹⁰⁵ פי' וס"ל לר"א שישראל לפעמים נקרא העם וכתיב והוקע אותם לראשי העם. ותירץ ר"ש שהעם הם ערב רב וראשי העם הם ראשי ערב רב אותם הוקע. ואמר ומן העם אית לן למילף שהם ערב רב ולא ישראל. א"נ י"ל שר' אלעזר ס"ל שהעם הם ערב רב אבל ראשי הם ישראל שהם ראשים על ערב רב. וא"ל ר"ש כיון שהעם הם ערב רב גם ראשי העם הם ערב רב ראשים שלהם (מ"מ).
⁴¹⁰⁶ שייך לדף רלח אחר ויכבד על בני ישראל (דרך אמת).

<p>לראש⁴¹⁰⁷ וישראל בתר דמתעברי מנייהו אלין מה כתיב (במדבר א ב) שאו את ראש⁴¹⁰⁸ כל עדת בני ישראל ולא עוד אלא דאמר קודשא בריך הוא אנא בעי לדיירא עמכון הדא הוא דכתיב (שמות כה ח) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם ולא עוד אלא כד בני ישראל בגלותא עליהו אתמר [מי] מעכב שאור שבעסה⁴¹⁰⁹ [מערב]:</p>	
<p>והא אוקמוה מארי מתני' בזמנא דערב רב אינון [ראשים] [שליטין] על ישראל כביכול כאילו [עברין שולטני דקב"ה] עבדין שלטנו בקב"ה וייעלון במשפטי ככביא ומזלי ובג"ד צווחין ואמרין (ישעיה כו יג) יי [אלהינו] (אלהים) בעלונו אדונים זולתך:</p>	<p>והרי בארוהו בעלי המשנה, בזמן שערב רב הם ראשים על ישראל, כביכול כאלו (מעבירים שלטון של הקדוש ברוך הוא) עושים שלטון בהקדוש ברוך הוא, ונכנסים במשפטי כוכבים ומזלות, ומשום זה צועקים ואומרים "ה' אלהינו בעלונו אדנים זולתך".</p>
<p>[ד"א פנחס וכו'] (דא פנחס) קום בוצינא קדישא ואפתה מלי [קמי] (ד)שכינתא קם בוצינא קדישא ואמר בחבורה קדמאה אתמר הכי ת"ח פנחס קאים קמי(ה) דינא תקיפא דיצחק וקם קמי(ה) פרצה דכתיב (תהלים קו ל) ויעמוד פנחס ויפלל ותעצר המגפה בגין לאגנא עליהו דישראל ובגין דא כליל דא ודא בחושבנא פנחס כמנין יצחק והכא צריך לחדתא מלין:</p>	<p>דבר אחר "פינחס וכו" קום הנר הקדוש, ופתח בדברים לפני השכינה, קם הנר הקדוש ואמר בחבור הקדמון נאמר כך, בא וראה, פינחס עמד לפני הדין החזק של יצחק, ועמד לפני פרצה, שכתוב "ויעמד פינחס ויפלל ותעצר המגפה", כדי להגן עליהם של ישראל, ומשום זה כלולים זה וזה בחשבון, פינחס כחשבון יצחק, וכאן צריך לחדש דברים.</p>

⁴¹⁰⁷ אינון הערב רב (יהל אור). עי' תיקו"ז נט ע"א: בזמנא דגלותא כל ממנן דאומין דעלמא וערב רב אתמר בהון (איכה א ה) היו צריה לראש. ועי' בהגר"א שם סא ע"א: דאינון רישי דעמא בגלותא, שלכן נקראין רב, ערב רב, רב החובל, ע"כ. והוא סוד חותמו של הקב"ה (שבת נ"ה ע"א) שהוא גושפנקא דחתים ביה שמיא וארעא בסוד שם אהו"ה הדעת שמחבר שמים וארץ, ואז היא נפקא מאתלטייא ומזדווגא ומתבסמא בחסדים דדכורא, ובגלותא שאז ט"ס דידה ירדו בקליפה בעוה"ר, וגם המוחין אין קבועין בז"א, אז כתיב (ישעיה נט טו) ותהי האמת נעדרת, וכתיב (דניאל ח יב) ותשלך אמת ארצה, ואז ועשתה והצליחה (שם) וכן כתיב בסוף דניאל (יב יא) ומעת הוסר התמיד ולתת שקוץ שומם ימים אלף מאתים ותשעים, שאחר החורבן אז נעשית בסוד נקודה וט"ס דילה ירדו למטה, והוא בסוד תה"ו בחינת רשות הרבים רוחב י"ו אמות כמ"ש (ירמיה ד כג) ראיתי את הארץ והנה תהו, והוא ר"ת ו"מעת ה"וסר ה"תמיד, וס"ת תר"ד, ואותיות הנשארים באמצע סוד כת"ר ו' שנשאר בחינת נקודת כתר שלה לבד, ונשאר לה (קצת) הארה מסוד ו' שבתוך ה' שהוא בסוד הספיחים כידוע, והוא דרגא דרע"מ דאזיל בתר שכינתא בגלותא דהוא אסייא דקריב לה כמ"ש (שיה"ש ב ה) סמכוני באשישות רפדוני בתפוחים כי חולת אהבה אני, והוא ע"י התורה שעוסקים ת"ח בגלותא דעבדין לה סמך בגלותא כמ"ש בתיקונים בכ"מ, והוא ר"ת וס"ת הנ"ל, הוא ג"כ גי' כת"ר, והוא בעוה"ר סוד הכתר שניתן לאומות העולם (איכה א ה) היו צריה לראש וגו', וכתר מלכות דוד הוא בסוד (עמוס ט יא) סוכת דוד הנופלת ונבלע בכתר הנ"ל ואינו ניכר אלא בסוד אמונה לישראל, וז"ש (דניאל יב יא) ולתת שקוץ שומם, סוד מלכות הרשעה קרתא חייבתא, והם ימים אלף מאתים ותשעים שהאמת נעדרת, וע"ז מרמז בפסוק (בראשית א ב) והארץ היתה תהו, שנשאר ממנה רק בחינת כתר דידה שהוא קמץ כידוע, והאמת הוא בהעלם בסתימת הפה (עמוס ה יג) והמשכיל בעת ההיא ידום (תהלים לט ג) נאלמתי דומיה וגו', והוא בסוד י"ו רה"ר ר"ת ומעת הוסר התמיד כמ"ש, ועל זה אמר המקונן (איכה ב א) איכה יעיב באפו ה' את בת ציון השליך מ'שמים א'רץ ת'פארת ישראל ר"ת אמת (פתחי שערים שבירה יט).

⁴¹⁰⁸ לשון הרמת ראש (יהל אור).
⁴¹⁰⁹ שהיא בתוך העיסה, דוגמת ערב רב בתוך ישראל, משא"כ מוץ, שהוא מבחוץ, דוגמת או"ה. וז"ש שאור שבעיסה ושעבוד מלכות (ברכות יז ע"א) (יהל אור לעיל רלב ע"ב).

<p>פתח ואמר אליהו אהובו של המלך העליון ראה מ' מן מות עף באויר, חטף אותה ושתף אותה עם ר"ח שהוא יצחק, והוא בחשבון פינחס, ונשלם על ידה לרמ"ח.</p>	<p>פתח ואמר, אליהו אהובו של המלך העליון ראה מ' מן מות עף באויר, חטף אותה ושתף אותה עם ר"ח שהוא יצחק, והוא בחשבון פינחס, ונשלם על ידה לרמ"ח.</p>
<p>לבתר חזא ו' מן מו"ת טס ברקיעא⁴¹¹⁵ והטף ליה ושוי ליה ברמ"ח ואשתלים [בה] רומ"ח⁴¹¹⁶ [הדא הוא דכתיב (במדבר כה ז) ויקה רומח בידו] ואיהו במה יכיל לחטוף תרין אתוון אלין בתרין רוחין⁴¹¹⁷ (דאשתמרו) [דאשתמרו⁴¹¹⁸] לעילא דאשתתפו בפנחס פנ"י ח"ס בתרין פנים אלין חס על ישראל⁴¹¹⁹ דלא אתאבדו בחילא</p>	<p>אחר כך ראה ו' מן מו"ת עף ברקיע, וחטף אותה, ושם אותה ברמ"ח, ונשלם לרמח, זהו שכתוב "ויקה רומח בידו". והוא במה יכול לחטף שתי אותיות אלו, בשתי רוחות שנשמרו (שהסתתרו) למעלה, שהשתתפו בפינחס, פנ"י ח"ס בשני פנים אלו, חס על ישראל שלא נאבדו בכח</p>
<p>רלח/א</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>[ו]מהו דכתיב (במדבר כה ג) ויצמד ישראל לבעל פעור:</p>	<p>מהו שכתוב "ויצמד ישראל לבעל פעור".</p>
<p>ת"ח ויצמד ישראל לבעל פעור לא כתיב אלא לבעל פעור קשומין ותוקפא יהבו לבעל פעור בלא דעתא בגין דפולחנא דפעור הוא למפרע גרמיה ולאפקא קמיה צואה</p>	<p>בא וראה לא כתוב "ויצמד ישראל לבעל פעור" אלא "לבעל פעור", קשומים, וחוזק נתנו לבעל פעור בלי דעת, משום שעבודת פעור הוא לפרוע עצמו, ולהוציא לפניו צואה רותחת, ואותה עבודה מועילה לו ומתחזק ממנה, וישראל, כיון שראו זאת חשבו</p>

⁴¹¹⁰ חימא (אור יקר).

⁴¹¹¹ הענין שמלת מות הם סוד היות הספירות העליונות מסכימות אל הדין, והם ת' מלכות שבה
ת' תחיה מצד הרחמים או להפך מצד הדין, והיינו אומרנו אנ"י דהיינו מלכות אמית ואחיה, ו' תפארת
שהוא בסוד שש קצוות משפיע למלכות כל ענייני ההנהגה חיים ומות, מ' היא הבינה דהיינו אימא
עילאה רביעא על בנין איהי רחמי ודינין מתערין מינה, ובהסכימם לדין יתייחדו ויעשה מו"ת, וראה
מ' מן חימה דהיינו היות הבינה מעוררת דין שהיא משפעת לשמאל לעורר הדין והחצונים לפעול
המיתה (אור יקר).

⁴¹¹² היינו או"ר תפארת להשפיעו הדין (אור יקר).

⁴¹¹³ שלא ישפיע הדין אלא חטפה מאותה בחינה והפכה מדין לרחמים בסוד תשובה תשוב ה'
(אור יקר).

⁴¹¹⁴ דהיינו יצחק שהיא גבורה למתק דיני יצחק עמה אחר שהיא מתהפכת, ושלתם רח"ם דהיינו
סוד ברוגז רח"ם תזכור, ואחר שתקן צד זה חזר לשש קצוות למתק הדין הנשפע בהם מכבר (אור
יקר).

⁴¹¹⁵ שהוא סוד הנקרא רקיע להשפיע בו הדין מפני קנאת הברית והוא הפכו לרחמים במה
ששתפה בסוד רח"ם ונעשה רומ"ח דהיינו שהדין העליון יושפע על ידי רמח אבריו במעשה התחתון
שיפעול למטה, כי כאשר יש דין למטה אין דין למעלה (אור יקר).
⁴¹¹⁶ לפעול הדין, ולהכי קשיא ליה ואיהו במה יכיל וכו' כי אפילו אחר המעשה הזה לא היה עולה
אלא עד היסוד כדפירשנו בפסוק הנני נותן לו והיאך אפשר לו לעלות אל התפארת והבינה ולשתפם
עמו (אור יקר).

⁴¹¹⁷ נו"א [נדב ואביהו] כמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁴¹¹⁸ הענין במה שפירשו בזהוהר בפרשת אחרי מות כי שתי נשמות נדב ואביהו נתעברו בפנחס,
ושם פירשו כי שתי נשמות אלו הם סוד עליון ד"ו פרצופין כדפירשנו שם בארוכה (אור יקר).

⁴¹¹⁹ כי על ידי אותם הנשמות עלה בסוד המרכבה העליונה, והיינו שכל צדיק וצדיק על הרוב
יתעבר בעבור קדוש עליון בהיותו עושה מצוה גדולה, ואם יעשה עבירה יתעבר בעבור רע (אור יקר).

<p>רותחתת⁴¹²⁰ וההוא עיבדתא אהני ליה ואתתקף מניה וישראל כיון דחמו דא חשיבו⁴¹²¹ דלזולא דיליה איהו וקלקולא דיליה דהא בע"ז כתיב (ישעיה ל כב) צא תאמר לו ואינון בגין זלזולא דע"ז פרעו גרמייהו בלא ידיעה ועל הני כפר פנחס ובטל מותנא דכתיב (במדבר כה יג) ויכפר על בני ישראל⁴¹²²:</p>	<p>שזה זלזול שלו הוא וקלקול שלו, שהרי בעבודה זרה כתוב "צא תאמר לו" והם בגלל הזלזול של העבודה זרה פרעו עצמם בלי ידיעה, ועל זה כפר פנחס וביטל המגפה, שנאמר "ויכפר על בני ישראל".</p>
<p>רעיא מהימנא:</p>	
<p>דתרווייהו וידקור את שניהם (במדבר כה ח) בתרין אתוון מ"ו⁴¹²³ והיינו (שם יא) בקנאו את קנאתי בתוכם⁴¹²⁴:</p>	<p>של שניהם, "וידקור את שניהם", בשתי אותיות מ"ו, וזהו שנאמר "בקנאו את קנאתי בתוכם".</p>
<p>ואמאי אשתתף ביצחק⁴¹²⁵ בגין דיצחק מסר גרמיה למיתה⁴¹²⁶ ובגין דא אשתתף ליה ליצחק למהוי ליה עור דמסטר אשתתף ביה עיזלי דאילתא אשתתפי ביה אברהם ויעקב דאברהם דרגיה חסד אשתתף בח"ס דפנחס⁴¹²⁸ יעקב איהו (פנ"י א"ל) [פנ"י דפנחס] בגין דאתמר ביה (בראשית לב לא) כאשר עבר את פניאל⁴¹²⁹ פנ"י⁴¹³⁰ א"ל בגין דכד עלמא איהו בדוחקא ואית צדיק בעלמא מקני על ברית אבהן אשתתפו ביה ובגיניהו אמר משה בדוחקא דישאל (שמות לב יג) זכור לאברהם</p>	<p>ומדוע השתתף ביצחק, משום שיצחק מסר עצמו למיתה, ומשום זה שיתף את יצחק להיות לו לעזר, שמצד של שני עופרי האילים השתתפו בו אברהם ויעקב שאברהם דוגתו חסד השתתף בח"ס של פנחס, ויעקב שהוא פנ"י א"ל (יעקב הוא פנ"י של פינחס), שפנחס משום שנאמר בו "כאשר עבר את פניאל" (שם המקום פנ"י) פנ"י א"ל, ומשום שכאשר העולם הוא בצער, ויש צדיק בעולם המקנא על הברית האבות משתתפים עמו, ובגללם אמר משה בצערם של ישראל, "זכור לאברהם</p>

⁴¹²⁰ כח הטומאה יש בהיכלות הטמאים והיא נקראת צואה רותחת ומשם יניקת בעל פעור, ובהיותם פוערים לפניו היה מתחזק בפעולה ההיא לינק משרו העליון הטמא, ואין ספק שהפעולות הגשמיות אי זו שתהיה יש לה דבר יתאחז בדק הפנימי או חיצון הכל לפי הפעולה, ובהיות הפעולה טובה מושך מהדק הטהור, ובהיות הפעולה כעורה או טמאה ימשוך מהטמאים, ולכך עובדי פעור היו מכוונים בעבודה זו להשפיעו מההיכל הטמא ההוא (אור יקר).
⁴¹²¹ חשיבא (דפ"ו).

⁴¹²² ומה כתיב וכו' שכתוב עמוד ד' כנ"ל (דרך אמת).
⁴¹²³ הם הבינה והתפארת מהם השפיעו להם כח אל הפעולה הגדולה היא דכמה ניסים נעשו לו כדפירשו רבותינו ז"ל, והיינו שהקנאה והדין שהיה למעלה השפיעו עליו ובטלו מלמעלה ונפעל למטה על ידו (אור יקר).
⁴¹²⁴ ממש קנאה עליונה קנא ונתלבש, והשתא קשה כי לפי זה כיון שכל כוונתו לטהר הדין מלמעלה היה ראוי שלא ישתתף מ"ו עם ר"ח כי כיון שר"ח הוא יצחק אם כן אדרבה יעורר הדין והגבורה (אור יקר).

⁴¹²⁵ ותירץ דיצחק הוא סוד מרכבה לגבורה לא מצד הדין חס ושלוש אלא מצד הפוכה לחסד, והיינו סוד ויעקוד את יצחק בנו היות הגבורה נכנעה אל החסד, והיינו סוד מיתת יצחק שהיא הגבורה שהיא הדין העליון נשפע למטה והמדה ההיא נתקנת (אור יקר).
⁴¹²⁶ ועל דרך זה ממש היה עושה הוא המעשה הזה כדפי' אם כן יעזר מצד עקידת יצחק ממש, ולזה שתף עמו ר"ח, ומצד ד"ו פרצופין שהם נדב ואביהו (אור יקר).
⁴¹²⁷ ר"ל נו"א [נדב ואביהו]. ומסט' דידי' ביצחק כנ"ל (יהל אור).
⁴¹²⁸ לשון חסד ורחמים (אור יקר).

⁴¹²⁹ אפשר היות הכוונה כי התפארת פנים תחתונים אל הכתר הנקרא אל, ועוד אפשר מפני שבתפארת שם יהו"ה שהם פנים לשם יוד הי ואו הי שסודו יא"י דהיינו א"ל (אור יקר) (ס"א שם המקום פנ"י) (נוסף בדפ"ו).
⁴¹³⁰ נשאר אל דיעקב, ועזר דיצחק, וזהו אלעזר, בן אלעזר, ועמ"ש בפ' נשא (קכד ע"א ויהל אור שם). וד' דחסד, הן ד' רוחין, שסימן אופ"ן כידוע (יהל אור).

<p>ליצחק⁴¹³¹ ולישראל עבדיך ובתלת [אתוון]⁴¹³² (אבהן) יהו מן אליהו זכר⁴¹³³ לה' מן הנביא [ודא איהו רזא אל יהו"ה נביא] (ודאי אל איהו אל יהו"ה) ואשתלים ביה יהו"ה:</p>	<p>ליצחק ולישראל עבדיך, ובשלש אותיות יהו מאליהו, זכה לה' מן הנביא, וזהו אליהו, ה' נביא (וזה סוד אל יהו"ה נביא) ונשלם בו יהו"ה.</p>
<p>י' זככה פנחס⁴¹³⁴ ביה בגין דקני על ברית זכה לברית ותריין יודין אינון יוד עלאה מן יהו"ה דכרת⁴¹³⁵ בה לאברהם בין י' אצבעות [ידיין] יו"ד זעירא איהי מן [אדני ככרת⁴¹³⁶ ליה] [יהו"ה דכרת בה] בין י' אצבעאן דרגלין ואיהי את קדישא דמתעטרא ברשימו עלאה⁴¹³⁷:</p>	<p>י' שזכה בה פנחס, משום שקנא על הברית, זכה לברית. ושתי יודין הן, י' עליונה מן יהו"ה שכרת בה לאברהם בין עשר אצבעות ידיו, יו"ד קטנה היא מן אדני שכרת בה בין עשר אצבעות רגליו, והיא אות קדושה שמתעטרת ברושם העליון.</p>
<p>ודא אתרשים תמיד לעלמין איהי אות דשבת אות דתפלין אות דיומין טבין אות דשדי דרשים (דברים ו ט) על מזוזות ביתך ובשעריך למהוי ב(י)ה רשימין ישראל ברצועייהו בברית דלהון [דאינון] (ואינון) בנוי דמטרוניתא בנוי דהיכלא דמלכא קדישא ובאורייתא אינון רשימין באת י' עלאה דאינון בני מלכא עלאה כמה דאוקמוה והא אתמר (דברים יד א) בנים אתם ליי' אלהיכם:</p>	<p>וזה רשום תמיד לעולמים, והיא אות השבת, אות התפלין, אות של ימים טובים, אות שם שדי, שרשום על מזוזות ביתך ובשעריך, להיות בה רשומים ישראל ברצועות בברית שלהם, שהם בני המלכה, בני ההיכל של המלך הקדוש, ובתורה הם רשומים באות י' עליונה, שהם בני המלך העליון כמו שבארוהו, והרי נאמר "בנים אתם ליי' אלהיכם".</p>
<p>ואת⁴¹³⁸ יוד דשדי איהו חוליא⁴¹³⁹ דשלשלת על קודלא דשד יצר הרע דלא לנויק ליה לב"נ דעליה אמר דוד (תהלים כב כא) הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי איהו נחש איהו כלב איהו אריה דעליה אמר דוד (שם י ט) יארוב במסתר כאריה בסכה:</p>	<p>ואות י' של שדי היא חוליה של שלשלת על צוארו של שד, יצר הרע, שלא יזיק לו לאדם, שעליו אמר דוד "הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי" הוא נחש הוא כלב הוא אריה, שעליו אמר דוד "יארוב במסתר כאריה בסכה".</p>

⁴¹³¹ ליי' ליצחק. צ"ל יצחק (יהל אור).

⁴¹³² דתלת רוחין דבו אשתתפו בג' אבהן, והן יהו מן אלי"הו, ורוח רביעית שהוא אליהו הוא בה'
בתראה, לכן אליהו בגי' ב"ן, בה' בתראה כידוע. והוא ה' דהנביא, בו נשלם השם כמו שמפרש והולך.
וא"ל דאליהו הוא דפניאל, שנשאר לעיל. הרי בפנחס ואל דאליהו מרומז אברהם ויעקב, ובחושבן
דפינחס יצחק. ויהו דאליהו הן יהו דג' אבהן. והן ג' רוחין. והנביא, רוח דאליהו הנביא שנתוסף בו
כשנכנס לנבואה כידוע. וה' דהנביא ה' בתראה כנ"ל, ואז נשתלם בד' רוחין, ובד' אותיות הוי"ה (יהל
אור).

⁴¹³³ נוסחת תיבה זו אינה ברורה בדרך אמת, ואפשר שנוסחתה "זכה".

⁴¹³⁴ הוא ענין בפ"ע (יהל אור).

⁴¹³⁵ ברית הלשון וברית המעור כמ"ש בס"י (פ"א מ"ב) (יהל אור).

⁴¹³⁶ ככרת. צ"ל דכרת (יהל אור).

⁴¹³⁷ ברית בטיפין דמוחא עילאה, חכמה (יהל אור).

⁴¹³⁸ ואות (דפ"ו).

⁴¹³⁹ קשיא ליה דסוף סוף כיון שהם מסומנים בשתי יודין אלו למה צורך הוא תפלין שבת יום
טוב מזוזה ברית מילה, ואל הנדרש שהכוונה בסתר ובגלוי תינח תפלין ושבת ויום טוב ואות ברית
אמנם מזוזה למה, לזה פירש כי סוד י' דברית היא "אות י' דשד"י" וסגולתו להכניע החצונים
ולהכריחם, והעד כי שם שד"י הוא ש"ד י' כלומר שודד השדים ומכניעם ושד היינו יצר הרע, אם כן
הוא בבשרו להכניע יצר הרע שלא יפתוהו בעריות (אור יקר). ר"ל אותו טבעת שסובב על הצואר,
שהוא כמין יו"ד, והשלשלת עצמה מפרש למטה (יהל אור).

<p>והנביא קרא ליה דוב הה"ד (איכה ג י) דוב אורב הוא לי ארי במסתרים (תהלים מט יג) נמשל כבהמות נמשל לכל חיון מסאבן דאינון דורסין [אתמתל] (אתמשיל) לכל ב"ג כפום חובוי והא אתמר:</p>	<p>והנביא קרא לו דב, זהו שכתוב "דב אורב הוא לי ארי במסתרים נמשל כבהמות" נמשל לכל חיות טמאות שהן דורסות, נמשל לכל אדם כפי עוונותיו והרי נתבאר.</p>
<p>והא⁴¹⁴⁰ איהו כלב ונחש וחמור נוער דמרכיבין עליה נפשא ומיד דאשתמודע ההוא דרכיב עליה דאיהו חייבא עליה כתיב (בראשית מט יז) ויפול רוכבו אחור ורזא דמלה (דברים כב ח) כי יפול הנופל ממנו ובגין דא אמר איוב (איוב יב ג) לא נופל אנכי מכם וצדיק דרכיב עליה קשיר ליה בקשירו דרצועין דתפלין אות תפלין דאיהו אות יוד דשדי חוליא על קדליה ש דתפלין שלשלת על קדליה:</p>	<p>וזוהו כלב ונחש וחמור נוער, שמרכיבים עליו נפש, ומיד שניכר זה שרוכב עליו, שהוא החוטא, עליו כתוב "ויפול רוכבו אחור". וסוד הדבר "כי יפול הנופל ממנו", ומשום זה אמר איוב "לא נופל אנכי מכם", וצדיק שרוכב עליו קושר אותו בקשירה של רצועות התפלין אות תפלין, שהיא אות יו"ד של שדי, חוליה על צוארו, ש' של התפלין היא שלשלת על צוארו.</p>
<p>וביה רכיב אליהו וסליק לשמיא הה"ד (מלכים ב' ב יא) ויעל אליהו בסערה השמים וביה (איוב לח א) ויען יהו"ה את איוב מן הסערה ובגין דא אוקמוה רבנן [דמתניתין עליה] (דמתיבתא עלאה) איזהו גבור הכובש את יצרו ואית למאן דמתהדר ליה חמור דלאו איהו [מסתער רוכבו] (מצטער) רוכבו ואלין אינון דמשתדלין בקל וחמר⁴¹⁴¹ ובגין דא אתמר באברהם (בראשית כב ג) ויחבוש את חמורו ובגיניה אתמר על משיח (זכריה ט ט) עני ורוכב על חמור:</p>	<p>ובו רכב אליהו ועלה השמימה, זהו שכתוב "ויעל אליהו בסערה השמים", ובו "ויען יהו"ה את איוב מן הסערה". ומשום זה בארוהו חכמי המשנה עליו "איזהו גבור הכובש את יצרו", ויש מי שנהפך לו לחמור שאינו מצטער רוכבו, ואלו הם העוסקים בקל וחמר, ומשום זה נאמר באברהם "ויחבוש את חמורו" ובגללו נאמר על המשיח "עני ורוכב על חמור".</p>
<p>ובגין [דא] י' מן שד"י דאיהו חוליא דשלשלת מוזנה [מפחדין] [מפוזרין] כל שדין ומזיקין ומיד דחויין ליה במזוזות דתרעין ברחין דבה אתמר (תהלים קמט ח) לאסור מלכיהם בזיקים ונכבדיהם בכבלי ברזל כ"ש כד חויין לה באות תפלין על דרועיהון⁴¹⁴² ורשימין בה באות ברית בבשריהון (במדבר א נא) והזר הקרב יומת לית זר אלא יצר הרע דדמיא לכל חיון ועופין דורסין:</p>	<p>ומשום זה י' מן שד"י, שהיא חוליה של השלשלת, ממנה (מפחדים) מפוזרים כל שדים ומזיקים, ומיד שרואים אותו במזוזות של הפתחים בורחים, שבה נאמר "לאסור מלכיהם בזיקים ונכבדיהם בכבלי ברזל", כל שכן כאשר רואים אותו באות של תפלין שעל הזרועות ורשומים בה באות ברית בבשרם "והזר הקרב יומת", אין זר אלא יצר הרע, שדומה לכל חיות ועופות דורסים.</p>
<p>ובגין דא (איוב ד ז) זכור נא מי הוא נקי אבד דא פנחס דקני על ברית ואתרשים ביה דאיהו ברא דמלכא ומטרוניתא קני במחשבה [וזוכי לאת י' מן]יהו"ה וקני בעובדוי וזכה לאות י' מן אדנ"י והאי איהו</p>	<p>ומשום זה "זכור נא מי הוא נקי אבד" זה פנחס שקנא על הברית ונרשם בו שהוא בן של המלך, והמלכה קנא במחשבה וזכה לאות י' מן יהו"ה, וקנא במעשיו וזכה לאות י' מן אדנ"י, וזוהי</p>

⁴¹⁴⁰ והאי (דפ"ו).
⁴¹⁴¹ וחומר (דפ"ו).
⁴¹⁴² דרועין (דפ"ו).

<p>חכמה בראש וחכמה בסוף, ומשום שאדם הראשון היה רשום בשניהם בארוהו חכמים שהוא ראשון למחשבה ואחרון למעשה. תוך כדי שאמר דברים אלו נכסה מהם אמר</p>	<p>חכמה בראש וחכמה בסוף, ומשום שאדם הראשון היה רשום בשניהם בארוהו חכמים שהוא ראשון למחשבה ואחרון למעשה. תוך כדי שאמר דברים אלו נכסה מהם אמר</p>
<p>רלח/ב</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>ר' אלעזר (לחבריו) זכאה חולקנא דזכינא למשמע מלין מבני (ד)עלמא דאתי [ובחבורא קדמאה⁴¹⁴⁴] לכן אמור⁴¹⁴⁵ באומאה עלך אם הוא ברעותך⁴¹⁴⁶ ואי לאו אימא ר' פנחס בן יאיר ההוא טולא [בטש] (בעט) בעיני דר⁴¹⁴⁷ וכי לא הוה ידע קב"ה אי הוה ברעותיה אי⁴¹⁴⁸ לאו א"ל אם ליה גלוי מי גלוי לאחריני ובג"ד לכן אמור⁴¹⁴⁹:</p>	<p>רבי אלעזר (לחבריו) אשרי חלקנו שזכינו לשמוע דברים מבני העולם הבא, ובחבור הראשון. לכן אמר בשבועה עליך אם הוא ברצונך ואם לא. אמר רבי פנחס בן יאיר אותו הצל הכה בעיניו של רבי אבא, וכי לא היה יודע הקדוש ברוך הוא אם היה ברצונו אם לאו. אמר לו אם לו גלוי, מי גלוי לאחריים, ומשום זה נאמר, לכן אמור.</p>
<p>ותו אתמר בחבורא קדמאהו מכתם לדוד⁴¹⁵⁰ (תהלים טז א) סימנא⁴¹⁵¹ דאהזיאו ליה לדוד כד שדר [ל]יואב לארם נהרים ולארם צובה לאגהא [בהו] קרבא אמר רעיא מהימנא שושן עדות דא סהדותא דשכינתא דאיהו שושן עדות [דאיהו] סהדותא דקיימא עלן וסהידת עלן⁴¹⁵² קמי מלכא ודרגין עלאין קדישיין⁴¹⁵³ ובהדה וסייעתא קדישא לתושבתתא [בהדי]:</p>	<p>ועוד נאמר בחבור הראשון "מכתם לדוד", סימן שהראו לו לדוד כאשר שלח ליואב לארם נהרים ולארם צובה ללחום בהם קרב, אמר הרועה הנאמן, "שושן עדות" זו עדות של השכינה, שהיא שושן עדות, שהיא עדות שעומדת עלינו ומעידה עלינו לפני המלך, ומדרגות עליונות קדושות עמה, וסיוע קדוש לשבח.</p>
<p>ואמר ר"מ שושן עדותו (שושנה) דאינון סהדין על ישראל דאינון אברים ואיהי נשמתא עליהו איה⁴¹⁵⁴ סייעתא [דשמיא]</p>	<p>אמר הרועה הנאמן, "שושן עדות" שהם מעידים על ישראל שהם אברים והיא נשמה עליהם, והיא סיוע של</p>

⁴¹⁴³ רשום (דפ"ו).

⁴¹⁴⁴ קאי עמ"ש בזוהר דף רכ ע"א אר"י אדכרנא כו' (יהל אור).

⁴¹⁴⁵ אמר (דפ"ו).

⁴¹⁴⁶ "לכך" שבועה "אם ברעותך" למשה בעל ברית שלום שיתן אותו לפנחס כדפירשו בזוהר פרשת פנחס (אור יקר).

⁴¹⁴⁷ אבא (נוסף בדפ"ו).

⁴¹⁴⁸ אם (דפ"ו).

⁴¹⁴⁹ רוצה לומר בפה, ירצה כי הדברים כדי שיתקיימו לא יספיק גמר המחשבה אם לא יאמר בפה, והטעם שהמחשבה נעלמה שאין בה ידיעה לאחרים והמתנה הגמורה צריך שיהיה גלויה ומפורסמת, ולזה אמר לאחרים אינו גלוי ולא תהיה מתנה גמורה אלא שיוציא בפיו והיינו לכן השבעתך שתאמר בפיק מה שבלבך כדי שיתקיים במחשבה ודיבור להגלות לאחרים כדפירשנו (אור יקר).

⁴¹⁵⁰ קאי עמ"ש בזוהר (דף רלג ע"א) פתח ואמר למנצח כו' (יהל אור).

⁴¹⁵¹ מלת מכתם הוא לשון כתם וסימן (אור יקר).

⁴¹⁵² בהיותה בתחתונים נוטלת מעשיהם הטובים בסוד מייין נוקבין מראה אותם כלפי מעלה ובחינתה "שושן" לבד אמנם בהיות דרגין עילאין בהדה שנכללים בה היא נקראת שושנה כענין צדק צדקה ליל לילה כן הוא שושן שושנה, כאשר היא נוטלת סימני הזכר עמה אז היא נקראת שושנה או צדקה או לילה כי ה' היא סוד שלשה וויין כזה ה' דהיינו סוד ו"סע ו"בא ו"ט (אור יקר).

⁴¹⁵³ ר"ל שהן ג"כ מעידין על ישראל בהדא. והן דוגמת האברים שאמרו ז"ל (חגיגה יא ע"א טז ע"א) אבריו של אדם מעידין עליו. ושכינה דוגמת הנשמה, דקיימת על אברים, שאמרו ז"ל (שם) נשמתו של אדם מעידה עליו (יהל אור).

⁴¹⁵⁴ איהו (דפ"ו).

<p>דאתמר בה⁴¹⁵⁵ (מלכים א' ח) ואתה תשמע השמים ואיהו סיעתא קדישתא (ומנה תלייא) דאתמר עלה תניא דמסייע לך איתן מושבך⁴¹⁵⁶ ושים בסלע קנך (במדבר כד כא) איתן תני"א תמן קנא⁴¹⁵⁷ דנשרא עלאה ואיהו שכינתא ועלה אתמר (דברים לב יא) כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף דאינון [שוני⁴¹⁵⁸] (ששני) הלכות ומשניות וכל דבור ודבור דנפיק מפומי [דההוא] (דהינו) תני"א דאפיק ביה⁴¹⁵⁹ אלשמא דיהו"ה (יהו"ה לשמא) בין באורייתא בין בעלותא בין בברכה בין בכל פקודא ופקודא מה כתיב ביה (שם) יפרוש כנפיו יקחהו⁴¹⁶⁰ [ההוא נשרא (נ"א דהוא דבור)⁴¹⁶¹ דביה יהו"ה] ישאהו על אברתו (שם) מאי על אברתו על ההוא אבר דב"נ וס"א דההוא נשרא דביה מצוה⁴¹⁶² יהו"ה אתקרי אבר דשכינתא ובג"ד ישאהו על אברתו [ישאהו] כגון (במדבר ו כו) ישא יהו"ה פניו אליך:</p>	<p>שמים, שנאמר בה "ואתה תשמע השמים", היא סיוע קדוש (וממונה תלוי) שנאמר עליה, תניא המסייעת לך. "איתן מושבך ושים בסלע קנך", איתן תני"א, שם הקן של הנשר העליון והיא השכינה, ועליה נאמר "כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף", שהם שוני הלכות ומשניות, וכל דיבור ודיבור שיוצא מפיו של זה התני"א, שמוציא אותו לשם יהו"ה, בין בתורה בין בתפלה בין בברכה בין בכל מצוה ומצוה, מה כתוב בו "יפרוש כנפיו" אותו הנשר שהוא דיבור, שבו יהו"ה. "יקחהו ישאהו על אברתו", מהו "על אברתו", על אותו אבר של האדם (של אותו נשר) שבו מצוה יהו"ה, ונקרא אבר של השכינה, ומשום זה נאמר "ישאהו על אברתו", ישאהו כמו "ישא יהו"ה פניו אליך".</p>
<p>ומאי ושים בסלע קנך (שם כד כא) אלא אמר דוד עליה (שמואל ב' כב ב) יי' סלעי ומצודתי אוף הכי תנינא דאיהו ביה הלכה תקיפא כסלע דלית פטיש יכיל לפצצא יתה בכל קנו[שיין דעלמא בהאי איהו מקננא נשרא וכל תנאים אתקריאו קנים דילה ובגין דא (דברים כב ו) כי יקרא קן צפור לפניך בארץ מקרה זמנא הדא [כאושפיזא] (ואושפיזא) ואכסנאי דאודמן לפום שעתא בבי אושפיזיה:</p>	<p>ומהו "ושים בסלע קנך", אלא אמר דוד עליו "ה' סלעי ומצודתי", כך גם למדנו, שבו הלכה תקיפה כסלע שאין פטיש יכול לפוצץ אותה בכל קושיות שבעולם, בזה הוא מקנן הנשר, וכל התנאים נקראים קנים שלה. ומשום זה "כי יקרא קן צפור לפניך", בדרך מקרה פעם אחת, כאורח ואכסנאי שמזדמן לפי שעה לבית מלונו.</p>
<p>ואית דאינון במתניתא דלהון דירה לשכינתא הה"ד (שמות לא טז) ושמרו בני ישראל את השבת וגו' לדורותם לדרתם חסר לשון דירה ואית מארי משנה דתורתם</p>	<p>ויש שהם בלמוד שלהם [נעשים] דירה לשכינה, זהו שכתוב "ושמרו בני ישראל את השבת וגו' לדרתם", לדרתם חסר, לשון דירה, ויש בעלי</p>

⁴¹⁵⁵ ר"ל השמים עד"א ו' [מצאתי כתוב על הגליון. איהו סיעתא דשמיא ע"ד עזר כנגדו. ע"כ] (יהל אור).

⁴¹⁵⁶ ר"ל איתן אותיות תניא, והיא שכינה, וזהו דמסייע לך כנ"ל (יהל אור).

⁴¹⁵⁷ ר"ל באדם ששונה, שנק' תנא, שם קנא כו' (יהל אור).

⁴¹⁵⁸ ר"ל הן גוזליו ירחף, ששורה השכינה עליהם (יהל אור).

⁴¹⁵⁹ בין (דפ"ו).

⁴¹⁶⁰ לההוא דבור דסלקת בי' לעילא (יהל אור). תיבת "יקחהו" מופיע לאחר "דביה יהו"ה" בדפ"ו.

⁴¹⁶¹ בדפ"ק תיבות "דהוא דבור" הוא מעיקר הגירסא ולא נ"א.

⁴¹⁶² דרמ"ח מ"ע נגד רמ"ח אברים, בכל אבר מצוה א', ובכל מצוה שם הוי"ה כידוע, דמ"צ בא"ת ב"ש י"ה, הרי שם הוי"ה. וההוא אבר הוא אבר דשכינה. ור"ל ישאהו את השם הוי"ה. וזהו יה"ו די'שאהו', עם הדבור ה' בתראה, על האבר של האדם שהוא אברתו דשכינה. וזהו ישא ה' ר"ל שם הוי"ה אליך על האברים. אלא אמר דוד כו'. ר"ל שהסלע הוא השכינה. וכן הסלע עם איתן קאי על התנא. איתן כנ"ל וסלע כמו שמפרש והולך (יהל אור).

<p>אומנותם דלא זזת שכינתא מנהון כל יומיהון אבל אלין (דברים כב ו) כי יקרא קן צפור לפניך בהון שכינתא בארה מקרה זמנין שרייא עלייהו ואשתכחת עמהון וזמנין לא אשתכחת עמהון:</p>	<p>משנה שתורתם אומנותם שלא זזה השכינה מהם כל ימיהם. אבל על אלו "כי יקרא קן צפור לפניך", בהם השכינה [נמצאת] בדרך מקרה, פעמים ששורה עליהם ונמצאת עמהם, ופעמים לא נמצאת עמהם.</p>
<p>ורזא דמלה זמנין [דלא אשתכחת] (דאשתכחת) עמהון⁴¹⁶³ (שם ז) שלח תשלח את האם [זמנין דאשתכחת עמהון] (דברים כב ו) לא תקח האם] אפרוחים אלין מארי משנה או ביצים מארי מקרא באלין דלא קבעין למודייהו שלח תשלח את האם אבל באלין דקבעין למודייהו לא תקח האם על הבנים ואית מארי הלכות דדמיין לככביא הה"ד (דניאל יב ג) ומצדיקי הרבים כככבים לעולם ועד [כ]ככביא⁴¹⁶⁴ דאתמר בהון (ישעיה לד ד) וכל צבאם יבול אלא כאינון ככביא דעלמא דאתי דאינון לעולם ועד קיימי תדיר:</p>	<p>וסוד הדבר פעמים שנמצאת עמהם "לא תקח האם", ופעמים שלא נמצאת עמהם "שלח תשלח את האם". "אפרוחים", אלו בעלי משנה, "או ביצים" [אלו] בעלי מקרא, ובאלו שלא קובעים את למודם, "שלח תשלח את האם", אבל באלו שקובעים למודם, "לא תקח האם על הבנים", ויש בעלי הלכות שדומים לכוכבים, זהו שכתוב "ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד", לא ככוכבים שנאמר בהם "וכל צבאם יבול", אלא כאותם כוכבים של העולם הבא שהם לעולם ועד קיימים תדיר.</p>
<p>ויאמר אלהים נעשה אדם (בראשית א כו) בתר דאשלימו לעבידתייהו כל אומן ואומן אמר לון קב"ה אומנותא חדא אית לי למעבד דיהא [שותפות דכלנא] (שותפא לכלהו) אתחברו כלכו כחדא למעבד ביה כל אחד ואחד מחולקא דיליה [ואנא אשתתף עמכון למיהב וליהו מחולקא דילין] והיינו נעשה אדם בצלמנו כדמותנו ואוקמוה רבנן דלית אדם אלא ישראל הה"ד (יחזקאל לד לא) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם אדם ולא עכו"ם ובג"ד (תהלים קמט ב) ישמח ישראל בעושייו:</p>	<p>"ויאמר אלהים נעשה אדם", אחר שהשלימו את עבודתם, כל אומן ואומן, אמר להם הקדוש ברוך הוא, מעשה אומנות אחד יש לי לעשות שיהיה שותף לכלנו, התחברו כלכם כאחד לעשות בו כל אחד ואחד מחלקו ואני אשתתף עמהם, לתת לו מחלקי, וזהו שנאמר "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו", ובארוהו חכמים שאין אדם אלא ישראל, זהו שכתוב "ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם", אתם אדם ולא עובדי כוכבים מזלות, ומשום זה "ישמח ישראל בעושייו".</p>
<p>אמר בוצינא קדישא ודאי ההוא [דאתמר] ותנא דאתמר⁴¹⁶⁵ (דאטרוד) בסלע [דהויא אמר] (חויא) דא דכתיב ביה (במדבר כד כא) איתן מושבך [וישים בסלע קנך דתלת אבהן נקראו איתניוס] עולם⁴¹⁶⁶ ורביעאה איתן מושבך] דביה מתיישבא⁴¹⁶⁷ הלכה דאתמר בה הלכה למשה מסיני דאיהו⁴¹⁶⁸ אתפשט על שתין רבוא דישראל ונהיר לון באורייתא</p>	<p>אמר הנר הקדוש, ודאי אותו תנא שנעלם בסלע של הנחש אמר זאת, שכתוב בו "איתן מושבך ושים בסלע קנך", ששלשה אבות נקראו איתנים, והרביעי "איתן מושבך", שבו מתיישבת ההלכה שנאמר בה, הלכה למשה מסיני, שהוא מתפשט על ששים רבוא של ישראל ומאיר להם בתורה, כשמש (לירח) שמתכסה בלילה ומאיר לכל</p>

⁴¹⁶³ לא תקח האם זמנין דלא אשתכחת עמהון (נוסף בדפ"ק).

⁴¹⁶⁴ ר"ל זהו כככבים לעולם ועד (יהל אור). כככבים (דפ"ו)

⁴¹⁶⁵ ר"ל ר"מ וע' פ' תצא רע"ט (יהל אור).

⁴¹⁶⁶ נמחק בדפ"ק.

⁴¹⁶⁷ וזהו מושבך. ור"ל בו נתיישרה הלכה כמו שמפרש והולך, והיא שכינה (יהל אור).

⁴¹⁶⁸ ר"ל ר"מ (יהל אור).

<p>כשמשא (לסיהרא) דאתכסי בליליא ונהיר לכל ככביא ומזלי ולית ליליא אלא גלותא ואיהו⁴¹⁶⁹ (ישעיה כא יא) שומר מה מלילה שומר מה מליל ואתגליא ביממא דאתמר (בראשית מד ג) הבקר אור [בקר] (אור) דאברהם דאתמר ביה (שמות טז ז) ובקר וראיתם את כבוד יי' (רות ג יג) חי יי' שכבי עד הבקר אדהכי הא רעיא מהימנא נפיק מההוא סלע ואמר בוצינא קדישא מה מועיל לי לאתטמרא מקמך דהא לא שבקנא אתר דלא עאלית לאתטמרא מנך ולא אשכתנא אי הכי לית לך⁴¹⁷⁰ לאתכסיי מנך:</p>	<p>כוכבים ומזלות, ואין לילה אלא גלות, והיא "שומר מה מלילה שומר מה מליל", ומתגלה ביום, שנאמר "הבוקר אור", הבוקר של אברהם שנאמר בו "ובוקר וראיתם את כבוד ה'", "חי ה' שכבי עד הבוקר". בתוך כך, אותו הרועה הנאמן יוצא מאותו סלע, ואמר הנר הקדוש, מה מועיל לי להסתתר מפניך, שהרי לא השארתי מקום שלא נכנסתי להסתתר ממך, ולא מצאתי, אם כן אין לי להתכסות ממך.</p>
<p>א"ל בוצינא קדישא בתר דאמר (בראשית א כו) נעשה אדם בצלמנו כדמותנו מאי ניהו דאמר לבתר (שם כז) ויברא אלהים את האדם בצלמו א"ל מה דאוקמוה על דא מארי מתניתין דמנהון [אמרין יברא, ומנהון אמרין לא יברא] והוא אמרין יברא ומנהון לא יברא (הוא נברא ומנהון לא נברא) קב"ה ברא ליה דכתיב ויברא אלהים את האדם בצלמו אמר ליה אי הכי</p>	<p>אמר לו הנר הקדוש, לאחר שאמר "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו", מהו שאמר לבסוף "ויברא אלהים את האדם בצלמו", אמר לו מה שבארו על זה בעלי המשנה, שמהם אמרו "יברא", ומהם אמרו "לא יברא", הקדוש ברוך הוא ברא אותו, שכתוב "ויברא אלהים את האדם בצלמו", אמר לו אם כן</p>
<p>רל"ט/א</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>איהו לא יהיב חולקא ביד⁴¹⁷¹ חד מנייהו⁴¹⁷² ולא אתעביד בדיוקנא דלהון אלא באיקונין דמלכא⁴¹⁷³ בצלמו כדמותו דאיהו צלם (ו)דמות תבניתו אמר הכי אשתמודע⁴¹⁷⁴:</p>	<p>הוא, אף אחד מהם לא נתן חלק בו ולא נעשה בצורה שלהם אלא בצורת המלך, בצלמו כדמותו, שהוא צלם דמות תבניתו, אמר כך משמע.</p>
<p>אמר ח"ו אלא אנא [אימא לך] (אמינא) דאתברי בכלא⁴¹⁷⁵ ואשלטיה על כלא [ואי]</p>	<p>אמר חס ושלום, אלא אני אמרתי לך שנברא בכל והשליטו על הכל, ואם היה נותן כל אחד בו חלקו בזמן שהיה</p>

⁴¹⁶⁹ ואיהי (דפ"ו).

⁴¹⁷⁰ לי (דפ"ו).

⁴¹⁷¹ ביה (דפ"ו).

⁴¹⁷² שהרי הבורא אינו צריך חלקם מאחר שההסכמה העיקרית פשט המקרא ויברא אלהים והוא מקור מציאות הנמצאות מה, אלא יצטרך ליקח מהם ולא שיתנו הם הבורא שעליהם יברא האדם בשורש מציאותם העליון דהיינו שורש הנמצאות שבבורא, ולומר שהוא בערך צלמם ודמותם גם זה לא יתכן, כי מאחר שחותם תבנית הנמצאות כראוי בצלמו ודמותו מהו הצלם והדמות אשר לתחתונים להוסיף ולגרוע בו (אור יקר).

⁴¹⁷³ שהוא מקור צלם ודמות כל נמצא (אור יקר).

⁴¹⁷⁴ ירצה פשט הכתובים כך יורו, ואין דוחק בזה שנאמר שהבורא נתן הכל, ומה שאמר נעשה אדם אינו אלא על דרך שיחוצב מצור חוצבו כולם יחד נכללים בו, והפסוק דחיק ומוקים אנפשיה בהכי כדפירשנו, אמר חס ושלום שפשט הכתוב לא יופשט, נעשה אדם ממש חלק כל אחד ואחד נתן בו והקושיא אנא אימא לך (אור יקר).

⁴¹⁷⁵ ממש חלק כולם בו, לא שיהיה הוא תחת ממשלתם אחר שחלק מהם נתן בו אלא אדרבה השליטו עליהם, ונתן בו החלק כדי שיהיה שולט עליהם (אור יקר).

<p>(דאי) הוה יהיב כל חד [ביה] חולקיה בזמנא⁴¹⁷⁶ דהוה כעסיה עליה כל חד הוה נטיל חולקיה מניה (ישעיה ב כב) כי במה נחשב הוא אלא קב"ה ברא ליה (כל חד וחד) בדיוקניה דא מלכות קדישא דאיהי תמונת כל⁴¹⁷⁷ דבה אסתכל קב"ה וברא עלמא וכל בריין דברא בעלמא וכלל בה עלאין ותתאין בלא פרודא כלל וכלל בה עשר ספירין וכל שמהן וכנויין והויין ועלת על כלא דאיהו אדון על כלא ולית אלהא בר מניה ולא אשתכח⁴¹⁷⁸ [בעלאין] (בכל עלאין) ותתאין פחות מנה⁴¹⁷⁹ בגין דאיהי [ק]שר דכלהו שלימו דכלהו לקיימא ביה (תהלים קג יט) ומלכותו בכל משלה ובגין דלא אשתכח עלת על כלא בעלאין ותתאין פחות מנה אפילו בחד מנייהו אתקריאת אמונת ישראל ומספרא דע(א)לת⁴¹⁸⁰ על כלא אתמר בה (דברים ד טו) כי לא ראיתם כל תמונה אבל מספרא דשאר [ברייין] (עמיין) אתמר ב(י)ה (במדבר יב ה) ותמונת יי' יביט:</p>	<p>כועס עליו, כל אחד היה נוטל חלקו ממנו, כי במה נחשב הוא. אלא הקדוש ברוך הוא ברא אותו (כל אחד ואחד) בצורתו, זו המלכות הקדושה, שהיא תמונת כל. שבה הסתכל הקדוש ברוך הוא וברא את העולם וכל הבריות שברא בעולם, וכלל בה עליונים ותחתונים בלי פירוד כלל וכלל, בה עשר ספירות, וכל שמות וכינויים והיות ועליון על הכל שהוא אדון על הכל, ואין אלוה חוץ ממנו, ואין נמצא בעליונים ותחתונים פחות ממנו, משום שהוא קשר של כולם שלמות של כולם, לקיים בו "ומלכותו בכל משלה", ומשום שלא נמצא עליון על הכל בעליונים ותחתונים פחות ממנו, אפילו באחד מהם, נקראת אמונת ישראל, ומצדו של עילת על הכל, נאמר בה "כי לא ראיתם כל תמונה", אבל מצד של שאר הבריות נאמר בה "ותמונת ה' יביט".</p>
<p>אתא בוצינא קדישא ושאר חברייא ואשתטחו קמיה ואמרו [ודאי] כען לית מאן דיכיל למיטל מניה חולקיה דלא יהיב [ביה] חולקא חד בעלמא] (ליה חד מעלמא) אלא בורא עלמין עלת על כלא וביה תליא ענשיה או אנריה ולא במלאך ושרף ולא בשום בריה דעלמא ובגין דא אוקמוה רבנן דמתניתין המשתף שם שמים ודבר אחר נעקר מן העולם מיד דשמע מלין אלין דאר"ש בוצינא קדישא חדא ר"מ וס"א דאר"מ בוצינא קדישא חדא וכל חברייא (ו)בריכו ליה ואמרו ר"מ אי לא הוה אתי ב"נ בעלמא אלא למשמע דא דיי זכאה איהו מאן דאשתדל בגלותא בתראה למנדע לשכינתא לאוקיר לה בכל פקודין ולמסבל בנינה כמה דוחקין כמה דאתמר אנרא דכלה דוחקא:</p>	<p>בא הנר הקדוש ושאר החברים והשתטחו לפניו ואמרו, ודאי עתה אין מי שיכול לקחת ממנו חלקו, שלא נתן בו חלקו אחד בעולם אלא בורא העולמות עילת על הכל, ובו תלוי עונשו או שכרו, ולא במלאך ושרף ולא בשום בריה בעולם, ומשום זה בארו חכמי המשנה, המשתף שם שמים ודבר אחר נעקר מן העולם. מיד ששמע דברים אלו שאמר רבי שמעון הנר הקדוש, שמח הרועה הנאמן (שאמר הרועה הנאמן שמח הנר הקדוש), וכל החברים ברכו אותו ואמרו, רועה נאמן אם לא היה בא אדם בעולם אלא לשמוע זה די. אשריו מי שעוסק בגלות האחרונה לדעת השכינה לכבד אותה בכל המצוות, ולסבול בגללה כמה צרות, כמו שנאמר השכר של הכלה הוא הדחק.</p>
<p>וישכב במקום ההוא (בראשית כח יא) אם</p>	<p>"וישכב במקום ההוא", אם יש כ"ב אותיות של התורה, השכינה שוכבת</p>

⁴¹⁷⁶ בזמניה (דפ"ו).

⁴¹⁷⁷ עי' בהגר"א בתיקו"ז לד ע"ד: ר"ל כל הספירות.

⁴¹⁷⁸ ישתכח (דפ"ו).

⁴¹⁷⁹ מינה (דפ"ו).

⁴¹⁸⁰ דעלת כו' - ור"ל דכלא כליל בה. ומסט' דעלת, שהוא אינו מושג נאמר לא ראיתם, אבל מסט'

דשאר, דאתכלילו בה, נאמר ותמונת כו' (יהל אור).

<p>יש כ"ב אותיות [דאורייתא] איהי [שכיבת עימיה⁴¹⁸¹ מאן י"ש חכמה⁴¹⁸² (נ"א מאין) ומאין דבאתר] דשכינתא⁴¹⁸³ עלאה תמן חכמה תמן ובגינה אתמר (משלי ח כא) להנחיל אוהבי יש והיינו⁴¹⁸⁴ (שמות כ ו) ועושה חסד לאלפים לאוהבי מסטרא דאהבת חסד ויש דאיהי חכמה לימינא דהכי אוקמוה הרוצה להחכים ידרים ובגין דא להנחיל אוהבי יש:</p>	<p>עמו. מהו יש חכמה מאין, שבמקום שהשכינה העליונה, שם חכמה שם, ובגללה נאמר "להנחיל אוהבי יש", וזהו "ועושה חסד לאלפים לאוהבי", מצד של אהבת חסד, ויש שהיא חכמה לימין, שכך בארוהו, הרוצה להחכים ידרים, ומשום זה נאמר "להנחיל אוהבי יש".</p>
<p>תא חזי ברוזין סתימין במדות דקב"ה ההיא מדה [דמשתדלין] (דמשתלים) בה ודכרין בה עלה אתמר במדה שאדם מודד בה מודדין לו ושבעין אנפין לאורייתא והאי איהו (שמות כ כא) בכל המקום אשר אזכיר את שמי תזכיר את שמי מבעי ליה אלא בההיא מדה דאזכיר את שמי בההיא מדה אבא אליך וברכתך:</p>	<p>בא וראה בסודות הנסתרים במדות של הקדוש ברוך הוא, אותה מדה שעוסקים בה וזוכרים אותה, עליה נאמר, במדה שאדם מודד בה מודדים לו, ושבעים פנים לתורה. וזהו שנאמר "בכל המקום אשר אזכיר את שמי", היה צריך לומר "תזכיר את שמי", אלא באותה מדה שאזכיר את שמי, באותה מדה אבוא אליך וברכתך</p>
<p>זהר:</p>	
<p>על פי הגורל תחלק נחלתו בין רב למעט (במדבר כו נו) ר' יהודה פתח ואמר (קהלת ג יד) ידעתי כי כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם עליו אין להוסיף וממנו אין לגרוע וגו' שלמה מלכא דחכמתיה יתיר על כל בני עלמא לא ידענא כי כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם ואיהו אמר ידעתי מה דלא ידע ב"נ אהרא אלא ודאי שלמה מלכא חכמתיה סלקא על כל בני עלמא ומה דאיהו ידע לא ידעי כל שאר בני עלמא:</p>	<p>"על פי הגורל תחלק נחלתו בין רב למעט", רבי יהודה פתח ואמר "ידעתי כי כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם עליו אין להוסיף וממנו אין לגרוע וגו'", שלמה המלך שחכמתו יתרה על כל בני העולם, לא ידענו כי כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם, והוא אמר "ידעתי", מה שלא ידע בן אדם אחר. אלא ודאי שלמה המלך חכמתו עולה על כל בני העולם, ומה שהוא ידע לא יודעים כל שאר בני העולם.</p>
<p>ת"ח שאר אומני דעלמא כד איהו עביד עבידתא אשגח ביה ואסתכל זמנא⁴¹⁸⁵ ותרין זמנין ועביד ליה ולבתר אוסיף [ע]ליה או גרע מניה וקב"ה לאו הכי אפיך עבידתניה</p>	<p>בא וראה, שאר בעלי אומנות שבעולם כאשר הוא עושה מעשה משגיח בו ומסתכל פעם ושתי פעמים ועושה אותו, ולבסוף מוסיף עליו או גורע ממנו. והקדוש ברוך הוא לא כך, מוציא מעשה לאמיתו מתהו שאין בו ממשות כלל, והוא ממש נתקן כראוי,</p>

⁴¹⁸¹ עמיה (דפ"ק).

⁴¹⁸² הבחי' מציאות הוא מתחיל רק מחכמה (כללים ח"ב נד ע"ב).

⁴¹⁸³ דכ"ב אותיות הוא בשכינה עילאה, זהו יש כ"ב (יהל אור).

⁴¹⁸⁴ ראיא שאהבה בחסד, מימנא שלם [נצ"ל ששם. דוד] חכמה כמו שמפרש והולך, וכתוב אוהבי יש, לראי' שיש הוא בחכמה. והוא של"ב נתיבות, א' אינו מושג, וכ"א כלול מעשר, שבו י"ד, הרי י"ש שמושגים. וזהו יש שמושג, ומסט' נק' חסד אל (ל"א נתיבות) (יהל אור).

⁴¹⁸⁵ הכוונה כשרוצה לעשות איזה פועל עושה אותו בעופרת או בטיט פעם ושתיים ואחר כך מנה אותה, ועם כל זה צריך להוסיף או לגרוע הרי שהוא צריך שני דברים האחד. לעשות מעשה [אחר] [אחד] שלא יהיה תמידי שהוא על הטיט או על העופרת, והשני אחר כך כשעושה אותה מכסף מוסיף וגורע עליו (אור יקר).

<p>לאמתו] מתהו⁴¹⁸⁶ דלית ביה⁴¹⁸⁷ ממשות כלל ואיהו ממש אתתקן כדקא יאות ולא אצטרך לאוספא ולאגרעא מניה בנין כך כתיב (בראשית א לא) וירא אלהים את כל אשר עשה⁴¹⁸⁸ והנה טוב מאד⁴¹⁸⁹ תו כל אשר יעשה האלהים לתקונא⁴¹⁹⁰ דעלמא ודאי הוא יהיה לעולם⁴¹⁹¹:</p>	<p>ולא צריך להוסיף ולגרוע ממנו, בגלל זה כתוב "וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד". ועוד "כל אשר יעשה האלהים" לתקון העולם ודאי הוא "יהיה לעולם".</p>
<p>ר' יצחק אמר אי הכי מהו (קהלת ג יד) והאלהים עשה שייראו מלפניו אלא האי קרא הכי [אוליפנא והוא רזא עלאה בין חברנא האי קרא הכי] מבעי ליה כי כל אשר עשה האלהים הוא יהיה לעולם (שם) מהו כל אשר יעשה [והא כתיב מה שהיה כבר הוא ואשר להיות כבר היה ואת אמרת כל אשר יעשה]:</p>	<p>רבי יצחק אמר אם כן מהו "והאלהים עשה שייראו מלפניו", אלא זה הפסוק כך למדנו, והוא סוד עליון בין חברינו, פסוק זה כך צריך להיות "כי כל אשר עשה האלהים הוא יהיה לעולם", מהו "כל אשר יעשה", והרי כתוב "מה שהיה כבר הוא ואשר להיות כבר היה", ואתה אמרת כל אשר יעשה.</p>
<p>אלא מקרא אחרא אשתמע כתיב (ישעיה סד ג) עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו [יעשה] עשית מבעי ליה [למחכה לו למחכה⁴¹⁹² לך מבעי ליה אלא] (אבל) אתר עלאה הוא דנגיד ונפיק⁴¹⁹³ ואדליק בוצינין כלהו לכל עיבר ואקרי עולם הבא⁴¹⁹⁴ ומניה נפיק חד אילנא⁴¹⁹⁵</p>	<p>אלא מפסוק אחר נשמע, כתוב "עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו", "יעשה", צריך להיות "עשית". "למחכה לו" צריך להיות "לך", אלא מקום עליון הוא שנמשך ויוצא ומדליק נרות כולם לכל צד ונקרא עולם הבא, וממנו יוצא אילן אחד</p>
<p>רל"ט/ב</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>לאשתקיא ולתקנא⁴¹⁹⁶ והאי אילנא עלאה ויקרא הוא על כל שאר אילנין והא אוקמוה</p>	<p>להשקותו ולתקנו, וזה האילן העליון ומכובד הוא על כל שאר האילנות. וכבר בארוהו, ואותו עולם הבא שנמשך ויוצא מתקן לו לזה</p>

⁴¹⁸⁶ פירוש ממציאאות שלא היה, שלא עשה מעשהו במציאות חומר אחד ואחר כך עשה אותו במציאות חומרי זה אלא מתחלה בנאו במציאות חומר זה, ומן האפס המוחלט המציאות לא הוצרך אחר כך להוסיף ולגרוע בו (אור יקר).

⁴¹⁸⁷ בה (דפ"ו).

⁴¹⁸⁸ מציאות ראשון (אור יקר).

⁴¹⁸⁹ שלא הוצרך להוסיף ולגרוע, ואם תאמר מאי אשר יעשה אשר עשה מבעי ליה (אור יקר).
⁴¹⁹⁰ כלומר גם מה שפועל עתה הקב"ה במציאות העולם ותיקונו דרך זה לו שבמציאות ראשון הוא עושה ואין צריך להוסיף ולגרוע, ולהכי נקט קרא יעשה מפני שיצדק גם כן על מה שעושה תמיד לתיקון העולם, ואם תאמר אם צריך לעשות לתיקונו אם כן הרי הוצרך להוסיף, יש לומר שתיקון זה הוא תיקון אשר הוצרך למזון הבריות או למה שקלקלו הבריות וכיוצא מן הדברים שהם צורך שעה (אור יקר).

⁴¹⁹¹ ואינו כאומן שעושה מה שלא היה כדי להמציא המציאות שיהיה, וגם אין צורך להוסיף או לגרוע אלא עליו אין להוסיף וכו' (אור יקר).

⁴¹⁹² נמחק בדפ"ק.

⁴¹⁹³ בינה היא ממוצע בין הג"ר להז"ת, ועל ידה הוא כל העליות והתיקונים דהז"ן תמיד, ובסוד (איוב טו טו) ושמים לא זכו בעיניו כמ"ש בזוה"ק (פ' ויגש רז ע"א וכן בפ' פינחס רלט ע"א וע"ב) (כללים ח"ב נג ע"א), עי' ע"ח אר"א ד (ביאורים ח"ב נח ע"ד).

⁴¹⁹⁴ בינה (רח"ו).

⁴¹⁹⁵ ז"א (רח"ו).

⁴¹⁹⁶ לאתשקיא ולאשתקנא (דפ"ו).

<p>וההוא עולם הבא דנגיד ונפיק⁴¹⁹⁷ אתקין ליה להאי אילנא תדיר⁴¹⁹⁸ אשקי ליה ומתקן ליה⁴¹⁹⁹ בעבידתיה מעטר ליה⁴²⁰⁰ בעטרין לא פסיק מבועי מניה לעלם לעלמי עלמין⁴²⁰¹:</p>	<p>האילן, תמיד משקה אותו ומתקן אותו במעשיו, מעטר אותו בעטרות, ולא מפסיק מקורו ממנו לעולם ולעולמי עולמים.</p>
<p>בההוא אילנא תליא מהימנותא⁴²⁰² ביה שריא מכל שאר אילנין קיומא דכלא ביה ועל דא כתיב (קהלת ג יד) כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם ודאי הוא הווי⁴²⁰³ והוא יהא עליו אין להוסיף וממנו אין לגרוע ועל דא באורייתא כתיב (דברים יג א) לא תוסיף⁴²⁰⁴ עליו ולא תגרע ממנו דאילנא דא באורייתא הוא ואתר דא [אתקין] (אקרי) האלהים תדיר האלהים סתם⁴²⁰⁵ דא גבורה מאין סוף ומאין חקר⁴²⁰⁶ כד"א (ישעיה מ כח) אין חקר לתבונתו האלהים⁴²⁰⁷ ולא</p>	<p>באותו אילן תלויה האמונה, בו שורה מכל שאר האילנות, קיום הכל בו. ועל זה כתוב "כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם" ודאי הוא היה, הוא הוה, והוא יהיה, עליו אין להוסיף וממנו אין לגרוע, ועל זה בתורה כתוב "לא תוסיף עליו ולא תגרע ממנו", שאילן זה תורה הוא, ומקום זה מתקן האלהים תמיד. "האלהים" סתם זו גבורה, מאין סוף ומאין חקר, כמו שנאמר "אין חקר לתבונתו". "האלהים" ולא "אלהים", ועל זה "עשה", יעשה תמיד כנביעה שלא פוסקים מימיה לדורי דורות. בגלל זה כתוב "והאלהים עשה שייראו מלפניו", תיקן לו לזה האילן בתיקון שלם, שאחוז לכל צד עליון ותחתון כדי שייראו מלפניו, ולא יחליפו אותו בחלוף אחר לדורי דורות.</p>

⁴¹⁹⁷ ואם תאמר אם כן ימצא שאין יניקתו מבחינת הבינה הנקראת עולם הבא, לזה אמר שאינו כן אלא "וההוא עולם הבא", כלומר אותה הבחינה שאמרנו "דנגיד ונפיק" היינו שתי חלוקות מהארבעה הנזכרות לעיל לא השתים האחרות שהם אדליק לכל עיבר דלא שייך באילן כדפירשנו אלא ההוא עולם הבא בשתי בחינות שהם "נגיד ונפיק" (אור יקר).

⁴¹⁹⁸ והיינו כדפירשו בזוהר בפסוק ושמים לא זכו בעיניו לכך אתקין ליה תדיר שלעולם נראה לבניה שצריך תיקון והיא מתקנת וענין תיקון זה דקאמר השתא היינו הכנת קבלת השפע, שאין ספירה מקבלת מלמעלה מספיר' שעליה עד שיתוקן בשפע אחר קודם כדפירשנו כפקודין בפקודא לברכא, אמנם אחר שמתקן אותו כדי שתקבל שפע עליון (אור יקר), פי' שהבינה מתקנת לזעיר בסוד תיקון פרצופו ע"י עיבור ויניקה כנודע. שבעיבור נכללו תלת גו תלת. וע"י היניקה נתפשטו ו"ק דזעיר, המצא שתיקון פרצוף דזעיר היה ע"י עיבור ויניקה דאימא (מ"מ), אימא המתקן תמיד להז'ן, וכמ"ש בפ' ויגש (רז ע"א) (הקדו"ש לט ע"א). בסוד (מיכה ז יח) כי חפץ חסד הוא, ע' מטי ולא מטי (פרק ב) (כללים ח"א סז ע"ד). לעולם אין אור המאציל נפסק אפי' רגע אחת, ומשום שהוא מאימא לכן הוא בחי' גבורות, אמנם הם דינין דקודשא ושלחובין דרחימו (ביאורים ח"ב כח ע"ד), עי' או"א ד (ביאורים ח"ב נח ע"ד).

⁴¹⁹⁹ יובן במ"ש באוצ"ח שג' בחי' יש לזעיר מאימא: א' הם המוחין שהם צ' של צל"ם, ב' הוא הכתר דזעיר שהוא משליש תחתון דת"ת דאימא, ג' הם המקיפים שהם ל"ם דצ"לם, עכ"ל. ונלע"ד שלכך אמר הזוהר ג' לשונות אלו אשקי ליה הם סוד המוחין שמתפשטים בכל קוי הזעיר כמו המים שמשקים האילן כך החו"ג שנקרא מים הם משקים לזעיר, ומ"ש מתקן ליה וכו' נגד הכתר דזעיר (מ"מ).

⁴²⁰⁰ הוא נגד המקיפים (מ"מ).

⁴²⁰¹ ועי' עוד פרשת ויגש רז ע"א (לש"ו).

⁴²⁰² ז"א נקרא אמת (רח"ו).

⁴²⁰³ היה הוא הוה (דפ"ו).

⁴²⁰⁴ תוסף (דפ"ו).

⁴²⁰⁵ בינה עליונה (רח"ו).

⁴²⁰⁶ פי' שאימא בניינה מעתיק ואריך הנקרא אין סוף כמ"ש באוצ"ח (מ"מ).

⁴²⁰⁷ בינה (רח"ו).

<p>אלהים⁴²⁰⁸ וע"ד עשה יעשה תדיר⁴²⁰⁹ כמבוע דלא פסקן מימיו לדרי דרין בגין כך כתיב (קהלת ג יד) [והאלהים] עשה שייראו מלפניו אתקין ליה להאי אילנא בתקונא שלים דאחיד לכל סטר עילא ותתא בגין דייראו מלפניו ולא יחלפון ליה בחלופא אחרא לדרי דרין:</p>	
<p>א"ר אבא ודאי שפיר קא אמרת אבל תו אית לאסתכלא בקדמיתא יעשה ולבתר והאלהים עשה מה בין האי להאי אלא (תדיר) ודאי יעשה ואתקין להאי אילנא דלא פסקן מימיו לדרי דרין ולבתר עשה מהו [עשה אלא] עשה האלהים אילנא אחרא לתתא מניה ולא יעשה כהאי דהאי אילנא תתאה עביד ליה ואתקין ליה [בגין דמאן] (ומאן) דיעול לאילנא עלאה ייעול ברשו וישכח לאילנא תתאה וידחיל⁴²¹⁰ למיעאל אלא כדקא חזי:</p>	<p>אמר רבי אבא, ודאי יפה אתה אומר, אבל שוב יש להסתכל בתחלה "יעשה", ולבסוף "והאלהים עשה", מה בין זה לזה. אלא (תמיד) ודאי יעשה ויתקן לזה האילן שלא יפסקו מימיו לדורי דורות, ולבסוף "עשה". מהו "עשה" אלא עשה האלהים אילן אחר למטה ממנו, ולא יעשה כמו זה, שזה האילן התחתון עשה אותו והתקין אותו, משום שמי שיכנס לאילן העליון יכנס ברשות וימצא לאילן התחתון, ויירא להיכנס אלא כמו שראוי.</p>
<p>ת"ח דהאי נטיר פתחא הוא ועל דא אקרי (תהלים קכא ד) שומר ישראל⁴²¹¹ ודא אילנא תתאה [עשה] אתשקי ומתון מאילנא דלעילא וע"ד לא כתיב יעשה אלא עשה מ"ט שייראו מלפניו בני עלמא ולא יקרבו ליה אלא אינון דיתחזון לקרבא ולא אחרא ויסתמרון בני נשא ארחי דאורייתא ולא יסטון לימינא ולשמאלא:</p>	<p>בא וראה שזה שומר הפתח הוא, ועל זה נקרא שומר ישראל, וזה האילן התחתון עשה ומשקה ונזון מהאילן העליון, ועל זה לא כתוב "יעשה" אלא "עשה", למה, שייראו מלפניו בני העולם ולא יתקרבו אליו אלא אלו שיהיו ראויים להתקרב ולא אחרים, וישמרו בני האדם דרכי התורה ולא יסטו לימין ולשמאל.</p>
<p>ת"ח על האי אילנא דכל חילוי ביה שריא אמר ודודו (תהלים שז ה) אתה תומך⁴²¹² גורלי מהו גורלי דא עדבא דאחיד ביה דוד מלכא וע"ד (במדבר כו נו) ע"פ הגורל כתיב וכך הוא ע"פ יי' וימת שם ע"פ יי' (דברים לד ה) הגורל</p>	<p>בא וראה על זה האילן שכל חילוי בו נמצאים אמר דוד "אתה תומך גורלי", מהו "גורלי", זה הגורל שאוחז בו דוד המלך, ועל זה כתוב "על פי הגורל" וכן הוא "על פי ה'", "וימת שם על פי ה'", כתוב "הגורל", (כן בו על פי) אשרי חלקם של אלו שעוסקים בתורה</p>

⁴²⁰⁸ גבורה (רח"ו).

⁴²⁰⁹ פי' ר' יצחק מפי האלהים היא בינה. ויעשה דרישא דקרא ועשה דסיפא כולם על תיקון זעיר. ובא לרמוז שאימא עשתה כבר לזעיר. ועוד תדיר יעשה ולכך כתיב בסיפא דקרא עשה וברישא יעשה, שר"ל היה והווה ויהיה. ובזה יתורץ פסוק עין לא ראתה ג"כ היה והווה ויהיה. ובזה יתורץ פסוק עין לא ראתה ג"כ דה"ק עין לא ראתה שהוא זעיר. זולתך אלהים שהיא בינה. יעשה תדיר לזעיר שהוא מחכה תדיר לבינה וז"ש למחכה לו. ולכך לא כתיב עשית למחכה לך דא"כ הוה משמע דקאי על אדם ועיין דף רס"ז ע"ב שתירץ הזוהר תירוץ אחר. אבל ר' אבא מפרש רישא דקרא על תיקון זעיר ולכך כתיב יעשה שהוא תדיר בסוד. כונן שמים בתבונה ולא כתיב כנן. אבל סיפא דקרא והאלהים עשה היינו הבינה הנקרא אלהים עשה למ'. ולפי שאין תיקון המ' מהבינה תדיר כמו הזעיר, לכך כתיב עשה ולא יעשה להורות שתחלה בינה עשה למ' בשעת התיקון. אבל אח"כ הוא מזעיר וז"ש ומיתון מאילנא עילאה. שמ' ניזונת מזעיר (מ"מ).

⁴²¹⁰ וידחיל (דפ"ו).

⁴²¹¹ שומרת הפתח קודם שיכנס לישראל (רח"ו).

⁴²¹² תומך (דפ"ו).

<p>כתיב⁴²¹³ זכאה חולקהון דאינון דמשתדלין באורייתא יממא ולילי וידעי ארחוי ואינון אכלי בכל יומא מזונא עלאה כד"א (קהלת ז יב) החכמה תחיה בעליה דהא אורייתא דלעילא⁴²¹⁴ מאתר דא אתון⁴²¹⁵ והא אתמר עלייהו (ישעיה סה יג) הנה עבדי יאכלו:</p>	<p>יומם ולילה ויודעים דרכיו, והם אוכלים בכל יום מזון עליון, כמו שנאמר "החכמה תחיה בעליה", שהרי התורה של מעלה ממקום זה נזונית, והרי נתבאר עליהם "הנה עבדי יאכלו".</p>
<p>רבי אבא פתח ואמר (יחזקאל א כה) ויהי קול מעל לרקיע דא קול⁴²¹⁶ דאחיד להאי רקיע ואשתתף בהדיה ודא הוא (תהלים קיא ד) זכר⁴²¹⁷ עשה לנפלאותיו והוא רקיע⁴²¹⁸ קאים עלייהו על אינון חיוון⁴²¹⁹ ודא הוא דאברי בשני⁴²²⁰ להבדיל בין מים למים⁴²²¹ (בראשית א ו) והא אוקמוה דשבעה רקיעין⁴²²² לעילא לעילא⁴²²³ ודאי וילון⁴²²⁴ אינו משמש דהא לית ליה מדיליה אלא מה דיהבין ליה ומסכני ביה אתאחדו דא הוא רזא דכתיב (דבה"א' כב יד) ובעניי הכינותי לבית אלהי ודא מכנים שחרית ומוציא ערבית⁴²²⁵ דהא בליליא אפיק חילוי⁴²²⁶ לכל סטרין ושלטא על אינון חילין ואכלוסין ובשחרית כניש לכלהו ואעיל לון⁴²²⁷ לנקבייהו ולא שלטין דהא בקר כליל כלהו כד"א (תהלים צב ג) להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות והא אוקמוה:</p>	<p>רבי אבא פתח ואמר "ויהי קול מעל הרקיע", זה הקול שאחוז לזה הרקיע ומשתתף עמו, וזהו שכתוב "זכר עשה לנפלאותיו", ואותו רקיע עומד עליהם על אותן חיות, וזה הוא שנברא בשני, "להבדיל בין מים למים". והרי בארוה, ששבעה רקיעים למעלה למעלה ודאי, וילון אינו משמש, שהרי אין לו משלו אלא מה שנותנים לו, והעניינים אחוזים בו, זהו סוד הכתוב "והנה בעניי הכינותי לבית ה'", וזה מכניס שחרית ומוציא ערבית, שהרי בלילה מוציא חיילותיו לכל הצדדים ושולט על אותם חיילות והמונים, ובשחרית מכנס לכולם, ומכניסם לנקבם ולא שולטים, שהרי הבוקר כולל את כולם, כמו שנאמר "להגיד בבוקר חסדך ואמונתך בלילות" והרי בארוהו.</p>
<p>וקול אית על האי רקיע מניה אתון האי רקיע בשעתא דהאי קול אתער כלהו אכלוסין לא נטלין ולית בהו רשו אלא למיקם בדוכתייהו ואקרבי חיליהון ומחכאן לההוא טיבו דנגיד לההוא רקיע ויתברכן בגיניה וע"ד איהו (יחזקאל א כה) מעל לרקיע</p>	<p>ויש קול על זה הרקיע, ממנו נזון זה הרקיע, בשעה שקול זה מתעורר כל ההמונים לא נוסעים ואין להם רשות אלא לעמוד במקומם, ומקרבים את חיילותיהם ומחכים לאותו טוב שנמשך לאותו רקיע ויתברכו בגללו, ועל זה הוא "מעל לרקיע אשר על</p>

4213 (ס"א כן ביה על פי) (נוסף בדפ"ו).
 4214 ז"א (רח"ו).
 4215 מחכמה (רח"ו).
 4216 ז"א (רח"ו).
 4217 פי' שהזכירה היא מיסוד ולמעלה (מ"מ).
 4218 יסוד ז"א (רח"ו).
 4219 פי' ארג"מן (מ"מ). חיוון (דפ"ו).
 4220 פי' שהיסוד נוטה לצד הגבורה שהיא נגד יום שני (מ"מ).
 4221 פי' בין החסדים שהם מ"ד ובין הגבורות שהם מ"יין נוקבין. שהיסוד אחר שיורדים בו ה"ח עולים ממנו להגדיל זעיר והגבורות יוצאים ממנו לדעת דנוקבא כמ"ש הרב ז"ל (מ"מ).
 4222 פי' ז"ק דזעיר (מ"מ).
 4223 פי' שהם לעילא מבי"ע ולעילא ממ' דאצילות (מ"מ).
 4224 עטרת יסוד גם רחל נקרא וילון (רח"ו).
 4225 פי' מכניס חיילותיו ואינם שולטים בעוה"ז ובלילה שולטים וזהו ומוציא ערבית כדמפרש הזוהר (מ"מ).
 4226 חילוי (דפ"ו).
 4227 נמחק בדפ"ו.

ראשם".	אשר על ראשם:
<p>בא וראה רקיע, רקיע אשר על אבן ספיר, דמות כסא כמראה אבן ספיר, זו אבן ישראל, וזהו סוד הכתוב "וגללו את האבן וגו'", אבן אחת ירדה מלמעלה כאשר רצו ישראל לרשת את הארץ, וכתוב בה גורל, והיא אמרה, זה לפלוני וזה לפלוני, וזו האבן היא מתחת</p>	<p>ת"ח רקיע⁴²²⁸ רקיע אשר על אבן ספיר דמות כסא כמראה אבן ספיר (יחזקאל א כו) דא אבן ישראל⁴²²⁹ ודא הוא רזא דכתיב (בראשית כט ג) וגללו את האבן [וגו' חד אבן] (חדאת) נחתא מלעילא כד בעי⁴²³⁰ ישראל למירת ארעא וכתיב ביה גורל ואיהו אמר דא לפלניא ודא לפלניא ודא [אבן] הוא מתחות</p>
<p>רמ/א</p>	
<p>כסא המלך יורדת ודאי, "משם רועה אבן ישראל" כתוב, ומשום זה "על פי הגורל" ודאי "תחלק נחלתו".</p>	<p>כרסייא⁴²³¹ דמלכא נחתא ודאי (בראשית מט כד) משם רועה אבן ישראל⁴²³² כתיב ובגיני כך ע"פ הגורל ודאי תחלק נחלתו:</p>
<p>רבי יצחק ורבי יהודה היו הולכים מאושא ללוד פגע בהו ר' אלעזר רהטו אבתריה אמרו ודאי נרהיט אבתריה דשכינתא עד דמטו לגביה אמרו ודאי נשתתף בהדך ונשמע מלה חדתא פתח ואמר (ישעיה נא א) שמעו אלי רודפי צדק מבקשי וגו' שמעו אלי רודפי צדק אינון דאזלין בתר מהימנותא⁴²³³ [רודפי צדק]⁴²³⁴ ודאי אינון מבקשי ה'⁴²³⁵ אי בעיתו למנדע מהימנותא ולאחדא להאי (ולאחדא</p>	<p>רבי יצחק ורבי יהודה היו הולכים מאושא ללוד פגע בהם רבי אלעזר, רצו אחריו אמרו ודאי נרוץ אחרי השכינה, עד שהגיעו אצלו אמרו ודאי נשתתף אתך ונשמע דבר חידוש. פתח ואמר "שמעו אלי רודפי צדק מבקשי וגו'", "שמעו אלי רודפי צדק" אלו שהולכים אחר האמונה, רודפי צדק ודאי. אלו מבקשי ה', אם רציתם לדעת האמונה ולאחוז בזה הצדק אל תסתכלו בה לבדה כשאר בני העולם שגרמו מיתה לעצמם על זה, אבל "הביטו אל צור חצבתם ואל מקבת בור נוקרתם".</p>

⁴²²⁸ פי' רקיע הנז' שהוא יסוד דזעיר הוא הרקיע אשר על אבן ספיר דמות כסא שהיא המ' (מ"מ).
⁴²²⁹ ור"ל שפסוק כמראה וכו' הוא אחר פסוק ויהי קול מעל לרקיע אשר על וכו'. שקול הוא זעיר והוא מעל לרקיע שהוא יסוד. ואחריו כתיב וממעל לרקיע אשר על ראשם וכו'. והאי ממעל היינו סמוך כמו ועליו מטה מנשה שלפי שבפרק ראשון אמר לרקיע אשר על ראשם דמשמע שהיסוד הוא ע"ג ארגמ"ן ואינו כן שהיסוד הוא ע"ג המ' והמ' ע"ג ארג"מן לכך פירש בפסוק האחר וממעל לרקיע דהיינו סמוך ליסוד כמראה אבן ספיר וכו' שהיא המ' ולכך אמר ת"ח רקיע הוא הרקיע אשר על אבן ספיר דמות כסא ומביא ראיה מפסוק דסמין ליה דכתיב ביה וממעל לרקיע וכו' כמראה אבן ספיר וכו' אבן ספיר דא אבן ישראל (מ"מ).
⁴²³⁰ בעו (דפ"ו).
⁴²³¹ פי' זעיר כסא לבינה ומלכות תחות זעיר וזה שכתוב ומתחות כרסייא דמלכא ומלכא היא בינה (מ"מ).
⁴²³² השכינה נקרא אבן שם ב"ן בתוספת א' ופי' משם היינו מז"א רועה אבן שהיא מלכות (רח"ו).
⁴²³³ האצילות שבו עיקר האמונה בשיתוף מאצילם (אור יקר). עי' ח"א קנא ע"ב: שמעו אלי רודפי צדק [אינון] דתבעי רזא דמהימנותא.
⁴²³⁴ מלכות (אור יקר).
⁴²³⁵ אף על גב שהוא שם בן ארבע הוא בשכינה וכמוהו רבים (אור יקר).

<p>האי) צדק לא תסתכלון בה בלחודה⁴²³⁶ כשאר בני עלמא דגרמו מיתה לגרמיהו על דא אבל (ישעיה נא א) הביטו אל צור חוצבתם⁴²³⁷ ואל מקבת בור נוקרתם⁴²³⁸:</p>	
<p>רבי חייא הוה אזיל למחמי לר' אלעזר וכו' עד אשרי אדם עוז לו כך תוספתא הוא וכבר נדפסה בפרשת לך לך דף פט ע"א ואלו החלופים מצאתי בין הכתוב בהעתק אשר לפני לבין הכתוב שם ע"ב צ"ל ואמר אמאי אחסין דוד מלכא מלכותא דאיהו שם במקום בדוד צ"ל שלמה דף צ צ"ל קלא דהוה אמר אי קדישא הביאני המלך חדריו בכל אינון אדרין דסבא דאנפין עולימא קדישא אתמסרו בידיה כל מפתחן דבנינך ובהיך קדישא כל חילי שמיא נגילה ונשמחה בך ודחילו במקום אזלו צ"ל תיבו תמן⁴²³⁹:</p>	
<p>צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני⁴²⁴⁰ וגו' (במדבר כה ב) כתיב (שמואל א' טו כב) החפץ⁴²⁴¹ ליי בעולות וזבחים כשמוע בקול יי וגו' לית רעותא דקב"ה דיהוב בר נש ועל חוביה יקריב קרבן אלא קרבן דאיהו בלי חובה דא איהו קרבן שלים ואקרי שלמים וקרבן תמיד אוף הכי ואע"ג דמכפר על חובין:</p>	<p>"צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי וגו'", כתוב "החפץ לה" בעלות וזבחים כשומע בקול ה' וגו", אין רצון הקדוש ברוך הוא שיעשה עוון בן אדם ועל עוונו יקריב קרבן, אלא קרבן שהוא בלי חובה זהו קרבן שלם ונקרא שלמים, וקרבן תמיד גם כן, ואף על גב שמכפר על עוונות.</p>

⁴²³⁶ עון אדם הראשון וכן רבים (אור יקר). עי' תקי"ז קלה ע"ב: ועיקר דארבע אתוון ועשר אתוון
 איהי מלכותא דאיהי כלילא מכל עשר ספירן וביה צריך כלא לאכללא דכל מאן דנטיל מלכות בלא
 תשע ספירן איהו מקצץ בנטיען וכל מאן דנטיל תשע ספירן בלא מלכות איהו כופר בעיקר. ועי'
 תולעת יעקב (סוד התפילין): אין לכוין אליה [אל המלכות] אם לא ביחוד מה שעליה כי המכוין אליה
 לבדה מקצץ בנטיעות ועובד ע"ז. ועי' ביאורים ח"ב ל ע"ד: מה שאמר התיקונים עוד, שכל מאן דנטיל
 מלכות בלא ט' ספירן איהו מקצץ בנטיעות, הוא כמו שאמרנו לעיל שהט' ספירן הם הנטיעות
 דהמלכות דא"ס, להוציא ולהמציא את המציאות דהעולמות, והוא ע"ד נטיעות האילן היוצאים מן
 השורש להוציא פירות, והוון הנטיעות הממוצע בין השורש ובין הפירות כי על ידם מתגלה הכח
 שבהשורש, ויוצא ע"י הנטיעות כח השורש מן הכח אל הפועל, אבל זולת הנטיעות היה נשאר הכל
 רק בכח לבד. כן הוא ע"ז בענינינו, כי זולת האצילות שהם הט' ספי' הראשונים, לא היה נעשו
 העולמות ב"ע כלל והיה נשאר הכל נעלם בא"ס בבחי' כח לבד. ועי' אריכות בלש"ו הקדו"ש שער ז'
 פרק ו' אות ד' וה'.

⁴²³⁷ כחות שהם מהתפארת הנקרא צור ישראל (אור יקר), צור הוא זעיר בור היא מלכות (מ"מ).
⁴²³⁸ הבינה, ואפשר "צור" היא הבינה כאומרו ואין צור כאלהינו, "אל מקבת" התפארת שהוא

מקבת הבור מלכות (אור יקר).

⁴²³⁹ (וכבר נתקן) (נוסף בדפ"ו).

⁴²⁴⁰ לחמי (נוסף בדפ"ו).

⁴²⁴¹ ור"ל ז"ש צו כו' את קרבני כו', שתצוה אותם שאין רצוני בקרבנות על חטא, כי אם בקרבן
 זה שאינו על חטא. ומביא ראייה משלמים, שעל כן נקרא שלמים. ומפרש והולך ר' אבא פתח כו'.
 ששם כ' כי לא תחפוץ זבח ואתנה עולה לא תרצה זבחי כו', ומפ"ו, ומסיים מאי צו דא עכו"ם.
 שמצוה שלא יחטאו ויביאו קרבן, כי אם בתמיד, וכמ"ש (חגיגה ז ע"א) ר"ל רמי כתיב הוקר רגלך כו',
 וכמ"ש החפץ לה' בעולות וזבחים כו'. וז"ש כי לא צוית את אבותיכם ביום הוציאי אותם כו'. וקאמר
 ואע"ג דמכפר על חובין. כמ"ש (במדבר רבה פכ"א סי' כא) מעולם לא לן אדם כו',
 מ"מ עיקרו לא בא על חטא (יהל אור מכת"י).

<p>רבי אבא פתח (תהלים נא יט) זבחי אלהים רוח נשברה⁴²⁴² וגו' האי קרא אוקמוה דרעותא דקב"ה לא אתרעי בקרבן דב"נ על חובוי אלא רוח נשברה ובני נשא לא ידעי מאי קאמרי והכי שמענא מבוצינא קדישא דכד אתי ב"נ לאסתאבא⁴²⁴³ בחובוי אמשיך עליה רוחא⁴²⁴⁴ מסטרא דמסאבא ואתנאי על ב"נ⁴²⁴⁵ ושליט עליה לכל רעותא⁴²⁴⁶ וההוא סטרא מסאבא אתגבר בחוליה⁴²⁴⁷ ואתתקף⁴²⁴⁸ ושליט עליה⁴²⁴⁹ לרעותיה אתי ב"נ ושליט עליה לאתדכאה [מדכאין ליה]:</p>	<p>רבי אבא פתח "זבחי אלהים רוח נשברה וגו'", פסוק זה פרשוהו, שרצון הקדוש ברוך הוא אין רצונו בקרבן של אדם על חטאיו, אלא רוח נשברה, ובני אדם לא יודעים מה אומרים, וכך שמענו מהנר הקדוש, שכאשר בא אדם להטמא בחטאיו, ממשיך עליו רוח מצד הטומאה ומתגאה על האדם ושולט עליו לכל רצונו, ואותו צד הטומאה מתגבר בכחו ומתחזק ושולט עליו לרצונו, בא אדם ושולט עליו להטהר מטהרים אותו.</p>
<p>בזמנא דהוה בי מקדשא קיים אקריב קרבניה כל כפרה דיליה תלייא עליה עד דאתחרט ותבר לההוא רוח מגו גאותא דיליה ומאיך ליה ודא הוא תבירו דההוא דרגא דמסאבא וכד אתבר ההוא רוח מסאבא וקריב קרבניה דא איהו דאתקבל ברעוא כדקא יאות:</p>	<p>בזמן שהיה בית המקדש קיים, הקריב קרבנו, כל כפרה שלו תלויה עליו עד שהתחרט ושבר לאותה הרוח מתוך גאותו והשפיל אותה, וזוהי השבירה של אותה דרגה של טומאה, וכאשר נשברת אותה רוח הטומאה ומקריב קרבנו, זהו שמתקבל ברצון כראוי.</p>
<p>ואי לא אתבר ההוא רוח לאו קרבניה כלום ולכלבי אתמסר דהא קרבנא דא לאו דקב"ה⁴²⁵⁰ אלא מכלבי ובג"כ (תהלים נא יט) זבחי אלהים כדקא יאות [הוא] רוח נשברה דיתבר ההוא רוח⁴²⁵¹ מסאבא ולא ישלוט ועל דא מאן דיתבר ליה כדקא יאות עליה כתיב (תהלים עח לט) רוח הולך ולא ישוב ליהוי ההוא גברא באבטחותא דלא יתוב לגביה לעלמין הדא הוא דכתיב ולא ישוב</p>	<p>ואם לא נשברת אותה רוח, אין קרבנו כלום, ונמסר לכלבים, שהרי קרבן זה אינו של הקדוש ברוך הוא אלא מהכלבים, ומשום זה "זבחי אלהים" כראוי הוא "רוח נשברה", שישבר אותה רוח טומאה ולא תשלוט, ועל זה מי שישבר אותה כראוי, עליו כתוב "רוח הולך ולא ישוב", שיהיה אותו אדם בהבטחה שלא ישוב אצלו לעולמים, זהו שכתוב "ולא ישוב", "לב</p>

⁴²⁴² כל הקרבנות עולים לשם יו"ד ה"א וא"ו ה"א אבל לשמא דאלהים כתיב ביה, כי לא תחפוץ זבח ואתנה, דמדת הדין אינו מתרצה בכך, כי נוקם ונוטר כנחש, כי שם הוא אילנא דמותא, אלהים כנ"ל. אבל זבחי הראוי לו הם (תהלים נא יט) רוח נשברה ולב נשבר ונדכה, ולכן מי שרואה חלום רע בעי לאתענא ולמחזי גרמי עצב רוח נשברה לקבל מדת הדין ובהא לא שליט שונא עליה. והנה הטעם, כי כמה שרים ועבודה זרה נכללים בשם אלהים, ועל זה אם נקרב לאלהים, יתערוך כלהו לאתחברא ביה, אבל לעתיד לבא (תהלים נא כא) אז תחפוץ זבחי צדק דאסתלק קליפה מעלמא (זהר הרקיע ח"ב קח ע"א). בכל ענייני הקרבות לא נזכר שם אלהים רק שם הוי"ה לחוד כי בחוטמא דז"א הוא שם אלהים וכו' עתיקא קדישא נקרא הוי"ה (ברית יצחק עמוד יד).

⁴²⁴³ היינו קודם שיחטא בעת יתגבר יצרו הרע עליו והוא מסכים ביצרו, הנה אז היצר הרע שהוא מצד השמאל עולה אל מקום חציבתו ונוטל משם כח טמא (אור יקר).

⁴²⁴⁴ רוח (דפ"ו).

⁴²⁴⁵ על יצרו הטוב ושליט עליה (אור יקר).

⁴²⁴⁶ דהיינו יצרו הרע שהסכים עמו לחטא, ואחר שחטא וקלקל כבר נאחז אותו הכח הטמא ממש בו (אור יקר).

⁴²⁴⁷ בכח העליון שהוא הקליפה (אור יקר).

⁴²⁴⁸ בסבת העון (אור יקר).

⁴²⁴⁹ להחטיאו עוד פעם אחר פעם כי עבירה גוררת עבירה, ולפיכך אין כפרה דהיינו ביטול הפגם שעשה אם לא יהיה ממש כסדר העון ממטה למעלה, תחלה יכניעהו מלמטה כמו שהגבירו (אור יקר).

⁴²⁵⁰ מפני שאיש זה עדין הוא ברשות הקליפות ולא הוציא עצמו מרשותן כיון שלא הכניע הרוח הטמא השולט עליו (אור יקר).

⁴²⁵¹ רוחא (דפ"ו).

<p>(שם נא יט) לב נשבר ונדכה ההוא גברא דלא אתגאי ולא אתענג⁴²⁵² בענוגין דעלמא אלהים לא תבזה ביקרא איהו לגביה⁴²⁵³:</p>	<p>נשבר ונדכה", אותו אדם שלא התגאה ולא התענג בתענוגי העולם, "אלהים לא תבזה", בכבוד הוא אצלו.</p>
<p>צו את בני ישראל (במדבר כח ב) מאי צו דא ע"י⁴²⁵⁴ בגין דלא ייעול גרמיה⁴²⁵⁵ לאסתאבא ברוח מסאבא דאיהו ע"ז ממש ר' אלעזר פתח (שיה"ש ה א) באתי לגני⁴²⁵⁶ אחותי כלה וגו' האי קרא אוקמוה אבל אית סתרים בקרבנא (ס"א שית סדרין דקרבנא⁴²⁵⁷) הכא וכלא אתמר א"ל ר"ש יאות הוא ודשרית מלה וסתמתו (דשריאי מלה וסתמה) אימא (ס"א נסתמת אמאי) אמר בגין דחמינא בספרא דחנוך מלה⁴²⁵⁸ ואוליפנא אמר אימא ההיא מלה דחמית</p>	<p>"צו את בני ישראל", מהו "צו", זה עבודה זרה, כדי שלא יכניס עצמו להטמא ברוח טומאה, שהיא עבודה זרה ממש. רבי אלעזר פתח "באתי לגני אחותי כלה וגו'", פסוק זה בארוהו, אבל יש נסתרים בקרבן (ששה סדרים בקרבן) כאן והכל נתבאר. אמר לו רבי שמעון, יפה הוא שהתחלת הדבר וסתמת, תאמר (מדוע נסתמת). אמר משום שראיתי בספרו של חנוך דבר ולמדתי, אמר תאמר אותו הדבר שראית</p>
<p>רמ/ב</p>	
<p>ושמעת אמר כלה חד מלה קב"ה אמר דא באתי לגני (שיה"ש ה א) בגין דכל קרבנין דעלמא כד סלקין כלהו עיילין לגו גנתא דעדן⁴²⁵⁹ בקדמיתא רוא דכ"י⁴²⁶⁰ והיאך בקדמיתא ושירותא דקרבנא בשעתא דב"ג אודי חטאוי עלה ונכיסו וזריקו דדמיה על מדבחא:</p>	<p>ושמעת. אמר הכל דבר אחד, הקדוש ברוך הוא אמר את זה "באתי לגני", בגלל שכל קרבנות העולם כאשר עולים כולם עולים לתוך גן עדן בתחלה סוד כנסת ישראל, וכיצד, בראשונה ובהתחלת הקרבן בשעה שאדם מודה על חטאיו ושחיטתו וזריקת דמו על המזבח.</p>
<p>השתא אית לאסתכלא היאך אינון רוחין קדישין אתהנון מהאי [ומ"ט דקרבנא] (טעמא דקרבנא) דבהמה והא יתיר הוה [סניא] לתברא ב"ג ההוא רוח⁴²⁶¹ ולא תבא בתיובתא מ"ט נכיסו דבהמה ולאוקדא ליה</p>	<p>עתה יש להתבונן, איך אותן רוחות קדושות נהנות מזה, ומה טעם של קרבן בהמה, והרי יותר היה מספיק לאדם לשבר אותה הרוח ולשוב בתשובה, ולמה של שחיטת הבהמה ולשרפה באש המזבח. אלא סוד הוא</p>

⁴²⁵² ר"ל ז"ש לב נשבר ונדכה, נשבר דלא אתגאי, ונדכה דלא אתענג. וכן מ"ש ואת דכא ושפל רוח להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים, שאלו ב', תאוה וגאוה, הן כלל כל העבירות, וכל המדות, והן ברוח ונפש, רוח גבוהה, ונפש רחבה, מס"ם ולילית, מאדים ונוגה, עשו וישמעאל (יהל אור).
⁴²⁵³ ר"ל דקאמר לא תבזה, מה"ת לבזות, אלא דר"ל ביקרא איהו לגביה, שהוא מגביה שפלים, והוא משמש במאנין תבירין (זוהר ח"ב ריח ע"א), והוא הרוח והנפש, שהן נשברין וכנ"ל (יהל אור).
⁴²⁵⁴ ושיעור הכתוב צו את בני ישראל בני ישראל צריכים להזהר מרוח מסאבא הנקרא צו (מ"מ).
⁴²⁵⁵ הכוונה שלא יקריבו הקרבן בלי לב נשבר ונדכה בענין שיטמאו עצמם חוצה כדפירשנו (אור יקר).

⁴²⁵⁶ תפארת אל המלכות (אור יקר).
⁴²⁵⁷ נתבאר בפסוק זה סדר קשר ששה קצוות (אור יקר).
⁴²⁵⁸ פירוש סוד קרבן בהמה. ומ"ש ואוליפנא היינו סוד קרבן העוף כמ"ש לקמן אבל אסתכלנא מהאי מלה דבהמה מלה דעופי (מ"מ).
⁴²⁵⁹ ח"ב קכז ע"א (לש"ו)

⁴²⁶⁰ שנכנסים ביסוד דנוק' לשרש מ"ן וז"ס רזא דכנ"י שהוא יסוד דנוק' (רח"ו). לעיל קעד ע"ב ועי' ח"א יג סע"א (לש"ו). עי' פע"ח (שער תיקון חצות ב), ז"ל, והנה נודע כי מדור הנשמות הם בבריאה כסא הכבוד. והנה ז"ס ג"ע העליון כמבואר אצלנו, כי ג"ע העליון כנגד הבריאה שהוא בינה גן עליון, בסוד נקודת יסוד שבה. וגן תחתון בעשיה, נקודות יסוד מלכות. וז"ס שאמרו רז"ל, שהקב"ה נכנס לג"ע להשתעשע בנשמת הצדיקים אחר חצות לילה, ע"כ. בהיסוד דהנוק' דאצילות, ששם הוא אוצר כל הנשמות כולן קודם שיורדים בבריאה, ולכן היא נקרא כנסת ישראל (כללים ח"א קה ע"ד).
⁴²⁶¹ רוחא (דפ"ו).

<p>בנורא דמדבחה אלא רזא הוא בגין דאית בהמה [ד]רביעא על אלף טורין⁴²⁶² ואלף טורין אכלת בכל יומא וכלהו אקרין (תהלים נ י) בהמות [בהררי אלף] ועל דא תנינן דאית בעירא אכיל בעירי וממה הוו מאשא וכלהו לחיך לון ההיא בהמה בלחיכא חדא הה"ד (דברים ד כד) כי יי' אלהיך אש אכלה הוא אל קנא⁴²⁶³ וכל מיא דירדן [דא]מלא בשית שניין⁴²⁶⁴ היא עבדת ליה גמיעא חדא הה"ד (איוב מ כג) יבטח כי יגיח ירדן אל פיהו:</p>	<p>משום שיש בהמה שרובצת על אלף הרים, ואלף הרים אוכלת בכל יום, וכולם נקראים "בהמות בהררי אלף", ועל זה למדנו שיש בהמה שאוכלת בהמה, וממה הם [נעשו] מאש, ואת כולם לוחכת אותם אותה בהמה בלחיכה אחת, זהו שכתוב "כי ה' אלהיך אש אכלה הוא אל קנא" וכל מי הירדן שנתמלא בשש שנים היא עושה [שותה] אותם בגמיעה אחת, זהו שכתוב "יבטח כי יגיח ירדן אל פיהו".</p>
<p>(ו)סתרא דמלה חמירא דכל הני עקרא ויסודא להני בעירי דלתתא בגין (דא) דרוחא מנייהו מתפשטא (ס"א דרוחי דבעירי מנייהו אתפשטו) לתתא ואתציר ההוא רוחא</p>	<p>סוד הדבר, החמורה של כל אלו עיקר ויסוד לאלו הבהמות שלמטה, משום שהרוח מתפשטת מהן (שרוחות הבהמות מתפשטות מהן) למטה,</p>

⁴²⁶² בהמות בהררי אלף וכו' הוא מהגבורות שבדעת אשר עיקר אחיזת החיצונים הוא בהגבורות ושם הוא שורשם ומשם הוא יניקתם. וכו' אפי' גם קודם החטא דעץ הדעת ולפי מדרגות העולמות שהיו אז, על"ז הנה לא היה נתברר אז ג"כ הבהמות בהררי אלף בשלימותו כלל, והיה תיקונו עדין תלוי ועומד בהעלייה שלישית דהעולמות בשבת בראשית, שהיה עומד העולמות להתעלות אז עוד אילולא החטא (עי' ע"ח שער קליפת נוגה פרק ג - ודע כי באדה"ר הובררו כל הבירורין של כל העולמות וכל הנשמות כו' והובררו כל הבהמות זולת הבהמות בהררי אלף והדומם והצומח לא נגמרו להתברר, לכן היה אוכלם לבררם (ע' דרושי מ"ן ומ"ד דרוש ג'), וכאשר חטאו חזרו הנשמות והבהמות לעמקי הקליפות, ועתה עולין הנשמות בסוד מ"ן והבהמות הטהורות לבד מתבררין ע"י אכילתנו, וכן דומם וצומח, ולעתיד יתבררו הבהמות בהררי אלף וגם הטמאים). וכו' סוד הבהמות בהררי אלף המבררים באכילתן בעולם העשיה, ושם בעשיה יש בחי' ניצוצין ראויין אל אצילות ג"כ לבחי' כלי החיצון דאצילות, ואוכלם הנוק' דעשיה, ומשם ניתנין בסוד מ"ן להאימא דעשיה וכן משם מתבררים יותר עד שעולין להמלכות דהיצירה, וחוזרת מלכות דהיצירה לברר מהמלכים דהיצירה כו', ומשם עולים לאימא דיצירה, וכן עולים עד מלכות דהבריאה כו', והחלקים השייכים לבי"ע נשארים במקומם, ומה ששייך לאצילות עולים להנוק' דאצילות כו', ודע כי ענין הבהמות בהררי אלף הוא סוד עמוק מאד, ועניינה ופעולתה הנה הוא נעשית והולכת מעת ששת ימי בראשית עד ימות המשיח בלי הפסק אפי' רגע אחת. והיא כוללת בפעולתה את כל העולמות בי"ע וכל מקריהם ומאורעותיהם מתחתית העשיה עד רום עולם הבריאה. ופעולתה הוא פעולת המלכות דאצילות אחר שנתפשטה ונתלבשה בהעולמות בי"ע וירדה בהי' ספירן דבי"ע. וכו' וענין אלף טורין שאוכלת בכל יום הוא מ"ש בזוה"ק (בראשית יח ע"ב) וכו' וכן בפ' פינחס (ריז ע"א) [עיי"ש בהגהות הרח"ן] ובפ' בלק (קפט ע"א). וכו' גילוי ית"ש בכל המציאות כולו ובכל הנהגתה הנה הוא בהשם הויה ב"ה, ובהד' שמות עסמ"ב היוצאים ממנו, והם כלל כל גילוייו. והנה השם ע"ב ס"ג הם נסתרות, וכו', אך השם מ"ה וב"ן הם מאירים בהד' עולמות אבי"ע, כי השם מ"ה הוא מאיר באצילות שהוא פנימיותו ונשמתו, וכו' והשם ב"ן הוא מתפשט בבי"ע, כי הוא הנשמה לנשמה דבי"ע, והוא סוד בהמה, כי הוא בגימ' בהמה. דכל העולמות בי"ע הם רק בבחי' בהמה, נפש הבהמית להאדם דאצילות שהוא הרוח. והנה קודם החטא דאדם הראשון, היו נכללין העולמות בי"ע באצילות, והיה הבהמה בכללה דאדם וכמ"ש בספד"צ (פ"ד כח ע"ב), ולא היה נקרא בשמה כלל, וכמו שהוא נפש הבהמית באדם התחתון שהיא בטלה למדרגת האדם. אך אחר החטא שנפרדו הבי"ע מהאצילות, הנה נקראו העולמות בי"ע בשם בהמה, וניכרו מעתה שהם בהמה (דע"ה ח"ב נג ע"ג).

⁴²⁶³ עי' ח"א נא ע"א (לש"ו). עומק הכוונה הוא על אלו הניצוצין שאמרנו, כי משום שהם עדיין חבושים בגולה ומשועבדים עדיין להניק להקליפות, ולכן כאשר שהם עולים ג"כ לקבל עוד שפע לזה, הנה מקנא עליהם השכינה הקדושה קנאה גדולה, כי הם בניה העמוסים מני בטן ונשואים מני רחם, ולזאת מתחזקת ומתגברה בכל האפשרי וחוטפת מהם כל היותר זך שבהם ומכניסם בקרבה בכל תוקף ועוז עכ"פ. וזהו שאמר הזוה"ק וכלהו לחיך לון ההיא בהמה בלחיכא חדא כו', והלשון הזה הוא מורה שפעולתה הוא בחטיפה ועל דרך התגברות בקנאה וניצוח, והוא משום כי אותן הניצוצין לא הגיעה עדיין זמן בירורם כלל, כי הם משועבדים עדיין לחזור למטה כנז', אלא שהשכינה הקדושה היא מקנא עליהם וחוטפת מהם כל היותר אפשרי, וזהו שאמרנו הה"ד כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא אל קנא (דע"ה ח"ב סח ע"א).

⁴²⁶⁴ יסוד דכורא שמתמלא מן הו"ק הנק' שית שנין (רח"ו).

<p>לתתא בבעירי וכד חב ב"נ אייתי בעירא לק(ו)רבנא וההוא רוחא דבעירא דא סלקא ותב לאתריה ומתפשט ההוא רוחא בכלהו וכל אינון דזינא דא מתקרבין (ואתפשט ההוא רוחא בכלהו) ואתיין ואתהניין מההוא חלבא ודמא⁴²⁶⁵ דההוא לבושא דרוחא דא דהא מסטרא דלהון הוה (בנין) ההוא רוחא (דלהון) וכלהון אתהנון⁴²⁶⁶ ואתונו ואתעבדון סניגורין על ההוא ב"נ ועאל דרך ושט כמה דאתמר ובג"כ קרבנא מן הבהמה:</p>	<p>ומצטיירת אותה הרוח למטה בבהמות. וכאשר האדם חוטא, מביא בהמה לקרבן, ואותה הרוח של בהמה זו עולה וחוזרת למקומה, ומתפשטת אותה הרוח בכולם, וכל אלו מסוג זה מתקרבים ובאים ונהנים מאותו חלב ודם, שאותו לבוש של רוח זו, שהרי מצד שלהם היתה, (בגלל) אותה הרוח (שלהם), וכולם נהנו ונזונו ונעשו סניגורים על אותו האדם, ונכנס דרך הושט כמו שנתבאר, ומשום זה הקרבן מן הבהמה.</p>
<p>אר"ש בריך ברי לקב"ה עלך אתמר (משלי כג כה) ישמה אביך ואמך ותגל יולדתך ישמה אביך דלעילא ואמך דא כנסת ישראל ותגל יולדתך דא ברתיה דר' פנחס בן יאיר חסידא אלעזר ברי אימא הא קורבנא דבהמה קרבנא דעופי מאי דכתיב (ויקרא א יד) ואם מן העוף עולה קרבנו א"ל לא המינא אבל אסתכלנא מהאי מלה דבהמה מלה דעופי [ולא אוהרא] ולא אימא בנין דלא המינא ועד כען לא שמענא:</p>	<p>אמר רבי שמעון ברוך בני לקדוש ברוך הוא, עליך נאמר "ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך", "ישמח אביך" שלמעלה, "ואמך" זו כנסת ישראל, "ותגל יולדתך" זו בתו של רבי פנחס בן יאיר חסיד. אלעזר בני אמר, זה קרבן בהמה. קרבן העוף מהו, שכתוב "ואם מן העוף עולה קרבנו", אמר לו לא ראיתי אבל הסתכלתי מדבר זה של הבהמה, דבר של עופות ולא אחר, ולא אמר משום שלא ראיתי ועד כאן לא שמעתי.</p>
<p>א"ל אלעזר יאות אמרת אבל רזא דקרבנין סתרין סגיאין תמן ולא אתמסרו לגלאה בר לזכאי קשוט⁴²⁶⁷ דרזא דמאריהון לא אתכסי מנייהו סתרא דקרבנין דא איהו סתרא לאינון מאנין (ס"א חיון) קדישיין⁴²⁶⁸ ד' דיוקנין חקוקין בכסא ודא איהו כורסייא [ופרנסא] דמלכא קדישא⁴²⁶⁹ פני שור פני נשר פני אריה פני אדם:</p>	<p>אמר לו, אלעזר יפה אמרת, אבל סוד הקרבנות סתרים רבים שם ולא נמסרו לגלות חוץ מצדיקי אמת, שסוד של אדונם לא נכסה מהם, סתרי הקרבנות זהו סוד לאותם כלים (חיות) הקדושים, ארבע דמויות חקוקות בכסא, וזהו כסא ופרנס של המלך הקדוש, פני שור פני נשר פני אריה פני אדם.</p>
<p>[פני אדם] דכליל לכלהו וכל אנפין מסתכלין אלין לאלין ואתכלילין אלין באלין ומנייהו מתפשטין לכמה סטרין ורבוון עילא</p>	<p>פני אדם שכולל לכלם, וכל הפנים מסתכלים אלו באלו ונכללים אלו באלו, ומהם מתפשטים לכמה צדדים ורבבות למעלה ולמטה שאין להם שיעור ומנין וחשבון. פני השור מתפשטת לבהמות, רוח ממנו לארבעה</p>

⁴²⁶⁵ פרשת תרומה קמא ע"א קל ע"א ועי' פקודי רסח ע"ב צו כו רע"ב בראשית נא ע"ב לך לך פט ע"ב ועי' פקודי רלח ע"ב ובזר"ח פרשת צו ולקמן רמב ע"א ועי' לעיל רכד סע"א ורנה ע"א ורנט ע"א (לש"ו).

⁴²⁶⁶ אתהנו (דפ"ו).

⁴²⁶⁷ עי' לעיל רכו ע"א ברע"מ (לש"ו).

⁴²⁶⁸ שסוד הקרבנות עולה להד' חיות הקודש, כי שם הוא השורש דכל בהמה וכל עוף, וכן הם היסודין דכל צבא השמים כולן, וישנם ד' חיות בכל עולם ועולם, והם הד' יסודות שבו ע"ד הד' יסודין ארמ"ע בעוה"ז (דע"ה ח"ב קנו ע"ג).

⁴²⁶⁹ שהוא הכסא להמלכות דאצילות, ומשם היא זן ומפרנס לכל העולמות ב"ע, וכן הוא לשון ופרנסא מלשון הנהגה, ששם היא מתגלה ומנהיג אותם, כי ברדתה שם היא נקראת בשם אדני, אדון כל הארץ (דע"ה ח"ב קנו ע"ג).

<p>ותתא דלית לון שיעורא ומניינא וחשבון⁴²⁷⁰ פני שור אתפשט לבעירי רוחא מניה לארבעה זינין ואתכלילן בחד ואלין אינון פרים וכבשים ועתודים ועזים ואלין קיימין לקרבנא ובגין דמנהון הוו (מ)אינון חיילין קדישין דמתפשמי מההוא פני שור⁴²⁷¹ מתקרבין ליסודא דלהון ואתהנון מההוא יסודא ולבושא דלהון⁴²⁷² ואי לא [דהוי] (תהוי) להו יסודא בהא⁴²⁷³ עלמא לא מתקרבין תמן:</p>	<p>מינים, ונכללים באחד, ואלו הם פרים וכבשים ועתודים ועזים, והם עומדים לקרבן, ומשום שמהם היו אלו חיילות קדושים שמתפשטים מאותו פני שור, מתקרבים ליסוד שלהם ונהנים מאותו יסוד ומלבוש שלהם, ואם לא שהיו להם יסודות של עולם הזה לא היו קרבים שם.</p>
<p>כגוונא דהוי נייחא לשכינתא קדישא מרוחיהון דצדיקייא⁴²⁷⁴ ואתקריבת לקבלא רוחא דההוא זכאה ואתהנאותו מניה בגין דמנה הוה ההוא רוח כך אלין אתהנון מסטרא דיסודא דלהון ואתהנון מההוא לבושא דמתקרבי⁴²⁷⁵ [(ס"א דהא) רוח] (רוח (ס"א דהא)) מלבושא וס"א כך אלין מתהני⁴²⁷⁶ מההוא לבושא דמתקרבי מסטרא דיסודא דלהון דהא חלבא ודמא לבושא דרוחא (דרוח) דלהון הוה ובג"כ אתהנון מנייהו:</p>	<p>כדוגמת שיש נחת לשכינה הקדושה מרוחות הצדיקים ומתקרבת לקבל רוח של אותו צדיק ונהנית ממנו, משום שממנה היתה אותה רוח, כך אלו נהנים מצד היסוד שלהם ונהנים מאותו הלבוש שמתקרבים אליו (שהרי) רוח המלבוש (כך אלו נהנים מאותו הלבוש שמקריבים, שמצד היסוד שלהם, שהרי חלב ודם מלבוש) של רוח שלהם היתה, ומשום זה נהנים מהם.</p>
<p>פני נשר אתפשט לעופי⁴²⁷⁷ רוח מניה ונשר בתרין סטרין איהו ורזא דא (בראשית א כ) ועוף יעופף תרין רוחין ובגין כך אתפשט ונחתא וס"א ונשר בתרין סטרין איהו ימינא ומשמאלא ורזא דא ועוף יעופף ובג"כ תרין רוחי מתפשמי מיניה ונחתו מימינא ומשמאלא (ו)קרבנא דעופי מכל סטר דכיא לא אתקריב אלא יונה ותורים⁴²⁷⁸ דאינון בקשוט לזווגייהו</p>	<p>פני נשר מתפשט לעופות רוח ממנו, ונשר בשני צדדים הוא, וסוד זה "ועוף יעופף", שתי רוחות, ומשום זה מתפשט ויורד (ונשר בשני צדדים הוא, ימין ושמאל, וסוד זה "ועוף יעופף", ומשום זה שתי רוחות מתפשטות ממנו (ויורדות) מימין ומשמאל קרבן העוף. מכל הצד הטהור לא מקריבים אלא יונה ותורים, שהם נאמנים לבני זוגם</p>

⁴²⁷⁰ כי הם הד' יסודין כנז', ומ"ש דלית לון שיעורא, הוא על ריבוי בחי' המדרגות, ומניינא הוא על הפרטים שבכל מדרגה ומדרגה עצמה, וחשבון הוא על התייחסם זב"ז, כי הן בהמדרגות והן בפרטים יש בכל א' כמה וכמה המתייחסים זב"ז, אם בסוגם אם במינם (דע"ה ח"ב קנו ע"ג).
⁴²⁷¹ ר"ל משום שיש להם שייכות עם הד' מיני בהמה הנז', לכן כאשר נקרבין קרבן לה' (דע"ה ח"ב קנו ע"ג).

⁴²⁷² כי הבהמות אשר בעוה"ז הם בבחי' לבוש ויסוד לכל חיילין קדישין אשר מתפשטים מהפני שור, לכן כאשר נקרבים הם לה' נהנין מהם אותן החיילין קדישין ג"כ, כי הרי יש להם ייחס ושייכות עמהם. ומה שאמר שהבהמות הוא יסודא דלהון, אין הכוונה שהם השורש שלהם למעלה, כי זה לא ניתן להאמר וחלילה לומר כן, אלא הכוונה הוא כי למטה בעוה"ז הוו הבהמות החותם של אותן החיילין קדישין המתפשטין מן פני שור, והוו הבהמות החותם שלהם והיסוד שלהם אשר למטה בעוה"ז, וכן מוכח הכוונה במלת יסוד שם (דע"ה ח"ב קנו ע"ג).

⁴²⁷³ דהאי (דפ"ו).
⁴²⁷⁴ משום שהם יסוד להשכינה הקדושה למטה בעוה"ז (דע"ה ח"ב קנו ע"ג).

⁴²⁷⁵ ל' (נוסף בדפ"ו). שהוא החלב והדם (דע"ה ח"ב קנו ע"ג).

⁴²⁷⁶ מתהנון (דפ"ו).

⁴²⁷⁷ לעופא (דפ"ו).

⁴²⁷⁸ עי' פרשת פקודי רלט ע"א (לש"ו).

רמא/א	
<p>מכל שאר עופין והם נרדפין ולא רודפין ומהימנא דא לדא נוקבא לבר זוגו וע"ד קרבנא מנייהו ונחתי ומתקרבי אינון רוחין קדישין ואתהניין מיסודא ועקרא דלהון ואי תימא היך אתפשט זעיר מהאי יונה או משפנינא דא לכמה סטרין חיילין דלית לון שיעורא או מן בעירא חדא אופ הכי ת"ח חד שרגא דקיק⁴²⁷⁹ דליק אתמלייא מניה כל עלמא תו אעא דקיק אדליק לרברבא:</p>	<p>מכל שאר העופות, והם נרדפים ולא רודפים, ונאמנים זה לזה, הנקבה לבן זוגה, ועל זה הקרבן מהם, ויורדות ומתקרבות אלו הרוחות הקדושות ונהנות מיסוד ועיקר שלהם. ואם תאמר, איך מתפשט מעט מיונה זו או מתור זה לכמה צדדים וחיילות שאין להם שיעור, או מן בהמה אחת, כמו כן כאן. בא וראה, נר אחד דק דולק ומתמלא ממנו כל העולם, עוד עץ קטן מדליק לגדול.</p>
<p>עד הכא קרבנא מתרין סטרין דחקיקין בכסא השתא אית למשאל ד' דיוקנין אינון דחקוקין בכסא מ"ש לית קרבנא מאחרנין אלא ודאי מכלהו [אית] קרבנא אריה חקוק בכורסייא בשעתא דקרבנא שלים⁴²⁸⁰ אריה נחית ועאל באשא ואכיל ואתהני מתמן אדם חקוק בכורסייא אדם עקרא דכלא ומקריב תמן רוחיה ונשמתיא ואדם עלאה⁴²⁸¹ אתהני מאדם תתאה⁴²⁸² וכל זינא אתקריב לזיניה ואתהני מניה מדיליה ממש ומיסודא דיליה:</p>	<p>עד כאן קרבן משני צדדים שחקוקים בכסא, ועתה יש לשאול, ארבע דמויות הן שחקוקות בכסא, מה טעם אין קרבנות מהאחרנים, אלא ודאי מכולם יש קרבן, אריה חקוק בכסא בשעה שקרבן שלם, אריה יורד ועולה באש ואוכל ונהנה משם. אדם חקוק בכסא, אדם עיקר הכל ומקריב שם רוחו ונשמתו, והאדם העליון נהנה מהאדם התחתון, וכל מין מתקרב למינו ונהנה ממנו, משלו ממש, ומהיסוד שלו.</p>
<p>ואי תימא הא אריה דלית ליה יסודא לתתא בההוא קרבנא אריה כליל בכלהו דהא לימינא הוי ובג"כ אכיל בכלהו וכל שאר לא אכלין (ס"א מניה) מזיניה [בגין] דימינא הוא הא כל ד' דיוקנין דחקוקין בכסא מתקריבין לקרבנא ובג"כ הוי קרבנא שלים וכד אתהנון (אתבנון) מעקרא ויסודא דלהון כדין נחת רוח לאדלקא בוצינין עלאין:</p>	<p>ואם תאמר, הרי אריה שאין לו יסוד למטה, באותו קרבן אריה כלול בכלם, שהרי לימין הוא, ומשום זה אוכל בכולם, וכל השאר לא אוכלים (ממנו) ממינו, משום שימין הוא. הרי כל ארבע הדמויות החקוקות בכסא נקרבות לקרבן, ומשום זה הוא קרבן שלם, וכאשר נהנים מעיקר ויסוד שלהם, אז נחת רוח להדליק נרות העליונים.</p>

⁴²⁷⁹ ע"י שהבהמה והעוף הנה הם חותם דכל הנמצאות שבב"ע, לכן כאשר האדם מקריב אותו לה', הרי מקשר ומייחד את כל הכחות כולם להשם הויה ב"ה ע"י כוונתו ורעותיה העולה אליו לבד ית"ש שהוא חי העולמים כולם, ועי"ז הנה מעורר שם להאיר ולהתגלה אור שפע ברכה וקדושה לכל דרגין עלאין ותתאין, כי כל א' מקבל משורשו שלמעלה אשר בקודש ובקודש הקדשים לפי ערך השייכות והייחס אשר היה לו בחותמו שלמטה שהוא הבהמה והעוף שנעשה קרבן לה', וזהו הוראות מלת קרבן לה', לקרב כל הכחות אליו ית"ש, ועי"ז מעורר אורו וגילוי ית"ש למטה, וזהו שאמר הזוה"ק הנז' חד שרגא דקיק דליק אתמלייא מניה כל עלמא אעא דקיק אדליק לרברבא (דע"ה ח"ב קנו ע"ד).

⁴²⁸⁰ והוא במקדש ראשון שהיה האש של מעלה בדמות אריה כמ"ש ביומא (ספ"א כא ע"ב) (דע"ה ח"ב קנו ע"ג).

⁴²⁸¹ פ' אדם שבכסא נהנה מאדם התחתון ומ"ש אריה כלל בכלהו. פירוש אריה הוא בחדס וחדס כולל כולם כנודע (מ"מ).

⁴²⁸² ע"י בהגר"א בתיקו"ז סט ע"ד: שור ונשר הוא בקרבנא, אבל אדם ואריה אינן אלא מקבלי הקרבן. והענין, כי השור הוא בצפון, וצריך הוא להתקרב, ולכן כל הקרבנות שחיטתן בצפון, ולהכלל בחדס. וכן הנשר במערב, להכלל ג"כ באדם. וכן התקיעות של המסעות, לא היו אלא במזרח ובדרום, ומערב וצפון נכללין בהן, כמ"ש ותקעתם תרועה ונסעו כו' ותקעתם תרועה שנית כו'. ואף שיש חולקין בספרי, וע' בזוהר פ' בהעלותך (קנה ע"א) ת"ח שתי חצוצרות בגין דאינון מתרי סטרי דקאמרי ממזרח ומדרום כו', ואף לדעת יש חולקין, לא נזכר בכתוב.

<p>כהני וליואי וישראל ייחבי וס"א אינון יסודא ועקרא לאינון דרגין עלאיין⁴²⁸³ דלהון וכל דרגא יחיב ליסודיה ד' דיוקנין דכורסייא בקדמיתא כדאמרן זינא לקבל זיניה ומתקרבי אינון בקדמיתא זינא לזיניה פני שור כלהו פנים דמתפשטן לאינון זינין כדקאמרן כלהון⁴²⁸⁴ מתקרבי לעקרא ויסודא דלהון פני נשר כדאמרן פני אריה כדאמרן פני אדם דמקריב רוחיה ונשמתייה מתקרבי לגבי אדם עלאה:</p>	<p>כהנים ולוים וישראלים נותנים (הם) יסוד ושורש לאלו המדרגות העליונות שלהם, וכל מדרגה נותנת ליסודה ארבע דמויות של הכסא בראשונה כמו שאמרנו, מין כנגד מינו, ומתקרבים אלו בראשונה מין למינו, פני השור כולם פנים שמתפשטים לאותם מינים כמו שאמרנו, כולם מתקרבים לשרש וליסוד שלהם, פני נשר כמו שאמרנו, פני אריה כמו שאמרנו, פני אדם שמקריב רוחו, ונשמתו מתקרב אצל האדם העליון.</p>
<p>כהנא דמיחד שמא קדישא מתקרב⁴²⁸⁵ לגבי כהנא עלאה⁴²⁸⁶ ההוא דעאל לבית קדש הקדשים⁴²⁸⁷ ואתקריב דא ואדליק בתקוניה בנהירו דאנפין (ס"א דאתוון) לקדמות כהנא דלתתא ליואי די מנגני בחדוה ההוא סטרא דלהון חדי⁴²⁸⁸ ואנהיר אנפין ישראל⁴²⁸⁹ דקריב (ס"א דקיימו) על קרבנא בצלותא דהא עלותא על כלא הוה אתער לגבייהו ישראל סבא וס"א עלאהו סתמא [ס"א חוטמא] (ס"א חותמא) קדישא⁴²⁹⁰ ואנהיר אנפין כל זינא לזיניה וכל מלה בתר יסודא דיליה אזלא ואתערו דרגין תתאין ולדרגין (והדרגין) עלאין:</p>	<p>כהן שמיחד שם הקדוש, נקרב לגבי הכהן העליון, אותו שנכנס לבית קדש הקדשים ונקרב זה, ומדליק בתקונו בהארת הפנים (של האותיות) לקראת הכהן שלמטה, לזים שמנגנים בשמחה אותו צד שלהם שמח ומאיר פנים, ישראל שמקריב (שעומדים) על הקרבנות בתפלה, שהרי תפלה על הכל היתה מתעורר לעומתם ישראל סבא (העליון), נסתר (חוטם) הקדוש ומאיר פנים. כל מין למינו, וכל דיבור אחר יסוד שלו הולך, ומעוררות מדרגות תחתונות למדרגות עליונות.</p>
<p>[ו]אע"ג דכלהו מתערין ואתערו דרגין דחקיקין בכסא לגבי דרגין דארעא יסודא דלהון ואינון דרגין עלאין דמטמרן כלהו ומתערי ומתקרבי לסעודתא ומתעדני אבל לית רשו לחד מניהו למיכל לא לדרגי עלאי⁴²⁹¹ ולא לדרגי תתאי⁴²⁹² ולמתהני שום הנאה ולא לאושיט ידא בקרבנא עד דמלכא עלאה⁴²⁹³ אכיל ואתהני ויהיב לון רשו לבתר ודיהבו (כיון דיהיב) לון רשו כל חד וחד</p>	<p>ואף על גב שכולם מתעוררות ומתעוררות מדרגות שחקוקות בכסא לגבי מדרגות של הארץ יסוד שלהן, והן מדרגות עליונות שנסתרות כולן מתעוררות ומתקרבות לסעודה ומתעדנות, אבל אין רשות לאחת מהן לאכול לא למדרגות עליונות ולא למדרגות תחתונות ולהנות שום הנאה, ולא להושיט ידה לקרבן, עד שהמלך העליון אוכל ונהנה ונותן להן רשות.</p>

⁴²⁸³ הם חג"ת. ונלע"ד שהם חג"ת דבריאה כמ"ש לקמן היכל אהבה דבריאה וכו'. ואמת ויציב הוא היכל הרצון דבריאה (מ"מ).
⁴²⁸⁴ כלהו (דפ"ו).
⁴²⁸⁵ מתקריב (דפ"ו).
⁴²⁸⁶ פי' חסד (מ"מ).
⁴²⁸⁷ פירוש שהחסד עולה ליסוד הבינה הנקרא ק"ק ומ"ש ואתקריב דא ואדליק וכולי פי' חסד של מעלה (מ"מ).
⁴²⁸⁸ פי' גבורה של מעלה נמתקה ע"י הלוי (מ"מ).
⁴²⁸⁹ דישראל (דפ"ו).
⁴²⁹⁰ פירוש חוטם הוא ת"ת כמ"ש באוצ"ח בסדר י"ס דגולגולתא. ויש"ס דהכא הוא ת"ת (מ"מ).
⁴²⁹¹ פירוש חג"ת דבריאה שהם מתעוררים ע"י כהן ולוי וישראל. הם "דרגי עלאי" (מ"מ).
⁴²⁹² הם שני"אן (מ"מ).
⁴²⁹³ פירוש זעיר (מ"מ).

<p>אתהני ואכיל (כדקא יאות) והיינו דכתיב (שיר ה א) אריתי מורי עם בשמי אלין אינון דרגין עלאין⁴²⁹⁴:</p>	<p>ואחר שנותן להן רשות, כל אחת ואחת נהנית ואוכלת (כראוי), וזהו שכתוב "אריתי מורי עם בשמי", אלו הן מדרגות עליונות.</p>
<p>מורי עם בשמי אכיל ואתהני כדקא יאות (ס"א דא דרועא ימינא⁴²⁹⁵ בירכא שמאלא⁴²⁹⁶) אכלתי יערי עם דבשי דא יעקב ברחל דא אכילה כדקא יאות שתיתי ייני עם חלבי דא דרועא שמאלא בירכא ימינא הא כלהו דרגין (ס"א קרבנין) עלאין דאתהני בהו מלכא קדישא בקדמיתא⁴²⁹⁷ ודא מיכלא דיליה והנאה דיליה עד הכא מיכלא דמלכא עלאה בקדמיתא מכאן ולהלאה יהיב רשו לד' דיוקנין דחקיקין בכורסייא ולכל אינון דמתפשטן מנייהו⁴²⁹⁸ לאתהני ולמיכל הה"ד (שיה"ש ה א) [אכלו רעים] שתו ושכרו דודים אכלו רעים אלין אינון ארבע דיוקנין דאמרן שתו ושכרו דודים כל אינון דמתפשטי מנייהו וכלהו אכיל ומתפשטי ואתהנון כדקא יאות ואנהירו אנפין ועלמין כלהו בחדוה:</p>	<p>"מורי עם בשמי" אוכלים ונהנים כראוי, (זו זרוע ימין בירך שמאל) "אכלתי יערי עם דבשי", זה יעקב ברחל, זו אכילה כראוי, "שתיתי ייני עם חלבי", זו זרוע שמאל בירך ימין, הרי כולן מדרגות (קרבנות) עליונות שנהנה מהן המלך הקדוש בראשונה, וזו האכילה שלו וההנאה שלו, עד כאן אכילת המלך העליון בראשונה. מכאן ולהלאה נתן רשות לארבע דמויות שחקוקות בכסא, ולכל אותם שמתפשטים ממנו להנאות ולאכול, זהו שכתוב "אכלו רעים שתו ושכרו דודים", "אכלו רעים" אלו הן ארבע דמויות שאמרנו, "שתו ושכרו דודים", כל אותם שמתפשטים מהן, וכולם אוכלים ומתפשטים ונהנים כראוי, ומאירים הפנים והעולמות כולם בשמחה,</p>
<p>רמא/ב</p>	
<p>וכל חד וחד בין דרגין עלאין ובין דרגין תתאין ביסודא דלהון מתקרבין ומתהנין דא איהו רזא וסתרא דקרבנא כדקא חזי אתו ר'</p>	<p>וכל אחד ואחד, בין מדרגות עליונות ובין מדרגות תחתונות בשרש שלהם, מתקרבים ונהנים, זהו סוד וסתר</p>

⁴²⁹⁴ פירוש שמפרש בסמוך דרועא ימינא בירכא שמאלא (מ"מ).

⁴²⁹⁵ פירוש מורינן ז"ל שיובן במ"ש הרב בליקוטים ששני חסדים וב' שלישים המגולים יורדים ליסוד. ואח"כ יורדים ה' גבורות ממעלה למטה ונמתקים ע"י החסדים דהיינו גבורה דחסד בחסד דהוד וגבורה דגבורה בחסד דנצח וגבורה דת"ת בחסד דת"ת ע"כ כללות דברי הרב זלה"ה ח"ש כאן דרועא ימינא בירכא שמאלא. דהיינו גבורה דחסד שהוא דרועא ימינא בחסד דהוד שהוא ירכא שמאלא. ומ"ש בסמוך דא דרועא שמאלא בירכא ימינא היינו גבורה דגבורה בחסד דנצח. עכ"ל מורינן (מ"מ).

⁴²⁹⁶ בסע"ה דף נ' וז"ל באתי לגני וכו' ומשם קבלתי אורות שורשך ג"כ. וכאשר באתי לשם אז קבלתי מורי שהוא יסוד דאבא שהוא מירא דכיא כתרגומו ולכן מורי גי' ע"ב קפ"ד גי' אה"רן הכהן שהוא ביסוד דאבא ששם החסד הגדול שהו' מור כנז' בזוהר בפ' ויקרא. עם בשמי היא בינה כי בשם גי' שני אה"ה דיו"דין עם ב' אותיותיהם, וכל זה מורה שהוא מקבל צלם גבוה מא"ו א במקומן למעלה. ובזה תבין מ"ש בזוהר בפ' פנחס דף רמ"ד ע"א ובזוהר בפ' אחרי מות וז"ל אריתי מורי עם בשמי דרועא ימינא וכו' והוא תמוה. ובמ"ש הוא פשוט כי המור שהוא יסוד דאבא ממנו מתפשטים הה"ח לחסד תעיר שהוא יומא דכליל כולהו יומין גם מור שהוא מוח חכמה דאבא הוא מתפשט בחסד דזעיר שהוא דרועא ימינא. עם בשמי שהוא שמות אה"ה שהם מוח בינה ובינה עד הוד אתפשטת. ולכן אמר הזוהר עם בשמי דא ירכא שמאלא. גם איתא בלק"ת שבשמים מורים על שמות אל"הים והוא בהוד ששם עיקר שם אלה"ם, ונלע"ד לפרשו במ"ש באוצ"ח על פ' הוא אהרן ומשה שהחסדים שבצד ימין דיסוד דאבא בוקעים ויוצאים מירך שמאלי שהוא הוד תעיר והחסדים שבצד שמאל דיסוד דאבא בוקעים ויוצאים מנצח תעיר עכ"ל וז"ש כאן דרועא ימינא בירכא שמאלא וכו' (מ"מ).

⁴²⁹⁷ מכאן מוכח שמ"ש לעיל כהן ולוי וישראל הם מעוררים חג"ת היינו חג"ת דבריאה, דלכ"א לית רשו לחג"ת דבריאה ולשנאן שביצירה. עד שאוכלים ונהנים ספירות הזעיר ומזדווג עם רחל ואח"כ אוכלים הם (מ"מ).
⁴²⁹⁸ פירוש חיילות של שנאן (מ"מ).

<p>אלעזר ור' אבא ושאר חברייה ואשתתחו קמיה א"ר אבא אלמלא לא אתמסר אורייתא בטורא דסיני אלא דאמר קב"ה הא בר יוחאי אורייתא וסתרין דילי דיי לעלמא ווי כד תסתלק מן עלמא מאן ינהיר בוצינין דאורייתא כלא יתחשך מההוא יומא דהא עד דייתי מלכא משיחא לא ליהוי דרא כדרא דא דר"ש שארי בגויה:</p>	<p>הקרבתן כמו שראוי. באו רבי אלעזר ורבי אבא ושאר החברים והשתטחו לפניו. אמר רבי אבא, אם לא נמסרה התורה בהר סיני אלא שאמר הקדוש ברוך הוא, הרי בן יוחאי הוא התורה והסתרים שלי, די לעולם. אוי כאשר תסתלק מן העולם, מי יאיר נרות התורה, הכל יחשך מאותו יום, שהרי עד שיבא מלך המשיח לא יהיה דור כדור זה שרבי שמעון נמצא בתוכו.</p>
<p>אמר ר"ש על רזא דא אסיר ליה לב"נ למעום⁴²⁹⁹ כלום עד דייכול מלכא עלאה⁴³⁰⁰ ומה איהו צלותא צלותא דב"נ כנוונא דא בקדמיתא מזמנין לדיוקנין דחקיקין בכורסייא⁴³⁰¹ על אינון בריין⁴³⁰² דמתפשטי רוחין דלהון⁴³⁰³ על עופי⁴³⁰⁴ ובעירי לקרבנא בריין דרוחא דלהון⁴³⁰⁵ יסודא בהאי עלמא מנייהו⁴³⁰⁶ והיינו (תהלים קד כד) מה רבו מעשיך יי⁴³⁰⁷ ודהא (דא) בריין דאתחזיין לקרבנא (ד)רוחא דילהון מתפשטי (י) עלייהו⁴³⁰⁸ ארבע דיוקנין מזמנין על [קרבנין] (בריין) אלין ווהיינו דקאמרן והאופנים וחיות הקדש וכל אינון חיילין אחרנין דקא מתפשטי מנייהו:</p>	<p>אמר רבי שמעון על סוד זה אסור לו לאדם לטעום כלום עד שיאכל המלך העליון, ומהו, תפלה. תפלה של אדם כדוגמא זה, בתחלה מזמנים לדמויות שחקוקות בכסא, על אותן הבריות שמתפשטות רוחות שלהן, על עופות ובהמות לקרבן, בריות שהרוח שלהן יסוד בעולם הזה מהן, וזהו "מה רבו מעשיך ה'" שהרי בריות שראויות לקרבן, רוח שלהן מתפשטת עליהן, ארבע דמויות מזומנות על קרבנות אלו, וזהו שאנו אומרים "והאופנים וחיות הקדש", וכל אותם חיילות אחרים שמתפשטים מהם.</p>
<p>ולבתר כהנא רבא⁴³⁰⁹ [דקא] מיחד שמא קדישא היינו אהבת עולם אהבתנו וכו' יהודא דקא מיחד היינו (דברים ו ד) שמע ישראל יי' אלהינו יי' אחד ולבתר ליואי דקא מתערי לנגונא היינו (שם כה א) והיה אם</p>	<p>ולבסוף הכהן הגדול, שהוא מיחד את השם הקדוש, וזהו "אהבת עולם אהבתנו וכו'" (ברכת יוצר דשחרית), והיחוד שמייחד, זהו "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד", ולבסוף הלויים שמתעוררים לנגון, זהו "והיה אם שמע וגו' השמרו לכם פן יפתה וגו'" זה נגון</p>

⁴²⁹⁹ כלום אף על גב דלעיל מפרש לה לענין תביעת מזונו כולא חדא היא כי אסור לו לאדם לטעום כלום ירצה לקבל שום שפע בעולם קודם שיתפלל ויחד ייחוד עליון (אור יקר).
⁴³⁰⁰ ולפיכך אינו טובע מזונו עד אחר התפלה דהיינו אשרי כדפירש' (אור יקר).
⁴³⁰¹ פי' שנאן (מ"מ).
⁴³⁰² סוד היותם מתפשטין זינא לזיניה עד היותם שולטים בעלמא תתאה (אור יקר), פירוש בריות התחתונים (מ"מ).
⁴³⁰³ פי' של העליונים (מ"מ).
⁴³⁰⁴ כגון שרי הבהמות שרי העופות שרי הרחשים שרי הימים למניהם ואלו מהם טמאים מהם טהורים, אבל אותם הייחוד הוא אותם שהתפשטו "על עופי ועל בעירי לקרבנא" שהם אותם שפסקה זוהמתן (אור יקר).
⁴³⁰⁵ פי' בהמות ועופות התחתונים שהרוח שבהם היא מהעליונים וז"ש יסודא בהאי עלמא מנייהו דהיינו מהעליוני' (מ"מ).
⁴³⁰⁶ דהיינו אותם שהם שולטים על הגשמיים והגשמיים להם יסוד ואחיזה בתחתונים (אור יקר).
⁴³⁰⁷ שאנו אומרים בתפלה בברכת יוצר אור להורות על הבריות המשתלשלות האלו שאמר שהם הטהורים השולטים "על בריין דאתחזן לקרבנא" שהם מצד הקדושה והם נכללים בייחוד, והטעם כדי שהמלכות תתעטר בהם ותקבל מלמעלה כדפירשנו סוד העטרה הזאת לעיל (אור יקר).
⁴³⁰⁸ פי' רוח של העליונים מתפשט על התחתונים (מ"מ).
⁴³⁰⁹ היכל אהבה שהוא ספירת החסד שם נעשה היחוד (רח"ו).

<p>שמוע⁴³¹⁰ וגו' (שם יא מז) השמרו לכם פן יפתה וגו' דא נגונא דליואי בגין לאסתרא סתרא (ס"א לאתערא סטרא⁴³¹¹) דא בקרבנא דא ולבתר ישראל דא אמת ויציב⁴³¹² ונכון ישראל סבא דקיימא על קרבנא (ס"א קרבנא עלאה הא דרגין) דאיהי י' דרגין⁴³¹³ עלאין פנימאין דכלא קיימא על פתורא:</p>	<p>הלויים כדי להסתיר סתר (לעורר צד) זה בקרבן זה, ואחר כך ישראל, זה "אמת ויציב ונכון", ישראל סבא שעומד על הקרבן (קרבן עליון אלו המדרגות) שהיא עשר מדרגות עליונות פנימיות של הכל עומדות על השלחן.</p>
<p>אבל לית רשו לחד מנייהו למיכל ולאויטיט ידא לקרבנא עד דמלכא עלאה אכיל והיינו ג' ראשונות וג' אחרונות כיון דאיהו אכיל יהיב רשו לד' דיוקנין ולכל אינון סטרין דמתפרשן מנייהו למיכל כדין אדם דאיהו דיוקנא⁴³¹⁴ דכליל כל שאר [דיוקנין] מאיך ונפיל על אנפוי ומסיר גרמיה ורוחיה לגבי אדם⁴³¹⁵ ודלעילא דקיימא על אינון דיוקנין דכליל כל דיוקנין (דחקיק על אינון דיוקנין) לאתערא ליה עליה כדקא חזי והיינו (תהלים כה א) אליך יי⁴³¹⁶ נפשי אשא ולאתערא (תלת) דיוקנין אחרנין⁴³¹⁷ וכל אינון דמתפשטי מנייהו⁴³¹⁸ (תהלה לדוד) והיינו (תהלים קמה ז) יביעו⁴³¹⁹ ירננו (שם יא) יאמרו ידברו ויחללו אכלין ואתהניין כל חד וחד כדקא חזי ליה מכאן ולהלאה לימא ב"ג עאקו דיליה ביה (ס"א דלביה) הה"ד (תהלים כ ב) יענך יי' ביום צרה (עאקו) כעוברתא דיתבא בעאקו לאתהפכא כלהון סניגורין עליה דב"ג וע"ד כתיב (תהלים קמד טו) אשרי העם שככה לו וגו':</p>	<p>אבל אין רשות לאחד מהם לאכול ולהושיט ידו לקרבן עד שהמלך העליון אוכל, וזהו ג' ראשונות וג' אחרונות, כיון שהוא אוכל, נותן רשות לארבע דמויות ולכל אותם הצדדים שנפרדים מהן לאכול. ואז אדם שהוא דמות שכוללת את כל שאר הדמויות משפיל [את עצמו] ונופל על פניו ומוסר עצמו ורוחו לגבי האדם העליון שעומד על אותן הדמויות, שכולל כל הדמויות, לעורר אותו עליו כמו שראוי, וזהו שנאמר "אליך ה' נפשי אשא", לעורר (שלוש) דמויות אחרות, וכל אלו שמתפשטים מהן (תהלה לדוד), וזהו "יביעו ירננו", "יאמרו ידברו", וכולם אוכלים ונהנים, כל אחד ואחד כמו שראוי לו. מכאן ולהלאה יאמר אדם צרות שלו בו (של לבו), זהו שכתוב "יענך ה' ביום צרה" (צרה) כעוברה שיושבת בצרה, [כדי] להפך את כולם להיות סניגורים על האדם, ועל זה כתוב "אשרי העם שככה לו וגו'".</p>
<p>ר"ש הוה אויל לטבריא פגע ביה אליהו אל' שלמא עליה דמר וא"ל ר"ש במאי קא</p>	<p>רבי שמעון היה הולך לטבריה, פגע בו אליהו, אמר לו, שלום עליך מר.</p>

⁴³¹⁰ סוד עטרה דגבורה (רח"ו).

⁴³¹¹ סהרא (דפ"מ).

⁴³¹² היכל הרצון ת"ת (רח"ו). וגם מכאן נראה כמ"ש של דכהן לוי וישראל מעוררים חג"ת דבריא שהם אהבת עולם וכו' הוא חסד דבריא וכן היכל הרצון דבריא (מ"מ).

⁴³¹³ פי' י"ס שבהיכל הרצון הנז' (מ"מ).

⁴³¹⁴ פי' אדם התחתון שרומז לה' פרצופים כמ"ש הרב וז"ש דאיהו דיוקנא דכליל כל שאר דיוקנין (מ"מ).

⁴³¹⁵ פי' בנפילת אפים מוסר האדם עצמו למיתה בסוד מ"ן למלכות וז"ש לגבי אדם דחקיק על אינון דיוקנין שהיא המ' דע"ג שנאן (מ"מ).

⁴³¹⁶ פי' שכתב הרב בס"ה (שעה"כ ק"ש ה) אליך ה', הו"ה זו היא דב"ן, שהיא המלכות, נפשי אשא, בסוד מ"ן (מ"מ).

⁴³¹⁷ הם שור נשר אריה שרומזים לחג"ת (מ"מ).

⁴³¹⁸ פי' חיילות שתחת ידם (מ"מ).

⁴³¹⁹ פי' ג' הנז' רמוזים בתהלה לדוד שיש בה ג' לשונות יביעו ירננו יאמרו ומה שהוסיף הזוהר ידברו הוא נגד אדם שבמרכבה, ותחלה לא הזכיר רק ג' דיוקנין שהם שני"א שרומזים לחג"ת ואדם שעמהם שרומז למ' נכלל בהם ולבסוף רמז אותו עמהם בד' לשונות שהזכיר (מ"מ).

<p>עסיק קב"ה ברקיעא א"ל בקרבנות עסיק ואמר מלין חדתינ משמך זכאה את ואתינא לאקדמא לך שלם ומלה חדא בעינא למשאל מנד לאסכמא במתיבתא דרקיעא שאלתא שאילו עלמא דאתי לית ביה אכילה ושתייה והא כתיב⁴³²⁰ (שיה"ש ה א) באתי לגני אחותי כלה וגו' אכלתי יערי עם דבשי וגו' מאן דלית ביה אכילה ושתייה איהו אמר אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי:</p>	<p>אמר לו רבי שמעון, במה עוסק הקדוש ברוך הוא ברקיע. אמר לו בקרבנות עוסק, ואומר דברים חדשים משמך, אשריך, ובאתי להקדים לך שלום. ודבר אחד רוצה אני לשאול ממך להסכים, בישיבה של הרקיע שאלו שאלות, העולם הבא אין בו אכילה ושתייה, והרי כתוב "באתי לגני אחותי כלה וגו' אכלתי יערי עם דבשי וגו'", מי שאין בו אכילה ושתייה הוא אומר "אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי".</p>
<p>אר"ש וקב"ה מאי קא אתיב לון א"ל אמר קב"ה הא בר יוחאי יימא ואתינא למשאל מנד אר"ש כמה חביבו חבב קב"ה לכנסת ישראל ומסניאו דרחימו דרחים לה שני עובדוי ממה דהוא עביד [דאע"ג] [ואע"ג] דלאו אורחוי במיכלא ומשתייא בגין רחימותא אכיל ושתה הואיל ואתי לגבה עביד רעותה כלה עיילת לחופה ובעת למיכל לית דין דייכול חתנה בהדה אע"ג דלאו ארחיה למעבד הכי הה"ד באתי לגני אחותי כלה הואיל ואתינא לגבה ולמייעל בהדה לחופה</p>	<p>אמר רבי שמעון, והקדוש ברוך הוא מה השיב להם, אמר לו אמר הקדוש ברוך הוא, הרי בר יוחאי יאמר, ובאתי לשאול ממך. אמר רבי שמעון כמה חביבות חבב הקדוש ברוך הוא לכנסת ישראל, ומרבוי האהבה שאוהב אותה שנה מעשיו ממה שהוא עושה, שאף על גב שאין דרכיו באכילה ושתייה, בגלל האהבה אכל ושתה, הואיל ובא אצלה עשה רצונה, כלה נכנסת לחופה ורוצה לאכול אין דין שיאכל חתנה עמה, אף על גב שאין דרכו לעשות כך, זהו שכתוב "באתי לגני אחותי כלה", הואיל ובאתי אצלה ולעלות עמה לחופה</p>
<p>רמב"א 10000:</p>	
<p>אכלתי יערי עם דבשי וגו' (שיה"ש ה א):</p>	<p>"אכלתי יערי עם דבשי וגו'".</p>

⁴³²⁰ ק' שפסוק זה מדבר על זעיר ודווקא עלמא דאתי שהיא בינה הוא דלית ביה אכילה ושתייה, ומאי מקשה על זה שאמר אכלתי יערי וכו' ותיירץ מורינא ז"ל שיובן במ"ש הרב בליקוטים כי הזעיר משכנו ועיקר מושבו בהיכל הבינה וכשהוא שם ניזון ממה שאמו אוכלת, וכתב בס"ה בדרוש י"הך כי אכילת או"א כך הוא מזון ג"ר שלהם מן חסד דעתיק המתלבש בכתר דאריך, ומזון ז"ת שלהם הוא ממ"ס דאריך ומשם הוא ג"כ מזון ג"ר של זר"ן ומזון ר"ק של זר"ן הוא מן בינה דאימא זהו כללות דבריו שם ועיין בסבא דמשפטים בפסוק שארה כי שם הארכנו, ומאחר שעיקר מושבו של זעיר הוא באימא עילאה א"כ הוא ניזון ממה שאמו ניזונית דמיון הנוקבא ביוה"ך שהיא ניזונית ואוכלת ממה שאמה אוכלת, כך הזעיר כשאינו יורד למטה אצל הנוקבא הוא אוכל וניזון ממה שאמו אוכלת, והוא מן הבל הפה שאינו אכילה ושתייה ממש רק הבל הפה, לכך אמר הזוהר כי עולם הבא שהוא מקומו של זעיר אין בו אכילה ושתייה, וא"כ איך אמר אכלתי וכו' שהוא מן המוח דבינה שנק' אכילה, כי אין לזו"ן אכילה לר"ק שלהם רק ממוח בינה דאימא ולזה תירץ רשב"י שבאמת בהיותו במקום או"א אין בו אכילה ושתייה כמו או"א עצמם אמנם ברדתו אל הנוקבא שניהם ניזונים ממוח בינה דאימא הנקרא אכילה והיינו מזו"ן ר"ק שלהם שהוא מהבינה דאימא ועם היות שהזעיר כל משכנו הוא בבינה וניזון ממה שאמו אוכלת דהיינו ממוח דאריך, עכ"ז לכבוד הכלה ברדתו אצלה אוכל ממה שהיא אוכלת דהיינו מבינה דאימא לר"ק שלהם וז"ש בגין רחימותה אכיל ושתי הואיל ואתי לגבה עביד רעותה, וכן לקמן אמר אוף הכי נמי הכא אכלתי יערי עם דבשי אע"ג דלאו ארחי בכך בגין רחימו דכלה ועכ"ד בביתא דכלה ולא באתר אחרא, באתריה לא אכיל ולא שתי באתר דילה אכיל ושתי, עכ"ל מורינא ז"ל (מ"מ).

<p>וילפינן מדוד דזמין⁴³²¹ לקב"ה ושני עובדו⁴³²² ממה דארחוי דקב"ה וקב"ה קביל ועביד רעותיה זמין למלכא ולמטרוניתא בהדיה דהא הוא דכתיב (תהלים קלב ח) קומה יי' למנוחתך אתה וארון עוֹך מלכא ומטרוניתא כחדא בגין דלא לאפרשא לון שני מאנין ושני עובדין דמלכא הה"ד (תהלים קלב ט) כהניך ילבשו צדק⁴³²³ וחסידיך⁴³²⁴ ירננו⁴³²⁵ בעבור דוד וגו' כהניך ילבשו צדק לוייך מבעי ליה דהא צדק מסטרא דליואי ואיהו (נינהו) וחסידיך⁴³²⁶ ירננו לוייך ירננו מבעי ליה דהא רנה וזמרה בליואי נינהו ואיהו שני ואמר וכהניך וחסידיך דאינון מסטרא דימינא:</p>	<p>ולמדנו מדוד שהזמין לקדוש ברוך הוא ושינה מעשיו ממה שדרכיו של הקדוש ברוך הוא, והקדוש ברוך הוא קיבל ועשה רצונו, זימן למלך והמלכה עמו, זהו שכתוב "קומה ה' למנוחתך אתה וארון עוֹך", מלך ומלכה כאחד, כדי שלא להפריד אותם, שינה כלים ושינה מעשים של המלך. זהו שכתוב "כהניך ילבשו צדק וחסידיך ירננו בעבור דוד וגו'", "כהניך ילבשו צדק" היה צריך לכתוב "לוייך", שהרי צדק מצד הלויים הוא, "וחסידיך ירננו" היה צריך לכתוב "לוייך ירננו", שהרי רינה וזמרה היא בלויים, והוא שינה ואמר כהניך וחסידיך, שהם מצד הימין.</p>
<p>א"ל קב"ה דוד לאו אורה דילי⁴³²⁷ הכי אמר דוד בעבור דוד עבדך אל תשב פני משיחך (שם י) תקונא דאנא תקינת⁴³²⁸ לא תשני⁴³²⁹ ליה א"ל דוד הואיל וזמינת לי⁴³³⁰</p>	<p>אמר לו הקדוש ברוך הוא, דוד אין דרכי כך, אמר דוד "בעבור דוד עבדך אל תשב פני משיחך", תקון שאני תקנתי אל תשנה אותי, אמר לו, דוד הואיל וזמינת אותי יש לי לעשות רצונך ולא רצוני, ולומדים מכאן דרך העולם, שמי שמזמין לאחר, אותו שבא אצלו יש לו לעשות רצונו אף על גב שאין דרכו</p>

⁴³²¹ רצה שיהיה הייחוד תפארת ומלכות למטה בבחינה התחתונה שבמלכות בסוד דוד שהי' מרכבה לה, ומפני שראה דוד שבהיות הייחוד למטה ימצא שם מקטרגים יקטרגו ויבלבלו הייחוד ועוררו קצף על ישראל חס ושלום, לזה רצה להפך מדותיו של הקב"ה למזוג המדות בענין שלא יוכלו הכחות החצונים לתבוע דין ולבלבל שמחת הייחוד, מה עשה, אמר קומה ה' תפארת למנוחתך דהיינו לתת בתחתונים בעולם התחתון בסוד שכינה בתחתונים והנה אופן אחד בארץ שהיא שכינה בתחתונים כדפרש' בזוהר שיר השירים, ומפני שמזה ימשך קטרוג החצונים ולעורר דין ומדנים (אור יקר).

⁴³²² מפני שאם היו הכהנים המושכים מימין ולויים המושכים מהשמאל יעוררו דין הרבה והקליפות אוחזות בדין (אור יקר).

⁴³²³ שהיא צדק מצד השמאל פעולת הלויים יעשו הכהנים, ובהשפיע מצד הדין על ידי הימין בהכרח יתמתק הדין ויתמזג ולא יהיה בו אחיזה לחצונים (אור יקר). עיין בפרשת ויצא כי שם ביארנו זה באורך (מ"מ), הענין כי חסדי דוד הנאמנים בנ"ה, שהן דנוק', שם הוא בהיפוך, דנצח נתקשר בשמאלא, והוד בימינא. והטעם כי כשהנוק' פנים נגד פנים, הן בהיפוכא. וכן באחור באחור. וידוע שנה"י, הן עיקרן לנוק', שמהם נבנית, ולכן צריך לשנות בשבילה. וע"ל (רמד ע"א וע"ב) ובחבורא קדמאה אריתי מורי כו' אמאי שני מדות כו' (יהל אור).

⁴³²⁴ שהם גבוהים יותר מסתם כהנים (אור יקר).

⁴³²⁵ שהיא בחינה גבוהה מלבישת צדק דהיינו שיר בפה, והם שתי פעולות האחת למטה בסוד הכלי והיינו דקאמר "כהניך ילבשו צדק" שהוא כלי, השני למעלה בסוד השיר אמר "וחסידיך" כי חסידיך מעלה עליונה מכהונה, והיינו שדקדק בתחלת דבריו "שני מאנין" דהיינו כלים (אור יקר).

⁴³²⁶ וחסידיך (דפ"ו).

⁴³²⁷ כי הלויים היו משוררים בכלי להורות מתיקות הדין מהגבורה למלכות דהיינו צדק, והלויים החשובים יותר היו משוררים בפה למתק שפע דין הנשפע מבינה לגבורה דהיינו ועבד הלוי הוא כדפירשנו במקומו בפרשת קרח, אם כן למה אתה מהפך סדר המדות דהיינו שיהיה דין הבינה נשפע לחסד, ודין הגבורה לנצח ומנצח למלכות (אור יקר).

⁴³²⁸ שבכוונה מכוונת אני צריך לכך כדי שיהיה ייחוד למטה ולא יתבלבל על ידי הרעים שהם סביב רשעים יתהלכון, ואם יהיה כדרכו למעלה יתאחזון אלו הרעים לכך "לא תשני ליה" (אור יקר). תקינת (דפ"ו).

⁴³²⁹ תשנה (דפ"ו).

⁴³³⁰ למטה אל מקום הצריך אל הסדר הזה (אור יקר).

<p>אית לי למעבד רעותך⁴³³¹ ולא רעותי⁴³³² וילפינן מהאי אורחא דעלמא דמאן דמומן לאחרא⁴³³³ ההוא דאתי לגביה אית ליה למעבד רעותיה אע"ג דלאו אורחיה בכך כך ויקח מאבני המקום⁴³³⁴ וגו' (בראשית כח יא) הואיל ואתא חתן לגבי כלה אע"ג דלאו ארחה⁴³³⁵ למשכב אלא בכרים וכסתות⁴³³⁶ ואיהי יהבה ליה אבנין למשכב כלא יקבל ברעותא דלבא הה"ד (שם) וישכב במקום ההוא על אינון אבנין אע"ג דלאו אורחוי⁴³³⁷ בכך אוף נמי הכא (שיה"ש ה א) אכלתי יערי עם דבשי אע"ג דלאו ארחוי בכך בגין רחימו דכלה ועכ"ד בביתא דכלה ולא באתר אחרא באתריה לא אכיל ולא שתי באתר דילה אכיל ושתי הה"ד (שם) באתי לגני:</p>	<p>בכך. כך, "ויקח מאבני המקום וגו'", הואיל ובא חתן אצל הכלה, אף על גב שאין דרכו לשכב אלא בכרים וכסתות, והיא נתנה לו אבנים לשכב, הכל יקבל ברצון הלב, זהו שכתוב "וישכב במקום ההוא" על אותם אבנים, אף על גב שאין דרכו בכך. אף גם כאן "אכלתי יערי עם דבשי" אף על גב שאין דרכו בכך, בגלל אהבה של הכלה, ועם כל זה בביתה של הכלה ולא במקום אחר, במקומו לא אוכל ולא שותה, במקום שלה אוכל ושותה, זהו שכתוב "באתי לגני".</p>
<p>מלאכין דשדר קב"ה לאברהם לא אכלו ולא שתו באתריהו בגין אברהם אכלו ושתו א"ל ר' חייך מלה דא בעא⁴³³⁸ קב"ה למימר ובגין דלא למחוק טיבו לגרמיה קמי כנסת ישראל סליק מלה לגרמך זכאה אנת בעלמא דמארך משתבה בך לעילא ועלך כתיב</p>	<p>מלאכים ששלח הקדוש ברוך הוא לאברהם לא אכלו ולא שתו במקומם, בשביל אברהם אכלו ושתו. אמר לו רבי, חייך דבר זה רצה הקדוש ברוך הוא לומר, ומשום שלא להחזיק טובה לעצמו לפני כנסת ישראל, העלה את הדבר לפניך, אשריך בעולם שאדונך</p>

⁴³³¹ כיון שהוא צורך למדתך התחוננה (אור יקר).

⁴³³² כיון שדרכי הוא למעלה ולא למטה, והארכתי בכל זה לתת טעם לדוד למה שנה הסדר ולקב"ה למה הודה לו, ולתת טעם למה למעלה הסדר אחר ולמטה הסדר אחר שהוא מן הדברים הקשים שבשמועה בזולת דוחקים אחרים, וגם כן צריך לתת טעם לקמיה לענין האבנים ולענין אכילת המלאכים כי מה תועלת נמשך לאברהם שיאכלו כאשר יתבאר בע"ה (אור יקר).

⁴³³³ להרבות כבוד אכסניא גם כן תפארת משנה סדריו להרבות כבוד אכסניא (אור יקר).

⁴³³⁴ הענין כי יעקב הוא סוד תפארת, וכתוב וילן שם בבית אל שהיא המלכות, והנה אבני המקום הם סוד י"ב בקר שהים עומד עליהם, והשכינה משפיעם ומתקנת בהם, והתפארת אין דרכו באלו שהם אבנים מבחינת המלכות הנקרא אבן ודאי (אור יקר).

⁴³³⁵ אורחיה (דפ"ו).

⁴³³⁶ שהוא בחינת י"ב גבולי אלכסון שהם י"ב שבטי ישראל שהם מרכבה לתפארת ומרוב דקותם נקראים כרים וכסתות, ובבא התפא' למטה על המלכות להתייחד במקומה הנה לא יהיה מרכבתו בכרים וכסתות ההם (אשר) אלא תשפיע ותאיר ב"ב אבני המקום ויתייחד באותה הבחינה עמה וזהו וישכב במקום ההוא, ובזה נמשך לה כבוד גדול שאפילו בחינותיה אלו התחוננות לא יקבלו אלא מהתפארת כל שכן היא בעצמה שתאיר באורה ברחמים גדולים, וענין זה דווקא בבואו אצלה לצורכה, אמנם בהיותו הוא במקומו י"ב כרים וכסתות אשר לו ישפיעו ב"ב אבניה כנודע, והיינו ממש סוד המלאכים כי בני אדם הכשרים במעשיהם להם עם המלאכים שתי בחינות, האחת למעלה מהמלאכים השנית למטה מהם, והענין כי בבחינת הנשמה הצדיק משובח ומעולה מהמלאכים כי נשמתו חצובה מתחת כסא הכבוד למעלה ממדרגת השרפים כדפי' במקום אחר כי השרפים למטה מנשמתן של צדיקים, והטעם שהשרפים סביב לכסא חוץ מהפרגוד והצדיקים פנימה מהפרגוד, אמנם בבחינת גופם הם למטה שהם גרועים בעולם השפל, נמצא דרך היניקה הנשמה משפיע למלאך והמלאך משפיע לצדיק הגשמי וכיוצא, ובהיות אברהם וכיוצא במדרגה החשובה ביותר עד שיזכך חומרן שבהיות חומרי יעלה ודאי מעלתו על מעלת המלאכים, לכך קבלו שפע ונהנו מסעודת אברהם הגשמי, כמו שבהיותם למעלה היו מקבלים מנשמתו הרוחנית כן ברדתם יאכלו וישתו ויקבלו שפע עב וגם ממנו ואכלו ושתו ונהנו ממש שם מאותו שפע העב והגם שהיו מקבלים מאברהם, וקרוב לזה פירשו שם בזוהר במקומו כי המלאכים נהנו מסעודת אברהם מפני היות מזון המלאכים מהחסד וזהו מעלה גדולה לאברהם (אור יקר).

⁴³³⁷ אורחיה (דפ"ו).

⁴³³⁸ בעי (דפ"ו).

<p>(שמואל ב' כג ג) צדיק מושל יראת אלהים:</p>	<p>משתבח בך למעלה, ועליך כתוב "צדיק מושל יראת אלהים".</p>
<p>את קרבני לחמי לאשי וגו' (במדבר כח ב) ר' יודאי אמר בקרבנא אית עשן ואית ריח ואית ניחוח עשן אינון מארי דרוגזא דכתיב (דברים כט יט) כי אז יעשן אף יי' אינון אתהנון מעשן⁴³³⁹ ועשן רוגזא בחוטמא איהו ריח אינון דאקרון תפוחין⁴³⁴⁰ אמר ר' אבא כתפוחים הה"ד (שיה"ש ז ט) וריח אפיך כתפוחים:</p>	<p>"את קרבני לחמי לאשי וגו'", רבי יודאי אמר בקרבן יש עשן ויש ריח ויש ניחוח, עשן אלו בעלי הרוגז, שנאמר "כי אז יעשן אף ה'", אלו נהנים מהעשן, ועשן רוגז. בחוטם הוא ריח, אלו שנקראים תפוחים. אמר רבי אבא כתפוחים, זהו שכתוב "וריח אפך כתפוחים".</p>
<p>את הכבש אחד תעשה בבקר (שמות כט לט) מאי בבקר דא בקר דאברהם דכתיב (בראשית יט כז) וישכם אברהם בבקר מנלן דהאי בקר דאברהם הוא א"ר אלעזר מהכא (בראשית מד ג) הבקר אור בקר אור לא כתיב אלא הבקר אור ודא אור קדמא⁴³⁴¹ דברא קב"ה בעובדא דבראשית וע"ד תעשה בבקר בבקר דאשתמודעא:</p>	<p>"את הכבש האחד תעשה בבוקר" מהו בבוקר, זה בוקר של אברהם, שנאמר "וישכם אברהם בבוקר". מנין לנו שזה הבוקר של אברהם. אמר רבי אלעזר מכאן, שנאמר "הבוקר אור" לא כתוב "בוקר אור", אלא "הבוקר אור", וזה אור ראשון, שברא הקדוש ברוך הוא במעשה בראשית, ועל זה "תעשה בבוקר", בבוקר הידוע.</p>
<p>ולקבל בקר דאברהם אתקריב קרבנא דא קרבן דבין הערבים דא יצחק ולקבל ערב דיצחק אתקריב מנלן דכתיב (בראשית כד סג) ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב וערב דיצחק הוא והא אוקימנא:</p>	<p>וכנגד בוקר של אברהם מקריבים קרבן זה. קרבן של בין הערבים זה יצחק, וכנגד ערב של יצחק נקרב. מנין לנו, שנאמר "ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב", וערב הוא של יצחק, והרי בארנו.</p>
<p>רעיא מהימנא:</p>	
<p>פקודא דא להקריב מנחה בכל יום [ואבתריה⁴³⁴² קרב מוסף שבת] ואבתריה להסדיר לחם הפנים ולבונה וקרבן מוסף בראש חדש:</p>	<p>מצוה זו להקריב מנחה בכל יום ולהקריב קרבן מוסף שבת, ואחריו לסדר לחם הפנים ולבונה, וקרבן מוסף בראש חדש.</p>
<p>בוצינא קדישא בכל יומא צריך לשדורי דורונא למלכא בידא דמטרוניתא אי איהי ברשו בעלה צריך תוספת כנון מוסף בשבת [ו] בראש חדש ומוסף דכל יומין טבין:</p>	<p>[אמר] הנר הקדוש, בכל יום צריך לשלוח דורון למלך בידי המלכה, אם היא ברשות בעלה צריך תוספת כמו מוסף, בשבת ובראש חדש ומוסף של כל ימים טובים.</p>
<p>ודאיהי רשות היחיד⁴³⁴³ דיליהו (דאיהו ברשות היחיד דילה) ועמודא דאמצעיתא</p>	<p>שהיא רשות היחיד שלו, והעמוד האמצעי הוא בעלה של רשות זו, ויעקב שתקן תפלת ערבית הוא מדרגה</p>

⁴³³⁹ מהקרבנות היו נהנים החיצונים ג"כ [ע' ח"א סד ע"א פט ע"ב וח"ב לד ע"א קפא ע"ב רלח ע"א ושם סע"ב בהגהות מהר"ו רלט ע"ב רסח ע"ב רסט ע"א ובח"ג דף כו רע"ב כז ע"א כח ע"א רמ ע"ב רמב ע"א רמח ע"ב] [דע"ה ח"ב קנו ע"ב]. עי' לעיל רמ ע"ב ופרשת פקודי רלח סע"ב ובזו"ח פרשת צו ופרשת תרומה קמא ע"א וכן קל ע"א ועי' עוד פרשת יתרו דף ע ע"ד (לש"ו).
⁴³⁴⁰ פי' מלאכים יש שיונקים מחג"ת הנקרא תפוחין ולכ"א ר' אבא כתפוחים שאינם נקראים תפוחים ממש אלא כתפוחים לפי שיונקים מחג"ת (מ"מ).
⁴³⁴¹ חסד ראשון מה"ח נקרא בוקר (רח"ו). ולכך כתיב הבוקר ולא בוקר לרמוז על חסד א' הידוע (מ"מ).
⁴³⁴² ולהקריב (דפ"ק).

⁴³⁴³ שהוא כלל כל הספירות, שהן גבוהין עשרה, שמא מפרש, ורחבו ד', הו"ה פשוטה (יהל אור).

<p>איהו בעלה דהאי רשות ויעקב [דתקין] (תקן) צלותא דערבית איהו דרגא ודילה דעמודא (דיליה דעמודא) דאמצעיתא בגין דא אוקמוה מארי מתניתין (במתניתא) תפלת ערבית רשות דאף על גב [דבגלותא דומה] (דגלותא דדומה) ללילה דשלמין תמן סמאל ונחש וכל ממנן דאכלוסין דיליה ושכינתא נחתת בגלותא עם ישראל ואיהו (איהו) ברשו דבעלה אשתכח⁴³⁴⁴ הדא הוא דכתיב (ישעיה מב ח) אני יי' הוא שמי וכבודי לאהר לא אתן:</p>	<p>שלו, של העמוד האמצעי, בגלל זה בארוהו בעלי המשנה, תפלת ערבית רשות, שאף על גב שבגלות הדומה ללילה ששולטים שם סמאל ונחש, וכל הממונים של ההמונים שלו, ושכינה יורדת בגלות עם ישראל, היא נמצאת ברשות בעלה, זהו שכתוב "אני ה' הוא שמי וכבודי לאהר לא אתן".</p>
<p>ובגין דא (בראשית לב א) ויפגע במקום לית פגיעה אלא פיוסא כגון (רות א טז) אל תפגעי בי (כ"י) פייסת ליה⁴³⁴⁵ דלא [יזוז] מנויה⁴³⁴⁶ דקודשא בריך הוא איהו מקומו של עולם מאי עולם דא</p>	<p>ומשום זה נאמר "ויפגע במקום", אין פגיעה אלא פיוס, כמו "אל תפגעי בי", כנסת ישראל מפייסת לו שלא יזוז ממנה, שהקדוש ברוך הוא הוא מקומו של עולם. מהו עולם, זו</p>
<p>רמב"ב</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>שכינתא:</p>	<p>השכינה.</p>
<p>תרגום עולם עלמא לישנא דעולימא כד"א העלמה ומה כתיב ביה (שם כח יא) וילן שם אתפיים עמה למיבת תמן בגלותא עם שכינתא ואי תימא דיעקב⁴³⁴⁷ פיים לה שפיר⁴³⁴⁸ ובגין דאיהי בכל ליליא⁴³⁴⁹ דאיהו גלותא ברשו בעלה אוקמוה תפלת ערבית רשות ופירושא אחרינא⁴³⁵⁰ איהו תבן למיכל לבעירן ח[ו]מררים בק"ו נחתו מארי מתניתין ואשתטחו קמיה וחדו⁴³⁵¹ בהאי מלה וקשרו לה בכמה קשרין דרוי(י)ן סתימין ואעטרו לה וסליקו לה לגבי חברייה דאשתארו [תמן]⁴³⁵²:</p>	<p>תרגום עולם הוא עלמא, לשון נערה, כמו שנאמר העלמה. ומה כתוב בו, "וילן שם" התפייס עמה ללון שם בגלות עם השכינה. ואם תאמר שיעקב פייס אותה, יפה, ומשום שהיא בכל לילה שהוא הגלות ברשות בעלה, פרשו תפלת ערבית רשות, ופרוש אחר הוא תבן לאכול לבהמות חמריות בקל וחומר, ירדו בעלי המשנה והשתטחו לפניו ושמח בדבר זה, וקשרו אותה בכמה קשרים של סודות נסתרים, ועטרו אותה והעלו אותה אצל החברים שנשארו שם.</p>

⁴³⁴⁴ אשתכחת (דפ"ו).

⁴³⁴⁵ יעקב פייס לקוב"ה (יהל אור).

⁴³⁴⁶ מינה (דפ"ו).

⁴³⁴⁷ כלומר אם תרצה לפרש הפך הפירוש הזה והיינו שתאמר דיעקב פייס לה לשכינה והיינו התפארת המפייס למקום שהיא שכינה (אור יקר), ר"ל שפייס לשכינה, ג"ז הפי' שפיר, כמ"ש בדף רכה ע"ב ע"ש (יהל אור).

⁴³⁴⁸ גם כן יצדק כמה שפירשנו דהיינו שהיא בתוך תחום שבת והם נצוצות בעלה, בענין שהיא ברשות בעלה ואחר כך בעלה יורד אליה להיות אצלה על התחומין הנזכרים, והיינו סוד שם השם בתוך שם אדנ"י כזה יאהדונ"הי, ושם אדנ"י בגו עגולא ורבוועא שהוא נצוצות אורות הזכר המתפשטים לכל העולם הקדוש ולעולם הכל ענין אחד (אור יקר).

⁴³⁴⁹ ולפי זה נמצא שתפלת ערבית אדרבה צורך גבוה יותר משאר תפלות (אור יקר).

⁴³⁵⁰ שמפרשים רשות אם ירצה יתפלל ואם לאו לא יתפלל שגזרת הדין הפך ממש "איהו תבן" וכו' (אור יקר).

⁴³⁵¹ וחדו (דפ"ו).

⁴³⁵² שלא נתן רשות לכל הצדיקים להמצא בחבור זה כענין האדרא עיין שם (אור יקר).

<p>אמר רעיא מהימנא בוצינא קדישא בגין דא בשאר צלותין⁴³⁵³ איהי⁴³⁵⁴ וחובה דשטר חוב עלייהו לסמכא ל(י)ה בצדיק חי עלמין⁴³⁵⁵ דביה כל הסומך גאולה לתפלה אינו נזוק בכל אותו יום ובמאי סמיכת על יסוד בדרועא ימינא הה"ד (רות ג יג) חי יי⁴³⁵⁶ שכבי עד הבקר:</p>	<p>אמר הרועה הנאמן, נר הקדוש, בגלל זה, בשאר התפלות הוא חובה של שטר חוב, שעליו לסמוך אותה בצדיק חי העולמים, שבו כל הסומך גאולה לתפלה אינו נזוק בכל אותו יום, ובמה נסמכת על יסוד, בזרוע ימין, זהו שכתוב "חי ה' שכבי עד הבוקר".</p>
<p>כד מטי זמן צלותא דמנחה (אסתר ב יד) בערב היא באה הה"ד (בראשית ח יא) ותבא אליו היונה לעת ערב בגין דמנחה שלוחה היא לאדוני⁴³⁵⁷ (אדני מבעי ליה) בגלותא דעשו (שם לב יח) והנה גם הוא אחרינו⁴³⁵⁸:</p>	<p>כאשר מגיע זמן תפלת מנחה, בערב היא באה, זהו שכתוב "ותבא אליו היונה לעת ערב", משום שמנחה שלוחה היא לאדוני (צריך להיות אדני) בגלות של עשו, "והנה גם הוא אחרינו".</p>
<p>ועוד לאדוני (אדוני לאדוני דאיהו) ודא איהו אדון כל הארץ⁴³⁵⁹ ודא צדיק מתמן יוסף⁴³⁶⁰ הצדיק (דברים לג יז) בכר שורו [הדר לון] דעתיד לנפקא⁴³⁶¹ מניה משיח בן אפרים ובגיניה⁴³⁶² אתמר (בראשית לו ז) והנה קמה אלמתי וגם נצבה והנה תסובנה⁴³⁶³ אלמותיכם ותשתחוונה לאלומתי ובצדיק⁴³⁶⁴ כל הכורע כורע בברוך:</p>	<p>ועוד "לאדוני" (אדוני לאדוני), זהו אדון כל הארץ, וזה צדיק, משם יוסף הצדיק, "בכור שורו הדר לו", שעתיד לצאת ממנו משיח בן אפרים, ובגללו נאמר "והנה קמה אלומתי וגם נצבה והנה תסובינה אלומותיכם ותשתחוונה לאלומתי", ובצדיק נאמר, כל הכורע כורע בברוך.</p>
<p>אמר בוצינא קדישא רעיא מהימנא בך אתמר (שמות יג יט) ויקח משה⁴³⁶⁵ את עצמות יוסף בגין דגוף וברית השבינן חד ובג"ד עלך אתמר והנה קמה אלמת⁴³⁶⁶ וגם נצבה דכך תפלת⁴³⁶⁷ מעומד וכן כל הזוקף זוקף בשם ובצדיק כל הכורע כורע בברוך</p>	<p>אמר הנר הקדוש, רועה נאמן, בך נאמר "ויקח משה את עצמות יוסף", משום שגוף וברית נחשבים כאחד, ומשום זה עליך נאמר, "והנה קמה אלומתי וגם נצבה", שכך תפלה בעמידה, וכן כל הזוקף זוקף בשם, ובצדיק כל הכורע כורע בברוך, וזהו</p>

⁴³⁵³ הוצרך לזה כי לפי דבריו שפירש רשות ברשות בעלה אם כן חובה ירצה חס ושלוס כף חובה דהיינו החצונים שולטים והדרא קושיא לדוכתא, לזה אמר "בגין דא בשאר צלותין" כלומר מפני שתפלת ערבית רשות דהיינו שכינה ברשות בעלה ואינה נפרדת ממנו וזה סבה שהיא שמירתן של ישראל בגלותם אי גם כן בלילה גם כן חייבים הם ליחדה חלף עבודתם בשמירתם, וחובה השתא ממש חובה כמשמעו (אור יקר).

⁴³⁵⁴ איהו (דפ"ו).

⁴³⁵⁵ מנפילתה בלילה, או בגאולת מנפילתה בגלות (אור יקר).

⁴³⁵⁶ ר"ל חי הוא סוד בקר, חסד (יהל אור).

⁴³⁵⁷ ליסוד כמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁴³⁵⁸ יעקב, כמש"ל דעד"א נטיר לה בגלותא (יהל אור).

⁴³⁵⁹ של מל', שלכן כתיב ביוסף האיש אדוני הארץ כו' (יהל אור).

⁴³⁶⁰ ר"ל בדרגא דיצחק, שור, ולכן במנחה תפלת יצחק שלוחה. וזהו אותיות יצחק, ק"ץ ח"י, סיומא דגופא זהו קץ (יהל אור).

⁴³⁶¹ שהוא בשמאל כמש"ל (יהל אור).

⁴³⁶² בגין משיח בן אפרים (יהל אור).

⁴³⁶³ תסובינה (דפ"ו).

⁴³⁶⁴ שלכן ישתחו למשיח בן אפרים (יהל אור).

⁴³⁶⁵ שע"י יבא משיח בן אפרים (יהל אור).

⁴³⁶⁶ אלומתי (דפ"ו).

⁴³⁶⁷ תפלה (דפ"ו).

<p>והיינו ותשתחוינה לאלמתי דאנת אחיד בימינא ושמאלא⁴³⁶⁸ בגוף וברית ולבתר תסתלק עלייהו לבינה למפתח בה חמשין תרעין [דחירו] (דחדו) לישראל לקיימא (מיכה ז טו) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות ובג"ד צלותא דשחרית חובה דערבית רשות:</p>	<p>"ותשתחוינה לאלומתי", שאתה אחוז בימין ובשמאל, בגוף וברית, ואחר כך תעלה עליהם לבינה, לפתוח בה חמשים שערים של חירות לישראל, לקיים "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", ומשום זה תפלת שחרית חובה ותפלת ערבית רשות.</p>
<p>בערבית איהי⁴³⁶⁹ השכיבנו דשכיבת בין דרועי מלכא בגלותא כד ייתי צפרא פסח אחיד ביה בימיניה⁴³⁷⁰ אבל בדרועא שמאלא דיצחק תשרי (בראשית כד טו) ויהי הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה⁴³⁷¹ יוצאת⁴³⁷² מן גלותא ובגין דלא נפקי מסטרא דינא יעקב שכל את ידיו ושוי שור בימינא אריה בשמאלא ובג"ד (תהלים קי א) נאם יי לאדוני שב לימיני [דא] צדיק לקבליה משיח בן יוסף ואמר ליה שב לימיני דרועא דאברהם בגלותא [דישמעאל] (דישראל) עד אשית אויבך⁴³⁷³ הדום לרגליך (שם):</p>	<p>בערבית הוא [יש ברכת] השכיבנו, ששוכבת בין זרועי המלך בגלות, כאשר יבא הבוקר, פסח אחוז בו בימין, אבל בזרוע שמאל של יצחק חדש תשרי, "ויהי הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה יוצאת" מן הגלות, ומשום שלא יוצאת מצד הדין, יעקב שכל את ידיו, ושם שור בימין, אריה בשמאל, ומשום זה "נאום ה' לאדוני שב לימיני", זה צדיק, כנגדו משיח בן יוסף, ואמר לו "שב לימיני", זרוע של אברהם, בגלות של ישמעאל, "עד אשית אויבך הדום לרגליך".</p>
<p>בההוא זמנא יתער רוח יתרה⁴³⁷⁴ תוספת על ישראל הה"ד (יואל ג א) אשפוך את רוחי על כל בשר ויהיו נייחא לישראל⁴³⁷⁵ מאומין דעלמא (אסתר ט טז) ונח מאויביהם כגוונא דשבת דאתוסף בב"נ נפש יתירה בשבת ואית לון בה נייחא אי כנפש יתירה אית לון נייחא דאיהי נוקבא כל שכן ברוחא דאיהו דכורא:</p>	<p>באותו זמן תתעורר רוח יתרה, תוספת על ישראל, זהו שכתוב "אשפוך את רוחי על כל בשר", ויהיה מנוחה לישראל מאומות העולם, "ונוח מאויביהם", כדוגמת השבת שנוספת באדם נפש יתרה בשבת, ויש להם בה נחת, אם בנפש יתרה יש להם נחת שהיא נקבה, כל שכן ברוח שהוא זכר.</p>
<p>ותנאים ואמוראים [לימדו] נפש יתירה בשבת לכל ישראל כחדא חד איהי אבל לכל ב"נ איהו כפום עובדוי ואוליפנא מק"ו דתיובתא דכל ישראל כחדא בכל זמנא דחורין כלהו מתקבלי הה"ד (דברים ד ז) כיי' אלהינו בכל קראנו אליו דשם יי' מוכתר⁴³⁷⁶ עלייהו בכתריה דאיהו כתר עליון והאי איהו נשמה</p>	<p>ותנאים ואמוראים [לימדו] נפש יתרה בשבת לכל ישראל כאחד, אחת היא, אבל לכל אדם הוא כפי מעשיו. ולמדנו מקל וחומר של התשובה, שכל ישראל כאחד בכל זמן שחוזרים כולם מתקבלים, זהו שכתוב "כה' אלהינו בכל קראנו אליו", ששם ה' מוכתר עליהם בכתרו, שהוא כתר עליון, וזוהי</p>

⁴³⁶⁸ ובשמאלא (דפ"ו).

⁴³⁶⁹ איהו (דפ"ו).

⁴³⁷⁰ בימינא (דפ"ו).

⁴³⁷¹ כנס"י מסט' דיצחק, נק' רבקה (יהל אור).

⁴³⁷² יצאת (דפ"ו).

⁴³⁷³ אויבך (דפ"ו).

⁴³⁷⁴ יתירה (דפ"ו).

⁴³⁷⁵ משיח בן יוסף הוא מאפרים שהוא בעטרה, ומשיח בן דוד הוא בהמלכות גופה. ויתחיל ימות המשיח משיח בן יוסף שהוא בעטרה, ואז (ברכות לד ע"ב) אין בין עוה"ז לימות המשיח אלא שיעבוד מלכיות לבד, וכמ"ש ברע"מ (פנחס דף רמב ע"ב) (הקדו"ש פח ע"ד).
⁴³⁷⁶ ר"ל זהו כה', כ' כתר על ה'. שה' הוא מחכמה ולמטה, וכ' כתר עלייהו (יהל אור).

564 | Page

<p>יתירה דכל ישראל בשבת ויומין טבין ובג"ד תקינו בכל יומין למחתם בשם יהו"ה דאיהו חותם דכל ברכאן דצלותין ולא אמרין מוסף (ו)בלא כתר ובשבת תקינו למימר במוסף כתר יתנו לך יי' אלהינו⁴³⁷⁷:</p>	<p>נשמה יתרה של ישראל בשבת וימים טובים, ומשום זה תקנו בכל יום לחתום בשם יהו"ה, שהוא חותם של כל הברכות של התפלות, ולא אומרים מוסף בלי כתר, ובשבת תקנו לומר במוסף "כתר יתנו לך ה' אלהינו".</p>
<p>אבל לכל⁴³⁷⁸ חד מישראל הכי נחית ליה נפש יתירה כפום דרגא דיליה⁴³⁷⁹ אי הוא חסיד יהבין ליה נפש יתירה [ממדת חסד] כפום דרגא דיליה אי איהו גבור [ירא שמים] וירא חטא יהבין ליה נפש יתירה ממדת גבורה ואי איהו איש תם יהבין ליה נפש יתירה ממדת אמת ונפש יתירה דא מלכות דאיהי כלילא מעשר ספיראן וכפום מדה דב"נאם נשיא ישראל [הוא] או חכם או מבין בחכמה או בתורה דאתמר ביה להבין משל ומליצה או בנביאים או בכתובים הכי יהבין ליה נפש יתרה⁴³⁸⁰ [דאתקריאת] (ואתקריאת) כתר מלכות:</p>	<p>אבל לכל אחד מישראל כך יורדת לו נפש יתרה כפי מדרגתו, אם הוא חסיד נותנים לו נפש יתרה ממדת חסד כפי מדרגתו, אם הוא גבור ירא חטא, נותנים לו נפש יתרה ממדת הגבורה, ואם הוא איש תם נותנים לו נפש יתרה ממדת אמת, ונפש יתרה זו מלכות, שהיא כלולה מעשר ספירות, וכפי מדה של אדם, אם נשיא ישראל או חכם או מבין בחכמה או בתורה, שנאמר בו "להבין משל ומליצה", או בנביאים או בכתובים, כך נותנים לו נפש יתרה שנקראת כתר מלכות.</p>
<p>ואי חכם כמה [דאוקמוה] [דאוקימנא] המחכים לכל אדם דאתמר (תהלים קד כד) כלם בחכמה עשית יהבין ליה נפש יתירה מתמן ואם הוא מבין דבר מתוך דבר [באורייתא] יהבין ליה נפש יתירה מבינה ואם הוא חכם בנביאים ובכתובים יהבין ליה נפש יתירה מנצח והוד:</p>	<p>ואם חכם כמו שבארנו, המחכים לכל אדם, שנאמר "כולם בחכמה עשית", נותנים לו נפש יתרה משם, ואם הוא מבין דבר מתוך דבר בתורה, נותנים לו נפש יתרה מבינה, ואם הוא חכם בנביאים ובכתובים נותנים לו נפש יתרה מנצח והוד.</p>
<p>ואי איהו צדיק גמור [דנטיר] ודנטרו (מנטר) אות ברית אות שבת אות יומין טבין אות תפלין יהבין ליה נפש יתירה מצדיק ובכל אתר נפש יתירה ממלכות ואי איהו ב"נ מכל מדות אלין יהבין ליה כתר בשם יהו"ה כיהו"ה</p>	<p>ואם הוא צדיק גמור, ששומר אות ברית, אות שבת, אות ימים טובים, אות תפלין, נותנים לו נפש יתרה מצדיק, ובכל מקום נפש יתרה ממלכות. ואם הוא אדם מכל מדות אלו, נותנים לו כתר בשם יהו"ה, "כיהו"ה</p>
<p>רמג/א רע"מ:</p>	
<p>אלהינו בכל קראנו אליו (דברים ד ז) אין קדוש כיהו"ה (שמואל א' ב ב) מעלמא דכורא דאיהו תפארת מלך מוכתר</p>	<p>אלהינו בכל קראנו אליו "אין קדוש כיהו"ה" מעולם הזכר, שהוא תפארת, מלך מכתר, בכתר עליון, שבה ימלך בשכינה שהיא נפש יתרה, וכתר נשמה</p>

⁴³⁷⁷ שהשם מוכתר כנ"ל (יהל אור).

⁴³⁷⁸ והכל בכתר (יהל אור).

⁴³⁷⁹ מכאן תבין כי מלבד הנודע לנו מדברי רז"ל כי בכל ליל שבת נתוסף באדם נפש יתירה. עוד נתוסף גם ביום שבת בעת המוסף והענין הוא כי בלילה נתוסף נפש יתירה מצד המלכות הנקראת לילה וביום שבת נתוספת נפש יתירה מצד הת"ת הנקרא יום בעת שאומרים במוסף כתר יתנו לך כו' (שער מאמרי רשב"י).
⁴³⁸⁰ יתירה (דפ"ו).

<p>בכתרא⁴³⁸¹ עלאה דבה ימלוך⁴³⁸² בשכינתיה⁴³⁸³ דאיהי נפש יתירה וכתר נשמה יתירה] (יהו"ה) רוח דאתמר (יואל ג א) ושפכת⁴³⁸⁴ את רוחי על כל בשר ואיהו כליל⁴³⁸⁵ י ספרא⁴³⁸⁶ מעילא לתתא כגוונא דא י חכמה ה' בינה ו' כליל שית ספראן מחסד עד יסוד ה' מלכות כ' מן כיהו"ה אלהינו כתר על רישיה והאי איהו⁴³⁸⁷ נשמה⁴³⁸⁸ דאתוספא ביום שבת:</p>	<p>יתרה, יהו"ה רוח, שנאמר "אשפוך את רוחי על כל בשר", והוא כולל עשר ספירות ממעלה למטה כדוגמא זה, י חכמה ה' בינה ו' כולל שש ספירות מחסד עד יסוד ה' מלכות, כ' מן כיהו"ה אלהינו, כתר על ראשו, וזוהי נשמה שנוספת ביום השבת.</p>
<p>ובגין דעלת העלות⁴³⁸⁹ מופלא ומכוסה⁴³⁹⁰ בהאי כתר ואתפשט⁴³⁹¹ בשם יהו"ה בשבתות וימים טובים לית שולטנותא לסמאל ולנחש ולכל ממנן דיליה ולית [ליה] שלטנותא לגיהנם נוקבא בישא דסמאל ולא למשריין דיליה כלהו מתטמריין מן קדם משרייתא דמלכא כגוונא דיתטמרן אומין⁴³⁹² דעלמא כד יתגלי משיחא הה"ד (ישעיה ב יט) ובאו במערות צורים⁴³⁹³ (שם ז יט) ובנקיקי הסלעים:</p>	<p>ומשום שעילת העילות מופלא ומכוסה בכתר זה ומתפשט בשם יהו"ה, בשבתות וימים טובים אין שלטון לסמאל ולנחש ולכל הממונים שלו, ואין לו שלטון לגיהנם, נקבה רעה של סמאל, ולא למחנות שלו, כולם נסתרים מלפני מחנה המלך, שיסתתרו אומות עובדי כוכבים ומזלות של העולם כאשר יתגלה המשיח, זהו שכתוב "ובאו במערות צורים" "ובנקיקי הסלעים".</p>
<p>קמו תנאין ואמוראין⁴³⁹⁴ ואמרו רעיא</p>	<p>קמו תנאים ואמוראים ואמרו, רועה</p>

⁴³⁸¹ בכתר (דפ"ו).
⁴³⁸² ור"ל וכל מלוכה הוא בכתר. וז"ש דבה ימלוך. ר"ל בכתר ימלוך השכינה, כמ"ש אלקיך ציון כו'. וזהו בשבת ויר"ט, אבל לע"ל מלך ברוח. וז"ש ה' רוח כו' (יהל אור).
⁴³⁸³ מלכות שאין מלך בלא מלכות וכתר על ראשו, והיינו סוד נפש יתירה ונשמה יתירה ורוח יתירה דהיינו בינה תפארת מלכות (אור יקר).
⁴³⁸⁴ אשפוך (דפ"ו).
⁴³⁸⁵ ר"ל ה', רוח, דעד"א כליל כל השם כידוע (יהל אור).
⁴³⁸⁶ כאן פירש סוד ענין נפש דהיינו שהוא כלל עשר ספירות מתתא לעילא בנוקבא, ורוח כלל עשר ספירות מעילא לתתא בדכורא וכתר כ' עשר מתתא לעילא ועשר מעילא לתתא וכל זה רמז באומרו "ואיהו כליל עשרה ספירות" וכו' מכלל דנוקבא כליל לון "מתתא לעילא" דאי לא תימא הכי היינו ה' דיהו"ה, היינו נפש כ' מן כיהו"ה היינו עשרים כדפירשנו (אור יקר).
⁴³⁸⁷ ר"ל כתר (אור יקר ויהל אור).
⁴³⁸⁸ קשיא ליה כי אל הקודמין לא עלה ממלכות נפש יתירה, ואל זה יהיה מספיק בתפארת ולא שעלה עד הכתר ממש, לזה אמר כי זה הכרח גמור משום דתוספת נשמה הוא סוד הכתר וכדמסיק, וכיון שכן בנפש סלקינן עד כתר, ובזה דנפש היינו אורחיה אנו צריכים לעלות עד כתר ממש דהיינו תוספת (אור יקר).
⁴³⁸⁹ א"ס (אור יקר).
⁴³⁹⁰ מופלא מצד עצמו ואדרבה אצילותו סבת היותו נודע כדפירשנו לעיל, ועם כל זה "מכוסה" מתלבש בכתר, ואם יכלול האדם עד חכמה לא נכלל בו סוד אין סוף אלא בהשיגו עד הכתר, לזה צריכים אנו לומר בתוספת נשמת עולה עד הכתר אם בכלל כל ישראל, אם בפרט בכתר שבמלכות או בכתר ממש, כי לעולם כתר עיקר תוספת נשמה, והטעם מפני שהמנוחה האמתית שהיא ביטול החצונים וכחם תלוי בזה כי בהגלות אור הכתר ואין סוף מופלא ומכוסה אורו כאורו אין פוצה פה ומצפצף (אור יקר), ועי' תיקו"ז ריש תיקון ע' וגר"א שם ולש"ו שם.
⁴³⁹¹ לומר שאין מעלה זו אל נפש יתירה פרטי דאמרן לעיל אלא דווקא לנשמה יתירה דכל ישראל, או לנשמה יתירה דההוא ברנש דכליל כל המדות (אור יקר).
⁴³⁹² עכו"ם (נוסף בדפ"ו).
⁴³⁹³ עי' ח"ב ז ע"א וח"א קטז ע"א, שאותו פחד שיהיה לעתיד לבא יהיה בזמן ביאת משיח (דע"ה ח"ב נח ע"א).
⁴³⁹⁴ עי' בהגר"א בתיקו"ז (נג ע"ב): תנאין ואמוראין - הן תרין מתיבתין, ועי' ז"ח לו ע"ב: בגין דתרין מתיבתין אית לעילא מתיבתא דההוא נער מטטרין ומתיבתא עילאה דקב"ה ובכל אתר דתנינן

<p>מהימנא אנת הוא שקיל לכל ישראל ממולא מכל מדות טבין ודאי [בך שרייא] (כך) ההוא דאתמר ביה (שמואל א' ב ב) אין קדוש כיהו"ה אלהינו אנת כתר [על] (ל) כל חד וחד מישראל כי אין בלתך ב"נ דיהא כתר עלך לא [נשיא] (נשיח) ולא חכם ולא מבין ולא חסיד ולא גבור ולא תם ולא נביא ולא צדיק ולא מלך אנת הוא בדיוקנא דקב"ה ברא בדיוקנא דאבוהי כנונא דישראל דאתמר בהון (דברים יד א) בנים אתם ליי אלהיכם אשלים פקודין דמארך דלית פקודין מאלין דילך דלא [יתעטר] (יהא) ביה קב"ה ושכינתיה (עילא) [עלאה] ותתא בכתר עלאה בכל מדה ומדה:</p>	<p>נאמן, אתה הוא ששקול לכל ישראל, ממולא מכל מדות טובות, ודאי בך שורה זה שנאמר בו "אין קדוש כיהו"ה אלהינו", אתה כתר על כל אחד ואחד מישראל, "כי אין בלתך" אדם שיהיה כתר עליך לא נשיא ולא חכם ולא מבין ולא חסיד ולא גבור ולא תם ולא נביא ולא צדיק ולא מלך, אתה הוא בדמותו של הקדוש ברוך הוא, בן בדמות אביו, כדוגמא ישראל שנאמר בהם "בנים אתם לה' אלהיכם", השלם מצוות של אדונך, שאין מצוות מאלו שלך שלא יתעטר בו הקדוש ברוך הוא ושכינתו מעלה ומטה בכתר עליון בכל מדה ומדה.</p>
<p>פתח ואמר תנאים ואמוראין דכד הוה קרי לכלהו לר"ש בכלל עמהון בכל זמנא אמר לון אנא [משבחנא] (דאשכחנה) לנו כפום נדיבות דלכון דאתון בני נדיבים אברהם יצחק⁴³⁹⁵ ויעקב לית מאן דיכיל לשבחא לכון אלא מארי⁴³⁹⁶ עלמא דאפילו אורייתא כלה עד אין סוף בכו היא תליא כנונא דאתמר באורייתא (איוב יא ט) ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים הכי שבה דילכו אבל יתקיים בכו מה דאתקיים [בין] דחדינא ביקרא דאהרן⁴³⁹⁷ אחי כמה דאוקמוה הלב ששמה בגדול(ו)ת אחיו ילבש אורים ותמים:</p>	<p>פתח ואמר, תנאים ואמוראים, שכאשר היה קורא לכלם לרבי שמעון בכלל עמהם בכל זמן, אמר להם אני משבח לכם כפי נדיבות שלכם, שאתם בני נדיבים, אברהם יצחק ויעקב. אין מי שיכול לשבח לכם אלא אדוני העולם, שאפילו התורה כלה עד אין סוף בכם היא תלויה, כדוגמא מה שנאמר בתורה "ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים", כך השבח שלכם, אבל יתקיים בכם מה שהתקיים בי, ששמחתי בכבודו של אהרן אחי, כמו שבארוהו, הלב ששמח בגדולת אחיו ילבש אורים ותמים.</p>
<p>ותנאים ואמוראין כל מוספין דשבתות וימים טובים כל מוסף דאמרינן ביה כתר מהכא אשתמודעין וכל צלותין דישראל ריחא דלהון כריחא דמר ולבונה וכל אבקת רוכל בשאר יומין אבל בשבתות וימים טובים חשיב עליה מכל מיני בשמים בגין דביומין טבין סלקין מכל אבקת רוכל⁴³⁹⁸ דאתמר ביה (בראשית לב כד) ויאבק איש עמו דצלותא דאיהי [פנימה] (פניעא) אתאבק עמה סמאל לאגהא עמה [בההוא</p>	<p>ותנאים ואמוראים כל מוספים של שבתות וימים טובים, כל מוסף שאומרים בו כתר, מכאן נודעים, וכל תפלות של ישראל ריחן כריח של מור ולבונה, וכל אבקת רוכל בשאר ימים, אבל בשבתות וימים טובים חשוב עליו מכל מיני בשמים, משום שבימים טובים עולים מכל אבקת רוכל, שנאמר בו "ויאבק איש עמו", שתפלה שהיא פגומה נאבק עמה סמאל להלחם עמה, באותו פגם של עבירה שבאותו אבק, שזה וזה עולה עד השמים.</p>

מתיבתא עילאה דא הוא דקב"ה מתיבתא דרקיע דא מטטרין. ועי' יהל אור ח"א ג ע"א: מתיבתא עלאה נגד חג"ת, ומתיבתא תתאה נגד נה"י, כמ"ש בתז"ח (עד ע"ד ז ע"ג) ע"ש. ובמתיבתא עלאה יעקב עשה שלום, ובתתאה יוסף.

⁴³⁹⁵ ויצחק (דפ"ו).

⁴³⁹⁶ מרי (דפ"ו).

⁴³⁹⁷ דחדינא באהרן. ט"ס וצ"ל להיפוך (יהל אור).

⁴³⁹⁸ ר"ל דסלקא מנייהו, דלית אבק בשבת ויר"ט, דאית לה ניחא. וזהו מי זאת עולה כו', שהיא התפלה, מור ולבונה, בחול. מכל אבקת רוכל בשבת ויר"ט (יהל אור).

<p>פגימו דהיא עבירה⁴³⁹⁹ בההוא אבק דדא ודא סליק עד שמיא:</p>	
<p>אבק דיעקב לאולפא זכותא על צלותא בכמה משריין [דזכוון דאינון חילין] (דחובין דאינון חבילין) ומשריין דמתכנשין עמיה לאולפא זכו ועלה (עמה) ואבק דרנא דסמאל סליק בכמה משריין דחובין לאולפא חובין עלה ודא צלותא דערבית דאקרי סלם דיעקב דבה (בראשית כח יב) והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו אליו דסלקין חובין ונחתין זכוון תחותייהו ואליו סלקין זכוון ונחתין חובין תחותייהו ומשפילין לון בכמה קרביין:</p>	<p>אבק של יעקב [עולה], ללמד זכות על התפלה בכמה מחנות של חובות (זכויות) שהם (חיילות) קבוצות ומחנות שמתאספים עמו ללמד זכות עליה, והאבק במדרגה של סמאל עולה בכמה מחנות של חובות ללמד חובות עליה, וזו תפלת ערבית שנקראת סולם יעקב, שבה "והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו", אלו שמעלים חובות ומורידים זכויות תחתיהם, ואלו מעלים זכויות ומורידים חובות תחתיהן, ומשפילים להם בכמה קרבות.</p>
<p>[דאינון מארי תריסין במלחמתה של תורה עד אשתמודע⁴⁴⁰⁰ קרבא לטורין רברביין] דאינון אברהם יצחק ויעקב הה"ד (מיכה ו ב) שמעו הרים את ריב יי' [ריב] דצלותא ריב דאורייתא והאי קרבא דצלותא דערבית עד עלות השחר [דרבן] (ורבן) גמליאל אוקמה עד עלות השחר דתפלת ערבית זמנה כל הלילה אלא דחכמים עבדו גדר עד חצות ובג"ד (בראשית לב כד) ויאבק איש עמו עד עלות השחר מאן שחר צלותא דערבית דשיעורה עד בקר דאברהם דאיהי ארבע שעות⁴⁴⁰¹ (בראשית יט כז) וישכם אברהם בבקר בריש שעתא קדמאה בסוף השחר (דאיהו) נצה יעקב דתמן (תהלים כב א) למנצה על אילת השחר לנטלא נוקמא מסמאל דנגע בירך [שמאלא דיעקב] (יעקב דשמאלא) דאיהו הוד⁴⁴⁰² דביה אתמר (איכה א יג) נתנני שוממה כל היום דוה הוד מסטרא דהוד אלף חמשאה אשתארת בי מקדשא</p>	<p>שהם בעלי מגנים במלחמתה של תורה, עד שנשמעת המלחמה להרים הגבוהים, שהם אברהם יצחק ויעקב, זהו שכתוב "שמעו הרים את ריב ה'", ריב התפלה וריב התורה, וזה הקרב של תפלת ערבית, עד עלות השחר, שרבן גמליאל העמיד אותה עד עלות השחר, שתפלת ערבית זמנה כל הלילה, אלא שחכמים עשו גדר עד חצות. ומשום זה נאמר "ויאבק איש עמו עד עלות השחר", מהו "השחר", תפלת ערבית ששיעורה עד בוקר של אברהם שהוא ארבע שעות, "וישכם אברהם בבוקר" בתחלת שעה ראשונה, בסוף השחר (שהוא) נצח יעקב, ששם "למנצח על אילת השחר" לקחת נקמה מסמאל שנגע בירך שמאל של יעקב, שהוא הוד, שבו נאמר "נתנני שממה כל היום דוה", הוד, מצד ההוד אלף החמישי נשאר בית המקדש חרב ויבש.</p>

⁴³⁹⁹ "דהיא עבירה" נמחק בדפ"ק, ובמקומו איתא "דעבירה".

⁴⁴⁰⁰ דישתמע (דפ"ק).

⁴⁴⁰¹ דכל הלילה בהוד, אלף החמישי, ושחר תחלת הגאולה הוא, כמ"ש בפ' משפטים (ק"ט ע"ב), ובקר הוא בחסד, שלכן הוא ד' שעות, מנצח עד חסד (יהל אור).

⁴⁴⁰² ע"י בראשית כא ע"א שזה היה בהוד ולא בנצח וע"י בשער מאמרי רשב"י בפ' בראשית (דף יג ע"ב) וע"י בשער הקדמות (דף נא סע"ג) ובפע"ח (פרק א דתפילין). ועיקר הענין בקיצור הוא ע"פ מ"ש בשער מיעוט הירח (פרק ב), כי מהזמן דאברהם אבינו ע"ה מעת גזרת הגלות אשר בברית בין הבתרים, אשר זה היה לצרף את כל הנשמות שנבלעו בתוך הקליפות ע"י הזרע לבטלה שהוציא אדה"ר בהק"ל שנה שפירש מחוה וכו', הנה היה אז המלכות עם ז"א אחור באחור מהחזה שלו ולמטה, שהוא בתנה"י שבו. וכו' וכאשר עומדים ז"א ורחל אב"א, הוה רחל עם יעקב ג"כ רק אב"א, וכמו שמבואר כ"ז ג"כ בפע"ח שער התפילין (פרק ח). והרי נמצא לפ"ז כי הנצח דיעקב הוא מכון כנגד ההוד דרחל, וההוד דיעקב כנגד הנצח דרחל. ולכן הוא כי באותה המעשה והמאורע כאשר נאבק שר של עשו עם יעקב אבינו ע"ה ונגע בכף ירכו ופגם אותו כנ"ל, הנה היה מגיע הפגם בהוד דרחל ובהנצח דיעקב (כללים ח"א ע"ג, ועיי"ש ע"א בהגה).

<p>חרבה ויבשה:</p>	<p>אמר רבי שמעון זה הוד שלך רועה נאמן, שבו אתה חרב מנבואתך משמאל, ומשום שאתה "מוליך לימין משה", שהוא נצח ראש של השחר, "אילת אהבים". פתח דוד "למנצח על אילת השחר", שבו יבא בעל נוצח הקרב, ומשום שנצח והוד הם שני מיני שחר, בארו במשנה, מאימתי קורין את שמע בשחרין, ולא אמר בשחר אלא בשחרין שנים. ושני משיחים יתעוררו לגביהם, משיח בן דוד כנגד הנצח ונקשר בבוקר של אברהם, זהו שכתוב "נעימות</p>
<p>רמג/ב</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>בימינך נצח הוד בגבורה דביה משיח בן אפרים אחיד את באמצעיתא [ד]דרגא דילך תפארת דאתקשר בכך עמודא דאמצעיתא ויסוד⁴⁴⁰⁵ חי עלמין בדרגא דילך⁴⁴⁰⁶ וחכמה בימין הרוצה להחכים ידרים ובינה לשמאלא הרוצה להעשיר יצפין:</p>	<p>בימינך נצח". הוד בגבורה, שבו משיח בן אפרים אחוז, אתה באמצע שמדרגה שלך תפארת שנקשר בכך העמוד האמצעי, ויסוד חי העולמים במדרגה שלך, וחכמה בימין, הרוצה להחכים ידרים, ובינה לשמאל, הרוצה להעשיר יצפין.</p>
<p>איהי [ה]קשת⁴⁴⁰⁷ גבה והאי איהו לבושא דשכינתא לבושא דצדיק דאתקרי ברית הקשת ואיהו אות שבת ואות י"ט ואות תפילין ואות ברית מילה ואמר קב"ה מאן דלאו איהו רשים בהאי אות לא ייעול במראה דא בחדר דא והאי איהו מטה דעמודא דאמצעיתא מטה ביה כלפי חסד לצדיקים גמורים למיהב לון זכוון בח"י ברכאן דצלותא ומטה כלפי חובא⁴⁴⁰⁸ לרשיעיא למידן לון בגבורה לדינא כפום עובדיהון ובעמודא דאמצעיתא מאריך על בינונים והאי איהו ש תלת גוונין דקשת אות</p>	<p>היא הקשת אצלה, וזהו לבוש השכינה לבוש הצדיק שנקרא ברית הקשת, והיא אות שבת ואות יום טוב ואות תפלין ואות ברית מילה. ואמר הקדוש ברוך הוא, מי שאינו רשום באות זו, לא יכנס במראה זו בחדר זה, וזהו מטה, שהעמוד האמצעי מטה בו כלפי חסד לצדיקים גמורים לתת להם זכויות בשמונה עשרה ברכות התפלה, ומטה כלפי חובה לרשעים לדון אותם בגבורה לדין כפי מעשיהם, ובעמוד האמצעי מאריך על הבינוניים, וזוהי אות ש'. שלשה גווני הקשת, אות ברית הקשת בת יחידה שבת המלכה, ויש לה שש מדרגות תחת שלטונה, שהם ששת ימי המעשה שכלולים במטטרון,</p>

⁴⁴⁰³ שבאלף החמישי אין נבואה, וזהו נגיעה בירך שמאל דיעקב, וזהו גיד הנשה כידוע (יהל אור).
⁴⁴⁰⁴ דוד (נוסף בדפ"ו).

⁴⁴⁰⁵ כדי לכלול הנצח על ידי החסד וההוד על ידי הגבורה, וכולל יסוד לקושרם יחד גם כן בבחינתם התחתונה, וכדי לכלול גם כן סוד הדעת שהוא בן י"ה בין חכמה ובינה, והחכמה בימין והבינה בשמאל, בענין שמש רבינו ע"ה קשר הכל (אור יקר).

⁴⁴⁰⁶ ר"ל יסוד בעד"א (יהל אור).

⁴⁴⁰⁷ כלומר שכינה גם כן כוללת אז בבחינת ימין ושמאל ואמצע דהיינו שהיא קשת שהם שלשה גוונים חוור ימין, סומק שמאל, ירוק אמצע (אור יקר).

⁴⁴⁰⁸ חובה (דפ"ו).

<p>ברית הקשת בת יחידה שבת מלכתא⁴⁴⁰⁹ ואית לה שית דרגין תחות שולטנותא דאינון ששת ימי המעשה דכלילין במטטרון דעלייהו אתמר (שמות לה ב) ששת ימים תעשה מעשיך אבל בת יחידה שבת ליהו"ה העושה בה מלאכה יומת (שם):</p>	<p>ועליהם נאמר "ששת ימים תעשה מעשיך", אבל בת יחידה היא שבת לה, העושה בה מלאכה יומת.</p>
<p>יהו"ה אתקרי [ב]את⁴⁴¹⁰ ה' ומסטרא דא יהו"ו לימינא איהו⁴⁴¹¹ ה' שלימו(ת) דיליה והכי לכל סטרא בשית סטרי⁴⁴¹² יהו הוי ויה יוה היו והי⁴⁴¹³ אינון ה"י אתוון דכלילין בצדיק חי עלמי⁴⁴¹⁴ ואיהי רביעית ההין בכל סטרא:</p>	<p>יהו"ה נקרא באות ה' אחרונה, ומצד זה יהו"ו לימין שהיא ה', שלמות שלו, וכך לכל צד משהו צדדים, יהו הוי ויה יוה היו והי, שהם שמונה עשרה אותיות שכלולות בצדיק חי העולמים, והיא רביעית ההין בכל צד.</p>
<p>ואיהי ה"א מסטרא [דשמא] מפרש יו"ד ה"א וא"ו [יו"ד בחסד ה"א בגבורה וא"ו] [י' בחסד ה' בגבורה ו'] בתפארת כד שלטא האי ט"ל אסרו חכמים ארבעים מלאכות חסר אחת ואתקריאו אבות מלאכות ע"ש דאינון לקבל אבהן דשליט עליהו ט"ל⁴⁴¹⁵ דאיהו ארבעים חסר אחת [ובאלין ארבעים מלאכות חסר חד] לקה עשרה מלקיות לאדם ועשרה לחוה ועשרה לנחש ותשעה לארעא ובגין דט"ל שלטא בשבת דאיהו ה' אין לוקין בשבת והאי ט"ל [לאו] איהו כט"ל דחול מסטרא דעבד מטטרון וארבעים מלאכות חסר אחת, הזורע והחורש וכו'.</p>	<p>והיא אות ה"א, מצד של שם המפורש יו"ד ה"א וא"ו, יו"ד בחסד, ה"א בגבורה, וא"ו בתפארת, כששולט הט"ל הזה, אסרו חכמים ארבעים מלאכות חסר אחת, ונקראות אבות מלאכות על שם שהם כנגד אבות ששולט עליהם ט"ל, שהוא ארבעים חסר אחת. ובאלו ארבעים מלאכות חסר אחת הכה עשר מלקיות לאדם, ועשר לחוה, ועשר לנחש, ותשע לארץ. ומשום שט"ל שולט בשבת, שהיא [אות] ה', [לכן] אין לוקין בשבת, וזה הט"ל אינו כמו הט"ל של יום חול מצד של עבד מטטרון, וארבעים מלאכות חסר אחת, הזורע והחורש וכו'.</p>
<p>סבא סבא שכינתא אתקרי אר"ץ דקב"ה</p>	<p>זקן זקן, השכינה נקראת ארץ של</p>

⁴⁴⁰⁹ אע"ג שמבואר במקומות רבים ששבת היא בסוד מלכות (טעמי המצות בהר, וכן הוא בתיקו"ז כה ע"א, צה ע"ב, זהר ח"ג רמג ע"ב, רנז ע"א) אבל זה רק על ידי הבינה שמאירה לה [עי' בהגר"א בספד"צ ו ע"א ד"ה וכן, ובהגר"א על תיקו"ז לו ע"ג ד"ה כנועל]. ועי' רע"מ פנחס רנז ע"א: שכינה אתקריאת שבת מסטרא דתלת דרגין עלאין (כללים ח"ב נב ע"ב).

⁴⁴¹⁰ באות (דפ"ו).

⁴⁴¹¹ דאיהו (דפ"ו).

⁴⁴¹² כל הששה צירופים דיהו"ו והם: יו"ה, יה"ו, ה"ו, ה"ו, ה"ו, וה"י, וה"י, והמציאויות שצר בהם בנפש זכר ונקבה שהם: ראש, בטן, גויה. והנה לכאורה הרי נראה מכאן שאלו הו' צירופים, ג' מהם הם בחי' זכר, וג' מהם הם בחי' נוק'. והיינו: יו"ה, ה"ו, ה"ו, וי"ה, הם בחי' זכר, אבל יה"ו, ה"ו, וה"י, הם בחי' נוק'. אמנם הנה בספר יצירה (פרק א משנה יג) בענין הו' צירופים הללו שהם בהו"ק, מבואר שם שהג' צירופים יה"ו, יו"ה, וי"ה, הם בחסד נצח ת"ת, [והוא לפי נוסח האריז"ל, וע"פ מ"ש בכונות לולב (דרוש ה) וכן הוא ברע"מ (פ' ויקרא יז ע"א, ובפ' פנחס רמג ע"ב) אמנם לפי נוסח הגר"א בס"י שם, הם בנצח חסד ת"ת, וכן הגייה הגר"א ברע"מ פ' ויקרא הנז', ויתבאר למטה סברת כל א' בזה]. והג' צירופים הו"י, ה"ו, וה"י, הם בגבורה הוד יסוד. ונודע הוא כי חסד נצח ת"ת הם כולם בחי' זכר, וגבורה הוד יסוד הם כולם בחי' נוק', כי ת"ת הוא לימינא ויסוד לשמאלא, וכמ"ש בתיקונים (תיקון יג דף ל ע"א) וצדיק נטיל משמאלא ועד"א מימינא. וכן הוא נודע כי איהו בנצח ואיהו בהוד (ביאורים ח"א עז ע"ד).

⁴⁴¹³ עי' לעיל יז ע"א ותיקו"ז טז ע"ב (לש"ו).

⁴⁴¹⁴ כל אלו השמות דח"י אותיות הם כלולים בהיסוד, שלכן נקרא היסוד ח"י עלמין, כמ"ש הגר"א בספר יצירה שם (פרק א משנה י"ג סוף אופן א' יב ע"ב) וכן הוא בזוה"ק (פרשת ויקרא יז ע"א ופ' פנחס רמג ע"ב) ובתיקונים טז ע"ב). ושורש כל אלו הי"ח הוא הח"י משחתין דשם הו"ה דעיינין (ביאורים ח"ב פ ע"ד).

⁴⁴¹⁵ ט"ל דיהו"ו כנ"ל, נגד חג"ת (יהל אור).

<p>הה"ד (ישעיה סו א) והארץ הדום רגלי מסטרא דחסד אתקריאת מים ומסטרא דגבורה אתקריאת אש ומסטרא דעמודא דאמצעייתא אויר ואיהי ארץ קרקע לכלהו ובגין דנשמתא יתירה אתפשטא בשכינתא דאיהי שבת מלכתא⁴⁴¹⁶ דאתמר בה (תהלים קג יט) ומלכותו בכל משלה משם איהי מלכות דשלטנותהא על ארעא ועל אילנין וזרעין (ואבנין וטורין)⁴⁴¹⁷ ובגין דאילנא דחיי דהיא נשמתא יתירה דבשבת בה תולדין דילה אית נייחא לארעא דאיהי שכינתא:</p>	<p>הקדוש ברוך הוא, זהו שכתוב "והארץ הדום רגלי". מצד החסד נקראת מים, ומצד הגבורה נקראת אש, ומצד העמוד האמצעי אויר, והיא ארץ קרקע לכלם. ומשום שנשמה יתרה מתפשטת בשכינה שהיא שבת המלכה, שנאמר בה "ומלכותו בכל משלה", משם היא מלכות ששליטתה על הארץ ועל אילנות וזרעים (והרים ואבנים), ומשום שאילן החיים שהיא נשמה יתרה שבשבת, בה תולדות שלה יש בה מנוחה לארץ שהיא השכינה.</p>
<p>ובגין דשכינתא עלאה אתפשטת ובארעא (כארעא) דאתמר בה (במדבר יט ב) פרה אדומה תמימה אשר אין בה מום אשר לא עלה עליה עול, אסור לחרוש בשבת, וחרישה בשור שנאמר "על גבי חרשו חורשים", והשכינה התחתונה היא פרה אדומה מצד הגבורה, תמימה מצד החסד, שהיא מדרגה של אברהם, שנאמר בו "התהלך לפני והיה תמים". "אשר אין בה מום" מצד העמוד האמצעי, "אשר לא עלה עליה עול" מצד השכינה העליונה, שהיא חירות, הכל חירות במקום שהיא שולטת, "והזר הקרב יומת", אין רשות לצד האחר לשלוט, לא שטן ולא משחית ולא מלאך המות, שהם מצד הגיהנם.</p>	<p>ומשום שהשכינה העליונה התפשטה בארץ, שנאמר עליה "פרה אדומה תמימה אשר אין בה מום אשר לא עלה עליה עול", אסור לחרוש בשבת, וחרישה בשור שנאמר "על גבי חרשו חורשים", והשכינה התחתונה היא פרה אדומה מצד הגבורה, תמימה מצד החסד, שהיא מדרגה של אברהם, שנאמר בו "התהלך לפני והיה תמים". "אשר אין בה מום" מצד העמוד האמצעי, "אשר לא עלה עליה עול" מצד השכינה העליונה, שהיא חירות, הכל חירות במקום שהיא שולטת, "והזר הקרב יומת", אין רשות לצד האחר לשלוט, לא שטן ולא משחית ולא מלאך המות, שהם מצד הגיהנם.</p>
<p>ובגין דא ביומין דחול אמרין ישראל (תהלים עח לח) והוא רחום יכפר עון ולא ישחית והרבה להשיב אפו וגו' בגין דביומין דחול⁴⁴¹⁹ שכינתא תתאה אתלבשת באלין קליפין⁴⁴²⁰ דמיתה דדינא [ובשבת] (והשתא) אתפשטת מנייהו בגין דאילנא דחיי דאיהו בן י"ה יה"ו אתחבר בה"א בההוא זמנא נייחא אשתכחת [לה ולכל] (וכל)⁴⁴²¹ מה דאיהו תחות(י)ה ולא צריך למימר ביה והוא רחום [ומאן אינון תחותה⁴⁴²² ישראל ובכל]</p>	<p>ומשום זה, בימי החול אומרים ישראל, והוא רחום יכפר עון ולא ישחית והרבה להשיב אפו וגו', משום שבימי החול השכינה התחתונה מתלבשת באלו הקליפות של מיתה ודין, ובשבת מתפשטת מהם בגלל שעץ החיים שהוא בן י"ה, יה"ו מתחבר באות ה"א, בזמן ההוא מנוחה נמצאת לה"א, וכל מה שהוא תחתיה, ולא צריך לומר בה, והוא רחום, ומי אלו (תחתיה) תחת י', ישראל וכל מקום</p>

⁴⁴¹⁶ עי' לקמן רנז ע"א (לש"ו).

⁴⁴¹⁷ (וטורין ואבנין) (דפ"א).

⁴⁴¹⁸ סט"א והאומות, אלא אשר לא עלה כו' כמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁴⁴¹⁹ הוא בזמן שישראל חוטאין, כי אז השכינה גולה בגלות ומתלבש בתוך הקליפות (דע"ה ח"א

עז ע"ד).

⁴⁴²⁰ בתיקו"ז תיקון סט קכו ע"א קלד ע"ב ובתיקון ל"ז פו ע"ב (לש"ו).

⁴⁴²¹ לה"א וכל (דפ"ו).

⁴⁴²² תחות י' (דפ"ק).

<p>וואין תחותיה אלא וכל) אתר דישראל משתכחין נטירו אשתכח ונייחא:</p>	<p>שישראל נמצאים שמירה נמצאת ומנוחה.</p>
<p>ובג"ד אסור למחרש בארעא ולמעבד בה גומות דהוי כאילו עביד פנימו בארעא קדישא דאיהי שכנתא ואסור לאשתמשא בכלים דארעא בשבת ואפילו לטלטל אבן ולא[ו] מדי (אלא) כלי בעלמא ד[י]הוי נייחא לון בזכו דשכנתא דאתקריאת אבנא דכתיב בה (בראשית כח כב) והאבן הזאת אשר שמתי מצבה בצלותא עמידה איהי לישראל דבגינה אית לון [קימא בעלמא] (קיימא לעלמא) ועליה אתמר (בראשית מט כד) משם רועה אבן ישראל⁴⁴²³ (זכריה ג ט) על אבן אחת שבעה עינים⁴⁴²⁴ (תהלים קיח כב) אבן מאסו הבונים:</p>	<p>ומשום זה אסור לחרוש בארץ ולעשות בה גומות, שנעשה כאילו עשה פגם בארץ הקדושה, שהיא שכינה. ואסור להשתמש בכלים של הארץ בשבת, ואפילו לטלטל אבן ולא דבר, אלא כלי סתם, שיהיה מנוחה להם בזכות השכינה שנקראת אבן, שכתוב בה "והאבן הזאת אשר שמתי מצבה" בתפלה עמידה היא לישראל, שבגללה יש להם קיום בעולם, ועליה נאמר "משם רועה אבן ישראל", "על אבן אחת שבעה עינים", "אבן מאסו הבונים".</p>
<p>ובגין דא (שמות לא טז) ושמרו בני ישראל את השבת [לעשות את השבת] לדרתם ברית עולם צריך לנטרא ל(י)ה בדירתם⁴⁴²⁵ דלא יפקון מרה"י לרה"ר והאי איהו דאוקמוה מארי מתניתין יציאות השבת שתים שהן:</p>	<p>ומשום זה נאמר "ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדורותם ברית עולם", צריך לשמור אותה בדירתם, שלא יצאו מרשות היחיד לרשות הרבים, וזהו שבארוהו בעלי המשנה, יציאות השבת שתים שהן</p>
<p>רמד/א</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>ארבע⁴⁴²⁶ (הוצאה מרשות לרשות והכנסה נמי יציאה קרי לה) ואינון סמאל ונחש צריכין ישראל לנטרא לון דלא ייעלון לדירה דשכנתא דאיהי רשות היחיד מאן רשות הרבים חללה שפחה זונה נדה [גויה] (בת אל נכר) רשות דסמאל ונחש ושבעין ממנן דעמין [ע"כ]⁴⁴²⁷:</p>	<p>ארבע, הוצאה מרשות לרשות, והכנסה גם כן יציאה קורא לה. ואלו הם סמאל ונחש, צריכים ישראל לשמור עליהם שלא יכנסו לדירה של השכינה, שהיא רשות היחיד, מי רשות הרבים, חללה שפחה זונה נדה גויה, רשות של סמאל ונחש, ושבעים ממונים של העמים.</p>
<p>ובחבורא קדמאה⁴⁴²⁸ אריתי מורי עם</p>	<p>ובחבור הקדמון, "אריתי מורי עם</p>

⁴⁴²³ של עד"א (יהל אור).

⁴⁴²⁴ בת שבע (יהל אור).

⁴⁴²⁵ זהו לדורותם כנ"ל (יהל אור).

⁴⁴²⁶ נדה שפחה גויה זונה, ד' ראשין (יהל אור).

⁴⁴²⁷ פתח ואמר (שיה"ש ה א) באתי לגני וכו' עד חלבי חסד, נדפס בפרשת ויקרא דף ג ע"ב (הערת הזהר).

⁴⁴²⁸ בח"י דף קע"ו ז"ל ואשר הקשית לשאול על מ"ש כמה פעמים בפ' פנחס ובחבורא קדמאה מהו. וכן בריש התיקונים ובג"ד אסתכם קב"ה ושכינתיה למיעבד האי חבירא על יד ההוא דאתגליא מהו ע"י ההוא דאתגליא. דע קושט דברי אמת. ובזה יתיישב לך הא דמיייתי בפ' פנחס ובריש התיקונים ענין רבה בב"ח שהיה בימי האמוראים זמן רב אחר הרש"י וכן מאי דמיייתי שם בפ' פנחס גבי מים אחרונים דברי הגאונים, והם דברי התוספות כנודע. וגם בפ' וישלח הוקשה לי דקאמר ר"א יום שמת ר' בטלה כהונה דמשמע דר' מת לפני ר"א ובפ' הפועלים אמר שלח רבי לדבר באשתו של ר"א. ועוד תראה בתקוני ז"ח דקאמר ובגין דלא בקיאין א"לין דרו בתראי עבדין תרין זוגי תפילין משמע מהלשון דקאמר אילין כאילו דובר אז וכן הרבה. אמנם האמת אצלי שהרבה דברים שחיברו זמן רב אחרי מיתתן בג"ע נתגלו לנו. וז"ש בתיקונים ויקומון עמך בוצינא קדישא ושית חברוי

<p>בשמי (שיר ה א) דרועא ימינא בירכא שמאלא אכלתי יערי עם דבשי (שיה"ש ה א) יעקב ברחל שתיתי ייני עם חלבי דרועא שמאלא בירכא ימינא דרועא שמאלא אינון חסד עם הוד יעקב ברחל עמודא דאמצעיתא במלכות דרועא שמאלא בירכא ימינא גבורה בנצח:</p>	<p>בשמי", זרוע ימין בירך שמאל, "אכלתי יערי עם דבשי" יעקב ברחל, "שתיתי ייני עם חלבי", זרוע שמאל בירך ימין. זרוע ימין בירך שמאל הם חסד עם הוד, יעקב ברחל, העמוד האמצעי במלכות. זרוע שמאל בירך ימין, גבורה בנצח.</p>
<p>ואמאי שני מדות דיליה הכי אלא רזא דיימא⁴⁴²⁹ הכא דוד אמר הכא (תהלים קלב ט) כהניך ילבושו צדק וחסדיך ירננו ואתמר התם ולויך מבעי ליה למימר אמר קב"ה לאו ארח לשנות מדותי אלא בטר דזמינת ל⁴⁴³⁰ אית לי למעבד רעותך ומהכא אוליפנא דבעל הבית דמזמין אפילו למלכא אית ליה למעבד רעותיה ובגין דא אוקמוה כל מה שיאמר⁴⁴³¹ לך בעל הבית עשה חוץ מצא:</p>	<p>ומדוע שתי מדות שלו כך, אלא הסוד שנאמר כאן, דוד אמר כאן "כהניך ילבושו צדק וחסדיך ירננו", ונאמר שם, צריך היה לו לומר ולויך, אמר הקדוש ברוך הוא, אין דרך לשנות מדותי, אלא אחר שהזמנת אותי יש לי לעשות רצונך, ומכאן למדנו שבעל הבית שמזמין אפילו למלך יש לו לעשות רצונו, ומשום זה בארוהו, כל מה שאומר לך בעל הבית עשה חוץ מצא.</p>
<p>ועם כל דא דרזא דא שפיר איהו הא כתיב (מלאכי ג ו) אני יי לא שניתי ובכל קרבנין לא כתיב בהון אלא ליהו"ה איך יכיל למהוי דישני דרגין דשמיה בקרבנא אלא אריתי מורי יוצר אור עם בשמי אהבת עולם אכלתי יערי שמע ישראל עם דבשי ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד שתיתי ייני והיה אם שמוע עד ויאמר עם חלבי מן ויאמר עד אמת אכלו רעים (שיה"ש ה א) ג' ראשונות וג' אחרונות שתו ושכרו דודים שאר ברכאן דצלותא:</p>	<p>ועם כל זה שסוד זה יפה הוא, הרי כתוב "אני ה' לא שנית", ובכל הקרבנות לא כתוב בהם אלא "ליהו"ה", ואיך יכול להיות שישנה מדרגות של שמו בקרבנות. אלא "אריתי מורי", יוצר אור, "עם בשמי" אהבת עולם, "אכלתי יערי" שמע ישראל, "עם דבשי" ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, "שתיתי ייני" והיה אם שמוע עד ויאמר, "עם חלבי", מן ויאמר עד אמת. "אכלו רעים" ג' ראשונות וג' אחרונות, "שתו ושכרו דודים" שאר ברכות התפלה.</p>
<p>ובחבורא קדמאה סתרא דקרבנא פרים וכבשים ועתודים [ועזים אינון ד'] (עזים אינון)</p>	<p>ובחבור הקדמון סתר הקרבנות פרים וכבשים ועתודים ועזים, הם ארבעה, פני שור פני נשר וגו', שתי</p>

דאתכנשו בקדמיתא בהאי זוהר לחדשא ביה מלין כדבקדמיתא. וכן הוא מ"ש ובחבורא קדמאה. ורוב הדברים אשר תמצא כי הוא מענייני האמוראים והגאונים הוא מאת אשר חידשו בחיבורא בתראה אחרי מותן בג"ע. ובכן לא יקשה מה שדרש ר"א על ר' סוד יום שמת ר' בטלה כהונה. גם שאלתם ממני מי הוא בעל הקבין הנז' בתיקונים בדברי הרב לא פורש. אבל מצאתי בס' גלגול נשמות להר"ר מנחם עזריה ע"ה כתב ההוא מארי קבין היה שלמה הע"ה והוא היה מנוגע בנגעי בני אדם לפעמים. ונראה להחסידיים ההם להראות להם חכמתו כי בחכמתו דיבר הבל הבלים. ולפי שחכמים בקשו לגנוז ס' קהלת רצה להראות לחכמים כי לא דבר ריק הוא ואם ריק הוא מכס. ולפי דבריו היה אומר א"א ומורי שטעם פקידת עונו באופן זה ולא כמש"ה ופקדתי בשבט פשעם ובנגעים עונם הוא כלפי מ"ש בזהר בפ' בשלח על פ' והיה אם שמוע תשמע כי הפוגם בנש"גז פוגם בנ"הי וכבר אמרו שהחטא של שלמה היה שלקח נשים נכריות. ואמרו במדרש שיר השירים והמלך שלמה אהב נשים נכריות ארשב"י אהבן לזנות. ולפיכך במקום שפגם על הברכים ועל השוקים, לעומתו היה נפגם בירכים דיליה והוא טעם נכון (מ"מ). בדף רמא ע"א (הערת הזהר)

⁴⁴²⁹ דנימא (דפ"ו).

⁴⁴³⁰ שבזיווגא דשכינתא ימינא דידי' לקבל שמאלא דילה, וכן שמאל לימין (יהל אור).

⁴⁴³¹ שאומר (דפ"ו).

<p>פני שור פני נשר⁴⁴³² (יחזקאל א י) שתי⁴⁴³³ תורים או שני בני יונה וצריך לפרשא אריה⁴⁴³⁴ לגבי שור דאיהו שמאלא לאתקשרא חסד בגבורה אדם נחית לגבי נשר דרגא דיעקב ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין שופריה דיעקב שופריה דאדם קדמאה הוה ומאן גרים לאסתלקא לאתקרי ישראל דכתיב (בראשית לב כח) לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל יהיה שמך דיהוי ישראל עקר⁴⁴³⁵ לאפרשא בנייהו, וע"ב⁴⁴³⁶:</p>	<p>תורים או שני בני יונה, וצריך לפרש אריה יורד לגבי שור שהוא שמאל לקשר חסד בגבורה, אדם יורד לגבי נשר, דרגה של יעקב, ומשום זה בארוהו בעלי המשנה, יופיו של יעקב היה יופיו של אדם הראשון, ומי גרם שיעלה ויקרא ישראל, שכתוב "לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל יהיה שמך", שיהיה ישראל עיקר להבדיל ביניהם.</p>
<p>זהר⁴⁴³⁷:</p>	<p>זהר</p>
<p>[ובחבורא קדמאה] ועשירית האיפה (במדבר כח ה) אמאי אלא עשירית האיפה לקבל כ"י דאיהי עשיראה דדרגין⁴⁴³⁸:</p>	<p>"ועשירית האיפה" מדוע, אלא עשירית האיפה כנגד כנסת ישראל, שהיא העשירית שבמדרגות.</p>
<p>ואצטריכא לאתייהבא⁴⁴³⁹ בין תרין דרועין ואיהי סלת נהמא ואיהי נהמא ובגין דאיהי נהמא לא אתפקד על נהמא⁴⁴⁴⁰ [דחמשת] (בשבע) מינין⁴⁴⁴¹ דאיהי חטה ושעורה ושיפון וכו' ממנא דעלמא ולא שוי ממנא עליהו אלא קב"ה בלחודוי⁴⁴⁴²:</p>	<p>וצריכה להנתן בין שתי זרועות, והיא סולת הלחם, והיא לחם, ומשום שהיא לחם לא הפקד על לחם של חמשת המינים, שהם חטה ושעורה ושיפון וכו' ממונה של העולם, ולא שם ממונה עליהם אלא הקדוש ברוך הוא לבדו.</p>
<p>ובג"ד מאן דמזלזל⁴⁴⁴³ בנהמא וזריק ליה בארעא עניותא רדיף אבתריה וחד ממנא אתפקד על דא ואיהו רדיף אבתריה למיהב ליה עניותא ולא יפוק מן עלמא עד דיצטרך לברייך ועליה כתיב (איוב טו כג) נודד הוא ללחם איה נודד הוא ויהך מטלטל וגלי מאתר</p>	<p>ומשום זה מי שמזלזל בלחם וזורק אותו בארץ, עניות רודפת אחריו, וממונה אחד הפקד על זה, והוא רודף אחריו לתת לו עניות, ולא יוצא מן העולם עד שיצטרך לבריות, ועליו כתוב "נודד הוא ללחם" איה נודד הוא וילך, מטלטל וגולה ממקום למקום,</p>

⁴⁴³² וגו' (נוסף בדפ"ו).

⁴⁴³³ שהן ג"כ ד' (יהל אור).

⁴⁴³⁴ נחית (נוסף בדפ"ו).

⁴⁴³⁵ כמ"ש (ברכות יג ע"א) לא שיעקר יעקב ממקומו, אלא שישראל עיקר ויעקב טפל לו. ובישראל מרומז שיר ואל, חו"ג, ובשם זה סליק לאפרשא מחלוקת דקודשא בין חו"ג כידוע. וכן בו שיר ואל, שיר דלויים בגבורה, ואל בחסד. ובו כלילת כל הספירות, ישראל גי' תקמ"א, וכן גי' ר"ת של כל הספיר, כח"ב חג"ת נה"ם. וזהו תורת אמ"ך, גי' תקמ"א. [כי ד' של מנצפ"ך הוא ת"ק. הרמ"ש] (יהל אור).

⁴⁴³⁶ רמז ע"א ובחבורא קדמאה סלת למנחה וכו' (הערת הזהר).

⁴⁴³⁷ רע"מ (אור יקר).

⁴⁴³⁸ בחינתה למטה מכל האצילות, והיותה למנחה היינו סלוקה למעלה אל בין שתי הזרועות שהם חסד וגבורה בסוד שמאלו תחת לראשי (אור יקר).

⁴⁴³⁹ ואז בעלותה שם נעשת לחם שהוא מעלה יותר מסולת שאין בו תיקון וזהו שאמר "ואיהי נהמא" (אור יקר).

⁴⁴⁴⁰ שאין שוטר על התבואה כאומרו אם תשים משטרו באירץ אלא מידו של הקב"ה מה שאין כן שאר מיני קטניות (אור יקר).

⁴⁴⁴¹ הם תבואה והם מצד המלכות שהיא ה' והשאר הם קטניות ודאי מהקטנים השרים כדפירשנו (אור יקר).

⁴⁴⁴² ולהיותה אשה בחיק בעלה "לא שוי ממנא עליהו אלא קב"ה" דהיינו ששם היא מתנהגת על ידי בעלה (אור יקר).

⁴⁴⁴³ דמזלל (דפ"ו).

ללחם איה הוא, ואין	לאתר ללחם איה הוא ולית:
רע"מ	רע"מ:
ובחיבור הקדמון, אמר הרועה הנאמן, מי שמזלזל בפרורים של הלחם וזורק אותם במקום שלא צריך, כך כל שכן מי שמזלזל בפרורים של המח שהם טיפות הזרע שזורק אותם בארץ, שנאמר בהם "כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ", או שזורק אותם בנדה או בבת אל נכר או בשפחה או בזונה, וכל שכן וכל שכן מי שמזלזל בפרורים של הלחם של התורה, שהם קוצי האותיות ותגי האותיות, שנאמר עליהם, כל המשתמש בכתר יחלף.	[ובחבורא קדמאה] ⁴⁴⁴⁴ אמר רעיא מהימנא מאן דמזלזל בפרורין דנהמא וזריק לון באתר דלא אצטריך האי כל שכן מאן דמזלזל בפירורין דמוחא דאינון וטפין דזרע דזריק לון בארעא דאתמר [בהון] (בראשית ו יב) כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ או דזריק לון בנדה או בבת אל נכר או בשפחה או בזונה וכ"ש וכ"ש מאן דמזלזל בפירורין [דנהמא] דאורייתא דאינון קוצי אתון ⁴⁴⁴⁵ ותגי אתון דאתמר עלייהו כל המשתמש בתנא ⁴⁴⁴⁶ חלף:
וכל שכן מי שמוסר סודות התורה וסתרי קבלה וסודות מעשה בראשית או סתרי האותיות של השם המפורש לאנשים שאינם הגונים, ששולט עליהם יצר הרע אשה זונה, שנאמר עליה "כי בעד אשה זונה עד ככר לחם", ואין לחם אלא כ"ב אותיות התורה, ואין ככר אלא אפילו הלכה אחת.	כ"ש מאן דמסר רזין דאורייתא ⁴⁴⁴⁷ וסתרי קבלה וסתרי מעשה בראשית או סתרי אתון דשמא מפרש לאנשים דלאו אינון הגונים דשליט עלייהו יצר הרע אשה זונה דאתמר [עלה] (משלי ו כו) כי בעד אשה זונה עד ככר לחם ולית לחם אלא כ"ב ⁴⁴⁴⁸ [אתון ד]אורייתא ולית ככר אלא [אפילו] הלכה אחת:
ובחבור הראשון לא גילה סוד באותם פרורים אלא בדרך פשט, ולא	(ועוד רעיא מהימנא) וובחבורא קדמאה לא ⁴⁴⁴⁹ גלי רזא באלין פרורין אלא בארז פשט ולא
	רמד/ב10199:
	זהר:
מי שישגיח עליו, זהו שכתוב איה מי שירחם עליו משום שלא ימצא.	מאן דישגח עליה הה"ד איה מאן דירחם עליה בנין דלא ישכח:
אמר ר"מ מי שמזלזל וכו'	[אמר ר"מ מאן דמזלזל וכו'] ⁴⁴⁵⁰
	רעיא מהימנא:
נתן בהם שיעור, אבל בארוהו בעלי המשנה ששיעור של פרורים כזית לפחות, כל שכן אם הם כביצה, שבעלי המשנה דקדקו עליהם עד כזית עד	יהיב בהון שיעורא אבל אוקמוה מארי מתניתין דשיעורא דפירורין כזית לפחות כל שכן אי אינון כביצה דמארי מתניתין דקדקו

⁴⁴⁴⁴ שייך לקמן סוף ע"ג (דרך אמת).

⁴⁴⁴⁵ שהן כמו פרורים מן הלחם (יהל אור).

⁴⁴⁴⁶ ר"ל תגין (יהל אור).

⁴⁴⁴⁷ איתא בליקוטי תורה פרשת נח [פסוק א] וז"ל, [וכשאדם מגלה סוד לחייבים, גורם שהוא מזדווג עם ה' בגילוי, והם נוטלים החיצונים, וז"ס מ"ש (משלי כ"ה ט) וסוד אחר אל תגל. והענין, שכבר אמרנו כי ה' של אצילות מתפשטת באצילות, והוא"ו של ה"א היא בחינת זכר], עיי"ש. והן הם פירורין דמוחא, שהוא ה"י שבראש יסוד חסד דמתגלה בפום אמה. וכ"ב אותיות, ה"ס הטפה כנודע, כמנין חט"ה, שממנה עושים לחם. והנה כל אותיות הא"ב במילואן הם ס' כמ"ש בזוהר שיר השירים דף כ"ה, והוא ס' של סוד שמשפיע היסוד שהוא ו', אל ד' שהוא מלכות (רמ"ז).

⁴⁴⁴⁸ מנין חטה (יהל אור).

⁴⁴⁴⁹ ר"ל בזוהר בזה העמוד לא כ' אלא פרורין דנהמא ממש (יהל אור).

⁴⁴⁵⁰ עי' מש"כ עמוד א' מקומו כאן (דרך אמת).

<p>[עלייהו] עד כזית עד כביצה לברכא עלייהו וארה רזא א"ה⁴⁴⁵¹ הוא מ' פרורין שלש לכל סמר תלת מן ד' [תרין] (תלת) עשר רביעית⁴⁴⁵² איהו שלימו⁴⁴⁵³ לאשלמא ביה עשר ולאשלמא ד'⁴⁴⁵⁴ דאינון יהו"ה מאי עשר אינון יו"ד ה"א וא"ו ה"א קוצא דאת ד' מן אחד שיעורא כזית י' מן יהו"ה⁴⁴⁵⁵ שיעורא דיליה כביצה:</p>	<p>כביצה, לברך עליהם. ודרך סוד א"ח הוא תשעה פרורים, שלשה לכל צד, שלשה מן ארבעה שנים עשר, ד' היא השלמות להשלים בה עשרה, ולהשלים ארבעה שהם יהו"ה, מהם עשרה אלו יו"ד ה"א וא"ו ה"א, קוץ של אות ד' מאחד שיעורה כזית, י' מהו"ה שיעורה כביצה.</p>
<p>איהי ד' שלימו⁴⁴⁵⁶ דמרכבתא דאדם ושלימו דארבע אנפין דאדם ובג"ד (במדבר ו כו) ישא יהו"ה פניו אליך ואוקמוה מארי מתניתין והכתיב (דברים י יז) אשר לא ישא פנים אלא אמר הקב"ה ולא אמרתי להם (שם ח י) ואכלת ושבעת והם דקדקו עליהם עד כזית [או] עד כביצה ואיך לא ישא להם פנים ורבנן דמתניתין ואמוראין כל תלמודא דלהון על רוזין דאורייתא סדרו ליה:</p>	<p>היא ד', שלמות המרכבה של אדם, ושלמות של ארבע פנים של אדם, ומשום זה "ישא יהו"ה פניו אליך", ובארוהו בעלי המשנה. והרי כתוב "אשר לא ישא פנים", אלא אמר הקדוש ברוך הוא, ולא אמרתי להם "ואכלת ושבעת", והם דקדקו עליהם עד כזית או עד כביצה, ואיך לא ישא להם פנים. וחכמי המשנה והאמוראים כל התלמוד שלהם, על סודות התורה סדרו אותו.</p>
<p>קם רעיא מהימנא וסליק ידוי קמי קב"ה ושכינתיה ואמר הכי קב"ה יהא רעוא דילך למיהב לון מזונא שלימתא לתקנא לגבך ולגבי מטרוניתא עלאה עלמא דאתי דאתמר על(י)ה (תהלים כב כט) כי ליי המלוכה ומושל בגוים ולגבי מטרוניתא תנינא דאתמר בה זמנא תנינא (עובדיה א כא) והיתה ליי המלוכה (לתקנא) פתורא שלימתא מכל עדונין ומכל מאכלין:</p>	<p>קם הרועה הנאמן והרים ידיו לפני הקדוש ברוך הוא ושכינתו, וכך אמר הקב"ה, יהי רצון שלך לתת לנו מזון שלם לתקן אצלך ואצל המלכה העליונה עולם הבא, שנאמר עליו "כי לה' המלוכה ומושל בגוים. ולגבי המלכה השניה, שנאמר בה פעם שניה "והיתה לה' המלוכה", לתקן שלחן שלם מכל מעדנים ומכל מאכלים.</p>
<p>ואנא מזומן עמך לכל מארי מתניתין ולמארי מקרא ולמארי תלמוד וכ"ש למארי סתרי תורה דילך בלה דילך מטרוניתא קדישא דילך עלאה (דילך) ותתאה וכלא</p>	<p>ואני מזומן עמך לכל בעלי המשנה ולבעלי המקרא ולבעלי התלמוד, וכל שכן לבעלי סודות התורה שלך, כלה שלך, מלכה קדושה שלך עליונה</p>

⁴⁴⁵¹ ר"ל א"ח מן אחד הוא ט' ספי'. וד' מן אחד הוא מל', עשירית לא"ח, ט"ס ורביעית. שהט' ספי' הן ג' בכל צד, והיא רביעית. וז"ש עשירית האיפה סלת רביעית כו', שהיא עשירית ורביעית והכל בשם הו"ה פשוטה רביעית, ובמילוי עשירית כמו שמפרש והולך (יהל אור).
⁴⁴⁵² "תרין] (תלת) עשר רביעית" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "רביעית עשר". ובמ"א "תלת מן

ד' תרין עשר" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "תלת לכל סטר רביעית".

⁴⁴⁵³ הט"ס כלילין בג' מן ד', ורביעית מן ד' משלמת לעשר ולד'. ומפרש בזה הפסוק עשירית האיפה שבזוהר בחיבורא קדמאה (יהל אור).

⁴⁴⁵⁴ עשירית האיפה ורביעית ההין, בפשוט משלים ד' ובמילוי עשר, ובאחד באות ד' רביעית, ובקוצו של ד' עשירית, שא"ח הוא ט', ג"פ ג', והן שלשה יהו"ו, כמ"ש בתז"ח (ד ע"ב) שהט"ס הן משולשין בג' יהו"ו [והיא] משלמת להון, רביעית (להון) ועשירית (יהל אור).

⁴⁴⁵⁵ י' מן הו"ה. ט"ס וצ"ל ד' מן אחד שיעורא דיליה כביצה איהי שלימו כו', ומ"ש איהו ד' ג"כ ט"ס, ור"ל דאדם דכסא הוא שמא מפרש, וד' אנפין חיות הוא הו"ה פשוטה, והיא משלמת לשניהן (יהל אור).

⁴⁴⁵⁶ שהיא משלמת לעשר בזה נשלם אדם מ"ה, ומשלמת לד' והן ד' אנפין דאדם. וד' אנפין הוא ד' אותיות הו"ה, וזה שאמר ה' פניו אנפי הנ"ל (יהל אור).

<p>ברשות דעלת כל עלאין אדון כל האדונים מלך על כל המלכים דעילא ותתא דאיהו יחיד בלא תניינא ולית את ונקודה דמשתתף בהדיה ולא שנוי גוויין דאינשא דאיהו מארי כל מפתחאן דרוזין דהוויית [ושמהן וכנויין וכל רוזין גניזין דחכמתא] (שמהן ובכנויין ובכל רוזין דחכמתין) דתפתח לון בלהו ליקרא דילך עלת על כל עלות אנא מתחנן קדמך דתפתח לון ליקרא דילך דיקרא דילך⁴⁴⁵⁷ איהו מאבי ואמי דשמיא [א]אב דכל ישראל [ו]אם דלהון דאתמר בה (משלי א ח) וואל תטוש תורת אמך ועמך לית שותפו דאם [ב]עלמא:</p>	<p>ותחתונה, והכל ברשות של עליון כל עליונים, אדון כל האדונים, מלך על כל המלכים של מעלה ומטה, שהוא יחיד בלי שני, ואין אות ונקודה שמשתתפת עמו ולא שנוי אופנים של אנשים, שהוא בעל כל המפתחות של סודות ההויות והשמות והכנויים, וכל סודות הגנוזים של החכמה שתפתח אותם, כולם לכבודך, עילת על כל העילות, אני מתחנן לפניך שתפתח אותם לכבודך, שכבודך הוא מאבי ואמי שבשמים, ואב של כל ישראל ואם שלהם, שנאמר בה "ואל תטוש תורת אמך" ועמך אין שותף של אם בעולם.</p>
<p>קם זמנא תניינא ואמר מארי מתניתין נשמתין ורוחין ונפשין [דלכון] אתערו כען [כולהו] ואעברו שינת[א] מנכון [דאיהו] (דהא) ודאי משנה⁴⁴⁵⁸ ארח פשט [דהאי עלמא דאנא] (בעלמא דהא) לא אתערנא בכו אלא ברזין עלאין דעלמא [דאתי] דאתון בהון (תהלים קכא ד) הנה לא ינום ולא יישן:</p>	<p>קם פעם שני ואמר בעלי המשנה, נשמות ורוחות ונפשות שלכם התעוררו כעת כלכם והעבירו שינה מכם, שהיא ודאי משנה דרך פשט של עולם הזה, שאני לא עוררתי בכם אלא בסודות עליונים של העולם הבא, שאתם בהם "הנה לא ינום ולא יישן".</p>
<p>פתח ואמר [הוא אוקמוה] מארי מתניתין (הא אוקמוה) בעה"ב בוצע וא(ו)רח מברך ועוד אוקמוה צריך לדקדק בה' מן המוציא ותריין ההין (ד)אינון לקבל שתי הלחם שתי ככרות דשבת י' איהי כביצה לכל חד וחד</p>	<p>פתח ואמר, הרי בארוהו בעלי המשנה, בעל הבית בוצע, ואורח מברך. ועוד בארוהו, צריך לדקדק בה' מן המוציא, ושתי ההי"ן הן כנגד שתי הלחם, שתי ככרות של השבת, י' היא כביצה של כל אחד ואחד, ומיהו בעל הבית שבוצע, זו אות ו'.</p>

⁴⁴⁵⁷ שהן ספסל וכסא תחתיו כידוע (יהל אור).
⁴⁴⁵⁸ לשון שינה. ורוזין הן אור בפיקחו דעינין (יהל אור).

<p>ומאן איהו בעה"ב דבוצע דא וי⁴⁴⁵⁹:</p>	
<p>אדהכי הא סבא⁴⁴⁶⁰ דסבין קא נחית לגביה ואמר רעיא מהימנא חזור בך דהא לחם איהו ו' שתי ככרות דיליה כמה דאמרת אינון ה' ה' ודאי ו' איהו לקבל יעקב ה' ה' לקבל לאה ורחל י' כביצה לכל חד א"ל סבא סבא והא בכמה אתרין אוקמוה דיעקב איהו בעל הבית ויוסף אורח דדרגיה יסוד חי עלמין כליל ח"י ברכאן דצלותא ובגין דא אוקמוה עליה (משלי יו) (ו) ברכות לראש⁴⁴⁶¹ צדיק א"ל הכי הוא וכלא קשומ:</p>	<p>בין כך, הנה זקן הזקנים היה יורד אצלו, ואמר רועה נאמן חזור בך, שהרי לחם הוא ו', שתי ככרות שלו כמו שאמרת הן, ה' ה' ודאי, ו' היא כנגד יעקב, ה' ה' כנגד לאה ורחל, י' כביצה לכל אחד. אמר לו זקן זקן, והרי בכמה מקומות בארוהו שיעקב הוא בעל הבית, ויוסף אורח שמדרגתו יסוד חי העולמים כולל ח"י ברכות התפלה, ומשום זה אמרו עליו "ברכות לראש צדיק", אמר לו כך הוא, והכל אמת.</p>
<p>כל רזא באתריה מה דאנא אמרית ומה דאת אמרת אבל ההוא דפליג נהמא מאן הוא א"ל סבא אנת בדיוקניה⁴⁴⁶² ודא יורד ה"א וא"ו ה"א ודא אדם דמרכבתא עלאה דאנפין דיליה⁴⁴⁶³ יהו"ה ובגין דא ו' לחם דאינון ה' ה' ושיעורא דאוקמוה כזית וכביצה</p>	<p>כל סוד במקומו מה שאני אמרתי, ומה שאתה אמרת, אבל זה שבוצע את הלחם, מיהו. אמר לו זקן, אתה בדמותו, וזה שם יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וזה אדם של המרכבה העליונה, שהפנים שלו יהו"ה, ומשום זה ו' לחם, שהן ה' ה', ושעור שקבעו כזית וכביצה,</p>

⁴⁴⁵⁹ להיות שכל מעשה האדם הגשמי צריך לקדשו בסוד טוב הכוונה, ומה גם מעשה האכילה שבלי ספק בסוד שולחן האדם תלויים כמה עניינים כדמסיק לקמיה, והכל לקדש השולחן והסעודה שיהיה בה רמז לכמה ייחודים, ראשון לכל דברי השולחן בסוד הבציעה, והנה ביומי חול העולם מתנהג על ידי המלכות לבד בייחודה עם התפארת ואין בני אדם משיגים רק בה בקדושתה, לכך הבציעה דהיינו היות האדם מתהנה משפע עליון אינו אלא בסוד י' של אדני' שבו סוד הייחוד והקשר, כנודע שאות י' של אדני' בה סוד השפע בסוד שהיא נקודת ציון שבה סוד הייחוד, וכאשר הככר דהיינו ה' שלם אין שפע נשפע למטה, אמנם בהיותו בוצע מהככר סוד י' נשפע ונתן לבעלי הסעודה, מורה כי דרך אותה היו"ד ימשכו כל סעודתן, ובחול הבציעה בכזית מאות י' של אדני', ובשבת שאז הקדושה מתאחדת גם בסוד הבינה שהיא נשמת כל חי המתפשטת למטה והאדם מתהנה משפע הבינה, צריך לבצוע משתי ככרות להורות שתי ההין שמשם סוד הסעודה והשפע שהאדם מושך, וזה על ידי שאותו ככר שלם דהיינו י' בה' עילאה מקור עליון סתום, יבצע ויפתח ויקבל האדם כביצה אותו המקור העליון בכלל המקור התחתון, והיינו לבצוע על שתי ככרות לפתוח שתי מקורות שבתוך שני ההין דהיינו י' כה' עילאה י' בה' תתאה, והיינו תרין יודין יאהדונ'הי, והיינו פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון, והבוצע שתי ההין ובוקעם במקורות אלו הוא סוד וא"ו שבבחינתו בסוד הדעת בוצעת הבינה ופותחת מקורותיה, ומצד בחינתו למטה על ידי היסוד בוצע המלכות ופותחת מקורותיה, בענין דהיינו כעל הבית דהיינו תפארת בוצע בתרין ההין ביום שבת ובה"א תתאה בימי החול, ומשך הזרע בכביצה הנזכרת על ידי היסוד והיינו ואורח מברך כאשר נבאר, ובציעתו על ידי היסוד שהוא משך וא"ו בסוד האמה הבוצעת הנקבה, וזהו שאמר בעל הבית בוצע כדי שיבצע בעין יפה, והיינו יסוד יוסף נקרא יפה ועין, בן פורת יוסף בן פורת עלי עין, ויהי יוסף יפה תואר ויפה מראה, בעין יפה ודאי בסוד משך וא"ו, ולהיות כן עם היות שביום שבת נוטל אדם שתי ככרות הבציעה אחת צריך לכוון בה"א עילאה בבציעה והיינו בפה שיבצע אותה ויכוון בה, והיינו דאוקמוה כל הבוצע צריך לדקדק בה' מן המוציא כי ה' דהמוציא בה' עילאה הארץ וכו' (אור יקר).

⁴⁴⁶⁰ ר"ל דבוצע הוא אדם שמא מפרש, אבל ד' אנפין דהו"ה ד' אותיות הכל בלחם. ומפרש והולך לחם איהו ו' ב' ככרות כו'. ר"ל חומר הלחם הוא ו', וה' הוא צורה, והן הככרות. ושלא תקשה ו' הוא אחד והאיך משתתף בב' ככרות, ולכן מסיים ו' הוא לקבל יעקב, והוא עם ב' נשיו לאה ורחל. ואמר י' כביצה לכל חד וחד. ר"ל לכל ככר וככר, דגם י' משתתף, בסוד המעט קחתך את אישי, ור"ל דצריך לבצוע על שניהם. וכ"ה בכל הזוהר ור"מ ותיקונים. וכ"ה לכל אמוראי דגמ' (ברכות מ ע"ב) רק רב כהנא כו' וכן מדקאמר הכל מודים בפסח כו'. וכ"פ הרשב"ם, וכן פי' הרשב"א ר' זירא בצע אכולא שירותא, וכן נהג רש"ל, וכן עיקר (יהל אור).

⁴⁴⁶¹ ר"ל לכך אורח מברך (יהל אור).

⁴⁴⁶² שהוא אדה"ר, ודרג' חכמה עילאה, אדם דמרכבה עילאה, ח"ב ג"ג. אדם שמא מפרש, והלחם והבציעה עם הככרות הו"ה פשוטה, ואדם הבוצע כולל אותם (ע' ליקוט בסוף הספר {לקמן} (יהל אור).

⁴⁴⁶³ ר"ל הו"ה פשוטה של המילוי (יהל אור).

הרי נתבאר.	הא אתמר:
<p>כזית באיזה שם משערים, שהרי בארו חכמים, שאין עושים מצוות חבילות, כמו כן כאן לא נותנים שני שיעורים באות י' להיות כזית וכביצה, אלא שתי אלפא ביתות הן, יש י' עליונה ויש י' קטנה, י' מן יהו"ה עליונה, י' מן אדני קטנה, ואלו השתיים, אחת בכזית ואחת בכביצה, בסוד זה יאהדונה"י בא הזקן ונשק לו.</p>	<p>כזית באן שמא משערין דהא אוקמוה רבנן דאין עושין מצות חבילות אוף הכי לא יהבינן תרין שיעורין באת י' למהוי כזית וכביצה אלא תרי אלפא ביתות אינון אית י' עלאה ואית י' (תתאה) זעירא י' מן יהו"ה עלאה י' מן אדני (תתאה) זעירא ואלין תרין חד בכזית וחד בכביצה [ברוא] (ורוא) דא יאהדונהי אתא סבא ונשיק ליה:</p>
<p>בין כך, קם הנר הקדוש פתח ואמר, ודאי כעת מתחברים "מה שמו ומה שם בנו", שמחו החברים ואמרו, אשרי מי שזוכה לאכול מהלחם הזה, שנאמר בו "לכו לחמו בלחמי", ואשרי הנפש שנאמר בה "מלחם אביה תאכל", "וכל זר לא יאכל בו", שהקדוש ברוך הוא, בו נאמר, "הלא אב אחד לכלנו", והנפש שעוסקת בתורה "מלחם אביה תאכל". ומי גרם לה שאוכלת מלחם אביה משום שחזרה בתשובה</p>	<p>אדהכי קם בוצינא קדישא פתח ואמר ודאי כען מתחברין (משלי ל ד) מה שמו⁴⁴⁶⁴ ומה שם בנו⁴⁴⁶⁵ חדו חברייא ואמרו זכאה הוא מאן דזכי למיכל מהאי נהמא דאתמר ביה (משלי ט ה) לכו לחמו בלחמי וזכאה נפשא דאתמר [בה] (ויקרא כב יג) מלחם אביה תאכל וכל זר לא יאכל בו דקב"ה ביה אתמר (מלאכי ב י) הלא אב אחד לכלנו ונפשא דאתעסקת באורייתא מלחם אביה תאכל ומאן גרים לה דאכלת מלחם אביה בגין דתבת בתיובתא</p>
<p>רמה/א</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>ונאחזת (ומתחדשת) כנעוריה, זהו שכתוב "ושבה אל בית אביה כנעוריה", כמו וישוב לימי עלומיו, כדוגמת האילן שקצצו אותו, ומתחדש בשרשיו, וזהו סוד של מי שמת בלי זרע.</p>	<p>ואתאחדתו (ואתחדת) כנעוריה הה"ד (ויקרא כב יג) ושבה אל בית אביה כנעוריה [כגון] (איוב לג כה) וישוב לימי⁴⁴⁶⁶ עלומיו כגוונא דאילנא דקציצו ליה [ואתחדש בשרשו] (ואתחדת שרשו) והאי איהו רוא דמאן דמית בלא זרע:</p>
<p>ועוד יש סוד אחר, שלבסוף יבוא בגלגול ויתחדש כמזמן קדמון, וזהו אלמנה וגרושה שהתגרשה מגן עדן, ומשום זה נקראת גרושה, כמו "ויגרש את האדם", ומי גרם לה, משום שזרע אין לה, שמת בלא בנים. "ושבה אל בית אביה כנעוריה", ששבה בעולם הזה באותו נער בן היבם, וזהו "ושבה אל בית אביה כנעוריה", ולבסוף שזכתה לזרע "מלחם אביה תאכל וכל זר לא יאכל בו וגו'", "לא תהיה אשת</p>	<p>ועוד (אתמר) אית רוא אחרא⁴⁴⁶⁷ דלבתר ייתי בגלגולא וי[ת]חדש כמלקדמין והיינו אלמנה וגרושה⁴⁴⁶⁸ דאתרכת מגנתא דעדן ובגין דא אתקריאת גרושה כגון (בראשית ג כד) ויגרש את האדם ומאן גרים לה בגין דזרע אין לה דמית בלא בנין ושבה⁴⁴⁶⁹ אל בית אביה כנעוריה דתבת בהאי עלמא בההוא [נער] בן יבם והיינו ושבה אל בית אביה כנעוריה ולבתר דזכת [לזרע] מלחם</p>

⁴⁴⁶⁴ חכמה אדה"ר גי' מ"ה כנ"ל (יהל אור).

⁴⁴⁶⁵ עד"א, מרע"ה, מ"ה מן משה. ולכן נקרא אדם הראשון סבא דסבין, לפי שעד"א נקרא ישראל סבא, וחכמה סבא דסבין (יהל אור).

⁴⁴⁶⁶ בגלגול כמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁴⁴⁶⁷ שתקרא אלמנה שמתה (אור יקר).

⁴⁴⁶⁸ מגן עדן (אור יקר).

⁴⁴⁶⁹ תשובתה בגלגול כדמפרש ואזיל (אור יקר).

<p>4470 וגו' אביה תאכל וכל זר לא יאכל בו (ויקרא כב יג) לא תהיה אשת המת החוצה לאיש זר (דברים כה ה):</p>	<p>המת החוצה לאיש זר".</p>
<p>ואמר ר"מ הלל ושמאי דאתון חד מסטרא דרחמי וחד מסטרא [דדינא] (דגבורה) דאינון הסד [וגבורה] (ופחד) דרגין דאברהם ויצחק ואתון מגזעייהו אתכנשו הכא [אתון] ותמנין תלמידים דהוו ליה להלל ואוף הכי תלמידי בית שמאי לסעודתא דמלכא הא אוקמתון אתון וחברייא [דעמכון] מארי דהוראות דאוקמתון אין הבוצע רשאי למיכל עד שיענו אמן⁴⁴⁷¹ מארי סעודתא⁴⁴⁷² ולית מארי סעודתא רשאי למיכל עד שיאכל הבוצע⁴⁴⁷³:</p>	<p>אמר הרועה הנאמן, הלל ושמאי שאתם אחד מצד הרחמים ואחד מצד הדין, שהם חסד וגבורה, מדרגות של אברהם ויצחק, ואתם מהגזע שלהם, האספו לכאן, אתם ושמונים תלמידים שהיו לו להלל, וכמו כן כאן תלמידי בית שמאי, לסעודת המלך. הרי בארתם אתם, והחברים שעמכם בעלי הוראות שבארתם, אין הבוצע רשאי לאכול עד שיענו אמן בעלי הסעודה, ואין בעלי הסעודה רשאים לאכול עד שיאכל הבוצע.</p>
<p>ודאי כד בצע בעל הבית⁴⁴⁷⁴ ובצע לאינון מארי סעודתא⁴⁴⁷⁵ לאו לכלהו משער שעורא חדא דלאו אורח אלין בוצעין לבצוע בשוה דלזמנין יהיב לדא כביצה ולדא כזית וכד עונין אמן על האי בציעא קדם דייכול בעל הבית מחברין תרין שיעורין⁴⁴⁷⁶ כחדא בכזית וכביצה יאהדונהי (דהאי) אמן⁴⁴⁷⁷ [דא] לאו איהו על האכילה⁴⁴⁷⁸ אלא על הבציעה לבתר [ד]אינון שיעורין מצטרפין באמן ייכול בעל הבית והיינו (שיר ה א) אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי ולבתר (שיה"ש ה א) אכלו רעים שתו ושכרו דודים אכלו רעים מארי סעודתא דיהון בנין בדיוקנא דאבוהון הא הכא לחם בשתי ככרות ושיעורו כזית וכביצה מאי ניהו⁴⁴⁷⁹</p>	<p>ודאי כאשר בוצע בעל הבית ובוצע לאותם בעלי הסעודה, לא לכלם משער שיעור אחד, שאין דרך אלו הבוצעים לבצוע בשוה, שלפעמים נותן לזה כביצה ולזה כזית. וכאשר עונים אמן על בציעה זו, קדם שיאכל בעל הבית מחברים שני שעורים כאחד, בכזית וכביצה יאהדונהי, אמן זה אינו על האכילה אלא על הבציעה, לאחר שאלו השעורים מצטרפים באמן, יאכל בעל הבית, וזהו "אריתי מורי עם בשמי", "אכלתי יערי עם דבשי" ואחר כך "אכלו רעים שתו ושכרו דודים", "אכלו רעים" בעלי הסעודה שיהיו הבנים בדמות אבותם. הרי כאן לחם בשתי ככרות, ושיעורו כזית וכביצה, מהו לחם הפנים של שלחן המלך, אלא זה פרשוהו, שיש</p>

⁴⁴⁷⁰ ירצה אותו שנעשה זר לאביו שבשמים ולא שב לא יאכל בו, אמנם להאי פירושא כבר נאמר ענין וכל זר באומרו אלמנה וגרושה אם כן מאי וכל זר, לזה פירש ואמר "וכל זר" ירצה אותו שלא זכה בסוד הגלגול כגון שלא נתייבמה אשתו, והיינו "וכל זר" שנשאת אשתו לזר ולא זכה לגלגול "לא יאכל בו" (אור יקר).

⁴⁴⁷¹ דהיינו ייחוד שתי יודין בסוד יאהדונהי (אור יקר).

⁴⁴⁷² הם "ב שבטים" ב גבולי אלכסון (אור יקר).

⁴⁴⁷³ הוא התפארת אביהם, וסוד אכילה הוא המשכת השפע מסוד הייחוד הנעשה בסוד "אכלתי יערי" וכו' כדפירשנו לעיל (אור יקר). ובזה נתבאר סוד שתי ככרות בשבת, אמנם סוד לחם הפנים שנאמר בו שש המערכת צריך לפרש וזהו שאמר "הא הכא" וכו' (אור יקר).

⁴⁴⁷⁴ תפארת כדפירשנו לעיל (אור יקר).

⁴⁴⁷⁵ ששה מסוד התפארת וששה מסוד המלכות שהם סוד "ב גבולים", ונודע שהששה העליונים הם בסוד יהו"ה ולכך להם בוצע "כביצה", וששה אחרים הם בסוד אדנ"י ולהם בוצע "כזית" ועניית אמן הוא סוד ייחוד שתי בציעות שם יאהדונהי שכן עולה אמן (אור יקר).

⁴⁴⁷⁶ שהן ב' יודין מצירוף שם הוי"ה ואדנ"י כנ"ל, ובאמן מתחברין שתי השמות כידוע (יהל אור).

⁴⁴⁷⁷ ר"ל לכך הוא קודם אכילה (יהל אור).

⁴⁴⁷⁸ כדי שנאמר שהם אוכלים מן הכל מיוחד אלא על הבציעה שאין הבציעה שוה לכל, אמנם אחר שהבציעות נתאחדו יאכל הבוצע כדי שתהא אכילתו מן הביצה ומן הזית (אור יקר).

⁴⁴⁷⁹ והטעם מפני שעל ידי סוד זה יתבאר סוד תיקון שולחן האדם כדמסיק (אור יקר).

<p>לחם הפנים דפתורא דמלכא⁴⁴⁸⁰ אלא הא אוקמוה דאית ליה תריסר אנפין ומאי ניהו אלא אינון ד' אנפין?) אריה ד' אנפין?) שור ד' אנפין?) נשר ואינון (במדבר ו כד-כו) יברכך יהו"ה יאר יהו"ה ישא יהו"ה:</p>	<p>לו שתים עשרה פנים, ומהן, אלא הן ארבע פנים של אריה, ארבע פני שור, ארבע פני נשר, והם "יברכך יהו"ה", "יאר יהו"ה", "ישא יהו"ה".</p>
<p>ומנלן דלחם הפנים איהו מפתורא דמלכא דכתיב (יחזקאל מא כב) וידבר אליו⁴⁴⁸¹ זה השלחן אשר לפני יהו"ה, ז"ה שתים עשרה פנים, וכמו כן כאן, מי שיש לו צריך לתקן ולסדר על שלחן ארבע ככרות, בכל סעודה של שבת לשלש סעודות, שתים עשרה פנים. ואם תאמר שאינם אלא שש מהתורה, משום לחם משנה, אלא לא נוכל להזכיר ו' בלי חבירו, ו' שש מלמעלה למטה, ושש מלמטה למעלה, כנגד שש מדרגות של הכסא העליון, ושש מדרגות של הכסא התחתון, שש בהסתר ושש בגלוי, "הנסתרת ליהו"ה אלהינו והנגלות לנו ולבנינו עד עולם".</p>	<p>ומנין לנו שלחם הפנים הוא משלחן המלך, שכתוב "וידבר אלי זה השלחן אשר לפני יהו"ה", ז"ה שתים עשרה פנים, וכמו כן כאן, מי שיש לו צריך לתקן ולסדר על שלחן ארבע ככרות, בכל סעודה של שבת לשלש סעודות, שתים עשרה פנים. ואם תאמר שאינם אלא שש מהתורה, משום לחם משנה, אלא לא נוכל להזכיר ו' בלי חבירו, ו' שש מלמעלה למטה, ושש מלמטה למעלה, כנגד שש מדרגות של הכסא העליון, ושש מדרגות של הכסא התחתון, שש בהסתר ושש בגלוי, "הנסתרת ליהו"ה אלהינו והנגלות לנו ולבנינו עד עולם".</p>
<p>ולחמי תודה אינון מ' חלות י' ריקין י' ורכיבין (רביבין)⁴⁴⁸⁸ י' של⁴⁴⁸⁹ חמין י' של מצה הא אינון מ' לקבל י' [מן] יהו"ה ד' אנפי אדם י' מן יהו"ה ד' אנפי אריה י' מן יהו"ה ד' אנפי שור י' מן יהו"ה ד' אנפי נשר האי איהו תקונא קדמאה דפתורא דמלכא דאינון י' דברים דצריך בר נש לאנהגא בפתורא</p>	<p>ולחמי תודה הם ארבעים חלות, עשרה ריקין, עשרה רבוכין, עשרה של חמץ, עשרה של מצה, הרי הם ארבעים, כנגד אות י' מן יהו"ה ד' פני אדם, י' מן יהו"ה ד' פני אריה, י' מן יהו"ה ד' פני שור, י' מן יהו"ה ד' פני נשר, זהו תקון ראשון של שלחן המלך, שהם עשרה דברים שצריך אדם להנהיג בשלחן השבת.</p>

⁴⁴⁸⁰ מלכות (אור יקר).

⁴⁴⁸¹ אלי (דפ"ו).

⁴⁴⁸² הם י"ב פנים (אור יקר), לחם הפנים לחם שיש בו שנים עשר פנים, ארבע אנפי אריה שהם אריה שור נשר אדם, ארבע אנפי שור שור אריה נשר אדם, ארבע אנפי נשר נשר אריה שור אדם, והיינו יברכך שסודו בחסד יהו"ה י' אריה ה' שור ו"ה נשר אדם, וכן יאר בגבורה, ישא בתפארת שבו נשר כאומרו דרך הנשר בשמים, ואדם ונשר בין התפארת והמלכות יש דרוש גדול הארכתי בו במקומות אחרים, ולפום ריהטא סלקא דעתין לומר ש"ב אלו הם בזכר ולא בנקבה (אור יקר).

⁴⁴⁸³ כי השולחן שהאדם מסדר בסוד שתי ככרות בשבת הוא לרמוז אל המלכות בסוד היחוד כדפירשנו לעיל, אם כן ראוי לרמוז בה בכל. וכיצד סדר הענין שלש סעודות הם סוד יהו"ה בחסד סעודת הבוקר, יהו"ה בגבורה סעודת המנחה, יהו"ה במלכות נשר סעודת ערבית (אור יקר).

⁴⁴⁸⁴ דמילוי ו"ו הוא ו' כמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁴⁴⁸⁵ ולכך י"ב לחם הפנים שתי מערכות (יהל אור).

⁴⁴⁸⁶ הוא מילוי ו"ו, ובאתגליא הוא ו' הראשון (יהל אור).

⁴⁴⁸⁷ והן בינה ומל', באתכסיא ואתגליא, והן נגד ב' הככרות, ב' ההי"ן כנ"ל (יהל אור).

⁴⁴⁸⁸ רבוכין (דפ"ו).

⁴⁴⁸⁹ קרח קעט ע"א (הערת הזהר).

דשבת ⁴⁴⁹⁰ :	
חד לתקנא פתורא כמאן דאכיל [קמיה] מלכא הה"ד (יחזקאל מא כב) זה השלחן אשר לפני יהו"ה:	אחד לתקן שלחן כמי שאוכל לפני המלך, זהו שכתוב "זה השלחן אשר לפני יהו"ה".
תניינא נטילת ידים עד שעורא דגזרו רבנן [דאינון] (דהא) חמש קשרין ⁴⁴⁹¹ דבהון י"ד פרקין ואוף הכי י"ד פרקין אינון דיד שמאלא ואינון כ"ח ⁴⁴⁹² פרקין לקבליהו כ"ח יהו"ה [דאינון] (באינון) כ"ח אתוון דקרא קדמאה דעובדא דבראשית דאתמר בהון (במדבר יד יז) ועתה יגדל נא ⁴⁴⁹³ כח יהו"ה ועשר אצבען רמיזי לעשר אמירן דעובדא דבראשית ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין מאן דמזלזל בנטילת ידים נעקר מן העולם אמאי בגין דאית בהון רזא דעשר אמירן וכ"ח אתוון [דבהון] (דביה) אתברי עלמא:	שני נטילת ידים עד שיעור שגזרו חכמים, שהם חמשה קשרים, שבהם ארבעה עשר פרקים, וכמו כן כאן ארבעה עשר פרקים הם של יד שמאל, והם שמונה ועשרים פרקים, כנגדם נאמר "כ"ח יהו"ה", שהם שמונה ועשרים אותיות של פסוק ראשון של מעשה בראשית, שנאמר בהם "ועתה יגדל נא כח יהו"ה". ועשר אצבעות רומזות לעשרה מאמרות של מעשה בראשית, ומשום זה בארו בעלי המשנה, מי שמזלזל בנטילת ידים נעקר מן העולם. מדוע, משום שיש בהם סוד של עשרה מאמרות, ושמונה ועשרים אותיות, שבהם נברא העולם.
תליתאה כוס דברכה דתקיננו ביה עשרה דברים הדרה שטיפה עטור עטוף חי מלא מקבלו בשתי ידיו ונותנו בימין ונותן עיניו בו ומגביהו מן הקרקע טפח ומשגרו במתנה לאנשי ביתו ואורה רזא כוס [מלא ברכת ⁴⁴⁹⁴ יי'] (ביד יי' מלא) כוס בני' אלהים ומתמן נשמתא ⁴⁴⁹⁵ דאיהי על שמים ⁴⁴⁹⁶ כוס הה"ד (תהלים קמז יג) כוס ישועות אשא מאן ישועות ה' אצבען דאינון לקבל ה' ספירן דכוס דאיהו אלהים חיים בינה	שלישי כוס של ברכה שתקנו בו עשרה דברים הדחה, ושטיפה, עטור, עטוף, חי, מלא, מקבלו בשתי ידיו, ונותנו בימין, ונותן עיניו בו, ומגביהו מן הקרקע טפח, ומשגרו במתנה לאנשי ביתו. ובדרך סוד, כוס מלא ברכת ה', כוס בגימטריא אלהים, ומשם הנשמה שהיא על שמו, כוס, זהו שכתוב "כוס ישועות אשא", מי [נקרא] ישועות, חמש אצבעות שהן כנגד חמש ספירות של כוס, שהוא אלהים חיים, בינה,
רמה/ב	
רע"מ:	
מתפשטא בהון לחמשיין [תרעין] ה' זמנין עשר באת י' דאיהו (דאיהי) י' דברים דתקיננו	מתפשטת בהם לחמשים שערים, ה' פעמים עשר באות י', שהוא עשרה דברים שתקנו חכמים בכוס, שהוא אלהים חיים, חמש אותיות בחשבון ה'.

⁴⁴⁹⁰ ענין השלחן ראיתי למורי ז"ל שהיה חושש ומקפיד מאד וזהיר לאכול בשלחן של ד' רגלים כדוגמת שלחן שבבית המקדש גם בענין הלחם המסודר עליו צריך ליזהר לשים בכל סעודה י"ב לחמים על השלחן כנגד י"ב חלות לחם הפנים ותסדרם כסדר זה ו' לחמים מצד ימין השלחן וו' מצד שמאל השלחן והו' הימני יהיו ג' ע"ג ג' וכן בצד שמאל והג' שבצד ימין יהיו מונחים כעין סגול וג' העליונות מונחים עליהם וכן בצד שמאל זה סדרן נמצא כי בצד ימין השלחן יש ד' לחמים ב' ע"ג ב' (שעה"כ עב ע"א).

⁴⁴⁹¹ אצבעאן (יהל אור).

⁴⁴⁹² שהן מילוי המילוי דמ"ה, ועשר מילוי דמ"ה (יהל אור).

⁴⁴⁹³ שבכחו נמלאו, כמ"ש כח מעשיו כו' (יהל אור).

⁴⁴⁹⁴ ברכה בבינה כידוע (יהל אור).

⁴⁴⁹⁵ משום שרוצה לומר לקמן מאן דזכי לנשמתא כו' (יהל אור).

⁴⁴⁹⁶ כמ"ש אשר תנה הודך על השמים, דאיהי מתפשטת עד הוד (יהל אור). שמיא (דפ"ו).

<p>רבנן בכוס⁴⁴⁹⁷ דאיהו אלהים⁴⁴⁹⁸ [חיים] ה' אתוון⁴⁴⁹⁹ ובהשבן (כחשבן) ה':</p>	
<p>[ואוקמוה] (ואמרי) בכוס שצריך הדחה ושמירה הדחה מבחוץ ושמירה מבפנים ורזא דמלה שיהא תוכו כברו⁴⁵⁰⁰ מאן דזכי לנשמתא מהאי כוס למהוי נשמתא דכיא [מלגו ומלבר]⁴⁵⁰¹ ורזא דמלה (ויקרא מז יט) וטהרו וקדשו⁴⁵⁰² טהרה מבפנים וקדושה מבחוץ ומה כוס לאו טהרתיה וקדושתיה מלגו ומלבר בלא מיא⁴⁵⁰⁴ אוף הכי נשמתא לאו טהרתה וקדושתה מלגו ומלבר בלא אורייתא ובגין דא אמר רבן גמליאל מי שאין תוכו כברו לא יכנס לבית המדרש בגין דלאו איהו מסטרא דאילנא דחיי אלא מעין הדעת טוב ורע:</p>	<p>ובארו בכוס שצריך הדחה ושמירה, וסוד הדחה מבחוץ ושמירה מבפנים, מי שזכה לנשמה מכוס זה להיות נשמה טהורה מבפנים ומבחוץ, וסוד הדבר "וטהרו וקדשו", טהרה מבפנים וקדושה מבחוץ. ומה כוס אין טהרתו וקדושתו מבפנים ומבחוץ בלי מים, כמו כן כאן הנשמה אין טהרתה וקדושתה מבפנים ומבחוץ בלי תורה. ומשום זה אמר רבן גמליאל, מי שאין תוכו כברו לא יכנס לבית המדרש, בגלל שאין הוא מצד עץ החיים אלא מעץ הדעת טוב ורע.</p>
<p>עטור אוקמוה מעטרו בתלמידים וארח רזא ה' איהו כוס מעטרו בתלמידים באת⁴⁵⁰⁵ ו⁴⁵⁰⁶ דאיהו עטרת על ה' עטוף צריך לאעטפא רישיה בגין דשכינתא על רישיה דהכי אוקמוה מארי מתניתין אסור לתלמיד חכם למיהך ד' אמות בגלוי הראש משום (ישעיה ו ג) מלא כל הארץ כבודו כל שכן בברכה ובאדרכת שמא קדישא למהוי בגלוי הראש דאת י' מן יהו"ה⁴⁵⁰⁷ איהו⁴⁵⁰⁸ אתעטף</p>	<p>עטור, פרשוהו מעטרו בתלמידים, ודרך סוד, ה' היא כוס מעטרו בתלמידים באות י', שהיא עטרה על ה', עטוף צריך לעטוף ראשו, בגלל שהשכינה על ראשו, שכך פרשוהו בעלי המשנה, אסור לתלמיד חכם להלך ד' אמות בגלוי הראש, משום "מלא כל הארץ כבודו" כל שכן בברכה, ובהזכרת שם הקדוש, [שאסור] להיות בגלוי הראש. שאות י' מן יהו"ה היא שהתעטפה באור ונעשתה אויר (וזהו</p>

⁴⁴⁹⁷ של ברכה, היא קודם כל זה כו"ס ששמה אלהים לבד ואחר כך על ידי עשרה דברים עולה "חמשיין" ונעשת "חיים" (אור יקר).

⁴⁴⁹⁸ דהיינו מלת כוס חמש אתוון כחושבן ה' ועל ידי עשרה עולה חמשיין (אור יקר).

⁴⁴⁹⁹ דאלהים (יהל אור).

⁴⁵⁰⁰ הענין שבבינה יש דין ואף על גב דאיהי רחמים דינין מתערין מינה, והיינו מפני ששורש הגבורה מושרשת בעומקה ומשם מושרשים הדינים, ועם היות פניה מאירים בחסד ורחמים מצד התפארת והחסד צריך "לשוטפה מבפנים" שיהא תוכה דהיינו שורש הגבורה שבתוכה "כברה" שהם החסד הרחמים הנשפעים ממנה על ידי הדחתה כדפירשנו. וכיוצא בזה לכשר שזכה למדרגת בן, לא עבד מסטרא דנשמתא דאמה ועבד שהם כסא ומטטרון (אור יקר).

⁴⁵⁰¹ כדי שיהיה מסוד עץ החיים ודאי ולא יפגום על ידי הרע שבתוכו לעורר הדין מעמקה כדפירשנו (אור יקר).

⁴⁵⁰² הוא סוד מצד הכהן ומצד הלוי דהיינו מצד החסד ומצד הגבורה, מצד הגבורה לטהר או לקדש מבפנים, ולטהר ולקדש השפעתה מצד החסד מבחוץ, וענין טהרה וקדושה אי זה בימין אי זה בשמאל הארכתי בספ"ר ובזוהר פרשת חוקת (אור יקר).

⁴⁵⁰³ בינה (אור יקר).

⁴⁵⁰⁴ חסד, מימי התורה לימין דהיינו חסד ורחמים, לטהר הדין מבפנים לה משורש הגבורה, ומחוצה לה לנקות הדין הנשפע ולמוזגו אל הימין בסוד ההכרעה בחסד וברחמים, וכן הנשמה בתורה ימין ואמצע, מוליך לימין משה, מימינו אש דת למו, ותורת חסד על וכו' (אור יקר).

⁴⁵⁰⁵ דתורה מסטרא דאות יו"ד (יהל אור).

⁴⁵⁰⁶ רוב חכמה שמצדה הם תלמידים, והבינה מתעטרת בחכמה כדפירשו בסוד ה' דסלקא באת י' והי' נקשרת עליה עטרה (אור יקר).

⁴⁵⁰⁷ בסוד כל שם יהו"ה הולך ומתפשט, כלומר י' הוא ראש לשם יהו"ה ומתפשטת בסוד הגוף הו"ה, וכאשר יתעטף האדם יורה על התפשטות הראש בכל הגוף והוא רמז לעטופה של י' (אור יקר).

⁴⁵⁰⁸ איהי (דפ"ו).

<p>באור⁴⁵⁰⁹ ואתעביד⁴⁵¹⁰ אויר⁴⁵¹¹ (והיינו אוירא דארץ ישראל מחכים) בגין דאת י' דאיהי חכמה באויר (והיינו אור דאתעטף ביה כד ברא עלמא הה"ד (תהלים קד ב) עוטה אור וכשלמא⁴⁵¹²] והאי איהו (בראשית א ג) יהי אור ויהי אורו (י"ה אויר)⁴⁵¹³ ואוקמוה מארי סתרי תורה בטרם נתהווה כל דבר נתהוו ההוויות ובגין דא יהי אור ויהי אור דהוה מקדמת דנא:</p>	<p>אויר של ארץ ישראל מחכים), משום שאות י' שהיא חכמה באויר, וזהו אור שהתעטף בו כשברא את העולם, זהו שכתוב "עוטה אור כשלמה" וזהו "יהי אור", יהי אויר, ופרשוהו בעלי סודות התורה, בטרם שנתהווה כל דבר נתהוו ההוויות, ומשום זה נאמר "יהי אור" ויהי אור, שהיה מזמן קדמון.</p>
<p>ח"י אוקמוה חי מן החבית וארח רזא שכינתא עלאה איהי תמינאה ד' ספיראן⁴⁵¹⁴ מתתא לעילא ובגין דא אתקריאת ח' ואתמר בה (משלי כד ג) בחכמה יבנה בית⁴⁵¹⁵ [והיינו] חבית ח' בי"ת ובגין דאיהי חיים דכתיב (משלי ג יח) עץ חיים היא למחזיקים בה יין מתמן איהו ח"י ודא איהו יינא דאורייתא מאן דאשתדל בה אקרי ח"י ועוד צדיק⁴⁵¹⁶ ח"י [איהו חי] מן החבית יין אית מניה⁴⁵¹⁷ תריין גוונין⁴⁵¹⁸ חוור וסומק יין ע' אנפין הא ע"ב ולקבל תריין גוונין דייין איהי זכור ושמור⁴⁵¹⁹ דשבת וע' תיבין דקדוש (ע"ב) ויכל"ו [הא] ע"ב:</p>	<p>חי, פרשוהו חי מן החבית, ודרך סוד שכינה עליונה היא שמינית לספירות ממטה למעלה, ומשום זה נקראת ח', ונאמר בה "בחכמה יבנה בית", וזהו חבית, ח' בי"ת, ומשום שהיא חיים, שכתוב "עץ חיים היא למחזיקים בה", היין משם הוא חי, וזהו יינה של תורה, מי שעוסק בה נקרא חי, ועוד צדיק חי, שהוא חי מן החבית. יין יש ממנו שני צבעים לבן ואדום, יין גימטריא שבעים פנים, הרי ע"ב, וכנגד שני צבעים של היין הוא זכור ושמור של שבת, ושבעים תיבות של קדוש ויכל"ו הרי ע"ב.</p>
<p>מלא הה"ד כוס מלא ברכת יי' ואוף דאיהו מלא מיינא דאורייתא בר נש הכי צריך למהוי שלים כמד"א (בראשית כה כז) איש תם גבר שלים כמו (שם לג יח) ויבא יעקב שלם הכי צריך למהוי נשמתא שלימתא ולא יהא ב(י)ה פגם (ויקרא כא ח, כב כ) דכל אשר בו מום לא יקרב אוף הכי אלם [עם י"ה הוא] אלהים כחושבן כ[ו]ס⁴⁵²⁰ (עם י"ה) איהו מלא והפוך אלם ותמצא מלא אימת⁴⁵²¹ כד</p>	<p>מלא, זהו שכתוב "כוס מלא ברכת ה'", ואף שהוא מלא מיינה של תורה, אדם כך צריך להיות שלם, כמו שנאמר "איש תם", [תרגומו] גבר שלם, כמו "ויבא יעקב שלם", כך צריך להיות נשמה שלימה, ולא יהיה בה פגם. ש"כל אשר בו מום לא יקרב". כמו כן כאן, אותיות אלם עם י"ה הוא אלהים, כחשבון כוס, הוא מלא, והפך אותיות אלם. ותמצא מלא, מתי, כאשר יש שם</p>

⁴⁵⁰⁹ דהיינו בינה ה' עילאה שהיא נקראת אור כענין חמשה אורות שבפרשת יהי אור כדפירושו בתיקונים (אור יקר). ה"פ אור דמע"ב, בינה. ונקרא' אויר, היתר נדרים פורחין באויר, מגדל הפורח באויר (יהל אור).

⁴⁵¹⁰ יחודם (אור יקר).

⁴⁵¹¹ אור י' אויר דהיינו ייחוד חכמה ובינה, ומבין שניהם נאצל התפארת שהוא אויר, כי הם שלשה יסודות אויר מים אש תפארת חסד גבורה (אור יקר).

⁴⁵¹² כשלמה (דפ"ו).

⁴⁵¹³ ר"ל י"ה חו"ב (יהל אור).

⁴⁵¹⁴ ד' ספיראן נמחק בדפ"ו, ובמקומו איתא "דספיראן".

⁴⁵¹⁵ בינה (יהל אור).

⁴⁵¹⁶ ר"ל מן בינה (יהל אור).

⁴⁵¹⁷ מניח (דפ"ו).

⁴⁵¹⁸ חו"ג. וכן מים ויין, שהוא יין מזוג (יהל אור).

⁴⁵¹⁹ ימין ישמאל כידוע (יהל אור).

⁴⁵²⁰ שם י"ה (הערת הזהר).

⁴⁵²¹ ר"ל בלא י"ה הוא אלם, ועם י"ה נעשה מלא (יהל אור).

<p>אית תמן י"ה והיינו (שמות יז מז) כי יד על כס י"ה אדנ"י הושבניה⁴⁵²² ו"ה⁴⁵²³ עמודא דאמצעיתא מלא מן⁴⁵²⁴ תרווייהו ובגין דא שריא עליה אדם דהוא שמא מפרש:</p>	<p>אותיות י"ה, והיינו "כי יד על כס י"ה אדנ"י". חשבונו ו"ה, העמוד האמצעי מלא משניהם, ומשום זה שורה עליו אדם שהוא שם מפורש.</p>
<p>מקבלו בשתי ידיו כגוונא דאורייתא דהוה בתרין לוחין ה' דברן בלוח(ת)א דא לקבל ה' אצבעאן [דיד ימינא וה' בלוחא תניינא לקבל ה' ואצבעאן] דיד שמאלא ואתייהבו בימינא דהיינו ביד ימין ובגין דא שני לוחות אבנים הוריד בידו ולא בידיו והאי איהו דאסהיד קרא (דברים לג ב) מימינו אש דת למו:</p>	<p>מקבלו בשתי ידיו, כדוגמת התורה שהיתה בשני לוחות, חמשה דברות בלוח אחד כנגד חמש אצבעות של יד ימין, וחמשה בלוח שני כנגד חמש אצבעות של יד שמאל, ונתנו בימין, כלומר ביד ימין. ולכן (תפילת שחרית של שבת) "שני לוחות אבנים הוריד בידו", ולא בידיו, וזהו שמעיד הפסוק "מימינו אש דת למו".</p>
<p>ונותן עיניו בו⁴⁵²⁵ בגין [דהאי כוס דאיהו] (דאיהו כוס) לקבל ארעא דישראל דאתמר בה (דברים יא יב) תמיד עיני יי' אלהיך בה ועיינין דלעילא אינון שבעין סנהדרין ומשה [ואהרן] עליהו תרין עיינין עלאין חד עין ימין וחד עין שמאלא ואינון ע"ב כמנין [ב]יין והאי איהו רזא דנותן בכוס עינו⁴⁵²⁶:</p>	<p>ונותן עיניו, בו משום שכוס זה הוא כנגד ארץ ישראל, שנאמר בה "תמיד עיני ה' אלהיך בה", ועיניים של מעלה הם שבעים סנהדרין, ועליהם משה ואהרן, שתי עיניים עליונות, אחת עין ימין ואחת עין שמאל, והם ע"ב כמנין "ביין", וזהו סוד של נותן עינו בכוס.</p>
<p>ומגביהו מן הקרקע טפח בגין דאת ה' איהי כוס בעי לסלקא [לה] באת י' דאיהי טפח⁴⁵²⁷ דביה אתפתחת ה' בה' אצבעא⁴⁵²⁸ ומשגרו לאנשי ביתו במתנה בגין דיתברך דביתהו דאיהי נפש (בגין) דאתמר [בה] (במדבר יא ו) (ו)נפשנו⁴⁵²⁹ יבשה אין כל [ו]אתברכת ואתעבדת פירין⁴⁵³⁰ הה"ד (בראשית א יא) תדשא הארץ דשא:</p>	<p>ומגביהו מן הקרקע טפח, משום שאות ה' היא כוס צריך להעלות אותה באות י' שהיא טפח, שבו נפתחת ה' בחמש אצבעות. ומשגרו לאנשי ביתו במתנה, משום שתתברך אשתו שהיא נפש, שנאמר בה "נפשנו יבשה אין כל", ומתברכת ועושה פירות, זהו שכתוב "תדשא הארץ דשא".</p>
<p>רביעאה למהוי על פתוריה דברי תורה דלא יתקיים ביה כגוונא דעמי הארץ דאתמר עלייהו (ישעיה כח ח) כי כל שלחנות מלאו קיא צואה אבל בסתרי תורה אוקמוה הרוצה להעשיר יצפין יתן שלחן לצפון הרי שלחן לשמאלא דאיהו דין בעי לקשרא ביה ימינא דאיהו⁴⁵³¹ אורייתא [דאתיהיבת מחסד]</p>	<p>רביעי, להיות על השלחן דברי תורה, שלא יתקיים בו כדוגמת עמי הארץ, שנאמר עליהם "כי כל שלחנות מלאו קיא צואה", אבל בסודות התורה פרשוהו, הרוצה להעשיר יצפין, יתן שלחן לצפון, הרי שלחן לשמאל שהוא דין, צריך לקשר בו הימין שהוא</p>

⁴⁵²² ר"ל גי' כס, והן יה"ה, כי אדני ה' בתראה, וכוס בו' הוא הו"ה שלימה כמו שמפרש והולך. [מצאתי כתוב על הגליון. ר"ל כס של כוס, שהוא גי' י"ה אדנ"י, הוא יה"ה, ועם ו' של כוס הוא הו"ה שלימה. ע"כ] (יהל אור).
⁴⁵²³ ו' (יהל אור).
⁴⁵²⁴ תיקו"ז ע ע"א (הערת הזהר).
⁴⁵²⁵ עי' שעה"כ כז ע"ב ד"ה ובהגיעך. ושער מאמרי רשב"י ו ע"ד.
⁴⁵²⁶ ר"ת ע"ב (יהל אור).
⁴⁵²⁷ סתימו דיד, שהוא יו"ד, ופתיחו דיד בה' כידוע (יהל אור).
⁴⁵²⁸ שהן טפח (יהל אור).
⁴⁵²⁹ דל"ל מגרמה כלום (יהל אור).
⁴⁵³⁰ פרין (דפ"ו).
⁴⁵³¹ דאיהו (דפ"ו).

<p>(דמחסד אתיהיבת) דאיהו רחמי ימין ה':</p>	<p>התורה, שנתנה מחסד, שהוא רחמים ימין ה'.</p>
<p>חמישאה אוקמוה מארי מתניתין דצריך להאריך על פתוריה בגין עניים ורזא דמלה בגין דצדקה יאריך יומוי דלא יתקצרון כגוונא דאורייתא איהי⁴⁵³² אריכות יומין (דגופא) בתרין עלמין בעלמא דין ובעלמא דאתי לנשמתא אופ הכי צדקה איהי אריכות יומין [לגופא] בתרין עלמין הה"ד (דברים ל כ) כי הוא (היא) חייך ואורך ימך כי הוא (היא) חייך בעולם הזה ואורך ימך בעולם הבא דעלמא דאתי לגופא:</p>	<p>חמישי, פרשוהו בעלי המשנה שצריך להאריך על השלחנו בגלל עניים, וסוד הדבר, בגלל הצדקה יאריך ימיו, שלא יתקצרו כדוגמת התורה, שהיא אריכות ימים בשני עולמות, בעולם הזה ובעולם הבא לנשמה, כמו כן כאן הצדקה היא אריכות ימים לגוף בשני עולמות, זה שכתוב "כי הוא חייך ואורך ימך", כי הוא חייך בעולם הזה, ואורך ימך בעולם הבא, שעולם הבא לגוף</p>
<p>רמו/א</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>(ל)תחיית המתים דלבתר דייקום לא יימות⁴⁵³³ וכגוונא דעלמא דאתי⁴⁵³⁴ יהא קיים הכי עלמא דין יהא קיים:</p>	<p>לתחיית המתים, שאחר שיקום לא ימות, וכדוגמא שהעולם הבא יהיה עומד, כך העולם הזה יהיה עומד.</p>
<p>שתיתאה שלא יהא גרגרן ובלען על פתוריה דמלכא כגוונא דעשו⁴⁵³⁵ דאמר (בראשית כה ל) הלעיטני (ואמר) ארח הלעטה [אלא] (ולא) בארח טחינה אופ הכי מאן דאפיק מלין דצלותין או דאורייתא מפומוי בעי לאפקא לון בהטחנה שלמים ולא בהלעטה חסרים ולא עוד אלא בגין סכנה דשמא יקדים קנה לושמ⁴⁵³⁶:</p>	<p>ששי, שלא יהא גרגרן ובלען על שלחנו של המלך כדוגמת עשו, שאמר "הלעיטני", דרך הלעטה, אלא דרך טחינה. כמו כן כאן, מי שמוציא דברי תפלה או תורה מפיו צריך להוציא אותם בטחינת שלמים ולא בהלעטה חסרים. ולא עוד אלא בגלל סכנה, שמא יקדים קנה לושט.</p>
<p>שביעאה מים אחרונים ואוקמוה מים ראשונים [מצוה] ואחרונים חובה ואמצעיים רשות מים ראשונים צריך לסלקא אצבעין⁴⁵³⁷ בגין דלא יהדרון משקין ויטמאו את הידים</p>	<p>שביעי, מים אחרונים, ופרשוהו מים ראשונים מצוה ואחרונים חובה ואמצעיים רשות. מים ראשונים צריך להגביה האצבעות כדי שלא יחזרו משקים ויטמאו את הידים, ויש</p>

⁴⁵³² איהו (דפ"ו).

⁴⁵³³ כמו אחרים שאמר בהם רבים מישיני עפר יקיצו אמנם אלה לחיי עולם דהיינו לאורך ימים ואלה לחרפות וכו' וע"י הצדקה יזכה להיות מאותם לחיי עולם (אור יקר).

⁴⁵³⁴ אין פירוש חייך ואורך ימך בתורה לנשמה שוה עם פירוש לגוף בצדקה, כי בתורה לנשמה ירצה לעולם הבא להשפיע לה ולהמשיכה מאריך אנפין וכן חייך לעולם הזה ירצה להשפיעה החיים האמתיים בהשגת סודות התורה, אמנם לגוף בצדקה פירשו שלא ימות, א"כ ג"כ בעולם הזה ירצה קיומו ממש ואריכות בעבודת השם גשמי (אור יקר).

⁴⁵³⁵ סמאל שרו של עשו, והנה מאותו הדרך באכילה וכן בדברי תורה שידקדק במלות לחתך האותיות, וחס ושלום אם לא, שולט שם גיהנם והיינו סוד אומרו כל הנותן ריוח בין הדבקים מצננין וכו', והיינו שכר חתוך האותיות, ועל דרך זה חיתוך אכילתו והטחנתו שלא בדרך הלעטה כדפירשנו (אור יקר).

⁴⁵³⁶ שהוא סכנה שחיצוני שם בעל הסכנה, והיינו קנ"ה לדבר והוש"ט כלי לבליעה. אם לא יחתוך אותיות יקדים לדבר ושט לקנה, ואם יבליע האכילה יקדים קנ"ה לושט, ונודע סוד הוש"ט דהיינו הגשמי והקנה הרוחני ואין ראוי להחליף חס ושלום שמכניס צלם בהיכל, וז"ש ולא עוד אלא בגין וכו' (אור יקר).

⁴⁵³⁷ מפני שהם מצוה שסודם להמשיך שפע מלמעלה, ולכך והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וימשיך כח הקדושה, אבל אם יניח ידו וגבר עמלק, והיינו כדי שלא יחזרו משקין הטמאין מסטרא דעמלק ויטמאו את הידים ולא כן האחרונים (אור יקר)

<p>ואית מרבנן דאמר⁴⁵³⁸ דאחרונים משום מלח סדומית שלא תסמא את העינים אפילו הכי אפקין [לון] (ליה) מחובא⁴⁵³⁹ וסתרי מלין⁴⁵⁴⁰ אלין דאמרו [עליהו] (ד) חובה ולא ארע ארעא לסתרא גאונים מלין (מאלין דאמרי עליהו) [אלא דאתקרי עליהו] (דברים יז יא) על פי התורה אשר יורוך:</p>	<p>מהחכמים שאמרו שאחרונים משום מלח סדומית שלא יסמא את העיניים, אפילו כך הוציא אותם מחובה וסותרים הדברים את אלו שאמרו עליהם חובה, ואין דרך ארץ לסתור דברי הגאונים (מאלו שאמרו עליהם), אלא שנקרא עליהם "על פי התורה אשר יורוך".</p>
<p>ולא עוד אלא דאמרו עליהו ג' קדושות הדא הוא דכתיב (ויקרא יא מד) והתקדשתם והייתם קדושים והתקדשתם אלו מים ראשונים והייתם קדושים אלו מים אחרונים כי קדוש זה שמן ערב אני יי' זו ברכה ואמצעיים בין גבינה לבשר⁴⁵⁴¹ ובג"ד והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני יי' זכאין עמא דמאריהון ישוי לון לגביה אוף הכי והתקדשתם בשעת תשמיש מים ראשונים דזרע בר נש מצוה אחרונים דנוקבא חובא ואמצעיים קא רמיז וכגבינה תקפיאני הדא הוא דכתיב (איוב י י) הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני והאי איהו⁴⁵⁴² דקא רמיז בין גבינה לבשר דאתמר ביה (שם יא) עור ובשר תלבישני:</p>	<p>ולא עוד אלא שאמרו עליהם שלש קדושות, זהו שכתוב "והתקדשתם והייתם קדושים", "והתקדשתם" אלו מים ראשונים, "והייתם קדושים" אלו מים אחרונים, "כי קדוש" זה שמן ערב, "אני ה'" זו ברכה. ואמצעיים בין גבינה לבשר, ומשום זה "והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני ה'", אשרי העם שאדונם ישים אותם אצלו. כמו כן כאן, "והתקדשתם" בשעת תשמיש מים ראשונים שזרע אדם, מצוה. אחרונים, של הנקבה, חובה. ואמצעיים, הרי רומז "וכגבינה תקפיאני", זהו שכתוב "הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני", וזהו שרומז בין גבינה לבשר שנאמר בו "עור ובשר תלבישני".</p>
<p>תמינאה לשלשה צריך כוס אמאי בינה איהי תליתאה מעשר ספיראן מעילא לתתא</p>	<p>שמיני, לשלשה צריך כוס מדוע, בינה היא השלישית מעשר ספירות ממעלה למטה, ומשום זה פחות</p>

⁴⁵³⁸ הגה"ה מבחוץ עד ולא עוד ונראה דהכי פירושה ואית מרבנן אמרי שצריך באחרונים להגביה ידיו וכו' (אור יקר).

⁴⁵³⁹ כי חובה הוא בסוד הקליפות ולפי דבריהם שצריך להגביה הידים א"כ יהיו מצוה כראשונים, ולכך אדרבה צריך להשפיל ידיו למטה מפני שהם חובה מהאי טעמא גופא דהיינו מלח סדומית דהיינו סמא"ל ולילית (אור יקר), מתקין לי' מחובה. ר"ל מס"א דאיקרי חובה כידוע (יהל אור).
⁴⁵⁴⁰ מילין (דפ"ו). נמחק ביהל אור.

⁴⁵⁴¹ מה שאמר בפרשת משפטים דף קכה ע"א, דמשמע משם דאין הפרש לאכול הגבינה קודם הבשר או האוכלה אחר הבשר, וכמו שאמר הרב זלה"ה, היינו גבינה מלפני הבשר ממש, אבל הכא מיירי באוכל אחד מהם אחר תבשיל האחר, וכדכתב השו"ע י"ד סי' פ"ט ס"ג, דחובה ליטול ידיו וכו' בחמדת ימים דף פ"א, מכאן תתבונן כי מ"ש בזוהר משפטים דף קכ"ה, כל מאן דאכיל האי מיכלא דאתחבר כחדא או בשעתא חדא או בסעודתא חדא, ארבעין יומין וכו', אינו אלא בגבינה אחר בשר, שהרי לבשר אחר גבינה בפי' אתמר בר"מ מים אמצעיים בין גבינה לבשר. וכן כתב הרח"ו ז"ל עצמו, מורי ז"ל לא היה אוכל גבינה ביום שהיה אוכל בו בשר, אפילו זה בתחילת היום וזה בסוף היום, עכ"ל. וגורי האר"י ז"ל הוסיפו מוספין שלא כהלכתן, ואין לנו אלא דברי הרח"ו שמוסכמים עם דברי ר"מ הנזכר, ואב הוא דלא להוסיף עליה כי סמך את ידיו עליו. ואף לפי סודן של דברים עין המשכיל תשכילהו, דק"ל גבי משקה של איסור שנפל במשקה של היתר דתתאה גבר, ואם התחתון חם הוא אסור, ואם התחתון הוא קר מותר. מעתה קם דינא לאוכל בתחילה חלב שהיא בחי' החסדים, ואחריו בשר בחי' הגבורות, תתאה גבר ובחינת הגבורות מתמתקים בחסדים של מטה והוא תיקון נפלא. אכן גבינה אחר בשר אסור, דתתאה גבר ויגביר הגבורות על החסדים ח"ו. ואחר אכול הגבינה יש להדיח פיו במים וכו'. וכשהרציתי הדברים לפני רבותי אמרו י"שר. אבל שמעתי מפי זקני הרב ז"ל שקיבל מפי מגידי אמת שראו לרבנו האר"י ז"ל שלא היה אוכל בשר אחר גבינה קשה. וירא שמים יצא את כולם. נקיט מיהא שלא יתבטל מעונג שבת ויאכל מאכל חלב ואחר כך ידח פיו ויאכל בשר (רמ"ז).

⁴⁵⁴² דקודם הוא בגבינה, ואח"כ בשר כמו שמפרש והולך (יהל אור).

<p>ובגין דא פחות משלשה לא צריך כוס [ד"א] (דאמרו) לשלשה צריך כוס קא רמזי קדושה לך ישלשו ולא עוד אלא דאורייתא לא נחתא פחות מג' כהנים ליום ישראלים תורה נביאים וכתובים בירה תליתאי ביום תליתאי ודא בינה יה"ו ובגינה אתמר שלש משמרות הוי⁴⁵⁴³ הלילה מלכות [ה'] רביעית עלה אתמר ארבעה משמרות הוי הלילה וש דתלת ענפין לקבל תלת משמרות וש דארבע אנפין לקבל ארבעה משמרות:</p>	<p>משלשה לא צריך כוס (ד"א), לשלשה צריך כוס, רומז "קדושה לך ישלשו", ולא עוד אלא שהתורה לא יורדת פחות משלשה, כהנים ליום ישראלים, תורה נביאים וכתובים, בחדש השלישי ביום השלישי, וזו בינה יה"ו. ובגללה נאמר "שלש משמרות הוי הלילה", מלכות ה' רביעית, עליה נאמר "ארבע משמרות הוי הלילה". ש' של שלשה ענפים כנגד שלש משמרות, ש' של ארבע פנים כנגד ארבע משמרות.</p>
<p>תשיעאה כוס של ברכה רביעית לוג ושיעורא דיליה לקבל ה' רביעאה דשם יהו"ה:</p>	<p>תשיעי, כוס של ברכה רביעית הלוג, ושיעור שלו לעומת ה', רביעית של שם יהו"ה.</p>
<p>עשיראה [בעשרה] (לעשרה) אומר נברך לאלהינו ושכינתא תתאה איהי רביעית ועשירית רביעית לשם יהו"ה עשירית לעשר ספירין⁴⁵⁴⁴ דאינון יו"ד ה"א וא"ו ה"א וכמה צריך ב"נ לנטרא גרמיה דלא לזרוק מלין אלין באתר דלא אצטריך כמו מאן דזריק נהמא כ"ש מאן דזריק נהמא דאורייתא לבר מפתוריה⁴⁵⁴⁵ דאיהי שכינתא דאתמר בה (יחזקאל מא כב) זה השלחן אשר לפני יי:</p>	<p>עשירי, בעשרה אומר נברך לאלהינו, ושכינה תחתונה היא רביעית ועשירית. רביעית לשם יהו"ה, עשירית לעשר ספירות שהן יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וכמה צריך אדם לשמור עצמו שלא לזרוק דברים אלו במקום שלא צריך, כמו מי שזורק לחם, כל שכן מי שזורק לחם של התורה החוצה משלחנו, שהיא השכינה, שנאמר בה "זה השלחן אשר לפני ה'".</p>
<p>זהר:</p>	<p>זהר</p>
<p>[ובחבורא קדמאה] תלת אינון דגרמין ביש לגרמייהו תרין בהאי עלמא וחד בעלמא אחרא ואלין אינון מאן דלייט גרמיה דתנינן חד ממנא אתפקד קמיה דב"נ ובשעתא דלייט גרמיה ההוא ב"נ האי ממנא ושבעין אחרנין דממנן תחותיה נטלין ההיא מלה ואמרי אמן וסלקי לה לעילא ודינינן לה ואיהו רדיף אבתריה עד דעביד ליה ואשלים ליה ההוא מלה:</p>	<p>ובחבור הראשון, שלשה הם שגורמים רעה לעצמם, שנים בעולם הזה ואחד בעולם אחר, ואלו הם מי שמקלל את עצמו, שלמדנו, ממונה אחד מפקד לפני האדם, ובשעה שמקלל את עצמו אותו האדם, ממונה זה ושבעים אחרים שממונים תחתיו נוטלים אותו דיבור ואומרים אמן, ומעלים אותה למעלה, ודנים אותה, והוא רודף אחריו עד שעושה אותו ומשלים לו אותו דיבור.</p>
<p>מאן לן רב ממשה דאמר (שמות לב לב) ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת, ואמר לצורך ואע"ג דקב"ה עביד רעותיה עם כל דא לא אשתזיב מעונשא והא אתמר דלא אדכר בפרשת [ואתה תצוה] (המשכן) ואתמחי מתמן והא אוקמוה מאן לן רב מדוד מלכא דאמר (תהלים לט ב) אמרתי אשמרה דרכי מחטוא בלשוני אשמרה לפי מחסום בעוד</p>	<p>מי לנו גדול ממשה שאמר "ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת", ואמר לצורך, ואף על גב שהקדוש ברוך הוא עשה רצונו, עם כל זה, לא ניצול מעונש, והרי נתבאר שלא נזכר בפרשת ואתה תצוה, ונמחה משם, והרי פרשוהו. מי לנו גדול מדוד המלך שאמר "אמרתי אשמרה דרכי מחטוא בלשוני אשמרה לפי מחסום בעוד רשע</p>

⁴⁵⁴³ ה"י (דפ"ו).

⁴⁵⁴⁴ ספירין (דפ"ו).

⁴⁵⁴⁵ באדם דלית שכינתא ביה (יהל אור).

<p>רשע לנגדי מאי בעוד רשע לנגדי ההוא ממנא דאתפקד על דא ונטיל ההיא מלה לאבאשא ליה לב"נ:</p>	<p>לנגדי", מהו "בעוד רשע לנגדי" הממונה ההוא המפקד על זה ולוקח הדבור ההוא להרע לו לאדם.</p>
<p>וחד מאן דזריק נהמא או פירוורין דנהמא בארעא וקא עביד ביה זלזולא כמה דאתמר הני תרי בהאי עלמא וחד בההוא עלמא מאן דאוקיד שרגא במוצאי שבת עד לא מטו ישראל לקדושה דסדרא בגין דקא מחלל שבתא וגרים לנורא דגיהנם לאתוקדא עד לא מטא</p>	<p>ואחד, מי שזורק לחם או פירוורים של לחם בקרקע ועושה בו זלזול, כמו שנתבאר, אלו השנים בעולם הזה. ואחד בעולם ההוא, מי שמדליק נר במוצאי שבת טרם שמגיעים ישראל לקדושה דסדרא, משום שמחלל שבת וגורם לאש של הגיהנם לדלק טרם הגיע</p>
<p>רמו/ב זהר:</p>	
<p>זמניה חד דוכתא אית בגיהנם לאינון דקא מחללי שבתא כיון דאיהו אוקיד שרגא עד לא מטא זמניה חד ממנא אית בגיהנם במ"ש ואוקיד בקדמיתא לההוא דוכתא ואמר האי דוכתא דפלניא וכל חייבין דגיהנם מסייעי לאוקדא ההוא דוכתא ההוא ממנא קארי ואמר (ישעיה כב יז) הנה יי מטלטלך⁴⁵⁴⁶ טלטלה גבר ועטך עטה⁴⁵⁴⁷ חייבין דגיהנם אמרי (שם יח) כדור אל ארץ⁴⁵⁴⁸ רחבת ידים שמה תמות וגו' בגין דאיהו גרים לון לאתוקדא עד לא מטא זמניהו הא לן תלתא דגרמי ביש לגרמייהו כמה דאתמר⁴⁵⁴⁹:</p>	<p>זמנו. מקום אחד יש בגיהנם לאותם שמחללים שבת, כיון שהוא הדליק נר טרם הגיע זמנו, יש ממונה אחד בגיהנם במוצאי שבת ומבעיר בראשונה לאותו מקום, ואומר זה מקום של פלוני, וכל רשעי הגיהנם מסייעים להבעיר את אותו מקום. אותו ממונה קורא ואומר "הנה ה' מטלטלך טלטלה גבר ועוטך עטה". רשעי הגיהנם אומרים "כדור אל ארץ רחבת ידים שמה תמות וגו'", משום שהוא גרם להם להישרף טרם הגיע זמנם. הרי לנו שלשה שגורמים רע לעצמם כמו שנתבאר.</p>
<p>רעיא מהימנא:</p>	
<p>אמר רעיא מהימנא דוכתינ אית בגיהנם וכו' עד על אתוון נדפס בספר ויקרא דף ט"ז ע"ב:</p>	
<p>ד"א (בראשית כח יב) ויחלום והנה</p>	<p>דבר אחר "ויחלום והנה סולם", רועה נאמן מה ל' עולה על כל האותיות, כך אתה עתיד להתעלות על כל הבריות, משום שעלה לשם של יו"ד ה"י וא"ו ה"י, שבו שלש י' י' י', שחשבונו שלשים, שבהתחלה היית בשם יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שהוא יא"א ב"ג מדות של רחמים, שהן אח"ד. כעת תתעלה בא"ל שהוא אותיות יא"י ששני שמות הם עדים "הלא אל אחד בראנו", זהו שכתוב "הלא אב אחד</p>

⁴⁵⁴⁶ מדה נגד מדה הוא מטלטל הרשעים ממנוחתם גם הוא יטלטל קודם כולם (אור יקר).
⁴⁵⁴⁷ יש לו מקום בפני עצמו ששם הוא עטוי לבדו (אור יקר).
⁴⁵⁴⁸ מדה נגד מדת שהוא הדליק מקומות הרבה לכל רשע ורשע מקומו, אף הוא ינתן לו לחלקו מקומות הרבה והוא מטלטל מזה לזה (אור יקר).
⁴⁵⁴⁹ כאן שייך ר"מ שבסוף הספר סימן י"ב (הערת הזהר).

<p>סלם⁴⁵⁵⁰ רעיא מהימנא מה [ל' סלקא] ול' אסתלקן (לסלקן) על כל אתון⁴⁵⁵¹ הכי את עתיד לתסתלקא⁴⁵⁵² על כל בריין בגין דאסתלק לשמא דיו"ד ה"י וא"ו ה"י דביה וי"י (יי י) דחושבניה ל⁴⁵⁵³ דבקדמיתא הוית בשם יו"ד ה"א וא"ו ה"א דאיהו יאאא בי"ג מכילין דרחמי [דאינון] (דאיהו) אחד כען תסתלק באל דאיהו יאי דתריין שמהן סהדין הלא אל אחד בראנו [הה"ד (מלאכי ב י) הלא אב אחד⁴⁵⁵⁴ לכלנו הלא אל אחד בראנו] ובג' יודין אלין יתקיים בכ (ישעיה נב יג) ירום ונשא וגבה מאד [כמה דהכי] ובמ"ה דהכין (כמה דאיהו) סליק מא"ד לחשבן אדו"ם ובהפוך אתון מאד הוא אדם:</p>	<p>לכלנו הלא אל אחד בראנו". ובשלש יודין אלו יתקיים בכ "ירום ונשא וגבה מאד". במ"ה, שכך עולה מא"ד לחשבון אד"ם, ובהפוך אותיות מאד הוא אדם.</p>
<p>ירום בארבע אנפין [דאריה דאינון] (דאיהו) יברכך יהו"ה (במדבר ו כד) ונשא</p>	<p>"ירום" בארבע פנים של אריה שהם "יברכך יהו"ה", "ונשא" בארבע פני שור שהם "ישא יהו"ה" בשמאל, "וגבה</p>

⁴⁵⁵⁰ מורה על עליות המדרגות, ובכל האותיות הם שלושה מדרגות מעצמן, האחד האותיות כמו ד' ר' ב' וכיוצא כי בלי ספק כיון שיש גגים לאותיות מורה על מדרגה עליונה על שאר גוף האותיות, והשנית גוף האות דהיינו קומת האותיות כגון קומת הו"א ו' ואורכה וכן קומת הזין וכן ד' ב' ו' וכל האותיות משך קומתם הוא מדרגה בפני עצמה והעד שיש אותיות (שיש) [שאינן] להם גגים אמנם קומה יש להם כגון ט"ן וז"א ווא"ו וכיוצא והשלישית מושב האותיות שהם יושבות קצתם כגון ג' או ב' וכן כ' וכיוצא, ושלושה מדרגות אלו לאותיות בלי ספק יורה קומתם על תפארת שהוא סוד ויין, וכן כל קומה הוא בו בסוד קומ"ה מקוה ישראל יהו"ה, והיינו סוד משך ששה קצוות ומושבים בסוד כסא שהיא מלכות אמנם יורה שם בחינות רבות, וגגיהם בסוד הבינה בסוד בחינתה שהיא אמא רביעא על בנין הכולל מן הימין לשמאל בחסד וגבורה, אמנם יש בשלושה מדרגות אלו נכללים סוד בריאה כסא דתמן מקנא אימא עילאה וסוד מלאך דתמן מקנן התפארת דהיינו יצירה וסוד אופן דהיינו עשיה דתמן מקנן מלכות, והנה אין בכל האותיות שיסתלק למעלה משלושה בחינות אלו שלושה מדרגות ולכך הם סולם קצר אבל הלמד עולה למעלה מכל האותיות בסוד שלש ראשונות עד סוד מגדל הפורח באויר דהיינו עד כתר עליון ולכך הוא סולם האחוז באצילות כי אין ביסוד בריאה יצירה ועשיה מבינה ולמעלה, ובסוד הלמד כולל גם בחכמה גם בכתר (אור יקר).

⁴⁵⁵¹ והוא הסולם האמיתי שמגעת בכל המדרגות ויש בה כח להעלות עד הכתר כדפירשנו (אור יקר).

⁴⁵⁵² לאסתלקא (דפ"ו). הענין כי הנמצאים הנפרדים למטה מסוד האצילות כאומרו ונה"ר יוצא מעדן דהיינו סוד יה"ו, י' עדן, ו' נהר נמשך בה' להשקות את הגן ה' תתאה ומשם יפרד בסוד הפירוד והיה לארבעה ראשים שהם סוד ארבעה סמכין דכורסייא מסוד שלושה בחינות אלו שהם כסא בריאה והיכלות יצירה ויסודות רוחניים עשיה נמצאים כל הנבראים ונוצרים ונעשים והם אוחזים באצילות בסוד בינה תפארת ומלכות דהיינו שלושה אותיות הו"ה כדפירשנו, אמנם רעיא מהימנא עד עתה בסוד בריאה יצירה ועשיה כדפירשנו בסימן ג' הו"ז משער ראשון בסבת הגלות, אמנם לסבה זו אינו עולה לסוד יו"ד ה"י וא"ו ה"י ששם זה עולה עד הכתר כאשר נבאר ולכך אינו נזכר על כל מעשה בראשית שהם עש"ן עול"ם שנ"ה נפ"ש דהיינו בינה תפארת ומלכות דהיינו בריאה יצירה ועשיה, אמנם כאשר יהיה הגאולה ויתגלה בו בסוד הגאולה נשמתא דאצילות יתגבר בסוד אות ל' עד הכתר כדפירשנו ולכך יסתלק לסוד שם יו"ד ה"י וא"ו ה"י שהוא בכתר, וכל מעשה בראשית שהם בסוד עול"ם שנ"ה נפ"ש כדפירשנו דהיינו כל נברא וכל נוצר וכל נעשה יהיו משועבדים תחת ידו, יעמוד השמש דהיינו שנה, יבקע ימים ונהרות דהיינו נפש, יעשה מופתים בשמים ובארץ דהיינו עולם וכל זה בסוד הגאולה והניסים, ושרי מעלה ומטה משועבדים תחת רשותו והיינו אומרו עתיד לאסתלקא על כל בריין כדפירשנו שהם נבראים נוצרים ונעשים וסילוקו בסוד אצילות, וסוד ענין זה תלוי בשמות הקדושים כדמסיק בגין דתסתלק בסוד נשמה כוללת עד הכתר (אור יקר).

⁴⁵⁵³ עי' תיקו"ז קח ע"א, קמא ע"ב, דע"ה ח"ב דרוש ד ענף כה סימן ב, שעה"כ ה ע"ד, כב ע"א, ע"ח א"א יג, שער כו פרק ג, ועי' שער כט פרק ב שבחי' ייא"י היא פנימיות שם ס"ג. בהגר"א על תיקו"ז מז ע"ד ד"ה וחבא איהי, ועיי"ש פא ע"ב, ובית עולמים ח ע"א.

⁴⁵⁵⁴ א"ב גי' ג', ג' יודין (יהל אור).

<p>בארבע אנפין דשור דאינון (שם כה) ישא יהו"ה בשמאלא וגבה מאד יאר יהו"ה באמצעיתא ודא יוד הי ואו הי (שם כו) ישא יהו"ה פניו אליך וישם לך שלום⁴⁵⁵⁵ רביעאה⁴⁵⁵⁶ יהו"ה וישמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם:</p>	<p>מאד" "יאר יהו"ה" באמצעיתו, וזה יוד הי ואו הי, "ישא יהו"ה פניו אליך וישם לך שלום". רביעי יהו"ה, "ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם".</p>
<p>מסטרא דימינא (ד)אתקריאת אבן וכמה אבנין מפולמין יקירין אשתכחו [מנה] (מנייהו) דמנייהו מיא דאורייתא נפקין ובגיניהון אתמר אמר ר' עקיבא לתלמידיו כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים שמא תסתכנו בנפשכם. אל תאמרו שהם מים מים ממש, משום "דובר שקרים לא יכוון לנגד עיני", שאלו המים זו התורה שנאמר בה "ותורה אור", ומשום שזה האור נובע במקור המים אשר לא יכזבו מימיו נקרא מים.</p>	<p>מצד הימין נקראת אבן, וכמה אבנים לחות מכובדות נמצאו ממנה, שממנה מי התורה יוצאים, ובגללם נאמר, אמר רבי עקיבא לתלמידיו כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים שמא תסתכנו בנפשכם. אל תאמרו שהם מים מים ממש, משום "דובר שקרים לא יכוון לנגד עיני", שאלו המים זו התורה שנאמר בה "ותורה אור", ומשום שזה האור נובע במקור המים אשר לא יכזבו מימיו נקרא מים.</p>
<p>ומסטרא דשמאלא האי אבן דאיהי י' אתקרי גחלת ומתמן עשר ספירן כשלהבת קשורה בגחלת ואית לה ד' גוונין⁴⁵⁵⁷ [ועשרה ואינון י"ד] ואינון (ויד) יוד הא ואו הא יהו"ה ואיהי יד הגדולה בימינא יד החזקה בשמאלא עמודא דאמצעיתא מתמן ואיהו (איהו) יד רמה כליל מ"ב גוונין ובגין דאיהי מסטרא דימינא אבן [נ"א מים] ומסטרא דשמאלא גחלת בה נטיל קב"ה נוקמא [מישמעאלים ומבנוי דעשו דאינון במים הזדונים ואישין נוכראין] (ומישמעאל ואדום) דאינון אישין נוכראין) וממנן דלהון סמאל ונחש סמאל אשא דגיהנם ממונה על אומה [דעשו] (חדא) נחש ממונה על אומה [דישמעאל] (אחרת) ואיהו רהב דממנא על [מיא] (ימא):</p>	<p>ומצד השמאל זו האבן שהיא י', נקראת גחלת, ומשם עשר ספירות כשלהבת קשורה בגחלת, ויש לה ארבעה צבעים (ועשרה), והם יוד הא ואו הא, יהו"ה, והיא יד הגדולה בימין, יד החזקה בשמאל, העמוד האמצעי משם היא יד רמה כלולה מארבעים, ושנים גוונים. ומשום שהיא מצד הימין אבן, ומצד השמאל גחלת, בה לוקח הקדוש ברוך הוא נקמה מישמעאל ואדום, שהם אישים נכריים, במים הזידונים, והממונים שלהם סמאל ונחש, סמאל אש הגיהנם ממונה על האומה של עשו, נחש ממונה על האומה של ישמעאל, והוא רהב הממונה על המים.</p>
<p>בימינא דאברהם דדרגיה חסד נטיל נוקמא מישמעאל [וממנא דיליה ובשמאלא] (וממנן דיליה ומשמאלא) דיצחק דדרגיה פחד נטיל נוקמא מעשו ו[מ]ממנא דיליה בתרין משיחין דאינון חד מימינא משיח בן דוד וחד משמאלא משיח בן יוסף ובררגא</p>	<p>בימין, אברהם, שדרגתו חסד, נוטל נקמה מישמעאל והממונה שלו, ובשמאל יצחק שדרגתו פחד, נוטל נקמה מעשו והממונה שלו בשני משיחים, שהם אחד מימין משיח בן דוד, ואחד משמאל משיח בן יוסף,</p>

⁴⁵⁵⁵ "ישא יהו"ה בשמאלא וגבה מאד יאר יהו"ה באמצעיתא ודא יוד הי ואו הי ישא יהו"ה פניו אליך וישם לך שלום" נמחק ביהל אור.
⁴⁵⁵⁶ וזהו ואני מל', אברכם (יהל אור).
⁴⁵⁵⁷ דגחלת כידוע, ד' אותיות הו"ה (יהל אור).

<p>דיעקב דאיהי לקבליה ברזא דשכל את ידיו (כי מנשה הבכור) (בראשית מח יד) אריה לשמאלא שור לימנא דישמעאל בגין דיהודה⁴⁵⁵⁸ גלה בעשו אשתכח ימינא דקדושה עם שמאלא דעשו ושמאלא דקדושה עם ימינא מסאבא דישמעאל (שם מט י) עד כי יבא שילה⁴⁵⁵⁹ רעיא מהימנא בדרגיה תפארת ישראל נטיל נוקמא מערב רב⁴⁵⁶⁰:</p>	<p>ובדרגתו של יעקב שהיא כנגדו בסוד של "שכל את ידיו (כי מנשה הבכור)". אריה לשמאל, שור לימין של ישמעאל, בגלל שיהודה גלה בעשו, נמצא ימין הקדושה עם השמאל של עשו, ושמאל הקדושה עם ימין טומאה של ישמעאל, "עד כי יבא שילה", רועה נאמן בדרגה של תפארת ישראל, נוטל נקמה מערב רב.</p>
<p>בתלת דרגין אלין יפקוד⁴⁵⁶¹ כהנים לויים וישראלים מן גלותא ובהון נטיל נוקמא [מאומה דבני עשו וישמעאל] ומעשו וישמעאלו וערב רב כגוונא דערב רב מעורבין בעשו וישמעאל הכי יעקב מעורב באברהם ויצחק ערוב דתרווייהו⁴⁵⁶² והכי מתערב שילה עם משיח בן דוד ומשיח בן יוסף ויהא שלשלת דתרווייהו כההוא [זמנא] דחזא בלעם בנבואה דיליה דהכי מתקשרין⁴⁵⁶³ תרין משיחין ברעיא מהימנא בתלת אבהן בגלותא בתראה:</p>	<p>בשלש דרגות אלו יפקוד (יצאו) כהנים לויים וישראלים מן הגלות, ובהן יקח נקמה מעשו וישמעאל וערב רב, כדוגמא של ערב רב מעורבים בעשו וישמעאל, כך יעקב מעורב באברהם ויצחק עירוב של שניהם, וכך מתערב שילה עם משיח בן דוד ומשיח בן יוסף, ותהא שלשלת של שניהם כאותו זמן שראה בלעם בנבואתו שכך מתקשרים שני משיחים ברועה הנאמן, בשלשה אבות בגלות האחרונה.</p>
<p>פתח ואמר "לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל יי' אלהיו עמו ותרועת מלך בו וכלא לקיימא קרא וברחמים גדולים אקבצך כההוא זמנא⁴⁵⁶⁴ מתברין קליפות⁴⁵⁶⁵ דהוו מסחרין לשכינתא מיד אתגלייא אבנא חדא מתלת אבנין דאינון סגולתא דעלייהו אתמר (יהוקאל א א) ויהי בשלשים שנה ואינון⁴⁵⁶⁶ ברביעי אבנא רביעאה</p>	<p>פתח ואמר "לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל ה' אלהיו עמו ותרועת מלך בו", והכל לקיים הפסוק, "וברחמים גדולים אקבצך", באותו זמן נשברות הקליפות שהיו מסובבות לשכינה, מיד מתגלית אבן אחת משלש אבנים, שהן סגולתא, שעליהן נאמר "ויהי בשלשים שנה" והן יי ברביעי, אבן רביעית,</p>
<p>רמז/א</p>	

⁴⁵⁵⁸ שהוא אריה (יהל אור).
⁴⁵⁵⁹ משה גי' שילה (יהל אור).
⁴⁵⁶⁰ שהן מעורבין בישראל (יהל אור).
⁴⁵⁶¹ (נ"א יפקון) (נוסף בדפ"ו).
⁴⁵⁶² אותיות ע"ב ר"ו, ימינא ושמאלא כידוע (יהל אור).
⁴⁵⁶³ מתקשרי (דפ"ו).
⁴⁵⁶⁴ שיעשה הקב"ה הנקמות הנזכרות ויגאל ישראל (אור יקר).
⁴⁵⁶⁵ הם סוד צלמא דקאמר שהם קליפיץ דאגוזא שעליהם נאמר ר"ח סערה, ענ"ן גדול, וא"ש מתלקחת ונוג"ה לו סביב, ואחר [שיכה] באבנא דמחת לצלמא וישבר קליפי האגוז יתראה המוח וזהו שאמר אתגלייא אבנא חדא שהיא שכינה הנקראת אבץ אחת מתלת אבנים דהיינו שלושה אבות שהם שלושה עוקצין די"ד, עוקץ למעלה ועוקץ למטה חסד וגבורה וגו באמצעיתא תפארת והם סוד סגולא כזה ●●, והיינו שמהם מתפשטין שלושה וויץ דהיינו ו'יסע ו'יבא ו'יט שלושה וויץ שהם שלושה אבות בחינת א, ונוסף עליהם שפעמים הוא ד והיינו שיש בה רביעית (אור יקר).
⁴⁵⁶⁶ (אור יקר).

<p>רע"מ:</p>	
<p>[בחמשה לחדש] (בחמישי) אבנא חמשה לקבלייהו ויקח דוד חמשה חלוקי אבנים⁴⁵⁶⁷ מן הנחל (שמואל א' יז מ) ואינו לקבלייהו חמש תיבין דאינון שמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה (דברים ו ד):</p>	<p>"בחמשה לחדש" אבן חמישית, כנגדן ויקח דוד "חמשה חלוקי אבנים מן הנחל" ואלו לעמתם, חמש תבות שהן "שמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה".</p>
<p>ואני בתוך הגולה (יחזקאל א א) דא שכינתא בה קב"ה⁴⁵⁶⁸ אחד ו' בתוספת ואני הוא נהר⁴⁵⁶⁹ צדיק חי עלמין (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן מאי עדן דא בינה נהר [ד] נפיק מנה⁴⁵⁷⁰ (ו) דא ו' בן י"ה דרגא דרעיא מהימנא ור"מ נפיק מאומא עלאה [ואתפשט] (ומתפשט) בשית ספירין⁴⁵⁷¹ עד צדיק ומניה אשקי לגנתא (דעדן) דאיהי שכינתא:</p>	<p>"ואני בתוך הגולה", זו שכינה, בה הקדוש ברוך הוא אחד, ו' בתוספת "ואני", הוא נהר, צדיק חי העולמים. "ונהר יצא מעדן להשקות את הגן", מהו "עדן", זו בינה, נהר שיוצא ממנה זו ו', בן י"ה, דרגה של הרועה הנאמן, והרועה הנאמן יוצא מאמא העליונה ומתפשט בשש ספירות עד צדיק, וממנו משקה לגן (של עדן) שהיא השכינה.</p>
<p>מאי כב"ר כ' כתר ב' בינה ר' (שכינתא) ראשית חכמה⁴⁵⁷² כתר בימינא חכמה בשמאלא בינה באמצעיתא רכב לעילא לעלת העלות י' ספירין⁴⁵⁷³ כלהו אתכללו בנהר דאיהו⁴⁵⁷⁴ אתפשט עד צדיק דאיהו [כל] כליל כלא ובגיניה אוקמוה (דניאל ד ח – ט) אילנא רבא ותקיף ומזון לכלא ביה מניה תליא כלא [כד חמא שכינתא מגו קליפין וכו'] נכתב לעיל רכו ע"ב [כד חמא שכינתא מגו</p>	<p>מהו כבר, כ' כתר, ב' בינה, ר' ראשית חכמה. כתר בימין, חכמה בשמאל, בינה באמצע. רכב למעלה לעילת העילות, עשר הספירות, כולן נכללו בנהר שהוא מתפשט עד צדיק, שהוא "כל" כולל הכל, ובגללו פרשוהו "אילנא רבא ותקיף ומזון לכלא ביה" [אילן גדול ותקיף ובו מזון לכל], ממנו תלוי הכל. כאשר ראה את השכינה, ראה מתוך הקליפות, עמה עשר ספירות</p>

⁴⁵⁶⁷ ה"ס חגתנ"ה (יהל אור).

⁴⁵⁶⁸ שבה נעשה הקב"ה אחד כידוע. ור"ל זהו אחד דשמע ישראל, ובו כליל יסוד, אחד כידוע. וכן ואני, ו' יסוד, אני מל' כמו שמפרש והולך (יהל אור).
⁴⁵⁶⁹ ר"ל זהו נהר כבר, וכבר הוא כח"ב (יהל אור).

⁴⁵⁷⁰ קרי עדן לאי מפני שבשעת התיקון לקחה חכמה שלימה של ב"ן. אי נמי אפשר דאירי בבניה דאריך שהיא בסוד הגרון, והיא בסוד מלכות מ"ס כידוע מסודות זווג חיד גרון. ולפי זה מ"ש נהר דא ו', הוא דעת דאריך שהוא מתפשט בכל פנימיות האצילות בהתפשטותו בתוך חג"ת נה"י דר"ק דאריך המלובשים באו"א וז"א. ולהיות שדעת זה הוא התחתון דאריך לכן אמר בן י"ה, לאפוקי דעת העליון שהוא למעלה מגרון דא"א, והוא בעלה דבינה ולא בנה. ולכן כיון דמפרש נהר על דעת דא"א שואל כענין מאי כב"ר. ותירץ כ' כתר וכו', כנזכר לקמן. אך עוד אומר דרך נכון בב' בינה, והוא דאיתא בפ"ב דשער אריך בהדיא שחג"ת דעתיק מתלבשים בכח"ב דאריך, חסד בכתר גבורה בחכמה ת"ת בבניה. ובזה עולה הכל יפה, משום דכב"ר זה הנדרש פה שהוא כח"ב דאריך, הוא רכ"ב עלאה לעתיק (רמ"ז).

⁴⁵⁷¹ ספיראן (דפ"ו).

⁴⁵⁷² הסוד הוא בסוד הארת ז' תיקוני דגולגלתא, דהיינו חסד דעתיק יומין מתקן כתר אריך ולכן הוא בימינא, גבורה דעתיק בחכמה דא"א ועל כן הוא בשמאלא. ואמנם התיקון השלישי שנתקן בת"ת עתיק הוא הנקרא קרומא דאורא ובו מתלבש דעת דעתיק שהוא האורא. ותו איתא בייחוד היודין והוויין שבעת רצון מאירה בינה דעתיק במצחא דא"א, וסתם מצח ה"ס הדעת שהוא באמצע, ולכן אמר בינה באמצעיתא. ואולי שלכן נמשך ואמר רכב לעילא, מפני שכח"ב דעתיק הם רכ"ב לאד"ק, כי גם שבינה דעתיק מאירה במצח אריך, היינו הארה ולא התלבשות, כז' תחתונות דעתיק שהן מתלבשות ממש ברישא דאריך, ונשארו כח"ב דעתיק בסוד רישא דלא אתידע, ועיין עוד לעיל (רמ"ז).

⁴⁵⁷³ ספיראן (דפ"ו). מבשלים שנה עד כבר ע"ס כנ"ל, וחוזר ואומר נהר שבו כולהו כלילין (יהל אור).
⁴⁵⁷⁴ ר"ל עד"א. וז"ש אילנא רבא כו' עד"א (יהל אור).

קליפין הוא עמה עשר ספירין ⁴⁵⁷⁵ :	(בחבור הראשון).
זהר:	
[ובחבורא קדמאה] סלת למנחה לאעלאה להאי סלת ⁴⁵⁷⁶ קמי מלכא עלאה ⁴⁵⁷⁷ למנחה בין תרין דרועין ⁴⁵⁷⁸ :	"סולת למנחה", להעלות לזאת הסלת לפני המלך העליון, למנחה, בין שתי זרועות.
רע"מ:	
אמר רעיא מהימנא ⁴⁵⁷⁹ מהאי אשתמודע הני מלין ⁴⁵⁸⁰ סתימין אינון וצריך למפתח לון קמי חברייה אברהם יצחק דתקיננו שחרית ומנחה ⁴⁵⁸¹ אתמר עלייהו (ישעיה מח יג) אף ידי יסדה ארץ ⁴⁵⁸² דא יצחק וימיני טפחה שמים ⁴⁵⁸³ דא אברהם ⁴⁵⁸⁴ דדרגין דלהון חסד ופחד דאתמר עלייהו (ישעיה מח יג) נשבע יי בימינו ובזרוע ⁴⁵⁸⁵ עזו אינון תרין דרועין דמלכא דאיהו יהו"ה עמודא דאמצעיתא סלת דיליה דא ⁴⁵⁸⁶ שכינתא תתאה נהורא דיליה סלת נקיה מסטרוי בלא פגימו [דחשוכא] (מחשוכא) ובלא תערובת חשוכא כלל [דהכי אינון חשוכין] (דהכא אינון חשיכין) עם נהורין כבר ⁴⁵⁸⁷ קדם מוין ותבין ⁴⁵⁸⁸ ובחוביהון דישראל מתערבין חשוכין בנהורין וכגוונא דדש ב"נ תבואה ולבתר איהו בורר לה כבורר אוכל מתוך פסולת:	אמר הרועה הנאמן, מכאן נודע אלו דברים סתומים הם, וצריך לפתוח אותם לפני החברים. אברהם ויצחק שתקנו תפלת שחרית ומנחה, נאמר עליהם "אף ידי יסדה ארץ", זה יצחק, "וימיני טפחה שמים" זה אברהם, שהדרגות שלהם חסד ופחד, שנאמר עליהם "נשבע ה' בימינו ובזרוע עוזו", אלו שתי זרועות המלך, שהוא יהו"ה העמוד האמצעי, הסולת שלו, זו השכינה התחתונה, האור שלו סולת נקיה מצדו בלי פגם של חושך, ובלי תערובת חושך כלל, שכך הם חשוכים עם אורות, כמו דגן לגבי מוץ ותבן. ובחטאיהם של ישראל, מתערבים חשוכים באורות, וכדוגמא שאדם דש תבואה ואח"כ הוא בורר אותה, כבורר אוכל מתוך פסולת.
כך ישראל צריך למעבד ברוחיהון כד	כך ישראל צריך לעשות ברוחם,

⁴⁵⁷⁵ (ס"א ובחבורא קדמאה) (נוסף בדפ"ו).

⁴⁵⁷⁶ בחבורא קדמאת בפרשת פנחס כדפירשנו "האי סולת" היינו מלכות (אור יקר).

⁴⁵⁷⁷ תפארת בהיותו על חסד וגבורה בסוד בינה ב"ן י"ה יה"ו, ולזה היא עולה "בין תרין דרועין" דהיינו שתופסים אותה, חסד וגבורה בסוד שמאלו תחת לראשי וימינו וכו' דהיינו צפונית מערבית מערבית דרומית כדפירשנו בספ"ר בשער מהות והנהגה (אור יקר).

⁴⁵⁷⁸ פי' להניחה בין חו"ג דזעיר שמקום המ' הוא אחורי הת"ת (מ"מ).

⁴⁵⁷⁹ זה בא אחר תרין דרועין (דרך אמת).

⁴⁵⁸⁰ מילין (דפ"ו).

⁴⁵⁸¹ אל יעלה בדעתך לפי זה ששחרית חסד ומנחה גבורה ואין יחס לגבורה בשחרית ולא לחסד במנחה, ואם כן מזה יקשה היאך מנחה שבתמיד בין תרין דרועין אי אפשר (אור יקר).

⁴⁵⁸² ומלת אך לרבות כלומר הימין גם השמאל שהוא ידי יסדה ארץ, וכן גם כן וימיני גבורה עם הימין שהוא חסד "טפחה שמים", בענין שעם היות שהתפארת לימין ומלכות לשמאל הם שתיים לימין ושניהם לשמאל אמנם אחד מהם עיקר כאומרו "אך ידי יסדה ארץ" שם הגבורה עיקר שהיא עם המלכות וזהו שאמר "דא יצחק" (אור יקר).

⁴⁵⁸³ בתפארת חסד עיקר (אור יקר).

⁴⁵⁸⁴ והנה באומרו אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים דהיינו תפארת ומלכות אין ספק שאין זה מאמר התפארת אלא מאמר הבינה, שבסוד החסד שבה והגבורה שבה יצדק ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים, ולפי האמת אין ימין זה ושמאל זה מדרגות התפארת [ומלכות] ומדת אברהם ויצחק אלא בהתאצלם למטה (אור יקר).

⁴⁵⁸⁵ ובזרע (דפ"ו).

⁴⁵⁸⁶ ר"ל של עד"א (יהל אור).

⁴⁵⁸⁷ דגן (יהל אור).

⁴⁵⁸⁸ ימינא ושמאלא דסט"א (יהל אור).

<p>אתערב בהון וחשוכין (חשוכא) ורזא דמלה (תהלים נא יט) זבחי אלהים רוח נשברה וגו' [דבהכי אתברר] (דהכי אתבר) חשוכא דאיהו יצר הרע דמכסי על רוחא כמוץ דמכסה על חטה או כענן דמכסה על שמשא ולא מנח ליה לאנהרא ובזמנין דחשך דאיהו יצה"ר מכסה על יצר הטוב דאיהו אור איהו כמאן דתפיס בבית האסורין [דיצה"ר] (דרוחא) ואוף הכי כד יצר הטוב איהו תפיס ברשו דיצה"ר הכי אינון תפיסין חיילין דיצר הטוב ברשו דחיילין דיצר הרע:</p>	<p>כאשר מתערב בהם חשוכים. וסוד הדבר "זבחי אלהים רוח נשברה וגו'", שבכך נשבר החושך שהוא יצר הרע שמכסה על הרוח, כמו מוץ שמכסה על החטה, או כמו ענן שמכסה על השמש ולא מניח לו להאיר. ובזמן שחושך, שהוא יצר הרע, מכסה על יצר הטוב שהוא אור, הוא כמי שאסור בבית האסורים של יצר הרע, וכמו כן כאן, כאשר יצר הטוב הוא אסור ברשות יצר הרע, כך הם אסורים, החיילים של יצר הטוב, ברשות החיילים של יצר הרע.</p>
<p>ובזמנא דיתבר ב"ג רוחיה בכל אברין דיליה קדם יהו"ה מה כתיב (ישעיה מט ט) לאמר לאסורים צאו ולאשר בחשך הגלו אבל שכינתא איהי סלת נקייה דלית חשוכא וקבלא יכיל לאתערבא בה איהי כגפן דלא מקבלא הרכבה ממין אחרא דלאו איהי מינה והאי [סלת] (איהו) בין דרועי מלכא איהי יתבא בלולה בשמן כתית:</p>	<p>ובזמן שישבר אדם רוחו בכל אבריו לפני יהו"ה, מה כתוב "לאמר לאסורים צאו לאשר בחשך הגלו". אבל השכינה, היא סולת נקיה שאין חושך וחושך יכול להתערב בה, היא כמו גפן שאינה מקבלת הרכבה ממין אחר שאינו מינה. וזו הסולת בין זרועות המלך היא יושבת בלולה בשמן כתית (ע"כ רעיא מהימנא).</p>
<p>4589 זהר:</p>	
<p>[ובחבורא קדמאה] בלולה בשמן כתית בשמן בההוא שמן דנגיד ונפיק מלעילא⁴⁵⁹⁰ אר"ש יאות אמרת אבל מאי כתית אלא רזא עלאה איהו דכיון דאיהו שמן מאי כתית אלא רמו [הוא] דקא (הוא) רמיו לשמשא בנוקבא לאנגדא לגבה שמן כתית כדקא יאות לה לא הוי אלא כתית (ס"א אלא רזא עלאה הוא דקא רמיו לאנגדא לגבה שמן כתית כדקא יאות לה) לאפקא [מזיתים] (מוזנין) דאינון שייפין דגופא ולאמשכא ההוא נגידו מלעילא בכל שייפא ושייפא⁴⁵⁹¹ (לא הוי אלא כתית):</p>	<p>"בלולה בשמן כתית בשמן", באותו שמן שנמשך ויוצא מלמעלה. אמר רבי שמעון, יפה אמרת, אבל מהו "כתית". אלא סוד עליון הוא, שכיון שהוא שמן מהו כתית, אלא רמז הוא שהוא רומז לשמש בנקבה, להמשיך אצלה שמן כתית, כמו שראוי לה, לא היתה אלא כתית. (אלא סוד עליון הוא, שהוא רומז להמשיך אצלה שמן כתית כמו שראוי לה) להוציא מזיתים, שהם אברי הגוף, ולהמשיך אותה המשכה מלמעלה בכל אבר ואבר (לא היה אלא כתית).</p>
<p>וצדיק איהו דכתיש</p>	<p>והצדיק הוא שכותש</p>
<p>רע"מ⁴⁵⁹²:</p>	
<p>אמר רעיא מהימנא בוצינא קדישא כמה מתיקין מנילך ודאי אתמר הכא בלולה בשמן כתית ואתמר התם באורייתא דבע"פ בלולה במקרא במשנה בתלמוד ועוד אית</p>	<p>אמר הרועה הנאמן, נר הקדוש כמה מתוקים דבריך, ודאי נאמר כאן "בלולה בשמן כתית", ונאמר שם בתורה שבעל פה, בלולה במקרא במשנה בתלמוד. ועוד יש סוד שני, בלולה בשמן כתית,</p>

⁴⁵⁸⁹ (ובחבורא קדמאה) (נוסף בדפ"ו).

⁴⁵⁹⁰ מוחין דאבא נקרא שמן (רח"ו). וסוד הענין כי אבא יסד ברתא בסוד ה' בחכמה יסד ארץ (מ"מ).

⁴⁵⁹¹ פי' שהטיפה נמשכת מן המוח ועוברת על כל הספ' תעיר ומקבלת הארה מהם. וזה על ידי היסוד שהוא העולה בסוד הדעת ומושך הטיפה (מ"מ).

⁴⁵⁹² שייך לקמן סוף ע"ג (נוסף בדרך אמת).

<p>רזא תניינא בלולה בשמן כתית ודאי לאו אורייתא איהי בלולה אלא למאן דסביל כמה מכתשין בגינה כמה דאוקמוה מארי מתניתין דלית אורייתא מתקיימת אלא במי שממית [גרמיה] (גמריה) עלה ועוד אמרו בזמן שאתה מכתת רגליך ממדינה למדינה תזכה לראות פני שכינה ועוד בלולה בשמן</p>	<p>ודאי אין התורה היא בלולה, אלא למי שסובל כמה יסורים בשבילה כמו שפרשה בעלי המשנה, שאין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה. ועוד אמרו, בזמן שאתה מכתת רגליך ממדינה למדינה תזכה לראות פני שכינה. ועוד בלולה בשמן</p>
<p>רמז/ב</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>כתישין ואפיק מכל אינון שיפין⁴⁵⁹³ עלאין דאינון זיתין קדישין משה רבו בתיאובתא שלים לגבי נוקביה ואי לא כתיש לא יפוק ההוא משחא אלא בלא תיאובתא דשיפין וההוא נגידו לא אתהני מניה נוקבא ולא הוי כדקא יאות עד דתהא בלולה מניה ומכל שיפין וע"ד בלולה בשמן כתית⁴⁵⁹⁴ לאתהנאה (מניה) ולא תזנא מניה (אמר ר"מ כנ"ל):</p>	<p>כתישות ומוציא מכל אותם אברים עליונים שהם זיתים קדושים שמן המשחה בתשוקה שלמה לגבי הנקבה, ואם לא יכתש, לא יצא אותו השמן אלא בלי תשוקת האברים, ואותו שפע לא תהנה ממנו הנקבה, ולא יהיה כמו שראוי עד שתהיה בלולה ממנו מכל האברים, ועל זה "בלולה בשמן כתית", להנות ולהיות נזונה ממנו.</p>
<p>רע"מ</p>	<p>רע"מ</p>
<p>כתית דא ההוא⁴⁵⁹⁵ דמקיים⁴⁵⁹⁶ פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועוד בלולה בשמן כתית הה"ד (ישעיה נג ה) והוא מחולל מפשעינו מדוכא מעונותינו:</p>	<p>כתית, זהו שמקיים, פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה. ועוד בלולה בשמן כתית, זהו שכתוב "והוא מחולל מפשעינו מדוכא מעונותינו".</p>
<p>ועוד בלולה בשמן כתית דא צדיק⁴⁵⁹⁷ חי</p>	<p>ועוד בלולה בשמן כתית, זה צדיק חי העולמים, שמושך טפות קדושות</p>

⁴⁵⁹³ דהיינו ע"י נמשכה הטיפה מהדעת ועוברת בכל איברי הגוף זהו פשט הזוהר. א"נ יובן במ"ש הרב בליקוטים וז"ל דע כי הזתים הם נ"ה לפי שבשעה מרגלאן הם בז"ק דזעיר והשלשה שמות של נה"י הם אל אלהים מצפ"ץ והם גי' זי"ת. והשני חסדים דנ"ה הם נכתשים תחלה ביסוד ולכן הם מסטרא דצדיק כנז' בזוהר כי שם נכתשים תחלה ביסוד בכח ההכאה והירידה ונפרדים לפירורים רבים ועי"כ יוצא השמן הראוי למנורה שהיא המ' שעולים בסוד אור חוזר ממטה למעלה ויוצאה הארתם מאחורי החזה אל הנוקבא ומשם בניינה ותיקונה וזהו אמרו "כתית למאור", פי' למאור המנורה. וביאר עוד ואמר "להעלות נר תמיד" פי' מ' שהיא הנר תעלה אור ממטה למעלה עכ"ל. ובזה נבין לשון זה שאמר וצדיק איהו דכתיש שהוא היסוד שבו נכתשין השני חסדים המגולים בכח הירידה כמ"ש בשם הרב וז"ש ואפיק שכל אינון שיפין עלאין דאינון זיתים קדישין משח רבות דהיינו שע"י יוצא השמן מן החסדים דנ"ה הראוי למנורה שהיא מ' שבונים אותה מאחורי החזה. וזהו כוונת הזוהר לפי מה שכתב הרב ז"ל (מ"מ), [ז"ל הגר"א בתיקונים מ ע"א בד"ה דאתמר ב]. דזית הוא האבר עצמו של היסוד, והוא כתיש כו', להוציא הזרע מכל איברי הגוף, ולכן נק' כל. והזרע הוא השמן, וניתן ע"ג פתילה לנוק'. עכ"ל] (יהל אור).

⁴⁵⁹⁴ (ס"א וע"ד בלולה בשמן כתית) (דפ"מ).

⁴⁵⁹⁵ הוא (דפ"ו).

⁴⁵⁹⁶ ר"ל שמכתת גופו עליה כנ"ל (יהל אור).

⁴⁵⁹⁷ מאי ניהו בצדיק, לכך נראה שאין הרמז בכל ענין זה בצדיק רק הפעולה, וכשנדקדק נמצא הפעולות שתיים האחד השמן היותו כתית, והשנית הסולת היותה בלולה בו, ושתי פעולות אלו מתייחסות אל הייחוד ועליהם אמר "בלולה בשמן כתית דא צדיק", ולרמוז בו שתי פעולות הנזכרים אמר "צדיק חי עלמין" שבחינתו בסוד תשעה ספירות ממעלה למטה מצד החכמה שממנה מקור החיים, ותשע ממטה למעלה מצד המלכות שבה סוד העולמות גם כן והיינו "חי עלמין", כלומר חיות לעולמים הנזכרים כדפירשו בזוהר שיר השירים (אור יקר), כמ"ש בזוהר כאן דכתיש כתישין כו' (יהל אור).

<p>עלמין דנגיד שפיין קדישין⁴⁵⁹⁸ דאינון פירורין כזתים ממוחא עלאה דאינון חד עשרון לקבל י' ושני עשרונים י' ושלשה עשרונים (במדבר כח כ) ⁴⁵⁹⁹ י' י' ⁴⁶⁰⁰ י' ואינון עשרון לכבש וב' עשרונים לאיל] ולפר ואינון עשרון לכבש וב' עשרונים לאיל ושלשה עשרונים לפרו (לפר) ורזא דמלה אמרו בתעניות אין טפה יורדת [מלמעלה] שאין עולין כנגדה טפיים ואינון ברזא דא [יין] .ג.א. (ה') ורמיזו דלהון לקבל תלת מוחין חד מוח הזכרון תניינא מוח המחשבה תליתאה מוח הדמיון:</p>	<p>שהן פרורים כזיתים מהמח העליון, שהם עשרון אחד כנגד י', ושני עשרונים י' ושלשה עשרונים לפר י' י' והם "עשרון לכבש ושני עשרונים לאיל ושלשה עשרונים לפר". וסוד הדבר אמרו בתענית (כה ע"ב), אין טפה יורדת מלמעלה שאין עולות כנגדה טפיים, והם בסוד זה .ג.א. והרמז שלהן כנגד שלשה מוחין, אחד מוח הזכרון, שני מוח המחשבה, שלישי מוח הדמיון.</p>
<p>הדמיון והזכרון עולים מן הלב, המחשבות נחתא [על לבא] (עליהו ולולבא) ומקבלין [לה] עליהו כמלכא בגין [דהאי אדם] דאיהו מחשבה דרכיב ושליט על חיוא תליתאה [ונחית] (ונחיתין) עלה לגביה) תרין חיון ופתחין גרפייהו לקבלא לה כגון חולם על צרי אתעביד סגולתא ודא כתר עליון על חכמה ובינה עשרון ושני עשרונים רמיזין⁴⁶⁰² לתלת חיון דמרכבתא עלאה דאינון גדולה גבורה תפארת שלשה ועשרונין (עשרונים) רמיזין לנצח הוד יסוד מרכבת המשנה⁴⁶⁰³ רביעית ההין דא מלכות קדישא ה' רביעאה מן שם יהו"ה דאיהו ארבע אנפי אדם [ובחבורא קדמאה]:</p>	<p>הדמיון והזכרון עולים מן הלב, המחשבה יורדת (על הלב) עליהם ללב, ומקבלים אותה עליהם כמלך, משום שזה האדם שהוא מחשבה שרוכב ושולט על חיה שלישית ויורדת עליה, אצל שתי החיות, ופותחים כנפיהם לקבל אותה, כמו חולם על צירי נעשה סגולתא, וזה כתר עליון על חכמה ובינה. עשרון ושני עשרונים רומזים לשלש חיות של המרכבה העליונה, שהן גדולה גבורה תפארת, שלשה עשרונים רומזים לנצח הוד יסוד, מרכבת המשנה רביעית ההין, זו מלכות הקדושה, ה' רביעית משם יהו"ה, שהוא ארבע פני אדם ובחבור קדמון.</p>
<p>זהר:</p>	
<p>רביעית ההין רגלא רביעאה לכרסייא עלאה ואיהו עולה תמיד אצלו בכל יומא ויומא עד מחשבתא עלאה⁴⁶⁰⁴ דלית לה סוף</p>	<p>"רביעית ההין" רגל רביעית לכסא העליון, והיא עולה תמיד אצלו בכל יום ויום עד מחשבה עליונה שאין לה סוף, ומשום זה העולה באה על הרהור</p>

⁴⁵⁹⁸ דהיינו השפע מהחכמה מקום הקדש דאינון בבואם אל המלכות בהיות הסולת בלולה "פרורין כזתים" שהיא נעשת כאותה בחינה הנשפעת ממנה, מה לשם זתים מוציאים שמן אף היא נעשית זתים מכנסת שמן, ולכך המנחה כתיב בה פתות אותה פתים והיינו פרורים כזתים כנודע, וזה רמז במלת כתית להוציא מלמעלה מהזיתים, והיינו "בלולה בשמן" כזתים כמו שהוא כתית כזתים והיא נעשית פרורין כזתים ממוחא עילאה מסוד שמן שפע החכמה הנשפע משם, ולכך בסולת רמז לייחודה והכנתה לקבל השמן הנזכר, ועניינו שהסולת עצמו במלכות, ומדתה במדה הזאת להיותה הכנה לקבל סוד שפע החכמה, והא כיצד ואינון וכו' כענין שמדת הסולת שלשה בחינות האחד חד עשרון דהיינו י' או שני עשרונים שגי יודין או שלשה עשרונים שלשה יודין (אור יקר).
⁴⁵⁹⁹ עיי' לעיל קעט ע"א.

⁴⁶⁰⁰ (אור יקר).
⁴⁶⁰¹ והן טיפיים עולים כנ"ל (יהל אור).
⁴⁶⁰² ת"ת תחת חו"ג (יהל אור).
⁴⁶⁰³ מרכבה שניה, ומל' משלמת לשני המרכבות. וז"ש רביעית ההין. וזהו בלולה בשמן, ג' חיוון. רביעית ההין, חיה רביעית. והכל ע"י כתיש דכתיש (יהל אור).
⁴⁶⁰⁴ פי' אבא לפי שאבא יסד ברתא (מ"מ).

<p>ובג"ד עולה קא אתיא על הרהור הלב⁴⁶⁰⁵:</p>	<p>הלב.</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>אמר רעיא מהימנא ההיא תנא דזרקא איהי יוד⁴⁶⁰⁶ רביעית⁴⁶⁰⁷ אוף הכי בחיה דשמא⁴⁶⁰⁸ אדם דארבע אנפין דיליה דאינון יהו"ה מקף (ב) שופר הולך סגולתא⁴⁶⁰⁹ תלת חיון [דאינון] (דאית לון) תריסר שבטיין⁴⁶¹⁰:</p>	<p>אמר רועה נאמן, אותו תג של זרקא, היא יו"ד רביעית, כמו כן כאן בחיה ששמה אדם, שארבע פנים שלה שהם יהו"ה מקף שופר הולך סגולתא, שלש חיות שהן שנים עשר שבטים.</p>
<p>זהר:</p>	
<p>[ובחבורא קדמאה] (עולת תמיד איהי רגל רביעאה לכרסייא עלאה דא) עולה תמיד בכל יום מאינון יומין שית דבראשית בשבת על חד תרין בגין דיתוסף בה נהירו ושלימו⁴⁶¹¹ כדקא יאות והא אתמר:</p>	<p>ובחבור קדמון, עולת תמיד היא רגל רביעית לכסא העליון, זו עולה תמיד בכל יום מאלו הימים, ששת ימי בראשית, בשבת על אחד שנים, כדי שיתוסף בה אור ושלמות כמו שראוי, והרי נתבאר.</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>⁴⁶¹²אמר רעיא מהימנא מלכו⁴⁶¹³ בשית ספיר(א)⁴⁶¹⁴ איהי עולה תמיד לגבי ו' [דאחיד] (דאחדין) בהון בן י"ה גניז בבינה [ובאן] (ומאן) ספירה מאינון שית סליקת [לגביה] ביומא תליתאה⁴⁶¹⁵ דאקרי תפארת [ד]ביום⁴⁶¹⁶ השבת⁴⁶¹⁷ אתוסף עמיה נפש יתירה דאיהי בינה ה' עלאה י' אות⁴⁶¹⁸ בשבת חכמה עלאה מלך מעוטר⁴⁶¹⁹ בכתר ובג"ד [בתפלת מוסף] כתר יתנו לך [בתפלת מוסף]:</p>	<p>אמר הרועה הנאמן המלכות, בשש ספירות היא עולה תמיד אצל ו' שאחזה בהן, בן י"ה, גנוז בבינה, ובאילו ספירות מאלו השש עולה אצלו ביום השלישי הנקרא תפארת, שביום השבת נוספת עמו נפש יתרה שהיא בינה, ה' עליונה. י' אות בשבת חכמה עליונה, מלך מעוטר בכתר, ומשום זה בתפלת מוסף "כתר יתנו לך".</p>
<p>ובראשי חדשיכם, וכי כמה ראשים יש לה ללבנה, אלא הם שתי נקודות, כדוגמת זה, נקודה תחתונה הלבנה, שני ראשים שלה שתי נקודות שהן עליה סגול, בראשונה היה כתר על שני</p>	

⁴⁶⁰⁵ פירוש אם פגם בלב שהיא המלכות ע"י הרהור מביא עולה כדי שיעלה אותה עד אבא (מ"מ).
⁴⁶⁰⁶ שהתג כמו יו"ד (יהל אור).
⁴⁶⁰⁷ אות רביעי היא ד' (יהל אור).
⁴⁶⁰⁸ דשמה (דפ"ו).
⁴⁶⁰⁹ וזרקא סגולתא ד' חיוון (יהל אור).
⁴⁶¹⁰ י"ב פנים כנ"ל (יהל אור).
⁴⁶¹¹ ושלימא (דפ"ו).
⁴⁶¹² ובחבורא קדמאה (נוסף בדפ"ו).
⁴⁶¹³ מלכות (דפ"ו).
⁴⁶¹⁴ ר"ל לכך היא תמיד בכל ששת ימי המעשה, כמ"ש בזוהר בחבורא קדמאה כאן. וזהו עולת תמיד (יהל אור).
⁴⁶¹⁵ שבו נאמרת דשא הארץ דשא כנ"ל. ור"ל לכן היא רביעית ההין כנ"ל (יהל אור).
⁴⁶¹⁶ וביום (יהל אור).
⁴⁶¹⁷ קאי אחיבורא קדמאה בשבת על חד תרין כו' (יהל אור).
⁴⁶¹⁸ דאות הוא תמיד י' כידוע, וזהו אות היא ביני כו' (יהל אור).
⁴⁶¹⁹ ונשלם כל הספירות (יהל אור).
⁴⁶²⁰ שייך אחר חיבורא קדמאה (לקמן רמח ע"א) ובראשי חדשיכם גו' וכי כו' פרים כו' עד לגבי רחל (יהל אור).

<p>דא⁴⁶²¹ נקודה תתאה סיהרא תריין רישין⁴⁶²² דילה תריין נקודין דאינון עלה] [דאינון) סגול בקדמיתא הוה כתר עלי תרי מלכין כגוונא דא והות סגולתא ולבתר דאמרת אי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד א"ל הקב"ה לכי ומעטי את עצמך ונחיתת לרגלוי דתריין מלכים כגוונא דא והיינו סגול:</p>	<p>מלכים, כדוגמא זה והיתה סגולתא, ולבסוף שאמרה אי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד, אמר לה הקדוש ברוך הוא לכי ומעטי את עצמך, וירדה לרגליהם של שני מלכים כדוגמא זה, וזהו סגול. מה שהיתה סגולתא חזרה להיות סגול.</p>
<p>מה דהות סגולתא אתהדרת סגול ורוא דמלה לקבל תריין נקודין דאינון תריין מלכים קא רמזו (במדבר כח יא) פרים בני בקר שנים ולקבל נקודה עטרה על רישיהו אי⁴⁶²³ [איהו אחד⁴⁶²⁴ בגין כתר בתר] (ואיל אחד כמו כתר אחד כתר) דאמרת אי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד אזערת גרמיה⁴⁶²⁵ אוף הכי ושעיר עזים אחד לחטאת איל דיצחק אתהדר שעיר אתהפך מרחמי לדינא ואתזעיר:</p>	<p>וסוד הדבר, כנגד שתי נקודות שהן שני מלכים רומזו "פרים בני בוקר שנים", וכנגד נקודה שהיא עטרה על ראשיהם אמר "ואיל אחד", כמו כתר אחד. אחר שאמרה אי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד, הקטינה עצמה, כמו כן כאן "ושעיר עזים אחד לחטאת", איל של יצחק, חזר שעיר התהפך מרחמים לדין ונתקטן.</p>
<p>ובג"ד שעיר עזים אחד לחטאת ולא [אמר] (אחד) לעולה למהוי כתר ומגלן דאית ירידה בחטאת שנאמר (ויקרא ט כב) וירד מעשות החטאת ואמאי שתף עולה עם חטאת בירידה אלא לאולפא דעולה הות בקדמיתא מדת הרחמים ולבתר אתהפכת לדינא בירידה ואתקריאת חטאת וכלא חד ובגין דא הביאו עלי</p>	<p>ומשום זה נאמר "שעיר עזים אחד לחטאת", ולא אמר לעולה, להיות כתר. ומנין לנו שיש ירידה בחטאת, שנאמר "וירד מעשות החטאת". ומדוע שיתף עולה עם חטאת בירידה, אלא ללמד שעולה היתה בהתחלה מדת הרחמים, ולבסוף התהפכה למדת הדין, בירידה, ונקראת חטאת והכל אחד. ומשום זה נאמר (חולין ס ע"ב) "הביאו עלי</p>
<p>רמח/א</p>	
<p>רע"מ:</p>	<p>רע"מ</p>
<p>כפרה עלי הות סהרא כתר ודאי כגוונא דא [ו' .: ג"א ז'⁴⁶²⁶] .: ולבתר אתמעטת ונחתת לרגלין [דילויה] כגוונא דא [ג"א ו' .:] .: ובזמנא דא⁴⁶²⁷ הביאו עלי כפרה [איתמר בה] (את דרכה) (ויקרא ו ב) היא העולה⁴⁶²⁸ סליקת מרגלוי דאתמר בה (ישעיה סו א) והארץ הדום רגלי למימר בה השמים כסאי והאי איהו רוא (שמואל ב' כג ג) צדיק מושל</p>	<p>כפרה", עלי היתה הלבנה כתר ודאי כדוגמת זה, ולבסוף התמעטה וירדה לרגליו כדוגמת זה. ובזמן זה נאמר "הביאו עלי כפרה", שנאמר בה "היא העולה", עולה מרגליו שנאמר בה "והארץ הדום רגלי", לומר בה "השמים כסאי", וזהו סוד "צדיק מושל יראת אלהים", שמהפך דין לרחמים.</p>

⁴⁶²¹ (נוסף באור יקר).

⁴⁶²² נר"ה (יהל אור).

⁴⁶²³ אמר (דפ"ק).

⁴⁶²⁴ ר"ל ניקוד על ב' נקודות ותחתיהן, הן כדמות אלף כידוע. וזהו איל א'. וזהו איל דיצחק דהוה על תו"מ, נקודה עלייהו (יהל אור).

⁴⁶²⁵ גרמה (דפ"ו).

⁴⁶²⁶ י' על ו'. ור"ל זהו ז' כבשים (יהל אור).

⁴⁶²⁷ דמביאין כפרה סלקת וזהו (יהל אור).

⁴⁶²⁸ בעלייתה (יהל אור).

<p>יראת⁴⁶²⁹ אלהים דמהפך דינא לרחמי: ורזא דמלה (תהלים קיה כב) אבן מאסו⁴⁶³⁰ הבונים היתה לראש פנה כגוונא דא דוד"י יהו"ה ועוד כבש א' ושני כבשים בני שנה תמימים לקבל [תלת ספירן ושבעה כבשים בני שנה לקבל שבע ספירן ובחבורא קדמאה שבעה כבשים אינון ז' וכו' שהוא למטה שייך כאן] ותלת ספירן שבעה כבשים בני שנה לקבל שבע ספירן שבעה כבשים אינון ז' יומין דסיהרא בני שנה בנוי דסיהרא דאקרי שנה דאיהי חדא מאינון שנים קדמוניות⁴⁶³¹ (שבע ספירן):</p>	<p>וסוד הדבר "אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה", כדוגמת זה הוה"י יהו"ה. ועוד "כבש אחד" "ושני כבשים בני שנה תמימים", כנגד שלש ספירות. "שבעה כבשים בני שנה" כנגד שבע ספירות, שבעה כבשים הם שבעה ימים של הלבנה, "בני שנה", בני הלבנה שנקראת שנה, שהיא אחת מאותן שנים קדמוניות.</p>
<p>זהר:</p>	<p>זהר</p>
<p>ובראשי חדשיכם וגו' (במדבר י י) וכי כמה ראשין אינון לסיהרא והא לית רישא לסיהרא אלא שמשא דאיהו רישא לגבה אלא ראשי תרין בכל ירחא וירחא ואינון יעקב ויוסף דמנת[חדתי על סיהרא וע"ד [בעו] לחדתא לה:</p>	<p>"ובראשי חדשיכם וגו'", וכי כמה ראשים יש ללבנה, והרי אין ראש ללבנה אלא השמש, שהוא ראש בשבילה, אלא ראשי שנים בכל חדש וחדש, והם יעקב ויוסף, שמתחדשים על הלבנה, ועל זה רצו לחדש אותה.</p>
<p>פרים בני בקר שנים (במדבר כח יא) אלין אינון דאמרה סיהרא דהיך ישתמשון בה כחדא ואזעירת גרמה תחותיהו ואיל אחד דא איל דיצחק וכי אברהם לאן אזיל אלא בגין דאתער תמן עשו אתכניש אברהם דלא יחמי ליה ומאן איהו שעיר דר"ח (תרי נוסחי) ובגין דומין לאתערא תמן עשו דאיהו שעיר אתכניש אברהם ולא אשתכח תמן יצחק אשתכח תמן דרחימו דיליה לגביה כחמרא על דורדייה⁴⁶³² יעקב אשתכח תמן לתברא אנפוי יוסף דאיהו שור (ס"א שטן) דיליה</p>	<p>"פרים בני בוקר שנים", אלו הם שאמרה הלבנה, איך ישתמשו בה כאחד, והמעטה עצמה תחתיהם, "ואיל אחד", זה אילו של יצחק, וכי אברהם להיכן הלך, אלא משום שהתעורר שם עשו, נאסף אברהם שלא יראה אותו, ומיהו, שעיר של ראש חדש, ומשום שמזומן להתעורר שם עשו, שהוא שעיר, נאסף אברהם ולא נמצא שם, יצחק נמצא שם, שהאבה שלו אצלו כיון על שמריו, יעקב נמצא שם לשבור פניו, יוסף</p>

⁴⁶²⁹ דמושל על דינא כמש"ל (יהל אור).

⁴⁶³⁰ י' דהו"ה, מל' (יהל אור).

⁴⁶³¹ "שבעה כבשים אינון וכו'" עד כאן, נמחק בדפ"מ, ומופיע במקום זה לקמן בסוף פסקא ד"ה

פרים.

⁴⁶³² זה יובן בסוד (בראשית כה כח) ויאהב יצחק את עשו. והסוד כי כבר בארנו כי אין מלך בלתי
 כל מיני האנשים לצורך כל מיני מל' (עניני מלכות) וגם יש למלך שר א' הנקרא שר הטבחים ההורג
 כל חייבי מיתות נמצא שהוא צריך לו ואם לא ימצא האיש ההוא ימנע המלך מלתלות ולהרוג. והנה
 רחום וחנון ה' אמנם לסיבה זו בעצמה ברחמיו הגדולים מיסרינו ביסורים קשים כדי לנקות עונותינו
 כדי שנזכה (איוב לג ל) לאור באור החיים וצד יסורים באים מיצחק שהוא סוד ה"ג ואם לא ימצא
 השטן סמא"ל כי אם מלאכים בעלי הרחמים לא יבא דין לעולם וא"כ לא ישתלמו האנשים החוטאים
 ויפסידו עולמם כנזכר. לכן יצחק אהב את עשו לפעול פעולתו מצד הדין שאם לא יהיה עשו ע"י מי
 יפעול פעולתו ויהיה הסבה שלא יזכו האנשים לעו"ה לתשלום שכרם והוא ממש דוגמת היין. כי
 הנה ידוע שהיין חם בטבע וסיבת חומו בהיותו שקט על שמריו כי שם חוזק היין וחומו ואם יסירוהו
 משם יחמץ וטבע חומץ שיתקרר מטבע חמימות היין ולא יפעול פעולתו הראשונה נמצא כי השמרים
 הם סיבת היין במזגו וטבעו וכן עשו הוא סיבת קיום הנהגת הדין וגבו' על מזגו וטבעו כדי לזכות
 העולם כמו הרפואות והסמים המרים שנותנים לו לחולה הוא לרפואתו ולהחיותו וזהו סוד וטעם
 שברא הש"י הטומאה בעולם וזה דבר נחמד במה שקראו חמרא על דורדייא (זוהר הרקיע).

לגבי רחל:	שהוא השור (שטן) שלו אצל רחל.
רע"מ:	רע"מ
<p>אמר ר"מ ודאי בני שנה אתקריאו על שם (חמה) [מלכות] 4633 קדישא 4634 דאתמר בה פני משה כפני חמה 4635 וס"א סיהרא דאקרי שנה דאית בה שנ"ה יומין כחשבון שנה אית בה שס"ה יומין 4636 כחושבן [שס"ה] לא תעשה ואיהו ע"ד לשמאלא אימא עלאה 4637 [סיהרא בימינא 4638 אסורה 4639] (דהרא לימינא חוורא) ברטא לאבא 4640 דאיהו לימינא 4641 חסד ואיהי כלילא מרמ"ח פקודין אשתכח ו' עם אימא 4642 [לשמאלא] ברטא 4643 עם אבא לימינא [דחסד 4644 (וואיהי כלילא מרמ"ח פקודין אשתכח 4645 ו' עם אימא ברטא עם אבא לימינא):</p>	<p>אמר הרועה הנאמן, ודאי "בני שנה" נקראים, על שם החמה (מלכות), האם הקדושה, שנאמר בה, פני משה כפני חמה, (הלבנה שנקראת שנה שיש בה שנ"ה ימים כחשבון), שנה יש בה שס"ה ימים כחשבון שס"ה [מצוות] לא תעשה, והוא ע"ד לשמאל, אמא עליונה הלבנה בימין, אסורה הבת לאב שהוא לימין חסד, והיא כלולה מרמ"ח מצוות, נמצאת ו' עם אמא לשמאל, הבת עם האב לימין החסד. (והיא כלולה מרמ"ח מצוות, נמצאת ו' עם אמא, והבת עם האב לימין).</p>
<p>ורזא דמלה (משלי ג יט) בחכמה יסד ארץ חכמה אבא ארץ ברטא כונן שמים 4646 דאיהו ברא עם אימא דאיהו תבונה והאי</p>	<p>וסוד הדבר, "בחכמה יסד ארץ" חכמה אבא, ארץ בת, "כונן שמים" שהוא בן, עם אמא שהיא תבונה, וזהו צרוף יה"ו, הויות באמצע. ועוד "ושעיר עזים אחד", שני שעירים הם,</p>

4633 "אימא" נוסף בדפ"ו. אפשר לפרש דשנה ממש "אימא עילאה" והיא נקראת חמה, והשתא ניחא לשון "פני משה" דהיינו התפארת כפני חמה דהיינו "בינה" ומשה הוא סוד שבעה ימים בני שנת שהם לשמאל כדפירשנו, והיינו "סוד ו' לצד אימא עילאה דקאמר", ואין חילוק בין שני פירושים אלו אלא במלת שנ"ה אם נפרש שנה (בינה) [דעת] ושבעת ימים תפאר' בסוד מדת משה, או נפרש שנה בינה ומשה שבעת ימים (אור יקר).

4634 חמה קדישא - דהיינו התפארת הנקרא שמש המסתלק אל מקום הקדש דהיינו הדעת מדתו של משה (אור יקר).

4635 ולפי זה יהיה שבעה ימים שבעה ספירות מצד הדעת שהוא כללות שס"ה ימים, והיינו סוד החמה שהוא השמש החם מצד הדין דתמן אימא עילאת דמינה מתערין דינין (אור יקר).
4636 הם עשר ספירות, ש' הם שלש ראשונות כלולות בכללות המאות עשר מעשר, ס' הם ששה קצוות כלולות מעשר, ה' היא המלכות בעלת חמש, והם שס"ה ימים, והם שבעה כבשים שבעה ימים (אור יקר).

4637 ולהוכיח שהחמה לשמאל לצד אימא עילאה אמר על דא לשמאלא אימא עילאה, כי שס"ה לא תעשה הם לשמאל ודאי (אור יקר). ר"ל דשנה בבינה, והיא לשמאלא, שס"ה ל"ת בשמאלא (יהל אור).

4638 מלכות בסוד הירח, ולפי' סוד איל אחד פרים בני בקר שנים דהיינו סוד המלכות היותה עטרת בעלה כדפירשנו לעיל (אור יקר).

4639 נמחק ביהל אור.

4640 וז"ש בת היתה לאברהם, בימינא, אברהם גי' רמ"ח. וז"ש ואיהי כלילא [כו'] (יהל אור).

4641 ולא יתרחק ענין זה כי שם חמה ולבנה יוכיח כי חמה אדומה חמה באש השמאל, לבנה ודאי בסוד החסד והלובן (אור יקר).

4642 בינה בן י"ה. ולזה פני משה כפני חמה (יהל אור).

4643 חוורא ברטא לאבא - ולא יתרחק ענין זה מפני שהיותה המלכות לצד החסד כך דרכה, ומשם בחסד היא נדבקת בחכמה (אור יקר).

4644 ובמה שהחמה כלולה שס"ה ימים משם כן הלבנה כלולה רמ"ח פקודין דהיינו מצד חסד אברהם רמ"ח (אור יקר).

4645 כלומר לפי מה שפירשנו נמצא שסוד ראש חדש בקרבנותיו הוא ו' תפארת עם אימא לשמאל ברטא מלכות עם אבא לימינא, וזה לכאורה אינו תיקון כלל אלא פירוד, ואינו אלא תיקון יפה ונעים (אור יקר).

4646 דהיינו ליסד המלכות ולתקנה, וכן כונן שמים דהיינו תפארת בתבונה. אימא שהיא נקראת כן כאשר אין החכמה עמה, והיינו מה שיש בין בינה לתבונה (אור יקר).

<p>4648 איהו יהה"ו הויות באמצע⁴⁶⁴⁷ ועוד ושעיר⁴⁶⁴⁸ עזים אחד (במדבר טו כד) (ו)תרין שעירין אינן דאתמר עליהו (ויקרא טו ז) ולקח את שני השעירים וגו' גורל אחד ליי' וגורל אחד לעזאזל שעיר ליי' בגין מיעוט סיהרא ואיהו שעיר אחד ליהו"ה לחטאת אחד מסטרא דיחודא אבל [ב]שעיר דעזאזל לא כתיב ביה [אחד ולא⁴⁶⁴⁹] קרבן ולא ואשהו (אשם) ולא עולה אלא ושלח ביד איש עתי המדברה (ויקרא טו כא) ושלח [כדאמר יעקב (בראשית לב יח) במנחה] (כד"א מנחה) היא שלוחה לאדני לעשו אופ הכי [שוחד] (שאר) לתברא רוגזיה⁴⁶⁵⁰ דסמא"ל דלא יתקריב למקדשא לקטרגא:</p>	<p>שנאמר עליהם "ולקח את שני השעירים וגו' גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל", שעיר לה', בגלל מעוט הלבנה, והוא שעיר אחד ליהו"ה לחטאת, אחד מצד היחוד, אבל שעיר של עזאזל לא כתוב בו אחד, לא קרבן ולא אשה ולא עולה, אלא "ושלח ביד איש עתי המדברה". "ושלח" כמו שאמר יעקב, "מנחה היא שלוחה לאדני לעשו", כמו כן כאן, שוחד לשבר הרוגז של סמא"ל שלא יתקרב למקדש לקטרג.</p>
<p>לכלבא דאיהו רעב ומאן דבעי דלא נשיך ליה יהיב ליה בשרא למיכל או נהמא וישקי ליה מיא ורזא דמלה (משלי כה כא) אם רעב שונאך האכילהו לחם וגו' ובדא יתהדר רחימוי⁴⁶⁵¹ דב"נ דלא די דלא נשיך ליה בכמה יסורין אלא אתהדר למהוי ליה סניגורא ואתהדר רחימוי:</p>	<p>משל לכלב שהוא רעב, ומי שרוצה שלא ינשך אותו, נותן לו בשר לאכל או לחם, וישקה אותו מים. וסוד הדבר "אם רעב שונאך האכילהו לחם וגו'", ובזה יחזר אהבתו של האדם, שלא די שלא ינשך אותו בכמה יסורים, אלא יחזר להיות עליו סניגור, ויחזר להיות אוהבו.</p>
<p>ואמאי [הו]ן שלחין ליה ביד איש עתי פנים בגין דסטרין אחרנין כלהו מארי מומין ואתקריאו שעירים דכתיב (ישעיה יג כא) ושעירים ירקדו שם ואתמר [בהו]ן (ויקרא יז ז) ולא יזבחו עוד את זבחייהם לשעירים דעליהו אתמר (דברים לב יז) יזבחו לשדים לא אלוה ובשעיר דא אתפרש מכלא ונושא כל חובין דישראל עליה כד"א (ויקרא טז כב) ונשא השעיר עליו את כל עונותם ועוד בתר דנשיל איהו ונשא קב"ה (שמות לד ז) נושא עון מאי בין נושא⁴⁶⁵² לנשא נשא מטולא נושא סליקו דמטולא [ובחבורא קדמאה]:</p>	<p>ומדוע היו שולחים אותו ביד איש עתי פגום, משום שהצדדים האחרים כולם בעלי מומים, ונקראו שעירים, שכתוב "ושעירים ירקדו שם", ונאמר בהם "ולא יזבחו עוד את זבחייהם לשעירים", שעליהם נאמר "יזבחו לשדים לא אלוה", ובשעיר זה נפרש מהכל, ונושא את כל חובות של ישראל עליו, כמו שנאמר "ונשא השעיר עליו את כל עונותם", ועוד אחר שנוטל הוא, ונשא הקדוש ברוך הוא, נשא עון, מה בין נושא לנשא, נשא משאוי, נושא הרמת המשאוי (ובחבור קדמון)</p>
<p>זהר:</p>	<p>זהר</p>
<p>ושלשה עשרונים תלת דרגין קדמאין דילה דכל חד וחד עשר כגוונא דלעילא עשרונים חד מעשרה ושעיר חטאת אחד</p>	<p>ושלשה עשרונים שלש מדרגות ראשונות שלה, שכל אחת ואחת עשר, כדוגמא של מעלה. עשרונים, אחד מעשרה, ושעיר חטאת אחד, מדוע</p>

⁴⁶⁴⁷ והיינו ייחוד נחמד ודאי בסוד התפילין שהיד לבדו והראש לבדו יהה"ו בסוד ארבע פרשיותיו אמנם ראש ויד נקשרים ומיוחדים (אור יקר), היינו תפילין דר"ת (פע"ח תפילין ט).
⁴⁶⁴⁸ קאי אדלעיל אופ הכי ושעיר כו' (יהל אור).
⁴⁶⁴⁹ לא (דפ"ק).
⁴⁶⁵⁰ רוגזא (דפ"ו).
⁴⁶⁵¹ רחימו (דפ"ו).
⁴⁶⁵² ר"ל נושא דקב"ה ונשא דשעיר דסט"א (יהל אור).

<p>אמאי אקרי חטאת בגין דאיהו חטאת ומסטרטא דחטאת [הוא] א"ר אלעזר והא (ד)כתיב ליי</p>	<p>נקרא חטאת, משום שהוא חטאת, ומצד החטאת הוא. אמר רבי אלעזר והרי כתוב "לה",</p>
<p>רמח/ב</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>אלא ליי אתקריב ודאי דכתיב לכפר לתברא אנפין וכולא יתקריב למקדשא [אלא] יהבי (דא) חולקא וחדא לסמאל ואכיל ליה ולא ואחידו (אכיל) בשאר קרבנין ודא איהו לחודיה דלא אשתתף אחרא עמיה למיכל ביה:</p>	<p>אלא לשם ה' מקרב בודאי, שכתוב "לכפר", לשבור פנים, והכל יתקרב למקדש, אלא נותנים חלק אחד לסמאל ואוכל אותו ולא אוזז בשאר הקרבנות, וזהו לבדו שלא ישתתף אחר עמו לאכול בו.</p>
<p>[איהו] אתהני בגו סעודתא דמלכא בחולקא דא ועל דא חדי ואתפרש מישראל ולא מקטרנא עלייהו ואי לאו דהוה מיעוטא דסיהרא לא [הו] יהבי ליה בסעודתא דמלכא כלום וכי במעוטא דסיהרא מאי קא עביד אלא בגין דקריב ויניק ונטיל חילא לעמיה מגו סטר שמאלא דסיהרא ואתתקף ביה ובשעיר דא אתפרש מכלא ואתהני בהאי ובגין דקב"ה דאזעיר⁴⁶⁵³ לה לסיהרא מקרבין ליה ולהאי שעירו (לסמאל) בגין דיתפרש מנה ולא יתקריב למקדשא וע"ד תנינן הביאו עלי כפרה עלי⁴⁶⁵⁴ [בגיני בגין] ובגיניו (בגין) דאזעירת לה בגין סבת דילי אתון צריכין דא:</p>	<p>הוא נהנה בתוך סעודת המלך בחלק זה, ועל זה שמח ונפרד מישראל ולא מקטרג עליהם, ואם לא שהיה מעוט הלבנה לא היו נותנים לו בסעודת המלך כלום, וכי במעוט הלבנה מה היה עושה, אלא כדי שיתקרב ויניק ויקח כח לעמו מתוך צד שמאל של הלבנה ויתחזק בו, ובשעיר זה נפרד מהכל ונהנה בזה, ומשום שהקדוש ברוך הוא המעיט לה ללבנה, מקריבים לו לזה השעיר כדי שיפרד ממנו ולא יתקרב למקדש, ועל זה שנינו הביאו עלי כפרה, עלי, בגללי, שהמעטתי אותה, בגלל סיבה שלי אתם צריכים זה.</p>
<p>רע"מ</p>	<p>רע"מ</p>
<p>ובראשי חדשיכם⁴⁶⁵⁵ (במדבר י י) אינון יעקב ויוסף⁴⁶⁵⁶ (בראשית לו ב) אלה תולדות יעקב יוסף ודמחדתין על סיהרא אשכחנא בספרא דחנוך דאמר כמה דבראש חדש דאתדכיאת סיהרא לאתקרבא בבעלה אצטריך למיהב לסטרא אחרא חולקא וחדא בההוא זינא דילה אופף ה"נ אצטריכת לאתתא (למיהב חולקא חדא בההוא זינא) בשעתא דאתדכויאת [לאתקרבא בבעלה למיהב חולקא חדא ולס"א בההוא זינא אופף]:</p>	<p>"ובראשי חדשיכם", הם יעקב ויוסף, "אלה תולדות יעקב יוסף", שמתחדשים על הלבנה. מצינו בספרו של חנוך, שאמר כמו שבראש חדש שנטהרת הלבנה להתקרב בבעלה, צריך לתת לצד האחר חלק אחד באותו מין שלה, כמו כן כאן גם כן, צריכה האשה בשעה שנטהרת להתקרב בבעלה לתת חלק אחד לצד האחר באותו מין שלו.</p>

⁴⁶⁵³ אזעיר (דפ"ו).

⁴⁶⁵⁴ בדרך אמת איתא "עלה", אמנם בדפ"א איתא "עלי", ולכאורה הוא עיקר הגירסא.

⁴⁶⁵⁵ "ובחבורא קדמאה" שייך כאן (דרך אמת).

⁴⁶⁵⁶ תרין ראשין והטעם שאין הילדות ליעקב שהוא תפארת ברחל שהיא מלכות אלא על ידי יוסף שהוא יסוד, והם המחדשים אותה באור השמש תפארת המאיר בה על ידי היסוד, וטעם שעיר לחטאת היא בסוד שעל ידי עזאזאל שהוא הנתן לו כדי שיבדל מן הקדש וכבר הארכתי בזה בסוד פסח שני בפרשת שלח לך (אור יקר).

<p>ומאן איהו ההוא חולקא טופרהא⁴⁶⁵⁷ בטנפא דלהון [וועיר מריש דשערא בגין דבעי לאסרקא רישא] [ומזעיר מריש דשערא] ולאכרכא לון דא בדא ולא יזיל אבתרה ההוא סטרא בישא לאבאשא לה ויתפרש⁴⁶⁵⁸ מנה בכל סטרין ומה תעביד מההוא שערא וטופרין לבתר דתכריך לון כהדא אצטריך לאנהא לון באתר דלא עבריין תמן בני נשא או בנו חוריין תתאיין דהצרא ותגניז לון תמן:</p>	<p>ומהו אותו חלק, הצפרנים בלכלוך שלהם, ומעט מראש השער, כיון שצריך לסרוק ראשה ולכרך אותם זה בזה, ולא ילך אחריה אותו צד הרע להרע לה ויפרד ממנה בכל הצדדים, ומה תעשה מאותו שער וצפרנים לאחר שתכרוך אותם כאחד, צריך להניח אותם במקום שלא עוברים שם בני אדם, או בתוך חורים תחתונים של החצר ויגזז אותם שם.</p>
<p>רע"מ</p>	
<p>ועוד ובראשי חדשיכם⁴⁶⁵⁹ [אוקמוה] [אמרו] רבנן דמתני' דכד הוו מקדשיין [ירחא] [ירחיין] על פי בית דין הוו משיאין משואות בראשי ההרים⁴⁶⁶⁰ והוו אמריין כזה ראה וקדש לזמנין סהרא הות כנוונא דא [ט] וט הוה מסתכלא לעילא בקרנ[ה]א ולזמנא מסתכלא לתתא כנוונא דא [ת] [ת] ⁴⁶⁶¹ [ת] ⁴⁶⁶² לזמנא ⁴⁶⁶³ מסתכלא במזרח כנוונא דא [ט] ⁴⁶⁶⁴ לזמנין למערב כנוונא דא [פ] ⁴⁶⁶⁵ [פ] לזמנין לדרום ולזמנין לצפון והאי איהו אסתכלותא דילי(ה)ה לשית סטריין דכליל לון תפארת דאיהו ו' גדולה גבורה תפארת נצח והוד יסוד:</p>	<p>ועוד "ובראשי חדשיכם", אמרו חכמי המשנה שכאשר היו מקדשים חדשים על פי בית דין, היו משיאין משואות בראשי ההרים, והיו אומרים כזה ראה וקדש. לפעמים היתה הלבנה כדוגמא זו ט, היתה מסתכלת למעלה בקרניה, ולפעמים מסתכלת למטה כדוגמא זו ח, לפעמים מסתכלת למזרח כדוגמא זו ט, לפעמים למערב כדוגמא זו כ, לפעמים לדרום, ולפעמים לצפון, וזוהי ההסתכלות שלה לשה צדדים שהתפארת כוללת אותם, שהיא ו', גדולה גבורה תפארת נצח הוד יסוד.</p>
<p>נקודא דנגיד⁴⁶⁶⁷ עליה מלגו⁴⁶⁶⁸ היא</p>	<p>נקודה שמושכת עליה מבפנים היא</p>

⁴⁶⁵⁷ כלומר גם האשה הנטהרת לבעלה צריך דרך זה לתת חלק לחצונים והחלק הוא טופרהא וכו' (אור יקר).

⁴⁶⁵⁸ ואתפרש (דפ"ו).

⁴⁶⁵⁹ הם שני חדשים שיש לה לכל אחד מהקצוות כדמפרש ואזיל "לעילא" אל הנצ"ח, "לתתא" אל ההו"ד. "למזרח" לתפאר"ת. "למערב" ליסר"ד. "לצפון" גבור"ה. "לדרום" גדול"ה. "דכליל לון תפארת", ושתי קרניים שלה הם נצח והוד ממש ושש קצוות הם בתפארת עצמו שהיא בעצמו כלול ששה קצרות (אור יקר).

⁴⁶⁶⁰ הם מלכות, "ראשי" נצח הוד "משואות" שהיו משיאים אותם אל התפארת, והיינו נמי דמות צירות לבנות שהיו לרבן גמליאל בעלייתו שהיה אומר לעדים כזה ראיתם וכו' והוא היה יודע פניה באותו החודש להיכא, והיה בודק העדים אם כוונו עדותם היה מקדשו ואם לאו לא היה מקדשו מפני שלא צודקים אל קידושו בספירה הידועה אליו, והגשמי רימז אל רוחני ודומה לו (אור יקר).

⁴⁶⁶¹ ט (דפ"ו).

⁴⁶⁶² נ"ל שזה טעות. ##*

⁴⁶⁶³ ולזמנין (דפ"ו).

⁴⁶⁶⁴ ט (דפ"ו).

⁴⁶⁶⁵ כ (דפ"ו).

⁴⁶⁶⁶ נ"ל שזה טעות. ##*

⁴⁶⁶⁷ דנקיט (אור יקר).

⁴⁶⁶⁸ היות שיש במלכות שתי בחינות בחינת ה' מצד הבינה ובחינת י' מצד החכמה והיינו י' בתוך ה' כדפירשנו בספ"ר בשער המציאויות, ואל בחינת היוד אמר "נקודה דנקיט מלגאו" שבה מקור האור להאיר והיא מצד החכמה כדפירשנו (אור יקר).

<p>4670]עלה[חכמה⁴⁶⁶⁹ וההיא חוט [דאסחר עלה⁴⁶⁷⁰ (להווא) איהי⁴⁶⁷¹ כתר וההיא נקודה⁴⁶⁷² איהו לזמנין⁴⁶⁷³ עטרה ולזמנין כסא למיתב עליה לזמנין שרפרף להדום רגליו ואמאי אתקריאת לבנה⁴⁶⁷⁴ על שם לבון ההלכה⁴⁶⁷⁵ דאיהי מלגו (תהלים מה יד) כל כבודה בת מלך פנימה ובאשא דבינה דנחית עליה איהי מתלבנת ורזא דמלה (ישעיה א יח) אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו ומאי דהות אדנ"י דינא סומקא בגבורה דתמן בינה אתלבנת מסטרא דחסד דתמן חכמה⁴⁶⁷⁶ ואתהדרת יהו"ה:</p>	<p>חכמה, ואותו החוט הסובב עליה הוא כתר, ואותה הנקודה ההיא לפעמים עטרה, ולפעמים כסא לשבת עליה, לפעמים שרפרף להדום רגליו. ומדוע נקראת לבנה על שם לבון ההלכה, שהיא מבפנים, "כל כבודה בת מלך פנימה", ובאש הבינה שיורד עליה היא מתלבנת, וסוד הדבר "אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו", ומה שהיתה אדנ"י דין אדומה בגבורה, ששם הבינה, התלבנה מצד החסד, ששם חכמה וחזרה אותיות יהו"ה.</p>
---	---

⁴⁶⁶⁹ בחינת ה' היא בחינת אדנ"י דאמר לקמן שהיא מצד הבינה אדומה דמתמן מתערין דינין כאשר יתבאר (אור יקר). לכלול בת החכמה והקו הסובב כתר כדפירשנו, ולכלול בה הבינה (אור יקר).
⁴⁶⁷⁰ הכריח ענין זה משני טעמים האחד "חוט עלה" דהיינו כתר על חכמה. השנית "דאסחר עלה"

דהיינו כתר הכותר וסובב ומציאותה כזה האמנם יש לדקדק כי היינו סוד י"ה כי נקודה מלגאו היינו י' וה' היינו חוט דאסחר עלה כזה ה' ואדרבה נקודה מלגאו היא כבודה בת מלך פנימה והחוט הוא לבושה והיכלה, לכן נראה לפרש שאין הכוונה באומרו כתר ממש כתר אלא הכוונה שאור נקודה אמצעית שאינה חסרה לעולם היא מקור לכל הלבנה הוא מצד החכמה לעולם, אמנם בהוסיף אורה עד שתתפשט ותסתעף אל כל סביבה כל בחינת ה' שהיא מצד הבינה אי אפשר אם לא מסוד הכתר, דהיינו בינה שבכתר עליון דמשם סוד מוסף כתר יתנו לך כדפירשנו לעיל, ובזה נמצא שלום בין שני הדרכים, כי לעולם היא ה' בחינת הבינה, והיא התפשטות הענפים מן הנקודה האמצעית שמצד החכמה והיא היכל לנקודה כענין הבינה לחכמה כנודע, אמנם תוספת אור הנקודה להאיר החוט אינו אלא מצד הכתר ולכן "חוט דאסחר עלה" כתר דהיינו אימא עילאה מסטרא דכתר דמתמן אתקריא הכת"ר כת"ר כדפירשנו בספ"ר בשער הכינויים, וההיא נקודה להוכיח היאך עם היות שהיא בחינת החכמה עם כל זה היא יונקת מהתפארת (אור יקר).
⁴⁶⁷¹ איהו (דפ"ו).

⁴⁶⁷² ר"ל עטרה מסטרא דחכמה. כסא בינה. שרפרף מל'. בנקודה זו נכללין. וז"ש דאיהי מלגאו מל' (יהל אור).
⁴⁶⁷³ דהיינו בסוד שורק שלש נקודות, וכן חולם חרק שורק לעילא מן ואו עטרה באמצע, בהיותה

על נצ"ח והו"ד למטה מתפארת היא כסא עליו לא לרגליו והיינו נקודה באמצע שרפרף הדום לרגליו למטה מהיסוד שנצח והוד שהם רגליו עליה ודאי דהיינו בחינת ירח וכדפירשנו לעיל, ועיקר כוונתו בשמועה זו היא לכלול המלכות שהוא סוד הירח בעשר ספירות ופירש עניינה, כי התפארת בבחינת התפארת בעצמו יש לה ששה בחינות שהם הסתכלותה לששה קצוות שבעצמות התפארת כדפירשנו, וכל ששה תנועות הנזכרות לא יתייחסו אלא בשם מדה אחת מפני שבהסתכלה למזרח אינה מסתכלת לדרום ולא לצפון, וכן על זה הדרך נמצאת לעולם אינה מסתכלת אלא לצד אחד מששה צדדי התפארת (אור יקר).

⁴⁶⁷⁴ וקשיא ליה כיון שהלבנה יש לה תנועה אל ששת קצוות פעמים בחסד פעמים בגבורה ולפי תנועתה יהיה עניינה אם אל החסד לבנה, ואם אל הגבורה אדומה, וכן מצד הנקודה האמצעית היא לפעמים כסא לפעמים שרפרף אם כן לפעמים תהיה דין בהיותה למטה אם כן אמאי אתקריאת לבנה אחר שאינה לבנה באור עליון, ותירץ מפני שבה פגם אורה במיעוטה ובחסרונה אז היא נבדלת מבעלה מפני שפרשה נדה ואחר כך בבואה לקבל אורה דהיינו חוט הסובב צדיק אותה הנקודה שהיא שרפרף לרגליו להתלבן מדם נדתה (אור יקר).

⁴⁶⁷⁵ כי הלכה היא כבודה בת מלך פנימה דהיינו נקודה אמצעית, ואי אפשר לה להתלבן ולהטהר מכל אותם הנאחזים שם לינק הדין ממנה אלא על ידי אש הבינה, שבאש היא מתלבנת, כל דב"ר שהיא מלכות אשר יבא בא"ש דהיינו אש הגבורה תעבירו בא"ש הבינה שאין ביעור חמץ אלא שריפה ומיד וטהר כדפירשנו, והרי היא גם כן כלולה מהבינה בסוד ליבונה (אור יקר).
⁴⁶⁷⁶ כלהו בזה הנקודה (יהל אור).

<p>ומה גרים לאתהפכא מדינא לרחמי צדיקים גמורים [דסיהרא] (מסטר) דעין הדעת טוב ורע איהי וקליפא (קליפה) דיליה חשוכא אם בהרת שחורה היא יצר הרע שפחה (ויקרא יג כא) ושפלה איננה והיא כהה ולית לה מדילה אלא ההוא חוט דנהיר בה דאיהו לוח ל(ו)ה בליליא דאיהי גלותא ואתעבר מנה ביממא דאיהו עלמא דאתי דביה (מלאכי ג כ) וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה:</p>	<p>ומה גרם להתהפך מדין לרחמים, צדיקים גמורים, שהלבנה מצד של עץ הדעת טוב ורע, הקליפה שלה היא חושך, "אם בהרת שחורה", היא יצר הרע, שפחה, "ושפלה איננה והיא כהה" ואין לה משלה אלא אותו חוט שמאיר בה, שהוא לוח אותה בלילה שהיא גלות, ועובר ממנה ביום שהוא עולם הבא, שבו "וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה".</p>
<p>אבל סיהרא דעין החיים ההיא נקודה דלגיו⁴⁶⁷⁷ מנה איהי כמבועא דלית ליה פסק דכתיב בה (ישעיה נח יא) וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו ואתקריאת (משלי ה יט) אילת אהבים מסטרא דחסד דהיינו (ירמיה לא ב) אהבת עולם אהבתיך על כן משכתיך חסד ותריץ קרנין אית לה מן נהורא כגוונא דא [U] לזומנין האחת גבוה מן השנית כגוונא דא [כ] ⁴⁶⁷⁸ לזומנין קרנים אינון שוין⁴⁶⁷⁹:</p>	<p>אבל הלבנה של עץ החיים, אותה נקודה שבפנים ממנה, היא כמקור המעיין שאין לו הפסק, שכתוב בה "וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו", ונקראת "אילת אהבים", מצד החסד. כלומר "אהבת עולם אהבתיך על כן משכתיך חסד", ושתי קרנים יש לה מן האור, כדוגמא זו U, לפעמים האחת גבוהה מן השניה כדוגמא זו U, לפעמים הקרנים הן שוות U.</p>
<p>רמ"א: זהר:</p>	
<p>ובחדש הראשון וגו' (במדבר כח טז) רבי אבא פתח (תהלים מב ב) כאיל תערוג על אפיקי מים כן נפשי תערוג אליך אלהים האי קרא אוקמוה כתיב הכא איל וכתיב התם (תהלים כב א) אילת (וכלא חד) בגין דאית דכר ואית נוקבא⁴⁶⁸⁰ (ואע"ג דאית דכר ונוקבא) וכולא חדו האי איל איהו אקרי דכר ואיהו אקרי נוקבא הה"ד כאיל תערוג ולא כתיב יערוג וכלא חד אילת השחרו (וכתיב אילת השחר וכלא חד) מאי אילת השחר אלא דא איהי חיה חדא רחמנית⁴⁶⁸¹ דלית בכל חיון דעלמא רחמנית כוותה בגין</p>	<p>"ובחדש הראשון וגו'", רבי אבא פתח "כאיל תערוג על אפיקי מים כן נפשי תערוג אליך אלהים", פסוק זה פרשוהו, כתוב כאן איל, וכתוב שם אילת, משום שיש זכר ויש נקבה. (ואף על גב שיש זכר ונקבה הכל אחד, האיל הזה הוא נקרא זכר, והוא נקרא נקבה, זהו שכתוב "כאיל תערוג" ולא כתוב יערג והכל אחד, "אילת השחר") מהי "אילת השחר", אלא זוהי חיה אחת רחמנית, שאין בכל חיות העולם רחמנית כמותה, משום שבשעה שדחוקה לה השעה וצריכה למזון, לה ולכל החיות, היא הולכת למרחוק לדרך רחוקה ומביאה ומובילה מזון ולא</p>

⁴⁶⁷⁷ דלגו (דפ"ו).

⁴⁶⁷⁸ U (דפ"ו).

⁴⁶⁷⁹ U (דפ"ו). ובחדש הראשון ר' אבא כו' (שהוא לקמן) (נוסף בדרך אמת).

⁴⁶⁸⁰ "איל דכר" תפארת ויסוד "איילת" נוקבא מלכות, וכשידוקדק השמועה נראה שהכל במלכות, אלא שכאשר היא בגלות שאין זכר עמה היא נקראת א"ל, אמנם כשהיא מתקרבת אל הגאולה בסוד השחר נקראת "איילת" שהזכר עמה (אור יקר). אילת דרחמה צר ואז יסוד דדכורא נק' איל אילו של יצחק (ב"ע מו ע"א, ועי' יהל אור ח"א כז ע"א).

⁴⁶⁸¹ שהיא [המלכות] מרחמת על כל הבריות וכל הנמצאים למטה ממנה מתפשטים ממנה (אור יקר).

<p>דבשעתא דדחיקת [לה] שעתא⁴⁶⁸² ואצטריכת למוזנא לה ולכל חיון⁴⁶⁸³ איהי אזלת למרחיק⁴⁶⁸⁴ לארה רחיקא [ואתיאת] ואובילת מוזנא⁴⁶⁸⁵ ולא בעאת למיכל⁴⁶⁸⁶ עד דתייתי ותתהדר לאתרהא אמאי בגין דיתכנשון לגבה שאר חיון ותחלק לון מההוא מוזנא⁴⁶⁸⁷:</p>	<p>רוצה לאכול עד שתבא ותחזר למקומה, מדוע, כדי שיתאספו אצלה שאר החיות, ותחלק להן מאותו מזון.</p>
<p>וכד אתת מתכנשין לגבה כל שאר חיון⁴⁶⁸⁸ והיא קיימא באמצעיתא⁴⁶⁸⁹ ופלגת לכל חד וחד וסימן (משלי לא טו) ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וגו' וממה דפליגת לון איהי שבעה כאלו אכלה יתיר מיכלא [מכלא אימתי פליגת לון] וכד ייתי צפרא דאקרי שחר ייתי לה חבלים דגלותא ובג"ד אתקריאת אילת השחר על שם קדרותא דצפרא דחבלים לה כיולדה הה"ד (ישעיהו כו יז) כמו הרה תקריב ללדת תחיל תזעק בחבליה וגו' [אמר ר"מ בההוא זמנא וכו' שייך אח"י⁴⁶⁹⁰] אימתי פלגת להון כד צפרא בעי למיתי בעוד דאיהי ליליא וקדרותא סליקת לאנהרא וכד"א ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וגו' כיון דאנהיר צפרא כלהו שבעין במוזנא דילה:</p>	<p>וכאשר מגיעה מתאספות אצלה כל שאר החיות, והיא עומדת באמצע ומחלקת לכל אחת ואחת, וסימן [לדבר] "ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וגו'", וממה שמחלקת להן היא שבעה כאילו אכלה יותר אוכל מכולן (מתי מחלקת להן). וכאשר יגיע הבוקר שנקרא שחר, יגיע לה חבלי גלות, ומשום זה נקראת אילת השחר, על שם שחרות הבוקר שיש לה כאבים כמו היולדת, זהו שכתוב "כמו הרה תקריב ללדת תחיל תזעק בחבליה וגו'". מתי מחלקת להן, כאשר הבוקר רוצה לבא, בעוד שהוא לילה והשחרות עולה להאיר, כמו שנאמר "ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וגו'", כיון שהאיר הבוקר, כולם שבעים במזון שלה.</p>
<p>כדין קלא חדא אתער באמצעיתא דרקיעא⁴⁶⁹¹ קארי בחיל ואמר קריבין עולו לדוכתייכו רחיקין פוקו כל חד וחד ליכנוש לאתריה דאיתחזי ליה כיון דאנהיר שמשא כל חד וחד אתכניש לאתריה הה"ד (תהלים</p>	<p>אז קול אחד מתעורר באמצע הרקיע, קורא בכח ואומר, קרובים הכנסו למקומכם רחוקים צאו, כל אחד ואחד יאסף למקומו הראוי לו, כיון שהאיר השמש כל אחד ואחד נאסף</p>

⁴⁶⁸² כגון שנסתם השפע העליון חם ושלום לה (אור יקר).

⁴⁶⁸³ שהם הנמצאים למטה חיות קטנות עם גדולות (אור יקר).

⁴⁶⁸⁴ בסוד למה ה' תעמוד ברחוק עד החכמה (אור יקר), פירוש מ' עולה לאבא הנקרא מרחוק בסוד ממרחק תביא לחמה. ואינה אוכלת אותו השפע אלא כאלו הוא פקדון בידה עד שתחזור למקומה ואזי מחלקת אותו להיכלותיה וז"ש ולא בעאת למיכל עד דתייתי ותתהדר לאתרהא וכו' (מ"מ).

⁴⁶⁸⁵ שמביאה שפע (אור יקר).

⁴⁶⁸⁶ שאין השפע לעצמה אלא להשפיע לתחתונים (אור יקר).

⁴⁶⁸⁷ עי' פע"ח ק"ש טז: זיוג יעקב ולא של אחר חצות, הוא נמשך כל חצות לילה עד הבוקר, וז"ס ויהי בבוקר והנה היא לאה, שעד היות הבוקר עדיין היא לאה, כי בהיותה עם יעקב בזיוג א' יחד, ובפרט ממה שבארנו כי יש בחי' זיוג יעקב עם לאה בסוד איילת השחר, שאז מתחלת הארת היום. ובזה לא יקשה בעיניך אם נראה מהזוהר שהזיוג הוא אז בעת איילת השחר, וממקום אחר נראה כי הזיוג אז בשים שלום בנפילת אפים, כי הכל אמת. כי הזיוג של איילת השחר, הם יעקב ולא, כי אין המוחין שבאו בחצות לילה מסתלקין, רק אחר היות היום ברור, כי עדיין בעת איילת השחר, עדיין המוחין לא נסתלקו, לכן כאשר אומרים ק"ש של היום קודם נץ החמה, אין טורח להחזיר המוחין, כי כמעט שלא עבר רגע מעט מזעיר שנסתלקו, לכן בקל יכול להחזירם.

⁴⁶⁸⁸ כולם באים אליה לקבל השפע ממנה (אור יקר).

⁴⁶⁸⁹ שהיא נקודה אמצעית לכל המתפשטים ממנה (אור יקר).

⁴⁶⁹⁰ כוונתו לדברי הרע"מ לעיל סז ע"ב, ועי' אור יקר שמקומו כאן ולא שם.

⁴⁶⁹¹ דרקיע (דפ"ו).

<p>קד כב) תזרח השמש יאספון וגו' ואיהי אזלת ביממא ואתגליא בליליא ופלגא בצפרא ובג"כ אקרי אילת השחר לבתר [אתתקפת] (אתתקף) כגיבר ואזלת ואקרי איל לאן אתר אזלת אזלת שתין פרסי מההוא:</p>	<p>למקומו, זהו שכתוב "תזרח השמש יאספון וגו'", והיא הולכת ביום ומתגלית בלילה ומחלקת בבוקר, ולכן נקראת אילת השחר. לבסוף מתגברת כגבור והולכת ונקראת איל, לאיזה מקום הולכת, הולכת ששים פרסאות מאותו</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>אמר רעיא מהימנא בההוא זמנא אלין מארי חכמתא וכו' עד יתעבר נחש מעלמא נדפס בפרשת אחרי מות דף סז עמוד ב ואחריו נמשך מה שכתוב בסמוך:</p>	
<p>ואיתימא⁴⁶⁹² דלע⁴⁶⁹³ תחיל ולב' שנין אולידת בתר אלף ומאתן כחושבן רע"ב הא כתיב (ישעיה סו ז) בטרם תחיל ילדה ורזא דמלא (שם סה יד) והיה טרם יקראו ואני אענה עוד [וגו'] יומא⁴⁶⁹⁴ (ס"א ומאי) בטרם⁴⁶⁹⁵ אלא קדם⁴⁶⁹⁶ דישתלימו שבעין [ותרין שנין] (שנין ותרין) בתר אלף ומאתן דאינון חבלים דיולדה יתגליין ב' משיחין בעלמא ובההוא זמנא (תהלים כט ט) ובהיכלו [כלון] אומר כבוד⁴⁶⁹⁷ והא אוקמוה (משלי ג לה) כבוד חכמים ינחלו⁴⁶⁹⁸:</p>	<p>ואם תאמר שלשבעים שנה תחיל ולשתי שנים יולדת, אחר אלף ומאתים כחשבון רע"ב, הרי כתוב "בטרם תחיל ילדה", וסוד הדבר "והיה טרם יקראו ואני אענה עוד וגו'", ומהו (היום) בטרם, אלא קדם שישלמו שבעים ושתיים שנים אחר אלף ומאתים, אלו חבלי היולדת, יתגלו שני משיחים בעולם, ובאותו הזמן [נאמר] "ובהיכלו כולו אומר כבוד", והרי פרשוהו "כבוד חכמים ינחלו".</p>
<p>בההיא שעתא אלין מארי תורה יהון נכבדים אלין דסבילו כמה חבלים וצירין כילדה והוון מבוזין בין עמי הארץ יהון נכבדים ומיד (תהלים כט י) יי למבול ישב לרשיעיא אין מבול אלא דינין⁴⁶⁹⁹ דמבול כגוונא דנפתחו מעיינות תהום⁴⁷⁰⁰ וארובות השמים נפתחו ביומי טופנא אוף הכא יתערוון דינין לגבייהו עילא ותתא עד דלית סוף ותכלית וכל בזויין וקלנא דעברו אומין</p>	<p>באותה שעה, אלו בעלי התורה יהיו נכבדים, אלו שסבלו כמה חבלים וצירים כמו היולדת, והיו מבוזים בין עמי הארץ, יהיו נכבדים. ומיד "ה' למבול ישב", לרשעים אין מבול אלא דינים של מבול, כדוגמא שנפתחו "מעיינות תהום וארובות השמים נפתחו" בימי המבול, כמו כן כאן יתעוררו דינים אליהם למעלה ולמטה, עד שאין סוף ותכלית וכל הבזויים</p>

⁴⁶⁹² ואי תימא וכו' סלקא דעתיה הכי ממאי דקאמר "דאתפתחת ב' לאולדא" אם כן יהיה הלידה אחר תשלום ע"ב שנים והכרח שאינו כן אלא קודם "טרם יקראו יכו" (אור יקר).

⁴⁶⁹³ מקשה דאמר באחרי מות דע"ב שנין אחר אלף ומאתן תוליד ב' שנין על ב' משיחין, אחר שתחיל והלא כתיב בטרם תחיל ילדה. ור"ל החילה קושי השעבוד וקריאה לקוב"ה מתוך צרות כמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁴⁶⁹⁴ נמחק ביהל אור.

⁴⁶⁹⁵ ור"ל האיך הוא בטרם (יהל אור).

⁴⁶⁹⁶ תירוץ על הקושיא. ור"ל בטרם קאי קודם שישלם הע"ב שנין (יהל אור).

⁴⁶⁹⁷ "ובהיכלו" שהיא מלכות "כולו אומר כבוד" מסטרא דחכמה (אור יקר).

⁴⁶⁹⁸ שהם מצד החכמה ינחלו (אור יקר).

⁴⁶⁹⁹ דלאו מבול מים כדפירשו בזוהר פרשת נח, והמבול שהיא הכח החצוני המעניש היה מים על הארץ, אם כן מבול לאו מים אלא העונש, אם כן אומרו למבול ישב ירצה ישב להעניש הרשעים (אור יקר).

⁴⁷⁰⁰ ירצה כי תהום רבה היינו נוקבא דתתומא רבא ששם מדור החצונים, מעיינות תהום רבא היינו מקורות החצונים אשר שם (אור יקר).

<p>(עובדי ע"ז)⁴⁷⁰¹ דעלמא לשם יהו"ה ולעמיה וול) כמה חרופין דסבילו ישראל מנייהו על שם יי' מכלהו נטיל נוקמא קב"ה ועל דא אתקרי נוקם יי' [ונוטר] ובעל חמה לגבייהו⁴⁷⁰²:</p>	<p>והבושה שעשו אומות עובדי כוכבים ומזלות של העולם לשם ה' ולעמו, וכמה חרפות שסבלו ישראל מהם על שם ה', מכולם יקח הקדוש ברוך הוא נקמה, ועל זה נקרא אצלם נוקם ה' ונוטר ובעל חמה.</p>
<p>ובחדש הראשון (במדבר כח טז) מאן ראשון דא ניסן תמן אולידת ההיא חיה לקיים מה דאוקמוה מארי מתניתין בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל ובי"ד דיליה (שמות יז טז) ויאמר כי יד⁴⁷⁰³ על כס יה תמן אומי⁴⁷⁰⁴ לאעברא מעלמא זרעא דעשו עמלקיים בההוא זמנא (שמות יב כא) משכו וקחו⁴⁷⁰⁵ לכם צאן למשפחותיכם ושחטו הפסח⁴⁷⁰⁶ משכו (הושע ז ה) משך ידו⁴⁷⁰⁷ את לוצצים בההוא זמנא כה אמר יי' לרועים הפושעים בי ואומר (יחזקאל כ לה) ואל אדמת ישראל לא יבאו ואלין אינון רועים דענא פרנסי דרא ובג"ד אתמר עלייהו (הושע ב טז) הנה אנכי מפתיה והולכתי המדברה (יחזקאל כ לה) ונשפמתי אתם⁴⁷⁰⁸ כאשר נשפמתי את אבותיכם דקטיל לון במכת חשך⁴⁷⁰⁹:</p>	<p>"ובחדש הראשון" מיהו ראשון, זה ניסן, שם הולידה אותה חיה לקיים מה שפרשו בעלי המשנה, בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל, ובי"ד שלו. ויאמר "כי יד על כס יה", שם נשבע להעביר מהעולם זרעו של עשו עמלקיים, באותו זמן "משכו וקחו לכם צאן למשפחותיכם ושחטו הפסח", משכו "משך ידו את לוצצים", באותו זמן "כה אמר ה' לרועים הפושעים בי", ואומר "ואל אדמת ישראל לא יבאו", ואלו הם רועי הצאן פרנסי הדור, ומשום זה נאמר עליהם "הנה אנכי מפתיה והולכתי המדבר ונשפמתי את אתכם וגו', כאשר נשפמתי את אבותיכם" שהרג אותם במכת חשך.</p>
<p>רמט/ב10188:</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>אתר דנפקא⁴⁷¹⁰ ועאלת לגו טורא דחשוכא⁴⁷¹¹ (ומתמן ארחת מזונא) אזלת בגו</p>	<p>המקום שיצאה, ונכנסת לתוך ההר של חושך (ומשם מריחה מזון), והולכת</p>

⁴⁷⁰¹ עכו"ם (דפ"ו).

⁴⁷⁰² עי' נחום א ב: אל קנוא ונוקם הו"ה נוקם הו"ה ובעל חמה נוקם הו"ה לצריו ונוטר הוא לאויביו.

⁴⁷⁰³ ר"ל י"ד ימים לניסן (יהל אור).

⁴⁷⁰⁴ כמ"ש (פסחים ה ע"א) בזכות אך ביום הראשון תשביתו שאור, אני פורע לכם מראשון, ויצא הראשון אדמוני כו' [ז"ל בש"ס שלנו: תנא דבי רבי ישמעאל בשכר שלשה ראשון זכו לשלשה ראשון להכרית זרעו של עשו לבנין בית המקדש ולשמו של משיח להכרית זרעו של עשו דכתיב ויצא הראשון אדמוני כלו כאדרת שער] (יהל אור).

⁴⁷⁰⁵ ר"ל משכו הצאן אלו ישראל מן הרועים כמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁴⁷⁰⁶ אלין הרועים כמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁴⁷⁰⁷ דקאי על שרי ישראל כמ"ש בהושע. ור"ל ידו י"ד ניסן (יהל אור).

⁴⁷⁰⁸ אתכם וכו' (דפ"ו).

⁴⁷⁰⁹ (ר' אלעזר אמר וכו' שהוא בהפך הדף) (הערת הזהר).

⁴⁷¹⁰ פירוש שהמ' יורדת לבריאה כנודע ושם מקומה. ומבריאה שהוא מקומה הולכת ליצירה. ששם מקנן הזעיר שהוא בן ר"ק וז"ש אזלת ס' פרסי וכו' (מ"מ).

⁴⁷¹¹ היא עשייה ששם מדור הקליפות ומשם מבררת הביוררים שהם מזונה וז"ש ומתמן ארחת מזונא. וחיויא הנז' ארח לרגלה הוא ס"מ. וכשעולה לאצילות שהוא טורא דנהורא מזמין לה הקב"ה נחש הקדוש שהוא שד"י ומ"ד גי' נח"ש והוא יסוד דקטנות ומבטל ס"מ הנז'. א"נ יש לפרש אזלת ס' פרסי וכו' הנה נודע שהמ' היא נגד ר"ק דזעיר שהוא מתחלת מחסד ולמטה לפי שהיא בין תרין דרופין והולכת נגד ר"ק הנז' הנק' ס' פרסי עד שמגיעת לבריאה הנק' טורא דחשוכא בסוד ובורא חושך וכתב הרב שהבריאה נק' חשך. ופירוש מההוא אתר דנפקא היינו אצילות ומ"ש ומתמן ארחת מזונא היינו שמבררת הביוררים מבריאה ששם נפלו הכלים. וחיויא הנז' הוא כמ"ש בפירוש הראשון (מ"מ).

<p>ההוא טורא דהשוכא ארח לרגלה חוייא חדא עקימא ואזיל לרגלה ואיהי סלקא מתמן לגבי טורא דנהורא:</p>	<p>בתוך אותו ההר של חושך ומריח את רגליה, נחש אחד עקלתון והולך למרגלותיה, והיא עולה משם אצל ההר של אור.</p>
<p>כיון דמטת תמן זמין לה קב"ה חוייא אחרא ונפיק ומקטרג(א) [דא] בדא ואיהי אשתזיבת ומתמן נטלת מזונא ותבת לאתרה בפלגות ליליא [ומפלגון] (ומלפגו) לילא שריא לפלגא עד דסליקת קדרותא דצפרא כיון דאנהיר יממא אזלת ולא אתחזיאת כמה דאתמר:</p>	<p>כיון שמגיעה שם, מזמין לה הקדוש ברוך הוא נחש אחר ויוצא ונלחם זה בזה, והיא נצולית, ומשם נוטלת מזון ושבה למקומה בחצות הלילה. ומחצות לילה מתחילה לחלק עד שעולה שחרות הבוקר, כיון שמאיר היום, הולכת ולא מתראה כמו שנתבאר.</p>
<p>ובשעתא דעלמא אצטריך למטרא מתכנשין לגבה כל שאר חיוון והיא סליקת לריש טורא רמאה ואתעטפת רישהא בין ברכהא וגעת⁴⁷¹² גועה בתר גועה⁴⁷¹³ וקב"ה שמע קלה ואתמלי רחמין וחס על עלמא והיא נחתת מריש טורא ורהטת וטמירת גרמאה וכל שאר חיותא אבתרהא רהטין ולא משכחין לה הה"ד (תהלים מב ב) כאיל תערוג על אפיקי מים⁴⁷¹⁴:</p>	<p>ובשעה שהעולם צריך למטר, מתאספות אצלה כל שאר החיות, והיא עולה לראש הר גבוה ומכניסה ראשה בין ברכיה ובוכה בכיה אחר בכיה, והקדוש ברוך הוא שומע קולה ומתמלא רחמים וחס על העולם, והיא יורדת מראש ההר ורצה ומסתירה עצמה, וכל שאר החיות רודפות אחריה ולא מוצאות אותה, זהו שכתוב "כאיל תערוג על אפיקי מים".</p>
<p>מאי על אפיקי מים על אפיקי מים מהנהו דאתיבשו ועלמא צחי על מייא כדין תערוג בשעתא דאתעברת אסתימת⁴⁷¹⁵ כיון דמטא זמנא למילד געאת וראמת⁴⁷¹⁶ קלין קלא בתר קלא עד שבעין קלין כחושבן תיבין</p>	<p>מהו "על אפיקי מים", על אפיקי מים, מאלו שהתייבשו והעולם צמא למים, ואז תערוג. בשעה שמתעברת נסתרת, כיון שמגיע זמנה לילד, בוכה ומרימה קולות, קול אחר קול, עד שבעים קולות, כחשבון תבות של "יענך ה' ביום צרה", שהיא שירה של</p>

⁴⁷¹² רישא דילא הוא כנגד הת"ת דז"א עד"א, אשר משם הוא הנביעו דנהוא דילה ע"י הת"ח שבדור שהן מנז"ה שלה שהם אפיקי מים אשר על ידם אשתקיא וכשהם מתייבש וחסר לרישא דילה השפע מעד"א אתעטפא רישהא בין ברכהא ובוכה על חסרון השפע אשר מגרמתם, ועי' לעיל סח ע"א ברע"מ שם (לש"ו).

⁴⁷¹³ כשם שישראל הם תמיד בצער ובמצוק וצועקים תמיד על אריכות הגלות, כן הוא השכינה הקדושה, כאיל תערוג (תהלים מב ב), וגעת גועה בתור גועה כמ"ש ברע"מ (פנחס דף רמט ע"ב) (ביאורים ח"א כח ע"ד).

⁴⁷¹⁴ הן מארי חכמתא עלאה מארי קבלה מארי רזי תורה שהן בדרגא דנז"ה, שנקראו אפיקי מים דאורייתא לגבי שכינתא דשכינתא אתשקיא מנז"ה וכאן אמר מהנהו דאתיבשו ור"ל שלא נמצאו אבל לעיל סז ע"ב אמר דתערוג על צערא דלהון ע"ש (יהל אור).

⁴⁷¹⁵ גם אחר שעלו זר"ן למעלה וקבלו שם אור וברכה ככל הראוי להם, עכ"ז הנה מאחר שאין התחתונים כדאי לזה, לכן כאשר יורדים הזר"ן במקומם להשפיע למטה, הנה יש עיכובים גדולים בדבר, כי במקומם הרי הוה אז מדרגת הזר"ן רק אחר באחור, ולא נשתנו עדיין במקומן ממדרגתם כלל והם בבחי' הקטנות. וזהו סוד מה שאמרו בענין הנז' בזוה"ק (פנחס רמט ע"ב) בשעתא דאתעברת אסתימת, כי הגם שנתעברה המלכות נוק' דז"א בכל אור וברכה ביחודם פנים בפנים ע"י עלייתם למעלה, עכ"ז כאשר שהיא צריכה לירד למטה במקומה כדי להשפיע להתחתונים, הנה באשר שאין מעשה התחתונים כדאי לזה כלל, והם בסיבתם רק במדרגת הקטנות במקומם, לכן כאשר חזרה למקומה הרי פתחה סתום ורחמה צר, ואי אפשר לה להוליד ולהוציא את אותו השפע למטה (דע"ה ח"ב קא ע"ד), בהחבלין וצירין נוטלים את שלהם, ומתפייס הקטרוג ונמתקו הדינין, ועי"ז מתעבר הוא נחש ומתגלייא השכינה הקדושה בישראל בכל אורה וזיוה, וזכו עכ"פ להיות חלק ה' עמו ונחלתו לעולם (דע"ה ח"ב קכו ע"ב).

⁴⁷¹⁶ ורמאת (דפ"ו).

<p>דיענך⁴⁷¹⁷ יי' ביום צרה (תהלים כ ב) דאיהי שירתא דעוברתא דא וקב"ה שמע לה וזמין לגבה⁴⁷¹⁸ כדין אפיק חר הויא רברבא מגו טורי חשוך ואתי(יא) בין טורין פומיה מלחכא בעפרא⁴⁷¹⁹ מטי עד האי איל ואתי ונשיך לה בההוא אתר תרי זמני⁴⁷²⁰:</p>	<p>המעוברת הזאת, והקדוש ברוך הוא שומע לה ומצוי אצלה, ואז מוציא נחש אחד גדול מתוך הרי החושך ובא בין ההרים, פיו מלחך בעפר, מגיע עד איל זה, ובא ונושך לה באותו מקום פעמיים.</p>
<p>זמנא קדמאה נפיק דמא⁴⁷²¹ ואיהי לחיך⁴⁷²² זמנא תניינא נפיק מיא ושתו כל אינון בעירין די בטורייא ואתפתחת ואולידת וסימניך⁴⁷²³ (במדבר כ יא) ויך את הסלע במטהו פעמים וכתוב (שם) ותשת העדה ובעירם⁴⁷²⁴ בההוא זמנא דקב"ה חס על(י)ה על (עובדא) ועוברתא דנחש (ס"א דהיה) דא מה כתיב (תהלים כט ט) קול יי' יחולל אילות ויחשוף יערות וגו' קול יי' יחולל אילות אינון חבלין וצירין לאתערא אינון שבעין קלין מיד ויחשוף יערות לאעברא (נ"א לאתערא) ההוא נחש ולאנתגלייא וההיא חיהו בינייהו למיהך ובהיכלו מאי ובהיכלו בהיכלו דקב"ה</p>	<p>פעם ראשונה יוצא דם, והיא לוחכת, פעם שניה יוצא מים, ושתו כל אותן החיות שבהרים ונפתחת ויולדת, וסימנך "ויך את הסלע במטהו פעמיים", וכתוב "ותשת העדה ובעירם". באותו זמן שהקדוש ברוך הוא חס עליה על (מעשה) עובר של נחש (של חיה), זה מה כתוב "קול ה' יחולל אילות ויחשוף יערות וגו'", "קול ה' יחולל אילות", אלו חבלים וצירים לעורר אלו השבעים קולות, מיד "ויחשוף יערות" להעביר (לעורר) אותו נחש ולהתגלות אותה חיה ביניהם ללכת. "ובהיכלו", מהו ובהיכלו, בהיכלו של הקדוש ברוך הוא, כל אלו</p>

⁴⁷¹⁷ עי' היכלות פקודי רנה ע"ב בארוכה (יהל אור). הן בע' שנין דחבלי משיח כמ"ש במשפטים קיט ע"ב (לש"ו).

⁴⁷¹⁸ שהבינה שכינתא עלאה [קב"ה] מתגלה על המלכות שכינתא תתאה היורדת למטה לשמור אותה מהחיצונים שלא יתאחזו בה, ולא ינקו יותר מדאי (דע"ה ח"ב קכה ע"ב), הוא ע"ד שכתוב (שמות יז ו) הנני עומד לפניך שם על הצור, וכמו שיתבאר סוד הענין לקמן, וכן הוא בכל לידת הקטנות שהוא התיקון דבירור הניצוצין הנעשה תמיד בסוד גלות השכינה וכו' וכן בפ' ויקהל (ריט ע"ב) ופ' משפטים (קיט ע"ב) הנה המאמרים הללו הם כולם מדברים על לידת דבירור הניצוצין אשר ע"י סוד גלות השכינה בכל משך זמן הגלות (דע"ה ח"ב קכה ע"ב, ועיי"ש ע"ג וע"ד).
⁴⁷¹⁹ ונחש עפר לחמו (לש"ו).

⁴⁷²⁰ עי' דע"ה ח"ב קכד ע"ד: הזר"ן הנה היו אז עדין באמת רק בסוד הקטנות, והנה לא שינה אותם המאציל ית"ש ממצבם ע"ד שנשתנו בליל א' של פסח שנתגדלו בפעם אחד בגדלות היותר שלם, אלא כי בליל ז' של פסח נשאר ועמדו על בחי' הקטנות כמתחילה, והרי היתה הנוק' פתחה סתום ורחמה צר שאי אפשר להוליד, והנה זוגם המאציל ית"ש בסוד (משלי ל יט) דרך נחש עלי צור כנ"ל ס' ז', ונשך את רחמה ונפתח. והנה נקרא הזוג הזה בשם נשיכה מב' טעמים: אחד, מטעם שהוא אינו מגיע אז בפנים אלא רק שהוא קורע ובוקע את מסך הסותם, והוא סוד קריעת ים סוף שקרע ופתח את רחמה, וטעם השני הוא כי היסוד דקטנות, הנה הוא עומד בתוקף הגבורות. והנה הגם שהוא הנחש הקדוש, אך ממנו יונק הנחש הטמא ג"כ, ואחוז הוא בסימומו ונכלל עמו כנ"ל. והרי הוא כקוץ מכאיב וכסילון ממאיר בכל מקום שיש איזה הרגש ממנו, לכן נקרא היחוד דיסוד דקטנות בלשון נשיכה, הגם שהוא עצמו הנה הוא נחש דקדושה. וזה הוא עצמו הטעם מה שהוא אינו נכנס בפנים אלא רק בבחי' נשיכה מבחוץ, והוא משום כי הנחש הטמא הוא נכלל בו בסימומו, וכדי שלא יטעום גם הוא מפנימיותה ח"ו.

הוא נשיכין דיצר הרע דחויא דנשיך לת"ח בכמה דוחקין כנ"ל סז ע"ב ברע"מ (לש"ו).
⁴⁷²¹ בהכאה ראשונה יצא דם, וכן הוא במדרש תהלים (עח ס' ב, וקה ס' יב) והוא מצד הדינין שבהם. והגם שהם דינין טהורים, אך כשמתפשטים למטה יש מהם יניקה לחיצונים רח"ל (דע"ה ח"ב קלג ע"ב).

⁴⁷²² הוא הלבוש דה"ג דמים טמאים דהם יוצאים ראושנה (לש"ו).
⁴⁷²³ וסימנך (דפ"ו).

⁴⁷²⁴ הוא בסוד הכתוב (תהלים קד י) המשלח מעינים בנחלים כו' ישקו כל חיתו שדי, שהם חיות הקודש וכל משריין וחיילין עלאין, כמ"ש פ' חוקת (קפא ע"א), כי כאן היה לצורך התיקון הנוגע לכולם ע"ד התיקון דלעתיד וכו', וזהו מה שכתוב ובעירם, וכמ"ש בפ' פנחס (רמט ע"ב) (דע"ה ח"ב קלב ע"א).

<p>כל אינון אכלוסין פתחין ואמרינן כבוד מאי כבוד ברוך כבוד ה' ממקומו:</p>	<p>ההמונים פותחים ואומרים "כבוד". מהו כבוד, "ברוך כבוד ה' ממקומו".</p>
<p>ובחדש הראשון (במדרב כה טז) מאן חדש הראשון דא איהו חדש דהאי היה אתגלייא ביה ואתתקפת ביה ונפקא לעלמא בארבעה עשר יום בארבעה עשר אלין שאר חיוותא דאינון י' י' לכל סטר בד' סטרינ דעלמא ונכספרי (ובסטרי) קדמאי איהו י' וחד לכל סטר לארבע סטרינ ואינון ארבע ועשרו כיון דאינון ארבע מתחבראן ומתתקנן עם אינון עשר דבסטרא דימינא כדין י"ד בחדוה לאתתקנא חיה דא (ס"א לאתקנא סיהרא חיה דא) בתקונהא:</p>	<p>"ובחדש הראשון", מיהו החדש הראשון, זהו חודש שזו החיה מתגלית בו, ומתחזקת בו ויוצאת לעולם. "בארבעה עשר יום", בארבעה עשר, אלו שאר החיות שהן י' י' לכל צד בארבעת צדדי העולם, ובספרי הראשונים הוא י' ואחת לכל צד לארבעה צדדים, והן ארבע עשרה. כיון שהן ארבע, מתחברות ונתקנות עם אלו העשר שבצד ימין, ואז י"ד בשמחה לתקן חיה זו (לתקן הלבנה חיה זו) בתקוניה.</p>
<p>ר' אלעזר אמר ודאי הכי הוא ות"ח כתיב (שמות יב כא) משכו וקחו לכם צאן וגו' משכו ובחבורא קדמאהו מאי משכו כמאן דמשיך מאתר אחרא לאתר דא משכו יומין עלאין לגבי יומין תתאין יומין עלאין אינון שס"ו</p>	<p>רבי אלעזר אמר, ודאי כך הוא, ובא וראה, כתוב "משכו וקחו לכם צאן וגו'", משכו (בחבור הראשון), מהו "משכו", כמי שמושך ממקום אחר למקום זה, משכו ימים עליונים לגבי ימים תחתונים, ימים עליונים הם שס"ו</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>אמר רעיא מהימנא מלין אלין סתימין וצריך למפתח לון לגבי חברייא דמאן דסתים לון גניזין דאורייתא איהו מצער לון דלרשיעיויא נהורין דרזין אתחזרון לון השוכין ואיהו מתלא לממונא דאיהו גניז מאן דחפר ליה עד דגלי ליה ולאן איהו דיליה אתהדר בסוכלתנותיה בחשוכא וקבלא ולמאן [דאיהו] דיליה נהיר ליה:</p>	<p>אמר הרועה הנאמן, דברים אלו נסתרים וצריך לפתוח אותם אצל החברים, שמי שמסתיר להם סתרי התורה, הוא מצער אותם, שלרשעים אורות של הסודות חוזרים להיות להם חשך, והוא משל לממון שהוא גנוז, מי שחופר אותו עד שמוצא אותו ואינו שלו חוזר בתבונתו לחשך וחושך, ולמי שהוא שלו מאיר לו.</p>
<p>ובג"ד אית לב"נ לגלאה רזין סתימין דבאורייתא בעשור ט' אינון לכל סטר לקבל ט' ירחין דיולדה כחושבן א"ח מאן יולדה⁴⁷²⁵ ד' מן אחד א"ח איהו ט' לד' סטרינ דאת ד' ואינון ארבעים⁴⁷²⁶ א"ח זכור ד' שמור הא ארבעין ותריין⁴⁷²⁷ אשתאר כבוד⁴⁷²⁸ דאתמר ביה בשכמל"ו ואיהו כבוד ל"ב ד' זמנין⁴⁷²⁹ לכל סטר דאת ד' הרי ס"ד לד' סטרינ רנ"ו⁴⁷³⁰</p>	<p>ומשום זה יש לאדם לגלות סודות נסתרים שבתורה. "בעשור", תשעה הם לכל צד כנגד תשעה חדשים של היולדת, כחשבון א"ח. מהי יולדת, ד' מאחד, א"ח היא ט', לארבעה צדדים של אות ד', והם ארבעים. א"ח זכור, ד' שמור, הרי ארבעים ושנים. נשאר כבוד שנאמר בו "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", והוא כבוד, ל"ב, ארבע</p>

⁴⁷²⁵ יולדת (דפ"ו).

⁴⁷²⁶ כמ"ש בחיבורא קדמאה, ט' נקודות בכל צד, עם נקודה האמצעית המשלמת לעשר, ד"פ הם ארבעים. והם א"ח ד"פ בכל צד, עם ד' באמצעיתא הם ארבעין (יהל אור).

⁴⁷²⁷ ר"ל זכור ושמור הן שתיים, והן מ"ב עם הארבעים הנ"ל (יהל אור).

⁴⁷²⁸ ר"ל מן ע"ב, אחר שתקח ארבעים. וכן מן מ"ה, שהוא כבוד אח"ד, אחר שתקח אחד, נשאר כבוד (יהל אור).

⁴⁷²⁹ ר"ל כבוד עם ל"ב, הוא ס"ד. שהוא כבוד לעילא, ל"ב לתתא כמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁴⁷³⁰ גדפי החיות, רנו ליעקב כו' (יהל אור).

<p>4732 לתתא ל"ב 4731 לעילא כבוד ואוקמוה כבוד לעילא ל"ב לתתא 4732 ובג"ד</p>	<p>פעמים לכל צד של אות ד', הרי ס"ד, לארבעה צדדים רנ"ו, ופרשוהו כבוד למעלה, ל"ב למטה, ומשום זה</p>
<p>רנ"א</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>כחושבן משכו⁴⁷³³ יומין תתאין זמ(י)נין דאינון [שנ"ה] (שס"ה) ובזמנא דאתנהרא סיהרא באשלמותא סליקו למהוי יומין שס"ה כחושבן משכו חסר חד משכו יומין עלאי⁴⁷³⁴ לגבי יומין תתאין⁴⁷³⁵ למהוי כלהו כחדא בחבורא חדא ומאן משיך לון⁴⁷³⁶ אינון עשר דלסטר ימינא⁴⁷³⁷ דכתיב (שמות יב ג) בעשור⁴⁷³⁸:</p>	<p>כחשבון משכו, ימים תחתונים פעמים שהם שנ"ה, ובזמן שמאירה הלבנה בשלמותה עולים להיות אלו הימים שס"ה כחשבון "משכו" חסר אחד. "משכו" ימים עליונים אצל ימים תחתונים, להיות כולם כאחד בחבור אחד. ומיהו שמושך אותם, אלו עשר שלצד ימין, שכתוב "בעשור".</p>
<p>בעשור בעשרה מבעי ליה מאי בעשור אלא⁴⁷³⁹ ט' אינון לכל סטר⁴⁷⁴⁰ ונקודה חדא דאזלא באמצעיתא כגוונא דא []</p> <p>[] וההיא נקודה אשלימת לעשר⁴⁷⁴¹</p>	<p>בעשור, היה צריך לכתוב בעשרה, מהו "בעשור", אלא תשע הם לכל צד ונקודה אחת שהולכת באמצע, כדוגמא זה , ואותה נקודה משלימה לעשר, ועל זה "בעשור", כמו שנאמר "זכור ושמור" להשתמש בעשרה, אלו</p>

⁴⁷³¹ בינה (יהל אור).

⁴⁷³² מלכות (יהל אור).

⁴⁷³³ משכו עולה שס"ה ואחד יותר שהוא בעצמו הבינה, ושס"ה היינו שס"ה ענפים שהם עשר ספירית שבת עד שלש ראשונות, ס ששת קצוות, ה' מלכות והם בעמקי הבינה (אור יקר). ולכך צריך קודם משכו יומין עילאין בתתאין, וכיון שאמר סתם משכו ולא פירש אם ממטה למעלה אם ממעלה למטה ודאי שהכוונה עילאין בתתאין ותתאין בעילאין, והטעם שאין האחדות שלם אם לא בהתאחז הדק בנגלה. והנגלה בדק כדי שימצאו זה בזה וזה בזה וזהו שאמר "למהוי כולהו כחדא" דהיינו ייחוד שנת החמה דהיינו תפארת שמבינה שימותיו שס"ה עם שנת הלבנה שיהיו ימיה גם כן שס"ה כחמה, וייחודם על ידי היסוד שהוא י' דהיינו אות ברית והוא בסוד הימין שכן נקרא חסד, שכן מייחסים אותו בשם חסד באדרא (אור יקר).

⁴⁷³⁴ פירוש ספירות של זעיר (מ"מ).

⁴⁷³⁵ שעל ידי זה ימצאו למטה, מפני שאינם למטה שס"ה אם לא ימשכו תחלה מלמעלה ואחר כך יצטיירו למטה, ואחר שתם למטה יחזור להמשיך אור מהתחתונים אל העליונים (אור יקר), פירוש ספירות המלכות, ומ"ש יומין עילאין אינון שס"ו, פירוש שימות החמה שהוא זעיר הם שס"ה ע"ה הם שס"ו, ומ"ש סליקו למהוי אינון יומין שס"ה, פירוש שמלכות מתגדל אורה כמו בעלה ונעשית שס"ה (מ"מ).

⁴⁷³⁶ פירוש ע"י מי שנמשכים ספיר' הזעיר למלכות (מ"מ).

⁴⁷³⁷ ר"ל ע"י עשרה שבצד ימין נמשכים של זעיר למלכות ע"ד והוכן בחסד כסא (מ"מ).

⁴⁷³⁸ פירוש כדמסיק לקמן שאמר בעשור לחודש הזה יומין דלסטר ימינא דהיינו ע"י עשרה שבצד ימין מתחבר חודש עם זה (מ"מ).

⁴⁷³⁹ תצוה קפ ע"א (הערת הזהר).

⁴⁷⁴⁰ הענין שהתפארת כולל ארבעה אותיות י' ה' ו' ה' דהיינו י' לדרום ה' לצפון ו' למזרח ה' למערב, והם תשע לכל סטר שהם תשעת ספירות דהיינו כתר חכמה בינה שלש, חסד גבורה תפארת שלש, נצח הוד יסוד שלש, מלכות נקודה אחת משלמת עשר לכל סטר, מפני שאין הספירות כלולות מעשר שלימות מפני שחלק עשירי שבהם משכון ביד המלכות כדי שלא ישתלמו מעשר אלא על ידה (אור יקר).

⁴⁷⁴¹ לכל סטר, וחלק העשירי המשלים, הוא הקושר ומייחד הזכר עם הנקבה, והיינו בחינת המלכות שבה אחדות וקשר היסוד ונעשים עשר בימין, ועל ידי אותם העשר שהם נקראים עשור' להורות שאינם עשר שלימות אלא תשע בימין מפני שמלת עשרה מורים עשרה שלימים, אמנם עשור ירצה המעשרת לאחרים והיינו בהצטרף אותה נקודה שהיא מעשרת ומשלמת עשר לכל תשע (אור יקר).

<p>וע"ד בעשור כמה דאתמר [זכור ושמור]⁴⁷⁴² (שמור זכור ב') לשמושא בעשרה אינון יומין תשע בההוא נקודה (בעשור) לחדש הזה יומין דלסטר ימינא⁴⁷⁴³ בנין לאתחברא זאת בזה למהוי כלא חד:</p>	<p>התשעה ימים באותה נקודה, "לחדש הזה" ימים שלצד ימין, כדי להתחבר זאת בזה להיות הכל אחד.</p>
<p>[ובזמנא] (וביומא) דאינון ד⁴⁷⁴⁴ (ד)אתקשרו לד' סטרין (מתחברין) בהדיהו כדין אולידת ההוא היה⁴⁷⁴⁵ וחויא אויל ליה⁴⁷⁴⁶ ובההוא זמנא מקדשין לעילא להאי היה וקראן לה כבוד⁴⁷⁴⁷ וכדין אתקדש מועדא⁴⁷⁴⁸ מה דלא הוה (כבוד) עד השתא וכען קראן לה כבוד הדא הוא דכתיב (תהלים כט ט) ובהיכלו כלו אומר כבוד⁴⁷⁴⁹:</p>	<p>ובזמן שאלו הארבעה נקשרים לארבעה צדדים (מתחברים) עמהם, אז יולדת אותה החיה, והנחש הולך לו. ובאותו זמן מקדשים למעלה לאותה חיה וקוראים לה "כבוד", ואז מתקדש המועד, מה שלא היה עד עתה. ועתה קוראים לה "כבוד", זהו שכתוב "ובהיכלו כלו אומר כבוד".</p>
<p>רע"מ</p>	
<p>מייחדין בכל יומא תרין זמנין דאמרן בהו תרין זמנין כבוד דאיהו ס"ד ותרין זמנין ד' ד' מן אח"ד הרי ע"ב הרי ד' דאח"ד שלימו דמ"ב שמהן ושלימו דע"ב שמהן ובג"ד אמרינן⁴⁷⁵⁰ במזמור לדוד (תהלים כד ח) מי זה מלך הכבוד יי' עוזו וגבור ובזמנא תניינא מי הוא זה מלך הכבוד:</p>	<p>מייחדים בכל יום פעמיים, שאומרים בהם פעמיים כבוד, שהם ס"ד, ופעמיים ד' ד' מאחד הרי ע"ב, הרי ד' של אח"ד היא שלמות של מ"ב שמות ושלמות של ע"ב שמות, ומשום זה אומרים במזמור לדוד "מי זה מלך הכבוד ה' עוזו וגבור" ובפעם שניה אומרים "מי הוא זה מלך הכבוד".</p>
<p>זהר</p>	
<p>מאן היכלו⁴⁷⁵¹ דא (דא) היכל עלאה פנימאה דתמן מתקדשא כלא תמן מ(ת)קדשין למאן דחוי לאתקדשא היך מקדשין ליה בההוא היכלא בקדמיתא אתפתחו תרעין וחד מפתחא סתימא</p>	<p>מיהו היכלו, זה ההיכל העליון הפנימי ששם מתקדש הכל, שם מקדשים למי שראוי להתקדש. איך מקדשים אותו באותו היכל, בראשונה נפתחים שערים, ומפתח אחד סתום מתקן ופותח שער אחד לצד דרום, ואז</p>

⁴⁷⁴² רוצה לומר היות כל שבת שמור בשמירה, וכן זכור לשמושא שמורה על כל שמושא ושמושא עשות השבת זכור בזכר בעשרה, היינו בעשור יומין תשע בההוא נקודה, ובאומר לחדש סיים להם מקום (אור יקר).

⁴⁷⁴³ דהיינו חדש ניסן דאיהו לימינא כדפירשנו לעיל (אור יקר).

⁴⁷⁴⁴ היינו ד' של אחד כדמסיק לקמיה, והיינו בחינת הנקודה האמצעית המשלמת עשר לכל סטר, שהיא מלכות שיש בה ארבעה בחינות להקשר עם ארבע בחינות שבזכר שהם ארבעה אותיות יה"ה כדפירשנו לעיל שהם לארבע סטרין, ובקשרה וייחודה בשלימות דהיינו ארבע בארבע שם יה"ה בשם אדנ"י כזה יאהדונה"י (אור יקר).

⁴⁷⁴⁵ דהיינו מלכות יולדת המשיח ומצמחת הגאולה והקליפות מתבטלות (אור יקר).

⁴⁷⁴⁶ וסוד הנחש הוא סוד האיילת שאינה יולדת אם לא יכשינה הנחש כדפירשו בפרשת בלק, "מקדשין" מצד החכמה ומקבלת ממנה ל"ב נתיבות שבהם סוד חדוש כל הנמצאים (אור יקר).

⁴⁷⁴⁷ שאורה כאור החמה שהיא נקראת כבוד מצד ל"ב נתיבות דהכי סליק כבוד ל"ב (אור יקר).

⁴⁷⁴⁸ הענין כי ארבע סטרין דאינון תשע דאמרן לעיל דהיינו ארבע אותיות הם ארבעה מועדים, דהיינו י' פסח, ו' שבועות, ה' סוכות, ה' שמיני חג עצרת, ומלכות נקשרת שם אדנ"י בארבעה מועדים והיינו סוד אלה מועדי ה' וצריך שיהיו מקראי קדש דהיינו שיתקדשו ארבע סטרין אלין מקדושת. החכמה ששם הקדש, ואחר כך אשר תקראו אותם במועדם במלכות שם אדנ"י, ועל ידי זה נעשית היא כבוד (אור יקר).

⁴⁷⁴⁹ אמר ר"מ מלין אלין שייך כאן (דרך אמת).

⁴⁷⁵⁰ ב"פ מלך בינה, וב"פ כבוד מל' כנ"ל (יהל אור).

⁴⁷⁵¹ שייך לעיל סוף רע"מ אחר מלך הכבוד (דרך אמת).

<p>[אאתקין] (אתתקן) ופתח תרעא חד לסטר דרום כדין עאל כהנא רבא בההוא פתחא ואזדרו בהימינוי ותקונוי ואתעטר בעטרא דקדושה ולביש חושנא ואפודא ומעילא דשבעין זגין ורמונין (עלייהו) דאינון (שמות כח לד) פעמון זהב ורמון וציץ נזרא דקודשא על מצחיה דאתקרי ציץ נזר הקדש [ואתקשט] (ואתקשר) בד' בגדי זהב ובד' בגדי לבן ועל ההוא ציץ מ"ב אתוון מלהטן ביה ומנצצן [עליה] (ביה) ונהיר כל ההוא היכלא בנהורין עלאין ור"מ אסתחר ההוא היכלא וכו':</p>	<p>נכנס הכהן הגדול באותו פתח ומזדרז לחגור אבנטו ומלבושיו, ומתעטר בעטרה של קדושה, ולובש חושן ואפוד ומעיל של שבעים פעמונים ורמונים, שהם פעמון זהב ורמון וציץ נזר הקדש על מצחו, ונקרא ציץ נזר הקדש, ומתקשט בארבעה בגדי זהב ובארבעה בגדי לבן, ועל אותו ציץ יש מ"ב אותיות שלוהטות בו ונוצצות עליו, ומאיר כל אותו היכל באורות עליונים.</p>
<p>אסתחר⁴⁷⁵² ההוא מפתחא ופתח סטרא אחרא דבסטר צפון כדין עאל לוי מעשרא דיעקב דאפריש לקב"ה וכנור דעשר נימין עמיה ואתעטר בעטרוי וכדין אסתחר מפתחא ופתח בההוא היכלא חד תרעא ההוא תרעא דקיימא באמצעיתא עמודא דלסטר מזרח:</p>	<p>מסתובב אותו מפתח ופותח צד אחר שבצד צפון, ואז נכנס לוי, מעשר של יעקב שהפריש לקדוש ברוך הוא, וכנור של עשרה נימים עמו ומתעטר בעטרו, ואז סובב המפתח ופותח באותו היכל שער אחד, אותו שער שעומד באמצע עמוד שלצד מזרח</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>ואסתחרו (אסתתם) ההוא⁴⁷⁵³ היכלא ופתח תרעא אחרא דסטר (דרום) [צפון] בשבעין ותריין עטרין לבתר אפתח תרעא תליתאה לסטר מזרח בחמשיין (ותרין) נהורין דחמשיין תרעין דבינה לבתר אפתח תרעא אחרא דלסטר (צפון) [מערב] בע"ב עטרין וכלהו רמ"ח בחושבן תיבין דפרשיין דק"ש ומה דבקדמיתא ההיא [חיה] הות זעירא בההוא [זמנא] אתרביאת הדא הוא דכתיב (ישעיה ו ג) מלא כל הארץ כבודו דאיהו כבוד עלאה ותתאה:</p>	<p>מסתובב אותו היכל ופותח שער אחר של צד דרום (צפון) בשבעים ושתיים עטרות, ואחר כך פותח שער שלישי לצד מזרח בחמשים (ושנים) אורות של חמשים שערי בינה, לבסוף פותח שער אחר של צד צפון (מערב) בשבעים ושתיים עטרות, וכולם בחשבון רמ"ח תבות של פרשיות קריאת שמע. ומה שבהתחלה היתה אותה חיה קטנה, באותו זמן נגדלת, זהו שכתוב "מלא כל הארץ כבודו" שהוא כבוד עליון ותחתון.</p>
<p>כד מטי לח⁴⁷⁵⁴ עלמין דביה חי⁴⁷⁵⁵ ברכאן דצלותא ופתח ביה (תהלים נא יז) ארנ"י שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך כדין עמודא דאמצעיתא אתחבר בהדה בחביבו דנשיקין דשפוון ואינון נצח והוד דלשון איהו צדיק בינייהו לשון למודים בההוא [זמנא]</p>	<p>כאשר מגיע לח"י עולמות שבו ח"י ברכות התפלה, ופותח בו "אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך" אז העמוד האמצעי מתחבר עמה בחביבות של נשיקות השפתים, שהם נצח והוד, והלשון הוא צדיק ביניהם, לשון למודים, באותו זמן [אמר] "וישק יעקב</p>

⁴⁷⁵² שייך לעיל קודם אסתמן שברע"מ (דרך אמת).

⁴⁷⁵³ קאי על חיבורא קדמא' שאמר היכל הראשון כהנא רבא, חסד, במ"ב אתוון, והוא פ' ראשונה דק"ש מ"ב תיבין. והיכל צפון, הוא גבורה, והיה אם שמוע בגבורה כידוע, עד ושמתם בכלל ע"ב תיבות. ושמתם עד ויאמר נ' תיבין, היכל השלישי, עד"א. ויאמר עם ג' תיבין, ע"ב תיבות, היכל הרביעי, מל', ציצית כידוע. ד' פרשיין ד' אותיות הוי"ה (יהל אור).

⁴⁷⁵⁴ לח"י (דפ"ו).

⁴⁷⁵⁵ ח"י (דפ"ו).

<p>(בראשית כט יא) וישק יעקב לרחל כדין קראן לההיא חיה כבוד כבוד אבא ואימא מקודש מקודש⁴⁷⁵⁶ כדין ירחא אתקדשא כדקא יאות U כדין ובחדש הראשון (במדבר כח טז) ראשון ודאי וכדין משכו (שמות יב כא) וע"ד בעשור לחדש הזה (שם ג) דאתחבר סיהרא קדישא בשמשא⁴⁷⁵⁷ דאתמר ביה (תהלים פד יב) כי שמש ומגן יי צבאות⁴⁷⁵⁸ ומה דהות נקודה זעירא [כגוונא דא U אתמלאת] (אתמלאה) בסיהרא וכדין איהי החדש מלא</p>	<p>לרחל" ואז קוראים לאותה חיה "כבוד", כבוד אבא ואמא מקודש מקודש, אז הירח מתקדש כמו שראוי, ואז נאמר "ובחדש הראשון" ראשון ודאי. ואז "משכו", ועל זה "בעשור לחדש הזה", שמתחברת הלבנה הקדושה בשמש, שנאמר בו "כי שמש ומגן ה' אלהים (צבאות)", ומה שהיתה נקודה קטנה (כדוגמא זה) U מתמלאת בלבנה, ואז הוא חדש מלא</p>
<p>רנ/ב</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>עאל ואתעטר בשבעין עטרין ואתעטר בארבע אתוון דאינון תריסר ואתעטר בגלופין דמאתן וע' אלף עלמין ואתעטר בעטרין דסייפי עלמא עד סייפי עלמא בכמה לבושי יקר בכמה עטרין קדישין אסתחר ההוא מפתחא ופתח ליה כל תרעין גניזין וכל תרעין דקדושין שמיין ואתקדש בהו וקיימא תמן כמלכא מתברך בכמה ברכאן מתעטר בכמה עטרין כדין נפקי כלהו בחבורא חדא מתעטרין בעטרייהו כדקא יאות כיון דנפקי אתער לוי⁴⁷⁵⁹ בקשוטיו:</p>	<p>עולה ומתעטר בשבעים עטורים, ומתקשט בארבע אותיות שהם שתיים עשרה, ומתעטר בחקיקות של מאתיים ושבעים אלף עולמות, ומתעטר בעטרות של סופי העולם עד סופי העולם בכמה מלבושי כבוד, בכמה עטרות קדושים. ומסתובב אותו מפתח ופותח לו כל השערים הגנוזים וכל השערים הקדושים הנסתרים ומתקדש בהם, ועומד שם כמלך, ומתברך בכמה ברכות ומתעטר בכמה עטרות, אז יוצאים כולם בחבור אחד, מתעטרים בעטרות כמו שראוי, כיון שיוצאים, מעורר אותו בקשוטיו.</p>
<p>והאי חיה אתערא ואזעירת גרמה מגו רחימו דשירתא היך אזערת [גרמה⁴⁷⁶⁰] (גרמא) מגו רחימו דשירתא אזערת גרמה זעיר זעיר עד דאתעבידת נקודה חדא כיון דאיהי אזעירת גרמה (בשירתא) כדין כתיב (שמות בא) וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי בת לוי ודאי מסטרא דשמאלא היך⁴⁷⁶¹ אחיד לה אושיט שמאלא תחות ריש(י)ה מגו חביבו:</p>	<p>וחיה זו מתעוררת וממעטת עצמה מתוך אהבה של השירה. איך ממעטת עצמה מתוך אהבה של השירה, המעיטה עצמה מעט מעט, עד שנעשית נקודה אחת, כיון שהיא הקטינה עצמה (בשירה), אז כתוב "וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי", "בת לוי" ודאי מצד השמאל, איך אוחז אותה, מושיט שמאלו תחת ראשה מתוך חיבה.</p>
<p>ואי תימא כיון דאיהי נקודה חדא איך יכיל לאחדא בנקודא⁴⁷⁶² זעירא אלא לגבי עילא כל מה דהוא מלה זעירא דא</p>	<p>ואם תאמר, כיון שהיא נקודה אחת, איך יכול לאחז בנקודה קטנה, אלא אצל העליון כל מה שהוא דבר קטן זה</p>

⁴⁷⁵⁶ דשניהן נק' כבוד, ל"ב נתיבות דחכמה, ל"ב אלהים דבינה. ושניהם נק' קדש כידוע (יהל אור).
⁴⁷⁵⁷ אחר שנשלם בעשרה ימים ע"ס דילה (יהל אור).
⁴⁷⁵⁸ אלהים (צבאות) (דפ"ו).
⁴⁷⁵⁹ ליה (דפ"ו).
⁴⁷⁶⁰ גרמיה (דפ"ו).
⁴⁷⁶¹ היאך (דפ"ו).
⁴⁷⁶² בנקודה (דפ"ו).

<p>תושבתחא ודא עלוייא ורב ברבו עלאה מיד כהנא רבא אתער לה ואחיד לה וחביק לה דאלו הוות רברבא לא יכלין לאחדא כלל אבל כיון דאזעירת גרמה ואיהי נקוד' חדא כדין אחדין בה וסלקין לה לעילא כיון דסלקין לה ויתבא בין תרין סטרין אלין כדין ההוא עמודא דקיימא באמצעיתא אתחבר בהדה בחביבו דנשיקין ברחימו דחבורא חדא כדין (בראשית כט יא) וישק יעקב לרחל ברחימו דנשיקין מתדבקן דא בדא בלא פרודא עד דנקטא נפשא דענוגין כדקא יאות:</p>	<p>שבח, וזו מעלה וגדולה בגידול העליון, מיד הכהן הגדול מעורר אותה ואוחז בה ומחבק אותה, שאילו היתה גדולה לא יכולים להתאחד כלל, אבל כיון שמקטינה את עצמה והיא נקודה אחת, אז אוחזים בה ומעלים אותה למעלה, וכיון שמעלים אותה ויושבת בין שני צדדים אלו, אז אותו עמוד שעומד באמצע מתחבר עמה בחיבה של נשיקות, באהבה של חבור אחד, אז "וישק יעקב לרחל" באהבה של הנשיקות, שמתחברים זה בזה בלי פירוד, עד שלוקחת את הנפש של הענוגים כראוי.</p>
<p>בשעתא דנקטא נפשא דענוגין כדקא יאות ובעיא לפקדא לחילהא מתכנשין כלהו וקריין לה מגו היכלא קדישא כבוד כבוד כבוד בהיכלא קדישא אבא ואמא פתחי ואמרי מקודש מקודש כדין ירחא אתקדש כדקא יאות וכדין כתיב (במדבר כח טז) ובהדש הראשון ראשון ודאי וע"ד משכו וגו' (שמות יב כא) וע"ד בעשור לחדש הזה (שם ג) דאתחבר סיהרא בשמשא ומה דהוה⁴⁷⁶³ (נקטא) נקודה חדא כד נחתא אתפשט זעיר זעיר ואתמלייא ואתעבידת ה' מלייא מכל סטרין מתקדשא כדקא יאות:</p>	<p>בשעה שלוקחת את הנפש של הענוגים כראוי ורוצה לצוות לחילותיה, מתאספים כולם וקוראים לה מתוך ההיכל הקדוש, כבוד כבוד כבוד בהיכל הקדוש, אבא ואמא פותחים ואומרים מקודש מקודש, ואז הלבנה מתקדשת כמו שראוי, ואז כתוב "ובחודש הראשון", ראשון ודאי, ועל זה נאמר "משכו וגו'", ועל זה נאמר "בעשור לחדש הזה", שמתחברת הלבנה בשמש, ומה שהיתה (לוקחת) נקודה אחת, כאשר יורדת מתפשטת מעט מעט ומתמלאת ונעשית ה' מלאה מכל הצדדים, מתקדשת כראוי.</p>
<p>רע"מ</p>	
<p>וסיהרא אתמלייא [כגוונא דא⁴⁷⁶⁴] מלא כל הארץ כבודו (ישעיה ו ג) בקדמיתא חסר וכען בשלימו⁴⁷⁶⁵:</p>	<p>והלבנה מתמלאת כדוגמא זה ׀ "מלא כל הארץ כבודו", בהתחלה חסרה, וכעת בשלמות.</p>
<p>זהר</p>	
<p>ר' חייא פתח בארבעה עשר יום לחדש פסח וגו' (במדבר כח טז) אימרא דאיהו פסחא אמאי אלא ודחלא דמצראי ואלהא דלהון הוה אמרא בגין דמצראי פלחין למזל טלה ובג"כ פלחין לאימרא ת"ח כתיבו (בגין דכתיב) (שמות ח כב) הן נזבח את תועבת מצרים מאי תועבת מצרים וכי על דשנאין ליה כתיב תועבת מצרים אלא דחלא דמצראי ואלהא דילהון אקרי תועבת מצרים וכמה דכתיבו (וע"ד כתיב) (דברים יח ט)</p>	<p>רבי חייא פתח, "בארבעה עשר יום לחודש פסח וגו'", שה שהוא פסח מדוע, אלא יראתם של המצרים ואלוה שלהם היה שה, משום שהמצרים עובדים למזל טלה, ומשום זה עובדים לשה. בא וראה, כתוב "הן נזבח את תועבת מצרים", מהי תועבת מצרים, וכי על ששונאים אותו כתוב "תועבת מצרים", אלא יראתם של המצרים והאלוה שלהם נקרא תועבת מצרים, כמו שכתוב "כתועבת הגוים" יראתם של שאר האומות.</p>

⁴⁷⁶³ דהות (דפ"ו).

⁴⁷⁶⁴ פ (יהל אור).

⁴⁷⁶⁵ ר' חייא פתח (שהוא למטה) (דרך אמת).

<p>כתועבות⁴⁷⁶⁶ הגוים דחלא דשאר עמין:</p>	
<p>ת"ח חכמתא דיוסף דכתיב (בראשית מז ב) ומקצה אחיו לקח חמשה אנשים ואוליף לון למימר [אנשי מקנה היו] (רועי צאן) עבדיך (שם מז לד) וכי מלכא דהוה שליט על כל ארעא ואבא למלכא עביד כדא ועביד לאחוי [דישנאון] (דישומון)</p>	<p>בא וראה חכמתו של יוסף, שכתוב "ומקצה אחיו לקח חמשה אנשים" ומלמד אותם לומר "אנשי מקנה היו עבדיך", וכי היה מלך שהיה שולט על כל הארץ ואב למלכות עושה כך, ועשה לאחיו שישנאו</p>
<p>רע"מ:</p>	<p>רע"מ</p>
<p>אמר רעיא מהימנא כגון לישנא⁴⁷⁶⁷ דאיהו מקל⁴⁷⁶⁸ לכל אנשי ביתיה ואיהו לישנא דאת ו⁴⁷⁶⁹ ואיהו מטה דביה⁴⁷⁷⁰ עשר אותות⁴⁷⁷¹ [וביה] (ובה ה') מחא קב"ה על ידוי י' מחאן ובגין⁴⁷⁷² דכל מחאן⁴⁷⁷³ הוּו מסטרא דה'</p>	<p>אמר הרועה הנאמן, כמו לשון שהוא מקל לכל אנשי ביתו, והוא לשון של אות ו', והוא מטה, שבו עשר אותיות, ובו הכה הקדוש ברוך הוא על ידו עשר מכות, ומשום שכל המכות היו מצד של ה' ה'. אמר רבי עקיבא, מנין שכל מכה ומכה שהביא הקדוש ברוך הוא על המצרים במצרים היתה של חמש מכות וכו', אמר מעתה וכו', ואות ה' עולה באות י' לחמשים מכות, חמש פעמים</p>

⁴⁷⁶⁶ כתועבת (דפ"ו).

⁴⁷⁶⁷ מפרש דברי ר' חייא שנצנצה בו רוח הקדש (אור יקר), אמר כן משום דאין לומר מקל ממש, דאם כן יקנאו מצרים, לכן אמר שהרדיה היא בלשון שבה נכנעים בני הבית לבעל הבית, אבל העיקר של מקל זה ה"ס ו' שה"ס הדעת שהוא שורש הו"ק. וידוע שפרעה מלך מצרים אחוז בעורף שהוא אחורי הדעת, וכנגד חג"ת שה"ס הדעת, והוה ליה ג' שרים שר"ת שלהם טמ"א, ולכן הכנתם במקל, שהוא ברית הלשון, וס"ת אברהם יצחק וישראל שהם חג"ת, ובתחתונות שלהם יכנע שר של מצרים (רמ"ז), ר"ל מ"ש בחבורא קדמאה ולרדאה לון במקל, ר"ל במכות הוא לשון מקל (יהל אור).
⁴⁷⁶⁸ ראשונה לשון קלות שאין הנעת המטה לנסים להשפיעם אלא לקלות בהם, מלשון מקל לאנשי ביתו דהיינו לשון קלות ורדית שרודה עליהם והם קלים לפניו, וזה להראות שאין המטה להשפיעם ולכבדם, שנית מקל רמזו אל עשר מכות כאומרו רועי צאן שעתידים ללקות במקל על ידם כדמסיק ואזיל, וזה דרך רעיא מהימנא לפרש נסתר תוך דברי החברים להראות שנתגלה הסוד על ידם ונסתר ונתלבש ואיש תבונות ידלם (אור יקר).

⁴⁷⁶⁹ מקל ודאי צורת ו' (אור יקר, יהל אור).

⁴⁷⁷⁰ נראה שהם י' אותיות של י' מכות, אבל יותר נכון שה"ס ה' חסדים וה' גבורות, י' שמות אה"ה שעולים בגי' מק"ל, והם י' אצבעות שכל אצבע בגי' אה"ה ביודין. וזהו דיוק אומרו "וביה מחא קב"ה וכו', ר"ל שהחור"ג שבדעת ירדו לשני הידות שבהם עשר אצבעות. ואם תאמר איך אפשר שבאו חמש מכות מה' חסדים, לזה נאמר שמובן במ"ש אחר כך שי' מיני דמים הם ה' דמי טוהר וה' דמי טומאה והטהורים הם אחורי החסדים, וכשנתערב טוב ברע בחטא אדה"ר אז נאחזו החיצונים בכל הי' דמים והיו דינים, ואז אדם מ"ת גי' י"פ ד"ם. וידוע שגלות מצרים היה תיקון לעוון אדה"ר, ולכן אמר הרב זלה"ה שישבו שם רד"ו שנה כמנין י"פ אה"ה, שבסיגופי הגלות חברו שם אה"ה לריבועו שהוא ד"ם ונמתקו הדינים להם והכניעו את הקליפה, כי אה"ה וד"ם גי' מכ"ה, והרי י' מכות (אור יקר).

⁴⁷⁷¹ אותיות (דפ"ו).

⁴⁷⁷² בגין - ור"ל כל השם. המטה הוא ו', וביה כתובים עשר אותיות, הרי י'. וביה לקה עשר מכות בה' ה', הרי יהו"ה (יהל אור).

⁴⁷⁷³ ה"ס בינה ומלכות, ולכן תמצא שהעשר מכות נחלקו לחמש חמש, כי בחמש הראשונות כתוב (ז, יג) ויחזק לב פרעה, ובחמש אחרונות (ט, יב) ויחזק ה', כי דוקא מאי' ולמעלה יש שליטה על הבחירה, אבל כל העשר מכות היו ע"י המלכות כנזכר בסה"כ, וחמש ראשונות היו מצד גבורות שלה מצד בחינת עצמה, וחמש אחרונות בכח אי' שהשפיעה בה מה' שרשי גבורות מלכות שישנן בתוכה ואמנם כבר הזכרנו סוד מכ"ה משם אה"ה וריבועו, וגם שם אדנ"י גי' מכ"ה, וז"ש כל מכה ומכה. וגם שני ה' ה' הוא י', ושל אי' ביודין ושל ברטא בההין, הרי ה"י יו"ד ה"ה ה"ה הוא נ"ה, ועם ב' ה' ה' הרי מכ"ה. ולכן המכות התחילו במלת כ"ה (ז, טז) לא שמעת עד כה, וסיימו בכ"ה (יא, ד) כה אמר ה', הפ"ה הוא כ"ה. באופן שכל מכה היתה של חמש מכות, דהיינו כלולה מכל הה' גבורות להיותם מצד ה' ראשונה וה' אחרונה כאמור (רמ"ז).

<p>ה' 4774 ר' עקיבא אומר מנין שכל מכה ומכה שהביא הקדוש ברוך הוא על המצרים במצרים היתה של חמש מכות וכו' אמור מעתה [וכו'] ואת ה' סלקא באת י' לחמשין מחאן חמש זמנין חמשין אינון ר"ן ובג"ד ועל היס' 4775 לקו ר"ן מכות:</p>	<p>חמשים הם מאתים וחמשים, ומשום זה נאמר, ועל היס לקו מאתים וחמשים מכות.</p>
<p>[אמר יוסף] (ועוד אמר ר' יוסי) 4776 כל מיטב ארץ מצרים רעמסס היא וההיא ארעא אפרישו לדחלן דלהון לרעיא ולמיהך בכל ענונין דעלמא וכל מצראי חשיבו לאינון דרען</p>	<p>אמר יוסף, כל טוב ארץ מצרים היא רעמסס, ואותה ארץ הפרישו ליראתם לרעות ולהלך בכל תענוגות העולם, וכל המצרים החשיבו לאותם שרועים</p>
<p>רנא/א</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>להון (תועבה) ולא יחשבון להון [למעבד לון 4777 רועי צאן] אלא ודאי תועבת מצרים דחלא ואלהא דילהון אקרי הכי וע"ד כתיב (שמות ח כב) הן נזבח את תועבת מצרים:</p>	<p>אותם ולא יחשיבו אותם (שיעשו אותם רועי צאן), אלא ודאי תועבת מצרים יראה ואלוה שלהם נקרא כך, ועל זה כתוב "הן נזבח את תועבת מצרים".</p>
<p>אמר יוסף כל מיטב מצרים היא ארץ רעמסס וההיא ארעא אפרישו לדחלא דלהון לרעיא ולמיהך בכל ענונין דעלמא וכל מצראי חשיבו לאינון דרעאן לדחליהון כדחליהון אעביד לאחי דירתון ההיא ארעא ויסגדון לון מצראי ויחשבון לון כדקא יאות והיינו דכתיב (בראשית מו לד) כי תועבת מצרים כל רועה צאן מחשבין לון כדחליהון:</p>	<p>אמר יוסף, כל מיטב מצרים היא ארץ רעמסס, ואותה ארץ הפרישו ליראתם לרעות וללכת בכל תענוגות העולם, וכל המצריים החשיבו לאלה שרועים ליראתם כיראתם, אעשה לאחי שיירשו אותה ארץ וישתחוו להם המצריים ויחשיבו אותם כראוי, וזהו שכתוב "כי תועבת מצרים כל רועה צאן" מחשיבים אותם כיראתם.</p>
<p>א"ר יוסי והא תנינן כמה דאתפרע קב"ה מאינון דפלחי לע"ז הכי אתפרע מע"ז ממש וכי יוסף עביד לאחוי ע"ז א"ל לא עביד יוסף</p>	<p>אמר רבי יוסי, והרי למדנו כמו שנפרע הקדוש ברוך הוא מאלו שעובדים לעבודה זרה, כך נפרע</p>

4774 עשר מכות "י" ודרך הכאתם "בה" ה" בענין שהם סוד השם דהיינו שם הרמוז בתפארת, "מקל י", דהיינו אומרו במקל"י עברתי את הירדן הזה, ובהכלל י' על ידי המטה בה' הם חמשים מצד ה' אחרונה במצרים, ובהכלל ה' אחרונת בה' עליונה עם ה' הנזכרת מכח וא"ו יהיו מאתים וחמשים, ומטעם זה בארץ מצד המלכות חמשים, ועל היס מצד הבינה מאתים וחמשים, ואות וא"ו כולל רנ"ו ליעקב שמח"ה שהם סוד חיות ארבע י' אריה ה' שור ו' אדם ה' נשר, ובהכללם ראשונה מה' לו' הם י"ו, ובהכללם שנית מאות ו' לאות ה' יהיו ס"ד, ובהכללם מאות ה' לאות י' יהיו רג"ו דהיינו מאתים וחמשים מכות במקל, ולזה הם רועי צאן לרדותם במקל. הנה ר' חייא נתן טעם לדבריהם אמנם לא נתן טעם למעשיהם, ור' יוסי נתן טעם למעשיהם, והנה שנים היו שם באותה העצה פרעה ויוסף, ויוסף היה מכוון שיהיה מלת רועה מלשון רדיה והכנעה שיהיה הצאן שרו של מצרים כפוי תחת רשותם, שעם היות שהם נכנסים אל תחת רשות פרעה הגשמי הוא בתנאי שהם שולטים על השר, ופרעה חשב רועה שיהיו מפקחים על צרכיו והם כומרי עבודה זרה לזה נתן להם ההיא "ארעא דאפרישו" וכו' וכל כוונתם של יוסף ואחיו להשליט שם יהו"ה על כל המציאות ויהיו רשות החצונים נכנע אל תחת יד השם דהיינו שם המקל שפירש ר' חייא, ואם ישמעו לתת כבוד לשם יהו"ה הרי טוב ואם לאו "איהו הוא לאתפרעא" וכו' וממש השרים העליונים יקבלו עונשם מפני שהיה להם להזהירם שלא יטעו אחריהם וזהו שאמר כד טעיין וכו', והראו ממש רועה צאן לשון רוע התרועעה ארץ הם עשו בהם בגשמי שפטים כדפי' וכדמפרש ואזיל (אור יקר).

4775 שבו נ' תרעין כידוע, כמנין י"ם. וה' דהים, שכאו"א של ה' מכות, הרי ר"נ (יהל אור).

4776 וקאי על חי' קדמאה, ת"ח חכמתא דיוסף כו' (יהל אור).

4777 להון (דפ"ו).

<p>לאחוי ע"ז אלא עביד לון לשלמאה על ע"ז דילהון ולאכפיא ע"ז דילהון תחות ידייהו ולרדאה לון במקל⁴⁷⁷⁸:</p>	<p>מעבודה זרה ממש. וכי יוסף עשה לאחיו עבודה זרה, אמר לו, לא עשה יוסף לאחיו עבודה זרה, אלא עשה להם שישלטו על העבודה זרה שלהם, ולכפות העבודה זרה שלהם תחת ידיהם ולרדותם במקל.</p>
<p>אמר יוסף אי ישלמון אחי על ע"ז דילהון כ"ש דישלמון על גרמיהו ובג"כ אותיב לון במיטב ארעא ואשליט לון על כל ארעא וע"ד אימרא דאיהו פסח אמאי אלא דחלא דמצראי ואלהא דילהון הוה אימרא אמר קב"ה מבעשור לחדש סיבו דחלא דילהון דמצראי ותפשו ליה ויהא אסור ותפיש בתפישא דילכון יומא חד ותרין וג' וביומא ד' אפיקו ליה לדינא ואתכנשו עליה:</p>	<p>אמר יוסף, אם ישלטו אחי על העבודה זרה שלהם, כל שכן שישלטו על עצמם, ומשום זה הושיב אותם במיטב הארץ והשליט אותם על כל הארץ. ועל זה שה הוא פסח מדוע, אלא יראתם של המצרים ואלוה שלהם היה השה, אמר הקדוש ברוך הוא, מבעשור לחדש קחו את יראתם של המצרים, ותפשו אותו ויהיה קשור ותפוס בתפיסה שלכם יום אחד ושנים ושלושה, וביום הרביעי הוציאו אותו לדין והאספו עליו.</p>
<p>ובשעתא דמצראי הוו שמעין קל דחלא דילהון דתפיש בתפישא דישראל ולא יכלין לשובא ליה הוו בכאן והוה קשיא עלייהו כאילו גרמיהו [את]עקידו לקטלא אמר קב"ה יהיה תפיש ברשותיכו יומא בתר יומא ארבעה יומין בגין דיחמון יתיה תפיש וביומא רביעאה אפיקו ליה לקטלא וייחמון ליה מצראי היך אתון עבדין ביה דינא ודא קשיא להו מן כל מכתשי⁴⁷⁷⁹ דעבד לון קב"ה אינון דינין דיעבדון בדחליהון:</p>	<p>ובשעה שהמצריים היו שומעים קול יראתם שתפוס בתפיסה של ישראל ואינם יכולים להציל אותו, היו בוכים, והיה קשה עליהם כאלו את עצמם קשרו להריגה. ואמר הקדוש ברוך הוא, יהיה תפוס ברשותכם יום אחר יום ארבעה ימים כדי שיראו אותו תפוס, וביום הרביעי הוציאו אותו להריגה, ויראו אותו המצרים איך אתם עושים בו דין, וזה קשה להם מכל המכות שעשה להם הקדוש ברוך הוא, אלו הדינים שיעשו ביראתם.</p>
<p>לבתר דיינין ליה</p>	<p>לבסוף דנים אותו</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>לדחליהון כדחליהון ודא שאיל יוסף מפרעה לשלמאה אחוי על דחלן דמצראי דאתכפיין תחות ידיה כעבדים בתר מלכיהון למהוי כלהו מתכפיין תחות שם יי' מסטריהון ולא שליט בעלמא אלא שם יהו"ה ואתכפיין כל ממנן תחות ידיה ולאחזאה לון דאיהו עתיד לאתפרעא מנהון הה"ד (שמות יב יב) ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים אני יהו"ה כד [מ]טעיין לבריין ועבדין גרמיהו אלוהות</p>	<p>ליראתם כיראתם, וזה מה ששאל יוסף מפרעה, שישלטו אחיו על יראתם של המצרים, שכפויים תחת ידיו כעבדים אחר מלכיהם, להיות כולם נכפים תחת שם יהו"ה מצדם ולא ישלוט בעולם אלא שם יהו"ה, ויכנעו כל ממונים תחת ידיו. ולהראות להם שהוא עתיד להפרע מהם, זהו שכתוב "ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים אני יהו"ה" כיון שהטעו לבריות ועשו עצמם אלוהות, ומשום שטלה ממונה שלו הוא גדול על כל הממונים של אלהים אחרים, צוה הקדוש ברוך הוא לישראל "ויקחו להם איש שה לבית</p>

⁴⁷⁷⁸ אמר ר"מ כגון (דרך אמת), בסוף דף שקודם זה (נוסף בדפ"ק).
⁴⁷⁷⁹ מכתשי (דפ"ו).

<p>ובגין דמלה ממנא דיליה⁴⁷⁸⁰ איהו רב על כל ממנן דאלהים אחרים מני קב"ה לישראל⁴⁷⁸¹ (שם ג) ויקחו להם איש שה לבית אבות שה לבית ואשליט לון⁴⁷⁸² עליה ותפשי ליה תפיש בתפישה דלהון יומא ותרין ותלת ולבתר דא⁴⁷⁸³ אפיקו ליה לדינא לעיני כל מצראי לאחזאה דאלהא דלהון ברשו דישראל למעבד [ביה] דינא:</p>	<p>אבות שה לבית", והשליט אותם עליו ותפסו אותו תפוס בתפיסה שלהם יום ושנים ושלוש, ולאחר זה הוציאו לו לדין לעיני כל מצרים, להראות שהאלוה שלהם ברשות ישראל לעשות בו דין.</p>
<p>בג"ד (שם ט) אל תאכלו⁴⁷⁸⁴ ממנו נא ובשל מבושל במים כי אם צלי אש ראשו על כרעיו ועל קרבו למהו דין ובאש צליו (מבושל במים וצלי) ומני לזרקא לגרמיה דיליה בשוקא בבזוי ובג"ד (שם מו) ועצם לא תשברו בו ומני ליומא רביעאה⁴⁷⁸⁵ בתר דהוה תפיש תלת יומין קשור למעבד ביה דינא ודא קשיא לון מכל מכתשין דמחא לון קב"ה על ידא דרעיא מהימנא ולא עוד אלא דמני דלא למיכל ליה בתיאובתא ומיד דחמאן גרמוי בשוקא ולא יכלין לשובא ליה דא קשיא לון מכלא ולא עוד אלא דאתמר בהו (שם יא) ומקלכם בידכם לאתכפייא כל דחלן דמצראי תחות ידיהו ובגין דאינהו</p>	<p>בגלל זה [נאמר] "אל תאכלו ממנו נא ובשל מבושל במים כי אם צלי אש ראשו על כרעיו ועל קרבו", להיות נדון באש צלי, וצוה לזרוק לעצמותיו בשוק בבזיון, ומשום זה [נאמר] "ועצם לא תשברו בו", וצוה ליום הרביעי אחר שהיה תפוס שלשה ימים קשור לעשות בו דין, וזה קשה להם מכל מכות שהכה להם הקדוש ברוך הוא על ידי הרועה הנאמן, ולא עוד אלא שצוה שלא לאכול אותו בתאוה, ומיד שראו עצמותיו בשוק ולא יכלו להצילו, זה קשה להם מהכל. ולא עוד אלא שנאמר בהם "ומקלכם בידכם", לכפות כל יראתם של המצריים תחת ידיהם, ומשום שהם בכורות ממונים כתוב</p>

⁴⁷⁸⁰ ידוע שארבע קליפות הן, ונוגה היא העליונה הקרובה אל הקדושה כי היא סוד עץ הדעת טוב ורע, והיא אשר גדלה בעוון אדם ולכן בה נפלו הנשמות, וגם שם נופלים נגעי בני אדם טפות קרי, ושם נמצאו שם היו כל אותן שהוליד אדם בק"ל שנים, והיא היתה קלי' מצרים שנקרא (בראשית מב, ט) ערות הארץ, יסוד הנוק' דנוגה, שהיתה סרה מכל אותם הניצוצות, ולכן קדם יוסף הצדיק להיות שם, וחזק בנסיון הערוה, והיא היתה עזר והכנה גדולה לישראל שגלו לשם להיות תיקון אדם וכל הניצוצות, ויעקב בא לשם בן (שם מז, ט) ק"ל שנים, ומשה נולד אחר ק"ל שנים, ולהיות שם כל אותו האור לכן גדל מאד מלך מצרים שהוא פרעה היונק מסיגי הדעת שנפגם בחטא אדם, והוא מבחינת העורף, שהיה פרוע ומגולה כי נסתלק החשמל המכסה אותו. וצריך אני לומר כי טלה השולט בניסן, שה"ס כתר רחל, היוצא במקום החזה ששם א' של וא"ו משם מ"ה, והוא בחינת רביעית דם שבלב דהיינו אה"ה מרובע, וטל"ה בגי' ד"ם. ואמנם הממונה שלו הוא רה"ב, היונק ממקום הגלוי והחוזק הוא העורף, ועולה נוג"ה מלא נר"ן ו"ו גימ"ל ה"א גי' רה"ב (רמ"ז).

⁴⁷⁸¹ ולא אמר טלה אלא שה, לרמוז שהטלה גדל כחו ונעשה שה, וה"ס שם אה"ה מרובע העולה טל"ה כאמור, וזה בריבוע אפ"א הפ"ה יפ"י הפ"ה סך הכל ש"ה (רמ"ז).

⁴⁷⁸² שנוגה ורהב נכנעו לישראל. ואפשר שלכן נלקח בשבת, שאז נוגה פונה לצד הקדושה ונכנעה. ותפשי ליה תפיש, ירצה אמת שבשבת נכנעה לקדושה, אבל אחר השבת מיד חוזרת לקליפה ומתחברת עם שלש חברותיה, אבל ישראל גברו עליה ותפסוה נגד רצונה. יומא ותרין ותלת, פי' כי כל אחד משלשת ימי השבוע אב"ג היא הולכת ומתחזקת עם הטומאה, יום א' עם אש מתלקחת הקרובה, ויום ב' עם ענן גדול, ויום ג' עם היותר קשה שהיא רוח סערה שלכן שולט בו מאדים (רמ"ז).

⁴⁷⁸³ אחר שנתחברה עם כל כחותיה הוציאה לדין לשחטה, דהיינו להוציא כל דמה לחוץ, דהיינו כל הכח שינקה מד"ם הנז"ל, ויראו כי גדל כח ישראל על נוגה ושנכנעה להם שיעשו בה דין, ולא מבעיא שנכנעה אלא שהכריחו אותה להדבק בקדושה עד שנהנו ממנה ואכלוה, ואפילו דמה נהפך להם לטובה, כי אותו נתנו (שמות יב, כג) על המשקוף ועל שתי המזוזות, להיות להם האות לשמירתם (רמ"ז).

⁴⁷⁸⁴ כמ"ש בפ' בא (מא ע"א) יעו"ש (יהל אור).
⁴⁷⁸⁵ מסט' דמל', דעושה בהן דינין. ותפסו ג' יומין, מסט' דג' אבהו, שבהן התירו קטירי ג' דרגין דקשרו את ישראל כמ"ש בזהר פ' בא (לח ע"א) (יהל אור).

<p>בכורות ממנן כתיב (שם כט) וי' הכה כל בכור:</p>	<p>"וה' הכה כל בכור".</p>
<p>בתר כל דא כתיב (דברים טז ג) לא יאכל חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עוני וכתיב (שמות יב כ) כל מחמצת לא תאכלו [ואמר] רעיא מהימנא אמאי מני⁴⁷⁸⁶ דלא למיכל חמץ שבעת יומין ולמיכל בהון מצה ואמאי לא יאכל ואמאי לא תאכלו אלא ז' ככבי לכת אינון⁴⁷⁸⁷ שצ"ם חנכ"ל ואינון מסטרא דטוב ורע⁴⁷⁸⁸ נהורא דלגו מצה⁴⁷⁸⁹ קליפה דלבר⁴⁷⁹⁰ חמץ ואינון חמץ דכר מחמצת נוקבא מצה דלגו שמורה ואינון (אסתר ב ט) שבע הנערות הראויות לתת לה מבית המלך [ואתמר עליהו]</p>	<p>אחר כל זה כתוב "לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עוני", וכתוב "כל מחמצת לא תאכלו". אמר הרועה הנאמן, מדוע צוה שלא לאכול חמץ שבעת ימים ולאכול בהם מצה, ומדוע לא יאכל, ומדוע נאמר לא תאכלו. אלא שבעה כוכבי לכת, והם שצ"ם חנכ"ל [שבתאי צדק מאדים חמה נוגה כוכב לבנה], והם מצד של טוב ורע, אור הפנימי מצה, קליפה שבחוץ חמץ, והם חמץ זכר, מחמצת נקבה. מצה שבפנים שמורה, והם שבע הנערות הראויות לתת לה מבית המלך, ונאמר עליהם</p>
<p>רנא/ב</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>בנורא דכתיב (דברים ז כה) פסילי אלהיהם תשרפון באש אמר קב"ה אל תאכלו ממנו נא דלא יימרון ברעותא ובתיאובתא דדחלנאו (דדחלא) אכלין ליה הכי⁴⁷⁹¹ אלא אתקיננו ליה צלי ולא מבושל דאלו מבושל יהא טמיר ולא יחמון ליה אלא תקוונא דיליה דיחמון ליה הכי מוקדא בנורא בגין דריחיה נודף:</p>	<p>באש שכתוב "פסילי אלהיהם תשרפון באש". אמר הקדוש ברוך הוא "אל תאכלו ממנו נא", שלא יאמרו שברצון ובתאוה של יראתנו אכלו אותו כך, אלא תקנו אותו צלי ולא מבושל, שאם יהיה מבושל יהיה נסתר ולא יראו אותו, אלא תקונו שיראו אותו כך שרוף באש כדי שיהיה ריחו נודף.</p>

⁴⁷⁸⁶ קשיא ליה תלת אחת טעם לאיסור החמץ, שנית טעם לעשות מצה, שלישית טעם לריבוי הלאוין לא יאכל לא תאכלו (אור יקר).
⁴⁷⁸⁷ ואינון (דפ"ו).

⁴⁷⁸⁸ שולט בהן הקדושה מטטרון דא טוב ורע סמאל, כשהעולם בשלום מתנהג על ידי הקדושה והם מתנוצצים באור הטוב, וכאשר אין שלום אז הם מלאים חמת ה' מסטרא דרע, ולזה הם מסטרא דטוב שבעה היכלות קדושים כדפירשו בזהר בהיכלות פרשת תרומה שהם שבעה מקבלים משבעה היכלות וכדפירשו לעיל, והם מסטרא דרע סמאל ושבעה היכלות טמאים הם משפיעים בעת הרע, ולזה הם החצונים אמצעיים בין ההיכלות ושבעה ככבי לכת, אם יש זכות בעולם מתעברין החצונים ונכנסים בנוקבא דתהומא רבא ואין מחבת ברזל בין הקדושים להנהגת העולם, וחס ושלום כשאין זכות בעולם החצונים מתפשטים ושולטים בכל אשר למטה מפתח היכל לבנת הספיר שהוא נסגר כדי שלא ישלטו שם החצונים, ולזה הם שבעה ככבי לכת רע וטוב כדפירשונו, ולזה אסור להשתמש בכחותיהם הנעשים על ידי תלסמאות בכתיבה ומעשה שעל זו נאמר ומעץ הדעת טוב לא כל שכן על ידי הרע לבדו דהיינו ומכשף וחביריו, ובעץ החיים נאסר אחר שחטא וזהו שאמר ועתה פן ישלח ידו כדי שלא לטמא, ולזה אסור להשתמש עתה בשם הקדוש, והמשתמש בשמות קדושים מערב בחול וחול בקדש מפני האור הטמא השולט, משתמשין בעץ החיים אלא בנשמה לעולם בגין מעשה המצות והתורה, והמשתמש בתורה לשם הגוף עליו נאמר דישתמש בתגא חלף כל שכן בשמות (אור יקר).

⁴⁷⁸⁹ דהיינו סוד נצוצות הקדושה המתפשטין ומתלבשין בחצונים לאכפייא לון כדפירשונו בספ"ד בשער אבי"ע (אור יקר).

⁴⁷⁹⁰ שהם החצונים השולטים בהם הם חמ"ץ ומחמצ"ת סמאל ונוקב"ה, והיינו "חמץ דכר" סמאל "מחמצת לילית", "מצה" דהיינו מלכות "איהי שמורה לבעלה" להתקשר בייחוד כענין שומרת יבם, וזו שומרת בעל שמורה וממתנת לבעלה דאיהר ו' משם יהו"ה והיינו ו"ה, וכאשר תתיחד עמה הוא חוקק בה ונעשית מצוה (אור יקר).
⁴⁷⁹¹ פי' אם אוכלים אותו נא יאמרו מפני אהבתו נאכל נא (מ"מ).

<p>ותו רישיה עליה כפוף על קרסולוי דלא יימרון דחיה או מלה אחרא הוא אלא דישתמודעון ליה דאיהו דחלא דלהון ותו דלא ייכלון ליה בתיאובתא אלא על שבעא ארה קלנא ובזיון ותו עצם לא תשברו בו אלא דיחמון גרמוי רמאן בשוקא ולא ייכלון לשזבא ליה וע"ד כתיב (במדבר לג ד) [ובאלהיהם עשה ה'] שפטים דינין סגיאין תו (שמות יב יא) ומקלכם בידכם ולא חרבא ורומחא ושאר מאני קרבא:</p>	<p>ועוד, ראשו עליו כפוף על קרסוליו, שלא יאמרו שחיה או דבר אחר הוא, אלא שיכירו אותו שהוא יראתם. ועוד שלא יאכלו אותו בתאבון, אלא על השובע דרך קלון ובזיון. ועוד "עצם לא תשברו בו" אלא שיראו עצמותיו מושלכות בשוק ולא יכלו להציל אותו, ועל זה כתוב "ובאלהיהם עשה ה' שפטים" דינים רבים. ועוד "ומקלכם בידכם", ולא חרב ורומח ושאר כלי מלחמה.</p>
<p>אמר ר' יהודה הא אוקמוה דמצראי פלחי למזל מלה ובג"כ פלחין לאמרא⁴⁷⁹² א"ר יוסי אי הכי מלה יפלחון ולא אימרא⁴⁷⁹³ א"ל כלא פלחין אלא מזל מלה נחית וסליק במלה ואמרא⁴⁷⁹⁴ ובג"כ פלחין לכלא א"ל הכי שמענא דכל בעירא רבא⁴⁷⁹⁵ (ס"א דצאן) דחלא דלהון הוא וע"ד וקטילו (אמר) קב"ה כל בכור בהמה והא אתמר דאלין אינון דרגין דלעילא דאקרין הכי:</p>	<p>אמר רבי יהודה הרי פרשוהו שהמצריים עובדים למזל טלה, ולכן עובדים לשה. אמר רבי יוסי, אם כן יעבדו טלה ולא שה, אמר לו הכל עובדים, אלא שמזל טלה יורד ועולה בטלה ושה, ומשום זה עובדים לכולם. אמר לו כך שמעתי, שכל בהמה גדולה (של צאן) יראה שלהם היתה, ועל זה הרג הקדוש ברוך הוא כל בכור בהמה, והרי נתבאר שאלו הן מדרגות שלמעלה שנקראות כך.</p>
<p>א"ר אלעזר כתיב (שמות יב כ) כל מחמצת⁴⁷⁹⁶ לא תאכלו וכתיב (דברים טז ג) לא יאכל חמץ אלא דא דכר ודא נוקבא⁴⁷⁹⁷ אר"ש⁴⁷⁹⁸ אלעזר וברין בדא⁴⁷⁹⁹ כתיב לא תאכלו ובדא כתיב לא יאכל ואמאי (אלא) לא כתיב לא תאכלו אלא נוקבא דאיהי אסטיאת ארחהא⁴⁸⁰⁰ באזהרה ודאי דכר דאיהו אחיד בחוטא דדכיו יתיר בבקשה ועל דא כתיבו לא יאכל לא תאכלו⁴⁸⁰¹:</p>	<p>אמר רבי אלעזר, כתוב "כל מחמצת לא תאכלו", וכתוב "לא יאכל חמץ", אלא זה זכר וזו נקבה. אמר רבי שמעון, אלעזר בני, בזה כתוב "לא תאכלו", ובזה כתוב "לא יאכל", מדוע לא כתוב "לא תאכלו", אלא נקבה שהיא נוטה מדרכה ודאי באזהרה, זכר שהוא אחוז בחוט של טהרה יותר, [אז הלשון הוא] בבקשה, ועל זה כתוב "לא יאכל" "לא תאכלו".</p>
<p>א"ל (ר') אבא והא כתיב לא תאכל עליו</p>	<p>אמר לו, אבא, והרי כתוב "לא תאכל</p>

⁴⁷⁹² לאימרא (דפ"ו).

⁴⁷⁹³ שהוא כבש גדול (מ"מ).

⁴⁷⁹⁴ ואימרא (דפ"ו).

⁴⁷⁹⁵ פי' אפי' בהמה גסה הם אלוהות שלהם ולכן הכה הקב"ה כל בכור בהמה (מ"מ).

⁴⁷⁹⁶ פי' פעם קוריהו מחמצת ופעם קוריהו חמץ (מ"מ).

⁴⁷⁹⁷ דהיינו מחמצת כמ"ש הרב שמחמצת היא נוקבא דס"א אותיות חמץ מ"ת שהיא נוקבא דס"א הפך מ' דקדושה הנק' ת"ם והכא מת (מ"מ).

⁴⁷⁹⁸ פי' תירצת שינוי מחמצת וחמץ ועדיין לא תרצת למה בנוקבא כתיב תאכלו ובזכר יאכל (מ"מ).

⁴⁷⁹⁹ זה שייך בר"מ אחר קרבנה (נוסף בדפ"ק).

⁴⁸⁰⁰ שהיא קשה בטומאתה יותר מהזכר מפני שהיא מקלקלת למטה יותר לרמות בני אדם ולפיכך מיד באזהרה, אמנם הזכר אינו קשה כל כך בטומאתו שיש לו חלק בקדושה מפני שהיא קליפה קרובה לקדושה יותר בבקשה דרך בקשת לא יאכל עם היות שאינו נראה קשה לכם כל כך, לא אמר לא תאכלו דרך צווי (אור יקר).

⁴⁸⁰¹ פי' מפני שס"מ יש בו חוטא דרכיו יותר מנוקביה לכך כתיב לא יאכל שהוא לשון בקשה שלכאורה היה תולה על דעתינו לאוכלו לכך מבקש ממנו לא יאכל, אבל בנוקבא הוא לא תאכלו באזהרה וז"ש לא יאכל, דהיינו לזכר. לא תאכלו לנוקבא דס"א (מ"מ).

<p>חמץ⁴⁸⁰² א"ל אסגי תבין יתירין [ליקרא]⁴⁸⁰³ (לקרבנא) אבל בקדמיתא בבקשה לא יאכל (אבל) [ו]לבתר באזהרה לא תאכלו ודהוא קשיא מתרווייהו מחמצת מ"ט⁴⁸⁰⁴ בגין דריחא דמותא אית תמן חמץ דכר מחמצת נוקבא (משלי ה ה) רגליה יורדות מות ברישא וסיפא דתיבה תשכח לה ובגין דא מאן דאכיל חמץ בפסח ואיהו אקדימת ליה מותא ולינדע דמית הוא בעלמא דין ובעלמא דאתי דכתיב (בראשית יז יד) ונכרתה הנפש ההיא⁴⁸⁰⁵:</p>	<p>עליו חמץ". אמר לו, הרבה תיבות יתרות לכבודו של הקרבן, אבל בתחלה בבקשה, "לא יאכל", אבל לבסוף באזהרה "לא תאכלו", שהוא קשה משניהם. "מחמצת" למה, משום שריח של מות יש שם, חמץ זכר, מחמצת נקבה, "רגליה יורדות מות", בראש ובסוף התיבה תמצא אותה, ומשום זה מי שאוכל חמץ בפסח הוא מקדים לעצמו המות, ושידע שהוא מת בעולם הזה ובעולם הבא, שכתוב "ונכרתה הנפש ההיא".</p>
<p>מצה אמאי⁴⁸⁰⁶ אלא הכי תנינן שדי בגין דאמר לעולמו די דיאמר לצרותינו די אופ הכי מצה בגין דקא משדדו דמברחת לכל סטרין בישין ועביד קטטה [בהו] כגוונא דשדי דמזוזה דמבריה לשדים ומזיקים דתרעא אופ הכי איהי מברחת לון מכל משכני קדושה ועביד מריבה וקטטה בהו כד"א (שמות יז ז) מסה ומריבה ע"ד כתיב מצה והא מסה בסמך איהו אלא תרגומו [דמסה] (ד)איהו מצותא:</p>	<p>מצה מדוע (נקראת מצה), אלא כך שנינו, "שדי" משום שאמר לעולמו די, שיאמר לצרותינו די. כמו כן כאן, מצה משום שמשדדת ומברחה לכל צדדים רעים ועושה קטטה ביניהם כדוגמת שדי שבמזוזה שמברח לשדים ומזיקים שבשער, כמו כן כאן היא מברחה אותם מכל משכני הקדושה ועושה מריבה וקטטות בהם כמו שנאמר "מסה ומריבה", ועל זה כתוב מצה. והרי מסה נכתבת בסמ"ך, אלא תרגום של מסה הוא מצותא.</p>
<p>רע"מ</p>	
<p>ושמרתם את המצות (שמות יב יז) מצה איהי שמורה לבעלה דאיהו ו' וביה אתעביד [מצוה⁴⁸⁰⁷ למאן] (מצה ומאן) דנטיר לה לגבי יה [דגניזין] במ"ץ מן מצה ואינן י"ם ה"ץ ומני קב"ה לברך לה שבע ברכות ליל פסח דאינן שבע הנערות דילה שצ"ם הנכ"ל ומני [לבערא] (לאתעברא) מנהון חמץ ומחמצת דאינן [עננים] חשוכין דמכסיין על גהורין דשבעה ככבי לכת דאתמר בהון (בראשית מא כא) ותבאנה אל קרבנה ולא נודע כי באו אל קרבנה ומראיהן רע חשוך כאשר בתחלה</p>	<p>"ושמרתם את המצות", מצה היא שמורה לבעלה, שהוא ו', ובו נעשית מצוה. ומי ששומר לה בשביל י"ה הגנוזים באותיות מ"ץ ממצה, והם י"ם ה"ץ, וצוה הקדוש ברוך הוא לברך אותה בשבע ברכות ליל פסח, שהן שבע הנערות שלה, שהן שצ"ם חנכ"ל, וצוה להעביר מהן חמץ ומחמצת, שהם עננים חשוכים שמכסים על אורות של שבעה כוכבי לכת, שנאמר בהם "ותבאנה אל קרבנה ולא נודע כי באו אל קרבנה", ומראיהן רע חשוך כאשר</p>

⁴⁸⁰² פי' שגם בזכר אמר לא תאכל באזהרה (מ"מ).

⁴⁸⁰³ פי' מפני כבוד הזכר שיש בו חוט דק קדוש הוסיף בו לא יאכל לשון בקשה. ואח"כ אמר לא תאכל שהוא באזהרה. וז"ש אבל בקדמיתא לא יאכל וכו' (מ"מ).

⁴⁸⁰⁴ ור"ל שמחמצת היא קשה מחמץ ושאר (מ"מ).

⁴⁸⁰⁵ בח"י דף ט' כתב עליו וביארו חכמי האמת שר"ל שיכרת נפשו מעדת ישראל ע"כ לא תתגלגל בגלגול ישראל, רק בבהמה או בגוים ערלים ח"ו. ודורשי רשומות אמרו כי נושא עון עובר על פסח. כפשע בינו ובין מג"פה גי' חמ"ץ (מ"מ).

⁴⁸⁰⁶ (ס"א אתקריאת מצה) (נוסף בדפ"ו).

⁴⁸⁰⁷ ושמירתה מן הוא על ידי י"ה אבא ואימא שאין חצונים נאחזים בהם והם שומרים אותה לכשיבא בעלה, לכך עם היות שהיא מצה עדיין אינה נקראת מפני שלא בא אליה בעלה עם כל זה היא נקראת מצוה מפני שלא בא אליה בעלה עם כל זה היא נקראת מצ"ה במ"ץ שהוא י"ה כדמפרש ואזיל (אור יקר).

<p>דכל כך חשוכא דעננין דלהון דלא יכלין נהורין לאנהרא להון ובנין דא (שם) ולא נודע כי באו אל קרבנה:</p>	<p>בתחלה, שכל כך החושך של העננים שלהם שלא יכולים אורות להאיר להם, ומשום זה "ולא נודע כי באו אל קרבנה".</p>
<p>זהר</p>	
<p>רבי שמעון פתח ואמר (תהלים סח לא) גער חית קנה עדת אבירים בעגלי עמים גער חית דא היה⁴⁸⁰⁸ דאתאחד בה עשו⁴⁸⁰⁹ קנה תנינן ודביומא דנסב שלמה מלכא בת פרעה בא גבריאלו (ד)נעץ קנה בימא רבא⁴⁸¹⁰ ועליה אתבני קרתא ודרומי מאי קנה⁴⁸¹¹ דא דכורא⁴⁸¹² דהאי חיה:</p>	<p>רבי שמעון פתח ואמר "גער חית קנה עדת אבירים בעגלי עמים", "גער חית" זו החיה שאחוז בה, "עשו קנה" למדנו שביום שנשא שלמה המלך את בת פרעה בא גבריאל נעץ קנה בים הגדול ועליו נבנית עיר של רומי, מהו קנה, זה הזכר של זו החיה</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>רבי שמעון פתח ואמר גער חית קנה עדת אבירים בעגלי עמים גער חית קנה דא [קנה] (קינא) דאתאחד ביה עשו דאיהי [ודרומי רבתא דנעץ גבריאל קנה בימא רבא ובנו] (קרתא דנעץ מיכאל קינא בימא ובנה) עליה כרך גדול [דרומי] קנה דהמץ וכד ייתי פורקנא לישראל יתבר ליה</p>	<p>רבי שמעון פתח ואמר "גער חית קנה עדת אבירים בעגלי עמים", "גער חית קנה" זה קנה שאחוז בו עשו שהיא עיר רומי הגדולה שנעץ גבריאל קנה בים הגדול ובנו עליה כרך גדול של רומי, קנה של חמץ. וכאשר תבא גאולתם של ישראל, ישברו אותו</p>
<p>רנב/א</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>בישא דאית ליה ספרא זעירא באחדותא דקדושה ודאי איהו קנה דנעץ בימא רבא ובג"כ איהי שלטא על עלמא ועל שולטנו דא</p>	<p>רעה שיש לו צד קטן באחיזתו בקדושה, וזהו קנה שנעוץ בים הגדול. ומשום זה היא שולטת על העולם, ועל שלטון זה כתוב "קנה וסוף קמלו",</p>

⁴⁸⁰⁸ פי' נוקבא דס"א (מ"מ).

⁴⁸⁰⁹ נראה שה"ס מלכות דאצילות הקלי' שאין שם אלא בחינת ז'ין לבד ולא שאר הפרצופים וכמ"ש בספר אדם ישר בדרוש הקליפות, שאין שם אלא עשו ואשתו. ואפשר שזהו אומרו דאתאחד בה עשו, כלומר שהוא וחייטו אחודים בה. וזה סוד שם אדו"ם שבמ"ם רבתי דאי"ק בל"ר עולה ס"מ לילית. ועוד ירמוז רמז אחר באומרו דאתאחד בה עשו, והוא כי חיה זו היא רומי כמ"ש ברעיא מהימנא, ומילוי רומ"י רי"ש וי"ו מ"ם יר"ד גי' עש"ו, כי הוא הזכר המשפיע בה וממלאה. ונקראת חיה שהיא מדרגת אצילות הקלי', וסתם אצילות הוא חיה כי ב"ע סוד נר"ן, וכל אצילות מבחינת י', ויר"ד עם ג' אותיות גי' ח"ה. וגם מילוי המילוי של שם ב"ן כזה יר"ד וי"ו דל"ת ה"ה ו"א"ו ו"ה ה"ה שיש בו כ"ג אותיות כמנין ח"ה וכמ"ש בליקוטי תורה פרשת שמיני בסוד חיה בכלל בהמ"ה, דהיינו ב"ן. וכן תמצא מילוי המילוי של שם אדנ"י כזה, אל"ף למ"ד פ"ה דל"ת למ"ד תא"ו נר"ן ו"א"ו נר"ן יר"ד ו"א"ו דל"ת נר"ן יר"ד ותמצא שבמילוי המילוי יש כ"ג אותיות. ומפני זה נגלו לדניאל (ח, כב) ד' מלכיות, בסוד ד' חיות שכח שלהן מן המלכות, והיינו ד' מלכיות, ור"ת ג' ראשונות שהן א'ריה ד'וב נ'מר הוא אד"נ, מה שאין כן הג' אחרונות שנודעו כל ימי עוון, אבל לזאת הרביעית היו (ז, ז) י' קרנין, לרמוז לי' דאדנ"י כאמור. ונלע"ד שי' זו יסודה ביסוד מלכות. ה"ס ימא רבא, שבה נעוץ הקנה, וי"ם סודו י'סוד מ'לכות (רמ"ז).

⁴⁸¹⁰ פי' דכורא דקליפה יונק ממלכות דקדושה הנקרא ימא רבא ושיעור הכתוב גער חיה שאוחזת בקנה. א"נ כאלו אמר גער חיה וגער קנה שהם ז'ון דסטרא אחרא שיאבדו (מ"מ). הוא בקדושה עד"א בבניה, שכנגדו בסט"א עשו ברומי רבתא. [מצאתי כתוב על הגליון. וז"ש (שבת נה ע"ב) ובנה עליה כרך גדול כו', שהאם מתבנית ע"י הבנים, כמ"ש ואבנה ג"א ממנה] (יהל אור).

⁴⁸¹¹ פי' מהו עניינו ורמזו (רמ"ז).

⁴⁸¹² וזהו חית קנה, שחיות שלה היא מזה הקנה לעומת צדיק יסוד עולם. ונלע"ד שלזה כיוונו רז"ל בשמות רבה פרשה ל"ה (סי' ה) וז"ל, גער חיה קנה, שכולה חיה מן הקנה. ולפי הסוד הנזכר כאן הוא מבואר, שכן הזכר הוא הזן ומחיה את הנקבה (רמ"ז).

<p>כתיב (ישעיה יט ו) קנה וסוף⁴⁸¹³ קמלו קנה שולטנותא וראש לכל מלכוון תו קנה דזמין קב"ה לתברא ליה כקנה דא:</p>	<p>"קנה" שלטון וראש לכל המלכות. עוד קנה שעתיד הקדוש ברוך הוא לשבור אותו כקנה זה.</p>
<p>ת"ח במצרים איהו⁴⁸¹⁴ שלטא ומנה נפקו כמה שלטנין לזנייהו וכלא ברוא דחמץ כיון דתבר לה קב"ה אפיק חמץ ואעיל מצה במה בחוטא זעירא מכלא תבר ח' חמץ ואתעביד מצה אינון אתוון אלא דתבר ח' דהאי היה דאקרי חמץ וע"ד אקרי חית קנה דנוח לאתברא כקנה דא:</p>	<p>בא וראה, במצרים היא שולטת וממנה יוצאים כמה שלטונים למיניהם, והכל בסוד של חמץ. כיון ששבר אותה הקדוש ברוך הוא, הוציא חמץ ומכניס מצה, במה, בחוט קטן מהכל. שבר ח' של חמץ, ונעשה מצה, אלו אותיות אלא ששבר ח' של חיה זו שנקרא חמץ, ועל זה נקרא "חית קנה", שנוח לשברו כמו קנה זה.</p>
<p>במה אתבר בחוטא זעירא כנימא תבר ח' ואתעבר מאיתנה והיה מצה וע"ד כתיב (תהלים סח לא) גער חית קנה גער בה קב"ה ואתבר ח' חמץ⁴⁸¹⁵ [ואתעביד ה'] (ס"א ואתעבר ח' חמץ ואתאביד) (ואתאביד) וזמין קב"ה לתברא ליה לההוא קנה כנוונא דא יתבר רגליה דק' מקנה וישתאר הנה (ישעיה מ"י) הנה יי' אלהים בחזק יבא וזר(ו)עו מושלה לו הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו מאי ופעולתו דא פעל [דההיא] ק' (ס"א פעולה דההוא חמץ) דיתבר לה [וההיא פעולה] (ואיהי פעלה) לפניו⁴⁸¹⁶ איהו יעבר רגלויה ויהא הנה ראשון לציון הנה הנם וגו' (ישעיה מא כז):</p>	<p>במה נשבר, בחוט קטן כמו שערה שבר ח' ועבר מאיתנה והיה מצה, ועל זה כתוב "גער חית קנה", גער בה הקדוש ברוך הוא, ונשבר ח' של חמץ ונעשה ה' (ועובר ח' של חמץ ונעשה). ועתיד הקדוש ברוך הוא לשבור לו לאותו קנה, כדוגמא זה ישבר רגל ק' מקנה וישאר הנה, "הנה ה' אלהים בחוזק יבוא וזרועו מושלה לו הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו". מהו "ופעולתו" זה פעל של אותה ק' (פעולה של אותו חמץ) שישבר אותה, והיא פעולה שלפניו, והוא יעביר רגלו ויהיה "הנה ראשון לציון הנה הנם וגו'".</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>הה"ד (תהלים סח לא) גער חית קנה עדת ומתעבר מיד חמץ מעלמא מחמצת דיליה [רומי ויתגליא מצה] (וכו' ויתגליא) בעלמא דאיהי בי מקדשא דבית ראשון ובית שני אמר בוצינא קדישא (ס"א ר"מ) דאינון לקבל בתעין ימין ובת עין שמאל ואינון</p>	<p>זהו שכתוב "גער חית קנה עדת" ומיד עובר חמץ מהעולם, המחמצת שלו היא רומי, ותתגלה מצה בעולם שהוא בית המקדש של בית ראשון ובית שני. אמר הנר הקדוש (הרועה הנאמן) שהם כנגד בת עין ימין ובת עין שמאל, והם כנגד (לחם משנה) רומי הגדולה ורומי הקטנה, כנגד שני עננים</p>

⁴⁸¹³ פי' מלכות דס"א נקרא סוף שהיא סוף הספי' דס"א (מ"מ).

⁴⁸¹⁴ איהי (דפ"ו).

⁴⁸¹⁵ סוד חמץ שנהפך ביציאת מצרים למצה, ובעוד שה' סתום היה הקליפה חמץ שולט, ובהפתח הה' נשבר חמץ ונעשה מצה, כמ"ש בר"מ פרשת פנחס (דף רנב ע"א) ובג"ד ח' דאיהו חוטא זעירא תבר לה ויעול ה' באתרהא כו', וז"ש (לעיל טו ע"ב) בלישן סתים לאימא, הולך כסדר שאח"כ נתעברה ממנו וסתים לד' של אימא, וז"ש בלישן סתים לאימא, והוא יותר בגילוי, מתחלה שהיה במילוי היר"ד (בהגרא על ספד"צ טז ע"ב). דנפיק ממעינא דמיא כו' - שהוא בין י"ה, שהוא הזרע שנותן אבא לאמא ומתמליא מיניה, ושם נתגדל ונתרבה ויוצא הולד. ומ"מ השורש נשאר שם כידוע, והוא הדעת נהר דנפיק כו', וז"ש ומיני' כו'. ועיין בפ' בא (מב ע"ב). ור"ל בכאן ז"ש כל משבריק וגליך כו', משבריק הוא ה"א שנשבר הרגל מינה, ונפתח בלידה ביציאת מצרים, ביציאת הבן מינה כמ"ש בפרשת פנחס (רנב ע"א) דתבר ח' מחמץ ונעשית מצה. וגליך הוא י', גל נעול מעין חתום (שיה"ש ד יב) והוא המעין, וצינוריק הוא הוא"ו, וז"ש כל צינורין כו' מן את ו' (בהגרא על התיקו"ז לח ע"א).

⁴⁸¹⁶ ור"ל שאותה הפעולה דהיינו שמשבר רגליה של קנה היא לפניו שמיד עושה אותה (מ"מ).

<p>לקבל [לחם משנה⁴⁸¹⁷ רומי רבתי רומי] (משנה בבל רבתי ובבל) זעירא⁴⁸¹⁸ לקבל תרין עננין דמכסיין על בת עינא ימינא ושמאלא ואינון לקבל שאור וחמין:</p>	<p>שמכסים על בת עין ימין ושמאל, והם כנגד שאור וחמין.</p>
<p>וע(ו)ד דאלין יתבערון מעלמא [ב]בל יראה ובל ימצא⁴⁸¹⁹ חד מנייהו בית ראשון ושני לא יתגליין בעלמא ואסותא דענני עיני דאחשיך לבת עינא ימין ושמאל מה יהא אסותא דלהון [מרה] (מדה) דעגלא⁴⁸²⁰ והיינו (ישעיה כז י) שם ירעה עגל ושם ירבץ שם ירעה עגל דא משיח בן יוסף דאתמר [ביה] (דברים לג יז) בכר⁴⁸²¹ שורו הדר לו ושם ירבץ דא משיח בן דוד⁴⁸²² חד אעבר [רומין] רבתי וחד אעבר [רומין] זעירתא דמיכאל וגבריא"ל לקבליהו אינון:</p>	<p>ועד שאלו יתבערו מהעולם, בל יראה ובל ימצא, אחד מהם, בית ראשון ובית שני, לא יתגלו בעולם. והרפואה של ענני העין שהחשיכו לבת עין ימין ושמאל, מה תהיה רפואתם, המרירות של העגל, וזהו שכתוב "שם ירעה עגל ושם ירבץ" שם ירעה עגל זה משיח בן יוסף שנאמר בו "בכור שורו הדר לו", "ושם ירבץ" זה משיח בן דוד, אחד להעביר את רומי הגדולה, ואחד להעביר את רומי הקטנה, ומיכאל וגבריא"ל הם כנגדם.</p>
<p>ובגין דא [ח'] דאיהו [חוטא] (חוטא) זעירא תבר לה (ד') וייעול ה' באתרהא דבקדמיתא קנה וסוף קמלו קנה (ישעיה יט ו) שלטנותא⁴⁸²³ [דרומין] וסוף לכל מלכין דעתיד קב"ה לתברא ליה (תהלים סח לא) גער חית קנה גער חיה בישא ח' מן⁴⁸²⁴ חמין ואתבר רגליה⁴⁸²⁵ מן מחמצת דאתמר ב(י)ה (משלי ה ה) רגליה יורדות מות:</p>	<p>ומשום זה ח' שהוא חוט קטן, תשבר אותה, ותכנס ה' במקומה. שבתחלה קנה וסוף קמלו. קנה שלטון של רומי וסוף לכל המלכויות, שעתיד הקדוש ברוך הוא לשבור אותו. "גער חית קנה" גער חיה רעה, ח' מחמץ, ושבר רגליה מן המחמצת, שנאמר בה "רגליה יורדות מות".</p>
<p>ועוד גער חית קנה יתבר רגל קוף מן קנה וישתאר הנה מיד (ישעיה מ י) הנה יי' אלהים בחזק⁴⁸²⁶ יבא (ישעיה מא כז) ראשון לציון הנה הנם ולירושלים מבשר אתן הנה ס' בתר אלף ומאתן:</p>	<p>ועוד "גער חית קנה" ישבר רגל הקו"ף מקנה וישאר הנה, מיד "הנה אדני" יהו"ה בחוזק יבא" ראשון לציון הנה הנם ולירושלים מבשר אתן". הנה ס' אחר אלף ומאתים.</p>
<p>ואמר⁴⁸²⁷ בוצינא קדישא (בראשית מו כו) כל הנפש לבית יעקב ששים ושש ששים</p>	<p>ואמר הנר הקדוש, "כל הנפש הבאה ליעקב וכו' ששים ושש", ששים</p>

⁴⁸¹⁷ ב' הה"ן כידוע (יהל אור). לחם משנה מוסגר בדפ"ו.
⁴⁸¹⁸ דיליה רומי זעירתא. כצ"ל. והוא מל' דס"א, נגד מל' דקדושה, ושניהם נגד בית ראשון ושני כמו שמפרש והולך (יהל אור).
⁴⁸¹⁹ דחד באתגליא וחד באתכסיא. ונגד האתגליא בל יראה, ובל ימצא נגד האתכסיא (יהל אור).
⁴⁸²⁰ שהוא רפואה לתבלול המכסה העין, והיא מרה דזריק משיח בן יוסף עלייהו, שהוא מסטרא דגבורה, שהוא ילחך אותם כלחוך השור, כמ"ש בפ' משפטים (קכ ע"א) (יהל אור).
⁴⁸²¹ בכור (דפ"ו).
⁴⁸²² יתגלי חסד עלאה דפומא דאמה, ואז יתחיל צמיחת מלכות בית דוד ע"י הפומא דאמה, והוא זמן משיח בן דוד, וע' רע"מ (פנחס רנב ע"א, ופ' תצא רעח ע"ב, ורעט ע"א, ופ' משפטים קכ ע"א) (הקדו"ש פט ע"א).
⁴⁸²³ ר"ל קנה הוא רומי רבתי. וסוף זעירתא, שהיא סוף לכל דרגין כידוע. וכן רומי היא סוף לכל מלכין כמו שמפרש והולך (יהל אור).
⁴⁸²⁴ וזהו גער חית, ל' ח"ית, דיתבר לח' כמו שמפרש והולך (יהל אור).
⁴⁸²⁵ ר"ל ק' דקנה, דקוף רגליו יורדות מות כידוע, וכן מחמצת רגלי' יורדות מות, דאמצעיתא חמץ, וראש התיבה וסוף התיבה מת, כמו שכתוב בח"ק (יהל אור).
⁴⁸²⁶ בחוזק (דפ"ו).
⁴⁸²⁷ שמות ט (הערת הזהר).

<p>לאתערותא דמשיח⁴⁸²⁸ ראשון ושש לאתערותא דמשיח שני אשתארו ו' שנים לע"ב לקיים בהו (שמות כג י) שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמור כרמך ואספת את תבואתה דאתמר קדש ישראל ליי' ראשית תבואתה⁴⁸²⁹ אם כן [מה] (הא) כתיב לעיל (ירמיה לא ו) רנ"ו⁴⁸³⁰ ליעקב שמחה אלא ארבע [גאולות] (גלויות) עתידין למהוי לקבל ארבע כוסות דפסח בגין דישראל מפוזרין בארבע פנות עלמא ואינון דיהון [רחוקין] (רחוקין מאומין) אקדימו לרנו ותנינין לשתיין ותליתאין לשתיין ושית ורביעאין לע"ב:</p>	<p>להתעוררות של משיח ראשון, ושש להתעוררות משיח שני, נשארו שש שנים לשבעים ושנים, לקיים בהם "שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמור כרמך ואספת את תבואתה", שנאמר "קדש ישראל לה' ראשית תבואתה". אם כן מה כתוב למעלה "רנו ליעקב שמחה", אלא ארבע גאולות עתידות להיות כנגד ארבע כוסות של פסח, משום שישראל מפוזרים בארבע פנות העולם, ואלו שיהיו רחוקים מהאומות יקדימו לרנו, והשניים לששים, והשלישיים לששים ושש, והרביעיים לשבעים ושנים.</p>
<p>ופורקנין אלין יהון בארבע חיון בשם יהו"ה דרכיב עלייהו הה"ד (חבקוק ג ח) כי תרכב על סוסך⁴⁸³¹ מרכבותיך ישועה [ד]לקבלייהו יתער לתתא ארבע דגלין ותריסר שבטין ברזא דיהו"ה מלך יהו"ה מלך יהו"ה ימלוך לעולם ועד תריסר [אתוון] (אנפיין) אינון לקבל תריסר שבטין וי"ב אנפיין דתלת אבהן דאתמר עלייהו האבות הן הן המרכבה:</p>	<p>וגאולות אלו יהיו בארבע חיות בשם יהו"ה שרוכב עליהם, זהו שכתוב "כי תרכב על סוסך מרכבותיך ישועה", שכנגדם יעורר למטה ארבעה דגלים ושנים עשר שבטים, בסוד של יהו"ה מלך יהו"ה מלך יהו"ה ימלך לעלם ועד, שתים עשרה אותיות הן כנגד שנים עשר שבטים, ושנים עשר פנים של שלשת האבות שנאמר עליהם, האבות הן הן המרכבה.</p>
<p>ואינון עשר שבטין אלף שנין תריין שבטין מאתן שנין [מ]י"ב אתוון תליין ע"ב שמהן דאינון ע"ב שנין בתר אלף ומאתן ואינון כ"ד לכל חיה⁴⁸³² מתלת חיון כ"ד רזא דיליה (ישעיה ו ג) וקרא זה אל זה ואמר ואינון תלת כתות מן כ"ד⁴⁸³³ צורות כת אחת אומרת קדוש וכת תניינא אומרת קדוש [וכת תליתאה אומרת קדוש] מיד אתער שמאלא במ"ב אתוון דעבד דינא בעמלק⁴⁸³⁴:</p>	<p>והם עשרה שבטים, אלף שנים, שני שבטים, מאתים שנה, ומי"ב אותיות תלויים ע"ב שמות, שהם ע"ב שנים אחר האלף ומאתים. והם כ"ד לכל חיה משלש חיות. כ"ד הסוד שלו "וקרא זה אל זה ואמר", והם שלש כתות מכ"ד צורות, כת אחת אומרת קדוש, וכת שניה אומרת קדוש, וכת שלישית אומרת קדוש, מיד מתעורר השמאל במ"ב אותיות ועושה דין בעמלק.</p>
<p>כי יקרא קן צפור⁴⁸³⁵ לפניך בדרך⁴⁸³⁶</p>	<p>"כי יקרא קן צפור לפניך בדרך", בעלי מקרא, "בכל עץ" בעלי משנה</p>

⁴⁸²⁸ יעקב ויוסף, ו' ו' כידוע (יהל אור).
⁴⁸²⁹ לאסוף ישראל לירושלים כמ"ש בפ' משפטים (קכ ע"א) (יהל אור).
⁴⁸³⁰ רנו (דפ"ו).
⁴⁸³¹ סוסך (דפ"ו).
⁴⁸³² כ"ד עינין לכל הוי"ה כידוע (יהל אור).
⁴⁸³³ ר"ל דג' כתות הן, כמ"ש בגמ' (חולין צא ע"ב) נגד ג"פ קדוש, א' אומרת כו' כידוע, ובכ"א וקרא
 זה אל זה, הרי כ"ד, ב"פ זה כנ"ל, הרי ע"ב. [מצאתי כתוב על הגליון. והן הנזכרים בס' הבהיר ו' ע"א
 ששמותיו של הקב"ה ג' חיילים, וכל חיל אינו דומה לחבירו. ע"ש באורן] (יהל אור).
⁴⁸³⁴ מלחמה לה' בעמלק ר"ת ע"ב כידוע (עי' רע"מ לעיל ריט ע"ב ויהל אור) (יהל אור).
⁴⁸³⁵ והיינו השכינה שהיא שוכנת על ישראל והם תחתיה כבנים והיא מקנת עליהם כצפור,
 ושכינתא תתבחו לפי מה שהם הבנים (אור יקר).
⁴⁸³⁶ שקן בדרך הוא דרך עראי מקום שיד כל אדם מגעת והיינו "בדרך" ביסוד ששם הדרך בין
 היסוד והתפארת כאומרו דר"ך ככב מיעקב (אור יקר).

<p>(דברים כב ו) (ב)מארי מקרא⁴⁸³⁷ בכל עין מארי משנה דאינון כאפרוחים דמקנני בענפי אילנא אית דאמרי⁴⁸³⁸ בכל עין [אלין] ישראל</p>	<p>שהם כאפרוחים המקננים בענפי האילן, יש שאומרים "בכל עין" אלו ישראל</p>
<p>רנב/ב</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>דאתמר בהו (ישעיה סה כב) כי כימי העין ימי עמי או על הארץ אלין מארי (תורה)⁴⁸³⁹ [משנה] דאתמר בהו על הארץ תישן וחיי צער תחיה ובתורה אתה עמל אפרוחים אלין פרחי כהונה או ביצים אלין דין⁴⁸⁴⁰ לון קב"ה מקרני ראמים⁴⁸⁴¹ ועד ביצי כנים (דברים כב ו) והאם רובצת על האפרוחים בזמנא דהו קרבין קרבנין מה כתיב (שם) לא תקח האם על הבנים⁴⁸⁴²:</p>	<p>שנאמר בהם "כי כימי העין ימי עמי", "או על הארץ" אלו בעלי תורה (משנה) שנאמר בהם, על הארץ תישן וחיי צער תחיה ובתורה אתה עמל. "אפרוחים" אלו פרחי כהונה או "ביצים" אלו שזן אותם הקדוש ברוך הוא מקרני ראמים ועד ביצי כנים. "והאם רובצת על האפרוחים", בזמן שהיו מקריבים קרבנות מה כתוב "לא תקח האם על הבנים".</p>
<p>חרב בי מקדשא ובטלו קרבנין מה כתיב (דברים כב ז) שלח תשלח את האם⁴⁸⁴³ ואת הבנים תקח לך וגלו הבנים⁴⁸⁴⁴ והיינו ווגלו הבנים והיינו (דברים כב ז) ואת הבנים תקח לך מסטרא [ד] דאת ו' [דאיהו] (דהיינו) עולם ארוך דאתמר ביה (שם) למען ייטב לך והארכת ימים לעולם שכלו ארוך ובאתר דקרבנין תקינו צלותין⁴⁸⁴⁵ ומצפצפין בקלין דשירין בקול דק"ש לגבי עמודא דאמצעיתא דאיהו לעילא⁴⁸⁴⁶ דהא אימא וברתא</p>	<p>חרב בית המקדש ובטלו הקרבנות, מה כתוב "שלח תשלח את האם", וגלו הבנים, וזהו "ואת הבנים תקח לך", מצד זה של האות ו', שהוא עולם ארוך, שנאמר בו "למען ייטב לך והארכת ימים", לעולם שכולו ארוך. ובמקום הקרבנות תקנו תפלות, ומצפצפים בקולות של שירים, בקול של קריאת שמע כנגד העמוד האמצעי שהוא למעלה, שהרי אמא ובת בגלות, ומיד שיורד קושרים אותו בבת שהיא יד כהה, להיות קשורה ו' עם ה' בשש</p>

⁴⁸³⁷ שאין מעלתם כל כך (אור יקר).

⁴⁸³⁸ ר"ל דקאי אבדרך, וכלהו בעלי מקרא (יהל אור).

⁴⁸³⁹ בכלל שהם נקראים ארץ על שם ועל הארץ תישן וכו', ובבחינה זו ימצאו מן הארז אשר בלבנון ועד האזוב וכו' (אור יקר).

⁴⁸⁴⁰ ר"ל שאר ישראל (יהל אור).

⁴⁸⁴¹ דהיינו פרחי כהונה שהם עוסקים בתורה ובעבודה ועד קטנים שבכולם דהיינו ביצים שהם כביצי כנים שהם עתה מתחילין לרחוש בתורה ושכינה שורה על הכל כאומרו הזן מקרני ראמים וכו' (אור יקר).

⁴⁸⁴² שלא תסתלק שכינה מעליהם (אור יקר).

⁴⁸⁴³ בגלות עם ישראל (אור יקר).

⁴⁸⁴⁴ שהם גולים עם השכינה שהיא בחינה אחרת דהיינו "מארי קבלה" שהם מצד התפארת שהוא וא"ו שנקרא "עולם ארוך" מצד הכתר, ובהם האם שהיא השכינה מארכת ימים מצד קבלתה על ידו מהתפארת סוד האריכות, והטוב מהיסוד והיינו "ייטב לך והארכת ימים", ולכך ואת הבנים תקח לך בגלות שהיא בגולה עמהם (אור יקר).

⁴⁸⁴⁵ ובטוב כוונתם בתפלתם מאריכין ימיה ומטיבין אותה כנודע, והא כיצד "אימא וברתא" שהם תרי ה' ה' והם בגלות וזהו שאמר שלח תשלח תרין תרוכין אימא עילאה ואימא תתאה, וצריכים אנו לייחד י' עם ה' ו' עם ה', ואחר שהוא כן אנו אומרים שמע ישראל ובה אנו מושכים ו' לגבי ה' תתאה, ואחר שאנו מושכין אותו בסוד שמע ישראל ורחם על בת זוגך בגלות אנו אומרים אח"ד כב"ד שעולה מ"ה דהיינו חכמ"ה כ"ח מ"ה, וזהו סוד קרית שמע בתפילין שהוא סוד קשר ארבעה אותיות, ומה שהיו בסוד י"ו ה' ה' יהיו יהו"ה, כי סוד התפילין בקרית שמע הוא להעמיד הייחוד ולהתמיד אותו (אור יקר).

⁴⁸⁴⁶ לאסתלק כמו שמפרש והולך (יהל אור).

<p>בגלותא ומיד דנחית קשרין⁴⁸⁴⁷ לה בברתא דאיהי יד כהה למהוי קשיר ו' עם ה' בשית ספיראן מיד מלחשין לגבי חכמה ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד אח"ד כבו"ד⁴⁸⁴⁸ [ג'י] מ"ה מן חכמה דנחית לני]ה לגבי אמה⁴⁸⁴⁹ ומיד דנחית קשרין לני]ה עמה⁴⁸⁵⁰ בקשורא דתפילין דרישא ובג"ד בארבע פרשיין דתפילין (שמות יג א) קדש לי חכמה (שם יא) והיה [כי יביאך] בינה (דברים ו ד) שמע ישראל תפארת כליל ו' ספיר(א)ן בשית תיבין (דברים יא יג) והיה אם שמוע מלכות (ו)יד כהה צלותא כתר כ' על רישיה (שמואל א' ב ב) אין קדוש כיהו"ה⁴⁸⁵¹ דסנדלפון קושר כל צלותין ועביד לון כתר:</p>	<p>ספירות, מיד לוחשים לעומת החכמה, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. אחד וכבוד גימטריא מ"ה, מחכמה שמוריד אותו אצל אמא, ומיד שיורד קושרים אותו עמה בקשר של תפלין של ראש, ומשום זה בארבע פרשיות של התפלין "קדש לי" חכמה, "והיה כי יביאך" בינה, "שמע ישראל" תפארת שכוללת שש ספירות בשש תבות, "והיה אם שמוע" מלכות, יד כהה, תפלה כתר, כ' על ראשו, "אין קדוש כיהו"ה" שסנדלפון קושר כל התפלות ועושה מהן כתר.</p>
<p>בהווא זמנא צריך לסדרא⁴⁸⁵² מנורה (ס"א פתורא) לסעודתא דמלכא ומשכנא ומנרתא וארונא ומדבחא וכל מיני שמושא דביתא דמלכא ולא בתר פתורא⁴⁸⁵³ אזלינן דלאו עובדא דקב"ה [דלא אזלינן] אלא בתר פתורא דאיהו עובדי ידוי דקב"ה דאיהו שכינתיה משכן דיליה פתורא דיליה מנרתא דיליה ארונא דיליה מדבחא דיליה איהי כלילא מכל מאני שמושא למלכא עלאה אנה אינון דמתקני חמרא ונהמא דמלכא עלאה דאתמר בהו (במדבר כה ב) את קרבני לחמי לאשי דלית לקרבא ליה לגביה אלא אלין דאתקריאו⁴⁸⁵⁴ אשי יי ובג"ד את קרבני לחמי לאשי דעליה אתמר (משלי ט ה) לכו לחמו בלחמי:</p>	<p>באותו זמן צריך לסדר מנורה (שלחן) לסעודה של המלך, ומשכן ומנורה וארון ומזבח וכל מיני שמוש של בית המלך, ואנו לא הולכים אחר שלחן, שאינו עבודת הקדוש ברוך הוא, שאין אנו הולכים אלא אחר שלחן שהוא מעשה ידיו של הקדוש ברוך הוא, שהוא השכינה, משכן שלו, שלחן שלו, מנורה שלו, ארון שלו, מזבח שלו, היא כלולה מכל כלי שמוש למלך העליון. הם אלו שמתקנים יין ולחם של המלך העליון, שנאמר בהם "את קרבני לחמי לאשי", שאין להקריב לו אצלו אלא אלו שנקראים "אשי ה'", ומשום זה נאמר "את קרבני לחמי לאשי", שעליו נאמר "לכו לחמו בלחמי".</p>
<p>ואתקרי לחם הפנים דאינון י"ב אנפין</p>	<p>ונקרא לחם הפנים שהם י"ב פנים,</p>

⁴⁸⁴⁷ ולדעת היאך סגולת התפילין בקשירה זו הוא בסוד ארבעה פרשיות סדרן יהו"ה ואחר שיהו"ה דהיינו י' חכמה ה' בינה ו' תפארת כולל ששה ספירות ה' מלכות מתאחדות כסדרן ונקשרות כראוי בסוד קרית שמע בתפילין, מיד סוד התפלה מעומד בחשאי הוא בכתר, והיינו סוד כיהו"ה כ' על י' כתר על חכמה ובינה ושית ספירן ומלכות, והעד היות התפלה כתר ממה "דסנדלפון קושר וכו'" (אור יקר).

⁴⁸⁴⁸ דועד בחילופי אתוון אחד כידוע (זהר ח"ב קלד ע"א), ומחלפין בלחישו כידוע (יהל אור).
⁴⁸⁴⁹ לגבי אמא - ששניהם בגלותא כמש"ל ונחתין י' ו' לגביהו, כמו שמפרש והולך ו' בקשר כו' (יהל אור).

⁴⁸⁵⁰ עמא (דפ"ו).

⁴⁸⁵¹ ר"ל כ' על יהו"ה, כתר על ע"ס מחכמה ולמטה (יהל אור).

⁴⁸⁵² ר"ל במעלה (יהל אור).

⁴⁸⁵³ כלומר אין עסקנו עתה לפרש כלי המשכן רק בשכינה עצמה בחינות יכנו בשמות אלו, ולא שיהיה מה שנפרש כאן שולחן ממש שולחן שבמשכן וכן שאר כלים כדמפרש ואזיל, והטעם שהכלים שבמשכן היו בבחינות רבות מהם רומזים בספירות כך, מהם בכך, אמנם הכוונה הנה לפרש המציאות שבה (אור יקר), ר"ל בתפלה דשכינתא לאו תמן, לאו צלותא היא (יהל אור).

⁴⁸⁵⁴ ר"ל הת"ח, שהן אשי ה', שבהן מתאחדת אש של גבוה כידוע. וז"ש לכו לחמו כו' בתורה (יהל אור).

<p>יברכך יהו"ה (במדבר ו כד-כו) יאר יהו"ה ישא יהו"ה תריסר אנפין דתלת חיון מאי לחם דאלין פנים דא נהמא דאדם דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א ואית ליה נהמא בארבע אנפין דאינון ארבע אתוון יהו"ה האי נהמא דפתורא דמלכא איהו סלת נקיה:</p>	<p>שנאמר "יברכך יהו"ה" "יאר יהו"ה" "ישא יהו"ה" שנים עשר פנים של שלש חיות. מהו הלחם של אלו הפנים, זה לחם של אדם, שהוא יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ויש לו לחם בארבעה פנים, שהם ארבע אותיות יהו"ה, זה הלחם של שלחן המלך הוא סלת נקיה.</p>
<p>כבשן דויליה דאופה ביה נהמא שכינתא תמן אתבשל⁴⁸⁵⁵ ואשתלים [ובג"ד] אין בוצעין אלא מאתר דגמר בשולא כגוונא דשלימו דפרי איהו גמר בישולו והאי איהו אדני גמר ושלימו דיהו"ה⁴⁸⁵⁶ דאיהו לחם הפנים אדני"י כבשן דיליה דאיהו כבושה⁴⁸⁵⁷ תחות בעלה ובגינה אתמר (שמות יט יח) והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו יי' באש ויעל עשנו כעשן הכבשן ולא ככבשן דאש דהדיוט אלא ככבשן [דביה כבש רחמיו לעמיה כד] (כבש רחמנו לעמיה ביה) מצלין ובעון בעותין כן יכבשו רחמך את כעסך [וביה] כבשי דרחמנא למה לך:</p>	<p>הכבשן שלו שאופה בו לחם היא השכינה, ששם מתבשל ונשלם, ומשום זה אין בוצעים אלא ממקום שנגמר בשולו, כדוגמת שלמות הפרי שהוא גמר בשולו, וזהו "אדני", גמר ושלמות שם יהו"ה שהוא לחם הפנים, "אדני" הוא הכבשן שלו, שהיא כבושה תחת בעלה, ובגללה נאמר "והר סיני עשן כולו מפני אשר ירד עליו ה' באש ויעל עשנו כעשן הכבשן" ולא כמו כבשן של אש הדיוט, אלא כמו כבשן שבו כובש רחמיו על עמו כאשר מתפללים ומבקשים בקשות, "כן יכבשו רחמך את כעסך", ובו כבושים של הקדוש ברוך הוא, למה לך.</p>
<p>ובנהמא ודאורייתא אית סלת (דאורייתא) דיהב ליה מלכא לאינון דאתמר עליהו כל ישראל בני מלכים מיכלא דצדיקיא ואית נהמא דאורייתא דאיהו פסולת לאינון ועבדין (עבדים) ושפחות דבי מלכא ובג"ד במטרוניתא אתמר (משלי לא טז) ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה דאינון מארי מתניתין ובג"ד אתמר במיכלא דמלכא (במדבר כח ה) ועשירית האיפה סולת ודאי ודא [י'] (י') מן אדניי איהי עשירית ודאי סלת דהיכלא דמלכא ואשתבחת [דמיכלא דמלכא אשתבחת]:</p>	<p>ובלחם התורה יש סולת שנתן לו המלך לאותם שנאמר עליהם "כל ישראל בני מלכים", מאכל הצדיקים, ויש לחם של התורה שהוא פסולת לאותם עבדים ושפחות של בית המלך, ומשום זה במלכה נאמר "ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה", שהם בעלי משנה, ומשום זה נאמר במאכל של המלך "ועשירית האיפה סולת" ודאי, וזו יו"ד מאדני, שהיא עשירית, וזה סלת של היכל המלך ומשתבחת (של מאכל המלך נמצאת).</p>
<p>קום בוצינא קדישא אנת ורבי אלעזר ברך [ורבי אבא] ורבי יהודה ורבי יוסי ורבי חייא ורבי יודאי (ור' אלעאי) לתקנא דורונא למלכא ולקרנא כל אברין דאינון ישראל קרבנאין לקב"ה (ב)ההוא דאתקרי נשמה לגבי אברים שכינתא קדישתא אש של גבוה</p>	<p>קום הנר הקדוש, אתה ורבי אלעזר בנך ורבי אבא ורבי יהודה ורבי יוסי ורבי חייא ורבי יודאי, לתקן מתנה למלך ולהקריב כל אברים, שהם ישראל, קרבנות לקדוש ברוך הוא, זה שנקרא נשמה של האברים שכינה הקדושה, אש של גבוה שאחוז בעצים</p>

⁴⁸⁵⁵ כמו הזרע באשה שנגמר שם (יהל אור).

⁴⁸⁵⁶ היה ראיית הקולות אשר נאמר וכל העם רואים את הקולות רק על המלאכים שנבראו מהם, וכן מה שנאמר "ירד ה' לעיני כל העם על הר סיני" (שמות יט יא), הנה מה שהיה לעיני כל העם, הנה היה זה ג"כ רק באספקלריא שאינה מאירה (כללים ח"ב ח ע"ב).

⁴⁸⁵⁷ כמ"ש וכבושה האיש כובש כו' (יהל אור).

<p>דאחיד(ן) בעצים דאתקריאו עצי העולה דאינון עץ החיים ועץ הדעת טוב ורע⁴⁸⁵⁸ עצי הקדש אתקריאו אינון מארי תורה דאתאחידת בהון אורייתא דאתמר בה (ירמיה כג כט) הלא כה דברי כאש נאם יי:</p>	<p>שנקראים עצי העולה, שהם עץ החיים ועץ הדעת טוב ורע, עצי הקדש נקראים, אלו בעלי תורה שמתאחדת בהם התורה שנאמר בה "הלא כה דברי כאש נאום ה".</p>
<p>ואתמר [בשכינתא] ובהו עולה ליי קרבן ליי אשה ליי ואתמר (במדבר כח ב) את קרבני לחמי לאשי והא כתיב דלית לקרבא קרבן אלא ליי מאי ניהו (שם) את קרבני לחמי לאשי אלא ארחא [דמאן] [למאן] דקריב דורונא למקרב ליה למלכא ולבתר איהו פליג ליה למאן דבעי אוף הכי ישראל מקריבין אורייתא ולקב"הו (דקב"ה)</p>	<p>ונאמר בה "עולה לה", "קרבן לה", "אשה לה", ונאמר "את קרבני לחמי לאשי", והרי כתוב שאין להקריב קרבן אלא לשם ה', מהו "את קרבני לחמי לאשי", אלא הדרך שמי שמקריב דורון, להקריב אותו למלך, ואחר כך הוא מחלק אותו למי שרוצה, כמו כן כאן ישראל מקריבים תורה לקדוש ברוך הוא</p>
<p>רננא</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>דאיהו לחמו ואיהו יינו [ואיהו בשר דיליה] ואתמר בה (בראשית ב כג) עצם מעצמי ובשר מבשרי בשר קדש דאוקמוה עלה מארי מתיבתאן בבשר היורד מן השמים עסקינן:</p>	<p>שהוא לחמו, והוא יינו, והוא בשרו, ונאמר בה "עצם מעצמי ובשר מבשרי", בשר קדש שפרשו עליה בעלי המשנה, בבשר היורד מן השמים אנו עסוקים.</p>
<p>(ו)קב"ה מאי עביד מההוא דורונא⁴⁸⁵⁹ למלכא דאכיל על פתורא דקרבין על פתוריה מכל מין ומין סלת ובינוני ופסולת ואיהו פליג מפתוריה לכל מארי סעודתא לכל חד כדקא יאות על ידי ממנן דיליה ומההוא נהמא דאיהו סלת דמלכא אכיל (ד)איהו מני למיהב לאינון דרחימין גביה הה"ד (במדבר כח ב) את קרבני לחמי לאשי ריח נחוחי דהיינו (דברים יח א) אשי יי ונחלתו יאכלון (ודא הוא ההוא דאתמר⁴⁸⁶⁰ ביה (משלי ט ה) לכו לחמו בלחמי ושתו ביין מסכתו) האי [איהו] מסטרא דאילנא דחיי אבל מסטרא דעץ הדעת טוב ורע מני למיהב בינוני למלאכים ופסולת לשדין ומזיקין דאינון משמשין לסוסון ולפרשיין דמלכא:</p>	<p>מה עושה הקדוש ברוך הוא מאותו דורון. [משל] למלך שאכל על שלחן, ומקריבים על שלחנו מכל מין ומין סולת ובינוני ופסולת, והוא מחלק משלחנו לכל בעלי הסעודה, לכל אחד כראוי על ידי הממונים שלו, ומאותו לחם שהוא סולת, שהמלך אוכל, הוא מצוה לתת לאלו שאהובים אצלו, זהו שכתוב "את קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי", כלומר "אשי ה' ונחלתו יאכלון". (וזהו אותו שנאמר בו "לכו לחמו בלחמי ושתו ביין מסכתו") זהו מצד של עץ החיים, אבל מצד של עץ הדעת טוב ורע, מצוה לתת בינוני למלאכים, ופסולת לשדים ומזיקים, שהם משמשים לסוסים ולפרשים של המלך.</p>
<p>ואוף הכי [דפרשיין דמלכא הוון] מארי משנה דאינון כמלאכים (ד)משמשיין לון שדים (דאינון) יהודאי [דאינון] רשימין באות שדי [ס"א באת י'] ואית שדין ומזיקין מסטרא דמסאבו דאתקריאו שדים עכו"ם</p>	<p>וכמו כן כאן, שפרשי המלך היו בעלי משנה שהם כמלאכים, משמשים להם שדים יהודים שהם רשומים באות שדי (באות י'), ויש שדים ומזיקים מצד הטומאה שנקראים שדים עובדי</p>

4858 ר"ל רזין ומשנה (יהל אור).

4859 דורנא (דפ"ו).

4860 ר"ל הת"ח הן לחמי לאשי, והקרבת (הוא) לה, ואח"כ בא אצלם משולחן גבוה קא זכו (יהל

אור).

<p>(קהלת ז יד) וזה לעומת זה עשה האלהים ובגין דא אמרו מארי מתניתין דאינון ג' מינין מנייהו⁴⁸⁶¹ חד מין דלהון כמלאכי השרת [ומין תניינא] (וחד) כבני אדם ומין תליתאי כבעירן ואית בהון חכימין באורייתא דבכתב ודבעל פה אתקרי יוסף ש[י]דא על שם דאוליף⁴⁸⁶² ליה שד:</p>	<p>כוכבים ומזלות, וזה לעומת זה עשה האלהים. ומשום זה אמרו בעלי המשנה שהם ג' מינים, אחד מין שלהם כמלאכי השרת, ומין שני כבני אדם, ומין שלישי כבהמות, ויש בהם חכמים בתורה שבכתב ושבעל פה נקרא יוסף, השד על שם שהוליד אותו שד.</p>
<p>ולאו למגנא⁴⁸⁶³ אמרו מארי מתניתין אם הרב דומה למלאך יי' צבאות תורה יבקשו מפיהו ואשמדאי מלכא [הוא] (הוה) וכל משפחתיה הא אוקימנא דאינון שדין יהודאין דאתכפיין באורייתא ובשמהן דאורייתא ובני אהרן⁴⁸⁶⁴ בגין דעריכו קרבנהון בגין דא אתענשו דכלהו קרבנין אע"ג דאתקריבו לגבי מלכא איהו פליג לון לכל חד כדקא חזי ונטל לחולקיה מה דאתחזי ליה:</p>	<p>ולא לחנם אמרו בעלי המשנה, אם הרב דומה למלאך ה' צבאות תורה יבקשו מפיהו, ואשמדאי המלך הוא וכל משפחתו כבר בארנו שהם שדים יהודיים שנכנעים בתורה ובשמות התורה. ובני אהרן משום שערכו קרבנותיהם, בגלל זה נענשו, שכל הקרבנות אף על גב שנקרבים אל המלך, הוא מחלק להם לכל אחד כמו שראוי, ונוטל לחלקו מה שראוי לו.</p>
<p>זהר:</p>	
<p>[ובחבורא קדמאה] וביום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה וגו' (במדבר כח כו) אמר רבי אבא יום הבכורים מאן יום דא נהר היוצא מעדן⁴⁸⁶⁵ דאיהו יומא⁴⁸⁶⁶ מאינון</p>	<p>ובחבור הקדמון נאמר "וביום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה וגו'", אמר רבי אבא, יום הבכורים מיהו יום זה, נהר היוצא מעדן, שהוא יום מאותם בכורים עליונים, וזהו שהתורה</p>

⁴⁸⁶¹ מינייהו (דפ"ו).

⁴⁸⁶² דאוליף (דפ"ו).

⁴⁸⁶³ פסחים קי ע"א, בעמק המלך דף פה ע"א הנוסח הוא ולא למגנא אתקרי יוסף שידא על שם דאוליף ליה שד ולא למגנא כו' והוא יותר נכון (לש"ו).

⁴⁸⁶⁴ כמ"ש שהקריבו אש זרה אש הדיוט, שלא הקריבו לה' לבדו (יהל אור).

⁴⁸⁶⁵ פי' ז"א שהוא בן מחו"ב הנקראים בכורים (רח"ו). נראה שהוקשה לו שני דברים, האחד מהו יום הבכורים, וכי באותו יום היו מבכרים הפירות, ואם מפני שאז היו מביאים ביכורים הול"ל וביום הבאת הביכורים. והשני למה נקרא יום הביכורים, שאם כפי' רש"י שהוא על שם שתי הלחם הבאים מהחדש, כבר נאמר מנחה חדשה, ולמה קראו יום הול"ל ובחג הביכורים כמ"ש חג האסיף. לכן אמר מאן יום, וירצה מה נשתנה יום זה משאר כל ימי המועדים, ומה היא מעלתו מחביריו. והשיב דא נהר וכו', הוא יסוד של אי' עלאה הרמוזה בו"ד של מילוי היר"ד, דהיינו ו' היא בינה עד ת"ת שלה, וד' היא התבונה וזהו כאשר אי' מתכללת עם התבונה, אבל בבחינת אי' לבד אז אותו הת"ת הוא יסוד אי' עלאה. וז"ש נהר היוצא מעדן, שהוא אבא המשפיע בו. והנה ידוע ששפע אבא ה"ס אור וכשמושפע באי' נקרא מים, ולכן השפע היוצא מיסודה יצדק בו בעצם שם נהר שמושך מים, וגם הוא לשון נהרה, לרמוז למשפיע בו, ולכן נקרא יום, וגם הוא י"ם עם ו' שבתוכו, שהוא השפע הנוהר בתוכו (רמ"ז).

⁴⁸⁶⁶ וכי תימא מה ענין יסוד אי' לכאן, לכן אמר דאיהו יומא וכו', ולהבינו היטב נקדים מ"ש בסה"כ, שאמת שבליל פסח נכנסו בזעיר כל המוחין דגדלות שני בין משל אבא ובין משל אי', אבל העיקר היו של אי', ואחר כך בסוד ספירת העומר אעפ"י שנכנסים גם של אי' העיקר הוא לשל אבא, ולכן בשבועות ניתנה תורה שהיא באבא ע"י יסוד אי' וכמו שנבאר בס"ד. ובזה נבין שבפסח הקריבו מנחת שעורים שה"ס אי', שאפילו חסדיה הם גבורות דאבא, ולכן נאסר השאור והחמץ, דכיון דדינים מתערין מינה יכולים להתעורר, אבל בשבועות שתי הלחם, שהם סוד חו"ג דאבא שכולו חסדים, ומשם התורה נקראת (משלי לא, כו) תורת חסד, ולכן הותר החמץ אפילו בבית המקדש, מפני שאפילו שהוא קלי' היונקת מדיני אבא מתבטלת, ולכן אמרו רז"ל שאז נעקר יצה"ר מישראל. ודע כי חט"ה מלבד שעולה כ"ב אותיות התורה, לפי שרשו היא חנט"ה שעולה ע"ב וחס"ד, וחכמה ח"ית כ"ף מ"ם ה"י גי' תרי"ג מצוות עשה ומצוות לא תעשה, שהרי כל היושב ולא עבר עבירה נותנים לו שכר כעושה מצוה וכו' (רמ"ז).

<p>ובכורין (בכורים) עלאין⁴⁸⁶⁷ ודא איהו דאורייתא תליא ביה⁴⁸⁶⁸ ואיהו אפיק כל רזין דאורייתא ובגין דאיהו אלנא⁴⁸⁶⁹ דחיי פרי אילנין אצטריכו לאיתתאה:</p>	<p>תלויה בו, והוא מוציא כל סודות התורה, ומשום שהוא עץ החיים צריכים להביא פירות האילן.</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>וביום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה וגו' רבי אבא אמר יום הבכורים אינון בכורים עלאין דאורייתא הה"ד (שמות כג יט) ראשית בכורי אדמתך תביא וגו' אמר ר"מ כגוונא דבכורים לאמהון⁴⁸⁷⁰ אוף הכי אתקריאו פירות בכורים דפירות דאילנין (הושע ט י) כבכורה בתאנה הכי ישראל קדמונים ובכורים לקב"ה מכל אומין דעלמא הה"ד (ירמיה ב ג) קדש⁴⁸⁷¹ ישראל ליהו"ה וגו' ובג"ד אתמר בהון (שמות כג יט) תביא⁴⁸⁷² בית יהו"ה אלהיך ובגין דא אומין⁴⁸⁷³ העכו"ם דאתמר בהון (ישעיה ט יא) ויאכלו את ישראל בכל פה (ירמיה ב ג) יאשמו רעה תבא אליהם:</p>	<p>"וביום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה וגו'", רבי אבא אמר יום הבכורים הם בכורים עליונים של התורה, זהו שכתוב "ראשית בכורי אדמתך תביא וגו'". אמר הרועה הנאמן, כדוגמת הבכורות לאמותיהם, כמו כן כאן נקראו הפירות בכורים של פירות האילנות, כבכורה בתאנה כך ישראל קדמונים ובכורים לקדוש ברוך הוא מכל אומות העולם, זהו שכתוב "קדש ישראל ליהו"ה וגו'", ומשום זה נאמר בהם "תביא בית ה' אלהיך", ומשום זה, אומות עובדי כוכבים ומזלות שנאמר בהם "ויאכלו את ישראל בכל פה" "יאשמו רעה תבא אליהם".</p>
<p>אוף הכי [ו'] דכליל שית ספיראן ואיהו בן י"ה אתקרי בכ"ר וכל ענפין דנפקין מניה דבהון ראשין [כגוונא דא]⁴⁸⁷⁴ אתקריאו בכורים ו' איהו נהר מאינון בכורים עלאין וההוא [נהר] נפיק מעדן ודא איהו דאורייתא תליא ביה וכד נפיק נפיק⁴⁸⁷⁵ כל רזין דאורייתא ובגין דאיהו אלנא דחיי אורייתא והדא הוא [חדא היא] דכתיב (משלי ג יח) עץ חיים היא למחזיקים בה ופקודין דילה דמיין לאבא⁴⁸⁷⁶ פרי דאילנין אצטריכו לאיתתאה:</p>	<p>כמו כן כאן, ו' שכלולה משש ספירות, והוא בן י"ה שנקרא בכ"ר, וכל ענפים שיוצאים ממנו שבהם ראשים, כדוגמא זה נקראים בכורים אות ו', היא נהר מאלו בכורים עליונים, ואותו נהר יוצא מעדן, וזהו שהתורה תלויה בו, וכאשר יוצא יוצאים כל סודות התורה, ומשום שהוא עץ החיים, התורה, זהו (אחת היא) שכתוב "עץ חיים היא למחזיקים בה", והמצוות שלה דומות לפרי של האילנות, צריכים</p>

⁴⁸⁶⁷ ר"ל אבהן, חג"ת, כמ"ש כבכורה כו' מצאתי אבותיכם (יהל אור).

⁴⁸⁶⁸ דייקא תלייא, שה"ס מה שאמרנו שכל האורות המושפעים ביסוד אי' קונים שם כשמה, וזה תלייא ביה, וכולם נחתמים בשם אה"ה, ולכן ר"ת וס"ת עשרת הדברות אינכי ולרעך' עולים אה"ה, וכן ר"ת כל חמשה חומשי תורה [ב'ראשית ו'אלה ו'יקרא ו'ידבר א'לה] עולים אה"ה, שה"ס כתר זעיר, ואה"ה בא"ת ב"ש שם קדוש תצמ"ץ, גי' כתר, וידוע ששם אה"ה יש לו ד' מילואים שהם תר"ו, וכן עולה יר"ם בא"ק בכ"ר, וגם נהר מלא נר"ן ה"ה ר"ש עולה כן, וז"ש יום דא נהר, ועם ד' כוללים ד' אה"ה גי' כתר, וכנגדו כתר אותיות בדברות. ואיהו אפיק וכו', ה"ס כל היסודות העליונים דעתיק יומין וא"א ואבא, ולכן אמרו רז"ל שפתח להם כל הרקיעים, שהם בחינת יסודות, ונראה להם שהוא יחיד בעולמו, שבא"א סוד היחידה (רמ"ז).

⁴⁸⁶⁹ אילנא (דפ"ו).

⁴⁸⁷⁰ לאילן (יהל אור).

⁴⁸⁷¹ ר"ל דכתיב ראשית תבואתה, בכורים לתבואה (יהל אור).

⁴⁸⁷² ר"ל הבכורים. וכן ישראל לירושלים (יהל אור).

⁴⁸⁷³ כמ"ש באוכל קדש שחייב אשם (יהל אור).

⁴⁸⁷⁴ אמר משה זכותא, בכאן צריך לצייר צורת מנורה (דרך אמת).

⁴⁸⁷⁵ נפקי (דפ"ו).

⁴⁸⁷⁶ לאיבא (דפ"ו).

<p>להביאן. אמר הרועה הנאמן, ואם תאמרו מדוע הבכורים שלהם נקראים מנחה חדשה, משה חדשים לששה חדשים, ומאדם שנאמר בו "כי האדם עץ השדה" לתשעה חדשים או לשבעה, ובהמות כמו כן כאן "שבעת ימים יהיה תחת אמו ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה לה' להקריב קרבן לפני ה'", ועוד הספירות בהן שם יהו"ה, וכל הכנויים שלו, מדוע נקראות בשם חיות. אלא מנחה חדשה בדרך סוד זו השכינה, משה חדשים לששה חדשים, אלו שש ספירות שנקראות שנים קדמוניות, לבריאת העולם שהן שש אלף שנים שקיים העולם מצד של אמא עליונה, ומצד של אמא תחתונה נקראים חדשים, ומשום שקדמו לעולם ולכל הבריות נקראים בכורים. והשכינה מנחה חדשה מצד של חיה, שנאמר בה "ודמות פניהם פני אדם", והוא תשע לחשבון קטן של חנוך הוא אדם</p>	<p>אמר רעיא מהימנא ואי(ן) תימרון אמאי בכורים דלהון אתקריאו מנחה חדשה משית ירחין לשית ירחין [ובר⁴⁸⁷⁷ נש דאתמר ביה (דברים כ יט) כי האדם עץ השדה לתשע ירחין] או לשבעה ובעירא אוף הכי⁴⁸⁷⁸ שבעת ימים יהיה (ויקרא כב כז) תחת אמו ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה ליהו"ה לקרבא קרבנא קדם יי' ועוד ספיראן בהון שם יהו"ה וכל כנויין דיליה אמאי אתקריאו בשם חיון אלא מנחה חדשה (מנחה חדשה) בארת רוא דא שכינתא משית ירחין לשית ירחין אינון שית ספיראן⁴⁸⁷⁹ דאתקריאו שנים קדמוניות לבריאת עלמא דאינון שיתא אלפי שנין הוי עלמא מסטרא דאימא עלאה ומסטרא דאימא תתאה אתקריאו ירחין ובגין דאתקדמו לעלמא וכל בריין אתקריאו בכורים ושכינתא מנחה חדשה⁴⁸⁸⁰ מסטרא דחיה דאתמר⁴⁸⁸¹ בה (יחזקאל א י) ודמות פניהם פני אדם ואיהו תשע לחשבון זעיר דחנוך איהו בר נש</p>
<p>רננ/ב</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>דאתייליד לתשע ירחין דעוברא דאיהי עשיראה וברא [כליל מכלהון] (כלי מכלהון) ואתקרי בן בוכרא על שם אות ברית דאיהו י' טפה קדמאה⁴⁸⁸² דאתמשך מניה זרע יורה כחץ דאיהו ו' ואיהו י' סליק על [ו'] (לו) כאיבא דסליק על ענפא דאילנא:</p>	<p>שנולד לתשעה חדשים של המעוברת שהיא עשירית, ובזה כלול מכלם ונקרא בן בכור על שם, אות ברית שהיא י', טפה ראשונה שנמשך ממנה זרע, יורה כחץ שהיא ו', והיא י' עולה על ו', כפרי שעולה על ענף האילן.</p>
<p>ואע"ג דכמה ענפין אית באילנא וכמה תאנים עלייהו אינון [דאקדימו] (דאתקריאו) בקדמיתא אתקריאו בכורים אלן אינון רישין דכלהו כגוונא דלהון אתמר (תהלים כד ז) שאו שערים ראשיכם (ישעיה מ כז) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה</p>	<p>ואף על גב שכמה ענפים יש באילן, וכמה תאנים עליהם, אלו שהקדימו בראשונה נקראים בכורים, אלו הם ראשים של כולם. כדוגמא שלהם נאמר "שאו שערים ראשיכם", "שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה", "שאו את ראש כל עדת בני ישראל". "שאו</p>

⁴⁸⁷⁷ ומבר (דפ"ק).

⁴⁸⁷⁸ ר"ל ג"כ לשבעה כמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁴⁸⁷⁹ ו"ק (יהל אור).

⁴⁸⁸⁰ ג"כ בכורים בשבועות. והן ז' מינים שבאים בכורים, ושכינתא חטה, גי' כ"ב כידוע, סלת נקיה,

והיא שתי הלחם (יהל אור).

⁴⁸⁸¹ ר"ל לכך אדם בט' ירחין, בכללותו מכל ע"ס כמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁴⁸⁸² ר"ל טפה קדמאה הוא כעין י', ושאר הזרע שיורה כחץ, הוא כעין ו', והוא י' על ו' כמו שמפרש והולך, והוא ז', ומצד זה הוא לשבעה (יהל אור).

<p>(במדבר א ב) שאו את ראש כל עדת בני ישראל שאו שערים ראשיכם שערים אלין אינון חמשין תרעין דבינה דאיהי מתיבתא דלעילא ושאו פתחי עולם דמתיבתא תתאה דכל מאן דאשתדל באורייתא לסוף מתנשא הה"ד (משלי ל לב) אם נבלת בהתנשא ואוקמוה מארי מתני' כל המנבל עצמו על דברי תורה לסוף מתנשא:</p>	<p>שערים ראשיכם", שערים אלו הם חמשים שערים של בינה שהיא ישיבה של מעלה, "ושאו פתחי עולם" של ישיבה של מטה, שכל מי שעוסק בתורה לבסוף מתנשא, זהו שכתוב "אם נבלת בהתנשא", ובארוהו בעלי המשנה (ברכות סג ע"ב נדה כז ע"א) כל המנבל עצמו על דברי תורה לסוף מתנשא.</p>
<p>ויבא מלך הכבוד ולית כבוד אלא תורה מהכא מאן דיליף אורייתא דאתקריאת כבוד אתקרי⁴⁸⁸³ מלך ולא תימא בהווא עלמא דאתי ולא יתיר אלא מלך בתרין עלמין בדיוקנא דמאריה ובגין דא כפל⁴⁸⁸⁴ פסוקא תרין זמנין חד מי (הוא) זה מלך הכבוד תניינא מי (הוא) זה מלך הכבוד שאו שערים ראשיכם מאי ראשיכם תרין זמנין אינון חיון דמרכבתא עלאה וחיון דמרכבתא תתאה (דאינון ראשיכם):</p>	<p>"ויבא מלך הכבוד" ואין כבוד אלא תורה. מכאן מי שלומד תורה שנקראת כבוד, נקרא מלך. ולא תאמר באותו עולם הבא ולא יותר, אלא מלך בשני עולמות, בדמות רבוננו, ומשום זה כפול הפסוק פעמיים, אחת מי זה מלך הכבוד, שתיים מי הוא זה מלך הכבוד. "שאו שערים ראשיכם", מהו ראשיכם פעמיים, אלו חיות המרכבה העליונה וחיות המרכבה התחתונה.</p>
<p>זהר:</p>	
<p>[ובחבורא קדמאה] רבי שמעון פתח קרא ואמר (תהלים כד ז) שאו שערים ראשיכם וגו' האי קרא אוקמוה ואתמר אבל שאו שערים ראשיכם אלין אינון תרעין עלאי⁴⁸⁸⁵ תרעין דסכלתנו עלאה⁴⁸⁸⁶ ואינון חמשין תרעין ראשיכם⁴⁸⁸⁷ אינון ראשים מאן אינון⁴⁸⁸⁸ אלא כל חד וחד אית ליה רישא⁴⁸⁸⁹ לאתפשטא ולמיעל דא בדא ולאכללא דא בדא:</p>	<p>רבי שמעון פתח פסוק ואמר "שאו שערים ראשיכם וגו'", פסוק זה בארוהו ונתבאר, אבל "שאו שערים ראשיכם", אלו הם שערים עליונים, שערים של תבונה עליונה, ואלו חמשים שערים. "ראשיכם" אלו הראשים מי הם, אלא כל אחד ואחד יש לו ראש להתפשט ולעלות זה בזה ולהכלל זה בזה.</p>
<p>אשכחנא בספרא דחנוך שאו שערים (ראשיכם) אלין אינון תרעין דלתתא מאבהן</p>	<p>מצאנו בספרו של חנוך "שאו שערים" אלו הם שערים שלמטה</p>

⁴⁸⁸³ אקרי (דפ"ו).

⁴⁸⁸⁴ כפול (דפ"ו).

⁴⁸⁸⁵ חמשים שערי בינה, ואמר "עילאיך" כי לפי האמת מלת שערים מורה שהם שער כניסה לענין אחר ולפי זה היה ראוי שיהיו למטה פתח כניסה לאצילות, לזה נשמר ואמר שהן אמת שהם שערים כניסה לענין אחר אמנם אינם למטה בשער כניסת האצילות אלא הם "עילאיך", ואם תאמר למה נקראים שערים מפני שהם שערים לכניסת הבינה בבחינה עליונה שבה המתדבקת בחכמה (אור יקר).

⁴⁸⁸⁶ וכדי ליכנס בבחינה זו הם אלו שערים ופירש המציאות לזה ואמר ואינון חמשין תרעין כי מספר זה יורה היות בחינת חמשה ספירות כלולות כל אחד מעשר, ואין ספק שחמשה ספירות אלו הם חסד גבורה תפארת נצח הוד והם שערים ליכנסם לכתר חכמה ובינה, אם כן בלי ספק יצדק אומר "תרעין דסוכלתנו עילאה" (אור יקר).

⁴⁸⁸⁷ פי' כל א' יש לו ראש כדי להכלל בחבירו (מ"מ).

⁴⁸⁸⁸ כי עתה לפי פירוש זה אם הכוונה על עצם הבינה ראשכם הוה ליה למימר אם כן אינון ראשים רבים מאן אינון (אור יקר).

⁴⁸⁸⁹ דהיינו מציאות ושורש דק וגבוה מציאותו, ואותו המציאות עולה ונכלל למעלה בשער שעליו כדמיון העלול הקשור בעלתו במציאותו הנכלל בתוך עלתו, והיינו שאותו המציאות עולה מאותו השער ומתפשט למעלה ולמיעל נכנס בתוך עלתו בשער שעליו, בענין שכל אחד כלול בחברו תחתון בתוך העליון על הדרך שפירשנו בספירות עצמן וכדין בספ"ר בשער סדר עמידתן (אור יקר).

<p>ואינן תלתא בתראי⁴⁸⁹⁰ ראשיכם אלין אינן ראשי אלפי ישראל⁴⁸⁹¹ ואינן אבהן עלאי⁴⁸⁹² [ואינן] (דאינן) ראשיי⁴⁸⁹³ דאינן תרעין ובגין אלין (ד) אינן אופנים⁴⁸⁹⁴ דסחרן ונטלין לון על כתפייהו⁴⁸⁹⁵ אמרי שאו שערים ראשיכם שאו למאן לראשיכם דאינן ראשין עלייכו ושלמנין עלייכו⁴⁸⁹⁶ והנשאו פתחי עולם אלין אמהן⁴⁸⁹⁷ וארבע אינן דלתתא⁴⁸⁹⁸:</p>	<p>מהאבות, ואלו שלשה אחרונים. "ראשיכם", אלו הם ראשי אלפי ישראל, ואלו האבות העליונים, ואלו ראשים של אותם שערים, ומשום אלו שהם אופנים שסובבים ונוטלים אותם על כתפיהם אומרים "שאו שערים ראשיכם", שאו למי, לראשיכם, שהם ראשים עליכם ושולטים עליכם, "והנשאו פתחי עולם" אלו האמהות, וארבע הן שלמטה.</p>
<p>ויבא מלך הכבוד דא מלכא עלאה דכלא⁴⁸⁹⁹ דאיהו מלך מההוא כבוד⁴⁹⁰⁰ דנהיר לסיהרא ומאן איהו יי צבאות⁴⁹⁰¹ ויבא לאן אתר למיעל אורייתא בארונא⁴⁹⁰² בחבורא דא כדקא יאות וכיון דהאי עאל לאתריה כדין אורייתא עאל בארונא ואתחבר חבורא דא (ו)אורייתא עלאה באורייתא:</p>	<p>"ויבוא מלך הכבוד" זה המלך העליון של הכל, שהוא מלך מאותו כבוד שמאיר ללבנה, ומי הוא "ה' צבאות". "ויבוא" לאיזה מקום, להכניס התורה בארון, בחבור אחד כראוי, וכיון שזה נכנס למקומו, אז התורה נכנסת בארון ומתחבר חבור אחד, תורה עליונה בתורה</p>

⁴⁸⁹⁰ נצח הוד יסוד שהם שלשה אבות שהם נעלמות מהן וזהו שאמר "תרעין דלתתא מאבהן" (אור יקר), נה"י דז"א נק' שערים (רח"ו).

⁴⁸⁹¹ הענין שישראל הוא התפארת, "אלפי ישראל" הם נצח הוד יסוד שהם אלופים לישראל שהתפארת הולידם והם אלופיו ואלפיו, ראשי אלפים אלו הם שלשה אבות ועליהם קאמר "ראשיכם" (אור יקר).

⁴⁸⁹² שהם אבות לאלו שלשה בנים, ששלשה אבות עיקר הדין והרחמים והחסד ושלשה בנים פועלים פעולתם, ופירש דלהכי נקט לישנא דשערים ולא נקט כנוי אחר לתת טעם למה ישאו אלו את אלו (אור יקר), פי' חג"ת דזעיר (מ"מ).

⁴⁸⁹³ דאינן תרעין שלשה אבות לנצח הוד יסוד (אור יקר).

⁴⁸⁹⁴ פי' נה"י הם בחי' האופנים (מ"מ).

⁴⁸⁹⁵ דהיינו שהנצח הוא אופן סובב גלגלים הרבה לכל בחינה ובחינה מהחסד, וכן ההוד לגבורה והיסוד לתפארת, והענין כי להיות היסוד בן לתפארת וכן השאר, לא יחזיק היסוד כל פעולות וכל בחינות התפארת, לכל גלגול שיתגלגל התפארת יגלגל היסוד כמה גלגולים להנהגה, ואם כן שלשה אלו הם אופנים שמגלגלים גלגולים הרבה לקבל משלשה אבות שהם חיות, וסוד זה גלה הכתוב כדנקט לישנא דשערים ונקט לישנא דראשים, וזהו שאמר שאו שערים הוא כנוי בודד לעצם המדות שהם שערים לאבות, ועדין לא משמע מהכא למאן ישאו עד דמהדר קרא ופירש ראשיכם דאינן ראשין עלייכו דהיינו כדפי' (אור יקר).

⁴⁸⁹⁶ שאותם מגלגלים כמה גלגולים לכל בחינה ובחינה מהם (אור יקר).

⁴⁸⁹⁷ פי' ד' פרצופים של מעלה דקדושה והם לאה ורחל בלהה וזלפה (מ"מ).

⁴⁸⁹⁸ הענין כי האמהות הם ארבע שרה רבקה רחל לאה, והם סוד ארבע בחינות שבמלכות שפי' בזוהר שיר השירים בפסוק והנה אופן אחד בארץ אצל החיות, והנה הארבעה בחינות הם שרה בחינה שהיא המלכות נקשרת עם החסד והוא חסד שבמלכות ופירש שם שנקרא א"ל, השנית רבקה בחינה שהמלכות נקשרת עם הגבורה והוא גבורה שבמלכות ופירש שם שנקראת אלהים, השלישית לאה בחינה שהמלכות נקשרת עם התפארת והיא בחינת תפארת שבמלכות ופירש שם שנקרא אדנ"י, והם א"ל אלהים יהו"ה מתייחדים בא"ל אלהים אדנ"י זכר בנקבה, ויש בחינה רביעית שהיא אופן אחד בארץ מקבלת משלשה והיא רחל המבכה על בניה, והם פתחי עולם ודאי ליכנס לעולם העליון שהם שש קצוות (אור יקר), פי' שהם למטה מזעיר (מ"מ).

⁴⁸⁹⁹ היינו בינה מלך ודאי לכל שבע ספירות (אור יקר), ז"א (מ"מ).

⁴⁹⁰⁰ ודאי מלך על התפארת שהמלכות מאירה ממנו כנודע (אור יקר).

⁴⁹⁰¹ לכאורה קשה כי אין שם זה צודק לבינה אמנם בההוא עובדא דסבא פירשו שם זה בבינה בסוד אלה"ה ה' צבאות ושם הארכתי (אור יקר), יסוד דז"א (רח"ו).

⁴⁹⁰² נקשרים ומתייחדים תפארת ומלכות דהיינו "אורייתא" תפארת "בארונא" מלכות, ומפני שפעמים הרבה מתייחדים ואין הבינה באה ועתה חרד כל החרדה הזאת (אור יקר), ביסוד דנוק' (רח"ו).

<p>רע"מ: אמר רעיא מהימנא אלין מלין⁴⁹⁰³ כמה סתימין אינון למאן דלא ידע וגליין למאן דידע בהו ודאי ההוא צפורה איהו שכינתא קן דילה [דא] בי מקדשא וישראל אינון אפרוחין דאימא יתבא עלייהו הה"ד (דברים כב ו) והאם רובצת על האפרוחים ואינון מארי משנה דפרחין בפקודין דילה או ביצים אינון מארי מקרא:</p>	<p>אמר הרועה הנאמן דברים אלו כמה סתומים הם למי שלא יודע, ונגלים למי שיודע בהם, ודאי אותה צפור היא השכינה, הקן שלה זה בית המקדש, וישראל הם האפרוחים שאמא יושבת עליהם, זהו שכתוב "והאם רובצת על האפרוחים", והם בעלי משנה שמעופפים במצוות שלה, "או ביצים" אלו בעלי מקרא.</p>
<p>ובזמנא דחבו ישראל ואתחריב בי מקדשא מה כתיב (דברים כב ז) שלח תשלח את האם הה"ד (ישעיה נ א) ובפשעיהם שלחה אמכם ואינון מארי שני[תא] סדרי משנה כתיב בהו (דברים כב ז) ואת הבנים תקח לך [דאינון שית] (ד) מסטרא דשית בנין (אינון שית) דתחות אימא [עלאה] דאינון בשית תיבין דק"ש או בשית סדרי משנה אחד המרבה⁴⁹⁰⁴ ואחד הממעיט⁴⁹⁰⁵ ובלבד שיכוין לבו לשמים וקשרין לון בקשרין דתפלין על רישא ועל דרועא:</p>	<p>ובזמן שחטאו ישראל ונחרב בית המקדש, מה כתוב "שלח תשלח את האם", זהו שכתוב "ובפשעיהם שולחה אמכם", ואלו בעלי ששה סדרי משנה כתוב בהם, "ואת הבנים תקח לך", שהם ששה, מצד של ששה בנים שתחת האמא העליונה, שהם בשש תיבות של קריאת שמע או בששה סדרי משנה, אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוון לבו לשמים, וקושרים אותם בקשרי התפלין על הראש ועל הזרוע.</p>
<p>ובמאי נטלין בנין בכמה (צלותין) צפצופין דקלין דק"ש ולבתר לחשין בלחישו בצלותא דחשאי לגבי אימא וברתא ואינון ה' ונחתין לגביה ו' בקשר דילה דאיהו יו"ד ושריא ה' עלאה על ו' תפלין על רישיה ה' זעירא נחת לגבי י' דאיהו קשר דה' עלאה על ראשו ו' ואיהו ו' קשר עמה בה' דיד כהה ובגין [דא] אפרוחים מסטרא דאת ו' כליל ו' סדרי משנה [או] ביצים אלין מארי מקרא דאתמר עלייהו [בן] [בין] ה' שנים למקרא ודא ה' בנין מסטרא [דבן] [דבין] י"ה⁴⁹⁰⁶ אלין</p>	<p>ובמה לוקחים הבנים, בכמה צפצופים של קולות של קריאת שמע, ובסוף לוחשים בלחישת בתפלה שבלחש אצל אמא ובתה, ואלו ה' ה', ויורדים אצל ו' בקשר שלו, שהיא יו"ד, ושורה ה' עליונה על ו', תפלין על ראשו, ה' קטנה יורדת אצל י' שהיא קשר של ה' עליונה על ראש ו', והיא ו' קשר עמה בה' של יד כהה. ומשום זה "אפרוחים" מצד של אות ו', כולל ששה סדרי משנה, "או ביצים" אלו בעלי מקרא שנאמר עליהם, בן חמש שנים למקרא, וזו ה' בנים, מצד של בן י"ה, אלו</p>
<p>רנד/א</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>דבעל פה מתחברון [לא] פרשא מלין סתימין אימתי בשבועותיכם למנינא דאתון מונין דבכל שעתא דישראל עבדין חושבנין לירחיין וזמנין קב"ה אתקין תיבה גו אינון</p>	<p>שבעל פה מתחברות לפרש דברים סתומים. מתי, "בשבועותיכם" למנין שאתם מונים, שבכל שעה שישראל עושים חשבון לחדשים וזמנים, הקדוש ברוך הוא מתקן תיבה תוך אותם</p>

⁴⁹⁰³ מלין אלין (דפ"ו).

⁴⁹⁰⁴ ר"ל המרבה, שבקי בכל ו' סדרי משנה (יהל אור).

⁴⁹⁰⁵ אף שקרא ק"ש לבד, כמ"ש (מנחות צט:): כאלו מקיים והגית כו' (יהל אור).

⁴⁹⁰⁶ ר"ל בנים הן מסטרא די"ה כמו שמפרש והולך, ובביצים ואפרוחים ובנים הם כל השם (יהל

אור).

<p>רקיעין ואעבר כרוזא הא בני לתתא קדשו ירהא [קדשו] (ו)זמנא אתקדשו כלכו לעילא ועביד לכל חילי דשמיא⁴⁹⁰⁷ דמתקדשין כחדא בעמא קדישא וכלהו נטרינן) כחדא נטירא חדא ועל דא (במדבר כה כו) בשבועותיכם [למניינא] דאתון מונין [אינון] (ב)שבע שבתות (ויקרא כג טו) (אינון):</p>	<p>רקיעים ומעביר כרוז, הנה בני למטה קדשו החדש, קדשו זמן, התקדשו כלכם למעלה ועושה לכל החיילות שבשמים שמתקדשים כאחד בעם הקדוש, וכולם שומרים כאחד שמירה אחת, ועל זה "בשבועותיכם" למנין שאתם מונים אותם שבע שבתות.</p>
<p>וכדין משיך קב"ה משיכו דשבע דרגין לתתא בההוא דרגא דאתאחד בהו באינון שבע שבתות (ס"א באינון שבע שבתות וכדין משיך קב"ה משיכו דשבע דרגין דלעילא בההוא דרגא לתתא דאתאחד באינון שבע שבתות) ואי תימא והא שיתא אינון ולא יתיר אלא כדין אימא⁴⁹⁰⁸ יתבא על אפרוחין ואשתכחת רביעא עליהו ואנן [מ]פרחין לה ונטלין אינון שית בנין בהאי דרגא דלתתא לקיימא דכתיב (דברים כב ז) שלח תשלח את האם ואת הבנים וגו':</p>	<p>ואז מושך הקדוש ברוך הוא המשכה של שבע מדרגות למטה באותה מדרגה שמתאחדת בהן באלו שבע שבתות, (באותן שבע שבתות, ואז מושך הקדוש ברוך הוא המשכה של שבע מדרגות שלמעלה באותה מדרגה שלמטה שמתאחדת באלו שבע שבתות). ואם תאמר, והרי שש הן ולא יותר, אלא אז אמא יושבת על האפרוחים ונמצאת רובצת עליהם, ואנו משלחים אותה ולוקחים אלו הששה בנים בזו המדרגה שלמטה, לקיים שנאמר "שלח תשלח את האם ואת הבנים וגו'".</p>
<p>רב המנונא סבא אמר בהאי יומא לא נטלין ישראל אלא חמש בנין ואינון המשה חומשי תורה ואי תימא שית אינון אלא שבע אינון⁴⁹⁰⁹ בחד צפרא דאשתכחת בין גדפהא דאימא וישראל ידעי למיזד צידה⁴⁹¹⁰ טבא רבא ויקירא מה עבדי מפקי מתחות גדפהא דאמהא ההוא צפורה בלחישו דפומא מלחשי⁴⁹¹¹ לגבה לחישו בתר לחישו:</p>	<p>רב המנונא סבא אמר ביום זה לא לוקחים ישראל אלא חמשה בנים, ואלו הם חמשה חומשי תורה. ואם תאמר ששה הם, אלא שבעה הם. בצפור אחת שנמצאת בין כנפיה של אמא וישראל יודעים לצוד ציד טוב גדול וחשוב, מה עושים מוציאים מתחת כנפיה של אמא אותה הצפור בלחישת הפה מלחשים לה לחישה אחר לחישה.</p>
<p>וההוא צפורה דחייש (ס"א דרחים) לאינון לחישין ולאינון קלין דקא מלחשי לגבה ואע"ג דאיהי תחות גדפי אמהא זקיף ריש⁴⁹¹²ה, ואסתכלת לגבי ההוא לחישו דקלא ופרחת לגבייהו ונפקת מתחות גדפהא דאימא⁴⁹¹³ כיון דישראל נטלי לה אתקיפו בה ולחשין לה וקשרין לה בקשורא דלא תפרח ותזיל מיד נטלי ולהו ישראל בההוא קשורא ואיהי בעאת למפרח ולמיזל ולא יכולת למיזל ובעוד דהיא קשירא (לה בעוד</p>	<p>ואותה הצפור שחוששת (שאוהבת) לאותן הלחישות ולאותם קולות שמלחשים לה, ואף על גב שהיא תחת כנפי אמה, זוקפת ראשה ומסתכלת אצל אותה לחישת הקול ופורחת אליהם ויוצאת מתחת כנפיה של אמא. וכיון שישראל לוקחים אותה מחזיקים בה ולוחשים לה וקושרים אותה בקשר שלא תעוף ותלך, מיד לוקחים אותה ישראל באותו קשר, והיא מבקשת לעוף וללכת ואינה יכולה ללכת. ובעוד</p>

⁴⁹⁰⁷ דבשמיא (דפ"ו).

⁴⁹⁰⁸ אימא (דפ"ו).

⁴⁹⁰⁹ עם המלכות המשלימתם וזה היפך מ"ש לעיל דשבע הם ו"ק עם הבינה ואנו משלחים את האם ואת הבנים תקח לך להאיר למלכות והכא אמר ו"ק עם המלכות (רח"ו).

⁴⁹¹⁰ צידא (דפ"ו).

⁴⁹¹¹ מלחשו (דפ"ו).

⁴⁹¹² רישא (דפ"ו).

⁴⁹¹³ דאימא (דפ"ו).

<p>דההוא קשורא) בידייהו אינון מלחשי בקליהון ואיהי מצפצפא בהדייהו:</p>	<p>שהיא קשורה בידיהם, הם לוחשים בקולם והיא מצפצפת עמהם</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>מארי קבלה עליהו אתמר (דברים כב ו) לא תקח האם על הבנים ומארי קבלה אינון מארי תלמוד ואתמר עליהו (שם ו ז) ושננתם ואוקמוה מארי מתניתין אל תקרי ושננתם אלא ושלשתם דאינון שלישי במקרא שלישי במשנה שלישי בתלמוד ורוא דמלה (דברים כב ו) כ"י⁴⁹¹⁴ יקרא קן צפור לפניך בדרך במארי מקרא:</p>	<p>בעלי קבלה, עליהם נאמר "לא תקח האם על הבנים". ובעלי קבלה, אלו בעלי תלמוד, ונאמר עליהם "ושננתם". ובארוהו בעלי המשנה, אל תקרי ושננתם אלא ושלשתם, שהם שלישי במקרא שלישי במשנה שלישי בתלמוד, וסוד הדבר "כי יקרא קן צפור לפניך" בדרך בבעלי מקרא.</p>
<p>ועשית מנורת⁴⁹¹⁵ זהב טהור (שמות כה לא) הא אוקמוה ועשית מנורת כלל זהב פרט מקשה כלל (ופרט) וכמה מקראין מארי מתניתין אינון מרביז וממעטין כגון רבה ומעט⁴⁹¹⁶ אוף הכי מרביז אל תקרי מה אלא מאה אוף הכי אל תקרי ושננתם אלא ושלשתם ודרשינן מניה שלישי במקרא שלישי במשנה שלישי בתלמוד כדאיתא בקדושין אוף הכי (במדבר ז א) ביום כלת משה כלת דרשינן ביה [כלת]:</p>	<p>"ועשית מנורת זהב טהור", הרי בארוהו "ועשית מנורת", כלל "זהב" פרט, "מקשה" כלל, וכמה פסוקים בעלי המשנה אלו מרבים וממעטים כגון ריבה ומיעט, כמו כן כאן מרבים אל תקרא "מה" אלא "מאה". כמו כן כאן אל תקרא "ושננתם", אלא "ושלשתם", ודורשים ממנו שלישי במקרא שלישי במשנה שלישי בתלמוד, כמו שכתוב בקדושין. כמו כן כאן "ביום כלת משה", ודורשים בו "כלת".</p>
<p>אינון) תימא דדרשינן⁴⁹¹⁷ לון מנהון⁴⁹¹⁸ כיצד מאלפא ביתא ולא מעצמן דאנון לית לון רשו ולאוספא ולא למגרע אות מניה דהיא ו⁴⁹¹⁹ או לאחלפא את דא באת אחראו (למגרא ולא לאוספא) הא כתיב כלות מלא⁴⁹²⁰ באורייתא מאן יהיב לון רשות</p>	<p>אם תאמר שדורשים להם מהם, כיצד מאלף בית ולא מעצמם, שהם אין להם רשות להוסיף ולא לגרוע אות ממנו (שהיא ו') או להחליף אות זו באות אחרת, הרי כתוב "כלות" מלא בתורה, ומי נותן להם רשות לגרוע אות ממנה שהיא ו', הרי אין כאן דבר</p>

⁴⁹¹⁴ כמ"ש לעיל (יהל אור).

⁴⁹¹⁵ דל"ת דכתיב ושננתם משמע לשון שנים, ואינהו דרשי ושלשתם. ע"כ כ' ועשית כו', דקרא הקפיד על זהב דוקא, והם אמרו בכל מתכות, אלא שיש להם רשות ליגרע ולהוסיף כמו שמפרש והולך וכן כלת כו' (יהל אור).

⁴⁹¹⁶ ריבה ומיעט (דפ"ו).

⁴⁹¹⁷ כתב המד"ל דמכאן ראייה שאין לסמוך על המדרשים בענין חסר ומלא כשחולק על מציאות הספרים והמסרה, עכ"ל. וכ"פ הרדב"ז בח"א מתשובותיו סי' ק"א, עיי"ש. אי תימא וכו', כל זה בתמיה עד אלא על אלן תיבין, ור"ל ואי תימא שאנו דורשים כן מהם שקבלנו שהם בחילופי א"ב ולא מעצמם אין זה במלת כלות, שאין פירושו מא"ב כגון מ"ה דאתב"ש הוא י"ץ העולה מאה. וכן ושננתם הנ' הראשונה מתחלפת בל' באותיות דטלנ"ת, והנ' השניה מתחלפת בש' בא"ב דאח"ס בט"ע וכו' זנ"ש. וידוע שאפילו בדרך הפשט כך היא דרכה של תורה. מכל מקום נלע"ד שבכל מקום שדורשים בגי' או בחילופי א"ב יהיה זה הרגש בדרך הפשט, כגון (דברים י, יב) מה ה' אלקיך שואל מעמך, דמלת מה נראית מיותרת. וכגון (שם ו, ז) ושננתם, שלא אמר ולמדתם וכיוצא דרוש וקבל שכר. הא כתיב כלות וכו', הרי בפירוש דאין המדרש מכחיש הכתוב בספר תורה, שהרי אמר בהדיא שכתוב כלות מלא, ואם כן מ"ש לעיל דף ד' ב' (במדבר ז, א) כלת, כתיב חסר ו', אין הדבר כמשמעו, אלא לפי דעתי הוא ממש על דרך שאומרים דבר זה תיקון סופרים (רמ"ז).

⁴⁹¹⁸ ר"ל של"ת ה"מ דיש להם רשות לדרוש מהפסוק עצמו חסירות ויתירות כמו שמפרש והולך, כיצד מאלפא ביתא מחסר ויתיר, אבל לא מעצמן, ותיירך דהא כלות כתיב מלא, והן דרשו חסר, וע"כ צ"ל דיש להם רשות כמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁴⁹¹⁹ דהיא ו' (מוסגר בדפ"ו).

⁴⁹²⁰ ועי' לעיל רג ע"ב במתיבתא עלאה כו' ועי' עוד לעיל קפד ע"א בניצוצי אורות שם (לש"ו).

<p>למגרע אות מניה דהיא⁴⁹²¹ ו' (ו') הא לא אית והכא מלה⁴⁹²² דאתחליף באלפא ביתא אלא [על] אלין תיבין חסרין דאינון מלאים ומלאים דאינון חסרים ועל כל פירושין דיכלין למעבד לקשטא כלה בתכשיטין דילה קב"ה מני למעבד כמה דיימרון ולמהוי מאמין לון הה"ד (דברים יז יא) על פי התורה אשר יורוך:</p>	<p>שמתחלף באלף בית אלא על אלו תבות חסרות שהן מלאות ומלאות שהן חסרות, ועל כל פירושים שיכולים לעשות לקשט כלה בתכשיטיה, הקדוש ברוך הוא מצוה לעשות כמו שיאמרו ולהיות מאמין להם, זהו שכתוב "על פי התורה אשר יורוך".</p>
<p>לאומן דחתך מאני לבושין דמלכותא ועבד מנהון התיבן סגיא⁴⁹²³ אינון דידעין אתרין דחסרין אלין חתיכות או אלין דמשתארין אינון מתקנין [אינון] (לון) לבושין ושויין אינון חתיכות דאתוספן באתר דמעוטיין וחתיכות דאינון מעטין מוסיפין עלייהו והאי איהו על פי התורה אשר יורוך:</p>	<p>[משל] לאומן שחתך כלי לבושים של המלכות, ועשה מהם חתיכות רבות, אלו שיודעים המקומות שחסרים אלו החתיכות או אלו שנשארים, אלו מתקנים אותם הלבושים ושמים אלו החתיכות שנוספות במקום החסרות, וחתיכות שהן מועטות מוסיפים עליהן, וזהו "על פי התורה אשר יורוך".</p>
<p>ואי תימא אי כך⁴⁹²⁴ הוא מאי איהו דלזמנין טעי חד מנייהו ויימא הדרי בי אלא עד דיעבדי הוראה מההיא מלה [דחולקין עלה] יכיל ההוא דאקשי עלה למימר הדרי בי דלא כל מפרקי תכשיטין דכלה ידעין בחתיכות לאן אזלן עד דיהא פסק (עלייהו)⁴⁹²⁵ [בורייה] פרוקין דהלכות על בורייהון מנורה שבע⁴⁹²⁶ בוצינין דילה (אסתר ב ט) את שבע הנערות הראויות לתת לה מבית המלך לקבל</p>	<p>ואם תאמר אם כך הוא, מהו שלפעמים טועה אחד מהם, ויאמר חוזרני בי. אלא עד שיעשו הוראה מאותו דיבור שחולקים עליו, יכול אותו שהקשה עליו לומר חוזרני בי, שלא כל אלו שמפרקים תכשיטי הכלה יודעים בחתיכות לאן הולכות, עד שיהא הפסק על בוריו, תרוצי ההלכות על בוריים. המנורה שבעת נרותיה הוא "את שבע הנערות הראויות לתת לה מבית המלך" כנגד</p>
<p>רנד/ב</p>	

⁴⁹²¹ דהוא (דפ"ו).

⁴⁹²² פי' אין במלת כלות שום אות שמתחלפת בא"ב, שבזה גם המדקדקים הפשטנים משתמשים, כגון (נחמיה יג, ה) לשכה (שם יג, ז) נשכה (יחזקאל א, יג) ברק (שם א, יד) בזק, וכגון א"ך ח"צ באח"ס בט"ע. וכמ"ש בא"ט ב"ח, ואמרינן בסוכה נ"ב ב' באטב"ח דרבי חייא, שנראה שהיה דרכו להשתמש בא"ב זו לחדש חידושי תורתו, ובלי ספק שעניינים אלו מיוסדים על שרש הנשמה, ואנן קיימא לן דא"ב דאטב"ח הוא על תיקון המלכות, ורבי חייא היה מושרש ביסוד כנ"ל בריש אדרא רבא, ולכן היה רגיל בו כי כל חפץ היסוד לתקן המלכות. באופן שגזרת המאמר הוא כך, אי תימא, שאנו דורשים כן מהם, [כיצד מאלפא ביתא] שהם למדונו כמה מיני א"ב, וכדאמרינן בפרק הבונה, אבל אינו מעצמם ומשכלם, אם כן קשה כלות שכתוב מלא, ואין שם ענין חלוף הא"ב, ומי הרשה אותם לגרוע (רמ"ז).
⁴⁹²³ סגיאין (דפ"ו).

⁴⁹²⁴ כל דבריהם ז"ל אשר בגזירות ותקנות אינם ע"פ שכל אנושי כלל (וע' רע"מ ח"ג רנד ע"א ואי תימא וכו'), אלא כולם הם ברוח ה' אשר דיבר בם מקול ה' בכח (תהלים כט ד), קול גדול ולא יסף (דברים ה יט) דמתן תורה, והקול הזה היה ממשמש והולך בכל מייסדי התורה שבע"פ, כה תדברו אל בני ישראל (שמות ג טו), וכה תאמרו לבני ישראל (שם יד). והם כולם גזירות העליון ב"ה אשר האיר ונתגלה לנו ע"י קדושת תורתם וחכמתם, והם רק כשלוחים בדבר זה לומר להם כזאת וכזאת עשו (דע"ה ח"ב פא ע"א).
⁴⁹²⁵ על (נוסף בדפ"ו).

⁴⁹²⁶ ר"ל מנורה ק"ש וברכותיה. טלית וציצית, הי' של תכלת, מעיל בפעמונים ורמונים. תפילין ציץ. תפלה עבודה דקטורת. [וז"ש תכון תפילת קטרת. מצאתי כתוב על הגליון]. וזהו שמן וקטרת כו', מנורה ק"ש, וקטרת תפלה בלחישו, וע"כ צריך לסמוך גאולה לתפלה, שמן וקטרת, כידוע שנעשין ביחד (יהל אור).

<p>זהר: ופרחת לעילא ונחתת [וכל] [על כל] אינון בנין דתחות גדפי אמהון כיון דשמעי ההוא צפצפא [דאחתהון] ולחישו דההוא קלא מיד נפקי מתחות גדפהא דאמהון ופרחי לגבי ההוא צפורה וישראל נטלי לון ואחדי בהון) ואלמלא ההוא צפורה דקא אחדי בקדמיתא אינון לא פרחי לגביהו לעלמין ולא יכלין⁴⁹²⁷ לאחדא בהו:</p>	<p>ומעופפת למעלה ויורדת, וכל אותם בנין שתחת כנפי אמותיהם, כיון ששומעים אותו הצפצוף של אחותם ולחישת אותו הקול, מיד יוצאים תחת כנפי אמותיהם ומעופפים אצל אותה הצפור, וישראל לוקחים אותם ואוחזים בהם, ואם לא אותה צפור שאוחזים [בה] בתחלה, אלו לא מעופפים אצלם לעולמים, ולא יכולים (לא) לאחוז בהם.</p>
<p>היך צדין צדה⁴⁹²⁸ דהאי צפרא קדישא מתקנין לקמא מיכלא יקירא בחדווה וכל ענונין ועאלין לבי כנישתא ולבי מדרשא ומצפצפן לגבה בקל לחישו כדקא יאות ואיהי דמטמרא תחות גדפהא דאימא זקפת רישא והמאת פתורין מתקנן וצפצופין לגבה כדקא יאות נפקת ופרחת לגביהו כמה דאתמר ובה אחדין כל אינון בנין ומשלחין לההוא דרביעא עלייהו ואולת בנין דהא מן רקיעא שביעאה ולעילא במכוסה ממך אל תדרוש שלח ליה דלא תיכול לאדבקא⁴⁹²⁹ וע"ד כתיב (דברים כב ז) שלח תשלח וגו':</p>	<p>איך צדים צידה של צפור קדושה זו, מתקנים לפניה מאכל מכובד בשמחה וכל תענוגים, ונכנסים לבית הכנסת ולבית המדרש ומצפצפים אליה בקול לחש כמו שראוי, והיא נסתרת תחת כנפיה של אמא וזוקפת ראשה ורואה שולחנות מתוקנים וצפצופים אליה כמו שראוי, [ואז] יוצאת ומעופפת אצלם כמו שנתבאר, ובה אחוזים כל אותם בנין. ומשלחים לאותה שרובצת עליהם והולכת, משום שהרי מהרקיע השביעי ולמעלה, במכוסה ממך אל תדרוש, שלח אותה, שלא תוכל להשיגה, ועל זה כתוב "שלח תשלח וגו'".</p>
<p>מקרא קדש [דא] קריאה⁴⁹³⁰ וצפצופא דעבדין לההוא צפרא קדישא בקדמיתא וכיון דאחדין בה שאר יומין אקרונ מקראי קדש האי צפרא אקרי קדש דכתיב (שמות לא יד) כי קדש [היא] [יהיה] לכם ובגין דאיהי קדש איהי קרא[ה] לכולהו ואתיין לגבה ובגין כך אקרונ מקראי קדש⁴⁹³¹ איהי קרא[ת]⁴⁹³² וישראל מצפצפן בהדה וקראן אוף הכי ועל דא אינון אתיין לגביהו ואחדי בהו בגין כך (ויקרא כג ד) אלה מועדי יי' מקראי קדש אשר תקראו אותם מקראי קדש בצפצופא דלהון⁴⁹³³ ובההוא צפרא קדישא קדש דקרא לון⁴⁹³⁴:</p>	<p>מקרא קדש זוהי הקריאה והצפצוף שעושים לאותה צפור קדושה בראשונה, וכיון שאחוזים בה, שאר הימים נקראים מקראי קודש, צפור זו נקראת קדש, שכתוב "כי קדש היא לכם", ומשום שהיא קודש, היא קוראת לכולם ובאים אצלה, ומשום זה נקראים מקראי קדש. היא קוראת וישראל מצפצפים עמה וקוראים גם כך, ועל זה הם באים אצלם ואוחזים בהם, ומשום זה "אלה מועדי ה' מקראי קדש אשר תקראו אותם", מקראי קדש בצפצופים שלהם, ובאותה צפור קדושה קדש שקוראת להם.</p>

⁴⁹²⁷ לא (נוסף בדפ"ו).

⁴⁹²⁸ צידה (דפ"ו).

⁴⁹²⁹ לאדבקה (דפ"ו).

⁴⁹³⁰ פירוש שאנו קוראים למ' הנקרא קודש ומביאים אותה אצלנו (מ"מ).

⁴⁹³¹ ור"ל שו"ק תעיר נקראים ע"י המ' הנקרא קודש אשר תקראו אותם מקרא קודש (מ"מ).

⁴⁹³² קראה (דפ"ו).

⁴⁹³³ פירוש כאלו אמר אשר תקראו אתם דהיינו שאנו קוראים לו"ק תעיר וכן קודש שהיא המלכות

קוראה להם וזהו מקראי קודש (מ"מ)

⁴⁹³⁴ ר"מ רנ"ב אמר וכו' (דרך אמת).

רעיא מהימנא:	
<p>שי"ן דתלת ראשי⁴⁹³⁵ ש ושי"ן דארבע ראשי⁴⁹³⁶ [דתפילין] ש ואינון לקבל ז' ברכאן דק"ש דאינון בשחר⁴⁹³⁷ מברך שתיים לפניא ואחת לאחריה ובערב מברך שתיים לפניא ושתיים לאחריה לבתר כהנא רבא [בעבודה] דמשמש בכנפי מצוה פעמונים ורמונים⁴⁹³⁸ אינון קשרין וחוליין וציץ תפילין מתמן ואילך (שמות ל א) ועשית מזבח מקטר קמרת⁴⁹³⁹:</p>	<p>שי"ן של שלשה ראשים ש, ואות שי"ן של ארבעה ראשים ש שבתפלין, והם כנגד שבע ברכות של קריאת שמע, שהן בשחר מברך שתיים לפניא ואחת לאחריה, ובערב מברך שתיים לפניא ושתיים לאחריה, ואחר כך כהן גדול בעבודה שמשמש בכנפי מצוה פעמונים ורמונים, אלו הקשרים והחוליות וציץ תפלין, משם ואילך "ועשית מזבח מקטר קטורת".</p>
<p>פתח [ר"ש] (רעיא מהימנא) ואמר כתי' בפרשתא דא והקרבתם אשה עולה⁴⁹⁴⁰ ליי' (במדבר כח יט) ואוקמוה דעולה לאשים ובג"כ סמך עולה לאשה ועוד אוקמוה דלית עולה אתיא אלא על הרהור הלב ודאין (והאי) כל קרבנין לא אתיין אלא לכפרא כל קרבנא וקרבנא על כל אברין דב"נ כפום ההוא חטא דההוא אבר על טפין דמוחא⁴⁹⁴¹ (שמות יב לט) עוגות מצות כי לא חמץ אי זריק טפין קדמאין קדם דאחמיצו באתר דלאו דיליה⁴⁹⁴² ועל אלין דאחמיצו וזריק לון באתר דלא אצטריך⁴⁹⁴³ [צריך] לאייתאה</p>	<p>פתח הרועה הנאמן (רבי שמעון) ואמר, כתוב בפרשה זו "והקרבתם אשה עולה לה", ופרשוה שעולה לאשים, ולכן סמך עולה לאשה, ועוד פרשוהו שאין עולה באה אלא על הרהור הלב. ודאי כל הקרבנות לא באים אלא לכפרה, כל קרבן וקרבן על כל אברים של אדם כפי אותו חטא של אותו אבר, על טפות המח, "עוגות מצות כי לא חמץ", אם זורק טפות ראשונות קודם שהחמיצו במקום שלא שלו, ועל אלו שהחמיצו וזרק אותן במקום שלא צריך, צריך להביא עליהן לחם חמץ, ואותם לחמי תודה כך הם,</p>

⁴⁹³⁵ חסד גבורה תפארת שלשת אבות (אור יקר).

⁴⁹³⁶ הם נצח הוד יסוד מלכות והיינו שהם נגד שבע הנערות וכן תיקון המנורה בדבור בסוד ברכות דקריית שמע שהם שבע ברכות לה, אמנם ברכותיה מפוזרות בסוד פיזור שני שינין לימין ולשמאל (אור יקר).

⁴⁹³⁷ דהיינו לימין שלשה אבות ש' שלשה ראשין והיינו שתיים לפניא חס"ד גבור"ה ואחת לאחריה תפאור"ת, ובערב לצד שמאל שתיים לפניא נצח הוד ושתיים לאחריה יסוד ומלכות, ואחר כך וקטורת קודמת לאברים ואברים קודמין דהיינו סוד כהן בעבודה, דהיינו כל אחד מתפלל תפלתו הוא כהן לעצמו לעבוד עבודתו, ולזה הוא לבוש בגדי העבודה ואין תפלה שלימה אלא תפילין וציצית דהיינו ציציות (אור יקר).

⁴⁹³⁸ פעמונים ורמונים על שולי המעיל דהיינו קשרים וחוליות של ציצית, קשרים יודין פעמונים חוליות רמונים, וציץ הזהב תפלה של ראש קדש ליהו"ה דהיינו ' קדש ה' והיה כי יביאך ו' שמע ה' והיה אם שמוע (אור יקר).

⁴⁹³⁹ בסוד קשר היחוד בתפלה (אור יקר).

⁴⁹⁴⁰ כוונת רעיא מהימנא בזה לפרש טעם לחם ביום זה, ומוכיח מעולה שהיא כולה כליל והיינו אומרו "אשה עולה" כי אשה רומז וכליל לאישים והיינו סוד העולה דאתיא על הרהור הלב שאין בו מעשה לכך בא הקרבן כולו מחשבי אין בו אכילה לכהנים ולא לבעלים דהיינו מעשה, וענין הרהור זה היינו הרהורי עבירה עד שמתוכם בא אדם לידי טומאה, וזה על שני דרכים או חס ושלום לבטלה או ממש באשה פסולה, והיינו לחם חמץ או לחם [מצה] כי מצה הוא טפות שלא החמיצו אלא לבטלה הם מצה (אור יקר).

⁴⁹⁴¹ שבאין מהרהור (יהל אור).

⁴⁹⁴² ר"ל בנשג"ז (יהל אור).

⁴⁹⁴³ וחלות לחם חמץ לכפר על עון טיפות שנזרקו "באתר דלא אצטריך" וחלות לחם מצה לכפר על טיפין שנזרקו לבטלה, והיינו הרהורי הלב הרעים הקשים מן העבירה לכך על הלחם "אשה עולה", ועם היות שאין בפסוק אלא או והקרבתם על הלחם שבעה כבשים וכו' בפרשת אמור או והקרבתם עולה לריח ניחוח וכו' עם כל זה כתיב בפרשתא דא דהיינו במוסף של פסח והקרבת אשה עולה לה' למד על כל שאר עולות, והוא עולה על מצה וביום שבועות עולה על חמץ, ובתודה חמץ ומצה על שניהם יחד (אור יקר), ר"ל לבטלה (יהל אור).

<p>עלייהו לחם חמץ⁴⁹⁴⁴ ואינן לחמי תודה הכי הו מנהון חמץ ומנהון מצה:</p>	<p>מהם חמץ ומהם מצה.</p>
<p>פריים⁴⁹⁴⁵ מסטרא דינא כבשים⁴⁹⁴⁶ ואילים ועתודים ועזים בגין דאינן אנפי דשור כלהו שחיטתן בצפון⁴⁹⁴⁷ וקבול דמן בכלי שרת בצפון שחיטה וקבלה וזריקה כלם בצפון לבסמא מדת הדין דאתי לבית דין מסטרא דגבורה בית דין הגדול מסטרא דגבורה דתמן בינה בית דין הקטן מסטרא דמלכות וכל אינן שופכי דמים אלמצוהו (דמצוה) אינן מסטרא דגבורה ומה דאוקמוה⁴⁹⁴⁸ (במדבר כה י) עולת שבת בשבתו⁴⁹⁴⁹ ולא בשבת אחרא בגין דעבר יומו במל קרבנו⁴⁹⁵⁰ דקרבן דוחה שבת (ודוחה אש דשבת) ואדליק אש בשבת בגין [דאיהו] (דהוא) אשא קדושה דכל אש [ד]קרבני⁴⁹⁵¹ איהו קדש ושבת קדש אחידן דא בדא:</p>	<p>פריים מצד הדין, וכן כבשים ואילים ועתודים ועזים, משום שהם פני שור, כולם שחיטתן בצפון וקבול דמם בכלי שרת בצפון, שחיטה וקבלה וזריקה כולם בצפון לבסמ מדת הדין, שבאה לבית דין מצד הגבורה, בית דין הגדול מצד הגבורה, ששם בינה. בית דין הקטן מצד המלכות. וכל אותם שופכי דמים למצוה הם מצד הגבורה. ומה שבארוה "עולת שבת בשבתו", ולא בשבת אחרת, משום שעבר יומו בטל קרבנו, שקרבן דוחה שבת. ומדליק אש בשבת משום שהוא אש של קדושה, שכל אש של קרבנות הוא קדש, ושבת קדש, אחוזים זה בזה.</p>
<p>אבל אש דחול אסיר לאחדא ליה בקדש ובגיד מני לון לישראל (שמות לה ג) לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת דהאי איהו כלאים [דטוב ורע] ובשבת דשלטא [אילנא דחיי] דלית ביה תערובת (אסיר לאבערא ביה אש דחולין דהאי אש</p>	<p>אבל אש של חול אסור לאחוז אותו בקדש, ומשום זה צוה להם לישראל "לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת", שזהו כלאים של טוב ורע. ובשבת ששולט עץ החיים, שאין בו תערובת (אסור להבעיר בו אש חולין, שזה האש של חולין של טומאה, ולא של חולין של טהרה), וחולין של טהרה אסור לערב באש של קדושה, כל שכן חולין של טומאה שאסור לערב אותם בקדושה. כמו כן כאן, כל קרבנות נקראים בשר קודש, וכל קרבנות שכל מין יש בהם חולין של טהרה ויש בהם</p>

⁴⁹⁴⁴ בשבועות. וזהו והקרבתם עולה דלעיל בשבועות, על הרהורא, באשים זרים, וזהו דסמך
עולה לאשה, שכ' לעיל (יהל אור).

⁴⁹⁴⁵ המוספין באין מפריים וכבשים וכו' וראש לכולם פריים למד על כל הבהמות שהם מצד פני
שור מהשמאל מצד הגבורה (אור יקר).

⁴⁹⁴⁶ ר"ל וכן כבשים כו' כמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁴⁹⁴⁷ שחיטתן שהיא פעולת הגבורה שפיכות דמים בצפון שהיא הגבורה, והם שלשה פעולות
שחיטה קבלת זריקה, והיינו בסוד הדין שתחלת התעוררותו מבינה ונמשך לגבורה ומשם למלכות,
והיינו אלה"ם בבינה ואלה"ם בגבורה ואלה"ם במלכות כדפירשו בשיר השירים חציו אל ה"ם
הקדמוני בינה וחציו אל ה"ם האחרון מלכות, ולכך בצפון קבלה בגבורה ושחיטה התעוררות הדם
מבינה וזריקה במזבח מלכות, והכל בסוד בית דין עליון ובית דין תחתון, מדת הדין הקשה ומדת
הדין הרפה והתעוררות הדין מבינה כדפירשונו (אור יקר).

⁴⁹⁴⁸ בלי ספק אינו נקשר עם הקודם והעד דקאמר לקמיה קום רעיא מהימנא ועד כאן הם דברי
רעיא מהימנא (אור יקר).

⁴⁹⁴⁹ תפארת עם המלכות בחינה שבזכר בבחינה ידוע שבנקבה ולא בבחינה אחרת (אור יקר).

⁴⁹⁵⁰ שהוא התפארת יום, ודאי בטל קרבנו וייחודו (אור יקר).

⁴⁹⁵¹ קדש שהם כחות קדושים כדפי' לעיל קרבני לחמי לאישי ומדרגות הקדושה נקשרים יחד
ולכך מותר לבער אש הקרבן בשבת דהיינו לייחד קדש בקדש, אמנם אש של חול הוא חיצון אחד
מששים בגיהנם ואדרבה צריך לשקעו בנוקבא דתהומא רבא ולכך לא "תבערו אש" (אור יקר).

<p>דחולין דטומאה⁴⁹⁵² ולא דחולין דטהרה⁴⁹⁵³ וחולין דטהרה אסיר לערבא באש דקדושה כל שכן חולין דטומאה דאסיר לערבא לון בקדושה אוף [הכי] כל קרבנין אתקריאו בשר קדש וכל קרבנין דכל מין אית בהון חולין דטהרה ואית בהון</p>	
<p>רנה/א</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>קדש [ו]קדש הקדשים:</p>	<p>קדש וקדש הקדשים.</p>
<p>ורזא דאית הפרש בין קדש לקדש [הה"ד] (שמות כו לג) והבדילה הפרכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים אוף [הכי] והכא אשות דקרבנין לאו אינון שוין דאש של גבוה [מקודש מאש דקדש דלתתא] [מקדש דאש דקדש] דאתקרי אש עצי הקדש או אש בשר הקדש [ואשא] דקודשא [אית] ביה הפרשא⁴⁹⁵⁴ [לבין] [איתא] בין) אש הדיוט (ד)אף על גב דאוקמוה עליה דמצוה להביא מן ההדיוט אף על גב דאית אש דקודשא דכל חד צריך לאתריה ומתלא אמתילו ישראל קדמאי להאי רזא:</p>	<p>והסוד, שיש הפרש בין קדש לקדש, זהו שכתוב והבדילה הפרוכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים, כמו כן כאן אשי הקרבנות אינם שוים, שאש של גבוה מקודש מאש של קודש שלמטה שנקרא אש עצי הקודש או אש בשר הקודש. ואש של קדושה יש בו הבדלה בינו לבין אש של הדיוט, אף על גב שבארו עליו שמצוה להביא מן ההדיוט, אף על גב שיש אש של קודש, שכל אחד צריך למקומו, ומשל נמשלו ישראל הראשונים לסוד זה.</p>
<p>וישראל (נ"א ישראל אמתילו להאי דהא ישראל בכלל) אתקריאו מלכים כמה דאוקמוה כל ישראל בני מלכים (ישראל בכלל אתקריאו מלכים ובדייטים) אבל כד הו עאלין לבי מקדשא כל [חד] [כח] שרייא באתריה כדקא יאות ליה אוף הכי כל קרבנין לאו אינון שוין דאף על גב דבכולהו כתיב קרבן ליי⁴⁹⁵⁵ איהו פליג כלא לכל⁴⁹⁵⁶ חד וחד כדקא יאות⁴⁹⁵⁷ ורזא דא אשתמודע בפרי החג⁴⁹⁵⁸ דהו קריבין לון ישראל קדם יי⁴⁹⁵⁹:</p>	<p>ישראל (ישראל נמשלו לזה שהרי ישראל בכלל) נקראים מלכים כמו שבארוהו, כל ישראל בני מלכים, אבל כאשר היו עולים לבית המקדש, כל אחד שורה במקומו כמו שראוי לו. כמו כן כאן כל הקרבנות אינם שוים, שאף על גב שבכולם כתוב קרבן לה', הוא מחלק הכל, כל אחד ואחד כמו שראוי, וסוד זה נודע בפרי החג שהיו מקריבים להם ישראל לפני ה'.</p>
<p>ואמר בוצינא קדישא קום רעיא מהימנא</p>	<p>אמר הנר הקדוש, קום רועה נאמן</p>

⁴⁹⁵² סמאל וכחותיו (אור יקר).

⁴⁹⁵³ מטטרוך וכחותיו, אש קדש הקדשים אש קדש אש הדיוט הם שלשה אשים שבמקדש, הדיוט היינו אש דחול המביאין מחוץ למקדש והוא סוד הקדושה שהיא מתלבשת בעשיה, והוא בהכנסו למקדש מתפשט ונקשר בשאר מדרגות הקדושה בשורשו, קדש היינו סוד היצירה, קדש הקדשים היינו אש הבריאה, ונודע כי סוד הפרגוד הוא בהיכל קדש הקדשים שעליו נאמר "והבדילה הפרוכת" וכו', ועם כל זה עיקר הכוונה לה' והוא מחלק לכל אש ואש כפי בחינתו, והיינו פרי החג שהיו שבעים שרים וחס ושלוש שיהיו ישראל הם מקריבים להם קרבן אלא היו שבעים פרים קרבן לה' וכו' [והוא] היה מחלק להם כראוי (אור יקר).

⁴⁹⁵⁴ הפרשה (דפ"ו).

⁴⁹⁵⁵ לעיל רכד סע"א (לש"ו).

⁴⁹⁵⁶ כל (דפ"ו).

⁴⁹⁵⁷ עי' רכד ע"א וכן רנט ע"א, וכן ח"א סד ע"א (דע"ה ח"ב קנו ע"ב).

⁴⁹⁵⁸ דפליג לאומין (יהל אור).

⁴⁹⁵⁹ לקמן רנו ע"א רנט ע"א (לש"ו).

<p>משנתך דאנת ואבהן ישני עפר [אתקרין] (תתקרין) דעד כען הויתון⁴⁹⁶⁰ משתדלין (באורייתא) [באינון ישנים] במשנה דאתמר בהון על הארץ תישן וביום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה ליהו"ה (במדבר כח כו) אתון [אינון] (בני) בכורים⁴⁹⁶¹ דשכינתא ובעובדין דלכון איהי אתחדשת⁴⁹⁶² בצלותין דאבהן (ו) בכל יומא דאוקמוה מארי מתניתין תפלות כנגד אבות תקנום:</p>	<p>משנתך, שאתה והאבות נקראים ישני עפר, שעד כאן הייתם עוסקים בתורה, באותם ישנים במשנה, שנאמר בהם, על הארץ תישן, "וביום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה לה'", אתם הם (בני) בכורים של השכינה, ובמעשים שלכם היא מתחדשת בתפלות של האבות בכל יום, שבארו בעלי המשנה תפלות כנגד אבות תקנום.</p>
<p>ואובק"ש⁴⁹⁶³ דאמר רעיא מהימנא שמע ישראל (דברים וד) ואוקמוה כל הקורא ק"ש בכל יום כאלו הוא מקיים (יהושע א ח) והגית בו יומם ולילה ודאי בצלותין דלכון בקריאת שמע דלכון (הא) שכינתא איהי אתחדשת קמיה דקב"ה ובג"ד (במדבר כח כו) והקרבתם מנחה חדשה ליהו"ה בצלותין דאינון באתר דקרבנין באן קרבנין דצלותין איהי מתחדשת:</p>	<p>ובקריאת שמע שאמר הרועה הנאמן "שמע ישראל", ופרשוה כל הקורא קריאת שמע בכל יום, כאלו הוא מקיים "והגית בו יומם ולילה". ודאי בתפלות שלהם, בקריאת שמע שלכם, השכינה היא מתחדשת לפני הקדוש ברוך הוא, ומשום זה נאמר "והקרבתם מנחה חדשה לה'", בתפלות שהן במקום הקרבנות, באילו קרבנות של התפלות היא מתחדשת.</p>
<p>בשבועותיכם דהיינו שבועות דביה מתן תורה⁴⁹⁶⁴ ואתקרי חמשים יום לעמר⁴⁹⁶⁵ וביה⁴⁹⁶⁶ שבעה שבועות מסטרא דההוא דאיתמר ביה (תהלים קיט קסד) שבע ביום הללתיך [ואיהי] (דאיהי) מלכות [כלה]</p>	<p>"בשבועותיכם", כלומר שבועות שבו מתן תורה, ונקרא חמשים יום לעומר, ובו שבעה שבועות מצד אותו שנאמר בו "שבע ביום הללתיך", והיא מלכות, כלה כלולה משבע ספירות, כלולה בבניה שהיא מתפשטת בחמש ספירות לחמשים. יסוד, כל, כלול מאלו החמשים. כל"ה, כל"ה ה' כלולה מחמשים, כולם נבלעים בתוך חמשים.</p>

⁴⁹⁶⁰ ר"ל הת"ח, שבהן מתלבשין אבהן ור"מ, אבל בפורקנא בתרייתא דעתידין למטעם כו' (יהל אור).

⁴⁹⁶¹ שהם פטר רחם שלה בסוד הנשמות מזווגא דקב"ה ושכינתיה, ועוד הם בכורים לה שהיא למטה משלשת אבות שהם חסד גבורה תפארת, ורעיא מהימנא שהוא הדעת שעל גביהן הכולל שלשתן דהיינו שלשה תפלות וקרית שמע, כי שלשה תפלות יונקות משלשה אבות ובקרית שמע היא נקשרת ומיוחדת בסוד א"ח ד' כדפירשנו דהיינו סוד הדעת, וע"י אור נגה עליה ונתחדשה בסוד חדושה של לבנה (אור יקר), כמש"ל מצד אורייתא (יהל אור).

⁴⁹⁶² ר"ל זהו מנחה חדשה כמו שמפרש והולך (יהל אור).
⁴⁹⁶³ שהיא תורה כמו שמפרש והולך. והיא בכורים כנ"ל (יהל אור).

⁴⁹⁶⁴ דהיינו תגבורת אור התפארת מצד הבינה, כי התפארת נקרא תורה ומתן התורה הוא מהבינה והיינו אומרו "חמשים" מצד הבינה "י"ם" מצד התפארת "לעומר" מלכות, והיינו סוד מתן תורה כי מוהר ומתן הוא לנקבה (אור יקר), ר"ל כנ"ל דתורה בכורים (יהל אור).
⁴⁹⁶⁵ לעומר (דפ"ו).

⁴⁹⁶⁶ כלומר מה שאין אנו מונין אלא שבעה שבועות הוא "מסטרא דההוא דאתמר כיה שבע ביום הללתיך", כלומר המלכות נקראת "שבע" דהיינו בת שבע, "ביום" במדת יו"ם שהוא התפארת, "הללתיך" וקראתיך מלשון בהלו נרו עלי ראשי (אור יקר).

<p>כלילא⁴⁹⁶⁷ משבע ספירן כלילא בבינה דאיהי אתפשטת בה' ספיראן לחמשיין יסוד כל כלול מאלין חמשיין כל"ה כ"ל ה' כלילא מחמשים כללו נבלעים⁴⁹⁶⁸ בגו חמשים:</p>	
<p>חכמה דאיהי י' עלאה מובלעת בגו חמשיין ה' זמנין עשר ה' בינה י' חכמה עשר (עשר) זמנין ה' היינו חמשיין בחושבן⁴⁹⁶⁹ כ"ל ובחושבן י"ם ואיהו י"ם התורה מקורא דילוזה כתר דלית ליה סוף שאר ספיראן אתקריאו על שמה שבעת ימים (שביעי) ומלכות ים סוף⁴⁹⁷⁰ סוף דכל ימים [ובג"ד] (ובגין דאינון חמשיין) שבע שבועות:</p>	<p>חכמה שהיא י' עליונה מובלעת בתוך חמשים, ה' פעמים עשר, ה' בינה, י' חכמה, עשר פעמים ה', כלומר חמשים, ובחשבון כ"ל, ובחשבון י"ם. והוא ים התורה, המקור שלו כתר, שאין לו סוף. שאר הספירות נקראות על שמה, שבעת ימים, והמלכות ים סוף, סוף כל הימים. ומשום זה שהם חמשים, שבעה שבועות.</p>
<p>מנחתם שלשה עשרונים ושני עשרונים חמש [דאינון] חמש זמנין עשר הה"ד (במדבר כח כ) ומנחתם⁴⁹⁷¹ סלת בלולה בשמן שלשה עשרונים לפר האחד ושני עשרונים לאיל האחד עשרון לכבש האחד לשבעת הכבשים ושבעת הכבשים לקבל (ויקרא כג טו) שבע שבתות תמימות תהיינה כל חד עם שית יומין דיליה:</p>	<p>"מנחתם שלשה עשרונים" ו"שני עשרונים", חמש, שהם חמש פעמים עשר, זהו שכתוב "ומנחתם סולת בלולה בשמן שלשה עשרונים לפר האחד ושני עשרונים לאיל האחד עשרון לכבש האחד לשבעת הכבשים", ושבעת הכבשים כנגד שבע שבתות תמימות תהיינה, כל אחד עם ששה הימים שלו.</p>
<p>ובעשור לחודש השביעי (במדבר כט ז) דאיהו תשרי מקרא קדש יהיה לכם דא יום הכפורים דאיהו עשירי י' כליל מעשרת ימי תשובה ותקינו ביהוה ה' צלותין לחברא⁴⁹⁷² עם ה' (מאי מקרא קדש יהיה לכם דא יום הכפורים דאיהו עשירי י' כליל מעשרת ימי תשובה ותקינו בו ה' צלותין לחברא עם ה') מאי מקרא קדש לאפרשא ליה משאר יומין דאית בהו פולחנא (דהול) [ובגין דא כל</p>	<p>"ובעשור לחודש השביעי" שהוא תשרי, "מקרא קדש יהיה לכם", זה יום הכפורים שהוא עשירי, י' כלול מעשרת ימי תשובה, ותקנו בו חמש תפלות לחבר (אותו) עם ה'. (מהו "מקרא קודש יהיה לכם", זה יום הכפורים שהוא עשירי, י' כלול מעשרת ימי תשובה, ותקנו בו חמש תפלות לחברו עם ה'). מהו "מקרא קדש", להבדילו משאר ימים שיש בהם עבודה של חול, ומשום</p>

⁴⁹⁶⁷ שהיא בעצמה כלולה משבע ספירן דהיינו שבעה שבועות עד החסד, אמנם מצד הבינה איהי מלכות, נוסף על כללות שבעה ספירות הנהוגות בה היא כל"ה שפירושו כלולה בבינה, דהיינו בסוד התפשט אור הבינה בחמש ספירן דהיינו בינה עד הוד אתפשטת, דהיינו סוד ה' שהיא חמשה ספירות

חסד גבורה תפארת נצח הוד ● ● וכל ספירה כלולה מעשר, לא משבע בבחינת עצמם שהיו שבעה ספירות שבעה שבועות כדפירשנו דהיינו כל אחת מהן כלולה משבע, אלא הם חמשה מצד הבינה כל אחת כלולה מעשר, והיסוד מקבל החמשים המתפשטים עד ההוד דהיינו שנקרא כ"ל שעולה חמשים, והמלכות נקראת כל"ה שפירושו כ"ל ה' כלולה מחמשים כדפירשנו, בענין שהם בסוד חמשים הבינה בעצמה וחמש ספירות והיסוד והמלכות (אור יקר), ר"ל כל ה' כמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁴⁹⁶⁸ כל הע"ס כמו שמפרש והולך, חו"ב י"ה, י' פעמים ה' גי' י"ם. כתר מקור של הי"ם. ז"ת שבע שבתות חמשים יום דילה (יהל אור).

⁴⁹⁶⁹ ובחושבן (דפ"ו).

⁴⁹⁷⁰ ר"ל דאיהי ג"כ נק' י"ם, שבה אתכלילו נ' כנ"ל (יהל אור).

⁴⁹⁷¹ ר"ל שלשה ושנים הן נ' דחו"ב כנ"ל, י' פעמים ה'. ושבעה עשרונים לשבעת הכבשים, לז"ת (יהל אור).

⁴⁹⁷² (לה) (נוסף בדפ"ו).

<p>מלאכת עבודה לא תעשו (ויקרא כג ז):</p>	<p>זה "כל מלאכת עבודה לא תעשו".</p>
<p>[תעשה⁴⁹⁷⁴ דיומין דאית בהון מלאכת חול] אינון מסטרא דעין הדעת טוב ורע דאתהפך ממטה לנחש ומנחש למטה לכל חד כפום עובדוי ודא מטטרון מטה נחש סמאל אבל בהאי יומא דאיהו יום הכפורים (ר"ה) דאתקרי קדש שלטא אילנא דחיי דלא אשתתף⁴⁹⁷⁵ עמיה שטן ופגע רע [ומסטריה] (תהלים ה ה) (ו) לא יגורך רע ובגין דא ביה נייהין עבדין באילנא דחיי (ואשתתפן גביה) וביה נפקן לחירות וביה⁴⁹⁷⁶ נפקי משלשליהון אינון דאית עלייהו גזר דין בנדר ובשבועה ובגין דא תקינו למימר ביה כל נדרי ואיסרי כו' כולהון יהון שביתין [ו]שביקין לא שרירין ולא קיימין:</p>	<p>"תעשה" שימים שיש בהם מלאכה של חול הם מצד של עין הדעת טוב ורע, שהתהפך ממטה לנחש ומנחש למטה, לכל אחד כפי מעשיו, וזה מטטרון מטה נחש סמאל, אבל ביום זה שהוא יום הכפורים, שנקרא קודש, שולט עין החיים, שלא משתתף עמו שטן ופגע רע, ומצדו "לא יגורך רע", ומשום זה יש בו מנוחה לעבדים בעין החיים (ומשתתפים אצלו), ובו יוצאים לחירות, בו יוצאים משלשותיהם, אלו שיש עליהם גזר דין בנדר ובשבועה, ומשום זה התקינו לומר בו, כל נדריים⁴⁹⁷³ ואיסורים וכו' כולם יהיו שובתים ועזובים בלי תקף ולא קיימים.</p>
<p>ובגין דא נדר דיהו"ה דאיהו תפארת ושבועה דארנ"י דאיהו מלכות דעבדו על גלותא דלהון בחכמה ובינה יהון שביקין ושבייתין לא שרירין ולא קיימין (במדבר טו כו) ונסלח לכל עדת בני ישראל דחסד איהו מים גבורה אש תפארת אויר ובגין דא [אוקמוה] (תקיננו) מארי מתניתין התר נדריים פורחים באויר ובגין דשבועה ממלכות⁴⁹⁷⁷ ודאיהו (דאיהו) לתתא מניה⁴⁹⁷⁸ אוקמוה נדריים על גבי שבועות עולים ועוד אוקמוה כל הנשבע כאילו נשבע במלך עצמו וכל הנודר כאילו נודר בחיי המלך (דעצם) המלך ועצמו אדני חיי המלך יהו"ה ובגין דא (שם ל ג) כי ידור נדר ליהו"ה:</p>	<p>ומשום זה נדר של יהו"ה שהיא תפארת, ושבועה של אדני שהיא מלכות, שעשו על גלות שלהם, בחכמה ובינה, יהיו נעזבים ומושבתים ללא תוקף וללא קיום, "ונסלח לכל עדת בני ישראל" שחסד הוא מים, וגבורה אש, ותפארת אויר, ומשום זה בארו בעלי המשנה, התר נדריים פורחים באויר. ומשום ששבועה ממלכות שהיא למטה ממנו, פרשוהו נדריים עולים וחלים על גבי שבועות, ועוד פרשו, כל הנשבע כאלו נשבע במלך עצמו, וכל הנודר כאלו נודר בחיי המלך. המלך עצמו, אדני. חיי המלך יהו"ה. ומשום זה נאמר "כי ידר נדר ליהו"ה".</p>
<p>ואוף הכי⁴⁹⁷⁹ אית רוא אחרא חיי:</p>	<p>וכמו כן כאן יש סוד אחר חיי</p>
<p>רנה/ב</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>המלך חכמה הה"ד (קהלת ז יב) החכמה תחיה בעליה כל הנודר ביהו"ה דאיהו תפארת כאילו נודר בחכמה דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א חיי המלך וכל הנשבע [בארנ"י]</p>	<p>המלך חכמה זהו שכתוב "החכמה תחיה בעליה", כל הנודר ביהו"ה שהוא תפארת כאלו נודר בחכמה שהוא שם יו"ד ה"א וא"ו ה"א חיי המלך. וכל</p>

⁴⁹⁷³ צ"ע אם לתרגם את זה או לא

⁴⁹⁷⁴ נמחק בדפ"ק.

⁴⁹⁷⁵ כמ"ש (יומא כ ע"א) דביוה"כ ל"ל רשו לאסטוני כו' (יהל אור).

⁴⁹⁷⁶ ביה (דפ"ו).

⁴⁹⁷⁷ כל הדין דהז"ת הוא בהמלכות כמ"ש הרב בשער טנת"א (פרק ז שם), וזהו שאמרו ברע"מ

(פנחס רנה ע"א, ומשפטים קטו ע"ב) כי שבועה הוא במלכות, כי בה הוא מציאות השבועה, שהוא הוראת על הסכם כל הז"ת (דע"ה ח"ב קלז ע"א).

⁴⁹⁷⁸ מיניה (דפ"ו).

⁴⁹⁷⁹ ר"ל בחו"ב כמו שמפרש והולך (יהל אור).

<p>(ביהו"ה) כאילו נשבע במלך עצמו עצמו דא אימא עלאה כאילו נשבע בה דאיהי (שמות כד י) עצם השמים⁴⁹⁸⁰ למוהר מסטרא דחסד (בראשית כ כג) עצם מעצמי ובשר מבשרי מסטרא דגבורה דא מלכות ובחכמה דאיהי [חיי] תפארת איהו סליק לאתקרי אדם הה"ד (ישעיה מד יג) כתפארת אדם:</p>	<p>הנשבע באדני כאלו נשבע במלך עצמו. עצמו זו אמא עליונה, כאלו נשבע בה שהיא "עצם השמים לטוהר" מצד החסד, "עצם מעצמי ובשר מבשרי" מצד הגבורה זו מלכות. ובחכמה שהיא חיי תפארת, הוא עולה לקראת אדם, זהו שכתוב "כתפארת אדם".</p>
<p>ואתמר ביום הכפורים (במדבר כט ז) ועניתם את נפשותיכם (הה"ד) (ויקרא טז כט) ובעשור לחדש השביעי הזה תענו את נפשותיכם תקינו ביה ה' ענויים בגין דתתלבן ה' זעירא בה' עלאה דאיהי⁴⁹⁸¹ ה' צלותין לקיים בישראל (ישעיה א יח) אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו והאי איהו רזא דלשון של זהורית בגין דכל חובין דישראל [מטאן]⁴⁹⁸² (ממנן) לגבי⁴⁹⁸³ מלכות ותשובה דאיהי בינה [מלבנת] (מלכות) לון בגין דאתמר בה (ויקרא טז טז) השוכן אתם בתוך טומאתם⁴⁹⁸⁴ וארבע⁴⁹⁸⁵ בגדי לבן וארבע בגדי זהב [למלבש] יאהדונהי ותקינו לתקוע שופר ביום הכפורים לסלקא קול דאיהו ו' לחרות דאתמר בה (ישעיה סג ט) בכל צרתם לו צר בא' ובו' קרי וכתוב [ועבודת יום הכפורים] (הכא בעבודת) איהי באריכות ואיהי כלילא מתלת דרגין מחשבה⁴⁹⁸⁶ דבור ומעשה:</p>	<p>ונאמר ביום הכפורים "ועניתם את נפשותיכם", "בעשור לחודש תענו את נפשותיכם", תקנו בו חמשה ענויים כדי שתתלבן ה' קטנה בה' עליונה, שהיא חמש תפלות, לקיים בישראל "אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו", וזהו סוד של לשון זהורית, משום שכל החובות של ישראל מגיעים אצל המלכות, ותשובה שהיא בינה מלבנת אותם, משום שנאמר בה השוכן איתם בתוך טומאתם, וארבעה בגדי לבן וארבעה בגדי זהב להלביש יאהדונהי". ותקנו לתקוע שופר ביום הכפורים להעלות קול, שהוא ו', לחירות, שנאמר בה "בכל צרתם לו צר" בא' ובו', קרי וכתוב. ועבודת יום הכפורים היא באריכות, והיא כלולה משלש מדרגות במחשבה דיבור ומעשה.</p>
<p>בחמשה עשר יום לחדש השביעי (הזה) וגו' (במדבר כג לד) דאיהו⁴⁹⁸⁷ תשרי מקרא קדש יהיה לכם וגו' (שם לו) כל מלאכת עבודה לא תעשו וחנוגתם אותו חג ליי' שבעת ימים וגו' [בחמשה עשר מסטרא די"ה] וחנוגתם אותו דא אות⁴⁹⁸⁸ ו' עמודא דאמצעיתא (ח"ג חסד גבורה) שבעת⁴⁹⁸⁹ ימים מסטרא דבת שבע דאיהי מלכות אבהן</p>	<p>"בחמשה עשר יום לחדש השביעי וגו'" שהוא תשרי, "מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו וחנוגתם אותו חג לה' שבעת ימים וגו'", בחמשה עשר מצד של י"ה, "וחגותם אותו", זו אות ו' העמוד האמצעי (ח"ג חסד גבורה), "שבעת ימים" מצד של בת שבע, שהיא מלכות האבות והרועה הנאמן ואהרן דוד ושלמה, הרי הם שבעה כנגד שבע ספירות. אני רוצה</p>

⁴⁹⁸⁰ דעצם חיור ובשר סומק כידוע (יהל אור).

⁴⁹⁸¹ דאיהו (דפ"ו).

⁴⁹⁸² מטון (דפ"ק).

⁴⁹⁸³ דגבי (דפ"ו).

⁴⁹⁸⁴ ר"ל במלכות וקאי אדלעיל שכ' דכל חובין בישראל כו' (יהל אור).

⁴⁹⁸⁵ לבינה ומלכות לכך עבודת יוה"כ שהוא בינה בבגדי לבן כמ"ש בינה מסט' דחסד עצם ומלכות

בשר כנ"ל (יהל אור).

⁴⁹⁸⁶ במחשבה (דפ"ו).

⁴⁹⁸⁷ דאיהי (דפ"ו).

⁴⁹⁸⁸ ר"ל אותו, אותיות אות ו' (יהל אור).

⁴⁹⁸⁹ ה' בתראה ועמה נשלם השם (יהל אור).

<p>ורעיא מהימנא⁴⁹⁹⁰ [ואהרין] (ו) דוד ושלמה⁴⁹⁹¹ הא [אינון] (אתוון) שבע לקבל שבע ספיראן אנא בעינא לתקנא לכון סכה דאיהי אימא עלאה לסככא עליהו כא(י)מא על בנין:</p>	<p>לתקן לכם סוכה שהיא אמא עליונה, לסכך עליהם כאמא על בנים.</p>
<p>ובגין ז' ספיראן אמר קרא (ויקרא כג מג) כי בסכות הושבתי את בני ישראל במפקנותהון מארעא דמצרים בז' ענני כבוד (סוכה⁴⁹⁹² אית באות ו' בסכות חסר ו' דאתמר בה (שם מב) בסכות תשבו שבעת ימים איהו⁴⁹⁹³ אימא אבל סוכה) באת ו' איהו⁴⁹⁹⁴ ברוא (דתיבין) [דתריין] בנין יהו"ה אדנ"י והכי סליק סוכ"ה בחושבן⁴⁹⁹⁵ יאהדונהי תריין כרובים⁴⁹⁹⁶ דהם (שמות כה כ) סוככים⁴⁹⁹⁷ בכנפיהם על הכפורת⁴⁹⁹⁸ ופניהם איש אל אחיו⁴⁹⁹⁹:</p>	<p>ומשום שבע ספירות אמר הפסוק "כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בצאתם מארץ מצרים" בשבעה ענני כבוד. (יש [שכתובה] באות ו', בסוכות חסר ו', שנאמר בה "בסוכות תשבו שבעת ימים" היא אמא אבל סכה) באות ו' היא בסוד (התבות) של שני בנים יהו"ה אדנ"י, וכך עולה סוכ"ה בחשבון יאהדונהי, שני כרובים שהם "סוככים בכנפיהם על הכפורת ופניהם איש אל אחיו".</p>
<p>ואית עשרה טפחים בכרובים מתתא</p>	<p>ויש עשרה טפחים בכרובים ממטה למעלה מרגליהם עד ראשיהם ומראשיהם עד רגליהם, ושורים על טפח שהוא י', ועשרה עשרה ממעלה למטה וממטה למעלה, כלומר יו"ד, ומשום זה שיעור סוכה אמרו חכמים, לא פחות מעשרה ולא למעלה מעשרים.</p>

⁴⁹⁹⁰ במלכות דאיהו סליק לה לעילא מ"ה דמשה ואבהן בחג"ת ואהרן דוד ושלמה בנה"י (יהל אור).
⁴⁹⁹¹ אבהן הן חג"ת. ורע"מ הוא מלכות, דאתתריך אבתרה, ואיהי רביעאה. ואהרן דוד ושלמה הא אינון ז'. והנה רע"מ אין חושב הז"ס כמו שחושב בזהר תמיד, אברהם יצחק יעקב משה אהרן יוסף דוד, שהן נגד חג"ת נה"ם כסדרן. והר"ם חושב את משה ר"מ נגד מלכות, כי בחרבן בעו"ה, אתתוך רוחיה אבתרה כמ"ש בזהר כמה פעמים, וחושבו לרביעי, כי המלכות היא רביעאה ושיעאה, כי היא מתחלת נגד הת"ת מאחוריו כידוע, ות"ת הוא ג', לכן חושב המלכות לרביעאה. ואח"כ חושב אהרן הכהן בימין נצח, ודוד בהוד, בסוד איהי בהוד, ושלמה ביסוד שהוא שלום. ובכ"מ בר"מ חושב הז' אושפיזין ג"כ בזה הסדר, ורמז נפלא לזה הסדר, מה שבכל הימים כתוב ומנחתם בוא"ו, לבד ביום הד', כתוב מנחתם בלא וא"ו, מפני שהוא נגד המלכות, רע"מ, והוא פלאי (יהל אור).

⁴⁹⁹² בדפ"ק "סוכה" בכלל עיקר הגרסא ואינו כלול במוסגר.

⁴⁹⁹³ איהי (דפ"ו).

⁴⁹⁹⁴ איהו (דפ"ו).

⁴⁹⁹⁵ וה' בהיכל כו' היכל גימ' אדנ"י, וה' מוסתר בתוכו, כן כתיב סוכה, כ"ו באמצע (יהל אור).

⁴⁹⁹⁶ תו"מ (יהל אור).

⁴⁹⁹⁷ ר"ל דשניהן נק' סוכה (יהל אור).

⁴⁹⁹⁸ יסוד כידוע ששניהן מסככין אותו, בזמן שפניהם איש אל אחיו, זהו ופניהם כו' (יהל אור).
⁴⁹⁹⁹ וכל זה הסוד מרומז במלת סוכה, כי ס' דסוכה היא בינה, כידוע בסוד ס' אפרסמון. ו"ה דסוכה הם תריין כרובים סוככים, על הכפורת שהוא כ' דסוכה [נכתב על הגליון – כי ביסוד והיו לבשר אחד, עשרה עשרה הכף], ופניהם איש אל אחיו, ע"י הכפורת שהוא ברית המעור [עי' תז"ח עג ע"ב], לכן הוא על הארון, יסוד הנוק', והבן בסוד כל הולך על גחון. וגם הס' והכ' הן סוד ב' בריתות, הס' הוא ברית הלשון, בסוד פתוחי חותם, כידוע שהוא ביסוד אימא כשהיא נגד פה דז"א. והכ' שהוא הכפורת, הוא ברית המעור. וב' הבריתות מחברין ו"ה דסוכה. וגם סוכה הוא סוד צירוף א' מ"ב צרופי השם, והוא צירוף הו"ה, כי הס' הוא ה' ראשונה דהו"ה [כנ"ל], ואח"כ ו' דסוכה הוא ו' של הו"ה, ואח"כ כ' הוא יו"ד דהו"ה, שהוא נעלם כד"א הנסתרות והנגלות, הרי יש כאן הו"ה, ה' דהנסתרות, ו"ה דוהנגלות, ויו"ד נעלם אף מהנסתרות, ואיתגל' בפומא דאמה, שהוא הכפורת הנ"ל, כ' דסוכה, והוא י' דצירוף הו"ה, ה' אחרונה של שם הוא ה' דסוכה, הרי סוכה הוא ממש צירוף הו"ה והבן (יהל אור).

<p>לעילא מרגליהון⁵⁰⁰⁰ עד רישיהון⁵⁰⁰¹ ומרישיהון ועד רגליהון ושריין על טפח⁵⁰⁰² דאיהו י' ועשרה [עשרה] (טפחים) מעילא לתתא ומתתא לעילא היינו יו"ד⁵⁰⁰³ ובג"כ שיעורא דסכה אמרו רבנן לא פחות</p>	
--	--

⁵⁰⁰⁰ "לעילא מרגליהון" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "עד רגליהון ומרגליהון".
⁵⁰⁰¹ ופי' כי עשרה טפחים היה מן הקרקע עד רגלי הכרובים, כמ"ש בגמ' פ"ק דסוכה, ארון ט' וכפרת טפח, הרי כאן י' טפחים מתתא עד רגליהון, וכן מרגלהון עד רישיהון ג"כ י' טפחים כמ"ש בגמ' שם, שנאמר סוככים למעלה, ומזה נלמד שם לסכך ע"ש (יהל אור). אחר רישיהון צ"ל כך: ובג"כ שיעורא דסוכה אמרו רבנן לא פחות מעשר דאיהי מל' עשיראה דכל דרגין ולא למעלה מל' דאיהו כ' כתר עליון דלא שלטא ביה עינא כבוד עלאה עלי אמר משה הראני נא את כבודך ואתיב ליה הקב"ה לא תוכל לראות את פני ולית כבוד בלא כ' (יהל אור). לקבלי' סוכה העשוי ככבשן מסטרא דאמא כו' כעשן הכבשן כמין גאם כו' (נוסף ביהל אור בנוסח אחר). ופי' לא פחות מי' דאיהי מל' עשיראה, והיא כלולה מי', וממנה ולמעלה י' עד הכתר. ולא למעלה מעשרין דאיהו כ' כתר, היינו שכתר הוא למעלה מל', כי מלכות היא עצמה י', וממנה עד כתר עשרה, הרי עשרין. אבל צריך להבין למה בעשרים השיעור באמות, ובעשרה השיעור בטפחים. והענין שהוא נגד המל', שהיא י' טפחים, כמ"ש (תהלים לט ו) הנה טפחות נתת ימי והענין כי לי' יש ב' בחי', י' פשוטה, וי"ד במילוי. והנה י' פשוטה הן י"ט של המל', לכן לא פחות מ"ט. אבל למעלה מהמל' הוא יו"ד במילוי. והנה ד' דמילוי הן ד' אצבעות, כי תפסת מועט כו' והוא טפח. והו' הוא ו' טפחים, ופירושו ו"פ ד' אצבעות, והיינו ו' טפחים. והי' הוא י' אמות, כי פירושו י"פ ו' טפחים, שכל א' אמה, הרי י' אמות. וי' בעצמה עשרה, הרי כ' אמות עד כתר עליון כ'. ואמר כבוד עילאה כו' (יהל אור).

⁵⁰⁰² ר"ל טפח דעוביה של כפרת. וטפח הוא י' כמ"ש, ועם קומתו עשרה, הרי עשרים, והן עשרה דכלילין במלכות, ועשרה ממלכות עד כתר, הרי כ' דכתר. הרי יו"ד במלואה יו"ד דכתר, לכך סוכה לא פחות מעשר במלכות דכלילא מעשר כנ"ל, ולא יותר על עשרים בכתר, ובמלכות הוא בטפחים, טפח דכפרת ובכתר באמות (יהל אור).

⁵⁰⁰³ ומרישיהון ועד רגליהון ושריין על טפח דאיהו י' ועשרה מעילא לתתא ומתתא לעילא היינו יו"ד – נמחק ביהל אור.

<p>מעשר⁵⁰⁰⁴ ולא למעלה מעשרים⁵⁰⁰⁵:</p>	<p>סוכה העשויה ככבשן מצד של אמא עליה נאמר "והר סיני עשן כולו מפני אשר ירד עליו ה' באש ויעל עשנו כעשן הכבשן" (ופרשוהו מהו "והחיות רצוא ושוב" כאור היוצא מפי הכבשן), והכל אחד. "וסכה תהיה לצל יומם" שצריך סכך, וסכך נעשה לצל, שנאמר בו "בצל שדי יתלונן", ולא בצל סכת הדיוט שמגן על הגוף משמש, אלא צל להגן על הנשמה "בצלו חמדתי וישבת" "אשר אמרנו בצלו נחיה בגוים". צל עם ס' הוא צלם, שנאמר בו "אך בצלם יתהלך איש". ס' סתומה יש לה ארבע</p>
---	--

⁵⁰⁰⁴ מעשרה (דפ"ו). מעשר - דאיהי מלכות עשיראה דכל דרגין ולא למעלה מכ' דאיהו כ' כתר עליון דלא שלטא ביה עינא כבוד עלאה עלי' אמר משה הראני נא את כבודך ואתיב ליה הקב"ה לא תוכל לראות את פני ולית כבוד בלא כ' (יהל אור). דאיהי מלכות עשיראה והיא כלולה מי', וממנה ולמעלה י' עד הכתר, ולא למעלה מעשרין דאיהו כ' כתר, היינו שכתר הוא למעלה מכ', כי מלכות היא עצמה י', וממנה עד כתר עשרה, הרי עשרין. אבל צריך להבין למה בעשרים השיעור באמות, ובעשרה השיעור בטפחים. והענין שהוא נגד המלכות, שהיא י' טפחים, כמ"ש הנה טפחות נתת ימי. והענין כי לי' יש ב' בחי', י' פשוטה וי"ד במילוי. והנה י' פשוטה הן י' טפחים של המלכות, לכן לא פחות מי' טפחים, אבל למעלה מהמלכות הוא י"ד במילוי. והנה ד' דמילוי הן ד' אצבעות, כי תפסת מועט כו', והוא טפח. והו' הוא ו' טפחים, ופירושו ו' פעמים ד' אצבעות, והיינו ו' טפחים. והי' הוא י' אמות, כי פירושו י' פעמים ו' טפחים, שכל א' אמה, הרי י' אמות, וי' בעצמה עשרה, הרי כ' אמות עד כתר עליון כ' (יהל אור).

ואמר הנה כלל גדול הוא במקום שאמרו שאות א' מורה ר"ת, צריך שיהא מרומז בזה האות כל התיבה. והנה בכאן בכ' מרומז כל תיבת כבוד. והוא כי הנה אותיות ב"ד של כבוד, הוא כמנין מילוי של הכל. והוא כי יש צירוף הו"ה כזה, יה"ו, כי ה' אחרונה שהיא מלכות נכללת בג"ר, כמרומז במלת אדנ"י, היינו ד' שהיא מלכות, היא בא"ן, שהן ג"ר, א' כתר, י' חכמה, ו' בינה. לכן בצירוף זה יה"ה סמוכים. והנה יה"ה נעשים כתר על ראש ו', כמ"ש בר"מ (לקמן רנח ע"א). והנה יה"ה גי' כ', ובמילוי כזה י"ד ה"א ה"א גי' כבוד, ו"ד דמילוי י"ד הוא ו"ד דכבוד. וא' א' דמילוי ה"א ה"א גי' ב' דכבוד. הרי ממש ב"ד דכבוד מרומזים במלת כ', הרי כל הכבוד מרומז בכ'. והוא פלא (יהל אור).

⁵⁰⁰⁵ כמ"ש בספד"צ פ"ב שריקין לא עברין, רצוא ושוב, דהאדם אינו רואה א"ע בזה, ברח לך כו', אם תגביה כו' משם אורידך. וז"ש במשנה ימעט, והוא י"ד, אלא דפשוט י' זעירא י' טפחים, ומלא כ' אמות כתר ועטרה. והענין, כי נתמלא בב' ענינים, א' במספר על כמותו, והשני על איכותו. ו' ו' טפחים. ד', ד' אצבעות. י"ד בוא"ו, וא"ו בדל"ת. אבל י' פשוט חסר משניהם. אבל מ"מ אינה חסרה מן ד', גבוה עשרה ורחבה ד'. והוא וקמץ הכהן י"ד סתום, ונקראת י"ד, י"ד בדל"ת, אלא שהד' סתום בגויה, בשיעורא דיר"ד, בג' קוצין. וכללא דיר"ד בג' ניקודין, חולם שורק חירק [עי' תיקו"ז ח ע"א], וכללא דלהון דהוא בלא ניקוד, והוא שורק דלת נקודות שעל היר"ד פשוט. וכאשר נתמלא במלאפוס [היינו שורק], סוד כתר ועטרה, והוא סוד ד"ו ו"ד, שהוא ו', ולכן הוא באמה, בצורתו ובמספרו, ו' טפחים. והוא ד', ד' אצבעות, וכן כף היד כו'. ושיעור אצבעות מנין סכ"ת והענין כי י"ד מלא היא בבחי' כשמקבלת מדכורא והיא דר"נ ו"ד מהיר"ד והיר"ד עצמה היא מבחי' אבא שבנאה מאו"א בקוץ תחתון וכן קוץ העליון א"א כי היא כוללת ג"ר, והן כל הדרגין. והנה י"ד כנ"ל, ו"ד הן ב' דברים, א' באיכות כנ"ל, וא' בכמות שהוא כ'. והנה בהיותה בחי' נוק' לבד, לא נשלמה באיכות כנ"ל, רק בד' ידה. ובכמות אף ד' ידיה לא, ולכן נעלם הד' כיון שלא נשלמת בכמות (יהל אור).

⁵⁰⁰⁶ כאור (דפ"ו). ⁵⁰⁰⁷ וסכך איתעבד לצל ואין כל חדש תחת השמש. בא לרמז על סוכה ישנה שאמרו בירושלמי (פ"א ה"ב) דצריך לחדש בה דבר, לכן אמר משום דאין כל כו'. אבל למעלה משמש, למעלה מז"א, יש ההוא דמחדש בכל יום מ"ב, היא הבינה, והיא נקראת כתר על ז"א, בסוד עוטר ישראל בתפארה כנודע. והוא כי יש לנו נר"ן ממלכות ת"ת בינה. ומט"ט נק' גופא. ויש לנו לחסות תחת צל העליון להגין על נשמתא, ולא בצל סוכות הדיוט, שהוא מט"ט, נקרא הדיוט, ואגין על גופא משמשא (יהל אור).

⁵⁰⁰⁸ בינה (יהל אור). ⁵⁰⁰⁹ שהיא מסט' דבינה (יהל אור).

<p>כ) אשר אמרנו בצלו נחיה⁵⁰¹⁰ בגוים צל עם ם' איהי צלם דאתמר ביה (תהלים לט ז) אך בצלם יתהלך איש ם' סתומה⁵⁰¹¹ אית לה ארבע דפנות:</p>	<p>דפנות.</p>
<p>ומד⁵⁰¹² דאוקמוה⁵⁰¹³ שתים כהלכתן [ושלישית אפילו טפח ולמ"ד שלשה כהלכתן] ורביעית אפילו טפח ואינון בגין דא תריין⁵⁰¹⁴ תלת ארבע הא תשע טפח איהי עשיראה לאשלמא כל חסרון⁵⁰¹⁵ ובגין דא שיעור סכה לא פחות מעשר דאיהו⁵⁰¹⁶ מלכות עשיראה⁵⁰¹⁷ דכל דרגין ולא למעלה מעשרין דאיהי כ' כתר עליון דלא שלמא ביה עינא כבוד עלאה:</p>	<p>ומה שפרשוהו שתים כהלכתן ושלישית אפילו טפח, ולמי שאמר שלשה כהלכתן ורביעית אפילו טפח, והם בגלל זה שתים שלש ארבע הרי תשע, וטפח הוא עשירי להשלים כל חסרון. ומשום זה שיעור סוכה לא פחות מעשר שהיא מלכות, עשירית של כל הדרגות, ולא למעלה מעשרים שהיא כ' כתר עליון, שלא שולטת בו עין, כבוד עליון.</p>
<p>עליה אמר משה (שמות לג יח) הראני נא את כבודך ואתיב ליה קב"ה לא תוכל לראות את פני ולית כבוד (אלא) בלא כ' [ובגין דא] שערו מארי מתניתין לקבליהו סכה העשויה כמבוי מסטרא דאת ב' כמין גא"ם⁵⁰¹⁸ מסטרא דאת ג' כמין צריף מסטרא דאת ד'⁵⁰¹⁹:</p>	<p>עליו אמר משה "הראני נא את כבודך", והשיב לו הקדוש ברוך הוא "לא תוכל לראות את פני", ואין כבוד בלי כ'. ומשום זה שיערו בעלי המשנה כנגדם, סוכה העשויה כמבוי מצד אות ב', כמין גא"ם, מצד אות ג', כמין צריף, מצד אות ד'.</p>
<p>ושבע אתוון אינון בג"ד כפר"ת⁵⁰²⁰ כ' כבשן ב' בורגנין ושאר סכות⁵⁰²¹ וכלהו רמזי לגבי מארי מתניתין ולית לארכא בהון ואינון לקבליהו שבעה ככבי לכת ואינון דכר</p>	<p>ושבע אותיות הן בג"ד כפר"ת, כ' כבשן, ב' בורגנין, ושאר סכות, וכולם רמוזים אצל בעלי המשנה, ואין להאריך בהם. ואלו לעומתם שבעה</p>

⁵⁰¹⁰ ואמר כאן ג"פ שנזכר בהם צל, נגד נר"ן. נגד נפש שהיא מלכות הנק' שדי, בצל שדי יתלונן. בצלו חמדתי הוא נגד רוח, שהוא מן ז"א, כמשמעת הפ', כן דודי כו', הוא ז"א בין הבנים, בצלו חמדתי. וכנגד בינה אמר בצלו נחי' בגוים, והוא נגד נשמה ששם אין מגעת כידוע. ואמר צל שהוא סכך, עם ם' סתומה שהוא ד' דפנות, עם הסכך שעליו, צל איהו צלם כו' (יהל אור).

⁵⁰¹¹ בבינה (יהל אור).

⁵⁰¹² ומ' (יהל אור).

⁵⁰¹³ הוא מ' פתוחה סוכה פתוחה (יהל אור).

⁵⁰¹⁴ אלו המחיצות של ב' הדעות כנ"ל (יהל אור). פירוש שיש סוכה מב' דפנות. ותלת הם סוכה מג' דפנות למ"ד ג' כהלכתן. וארבע הם סוכה מד' דפנות, הרי תרי' תלת ארבע הם ט'. וטפח איהו עשיראה, היינו מה שחשבנו סוכה מב' דפנות, וכן מג' למ"ד, ועדיין צריך טפח להשלים, הרי עשרה. וזהו לאשלמא כל חסרון. היינו לשני המ"ד. ומה שא"ל ולא למעלה מעשרין, והם אמות ולא טפחים, הענין כי לי' יש ב' בחינות, י' פשוטה, ויוד במילואו. והנה ד' דמלוי הם ד' אצבעות, שהוא טפח. והו' הוא ו' טפחים, ו' פעמים ד', שהוא אמה. וי' הוא י' אמות, י' פעמים ו' טפחים. וי' בעצמו הוא כ' אמות וק"ל (יהל אור).

⁵⁰¹⁵ פי' עשרה טפחים היה מן הקרקע עד רגלי כרובים, כמ"ש רז"ל (סוכה ד ע"ב) ארון ט' וכפורת טפח. ומרגליהון עד רשיהון ששם סוככים, שמזה נלמד לסכך (יהל אור).

⁵⁰¹⁶ דאיהי (דפ"ו).

⁵⁰¹⁷ והיא כלולה מ'. וממנה ולמעלה י' עד הכתר וכמש"ל (יהל אור).

⁵⁰¹⁸ והא דסוכה תהיה לצל צ"ל אח"כ כמש"ל (יהל אור).

⁵⁰¹⁹ פי' הצריף הוא שב' דפנות מגיעות זה לזה כמין ד' (יהל אור).

⁵⁰²⁰ שהם ז' סוכות שאמרו רז"ל (סוכה ח ע"ב) היינו ב'ורגנין, ג'אם, צריף שהוא ד', הם בג"ד כנ"ל. כבשן הוא כ' של כפר"ת. והפ' הוא פירות ר"ל סוכת של שומרי פירות. והר' רועים. והת' תאיני', והוא קייצין. וסימנך בגמ' רקב"ש (יהל אור).

⁵⁰²¹ גנב"ך רקב"ש וחמש סוכות דחשיב לעיל וסוכה סתם ב' כהלכתן כו' הרי י"ד סוכות נגד בג"ד כפר"ת כפולות כמו שמפרש והולך (יהל אור).

653 | Page

<p>5022 ונוקבא⁵⁰²² ובנין דא אתקריאו ז' כפולות⁵⁰²³ כגון שבעה שרגין דמנרתא דאתמר בה (תהלים קיט קסד) [שבע ביום הללתיך הכי] (זכריה ד ב) שבעה ושבעה מוצקות הכי שבעה ספיראן כפולות ושבעה יומי בראשית לתתא שבעה לעילא⁵⁰²⁴ (קהלת א ט) אין כל חדש⁵⁰²⁵ תחת השמש:</p>	<p>כוכבי לכת, והם זכר ונקבה, ומשום זה נקראים שבע כפולות כמו שבעה קנים של המנורה שנאמר בה "שבע ביום הללתיך", כך "שבעה ושבעה מוצקות", כך שבע ספירות כפולות, ושבעה ימי בראשית למטה, שבעה למעלה, "אין כל חדש תחת השמש".</p>
<p>לולב דא צדיק דדמי לחוט השדרה דביה ח"י חולייין⁵⁰²⁶ לקבל ח"י נענועין דלולב ואינון לקבל ח"י ברכאן דצלוחא לקבל שמנה עשר אזכרות דהבו ליי בני אלים (תהלים כט א) לקבל שמנה עשר אזכרות דק"ש ונענוע לשית סטריין⁵⁰²⁷ בחושבן ו' ותלת⁵⁰²⁸ נענועין בכל סטרא אינון ח"י (ו') לולב בימין כליל ששה מינין⁵⁰²⁹ [דאינון] ג'</p>	<p>לולב זה צדיק שדומה לחוט השדרה, שבו שמונה עשרה חוליות כנגד שמונה עשר נענועים של הלולב, והם כנגד שמונה עשרה ברכות התפלה, כנגד שמונה עשר שמות של "הבו לה' בני אלים", כנגד שמונה עשר שמות של קריאת שמע. ונענוע לששה צדדים בחשבון ו', ושלושה נענועים בכל צד הם שמונה עשר. לולב בימין כולל ששה מינים (שהם) שלשה</p>
<p>רנו/א</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>הדסין גדולה גבורה תפארת ודמיין לתלת גווני עינא [ב' בדין] (ב) ערבות נצח והוד [ודמיין] (רמיזין) לתריין שפון לולב [יסוד] דומה לשדרה [דביה] קיום דכל גרמין ועלה⁵⁰³⁰ אמר דוד (תהלים לה י) כל עצמותי תאמרנה יי מי כמוך:</p>	<p>הדסים, גדולה גבורה תפארת, ודומים לשלשת גווני העין. שני בדי ערבות נצח והוד, ודומים לשתי שפתיים. לולב, יסוד, דומה לשדרה, שבו קיום של כל העצמות, ועליו אמר דוד "כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך".</p>
<p>אתרוג מלכות דומה ללבא דביה הרהורין ונענועין דהלל אינון משותפין [בנענועין]</p>	<p>אתרוג, מלכות, דומה ללב שבו הרהורים. ונענועי ההלל הם משותפים בנענועים של נטילת לולב, והם שמונה עשר ב"אנא", שמונה עשר שמונה עשר בהודו תחלה וסוף, שמונה עשר של נטילת לולב, הרי ע"ב, ומפני זה לולב בחשבון ח"ס, וארבעה מיני</p>

⁵⁰²² כמו שמש חמה לבנה ירח כו' (יהל אור).
⁵⁰²³ פי' ז' אותיות בג"ד כפ"ת הן כפולות בדגש ורפה. וכן יש עוד ז' סוכות גנב"ך נגד רקב"ש, וסוכה כמבוי וסוכת היוצרים וסוכה כשובך, נגד ג' הנשארים, המרומזים בבג"ד כו' (יהל אור).
⁵⁰²⁴ ז' לתתא הם מ"ש ויהי ערב ז"פ במ"ב, וז' לעילא הם ויהי בקר הנ"ל (יהל אור).
⁵⁰²⁵ ר"ל במלכות שהיא תחת השמש דכל הז' אינון ג"כ בשמש עד"א אלא דשם רפויות ובמל' דגושות וזה בג"ד כפ"ת כפולות [עי' בהגר"א בס"י פ"ד מ"א] (יהל אור).
⁵⁰²⁶ הוא ממש מ"ש חז"ל (ברכות כח ע"ב) ח"י ברכות דתפלות כנגד מי נגד ח"י חוליות דשדרה וחד אמר נגד ח"י אזכרות דהבו לה' וחד אמר נגד ח"י אזכרות דק"ש, והוא כי התפלה נחלקת לג בקרבנות, לדכאה גרמיה, והם ח"י חוליות שבשדרה, שהוא גופא. ואח"כ בפסוקי דזמרא, נגד עולם המלאכים, נגד ח"י אזכרות במזמור הבו לה' בני אלים, שהם המלאכים. אח"כ ברכות יוצר כנגד ח"י אזכרות בק"ש. והתפלה כוללת כל העולמות, שהיא אצילות שכוללת בי"ע, לכן יש בה ח"י ברכות נגד כל העולמות שתחתיה. והלולב שהוא צדיק, יסוד כליל מכולם, ומי"ח אזכרות שבתפלה, לכן צריך לנענע ד"פ י"ח כמו שמסיים והולך (יהל אור).
⁵⁰²⁷ סיטריין (דפ"ו).
⁵⁰²⁸ תלת (דפ"ו).
⁵⁰²⁹ מינין (דפ"ו).
⁵⁰³⁰ ועליה (דפ"ו).

<p>5031 (לנענועין) דנשילת לולב ואינון ח"י באנא ח"י ח"י בהודו תחלה וסוף ח"י דנשילת לולב הרי ע"ב ובגין דא לולב בחושבן ח"ס וד' מינין דלולב הא חסד דרועא ימינא ובגין דא תקינו לולב בימין לסטרא [דחסד אתרוג לסטרא] דגבורה לשמאלא לב:</p>	<p>הלולב, הרי חסד זרוע ימין, ומפני זה תקנו לולב בימין לצד החסד, אתרוג לצד הגבורה לשמאל הלב.</p>
<p>ובגין דא אתרוג הדומה ללב תקינו למהוי ביד שמאל כמה דאוקמוה לולב בימין ואתרוג בשמאלו ואינון⁵⁰³² לקבל זכור ושמור ומאן נטיל תרוייהו עמודא דאמצעייתא לולב [בימיניה ואתרוג בשמאליה] (בימינא ואתרוג בשמאלא):</p>	<p>ומפני זה אתרוג הדומה ללב, תקנו להיות ביד שמאל כמו שפרשוהו, לולב בימין ואתרוג בשמאלו. והם כנגד זכור ושמור, ומי נטל שניהם, העמוד האמצעי לולב בימינו ואתרוג בשמאלו.</p>
<p>אתו אבהן ורעיא מהימנא [ואהרן] ודוד ושלמה וברכו ליה ואמרו ליה אנת בוצינא קדישא וחברייא דילך דאינון שית [לקבל] אינון⁵⁰³³ ואנת בוצינא קדישא נר מערבי באמצע דכל שית [נרות] נהרין מנגד בכל חד אתמר ביה (משלי כ כז) נר יי נשמת אדם ורעיא מהימנא נהיר בך ואנת (רק) [ב]חברייא דילך וכלא חד בלא פרודא כלל ומתמן ואילך מתפשטין ענפין לכל מארי חכמתא אשלים מלין ודחבורא קדמאה דילך לאעטרא לון:</p>	<p>באו האבות והרועה הנאמן ואהרן ודוד ושלמה וברכו אותו ואמרו לו, אתה הנר הקדוש והחברים שלך, שהם ששה כנגד אלו שבעה, ואתה הנר הקדוש נר מערבי באמצע, שכל ששה נרות מאירים ממך, בכל אחד נאמר בו "נר ה' נשמת אדם". והרועה הנאמן מאיר בך ואתה בחברים שלך והכל אחד בלי פירוד כלל, ומשם ואילך מתפשטים ענפים לכל בעלי החכמה, השלם דברי החבורה הראשונה שלך לעטר אותם.</p>
<p>פתח ובוצינא קדישא ואמר בחבורא</p>	<p>פתח הנר הקדוש ואמר, בחבור</p>

⁵⁰³¹ במשנה פליגי ב"ש ואמרי אף בהצליחה נא, וליתן טעם מחלוקתם ויתבאר ג"כ טעם מנהג
 שלנו שהש"צ מנענע גם ביאמר נא. והוא כי המיזוג העיקרי הוא, ב' חלקים מים, שהוא חסד, וא' יין,
 שהוא גבורות. וסברי ב"ה שהן מצד החסד שמנענעים בהודו לה' תחלה וסוף, שהן חסדים, כי לעולם
 חסדו, ב' פעמים. ובאנא ה' הושיעא נא, שהוא גבורות, ישועות כידוע. לכן פעם א', והוא באמצע
 בין ב' החסדים של הודו, והוא מיתוק כפול א', שחסדי ה' יסובבנהו את הגבורות. [ואפילו היה שוה
 בשוה, בכה"ג היה חסד] ב' שהן ב' הודו, נגד חלק א' גבורה שהוא באנא ה' הושיעא נא. וב"ש שהם
 מצד הגבורה, ס"ל אף באנא ה' הצליחה נא, וא"כ הן ב' גבורות נגד ב' חסדים, רק המיתוק הוא א'
 שהב' חסדים של ב' הודו הן סובבין מהצדדים, והב' גבורות באמצע, אבל הן שוין בשוה. והנה הלכה
 כב"ה שצריך ב' מיתוקים, שיהיו ג"כ חלקי החסדים ב' נגד חלק הגבורה. אבל אנו שכופלים הפסוקים,
 וא"כ אנו מנענים ב"פ בפסוק אנא ה' הושיעא נא, ע"כ צריך לנענע בחלקי החסדים ד' פעמים לנגדם,
 והיינו שאנו כופלים פסוק הודו האחרון ב"פ, אבל בתחלה ליכא כי אם פעם א' הודו, ולא הוי ב'
 חלקים חסדים נגד הגבורות, לכן הנהיגו לנענע ג"כ בפסוק יאמר נא ישראל כי לעולם חסדו. וא"כ
 נענועי החסדים ד"פ כפל הגבורות, וגם הן מב' הצדדין ב' קודם אנא וב' לאחר אנא וכבית הלל, דס"ל
 דצריך ב' מיתוקים (יהל אור).

⁵⁰³² אינון (דפ"ו).
⁵⁰³³ אבהן הן חג"ת. ור"מ הוא מל', דאתתריך אבתרה, ואיהי רביעאה. "ואהרן דוד ושלמה הא
 אינון ז". והנה הר"מ אין חושב הז"ס כמו שחושב בזוהר תמיד, אברהם יצחק יעקב משה אהרן יוסף
 דוד, שהן נגד חג"ת נה"ם כסדרן. והר"ם חושב את משה ר"מ נגד מל', כי בחרבן בעו"ה אתתריך רוח'
 אבתרה, כמ"ש בזוהר כ"פ, וחושבו לרביעי, כי המל' היא רביעאה ושביעאה, כי היא מתחלת נגד
 הת"ת מאחוריו כידוע, ומ"מ הוא ג' לכן חושב המל' לרביעאה. ואח"כ חושב אהרן הכהן בימין, נצח.
 ודוד בהוד, בסוד איהי בהוד (וכמ"ש הוד מלכות. דברי דוד). ושלמה ביסוד, שהוא שלום. ובכ"מ בר"מ
 (לעיל רמו ע"ב ובהשמטות ח"א סי' נ') חושב הז' אושפיזין ג"כ בזה הסדר. ורמז נפלא לזה הסדר, מה
 שבכל הימים כתוב ומנחתם בוא"ו, לבד ביום הד' כתוב מנחתם בלא וא"ו, מפני שהוא נגד המל',
 ר"מ. [ר"ל משום דנחית ר"מ מדרגי' דוא"ו, ואתתרי' אבתר' דאתקרי' מנחה. דברי דוד]. והוא פלאי
 (יהל אור).

<p>קדמאה אתמרו (ואמר) (שיה"ש ח ז) מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה וגו' מאי בון⁵⁰³⁴ יומא תניינא⁵⁰³⁵ ויומא שתיתאה ויומא שביעאה דסוכות דבהון הוו מנסכים מים ויין דשבע יומין דסוכות בהון והיו (הו) מקריבין ישראל שבעים פרים לכפר על שבעין ממנן בגין דלא ישתאר עלמא חרוב מנייהו הה"ד (במדבר כח יז, יט) ובהמשה עשר יום והקרבתם עולה אשה לריח ניחח ליי' פרים בני בקר שלשה עשר תמימים וביום השני פרים י"ב וביום השלישי י"א וביום הרביעי עשרה וביום החמישי פרים תשעה וביום הששי פרים שמנה וביום השביעי שבעה וכלהו שבעין [ובכל יומי הו חסרים]:</p>	<p>הראשון נאמר "מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה וגו'", מהו "בון"? יום שני ויום ששי ויום שביעי של סכות שבהם היו מנסכים מים ויין של שבעה ימי סכות, בהם היו מקריבים ישראל שבעים פרים לכפר על שבעים ממונים כדי שלא ישאר העולם חרוב מהם, זהו שכתוב "ובחמשה עשר יום" "והקרבתם עולה אשה לריח ניחוח לה' פרים בני בוקר שלשה עשר תמימים", "וביום השני פרים שנים עשר", "וביום השלישי אחד עשר", "וביום הרביעי עשרה", "וביום החמישי פרים תשעה", "וביום הששי פרים שמונה", "וביום השביעי שבעה", וכולם שבעים, ובכל יום היו חסרים.</p>
<p>אמאי חסרים אלא הכא קא רמין (בראשית ח ד) ותנח התיבה בחדש השביעי ומה התם במי⁵⁰³⁶ טופנא (שם ה) המים הלכו הלוך וחסור אוף הכי בתשרי דאיהו ירחא שביעאה דביה כמה פקודין⁵⁰³⁷ ראש השנה ויום הכפורים סכה ולולב אתרוג מינין דלולב שופר שכינתא עלאה שרייא על ישראל דאיהו תשובה סוכה אתרוג וקב"ה דאיהו⁵⁰³⁸ לולב מיד והמים היו הלוך וחסור מתמעטין חובין דישראל אוף הכי מתמעטין ממנן דאינון מלאכי חבלה דממנן עליהו דדמין למי טופנא כמה דאוקמוה עשה עברה אחת קנה לו קטיגור אחד בההוא זמנא דמתמעטין חובין מתמעטין פרים דלהון מתמעטין ממנן דע' אומין מתמעטין ע' אומין מתמעטין וטובא (טיבא) דלהון:</p>	<p>מדוע חסרים. אלא כאן הוא רמז "ותנח התיבה בחודש השביעי", ומה שם בימי המבול "והמים היו הלוך וחסור" כמו כן כאן בתשרי שהוא החודש השביעי שבו כמה מצוות ראש השנה ויום הכפורים סוכה ולולב אתרוג מינים של הלולב שופר השכינה העליונה שורה על ישראל שהיא תשובה סוכה אתרוג והקדוש ברוך הוא שהוא לולב מיד והמים היו הלוך וחסור מתמעטים החטאים של ישראל כמו כן כאן מתמעטים הממונים שהם מלאכי החבלה שממונים עליהם שדומים למי המבול כמו שפרשוהו עשה עבירה אחת קנה לו קטגור אחד באותו זמן שמתמעטים החטאים מתמעטים הפרים שלהם מתמעטים הממונים של שבעים אומות מתמעטים שבעים אומות מתמעט הטוב שלהם.</p>
<p>תיבת נח מני קב"ה לאעלא עמיה שנים שנים (בראשית ז ט) שבעה שבעה (שם ב) [דכר ונוקבא] וזכר ונקבה לקרבנא לאננא על נח ועל כל אינון דעאליון עמיה [לתיבה] אוף הכי אלין דמנטרין הגין וזמנין דאינון ימים טובים שנים שנים שבעה שבעה שנים שנים תרין יומין דר"ה ותרין יומין דשבועות ובגין</p>	<p>צוה הקדוש ברוך הוא להכניס [ב]תיבת נח עמו שנים שנים, שבעה שבעה זכר ונקבה לקרבן להגן על נח ועל כל אלו שנכנסים עמו לתיבה, כמו כן כאן אלו ששומרים חגים וזמנים שהם ימים טובים שנים שנים שבעה שבעה. שנים שנים שני ימי ראש השנה ושני ימים של שבועות, ומפני שאלו</p>

⁵⁰³⁴ לקמן רנט ע"א (לש"ו).

⁵⁰³⁵ ר"ל אותיות ב"ז (יהל אור).

⁵⁰³⁶ בימי (דפ"ו).

⁵⁰³⁷ ר"ל כמ"ש לקמן דביה כל פקודין מים רבים לא כו' (יהל אור).

⁵⁰³⁸ דאיהו (דפ"ו).

<p>דאינון תריין מנייהו בספק הא את⁵⁰³⁹ שני ימי הפורים באתרייהו שבעה שבעה ז' יומין דפסח ז' יומין דסוכות נח לקבל⁵⁰⁴⁰ יום השבת והאי איהו (שם ו יט) מכל החי:</p>	<p>שנים מהם בספק, הרי יש שני ימי הפורים, במקומם שבעה שבעה, שבעת ימי הפסח שבעת ימי הסכות, נח כנגד יום השבת, וזהו "מכל החי".</p>
<p>סכה קא אנינת עלייהו דישראל הה"ד (ישעיה ד ו) וסכה תהיה לצל יומם מחרב סכה קא אנינת מה תיבת נח לאגנא אוף הכי סכה לאגנא⁵⁰⁴¹ ועוד מכל⁵⁰⁴² החי ח"י ברכאן דצלותא ואינון⁵⁰⁴³ ט' (ט')⁵⁰⁴⁴ ברכתא דמינין בה אשתלימו י' ספיראן מעילא לתתא ומתתא לעילא ואיהו לקבל נח:</p>	<p>הסוכה מגנה על ישראל, זהו שכתוב "וסוכה תהיה לצל יומם". הסוכה היא מגינה מחרב. מה תיבת נח להגן, כמו כן כאן סוכה להגן. ועוד "מכל החי", ח"י ברכות התפלה, מהן תשע תשע, ברכת המינים בה נשלמות עשר ספירות ממעלה למטה וממטה למעלה, והיא כנגד נח.</p>
<p>ועוד מכל החי שכינתא אנינת על אלין דנטריין י' אות שבת בתחומא דיליה דאיהי⁵⁰⁴⁵ ח' אלפים⁵⁰⁴⁶ ותריין אלפין לכל צדו (לכל חד) ועוד מכל החי אלין דנטריין [י'] אות ברית דאיהו בח' יומין⁵⁰⁴⁷ דאתמר עלייהו וביום השמיני ימל⁵⁰⁴⁸ בשר ערלתו ועוד מכל החי אלין דנטריין אות י' תפלין בתמנייא פרשיין:</p>	<p>ועוד "מכל החי", השכינה מגינה על אלו ששומרים י', אות שבת בתחום שלו, שהוא שמונת אלפים, אלפיים לכל צד. ועוד "מכל החי", אלו ששומרים י' אות ברית שהוא בשמונה ימים שנאמר עליהם "וביום השמיני ימול בשר ערלתו". ועוד "מכל החי", אלו ששומרים אות י' תפלין בשמונה פרשיות.</p>
<p>שכינתא דאיהי סוכה⁵⁰⁴⁹ אנינת עלייהו ופרישת גדפהא⁵⁰⁵⁰ עלייהו כאמא על בנין ובנין דא תקינו לברכא הפורס סוכת שלום עלינו ובנין דא בירחא שביעאה דביה כל פקודין אלין (שיה"ש ח ז) מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה עם ישראל באבוהון שבשמים ולית מים [רבים] אלא כל אומין וממנן דלהון אם יתן איש דאיהו סמאל כל מה דאית ליה בעלמא דין בנין</p>	<p>השכינה שהיא סוכה מגינה עליהם ופורשת כנפיה עליהם, כאמא על בנין, ומפני זה תקנו לברך הפורס סוכת שלום עלינו, ומפני זה "בחדש השביעי", שבו כל מצוות אלו, "מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה", עם ישראל באביהם שבשמים, ואין "מים רבים" אלא כל האומות והממונים שלהם. "אם יתן איש" שהוא סמאל, "כל מה שיש לו" בעולם הזה כדי</p>
<p>רנו"ב</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>דישתתף באלין פקודין עם ישראל בוו</p>	<p>שישתתף באלו המצוות עם ישראל</p>

⁵⁰³⁹ אית (דפ"ו).
⁵⁰⁴⁰ יסוד יום השביעי כידוע (יהל אור).
⁵⁰⁴¹ תיקו"ז ב ע"א (הערת הזהר).
⁵⁰⁴² מדכל (דפ"ו).
⁵⁰⁴³ מאינון (דפ"ו). ור"ל ברכת המינין נגד המלכות ששם סביב רשעים כו' משלמת לעשר שח"י ברכות הן ט' ביסוד נח מעילא כו' כנ"ל (יהל אור).
⁵⁰⁴⁴ מעילא לתתא כו' עד נח ברכתא דמינין כו' עד ספיראן ועוד כו' (יהל אור)
⁵⁰⁴⁵ דאיהו (דפ"ו).
⁵⁰⁴⁶ עי' בהגר"א בתיקו"ז ג ע"א: תחום שבת הוא ח' אלפים אמות, וכן מילה לח' ימים, ואינון ביסוד שהוא ח' לחכמה, שהיא ראשית, כמ"ש (תהלים יב א) על השמינית.
⁵⁰⁴⁷ ר"ל ח' עם י' של אות הוא ח"י וכן כולם (יהל אור).
⁵⁰⁴⁸ ימול (דפ"ו).
⁵⁰⁴⁹ ר"ל תיבת נח כנ"ל (יהל אור).
⁵⁰⁵⁰ גדפאה (דפ"ו).

"בוז יבוזו לו":	"בוז יבוזו לו".
<p>וביום השמיני עצרת (במדבר כט לה) פר אחד איל אחד (שם לו) הא אוקמוה מארי מתניתין למלכא דזמין אושפיזין לבתר דשלה לון אמר לאלין בני ביתא דיליה אנא ואתון נעביד סעודה קטנה ומאי עצרת [כמד"א] (שמואל א' ט יז) זה יעצור בעמי ולית עצר אלא מלכות מסטרא דשכינתא עלאה עביד סעודתא רברבא ומסטרא דמלכותא סעודתא זעירא ונוהגין למעבד ישראל עמה חדוה ואתקריאת שמחת תורה ומעטרין לס"ת בכתר דיליה רמז ס"ת לתפארת שכינתא עטרת תפארת (ישעיה סב ג):</p>	<p>"ביום השמיני עצרת" פר אחד איל אחד", הרי פרשוהו בעלי המשנה [משל] למלך שזימן אורחים, לאחר ששלח אותם אמר לאלו בני ביתו, אני ואתם נעשה סעודה קטנה. ומה עצרת, כמו שנאמר "זה יעצור בעמי", ואין עצר אלא מלכות. מצד השכינה העליונה עושה סעודה גדולה, ומצד המלכות סעודה קטנה, ונוהגין לעשות ישראל עמה שמחה ונקראת שמחת תורה, ומעטרים לספר תורה בכתר שלו, רמז ספר תורה לתפארת, השכינה "עטרת תפארת".</p>
<p>אמר ר' אלעזר אבא אמאי מסטרא דאמא עלאה זמין לכל ממנן דכל אומין ומסטרא דשכינתא תתאה לא זמין אלא לאומה⁵⁰⁵¹ יחידה לקבל פר יחידא אמר ליה ברי שפיר שאילת בגין דמלכות איהי רמיזא לברתא דאיהי צנועה בבית אביה ואמה ואיהי ארוסה ולא נשואה לאו אורח ארעא למיכל עם [אושפיזין] (ארחין) אבל אימא דהיא נשואה אורח ארעא איהו (למיכל עם ארחי) בתר דמוזמין בעלה אושפיזי למיכל על פתורא עם בעלה ואי אינון אושפיזין⁵⁰⁵² [נכראין לא אכלי עמהון] (שכיחין) לא אבא ולא אמא וכל שכן ברתא ובגין כך בסעודתא דשבעין ממנן לא אשתתף למיכל עמהון חד מן מארי מלכא בגין דאינון נוכראין:</p>	<p>אמר רבי אלעזר, אבא מדוע מצד האמא העליונה מזומן כל הממונים של כל האומות, ומצד השכינה התחתונה לא מזומן אלא אומה יחידה כנגד פר יחיד. אמר לו, בני טוב שאלת, מפני שמלכות היא רומזת לבת שהיא צנועה בבית אביה ואמה, והיא ארוסה ולא נשואה, אין דרך ארץ לאכול עם אורחים. אבל אמא שהיא נשואה, דרך ארץ הוא (לאכול עם האורחים) אחר שמזמין בעלה אורחים לאכול על השלחן עם בעלה. ואם הם אורחים נכרים, לא אוכלים עמהם לא אבא ולא אמא וכל שכן הבת, ולכן בסעודה של שבעים הממונים, לא משתתף לאכול עמהם אחד מבעלי המלך מפני שהם נכרים.</p>
<p>אמר ליה ודאי כען אתיישבת מלה בלבאי על בורייה עולת תמיד דא שכינתא דסליקת לעילא בההוא דרגא⁵⁰⁵³ דאתמר [בה] ערב ובוקר בכל יום תמיד [אומרת פעמים] (ואומרים) (דברים ו ד) שמע ישראל</p>	<p>אמר לו ודאי, עתה יתיישב הדבר בלבי על בוריו. "עולת תמיד" זו השכינה שעולה למעלה באותה דרגה שנאמר בה ערב ובוקר בכל יום תמיד, אומרים פעמים שמע ישראל, והיא עולה בעמוד האמצעי שהוא תדיר עמה בלי פירוד כלל. ולאן עולה, למקום שנגזרה משם, שהוא אין סוף, והוא גבוה מכל הספירות.</p>

⁵⁰⁵¹ לאומא (דפ"ו).

⁵⁰⁵² ר"ל אע"ג דאזמינת להון לא אכלה עמהון (יהל אור).

⁵⁰⁵³ ר"ל בעד"א שמע ישראל (יהל אור).

<p>ואיהי סליקת בעמודא דאמצעיתא⁵⁰⁵⁴ דאיהו תדיר עמה בלא פרודא וכלל[א] (סליקת) ולאן סליקת לאתר דאתגזרת מתמן דאיהו אין סוף ואיהו גבוה מכל ספירא⁵⁰⁵⁵:</p>	
<p>ובג"ד [אוקמוה עולה] כלה לגבוה סלקא [וכד] (ובה) איהי סליקת אחידן בה כל ספירן ואינון סלקין עמה ומאי סליקו דילה לריח ניחה למיהב ריחא טבא קדם יי' ולבתר אתמר בה (ויקרא ט כב) וירד מעשות החטאת והעולה נחתת מליא כפרה מכל חובין דישראל:</p>	<p>ומפני זה פרשוה, עולה כלה לגבוה עולה, וכאשר היא עולה אוחזות בה כל הספירות והן עולות עמה, ומה העליה שלה, ל"ריח ניחוח", לתת ריח טוב לפני ה', ואחר כך נאמר בה "וירד מעשות החטאת והעולה", ירדה מלאה כפרה מכל חטאי ישראל.</p>
<p>והא סליקו דילה איהו בעמודא דאמצעיתא אוף הכי נחיתו דילה איהו ביה וכל היילין דילה ובגין דא אקרי סלם דביה כל הו(ו)יין [נ"א כנויין] סלקין ונחתין דאינון תליין מן יהו"ה ובג"ד כל קרבנין ועלוון אינון ליהו"ה ואתקריאת קרבן על שם דאתקריבו בה כל כנויין ליהו"ה ובגין דא אתמר [עלה] (במדבר ז) (עולה) קרבנו קערת כסף אחת⁵⁰⁵⁶ לית דרגא דאתקריב לגבי יהו"ה פחות מנה ולית צלותא ופקודא מכל פקודין דאורייתא וכל קרבנין ועלוון דאינון לבר [מינה]⁵⁰⁵⁷ (מניה) בכל דרגין דספיראן לא מתקבלן קדם יהו"ה לבר [מינה]⁵⁰⁵⁸ (מניה):</p>	<p>והרי העליה שלה היא בעמוד האמצעי, אף כך הירידה שלה היא בו, וכל הצבאות שלה. ומפני זה נקרא סולם שבו כל ההויות (הכנויים) עולות ויורדות, שהן תלויות מן יהו"ה. ומפני זה כל הקרבנות והעולות הם ליהו"ה, ונקראת קרבן על שם שמתקריבים בה כל הכנויים ליהו"ה. ומפני זה נאמר עליה "קרבנו קערת כסף אחת", אין דרגה שנקרבת לגבי יהו"ה פחותה ממנה, ואין תפלה ומצוה מכל מצוות התורה וכל קרבנות ועולות שהם לחוץ ממנה בכל דרגות הספירות, לא מתקבלות לפני יהו"ה חוץ ממנה.</p>
<p>ובגין דא אתמר עלה (ויקרא טז ג) בזאת יבא אהרן אל הקדש ובג"ד אמר נביא (ירמיה ט כג) כי אם בזאת יתהלל המתהלל ואיהו (איהו) שלמים שלימו דשמא דיהו"ה</p>	<p>ומפני זה נאמר עליה "בזאת יבא אהרן אל הקדש", ומפני זה אמר הנביא "כי אם בזאת יתהלל המתהלל". היא שלמים, שלמות השם של יהו"ה בכל דרגה ודרגה, היא ה' אדני, י' של יהו"ה,</p>

⁵⁰⁵⁴ נתייסד המלכות בב' בחי' אחד נעלם, ואחד נגלה. ובהנעלם הנה היא למעלה מהכל, ותלוי בה כל התיקונים דלעתיד, ואז תתגלה ברום מעלתה שהיא תכלית האחרון לכולם, כי תשוב לקדמותה לאתר דאתגזרת מתמן, דאיהו אין סוף כמ"ש ברע"מ (פינחס רנו ע"ב). אך הבחי' הב' שהוא גילוייה עתה אשר לצורך הנהגת דהעוה"ז, הנה היא למטה מכולם ובסוף כולם, סופא דכל דרגין (זוה"ק פקודי רכו סע"א), והיא יוצאת ונעשית רק מהם (כללים ח"ב נה ע"ב), בבחי' שהיא [הנוק'] כלל כל האצילות כולו וכולל את כולם, הנה אפשר לה עי"ז לעלות למעלה להיות שוה בשוה אליו, ומשתמשים שניהם בכתר אחד, כמ"ש הרב במיעוט הירח (פרק ב ושם סוף פרק א) בבחי' הז', וכן היא עולה ג"כ עוד למעלה למעלה, כמ"ש ברע"מ פ' תרומה (קנח ע"א), וע' פ' בראשית (כד ע"א) ופ' פינחס (רנו ע"ב) וכנודע כ"ז (כללים ח"א נג ע"ג), בפנימיותה שהוא עתה נעלם בה הנה היא באחדותה לעולם למעלה למעלה, ובסוד (ישעיה מד ו) אני ראשון ואני אחרון, והיא סליקת על כל דרגין דלעילא כמ"ש (משלי לא כט) ואת עלית על כולנה (זוה"ק ח"ג כח ע"א), כי בהעלם הנה היא שורש הכל, כי היא עולה עד המלכות דא"ס וכמ"ש ברע"מ פינחס (רנו ע"ב) וע' פ' תרומה (קנח ע"א) ופ' בראשית (כד ע"א ע"ב), ותלוי עלייתה למעלה וגילוי אחדותה בהמלכות דא"ס כאשר יושלם תיקונה בכל הג' תיקונים שאמרנו לעיל, כי אז הנה תתוקן היא בעצמה להתייחד בהמלכות דא"ס, ועל ידה הנה יתוקן הכל, כי היא שורש כולם, ויתוקנו כולם עמה (כללים ח"ב נ ע"ב).

⁵⁰⁵⁵ ח"א כד ע"א וח"ב קנח ע"א (לש"ו). ועי' תיקו"ז קמח ע"ב (כללים ח"ב עב ע"ד).

⁵⁰⁵⁶ ר"ל מל' כמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁵⁰⁵⁷ מנה (דפ"ק).

⁵⁰⁵⁸ מנה (דפ"ק).

<p>בכל דרגא [וּדְרַגָּא] (דדרגא) איהי ה' [אדנ"י] י' דיהו"ה⁵⁰⁵⁹ איהו [דיהו"ה י' ודא איהי] ה' מן אלהים איהי ה' מן אהיה י' מן שדי סוף דכל הויה וכנוי ובג"ד אתמר בה (קהלת יב יג) סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא ואת מצותיו שמור איהו סוף מעשר ספיראן [ים סוף] שלימו דעלאין ותתאין ואיהו (איהי) תרעא⁵⁰⁶⁰ לאעלא⁵⁰⁶¹ לכל חכמתא לכל כנוי והויה ולאעלא(ה) בכל ספירה וספירה ידיעה דכלא ופחות ומינהו (מניה) לית רשו לשום בריה לאשגחא לשום ידיעה בעולם עלה אתמר (תהלים קיח כ) זה השער ליי' צדיקים יבאו בו:</p>	<p>היא ה' מאלהים, היא ה' מאהיה, י' משדי. סוף כל הויה וכנוי, ומפני זה נאמר בה "סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא ואת מצותיו שמור", היא סוף מעשר ספירות, ים סוף, שלמות עליונים ותחתונים, היא שער להיכנס לכל חכמה, לכל כנוי והויה, ולהיכנס בכל ספירה וספירה ידיעה של הכל, ופחות ממנה אין רשות לשום בריה להשגיח לשום ידיעה בעולם, עליה נאמר "זה השער לה' צדיקים יבאו בו".</p>
<p>איהו שם מ"ב אתון דבהון אתבריאו עלאין ותתאין (ואלין אינון אתון כנויין לאתון דהוויין דבהון אתבריאו עלאין) איהי אתקריאת עין מסטרא דימינא (תהלים לג יח) (ו)הנה עין יהו"ה אל יראיו ואתקריאת און מסטרא דשמאלא (דניאל ט יח) הטה אלהי אונך ושמע ואתקריאת ריח מסטרא דעמודא דאמצעיתא ואתקריאת פה מגרמה הה"ד (במדבר יב ח) פה אל פה אדבר בו:</p>	<p>היא שם של מ"ב אותיות, שבהן נבראו עליונים ותחתונים. (ואלו הן אותיות כנויים לאותיות ההיות שבהן נבראו עליונים) היא נקראת עין מצד הימין, הנה עין יהו"ה אל יראיו", ונקראת און מצד השמאל, "הטה אלהי אונך ושמע", ונקראת ריח מצד העמוד האמצעי, ונקראת פה מעצמה, זהו שכתוב "פה אל פה אדבר בו".</p>
<p>אתקריאת פקודא קדמאה אנכי מסטרא דכתר דאיהו אי"ן [מן] (כ)אלהינו⁵⁰⁶² אנכי ביה וכו' כתר⁵⁰⁶³ וביה אין וכתר אתקרי מסטרא דאימא עלאה דאדכר לגבה חמשין זמנין יציאת מצרים באורייתא ואיהו ב"ת מן בראשית דכלילא עשר אמירן מסטרא דחכמה [בת י']⁵⁰⁶⁴ (כתיב) (משלי ג יט) בחכמה יסד ארץ באבא יסד ברתא⁵⁰⁶⁵</p>	<p>נקראת מצוה ראשונה "אנכי", מצד הכתר, שהוא אי"ן מאלהינו. "אנכי" בו כ', כתר, ובו אין, וכתר נקרא מצד האמא העליונה, שהזכיר אצלה חמשים פעמים יציאת מצרים בתורה, והיא ב"ת מבראשית, שכוללת עשר אמירות מצד החכמה, בת י' "בחכמה יסד ארץ", באבא יסד הבת, והוא "נתיב לא ידעו עיט", שכולל ל"ב נתיבות,</p>

⁵⁰⁵⁹ ה' דהו"ה י' דאדנ"י (יהל אור)

⁵⁰⁶⁰ מלוי אדנ"י (יהל אור).

⁵⁰⁶¹ היא השער לה', אשר אי אפשר לכונוס זולתה בשום תפילה ועבודה, אלא דוקא רק ע"י קבלת עול מלכות שמים, וכמו שהאריכו בזה ברע"מ (פנחס רנו ע"ב) ובתיקונים (תיקון י"ט דף טל ע"ב) ובתז"ח (לב ע"ב) ובכמה מקומות, וכ"מ בזו"ח. וכן על זה ביקש משרבע"ה ואמר (שמות לד ט) ילך נא אדני בקרבנו, ותרגום אונקלוס, תהך כען שכינתא דה' ביננא, וניתן לו בקשתו וכמ"ש ברכות ז ע"א), והיא שוכן בקרב ישראל ממש וכמ"ש הגר"א בתיקונים (תיקון ל"ח פז ע"ג ד"ה ולקבל נעימו) כי כל קשוטי ומעשה ישראל וכל עניניהם הכל בה כו' (ושם ע"ד בד"ה מה) דכל התיקונין בדידן הכל אליה דאנון איברים דילה (ושם נ' ע"ב בד"ה וכד) דהיא מתפשטת בכל א' וא' מישראל, וז"ש (שמות כה ח) ושכנתי בתוכם, ר"ל בתוך בני ישראל, והיא כנסת ישראל (הקדו"ש מה ע"ב).

⁵⁰⁶² מאלהינו (דפ"ק).

⁵⁰⁶³ עי' ח"ב צא ע"א וגרסאות שם.

⁵⁰⁶⁴ בת של חכמה י' שבשם עשר אמירן בת עם י' ב"ת וזהו בחכמה יבנה בית (יהל אור).

⁵⁰⁶⁵ לקמן רנח ע"א תיקו"ז סח סע"א (לש"ו). כללות המלכות הנה היא ג"כ סוד יו"ד במילוי כמו החכמה אבא, כי אבא יסד ברתא (ע' ברע"מ פנחס רנו סע"ב ובכ"מ), ועצמותה הוא הי' פשוט והוא הי' דאדנ"י שהוא מה' דהויה, שהיא ג"כ כלל כל העשר ספי' כמו החכמה אבא (ע' רע"מ הנז' ובכ"מ). וכן היא נקרא חכמה זעירא, כמ"ש באד"ז (רצו ע"א) ובכ"מ. אך הו' דמילוי יו"ד שבה, הוא הארתה

<p>ואיהו (איוב כח ז) נתיב לא ידעו עיט דכליל ל"ב נתיבות דאינון ל"ב אלהים מסטרא דאימא עלאה דאתקרי כבוד וכד אתכלולין בברתא אתקרי ל"ב ובגין דא כבוד לעילא ל"ב לתתא:</p>	<p>שהם ל"ב אלהים מצד האמא העליונה שנקראת כבוד, וכאשר נכללים בבת נקראת ל"ב, ומפני זה כבוד למעלה, ל"ב למטה.</p>
<p>וי' דברן אתייהיבו חמש בלוחא חדא וחמש בלוחא תניינא ואיהו כליל לון ה' מכתר עד גבורה וה' מעמודא דאמצעיתא עד</p>	<p>ועשרה דברות נתנו חמשה בלוח אחד וחמשה בלוח שני, היא כוללת אותו חמשה מכתר עד גבורה, וחמשה מהעמוד האמצעי עד</p>
<p>רנזא</p>	
<p>רע"מ</p>	
<p>ברתא ואינון ה' ה' וכי אית [למלא] (לאכללא) בעשרה פיות אלא כליל⁵⁰⁶⁶ לון בבת יחידה י' ואתעבידו כלהו חדא אוף הכי ו' אתקרי קול ולא אשתמודעין ביה עד דאשתתף עד⁵⁰⁶⁷ דבור ובגין דא (דברים ד יב) קול דברים אתם שומעים:</p>	<p>הבת, והם חמשה חמשה. וכי יש לדבר בעשרה פיות, אלא כולל אותם בבת יחידה י', ונעשו כולם אחד. כמו כן כאן, ו' נקראת קול, ולא מכירים בו עד שמשתתף עד דיבור, ומפני זה "קול דברים אתם שומעים".</p>
<p>איהי פקודא תניינא מסטרא דגבורה יראה בחושבן ורמיזא במלת בראשית ירא בשת ואוקמוה מאן דלית ליה בשת פנים ודאי דלא עמדו אבהתוי על טורא דסיני:</p>	<p>המצוה השניה היא מצד הגבורה, בגימ' יראה, ורמוזה במלת בראשית, ירא בושת, ופרשוה מי שאין לו בושת פנים ודאי שלא עמדו אבותיו על הר סיני.</p>
<p>איהי פקודא תליתאה דאתקרי אהבת חסד [נה"ד (ירמיה לא ב) אהבת עולם אהבתיך על כן משכתיך חסד] אהבה כלילא מאבהן דאתקרי בהון בכל מכל כל ורוא⁵⁰⁶⁸ דמלה (ירמיה ב ב) זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולתיך⁵⁰⁶⁹:</p>	<p>המצוה השלישית היא שנקראת אהבת חסד, זהו שכתוב "אהבת עולם אהבתיך על כן משכתיך חסד", אהבה כלולה מהאבות שנקרא בהם "בכל מכל כל", וסוד הדבר "זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולתיך".</p>
<p>ואיהי פקודא רביעאה [יהוד] (יסוד) מסטרא דעמודא דאמצעיתא ושמע ישראל (דברים ו ד) ואיהי כ"ה כ"ה אתוון עמיה בשית תיבין דאינון שמע ישראל ובגינה אמר אברהם (בראשית כב ה) נלכה עד כ"ה ונשתחווה (שמות יט ג) כ"ה תאמר לבית יעקב איהו א"ח עמודא דאמצעיתא ואיהי ד' שלימו דיחודא דיליה לאשלמא ביה אחד</p>	<p>והמצוה הרביעית היא יחוד מצד העמוד האמצעי, שמע ישראל, והיא כ"ה, כ"ה אותיות עמו בשש תיבות שהן שמע ישראל, ובגללה אמר אברהם, "נלכה עד כ"ה ונשתחווה" "כ"ה תאמר לבית יעקב". הוא א"ח, עמוד האמצעי, והיא ד' שלמות היחוד שלו להשלים בו אחד. א"ח כולל תשע ספירות, שהן א', אין סוף, ח' שמונה</p>

המתפשט בהו' היכלין דבריאה (ע' דרושי מ"ן ומ"ד דרוש ח סמוך לסופו), והד' דמילוי יו"ד שבה הוא הארתה המתפשט ביצירה וכן ההארה דהארה המתפשט בעשיה (וע"ד שאמר הרב בשבירת הכלים פ"ז, כי העשיה הוא החיצוניות דחיצוניות) כי בהו' היכלין דבריאה היא מתגלה בהארת כל הו"ק שבה, אבל ביצירה ועשיה אינה מתלבש אלא רק בהארת הנה"מ שבה, וכן הוא מבואר בדרושי מ"ן ומ"ד (דרוש ח סמוך לסופו), כי העולמות בי"ע הם סוד ו"ד דה' אחרונה דהמלכות דאצילות (דע"ה ח"ב נד ע"ד).

⁵⁰⁶⁶ לשון הבהיר (סי' ל), והכל במלת בראשית, בית ראש, חכמה שהיא ראשית (יהל אור).

⁵⁰⁶⁷ (ס"א עם) (נוסף בדפ"ו).

⁵⁰⁶⁸ רזא (דפ"ו).

⁵⁰⁶⁹ ר"ל בכל מכל כל, דכלילא מכלם (יהל אור).

<p>א"ה כליל ט' ספיראן [דאינון] (דאיהי) א' אין סוף⁵⁰⁷⁰ ה' תמניא ספיראן מחכמה עד יסוד ד' מלכות קוצא דילה בה אשתלימו לעשרה⁵⁰⁷¹ דאינון יו"ד ה"א וא"ו ה"א ד' כלילא מד' אתוון יהו"ה:</p>	<p>ספירות מחכמה עד יסוד, ד' מלכות הקוץ שלה, בה נשלמות לעשר שהם יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ד' כלולה מארבע אותיות יהו"ה.</p>
<p>פקודא חמשה (יהושע א ח) והגית בו יומם ולילה איהי אורייתא⁵⁰⁷² דבכתב מסטרא דחסד ואורייתא דבעל פה מסטרא דגבורה דבהון חכמה ובינה כמה דאוקמוה מארי מתניתין הרוצה להחכים ידרים להעשיר יצפין ועמודא דאמצעיתא כליל תרווייהו ובגין דא אתקרי שמים כליל אש ומים אש דגבורה ומים דחסד ובגין דא כתר⁵⁰⁷³ לכתר דאיהי⁵⁰⁷⁴ כף (במדבר ז פו) עשרה עשרה הכף בשקל הקדש דאינון יהו"ה תלת אתוון אתעבידו כף על ו' והיינו כנגד (כתר) תורה ו' היינו ס"ת וכף (כ) עטרה על רישיה וכלא יהו"ה כ"ו בחושבן:</p>	<p>מצוה חמישית היא "והגית בו יומם ולילה", היא תורה שבכתב מצד החסד, ותורה שבעל פה מצד הגבורה, שבהן חכמה ובינה. כמו שפרשוה בעלי המשנה, הרוצה להחכים ידרים, להעשיר יצפין, והעמוד האמצעי כולל את שניהם. ומפני זה נקרא שמים, כולל אש ומים, אש של גבורה ומים של חסד. ומפני זה כתר לכתר, שהיא כף, עשרה עשרה הכף בשקל הקודש, שהם יהו"ה שלש אותיות נעשות כף על ו', וזהו כנגד כתר תורה, ו' זה ספר תורה כף עטרה על ראשו והכל יהו"ה עשרים ושש בחשבון.</p>
<p>פקודא שתיתאה איהי תפלה של יד בדוועא שמאלא ומסטרא דגבורה ה' דיד כהה מכתר ועד גבורה ה' ספיראן ואינון תפלין דרישא דעמודא דאמצעיתא ואיהי קשר תלת רצועות דאינון נצח הוד יסוד:</p>	<p>מצוה ששית היא תפלה של יד בזרוע שמאל, ומצד הגבורה ה' של יד כהה מכתר ועד גבורה חמש ספירות, והן תפלין של ראש של העמוד האמצעי, והיא קשר, שלש רצועות שהן נצח הוד יסוד.</p>
<p>[ואיהי] (דאיהי) פקודא שביעאה מצות ציצית כליל תכלת ולבן דינא ורחמי בגורא אשא חוורא לא אכיל תכלא אכיל ושצי (מלכים א' יח לח) ותאכל [את] העולה חוור מימינא תכלת משמאלא עמודא דאמצעיתא יהוד בין תרווייהו ירוק (ו) בגין דא אוקמוה מארי מתניתין מאימתי קורין את שמע בשחרין משיכיר בין תכלת ללבן⁵⁰⁷⁵ ובגין דא תקינו פרשת ציצית למקרי לה ביחודא:</p>	<p>והיא מצוה שביעית, מצות ציצית כוללת תכלת ולבן, דין ורחמים, באש אש לבנה לא אוכלת, תכלת אוכלת ומכלה "ותאכל את העולה", לבן מימין תכלת משמאל, העמוד האמצעי יחוד בין שניהם ירוק, לכן פרשוהו בעלי המשנה, מאימתי קורין את שמע בשחרית משיכיר בין תכלת ללבן, ומפני זה תקנו פרשת ציצית לקרא אותה ביחוד.</p>
<p>ואיהי פקודא תמינאה מזוזה שכנתא אתקריאת מזוזה מסטרא דעמודא</p>	<p>והיא מצוה שמינית, מזוזה, השכינה נקראת מזוזה מצד העמוד האמצעי של אותיות יהו"ה, ומצד של צדיק סוד</p>

⁵⁰⁷⁰ כתר (יהל אור).

⁵⁰⁷¹ תבין כי קוץ הד' שבמלכות משלים ה"ס של יוד הא ואו הא נראה כי אלו הם י"ס מעילא לתתא וקוץ זה הוא מלכות האחרונה של הזכרים ולכן זה נרמז בקוץ הד' של אחד והבן זה היטב מאוד (זהר הרקיע), ר"ל קוצא דאות ד' משלמת לעשר, וד' עצמה כלילא מד' כו' (יהל אור).

⁵⁰⁷² ר"ל זהו יומם ולילה, שבכתב ושבע"פ (יהל אור).

⁵⁰⁷³ תיקו"ז קלד (הערת הזהר).

⁵⁰⁷⁴ ובג"ד כתר דאיהו כו'. ר"ל דחו"ג, שהן ב' תורות, דכלילין בעד"א, הן ב"פ עשר, שהן כ', שהן יה"ה שבשם, י' בחסד, ה' בגבורה, ו' ת"ת כליל להון. ולכן נק' בכל השם. וכ' דיה"ה הן כתר על ס"ת, שהוא ו', כמו שמפרש והולך. וזהו עשרה עשרה, ב"פ הכף, ר"ל כ', ובשקל ו' כידוע (יהל אור).

⁵⁰⁷⁵ עיי' לעיל רכז ע"א.

<p>דאמצעיתא דאתון דיהו"ה⁵⁰⁷⁶ ומסטר דצדיק רוא דברית אתקרי שדי שדי חותמא דמלכא [דאיהו] יהו"ה:</p>	<p>הברית נקראת שדי, שדי חותמת המלך, שהוא יהו"ה.</p>
<p>פקודא תשיעאה⁵⁰⁷⁷ שכינתא אתקריאת אות ברית מסטרא דצדיק יסוד עולם (משלי י כה) זאת אות הברית (בראשית ט יב) בני עמודא דאמצעיתא ובין בני ישראל נצח הוד אות דא צדיק היא דא שכינתא כי ששת ימים עשה יי' את השמים (שמות כ יא) מכתר עד עמודא דאמצעיתא דלית שית בכל אתר אלא מסטרא דאת ו' ולית שביעי אלא מסטרא דאת י' עטרה על רישיה חכמה עלאה אות הוא חכמה תתאה אות היא:</p>	<p>מצוה תשיעית, השכינה נקראת אות ברית, מצד של צדיק יסוד עולם, "זאת אות הברית" בין העמוד האמצעי ובין בני ישראל, נצח והוד, "אות" זה צדיק, "היא" זו השכינה, "כי ששת ימים עשה ה' את השמים" מכתר עד העמוד האמצעי, שאין ששה בכל מקום אלא מצד האות ו', ואין שביעי אלא מצד האות י', עטרה על ראשו, חכמה עליונה [נקרא] "אות הוא", חכמה תחתונה [נקראת] "אות היא".</p>
<p>ותקיננו למגזר לתמניא [דאינון] [דאיהו] ח' מן חכמה עד יסוד לקבלא בהון י' זעירא לסלקא לה עד כתר למהוי עטרה על ראשיהון ותקיננו לשווייה⁵⁰⁷⁸ [ל]ערלה במנא [ד]עפרא לקיים (ישעיה סה כה) ונחש עפר לחמו:</p>	<p>ותיקנו למול לשמונה שהם ח', מחכמה עד יסוד, לקבל בהם י' קטנה, להעלות אותה עד כתר, להיות עטרה על ראשם. ותקנו לשים הערלה בכלי עפר, לקיים "ונחש עפר לחמו".</p>
<p>פקודא עשיראה (שמות לא טז) ושמרו בני ישראל את השבת שכינתא אתקריאת שבת⁵⁰⁷⁹ [מסטרא] דתלת דרגין דאינון ש ג' כתרין כתר חכמה ובינה ואיהי בת רביעאה לון שית יומין מחסד עד יסוד בהון תעשה [מלאכה] בגין דבניינא מתחיל מחסד הה"ד</p>	<p>מצוה עשירית [היא] "ושמרו בני ישראל את השבת" השכינה נקראת שבת מצד שלש דרגות, שהן ש', שלשה כתרים כתר חכמה בינה, והיא בת, רביעית להם. ששה ימים מחסד עד יסוד, בהם תעשה מלאכה, מפני שהבנין מתחיל מחסד, זהו שכתוב</p>

⁵⁰⁷⁶ ר"ל והיה שבפנים מקבל לשד"י שבחוץ כידוע (יהל אור).
⁵⁰⁷⁷ בספד"צ (פרק א ד"ה מלך השמיני י ע"א) אמר שם הגר"א כי עטרת היסוד הוא חכמה של
מלכות, ע' רע"מ פנחס (רנז ע"א) פקודא תשיעאה כו', ובהגר"א בתיקונים (דף לה רע"ב [דא נקודה
דסיהרא כו' - באמצע כנ"ל, והיא חכמה דילה כמו שמפרש והולך, וכן בתיקון י"ט, והיא אות ברית
דילה, שהוא עטרת היסוד, והוא חכמה דילה, רוחא דבגוה, דמשם שרשה. ועמש"ל תיקון מ"ם מזה
בארוכה.]. ופט סע"ב [ז"ל: והוא רוחא דשדי בגוה עם הגבורות אף שהטפה נולד הולד ממנו ומההוא
רוחא נוטל הולד הלבוש כימי אלוה כו' מ"מ נשאר העיקר בקרבה והוא מביא לה מ"נ והוא נקודה
בהיכליה כי היכל הוא בבינה דילה והוא פנימי לא בגופה. אמנם אולי זה טעות וצ"ל קו ע"ב ז"ל:
חכמה דילה שנק' בת מלך פנימה (תהלים מה יד) נקודה בהיכליה פנימה דעלה נאמר כל כבודה
דחכמה נקרא כבוד ל"ב נתיבות וכורסייא הוא כסא לכבוד והכל במלכות]). והענין הוא, כי מעצמות
העיקרי שבה הוה העטרה בבחי' כתר שלה וכנז' (כללים ח"ב נז ע"ג).
⁵⁰⁷⁸ לשוויא (דפ"ו).

⁵⁰⁷⁹ לעיל רמג ע"ב ועי' ח"ב צב רע"א (לש"ו). בהימים בהז' ימי שבוע הנה הששת ימי המעשה הם
נגד הו"ק וכמ"ש בזה"ק בראשית (ל"א סע"א), ויום שבת הוא נגד המלכות (ע' תיקונים תיקון ט' כה
ע"א ותיקון מ"ח צה ע"ב ורע"מ פנחס רמג ע"ב ורנז ע"א) וכמ"ש הרב בשער המצוות (פ' בהר). וע'
בהגר"א ספד"צ (פרק א יא ע"א ד"ה שביעאה עלייהו) החילוק שבין שבת ליוה"כ ע"ש. ועל"פ הוא כי
בהז' ימי השבוע הנה ישנו יום מיוחד להמלכות ג"כ והוא יום השבת, משא"כ במשך זמן המציאות
אשר מן העולם ועד העולם, שהם עשר אלפים שנה אשר הם הזמן דשליטת הי' ספ"י הנה אין אלף
מיוחד להמלכות כלל, אלא הדעת משלים לעשר שהוא אלף הט' כנז' [ועי' שער מאמרי רשב"י ויקהל]
(כללים ח"א פג ע"ד), הגם דהרב בטע"מ (פרשת בהר) אמר דשבת הוא מלכות, וכן הוא ג"כ בתיקונים
(תיקון ט דף כה ע"א) שבת דאיהי שכינתא, אמנם הנה הוא רק ע"י הבינה שמאיר לה כמ"ש הגר"א
בספד"צ (פרק א בד"ה שביעאה עלייהו יא ע"א), כי עיקר שבת הוא בבינה, יום שכולו שבת (סנהדרין
צז ע"א) (כללים ח"ב נב ע"ב).

<p>(תהלים פט ג) עולם חסד יבנה⁵⁰⁸⁰ אבל מבינה⁵⁰⁸¹ ולעילא ואיהו מנוחה וענג ושבתא⁵⁰⁸² לכל עובדא:</p>	<p>"עולם חסד יבנה", אבל מבינה ולמעלה היא מנוחה ועונג ושבתה לכל מעשה.</p>
<p>פקודא חד סר איהי אתקריאת צלותא דשחרית מנחה ערבית מסטרא דתלת אבהן [ואיהו] (דאיהו) תפלת כ"ל פה⁵⁰⁸³ לית כל אלא צדיק⁵⁰⁸⁴ דכתיב (דברים א' כט יא) כי כל בשמים ובארץ ותרגם יונתן בן עוזיאל דאחיד בשמיא ובארעא⁵⁰⁸⁵:</p>	<p>מצוה אחת עשרה, היא נקראת תפלה של שחרית מנחה וערבית מצד שלשת האבות, והיא "תפלת כ"ל פ"ה". אין "כל" אלא צדיק, שכתוב "כי כל בשמים ובארץ", ותרגם יונתן בן עזיאל, שאוחז בשמים ובארץ.</p>
<p>פ"ה כחושבן מילה [ומה] ברית ביה מ[ת]יחדין דכר ונוקבא דלתתא אוף ביסוד מתייחד חתן וכלה דלעילא הוא חי עלמין כליל ח"י ברכאן הה"ד (משלי י ו) (ו) ברכות לראש צדיק ובג"ד כל הכורע כורע בברוך וכל הזוקף זוקף בשם דא שכינתא בשם דיהו"ה⁵⁰⁸⁶ ביה צריך לזקפא שכינתא ההיא דאתמר בה (עמוס ה ב) נפלה לא תוסיף</p>	<p>פ"ה כחושבן מיל"ה, ומה ברית, בה מתייחדים זכר ונקבה שלמטה, אף ביסוד מתייחד חתן וכלה שלמעלה, הוא חי העולמים כולל ח"י ברכות, זהו שכתוב "ברכות לראש צדיק". ומפני זה, כל הכורע כורע בברוך, וכל הזוקף זוקף בשם, זו השכינה בשם יהו"ה, בו צריך לזקוף השכינה ההיא, שנאמר בה "נפלה לא תוסיף"</p>
<p>רנז/ב10853:</p> <p>רע"מ:</p>	
<p>קום בתולת ישראל ע"י דרגא אחרא ובג"ד (עמוס ט יא) ביום ההוא אקים את סכת דוד הנופלת ההוא דאתמר ביה (תהלים קמו ח) יהו"ה זוקף כפופים:</p>	<p>קום בתולת ישראל", על ידי דרגה אחרת, ומפני זה "ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת" אותו שנאמר בו "יהו"ה זוקף כפופים".</p>
<p>פקודא תריסר איהי אתקריאת חג המצות⁵⁰⁸⁷ וחג השבועות וחג הסוכות מסטרא דג' אבהן⁵⁰⁸⁸ ור"ה מסטרא דיל(י)ה</p>	<p>מצוה שתים עשרה, היא נקראת חג המצות וחג השבועות וחג הסוכות מצד שלשת האבות, וראש השנה מהצד</p>

⁵⁰⁸⁰ מה שאמרנו דהתחלתם הוא מחסד, הנה אין הכוונה על שורשם שבתחילה, כי הנה שורש כל המציאות אשר בתחילתה, הנה נעשה באמת עיקרו בבחי' הגבורה, אלא שהשתתף עמו אח"כ החסד ג"כ, וכמ"ש (רש"י בראשית א א) בתחילה עלה במחשבה לברוא במדת הדין ראה שאין העולם מתקיים שיתף עמו מדת הרחמים, וזהו שכתוב כי אמרתי עולם חסד יבנה, הכוונה הוא כי בנין העולם וקיומו והשלמתו הנה זה נעשה רק ע"י החסד, והוא ע"י ששיתף אח"כ את החסד למדת הדין. וכן אמרו בזוה"ק (ויחי דף רל ע"ב) וכו' וכן הוא בפ' תרומה (דף קסו ע"ב), וכן אמרו ג"כ בהקדמת תיקונים (דף יז ע"א) (ביאורים ח"א נט ע"ב)

⁵⁰⁸¹ שבת סלקא ברתא לג"ר. [מצאתי כתוב על הגליון כמ"ש במ"א (ליקוטי הגר"א ח"א שבת) ששבת הוא תר"ך עמודים, ל"ב נתיבות, ונ' שערי בינה] (יהל אור).

⁵⁰⁸² ושבתה (דפ"ו).

⁵⁰⁸³ פ"ה (דפ"ו).

⁵⁰⁸⁴ כ"ז נעשה בו בסוד תוספות, ומסוד היסוד דכתר עליון, וע"י ב' מזלות נוצר ונקא (כללים ח"ב לג ע"ד).

⁵⁰⁸⁵ ח"א לא סע"א (לש"ו).

⁵⁰⁸⁶ ר"ל בעד"א (יהל אור).

⁵⁰⁸⁷ כל הזמנים אשר יש בהם איזה תוספות קדושה הנה נעשה אז עילוי ותיקון לכולם לכל א' לפי ערכו, אלא שכל זמן זמן המיוחד לאיזה ספ' ולאיזה פרצוף, [ע' פרשת אמור צו ע"א ובהגהות מהרח"ו שם, וכן שם סע"ב, וע' עוד ברע"מ פינחס רנז רע"ב, וברע"מ ס"פ תצא רפג ע"א], הנה נמשך התיקונים אשר מכל העליות שבכולם לאותו הספ' והפרצוף המיוחס לאותו הזמן, ומאיר ומתגלה באורו ע"י כולם, כי משתתפים כולם להאיר עם אותו האור השולט באותו הזמן, וזהו שליטתו במה שכולם פונים אליו להאיר עמו (כללים ח"ב לה ע"ג).

⁵⁰⁸⁸ ר"ל חסד ת"ת גבורה, ע' פ' אמור צו ע"א (כללים ח"א לז ע"ד).

<p>דינא דמלכותא דינא⁵⁰⁸⁹ ואית דיימא פסח⁵⁰⁹⁰ דרועא ימינא שבועות מתן תורה דאיתיהיבת במדברא דאיהו ממנא עליה שור⁵⁰⁹¹ מסטרא דגבורה סכות (בראשית לג יז) ויעקב נסע סכותה:</p>	<p>שלה, דין המלכות הוא דין. ויש שיאמר פסח זרוע ימין, שבועות מתן תורה שנתנה במדבר שהוא ממונה עליו שור מצד הגבורה, סכות "ויעקב נסע סכותה".</p>
<p>פקודא תליסר ק"ש ואית למנדע⁵⁰⁹² דאיהו אתקרי חכם בכל [מיני חכמות ומבין בכל] מיני תבונות (עד אין סוף) וחסיד בכל מיני חסדים וגבור בכל מיני גבורות ויועץ בכל מיני עצות וצדיק בכל מיני צדקות ומלך [בכל] (על כל) מיני מלכות עד אין סוף עד [אין] כתר⁵⁰⁹³ ובכל אלן דרגין בחד אקרי רחמן ובחד אקרי דיין והכי (אוקמוה) בכמה דרגין עד אין סוף אי הכי שנוי אית בין רחמן⁵⁰⁹⁴ לדיין:</p>	<p>מצוה שלש עשרה [היא] קריאת שמע, ויש לדעת שהוא נקרא חכם בכל מיני חכמות ומבין בכל מיני תבונות וחסיד בכל מיני חסדים וגבור בכל מיני גבורות ויועץ בכל מיני עצות וצדיק בכל מיני צדקות ומלך בכל מיני מלכות עד אין סוף עד (כתר) אין חקר, ובכל אלו הדרגות, באחת נקרא רחמן, ובאחת נקרא דיין, וכך בכמה דרגות עד אין סוף. אם כך, יש שינוי בין רחמן לדיין.</p>
<p>אלא קודם דברא עלמא אתקרי הוא בכל אלן דרגין על שם בריין דהוו עתידין להבראות⁵⁰⁹⁵ דאי לאו (בכל) בריין דעלמא אמאי אתקרי רחום דיין אלא על שם בריין דעתידין⁵⁰⁹⁶:</p>	<p>אלא קודם שברא העולם נקרא הוא בכל אלו הדרגות על שם בריות שהיו עתידות להבראות, שאם לא בריות העולם, מדוע נקרא רחום דיין, אלא על שם הבריות העתידות.</p>
<p>ובג"ד כל שמהן אינון כנויין דיליה על שם עובדין דיליה⁵⁰⁹⁷ כנונא דא ברא נשמתא בדיוקנא דיליה דאתקריאת [על] (של) שם פעולות דילה בכל אבר ואבר דגופא [ד]אתקרי עלמא זעירא (ו)כנונא דמארי עלמא אתנהיג בכל בריין ובכל דרא כפום עובדיו וכך נשמתא כפום עובדיו דכל אבר ואבר ההוא אבר דעביד ביה פקודא אתקרי</p>	<p>ומפני זה כל השמות הם כנויים שלו, על שם המעשים שלו, כדוגמא זה ברא הנשמה בדמות שלו שנקראת על שם פעולות שלה, בכל אבר ואבר של הגוף שנקרא עולם קטן. כדוגמא שאדון העולם נוהג בכל הבריות ובכל דור כפי מעשיו, כך הנשמה כפי מעשיו של כל אבר ואבר. אותו האבר שעושה בו מצוה נקראת הנשמה לגביו חמלה</p>

⁵⁰⁸⁹ סוף פ' תצא (רפג ע"א) ע"ש ובשער הכוונות (דף עז ע"א) (כללים ח"א לז ע"ד).

⁵⁰⁹⁰ עי' לעיל צו ע"א ולקמן רפג ע"א (לש"ו).

⁵⁰⁹¹ שור המדבר, ורב תבואות בכח שור, שתי הלחם (יהל אור).

⁵⁰⁹² כתר עלאה הוא בערך המאציל רק כערך השחרות לערך הלבנונית, וכערך הגוף לגבי הנשמה וכנ"ל, וכן הוא ידוע ג"כ מתפילת אליהו. וע' עוד ברע"מ (פ' בא מב ע"ב, ופ' פינחס רנז ע"ב ורנח ע"א) ובתז"ח (טו ע"ג ע"ד) וכן בכ"מ בזוה"ק, כי אין ערך וחקר לרוממות המאציל על האצילות אלא שמתייחד עם האצילות ביחוד עצום עד שנעשה חד עמו, אבל אין ערך וחקר לרוממותו עליהם, וא"כ הרי אין מקום לתשובתו בענין החקירה הנז' כלל וכלל (כללים ח"א לג ע"ג), עי' ח"ב במב ע"ב (ביאורים ח"א א ע"א).

⁵⁰⁹³ אין חקר (נוסף בדפ"ו).

⁵⁰⁹⁴ רחמין (דפ"ו).

⁵⁰⁹⁵ והוא כל הגילויים שבאצילות שנתגלה בהם לפי הסדר שראה רצונו לייסד בהם את כל המציאות דב"ע (הקדו"ש ה ע"ג), כל גילוי שמותיו ית"ש הוא רק ע"י פעולותיו וכמ"ש בשמור"ר (פרק ג סימן ו') שאמר הקב"ה למשרבע"ה שמי אתה מבקש לידע לפי מעשי אני נקרא וע' זוה"ק ויקרא דף י' וי"א ופ' פינחס דף רנ"ז ע"ב (כללים ח"ב קג ע"ד).

⁵⁰⁹⁶ דאילולא שהמציא את העולמות ב"ע, הרי היה כל גילויו שבאצילות ללא צורך (הקדו"ש ה ע"ג).

⁵⁰⁹⁷ כל השמות שבאצילות שהם גילויו הם רק בשביל הבי"ע וע"פ מה שראוי להם (הקדו"ש ה ע"ג).

<p>נשמתא לגביה⁵⁰⁹⁸ חמלה וחסדא חנא ורחמי ובהווא אבר דעביד ביה עבירה אתקרי נשמתא לגביה⁵⁰⁹⁹ דינא וחמימה וכעס אבל לבר מן גופא למאן תהא חמלה או אכזריות:</p>	<p>וחסד וחן ורחמים. ובאותו אבר שעושה בו עבירה נקראת הנשמה לגביו דין וחמה וכעס. אבל לחוץ מן הגוף, למי תהיה חמלה או אכזריות.</p>
<p>אוף הכי מארי עלמא קדם דברא ועלמא וברא [עלמא ו]בריין דיליה למאן אתקרי רחום וחנן או דיין אלא כל שמהן דיליה אינון כנויין ולא אתקרי בהון אלא על שם בריין דעלמא ובג"ד כד מארי דרא [אינון טבין איהו אתקרי לגבייהו יהו"ה במדת רחמים וכד ומארי דרא] אינון חייבין אתקרי אדנ"י במדת הדין לכל דרא ולכל ב"נ כפום מדה דיליה אבל לאו דאית ליה מדה ולא שם ידוע:</p>	<p>כמו כן כאן, אדון העולם, קדם שברא את העולם וברא בריותיו, למי נקרא רחום וחנן או דיין, אלא כל השמות שלו הם כנויים, ולא נקרא בהם אלא על שם בריות העולם, ומפני זה כאשר בעלי הדור הם טובים, הוא נקרא אצלם יהו"ה במדת הרחמים, וכאשר בעלי הדור הם רשעים נקרא אדנ"י במדת הדין, לכל דור ולכל אדם כפי מדתו. אבל אין לו מדה ולא שם ידוע.</p>
<p>כנוונא [דספיראן] (דספירה) דכל ספירה אית ל(י)ה שם ידוע⁵¹⁰⁰ ומדה וגבול ותחום ובאלין שמהן מארי עלמא⁵¹⁰¹ איהו אתפשט</p>	<p>כדוגמת הספירות, שכל ספירה יש לה שם ידוע ומדה וגבול ותחום, ובאלו השמות אדון העולם הוא מתפשט</p>

⁵⁰⁹⁸ לגבי (דפ"ו).

⁵⁰⁹⁹ לגבי (דפ"ו).

⁵¹⁰⁰ המאציל ית"ש עם הנאצלים, הנה אין קץ לרוממותו עליהם, כי הם בערכו בבחי' גבול ומדה ושיעור בכל עניניהם וכמ"ש ברע"מ (פינחס רנז ע"ב), וא"כ הרי הוא אינו מסוגם כלל, ולכן אמרו בתיקונים (תיקון ע דף קנט ע"ב) כתר עלאה אע"ג דאיהו אור קדמון אור צח ואור מצוחצח, איהו אוכם קדם עלת העלות. וכן בתיקון ס"ט (קלג ע"ב) (כללים ח"א לג ע"ב), אצילת הי"ס הנה היה כדי להתגלה על ידיהם בבחי' גבול ומדה, וכמ"ש הרב בעיגולים ויושר (ענף ב) מזה"ק פנחס (רנז ע"ב), דכל ספי' אית לה שם ידוע ומדה וגבול ותחום כו' ע"ש, וכן אמר עוד הרב בדרושי אבי"ע (ריש פרק ב) כי הי"ס הם עשר מדות, כי יש בהם גבול ומדה כו'. [והכוונה בכ"ז הוא כי יש בהם הכח דגבול ומדה להוציא על ידיהם כל מציאות הגבוליים אשר בהב"ע, וע' בזה בדברי רבינו עזריאל בספר דרך אמונה בתחילתו בסי' ג']. וכ"ז הנה היה ע"י שהיה יציאתם זה למטה מזה, ויצא כל ספי' מחברתה למטה ממנה ומתחתיה. והרי מפסיק העליונה בינה לבין המאציל ית"ש שהוא האור דא"ס, ועי"ז יש אפשרות שיצא כל תחתון בכח גבול ומדה ובמדרגתה הראויה לה לכל א' בפנ"ע (כללים ח"א עד ע"ב), כל ההתהוות דהעולמות ב"ע הרי הם בגבול ומדה ועל זה התגלה באצילות כדי לפעול בגבול ומדה כי כל הספי' דאצי' הנה הם השרשים לכל תוצאות דגבול ומדה (כללים ח"ב צט ע"א), האצילות שהוא השורש לגילוי ית"ש אשר בגבול ומדה (כללים ח"ב קכב ע"ג), א"ק ואצילות הנה היה להם ראש וסוף (ביאורים ח"א ב ע"ד), אינם ח"ו כבחי' גבול ומדה שאנו תופסים ומשיגים, כי אין שום השגה לשום נברא בהספי' מאומה, ומשום שהרי הם למעלה מכל הבריאה כולה, וכמו שהארכנו בזה בספר הדע"ה ח"א דרוש ה' סימן ז' ובכ"מ, אך עכ"ז הנה הם עכ"פ השורש דהגבול ומדה אשר בהבריאה, ומצדם אנו מכנים כל בחי' הפרצופים וכל עניניהם, והוא משום כי הם השרשים לזה אשר בהבריאה (ביאורים ח"א ל ע"ב), מאחר הצמצום ולמטה, הנה גילה המאציל ית"ש כח מסתיר לאורו הפשוט והאציל את בחי' הגבול, וכן האציל שם את כל הי"ס בבחי' גבול ומדה בערכם, וכמ"ש ברע"מ (פנחס רנז ע"ב) דכל ספירה אית לה שם ידוע ומדה וגבול ותחום (והכל בערכם כנז') (דע"ה ח"א נז ע"א), התלבש בהם ביחוד עצום עד שנתגלה הוא עצמו על ידיהם בשם, שהוא השם המיוחד שם יהוה ב"ה, ובכל השמות והכינוים המסתעפים ממנו⁵¹⁰⁰, דכל ספירה אית לה שם ידוע, וע"י שהוא חד עמהם נעשו הם גופה לשמותיו, והם מעתה כולם שמותיו של עצמותו ממש ית"ש (דע"ה ח"א עז ע"ג).

⁵¹⁰¹ הרי לנו שעצמותו גופה שוכן באצילות (הקדו"ש ו ע"ב), האצילות כולו הנה הוא עצם כל השמות כולם גופה, והם שמו של המאציל, וכ"ז הוא מעת התיקון דיציאת השם מ"ה אשר מאז ולהלאה התייחד המאציל באצילות ונעשה חד עמהם ונקרא בשמם (דע"ה ח"א נה ע"ד), הם מעתה כולם אחד ע"י יחודו בהם, כי מתחילה היו בסוד רשות הרבים, ועתה הם בסוד רשות היחיד שהוא יחידו של עולם ברוך הוא כי אתפשט בהון ואתלבש בהון ודר בהון כנשמה בתוך הגוף, וכמ"ש ברע"מ (פינחס רנז ע"ב) ולא סר ולא יסור יחודו מהם לנצח, ועי"ז הוה כל האצילות אלהות גמור על ידו לעולם, אמנם מצד הנאצלים עצמן זולת יחודו בהם הם אינם אלהות כלל (דע"ה ח"ב ל ע"א).

666 | Page

<p>ואמליך בהון ואתקרי בהון ואתכסי בהון ודר בהון כנשמתא לגבי אברים דגופא ומה רבון עלמין לית ליה שם ידיע ולא אתר ידיע אלא בכל סטרא שולטנותיה אוף הכי לית לה לנשמתא שם ידיע ולא אתר ידיע בכל גופא אלא בכל סטר שולטנותיה⁵¹⁰² ולית אבר פנוי מנה:</p>	<p>ומולך בהם ונקרא בהם ונתכסה בהם, וגר בהם כנשמה אצל אברי הגוף. ומה רבון העולמים אין לו שם ידוע ולא מקום ידוע, אלא בכל צד שלטונו, כמו כן כאן אין לה לנשמה שם ידוע ולא מקום ידוע בכל הגוף, אלא בכל צד שלטונה, ואין אבר פנוי ממנה.</p>
<p>ובג"ד לית (ליה) לרשמא לה בחד אתר [דאי לאו הא] (ואי לא) חסר שולטנותא בשאר אברים ולא לאתקרי לה בשמא חד [או] בתרין או בג' למימר [דאיהי חקמה ומבינה] ודאיהי חכמה מבינה ואית לה דעת ולא יתיר דאי עביד הכי הא חסר לה משאר דרגין כ"ש למארי עלמא דלית לרשמא ליה באתר ידיע או לאתקרי [ליה] בשמהן או לשנאה ליה [בהון] או⁵¹⁰³ לשלמאה ליה כגון דרגא דמרכבתא דאתמר בה קדושה לך ישלשו דכל דרגין דכל מרכבות דיליה אינון משלשים כגון האבות הן הן המרכבה דאינון דמות אריה שור נשר דאינון מרכבה לאדם דאתמר עליה (יחזקאל א י) ודמות פניהם פני אדם ומסטרא דנוקבא אינון שלמין על אדם ונוקבא (ד)איהי מרכבה לגבייהו⁵¹⁰⁴ ובג"ד אתמר [עלה] קדושה לך ישלשו:</p>	<p>ומפני זה אין לצייר אותה במקום אחד, שאם לא, הרי חסר השלטון בשאר האברים. ואין לקרא לה בשם אחד או בשנים או בשלשה לומר שהיא חכמה מבינה ויש לה דעת ולא יותר, שאם עושה כך הרי חסר לה משאר דרגות. כל שכן לאדון העולם, שאין לצייר אותו במקום ידוע או לקרא לו בשמות או לשנותלהכפיל לו בהם או (לשלש) להשליט לו, כמו דרגת המרכבה, שנאמר בה "קדושה לך ישלשו", שכל הדרגות של כל המרכבות שלו הן משולשות, כמו האבות הן הן המרכבה, שהם דמות אריה שור נשר, שהם מרכבה לאדם שנאמר עליו "ודמות פניהם פני אדם". ומצד הנקבה הם שולטים על אדם, והנקבה היא מרכבה לגביהם, ומפני זה נאמר עליה "קדושה לך ישלשו".</p>
<p>ואוף הכי אתוון דאינון אנפין דחיון משוולשין כגוונא דא יה"ו הו"י וה"י ה' רביעאה קדושה לך ישלשו איהי שלמים דכלהו לאשלמא [בכלהו] (בהו) שם יהו"ה אבל למאריה דכלא לית [לשלשא] (לשלמאה) ביה בשמהן ולא באתוון אלא איהו אתקרי בכל שמהן ולית ליה שם ידיע וכל שם ושם אסחיד עליה דאיהו אדון כל עלמין אסחיד עליה אדנ"י [ולית דידעין] דאית ב"נ דירית ג' מאה ועשר עלמין הה"ד (משלי ח כא) להנחיל אוהבי יש כפום דרגא דיליה דאתקרי יש מאין ודא חכמה עלאה:</p>	<p>וכמו כן כאן האותיות שהן פני החיות משלשות, כזה יה"ו הו"י וה"י, ה' רביעית "קדושה לך ישלשו" היא שלמים של כולם, להשלים בכלם שם יהו"ה, אבל לאדון הכל אין לשלש בו בשמות ולא באותיות, אלא הוא נקרא בכל השמות ואין לו שם ידוע, וכל שם ושם מעיד עליו שהוא אדון כל העולמות, "אדני" מעיד עליו. ואין יודעים שיש אדם שיורש שלש מאות ועשרה עולמות, זהו שכתוב "להנחיל אוהבי יש", כפי הדרגה שלו שנקראת "יש מאין", וזו חכמה עליונה.</p>
<p>ואית ב"נ דלא ירית אלא עלמא חד כפום דרגא דיליה כמה דאוקמוהו כל צדיק וצדיק יש לו עולם בפני עצמו והכי ירית עלמין כל</p>	<p>ויש אדם שלא יורש אלא עולם אחד כפי הדרגה שלו כמו שפרשוהו, כל צדיק וצדיק יש לו עולם בפני עצמו,</p>

⁵¹⁰² שולטנותה (דפ"ו).

⁵¹⁰³ (ס"א לשלשא) (נוסף בדפ"ו).

⁵¹⁰⁴ הם מ"ד ומ"ן, כמ"ש בב"ר (פי"ג סי' יג) המים העליונים זכרים והתחתונים נקבות, וכן הוא בזוה"ק (בראשית כט ע"ב) ובדברי הרב בדרושי מ"ן ומ"ד (דרוש יד) (ורע"מ פינחס רנז ע"ב) (כללים ח"א מ ע"ג).

<p>ב"ג מישראל כפום דרגא דיליה [לעילא] אבל למארי עלמא לית (ליה) לרשמא ליה עלמין בחושבן אלא (אדני) אדון כל עלמין ואדני קא סהיד עליה אוף הכי [יהו"ה] מניה תליי⁵¹⁰⁵ כל הויין ואיהו וכל הויין דיליה סהדין על מארי עלמא דאיהו הוה קדם כל הויין ואיהו בתוך כל הויה [ואיהו לאחר כל הויה] ודא רוא דסהדין הויין עליה היה הוה ויהיה:</p>	<p>וכך יורש עולמות, כל אדם מישראל כפי הדרגה שלו למעלה. אבל לאדון העולם, אין לצייר לו עולמות בחשבון, אלא אדון כל העולמות, ואדני הוא מעיד עליו. כמו כן כאן יהו"ה, ממנו תלויות כל ההויות, והוא וכל ההויות שלו מעידים על אדון העולם, שהוא היה קודם כל ההויות, והוא בתוך כל הויה, והוא לאחר כל הויה, וזה סוד שמעידות ההויות עליו, היה הוה ויהיה.</p>
<p>[דינא בהפוך אתוון אדני ובג"ד אמרו רז"ל דינא דמלכותא דינא] שם א"ל סהיד על מארי דכלא דלית יכולת לכל שם והויה ודרגא כל שכן לשאר בריין פחות מנה⁵¹⁰⁶ הדא הוא דכתיב (דניאל ד לב) כלא</p>	<p>דינא בהפוך אותיות אדני, ומפני זה אמרו רבותינו זכרונם לברכה, דין המלכות דין. שם "א"ל" מעיד על אדון הכל, שאין יכולת לכל שם והויה ודרגה, כל שכן לשאר בריות פחות ממנו, זהו שכתוב "כלא</p>
<p>רנה/א9964:</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>חשיבין וכמצבייה עביד בחיל שמיא [וגו'] אלהי"ם סעיד על אלהות דיליה [דאיהו] (דאית) אלהי"ם ואלהי⁵¹⁰⁷ האלהים ואיהו אלוה על כלא ולית אלוה עליה צבאו"ת סהיד עליה כדכתיב (דניאל ד לב) וכמצבייה עביד בחיל שמיא שד"י סהיד עליה דכד [איהו] אמר לעולם [די יעמוד] ודי עמד [דיעמוד] בתחומיה ולא [אתפשט] (יתפשט) יתיר ואוף למיא ורוחא ואשא:</p>	<p>חשיבין וכמצבייה עביד בחיל שמיא" [כלא נחשבים וכרצונו עושה בצבא השמים וגו']. אלהי"ם מעיד על אלהות שלו, שהוא אלהי"ם ואלהי האלהים, והוא אלוה על הכל, ואין אלוה עליו. צבאו"ת מעיד עליו כמו שכתוב "וכמצבייה עביד בחיל שמיא" [וכרצונו עושה בצבא השמים]. שד"י מעיד עליו שכאשר הוא אמר לעולם די, עמד בתחומו ולא התפשט יותר, וגם למים ורוח ואש.</p>
<p>ואוף הכי כל הויה ושם סהדין עליה דכד הוה איהו יחיד קודם דברא עלמא⁵¹⁰⁸ אמאי הוה איהו צריך לאתקרי בשמהן אלין או בשאר כנויין כגון רחום וחנון ארך אפים וגו' דיין אמיץ חזק וסגיאין בכל אינון שמהן [וכנויין] אתקרי על שם כל עלמין ובריין דלהון לאתחזאה שולטנותיה עלייהו:</p>	<p>וכמו כן כאן, כל הויה ושם מעידים עליו, שכאשר היה הוא יחיד קודם שברא העולם, מדוע היה הוא צריך להקרא בשמות אלו או בשאר כנויים כגון רחום וחנון ארך אפים וגו' דיין אמיץ חזק, ורבים בכל אלו שמות וכנויים נקראים על שם כל עולמות ובריות שלהם, להראות שלטונו עליהם.</p>
<p>אוף הכי נשמתא⁵¹⁰⁹ על שוולטנותא דכל אברים דגופא אמתיל לה לגביה לאו [דאיהו]</p>	<p>כמו כן כאן הנשמה, המשיל אותה אצלו, על שלטון כל אברי הגוף, לא שהיא בעצמה דומה לו, שהוא ברא</p>

⁵¹⁰⁵ תלייא (דפ"ו).

⁵¹⁰⁶ מיניה (יהל אור), מניה (דפ"ו).

⁵¹⁰⁷ ואלה (דפ"ו).

⁵¹⁰⁸ כתר עלאה הוא בערך המאציל רק כערך השחרות לערך הלבנונית, וכערך הגוף לגבי הנשמה וכנ"ל, וכן הוא ידוע ג"כ מתפילת אליהו. וע' עוד ברע"מ (פ' בא מב ע"ב, ופ' פינחס רנז ע"ב ורנח ע"א) ובתז"ח (טו ע"ג ע"ד) (כללים ח"א לג ע"ג).
⁵¹⁰⁹ תיקו"ז כד ע"א (הערת הזהר).

<p>(ד) אדמ"א⁵¹¹⁰ ל"י איהי בעצמה דהוא ברא ל(י)ה ולית ליה אלוה עליה דברא ליה ועוד נשמתא אית לה כמה שנויים ומקרים וסבות ומקרים וסבות דאתקריאו לה מה דלאו הכי למארי כלא [ובג"ד היא] (ובגין דהיא) אדמ"א (לגביה) בשלטנותא דיל(י)ה על כל אברי גופא אבל לא במלה אחרא:</p>	<p>אותה ואין לו אלוה עליו, שברא אותו, ועוד הנשמה יש לה כמה שנויים ומקרים וסבות שקורים לה, מה שאין כך לאדון הכל, ומפני זה היא דומה בשלטון שלה על כל אברי הגוף, אבל לא בדבר אחר.</p>
<p>ועוד שמע ישראל (דברים ו ד) שם ע' רבתי ד' מן אח"ד [רבתי] היינו ע"ד בין ש"ם מן שמ"ע א"ח מן אח"ד (שמואל א' יב ה) עד י"י בכם ועל כל אחד [ואחד] דמיחד אותו בעולם ועל כן אמר דוד (תהלים קד לד) אנכי אשמה ביי⁵¹¹¹ ש"מ מן שמע א"ח מן אח"ד הרי אשמה:</p>	<p>ועוד "שמע ישראל" שם ע' רבתי, ד' מן אח"ד רבתי, זהו ע"ד, בין ש"ם מן שמע, א"ח מן אח"ד, עד ה' בכם, ועל כל אחד ואחד שמיחד אותו בעולם, ועל כן אמר דוד "אנכי אשמה בה", ש"מ מן שמע, א"ח מן אח"ד, הרי "אשמה".</p>
<p>ועוד ד' רבתי ד' בתי דתפלין דמנח להון א"ח ואתער בהו [ואינון] (ואיהו) פאר על רישיה ואינון⁵¹¹² יהה"ו [ני עטרא] (ועטרה) על ה' דאיהי ברתיא והיינו (משלי ג יט) יהו"ה בחכמה יסד ארץ אבא יסד ברתיא ה' אמא עלאה עטרה על ו' [דאיהו ברא]⁵¹¹³ והיינו (שם) כונן שמים בתבונה באמא כונן ברא והאי איהו דעולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיה אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם⁵¹¹⁴:</p>	<p>ועוד ד' רבתי, ארבעה בתי תפלין שמניח אותם א"ח, ומתערט בהם, והם פאר על ראשו, והם יהו"ה (יהה"ו), י' עטרה על ה' שהיא בת, וזהו "יהו"ה בחכמה יסד ארץ", אבא יסד בת, ה' אמא עליונה, עטרה על ו' שהוא בן, וזהו "כונן שמים בתבונה" באמא כונן בן, וזהו שעולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיה אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם.</p>
<p>וברתיא איהי תפלה של יד כה"ה י' קשר דיליה ה' עלאה אימא תפלין דרישא על ראש תפארת תפלין דיליה כסדר יהו"ה דאיהו קדש לי [והיה כי יביאך] שמע והיה אם שמוע (והיה) אבל בעלמא דאתי הויות באמצע⁵¹¹⁵ דאינון ה' ה' ובג"ד אמר הנביא (ירמיה ט כג) בזאת י"תהלל ה"מתהלל ה"שכל ו"ידוע אותי כי אני יהו"ה:</p>	<p>ובת היא תפלה של יד, כה"ה, י' קשר שלה, ה' עליונה אמא, תפלין של ראש, על ראש תפארת, תפלין שלו כסדר יהו"ה, שהוא "קדש לי", "והיה כי יביאך", "שמע", "והיה אם שמע". אבל בעולם הבא הויות באמצע, שהם ה' ה', ומפני זה אמר הנביא "בזאת י"תהלל ה"מתהלל ה"שכל ו"ידוע אותי כי אני יהו"ה".</p>
<p>ובג"ד אוקמוה מארי מתניתין דאית ברישא אתר לאנהא תרי [זוגות של תפלין]</p>	<p>ומפני זה פרשוהו בעלי המשנה, שיש בראש מקום להניח שני זוגות תפלין, וזה זוכה לשתי מצוות, שפרשו</p>

⁵¹¹⁰ ר"ל לא שהנשמה דומה לעילת כל העילות, אלא כמו שהנשמה לגוף, כן עילת כל העילות לספי'. וז"ש ובג"ד היא כו' (יהל אור).

⁵¹¹¹ ע"ל רלו ע"ב (הערת הזהר).

⁵¹¹² יהו"ה (דפוס אמסטרדם).

⁵¹¹³ הכח הזה להוציא דוגמתה להאציל הה' תתאה מה' עלאה הנה אין לה הכח הזה מעצמה, אלא הוא נתחדש ובא לה מאבא שהוא משפיע בה שפע וכח להוציא דוגמתה, וניתוסף ממנו בטיפת הזרע שבו שפע מיוחדת לזה. והרי נעשית מציאות הנוקבא רק משפעו, ולכן אמרו אבא יסד ברתיא. ומ"ש ואימא ברא, כי ע"י תשוקתה אליו היא מעלה מ"ן לבחי' זכר כמו שיתבאר (כללים ח"ב כב ע"ג).

⁵¹¹⁴ כנ"ל דעטרה על ו' אימא עלאה, עוה"ב (יהל אור).

⁵¹¹⁵ ר"ל ב' הה"ן באמצע סבר' ר"ת. והוא דווקא בעלמא דאתי, ששם ה' על ו', עטרותיהם בראשיהם, משא"כ בעוה"ז, שהיא שימושא כידוע (יהל אור).

<p>וזוגי דתפלין⁵¹¹⁶ (תפלי) ודא זכי לתרין פקודין דאוקמוה עלייהו [לא] [אין] כל אדם זוכה לשתי שולחנות⁵¹¹⁷ דאינון י' חכמה ה' בינה ו' עמודא דאמצעייתא ה' מלכות קדישא רישא דאתערט בארבע אתוון דא כתר ריהטא⁵¹¹⁸ דרישא דאסחר לון וכסי לון אהבה חסד ק"ש דשקילא לאורייתא דאתייהיבת מימינא תפלין עז משמאלא דגבורה עמודא דאמצעייתא כליל כלא כנפי דמצוה נצה והוד תכלת ולבן מזוזה [רשים] (ושם) שדי צדיק ושכינתא תרעא דמזוזה (תהלים קיח ב) זה השער ליהו"ה:</p>	<p>עליהן, לא כל אדם זוכה לשני שלחנות. שהם י' חכמה, ה' בינה, ו' העמוד האמצעי, ה' מלכות קדושה, הראש שמתערט בארבע אותיות זה כתר ריצת הראש שמסבב אותם ומכסה אותם. אהבה, חסד, קריאת שמע ששקולה לתורה שנתנה מימין. תפלין עוז משמאל של גבורה, העמוד האמצעי כולל הכל, כנפי המצוה נצח והוד תכלת ולבן, [ב]מזוזה רשום שדי צדיק, והשכינה שער המזוזה "זה השער לה".</p>
<p>ועוד ש תלת רצועות ד' קשר של תפלין מאחורוי [י] קשר דתפלין דיד ובגין דא שדי מלבר יהו"ה מלגו דאיהו ד' פרשיין שש דד' ראשין רמו לארבע בתי דתפלין שדי אות דיליה [עולה] מטטרון:</p>	<p>ועוד ש', שלש רצועות ד' קשר של תפלין מאחוריו, י' קשר של תפלין של יד, ומפני זה שדי מבחוץ יהו"ה מבפנים, שהיא ארבע פרשיות שש של ארבעה ראשים, רמז לארבעה בתי התפלין, שדי אות שלו עולה מטטרו"ן.</p>
<p>ועוד יי⁵¹¹⁹ חכמה קדש לי (שמות יג א) ה' בינה והיה כי יביאך (שם יא) ו' שמע שית תיבין רמיזא לשית ספירן שית ענפין דאילנא דכלל לון תפארת ה' והיה אם שמוע (דברים יא יג) מלכות אלין אינון דרישא דאיהו כתר כ' (שמואל א' ב ב) אין קדוש כיי כי אין בלתך:</p>	<p>ועוד י' חכמה "קדש לי" ה' בינה "והיה כי יביאך", ו' "שמע" שש תבות רומז לשש ספירות, ששה ענפי האילן שתפארת כוללת אותם, ה' "והיה אם שמע" מלכות, אלו הם של הראש שהוא כתר כ', "אין קדוש כה" כי אין בלתך".</p>
<p>שדי רמיז רצועי ובתי וקשרי דתפלין מלבר אוף הכי במזוזה יהו"ה מלגו שדי מלבר שש דארבע ראשין עם ד' רמיז לד' בתי ולקשר תפלין מאחור ד' כפולה [אוף הכי ש' כפולה] י' קשר דיד [כהה] (דבה ה') דאיהו ביתא [חמישאה י'] (חמשאה ד') דשדי איהו מוחא⁵¹²⁰ דאוקמוה עליה במקום שמוחו של תינוק רופס בו ודא תינוק יונק משדי אמו⁵¹²¹ שדי:</p>	<p>שדי רומז לרצועות ובתי וקשרי התפלין מבחוץ, כמו כן כאן במזוזה יהו"ה מבפנים שדי מבחוץ, שש של ארבעה ראשים עם ד' רמז לארבעה בתיים, ולקשר תפלין מאחור ד' כפולה, כמו כן כאן ש' כפולה, י' קשר של יד כהה, שהוא בית חמישי, ד' (י') של שדי הוא מח שפרשוהו עליו, במקום שמוחו של תינוק רופס בו, והוא תינוק יונק משדי אמו שדי.</p>

⁵¹¹⁶ עי' בהקדמת תיקו"ז יא ע"א ובתז"ח יד ע"א (לש"ו).

⁵¹¹⁷ כסדר העוה"ז, והויות באמצע העוה"ב כנ"ל. והענין שבתפלין כסדר זוכה לשתייהן, בד' פרשיות כסדר העוה"ז, ובבתיים וקשרים העוה"ב. ותש"י י' על ה', ותש"ר ה' על ו', הרי י"ה ה"ו כנ"ל. וראש הוא כתר וז"ש רישא כו'. ועכשיו חוזר כל הע"ס בפרטיות. ד' פרשיות חבת"ם. רישא כתר. ק"ש ותפלין חו"ג. תכלת ולבן נו"ה. מזוזה והשער יסוד ומל'. וכלם כלילין בק"ש (יהל אור).

⁵¹¹⁸ משמע מתוך לשון זהר ויחי ריח ע"א שזהו לשון של מקור שפע, ועי' מים אדירים עמוד ריח, שזהו מלשון ריצה, דהיינו שדרך השכל להשיג במרוצה.

⁵¹¹⁹ כולל כל הע"ס בתפלין (יהל אור).

⁵¹²⁰ ר"ל כל השדי כפול. ב' שינ"ן. ד' בד' בתים, וד' דקשר. י' דמוח, י' דקשר (יהל אור).

⁵¹²¹ ר"ל שד י', שבו יונק משדי אמו, תש"ר. דשם שדי, ש"ד עם י' דמוחא. וז"ש משדי אמו שדי (יהל אור).

<p>תפלין דמארי עלמא כתר⁵¹²² ומאי ניהו [כתר] מארי⁵¹²³ עלמא יהוה דאיהו י' חכמה ה' בינה ו' תפארת כליל שית ספירין⁵¹²⁴ ה' מלכות ובג"ד (שמואל ב' ז כג) וזמי כעמך כישראל (ומאי) (דברים ד ז) [כי מי] (ומי) גוי גדול אשר לו אלהים קרובים אליו כיי אלהינו בכל קראנו אליו ארבע קראי בלהו רשימין בכ' רזא דאת כ' י' י' דאיהו י' י' מן יאהדונהי (במדבר ז פו) עשרה עשרה הכף בשקל הקדש כ' מן כתר כלילא מעשר ספירין⁵¹²⁵ (כלילין) מעילא לתתא ומעשר ספירין⁵¹²⁶ מתתא לעילא ואלין אינון (תהלים קמח ד) והמים אשר מעל השמים מים עליונים זכרים מים תחתונים⁵¹²⁷ נקבות ועליהו אמר ר' עקיבא [לתלמידיו] כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים שמא תסתכנו בנפשכם דלאו אינון מים כמשמען אלא איהו אור נובע ובגין דא אדמו למים [נובעים] (טבעיי) והאי נהורא לית ליה פסק ולא קצוץ ופרוד ובגין דאינון מכתר⁵¹²⁸ אתקריאו⁵¹²⁹ שאין להם סוף דכתר אין סוף אתקרי⁵¹³⁰:</p>	<p>תפלין של אדון העולם כתר, ומהו הכתר של אדון העולם, יהוה, שהוא י' חכמה, ה' בינה, ו' תפארת כוללת שש ספירות, ה' מלכות. ומפני זה "ומי כעמך כישראל", "כי מי גוי גדול אשר לו אלהים קרובים אליו כה' אלהינו בכל קראנו אליו", ארבעה פסוקים כולם רשומים בכ', סוד האות כ', י' י', שהוא י' מן יאהדונהי, "עשרה עשרה הכף בשקל הקודש", כ' מן כתר כלולה מעשר ספירות כלולות ממעלה למטה, ומעשר ספירות ממטה למעלה. ואלו הם "והמים אשר מעל השמים" מים עליונים זכרים, מים תחתונים נקבות, ועליהם אמר רבי עקיבא לתלמידיו, כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים, שמא תסתכנו בנפשכם שאינם מים כמשמעם, אלא הוא אור נובע ומפני זה נדמו למים נובעים, וזה האור אין לו הפסק ולא קצוץ ופרוד, ומפני שהם מכתר נקראו שאין להם סוף, שכתר נקרא אין סוף.</p>
<p>רנה/ב</p>	

⁵¹²² ר"ל דתפילין שלנו הוא שם הוי"ה בד' פרשיות, אבל תפילין דשם הוי"ה הוא כתר, שהוא ע"ג. וז"ש מארי עלמא הוי"ה כו'. ר"ל שהוא הוי"ה. ותפילין כו'. דד' פסוקים כמו שמפרש והולך. כתר מים עליונים. ר"ל ע"ס מעילא לתתא באור ישר (יהל אור).

⁵¹²³ דמארי (דפ"ו).

⁵¹²⁴ ספירין (דפ"ו).

⁵¹²⁵ ספיראן (דפ"ו).

⁵¹²⁶ ספיראן (דפ"ו).

⁵¹²⁷ מתתא לעילא באור חוזר (יהל אור).

⁵¹²⁸ אבא שכל גילוי הוא באימא, אבל הוא עצמו הוא מיוחד בא"א שהוא ג"כ מבחי' אור א"ס (הקדו"ש לו ע"ד), האותיות א' י' דאדנ"י הוא על קישורה ותלייתה למעלה, כי הא' שבה הוא קישורה בהשם אה"ה שבכתר, ובאור דא"ס שבו, וכמ"ש ברע"מ פ' בא (מב ע"ב) ופ' פנחס (רנ"ח סע"א) כי המלכות דאצילות היא מגיעה באור א"ס ממש, שהוא בהמלכות דא"ס, כי סוף מעשה הוא במחשבה תחילה, ושם מלכות אחד הוא, וכל הגילוי דהמלכות דא"ס הוא רק בשבילה (הקדו"ש מו ע"ד).

⁵¹²⁹ אתקריאן (דפ"ו).

⁵¹³⁰ המ"ס דא"א, הוא העיקרי דא"א הרישא תליתאה שבו, שהוא התחלת א"ס שממטה למעלה, וכמ"ש בתיקונים (תיקון ע קמא ע"ב) כי המ"ס אתקרי א"ס (דע"ה ח"ב כה ע"א), הכתר שהוא נמשך כאחד עם אור א"ס המקיף ונקרא על שמו (כללים ח"א לד ע"ב), החכמה נקרא ראשית משום שהוא הראשון להנאצלים, כי הוא נאצל מהמ"ס כנז'. אבל המ"ס עצמו שהוא הכתר, הנה הוא נקרא ג"כ בשם א"ס, וכמ"ש בתיקונים (תיקון ע דף קמא ע"ב) מוחא סתימא אתקרי אין סוף, וכן אמרו ברע"מ (פרשת בא מב ע"ב) (כללים ח"א מט ע"א), [א"א] אין לו גילוי בשום שם כלל (כללים ח"א צג ע"ד), אור המקיף הישר מסוד היחידה שבכל פרצוף ושכל עולם, שהוא הכתר המיוחד בא"ס (ביאורים ח"א כג ע"א), הכתר עצמו, שהוא למעלה מהחור"ב, ובו שורה האור דא"ס (ביאורים ח"א פז ע"ב), הכתר שנקרא לפעמים ג"כ בשם א"ס כמ"ש בפ' פינחס (רנח סע"א), והוא ע"פ מ"ש הרב בדרושי אבי"ע (פרק ב) שהוא בבחי' ממוצע (ביאורים ח"ב מד ע"ד), הכתר קרוב למדרגת אור א"ס, ונקרא לפעמים בשם א"ס (ביאורים ח"ב נא ע"ב), א"א כל מציאותו ומדרגתו הוא לצורך הגילוי דאור א"ס באצילות (ביאורים ח"ב צ ע"ג). עי' מב ע"ב (לש"ו).

<p>זהר: והקרבתם עולה לריח ניחוח ליי' (במדבר כח כז):</p>	<p>"והקרבתם עולה לריח ניחוח לה".</p>
<p>ת"ח בפסח כתיב (במדבר כח יט) והקרבתם אשה עולה ליי' והכא לא כתיב אשה⁵¹³¹ (דהא ביומא דא אשה לא כתיב ביה) אלא והקרבתם עולה מ"ט יומא דא יומא דעיילת כלה לחופה איהו וישראל מנו יומין דדכיו יומין ושבויעין ואתכלילו ועאלו ביומין דדכיו והיא נפקת מכל אסטרא (סטרי) בישא ונטרת יומי דכיו כדקא חזי ורזא דא מלכא טעם בתולה טעים בג"כ לא כתיב ביה אשה⁵¹³² דהא אחרא לא קריב למשכנא והא אתרחק מתמן וע"ד אישים לאו הכא ולא אצטריכו להכא וישראל מרחקן אינון מן סטרא בישא⁵¹³³ (ומנו יומין דדכיו יומין ושבויעין ואתכלילו ועאלו ביומין דדכיו):</p>	<p>בא וראה, בפסח כתוב "והקרבתם אשה עולה לה", וכאן לא כתוב "אשה" (שהרי ביום זה אשה לא כתוב בו), אלא "והקרבתם עולה", למה. יום זה [הוא] יום שנכנסת כלה לחופה הוא, וישראל מונים ימי טהרה ימים ושבעות, ונכללים ונכנסים בימי הטהרה, והיא יוצאת מכל צד רע ושומרת ימי טהרה כשראו. וסוד זה, המלך טועם טעם בתולה, לכן לא כתוב בו "אשה", שהרי אחר לא קירב למשכן, והרי מתרחק משם, ועל כן אין כאן אישים, ולא צריכים לכאן, וישראל מרחקים הם מצד רע (ומונים ימי טהרה ימים ושבעות ונכללים ונכנסים בימי הטהרה).</p>
<p>א"ר אבא עדיין צריכין⁵¹³⁴ אנן לפתחא דא למפתח אר"ש ארימית ידי בצלו למאן דברא עלמא ורזא דא אשכחן בספרי קדמאי אישים אינון באמצעייתא⁵¹³⁵ ואתיין בסטרא דא ובסטרא דא אדבקו באילנא דדעת טוב ורע⁵¹³⁶ אדבקו ברע ואדבקו בטוב ובג"כ בשאר יומין⁵¹³⁷ (כליל לאשי' וכתיב יומי) כתיב בהו אשה עולה אבל בהני יומא דאילנא דחיי⁵¹³⁸ קיימא ולא אחרא לית אנן צריכין ולאשהו (לאשי') ולא אצטריך למהוי תמן וויומא דא יומא דאילנא דחיי איהו ולא דדעת טוב ורע ובג"ד (במדבר כט יג) והקרבתם עולה לריח ניחוח ליי' ולא אשה</p>	<p>אמר רבי אבא עדיין צריכים אנחנו לפתוח פתח בזה. אמר רבי שמעון הרמתי ידי בתפלה למי שברא העולם, וסוד זה מצאנו בספרי הראשונים, אישים הם באמצע ובאים בצד זה ובצד זה, נדבקים בעץ הדעת טוב ורע ונדבקים ברע ונדבקים בטוב, ולכן בשאר הימים כתוב בהם "אשה עולה", אבל באלו הימים שעץ החיים קיים ולא אחר, אין אנחנו צריכים לאשה ולא צריך להיות שם, ויום זה יום של עץ החיים הוא ולא של דעת טוב ורע, ומפני זה "והקרבתם עולה אשה ריח ניחוח לה" ולא "אשה לה' עולה". ועולה לשון (לשם) עולה, כמו</p>

⁵¹³¹ הוא סוד שנתן מהשפע הנמשך מהיחוד חלק לכל הכחות הנכללים במלת אשה כדפי' בזהר שיר השירים בפסוק אשה ריח ניחוח לה' ואפילו החצונים, ועתה שהיחוד ביום זה בסוד הטהרה וסוד זווג ממש מה שאין כן בשאר המועדים לכך אין חלק לאחרים כלל שאין בחבת ביאה נהנה אלא חתן וכלתו ולקמיה יתבאר, ואם תאמר ישראל אם כן היאך נהנים מקדושה זו לזה תירץ דישאל "מרחקין אינון וכו'" כדמפרש ואזיל שהמלך והם הכל ענין א' והזווג ממש על ידם (אור יקר). פירוש בשבעות (מ"מ).

⁵¹³² שהוא לשון אשה וכפי האמת טעם בתולה טעים ומ"ש דהא אחרא לא קריב וכו' הוא כמו ד"א שמפרש אשה לשון אישים (מ"מ).

⁵¹³³

⁵¹³⁴ לפרש מה ענין זה אל האישים ולכך פירשו רשב"י (אור יקר).
⁵¹³⁵ בבחינה שבין קליפות לקדושה והיינו קליפה דקה של אגוז שנאכלת והיא קליפה, והיינו שיש להם בחינת קדושה ובחינת חצונים, והיינו "טוב ורע" כדמסיק (אור יקר).

⁵¹³⁶ פירוש המל' רגליה יורדות מות ולכ"א אינון באמצעייתא שהמ' תמיד בקו האמצעי (מ"מ).
⁵¹³⁷ ששולט עץ הדעת טוב ורע יש חלק לאישים (אור יקר).

⁵¹³⁸ ואין חלק לרע, "אילנא דחיי" תפארת, "עץ הדעת טוב ורע" מלכות והארכתי בההוא עובדא דסבא עיין שם (אור יקר).

<p>ליי' עולה ועולה ולשון (לשם) עולה⁵¹³⁹ כמה דאתמר והא אתערנא מלי דפרים בני בקר וכל ההוא קרבן:</p>	<p>שנתבאר, והרי הערנו דברים של פרים בני בקר וכל אותו קרבן.</p>
<p>ובחדש השביעי (שם א) כמה דאתמר יומא דר"ה דינא דכל עלמא דינא תקיפא⁵¹⁴⁰ ודינא רפיא⁵¹⁴¹ ועשיתם עולה והקרבתם מבעי ליה כשאר כל יומין מאי ועשיתם אלא ביומא דא (בראשית כז ד) ועשה לי מטעמים כתיב כמה מטעמים ותבשילים ועבדו (עבדי) ישראל בהני יומי בעוד דמקטרגא אזיל לפשפשא⁵¹⁴² בחובין דעלמא וע"ד לא כתיב והקרבתם⁵¹⁴³ אלא ועשיתם עולה ולא אשה עולה וכן בכל שאר יומין⁵¹⁴⁴ (ס"א קרבנין⁵¹⁴⁵) לא כתיב אשה⁵¹⁴⁶ דלית לון חולקא בכל הני יומי כ"ש בהאי יומא [דאנן] (דאינון) עבדין מטעמים ותבשילים בלא דעתא דסטרא אחרא דהא יצחק משדר ליה לצוד צידה דחובין דבני עלמא ולאיתאה לגביה:</p>	<p>"ובחדש השביעי", כמו שנתבאר יום של ראש השנה, דין של כל העולם, דין חזק ודין רפה. "ועשיתם עולה" היה צריך לומר "והקרבתם", כשאר כל הימים, מהו "ועשיתם" אלא ביום זה כתוב "ועשה לי מטעמים", כתוב כמה מטעמים ותבשילים עושים ישראל באלו הימים בעוד שהמקטרג הולך לפשפש בחטאי העולם, ועל זה לא כתוב "והקרבתם", אלא "ועשיתם עולה" ולא "אשה עולה", וכן בכל שאר הימים (בקרבנות) לא כתוב "אשה", שאין להם חלק בכל אלו הימים, כל שכן בזה היום שאנחנו עושים מטעמים ותבשילים בלי ידיעת הצד האחר, שהרי יצחק שולח אותו לצוד צידה של חטאי בני העולם ולהביא אצלו.</p>
<p>ובעוד דאיהו אזיל ישראל נטלי עיטא ברבקה⁵¹⁴⁷ ועבדין כל אינון פולחנין כל אינון צלותין מזמני שופר⁵¹⁴⁸ ותקעין ליה⁵¹⁴⁹ בגין לאתערא רחמי והא אוקימנא (בראשית כז כה) ויבא לו יין וישת דאתי (ס"א דאכל) מרחוק מגו אתר⁵¹⁵⁰ דחמרא עתיקא⁵¹⁵¹</p>	<p>ובעוד שהוא הולך, ישראל לוקחים עצה מרבקה ועושים כל אלו העבודות, כל אלו התפלות, מזמינים שופר ותוקעים בו כדי לעורר רחמים. והרי בארנו, "ויבא לו יין וישת" שבא (שאכל) מרחוק מתוך מקום היין</p>

⁵¹³⁹ עולה לה' ודאי - דסלקא לתפארת (אור יקר), ובג"ד והקרבתם עולה לה' ולא אשה עולה לה' ועולה לשם עולה - פירוש המלכות עולה לשם שהוא זעיר הנקרא שם הו"ה. וז"ש ועולה לשם שהוא זעיר עולה לשם ליינק ממנו (מ"מ).

⁵¹⁴⁰ פירוש לאה (מ"מ).

⁵¹⁴¹ גבורה ומלכות שתי בתי דינים שני ימים של ראש השנה (אור יקר), רחל, והם ב' ימים של ר"ה (מ"מ).

⁵¹⁴² כדפירשנו לעיל שמקבץ הכבוד כל המעשים המכוערים ביום ראש השנה לעורר הדין על ישראל (אור יקר).

⁵¹⁴³ הענין כי והקרבתם אהדר למלכות שאנו מק'רבין אותה כדרכה לה' לתפארת, אמנם עתה שאמר ועשיתם היינו עשייתה ותיקונה שאנו עושים מטעמים וייחודים חדשים ותיקונים הרבה (אור יקר).

⁵¹⁴⁴ פי' מר"ה עד הסוכות וכדמפרש (מ"מ).

⁵¹⁴⁵ בקרבנין (דפ"ו).

⁵¹⁴⁶ פי' ביום הכפותם וביום שבועות שהזכיר לעיל אבל בסוכות ובשמיני עצרת כתיב אשה (מ"מ).

⁵¹⁴⁷ במלכות בהיותה לצד הגבורה כדפירשנו לעיל, והיינו סוד התפלות שהיא נקראת תפלה (אור יקר), פי' מלכות (מ"מ).

⁵¹⁴⁸ בתקיעות ראשונות ותקעי ליה בשניות על סדר הברכות כדפי' לעיל סימן י' (אור יקר).

⁵¹⁴⁹ הענין כי הגבורה שורשה בבינה ומשם דינין מתערין, אמנם בהמשך השפע מרחיק דהיינו מבחינת הגבו' פנימה לבינה שהיא נדבקת בחכמת ובכתר, נמתק דינה ונהפך לשמחה, וזהו שאמר "מרחיק" דהיינו מקום ייחוד הבינה עם החכמה (אור יקר).

⁵¹⁵⁰ פירוש כמ"ש הרב בפרשת תולדות ובפרשת בלק דארמי מייא בההוא יינא והם חסדים דאבא וגבורות דאימא. וכנגד אבא אמר דאתי מרחיק שאבא נקרא רחוק. וכנגד אימא אמר מגו אתר דחמרא עתיקא (מ"מ).

⁵¹⁵¹ בחינת הבינה הנקראת יין שבכתר הנקרא עתיק יומין (אור יקר).

<p>ושתי⁵¹⁵² ואטעים ליה⁵¹⁵³ וחד⁵¹⁵⁴ ואחר כך מברך ליה בכמה ברכאן ואעבר על חובוי מה כתיב (בראשית כז ל) ויהי אך יצוא יצא יעקב [ועשו אחיו בא מצדו] (וכו) טעין מכמה [טעני⁵¹⁵⁵] (טעמי) כמה דאתמר והא אוקימנא מלה ובג"כ איהו יומא דיבבא וקרנא איהו עולה איל אחד כמה דאתמר בגין אילו דיצחק ושעיר עזים אחד לחטאת שוחד לסמאל⁵¹⁵⁶ ולכפרה (נ"א לתברא) (לכפרא) אנפוי בההוא בכיה דאיהו בכי בהאי יומא כיון דחמי דלא אתעביד רעותיה והא למגנא צד צידא⁵¹⁵⁷ כמה דאתמר כגוונא דא יומא דכפורי והא כתיב בפ' אמור:</p>	<p>העתיק, ושותה וטועם אותו ושמה, ואחר כך מברך אותו בכמה ברכות, ומעביר על חטאיו. מה כתוב "ויהי אך יצוא יצא יעקב ועשו אחיו בא מצידו" טעון מכמה משאות כמו שנתבאר, והרי בארנו הדבר. ולכן הוא יום של יבבה, והקרבן הוא "עולה איל אחד" כמו שנתבאר, מפני אילו של יצחק, ו"שעיר עזים אחד לחטאת" שוחד לסמאל לכפר (לשבור) פניו באותה בכיה שהוא בוכה בזה היום, כיון שרואה שלא נעשה רצונו, והרי לחינם צד צידה כמו שנתבאר, כדוגמא זה יום הכפורים, והרי כתוב בפרשת אמור.</p>
<p>ובחמשה עשר יום וגו' (במדבר כ"ב) ר' אבא פתח (בראשית ח ד) ותנח התיבה בחדש השביעי וגו' ת"ח כל הני יומין אזלת אימא על בנייא בגין דלא ישלוט אסמראן אחרא עלייהו ובגין לשזבא לון כיון דאשתזיבו בנהא והא יתבין בסכות מתנטרין בנטורא יומא קדמאה ויומא תניינא פקדת לון לישראל למעבד סעודתא לממנן דשאר עמין ואיהו לא שריא תמן⁵¹⁵⁸ מיומא⁵¹⁵⁹ תליתאה דאיהו י"ז לחדש שריאת למשרי עליהו הה"ד ותנח התיבה בחדש השביעי בשבעה עשר יום לחדש על הרי אררט טורין דכל לוויטין ומרדין שראן בגווייהו:</p>	<p>"ובחמשה עשר יום וגו'", רבי אבא פתח "ותנח התיבה בחדש השביעי וגו'", בא וראה, כל אלו הימים הולכת אמא על הבנים כדי שלא ישלוט הצד האחר עליהם ובכדי להציל אותם, כיון שנצלו בניה, והרי יושבים בסוכות שמורים בשמירה, יום ראשון ויום שני, צותה להם לישראל לעשות סעודה לממוני שאר העמים והיא לא שורה שם, ביום שלישי שהוא י"ז לחדש מתחילה לשרות עליהם, זהו שכתוב "ותנח התיבה בחדש השביעי בשבעה עשר יום לחדש על הרי אררט", הרים שכל קללות ויסורים שרויים בתוכם.</p>
<p>אמר רבי אלעזר יומא קדמאה דחג לא שריא עלייהו ולא יומא תניינא [אלא] (ולא) יומא תליתאה דאוסוף וגרע [שריא] עלייהו אוסף אתוון וגרע קרבנין דכתיב (במדבר ז עב) עשתי עשר וגו' והכי אתחזי לרע עין בגין דיומא קדמאה ויומא תניינא חדוה דבנהא</p>	<p>אמר רבי אלעזר יום ראשון של חג לא שורה עליהם ולא יום שני אלא יום שלישי, שמוסיף וגורע שורה עליהם, מוסיף אותיות וגורע קרבנות, שכתוב "עשתי עשר וגו'", וכך ראוי לרע עין, מפני שיום ראשון ויום שני שמחת בניה והם מחלקים להם שלל, מיום</p>

⁵¹⁵² משפיעו ליצחק (אור יקר).

⁵¹⁵³ בסוד החיך דהיינו חכמת (אור יקר).

⁵¹⁵⁴ בסוד שמחת הבינה יין המשמח לא יין המשכר, ונמתקת אימא על בנהא שכינה על ישראל

להגין עליהם (אור יקר).

⁵¹⁵⁵ טועני (דפ"ו).

⁵¹⁵⁶ עי' לקמן רנט ע"א ועם כל דא וכו' ואיהו כו' עמ"ש וכן הוא עוד לעיל רכד סע"א ע"ש וכן

לעיל רנה ע"א ודאע"ג כו' איהו כו' ומ"ש בנ"א לתברא כן הוא ג"כ לעיל רמח רע"ב (לש"ו).

⁵¹⁵⁷ צידה (דפ"ו).

⁵¹⁵⁸ פי' המלכות אינה שורה על הקליפות להכניעם לפי שעדין לא נתעוררו. אבל ביום ב' שהתחילו

להתגלות כדמפרש בסמוך וגילויים ביותר ביום שלישי דאוסוף וגרע עשתי עשרה אזי המלכות שורה

עליהם להכניעם ושיעור הכתוב ותנח התיבה שהיא מלכות בחדש השביעי שהוא תשרי ב"ז לחודש

הוא יום ג' בסוכות על הרי אררט שהם הקליפות (מ"מ).

⁵¹⁵⁹ ביומא (דפ"ו).

<p>ואינן מפלגי עדאן לון מיומא תליתאה ולהלאה דאיהי שריא עלייהו מה כתיב (בראשית ח ה) והמים היו הלוך וחסור עד החדש העשירי בעשירי באחד לחדש נראו ראשי ההרים:</p>	<p>שלישי והלאה שהיא שורה עליהם מה כתוב, "והמים היו הלוך וחסור עד החדש העשירי בעשירי באחד לחדש נראו ראשי ההרים".</p>
<p>רנמ/א</p>	
<p>והמים היו הלוך וחסור אלין קרבנין דאזלין⁵¹⁶⁰ ומתמעטין וכמה דאינן מתמעטין הכי נמי אתמעט טובא דלהון:</p>	<p>"והמים היו הלוך וחסור", אלו הקרבנות שהולכים ומתמעטים, וכמו שהם מתמעטים כך גם מתמעט הטוב שלהם.</p>
<p>אר"ש אלעזר ת"ח⁵¹⁶¹ מיומא תניינא שריאו מייא⁵¹⁶² לאתחזאה כיון דשריאו מים מיומא תליתאה איהי שרת עלייהו ואינן מים לא הוו ידעי⁵¹⁶³ בבלאי (ס"א בכלא) אמאי רשימין הכא דהא טובא דישראל לא הוי באתר דמעוטא⁵¹⁶⁴ אלא באתר דרבוויא ובגין דאלין מיינ⁵¹⁶⁵ דרשימין הכא אתמעטן אתא⁵¹⁶⁶ קרא לאשמעינן דכתיב והמים אינן</p>	<p>אמר רבי שמעון, אלעזר בא וראה, מיום שני התחילו המים להראות, כיון שהתחילו המים מיום שלישי, היא שורה עליהם, ואלו המים לא היו יודעים הבבלים (בכל) מדוע רשומים כאן, שהרי הטוב של ישראל אינו במקום המעוט אלא במקום הרבוי, ומפני שאלו המים שרשומים כאן מתמעטים, בא הפסוק להשמיענו שכתוב "והמים" אלו שידועים בימי</p>

⁵¹⁶⁰ אינו מפרש המים על של ניסוך דחשב שאין להם משם הנאה כאמור, אלא מפרשו על גבורות מנצפ"ך שה"ס מים דיום שני דבראשית, וידעת מ"ש הרב בפסוק (תהלים צג ד) מ'קולות מ'ים ר'בים, שר"ת עולה פ"ר, ועוד נימא ביה מלתא לקמן בס"ד (רמ"ז).

⁵¹⁶¹ נלע"ד שרבי שמעון בא להכריע גם כרבי אבא אבל לא כשיטתיה, וזה דסבר כוותיה דיש הנאה לאומות מניסוך המים, אבל לא כטעמיה, דאיהו סבר דמיומא תליתאה ואילך הוא עיקר שרית אי' עליהם להשפיע בם, ורבי שמעון הוכיח שאינו כן, אלא כי מיום שני ניתן להם חלקם וכמ"ש רבי אבא בזה, אבל שמיום שלישי עד חמישי פוסק השפע מלהנתן להם ואחר כך ביום ששי ושביעי חוזר להשפיע להם איזה חלק וכדלקמן בסימן (שיה"ש ח, ז) בר"ז, ולכן הקדים ואמר לרבי אלעזר מיומא תניינא וכו', וירצה וכיון שבו נבראו המים וה"ס גבורות, ובו נברא הגהינם, לא נוכל לומר שאין להם כח בו, וגם מלת מים אין להוציאה מפשרה, שר"ל מים ממש, ולא דכוותך שפירשת אותה על הפרים. אבל מיומא תליתאה, כלומר בהא סברנא כוותך ולא בשיטתך, דהיינו שהשראת אי' הוא לגרע כחם, וכמו שצדקת דבריך בענין הפרים, אבל יש חילוק בין הפרים למי הניסוך, כי הפרים היו בכל הימים אבל מיום שלישי התחיל גרעונם כמו שיפה אמרת, אבל בענין ניסוך המים כשנתגלה יסוד אי', גם שניתן להם ביום השני הלא חסרו ב'ג'ד'ה', וטעמו כי שם דוקא בתנ"ה הוא עיקר גילוי אורות יסוד אי', אבל ביום ששי ושביעי שהם יסוד ומלכות שאין בהם חסדים פרטיים שהרי אי' עד הוד אתפשטת, וגם ששניהם נוטים לצד שמאל כידוע, גם בהם היה להם חלק (רמ"ז).

⁵¹⁶² דכתיב ונסכיהם ביום ב' (מ"מ).

⁵¹⁶³ פי' שהם היו סוברים שניסוך המים הוא שפע כולו לישראל, והיו תמהים על שני דברים, האחד למה באה מצוה זו ברמז שלש מלות, ונסכיהם ונסכיה וכמשפטם כנודע, ועוד למה רמוזים דוקא הכא שהוא בשלשה ימי בר"ז. ועיקר טעם אל תמיהתם הוא שהיו אומרים מה שהוא אמת. דהא טובא דישראל וכו', ולכן המה ראו כן תמהו שכיון שהוא מצוה ושהיא נוהגת כל החג למה באה ברשימו, היינו ברמז, ולמה דוקא בשלשה הימים הנזכרים (רמ"ז).

⁵¹⁶⁴ פי' ליכא למימר מים דרשימין הכא הם מים קדושים. דא"כ אמאי נרמזו כפרים אלו שהם הולכים ומתמעטים (מ"מ).

⁵¹⁶⁵ ובגין דאילין מיינ וכו', ירצה שהכתוב בפרשת נח נותן ומגלה טעם לדבר הזה. ונודע בהקדים מה שנודע שמי המבול היו דינים גמורים, וכמ"ש הרב שבאו מאחוריים דעס"מ דהיינו שיש בפק"ד כ"ו אותיות, וכן בקס"ו וכן בק"ל, וג' פעמים כ"ו גי' מבר"ל. והוא הוא לדידי סוד מים שבמילואם מ"ם יו"ד מ"ם עולה ק"פ כמנין ע"ב ס"ג מ"ה, להורות שמהם יצאו אלה המים. וגם מנ"צ שהם ג' הגבורות הקשות גי' מ"ם מלאים, כי העיקר של מ"ם גי' מ"ן והמילוי גי' צ'. והנה ידוע שמאז נשחת העולם גזר ה' שלא יוסיף (ח, כא) עוד להכות את כל חי, ומינה שיגרע ברחמיו כח הדין שלא יתאנף כאשר עשה (רמ"ז).

⁵¹⁶⁶ אתי (דפ"ו).

<p>דידיען⁵¹⁶⁷ ביומי דחג אינן דרשימין גו קרבנין דאינן טורי לומיין היו הלוך וחסור טובא דלהון ונגידו דאנגיד עליהו היו הלוך וחסור ובנין דאינן מים דלהון הוא לא אתהברן אתוון דלא יתחבר טובא דלהון אלא זעיר זעיר:</p>	<p>החג, אלו שרשומים תוך הקרבנות, שהם הרי קללות, "היו הלוך וחסור" הטוב שלהם ומשיכה שנמשכת עליהם היו הלוך וחסור, ומפני שאלו המים שלהם הוא, לא מתחברות אותיות, שלא יתחבר הטוב שלהם אלא מעט מעט.</p>
<p>אבל לישראל דאינן מקב"ה מה כתיב (תהלים לד יא) ודורשי יי' לא יחסרו כל טוב רישיה דקרא כפירים רשו ורעבו אלין ממנן דשאר עמין ודורשי יי' אלין ישראל לא יחסרו כל טוב אלין אזלין ואסתלקו לעילא לעילא ובג"כ טובא דלהון דאינן מים היו הלוך וחסור עד החדש העשירי דא טבת דהא כדין ימי הרעה הוו ואתערת ההיא רעה ואתתקפת וכלה קדישא לא אנהירת מנו שמשא כדין נראו ראשי ההרים אלין אינן הרי השוכא טורין דלווטין אתחזון ואתתקפו ועבדין בישין בעלמא:</p>	<p>אבל לישראל שהם מהקדוש ברוך הוא, מה כתוב "ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב", ובתחילת הפסוק "כפירים רשו ורעבו" אלו הממונים של שאר העמים. "ודורשי ה'", אלו ישראל, "לא יחסרו כל טוב", אלו הולכים ועולים למעלה למעלה, ולכן הטוב שלהם, שהם מים, היו "הלוך וחסור עד החדש העשירי", זה טבת, שהרי אז ימי הרעה הם, ומתעוררת אותה רעה ומתחזקת, והפלה הקדושה לא מאירה מתוך השמש, אז "נראו ראשי ההרים", אלו הם הרי החושך הרי הקללות נראים ומתחזקים ועושים רעות בעולם.</p>
<p>ביומין אלין אשה בהאי עולה דהא כדין והני אישום אכלי חולקהון שבעים פרים אלין אינן לקבל שבעין ממנן דשלטי⁵¹⁶⁸ על שבעין עמין וסלקין ביומא קדמאה ונחתי בכל יומא ויומא ואקרון פרים מנגחים ביומין דלהון ואלין⁵¹⁶⁹ (אלם חסר)⁵¹⁷⁰ ארביסר אתרין בכל יומא אינן וי"הו [סימן⁵¹⁷¹ יד יהו"ה⁵¹⁷²] ידא דשליטא עליהו [תדיר] (תרין) בכל יומא ויומא אמרין בני שנה מניינא דלהון ח"ץ⁵¹⁷³:</p>	<p>בימים אלו, [ישוכתוב] אשה בזו העולה, שהרי אז אלו האישים אוכלים חלקם, שבעים פרים אלו הם כנגד שבעים ממונים ששולטים על שבעים עמים, ועולים ביום ראשון ויורדים בכל יום ויום, ונקראים פרים מנגחים בימים שלהם. "אילם ארבעה עשר", שנים בכל יום, הם י"ד יהו"ה, יד ששולטת עליהם תדיר בכל יום ויום. "כבשים בני שנה" המנין שלהם ח"ץ.</p>
<p>ואי תימא אי הכי רע עין הוינן לגבייהו אין דהא כתיב (משלי כה כב) כי גחלים אתה חותה על ראשו אבל אנן לא יתבינן אלא בחדוותא דלית ביומי שתא חדוותא כאלין יומין ובגין דאנן יתבינן בטוב לבא ובחדוותא דרעותא אתהפך עלייהו גחלים על רישיהון גומרינ מלהפן דחדוותא דילן עבדי לון ביש</p>	<p>ואם תאמר אם כך אנחנו רע עין, אצלם כן, שהרי כתוב "כי גחלים אתה חותה על ראשו", אבל אנחנו לא נותנים אלא בשמחה, שאין בימי השנה שמחה כאלו הימים, ומפני שאנחנו נותנים בטוב לב ובשמחה של רצון, מתהפך עליהם גחלים על ראשיהם, גחלים ליהטות של השמחה שלנו</p>

⁵¹⁶⁷ ושיעור הכתוב והמים הזדונים היו הלוך וחסור עד החדש העשירי שהוא טבת ובעשירי בו נראו ראשי ההרים שאז סמך מלך בבל וכו' (מ"מ).

⁵¹⁶⁸ דשלטו (דפ"ו).

⁵¹⁶⁹ אילם (דפ"ו).

⁵¹⁷⁰ מ"וד שנית ככתוב בס"ת. והטעם לרמוז על הקליפה שהיא בגרעו תדיר. א"נ בתורתו של

רש"בי כתיב אלם חסר ב' יו"דין (מ"מ).

⁵¹⁷¹ נמחק בדפ"ו.

⁵¹⁷² פי' ב' אלים היו מקרבים בכל יום הם י"ד (מ"מ).

⁵¹⁷³ פי' י"ד כבשים היו מקרבים בכל יום הם חץ (מ"מ).

676 | Page

<p>י"ד (ה') וע"ו וח"ץ⁵¹⁷⁴ כך סלקין בחושבנא דילהון וכל דא איתימא מאן יהיב [לן⁵¹⁷⁵] (לון) לאקרבא עלייהו דלמא אינון לא בעאן כל דא:</p>	<p>עושות להם רע, י"ד (ה') ע' וח"ץ, כך עולים בחשבון שלהם. וכל זה, אם תאמר, מי נתן לך להקריב עליהם, אולי הם לא רוצים את כל זה.</p>
<p>אלא לית הדווה לכל אינון ממנן [בכל] (לכל) אינון תורים⁵¹⁷⁶ אילים ואמרין כהני בשעתא דישראל יהבי להון סעודתין (אינון) אלין ועם כל דא לא מתקרב⁵¹⁷⁷ כלא אלא לקב"ה⁵¹⁷⁸ בלחודוי ואינון [מתקרבי תמן ואיהו פליג לון] (מקרבי יתהון ואיהו פליג יתהון) ועל דא כתיב (משלי כה כא) אם רעב שונאך האכילהו לחם אלין אינון קרבנין דחג ואם צמא השקהו מים [אלין מים] דרשימין הכא ביומוי⁵¹⁷⁹ דחג וביומא תניינא וביומא שתיתאה ושביעאה וסימן (שיה"ש ח ז) בו"ז יבוזו לו:</p>	<p>אלא אין שמחה לכל אלו הממונים בכל אלו התורים האילים והכבשים כאלו, בשעה שישראל נתנו להם סעודות אלו, ועם כל זה לא קרב הכל אלא לקדוש ברוך הוא בלבדו, והם מתקרבים שם, והוא מחלק להם, ועל זה כתוב "אם רעב שונאך האכילהו לחם", אלו הם קרבנות החג, "ואם צמא השקהו מים", אלו מים שרשומים כאן בימי החג, וביום שני וביום ששי ושביעי וסימן "בו"ז יבוזו לו".</p>
<p>מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה (שם) אלין אינון מים די מנסכי ישראל בחג⁵¹⁸⁰ בחדוה וברחימו דקב"ה דכתיב (ישעיה יב ג) ושאתם מים בששון ונהרות לא ישטפוה אלין אינון נהרי⁵¹⁸¹ דאפרסמונא דכיא דכלהו דבקי ומתקשרי ברחימו דא:</p>	<p>"מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה" אלו הם מים אשר מנסכים ישראל בשמחה ובאהבת הקדוש ברוך הוא, שכתוב "ושאתם מים בששון", ונהרות לא ישטפוה", אלו הם נהרות אפרסמון טהור שכולם דבוקים ומתקשרים באהבה זו.</p>
<p>אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז⁵¹⁸² דא סמאל⁵¹⁸³ באהבה דישראל למהוי ליה חולקא בהדיהו באינון מים דרשימין הכא [בפרשתא דכתיב (משלי א יג) כל הון יקר נמצא] ובפרשתא דכתיב אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבוזו סימנא דאינון [מים] בו"ז יבוזו לו [ודאי] דהא כלהו אתחשיבו לגבן חרש נשבר דלית ליה</p>	<p>"אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבוזו", זה סמאל, באהבת ישראל להיות לו חלק איתם באלו המים שרשומים כאן בפרשה, שכתוב "אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבוזו", סימן של אלו המים "בו"ז יבוזו לו" ודאי, שהרי כולם נחשבים אצלנו חרש נשבר שאין לו תקנה לעולמים. המים שלהם נחלקים בימי</p>

⁵¹⁷⁴ וחץ (דפ"ו).

⁵¹⁷⁵ לך (דפ"ו).

⁵¹⁷⁶ פי' אין להם הנאה בתורים של כל השנה כמו ע' פרים דחג (מ"מ).

⁵¹⁷⁷ מתקרבו (דפ"ו).

⁵¹⁷⁸ לעיל רנה ע"א רכד סע"א נח סד ע"א (לש"ו).

⁵¹⁷⁹ ביומי (דפ"ו).

⁵¹⁸⁰ נמחק בדפ"ו.

⁵¹⁸¹ פי' הארות אימא ושיעור הכתוב מים רבים שמנסכים בחג ונהרות שהם נהרי דאפרסמונא דכייא לא יוכלו לכבות את האהבה שבין ישראל לאביהם שבשמים. דלא תימא כמו שאם מעין מושך וארובות השמים ירדו עליו לרוב הגשמים אינו ניכר המעיין. והכי נמי נימא מריבוי הארת נהרי דאפרסמונא דכייא המתגלים בחג לא תיראה האהבה של ישראל קמ"לן דלא יוכלו לכבות את האהבה (מ"מ).

⁵¹⁸² יבוזו (נוסף בדפ"ו).

⁵¹⁸³ קאי על איש דקרא ושיעור הכתוב אם יתן איש שהוא ס"מ את כל הון ביתו באהבה שאוהב הקב"ה לישראל כדי להיות לו חלק עמהם בוז יבוזו לו. שאין לו חלק אלא בסימן המים שרומז בתיתב בוז ור"ל סימן בו"ז הוא שיבוזו לו. דהיינו שיקחם לחלקו (מ"מ).

<p>תקנה לעלמין מים דלהון אתפליגו ביומין בו"ז אשתארו שאר יומין דאינון ג' ד' ה' וסימין⁵¹⁸⁴ חר"ש את חרשי האדמה ולית לון תקונא בהדן ולא לעלמין ואיתימא בוז יבוזו לו כתיב התם (תהלים כב כה) כי לא בזה ולא שקץ ענות:</p>	<p>בו"ז, נשאר שאר ימים שהם ג' ד' ה', וסימן (נוטריקון חמישי רביעי שלישי) "חר"ש את חרשי האדמה", ואין להם תקון איתנו ולא לעולמים. ואם תאמר "בוז יבוזו לו", כתוב שם "כי לא בזה ולא שקץ ענות".</p>
<p>יומא קדמאה מאי עביד ליה אלא לא אקרי ראשון ולא אקרי אחד אלא המשה עשר סתם בלא רשומא כלל אבל שירותא דרשימו ודמיין (דיומין) מיום שני הוי והכי אתחזי בגין דלית טוב בשני ובג"כ לא רשים ראשון ולא אחד כלל והוי בסתם ושרי רשימו [דיומין] (ביומין) ביום שני ואתפלגו מים בבו"ז ואשתארו ביומין חר"ש כמה דאתמר וכלא כדקא יאות זכאה חולקהון דישראל דידעי</p>	<p>יום ראשון מה עושה לו, אלא לא נקרא ראשון ולא נקרא אחד אלא חמשה עשר סתם בלי רישום כלל, אבל התחלת רישום המים מיום שני הוא, וכך ראוי, מפני שאין טוב בשני, ולכן לא רשום ראשון ולא אחד כלל, והוא בסתם, ומתחיל רישום הימים ביום שני, ונחלקו מים בבו"ז, ונשאר בימי חר"ש כמו שנאמר והכל כראוי. אשרי חלקם של ישראל שיודעים</p>
<p>רנמ/ב</p>	
<p>לאעלאה לגו מוחא [דאגוזא ובגין למיעאל לגו מוחא] מתברין קליפין אלין ועאלין מה כתיב לבתר כל האי (במדבר כט לה) ביום השמיני עצרת תהיה לכם ולבתר דתברו (עאלו) כל הני [גזיזין ותברו קליפין] (קליפין ותברו וכמה גזיזין) וכמה נחשים קטלו וכמה עקרבים⁵¹⁸⁵ דהוו לון באינון טורי דחשובא⁵¹⁸⁶ עד דאשכחו אתר דישובא וקרתא קדישא מקפא שורין סחור סחור כדין עאל⁵¹⁸⁷ לגבה למעבר ניהא תמן ולמחדי בה והא אוקימנא מלה ודא איהו עצרת</p>	<p>להיכנס לתוך מח האגוז, וכדי להיכנס לתוך המח משברים קליפות אלו ונכנסים. מה כתוב לאחר כל זה "ביום השמיני עצרת תהיה לכם", לאחר ששברו כל אלו הקליפות, ושברו כמה חתיכות, וכמה נחשים הרגו, וכמה עקרבים שהיו להם באלו הרי החושך, עד שמצאו מקום ישוב ועיר קדושה מוקפת חומות סביב סביב, אז נכנסים אצלה לעשות מנוחה שם, ולשמח בה, והרי בארנו הדבר. וזהו "עצרת" אסיפה, מקום שנאסף הכל אצלה,</p>

⁵¹⁸⁴ נוטריקון חמישי רביעי שלישי (נוסף בדפ"ו).

⁵¹⁸⁵ ע"י זר"ח לא ע"ב: גוון חוור דעיינין דיליה, איהו נחש. גוון סומק שרף. גוון תליתאי, ירוק, כליל מתרווייהו, עקרב. גוון רביעאה אודם, צמאון אשר אין מים. וע"י בהגר"א על תקי"ז מב ע"א: כ"ז שמאמין באחדותו ית', אפי' עובר כמה עבירות אינו מומר לכל התורה, ואעפ"י שחטא ישראל הוא (סנהדרין מד ע"א) ומצטרף למנין, כמ"ש עבריינן כו' ונכלל תפלתו בכלל ישראל, ותפלתו היא בקוץ הנ"ל. והענין, כי קוץ הנ"ל הוא מבועא דלא פריש מבירא לעלמין, כי זאת בחי' אחרונה, מלכות של ז"א, אות ברית של ישראל, דבוק תמיד בה, כיון שתמיד ישראל מאמינים באחדותו. וזה הקוץ מורה דלא ליחלף באל אחר, שלכן הד' והר' גדולים. אבל אשאר הבחי' שתלויים בשאר מצות מסתלקין בעוונותינו הרבים מחמת עונות, כשרובם ח"ו כו', וזה הוא סט' דנחש בשאר עבירות. אבל עקרב הוא המודה בעבודת כוכבים, ומשתחוה לאל אחר, וכן בבת אל נכר, אז הקוץ ח"ו מסתלק מצדו וזהו פירוד הגמור. וז"ש ואיהו פוסק וברח כו', ר"ל יוסף במדרגתו, ומסתלק הקב"ה ממנו כלל וכלל, ואין תפלתו עולה כלל, דהעליה משכינה לז"א ע"י זיווג. וז"ס נחש ועקרב, דעקרב הוא הכופר בעקר, אותיות עקרב, ובמקום ד' עם עקב עושה ר' עם עק"ב. וז"ס יעקב שקוצו של ד' הוא יר"ד אות ברית, ולכן יעקב נוק' ור"ל של דכורא, ולכן תפלת יעקב רשות, שהיא בחי' אחרונה הנשארת בלילה, שיעקב תיקנה שאינה מסתלקת לעולם. ואמרו בניו (פסחים נו ע"א) שמע ישראל כו' אחד, וכן לעולם אנו אומרים שמע ישראל סבא כו', כמ"ש במ"ר, משא"כ של אברהם ויצחק. וע"י לקמן רעט ע"א: דעקרין מלי כו' – ר"ל זהו כעקרב (יהל אור).

⁵¹⁸⁶ שם הוא המדור דשורש כולם [הקלי'], וכמ"ש בפ' משפטים (ק"ב ע"ב) בלק (רח ע"א ריב ע"א) פנחס (רלג ע"א) (דע"ה ח"ב דף קכה ע"ב).
⁵¹⁸⁷ עאלו (דפ"ו).

<p>וכנישו (כנישין) אתר דמתכנש כלא לגבה⁵¹⁸⁸ תהיה לכם ולא לאחר למחדי אתון במאריכון ואיהו [בהדיכון] [בהדיהו] ועל דא כתיב (תהלים לב יא) שמחו ביי' וגילו צדיקים והרנינו כל ישרי לב:</p>	<p>"תהיה לכם" ולא לאחר, לשמח אתם באדונכם, והוא אתכם, ועל כן כתוב "שמחו בה' וגילו צדיקים והרנינו כל ישרי לב".</p>
<p>אמר רבי שמעון כל מאן דהדי וכו' עד שלא עשו חסד עם העניים נדפס בהקדמת בראשית דף י ע"ב:</p>	
<p>פרשת ראשי המטות:</p>	
<p>⁵¹⁸⁹ וכל הטף בנשים אשר לא ידעו משכב זכר (במדבר לא יח) תמן תנינן א"ר יהודה אין העולם מתנהג אלא בתרי גווינן דאתו מסטר אתתא דאשתכחת חכימת לבא הה"ד (שמות לה כה) וכל אשה חכמת לב בידיה טוו ויביאו מטוה את התכלת ואת הארגמן⁵¹⁹⁰ ומאי מתיין את התכלת ואת הארגמן גווינן דכלילן בנו גוויני הדא הוא דכתיב (משלי לא יג) דרשה צמר ופשתים ותעש בחפץ כפיה וכתיב (שמות שם) בידיה טוו מאי טוו אמר רבי יהודה טוו בדינא טוו ברחמי א"ר יצחק אמאי אתקריי אשה אמר ליה דכלילא בדינא וכלילא ברחמי ת"ח דא"ר אלעזר כל אתתא בדינא אתקריא עד דאטעמא טעמא דרחמי דתניא מסטרא דב"נ אתי הוורא ומסטרא דאתתא אתי סומקא⁵¹⁹¹ טעמא (ס"א אתתא) דאתתא מהוורא והוורא עדיף:</p>	<p>"וכל הטף בנשים אשר לא ידעו משכב זכר" שם שנינו אמר רבי יהודה, אין העולם מתנהג אלא בשני צבעים שבאו מצד אשה שנמצאה חכמת לב, זהו שכתוב "וכל אשה חכמת לב בידיה טוו ויביאו מטוה את התכלת ואת הארגמן", ומה "הביאו את התכלת ואת הארגמן" צבעים שכלולים בתוך צבעים. זהו שכתוב "דרשה צמר ופשתים ותעש בחפץ כפיה", וכתוב "בידיה טוו". מה זה "טוו" אמר רבי יהודה "טוו" בדין, "טוו" ברחמים. אמר רבי יצחק, למה נקראה אשה, אמר לו שכלולה בדין וכלולה ברחמים. בא וראה שאמר רבי אלעזר, כל אשה נקראת בדין עד שטועמת טעם הרחמים, שלמדנו מצד האיש בא הלבן ומצד האשה בא האדום. טעם (אשה) של אשה מלבן, ולבן עדיף.</p>
<p>ות"ח אמאי אסירן נשי שאר עמין דידיעי משכבי דכורא משום דתנינן אית ימינא ואית שמאלא ישראל ושאר עמין וג"ע וגיהנם עלמא דא ועלמא דאתי ישראל לקבלי דרחמי ושאר עמין לקבלי דדינא ותנן אתתא דאטעמא טעמא דרחמי רחמי נצחא אתתא דטעמא טעמא דדינא דינא בדינא אתדבכת ועלייהו אתקריי (ישעיה נו יא) והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה ועל דא תנינן הנבעלת לעכו"ם קשורה בו ככלב מה כלבא תקיפא</p>	<p>ובא וראה למה נשות שאר עמים שידעו משכב זכר אסורות, משום ששנינו, יש ימין ויש שמאל, ישראל ושאר העמים, וגן עדן וגיהנם, עולם הזה ועולם הבא, ישראל כנגד הרחמים ושאר העמים כנגד הדין. ושנינו אשה שטעמה טעם הרחמים, הרחמים מנצחים, אשה שטעמה טעם הדין, דין בדין נדבק, ועליהם קראו "הכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה". ועל זה למדנו, הנבעלת לעובדי כוכבים ומזלות קשורה בו ככלב, מה הכלב</p>

⁵¹⁸⁸ פירוש שהארות אר"א וזעיר נקבצים בה ולכך אנו שמחים בה לפי שיש לנו נשמה מצד אימא ורוח מזעיר ונפש מן המלכות ולפיכך כתיב שמחו בה' וגילו צדיקים והרנינו כל ישרי לב (מ"מ).
⁵¹⁸⁹ עי' זר"ח נו ע"ב.

⁵¹⁹⁰ תכלת הוא במלכות וארגמן בגבורה (ב"ע קמב ע"ב).

⁵¹⁹¹ עי' נדה דף לא ע"א: תנו רבנן שלשה שותפין יש באדם הקדוש ברוך הוא ואביו ואמו אביו מזריע הלבן שממנו עצמות וגידים וצפרנים ומוח שבראשו ולבן שבעין אמו מזרעת אודם שממנו עור ובשר ושערות ושחור שבעין והקדוש ברוך הוא נותן בו רוח ונשמה וכו'.

<p>ברוחיה חציפא אוף הכא דינא בדינא תקיפא חציפא בכלא:</p>	<p>תקיף ברוחו חצוף, גם כאן דין בדין חצופה בכל.</p>
<p>הנבעלת לישראל תנינן כתיב (דברים ד) ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום מ"ט משום דנשמתא דישראל אתיאי מרוחא דאלהים חיים דכתיב (ישעיה נז טז) כי רוח מלפני יעמוף משמע דכתיב מלפני ובג"כ אתתא דהיא בתולתא ולא אתדבקת בדינא קשיא דשאר עמין ואתדבקת בישראל רחמי נצחא ואתכשרת:</p>	<p>הנבעלת לישראל שנינו, כתוב "ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום", למה משום שנשמת ישראל באה מרוח אלהים חיים, שכתוב "כי רוח מלפני יעטוף", משמע שכתוב "מלפני", ומשום זה, אשה שהיא בתולה ולא נדבקה בדין הקשה של שאר העמים, ונדבקה בישראל, הרחמים מנצחים ונכשרת.</p>
<p>ות"ה כתיב (תהלים פט ג) אמרתי עולם חסד יבנה מאי חסד הוא חד מכתרי עלאי דמלכא דנשמתא דישראל קרא לזוה קב"ה חסד על תנאי דיתבני ולא ישתיצי חסד מעלמא משמע דכתיב יבנה בג"כ תנינן מאן דשצי חסד מעלמא אשתיצי הוא לעלמא דאתי ועל דא כתיב (דברים כה ה) לא תהיה אשת המת החוצה בנין למעבד חסד עם מיתא ואתעביד בנינא דכתיב עולם חסד יבנה:</p>	<p>בא וראה, כתוב "אמרתי עולם חסד יבנה", מה זה "חסד", הוא אחד מכתרים עליונים של המלך, שנשמת ישראל קרא לה הקדוש ברוך הוא חסד, על תנאי שיבנה ולא ישמד, חסד מהעולם משמע, שכתוב "יבנה", ולכן שנינו, מי שמשמיד חסד מהעולם ישמד הוא לעולם הבא, ועל זה כתוב "לא תהיה אשת המת החוצה", בשביל לעשות חסד עם המת, ויעשה הבנין, שכתוב "עולם חסד יבנה".</p>
<p>ספר אלה הדברים אמר המגיה מצאתי כאן בהעתק אחד מחוברת פרשת דברים כלה מהינוקא ויען כי בכל שאר ההעתקות ישנות וקדמוניות מצאתי ראיתי הינוקא הנזכר בפרשת בלק כי שם ביתו נמשכתי אחר הרוב והדפסתי אותו במקומו המתייחס אליו בפרשת בלק בדף קפו ע"א מאמר מתחיל רבי יצחק ורבי יהודה הוו אזלי בארחא וכו' ומשלים בדף קצב ע"א בזה הלשון לא תחמי צערא עליה ובן הוה:</p>	
<p>רס/א11677:</p>	
<p>פרשת ואתחנן:</p>	
<p>ואתחנן⁵¹⁹² אל יי' בעת ההיא לאמר אדני יי' יהו"ה אתה החלות להראות את עבדך וגו'⁵¹⁹³ (דברים ג כג-כד) ר' יוסי פתח (ישעיה לח ב) ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל אל יי' ת"ח כמה הוא חילא תקיפא דאורייתא⁵¹⁹⁴</p>	<p>"ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר אדני יהו"ה אתה החלות להראות את עבדך וגו'", רבי יוסי פתח, "ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל אל ה'". בא וראה, כמה הוא הכח החזק של התורה, וכמה הוא עליון על הכל, שכל מי שעוסק בתורה לא מפחד מעליונים</p>

⁵¹⁹² עי' בפרשת בראשית יא ע"א יש כל זה בקצת שינוי (רמ"ז).

⁵¹⁹³ בראשית יא (הערת הזהר).

⁵¹⁹⁴ שהיא נוצחת כל הדברים (אור יקר). כפל לשון ירמוז לשתי תורות חילא תקיפא תשבע"פ מצד המלכות שנוטלת הגבורות עלאה על כלא תשב"כ בחי' ת"ת הנוטה כלפי חסדים הנקרא עלאה על כלא (רח"ו). חילא תקיפא - מיסוד אימא (רמ"ז).

<p>וכמה הוא עלאה על כלא⁵¹⁹⁵ דכל מאן דאשתדל באורייתא לא דחיל מעלא⁵¹⁹⁶ ותתאי⁵¹⁹⁷ ולא דחיל מערעורין בישין⁵¹⁹⁸ דעלמא בנין דאיהו אחיד באילנא דהיי⁵¹⁹⁹ ואכיל מניה בכל יומא⁵²⁰⁰:</p>	<p>ותחתונים, ולא מפחד ממקרים רעים של העולם, משום שהוא אחוז בעץ החיים ואוכל ממנו בכל יום.</p>
<p>דהא אורייתא אוליף ליה לב"נ אלמיהדן בארז קשומ⁵²⁰¹ אוליף ליה עיטא היך יתיב⁵²⁰² קמי מאריה (לבטלה ההיא גזרה דאפילו) ואפי"ן יתנזר עליה מותא כלא יתבטל⁵²⁰³ ויסתלק מניה⁵²⁰⁴ ולא שריא עלוי⁵²⁰⁵ (עיטא דב"נ בהאי עלמא דבעי) ווע"ד בעי לאשתדלא באורייתא יממא⁵²⁰⁶ ולילי⁵²⁰⁷ ולא יתעדי מניה⁵²⁰⁸ הה"ד (יהושע א ח) והגית בו יומם ולילה ואי אעדי מניה⁵²⁰⁹ אורייתא או אתפרש מנה כאלו אתפרש מן חיי(א):</p>	<p>שהרי התורה מלמדת את האדם ללכת בדרך אמת, מלמדת אותו עצה איך ישוב לפני רבונו (לבטל אותה הגזרה), ואפילו שתגזר עליו מיתה, הכל יתבטל ויסתלק ממנו ולא ישרה עליו (עצה של אדם בעולם הזה). ועל כן צריך לעסוק בתורה יומם ולילה, ולא יזוז ממנה, זהו שכתוב "והגית בו יומם ולילה", ואם מסיר ממנו את התורה או פורש ממנה, כאילו נפרד מן החיים.</p>
<p>ת"ח עיטא דב"נ כד איהו סליק בליליא על ערסיה בעי לקבלא עליה עול מלכותא⁵²¹⁰ דלעילא בלבא שלים ולאקדמא⁵²¹¹ למינ[מ]סר גביה פקדונא דנפשיה⁵²¹² והא אוקמוה בנין דכל עלמא טעמין טעמא</p>	<p>בא וראה, עצה של האדם, כשהוא עולה בלילה על מטתו צריך לקבל עליו עול מלכות של מעלה בלב שלם, ולהקדים למסור אליו פקדון נפשו, והרי פרשוה, משום שכל העולם</p>

⁵¹⁹⁵ שאין בשאר עסק המצות כח לעשות כמוה (אור יקר). עלאה – מיסוד אבא (רמ"ז).

⁵¹⁹⁶ ממקטרגים העליונים (רח"ו).

⁵¹⁹⁷ האומות (רח"ו). כחות המקטרגים ברוחניות וכחות הגשמיים ערעורין בישין ולפעמים לא יגזר על האדם הרע ויבא לו דרך מקרה אם יזדמן במקום הסכנה ואלו הם פגעים רעים שיבואו לאדם בפגע ובמקרה (אור יקר).

⁵¹⁹⁸ ממקרים (רח"ו).

⁵¹⁹⁹ בעל תורה ת"ת הנקרא עץ החיים (רח"ו).

היינו תפארת שהתורה ממנו (אור יקר).

⁵²⁰⁰ כי הוא מחדש לו מוחין הנקרא חיי המלך [ע"ז זהר יתרו צא ע"ב] (רח"ו). שנשמתו בכל יום

נהנה משפעו וכל מזונו יושפע משם (אור יקר).

⁵²⁰¹ הוצרך לומר זה מפני שאם יעסוק האדם בתורה ולא יקיים מה שכתוב בה נח לו שלא נברא לזה אמר שאין חשש שמתוך שלא לשמה בא לשמה וזהו שאמר דהא וכו' (אור יקר). ואפשר ג"כ שהוצרך לזה לומר שאף אם יעסוק האדם במצות לא ישוה עם העסוק בתורה משום דהא אורייתא וכו' משא"כ באחר שאין בור ירא חטא (אור יקר). כי תורה ת"ת נקרא אמת (רח"ו).

⁵²⁰² יתוב (דפ"ו), דרך ומבוא לפרוש מן האיסור ולהתפלל להקב"ה כענין חזקיהו דעלה קאי שנשא אשה והתפלל על הגזירה (אור יקר).

⁵²⁰³ לתרץ כפל לשון שיש ג' מינים שהתורה מגינה שיש שמבטלת גזירתו עכשיו אבל טרונייא אית ליה וממרק ע"י יסורין וכנגד זה אמר דאילו אתגזר עליה מותא כלא אתבטל עוד בחי' ב' שמסתלקת גזרתו מכל וכל ולעומת זה אמר ויסתלק מניה אך כ"ז שלא פייס למקטרג יש פחד ממנו עד שיתנו לו תמורה לכן אמר ולא שרייא עליה (רח"ו). הגזרה למעלה (אור יקר).

⁵²⁰⁴ אפילו שהתחיל הגזירה כגון חזקיהו שחלה למות ונתרפא (אור יקר).

⁵²⁰⁵ אפילו מכאן ואילך כענין הנני יוסיף על ימך שנבטח מהרעה ט"ו שנה (אור יקר).

⁵²⁰⁶ ת"ת (רח"ו).

⁵²⁰⁷ מלכות (רח"ו).

⁵²⁰⁸ מנה (דפ"ו).

⁵²⁰⁹ מיניה (דפ"ו).

⁵²¹⁰ ע"י ק"ש שעל המטה (רח"ו).

⁵²¹¹ ולאקדמי (דפ"ו).

⁵²¹² בפסוק בידך אפקיד רוחי (רח"ו).

<p>דמותא⁵²¹³ דהא אילנא דמותא שריא בעלמא וכל רוחין⁵²¹⁴ דבני נשא נפקין וסלקין ואתמרון (ואתמרון) גביה⁵²¹⁵ ובגין דאינון בפקדונא⁵²¹⁶ כלהו תייבין לאתרייהו:</p>	<p>טועמים טעם המות, שהרי עץ המות שרוי בעולם, וכל רוחות בני אדם יוצאות ועולות ומתחבאות (ונמסרו) אצלו, ומשום שהן בפקדון כולן שבות למקומותיהן.</p>
<p>ת"ה כד אתער רוח צפון⁵²¹⁷ בפלגות ליליא וכרוזא⁵²¹⁸ נפיק וקב"ה אתי לגנתא (אתער קב"ה בגנתא) דעדן⁵²¹⁹ לאשתעשא ברוחיהון דצדיקיא כדין מתכווני (נ"א מתערי) כל בני מטרוניתא⁵²²⁰ וכל בני היכלא⁵²²¹ לשבחא ליה למלכא קדישא⁵²²² וכדין כל אינון פקדונין דרוחין דאתמרון בידה כלהו אתיב למאריהון⁵²²³ ורובא דבני עלמא מתערין בההיא שעתא והא פקדוניה ודכלהו אתיבו (כלהו) לגבייהו⁵²²⁴:</p>	<p>בא וראה, כשמתעוררת רוח צפון בחצות הלילה וכרוז יוצא, והקדוש ברוך הוא בא לגן עדן להשתעשע ברוחות הצדיקים, אז מתכוונים (מתעוררים) כל בני המלכה וכל בני ההיכל לשבח את המלך הקדוש, ואז כל אותם פקדונות של הרוחות שנמסרו בידה, משיב את כולם לבעליהם, ורב בני העולם מתעוררים באותה שעה, והרי פקדון של כולם משיב אליהם.</p>
<p>אינון דבני היכלא עלאה קיימי בקיומייהו מתערי ומשתדלי⁵²²⁵ בתושבתא⁵²²⁶ דאורייתא⁵²²⁷ ומשתתפי בכנסת ישראל⁵²²⁸</p>	<p>אותם שבני ההיכל העליון עומדים בעמדם מתעוררים עוסקים בתשבחות התורה ומשתתפים בכנסת ישראל עד שמאיר היום, כשמגיע הבוקר היא וכל</p>

⁵²¹³ כי בלילה אז יניקת הקלי' מהשכינה עה"ד טו"ר (רח"ו).

⁵²¹⁴ רוחא (דפ"ו).

⁵²¹⁵ בסוד חדשים לבקרים רבה (רח"ו).

⁵²¹⁶ ולא בנפילת אפים שהוא נפשי אשא, ולכן לא יש נפילת אפים בלילה (רמ"ז).

⁵²¹⁷ פי' ה"ג דאימא שבחצות (רח"ו). ה"ס הגבורות כנזכר בזוהר הרקיע פרשת ויקרא, שה"ס רוחא דשדי בגוה, ובהתעוררותם אז נעשה הזווג דאו"א, שבבחינת כללות האצילות ה"ס חו"ב, ולכן זווגם בסוד קול ודיבור. ולכן כרוזא נפיק, הוא אורם המתפשט, ונקרא כרוז, ועל כן כרוז"ג גי' ע"ב קס"א כידוע. ואז אתער קב"ה, הוא זעיר שבאים לו מוחין דיליה, כי עד חצות הוא בבחינת שינה. ונלע"ד שגם אז מתעורר סוד ישראל שבקדש הקדשים דבריאה, שהוא הנקרא חיזו דאילנא דחיי כנזכר באדם ישר בדרוש הקליפות, ושם הוא גן עדן העליון. ובני מטרוניתא, הם הצדיקים, וקראה מטרוניתא בסוד כתר שלה שהוא היורד לבריאה עד עלות השחר. ואז בכח תורתם הוא עולה, וט' ספירות אחרונות שלה יורדות אז, והן העולות בכח התפילה (רמ"ז).

⁵²¹⁸ גבריאל שכו"י המקבל מגבורות הבינה (רח"ו).

⁵²¹⁹ היינו זווג יעקב ולא שישוד לאה נק' ג"ע (רח"ו).

⁵²²⁰ מי שיש להם נפש דאצילות בני השכינה (רח"ו).

⁵²²¹ מי שיש לו נשמה דבריאה מההיכלות אלו אינם אובדים מלקום בחצות (רח"ו). הם המלאכים עליונים הנקראים עומדים כמו שיתבאר בסמוך (רמ"ז).

⁵²²² הוא זעיר בהיות לו המוחין הנקראים קדש. ולכן קורא תחילה מלכא סתם כמ"ש אתער מלכא, שעדיין לא היו בו מוחין. ואז בהתפשט אותם האורות אחר שנעשה הזווג כנזכר, אז כל אינון פקדונין וכו', מפני שסוד השינה אל בני האדם הוא להתעלות ולהיות מ"ן לעורר הזווג. ומפני זה אחר שנשלם הזווג חוזרות למטה, שכבר עשו את שלהן והיה להן חלק האור באותו זווג שסודו מגבורות כנזכר בזוהר הרקיע הנזכר. ואז ברדתן יש להן להתעורר להכין תיקון לזווג היום בכח התורה. וזה סוד (איכה ג כג) חדשים לבקרים, שלא אמר חדשים בבקרים, כי אין החידוש בעת הבקר רק מחצות ואילך לצורך זווג הבקרים (רמ"ז).

⁵²²³ ר"ל לבעליהון לגופות (רח"ו).

⁵²²⁴ רמז למ"ש בפרשת ויקהל דף רטו ע"ב, שאין הנשמה מתיישבת במקומה עד אחר התפילה, ועל כן דייק לגביהו, ר"ל [למ"ש] אצלם, אבל לא בתוכם במקומם. עד דנהיר יממא וכו', דוק בכנסת ישראל, כי כשמאיר היום אז מתחיל תיקון ט' ספירות שלה, כי בחינת המטרוניתא כבר נתקנה, ר"ל עלתה, וה"ס תפלה של יד (רמ"ז).

⁵²²⁵ משתדלי (דפ"ו).

⁵²²⁶ בסדר התיקון (רח"ו).

⁵²²⁷ אח"כ בעסק התורה (רח"ו).

⁵²²⁸ היינו רחל העומדת חוץ להיכל לתת לה לנח"ר (רח"ו).

<p>עד דנהיר יממא (כדין) כד אתי צפרא היא וכל בני היכלא⁵²²⁹ (דמלכא) כלהו אתיין לגבי מלכא קדישא ואינון אקרין ובניין (בני היכלא) דמלכא ומטרוניתא (בניין דקב"ה) והא אוקמוה כד אתי צפרא בעי לנקאה גרמיה⁵²³⁰ בכלא⁵²³¹ ולמיזן זייניה⁵²³² לאשתדלא עם מלכא קדישא דהא בליליא אשתדל במטרוניתא⁵²³³ השתא אתיא עם מטרוניתא⁵²³⁴ לזווגא לה עם מלכא⁵²³⁵;</p>	<p>בני ההיכל (המלך) כולם באים למלך הקדוש, והם נקראים בני המלך והמלכה והרי פרשוה. כשמגיע הבוקר, צריך לנקות עצמו בכל, ולחגור כלי מלחמתו לעסוק עם המלך הקדוש, שהרי בלילה עסק במלכה, כעת בא עם המלכה לזווג אותה עם המלך.</p>
<p>אתי לבי כנישתא⁵²³⁶ מדכי גרמיה בקרבניין⁵²³⁷ משבח בתושבחהייהו דדוד⁵²³⁸</p>	<p>בא לבית הכנסת, מטהר עצמו בקרבנות, משבח בתשבחות של דוד המלך, אוחז תפלין בראשו (בידו ובראשו) וציצית בכנפיו, אומר "תהלה לדוד", והרי פרשוה, מתפלל תפלה לפני רבונו, בתפלה צריך לעמוד כדוגמת (בזווג) מלאכים העליונים, להתחבר עמם, שהם נקראים העומדים, כמו שנאמר "ונתתי לך מהלכים בין העומדים", ולכוון רצונו</p>

⁵²²⁹ שאז היא העולה מבריאה לאצילות והם עמה (רח"ו).

⁵²³⁰ היינו עשיה בעבודא (רח"ו).

⁵²³¹ לנקאה גרמיה בכלא, היינו בנטילת ידים ובהפנאת הגוף, והוא ניקוי פנימי וחיצון, והכל כנגד העשיה דתמן מקננא מלכות, ושם גדול כח החיצונים ולכן צריך נקיון (רמ"ז).

⁵²³² טלית ותפילין (רח"ו). הוא ציצית ותפילין, שהכל תיקון אל שלשה עולמות אב"י, שהם בחינת זכרים לגבי עשיה. ואומרו עם מלכא קדישא, ירמוז למ"ש בסוד הנחת התפילין קודם התפילה, שהוא להמשיך אל זעיר הרשימו שהיה על ראשו בסוד (שיה"ש ח ו) שימני כחותם, כנזכר בשער התפילין, ובבחינת אותו הרשימו שחוזר בו מן המוחין קוראו מלכא קדישא. דהא בליליא אשתדל וכו', ירצה שכל תיקון חצות הוא לתקן כתר [נוק"] רחל, עד שבעלות השחר עולה ונקבעת בזרוע שמאל דידיה בסוד תפילה של יד, שאז יוצא הרשימו שבתוך לבו ונעשה מוחין לנקודת כתר זו, ואז הוא מושך הרשימו שעל ראשו [לתוך ראשו] ולכן נקרא מלכא קדישא כאמור. השתא אתיא וכו', פי' שכשהוא אז צריך לעשות תיקון אחר, שהוא הגדיל את זעיר ולהוריד לו מוחין חדשים, ואז יש זווג גמור למטרוניתא, שהוא מעולה מאד מאותו האור שהיה לה בתחילה בהיותה בזרוע זעיר. ודוק שבכאן אמר עם מלכא, ולא הוסיף תואר קדישא, לפי שהמוחין שיש לו מיד בבקר שהם מן הרשימו, לא נחשבו לערך מה שעתידים להתחדש לו, וכנגד זה נקרא עתה מלכא סתם. עם מטרוניתא וכו', הכתר שלה שעלתה בשחר, לזרוע זעיר בעמידה, שעולות כל ה'ט' ספירות אל האצילות, אז מתחבר אליהן הכתר שלהן להתקן בבחינת פרצוף שלם ואז הוא הזווג (רמ"ז).

⁵²³³ להעלות רחל לאצילות (רח"ו).

⁵²³⁴ רחל (רח"ו).

⁵²³⁵ יעקב (רח"ו).

⁵²³⁶ ירצה שאז באותו הזמן יצדק לקרוא לרחל בשם בית הכנסת, מפני שבתפילה מתעלים ספירותיה האחרונות שירדו בשחר, ובמקום היותה נקודה נבנית ונעשית פרצוף שלם מי' ספירות, ולכן נקראת כנס"ת, שמכנסת את כל שלה אליה, והוא גי' י' פעמים ב"ן ועם י' כוללים וכמ"ש הרב זלה"ה לא). ונלע"ד שגם כן י' פעמים שם יר"ד ה"ה וא"ו ה"ה עולים כנס"ת, שאז מכנסת שפע מבעלה שסודו מילוי אלפין, והיינו הא' שתוך הוא"ו. ונכון הוא מאד, כי כן יסוד זעיר מגיע עד ת"ת שלה שהוא הו' לב), והוא על דרך שיש לו א' בוא"ו שלו, שה"ס יסוד אמא המגיע עד שם. מדכי גרמיה וכו', כבר ידעת לד) שאנו מתקנים העולמות ממטה למעלה תחילה במעשה ואחר כך בדיבור. וכשאנו אומרים הקרבנות אנו בעשיה ששם גבורות וקליפות [קשות], וזה סוד צו את בני ישראל, וכדאמרו רז"ל אין צו אלא עבודה זרה, כי שם שם א"ל אדנ"י שעולה צ"ו, וצריך לכוין בו לשרוף חומריות הקלי' שסודם הבהמה הנשרפת במזבח, ובזה מדכי גרמיה מן הקליפות (רמ"ז).

⁵²³⁷ תיקון עשיה במילולא (רח"ו). הן פסוקים והן המשניות, עי' ח"א רסו ע"ב.

⁵²³⁸ יצירה במילולא (רח"ו). זהו בסוד היצירה כמבואר אצלנו, כי מן ברוך שאמר עד יוצר אנו ביצירה (רמ"ז).

<p>מלכא אחיד תפילין ברישיה⁵²³⁹ וציצית בנדפיה⁵²⁴⁰ אומר תהלה לדוד והא אוקמוה צלי צלותא⁵²⁴¹ קמיה⁵²⁴² מאריה בעלותא בעי למיקם⁵²⁴³ (כנוונא) [בזוונא] דמלאכי עלאי לאתחברא בהדיהו דאינון אקרונ העומדים כד"א (זכריה ג ז) ונתתי לך מהלכים בין העומדים ולכוונא רעותיה קמי מאריה ויתבע בעותיה:</p>	<p>לפני רבונו ויתבע בקשתו.</p>
<p>ת"ח בשעתא דב"נ קאים בפלגות ליליא מערסיה לאשתדלא באורייתא כרוזא וקארין (קאים) עליה ואמר (תהלים קלד א) הנה ברכו את יי' כל עבדי יי' העומדים בבית יי' בלילות השתא כד איהו קאים בעלותא קמיה⁵²⁴⁴ מאריה ההוא כרוזא קארי עליה ואמר (זכריה ג ז) ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה:</p>	<p>בא וראה, בשעה שאדם קם בחצות הלילה ממטתו לעסוק בתורה, הכרוז קורא עליו ואומר "הנה ברכו את ה' כל עבדי ה' העומדים בבית ה' בלילות", עכשיו כשהוא עומד בתפלה לפני רבונו, אותו כרוז קורא עליו ואומר, "ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה".</p>
<p>בתר דמסיים צלותא ברעו (ס"א וקאים בעיטא) קמי מאריה הא אוקמוה דבעי למינ[סר] נפשיה ברעותא דלבא⁵²⁴⁵ לההוא אתר דאצטריך וכמה עיטין אית ליה לבר נש בכלא:</p>	<p>אחר שמסיים תפלה ברצון (ועומד בעצה) לפני רבונו, הרי פרשוה שצריך למסור נפשו ברצון הלב לאותו מקום שצריך, וכמה עצות יש לאדם בכל.</p>
<p>רס/ב10270:</p>	
<p>ובשעתא דצלותא קיימא (ס"א סיימא) כל אינון מלין דאפיק בר נש מפומיה בההיא צלותא כלהו סלקן⁵²⁴⁶ לעילא ובקעין ואוירין ורקיעין עד דמטו לההוא אתר⁵²⁴⁷ דמטו ומתעטרוו ברישא דמלכא ועביד מנייהו עטרה והא אוקמוה חברייא צלותא דבעי ב"נ</p>	<p>ובשעה שהתפלה קיימת (הסתיימה), כל אותם דיבורים שמוציא אדם מפיו באותה תפלה, כולם עולים למעלה ובוקעים אוירים ורקיעים, עד שמגיעים לאותו מקום שמגיעים ומתעטרים בראש המלך ועושים מהם עטרה. והרי פרשוה החברים, תפלה שאדם מבקש מהקדוש ברוך הוא,</p>

⁵²³⁹ (ס"א בידיה וברישיה) (נוסף בדפ"ו). תיקון בריאה ואצילות (רח"ו). אמר כן מפני שלכתחילה צריך להקדים הנחת התפילין וציצית קודם ברוך שאמר שלא להפסיק בין ישתבח ליוצר. והזכיר התפילין של ראש מפני שהם המגולים. וציצית, ועליהם נאמר (דברים כח, י) וראו כל עמי הארץ וגו'. ועוד נוכל לומר כי הציצית הוא לתיקון הנוק' אור מקיף שלה שהוא סודה (דף ר"ס ע"ב) דצלותא קיימא, ס"א סיימא, נראה שחילוק שתי הגרסאות יובן במ"ש הרב, שלא די שבשעה שמתפללים ממשיכים השפע, אלא אפילו אחר שהתפללו המוחין מתקיימים בזעיר עד שלש שעות, וזהו רמז שתי הנוסחאות, כי סיימא, פי' אחר סיומא שכבר נגמרה בתיקונה, וקיימא, ירמוז כל זמן קיומה. כל אינון מלין וכו', האריך כל כך ולא רצה לומר סלקא לעילא ובקעה, ללמד שני עניינים, האחד שצריך לומר כל תפילתו בלי דילוג, והשני שצריך לחתוך המלות ולא לבלען, והוא בסוד קול ודיבור שה"ס הזווג הפנימי (רמ"ז).

⁵²⁴⁰ תיקון יצירה בעובדא (רח"ו).
⁵²⁴¹ תיקון בריאה במילולא (רח"ו).
⁵²⁴² קמי (דפ"ו).
⁵²⁴³ תיקון אצילות במילולא (רח"ו).
⁵²⁴⁴ קמי (דפ"ו).
⁵²⁴⁵ מ"נ לרחל (רח"ו).
⁵²⁴⁶ סלקין (דפ"ו).
⁵²⁴⁷ סנד"ל הקושר כתרים לרבו (רח"ו).

<p>לקב"ה לכוונא דיהא צלותיה⁵²⁴⁸ תחנונים מנלן ממשה דכתיב (דברים ג כג) ואתחנן אל יי' דא איהו⁵²⁴⁹ צלותא מעליא:</p>	<p>[צריך] לכוון שתהיה תפלת תחנונים. מנין לנו. ממשה שכתוב "ואתחנן אל ה'", זוהי תפלה מעולה.</p>
<p>ת"ח מאן דקאים בצלותא בעי לכוונא רגלוי ואוקמוה ובעי להפיא רישיה⁵²⁵⁰ כמאן דקאים (דיתוב) קמי מלכא ובעי למכסייא⁵²⁵¹ (נ"א לאסתמא) עיניו בגין דלא יסתכל בשכינתא ובספרא דרב המנונא סבא אמר מאן דפקח עיניו בשעתא דצלותא או דלא מאיך עיניו בארעא אקדים עליה מלאך המות⁵²⁵² וכד תיפוק נפשיה לא יסתכל בנהירו דשכינתא⁵²⁵³ ולא ימות בנשיקה:</p>	<p>בא וראה, מי שעומד בתפלה צריך לכוון רגליו, ופרשוה וצריך לכסות ראשו כמי שעומד לפני המלך, וצריך לכסות (לסתום) עיניו כדי שלא יסתכל בשכינה. ובספרו של רב המנונא סבא אמר, מי שפוקח עיניו בשעת התפלה או שלא מנמיך את עיניו לארץ, מקדים עליו מלאך המות, וכשתצא נפשו לא יסתכל באור השכינה, ולא ימות בנשיקה.</p>
<p>מאן דמולול בשכינתא מתולולא (א) הוא בההוא שעתא דאצטריך ביה הה"ד (שמואל א' ב ל) כי מכבדי אכבד ובוזי יקלו האי מאן דאסתכל בשכינתא בשעתא דאיהו מצלי והיך יכיל לאסתכלא בשכינתא אלא לינדע דודאי שכינתא קיימא קמיה הה"ד (ישעיה לח ב) ויסב חזקיהו⁵²⁵⁴ פניו אל הקיר⁵²⁵⁵ דתמן שארי שכינתא בג"כ לא בעיא למהוי חוצין בינו ובין הקיר ואוקמוה:</p>	<p>מי שמזלזל בשכינה, הוא מזדלזל באותה שעה שהוא צריך אותה, זהו שכתוב "כי מכבדי אכבד ובוזי יקלו". מי שמסתכל בשכינה בשעה שהוא מתפלל, ואיך יכול להסתכל בשכינה, אלא לדעת שודאי השכינה עומדת לפניו, זהו שכתוב "ויסב חזקיהו פניו אל הקיר", ששם שורה השכינה, לכן לא צריך להיות חוצץ בינו ובין הקיר, ופרשוה.</p>
<p>מאן דקאים בצלותא בעי לסדרא שבחא דמאריה בקדמיתא ולבתר יתבע בעותיה דהא משה הכי אמר בקדמיתא (דברים ג כד) אתה החלות וגוי' ולבסוף⁵²⁵⁶ אעברה וגוי' ר' יהודה אמר מאי שנא הכא דכתיב אדני' בקדמיתא⁵²⁵⁷ באל"ף דל"ת נו"ן יו"ד ולבסוף יהו"ה וקרינן אלהי"ם אלא סדורא הכי הוא מתתא לעילא ולאכללא מדת יום בלילה ומדת לילה ביום ולזווגא כלא כחדא כדקא יאות:</p>	<p>מי שעומד בתפלה, צריך לסדר שבח רבונו בתחלה, ואחר כך יבקש בקשתו, שהרי משה כך אמר, בתחלה אתה "החלות וגוי'", ולבסוף "אעברה וגוי'". רבי יהודה אמר מה שונה כאן שכתוב אדני' בהתחלה באל"ף דל"ת נו"ן יו"ד, ולבסוף יהו"ה וקוראים אלהי"ם, אלא הסדור כך הוא, מלמטה למעלה, ולהכליל מדת יום בלילה, ומדת לילה ביום, ולזווג הכל כאחד כראוי.</p>

⁵²⁴⁸ צלותא (דפ"ו).

⁵²⁴⁹ איהו (דפ"ו).

⁵²⁵⁰ לכסות ראשו ועיניו בטלית מלבד שסוגר עיניו (רח"ו).

⁵²⁵¹ למכסייה (דפ"ו).

⁵²⁵² כשם שהוא פותח עיניו בלי צורך כן יבואהו מ"ה מלא עינים ואע"פ שהוא מלא עינים נק' כסיל בחשך הולך (רח"ו).

⁵²⁵³ כי זלזל בה עכשיו לראות בה שעומדת כנגדו והבל הציץ ונפגע וארז"ל בזכות כי ירא מהביט ותמונת ה' יביט (רח"ו).

⁵²⁵⁴ חזקיה (דפ"ו).

⁵²⁵⁵ כי שכינה נק' עליית קיר קטנה נמצא שהמתפלל פניו נגד השכינה וכמ"ש שפכי כמים לבך נכח פני ה' (רח"ו).

⁵²⁵⁶ ולסוף (דפ"ו).

⁵²⁵⁷ קאי אמלכות ואח"כ הוי"ה בנקוד אלהי"ם המלכות הנק' אלהים מתייחדת עם הת"ת ואע"פ ששם זה ניקודו בבינה הוא בת"ת בהתייחדו עם המלכות ובינה (רח"ו).

<p>אתה החלות להראות את עבדך (דברים ג כד) מאי שירותא הכא אלא (ד) ודאי משה שירותא הוה בעלמא למהוי שלים בכלא⁵²⁵⁸ ואי תימא יעקב שלים⁵²⁵⁹ הוה ואילנא אשתלים⁵²⁶⁰ לתתא כנוונא דלעילא והכי הוא ודאי אבל מה דהוה למשה⁵²⁶¹ לא הוה לב"ג אחרא דהא אתעטר בשלימו יתיר בכמה אלף ורבבין⁵²⁶² מישראל באוריתא⁵²⁶³ במשכנא בכהני⁵²⁶⁴ בליואי⁵²⁶⁵ ובתריסר שבטין⁵²⁶⁶ רברבין ממנן עליהו בשבעין סנהדרין (בשבטין (ס"א בשבעין) ברברב ממנן עליהו) הוא אשתלים⁵²⁶⁷ בגופא שלים⁵²⁶⁸ אהרן לימינא נחשון לשמאלא הוא בינייהו:</p>	<p>"אתה החלות להראות את עבדך" איזו התחלה יש כאן. אלא ודאי משה תחלה היה בעולם להיות שלם בכל. ואם תאמר יעקב היה שלם, והאילן נשלם למטה כדוגמא למעלה. כך זה בודאי, אבל מה שהיה למשה לא היה לאדם אחר, שהרי התעטר בשלמות יתרה בכמה אלפים ורבבות מישראל, בתורה במשכן בכהנים בלויים בשנים עשר שבטים גדולים ממונים עליהם, בשבעים סנהדרין, הוא נשלם בגוף שלם, אהרן לימין, נחשון לשמאל, והוא ביניהם.</p>
<p>בנין כך את גדלך מימינא דא אהרן ואת ידך החוקה משמאלא דא נחשון והא אתמר בג"כ משה שירותא בעלמא הוה ואי תימא מאן הוה סיומא (דהא משה שירותא הוה) סיומא מלכא משיחא והוא דהא כדין ישתכח שלימו בעלמא מה דלא הוה כן לדרי דרין בההוא זמנא ישתכח שלימו לעילא ותתא ויהון עלמין כלהו בזוונא חד כדין כתיב (זכריה יד ט) ביום ההוא יהיה יי' אחד ושמו אחד:</p>	<p>לכן "את גדלך" מימין זה אהרן, "ואת ידך החוקה" משמאל זה נחשון, והרי נתבאר. לכן משה היה ראשית בעולם. ואם תאמר מי היה הסיום (שהרי משה היה הראשית), הסיום הוא מלך המשיח, שהרי אז תמצא שלמות בעולם, מה שלא היה כן לדורי דורות. באותו זמן תמצא שלמות למעלה ולמטה, ויהיו העולמות כולם בזווג אחד, ואז כתוב "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד".</p>
<p>ויאמר יי' אלי רב לך אל תוסף וגו' (דברים ג כו) אמר ר' חייא א"ל קב"ה למשה משה רב לך (אל תוסף) דאזדווגת בשכינתא⁵²⁶⁹ מכאן ולהלאה אל תוסף⁵²⁷⁰ רבי יצחק אמר⁵²⁷¹ רב לך בנהירו דשמשא דהוה גבך אל תוסף דהא זמנא דסיהרא מטא וסיהרא לא יכיל לאנהרא עד דיתכניש שמשא אבל (שם כח)</p>	<p>"ויאמר ה' אלי רב לך אל תוסף וגו'", אמר רבי חייא, אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה, משה רב לך שהזדווגת בשכינה, מכאן ואילך אל תוסף. רבי יצחק אמר, רב לך באור השמש שהיה לך, אל תוסף, שהרי זמן הלבנה הגיע, ולבנה לא יכולה להאיר עד שיתכנס השמש, אבל "וצו את יהושע וחזקהו</p>

⁵²⁵⁸ כי כל מכריע שלם משתי קצוות (רח"ו).

⁵²⁵⁹ שג"כ הוא בת"ת (רח"ו).

⁵²⁶⁰ ר"ל שיעקב שלם בסוד אילן שלם ב"ב גבולי אלכסון (רח"ו).

⁵²⁶¹ שינוייהא הוא (רח"ו).

⁵²⁶² שנתפשטו הקצוות בששים רבוא בהדיי' (רח"ו)

⁵²⁶³ שהיה זווג שלם בימין (רח"ו).

⁵²⁶⁴ בכהנין (דפ"ו). חסד (רח"ו).

⁵²⁶⁵ גבורה (רח"ו).

⁵²⁶⁶ ת"ת (רח"ו).

⁵²⁶⁷ ת"ת (רח"ו).

⁵²⁶⁸ מלכות (רח"ו).

⁵²⁶⁹ פרוצוף לאה שיש בה מ"ט שערים (רח"ו).

⁵²⁷⁰ אם לא תמות א"א שתעלה לשער החמשים שהוא נתיב לא ידעו עיט (רח"ו).

⁵²⁷¹ בא לחלוק על ר"ח שאין פי' רב לך אל תוסף גדולה מזו כי למה יאמר למרע"ה כך אלא ה"ק

ליה כיון שאתה במדרגת השמש אל מתפלל כיון דזמנא דסיהרא מטא (רח"ו).

<p>וצו את יהושע וחזקוהו ואמצוהו אנת דהוא שמשא⁵²⁷² בעי לאנהרא לסיהרא והא אתמר:</p>	<p>ואמצוהו", אתה שהוא השמש צריך להאיר ללבנה והרי נתבאר.</p>
<p>ואתם הדבקים ביי' אלהיכם וגו' (דברים ד) ר' יוסי אמר⁵²⁷³ (תהלים קמד טו) אשרי העם שככה לו וגו' זכאה עמא דקב"ה בחר בהו מכל עמין עכו"ם וסליק לון לעדביה⁵²⁷⁴ ובריך לון בברכתא דיליה⁵²⁷⁵ בברכתא דשמיה הדא הוא דכתיב (ישעיה סא ט) כי הם זרע ברך יי' ברך יי' ממש:</p>	<p>"ואתם הדבקים בה' אלהיכם וגו'", רבי יוסי אמר "אשרי העם שככה לו וגו'", אשרי העם שהקדוש ברוך הוא בחר בהם מכל עמים עובדי כוכבים ומזלות, והעלה אותם לגורלו, וברכם בברכתו, בברכת שמו, זהו שכתוב כי הם זרע ברך ה' ברך ה' ממש.</p>

⁵²⁷² פי' ויקשה למרע"ה לא די לי שאיני נכנס אלא שאמנה צרתי בידי לזה אמר שא"א להכחיש הדוגמא כי א"א אל הירח להאיר אל מהשמש (רח"ו).

⁵²⁷³ יש להבין מה נשתנה בכאן מכל ספר הזוהר שדרכו הוא כשמתחיל בפסוק ממקום אחר לומר רבי פלוני פתח שאותו פסוק הוא הצעה למה שרוצה לדרוש באותו ענין, אבל כאן לא נאמר אלא רבי יוסי אמר. ונלע"ד שיובן עם מה שציין הרב זלה"ה בכאן בראשית נ"א, שבהרבה מקומות פותח הוא ע"ה פתח רחב לביאור כמה עניינים ובכאן הוא אחד מהם, שהרי פסוק ואתם הדבקים הובא בזוהר בכמה מקומות ומכולם לא ציין כי אם אותו דבראשית, שבמה שאמר שם מבואר בעצמו פסוק אשרי העם.

ותמצית הענין הוא שהשכינה נקראת (ד, כד) אש אוכלה, מפני שאוכלת וקודחת בדיניה כל הסיגים, ואפילו הכי ישראל שאדוקים בה חיים וקיימים, והיא נקראת (שם) ה' אלקיך, ולא אלקינו, מפני שמשו מושרש למעלה ממנה דהיינו באו"א שבתוך זעיר, וכשהוא נכלל עם ישראל אומר ה' אלקינו, אבל כשמדבר עם ישראל לבדם אומר ה' אלקיך או אלקיכם. ואמר שם שהטעם הוא מפני שכשהשכינה בלי חיבור בבעלה היא נקראת ד', לשון דלות, אבל כשמקבלת מדכורא היא ה', שהו' שבתוך הד' הוא אור זעיר שאז היא מוכנת לקבל. וה"ס (כב, כג) נער ונערה. והענין שבתחילה היא בבחינת דינים חזקים, וה' פעמים ד"ן הוא בגי' ש"ך ונע"ר. אבל בכח תורה ומעשים טובים של ישראל ממשיכים לה ה' אלפין של ה' שמות דאהי"ה, ואז היא אדנ"י גוברת ושולטת בכל, וה"ס שם שכינה, ש"ך של נער, ינ"ה גי' אדנ"י. וידוע שז"ס שם יהוד"ה, יה"ו או"א שבזעיר, וד' שנעשית ה'. ולכן בזמן הגלות:

שהוא באחוריים נקראים ישראל יהו"ד, כמ"ש (דניאל ב, כה) בני גלותא די יהו"ד, מפני שאינן זכות לעשותה ה' הכלל עולה שהשכינה אש אוכלת את הרשעים, ואפילו הכי ישראל מושרשים בה, והיא נקראת אלקיהם. וזה שאמר הפסוק (ד, ג) כי כל האיש אשר הלך אחרי בעל פעור השמידו ה' אלקיך מקרבך, בכח גבורותיו הקשות, ובכל זאת ואתם הדבקים חיים. והתחיל בלשון יחיד כלפי שבת שמעון שממנו היו אותם החוטאים, ואתם הכוללות הדבקים ומושרשים בה שיש בכם כח למתק גבורותיה, שבזה היא מקבלת אתכם בתוכה, בתוך הה' שהמשתתם לה, שבעוונות החוטאים היתה באחור ובפרט בעוון פעור, והבן. אבל אתם גרמתם נסיר"ה גי' שכ"ה, ובאו לאור פני מלך, ולכן חיים כלכם. וכל סוד זה נרמז בפסוק אשרי העם שככה לו, פי' שגברה זכותם עד שמה שהיה ש"ך המשיכו לו ה', ואז הם ה' פעמים אדנ"י שיש בהם כ' [אותיות] והרי שככ"ה, ואז גורמים שמה שהיה אלהים נעשה הוי"ה, וזהו אשרי העם שה' אלקיך.

ולכן רבי יוסי שהתחיל בפסוק ואתם הדבקים, אמר אשרי וגו', כלומר הסוד הנרמז בפסוק ואתם הדבקים הוא הכמוס בפסוק אשרי העם:

ואחר כך נמשך לדבר בפרטות סגולת ישראל להוסיף כח בגבורה של מעלה ואמר זכאה עמא כו', ירצה שבדור הפלגה שהיה כל העולם עובדי עבודה זרה, ה' בחר בבית תרח הגם שאף הוא היה עובד ע"ז, היו בקלי' שלו טמונים הניצוצות של שרשי ישראל (רמ"ז).

⁵²⁷⁴ פי' שכל יתר ניצוצי הקדושה שהיו בקלי' האחרות לא לקחם לגורלו, ולכן גם שמתעלים ונכללים בקדושה ומתייחדים, אינם עולים ממדרגת גרי צדק שאין כחם אלא כמ"ש בפיקודין דבראשית י"ג א', וכלהו עאלין תחות גדפוי דשכינתא ולא יתיר, עיי"ש ועיי"ן מה שכתבתי שם כא (רמ"ז).

⁵²⁷⁵ פי' שיש בהם כח וסגולת שייכות עם כל פנימיות קדושת העולמות העליונים שמעלים מ"ן, ונשמתם מורידים מ"ד אור ישר לברך את כל המדות, ומאותה הברכה מתברכים גם הם. והוסיף עוד ואמר בברכתא דשמיה, פי' ששמו הגדול מתברך בזכותם וכנז"ל, שמד' נעשה ה' ואז השם שלם. וזהו זרע ברך ה', ברך ה' ממש, דאי הוה קאי אזרע הול"ל זרע ברכו ה', אבל זרע ברך ה' ר"ל שהוא מברך את ה' (רמ"ז).

<p>תא חזי כל שאר עמי⁵²⁷⁶ דעלמא יהב לון קב"ה לרברבי ממנן דשלטנין עלייהו וישראל אחיד לון⁵²⁷⁷ קודשא בריך הוא לעדביה לחולקיה לאתאחדא ביה ממש ויהיב לון אורייתא קדישא בגין לאתאחדא בשמיה</p>	<p>בא וראה, את כל שאר עמי העולם נתן הקדוש ברוך הוא לממונים גדולים ששולטים עליהם, ואת ישראל אחז הקדוש ברוך הוא לגורלו ולחלקו להאחז בו ממש, ונתן להם תורה קדושה כדי להאחז בשמו,</p>
<p>רסא/15320:</p>	
<p>וע"ד ואתם הדבקים ביי" (דברים ד ד) ולא בממנא אחרא כשאר עמיין והא אוקמוה בכמה אתר:</p>	<p>ועל זה "ואתם הדבקים בה", ולא בממונה אחר, כשאר העמים, והרי פרשוה בכמה מקומות.</p>
<p>וידבר יי אליכם מתוך האש קול דברים אתם שומעים וגו' (שם יב) א"ר אלעזר האי קרא אית לאסתכלא ביה⁵²⁷⁸ קול דברים מאי קול דברים אלא קול דאקרי דבור⁵²⁷⁹ דכל דבורא ביה תליא וע"ד כתיב וידבר ה' [אליכם]⁵²⁸⁰ (אלהים) דהא דבור באתר דא</p>	<p>"וידבר ה' אליכם מתוך האש קול דברים אתם שומעים וגו'", אמר רבי אלעזר, בפסוק זה יש להתבונן, "קול דברים", מה זה "קול דברים", אלא קול שנקרא דיבור, שכל דיבור תלוי בו, ועל זה כתוב "וידבר ה' אליכם", שהרי</p>

⁵²⁷⁶ בא להוסיף במעלת ישראל מצד התנגדות, על דרך (קהלת ב, יג) כיתרון האור מן החשך, ואמר שיתר האומות סילק הוא יתברך פרטיות השגחתו מהם אשר היתה עליהם קודם מעשה הפלגה, ונתנם לשרים שנמנו במינוי חדש לפי טבע המקום שמסר להם ה' להנהגתו, וזהו רברבי ממנן. ואמר דשלטין עלייהו, ר"ל שכל אומה ואומה כפופה ונכנעת תחת השר שלה (רמ"ז).

⁵²⁷⁷ גם שיהיו בחוץ לארץ הם חלק ה', שהוא יתברך אוחז בהם שלא יפסיקו החיצונים בנייהם. והעיקר המופלא הוא לאתאחדא ביה ממש, רחוק מאד מאומות העולם שהם נכנעים לשרים, וישראל שה' מלכם אחוזים בו כביכול כחלק בכל, וכן בכל מקום שגלו שכינה עמהם. וזה היה אפילו קודם שקבלו תורתו כידוע מפסוק (בראשית מו, ד) אנכי ארד עמך מצרימה. וכן אמר יעקב ליוסף (שם מח, כא) והיה אלהים עמכם, כי מלת עמך ועמכם מורה בפירוש התדבקות והיחוד. ואחר כך שזכו לתורה נתייחדו בשמו הגדול הכולל כל העולמות בפנימיותם. וזש"ה (ד, ד) ואתם הדבקים בה', פי' שתי מעלות מופלאות, האחת דבוקים ולא כפופים, שנית בה' ולא בשרים הממונים, וזה שאמר (דף רס"א ע"א) ולא בממנא אחרא, כשאר עמים שכפופים להם (רמ"ז).

⁵²⁷⁸ הוקשה לו למה לא אמר דברים אתם שומעים וגו'. ועוד שהיה לו לומר קול דבר או קולות דברים (רמ"ז).

⁵²⁷⁹ נוק' דז"א נק' קול מצד הת"ת והיא בעצמה נק' דבור (רח"ו). ופשיטות כל הענין הוא שקול הוא בסוד הזכר ודיבור הנוק', שבכח ההכאה בחמש מוצאות שסודם מה' גבורות מתגלה ונודע הקול. ואמנם אי' בתוך ז"א היה קול מצידו ודיבור מצידה, והיינו דאיהו דיבור. וגם שבהיותה בתוך זעיר אז יוצאות לאה ורחל, ולכן נקרא דברים, דשני דברים יוצאים ממנו. וז"ש דכל דיבורא ביה תליא (רמ"ז). ר"ל מלכות קול השביעי מז' קולות, והיא נק' דבור ושמיעה כמו שמפרש והולך, שנאמר ורצע אדוניו, אדון כל הארץ, כמ"ש בסבא פ' משפטים (יהל אור).

⁵²⁸⁰ ר"ל ה' שהוא ז"א, בסוד דיבור דאיהו אי' שבתוכו. ואמנם הפרש שהיה בין ישראל ומשה רבנו ע"ה, הוא שמשה זכה לפנימיות בינה בסודו בעצמה, וישראל זכו אליה ע"י ז"א, ולכן במתן תורה נאמר (שמות כ, א) וידבר אלהים (שם יט, ג) ומשה עלה אל האלהים, אבל כאן כתוב וידבר ה' אליכם, פי' לגבי מעלתכם הוא דיבור המתגלה ע"י ה', דהיינו אי' ע"י זעיר, ולכן אמר אתם שומעים, שכל שמיעה הוא באי', שלכן היה נרצע העבד שלא היה חפץ בחירות, שזה פגם באי' דכל חירות מצדה. ואומרו דברים בלשון רבים, בסוד חמישים שערי בינה המתפשטים בחג"ת נ"ה דז"א. ולפי שמת"ת יוצאה הנוק', לכן אמר (ד, יב) ותמונה אינכם רואים, ור"ל שלא היה מדרגתם ע"י רחל אלא שנתעלו עד הז"א, ואז היו כעין מדרגת משה דכתיב בו (במדבר יב, ח) ותמונת ה' יביט, פי' מלמעלה למטה. ובזה תבין מאמר רז"ל משה זכה לאספקלריא המאירה, ומייתי לה מהאי קרא, והוא מבואר בדיוק מלת יביט:

<p>תליא להאי אקרי קול דברים אתם שומעים דשמיעה לא תליא אלא בהאי בגין דשמיעה בדבור תליא ובג"כ אתם שומעים (ס"א אתם שומעים דשמיעה בדבור תליא) והא אוקמוה (שמות כא ו) ורצע אדוניו את אזנו במרצע בגין דפגים אתרא דאקרי שמיעה והוא דבור והוא שמיעה קול דברים אתם שומעים ותמונה אינכם רואים מאי ותמונה כד"א (במדבר יב ח) ותמונת יי' יביט⁵²⁸¹:</p>	<p>דיבור תלוי במקום זה, לזה נקרא קול דברים. "אתם שומעים", ששמיעה לא תלויה בזה, משום ששמיעה תלויה בדיבור, ולכן "אתם שומעים" (אתם שומעים שהשמיעה תלויה בדיבור), והרי פרשוה. "ורצע אדוניו את אזנו במרצע", משום שפגם מקום שנקרא שמיעה, והוא דיבור, והוא שמיעה. "קול דברים אתם שומעים", ותמונה אינכם רואים, מה זה "ותמונה", כמו שנאמר "ותמונת ה' יביט".</p>
<p>ד"א ותמונה⁵²⁸² דא קול פנימאה⁵²⁸³ דלא הוה מתחזי כלל זולתי קול דא קול אהרא⁵²⁸⁴ דקאמרן ותמונת אמאי אקרי הכי⁵²⁸⁵ בגין דכל תקונא דגופא⁵²⁸⁶ מניה⁵²⁸⁷ נפקא ואי תימא אהרא⁵²⁸⁸ אקרי הכי נמי אין דהאי אהרא תקונא דלתתא מניה⁵²⁸⁹ נפקא ובג"כ ה' עלאה ה' תתאת ה' עלאה קול גדול ולא יסף (דברים ה יט) דלא פסקי מבועי⁵²⁹⁰ לעלמין⁵²⁹¹ וכל אינון קולות⁵²⁹² תמן אשתכחו⁵²⁹³ כד אתיהיבת אורייתא</p>	<p>דבר אחר "ותמונת" זה קול פנימי שלא היה נראה כלל, "זולתי קול" זה קול אחר שאמרנו. "ותמונה", למה נקרא כך, משום שכל תקון הגוף יוצא ממנה. ואם תאמר אחר נקרא גם כך, כן, שזה האחר התקון שלמטה יוצא ממנו, ולכן ה' עליונה ה' תחתונה, ה' עליונה "קול גדול ולא יסף", שלא פוסקים המבועים לעולמים, וכל אותם קולות נמצאים שם כשנתנה תורה לישראל, והכל יוצא מאותו קול פנימי</p>

ולחיות שזכו ישראל בסיני למעלת הזכר בסוד מעלת יעקב דאיהו מלבר, ר"ל בבחינת אור אי' שבתוך ז"א בבחינת עצמו, ומשה מלגאו דהיינו בינה בעצמה, לכן חזר ופירש דא קול פנימאה, דהיא היא מדרגת משה דכתיב ביה (שם ז, פט) וישמע את הקול מדבר אליו, שהוא מבנין התפעל, ופי' רש"י בינו לבין עצמו, והיינו בעצם קול פנים. והוא סוד פנימיות הבינה שבתוך הז"א מלגאו, כמו שנודע מסוד שם משה שהוא פק"ד קס"א דהיינו אחורי אבא שבתוך פני בינה. ואמר שנקרא תמונה, לפי שהיא תיקונא דגופא הוא זעיר. וגם מלכות נקראת כן שממנה תיקון עולמות ב"ע. והשתא יצדק קול דברים, שני דברים, דהיינו בחינת שפע מזעיר שהוא ממוצע בין שני התמונות שהם שני דברים, והן שני ההין עילאה ותתאה, והרי הו"ה אבל שרש הכל הוא מההוא קול פנימאה דכלא, הוא יסוד אבא שהוא מתעלם ביסוד שקראו קול פנים שהיא מדרגת משה, אבל דאבא הוא פנימאה דכלא. והרי בין הכל שם הו"ה שלם וכולל אר"א זור"ן (רמ"ז).

⁵²⁸¹ ר"ל תמונת הת"ת לא ראו אבל תמונת המלכות ראו (רח"ו). ר"ל ז"א דרגא דמשה, שע"ז נאמר ותמונת כו'. ואמר ד"א ותמונה דא קול כו'. ר"ל בינה, שז"א מ"מ ההשגה בו, משא"כ בבינה. וז"ש דלא הוה מתחזי כלל (יהל אור).

⁵²⁸² ותמונת (דפ"ו).

⁵²⁸³ ר"ל תמונת הת"ת לא ראו אבל תמונת המלכות ראו (רח"ו).

⁵²⁸⁴ מלכות (רח"ו).

כנ"ל מלכות (יהל אור).

⁵²⁸⁵ בינה לשון תמונה (רח"ו).

⁵²⁸⁶ ששם נצטייר הז"א (רח"ו). שבגוה מציירת ז"א, שלכן נק' אמא (יהל אור).

⁵²⁸⁷ מיניה (דפ"ו).

⁵²⁸⁸ מלכות נק' תמונה (רח"ו).

⁵²⁸⁹ מיניה (דפ"ו).

⁵²⁹⁰ מבועי (דפ"ו).

⁵²⁹¹ הוא ההבל בגרון, דלא פסיק כלל לעלמין, כמ"ש בסוף ז"ח (תז"ח נ ע"ד). וז"ש ונהר יוצא מעדן תדיר כו', והוא נק' קול גדול כו'. ואמר ובג"כ ה' עילאה ה' כו'. ר"ל כמו ששניהם באות ה', כן נק' שניהם קול, זה קול גדול וזה קול דברים (יהל אור).

⁵²⁹² בסוד ה' תפלות של יוה"כ ה' קולות פנימים מן הבינה (רח"ו).

ר"ל ז' קולות (יהל אור).

⁵²⁹³ ר"ל בההוא קול דברים. וכלא נפקי מקול גדול (יהל אור).

<p>לישראל וכלא נפקא מההוא קול פנימאה דכלא בנין דביה תליא מלתא האי דאקרי משנה תורה משה מפי עצמו אמרן;</p>	<p>של הכל, משום שבו תלוי הדבר. זה שנקרא משנה תורה, משה מפי עצמו אמר אותם.</p>
<p>והא אוקימנא מלה אמאי הכי אלא חכמה עלאה⁵²⁹⁴ כללא דאורייתא⁵²⁹⁵ אתקרי ומנה נפקא כלא בההוא קול פנימאה⁵²⁹⁶ לבתר מתישבא כלא ואתאחדו (ואתיחד) באתר דאקרי עין החיים⁵²⁹⁷ וביה תליא כלל ופרט תורה שבכתב ושבע"פ והוא אקרי תורה⁵²⁹⁸ או משנה תורה⁵²⁹⁹ בקדמיתא גבורה דלא פסק והשתא כלא כחדא בג"כ הכא באלין י' והודברות כלא רשים בוא"ו (דברים ה יז) ולא תנאף⁵³⁰⁰ ולא תגנוב ולא תענה ולא תחמוד ולא תתאוה והא אוקמוה:</p>	<p>והרי בארנו את הדבר למה כך, אלא חכמה עליונה נקראת כלל התורה, וממנה הכל יוצא, באותו קול פנימי. אחר כך הכל מתיישב ומתאחד במקום שנקרא עין החיים, ובו תלוי כלל ופרט, תורה שבכתב ותורה שבעל פה, והוא נקרא תורה ומשנה תורה. בהתחלה גבורה שלא פוסקת, ועכשיו הכל כאחד, לכן כאן באותם עשרת הדברות, הכל רשום בוא"ו, "ולא תאנף", "ולא תגנוב", "ולא תענה", "ולא תחמד", "ולא תתאוה", והרי פרשוה.</p>
<p>אמר ר' יוסי מאי ולא תתאוה כיון דכתיב ולא תחמוד דהא בהאי סגי א"ל זכאין אינון מארי קשוט חמידה חד דרגא תאוה דרגא אחרא חמידה דאי יכיל אזיל למיסב דיליה בגין ההיא חמידה דנקט אזיל למעבד עובדא תאוה לאו הכי⁵³⁰¹ דהא אפילו דלא ינקוט אורחא למהך אבתריה והא אוקמוה חבריא:</p>	<p>אמר רבי יוסי, מה זה "ולא תתאוה", כיון שכתוב "ולא תחמד" שהרי בזה מספיק. אמר לו אשרי אותם בעלי האמת, חמידה דרגא אחת, תאוה דרגא אחת. חמידה שאם הולך לקחת את שלו משום אותה חמידה שלקח, הולך לעשות מעשה. תאוה לא כך, שהרי אפילו שלא יקח דרך ללכת אחרי זה, והרי פרשוה החברים.</p>
<p>א"ל רבי יוסי אמאי לא כתיב ולא תרצה כהני אחרני א"ל בנין דדרגא דדינא בגבורה תליא ולא באתר דרחמי בג"כ לא תרצה לא כתיב ביה וא"ו ובגין דבעיין ה' וויין⁵³⁰² אתוסף וא"ו ולא תתאוה דהא בלא תרצה לא בעי למשרי וא"ו ואתוסף הכא:</p>	<p>אמר לו רבי יוסי, למה לא כתוב "ולא תרצה" כמו האחרים הללו. אמר לו משום שדרגת הדין תלויה בגבורה ולא במקום הרחמים, ולכן ב"לא תרצה", לא כתוב בו וא"ו. ומשום שצריכים חמש וו"ם, התוסף וא"ו "ולא תתאוה", שהרי בלא תרצה לא צריך לשים וא"ו והתוסף כאן.</p>
<p>שמע ר' פנחס דיהיב אבתריה ונשקיה בכה וחייך אמר גור אריה לית מאן דקאים</p>	<p>שמע רבי פנחס שישב אחריו ונשקו, בכה וחייך, אמר גור אריה, אין מי שיעמוד לפניו, מי יכול לעמוד לפניו</p>

⁵²⁹⁴ אבא (רח"ו)

⁵²⁹⁵ היסוד שלו סוד התורה (רח"ו).

⁵²⁹⁶ משה נכנס בבניה (רח"ו).

⁵²⁹⁷ ז"א (רח"ו).

ר"ל יסוד, שהוא כלל ז"נ שבו מתייחדים. וז"ש וביה תליא כלל ופרט כו'. וז"ש והוא אקרי תורה. כידוע. וכן משנה תורה, מרכבת המשנה. ואמר בקדמיתא גבורה דלא פסק. ר"ל בינה מקורא דחיי, וזהו דברות ראשונות, אבל האחרונות משנה תורה הוא באילנא דחיי. ועיקרה במלכות, ונכלל ז"א בואו"ן דולא תחמוד כמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁵²⁹⁸ ז"א (רח"ו).

⁵²⁹⁹ נוקביה (רח"ו).

⁵³⁰⁰ לייחודה עם בעלה (רח"ו).

⁵³⁰¹ בספר לבנת הספיר כתב וז"ל, תאוה לאו הכי, דהא אפילו לא יכיל ינקוט אחרא למיהך אבתריה. ואיהו ז"ל אזיל לשיטתיה דסבר דתאוה חמירא מחמדה שמחטיא אחרים עמו, עיי"ש כי האריך בזה (רמ"ז).

⁵³⁰² לרמוז שנתקשר במלכות ה' סוד משנה תורה הו' שהוא ז"א ולכך צריך ה' וויין (רח"ו).

<p>קמייהו מאן יכיל לקיימא קמיה ואבוה בעלמא זכאה חולקהון דצדיקייא וזכאה חולקי בהאי עלמא ובעלמא דאתי דזכינא להאי על דא כתיב (איוב כב יט) יראו צדיקים וישמחו:</p>	<p>ואביו בעולם. אשרי חלקם של הצדיקים, ואשרי חלקי בעולם הזה ובעולם הבא, שזכיתי לזה, על זה כתוב "יראו צדיקים וישמחו".</p>
<p>ר' אלעזר פתח ואמר (דברים ה כד) קרב אתה ושמע וגו' ת"ח בשעתא דאתייהיבת⁵³⁰³ אורייתא לישראל כלהון קולות אשתכחו⁵³⁰⁴ וקב"ה יתיב על כורסייא⁵³⁰⁵ ודא מגו דדא אתחזי ומלולא דדא נפיק מגו עלאה דעליה ודא הוא רזא⁵³⁰⁶ דכתיב (שם ד) פנים בפנים דבר יי' עמכם ובהר מתוך האש דמלולא</p>	<p>רבי אלעזר פתח ואמר "קרב אתה ושמע וגו'", בא וראה, בשעה שנתנה תורה לישראל כל הקולות נמצאו והקדוש ברוך הוא ישב על הכסא, וזה מתוך זה נראה, ודיבור של זה יצא מתוך העליון שמעליו, וזהו סוד הכתוב "פנים בפנים דבר ה' עמכם בהר מתוך האש", שדיבור יצא ודיבר מתוך אש, ושלחבת שדחה אותו החוצה, בדופק של רוח ומים שנותנים כת, שאש ורוח ומים מתוך שופר שכולל את כולם יוצאים, וישראל התרחקו מפחד זה.</p>

⁵³⁰³ כלהו קולות אשתכחו, הכונה שאז האירו כל האורות של קו האמצעי של כל האצילות, מה שלא היה כן מעולם ולא יהיה עד ביאת המשיח שאז יאיר אפילו פנימיות עתיק. והענין מובן במאי דקיל"ן שבמתן תורה נתעלה זעיר עד א"א, ונעשה כתרו מכל התפארות שעליו דהיינו ל"מ דאי', שזהו ההוה תמיד וכדאמרינן עוטר ישראל בתפארה, אלא גם מת"ת דאבא ומת"ת דאריך שבו יסוד עתיק, ולכן נדמה כזקן. וידוע מכמה מקומות שת"ת בכל מקום הוא נקרא קול מפני שכולל גם חו"ג עמו, וה"ס הקול הנעשה מא'שא מ"י א ור'וחא כמו שיבוא, והוא ר"ת אמ"ר. וכבר אמרתי במקום אחר שה"ס ג' שמות, ע"ב בחסד מ"ב בגבורה כ"ב בת"ת, ה"ס קו"ל. ולפי שכל אלו הת"ת הם אורות רמים ונעלמים, אמר אשתכחו ולא אמר אשתמעו, כי אין עצמותם מתגלה אלא אורם מאיר ומזהיר (רמ"ז).

⁵³⁰⁴ כל הספירות הראו כחם (רח"ו).

⁵³⁰⁵ ה"ס אי' שיסודה היא בתוך דעת זעיר, שה"ס כסא הכבוד, ומשם יוצאים הקולות הנשמעים לישראל כמו שנאמר בסמוך. ודא מגו דא אתחזי, פי' שהפנימי יהיה מתראה מתוך (נ"א מתגלה בתוך) החיצון, דהיינו אור אי' מתוך דעת דז"א, והיא אמרה (שמות כ, ב) אנכי ה' אלקיך אשר וגו', שיציאת מצרים היתה ע"י בינה כנודע. ומלולא דדא וכו', איתא בכללי הרח"ו זלה"ה סי' לד, שהתיקון השביעי של הדיקנא הנקרא ואמ"ת, שה"ס תרין תפוחין קדישין, שני שיפולי יסוד חכמה סתימאה, והוא כולל ששה התיקונים הקודמים, והוא גי' ז' פעמים ס"ג, והם נמשכים עד דעת דאי' ומשם יוצאים ז' אורות מקיפים לז' תחתונות שלה והם ז' הבלים דקהלת, עיי"ש. ועליהם נאמר (שיה"ש א, ב) ישקני מנשיקות פיהו, שלא אמר פיו, והוא על דרך מ"ש בכללים (מלאכי ב, ו) תורת אמת היתה בפיהו, ה"י וי"ו דהיינו הב"ל. ויש בפסוק ישקני ז' תיבות בסוד ז' ההבלים, ור"ת כל הפסוק גי' קו"ל בינ"ה, וג' תיבות הראשונות בלשון נסתר מפני שהם כנגד חג"ת, וד' אחרונות בלשון נוכח שהם נה"ס, והם נכנסים בתוך ז"א כשנכנסת אי' בתוכו, והוא מבואר. באופן שז' ההבלים הם נמשכים מתיקון ואמת ונמשכים לאי' ומשם יוצאים לז' תחתונות שלה, ואחר כך נכנסים ביסוד שלה והוא בדעת עליון דז"א שבין חו"ב דידיה. וז"ש ומלולא דדא, שהוא פי' ה' דעתו העליון ששם יסוד אי' נפיק מגו עלאה דעליה, דהיינו מתוך ז' ס"ג שהם מילואיהם (נ"א מילואי הכל) דעליה על אי'. ועתה תחזה סוד קול בפרטות, כי הנה כלי העושה הפה הוא יסוד בינה, ששם שם אה"ה דההין שמילואו ק"ל ועם ו' אותיות המילוי הוא קו"ל, והמקום שבו יסוד הנזכר הוא דעת זעיר שסתמו שם אה"ה שבמילוי אלפין עולה קו"ל, והז' הבלים ה"ס ז' הויות קול יעק"ב, ונודע שחגתנ"ה הם העיקרים דהיינו ק"ל וכוללם [חמשה] ביסוד וכללות הכללות א' הרי קו"ל (רמ"ז).

⁵³⁰⁶ שהכל בחינת היסודות דהיינו רזא, והבן. פנים בפנים וגו', פי' פנים של מעלה דהיינו תרין תפוחין, בפנים דעת זעיר דאסהיד באנפוי, ורוצה לומר שהפנים העליונים נתלבשו בפנים דזעיר לדבר עם ישראל, אבל במשה כתוב (לד, י) פנים אל פנים, דהיינו שנשמת משה שרשה בדעת זה העליון, ושם היה נמשך לו הפנים דאמת, וזהו משה אמת, ופנים אל פנים, פי' מדעת עליון שהוא פנים, אל פנים שהוא הדעת התחתון. וז"ש (שם) אשר ידעו ה', פי' נתן בו דעת בשתי בחינות הפנים. ומלת ידעו היא כמו הודיעו, על דרך (בראשית כב, יב) עתה ידעתי, ואמרו רז"ל הודעתי, והוא על משקל (שם י, טו) וכנען ילד (שם י, יג) ומצרים ילד, שר"ל הוליד. ולזה אמרו רז"ל שהקול היה מתדבר בינו לבין עצמו ומשה מבין, ודוק (רמ"ז).

<p>נפקא⁵³⁰⁷ ומליל מגו אשא ושלחובא דדחי ליה לבר בדפיקו דרוחא ומייא דיהבין חילא דאשא ורוחא ומייא מגו שופר דאיהו כליל לכלהו אנפיקו וישראל אתרחיקו מדחילו דא⁵³⁰⁸:</p>	
<p>ובג"כ (דברים ה כד) ואת תדבר אלינו לא בעינן בתוקפא עלאה דלעילא⁵³⁰⁹ אלא מאתר דנוקבא ולא יתיר ואת תדבר אלינו וגו' אמר משה ודאי חלשתון חילא דיל⁵³¹⁰ חלשתון חילא אחרא דאלמלא לא אתרחקו ישראל [וישמעון] (ואשמעון) כל</p>	<p>ולכן "ואת תדבר אלינו" לא רוצים בכח עליון שלמעלה אלא ממקום של הנקבה ולא יותר, "ואת תדבר אלינו וגו'", אמר משה ודאי החלשתם את כחי, החלשתם כח אחר, שאלמלא לא התרחקו ישראל וישמעו כל</p>

⁵³⁰⁷ ידוע שהגרון הוא המוציא את הקול, וגרר'ן ז' פעמים הב"ל, וכל הב"ל הוא מילוי ס"ג שהוא ו' אותיות, וז' פעמים ו' הוא מ"ב ועם גרר'ן הרי א"ש, ולה"ב הוא הוא ההבל, ורוחא הוא ברית הלשון, ומייא הוא החיך. דיהבין חילא וכו', ירצה שאלו שלשה כלי הדיבור והקול נותנים כחם בקול לצאת בכח חג"ת שבתוך יסוד אי' כנודע מכונת השופר. והמשכיל ישכיל שיש כאן חב"ד, דהיינו חיך גרון ולשון, שהם ג' יסודות של ח"ב ודעת דזעיר, וגם יש חג"ת ביסוד דאי' ויוכל לדרוש קול נעים, דהיינו ג' י"ה בחב"ד ובג' מילואים בחג"ת הרי קו"ל (רמ"ז).

⁵³⁰⁸ שהוא יראת הרוממות, ולא רצו רק באתר דנוקבא ולא יתיר, שהוא הורדת הדעת עד החזה ששם מוצא הנוק', וזהו ואת תדבר, פי' הנקבה שהיא את, היא תדבר, באופן שירדו מעץ החיים למקום עץ הדעת, והוא שאמרו רז"ל שבתחילה נעקר יצה"ר מלבבם, והיו חורין מכל עול, דתמן אי' עלאה שמשם החירות, שידוע שבמקום החזה ה"ס שני לבבות. ועוד י"ל מ"ש לא בעינן בתוקפא וכו', שלא מצינו במתן תורה לשון חוזק אלא בשופר (שמות יט, טז) וקול שופר חזק מאד, מכלל דאיכא שופר אחר חזק ולא מאד. והענין שיש שופר גדול והוא בבינה ושופר קטן בתבונה. ואמנם ז' שמות ס"ג שבתרין תפוחין משפיעים ז' הבלים לבינה והוא מוציאם מפיה, וזהו שופר גדול, ונמשכים ומקיפים ז' תחתונות שלה, ואחר כך נכנסים בתבונה, והיא שופר קטן. ואמנם ישראל לא רצו בתוקפא עלאה דלעילא, הוא שופ"ר גדול בגי' תוק"ף, ששם היה שרש משה רבנו ע"ה, וכמ"ש (שם יט, יט) והאלהים יעננו בקול, ואמרו רז"ל בקולו של משה, אלא (שם כ, טו) ויעמדו מרחוק, הוא ממש מקום רחל המושפעת מיסוד תבונה שופר קטן. ואמרו ולא יתיר, שלא רצו אפילו בשרש רחל שבחזה אלא דוקא בבחינת האור אי' (נ"א אחר) שכבר הוא ברחל, וזהו ואת תדבר אלינו, שלפי הנראה היה די שייאמר קרב אתה ושמע את וגו' ותדבר אלינו, אלא רצו לפרש כוונתם, שאילו אמרו ותדבר, היה במשמע שישפיע להם משרש הנקבה שבתוך הזכר, לכן פירשו שאינם חפצים במדרגה זו אלא ואת תדבר אלינו, דהיינו בבחינת הנקבה מעצמה. והנה הם אמרו קרב אתה ושמע, שידוע שיש חילוק בין את לאתה, כי אתה סוד הזכר הכולל חו"ג דהיינו כ"ב אותיות מא' עד ת' וה' כפולות דמנצפ"ך, ולכן אמרו למשה קרב אתה, פי' זכה והתקיים בשלך ולגבי דידך קבל כל אשר בכחך, אבל לגבי דידן ואת, היינו ה' פעמים פ"ר גי' אלף ות', והיינו נוק' ולא יתיר, כי אין מדרגה זו אלא במלכות שבה נמצאו הגבורות לבד, מה שאין כן ממנה ולמעלה שהכל בחינת זכר שה"ס חו"ג יחד, ואין עיכוב לשפע שיבוא ובריווח גדול, מה שאין כן בחינת רחל הקטנה מכולם והשפע בא ממנה במדה ובמשורה (רמ"ז).

⁵³⁰⁹ אין אנו יכולים לקבל השפע מבחי' הת"ת ודי לנו במדרגת המלכות (רח"ו).

⁵³¹⁰ כלומר דבריהם נשמע לשני פנים, כי את תדבר אלינו פשוטו עלי, ותדבר לזכר לנוכח, ואע"ג שהקדמתם לומר קרב אתה, חלשתון כחי. ולפי הרמז את היא מלכות, ותדבר לנקבה נסתרת, ובזה החלשתם כח אחר בין של המשפיעין בין של מלכות המושפעת, שאמרתם שאתם רוצים מאתר דנוק' ולא יתיר, ור"ל דוקא באותה המדרגה של המלכות אספקלריא שאינה מאירה. דאלמלא לא אתרחקו ישראל, כמ"ש (שם כ, טו) ויעמדו מרחוק וכנז"ל, כי זו היא מדרגת המלכות כשהיא למטה כנגד נ"ה, שאז אינה יכולה לקבל אור החכמה אלא מרחוק כמ"ש (ירמיה לא, ב) מרחוק ה' נראה לי, כדאיתא בסה"כ נ"ב ב'. ודוק מלת ויעמדו, שאין עמידה כי אם ברגלים שה"ס נ"ה, וגם אין מדרגה יותר רחוקה בבנין קומת המלכות כמדרגה זו, כי אם תרד יותר למטה כנגד היסוד וכל שכן למטה ממנו, אז אין בנין וקומת פרצוף אלא היא סוד נקודה בלבד, וכד"א (איכה ב, א) השליך משמים ארץ תפארת ישראל. והנה ישראל בתחילת אותו המעשה נתעלו למעלה מן המדרגה של נוק' וכמ"ש (ד, יב) ותמונה אינכם רואים זולתי קול, כי נתעלו ממדרגת רחל של עתה שהיא נקראת תמונה, ולא היו משתמשים כי אם בעולם העליון פנים בפנים שהוא זווג הנשיקין (דף רס"א ע"ב) לא הוה יכיל עלמא וכו', כי כל העולמות נתעלו והיו זר"ן במקום אר"א עילאין, ואפילו עולם העשיה היה מזדכך בבחינת העוה"ב (רמ"ז).

<p>רסא/ב10000:</p>	
<p>ההיא מלה [כד]בקדמיתא⁵³¹¹ לא הוה יכיל עלמא למהוי חריב לבתר ואינון הוו קיימין לדרי דרין דהא בשעתא קדמיתא מיתו⁵³¹² מ"ט בגין דהכי אצטריך דהא אילנא דמותא גרים לבתר דחיי [וקמו] וקא סגו ובעא קב"ה לאעלא לון (ובעאן לאעלאה) לאילנא דחיי דקאים על ההוא אילנא דמותא בגין למהוי קיימין לעלמין אתרחקו⁵³¹³ ולא בעון כדין אתחלש חילא דמשה עליהו ואתחלש חילא אחרא⁵³¹⁴:</p>	<p>אותו דבר כמו בתחלה, לא היה יכול העולם להיות חרב אחר כך, והם היו קיימים לדורי דורות. שהרי בשעה ראשונה מתו. למה, משום שכך צריך, שהרי עץ המות גרם אחר שחיו וקמו והתרבו ורצה הקדוש ברוך הוא להכניסם לעץ החיים שעומד על אותו עץ המות, כדי להיות קיימים לעולמים. התרחקו ולא רצו, ואז נחלש כח משה עליהם, ונחלש כח אחר.</p>
<p>אמר קב"ה אנא בעינא לקיימא לכו באתר עלאה ולא תדבקא בחיים אתון בעיתון אתר דנוקבא שריא [ובג"כ] לך אמור להם וגו' כל חד יהך לנוקביה⁵³¹⁵ ויתיחד בה ועם כל דא כיון דישראל לא עבדו אלא בדחילו עלאה דהוה עליהו לא אתמר עליהו אלא (דברים ה כו) מי יתן והיה לבבם זה להם⁵³¹⁶ וגו' מכאן אוליפנא כל מאן דעביד מלה ולבא ורעותיה לא שוי לסטרא בישא אע"ג דאיהו ביש הואיל ולא עביד ברעותא עונשא [לא] שריא עליה ולא כב"ג אחרא וקב"ה לא דאין ליה לביש:</p>	<p>אמר הקדוש ברוך הוא, אני רציתי לקיים אתכם במקום עליון ולדבק בחיים, אתם רציתם מקום ששרויה הנקבה, ולכן "לך אמור להם וגו'" כל אחד ילך לנקבה שלו ויטייחד עמה. ועם כל זה, כיון שישראל לא עשו אלא בפחד עליון שהיה עליהם, לא נאמר עליהם אלא "מי יתן והיה לבבם זה להם וגו'", מכאן למדנו כל מי שעושה דבר ולבו ורצונו לא שם בצד הרע, אף על גב שהוא רע, הואיל ולא עשה ברצון, לא שורה עליו עונש, ולא כאדם אחר, והקדוש ברוך הוא לא דן אותו לרע.</p>

⁵³¹¹ כד בקדמיתא (דפ"ק).

⁵³¹² ובאותו רגע נזדכך חומרם והעלו כל הניצוצות שנפלו בחטא האדם מתוך הקליפה, והם סוד כל הדורות שעמדו בהר סיני. אילנא דמותא גרים, הוא עץ הדעת טוב ורע היונק מרחל למטה מן החזה. ואילנא דחיי, סוד או"א ע"ץ החיים בגי' ע"ב קס"א, כי אין שם כח הס"מ כלל ועיקר. דחיו וקמו, פי' שעמדו על דעתם היטב והיו מתעלים במחשבתם ובכוונתם ועלו עד סמוך אילנא דחיי שהוא למעלה מן החזה, והוא ממש על עץ הדעת. נראה שכיון שהגיעו לאותו מקום ששם אחיזת החיצונים, חזרו וניעורו עליהם ונתחרטו מהיות רוחניים, חזרו ונתרחקו מעץ החיים וירדו למקום נה"י: ונראה שנתאוו לחומריות של העוה"ז, וכן מוכח מה שיראו מן המות (רמ"ז).

⁵³¹³ אתרחק (דפ"ו).

⁵³¹⁴ בעת שהנוק' הוא במיעוט הירח שאינו שוה בשוה עם ז"א רק מחזה ולמטה חצי פרצוף והוא חצי עיגול הלבנה משא"כ כשהיא שוה בשוה עם ז"א אז היא ג"כ כלולה בחסדים בסוד הזיוג והיא כלולה בדכורא וז"ס א"ת עושה לי והם כ"ב אתון מבוצד"ק עט' דה"ג וה' של אתה הם ה"ח ה' דאברהם ולכן אתה הוא בחסד כמ"ש אתה כהן לעולם וכאשר ירד משה לסטרא דנוקבא אתר דמותא שריא ב' תשש כחו כנקבה וחסר ה' דאתה (ב"ע קיח ע"ב).

⁵³¹⁵ ואע"ג דאמרו בפ"ק דביצה (ה, ב), דהוצרך להתיר להם הזווג, משום דכל דבר שנאסר במנין צריך מנין אחר להתירו, יש התם סברא דבא להזהירם על מצות העונה, ע"ע. והיה לבבם זה, כי בחרו במקום שתי הלבבות ששם מתחלת ראש רחל כנזכר בכמה מקומות (רמ"ז).

⁵³¹⁶ עי' ספר הפליאה (עמוד יא): ים עולה חמשים הם נ' שערי בינה ואם תהפכהו הוא מי וזהו מי יתן והיה לבבם זה.

<p>ואתה פה עמוד עמדי⁵³¹⁷ (דברים ה כח) מהכא אתפרש מכל וכל מאתתיה ואתדבק ואסתלק באתר אחרא דדכורא ולא בנוקבא זכאה חולקא דמשה נביאה מהימנא דזכה לדרגין עלאין מה דלא זכה ב"נ אחרא לעלמין על דא כתיב (קהלת ז כו) טוב לפני האלהים ימלט ממנה מאי טוב דא משה דכתיב (שמות ב ב) כי טוב הוא ובגין דהוה טב סליק לדרגא אחרא עלאה⁵³¹⁸ וע"ד כתיב (שמות ג ה) כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא עומד עליו דייקא מ"ט בגין כי טוב הוא וטוב הוא דכורא:</p>	<p>"ואתה פה עמוד עמדי", מכאן נפרד מכל וכל מאשתו, ונדבק ועלה במקום אחר של הזכר ולא בנקבה, אשרי חלקו של משה נביא האמת, שזכה לדרגות עליונות, מה שלא זכה אדם אחר לעולמים. ועל זה כתוב "טוב לפני האלהים ימלט ממנה", מהו "טוב", זה משה שכתוב "כי טוב הוא", ומשום שהיה טוב, עלה לדרגה אחרת עליונה, ועל זה כתוב "כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא", "עומד עליו" דווקא, למה, משום "כי טוב הוא", וטוב הוא זכר.</p>
<p>[ואי תימא] (ואתמר) דהא אמר רבי יהודה הא דוד דכתיב ביה (כי) טוב כד"א (שמואל א' טז יב) וטוב ראי אמאי לא הוה יתיר⁵³¹⁹ וא"ל (אלא) וטוב ראי כתיב טוב ראי דא דאיהו חיזו לאסתכלא הכי הוה דוד טוב (מ)ראי הוה טוב⁵³²⁰ דאיהו חיזו ובמשה כתיב טוב הוא ממש והכא טוב ראי ועם כל דא בתרווייהו הוה⁵³²¹ ואחידו דהא דא בדא אחיד ומשה לבתר דהוה טב סליק למהוי גופא⁵³²² איש (דברים לג א) ואיש האלהים (במדבר יב ג) והאיש משה ענו מאד:</p>	<p>ואם תאמר, שהרי אמר רבי יהודה, הרי דוד שכתוב בו "טוב", כמו שנאמר "וטוב ראי", למה לא היה יותר. אמר לו כתוב "וטוב ראי", "טוב ראי" זה שהוא מראה להסתכל, כך היה דוד טוב, ראי היה טוב, שהוא [רק] מראה, ובמשה כתוב הוא ממש, וכאן "טוב ראי", ועם כל זה בשניהם היה אחוז, שהרי זה בזה אחוז. ומשה אחר שהיה טוב, עולה להיות גוף, איש, איש האלהים, "והאיש משה ענו מאד".</p>
<p>אמר רבי יהודה בכל מעשיו צדיק לשואה לקבליה לקב"ה והא אוקימנא מלה רבי יהודה למעמיה דא"ר יהודה האי מאן דאזיל בארחא יכוין לתלת מלין ועילא מנהון צלותא ואע"ג דצלותא יתיר עלאה מכל⁵³²³</p>	<p>אמר רבי יהודה בכל מעשיו צדיק האדם לשים את הקדוש ברוך הוא כנגדו. והרי בארנו את הדבר, רבי יהודה לטעמו, שאמר רבי יהודה מי שהולך בדרך יכוון לשלשה דברים,</p>

⁵³¹⁷ עי' לעיל קפא ע"א ועיי"ש ברמ"ז. ועי' עבה"ק (חלק ג פרק ו): המעלה אשר עלה אליה אדון הנביאים לא עלה אליה שום נברא זולתו, והוא שהעידה התורה ומשה עלה אל האלהים, והכוונה אל מדרגת אלהים שהיא העליונה שבמדרגות, והוא שרמז עוד באמרו ויהי שם עם יי' וגו', וכתיב ואתה פה עמוד עמדי וגו', כלומר שוים כביכול. ועיי"ש (ח"ג פ"ד): ובבראשית רבה ר' ברכיה אמר בזכות משה שנאמר וירא ראשית לו כוון למה שכתבנו, ור' יהודה העלה זה הטוב והשלמות בשוסיף שם י"ד ה"א שהוא חצי השם ככולו, ואמר טוביה שמו, והכוונה כי הטוב ההוא לא יבחן היותו טוב גמור ושלם, כי אם בהיותו עולה כולו לגבוה, ולפי שמשה ע"ה היה עתיד להשלים זה בשלמות היותר נעלה שאיפשר אמר טוביה שמו, וזה אמנם ישתלם מצד דבקוהו בשם זה ולא אחד מן הנביאים שעלה אל זה הדבקות המופלג, וכענין ואתה פה עמוד עמדי בלי שום פרוד וחלוק מן הדבקות ההוא וזה הוא הטוב הגמור שאין למעלה ממנו. ועיי"ש (ח"ג פ"ד): ולפי שלא היה הפסק בזווג ההוא, לזה אמר של נעליך שנים בסוד ואתה פה עמוד עמדי, ועיי"ש (ח"ד פכ"ו): משה לא היה מדבר עמו אלא כשהוא עומד שנאמר ואתה פה עמוד עמדי וכו', כי משה ע"ה דמה הצורה ליצורה ועל הדרך שביארנו בתכלית מה שהיה איפשר לו כפי מעלתו, ולזה עלה למעלת עולם הזכר שהוא עולם העמידה בדמותו כצלמו והוא שנאמר לו ואתה פה עמוד עמדי.

⁵³¹⁸ משה זכה לבינה שהוא קול גדול ולא יסף גם כפי פשוטו שמרע"ה הוא סוד הת"ת (רח"ו).

⁵³¹⁹ פי' שאינו אלא במ' (מ"מ).

⁵³²⁰ פי' טוב של דוד הוא מצד המ' הנק' רואי (מ"מ).

⁵³²¹ פי' בזו"ן (מ"מ).

⁵³²² פי' אחר שהשיג היסוד הנק' טוב סתם עלה לת"ת הנק' גופא (מ"מ).

⁵³²³ מכלא (דפ"ו).

<p>תרי חברי או תלתא [דלעאן באורייתא] (מלי דאורייתא) דהא לא מסתפי בגין דשכינתא (ס"א ועילא מנהון צלותא ועלאה מכלהו חברייא במלי דאורייתא דהא שכינתא) אשתתף⁵³²⁴ בהדייהו:</p>	<p>ועליון מהם התפלה. ואף על גב שתפלה יותר עליונה מהכל, שני חברים או שלשה שעוסקים בדברי תורה, שהרי לא יפחדו כי השכינה (ולמעלה מהם תפלה, ועליונה מכלם חברים בדברי תורה שהרי השכינה) משתתפת עמם.</p>
<p>(כי הא ד) ר' אלעזר ור' חייא הוו אזלי בארחה א"ר אלעזר (ס"א חייא) כתיב (בראשית ג כא) ויעש יי' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וכי עד השתא פשימי הוו מההוא עור אין אלא מאני לבושי יקר הוו א"ל ר' חייא אי הכי לא אתחזון להו⁵³²⁵ נאפי' כתנות עור⁵³²⁶:</p>	<p>(כמו זה ש) רבי אלעזר ורבי חייא היו הולכים בדרך, אמר רבי אלעזר (חייא), כתוב "ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור", וכי עד עכשיו היו מופשטים מאותו העור, כן, אלא כלי לבושי כבוד היו. אמר לו רבי חייא, אם כך לא ראוי להם אפילו כתנות עור.</p>
<p>וכי תימא דעד לא האבו אלבישו להו לא אלא לבתר דחבו כתיב ויעש יי' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם (וגו') א"ל הכי הוא ודאי בקדמיתא הוו כגוונא דלעילא⁵³²⁷ ומתפשטין מן גווני דלתתא והוה נהורא דלעילא אסחר עליהו ולבתר דחבו אהדר לון בגווני דהאי עלמא⁵³²⁸ ואעבר מנייהו גווני דלעילא מה כתיב ויעש יי' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם מגוונא דהאי עלמא:</p>	<p>ואם תאמר שעד שלא חטאו הלבישו אותם, לא, אלא אחר שחטאו כתוב "ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם וגו'". אמר לו כך זה בודאי, בהתחלה היו כדוגמא שלמעלה ומתפשטים מהגוונים שלמטה, והיה האור שלמעלה סובב עליהם, אחר שחטאו החזירם בצורות העולם הזה, והעביר מהם הצורות שלמעלה, מה כתוב "ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם", מצורת העולם הזה.</p>
<p>כתיב (שמות כט ד) ואת אהרן ואת בניו תקריב (שם ה) והלבשתם כתנות התם כגוונא דלעילא הכא כגוונא דלתתא התם כתנות שש הכא כתנות עור ואע"ג דאיהו [בר] הכי שפירא דאינון לבושיין סליק על</p>	<p>כתוב "ואת אהרן ואת בניו תקריב" "והלבשתם כתנות", שם כדוגמא שלמעלה, כאן כדוגמא שלמטה. שם כתנות שש כאן כתנות עור, ואף על גב שהוא מחוץ, לכך היופי של אותם לבושים עלה על הכל.</p>

⁵³²⁴ אשתתפ' (דפ"ו).

⁵³²⁵ ר"ח הבין דמאני לבושי יקר קאי אכתנות עור ולזה שאל והלא אחר החטא לא היו ראויים לזה והכריחו לפי זה מ"ש ויעש ה' אלהים (רח"ו).

⁵³²⁶ נתקל מעתה בשתיים, שהוא הן בהסתכלות והן בהאכילה, ונתגשמו ע"ז מעתה העולמות עוד יותר, וכן אדם וחוה גופה, ונתהפכו כולם ממלבושי אור דאור הגנוז, שהוא כתנות אור באל"ף, לכתנות עור משכא דחיויא, וכמ"ש בתרגום יונתן בבראשית שם (ג כא), וכן בפדר"א (פרק כ) ובמדרש תהילים (פרשה צב), וע' בזוה"ק (בראשית לו ע"ב, וכן בפ' ואתחנן רסא ע"ב). אמנם עיקר המשכא דחויא שנעשה להם, הוא רק אח"כ שהוא אחר פגם הג' כמו שיתבאר לקמן (דע"ה ח"ב קמו ע"ג).

⁵³²⁷ כתב הרב בס' ח"י וז"ל ג' חשמלים דאדה"ר שהם בבי"ע הם צפרנים העליונים שהיו על אדה"ר ולא נשאר מהם רק ראשי האצבעות ונקראים כתנות אור. ואחר החטא עשה לו השי"ת מלבוש מחשמ"ל הסובב ג"ע דעשייה. ואח"כ עשה לו מלבוש אחר מקליפת נוגה. והם כתנות עור. וכנגד הלבוש דכתנות אור דג"ע הארץ היה כתוב בספרו של ר"מ כתנות אור עכ"ל. וכבר הארכנו בזה בפ' ויקהל דף ר"ח ע"ב. וז"ש כאן בקדמיתא הוו כגוונא דלעילא דהיינו מג' חשמל"ם דבי"ע וזהו נהורא דלעילא דאסחר עליהו. ומ"ש ולבתר דחבו אהדר לון בגווני דהאי עלמא. היינו לבוש שעשה להם מחשמ"ל שסובב ג"ע הארץ ומקליפת נוגה (מ"מ).

⁵³²⁸ עי' ח"ב טל ע"א ורכט ע"ב (לש"ו).

<p>כלא⁵³²⁹: ותפקחנה עיני שניהם (בראשית ג ז) [בעפושא] (בטיפשא) דהאי עלמא מה דלא הוה קודם דהוּו משגחין ופקחין לעילא ולזמנא דאתיו כתיב (ישעיה מב טז) והולכתי עורים בדרך לא ידעו וגו' זמין קב"ה לאפקחא עיינין דלא חכימין ולאסתכלא</p>	<p>"ותפקחנה עיני שניהם" בצירור דפוס העולם הזה, מה שלא היה קודם שהיו משגיחים ופוקחים למעלה. לעתיד לבא כתוב "והולכתי עורים בדרך לא ידעו וגו'" עתיד הקדוש ברוך הוא לפקוח עינים שהן לא חכמות, ולהסתכל</p>
<p>רסב/א בחכמתא עלאה ולא תדבקא במאי דלא אתדבקו בהאי עלמא בגין דינדעון למאריהון זכאין אינון צדיקיא דיזכון לההיא חכמתא דלאו חכמתא כההיא חכמתא ולא ידעה כההיא ידיעה [ולאו] (ו) דבקותא כההיא דבקותא:</p>	<p>בחכמה עליונה, ולהדבק במה שלא נדבקו בעולם הזה, כדי שידעו את רבונם. אשריהם הצדיקים שיזכו לאותה החכמה, שאין חכמה כאותה החכמה, ולא ידיעה כאותה הידיעה, ולא דבקות כאותה הדבקות.</p>
<p>עד דהוּו אזלי וחזו (הוּו) אינון לסטים אזלי ובתרייהו (בהדיהו) לאקפחא לון אסתכל בהו ר' אלעזר אתו תרי חיון ברא וקטלי לון אמר ר' אלעזר בריך רחמנא דשיזבן קרא עליהו (משלי ד יב) בלכתך לא יצר צעדך ואם תרוץ לא תכשל וכתיב (תהלים צא יא) כי מלאכיו יצוה לך וגו' וכתיב (שם יד) כי בי חשק ואפלטתהו:</p>	<p>בעוד שהיו הולכים, ראו אותם ליסטים שהולכים אחריהם לקפח אותם. רבי אלעזר הסתכל בהם, ובאו שתי חיות השדה והרגו אותם. אמר רבי אלעזר, ברוך הרחמן שהצילנו, קרא עליהם "בלכתך לא יצר צעדך ואם תרוץ לא תכשל", ונאמר "כי מלאכיו יצוה לך וגו'" ונאמר "כי בי חשק ואפלטתהו".</p>
<p>תאנא ברזא עלאה בספרא דצניעותא ג' חללין דאתוון רשימין⁵³³⁰ אתגליין בה בגולגלתא דזעיר אנפין ותנינן ג' מוחי אינון⁵³³¹ ודסתימו (דסתימי) באינון חללין ומשירותא (ס"א וממשיכותא) דמוחא</p>	<p>למדנו בסוד עליון בספרא דצניעותא, שלשה חללים של אותיות רשומות התגלו בגולגולת של זעיר אנפין, ושנינו שלשה מוחות הם שנסתרים באותם החללים, ומראשית (וממשיכות) המח העליון הנסתר של העתיק הקדוש, שנמשך באותו זעיר אנפין, נמצאו ארבעה מוחות, וארבעה המוחות הללו (דין אין כתרים מכל כתרי המלך) נמצאים ומתפשטים (בכל והם) בכל הגוף, והם ארבע מרוצות של ארבעה בתי התפלין, שמניח הקדוש ברוך הוא.</p>

⁵³²⁹ לכן כתיב ה' אלהים (רח"ו). ור"ל כדי לתרץ ההכרח שגרם לר"ח לטעות ולכך אמר לפי שהיו שפירין ביותר לכך כתיב ה' אלהים בכתנות עור (מ"מ).
⁵³³⁰ יה"ו וסוד ג' אותיות יה"ו הם חב"ד דז"א (רח"ו).
⁵³³¹ חב"ד (רח"ו).

<p>עלאה⁵³³² סתימאה דעתיקא קדישא ודאתמשיך בההוא ז"א אשתכחו ד' מוחי⁵³³³ (בההוא ז"א) ואלין ד' מוחין (ס"א דינא לית כתראי מכל כתרי מלכא) משתכחין ומתפשטין (בכלא ואינון) ובכל גופא⁵³³⁴ ואינון ד' ריהטי⁵³³⁵ דארבע בתי דתפילין דאנה קב"ה:</p>	
<p>ובג"כ (ד) בעי בר נש לאנחא בכל יומא בגין דאינון שמא קדישא עלאה באתווי רשימן דכתיב (דברים כח י) וראו כל עמי הארץ כי שם יי' נקרא עליך ותנן שם יי' ממש ואלין תפלין דרישא (מוחא עלאה דאתמשך במוחא תתאה אקרונ תרי מוחי ואינון דכתיב חכמות ומתפרשן בחד):</p>	<p>ולכן צריך האדם להניח בכל יום, משום שהן שם קדוש עליון באותיותיו רשומות, שכתוב "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך" ושנינו "שם ה" ממש ואלו תפלין של ראש (מוח עליון שנמשך במוח תחתון נקראו שני מוחין, והם שכתוב חכמות והתפרשו באחד).</p>
<p>ר' יצחק אמר הוא דכתיב (שמות יג ב) קדש לי כל בכור⁵³³⁶ ודא (דהיא) היא כתרא⁵³³⁷ דכליל ואסתים כל אינון אחרנין (כל בכור כל בכור סתם לאעלאה) משיכותא (ס"א משריותא⁵³³⁸) דלעילא סתימא וביה</p>	<p>רבי יצחק אמר הוא שכתוב "קדש לי כל בכור", זהו כתר שכלול ומסתיר כל אותם האחרים, (כל בכור כל בכור סתם להעלות) משיכה (מחנה) שלמעלה נסתרת בו (של הכל), וזה נקרא "פטר כל רחם" פתיחות של כל</p>

⁵³³² ע"י הכאת קוצא דשערי בעורף ז"א דביה בקוצא נגיד שפע מ"ם גרים בקיעת יסוד דאמא לשנים ונעשה מהג' ד' (רח"ו). נלע"ד שזהו הנזכר באדרת נשא ק"מ א', וחד מוחא שקיט על בורייה, שפירש בשער התפילין שהם קוצא דשערי דאריך המתפשט עד רישא דז"א, ובמקום סיום השערות שהם צנורות היוצאים ממוחא סתימאה דאריך, משם דרך פיות השערות יוצאת הארה עצומה ומכה ובוטשת בעורף ז"א דהיינו אחורי הדעת שלו, ועוברת ההארה דרך פנימי של מוחי ז"א ודוחה אור המוחין לצד פנים של זעיר במצח שלו ששם חו"ג שבחלל אחד מתלת חללי רישא. ושם באותו חדר הנקרא דעת היו נחשבים למוח אחד, ובצאתם לחוץ נעשים שנים. והרי הם ארבע פרשיות של תפילין. ונמצא שהארת חכמה סתימאה דאריך מאירה ומוציאה מוח הדעת, ובמקום שהיו תלת מוחין הפנימיות נעשים ארבע במצח. ועל שם אותה ההארה הנפלאה המאירה במוחין ושהוא העיקר ליציאתם, לכן אמר בכאן שבכחה אשתכחו ארבע מוחי בז"א. ונלע"ד שטעם התייחסות מוחא סתימאה לענין זה, הוא מפני שעיקר החידוש של התפילין הוא שיהיו חלוקים החו"ג לשנים, היכר חילוק זה אינו מתחדש כל כך בחסדים, מפני שגם בהיותם במוח הדעת בפנימיות היו גוברים החסדים והיו הגבורות טפלות להם, אבל בהתחלקם לארבע מוחין ממש דהיינו בתפילין, אז מתגלות ונחלקות הגבורות לעצמן ומתגלה ה' אחרונה שבשם, כי טרם צאתם לחוץ לא היו רק ג' אותיות יה"ו כנודע, אלא שהגבורות נכללות כטפלות אל אות הו' שה"ס החסדים, אבל בהאירם במצח שאז הם ד' אז אינון שמא קדישא עילאה באתווי רשימן, באתווי רשימן דייקא, דהיינו שרישומן ניכר. וזה ידוע שמוחא סתימאה מתתקן בגבורה דעתיק יומין, ולכן מקבל כח הארתו (נ"א מקביל כח האריך) להופיע ולהאיר את הגבורות שתתחזקנה לצאת ולהתחלק. וזה נראה לי שרמז באומרו ומשירותא דמוחא עילאה וכו', שכן גבורה דעתיק היא ראשית והתחלת מוחא סתימאה (רמ"ז).

⁵³³³ פי' כי שורש המוחין הם ג' חב"ד כי הדעת כלול מח"ו ודאינון בחד חללא לבד. אך ע"י הנימין דנפקי ממוחא סתימאה דעתיק כנזכר באד"ר דף קל"א ומכים בעורף זעיר אנפין ונכנס האור שם ונעשה ב' מוחין אלו מוחא דעתיקא ומוחא דז"א חד מוחא ע"י חיבור אותן הנימין וזהו (משלי א כ) חכמת בחוץ ר"ל כנגד העורף דז"א ואז מתרבה אור הפנימי ובוקע ויוצא כנגדו לצד המצח ואז יוצאין ב' עטרין של החלל הג' ונחלקין לחוץ כמבואר אצלנו בכוונת התפילין. ונמצא כי ע"י שירותא דמוחא סתימאה דעתיקא נעשה בזעיר אנפין ד' מוחין פירש בצאתו לחוץ בסוד התפילין אך בהיותן בפנים אינם אלא ג' מוחין כנזכר (זהר הרקיע).

⁵³³⁴ שמתפשטים בכל הגוף (רח"ו).

⁵³³⁵ ע"י לעיל קעה ע"א.

⁵³³⁶ סוד טפת חכמה שנעשה מוח ז"א (רח"ו).

⁵³³⁷ חכמה (רח"ו).

⁵³³⁸ משרייתא (דפ"ו). יסוד דאבא (רח"ו).

<p>(דבלא) (דכלא) ודא אקרי פטר כל רחם פתיחותא דכל משיכותא ודרחמי ויסודא (נ"א ונהירו) (ויסודא) דלעילא⁵³³⁹:</p>	<p>משיכות הרחמים ויסוד (ואור) עליון.</p>
<p>אמר ר"ש (שמעון) וסתים ביו"ד דשמא קדישא ודא (יו"ד) חד ביתא דתפלין דהוא (שמות יג ב) קדש לי כל בכור סתם מוחא (נ"א אבא) עלאה חכמהו (עלאה חד) ביתא תניינא (שם ה) והיה כי יביאך יי' אלהיך א"ר יהודה מוחא דתרעין⁵³⁴⁰ נפקין לחמשין תרעין תרעין סגיאין וואינן לקבל [זמנין] (תרעין) סגיאין דכתיב (שמות כ ב) אשר הוצאתיך מארץ מצרים (דברים טז א) הוציאך יי' ממצרים ואדכר זמנין סגיאין דוכרנא דמצרים ואינן חמשין לקבל חמשין:</p>	<p>אמר רבי שמעון ונסתר ביו"ד של השם הקדוש, וזה (יו"ד) בית אחד של תפלין שהוא "קדש לי כל בכור" סתם מוח (אבא) עליון חכמה. בית שני "והיה כי יביאך ה'", אמר רבי יהודה מוח ששעריו יוצאים לחמשים שערים, שערים גדולים, והם כנגד פעמים רבות שכתוב "אשר הוצאתיך מארץ מצרים", "הוציאך ה' אלהיך ממצרים", ונזכר פעמים רבות זכרון מצרים, והם חמשים כנגד חמשים.</p>
<p>ותנינן בספרא דרב המנונא סבא דאמר תרעין סגיאין דלעילא ותתא (א) תבר קב"ה דהו סתימין ומתקטרין בשלשליהון בגין לאפקא להו לישראל (לבר) דהא מאלין תרעין דההוא מוחא מתפתחי ומשתרו (ומתקטרי) כל שאר תרעין ואלמלא ודאתערו (דאתברו) ואתפתחו אינן תרעין דהאי מוחא לא הו מתפתחין אינן אחרנין למעבד דינא ולאפקא לון לישראל מן עבדותא:</p>	<p>ושנינו בספרו של רב המנונא סבא שאמר, שערים רבים שלמעלה ושלמטה שבר הקדוש ברוך הוא, שהיו סתומים וקשורים בשלשלאותיהם כדי להוציא את ישראל (לחוש), שהרי מהשערים הללו של אותו המוח נפתחים ומותרים כל שאר השערים, ואלמלא שהתעוררו ונפתחו אותם שערים של המוח הזה, לא היו נפתחים אותם האחרים לעשות דין ולהוציא את ישראל מן העבדות.</p>
<p>וכלא סתים בהאי דאקרי אימא עלאה דמנה אתער חילא לאימא תתאה ומאי איהי דכתיב בה (ישעיה נא ד) ולאמי אלי האזינו אל תקרי לאמי⁵³⁴¹ אלא לאמי דלא זו קב"ה מחבבה לכנסת ישראל עד דקראה אמי והאי נפקא מאימא עלאה דהיא ביתא תניינא דאקרי ה'⁵³⁴² דשמא קדישא דאתפתחא⁵³⁴³ לחמשין תרעין ומהאי נפק⁵³⁴⁴ רוחא לחד</p>	<p>והכל נסתר בזה שנקראת אם העליונה, שממנה מתעורר כח לאם התחתונה. ומי היא שכתוב בה "ולאומי אלי האזינו", אל תקרי "לאומי" אלא "לאומי", שלא זו הקדוש ברוך הוא מלחבב את כנסת ישראל, עד שקרא לה אמי, והיא יוצאת מהאם העליונה, שהיא בית שני, שנקראת ה' של השם הקדוש שנפתחת לחמשים שערים, ומזה יוצא רוח לנקב אחד של נקב החוטם.</p>

⁵³³⁹ שנכנס ביסוד הבינה (רח"ו).

⁵³⁴⁰ מוח בינה דז"א שנמשך מטפת בינה דאימא שבה הם נ' שערי בינה (רח"ו).

⁵³⁴¹ לאומי (דפ"ו).

⁵³⁴² ואות ה' הוא לפי שהיא מתפתחת לחמשין כי יו"ד ה"א פעמים יעלו חמשים (אור יקר).

⁵³⁴³ ואם כן גם המלכות שהיא ה' תהיה כלולה מחמשים והם החמשים תתאין דאמרינן לעיל

"דתרעין סגיאון אתברו" (אור יקר).

⁵³⁴⁴ פירוש מבינה שבה סוד חוטמא כדפירשנו באדרא (אור יקר).

<p>נוקבא דפרדשקא דחוממא⁵³⁴⁵:</p>	
<p>ותנינן יובלא דנפקין ביה עבדין לחירוי⁵³⁴⁶ בהאי מוחא אתאחד⁵³⁴⁷ ואינון (דאינון) חמשין שנין דיובלא⁵³⁴⁸ ואינון חמשין יומין⁵³⁴⁹ דחושבנא דע[ו]מר וביה אתאחדו (ואתאחדו ביה) דבהו⁵³⁵⁰ נייחין רוחי דעבדין ומפקי⁵³⁵¹ רוחיהון (נ"א ומפיק רוחיה) לנייחא כמה דכתיב (ישעיה יד ג) ביום⁵³⁵² הניח יי' לך⁵³⁵³ מעצבך ומרגזך⁵³⁵⁴ ומן העבודה וגו' ובגין כך ה' נייחא [דרוחא] (ברוחא) ולאפקא רוחא לחירוי⁵³⁵⁵ והאי ביתא (ב) יציאת מצרים בה תלייא ובאת ה' דשמא קדישא כמה דאתמר ע"כ כללא ודי"הו דשמא קדישא:</p>	<p>ושנינו, היובל שיוצאים בו העבדים לחרות, נאחז במוח הזה, והם חמשים שנות היובל, והם נאחזים בחמשים ימי חשבון העומר, שבהם נחות רוחות העבדים ומוציאים רוחם (ומוציא רוחו) למנוחה, כמו שכתוב "ביום הניח ה' לך מעצבך ומרגזך ומן העבודה וגו'", ולכן, ה' מנוחת הרוח ולהוציא רוח לחירות, ובבית זה תלויה יציאת מצרים, ובאות ה' של השם הקדוש, כמו שנתבאר. עד כאן כלל של י"ה של השם הקדוש.</p>
<p>תא חזי מסטרא דאבא⁵³⁵⁶ נפיק חסד מסטרא דאמא⁵³⁵⁷ נפיק גבורה וכלא אחיד</p>	<p>בא וראה, מצד אבא יוצא חסד, מצד אמא יוצאת גבורה, והקדוש ברוך הוא</p>

⁵³⁴⁵ הוא צנור שבו משפיע הבינה אל המלכות שהוא חקל תפוחין קדישין כדפירשנו שם, ואם כן יוכרח כי על ידי מציאות זה ישתוו שניהן בצנור זה ועל ידה יושפע החירות מן הבינה אל המלכות, ואמר "חד נוקבא דפרדשקא" משום דמחד נוקבא כתיב עלה עשן וכו' לזה אמר חד נוקבא כי מצד נקב אחד לבד דהיינו הימני הוא דנשיב רוחא לחקל תפוחין כדפירשנו באדרא, ותנינן וכו', הענין כי היובל הם מ"ט שנים ובסוף מ"ט שנים הוא אחד יובל שהוא שנת החמשים והוא על הכל, והנה המ"ט הם סתם בבינה במקומה, אמנם האחד הפרטי שבו יוצאים העבדים לחירות הוא אחיזת הבינה בחכמה שזה עיקר הכל וכלל הכל, ובשער זה מתייחדים חכמה ובינה, והטעם כי שער החמשים שהוא שנת החמשים הוא מציאות בינה שבחכמה או לפחות נתלה בה (אור יקר). סוד אות ה' הקבוע בחוטם (רח"ו).

⁵³⁴⁶ דהיינו שנת החמשים (אור יקר).

⁵³⁴⁷ דהיינו מוחא תניינא בחינת בינה שבחכמה כדפירשנו (אור יקר).

⁵³⁴⁸ ובודאי כי אחר שהם חמשים שנה בבינה בסוד יובל ואחד מן החמשים מתעלה על הכל הוא להיות בחינת החכמה מתאחדת בבינה בו דהיינו שהוא נאחז בשורשו הנעלם בחכמה כדפי' (אור יקר).

⁵³⁴⁹ אפשר גם להורות שנתעלה יום החמשים על מ"ט שהוא יום טוב להורות שהוא אחוז בשורשו, והנראה יותר שהוא להורות על חמשים שערים שבמלכות שאינם שנים אלא ימים לפי שהם שערים תחתונים נאחזים בעליונים והארכת בזה בספ"ר בשער השערים בע"ה, וזהו שאמר "דחושבנא דעומר" כי עומר היא המלכות כענין והעומר עשירית האיפה הוא (אור יקר).
⁵³⁵⁰ דביה (אור יקר).

⁵³⁵¹ ומפקא (אור יקר). ופירושו על ידי הבינה נייחין רוחין דעבדי, והיינו על ידי שהיא מוציאה רוחותם אל המנוחה דהיינו שהיא מנשבת רוחא דנייחא מלעילא והם נחים שיש להם מנוחה, ואית דגרסי "דבהו נייחין וכו' ומפקי" ואהדר לחמשים שערים הנזכרים והכל ענין אחד (אור יקר).
⁵³⁵² אפשר כי העיקר להביא ראיה אל המנוחה דהיינו שממש משפיע מנוחה דהיינו רוחא דנשיב כדפירשנו (אור יקר).

⁵³⁵³ פירוש ישפע בך מנוחה (אור יקר).

⁵³⁵⁴ ואיך אפשר שיהיה מנוחה ממה שכבר עבד ונעצב ורגז, אלא ודאי דהיינו על ידי מפקנו דרוחא דנשיב עליהון כל מה שכבר עבדו נעשה נחמה "ונייחא דרוחא" כענין היובל שהכל נכלל בשנת החמשים, ונמצאו שממש אותם השנים שעברו הם מתקדשים ונכללים בשנה ההיא, כן בענין העבד על ידי מפקנו דהוא רוחא מתתקן הכל גם מה שכבר [עבד] [עבר] בסוד מנוחת הרוח לעבודת קונו וכענין התשובה שזדונות נעשו לו וכו' (אור יקר).
⁵³⁵⁵ ז"א (רח"ו).

⁵³⁵⁶ ר"ל מפרק התחתון דחסד דא"א כי שם התלבשות אבא ונפקי עטרא דחסד א"נ מן היסוד שלו הנק' סטרא משם נמשך טפה זו כי החו"ג הם טפין ממש (רח"ו).

⁵³⁵⁷ ר"ל מפרק תחתון דגבורה דא"א ששם התלבשות אימא והיינו סטרא דקאמר א"נ מיסוד דילה הנק' סטרא (רח"ו).

<p>קודשא בריך הוא⁵³⁵⁸ ומתעטר (א) בהו את וא"ו</p>	<p>אוחז הכל ומתעטר בהם. אות וא"ו</p>
<p>רסב/ב10800:</p>	
<p>וביתאן תליתאה שמע ישראל (דברים וד) ישראל סבא⁵³⁵⁹ ואהבת את יי' אלהיך (שם ה) תאנא ר"ש דא הוא רזא עלאה דישראל ועלאהו אתעטר בסטרא דאבא ומאי איהו אברהם⁵³⁶⁰ ואתעטר בסטרא דאימא ומאי איהו יצחק:</p>	<p>בית שלישי, "שמע ישראל" ישראל סבא. "ואהבת את ה' אלהיך", שנה רבי שמעון, זהו סוד עליון, שישראל העליון התעטר בצד האבא, ומי הוא, אברהם והתעטר בצד האמא. ומי הוא, יצחק.</p>
<p>תנינן ואהבת אמאן (בגין) דרחים ליה למלכא עביד⁵³⁶¹ יתיר טיבו חסד עם כלא וחסד ויתיראן (יקיר) ההוא דאקרי חסד דאמת דלא בעי אנר עליה אלא בגין רחמימותא דמלכא דרחים ליה יתיר וברחימותא דמלכא תליא חסד וע"ד אקרי (ישעיה מא ח) אברהם אוהבי ובגין דרחים ליה יתיר אסני חסד בעלמא וע"ד והכאן ואהבת אוברחימותא תליא חסד ודא היא ביתא תליתאה⁵³⁶²:</p>	<p>שנינו, "ואהבת", מי שאוהב את המלך, עושה יותר חסד טוב עם הכל, וחסד יתר, אותו שנקרא "חסד של אמת", שלא רוצה עליו שכר, אלא בשביל אהבת המלך שאוהב אותו יותר, ובאהבת המלך תלוי החסד, ועל זה נקרא "אברהם אוהבי", ומשום שאוהב אותו יותר מגדיל חסד בעולם, ועל זה כאן "ואהבת" ובאהבת תלוי החסד. וזהו הבית השלישי.</p>
<p>וביתאן רביעאה (דברים כח א) והיה אם שמוע השמרו לכם וחרה אף יי' גבורה תקיפא ודינא קשיא היא ונפקת מסטרא דאימא עלאה ותנינן אע"ג דלית היא דינא מסטרהא נפקא דינא (דנפק) גבורה עלאה ואי תימא והיה אם שמוע⁵³⁶³ דלאו היא דינא לית כתרא מכל כתרי מלכא דלא יתכליל ודינא ורחמיו (טב וביש) כ"ש גבורה דאתכליל טב וביש:</p>	<p>הבית הרביעי "והיה אם שמוע", "השמרו לכם", "וחרה אף ה'". גבורה חזקה ודין קשה היא, ויוצאת מצד האמא העליונה. ושנינו, אף על גב שהיא אינה דין מצידה יוצא דין, (שיוצא) גבורה עליונה. ואם תאמר והיה אם שמוע שאיננו דין, אין כתר בכל כתרי המלך שלא יכללו בו דין ורחמים, כל שכן גבורה שכוללת טוב ורע.</p>
<p>ואלין ארבעה נטיל לון וא"ו ואתעטר בהו ואלין אינון תפילין דאנה קב"ה תנינן האי</p>	<p>וארבעה אלה, לוקח אותם וא"ו, ומתעטר בהם, ואלו הן תפילין שמניח הקדוש ברוך הוא. שנינו, הוא"ו הזה</p>

⁵³⁵⁸ ת"ת (רח"ו).

⁵³⁵⁹ פי' ישראל זוטא שהוא זעיר מקבל מישי"ס כמ"ש הרב (מ"מ). הפסוק שמע ישראל שיש בו כ"ה אתוון, ותלויים אלו הכ"ה אתוון בהכ"ה הנז', שהם בהתבונה דשם ס"ג, וכמ"ש בזוה"ק (פ' בא דף מג ע"א, תרומה דף קס ע"ב, ויקהל דף רטז ע"א, ואתחנן דף רסב ע"ב) שמע ישראל, ישראל סבא. והרי כי הוא תלוי בישסר"ת, וכמ"ש בפע"ח (שער הק"ש פרק ז) (ביאורים ח"א מב ע"א).

⁵³⁶⁰ גם זה יובן בהקדמה הנז' שהחסדים דאימא נעשי' גבורות דאבא, נמצא אבא כולו חסדים, וז"ש אתעטר בסטרא דאבא ומאי איהו אברהם. וכן גבורות דאבא נעשו חסדים דאימא נמצא שאימא כולה גבורות וז"ש דאתעטר בסטרא דאימא ומאי איהו יצחק (מ"מ).

⁵³⁶¹ פירוש האדם לאהבת קונו עושה חסד עם הבריות לרוב, כענין אברהם שלא היה מקוה שישלמו לו גמול אלא מאהבת הבורא היה עושה ובזה נתבארו שלשה דברים אלו האחד שהוא "חסד יקירא" לא מדת חסד לבד כי מדת חסד סתם אפשר שיקוה לגמול, אמנם חסד של אמת שהוא חסד נעלמת חסד יקירא ומשתתפת באמת שהוא התפארת אינו אלא החסד שאינו מקוה אל הגמול, וכן פירשו רז"ל בפסוק ועשית עמדי חסד ואמת (אור יקר)

⁵³⁶² שהוא סוד התפשטות החסדים בגופא דז"א עטרא דחסד (רח"ו). ור"ל הארתם יורדת בואהבת. אבל עצמם ממש אינו יורד רק בעמידה כמ"ש הרב בסה"כ (מ"מ).

⁵³⁶³ ר"ל דכתיב ונתתי מטר ארצכם דהיינו רחמים ותירץ לית כתרא וכו' (מ"מ).

<p>וא"ו סליק ואתעטר בעטרוי ואחיד להאי ולהאי ואתעטר בכלהו וע"ד וא"ו אמצעיתא דכלא⁵³⁶⁴ דעילא ותתא לאחזאה חכמתא שלימתא מכל סטרוי:</p>	<p>עולה ומתעטר בעטרותיו, ואוחז את זה ואת זה ומתעטר בכולם, ועל זה וא"ו אמצע הכל, של למעלה ושל למטה, להראות חכמה שלמה מכל צדדיו.</p>
<p>תאני⁵³⁶⁵ ר' אבא כתיב (דברים י טו) רק באבותיך חשק ה"י (מאד) מכאן אר"ש אבהתא אינון רתיכא קדישא עלאה וכתיב חשק י"י (מאד) ת"ה כמה דאית רתיכא קדישא לתתא⁵³⁶⁶ כך אית רתיכא קדישא לעילא⁵³⁶⁷ ומאי ניהו הא דאמרן רתיכא קדישא כלא אקרי וכלא אתקשר דא בדא ואתעביד כלא חד:</p>	<p>רבי אבא שנה, נאמר "רק באבותיך חשק ה"י", מכאן אמר רבי שמעון, האבות הם מרכבה קדושה עליונה. וכתוב "חשק ה"י", בא וראה כמו שיש מרכבה קדושה למטה, כך יש מרכבה קדושה למעלה. ומה הוא זה שאמרנו, מרכבה קדושה הכל נקרא, והכל נקשר זה בזה ונעשה הכל אחד.</p>
<p>רק באבותיך תלתא ורתיכא ארבעה ד' מנלן דכתיב (שם) ויבחר בזרעם אחריהם מאי משמע לאכללא בהו דוד מלכא דאיהו רביעאה לאת[ת]קנא ברתיקא קדישא דתנינן אבהתא⁵³⁶⁸ תקונא ושלמותא דכלא וגופא⁵³⁶⁹ בהו אשתכלל ואתבני ובהו אתאחיד אתא דוד מלכא ושכליל כלא ואתקין גופא ואשלמיה בהו וא"ר יצחק כמה דזכו אבהתא לאתעטרא ברתיקא קדישא כך זכה דוד לאתתקנא בסמכא רביעאה דרתיכא:</p>	<p>"רק באבותיך" שלשה, ומרכבה ארבעה, ארבעה מנין לנו" שכתוב "ויבחר בזרעם אחריהם", מה נשמע [מזה], להכליל בהם את דוד המלך, שהוא רביעי להתקן במרכבה הקדושה. ששנינו, האבות תקון שלמות הכל, והגוף משתכלל בהם ונבנה, ובהם נאחז. בא דוד המלך ושכלל הכל, והתקין הגוף והשלימו בהם. ואמר רבי יצחק, כמו שזכו האבות להתעטר במרכבה הקדושה, כך זכה דוד להתקן בעמוד הרביעי של המרכבה.</p>
<p>א"ר יהודה כתיב ביה בדוד (שמואל א' טז יב) והוא אדמוני עם יפה עינים וטוב ראי מאי טעמא אדמוני⁵³⁷⁰ משום דחולקא דעדביה גרמא ליה אדמוני דינא ודאי עם יפה עינים</p>	<p>אמר רבי יהודה, נאמר בדוד "והוא אדמוני עם יפה עינים וטוב רואי", למה "אדמוני". משום שחלק גורלו גרם לו אדמוני, דין ודאי. "עם יפה עינים", דין ברחמים, כמו שכתוב "חסדי דוד הנאמנים".</p>

⁵³⁶⁴ פי' מכריע בין ח"ג והוא אמצעי. ומ"ש "דלעילא ותתא" פי' שגם מכריע בין בינה ומ' שנק' עילא ותתא (מ"מ).

⁵³⁶⁵ שייך לפרשת עקב (דפ"ק).

⁵³⁶⁶ פי' הם ארגמ"ן שהם כסא למ' (מ"מ).

⁵³⁶⁷ פי' חגת"ם שהם כסא לבינה (מ"מ).

⁵³⁶⁸ פי' ח"ג (מ"מ).

⁵³⁶⁹ פי' ת"ת (מ"מ).

⁵³⁷⁰ פי' לפי שז"ון יורשים את א"ו ואח"כ חולקים בשוה הנוק' יורשת ה"ג והז"א יורש ה"ח ודוד הוא במלכות לזה אמר מ"ט אדמוני משום דחולקא דעדבי' גרמא ליה שהוא הגורל שיצא לו בירושה וז"ש אדמוני דינא ודאי ר"ל שהם גבו' עם יפה עינים הוקשה לו דהוי ליה למימר עם עינים יפים מאי עם יפה עינים (זהר הרקיע).

<p>דינא ברחמי⁵³⁷¹ כמה דכתיב (ישעיה נה ג) חסדי דוד הנאמנים:</p>	
<p>א"ר יצחק חסדי דוד באתריה אוקימנא אלא והוא אדמוני כדאמרן עם יפה עינים אלין אבהתא⁵³⁷² ת"ח ירושלם וציון⁵³⁷³ דינא ורחמי ואע"פ כן כתיב (מלכים א' ח א) עיר דוד היא ציון וכתיב (ישעיה יב ו) בקרבך קדוש ולא אבא בעיר נשבע קב"ה שלא יכנס בירושלם של מעלה וכו' אימתי א"ר יהודה כד אתהדר מלכו בית דוד לאתריה לתתא:</p>	<p>אמר רבי יצחק "חסדי דוד" במקומו בארנו, אלא "והוא אדמוני" כמו שאמרנו, "עם יפה עיניים" אלו האבות. בא וראה ירושלים וציון, דין ורחמים, ואף על פי כן נאמר "עיר דוד היא ציון", ונאמר "בקרובך קדוש ולא אבוא בעיר", נשבע הקדוש ברוך הוא שלא יכנס בירושלים של מעלה וכו'. אימתי. אמר רבי יהודה כשתחזור מלכות בית דוד למקומה למטה.</p>
<p>רבי יצחק אמר ש דרשימא בתלת קשרי ש דארבע קשרין רמיזא הוא⁵³⁷⁴ לתלתא⁵³⁷⁵ ורמיזא לארבעה⁵³⁷⁶ תלת [הא] דאמרן ארבעה למהוי רתיכא קדישא כחדא דהא הוא כללא דתקונא עלאה ומהכא מתפרשן ואתמשכן תתאי בארחהיהו ברצועיהון דתליין בהני שערי דרישא דתליין בהו ואתמשכן מנייהו כל אינון אחרנין עד דאתקשרן באתריהו):</p>	<p>רבי יצחק אמר ש' שמצוירת בשלשה קשרים, ש' של ארבעה קשרים, היא רומזת לשלשה ורומזת לארבעה. שלשה, זה שאמרנו, ארבעה, להיות מרכבה קדושה כאחד, שהרי היא כלל התקון העליון, ומכאן נפרדים ונמשכים התחתונים בדרכיהם, ברצועותיהם שתלויים בשערות הללו של הראש, שתלויים בהם, ונמשכים מהם כל אותם אחרים עד שנקשרים במקומם.</p>
<p>תנינן ו' נטיל אינון עלאי דאמרן ואלין תפלין דאנח קודשא בריך הוא בגין כך בעי</p>	<p>שנינו, ו' לוקח אותם עליונים שאמרנו, ואלו תפלין שמניח הקדוש</p>

⁵³⁷¹ פי' כי המלכות אין לה עינים כמ"ש בסבא דמשפטים עולימת' שפירתא דלית לה עיינין כי הארת עינים הוא מן ה"ח. ובזה יתורץ מה שאנו אומרים בכל יום יוצר אור ובורא חושך כי בזכר יצירה שהוא ז"א אין בו דינים לכן אנו אומרים יוצר אור אבל באימא שהיא בריאה דינין מתערין מינה לזה אמר ובורא חושך. או ירצה שבז"א הראש שלו שהוא בריאה ה"ח שם מכוסים ובת"ת שלו שהוא היצירה ה"ח מגולים ולזה אנו אומרים יוצר אור. או ירצה שביצירה שהוא באצילות שהוא כנגד אור א"ס אנו אומרים יוצר אור ובבריאה למטה במקומה שאינה כנגד אור א"ס אנו אומרים ובורא חושך. ובזה יתורץ למה הקדימו יצירה לבריאה כי האור הוא מצד ה"ח והחושך מצד ה"ג. ולזה המלכות דלית לה עיינין שהיא ה"ג ואין לה אלא מה שלוקחת מיופי עינים של הזכר וזה שאמר דינא ברחמי שהיא דינא משותפת ברחמי הזכר ומשם נעשה לה עיינין. ולהודיענו מאיזה מדה של הזכר לוקחת הארת העינים לזה אמר דכתיב (ישעיה נה ג) חסדי דוד הנאמנים והוא כשהיא בנה"י שהיא בת שלש שנים והיא ראוי לזיווג ואז לוקחת הארת נה"י הנק' עיינין. ור' יצחק בא לחלוק ואמר חסדי דוד באתריה אוקימנא שהם נה"י אלא מ"ש כאן הוא בחי' אחרת ופי' ואמר והוא אדמוני כנז' שבזה אין מחלוקת שהיא במלכות כנז'. אבל מ"ש עם יפה עינים אלין אבהתנא חג"ת שהוא כשהיא למקום חג"ת שהוא ת"ת ולוקחת ה"ח מח"ג ומשם נעשה העינים (זהר הרקיע). הם ב' חסדים המגולים בנר"ה כי נר"ה מצד עצמם דין ושם החסדים שהם רחמים (רח"ו).

⁵³⁷² סוד ההדס הדומה לעינים שהם חג"ת והמל' מתחברת עמהם (רח"ו).
⁵³⁷³ ואף על פי כן כתיב עיר דוד היא ציון וכתיב בקרבך קדוש לא אבא בעיר נשבע הקב"ה שלא יכנס בירושלים של מעלה עד שיכנס בירושלים של מטה אימתי א"ר יהודה כד יתהדר מלכות בית דוד לאתריה לתתא כו' (שער מאמרי רשב"י).
 חדר החיצון דיסוד הנוקבא הוא נקרא ירושלים (הקדו"ש צב ע"ג), הוא בספר מאורי אור מערכת י' אות מ"ז ועי' בע"ח שער תיקון הירח פ"ג ובאד"ר קל"ז א' ואד"ז רצ"ג ב' (שם קו ע"ב).
⁵³⁷⁴ היא (דפ"ו).
⁵³⁷⁵ פי' חג"ת (מ"מ).

⁵³⁷⁶ פי' עם המ' א"נ יש לפרש רמיזא היא לתלתא הם חב"ד דזעיר קודם שנחלקו ע"י קוצא דשערי דאריך. ורמיזא לד' היינו אחר שנחלקו לד' ולפי' הראשון תלת האי דאמרן היינו מאי דסמך ליה שהם חג"ת וכו'. ולפי' הב' מ"ש האי דאמרן קאי אדלעיל שאמר ותנינן תלת מוחי אינון ומשירותא דמוחא עילאה וכו' אשתכחו ד' מוחין וכן מוכח מסה"כ שכתב שהשינין רומזים למוחין (מ"מ).

<p>בר נש לאתפארא בהו עליה כתיב (דברים כה י) וראו כל עמי הארץ כי שם יי נקרא עליך שם יי ממש ואלין אינון תפלין דרישא תפלין דדרועא היא שמאלא⁵³⁷⁷ דאקרי עו"ז⁵³⁷⁸ וירתא מעו"ז⁵³⁷⁹ הה"ד (שמות יג טז) והיה לאות על ידכה בה"א והיא ה"א דאוקימנא זכאה חולקהון</p>	<p>ברוך הוא, לכן צריך אדם להתפאר בהם, עליהם נאמר "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך", שם ה' ממש. ואלו אותם תפלין של ראש. תפלין של זרוע היא שמאל שנקרא עז וירושה מעז זהו שנאמר "והיה לאות על ידכה" בה"א, והיא ה"א שבארנו. אשרי חלקם</p>
<p>רסג/א</p>	
<p>דישראל וע"ד ה"א בתראה נטלא תפלין⁵³⁸⁰ דהיא שמאלא מאן⁵³⁸¹ אינון אלין ארבעה דאינון חד גופא וע"ד כלילין בחד ומאן אינון תפארת⁵³⁸² נצח הוד יסוד והיא ה"א דידיכה וכלהו אחידא [בה בגין לאתברכא מנייהו וכלילא] (היא בגין דאתברכא מנייהו וכלילין) מכלהו:</p>	<p>של ישראל. ועל זה ה"א אחרונה לקחה תפלין שהיא שמאל. מי הם ארבע אלה שהם גוף אחד, ועל זה כלולים באחד, ומי הם. תפארת נצח הוד יסוד, והיא ה"א של "ידכה", וכולם אחוזים בה, כדי להתברך מהם וכלולה מכולם.</p>
<p>א"ר חייא אי הכי הא כתיב⁵³⁸³ (שמות לג כג) וראית את אחורי מאן⁵³⁸⁴ ותנינן דא קשר של תפלין אמר ליה הא אוקמוה⁵³⁸⁵ ושפיר הוא וכלא ברירא דמלה וע"ד מהאי תלייא רצועה חד לתתא דהא מנה תליין תתאי ואתזנו מנה וע"ד איתקרי אות כד"א (בראשית ט"ב) זאת אות הברית וכתיב (שמות יג טז) והיה לאות על ידכה בה' והא אוקמוה:</p>	<p>אמר רבי חייא, אם כן הרי כתוב "וראית את אחורי", ושנינו, זה קשר של תפלין. אמר לו, הרי פרשוה ויפה הוא, והכל בירור הדבר. ועל זה, מזה תלויה רצועה אחת למטה, שהרי ממנה תלויים התחתונים וניזונים ממנה, ועל זה נקראת "אות", כמו שנאמר "זאת אות הברית", ונאמר "והיה לאות על ידכה" בה"א, והרי פרשוה.</p>
<p>שמע ישראל (דברים ו ד) א"ר ייסא ישראל סבא ר' יצחק אמר ע' רברבא</p>	<p>"שמע ישראל", אמר רבי ייסא, ישראל סבא. רבי יצחק אמר, ע' גדולה לכלול שבעים שמות, עדות הכל. שמע ישראל, כמו שנאמר "שמעו שמים"</p>

⁵³⁷⁷ פי' שהמלכות בניינה מהגבורות (מ"מ).

⁵³⁷⁸ אדנ"י גימ' ס"ה עם י"ב אותיות המילוי גימ' ע"ז (רח"ו).

⁵³⁷⁹ פי' מהגבורות הנק' עוז (מ"מ).

⁵³⁸⁰ בזוה"ק (ס"פ בא מג ע"ב) אמרו בענין הד' קשר של ראש, על דא כתיב וראית את אחורי, ובפ' ואתחנן (רסג רע"א) מבואר שענין הקשר של תפלין אשר נאמר על זה וראית את אחורי, הנה הוא ענין אחד עם התפלין של יד שהוא בה' בתראה, ה' דידיכה, יד כהה, דהיא שמאלא (כללים ח"ב ז ע"ד).

⁵³⁸¹ למאן (דפ"ו).

⁵³⁸² פי' שבניין המ' הוא מחזה דת"ת ולמטה ולכך אמר הזוהר תנה"י (מ"מ).

⁵³⁸³ ר' חייא הוקשה לו כי נוקבא בסטרוי דדכורא הוא בההוא קשרא דתפלין דרישא, ועליו אמרו רז"ל דא קשר של תפלין, אם כן איך אמרינן כי מציאות גולגולתא דנוקבא בסטרוי דדכורא היא תפלה של יד, ותירץ דהא (אתברר) [אוקימנא] וכו' והענין כי המלכות בהיותה אחורוי דדכורא קודם התפשטה היא מציאות יו"ד, מציאות בחינת הסלע שעדין אינה מתפשטת להיותה פרצוף, ואז היא קשר של תפלין י' קשורה אחריו כרוכה עמו בין ימינו ושמאלו שהם שתי רצועותיו והיא בעורפו שהיא בחינת הבינה מצד הדין, ושתי רצועות שחורות ממנו אליה שהוא בין ימין ושמאל שלה, אחר כך מתפשטת עוד בצורת הפרצוף והיא בזרוע שמאל נעתק מרישא דיליה דהיינו בינה אל הגבורה זרוע שמאל, ובזה יובן מה שפירש הרשב"י ע"ה באדרא כי מדכורא אתפשט קוצא דשערי מאחורוי דזעיר אנפין ותלי על רישא דנוקבא ואתערעו שערי ברישא (אור יקר).

⁵³⁸⁴ פי' והיא המלכות. כאן אמר תפלה של יד היא מלכות (מ"מ).

⁵³⁸⁵ פי' שקשר של תפלין היא לאה. ותפלה של יד היא רחל (מ"מ), עי' ח"ב מג ע"ב ור"א ע"א (לש"ו).

<p>לאכללא שבעין שמה⁵³⁸⁶ (ד)סהדותא דכלא שמע ישראל כמה דכתיב (ישעיה א ב) שמעו שמים וכתיב (דברים לב א) האזינו השמים⁵³⁸⁷ אוף הכא שמע ישראל⁵³⁸⁸ וכלא חד מלה הוא יהו"ה רישא דכלא בנהירו דעתיקא קדישא⁵³⁸⁹ והאי הוא דאקרי א"ב אלהינו עמיקתא⁵³⁹⁰ דנחלין⁵³⁹¹ ומבועין⁵³⁹² דנפקין ונגדין לכלא:</p>	<p>ונאמר "האזינו השמים", גם כאן "שמע ישראל", והכל דבר אחד הוא, יהו"ה ראש הכל, בהארית העתיק הקדוש, וזהו שנקרא א"ב. "אלהינו", עומק הנחלים והמבועים שיוצאים ונמשכים לכל.</p>
<p>יהו"ה גופא⁵³⁹³ דאילנא שלימו דשרשין אחד כנסת ישראל⁵³⁹⁴ וכלא חד שלימותא ואתקשר דא בדא ולא אשתכח פרודא אלא כלא חד תני ר' יצחק רתיכא קדישא עלאה ארבעה בתי דתפילין דאנח וי⁵³⁹⁵ כמה דאתמר רתיכא קדישא אחרא ארבע אחרנין⁵³⁹⁶ דכלילין בחד דאנח ה' בתראה כמה דאוקמוה:</p>	<p>"יהו"ה", גוף האילן, שלמות השרשים. "אחד", כנסת ישראל. והכל שלמות אחת, ונקשר זה בזה, ולא נמצא פירוד, אלא הכל אחד. שנה רבי יצחק, מרכבה קדושה עליונה, ארבעה בתי תפילין שמניח ו' כמו שנאמר, מרכבה קדושה אחרת, ארבעה אחרים שכלולים באחד שמניחה ה' האחרונה כמו שבאורה.</p>
<p>רע"מ:</p>	<p>רע"מ</p>
<p>שמע ישראל יי' אלהינו יי' אחד פקודא דא [ד'] ליחדא שמייה דקב"ה בכל יומא דהא כמה דמייחדי שמא דקב"ה לתתא הכי אתייחד⁵³⁹⁷ שמייה לעילא אשתכח קב"ה יחידאי עילא ותתא מאן דמייחד שמייה דקב"ה ישוי לביה ורעותיה בההוא יחודא דקאמרן ויחבר כל שייפוי בההוא יחודא [בההוא רעותא למהי כלהו] (למהוי כל) אחד כמה דשוי כל שייפוי ברזא דחד הכי לעילא מחבר כל שייפין⁵³⁹⁸ עלאין⁵³⁹⁹ בההוא יחודא למהוי כלהו חד:</p>	<p>"שמע ישראל יי' אלהינו יי' אחד", מצוה זו ליחד שם הקדוש ברוך הוא בכל יום, שהרי כמו שמייחדים שם הקדוש ברוך הוא למטה, כך מתייחד שמו למעלה, נמצא שהקדוש ברוך הוא יחיד, מעלה ומטה. מי שמייחד את שמו של הקדוש ברוך הוא, ישים לבו ורצונו באותו היחוד שאמרנו, ויחבר כל אבריו באותו היחוד, להיות כולם אחד, כמו ששם כל אבריו בסוד אחד, כך למעלה מחבר כל האברים העליונים באותו היחוד, להיות כולם אחד.</p>
<p>בשעתא דאתי [ב"נ] לייחדא שמא דקב"ה</p>	<p>בשעה שבא אדם ליחד את שם</p>

⁵³⁸⁶ סוד הבינה שיש בה ע' שמות (רח"ו), והכוונה כמ"ש הרב ז"ל. שם שהיא מלכות מקבלת מן ע'. ומ"ש שמע ישראל כמה דכתיב שמעו שמים הוא כמו דבר אחר א' (מ"מ).
⁵³⁸⁷ ז"א (רח"ו).
⁵³⁸⁸ ז"א (רח"ו).
⁵³⁸⁹ אבא מקבל מן יו"ד דאריך (רח"ו).
⁵³⁹⁰ אימא (רח"ו).
⁵³⁹¹ הם ה' חסדים (מ"מ).
⁵³⁹² הם ה' גבורות (מ"מ).
⁵³⁹³ ז"א (רח"ו).
⁵³⁹⁴ פי' א"ח הוא זעיר. ד' היא מלכות כמ"ש (מ"מ).
⁵³⁹⁵ שהם חו"ב וחו"ג והמניח ת"ת (רח"ו).
⁵³⁹⁶ תנה"י והמניח מלכות (רח"ו). ומ"ש בתיקונים דף כ"ג ע"ב דסליק לשתין ואינן אתון הדבוקות בק"ש עיין סודם בס' נגיד ומצוה דף כ"ו והזכירם הרב צמח כמספרים (בספרו) ורמז על תוספות דברכות דף ט"ו (מ"מ).
⁵³⁹⁷ במלאכים וכן למעלה (יהל אור).
⁵³⁹⁸ בכל גופו כמ"ש בכל נפשך (יהל אור).
⁵³⁹⁹ כמו שמפרש והולך (יהל אור).

<p>כל חילי שמיא כלהו קיימין שורין שורין בגין לאתנת]קנא ולא תכללא כלהו בהווא יחודא למיקם ברזא דחד ביחודא חדא כלהו מתתקנן בתקונייהון כדקא יאות בהאי שעתא קיימא חד ממנא שמשא דקיימא תחות רמ"ח עלמין⁵⁴⁰⁰ וכלהו אקרין⁵⁴⁰¹ שייפין [דגופא ודא אקרי הלניו קיימא מחכה] (גופא ודא אקרי אלניו⁵⁴⁰² וקיימא מהכא) להווא יחודא ודא איהו מלקט שושנים כד"א (שיה"ש ו ב) וללקוט שושנים דאינון שייפין דגופא:</p>	<p>הקדוש ברוך הוא, כל חיילות השמים עומדים שורות שורות כדי להיתקן ולהיכלל כולם באותו היחוד, לעמוד בסוד אחד ביחוד אחד, כולם נתקנים בתקונייהם כראוי. באותה שעה עומד ממונה אחד, שמש שעומד תחת מאתים ארבעים ושמונה עולמות, וכולם נקראים אברי הגוף, וזה נקרא הלניו, עומד ומחכה לאותו יחוד, וזהו מלקט שושנים כמו שנאמר "וללקוט שושנים" שהם אברי הגוף.</p>
<p>שייפין עלאין לקיט לון שמא עלאה ברזא דיהודא דקא אתיחד ברזא דמ"ב⁵⁴⁰³ שמהן ולקיט כל אינון שושנים עלאין ושמשא ד(א) לקיט כל אינון תתאין די כלהו ממנן בכללא דע"ב⁵⁴⁰⁴ שמהן ואתלקיטו כלהו בהווא יחודא ואתעבידו כלהו גופא חדא ברזא חדא והווא יחודא סלקא וקא מייחד כלא בתרין סטרין ביחודא חדא בהווא שעתא מתלקטין שייפין כלהו ומתחברן בחבורא חדא למהוי כלהו ברזא דחד עילא ותתא ברזא דיהו"ה א' ושמו א'⁵⁴⁰⁵ (זכריה יד ט):</p>	<p>האברים העליונים, לוקט אותם, השם העליון בסוד היחוד שהתייחד בסוד ארבעים ושנים שמות, ולוקט כל אותם שושנים עליונים, ושמש שלוקט כל אותם התחתונים, שכולם ממונים בכלל של שבעים ושנים שמות, ונלקטים כולם באותו היחוד, ונעשים כולם גוף אחד בסוד אחד, ואותו היחוד עולה ומייחד הכל בשני צדדים, ביחוד אחד. באותה שעה מתלקטים כל האברים ומתחברים בחבור אחד, להיות כולם בסוד אחד, מעלה ומטה, בסוד של "ה' אחד ושמו אחד".</p>
<p>וע"ד מאריכין באחד [בתרין] (בתשרי) אתון⁵⁴⁰⁶ למלקט שושנים לאתיחדא [ברזא דאחד] (באחד) ביחודא שלים כיון דאתיחדן שייפין כלהו ברזא חדא דיהודא חדא כדן אתקרי כלא קרבן שלים ועל רזא דא אעיל ליה קב"ה⁵⁴⁰⁷ בג"ע לאדם קדמאה כמה דכתיב (בראשית ב טו) לעבדה ולשמרה ותנינן דאלין אינון⁵⁴⁰⁸ קרבנין תרין רזא דיהו"ה א' ושמו א' דאינון קרבנין כתיב</p>	<p>ועל כן מאריכים באחד בשתי אותיות, ללקט שושנים, להתייחד בסוד של אחד ביחוד שלם, כיון שכל האברים מתייחדים בסוד אחד של יחוד אחד, אז נקרא הכל קרבן שלם. ועל סוד זה הכניס הקדוש ברוך הוא את אדם הראשון לגן עדן, כמו שכתוב "לעבדה ולשמרה" ושנינו שאלה אותם שני קרבנות, סוד של "ה' אחד ושמו אחד", שבאלו הקרבנות כתוב "וללקוט</p>

⁵⁴⁰⁰ ברמ"ח תיבות דק"ש (יהל אור).

⁵⁴⁰¹ עקרון (דפ"ו).

⁵⁴⁰² דאלהינו (דפ"א).

⁵⁴⁰³ בפ' הראשונה בדכורא (יהל אור).

⁵⁴⁰⁴ בפ' שניה בנוק' (יהל אור).

⁵⁴⁰⁵ ר"ל כמ"ש בזוהר (תרומה קלג ע"ב) דתחלה ה' אחד שייפין דעד"א, ושמו א' שייפין דשכינתא, ואח"כ מתייחדין יחד, דלכך לא כתיב ה' ושמו אחד (יהל אור).

⁵⁴⁰⁶ ח"ד, עד"א ושכינה, דא' טמיר וגניז לעיל ולא אתיידע. וצריך לחטוף כמ"ש בס"י (פ"א מ"ח) ואם רץ לבך כו' (יהל אור).

⁵⁴⁰⁷ התורה דאצילות היא כולה על סוד היחוד לייחד הנאצלים זה בזה, וכולם בא"ס ביחודא שלים (ע' זוה"ק מקץ קצ"ט ב' ותרומה קס"ה ב' ואתחנן רס"ג א' ברע"מ שם). וזהו ג"כ סוד עבודת הספי' שאמר הראב"ד בספר יצירה פ"ב משנה א' (הקדו"ש לב ע"ב).

⁵⁴⁰⁸ ר"ל לעבדה ולשמרה. כמ"ש (תקו"ז תיקון נד קא ע"א) לעבדה במ"ע ולשמרה במל"ת. וז"ש רזא דה' כו' (יהל אור).

<p>וללקוט שושנים [דקב"ה איהו לקיט שושנים לקיט כל אינון שייפין דעילא ותתא לחברא לון ביחודא בההוא יחודא דקאמרן כדין אתער מאן דאתער ללקוט שושנים] אלין שייפין דתרין סטרין דאינון חד:</p>	<p>שושנים". (שהקדוש ברוך הוא הוא לוקט שושנים, לוקט כל אותם אברים שלמעלה ומטה לחבר אותם ביחוד באותו שאמרנו, אז מתעורר מי שמתעורר ללקט שושנים) אלו האברים של שני צדדים שהם אחד.</p>
<p>שושנים רזא איהו דכד מתחברן כל (אינון) שייפין כחדא למהוי כלהו ביחודא חדא רזא דקרבן כדין מתעטר קב"ה בעטרה ברישא דכתם פז⁵⁴⁰⁹ למהוי ביקרוי מתעטרא ורזא דא הוי דכתיב ששנים⁵⁴¹⁰ רזא דכל אינון שייפין דעילא ותתא ורזא דההוא פז עטורא דמתעטרא וסלקא מבינייהו וכלא איהו ביה:</p>	<p>"שושנים", סוד הוא שכשמתחברים כל (אותם) אברים כאחד להיות כולם ביחוד אחד, סוד הקרבן, אז מתעטר הקדוש ברוך הוא בעטרה בראש של כתם פז להיות מתעטר בכבודו, וסוד זה היה שכתוב "שושנים", סוד של כל אותם אברים שלמעלה ולמטה, וסוד של אותו פז עטור שמתעטר ועולה מביניהם והכל נמצא בו.</p>
<p>[בהני] (בהאי) שושנים⁵⁴¹¹ אית ביה⁵⁴¹² שית מאה ותליסר פקודין דאינון שייפין דתרין סטרין רזא דיהו"ה אחד ושמו אחד</p>	<p>בשושנים הללו יש שש מאות ושלוש עשרה מצוות שהם אברים של שני צדדים סוד של "יהו"ה אחד ושמו אחד"</p>
<p>רסג/ב</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>ואית ביה סליקו דההוא פז דקא סליק מבינייהו ובכל אתר דאינון משתכחין ההוא סליקו עלאה אשתכח מבינייהו לאסתלקא ורזא דא (שיה"ש ב ג) תפוח⁵⁴¹³ בעצי היער (שם ב) [וישונה בין החוחים] (וששנים בין החחים) דא ודא אצטריך לאסתלקא כחדא ביחודא שלים זכאה איהו מאן דקריב קרבנין אלין ודאי לרעוא ליה בהאי עלמא ובעלמא דאתי:</p>	<p>ויש בו עלייה של אותו פז שעולה מביניהם, ובכל מקום שהם נמצאים אותה עליה עליונה נמצאת מביניהם לעלות, וסוד זה "תפוח בעצי היער" ו"שונה בין החוחים", זה וזה צריכים לעלות כאחד ביחוד שלם. אשרי מי שמקריב קרבנות אלו, ודאי לרצון לו בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>פקודא [ה'] ליראה בארה כלל ובארה פרט והא [יראה] אוקימנא בגין דאית עליה דב"נ לדחלא מקמי קב"ה תדיר וכד"א (דברים כח נח) ליראה את השם הנכבד</p>	<p>מצוה (ה) "ליראה", בדרך כלל ובדרך פרט. והרי יראה בארנו, משום שיש על האדם לפחד מלפני הקדוש ברוך הוא תמיד, כמו שנאמר "ליראה את השם הנכבד והנורא הזה את ה' אלהיך",</p>

⁵⁴⁰⁹ בינה, עטרה על וא"ו כמש"ל (יהל אור). [ליקוט (מעצם כ"ק) ראשו כתם פז. פז הוא גי' אני ה'. ואני הוא גי' פנים ואחוריים של ה'. והפנים טדה"ד, הוא באור פני מלך חיים, שמאירין י"ג תיקונים דא"א בט' דז"א, והן כ"ב. וידוע (שהמ"ג) [שמה"ג] ד' לחודוי אסתמכו, וט' לחוד (סד"צ רפ"ב), וזהו ט"ד. וט' תיקונים דז"א הן ה' מא"א וד' מחו"ג, כמ"ש בפ' משפטים קכ"ב ב' דיקנא דמלכא יקירותא כו', וזהו ה"ד. והן כ"ב אותיות התורה, כמ"ש בס"ד (פ"ג כה ע"א) ובפ' נשא (קמו ע"ב קמז ע"א). ואחוריים כוז"ו, הן בעמר נקי, זה בפנים וזה באחוריים. והוא סוד הטל כידוע (א"ר קכח ע"ב), שראשי נמלא טל, אורות טלין, גי' טל. והוא ג"כ חיים לע"ל, תחיית המתים לאחר זה העולם, והוא גי' ה' אחד. [והשם ה' [יהו"ה] הוא במוחא בג' חללי דגולגלתא] והכל הוא פז. וזמ"ש בפ' ואתחנן בר"מ רס"ג א' ששנים רזא איהו כו' בעטרה ברישא דכתם פז כו' ורזא דההוא פז כו'. ע"כ] (יהל אור).
⁵⁴¹⁰ שושנים (דפ"ו).

⁵⁴¹¹ ר"ל תרי"ג עם פ"ז גי' ששנים. וז"ש לעיל ששנים רזא איהו כו' (ובששונים) [ובשושנים] ג' דרגין, בינה עד"א מלכות (יהל אור).

⁵⁴¹² בה (דפ"ו).

⁵⁴¹³ תפוח עד"א, ושונה שכינה, כמ"ש כתפוח בעצי היער כו', כשונה כו' (יהל אור).

<p>והנורא הזה את יי' אלהיך ובגין יראה ודא יסתמר בארחוי ויראה אתר הוא דאקרי יראה ובגין (כד"א (דברים כח נח) ליראה את השם הנכבד והנורא הזה את יי' אלהיך ובגין) דתמן שריא דחלא דקב"ה ואיהו יראת יי' (ואיהו יראה ממש) לדחלא מגיה ודא איהו רזא דכתיב (ויקרא יט ל) וממקדשי תיראו בהאי יראה שריא פולסא דנורא לאלקאה לון לחייביא דלא נטרין פקודי אורייתא וע"ד בארה כלל אית לדחלא ובתר בארה פרט כד ידע ב"נ מאן איהו יראת יי' ודא איהו דח(י)לא דחביבותא דאיהו עיקר [ויסודא] (או יסודא) למרחם ליה לקב"ה (בתר) האי יראה עביד לנטרא כל פקודי דאורייתא למהוי ב"נ עבד נאמן לגבי קב"ה כדקא יאות (יראה):</p>	<p>ובשביל יראה זו ישמר בדרכיו. ו"יראה" מקום הוא שנקרא "יראה", משום ששם נמצאת יראת הקדוש ברוך הוא, היא יראת ה' לירא ממנו, וזהו סוד הכתוב "ומקדשי תיראו". ביראה הזו שרויה מכת אש להלקות את הרשעים שלא שומרים מצוות התורה, ועל זה בדרך כלל יש לירא. ואחר כך בדרך פרט, כשיודע האדם מהי יראת ה' וזוהי יראה של חביבות, שהיא עיקר ויסוד לאהוב את הקדוש ברוך הוא, יראה זו עושה כדי לשמור כל מצוות התורה להיות אדם עבד נאמן לקדוש ברוך הוא כראוי (יראה).</p>
<p>פקודא [ו'] לאהבה והא אוקימנא רחימו דקב"ה דבעי ב"נ לרחמא ליה רחימו סני כאברהם דרחים ליה לקב"ה בכמה רחימו ומסר גופיה ונפשיה לגביה מכאן אוליפנא מאן דרחים ליה לקב"ה איהו מקיים עשר אמירן עילא ותתא וע"ד כל אינון עשר נסיוני דאתנסא אברהם וקאים בכלהו (בכלהו) לקבל עשר אמירן כל נסיונא ואמירא (אמירה) היא ואתנסא בההוא אמירה⁵⁴¹⁴ וקאים ביה:</p>	<p>מצוה (ו) "לאהבה", והרי בארנו אהבת הקדוש ברוך הוא שצריך האדם לאהוב אותו אהבה רבה, כמו אברהם שאהב את הקדוש ברוך הוא בכמה אהבות, ומסר אליו גופו ונפשו. מכאן למדנו מי שאוהב את הקדוש ברוך הוא מקיים עשר אמירות מעלה ומטה, ועל זה כל אותם עשרה נסיונות שהתנסה אברהם ועמד בכולם, כנגד עשר אמירות, כל נסיון היא אמירה, והתנסה באותה אמירה ועמד בה.</p>
<p>וע"ד אינון עשר נסיוני וכלהו קאים בהו אברהם בגין דאתקשר ואתדבק בימינא⁵⁴¹⁵ דקב"ה דאיהו אהבה רבה [מ"ט איקרי אהבה רבה בגין⁵⁴¹⁶ דקאים] האי⁵⁴¹⁷ אהבה ואתקשרו (מתקשר) בעלמא עלאה אהבת עולם דא רזא דעלמא תתאה (בלא פרודא) דאתקשר ביה רחימו דיליה וכלא רזא חדא ובלא פרודא והא אתמר רזא דאהבה רחימו דא סליק על כל פולחנין דעלמא בהאי אתייקר שמיה דקב"ה יתיר מכלא ואתברך בריך הוא לעלם ולעלמי עלמין ורזא דאהבה אתמר ע"כ⁵⁴¹⁸:</p>	<p>ועל זה אותם עשרה נסיונות, ובכולם עמד אברהם, משום שהתקשר ונדבק בימינו של הקדוש ברוך הוא שהיא "אהבה רבה". למה נקראת "אהבה רבה". משום מי שעומד באהבה הזו מתקשר בעולם העליון. "אהבת עולם" זה סוד העולם התחתון שהתקשרה בו אהבתו, והכל סוד אחד בלי פירוד. והרי נתבאר סוד האהבה, אהבה זו עולה על כל עבודות העולם, בזה נכבד שם הקדוש ברוך הוא יותר מהכל ומתברך, ברוך הוא לעולם ולעולמי עולמים. וסוד האהבה נתבאר.</p>
<p>פקודא [י'] למקרי קריאת שמע ב' זמנין</p>	<p>מצוה (ז) לקרא קריאת שמע</p>

⁵⁴¹⁴ אמירה (דפ"ו).

⁵⁴¹⁵ ששם חכמה כידוע, יר"ד של השם, עשר אמירן כידוע (יהל אור).

⁵⁴¹⁶ מאן (נוסף בדפ"ו).

⁵⁴¹⁷ בהאי (דפ"ו).

⁵⁴¹⁸ קעד ב ציצית וכו' (דפ"א).

<p>בכל יומא חד לקבל דרגא דיממא וחד לקבל דרגא דליליא ולאכללא ביממא דרגא דליליא ולאכללא בליליא דרגא דיממא והא אתמר וע"ד תרין זמנין בכל יומא חד ביממא וחד בליליא:</p>	<p>פעמיים בכל יום, אחת כנגד דרגת יום, ואחת כנגד דרגת לילה. להכליל ביום דרגת הלילה ולהכליל בלילה דרגת יום, והרי נתבאר. ועל זה פעמיים בכל יום, אחת ביום ואחת בלילה.</p>
<p>פקודא למקבע ב"נ מזוזה לתרעיה למהוי כל ב"נ נטיר מעם קב"ה כד נפיק וכד עייל⁵⁴¹⁹ ורזא (תהלים קכא ח) יי' ישמר צאתך ובאך מעתה ועד עולם בגין דרזא דמזוזה איהו קאים תדיר לפתחא ודא איהו פתחא דלעילא⁵⁴²⁰:</p>	<p>מצוה שיקבע אדם מזוזה לשערו, להיות כל אדם שמור מעם הקדוש ברוך הוא כשיוצא וכשנכנס, והסוד "ה' ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם" משום שסוד המזוזה הוא עומד תמיד לפתח, וזהו פתח שלמעלה.</p>
<p>ודא איהו דרגא דאקרי שומר לאשתכחא [בנטירו דב"נ לאו איהו נטיר בר] [דלא לבר נש] נטירו דקב"ה דאיהו נטיר תדיר וקאים לפתחא וב"נ לגו ותו דלא ינשי ב"נ⁵⁴²¹ דוכרנא דקב"ה לעלמין ודא איהו כגוונא דציצית כד"א (במדבר טו לט) וראיתם אותו וזכרתם את וגו' כיון דחמי בר נש להאי דוכרנא⁵⁴²² אדכר בגרמיה למעבד⁵⁴²³ פקודא דמאריה ורזא דמהימנותא מזוזה כללא דכר ונוקבא כחדא⁵⁴²⁴:</p>	<p>וזוהי דרגה שנקראת "שומר" להמצא בשמירה, שאדם אינו שמור, רק משמירת הקדוש ברוך הוא, שהוא תמיד שומר ועומד לפתח והאדם בפנים. ועוד שלא ישכח אדם זכרון הקדוש ברוך הוא לעולמים, וזהו כדוגמת הציצית כמו שנאמר "וראיתם אותו וזכרתם את וגו'", כיון שרואה האדם את הזכרון הזה נזכר בעצמו לעשות מצות רבונו, וסוד האמונה "מזוזה", כלל של זכר ונקבה כאחד.</p>
<p>בספרא דשלמה סמיך לפתחא לקבל⁵⁴²⁵</p>	<p>בספרו של שלמה, סמוך לפתח כנגד</p>

⁵⁴¹⁹ דבביאתו א"צ שמירה כמו ביציאתו, דלפתח חטאת רובץ, כמ"ש ולואי שתהא ביאה כיציאה (יומא פו ע"ב פז ע"ב סנהדרין ז ע"ב) (יהל אור).

⁵⁴²⁰ זה השער כו', מל' אדנ"י (במלוי גי' תרע"א) גי' מזוזה (יהל אור).

⁵⁴²¹ נוסף עוד טעם פשוט מובן מעצמו וגם בדרך הסוד, ירצה שאעפ"י שזווג קיום העולמות הוא תדיר, מכל מקום רצה הקב"ה שגם האדם יזכה בו בתת לו מצוה תמידית, ויזכה לעשות שישארו שיורי רשימו מאור הפנימיות תדיר, להאיר בשל זווג העולמות שהוא מסוד החיצוניות מבחינת פק"ד ותקמ"ד שהם אחורי אר"א שמשם [זווג] קיום העולמות והם גי' תשכ"ח וחשכ"ת, ושל הפנימיות הוא מסוד ע"ב קס"א שעולים זכר"ר. ונמצא שבזכות מצות המזוזה שסודה מן הפנימיות, לא ינשי בר נש דוכרנא וכו', שלא ישלוט כח השכחה להעביר זכרו של הקב"ה לעלמין (רמ"ז). דג"ד באדם, גופו ולבושו ודירתו, ובכולם קבע הש"י שמו, בגופו במילה, ובלבושו בציצית, ובדירתו במזוזה. ובכלם בפתח, מילה פתח הגוף וכן כולם (יהל אור).

⁵⁴²² היא המזוזה שה"ס העמדת אור הפנימיות כאמור (רמ"ז).

⁵⁴²³ יש לפרשו שבראותו סוד המזוזה שהוא אור המושרש בחזה זעיר, יזכר גם כן לעשות מצות הציצית שגם (נ"א והגבר) כל סודה הוא באור המאיר מן החזה אל הנוק' כנודע אצלנו, אלא שזו בבית זזו בלבוש. והענין מובן במ"ש בדרוש אבי"ע שבסוף ספר אדם ישר, שד' עולמות אבי"ע בכללם עומדים בבחינת ד' דברים שיש לאדם, נשמה גוף לבוש ובית, נמצא הלבוש כנגד יצירה ושם ה"ס הציצית כנזכר בכונת ד' תיקוני המעשה שנעשה בשחרית, והבית הוא כנגד העשיה דתמן מקנא רחל, ולפי שהציצית הוא במלבוש הדבוק באדם אמר אדכר בגרמיה. אי נמי י"ל שהוא כעין נתינת טעם לסגולת המזוזה שאמרנו שקובעת קיום אותה ההארה שלא תתבטל, וזה במה שכשרואה האדם אותה מכוין לעשות מצות בוראו, וזו הכונה והמחשבה מצטרפת ונחשבת למעשה כאילו היתה נתונה תמיד בכל עת ושעה, ובזה מאיר אותו השיור והרשימו העליון. ורזא דמהימנותא וכו', ככתוב בגליון הנכחי. וקראו רזא דמהימנותא, מפני שכל עצמה של מזוזה וסודה הוא במקום גילוי יסוד אבא שה"ס כל האצילות הנקרא מהימנותא, מפני שעיקר אמונתנו ביוצר הכל שכולו סוד אלקות ככתוב אצלנו בכמה מקומות (רמ"ז).

⁵⁴²⁴ פי' שיש בה ב' פרשיות (דברים ו ד) פ' שמע (דברים יא יג) ופ' והיה אם שמוע שהם ב' עטרין ח"ו חסד דכר ואהבת והיה גבורה נוקבא הרי דכ"ו חסדא (זהר הרקיע). ו"ה שבו (יהל אור).

⁵⁴²⁵ "לפתחא לקבל" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "לקבל פתחא".

<p>תרין דרגין⁵⁴²⁶ אודמן חד שידא⁵⁴²⁷ ואיתן (ודא איהו אית) ליה רשו לחבלא ואיהו קאים לסטר שמאלא זקיף ב"נ עינוי חמי ליה לרזא דשמא דמאריה ואדכר ליה ולא יכיל ליה לאבאשא ואי תימא אי הכי כי נפיק ב"נ מתרעיה לבר הא ההוא שידא קאים לימיניה ומזוזה לשמאליה והיאך [את]נטיר ב"נ אי [איהו] (הוה) שארי לשמאליה אלא [כל מה] (כלא כמה) דעבד קודשא בריך הוא כל מלה ומלה אתמשך בתר זיניה בבר נש קיימין [תרין דרגין] (תדיר דרגין בנוונא דא⁵⁴²⁸) חד מימינא וחד משמאלא ההוא דימינא אקרי יצה"ט וההוא דשמאלא אקרי יצר הרע כיון הנפק בר נש מתרעא⁵⁴²⁹ דביתיה ההוא שידא זקיף עינוי וחמי ליצר הרע דשארי לשמאלא אתמשך [ל]ההוא סטרא ואתעדי מימינא ובההוא סטרא קאים שמא דמאריה ולא יכיל לקרבא ליה ולאבאשא [ליה] ונפיק ב"נ</p>	<p>שתי דרגות מזדמן שד אחד (וזהו) ויש לו רשות לחבל, והוא עומד לצד שמאל, מרים האדם את עינוי ורואה את סוד שם רבונו ונזכר בו ולא יכול להרע לו. ואם תאמר אם כך כשהאדם יוצא מהשער החוצה הרי אותו שד עומד לימינו ומזוזה לשמאלו ואיך נשמר האדם אם הוא שורה לשמאלו. אלא כל מה שעשה הקדוש ברוך הוא כל דבר ודבר נמשך אחר מינו, באדם יש שתי דרגות אחת מימין ואחת משמאל, אותה שמימין נקראת יצר הטוב ואותה של השמאל נקראת יצר הרע, כיון שיוצא אדם משער ביתו, אותו שד מרים עינוי ורואה את היצר הרע ששורה לשמאל נמשך לאותו צד, וסר מימין, ובאותו צד עומד שם של רבונו ולא יכול להתקרב ולהרע לו ויוצא האדם</p>
<p>רסד/א</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>ואשתזיב מניה⁵⁴³⁰ כד עייל הא שמא קדישא לימינא קאים ולא יכיל לקטרנא בהדיה:</p>	<p>ונצול ממנו. כשנכנס, הרי השם הקדוש עומד לימין ולא יכול לקטר עמו.</p>
<p>וע"ד אצטריך ב"נ דלא (יעביד) ויעבירו טנופא ולכלוכא בתרעא [דביתיה] ולא יושיד</p>	<p>ועל זה צריך האדם שלא יעשה (יעביר) טנוף ולכלוך בשער ביתו, ולא</p>

⁵⁴²⁶ זה יובן במ"ש שיש ב' דרגין יצר הרע ויצר טוב ימין ושמאל ולקבל ב' אלן אמר ב' דרגין אחרנין חד שידא לשמאל הפתח ומזוזה יש לימין וכו"א מקושר עם דוגמתו. ובעת אשר יכנס האדם בבית צריך להסתכל בשם שד"י שבמזוזה ולהזכיר בפיו ואז יכנע השד מלהזיק באותו הבית וגם יצה"ר נכנע ולא יקטר בו ויתבטל ממנו ואמר דהאי שידא יש לו שס"ה שמשים כל אחד ביומו. וצריך לכוין כי שם שד"י הוא שומר ישראל בסוד מלכות העומדת בפתח עליון להט החרב שומר עץ החיים הנקרא ישראל. וכבר ידעת כי כוונת מזוזה היא רחל ואחוריה תיבת והיה שהוא א' מ"ב צירופי הויה ואם תמלאנה באלפין הוא שם מ"ה סוד ז"א שהוא ישראל וזהו שומר ישראל שד"י יהו"ה וזהו שמו כשם רבו הויה מבפנים והויה מבחוץ ושניהם יחד מ"ה ושד"י גימ' שט"ן נגד שס"ה הנזכר שהוא הש"ד השר הגדול עליהן ונכנע בכח אלו הב' שמות שהם שד"י והי"ה וזהו הויה שומר ישראל וכן שד"י (זהר הרקיע).

⁵⁴²⁷ ר"ל חד מתרין דרגין הוא ש"ד, ובשד"י דמזוזה אתכפי, דיו"ד מן שדי, הוא חוליא דשלשלאה על שד משד"י (יהל אור).

⁵⁴²⁸ ר"ל כמו אצל מזוזה, שמימין מלאך, ומשמאל שד. וכן בפתחא דלעילא מל', עומדים משני הצדדים קדושה וסט"א (יהל אור).

⁵⁴²⁹ והענין כי עיקר השמירה מיצ"ה ביציאה, כמ"ש לפתח חטאת רובץ, ולכן נקבע המזוזה בשמאל היציאה, נגד היצ"ה. אבל בביאה אין היצ"ה שולט, ואין פחד רק מההוא שידא, ואתבר מנגד השמא דימינא (יהל אור).

⁵⁴³⁰ וגם ז"ס לקבוע מזוזה, שר"ל שכח המזוזה הוא קבוע ביד השמאל כשיצא האדם מפתחו. וז"ס (תהלים קכא, ה) ה' צלך על יד ימינך, כי סתם יד היא שמאלית ואיך יתבאר יד ימינך, וכל שכן כי מה היה חסר הפסוק אם יאמר צלך על (יד) ימינך, אלא ירמוז לענייננו, וימינך הוא המזוזה הקבועה בימין, ויאמר הפסוק שצל ה' שהוא אור המושפע מן המזוזה סוכך וצולל על השמאל (רמ"ז).

<p>מיין עכורין חד דלא יעביד קלנא לגבי שמא דמאריה וחד דאית ליה רשו לההוא מחבלא לחבלא ובג"כ יודהר בג"כ מהאי ויודהר בג"כ [ד]לא ימנע מתרעא דביתיה שמא דמאריה:</p>	<p>ישפוך מים עכורים, אחד, שלא יעשה קלון לשם רבונו, ואחד, שיש רשות לאותו המחבל לחבל, ולכן יזהר האדם מזה ויזהר האדם שלא ימנע משער ביתו שם רבונו.</p>
<p>וכד בר נש אתקין מזוזה לפתחיה כד עייל ההוא [ב"נ] (יצר הרע) וההוא שידא בעל כרחיהו נטרי ליה ואמרי (תהלים קיח ב) זה השער ליי' צדיקים יבאו בו וכד לא קאים [מזוזה] לפתחיה דב"נ יצר הרע וההוא שידא מ[ת]תקנין⁵⁴³¹ כחדא שוו ידיהו על רישיה בזמנא דעייל פתחי ואמרי ווי ליה לפלניא דהא נפק מרשותא דמאריה מההוא זמנא קאים בלא נטירו דלית מאן דנטיר עליה רחמנא לישוב⁵⁴³²:</p>	<p>וכשאדם מתקין מזוזה לפתחו, כשנכנס אותו האדם, ואותו שד בעל כרחם שומרים אותו, ואומרים "זה השער לה' צדיקים יבואו בו", וכשלא עומדת מזוזה בפתח האיש, יצר הרע ואותו שד נתקנים כאחד, שמים ידיהם על ראשו בזמן שנכנס, פותחים ואומרים אוי לו לפלוני שיצא מרשות רבונו, מאותו זמן הוא עומד בלי שמירה, שאין מי שישמור עליו הרחמן יצילנו.</p>
<p>שמע ישראל יי' אלהינו יי' אחד⁵⁴³³ (דברים ו ד) דא איהו יהודא חד⁵⁴³⁴ ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד הא יהודא אחרא למהוי שמיה רזא חד ורזא דא יי' הוא</p>	<p>"שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד" זהו יחוד אחד, "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" זהו יחוד אחר, להיות שמו סוד אחד, וסוד זה "ה' הוא האלהים", זה כתוב כשהם ביחוד אחד.</p>

⁵⁴³¹ מתתקנין (דפ"ו).

⁵⁴³² צ"א ב' פקודא לאומאה וכו' (הערת הזהר).

⁵⁴³³ אחר התיקון העתידי יתאחדו כולם זב"ז ע"י הקו האמצעי העיקרי והפנימי, שהוא הדעת עלאה אשר מרזא דא"ס ית"ש, ויתאחדו ויוכללו כולם בו עצמו ית"ש, ואז יהיה כולו אחד, ויתקיים מ"ש (דברים ד לה) יהוה הוא האלהים, וכמ"ש בזה"ק ואתחנן (רסד ע"א) ובפ' תרומה (קסא ע"ב) (כללים ח"א סו ע"א).

⁵⁴³⁴ מאמר זה הובא בפרשת תרומה קס"א ב' בשינוי קצת מלות, אבל העיקר הוא מייסד ענין זה על פסוק ה' אחד ושמו אחד, ואומר כי יחוד שמע ה"ס ה' אחד, ויחוד ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, ה"ס ושמו אחד. ובזה מובן הענין [כפשוטו], יחודא חד ויחודא אחרא, ור"ל שיחוד שמע סודו ה' אחד, ויחוד בשכמל"ו סודו ושמו אחד. וענין הדרוש הוא מ"ש בשה"כ שיחוד קריאת שמע הוא לייחד אר"א שיזדווגו לתת מוחין לזר"ן להגדילם, וייחוד תפילת שמונה עשרה הוא לזווג זר"ן שישפיעו אורם לעולמות, ושמור הקדמה זו. האמנם בתחילה אמר כי שמע הוא ייחוד הנרמז בה' אחד דהיינו לייחד זעיר באר"א שה"ס ה' אלקינו ה', ובאחד מתייחד עם נקבותיו לאה ורחל וזהו ייחוד חד. אבל בשכמל"ו הוא תיקון לאה ורחל להמשך שפע לשתהיינה ראויות להתקן, ועיין בפרטות הדברים תמצאם מכוונים. ודע לך שיש לנו הקדמה אמיתית שכשזר"ן מתגדלים בגדלותם האמיתית אז זעיר מושפע מן אר"א עלאין ונוק' מישסו"ת, וז"ס ה' אחד ושמו אחד, כלומר שכל אחד מהם יש להם ייחוד אחד בשיווי. וז"ש למהוי שמיה רזא חד, דהיינו מ"ש ושמו אחד, כי אז כל אחד ואחד בשיווי, וזוהי כי זעיר מושפע מנה"י דאר"א עילאין ולו י' ספירות הרי י"ג כמנין אח"ד, וכן נוק' בנה"י דישסו"ת הרי גם אח"ד, וב' פעמים אח"ד הם שם הו"ה, הרי ששניהם נעשים הו"ה אחת. וכמו כן אל"ף שהוא אחד ציורו יר"י גי' הו"ה זאת ועוד ירמוז ענין גדול והוא דאיתא בזוהר ויקרא ז' ב', שלא נקרא אחד אלא דכר ונוק', והיינו חו"ג, כי אין שלימות החסדים לבדם אם לא יתייחדו עם הגבורות, וכמו דקיימא לן אברהם קדמאה לא שלים בתראה שלים אחר העקידה. ועל כן נאמר (יחזקאל לג, כד) אחד היה אברהם. וכמ"ש שאין שלימות לגבורות אם לא תתייחדנה עם החסדים. והנה בזמן הגדלות האמיתית של זר"ן, שאז יש בו נה"י דאר"א עילאין, ובה נה"י דישסו"ת, אז יש לכל אחד יסוד בפני עצמו שבו חו"ג, ויתכן לקרוא אחד לכל אחד מהם. ודע כי שם הו"ה סודו י"ה חסדים ו"ה גבורות, ואמנם גם י"ה פעמים י"ה רכ"ה, ו"ה פעמים ו"ה קכ"א, סך הכל עולה שמ"ו, וזהו יהיה ה' אחד ושמו אחד, והיינו דקאמר למהוי שמיה רזא חד, וכל רזא סודו יסוד, והבן (רמ"ז).

<p>האלהים⁵⁴³⁵ דא כתיב כד אינון ביחודא חד⁵⁴³⁶:</p>	
<p>ואי תימא אי הכי כגוונא דכתיב (זכריה יד ט) יי' אחד ושמו אחד⁵⁴³⁷ לאו איהו יי' האלהים דאי כתיב יי' ושמו הוא אחד הוינא אמרי הכי לא כתיב אלא יי' אחד ושמו אחד ואצטריך לומר כגוונא דא יי' הוא האלהים הוא ויתחזי יי' אחד ושמו אחד:</p>	<p>ואם תאמר, אם כך, כגון שכתוב "ה' אחד ושמו אחד" זה לא "ה' האלהים", שאם כתוב "ה' ושמו הוא אחד" הייתי אומר כך, לא כתוב אלא ה' אחד ושמו אחד וצריך לומר כגון זה "ה' הוא האלהים" הוא ויִרְאֶה "ה' אחד ושמו אחד".</p>
<p>אלא כלא חד⁵⁴³⁸ דכד אתאחדן [תרין שמהן אלין דא ביחודא חד ודא ביחודא חד כדין] תרין שמהן אלין אתעבידו חד ואתכליל⁵⁴³⁹ דא בדא והוי כלא שמא שלים⁵⁴⁴⁰ ביחודא חדא וכדין (דברים ד לה) יי' הוא האלהים דהא כדין אתכליל כלא דא בדא למהוי חד ועד דאתיחדו כל חד דא בלחודוי ודא בלחודוי לא אתכלילו דא בדא למהוי כלא חד:</p>	<p>אלא הכל אחד, כאשר מתאחדים שני השמות הללו זה ביחוד אחד וזה ביחוד אחד, אז שני השמות האלה נעשים אחד, ונכללים זה בזה, ונהיה הכל שם שלם ביחוד אחד, ואז "ה' הוא האלהים" שהרי אז נכלל הכל זה בזה להיות אחד, ועד שיתייחדו, כל אחד זה בלבדו וזה בלבדו, לא נכללו זה בזה להיות הכל אחד.</p>
<p>כללא דכל אורייתא הכי הוא ודאי⁵⁴⁴¹ דהא אורייתא איהי [תורה] (אורייתא) שבכתב ואיהי תורה שבעל פה תורה שבכתב דא הוא דכתיב יי' תורה שבעל פה דכתיב [ה]אלהים ובגין דאורייתא איהי רזא דשמא קדישא אקרי הכי:</p>	<p>כלל כל התורה כך הוא ודאי, שהרי התורה היא תורה שבכתב והיא תורה שבעל פה, תורה שבכתב זהו שכתוב "ה'", תורה שבעל פה שכתוב "האלהים", ומשום שהתורה היא סוד השם הקדוש נקראת כך.</p>

⁵⁴³⁵ וכלומר שזה היסוד הוא סוד ה' הוא האלהים חו"ג. האמנם אמר דא כתיב וכו', וכמו שיבואר בסמוך. אי הכי כגוונא וכו', פי' אם כן שאתה משוה המדות שסוד שני הפסוקים הכל אחד, אני רואה שאין שניהם בסגנון אחד, כי ה' אחד ושמו אחד אינו כמו ה' הוא האלהים, שאם היה אומר ה' ושמו הוא אחד, היה דומה אל ה' הוא האלהים, אבל אינו כן שלא נאמר אלא ה' אחד ושמו אחד. ואצטריך לומר וכו', היל"ל (ב' פעמים) ה' הוא האלהים הוא, ופי' הוא (ה') שהש"ת הוא הו"ה והוא האלהים. ויתחזי ה' אחד ושמו אחד, ר"ל אז היה נראה (ה') ממש דומה אל פסוק ה' אחד, ב' פעמים אחד וכמו כן ב' פעמים הוא (רמ"ז).

⁵⁴³⁶ ר"ל כשהב' יחודים הנזכרים נעשים אחד (ביאורים ח"א מב ע"ד).
⁵⁴³⁷ נדפס בתרומה קעא ע"ב (הערת הזהר) צ"ל קסא ע"א (לש"ו). ע' זוה"ק בראשית (יב ע"א) ופ' תרומה (קלג סע"ב וקלד ע"א ושם קסא ע"ב) (דע"ה ח"א ח ע"א), היחוד דהויה אלהים הוא כולל הכל, והוא סוד הויה אחד ושמו אחד שיתגלה לעתיד, וכן הוא כולל הב' יחודים דמשמע ישראל וברוך שכמל"ו (דע"ה ח"ב מח ע"ב).

⁵⁴³⁸ שני הפסוקים מיוחדים זה בזה לענין אחד. ופירש הדבר ואמר, וכד אתאחדן תרין שמהן אלין, הרמוזים בה' אחד ושמו אחד, והיינו חד, ביחודא, חד דשמע ישראל, וחד ביחודא דא ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, כנזכר, שכל אחד נבנה ביחודו הפרטי הנכון לו. אז תרין שמהן אלין, ה' אלהים, אתעבידו חד, והוא בסוד הזווג. ואתכליל דא בדא, מ"ד במ"ן ומ"ן במ"ד, ששניהם מתייחדים ביסוד הנוק', והיינו החו"ג. ועל זה אמר שמא שלים ביחודא חדא, הם שם ה' אלהים משולבים זה בזה אילהויה"ם, וכאמור בסה"כ, ואיתא תמן כי שם זה נקרא שם שלם העולה יב"ק וכולל כל העולמות (רמ"ז).

⁵⁴³⁹ ואתכלילן (דפ"ו).

⁵⁴⁴⁰ היחוד דהויה אלהים, ור"ל שהאצילות עם הבי"ע יהיה כולם אחד, וכמ"ש בזוה"ק (תרומה קסא ע"ב ופ' ואתחנן רסד ע"א ע' שם ושם), כי העולמות בי"ע הם בהגילוי דשם אלהים כנז', וכשהם כולם קודש לה', הרי הוא היחוד דהויה אלהים, שהוא נקרא רזא דמהימנותא, כמ"ש בפ' תרומה (קסא ע"א וע"ב) (דע"ה ח"א פא ע"ב).

⁵⁴⁴¹ כי הרי עד"ז הוא כל התורה כולה (ביאורים ח"א מג ע"א).

<p>תורה שבכתב ותורה שבעל פה⁵⁴⁴² דא כלל ודא פרט כלל אצטריך לפרט ופרט אצטריך לכלל ואתייחדו דא בדא והוי כלא חד וע"ד כללא דאורייתא⁵⁴⁴³ איהו כללא דלעילא ותתא בגין דשמא דא לעילא ושמא דא לתתא דא רזא דעלמא עלאה ודא רזא דעלמא תתאה וע"ד כתיב אתה הראת לדעת כי יי' הוא האלהים דא כללא דכלא [וכל דא דאמרן אצטריך ב"נ למנדע בהאי עלמא ואי תימא פקודי אורייתא ואן אינון הכא בכללא דא אלא דא איהו זכור] ודא איהו שמור וכל פקודי אורייתא בהני כלילן ברזא דזכור וברזא דשמור וכלא איהו חד:</p>	<p>תורה שבכתב ותורה שבעל פה, זה כלל וזה פרט, הכלל צריך את הפרט והפרט צריך את הכלל. והתייחדו זה בזה ונהיה הכל אחד, ועל זה כלל התורה הוא כלל של המעלה והמטה, משום ששם זה למעלה ושם זה למטה זה סוד העולם העליון וזה סוד העולם התחתון ועל זה כתוב אתה הראת לדעת כי "ה' הוא האלהים" זה הכלל של הכל. וכל זה שאמרנו צריך אדם לדעת בעולם הזה. ואם תאמר מצוות התורה איפה הן כאן בכלל הזה. אלא זהו "זכור" וזהו "שמור" וכל מצוות התורה כלולים באלה, בסוד של "זכור" ובסוד של "שמור" והכל הוא אחד.</p>
<p>פתח ר' יוסי ואמר הא דתנינן צלותא דערבית חובה איהו ודאי בגין דק"ש [דערבית] חובה וקב"ה אתייחד בליליא כמה דאתייחד ביממא ומדת לילה אתכליל ביממא ומדת יממא אתכליל בליליא [ואתעביד יחודא ומאן דאמר רשות בגין אימורין ופדרין דמתעכלי בליליא] והא אוקימנא דכתיב (דברים ו ה) ואהבת את יי' אלהיך האי קרא אוקימנא ואוקמוה חברייא אבל אית לשאלא אי בהאי יחודא דשמע ישראל אתכליל כלא ימינא ושמאלא⁵⁴⁴⁴ אמאי כתיב לבתר ואהבת (שם כח א) והיה אם שמוע דהא ביחודא אתכלילו אלא התם בכלל הכא בפרט והכי אצטריך וברזא דיחודא:</p>	<p>פתח רבי יוסי ואמר, זה שנינו שתפלת ערבית היא חובה, ודאי משום שקריאת שמע של ערבית חובה והקדוש ברוך הוא מתייחד בלילה כמו שמתייחד ביום, ומדת לילה נכללת ביום ומדת יום נכללת בלילה, ונעשה יחוד. ומי שאמר רשות, משום אימורים ופדרים שמתעכלים בלילה. והרי בארנו, שכתוב "ואהבת את ה' אלהיך". פסוק זה בארנוהו ופרשוהו החברים, אבל יש לשאול אם ביחוד הזה של שמע ישראל נכלל הכל ימין ושמאל, למה כתוב אחר כך "ואהבת" "והיה אם שמוע", שהרי ביחוד נכללו. אלא שם בכלל, כאן בפרט, וכך צריך ובסוד היחוד.</p>
<p>דהא אתערנא ביה יחודא איהו כגוונא דתפלין דרישא ותפלין דדרועא בתפלין דרישא ד' פרשיין והא⁵⁴⁴⁵ אתמר והכא⁵⁴⁴⁶ ג' שמהן אינון התם ארבע פרשיין וכל חד וחד בלחודוי והכא ג' שמהן מה בין האי להאי אלא אנון ארבע פרשיין הא אתערו בהו חד נקודה⁵⁴⁴⁷ קדמאה (עלאה) וחד רזא דעלמא דאתי וחד ימינא:</p>	<p>שהרי התעוררנו בו שהיחוד הוא כדוגמת תפלין של ראש ותפלין של זרוע, בתפלין של ראש [יש] ארבע פרשיות והרי נתבאר, וכאן שלשה שמות הם, שם ארבע פרשיות וכל אחת ואחת לבדה, וכאן שלשה שמות, מה בין זה לזה. אלא אותן ארבע פרשיות הרי התעוררו בהן, אחת נקודה קדומה (עליונה), ואחת סוד העולם הבא, ואחת ימין,</p>

⁵⁴⁴² שנקראו תורה שבכתב ותורה שבע"פ בהב' שמות הללו משום שאורייתא כולה היא שמא קדישא (ביאורים ח"א מג ע"א).
⁵⁴⁴³ שהיא הוי"ה אלהים (ביאורים ח"א מג ע"א).
⁵⁴⁴⁴ ושמאל (דפ"ו).
⁵⁴⁴⁵ והכא (דפ"ו).
⁵⁴⁴⁶ והא (דפ"ו).
⁵⁴⁴⁷ (ס"א עלאה) נוסף בדפ"ו.

<p>(תפילין דרישא חכמה ובינה גדולה נבורה תפארת המניח ותפילין דדרועא תפארת נצח הוד יסוד מלכות המניח כדאיתא בפרשת בראשית)</p>	
<p>רסד/ב</p>	
<p>וחד שמאלא אלין רזא דתפילין דרישא⁵⁴⁴⁸ והכא ברזא דא יחודא דא תלת שמהן עלאין אינון [כגוונא] (בגין) דאינון ארבע פרשיין יי קדמאה דא נקודה עלאה ראשית⁵⁴⁴⁹ דכלא אלהינו רזא דעלמא דאתי יי בתראה כללא דימינא ושמאלא כחדא בכללא חדא ואלין אינון תפלה דרישא ודא איהו יחודא קדמאה:</p>	<p>ואחת שמאל, אלה סוד תפלין של ראש. וכאן בסוד זה, יחוד זה שלשה שמות עליונים הם כדוגמת אותן ארבע פרשיות, "יהו"ה" הראשון, זו נקודה עליונה ראשית הכל, "אלהינו", סוד העולם הבא, "יהו"ה" האחרון, כלל של ימין ושמאל כאחד בכלל אחד, ואלה הם תפלה של ראש וזהו היחוד הראשון.</p>
<p>(ד) תפלין דדרועא כללא⁵⁴⁵⁰ גו תפלין דדרועא כללא⁵⁴⁵¹ כללא⁵⁴⁵² הני כחדא ודא איהו רזא ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד⁵⁴⁵³ הכא כללא דאינון תפלין דרישא דאתכלילו גו תפלין דדרועא:</p>	<p>תפלין של זרוע, כלל (תוך תפלין של זרוע כלל) של כל האלה כאחד, וזהו סוד "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", כאן כלל של אותן תפלין של ראש שנכללו בתוך תפלין של זרוע.</p>

⁵⁴⁴⁸ שה"ס חו"ב חו"ג כנודע. ואיתא בספר אדם ישר שתרי מוחין חו"ב יורדים ממוחי אר"א אל שני יסודותיהם, וחו"ג נמשכין מתרין כתפין דא"א אל שני עטרות יסודות אר"א, ולכן נקראים תרין עטרין. ולפי זה נמצאו שכל הד' מוחין נכנסים בב' (נ"א בד') יסודות דאר"א, ולכן אמר רזא דתפילין, שכל רזא הוא יסוד. והכא ברזא דא, פי' באותו היסוד הנזכר, יחודא דא, של ד' המוחין. אבל הוא תלת שמהן עלאין, והטעם כי התפילין סודן אור מקיף היוצא ובולט לחוץ במצח ז"א, והם ד' מוחין ממש בארבעה בתים כנודע. אבל יחוד שמע הוא בג' מוחין דז"א בפנימיות. וקראן עלאין, לפי שהם אורות יותר מעולים, כי של תפילין היא בבחינה הששית והיותר טפלה כידוע, והם בחינת הארה, אבל של היחוד אור פנימי ממש, ולכן הוא בסוד שמות, ושל התפילין הוא בבחינת פרשיות (נ"א פרטיות) כגוונא דאינון ארבע פרשיין, ירצה שכמו שהתפילין ארבע פרשיות נפרשות ומובדלות, כן שלשה הפנימיים הם ארבעה, אלא שהאמצעי שהוא הדעת, בו מיוחדים חו"ג. נקודה עילאה ראשית דכלא, ולעיל בשל תפילין לא אמר ראשית דכלא, ומזל"ן שה"ס חכמה דאריך שאנו מכוונים אליה בהו"ה קדמאה, והיינו ראשית דכלא. כללא דימינא ושמאלא כחדא, חו"ג נכללים יחד בדעת ונרמזים בהו"ה, י"ה חסדים ו"ה גבורות. ומ"ש כללא דימינא ושמאלא, הוא מפני שבין ה"ח (נ"א החסדים) ובין ה"ג (נ"א הגבורות) סודם בחגתנ"ה כנודע, וזה כשמתפשטים בגופא, אי נמי בחינת ה' אצבעות, אבל בדעת הם כלולים יחד במדה אחת. והוסיף עוד ואמר בכללא חדא, נראה שרומז למ"ש בכונת השופר, שיש בין החסדים והגבורות שבדעת בחינת ת"ת המיוחדם, והיינו בכללא חדא, ששניהם נכללים בת"ת שסתמו שם הו"ה. ואלין אינון תפלה דרישא, כי מזה מתנוצצים ד' אורות שבד' הבתים, ולכן יש בהם ב' שיני"ן של ד' ושל ג' רישין, לרמוז לג' הפנימים שנעשים ד' חיצונים (רמ"ז).⁵⁴⁴⁹ ראשיתא (דפ"ו).

⁵⁴⁵⁰ זו הגרסה הנכונה כי הרב זלה"ה לא שינה אותה, אבל גרסת א"י קשה לי לפרשה, דהכי גריס תפילין דרישא גו תפילין דדרועא, ואין הדבר כן דשאני טובא תפילין דרישא שהם חו"ב חו"ג הבולטים מחב"ד דזעיר, ושל הזרוע הם מחו"ב דאבא ומחו"ב דאי' המתפשטים עד נ"ה דזעיר, ובכח הכאת קוצא דשערי דזעיר יוצאת הארת שני החו"ב ונעשית תפילין של רחל. האמנם לפי גרסת הספר הכי פירושו, שתפילין של ראש הם ארבעה בתים אבל תפילין של יד נכללים בבית אחד, והטעם מפני שני"ה שמהם יוצאים תפילין לרחל הם תרי פלגי, ומצד האחור הם דבקים יחד והיו לאחד כנזכר בשער התפילין. כללא דכל הני, הם הארבע פרשיות (רמ"ז).

⁵⁴⁵¹ גו תפלין דדרועא כללא (מוסגר בדפ"ו).

⁵⁴⁵² דכל (דפ"ו).

⁵⁴⁵³ עי' הקדמה יג ע"ב (הערת הזהר).

<p>ורזא דא ברוך דא רזא⁵⁴⁵⁴ דנקודה עלאה דאיהו ברוך דכל ברכאן נבעין מתמן⁵⁴⁵⁵ ואי תימא עלמא דאתי אקרי ברוך לאו הכי דהא נקודה עלאה איהו דכר⁵⁴⁵⁶ עלמא דאתי נוקבא איהו ברוך ואיהי ברכה⁵⁴⁵⁷ ברוך דכר ברכה נוקבא וע"ד⁵⁴⁵⁸ ברוך איהו⁵⁴⁵⁹ נקודה עלאה שם⁵⁴⁶⁰ דא עלמא דאתי דאיהו שם גדול כד"א (יהושע ז ט) ומה תעשה לשמך הגדול כבוד דא כבוד עלאה דאיהו ימינא ושמאלא וכלהו כלילין בהאי תפלה של יד דאיהו מלכותו ונטיל כלא בנויה ובהאי אתכלילון (ביה) בהאי מלכות עלמין כלהו למיזן לון ולספקא לון בכמה דאצטריכו:</p>	<p>וסוד זה, "ברוך" זה סוד של נקודה עליונה שהוא ברוך שכל הברכות נובעות משם. ואם תאמר העולם הבא נקרא ברוך, לא כך, שהרי נקודה עליונה היא זכר, עולם הבא נקבה, הוא ברוך והיא ברכה, "ברוך" זכר, "ברכה" נקבה. ועל זה "ברוך", הוא נקודה עליונה, "שם", זה העולם הבא, שהוא שם גדול, כמו שנאמר "ומה תעשה לשמך הגדול", "כבוד", זה כבוד עליון שהוא ימין ושמאל, וכולם כלולים בתפלה זו של יד שהיא "מלכותו" ולוקחת הכל לתוכה. ובזה נכללים במלכות הזאת כל העולמות לזון אותם ולספק להם במה שהצטרכו.</p>
<p>ודא איהו יחודא דתפלין דרישא ותפלין דדרועא כגוונא דרזא דיחודא דתפלין הכי הוא יחודא דכלא ודא איהו ברירו דמלה והא סדרנא יחודא דא קמי בוצינא קדישא ואמר לי דהא בד' גוונין [אסתדר] (דסדר)⁵⁴⁶¹ יחודא ודא ברירא דכלהו והכי איהו ודאי וכלהו רזא דיחודא אבל סדורא דתפלין דא הוא יחודא עלאה כדקא יאות ומגו דאתכלילו ימינא [ושמאלא] ברזא דשמא חד בארה כלל אצטריך לבתר לאפקא לון בארה [פרט אבל לאו בארה] יחודא דהא יחודא בקראי קדמאי איהו למהוי יי' אחד בתפלין דרישא ושמו אחד בתפלין דדרועא והוי כלא חד כיון דיחודא אתסדר כלא</p>	<p>וזהו יחוד של תפלין של ראש ותפלין של זרוע. כדוגמת סוד היחוד של תפלין, כך הוא יחוד הכל, וזהו בירור הדבר. והרי סדרנו יחוד זה לפני הנר הקדוש, ואמר לי שהרי בארבעה גוונים הסתדר היחוד, וזה הבירור של כולם, וכך הוא בודאי, וכולם סוד היחוד, אבל סדור התפלין זהו יחוד עליון כראוי. ומתוך שנכללו ימין ושמאל בסוד של שם אחד בדרך כלל, צריך אחר כך להוציא אותם בדרך פרט, אבל לא בדרך יחוד, שהרי היחוד הוא בפסוקים הראשונים להיות ה' אחד בתפלין של ראש ושמו אחד בתפלין של זרוע, ונהיה הכל אחד, כיון שהיחוד נסדר הכל בכלל מראש הנקודה</p>

⁵⁴⁵⁴ היינו החכמה, והטעם שנקרא ברוך שהוא מקור הברכות, ועם היות שהכתר מקור אמתי הוא נעלם ואינו משפיע אלא על ידי החכמה שהיא נקודה כדפירש', ואם תאמר אם אחר גילוי הברכות אתה, אם כן ניחס שם זה לבינה שממנה גילוי הברכות לספירות, ולזה אמר שאינו, שיש ברוך מקור, ויש ברכה כלי בית קבול לברכות, ולמעלה החכמה מקור, והבינה בר(י)כה, ולמטה היסוד מקור והמלכות ברכה, בענין שי' נקו' ברוך מעלה ומטה, וה' נקבה ברכה מעלה ומטה, ומפני שזכר ונקבה לא יצדק בעצם למעלה מצד עצמם, זה לזה יצדק (אור יקר).

⁵⁴⁵⁵ הבינה גופה הנה היא הברכה העליונה אשר כל ברכאן נפקין מתמן (כמ"ש בפ' נח סד ע"ב ופ' תרומה קס"ב ע"א ופ' אחרי ס"ה ע"א ופ' ואתחנן רס"ד ע"ב וע' פע"ח שער הברכות רפ"א) כי הוא בעצמה היא רחמים אלא מסטרהא דינין מתערין (הקדו"ש כז ע"ד).

⁵⁴⁵⁶ להוצאת ההויות והברכות, ובערכה הבינה נקבה (אור יקר).

⁵⁴⁵⁷ ולא יקשה כל מקום ששניהם באים כאחד, כגון הכא דכתיב ברוך שם, והמלות בעצמם "ברוך ברכה דכר ונוקבא" (אור יקר).

⁵⁴⁵⁸ עם היות שלא יצדק ענין זה בחכמה ובבינה, כיון שראינו שהבינה נקראת ברכה ודאי, אם כן החכמה נקרא ברוך (אור יקר).

⁵⁴⁵⁹ עם היות שהיא נקודה עילאה נעלמת בערך הבינה ברכה יצדק בה "ברוך" (אור יקר).

⁵⁴⁶⁰ הענין שהמלכות שם לתפארת, והבינה שם לחכמה, כענין יהו"ה אה"ה יהו"ה אה"ה אה"ה, אה"ה שבבינה לבוש לשם יהו"ה שבחכמה, אם כן שם יצדק במלכות אדנ"י שם לתפארת יהו"ה, ויצדק בבינה כדפירשנו, כיון שאמר שמך הגדול היינו בינה שהוא גדול ממלכות, ובתפארת לא יצדק שאינו שם (אור יקר).

⁵⁴⁶¹ אתסדר (דפ"ו).

<p>בכללא מרישא דנקודה עלאה אצטריך לבתר לאתערא מרישא דנהורא קדמאה דאיהו רישא דכלא, ע"כ:</p>	<p>העליונה, צריך אחר כך להתעורר מהראש של האור הראשון שהוא ראש הכל.</p>
<p>זהר:</p>	
<p>גליף [ואתקין] (ואתקיף) משה⁵⁴⁶² כ"ה אתוון ברזא דפסוקא דיחודא דכתיב (דברים ו ד) שמע ישראל יי' אלהינו יי' אחד ואינון כ"ה אתוון גליפין מחקקין ברזא דלעילא יעקב בעא לאתקנא לתתא ברזא דיחודא ואתקין בכ"ד אתוון⁵⁴⁶³ ואינון בשכמל"ו ולא אשלים לכ"ה אתוון בגין דעד לא [אתתקן] (אתקין) משכנא כיון דאתתקן משכנא ואשתלים מלה דהוה נפיק מניה⁵⁴⁶⁴ כד אשתלים לא מליל אלא בכ"ה אתוון לאחזאה דהא אשתלים דא כגוונא דלעילא דכתיב (ויקרא א א) וידבר יי' אליו מאהל מועד לאמר [הא כ"ה אתוון] וע"ד כ"ה זינין לאשלמא תקונא דמקדשא:</p>	<p>חקק והתקין משה כ"ה אותיות בסוד של הפסוק של היחוד שכתוב "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד" והן כ"ה אותיות חקוקות החקוקות בסוד שלמעלה. יעקב רצה להתקין למטה בסוד היחוד והתקין בכ"ד אותיות" והן "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", ולא השלים לכ"ה אותיות משום שעדיין לא נתקן המשכן. כיון שנתקן המשכן והושלם דיבור שהיה יוצא ממנו כשהושלם לא דיבר אלא בכ"ה אותיות להראות שזה הושלם כדוגמא שלמעלה שכתוב "וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר" הרי כ"ה אותיות. ועל זה כ"ה מינים להשלים תקון המקדש.</p>
<p>וכל הני אתוון אוקימנא באינון אתוון גליפין דאוליפנא ממר ובגין דמשכנא אשתלים ברזין אלין אקרי כ"ה ביחודא דשלימו דמשכנא וע"ד (תהלים קמה י) וחסידך יברכוכה כתיב רזא דשלימו דכל משכנא ותקונא דיליה כ"ה לקבל כ"ב אתוון ותורה ונביאים וכתובים דאינון כללא דרא [רוא דרא] (ורזא דא) בשעתא דישראל קא מיחדי יחודא בהאי קרא ברזא דכ"ה אתוון [דאינון] (ואינון) שמע ישראל יי' אלהינו יי' אחד [ו] בשכמל"ו דאינון כ"ד אתוון ויכוון כל חד בהו כלהו אתוון מתחברין כחדא וסלקין לחבורא חד תשע וארבעים תרעין ברזא דיובלא וכדין אצטריך לסלקא ועד לא יתיר וכדין אתפתחו תרעין וחשיב קב"ה להווא ב"ג כאילו קיים אורייתא כלה דאיהי אתיא במ"ט פנים בכלא:</p>	<p>וכל האותיות הללו בארנו באותן אותיות חקוקות שלמדנו ממר, ומשום שהמשכן הושלם בסודות הללו נקרא כ"ה ביחוד של שלמות המשכן, ועל זה כתוב "וחסידיך יברכוכה" סוד השלמות של כל המשכן ותקונו. כ"ה כנגד כ"ב אותיות ותורה ונביאים וכתובים שהם כלל אחד, סוד אחד. בשעה שישראל מיחדים יחוד בפסוק זה בסוד כ"ה אותיות שהם "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד" ו"ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" שהם כ"ד אותיות, ויכוון כל אחד בהם, האותיות כולן מתחברות כאחת ועולות לחיבור אחד ארבעים ותשעה שערים בסוד היובל, ואז צריך לעלות, ועד לא יותר, ואז נפתחים השערים, ומחשיב הקדוש ברוך הוא לאותו אדם כאלו קיים את כל התורה שהיא באה במ"ט פנים בכל.</p>
<p>וע"ד אצטריך לכוונא רעותא בכ"ה ובארבע ועשרין לסלקא לון ברעותא דלבא בתשע וארבעין תרעין דקאמרין כיון דאתכוון בהאי יתכוון בהווא יחודא דאמר מר שמע ישראל וגו' (דברים ו ד) וברוך⁵⁴⁶⁵ שם כבוד</p>	<p>ועל זה צריך לכוון רצון בעשרים וחמש ובעשרים וארבע להעלותן ברצון הלב בארבעים ותשעה שערים שאמרנו. כיון שהתכוון בזה יתכוון באותו יחוד שאמר מר שמע ישראל</p>

⁵⁴⁶² הלשון הזה נדפס בפרשת תרומה קלט ושם פירשנוהו (מ"מ), עי' תרומה קלט ע"ב (לש"ו).

⁵⁴⁶³ עי' זוה"ק תרומה (דף קלט ע"ב) (ביאורים ח"א מב ע"ב)

⁵⁴⁶⁴ ר"ל הדיבור הראשון שהוא המילות הראשונות הנאמר שם (ביאורים ח"א מב ע"ב).

⁵⁴⁶⁵ ברוך (דפ"ו).

<p>מלכותו לעולם ועד כללא דכל אורייתא כללא זכאה חולקיה מאן דיתכוון בהו ודאי כללא איהו דכל אורייתא דעילא ותתא ודא איהו רזא דאדם שלימו דדכר ונוקבא ורזא דכל מהימנותא ע"כ:</p>	<p>וגו' ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד כלל של כל התורה כולה. אשרי חלקו של מי שיתכוון בהן, ודאי כלל הוא של כל התורה שלמעלה ומטה, וזהו סוד שלמות של זכר ונקבה וסוד כל האמונה.</p>
<p>רסה/א</p>	
<p>זהר</p>	
<p>רבי אבא שלח ליה⁵⁴⁶⁶ לר' שמעון ואמר ליה האי דאוקמוזיה [מר] בתפלין דמארי עלמא וד' פרשיין (ו)אינון קודשא דקודשין⁵⁴⁶⁷ ושפירו משכא דעל תפלין ואינון רצועין אקרו קדושה⁵⁴⁶⁸ אסמכתא מנלן שלח ליה (בראשית ג כא) ויעש יי' אלהים לאדם ולאשתו [ונוי]⁵⁴⁶⁹ דייקא⁵⁴⁷⁰ והכי אוקמיה רב המנונא סבא ואלין אינון⁵⁴⁷¹ דרישא ודרועא ידכה בה"א והא אוקמוה:</p>	<p>רבי אבא שלח לו לרבי שמעון ואמר לו, זה שבאר מר בתפלין של רבוננו של עולם ארבע פרשיות הן קדש הקדשים יפה, עור שעל התפלין ואותן רצועות נקראות קדושה, אסמכתא מנין לנו. שלח לו "ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו וגו'" דווקא, וכך בארו רב המנונא סבא, ואלה אותם של ראש וזרוע "ידכה" בה"א, והרי פרשוה.</p>
<p>אר"ש אית מאן דמתני בהאי [גוונא והיה] (ההוא)⁵⁴⁷² דרועא שמאלא דקב"ה ואקרי</p>	<p>אמר רבי שמעון יש מי ששונה בצורה זו, "והיה" זרוע שמאל של</p>

⁵⁴⁶⁶ הענין כי הבינה קדושה אחת והחכמה קודשא דקודשין שהוא קדש והעלם גם בערך הבינה, והנה למעלה לפי הנדרש בענין התפלין וכפי מה שפירש ר' שמעון בפ' הורה היות תפלין הפרשיות בסוד מוחא דהיינו בחינות חכמה המתפשטות בגוף העליון, והעורות בסוד גולגולתא דהיינו בחינות הבינה כי היא גולגולתא כדפירשנו לעיל בענין ' מוחא אל"ף אורא (אור יקר).

⁵⁴⁶⁷ דהיינו הפרשיות עצמם (אור יקר).

⁵⁴⁶⁸ אלו מוחא ואלו גולגולתא (אור יקר).

⁵⁴⁶⁹ פי' ה' אלהים בינה, לאדם ולאשתו ת"ת ומלכות (אור יקר). פי' ה' אלהים הם אר"א לאדם ולאשתו הם זר"ן כתנות עור הוא העור של תפלין ורצועותיהם (מ"מ). עי' תיקר"ז קלג ע"ב.

⁵⁴⁷⁰ "כתנות עור" היינו גולגולתין, ואדם ואשתו דווקא הכוונה שהתפארת נקרא אדם מצד החכמה שהוא מ"ה אדם, ואשתו רוצה לומר נוקביה מסטרא דחכמה שהם סוד יו"ד במילואה סוד ד"ו פרצופין, וזהו שאמר "לאדם ולאשתו דייקא" (אור יקר).

⁵⁴⁷¹ פירוש אדם ואשתו כנודע, והכריח הענין מידכה יד ה' כמבואר לעיל (אור יקר).

⁵⁴⁷² "מאן דמתני בהאי [גוונא והיה] (ההוא)" נמחק במ"מ, ובמקומו איתא

"דמתקני כדאי". לפני הנראה כי גרסא זאת עם גירסא אחרת שכתב ר' מנחם ריקנטי שלא נמצא בספרים הכל ענין אחד, וזה לשונו: ידכה בה' והא אוקמוה וחבירנא יתבי דרומא אוקמוה. ברזא דילהון בתי תפלין בהאי גוונא קדש לי כל בכור לקבל כתרא עילאת דכולא, והיה כי יביאך לקבל חכמה, שמע ואהבת לקבל בינה, והיה לקבל חסד, לבתר כלילן כולהו בדרועא שמאלא דאיקרי עז דכתיב ובזרוע עזו אין עז אלא תורה אין עז אלא תפלין, ומילין לא מתיישבן לגבן מאי טעמא בגין דכתר עליון הוא כליל כולא והוא לא בחושבנא, ועוד והיה כי יביאך ביציאת מצרים תליא ההוא אתר אשתכח ביה חירו לעבדין ועל דא לא מתתקן בארחייהו, ואנא מחכמת שריין והכי הוא, וקב"ה נטיל לון, וכן ארבע לעילא ארבע לתתא, ארבע באתר דמוחא ארבע באתר דלבא שרייא בגין דדא בדא אתקשר, ובעי ברנש לאתעטרא בהו בגין דאיהו שמא קדישא עילאה דכתיב וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך, וכל מאן דאתעטר בעטרא קדישא דא איקרי מלך בארעא וקב"ה מלך ברקיעא הדא הוא דכתיב מלך אסור ברהטים, כמא דקב"ה מלך לעילא הוא מלך לתתא עכ"ל. וזה לא נמצא בספרינו, אמנם אית דמתקני דקאמר בגירסא שלנו הכוונה על חביריא דיתבי דרומא שרצו לפרש כי כתר חכמה ובינה וחסד הם ארבע פרשיות וגבורה בית להם, ולזה הקשה שאינם אלא שלשה פרשיות מפני שהכתר הוא אריך אנפין ואינו בכלל מוחא דזעיר ואין ראוי לכוללו בפרשה אחת מפרשיות זעיר ולכך אמר שהם שלשה, וענין זה נתבאר יותר בגירסת ר' מנחם, וביאר כי עיקר הפירוש הוא כמו שנתבאר שהם שתי מרכבות וכו' כדפירשו לעיל ור' יצחק וכמבואר בארוכה, ואפשר היות מחלוקת זה תלוי במחלוקת אחר שבין ר' שמעון וחביריו בענין הכתר באדרא עם דבריו בשעת

<p>גבורה אי הכי לא אשתארן ברישא אלא תלת ואינון ארבע אבל תרין רתיכין קדישין אינון⁵⁴⁷³ (ושפיר קאמרי חברייא ובג"כ) דא אתקשר בלבא⁵⁴⁷⁴ ודא אתקשר במוחא ולבא ומוחא אתקשר דא בדא וזווגא חד להו ושפיר קאמרו חברייא (שמות יג טז) והיה לאות על ידכה כמה דאתמר ולא אקרי אלא⁵⁴⁷⁵ אות:</p>	<p>הקדוש ברוך הוא ונקראת גבורה, אם כך לא נשארו בראש אלא שלש והן ארבע, אבל שתי מרכבות קדושות הן, זה נקשר בלב וזה נקשר במוח, והלב והמוח נקשרו זה בזה, וזווג אחד להם, ויפה אמרו החברים "והיה לאות על ידכה" כמו שנאמר, ולא נקרא אלא אות.</p>
<p>אמר ר"ש בשעתא דב"ג אקדים ובפלגות ליליא וקם ואשתדל באורייתא עד דנהיר צפרא בצפרא⁵⁴⁷⁶ (ו)אנה תפילין ברישיה ותפילין ברשימא קדישא בדרועיה⁵⁴⁷⁷ ואתעטף⁵⁴⁷⁸ בעטופא דמצוה ואתי לנפקא מתרעא דביתיה אערע במוזוה רשימא דשמא קדישא בתרעא דביתיה ארבע מלאכין⁵⁴⁷⁹ קדישין מזדווגן עמיה ונפקין עמיה מתרעא דביתיה ואופי ליה לבי כנישתא ומכרוי קמיה הבו יקרא לדיוקנא דמלכא קדישא הבו יקרא לבריה דמלכא לפרצופא יקרא דמלכא רוחא קדישא שריא עליה אכריו ואמר (ישעיה מט ג) ישראל אשר בכ אתפאר⁵⁴⁸⁰:</p>	<p>אמר רבי שמעון בשעה שהאדם מקדים בחצות הלילה וקם ועוסק בתורה עד שמאיר הבוקר, בבוקר מניח תפילין בראשו ותפילין ברושם קדוש בזרועו, ומתעטף בעטוף של מצוה, ובא לצאת משער ביתו, פוגש את המזוזה רושם הקדוש בשער ביתו, ארבעה מלאכים קדושים מזדווגים עמו, ויוצאים עמו משער ביתו, ומלויים אותו לבית הכנסת, ומכריזים לפניו, תנו כבוד לדמות המלך הקדוש, תנו כבוד לבן המלך, לפרצוף היקר של המלך הקדוש, רוח קדושה שורה עליו מכריזה ואומרת "ישראל אשר בכ אתפאר".</p>
<p>כדין ההוא רוחא קדישא סלקא לעילא ואסהיד עליה קמי מלכא קדישא כדין מלכא עלאה למכתב קמיה כל אינון בני היכליה כל אינון דאשתמודען קמיה הה"ד (מלאכי ג טז) ויכתב (ב)ספר זכרון לפניו ליראי יי' ולחושבי שמו מאי ולחושבי שמו כד"א (ס"א) (שמות כט ה) בחשב האפוד⁵⁴⁸¹ (שם לה לה) [וחושבי מחשבות] אינון דעבדין לשמיה אומנותא בכלא אומנותא דתפילין בבתייהן</p>	<p>אז אותה רוח קדושה עולה למעלה ומעידה עליו לפני המלך הקדוש, ואז מצוה המלך העליון לכתוב לפניו את כל אותם בני היכלו, כל אלו הנודעים לפניו, זהו שכתוב "ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחושבי שמו", מה זה "ולחושבי שמו". כמו שנאמר (בחשב האפוד) "וחושבי מחשבות", אותם שעושים לשמו אומנות בכל אומנות התפילין בבתייהן ברצועותיהן וכתיבתן,</p>

פטירתו כמו שהארכתי בחלק שיעור קומה שער חמישי (אור יקר). פי' תפילין של יד הם מוח הגבורות ולכך הקשה א"כ אין בתפילין של ראש אלא חו"ב וחסדים כיון שמוח גבו' הוא בתפילין של יד ואנו עושים ד' בתפילין של ראש. וז"ש אי הכי לא אשתאר ברישא אלא תלת ואינון ד' (מ"מ).

⁵⁴⁷³ פי' האמת הוא שד' רתיכין ברישא ומהארתם נעשים ד' מוחים בתפילין של יד והם תרין רתיכין (מ"מ).

⁵⁴⁷⁴ פי' שהמ' היא כנגד הלב דזעיר כמ"ש הרב וזעיר נקרא מוחא (מ"מ).

⁵⁴⁷⁵ "ולא אקרי אלא" נמחק באור יקר, ובמקומו איתא "כולא אקרי".

⁵⁴⁷⁶ עי' לקמן שא ע"א.

⁵⁴⁷⁷ היינו יו"ד של יד שהוא יו"ד של שד"י כעין יו"ד של ברית מילה (אור יקר). נלע"ד לפי שהמוחין דנוקבא הם מהמוחין דזעיר לכך קראם רשימא לפי שאינם מוחין ממש כמו של זעיר (מ"מ).

⁵⁴⁷⁸ עם היות שהקדים תפילין לציצית אין הכרח לסדר הנחתן כמו שכתב בפרשת במדבר (אור יקר).

⁵⁴⁷⁹ לא נתבאר שמם ואפשר שהם מיכאל גבריאל אוריאל רפאל שהם מרכבת יצר הטוב כדפירשו ברעיא מהימנא (אור יקר), פי' כנגד תפילין של יד ושל ראש וציצית ומזוזה (מ"מ).

⁵⁴⁸⁰ (חסר ועיין בסוף הספר סי' י"ג דשייך כאן) (הערת הזהר).

⁵⁴⁸¹ פי' שהוא לשון אומנות. כך ולחושבי שמו הוא לשון אומנות כדעת ר"ש (מ"מ).

<p>ברצוניהו (ב)כתבתייהו אומנותא דציצית בחוטייהו בחוטא דתכלתא אומנותא דמזוזה ואלין אינון חושבי שמו וכתב וחושבי מחשבות:</p>	<p>אומנות הציצית בחוטייהו בחוט התכלת, אומנות המזוזה, ואלה הם "חושבי שמו" וכתוב "וחושבי מחשבות".</p>
<p>ולא עוד אלא דקב"ה משתבח ביה ומכריז(י) עליה בכלהו עלמין חמו מה בריה עבדית בעולמי ומאן דייעול קמיה לבי כנישתא כד נפיק⁵⁴⁸² מתרעיה ולא תפילין ברישיה וציצית בלבושיה ואומר (תהלים ה ח) אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך קב"ה אמר אן הוא מוראי הא סהיד סהדותא דשקרא:</p>	<p>ולא עוד, אלא שהקדוש ברוך הוא משתבח בו ומכריז עליו בכל העולמות, ראו איזו בריה עשיתי בעולמי. ומי שיכנס לפניו לבית הכנסת כשיוצא מהשער שלו ואין תפילין בראשו וציצית בלבושו, ואומר "אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך", הקדוש ברוך הוא אומר איה הוא מוראי. הרי מעיד עדות שקר.</p>
<p>א"ר יוסי זכאה חולקיה דמשה דהכא אמר אלהינו⁵⁴⁸³ (נ"א אלהיך) דא"ר [שמעון] (יצחק) משה בדרגא עלאה יתיר אתאחד על שאר נביאי מהימני וא"ר שמעון אלמלא הוו ידעי בני נשא מלין דאורייתא לינדעון דהא לית שום מלה באורייתא או את באורייתא דלא אית בה רוזן עלאין ויקירין:</p>	<p>אמר רבי יוסי, אשרי חלקו של משה, שכאן אמר "אלהינו" (אלהיך), שאמר רבי שמעון משה נאחז בדרגה יותר עליונה על שאר הנביאים הנאמנים, ואמר רבי שמעון אלמלא היו יודעים בני אדם דברי תורה, ידעו שהרי אין שום דבר בתורה או אות בתורה שאין בה סודות עליונים ונכבדים.</p>
<p>ת"ח כתיב (שמות יט יט) משה ידבר והאלהים יעננו בקול ותנינן מאי בקול בקולו של משה ושפיר הוא בקולו של משה דייקא⁵⁴⁸⁴ בההוא קול (דאיהו) אחיד ביה על כל שאר נביאי⁵⁴⁸⁵ (ומתמן משה אתון על כלהו) ובגין דאיהו אתאחיד על כלהו בההוא קול דרגא עלאה הוה אמר להו לישראל יי אלהיך דאיהו⁵⁴⁸⁶ דרגא דאקרי שכינתא דשרייןא בגווייהו זכאה חולקיה:</p>	<p>בא וראה, כתוב "משה ידבר והאלהים יעננו בקול", ושנינו, מה זה "בקול". בקולו של משה, ויפה הוא. דווקא בקולו של משה, באותו קול (שהוא) אחוז בו על כל שאר הנביאים (ומשם משה ניזון על כלום), ומשום שהוא נאחז על כולם באותו קול דרגה עליונה, היה אומר לישראל "ה' אלהיך", היא דרגה שנקראת שכינה ששורה בתוכם, אשרי חלקו.</p>
<p>ואר"ש תנינן קללות שבת"כ משה מפי הגבורה⁵⁴⁸⁷ אמרן ושבת"כ משה מפי עצמו אמרן מאי מפי עצמו וכי ס"ד דאפי' את זעירא באורייתא משה אמר ליה מגרמיה אלא שפיר הוא והא אתערנא מעצמו לא תנינן אלא מפי עצמו ומאי איהו ההוא קול דאיהו אחיד ביה וע"ד הללו מפי הגבורה והללו מפי עצמו מפי ההוא דרגא דאתקשר ביה על שאר נביאי מהימני ועל דא בכל</p>	<p>ואמר רבי שמעון שנינו, קללות שבתורת כהנים משה מפי הגבורה אמרן ושבת"כ משה מפי עצמו אמרן, מה זה מפי עצמו. וכי תעלה בדעתך שאפילו אות קטנה בתורה אמר אותה משה מעצמו. אלא יפה הוא, והרי התעוררנו, לא שנינו מעצמו, אלא מפי עצמו, ומהו. אותו קול שהוא אחוז בו, ועל זה הללו מפי הגבורה והללו מפי עצמו, מפי אותה דרגה שנקשר בה על שאר נביאים הנאמנים, ועל זה בכל</p>

⁵⁴⁸² נפק (דפ"ו).

⁵⁴⁸³ שלא אמר אלהיך כמ"ש בואהבת, דהתם זר"ן והכא אר"א (רמ"ז). פי' זעיר וכדמפרש (מ"מ).

⁵⁴⁸⁴ פי' זעיר ועיין בפ' ויקרא דף ז' ע"א (מ"מ).

⁵⁴⁸⁵ נביאין (דפ"ו).

⁵⁴⁸⁶ איהו (דפ"ו).

⁵⁴⁸⁷ פי' מלכות (מ"מ).

<p>אתר אלהיך והכא אלהינו⁵⁴⁸⁸:</p> <p>ת"ח כמה אית להו לבני נשא לאסתמרא ואורחיהו (אורחוי) בגין דישתדלון בפולחנא⁵⁴⁸⁹ דמאריהו ויזכון לחיי עלמין תחות כורסייא דמלכא⁵⁴⁹⁰ קדישא אית מדורין עלאין⁵⁴⁹¹ ובהווא אתר דכורסייא מזוזה אתקשר⁵⁴⁹² לאשתזבא מכמה מארי דינין</p>	<p>מקום "אלהיך" וכאן "אלהינו".</p> <p>בא וראה, כמה יש להם לבני אדם לשמור דרכיהם כדי שיעסקו בעבודת רבונם ויזכו לחיי העולמים. תחת כסא המלך הקדוש יש מדורים עליונים, ובאותו מקום של הכסא נקשרת מזוזה להנצל מכמה בעלי דינים</p>
<p>רסה/ב</p>	
<p>דזמינין לאתערא בהו בבני נשא בהווא עלמא כגוונא דא עביד קב"ה לישראל ויהב להו פקודי אורייתא בגין דישתדלון בה וישתזבון בהאי עלמא מכמה מארי דינין מכמה מקטרגי דאזדמנון בהו בבני נשא בכל יומא:</p>	<p>שעתידים להתעורר בהם בבני האדם באותו העולם, כדוגמת זה עשה הקדוש ברוך הוא לישראל ונתן להם מצוות התורה כדי שיעסקו בה וינצלו בעולם הזה מכמה בעלי דינים מכמה מקטרגים שמזדמנים לבני אדם בכל יום.</p>
<p>ר' חייא אמר האי מאן דבעי דיסתמר אורחוי לא יעבר על מיא דאושדין קמי פתחא בגין דתמן שרי חד שידא והוא בין תריין ודישין (ראשין) דפתחא ואנפוי לקבליה דפתחא ואסתכי כל מה דעבדין בביתא ולא לבעי ליה לאנוש דישדי מיא בין תרי תרעי ר' יצחק אמר מיין צלילין לית לן בה והוא דלא יושיט לון ארח קלנא מאי טעמא בגין דאית ליה רשו לנזקא ולא עוד אלא דיהדר רישיה לקבלי ביתא ובכל מה דאסתכל אתלטייא תלת מאה ושתין וחמש כחושבן ימי שתא אית ליה שמשין דהוא שליט עלייהו וכלהו נפקין עם ב"נ כד נפיק⁵⁴⁹³ מתרעא דביתיה א"ר אלעזר כל דא בעי קב"ה לנטרא לון לישראל ואתקין שמיא קדישא לעילא דאיהו אורייתא ואורייתא כלא [חד] שמא קדישא איהו ומאן דאשתדל באורייתא אשתדל בשמיא:</p>	<p>רבי חייא אמר, מי שרוצה שישמרו דרכיו לא יעבור על מים ששפכו לפני הפתח, כי שם שורה שד אחד, והוא בין שני משקופי הפתח כנגד הפתח, ומסתכל על כל מה שעושים בבית, ואדם צריך שלא לשפוך מים בין שני שערים. רבי יצחק אמר, אין לנו עסק במים צלולים, והוא שלא ישפוך אותם בדרך קלון, למה. משום שיש לו רשות להזיק. ולא עוד, אלא שיחזיר [השד] ראשו כנגד הבית ובכל מה שמסתכל מתקלל. שלש מאות ששים וחמשה שמשים כמנין ימות השנה יש לו שהוא שולט עליהם, וכולם יוצאים עם האדם כשיוצא משער ביתו. אמר רבי אלעזר כל זה רוצה הקדוש ברוך הוא לשמור את ישראל, והתקין שמו הקדוש למעלה שהיא התורה, והתורה כולה היא שם קדוש אחד, ומי שעוסק בתורה עוסק בשמו.</p>
<p>ת"ח בעי ב"נ בפתחא דביתא לרשמא שמא קדישא דאיהו מהימנותא דכלא דהא בכל אתר דשמא קדישא אשתכח זינין</p>	<p>בא וראה צריך אדם לרשום בפתח ביתו את השם הקדוש שהוא אמונת הכל, שהרי בכל מקום שהשם הקדוש</p>

⁵⁴⁸⁸ פי' זעיר (מ"מ)

⁵⁴⁸⁹ בפלחנא (דפ"ו).

⁵⁴⁹⁰ פירוש מלכות דאצילות שהיא כסא לזעיר (מ"מ)

⁵⁴⁹¹ הנה כבר ידעת כי ההיכלות הם בבריאה ובהיכל התחתון שהוא היכל לבנת הספיר שהוא פתח של ההיכלות שם נאמר (בראשית ד ז) לפתח חטאת רובץ ומשם ולמטה מתחילין המדורין של עולם היצירה ושם בפתח לבנת הספיר מלאך אחד ושמו טהריאל והוא שומר הפתח לבל יכנסו המקטרגים והמזיקים וז"ש ובהווא אתר דכורסייא וכו' (זהר הרקיע).

⁵⁴⁹² פי' מזוזה גי' אדנ"י (מ"מ).

⁵⁴⁹³ נפק (דפ"ו).

<p>בישיין לא משתכחי תמן ולא יכלין לקטרגא ליה לב"נ כמה דכתיב (תהלים צא י) לא תאונה אליך רעה וגו' (מזוזה אקרי) אתר דפתחא דביתא שריא כגוונא דלעילא אתר דפתחא דביתא עלאה שריא מזוזה אקרי דהוא תקונא דביתא ופתחא דביתא מההיא מזוזה ערקין מארי נימוסין מארי דדינין קמיה לא משתכחין וקביל⁵⁴⁹⁴ דא לתתא כד ב"נ אתקין מזוזה לפתחא דביתא ודאיהו (דאיהו) שמא קדישא רשים באתווי האי ב"נ אתעטר בעטרות דמאריה ולא קרביין לפתחא דביתיה זינין בישיין ולא משתכחי תמן:</p>	<p>נמצא לא נמצאים שם מינים רעים, ולא יכולים לקטרג לאדם, כמו שכתוב "לא תאונה אליך רעה וגו'". (מזוזה נקראת) מקום שפתח הבית שורה כדוגמא שלמעלה, מקום שפתח הבית העליון שורה נקרא מזוזה שהוא תקון הבית ופתח הבית, מאותה מזוזה בורחים בעלי שמירת החוקים, בעלי הדינים לא נמצאים לפניו. וכנגד זה למטה, כשאדם מתקין מזוזה לפתח הבית, והשם הקדוש הזה רשום באותיותיו, האדם הזה מתעטר בעטרות רבונו, ולא קרבים לפתח ביתו מינים רעים ולא נמצאים שם.</p>
<p>ר' אבא הוה אתי מלמחמי לר"ש פגע ביה ר' יצחק אמר [ליה] [לית] מאן אתי מאריה דנהורא גבר דאתדבק בנורא דאכלא כל יומא הא נהורא עמיה שרי אמר ליה תנינן דחיובא עליה דב"נ לקבלא אפי שכינתא בכל ריש ירחי ושבתי⁵⁴⁹⁵ ומאן איהו רביה כ"ש בוצינא עלאה קדישא דכל בני עלמא בעאן לקבלא אנפוי א"ר יצחק אהדרנא עמך ואקבל אנפי שכינתא ואטעם מאינון מלין עלאינ דאטעמת קמיה:</p>	<p>רבי אבא היה בא מלראות את רבי שמעון, פגש בו רבי יצחק, אמר לו מאין באת בעל האור, איש שנדבק באש אוכלת כל יום, הרי האור שורה עמו. אמר לו, שנינו, שחיוב על האדם לקבל פני שכינה בכל ראש חדש ושבטות, ומיהו. רבו, כל שכן נר העליון הקדוש שכל בני העולם רוצים לקבל פניו. אמר רבי יצחק אחזור עמך ואקבל פני השכינה ואטעם מאותם דברים עליונים שטעמת לפניו.</p>
<p>פתח ר' אבא ואמר (תהלים קכג א) שיר המעלות אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים שיר זה לא כתוב מי אמרו, אלא בכל מקום שהוא סתום רוח הקודש אמרה על כנסת ישראל בגלות. "היושבי</p>	<p>פתח רבי אבא ואמר, "שיר המעלות אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים", שיר זה לא כתוב מי אמרו, אלא בכל מקום שהוא סתום רוח הקודש אמרה על כנסת ישראל בגלות. "היושבי</p>

⁵⁴⁹⁴ וקבל (דפ"ו).

⁵⁴⁹⁵ כתב הרב זלה"ה כי אפילו בראש חדש יש הארת נפש יתירה, ואם יקבל פני רבו יושפע לו מכח רבו, ע"כ. פי' שיושפע אור נשמה יתירה משל רבו, וידוע שסתם כל רב בבחינת החכמה ולכן נקרא בשם אב. ובהו יכון הק"ו מאד, שהרי הרשב"י היה משרשו של משה רבנו ע"ה, שכל עצמו בעצם היה מאבא. והנה רבי אבא היה מסוד בינה כנזכר בריש אדרא רבא, ועל כן אמר רבי יצחק, גבר דאתדבק בנורא וכו', שה"ס בינה הנקראת (ויקרא ו, ו) אש תמיד, כמ"ש בפרשת צו כ"ז א', והוא בסוד שם י"א, כל אות מוכה בעצמה, ולהיות שזווגה תדירי כדכתיב (בראשית ב, י) ונהר יוצא מעדן, לכן היא א"ש תמיד תוקד, דתמיד יש בה כח התעוררות החיבור, ועל כן נהורא עמיה שריא, דהיינו אור החכמה דלא פסיק. ואמנם רבי יצחק היה מסוד גבורה ככתוב גם שם באדרא רבא, ומפני זה אמר לו אהדרנא עמך וכו', כי כן רבי אבא ראש הקו השמאלי ומשפיע בבחינת רבי יצחק, והיתה כונתו שעל ידו יועיל לו לקבל אור הרשב"י, וגם בלכתם בדרך ישפיע לו ממה שלמד קודם לפניו (נ"א לפני) הרשב"י שהיה בו ניצוץ משה רבנו ע"ה. ונראה לי שלכן פתח רבי אבא בסוד היושבי בשמים, שסודו באבא וכמו שנפרש בעז"ה. ורמז בזה שכשם שעיקר השפע בא מחכמה כך היה רשב"י מקור החכמה.

והקדים הקדמה גדולה, בכל אתר דאיהו סתם וכו', והיא מכוונת מאד לענין שיגלה מסוד י' יתירה, וזהו דקילין שרוח הקדש סודו ברחל, היוצאה במקום גילוי יסוד אבא דאיהו קדש ודאי, ואז יש לה עינים בהארת האורות המתגלות שם בנ"ה שמהם סוד העינים, ואז אומרת אליך נשאתי את עיני, ולאביה תתחנן בלשון נגלה, כי כן שם מתגלה אור יסודו. וזה דוקא בגלותא, שאז היא באחור ולית לה עיינין, לאפוקי בזמן הגאולה במהרה בימינו שאז תשתווה (נ"א תשתוקק) אל בעלה ותפקחנה עיני עוורים (רמ"ז).

⁵⁴⁹⁶ סתים (דפ"ו).

<p>עלייהו דישראל בגלותא היושב ב שמים היושב מבעי ליה⁵⁴⁹⁷ מאי היושבי אלא אוקימנא מאן דבעי לצלאה צלותיה קמי מלכא קדישא בעי למבעי מעמיקתא דכלא⁵⁴⁹⁸ לארקא ברכאן לתתא כמה דכתיב (תהלים קל א) שיר המעלות ממעמקים קראתיך יי' והאי יו"ד יתיר עמיקתא דכלא היא ובהאי בעי למבעי בעותיהו (והאי בעי) לארקא ברכאן לההוא</p>	<p>בשמים", היה צריך לכתוב "היושב" מה זה "היושבי". אלא בארנו מי שרוצה להתפלל תפלתו לפני המלך הקדוש צריך לבקש מעומק של הכל להוריק ברכות למטה כמו שכתוב "שיר המעלות ממעמקים קראתיך ה'", וי"ד זו היא יתרה, עומק הכל היא, ובה צריך לבקש בקשתו להוריק ברכות לאותו מקום שנקרא "שמים" ליזון ממנו הכל, ועל זה "היושבי בשמים", בשמים</p>
--	---

⁵⁴⁹⁷ נראה ששתי קושיות הן, האחת דמבעי ליה לקצר ולומר היושב, והשניה דכלל גדול בחכמת הדקדוק דמסתמא לא יתכן כנוי בה' הידיעה ואם נמצא איזה זר יחשב. וז"ש מאי היושבי, בשלמא אם יאמר יושבי לא הייתי מקשה אלא קושיה אחת, אבל יש עוד קושיה שניה מפני הה' של היושבי. אלא אוקימנא וכו', סוד זה נזכר בהרבה מקומות בזוהר והזכירים הרב זל"ה בפירוש ספרא דצניעותא, והעיקרי מ"ש בפרשת ויחי רכ"ט א' גם על פסוק היושבי. וסוד הדבר בקיצור הוא שידוע שד' אותיות הו"ה מאירות באב"ע, ופנימיות האצילות הוא אבא שה"ס י' שה"ס העצמות המתפשט בתוכיות האצילות, ולכן תכלית הכונה הוא בפנימיות אבא שהוא עמיקתא דכלא, פי' היותר פנימי שבאצילות, והיינו דוקא בקו האמצעי שלו שדרך בו נמשך אור עצמי מסוד דעתו עד יסודו. ולעד"ן שה"ס שלש בחינות הרמוזות באות י' שהן רישא וגזעא ושבילא שהם ג' קוצות של י' ובסוד דת"י, כי כן אמר הרב שסוד שבילא ה"ס היסוד הנקרא שביל, והוא מתעלם בנקודת ציון העליונה הוא יסוד אי'. ושני היסודות ההם דא"א אמר בפירוש ספרא דצניעותא שנקראים מעמקים, שה"ס שני עמקים, עמיקא דבירא הוא יסוד אי' ועמיקא דכלא יסוד אבא. ואם תאמר תינח דאי' שהוא מקבל יתכן לה שם עומק, אבל דאבא איך שייך לו לשון עומק. וי"ל חדא כנז"ל שהוא היותר פנימי שבאצילות, ועוד נלע"ד במ"ש באדרא זוטא ר"צ א', האי עדן, פי' אבא, אתמשך מעדן עילאה סתימאה, שהוא חכמה סתימאה שהיא נוקבא דכתרא עילאה. ועוד י"ל שכלפי התחתונים נקרא עמיקא, שהרי הם עולים ממטה למעלה, ונמצא היותר עליון ביותר התחתון. אבל צריך שתדע שעיקר הכל הוא בסוד זווג א"א עילאין, שמפנימיות יסודם צריך להמשיך הטפה בסוד זווג מוחין ונשמות, כי לשל קיום העולמות אין צורך לתפילות שזה נעשה תדיר מעצמו כנזכר אצלנו בכמה מקומות. ולכן אמר מאן דבעי לצלאה, דוקא שרוצה להתפלל קמי מלכא קדישא, הוא הזעיר בסוד היותו כבר מלא ברכות אור ישס"ת, שמהם נמשך שפע קיום העולמות תמיד, ואז הוא מלכא קדישא בקדושת אבותיו. בעי למבעי מעמיקתא דכלא, ה"ס אבא עילאה, לארקא ברכאן לתתא, שהרי הוא ראש האצילות בכלל גדול שיש בידינו שתחילת הספירות להמנות בכל פרצוף הוא מחכמה ולמטה, כי הוא המח הראשון המשפיע למטה, אבל כל כתר נחשב לשל עולם העליון ממנו, ואם כן הרקת השפע העצמי הוא מאבא עילאה. ואומרו ברכאן, ירמוז לחו"ג שהם עצמות האור הנשפע, ועליהם כתוב (משלי י, ו) ברכות לראש צדיק, שה"ס התקבצותם בעטרת היסוד הנקרא ראש צדיק כדאייתא באדם ישר דף פ"ג ב'. ואומרו לתתא, הוא לז"א שלעולם הוא למטה מאבא עילאה, מה שאין כן בישס"ת שדרכם להכנס בתוכו שלכן נקרא מלכא קדישא. וגם ירמוז באומרו ברכאן, לשני יסודות דא"א שנקראים ברוך וברכה. ועליהם נאמר ממעמקים קראתיך ה', פי' משני העמקים הזמנתיך או עוררתי שרשך, ה', שהוא מלכא קדישא. ובזה יכון מה שאנו אומרים תתקבל צלותהו וכו' קדם אבוהון דבשמיא, הוא יש"ס השוכן בשמים, והתפילה תתקבל (נ"א תתעלה) לפניו, ר"ל למעלה ממנו. ודוק אומרנו דכל ישראל, מפני שעיקר המשכת השפע הוא בהתעלות ז"א למעלה במ"ן לאבא, וגם אנו מדביקין עצמנו בו, והרי כל ישראל עליונים ותחתונים. ואז בהיותו שם למעלה במעמקי שני היסודות, אנו ממשיכים אותו למטה למקומו, והיינו ממעמקים קראתיך ה', ור"ל המשכתיך משם. והנה שני היסודות הם בסוד יו"ד ה", אמור יו"ד פעמים ה"י ויעלה מעמקי"ם. ובסוד הזה נרויח פשט מתוק בפסוק, והוא כי הנה בזמן הגלות דביה קיימינן בהאי מזמור, אין ה' שלם, אבל כשהזעיר מושפע מא"א דאינון י"ה אז שמו שלם. וז"ש ממעמקים קראתיך ה', פי' קראתי שמך יהו"ה, כי בלא זאת אתה בסוד ר"ה: אכן צריך לומר דא"א הם דוקא העליונים כי בלתם אין השם שלם, שהרי ישס"ת הם רמוזים בה' שבשם כנזכר בשער התפילין בפירוש כתיבת ה', אבל א"א עילאין הם רמוזים ב' כאמור שם, ולכן אמר והאי יו"ד יתיר, דוק שלא נכתב י' יתיר אלא יו"ד מלא, לרמוז לא"א עילאין הרמוזים אבא ב' ואי' ב"ד. אמור מעתה יפ"י ק' ו"ד פ' ו"ד ק', הרי כל אחד מתרבה בעצמו, חזור ואמור י' פ' ו"ד להרבות זה בזה והוא ק' שלישי, ושלתם ש' כמספר מעמקי"ם. ולעומת כן אמר (בגליון. וז"ש רז"ל כל הקובע מקום לתפילתו אלקי אברהם יהיה בעזרו) עמיקתא דכלא היא, ירצה עמיקא דבירא דכלא כנז"ל ששניהם רמוזים ביו"ד (רמ"ז).

⁵⁴⁹⁸ ר"ל מהמחשבה, והוא חכמה. וזהו היו"ד דהיושבי, מעיקרא קוצא תחתון של יו"ד הנק' שבילא, שמשם כל ברכאן יוצאין (יהל אור).

<p>אתר דאקרי שמים לאתזנא מניה כלא וע"ד היושבי בשמים בשמים ממש דכד אינון ברכאן (ד)נגידו ואתמשכו מההוא אתר עומקא דכלא ואתישבן באתר דאקרי שמים כדן ברכאן משתכחי בעלאי ותתאי:</p>	<p>ממש, שכשאותן ברכות שופעות ונמשכות מאותו מקום עומק של הכל ומתיישבות במקום שנקרא "שמים" אז ברכות נמצאות בעליונים ובתחתונים.</p>
<p>(הנה) כעיני עבדים אל יד אדוניהם (שם קכג ב) מאי כעיני עבדים אלן אינון שאר רברבי עמין דלא אתזנו אלא משוירי⁵⁴⁹⁹ נופא דאילנא דישראל מתדבקי ביה וכד ישראל נטלין ברכאן מההוא אתר כלהו מתברכן מישראל כעיני שפחה אל יד גבירתה דא היא שפחה דאוקימנא דקטיל קודשא בריך הוא חילא דילה במצרים דהא לית חילא דידה אלא כד אתנגיד מתמצית האי⁵⁵⁰⁰ ארץ ישראל וארץ ישראל</p>	<p>"כעיני עבדים אל יד אדוניהם", מה זה "כעיני עבדים". אלו אותם שאר גדולי העמים שלא נזונים אלא משיירי (גוף) נוף האילן שישראל נדבקים בו, וכשישראל לוקחים ברכות מאותו מקום כולם מתברכים מישראל. "כעיני שפחה אל יד גבירתה", זוהי השפחה שבארנו, שהקדוש ברוך הוא הרג את הכח שלה במצרים, שהרי אין כח שלה אלא רק כשנמשך מתמצית של ארץ ישראל, וארץ ישראל</p>
<p>רסו/א1174:</p>	
<p>גברתה אקרי ועל האי כתיב (משליל ל כא) תחת שלש רגזה ארץ מאן ארץ דא ארץ ישראל כמה דאתמר (שם כב) תחת עבד כי ימלוך אלן אינון עבדים דקאמרן כד אתיהיב שלטנותא לחד מנייהו ודא הוא דכתיב (שמות כ ב) אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים שפחה כי תירש גבירתה (מאי) ודא היא שפחה דקאמרן:</p>	<p>נקראת "גבירתה". ועל זה כתוב "תחת שלוש רגזה ארץ", איזו ארץ. זו ארץ ישראל כמו שנתבאר. "תחת עבד כי ימלוך", אלו אותם עבדים שאמרנו כאשר נתן השלטון לאחד מהם, וזהו שכתוב "אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים". "שפחה כי תירש גבירתה", (מי היא) זוהי שפחה שאמרנו.</p>
<p>ת"ח מסטרא דהאי שפחה⁵⁵⁰¹ נפקי כמה</p>	<p>בא וראה, מצד השפחה הזו יוצאים</p>

⁵⁴⁹⁹ משוירא (ס"א גופא) (דפ"ו).
⁵⁵⁰⁰ דהאי (דפ"ו).

⁵⁵⁰¹ מכאן נראה שהמזיקים המזומנים בשמאל הפתח כמ"ש לעיל ברעיא מהימנא רס"ג ב' וגם לקמן בעבר הדף, הם באים משפחה זו שהיא ממש כנגד רחל דקדושה שסודה סוד המזוזה כמו שנפרש היטב בס"ד. ונקדים תחילה דברי הרח"ו זלה"ה וז"ל, ענין המזוזה, הנה מזוזה"ה עולה אדנ"י, והוא בחינת רחל שהיא בחי' דל"ת כנודע, כי היא מכסה על אחורי הזעיר שלא יתאחזו באחוריו החיצונים, כי הנה אין אחיזה לחיצונים לעולם אלא באחוריים, כי באור הפנים אינם יכולים להתאחז בו ודוחה אותם. ולכן יצאה רחל עמו אחור באחור כדי לכסות עליו כדלת הזאת שהוא כסות וסתימת הפתח. הרי שנקרא דלת על בחינה זו שהיא סותמת ומכסה כמו הדלת. ועוד נקרא דלת על שם שהיא כנגד ד' מדות תנה"י. והנה נ"ה שלו הם שתי מזוזות שהם עומדים ופתוחים בין זה לזה כשתי מזוזות הפתח, ולפי שרחל יוצאת בשליש העליון דת"ת אחר סיום יסוד אי' כנודע, לכן המזוזה גם כן מקומה בשליש העליון של הפתח. והנה הת"ת שלו הוי המשקוף, כי שם הוי"ה הוא שם בת"ת שבו כנודע, [ויצאה מן האורות שיוצאים מן] שם הוי"ה בסוד הכאה יפ"י הפ"ה ופ"ו הפ"ה עולה מקר"ם שהוא קר"ף [ומן הכאות האלו יוצאת היא במקום הזה וזהו משקוף, כי היא ש"ם, מ"ש ממשקוף, ויוצאת מקר"ף], הרי משקוף אותיות ש"ם קר"ף שהוא מקר"ם, עכ"ל. ודברים אלו צריכים ביאור כי סתומים המה עד שהר"ן ז"ל בעל מצת שמורים החליט המאמר לומר שאינם דברי הרח"ו אלא מאמר משאר התלמידים, והרבה להציב קושיות עליהם והולך לו בדברים אחרים לפרש המזוזה, ע"ע. ומזל"ן שהדברים חיים ונאמנים ובמה שאפרש בהם יסתלק כל קושי. ידוע שאחד מן השרשים שיש לרחל בז"א הוא בחזה שלו והיא היא בחינת רחל הנז"ל, שהרי באותו השרש יש בו בכח כל שיעור קומתה, שאחר כך כשיוצאת משם היא נבנית ומתפשטת עד כנגד תנה"י שלו מאחוריו, וכעין חוה שהיתה תחילה צלע נכללת עמו ואחר כך נבנית בקומתה. והנה אותה הבחינה נקראת אדנ"י, כי כן קיימא לן שיש בת"ת הוי"ה אדנ"י, הוי"ה לדידה או ליעקב ואדנ"י לדידה. והנה שם על המזוזה מאיר שם שד"י שהוא יסוד או"א, שבהם חו"ג. והם סוד שתי פרשיות שבמזוזה, ונראה ששתי

<p>גרדיני טהירין מקטרגין לקבלייהו דישראל ולקטרגא לון וקוב"ה עביר להו לישראל נטירו כאבא דבעי לנטרא לבריה מן כלא אמר קב"ה לישראל כמה מקטרגין זמינין לקבלייכו אשתדלו בפולחני ואנא אהא נטיר לכו לבר ואתון תהוון זמינין בבתיכון מלגו</p>	<p>כמה שומרי חוק בעלי דינים מקטרגים כנגד ישראל כדי לקטרג עליהם, והקדוש ברוך הוא עושה לישראל שמירה כאב שרוצה לשמור את בנו מהכל. אמר הקדוש ברוך הוא לישראל, כמה מקטרגים מזומנים כנגדכם,</p>
---	---

פרשיות אלו נכתבות בכ"ב שורות, שהוא בסוד שם אהו"י הכולל יחד חסדים וגבורות כנזכר בכונת שמע. ועל כן אמר לעיל רס"ג ב' כללא דכר ונוק' כחדא, דוק אומרו כחדא, שר"ל שהחור"ג הם מיוחדים שם יחדיו, אי נמי על שני שמות וכמו שכתבתי שם והנה אותו השרש אשר שם המזוזה באורות שני היסודות והוא שם אדנ"י, הלא כאשר מתפשטת רחל בקומתה באחורי זעיר כנגד ד' מדותיו, שאז היא ד' בכמה טעמים, א' שאז היא דלה שאין לה אור פני מלך, ב' שד' במספר הקדמי אבג"ד היא י', לרמוז שמה שהוא ד' בזכר הוא י' בנוק', ג' בצורת אות ד', דיש להבין שכיון שכל דל"ת יש לה ב' מזוזות וגם הם בסוד נ"ה, אם כן למה לא יש לד' כי אם רגל אחת. אלא הענין מובן במ"ש באוצרות חיים בדרוש השמות, שנ"ה מצד אחוריים נחשבים לאחד, וזה סוד דקרינן מזוזות וכתב מזוזת, כי הרי שנים הם אלא שנחשבו לאחד. טעם רביעי כי בהתפשטותה היא מתמלאת ונעשית דלת הסותמת, וגם שמה מתמלא אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד העולה תרע"א שהוא תרגום של שער, כי כן התרגום ה"ס האחוריים כידוע. ועוד צריך אני לומר דקיימא לן מקבלת רבי יצחק סגי נהור והובא בספר אדם ישר דף צ' ב', שאין תחילת מספר עשר ספירות שבכל פרצוף ופרצוף אלא מחכמה כי הכתר נחשב לשל מעלה, דכתר ז"א נחשב לאי' וכו'. וגם ידוע שכמו שד' אותיות הו"ה מתחלקות בחבת"ם דזעיר, כן ד' אותיות אדנ"י מתחלקות בחבת"ם דמלכות. והנה להיות שתחילתה מחכמה לכן המזוזה ניתנת בצד ימין הנכנס, והיינו ראש קו הימני שלה ששם אל"ף דאדנ"י העולה קי"א, וכן עולה מזו"ה עם נקודותיה. ותכלית כונת (נ"א ותוכן) הענין הוא, שסוד המזוזה הוא ששרש המלכות שבשליש העליון דת"ת ושהוא שם אדנ"י, מאיר בכח אור או"א שהם יסודותם ובכח הפרשיות כנז"ל, ומשם מגין ומאיר על כל התרע"א וזה (נ"א וגם) בהאירו בעצם בחכמת הנוק' שהוא ראש קומתה. ועוד יש טעם אחר שהרי ראש הנוק', פי' הכתר שלה, דבוק ממש בגופא דז"א כנודע מסוד תפילין של יד, וכונת א' דאמן, ולכן אינה צריכה שמירה שם, ועל כן לא ניתנה המזוזה במשקוף שהוא ת"ת שבו, אלא צריך לכיון שאור השרש אשר שם ימשיך הארתו אל ראש מוחותיה דהם חר"ב שלה שהם פרודים ונחלקים מנ"ה דז"א ויכולים החיצונים לקבל כח משם. אך בכל זאת יש רמז גם במשקוף עצמו לבחינת המזוזה, פי' לאורות המאירים בה שהם שד"י בסוד יסודות או"א, שהם מאירים בכח וה"ה שה"ס הגבורות וכמו שיבוא, הרי שד"י הו"ה גי' מ"ש ממשקוף. והנה שם הוא ת"ת דז"א שבו שם הו"ה כידוע מכונת זקיפות העמידה, והו"ה זו מאירה בנוק' בסוד הכאות, והיינו קר"ף ממשקוף. ולכן נאמר (ו, ט) וכתבתם על מזוזות, פי' כשתכתבם תכוין אל השרש המושרש על המזוזות, ר"ל על נ"ה שהם המזוזות, והיינו בשליש העליון שהוא האמצעי בסוד החזה ששם סוד שני האורות שסודם ב"ת ב' פעמים או"ר שני השלישים כנודע אצלנו. ומשם תמשיכם אל שעריך, הוא כל קומת רחל שער לה' בסוד תרע"א כנזכר. ולכן לא נאמר ותתנם במזוזות אלא וכתבתם, לכיון בעת הכתיבה. וגם ידוע שסוד הכתיבה הוא בחג"ת כנזכר בכונת כתבנו לחיים, וה"ס ת"ת יד רמה הנתון בין שתי הידות. ועוד נלע"ד לחדש שידוע שבהיות רחל באחור אז קו ימינה הוא כנגד הוד דזעיר דהיינו שמאל היוצא מלמעלה למטה, וימין הנכנס ממטה למעלה שה"ס הנוק' שהיא העולה ממטה למעלה, ואיתא בדרוש השמות דבאוצרות חיים, שבפנימיות הוד דז"א יש שם אדנ"י, ונמצא שהנוק' העומדת באחור קו ימין שלה הוא כנגד הוד שלו ומאיר בה שם אדנ"י אשר שם, והכל סוד מזוזה. וגם היינו סוד מזוזות ומזוזת, דהיינו הוד הזכר וקו ימין דנוק' שהם שנים ומאירים כאחד. ודוק והבן בכל הכתוב הזה ותמצא מרגוע לנפשך. ועתה נבאר קצת מדברי הזוהר. בשעתא דאינון זינין בישינן, הם הנז"ל שיוצא מאותה שפחה בישא שכנגד נוק' קדישתא, קריבין לפתחא, היינו משום דשס"ה מקטרגים הם המתגברים לשלוט בפתח האדם, אחד אחד בכל יום כנזכר בראש הדף האחר, ולכן אמר קריבין, שמדי יום ביומו יש אחד מהם הקרב לשער האדם. זקפן רישא, נראה לי שמזיקים אלו הם בצורת נחשים, חדא דנחש היא נוק' דס"מ, ואלו נמשכים ממנה כאמור. ועוד שאמרו בתיקונים דף ס"ה א', ששם הו"ה שד"י שולט על שט"ן חו"א בישא. ומובן במ"ש בכתבת האר"י זלה"ה, ששם הו"ה באלפין העולה מ"ה ועם שד"י גי' שט"ן שהוא נחש, ולכן אמר זקפן רישא, שהולכים זוחלי ראש על הארץ. ומסתכלן ברשימא קדישא וכו', דייקא דלא קאמר בשמא קדישא אלא ברשימא, ה"ס ההארה הנרשמת ומאירה מן השרש המושרש בחזה זעיר ומופיע אורו לחוץ להגין על הדלת. שמא דא שליט על כלהו, הטעם הוא מפני שאין להם אחיזה אלא בימין ושמאל ולא בשל אמצע, כי שם האור ממשי נמשך מן הדעת, וקיימא לן דאל אחר אסתרס. ולכן אמרו בסה"כ כי קס"א קמ"ג גי' ש"ד, ששני שמות אלו הם בנ"ה דאי', שאין שם אור גמור היוצא מן הרגלים אלא הארה מועטת, אבל ביסודה הוא שם קנ"א המתקנא על החיצונים, ובהתמשך עליו שם אהו"ה דיודין העולה קס"ג שה"ס הדעת, ס"ה גי' שד"י. ולכן דחלין וערקין וכו', ר"ל שעומדים מנגד מרחוק, ולא קריבין, דוקא (רמ"ז).

<p>וניימי בערסיכון ואנא אהא נטיר לכו ולבר וסוחרני ערסייכו:</p>	<p>השתדלו בעבודתי, ואני אשמור אתכם מבחוץ, ואתם תהיו מוכנים בבתיכם בפנים וישנים במטותיכם ואני אשמור אתכם מבחוץ וסביב מטותיכם.</p>
<p>ות"ה בשעתא דאינון זינין בישין קריבין לפתחא דב"נ זקפן רישא ומסתכלן בשמא קדישא דאתחזי לבר דאיהו שדי דמתעטר בעטרוי שמא [דא שליט על כלא] (דאשלים על כלהו) מניה דחלין וערקין ולא קרבין לפתחא דב"נ:</p>	<p>ובא וראה בשעה שאותם מינים רעים קרבים לפתחו של האדם זוקפים ראש ומסתכלים בשם הקדוש שנראה בחוץ שהוא שד"י שמתעטר בעטרותיו, שם זה שולט על כולם, ממנו הם פוחדים ובורחים ולא קרבים לפתח האדם.</p>
<p>א"ל רבי יצחק אי הכי ירשום ב"נ⁵⁵⁰² שמא דא בפתחא דביתא ולא יתיר אמאי כל פרשתא אמר ליה שפיר הוא דהא שמא דא לא אתעטר אלא באינון אתוון כלהו רשימין ברשימא דמלכא וכד אכתב כל פרשתא כדין שמא דא מתעטר בעטרוי⁵⁵⁰³ ונפיק מלכא בכל חילוי וכלהו רשימין ברשימא דמלכא כדין דחלין מניה וערקין [מ]קמיה:</p>	<p>אמר לו רבי יצחק, אם כך שירשום האדם שם זה בפתח הבית ולא יותר למה כל הפרשה. אמר לו יפה הוא, שהרי שם זה לא מתעטר אלא באותן אותיות כולן, רשומות ברושם המלך, וכשנכתבת כל הפרשה, אז שם זה מתעטר בעטרותיו ויוצא המלך עם כל חיילותיו כולם רשומים ברושם המלך, ואז פוחדים ממנו ובורחים מפניו.</p>
<p>ת"ח והיה שמא קדישא מתתא לעילא ועל דא שדי אתרשים מלבר לקבלי שמא דא⁵⁵⁰⁴ והי"ה מלגו שד"י מלבר למהוי נטיר ב"נ מכל</p>	<p>בא וראה, "והיה" שם קדוש מלמטה למעלה, ועל זה "שד"י" נרשם מבחוץ כנגד שם זה. "והי"ה" מבפנים, "שד"י" מבחוץ, שיהיה האדם שמור מכל הצדדים מבפנים ומבחוץ. אמר רבי אבא, כמה חיילות קדושים מוכנים באותה שעה שמניח אדם מזוזה בשער שלו, כולם מכריזים ואומרים "זה השער לה' וגו'". אשרי חלקם של ישראל, אז נודעים ישראל שהם בני המלך הקדוש שהרי כולם נרשמו ממנו, נרשמו בגופם ברושם קדוש, נרשמו בלבושם בעטופם של מצוה, נרשמו בראשיהם בבתי התפלין בשם רבונם, נרשמו בידיהם ברצועות הקדושה,</p>

⁵⁵⁰² פי' לדידי שעיקרה של מזוזה הן הפרשיות ניחא דצוה ה' לכתבן, אלא לדידך דאמרת כי כח השם של שד"י הוא השומר יהיה די בכתיבת שם שד"י ולא יותר. ועוד אמאי כל פרשתא, למה יכתוב כל השתי פרשיות לסגי ליה בפרשת שמע שיש בה יחוד ה' וכמה מצוות גדולות (רמ"ז).
⁵⁵⁰³ בעטורי (דפ"ו).

⁵⁵⁰⁴ הענין הוא שאעפ"י שהוא נראה שיכתב שם זה של שד"י בין שתי הפרשיות לרמוזשדי זה שהוא היסוד כולל בתוכו חו"ג, למה נכתב על תחילת הפרשה השניה. אלא הטעם הוא שעיקר המזוזה הוא לשמירת רחל שהיא הנבנית מן הגבורות, ולכן מכוון שם שד"י כנגד ראש הפרשה השניה ונגד השם שבראשה שסודה סוד עטרא דגבורה, להורות ששם שד"י מקבל כח מפרשת הגבורות לשלוח הארותיו אל הנוק' לשמרה. והי"ה מלגאו שד"י מלבר, חזר לומר ענין זה להוסיף עוד טעם אחר למה נכתבו שני השמות מכוונים זה לעומת זה, ואמר שמלבד מ"ש ששד"י מתגבר בקבלו כח מוהיה, עוד יש סוד אחר והוא כי שם זה מתפשט בתוכיות המלכות מפנימיותה ושם שד"י בחיצוניות שלה להגין על האדם מבית ומחוץ, פי' בנפשו, מפני יצה"ר אויבו הפנימי, ובגופו, מכל מיקרי העולם, ובזה יתקיים (כח, י) שם ה' נקרא עליך, שד"י והי"ה גי' ש"ם. ובזה ינעם מה שדרש רעיא מהימנא לעיל רס"ג ב' שלב) (תהלים קכא, ח) ה' ישמור צאתך ובואך, על המזוזה, ישמור צאתך, מן השד העומד בפתח להזיקך בצאתך, ובואך, מיצה"ר הניצב אצלך תמיד בביתך (רמ"ז).

<p>סמרין מלגאו ומלבר⁵⁵⁰⁵ א"ר אבא כמה חילין קדישין זמינין בההיא שעתא דאנח ב"ג מזוזה לתרעיה כלהו מכרוי ואמרי (תהלים קיח ב) זה השער ליי וגו' זכאה חולקהון דישראל כדין אשתמודען ישראל דאינון בני מלכא קדישא דהא כלהו אתרשימו מניה אתרשימו בגופייהו וברשימא (ברשמא) קדישא אתרשימו בלבושייהו בעטופייהו דמצוה אתרשימו ברישייהו בכתי דתפילי בשמא דמאריהון אתרשימו בידייהו ברצועי דקדושא אתרשימו במסאנייהו במסאנא דמצוה אתרשימו לבר בזריעה בחצדא אתרשימו בבתייהון ובמזוזה דפתחא בכלא [דאינון רשימין] (באינון⁵⁵⁰⁶) ורשימין דאינון בני מלכא עלאה זכאה חולקהון;</p>	<p>נרשמו בנעליהם בנעלי מצוה, נרשמו בחוץ בזריעה בקצירה, נרשמו בבתייהם במזוזת הפתח, רשומים בכל שהם בני המלך העליון, אשרי חלקם.</p>
<p>עד דהוו אזלי אמר רבי אבא מאי דכתיב (ירמיה ב יג) אותי עזבו מקור מים חיים לחצוב להם בארות וגו' אותי עזבו דא הוא מאן דמשקר באת רשימא קדישא ובמה משקר [ביה דעייל ליה] [בהו דעייל להו] ברשותא אחרא וכד"א (מלאכי ב יא) ובעל בת אל נכרו דאקרי בורות נשברים דהא עמין עובדי עכו"ם אקרו בורות נשברים ומקור מים חיים דא רשותא קדישא מהימנותא קדישא ואקרי באר מבועי דמיין (ודישראל אקרי באר מבועי דמייא) צלילן נפקין ונזלין מנה כד"א (שיה"ש ד טו) ונוזלים מן לבנון ונוזלים מתוך בארך וכתיב (שם) מעין גנים באר מים חיים וספרא אחרא אקרי</p>	<p>עד שהיו הולכים אמר רבי אבא, מה זה שכתוב "אותי עזבו מקור מים חיים לחצוב להם בארות וגו'". "אותי עזבו", זהו מי שמשקר באות הרושם הקדוש, ובמה משקר בו" שמכניסו ברשות אחרת כמו שנאמר "ובעל בת אל נכר" שנקראת "בורות נשברים", שהרי עמים עובדי עובדי כוכבים ומזלות נקראו "בורות נשברים", ושל ישראל נקראת "באר מקור מים חיים", זו הרשות הקדושה, האמונה הקדושה, ונקראת "באר" נובעת, שמים צלולים יוצאים ונוזלים ממנה כמו שנאמר "ונוזלים מן לבנון" "ונוזלים מתוך בארך" וכתוב "מעין גנים באר מים חיים", הצד האחר נקרא "בורות</p>

⁵⁵⁰⁵ ענין זה יובן במ"ש הכתוב והיה שדי בצרך כו'. והענין הוא דע כי אימא עלאה נתפשטה תוך ז"א בסדר המוחין דז"א והנה לא נתפשטו בתוכו רק נצ"ח הוד יסוד בלבד והנצח שלה יש בו תלת פרקין ונתפשטו בשלשה ספירות קו ימין של ז"א שהם חכמה חסד נצח ושלשה פרקי הוד שלה נתפשטו בקו שמאל דז"א שהם בינה גבורה הוד אבל היסוד שלה הוא קצר ובהיותו מתפשט בקו אמצעי דז"א אינו מגיע אלא עד החזה שבת"ת דז"א כמבואר אצלנו במקומו שיסוד אימא הוא בחינת אורא ואינו דומה אל יסוד דכורא ולכן אין לו עיקר ונודע כי היסוד נקרא שדי ולעולם שם שדי הוא ביסוד. גם נודע כי ביסוד האשה יש שני צירי' ודלתות כמ"ש ז"ל. וציר בגמט' ש' ועם הד' הא' הרי שד וכן הציר והד' השנית שבצד שני הוא שד אחר ומהם נעשו שתי שדיים בחזה דז"א ובבחינה זו נקרא שליש העליון של הת"ת דז"א שדי. וזמשה"ה והיה שדי בצרך כי מחמת הצירים הנז' נקרא שם שדי וזמ"ש כאן תא חזי והיה שמא קדישא כו' והי"ה מלבר שדי מלגאו פירוש כי בצד הזה שהוא בחי' שדי דז"א שהוא בחזה שלו כנז' והוא מלגאו הנה כנגדו עומד' נוקביה מלבר מאחורוי בסוד שם והיה והוא תיבת והיה אם שמע כנודע והענין הוא כי אות ו' של שם זה הוא סוד ז"א הנקרא ו' וזאת ה' היא הכתר של נוקביה הנקראת ה' כנודע. ואח"כ הם תרין מוחין דילה שהם חכמה ובינה הנרמזין בשתי אותיות י"ה של והי"ה והרי נמצא כי מצד זה הוא שם שדי ומצד האחר הוא שם והי"ה (ועי' שער ההקדמות דף קכ"ד ע"ב ליקוטי תנ"ך איוב ע"פ והיה שדי בצרך) (שער מאמרי רשב"י).

⁵⁵⁰⁶ נמחק בדפ"א.

<p>בורות נשברים אשר לא יכילו המים (מהו אלא ההוא⁵⁵⁰⁷):</p>	<p>נשברים אשר לא יכילו המים". (מהו אלא ההוא וכו').</p>
<p>ות"ח נהרא דנגיד ונפיק אשקי⁵⁵⁰⁸ לכל גינתא ורוי לכל אתר⁵⁵⁰⁹ ואתר כמה דאוקימנא עד דמלי (נ"א דמטי) להווא אתר ובגנתא⁵⁵¹⁰ דאקרי באר מים חיים ומתמן אתונו עלאין ותתאין (נ"א עלמין תתאין) כד"א (בראשית ב י) ומשם יפרד:</p>	<p>בא וראה, נהר ששופע ויוצא משקה לכל הגן (ומרוה לכל הגן) ומרוה לכל מקום ומקום כמו שבארנו, עד שממלא (שמגיע) לאותו מקום בגן שנקרא באר מים חיים, ומשם נזונים עליונים ותחתונים (עולמות תחתונים) כמו שנאמר "ומשם יפרד".</p>
<p>וכל אינון סטרין דסטר שמאלא לא משתקיין מההוא נביעו דמיין נביעין בגין דאינון מסטרא דשאר עמין ואקרו בורות נשברים ומאן דמשקר בשמא נ"א ברשימא קדישא בההוא סטרא אתדבק [בבורות] (בבארות) נשברים אשר לא יכילו המים ולא עיילי לתמן וההוא דוכי לנטרא ליה זכי לאתשקייא מההוא נביעו דנחלא (בעלמא דין) בעלמא דאתי וזכי דאתמלי ההוא באר עלאה לנגדא ברכאן לעילא ותתא זכאה איהו בעלמא דין ובעלמא דאתי על דא כתיב (ישעיה נח יא) והיית כגן רוה וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו (וזכי דאתמלי ההוא באר עלאה לנגדא ברכאן לעילא ותתא):</p>	<p>וכל אותם צדדים של צד שמאל לא מושקים מאותה נביעת המים הנובעים, משום שהם מצד שאר העמים ונקראו "בורות נשברים". ומי משקר בשם (ברושם) הקדוש, באותו צד נדבק, ב"בורות נשברים אשר לא יכילו המים" ולא נכנסים לשם. ומי שזוכה לשמור אותן, זוכה להיות מושקה מאותו מבוע של הנחל (בעולם הזה) בעולם הבא, וזוכה שתתמלא אותה באר עליונה להשפיע ברכות למעלה ולמטה. אשריו בעולם הזה ובעולם הבא. על זה כתוב "והיית כגן רוה וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו".</p>
<p>ווי למאן דמשקר [ברשימא] (בשמא) קדישא דהא משקר</p>	<p>אוי למי משקר ברושם הקדוש, שהרי משקר</p>
<p>רסו/ב</p>	
<p>בשמא עלאה⁵⁵¹¹ ולא עוד אלא דגרים להאי באר דלא אתברכא⁵⁵¹² וקרין עליה (דברים כב יט) כי הוציא שם רע⁵⁵¹³ על בתולת ישראל בתולת ישראל דייקא ואוקמיה רבי שמעון באתריה [מאן] (ס"א באתתיה) דשוי תסקופי מלין על אנתתיה קדמיתא⁵⁵¹⁴ ואפיק עלה שום ביש כמה</p>	<p>בשם העליון, ולא עוד אלא שגורם לבאר הזאת שלא תתברך, וקוראים עליו כי "הוציא שם רע על בתולת ישראל", "בתולת ישראל" דווקא. וביארו רבי שמעון במקומו, מי ששם עלילות דברים על אשתו הראשונה ומוציא עליה שם רע, כמו שהוציא למעלה שכתוב "כי הוציא שם רע על</p>

⁵⁵⁰⁷ וכו' (נוסף בדפ"ו).

⁵⁵⁰⁸ יסוד הבינה (רח"ו).

⁵⁵⁰⁹ (ס"א גנתא) (נוסף בדפ"ו).

⁵⁵¹⁰ רחל (רח"ו).

⁵⁵¹¹ ה"ס אימא הנקראת (מלכ"א יח, מב) שמך הגדול, כמ"ש באוצרות החיים (ע"ח שער לח פרק ז). והענין כי בסוד הפריעה מתעלה יסוד אי' למעלה ומתגדלים החסדים, אבל המטמא את בריתו מחזיר הערלה והסיתום וממעט אור אי' (רמ"ז).

⁵⁵¹² שבשוב הערלה להדבק שם נפגמים גם השבעים אורות שבת"ת נ"ה דזעיר הידועים בסוד כריתת הערלה (דברים כב, יט) כי הוציא וגו', דאיתא בספר אוצרות חיים הנ"ל (ע"ח שער לג פרק ג), שבינה דלאה ורחל נקרא שם טוב, אבל הקליפות נקראים שם רע, והיינו ערלה ר"ע ל"ה (רמ"ז).

⁵⁵¹³ שעוזב בת קדושה והולך להדבק בבת זרים (אור יקר).

⁵⁵¹⁴ בת זוגתו האמתית שהיא דומה לו כמלכות לתפארת (אור יקר).

<p>דאפיק לעילא דכתיב כי הוציא שם רע על בתולת ישראל סתם:</p>	<p>בתולת ישראל" סתם.</p>
<p>ואזלא הא כי הא דאמר רבי חייא אמר רבי יוסי בתולה ירתא שבע ברכות⁵⁵¹⁵ דאתברכא בשבע⁵⁵¹⁶ בנין דבתולת ישראל ירתא שבע ברכין ועל דא אתקרי⁵⁵¹⁷ בת שבע ואנתתא אחרא⁵⁵¹⁸ מאן ברכאן דילה ברכתא דבעז ורות כד"א (רות ד יא) ויאמרו כל העם אשר בשער והזקנים עדים יתן ה' את וגו' שודאי ונא' דודאי בתולה בז' אתברכין⁵⁵¹⁹ ולא [אתתא] אחרא ברזא דא כיון דמטו בחקל חד חמו אילנין יתבו תחותיהו אמר רבי אבא הא צחותא דמלי דאורייתא נתיב:</p>	<p>והולך זה כמו זה שאמר רבי חייא אמר רבי יוסי, בתולה ירשה שבע ברכות, שמתברכת בשבע משום שבתולת ישראל ירשה שבע ברכות, ועל זה נקראת בת שבע. ואשה אחרת מהן הברכות שלה. ברכת בעז ורות כמו שנאמר "ויאמרו כל העם אשר בשער והזקנים עדים יתן ה' את וגו" שודאי בתולה מתברכת בשבע ולא אשה אחרת בסוד זה. כיון שהגיעו לשדה אחד ראו אילנות וישבו תחתיהם, אמר רבי אבא הרי צחות של דברי תורה, נשב.</p>
<p>פתח ואמר (ישעיה כז יג) והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים וגו' והיה ביום ההוא מאן ביום ההוא אלא ההוא יומא דאתידע לקב"ה⁵⁵²⁰ כד"א (זכריה יד ז) והיה⁵⁵²¹ יום אחד⁵⁵²² הוא יודע ליי' תו ביום ההוא כד"א (יחזקאל לח יח) ביום בא גוג⁵⁵²³ על אדמת ישראל יתקע בשופר גדול מה לן ביה אי הוא רב או זעיר אלא ההוא שופר עלאה⁵⁵²⁴ דביה נפקין עבדין לחירו תדיר⁵⁵²⁵ והא⁵⁵²⁶ איהו יובלא⁵⁵²⁷ דיובלא עלאה ורברבא הוא⁵⁵²⁸ וכד האי אתער כל חירו</p>	<p>פתח ואמר, "והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים וגו", "והיה ביום ההוא", מה זה "ביום ההוא". אלא אותו יום הידוע לקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר "והיה יום אחד הוא יודע לה", עוד "ביום ההוא", כמו שנאמר "ביום בא גוג על אדמת ישראל". "יתקע בשופר גדול", מה לנו בו אם הוא גדול או קטן. אלא אותו השופר העליון שבו יוצאים העבדים לחירות תמיד, וזהו היובל, שהיובל עליון וגדול הוא, וכשזה מתעורר כל החירות של העולמות מתעוררים בו, וההוא נקרא "שופר גדול".</p>

⁵⁵¹⁵ משבע ספירות עליונות (אור יקר).

⁵⁵¹⁶ למטה (אור יקר).

⁵⁵¹⁷ אקרי (דפ"ו).

⁵⁵¹⁸ שאינה בת זוגו כמו בועז ורות שהיה בסוד היבום, ר"ת בת זוג למחלון (אור יקר), פי' אלמנה

(מ"מ).

⁵⁵¹⁹ אתברכא (דפ"ו).

⁵⁵²⁰ שאין השגה בו אלא לתפארת דהיינו הבינה (אור יקר).

⁵⁵²¹ בינה (אור יקר).

⁵⁵²² נעלם שאינו ידוע אלא לתפארת (אור יקר).

⁵⁵²³ ואז פועל היום הנזכר למטה בסוד הגאולה (אור יקר).

⁵⁵²⁴ להיותה מיוחדת עם החכמה שהוא התוקע כנודע והיינו עליית קשרה עם החכמה (אור יקר).

⁵⁵²⁵ במצרים, ועבד עברי יוצא ביובל וכן לעתיד החירות יתעורר משם (אור יקר).

⁵⁵²⁶ ומאי (אור יקר).

⁵⁵²⁷ הענין כי יש קרן ויש שופר, דהיינו בינה שופר מלכות קרן, ולכך בראש השנה שופר בעינין

ולא קרן, וקרן היא שמיטה ושופר הוא יובל (אור יקר). ואם תאמר כיון שהשופר סתם הוא יובל והשמיטה נקראת קרן ולא שופר אם כן אמאי קאמר שופר גדול דמשמע דאיכא קטן ולא היא (אור יקר).

⁵⁵²⁸ ולא נקרא גדול על שם שיש קטן אלא מפני שהוא בעצמו גדול ועליונה, ולהורות על כללות

הנמצאים בה בענין שהחירות שבה נשפע לכל (אור יקר), סוד בינה ותבונה והבינה נקרא עילאה ורברבא כי עתה שופר קטן סוד התבונה לבד כנודע (רח"ו).

<p>דעלמין מתערין ביה⁵⁵²⁹ וההוא אקר⁵⁵³⁰ שופר גדול:</p>	
<p>ובאו האובדים בארץ אשור האובדים מבעי ליה או הנאבדים מאי האובדים האובדים ממש⁵⁵³¹ בגין דאינון ובארעא אחרא ומאן דשארי בארעא (ברשותא⁵⁵³² אחרא מכאן מאן דשארי ברשותא) אחרא יניק מרשותא אחרא וכאלו לא שריא במהימנותא בג"כ אובדים אקרין אובדים אינון בכל סטריין⁵⁵³³ דכד ישראל שריין בארעא קדישא וזכאין זכאין⁵⁵³⁴ תדירין⁵⁵³⁵ (זכאן תדיר זכאן) בכלא זכאן לעילא⁵⁵³⁶ ותתא⁵⁵³⁷:</p>	<p>"ובאו האובדים בארץ אשור", צריך היה לכתוב "האובדים" או "הנאבדים", מה זה "האובדים". "האובדים" ממש, משום שהם בארץ אחרת, ומי ששרוי בארץ אחרת יונק מרשות אחרת, וכאילו לא שרוי באמונה, לכן נקראים "אובדים" אובדים הם בכל הצדדים, שכאשר ישראל שרויים בארץ הקדושה הם צדיקים, צדיקים תמיד בכל, צדיקים למעלה ולמטה.</p>
<p>ד"א ובאו האובדים⁵⁵³⁸ מאן אינון אלין צדיק וכנסת ישראל דאקרין אובדים מנלן כנסת ישראל דכתיב (ירמיה ט יא) על מה אבדה הארץ⁵⁵³⁹ אבודה או נאבדת לא כתיב אלא אבדה הארץ דא כנסת ישראל⁵⁵⁴⁰ צדיק דכתיב (ישעיה נז א) הצדיק אבד אבוד או נאבד לא כתיב אלא אבד והא אוקמוה:</p>	<p>דבר אחר, ו"באו האובדים" מי הם אלו, הצדיק וכנסת ישראל שנקראים "אובדים". מנין לנו כנסת ישראל. שכתוב "על מה אבדה הארץ", לא כתוב "אבודה" או "נאבדת" אלא "אבדה הארץ", זו כנסת ישראל. הצדיק, שכתוב "הצדיק אבד" לא כתוב "אבוד" או "נאבד" אלא "אבד", והרי פרשוה.</p>
<p>ואיתימא⁵⁵⁴¹ ובא⁵⁵⁴² מאן אתר אתיין אלין אובדים אלא כנסת ישראל מן גלותא צדיק כמה דאוקמוה דכתיב (תהלים קכו א) בשוב יי את שיבת ציון בגין דייתוב</p>	<p>ואם תאמר, "ובאו", מאיזה מקום באים האובדים הללו. אלא כנסת ישראל מן הגלות, והצדיק כמו שבארוה, שכתוב "בשוב ה' את שיבת</p>

⁵⁵²⁹ להיותה אם לכל הנמצאים וכולם נשרשים בה וזה הורה שם גדול (אור יקר).
⁵⁵³⁰ מה שאין כן בשמטה שהיא קרן שמעורר חירות פרטי מועט לעבד ולאמה דהיינו שש שנים יעבוד ובשביעית וכו' ואינו נפקע לגמרי אם יאמר אהבתי וכו' עד שנת היובל שאז יוצא בכח מדה זו על כרחו מרוב חירותה, וכן פירשו בזוהר פרשת בהר סיני (אור יקר).
⁵⁵³¹ פי' אובדים השפע לפי שהם בח"ל (מ"מ).
⁵⁵³² הכוונה כמו שפירשו רז"ל בפסוק כי גרשוני היום וכו' והגרסאות מבולבלות (אור יקר).
⁵⁵³³ פי' שבא"י זכאן בכלא זכאן לעילא ותתא שמקבלים הארת הבינה ומ' הנקר' עילא ותתא ובח"ל אובדים הכל וז"ש אובדין אינון בכל סטריין (מ"מ).
⁵⁵³⁴ זכאין (דפ"ו).
⁵⁵³⁵ בריבוי המצות ומיעוט הגלות (אור יקר).
⁵⁵³⁶ תחת הקדושה (אור יקר).
⁵⁵³⁷ במעשה המצות (אור יקר).
⁵⁵³⁸ כל אחד מהם אובד אבדה אחת, ואין רוצה לומר אובדים עצמם אלא אובדים אבדות אחרות (אור יקר).
⁵⁵³⁹ המלכות אבדה אבדה אחת [והיינו הצדיק] וכן הצדיק אבד אבידה, אחת [והיינו המלכות] והיינו אובדים והטעם כי השכינה אבדה והצדיק והצדיק אבד השכינה, והטעם שהם בעצמם חס ושלוש אינם אובדים אלא שאבדו ייחודם ולזה לא אמר אבודה או אבוד (אור יקר).
⁵⁵⁴⁰ פי' אבדה הארץ שאבדה לבעלה או שאבדה השפע. וכן ג"כ הצדיק אבד אבד למטרוניתא או אבד השפע (מ"מ).
⁵⁵⁴¹ ואי תימא (דפ"ו).
⁵⁵⁴² בשלמא לאידך פירושא דאהדר לישראל והם ממש אובדים היינו ובאו שימצאו ממקום אבידתם אלא להאי פירושא דאמרת שהם אבדו מאי ובאו שהרי הם בעצמם נמצאים, ותיירך כי על ידי גלות שכינה אבדה השכינה הצדיק ואבד הצדיק השכינה ועתה ובאו השכינה מהגלות והיסוד ממקום סילוקו להתייחד על ידי ביאת השכינה מארץ אשור שגלתה שכינה עם ישראל דכתיב ובפשעכם שולחה אמכם (אור יקר).

<p>לאַתְרִיָּה⁵⁵⁴³ וַיִּתֵּי לְאַתְחֲבֵרָא בְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל וְעַל דָּא וּבָאוּ הָאוּבְדִים בְּאַרְץ אַשּׁוּר⁵⁵⁴⁴ (וְאִיתִימָא) וְהִשְׁתַּחֲוּוּ⁵⁵⁴⁵ לֵיָּי בְּהַר הַקֹּדֶשׁ וּבִירוּשָׁלַם⁵⁵⁴⁶ מֵאֵי קָא מִיִּירֵי אֵלָא מְלָה דָּא דְּהִנְדַּחִים בְּאַרְץ מְצָרִים כְּבִיכּוּל יִשְׂרָאֵל לֹא יִפְקוּן⁵⁵⁴⁷ מִן גְּלוּתָא אֵלָא בְּשִׁכְנִתָּא כְּמָה דְּאוּקְמוּהּ וְאִינּוּן נְדַחִים הִשְׁתַּחֲוּוּ לֵיָּי:</p>	<p>ציון" כדי שישוב למקומו ויבא להתחבר עם כנסת ישראל. ועל כן "ובאו האובדים בארץ אשור [והנדחים בארץ מצרים] והשתחוּוּ לה' בהר הקודש בירושלים", במה מדובר. אלא הדבר הזה ש"הנדחים בארץ מצרים", כביכול לא יצאו ישראל מן הגלות אלא עם השכינה כמו שבארוה, ואותם נדחים השתחוּוּ לה'.</p>
<p>תו אמר רבי אבא כתיב (תהלים קכא ח) "ישמר צאתך ובאך מעתה ועד עולם ישמר צאתך תינח אלא ובאך מאי קא מיירי דהא מאן דעאל לביתיה לא מסתפי אלא האי ב"ג דשוי רשימא קדישא⁵⁵⁴⁸ לביתיה במלין דשמא עלאה⁵⁵⁴⁹ האי אתנטיר מכלא כד נפיק ההוא דמדוריה⁵⁵⁵⁰ לתרעא דביתיה זקיף וחמי רשימא קדישא⁵⁵⁵¹ ועיין (ס"א נעיין⁵⁵⁵²) בפתחיה⁵⁵⁵³ כד נפיק ב"ג הוא אזויף ליה ונטיר ליה כד עייל לביתיה הוא אכריו קמיה אזדהרו ביקרא דדיוקנא דמלכא קדישא וכל דא בגין (ד)ההוא רשימא אדשמא קדישא דאתרשים בתרעיה ולאו די ליה לב"ג⁵⁵⁵⁴ דאתנטיר⁵⁵⁵⁵ ובביתיה אלא קב"ה נטיר ליה כד עייל וכד נפיק (אלא) דכתיב יי ישמר צאתך ובאך מעתה ועד עולם (קב"ה נטיר ליה כד עייל ועד נפיק) זכאין אינון ישראל בהאי עלמא ובעלמא</p>	<p>עוד אמר רבי אבא, כתוב "ה' ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם", "ישמור צאתך" מובן, אלא "ובואך" במה מדובר", שהרי מי שנכנס לביתו אינו פוחד. אלא האדם הזה ששם רושם קדוש לביתו בדברים של השם העליון זה נשמר מהכל, וכשיוצא ההוא שמדורו לשער ביתו, זוקף ורואה את השם הקדוש ומעיין (נעוץ) בפתחו, כשיוצא האדם הוא מלוה אותו ושומר אותו, כשנכנס לביתו הוא מכריז לפניו, הזהרו בכבוד דמות של המלך הקדוש, וכל זה משום אותו הרושם של השם הקדוש שנרשם בשער שלו. ולא די לו לאדם שנשמר בביתו אלא הקדוש ברוך הוא שומר אותו כשנכנס וכשיוצא שכתוב "ה' ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם". אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.</p>

⁵⁵⁴³ פי' שבחרבן עלה היסוד למעלה (מ"מ).

⁵⁵⁴⁴ נלע"ד בארץ אשור היא בינה בסוד באשרי וכו' ולכך אמר ובאו האובדים שהם יסוד ומלכות
בכח הארת הבינה שמתגלית לעתיד (מ"מ).

⁵⁵⁴⁵ כלומר בשלמא לאידך פירושא כדפירשנו לעיל, ותירץ דאהדר לנדחים שהם ישראל ושייך בהו
השתחוּו (אור יקר), "ואי תימא והשתחוּו וכו'" פי' כפי פי' ב' שאובדים הם יסוד ומ', "א"כ מאי
והשתחוּו וכו'", ותירץ דקאי על והנדחים (מ"מ).
⁵⁵⁴⁶ בירושלם (דפ"ו).

⁵⁵⁴⁷ פי' בא לתרץ אמאי חבר הכתוב והנדחים שהם ישראל עם האובדים שהם יסוד ומ' ותירץ
כביכול וכו' שישראל אינם יוצאים אלא עם השכינה. ולכך חבר נדחים שהם ישראל עם האובדים.
אבל יסוד אינו בגלות רק סליק לעילא ולכך לא הזכירו הזוהר (מ"מ).
⁵⁵⁴⁸ שם שדי (אור יקר).

⁵⁵⁴⁹ שתי פרשיות שבמזוזה כדפירשנו לעיל (אור יקר).

⁵⁵⁵⁰ היינו ההוא שידא כדפירשנו לעיל (אור יקר).

⁵⁵⁵¹ יסוד (אור יקר).

⁵⁵⁵² היינו סוד הייחוד (אור יקר).

⁵⁵⁵³ מלכות (אור יקר).

⁵⁵⁵⁴ "ולא די ליה לבר" - הכי גרסינן והכוונה שהכתוב אמר ה' ישמרך וכו' היינו שמירתו בעת
היותו חוצה (אור יקר), פי' מלבד שנשמר ע"י המלאך. עוד הקדוש ברוך הוא בעצמו שומרו (מ"מ).
⁵⁵⁵⁵ אלא אפילו בעת בניסתו ויציאתו בפתח ביתו ששם עומד החצוני הקב"ה שומרו, וצאתך
ובואך אין הכוונה בתוך הבית או חוץ לבית אלא בעת צאתו ובעת בואו וזהו שאמר "כד נפיק וכד
עייל" עם היות שאין דרך השומרים לשמור אלא רחוק מפתח הבית קצת כאשר מחזיקים בדרך (אור
יקר).

דאָט:	
ת"ח האי רוחא בישא דשארי	בא וראה, הרוח הרעה הזו ששרויה
רסז/א	
בין תרעי ווי ליה לב"נ ⁵⁵⁵⁶ דלא ידע לאודהרא מניה ולא רשים לפתחא דביתיה שמא עלאה קדישא דישתכח עמיה דהא אית ליה תלת מאה ושתין וחמש שמשין בישין מקטרגין כל חד משמש יומיה וכולהו משתכחי עמיה כל יומי שתא ומקטרגי ביה לעילא ותתא וכלהו משתכחי ביה ביממא ובליילא ביממא לקטרגא ליה בליילא לצערא ליה בחלמיה:	בין השערים, אוי לו לאדם שלא יודע להזהר ממנה, ולא רושם על פתח ביתו את השם העליון הקדוש שימצא עמו, שהרי יש [לו] שלש מאות ששים וחמשה שמשים רעים מקטרגים, כל אחד משמש ביומו, וכולם נמצאים עמו כל ימות השנה, ומקטרגים עליו למעלה ולמטה, וכולם נמצאים בו ביום ובליילה, ביום לקטרג לו, בלילה לצער אותו בחלומו.
כד נפיק לקטרגא ליה כד עאל שוויין ידייהו עליה דכתפי ⁵⁵⁵⁷ ואמרין ליה ווי ליה לפלניא דנפק מרשותא דמאריה ווי ליה לפלניא בהאי עלמא ובעלמא דאתי בג"כ בעאן בני מהימנותא למהוי רשימין בכלא למהוי רשימין ברשימא דמאריהון לאודעזעא ומנייהו כל סטריין זניין בישין למהוי נטירין בהאי עלמא ובעלמא דאתי זכאין חולקהון דישראל עליהו כתיב (ישעיה ס כא) ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ וגו':	כשיוצא, לקטרג עליו, כשנכנס, שמים ידיהם על כתפיו ואומרים לו, אוי לו לפלוני שיצא מרשות אדונו, אוי לו לפלוני בעולם הזה ובעולם הבא. לכן צריכים בני האמונה להיות רשומים בכל, להיות רשומים ברושם של רבונם, שיזדעזעו מהם כל הצדדים המינים הרעים, שיהיו שמורים בעולם הזה ובעולם הבא אשרי חלקם של ישראל עליהם כתוב "ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ וגו'".
ואהבת את יי' אלהיך (דברים ו ה) רבי יוסי פתח (ישעיה נב ה) ועתה מה לי פה נאם יי' כי לקח עמי חנם וגו' ת"ח רחימותא דקב"ה בישראל אע"ג דחובייהו ⁵⁵⁵⁸ גרמו לאסתלקא מבינייהו ואתבדרו ביני עממיא הוא תבע עלבונא דלהון ות"ח בשעתא דישראל שארין ⁵⁵⁵⁹ בארעהון קב"ה ⁵⁵⁶⁰ משתעשע בגנתיה ⁵⁵⁶¹ וקריב לגבייהו דישראל ושמע קליהון ואשתבה בהו כיון	"ואהבת את ה' אלהיך", רבי יוסי פתח, "ועתה מה לי פה נאום ה' כי לקח עמי חנם וגו'", בא וראה אהבת הקדוש ברוך הוא לישראל, אף על גב שחטאיהם גרמו להסתלק מביניהם והתפזרו בין העמים הוא תובע את עלבונם. ובא וראה, בשעה שישראל שרויים בארצם, הקדוש ברוך הוא משתעשע בגנו ומתקרב לישראל ושומע קולם ומשתבח בהם. כיון

⁵⁵⁵⁶ הוצרך לזה משום דקשיא ליה שהרי כמה הם שאינם זהירים במצוה ואינם נזוקים לזה פירש שאין הזיקם נכר כדמפרש ואזיל (אור יקר).

⁵⁵⁵⁷ דכתפין (דפ"ו).

⁵⁵⁵⁸ ואין לדרוש מאת הסנטירא מפני שהרג מי שחייב מיתת ואם כן האומות אינם חייבים מיתה על שהרגו ישראל החייבים וכן אם גלו אותם ברצון קונם, ומרוב אהבת הקב"ה עם ישראל תובע עלבונם, ואם תאמר כיון שבגזירת הקב"ה ורשותו גלו ונענשו מה טעם תביעת עלבון זה ויש לומר במה שאמר הכתוב אני קצפתי מעט והמה עזרו לרעה, והענין כי מאחר שנתן רשות למשחית לחבל אינו מבחין בין צדיק לרשע, כל שכן ברשע עצמו שאינו מבחין בין רע מועט לרע מרובה וזהו שאמר הכתוב נתנו את נבלת עבדיך מאכל לעוף השמים, כי מאחר שקבלו מיתתם עבדי ה' הם וראויים לקבורה כצדיקים גמורים, וזהו שאמר הכתוב הוי אשור שבט אפי כי הוא מוסיף על גזירת אפי (אור יקר).

⁵⁵⁵⁹ שראן (דפ"ו).

⁵⁵⁶⁰ פי' זעיר (מ"מ).

⁵⁵⁶¹ פי' רחל שזווג זר"ן היה קודם החרבן ובחרבן נפסק ח"ו (מ"מ).

<p>דגרמו חובייהו ואתגל⁵⁵⁶² ישראל מארעא קדישא קב"ה לא עאל בגנתיה⁵⁵⁶³ ולא משתעשע ביה ולא עוד אלא דאיהו צווח ואמר ועתה מה לי פה נאם יי' וכתיב התם (תהלים קלב יד) פה⁵⁵⁶⁴ אשב⁵⁵⁶⁵ כי אויתיה כי לקח עמי חנם כמה דאת אמר (ישעיה נב ג) חנם נמכרתם ומה הוא יומא דאתגליאו ישראל מארעהון לא אשתכח הדוותא קמי קב"ה הה"ד (ישעיה נג) אלביש שמים קדרות ושק אשים כסותם וכל דא בגין רחימותא דלהון דרחים לון קב"ה כמה דאת אמר (מלאכי א ב) אהבתי אתכם אמר יי':</p>	<p>שגרמו חטאיהם וגלו ישראל מהארץ הקדושה, הקדוש ברוך הוא לא נכנס לגנו ולא משתעשע בו, ולא עוד אלא שהוא צווח ואומר "ועתה מה לי פה נאום ה'", וכתוב שם "פה אשב כי אויתיה כי לקח עמי חנם", כמו שנאמר "חנם נמכרתם". ומאותו יום שגלו ישראל מארצם לא נמצאת שמחה לפני הקדוש ברוך הוא, זהו שכתוב "אלביש שמים קדרות ושק אשים כסותם", וכל זה משום אהבתם שהקדוש ברוך הוא אוהב אותם כמו שנאמר "אהבתי אתכם אמר ה'".</p>
<p>(ועל דא) ואהבת⁵⁵⁶⁶ את יי' אלהיך (דברים ו ה) ואהבת דבעי בר נש לאתקשרא ביה ברחימותא ועלאהו דכל פולחנא⁵⁵⁶⁷ (עלאה) דבעי ב"נ למפלה לקב"ה דיפלה ברחימו דלית לך פולחנא כמו רחימותא דקב"ה ר' אבא אמר הני מלי כללא דאורייתא אינון בגין דעשר אמירן דאורייתא הכא אתכלילו והא אוקמוה חברייא:</p>	<p>(ועל זה) "ואהבת את ה' אלהיך", "ואהבת" שצריך אדם להתקשר עמו באהבה עליונה, שכל עבודה שאדם צריך לעבוד את הקדוש ברוך הוא שיעבוד באהבה שאין לך עבודה כמו אהבת הקדוש ברוך הוא. רבי אבא אמר, הדברים הללו הם הכלל של התורה, משום שעשר האמירות של התורה כאן נכללו, והרי פרשוה החברים.</p>
<p>ות"ח⁵⁵⁶⁸ לית לך מלה בחביבותא קמי קב"ה כמאן דרחים ליה כדקא יאות ומה הוא כמה דכתיב (שם) בכל לבבך בכל מאי קא מיירי בלבבך מבעי ליה בנפשך במאדך מהו בכל ולבבך אלא לאכללא תרין לבין⁵⁵⁶⁹ חד</p>	<p>בא וראה אין לך דבר בחביבות לפני הקדוש ברוך הוא כמי שאוהב אותו כראוי. ומה הוא ככתוב "בכל לבבך", "בכל" במה מדובר. היה צריך לו לכתוב "בלבבך בנפשך במאדך". מהו "בכל לבבך", אלא להכליל שני לבבות אחד טוב ואחד רע, "בכל נפשך", אחד טובה</p>

⁵⁵⁶² ואתגלי (דפ"ו).

⁵⁵⁶³ היינו שאין ייחוד לקודשא בריך הוא בשכינתיה שהוא על ידי כניסת הקב"ה בגן עדן כדפירשו בפרשת בלק בינוקא סימן ה' (אור יקר).

⁵⁵⁶⁴ ציון דכתיב לעיל בקרא (אור יקר).

⁵⁵⁶⁵ פי' מלכות נקרא פ"ה עם הכולל גי' אלהי"ם. ולכך אמר הזעיר כיון שישראל בגלות ועתה מה לי פה שאיני מזדווג עם המ' הנק' פה ואין שמחה לפני (מ"מ).

⁵⁵⁶⁶ כיון שהקב"ה חושק אותך כדכתיב אהבתי גם אתה ואהבת (אור יקר).

⁵⁵⁶⁷ כי מצות האהבה כוללת כל המצוות, עשר אמירן וכו' לקמן מפרש להו (אור יקר).

⁵⁵⁶⁸ ת"ח (דפ"ו).

⁵⁵⁶⁹ תרין לבין תרין נפשין - הענין בי בחומר עצמו יש בו הכנה טובה והכנה רעה כגון הלבנה והאדומה מעוררים דברים טובים, השחורה והירוקה הם מעוררים דברים רעים, והם "תרין לבין" שתי לבבות שתי טבעים בחומר עצמו שיש בו מדות טובות ומדות מגונות, והנפשות הם גם כן שתיים יצר הטוב ויצר הרע, או נפש הבהמית ונפש שכלית, או אפשר שתי לבבות יצר הרע ויצר הטוב שתי נפשות הבהמית והשכלית (אור יקר). עי' לעיל ח"ב קסג ע"א. ועי' ח"ב כו ע"ב: פתח רבי אלעזר ואמר (דברים ד לט) וידעת היום והשבות אל לבבך כי יהו"ה הוא האלהים וכו' והשבות אל לבך מבעי ליה. אלא אמר משה אי את בעי למיקם על דא ולמנדע כי יהו"ה הוא האלהים והשבות אל לבבך וכדין תנדע ליה לבבך יצר טוב ויצר רע [הם משורש ה' חסדים וה' גבורות - רח"ו] דאתכליל דא בדא ואיהו חד כדין תשכח כי יהו"ה הוא האלהים דהא אתכליל דא בדא ואיהו חד [ת"ת ומלכות - רח"ו] ועל דא והשבות אל לבבך למנדע מלה. ועי' רמ"ז לעיל רעז ע"א: פי' שמיחוד ב' לבבך לאהוב את ה', מזה תדע כי (שם) ה' הוא האלהים, כולא חד. וזהו פשט (ו, ד) שמע ישראל וגו', שהכל אחדות שלם, ולכן תוכל לאהבו (ו, ה) בכל לבבך.

<p>טב וחד ביש⁵⁵⁷⁰ בכל נפשך חד טב וחד ביש⁵⁵⁷¹ בכל מאדך⁵⁵⁷² דא לא אתיא לדרשא א"ר אלעזר ואפילו האי לדרשא הוא מ"ט בין דנפל⁵⁵⁷³ ליה ממונא מירותא [או] (ו)מסטרא אחרא ואו בין דאיהו רווח ליה וע"ד כתיב (דברים ו ה) בכל מאדך:</p>	<p>ואחד רעה, "בכל מאדך", זה לא בא לדרשה. אמר רבי אלעזר, ואפילו זה הוא לדרשה, למה. בין שנפל לו ממון מירושה או מצד אחר או בין שהוא הרויח אותו, ועל זה כתוב "בכל מאדך".</p>
<p>אמר ר' אבא אהדרנא לקרא ואהבת מאן דרחים לקב"ה אתעטר בחסד מכל סטרין⁵⁵⁷⁴ ועביד חסד בכלא ולא חיים על גופיה ועל ממוניה מנלן מאברהם כמה דאתמר דהא לא חס ברחימותא דמאריה על לביה (דהוא יצריה) ועל נפשיה ועל ממוניה על לביה לא אשגח על רעותא דיליה בגין רחימותא דמאריה על נפשיה ודלא חסו(ו)על בריה ועל אתתיה בגין רחימותא דמאריה על ממוניה דהוה קאים בפרשת ארחין ואתקין מזוני לכל עלמא בג"כ אתעטר בעטרא דחסד כמה דכתיב (מיכה ז כ) חסד לאברהם ומאן דאתקשר ברחימותא דמאריה זכה להאי ולא עוד אלא דעלמין כלהו מתברכין בגיניה הה"ד (תהלים קמה י) וחסידיך יברכוכה אל תקרי יברכוכה אלא יברכו כ"ה⁵⁵⁷⁵ ונ"א דכתיב (בראשית יב ג) ונברכו בך כל משפחות האדמה:</p>	<p>אמר רבי אבא, אחזור לפסוק של "ואהבת", מי שאוהב את הקדוש ברוך הוא מתעטר בחסד מכל הצדדים ועושה חסד עם הכל, ולא חס על גופו ועל ממונו. מנין לנו. מאברהם, כמו שנאמר שהרי לא חס באהבת רבונו על לבו (שהוא יצרו) ועל נפשו ועל ממונו. על לבו, לא השגיח על רצונו משום אהבת רבונו, על נפשו, שלא חס על בנו ועל אשתו בשביל אהבת רבונו, על ממונו, שהיה עומד בפרשת דרכים ומתקן מזונות לכל העולם. לכן התעטר בעטרה של חסד ככתוב "חסד לאברהם". ומי שמתקשר באהבת רבונו זוכה לזה, ולא עוד אלא שכל העולמות מתברכים בגללו, זהו שכתוב "וחסידיך יברכוכה", אל תקרי "יברכוכה" אלא "יברכו כ"ה" (שכתוב ונברכו בך כל משפחות האדמה).</p>
<p>יומא חד הוה חלש רבי יוסי עאל לגביה ר' אבא ור' יהודה ור' יצחק חמו ליה דהוה נפיל על אנפוי ונאים יתבו כד אתער חמו ליה לאנפוי דחייבין א"ל ר' אבא מלה חדתא חמיתא</p>	<p>יום אחד רבי יוסי היה חלש, נכנסו אליו רבי אבא ורבי יהודה ורבי יצחק, ראו אותו שהיה נופל על פניו וישן. ישבו, כשהתעורר ראו שפניו מחייכות, אמר לו רבי אבא, דבר חדש ראית.</p>
<p>רסז/ב</p>	
<p>א"ל ודאי דהשתא סלקא נפשי וחמית</p>	<p>אמר לו ודאי, שעכשיו עלתה נפשי</p>

⁵⁵⁷⁰ יובן במ"ש הרב על מ"ש הזוהר בפ' בראשית אית ס"מ ואית ס"מ ולאן כלהו שוויין שר"ל שיש ס"מ של רוח סערה ויש של ענן גדול וכו' לכן אמר הכתוב בכל לבבך אפי' ביצה"ר הקשה שהוא של רוח סערה תהא אוהב להקב"ה ועיין בפרשת תרומה דף קס"ג ע"א (מ"מ).
⁵⁵⁷¹ פי' נפש החיונית ונפש המשכלת. ובפ' תרומה דף הנז"ל תירץ לאכללא נפש ורוח ונשמה (מ"מ).

⁵⁵⁷² עי' יהל אור ח"ג ט ע"ב (זהר ח"ג קיז ע"ב): מאן דמברך לקב"ה כו' עינא טבא ולבא טבא ורחימותא דלבא. הוא ג' מדרגות נר"נ. רחימותא הוא לשון תאוה, והתאוה בנפש כידוע. ולבא טבא הוא הרוח כידוע שנק' לב. ועינא טבא הוא הנשמה. לכן מסיים והולך בכל לבבך וגו' ובכל נפשך ובכל מאדך הוא הנשמה. ועי' ח"ב כז ע"א: ובכל מאדך לאכללא לון לעילא באתר דלית ביה שעורא. פי' אור יקר: שמשם עולה בא"ס, פי' הרמ"ז: פי' לאפוקי חטא אדה"ר שהפריש עץ הדעת מעץ החיים, ופי' הגרמ"מ: באתר דלית בי' שיעורא שהוא לשון מאד. ועי' שעה"כ ק"ש ח.
⁵⁵⁷³ שני מיני ממון או שבא לו בלי טורח או על ידי טורח והבא על ידי טורח חביב יותר (אור יקר).

⁵⁵⁷⁴ בכל בחינות חמדה הזאת, מצד חסד שבחסד "עביד חסד עם כולא" ומצד גבורה שבחסד "לא חייס" וכו' (אור יקר).
⁵⁵⁷⁵ מדת המלכות שבה תלוי מזון כל התחתונים ממנה ולמטה (אור יקר).

<p>יקרא מאינן דמסרו גרמייהו על קדושה דמאריהון דהוו עאלין בתליסר [נהרי] (טורי) דאפרסמונא דכיא⁵⁵⁷⁶ וקב"ה משתעשע בהו⁵⁵⁷⁷ וחמינא מה דלא יהבו לי רשותא למימר ושאלנא לון אמינא האי יקרא דמאן הוא אמרו לי מאינן דרחימו למאריהון בההוא עלמא וממה דחמית נפשאי ולבאי אתנהיר ועל דא אנפאי חייכין:</p>	<p>וראיתי את הכבוד של אותם שמסרו עצמם על קדושת רבונם, שהיו נכנסים בשלשה עשר נהרות אפרסמון טהור, והקדוש ברוך הוא משתעשע עמם. וראיתי מה שלא נתנו לי רשות לומר. ושאלתי אותם, אמרתי של מי הכבוד הזה. אמרו לי של אותם שאהבו את רבונם באותו העולם, וממה שראיתי הוארו נפשי ולבי, ועל כן פני מחייכות.</p>
<p>א"ל ר' אבא זכאה חולקך אבל אורייתא אסהיד בהו דכתיב (ישעיה סד ג) עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו א"ל ר' יהודה הא שאילו חברייא דא דכתיב יעשה תעשה מבעי ליה⁵⁵⁷⁸ א"ל הא אתמר אבל רזא דמלה היינו דכתיב (תהלים כז ד) לחזות בנעם יי' ולבקר בהיכלו ואוקמוה נעם יי'⁵⁵⁷⁹ ההוא דאתיא מעתיקא קדישא⁵⁵⁸⁰ דקב"ה משתעשע ביה⁵⁵⁸¹ דהא ההוא נעם⁵⁵⁸² מעתיקא נפקא וולבקר בהיכלו בהיכלא עילאה על כלאו אוף הכא עין לא ראתה אלהים זולתך⁵⁵⁸³ יעשה⁵⁵⁸⁴ מאן [ה]הוא</p>	<p>אמר לו רבי אבא, אשרי חלקך, אבל התורה מעידה עליהם שכתוב "עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו". אמר לו רבי יהודה הרי שאלו החברים זה שכתוב "יעשה" היה צריך לו להיות "תעשה". אמר לו, הרי נתבאר, אבל סוד הדבר היינו שכתוב "לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו" ופרשוה, "נועם ה'", אותו שבא מהעתיק הקדוש שהקדוש ברוך הוא משתעשע בו, שהרי אותו נועם יוצא מהעתיק. "ולבקר בהיכלו" בהיכל העליון על הכל. כמו כן כאן, "עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה", מי. אותו העתיק הנסתר של הכל שהרי</p>

⁵⁵⁷⁶ הענין כי בזוהר פרשת תרומה פירש כי הבינה נקראת אפרסמון בסוד כל(ו)לות עשר מדות בה כל אחת כלולה מעשר והיא משפעת לבנים והיינו מ' ס' שבמלת אפרסמון, עוד היא כלולה משלש עשרה מקורות בסוד שנים עשר גבולים והכח הכולל שהם שלשה עשר, ובהיות שלשה עשר אלו בסוד בחינתה הנקראת אפרסמון הם שלשה עשר טורין היינו עשר ספירות הנקראות הרים, ויש חילוק בין ה"ר לנה"ר, ובמקומות הרבה אומר י"ג נהרי אפרסמונא דכיא, והטעם כי נה"ר הוא סוד הזכ"ר וה"ר הוא סוד הנקבה, ולפיכך י"ג טורי אפרסמונא הם י"ב גבולים בבינה מצד המלכות שבה כדפירשנו, ונקראות דכיא להורות שאין אחיזה לחצונים בה כלל והיינו דכיא וכו' (אור יקר).

⁵⁵⁷⁷ הוא מתייחד עם המלכות על ידי התעוררות נשמת הצדיקים (אור יקר).

⁵⁵⁷⁸ פי' וכן למחכה לך מבעי ליה. כמ"ש בפ' פנחס דף רל"ט ע"א (מ"מ).

⁵⁵⁷⁹ כשתדקדק בלשונו תמצא שלש לשונות האחד נפק"א השני דאתי"א השלישי ביה תלי"א, עוד תמצא שלש לשונות אחרים האחד עתיקא קדישא השני עתיקא לבד השלישי עתיקא קדישא סתימא דכלא, והענין כי עתיקא סוד שלש ראשונות, והנה נועם ה' הוא סוד השפע והעדון הנשפע מאריך אנפין לתפארת והיינו ה' שהוא התפארת המשתעשע בו ומתעדן בו ועל ידו מתייחד עם כלתו והיינו שעשועו כנודע, והנה נועם זה יש לו בכתר דהיינו אריך אנפין שלשה בחינות, האחד מקום מציאותו והיינו בחכמה שבו, והשני מקום מוצאו לתפארת והוא הבינה, והשלישי תלייתו במקום גבוה והוא מקור נעלם והיינו הכתר בעצמו, והנה הכתר יתייחסו לו שלשה שמות בסוד אריך אנפין ועתיק יומין יתיב, האחד במציאותו למעלה בכתר לעצמו (אור יקר).

⁵⁵⁸⁰ שהיינו בואו מהחכמה בעצמה ולכן אמר "מעתיקא קדישא" כדפירשנו ונקרא ה' לא להורות שמוצאו מהשם אלא נועם שהשם מתנעם ומשתעשע בו (אור יקר), הבינה נקרא נועם בקבלתה מן הכתר הנועם העליון (רח"ו).

⁵⁵⁸¹ ואם תאמר ומה לתפארת עם מה שיוצא מחכמה שהיא למעלה ממנו (אור יקר), ז"א (מ"מ).

⁵⁵⁸² עם היות דאתיא מעתיקא קדישא כדאמרן עם כל זה (משאו) [מוצאו] ממקום יותר גלוי דהיינו מהבינה וזהו שאמר מעתיקא שהיא הבינה נפקא אל התפארת, ואם כן אתיא מחכמה ונפקא מבינה (אור יקר).

⁵⁵⁸³ שאין השגת הנועם הזה הבא אל התפארת המחכה לו בעולם הבא שהיא הבינה, אלא אלהים שהיא הבינה ובאדרא נדרש פסוק זה על בינה שבחכמה (אור יקר).

⁵⁵⁸⁴ ולא אמר תעשה לנוכח, מפני היותו תלוי השפעתו בכתר הנעלם ואין ראוי לומר כנגדו תעשה לנוכח אלא יעשה לנסתר, וזהו שאמר יעשה מאן שאותה מלה נעלמת (אור יקר). פי' ולכך לא כתיב תעשה למחכה לך דמשמע שקאי על בינה שנק' אלה"ם, אבל כיון דכתיב יעשה להורות דקאי על אריך המשפיע לבינה. ועיין בפ' פנחס דף רל"ט ע"ב שתיירן תירוץ אחר (מ"מ).

<p>עתיקא סתימא דכלא⁵⁵⁸⁵ דהא ביה תליא⁵⁵⁸⁶ א"ל ודאי הכי הוא זכאה חולקהון דאינון דרחימותא דמאריהון מתדבקן בהו לאלין לית שעורא לחולקהון בההוא עלמא:</p>	<p>בו תלוי. אמר לו, ודאי כך הוא. אשרי חלקם של אותם שבאהבת רבונם נדבקים בהם, לאלה אין שיעור לחלקם בעולם ההוא.</p>
<p>אמר ר' יצחק כמה מדורין⁵⁵⁸⁷ על מדורין אית להו לצדיקיא בההוא עלמא ומדורא עלאה דכלא אינון דרחימותא דמאריהון אתקשר בהו דהא מדוריהון אתקשר [בהיכלא דסליקן] (בכלא וסליקן) על כלא מ"ט בגין דקב"ה בהאי אתעטר⁵⁵⁸⁸ ת"ח (כלא⁵⁵⁸⁹) והיכלא דא אהבה אתקרי⁵⁵⁹⁰ ובגין אהבה קיימא כלא כמה דכתיב (שיה"ש ח ז) מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה וכלא ברחימותא קיימא דהא שמא קדישא הכי אשתכח דהא אוקמוה י' לא מתפרש קוצא דלעילא מן י' לעלמין⁵⁵⁹¹ דהא ברחימותא שריא עליה ולא מתפרש מניה לעלמין ה' הא אוקמוה [דיוד לא] (דלא) מתפרש מנה ואשתכחו כחדא בחביבותא לא אתפרשן דא מן דא וכגוונא דא ד"ו (י"ה) והא אתמר כמה דכתיב (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן יוצא ותדירו לעלמין בחביבותא אתדבקן:</p>	<p>אמר רבי יצחק כמה מדורים על מדורים יש לצדיקים בעולם ההוא, והמדור העליון של הכל אותם שנקשרה בהם אהבת רבונם, שהרי מדורם נקשר להיכל שעולה על הכל. למה. משום שהקדוש ברוך הוא מתעטר בזה. בא וראה (הכל אהבה) ההיכל הזה נקרא אהבה, ובשביל האהבה הכל קיים, ככתוב "מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה", והכל קיים באהבה שהרי השם הקדוש כך נמצא, שהרי פרשוה, י', לא נפרד הקוץ שלמעלה מן י' לעולמים, שהרי באהבה שורה עליו ולא נפרדת ממנו לעולמים. ה', הרי פרשוה שי' לא נפרדת ממנה ונמצאות יחד בחביבות לא נפרדות זו מזו, כדוגמת זה ה'. והרי נתבאר כמו שכתוב "ונהר יוצא מעדן" יוצא תמיד, לעולמים נדבקים בחביבות.</p>
<p>וה כדאתדבקן⁵⁵⁹² דא בדא אתדבקן בחביבותא כחדא (דא בדא ו' דא הוא תדיר) חתן בכלה דארחייהו תדיר בחביבותא ואשתכחו י' בה' ה' עם ו' ו' עם ה' ודא בדא אתקשר בחביבותא וכלא אהבה אקרו (ובג"כ כלא אהבה אקרי ודא בדא אתקשר</p>	<p>ו"ה נדבקות זו בזו, נדבקות יחד בחביבות, חתן עם כלה שדרכן תמיד נמצאת בחביבות. י' עם ה', ה' עם ו', ו' עם ה', וזו עם זו נקשרות בחביבות, והכל נקרא אהבה. ועל כן מי שאוהב את המלך הרי הוא נקשר באותה האהבה, ולכן "ואהבת את ה' אלהיך".</p>

⁵⁵⁸⁵ מורה העלמו אפילו משאר הספירות ובחינה זו היא בחינה נעלמת, השנית בהשתתף אל החכמה לבד ואז תקרא עתיקא קדישא לבד שאז מורה על החכמה הנקראת קדש, השלישי בהשתתפו אל הבינה ואז נקרא עתיקא סתם, והנה בזה יתבאר שינוי לשונו כי להורות על מקום מוצא הנועם בעצמו (אור יקר). ולהיותו סתום ונעלם אמר יעשה נסתר, ואם תאמר מה לך לכתר הנעלם בנועם דהא אמרת אתיא מחכמה ונפקא מבינה (אור יקר).

⁵⁵⁸⁶ דהיינו תלייתו שם, ותליא מורה היות התעוררות השפעתו מהכתר (אור יקר).
⁵⁵⁸⁷ הם שבעה היכלות לנשמות הצדיקים בגן עדן כדפירשו בזוהר פרשת תרומה, והיכל שביעי נגד החסד כנודע ובו בעלי האהבה (אור יקר).

⁵⁵⁸⁸ פירוש על ידי האהבה שהצדיקים עושים למטה גורמין למעלה שיתעטר הקב"ה בסוד האהב"ה דהיינו קשור ארבעה אותיות, דהיינו ו"ה חתן וכלתו וכתוב צאנה וראינה בנות ציון במלך שלמה דהיינו תפארת, בעטרת שעטרה לו אמו דהיינו הוא"ו שמתעטרת ב"ה בסוד תרין עטרין כדפירשנו בספ"ר בשער השמות (אור יקר).

⁵⁵⁸⁹ ר"ל כל ד' אותיות השם אינן מתפרשין, קוצו של יו"ד עם היר"ד. יו"ד עם ה"א, שהוא חכם בבינה, בעוקץ שלאחריו. וה"א בוא"ו, בוא"ו שבתוך ה"א. וא"ו עם ה"ה"א אחרונה ברגל ימין של ה"ה"א, כמו יו"ד עם ה"ה"א, כמ"ש בפרשת אחרי מות (סה ע"ב) (יהל אור).
⁵⁵⁹⁰ כל האצילות בכללות נקרא אהבה (רח"ו).

⁵⁵⁹¹ ור"ל אריך שהוא קוץ היר"ד לא מתפרש מאבא הנק' יו"ד. ונהר בינה. יוצא מעדן אבא. וגן הוא זעיר (מ"מ).
⁵⁵⁹² אתדבקן (דפ"ו).

<p>בחביבותא) וע"ד מאן דרחים למלכא הא אתקשר בההוא אהבה ובג"כ (דברים ו ה) ואהבת את יי' אלהיך:</p>	
<p>והיו הדברים האלה [ונג'] (דברים ו ו) ר' יצחק פתח (תהלים לה י) כל עצמותי תאמרנה יי' מי כמוך מציל עני מחוק ממנו ועני ואביון מגוזלו האי קרא דוד אמריה ברוחא דקודשא כל עצמותי תאמרנה וכי מאן חמא גרמי דאמרו שירתא אלא האי קרא בזמנא דקב"ה זמין לאחייא מתייא וזמין קב"ה לאתקנא גרמי(ה) ולקרבא כל חד וחד לאתרייהו (כמה) דכתיב (ישעיה לו ז) ותקרבו עצמות עצם אל עצמו וכתיבו (שם נח יא) ועצמותיך יחליץ בדין זמינין אינון למימר שירתא:</p>	<p>"והיו הדברים האלה וגו'", רבי יצחק פתח "כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך מציל עני מחזק ממנו ועני ואביון מגוזלו", פסוק זה אמר אותו דוד ברוח הקודש. "כל עצמותי תאמרנה", וכי מי ראה עצמות שאומרות שירה, אלא הפסוק הזה בזמן שהקדוש ברוך הוא עתיד להחיות את המתים, ועתיד הקדוש ברוך הוא לתקן את העצמות ולקרב כל אחת ואחת למקומו, שכתוב "ותקרבו עצמות עצם אל עצמו", וכתוב "ועצמותיך יחליץ", אז עתידות הן לומר שירה.</p>
<p>מאי שירתא אמרי יי' מי כמוך (מקדמי) ודא שירתא מעלייא ממה דאמרו ישראל על ימא דהא אינון לא אדכרו שמא קדישא אלא בתר תלת מלין דכתיב (שמות טו יא) מי כמוכה באלים יי' והכא אינון מקדמי לשמא קדישא דכתיב (תהלים לה י) יי' מי כמוך מציל עני מחוק ממנו דא יצר טוב מיצר רע בגין דיצה"ר תקיף הוא כאבנא כמה דכתיב (יחזקאל לו כו) והסירותי את לב האבן ויצ"ט הוא בשרא דכתיב (שם) ונתתי לכם לב בשר:</p>	<p>איזו שירה אומרות "ה' מי כמוך", (מקדימים) וזו השירה מעולה ממה שאמרו ישראל על הים, שהרי הם לא הזכירו את השם הקדוש אלא אחרי שלש מילים שכתוב "מי כמוכה באלים ה'", וכאן הם מקדימים את השם הקדוש, שכתוב "ה' מי כמוך". "מציל עני מחזק ממנו" זה יצר טוב מיצר הרע, משום שיצר הרע תקיף הוא כמו אבן, ככתוב "והסירותי את לב האבן", ויצר הטוב הוא בשר, שכתוב "ונתתי לכם לב בשר".</p>
<p>ת"ח יצר הרע למה הוא דומה בשעתא דאתי לאזדווגא בב"נ הוא כפרזלא עד דעאלין ליה בנורא בתר דיתחמם אתהדר כלא כנורא רבי חייא אמר יצר הרע כד אתי לאזדווגא ביה לב"נ דמי לב"נ דקריב לפתחא וחמי דלא אית מאן דמחי בידיה עאל לביתא ואתעביד ליה ארח חמא דלא אית מאן דמחי בידיה וייזיל (ואזיל) ליה לארחה כיון דעייל לביתא (דקריב ליה לפתחא) ולא אית דיומחי בידיה [אתמנא] (אתענג) עליה ואתעביד מאריה דביתא</p>	<p>בא וראה, יצר הרע למה הוא דומה, בשעה שהוא בא להזדווג עם האדם הוא כמו ברזל עד שמכניסים אותו לאש. אחר שיתחמם, הכל חוזר כאש. רבי חייא אמר, כשבא יצר הרע להזדווג עם האדם דומה לאיש שקרב לפתח ורואה שאין מי שמוחה בידו, נכנס לבית ונעשה לו אורח, רואה שאין מי שמוחה בידו וילך לו לדרכו, כיון שנכנס לבית ואין מי שימחה בידו, מתמנה עליו ונעשה בעל הבית</p>
<p>רסח/א</p>	
<p>עד דישתכח דכל ביתא קאים ברשותיה:</p>	<p>עד שנמצא שכל הבית עומד ברשותו.</p>
<p>[מאן] (מאן) אוליפנא מפרשתא דדוד אוליפנא מה כתיב (שמואל ב' יב ד) ויבא הלך לאיש העשיר הלך דקרוב לפתחא ולא בעי לאתעכבא תמן אלא למהך</p>	<p>ממי למדנו, מפרשת דוד למדנו, מה כתוב "ויבא הלך לאיש העשיר", הלך שקרב לפתח ולא רוצה להתעכב שם אלא ללכת לדרכו, כך הוא יצר הרע,</p>

<p>לאורחיה⁵⁵⁹³ כך הוא יצר הרע כמה דמקרב לביתא מתקרב גבי דב"נ אתער עליה ובהובא זעיר דא הוא (זעיר בחובא הוי) אורח עראי⁵⁵⁹⁴ חמי דלית דמחי בידיה מה כתיב (שם) לעשות לאורח הבא אליו אתעביד ליה אורח אכסנאי בביתא אתער עליה בחובוי ויתיר יומא חד או (חטאה יומא חד) תרין יומין כהאי אורח דשראן ליה ובביתא יומא חדא או ב' יומין (בגין דאיהו אורח) כיון דחמי דלית מאן דמחי בידיה מה כתיב (שם) ויעש לאיש הבא אליו אתעביד מארי דביתא כד"א (בראשית מב ל) האיש אדוני הארץ (רות א ג) איש נעמי כך הוא יצר הרע אתעביד לקבליה דב"נ איש בעל הבית הא אתקשר ב"נ בפולחניה והוא עביד ביה ורעותיהו (רעותא):</p>	<p>כמו שקרב לבית מתקרב לאדם מתעורר עליו בחטא קטן, זהו אורח עראי. רואה שאין מי שמוחה בידו, מה כתוב "לעשות לאורח הבא אליו" נעשה לו אורח אכסנאי בבית. מתעורר עליו בחטא יותר יום אחד או יומים כאורח הזה שמששים אותו בבית יום אחד או יומיים (בגלל שהוא אורח). כיון שרואה שאין מי שמוחה בידו, מה כתוב "וַיַּעַשׂה לַאִישׁ הַבֵּא אֵלָיו". נעשה בעל הבית, כמו שנאמר "האיש אדוני הארץ", "איש נעמי", כך הוא יצר הרע נעשה כנגד האדם "איש", בעל הבית, והנה נקשר האדם לעבודתו והוא עושה בו כרצונו.</p>
<p>וע"ד בעי ב"נ לשואה מלין דאורייתא עליה [תדיר] בגין דיהא אהוא יצה"ו תביר(א) בהו דלית ליה מקטרגא ליצר הרע בר מלי דאורייתא וע"ד כתיב (דברים ו ו) והיו הדברים האלה וגו' על לבבך על תרי יצרך⁵⁵⁹⁵ יצר הטוב אתעטר בהו ויצר הרע אתכנע בהו א"ר יהודה⁵⁵⁹⁶ יצר הטוב מה בעי מלי דאורייתא א"ל יצר הטוב אתעטר בהו ויצר הרע כיון דחמי ב"נ לא תב ולא בעי לאשתדלא באורייתא כדין הוא סליק לעילא ואוליק עליה חובה הה"ד (משלי ג לה) וכסילים מרים קלון:</p>	<p>ועל כן צריך אדם לשים דברי תורה עליו תמיד, כדי שיהיה אותו יצר הרע שבור מהם, שאין ליצר הרע מקטרג חוץ מדברי תורה, ועל כן כתוב "והיו הדברים האלה וגו' על לבבך", על שני יצריך, שיצר הטוב מתעטר בהם ויצר הרע נכנע בהם. אמר רבי יהודה, מה יצר הטוב צריך דברי תורה, אמר לו, יצר הטוב מתעטר בהם, ויצר הרע כיון שרואה שאדם לא שב ולא רוצה לעסוק בתורה, אז הוא עולה למעלה ומלמד עליו חובה, זהו שכתוב "וכסילים מרים קלון".</p>
<p>כד אתא ר"ש אמר הא ודאי פרשתא דק"ש רמיזא ביה ו'א אמירן כמה דאוקמוה וזהכי הוא ודאי (והכא) והיו הדברים האלה כללא דעשר אמירן אינון ובג"כ י' פקודין אית הכא לקבל י' פקודין⁵⁵⁹⁷ דאורייתא ומאן אינון (דברים ו ז-ט) ושננתם לבניך⁵⁵⁹⁸</p>	<p>כשבא רבי שמעון אמר, הרי ודאי פרשת קריאת שמע רמוזה בה עשר אמירות כמו שבארוה, וכך הוא ודאי. "והיו הדברים האלה" הם הכלל של עשר האמירות, ולכן יש כאן עשר מצוות כנגד עשר מצוות של התורה. ומי הן, "ושננתם לבניך", "ודברת בם", "בשבתך בביתך", "ובלכתך בדרך", "ובשכבך", "ובקומך", "וקשרתם לאות</p>

⁵⁵⁹³ לארחיה (דפ"ו).

⁵⁵⁹⁴ פי' כאורח שאין מתעכב אלא הולך לדרכו מיד והיינו הלך דקרא (מ"מ).

⁵⁵⁹⁵ יצריך (דפ"ו).

⁵⁵⁹⁶ ה"ג על לבבך על תרי יצרך א"ר יהודה יצר הטוב וכו' - דאי כגירסא שלפנינו מאי קא מקשה

ר' יהודה הרי כבר אמר יצה"ט אתעטר בהו (מ"מ).

⁵⁵⁹⁷ הם עשרת הדברות כדמפרש לקמיה (אור יקר).

⁵⁵⁹⁸ הא', הוא כנגד אנכי ה' אלהיך כל המלמד את בן חבירו תורה כאלו קבלה מהר סיני כדכתיב

והודעתם לבניך וסמיק ליה יום אשר עמדת לפני ה' אלהיך בחורב, והיינו אנכי ה' אלהיך, והיינו קבלת אלהותו ותורתו לו ולבניו ולתלמידיו (אור יקר).

<p>ודברת במ⁵⁵⁹⁹ בשבתך בביתך⁵⁶⁰⁰ ובלכתך בדרך⁵⁶⁰¹ ובשכבך⁵⁶⁰² ובקומך⁵⁶⁰³ וקשרתם לאות על ידיך⁵⁶⁰⁴ והיו לטומפות בין עיניך⁵⁶⁰⁵ וכתבתם⁵⁶⁰⁶ על מזוזות ביתך ובשעריך⁵⁶⁰⁷ הא י לקבל י אמירן וע"ד פרשיין אלין כלל רב אינון באורייתא זכאה חולקיה מאן דאשלים ליה בכל יומא תרי זמני⁵⁶⁰⁸ דהא אתקדש בפומיה שמא קדישא כדקא יאות:</p>	<p>על ידך", "והיו לטומפות בין עיניך", וכתבתם על מזוזות ביתך", "ובשעריך", הרי עשר כנגד עשר אמירות. ועל כן הפרשיות הללו הן כלל גדול בתורה, אשרי חלקו של מי שמשלים אותו בכל יום פעמים, שהרי התקדש בפיו השם הקדוש כראוי.</p>
<p>ר' אחא הוה קאים עמיה דר' אלעזר ליליא חר בתר פלגות ליליא והווי משתדלי באורייתא פתח ר' אלעזר (נ"א ר' אחא) ואמר (דברים ל כ) כי הוא חיך ואורך ימך וגו' ת"ח על כל תנאי⁵⁶⁰⁹ (נ"א פקודין) דגזר קב"ה כד עאלו לארעא דישראל גזרה דאורייתא הוה מאי טעמא בגין דשכינתא</p>	<p>רבי אחא היה עומד עם רבי אלעזר לילה אחד אחרי חצות הלילה והיו עוסקים בתורה. פתח רבי אלעזר (רבי אחא) ואמר, "כי הוא חיך ואורך ימך וגו'", בא וראה, על כל התנאים (המצוות) שגזר הקדוש ברוך הוא כשנכנסו לארץ ישראל גזרת התורה היתה, למה, משום שהשכינה לא מתיישבת בארץ אלא בתורה, ולא מתיישבת למעלה אלא בתורה.</p>

⁵⁵⁹⁹ הב', פירשו רז"ל במ ולא בדברים בטלים והיינו לא יהיה לך אלהים אחרים על פני, כי דברים בטלים היינו אלהים אחרים ודאי (אור יקר).

⁵⁶⁰⁰ הג', כנגד לא תשא את שם ה' אלהיך וכו' דהיינו שהאדם יוצא לחוץ לקליפות מביתו הקדוש, כי השכינה נקראת בית, והיינו בהיותו נושא שם ה' לשוא וגורם שיסתלק התפארת מהמלכות, והיינו בשבתך בביתך כי 'סילוק התפארת גורם גלות שכינה וישראל מתתרכין מארץ ישראל וגולים לחוץ לקליפות (אור יקר).

⁵⁶⁰¹ הד', כנגד זכור את יום השבת לקדשו וכו', דהיינו אם תשיב משבת רגלך שיהיה ניכר בהלוכו, והשכינה עולה אז דרך היסוד לתפארת, והיינו נמי ובלכתך בדרך כענין דרך ככב מיעקב (אור יקר).

⁵⁶⁰² הה', כנגד כבוד את אביך ואת אמך שהם גרמו לך על ידי משכב, ועוד כתיב ושכבתי עם אבותי ואין לך כבוד אב ואם אלא שיזכה האדם לשכב עמהם ולא יפרד מהם לרעתו, עוד אביך ואמך עילאין והיינו על ידי שיגרום הייחוד בין תפארת ומלכות שהם אביו ואמו כי נשמתין מזווגא דקב"ה ושכינתיה וכבודם בייחודם, ועוד כב"ד לשון כבוד חכמים כי כבוד מסטרא דחכמה והכי סליק כב"ד ל"ב נתיבות חכמה, ונודע כי הייחוד מצד החכמה כדפירשו בזהוהר בפרשת אמור בפסוק וגם אמנה אחותי בת אבי היא וכו', והיינו ובשכבך, ודאי שכיבתך שאתה גורם למעלה (אור יקר).

⁵⁶⁰³ הו', כנגד ובקומך כדכתיב כי כאשר יקום איש על רעהו ורצחו נפש יהיה הקימה לטוב לקדושה ולא לשפיכות דמים (אור יקר).

⁵⁶⁰⁴ ידך (דפ"ו), הז', כנגד לא תנאף כי התפילין הם קשור לשמאל ששם יצר הרע כדי שלא ינאף, ומה גם הנואפים בידים וכיוצא (אור יקר).

⁵⁶⁰⁵ הח', כנגד לא תגנוב כי העינים חומדים ואחר כך גונב, ועוד וקשרתם תפלה של יד היינו לא תנאף שגורם ששכינה למעלה נכנסת לקליפות בסוד ער"ה רע ו"ה כנודע, ושכינה נבדלת מאלוף נעוריה, ובין ו' לה' מבדיל ר"ע וזהו שאמר "וקשרתם" שלעולם תהיה שכינה נקשרת בבעלה, "והיו לטומפות" אזהרה שלא יפגום במוחא דמלכא ולעולם אימא עילאה רביעא על בנין, ולא תגנוב אזהרה לגנוב נפשות וגורם דאימא לא רביעא על בריה ודאי (אור יקר).

⁵⁶⁰⁶ הט' כנגד לא תענה ברעך עד וכו' כדפירשנו לעיל שמי שאין לו מזוזה בפתחו כמעיד עדות שקר, ועוד גורם שאותו עד שקר שהוא היה שידא דקאי בפתחא שיקלל אותו ויעלה למעלה לפני הקב"ה, להעיד עליו, ורעך היינו הקב"ה, "ולא תענה" לא תגרום שיעיד לפני הקב"ה שהוא רעך עד שקר שהוא המזיק, אף על פי שהוא מעיד על האמת סוף סוף מסטרא דשקר הוי (אור יקר).

⁵⁶⁰⁷ הי' כנגד לא תחמוד בית רעך וכו' ומי גורם זה שמא קדישא דלא רשים בתרע ביתיה לאסהדא עלוי בצאתו ובבואו לא תרצה יותר מריוח שלך, ועוד בהיות מזוזה בפתחו נח לו שלא יביא שאינו שלו לתוך ביתו וכיוצא (אור יקר).

⁵⁶⁰⁸ זימני (דפ"ו).

⁵⁶⁰⁹ כגון ולא תקיא אתכם הארץ וגומ', כמה מצוות שהם קיומם תנאי לשיבת הארץ, העולה על כולם עסק התורה (אור יקר).

<p>לא מתיישבא ובארעא⁵⁶¹⁰ (בעלמא) אלא באורייתא ולא מתיישבא לעילא⁵⁶¹¹ אלא באורייתא:</p>	
<p>דהכי אמר (ר' שמעון) אבא תורה [שבכתב] (שבע"פ) לא אשתמודעא⁵⁶¹² אלא בגין תורה [שבע"פ] (שבכתב) שכינתא לא מתיישבא לעילא ותתא אלא עם תורה [דלתתא] דכל זמנא דאורייתא אשתכח עמיה [דבר נש] יכלא למיקם בעלמא [ג"א] שבכתב לא אשתמודעא⁵⁶¹³ אלא בגין תורה שבע"פ ותורה שבע"פ לא אשתמודעא אלא מתורה שבכתב ודאי כלל הצריך לפרט ופרט הצריך לכלל, השכינה לא מתיישבת למעלה אלא בתורה שלמטה שכל זמן שהתורה נמצאת יכולה להתקיים בעולם, זהו שכתוב "כי הוא חי"ך ואורך ימ"ך לשבת על האדמה", "על האדמה" סתם, ואם לא, שמפסיק דברי תורה לא יכולה לעמוד, שכתוב "על מה אבדה הארץ", וכתוב "ויאמר ה' על עזבם את תורת".</p>	<p>שכך אמר (רבי שמעון) אבא, תורה שבעל פה לא נודעת אלא בשביל תורה שבכתב, השכינה לא מתיישבת למעלה ולמטה אלא עם התורה שלמטה, שכל זמן שהתורה נמצאת עם האדם יכול לעמוד בעולם ([תורה] שבכתב לא נודעת אלא משום תורה שבעל פה, ותורה שבעל פה לא נודעת אלא מתורה שבכתב, ודאי כלל הצריך לפרט ופרט הצריך לכלל, השכינה לא מתיישבת למעלה אלא בתורה שלמטה שכל זמן שהתורה נמצאת יכולה להתקיים בעולם, זהו שכתוב "כי הוא חי"ך ואורך ימ"ך לשבת על האדמה", "על האדמה" סתם, ואם לא, שמפסיק דברי תורה לא יכולה לעמוד, שכתוב "על מה אבדה הארץ", וכתוב "ויאמר ה' על עזבם את תורת".</p>
<p>עד דהוו יתבי מאיך ר' שמעון רישיה אמר ודאי הכי הוא ודא הוא רוא דאשכתנא בספרא דרב המנונא סבא ואוקים קרא [דא] ברוא דכנסת ישראל דכתיב (שמות כא י) שארה כסותה ועונתה לא יגרע ואי אתמנעו מנה מה כתיב (שם יא) ויצאה חנם אין כסף⁵⁶¹⁴ כד"א (ישעיה נ א) איזה⁵⁶¹⁵ ספר כריתות אמכם אשר שלחתי וכתיב (שם נב ג) חנם נמכרתם ולא בכסף תגאלו ומאן דמנע אורייתא [מינה]⁵⁶¹⁶ (מינה) כמאן דנסב מארי (ס"א שארה) דאתתא ומנע ליה מנה דהא⁵⁶¹⁷ אשתארת כארמלתא ולא ארמלתא דה"ד (איכה א א) היתה כאלמנה ולא אלמנה:</p>	<p>בעודם יושבים הנמ"ך רבי שמעון את ראשו ואמר, ודאי כך הוא, וזהו הסוד שמצאנו בספרו של רב המנונא סבא, וביאר הפסוק הזה בסוד של כנסת ישראל שכתוב "שארה כסותה ועונתה לא יגרע", ואם מונעים ממנה מה כתוב, "ויצאה חנם אין כסף", כמו שנאמר "אי זה ספר כריתות אמכם אשר שלחתי", וכתוב "חנם נמכרתם ולא בכסף תגאלו", ומי שמונע ממנה תורה כמי שלוקח בעל (שארה) של אשה ומונע אותו ממנה, שזו נשארת כאלמנה ולא אלמנה, זהו שכתוב "היתה כאלמנה" ולא אלמנה.</p>
<p>יתבו אתעסקו באורייתא עד דנהיר יומא</p>	<p>ישבו ועסקו בתורה עד שהאיר</p>

⁵⁶¹⁰ להתייחד עם התפארת, ועל ידי ישובה למטה מקבלת התעוררות להתייחד למעלה כדפירשנו בספ"ר בשער מהות והנהגה (אור יקר).
⁵⁶¹¹ להשפיע בתחתונים (אור יקר).
⁵⁶¹² אשתמודע (דפ"ו).
⁵⁶¹³ שמ' הנק' תורה שבע"פ היא מגלה הארות זעיר הנק' תורה שבכתב (מ"מ).
⁵⁶¹⁴ פי' ויצאה בגלות ונמכרו חנם. ומ"ש אין כסף היינו שנגאלים בלי כסף כמ"ש ולא בכסף תגאלו (מ"מ).
⁵⁶¹⁵ אי זה (דפ"ו).
⁵⁶¹⁶ מנה (דפ"ו). שאינו עוסק בתורה לתקן המלכות (מ"מ).
⁵⁶¹⁷ דא (דפ"ו).

<p>בתר דנהיר יומא קמו ואזלו עד דהו אזל⁵⁶¹⁸ חמו חד גבר דהוה אזיל בארחה ורישיה עטיף קריבו גביה והוה רחיש</p>	<p>היום. אחר שהאיר היום קמו והלכו, בעוד שהיו הולכים, ראו איש אחד שהיה הולך בדרך וראשו עטוף. קרבו אליו, והיה נע</p>
<p>רסח/ב</p>	
<p>בשפותיה ולא אתיב לון מדי⁵⁶¹⁹ אמר רבי אלעזר ודאי האי אמלך במאריה יתיב רבי אלעזר ורבי אחא וצלו עלותא וההוא גבר קאים בקיומיה באתר אחרא בתר דסיימו עלותא אזלו בארחה וההוא גברא אשתמיט מנייהו אמר רבי אלעזר האי גברא או טפשא הוא או ארחוי לא מתישרן אמר נתעסק באורייתא דהא שעתא היא:</p>	<p>בשפתותיו ולא השיב להם דבר. אמר רבי אלעזר ודאי זה נמלך ברבוננו. ישבו רבי אלעזר ורבי אחא והתפללו תפלה, ואותו האיש עמד במקומו במקום אחר. אחר שסיימו את התפלה הלכו לדרך ואותו האיש נשמט מהם. אמר רבי אלעזר האיש הזה או שהוא טפש או שדרכיו לא ישרות. אמר, נעסוק בתורה שהרי השעה היא לזה.</p>
<p>פתח רבי אלעזר ואמר (משלי ג לה) כבוד חכמים ינחלו וכסילים מרים קלון כבוד חכמים ינחלו זכאין אינון דמתעסקי באורייתא עד לא פתח מלה קריב ההוא בר נש גבייהו אמר ר' אלעזר לית לן למפסק מלי דאורייתא דכל מאן דאשתדל באורייתא זכי למירת ירותא דאחסנא דלעילא⁵⁶²⁰ ביקרא דמלכא עלאה⁵⁶²¹ וקדישא (קדישה) זוכי למירת ירותא דאחסנא בהאי עלמא⁵⁶²² ומאי איהו ההוא דאקרי כבוד יי⁵⁶²³ דלא פסק מנייהו לעלמא הה"ד כבוד חכמים ינחלו ההוא דאקרי כבוד יי⁵⁶²⁴:</p>	<p>פתח רבי אלעזר ואמר, "כבוד חכמים ינחלו וכסילים מרים קלון", "כבוד חכמים ינחלו" אשרי אותם שעוסקים בתורה. וטרם שפתח בדבר, קרב אליהם אותו אדם, אמר רבי אלעזר אין לנו להפסיק בדברי תורה, שכל מי שעוסק בתורה זוכה לרשת ירושה של הנחלה שלמעלה בכבוד של המלך העליון הקדוש, וזוכה לרשת ירושה של נחלה בעולם הזה ומה היא, אותו שנקרא "כבוד ה'" שלא פוסק מהם לעולם, זהו שכתוב "כבוד חכמים ינחלו", אותו שנקרא "כבוד ה'".</p>
<p>וכסילים מרים קלון מאי הוא ת"ח כד בר נש אזל בארחה מישר קמי קודשא ב"ה ואשתדל באורייתא הא ההוא כבוד יי⁵⁶²⁵ וריתו (ירים) לגרמיה וכמה אפטרופסין</p>	<p>"וכסילים מרים קלון", מה הוא, בא וראה, כשאדם הולך בדרך ישרה לפני הקדוש ברוך הוא ועוסק בתורה הרי אותו "כבוד ה'" הוא יורש לעצמו,</p>

⁵⁶¹⁸ אזלו (דפ"ו).

⁵⁶¹⁹ שאירע לו כמו לאותו חכם הנזכר סוף פ' מקץ דאקדים שלם לחייבא וכו' וקיבל על עצמו שלא יקדים שלום אלא למי שמכירו ואפשר שהחכם הזה הוא הנז' שם (מ"מ).

⁵⁶²⁰ בעולם הנשמות (אור יקר). פ' מלכות (מ"מ).

⁵⁶²¹ סוד טפת הייחוד שהקב"ה משתעשע עם הצדיקים והוא נקרא כבוד"ד בסוד החכמה בעלת ל"ב נתיבות כחשבון כבוד"ד, ולכן יתייחס לחכמים וזהו שאמר כבוד חכמים ינחלו (אור יקר). פי' זעיר (מ"מ).

⁵⁶²² בגוף ונפש (אור יקר).

⁵⁶²³ פירוש מלכות (מ"מ).

⁵⁶²⁴ עי' תיקר"ז ו ע"א: כבוד חכמים ינחלו (משלי ג לה) ואוקמוהו רבנן דמתניתין אין כבוד אלא תורה ואית כבוד נברא ואית כבוד נאצל מסטרא דאורייתא דבריאיה אתמר בישראל כי לי בני ישראל עבדים (ויקרא כה נה) ומסטרא דאצילות בנינים אתם לה' וגו' (דברים יד א). הסדר שניתנה לנו הנה הוא רק ע"י יסוד מציאות הטבע אשר מאחר ששת ימי בראשית, ואחר החטא דעץ הדעת, והיא אשר ניתנה לנו בסידורה שלפנינו, כאשר לא זכינו להלוחות הראשונות, והיא אורייתא דבריאיה, עולם הכסא, ששם הוא הגילוי דשם אלהים, גימט' הטבע, וניתנה לנו כמו שהיא מסודר בעולם הבריאה, ולכך נקראת תורת הבריאה (הקדו"ש סד ע"ד). שאמרו בזוה"ק (פרשת בראשית כ"ג סע"א) ובתז"ח (דף מ"א ע"ב) שהתורה שלנו היא התורה דבריאיה, כי היא נשתלשל מהתורה דאצילות ונתלבשה בלבושין דבי"ע, ונמשך אלינו כמו שהיא מסודרת בעולם הבריאה (ביאורים ח"א פה ע"ג).

⁵⁶²⁵ פי' מלכות המתרוממת למעלה (מ"מ).

<p>סניגורין משתכח⁵⁶²⁶ לעילא עליה ורב"נא וכלהו אולפיין עליה זכו קמי מלכא קדישא ואי בר נש לא אשתדל באורייתא ולא אזל בארחה דמאריה הוא עביד קטיגורא עליה וההוא קטיגורא שאט באוירא (ואזיל ליה) ולא סליק לעילא דלמא יתוב⁵⁶²⁷ אדם מחובוי כיון דחמי דבר נש לא תב⁵⁶²⁸ ולא בעי לאשתדלא באורייתא כדין הוא סליק לעילא ואוליף עליה חובא הה"ד וכסילים מרים קלון⁵⁶²⁹ וסליק לעילא ועבד אקטרוגא (מקטרגא):</p>	<p>וכמה אפוטרופסים סנגורים נמצאים למעלה על האדם, וכולם מלמדים עליו זכות לפני המלך הקדוש. ואם אין האדם עוסק בתורה, ולא הולך בדרך רבונו, הוא עושה עליו קטגור, ואותו קטגור משוטט באויר (והולך לו) ולא עולה למעלה אולי ישוב האדם מחטאו. כיון שרואה שאין האדם שב, ולא רוצה לעסוק בתורה, אז הוא עולה למעלה ומלמד עליו חובה, זהו שכתוב "וכסילים מרים קלון", ועולה למעלה ועושה קטרוג.</p>
<p>פתח ואמר (זכריה יד יח) ואם משפחת מצרים לא תעלה ולא באה ולא עליהם תהיה המגפה וגו' מאי שנא מצרים הכא מכל שאר עמין דהא לכלהו כתיב (שם יז) ולא עליהם יהיה הגשם והכא לא אלא הא אוקמוה חברייא⁵⁶³⁰ דהא ארעא דמצרים לא אצטריך למטרא וע"ד לאו היא בכללא דאינון ודבען (דיבדון) מטרא אבל אינון דינא אחרא אסתלק עליהו ושפיר קאמרו:</p>	<p>פתח ואמר, "ואם משפחת מצרים לא תעלה ולא באה ולא עליהם תהיה המגפה וגו'", מה שונה מצרים כאן מכל שאר העמים, שהרי לכולם כתוב "ולא עליהם יהיה הגשם" וכאן לא, אלא הרי פרשוה החברים, שהרי ארץ מצרים אינה צריכה מטר, ועל כן אינה בכלל אותן שצריכות מטר, אבל הם דין אחר עולה עליהם ויפה אמרו.</p>
<p>ת"ח כתיב (דברים יא י) כי הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה לא כארץ מצרים היא אשר יצאתם משם וגו'⁵⁶³¹ דהא נהרא סליק ומנוויה⁵⁶³² משתקייא ארעא אבל הכא למטר השמים תשתה מים דהא ארעא קדישא מן שמיא אתשקייא תדיר⁵⁶³³ וכד ישראל הו עסקין באורייתא הוה אתשקייא</p>	<p>בא וראה, כתוב "כי הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה לא כארץ מצרים היא אשר יצאתם משם וגו'", שהרי הנהר העולה, ממנו מושקת הארץ, אבל כאן "למטר השמים תשתה מים", שהרי הארץ הקדושה מושקת תמיד מן השמים. וכשישראל היו עוסקים בתורה היתה מושקת כראוי,</p>

⁵⁶²⁶ אשתכחו (דפ"ו).

⁵⁶²⁷ יתיב (דפ"ו).

⁵⁶²⁸ כי זה יקרא כסיל שחטא ושנה ולא שב (אור יקר).

⁵⁶²⁹ המקטרג המודיע קלונו, גורם שיהיה לו כח לעלות על ידי משובתו (אור יקר).

⁵⁶³⁰ פשוטו כמ"ש רד"ק ולא עליהם ר"ל בלאו הכי הגשמים אינם יורדים במצרים לכך לא יתקללו בעצירת גשמים כשאר האומות. כי מצרים בלאו הכי "ולא עליהם". אלא הקללה שלהם תהיה המגפה אשר יגוף וכו' הצובאים על ירושלים וכו' (מ"מ).

⁵⁶³¹ עי' ספר הליקוטים עקב יא: כבר ידעת, מ"ש מורי ז"ל בדרוש בני חת ע"ש, כי היסוד יש בו ב' צינורות. וצינור הזרע הוא בסוד ז', שביעי קדש, והצינור המוציא המותרות, בסוד בני חת, ומשם ניזונין בני חת, מקצת טיפות היוצאים עם מי הרגלים. והנה יניקת המצרים, היה ממותרות טיפות הללו, כמ"ש בס"ה פ' בא באורך, וז"ש כי ארץ ישראל אינו כארץ מצרים, שהשקאתו ברגליך. פירוש, מהמים הנקראים מי רגלים, וזהו כגן הירק, אותיות קרי. כלומר, טפות מותרות בבחינת קרי, אבל ארץ ישראל, שהוא אשת ישראל, נוקבא דז"א, יונק מצינור הז' עצמו. וזהו למטר השמים, שהוא רמ"ח עלמין דאתגלין בפום אמה, גימטריא מט"ר, ומשם תשתה, לא מצינור הח'.

⁵⁶³² מניה (דפ"ו).

⁵⁶³³ כלומר מתפארת הנקרא שמים ומשם יונקת ארץ ישראל שהיא המלכות, ולפי זה קשה מצרים השותה מן הנהר מאי ניהו, ולפי מה שפירשו רבותינו ז"ל כי יוסף השליכוהו בנהר עד שהוציאו משם משה רבינו ע"ה נראה שהוא יסוד, וכן כל מצרים היתה נזונית על ידי הקדושה על ידי יוסף כנודע, והנה הנהר הזה הגשמי הוא פישון לשון פריה ורביה, וכן פרו ורבו מתרגמינן פושו וסגו, והנהר היה קדוש וכן הוא גבול לארץ ישראל שהיא עומדת בין פרת ובין פישון שהוא נילוס כנודע, וכשבא משה רבינו ע"ה סלק משם היסוד והיינו עלי שור ונשאר הנהר בלי קדושה (אור יקר).

<p>כדקא יאות ומאן דמנע אורייתא מנה כאילו מנע טב מן כל עלמא עאלו לנו מערתא חדא דהוה בארחהא עאל ההוא גבר עמהון יתבו:</p>	<p>ומי שמונע ממנה תורה כאלו מונע טוב מכל העולם. נכנסו לתוך מערה אחת שהיתה בדרך. נכנס עמהם האיש ההוא, ישבו.</p>
<p>פתח ההוא גברא ואמר (שמות לג יא) ודבר יי' אל משה פנים אל פנים כאשר ידבר וגו' האי קרא לאו רישיה סיפיה ולא סיפיה רישיה ולא מלה דא כמלה דא בקדמיתא ודבר יי' אל משה פנים אל פנים שפיר לבתר ושב אל המחנה לבתר ומשרתו יהושע בן נון נער מהו א"ר אלעזר ודאי קב"ה אתרעי ביקרא דילן דהשתא זונגא [דשכינתא] דילן⁵⁶³⁴ זונגא⁵⁶³⁵ ושכינתא לא אתעדי מן מאן דפתח פתחא לימא מלה:</p>	<p>פתח האיש ההוא ואמר, "ודבר ה' אל משה פנים אל פנים כאשר ידבר וגו'", הפסוק הזה אין ראשו סופו ואין סופו ראשו, ולא מלה זו כמלה זו. בתחלה, "ודבר ה' אל משה פנים אל פנים", יפה, אחר כך "ושב אל המחנה", אחר כך "ומשרתו יהושע בן נון נער" מהו. אמר רבי אלעזר, ודאי הקדוש ברוך הוא רוצה בכבודנו, שכעת הזווג שלנו עם השכינה והשכינה לא סרה מעמנו, מי שפותח פתח יאמר דבר.</p>
<p>פתח ואמר ודבר יי' אל משה פנים אל פנים בכמה דרגין עלאין ויקירין אתפרש משה נביאה מהימנא על כל שאר נביאי דעלמא דהא כלהו לקבליה כקוף בפני בני נשא שאר נביאי הוּו מסתכלי באספקלריא דלא נהיר⁵⁶³⁶ ועם כל דא לא הוּו זקפן אנפין לעילא לאסתכלא אלא כמה דכתיב (דניאל י ט) ואני הייתי נרדם על פני ופני ארצה ולא עוד אלא דמלין לא הוּו גבייהו באתגלייא:</p>	<p>פתח ואמר, "ודבר ה' אל משה פנים אל פנים", בכמה דרגות עליונות ונכבדות הופרש משה הנביא הנאמן על כל שאר נביאי העולם, שהרי כולם כנגדו כמו קוף בפני בני אדם, שאר הנביאים היו מסתכלים באספקלריה שאינה מאירה, ועם כל זה לא היו זוקפים פנים למעלה להסתכל, אלא כמו שכתוב "ואני הייתי נרדם על פני ופני ארצה", ולא עוד, אלא שהדברים לא היו אליהם בגלוי.</p>
<p>ומשה נביאה מהימנא לאו הכי דהוא הוה מסתכל באספקלריא [דנהרא]⁵⁶³⁷ (נהיר) וקאים בקיומיה ולא עוד אלא דהוה זקיף רישא לאסתכלא כמאן דאמר לחבריה זקיף רישך ויסתכלון אנפך באנפי בגין דתנדע מלי⁵⁶³⁸ כך משה פנים אל פנים זקיף רישא בלא דחילו אנפוי זקפאן ומסתכל</p>	<p>ומשה הנביא הנאמן לא כך, שהוא היה מסתכל באספקלריה המאירה, ועומד בקיומו. ולא עוד, אלא שהיה זוקף ראש להסתכל, כמי שאומר לחברו זקיף ראשך ויסתכלו פניך בפני כדי שתדע הדברים שלי, כך משה פנים אל פנים, זוקף ראש בלי פחד, פנים זקופות ומסתכל</p>
<p>רס"א</p>	
<p>בזיו יקרא עלאה ולא אשתני דעתוי ואנפוי כשאר נביאין דכד הוּו נבאן (ס"א</p>	<p>בזיו הכבוד העליון, ולא השתנתה דעתו ופניו כמו שאר הנביאים, שכשהיו מתנבאים (רוצים) להסתכל</p>

⁵⁶³⁴ כדתנן שלשה שיושבין וכו' (אור יקר).

⁵⁶³⁵ בשכינתא (דפ"ק).

⁵⁶³⁶ היא המלכות (ו)כשהיא מתגלית בסוד כסא הכבוד למטה בהיכל נוגה או עצם השמים, והיינו ויראו את אלהי ישראל שהיא מלכות, ותחת רגליו שהיא כסא הכבוד כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטוהר (אור יקר).

⁵⁶³⁷ התפארת המאיר דרך כסא הכבוד בהיכל הרצון וכבר הארכתי בנבואתו במקום אחר (אור יקר).

⁵⁶³⁸ פי' לפי שאמר בשאר נביאים יש בהם ג' עניינים: א', דמתנבאי מאספקלריא דלא נהרא. ב', שנופלים על פניהם. ג', דמלין לא הוּו גבייהו באתגלייא. אבל מרע"ה מתנבא מאספקלריא דנהרא. וכנגד הב' אמר זקיף רישך ויסתכלון אנפך באנפאי. וכנגד הג' אמר בגין דתנדע מלי ירצה מלין באתגלייא. ומ"ש לקמן נפקי מרשותיהו וכו' הם שנויים אחרים ביניהם מלבד אלה הנז' (מ"מ).

<p>בעאן) לאסתכלא נפקי⁵⁶³⁹ מרשותיהו ומדעתיהו ואשתני זיו אנפייהו ולא הוו ידעי מהאי עלמא כלום ומשה לאו הכי דמשה בההוא דרגא עלאה ממש הוה מסתכל ולא נפק מרשותיה⁵⁶⁴⁰ ומן דעתיה דהא בשעתא דהוה מסתכל בזיו יקרא עלאה מיד (שמות לג יא) ושב אל המחנה למלא עמהון בכל מה דאצטריכאן ודעתוי מתישבא ביה כקדמיתא ויתיר ודא הוא ושב אל המחנה ומשרתו יהושע⁵⁶⁴¹ בן נון נער ודא⁵⁶⁴² דהוה יניק מתוך האהל ואוליף⁵⁶⁴³ לאסתכלא ברוח קודשא כד"א (שמואל א' ג א) והנער שמואל משרת [את] [לפני] יי⁵⁶⁴⁴:</p>	<p>יצאו מיכולתם ומדעתם והשתנה זיו פניהם ולא היו יודעים מהעולם הזה כלום, ומשה לא כן, שמשה היה מסתכל ממש בדרגה העליונה ההיא ולא יצא מיכולתו ומדעתו, שהרי בשעה שהיה מסתכל בזיו הכבוד העליון מיד "ושב אל המחנה" לדבר עמהם בכל מה שהצטרכו ודעתו מתישבת בו כבראשונה ויותר, וזהו "ושב אל המחנה". "ומשרתו יהושע בן נון נער", ודאי שהיה יונק מתוך האהל ולמד להסתכל ברוח הקודש, כמו שנאמר "והנער שמואל משרת את ה".</p>
<p>ת"ח כל זמנא דהוה יהושע לגבי [ד]משה הוה אוליף ואניק מתוך האוהל ולא דחיל בתר דאתפרש ממשה והוה בלחודוי מה כתיב (יהושע ה יד) ויפול יהושע על פניו ארצה וישתחו דלא הוה יכיל [לאסתכל] (למסבל) והאי מחד שליחא כ"ש מאתר אחרא לבר נש דאפקיד ומלכא גביהו (ביה מלכא) מאני דהב ואבני יקר כל זמנא דמשתכח(ין) גביה שמשא דביתיה אחיד בהו ואסתכל בהו כיון דסליק ההוא בר נש מעלמא לא שביק מלכא לגבי שמשא כלום</p>	<p>בא וראה, כל זמן שהיה יהושע אצל משה היה לומד ויונק מתוך האוהל ולא פוחד, אחר שנפרד ממשה והיה לבדו מה כתוב "ויפול יהושע אל פניו ארצה וישתחו", שלא היה יכול להסתכל וזה משליח אחד כל שכן ממקום אחר. [משל] לאדם אחד שהפקיד אצלו המלך כלי זהב ואבנים יקרות, כל זמן שנמצאים אצלו, השמש של ביתו אוחז בהם ומסתכל בהם, כיון שהסתלק אותו אדם מהעולם לא השאיר המלך אצל השמש כלום ואחז את פקדונו.</p>

⁵⁶³⁹ נפקא (דפ"ו).

⁵⁶⁴⁰ הענין שמרוב הכנתו גם בהיותו עוסק בענייני העולם התחתון היה דבק כענין שלא היה נפשט מן העולם מכל וכל והיה עולה ומתנבא ויורד ומשיב תשובה לישראל כענין עמדו ואשמעה וכיוצא (אור יקר). החילוק שבין נבואת משה רע"ה לשאר הנביאים דכולם בדמיון כמש"ל וביד הנביאים אדמה באדנ"י מסט' דנוק' אבל במשה במראה ולא בחידות מסט' דדכורא אספקלריא דלא נהרא וזהו ואתה תחזה במראה ושמת בדמיון (בהגר"א על תיקו"ז קמ ע"ד). נבואת משה רבינו עליו השלום מדכורא, רצה לומר מיסוד אבא שהוא תוך [בתוכו], ושאר נביאים נבואתם מנוקביה, פירוש מהיסוד של אמא שהוא בתוך ז"א (עמק המלך ש"ד פקל"ו). ומשה זכה לדעת שהוא אספקלריא דנהרא, והוא בסוד ה' עילאה כמ"ש, והוא מ"ש (דה"א א' יא כג) חמש באמה, וכל אמא הוא ו' טפחים והם שלשים טפחים ג' יוד"ן בסוד נה"י דאימא שהוא סוד למ"ד דלאה כמ"ש הרב ז"ל⁵⁶⁴⁰, וז"ש (במדבר יב ח) ומראָה וגו' בסגול ג' יוד"ן, וז"ס ההפרש שבין נבואת משה לשאר נביאים, שכולם היה נבואתם מנה"י דז"א ששם נוקבא תתאה רחל שהיא בסוד הנהגת עוה"ז הטבעיית, ולכן שם נבואתם במשלים וחידות הנמצאים בעוה"ז, משא"כ נבואת משה מסוד הדעת מלאה שלא על ידי לבושים, וז"ס מראָה ומראָה דו"ג, שלאה הוא דכורא דנוקבא ורחל נוקבא שבה כמש"ל (פתח א') (פת"ש יעקב ולאה ט').

⁵⁶⁴¹ והנה עתה ספר הכתוב שלשה מעלות בנבואת מרע"ה האחד פנים אל פנים (אור יקר)

⁵⁶⁴² מרכבתו במטטרון בסוד ההיכלות היונקים מהמלכות על ידי כסא הכבוד כנודע (אור יקר).

⁵⁶⁴³ אוליף (דפ"ו).

⁵⁶⁴⁴ חג"ת נקראין אנפי רברבי (זהר חקת רא ע"א), ונה"י נקראין אנפי זוטרי, שני"ה נקראין כרובים ונערים, וכן יסוד נקרא נער כידוע, וכמ"ש בתז"ח (דף פג ע"ג (לד ע"ג)) ואינון אנפי רברבי ואנפי זוטרי ע"ש, ולכן כל מי שבדרגא דנה"י נקרא נער, שמואל הוא בנצח, ויהושע בהוד, ויוסף ביסוד, כמ"ש בפרשת בראשית (דף כא ע"ב) יהושע אתנבי מהודו של משה כו' עד בשירותא ובסופא, וכולם נקראו נער (שמות לג יא) יהושע בן נון נער כו' (שמואל א' ב כו) והנער שמואל, יוסף (בראשית לז ב) והוא נער כו', וכן מט"ט נקרא נער (זהר תרומה קסד ע"א) בדרגא דיסוד כידוע, ושני כרובים נקראים נערים בדרגא דנ"ה כידוע וכ"ז ביצירה (בהגר"א בספד"צ לג ע"ד).

<p>ואחיד פקדונא דיליה אמר ההוא שמשא ווי דאבדית ביומוי דמארי כל אלין הוו בידי כך יהושע ביומוי דמשה הוה יניק בכל יומא מתוך האהל ולא דחיל בתר דשכיב ויפול יהושע על פניו ואנא בגין דאנא שכיח בגווייכו אסתכל במלי דאורייתא ולא אהא דחיל בתר דאתפרש מנייכו לא איכול לאסתכלא בלחודאי⁵⁶⁴⁵;</p>	<p>אמר אותו שמש, אוי שאבדתי, בימי אדוני היו כל אלה בידי. כך יהושע, בימי משה היה יונק בכל יום מתוך האהל ולא מפחד, אחרי שנפטר "ויפול יהושע על פניו", ואני משום שאני מצוי בתוכם אסתכל בדברי התורה ולא אפחד, אחרי שאפרד מכם לא אוכל להסתכל לבדי.</p>
<p>תו פתח ואמר (דברים ו ז) ושננתם לבניך ודברת בם וגו' כד"א (תהלים מה ו) חציון שנונים דבעי ב"נ להדרא מלי דאורייתא לבריה⁵⁶⁴⁶ כחרבא דאיהו שננא בתרי סטרוי בגין דייעול [ליה הדודא וחדוה] (להדרא) באורייתא ולא ישתכח לביה בטפשותא ודברת בם כל מלין דאורייתא⁵⁶⁴⁷ כל חד וחד אורחא ליה בלחודוי ודברת בם⁵⁶⁴⁸ ותדבר מבעי ליה אלא בעי ב"נ לאנהגא גרמיה⁵⁶⁴⁹ בהו⁵⁶⁵⁰ ולא[ת]נהגא גרמיה דלא⁵⁶⁵¹ יסמי לימינא ולשמאלא:</p>	<p>עוד פתח ואמר, "ושננתם לבניך ודברת בם וגו'" כמו שנאמר "חציון שנונים", שצריך אדם לחדד דברי תורה לבנו כחרב שהיא שנונה בשני הצדדים כדי שיכניס לו החדוד והשמחה בתורה ולא ימצא לבו בטפשות. "ודברת בם", כל דברי התורה לכל אחד ואחד [יש לו] דרך לבדו. "ודברת בם", היה צריך לכתוב "ותדבר", אלא צריך אדם להנהיג עצמו בהם ולהנהיג עצמו שלא יסטה לימין ולשמאל.</p>
<p>בשבתך בביתך לאנהגא גרמיה בביתיה בארחה מישר ובאורח תקונא דילפון מניה בני ביתיה לאנהגא גרמיה עמהון בנחת ובחידו ולא ישיל דחילו בבני ביתיה יתיר וכל עובדוי בביתיה בארחה תקונא ובלכתך בדרך לאנהגא במלי דאורייתא⁵⁶⁵² ולתקנא גרמיה</p>	<p>"בשבתך בביתך", להנהיג עצמו בביתו בדרך ישרה ובדרך מתוקנת שילמדו ממנו בני ביתו להנהיג עצמו עמהם בנחת ובשמחה, ולא יטיל אימה יתירה בבני ביתו, וכל מעשיו בביתו בדרך מתוקנת. "ובלכתך בדרך", להנהיג בדברי תורה ולתקן את עצמו בהם כראוי, ולהנהיג עצמו בדרכי התורה.</p>

⁵⁶⁴⁵ עי' לעיל עט ע"א.

⁵⁶⁴⁶ עי' שער הפסוקים (ספר תהילים): אמר עוד עדות ה' נאמנה וכו', ירצה, כי מציאות הידיעה תתקיים בשתי בחי', או על פי החקירה ע"י שכל האנושי, לחקור בענין אלהותו יתברך, ואחדותו, וכיוצא. או על פי האמונה, בקבלה מפה אל פה. והנה כאשר הידיעה היא על פי החקירה, האדם מחדד שכלו ומתפקח, ונעשה חריף. אבל כשהוא על פי האמונה, אין האדם מתפקח ומתחדד. ואמר, כי תורתנו, הנקראת עדות ה', כי הקב"ה העיד בה היותה אמיתית, עם היות שאנו מאמינים בה מצד האמונה, והיא נאמנת אצלנו, ולא מצד החקירה, עכ"ז היא מחכימת פתי. ועי' כתבי הגרמ"מ משקלוב (ביאורי הזהר - דף פט): לבושי התורה הן סוד הנחש בהן קושיות עצמות [כ]ברזל בסוד ברזל בברזל יחד (משלי כז), שני ת"ח מחדדן (תענית ז ע"א). ועי' אפיקי ים גיטין סח ע"א: הפה בסט"א הוא של ברזל כמ"ש בדניאל בחי' הרביעית (דניאל ז ז) שני' די פרזל לה וכו', ובו נשיך הנחש תנין הנ"ל. ונגדו בקדושה ג"כ פיו של ברזל כח תנין הגדול דקדושה שהוא מתלבש בת"ח שנדמה לברזל אדם קשה כברזל באורייתא, וכמ"ש (דברים לג כה) ברזל ונחושת מנעליך שהוא הפה והאצבעות בתורה בדיבור ובמעשה באצבעות וכמ"ש במ"א. וכן כתי' ברזל בברזל יחד שני ת"ח המחדדים זה לזה בהלכה וכו' כמ"ש בפ"ק דתענית (ז ע"א).

⁵⁶⁴⁷ כגון מדרש דרך לעצמו תלמוד דרך לעצמו אגדה דרך לעצמו סו"ד דרך לעצמו, לא יאמר אדם אני מתנהג בדרך זו ומניח דרך זו לזה (אור יקר).

⁵⁶⁴⁸ תתנהג בהם בכל דרכיהם (אור יקר).

⁵⁶⁴⁹ ומלת ודברת לפי זה ודבר עצמך, ודבר אתה הנהג עצמך בם (אור יקר). פי' אם הוא לשון דיבור. וכיון דכתיב ודברת ש"מ שהוא לשון הנהגה כדמפרש (מ"מ).

⁵⁶⁵⁰ להתלמד בדרכי העבודה במצות עשה (אור יקר).

⁵⁶⁵¹ שלא יטה ויעבור על לא תעשה (אור יקר).

⁵⁶⁵² לעסוק בתורה בדרך כדרך שהיו עושים רבי שמעון וחביריו (אור יקר).

<p>בהו כמה דאצטריך ולדברא גרמיה⁵⁶⁵³ באורחוי דאורייתא ומאי איהו כמה דיעקב לדורון לקרבא⁵⁶⁵⁴ לצלותא⁵⁶⁵⁵ וצלותא בעי לצלאה למאריה ועילא מנהו⁵⁶⁵⁶ מלי דאורייתא ובשכבך לדברא גרמיה בדחילו דמאריה בקדושה בענוה⁵⁶⁵⁷ דלא ישתכח חציף⁵⁶⁵⁸ לקבליה דמאריה ובקומך למיהב תושבחן למאריה דאתיב נשמתיה דהא בכמה חיובין אשתכח קמיה⁵⁶⁵⁹ מאריה וקב"ה עביד עמיה חסד ואתיב לה לגופיה:</p>	<p>ומה הן, כמו שיעקב [הנהיג עצמו] לדורון, למלחמה ולתפלה. והתפלה צריך להתפלל לרבנו. ומעל כולם דברי תורה. "ובשכבך", להנהיג עצמו ביראת רבונו בקדושה ובענוה, שלא ימצא חצוף כנגד רבונו. "ובקומך", לתת תשבחות לרבנו שהשיב נשמתו, שהרי בכמה חטאים הוא נמצא לפני רבונו והקדוש ברוך הוא עושה עמו חסד ומשיב אותה לגופו</p>
<p>וקשרתם לאות על ידכה (דברים ו ח) הא אוקמוה על יד כהה⁵⁶⁶⁰ ודא הוא שמאלא⁵⁶⁶¹ ובספרא דאגדתא אמר על יד כ"ה כד"א (בראשית טו ה) כ"ה יהיה זרעך וחברייא יתבי דרומא [אוקמוה] (אוקמו) ברזא דלהון ארבע בתי דתפלין כהאי גוונא (נ"א בגוונא אחרא) קדש לי כל בכור (שמות יג ב) סתם לקבל כתרא עלאה דכלא (שמות יג ה) והיה כי יביאך לקבל חכמה (דברים ו ד) שמע ישראל ואהבת לקבל בינה והיה לקבל חסד לבתר כלילין כלהו בדוועא שמאלא⁵⁶⁶² דאקרי עז וכתיב (ישעיה סב ח) אוברזוע עזו ואין עז אלא תורה⁵⁶⁶³ ואין עז אלא תפלין⁵⁶⁶⁴ ומלין לא מתישבן לגבן מ"ט בגין דכתרא עלאה הוא כליל כלא [ולאו⁵⁶⁶⁵ הוא] (ולא) בחושבנא⁵⁶⁶⁶ ועוד והיה</p>	<p>"וקשרתם לאות על ידך", הרי פרשוה על יד כהה וזוהי השמאל. ובספר האגדה אמר, על יד כ"ה כמו שנאמר כ"ה יהיה זרעך. וחברינו יושבי הדרום פרשוה בסוד שלהם, ארבע בתי התפלין בצורה כזאת (בצורה אחרת), "קדש לי כל בכור", סתם כנגד הכתר העליון של הכל. "והיה כי יביאך", כנגד חכמה. "שמע ישראל", "ואהבת" כנגד בינה. "והיה", כנגד חסד. אחר כך כלולים כולם בזרוע שמאל שנקראת "עוז" וכתוב "ובזרוע עוזו", ואין עוז אלא תורה ואין עוז אלא תפלין. והדברים לא מתישבים אצלנו. מה הטעם, משום שהכתר העליון כולל הכל ואינו בחשבון, ועוד, "והיה</p>
<p>רס"ט/ב</p>	
<p>כי יביאך ביציאת מצרים תלייא ההוא</p>	<p>כי יביאך" תלוי ביציאת מצרים אותו מקום שנמצאת בו חירות</p>

⁵⁶⁵³ מפני שהדרך מסוכן לבטל המצות צריך להנהיג במצות גם בדרך (אור יקר).
⁵⁶⁵⁴ נגד האויבים (אור יקר).
⁵⁶⁵⁵ לקודשא בריך הוא (אור יקר).
⁵⁶⁵⁶ שחשוב יותר מן התפלה (אור יקר).
⁵⁶⁵⁷ בשעת תשמיש (אור יקר).
⁵⁶⁵⁸ פי' כשיזדווג עם אשתו בלילה יקדש עצמו בהכנעה גדולה שלא יסתכל וכו' או שאר מלי דחציפותא (מ"מ).
⁵⁶⁵⁹ קמי (דפ"ו).
⁵⁶⁶⁰ פי' כמ"ש הרב שתפלין של יד הם לגבי זעיר תפלין של יד. ולגבי רחל הם תפלין של ראש ידיה עכ"ל וכאלו אמר ע"י זעיר וכה דהיינו רישא דכה (מ"מ).
⁵⁶⁶¹ זרוע שמאל יד כהה גרוע מהימין (מ"מ).
⁵⁶⁶² פי' כח"ב וחסדים של הדעת שהם ד' בתים של ראש. נכללים בזרוע שמאל שהוא נגד מוח גבורה (מ"מ).
⁵⁶⁶³ לרמוז שזעיר הנק' תורה הוא לובש תפלין שהם מוחין ידיה. ומהם ג"כ הם מוחין דנוקבא שהיא תפלה של יד. א"נ ואין עוז אלא תורה, תורה שבע"פ (מ"מ).
⁵⁶⁶⁴ תפלין של יד (מ"מ).
⁵⁶⁶⁵ דלאו (דפ"ו).
⁵⁶⁶⁶ פי' שכתר אינו מן המנין ואין מתחילין חשבון הספירות אלא מחכמה. כמ"ש בתיקונים אין ראשית אלא חכמה (מ"מ).

<p>אתר דאשתכח ביה חירו לעבדין ועל דא לא מתתקנן בארחהיהו ואנן מחכמה שריין והכי הוא וקב"ה נטיל לון (וכן) ארבע לעילא⁵⁶⁶⁷ ארבע לתתא⁵⁶⁶⁸ ארבע באתר דמוחא ארבע באתר דלבא שרייא⁵⁶⁶⁹ בגין דדא בדא אתקשר⁵⁶⁷⁰:</p>	<p>לעבדים, ועל כן לא נתקנים בדרכיהם ואנו מתחילים מחכמה. וכך הוא, והקדוש ברוך הוא נוטל אותם ארבע למעלה וארבע למטה, וארבע במקום המוח וארבע במקום ששרוי הלב, משום שזה נקשר בזה.</p>
<p>ובעי ב"נ לאתעטרא בהו בגין דאיהו שמא קדישא עלאה דכתיב (דברים כח י) וראו כל עמי הארץ כי שם יי וגו' וכל מאן דמתעטר בעטרא קדישא עלאה דא אקרי מלך בארעא וקב"ה מלך ברקיעא⁵⁶⁷¹ הה"ד (שיה"ש ז ו) מלך אסור ברהטים⁵⁶⁷² כמה דקב"ה מלך לעילא הכי נמי הוא מלך לתתא (ועם כל דא) וכתבתם על מזוזות ביתך (דברים ו ט) בגין דיהוי בר נש שלים בכלא וישתכח שלים בפקודי דמאריה רשים לעילא רשים לתתא זכאה חולקהון דישראל:</p>	<p>וצריך האדם להתעטר בהם, משום שהוא שם קדוש עליון, שכתוב "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' וגו'". וכל מי שמתעטר בעטרה קדושה עליונה זו נקרא מלך בארץ והקדוש ברוך הוא מלך ברקיע, זהו שכתוב "מלך אסור ברהטים", כמו שהקדוש ברוך הוא מלך למעלה כך גם הוא מלך למטה. (ועכ"ז) "וכתבתם על מזוזות ביתך", כדי שיהיה אדם שלם בכל וימצא שלם במצוות של רבונו, רשום למעלה רשום למטה. אשרי חלקם של ישראל.</p>
<p>פתח ר' אלעזר ואמר תרי קראי אשכחנא דאע"ג דכלא בחד דרנא תליין⁵⁶⁷⁴ לאו אינון מדרנא חד⁵⁶⁷⁵ חד קרא כתיב (שמואל א' טו ב) כה אמר יי צבאות וחד קרא כתיב (ישעיה ז ז) כה אמר יי אלהים מה בין האי להאי⁵⁶⁷⁶ אלא בזמנא דכתיב כה אמר יי צבאות כדין מלה אתיא ברחמי ובזמנא דכתיב כה אמר יי אלהים כדין מלה אתיא⁵⁶⁷⁷ בדינא:</p>	<p>פתח רבי אלעזר ואמר, שני פסוקים מצאתי שאף על גב שהכל תלויים בדרגה אחת אינם מדרגה אחת. בפסוק אחד כתוב "כה אמר ה' צבאות", ובפסוק אחד כתוב "כה אמר אדני יהוה", מה בין זה לזה, אלא בזמן שכתוב "כה אמר ה' צבאות" אז הדבר בא ברחמים, ובזמן שכתוב "כה אמר אדני יהוה" אז הדבר בא בדין.</p>
<p>כה אמר יי צבאות בגין דהאי כה אתברכא מצדיק⁵⁶⁷⁸ ומנצה והוד דאקרי יי צבאות⁵⁶⁷⁹ וכדין מלה באתבסמותא⁵⁶⁸⁰ אתיאי דהא מאתר דא קא אתיא כה אמר יי</p>	<p>"כה אמר ה' צבאות" משום שה"כה" הזו מתברכת מצדיק, ומנצח והוד שנקראו "ה' צבאות", ואז הדבר בא בהתבסמות, שהרי מהמקום הזה הוא בא. "כה אמר אדני יהוה" אז ה"כה" הזו</p>

⁵⁶⁶⁷ פי' ד' מוחי דזעיר שהם חו"ב וחו"ג (מ"מ).
⁵⁶⁶⁸ פי' ד' מוחין דנוקבא (מ"מ).
⁵⁶⁶⁹ פי' כמ"ש הרב שהמלכות נק' לב לפי שיוצאת נגד הלב דזעיר (מ"מ).
⁵⁶⁷⁰ פי' זעיר קשור במלכות (מ"מ).
⁵⁶⁷¹ ברקיע (דפ"ו).
⁵⁶⁷² פי' מלך שהוא זעיר קשור ברהטים שהם נה"י דאימא שנכנסים בו בסוד מוחין (מ"מ).
⁵⁶⁷³ פי' אע"פ שהאדם כשלוש תפלין הוא מלך לתתא ולכאורה אינו צריך שמירה ע"י המזוזה. עכ"ז וכתבתם על מזוזות וכו' (מ"מ).
⁵⁶⁷⁴ כי הכל במדת כ"ה שהיא המלכות (אור יקר).
⁵⁶⁷⁵ כי מדת כ"ה האחד מצד אלהים והאחד מצד צבאות כדמפרש ואזיל (אור יקר).
⁵⁶⁷⁶ דזמנא קאמר הכי זמנא הכי (אור יקר).
⁵⁶⁷⁷ הנבואה היתה נשמעת (אור יקר).
⁵⁶⁷⁸ פי' מיסוד הנק' הוי"ה, ומנ"ה הנקרא צבאות" (מ"מ).
⁵⁶⁷⁹ נצח והוד נקראים צבאות כנודע וצדיק נקרא יהו"ה כדכתיב צדיק ה' שהוא דומה לתפארת ואלה תולדות יעקב יוסף (אור יקר).
⁵⁶⁸⁰ שהרי שלשה מדות אלה בהם סוד הזווג, ועוד שהם כוללות הימין והשמאל והאמצע וזהו שאמר "דהא מאתר דא" וכו' (אור יקר).

<p>אלהים כדין האי כה ינקא מסטרא דדינא⁵⁶⁸¹ מאתר דגבורה עלאה ואוליפנא מאבא⁵⁶⁸² דינא הוא ברחמי⁵⁶⁸³ בגין דכתיב יי' אלהים⁵⁶⁸⁴ דהא אלהים גבורה הוא בכל אתר⁵⁶⁸⁵ אדני גבורה תתאה היא בכל אתר⁵⁶⁸⁶ ועל דא אשתמודען מלי מפומא דנביאה והוא הוה מתכוין למימר מלה מאתריה וכדין הוו ידעי אלין בני מהימנותא מאן אתר תלייא מלתא:</p>	<p>יונקת מצד הדין ממקום הגבורה העליונה, ולמדנו מאבא, שהדין הוא ברחמים משום שכתוב "אדני יהוה", שהרי אלהים הוא גבורה בכל מקום, "אדני" גבורה תחתונה היא בכל מקום, ועל כן נודעים הדברים מפי הנביא, והוא היה מתכוון לומר דבר ממקומו, ואז היו יודעים בני האמונה הללו מאיזה מקום תלוי הדבר.</p>
<p>פתח רבי אחא ואמר (שופטים ה כג) אורו מרוז אמר מלאך ה' וגו', בא וראה, הפסוק הוא ברזין עלאין בשעתא דמלכא קדישא⁵⁶⁸⁷ מסר ביתיה בידא דמטרוניתא כל זיינין⁵⁶⁸⁸ ורומחין ובליסטראות דיליה אפקיד בידהא וכל אינון מגיחי קרבא⁵⁶⁸⁹ דיליה אפקיד עמה הה"ד (שיה"ש ג ז) הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל⁵⁶⁹⁰ וגו' והא אוקמוה וכד(י)ן) אגח קב"ה קרבא⁵⁶⁹¹ ובאינון גבורין מגיחי קרבא דקאמרן אגח (ואינון גבורין דקאמרן מגיחי קרבא) ואינון אקרונ מלומדי מלחמה⁵⁶⁹²:</p>	<p>פתח רבי אחא ואמר, "אורו מרוז אמר מלאך ה' וגו'", בא וראה, הפסוק הזה הוא סוד בסודות העליונים, בשעה שהמלך הקדוש מסר את ביתו בידי המלכה, כל כלי הזיין והרומחים והאבני הקלע שלו הפקיד בידיה, וכל אותם עורכי מלחמה שלו הפקיד עמה, זהו שכתוב "הנה מטתו שלשלמה ששים גיבורים סביב לה מגבורי ישראל" והרי פרשוה, וכשנלחם הקדוש ברוך הוא במלחמה, עם אותם הגיבורים עורכי המלחמה שאמרנו הוא נלחם, והם נקראים "מלומדי מלחמה".</p>
<p>כתיב (שופטים ה כ) מן שמים⁵⁶⁹³ נלחמו הכוכבים ממסלותם נלחמו עם סיסרא וגו'</p>	<p>כתוב "מן שמים נלחמו הכוכבים ממסילותם נלחמו עם סיסרא וגו'", ושנינו, בשעה הזו שהתנדבו ישראל</p>

⁵⁶⁸¹ דהיינו מהבינה, ומפני שבשם יהו"ה יש האותיות שהם רחמים ויש הניקוד שיש בהם הדין
לכך שם אדני' המשתתף עמו מורה בדין (אור יקר). דהיינו צד הדין שבשם זה דהיינו מהדין שבבינה
הנקראת גבורה עילאה (אור יקר).
⁵⁶⁸² ששם זה שהוא יהו"ה בנקודת אלהים (אור יקר).
⁵⁶⁸³ פי' שה' הוא ת"ת, ואלהי"ם הוא גבורה. נמצא שהגבורה נמתקה ע"י הת"ת. ומלכות הנק' בה'
מקבלת מהם (מ"מ).
⁵⁶⁸⁴ דהיינו יהו"ה באותיות אלהים בנקודה, ועם היות בבינה שמורה שאין שם דין אין זה דוחק
(אור יקר).
⁵⁶⁸⁵ אפילו בבינה, ושיתוף שם אדני' מורה על המלכות שהיא דין (אור יקר).
⁵⁶⁸⁶ רוצה לומר מורה על בחינת הדין שבמלכות, ולא גבורה חזקה דין חזק אלא גבורה תתאה דין
רפה דהיינו שיש בו אותיות רחמים א"י ואותיות דין ד"ן ולזה מורה דין רפה, ואם כן כיון שאני רואה
שם אדני צריך אני לומר ששתופם מורה דין וינקא מדינא (אור יקר).
⁵⁶⁸⁷ אפשר [בשעת] [בעת] שהרבה חייליה להפיס דעתה, או אפשר בעת שהשלים בריאת העולם
והפקיד הנהגתו ביד המלכות כנודע [בשעת] [בעת] האצילות והכל ענין אחד (אור יקר).
⁵⁶⁸⁸ כלי המלחמה (אור יקר).
⁵⁶⁸⁹ הם אנשי המלחמה והם בחינות הכלים כחות הדין, והלוחמים הגבורות העליונות שהם
למעלה מהכלים, ונותנים כח באלו התחתונים שהם הכלים הפועלים הדינים למטה מגיעים עד
החצונים להשביתם (אור יקר).
⁵⁶⁹⁰ מששה קצוות שבתפארת (אור יקר).
⁵⁶⁹¹ היינו שמשפעת הגבורה דיניה למלכות, והמלכות למטה באותם שהם מהיצי' בגבורה (אור
יקר).
⁵⁶⁹² מושפעים הגבורה והדין מהגבורה על ידי צבאות שהם למודי ה' ואלו מלומדי מלחמה
מושפעים מהלמודים גבורות, והם אחוזי חרב כח המלכות חרב לה', והיינו שיש להם כלי ממנה
לעשות מלחמה למטה כענין שהם אחוזים בתפארת ופועלים למטה בחצונים (אור יקר).
⁵⁶⁹³ דהיינו מן התפארת הושפע הדין מפני שהיסוד רשימא קדישא היה סתום בערלה (אור יקר).

<p>ותנן בההיא⁵⁶⁹⁴ שעתא דאתנדיבו ישראל לגלאה⁵⁶⁹⁵ רשימא קדישא בבשרהון כדין האי (ויקרא כו כה) חרב⁵⁶⁹⁶ נוקמת נקם ברית כנש כל חילא דיליה וכל זיינין וכל אינון מגיחי קרבא לאנחא קרבא עמיה⁵⁶⁹⁷ דסיסרא וכוכבייא הוו אושדין נורא⁵⁶⁹⁸ מלעילא ואמר רבי שמעון כל כוכב וכוכב⁵⁶⁹⁹ אית ליה שמא בלחודוי⁵⁷⁰⁰ וכלהו בשמהן אקרין⁵⁷⁰¹:</p>	<p>לגלות את הרושם הקדוש בבשרם אז אותה "חרב נוקמת נקם ברית", כנסה את כל חיילותיה וכל כלי הזיין וכל אותם לוחמי הקרב להלחם בקרב עם (הלבנה) סיסרא, והכוכבים היו שופכים אש מלמעלה, ואמר רבי שמעון, כל כוכב וכוכב יש לו שם לבדו וכולם נקראים בשמות.</p>
<p>אמר לון קב"ה אתעתדו⁵⁷⁰² לנקמא נוקמא דבני תרי נוקמי⁵⁷⁰³ אנא זמין לאתפרעא מנייהו חד נוקמא דשית מאה רתיכין דאוזיף⁵⁷⁰⁴ ליה לרברבא דמצראי בגין לאנחא קרבא בהו בישראל דכתיב (שמות יד ז) ויקח שש מאות רכב בחור וכל רכב מצרים וחד נוקמא דבני דעאקו להו עד השתא ובגין כך אתדנו בתרי⁵⁷⁰⁵ דינין חד במיאי⁵⁷⁰⁶ וחד באשא⁵⁷⁰⁷ במיאי דכתיב (שופטים ה כא) נחל קישון גרפם⁵⁷⁰⁸ באשא דכתיב הכוכבים ממסלותם:</p>	<p>אמר להם הקדוש ברוך הוא, הזדמנו לנקום את נקמת בני, שתי נקמות אני עתיד להיפרע מהם, נקמה אחת של שש מאות מרכבות שהלוה לשר הגדול של המצרים כדי להלחם בקרב עם ישראל, שכתוב "ויקח שש מאות רכב בחור וכל רכב מצרים", ונקמה אחת של הבנים שלי שהצרו להם עד עכשיו. ולכן נדונו בשני דינים, אחד במים ואחד באש. במים, שכתוב "נחל קישון גרפם". באש, שכתוב "הכוכבים ממסילותם".</p>
<p>ובאינון ככבייא אית ככבא חד דלא אתא לההוא נוקמא ואתלטיא לעלמין דכר שארי לאנהרא אתאן שאר ככבייא ובלעיין ליה</p>	<p>ובאותם הכוכבים יש כוכב אחד שלא בא לאותה הנקמה והתקלל לעולמים, שכאשר מתחיל להאיר,</p>

⁵⁶⁹⁴ בהאי (דפ"ו).
⁵⁶⁹⁵ דכתיב בפרוע פרעות בישראל בהתנדב עם (אור יקר).
⁵⁶⁹⁶ שהיא המלכות שהיתה עושה בהם הדין מפני שהיא נוקמת נקם ברית והם הפרו מצות ברית, עתה שתקנו הברית נתהפך החרב לדין על החצונים העושים בהם נקמות, ולהיות שאלו הכוכבים נגדיים לבחינות שביסוד והשמים תפארת דכתיב ויתן אותם אלהים ברקיע השמים דהיינו שהם ביסוד להאיר על הארץ מלכות (אור יקר).
⁵⁶⁹⁷ (נ"א דסיהרא) (נוסף בדפ"ו).
⁵⁶⁹⁸ בגשמי מורה על הדין הנשפע מאותם הבחינות העליונות במלכות על הארץ לנקום, לפי המציאות ההוא העליון נעשה בתחתון למטה (אור יקר).
⁵⁶⁹⁹ לאו דווקא ככב ממש אלא כגון כימה וכסיל ועש וכיוצא כדמסיק (אור יקר).
⁵⁷⁰⁰ מורה על פעולה והנהגה ידועה, ולפי השם והפעולה (אור יקר).
⁵⁷⁰¹ לעת הצואה מלמעלה עליהם לפעול כדכתיב לכלם בשם יקרא (אור יקר).
⁵⁷⁰² שהפעולה עתה תהיה מכולם יחד, עם היות שיש פעולות שלום או כיוצא עתה כולם יפעלו הנקמה ויקבלו דין מלמעלה להשפיע למטה, והיינו אתעתדו פירוש הכינו עצמכם לקבל דין להשפיע הדין למטה (אור יקר).
⁵⁷⁰³ האחד הוא כנקמת מצרים במים, השני כנקמת מה ששרפו לבם של ישראל בצרות באש (אור יקר).
⁵⁷⁰⁴ פי' ס"מ אוזיף אותם לשרו של מצרים ושיעור הכתוב ויקח שר של מצרים שש מאות רכב בחור שהוא ס"מ הנקרא בחור שודד, כי הקב"ה נקרא בחור כארזים, וס"מ נקרא בחור שודד, כמ"ש הזוהר בפ' בשלח וכל רכב מצרים הם חיילות שרו של מצרים (מ"מ).
⁵⁷⁰⁵ בתרין (דפ"ו).
⁵⁷⁰⁶ פי' נגד הנקמה שעשה בהם הקב"ה לפי שאוזיף ו' מאה רתיכין למצרים ומצרים נידונו במים לכך גם כאן נידונו במים שהם תחת יד ס"מ (מ"מ).
⁵⁷⁰⁷ נגד הנקמה שעשה בהם שדחקו לישראל והצירו להם לכך גם כאן נידונו באש (מ"מ).
⁵⁷⁰⁸ ושם ערבות מצרים דהיינו שש מאות וכל רכב מצרים שלישים דהיינו שלש מאות וכאן תשע מאות (אור יקר).

<p>ולכל סיעתא⁵⁷⁰⁹ דיליה ואתאבידו בלהו כחדא כד"א אורו מרוז אמר מלאך יי וכי רשות אית למלאכא בהאי אלא ודא (ה)הוא מלאך דכתיב וביה⁵⁷¹⁰ (שמות יד יט) ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מחנה ישראל ודא הוא דכל קרבין דיליה אינון:</p>	<p>באים שאר הכוכבים ובולעים אותו ואת כל סיעתו וכולם נאבדים יחד, כמו שנאמר "אורו מרוז אמר מלאך ה'", וכי יש רשות למלאך בזה, אלא זה הוא המלאך שכתוב בו "ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מחנה ישראל" וזה הוא שכל הקרבות הן שלו.</p>
<p>ע/ר/א</p>	
<p>כי לא באו לעזרת יי (שופטים ה כג) כד נפקו ישראל ממצרים⁵⁷¹¹ לעזרת יי בגבורים באינון ששים גבורים כד אזדמנו קרבא עם סיסרא ודא מלאך [רזא דכל] (הוא וכל) דינין וכל קרבין דמלאך ברשותיה ועל דא אמר מלאך יי ודא הוא דכתיב (בראשית מח טז) המלאך הגואל אותי וגו' והא אוקמוה חבריא ודא זמינא למהוי עלאה ויקרא לזמנא דאתי ובדא יתרבי שמא קדישא⁵⁷¹² ובדא זמין קב"ה לאתפרעא מעמין עכו"ם ועל דא כתיב (יחזקאל לח כג) והתגדלתי והתקדשתי וגו':</p>	<p>"כי לא באו לעזרת ה'", כשיצאו ישראל ממצרים, "לעזרת ה' בגבורים" עם אותם ששים גבורים שהזדמנו בקרב עם סיסרא. והמלאך הזה הסוד של כל הדינים והקרבות של המלך הם ברשותו, ועל זה אמר "מלאך ה'", וזהו שכתוב "המלאך הגואל אותי וגו'" והרי פרשוה החברים. וזה עתיד להיות עליון ונכבד לעתיד לבא, ובזה יתגדל השם הקדוש, ובזה עתיד הקדוש ברוך הוא להפרע מהעמים עובדי כוכבים ומזלות, ועל זה כתוב "והתגדלתי והתקדשתי וגו'".</p>
<p>אזלו עד דמטו לגביה דר"ש כיון דחמא לון אמר ר"ש הא שכינתא הכא ודאי צריכין אנן למחזק טיבו לאנפי שכינתא פתח ואמר (בראשית כט ז) הן עוד היום גדול וגו' האי קרא אוקמוה דכד ישראל יתערוז תשובה לקמי קב"ה בזכו אורייתא יתובון לארעא קדישא ויתכנשון מן גלותא דהא ודאי יומא חד יהא גלותא לישראל ולא יתיר הה"ד (איכה א יג) נתנני שוממה כל היום דוה ואי לא יתובון קב"ה אמר הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה בלא זכו ובלא עובדין דכשרן אבל אסותא חד לכו השקו הצאן אשתדלו באורייתא דאתשקיו מימי אורייתא ולכו רעו לאתר דנייחא לאתר טבא וכסופא דאחסנתיכון:</p>	<p>הלכו עד שהגיעו אל רבי שמעון. כיון שראה אותם אמר רבי שמעון, הנה השכינה כאן, ודאי צריכים אנו להחזיק טובה לפני השכינה. פתח ואמר, "הן עוד היום גדול וגו'", הפסוק הזה פרשוהו, שכאשר ישראל יתעוררו בתשובה לפני הקדוש ברוך הוא, בזכות התורה ישובו לארץ הקדושה ויתקבצו מן הגלות, שהרי ודאי יום אחד תהיה גלות לישראל ולא יותר, זהו שכתוב "נתנני שוממה כל היום דוה". ואם לא ישובו, אומר הקדוש ברוך הוא "הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה", בלי זכות ובלי מעשים ראויים, אבל רפואה אחת [יש] לכם, "השקו הצאן", השתדלו בתורה, שתשקו מהמים של התורה, "ולכו רעו", למקום של מנוחה, למקום טוב וחמדה של נחלתכם.</p>
<p>ד"א הן עוד היום גדול דא הוא יום דאקרי</p>	<p>דבר אחר, "הן עוד היום גדול", זהו היום שנקרא "יום מהומה ומבוסה</p>

⁵⁷⁰⁹ מורה שיש לה עוד כוכבים אחרים אלא שאלו הם הראשים הנראים למטה, ובהם כמה וכמה כוכבים נעלמים סתומים, והם נגד הכוכבים אשר הם באצילות ביסוד רקיע השמים כדפירשנו (אור יקר).

⁵⁷¹⁰ פי' מלכות (מ"מ).

⁵⁷¹¹ פי' מרוז וחיילותיה לא בא לראות תשועת ישראל ממצרים ולא בא בימי סיסרא (מ"מ).

⁵⁷¹² פי' שהזעיר הוא יה"ו והמלכות היא ה' אחרונה של שם והיא משלמת הו"ה והיום בגלות אין השם שלם ולעתיד בצאת השכינה מהגלות אז יהיה שם הו"ה שלם ויתרבי שמא קדישא. וע' בפ' ויקרא דף ד' ע"ב שאמר כן בהדיא (מ"מ).

<p>(ישעיה כב ה) יום מהומה⁵⁷¹³ ומבוסה ומבוכה די בההוא יום אתחרב בי מקדשא ונפלו ישראל בגלותא וובגין (ומן קדם) עובדין בישין ההוא יומא⁵⁷¹⁴ אתמשך ואתרבי הה"ד הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה בגין דאינון משכינ ליה לההוא יומא השקו הצאן כמה דאתמר במלי דאורייתא דהא בזכותא דאורייתא יפקון ישראל מן גלותא ישראל מאי קא אמרי (בראשית כט ה) ויאמרו לא נוכל עד אשר יאספו כל העדרים עד דיתכנשו כל שאר יומין עלאין וגללו את האבן (בראשית כט ג) ויגדרון לההוא דינא קשיא דההוא יומא דשלטא על פי הבאר [ואשתכחת] (ואשתכחא) ההיא בא"ר בגלותא עמנא וכד אתגלייא האי בא"ר וההוא אבן לא שלטא עלה מיד והשקיננו הצאן:</p>	<p>ומבוכה", שבאותו היום נחרב בית המקדש ונפלו ישראל בגלות. ומשום המעשים הרעים היום ההוא נמשך והתגדל, זהו שכתוב "הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה" משום שהם מושכים את אותו היום. "השקו הצאן" כמו שנאמר בדברי תורה, שהרי בזכות התורה יצאו ישראל מן הגלות. ומה ישראל אומרים, "ויאמרו לא נוכל עד אשר יאספו כל העדרים", עד שיתכנסו כל שאר הימים העליונים, "וגללו את האבן", ויגללו אותו הדין הקשה של אותו היום ששולט על פי הבאר, ונמצאת אותה הבאר עמנו בגלות, וכשתתגלה הבאר הזו ואותה האבן לא שולטת עליה מיד "והשקיננו הצאן".</p>
<p>וזמין קב"ה בסוף יומיית לאהדרא לישראל לארעא קדישא ולאכנשא לון מן גלותא⁵⁷¹⁵ ומאן אינון סוף יומיית ההוא דהיא אחרית הימים בהאי אחרית הימים ישראל סבלו גלותא הה"ד (דברים ד ל) ובצר לך ומצאוך (והיה כי יראו עליך) כל הדברים האלה באחרית הימים וכתוב (שם לא כט) וקראת אתכם הרעה באחרית הימים באחרית הימים דייקא ודא (ו)היא כנסת ישראל בגלותא ועם אחרית הימים דא קבילו עונשא בגלותא ובדא יעביד קב"ה נוקמין לישראל תדירא הה"ד (במדבר כד יד) אשר יעשה העם הזה לעמך באחרית הימים ובכל אתר דא היא וקב"ה זמין לאתבא לה לאתרהא הה"ד (ישעיה ב ב) והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית יי' וגו' ודא הוא יום⁵⁷¹⁶:</p>	<p>ועתיד הקדוש ברוך הוא בסוף הימים להחזיר את ישראל לארץ הקדושה, ולאסוף אותם מן הגלות. ומה הם סוף הימים, אותה שהיא אחרית הימים, באחרית הימים הזו ישראל סבלו את הגלות זהו שכתוב "בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים", וכתוב "וקראת אתכם הרעה באחרית הימים", באחרית הימים דווקא. וזו היא כנסת ישראל בגלות, ועם אחרית הימים הזו קבלו עונש בגלות. ובזו יעשה הקדוש ברוך הוא נקמות לישראל תמיד, זהו שכתוב "אשר יעשה העם הזה לעמך באחרית הימים". ובכל מקום זאת היא, והקדוש ברוך הוא עתיד להשיבה למקומה, זהו שכתוב "והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית ה' וגו'" וזהו "יום".</p>
<p>ומדשארי צל למעבד בשירותא דיומא אחרא⁵⁷¹⁷ כמה בזמנא דאתחרב מקדשא</p>	<p>ומשהתחיל הצל להעשות בתחילת היום האחר, כמו בזמן שנחרב בית</p>

⁵⁷¹³ פי' הקליפה שהחריבה בה"מ וז"ש דבההוא יום אתחרב בי מקדשא (מ"מ).
⁵⁷¹⁴ פי' שע"י עונות ישראל הקליפה נשלמת ונגדלת כמ"ש הזוהר פ' מקץ על פ' אל תאמר אשלמה רע (מ"מ).
⁵⁷¹⁵ מגלותא (דפ"ו).
⁵⁷¹⁶ פי' יעבור יום שלם (מ"מ).
⁵⁷¹⁷ פי' שאחר שנשלם אלף ה' שהוא יומא דקב"ה ועובר מאלף הששי ת"ק שנה שהוא חצי יום ומתחיל חצי יום השני הצל לנטות שית קמצין וכו' אז זמן הגאולה. ורומז על הקץ הנז' סוף פ' וירא בשנת ת"ר יתפתחון מבויעי דחכמתא וכו' דהיינו התחלת ת"ר מאלף הששי ועיין מ"ש שם דף קי"ו (מ"מ).

<p>הוה ונטה צל למיעל הה"ד (ירמיה וד) אוי לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב יום וצל הוא סוף גלותא ושיעורא דהאי צל שית קמצין ופלגא ובגודל דמשחא דבר נש גבר בין גוברנין ודוכרנא דהאי רוא דבין חברייא דכתיב (איוב ח ט) כי תמול אנחנו ולא נדע כי צל ימינו עלי ארץ כי תמול אנחנו בגלותא ולא הוינא ידעי כי צל ימינו עלי ארץ⁵⁷¹⁸ לאשראה לון קב"ה עלי ארץ זכאה חולקיה מאן דחמי ליה וזכאה חולקיה מאן דלא חמי ליה ווי למאן דיזדמן בד יתבע אריא רברבא לאתחברא לנוקביה כל שכן בשעתא דיזדווגן כחדא על ההיא שעתא כתיב (עמוס ג ח) אריה שאג מי לא יירא וגו':</p>	<p>המקדש ונטה הצל להיכנס, זהו שכתוב "אוי לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב", יום וצל הוא סוף הגלות, והשעור של הצל הזה ששה קמצים וחצי ובאגודל של מדה של אדם גבר בין גברים. והזכרון של הסוד הזה שבין החברים, שכתוב "כי תמול אנחנו ולא נדע כי צל ימינו עלי ארץ", "כי תמול אנחנו" בגלות, ולא היינו יודעים "כי צל ימינו עלי ארץ", להשרות אותם הקדוש ברוך הוא עלי ארץ. אשרי חלקו מי שרואה אותו, ואשרי חלקו מי שלא רואה אותו. אוי למי שיזדמן כשיבקש האריה הגדול להתחבר עם נקבתו, כל שכן בשעה שיזדווגו כאחד, על אותה שעה כתוב "אריה שאג מי לא יירא וגו'".</p>
<p>ת"ח בקדמיתא כתיב (ירמיה כה ל) שאג ישאג על נוהו ובהווא זמנא כד יפוק לקבלא לבת זוגו כדין אריה שאג מי לא יירא יי</p>	<p>בא וראה, בתחלה כתוב "שאג ישאג על נוהו", ובאותו הזמן כשיצא לקבל את בת זוגו אז "אריה שאג מי לא יירא</p>

⁵⁷¹⁸ ושיעור הכתוב שישראל יאמרו אחר הגאולה. כי תמול אנחנו בגלות ולא היינו יודעים שאחר שיהיה הצל ביום הששי אזי יתחדש ימינו עלי ארץ שהוא ארץ ישראל. ואם נדקדק בשיעורא דהאי צ"ל שית קמצין ופלגא יהיה ו' שעות וחצי ביום הששי שאז ניכר כי נטה הצל והוא בשנת תקמא לפ"ק כפי חשבון יומו של הקב"ה אלף שנה יעלה פ"ג שנים וד' חדשים לכל שעה והן היום ראיתי מ"ש בעל מ"ח בס' יושר לבב בדף ל"ז וז"ל עד כי יטה הצל של אחר חצי יום כמו שהיה חורבן הבית בעת ההוא ביום שלנו כדאיתא בש"ס דתענית שהיה בעת אשר נטו צללי ערב וזה העת הוא בשש שעות ומחצה כמבואר בפסחים פרק תמיד נשחט והוא כי מפני שכותלי בית המקדש לא מכווני לא היה צילם נוטה ממערב למזרח תיכף אחר חצי יום אלא אחר חצי שעה כדאיתא ביומא פרק אמר להם הממונה וכמו שפירשו התוס' בפ' תמיד נשחט הנז"ל. ויומו של הקב"ה י"ב שעות כי נהורא עמיה שרי וכל שעה היא פ"ג שנים וד' חדשים וכן מצאתי בפרקי ר"א פרק מ"ח בפירושו. א"כ שש שעות וחצי הם תקמ"א שנים ושמונה חדשים משנים וחדשים שלנו. ולכן לפי דברי הרשב"י בתקמ"א וח' חדשים יהיה כבר נכון הר בית ה' כי אז יהיו שקטים מהצרות ומלחמות שצריכים להתעורר בביאת המשיח. ובז"ח פ' וישב אלף תק"מ כימות ענינתו דסימני החרבן נראו במקדש מ' שנה קודם שנחרב כמ"ש ביומא דף ט"ל ובזוהר וירא דף קי"ז ע"א דבכל שתין מאלף הששי המלכות עולה מדרגה אחת מהי"ס ובתק"מ עולה ט' מדרגות ומתחלת לעלות בעשירית שהוא הכתר. ומ"ש ובשית מאה שנים לשתייתאה וכו'. פשוט הוא שזה אחר ביאת המשיח. ושית קמצין ופלגא שהם ו' טפחים וחצי יהיו שית רגעי ופלג עידן. ולרמוז שאלו השעות שהם כנגד הטפחים הם שעות מיומו של הקב"ה אמר ובגודל וכו' שאין בהם אלא ד' בכל טפח ויהיה מספר האצבעות של ששה טפחים וחצי כ"ו ג' הו"ה גבר בין גוברין כמ"ש ה' איש מלחמה מובלע בין האנשים שהם הפרצופים כי ג' למעלה ממנו וא' למטה ממנו והוא באמצעם כאדם בינוני. ובויקרא דף ט"ז כהאי ארז וכו'. יומא ושירותא דיומא אחרינא עד דעביד צל בנהורא דיממא ע"ש שהאריך והעתקתי לבד תמצית המכוון ויהיו דבריו אלה קרובים אל מה שפירשתי על הזוהר בפ' וירא דף קי"ז ע"ש. אלא שלדעתי רמז פסוק אם יתמהמה חכה לו הוא כך. אלף היא כמשמעה אלף שנים של אלף ה' שכנגד הוד דוה כל היום. ואות מ' עם תיבת יתמהמה ועם ח' של חכה הם תקמ"ח בדיוק. ובאה אות ח' מובדלת כי היא מהששים שנה העשיריים הרמוזים לעלייתה בספירת הכתר שאין הכתר נחשב עם התחתון כי הוא מדרגה תחתונה של עליון כמ"ש האר"י ז"ל (ובמ"ח דף א' פיסקא ג' וד') ובכן עינינו אל ה' אלקינו עד שיחננו, היום אם בקולו תשמעו. גם ראיתי בספר יושר לבב הנז"ל בדף כ"ה מיישב ידיעה ובחירה שה' לא רצה לידע בטיפה זו אם צדיק או רשע. וחוצ מצנים ופחים כי העלים עיניו אף מידיעה זו וכו' ע"ש שהאריך. והנה מקרא מלא כנגדו בטרם אצרך בבטן ידעתך וכמה מקראות אחרים המוכיחים שיודע ורוצה לידע. ודייק צדיק ורשע לא קאמר. ירצה באמירה לא קאמר שלא יהיה כגוזר מה תהי עליה גם לזכות וחובה. אבל הידיעה לא שללו אותה ח"ו כי הוא היודע ועד בכל מכל כל. ורוצה לידע שכן אמר לירבעם חזור בך וכו'. וקראי כתיבי לנסותך לדעת את אשר בלבבך התשמור מצותיו וכו' וכתוב ה' צדיק יבחן ואין להאריך בקושיות כי זה פשוט וכו' (מ"מ).

<p>אלהים דבר מי לא ינבא בהיא שעתא כתיב (דברים לג) ושב יי' אלהיך את שבותך וגו' ושב מאי הוא אלא קב"ה שב כ"י מגלותא ושב צדיק לאזדווגא</p>	<p>ה' אלהים דבר מי לא ינבא". באותה שעה כתוב "ושב ה' אלהיך את שבותך וגו'", מה זה "ושב", אלא הקדוש ברוך הוא משיב את כנסת ישראל מהגלות ושב הצדיק להזדווג</p>
<p>ער/ב</p>	
<p>באתריה כדין כתיב (תהלים קמ יד) אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך:</p>	<p>במקומו אזי כתוב "אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך".</p>
<p>רע"מ</p>	<p>רע"מ</p>
<p>מתניתין לכוון בני נשא מארי דחכמתא מארי דסכלתנו⁵⁷¹⁹ קלא קרי מאן מנכון דאתחכם וידע⁵⁷²⁰ בשעתא דרישא חיוורא⁵⁷²¹ אתקין רישא⁵⁷²² רשימא⁵⁷²³ מעילא ולתתא⁵⁷²⁴ ומתתא לעילא⁵⁷²⁵ אתקין סטר צפון⁵⁷²⁶ בעטורא דקונאריתא⁵⁷²⁷ ביה רשים עומקא דתהומא עלאה⁵⁷²⁸ דסליק ונחית בגוויה נחית⁵⁷²⁹ חד דרגא⁵⁷³⁰ טמירא באלף וחמש מאה רשימין דאלף וחמש מאה</p>	<p>משנתינו, לכם בני אדם, בעלי החכמה, בעלי התבונה, קול קורא מי מכם שהתחכם ויודע בשעה שהראש הלבן תיקן את ראשו, רשום ממעלה למטה וממטה למעלה, תיקן את צד הצפון בעטור של אגם מים. בו רשום העומק של התהום העליון שעולה ויורד בתוכו, ירד דרגה אחת חבויה באלף וחמש מאות רשומים של אלף וחמש מאות עולמות.</p>

⁵⁷¹⁹ בעלי חכמה בעלי בינה, והוא כמ"ש אליכם אישים אקרא כו' [משלי ח], ולכוון בני נשא הוא וקולי אל בני אדם [שם], והיינו שהחכמה קורא להחכמים בפרטות, אבל באמת הוא כולל בקולה כל בני אדם אפילו הפתאים והכסילים, כמ"ש מי פתי כו' [שם ט], וז"ש כאן לכוון בני נשא בכללות סתם, אך למארי דחכמתא כו' קלי קרא בפרטות (הגרמ"מ).

⁵⁷²⁰ הוא בסוד הדעת, והיינו מאן דידיע בדעת ובחכמה ובבינה הענין של מעשי בראשית, והוא כלליות התורה, וכלליות כל העולם, עד הקץ שנוקב ויורד עד התהום (הגרמ"מ).

⁵⁷²¹ הוא ע"ק כתר (יהל אור). סוד החסד העליון, שתרגום החסידה חיוורתא, ושורש החסד שהוא חסד עליון שהוא ראשית הבריאה למענו ית', שלא ראה עדין טוב מן הבריאה ולא היה רק למענו ית' (הגרמ"מ).

⁵⁷²² תיקון שרש הכל (הגרמ"מ).

⁵⁷²³ הוא חכמה שהוא ראשית לכל. והוא יר"ד בג' קוצין. וז"ש מעילא לתתא כו' (יהל אור).

⁵⁷²⁴ את השמים ואת הארץ (הגרמ"מ).

⁵⁷²⁵ ואח"כ והארץ מתתא לעילא (הגרמ"מ).

⁵⁷²⁶ הוא בינה. וז"ש ביה רשים עומקא כו'. שהיא נק' תהום רבה, ואף שהיא עיקרית מוח בינה, מ"מ מסתיימת בפה, שהוא תהום עילאה, ששם זיווג עליון. וברחם פה התתון, תהום תתאה, זיווג תחתון. וז"ש דסליק ונחית. ר"ל ההבל תמיד, בסוד קול גדול ולא יסף, נהר יוצא תמיד כנ"ל רס"א א' (יהל אור). סוד תהו כו', כמ"ש נוטה צפון על תהו [איוב כו] (הגרמ"מ).

⁵⁷²⁷ בעיטורא דקדרוניתא, כצ"ל. כלומר בהיקף החשך (הגרמ"מ).

⁵⁷²⁸ שבאלו הג' בחי' נרשם התהום, כי עומק התהום לא נתגלה, כמ"ש שלשה דברים נפלאים מבני אדם עומק הדין כו' [עי' פסחים נד ע"ב], אך נרשם בדרך רשימו, ומפרש היינו מפני דסליק ונחית בגוויה, שבכלל הברואים עולים ויורדים בדרך זה, אלו התהומות, יעלו שמים ירדו תהומות [תהלים קז] (הגרמ"מ).

⁵⁷²⁹ הוא ז"א. והוא שם הוי"ה ית'. וכל אות נכלל בחבירו הרי אלף ות"ק. [א"ה ע' מ"ש הגר"א בפ' בראשית נה ע"ב בסוד אלף ות"ק מפתחאן] (יהל אור).

⁵⁷³⁰ סוד נפש הצדיק שעלה במחשבה, ירדה הרשימו שלה בתחתית הארץ, בסוד החכמה שבה יסד ארץ [משלי ג], בסור א"ת השמי"ם וא"ת האר"ץ גי' נשמו"ת מש"ה מש"ח, ראשית ואחרית כלל הכל, ואמר חד שהוא כלל היחוד, שהצדיק הוא המייחד שמים בקיימו תורה מן השמים, מצות מן הארץ, גופו מן הארץ, ונשמתו מן השמים, אך בהחסר הא', שהא' הוא סוד האח"ד כלל היחוד ה"ג, כלל ה"ב והצדיק נקרא חד דרגא כמ"ש בזוהר בשלח [נ ע"ב, וע"ע פה ע"ב], שבו כל המעלות שעולה בעולמ"ת, ע"ל מו"ת, והסלם הוא ב"ג מעלות כמ"ש בזוהר פ' אחרי מות (בסתרי תורה עד ע"א), אך שם ב"א וכאן בא"א (הגרמ"מ).

<p>עלמין 5731:</p> <p>תחותיה תטלל חיות ברא" [תחתיו בצלו חוסה חית בר], "וקרנין עשר לה" [ולה עשר קרנים], "ואלו עינין כעיני אנשא" [ואלו עיניים כעיני אנוש] לחיות, "ופום ממלל רברבן" [ופה מדבר גדולות]. כשעולה, הולכת ביום נסתרת בלילה, כשירודת, נסתרת ביום והולכת בלילה. כשנוסעת, מזדעזעים ארבע מגרפות שאחוזים בידיה ונוסעים עמה ששים שבטי אש כל אחד חרב שנונה על ירכו.</p>	<p>עלמין 5731:</p> <p>תחותיה תטלל חיות ברא" (דניאל ד ט) וקרנין עשר לה⁵⁷³³ (שם ז ז) וארו עיינין⁵⁷³⁴ כעיני אנשא (לחיו) תא ופום ממלל רברבן⁵⁷³⁵ (שם ז ח) כד [סלקא] (שלטא) אזלא ביממא טמירא בליליא כד נחתא טמירא ביממא ואזלא בליליא כד נטלא מזדעזען ארבע מגרופי⁵⁷³⁶ דאחידן בידיהא ונטלין עמה שתין פולסין דנורא כל חד חרבא שננא על ירכיה:</p>
<p>סליק ברעותא [לאפקא] (לנפקא) בר נש שליטא לתתא אתקין בהאי חיותא⁵⁷³⁷ חד עפרא דקיקא כליל מכלא נשב ביה אתפשט בד' סטרי עלמא וד' פולסין אתגלגלו חד</p>	<p>עלה ברצון להוציא אדם שליט למטה. תיקן בחיה הזו עפר דקיק אחד שכלול מהכל, נשב בו והתפשט בארבעת צדדי העולם, וארבע שבטים</p>

⁵⁷³¹ הרשימין הן סוד חסד עליון גנוז בהעולמות, והצדיק צריך לעלות במעלות העולמת, לידע חסד עליון הגנוז בהם, עד שרשו, והן באלף ות"ק דרגין הנקראין רשימין, שהוא סוד שם הוי"ה, כלל השגחתו, בסוד י' פעמים ה', הוא נ', ו' פעמים נ' הוא ג' מאות, ה' פעמים ג' מאות הוא אלף וחמש מאות רשימין, והן גנוזין באלף וחמש מאות עלמין, סוד את השמים ואת הארץ [בראשית א], גי' אלף וחמש מאה עם חד דרגא דמייחד לון תחותיה. הוא כלל הרשימין של התהום, בסוד והארץ תניינא לאו בחושבנא ומהאי דאתלטיא נפקא [סד"צ פ"א], שהוא סוד האדמה אשר אררה ה' [בראשית ה, עיי"ש], שמשם אחיזת הרע, ונכלל בסוד הקליפה הנקראת חז"ר, כלל כל הקליפות, והוא שרש היראה, כלל כל היראות, כמ"ש וארו חויה רביעאה דחילא ואימתנא כו' [דניאל ז] (הגרמ"מ).

⁵⁷³² הוא נוק'. וז"ש כד סלקא כו'. דביממא סליק לעילא, ונכללת בדכורא, ובלילא נחתא ותתן טרף לביתה, ממאי דנקטא ביממא. וע"ז אמרו (חגיגה יב:) וילון אינו כו' אלא נכנס כו' (יהל אור).

⁵⁷³³ הן סוד וכל קרני רשעים אגדע כו' (תהלים עה), בסוד עשר ירידות ירדה שכינה (אדר"נ פל"ד ה) בסוד חנוך ב"ן יר"ד (זח"א רכג ע"ב), שהוא סוד השכ"ל שירדה לעה"ז, וכאשר נוטלין אותה לרע, הוא סוד רשעים המהפכין השערים, והעיקר הוא שיהיה דמות כבוד ה' בסוד כ"ו כ"ה, והן חוספין הדמיון לעיקר בסוד אדר"ם, והדמיון נכלל בר"ע, והרשעים מהפכין הענ"ג לנג"ע בסוד הגלגל (עי' ס"י פ"ב מ"ד), ונעשין ה' מיני רשעים בסוד נג"ע ר"ע (עי' זהר ח"א כה ע"א), וכאשר יגמר נא רע רשעים (תהלים ז), ממילא יתהפך השכל לבעליה וזה השכל גי' קר"ן, שיי"ם של רשעים, ומתפשט בה' מיני רע בימין ובשמאל, הן עשר קרן, והן סוד עשרה כתרין דמסאבותא, אך הן אסתרסין (עי' זהר ח"ב קג ע"א), לכן החוב אין לה פירות רק קרן, והיינו הצדיקים יש להן קרן וריוח, שמזכין גם אחרים, ואין אוכלין הקרן בעה"ז, אבל הרשעים אין להם במצותן רק קרן, כי אינם מזכאין הרבים לעולם, כי כל המזכה את הרבים אין חטא כו' (אבות פ"ה), לכן אין להם רק קרן, והקרן יכלה וזה החיה טמאה סוד חזיר מיער (עי' תהלים פ), סוד נער, גי' כ"ל ר"ע, והוא סוד קנ"ה הרצון שהעלה הים שרטון (שבת נו ע"ב), בסוד יגרשו מימיו רפש וטיט (ישעיה נז), ועליה נבנה כרך גדול (שבת נו ע"ב), רקיע של שוא, מה שלא הי' בעולם, בסוד בתיה בת פרע"ה, סוד גלגל בשנה כמלך במדינה (ס"י פ"ו מ"ג), אבל היא לא רחצה מגילולי בית אביה, ואמרה כך עושין לע"ז כו' (שבת נו ע"ב), והוא סוד התיב"ה, הבי"ת, אבל טעה בה כי לא עשה במצות ה' (הגרמ"מ).

⁵⁷³⁴ כמ"ש ואלו עיינין לה כעיינין ב"נ בקרנא חדא [דניאל ז], כלומר שאין לה ח"ו עיינין כמו עיני ה', כי הבל המה מעשה תעותועים [ירמיה י'], רק כפי ער"ך השגת בני האדם עוברין על מצות ה', ומסתכלין במקום אשר לא צוה ה', עושין עיינין למלאך המות, ולכן הוא מלא עינים [עי' ע"ז כ ע"ב], והשכל להם כפי בני אדם, כלומר בדרך הדמיון, ולא בסוד החכמה האמיתית, והכל שוא ושקר, רק הוא השט"ן בסוד השיט"ם בעל פעור, ואין עובר עבירה אא"כ נכנס בו רוח שטות [סוטה ג], ופועל אדם ישלם לו [איוב לד], כפי הסתכלות בני אדם כן הוא מסתכל בהם, כי באמת הוא החשך ולא אור (הגרמ"מ).

⁵⁷³⁵ בסוד אל תרבו תדברו גבהה גבהה יצא עתק מפיכם [שמו"א ב], כי תאלמנה שפתי שקר הדברות על צדיק עתק וגו' [תהלים לא], והוא מילין לצד עילאה ימלל [דניאל ז] (הגרמ"מ).

⁵⁷³⁶ הן ד' החיות (יהל אור).

⁵⁷³⁷ שבה ד' יסודות, ד' שבמרכבה, שנא"ן. והאדם נברא מעפר שהוא אדם כידוע. אבל כליל מכל ד' יסודות, שכולן פני אדם, והוא כלל ד' החיות (יהל אור).

<p>לעילא חד לתתא חד לצפון חד לדרום⁵⁷³⁸ אילנא חד⁵⁷³⁹ רברבא ותקיף אתחבר ואזדווג בה בחד⁵⁷⁴⁰ [ענפא] [עופא] שפירא דחזו חדוותא דכלא כד"א (תהלים מח ג) יפה נוף משוש כל הארץ ביה אזדווג אפיקו חד רוחא טמירא ומליא לההוא גבילו דעפרא וקאים על רגלוי⁵⁷⁴¹ ואמלכיה על כל עלמא ושלטיה על כלא הה"ד (תהלים ה ז) תמשילהו במעשה⁵⁷⁴² ידיך וגו':</p>	<p>התגלגלו, אחד למעלה, אחד למטה, אחד לצפון, אחד לדרום. אילן אחד גדול וחזק התחבר והזדווג עמה בענף אחד יפה שמראהו שמחת הכל כמו שנאמר "יפה נוף משוש כל הארץ". עמו הזדווג. הוציאו רוח נסתרת אחת ומילא לאותה לישת העפר, ועומד על רגליו, והמליך אותו על כל העולם, והשליט אותו על הכל, זהו שכתוב "תמשילהו במעשי ידיך וגו'".</p>
<p>אתפקיד על ההוא אילנא לנטרא פקודא אתיב מלכא רוחיה לגביה וההוא חיותא נטלא ליה כדין זמינין מנא אחרא וקאים בינייהו בקוטרא דגליפין בין מלאכין קדישין בטפסרא⁵⁷⁴³ (ס"א בטפסא) דעטורין אתאחדן דרין בתראין תפיסין בחובייהו אשתלף רוחיהון מההוא מאנא דלבושא לבתר אנגזי בעפרא בין רגבי נחלא אתשמרו ואתגנוזו בחד גרמא תקיף דההוא מאנא יתבנון בקדמיתא ויקומו חילין חילין תניינות בארעא קדישא מתערין:</p>	<p>נצטווה על אותו האילן לשמור את המצוה. השיב המלך את רוחו אליו, ואותה החיה לקחה אותו. אז הזמינו כלי אחר ועומד ביניהם בקשר החקוקים בין מלאכים קדושים שנאחזו בציור (בדפוס) של העטורים. הדורות האחרונים תפוסים בחטאיהם, נשלפה רוחם מאותו הכלי של הלבוש, אחר כך נגנז בעפר בין רגבי הנחל, נטמנו ונגנזו בעצם קשה אחת של אותו הכלי. יָבְנו תחילה, ויקומו שנית חיילות חיילות, מתעוררים בארץ הקדושה.</p>
<p>וזמין קב"ה למנבל ההוא עפרא קדמיתא דההוא מאנא ממש ולאעלא ביה גבילו דקיך כהאי חמירא דעסה⁵⁷⁴⁴ ומההוא גבילו דאיהו צחותא דלעילא יתתקן ויתישר מאנא דכשרא כגוונא [דאמר קרא] [יואל ד יח] ומעין יוצא מבית יי⁵⁷⁴⁵ והשקה את נחל השטים בגין דההוא נחל אסגי חביבותא (ס"א זכותא⁵⁷⁴⁶) בעלמא וכד ההוא מעיינא קדישא יפוק ויעול לגביה⁵⁷⁴⁷ כדין יתתקן ויתישר ולא יהא [בסורחניה] [בסחרניה] כקדמיתא:</p>	<p>ועתיד הקדוש ברוך הוא ללוש אותו העפר הראשון של אותו הכלי ממש, ולהכניס בו גיבול דק כמו השאור הזה של העיסה, ומאותו גיבול שהיא הצחות שלמעלה יתקן ויתישר כלי ראוי כעין שאמר הכתוב "ומעין מבית ה' יצא והשקה את נחל השטים", משום שאותו הנחל מגדיל החביבות (הזנות) בעולם, וכשאותו המעין הקדוש יצא ויכנס אליו אזי יתקן ויתישר ולא יהיה בסרחונו כבראשונה.</p>
<p>ואינון דלא זכאן יקומון לאתדנא בדינא דמלכא עלאה הה"ד (דניאל יב ב) ורבים מישני אדמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם</p>	<p>ואותם שלא זוכים, יקומו לדון בדין של המלך העליון, זהו שכתוב "ורבים מישני אדמת עפר יקיצו אלה לחיי</p>

⁵⁷³⁸ פי' הם ד' יסודות כי האש עולה למעלה ועפר יורד לתתא והמים והרוח הם אמצעים (זהר הרקיע).

⁵⁷³⁹ ז"א (יהל אור).

⁵⁷⁴⁰ יסוד (יהל אור).

⁵⁷⁴¹ מאמר זה נתבאר למעל' בפ' קדושים דף פג ע"א בתוספתא וע"ש (שער מאמרי רשב"י).

⁵⁷⁴² במעשי (דפ"ו).

⁵⁷⁴³ בטופסרא (דפ"ו).

⁵⁷⁴⁴ דעיסה (דפ"ו).

⁵⁷⁴⁵ ומעין מבית ה' יצא (דפ"ו).

⁵⁷⁴⁶ זנותא (דפ"ו).

⁵⁷⁴⁷ והוא בינה שהיא מטהר כל טומאה ועי' תיקו"ז תיקון יד (ל ע"ב) (לש"ו).

<p>ואלה לחרפות ולדראון עולם וכדין כתיב (ישעיה סו כב) כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה⁵⁷⁴⁸ אשר אני עושה עומדים לפני נאם יי' כן יעמוד זרעכם ושמכם בילא"ן יילא"ו:</p>	<p>עולם ואלה לחרפות ולדראון עולם", ואז כתוב "כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה עומדים לפני נאום ה' כן יעמוד זרעכם ושמכם".</p>
<p>פרשת עקב:</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה וגו' (דברים זיב) [ואכלת] ושבעת וברכת את יי' אלהיך וגו' (שם ח י) פקודא [יח] דא⁵⁷⁴⁹ לברכא ליה לקב"ה על כל מה דאכיל ושתי ואתהני בהאי עלמא ואי לא בריך אקרי גזלן⁵⁷⁵⁰ לגבי קב"ה דכתיב (משלי כח כד) גוזל אביו ואמו והא אוקמוה חברייא בגין דברכאן דברייך ב"ג לקב"ה אתי לאמשכא היין ממקורוא דחיי⁵⁷⁵¹ לשמיה [דקב"ה] קדישא⁵⁷⁵² ולארכא עליה מההוא משחא עלאה ואתי לאתמשכא מתמן לכל עלמא:</p>	<p>"והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה וגו'", "ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך וגו'". מצוה זו לברך את הקדוש ברוך הוא על כל מה שאוכל ושותה ונהנה בעולם הזה, ואם לא ברך נקרא גזלן לקדוש ברוך הוא שכתוב "גוזל אביו ואמו". והרי פרשוה החברים, משום שהברכות שמברך אדם את הקדוש ברוך הוא באות להמשיך חיים ממקור החיים לשמו של הקדוש ברוך הוא הקדוש, ולהריק עליו מאותו השמן העליון, ובא להמשיך משם לכל העולם.</p>
<p>וכתיב ואכלת ושבעת וברכת את יי' אלהיך</p>	<p>וכתוב "ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך",</p>
<p>דף רע"א/א24860:</p>	
<p>רע"מ</p>	
<p>ואינון ברכאן אריק ב"ג באינון מלין⁵⁷⁵³ מההוא מקורא עלאה ואתברכאן כל אינון</p>	<p>ואותן הברכות מוריק אדם באותם הדיבורים מאותו המקור העליון,</p>

⁵⁷⁴⁸ אז הנה יתוקן ג"כ כי יתבטל ויזדכך כל העביות, ויתוקן ויתעלה כל חומר לצורה וכל גוף לנשמה, והוא חידוש העולם דלעתיד, ע' זוה"ק ויקרא (טז סע"א), ובפדר"א (פרק נא) (כללים ח"ב נ ע"א).

⁵⁷⁴⁹ ידוע שבכל מה שמתהנה האדם יש בחינת בירורי מלכין קדמאין, שעיקרם מד' אותיות הו"ה כנודע מדרוש רפ"ח, ושמהם סוד ד' חושים. והנה הבירורים האלה נפוצים בארבעה נמצאי העולם, אדם חי צומח ודומם, שגם הם בסוד ד' אותיות הו"ה. ועל כל זה כתוב (תהלים כד א) לה' הארץ ומלואה, כי כל עולם התווה היה מבחינת הארץ בסוד מלכים, ונודע שהם ז' וסודם ו"ה, כנגד ז' נקודות וד' אחוריים שנפלו למקום הז' (נ"א הזה) (רמ"ז). הכלל במלת ברוך נתברכו חג"ת בג' תיבות אתה ה' אלהינו, חוזרות למעלה לאתקדשה בבחינת קדושה שמתחלה היו מתברכות בסו דאימא ואח"כ אסתלקו בסוד קדושה וזהו אשר קדשנו ונתוספו קדושה בנה"י וזהו תוספת קדושה שהן באין בתוספות במצותיו נר"ה וצונו יסוד וסיום מלכות ועניית אמן הוא ייחודא והוא יב"ק ונכלל באמן ג"כ יב"ק א' קדושה חכמה, מ"ם בינה, ו' זר"נ, והוא יחודא וכמ"ש בס"פ וילך מא' למ' וממ' לנר"ן (יהל אור).

⁵⁷⁵⁰ ברוך הוא יסוד אבא הנברך ונעלם בתוך יסוד אמא, ומשם נמשך כח לחג"ת שעלו לאמא הנקרא מלך העולם וכו' יש חילוק בין גניבה לגזילה, כי הגנב שהוא בסתר פוגם באורות המכוסים, וגזלן שהוא בגלוי פוגם בנגלים. והנה המברך גורם הורדת השפע בגלוי בכל הזעיר, ונמצא שמי שלא מברך נקרא ממש גזלן (רמ"ז).

⁵⁷⁵¹ פי' שאין לזו"ן כח לעלות לקבל השפע אלא במה שאנו נקדים להמשיכו אליו, כי בלתו קצר כח חייהם (רמ"ז).

⁵⁷⁵² ה"ס חג"ת שבהם ג' אותיות יה"ו, וה' אחרונה היא בחזה. ואחרי עלותם לאמא אז מקבל השפע האמיתי. וכנגד זה אמר ולארכא עליה מההוא משחא, והוא מבואר (רמ"ז).

⁵⁷⁵³ ברית הלשון ה"ס הדעת המתווכ (נ"א המתהווה) בין גרון וחיך שה"ס חו"ב, ושם הוא עיקר מושב שני יסודות דא"א, ולכן באותם הדברים מתעוררים שני היסודות שכללותם נקרא מקורא עלאה, דהיינו השביל והנתיב וכמ"ש למטה (רמ"ז). ר"ל בתיבות של הברכה (יהל אור).

<p>דרגין ומקורין⁵⁷⁵⁴ ואתמליין לארקא⁵⁷⁵⁵ על כל עלמין ואתברכאן כלהו כחדא:</p>	<p>ומתברכים כל אותן הדרגות והמקורות ומתמלאים להריק על כל העולמות, וכולם מתברכים כאחד.</p>
<p>וע"ד אצטריך ב"נ לשואה רעותיה ברזא דברכאן⁵⁷⁵⁶ בגין דיתברכון אבהן ובנין⁵⁷⁵⁷ כלא כחדא ומאן דמברך לקב"ה⁵⁷⁵⁸ [אתברך] (יתברך) ונטיל חולקיה מאינן ברכאן בקדמיתא דכל עלמא לתתא כיון דשמא דקב"ה מתברך מתמן נחית ושרא על רישיה חולקא קדמאה⁵⁷⁵⁹ והא אוקימנא⁵⁷⁶⁰ דכתיב (שמות כ כא) בכל המקום⁵⁷⁶¹ אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתך (אזכיר כד"א (תהלים כ ד) יזכור כל מנחתך⁵⁷⁶²)</p>	<p>ועל זה צריך אדם לשים את רצונו בסוד הברכות, כדי שיתברכו אבות ובנים הכל כאחד. ומי שמברך את הקדוש ברוך הוא, מתברך ולוקח חלקו מאותן הברכות בראשונה, שכל העולם שלמטה. כיון ששמו של הקדוש ברוך הוא מתברך, משם יורד ושורה על ראשו החלק הראשון. והרי בארנו שכתוב "בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתך" ("אזכיר" כמו שנאמר "יזכור כל מנחותך"), כיון שאותה ברכה באה ושורה על ראשו,</p>

⁵⁷⁵⁴ פי' דרגין הם הספירות בעצמן שיש בהם מעלות ומדרגות זו למעלה מזו, ומקורין ה"ס הפנימיות. אי נמי דרגין הם שני הקוים ימין ושמאל שאין להם התפשטות והמשכה שהרי אין הזרועות שופעות (נ"א שופכות) וממשיכות אל הירכים, אבל מקורין הוא בקו האמצעי ששם כל בחינת היסודות שהם ממש מקורין, והם מעיינות ונהרות נמשכים מזה לזה, וזה שופך ממש לזה (רמ"ז).

⁵⁷⁵⁵ אמר כן מפני שיש מיני שפע שאינם ממהרים להמשך למטה, שיש עיבור שמתעכב למעלה ששה חדשים ויש לבו ביום, ועל דרך זה של ברכת הנהנין יהיה לאותה שעה שמיד נמשך אותו על כל העולמות. ולא עוד אלא ואתברכון כלהו כחדא, כי בענין התפילות מתקן הפנימיות, ואך בברכות מתתקן גם החיצוניות יחדיו. אבל אין ספק שכל זה הוא בבחינה פרטית לפי אותה המצוה שמברך עליה, או לפי אותה ההנאה שהיא תיקון איזו מדה פרטית וכמו שיתבאר בסמוך (רמ"ז).

⁵⁷⁵⁶ פי' שישים רצונו ומחשבתו בסוד הברכות הם שני היסודות דא"א המיוחדים כאחד, עד שנחשבים כאחד בסוד ברוך וברכה (רמ"ז).

⁵⁷⁵⁷ נראה שהוא במה שאנו מכוונים בברוך ג' מ"ב שהם בחג"ת, וג' מילואי עס"מ שהם בנה"י העולים ק"ב ועם ג' מ"ב קכ"ו הרי ברוך. ולפי שכל הששה חג"ת ונה"י הם נכללים במלת ברוך לכן אמר כחדא. והיינו דקאמר אבהן ובנין כחדא, שכולם מתברכים יחד מיסודות א"א אשר בדעת זעיר (רמ"ז).

⁵⁷⁵⁸ הוא זעיר בסוד ו"ק. ואמנם צריך לשום לב לכפל הדברים שאמר מאן דמברך וכו' ואחר כך חזר ואמר כיון דשמא וכו'. אך לפרשו נחזור לפרש עוד מ"ש דיתברכון אבהן ובנין, כי מ"ש בו הוא אמת אבל עוד ירמוז לסוד אחר והוא כי גם אנו מכוונים בברוך שעם ד' אותיות הוא רל"ב וה"ס השפע האמיתי היורד בברכה. ונמצא כי יש שתי כוונות בברוך, האחת להעלות חג"ת"ם לבינה וזה ע"י הכח המושפע עליהם, והשניה השפע שממשיכים עמהם בדתם משם וה"ס רל"ב. והנה על הבחינה הראשונה אמר ומאן דמברך לקב"ה, שה"ס הבחינה הראשונה, ועל השניה אמר כיון דשמא וכו', שהיא הבחינה השניה הנעשית ממילא אחר שקדמה עלייתם. ולכן אמר מתברך, כלומר מעצמו. ואמר שמא, שה"ס רל"ב דהיינו ד' אותיות ההוי"ה כנודע. והם אבהן ע"ב ס"ג, ובנין מ"ה וב"ן הנז"ל (רמ"ז).

⁵⁷⁵⁹ הוא בחינת הכתרים של אותו השפע היורד. ואולי זהו רמז מלת וברכתך, שהוא צירוף ובכתריך (רמ"ז).

⁵⁷⁶⁰ רלט ע"א (רמ"ז).

⁵⁷⁶¹ פי' בכל מדה ומדה. וכן הוא בברכת הנהנין, כי פרי האדמה הוא במלכות ופרי העץ בזעיר וכיוצא. ויצדק מאד לשון מקום, שרומז למדות שה"ס כלים והיינו מקום ממש, כי באור הפנימי לא יצדק שם מקום לרוב אורו (נ"א יחודו) מראש ועד סוף האצילות כד"א (תהלים כ, ד) יזכור כל מנחותיך, הוא לשון ביסוס, ויבא (נ"א ויכוין) אל השפע העיקרי שיכוין ליחד אותו אל ה' כי השפע הראשון הוא מיוחד למטה (נ"א לאדם) שהוא הגורם העליה. ולפי זה הול"ל אשר תזכיר וכמ"ש לעיל רל"ט א', אבל אזכיר הוא ה' ב"ה, שהוא המכסה ומייחד שמו וה"ס רל"ב. ודוק כי וברכתך יוכל להיות עבר כנודע מן הדקדוק. ולפי זה יש בפסוק רמז לשני מיני השפע שהזכרתי, והקדים העיקרי שהוא רמוז במלת אזכיר כאמור, ואחר כך אבוא אליך, בשמי זה המבוסס, וכבר ברכתך, עוד ברכה קודמת. כיון דהיא ברכה, זו היא מעלה אחרת וגדולה היא, שכל האור המושפע שורה על ראשו, והוא המקור שממנו מתפשט לכל העולם (רמ"ז).

⁵⁷⁶² מנחותיך (דפ"ו).

<p>כיון דההיא ברכה אתיא ושריית על רישיה מתמן אתפשט בכל עלמא:</p>	<p>משם מתפשטת בכל העולם.</p>
<p>בשעתא דאינון ברכאן⁵⁷⁶³ נחתין מתערטין גו חקל תפוחין קדישין ופנעי בהו⁵⁷⁶⁴ כמה דרגין דממנן בעלמא ונחתי בהו ואמרי ומכריזי דא איהו דורונא דשדר פלוני לקב"ה מאן אתר [נחתי לבתר דנחתי⁵⁷⁶⁵ מאתר דרישא] (לבתר מרישא חדא) דצדיק תמן סלקין מתערי לנחתא אחרנין מלעילא ואתמלייא מלעילא ומתתא הה"ד (משלי י ו) ברכות לראש צדיק כיון דהאי דרגא אתמלייא⁵⁷⁶⁶ אריק להאי כלה ומתמן נגדין⁵⁷⁶⁷ ואתמשכן לתתא:</p>	<p>בשעה שאותן הברכות יורדות, מתעטרות בתוך שדה התפוחים הקדושים, ופוגשות בהן כמה דרגות של ממונים בעולם, ויורדות עמן, ואומרות ומכריזות זהו הדורון ששלח פלוני לקדוש ברוך הוא. מאיזה מקום יורדות, לאחר שיורדות ממקום ראש הצדיק, שם עולות מתעוררות להוריד אחרות מלמעלה, ומתמלא מלמעלה ומלמטה, זהו שכתוב "ברכות לראש צדיק". כיון שדרגה זו מתמלאת מוריקה לכה הזו, ומשם שופעות ונמשכות למטה.</p>
<p>כד סלקין אינון ברכאן⁵⁷⁶⁸ מתתא לית</p>	<p>כשעולות אותן הברכות מלמטה, אין פתח ופתח למעלה ואין ממונה למעלה שלא פותח את כל אותם</p>

⁵⁷⁶³ כאן רומז למ"ש הרב, שהרי לקמן פירש רעיא מהימנא הברכה מן ברוך עד מלך העולם ולא יותר מכאן, וכאן רומז לשאר שהוא קדשנו במצוותיו בת"ת ובנ"ה, וצונו ביסוד, וסוף הברכה במלכות. וכבר ידעת שרחל נקראת חקל תפוחין קדישין, כשהיא מקבלת מתנה"י דז"א שה"ס (בראשית ב ה) וכל שיח השדה, כמבואר במקומו (רמ"ז).

⁵⁷⁶⁴ אחרי צאתם ממלכות דאצילות (רמ"ז).
⁵⁷⁶⁵ אחר שפירש מעלת המברך כנזכר חזר לפרש בזה הסוד בעיקר הברכות, ופירש מאיזה מקום יורד השפע האמיתי, ואמר לבתר דנחתי מאתר וכו', וירצה שתחילה צריך להעלות חג"ת אל יסוד הבינה וכמ"ש אחר כך בכוונת מלות הברכה, ואמנם העלאה זו היא בהורדת הכח מיסודות או"א בסוד ברוך, והם בראש קו האמצעי שנקרא אתר דרישא דצדיק, כי ראש צדיק הוא הדעת שהוא במקום הכתר, ושני היסודות אשר שם נקרא מקום של ראש הצדיק, וה"ס נקודות ברוך, קמץ ראש זעיר ושורק יסוד. ולפי שאין העלאה קודמת להורדה שהיא בברוך, וגם שאין ההורדה הזאת אל השפע האמיתי רק אל הכח המושפע בתחתונים שיעלו ליסוד אמא, לכן הזכיר הענין בדרך כללות ואמר שלאחר שיורדות הברכות מראש צדיק שה"ס הורדת האור מברוך, אז תמן סלקין מתערי וכו', פי' שם לראש צדיק עולים ומתעוררים בכח מ"ן, לנחתא אחרנין מלעילא, הוא השפע האמיתי שבא מן הפנים, כי הראשון בא מהחיצוניות של העולמות כנודע מקריאת שמע, שכל השפע הנשפע ליתן כח לעלות הוא מזווג החיצוניות, והשפע האמיתי הוא מהפנימיות, וז"ש מלעילא, שגם או"א מקבלין אותו מאריך ואריך מעתיק וכו'. ואתמלייא מלעילא ומתתא, מ"ד ומ"ן. והקדים העליונים מפני שגם להעלות התחתונים צריך להקדים כח העליון במלת ברוך כאמור. הה"ד (משלי י ו) ברכות לראש צדיק וכו', ר"ל ששני מיני שפע הברכה ניתנים ונמשכים לראש צדיק שה"ס הדעת. והבן האותיות הקודמות בא"ב לשם צדיק שהן פגט"צ ותמצא שעולות ז' פעמים הוי"ה, כשם יעק"ב שה"ס הדעת המתפשט כנזכר באדם ישר בפירוש (בראשית כט, יב) אחי אביה הוא (רמ"ז). כ"ז הוא קושיא ור"ל לבתר דנחתי ממקור החיים לכל הספירות באיזה מקום ירדת השפע לכל העולמות ואמר בצדיק וז"ש מאתר דרישא דצדיק דתמן וכו', ואמר דרישא כו' לשון הכתוב וברכות לראש צדיק כמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁵⁷⁶⁶ שהוא בהתעלות חג"ת במלות אתה ה' אלקינו, ושאיז מושפע השפע האמיתי מהפנימיות כנזכר, ואז אריק להאי כלה ומתמן וכו', וזהו מ"ש בורא פרי העץ בורא פרי הגפן וכיוצא, שהוא השפע הניתן לכנסת ישראל ומשם לכל העולמות (רמ"ז).
⁵⁷⁶⁷ זה יורה מה שז"ל כי בין בסגולת אותה המצוה וברכתה ובין בברכת הנהנין יורד ונמשך אותו השפע מיד, ובפרט בברכת הנהנין דבה קיימינן עד השתא, כי צריך שירד השפע מיד לתקן אותו הניצוץ אשר באותו המאכל, וגם להוריד הכח והחיות לזון גם את הנפש, והכל נכלל בסוד כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם. ומזל"ן שזו היתה אחת מכוונות רבי ייסא סבא הנזכר בפרשת בשלח סב ע"ב, דלא אתקין סעודתא בכל יומא עד דבעא בעותיה וכו', שהיה מתפלל שיזדמן לו ניצוץ קדוש ושימשך שפע לתקנו ולהחיות את נפשו (רמ"ז).

⁵⁷⁶⁸ הוא אותו הניצוץ הנעקר מקליפת נוגה ומתעלה בהבל הברכה. וכן הוא גם כן בעשיית איזו מצוה (רמ"ז).

<p>פתחא ופתחא לעילא⁵⁷⁶⁹ ולית ממנא לעילא דלא פתח כל אינון פתחין ומכרזי ואמרי בכל אינון רקיעין דא איהו דורונא דמלכא דשדר פלוני דא הוא דורונא בקיומא כדקא יאות⁵⁷⁷⁰ ומאן איהו ברכה דאתיבו עליה אמן דכל ברכה דאתיבו עליה אמן דא איהו בקיומא כדקא יאות:</p>	<p>הפתחים ומכרזים ואומרים בכל אותם הרקיעים, זהו דורון של המלך ששלח פלוני, זהו דורון בקיום כראוי. ומי היא, הברכה שהשיבו עליה אמן, שכל ברכה שהשיבו עליה אמן זוהי בקיום כראוי.</p>
<p>וכיון דהאי ברכתא סלקא כל דרגין דלעילא כלהו זמינין לגבי ההוא [נהורא]⁵⁷⁷¹ דלא נהיר בגין לא[נהרא לגבה וכל שכן אי היא ברכתא דסגיאין מברכין לה ומעטרין לה בעטרין קדישין⁵⁷⁷² ברזא דאמן אמן והוא (הא) רזא דקשרין⁵⁷⁷³ דכל יחודא וקדושה ברזא דמאריה ומעטר [להיא] (ליה) ברכתא בעטרין עלאין כדקא יאות:</p>	<p>וכיון שהברכה הזו עולה, כל הדרגות שלמעלה כולם מזומנות לאותו האור שלא מאיר כדי להאיר לה, וכל שכן אם היא ברכה שרבים מברכים אותה ומעטרין אותה בעטרות קדושות בסוד של אמן. אמן, הוא סוד הקשרים של כל יחוד וקדושה בסוד של רבונו, ומעטר את אותה הברכה בעטרות עליונות כראוי.</p>

⁵⁷⁶⁹ כבר אמרנו שמלמעלה נמשך כח להעלות התחתונים למעלה, ואם כן כשעולה אותו הניצוץ שהוא מבחינת הפנימיות עולה עמו האור שהוריד עליו שהוא מבחינת החיצוניות, ולכן הפתחים נפתחים להכניס הניצוץ, וזה ע"י המלאכים הממונים שכוחם מהחיצוניות. ואומרו פתחא ופתחא, הוא בסוד שני היסודות דא"א שבהם עיקר הכונה בברוך. ולכן מיד יוצא קול הנולד מביניהם, והוא כר"ז גי' ע"ב קס"א, המכרז דא איהו דורונא דמלכא, שהרי כל הניצוצות העולים מתוך נוגה הן משל רפ"ח ניצוצים, שהם משל זעיר וראויים לו (רמ"ז).

⁵⁷⁷⁰ היינו מפני שסוד אמן כולו מיוסד על קו האמצעי, ובפרט על בחינת יסודות דא"א וד"א הנקרא ברית קיימא. וזו בחינה המעולה מאד משל הברכה, וכמ"ש וכיון דהאי ברכתא סלקא, ובכח עניית אמן, כל דרגין דא"א וד"א, כולם מוכנים להאיר לרחל בסוד בחינתה שבאחורי זעיר, שאז היא נקראת נהורא דלא נהיר, מה שאין כן בהיותה פנים בפנים עם בעלה, שאז היא מאירה. וכל שכן אי היא ברכתא דסגיאין וכו', שאז היא דבר שבקדושה ויש לה סגולה פרטית ומעולה מהארות אבא דאיהו י'. ונאה לדרוש כי ביסוד דאבא המבריח בקו האמצעי דזעיר יש שם ע"ב, וכשהם עשרה [זוכים להארת כל היסוד שמאיר ברחל והיא מן החזה ולמטה בסוד וא"ו ה"א ועם ע"ב] הרי אמ"ן. וז"ש בעטרין קדישין. ואי נמי שם י"ה סתם הוא באבא ובג' מילואיו הוא בגי' אמ"ן. וזה נאמר לדרוש ולא לכוונה, כי עיקר כוונת אמן לפי מה שקבלנו ממרן זלה"ה הוא מ"ש אמן הוא רזא דקשרין. דע כי עיקר יחוד זר"ן הוא באמצעם כי פניהם (יחזקאל א, יא) וכנפיהם פרודות. והנה רחל מקומה מהחזה ולמטה וקשורה בג' מקומות בז"א, דהיינו בת"ת ויסוד שבהם שרש כתרה ודעתה, ועוד יש בחינת הבל היוצא מפי אמה דזעיר ומשל אבא שמגיע עד שם, והבל זה הוא לבנין וחיזוק גופה. וגם צריך שתדע מ"ש בתיקונים שיש הוי"ה בחסד ואדנ"י בגבורה ושניהם בת"ת, וכן יש שני השמות בנ"ה ושניהם ביסוד. ואמנם יש בחינה פרטית לג' אותיות אמן, שהם א' בחזה מקום סיום יסוד אמא ותחילת גילוי עטרת אבא, ומ' הוא ביסוד ונ' באותו ההבל. ואמנם ידוע שהם ג' בחינות של משה שת הבל כנזכר שם. ועל זה דרשו רז"ל (משלי כח, כ) איש אמונות רב ברכות, על משה רבנו ע"ה. ופשוטו של מקרא כי מי שעונה אמן הוא רב וגדול בברכות שגדול העונה אמן וכו' (רמ"ז).

⁵⁷⁷¹ מלכות (יהל אור).

⁵⁷⁷² עי' לקמן סוד אמן רפה ע"א (הערת הזהר).

⁵⁷⁷³ דקשרי (דפ"ו). שהם ג' המקומות שבה קשורה רחל לזעיר. ואמר דכל יחודא, מפני שבכאן הוא כל היחוד שיש ביניהם, וגם שדוקא בג' מקומות מתייחדים שני השמות, והיינו כל יחודא. ואומרו וקדושה ברזא דמאריה, ירמוז גם לאור אבא המאיר בה, בין הארת כל העטרה שמהחזה ולמטה, ובין ההבל היוצא מן היסוד, שסתם אבא יש בו הקדושה. ומעטר להיא ברכתא וכו', ה"ס הארת עטרת אמא המסתיימת בחזה ומשפעת אור ברחל כנזכר בסה"כ. ונמצאת למד שבהצטרף אמן לברכה ישנם לג' יחודי יב"ק, יחוד בקו האמצעי ב'רכה בפשוטה וק'דושה מצד אבא. ולעומת כן אמר ברזא דמאריה, שכל בחינות אמן הן בסוד היסוד (רמ"ז).

<p>וקב"ה אתרעי בהו⁵⁷⁷⁴ באנון דמברכין ליה ותיאובתיה בברכתא דלתתא דההיא ברכתא סלקא ואנהיר בוצינא דלא נהיר ואתקיף לה בתוקפא⁵⁷⁷⁵ תקיפא לסלקא לעילא ועל רזא דא⁵⁷⁷⁶ כתיב (שמואל א' ב ל) כי מכבדי אכבד אלין אינון דמברכין ליה לקב"ה ובוזי יקלו אלין אינון דלא מברכין ליה לקב"ה ומנעין ברכתא מפומיהו⁵⁷⁷⁷:</p>	<p>והקדוש ברוך הוא רוצה בהם באותם שמברכים אותו, ותשוקתו בברכה שלמטה, שאותה ברכה עולה ומאירה את הנר שלא מאיר ומחזק אותה בתוקף חזק לעלות למעלה. ועל הסוד הזה כתוב "כי מכבדי אכבד", אלה אותם שמברכים את הקדוש ברוך הוא, "ובוזי יקלו", אלו אותם שלא מברכים את הקדוש ברוך הוא ומונעים ברכה מפיהם.</p>
<p>רזא דרזין⁵⁷⁷⁸ לאינון דידעי חכמתא דמאריהון למנדע רזא דברכאן בפקודי אורייתא ובכל הנאין וכסופין דהאי עלמא לארקא ברכאן מעילא לתתא כד (ס"א בר) ברכאן דצלותא דאינון תקונא דמאריהון</p>	<p>סוד הסודות לאותם שיודעים חכמת רבונם, לדעת את סוד הברכות במצוות התורה, ובכל ההנאות והחמדות של העולם הזה להוריק ברכות מלמעלה למטה. כאשר (חוץ מ) ברכות התפלה שהן תקון של רבונם</p>

⁵⁷⁷⁴ נראה ש"ל שהם נקראים בעצם עושים רצונו של מקום, כיון שהשפע האמיתי המושפע בברכות הוא מפנימיות יסוד אבא, הלא נודע שאבא מושרש ברצון העליון נוצר חסד, והיינו אתרעי בהו. ותיאובתיה בברכתא דלתתא, פי' עיקר חשקו להטיב לרחל, וכדמפרש ואומר דההיא ברכתא סלקא וכו', דבפירוש איתמר בסה"כ בכונה אל הלחם וז"ל, זו היא כוונת הברכות והוא להעלות המלכות אל הבינה ע"י חג"ת וכו'. וכמו שיתבאר יותר בפרטות מלות ברוך אתה ה' דבסמוך. והענין שבהתעלות חג"ת אל הבינה מתעלה עמהם מלכות שהיא דבוקה בת"ת. וז"ש ואנהיר בוצינא דלא נהיר, שה"ס כתר רחל הדבוקה תמיד באחורי ת"ת וכמובא בסוד המשכת לולב כנגד הלב (רמ"ז).

⁵⁷⁷⁵ הוא שמייחד אותה עם חג"ת שיש בהם ג' אותיות יה"ו והיא ה', וכשמעלים אותה בעלותם יש לה כח גדול. אי נמי ירמוז אל ג' שמות מ"ב שעולים קכ"ו כמספר שם אדנ"י בריבוע, שכל כוונת הברכות והעליות הוא לתיקון רחל. ואמר תוקפא תקיפא, לרמוז אל ג' שמות מ"ב שהם ג' ידות בחינת גבורה וכח, וגם שעיקר מ"ב הוא כ"ח דהיינו מילוי המילוי (רמ"ז).

⁵⁷⁷⁶ לפי הדרך הראשון שכתבתי מיחוד שם הוי"ה רמוז שפיר מכבדי, שהרי כב"ד בגי' שם הוי"ה. וגם לפי הדרך השני יכון רמז המספר, כי שמות של מ"ב האמורים הם משם הוי"ה. וגם לשון מכבדי רמז לברכה, כי לשון ברכה הוא ריבוי ותוספת, וגם מכבדי כן כד"א (משלי ח, כד) באין מעינות נכבדי מים. ובוזי יקלו, אלין אינון וכו', שאין לפרש בזיון זה כמשמעו שמבזה בדברי חירופים, או כמו (במדבר טו, לא) כי דבר ה' בזה, שאם כן לא הוה סגי במ"ש יקלו וכלומר מעצמם שהוא מהנפעל, אלא פירושו על העושים ענין שממנו ימשך צד בזיון כלפי מעלה. והוא שלא נותנים שבח לה' על הנאתם שמתראה כאילו לא יאמינו בטובו יתברך (רמ"ז).

⁵⁷⁷⁷ וירצה שאין הפסוק מדבר במי שאינו יודע לברך או ששוכח לפעמים, אלא שמונע הברכה מפיו. אי נמי יהיה זה פירוש סוף הפסוק ובוזי יקלו, היינו להיפך מכבדי אכבד, שה' מרבה אותם בכל טוב, ולעומת זה הבוזים יקלו, יהיו קלים וחסרים כי לא תבוא ברכה מפיהם במה שהם אוכלים, ולא תהיה ברכה שרויה במעיהם (רמ"ז).

⁵⁷⁷⁸ ירמוז לעיקר סוד ברכת הנהנין, שהוא להמשיך שפע ורב טוב משני יסודות או"א, פי' מן השביל המסתתר ומיוחד תמיד בנתיב, ברוך בברכה, והיינו רזא דרזין. והוסיף עוד לאינון דידעי חכמתא וכו', מפני שעיקר תואר ברוך של ברכת הנהנין והמצוות הוא ביסוד חכמה. וצריך להציע דברי סה"כ וז"ל, דע כי כל הברכות הם מלמעלה למטה כדי להמשיך השפע, חוץ מ"ח ברכות דעמידה שהן להעלות מלמטה למעלה וכו', עד אומרו והנה ברוך זה צריך לכוין בו ביסוד עליון דחכמה הנקרא שביל דיקק, להמשיך בו השפע ולחברו עם יסוד הבינה הנקרא נתיב, וזה נקרא ברוך וזאת ברכה והכל ענין אחד, עכ"ל. ובזה תבין מאמרנו שאמר כי ברכת המצוות ושל ההנאות הן לארקא ברכאן מעילא לתתא, וכמו שנז"ל שהכונה בהן להשפיע השפע מיד כדי לתקן אותו הניצוץ שיש במאכלים ולהוסיף חיות רוחני בו לבד מברכות העמידה דאינון תיקונא דמאריהון, דוק מלת דמאריהון שר"ל מאריהון של אותם הברכות דעמידה שהן זר"ן, ואין הכונה בהן לאו"א כשל הברכות, וכמבואר ליודעי כוונתן שכולן בזו"ן לתקן את המלכות תחילה מתתא לעילא כמו שהוא בברוך, שתחילה נכוין בו אל ו"ה בכריעת הגוף להוריד ו' לגבי ה', ואחר כך באתה י' לגבי ה', וכמו כן בהשם נכוין בו להעלות ה' לגבי ו' ואח"כ ה' לגבי י' והכל בת"ת זעיר והרי הכל מתתא לעילא. ואמנם משם ואילך הוא מעילא לתתא, הוא אלקינו ואלקי אבותינו עד סוף הברכה שנכנסים בז"א המוחין ונבנית המלכות. וכן כל הברכות של העמידה מן הראשונה ואילך כולן לתיקונה, ואין השפע יורד משם כי יש זווג דישראל ולאה בויעבור, ושל יעקב ורחל בנפילת אפים, והשפע יורד בעלינו לשבח (רמ"ז).

<p>מתתא לעילא ומעילא לתתא ברכאן דלאו אינון בצלותא סלקין מתתא לעילא⁵⁷⁷⁹ עד דמטו נו נהורא דלא נהיר ומתערי ובתוקפא לההוא (לעילא בתוקפא דההוא) נהורא דלא נהיר בההיא ברכה⁵⁷⁸⁰ וסלקא אתערו לעילא עד דמטו לכרסייא עלאה מקורא דכל חיין כדין נפקי⁵⁷⁸¹ מההוא מקורא עלאה ברכאן אחרנין ואערעו אלין באלין ונשקי אלין לאלין [ואתאן] ושריין [ואתאן] לריש צדיק לארקא לתתא וכד נחתין אתברכין אבהן ובנין וכל [שרגיין] (דרגיין) דלהון:</p>	<p>מלמטה למעלה ומלמעלה למטה, הברכות שאינן בתפלה עולות מלמטה למעלה עד שמגיעות לתוך האור שלא מאיר, ומעוררות (למעלה) בתוקף לאותו האור שלא מאיר באותה הברכה, ועולה ההתעוררות למעלה עד שמגיעה לכסא העליון מקור כל החיים, ואז יוצאות מאותו המקור העליון ברכות אחרות ופוגשות אלה באלה, ונושקות אלה לאלה, ובאות ושורות על ראש הצדיק להריק למטה, וכשירודות, מתברכים האבות והבנים וכל נרותיהם.</p>
<p>ורזא דאלין ברכאן לאתערא מעילא לתתא ברזא דא ברוך דא רזא דמקורא עלאה⁵⁷⁸² מכלא לארקא ולאמשכא ולאנהרא כל בוציניין⁵⁷⁸³ ואיהו וברוך (בריך)</p>	<p>וסוד הברכות הללו לעורר מלמעלה למטה בסוד זה, "ברוך", זה הסוד של המקור העליון מהכל להריק ולהמשיך ולהאיר את כל המאורות, והוא תמיד</p>

⁵⁷⁷⁹ ה"ס אור חוזר העולה מלמטה, דהיינו ניצוצות מתוך הקלי' המתעלן בכח האור הראשון המושפע להעלותם. ולכן עולים עד נהורא דלא נהיר, באותה הברכה, ומתעלים עד כורסייא, היא הבינה, ואז יוצאות ברכות אחרות ממקור עליון הוא השביל הנזכר והוא השפע האמיתי. ואז פגע אור זה עם האור אשר עלה ויחדיו שורות בראש צדיק, הוא דעת דזעיר, להמשך שניהם למטה. וגם שהם נמשכים דרך קו האמצעי, מכל מקום אתברכין אבהן ובנין, שבשני הקוים דימין ושמאל. וכל שרגין דילהון, לאתויי לאה ורחל (רמ"ז).

⁵⁷⁸⁰ דברכה היא בינה כידוע וז"ש "לכורסייא" בינה (יהל אור).

⁵⁷⁸¹ נפקו (דפ"ו).

⁵⁷⁸² ירמוז למ"ש בפרשת בלק (רד ע"א) שאות י' יש לה ג' בחינות רישא וגזעא ושבילא (רמ"ז).

⁵⁷⁸³ דע כי אין ברוך שבתפלה דומה לברוך שבברכת הנהנין והמצות כי ברוך שבתפלה הוא מלמטה למעלה ויהיה ביאורו כך. ברוך מלכות בסוד יסוד הדבוק בה אתה חסד כי אין זווג אלא ע"י החסד ה' בסוד הת"ת. הרי מלמטה למעלה עד החסד. ואח"כ עולים לקבל מבינה וחכמה בסוד אלהינו בינה ואלהי אבותינו חכמה ומקבלין משם תרין עטרין דגניזין בחכמה ובינה ואחר שנתקנו מלמטה למעלה עד חכמה יורד השפע מלמעלה למטה מחכמה לאבות העולם וזהו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב ואמנם שפע זה הוא בהיותם בתוך החכמה כד עאלו אבהן במחשבה ובעלמא דאתי וכשיוצאין לחוץ לירד למטה יוצאין באותו השפע לכן אנו חוזרין ואומרים האל הגדול הגבור והנורא שהם חסד גבורה ת"ת. אמנם בברוך שבברכת הנהנין ובברכת המצות הוא מלמעלה למטה כי תכף בעלות ברכת האדם בכונה למקום המלכות ירד שפע מעולם הנעלם למטה. והוא זה כי ברוך ירמוז לבינה בסוד נקודה אמצעית שבה בהתחבר בזו הנקודה דעת עליון והוא נתיב לא ידעו עיט והוא סוד ושבילך במים רבים ועקבותיך לא נודעו. ואל יקשה בעיניך באומרנו שברוך ירמוז לבינה ממ"ש בזוהר ואי תימא עלמא דאתי אקרי ברוך לאו הכי אלא איהו ברוך ואיהי ברכה שכבר נתרצה קושיא זו באומרנו שאין נקראת ברוך אלה בסוד דעת עליון המתחבר עמה בסוד שביל דקיק דנחית מן יו"ד שהוא החכמה ונמצא שברוך הוא סוד מלכות ובינה הנרמזי' בב"ת וסוד חכמה הנרמזת בריש דהיינו ראשית חכמה וסוד דעת הנרמז בוא"ו וא"ו עלאה וסוד כתר הנרמז בכ' פשוטה כי נתיב לא ידעו עיט הוא שער החמשים והוא כתר עליון כנז' בתיקונין (פא ע"א) לפי שממנו מושך הטיפה העליונה הנעלמה והכל נכלל בברוך והוא דוגמ' ברוך שבתפלה שפירשו בתקונין ב' תרין שכינתא עלאה ותתאה כו' אתה הוא חסד כי אחר שהתחיל השפע מבינה על ידי חכמה ועדין היה נעלם במקום גבוה נתגלה יותר בחסד כי שם תחילת מקום הגילוי ולפי' נקרא אתה כד"א אתה כהן לעולם כנז' בזוהר ומשם יורד השפע לת"ת הנקרא ה' ואח"ך אלהינו שהוא סוד השמאל הנקרא גבורה הכלול בימין והימין בו דכד אשתלים מרז"א דתרין סטריין אתקרי אלהינו כי אל בסוד הימין וה"י בסוד השמאל הרי הימין בשמאל והשמאל בימין ואין זה דומה לאלהים כי אלהים יש בו שתי אותיות מהימין ושלשה מהשמאל א"ל מהימין והי"ם מהשמאל ולפיכך הוא דין אבל כאן יש שתי אותיות מכל אחד לבד. ואמנם נר"ן הוא מצד הדין רזא דסיהרא וא"ו מצד ת"ת שהוא רחמים ונמצא שמתחילת שם זה א"ל שהוא רחמים ימין נכלל בסוד ה"י שהוא דין שמאל וסוד נון שהוא דין שמאל נכלל בסוד ו' שהוא רחמים ימין הרי סטרא דשמאל' דכליל בימינא וסטרא דימינא ביה כנז' בר"מ. והנה עד כאן סוד השפע היורד מלמעלה להתברך המדות הנז' לצורך עצמן לא להשפיע לאחרים ולפיכך אין מגיע

<p>תדיר דלא פסקין מימיו ומתמן שירותא⁵⁷⁸⁴ דאקרי עלמא דאתי ואיהו קצה השמים [דההיא קצה] (דאיהו) קצה עלאה איהו בגין דאית קצה כגוונא דא לתתא ואיהו עלמא תתאה ואקרי אוף הכי ברוך לקבל תתאי לארקא לתתא ולא תערא מתתא לעילא בברכאן דצלוחא וברוך (קדמאה)⁵⁷⁸⁵ דא אקרי והכאו (הכי) ברזא דחכמתא עלאה דאמלי לההוא אתר בחד⁵⁷⁸⁶ שביל דקיק דאעיל ביה:</p>	<p>ברוך (מבורך) שלא פוסקים מימיו. ומשם הראשית שנקראת העולם הבא. והוא קצה השמים, שאותו קצה הוא קצה עליון משום שיש קצה כדוגמת זה למטה והוא העולם התחתון, וגם הוא נקרא "ברוך" כנגד התחתונים, להריק למטה, ולעורר מלמטה למעלה בברכות התפלה. וה"ברוך" (הראשון) הזה נקרא כאן בסוד החכמה העליונה שממלאת לאותו המקום דרך שביל אחד דקיק שנכנס בו.</p>
<p>אתה⁵⁷⁸⁷ לבתר שארי לאתגלייא דהא האי ברוך סתים איהו⁵⁷⁸⁸ ובג"כ אקרי בארחה סתים⁵⁷⁸⁹ ברוך מקורא עלאה דלא אתגלייא⁵⁷⁹⁰ אתה שירותא לאתגלייא</p>	<p>"אתה", אחר כך מתחיל להתגלות, שהרי ה"ברוך" הזה הוא נסתר, ולכן נקרא בדרך נסתר ברוך המקור העליון שלא התגלה. "אתה" תחילת ההתגלות לחוץ ולכן נקרא "אתה". ומיהו זה, סוד</p>

השפע הזה רק עד הזרועות וכאשר יתברכו מדות אלו הנז' לצורך עצמן אז יחזרו למקומן לבינה לקבל שפע להוריד למטה ואז תקרא הבינה מלך להיות שריה נשפעין ומלובשין לבוש מלכות ועשירים ואם זה השפע לא היה להם מתחי' לא יוכלו לחזור לשרשן לקבל שפע להריק למטה כד"א ולא יראו פני ריקם כי מדות אלו הם סוד הפנים פני משה אמנם נצח והוד אינם עולים למקור העליון שהוא בינה בזרועות כי אין דקותם כל כך לשיכולו להכלל בעולם הנעלם ולעלות שם ולקבל שפע ולפיכך הם לבר מן גופא והבן זה. ומלך זה הוא העולם הנעלם. ולפיכך אנו אומרים אשר קדשנו באורח נסתר באורח סתים ועולם זה הוא נקודה אמצעית שבבינה דוגמת ציון שבמלכות ואין המידות האלו עולים רק עד מקום זה בלבד ולא למעלה ממנו ומקום זה שעולים בו הוא בסוד התדבקות השביל העליון בתוכו ונקרא אש"ר כמו שיסוד נקרא למטה אשר כד"א מאשר שמנה לחמו כן עלמא דאתי נקרא אשר בסוד דעת עליון הדבוק בו וזהו מלך העולם אשר ועם זה יתישבו שני מאמרים סותרים זה את זה בפירוש אשר ואשר זה הוא אשר אה"ה. ושני בחינות אלו שהם סוד נקודה אמצעית שבבינה הנקר' עלמא דאתי וסוד דעת עליון שבתוכה הם קדושה ומצוה כי דעת עליון קדושה בסוד קדש עליון הנמש' מהחכמה ועלמא דאתי הוא מצוה עליונה כמו שמלכו' נקראת מצות המלך וזהו אשר קדשנו במצותיו וציונו וימשך קדושה ומצוה זו עד למטה בקדש תחתון ומצוה תחתונה וזהו במצותיו תרי מצוה עליונה ותחתונה וכל זה בברכת המצות כי המצוה תמשך השפע מעולם הנעלם אבל בברכת הנהנין אין אנו אומרים לא קדושה ולא מצוה כי אחרי שנתברכו האבות וחזרו ועלו להוריד שפע מבינה למטה לא יורידו שפע רק בסוד בינה עצמה מחצוניותה. ולפיכך אנו אומרים בורא פרי כו' שהוא סוד בינה דמקנא בתלת ספירן דבריאה וזהו סוד בורא ומשם יורד לעולם היצירה שהוא סוד פרי שהוא סוד ת"ת הנקרא ב"ן י"ה דמקנן בשית ספירן דיצירה והגפן או העץ או האדמה בסוד עשיה שהמלכות הנקראת ע"ץ או גפן או אדמה מקננת בעשיה (שער מאמרי רשב"י).

⁵⁷⁸⁴ ה"ס כללות הבינה בחכמה, עיין בשער התפילין פ"ג (רמ"ז).

⁵⁷⁸⁵ ר"ל דמקורא כנ"ל (יהל אור).

⁵⁷⁸⁶ בהדי (דפ"ו).

⁵⁷⁸⁷ שני מיני שפע הם: האחד, המשפיע כח בתחתון להתעלות אל העליון, ואחר שנתעלו שם מקבלים השפע האמיתי למזון העולמות. והנה בברוך שם היא כוונת קיבול השפע הראשון, ואח"כ אומרים אתה ה' אלקינו, שהם ת"ת וגבורה שעולים אל הבינה שהיא מלך העולם, ושם מקבלים השפע והוא גמר הברכה וכמ"ש לקמן בפרטות. ונמצא כי אתה, הוא חסד שממש מתחיל הגילוי (רמ"ז). ר"ל חסד ונק' אתה לנוכח שכאן התחיל להתגלות עולם חסד יבנה משא"כ ברוך בל' נסתר (יהל אור).

⁵⁷⁸⁸ ירצה שהוא בהיותו למעלה בדעת ששם סתום לגמרי, לאפוקי כשמסתיים יסוד אמא שאז אינו סתום כל כך (רמ"ז).

⁵⁷⁸⁹ שאז (נ"א שלא) נאמר תתברך אתה (רמ"ז).

⁵⁷⁹⁰ ז"ס נפלא בעיני על שלא נאמר מברך אתה ה', והטעם שעיקר כוונתינו הוא באותו השביל שהוא ברוך, ונברך בנתיב העליון, וזה בלי ספק אפילו רגע, וכמו כן הלא תמיד מושפע בשפע הבא לו מלמעלה, וזהו ברוך, שתמיד הוא מושפע, אבל מה שמתפשט למטה הוא מברך, דהיינו אם יש כלי שיקבל להיות מבורך (רמ"ז).

<p>לבר⁵⁷⁹¹ ובג"כ אקרי אתה ומאן איהו דא רזא דימינא⁵⁷⁹² ואקרי כהן לגבי ההוא אתר⁵⁷⁹³ ורזא דא (תהלים קי ד) אתה כהן לעולם מאן כהן⁵⁷⁹⁴ לההוא עולם אתה ודא איהו ימינא עלאה⁵⁷⁹⁵ דהא אשתכח לאתגלייא:</p>	<p>הימין, ונקרא "כהן" כלפי אותו מקום, וזה סוד "אתה כהן לעולם", מי הכהן לאותו עולם, "אתה". וזהו הימין העליון שהרי נמצא להתגלות.</p>
<p>יהו"ה דא רזא דאמצייתא⁵⁷⁹⁶ רזא דמהימנותא בכל סטריין</p>	<p>"יהו"ה", זה סוד האמצע, סוד האמונה בכל הצדדים.</p>
<p>רעא/ב7447:</p>	
<p>רע"מ</p>	
<p>אלהינו דא סטרא דשמאלא⁵⁷⁹⁷ דכליל בימינא⁵⁷⁹⁸ וימינא ביה ואתכלילו דא בדא⁵⁷⁹⁹ למהוי חד ועד הכא אתקשרו ברכאן</p>	<p>"אלהינו", זה צד השמאל שכלול בימין והימין בו, ונכללים זה בזה להיות אחד. ועד כאן נקשרו הברכות,</p>

⁵⁷⁹¹ יש להקשות שהול"ל שירותא דגילוייא. נלע"ד שירמוז למ"ש ששני מיני חסד הם, אחד הוא חסד העליון אחר הבינה, אחריה ברישי כתפין [דא"א] קודם התחלקות הזרועות, והוא נקרא יומא דכלהו יומי, ואחר כך יורד אל הגדולה שהוא החסד השני. ואעפ"י שכתוב כך בא"א, אין ספק אצלי שבכל פרצוף של הזכרים יש בחינה זו, ועליה אמר שירותא לאתגלייא, מפני שמשם מתחיל כח ראשית הגילוי. ולא יצדק לקראו לגמרי בשם גילוי עד הגיעו אל זרוע ימין ממש ששם הוא הגילוי הגמור. ולכן נקרא אתה לנכח על שני בחינות החסד, של הראשון שהוא העומד ומתחיל להגלות, והשני הוא הגדולה יד ימין כנזכר, אבל העיקר הוא החסד הראשון (רמ"ז).

⁵⁷⁹² דוק אומרו רזא דימינא ולא ימינא סתם. ואמנם לפי כללנו הכולל כי רזא תמיד סודו ביסוד, נראה לי שידוע שיש ביסוד אמא אשר בדעת זעיר ה' חסדים, ועוד בחינת ששית שהוא היסוד דחסדים הכולל כל הה', וזוהי התחתונה. ולכן אותו החסד הראשון המתחיל להגלות כנז"ל, הוא נמשך ממש מיסוד החסדים וז"ש רזא דימינא, ולכן נקרא יומא דכליל כלהו (רמ"ז).

⁵⁷⁹³ שכן (נ"א שכהן) הוא משמש אל האור שביסוד אמא להגלות. ודייקא כה"ן משמש, כי התשמיש הוא ביסוד (רמ"ז).

⁵⁷⁹⁴ ר"ל דמשמש לבינה (יהל אור). הוא וב"ד - כמ"ש (ב"ר פנ"א סי' ב) כל מקום שנאמר וה' כו', ומפרש ודא שכינתא עלאה ותתאה, ור"ל הוא שכינה עילאה, ועבד הלוי הוא, דג' דרגין הן, הוא ואתה ואני, נסתר ונמצא ומדבר בעדו, והן ג' דרגין דכללין כלהו, דאתה הוא מחסד עולם יבנה (תהלים פט ג), אתה כהן לעולם כמ"ש בפ' עקב (ער ע"ב). ואף שאמר בא"ז (רצ ע"א) דמחכמה מתחיל אתה, היינו ע"י דנחית בימינא דכהנא. ואני, מדבר בעדו, בשכינה, דהיא מדברת בעדנו, דהיא כלל ישראל, והיא נק' ב"ד וכמ"ש בפ' שופטים (רעד ע"ד). ור"ל דהן ח' אותיות בשילוב הנ"ל, דהו"ה אדנ"י הן חיות קטנות עם גדולות (תהלים קד כה) כמש"ל (נב ע"ב מג ע"ב). והנה בינה עם חג"ת הן חיות גדולות הו"ה, ובינה היא נשר הגדול, וחור"ג אריה ושור, ות"ת אדם. ונה"ם חיות קטנות, אדנ"י כידוע דהן בניינה, והיא אדם. והוא שילוב הנ"ל, מים עליונים ומים תחתונים, ח' אותיות מבינה עד מלכות. והוא חשמ"ל, ח"ש בצלותא, מ"ל בק"ש. ואלו ח' אותיות עם ב' אל מלא דהן ביצירה ועשיה, ב' עלמין דמקננן בהון, הוא חושבן חשמ"ל, ועמ"ש בליקוטים (בהגר"א על תיקו"ז מח ע"ד).

⁵⁷⁹⁵ פי' גם שבחינת חסד זה הוא באמצע, מכל מקום הוא ימין עליון, שכל חסד נקרא ימין. ולעד"ן שזה סוד אל עליון הנזכר שם, כשאברהם זכה לכהונה. אשתכח לאתגלייא, שהוא מתמצה להגלות ולכן נקרא אתה (רמ"ז).

⁵⁷⁹⁶ היינו ת"ת שסתמו נקרא כן בשם הו"ה, כי שם נקבצו ד' יסודות ושרשי ח"ג נ"ה כנזכר בזוהר הרקיע פרשת ויקרא בסוד ארבע חיות הקדש מיכאל גבריאל אוריאל רפאל, שבהם מתחלקות ד' אותיות הו"ה. וטעמו מפני שבת"ת מושב פתח יסוד אמא וגילוי דשל אבא, וזהו רזא דאמצעייתא, היסוד שהוא שם באמצע. ועוד רזא דמהימנותא וכו', הוא ממש ד' יסודות שיש בכאן, שהם כוללות כל האצילות, והם דאו"א וישראל ולאה, והרי הם ד' אותיות ממש וכולל כל סטריין (רמ"ז).

⁵⁷⁹⁷ ח"ב קנט ע"ב (לש"ו).

⁵⁷⁹⁸ באל מן אלקינו (יהל אור).

⁵⁷⁹⁹ מתבסמין הגבורות בחסדים ונמתקין ונעשים לרשפי אש שלהבת י"ה, שלהובין דרחימו, ובסוד (שיה"ש ב ו) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני, וכמ"ש בזוה"ק ויחי (רמה ע"א) ופ' קדושים (פד ע"א), ואז הוה מציאות הגבורות וגילויים בטובה שאין למעלה מהם, כי אז הוד התכללות שמאלא בימינא וימינא בשמאלא (כללים ח"א עז ע"ג). בראשית (טז ע"ב) ובפ' וארא (כו סע"ב) ע"ש, ובפ' ויקרא (כד ע"א), ופ' קרח (קעח ע"א), וברע"מ עקב (רעא ע"ב). ועיקר הדברים בזה הוא בפ' תרומה (קנט ע"ב) וכו' וענין ההתכללות הנה הוא נעשה בכל יחוד וזווג ז'ן, ונעשה בהם התכללות כפול: אחד, כי הרי הזו"ן עצמן הם כללות ימין ושמאל, חסדים וגבורות כנודע, וכשמתייחדים זב"ז הרי

<p>דכיון דאלין אתברכאן [כלהו⁵⁸⁰⁰ דלתתא אתברכאן לבתר דאינון אתברכאן] ונטלי ברכאן לגרמייהו אתהדרו כלילין כחד להווא מקורא דאינון לא יכלין לאתהדרא לגבי ההוא אתר עד דאתברכן כיון דאתברכן בקדמיתא אתהדרו ועאלין לגבי ההוא אתר לגטלא ברכאן יתירן אחרנין לארקא לתתא ועד דאינון אתברכן לא עאלין ולא תאבין [לגביה] (לגבייהו) ורוא דא (שמות כג טו) וולא יראו⁵⁸⁰¹ פני ריקם:</p>	<p>שכיון שאלה מתברכים כולם שלמטה מתברכים. לאחר שהם מתברכים ולוקחים ברכות לעצמם, חוזרים כלולים כאחד לאותו המקור, שהם לא יכולים לחזור לאותו המקום עד שמתברכים. כיון שהתברכו בתחלה, חוזרים ונכנסים לאותו מקום לקחת ברכות יתרות אחרות להריק למטה. ועד שהם מתברכים לא נכנסים ולא תאבים אליו, וזה סוד "ולא יראו פני ריקם".</p>
<p>וכד תבין לגבי ההוא אתר ועאלין תמן כדין אקרי ההוא אתר מלך ומלך לא אתקרי בר כד אינון מתקרבין לגביה מתברכן ומלכא אימתי אקרי מלך כד רברבנוי אתיין לגביה עתירין מסתפקן בכל מה דאצטריכו בלא חסרונא כדין איהו מלך מלך לתתא כד⁵⁸⁰² אלין מעטרן (אלין) ליה בספוקא אבעטרין (בעטרוי) קדישין והכא אקרי מלך⁵⁸⁰³ ומאן איהו העולם אשר קדשנו וצונו ובגין דאיהו עלמא דלא אתגלייא לבר ואיהו סתים קרי ליה הכי בארע סתים ועל דא לא אקרי אלא בארע סתים:</p>	<p>וכשבים לאותו מקום ונכנסים שם אז אותו מקום נקרא "מלך", ומלך לא נקרא רק כשהם מתקרבים אליו ומתברכים. ו"מלך" מתי נקרא מלך, כששריו באים אליו עשירים ומקבלים את סיפוקם בכל מה שהצטרכו בלא חסרון, ואז הוא מלך. מלך למטה, כשאלו מעטרים אותו בספוק בעטרות קדושות, וכאן נקרא "מלך". ומיהו "העולם אשר קדשנו וצונו", ומשום שהוא עולם שלא התגלה בחוץ והוא נסתר, קורא לו כך בדרך נסתר, ועל זה לא נקרא אלא בדרך נסתר.</p>
<p>ולעולם ימינא אתה כמה דאתמר ועל דא כהן כפיף לגבי ההוא אתר ברישא ובסופא ועלמא תתאה⁵⁸⁰⁴ כד אתקשר לימינא ואתדבק ביה⁵⁸⁰⁵ קרי מתתא לעילא ברוך ולא אקרי ברוך בר ברוא דמקורא⁵⁸⁰⁶ דאתדבק בהדיה⁵⁸⁰⁷ ועייל ביה ואמלי ליה אתהו (אתא) רוא דההוא כהן לאתדבקא בהדיה וע"ד בצלותא ב"נ כורע בברוך דאיהו עלמא וכפוף (כפיף) לגבי עילא ודא איהו</p>	<p>ולעולם "אתה" זה ימין כמו שנתבאר, ועל זה כהן כפוף לאותו מקום בראש ובסוף. והעולם התחתון כשנקשר לימין ונדבק בו קורא מלמטה למעלה "ברוך", ולא נקרא "ברוך" רק בסוד המקור שדבק בו, ונכנס בו וממלא אותו. "אתה", הסוד של אותו הכהן להדבק איתו. ועל זה בתפלה האדם כורע ב"ברוך" שהוא העולם שכפוף כלפי מעלה. וזהו השנוי בין</p>

נכלל ימינא בשמאלא ושמאלא בימינא. ב', כי הרי נכלל בהזווג ימין שלו בשמאל שלה ושמאל שלו בימין שלה. והרי נעשה בכל יחוד התכללות כפול, שהוא הן בכללות והן בפרטות, כי מתחילה הם נצטמצמו להיות כל א' בפנ"ע, כללות החסדים בז"א וכללות הגבורות בנוק', כדי שייצאו ויתגלו החו"ג כל א' על מדרגתו, ע"י שעומדים כל א' לבדו ובפנ"ע. וכן בפרטות הנה עומדים החו"ג שבז"א עצמו, וכן החו"ג שבהנוק' עצמו, החסד שבכל א' בימין שלו, והגבורה שבכל א' בשמאל שלו. והכל הוא כדי שיתגלה כל א' על מדרגתו הראויה לו, והוא ע"י שעומד כל א' בצד מיוחד בפנ"ע, ואח"כ הנה מתייחדים ונכללו כולם בחד, הן בכללות והן בפרטות וכנז' (ביאורים ח"א עז ע"ד).

⁵⁸⁰⁰ כלהון (דפ"ו).

⁵⁸⁰¹ ג' רגלים נגד ג' אבהן חג"ת כידוע (יהל אור).

⁵⁸⁰² דלעילא בבינה שנקראת מלך כד חג"ת עאלין לגבה לאתברך ומלכות נק' מלך כד חג"ת באין לאעטרא כמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁵⁸⁰³ ר"ל כאן איקרי מלך בינה (יהל אור).

⁵⁸⁰⁴ ר"ל בתפלה ברוך מלכות ואתה כהן וכו' לאתדבקא בהדי' כמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁵⁸⁰⁵ בהדיה (דפ"ו).

⁵⁸⁰⁶ בינה (יהל אור).

⁵⁸⁰⁷ ביה (דפ"ו).

<p>שנויא⁵⁸⁰⁸ בין ברוך דעלותא ובין ברוך דשאר ברכאן וכלא ברזא עלאה איהו לארקא ברכאן לכל עלמין;</p>	<p>"ברוך" של התפלה ובין "ברוך" של שאר ברכות. והכל הוא בסוד עליון, להריק ברכות לכל העולמות.</p>
<p>ברוך דעלותא ב"ג כורע ביה בברכוי ונחין רישא באתה בגין דאתה אקרי ראש וע"ד כהן נטיל בראש ואיהו ראש תדיר ובג"כ כריעה בברוך ונחינו דרישא באתה וכהן בכל אתר דאקרי אתה⁵⁸⁰⁹ נחין בצלותא מלך בתר דנחין תו לא זקיף מ"ט קב"ה אמר לה לסיהרא זילי אזעירי גרמיק ותו לא זקפא ובג"ד ברכתא דב"ג בריך לקב"ה אתער לארקא ברכאן מלעילא לעלמין בלהו כמה דאתמר זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי:</p>	<p>ב"ברוך" של התפלה אדם כורע בברכיו, וגוחן ראשו ב"אתה", משום ש"אתה" נקרא "ראש", ועל זה כהן לוקח בראש, והוא תמיד ראש, ולכן כריעה ב"ברוך" וגחינת הראש ב"אתה". והכהן בכל מקום שנקרא "אתה" גוחן בתפלה. המלך אחר שגוחן שוב לא זוקף, למה, הקדוש ברוך הוא אמר ללבנה לכו והקטיני את עצמך ושוב לא זקפה. ולכן הברכה של אדם שמברך לקדוש ברוך הוא מתעוררת להוריק ברכות מלמעלה לעולמות כולם כמו שנאמר. אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>כתיב (ישעיה סג טז) כי אתה אבינו כי אברהם וגו' תנינן לזמנא דאתי אמרין ליה ליצחק וכו' בגין דשמאלא אתכליל בימינא אבל ימינא מנלן דאקרי אב דכתיב⁵⁸¹⁰ וישמהו (והיה) לו לאב ולכהן ואע"ג דלעילא אקרי אב⁵⁸¹¹ ואפילו לנהורא דלא נהיר בשעתא דאתדבק בימינא אקרי אתה כד"א (ישעיה סג טז) אתה יי אבינו גואלנו וגו':</p>	<p>כתוב "כי אתה אבינו כי אברהם וגו'". שנינו, לעתיד לבא אומרים ליצחק וכו', משום שהשמאל נכלל בימין, אבל הימין מנין לנו שנקרא "אב" שכתוב "וישמהו לו לאב ולכהן". ואף על גב שלמעלה נקרא "אב", ואפילו לאור שלא מאיר בשעה שנדבק בימין נקרא "אתה" כמו שנאמר "אתה ה' אבינו גואלנו וגו'".</p>
<p>אדהכי סבא אזדמן לגביה ואמר רעיא מהימנא תקין פתורא למארך ליה ולמטרוניתא מכל מיני עדונין לקיימא ביה⁵⁸¹² זה השלחן אשר לפני יי' והא עד כען בלהו מתענגי מפתורא דמלכא הה"ד (משלי ט ה) לכו לחמו בלחמי ודא נהמא דאורייתא דבכתב ויינא דאורייתא דבעל פה ותמן כמה ומטעמים מיני טעמי תורה דמתיקין מכל (מאכלין) ועדונין⁵⁸¹³ דעלמא ודמלכא:</p>	<p>בין כך הזדמן אליו זקן ואמר, רועה הנאמן תקן שולחן לרבונך לו ולמלכה מכל מיני עדונים לקיים בו "זה השלחן אשר לפני ה'", והרי עד עתה כולם מתענגים משולחן המלך זהו שכתוב "לכו לחמו בלחמי [ושתו ביין מסכתי]" וזה "לחם" התורה שבכתב, ו"יין" התורה שבעל פה, ושם כמה מטעמים, מיני טעמי תורה שמתוקים מכל המאכלים והעדונים של העולם ושל המלך.</p>
<p>קם רעיא מהימנא פתח ואמר אהרן כהנא קום משינתך למדבח תורין ועאנין ואמרין ועופין וכל מינין דצריכין לסעודתא דמלכא ולחם הפנים דאינון לקבל תרין לוחי</p>	<p>קם הרועה הנאמן פתח ואמר, אהרן הכהן קום משנתך לזבוח שורים וצאן וכבשים ועופות וכל המינים שצריכים לסעודת המלך, ולחם הפנים שהם כנגד שני לוחות התורה ש"מזה ומזה הם</p>

⁵⁸⁰⁸ שנוי (דפ"ו).

⁵⁸⁰⁹ ר"ל בכל ברכה בסוף ברכה כורע כשמזכיר כידוע (יהל אור).

⁵⁸¹⁰ צ"ע אנה מקום מקרא זה וגם לא נמצא מלת לאב ולכהן כי אם בפסל מיכה (שופטים יז ושם

(יח) (הערת הזהר).

⁵⁸¹¹ ר"ל חכמה מ"מ ימינא נק' אתה ברזא דחכמה שהוא בימינא (יהל אור). רב (דפ"ו).

⁵⁸¹² ה (נוסף בדפ"ו).

⁵⁸¹³ ועדונין (דפ"ו).

<p>דאורייתא דמזה ומזה הם כתובים (שמות לב טו) זה תריסר אנפין דאינון (במדבר ו כד-כו) יברכך יי' יאר יי' ישא יי' זה תניינא⁵⁸¹⁴ אדנ"י אדנ"י אדנ"י דאינון תריסר חיון דאתמר בהון (יחזקאל א י) ופני אריה אל הימין לארבעתן ופני שור מהשמאל לארבעתן ופני נשר לארבעתן ואתמר עליהו (יחזקאל א ו) ארבע פנים לאחת להם⁵⁸¹⁵ והאי איהו (ישעיה ו ג) וקרא זה אל זה ואמר לקבל עשרים וארבע ספרי תורה והאי איהו (יחזקאל מא כב) זה השלחן אשר לפני יי' מאנין דפתורא דמלכא אינון מ"מ מארי צלותין ודתקינאו (דתקיין) לון לקבל קרבנין:</p>	<p>כתובים", זה שתים עשרה פנים שהם יברכך ה' יאר ה' ישא ה', זה השני, אדנ"י אדנ"י אדנ"י שהם שתים עשרה חיות, שבהן נאמר "ופני אריה אל הימין לארבעתן ופני שור מהשמאל לארבעתן ופני נשר לארבעתן", ועליהם נאמר "ארבעה פנים לאחת" (להם), וזהו "וקרא זה אל זה ואמר", כנגד עשרים וארבעה ספרי תורה. וזהו "זה השלחן אשר לפני ה'", הכלים של שלחן המלך הם בעלי המשנה, בעלי התפלות שתקנום כנגד הקרבנות.</p>
<p>פתח ואמר (שמות כה כג) ועשית שלחן עצי שטים וגו' תא חזי מנהגיין טבין ושפירין הי⁵⁸¹⁶ נהגי מארי דסעודתא דמלכא לאחזאה דאינון מבני פתורא דמלכא חד רברבא מבני סעודתא נטיל וידוין בזמנא דייעלון לסעודתא להסב גדול מסב בראש תניינא תחותיה ותליתאה⁵⁸¹⁷ תחות תניינא ואלין אתקריאו ג' מטות לקבל תלת אבהן ולקבל</p>	<p>פתח ואמר, "ועשית שלחן עצי שטים וגו'". בא וראה מנהגים טובים ויפים היו נוהגים בעלי הסעודה של המלך להראות שהם מבני שלחן המלך, גדול אחד מבני הסעודה נוטל ידיו בזמן שיכנסו לסעודה להסב, הגדול מסב בראש, השני תחתיו, והשלישי תחת השני, ואלה נקראו שלשה מטות כנגד שלשה אבות, וכנגד</p>
<p>ערב/א10640:</p>	
<p>רע"מ</p>	
<p>כהנים לויים וישראלים מכאן ואילך לית לון סדר אלא כל הקודם זכה:</p>	<p>כהנים לויים וישראלים, מכאן ואילך אין להם סדר אלא כל הקודם זוכה.</p>
<p>תניינא בעל הבית בוצע כדי שיבצע בעין יפה ומשלים ברכתא ולבתר בוצע ואוקמוה רבנן דמתני' דאין המסובין רשאיין למעום עד שיטעום המברך ולית הבוצע [רשאיין] (כדי) למעום עד שיכלה אמן מפי המסובין ואם רעותיה [לחלקן] ולחלק כבודו (נקר) הרשות בידיה ועוד אוקמוה דאורח מברך בגין דיברך לבעל הבית:</p>	<p>שנית, בעל הבית בוצע כדי שיבצע בעין יפה, ומשלים הברכה ואחר כך בוצע, ופרשוה חכמי המשנה שאין המסובים רשאים לטעום עד שיטעום המברך, ואין הבוצע רשאי לטעם עד שיכלה אמן מפי המסובים. ואם רצונו לחלוק כבוד הרשות בידו. ועוד פרשוה שהאורח מברך כדי שיברך את בעל הבית.</p>
<p>וארח רוא בעל הבית בוצע דא עמודא דאמצעיתא דאיהו קו האמצעי ובשבת צריך</p>	<p>ודרך סוד, בעל הבית בוצע, זה העמוד האמצעי שהוא קו האמצעי. ובשבת צריך לבצוע משתי ככרות שהן ה' ה', בעל הבית זה ו' של האמצע. (ובצורה זו ומשום זה) וכדי שלא יראה כרעבתנות יכול לבצוע בה לכל אחד</p>

⁵⁸¹⁴ ר"ל זהו מזה ומזה ב' לוחות ימינא ושמאלא הו"ה ואדנ"י (יהל אור).

⁵⁸¹⁵ מוסגר בדפ"ו).

⁵⁸¹⁶ הו (דפ"ו).

⁵⁸¹⁷ ובגמ' אינו כן (יהל אור).

<p>לבצוע משני ככרות⁵⁸¹⁸ דאינון ה' ה' בעל הבית דא (ו') ו' דאמצעיתא⁵⁸¹⁹ [ובגין דלא⁵⁸²⁰ לאתחזאה כרעבתנותא] (וכגוונא דא ובג"ד דלא⁵⁸²¹ לאתחזאה כרעבתנותא) יכויל למבצע בה לכל חד וחד וכביעהו מאי כביעה⁵⁸²² י' וי' אינון נקודין דשמא קדישא אתקרו⁵⁸²³ פרורי בכזית ואלין לקבל טפין דזרע ומאן דמזלזל בהון וזריק לון באתר דלא אצטריך עניותא קא רדיף אבתריה ואזיל נע ונד הה"ד (איוב טו כג) נודד הוא ללחם איה ולית לחם אלא תורה והוא צווח איה מאן דרחים⁵⁸²⁴ עליה ולא ישכח ופרורים בכזית אינון בצדיק דאיהו כתיש כתישו מאינון זיתים ואורח מברך (משלי ד יח) וארח צדיקים⁵⁸²⁵ כאור נגה (שם י ו) (ו) ברכות לראש צדיק חי עלמין ובג"ד אורח מברך:</p>	<p>ואחד כביעה. מה זה כביעה, י' וי'. אותם הנקודות של השם הקדוש, נקראות פרורים שבכזית. ואלו כנגד טפות הזרע, ומי שמזלזל בהן וזורקן במקום שלא צריך העניות רודפת אחריו, והולך נע ונד, זהו שכתוב "נודד הוא ללחם איה", ואין "לחם" אלא תורה, והוא צווח איה מי שמרחם עליו ולא מוצא. ופרורים בכזית, הם בצדיק. והוא כותש כתישות מאותם הזיתים והאורח מברך "ואורח צדיקים כאור נוגה", ברכות לראש צדיק" חי העולמים, ולכן אורח מברך.</p>
<p>אדהכי הא בוצינא קדישא אתיא⁵⁸²⁶ לגביה ואמר רעיא מהימנא יומא חד אזילנא אנא וחבריאי לאכסניא חדא והוה תמן ינוקא חדא קס ותקין לן מנרתא ופתורא איהו מגרמיה כאילו הוה מעשרין שנין ולא הוה אלא מבן חמש שנין ותקין פתורא מכל מיני מאכל ומשתה אמר הא אוקמוה רבנן דבעל הבית בוצע ואורח מברך אבל (איוב לב ו) צעיר אני לימים ואתם ישישים על כן זחלתי ואירא מחוות דעי אתכם עד דאטול רשות</p>	<p>בין כך הרי בא אליו הנר הקדוש ואמר, רועה הנאמן יום אחד הלכתי אני והחברים לאכסניה אחת, והיה שם תינוק אחד. קם ותיקן לנו מנורה ושולחן, הוא מעצמו כאלו היה בן עשרים שנה ולא היה אלא בן חמש שנים, ותיקן שולחן מכל מיני מאכל ומשתה. אמר, הרי פרשוה רבותינו שבעל הבית בוצע ואורח מברך אבל "צעיר אני לימים ואתם ישישים על כן זחלתי ואירא מחוות דעי אתכם" עד שאטול רשות מכם. אמרתי לו אמור</p>

⁵⁸¹⁸ אין זה חולק על מ"ש בתיקונים פז ע"א שמצוה הנבחרת היא לסדר י"ב ככרות וכנזכר אצלנו בכתבי מרן זלה"ה, כי גם כשהם י"ב לוקחים שנים מהם בידיהם ובוצעים עליהם וז"ש דאינון רמיזין, כי הלוחות ארכן ששה, וסודם נ"ה (שמות כז י) ווי העמודים, וידוע שהתורה נקראת לחם, ולכן הככרות רומזות לשני לוחות שהם נ"ה דאי' כמ"ש הרב זלה"ה. ונלע"ד שה"ס נ"ה דאי' הנמשכים ליסודה כאמור בספר אדם ישר, וידוע שבתוכם נ"ה דאבא, דהיינו התורה החקוקה בלוחות. ולכן אמר דאתייהבו בשבת, רוצה לומר שלמשה שה"ס פק"ד קס"א, או"א, ניתנו בשבת בהיותו למעלה. וזהו שאנו אומרים בתפילת שבת ושני לוחות אבנים הוריד בידו, מפני שאז ניתנו לו והיה מעותד להורידם לישראל. ואומרו זוגות, בלשון רבים והם לא היו אלא זוג אחד, נראה דסבירא ליה כרשב"י במסכת שקלים דירושלמי, שבכל לוח היו שני פעמים עשרת הדברות, כמשה"ה (שמות לב טו) כתובים משני עבריהם, שבזה היו בסוד פנים בלי אחור, וכנגד זה היה משה (שמות כד יח) בהר ארבעים יום. דביומא תליתאה וכו', פי' שהיו זוגות על שם ב' פעמים טו"ב, שביום השלישי שבו ירדו הלוחות למטה, וב' פעמים אלו ה"ס ב' יסודות דאו"א שמתגלים בת"ת דזעיר, שהוא יום ג', וכבר אמרנו ששני הלוחות סודם בנ"ה דאו"א הנמשכים ליסודות שלהם (רמ"ז).

⁵⁸¹⁹ בין ב' ההי"ן (יהל אור).

⁵⁸²⁰ ר"ל שלא לחלק חתיכות גדולות (יהל אור).

⁵⁸²¹ ר"ל שלא לחלק חתיכות גדולות (יהל אור).

⁵⁸²² צ"ל כזית וכביעה (יהל אור).

⁵⁸²³ אתקרי (דפ"ו).

⁵⁸²⁴ דמרחם (דפ"ו).

⁵⁸²⁵ ראיא דצדיק נק' ארח, וברכות כו', זהו ארח מברך (יהל אור).

⁵⁸²⁶ אתא (דפ"ו).

<p>מכם א"ל אימא ברי מלאכא⁵⁸²⁷ דיין: אמר [לן] (ליה) אתון בעיתון לחם תפנוקי בלא קרבא או לחם בקרבא דהכי אוקמוה רבנן דמתני' שעת אכילה שעת מלחמה ואי בעיתו למהוי קרבא עליה לית חד אכיל אלא מאן דנצח קרבא איהו אכיל ובוצע לכלהו א"ל חברייא ברי אנת זעיר ועדיין לא ידעת איך מגיחי גברין רברבין בחרבא בנענועא⁵⁸²⁸ דחרבא ברומחא בקשתא בגירין דקשתא בקירטא באבנין דקירטא⁵⁸²⁹:</p>	<p>בני מלאך ה'. אמר לנו, אתם רציתם לחם תפנוקים בלי מלחמה או לחם עם מלחמה, שכך פרשוה חכמי המשנה, שעת אכילה שעת מלחמה, ואם רציתם שיהיה עליו מלחמה אין אחד אוכל אלא מי שינצח במלחמה, הוא אוכל ובוצע לכולם. אמרו לו החברים, בני אתה קטן ועדיין לא ידעת איך נלחמים גברים גדולים בחרב, בנענוע החרב, ברומח, בקשת, בחיצי הקשת, במקלע ובאבני מקלע.</p>
<p>א"ל (מלכים א' כ יא) אל יתהלל חוגר כמפתח דהא ודאי בק"ש אוקמוה כל הקורא ק"ש על מטתו כאילו אוחו חרב פיפיות דכתיב (תהלים קמט ו) רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם ונענועא דחרבא צריך לנענעא⁵⁸³⁰ ליה לשית סטרין כמה דאוקמוה כדי שתמליכוהו על השמים ועל הארץ ועל ד' רוחות העולם ודא ו' גוף החרב י' ראש החרב ה"ה תרי פיות נרתקא דחרבא אדנ"י⁵⁸³¹:</p>	<p>אמר להם, "אל יתהלל חוגר כמפתח", שהרי ודאי בקריאת שמע פרשוה, כל הקורא קריאת שמע על מטתו כאלו אוחו חרב פיפיות שכתוב "רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם", ונענוע החרב צריך לנענעה לששה צדדים כמו שבארוה כדי שתמליכוהו על השמים ועל הארץ ועל ארבע רוחות העולם. וזו ו' גוף החרב, י' ראש החרב, ה"ה שתי פיפיות, נרתיק החרב אדנ"י.</p>
<p>רומחא רמ"ח בק"ש עם שית תיבין דיחודא הא רומ"ח מג"ן עם חרבא מיכאל גבריאל נוריאל שמשין דג' אבהן קשת דזריק חצים וכל זרע דאינו יורה כחץ אינו מוליד קירטא דא ק"ש ה' אבנין דקירטא (דברים ו ד) שמע ישראל יי' אלהינו יי' לקבליהו (שמואל א' יז מ) ויקח דוד חמשה חלוקי אבנים מן הנחל וכד שוי להון בקירטא דאיהי שפה⁵⁸³² ואיהי שכינתא אתעבידו חד כלהו ה' וקטיל לפלשתאה:</p>	<p>רומח, רמ"ח בקריאת שמע עם שש תבות היחוד הרי רומ"ח. מג"ן עם חרב, מיכאל גבריאל נוריאל השמשים של שלשת האבות. קשת, שיורה חצים, וכל זרע שאינו יורה כחץ אינו מוליד. מקלע, זה קריאת שמע. חמשה אבני מקלע, "שמע ישראל ה' אלהינו ה'", כנגדם "ויקח דוד חמשה חלוקי אבנים מן הנחל", וכששם אותם במקלע שהיא "שפה" והיא שכינה, נעשו אחד כל החמשה והרג את הפלשתי.</p>
<p>ועד כען זריקנא האי אבנא לסמאל דאיהו אבן מצור והרסנא מצור דיליה ואשפלנא ליה לתתא ובג"ד אמינא לכוון (מלכים א' כ</p>	<p>ועד עכשיו זרקתי אבן זו לסמאל שהוא "אבן מצור" והרסתי את המצור שלו, והשפלתיו למטה, ולכן אמרתי לכם "אל יתהלל חוגר כמפתח", כעת</p>

⁵⁸²⁷ מלאכה (דפ"ו).

⁵⁸²⁸ בנענוע (דפ"ו).

⁵⁸²⁹ הנה קבוץ ה"ג ביסוד הנוקבא גורם סתימת האור שבחיצונים מליקח אורות המלכות להם להתלבש בהם ואלו האורות שהיו באים לה מלמעלה מבינה ה"ג סותמם שלא יכנסו במקדש לשיתגבר הדעת שלהם באורות שלקחו מן הקדושה ודוד לקח ה"ג מהנחל העליון שהיא הבינה וקבצם יחד והכה במצח של גולית ששם דעת שלו והוציא האורות שהיו בו שלקחם מן הקדושה ואז מת באבן שהכה בו (זהר הרקיע).

⁵⁸³⁰ לנענע (דפ"ו).

⁵⁸³¹ פי' שגילוי הדינים בהיכלות בלבושי המלכ' ששם הנק' אדנ"י ושרשה באצילות הנקרא ה' של השם כנז' אצלינו בכוונת אדנ"י שפתי תפתח וגו' (זהר הרקיע).

⁵⁸³² גי' שכינה (יהל אור).

<p>יא) אל יתהלל חונגר כמפתח כען יתברר לכוון דאנא ידענא איך מגיחין גברין רברבין בסייפין ברומחא בקשתא בקירטא תוהנא ולא יכילנא למללא קמיה [א"ל] (ו)רבנן כען נחזי מאן יהא מרווח נהמא⁵⁸³³ דאיהו לחם המוציא:</p>	<p>יתברר לכם שאני יודע איך נלחמים גברים גדולים בחרבות, ברומח, בקשת, במקלע. תמהנו ולא יכלנו לדבר לפניו. אמרו לו חכמים, כעת נראה מי יהיה מרויח את הלחם שהוא לחם המוציא.</p>
<p>פתח ואמר (במדבר טו יט) והיה באכלכם⁵⁸³⁴ מלחם הארץ תרימו תרומה ליי במאי אתרימת שכינתא דאיהי ה' דהמוציא דאוקימו עלה מארי מתני' כל הבוצע צריך לדקדק בה' אלא ודאי הא אוקמוה רבנן דמתני' מוין ותבין⁵⁸³⁵ פטורין מוין⁵⁸³⁶ המעשר וכד היא [במוין ותבין איהי] בבית אסורין ולית לה רשו לארמא לגבי מ'⁵⁸³⁷ למעבד עמה מ"ה והאי איהו⁵⁸³⁸ תרומה⁵⁸³⁹ תור"ה דאיהי ה' חומשי תורה דבה ויהי משה בהר ארבעים יום⁵⁸⁴⁰ וגו' (שמות כד יח):</p>	<p>פתח ואמר, "והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה", במה נתרמת שכינה שהיא ה' של המוציא, שבארו עליה בעלי המשנה כל הבוצע צריך לדקדק בה"א, אלא ודאי הרי פרשוה בעלי המשנה, מוין ותבין פטורים מן המעשר, וכשהיא במוין ותבין היא בבית האסורים, ואין לה רשות להרים למ' לעשות עמה מ"ה. וזוהי "תרומה", תור"ה שהיא חמשה חומשי תורה שבה "ויהי משה בהר ארבעים יום וגו".</p>
<p>ובמוין ותבין דחטה⁵⁸⁴¹ עליה אוקמוה רבנן⁵⁸⁴² אילן שאכל אדם הראשון חטה הוה קריב חט⁵⁸⁴³ דאיהו מוין ותבין לאת ה'</p>	<p>ובמוין ותבין של חטה, עליה בארו רבותינו, אילן שאכל אדם הראשון חטה היה. קרב ח"ט שהוא מוין ותבין לאות ה' והסתלקה ממנו י' שהוא עשור שלה. ולכן כשהיא במוין ותבין (שלה) שהם כנגד ערלה ופריעה פטור מן המעשר, ואין יכולת לאות י'</p>

⁵⁸³³ היינו לעשות בירור ולהוציא לחם קדוש ראוי לאכילה (רמ"ז).
⁵⁸³⁴ מדקדק שאם הפסוק לא בא אלא לפשוטו שירימו החלה אין הפסוק מדויק, שהרי החלה היא קודמת להנטל קודם האכילה והפסוק אומר באכלכם מלחם הארץ, אלא ודאי רומז לתרומה המורמת בזמן האכילה שמברכים המוציא לחם מן הארץ, וזהו רמז מלחם הארץ. ולכן אמר במאי אתרימת, ירצה שהפסוק רומז להרמת השכינה מתוך הקל' שהיא רמוזה בה' דהמוציא, והוא אחד מסודות התרומה, תרום ה', ובאיזה כח תרום, שהרי אמרו רז"ל לדקדק בה', והכוונה שבכוונת דקדוק ה', תרום ה' (רמ"ז).
⁵⁸³⁵ הם קליפות יצירה ועשיה דכר ונוק' דקל' נוגה שבעוה"ר יונקים מלבנת הספיר כנזכר באדם ישר. ואז מלכות האצילות גולה לבריאה וזנה את החיצונים זר"ן דנוגה. איהי בבית האסורים, כי גם אור אי' המקנן בבריאה, נסתר ואינו נותן חיות (נ"א חירות) למלכות להתעלות (רמ"ז).
⁵⁸³⁶ נמחק בדפ"ו.
⁵⁸³⁷ סוד תנה"י דזעיר מאירים בה [להאיר ו] להרים ראשה בחב"ד דילה ואז היא נבנית וגדלה, ובכח העלתה מ"ן נתקן גם יעקב שכנגד תנה"י הנזכר, ואז הוא מ"ה הפשוט, העיקר הוא הו"ה והמילוי גי' חו"ה, וזהו תרומה, תר"ו מ"ה. אי נמי על דרך תרי מ"ה, פי' שני אותיות מ"ה. אי נמי תרימו תרומה, שני תרומות, תרום ו' תרום ד' (רמ"ז).
⁵⁸³⁸ רוצה לרמוז הפרטות את הזכר, והוא ה' חומשי תורה, גגתנ"ה כנזכר בסה"כ בסוד משנה תורה דהושענא רבא (רמ"ז).
⁵⁸³⁹ ר"ל תורה מ"ם, בארבעים יום, תורה ה', הרי מ"ה כמש"ל (יהל אור).
⁵⁸⁴⁰ ה"ס מוחין דיליה חו"ב חו"ג. והרי שבמלת תרומה נרמזו זר"ן, שהרי כשהם בגלות נאמר עלי (ישעיה נב, יד) משחת מאיש מראהו, ובפרט יעקב שגם הוא יורד למטה כנזכר בסוד עוזר דלים (רמ"ז).
⁵⁸⁴¹ השתא מפרש מ"ש שבמוין ותבין היא בבית האסורים, שידוע שעיקר עץ הדעת טוב ורע הוא ביצירה ועשיה, וה"ס ח"ט, ח' רע ט' טוב כנזכר באותיות דרב המנונא, ואדה"ר העלם עד הה' שה"ס לבנת הספיר, וינקו משם מאור המלכות שגלתה ונתפשטה בכל הבריאה (רמ"ז).
⁵⁸⁴² קפח ע"ב (הערת הזהר).
⁵⁸⁴³ חד (דפ"ו).

<p>ואסתליק מניה ⁵⁸⁴⁴ דאיהו עשור דילה ובג"ד כד איהי ⁵⁸⁴⁵ במוין ותבן (שלה) דאינון לקבל ערלה ופריעה ⁵⁸⁴⁶ פטור מן המעשר ולית רשו לאת י' לחברא באת ה' ⁵⁸⁴⁷ דאינון (מין) איש ואשה ⁵⁸⁴⁸ ובגין דא כל הבוצע צריך</p>	<p>להתחבר באות ה' שהם איש ואשה. ולכן כל הבוצע צריך</p>
<p>רעב/ב11555:</p>	
<p>רע"מ</p>	
<p>לדקדק בה ⁵⁸⁴⁹ וצריך למבצע מאתר שבשולו יפה, משום שבשול הוא גמר הפרי, וזה ו'.</p>	<p>לדקדק בה, וצריך לבצוע מהמקום שבשולו יפה, משום שבשול הוא גמר הפרי, וזה ו'.</p>
<p>ועשרה דברים צריך אדם למעבד בסעודתא חד נטילת ידים תניינא לתקנא שתי ככרות לשבת תליתאה למיכל תלת סעודתין ולאוספא מחול על הקדש רביעאה לאנהרא פתורא בשרגא כמה דאוקמוה (מנורה) שלחן בצפון ומנורה בדרום וצריך הסבה כמה דאוקמוה הסבואו אחד מברך לכלם:</p>	<p>ועשרה דברים צריך אדם לעשות בסעודה, אחד, נטילת ידים. שני, לתקן שתי ככרות לשבת. שלישי, לאכול שלש סעודות ולהוסיף מחול על הקודש. רביעי, להאיר את השלחן בנר, כמו שבארוה שלחן בצפון ומנורה בדרום, וצריך הסבה כמו שבארוה, הסבו אחד מברך לכלם.</p>
<p>ובשבת בכל מלוי צריך לאתוספא מחול על הקדש בין במאכליו ומשתיו בין בלבושיו בין בהסבתיה דצריך לתקנא ליה מסבה שפירא בכמה כרים וכסתות מרקמן מכל דאית בביתיה כמאן דתקין חופה לכלה דשבתא איהי מלכתא ואיהי כלה ובגין דא הוו נפקי מארי מתניתין ע"ש לאקדמותי לארהא והוו אמרי באי כלה באי כלה</p>	<p>ובשבת, בכל דבריו צריך להוסיף מחול על קודש, בין במאכליו ומשקיו בין בלבושיו בין בהסבתו, שצריך להתקין לו הסיבה יפה בכמה כרים וכסתות מרוקמים מכל שיש בביתו כמו מי שמתקן חופה לכלה, ששבת היא מלכה והיא כלה. ולכן היו יוצאים בעלי המשנה ערב שבת לקדם את האורחת, והיו אומרים בואי כלה בואי כלה, וצריכים לעורר שירה ושמחה</p>

⁵⁸⁴⁴ נלע"ד שרומז לסוד הנזכר בספר הגלגולים ח"א במאמר רז"ל שאדה"ר היה חלתו של עולם, ושייך שפיר בעניינינו בסוד החלה. והדבר בקיצור הוא שבחטא אדה"ר נסתלקו ממנו נר"ן דאצילות, ונר"ן דבי"ע נפגמו ונפלו לקלי' ונשאר בבחינת ק' דהיינו שכל הפרצופים שהם מחו"ב ומזו"ן דבריאה עד המלכות דעשיה כולם נפלו לחיצונים. וידוע שכל ספירה כלולה מעשר, וכולם נפלו רק בחינת הכתרים, פי' י' כתרים מי' ספירות דפרצוף זעיר דבריאה וכן ממלכות דבריאה וכו', שהם ק' כתרים הנקראים חלתו של עולם, ועיי"ש. האמנם באלו הכתרים לא נשאר אור כי אם אור השייך למלכות, ובודאי דאינו נחשב לכלום לגבי אור עצמי שבכתר השייך לו בבחינת עצמו. וז"ש ואסתליק מיניה י', פי' מיניה מאדה"ר נתעלה (נ"א נתעלם) ממנו י', דהיינו עשור דילה, דהיינו אור המלכות שהוא עישור שלה השייך לה בהתבחנה כשהיא בעלת י' ספירות. אי נמי [דווקא] עישור של ה' (רמ"ז).

⁵⁸⁴⁵ איהו (דפ"ו).
⁵⁸⁴⁶ סוד שתי קליפות דיצירה ועשיה היונקות מלבנת הספיר שהם ה' כנ"ל, ולבנת הספיר סוד ח"ש מ"ל ועיין בספר אדם ישר. וז"ש ח"ט, שהוא בשני צנורות היסוד כדאיתא באותיות דרב המנונא, ואלו נפגמו בערלה ופריעה. ולית רשו לאת י' לחברא (רמ"ז).

⁵⁸⁴⁷ נראה שהוא אצילות עם בריאה, כי לכן פרחא זיהרא דאצילות (רמ"ז).
⁵⁸⁴⁸ י"ה שבשם (יהל אור).

⁵⁸⁴⁹ כי בבטיית הה' בכח, מרים ה' אחרונה שהיא מלכות דאצילות שירדה למקום ראשונה דהיינו הבריאה, ולכן צריך שידקדק בביטוי ה' זו כאילו הן שני ההי"ן על דרך שכתוב בסה"כ. וצריך למבצע וכו', שבעל הבית הוא הזעיר כנז"ל (רמ"ז).

⁵⁸⁵⁰ הוא כחו שהשפיע בלחם שה"ס המלכות, כי נתחבר ה"א בוא"ו, וה"א פעמים וא"ו גי' לח"ם, ונפרד המוץ והתבן ונתקנו יצירה ועשיה (רמ"ז).

<p>5851 וצריכין לאתערא שירה וחדוה לפתורא לגבה:</p>	<p>לשולחן אצלה.</p>
<p>ולא עוד אלא דאית רוא אחרא כגוונא דצריך לקבלא גבירתה בכמה נהורין דשרגין בשבת ובכמה ענוגין ולבושין שפירין וביתא מתקנא בכמה מאני דתקונא בהסבה יפה לכל חד וחד ובהאי חדוה ותקונא גרמין דאשתארת שפחה בישא בחשוכא ברעבון בבכיה בהספד בלבושין אוכמין כארמלתא דאי מלאה זו חרבה זו:</p>	<p>ולא עוד, אלא שיש סוד אחר כדוגמא שצריך לקבל את הגברת, בכמה אורות של נרות שבת, ובכמה ענוגים ולבושים יפים, ובית מתוקן בכמה כלים של תקון בהסיבה יפה לכל אחד ואחד. ובזאת השמחה והתקון גורמים שנשארת שפחה רעה בחושך, ברעבון, בבכיה, בהספד, בלבושים שחורים, כאלמנה, שאם מלאה זו חרבה זו.</p>
<p>יצר טוב מטרוניתא קדישא מלכות הקדש דנחתא בשבת כלילא מעשר ספירין מעטרא בשבע שמהן שאינן נמחקין בכמה מרכבות דחיוון ובכמה חיילין ומשריין ומלכא נפיק לקבלא בכמה משריין ואשתארת יצר הרע (בחשוכא) שפחה בישא ובהשוכא כארמלתא בלא בעלה בלא מרכבות:</p>	<p>יצר טוב, מלכה קדושה, מלכות הקדש שיורדת בשבת כלולה מעשר ספירות, מעוטרת בשבעה שמות שאינם נמחקים, בכמה מרכבות של חיות, ובכמה חיילות ומחנות, והמלך יוצא לקבלה בכמה מחנות, ונשאר יצר הרע השפחה הרעה בחושך, כאלמנה בלי בעלה, בלי מרכבות.</p>
<p>ואלין דאתמר עלייהו⁵⁸⁵² למזבחין ולמקטריין למלכת השמים ולמזלות אשר לא צויתי הוא פולחנא דשפחה בישא דשלמי בערבי שבתות וערבי לילי רביעיות מה הוו אלין עבדין הוו נטלין לבושין אוכמין וחשכאן נהורין ועבדין הספדא בלילי שבתות כדי לאשתתפא בהדה כמה דאיהי שריא כי (קהלת ז יד) גם זה לעומת זה עשה האלהים:</p>	<p>ואלה שנאמר עליהם "למזבחים ולמקטרים למלאכת השמים ולמזלות אשר לא צויתי" היא עבודה של השפחה הרעה ששולטת בערבי שבתות וערבי לילות רביעי. מה היו עושים אלה, היו לוקחים לבושים שחורים ומחשיכים את האורות ועושים הספד בלילי שבתות להשתתף עמה כמו שהיא שרויה, "כי גם זה לעמת זה עשה האלהים".</p>
<p>בתר דחאבו ישראל ואתחרב בי מקדשא אתמר בשכינתא אימא קדישא (איכה א א) איכה ישבה בדד העיר רבתי עם היתה כאלמנה ומכבין בליל תשעה באב נהורין ושרגין ועבדין הספד ויתבין כאבלים לאשתתפא ודוחקא דשכינתא (בשכינתא בדוחקא) בגין דאינון גרמו לה כל ההוא תבירו:</p>	<p>אחר שחטאו ישראל ונחרב בית המקדש, נאמר בשכינה האם הקדושה, "איכה ישבה בדד העיר רבתי עם היתה כאלמנה", ומכבים בליל תשעה באב אורות ונרות, ועושים הספד, ויושבים כמו אבלים להשתתף בצער השכינה משום שהם גרמו לה כל אותו השבר.</p>
<p>חמשאה כוס דויכלו שתיתאה למהוי על פתורא מלי דאורייתא שביעאה לארכאה על פתורא בגין דעניים ייתון על פתוריה תמינאה נטילת ידים במים אחרונים תשיעאה ברכת המזון עשיראה כוס דברכה</p>	<p>חמישי, כוס של ויכולו. ששי, להיות על השלחן דברי תורה. שביעי, להאריך על השלחן כדי שעניים יבאו על שלחנו. שמיני, נטילת ידים במים אחרונים. תשיעי, ברכת המזון. עשירי, כוס של ברכה. וצריך לחזר עליהם</p>

⁵⁸⁵¹ לפתורה (דפ"ו).

⁵⁸⁵² אין זה מקרא בתנ"ך אבל הוא המכוון מכמה מקראות כמו (מלכים א' כב, ירמיה מד, מלכים ב' כג, ירמיה ז) (הערת הזהר).

<p>וצריך לאחזרה עליהו ולתקנא לון ברזא קדישא דאיהי כלולה מעשר ספירין⁵⁸⁵³ ואיהו פתורא דקב"ה מסטרא דגבורה ובגין כך אוקמוה רבנן שלחן בצפון:</p>	<p>ולתקנם בסוד קדוש שהיא כלולה מעשר ספירות, והוא השלחן של הקדוש ברוך הוא מצד הגבורה, ולכן פרשוה רבותינו שלחן בצפון.</p>
<p>חד נטילת ידיים⁵⁸⁵⁴ דהכי אוקמוה רבנן דמתניתין ידיים מזהמות⁵⁸⁵⁵ פסולות לברכה בגין דאינון שניות לטומאה⁵⁸⁵⁶ דאיהו אב הטומאה דאיהו ראשון⁵⁸⁵⁷ כד אינון מסאבות וכד אינון טהורות אינון שניות לברכה</p>	<p>אחד נטילת ידיים, שבארוה חכמי המשנה כך, ידיים מזהמות פסולות לברכה משום שהן שניות לטומאה, שהוא אב הטומאה שהוא ראשון כשהן טמאות. וכשהן טהורות, הן שניות לברכה שהברכה לא שורה אלא על טהרה. הכהן שהוא איש טהור, איש חסד, שורה עליו ברכה זהו שכתוב "כשמן הטוב על הראש וגו'", ולכן "דבר</p>

⁵⁸⁵³ ספיראן (דפ"ו).

⁵⁸⁵⁴ עי' לעיל ברע"מ פ' פנחס רמה ע"א כוונת י' דברים של שלחן שבת (הערת הזהר).

⁵⁸⁵⁵ ידוע שהחיצונים נאחזים לא מבעיא ברגלים אלא אפילו בידים, וכמ"ש באוצרות חיים, שעיקר אחיזתם הוא בקצוות שהם האצבעות, וגם מפני שיש שם בקיעות שמהן יוצא הבל דק, והראיה מן (בראשית מט, כד) ויפוזו זרועי ידיו. ולכן יש שם הצפרנים שמה שעודף על בשר האצבעות, הוא כעין עדיפות הערלה. ומכאן מוסר גדול למגדלי הצפרנים, כי אם דוקא של גודל לחתוך הפריעה. והטעם שיש לקלי' אחיזה ושאותה הבקיעה שם, הוא מפני שהיצירה היא בסוד חג"ת כנודע, שה"ס הידים, ושם הוא סוד עץ הדעת טוב ורע, שהם ב' טט"ן של מט"ט ט'הור ט'מא, ושם ה"ס המשנה כמבואר אצלנו. ולכן בדבר זה אמרו רבנן דמתניתין וכו', מלבד שאוכ"ל גי' א"ל הוי"ה, דהיינו ביצירה, ועל כן כשהסיח דעתו מן הידים, הן בחזקת מזהמות ופסולות לברכה פן יוסיף חלילה בטומאה. ונתן הטעם למה דוקא הידים ולא שאר איברים, ואמר בגין דאינון שניות לטומאה, והוא כדאיתא בתחילת סה"כ שד' מדרגות הטומאה הן בבחינת ד' עולמות מלמטה למעלה. העשיה ראשון לטומאה והיצירה שני וכו', וידוע שביצירה כתוב (תהלים יב, ט) סביב רשעים יתהלכון, וגם ידוע שיש ג' כלים פת"ח, והטומאה נדבקת (נ"א נכנסת) בחיצון שה"ס העשיה, ואז היצירה שבחינתה כלי תיכון היא שניה לטומאה, והתיקון שלהם הוא המים סתם מ"ד ומ"ן חו"ג, כנזכר במ"א (נ"א בא"ח), שמלוי מ"ם הוא מ"ם, ולכן תמצא פעם מי ופעם מימי, כי מי לבחינת אחת (במדבר ה, יח) מי המרים (שם כ, יג) מי מריבה, דהיינו גבורות לבד. [בגליון. נלע"ד שז"ס שמים המרים או מים סרוחים או מים מלוחים הם פסולים לנטילת ידיים, מפני שסוד מ"ם הוא ט' יודין של עסמ"ב שהם רחמים, ושהם צריכין להעביר הזוהמא שהם דיגין כנ"ל, ומי המרים ומי הסרוחים ומי מלוחים הם מרמזים על הדין, וא"כ ימצא מין הדין את מינו וניעור, על כן הם פסולים לנטילת ידיים, ודוק]. וסוד כפל זה של שני מיני מים מושרש בשורש המים שהם ט' יודין, וכל יו"ד גם הוא תוכו כברו, ואמנם ידוע שצריך לערות שתי פעמים, ומים הראשונים הם טמאים והשניים טהורים כמ"ש במסכת ידיים פ"ב משנה ב', נטל את הראשונים למקום אחד ואת השניים למקום אחר ונפל ככר וכו'. והענין כי הראשונים הם מכח המילוי שהוא גבורות הדוחות את הטומאה למטה ונותנות לה חיותה משם, אבל כשנותן המים השניים שהם חסדים, אז ממשיכים הברכה בפנימיות מן הבריאה וגם מאור האצילות, ואז היצירה שהיא האמצעית, וששם בחינת הידים אינון שניות לברכה. וכל סוד זה נרמז במלת נטילה, שר"ל לקיחה והגבהה, ופירוש לקיחה שנוטל ולוקח את הידים מן הטומאה, ואחר כך מגביה מעלתן לקבל כח משל מעלה (רמ"ז).

⁵⁸⁵⁶ הידים חג"ת סוד יצירה, וכשמתחבר לו העשיה (נ"א ה' עשיה) ששם אב הטומאה, ואז ה"ס [יד הא'] מילוי דמילוי ו"ה, אבל הפעם הב' סודה מילוי דמילוי י"ה וסודה גי' ברכ"ה, דהיינו י"ה פעמים י"ה רכ"ה ועם כוללות יצירה ועשיה שנתקנים אז הוא ברכ"ה. דאיהו ראשון כד וכו', ירצה שכאשר יש אחיזה לטומאה שהיא מן העשיה ביצירה, אז הטומאה נקראת ראשון, שמורה שיש שני, אבל כשנפרדת למטה ואין לה כח להוליד ולד אז היא לבדה ואין לה הצטרפות עם אחר. יד דברכה, גם שלמטה, פי' ג' ידות בבחינת ההיות. גם יש לפרשו בסוד (דברים ו ד) ה' אלקינו ה', וחלופם (וכו') כידוע. רמיזין וכו', מזל"ן דצ"ל בא"ד א"ד וה"ס ג שמות אדנות שבפסוק (דניאל ט, יט) אדני שמעה וגו', שיש לדרשם בחב"ד דנוק', כנגד ג' היות דברכת כהנים שהם בחב"ד זעיר. ואפשר נמי לומר שג' אדני הם של ג' היות עצמן, שכל הוי"ה נשמרה בשם א"ד, וזהו ממש היכל ה' (רמ"ז).

⁵⁸⁵⁷ ר"ל האב הטומאה הוא ראשון, שהוא טומאה ראשונה שחל על הידים, וידיים המקבלות טומאה הן שניות. וכן בברכה המברך מתברך, שהוא מתברך קודם, ועליו שריא, הרי הוא שניות לברכה (יהל אור).

<p>דברכה לא שריא⁵⁸⁵⁸ אלא על מהרה כהנא דאיהו⁵⁸⁵⁹ איש מהור איש חסד שריא עליה ברכתא הה"ד (תהלים קלג ב) כשמן הטוב על הראש וגו' ובגין דא (במדבר ו כג) דבר⁵⁸⁶⁰ אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל וגו' ואוקמוה כל כהן המברך⁵⁸⁶¹ מתברך ושאינו מברך אין מתברך ואוקמוה מארי מתניתין כל ברכה שאין בה אזכרה ומלכות לאו שמיה ברכה מלכות אדנ⁵⁸⁶²:</p>	<p>אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל וגו', ופרשוה כל כהן המברך מתברך ושאינו מברך אין מתברך, ופרשוה בעלי המשנה כל ברכה שאין בה אזכרה ומלכות אין שמה ברכה, מלכות אדני.</p>
<p>ועוד נטילת ידים צריך ליטול לון עד פרקא דגזרו עליה י"ד פרקין בההיא⁵⁸⁶³ שעתא שריא יד י"י עליה ואיהי יד דברכה מסטרא דחסד⁵⁸⁶⁴ דביה חכמה ביד ימיניה ואיהי יד דקדושה מסטרא דגבורה ושריאי בדינא (נ"א בידא דשמאלא) (ואיהי) (דאיהי) יד דיחודא מסטרא דת"ת⁵⁸⁶⁵ דשריאי בי"ד פרקין דגופא דאינון שנים עשר פרקין בתרין דרועין ותרין שוקין ותרין בגופא וברית:</p>	<p>ועוד נטילת ידים צריך ליטול אותן עד הפרק, שגזרו עליו י"ד פרקים. באותה שעה שורה עליו יד ה', והיא יד של ברכה מצד החסד שבו, חכמה ביד ימינו, והיא יד של קדושה מצד הגבורה ושרויה בדין (ביד שמאל), והיא יד היחוד מצד התפארת ששורה בי"ד פרקי הגוף שהם שנים עשר פרקים בשתי זרועות ושני שוקים ושנים בגוף וברית.</p>

⁵⁸⁵⁸ ירמוז שאין הברכה שורה על המים הראשונים אלא על השניים שכבר נתבררו הסיגים וירדו למטה. ומכאן נלע"ד לומר שמי שאין לו אלא שיעור רביעיית ונוטל שני פעמים, שישפיל הידים בפעם הראשונה ויגביה אותם בשניה, אבל כשמשליך כל הרביעיית דמן הדין דיו בפעם אחת, היינו משום דרביעיית רומז לשם ע"ב שהוא שם הרביעי מלמטה למעלה ושיש בו ד' יודין והיינו רביעיית. וזהו לפי הדין הפשוט אבל מדברי הרב זלה"ה נראה דאין חילוק בין מים רבים למעטים, שתמיד צריך לשפוך שני פעמים לכון בב' י"ד (רמ"ז).

⁵⁸⁵⁹ ירצה שהכהן יש בו מעלה יתירה שאין בו שום אחיזה לקלי', שהרי נצטווה לקדש ידיו ורגליו דהיינו יצירה עשיה, ואם כן הוא איש טהור, בלי שום סיג, ואיש חסד, מבחינת מדתו, לכך בו ביחוד שורה הברכה הפנימית שעליה נאמר כשמן הטוב על הראש, שה"ס אור חכמה סתימאה באור כתר אלאה וכמו שפירשתי בפרשת אמור פט ע"א, ועל השמן נאמר (תהלים קט, יח) וכשמן בעצמותיו, שהוא היותר פנימי שבאדם דהיינו המוח (רמ"ז).

⁵⁸⁶⁰ פי' לכך נבחר להיות אמצעי לשפע העליון בנשיאות (נ"א בפשיטות) ידיו, מעין נטילת ידים, ומגביהן כנגד ראשו, להמשיך האור מן הראש. ולסוד זה כתבו הקדמונים שמלת תברכו בצירוף בכתר"ו, רמז שמוריד האור מן הכתר עד המלכות הנקראת כ"ה, שכשהברכה בה היא חלה על ישראל המושרשים שמה (רמ"ז).

⁵⁸⁶¹ ירצה שלא תאמר שהוא כצנור שהמים עוברים בו ולא נשארים שם, ושכן הכהן יתברך בכלל ישראל, שאינו כך אלא יש להם מנה יפה מיוחדת אליו בפני עצמו מחלק האור המושפע למלכות לה לעצמה. וז"ש (שם כז) ואני אברכם, פי' משלי. ושאינו מברך וכו', ר"ל שאין לו אפילו מחלק הכללות המושפע לישראל, מפני שמעלתו גדולה משלהם ומעלים בקדש ואין מורידים. ובמ"ש מובן מ"ש רז"ל מי מברך את ישראל, הכהנים, כלומר שאעפ"י שישראל מעולים, מכל מקום הכהנים גדולים מהם לברכם. ומי מברך הכהנים, הקב"ה, פי' משלו מאור השכינה שאליו מושפעים כל הברכות ואין ברכה זולתו. ועל כן אמרו שכל ברכה צריכה הזכרה, שהוא זעיר המשפיע. מלכות אדנ"י, פי' לא בחינת עטרה שנקראת מלכות, וגם לא בבחינת ה' אחרונה שגם היא מלכות אבל עדיין דבוקה בו, אלא בבחינת אדנ"י, שמורה היותה גדולה ומתוקנת ומולכת באדנות (רמ"ז).

⁵⁸⁶² ר"ל עם השם הוי"ה בחיבורא (יהל אור).

⁵⁸⁶³ בההוא (דפ"ו).

⁵⁸⁶⁴ וכן בפרשת משפטים קטז סע"א (לש"ו).

⁵⁸⁶⁵ סוד יב"ק, יחוד ברכה קדושה, שהם בדעת, כי הדעת שהוא הקו האמצעי שם הוא היחוד, והוא כולל הב' קוין דימין ושמאל שהם ברכה וקדושה, וכמ"ש בפ' משפטים (דף קטז סע"א) ופ' עקב (דף רעב ע"ב) ובכ"מ בזוהר ותיקונים, וע' רע"מ פנחס (דף רז רע"א) (ביאורים ח"א נה ע"ג).

<p>ותלת זמנין י"ד איהו מ"ב י"י מן י"ד י"ד י"ד רמוז יב"רכך י"אר יש"א מן י"י י"י [ד' ד' דין מ"י"ד י"ד י"ד אינון רמזין לאדנ"י⁵⁸⁶⁶ אדנ"י אדנ"י ואמר הנביא עליהו (ירמיה ז') היכל י"י⁵⁸⁶⁷ היכל י"י היכל י"י המה והאי נטילא ביד דאתקנת:</p>	<p>ושלש פעמים ארבעה עשר הוא ארבעים ושנים י"י מ"ד י"ד י"ד, רמוז י"ברכך י"אר י"שא, מהו"ה הו"ה הו"ה. ד' ד' ד' מ"ד י"ד י"ד, הם רמוזים באדנ"י אדנ"י אדנ"י, ואמר הנביא עליהם "היכל ה' היכל ה' היכל ה' המה", והנטילה הזו ביד שנתקנה.</p>
<p>וכל סטר מג' אנפי חיון דאינון י"י י"י ומתלת גרפי חיון דאינון ד' ד' ד' כלהו צריך למהוי מכח</p>	<p>וכל צד משלשת פני החיות שהם יי יי, ומשלש כנפי החיות שהן ד' ד' ד' כולם צריכים להיות מכח</p>
<p>רעג/א</p>	
<p>רע"מ</p>	
<p>אדם⁵⁸⁶⁸ ואיהו יו"ד⁵⁸⁶⁹ ה"א וא"ו ה"א כח דיליה יו"ד וא"ו דל"ת ה"א אל"ף וא"ו אל"ף וא"ו ה"א אל"ף ומטרוניתא לא שריא בכח דיליה בפרקין דאצבען עד דאתעבר [מנייהו זוהמא] (מגוי) שפחה בישא פסולה אנתו דפסול ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין ידים מזוהמות פסולות לברכה:</p>	<p>אדם, והוא יו"ד ה"א וא"ו ה"א, הכח שלו יו"ד וא"ו דל"ת ה"א אל"ף וא"ו אל"ף וא"ו ה"א אל"ף, והמלכה לא שרויה בכח שלו בפרקי האצבעות עד שעוברת מהם הזוהמא השפחה הרעה הפסולה אשת הפסול, ולכן פרשוה בעלי המשנה ידים מזוהמות פסולות לברכה.</p>
<p>ואינון [מים] לדכאה יד דשריא תמן יד יי יד יי דא מים דאורייתא דעמי הארץ אינון שרץ ומהו (מאן) מועיל לון טבילה והשרץ שפחה בישא בידיהון בגזל דבידיהון בגזל דברכאן דגולין לקב"ה דלא ידעי לברכא ולא ידעי מאי איהו ברכה ומאי איהו זוהמא:</p>	<p>והם מים לטהר היד ששורה שם יד יי יד יי, זה מים של התורה, שעמי הארץ הם שרץ מה מועילה להם טבילה, והשרץ שפחה רעה בידם בגזל שבידיהם, בגזל של הברכות שגוזלים את הקדוש ברוך הוא, שלא יודעים לברך, ולא יודעים מהי ברכה ומהי זוהמא.</p>
<p>מיד כששמעו מלין אלין חברייא ואנא עמהון לא יכילנא למסבל דישלים עשרה מלין דברכה ואשתתחנא לגביה ובודאי לית⁵⁸⁷⁰ בר נש דיימא מלין אלין אלא אנת דאנת הוא כגוונא דד' מחיצות דג"ע דב"נ [עאל]⁵⁸⁷¹ (נ"א דכד אנת) במחיצת ינוקין ואתעביד תינוק ובמחיצת נערים ואתעביד נער ובמחיצת בחורים ואתעביד בחור ובמחיצת זקנים ואתעביד זקן ובג"כ אתמר על(י)ך (תהלים לג יד) 'ממכון⁵⁸⁷² ישבתו</p>	<p>מיד כששמעו החברים דברים אלו ואני עמהם לא יכלנו לסבול שישלים עשרה דברים של ברכה, והשתטחתי אצלו, ובודאי אין איש שיאמר דברים אלו אלא אתה שאתה הוא כדוגמת ארבע מחיצות של גן עדן, שהאדם נכנס בהן (שכאשר אתה) במחיצת התינוקות ונעשה תינוק, ובמחיצת נערים ונעשה נער, ובמחיצת בחורים ונעשה בחור, ובמחצת זקנים ונעשה זקן, ולכך נאמר עליך "מ'מכון ש'בתו ה'שגיח אל כל יושבי הארץ", ואתה הוא שנאמר עליך "בשגם הוא בשר"</p>

⁵⁸⁶⁶ באדנ"י (דפ"ו).

⁵⁸⁶⁷ ר"ל ג"פ היכל, והיכל בגי' אדנ"י (יהל אור).

⁵⁸⁶⁸ שהוא החיה הד' דכליל כלהון (יהל אור).

⁵⁸⁶⁹ גי' אדם. ובו ג"פ י"ד בפשוטו ומלואו, ומלוי מלואו, כמו שמפרש והולך, כ"ח דמלוי המלוי

בב' הידים, וי"ד דשמא מפרש עם פשוטו בגוף כידוע (יהל אור).

⁵⁸⁷⁰ שהוא נהיר בכולם ומתעלם בהם כידוע (יהל אור).

⁵⁸⁷¹ בהון (נוסף בדפ"ו).

⁵⁸⁷² ר"ת משה. וכן בשגם גימ' משה (יהל אור).

<p>השגחה על⁵⁸⁷³ כל יושבי הארץ⁵⁸⁷⁴ ואנת הוא דאתמר עלך (בראשית ו ג) בשגם הוא בשר בדרא דדור הפלגה הוית(א) ובכל דרא ודרא בגלגולא כגלגול דמתהפך לכמה גוונין ולא נגלת אלא בדרא דאתייהב ביה אורייתא על ידך:</p>	<p>בדור של דור הפלגה היית, ובכל דור ודור בגלגול כגלגל שמתהפך לכמה צבעים ולא נגלית אלא בדור שנתנה בו תורה על ידך.</p>
<p>מיד דאתכנישת מעלמא אנת הוא כשמשא דנהיר בכל דרא ודרא דכד אתכנש שמשא בליליא נהיר כסיהרא ובשתין רבוא ככביא הכי את דאנת נהיר בשתין רבוא בכל דרא ודרא והאי איהו דקא רמוז קהלת (קהלת א ד) דור הולך ודור בא ואוקמוה רבנן אין דור פחות מששים רבוא ועוד אוקמוה הדור שהולך הוא שבא לקיים (קהלת א ט) מה שהיה הוא שיהיה⁵⁸⁷⁵:</p>	<p>מיד שנאספת מהעולם אתה הוא כשמש שמאיר בכל דור ודור, שכשנאסף השמש בלילה הוא מאיר בלבנה ובששים רבוא כוכבים, כך אתה שאתה מאיר בששים רבוא בכל דור ודור. וזהו שרמז קהלת "דור הלך ודור בא" ופרשוה רבותינו אין דור פחות מששים רבוא, ועוד פרשוה, הדור שהולך הוא שבא לקיים "מה שהיה הוא שיהיה".</p>
<p>מכאן ואילך אשלים עשרה דברים דפתורא באתגלייא⁵⁸⁷⁶ אמר רעיא מהימנא בוצינא קדישא זכאה חולקך דקב"ה גלי לך מה דלא גלי⁵⁸⁷⁷ לכל נביא וחווה אלא למאן ולמאן:</p>	<p>מכאן ואילך השלם עשרה דברים של השלחן בגלוי, אמר רועה הנאמן הנר הקדוש אשרי חלקך שהקדוש ברוך הוא גלה לך מה שלא גלה לכל נביא וחווה ולא למי ולמי.</p>
<p>תניינא למבצע על שני ככרות בשבת דאינון רמיוזין בתרי לוחי אורייתא דאתייהיב⁵⁸⁷⁸ בשבת זוגות דביומא תליתאה⁵⁸⁷⁹ נחתו דביה תרי זמני טוב ובשבת אתייהיבת⁵⁸⁸⁰ [תריין נוקבין לתריין טבין]⁵⁸⁸¹ ואע"ג דאוקמוה דשדים ממונין⁵⁸⁸²</p>	<p>שני לבצוע על שתי ככרות בשבת, שהן רמוזות בשני לוחות התורה שנתנו בשבת זוגות, שביום השלישי ירדו שבו פעמיים טוב, ובשבת נתנו שתי נקבות לשני טובים, ואף על גב שבארוה שהשדים ממונים על זוגות כמו שבארוה, שתי ביצים שני אגוזים הלכה למשה מסיני, שלוחי מצוה אינן נזוקין.</p>

⁵⁸⁷³ אל (דפ"ו).

⁵⁸⁷⁴ מ'מכון ש'בתו ה'שגיה, ר"ת מש"ה. ואעפ"י שנז"ל שזה הינוקא היה בנו של רב המנונא, כבר נודע דשופריה דרב המנונא משופריה דמשה רבנו ע"ה הוה (רמ"ז).

⁵⁸⁷⁵ ר"ת משה. וזה שאמר הדור שהולך, רצה לומר בכולם מתפשט משה. וז"ש מה שהיה הוא שיהיה. שהכל הוא (יהל אור).

⁵⁸⁷⁶ שהוא עצמו יפרש כאן בחיבורא דר"מ זה (יהל אור).

⁵⁸⁷⁷ גלו (דפ"ו).

⁵⁸⁷⁸ דאתייהיבי (דפ"ו).

⁵⁸⁷⁹ כמ"ש (שמות יט טז) ויהי ביום השלישי, שלישי לפרישה (יהל אור).

⁵⁸⁸⁰ נראה שרומז למ"ש בהקדמת התיקונים ד"ד ע"א ה' איהי רביעאה לכל תלת, שה"ס כתר רחל הכלול בת"ת זעיר שהוא יום השלישי, וזהו ענין שני מאמרות שביום השלישי. והנה בשבת אז מאירה מדה זו ובסוד ה' אחרונה דאה"ה כנזכר בענין המרגלא, ואם כן כשניתנו הלוחות למשה בשבת, אז היה כתר רחל מאיר בתוקפו, וכשהורידן ביום השלישי, שהמאמר השני שבו הוא כתר רחל הנזכר, חזר ונאור באור שבת ואז היו שני בחינות טוב, דהיינו תריין נוקבין לתריין טבין, תריין טבין הם שני יסודות דאור"א כאמור, ותריין נוקבין הן לאה ורחל, כי שורש לאה הוא ביסוד דאי' ושורש רחל ביסוד אבא (רמ"ז).

⁵⁸⁸¹ ר"ל נגד ב"פ כי טוב הנאמר ביום השלישי (יהל אור).

⁵⁸⁸² ממנן (דפ"ו).

<p>על זוגות⁵⁸⁸³ כמה דאוקמוה שני ביצים שני אגוזים הלכה למשה מסיני שלוחי מצוה אינן נזוקין:</p>	
<p>ואי תימא והא תנינן אין מתחילין בשני ואין מסיימין בד' דהיינו בב"ד עם [ערב רב] (ישראל) דלא הוה שלוחי מצוה דלא אתניירו לשם שמים ולבתר דאתעברו⁵⁸⁸⁴ מעלמא מני קב"ה לנטלא (שמות לד א) שני לוחות אבנים כראשונים ואמר (שם) וכתבתי על הלוחות את הדברים אשר היו על הלוחות וגו':</p>	<p>ואם תאמר והרי שנינו אין מתחילין בשני ואין מסיימים ברביעי דהיינו בב' ד', עם ערב רב, שלא היו שלוחי מצוה שלא התגירו לשם שמים. ולאחר שעברו מן העולם צוה הקדוש ברוך הוא ליטול שני לוחות אבנים כראשונים ואמר "וכתבתי על הלוחות את הדברים אשר היו על הלוחות וגו'".</p>
<p>ותרין ככרות בשבת רמיזין לתרין יודין יאהרונהי דאדני איהי יחידה מבעלה בשית יומין דחול ובשבת נחית לגבה ובגין דא בשבת כל נשמתין ורוחין ונפשין נפקין [ונחתין] זוגות ואין שטן ואין מזיק שליט ביומא דשבתא ואפילו גיהנם לא שליט ולא אוקיד בשבת ובגין דא (שמות לה ג) לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת ודא אש נוכראה אלא אש דקרנא אש דקדושה ולית לארכאה בבציעה⁵⁸⁸⁵ דלהון דהא אתמר לעיל:</p>	<p>ושתי ככרות בשבת רומזות לשני יוד"ם, יאהדונה"י, שאדני היא יחידה מבעלה בששת ימות החול ובשבת יורד אליה, ומשום זה בשבת כל הנשמות והרוחות והנפשות יוצאות ויורדות זוגות, ואין שטן ואין מזיק שולט ביום השבת, ואפילו גיהנם לא שולט ולא בוער בשבת, ומשום זה "לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת", וזו אש נכריה, אלא אש הקרבן, אש של קדושה, ואין [צורך] להאריך ב[הלכות] בציעה שלהן שהרי נתבאר למעלה.</p>
<p>תליתאה למיכל שלשה סעודתין בשבת כמה דאוקמוה רבנן דמתניתין דאמר חד מינייהו יהא חלקי עם גומרי שלש סעודות בשבת⁵⁸⁸⁶ דאינון שלימו [דשבע] (די') ברכאן דצלותא לאשלמא בהון לעשר ורזא</p>	<p>שלישי לאכול שלש סעודות בשבת, כפי שבארוה חכמי המשנה שאמר אחד מהם יהא חלקי עם גומרי שלש סעודות בשבת, שהן השלמות של שבע ברכות של התפלה להשלים בהן לעשר, והסוד של עונג, "ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן". ומי שלא מקיים אותן ויש לו יכולת לקיימן הופך לו לנגע צרעת, וכדי שלא יבא לזה אמר הקדוש ברוך הוא לוו עלי ואני פורע, "אז תתענג על ה'".</p>

⁵⁸⁸³ ממנן על זוגות, שאין בקלי' אלא שני מוחים בלי הכרע, דהיינו מוחין דקטנות בלי דעת. שלוחי מצוה, בת"ת דזעיר, שני יסודות דאר"א מ"צ, ות"ת וכתר מלכות ו"ה. אין מתחילין בשני וכו', המפרשים פירשו מפני שמזלם רע, ולא ידעתי למה לא נזכר גם ביום שלישי שמזלו מאדים. אבל לפי עניינינו הטעם מפני שהם זוגות. ולא מונה גם יום ששי, כי קדושת שבת מאירה בו. ואמנם לקמן רפ"א ב' איתא דחמה ומאדים סומקי דגהינם נבראו ביום שני, ולבנה ושבתאי ביום רביעי, ואם כן הרי הם זוגות, בב"ד (רמ"ז).

⁵⁸⁸⁴ כמ"ש ויפול כו' כידוע (יהל אור).

⁵⁸⁸⁵ בבציעא (דפ"ו).

⁵⁸⁸⁶ מכאן נראה דלא גרסינן ככתוב בגמרא דידן אוכלי, אלא גומרי. ודייק גומרי, דאינון שלימו וכו', ואתי כמ"ש בפרשת יתרו פ"ח ב', ששלש סעודות הן כנגד שלשת האבות, שה"ס חב"ד. דשבע ברכאן, הן בסוד ז' תחתונות כנודע, דהיינו ז' אותיות אה"ה יה"ו שהם בחינת שבת בעצם. וגם נתבאר אצלנו ששני שמות אלו במילוי דמ"ה גי' יעק"ב, ואה"ה ביודין ויה"ו במילוי ס"ג גי' יצח"ק, והכל ביודין כנגד אברהם. באופן ששלש סעודות שהן בסוד חב"ד בבחינת שני השמות, הן מכוונות לשבע ברכות דעמידה, והן שני השמות בפשיטותן (רמ"ז).

<p>דענג⁵⁸⁸⁷ (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומאן דלא מקיים לון ואית ליה רשו לקיימן אתהפך ליה לנגע⁵⁸⁸⁸ צרעת ובגין דלא ייתי להאי אמר קב"ה לון עלי ואני פורע (ישעיה נח יד) אז תתענג על יי⁵⁸⁸⁹:</p>	
<p>רביעאה לאנהרא פתורא במנרתא כמה דאוקמוה קדמאין שלחן בצפון מנורה בדרום דפתורא דקב"ה הכי צריכא למהוי:</p>	<p>רביעי להאיר שלחן במנורה, כמו שבארוה הקדמונים, שלחן בצפון, מנורה בדרום, ששלחנו של הקדוש ברוך הוא כך צריך להיות.</p>
<p>חמישאה כוס מויכלו כו"ס בחשבון אלהים ויכלו ע"ב דכליל לון בלה קדישא דהאי כוס מלא יינא⁵⁸⁹⁰ דאורייתא צריך לאסדהא על עובדא דבראשית:</p>	<p>חמישי כוס של ויכלו, כו"ס בחשבון אלהים, ויכלו ע"ב שכוללת אותם הכלה הקדושה, שהכוס הזאת המלאה יין של תורה צריכה להעיד על מעשה בראשית.</p>
<p>שתיתאה למהוי על פתורא דברי תורה דהכי אוקמוה מארי מתניתין ג' שאכלו על שלחן אחד ולא אמרו עליו דברי תורה וכו' ורוא דמלה בגין דהא אוקמוה שלחן בצפון ואורייתא אתייהבת מימינא לחברא ימינא דאיהו רחמי בשמאלא דאיהו דינא דאורייתא איהי יי מימינא פתורא אדני משמאלא וצריך לחברא לון דבגין דפתורא משמאלא אוקמוה רבנן דמתניתין קשין מזונותיו</p>	<p>ששי להיות על השלחן דברי תורה, שכך פרשוה בעלי המשנה, שלשה שאכלו על שלחן אחד ולא אמרו עליו דברי תורה וכו'. וסוד הדבר משום שהרי פרשוה שלחן בצפון, והתורה נתנה מימין, לחבר ימין שהוא רחמים עם שמאל שהוא דין, שהתורה היא יי מימין, שלחן אדני משמאל, וצריך לחבר אותם. משום שהשלחן משמאל פרשוה רבני המשנה קשים מזונותיו</p>
<p>רעג/ב6456:</p>	
<p>רע"מ</p>	
<p>של אדם כקריעת ים סוף⁵⁸⁹¹ ובגין כך</p>	<p>של אדם כקריעת ים סוף, ולכן צריך</p>

⁵⁸⁸⁷ כוונת סוד זה הוא מ"ש באדרא זוטא רפ"ח ב', ששלש סעודות אחת היא דמטרוניתא, שניה דמלכא קדישא, שלישית סעודתא דעתיקא, ע"ע, ופירשתיו בסה"כ שלי שבלילה מזדווגת המלכות מינה ובה בסוד ברית הלשון, ובשחרית זעיר, ובמנחה עתיקא. ואם תשכיל אלו הם שלשה פרצופים הנגלים באצילות, כי אר"א מכוסים בדיקנא דאריך כידוע. וה"ס ענ"ג, והם ממטה למעלה ג' נ'הר ע"ן. והנה עדן ה"ס הדיקנא היוצא מחכמה סתימאה, וסתם עדן הוא חכמה. והיא מגעת עד רישא דזעיר, ועליה נאמר (תהלים צג, ד) מקולות מים רבים. וממה שנוסף על ראש זעיר נעשה נהר. וגם ס"ת עדן נהר' גן' הוא נר"ן, כי בלילה כוללותו הוא נפש ובשחרית רוח ובמנחה נשמה. ואמנם בהיות שכל סעודה ה"ס זווג הפה כנזכר דהיינו חב"ד, נמצא שבכל סעודה נעשה שלימו דעשר (נ"א דעשיה), דהיינו ז' של כל תפילה וחב"ד עליהם, וכל בחי' י' ה"ס אצילות שהוא ענין שבת. ולכן מי שלא מקיימן בהיות לאל ידו לעשותו אתהפך ליה לנגע צרעת, הוא מ"ש בפרשת פקודי רס"ה ב' שבהיכל חובה המנגד להיכל זכות דקדושה יש רוח טמא הממונה על פתורי, דלא אתהדרו בענוגא דשבתא, ונקרא נגע ומקללין בר מינן. ותוכן ענין זה מובן במ"ש הרב בדרוש הצרעת שנמשך מחמת חסרון אור אבא ככתוב שם, ע"ע. ואם כן מדה כנגד מדה, שאם פגם ב'י, שיהיה בו נגע. ולפי שיש מיני נגעים הרבה לפיכך פירש שהוא נגע צרעת. ודוק ענין ההיפוך והוא כי הבלתי מקיים שלש סעודות ודאי שאוכל בלילה ובשחרית שה"ס נה"ר וג"ן, אבל בהחסירו השלישית שהוא בזמן שאנו אומרים אתה אח"ד, שה"ס הדיקנא, שהוא הוא העדן הנזכר, אז החסרון הוא בע' של סוד ענ"ג, ומורידים אותו מקדושתו וכו' (רמ"ז). ר"ל ר"ת עדן נהר גן. שכנגדן ג' סעודות כידוע (יהל אור).

⁵⁸⁸⁸ בהיפוך אתון (יהל אור).

⁵⁸⁸⁹ מעדן כנ"ל (יהל אור).

⁵⁸⁹⁰ גי' ע' עם זכור ושמור ע"ב (יהל אור).

⁵⁸⁹¹ עי' יהל אור ח"ג לג ע"ב: ימינא ושמאלא דקדושה, ושניהם בישראל דר"נ כנ"ל. וז"ס קשה לזווג כקריעת ים סוף שנאמר מוציא אסירים כו' כנ"ל. והענין כמ"ש בזוהר (ח"ב קע ע"ב) שקשיות

<p>צריך ת"ח לזמנא עמיה למאן דישתדל בפתגמי אורייתא:</p>	<p>תלמיד חכם לזמן עמו למי שיעסוק בדברי תורה.</p>
<p>שביעאה לארכאה על פתורא בגין עניים ובגין דא כל המאריך על שלחנו מאריכין לו ימיו ושנותיו ובג"כ (משלי י ב) וצדקה תציל ממות [דעני] (ועני) חשוב כמת ואיהו מחיה ליה אוף הכי קב"ה מחיה ליה:</p>	<p>שביעי להאריך על השלחן משום העניים, ומשום זה כל המאריך על שלחנו מאריכים לו ימיו ושנותיו, ולכן "וצדקה תציל ממות", שעני חשוב כמת והוא מחיה אותו, גם כך הקדוש ברוך הוא מחיה אותו.</p>
<p>ועוד באורה (מברך) רזא דכלהו עניים מסטרא דאת ד' דאתמר בה (תהלים קמז ו) דלותי ולי יהושע ואות ד' דאחד דצריך לארכאה בה הה"ד (דברים יז כ) להאריך ימים על ממלכתו ובג"ד צריך לארכאה על פתורא דאיהי ד' כלילא מד' רגלין דפתורא בגין יקרא דאת ודלי"תו (דא) צריך לארכאה על פתורא בגין עניים:</p>	<p>ועוד בדרך סוד, שכל העניים מצד האות ד' שנאמר בה "דלותי ולי יהושע", ואות ד' של אחד שצריך להאריך בה זהו שכתוב "למען יאריך ימים על ממלכתו", ולכן צריך להאריך על השלחן שהיא ד' כלולה מארבע רגלים של השלחן, בשביל כבוד האות ד' צריך להאריך על השלחן בשביל העניים.</p>
<p>ובגינה אוקמוה רבנן דבקש קב"ה מדה יפה לישראל ולא אשכח כמדה דדלות⁵⁸⁹² [ואקשו עלה] בגין דאוקמוהו קדמאי כחושבן מיני מיתות דאינון כחושבן תוצאות וחסרון כיס קשה מכולן ואיך אמרין אינון דלא אשכח ולישראל (לי) מדה יפה כעניותא:</p>	<p>ובגללו בארו רבותינו שבקש הקדוש ברוך הוא מדה יפה לישראל ולא מצא כמו מדת הדלות, והקשו על זה משום שבארה הראשונים כחשבון מיני מיתות שהם כחשבון תוצאות, וחסרון כיס קשה מכולם, ואיך הם אומרים שלא נמצאה לישראל מדה יפה כמו עניות.</p>
<p>אלא בגין דכל עמא ולישנא (ישעיה ח כא) והיה כי ירעב ויתקצף⁵⁸⁹³ וקלל במלכו</p>	<p>אלא משום שכל עם ולשון "והיה כי ירעב והתקצף וקלל במלכו ובאלהיו</p>

הקריעת י"ס הוא לעשות דין וחסד כאחד בעת אחד, דבכל זמן מאזני צדק נוטין לימין או לשמאל,
ואז היו שקולין כא', דין למצרים ורחמים לישראל, וכן הזיווג הוא להיות שקולין ב' המאזנים כא'
כנ"ל.

⁵⁸⁹² עי' תיקו"ז סא ע"א: דבר אחר (יונה ב א) וימן ה' דג גדול לבלוע את יונה דא עניותא דאיהו
עצב ונוקבא דיליה עצבון.

בהג"ר א: ד"א וימן כו' - ר"ל, עניות בגלותא, לישראל שנבלעו בעניות גדול, והוא העצב, והוא ג"כ
הטחול, שהוא המרה שחורה. ויש בו דר"נ, עצב ועצבון, שנאמר (בראשית ג טז-יז) בעצב תלדי כו'
בעצבון תאכלנה דכורא לנוק', ונוק' לדכורא, כמש"ל סוף תיקון כ"ב (עו ע"א):

עי' תז"ח לז ע"ב: מאן יכיל למנדע ההא עת ביניהו אלא עת דבכיה איהו ורזא דמלה בבכי יבאו
בבכי דדלות דבך סליק חשבון בבכי כחשבון ד"ל וכיון דחזא משה האי דוחקא דדלות לישראל אתמר
בה והנה נער בכה מיד מה כתיב בתר בכיה ותחמל עליו בפרקנא ורזא דמלה ויתמהמה ויחזיקו
האנשים בידו וביד אשתו וביד ב' בנותיו בחמלת ה' עליו דהכי עתידין למהוי בדרא דגלותא בתראה
כאנון אנשי סדום ועמורה ומיד ויוציאוהו ויניחוהו מחוץ לעיר ויוציאוהו מן גלותא ויניחוהו ממיא
דטופנא.

תרגום: מי יכול לדעת העת ההיא ביניהם אלא עת של בכיה היא וסוד הדבר בבכי יבאו בבכי של
דלות שכך עולה חשבון בבכי כחשבון ד"ל וכיון שראה משה הדחק הזה של דלות לישראל נאמר בו
והנה נער בכה מיד מה כתוב אחר בכיה ותחמל עליו בפדות וסוד הדבר ויתמהמה ויחזיקו האנשים
בידו וביד אשתו וביד שתי בנותיו בחמלת ה' עליו שכך עתידיים להיות בדור של הגלות האחרונה כמו
אותם אנשי סדום ועמורה ומיד ויצאוהו ויניחוהו מחוץ לעיר ויצאוהו מן הגלות ויניחוהו ממי המבול.

בהג"ר א: דבך - צ"ל דכך וזש"ל מיד דייתי בכיה כו' שאז יקויים עני ורוכב על החמור שיצאו מסט'
דימינא ואז יהב עני כמש"ל ע"ב וזהו רוכב על החמור שהוא קליפה דסט' דימינא והכל בשביל
שיתלבש בה' על ע"ב ק"ל שהוא רוכב כנ"ל וז"ש הלוך ילך ובכה בא יבא כו': והנה נער כו' - ישראל
כמ"ש בזוהר שמות ע"ש וכן ותחמול עליו כמו שמפרש והולך:

⁵⁸⁹³ והתקצף (דפ"ו).

<p>ובאלהיו ופנה למעלה אבל ישראל אינון קיימא דקב"ה בהאי מדה ולא אכחישין ביה ובג"ד במדה דא יתפן[ר]קון הה"ד (שמואל ב' כב כח) ואת עם עני תושיע ועני לישנא דענוי דאפילו אית ליה לב"נ עותרא ואיהו במרעין ובמכתשין עני אתקרי או דדחקין ליה בגיניה וצערין ליה כל יומא כל שכן מאן דאיהו ר(י)ש מניה ואיהו הולך מאתר לאתר:</p>	<p>ופנה למעלה", אבל ישראל הם ברית של הקדוש ברוך הוא במדה הזו ולא מכחישים בו, ולכן במדה הזו הם יגאלו, זהו שכתוב "ואת עם עני תושיע", ו"עני" לשון של ענוי, שאפילו יש לאדם עושר והוא בחלאים ובמכות נקרא עני, או שמצערים אותו בגללו ומצערים אותו בכל יום, כל שכן מי שהוא רש ממנו והוא הולך ממקום למקום.</p>
<p>ועוד אית עני דאסתלק מניה דעתיה כגון איוב דאתמר ביה (איוב לד לה) איוב לא בדעת ידבר אוף הכי איהי ד' דאיהו⁵⁸⁹⁴ שכינתא כד אסתלק מנה א"ח דאיהי עמודא דאמצעיתא דאקרי דעת והאי לית ליה⁵⁸⁹⁵ חובין במלה דיימא ועוד א"ח איהו תורה כליל תרי"ג פקודין הה"ד (שמות ג טו) זה שמי לעולם וגו' שמ"י עם י"ה שס"ה זכרי עם ו"ה רמ"ח ובגין דא אוקמוה אין עני אלא מן התורה ומן המצות דשאר עני לאו איהו אלא ענוי ואת ד' מן אדני אוף הכי איהי [עני] בלא יהו"ה:</p>	<p>ועוד יש עני שהסתלק ממנו דעתו כמו איוב, שנאמר בו "איוב לא בדעת ידבר", גם כך היא ד' שהיא השכינה, כשמסתלק ממנה א"ח שהוא העמוד האמצעי שנקרא דעת, וזה אין לו חטאים בדבר שיאמר. ועוד א"ח הוא תורה כולל תרי"ג מצוות, זהו שכתוב "זה שמי לעולם וגו'", שמ"י עם י"ה שס"ה, זכרי עם ו"ה רמ"ח, ומשום זה פרשוה אין עני אלא מן התורה ומן המצוות, ששאר עני אינו אלא ענוי. והאות ד' מן אדני, גם כך הוא עני בלי יהו"ה.</p>
<p>תמינאה מים אחרונים דתקיננו לון [בגין] מלה סדומית המסמא את העינים [אמאי אקרו] (לא קראה) חובה אלא באר רזא סם המות שריא על ידוי מזוהמין דעבדי בהו ברכה ועל כוס דמברכי עליה בלא טהרה אקרי טמא ומה כוס דשותין בו טמא לברכה עד דהוו מטהרי ליה בהדחה מלגו ומלבר כל שכן ידוי ובגין דא מים אחרונים חובה ורזא דמלה (ויקרא יא מד) והתקדשתם אלו מים ראשונים והייתם קדושים אלו מים אחרונים כי קדוש זה שמן ערב לקבל (ישעיהו ג) קק"ק יי צבאות ובגין דא והתקדשתם וגו' לאשתמודעא דאתון בגין לקב"ה הה"ד (דברים יד א) בנים אתם ליי' אלהיכם:</p>	<p>שמיני מים אחרונים, שתקנו להם משום מלח סדומית המסמא את העיניים. למה נקראו חובה, אלא בדרך סוד, סם המות שורה על ידים מזוהמות שעושים בהם ברכה, ועל כוס שמברכים עליה בלי טהרה, נקראת טמאה. ומה כוס ששותים בה טמאה לברכה עד שהיו מטהרים אותה בהדחה מבפנים ומבחוץ, כל שכן ידוי, ומשום זה מים אחרונים חובה. וסוד הדבר "והתקדשתם" אלו מים ראשונים, "והייתם קדושים" אלו מים אחרונים, כי קדוש זה שמן ערב, כנגד "קדוש קדוש קדוש ה' צבאות" ומשום זה "והתקדשתם וגו'", להודיע שאתם בנים לקדוש ברוך הוא זהו שכתוב "בנים אתם לה' אלהיכם".</p>
<p>תשיעאה כוס דברכה ואוקמוה מארי דמתניתין עשרה דברים⁵⁸⁹⁶ נאמרו בכוס דברכה ואלין אינון עטור עטורף הדח"ה שטיפ"ה ח"י, מל"א, ומקבלו בשתי ידיו ונותנו</p>	<p>תשיעי כוס של ברכה, ופרשוה בעלי המשנה עשרה דברים נאמרו בכוס של ברכה ואלו הם, עטור, עטורף, הדח"ה, שטיפ"ה, ח"י, מל"א, ומקבלו בשתי ידיו ונותנו בימין, ומסלקו מן הקרקע</p>

⁵⁸⁹⁴ דאיהי (דפ"ו).

⁵⁸⁹⁵ לה (דפ"ו).

⁵⁸⁹⁶ כדעת י"א (ברכות נ ע"א). וקא חשיב ומקבלו בשתי ידיו ונותנו בימין לא' (יהל אור).

<p>בימין ומסלקו מן הקרקע טפח ונותן עיניו בו ומשגרו במתנה לאנשי ביתו ועכשיו אין לנו אלא ארבעה שהן הדחה ושטיפה, חי' מלא. ויש אומרים חי מן החבית, ויש אומרים חי הכוס שלם, ששבירתו זו היא מיתתו.</p>	<p>טפח, ונותן עיניו בו, ומשגרו במתנה לאנשי ביתו. ועכשיו אין לנו אלא ארבעה, שהם הדחה, ושטיפה, חי', מלא. ויש אומרים חי מן החבית, ויש אומרים חי הכוס שלם, ששבירתו זו היא מיתתו.</p>
<p>כוס על דרך החכמה הוא אלהים והוא (מלא בי"ה והם⁵⁸⁹⁸) והכאן שלם כ"ס בלא ו' כמו כס שהוא פגום וחסר בלא אלף כן הוא חסר בלא וי"ו והוא פגום הכס"א כן עולה בגימ' כוס [כוס] היא (יו"ד) ה"א וצריך עשרה דברים כנגד י"5899 והם עטור בסוד העטרה עטרת תפארת וזהו סוד עטור שאז"ל מעטרו בתלמידים והיא עטרת הברית עטורף (תהלים קב א) תפלה לעני כי יעטוף שכל הברכות והתפלות מתעטפים עד שתעלה תפלת העני:</p>	<p>כוס על דרך החכמה הוא אלהים והוא (מלא בי"ה והם) וכאן שלם. כ"ס בלי ו' כמו כס[א] שהוא פגום וחסר בלא אלף, כן הוא חסר בלי וי"ו והוא פגום. הכס"א כן עולה בגימטריא כוס. כוס היא ה"א וצריך עשרה דברים כנגד י', והם עטור בסוד העטרה, "עטרת תפארת", וזהו סוד עטור שאמרו זכרונם לברכה מעטרו בתלמידים, והיא עטרת הברית. עטורף, תפלה לעני כי יעטוף שכל הברכות והתפלות מתעטפים עד שתעלה תפלת העני.</p>
<p>הדח"ה ושטיפ"ה, כמו "וטהרו וקדשו", הטהרה מימין החסד, והקדושה משמאל הגבורה. כוס של ברכה מלכות, מצד בינה הנקראת אלהים, ונקראת עטרה מצד הכתר. ח"י, מצד יסוד הנקרא שלום, שנאמר "וברית שלומי לא תמוט אמר מרחמך ה'". מלא, מצד תפארת. מקבלו בשתי ידיו ה' ה' ונותנו בימין כי ה' עליונה ה' לחסד ה' שניה לגבורה ומסלקו מן הקרקע טפח בסוד יו"ד כי סלוק ה' הוא יו"ד ונותן עיניו בו שהם בסוד יאהדונהי [יו"ד] (י"י) מאיר בבת עין יהו"ה⁵⁹⁰¹ בשלשה צבעי העין אדני מאירה בשני כרובי העין ואישוני⁵⁹⁰² עפעפי העין ומשגרו במתנה לאנשי</p>	<p>הדח"ה ושטיפ"ה, כמו "וטהרו וקדשו", הטהרה מימין החסד, והקדושה משמאל הגבורה. כוס של ברכה מלכות, מצד בינה הנקראת אלהים, ונקראת עטרה מצד הכתר. ח"י, מצד יסוד הנקרא שלום, שנאמר "וברית שלומי לא תמוט אמר מרחמך ה'". מלא, מצד תפארת. מקבלו בשתי ידיו ה' ה', ונותנו בימין כי ה' עליונה ה' לחסד ה' שניה לגבורה. ומסלקו מן הקרקע טפח, בסוד יו"ד, כי סלוק ה' הוא יו"ד. ונותן עיניו בו, שהם בסוד יאהדונהי יי [יו"ד], מאיר בבת עין יהו"ה בשלשה צבעי העין, אדני מאירה בשני כרובי העין ואישוני עפעפי העין. ומשגרו במתנה לאנשי</p>
<p>רעד/א</p>	
<p>רע"מ</p>	
<p>ביתו היא בינה שנאמר בה ישמח משה במתנת חלקו:</p>	<p>ביתו, היא בינה שנאמר בה (תפילת י"ח של שבת) ישמח משה במתנת חלקו.</p>

⁵⁸⁹⁷ הוא הגה"ה (יהל אור).

⁵⁸⁹⁸ הם (דפ"ו).

⁵⁸⁹⁹ עטור בכתר, ועטוף במלכות, חי ביסוד, מלא בת"ת, הדחה ושטיפה בחו"ג, ומקבלו כו' בנצח, כמ"ש נעיונות בימינך נצח, שמקבל מחו"ג וחוזר לחסד, ונותן עיניו בו בהוד, ששם שילוב הב' שמות, כי בו נגמר פלגא דגופא, והן ברזא דעינים כידוע, ומסלקו כו' בחכמה יו"ד כמו שמפרש והולך, ומשגרו כו' בבינה (יהל אור).

⁵⁹⁰⁰ הנקראת (דפ"ו).

⁵⁹⁰¹ הו"ה (יהל אור).

⁵⁹⁰² נמחק ביהל אור.

<p>עשיראה ברכת המזון⁵⁹⁰³ אוקמוה רבנן בשלשה צריך כוס ורזא דמלה בגין דאיהי (ירמיה ב ב) אהבת כלולותיך דאינון אבהן בכ"ל מכ"ל כ"ל ולית לארכאה יתיר (ע"כ):</p>	<p>עשירי ברכת המזון, הרי פרשוה רבותינו בשלשה צריך כוס, וסוד הדבר משום שהיא "אהבת כלולותיך", שהם האבות בכ"ל מכ"ל כ"ל, ואין להאריך יותר.</p>
<p>ברכת המזון מן התורה מנין שנאמר (דברים ה י) ואכלת ושבעת וכו' ושנינו בברייתא וברכת זו ברכת הזן את ה' אלהיך זו ברכת המזון על הארץ זו ברכת הארץ הטובה זו בונה ירושלם וכן הוא אומר (דברים ג לה) ההר הטוב הזה והלבנון אין לי אלא לאחרייו לפניו מנין שנאמר (דברים ח י) אשר נתן לך משעה שנתן לך חייב אתה לברכו:</p>	<p>ברכת המזון מן התורה מנין, שנאמר "ואכלת ושבעת וגו'", ושנינו בברייתא "וברכת" זו ברכת הזן, "את ה' אלהיך" זו ברכת המזון, "על הארץ" זו ברכת הארץ, "הטובה" זו בונה ירושלים, וכן הוא אומר "ההר הטוב הזה והלבנון". אין לי אלא לאחרייו, לפניו מנין, שנאמר "אשר נתן לך", משעה שנתן לך חייב אתה לברכו.</p>
<p>ודרשו חכמים ז"ל משה תיקן להם לישראל ברכת הזן בשעה שירד להם המן יהושע תיקן להם ברכת הארץ בשעה שהכניסן לארץ דוד ושלמה תקנו בונה ירושלם עוד נמצא בפ' המן רמז לברכת מזון במן עצמו שנאמר (שמות טז יב) ובבקר תשבועו להם וידעתם כי אני ה' אלהיכם ע"כ:</p>	<p>ודרשו חכמים זכרונם לברכה, משה תקן להם לישראל ברכת הזן בשעה שירד להם המן, יהושע תקן להם ברכת הארץ בשעה שהכניסן לארץ, דוד ושלמה תקנו בונה ירושלים. עוד נמצא בפרשת המן רמז לברכת מזון במן עצמו שנאמר "ובבוקר תשבועו לחם, וידעתם כי אני ה' אלהיכם".</p>
<p>אר"ש רזא דאינון שבע זיינין דרשימין בתפלין דהוא ז' שבעין דרמיזין לז' אוני דריאה דב"נ דבהון שאיב רוחא ומניה מפיק צוציתא דנורא דדליק מפומיה ועוד דאינון רמז לשבעה יומי ושבעי דמפסח לעצרת ועוד דאינון רמיזין לשבעה הני מנרתא דאית עליהו שבע בוציני קדישין ועוד דאינון רמיזין לשבעה ככבי לכת דאינון מנהרי ברקיעא ועוד דאינון רמיזין לשבעה מדרגין דעלמא עליהו קיימא ואינון יסודא ושרשא ועיקרא דכלא ועליהון אמרי חברייא כל מאן דבעי לאנחא תפלין דרישא מבעי ליה לאסתכלא באינון תרי שינין דאינון רמיזין לאינון ז' זיינין דאית בהון רמז רזין סתימין עמיקין רמיזין ע"כ:</p>	<p>אמר רבי שמעון הסוד של אותן שבע זיי"נים שרשומות בתפלין, שהוא שבע שביעיות שרומזות לשבע אונות של הריאה של האדם, שבהן שואב רוח וממנה מוציא התנוצצות אש שדולקת מפיו. ועוד שהן רמז לשבעה ימים, והשבועות שמפסח לעצרת. ועוד שהן רומזות לשבעה קני המנורה שיש עליהם שבעה נרות קדושים. ועוד שהן רומזות לשבעה כוכבי לכת שהם מאירים ברקיע. ועוד שהן רומזות לשבע מדרגות שהעולם עומד עליהן, והן יסוד ושורש ועיקר הכל, ועליהן אמרו החברים כל מי שרוצה להניח תפלין של ראש, צריך להסתכל באותן שתי שיני"ם שהם רומזות לאותן שבע זייני"ם שיש בהן רמז סודות נסתרים עמוקים רמוזים.</p>
<p>זהר:</p>	
<p>כי יי' אלהיכם הוא אלהי האלהים ואדני האדנים האל הגדול וגו' (דברים י יז) תנינן (יחזקאל א י) ודמות [פניהם] פני אדם [אלין]</p>	<p>"כי ה' אלהיכם הוא אלהי האלהים ואדני האדונים האל הגדול וגו'". שנינו "ודמות פניהם פני אדם", אלו אינם כאותם כרובים, אלו פנים גדולות, הכרובים פנים קטנות, כמו תינוק. פני</p>

⁵⁹⁰³ מזנוא הא (דפ"ו).

<p>לאו אינון⁵⁹⁰⁴ כאינון כרובים אינון אנפי רברבין כרובים אנפי זוטרי כרביא פני אדם כל דיוקנא כלילן בהו⁵⁹⁰⁵ בגין דאינון אנפי רברבין ומתציירין בהו ציורין גליפין בגלופי שמא דמפרש בד' סטרין מזר"ח מער"ב צפון דרו"ם:</p>	<p>אדם, כל דמות כלולות בהם, משום שהם פנים גדולות. ומצטיירים בהם ציורים חקוקים בחקיקות השם המפורש בארבעה צדדים מזר"ח מער"ב צפון דרו"ם.</p>
<p>מיכא"ל רשים ברשימו לסטר דרום וכל אנפין מסתכלין לגבי פני אד"ם פני ארי"ה פני נש"ר פני שו"ר אדם איהו דכר ונוקבא ולא אתק' אדם בר הכי ומניה אתצירין ציורין (תהלים סח יח) [דרכב אלהים רבותים אלפי שנאן⁵⁹⁰⁶]:</p>	<p>מיכא"ל רשום ברושם לצד דרום. וכל הפנים מסתכלות אל פני אד"ם, פני ארי"ה, פני נש"ר, פני שו"ר. אדם הוא זכר ונקבה, ולא נקרא אדם רק כך, וממנו מצטיירים ציורים של "רכב אלהים רבותים אלפי שנאן".</p>
<p>שנאן כללא דכלהו ציורי שו"ר נש"ר ארי"ה ו' דא איהו אדם פשיטו דאתכליל כחדא ברזא דכר ונוקבא וכלהו אלפין ורבבן כלהו נפקין מהני רזא שנאן ומהני דיוקנין מתפרשין כל חד וחד בסטרייהו כמה דאתחזי לון:</p>	<p>"שנאן", הכלל של כל הציורים שו"ר, נש"ר, ארי"ה, ו' זהו אדם, פשיטות שנכללת כאחד בסוד של זכר ונקבה. וכולם אלפים ורבבות כולם יוצאים מאלה סוד שנאן, מהדמויות הללו נפרדים כל אחד ואחד בצדו כמו שראוי להם.</p>
<p>אלין אינון דקא משלבן חד בחד וכליל [חד] בחד למהוי כל חד כליל בחבריה שו"ר נש"ר ארי"ה אד"ם אתנהגן ברזא דארבע שמהן גליפן סלקין לאתנהגא ולאסתכלא [סליק לאתנהגא ולאסתכלא] שור לאנפי</p>	<p>אלה אותם המשולבים אחד באחד, וכלולים אחד באחד להיות הכל אחד, כלול בחבירו שו"ר נש"ר ארי"ה אד"ם, מתנהגים בסוד ארבעה שמות חקוקים, עולים להתנהג ולהסתכל. עולה</p>

⁵⁹⁰⁴ פי' אינון כרובים, הם אשר ראה במראה השניה הכתובה שם ביחזקאל י', ונאמר בסופה (י, כ) ואדע כי כרובים המה, שהם מעולם היצירה. אבל ודמות פניהם פני אדם, אינון אנפי רברבין, מסוד עולם הבריאה ששם בחינת הזקנה, כנודע לנו בפסוק (תהלים לז, כה) נער הייתי גם זקנתי, שאמר שר העולם הוא מט"ט, שבהיותו ביצירה אז הוא בסוד אנפי זוטרי כרביא (בראשית לז, ב) והוא נער, אבל כשעולה לבריאה הוא זקן כאדם שלם, ושם אנפי רברבי. ואמר בפרשת בראשית דף י"ח ב' שהם בדיקנא חתימה, ר"ל חתומי זקן, וסוד פני אדם, כי הדיקנא נעשית מאור חכמה סתימאה כידוע, ובה שם הוי"ה דאלפין, חכמה כ"ח מ"ה, וכנזכר בדרוש תלת רישין. וגם באור הפנים נאמר (קהלת ח, א) חכמת אדם תאיר פניו, ואיתא בכוונות י"ג מדות שבדיקנא יש ב' פעמים א"ל משני צדדים, וא"ל מלא גי' פניה"ם, וגי' פני אד"ם, שהם ב' פעמים א"ל שבשני הפנים (רמ"ז).

⁵⁹⁰⁵ עיין מה שכתבתי בפרשת במדבר קיח ע"ב. דאינון אנפי וכו', שיש בהם הדרת פנים זקן, וגדול כוחם להאיר בכל הדיוקנאות. ומצטיירין בהו ציורין, הוא ציורי כל הי"א פנים (שכולם פני) וכנז"ל במדבר, מה שאין כן במראה השני דכתיב שם (י, יד) פני האחד פני הכרוב וגו', שר"ל שכל אחד מהארבעה היה שומר תמונתו בארבע פניו. ומ"ש אחר כך (י, כב) ודמות פניהם המה הפנים אשר ראיתי על נהר כבר, נאמר כן ללמד שאעפ"י שיש שם פני כרוב מה שלא יש במראה הראשון. דע שבין כאן ובין שם כל אפיא שוין, אלא שיחזקאל בעא רחמי והפך פני שור לפני כרוב, וצריך לומר שזאת המראה השנית היתה בחינת יצירה, שלעומתה בקלי' היה העגל שהיה בחינת זעיר דקלי' כמו שכתבתי בפרשת כי תשא, וידוע דזעיר מקנן ביצירה, ולכן נתאמץ יחזקאל ביחודיו ותפילותיו והמתיק דיני הגבורה דהיינו פני שור, ונהפך לפני נער על שם (הושע יא, א) כי נער ישראל ואוהבהו, ובזה הגדיל כח מט"ט נער להנצל ממלך זקן וכסיל. ואיתא בספר זוהר הרקיע פרשת ויקרא שארבע חיות הקודש הן בהיכל הרצון שה"ס הדעת. ונראה לי שלסוד זה רמוז בר"ת אלקי ה"אלהים ו'אדוני ה"אדונים, שם אהו"ה שהוא בדעת (רמ"ז).

⁵⁹⁰⁶ הענין שכ' שנא"ן הוא בפניהם, שבהילוכם לפנים כסדר, כי פניהם ההולכין לצד ההוא שהולכין, בחיה הימנית הוא שור, ובאמצעית נשר, ובשמאלית אריה, וברביעית אדם. וכן בכל צד שהולכין. וכסידורן כאן נאמר האל הגדול הגבור והנורא, האל בשור ועל כחו, וכמ"ש ורב תבואות כו'. הגדול בנשר, וכמ"ש [יחזקאל יז] גדול הכנפים כו'. הגבור באריה, ידוע. והנורא באדם, כמ"ש ומוראכם וחתכם כו' (יהל אור).

<p>אדם סליק שמא אחרא מתעטרא מחקקא ברזא דתרין גוונין ואיהו אל כדין אתהדר [לאחורא] (לאחורא) כרסייא⁵⁹⁰⁷ חקיק וגליף ליה ואתרשים לאתנהגא ברזא דשמא דא:</p>	<p>להתנהג ולהסתכל שור לפני אדם, עולה שם אחר מתעטר חקוק בסוד שני צבעים, והוא "אל". אז חוזר לאחור והכסא חוקק ומפתח אותו ונרשם להתנהג בסוד השם הזה.</p>
<p>וסליק לאתנהגא ולאסתכלא נשר לאנפי אדם סליק שמא [חדא] (אחרא) מתעטרא מתנהגא ברזא דתרין אנפין בגוונין לאתנהגא [לאסתלקא בסליקו בעטורא] (לאסתכלא בסליקו לעטורא) ואיהו גדול כדין אתהדר [לאחורא וכרסייא] (לאחורא וכרסייא) חקיק וגליף ליה ואתרשים לאתנהגא ברזא דשמא דא:</p>	<p>ועולה להתנהג ולהסתכל נשר לפני אדם, עולה שם אחד, מתעטר מתנהג בסוד שני פנים בגוונים להתנהג לעלות בעלייה בעטור, והוא "גדול". אז חוזר לאחור, והכסא חוקק ומפתח אותו ונרשם להתנהג בסוד השם הזה.</p>
<p>סליק לאתנהגא ולאסתכלא אריה לאנפי אדם סליק שמא [חדא] (אחרא) מתעטרא מחקקא ברזא דתרין אנפין גוונין לאתקפא לאתקשרא בתוקפ(י)ה ואיהו גבור כדין אתהדר [לאחורא וכרסייא] (לאחורא וכרסייא) חקיק וגליף ליה ואתרשים לאתנהגא ברזא דשמא דא:</p>	<p>עולה להתנהג ולהסתכל אריה לפני אדם, עולה שם אחד, מתעטר חקוק בסוד שני פנים בגוונים להתחזק ולהתקשר בתוקפו, והוא "גבור". אז חוזר לאחור והכסא חוקק ומפתח אותו ונרשם להתנהג בסוד השם הזה.</p>
<p>אדם אסתכל בכלהו וכלהו סלקין ומסתכלין ביה כדין כלהו אצטיירן בגלופייהו בציורא דא ברזא דשמא חד דאקרי נורא וכדין כתיב עלייהו (יחזקאל א י) ודמות פניהם פני אדם כלהו כלילן בהאי [דיוקנא] (ימינא) והאי דיוקנא כליל לון:</p>	<p>אדם מסתכל בכולם, וכולם עולים ומסתכלים בו, אז כולם מצטיירים בפיתוחיהם בציור זה, בסוד של שם אחד שנקרא "נורא", ואז כתוב עליהם "ודמות פניהם פני אדם", כולם כלולים בדמות הזו והדמות הזו כוללת אותם.</p>
<p>ועל רזא דא אתקרי קב"ה האל הגדול הגבור והנורא דהא שמהן אלין גליפין אינון לעילא ברזא דרתיכא עלאה כלילא בארבע אתוון יהו"ה דאיהו שמא דכליל כל דיוקנין אלין (מחקקן גליפין⁵⁹⁰⁸) בכרסייא וכרסייא גליפא מרקמא בהו חד לימינא וחד לשמאלא וחד לקמא וחד לאחורא רשימא בד' סטרין דעלמא:</p>	<p>ועל סוד זה נקרא הקדוש ברוך הוא "האל הגדול הגבור והנורא" שהרי שמות אלה חקוקים הם למעלה בסוד המרכבה העליונה, כלולה בארבע אותיות יהו"ה, שהוא שם שכולל כל הדמויות אלה, חקוקים ומפותחים בכסא, והכסא מפותח ומרוקם בהם, אחד לימין, ואחד לשמאל, ואחד לפנים, ואחד לאחור, רשום בארבעת צדדי העולם.</p>
<p>כרסייא כד סלקא רשימא בארבע דיוקנין אלין [אלין] ארבע שמהן עלאין [נמלין] להאי כרסייא וכרסייא אתכליל⁵⁹⁰⁹ בהו עד דנקטא ולקטא (ולהטא) אינון ענונין וכסופין נחתא מלייא כאילנא דמלי ענפין לכל סטר ומלייא איבין כיון דנחתא נפקו אלין ד' דיוקנין</p>	<p>הכסא כשעולה רשום בארבע דמויות אלו. ארבעה השמות העליונים הללו לוקחים את הכסא והכסא נכלל בהם, עד שלוקח ולוקט אותם ענונים וכסופים. יורד מלא כעץ שמלא ענפים לכל צד ומלא פרות. כיון שיורד יוצאות ארבע הדמויות הללו מצוירות</p>

⁵⁹⁰⁷ וכרסייא (דפ"ו).

⁵⁹⁰⁸ גליפין (דפ"ו).

⁵⁹⁰⁹ אתכלל (דפ"ו).

<p>מצוירין בצויריהו גליפין⁵⁹¹⁰ מנהרין [נציצין מלהטין] (בוצינין מלהטין) ואינן זרעין זרעא עד עלמא:</p>	<p>בצויריהן חקוקות ומאירות נוצצות ולוהטות, והן זורעות זרע על העולם.</p>
<p>דף רעד/ב10825:</p>	
<p>פרשת שופטים:</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>שופטים ושופטים תתן לך בכל שערך אשר יי' אלהיך נותן לך וגו' (דברים טז יח) בפקודא דא מני שופטים ושופטים ועוד כי אלהים שופט⁵⁹¹¹ (תהלים נ, עה ה) ⁵⁹¹² כי [י] (מ') מניה⁵⁹¹³ יו"ד דחושבניה כ' [כתר] (בתר) הכא כי אלהים שופט זה ישפיל ה"א ה"א וזה ירים דא ו' ו':</p>	<p>"שופטים ושופטים תתן לך בכל שערך אשר ה' אלהיך נותן לך וגו'", במצוה זו למנות שופטים ושופטים. ועוד "כי אלהים שופט", "כי", "י' (מ' ממנו) יו"ד שחשבנונו כ'. כתר כאן "כי אלהים שופט זה ישפיל" ה"א ה"א וזה ירים זה ו' ו'.</p>
<p>פקודא בתר דא לדון בסייף לדון בחנק לדון בדין סקילה לדון בדין שריפה לדון בסייף למאן לסמאל הה"ד (ישעיה לד ה) כי רותה בשמים חרבי הנה על אדום⁵⁹¹⁴ [תרד] (תדר):</p>	<p>מצוה אחר זו, לדון בסייף, לדון בחנק, לדון בדין סקילה, לדון בדין שרפה. לדון בסייף, למי לסמאל, זהו שכתוב "כי רותה בשמים חרבי הנה על אדום תרד".</p>

⁵⁹¹⁰ גליפין (דפ"ו).

⁵⁹¹¹ ביאור הענין כי בתחלה אמר שהמצוה הזאת היא כנגד השופטים והשופטים דהיינו הבינה השופטת בסוד המלך המשפט הנאמר בי' ימי תשובה ושופטים מצד המלכות כי היא כל קרבא דמלכא בידהא אתמסרו והיא בת שבע האם המייסרת את הבן שישוב. והרמז בזה שופטים מיעוט רבים שנים שהם בינה ותבונה ושופטים מיעוט רבים שנים שהם לאה ורחל. והנה נודע שבינה ומלכות נק' אלהים ועל זה הוא אומר אלהים שופט זה ישפיל דהיינו מסטרא דשופט בסוד כוכב שבתא"י שהוא כוכב ז' מז' כוכבי לכת כנגד בת שבע והוא מורה על השפלות וכתוב (ישעיה נז טו) אני אשכון את דכה ושפל רוח זה ירים מסטרא דשופט בסוד מרום וקדוש שהוא הבינה כנודע שאפי' לאה נק' כן מצד שיש לה שייכות עם מלכות בינה. עוד רצה לבאר הענין ואמר ועוד כמו ד"א שכל הד' אותיות של שם הם שופטים ושופטים דהיינו ב' שופטים הם הדכורים ז"א (משלי כט ד) מלך במשפט יעמיד ארץ ואבא עלאה דעליה אתמר (תהלים פא ה) חוק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב והב' נוקב' ב' הה"ן ב' שופטים כי השופט עושה מה שהשופט אומר (תהלים קד כד) כולם בחכמה עשית בבינה ביאר מורינו זלה"ה כי החכמה אומר והבינה עושה וכן הז"א אומר והנוק' עוש' בסוד (איוב כ כז) יגלו השמים עווננו וארץ מתקוממה לו כנז' בתיקונים ורמז זה בפ' ואמר כ"י י' מיניה יוד דחושבניה כ'. ר"ל מלת כ"י עולה ל' והוא רומז על אבא יו"ד בשם שבפשוטו עולה עשר ובמילוי יו"ד עולה כ' הרי כ"י ואח"כ נרמזו אמא וברתא כחדא בסוד (רות א יט) ותלכנה שתיהן כי לעשות הדינים צריכה הנוק' לקבל ה"ג מאמא עלאה ולכן הולכות יחדיו אמא וברתא לכן אלהים שופט זה ישפיל זה גימ' ה"א ה"א היינו ב' הה"ן נוקבין וזה ירים היינו ואו דאבא גימ' ז"ה ע"ה ואם הוא חסר א' פשוטה ר"ו בסוד י"ב גבולי שכינתא והבן מתיקות דבריהם דמ"ש שחכמה שופטת אינה אלא ע"י הבינה וז"ש כי שופט בינה כ"י דהיינו יו"ד אלהים שופט היינו בחי' הבינה הדבוק בו בסוד הבן בחכמה היא השופטת ואמר שהוכרח לזה שזה אמת (זהר הרקיע).

⁵⁹¹² נראה שכיון למה שאמרו רז"ל שהמפשט לאלהים הוא, ומרוב אהבתו את עמו הפקיד ונתן הדין בידם, וז"ש בפקודא דא מני וכו' ירצה ראה פלא זה שבמצוה זו שצוה את ישראל בה מנה הקב"ה שופטים ושופטים שיהיו הם ממלאים מקומן ית' מה שלא עשה כן לכל גוי דא"פ שמצווים על הדינים מפשטים לא ידעום ואין דיניהם דין (רמ"ז).

⁵⁹¹³ מיניה (יהל אור). מניה (מוסגר בדפ"ו). ר"ל הפסוק כי אלהים שופט כו' ע"ש יהו"ה וכן מפרש לקמן הב"ד וד' מיתות הכל בשם הוי"ה ואמר שתיבת כי הוא יו"ד של השם יו"ד של כי הוא י' פשוטה וכ"ף של כי הוא יו"ד מליאה זה גימ' י"ב הן ב' הה"ן במילוי א' וזה ו' הוא ו' פשוטה ז"ה של וז"ה הוא ו' מליאה והוא מלוי אלפין בלא אל"ף של וא"ו שהוא גי' דם כידוע בסוף דמים טהורים שאל"ף דאה"ה משלמת אדם מילוי מ"ה (יהל אור).

⁵⁹¹⁴ שהוא ס"מ שרו של אדום (עי' זהר ח"א קע ע"א) (יהל אור).

<p>חרב דקב"ה י' רישא דחרבא⁵⁹¹⁵ ו' גופא דחרבא ה"א ה"א⁵⁹¹⁶ תרין פיפיות דילה צדק צדק תרדוף חת(י)כין תרין דינין [דינא] מפי ב"ד דלעילא⁵⁹¹⁷ ודינא מפי ב"ד דלתתא⁵⁹¹⁸ ומהכא אשתמודע אין אדם נוקף אצבעו מלמטה עד שנתן לו רשות מלמעלה⁵⁹¹⁹:</p>	<p>חרב של הקדוש ברוך הוא, י' ראש החרב, ו' גוף החרב, ה"א ה"א שתי פיפיות שלה. "צדק צדק תרדוף", חותכים שני דינים, דין מפי בית דין שלמעלה ודין מפי בית דין של מטה. ומכאן נודע (חולין ז ע"ב) אין אדם נוקף אצבעו מלמטה עד שנתנת לו רשות מלמעלה.</p>
<p>נרתקא דחרבא אדני תמן אשתכח דינא⁵⁹²⁰ בק"ש⁵⁹²¹ יהו"ה וחרבא (חרבה) דקב"ה עלה אתמר (תהלים קמט ו) רוממות אל בגרונום וחרב פיפיות בידם⁵⁹²² בצדיק⁵⁹²³ חי עלמין כליל ח"י ברכאן דביה (תהלים נא יז) אדני שפתי תפתח⁵⁹²⁴ ופי ביה עאל חרבא בנרתיקה (אסתר ז י) וחמת המלך שככה⁵⁹²⁵ ומתחברין תרין שמהן יאהדונהי:</p>	<p>נרתיק של החרב אדני, שם נמצא דין בקריאת שמע. יהו"ה, חרב של הקדוש ברוך הוא, עליה נאמר "רוממות אל בגרונום וחרב פיפיות בידם", בצדיק חי העולמים, כולל ח"י ברכות, שבו "אדני שפתי תפתח ופי", בו נכנסת החרב בנרתיקה, "וחמת המלך שככה" ומתחברים שני שמות יאהדונהי.</p>
<p>לדון בחנק זרקא תמן קו⁵⁹²⁶ י' כריכא ביה וקו ו' דאתפשטא מניה ביה תפיס לסמאל (במדבר יג כג) וישאוהו במוט⁵⁹²⁷ בשנים⁵⁹²⁸</p>	<p>לדון בחנק. זרקא, שם קו י' כרוכה בו, וקו ו' שמתפשטת ממנה, בו תופס לסמאל. "וישאוהו במוט בשנים", מהו מוט של אותו רשע, אדם שהוא יו"ד ה"א וא"ו ה"א מ"ה, וארבע אותיות יהו"ה, הרי ארבעים ותשע כחשבון</p>

⁵⁹¹⁵ דע כי יש באבא שם ע"ב כזה במצחו יו"ד בב' צדדין הי' והו"ו בגופו. והנה הז"א משיג השפע מאבא להרוג ולגרש הדינים מן הכלים שלו ואז גם הז"א מצטייר בשם והוא הנקרא אז חרב וזהו י' רישא דחרבא (זהר הרקיע). היינו ז"א הנקרא חרב רישא דילי' עיקר מוחין נעשה מסטרא דאבא כנזכר בביאור מורינו זלה"ה על פ' תרומה דף רס"ו ע"ב כי אמאי איקרי נ"ר. והנה הז"א הוא הנקרא משפט ועיקר משפט שם בסוד (תהלים פט טו) צדק ומשפט מכון כסאך מאז דהיינו זעיר אנפין משפט ונוקבא צדק. והנה הב' ההין שהם בינה ומלכות תרין פיפיות דיליה כי על ידם נגמר ונעשה הדין כי בינה נקראת בי דינא עלאה ונוקבא נקראת בי דינא תתאה ומשם נחתך ונגמר הדין. ענין למה נקרא פיות יובן בענין ציור ההין כי כל ה' יש לה ג' ציורין ד"י ד"ו ג' וו"ן שהם גימ' מ"ב. והנה כל ה' מוציאה ה' אחרת וב' ההין בציור זה עולה פ"ד וע"ה פ"ה. והנה בכאן יש ב' ההין שהם בינה ומלכות הרי חרב פיפיות וז"ש (דברים טז כ) צדק צדק היינו ה' בינה ורחל ה' צדק תתאה וז"ש חתיכין ב' דינין עוד יש בזה פיפיות פי' נאה (זהר הרקיע).

⁵⁹¹⁶ "ה"א ה"א" נמחק בגר"א, ובמקומו איתא "ה' ה'".

⁵⁹¹⁷ בינה (יהל אור).

⁵⁹¹⁸ מלכות כידוע, והן ב' ההי"ן ובשניהן פי כמ"ש מפי ב"ד כו' הרי פיפיות (יהל אור).

⁵⁹¹⁹ ר"ל מלמטה הוא נוק' ב"ד שלמטה שמכריזין מלמעלה הוא ב"ד שלמעלה ר"ל שאין ב"ד של מטה פוסקין עד שנגמר בב"ד שלמעלה וזהו צדק צדק ב' ב"ד הנ"ל (יהל אור).

⁵⁹²⁰ ר"ל דינא אותיות אדני (יהל אור).

⁵⁹²¹ ר"ל ק"ש הוא בת"ת שמע ישראל ישראל סבא ותפלה במלכות אדני שפתי וכו' וחרבא הוא הו"ה ת"ת ונרתק אדני כנ"ל (יהל אור).

⁵⁹²² שאמרו בגמ' שקאי על ק"ש וכתוב וחרב וכו' ואמרו בגמרא כל הקורא ק"ש כו' כאלו אווז חרב של שתי פיות כו' (יהל אור).

⁵⁹²³ והוא כולל מלכות כידוע (יהל אור).

⁵⁹²⁴ מביא ראייה שהוא נרתק אדני שמתחיל באדני ונאמר ופי שהוא מלכות פי ב"ד שלמטה (יהל אור).

⁵⁹²⁵ שכבר נשחט בק"ש כמ"ש בהקדמת תיקו"ז שבק"ש של שחרית נשחט (יהל אור).

⁵⁹²⁶ ידוע שהטעמים הם מאני קרבא, והזרקא הוא חנק. קו של הזרקא הוא החוט, ויו"ד שעל הקו בעיגול, כמין כריכה הוא הכרוך סביב הצואר כעין יו"ד, ושאר החבל היוצא ונשאר מהכריכה, הוא שקבוע בו הכריכה ותפיס בו. והן יו"ד וא"ו של השם כמו שמפרש והולך לקמן (יהל אור).

⁵⁹²⁷ שנשאוהו לס"מ במוט, שהוא כעין חבל לחנק אותו (יהל אור).

⁵⁹²⁸ כמ"ש בפירודא לס"מ ונוק' (יהל אור).

<p>מאי [מוט] 5929 (טעמא) דההוא רשע אדם דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א מ"ה וד' אתון יהו"ה הרי תשעה וארבעים כחושבן תשעה וארבעים אתון דאינון בשית תיבין 5930 דיהודא עלאה ובשית תיבין דיהודא תתאה דאינון ו' 5931 והאי הוא וישאהו 5932 במוט [בשנים] בפרודא מנייהו בלא א' באמצע ו"ו דלית יהודא לסטרא אחרא אלא וישאוהו במוט בשנים סמאל ובת זוגיה עולם הנפרדים:</p>	<p>תשע וארבעים אותיות, שהן בשש תיבות של היחוד העליון ובשש תיבות של היחוד התחתון, שהן אותיות ו' ו', וזהו "וישאהו במוט", בשנים בנפרד מהם בלי א' באמצע, ו"ו שאין יחוד לצד האחר אלא וישאוהו במוט בשנים, סמאל ובת זוגו עולם הנפרדים.</p>
<p>בחבל דיחנק בה אחידן ה"א ה"א בה' אצבעאן [דיד ימינא ובה' דיד שמאלא] (ובה' דשמאלא) ו' חבל 5933 י' חניקא דלהון שמא דיהו"ה מיתה לסמאל ונחש וחיים לישראל 5934 ובג"ד (דברים לב לט) ראו עתה כי אנ"י אני הוא ואין אלהים עמדי, אני אמית" לאלהים אחרים בשמי ולכל שלא האמינו בו, "ואחיה" לאלו שמאמינים ושומרים מצוות שלי.</p>	<p>בחבל שיחנק בה, אחוזות ה"א ה"א בחמש אצבעות של יד ימין ובחמש של יד שמאל, ו' החבל, י' החניקה שלהם, שם יהו"ה. מיתה לסמאל והנחש וחיים לישראל, ומשום זה "ראו עתה כי אנ"י אני הוא ואין אלהים עמדי, אני אמית" לאלהים אחרים בשמי ולכל שלא האמינו בו, "ואחיה" לאלו שמאמינים ושומרים מצוות שלי.</p>
<p>לדון בסקילה לסמאל באבן דאיהו יו"ד [זריק לה] צדיק 5935 לגביה בחמש אצבעאן דאינון ה' ובקנה דרועא דאיהו ו' ובכתף דתמן ה' וזריק לה לגביה מחשבה דאיהו שמא מפרש יו"ד ה"א וא"ו ה"א:</p>	<p>לדון בסקילה, לסמאל. באבן שהיא י', זורק לה (צדיק) אצלה בחמש אצבעות שהם ה', ובקנה של הזרוע שהוא ו', ובכתף ששם ה', וזורק אותה אל המחשבה שהוא שם המפורש יו"ד ה"א וא"ו ה"א.</p>
<p>לדון בשרפה לסמאל עצים לאדלקא בהון נורא זכאה איהו גופא דאיהו עץ ואברים דיליה עצים לאוקדא בהון אשא דאיהו נר מצוה בכל [אבר] (אתר) לאוקדא לסמאל בשכינתא עלאה 5936 בעץ דאיהו תפארת ובכל עצים דאחידן ביה 5937 דבזמנא דאש של גבוה נחית הוה על גבי עצים דקרנא (במדבר א נא) והזר הקרב יומת דאתוקד ביה הה"ד (ויקרא ו ה) והאש על המזבח תוקד בו (ויקרא ו ב) זכאה [איהו] מאן דאחיד</p>	<p>לדון בשרפה, לסמאל. עצים להדליק בהם אש. אשרי הגוף שהוא עץ ואברים שלו עצים להדליק בהם אש, שהוא נר מצוה בכל אבר, להבעיר את סמאל בשכינה העליונה, בעץ שהוא תפארת, ובכל עצים שאחוזים בו שבזמן שאש של גבוה היתה יורדת על גבי העצים של הקרבן. "והזר הקרב יומת" שנשרף בו, זהו שכתוב "והאש על המזבח תוקד בו", אשרי מי שאחוז באילן החיים, בגופו, באברים שלו, נר,</p>

5929 מט (יהל אור). וה"פ מ"ט דההוא רשע שהוא מט בו, שאצל צדיק נאמר (תהלים נה כג) לא יתן לעולם מוט לצדיק, אבל ההוא רשע מט. והן במ"ט שערים דבינה כמו שמפרש והולך, שהן מילוי הו"ה וד' אותיות הו"ה הפשוטה (יהל אור).

5930 שמע ישראל בשכמל"ו (יהל אור).
5931 בלא א' באמצע כמ"ל בפ' כי אלהים שופט, שהוא"ו הוא בלא א', כזה ו"ו, גי' דם, הריגה לו (יהל אור).

5932 וישאוהו (דפ"ו).

5933 מפרש והולך כל השם (יהל אור).

5934 עי' בראשית כב ע"ב (הערת הזהר).

5935 מוסגר בדפ"ק.

5936 שהיא אש שלגבוה (יהל אור).

5937 אחידן ביה - ר"ל בחבל אוחזין בו שני ידים (יהל אור).

הן ה' ספירות ח"ג נה"י (יהל אור).

<p>באילנא דחיי בגופיה⁵⁹³⁸ באברים דיליה נר כל ענפא וענפא נר מצוה ברמ"ח פקודין דיליה:</p>	<p>כל ענף וענף נר מצוה, במאתים וארבעים ושמונה מצוות שלו.</p>
<p>כד אחידן ביה תרווייהו יתקיים (שמות ג ב) [וירא] והנה⁵⁹³⁹ הסנה בוער באש והסנה איננו אוכל וסמאל ונחש וכל ממנן דיליה דאינון קוצין⁵⁹⁴⁰ אתוקדו [וענפין דסנה ואיבא דיליה ועלין דיליה לא אתוקדו] דא אחזי ליה קב"ה:</p>	<p>כאשר אחוזים בו שניהם, יתקיים "וירא והנה הסנה בוער באש והסנה איננו אוכל", וסמאל ל והנחש וכל הממונים שלו שהם קוצים נשרפו, והענפים של הסנה והפרי שלו והעלים שלו לא נשרפו, זה הראה לו הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>אמר בוצינא קדישא ודאי ישראל אינון עצים יבשים באורייתא בנין דאחידו באש דהדיוט לאו אינון כדקא חזי למעבד בהון ניסא מיד דאנת נח[נית] עליהו באורייתא בגינך נחתת⁵⁹⁴¹ עליהו אילנא דחיי ומצוה דאיהו נר יי ואחידת בהון [ויהון] (דיהון) חיון ואומין⁵⁹⁴² דעלמא אתוקדן בההוא נר והאי איהו דאמר נביא (ירמיהו מו כז) ואתה אל תירא⁵⁹⁴³ עבדי יעקב ואל תחת ישראל כי אתך אני וגו'⁵⁹⁴⁴:</p>	<p>אמר הנר הקדוש, ודאי ישראל הם עצים יבשים בתורה, משום שאחוזים באש של הדיוט, אינם כמו שראוי לעשות להם נס, מיד שאתה יורד עליהם בתורה, בגללך ירד עליהם עץ החיים, ומצוה שהיא נר ה', ואוחזת בהם ויהיו חיים. ואומות העולם נשרפים באותו נר, וזהו שאמר הנביא "ואתה אל תירא עבדי יעקב ואל תחת ישראל כי אתך אני וגו'".</p>
<p>ערה/א10709:</p>	
<p>לא יקום עד אחד באיש לכל עון וגו' על פי שני עדים או על פי שלשה⁵⁹⁴⁵ עדים יקום דבר פקודא דא⁵⁹⁴⁶ להעיד עדות בב"ד דלא יפסיד חברה ממונא בניניה אי אית ליה [עדות] בהדיה ולית סהדותא פחות</p>	<p>"לא יקום עד אחד באיש לכל עון וגו', על פי שני עדים או על פי שלשה עדים יקום דבר". מצוה זו להעיד עדות בבית דין, שלא יפסיד חבירו ממון בגללו אם יש לו עדות עמו, ואין עדות פחות משנים, זהו שכתוב "על פי שנים עדים וגו' יקום דבר לא יקום על פי עד אחד". ומשום זה בארוהו בעלי המשנה מי מעיד על האדם קירות ביתו, ולא עוד אלא אנשי ביתו מעידין עליו, מהם קירות ביתו, אלו קירות לבו. "ויסב חזקיהו פניו אל הקיר", ובארוהו רבותינו, מלמד שהתפלל חזקיהו</p>

⁵⁹³⁸ ר"ל שהגוף הוא עץ החיים ת"ת, ואש של גבוה אוחזת בו שכינה עילאה, ואיברים שלו הן נרות, ואש שלמטה, שהן נרות של השכינה תתאה, שהיא נק' נר ה', שרמ"ח איברים עם קוב"ה ושכינתיה גימ' נ"ר (יהל אור).

⁵⁹³⁹ שאין הגוף שלו נשרף (יהל אור).

⁵⁹⁴⁰ ר"ל מ"ש הסנה איננו אוכל היינו העלין והפירות, שהן גוף ונשמתא של האדם, אבל הסנה עצמו שהוא ס"ם נשרף, והזר הקרב יומת (יהל אור).

⁵⁹⁴¹ נחת (דפ"ו).

⁵⁹⁴² עכו"ם (נוסף בדפ"ו).

⁵⁹⁴³ סיפא דקרא כי תלך במו אש לא תכוה (יהל אור).

⁵⁹⁴⁴ ארבעים יכנו וגו' רפ ע"ב (דרך אמת).

⁵⁹⁴⁵ ת"ת וצדיק ומל' כנ"ל (יהל אור).

⁵⁹⁴⁶ לא יקום עד וגו' פקודא דא וכו', נראה דדייק מדפתח באיסור דלא יקום, וחזר וסיים יקום דבר, משמע שהוא ציווי מאתו יתברך שיקום אותו הדבר, ומזה נשמע החיוב על העדים, שאם לא כן הול"ל לא יקום עד אחד וגו', שממנו נדע שעד אחד לא יקום אבל שנים יקומו, אלא ודאי מדאיכפל קרא למכתב על פי שני עדים יקום דבר, שמע מינה דלמצוה נכתב (רמ"ז).

<p>מתריץ⁵⁹⁴⁷ הה"ד על פי שנים עדים וגו' [יקום דבר לא יקום] (יומת המת לא יומת) על פי עד אחד ובג"ד אוקמוה⁵⁹⁴⁸ מארי מתני' מי מעיד על האדם קירות ביתו ולא עוד אלא אנשי ביתו מעידין עליו מאי קירות ביתו אינן קירות לבו (ישעיה לח ב) ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ואוקמוה [רבנן] מלמד שהתפלל חזקיהו מקירות לבו:</p>	<p>מקירות לבו.</p>
<p>אנשי ביתו אינן רמ"ח⁵⁹⁴⁹ אברים דיליה דהכי אוקמוה מארי מתניתין רשע עונותיו</p>	<p>"אנשי ביתו", אלו מאתים ארבעים ושמונה אברים שלו, שכך בארו בעלי</p>

⁵⁹⁴⁷ פי' שידוע שכל עצמות השפע המקיים העולם הוא המושפע מהדעת וה"ס חו"ג, ולכן בעדו"ת שהם אותיות דעו"ת צריכים שנים, ואנן קיימא לן דעת גניז בפומא דמלכא, באופן שייחוד החו"ג בפה ה"ס ההבלים, וידוע מסוד רוחא ברוחא שהם ד' הבלים, אחד של הזכר עצמו ושני מה שמשפיע בנקבה, וכן מן הנוק' אחד שלה ושני מה שמשפיעה בזכר. והנה חו"ג של הפה הם שורש ומציאות זר"ן כנודע, ולכן ע"ד גי' ב' פעמים הב"ל, ושני עדים הם הד' האמורים, אבל אם נאמר עד שר"ל שנים, סודו ב' ההבלים שהם העיקרים של הזכר ושל הנקבה, וכשנאמר עד אחד ר"ל הוא שני הבחינות של אחד מהם, פי' שלו ומה שמשפיע בחבירו, הא למדת ששני עדים רומזים לחו"ג, עדים צירוף דעים, וכמש"ה (איוב לז, טז) תמים דעים. ולפי ששניהם מתייחדים כנודע לכן אמר על פי ולא אמר על פיות. וז"ש הה"ד על פי, אמנם מפני שהם שני מיני אורות לכן כתוב שני עדים. וגם במ"ש תבין מ"ש רז"ל כל מקום שנאמר עד הרי כאן שנים חוץ ממקום שפירט הכתוב עד אחד, וזה למדוהו מפסוק (יט, טו) לא יקום עד אחד, וכדפי' רש"י. והסוד שפעמים קוראם שנים על שום חילוק האורות, ופעמים קוראו עד וכמש"ה (במדבר ה, יג) ועד אין בה, וזה בבחינת יחודם, ולכך הזכיר בכאן בסוף פסוק לא יקום עד אחד. ומ"ש או על פי שלשה, מובן במ"ש בכוונת יום הכפורים שיש בחינה אמצעית בין חו"ג והוא בסוד ת"ת (רמ"ז).

⁵⁹⁴⁸ ובג"ד אוקמוה וכו', ירצה מפני שאין העדות מתקיימת בפחות משנים לכך אוקמוה, שכן הוא בפני הדיין העליון שמעיין (נ"א שמעיד) קורות ביתו. ומפרש שהם קירות לבו, ומייתי ליה מדחזקיה דכתיב ביה אל הקיר, שפשוטו קיר הבית. ואוקמוה רבנן וכו', איתא בירושלמי, ורבנן אמרי בקירות לבו נשא עיניו (ירמיה ד, יט) מעי מעי אוחילה קירות לבי הומה לי, אמר לפניו רבש"ע חזרתי על רמ"ח אברים [שנתת בי] ולא מצאתי שהכעסתיך באחד מהם, ע"כ. ונמצא שמפרש קיר הבית על קירות הלב. אבל איכא למידק שבפסוק אומר קיר אחד והם ז"ל מפרשים קירות שנים. ועוד מה ענין קירות הלב עם רמ"ח אברים. וכל שכן דאיך אמר שלא חטא באחד מאיבריו והלא לא קיים פריה ורביה, ופגם באיברי ההולדה אבל צריך להקדים מ"ש בזוהר שיש ללב שני חללים, בימיני יש רוח ובשמאלי יש דם, ובהם מושב שני היצרים. ואלו הם שני בתין שבלבב. ואמנם הצדיקים אין להם אלא לב (אחד) שהוא בית אחד, וזה מפני שעולים למדרגה שנאמר (תהלים קט, כב), ולבי חלל בקרבי, שר"ל שמזככים החלל שבו הדם עד שיהיה רוח וזך, ובזה נמצא שהוא כאילו הורסים הקיר האמצעי שבין שני הבתים. וידוע ששני הכוחות מתפשטים בכל איברי הגוף, ומה גם שהלב הוא הנוצר תחילה וממנו מסתעפים כל האיברים. והנה חזקיהו ע"ה שהיה צדיק גמור שם פניו אל הקיר ההוא המפסיק ומצא שהיה הכל חלל, ולכן אמר שהלך לפניו בלבב שלם, פי' שהכניע יצה"ר בשלימות, ואעפ"י שלא קיים פריה ורביה היתה כוונתו לשמים וכדרז"ל, ולכן ממה שנשא עיניו בקירות לבו ומצא שכל לבו לשמים, משם גמר אומר שיוכל לומר באמונה שלא חטא, ואם חטא בפריה ורביה היתה שגגה לפי שכלו. ומעתה נפרש מאמרנו בכאן ששני קירות לבו של אדם הם שני היצרים, פי' כשהם חלוקים לשנים שהוא אות שלא הכניע את יצה"ר, אז הם מעידים נגדו. ולפי הסוד איתא בספר אדם ישר ששני היצרים הם שני המלאכים הנמשכים מחו"ג, והם ממש שני עדים נמשכים מהדעת. ובמ"ש נראה ליישב שני פסוקים הנראים סותרים זה את זה, והם פסוק (תהלים צא, יא) כי מלאכיו יצוה לך, ופסוק (שם לד, ח) חונה מלאך ה', וכמו שהוקשה לזוהר פרשת וישלח (קסו, א) עיי"ש. אבל בענייננו נאמר כי בתחילה כשנשלחים שני המלאכים הנזכרים לעולם עם האדם הם שנים חלוקים, אבל הצדיקים זוכים שיהיה הכל חלל אחד, ואז הוא מלאך אחד של יראי ה' (רמ"ז).

⁵⁹⁴⁹ והוא על דרך מש"ה (קהלת ט, יד) עיר קטנה ואנשים בה מעט, שפי' על האיברים. ואל תתמה שיקראו בשם אנשים, מפני שיש כמה וכמה איברים שהם בסוד פרצוף, דהיינו ג' שלישים בסוד חב"ד חג"ת נה"י, דרך משל הזרועות והשוקיים וגם האצבעות. וענין חקיקה זו הוא, שברשעים נפגמו איבריהם ובצדיקים הם מתוקנים כל אחד כמו שצריך. וגם עדות זו נרמזה בפסוק (יז, ו) על פי שנים עדים, כי עדי"ם בגי' קכ"ד וב"פ קכ"ד היינו רמ"ח, והיינו שני עדים. וקשר אומרו דהכי אוקמוה וכו', יבואר במאי דקיל"ן שכל אחד מרמ"ח אברים (רמ"ז).

<p>חוקים על עצמותיו והכי צדיק זכויותיו חוקים לו על עצמותיו [ובג"כ אמר דוד (תהלים לה י) כל עצמותי תאמרנה ובגינה אתמר] ומי מעידין על האדם קורות ביתו (אינון) גרמין בנויין על מוחא דאיהו מיא ועלייהו קא רמיז (תהלים קד ג) המקרה במים עליותיו המקרה לשון קירות:</p>	<p>המשנה, רשע עוונותיו חוקים על עצמותיו, וכך צדיק זכויותיו חוקים לו על עצמותיו, ומשום זה אמר דוד "כל עצמותי תאמרנה", ובגללו נאמר, ומי מעידין על האדם קורות ביתו, עצמות בנויות על המח שהוא מים, ועליהם הוא רומז "המקרה במים עליותיו", "המקרה" לשון קירות.</p>
<p>ואמאי בגרמין יתיר מבשרא וגידין ומשכא בגין דגרמין אינון חורין וכתיבא אוכמא לא אשתמודעא אלא מגו חוורו כגוונא (דא) ודאורייתא (דא) [ד]איהי חוורו מלגא⁵⁹⁵⁰ אוכם מלבר [אוכם וחורר חשך ואור]⁵⁹⁵¹ (חוורו מלגא אור וחשך) ואית חשך תכלת ואתמר ביה (תהלים קל"ט יב) גם חשך לא יחשיך ממך ותכלת [אוכם] איהו נוקבא לגבי חוורו:</p>	<p>ומדוע בעצמות יותר מבשר וגידים ועור, משום שעצמות הן לבנות, וכתובה שחורה לא נודעת אלא מתוך לבן, כדוגמת התורה שהיא לבנה מבפנים ושחורה מבחוץ, שחור ולבן, חשך ואור, ויש חשך תכלת ונאמר בו "גם חושך לא יחשיך ממך", ותכלת שחור הוא נקבה לגבי הלבן.</p>
<p>ולא עוד אלא דגופא על גרמין עתיד למיקם ובג"ד זכווי וחובוי חוקין על גרמין דיליה ואם יזכה יקום גופא על גרמין דיליה ואי לאו לא יקום ולא יהא ליה תחיית המתים ולא עוד אלא תריין סהדין [אינון] עלו ב"ג עין רואה ואוזן שומעת וב"ד סופר ודן חובוי ולא עוד אלא שמשא וסיהרא סהדין על ב"ג כמה דאוקמוה (תהלים פא ד) תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו מאי בכסה ביומא דסיהרא מתכסת ואמאי מתכסת [בגין דכד] (דהא כד) מטי ראש השנה ייתי סמאל למתבע דינא לבנוי קמי קב"ה והוא יימא ליה דייתי סהדין והוא ייתי לשמשא עמיה אזל למייתי סיהרא והיא ומתכסא (מתכסת) באן אתר מתכסת אלא סליקת לההוא אתר דאתמר ביה⁵⁹⁵² במכוסה ממך אל תחקור לפייסא ליה על בנהא:</p>	<p>ולא עוד, אלא שהגוף על העצמות עתיד לעמוד, ומשום זה זכויותיו וחובותיו חוקות על העצמות שלו, ואם יזכה יקום הגוף על העצמות שלו, ואם לא, לא יקום ולא תהיה לו תחיית המתים. ולא עוד אלא שני עדים הם על האדם, עין רואה ואוזן שומעת, ובית דין סופר ודן חובותיו. ולא עוד, אלא שמש וירח מעידים על האדם כמו שבארוהו "תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו", מהו "בכסה", ביום שהלבנה מתכסה, ומדוע מתכסית, משום שכאשר מגיע ראש השנה מגיע סמאל לתבוע דין לבנוי לפני הקדוש ברוך הוא, והוא אומר לו שיביא עדים והוא מביא לשמש עמו, הולך להביא הלבנה והיא מתכסה. באיזה מקום מתכסית, אלא עולה למקום ההוא שנאמר בו במכוסה ממך אל תחקור, לפייס לו על בניה.</p>
<p>והאי הוא דאמר [קרא] תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו [לא אתר] (לבתר) דביה סליקת שכינתא דאתמר ביה ובמכוסה ממך אל תחקור וחובין באתכסייא תמן צריך למידן בינו לבין קונו וחובין דאתגלייא דעבד לון אתמר (משלי כח יג) מכסה פשעיו לא</p>	<p>זהו שאמר הפסוק "תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו", למקום שבו עולה השכינה שנאמר בו ובמכוסה ממך אל תחקור, וחטאים בכסוי שם צריך לדון בינו לבין קונו, ועבירות בגלוי שעשה אותם נאמר "מכסה פשעיו לא יצליח" שהשכינה מצד</p>

⁵⁹⁵⁰ ר"ל ת"ת גוון חיוורו דאש, מל' גוון אוכם דאש, כמ"ש בזוהר שמות (כ ע"ב כא ע"ב), כמ"ש (דברים רבה פ"ג ס' יב) התורה כתובה לפניו באש שחורה כו' ע"ג אש לבנה (יהל אור).
⁵⁹⁵¹ מל' ות"ת כידוע (יהל אור).
⁵⁹⁵² חגיגה יג (הערת הזהר).

<p>יצליח דשכינתא מסטרא דכתר איהי עלמא דאתכסיא ואוקמוה מארי מתני' דצריך ב"נ לחברא להו לההוא אתרא בההוא זמנא מטי זמנא דרחמי ואעבר דינא ובג"ד לחבריה אמר לזכאה ליה בעדותיה אבל לרשע אין מזכין [לו]:</p>	<p>הכתר היא עולם המכוסה, ובארוה בעלי המשנה שצריך אדם לחבר אותה למקום ההוא. בזמן ההוא מגיע זמן הרחמים ועובר הדין, ומשום זה לחברו אמר, לזכות אותו בעדותו אבל לרשע אין מזכין לו.</p>
<p>ועוד קב"ה ושכינתיה סהדין על ב"נ הה"ד (דברים ד כו) העדותי בכם היום את השמים ואת הארץ את השמים [ה]הוא דאתמר ביה (מלכים א' ח לב) ואתה תשמע השמים ואת הארץ [ה]הוא דאתמר בה (ישעיה סו א) והארץ הדום רגלי ועוד תרין סהדין עמודא דאמצעיתא וצדיק ואינון ע"ד מן שמ"ע אחד עד מן ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת דא סמאל מת מעקרו (במדבר יג כג) וישאווה במוט בשנים לא יומת על פי עד⁵⁹⁵³ אחד דלא יהא ליה חולקא באל אחד:</p>	<p>ועוד, הקדוש ברוך הוא ושכינתו מעידים על האדם, זהו שכתוב "העידותי בכם היום את השמים ואת הארץ", "את השמים" אותו שנאמר בו "ואתה תשמע השמים", "ואת הארץ" אותו שנאמר בו "והארץ הדום רגלי". ועוד שני עדים, העמוד האמצעי וצדיק, והם אותיות ע"ד מ"שמע" "אחד", ע"ד מברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. "על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת", זה סמאל"ל, מת מעקרו, "וישאווה במוט בשנים". "לא יומת על פי עד אחד", שלא יהיה לו חלק באל אחד.</p>
<p>כי יקום עד חמש באיש וגו' (דברים יט טז) ודרשו השופטים היטב וגו' (שם יח) ועשיתם לו כאשר זמם וגו' (שם יט) פקודא דא לדרוש ולחקור העדים [בו' חקירות] קודם דידין ליה בעונשא דמותא בשבע חקירות שבע לקבל (זכריה ד י) שבעה אלה עיני יי' המה משוטטים בכל הארץ בהון (ויקרא כו כח) ויסרתי אתכם⁵⁹⁵⁴ אף אני שבע:</p>	<p>"כי יקום עד חמש באיש וגו', ודרשו השופטים היטב וגו', ועשיתם לו כאשר זמם וגו'". מצוה זו לדרוש ולחקור העדים בשבע חקירות קודם שידון לו בעונש מיתה. "בשבע חקירות", שבע כנגד "שבעה אלה עיני ה' המה משוטטים בכל הארץ", בהם "ויסרתי אתכם אף אני שבע".</p>
<p>פקודא בתר דא לעשות לעד זומם כאשר זמם לעשות לאחיו תרין סהדי שקר⁵⁹⁵⁵ דאינון סמאל ונחש אי ייתון לאסהדא סהדותא דשקר [על] (ד)ישראל דטעו בין ו' לז'⁵⁹⁵⁶ [דאינון] (דאיהו) אתוון זו והאי איהו (ישעיה מג כא) עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו:</p>	<p>מצוה אחר זו, לעשות לעד זומם "כאשר זמם לעשות לאחיו". שני עדי שקר, שהם סמאל"ל ונחש, אם יבואו להעיד עדות של שקר על ישראל, שטעו בין שש לשבע שהם אותיות ז"ו, וזהו "עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו".</p>
<p>ולא יתייחד ו' עם ז' אלא בשרפת חמץ דבין ו' לז'⁵⁹⁵⁷ ואע"ג דמדאורייתא איהו עד סוף שית גזרו רבנן⁵⁹⁵⁸ אוכלין כל ארבע ותולין כל חמש ושורפין בתחלת שש</p>	<p>ולא יתייחד ו' עם ז' אלא בשרפת חמץ שבין שעה ששית לשביעית, ואף על גב שמהתורה הוא עד סוף שש, גזרו רבותינו אוכלין כל ארבע ותולין כל חמש ושורפין בתחלת שש, ולומדים</p>

⁵⁹⁵³ שע' בת"ת, ע' אנפין, כמ"ש ע' שמות יש להקב"ה. וד' צדיק, כמ"ש (סוף תיקון מ"ז) תפלה לעני כו' כידוע (יהל אור).
⁵⁹⁵⁴ עי' רצג ע"ב ואולי צ"ל כאן משוטטות שהוא הפסוק אשר בד"ה (לש"ו).
⁵⁹⁵⁵ שקרא (דפ"ו).
⁵⁹⁵⁶ ר"ל שהפרישו בין ו' יסוד, לז' מל', בת שבע. והן ז"ו של זומ"ם (יהל אור).
⁵⁹⁵⁷ שיבערו החמץ המפסיק ביניהם. והוא בסוף אלף הששי, קודם אלף השביעי (יהל אור).
⁵⁹⁵⁸ דתולין באלף החמישי, גלות הזה. ושורפין בתחילת שש, הוא בפורקנא בתרייתא שהתחיל הקץ מתחילת אלף הששי כידוע (יהל אור).

<p>ואולפ⁵⁹⁵⁹ מאר⁵⁹⁶⁰ מתני' מסהדותא דשעתי דחמין לסהדותא דבדיקות דסהדי דההוא דהרג את הנפש וכלא מפרש במתני' ויקיים בהון ארי בפתגמא דחשיבו מצראי למידן וכו' והאי איהו ועשיתם לו כאשר זמם:</p>	<p>בעלי המשנה מעדות של שעות החמץ לעדות של בדיקות העדים של אותו שהרג את הנפש, והכל מפורש במשנה, ויקיים בהם כי בדיבור שחשבו מצרים לדון וכו', וזהו "ועשיתם לו כאשר זמם".</p>
<p>ערה/ב</p>	
<p>פקודא בתר דא לקבל בית דין הגדול עלייהו בינה מסטרא דגדולה⁵⁹⁶¹ אקר⁵⁹⁶² אלהים בית דין הגדול רב בדינוי ורב בזכווי כגוונא דאתמר (דברים יז טו) שום תשים עליך מלך בפקודא⁵⁹⁶³ שום לעילא⁵⁹⁶⁴ תשים לתתא הכי לקבל עליה ב"ד רברבא אע"ג</p>	<p>מצוה אחר זו לקבל בית דין הגדול עליהם. בינה מצד הגדולה נקראת אלהים, בית דין הגדול, גדול בדינוי וגדול בזכויותיו, כמו שנאמר "שום תשים עליך מלך" במצוה, "שום" למעלה, "תשים" למטה, כך לקבל עליו בית דין הגדול אף על גב שקיבל עליו בית דין הקטן, בית דין הקטן בית דין של שלשה מצד השכינה התחתונה, בין דין הגדול מאלו סנהדרין גדולה.</p>

⁵⁹⁵⁹ ואולפי (דפ"ו).

⁵⁹⁶⁰ פלוגתא דאביי ורבא בפ"ק דפסחים (יא ע"ב) (יהל אור).

⁵⁹⁶¹ איתא בספר אדם ישר שאי' יוצאת בין דרועי דאבא שהם שב"א סג"ל, עיי"ש. ואמנם ידוע שעיקר שורשה הוא בגבורה דאבא, ולכן נקראת אלהים. בית דין, ומצורף לזה תואר גדול, שמדת גדולתה ממתקתה וזהו בית דין הגדול. ועוד רב בדינוי ורב בזכווי, שכל הגבורות והחסדים מתייחסים לה, אפילו החו"ג דאבא נקראים על שמה, כי לא יתגלו אורות אבא בעצמותם באצילות כי אם בהתלבשותם באי'. והקדים רב בדינוי לרב בזכווי, מפני שעיקרה דינים. וכן באות א' של אלהים קודם השבא אל הסגול שהוא הממתק. וז"ס (שיה"ש ז ג) אל יחסר המזג, שפסוק זה רומז לסנהדי גדולה כנזכר במדרש חזית. וכבר ידעת שנקודת הטיבור הוא מסוד אי' כדאיתא באוצרות חיים דרוש תלת נקודין. ואומרו (שם) שררך אגן הסהר, ה"ס טיבור דזעיר שממנו מאיר למלכות כשהיא קטנה הנקראת סהר. והענין נלע"ד במ"ש בסה"כ שע' גדולה דשמע ה"ס ז' תחתונות דבינה שנכנסים בזעיר, אמנם מלכות אי' יוצאת חוץ לזעיר לתיקון לאה, ולכן אינה מגעת אי' אלא עד טבור זעיר, והיינו ו' מדות שלו וב' שלישים, כחב"ד ג"ג וב' שלישי ת"ת, וזהו סוד שם בינה שעולה ס"ז בסוד ו' מדות וב' שלישים. ואומרו שררך, ירצה הטבור המיוחד לך להאיר לך. ואפשר שנקרא אגן הסהר, שהוא חצי גורן עגולה, שהיא התחלת אור הסהר בחידושה, ששם סיום עטרת יסוד אי', ואיתא בסה"כ ק' ב' שבראש חדש יש תוספת אור מלכות בינה שממנה מתחיל אור למלכות, וזהו אגן הסהר. ואמר אל יחסר המזג, היא המזגת הדין בחסדים, וזה בסוד א' דאלהים שנקודו שבא סגול כנז"ל, ועולה נ' כמנין מז"ג. ובזה יתבאר לך מ"ש במדרש חזית, המזג הוא המופלא שבסנהדרין, כי הוא הראש כמו אלף לאותיות, והוא פל"א צירוף אל"ף. ועוד ירמוז מז"ג לג' נקודות דשם אלהים סגול חולם חירק, שכולם רחמים ועולים מז"ג (רמ"ז).

⁵⁹⁶² אקר (דפ"ו).

⁵⁹⁶³ נראה שאמר כן למעט סברת האומרים שהוא רשות, לכן אמר בפקודא ור"ל שהיא מצוה גמורה וכדברי רז"ל, שלש מצוות נצטוו ישראל בכניסתם לארץ, למנות עליהם מלך וכו' (רמ"ז).
⁵⁹⁶⁴ שאין סברא לומר שום תשים הרבה פעמים כדדרשינן (כב, ז) שלח תשלח, ודוגמתו, והוא פשוט. והענין כי שני מלכיות הן, לאה המושרשת במלכות אי' ורחל מלכות עקרת הבית, ולפי שבחינת לאה אינה חסרה לעולם, שהיא סוד קשר של תפילין, וגם שהיא מעלמא דאתכסייא, לכן נאמר שום, מן המקור שהוא תמידי וסתום (נ"א ותדירי). הכי לקבל וכו', כנזכר במינוי המלך שיש שתי מדרגות עליונה ותחתונה, כן הוא בדבר המשפט. ונלע"ד ששרש המלך והבית דין הם חלוקים, כי בחינות המלך הן בשרשי לאה ורחל שמושרשים בזעיר, ועיקרם בת"ת זעיר מקום סיום רגלי לאה הנכנסים בראש רחל, וכמו שרמז בעל ההושענות, דוד איש ידיד חתום בכתר מלכותך, אבל הסנהדרין ה"ס אור אי' המתפשט בזעיר כנז"ל בע' רבתי דשמע, והיינו סנהדרי גדולה, ועל כן נקראים (במדבר טו, כד) עיני העדה, כי הם מסוד הע' (רמ"ז).

<p>דקביל עליה ב"ד זעירא ובית דין⁵⁹⁶⁵ זעירא בית דין של שלשה מסמרא דשכינתא תתאה ב"ד רברבא מאלין סנהדרי</p>	
---	--

⁵⁹⁶⁵ נראה שהוא סוד תנ"ה דזעיר המאירים בכח"ב דמלכות מאור אי' שיש שם ע"י זעיר, ונקראים קטנים לעומת המלכות שהיא קטנה, וידוע מסוד החשבון שהאחדים הם במלכות והעשרות בזעיר, ולכן כחב"ד ג"ת שלו סודם ע' וכח"ב דמלכות הם ג'. ומ"ש אע"ג דקביל עליה בית דין זעירא, נראה לי שבא למעט שלא יעלה על דעת לומר שאין אנו צריכים להשתדל בתיקון זעיר הואיל שאין בו אחיזה לחיצונים, שגדול כח אורות אי' (בראשית ב, י) נהר יוצא מעדן, דלא פסיק, ואם כן מעצמו הוא יתוקן, מה שאין כן ברחל שהיא במקום אורות הנגלים ושם עיקר אחיזה לחיצונים, ולפי זה דיו לאדם שיפקח על תיקונה, לזה אמר שאינו כן, דאע"ג דקביל עליה בית דין זעירא מכל מקום צריך שיקבל בית דין רברבא (רמ"ז).

<p>גדולה⁵⁹⁶⁶:</p> <p>אמר בוצינא קדישא שבעים סנהדרין (ן) גדולה הוּוּ ואנת (בית דין) רברבא על כלהו (שמות יח כב) והיה כל הדבר הגדול יביאו אליך וכל הדבר הקטן ישפטו הם אלו (הם) סנהדרין גדולה סנהדרין קטנה סנהדרין גדולה מסטרא דשכינתא עלאה] סנהדרין קטנה מסטרא דשכינתא תתאה:</p>	<p>אמר הנר הקדוש, שבעים היו סנהדרין גדולה ואתה הגדול על כולם, "והיה כל הדבר הגדול יביאו אליך וכל הדבר הקטן ישפטו הם" אלו (הם) סנהדרין גדולה סנהדרין קטנה סנהדרין גדולה מצד השכינה העליונה, סנהדרין קטנה מצד השכינה התחתונה.</p>
<p>משה שושבינא דמלכא אהרן שושבינא דמטרוניתא ועמהון שבעין ותריין סנהדרין כמנין חסד ומהכא סנהדרין גדולה סנהדרין קטנה מסטרא דשמאלא (בראשית א טז) את המאור הקטן לממשלת הלילה ובג"ד תפארת את המאור הגדול לממשלת היום דאתמר ביה (תהלים מב ט) יומם יצוה יי' חסדו את המאור הקטן לממשלת הלילה ובלילה שירה עמי שיר דלויים ודא יסוד (שמואל א' כ לא) בן ישי חי על האדמה דתקין עשר מיני תלים⁵⁹⁶⁷ [בשירה] (בשירו) ואיהו צדיק לשמאלא את המאור הקטן ודא שכינתא דאתנשילת משמאלא ע"כ⁵⁹⁶⁸:</p>	<p>משה שושבין המלך, אהרן שושבין המלכה, ועמהם שבעים ושנים סנהדרין כמנין חסד, ומכאן סנהדרין גדולה. סנהדרין קטנה מצד השמאל, את המאור הקטן לממשלת הלילה. ומשום זה, תפארת, "את המאור הגדול לממשלת היום", שנאמר בו "יומם יצוה ה' חסדו", "את המאור הקטן לממשלת הלילה", "ובלילה שירה עמי", שיר הלויים, וזה יסוד, "בן ישי חי על האדמה" שתיקן עשרה מיני תהלים בשירה, והוא צדיק לשמאל, "את המאור הקטן" וזו שכינה שנוטלת מהשמאל.</p>
<p>פרשת כי תצא:</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>⁵⁹⁶⁹וענשו אותו מאה כסף וגו' (דברים כב יט) פקודא דא לדון בדין מוציא שם רע⁵⁹⁷⁰ הה"ד וענשו אותו מאה כסף ונתנו לאבי הנערה כי הוציא שם רע על בתולת ישראל [רבנן] והאי איהו בתר נשואין⁵⁹⁷¹ דאמר לא מצאתי לבתך בתולים ולא כל שם רע שקול⁵⁹⁷² דמרגלים [ד]אפיקו שום ביש על ארעא אתענשו בנינה ומיתו ולא זכו לה ואתתא קרקע איהי⁵⁹⁷³ [בארעא] (דארעא) כמה דאוקמוה אסתר קרקע עולם היתה:</p>	<p>"וענשו אותו מאה כסף וגו'", מצוה זו לדון בדין מוציא שם רע, זהו שכתוב "וענשו אותו מאה כסף ונתנו לאבי הנערה כי הוציא שם רע על בתולת ישראל" רבותינו, וזהו אחר נשואין, שאמר "לא מצאתי לבתך בתולים". ולא כל שם רע שקול, שמרגלים שהוציא שם רע על הארץ נענשו בגללה ומתו ולא זכו בה, ואשה היא קרקע בארץ כמו שבארוה, אסתר קרקע עולם היתה.</p>
<p>ואי תימרון שום ביש עלה דאסתאבת באחשורוש וזכתה לאתלבשא בה רוחא דקדשא הה"ד (אסתר ה א) ותלבש אסתר מלכות הא אמר קב"ה (ישעיה מב ח) אני יי⁵⁹⁷⁴ הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן ותהלתי לפסילים ורוחא דקדשא שכינתא הות דאיהי שם⁵⁹⁷⁵ דאתלבשת באסתר:</p>	<p>ואם תאמרו, שם רע עליה, שנטמאה באחשורוש וזכתה להתלבש בה רוח הקודש, זהו שכתוב "ותלבש אסתר מלכות", הרי אמר הקדוש ברוך הוא "אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן ותהלתי לפסילים", ורוח הקודש שכינה היתה, שהיא שם שהתלבשה באסתר.</p>
<p>אבל רבנן ווי⁵⁹⁷⁶ לאינון דאכלין ותבון תבל דאורייתא (חמור דאורייתא⁵⁹⁷⁷ דאיהו⁵⁹⁷⁸ ח"כם מ"ופלא ו"רב ר"בנן) ולא</p>	<p>אבל רבותינו, אוי לאותם שאוכלים תבן תבל של התורה (חמו"ר של התורה שנחשב ח"כם מ'פלא ו'רב ר'בנן) ולא יודע בסתרי תורה, אלא</p>

5966 שנראה מיותר אלא שבא ליישב מה שקשה מאד בדבריו והוא למה לא הזכיר כלום מסנהדי קטנה שהם עשרים ושלושה כנודע, לכן אמר שגם העשרים ושלושה נקראים רברבא לגבי הזעירא של שלשה, והם סוד שליש הת"ת ושני מדות שלימות של נ"ה שבהם מתפשט אור אי' ממש, וז"ש שיש בית דין רברבא, שהוא מאלין סנהדי גדולה הנז"ל שסודם אורות אי'. ועוד י"ל במ"ש האר"י זלה"ה כנזכר בערכי הכינויים שלי, שסנהדרי קטנה הם ממילוי דמילוי אה"ה דאלפין שהוא כ"ז אותיות, הסר מהם ד' של עיקר שם אה"ה וישארו כ"ג. והשתא דאתאן להכי נאמר שידוע שאי' נכנסת בזעיר בג' קוים שלה שהם ג' אה"ה, ולהיות שמילוי סתם דזעיר הוא באלפין ועולה קמ"ג, [ג"פ תכ"ט] גי' משפ"ט, ה"ס דינים דזעיר המתוקים. ואמנם ג' שמות אה"ה פשוטים עולים ס"ג, ועם כוללות ז' תחתונות דאי' הרי ע', ועם כוללות הכוללות הרי ע"א שהא' הוא כולל הכל, וכנגד ג' המילואים היו שלש שורות של כ"ג כדתנן במתניתין, כנגד ג' הקוים, והם היו דוקא של כ"ג בבחינת סנהדי קטנה, ולפי שהכל מאי' לכן נקראים כולם בית דין רברבא. ובמה שכתבתי מבוארים דברי בוצינא קדישא, ואנת רברבא כל כלהו, שהע' הם ז' תחתונות דאי' והכולל הוא משה רבנו ע"ה שסודו בדעת הכולל כל הז'. וזהו (שמות יח, כב) כל הדבר הגדול, שהדעת הוא כולל גדול, ולכן הדבר הגדול יביאו אל'יק ר"ת צירוף שם אה"ה הה"א. והיינו סנהדי גדולה מסטרא דשכינתא עילאה, היא אי' וכנזכר, שאורות אי' בתוך זעיר ה"ס סנהדי גדולה. אבל סנהדרי קטנה וכו', הם אורות אי' שמאירים בחב"ד דזעיר מאור עצמה דבינה. ומ"ש אלו הם סנהדרי וכו', ירצה שנקראים גדולה וקטנה, על שם הנזכר בפסוק דבר גדול ודבר קטן, ולפי ששרשם באי' וברתא לכך נקראים בלשון נקבה על בתולת ישראל. רבנו, והאי איהו בתר נשואין, דאמר לא מצאתי לבתך בתולים. ולא כל שם רע שקול, דמרגלים דאפיקו שום ביש על ארעא אתענשו בגינה ומיתו ולא זכו לה, ואתתא קרקע איהי בארעא, כמה דאוקמוה אסתר קרקע עולם היתה. ואי תימרון שום ביש עלה דאסתאבת באחשורוש, וזכתה לאתלבשא בה דרוחא דקדשא הה"ד (אסתר ה, א) ותלבש אסתר מלכות, הא אמר קב"ה (ישעיה מב, ח) אני יי' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן ותהלתי לפסילים. ורוחא דקדשא שכינתא הות, דאיהי שם דאתלבשת באסתר. אבל רבנו, ווי לאינון דאכלין תבן, תבל דאורייתא (חמור דאורייתא דאתחשיב ח'כס מ'ופלא ו'רב ר'בנו), ולא ידע בסתרי דאורייתא. אלא קלין וחמורין דאורייתא, קלין תבן דאורייתא, חומרא דאורייתא חטה חט ה', אילנא דטוב רע. לית דרכא דמלכא ומטרוניתא למרכב על חמרא אלא על סוסוון, הה"ד (חבקוק ג, ח) כי תרכב על סוסך מרכבותיך ישועה, דאין מזלזלין במלכותא למרכב מטרוניתא על חמרא, כ"ש מלכא לית דין אתר הדיוט עבד דארחיה למרכב על חמרא, ובג"ד כתיב ביה במשיח (זכריה ט, ט) עני ורוכב על חמור. עני, איהו תמן בסימן ע'רובין נ'דה י'במות, ושאר מתניתין בכלל, ולא אתקרי תמן מלך עד דרכיב בסוסיא דיליה כנסת ישראל. קב"ה כד איהו לבר מאתריה לאו איהו מלך, וכד אתהדר לאתריה (שם יד, ט) והיה יי' למלך. והכי ישראל אתמר בהון כל ישראל בני מלכים, כגוונא דאבא אינון בנוי, לאו אינון בני מלכים עד דיהדרון לארעא דישראל. ואי תימא דהדיוט דא אף ע"ג דאיהו הדיוט לגבי מאריה ברכתא, עלה אתמר אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך, והדיוט דא לגבי מלכא, עבד מטרוון. ואדם קדמא דלא נטר יקר דיהבו ליה, נחתו ליה למיכל עם חמריה ואמר אני וחמורי נאכל באבוס אחד. ויששכר בהאי חמרא זכה לאתקרי (בראשית מט, יד) יששכר חמור גרם. ורבנן מארי מתניתין, מטרוניתא אתמר בה (תהלים קג, יט) ומלכותו בכל משלה. בתר דאתלבשא באבוס אחד. ויששכר בהאי חמרא זכה לאתקרי (בראשית מט, יד) יששכר חמור גרם. ורבנן מארי מתניתין, מטרוניתא אתמר בה (תהלים קג, יט) ומלכותו בכל משלה. בתר דאתלבשא ביה אסתר שליטת אסתר על אחשורוש ואומתיה, ואתמר בהו (אסתר ט, טז) והרוג בשונאיהם. ואי תימא דאתיחד עמה, אף על גב דהווי בביתא חדא, ח"ו. אלא כגוונא דיוסף דאתמר ביה (בראשית לט, טז) ותנח בגדו אצלה, ולא לבושו אלא בגדו, לישנא דבוגדים בגדו. והכא סתרא רברבא, ובגין דא אסתר לישנא דסתרא (תהלים לב, ז) אתה סתר לי. שכינתא אסתירת לה מאחשורוש ויהיב ליה שידה באתרה, ואתהדרת איהי בדרועיה דמרדכי, ומרדכי דהוה ידע שמא מפרש ושבעין לשון, עבד כל דא בחכמתא. ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין, דאפילו בלא דא אית ליה לב"נ קודם דיתיחד עם אתתיה למללא עמה, בגין דשמא שידה אתחלפא באתתיה. ודא באתתא מאילנא דטוב רע, אבל אם היא משכינתא לית לה שינוי, הה"ד (מלאכי ג, ו) אני יי' לא שנית. אני, דא שכינתא, ולית לה דחילו מכל סטרין אחרנין, הה"ד (ישעיה מ, יז) כל הגוים כאין נגדו. ובאתרא דשכינתא תמן כמה סגולות תמן. ובגין דאסתר שכינתא אתלבשת, בה חזיא הות למעבד עמה כמה סגולות (ס"א צומות), כגוונא דשרה קב"ה נטיר לה, בגין שכינתא דהות עמה נטיר לה מפרעה, ואפילו לבושה ותכשיטיה בכלהו שוי קב"ה סגולות, בגין שכינתא. ובגין דא אתא פרעה לסנדלא מחא ליה עמיה. והכי נמי בכל תכשיטין דילה, בכל תכשיט ותכשיט דהוה נגע ביה, מחי ליה עד דאתפרש מנה ההוא טמא, ואחזר לה לבעלה. ואי בתכשיטין דילה כך, כ"ש מאן דנגע בגופא, ואפילו באצבע דילה. לסטרא דיחודא (במדבר א, נא) והזר הקרב יומת, דקב"ה לא יהיב ליה רשו למקרב גבה, הה"ד (ישעיה מב, ח) אני יי' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן. ובגין דא לא כל שם רע שקול. מרגלים דאפיקו שום ביש על ארעא דישראל מיתו, מאן דאפיק שום ביש על שכן דלקיין בנשמתהון, דאלין דאפיקו שום ביש על ארעא לקו בגופייהו ומיתת גרמייהו מיתו, אבל מאן דאפיק שום ביש על שכינתא, נשמתא דלהון לקאה. והאי למאן דידע רזא דא ועינוי פתחין, אבל מאן דעינוי סתימין לית ליה עונשא כל כך. ומה דרבנן דמתניתין שוין קמייהו דאתתא אנוסה מותרת לבעלה, ודאי איסור

והיתר דמתני' לא ממלל אלא במיליה דב"נ, ואתתא דאיהי מאילנא דעץ הדעת טוב ורע, אבל אתתא דאיהי מאילנא דחיי לאו לה דינא כאלין (דאינון מאילנא דעץ הדעת טו"ר), דהווא דאילנא דחיי צדיק וטוב לו. ובגיניה אתמר (משלי יב, כא) לא יאונה לצדיק כל און, ולא לבת זוגו צדקת. ואוליפנא משרה בביתא דפרעה, דלא הוה ליה רשו למקרב בהדה. ומאן דאיהו צדיק ורע לו, האי דאיהו מאילנא דטוב ורע, דכיון דרע עמיה אין צדיק אשר לא יחטא, בהווא רע בתר דאיהו עמיה. רשע וטוב לו, דאתגבר יצר הרע על יצר טוב, אתמר וטוב לו, טוב איהו תחות רשותיה, ובגין דרע שליט על טוב רשע איהו. דהווא דאתגבר נטיל שמא רשע ורע לו, אל אחר סמאל, ורע לו סם המות דיליה עכו"ם (תהלים לד, כב) תמותת רשע רעה (רמ"ז).

5967 תהלים (דפ"ו).

5968 יתרו כג כבד את אביך וכו' (הערת הזהר). כי תצור אל עיר וכו' עד בהאי עלמא נדפס בפרשת בלק דף רב ע"א (הערת הזהר).

5969 כי יהיה לאיש בן וכו' ורישי ישיבות נדפס בפרשת בלק דף קצו ע"א. לא תלין נבלתו וכו' עד כבהמות נדמו, נדפס בפרשת נשא באדרא דף קמג ע"ב, כד ברא קב"ה עלמא וכו' עד ובעלמא דאתי נדפס בפרשת קדושים דף פו ע"א (הערת הזהר).

5970 בא ליתן טעם לעונש זה למה הוא מאה כסף, ולכן אמר פקודא דא וכו'. ומובן במ"ש באוצרות חיים בסוד הצרעת, [שפגם לשון הרע] גורם להסתלק אור אבא לבדו ונשאר אור אי', ואז יוצאים שלשה מיני אורות משונים בלאה וברחל שנקראים תמיד בשם שם טוב, ואז נעשים שם רע שמשם יונקים החיצונים, והיינו ענין מוציא שם רע. ונמצא שעיקר הפגם באור אבא והסתלקות החסדים, ולכן עונשו מאה כסף, שהוא לבן מצד החסד, ולכן הנגעים הם לבנים, ומאה הוא י' פעמים י' דהיינו אבא. ומפני כך ונתנו לאבי הנערה, דוקא. ונתן טעמו כי הוציא שם רע על בתולת ישראל, היא השכינה בת יש"ס הוא אבא, דכתיב בה (משלי ג, יט) ה' בחכמה יסד ארץ. וגם ידוע שבהבחן ארבעה סוגי נמצאי העולם דצח"ם שהם כנגד ד' אותיות הו"ה, נמצא הדיבור כנגד ה', וכמו כן פגם בי' דאדנ"י שה"ס נקודת ציון, שהרי ד' אותיות אדנ"י הם כנגד חבת"ם דמלכות. ואפשר דלכן לוקה ומשלם, כנגד שתי הפגמות שפגם, שמאה כסף הוא כנגד ה' כנזכר, וגם יו"ד ברבוע [כזה י' יו"ד] בגי' מא"ה העולה מ"ו. ועוד ששם רע נמשך מהסתלקות י' מן הו"ה, ולכן בעונש זה של הכסף יחזור לובן חסדי אבא להתייחד עם אי' וזו"ן שהם הו"ה (נ"א הו"ה), ואם תרבה כל ג' אותיות הו"ה עם ה' ותאמר י' פעמים הו"ה יעלה כס"ף. וכן פגם בשכינה שהפריד ה' אחרונה מחברותיה, ובעבור זה סופג ארבעים, להחזיר יו"ד ה"א וא"ו אל ה' אחרונה (רמ"ז).

5971 כלומר הבינו שטעם דין זה של מוציא שם רע הלזה הוא מפני שפגמה בבואו עליה, וגם פגם בהווא רוחא דשדי בגוה, וכל זה פגם בשכינה הוא. ועוד דאמר לא מצאתי לבתך בתולים, שהעז פניו נגד אביה לומר לו כן בפניו. ובזה מדויק למה לא הזכיר הפסוק הקודם ולא מצאתי לה בתולים, מפני שלא נזכר בו אביה אלא שאמר כן לאחרים, אבל תכלית הפגם הוא באומרו כן לאביה, שבו הוא עצם הפגם, בין מצד הדיבור כאמור, בין מצד השכינה דאבא יסדה. ומה שהגיה הרב זלה"ה והוסיף מלת רבנו, הוא משום דדעת רעיא מהימנא לדבר עמהם, כדאמר ואי תימרון שום ביש וכו' (רמ"ז).

5972 פי' שיש בחינות הרבה בשם רע כמו שישנו בצרעת עצמה, מראות נגעים שנים שהם ארבע, וכמו כן פגם השם עלילות דברים הוא בפרטות בחינה פרטית, ושל מרגלים היא כללית, ולכן החמיר עליהם העונש בשלשה דברים, האחד אתענשו בגינה, בהשתרבות לשונם ותולעים יוצאים ממנו. ואחר כך מיתו, ולא זכו לה, פי' להורישה לבניהם כי ניתנה אחוזתם ליהושע וכלב כמ"ש רז"ל בפסוק (במדבר יד, לח) חיו מן האנשים ההם. וכל זה מפני שאמרו שהחיצונים היו שולטים [לגמרי] על ארץ ישראל, ושעבדו כח הקדושה (נ"א השכינה) ביניהם בלי תקוה לפדותה (נ"א לעזותם), והוא מאמר רז"ל אין בעל הבית, שהוא זעיר, יכול להוציא כליו משם, הם שברי כלים דמלכין קדמאין, ושכמו ששלטו על צד הקדושה ישלטו עליהם (רמ"ז).

5973 פי' היא בחינת [בית קיבול לפרטיות בעלה, כמו הארץ העליונה היא רחל שהיא] בית קיבול כולל לכל האצילות שכולם משפיעים בה, וכמו שהיא זכה וטהורה בבחינת עצמיותה, שהרי אין כח חלילה לשום חיצוני אלא בבחינת חיצוניות שבכל חיצוניותיה, ר"ל במדרגה היותר חיצונה, וכל יתר בחינותיה קדושות ומשומרות בסוד (כב, יט) בתולת ישראל, כן הוא בכל בת ישראל הצנועה וחסודה דומה לאמה הקדושה, והפוגם בכבוד הבת פוגם בשל אמה. וז"ש רז"ל אסתר קרקע עולם היתה, לפי שהיתה מרכבה מצד נשמתה אל השכינה בבחינת פנימיותה, ולכן קראוה קרקע עולם בדרך כוללות, מפני רוח הקדש שבקרבה. וידוע שרשי כל השמות הם אה"ה הו"ה העולים מ"ז, וי"פ מ"ז עולה קרקע, ורצו בזה שכיון שזכתה למדרגה זו בודאי לא משל בה אחשוורוש. ולכן ואי תימרון וכו' הא אמר וכו' אני, ה"ס השכינה בפנימיות בסוד שם ב"ן וט' אותיות העולים אנ"י. וזהו אומרו הוא שמי, שהוא שם הו"ה ממש, וכבודי, ה"ס פרצופה וכל קומת עשר ספירותיה שהוא מלבוש אל הפנימיות, כמ"ש דרבי יוחנן קארי למאני מכובדותיה. ותהלתי לפסילים, תהלה לשון הארה, שרק היא הניתנת לצד החיצונים לחיותם, בסוד ההוא נהירו דיק דכתיב (תהלים קג, יט) ומלכותו בכל משלה. דאיהי שם דאתלבשת באסתר, פי' בפנימיותה הנקרא שם ממש כאמור, הוא אשר התלבש בה בסוד הנקודה הפנימית המתלבשת בבריאה כנזכר בסה"כ, וכמ"ש לקמן (רמ"ז).

<p>ידע בסתרי דאורייתא אלא קלין⁵⁹⁷⁹ וחמורין דאורייתא קלין תבן דאורייתא חומרא דאורייתא חטה חט' ה' אילנא דטוב ורע⁵⁹⁸⁰:</p>	<p>קלים וחמורים של התורה, קלים תבן של התורה, והחמור של התורה, "חטה", חט ה', עץ של טוב ורע.</p>
<p>לית דרכא דמלכא ומטרוניתא למרכב על חמרא אלא על סוסון⁵⁹⁸¹ הה"ד (חבוקק ג' ח) כי תרכב על סוסין מרכבותיך ישועה דאין מזולזין במלכותא למרכב מטרוניתא על חמרא כ"ש מלכא לית⁵⁹⁸² דין אתר הדיוט⁵⁹⁸³ עבד דארחיה למרכב על חמרא ובג"ד כתיב ביה במשיח (זכריה ט ט) עני</p>	<p>אין דרך של מלך ומלכה לרכוב על חמור אלא על סוסים, זהו שכתוב "כי תרכב על סוסין מרכבותיך ישועה", שאין מזלזלים במלכות להרכיב המלכה על חמור, כל שכן מלך, אין זה מקום הדיוט עבד שדרכו לרכוב על חמור. ולכן כתוב במשיח "עני</p>
<p>רעו/א</p>	
<p>ורוכב על חמור⁵⁹⁸⁴ עני איהו תמן בסימן ערובין⁵⁹⁸⁵ נדה יבמות ושאר מתניתין בכלל ולא אתקרי⁵⁹⁸⁶ תמן מלך עד דרכיב בסוסיא דיליה כנסת ישראל:</p>	<p>ורוכב על חמור", "עני" הוא שם בסימן ערובין נדה יבמות ושאר משניות בכלל, ולא נקרא שם מלך עד שרוכב בסוסה שלו כנסת ישראל.</p>
<p>קב"ה כד איהו לבר מאתריה לאו איהו</p>	<p>כשהקדוש ברוך הוא מחוץ למקומו</p>

⁵⁹⁷⁴ ר"ל אני מל' כמ"ש לקמן (יהל אור).

⁵⁹⁷⁵ ר"ל דכתיב הוא שמי כו' (יהל אור).

⁵⁹⁷⁶ שסוברים שאסתר ממש נבעלה ונמצא מתחלל השם שהיה בקרבה. ולא ידעי וכו', דון (נ"א דוק) מינה כי אינו ממעט העסק בפשטי תורה רק אותם שלא יודעים גם כן בסתרי תורה, כי העסק בפשט הוא נתינת כח בניצוצות להחיותם ולהתקן, אבל אין בהם כח גמור לעלות עד האצילות להברר ולהתקן כראוי, ולכן נקרא טבל דאורייתא, שהוא ערוב קדש בחול, וממדרגת יצירה ולמטה ששם עיקר הערבובייה ורוב הרע כפי הנודע מכמה מקומות, וגם טבל הוא ט"ב ל"א, טוב ורע, כדאיתא באדם ישר במרכבת יחזקאל פ"א. ועל כן אותם שאינם חפצים אלא בפשט תמיד הם בערבובייה, כי אין להם כח לתקן ולברר הרע מן הטוב לגמרי. וז"ש שאינן יודעים אלא קלין וחמורין דאורייתא וכו', נלע"ד שר"ל שאלו הם צריכים תמיד לעסוק בסברות וחקירות מכה השכל ההיוליאני שהוא מעורב מאמת ומשקר, ומכח עיונם והיקשם הם מולידים סברות רעות (נ"א ודעות), על דרך החטה שמתגדלת עם התבן, וידוע שאין בדרכי החקירה דרך הנראה יותר מוכרח ומוכיח ממה שהוא הקל וחומר שהוא מסור לכל [ישראל] משכיל, והנה הוא מיוסד על מלמד ולמד, ונראה שממשיל את המלמד לתבן, קלין תבן, [להיות] שהוא המגדל החטה אבל אין ממנו הנאת סברה מחודשת, פי' בו בעצמו, כי אין הכוונה בהצעת טבע המלמד אלא להוציא ממנו הלמד, על דרך משל, ומה אם דבר פלוני שהוא קל יש לו חומרא זו, דבר פלוני שהוא חמור אינו דין שיהיה לו אותה החומרא, ואמנם גם אותו הלמד לפעמים אינו למד בבירור כל הנרצה בו, דאמרינן דיו, ונמצא שהיה בו בתחילה אמת ושקר. וז"ש חטה ח"ט ה' אילנא דטוב ורע, פי' ח"ט הוא צד השקר וה' הוא צד האמת, ונמצא שהוא מקל' נוגה המעוררב, לאפוקי סודות התורה שהם ממש כמו שעתיד להיות, שעתידה ארץ ישראל שתוציא גלוסקאות, בלי תבן ובלא סובין, כמו שהוא בחטה, כי הח"ט הוא הסובין והה' הוא הדגן המנוקה, אבל לעולם יש בו קצת סובין דקים. ואם תשכיל מספר תב"ן וחט"ה תראה שעולים דע"ת, בסוד עץ הדעת. וז"ש חז"ל עץ שאכל ממנו אדה"ר חטה היה, ותנן כוותיה בפ"ק דראש השנה משנה ב' (רמ"ז).

⁵⁹⁷⁷ כמו שמפרש והולך בפשוטי תורה (יהל אור).

⁵⁹⁷⁸ דאתחשיב (דפ"ק).

⁵⁹⁷⁹ ר"ל דקלין הוא תבן. וחומר הוא חטה, ובשניהם טו"ר, כמ"ש חט"ה ח"ט ר"ע, ה' טוב (יהל אור).

⁵⁹⁸⁰ התורה אשר שם [בעולם הבריאה] שהיא המשנה תהיה נקרא שפחה וקליפין דתורה דאצילות

(הקדמת הרח"ו לשעה"ק).

⁵⁹⁸¹ מסט' דכ"י. כמו שמפרש והולך בסתרי קבלה (יהל אור).

⁵⁹⁸² נמחק ביהל אור.

⁵⁹⁸³ ר"ל מט"ט, שנק' הדיוט, והוא רוכב על חמור, דמסט' שית סדרי משנה (יהל אור).

⁵⁹⁸⁴ בזמן שאין זכאין כ"כ כמ"ש בגמ' (סנהדרין צח ע"א) (יהל אור).

⁵⁹⁸⁵ שהן חומרי ש"ס. וזהו חמור כנ"ל. והוא אוכל תבן קלין דאורייתא כנ"ל (יהל אור).

⁵⁹⁸⁶ הקדוש ברוך הוא (יהל אור).

<p>מלך וכד אתהדר לאתריה (זכריה יד ט) והיה יי' למלך והכי ישראל אתמר בהון כל ישראל בני מלכים כגוונא דאבא אינון בנוי לאו אינון בני מלכים עד דיהדרון⁵⁹⁸⁷ לארעא דישראל ואי תימא⁵⁹⁸⁸ דהדיוט דא אף ע"ג דאיהו הדיוט לגבי מאריה [ברכתא] (ברכתיה) עליה⁵⁹⁸⁹ אתמר אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך והדיוט דא לגבי מלכא עבד מטטרוני ואדם קדמאה דלא נטר יקר דיהבו ליה נחתו ליה למיכל עם חמרים [ואמר] (הה"ד) אני וחמורי נאכל באבוס אחד ויששכר בהאי חמרא זכה לאתקרי (בראשית מט יד) יששכר חמור גרם:</p>	<p>אינו מלך, וכשחוזר למקומו "והיה ה' למלך", וכך ישראל נאמר בהם כל ישראל בני מלכים, כדוגמת האב הם בניו, אינם בני מלכים עד שיחזרו לארץ ישראל. ואם תאמר שהדיוט זה, אף על גב שהוא הדיוט לגבי אדונו, ברכה, עליו נאמר אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך. והדיוט זה לגבי המלך, עבד מטטרוני, ואדם הראשון שלא שמר את הכבוד שנתנו לו, הורידו אותו לאכול עם חמורים, ואמר אני וחמורי נאכל באבוס אחד, ויששכר זכה להקרא בחמור הזה "יששכר חמור גרם".</p>
<p>ורבנן מארי מתניתין מטרוניתא אתמר בה (תהלים קג יט) ומלכותו בכל משלה בתר דאתלבשא [כאסתר שליטת] וביה אסתר שליטא (שליטא) אסתר על אחשורוש ואומתיה ואתמר בהו (אסתר ט טז) והרוג בשונאיהם ואי תימא דאתיחד עמה אף על גב דהו בביתא חדא ח"ו אלא כגוונא דיוסף דאתמר ביה (בראשית לט טז) ותנה בגדו אצלה ולא לבושו אלא בגדו לישנא [ד]בוגדים בגדו:</p>	<p>ורבותינו בעלי המשנה, במלכה נאמר "ומלכותו בכל משלה", אחר שהתלבשה בה אסתר שלטה אסתר על אחשורוש ואומתו, ונאמר בהם "והרוג בשונאיהם". ואם תאמר שהתייחד עמה, אף על גב שהיו בבית אחד, חס ושלום אלא כדוגמת יוסף שנאמר בו "ותנח בגדו אצלה" ולא לבושו אלא בגדו לשון "בוגדים בגדו".</p>
<p>והכא סתרא רברבא ובגין דא אסתר לישנא דסתראה⁵⁹⁹⁰ (תהלים לב ז) אתה סתר לי שכינתא אסתירת לה מאחשורוש ויהיב</p>	<p>וכאן סוד גדול, ומשום זה אסתר לשון הסתרה, "אתה סתר לי", השכינה הסתירה אותה מאחשורוש ונתנה לו שידה במקומה. והיא חזרה לזרועות מרדכי, ומרדכי שידע את שם המפורש ושבעים לשון עשה כל זה בחכמה. ולכן פרשוה בעלי המשנה, שאפילו בלי זה יש לאדם לפני שיתיחד עם אשתו לדבר עמה, משום ששמה התחלפה שידה באשתו.</p>

⁵⁹⁸⁷ שא"י בדרגא דכ"י, וישראל בדרגא דעד"א (יהל אור).

⁵⁹⁸⁸ ר"ל אע"ג שכינה אותו הדיוט, מ"מ אל תהי כו', רק נגד בעלי קבלה קל (יהל אור).

⁵⁹⁸⁹ עלה (דפ"ו).

⁵⁹⁹⁰ היכל קודש הקדשים דהבריאה אשר שם מתלבש המלכות דאצילות בסוד (יחזקאל א כו) אדם היושב על הכסא, ונקראת בשם אסתר על שהיא מסתרת בראש הבריאה, כי אסתר הוא לישנא דסתרא כמ"ש ברע"מ (פ' תצא רע"ו ע"א), וכמבואר כ"ז בדברי הרב בשער כסא הכבוד ע"ש (פ' ב' ה' ו') (הקדו"ש כה ע"ב).

<p>ל[י]ה שידה באתרה⁵⁹⁹¹ ואתהדרת איהי בדרועיה דמרדכי ומרדכי דהוה ידע שמא מפרש ושבעין (ותרין) לשון עבד כל דא בחכמתא ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין דאפילו בלא דא אית ליה לב"נ (למלא) קודם דיתיהד⁵⁹⁹² עם אתתיה [למלא עמה] בגין דשמא שידה אתחלפא [באתתיה] (באתתא):</p>	
<p>ודא באתתא מאילנא דטוב ורע אבל אם היא משכינתא לית לה שנוי הה"ד (מלאכי ג ו) אני יי לא שניתי אני דא שכינתא ולית לה דחילו מכל סטרין אחרנין [הה"ד] (ישעיה מ יז) כל הגוים כאין נגדו ובאתרא דשכינתא תמן כמה סגולות תמן [ובגין דאסתר שכינתא אתלבשת⁵⁹⁹³ בה חויה הוה⁵⁹⁹⁴ למעבד עמה כמה סגולות] (ס"א צומות) כגוונא דשרה קב"ה נסיר לה בגין שכינתא דהוה⁵⁹⁹⁵ עמה נסיר לה מפרעה ואפי' לבושה ותכשיטיה בכלהו שוי קב"ה סגולות בגין שכינתא ובגין דא אתא פרעה לסנדלה⁵⁹⁹⁶ מחא ליה עמיה והכי נמי בכל תכשיטין דילה בכל תכשיט ותכשיט דהוה נגע ביה מחי ליה עד דאתפרש מנה ההוא טמא [ואחזר לה לבעלה]:</p>	<p>וזה באשה מעץ טוב ורע, אבל אם היא משכינה, אין לה שנוי זהו שכתוב "אני ה' לא שניתי", "אני" זו השכינה ואין לה פחד מכל הצדדים האחרים, זהו שכתוב "כל הגוים כאין נגדו". ובמקום שיש שם שכינה, כמה סגולות יש שם. ומשום שאסתר התלבשה בה השכינה, ראויה היתה לעשות לה כמה סגולות (צומות), כדוגמת שרה שהקדוש ברוך הוא שמר אותה, משום השכינה שהיתה עמה שמר אותה מפרעה, ואפילו לבושה ותכשיטיה בכולם שם הקדוש ברוך הוא סגולות משום השכינה, ומשום זה [כש]בא פרעה לסנדלה הכה אותו בו, וכך גם בכל תכשיטיה, בכל תכשיט ותכשיט שהיה נוגע בו היה מכה אותו, עד שאותו הטמא נפרד ממנה והחזירה לבעלה.</p>

⁵⁹⁹¹ דע כי ג' אינון אמה עבד שפחה אמה היא אמא מטטרין שבבריא דאמא מקנת בכורסיא עבד ז"א מטטרין שביצירה שפחה סנדלפ"ן שבעשייה פי' כל זה בנוקבא דז"א שאחר המיעוט נסתרה בכסא ולא נסתרה רק המלכות שבה וראש מלכות זו דהיינו כתר מלכות שבה הוא עתיק דבריא ואמא מקנא בה ואבא כלול בה דלא מתפרשין לעלמין ונשאר כתר שבה מגולה כדכתיב (יחזקאל א כו) דמות כמראה אדם דהיינו יצירה דבריא וזהו שצפה יחזקאל בבריא דיצירה דהיינו דמות הכסא ולא הכסא וכן דמות כמראה אדם ולא מראה אדם דהיינו המלכות שבה. ואדם היינו ת"ת וז"ס אסתר שנסתרה בכסא וז' הנערות הראויות (אסתר ב ט) אינון ז' עלאין דהיינו ז' בחי' דמל' שבמלכות שבה שהם הנסתרים לגמרי דראש היינו ג"ר יש בהם קצת גילוי. והקליפה שנגד הבריא כדי שלא תתערב באצילות דלא יכיל לאתערבא ובחי' אחשוורוש הוא דכורא דקליפה שהיה לו אחיזה כנגדו ועל"ז לא היה משמש בה כמשארז"ל שנזדמן לו שידה היינו נוקבא דקליפות נוגה. ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא (דברים לא יח) בינה ולכן אין נסתרה אלא מאמא וביום ההוא שייך נמי בבריא שהיא בעולמות נגד בינה ובתוך היום ההוא אסתיר ומצאוהו היינו הקליפה שכנגד' הוא בבריא וכוס של ברכה היינו בריאה כי כוס גימ' הכס"א והיין הה"ג שבה מתלבשין בבריא. וגם ה"ח הנשפעין מז"א הם שם רק הם (נ"א: נפרדין) שנבררין ובבינה שבבריא משפעת ה"ג לעשיה והת"ת דבריא משפיע ה"ח ליצירה, וז"ס ת"ת מקנן ביצירה במט"ט. ונ"ל ששמעתי ממורי זלה"ה כי לזה מקבלו הכוס בב' ידיו ומניחם בה' אצבען דימינא שהם ה"ח וזהו (תהילים קטז יג) כוס ישועות אשא (תהילים צח א) ותושיע לו ימינו למתק ה"ג עם ה"ח (זהר הרקיע).

⁵⁹⁹² וכ"ז רומז ליחוד עם הנשמה, כידוע בסוד היחודים, שסכנה גדולה שלא יתחלף ברע. וכ"ש בנשמתא דטור"ר כמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁵⁹⁹³ "שכינתא אתלבשת" נמחק בדפ"ק, ובמקומו איתא "אתלבשת שכינתא".

⁵⁹⁹⁴ הות (דפ"ק).

⁵⁹⁹⁵ דהות (דפ"ו).

⁵⁹⁹⁶ לסנדלא (דפ"ו).

<p>ואי בתכשיטין דילה כך כ"ש מאן דנגע בגופא ואפי' באצבע דילה לסטרא דיהודא (במדבר א נא) והזר הקרב יומת⁵⁹⁹⁷ דקב"ה לא יהיב ליה רשו למקרב גבה הה"ד (ישעיה מב ח) אני יי' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן⁵⁹⁹⁸:</p>	<p>ואם בתכשיטיה כך, כל שכן מי שנוגע בגופה, ואפילו באצבע שלה לצד היחוד, "והזר הקרב יומת", שהקדוש ברוך הוא לא נתן לו רשות להתקרב אליה, זהו שכתוב "אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן".</p>
<p>ובגין דא לא(ו) כל שם רע שקול מרגלים דאפיקו שום ביש על ארעא דישראל מיתו מאן דאפיק שום ביש על שכנתא כל שכן דלקיין בנשמתהון דאלין דאפיקו שום ביש על ארעא לקו בגופייהו⁵⁹⁹⁹ ומיתת גרמייהו מיתו אבל מאן דאפיק שום ביש על שכנתא נשמתא דלהון לקאה והאי למאן דידע רזא דא ועיניו פתחין אבל מאן דעיניו סתימין לית ליה עונשא כל כך:</p>	<p>ומשום זה לא כל שם רע שקול, מרגלים שהוציאו שם רע על ארץ ישראל מתו, מי שמוציא שם רע על השכינה כל שכן שלוקים בנשמתם, שאלה שהוציאו שם רע על הארץ לקו בגופם ומיתת עצמם מתו, אבל מי שמוציא שם רע על השכינה נשמתם לוקה, וזה למי שיודע סוד זה ועיניו פתוחות, אבל מי שעיניו סתומות אין לו כל כך עונש.</p>
<p>ומה דרבנן דמתניתין שויין קמייהו דאתתא אנוסה מותרת לבעלה ודאי איסור והיתר דמתני' לא ממלל אלא [במיליה] (במינאה) דב"נ ואתתא דאיהו⁶⁰⁰⁰ ומאילנא דעין הדעת טוב ורע אבל אתתא דאיהו מאילנא דחיי לאו לה דינא כאלין (דאינון מאילנא דעין הדעת טו"ר) דההוא דאילנא דחיי צדיק וטוב לו ובגיניה אתמר (משלי יב כא) לא יאונה לצדיק כל און ולא לבת זוגו צדקת ואוליפנא משרה בביתא דפרעה דלא הוה ליה רשו למקרב בהדה:</p>	<p>ומה שחכמי המשנה שמו לפנייהם, שאשה אנוסה מותרת לבעלה, ודאי אסור והיתר של המשנה לא מדבר אלא בדברים של האדם ואשה שהיא מעץ הדעת טוב ורע, אבל אשה שהיא מעץ החיים אין דינה כאלה (שהם מאילן עץ הדעת טוב ורע), שאותו עץ החיים צדיק וטוב לו ובשבילו נאמר "לא יאונה לצדיק כל און" ולא לבת זוגו הצדקת, ולמדנו משרה בבית פרעה שלא היתה לו רשות להתקרב אליה.</p>
<p>ומאן [דאיהו] (דאמר) צדיק ורע לו האי דאיהו מאילנא דטוב ורע דכיון דרע עמיה אין צדיק אשר לא יחטא בההוא רע בתר דאיהו עמיה רשע וטוב לו דאתגבר יצר הרע על יצר טוב אתמר וטוב לו טוב איהו תחות רשותיה ובגין דרע שליט על טוב רשע איהו דההוא דאתגבר נטיל שמא רשע ורע לו אל אחר סמאל ורע לו סם המות דיליה עכו"ם (תהלים לד כב) תמותת רשע רעה ובג"ד אנוסה לאו איהי אלא אי אית בה תערובת בההיא נשמתא דטוב ורע:</p>	<p>ומי שהוא צדיק ורע לו, זה שהוא מעץ של טוב ורע, שכיון שרע עמו אין צדיק אשר לא יחטא באותו רע, מאחר שהוא עמו. רשע וטוב לו, שהתגבר יצר הרע על יצר הטוב, נאמר וטוב לו, טוב הוא תחת רשותו, ומשום שהרע שולט על הטוב הוא רשע, שאותו שהתגבר לקח את השם. רשע ורע לו, אל אחר, סמאל ורע לו, סם המות שלו עובדי כוכבים ומזלות, "תמותת רשע רעה". ומשום זה אינה אנוסה אלא אם יש בה תערובת באותה נשמה של טוב ורע.</p>

⁵⁹⁹⁷ אין פגם וחובה מגיע שם [בעולם האצילות] כלל, אך זהו רק שאין מגיע שם נגיעת ואחיזת הסטרא אחרא ח"ו, כי על זה נאמר (במדבר א נא) והזר הקרב יומת (הקדו"ש מו ע"ד).

⁵⁹⁹⁸ הנה כבר ידעת כי פסוק זה לא נאמר רק באצילות כי בבריאה יכול לאתערבא תמן קליפין. והענין כי אסתר היא נקודת מלכות דאצילות המסתתרת בראש הבריאה בסוד לכי ומעטי את עצמך לכן נק' אסתר לשון כי אתה אל מסתתר. מצאתי כתוב קליפה באצילות אינה מושגת כלל ובבריאה היא כנגדה וביצירה היא דבוקה ובעשיה היא מעורבת (זהר הרקיע).

⁵⁹⁹⁹ שדברו על א"י הגופנית (יהל אור).

⁶⁰⁰⁰ ר"ל נשמתא (יהל אור).

<p>ואורייתא דאתבריאית (נ"א דאתייהיבת) אתברו לוחין דילה דאינון משולים לבתולים וקב"ה והדרו יהיב לון לישראל [לנפרא] לה אורייתא דבע"פ אתקריאת הלכה למשה מסיני וחתן דידה תבר בתולים דילה ומאן דאפיק שום ביש עלה דיימא דהא ההיא אורייתא לאו איהי דא דהא לוחין דילה אתברו קב"ה יימא ליה דאיהו אבי הנערה בת דאיהו בתיבת בראשית איהי ברתא דמלכא קב"ה אמר (דברים כב יז) ופרשו השמלה ואתפתחת יריעה מס"ת [ויחזון דאתמר] (ביה ואתמר) ביה (שמות לד א) פסל לך שני לוחות אבנים כראשונים וכתבתי על הלוחות את הדברים אשר היו על</p>	<p>והתורה שנבראה (שנתנה), נשברו לוחותיה שמשולים לבתולים, והקדוש ברוך הוא חזר ונתן אותם לישראל לשמור אותה. תורה שבעל פה נקראת הלכה למשה מסיני, והחתן שלה שבר את בתוליה. ומי שמוציא עליה שם רע שיאמר שהתורה היא איננה זו, שהרי לוחותיה נשברו, הקדוש ברוך הוא שהוא "אבי הנערה" יאמר לו, בת שהיא בתיבת "בראשית" היא בת המלך, הקדוש ברוך הוא אומר "ופרשו השמלה", ונפתחת יריעה מספר תורה, ויראו שנאמר בה "פסל לך שני לוחות אבנים כראשונים וכתבתי על הלוחות את הדברים אשר היו על</p>
<p>רעו/ב</p>	<p>הלוחות הראשונים אשר שברת".</p>
<p>הלוחות הראשונים אשר שברת:</p>	<p>הלוחות הראשונים אשר שברת".</p>
<p>מיד קם אליהו וכל מארי מתיבתא ובריכו ליה ואמרו⁶⁰⁰¹ סיני סיני⁶⁰⁰² הכי אתחזייא למשמע מלין דילך ולשתוק אבל ברשותא דקב"ה ושכינתיה אנא בעי למללא מלה לגבך ליקרא דילך א"ל אימא:</p>	<p>מיד קם אליהו וכל בעלי הישיבה וברכו אותו ואמרו, סיני סיני כך ראוי לשמוע דברים שלך ולשתוק, אבל ברשות הקדוש ברוך הוא ושכינתו אני רוצה לדבר דָּבָר אליך לכבודך, אמר לו אמור.</p>
<p>פתח ואמר רעיא מהימנא האי כלה⁶⁰⁰³ דילך קב"ה יהב לה לאברהם לגדלא [לה לגבך] (לך לגבך) ובגין דאיהו נסיר לה אתקריאת ברתיה הה"ד בת היתה לו</p>	<p>פתח ואמר רועה הנאמן, הכלה הזו שלך, נתן אותה הקדוש ברוך הוא לאברהם לגדלה אליך, ומשום שהוא שמר אותה נקראה בתו, זהו שכתוב בת היתה לו לאברהם ובכל שמה, ובה קיים כל התורה כולה ואפילו ערובי תבשילין, זהו שכתוב "וישמור משמרתו וגו'", והוא היה אומן אליה כמו "ויהי אומן את הדסה", והקדוש ברוך הוא ברך אותה בגללה, זהו שכתוב "וה' ברך את אברהם בכל", וגידלה מכל מדות טובות, וגמל עמה חסד, והעלה אותה בגדולה במדת חסד של אברהם, והיה ביתו בגללה פתוח לרווחה לגמול חסד עם כל באי עולם.</p>

⁶⁰⁰¹ ואמרי (דפ"ו).

⁶⁰⁰² הוא רע"מ (בהגר"א על תיקו"ז ד ע"ב).

⁶⁰⁰³ איתא בדרוש תיקון המלכות שעד זמנו של אברהם אבינו ע"ה העלו קדמונים את השכינה כל השבעה רקיעין, ועניינו שנתעלו כל ה' קצוותיה למעלה ונכללו בג"ר שלה והיו אחוזות בראשי נה"י דז"א, וסיום נה"י דהיינו ו' פרקין חג"ת נה"י היו יורדים למטה משיעור קומתה, וכשבא אברהם איש החסד הורידה רקיע אחד והוא החסד שלה שנתפשט, וכן עד שבא משה שאז נתפשטו כל ז' קצוותיה והיתה בעלת י' ספירות. והנה מפני זאת נקראת בחינת בת, לפי שהיתה קטנה. והתחיל אברהם לאמן אותה ולשאת אותה על זרוע ימינו, וז"ש וסליק לה בגדולה, שנתן גדולה תחת ראשה. וגם כי כל העלם נקרא ירידה כנזכר בסוד ירידת מצרים, וכל גילוי נקרא עליה (רמ"ז).

<p>לאברהם ובכל שמה⁶⁰⁰⁴ ובה קיים⁶⁰⁰⁵ כל אורייתא כלה ואפילו עירובי תבשילין הה"ד (בראשית כו ה) וישמור משמרתו וגו' ואיהו הוה לנבה אומן כגון (אסתר ב ז) ויהי אומן את הדסה וקב"ה בריך ל[י]ה בגינה⁶⁰⁰⁶ הה"ד (בראשית כד א) וי"י ברך את אברהם בכל וגדיל ל(י)ה מכל מדות טבין וגמיל לה חסד וסליק לה בגדולה במדת חסד דאברהם והוה ביתיה בגינה פתוח לרוחה למגמל חסד עם כל באי העולם⁶⁰⁰⁷:</p>	
<p>ובגין דאיהו גמיל חסד עמה [כד] בנוי</p>	<p>ומשום שהוא גמל עמה חסד, כשבני</p>

⁶⁰⁰⁴ שהרי ה' מדות גתנ"ה הם בסוד כ"ל. ועכשיו היתה מתחלת להתפשט במה שהוא כ"ל. ומה גם דחסד אקרי (תהלים מב, ט) יומם, דכליל כולהו יומי. וזהו בכל, פי' שמתפשט בכל, ושצריך שכל שפע הבא לעולמות התחתונים אינו בא אלא בצוות החסד שלה, ולכן חסדה נקרא בכל. ומה שנזכר למטה שיש שם ב"ן בחסד, נראה שגם שם ב"ן גי' ע"ב אם תמנה הד' ההין בצורת ד"ו. ועוד שגם שם ב"ן שהוא גי' בכ"ל ה"ס החסד דאתגלי בפום אמה, כמ"ש בסה"כ בדרוש אכילה ושתיה בסוד (שמות כ, ה) אל קנא. ואמנם אברהם היה מתגבר בכל כחו להחזיק אותו התפשטות של הגדולה שלה, בין בקיימו כל התורה, שיסודה מאבא, שורש החסדים, ובין במעשיו במעשי החסד עם כל באי עולם. ועוד הפליא להמשיך עליה אור י"ג מדות ששרשם מ"ג חיוורתי דהיינו י"ב ווין של ג' ע"ב שבחסד עילאה כנודע מיחוד היודין והווין, וי"ב ווין הוא בגי' חס"ד. ולכן ג' השמות ו"ה"ו א"נ"י ו"ה"ו ר"ת וא"ו, י"ג. וענין סוד שלהם הוא כי ו"ה"ו הראשון הוא השם הראשון, ושם א"נ"י הוא שם ל"ו שהוא חצי ע"ב, ושם ו"ה"ו האחרון הוא שם מ"ח שהם שני שלישים ע"ב. הרי שבשלתם נרמז ראשו וחציו ושלישו, ולכן אמר שבהם נכללים ע"ב שמות, וא' היתירה שבוא"ו ה"ס מזלא י"ג הכולל כולם כנודע שסודו אה"ה, וזה סוד הא'. באופן שבהיות הנוק' בתכלית הקטנות גדל כחו של אברהם אבינו ע"ה להרקייע רקייע חסדה בכח מעשיו וכוונותיו, והמשיך אור חסד העליון. וזה נשלם אחר שגבר חסדו בעקידת יצחק, ואז היה בן קל"ז שנה שהוא גימ' וא"ו אל"ף וא"ו, בסוד ג' שמות הנ"ל הכוללים שם ע"ב, ואז נאמר ו"ה' ברך את אברהם בכל, שהיה (בראשית כד, א) זקן בא בימים, העליונים, שסודם מחסד ולמטה, והבן שאז נאמר בתורה שאברהם ישב (שם כג, ב) בקרית ארבע, שסודו יחוד ד' שמות הו"ה אה"ה הו"ה אדנ"י שה"ס שם אידההנוה"י, שה"ס הארת י"ג תיקונים על הנוק' כנזכר בדרוש מקורא דג' שמהן בשער אריך פ"ה. ולכן לא היה אדם שקראו אדון להקב"ה עד שבא אברהם, שהרי עד זמנו היתה הולכת ונסתרת והוא התחיל להמשיכה. וזה סוד (יחזקאל לג, כד) אחד היה אברהם, שגדל כחו לירש את הארץ בהיותה רק ברקייע אחד, ובכח י"ג תיקונים אשר המשך דאינון אח"ד. ולכן בהיות ישראל במצרים שאז היה ענין הקטנות, האיר משה שזיו פניו כשל אברהם שסודו מאבא. והיה גם הוא כ"ג [כהן גדול] (נ"א ג"כ) כאברהם, ושם מ"ה כולו סגול גי' מש"ה, והוא הוציא את ישראל ממצרים, הם החסדים שהיו נעלמים בדעת ז"א. ובקריעת הים הוזכר שם ע"ב דאברהם, וקרע הים בהמשכת אור הוא"ו הנ"ל וכמ"ש בפרשת בשלח (שמות יד, טו) מה תצעק אלי, בעתיקא תליא, שאז ה"ס הקטנות, והוצרך להמשיך אור עתיקא כמו שעשה אברהם. וענין ו"ו וא' האמורים כאן ה"ס תרי מזלי שנזדווגו, וכח מזל (שם לד, ז) נצר חסד, קרע הים, ובכח מזל (שם) ונקה, שסודו א' דהיינו אה"ה שבכחו במילוי יודין כמנין ונקה אז נשלם [תיקון] נוצר חסד לאלפים, דאינון ג' אלפין דג' שמות של שורש הדינין שהושלכו למצולות וטבעו הסיגים שלא יש להם אחיזה בא' הוא אח"ד, והיו ישראל נקיים ועברו ביבשה בתוך המצולות, וזהו הנלע"ד בכללות הענין ועוד אפרשנו בפרטות (רמ"ז).

⁶⁰⁰⁵ מפני שחסד כליל כולהו יומי, וכמו שבתר"ג מצוות נתקנים ז"ן בכללם, כך אברהם קיים כולם בבחינה הכוללת שנכללים במדה זו כל המדות, וכיון בזה לגדלה ככל האפשר (נ"א בכל האופנים). ואפילו עירובי תבשילין, נראה לי דאיתא בסה"כ בענין היתר אוכל נפש ביום טוב ולא בשבת, הוא מפני שביום טוב לא יש עליה גמורה לכל העולמות ויש קצת אחיזה לחיצונים ביצירה ועשייה, ולכן אם יעשו מלאכה יתירה ביום טוב, שאין שייכות בה ליום טוב שאינו נאכל בו ביום, נמצאת מרבה כח לחיצונים יותר מדאי, לכן עושים עירוב, שהוא עירוב והמשכה באותה הכנה מקדושת שבת על יום טוב, כדי שכל מה שיבשלו מיום טוב לשבת לא תהיה ממנה הנאה לחיצונים (רמ"ז).

⁶⁰⁰⁶ בגינה כו'. צ"ל בגינה. ור"ל דבית הוא שכינה, והוי פתוח כו' במדת החסד, דסליק לה בגדולה כנ"ל (יהל אור).
⁶⁰⁰⁷ עולם (דפ"ו).

<p>דאברהם הוּ ממושכנים בכמה חובין במצרים אמר קב"ה לך רעיא מהימנא זיל ונמיל טיבו למאן דגמיל ליה עמך דדא כלה דילך יהיבת לה (ו)ליה לגדלא לה⁶⁰⁰⁸ במדות טבין [ואיהו גדיל] [ואיהי גדיל] לה בתליסר מכילן דרחמי דרמ[ני]זין בתלת תיבין וה"ו אנ"י וה"ו דאינון וא"ו דכליל בהון ע"ב שמהן כמנין חסד דבהון הוה אתגבר אברהם על ע"ב אומין ובכלה דילך הוה ליה סגולה בע"ב שמהן והוה נצה לכל אומה ולישן:</p>	<p>אברהם היו ממושכנים בכמה חטאים במצרים, אמר הקדוש ברוך הוא לך רועה הנאמן, לך וגמול טובות למי שגמל עמך, שהרי הכלה שלך נתתי לו אותה לגדלה במדות טובות, והוא גידלה בשלש עשרה מדות הרחמים שרמוזות בשלש תבות וה"ו אנ"י וה"ו, שהן וא"ו, שכלולים בהם שבעים ושנים שמות כמנין חסד, שבהם היה מתגבר אברהם על שבעים ושנים אומות, ובכלה שלך היה לו סגולה בשבעים ושנים שמות, והיה מנצח כל אומה ולשון. ומשום זה, "מוליך לימין משה זרוע תפארתו".</p>
<p>ובגין דא (ישעיה סג יב) מוליך לימין משה זרוע תפארתו⁶⁰⁰⁹ ובוקע מים דימא קרעת ליה קדם בנוי בתריסר קרעין בחושבן ו"ו ובזכות א' (ס"א ובגינה) עברתו (עברת) ימא יבשתא ובה טובעו מצרים דלא מהימנין בוא"ו דאיהו אחד ולזמנא דאתין (מיכה ז טו) כימי צאתך מארץ מצרים ואראנו נפלאות ויתקיים בישראל (אראנו נפלאות) זרעא דאברהם ובך יתקיים (דאנת) מוליך לימין משה זרוע תפארתו (זרעא⁶⁰¹⁰ דאברהם) ובוקע מים דאורייתא קדמהון למהוי לך שם עולם⁶⁰¹¹ ותמן [תרויח] (תנוח) כלה דילך:</p>	<p>ו"בוקע מים", שקרעת לו את הים לפני בניו לשנים עשר קרעים, בחשבון ו"ו, ובזכות א' (ובגללה) עשית את הים ליבשה, ובה טובעו המצרים שלא מאמינים בוא"ו שהוא אחד. ולעתיד לבא "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", יתקיים בישראל זרעו של אברהם, ובך יתקיים (שאתה) "מוליך לימין משה זרוע תפארתו", (זרע אברהם) ו"בוקע מים" של התורה לפניהם, להיות לך שם עולם, ושם תרויח את הכלה שלך.</p>
<p>ובגין דבת דא אתיהיבת לישראל דאיהי הלכה דילך מסטרא דשמאלא הלכה⁶⁰¹² למשה מסיני דהא מסטרא דימינא ה' הלכה דילך מסטרא דשמא דאברהם י' דיצחק וכלא ה"י מן אלהים ואנת וא"ו מלא דילה שלימות דילה כוס מלא בקדמיתא⁶⁰¹³ כ"ס י"ה ולבסוף כוס מלא ברכת י"י (דברים לג כג):</p>	<p>ומשום שבת זו נתנה לישראל, שהיא הלכה שלך מצד השמאל, הלכה למשה מסיני, שהרי מצד הימין ה' הלכה שלך, מצד השם של אברהם, י' של יצחק, והכל ה"י מאלהים, ואתה וא"ו מלא שלה, שלמות שלה, כוס מלא בתחלה, כ"ס י"ה, ולבסוף כוס "מלא ברכת ה'".</p>

⁶⁰⁰⁸ נראה דהיינו בסוד הפנימיות שלה, כי החיצוניות שהוא לחיות העולמות ודאי שלא חסר ממנה כל קומתה, דאי לא תימא הכי איך היה נמשך השפע לעולם שצריך לבוא דרך בה. דאיהו נטיר לה, פי' שאמת הוא שקודם לזמנו היו צדיקים אחרים כשם ועבר, שגם הם עשו יחודים למעלה, אבל היה לפי שעה לא בקיום העולם, אבל יחוד אברהם היה קיים, כי גדול כחו לשמרה תמיד שלא תחזור אותה הבחינה של חסד להבטל, לכן נקראת בתו, שגדולו אותה גרם לה שתנשא למשה, להיות שהוא שמר אותה שלא יתאחזו בה החיצונים (רמ"ז).

⁶⁰⁰⁹ ימין של ת"ת (יהל אור).

⁶⁰¹⁰ זרע (דפ"ו).

⁶⁰¹¹ מל'. וז"ש תמן תרויח כו' (יהל אור).

⁶⁰¹² כמו שמפרש והולך דה' מן אברהם, ויר"ד דיצחק, הוא ה"י מן אלהים, והוא ה' דהלכה, והוא מסט' דשמאלא, ה' על יר"ד, ה' דאלהים (יהל אור).

⁶⁰¹³ מסט' דאברהם ויצחק הוי כ"ס י"ה כנ"ל, ועכשיו נעשית כוס מסט' דמשה, דרגא דעד"א, וזהו כוס מלא בוא"ו, וכוס בגי' אלהים מסט' דשמאלא, וזהו ברכת ה' בבינה, וזהו שאמר לעיל מסטרא דשמאלא כו' (יהל אור).

<p>ובגין דאתייהיבת לישראל על ידך דאינון מסטרא דעמודא דאמצעייתא אית לגלאה⁶⁰¹⁴ אמאי אתייהיבת לון דהא ודאי אברהם הא אתמר אמאי אתייהיבת ליה ואנת גמילת חסד עם בנוי כגוונא דגמיל הוא [עמך] ליצחק יתב לה⁶⁰¹⁵ קב"ה ליה [ולזרעיה] [ולזרעא] לנטרא ונ"א לעטראו לה [מאילנא] [דאילנא] דטוב ורע ועבדו ל(י)ה כמה גדרין וחתכו לה כמה לבושיין דאינון לבושי דהבא⁶⁰¹⁶ בכמה פסקות והווי חולקין ומקשיין עליהו על אלין פסקות לתקנא לה בכמה פרוקין לקשט לה בכמה [מיני] קשוטין לשבתות וי"ט למהוי מקשטא לגבך בזמנא דתיתי לגבה בפורקנא בתרייתא דאתמר [בה] [קהלת א ט] מ"ה ש"היה ה"וא⁶⁰¹⁷ וחסר כאן:</p>	<p>ומשום שנתנה לישראל על ידך, שהם מצד העמוד האמצעי, יש לגלות למה נתנה להם, שהרי ודאי אברהם הרי נאמר למה נתנה לו, ואתה גמלת חסד עם בניו כדוגמא שהוא גמל לך. ליצחק נתן הקדוש ברוך הוא לו ולזרעו לשמור (לעטר) אותה מעץ טוב ורע, ועשו לה כמה גדרים, וחתכו לה כמה לבושים שהם לבושי זהב בכמה פסקות, והיו חולקים ומקשים עליהם על הפסקות הללו, לתקנה בכמה פרוקים, לקשט אותה בכמה מיני קשוטים לשבתות וימים טובים, להיות מקושטת אליך, בזמן שתבא אליה בגאולה האחרונה, שנאמר בה "מ'ה ש'היה ה'וא".</p>
<p>[ו] בגין דאינון גרמו לך ועבדו עמך טבין אנת סבילת⁶⁰¹⁸ בגינייהו כמה מכתשין בגין דלא יתקטיל משיח בן יוסף⁶⁰¹⁹ דאתמר ביה [יחזקאל א י] ופני שור מהשמאל מזרעא דיוסף דאתמר ביה [דברים לג יז] בכור שורו הדר לו ובגין דלא יתחלל הוא זרעיה בין עכו"ם [דב] חוביה דירבעם דעבד ע"ז הוה הוא לאתחללא בעכו"ם [הוא] זרעיה [הוא] בגין דירבעם בן נבט מזרעיה איהו ובגיניה אתמר [בך] [ישעיה נג ה] והוא מחולל מפשעינו [וגו] ובחבורתו נרפא לנו:</p>	<p>ומשום שהם גרמו לך ועשו עמך טובות, אתה סבלת בגללם כמה מכות כדי שלא יהרג משיח בן יוסף, שנאמר בו "ופני שור מהשמאל", מזרע יוסף, שנאמר בו "בכור שורו הדר לו", וכדי שלא יתחלל הוא וזרעו בין עובדי כוכבים ומזלות בחטא של ירבעם שעשה עבודה זרה, היה הוא להתחלל בעובדי כוכבים ומזלות הוא וזרעו, משום שירבעם בן נבט הוא מזרעו, ובגללו נאמר בך "והוא מחולל מפשעינו וגו' ובחבורתו נרפא לנו".</p>
<p>וישראל בגין דאינון כלילין ימינא ושמאלא תמן ה"י [דילך בשלימו הוה] [הוא] אית לך לאתיחדא עמה בינייהו ובגין דאתמר בך [דברים כב יט] כי הוציא שם רע על בתולת ישראל אתמר בך [דברים כב יט] ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה כל ימיו בגלותא לא יכיל למפרש ליה מנה כל יומיו:</p>	<p>וישראל משום שהם כלולים ימין ושמאל, שם ה"י שלך היתה בשלמות, יש לך להתייחד עמה ביניהם, ומשום שבך נאמר "כי הוציא שם רע על בתולת ישראל", נאמר בך "ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה כל ימיו" בגלות, לא יכול להפריש אותו ממנה כל ימיו.</p>

⁶⁰¹⁴ כמו שמפרש והולך דאינון מסטרא דאברהם ויצחק ה"י, והוא וא"ו מתייחד עמה, כלה דיליה (יהל אור).

⁶⁰¹⁵ ליה [דפ"ו].

⁶⁰¹⁶ מסט' דשמאלא ולכן שם המחלוקת לש"ש. וז"ש והוי חולקין כו' (יהל אור).

⁶⁰¹⁷ ר"ת משה. ור"ל גואל הראשון הוא גואל אחרון (יהל אור).

⁶⁰¹⁸ בגלותא, הת"ח כידוע (יהל אור).

⁶⁰¹⁹ טעם למיתת משיח בן יוסף ולא משיח בן דוד וגם בזה יתבאר ענין שינוי שנמצא במאמרי ס' הזוהר כי מהם נראה ששני המשיחים הם במלכות וממקצתם נראה ששניהם ביסוד והענין הוא כי שניהם הם ביסוד אלא ששני בן דוד הוא ביסוד לאה ומשיח בן יוסף הוא ביסוד רחל ובה צדקו כולם כי שניהם ביסוד ושניהם במלכות ולפי שרחל נאמר בה רגליה יורדות מות שהקליפות נאחזות בה לכן נהרג בן יוסף מה שאין כן בלאה שאינה במקום המיתה (שער מאמרי רשב"י). ועי' לעיל קנג ע"ב (הקדור"ש פט ע"א).

801 | Page

<p>ואיך הוא שם רע דאפיקת עלה [אלא] בתר דאתייהיבת איהי לישראל כל מאן דאפיק שום ביש על ישראל כאילו אפיק עלה ושום ביש [הוא] והוה דאמרת לקב"ה (שמות לב יא) למה יי' יחרה אפך בעמך וקב"ה אמר וכי אנת אפיק שום ביש על ישראל דעבדו ית עגל (שם ז) לך רד כי שחת עמך ערב רב ודאי דאנת גיירת לון עבדו ית עגלא ובנין דא כי הוציא שם רע על בתולת ישראל ולו תהיה לאשה (דברים כב יט):</p>	<p>ואיך הוא שם רע שהוצאת עליה, אלא אחר שהיא נתנה לישראל, כל מי שמוציא שם רע על ישראל כאלו הוציא עליה. והשם רע היה שאמרת לקדוש ברוך הוא "למה ה' יחרה אפך בעמך", והקדוש ברוך הוא אמר, וכי אתה הוצאת שם רע על ישראל שעשו את העגל, "לך רד כי שחת עמך", ודאי ערב רב שאתה גיירת אותם עשו את העגל, ומשום זה "כי הוציא שם רע על בתולת ישראל, ולו תהיה לאשה".</p>
<p>קם רעיא מהימנא נשיק ליה באנפוי ועל עיניו ובריך ליה [ו]אמר ליה תהא מברך מפומא דקב"ה ושכינתיה בכל מדה ומדה דיליה ובעשר ספירן דיליה ובכל שמהן דיליה ובכל מארי מתיבתאן ו(ב)כל מלאכין ו(ו)ענו כלוהו ואמרו אמן וקב"ה ושכינתיה הודו ובברכתיהו (כברכתו) אליהו קום אפתח פומך בפקודין עמי דאנת הוא עוזר ודילי מכל</p>	<p>קם הרועה הנאמן, נשק לו בפניו ועל עיניו, וברך אותו ואמר לו, תהיה מבורך מפי הקדוש ברוך הוא ושכינתו בכל מדה ומדה שלו, ובעשר הספירות שלו, ובכל השמות שלו, ובכל בעלי הישיבות, ובכל המלאכים. וענו כולם ואמרו אמן, והקדוש ברוך הוא ושכינתו הודו בברכתו. אליהו, קום פתח פ'ך במצוות עמי שאתה הוא עוזר שלי מכל</p>
<p>רעזא</p>	
<p>סטרא דהא עלך אתמר בקדמיתא (במדבר כה יא) פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן (ד)בן אהרן ודאי בן אח דילי הוא (משלי יז יז) וואח לצרה יולד⁶⁰²⁰:</p>	<p>צד, שהרי עליך נאמר בתחלה "פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן", "בן אהרן", ודאי בן אח שלי הוא "ואח לצרה יולד".</p>
<p>כי ימצא איש נערה בתולה אשר לא אורשה וגו' (דברים כב כח) פקודא דא לדון במפתה⁶⁰²¹ חמשים כסף הה"ד כי ימצא איש נערה בתולה אשר לא אורשה אלין ישראל⁶⁰²² מסטרא דשכינתא אתקריאו בת ותפשה ושכב עמה ונמצאו ונתן לאבי הנערה חמשים כסף ולו תהיה לאשה לא</p>	<p>"כי ימצא איש נערה בתולה אשר לא ארשה וגו'". מצוה זו לדון במפתה חמשים כסף זהו שכתוב "כי ימצא איש נערה בתולה אשר לא אורשה", אלו ישראל, מצד השכינה נקראו בת. "ותפשה ושכב עמה ונמצאו, ונתן לאבי הנערה חמשים כסף ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה כל ימיו". רבותינו וכל</p>

⁶⁰²⁰ נשא כקד ע"א פקודא לדון בדיני סוטה [דרך אמת].

⁶⁰²¹ נראה שכוונתו לפי הפשט לתרץ למה נאמר אשר לא אורשה, שהיה די שיאמר נערה בתולה, שממה שנזכר לעיל דין המאורסה שהיא בסקילה יהיה פשוט כאן שאינה ארוסה שהרי עונשו ממון, לכן אמר שכוונת ייתור זה הוא ללמד למפתה דכתוב בו (שמות כב, טו) מהר ימהרנה וגו', שהוא חמשים כסף, וכדאמר בפסוק. אי נמי דילפינן ליה מגזירה שוה, דכתיב התם והכא אשר לא אורשה לגזרה שוה. וז"ש הה"ד כי ימצא וגו', כלומר בזה ניחא מ"ש אשר לא אורשה ללמד למפתה. וכוונת הצעה זו דנראה קשה שהרי עיקר הפסוק הוא לאנוסה, אלא שרוצה לדרוש מאי דלקמן בדרך אחר, שמדבר דוקא בפיתוי, כמ"ש (הושע ב, טז) הנה אנכי, ולכן אמר שפסוק זה מדבר גם כן במפתה (רמ"ז).

⁶⁰²² נראה שמכוין ליתן טעם למה יתן הקנס לאביה ולא יהיה שלה, ואמר שהטעם הוא מפני שהאב הוא הנקלה. והענין הוא דידוע דאבא יסד ברתא, ושם י"ה הוא בחכמה, וי' פעמים ה' הוא נ' כסף. ונודע סוד ב"ת שהוא ה' פעמים י"ה אדנ"י עם ב' הכוללים, כי היא מדילה, ונקראת נערה ה' פעמים אדנ"י, ואבא ה' פעמים י"ה, שכן מאיר בה בה' מקומות תנה"ם דז"א, וה"ס ב"ת כאמור. וענינו שנבחנת כבת שיש לה אב, ולכן פיוסו בשמו י"ה נ' כסף. אמנם פיוס שלה ולו תהיה לאשה וגו' (רמ"ז).

<p>יוכל לשלחה כל ימיו (שם יט) (ו)רבנן וכל מארי מתיבתא⁶⁰²³ איש אלין ישראל מסטרא דקב"ה ותפשה⁶⁰²⁴ בקשורא דתפלין ותפשה בכנפי מצוה אשר לא אורשה בת יחידה [דא] נשמה ושכב עמה בצלותא דשכיבא בהשכיבנו ונתן לאבי הנערה חמשים כסף כ"ה אתון דיהודא:</p>	<p>בעלי הישיבה, "איש", אלה ישראל, מצד הקדוש ברוך הוא. "ותפשה" בקשר של תפלין, "ותפשה" בכנפי מצוה. "אשר לא אורשה", בת יחידה זו הנשמה. "ושכב עמה" בתפלת שכיבה בהשכיבנו. "ונתן לאבי הנערה חמשים כסף", כ"ה אותיות היחוד.</p>
<p>קום רעיא מהימנא דודאי מאן דאשתדל בהלכה שלא לשמה ורווח הלכה ודאי בתפיסה⁶⁰²⁵ [איהי לגביה] (איהו לגבה) ועם כל דא אוקמוה לעולם יעסוק אדם בתורה אפילו שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה והאי הלכה מסטרא דנער טוב דאתפרש מאילנא דטוב ורע דאיהו איסור והיתר טומאה וטהרה כשר ופסול ועל שם נער אתקריאת איהי נערה דעתיד לקיים בה (איוב לח יג) וינערו רשעים ממנה דאינון איסור טמא ופסול סמאל ומשרייתיה:</p>	<p>קום רועה נאמן, שודאי מי שעסק בהלכה שלא לשמה והרויח הלכה, ודאי היא בתפיסה אצלו, ועם כל זה פרשוה, לעולם יעסוק אדם בתורה אפילו שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה. והלכה זו מצד של נער טוב שנפרד מעץ של טוב ורע, שהוא אסור והיתר, טומאה וטהרה, כשר ופסול. ועל שם "נער" נקראת היא "נערה", שעתיד להתקיים בה "וינערו רשעים ממנה" שהם איסור טמא ופסול, סמאל ומרכבותיו.</p>
<p>ד"א כי ימצא איש נערה בתולה אלין ישראל דכתיב (הושע יא א) כי נער ישראל ואוהבהו נער מסטר דמטטרוין ואין איש אלא קב"ה שנאמר (שמות טו ג) יי איש</p>	<p>דבר אחר, "כי ימצא איש נערה בתולה", אלו ישראל, שכתוב "כי נער ישראל ואוהבהו", "נער" מצד מטטרוין. ואין "איש" אלא הקדוש ברוך הוא, שנאמר "ה' איש מלחמה".</p>

⁶⁰²³ ירצה זה שאמרנו ה"ס פשט הדבר כאן למטה בעוה"ז, אבל רבנן שהם כל נשמות הצדיקים שהיו תמיד עם רעיא מהימנא אצל רשב"י ע"ה, והם בעולם העליון לומדים התורה בסודות נעלמים וסתרי תורה, הלא הם דורשים סוד זה באופן זה, איש, אלין ישראל וכו'. אי נמי אפשר לומר שרעיא מהימנא מעורר לרבנן ומארי מתיבתא שבינו אותו הסוד, והראשון עיקר מדקאמר בתר הכי קום רעיא מהימנא, דמשמע דעד השתא לא מדבר הוא. האמנם יש לדקדק במאמר זה כי מסמיך אחר איש, ותפסה, ואחר כך מזכיר אשר לא אורסה. ועוד שמפרש ושכב על השכיבנו, ואחר כך מפרש ייחוד קריאת שמע, כ"ה כ"ה. ונלע"ד שעד עתה פירש הפסוק בסוד פשוטו ונתן טעם לקנס חמשים כסף, מפני שסתם עם ישראל בכללו נקרא בת מצד השכינה וכאמור, אבל עכשיו ר"ל בסדר עומק הסוד שהוא על תיקונו של עולם, כי אין למעלה במתיבתא דקב"ה [שהיא בבריאה, ששם גן עדן העליון ושם הנשמות], לא איסור ולא דבר רע כאונס ופיתוי וזולתם. והנה כבר הקדים שישראל נקראים בת מצד השכינה, ושמרהו למה שיבוא. ועתה הוסיף איש אלין ישראל, שגם יש להם בחינת איש להשפיע ולתקן השכינה, אבל בכאן לא נקראים אדם שה"ס הגדלות דזעיר, דהשתא לא קיימינן במדרגה זו אלא במדרגת איש שה"ס היניקה דהיינו ה"ק, והיא מדרגת עולמות ב"ע שכולם במדרגת ז' היכלות, ובהם ג' שמות אל ש"ד"י אל הו"ה ואל א'דנ"י שהם ר"ת א"י"ש ממטה למעלה. והנה כל ענין זה מפורש בכללות תיקון השכינה, כי ידוע הוא שהיא יורדת לעולמות התחתונים ולהיות לעזר לבניה בדבר הביורורים, כי שלה הם והיא חוזרת על אבידתה, וכביכול הוא האיש אובד חוץ ממקומו, ועל זה נאמר כי ימצא איש, זה ישראל, נערה בתולה, היא השכינה שסוגרת פתחה ברדתה למטה לבל יהנה זר מאור הקדושה (רמ"ז).

⁶⁰²⁴ מה יעשה זה האיש, ותפשה, בקשורא דתפלין, מתחיל מהתיקונים הנעשים לה בבוקר שהם הראשון ענין התפלין, שידוע שבזכות הזריזים לקום אחר חצות ולומדים בתורה נותנים כח לכתר שלה, שבעלות השחר תעלה לאצילות ותתקשר בזרוע בעלה בסוד תפלין של יד, ובסוד (שיה"ש ח, ו) כחותם על זרועך. ועכשיו בתפלין של ראש שהיא מאליה על זעיר בסוד (שם) כי עזה כמות אהבה. אבל עיקר הדבר הוא בקישורא דתפלין שהוא תפילה של יד שנקשרת בזרועו, ויש שם ז' כריכות שה"ס אור מקיף, ושמשם יורד האור לז' היכלותיה שבבריאה, ומעתה מתחלת היא להתקן ולהיות דבוקה בבעלה ומוקפת אור מקיף. וגם יש לה בחינת הקידושין, שה"ס אותן הכריכות שבאצבע שהן הן אור מקיף לה לעצמה וכנזכר בשער התפלין, ובמצת שימורים, עיי"ש (רמ"ז).

⁶⁰²⁵ בתפוסה (דפ"ק), בתפישה (דפ"ו).

<p>מלחמה כי ימצא איש נערה בתולה בתולת ישראל [דאתמר בה (עמוס ה ב) נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל] (הושע ב טז) הנה אנכי מפתיה⁶⁰²⁶ והולכתיה המדברה⁶⁰²⁷ ולבתר אפתח לון חמשין תרעין דחירו [דאינון] (דחדוה) חמשין תרעין דרחמי מסטרא דאברהם אבוהון והאי איהו (דברים כב כט) ונתן⁶⁰²⁸ לאבי הנערה חמשיים כסף וכסף מדרגא דחסד דרגא דאברהם:</p>	<p>"כי ימצא איש נערה בתולה", בתולת ישראל, שנאמר בה "נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל", "הנה אנכי מפתיה והולכתיה המדבר", ואחר כך פתח להם חמשיים שערי חרות שהם חמשיים שערי רחמים מצד אברהם אביהם, וזהו "ונתן [האיש השכב עמה] לאבי הנערה חמשיים כסף", ו"כסף" מדרגת החסד דרגת אברהם.</p>
<p>דבמפקנו דמצרים חמשיין תרעין [דחירו אפתח] (דחדוה אתפתח) לון מסטרא דדינא דשמאלא דאיהו אדני דתמן דין⁶⁰²⁹ אנכי קדם דינא (בראשית טו יד) דין⁶⁰³⁰ אנכי [ו]לבתר נפקו אבל כפורקנא בתרייתא (ישעיה נד ז) וברחמים גדולים מסטרא דאברהם וגאולה דרגא דאברהם [דבינה] (מבינה) תמן איהי יד הגדולה⁶⁰³¹ תמן איהי נ' כסף ולבתר לא יוכל לשלחה ובגלותא כל ימיו [בגלותא] בגין דלו תהיה לאשה כמה דאתמר (הושע ב כא) וארשתיך לי לעולם וקרא אחרינא⁶⁰³² (ישעיה נד ה) כי בועליך עושיך יי' צבאות שמו (שם סב ד) לא יאמר לך עוד עזובה דאע"ג דשכינתא⁶⁰³⁴ איהי בגלותא קב"ה לא זו מנה:</p>	<p>שביציאת מצרים פתח להם חמשיים שערי חרות מצד דין השמאל שהוא אדני, ששם "דן אנכי", קודם דין, "דן אנכי", ואחר כך יצאו, אבל בגאולה האחרונה "וברחמים גדולים", מצד אברהם, וגאולה דרגה של אברהם, שבינה שם, היא היד הגדולה, שם היא נ' כסף, ואחר כך "לא יוכל לשלחה" בגלות "כל ימיו", משום ש"לו תהיה לאשה", כמו שנאמר "וארשתיך לי לעולם", וכתוב אחר "כי בועליך עושיך ה' צבאות שמו", "לא יאמר לך עוד עזובה", שאף על גב ששכינה בגלות הקדוש ברוך הוא לא אז ממנה.</p>
<p>פקודא בתר דא לישא אנוסתו דודאי אנוסה אית מתרין סטריין אנוסה ברחימו דיליה לגבה ואיהי לא רחימת ליה ואית אנוסה דרחימת איהי ליה ורחילת לאזדווגא עמיה בלא קדושין וברכה ואיהי לא בעאת⁶⁰³⁵ אם היא הדיוטא⁶⁰³⁶ לגביה ולו תהיה לאשה:</p>	<p>מצוה אחר זו, לישא אנוסתו, שודאי אנוסה יש משני צדדים, אנוסה באהבתו אליה והיא לא אוהבת אותו, ויש אנוסה שהיא אוהבת אותו ופוחדת להזדווג עמו בלי קדושין וברכה, והיא לא רוצה אם היא הדיוטית כלפיו "ולו תהיה לאשה".</p>

⁶⁰²⁶ דגם מפותה נותן לה חמשיים שקלים (יהל אור).

⁶⁰²⁷ המדבר (דפ"ו).

⁶⁰²⁸ ור"ל לאבי הנערה, אברהם, בת היה לאברהם כו', דפתח נ' תרעין דבינה לה ומשם לישראל (יהל אור).

⁶⁰²⁹ ר"ל בשם אדני אותיות אמצעיות דן, וזהו דן אנכי, אני דאדני, כ' דכתר, בינה נר"ן תרעין (יהל אור).

⁶⁰³⁰ קדם דינא דא. צ"ל דן. ר"ל קודם דן ואח"כ יפקון (יהל אור).

⁶⁰³¹ ר"ל זהו וברחמים גדולים (יהל אור).

⁶⁰³² ר"ל ג"כ ראייה שהוא ית' בעלינו (יהל אור).

⁶⁰³³ ר"ל סיפא דקרא ולא כו' בעולה (יהל אור).

⁶⁰³⁴ ר"ל דעכשיו היא ארוסה כמ"ש ברע"מ לקמן דעדיין היא ארוסה לגבך רע"מ, דהוא בדרגא דעד"א, כמ"ש (סנהדרין נט ע"א) תורה צוה לנו משה מורשה א"ת מורשה אלא מאורסה. ולע"ל תנשא ותהא בעולה (יהל אור).

⁶⁰³⁵ בלא קדושין (יהל אור).

⁶⁰³⁶ כמ"ש (כתובות לט ע"א) שותה בעציו. משא"כ אם היא אינה רוצה כגון ראשון (יהל אור).

804 | Page

<p>בסתרי תורה אית לן להמשיל משל נשמתא אית דאיהי מטרוניתא ונשמתא אית דאיהי אמה [כגון] (שמות כא ז) וכי ימכור איש את בתו לאמה ונשמתא אית דאיהי שפחה הדיוט⁶⁰³⁷ דב"נ אוף הכי אית⁶⁰³⁸ דאיהו עבד שפחה לגבי נשמתא ולזמנין נשמתא⁶⁰³⁹ אזלא ברזא דגלגולא הה"ד (בראשית ח ט) ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה ויצר הרע רדיף אבתרהא לאעלא בגופא דאיהו שפחה לגבי [דיצר הרע איהו] (יצר הרע אית) שד יהודי ונשמתא י' אמה העבריה ובה ההוא שד אתהדר שדי דנטיר לה בההיא⁶⁰⁴⁰ נשמתא ותב בה בתיובתא ומברך⁶⁰⁴¹ בה לקב"ה בכל יומא בברוך ומקדש בה לקב"ה בקק"ק ומיחד עמה לקב"ה בק"ש:</p>	<p>בסתרי תורה יש לנו להמשיל משל, יש נשמה שהיא מלכה, ויש נשמה שהיא אמה כמו "וכי ימכור איש את בתו לאמה", ויש נשמה שהיא שפחה פשוטה של האדם. גם כך יש שהוא עבד, שפחה אל הנשמה. ולפעמים הנשמה הולכת בסוד הגלגול, זהו שכתוב "ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה", ויצר הרע רודף אחריה להיכנס בגוף שהיא שפחה, לגבי היצר הרע שהוא שד יהודי, ונשמה י' אמה העבריה, ובה אותו השד חוזר [להיות] שדי ששומר את אותה הנשמה, ושב בה בתשובה, ומברך בה את הקדוש ברוך הוא בכל יום בברוך, ומקדש בה את הקדוש ברוך הוא בקדוש קדוש קדוש, ומיחד עמה את הקדוש ברוך הוא בקריאת שמע.</p>
<p>מה דהוה איהו שד אתהדר מלאך⁶⁰⁴² ידיה מטטרון (רוחא מניה) ואתהדר שדי דהכי סליק מטטרון⁶⁰⁴³ בחושבן [שדי] ומיד יתקיים ביה ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה כל ימיו ואי לא חזר בתיובתא איהי לגביה משתעבדא בחובין דעברת ויתקיים [ביה] (בה) האשה וילדיה תהיה לאדוניה ואתמר בההוא שד בעל חוביה והוא יצא בגפו והאי שד איהו כמטה דמשה דאתהפך ממה לנחש ומנחש למטה הכי האי שד אתהפך משד למלאך וממלאך לשד כפום עובדוי דבר נש ומהכא אשתמודע יוסף [שידא] [שדא] אמאי אתקרי [הכי]:</p>	<p>מה שהיה אותו שד חוזר [להיות] מלאך שלו מטטרון (רוח ממנו) וחוזר [להיות] שדי, שכך עולה מטטרון בחשבון "שדי", ומיד יתקיים בו "ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה כל ימיו". ואם לא חזר בתשובה, היא משתעבדת אליו בחטאים שעשתה, ויתקיים בה "האשה וילדיה תהיה לאדניה", ונאמר באותו שד בעל חובו "והוא יצא בגפו". והשד הזה הוא כמו המטה של משה שהתהפך ממטה לנחש ומנחש למטה, כך השד הזה מתהפך משד למלאך וממלאך לשד, כפי מעשי האדם. ומכאן נודע יוסף השד למה נקרא כך.</p>
<p>וע"ש שדים דאתו מהאי אוקמוה מארי מתניתין דאית מנהון כמלאכי השרת ואינן תלמידי חכמים [ד]ידעין מאי דהוה ומא⁶⁰⁴⁴ דעתיד למהוי ואינן בדיוקנייהו⁶⁰⁴⁵ בארעא אינן מארי פילוסופיא אצטגניני ישראל דידעין מאי דהוה ומאי דעתיד למהוי [מאותות] [דאותות] דחמה וסיהרא לקותא</p>	<p>ועל שם שדים שבאו מזה, פרשוה בעלי המשנה שיש מהם כמו מלאכי השרת והם תלמידי חכמים שיודעים מה שהיה ומה שעתיד להיות, והם בדמויותיהם בארץ, אלו בעלי פילוסופיה, אצטגניני ישראל שיודעים מה שהיה ומה שעתיד להיות מאותות החמה והלבנה, מלקוי שלהם, וכל כוכב</p>

⁶⁰³⁷ הדיוטא (דפ"ו).

⁶⁰³⁸ ר"ל כ"ה בגוף, שאית הדיוט לגבי נשמתא, והן תלין גווינן הנ"ל (יהל אור).

⁶⁰³⁹ זהו שגוף הדיוט לנשמתא (יהל אור).

⁶⁰⁴⁰ לההיא (דפ"ו).

⁶⁰⁴¹ יב"ק (יהל אור).

⁶⁰⁴² דתמן מטה הנהפך מנחש למטה וממטה לנחש כמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁶⁰⁴³ במטטרון (דפ"ו).

⁶⁰⁴⁴ ומה (דפ"ו).

⁶⁰⁴⁵ ר"ל ב"א בדיוקנייהו (יהל אור).

<p>דלהון וכל ככב ומזל ומה [אחזי] (אחדי) בעלמא:</p>	<p>ומזל, ומה הוא מראה בעולם.</p>
<p>ואית מנהון</p>	<p>ויש מהם</p>
<p>רעז/ב</p>	
<p>כבהמה פריץ ורביץ כבהמה דיוקנא דלהון לתתא אינון עמי הארץ ואוקמוה מארי מתניתין דאינון שקץ ובנתיהון שרץ ועל בנתיהון נאמר (דברים כז כא) ארור שוכב עם כל בהמה ואינון שונאים לת"ח מארי משנה דאינון מלאכי השרת ממש⁶⁰⁴⁶ ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין על ב"נ אי יהא כמלאך יי' צבאות תורה יבקשו מפיהו ואי לא לא יבקשו תורה מפיהו:</p>	<p>כמו בהמה, פרים ורבים כבהמה, דמותם למטה הם עמי הארץ, ופרשוה בעלי המשנה שהם שקץ ובנתיהם שרץ, ועל בנתיהם נאמר "ארור שוכב עם כל בהמה", והם שונאים את תלמידי החכמים בעלי המשנה שהם ממש מלאכי השרת, ומשום זה פרשוה בעלי המשנה על אדם, אם יהיה כמו מלאך ה' צבאות תורה יבקשו מפיהו, ואם לא, לא יבקשו תורה מפיהו.</p>
<p>ואית אחרנין⁶⁰⁴⁷ מארי סתרי תורה [מארי מדות] דאינון ירתין נשמתין מסטרא דמלכותא קדישא דאיהי⁶⁰⁴⁸ כלילא מעשר ספירן דמאן דירית לה וזכי לה זכי לעשר ספירן בלא פרודא עשר ולא תשע דאי הוו ירתין למלכותא יהידאה הוו תשע בפרודא מנה בגין דלית תמן פרודא אמר בעל ספר יצירה עשר ולא תשע:</p>	<p>ויש אחרים בעלי סתרי תורה, בעלי מדות, שהם יורשים נשמות מצד המלכות הקדושה, שהיא כלולה מעשר ספירות, שמי שירש אותה וזוכה בה, זוכה לעשר ספירות בלי פירוד, עשר ולא תשע, שאם היו יורשים את המלכות היחידה, היו תשע בפרוד ממנה. משום שאין שם פירוד, אמר בעל ספר יצירה עשר ולא תשע.</p>
<p>ואי תימא דסליקת⁶⁰⁴⁹ לעילא מעשר שמא מפרש יו"ד ה"א וא"ו ה"א [הא עשר] (יו"ד) דמתייחד בה לא⁶⁰⁵⁰ סליק לעילא מעשר ובגין דא י' ולא י"א אבל מאן דמחבר יו"ד דאיהי אות ברית ובשפחה ומטרוניתאן (שפחה דמטרוניתא) כלילא⁶⁰⁵¹ מי' בשד דע"ז סמא"ל אתרן בגיהנם דמאן דירית⁶⁰⁵² בריתא דמלכא מלכות לא זכי לה אלא ברא דמלכא דאתקרי (שמות ד כב) בני בכורי ישראל [ד]מסטרא דא אתקריאו ישראל בגין לקב"ה הה"ד (דברים יד א) בנים אתם ליי' אלהיכם ומלכות דא דאצילות:</p>	<p>ואם תאמר שעולה למעלה מעשר, שם המפורש יו"ד ה"א וא"ו ה"א ה"א ה"א עשר, יו"ד שמתייחד עמה, ולא עולה למעלה מעשר, ומשום זה י' ולא י"א. אבל מי שמחבר יו"ד שהיא אות ברית בשפחה, והמלכה כלולה מי' בשד של עבודה זרה סמא"ל נדון בגיהנם. שמי שירש בת המלך מלכות, לא זוכה בה אלא בן המלך שנקרא "בני בכורי ישראל", שמצד זה נקראו ישראל בנים לקדוש ברוך הוא, זהו שכתוב "בנים אתם לה' אלהיכם", ומלכות זו של אצילות.</p>
<p>וואית לקבלה מלכות דבריאה ואיהי מלכות למלאכים דבריאה ואיהי נערה דמטרוניתא משמשא דיל(י)ה ואיהי דיוקנא</p>	<p>ויש כנגדה מלכות של בריאה, והיא מלכות למלאכים של הבריאה, והיא נערת המלכה משמשת שלה, והיא</p>

⁶⁰⁴⁶ ר"ל אבל השדים אינון רק דומים למ"ה, ובג"ד בלבד (יהל אור).

⁶⁰⁴⁷ דלמעלה מ"ה הן מסט' דמט"ט, עולם המלאכים העוסקים בש"ס כנ"ל (יהל אור).

⁶⁰⁴⁸ דאיהו (דפ"ו).

⁶⁰⁴⁹ ר"ל שיש עוד דרגא שהיא למעלה מעשר, ובה אינה רק עשר, א"כ אינה מתייחדת בכלם. אמר יו"ד שמא מפרש כו' עשר. ר"ל עשר אותיות בשמא מפרש, והוא שם היחוד, והוא ראה שאין יותר מעשר. וז"ש דמתייחד בה לא סליק כו' (יהל אור).

⁶⁰⁵⁰ ולא (דפ"ו).

⁶⁰⁵¹ במט"ט, דשם טו"ר, מט"ט וס"ם. אלא בשדין יהודאין כנ"ל דאתהדר למלאך כנ"ל (יהל אור).

⁶⁰⁵² ר"ל אבל בריתא דמלכא א"א להתחלל כמו שמפרש והולך (יהל אור).

<p>דגבירתא דילה כלולה מי' האי בחובין דישראל יכילת⁶⁰⁵³ לאתחללא בין אומין דעלמא אבל מלכות דאצילות דקב"ה עלה אתמר (ישעיה מב ח) אני יי' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן ותהלתי לפסילים לא יהיב [לה] למאן דמחלל שבתות וימים טובים⁶⁰⁵⁴ אלא למאן דאיהו ברא דמלכא וקיים⁶⁰⁵⁵ אורייתא [ופקודין ברחימו וברחילו] (ברחילו ורחימו) דמאריה ולא על מנת לקבל פרס אלא כבן דאיהו מחויב למעבד צווייה דאבוי דעליה אתמר (שמות כ יב) כבד את אביך ואת אמך את אביך דא קב"ה ואת אמך דא שכינתא ועם כל דא⁶⁰⁵⁶ מאן דמחלל נערה דמלכא אתחשיב ליה כאלו מחלל מטרוניתא דיליה:</p>	<p>דמות המלכה שלה כלולה מי'. זו בחטאי ישראל יכולה להתחלל בין אומות העולם, אבל מלכות של אצילות של הקדוש ברוך הוא עליה נאמר "אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן ותהלתי לפסילים", לא נותן אותה למי שמחלל שבתות וימים טובים, אלא למי שהוא בן המלך, ושומר תורה ומצוות ביראת ואהבת רבונו, ולא על מנת לקבל פרס, אלא כבן שהוא מחייב לעשות צווי אביו, שעליו נאמר "כבד את אביך ואת אמך", "את אביך" זה הקדוש ברוך הוא, "ואת אמך" זו שכינה. ועם כל זה, מי שמחלל נערת המלך, נחשב לו כאלו חלל את המלכה שלו.</p>
<p>ורבנן כל שדין לאו אינון שקולין ולא כל עבדין דשכינתא דכתיב [בה] (ביה) (תהלים קג יט) ומלכותו בכל משלה אית לה כמה נערות [עבריות ושפחות עבריות] ואית לה עבדים ושפחות נכריות בגין דלא ישתכח מלכותא אחרא בעלמא בזמנא דאיהי שלטא ואלין שפחות נכריות מסטרא (נכריות) דסם המות נוקבא דסמאל [ד]שפחה הות למטרוניתא⁶⁰⁵⁷ נוקבא וסמאלו (דסמאל) אל אחר עבד הוה ליה לקב"ה ולותר דעבידו גרמייהו אל[ו]הות וקב"ה עתיד לאעברא⁶⁰⁵⁸ לון מעלמא ולממחי לון⁶⁰⁵⁹:</p>	<p>ורבותינו, כל השדים אינם שקולים, ולא כל העבדים של השכינה שכתוב בה "ומלכותו בכל משלה", יש לה כמה נערות עבריות ושפחות עבריות, ויש לה עבדים ושפחות נכריות, כדי שלא תמצא מלכות אחרת בעולם בזמן שהיא שולטת. והשפחות הנכריות הללו מצד של סם המות, נקבה של סמאל, ששפחה היתה למלכה נקבה, וסמאל אל אחר היה עבד לקדוש ברוך הוא, לאחר שעשו עצמם אלוהות, והקדוש ברוך הוא עתיד להעבירם מהעולם ולמחות אותם.</p>
<p>ואי(ן) תימרון אי בני נשא עבדין לון אלהות ולא ברעותא דלהון אמאי אתענשו אלא כד הוו דור המבול ודור הפלגה ידעי</p>	<p>ואם תאמרו אם בני אדם עושים להם אלוהות ולא ברצונם למה נענשו, אלא כשהיו דור המבול ודור הפלגה יודעים בהם והיו מקטרגים (מקטרים)</p>

⁶⁰⁵³ וע' לעיל בהקד"ת (דף ב' ע"א ד' ע"א י' ע"א) וכן בתיקון ו' (דף כ"ג ע"א ע"ב) וברע"מ תצא
 (רע"ח ע"א ושם רע"ז ב') אמר כי גם המלכות דבריא, הנה בחובין דישראל יכילת לאתחללא בין
 אומין דעלמא, אך מלכות דאצילות עליה נאמר (ישעיה מב ח) אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן
 (דע"ה ח"א עז ע"ד), עי' לעיל רכה ע"א (דע"ב ח"ב נד ע"ד).

⁶⁰⁵⁴ שהיא נק' שבת המלכה וי"ט (יהל אור).
⁶⁰⁵⁵ ונטיר (דפ"ו).

⁶⁰⁵⁶ קאי אדלעיל ואיהי דיוקנא כו' (יהל אור).

⁶⁰⁵⁷ כ"ז הוא בפרעה, ומכש"כ הסמ' הרשע עצמו, אחרי שראה שעושה בעולם הזה כל חפצו ואין
 מוחה בידו גם בכל מה שעושה נגד רצונו ית"ש, הנה הוא מורד בקונו, שהוא בהשם הויה ב"ה, ואומר
 כי ניתן לו השליטה מאור א"ס ח"ו לעשות בעוה"ז כל מה שלבו חפץ, ועושה עצמו אלוה (דע"ה ח"א
 עח ע"ג), ע' סוכה (נב ע"א) ומכות (יב ע"א) ג' טעות עתיד שרו של אדום לטעות כו' ע"ש, ובהגר"א
 בתיקונים (סוף תי' ל"ב דף פ"ה רע"ב) ע"ש [ז"ל, והכל יתוקן לבד הנחש, וזהו שחיטתו לע"ל וישאר
 חלק דקדושה לבד וד"ל] (דע"ה ח"א עט ע"א).

⁶⁰⁵⁸ לאעבר (דפ"ו).

⁶⁰⁵⁹ עי' לעיל רעד ע"ב ולקמן רפ ע"ב (לש"ו).

<p>בהון והוון מקטריין⁶⁰⁶⁰ לון וסגדין לון ובההיא הילא דהוון מקטריין⁶⁰⁶¹ לון וסגדין לון הוון נחתי לגביהו ועבדי רעותיהו וממללן בהון באינון [צולמין] [צלמן] הא אתעבידו אל[ו]הות ועבודות זכות⁶⁰⁶² בגין דא קב"ה עתיד לאעברא לון⁶⁰⁶³ וימחי לון מעלמא צולמין דלהון דהוון פלחין בהון ואשתאבו מנהון רוחין וצולמין:</p>	<p>להם ומשתחווים להם, ובאותו כח שהיו מקטרגים (מקטרים) להם ומשתחווים להם היו יורדים אליהם ועושים רצונם, ומדברים עמם באותם צלמים, הרי נעשו אלוהות ועבודת כוכבים ומזלות, משום זה הקדוש ברוך הוא עתיד להעבירם וימחה אותם מהעולם, צלמים שלהם שהיו עובדים בהם, ונשאבו מהם רוחות וצלמים.</p>
<p>וכד אית בעלמא ערב רב⁶⁰⁶⁴ נחתין לאנתגשמא בהון⁶⁰⁶⁵ וקב"ה יעבר לון מן עלמא הה"ד (זכריה יג ב) ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ ואי(ן) תימרון⁶⁰⁶⁶ בזמנא דגלותא בתראה לית עכו"ם בגין דלא ידעין בני עלמא בהון ואינון דידעין בערב רב תמן אשתכח לון⁶⁰⁶⁷ דמכעיסין לקב"ה ושכינתיה וישראל בינייהו⁶⁰⁶⁸ וערב רב מצליחין בהון לקיים מאי דכתיב (דברים ז י) ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו⁶⁰⁶⁹:</p>	<p>וכשיש בעולם ערב רב, יורדים להתגשם בהם, והקדוש ברוך הוא יעבירם מהעולם, זהו שכתוב "ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ". ואם תאמרו בזמן של הגלות האחרונה אין עבודת כוכבים ומזלות, משום שבני העולם לא יודעים בהם, ואלו שיודעים בערב רב שם נמצא להם, שמכעיסים את הקדוש ברוך הוא ושכינתו וישראל ביניהם, וערב רב מצליחים בהם, לקיים מה שכתוב "ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו".</p>
<p>קמו כלהו תנאין ואמוראין ובריכו לרעיא מהימנא ואמרו ליה סיני סיני⁶⁰⁷⁰ מאן יכיל למללא קדמך דאנת בדיוקנא דמארך דבזמנא דמליל בטורא דסיני כל היון דמלאכין וחיון דכרסייא ועלאין ותתאין [שתקיין] ושתקו ולא [אשתכח] [אשכחו]</p>	<p>קמו כל התנאים והאמוראים וברכו את הרועה הנאמן, ואמרו לו סיני סיני, מי יכול לדבר לפניך שאתה בדמות רבונך, שבזמן שדיבר בהר סיני כל חיות המלאכים וחיות הכסא ועליונים ותחתונים שתקו, ולא נמצא דיבור אחר אלא שלו, ובגלל שאתה בָּנוּ</p>

⁶⁰⁶⁰ מקטרגין (נ"א מקטריין) (דפ"ו).

⁶⁰⁶¹ מקטרגין (נ"א מקטריין) (דפ"ו).

⁶⁰⁶² ועבודת כו"ם (דפ"ו).

⁶⁰⁶³ זה נראה תימא גדול איך ס"מ ונוקביה יהיו כל כך פתאים למרוד בקונם ולחשוב בלבבם שהם אלוהות והנה הם שלוחיו יתברך ומכירים הם אותו ית'. אך הענין הזה יובן בסוד ומלכותו בכל משלה שאמרו בתקונין דהקב"ה אתלבש גו קליפין והוא בזמן שישראל חוטאין כי אז השכינה גולה בגלו' ומתלבש' בתוך הקליפו' כנודע ובראותם כי הם נעשים גוף וכלי אל ניצוץ האלהות המתלבש בתוכם אז הם חושבים כי הם עצמם גוף האלהו' ח"ו וע"י כן עבדי גרמיהו אלוהות (שער מאמרי רשב"י).

⁶⁰⁶⁴ ע' בזוה"ק בראשית כ"ה א' כ"ז ב' כ"ח ב' כ"ט רע"א משפטים ק"כ ע"ב פנחס רל"ז א' ב' תצא רע"ז רפ"ב בהעלותך קנ"ג רע"ב תשא קצ"א וכל הענין שם, ובדברי הרב בשער הפסוקים פ' שמות בארוכה הרבה (הקדו"ש כג ע"ד).

⁶⁰⁶⁵ ר"ל שמשם נשמתין לע"ר (יהל אור).

⁶⁰⁶⁶ מקשה הא בגלות אין ע"ז, שאין מכירין להוריד אותם, והיאך אמר ואת רוח הטומאה כו', הא אינן יורדין להם. ותי' אינון דידעין בע"ר כו'. ר"ל אותם הע"ר היודעים הטומאה, ומכעיסין, והטומאה נשמה לע"ר, ומכעיסין בע"ר, לכן יעביר אותם עמהם (יהל אור).

⁶⁰⁶⁷ ר"ל שם בע"ר מכעיס הס"א את הקב"ה ושכינה וישראל שבין הע"ר (יהל אור).

⁶⁰⁶⁸ ר"ל בסט"א שבהם (יהל אור).

⁶⁰⁶⁹ בכל אלו שנשמתין שלהם הם מערב רב הגם שנולדו מישראל, הנה הם לא יזכו לכל יעודים העתידיים אשר לימות המשיח ולחיי העוה"ב, אלא רק אם יהיו ראויים לכך מצד המעשים טובים שבהם, אבל בלא זה הנה יכלו גם הם בכלייה גמורה, וככל רשעי או"ה. ונאמר עליהם ג"כ (דברים ז י) ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו, כמ"ש בזוה"ק (בראשית כ"ה רע"ב ופ' תצא רע"ז ב') ואמרו בפ' בראשית שם (כ"ה ע"א) על הערב רב דנשמתיהו הוא מסטרא דאלין דאתמר בהון כי שמים כעשן נמלחו (הקדו"ש כג ע"ד).

⁶⁰⁷⁰ הוא רע"מ (בהגר"א על תיקו"ז ד ע"ב).

<p>דבור אחרת אלא דיליה ובגין דאת בריה בדיוקנא דיליה צריך למשמע כלהו מארי מתיבתא מלין מפומך אל תתן שתיקה למלוך⁶⁰⁷¹:</p>	<p>בדמותו, צריכים כל בעלי הישיבה לשמוע דברים מפיק, אל תתן שתיקה לדברך.</p>
<p>כי יקח איש אשה חדשה לא יצא בצבא וגו' ושמח את אשתו אשר לקח (דברים כד ה) פקודא [טו] דא חתן למחדי באתתיה⁶⁰⁷² שתא חד דכתיב (שם) נקי יהיה לביתו שנה אחת ואינון י"ב ירחין אינון מדיל(י)ה דהא שנה איהי כלה ולית כלה בר ביי"ב ירחין דכתיב (מלכים א' ז כה) עומד על שנים עשר בקר והואיל ולית תקוני דכלה בר ביי"ב אצטריך חתן למחדי לה ולבית(י)ה לה ולתקונהא כנוונא דלעילא וע"ד יעקב כתיב ביה (בראשית כח יא) ויקח מאבני המקום אבני המקום י"ב הוי⁶⁰⁷³ ומאן דחדי לכלה חדי לעוולימתהא</p>	<p>"כי יקח איש אשה חדשה לא יצא בצבא וגו', ושמח את אשתו אשר לקח". מצוה זו שחתן ישמח באשתו שנה אחת שכתוב "נקי יהיה לביתו שנה אחת", ואותם שנים עשר חדשים הם משלה שהרי שנה היא כלה, ואין כלה אלא בשנים עשר חדשים, שכתוב "עומד על שנים עשר בקר" והואיל ואין תקון הכלה אלא בשנים עשר צריך החתן לשמחה ולביתה, לה ולתקוניה, כדוגמא שלמעלה. ועל זה כתוב ביעקב "ויקח מאבני המקום", אבני המקום היו שנים עשרה ומי שמשמח כלה משמח את נערותיה,</p>
<p>רעח/א</p>	
<p>ועולימתן י"ב הוו וכלא איהו רזא דשנה בגין כך אצטריך לחתן למחדי באתתיה שנה אחת:</p>	<p>ונערותיה היו שנים עשרה, והכל הוא סוד של שנה לכן צריך חתן לשמח באשתו שנה אחת.</p>
<p>והא אוקימנא דחדוה דא לאו דיליה היא אלא דילה דכתיב (דברים כד ה) ושמח את אשתו [וישמח] (וישמח) את אשתו לא כתיב אלא ושמח [יחדין] (יחדין) לכלה כנוונא דא לאו חדו לכלה בר בגופא ותקונהא⁶⁰⁷⁴ ומאן חדי לון צדיק:</p>	<p>והרי בארו ששמחה זו אינה שלו אלא שלה, שכתוב "ושמח את אשתו" לא כתוב "וישמח את אשתו" אלא "ושמח", ישמח את הכלה כדוגמת זה, אין שמחה לכלה אלא בגופה ותקוניה, ומי משמח אותם, צדיק.</p>
<p>ועל דא נקי יהיה לביתו נקי דלא יעמול במלי דעלמא דיהא ביה רעוא למחדי לה נקי מכלא נקי למסין ולא רנונין וגולגלתין נקי דלא יפוק לחילא לאנחא קרבא לאשתכחא חדוה עילא ותתא ולא תערא חדוה לעילא זכאין עמא קדישא דמאריהון חדי בהון זכאין אינון בהאי עלמא וזכאין אינון בעלמא</p>	<p>ועל זה "נקי יהיה לביתו", נקי שלא יעמול בדברי העולם, שיהיה בו רצון לשמח אותה, נקי מהכל, נקי ממסים, ומארנוניות [וממס] גולגולת, נקי שלא יצא לצבא להילחם בקרבות, להמצא שמחה מעלה ומטה, ולעורר שמחה למעלה. אשרי העם הקדוש שרבונום שמח בהם, אשריהם בעולם הזה</p>

⁶⁰⁷¹ קרח קעח ע"ב כל פטר רחם (הערת הזהר).

⁶⁰⁷² עי' ח"ב צג ע"ב, שלולא פיסוק טעמי בלא תנאף היה אסור.

⁶⁰⁷³ דע כי הי"ב אבנים הם על לב אהרן שהם כנגד י"ב אבנין קדישין והם סוד ו"ו הת"ת ששם יסוד דבינה ושם סוד אבנים שהם שורש השבטים דאצ"י שיוצאים מאמא עלאה בסוד לאה ורחל ששתיהם בת"ת ז"א ולזה הם על לב אהרן. והיו ד' סדרין ששם ד' דיהוד"ה שרומז לד' דגלים ד' אותיות הויה ולזה הד' סוד ד' דגלים תוך הויה ושם נשמת המל' בסוד כלת משה. ואלו האבנים שם יעקב מראשותיו שראשו בת"ת דז"א והיו האבנים מריבות זו עם זו בסוד לאה ורחל מי ינשא עם יעקב ונעשה שלום ונעשה כולם א' שהזיווג נעשה לעולם ע"י שתיהן כשנעשה בשלימות. ולכן בבקר (בראשית כח יח) וישם אותה מצבה שהיתה בסוד נשמתא ולא בסוד גופא לזיווג והעלה נקודתה שלמטה מן היסוד בסוד גופא העלה אותה בין חדוי והגדילה לעשותה פרצוף כנודע (זהר הרקיע).
⁶⁰⁷⁴ י"ב הנ"ל (יהל אור).

דאת ⁶⁰⁷⁵ :	ואשריהם בעולם הבא.
<p>ביומו תתן שכרו וגו' (דברים כד טו) פתח רעיא מהימנא [ואמר פקודא בתר] (פקודא) דא לתת שכר שכיר בזמנו הדא הוא דכתיב ביומו תתן שכרו⁶⁰⁷⁶ ולא תבא עליו השמש מארי מתיבתא⁶⁰⁷⁷ עלאי ותתאי שמעו מטטרון איהו שכר שכיר⁶⁰⁷⁸ מה"י עלמין שליח דיליה לקבלא⁶⁰⁷⁹ ח"י ברכאן דצלותא בכל יומא תלת זמנין ובגין דא ביומו תתן שכרו דא צלותא דשחרית⁶⁰⁸⁰ ולא תבא עליו השמש דא צלותא דמנחה⁶⁰⁸¹ דאי עבר יומו</p>	<p>"ביומו תתן שכרו וגו'". פתח רועה הנאמן ואמר, מצוה אחר זו לתת שכר שכיר בזמנו, זהו שכתוב "ביומו תתן שכרו ולא תבא עליו השמש". בעלי הישיבות עליונים ותחתונים שמעו, מטטרון הוא שכר שכיר מח"י העולמים, שליח שלו לקבל ח"י ברכות התפלה בכל יום שלש פעמים, ולכן "ביומו תתן שכרו" זו תפלת שחרית, "ולא תבא עליו השמש" זו תפלת מנחה, שאם עבר יומו בטל קרבנו. "כי</p>

⁶⁰⁷⁵ פקודא יו למיהן ב"נ באורחוי דקב"ה פקודא יז לאוכחא וכו' פה ב (הערת הזהר).
⁶⁰⁷⁶ ו' דביומו דייק, משום דלפי הפשט הפסוק מדבר בשכיר לילה כדאיתא בפרק המקבל, ואם כן הול"ל ביום תתן. אלא רומז למ"ש בפרשת קדושים פ"ה א' לית לך יומא ויומא דלא שלטא ביה יומא עילאה אחרא וכו', והיינו ביומו, פי' ביום שלו שהשפיע עליו כח לפעול. ובזה יכון סודו על עבודה שבלב זו תפילה, שבכל יום בא השפע חדש מאחד מו"ק, וה' מזהיר לא תעשוק וגו', הוא מ"ש כדבסמוך (רמ"ז).

⁶⁰⁷⁷ ידוע שיש שתי ישיבות למעלה כנזכר בפרשת בלק ר"ג ב', והן מתיבתא דקב"ה והיא בבריאה ששם גן עדן העליון, ומתיבתא דרקיעא שהיא ביצירה. וגם נודע שמט"ט נקרא שר הפנים, שיש לו שני פנים, אנפי רברבי בריאה ואנפי זוטרי יצירה, וש"ר, ת"ק מילוי שד"י, והפנים גי' א"ל מלא, ונקרא נער וזקן וכמש"ה (תהלים לז, כה) נער הייתי גם זקנתי, ואמרו רז"ל זה הפסוק שר העולם אמרו. ולכן להיות שעכשיו מדבר על מט"ט לכן קרא לראשי שתי הישיבות. ויתר על כן גם משה רבנו ע"ה בתחילתו היה בחינת (שמות ב, ו) נער, שהוא מט"ט שר הפנים, אבל אחר כך זכה לבינה ה"ס בריאה בגי' א"ל שד"י השולט בה (רמ"ז).

⁶⁰⁷⁸ צריך להקדים מ"ש בסה"כ בסוד ישמח משה, שהוא זעיר, במתנת חלקו, שהם המוחין שקונה בשבת, ואמנם בחול אינם כך אלא בסוד עבד מט"ט כי על ידו מזדווגים בחול, וזהו כי עבד נאמן קראת לו, ע"כ. ור"ל עתה ישמח באורותיו בשבת קדש ולא ביום אחר, מפני שבשאר הימים קראתו עבד נאמן. וגם במקום אחר אמר בסה"כ בסוד רצה והחליצנו, שבשבת ה"ס בריאה, פי' שהשפע הנשפע בשבת ה"ס אור הבריאה כי משם תוספת הנשמה. ואמנם ידוע ליודעים שששת ימי החול נקראים ימי המעשה וכנזכר בדרוש שביעית, שהוא לסוד בירור הרפ"ח ניצוצין שבעשיה, ולכן נקרא מט"ט עבד, שעובד עבודה ובכחו מתבררים ד' ע"ב, וזהו עבד ע"ב ד' שהם הרפ"ח. וכל זה עושה בקבלו כח מו"ק דמקנני ביצירה, וכנגד ו' אותיותיו. והנה עיקר פועל זה הוא או בקרבנות הנקראים עבודה או בתפילה הנקראת עבודה שבלב, ולזה כיוון באומרו מח"י עלמין, שכנגדו מיוסדת תפילותינו על ח"י ברכות בשחרית וח"י הויות בפסוקי יהי כבוד, וכן בשירת הים, וח"י ברכות העמידה, והם ד' פעמים ח"י גי' ע"ב. וגם זה סוד עבד ע"ב ד', פי' ע"ב הנעשה מד' בחינות ח"י בכל הד' עולמות אבי"ע, ובכל ח"י הויות יש ע"ב אותיות. אבל בודאי שהעיקר הן ח"י של העמידה שאז נעשה הזווג ומתקבצים אורות של כל הו"ק ביסוד חי עולמים, והוא שם שד"י, רבו של מט"ט. וזה סוד (בראשית לז, ב) יוסף בן שבע עשרה שנה. יוסף גי' ו' הויות בסוד ו"ק, אבל אז היה בן י"ז גי' הו"ה במ"ק, וזהו (שם) והוא נער, ר"ל שבחינה זו של י"ז הוא בחינת נער שהוא מקבל מחי העולמים (רמ"ז).

⁶⁰⁷⁹ פי' שמיסוד האצילות מושפעים ה"ח אורות שנזכיר לקמן. וכבר ידעת שיש שני מיני שפע, אחד שאינו מתעבה ולא מתמעט בעוברו דרך הצינורות, והשני שמתעכב במקום קיבולו ומתעבה לפי בחינת המקום, וזו היא הבחינה הנזכרת כאן, שלכן לא אמר לאשפעא או לאחתא, שאז היתה הכוונה לבחינה הראשונה והיא של זמן ההצלחה שאור אצילות היורד דרך ב"ע אינו משתנה, וכעין שהיה בימי אדה"ר, שבאותו האור היה צופה מסוף העולם ועד סופו, מה שאין כן בזמן הגלות שהאור נזער ונעלם במדרגת יצירה, ולזה אמר לקבלא ח"י ברכאן, וה"ס ט"ט ממט"ט, שפירש בליקוטי תורה דיחזקאל עליו פסוק (יחזקאל א, יד) והחיות רצוא ושוב, ואמר שבשם מט"ט יש שתי מדרגות דהיינו ט"ט העולה ח"י, ושהוא הפנימיות שלו שאין בו אחיזה לקלי' כלל, והנשאר הוא מר"ן גי' נוריא"ל, והוא בחינת טוב ורע, ועליו אמרו רז"ל רמו"ן מצא תוכו אכל קליפתו זרק, עיי"ש (רמ"ז).

⁶⁰⁸⁰ וזהו ביומו כו' תיכף כשמתחיל היום (פ' בסה"ת ליקוט לזה) (יהל אור).
⁶⁰⁸¹ הענין כי מט"ט הוא נתקן ומתבנה מתפלותינו. ועל תפלת ערבית אמר כי עני הוא שהוא כמו לקט, אימורין ופדרים, שיורי קרבנות. ובזה יובן פסוק הענק תעניק לו, כי הוא עבד עולם, וצריך

<p>במל קרבנו כי עני הוא (דצדיק) ודאי [עני] הוא בגלות, אין לו משלו אלא מה שנותנים לו בתפלה, משום זה תפלה היא תפלה שלו, "תפלה לעני כי יעטוף", בעטיפת ציצית תפלה של יד היא.</p>	<p>במל קרבנו כי עני הוא (דצדיק) ודאי [עני] הוא בגלות, אין לו משלו אלא מה שנותנים לו בתפלה, משום זה תפלה היא תפלה שלו, "תפלה לעני כי יעטוף", בעטיפת ציצית תפלה של יד היא.</p>
<p>ואליו הוא נושא את נפשו (דברים כד טו) דא תפלת ערבית⁶⁰⁸⁴ דאיהי אמורים [ופרדים] (ופרדים) שיורין דקרבינן דיומא ואינון כגון פרט⁶⁰⁸⁵ הכרם ופאת שדך דעליהו אתמר שירי מצוה מעכבין את הפורענות (ויקרא יט י) לעני ולגר תעזוב אותם דעמודא דאמצעיתא בר מאתריה גר אתקרי ובגין דא אנא דרנא דילי עמודא⁶⁰⁸⁶ דאמצעיתא קרינא גרמאי גר בגלותא קרמאי הה"ד (שמות ב כב) גר הייתי בארץ נכריה דאיהו בגלותא⁶⁰⁸⁷ רביעאה⁶⁰⁸⁸ בגינייהו:</p>	<p>"ואליו הוא נושא את נפשו" זו תפלת ערבית, שהיא אמורים ופרדים, שיירי קרבנות היום, והם כמו פרט הכרם ופאת שדך שעליהם נאמר שיירי מצוה מעכבים את הפורענות. "לעני ולגר תעזוב אותם", שהעמוד האמצעי מחוץ למקומו נקרא גר, ומשום זה אני שהדרגה שלי עמוד האמצעי, קורא לעצמי גר בגלות הראשונים, זהו שכתוב "גר הייתי בארץ נכריה", שהוא בגלות רביעית בגללם.</p>
<p>שאלו אותו בעלי המשנה, רועה הנאמן הרי מצוה זו היו מקיימים ישראל בארץ ישראל (או לא), אמר להם כדי לעורר רחמים על אלו שגורשו ממקומם, שהאדם כשהוא מחוץ למקומו נקרא גר, כל שכן על נשמות שהולכות ערומות מאותו עולם, ובאות לעולם הזה בגללם. זהו מה שאמר הכתוב "כצפור נודדת מן קנה" זו הנשמה ששכינה לא זזה ממנה, "כן איש" שנאמר בו "ה' איש מלחמה", "נודד ממקומו", שהוא נע ונד ממקומו שהוא עולם הבא, בינה, ונד אחריה בעולם הזה עד שתשלים ימים שהתחייבה ללכת מחוץ למקומה, והוא שומר אותה עד שיחזרנה למקומה,</p>	<p>שאלו אותו בעלי המשנה, רועה הנאמן הרי מצוה זו היו מקיימים ישראל בארץ ישראל (או לא), אמר להם כדי לעורר רחמים על אלו שגורשו ממקומם, שהאדם כשהוא מחוץ למקומו נקרא גר, כל שכן על נשמות שהולכות ערומות מאותו עולם, ובאות לעולם הזה בגללם. זהו מה שאמר הכתוב "כצפור נודדת מן קנה" זו הנשמה ששכינה לא זזה ממנה, "כן איש" שנאמר בו "ה' איש מלחמה", "נודד ממקומו", שהוא נע ונד ממקומו שהוא עולם הבא, בינה, ונד אחריה בעולם הזה עד שתשלים ימים שהתחייבה ללכת מחוץ למקומה, והוא שומר אותה עד שיחזרנה למקומה,</p>

להעניק לו ענקים לגרורותך שהוא התפלה. מצאנך נגד קרבנות. מגרנך הוא פסוקי דזמרא, שהוא מגרון, זמרא, וכמ"ש א"ת מהונך אלא מגרון. ואח"כ יוצר יקביך ר"ת ייחוד ק'דושה ב'רכה. ברכה הוא ברכו, קדוש קדושה, יחוד הוא ק"ש (יהל אור ח"ג לז ע"ד).

⁶⁰⁸² ר"ל שהתפלה היא בדרגא דיליה, ח"י ברכות, וברכות לראש צדיק. ומביא ראה מפסוק תפלה לעני שהוא צדיק כנ"ל (יהל אור).

⁶⁰⁸³ ר"ל וזהו תפלה לעני תפילין ש"י, כי יעטוף בציצית (יהל אור).

⁶⁰⁸⁴ במל', נפש דצדיק (יהל אור).

⁶⁰⁸⁵ שהן שיורין דשדה כמו שמפרש והולך, ובאין לעני, כן תפלת ערבית ג"כ לעני (יהל אור).

⁶⁰⁸⁶ עמוד (דפ"ו).

⁶⁰⁸⁷ ר"ל בארץ נכריה (יהל אור).

⁶⁰⁸⁸ רביעא (דפ"ו).

⁶⁰⁸⁹ דאתיין בגלגולא (יהל אור).

⁶⁰⁹⁰ בשביל השכינה שהיא בנשמתא (יהל אור).

⁶⁰⁹¹ עי' לעיל רעז ע"ב הערה בשם הדע"ה.

<p>יומין דאתחייבת למיזל [לבר מאתרהא] 6092 (בתר אתרהא) ואיהו נטיר ל(י) 6093 עד דיחזיר לה לאתרהא [ואומי דלא יחזור איהו לאתריה עד דיחזיר לה לאתרהא] ומאן דחזר בתיובתא כמאן דאחזר לקב"ה ושכינתיה 6094 לאתרהא ודא רזא דפ[ו]רקנא דאמר (תהלים צה ז) היום אם בקולו תשמעו:</p>	<p>ונשבע שהוא לא יחזור למקומו עד שיחזרנה למקומה. ומי שחזר בתשובה, כמי שהחזיר את הקדוש ברוך הוא והשכינה למקומה, וזה סוד הגאולה שאמר "היום אם בקולו תשמעו".</p>
<p>אמרו מארי מתניתין דמתיבתא עלאה ותתאה רעיא מהימנא אנן שליחין 6095 דמארי עלמא לגבך זכאה חולקך דאנת בעל תשובה שקול לשתיין רבוון דישראל ואנת הדרת לקב"ה ושכינתיה לאתריה עילא ותתא ובגינך י[ת]פרקן וישראל ויחזרון (ישראל) לאתרייהו ולית חילא למשיחין] למפרק לישראל בר מנך ובגינך אינון מתעכבין אשלים מלין יקרין אלין דעלייהו אתמר (תהלים יט יא) הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים:</p>	<p>אמרו בעלי המשנה של הישיבה העליונה והתחתונה, רועה הנאמן אנו שלוחי רבון העולם אליך, אשרי חלקך שאתה בעל תשובה שקול לששים רבוא ישראל, ואתה החזרת את הקדוש ברוך הוא ושכינתו למקומו, מעלה ומטה, ובגללך יגאלו ישראל ויחזרו למקומם, ואין כח למשיחים לגאול את ישראל חוץ ממך, ובגללך הם מתעכבים. השלם דברים נכבדים הללו, שעליהם נאמר "הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים".</p>
<p>אמר לון מארי מתיבתאן בגין האי שכיר דאיהו עבד דאתי לקבלא תלת צלותין תקינו מארי מתניתין 6096 דלכון למהוי בר נש בתלת ברכאן קדמאין כעבד דמסדר שבהוי קמי מאריה ובאמצעות כעבד [דמקבל] (דבעי) פרס ממאריה ובכתראי [כעבד] (כמאן) דנטל פרס ממאריה ואזיל ליה:</p>	<p>אמר להם, בעלי הישיבה, בגלל השכיר הזה שהוא עבד שבא לקבל שלש תפילות, תיקנו בעלי המשנה שלכם להיות האדם בשלש ברכות ראשונות כעבד שמסדר שבחים לפני רבנו, ובאמצעות כמו עבד שמקבל פרס מרבנו, ובאחרונות כמו עבד שנוטל פרס מרבנו והולך לו.</p>
<p>ובגין דא עבד אברהם ורבקה איהו [אמתלא] (דתלא) להאי כד קודשא בריך הוא ישלח למטטרון דאיהו עבדא דיליה בגין צלותא 6097 איהו יימר לגביה (בראשית כד ה) אולי לא תאבה האשה ללכת אחרי כלומר אולי צלותא לא בעיא למיזל אבתראי אמר ל[י]ה קודשא ב"ה ונקית משבועתי זאת דחכמה איהו אבא 6098 דנחית [בצדיק] (לצדיק) לנטרא שכינתא בגלותא ומתמן 6099 שלח בגיני(י)ה:</p>	<p>ומשום זה עבד אברהם ורבקה הוא משל לזה שכאשר הקדוש ברוך הוא ישלח את מטטרון שהוא עבדו, בגלל תפלה, הוא יאמר אליו "אולי לא תאבה האשה ללכת אחרי", כלומר, אולי התפלה לא רוצה ללכת אחרי. אמר לו הקדוש ברוך הוא "ונקית משבועתי זאת", שחכמה היא אבא, שיורדת בצדיק לשמור את השכינה בגלות, ומשם שלח בגללה.</p>
<p>אמר ליה ההוא שליח הב לי סימנין</p>	<p>אמר לו אותו שליח, תן לי סימנים</p>

6092 תיקון'ז תיקון ו' כג ע"א וע"ב, וכן שם בהקדמה דף ב ע"א (לש"ו).
6093 לשכינתא (יהל אור).

6094 ושכינתא (דפ"ו).

6095 שיחזור אותן בתשובה, ויפרוק אותם רל"ו בדרגא דמט"ט, שכר שכיר, שליח דח"י עלמין כנ"ל
(יהל אור).

6096 ר"ל ג"פ עבד נגד ג' תפלות (יהל אור).

6097 שהיא רבקה כמש"ל כברק חצו (יהל אור).

6098 ר"ל ז"ש השמר לך פן תשיב את בני שמה, כמ"ש לקמן (יהל אור).

6099 מן צדיק (יהל אור).

<p>לאשתמודעא בצלותא דתמן ברתא אמר קב"ה (בראשית כד יד) והיה הנערה אשר אומר אליה הטי נא כדך ואשתה ואמרה שתה</p>	<p>להיות ניכר בתפלה ששם הבת. אמר הקדוש ברוך הוא, "והיה הנערה אשר אומר אליה הטי נא כדך ואשתה ואמרה שתה".</p>
<p>רעח/ב</p>	
<p>ואם לאו אלא דאשכח כל אברין דגופא מליין חובין ולא אשכח⁶¹⁰⁰ ביה אבר (נ"א באפי אברהם) לשריית ביה תורה דאיהו בדיוקנא דעמודא דאמצעייתא ולא מצוה דאיהו דיוקנא דרבקה דהות⁶¹⁰¹ שושנה⁶¹⁰² בין החוחים (שיה"ש ב ב) דאינון רשעים גמורים מני לעבדיה מטטרון (בראשית כד ו) השמר לך פן תשיב את בני שמה דאיהו רוחא דקודשא דהא מצוה איהו נפשא רוחא [איהו] תורה:</p>	<p>ואם לא, אלא שאמצא כל אברי הגוף מלאים חטאים, ולא נמצא בו אבר (בפני אברהם) לשרות בו תורה, שהיא בדמות העמוד האמצעי, ולא מצוה שהיא דמות של רבקה שהיתה שושנה בין החוחים שהם רשעים גמורים, צוה למטטרון עבדו "השמר לך פן תשיב את בני שמה", שהיא רוח הקודש, שהרי מצוה היא נפש, רוח היא תורה.</p>
<p>ובג"ד אוקמוה⁶¹⁰³ מארי מתיבתן לא המדרש הוא העקר אלא המעשה ובאתר אחרא⁶¹⁰⁴ אמרו כל [שיראת חטאו קודמת] (הקודם חטאו) לחכמתו חכמתו מתקיימת [וכו'] יראת חטאו אימא עלאה תשובה חכמה אבא עלאה כד אקדים ה' זעירא דאיהו מצוה שריא עליה תורה דאיהו⁶¹⁰⁵ ו' וכד אקדים יראה לחכמה דאיהו ה' עלאה שרייא עליה חכמה דאיהו י' ואקרי בן ומכאן (דברים יד א) בנים אתם ליי' אלהיכם:</p>	<p>ולכן פרשוה בעלי המשנה, לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה, ובמקום אחר אמרו, כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו חכמתו מתקיימת וכו'. "יראת חטאו", האם העליונה, תשובה. "חכמה", האב העליון. כשמקדים ה' קטנה שהיא מצוה, שורה עליו תורה שהיא ו', וכשמקדים יראה לחכמה שהיא ה' העליונה שורה עליו חכמה שהיא י', ונקרא בן, ומכאן "בנים אתם לה' אלהיכם".</p>
<p>והאי איהו (שמות ג טו) זה שמי י"ה לעולם וזה זכרי ו"ה שמי עם י"ה שס"ה זכרי עם ו"ה רמ"ה וכלהו תרי"ג דהיינו תרי"ג פקודין דאתייהבו לבנין קדישין למהוי לון חולקא בשמיה הה"ד (דברים לב ט) כי חלק יי' עמו וכד אקדים⁶¹⁰⁶ תורה למצוה או חכמה ליראה אתהפך שמיה עליה לנוקבא מדת הדין [כגוונא דא] [כגוונא] הוה"י דאתהפך ליה כלא לדינא וקשין מזונותיו (של אדם) באורייתא כקריעת ים סוף וכגוונא דא פורקנא אם זכו יפקון ברחמי הה"ד (ישעיה סו ז) בטרם יבא חבל לה והמליטה זכר ויפקון</p>	<p>וזהו זה שמי י"ה לעולם וזה זכרי, ו"ה שמי עם י"ה שס"ה, זכרי עם ו"ה רמ"ח, וכולם תרי"ג, דהיינו תרי"ג מצוות שנתנו לבנים קדושים להיות להם חלק בשמו, זהו שכתוב "כי חלק ה' עמו". וכשמקדים תורה למצוה או חכמה ליראה, מתהפך שמו עליו לנקבה, מדת הדין, כדוגמת זה הוה"י, שמתהפך לו הכל לדין, וקשים מזונותיו בתורה כמו קריעת ים סוף. וכדוגמת זה הגאולה, אם זכו יצאו ברחמים, זהו שכתוב "בטרם יבוא חבל לה והמליטה זכר", ויצאו ברחמים, ואם לא מקדים הרחמים, ויצאו בצער, ויפה שהקדים</p>

⁶¹⁰⁰ אשכחת (דפ"ו).

⁶¹⁰¹ דהוה (דפ"ו).

⁶¹⁰² דוגמת השכינה כידוע (יהל אור).

⁶¹⁰³ ר"ל במקום שאין מצוה אין תורה. דרוח א"א להיות בלא נפש (יהל אור).

⁶¹⁰⁴ ר"ל כן אבא בלא אמא כמו שמפרש והולך, דנוק' צריך קודם (יהל אור).

⁶¹⁰⁵ דאיהו (דפ"ו).

⁶¹⁰⁶ כמ"ש איש מזריע תחלה כו' (יהל אור).

<p>ברחמי ואי לאו אקדים רחמי ויפקון בצערא וישפיר דאקדים⁶¹⁰⁷ צערא ודינא לרחמי ובג"ד אוקמוה רז"ל [מ"מ] לפום צערא אנרא:</p>	<p>צער ודין לרחמים, ולכן פרשוה רבותינו זכרונם לברכה בעלי המשנה, לפום צערא אנרא.</p>
<p>ומפקנו דנפשא מקודם דנפקת אית לה צערא לבתר ודנפיקתו (דאפיקת) ברחמי ורוא דמלה (ירמיה לא ח) בבכי יבאו [לבתר] ובתחנונים אובילים (לבתר דא) ובג"ד (שם ל ז) (ו)עת צרה היא ליעקב וממנה יושע ויפקון ברחמי וכגוונא דשלח קב"ה ליונה ולא אשכח אתר לשריא הכי שלח לך רעיא מהימנא בקדמיתא:</p>	<p>ויציאת הנפש, מקודם שיוצאת יש לה צער, לאחר שיוצאת ברחמים. וסוד הדבר "בבכי יבאו", אחר כך "ובתחנונים אובילים", ולכן "ועת צרה היא ליעקב וממנה יושע", ויצאו ברחמים. וכדוגמת שהקדוש ברוך הוא שלח את היונה ולא מצאה מקום לשרות, כך שלח אותך רועה הנאמן בהתחלה.</p>
<p>ומה כתיב בהון (שמות ב יב) ויפן כה וכה וירא כי אין איש דכלהון חייבין ולא אשת(ת)כחת בהון איש זוכה לא(נ)פקא מן גלותא ובג"ד סרבת למיזל תמן ואמרת (שמות ד יג) שלח נא ביד תשלח והא אנת [כגון] (כען) בהווא זמנא בך יתקיים עם ישראל (מיכה ז טו) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות ובגלותא בתראת תרין משיחין⁶¹⁰⁸ ישלח עמך לקבל תרין גרפין דיונה דאנת כגופא בגלותא רביעאה לית לך גרפין ולא עוד אלא בקדמיתא הווי ישראל כגופא ואנת ואהרן [כ]תרין גרפין דיונה ובהון פרחו ישראל⁶¹⁰⁹:</p>	<p>ומה כתוב בהם, "ויפן כה וכה וירא כי אין איש", שכולם רשעים, ולא מצאת בהם איש זוכה להוציאם מהגלות, ולכן סרבת ללכת לשם, ואמרת "שלח נא ביד תשלח". והרי אתה כמו באותו זמן, בך יתקיים עם ישראל, "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות". ובגלות האחרונה ישלח עמך שני משיחים, כנגד שתי כנפי יונה, שאתה כמו גוף בגלות הרביעית אין לך כנפים, ולא עוד אלא בהתחלה היו ישראל כמו גוף, ואתה ואהרן כשתי כנפי יונה, ובהן פרחו ישראל.</p>
<p>לית פקודא דלא אתכלילו תמן עשר ספירות⁶¹¹⁰ בתיבה⁶¹¹¹ (בראשית ו טז) תחתיים שניים ושלישים תעשה לאכללא [כה]⁶¹¹² כהנים⁶¹¹³ לויים וישראלים תיבה</p>	<p>אין מצוה שלא נכללו שם עשר ספירות. בתיבה "תחתיים שניים ושלישים תעשה", להכליל בה כהנים לויים וישראלים. תיבה, שכינה עמהם. תורת ה', היא "רביעית ההיך", ה' רביעית ומשולשת ביה"ו, להשלים בו</p>

⁶¹⁰⁷ שטוב יותר כן (נ"א בן) (יהל אור).

⁶¹⁰⁸ בתחילת זמן שליטת העטרה שהוא בגובה דהעטרה, אבל כשיגיע לשיפולו, אז יתגלי חסד עלאה דפומא דאמה, ואז יתחיל צמיחת מלכות בית דוד ע"י הפומא דאמה, והוא זמן משיח בן דוד, וע' רע"מ (פנחס רנב ע"א, ופ' תצא רעח ע"ב, ורעט ע"א, ופ' משפטים קכ ע"א) (הקדור"ש פט ע"א).
⁶¹⁰⁹ (מה שחסר כאן ע' בסוף הספר) (נוסף בדפ"ו).

⁶¹¹⁰ כלומר עם היות שנאמר מצוה פלונית בספירה פלונית אל יעלה בלב המעיין לשלול מהמצוה שאר ספירות שאין הכוונה אלא לומר עיקר רמז המצות אמנם "לית פקודא דלא אתכלילן בה שאר ספירן" באותה הבחינה שנפרש רמיזתה (אור יקר).

⁶¹¹¹ "בתיבה" שהיא מלכות כדמסיק "תחתיים ושנים ושלישים", הענין שהאצילות מתחלק לשלושה חלקים והם שלושה שלושה דהיינו שלש ראשונות ושלש אמצעיות ושלש אחרונות, והם שלש תחתיים נצח הוד יסוד, שלש שניים חסד גבורה תפארת שלש שלישים כתר חכמה בינה, אמנם אומרו תחתיים לשון רבים הכוונה "לאכללא וכו'" (אור יקר).

⁶¹¹² דקאמר שתהיה היא בעצמת נכללת מכהנים לויים וישראל, דהיינו שהיא כוללת שלושת יוד"ן מימין חסד חכמה נצח, ושלושה ההיך משמאל בינה גבורה הוד ושלושת ווין מאמצע דעת דהיינו בכתר תפארת יסוד, ומלכות משולשת מהם, והיינו סוד קריאת התורה בתיבה כה"ן לוי"י ישראל"ל כדפירשנו ובה משתלם יהו"ה בכל מקום שאותיות יהו"ש שם (אור יקר).

⁶¹¹³ שהם כהן גדול חכמ"ה כהן סתם חס"ד כהן הדיוט נצ"ח, וכן לויים דהיינו לוי בבינה לוי"י בגבורה לוי בהוד, וכן ישראל כתר בסוד הדעת ישראל וכן בתפארת וכן ביסוד (אור יקר).

<p>שכינה⁶¹¹⁴ עמהו⁶¹¹⁵ תורת יי⁶¹¹⁶ איהי רביעית ההין⁶¹¹⁷ ה' רביעאה ומשולשת ביה⁶¹¹⁸ לאשלמא ביה יהו"ה ועשרה דרגין⁶¹¹⁹ דאתכלילין ביה דאינון יו"ד ה"א וא"ו ה"א לאתקיימא בהו בישראל (דברים ד) ואתם הדבקים ביי' אלהיכם וגו' (דברים יד א) בנים אתם ליי' אלהיכם האי שמא שלטנותיה [בצולמא] (על שמא) דבר נש ועל כל אבר ואבר דיליה:</p>	<p>יה"ה, ועשר דרגות שנכללו בו, שהן יו"ד ה"א וא"ו ה"א, להתקיים בהם בישראל "ואתם הדבקים בה' אלהיכם וגו'", "בנים אתם לה' אלהיכם", שם זה שלטונו בצלם האדם, ועל כל אבר ואבר שלו.</p>
<p>פקודא [בתר דא] (אבתרא) לדון בדיני חגבים דאתמר דגים וחגבים אינן טעונין שחיטה אלא אסיפתם היא המתרת אותם הכי מארי ומתניתין אינן צריכין (מתיתבא אין צריך) שחיטה אלא דאתמר בהון (בראשית מט לג) ויגוע ויאסף אל עמיו מה נוני ימא חיותן בימא אוף תלמידי חכמים מארי מתניתין חיותיהו באורייתא ואי אתפרשן מנה מיד מתים תנינא (נ"א תנאין) דמתניתין דבה אתרבו [תנינן] (כנוני) ימא ואי אינון ביבשתא יפלון⁶¹²⁰ למיא ולא ידעין לשטטא אינון מייתין אבל אדם דאינון מארי קבלה אינון לעילא מכלהו בהו אתמרו (דאיהו לעילא מכלהו אתמר ביה) (בראשית א כו) וירדו בדגת הים ובעוף השמים דאינון מארי מתניתין (בתיבה) תנינא⁶¹²¹ התנין הגדול נחש בריח לקבל (שמות כו כח) הבריה התיכון בתוך הקרשים:</p>	<p>מצוה אחרי זו לדון בדיני חגבים, שנאמר דגים וחגבים אינם טעונים שחיטה, אלא אסיפתם היא המתרת אותם. כך בעלי המשנה אינם צריכים שחיטה, אלא שנאמר בהם "ויגוע ויאסף אל עמיו". מה דגי הים חיותם בים, אף תלמידי חכמים בעלי המשנה חיותם בתורה, ואם נפרדים ממנה מיד מתים, התנין (התנאים) של המשנה שבה התרבו תניני הים, ואם אלו שביבשה יפלו למים ולא יודעים לשחות הם מתים. אבל אדם, שהם בעלי קבלה, הם למעלה מכולם, בהם נאמר "וירדו בדגת הים ובעוף השמים", שהם בעלי המשנה, תנינים, התנין הגדול, נחש בריח כנגד "והבריה התיכון בתוך הקרשים".</p>
<p>בזמנא דתנינן מארי משנה אית בהון מחלוקת ומקשינן דא לדא בלע לחבריה והאי</p>	<p>בזמן שתנינים בעלי המשנה יש בהם מחלוקת, ומקשים זה על זה,</p>

⁶¹¹⁴ כלומר תיבת בית הכנסת שבת קוראין התורה (אור יקר).

⁶¹¹⁵ כלומר עם כהנים לויים ישראל (אור יקר).

⁶¹¹⁶ שהיא התפארת ולה שלש מציאות בדעת ובתפארת וביסוד ונקראת "תורת ה" להורות על סוד יה"ו, כהנים י' לויים ה' ישראל ו' ה' תיבה (אור יקר).

⁶¹¹⁷ כלומר חכמה י', בינה ה', דעת ו', מלכות ה', והיינו סוד אומרו והי"ה בינה, יהו"ה חכמה למלך על כל הארץ מלכות ביום ההוא יהיה ה' אחד כתר כדפירשו בתיקונים, וכן לך ה' הממלכה מלכות והמתנשא לכל לראש כתר והעושר והכבוד חכמה ובינה, ויש כיוצא בזה הרבה, והיינו מלכות ה' רביעית. עוד י' חסד ה' גבורה ו' תפארת ה' רביעית, והיינו סוד ארבע רגלי המרכבה אברהם יצחק יעקב ודוד דאתחבר עמהון. עוד י' נצח ה' הוד ו' יסוד ה' מלכות כנודע והרי היא רביעית לכל שלושה אותיות יה"ו ה' יה"ו ה', וזהו רביעית ההין אל תיקרי ההין אלא ההין שהיא ה' רביעית בההין הרבה (אור יקר).

⁶¹¹⁸ בשלושה פעמים יה"ו היא משולשת כדפירשנו. או אפשר לפרש שבזולת שהיא משלמת שם יהו"ה בכל מקום ששם יה"ו כדפי' היינו ה' רביעאה לשלושה אותיות כדפיר', בזולת זה היא בעצמה משולשת ביה"ו, דהיינו שהיא כלולה משלושה אותיות הנזכרות (אור יקר).

⁶¹¹⁹ ר"ל דבשם הוי"ה שמרומז בתיבה שכינת' עשרה דרגין דשמא מפרש, שהן ע"ס, והוא חוזר למעלה שאמר לית פקודא כו' (יהל אור).

⁶¹²⁰ יעלון (נ"א יפלון) (דפ"ו).

⁶¹²¹ תנינא (דפ"ו).

<p>איהו [תלמיד זעיר] [זעיר תלמיד] שלא הגיע להוראה ומורה חייב מיתה ואי אינון שוין דא לדא ואית בהון מחלוקת וקושיא אתמר בהון ולסוף (במדבר כא יד) את והב בסופה אוקמוה⁶¹²² אהבה בסופה:</p>	<p>בולע את חבירו, וזהו תלמיד קטן שלא הגיע להוראה ומורה חייב מיתה, ואם הם שוים זה לזה ויש בהם מחלוקת וקושיא, נאמר בהם בסוף "ואת והב בסופה", ופרשוה אהבה בסופה.</p>
<p>אדהכי הא נונא רבא אזדמן לגביה ואמר רעיא מהימנא (במדבר כד כא) איתן מושבך ושים בסלע קנך תניא דמסייע [לך] דהא נונין בסלע קנא דלהון איתן בהפוכא תניא איתנים בהפוך אתוון תנאים אסתמר מנייהו דהא אנת⁶¹²³ כבד פה וכבד לשון ומאן⁶¹²⁴ דבעי לאתקפא בסלע דנוני ימא דמארי מתניתין דאינון תנאים בעי למהוי תקיף לישנא חריפא חריפא לינקוב עד דמטי לתהומא רבא דתמן:</p>	<p>בין כך, הרי דג גדול הזדמן אליו ואמר, רועה הנאמן "איתן מושבך ושים בסלע קנך", תניא שמסייע לך, שהרי דגים בסלע הקן שלהם, "איתן" בהפוך "תניא", "איתנים" בהפוך אותיות "תנאים". השמר מהם, שהרי אתה כבד פה וכבד לשון, ומי שרוצה להחזיק בסלע של דגי הים של בעלי המשנה שהם תנאים, צריך להיות תקיף, לשון מחודדת חריפה לנקוב עד שמגיעה לתהום הגדולה ששם.</p>
<p>כי עוד</p>	<p>"כי עוד</p>
<p>רעמ/א</p>	<p></p>
<p>חזון למועד ויפח לקץ ולא יכזב (חבקוק ב ג) ואוקמוה דהאי קרא נוקב ויורד עד תהומא רבא⁶¹²⁵ מאן הוא דנחית לתהום רבא לאשכחא [זמנא דא] [דא זמנא] אלא אנת דאתמר בך (תהלים לו ז) צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה כמה מארי מתניתין דבעו לנחתא לעומקא⁶¹²⁶ דהלכה (דא) לאשכחא תמן קץ דפרקנא ונחתו תמן ולא סליקו ואע"ג דלישנהון הות כפטיש יפוצץ סלע (ירמיה כג כט) חלישת) פטיש דלהון לנקבא בההוא סלע ומאן דנקיבו דיליה בההוא סלע בלא רשו אתא חויא לנשכא ליה ואית אחרנין דנקיבו ל(י)ה עד דמטו לתהומא רבא ולא סליקו מתמן:</p>	<p>חזון למועד ויפח לקץ ולא יכזב", ופרשוה שפסוק זה נוקב ויורד עד תהום רבה, מיהו שיורד לתהום רבה למצא את זמן זה, אלא אתה שנאמר בך "צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה". כמה בעלי משנה שרצו לרדת לעומק ההלכה, למצא שם את קץ הגאולה, וירדו שם ולא עלו, ואף על גב שלשונם היתה "כפטיש יפוצץ סלע", חלש הפטיש שלהם לנקוב באותו סלע, ומי שהנקב שלו באותו סלע בלא רשות בא נחש לנשוך אותו, ויש אחרים שנקבו אותו עד שהגיעו לתהום רבה ולא עלו משם.</p>
<p>ובזמנא דנוקבא⁶¹²⁷ פתיחא כל מאן דהוה נפיל [תמן לא הוה] [לא] סליק ומשיח בן דוד⁶¹²⁸ נפל תמן [עם] [ו]משיח בן יוסף דחד איהו [זכריה ט ט] עני ורוכב על חמור וחד</p>	<p>ובזמן שהנקב פתוח, כל מי שהיה נופל שם לא היה עולה. ומשיח בן דוד נפל שם עם משיח בן יוסף, שאחד הוא "עני ורוכב על חמור", ואחד הוא "בכור שורר" זה משיח בן יוסף. וזהו "כי יכרה</p>

⁶¹²² ואוקמוה (דפ"ו).
⁶¹²³ בגלותא דפה ולשון כנ"י וקב"ה בגלותא. ואיהו כבד פה וכבד לשון בין הת"ח, באורייתא דבע"פ ובאורייתא דבכתב. וע"כ צריך הת"ח בזמן כו' (יהל אור).
⁶¹²⁴ לחשוב הקץ והרשיעו רבים כו' (יהל אור).
⁶¹²⁵ עי' אפיקי ים (סנהדרין צו ע"ב).
⁶¹²⁶ לעומקא (דפ"ו).
⁶¹²⁷ בגלותא (יהל אור).
⁶¹²⁸ עי' לעיל רעח ע"ב הערה בשם הקדו"ש.

<p>איהו (דברים לג יז) בכור שורו [איהו] ודא משיח בן יוסף והאי הוא⁶¹²⁹ (שמות כא לג) כי יכרה איש בור ולא יכסנו ונפל שמה שור או חמור ובג"ד אקרי משיח בר נפלי ואיהי נפלת⁶¹³⁰ [א] בתרייהו ואתמר עלה (עמוס ה ב) נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל ואנת הוא בעל הבור ישלם כסף ישיב לבעליו והמת יהיה לו (שמות כא לד) דא משיח בן יוסף דעתיד לאתקמלא⁶¹³¹:</p>	<p>איש בור ולא יכסנו ונפל שמה שור או חמור". ולכן נקרא המשיח בר נפלי, והיא נפלה אחריהם, ונאמר עליה "נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל". ואתה הוא "בעל הבור ישלם כסף ישיב לבעליו והמת יהיה לו", זה משיח בן יוסף שעתידי לההרג.</p>
<p>נחית⁶¹³² בגיניה דודאי ארבע גליות הוו תלת לקבל תלת קליפין דאנוזא דאינון (קו) תהו קו ירוק קליפה ירוקא דאנוזא תניינא בהו אבנין מפולמין⁶¹³³ דאינון סלעים תקיפין דמ"מ פסקו מינייהו כמה פסקות ונקיט לון לאפקא מיא דאורייתא ובג"ד אתקריאו אבנים מפולמות דמנייהו מיין נפקין קליפה תליתאה דקיא⁶¹³⁴ גלותא תליתאה דהוה זעיר⁶¹³⁵ והאי איהו וחשך גלותא רביעאה⁶¹³⁶ תהום רבה חלל דאנוזא והאי איהו (בראשית א ב) וחשך על פני תהום:</p>	<p>ירד בגללו, שודאי ארבע גליות היו, שלש כנגד שלש קליפות האגוז, שהם "תהו" קו ירוק קליפה ירוקה של האגוז. שני, "בהו", אבנים מפולמות, שהם סלעים חזקים, שבעלי המשנה פסקו מהם כמה פסקות, ולקחו אותם להוציא מים של התורה, ולכן נקראו אבנים מפולמות שמהם יוצאים מים. קליפה שלישית דקיקה, גלות שלישית שהיתה קטנה, וזהו "וחושך". גלות רביעית תהום רבה, חלל האגוז, וזהו "וחושך על פני תהום".</p>
<p>ואתקרי בור ודנפלו (ונפל) שמה שור דא [דכתיב ב] יוסף (דברים לג יז) בכור שורו הדר לו דאתמר ביה (בראשית לו כד) וישליכו אותו הבורה נוקבא בישא והבור רק [דכורא] (דבורא) רק בלא תורה אבל נחשים ועקרבים יש בו ודא גלותא רביעאה דור דרשעים מלא נחשים ועקרבים רמאים כנחשים⁶¹³⁷ ועקרבים דעקריין מלי⁶¹³⁸ דרבנן ודיינין לשקרא עלייהו אתמר (איכה א ה) היו צריה לראש:</p>	<p>ונקרא "בור" שנפל שמה "שור", זה שכתוב ביוסף "בכור שורו הדר לו", שנאמר בו "וישליכו אותו הבורה", נקבה רעה. "והבור רק", זכר (דבור), רק בלי תורה, אבל נחשים ועקרבים יש בו. וזו הגלות הרביעית, דור של רשעים, מלא נחשים ועקרבים, רמאים כנחשים ועקרבים, שעוקרים דברי רבותינו ודנים לשקר, עליהם נאמר "היו צריה לראש".</p>
<p>ויפן כה וכה וירא כי אין איש (שמות ב יב) דישראל באלין רשיעיא ערב רב ודא [ב]סוף גלותא ובנין דא קין⁶¹³⁹ דפורקנא נוקב עד התהום [רבה] ורעיא מהימנא תהום הוא</p>	<p>"ויפן כה וכה וירא כי אין איש", של ישראל באותם רשעי הערב רב. וזה בסוף הגלות, ולכן קץ הגלות נוקב עד תהום רבה, ורועה הנאמן, "תהום" הוא "המות" בהפוך אותיות, ואין מות אלא</p>

⁶¹²⁹ איהו (דפ"ו).

⁶¹³⁰ שכינה (יהל אור).

⁶¹³¹ מצאתי כאן חלק כמו ד' שורות ונראה שחסר (דפ"ק).

⁶¹³² נחת (דפ"ו).

⁶¹³³ קליפה של אגוז הקשה כמו אבן (יהל אור).

⁶¹³⁴ אותה קליפה הדקה שבאגוז בפנים (יהל אור).

⁶¹³⁵ גלות יון, שלא האריך, ולא שליט אלא בזמן בהמ"ק (יהל אור).

⁶¹³⁶ וז"ש לעיל דהאי קרא כו' צדקתך כו' (יהל אור).

⁶¹³⁷ רמאים כנחשים. כצ"ל. ר"ל דפתי לחוה, כן רמאים בדור הזה לפתות (יהל אור).

⁶¹³⁸ ר"ל זהו כעקרב (יהל אור).

⁶¹³⁹ ר"ל עד הדור שיהא בו תהום בור רק כו' (יהל אור).

<p>המות בהיפוך אתוון ולית מות אלא עניותא אנת נחיתת תמן והא קא אתבריר(ו) לעילא קמי(ה) תנאים ואמוראים וכלהו נחתין בנינך בתהומא לסייעא⁶¹⁴⁰ לך:</p>	<p>עניות, אתה ירדת שם, והרי זה התברר למעלה לפני התנאים והאמוראים, וכולם יורדים בגללך לתהום לסייע לך.</p>
<p>ואנת תניא דמסייע לך יתיר מכלהו בגין דאנת לויתן (נחש בריח⁶¹⁴¹) דימא דאורייתא מאריה דכל נונין לויתן [זה] ואתקריו על שם אורייתא דאתמר ביה (משלי א ט) כי לוית חן הם לראשך [ובך] (ובן) (תהלים לו ז) אדם ובהמה תושיע יי' אדם דאתמר ביה (במדבר יט יד) אדם כי ימות באהל ואוקמוה מארי מתניתין אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה ולית מיתה אלא עניותא⁶¹⁴² ובהמה אלין עמי הארץ דאינון מתכפיין כסוס כפרד תחות מארי מתניתין:</p>	<p>ואתה תניא שמסייע לך יותר מכולם, משום שאתה לויתן (נחש בריח) של ים התורה, בעל כל הדגים, נקרא לויתן על שם התורה, שנאמר בה "כי לוית חן הם לראשך". ובך "אדם ובהמה תושיע ה'", "אדם" שנאמר בו "אדם כי ימות באהל", ובארו בעלי המשנה, אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, ואין מיתה אלא עניות, ו"בהמה" אלו עמי הארץ, שהם נכפים כמו סוס ופרד תחת בעלי המשנה.</p>
<p>אדהכי הא בוצינא קדישא⁶¹⁴³ פתח (ואמר) רעיא מהימנא ואמרו (ב)מארי מתניתין מאי⁶¹⁴⁴ ואיהו (ניהו) לויתן⁶¹⁴⁵ אמר ליה בוצינא קדישא [האי איהו דדרגיה] (מאי דאיהו דרגיה) עמודא דאמצעיתא וצדיק⁶¹⁴⁶ דאתמר [ביה] גוף וברית חשבינן חד⁶¹⁴⁷ ואתרבי בימא⁶¹⁴⁸ דא דאיהי אימא עלאה ים דבה מיחדין⁶¹⁴⁹ לקב"ה כ"ה כ"ה אתוון דאינון ים בחושבן ואיהו [בה] ובה אמר ר"מ ודאין (דא) לויתן⁶¹⁵⁰ [ד]קאים על שפת</p>	<p>בין כך הרי הנר הקדוש. פתח הרועה הנאמן ואמר, בעלי המשנה מהו לויתן, אמר לו הנר הקדוש, זהו שדרגתו עמוד האמצעי וצדיק, שנאמר בו גוף וברית נחשבים לאחד. והתגדל בים, זה שהיא האם העליונה, "ים" שבה מייחדים את הקדוש ברוך הוא כ"ה כ"ה אותיות שהם "ים" בחשבון, והוא בה. אמר רועה הנאמן, ודאי שלויתן שעומד על שפת הים, והעולם עומד על סנפיריו, זה צדיק יסוד עולם,</p>

⁶¹⁴⁰ לסייע (דפ"ו).

⁶¹⁴¹ משה רבינו ע"ה היה שורשו בהנחש דקדושה עצמו, וכמ"ש ברע"מ (פ' תצא רעט ע"א) דאנת לויתן נחש בריח כו' ולכן היה שולט הוא על התנין דקליפה לכוּבשו תחת ידו (דע"ה ח"ב פב ע"ג), מאותו הדעת עלאה משם הוא כל התורה, וכן משם הוא נשמת משה רבינו ע"ה, ע' פ' יתרו (פט רע"א) דנשמתו אתטמר ברדל"א, ולכן נקרא משה רבינו ע"ה ג"כ בשם לויתן נחש בריח כמ"ש פ' תצא (רעט ע"א) (דע"ה ח"ב צ ע"א).

⁶¹⁴² דמארי מתניתין בדור האחרון (יהל אור).

⁶¹⁴³ (אתא) (נוסף בדפ"ו).

⁶¹⁴⁴ מאן (דפ"ו).

⁶¹⁴⁵ ר"ל מאי הוא לויתן ע"פ הסוד (יהל אור).

⁶¹⁴⁶ כלומר שזכה במעשיו אל שתי מדות אלו, בתורה זכה אל עמודא דאמצעיתא ובהיותו כובש את יצרו זכה למדת הצדיק וייחד שתי מדות אלו יחד דהיינו מלת לויתן כלשון כי לוית חן הם לראשך וכענין הפעם ילוח אישי אלי (אור יקר).

⁶¹⁴⁷ והיינו שיתייחד התפארת והיסוד באחדות עד שישתוו היסוד אל התפארת עד שלא יהיה ביניהם מה שבין עילה ועלול אלא שניהם עלה אחת ומדה אחת, ועוד זוכה בתורה וכבישת יצרו להיות זהיר בקרית שמע בכוונה לקבל עול מלכות שמים שלימה (אור יקר), ועי' תיקו"ז מ ע"ב, ועי' בהגר"א בתיקו"ז מב ע"ב: הדעת דהוא בת"ת ויסוד.

⁶¹⁴⁸ בימה רבא - שהיא בינה כדמסיק (אור יקר).

⁶¹⁴⁹ כי סוד אותיות שמע וברוך שם הם סוד קשר ו' עילאה שית תבין דשמע ו' תתאה שית תבין דברוך שם דהיינו גוף וברית, ומייחדין לקב"ה דהיינו להיות גוף וברית חשבינן חד כ"ה וכ"ה רמזם בבינה דהיינו דאתרבי בימא, מה שהם שיל"ת נכללים בכ"ה כה בימא רבה (אור יקר).

⁶¹⁵⁰ קשר גוף וברית בבינה כדפירשנו (אור יקר).

<p>הים⁶¹⁵¹ ועלמא קאי על סנפירו⁶¹⁵² דא צדיק יסוד עולם דכל עלמא קאים עלוי אמר בוצינא קדישא זכאה חולקך ר"מ (כאן חסר) בת קול בגלותא עד דתייתי אנת לגבה [ד]אנת קול דילה דכל [ה]אשה בת בעלה וכמה דאת אמר ותהי לו לבת (אסתר ב ז) מאורשה איהי [לך]⁶¹⁵³ עדיין לא [נעאלת עמיה לחופה] (עבדת עמיה חופה):</p>	<p>שכל העולם עומד עליו. אמר הנר הקדוש, אשרי חלקך רועה הנאמן. בת קול בגלות, עד שתבא אתה אליה, שאתה קול שלה, שכל אשה בת בעלה, כמו שנאמר "ותהי לו לבת", מאורשת היא לך, ועדין לא נכנסת עמה לחופה.</p>
<p>אתמר צעקה הנערה המאורשה ואין מושיע לה והכי שכינתא [אימה⁶¹⁵⁴ דילה] (אמר מלה) (נ"א עלאה) צועקת על בנה ואין מושיע לה עד דייתי עמודא דאמצעייתא בגינה דאיהו מושיע דבגינה אתמר (זכירה ט ט) (עני ורוכב על חמור) הנה מלכך יבא לך צדיק ונושע הוא מושיע לעילא ואנת לתתא⁶¹⁵⁵ ובגין דאנת בדיוקניה אתמר ובן (דברים ה כח) ואתה פה עמוד עמדי⁶¹⁵⁶ דכלהו ישראל אהדרו⁶¹⁵⁷ לאהליהון ואנת לאו (וקב"ה) עד פורקנא בתרייתא ומאן גרם דא ערב רב [דבגינייהו] (ובגינייהו) (שמות לב יט) וישלך מידו את הלוחות⁶¹⁵⁸ ומההיא שעתא נפלת⁶¹⁵⁹ ולא אתפרקת מערב רב דאתמר [בהון] (שמות יב לח) וגם ערב רב עלה אתם בכל דא לא אתפרשו מישראל ושפחה מגברתה עד פורקנא בתרייתא:</p>	<p>נאמר "צעקה הנערה המאורשה ואין מושיע לה", וכך השכינה, האם שלה (העליונה) צועקת על בנה ואין מושיע לה, עד שיבא העמוד האמצעי בשבילה שהוא מושיע, שבגללה נאמר "הנה מלכך יבוא לך צדיק ונושע הוא", מושיע למעלה ואתה למטה. ומשום שאתה בדמותו, נאמר בך "ואתה פה עמוד עמדי", שכל ישראל חזרו לאהליהם ואתה לא עד הגאולה האחרונה. ומי גרם את זה, ערב רב שבגללם "וישלך מידו את הלוחות". ומאותה שעה נפלה ולא נגאלה מערב רב, שבהם נאמר "וגם ערב רב עלה אתם", בכל זה לא נפרדו מישראל, ושפחה מגברתה, עד הגאולה האחרונה.</p>
<p>ואנתו ברא דמלכא כנוונא דילך אתמר בעמודא דאמצעייתא</p>	<p>אתה בן המלך, כדוגמא שלך נאמר בעמוד האמצעי.</p>
<p>רעט/ב</p>	

⁶¹⁵¹ היינו מלכות שפה ל"ם עילאה דבה סוד היסוד בשפה ודאי, והיא נקראת שפ"ה בסוד קשרה בנצח והוד שהם שפתיים והנה הם מתרבים ב"ם עצמה אמנם הם מקננים סוד הבנים בשפת הים שהיא מלכות שבה סוד הבנים לתפארת ע"י היסוד, והא כיצד יבמה שתהיה המלכות נקשרת עמהם על נצח והוד שהם סנפירי לויתן, כי תרי קשקשוי חסד גבורה, תרי סנפירו נצח והוד ועלמא שהיא הארץ מלכות (אור יקר).

⁶¹⁵² והסוד קשר ארבע שמות אה"ה בבינה יה"ה בתפארת, צבאו"ת ביסוד אדנ"י במלכות כדפירש הרשב"י ע"ה בשיר השירים בפסוק א' ומי שזוכה בסוד מעשיו לענין זה ונעשה מרכבה למדות אלו הוא לויתן (אור יקר), אין לומר שהסנפיר עצמו הוא היסוד, שהרי מבואר הוא בגמרא בכורות (דף ח ע"א) שבדגים זכרותם מבפנים ע"ש, והסנפירין הרי הם מבחוץ, אלא הכוונה הוא שהיסוד נקרא ג"כ בשם סנפיר, כי הסנפירין הם תולדתו. ונקרא היסוד ג"כ בשם סנפיר ע"ש תולדותיו, כי הם מהחור"ג שבו. וכן הוא מבואר בתיקונים (תיקון כא דף מד ע"ב) כי הסנפירין הם חור"ג ע"ש ובהגר"א שם (ד"ה תרין סמכי קשוט) (דע"ה ח"ב מה ע"ב).

⁶¹⁵³ כמ"ש תורה צוה לנו משה מורשה ואמרו (ברכות נז ע"א) א"ת מורשה כו' (יהל אור).

⁶¹⁵⁴ אימא (דפ"ו).

⁶¹⁵⁵ את ישראל למטה (יהל אור).

⁶¹⁵⁶ בגלותא (יהל אור).

⁶¹⁵⁷ שכ"א יושב במקומו, ור"מ בגלותא (יהל אור).

⁶¹⁵⁸ כלה, כלת משה (יהל אור).

⁶¹⁵⁹ נפלה (דפ"ו).

<p>בכלא חרדה דילך כחרדה דיליה יהא כד ייתי למפרק לכלתיה (תהלים יט ו) והוא כחתן יוצא מחופתו וגו' דהא לבושינ דילה בגלותא חשוכין ובזמן דאיהי מתלבשת בהון [איהי] אמרה (שיה"ש א ו) אל תראוני שאני שחרחורת ואלין קליפין אינון [עון] משחית אף וחמה [נוקבא בישא]⁶¹⁶⁰ (נוקבין בישין) שפחה בישא שבתאי⁶¹⁶¹ (משלי ל כג) אושפחה כי תירש גבירתה [דאיהי] (דא היא) שבת⁶¹⁶² מלכתא משחית אף וחמה סחרין לתלתא אבהן:</p>	<p>בכל שמחה שלך כשמחה שלו תהיה כשיבא לגאול את כלתו, "והוא כחתן יצא מחופתו וגו'". שהרי לבושיה בגלות חשוכים, ובזמן שהיא מתלבשת בהם, היא אומרת אל "תראוני שאני שחרחורת". והקליפות הללו, הם עון משחית אף וחמה, נקבה רעה, שפחה רעה. שבתאי, "ושפחה כי תירש גבירתה" שהיא שבת המלכה. משחית אף וחמה, סובבים את שלשת האבות.</p>
<p>ולא עוד אלא מה דהות ברתא דמלכא⁶¹⁶³ י' על הו"ה דכלילין באבהן ה' קדמאה באברהם ה' תניינא ביצחק ו' ביעקב והות י' [רישא] עליהו אתמר (איכה ה טז) נפלה עטרת ראשנו ואמתילו רבנן מתלא למלכא דהוה ליה עטרה על רישיה ואילן יאה קדמיה אתיא ליה שמועה בישא ארמי (ליה) עטרה מעל רישיה ומה דהות י' על הו"ה י' לעילא אתהדר הוה"י י' לתתא ובגין דא אמר דוד (תהלים קיח כב) אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה מאת י' היתה זאת:</p>	<p>ולא עוד, אלא מה שהיתה בת המלך י' על הו"ה שכלולים באבות, ה' ראשונה באברהם, ה' שניה ביצחק, ו' ביעקב, והיתה י' ראש עליהם, נאמר "נפלה עטרת ראשנו". והמשילו רבותינו, משל למלך שהיתה לו עטרה על ראשו, ואילן יפה לפניו. באה לו שמועה רעה, הרים העטרה מעל ראשו. ומה שהיה י' על הו"ה, י' למעלה, חזר הוה"י, י' למטה. ולכן אמר דוד "אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה, מאת ה' היתה זאת".</p>
<p>קום אר"מ טול אבנא דא בידך⁶¹⁶⁴ דאתמר ב(יה) (זכריה ג ט) על אבן אחת שבעה עינים⁶¹⁶⁵ לתברא קליפין⁶¹⁶⁶ דאנוזא דהא</p>	<p>קום רועה הנאמן, קח אבן זו בידך, שנאמר בה "על אבן אחת שבעה עינים" לשבור קליפת האגוז, שהרי כמה רועים, פרנסי הדור, התכנסו על</p>

⁶¹⁶⁰ ע"ר (נ"א עון) [מ"כ הגהת הרמ"ש. כמו נוק' דקדושה נק' חכמה, בשם אבי', כי אבא יסד ברתא (ובשבת היא העולה לשם, בסוד ושמרתם את השבת כי קדש היא, לכן נקראת שבת, כי הנוק' הנקראת בת עולה עד אבא, י"ה, יר"ד ה"י במילוי ובהכאה, יר"ד פ' ה"י גי' ש', הרי שבת) כן נוק' דקליפה, נק' עון, בשם חכמה דקליפה כידוע. ונק' שבתאי, בסוד כל המוסיף גורע, ובסוד שגגת תלמוד, גי' לילית, ששם השוגג עולה זדון, שהוא עון. גם אחרים דאדנ"י גי' עון. ע"כ] (יהל אור).

⁶¹⁶¹ דשליטת ביום השבת (יהל אור).
⁶¹⁶² דלכן אין אומרים והוא רחום בשבת (יהל אור).

⁶¹⁶³ אשת חיל עטרת בעלה (יהל אור).

⁶¹⁶⁴ הסבא הזה לא חלק בין אבנא לאבנא ובין סלע לסלע רק חלק בין אבנא לסלע ולזה אמר "טול אבנא דילך" כי בערך אבנא אתמר בה "על אבן אחת שבעה עינים" דהיינו עינים ספירות ויטיחסו לשלושה כוונות או לשון גוונין כאומרו ועינו כעין הבדולח והיינו שכל ספירה וספירה לה גוון בפני עצמה ופעולה בפני עצמה, והיינו שבעה פעולות לשבעה ספירות דהיינו לובן לחסד אודם לדין ירוק לרחמים אודם נוטה ללובן בנצח, דהיינו דין נוטה לחסד שרובו חסד לובן נוטה לאודם בהוד דהיינו חסד נוטה לדין שרובו דין, אודם [ולובן וירוק] מעורבין יחד יסוד חסד ודין ורחמים קרוב לירוק, מלכות כלולה מהכל (אור יקר).

⁶¹⁶⁵ אשת חיל עטרת בעלה (יהל אור). אפשר שהגוון השביעי היא בעצמה בהיותה עמהם שווה לכל אחד מהן ואפשר שהבינה יהיה העי"ן השביעי, או לשון מעיינות כאומרו עין המים והיינו שבעה מקורות לספירה הזאת להשפיע בה, או לשון עינים ממש דהיינו עיני ההשגחה להנהגת העולם על ידה, ונודע שהאגוז יש בה ארבעה מוחין דהיינו מיכאל גבריאל אוריאל רפאל והיינו סוד מרכבתה שעד המרכבה הם מתחזקות הקליפות וע"י האבן הזאת בעזרת שבעה עינים שעליה היא נעזרת לבטלם (אור יקר).

⁶¹⁶⁶ והנה בבחינת אב"ן אין בה מבוע מים שאין מים באבן הנפרדת מן ההר דהיינו היסוד כדפירשנו (אור יקר).

<p>כמה רועים פרנסי דרא אתכנשו על האי אבנא⁶¹⁶⁷ [דאיהי] (ואיהי) סלע דילך לאפקא מיא⁶¹⁶⁸ מתמן דכלה דילך מעין [החכמה⁶¹⁶⁹ בהאי] (חכמה האי) סלע דנביעא דילה באורייתא ברזין סתימין⁶¹⁷⁰ לית סוף [ו]עלה אתמר (איוב כח יב) והחכמה מאין תמצא⁶¹⁷¹:</p>	<p>האבן הזאת שהיא סלע שלך, להוציא מים משם, שכולה שלך, מעיין החכמה בסלע הזה, שנביעתו בתורה בסודות נסתרים אין סוף, ועליה נאמר "והחכמה מאין תמצא".</p>
<p>וכל תוקפא דלהון לאעברא קליפה דלעילא⁶¹⁷² וכד מטן לקליפה תניינא דאיהי תקיפא איהי קשיא לון ומחאן [בה כל יומיהון] (לה) כלהו בלישנהון דאינון תקיפין כפטישין ולית לון רשו לאפקא מינה מיא אלא [אלין] טפין דנפקין על ירך בזמנא דאתמר בה (במדבר כ יא) ויך את הסלע במטהו פעמים ובמחאה תניינא אנפקי אלין [נפקו] טפין ואלין אינון רמ[ני]זין דחכמה רמ[ני]זין דקבלה דאינון [בחהיגה]⁶¹⁷³ (בחהיגא) ושאר מתניתין והאי אבן לית מאן דאפיק מינה חכמה דאיהי מלגאו דלית לה סוף (דאיהו מוחא מלגאו) ובר אנת דאתמר בך הלכה למשה מסיני:</p>	<p>וכל החוזק שלהם להעביר את הקליפה שלמעלה, וכשמגיעים לקליפה השניה שהיא חזקה, היא קשה להם ומכים בה כל ימיהם, כולם בלשונם, שהיא חזקה כמו פטישים, ואין להם רשות להוציא ממנה מים, אלא הטיפות הללו שיצאו על ירך בזמן שנאמר בה "ויך את הסלע במטהו פעמיים", ובמכה השניה יצאו הטפות הללו. ואלו הם רמזים של חכמה, רמזים של קבלה, שהם בחגיגה ושאר המשניות. ומהאבן הזאת אין מי שיוציא חכמה, שהיא מבפנים שאין לה סוף (שהוא המח מבפנים), חוץ ממך, שנאמר בך "הלכה למשה מסיני".</p>
<p>פתח רעיא מהימנא ואמר סבא סבא אית סלע ואית סלע אית אבן ואית אבן⁶¹⁷⁴ אית אבן דשמא⁶¹⁷⁵ דיהו"ה (ואיהי) עלה אתמר (דניאל ב לה) ואבנא די מחת לצלמא הות לטור רב ואית אבן דאיהי⁶¹⁷⁶ (ויקרא כו א) אבן משכית דלית תמן נביעו דמיא דחכמתא ולא דבור:</p>	<p>פתח רועה הנאמן ואמר, סבא סבא, יש סלע ויש סלע, יש אבן ויש אבן, יש אבן של שם של יהו"ה, ועליה נאמר "ואבנא די מחת לצלמא הות לטור רב" [והאבן שהכתה את הצלם נעשית להר גדול], ויש אבן שהיא "אבן משכית", שאין שם נביעת מי החכמה ולא דבור.</p>
<p>אלא אבן דאיהי [ו]חסר[ו] סלע דמשה עלה אתמר (במדבר כ ח) ודברתם אל הסלע</p>	<p>אלא אבן שהיא סלע של משה, עליה נאמר "ודברתם אל הסלע לעיניהם</p>

⁶¹⁶⁷ ולא בבחינתה אבן שבודאי אין בה מים אלא "דאיהי סלע דילך לאפקא מיא מתמן" דהיינו מימי התורה, והנה בבחינת מקור היסוד לבדו יש בה מים דהיינו מימי השפע להנהיג העולם ולפרנסו, אמנם מצד התפארת שהיא אצילות התורה כדפי' מימיה הוא אור התורה ולזה אמר דכלה דילך דהיינו כל"ת משה מלכות עם התפארת, בענין שהם שני בחינות כל"ה כסל"ע (אור יקר).

⁶¹⁶⁸ סתרין דקבלה (יהל אור).

⁶¹⁶⁹ מפני שבחינתה מחכמה כאומרו ה' בחכמה יסד ארץ (אור יקר).

⁶¹⁷⁰ כי בבחינתה במשנה וכיוצא יש לה סוף כדפירשנו, אמנם מצדה בסוד הנעלם אין לה סוף (אור יקר).

⁶¹⁷¹ שהוא אין סוף. אין כתר, והחכמה מכתר, לכן לית סוף (יהל אור).

⁶¹⁷² קליפא דוקא (נ"א ירוקא) (יהל אור).

⁶¹⁷³ דאינון (בחהיגה) בחגוי כו'. דמתני' הוא סלע, אבנא הנ"ל (יהל אור).

⁶¹⁷⁴ הצור והסלע שניהם הם על סוד היסוד דהנוק', כי בקטנות נקרא היסוד שלה בשם צור, שאז הוא בגילוי אור דאלהים דהה"ן גימ' רצ"ה, ועם הכללות דשם אלהים הוא גימ' צור. אבל בגדלות נקרא לפעמים היסוד שלה בשם סלע (ע' פנחס רכט ע"ב, תצא רעט ע"ב) ע"ש אהיה דיוד"ן עם הכולל שלה (דע"ה ח"ב קכח ע"א).

⁶¹⁷⁵ ר"ל מל' דאצילות (יהל אור).

⁶¹⁷⁶ מל' דבריאה (יהל אור).

<p>ולעיניהם ונתן מימיו דאיהי בני(ת קול ולא תליא בה אלא דבור ופיוסא אבל ושפחה⁶¹⁷⁷ (אשכחת) סלע אחרא⁶¹⁷⁸ דאתקריאת (קליפה) משנה נוקבא⁶¹⁷⁹ דעבד נער עלה אתמר (משלי כט יט) בדברים לא יוסר עבד⁶¹⁸⁰ אלא דמחאן ומתברין מינה כמה פסקות ולקוטות ולקטיין לון לכין ולקטיין לון ואתקרון לקוטות ועל דמלקטי לון⁶¹⁸¹ (ולקוטות ועל דמלקטי לכון) ועל דמלקטי לון אתקריאו לקוטות בלא נביעו דחכמה וקבלה:</p>	<p>ונתן מימיו", שהיא בת קול, ולא תלוי בה אלא דיבור ופיוס, אבל שפחה סלע אחר שנקראת (קליפה) "משנה", נקבה של עבד נער, עליה נאמר "בדברים לא יוסר עבד", אלא שמכים ומשברים ממנה כמה פסקות ומלקטים אותם, ונקראו לקוטות, ועל שמלקטים אותם נקראו לקוטות, בלי נביעת חכמה וקבלה.</p>
<p>אבל סלע דילי איהי ברתא דמלכא בנינה אתמר ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו בדבור ופיוס כברתא דמלכא ובגין דמחינא בה לקינא עלה ואתגזר עלנא⁶¹⁸² מותא דמאן דמסרב למטרוניתא חייב מיתה כל שכן מאן דמחי לברתיה דמלכא ובגין דא אתגזר עלי דלא איעול לארעא דישראל⁶¹⁸³ ואנא קבור בארעא נוכראה ואתעברתן (ואתעברו) מן⁶¹⁸⁴ ואתמר (שמואל ב' כג כא) וירד אליו⁶¹⁸⁵ בשבט⁶¹⁸⁶ (האי שבט) והאי שבט איהו [חד משבטיא] (משבטים) דילי דאנא עתיד לנחתא תמן למהוי עם ישראל בגלותא וכלא אתרמיז ובאתר אחרא אוקמוה מארי מתניתין (חסר):</p>	<p>אבל סלע שלי היא בת המלך, בשבילה נאמר "ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו", בדיבור ופיוס כמו בת המלך. ומשום שהכיתי בה לקיתי עליה, ונגזר עלי מות, שמי שמסרב למלכה חייב מיתה, כל שכן למי שמכה את בת המלך, ולכן נגזר עלי שלא אכנס לארץ ישראל, ואני קבור בארץ נכריה, ועברה ממני. ונאמר "וירד אליו בשבט", והשבט הזה הוא אחד מן השבטים שלי, שאני עתיד לרדת לשם, להיות עם ישראל בגלות, והכל נרמז, ובמקום אחר פרשה חכמי המשנה.</p>
<p>דבי מקדשא ושמא דמשיח אתקריאו בשם יהו"ה ודא ארבע אנפי אדם ואינון</p>	<p>שבית המקדש ושם המשיח נקראו בשם יהו"ה, וזה ארבע פני אדם, והם שבט לוי. הם יצאו מחיות, שהם שאר</p>

⁶¹⁷⁷ שכחתי ונקטתי (בהגר"א בתיקו"ז מו ע"ד). וכן הוא ביהל אור ח"ב לה ע"א (לש"ו).
⁶¹⁷⁸ מטה סתם הוא מטה ה' מסטרא דעד"א עץ החיים, אבל מטה משה הוא דינא בדינא, נחש עלי צור וכמ"ש בזוה"ק (ח"ב מח ע"א, ושם בסופו רעא ע"ב ורעב ע"א, ע' שם ושם) (דע"ה ח"ב קלג ע"א).
⁶¹⁷⁹ ר"ל מל' דיצירה שבה מתני' (יהל אור).
⁶¹⁸⁰ היאור הנה הוא מסוד נהר דינור שבעולם הבריאה, והוא מסיטרא דמט"ט ובסוד עץ הדעת, ע' תיקונים (תיקון נד דף קא ע"א) ובזוהר שמות (דף יב ע"א בהגהות מהרח"ו שם), ולכן היה שם הכאה דוקא, כי בדברים לא יוסר עבד (משלי כט יט) וכמ"ש ברע"מ (תצא דף רעט ע"ב) (דע"ה ח"ב קכט ע"ב), היה הסלע ג"כ מהאור דהעץ החיים (דע"ה ח"ב קלב ע"א).
⁶¹⁸¹ עלמא דפרודא. כל דין הוא בפ"ע, אבל סתרי תורה כל א' בחבירו כמים שאין להם סוף, דלית פקודא דלא כלילא מכל פקודין כמש"ל (יהל אור).
⁶¹⁸² על משה ואהרן (יהל אור).
⁶¹⁸³ נסתלק משה רבינו ע"ה ולא נכנס לארץ ישראל, כי אלולא אותו החטא היה נכנס משה לארץ ישראל והיה חוזר העולם לתיקונו מאז ולהלאה כמו בתיקון העתיד (וכמבואר בתיקונים מדף מב עד דף מז בארוכה, וכן בתז"ח דף ז ע"ד ח ע"א י ע"ד, וברע"מ משפטים קטו ע"א, ופ' תצא רעט ע"ב, וע' עוד בהגר"א ביהל אור פקודי דף לד ודף לה) (דע"ה ח"ב קל ע"א).
⁶¹⁸⁴ ברתא ארעא קדישא (יהל אור).
⁶¹⁸⁵ שקודם כתיב איש מצרי, זהו משרע"ה, כמ"ש (שמות ב יט) איש מצרי הצילנו (וע' הקדמת הזהר. ד"ל) (יהל אור).
⁶¹⁸⁶ בדינא בגלותא כמו שמפרש והולך (יהל אור).

<p>דשבטא דלוי אינגן נפקן⁶¹⁸⁷ מחיון דאינגן שאר שבטין ועאלו בחולקא דאדם דאינגן ארבע אנפין דיליה ומשה איהו אדם בדיוקנא דההוא אדם [קדמאה] דלעילא (משלי ל ד) מה שמו ומה⁶¹⁸⁸ שם בנו ובגין דא (אוקמוה) כהנייא וליואי מזוניהון על ידא דמלכא אכיל [ב]פתוריה ושאר היילין דמלכא כל חד יהבין ליה למיכל בבית [מושב] דיליה ורעיא מהימנא [איהו] כברא דמלכא קריב למלכא יתיר מאלין דאכלין לפתוריה דלית מאן דקריב למלכא מכל בני מלכותא כבריה:</p>	<p>השבטים, ונכנסו בחלקו של אדם, שהם ארבע פנים שלו. ומשה הוא אדם, בדמות של אותו אדם הראשון שלמעלה, "מה שמו ומה שם בנו". ומשום זה כהנים ולוים, מזונם על ידי שהמלך אוכל בשלחן ושאר חיילות המלך לכל אחד נותנים לו לאכול בבית מושבו. ורועה הנאמן הוא כמו בן המלך, קרוב למלך יותר מאלו שאוכלים על שלחנו, שאין מי שמתקרב למלך מכל בני המלכות כמו בנו.</p>
<p>קם בוצינא קדישא ואמר סבא סבא במלין דילך אשתמודע מאן אנת אתה הוא אדם קדמאה מה שמו אתמר עלך מה שם בנו אתמר על רעיא מהימנא ובגין דאיהו חדש כמה⁶¹⁸⁹ חדושין באורייתא חדוה זמינא לגבך דבן חכם ישמח אב (משלי י א) (חסר):</p>	<p>קם הנר הקדוש ואמר, סבא סבא, בדברים שלך ניכר מי אתה. אתה הוא אדם הראשון, "מה שמו" נאמר עליך, "מה שם בנו" נאמר על רועה הנאמן, ומשום שהוא חידש כמה חדושים בתורה מוכנה לך שמחה ש"בן חכם ישמח אב".</p>
<p>רעיא מהימנא בפרשתא דא⁶¹⁹⁰ הוה אדכר כנישו דילך לההוא עלמא דכתיב עלה⁶¹⁹¹</p>	<p>רועה הנאמן בפרשה זו נזכרה ההאספות שלך לאותו העולם, שכתוב</p>
<p>רפ/א</p>	
<p>אל הר העברים הזה הר נבו וגו' (דברים לב מט) וראית אותה ונאספת אל עמך וגו' כאשר נאסף אהרן אחיך וגו' ובהא⁶¹⁹² פרשתא אית לך לאהדרא לעלמא ולהחיות ולאעלא לארעא דישראל ולאתחברא בפרשתא דא בכלה דילך דכתיב בה (במדבר כה יב) הנני נותן⁶¹⁹³ לו את בריתי שלום ובג"ד לא אמר לך קב"ה [הכא] רד אלא עלה דמניה אנת תהא עאל לארעא דישראל:</p>	<p>"אל הר העברים הזה הר נבו וגו', וראית אותה ונאספת אל עמך וגו', כאשר נאסף אהרן אחיך וגו'". ובפרשה זו יש לך לחזור לעולם ולחיות ולהכנס לארץ ישראל, ולהתחבר בפרשה זו בכלה שלך, שכתוב בה "הנני נותן לו את בריתי שלום". ולכן לא אמר לך הקדוש ברוך הוא כאן "רד", אלא "עלה", שממנו אתה תכנס לארץ ישראל.</p>
<p>ומה דא(ת)מר בכך (דברים לד ו) ולא ידע איש את קבורתו עד היום הזה ווי לאינגן אטימין לבא סתימן עיינין דלא ידעי קבורה דילך [דהוית] (דהא) אנת בעי רחמי מקב"ה</p>	<p>ומה שאמר בכך "ולא ידע איש את קבורתו עד היום הזה", אוי לאותם אטומי לב סתומי עיניים שלא יודעים קבורתך, שהיית אתה מבקש רחמים מהקדוש ברוך הוא שלא יכניס אותך</p>

⁶¹⁸⁷ נפקן (דפ"ו).

⁶¹⁸⁸ אדם ומרע"ה, שניהם מ"ה, שמא מפרש, גי' אדם, שהוא אדם שעל הכסא (יהל אור), חכמה

ועד"א (יהל אור).

⁶¹⁸⁹ בחבור הזה בא ג"כ אדה"ר (יהל אור).

⁶¹⁹⁰ בפנחס (יהל אור).

⁶¹⁹¹ נמחק בדפ"ו.

⁶¹⁹² ג"כ בפ' פנחס (יהל אור).

⁶¹⁹³ וע"י פנחס אליהו הנני שולח כו' (יהל אור).

<p>דלא ייעול לך בההוא קבורא⁶¹⁹⁴ [דבה אנת מתקרי מת הה"ד (יהושע א ב) משה עבדי מת] (דאנת תקרי מת) ואינון טפשיאי אמרין וכי משה הוה מפחד ממיתה לנפקא מהאי עלמא לעלמא דאתי כשאר ברין ואינון לא ידעין דקבורה דילך ומותא דילך איך היא:</p>	<p>לאותה קבורה שבה אתה נקרא מת, זהו שכתוב "משה עבדי מת", ואותם טפשים אומרים, וכי משה היה מפחד ממיתה לצאת מהעולם הזה לעולם הבא כשאר הבריות, והם לא יודעים שקבורתך ומיתתך איך היא.</p>
<p>דהכי אוקמוה מארי מתניתין דמתי הוצה לארץ [אינם] חיים⁶¹⁹⁵ לא אמרי דאינם עתידים להחיות דאלמלא⁶¹⁹⁶ כך הוון כפרין בתחיית המתים אלא הכא רזא רברבא קבורה דיליה בצולמא דלאו הגונה ליה⁶¹⁹⁷ דאיהי (תהלים סג ב) ארץ ציה ועיף בלי מים ולית מים אלא תורה ובה (ישעיה נג ב) לא תאר [לו] ולא הדר ומאן דחזי ליה בההוא צולמא ונראהו ולא מראה ונחמדהו ובג"ד נבואת [ישעיה] (ישעיה נב יג) הנה ישכיל עבדי קא רמיז עליה:</p>	<p>שכך פרשוה בעלי המשנה, שמתו חוץ לארץ אינם חיים, לא אמרו שאינם עתידים לחיות, שאלמלא כך היו כופרים בתחיית המתים, אלא כאן סוד גדול, קבורתו בצלם שאינו הגון לו, שהיא "ארץ ציה ועיף בלי מים", ואין מים אלא תורה, "ובה לא תאר לו ולא הדר", ומי שרואה אותו באותו צלם "ונראהו ולא מראה ונחמדהו", ולכן נבואת ישעיה "הנה ישכיל עבדי", רומז עליו.</p>
<p>ובגין ההוא קבורא⁶¹⁹⁸ הוה בעי רחמי דלא ימות תמן [בח"ל לפום] דהוה בארץ ציה רעב ועיף וצמא בלי מים דאיהי אורייתא ובג"ד אתמר עליה (דברים לב מט) עלה אל הר העברים הוה משפלותא דיליה אחזי [ליה] מעלתיה אע"ג דאנת קבור באתר דלאו הגון [לך] ערום בלא לבושיין [דילך] דאינון (איוב י יא) עור ובשר⁶¹⁹⁹ (תלבישני) נע ונד מאתר דילך ומטלטל וגלי הא פנחס דעבדת טיבו עמיה דאתמר עלך⁶²⁰⁰ (במדבר כה יב) הנני נותן לו את בריתי שלום האני) איהו [יעביד טיבו עמך וביה תסתלק בפרשה⁶²⁰¹</p>	<p>ומשום אותה קבורה, היה מבקש רחמים שלא ימות שם בחוץ לארץ, לפי שהיה בארץ ציה רעב ועיף, וצמא בלי מים שהיא התורה. ולכן נאמר עליו "עלה אל הר העברים הזה", משפלותו הראה לו את מעלתו, אף על גב שאתה קבור במקום שלא הגון לך, ערום בלי לבושים שלך, שהם "עור ובשר" (תלבישני), נע ונד ממקומך, ומטלטל וגולה, הרי פנחס שעשית עמו טוב שעליך נאמר "הנני נותן לו את בריתי שלום", הרי הוא יעשה עמך טובה, ובו תסתלק בפרשה שלו, שבה הכלה שלך, שם תתייחד עמה כחתן עם כלתו.</p>

⁶¹⁹⁴ קבורה (דפ"ו). בח"ל, שפחה, נוק' דעבד (יהל אור).

⁶¹⁹⁵ כנ"ל דבה מתקרי מת (יהל אור).

⁶¹⁹⁶ דאלמלי (דפ"ו).

⁶¹⁹⁷ יסוד האש הוא בהד' חלקי פרד"ס חלק הרמז, והם האגדות שהן בש"ס, אשר הם מכוסים ונסתרים ובהם גנוז כל הסודות⁶¹⁹⁷. והם מכוסים משום שאותן הסודות הרמוזים בהם הם מאורות הגבורות, וכדי שלא יתקרב הרע אליהם לכן הם מכוסים. ויש בהם אשר מתגבר הרע לינק מהם גם אחר שנעלמו, ועי"ז הם מלובשים בסיפורים ודברים אשר נפשו של אדם משתוממת עליהם, וכמו המעשה דסנחריב (סנהדרין צד ע"ב), ומעשה דששון ושמחה (סוכה מח ע"ב), וכן כל ספורי דרבב"ח (ב"ב עג ע"ב) וכיוצא. ועד"ז גם בתורה שבכתב, וכמו שאמרו (חולין ס ע"ב) הרבה מקראות שראויין לשרוף והן הן גופי תורה. וע' ברע"מ (תצא רפ ע"א) שזה סוד מה שנאמר במשה רבינו ע"ה (דברים לד ו) ויקבור אותו בגי בארץ מואב מול בית פעור, כי סוד משה הוא התורה, תורת משה, הלכה למשה מסיני, ונקבר ונתלבש בצולמא דלאו הגונה ליה, ארץ ציה לא תואר לו ולא הדר ונראהו ולא מראה כו' נבזה ולא חשבנוהו (ישעיה נג ג) (דע"ה ח"ב פט ע"ב).

⁶¹⁹⁸ קבורה (דפ"ו).

⁶¹⁹⁹ כמו מת, עצמות בלא עור ובשר (יהל אור).

⁶²⁰⁰ כמ"ש בחיבורא קדמאה (עי' זוהר פנחס רכ ע"א) הנני נותן, דמרע"ה נותן לפנחס האי ברית (יהל אור).

⁶²⁰¹ בפרשתא (דפ"ק).

<p>(דיליה⁶²⁰² דבה כלה) דילך תמן תתיחד עמה כחתן עם כלתיה:</p>	
<p>דהא אנת [תועלת גדול לישראל בקבורתך] אי לא הוית קבור לבר מארעא קדישא לבר מכלה דילך לא הווי ישראל נפקין מגלותא ובגינך אתמר (ישעיה נג ה) והוא מחולל מפשעינו אתעבידת חול בגין חובה ופשע דישראל בקבורה דילך [דאתמר בך] (דברים לד ו) ויקבור אותו ובגיא (בגיא) ומה כתיב בקבורה דילך (ישעיה מד) כל גיא ינשא כל שפל ונמוך ינשא בגינך דאינון ישראל דאינון שפלים מכל אומה ולישן וכל הר ונבעה ישפלו [דאינון] (ואינון) רשיעייא וגסי הרוח:</p>	<p>שהרי אתה (תועלת גדולה לישראל בקבורתך) אם לא היית קבור מחוץ לארץ הקדושה, מחוץ לכלה שלך, לא היו ישראל יוצאים מהגלות, ובגללך נאמר "והוא מחולל מפשעינו", נעשית חול משום חטא ופשע של ישראל. בקבורה שלך שנאמר בך "ויקבור אותו בגי", ומה כתוב בקבורתך, "וכל גיא ינשא", כל שפל ונמוך ינשא בגללך, שהם ישראל שהם שפלים מכל אומה ולשון. "וכל הר וגבעה ישפלו", שהם הרשעים וגסי הרוח.</p>
<p>והאי איהו (ישעיה נג ה) ובחבורת⁶²⁰³ נרפא לנו בחבורה דאתחבר עמנא בגלותא נרפא לנו דאנת הוא כשמשא דנהיר דאע"ג דאתכנש בליליא נהיר הוא [בסיהרא] בכל⁶²⁰⁴ ככביא ומזלי הכי אנת נהיר בכל מארי הלכות וקבלות⁶²⁰⁵ וממך⁶²⁰⁶ אשתקיין בגניזו כמבועא דאשקי לאילנין תחות שרשיהון בגניזו עד דאתבקע⁶²⁰⁷ מימיו באתגלייא הה"ד (משלי ה טז) יפוצו מעינותיך חוצה:</p>	<p>וזהו "ובחבורתו נרפא לנו", בחבור שהתחבר עמנו בגלות נרפא לנו, שאתה הוא כשמש שמאיר, שאף על גב שנאסף בלילה, מאיר הוא ללבנה ולכל הכוכבים והמזלות, כך אתה מאיר בכל בעלי הלכות וקבלות, וממך מושקים בנסתר, כמו מבוע שמשקה את האילנות תחת שרשיהם בנסתר, עד שהתבקעו מימיו בגלוי, זהו שכתוב "יפוצו מעינותיך חוצה".</p>
<p>דאנת הוא אוף הכי כשמשא דאזיל בימי החורף תחות מבועין וכד מטי פורקנא תהא כשמשא דאזיל בקיץ לעילא ממבועין ויהון צוננין⁶²⁰⁸ ברחמי דכד אנת תחותיהו אינון</p>	<p>שאתה הוא גם כן, כמו שמש שהולכת בימי החורף תחת המבועים, וכשמגיעה הגאולה תהיה כמו שמש שהולכת בקיץ למעלה מהמבועים, ויהיו צוננים ברחמים, שכאשר אתה</p>

⁶²⁰² שמרע"ה גוף, ופנחס ברית (יהל אור).

⁶²⁰³ בחבורתו לשון חיבורא (יהל אור).

⁶²⁰⁴ ובכל (דפ"ו).

⁶²⁰⁵ משה רבינו ע"ה הוא לכל החכמים הבאים אחריו כאור השמש המאיר בלבנה וכוכבים, שכל אורם הוא רק ממנו, ואורו הוא בבחי' אור השמש נגד כל הדורות הבאים אחריו, ואורם נגדו הוא רק בבחי' אור הלבנה וכוכבים (דע"ה ח"ב פו ע"ב), כל חידושי תורה המתחדש בכל עת הוא לעולם רק על ידו וכו', וכן על ידו שורה השכינה בישראל, והוא ממה שכתוב (תהלים קמד טו) אשרי העם שככה לו, שככה גימ' משה, וכן ממכון שבתו השגיח (שם לג יד) הוא ר"ת משה, כמ"ש בתיקונים (תיקון סט דף קלא ע"א) [אמר רבי שמעון חבריא בוודאי קודשא בריך הוא אסתכם עמנא עלאין ותתאין למהוי בהאי חבורא זכאה דרא דהאי אתגליא ביה דעתיד כולי האי לאתחדשא על ידא דמשה בסוף יומיא בדרא בתראה לקיימא קרא "מ"ה ש"היה ה"וא שיהיה" וביה "מ'מכון ש'בתו ה'שגיח" "אשרי העם שככה לו" בגימטריא מש"ה] בהגר"א [לקיימא כו' - דהוא בר"ת ור"ל דהוא שהיה נתנה התורה על ידו והוא שיהיה. וביה ממכון כו' - ג"כ בר"ת ור"ל דעל ידו השי"ת ירד והשגיח לישראל כמ"ש אנכי עומד בין ה' וביניכם. שככה כו' - בחושבן ואשרינו שהוא בְּנו ועל ידו השי"ת הוא אלקינו בסיני בחר בנו] (דע"ה ח"ב קכח ע"ג).

⁶²⁰⁶ ולך (דפ"ו).

⁶²⁰⁷ בפורקנא כמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁶²⁰⁸ ר"ל דבחורף הולך למטה, והמים חמין, דינא דגלותא. ובקיץ המים קרים, ברחמים גדולים אקבצן (יהל אור).

חמין בדינא:	תחתיהם הם חמים בדין.
<p>אתא רעיא מהימנא ובריך לבוצינא קדישא ואמר ודאי אנת הוא דנהיר לי בזמנא דאתמר עלי (בראשית כח יא) כי בא השמש וכבה (כבא) השמש⁶²⁰⁹ דאחשיך נהוריה יהא רעוא דיהו"ה ינהיר שמיה עלך⁶²¹⁰:</p>	<p>בא רועה הנאמן ובירך את הנר הקדוש ואמר, ודאי אתה הוא שמאיר לי בזמן שנאמר עלי "כי בא השמש", כבה השמש, שהחשיך את אורו. יהי רצון שה' יאיר שמו עליך.</p>
<p>ועוד אמר בוצינא קדישא ודאי אנת [הוא] כלא⁶²¹¹ [ויאמר] ודאמרו (במדבר יב ו) אם יהיה נביאכם וגו' [ובג"ד] כד אתגלייא אימא עלאה⁶²¹² לך אמרת (שמות ג ג) אסורה נא ואראה את המראה הגדול⁶²¹³ הזה מדוע לא יבער⁶²¹⁴ הסנה בגין דאיהי רחמי אתמר בה לא יבער [הסנה]:</p>	<p>ועוד אמר הנר הקדוש, ודאי אתה הוא הכל (ויאמר וכו') שאמר "אם יהיה נביאכם וגו'", ולכן כשהתגלתה האם העליונה לך, אמרת "אסורה נא ואראה את המראה הגדול הזה מדוע לא יבער הסנה", משום שהיא רחמים, נאמר בה "לא יבער הסנה".</p>
<p>וחמש נהורין אית לה⁶²¹⁵ [דאתקריאו] (דאתקרייא) קרני החמה⁶²¹⁶ עד הוד ומתמן עד הוד הוו נהרין בך ר"מ והאי איהו [ונתן] הוד למשה לאשתמודעא דכלהו לך אתייהבו אפילו עד הוד ובג"ד פני משה כפני חמה ואלין חמש סלקין לחמשין תרעין דבינה:</p>	<p>וחמשה אורות יש לה, שנקראו קרני החמה עד הוד, ומשם ועד הוד היו מאירים בך רועה הנאמן, וזהו ונתן הוד למשה, להודיע שכולם נתנו לך אפילו עד הוד, ולכן פני משה כפני חמה, וחמשה אלה עולים לחמשים שערי בינה.</p>
<p>ובאלין חמש דאתמר דאינון חמש אור דיומא קדמאא ודאינון לקבל חמש אצבעאן דימינא אתחזיא לך בסנה בגין דעתיך אנת לאפקא זרעא דאברהם מן גלותא דאיהו דרגא (דאברהם) ימינא ומתמן בינה איהו רחמים גמורים יד הגדולה (אבל) מסטרא דגבורה יד החזקה חמש רקיע ביום שני לקבל חמש אצבען דשמאלא אבל מסטרא</p>	<p>ובחמשה אלה נאמר, שהם חמשה "אור" של יום הראשון, שהם כנגד חמש אצבעות של הימין, נראו לך בסנה, משום שאתה עתיד להוציא את זרע אברהם מהגלות, שהוא דרגת (שאברהם) ימין, ומשם בינה היא רחמים גמורים, "היד הגדולה". (אבל) מצד הגבורה "היד החזקה", חמשה "רקיע" ביום שני, כנגד חמש אצבעות</p>

⁶²⁰⁹ בלבוש דחול (אור יקר). ר"ל לשון כביה. ור"ל דעכשיו נהיר ספר הזוהר ע"י רשב"י (יהל אור).
⁶²¹⁰ דהיינו היות האור מתפשט בלבושין דמטטרו"ן ששם נקרא מצפ"ץ בסוד התמורה כדפירשו בתיקונים אל תמר בו אל תמירני בו (אור יקר).
⁶²¹¹ כלומר אדון לחכמים אדון לנביאים רבן של כל, וזו מעלת נבואת מרע"ה על כולם שהוא פני חמה והם פני לבנה המאירים מהחמה (אור יקר).
⁶²¹² דהיינו פני חמה ודאי והיא נקראת מראה (הגלות) הגדול לא מראה סתם שכל מראות תחתונות מאירים ממנה (אור יקר).
⁶²¹³ רחמים גמורים, יד הגדולה, כמ"ש לקמן (יהל אור).
⁶²¹⁴ הענין כי כאשר הסנה היא השכינה בגלות תוך הקליפות בוער באש הגבורות הוא בוער בדין, אמנם עתה ראה הסנה בוער באש ואש זה אינו דין ולפיכך הסנה איננו אוכל מפני שהיה אש הבינה ולזה אמר מרע"ה אסורה נא ואראה את המראה הגדול שאינו מראה סתם כאומרו במראה אליו אתוודע אלא מראה גדול כדמסיק וכל מה דמפרש השתא ואזיל היינו לפרש מעלת מרע"ה על כל הנביאים בענין שהוא מאיר בהם סוד הנבואה (אור יקר).
⁶²¹⁵ לבינה שהם בקראות מראות אלהים בינה דהיינו חמשה פעמים אור במעשה בראשית ובתיקונים פריש לון בסוד א א א א א א שהם חמשה ספירות חסד גבורה תפארת נצח והוד והיינו דקאמר אימא עילאה עד הוד מתפשטת, והם קרני החמה שהדעת הוא מאיר בהם והם קרני הוד לתפארת, והיינו קרני הוד דמרע"ה בסוד נבואתו וזהו שאמר "מתמן עד הוד הוו נהרין בך" (אור יקר). ה' דהמראה (יהל אור).
⁶²¹⁶ בינה כידוע (יהל אור).

<p>הדרגא דילך (שמות יד ח) ובני ישראל יוצאים ביד רמה דגוף ותרין דרועין ותרין שוקין לקבל חמש אצבעות (א)ן [ה"ה ה"ה] וה' ה' (ו)ה' 6217 אצבען דיד ימין וה' דיד שמאל ותרין דרועין ותרין</p>	<p>השמאל. אבל מצד דרגתך "ובני ישראל יוצאים ביד רמה", שגוף ושתי זרועות ושתי שוקים כנגד חמש אצבעות ה' ה' חמש אצבעות של יד ימין וחמש של יד שמאל ושתי זרועות ושתי</p>
<p>רפ/ב</p>	
<p>שוקין וגוף דאינון חמש דסלקין י"ה 6218:</p>	<p>שוקים וגוף שהם חמש, שעולים י"ה.</p>
<p>א"ל רעיא מהימנא בריך אנת [לאמא] (לארדון) עלאה אבל האי י"ה שויא 6219 [לי"ה ה"ן] (לי ה"י) בגין מטה האלהים דאיהו ו' [ואמר] ודאי הכי הוא אמר ליה רעיא מהימנא בוצינא קדישא לאתקפא מלין דילך 6220 דמראה איהי לימינא 6221 חשוב במראה 6222 דאתמר (ביה) (במדבר יב ו) במראה אליו אתודע ונתשכח רמ"ח ודסליקן בחשבן אברהם 6223 אמר בוצינא קדישא בקדמיתא אתחזי לך בהא 6224 חיוז דאתמר ביה [במראה אליו אתודע ולבתר דאמרת (שמות ג ג) אסורה נא ואראה אתו המראה הגדול והזהו (בסנה) דאדכיר ביה ה' זמנין הסנה כען אתגלייא לך חזו 6225 ד(ה)א ברמ"ח פקודין אליו דאינון בחמשה חומשי תורה קם ר"מ ונשיק ליה וברוך ליה:</p>	<p>אמר לו רועה הנאמן, ברוך אתה לאם העליונה, אבל י"ה הזה עשה לי"ה ה' משום מטה האלהים שהוא ו'. ואמר, ודאי כך הוא. אמר לו רועה הנאמן, הנר הקדוש, לחזק את דבריך שמראה הוא לימין, חשוב במראה, שנאמר בו "במראה אליו אתודע", ותמצא מאתים ארבעים ושמונה, שעולה בחשבון אברהם. אמר הנר הקדוש, בהתחלה נראה לך מראה זה שנאמר בו "במראה אליו אתודע", ולאחר שאמרת, "אסורה נא ואראה את המראה הגדול הזה", שהזכיר בו חמש פעמים "הסנה", כעת התגלה לך המראה הזה במאתים ארבעים ושמונה מצוות אלו שהם בחמשה חמשי תורה. קם רועה הנאמן ונשקו וברכו.</p>
<p>אמר ליה בוצינא קדישא האי מראה לזמנין איהו באות ה' המראה הגדול ולזמנין איהו באות ב' (במדבר יב ו) במראה אליו אתודע ולזמנין במ"ם (יחזקאל א כז) ממראה מתניו ולמטה ולזמנין בכ' (שם כו) כמראה אדם עליו ולזמנין ב' (שמות כד יז) ומראה כבוד י"י ולזמנין למראה לא הו"ל למהו 6226 תוספת את כלל בר ב' מן במראה אלא ודאי</p>	<p>אמר לו הנר הקדוש, המראה הזה לפעמים הוא באות ה', "המראה הגדול", ולפעמים הוא באות ב', "במראה אליו אתודע" ולפעמים במ"ם, "ממראה מתניו ולמטה", ולפעמים בכ', "כמראה אדם עליו", ולפעמים בו', "ומראה כבוד ה'", ולפעמים למראה לא היה לו להיות תוספת אות כלל, חוץ מב', מ"במראה". אלא ודאי המראה</p>

6217 עכשו חוזר ומפרש ג' הה"ן, ה' אצבעאין כו' (יהל אור).
 6218 שכולל עד"א, בן י"ה (יהל אור).
 6219 פירוש כי י"ה באבא וה"י באמא וב"פ וכו' וזמ"ש דנפיק מן ה' דאיהו אלה"ם של אמא (זהר הרקיע).
 6220 כלומר להחזיק את דבריך שפירשנו לעיל מראה מצד החסד וכן במראה שהיא נבואת מרע"ה (אור יקר). ר"ל לסייע לדבריך (יהל אור).
 6221 ר"ל אני אתן ראייה לדבריך דמראה איהי בימינא (יהל אור).
 6222 ר"ל תחשוב גי' של במראה (יהל אור).
 6223 דהיינו חסד, וענין אומרו רמ"ח ולא אמר דאינון אתוון אברהם דעדיף ודאי הוא להיות סוד מראה פעמים מימין רמ"ח איבריך דגופא דכלילי בתרין דרועין חס"ד וגבור"ה ותרין שוקין נצ"ח והו"ד וגופ"א תפארת וכן משמאלא רמ"ח דהיינו חמש אצבען אליו דקאמר וכן מגופא יד רמה ומכל צד רמ"ח לזה אמר "ותשכח רמ"ח בחושבן אברהם" (אור יקר).
 6224 האי (דפ"ק).
 6225 חיוז (דפ"ו).
 6226 ר"ל שלא היה להיות רק בב' באברהם כנ"ל (יהל אור).

<p>האי מראה כלילא איחי מעשר ספירן וכל את אחזי ספירה דילה כגון כמראה [באת] כ' אחזי על כתר והכי שאר אתון כל חד אחזי על ספירה דילה ולא צריך לארכא הכא ולהכימא ברמיזא:</p>	<p>הזה כלול הוא מעשר ספירות, וכל אות מראה ספירה שלה, כמו "כמראה" באות כ', מראה על כתר, וכך שאר האותיות, כל אחת מראה על ספירה שלה, ולא צריך כאן להאריך, ולחכם ברמיזה.</p>
<p>וכמה חזיונות [אית לה] ודמיונות ומראות ואית להו וכלא אשתמודע בעין השכל דלבא⁶²²⁷ דאתמר בה הלב יודע הלב מבין ומה דאמר (הושע יב יא) וביד הנביאים אדמה דמיון לאו איהו אלא בשכל דלבא ולא בדמיון דעינא הדא הוא דכתיב (ישעיה מ כה) ואל מי תדמיוני ואשוה (שם יח) ואל מי תדמיון אל ואית חזיונות כגון החושים בכוכבים אבל חזיון דנבואה איהו כחזיון לילה:</p>	<p>וכמה חזיונות יש לה, ודמיונות ומראות יש לה, והכל נודע בעין השכל של הלב, שנאמר בה, הלב יודע, הלב מבין. ומה שאמר "וביד הנביאים אדמה", הדמיון אינו אלא בשכל הלב ולא בדמיון העין, זהו שכתוב "ואל מי תדמיוני ואשוה", "ואל מי תדמיון אל", ויש חזיונות כמו החושים בכוכבים, אבל חזיון הנבואה הוא כחזיון לילה.</p>
<p>דמיונות וחזיונות כגון המבין דבר מתוך דבר והמדמה דבר לדבר אבל מראה דאיהי בעין השכל איהי כאור דנהיר [בבת עינא ודבת עינא איהי אוכמא (שיה"ש א ה) שחורה אני ונאווה אור דנהיר] בה ההוא חוורו דלגו והאי בת עינא איהי (משלי ו כג) נר מצוה נהורא דנהיר בה מלגו (שם) ותורה אור:</p>	<p>דמיונות וחזיונות, כמו המבין דבר מתוך דבר, והמדמה דבר לדבר, אבל "מראה" שהוא בעין השכל, הוא כאור שמאיר בבת עין, ש"בת" היא עין שחורה, "שחורה אני ונאווה", אור שמאיר בה אותו לבן שלפנים, ובת עין זו היא "נר מצוה", אור שמאיר לה מבפנים, ו"תורה אור".</p>
<p>אמר בוצינא קדישא היינו ומאי (האי) דאמינא⁶²²⁸ דכען באורייתא אתגליא לך קב"ה ושכינתיה והאי איהו יהו"ה במראה אליו אתודע (במדבר יב ו) כמראה אימא⁶²²⁹ עלאה אתידע לך בדעת בן י"ה בחלום אדבר</p>	<p>אמר הנר הקדוש, היינו מה שאמרתי שכעת בתורה התגלה לך הקדוש ברוך הוא ושכינתו. וזהו "יהו"ה במראה אליו אתודע", "במראה", אמא העליונה נודעת לך בדעת, "בן י"ה". "בחלום אדבר בו" אות ה"א אחרונה.</p>

⁶²²⁷ כל המראות והדמיונות והנביאים הוא רק בעין השכל ולא בעין ממש ע"ש, וכן כתב הגר"א בתחילת תיקונים (א ע"א ד"ה באתכסיא) (הקדר"ש פו ע"ג), זהו שאמר משרבע"ה בפ' ואתחנן (דברים ד טו) כי לא ראיתם כל תמונה ביום דיבר ה' אליכם בחורב וגו'. והרי לכאורה קשה, כי הרי נאמר במתן תורה (שמות כ טו) וכל העם רואים את הקולות, ואמרו בתיקונים (תיקון ל פב ע"ב) את דא שכינתא תתאה דאתמר, בה ותמונת ה' יביט ע"ש [וכד נחתת לגבייהו נחתת למפרק לון בכמה קלין וברקין הה"ד (שמות י"ט) ויהי ביום השלישי בהיות הבקר ויהי קולות וברקים וגו' ועלייהו אתמר וכל העם רואים את הקולות את דא שכינתא תתאה דהות סלקא בכל קלא וקלא מאינון שבע קלין ואיהי הות בת קול דכל חד וחד קול דברים את שמעים דא קלא עלאה כלילא מתלת קלין עלאין דאינון תלת ספירן עלאין ועל אימא עלאה אתמר ותמונה אינכם רואים זולתי קול אבל בת קול עלה אתמר וכל העם רואים את הקולות ואת ודאי דאתמר בה ותמונת ה' יביט קולות אינון מסטרא דעמודא דאמצעייתא איהו קול השופר שביעאה באימא עלאה ולתתא שית קלין, ובספר הבהיר (סי' כז) [ומאי ותמונה אינכם רואים זולתי קול (דברים ד' יב) ההוא כדאמר להם משה לישראל (שם ט"ו) כי לא ראיתם כל תמונה, תמונה ולא כל תמונה. משל למה"ד למלך שעומד על עבדיו מעוטף כסות לבנה לא די לאימת מלכות שיסתכלו במלבושיו, ועוד רחוק היה המלך ושמעו את קולו, יכולים לראות גרונו, אמרת לא, הא למדת שראו תמונה ולא כל תמונה. והיינו דכתיב (שם) ותמונה אינכם רואים זולתי קול, וכתיב (שם) קול דברים אתם שומעים]. עיי"ש אריכות (כללים ח"ב ח ע"ב).

⁶²²⁸ ר"ל בתחלה נתגלה לו המראה בת עין, ואח"כ אור של בת עין (יהל אור).

⁶²²⁹ ר"ל דכל ד' דרגין כאן, יהו"ה חכמה, במראה בינה, אתודע דעת, עד"א, בחלום מל' (נעה"ג וזהו שמסיים ברע"מ בן י"ה, ר"ל הן ג' דרגין ראשונים, ובחלום דרגא ד') (יהל אור).

<p>בו (במדבר יבו) ה"א בתראה חלמא בסתימו דעינין ובג"ד אתקריאת אספקלריאה שאינה מאירה נבואה איהי מראה בפתיחו דעינין ושלשה גוונין בעינא לקבל תלת אבהן דבהון נהירא בת יחידאה תרין כנפי עינא נצח והוד מראה לא אתחזיא(ו) 6230 אלא בהון כד אינון פתחין ואיהו מראה בהקיץ וכד אינון סגירין איהו מראה בחלום:</p>	<p>"חלום" בסתום עיניים, ומשום זה נקראת אספקלריה שאינה מאירה. נבואה, היא מראה בפתיחת עיניים, ושלשה צבעים בעין כנגד שלשת האבות, שבהם מאירה בת יחידה. שני כנפי העין, נצח והוד, המראה לא נראה אלא בהם, כשהם פתוחים הוא מראה בהקיץ, וכשהם סגורים הוא מראה בחלום.</p>
<p>א"ל רעיא מהימנא בריך אנת לקב"ה קום אשלים פקודין לאנהרא מראה [איהו] 6231 עלאה בהון לקב"ה אמר ליה בוצינא קדישא י איהי בת עינא (משלי ו כג) כי נר מצוה ותורה אור ו' דנהירו (ה' ו' מנהיר) בה ה' ג' גוונין (עינין) דעינא ותרין כנפי עינא חמש אור נהרין בה מלגאו ה' עלאה דאיהי אורה מראה 6232 ע"כ 6233:</p>	<p>אמר לו רועה הנאמן, ברוך אתה לקדוש ברוך הוא, קום השלם מצוות להאיר מראה שהוא עליון בהם לקדוש ברוך הוא. אמר לו הנר הקדוש, י' היא בת עין, כי "נר מצוה ותורה אור", ה"ו שמאיר בה, ה' שלשת גווני העין ושתי כנפי העין, חמשה אור מאירים בה מבחוק, ה' עליונה שהיא אור המראה.</p>
<p>ארבעים 6234 יכנו לא יוסיף וגו' (דברים כה ג) פקודא דא להלקות לרשע דאיהו סמאל דעתיד קב"ה למחאה ליה חמשין מחאן בגין דעבד גרמיה אלוה ייתי יחודא דמייחדן [ביה ישראל] (ליה) בכל יומא בכ"ה כ"ה אתוון וימחי בהון למאן דשוי גרמיה אלוה ולא איהו אלא עבד מטונף 6235 ואלין דסרחו בה' תקין [למחאה] לון קב"ה למחאה ביו"ד ה"א וא"ו דאינון ארבעים חסר חד ובהאי שמא מחא קב"ה עשרה מכתשין לאדם ועשרה לחוה ועשרה לנחש ותשעה לארעא בגין דכלהו סרחו באת ה' 6236 ובג"ד (בראשית ג יד) כי עשית זאת ע"כ 6237:</p>	<p>"ארבעים יכנו לא יוסיף וגו'", מצוה זו להלקות הרשע שהוא סמאל, שעתיד הקדוש ברוך הוא להכותו חמשים מכות משום שעשה עצמו אלוה. יבוא היחוד שמיחדים בו ישראל בכל יום בכ"ה כ"ה אותיות, ויכה בהם את מי ששם עצמו אלוה, ואינו אלא עבד מטונף. ואלו שסרחו בה' תקן להם הקדוש ברוך הוא להכות ביו"ד ה"א וא"ו שהם ארבעים חסר אחת (להכות), ובשם זה הכה הקדוש ברוך הוא, עשר מכות את האדם, ועשר לחוה, עשר לנחש, ותשע לארץ משום שכולם סרחו באות ה', ולכן "כי עשית זאת".</p>
<p>כי ישבו אחים יחדו ומת אחד מהם ובן אין לו וגו' יבמה יבא עליה ולקחה לו לאשה ויבמה (דברים כה ה) פקודא דא ליבם אשת</p>	<p>"כי ישבו אחים יחדו ומת אחד מהם ובן אין לו וגו', יבמה יבא עליה ולקחה לו לאשה ויבמה". מצוה זו ליבם אשת אח, שאשת אח היא ד', ועם א"ח היא</p>

6230 דנו"ה מהן הנבואה, כשהן פתוחין הנבואה, ובזמה"ז שהן סגורים, בחלום אדבר בו, כמ"ש בגמ' (חגיגה ה ע"ב) (יהל אור).

6231 איהו (דפ"ו).

6232 דאיהי אור המראה. כצ"ל. ור"ל ו' אור בת עין, וחמש אור ה' עילאה הוא אור המראה (יהל אור).

6233 צו כז א פקודא לעשות העולה (דרך אמת).

6234 מה שחסר כאן עיין בסוף הספר סימן טז (הערת הזהר).

6235 האור דא"ס המתלבש באצילות הנה הוה ההתלבשות שם בדרך יחוד להעשות חד עמו, וממלא אותה בכל מלואה, ע"ד הנשמה שמתייחד עם הגוף וממלא אותו בכל מלואו, עד שנעשה כל הגוף ג"כ כולו ח"י, אבל התפשטות אור דקב"ה ושכינתיה המתלבש בהם [ס"מ ונוקביה] רח"ל, הנה הוא אינו בדרך יחוד ח"ו וח"ו, אלא בדרך כניסה לבד שנכנס ושורה שם לפי שעה, ע"ד ישראל שהם שרוים בין האומות בעת הגלות, כן הוא באור שכינתו ית"ש (דע"ה ח"א עט ע"ב).

6236 ולכן נלקין ביה"ו כנ"ל (יהל אור). באת ה' – בתראה (יהל אור).

6237 משפטים קיז במדבר שקר תרחק (דרך אמת).

<p>אח דאשת אח [איה] ד' ועם א"ח איהי אחד ואם ח"ו לביה לאו איהו למייתי אח(וי) על ד' דאיהי אתתיה בת זוגיה דא"ח עבד פרודא ועאל סמאל אל אחר באמצעיתא ואתמר ביה (בראשית לח ט) ושחת ארצה לבלתי וגו' דאסתלק קוצא⁶²³⁸ דאת ד' מן אחד ובגין דא (שם) והיה אם בא אל אשת אחיו ושחת ארצה לבלתי נתן זרע לאחיו והשחתת זרעא מנע מניה כמה ברכאן ופרודא דיחודא ובג"ד (שם ז) ויהי ער בכור יהודה רע בעיני ה' וימיתהו [ה']:</p>	<p>אחד. ואם חס ושלום לבו אינו להביא א"ח על ד', שהיא אשתו ובת זוגו של א"ח, הוא עושה פירוד, ונכנס סמאל אל אחר באמצע, ונאמר בו "ושחת ארצה לבלתי וגו'", שהסתלק קוץ של אות ד' מן אחד, ומשום זה "והיה אם בא אל אשת אחיו ושחת ארצה לבלתי נתן זרע לאחיו", והשחתת הזרע מנעה ממנו כמה ברכות, ופרוד היחוד, ולכן "ויהי ער בכור יהודה רע בעיני ה' וימיתהו ה'".</p>
<p>וייחודא דאח עם ד' בצדיק ובעז בגין דאתתקף על יצריה אקרי צדיק והאי איהו בוע"ז ב"ו ע"ז תקיף ביצריה⁶²³⁹ (איוב לג כט) (ו)הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר ודא יה"ו</p>	<p>ויחוד של אח עם ד' בצדיק, ובועז משום שהתגבר על יצרו נקרא צדיק, וזהו בוע"ז, ב"ו ע"ז, תקיף ביצרו. "הן כל אלה יפעל אל, פעמים שלוש עם גבר" וזה יה"ו</p>
<p>רפא/א</p>	
<p>דכלילין תלת [אתוון] [ס"א אבהן] (ספירין) בצדיק ליבם ה'⁶²⁴⁰:</p>	<p>שכלולות שלש אותיות (אבות) בצדיק ליבם ה'.</p>
<p>ובינה⁶²⁴¹ בן י"ה בגינך אתמר (רות ד ז) וזאת לפנים בישראל על הגאולה ועל התמורה לקיים כל דבר הכא קא רמזי⁶²⁴² שנוי השם ודא מצפ"ן הכא וזאת לפנים בישראל ודא שנוי מקום אהי"ה⁶²⁴³ איה מקום⁶²⁴⁴ כבודו להעריצו יה"ו איהו אהי"ה ודא שנוי מקום שנוי מעשה אדנ"י א' אהי"ה י יהו"ה⁶²⁴⁵ תרווייהו משתנים באדנ"י:</p>	<p>ובינה, בן י"ה, בגללה נאמר "וזאת לפנים בישראל על הגאולה ועל התמורה לקיים כל דבר", כאן רומז שנוי השם, וזה מצפ"ן. כאן וזאת לפנים בישראל וזה שנוי מקום, אהי"ה. איה מקום כבודו להעריצו, יה"ו הוא אהי"ה, וזה שנוי מקום. שנוי מעשה, אדנ"י, א' אהי"ה, י יהו"ה, שניהם משתנים באדנ"י.</p>
<p>וזאת התעודה (רות ד ז) בישראל על התעודה אימא עלאה (ישעיה ח טז) צור תעודה חתום תורה בלמודי⁶²⁴⁶ איהו חותם דעלמא חותם דשמיא וארעא⁶²⁴⁷ על</p>	<p>"וזאת התעודה בישראל", על התעודה אם העליונה, "צור תעודה חתום תורה בלמודי", הוא חותם העולם, חותם השמים והארץ. "על</p>

⁶²³⁸ הוא יסוד המחבר בין א"ח לד', וכשמסתלק הקוץ, ונעשה כעין רי"ש, נק' אחר כנ"ל (יהל אור).
⁶²³⁹ ביצירה (דפ"ו).
⁶²⁴⁰ ר"ל היבמ"ה, יבם ה' (יהל אור).
⁶²⁴¹ ר"ל בו ג' אותיות יה"ו (יהל אור).
⁶²⁴² ר"ל התמורה, דאתחלף הוי"ה בא"ת ב"ש (יהל אור).
⁶²⁴³ כמ"ש איה"ה מקום כו' דסליק לכח"ב, שהן איה"ה. דשם הוי"ה בת"ת, שהוי"ה נק' שם. ומעשה באדנ"י, מל', שנק' מעשה (יהל אור).
⁶²⁴⁴ ר"ל ראייה דאהי"ה שנוי מקום, איה"ה מן אהי"ה, כמו שמפרש והולך דיה"ו גי' אהי"ה רק דו' נתחלף לא"ה [נכתב על הגליון. כמו המשנה מקומו, הוא לא נשתנה, רק מקומו. כן כאן המספר לא נשתנה, רק ו' דיה"ו שינה מקומו למקום א"ה] (יהל אור).
⁶²⁴⁵ כל בניינו [של שם אדנ"י] הוא רק מהשמות דאהיה והויה, וכמ"ש ברע"מ (פ' תצא רעא ע"א) אדני א' אהיה י' הויה, וכן הוא בהקדמת תיקונים (ז' ע"א וכן שם ג' ע"א) (דע"ה ח"א נה ע"ג, דע"ה ח"ב ק ע"ב).
⁶²⁴⁶ נר"ה, דאתפשט' עד שם (יהל אור).
⁶²⁴⁷ הנה נודע כי שם אהי"ה באמא וג' אהי"ה בנה"י שלה והם קס"א קמ"ג קנ"א ס"ה תנ"ה כמנין חותם ע"ה (זהר הרקיע).

<p>התמורה שכינתא⁶²⁴⁸ תתאה באן אתר א[ת]מרת בעולימא דילה מטטרוין וישנה⁶²⁴⁹ תמן [איהו] משנה ואדם⁶²⁵⁰ דאתמר ביה (ישעיה מד יג) כתפארת אדם לשבת בית (איוב יד כ) משנה פניו ותשלחהו ובג"ד אוקמוה מארי מתניתין לא כשאני נכתב אני נקרא בעולם הזה (בעולם הזה) אני⁶²⁵¹ נכתב יהו"ה ונקרא אדני"י [וכו'] והא כתיב (מלאכי ג ו) אני יי' לא שניתי בכתיבה לא אשתני [אבל] בקריאה אשתני דכתיבה דאיהו אתריה⁶²⁵² לא אשתני בקריאה דאיהו לבר מאתריה אשתני (שמות כג כא) השמר מפניו ושמע בקולו אל תמר בו בגין דשפחה דיליה אדני"י שמה כשם מטרוניתא וקב"ה ביה אשתני בגין דאיהו נער ביה [רוא] (רוחא) (איוב לג כה) (ו) ישוב לימי עלומיו⁶²⁵³:</p>	<p>התמורה", שכינה תחתונה. באיזה מקום התחבאה, בנער שלה, מטטרוין. "וְיִשְׁנֶה", שם היא משתנה. ואדם שנאמר בו "כתפארת אדם לשבת בית", "משנה פניו ותשלחהו". ולכן פרשוה בעלי המשנה, לא כשאני נכתב אני נקרא, בעולם הזה נכתב יהו"ה ונקרא אדני". והרי כתוב "אני ה' לא שניתי", בכתיבה לא משתנה, אבל בקריאה משתנה, שכתובה שהוא מקומו לא משתנה, בקריאה שהיא מחוץ למקומו משתנה. "השמר מפניו ושמע בקולו אל תמר בו", משום ששפחה שלו אדני"י שמה כשם המלכה, והקדוש ברוך הוא בו משתנה, משום שהוא "נער", בו סוד (רוח) "ישוב לימי עלומיו". אבל שכינה אצל הקדוש ברוך הוא לא משתנה, והקדוש ברוך הוא לא משתנה כלפיה, זהו שכתוב "אני ה' לא שניתי", "אני", השכינה, "ה", העמוד האמצעי.</p>
<p>אבל שכינתא אצל קב"ה לא משתנית וקב"ה לגבה לא אשתני הה"ד (מלאכי ג ו) אני יי' לא שניתי אני שכינתא יי' עמודא דאמצעייתא (רות ד ז) שלף איש נעלו⁶²⁵⁴ דא סנדלפון סנדל איהו לגבי קב"ה [ונעל] (ועאל) לגבי שכינתא אבל תפארת דכליל שית ספירן איהו גופא ליהו"ה ומלכות גופא לשכינתא דאיהו אדני:</p>	<p>"שלף איש נעלו", זה סנדלפון, סנדל הוא כלפי קדוש ברוך הוא ונעל כלפי שכינה. אבל תפארת שכולל שש ספירות, הוא גוף ליהו"ה, ומלכות גוף לשכינה, שהוא אדני.</p>
<p>ונגשה יבמתו אליו לעיני הזקנים וחלצה נעלו מעל רגלו וגו' (דברים כה ט) פקודא דא לחלוץ והאי איהו חליצת רוחא מההוא גופא⁶²⁵⁵ דבעי לאנהגא עמיה כאח וההוא</p>	<p>"ונגשה יבמתו אליו לעיני הזקנים וחלצה נעלו מעל רגלו וגו'". מצוה זו לחלוץ, וזוהי חליצת רוח מאותו גוף, שצריך לנהוג עמו כאח, ואותו קשר האחוה שעם אחיו מתיר ממנו, ואותה רוח הולכת נע ונד עד שמוצאת גואל,</p>

⁶²⁴⁸ ע' בפרדס שער אבי"ע (פרק ד) ובשער הצירוף (פרק ה) (כללים ח"א עא ע"ג).
⁶²⁴⁹ ר"ל שכתוב באסתר (אסתר ב ט) וישנה ואת נערוותיה כו', במט"ט, ששם ש"ס משנה כמו שמפרש והולך (יהל אור).
⁶²⁵⁰ ר"ל גם ת"ת נשתנה שם, שינוי השם (יהל אור).
⁶²⁵¹ נמחק בדפ"ו.
⁶²⁵² תיקונים (ק"ז ע"ב (וע"ש בהגר"א ד"ה שינוי השם) ושם צ"ח ע"א) (דע"ה ח"א נג ע"ד). ז"ל הגר"א: שינוי השם דא כו' - דהוא במט"ט דביה כל התמורות והשינויים וזהו שינוי השם דהשם הו"ה עצמו נשתנה בו ומ"מ קב"ה דאיהו מלגאו לא נשתנה כמט"ל וז"ש אל תמירני בו.
⁶²⁵³ רזא דגלגול בנער (יהל אור).
⁶²⁵⁴ בחליצה רזא דגלגולא בהאי נער דמט"ט אקרי נעל כמו שמפרש והולך שעליו אמרו תופר מנעלים היה, ובכל תפירה ותפירה היה מכוון לשכינה (יהל אור).
⁶²⁵⁵ הענין כי נפשות האחין דבוקין זו בזו כענפי האילן המסתעפין אלו באלו, ובהיות שנפל האחד, שני לו להקימו הוא אחיו אחיו האוחז בו, ואותו הרוה כריך עם אחיו לפדותו, והוא כריך באשתו מפני שעל ידי שניהם פדיונו, והוא רודף אחר הפדיון, וקשרו עם אשתו פירוש בההיא עובדא דסבא שהוא בסוד רוח שמכניס האדם באשתו כיון שנתייחד עמה, וקשרו עם אחיו הוא מחמת אחוה שם ענפי אילן אחד (אור יקר).

<p>קשורא [ד]אחווה⁶²⁵⁶ [ד]עם אחווה מתיר מניה וההוא רוחא אזיל נע ונד עד דאשכח פרוקא⁶²⁵⁷ הה"ד (ויקרא כה מט) או דודו או בן דודו יגאלנו או משאר בשרו וגו' ואי לא אשכח והשיגה ידו ונגאל כאורח⁶²⁵⁸ דאזיל מאתר לאתר או כעבד [דאזיל אסור] בשלשלת על צואריה עד דאשכח [פדיון] מאדון דיליה על וחוביהו (חובי יצר הרע) ווי למאן דלא אנח⁶²⁵⁹ בן למפרק יתיה:</p>	<p>זהו שכתוב "או דודו או בן דודו יגאלנו או משאר בשרו וגו', ואם לא מצא והשיגה ידו ונגאל". כאורח שהולך ממקום למקום, או כעבד שהולך בשלשלת על צוארו, עד שמוצא פדיון מאדונו על חטאו. אוי למי שלא הניח בן לגאול אותו.</p>
<p>ואליהו ורבנן (ו)מארי מתיבתאן הכא רמיז אין חבוש⁶²⁶⁰ מתיר עצמו מבית האסורין דאיהו קשור בקשורא דתפלין דיד ואסור בתפלין דרישא כד לית (ליה) בן למפרק ליה מסטרא דבן י"ה בההוא [קשירו איהו אח] חבוש ואסור דלית ליה רשו למפרק ית גרמיה דאיהו ד' עצמו דאח (בראשית ב כג) עצם מעצמי קרא ל(י)ה לגביה⁶²⁶¹ [ב]קרקפתא דתפלין דרישא ובשר מבשרי קרא ל(י)ה מסטרא דלבא:</p>	<p>ואליהו וחכמי בעלי הישיבות, כאן רמוז אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורים, שהוא קשור בקשר של תפלין של יד ואסור בתפלין של ראש, כשאין (לו) בן לגאול אותו, מצד של בן י"ה, באותו קשר הוא אח חבוש ואסור, שאין לו רשות לגאול את עצמו שהוא ד' עצמו של אח, "עצם מעצמי" קרא לה כלפיו בקרקפת של תפלין של ראש, ו"בשר מבשרי" קרא לה מצד הלב.</p>
<p>ולא למגנא⁶²⁶² אמר קב"ה [כל] העוסק בתורה ובגמילות חסדים ומתפלל עם הצבור מעלה אני עליו כאלו פדאני לי ולבני מבין אומות העולם⁶²⁶³ וכמה בני נשא דקא משתדלי באורייתא ועבדי גמילות חסדים [ומצלין] ולא אתפרק קב"ה ושכינתיה [וישראל] אלא [דישתדל] (דאשתדל) באורייתא לחבר יתה בקב"ה וגמילות חסד הא אוקמוה דהא אין חסיד אלא המתחסד עם קונו דכל פקודין דעביד למפרק בהו</p>	<p>ולא לחנם אמר הקדוש ברוך הוא, כל העוסק בתורה ובגמילות חסדים ומתפלל עם הצבור מעלה אני עליו כאלו פדאני לי ולבני מבין אומות העולם. וכמה בני אדם שעוסקים בתורה ועושים גמילות חסדים ומתפללים ולא נגאל הקדוש ברוך הוא ושכינתו וישראל, אלא שיעסוק בתורה לחבר אותה עם הקדוש ברוך הוא, וגמילות חסד, הרי פרשוה שהרי אין חסיד אלא המתחסד עם קונו, שכל</p>

⁶²⁵⁶ וכל זמן שהוא כרוך באחיו כרוך באשתו ואינה יכולה להנשא, אמנם בהסיר אחיו קשר האחוה ממנו יותר ג"כ קשרו עם אשתו, ולכך היא זקוקה לו עד חליצת נעלו מעל רגליו שאז בזה מתיר קשר האחוה ומתרת היא קשרו עמה. ומה שהיה אותו הרוח שקיט ובוטח על הגאולה עתה נחלץ מקשריו ואזיל נע ונד עד הקב"ה בחכמתו יגלגליו לפי מעשיו בהכנה שיוכן זיווג איש באשתו אליו כפי מעשיו (אור יקר).

⁶²⁵⁷ שיגזור הקב"ה עליה טפח זו כך וכך לפי מעשה הנשמה הנשלפת מלמעלה בה, וכפי הכנת האב והאם (אור יקר).

⁶²⁵⁸ הענין כי האיש הזה יהיה על אחד משני דרכים, או היה צדיק או היה רשע, אם הוא צדיק הוא כאורח בלי עונש אלא שהוא רודף עד שימצא [די בער?] כדי גאולתו ויתגלגל בו. ואם היה רשע הוא אז נענש עונש אחר עונש עד יתגלגל (אור יקר).

⁶²⁵⁹ אנת (יהל אור).
⁶²⁶⁰ ר"ל שהקב"ה שחבוש בתפלין ש"ר וש"י אין יכול להתיר כנ"י, שנק' עצמו כמו שמפרש והולך, משום שהוא קשור עמה ג"כ, ואין חבוש כו' עד שיעשו ישראל תשובה, ויתער אימא עילאה, תשובה, בן' תרעין דחירו (יהל אור).

⁶²⁶¹ ר"ל בתפלין ש"ר שעל עצם הגולגולת, קרא עצם, ובתפלין ש"י שנגד בשר הלב, קורא בשר. ומסט' דתפלין ש"י שחבוש עמה שם אין מתיר כו' (יהל אור).

⁶²⁶² דבידיהו הגאולה (יהל אור).

⁶²⁶³ העכו"ם (דפ"ו).

<p>שכינתיה ובהא עביד חסד עם קב"ה:</p>	<p>המצוות שעשה לגאול בו שכינתו, ובזה עושה חסד עם הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>מאן דגמיל חסד [בשכינתיה] עם קב"ה (בשכינתיה) גמיל בגין דכר חבו ישראל וקב"ה הוה בעי ליסרא לון אימא הות רביעא עלייהו עד דנפקו לתרבות רעה קב"ה מה עביד תריך בני מלכא ומטרוניתא ואיהו אומי דלא יהדר לאתריה עד דמטרוניתא אתהדרת לאתרהא ומאן דהדר בתשובה וגמיל חסד בשכינתא ובכל אורייתא ובפקודין דילה ולאן איהי אלא למפרק שכינתא דא עביד חסד עם קונו וכאילו פריק ליה ולשכינתיה ולבנוי:</p>	<p>מי שגומל חסד עם שכינתו, הוא גומל עם הקדוש ברוך הוא, משום שכשחטאו ישראל והקדוש ברוך הוא היה רוצה ליסרם, האם היתה רובצת עליהם עד שיצאו לתרבות רעה. מה עשה הקדוש ברוך הוא מגרש את בני המלך והמלכה, והוא נשבע שלא יחזור למקומו עד שהמלכה תחזור למקומה. ומי שחוזר בתשובה וגומל חסד עם השכינה, ובכל התורה ובמצוותיה, וכל זה אלא לגאול את השכינה, זה עושה חסד עם קונו, וכאילו גואל אותו ואת שכינתו ואת בניו.</p>
<p>אמר אליהו וכל ראשי מתיבתאן רעיא מהימנא אנת הוא האי ב"נ אנת הוא בר מן מלכא ומטרוניתא דאשתדלותא דילך לגבי קב"ה לאו כמאן דעביד חסד עם קונו אלא כברא דמחוייב לשווייה גרמיה ותוקפיה למפרק אבא ואימא ומסר גרמיה למיתה [עלייהו] (עלוי) דמאן דלאו איהו ברא דמלכא ועבד טיבו עם מלכא ועם מטרוניתא ודאי האי אתחשיב דעביד חסד עם קונו:</p>	<p>אמר אליהו וכל ראשי הישיבות, רועה הנאמן, אתה הוא האיש הזה, אתה הוא בן מהמלך והמלכה, שהשתדלותך לקדוש ברוך הוא לא כמי שעושה חסד עם קונו, אלא כמו בן שמחויב לשים עצמו וכוחו לפדות את אבא ואמא, ומוסר עצמו למיתה עליהם, שמי שאינו בן המלך, ועושה טובה עם המלך והמלכה, ודאי זה נחשב שעושה חסד עם קונו.</p>
<p>קם רעיא מהימנא ואשתמח קמי קב"ה ובכה ואמר כן יהא רעוא דיליה דיחשיב לי כבר דעובדין דילי לגבי קב"ה ושכינתיה יהון לגביה כ(ג)ברא דאשתדל בהון בתר אבוי ואמיה דרחים לון יתיר מגרמיה ונפשיה רוחיה ונשמתייה וכל [מה] [עלמא] דהוה ליה הוה חשיב לון לאין</p>	<p>קם רועה הנאמן והשתטח לפני הקדוש ברוך הוא ובכה ואמר, כן יהי רצון שלו שיחשיב אותי כבן, שהמעשים שלי לקדוש ברוך הוא ושכינתו יהיו אליו, כמו בן שעוסק בהם אחר אביו ואמו שאוהב אותם, יותר מעצמו ונפשו רוחו ונשמתו, וכל מה שהיה לו היה מחשיב אותם לאין</p>
<p>רפא/ב</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>למעבד בהון רעותיה דאבא ואמא ולמפרק לון בהון ואע"ג דידענא דכלא ברשותיה רחמנא לבא בעי בההוא זמנא אתא קב"ה ונשיק ליה ואמר רעיא מהימנא ודאי אנת הוא ברא דילי [ודשכינתא רבנן] (ושכינתא דבני) ומלאכין נשקו בר⁶²⁶⁴ קמו כלהו ונש(י)קו [ליה] וקבילו ליה לרב ומלכא עלייהו⁶²⁶⁵:</p>	<p>לעשות בהם רצון של אבא ואמא, ולפדות אותם בהם, ואף על גב שידעתי שהכל ברשותו, הרחמן רוצה את הלב. באותו זמן בא הקדוש ברוך הוא ונשק אותו ואמר, רועה הנאמן, ודאי שאתה הוא בן שלי ושל השכינה. רבנן ומלאכים נשקו בן, קמו כולם ונשקו לו, וקבלו אותו לרב ומלך עליהם.</p>
<p>והיה ביום הניחה⁶²⁶⁶ יי' אלהיך וגו' תמחה</p>	<p>"והיה בהניח ה' אלהיך וגו' תמחה</p>

⁶²⁶⁴ ר"ל בר של הקב"ה ושכינתיה (יהל אור).

⁶²⁶⁵ נשא קמז ע"ב יברכך י"י (דרך אמת).

⁶²⁶⁶ "ביום הניח" נמחק בדפ"ו, ובמקומו איתא "בהניח".

<p>את זכר עמלק וגו'". מצוה זו להכרית את זרעו של עמלק, שהרי הקדוש ברוך הוא נשבע שלא יחזור לכסאו עד שיקח נקמה ממנו. פתח רועה הנאמן ואמר, ודאי משום זה היו הולכים במדבר ועל הים, ולא יכנסו בארץ ישראל, עד שיטול נקמה מעמלק.</p>	<p>את זכר עמלק וגו' (דברים כה יט) פקודא דא להכרית זרעו של עמלק דהא קב"ה אומי דלא יחזור על כרסיה עד דיטול נוקמא מניה פתח רעיא מהימנא ואמר [ודאי] בג"ד (ודאי) הוו אזלי⁶²⁶⁷ במדברא [ולא ייעלון] (ועל ימא ולא ייעול) בארעא דישראל עד דיטול נוקמא מניה דעמלק:</p>
<p>עמלק מאן הוא לעילא⁶²⁶⁸ דהא חזינן דבלעם ובלק מתמן הוו נשמתין דלהון ובגין דא הוו שנאין לישראל יתיר מכל אומה ולישן ובג"ד עמלק רשים בשמהון ע"ם מן בלעם ל"ק מן בלק ודכר ונוקבא⁶²⁶⁹ אינון עמלקים ועלייהו אתמר (במדבר כג כא) לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל⁶²⁷⁰:</p>	<p>עמלק, מהו למעלה. שהרי ראינו שבלעם ובלק היו נשמותיהם משם, ומשום זה שנאו את ישראל יותר מכל אומה ולשון, ולכן עמלק רשום בשם, ע"ם מבלעם, ל"ק מבלק. וזכר ונקבה הם עמלקים, ועליהם נאמר "לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל".</p>
<p>כנוונא דאית בישראל ארבע אנפין יעקב ישראל רחל לאה⁶²⁷¹ ישראל עם לאה יעקב עם רחל לקבל (יחזקאל א י) ופני נשר לארבעתם⁶²⁷² הכי אית ארבע אנפין לעמלק קסם ונחש עמל ואון עמל רשים בעמלק והמן דהוה מסטרא דעמלק (תהלים ז יז) ישוב עמלו בראשו וכל אלופי עשו מעמלק הוו ולעילא (מ)עמלק סמאל עמל נחש און⁶²⁷³ ומרמה דמפתי ליה לב"ג למחטי לקב"ה [עמל] קס"ם ק' מן עמלק ס"ם מן סמאל"ל נח"ש א"ל מסמאל (כאן חסר):</p>	<p>כדוגמת שיש בישראל ארבע פנים, יעקב, ישראל, רחל, לאה, ישראל עם לאה, יעקב עם רחל, כנגד "ופני נשר לארבעתן", כך יש ארבע פנים לעמלק, קסם, ונחש, עמל, ואון. עמל רשום בעמלק, והמן שהיה מצד עמלק "ישוב עמלו בראשו". וכל אלופי עשו מעמלק היו. ולמעלה, עמלק, סמאל, עמל, נחש, און, ומרמה שמפתה את האדם לחטוא לקדוש ברוך הוא. קס"ם, ק' מעמלק ס"ם מסמאל. נח"ש א"ל מסמאל (כאן חסר).</p>

⁶²⁶⁷ הרי מפרש קרא ולא נחם אלהים דרך ארץ פלישתים כי קרוב הוא ליכנס לארץ ישראל, כי אמר אלהים פן ינחם העם בראותם מלחמת יצר הרע, וישבו מצריימה אל הקליפות כשהיו ולזה רצה שיבטלו כח הקליפות ויעכלו אותה, ולכך ויסב אלהים את העם דרך המדבר ים סוף, והיינו אומרו "הו אזלא במדברא ועל ימא וכו" (אור יקר).

⁶²⁶⁸ כלומר אי זה חלק מהקליפה הוא, והטעם שצריכים אנו לזה הוא כי שבעים אומות משבעים שרים חיצונים ועם כל זה חזינא דבלעם ובלק שהיו פרטים מהשר הגדול עמלק לא מצד המשפחה אלא מצד הנשמה וזהו שאמר "מתמן הוו נשמתין דלהון ובגין דא הוו שנאין לישראל יתיר מכל אומה וכו" א"כ מוכרחים אנו לומר שאם היות שיש חיצונים שונאים לקדושי' יש חלק אחד שונא ביותר והוא חלק הנקרא עמלק וצריך לחקור מאן איהו אמנם נחלק שם עמלק לשני חלקים מפני שהם שני כוחות עמלקים דהיינו דכר ונוקבא (אור יקר).

⁶²⁶⁹ בלעם ובלק. וכן העמלקים הן לשון רבים (יהל אור).

⁶²⁷⁰ הם עמל ועון נגדיים ליעקב ולישראל והיינו ששני כוחות שאמרו שהם זכר ונקבה מתחלקים לשני נקבות ושני זכרים, והשני זכרים שהם נגדיים לישראל ויעקב הם עמל ואון ויש שנים אחרים שהם שתי נקבות, והענין יתבאר מתוך אומרו לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל במה שנדע מה ענין ישראל ומה ענין יעקב (אור יקר).

⁶²⁷¹ והיינו שהנקבה בסוד ה' ראשונה לימין נקראת לא"ה וה' אחרונה לשמאל נקראת רח"ל ואות י' בתפארת נקראת ישראל ואות ו' ביסוד נקראת יעק"ב והיינו סוד ארבע [פנים] פני נשר שעל הנשר נאמר דרך הנשר בשמים, כי אד"ם וחור"ה פני אדם, אברהם ושרה פני אריה, יצחק ורבקה פני שור ישראל ויעקב לאה רחל והיינו ופני נשר לארבעתם, וכבר פירשו בזהר היאך כ"א שימש בארבעה נשים (אור יקר).

⁶²⁷² כי הנה ידוע כי אדם וחווה הם פני אדם ואברהם ושרה הם פני אריה ויצחק ורבקה הם פני שור ויעקב וארבעת נשיו הם פני נשר וזהו ופני נשר לארבעתן (זהר הרקיע).

⁶²⁷³ דנחש הוא יצה"ר מסט' דנוק', שהוא מפתה לאדם כידוע, דפתי לחוה (יהל אור).

<p>עליה אתמר לאברהם (בראשית יב א) לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך בית מולד דילך [מאלין] (דאלין) בתי סיהרא או [בתי] שבתאי או [בתי] מאדים דבתי מאדים ובתי שבתאי ולבנה (ובתי מאדים) עלייהו אתמר אין⁶²⁷⁴ מתחילין בב"ד [אין מתחילין בב' ואין מסיימין בד'] דמאדים⁶²⁷⁵ סומקן דחמה גיהנם אימא דעשו [ד]אתיילדת ביומא תניינא וסיהרא איהו טוב ורע טוב במילואה ורע בחסרונה:</p>	<p>עליו נאמר לאברהם "לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך", בית מולד שלך מבתי הלבנה הללו, או בתי שבתאי או בתי מאדים. שעל בתי מאדים ובתי שבתאי ולבנה נאמר אין מתחילים בשני ורביעי, (ואין מתחילין בשני ואין מסיימים ברביעי) שמאדים הוא אדמומית החמה, גיהנם, אמו של עשו שנולדה ביום השני, והלבנה היא טוב ורע, טוב במלואה, ורע בחסרונה.</p>
<p>ובגין דאיהי כלילא מטוב ורע [מונין] (מונין) בה ישראל ומונין בה בני ישמעאל וכד לקת במלואה סימנא לא טב לישראל וכד לקת בחסרונה סימן רע לישמעאלים ובהאי (ישעיה כט יד) ואבדה חכמת חכמיו [חכמה] דישמעאלים ובינת נבונים תסתתר דאינון לא ידעין בבריאתן אלא בשמושא דילהון כפי שנוי עלמא בהליכתן [ושימושן] (ושמשא) וסיהרא אתבריא[ת] ביומא רביעאה ובחסרונה דילה עניות אתבריאית לילית שבתאי דאיהו רעב וצמאון ולקותא דנהורין עלה אתמר (בראשית א יד) [יהי מארת חסר (משלי ג לג) מארת יי בבית רשע (קהלת ז כו) וחוטא ילכד בה בבית הסהר דילה וצדיק ימלט ממנה]:</p>	<p>ומשום שהיא כלולה מטוב ורע, מונים בה ישראל ומונים בה בני ישמעאל. וכשלוקה במלואה סימן לא טוב לישראל, וכשלוקה בחסרונה סימן רע לישמעאלים. ובזה "ואבדה חכמת חכמיו", חכמה של ישמעאלים, "ובינת נבונים תסתתר", שהם לא יודעים בבריאתם אלא בשמושם כפי שנוי העולם בהליכתם ושמושם. והלבנה נבראה ביום הרביעי, ובחסרונה עניות, נבראה לילית. שבתאי, שהוא רעב וצמאון ולקוי המאורות, עליו נאמר "יהי מארת" חסר. "מארת ה' בבית רשע", "וחוטא ילכד בה", בבית הסוהר שלה, וצדיק "ימלט ממנה".</p>
<p>ואית ככבא אחרא [נקודא זעירא נקוד על שפחה]⁶²⁷⁶ (נקודה אחרה נקוד על סיהרא) דאיהו מארת ודא חולם בת מלך⁶²⁷⁷ שבת מלכתא דשלטנותא דתרווייהו⁶²⁷⁸ ביום שביעי דאתמר ביה (דברים ה יד) למען ינוח עבדך ואמתך דסדר בריאתן לאו כסדר שמושן ובג"ד חמ"ה ומ"אדים סומקי דגיהנם אתבריאוי ביומא תניינא לבנה שבתאי אתבריאוי ביומא רביעאה [כפנא וחשוכא</p>	<p>ויש כוכב אחר, נקודה קטנה, נקוד על שפחה, שהוא מארת, וזה חולם, בת מלך, שבת המלכה, ששלטון שניהם ביום השביעי, שנאמר בו "למען ינוח עבדך ואמתך". שסדר בריאתם לא כסדר שמושם, ולכן חמ"ה ומאד"ם אדומים של הגיהנם נבראו ביום שני, לבנה שבתאי נבראו ביום רביעי רעב וחושך, ולכן אין מתחילים בשני ורביעי, משום שגיהנם נברא ביום שני, ולקוי מאורות ביום רביעי.</p>

⁶²⁷⁴ מאדים נברא ביום ב', ושבתאי ולבנה ביום ד', דע"כ קשין הזוגות (פסחים קט ע"ב), דב' ד' הן זוגות (יהל אור).

⁶²⁷⁵ דמאדים וחמה אינון גיהנם, אימא דע"ר וסט"א, ושבתאי ולבנה הן לילית, נוק' תחתונה, סוף ד' דרגין, והן ד' נוק' כידוע [עי' ע"ח שמ"ט פ"ט], והן ד' כוכבים רעים, והכל מצד חצוניותם, עננין דמכסין להון, כמ"ש בפ' פנחס (רנא ע"ב). וחמה נבראת ביום ב', וסומקא דחמה הוא מאדים, גיהנם. וכן לבנה ביום ד', מארת חסר, מארת ה' בבית רשע, הוא בית הסהר דילה, בור רק, עניות, רק מכלום, מים אין בו כו' (שבת כב ע"א), מדור הראשון דגיהנם (יהל אור).

⁶²⁷⁶ טוב שבה, חולם דמאורות (יהל אור).

⁶²⁷⁷ לכן הוא בחולם, מלך ע"ג אתוון, מן ה' מלכים דנקודות (יהל אור).

⁶²⁷⁸ ר"ל מאדים ושבתאי, שהן דחמה ולבנה, מאדים בלילה, ושבתאי ביום, כידוע מסדר שימושן. וז"ש דסדר בריאתן כו' (יהל אור).

<p>ואוקמוה רבנן אין תחילין בב' ואין מסיימין בד' 6279 בגין דגיהנם אתברי ביומא תניינא ולקוטא דנהורין ביומא רביעאה:</p>	
<p>ככ"ב עליה אתמר (במדבר כד יז) דרך ככב מיעקב דדרגיה ביומא תליתאה וביה (שמות יט מז) ויהי ביום השלישי בהיות הבקר 6280 דביה נחית קב"ה למיהב אורייתא לישראל בת יחידה למהוי עמיה שבת מלכתא דאיהו יום שלישי כליל תלת ענפי אבהן ש בת (מלכתא) יחידאה דשולטנותא דילה 6281 כליל שבת ביה אתעבדת שבת:</p>	<p>ככ"ב עליו נאמר "דרך כוכב מיעקב" שדרגתו ביום שלישי, ובו "ויהי ביום השלישי בהיות הבוקר", שבו ירד הקדוש ברוך הוא לתת את התורה לישראל. בת יחידה להיות עמו, שבת המלכה, שהוא יום שלישי כולל שלשת ענפי האבות, ש' הבת (המלכה) היחידה, ששלטונה כליל שבת, בו נעשית שבת.</p>
<p>ובג"ד חולקין מארי מתניתין על מתן תורה בת יחידה דא אמר בשלישי נתנה [תורה] ודא אמר בשביעי נתנה [תורה] ואיהי בת יחידה דאחידת בעמודא דאמצעייתא תליתאה לאבהן ובצדיק שביעית ליה בת יחידאה וכד איהי עטרה 6282 על רישיה אתקרי ביה שביעי דהוא [ששי הוד] (ששים הנה) דכוכב דיליה צדק ובת יחידה שבת מלכתא אתקרי צד(י)ק ובגין דא תורה אחיד[א] בין יום [ו' וז'] [ג' וד']:</p>	<p>ולכן חולקים בעלי המשנה על מתן תורה, בת יחידה, זה אמר בשלישי נתנה תורה, וזה אמר בשביעי נתנה תורה, והיא בת יחידה, שאוחזת בעמוד האמצעי, שלישי לאבות, ובצדיק, שביעית לו בת יחידה, וכשהיא עטרה על ראשו נקרא בו שביעי, שהוא היה ששי, שכוכבו צדק, ובת יחידה שבת המלכה נקראת צדק, ומשום זה תורה אחוזה בין יום ו' וז'.</p>
<p>ואיהו כ"ב מן כוכ"ב כ"ו (תהלים פד יב) כי שמש ומגן יהו"ה צבאות שכינתא מלכות הקדש (בראשית מח כ) כך יברך ישראל כ"ב אתוון דאורייתא כ"ב כלילא מתלת דרגין כ' כתר ב' בינה יהו"ה כליל תרווייהו חכמה וכלא כליל כ(ו) כ"ב 6283 דרגא [דעמודא] דאמצעייתא:</p>	<p>והוא כ"ב מן כוכ"ב כ"ו, "כי שמש ומגן יהו"ה צבאות", שכינה מלכות הקדש. "כך יברך ישראל", כ"ב אותיות התורה. כ"ב כלול משלש דרגות, כ' כתר, ב' בינה, יהו"ה כולל שניהם חכמה, וכוכ"ב כולל הכל דרגת העמוד האמצעי.</p>
<p>ושכינתא איהי לבנה לבון ההלכה רחמי סטרא 6284 דחסד ואתקריאת חמה ברה כחמה מסטרא דגבורה פני משה כפני חמה סיהרא אפילא 6285 מעוט דסיהרא שפחה דיל(י)ה גיהנם 6286 חמה בישא שפחה דיליה 6287 שבתאי לקוטא דנהורין חילול</p>	<p>והשכינה היא לבנה, לבון ההלכה, רחמים בצד החסד. ונקראת חמה, "ברה כחמה", מצד הגבורה. פני משה כפני חמה, הלבנה אפילה, מעוט הלבנה, שפחה שלה. גיהנם, חמה רעה שפחה שלה. שבתאי לקוי המאורות,</p>

6279 "ואוקמוה רבנן אין תחילין בב' ואין מסיימין בד'", נמחק בדפ"ק, ובמקומו איתא "ובג"ד אין מתחילין בב"ד".

6280 כליל תלת (נוסף ביהל אור).

6281 בת בשבת, וש' בשבת (יהל אור).

6282 עטרה בראש צדיק נק' שביעי. ר"ל דבת"ת היא אות רביעי' שבשם, והיא נק' רביעית ההין, שהוא שלישי. ובצדיק שהוא ששי, נק' שביעי (יהל אור).

6283 ר"ל בכח"ב (נ"א בכוכ"ב). כו"ב (ר"ת כתר ובינה) כ"ב, וחכמה כ"ו, הרי כוכ"ב. ולמטה, עד"א כ"ו, ושכינה כ"ב וכלא כליל עד"א, כוכ"ב (יהל אור).

6284 בסטרא (דפ"ו).

6285 אפילה (דפ"ו).

6286 "סיהרא אפילא מעוט דסיהרא שפחה דילה גיהנם" נמחק יהל אור.

6287 דילה גיהנם סיהרא אפילה מעוט דסיהרא שפחה דילה (יהל אור).

<p>שבת⁶²⁸⁸ שפחה דילה דאהדרת עורף לגבירתה בכל יומא</p>	<p>חלול שבת שפחתה, שמחזירה עורף לגבירתה בכל יום</p>
<p>רפכ/א</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>ויומא ואתגברת⁶²⁸⁹ עלה בחובין דישראל בנהא[הה"ד] (משלי ל כג) ושפחה כי תירש גבירתה דשולטנותא דשפחה לא הוי אלא ביומא תניינא בגיהנם וברביעי בלקותא דנהורין [ו]אתהדרת לשלמאה בכל יומא ויומא:</p>	<p>ויום ומתגברת עליה בחטאי ישראל בניה. זהו שכתוב "ושפחה כי תירש גבירתה", ששלטון השפחה לא היה אלא ביום השני בגיהנם, וברביעי בלקוי המאורות, וחזרה לשלוט בכל יום ויום.</p>
<p>ובת מלך⁶²⁹⁰ אסירא⁶²⁹¹ בסרכות בבית הסהר בגלותא דילה ואיהי קינא דסמאל בין ככביא וקב"ה אומי (עובדיה א ד) אם תגביה כנשר ואם בין ככבים שים קנך משם אורידך נאם יי ושכינתא נגה ונגה לאש (יחזקאל א יג) ומחכא קר⁶²⁹² לבי כנשתא אש נוגה:</p>	<p>ובת מלך אסורה בחבלים בבית הסוהר בגלותה, והיא קן של סמאל בין הכוכבים, והקדוש ברוך הוא נשבע "אם תגביה כנשר ואם בין כוכבים שים קנך משם אורידך נאום ה'". והשכינה נגה, "ונגה לאש", ומכאן קראו לבית הכנסת "אש נוגה".</p>
<p>אש מאדים לישנא דאודם (שמות כח יז) טור אודם פטדה נוגה אשא חיורא ותרווייהו פני חמה ופני סיהרא נצח והוד אינון דנטלו חוורו מחסד וסומקו מגבורה אהרן ודוד מתמן הו⁶²⁹³ חד נטיל רחמי וחד נטיל דינא (ו) דוד מסטרא דשמאלא (שמואל א' טז יב) והוא אדמוני אהרן איש חסד ותרווייהו נביאי קשוט⁶²⁹⁴ מתמן פני משה⁶²⁹⁵ הו נהירין כנבואה דבינה⁶²⁹⁶ איהו [חמה]</p>	<p>"אש", מאדים לשון של אודם, "טור אודם פטדה", "נוגה" אש לבנה, ושניהם פני חמה ופני לבנה, נצח והוד. אלו שלקחו לבן מחסד ואדום מגבורה, אהרן ודוד, משם היו, אחד לקח רחמים ואחד לקח דין. דוד מצד השמאל "והוא אדמוני", אהרן איש חסד, ושניהם נביאי אמת. משם פני משה היו מאירים, כנבואה של בינה היא חמה (אמא) עליונה, משם נבואתו.</p>

⁶²⁸⁸ שבתאי, ושליט ביום שבת (יהל אור).

⁶²⁸⁹ בגלותא (יהל אור).

⁶²⁹⁰ חולם דמאורות, נקוד' זעירא, לבנה בריאה. אחידא בסרכות במרה לבנה (יהל אור).

⁶²⁹¹ הענין כי השכינה אינה מנהגת העולם ע"י הככבים אלא דוקא השרים, כי השכינה היא מחלקת שפעה לישראל ותמצית השפע והשארית לשרי האומות והם מתנהגים לאומותם ע"י הככבים והמזלות, וישראל אינם לא תחת מזל ולא תחת כוכב, והשכינה אינה מתלבשת בככבים התחתונים שהם מקום העשייה ושליטת החיצונים, וכאשר גרמו עוונות ישראל שהם בנים לשכינה עלו החיצונים לשלוט ואחזו בככבים ושכינה ע"י סירכות ירצה אל בית הסוהר דהיינו בית שבתאי להנהיג משם כל התחתונים כענין שמני נוטרה את הכרמים והיינו סוד גלות שכינה (אור יקר).

⁶²⁹² קרי (אור יקר).

⁶²⁹³ ר"ל מעמלק כמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁶²⁹⁴ כי מה שדרשו פני משה כפני חמה אינה חמה זאת אלא חמה אחרת דהיינו סוד ברה כחמה שפירשנו לעיל דהיינו בסוד הבינה הנמשך לגבורה, וזהו שאמר מהמן משני ההיכלות יחד (אור יקר).

⁶²⁹⁵ שמשם הנבואה שהם תרי נביאי קשוט, והיינו שני היכלות היכל עצם השמים והיכל נוגה, נוגה היכל הנצח עצם השמים היכל הוד, וכבר פירשנו לעיל כי לבנה בחסד וחמה בגבורה, וכן כוכב חמה יונק מהיכל זכות כדפירש הרשב"י בהיכלות בפרשת תרומה, ולפי הדרך ההוא כוכב מאדים הוא סוד פני חמה הוא בהיכל עצם השמים ופני לבנה בהיכל הנוגה דהיינו היכל הנצח, אמנם לזה יקשה כי האודם לעולם בהוד והלובן בנצח, ואספקלריא המאירה בנצח שאינה מאירה בהוד, א"כ פני חמה בנצח ופני לבנה בהוד דהיינו פני משה כפני חמה ופני יהושע כפני לבנה, והיינו שמרע"ה נתנבא באספקלריא המאירה ויהושע בשאינה מאירה ולפום סוגיין נקט בהיפך כי בנצח הוא פני לבנה ובהוד פני חמה, לזה פירש ואמר כי מרע"ה אין נבואתו מכאן אלא מסוד נבואת אהרן איש החסד פני לבנה בלובן הרחמים ודוד אדמוני מצד מדת הוד (אור יקר).

⁶²⁹⁶ פני חמה בהוד כ"ל, ונתן ההוד למשה (יהל אור).

<p>(אימא) עלאה מתמן נבואה דיליה⁶²⁹⁷:</p>	<p>בהם עשו הרשע עבד אדום, ונקבה שלו מאדים, היא שפיכות דמים של ישראל, וגרמה שבמלכה התקיים "נתנני אדני בידי לא אוכל קום", "נתנני שוממה כל היום דוה". "הוד" הפך ל"דוה", שנצח והוד כנגדם, "יכין" ו"בוועז", שניהם אשר הבית נשען עליהם, שבית הכנסת נקרא על שמם "אש נוגה", כמו שאמרנו.</p>
<p>בהון עשו⁶²⁹⁸ חייבא עבד אדום ונוקבא דיליה מאדים איהי שפיכות דמים דישראל [וגרמת דמטרוניתא] (וגרם בבי מטרוניתא) דאתקיים⁶²⁹⁹ ב(יה) (איכה א יד) (נתנני יי' בידי לא אוכל קום)⁶³⁰⁰ (שם יג) נתנני שוממה כל היום דוה הוד אתהדר⁶³⁰¹ דנצח והוד לקבליהו יכין ובוועז שתיהן אשר הבית נשען עליו⁶³⁰² דבי כנשתא אתקריאת על שמייהו אש נוגה⁶³⁰³ כדקא אמינא:</p>	<p>ושפחה רעה היא קבורה, ובה קשורה לגבירתה והיא שבתאי, קרה ויבשה בקבורת העפר, והיא מות של עניות של התורה, והיא קבורת עני מכוסה בה בשבע מיני מדורות, שהיא כלולה משבעה כוכבים, כמו ששבת המלכה כלולה משבע. והם שבעה כוכבים מצד של הגבורה (המלכה) "שבע שני השבע", מצד של שפחה "שבע שני הרעב", שעליהם אמר הנביא "לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דברי ה'".</p>
<p>ושפחה רעה איהי קבורה ובה אסירא [לגבירתא ואיהי] (לגבירתה דאיהי) שבתאי קרה ויבשה בקבורתא דעפרא ואיהי מות דעניותא דאורייתא⁶³⁰⁴ ואיהי קבורת עני מכוסה בה בשבע מיני מדורות דאיהי כלילא משבע ככביא כמה דשבת מלכתא [כלילא] משבע ואינון שבע [ככביא] מסטרא דגבורה [ס"א דגבירתא] (בראשית מא נג) שבע שני השבע⁶³⁰⁵ מסטרא דשפחה שבע שני הרעב דעליהו אמר נביא (עמוד ח יא) לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דבר⁶³⁰⁶ יי':</p>	<p>גבירתה גן, שפחה אשפה מטונפת,</p>
<p>גבירתה גן שפחה אשפה מטונפת</p>	

⁶²⁹⁷ ואם כן לא יקשה עתה אומרנו לבנה בנצח חמה מאדים בהוד כדמסיים ואזיל. ונגדית לככבים אלה הקדושים הם מאדים אדום כדמפרש ואזיל, ולפי זה מאדים הוא יונק מהיכל הוד, והרשב"י ע"ה שם פירש כי מאדים יונק מהיכל נוגה שהוא היכל הנצח וצדק מהיכל עצם השמים שהוא היכל הוד והוא היפך לזה וזה דוחק והדין עמו, כי ממטה למעלה היכל ראשון לבנת הספיר ומשם יונק שבתאי כדפירשנו שם, ובהיכל שני עצם השמים כוכב צדק והיינו מהוד, אמנם רעיא מהימנא לעיל פירש צד"ק בצדיק ימצא צדק בהיכל לבנת הספיר ושבתיא משתתף עמו כענין המלכות המשותפת עם היסוד בהיכל לבנת הספיר כדפירשנו בספ"ר בשער ההיכלות, ולפי זה מאדים בהיכל הוד, וחמה כבר פירשנו לעיל בגבורה נשאר נוגה בהיכל נוגה דהיינו היכל הנצח, ורשב"י פירש נוגה יונק מהיכל אהבה ולפי דבריו לבנה מהיכל קדש הקדשים ואין כן דעת רעיא מהימנא אלא לבנה בחסד וחמה בגבורה ונשאר נוגה יתר להיכל נוגה כמשמעו, ועם היות שאינם כסדר אין לחוש (אור יקר).

⁶²⁹⁸ באלף הרביעי וחמישי נגד נו"ה כידוע (יהל אור).

⁶²⁹⁹ אתקיים (דפ"ו).

⁶³⁰⁰ ברגליו, נו"ה, אלף הד' והה' (יהל אור).

⁶³⁰¹ ר"ל נתהפך תיבת הו"ד דו"ה. והן גלות בג' הימים, באלף הרביעי, וחמשי, וששי עד הקץ (יהל אור).

⁶³⁰² עליהם (דפ"ו). ולכן בנפלים נפל הבית, בהמ"ק (יהל אור).

⁶³⁰³ בנצח (יהל אור).

⁶³⁰⁴ כי מצדה העלם התורה ועל זה נאמר עני מן התורה חשוב כמת, והיינו שהמיתה והקליפה שולטים עליו ועל זה נאמר אין בור ירא חטא ולא עם הארץ חסיד, ולכן מזומנים אליו שבעה מדורין דגיהנם, והיינו "קבורת עני בשבעה מיני מדורות" כדפירש, וישראל בגלות לא רעב ללחם כי אם לשמוע, שהשכינה בתוך מאסרה שהיא התורה והיא הקליפה מכסה התורה וישראל רעבים וצמאים אליה עד שישברו קליפותיה לשתות מימי התורה שהיא שכינה המלוכשת בה וקבורה בה (אור יקר).

⁶³⁰⁵ שהם מצד הקדושה השכינה כלולה משבע היא מתלבשת בשבע שני הרעב והם שבע כוכביא קדושים מתלבשים בשבעה חצונים בסוד הגלות וקבורים בסוד שבתאי שחור שחורה קרה ויבשה עפר קר ויבש כדפירשנו, והיינו "קבורה כעפר" (אור יקר).

⁶³⁰⁶ דברי (דפ"ו).

<p>מסטרא דערב רב [אשפה] מעורבת בגן לגדל זרעים מסטרא דעץ הדעת טוב ורע מסטרא דע"ז אתקריאת שבתאי לילית אשפה מטונפת בגין דצואה מעורבת מכל מיני טנוף ושרץ דזרקין בה כלבים מתים וחמורים [מתים בני עשו וישמעאל קבורים בה יש"ו ומחמד⁶³⁰⁷] דאינון כלבים מתים [קבורים בהו איהי קבר דע"ז דקברין⁶³⁰⁸ בה ערלים] שקץ וריח רע מטונף מסורה משפחה בישא איהי סרכא דאחידא בערב רב מעורבים בישראל ואחידת בעצם ובשר⁶³⁰⁹ דאינון [בני עשו וישמעאל] עצם מת ובשר טמא בשר בשדה טרפה [ד]עלה אתמר (שמות כב ל) לכלב תשליכון אותו:</p>	<p>מצד של ערב רב אשפה מעורבת בגן לגדל זרעים מצד של עץ הדעת טוב ורע. מצד של עבודה זרה נקראת שבתאי, לילית אשפה מטונפת, משום שצואה מעורבת מכל מיני טנוף ושרץ שזורקים בה כלבים מתים וחמורים מתים בני עשו וישמעאל יש"ו ומוחמד שהם כלבים מתים קבורים בה, והיא קבר של עבודה זרה שקבורים בה ערלים, שקץ וריח רע מטונף מסריח משפחה רעה, היא סרכא שאחזה בערב רב מעורבים בישראל, ואחזה בעצם ובשר שהם בני עשו וישמעאל. עצם מת ובשר טמא, "בשר בשדה טרפה" שעליה נאמר "לכלב תשליכון אותו".</p>
<p>וכגוונא דאית תריסר מזלות מסטרא דטוב הכי אית תריסר מזלות מסטרא דרע הדא הוא דכתיב (בראשית כה טז) שנים עשר נשיאים לאמותם דזה לעמת זה עשה האלהים (קהלת ז יד) ורשיעייא אינון אבי אבות הטומאה דאינון טמא מת ושרץ דמטמא לב"ג מאוירו ומתוכו ומגבו ואפי' תוך תוכו דכהנא מסתאב בהון ובגין דא (ויקרא כא יא) על כל נפשות מת לא יבא דרשע קרוי מת ובוצינא קדישא לאביו ולאמו לא יטמא⁶³¹⁰:</p>	<p>וכדוגמת שיש שנים עשר מזלות מהצד הטוב כך יש שנים עשר מזלות מהצד הרע. זהו שכתוב "שנים עשר נשיאים לאמתם" ש"זה לעומת זה עשה האלהים". והרשעים הם אבי אבות הטומאה, שהם טמא מת ושרץ שמטמא את האדם מאוירו ומתוכו ומגבו, ואפילו תוך תוכו של הכהן נטמא בהם, ולכן "על כל נפשות מת לא יבא", שרשע קרוי מת, והנר הקדוש "לאביו ולאמו לא יטמא".</p>
<p>הכא אשכחנא אסותא לגבי דאתמר בי(ה) (ישעיה נג ט) ויתן את רשעים קברו בתר קבורה⁶³¹¹ דא בגין אבא ואימא דאינון בגלותא עם ישראל אתקיים בי(ה) קרא (ויקרא כא א) ולא יטמא אליהו לא תתעכב מלנחתא דאע"ג דאונות כהנא לאביו ולאמו (לא) יטמא דהא קב"ה ושכינתיה בגלותא [דאיהי] (דהיא) קבורה לון ואנא קבר⁶³¹² בנייהו באומאה עלך בשם יי' חי וקיים לא תתעכב [מלנחתא מלאכין קדישין] (לנחתא) מארי דגדפין (קדישין) באומאה⁶³¹³ עלייכו</p>	<p>כאן מצאנו רפואה לגבי מה שנאמר בי "ויתן את רשעים קברו", אחר שקבורה זו משום אבא ואמא שהם בגלות עם ישראל, התקיים בי הכתוב "לא יטמא". אליהו, לא תתעכב מלרדת, שאף על גב שאתה כהן לאביו ולאמו (לא) יטמא, שהרי הקדוש ברוך הוא ושכינתו בגלות, שהיא קבורה להם, ואני קבור ביניהם, בשבועה עליך בשם ה' חי וקיים, אל תתעכב מלרדת. מלאכים קדושים, בעלי כנפים, בשבועה עליכם, קחו שבועה זו והעלוה על כנפיכם, שבועת ה' בח"י</p>

⁶³⁰⁷ יש"ו ומחמד" נמחק בדפ"ו, ובמקומו איתא "עכו"ם".

⁶³⁰⁸ נמחק בדפ"ק.

⁶³⁰⁹ נגד עצם מעצמי ובשר מבשרי (יהל אור).

⁶³¹⁰ ר"ל אע"ג דקוב"ה ושכינה בגלות, מ"מ כבודי לאחר לא אתן, ואינון מטמאין, זהו לאביו ולאמו

כו' (יהל אור).

⁶³¹¹ דקבורה (דפ"ו).

⁶³¹² קבור (דפ"ו).

⁶³¹³ ר"ל באומאה היא מל' כמו שמפרש והולך, חי יסוד, וקיים ת"ת (יהל אור).

<p>[טולו] (כלהו) אומאה דא וסליקו להו על גדייכו שבועת יי' בח"י צדיק וקיים עמודא דאמצעיאתא (טולו אומאה דא) וסליקו לה על גדייכו (ב) מטרוניתא ביקרא דילה לגבי קב"ה:</p>	<p>צדיק וקיים, עמוד האמצעי. קחו שבועה זו, והעלו אותה על כנפיכם במלכה, בכבוד שלה, לקדוש ברוך הוא.</p>
<p>מלאכין [עילאין] (שליחן) דקב"ה מימינא ומלאכין שליחן דיליה [משמאלא] (בשמאלא) ומלאכין דאבא ואמא⁶³¹⁴ יהון סתרין [לה] עילא ותתא ומכסין לה⁶³¹⁵ באת ו' בשית גדיין דיליה דאתמר ביה (ישעיה ו' ב) שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים דשבועה דיליה⁶³¹⁶ דאיהי ה' רביעאה ובשתים יכסה רגליו דיל(י)ה ובשתים מעופפים לה:</p>	<p>מלאכים עליונים, שליחי הקדוש ברוך הוא מימין, ומלאכים שלוחיו משמאל, ומלאכים של אבא ואמא יהיו מסתירים לה למעלה ולמטה, ומכסים אותה באות ו', בשש כנפיו, שבו נאמר "שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים וגו'", ששבועה שלו שהיא ה' רביעית, ובשתים יכסה רגליה, ובשתים מעופפים אותה.</p>
<p>ואנת אליהו דסליקת [לעילא לעילת העילות] והוא טעין לך מכל טוב נחות לגבה ותהוי כרוב תחותה⁶³¹⁷ לנחתא בך מלאה כל טוב ומלאכין דאבא ואימא דאינון י"ה [אסתרן לה] (אסחרו לך) בנחיתו דילה ומלאכין דבעלה ברא דאבא ואמא ו' כסיאו לה ומעפפין לה בשית⁶³¹⁸ גדיין</p>	<p>ואתה אליהו שעלית למעלה לעילת העילות, והוא טוען אותך מכל טוב, רד אליה, ותהיה כרוב תחתיה, להורידה בך מלאה כל טוב, ומלאכים של אבא ואמא שהם י"ה יסתירו אותה אותך בירידתה, ומלאכים של בעלה בן אבא ואמא, ו', כיסו אותה, ומעופפים אותה בשש כנפים.</p>
<p>רפ/ב</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>אב"ג ית"ץ ובל"ו [יבל"ו] (יבל"ו) דתליין מנייהו⁶³²⁰ כחשבון ל"ו ודאי איהו שרפים עומדים ממעל לו ונחיתת ה' [נ"א י"ה] (דילה⁶³²¹) טמירא מכוסה בהון ומלאכין [ד]אינון דצדיק ח"י⁶³²² עלמין אסמיכו לה עלייכו כחיון דסמכין⁶³²³ לכרסייא:</p>	<p>אב"ג ית"ץ ובל"ו שתלויים מהם כחשבון ל"ו, ודאי הוא "שרפים עומדים ממעל לו", ויורדת ה' (י"ה) שלו טמירה מכוסה בהם, ומלאכים שהם של צדיק ח"י העולמים סומכים אותה עליכם כמו החיות שסומכות את הכסא.</p>
<p>[דע"ג⁶³²⁴ ה"ד דה"א] [דאע"ג⁶³²⁵ דה"א] (דאע"ג) דאצילות דשמא [דיהו"ה] (י' יהו"ה) איהי סמיכת לכלהו לית לבון לפרחא לעילא</p>	<p>שאף על גב שה"א של אצילות של שם של יהו"ה היא תומכת לכולם, אין לכם לפרוח למעלה ולרדת למטה חוץ</p>

⁶³¹⁴ דאינהו בעלמא דאתכסייא, בסתר עליון בצל שדי כו' (יהל אור).
⁶³¹⁵ ומכסין לה. כצ"ל (יהל אור).
⁶³¹⁶ דמלאכים דא"א י"ה, ומכסין באות ו', והיא ה' רביעאה (יהל אור).
⁶³¹⁷ תחותא (דפ"ו).
⁶³¹⁸ משית (דפ"ו).
⁶³¹⁹ וכו' (יהל אור).
⁶³²⁰ שהשם הראשון ו' אותיות, בחושבן ו', נשאר ל"ו אותיות, שכל א' משש, וזהו ממעל ל"ו כמו שמפרש והולך (יהל אור).
⁶³²¹ דילה (דפ"ו).
⁶³²² דסמיכה בצדיק כו' כידוע (יהל אור).
⁶³²³ דסמכי (דפ"ו).
⁶³²⁴ דעל גביהון (יהל אור).
⁶³²⁵ כמו חיות דסומכות לכסא, והן באמת סומכות לכסא, כמ"ש הפייט נראות נושאות והן נישאות עם הכסא. וז"ש דה"א דאצילות כו' (יהל אור).

<p>ולנחתא לתתא בר מויונה [כאברין] (כאברין) דגופא דלית להון תנועה בר מנשמתא דאברין דאית לה (ד)אתפשטו עלייכו לסמכא לכון בהון דהכי איהי ה' כימא אי אית לה ומאנין מתמליין (מאני דמתמליין) מנה ומתפשטין [בהון כנחלים דמתפשטין] מן ימא על ארעא ואי לאו איהי ה' בנרמא יחידאה בלא אתפשטו[תא] דנחלין:</p>	<p>ממנה, כאברי הגוף שאין להם תנועה חוץ מהנשמה, שהאברים שיש לה התפשטו עליכם לתמוך אתכם בהם, שכך היא ה' כמו ים, אם יש לה כלים, מתמלאים ממנה ומתפשטים בהם, כמו נחלים שמתפשטים מהים על הארץ, ואם לא היא ה' יחידה בעצמה בלי התפשטות הנחלים.</p>
<p>הכי מאנין דשכינתא אינון מלאכין קדישין לעילא וישראל לתתא אי אית בהון מארי מדות מארי חסד חסידים⁶³²⁶ גבורים מארי תורה (מארי) נביאים וכתובים צדיקים אנשי מלכות דאתמר⁶³²⁷ בהו (דניאל א ד) ואשר כח בהם לעמוד בהיכל המלך [בעמידה דצלותא] (בעמודא דאמצעיתא) בהיכלא דמלכא אדנ⁶³²⁸ מלכא דילה יהו"ה ויהו"ה חכמים ונבונים ראשי ישראל ולא ראשי ערב רב⁶³²⁹ דאתמר בהון (איכה א ה) היו צריה לראש איהי אתפשטת עלייהו בעשר ספירן דילה בההוא זמנא נחית עלת העלות ביו"ד ה"א וא"ו ה"א לנחתא עלייהו לאקמא שכינתא עלייהו:</p>	<p>כך כלי השכינה הם מלאכים קדושים למעלה וישראל למטה, אם יש בהם בעלי מדות, בעלי חסד, חסידים, גבורים, בעלי תורה נביאים וכתובים, צדיקים, אנשי מלכות, שנאמר בהם "ואשר כח בהם לעמוד בהיכל המלך" בעמידת התפלה, בהיכל המלך אדנ⁶³²⁸, המלך שלה, יהו"ה, והם חכמים ונבונים, ראשי ישראל, ולא ראשי ערב רב שנאמר בהם "היו צריה לראש", היא התפשטה עליהם בעשר ספירות שלה. באותו זמן ירד עילת העילות ביו"ד ה"א וא"ו ה"א לרדת עליהם להקים את השכינה עליהם.</p>
<p>ובזמנא דויפן כה וכה וירא כי אין איש (שמות ב יב) איהי אמר⁶³³⁰ (שיה"ש א ז) שלמה איהי כעוטיה מעוטפת בנרמא דלא אתפשטת עלייהו וקב"ה צווח עלה [ואמר] (איכה א א) איכה ישבה בדד⁶³³¹:</p>	<p>ובזמן של "ויפן כה וכה וירא כי אין איש", היא אומרת "שלמה איהי כעוטיה", מעוטפת בעצמה שלא התפשטה עליהם, והקדוש ברוך הוא צווח עליה ואומר "איכה ישבה בדד".</p>
<p>אדהכי קם בוצינא קדישא ואמר רבון עלמא הא והכא רעיא מהימנא דאתמר ביה (במדבר יב ג) והאיש משה⁶³³² ענו מאד [עד כען⁶³³³ (שמות ב יב) וירא⁶³³⁴ כי אין איש</p>	<p>בין כך קם הנר הקדוש ואמר, רבון העולם הרי כאן רועה הנאמן שבו נאמר "והאיש משה ענו מאד", עד כעת "וירא כי אין איש", הרי כאן "והאיש</p>

⁶³²⁶ קא חשיב עשר מדות, ומתחיל מחסד. נביאים וכתובים נו"ה כידוע, אח"כ חכמים ונבונים חו"ב, ראשי ישראל כ"ע (יהל אור).

⁶³²⁷ ר"ל בעל מדה דידה, הוא מארי דצלותא (יהל אור).

⁶³²⁸ אדנ"י גי' היכל, והיא היכל של מלך הו"ה, שבו מתעלם, לעלם כתיב, לא כשאני נכתב כו' (פסחים נ ע"ב קידושין עב ע"א), וה' בהיכל קדשו, וזהו לעמוד בעמידה כמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁶³²⁹ ר"ל ודאי בכל דור אית ראשים, רק שיהיו בני ישראל (יהל אור). עי' בראשית כה ע"ב (הקדו"ש כז ע"ד).

⁶³³⁰ אמרת (דפ"ו).

⁶³³¹ איך ה' ישבה בדד, כנ"ל בגרמ' יחדאה (יהל אור).

⁶³³² פירשו באדרא כי כל מקום שנאמר והאיש סודו היות בו תיקונין דגופא, וכבר פירשנו לעיל כי להשכין סוד שכינה בתחתונים צריך שיהיה למטה תיקונין דגופא דהיינו מארי מדות, והשתא קאמר כי רעיא מהימנא הוא בעל מדות, מדאתקרי איש מורה דאיהו בתיקוני גופא (אור יקר).

⁶³³³ לא היתה שכינה מתפשטת למטה והיתה כעוטיה משום וירא כי אין איש, עתה כבר נמצא מרע"ה והאיש משה, ואם תאמר שצריך שיהיו מתקנים בתיקון איש רבים ולא יחיד (אור יקר).

⁶³³⁴ ר"ל עד עכשיו אין איש, משה שנק' איש (יהל אור).

<p>והא הכא⁶³³⁵ והאיש משה] דשקיל לשתין רבוא⁶³³⁶ דישראל וביה (תהלים לג יד) ממכון שבתו השניה דביה אתמר לגבי דרא דגלותא בתראה (ישעיה נג ו) ויי' הפגיע בו את עון כלנו ואיהו כליל בעשר מדות⁶³³⁷ [ד]בגינייהו אמרה⁶³³⁸ (בראשית יח לב) לא אשחית בעבור העשרה נחית עליה לאשנחא על עלמא [וקיים מלך] וקיים מילךו (וקיים מלך) דאנת קשומ וכל מנילך קשומ:</p>	<p>משה", ששקול לששים רבוא של ישראל, ובו "ממכון שבתו השגיא", שבו נאמר על דור הגלות האחרונה "וה' הפגיע בו את עוון כולנו", והוא כלול בעשר מדות שבגללן אמרת "לא אשחית בעבור העשרה", רד עליו להשגיא על העולם, וקיים דבריך שאתה אמת וכל דבריך אמת.</p>
<p>דאיהו גמל⁶³³⁹ חסד עם שכינתא⁶³⁴⁰ וקטיר שפחה דילה בגבורה⁶³⁴¹ למהוי שפחה אסירא תחות גבירתה בקשורא דתפלין ואשתדל בגינה בתורת אמת (מלאכי ב ו) תורת אמת היתה בפיהו ואשתדל בה בנביאים⁶³⁴² ובכתובים, בנביאים בכמה נחמות, בכתובים בעשרה מיני תהלים, בצדיק בשמונה עשרה ברכות התפלה. בי"ח ברכאן דצלותא:</p>	<p>שהוא גמל חסד עם השכינה, וקשר שפחתה בגבורה, להיות שפחה אסורה תחת גבירתה בקשר של תפלין, והשתדל בגללה בתורת אמת, "תורת אמת היתה בפיהו", והשתדל בה בנביאים ובכתובים, בנביאים בכמה נחמות, בכתובים בעשרה מיני תהלים, בצדיק בשמונה עשרה ברכות התפלה.</p>
<p>אומארי (דמארי) מתניתין לא אשתמודען [ב]רעיא מהימנא⁶³⁴³ באומאה עלך בשמא דיהו"ה⁶³⁴⁴ ובשמיה מפרש גלי ליה לכל רישי מארי מתניתין [דישתמודעון] (דאשתמודעון) ליה ולא יתחלל יתיר דאתמר ביה (לגבי עלמא⁶³⁴⁵) (ישעיה נג ה) והוא מחולל מפשעינו לית לך צורך למיטל רשו דהא אנא שליחא דמארי עלמא (וידענא דאי אנת) (וידעת דאי את) עביד דא דיודי לך קב"ה עליה ויסתלקון [בנך] (מנך) בגיניה (ב)עילא</p>	<p>ובעלי המשנה לא הכירו את הרועה הנאמן, אליהו בשבועה עליך בשם יהו"ה ובשמו המפורש, גלה אותו לכל ראשי בעלי המשנה שידעו אותו ולא יתחלל יותר, שבו נאמר (לגבי העולם) "והוא מחולל מפשעינו". אין לך צורך לקחת רשות, שהרי אני שליח של רבון העולם, וידעתי שאם אתה עושה כן שיודה לך הקדוש ברוך הוא עליו, ויעלו בניך בגללו מעלה ומטה, ולא תתעכב לעשות, לא שבוע, ולא חודש, ולא</p>

⁶³³⁵ בשבילו עשה, שעליו השגיא, שבו ממכון שבתו כו' ר"ת משה, וכתוב השגיא (יהל אור).
⁶³³⁶ והוא שקול כנגד הכל להשגחה בתחתונים והעד מ'מכון ש'בתו ה'שגיא ראשי תיבות משה, והוא נמצא בתחתונים בסוד גלות שכינה, והוא מכפר על הרבים [הבנים] וזהו וה' הפגיע בו את עדן כולנו, ומשום דאי ייתי משיחא יהיה נקמה רבה בשונאיהם של ישראל כאומרו הנני שולח להם את אליה וכו' פן אבא והכתי את הארץ חרם מפני רוע מעללינו שבידינו (אור יקר).
⁶³³⁷ שקול כנגד עשר צדיקים שתלה הקב"ה ההצלה בהם כאומרו לא אשחית בעבור העשרה, דהיינו כדי שיהיו מרכבה לעשר ספירות כענין צדיקים נביאים מארי תורה וכו', והיינו מצד השכינה, וגם כן מצד הזכר יש בו כח להמשיך הזכר אל הייחוד דהיינו ראשונה שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקי (אור יקר).
⁶³³⁸ אמרת (דפ"ו).
⁶³³⁹ שש מדות דר"ק, דרגיה דר"מ, ובהן כלילין כל המדות כידוע (יהל אור).
⁶³⁴⁰ מצד ימין חסד עילאה שבזכר עם שכינתא (אור יקר).
⁶³⁴¹ דהיינו הכנעת החצונים ושעבודם אל הקדושה מצד השמאל, והיינו על ידי קשר התפילין בשמאל ששם החצונים ואחר כך מתייחדים עמה, כי אחר שהיא בין תרין דרועין היא מתייחדת והיינו אומרו "ואשתדל בגינה בתורת אמת" (אור יקר).
⁶³⁴² ואחר כך סוד הזווג בסוד תרין ביעין דכורא ואמה וזהו שאמר "ואשתדל בה כנביאים" דהיינו נבואה מצד הנצח ובכתובים היינו רוח הקדש מצד ההוד, ולהיות שהזכר בנצח והנקבה בהוד מצד הזכר משבח הנקבה ומנחם אותה (אור יקר).
⁶³⁴³ "רעיא מהימנא" נמחק בדפ"ק, ובמקומו איתא "ליה לרעיא מהימנא אליהו".
⁶³⁴⁴ ב"ש בפשוטו ומלואו, שכלילין כל המדות (יהל אור).
⁶³⁴⁵ שהת"ח, שבהן נהירו דשמא דר"מ, מבוזין בעלמא (יהל אור).

<p>ותתא ולא תתעבב למעבר⁶³⁴⁶ לא שבוע ולא חדש ולא שנה אלא מיד (כאן חסר):</p>	<p>שנה, אלא מיד.</p>
<p>רעיא מהימנא [מארין] (מאני) דפסחא בזמנא דשליט עלייהו ליל שמורים⁶³⁴⁷ כלהו וצריכים (צריכין) למהוי שמורים ונטורים מחמין ושאר בכל שהוא וכל מאכלים ומשקים⁶³⁴⁸ כלהו נטורין ומאן דנטיר לון מחמין ושאר גופיה איהו נטיר ומיצה"ר לתתא [ונשמתינה]⁶³⁴⁹ ולעילא⁶³⁵⁰ ואתמר ביה (תהלים ה ה) לא יגורך רע בגין ד[ה]א אתעביד גופיה קדש ונשמתינה קדש קדשים ואתמר ביצר הרע (ויקרא כב י) וכל זר לא יאכל קדש (במדבר א נא) והזר הקרב יומת:</p>	<p>רועה הנאמן, בעלי הפסח, בזמן ששולט עליהם ליל שמורים כולם צריכים להיות שמורים ומשומרים מחמץ ושאר בכל שהוא, וכל המאכלים והמשקים (כלי הפסח) כולם שמורים, ומי ששומרם מחמץ ושאר, גופו שמור מיצר הרע למטה, ונשמתו למעלה, ובו נאמר "לא יגורך רע", משום שהרי גופו נעשה קודש ונשמתו קודש קדשים, ונאמר ביצר הרע "וכל זר לא יאכל קדש", "והזר הקרב יומת".</p>
<p>פסח דרועא ימינא דאברהם כסף מזוקק מאן דערב ביה עופרת משקר ליה הכי מאן דערב חמין או שאור כל שהוא במצה כאילו משקר [חותמא] (במוניט"ה) דמלכא והכי מאן דערב בטפה⁶³⁵¹ דיליה שום תערובת כאילו משקר חותמא דמלכא דא בדא תלייא:</p>	<p>פסח, זרוע ימין, של אברהם, כסף מזוקק, מי שמערב בו עופרת, מרמה בו, כך מי שמערב חמץ או שאור כל שהוא במצה, כאלו משקר בחותם המלך, וכך מי שמערב בטפה שלו שום תערובת, כאילו משקר את חותם המלך, זה בזה תלוי.</p>
<p>ראש השנה דרועא שמאלא דיצחק תמן דיני נפשות ועקדה דיצחק תמן הוה דעקיד ליה אברהם קשורא דתפלה דיד דומיא דעקדה דיצחק זכאה איהו ברא דאתעקד באבוי ואתקשר ביה למעבד [עובדוהי באורייתא ובומצוה וזכאה עבד דאתקשר תחות רביה למעבד] רעותיה איהו באתר דברא דמלכא:</p>	<p>ראש השנה, זרוע שמאל, של יצחק, שם דיני נפשות, ועקדת יצחק שם היתה, שעקדו אברהם. קשר של תפלה של יד, כמו עקידת יצחק. אשרי הבן שנעקד באביו, ונקשר בו לעשות מעשיו בתורה ובמצוה, ואשרי העבד שנקשר תחת רבו לעשות רצונו, הוא במקום של בן המלך.</p>
<p>מטטרוין זכאה אנת וזכאין בנג דאינון קשירין ועקדין בתפלין תחות רשותא דמארך ובג"ד אע"ג דאנת עבד למארך מלכא אנת על כל ממנן דשאר עמין מלכא על כל מלאכין מלכא דשדים וכל⁶³⁵² משרייתיה דחלין מנך מאן גרים דא בגין דאנת שרפרף למארך ואנת משמש למארך שדי דמזוזה לבר שומר הפתח יהו"ה דאיהו מארך מלגאו:</p>	<p>מטטרוין, אשריך ואשרי בניך, שהם קשורים ועקודים בתפלין תחת רשות רבונך, ולכן אף על גב שאתה עבד לרבונך, מלך אתה על כל הממונים של שאר העמים, מלך על כל המלאכים, מלך השדים, וכל מחנותיהם פוחדים ממך, מי גרם את זה משום שאתה שרפרף לרבונך, ואתה משמש את רבונך, שדי של המזוזה מבחוץ, שומר הפתח, יהו"ה שהוא רבונך, מבפנים.</p>

⁶³⁴⁶ למעבד (דפ"ו).

⁶³⁴⁷ מלכותא קדישא (יהל אור).

⁶³⁴⁸ (ס"א מאני דפסחא) (נוסף בדפ"ו).

⁶³⁴⁹ ונשמתינה (דפ"ק).

⁶³⁵⁰ לעילא (דפ"ו).

⁶³⁵¹ ר"ל שאין מקדש עצמו שלא ישלוט בו יצה"ר כל שהוא (יהל אור).

⁶³⁵² שהוא יסוד שד"י כידוע, וכל הקליפות מתייראין משם זה (וז"ש להעביר גלולים כו', לתקן עולם במלכות שדי. ד"ל) (יהל אור).

<p>והכי איהו כד קודשא בריך הוא נחית לשלטאה על עץ הדעת טוב ורע דאיהו טוב מטטרו"ן רע סמאל שד מלכא דשדים</p>	<p>וכך הוא כשהקדוש ברוך הוא יורד לשלוט על עץ הדעת טוב ורע, שהוא טוב מטטרו"ן, רע סמאל, שד מלך השדים,</p>
<p>רפנ/א</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>מטטרו"ן מלאך מלכא דמלאכים אבל מסטרא דאילנא דחיי שדי איהו יסוד⁶³⁵³ ובג"ד למטה שנים⁶³⁵⁴ עבד ורבו⁶³⁵⁵ דלאו אינון יחודא חדא ולמעלה אחד תפארת יסוד דגוף וברית השבינן הד⁶³⁵⁶ דאיהו⁶³⁵⁷ עמודא דאמצעיתא וצדיק:</p>	<p>מטטרו"ן מלאך מלך המלאכים, אבל מצד עץ החיים שדי הוא יסוד, ולכן למטה שנים, עבד ורבו, שאינם יחוד אחד. ולמעלה אחד, תפארת יסוד, שגוף וברית נחשבים לאחד, שהוא עמוד האמצעי וצדיק.</p>
<p>כגוונא דתפלין⁶³⁵⁸ דראש דאיהו בינה על תפארת מסטרא דאילנא דחיי דאצילות ומלכות תפלה דיד הכי לתתא באילנא דחיי דבריאה מסטרא דכרסייא עלאה⁶³⁵⁹ תפלין דראש מטטרו"ן תפלין דיד דיליה כסא תחתון⁶³⁶⁰ והאי איהו דאמר נביא עליה (ירמיה יז יב) כסא כבוד מרום מראשון:</p>	<p>כדוגמת תפלין של ראש, שהוא בינה על תפארת, מצד של עץ החיים של אצילות, ומלכות, תפלה של יד, כך למטה בעץ החיים של בריאה, מצד הכסא העליון, תפלין של ראש, מטטרו"ן, תפלין של יד שלו כסא תחתון, וזהו מה שאמר עליו הנביא "כסא כבוד מרום מראשון".</p>
<p>אבל מסטרא דעץ הדעת⁶³⁶¹ טוב ורע בקשורא דתפלין אתקשר יצה"ר תחות יצר הטוב כעבדא תחות מאריה בקלא</p>	<p>אבל מצד עץ הדעת טוב ורע, בקשר התפלין נקשר יצר הרע תחת יצר הטוב, כמו עבד תחת רבו, בקול התורה, בקול התפלה, בקול השופר, "קול" שהוא רומ"ח אליו, וזה קול השופר, קול העמוד האמצעי, שהוא כולל אש מים ורוח, שהם שלשה אבות</p>

⁶³⁵³ ושם נשמות הצדיקים בנים לא עבדים כימות החול, ולכך ביום שבת בנים דבקים בתפארת מפני שהנשמות דאצילות ביסוד כדכתיב ויתן אותם אלהים ברקיע השמים (אור יקר).

⁶³⁵⁴ שהוא יסוד שדי ומלכא הו"ה מתלבש בו אבל באצילות גוף וברית כו' (יהל אור).

⁶³⁵⁵ שאין קשר מטטרו"ן כאצילות בעצם לכך יהו"ה ושדי אינם חד כגוף וברית באצילות דחשבינן חד, והיינו מה שבין עבד לבן כדפירשנו. ומצד העבד הרע דהיינו מי שאין לו נשמה מצד מטטרו"ן אלא בסוד עמי הארץ שיש להם נפש כענין קין וכיוצא, הנחת תפילין כדפירשו בתיקונים כעול לשור ומתג לחמור דהיינו שיצר הרע החצוני נקשר ומשתעבד תחת יצר הטוב, שהוא לשעבד סמאל תחת מטטרו"ן כדמפרש ואזיל "אבל מסטרא דעץ הדעת וכו'" (אור יקר).

⁶³⁵⁶ ונשמות בנים דבקות באביהם, והם סוד נשמה בינה ורוח תפארת ונפש מלכות, והבן שמניח תפילין משם סוד תפיליו לייחד תפלה של יד שהיא מלכות עם של ראש שהיא בינה, אימא חופפת בכנפיה שהם תרין רצועין על בן שהוא תפארת המניח הנקשר בה' דהיינו תפלה של יד, וזהו שאמר כגוונא דתפילין וכו' אמנם העבד הוא למטה בימות החול סוד נשמה רוח נפש, היינו נשמה מבריאה כסא הכבוד, ורוח מטטרו"ן, ונפש מעשיה, ולכך תפלה של ראש כסא הכבוד והמניח מטטרו"ן, תפלה דיד כסא תחתון דהיינו עשיה בסוד אופן אחד בארץ אצל החיות כדפירשנו בספ"ר בשער אבי"ע. כסא כבוד שהוא התחתון מרום ונקשר עם מטטרו"ן שהם חיות הקדש מכח כסא עליון שהוא ראשון, ואם כן אין תפלה של יד ושל ראש והמניח אחד בעצם (אור יקר).

⁶³⁵⁷ דאיהו (דפ"ו).

⁶³⁵⁸ זהו ענין בפ"ע (יהל אור).

⁶³⁵⁹ הכסא עליון, בינה דבריאה, הוא תפלין של ראש על מט"ט, שהוא ת"ת דבריאה, שש מעלות לכסא, שש אותיות שבשמו כידוע (יהל אור).

⁶³⁶⁰ ר"ל סנדל, והוא שרפרף הכסא. והן שני כסאות, כסא עליון וכסא תחתון. מרום מראשון, כסא עליון, שנק' מרום כידוע (יהל אור).

⁶³⁶¹ ר"ל ביצירה (יהל אור).

<p>דאורייתא⁶³⁶² בקלא דצלותא בקול דשופר קלא איהו ר[נ]מ"ח לגביה⁶³⁶³ ודא קול השופר קול [ד]עמודא דאמצעייתא דאיהו כליל⁶³⁶⁴ אשא [מיא] ורוחא (ומיא) דאינון תלת אבהן דבהון⁶³⁶⁵ הי"ו ה' באברהם י' ביצחק בכל אתר ה' דשליט על י' דינא הוא והאי איהו הי"י [מן אלהים] ובג"ד (תהלים מזו) עלה אלהים בתרועה⁶³⁶⁶ ו' מן ואלהי יעקב ודא רוח השופר שכינתא מנא דכלהו תלת⁶³⁶⁷ ואיהו ה' מן [ה]שופר:</p>	<p>שבהם הי"ו. ה' באברהם. י' ביצחק, בכל מקום ה' ששולטת על י' דין הוא, וזהו ה"י מאלהים, ולכן "עלה אלהים בתרועה". ו' מן "ואלהי יעקב", וזה רוח השופר. שכינה, כלי של כל השלש, והוא ה' מן השופר.</p>
<p>דאינון י' שופרות דאינון קשר"ק קשר"ק מתלבשין בהון ה"א⁶³⁶⁸ יו"ד וא"ו ה"א כל⁶³⁶⁹ אתוין אלין [אינון] דינין לסטרין אחרנין ולחייביא [חסר] ועיין בסוף הספר סימן יז:</p>	<p>שהם עשרה שופרות שהם קשר"ק קשר"ק קר"ק, מתלבשים בהם ה"א יו"ד וא"ו ה"א, שכל האותיות הללו (הן) דינים לצדדים אחרים ולרשעים. הם כמו שלשלאות ורומחים וחרבות.</p>
<p>(אינון בשלשלאין) [כשלשלאין] ורומחין וסייפין תרועה שלשלת⁶³⁷⁰ איהי ותרי תרועות [אית] (אינון) בעשרה שופרות ואינון חד [חסר] דאתמר בה (דברים כב ו) והאם רובצת על האפרוחים (או על הביצים ואינון) ישראל (ד)מצפצפין לה בכמה צפצופין</p>	<p>תרועה היא שלשלת, ושתי תרועות יש בעשרה שופרות והן אחת (חסר). שנאמר בה "והאם רובצת על האפרוחים", (או על הביצים והם) ישראל מצפצפים לה בכמה צפצופי תפלה, והיא לא רוצה לרדת אליהם. מה עושים ישראל, לוקחים את האמא</p>

⁶³⁶² הענין כי הוא פירש היות סוד התפילין לפי בחינת המניח, אם בן רחמים בסוד האצילות, ואם עבד טוב לשעבדו לעבודה, ואם עבד רע להכניע החצוני תחת הקדושה, וכל זה הביאו לענין ראש השנה דהיינו עקידה לבן ולעבד טוב ולעבד רע כדפירשנו, ועתה פירש כי קול יש בו בחינות "קול דצלותא" דהיינו קול דמלכות, ו"קול דאורייתא" דהיינו קול דתפארת, "קול דשופר" דהיינו קול דבינה (אור יקר).

⁶³⁶³ כמו שמפרש והולך דכליל מרוח ומים ואש. וזהו אותיות רוח שברומ"ח, ומ"ם שבו, הוא מים שנכלל בו, לכן הוא בר"ת. ושמאלא נכלל בימין לעולם, וכן נכלל ג"כ כאן במ"ם דמים, והוא בכלל א' (יהל אור).

⁶³⁶⁴ דהיינו מציאות התפארת במציאותו מבינה ששם הוא כולל בעצמותו שלש אבות דהיינו אש מים ורוח, והם בו בדקות דהיינו שהקול הוא בעת יציאה הוא מתלהב בחומו ולכן אש תחלה, ואחר כן מתלחלח במים, וסופו רוח ולמטה הם שלשה אבות (אור יקר).

⁶³⁶⁵ היינו מצד הבינה מצד נקביותה ודינה משלטת ה' ראשונה על י' ולכן מהפכת המדות ממטה למעלה, והיינו בסוד גבורה שבחסד וחסד שבגבורה קשורות בשורשם, חסד שבגבורה קשורה בי' דהיינו מים קו החסד, וגבורה שבחסד קשורה בה' דהיינו אש קו הדין בענין דהיינו "ה"י מן אלהים" דהיינו מצד אלהים שבגבורה מצד הבינה שהיא נקראת אלהי אברהם אלהי יצחק דבתרועיהו. שליט ה' על י' אמנם ו' אינה מתהפכת לעולם בתפארת (אור יקר).

⁶³⁶⁶ אלהים בתרועה ה' על י' שופרות כו' - ר"ל שופר ג' אותיות הי"ו, ה' דהשופר ה', הרי השם בו במילואו ופשוטו, שהן ע"ס, ועילת העילות דמתייחד בהן, שצריך להיות כן בכל פקודא ופקודא (יהל אור).

⁶³⁶⁷ והיינו ה' דהשופר שאינה זהה ממקומה, לכך שם זה הו"ה, ועם כל זה שופר סתם בינה בכל מקום, וסדר זה פרטיות הספירות בבינה, וכבר פירשנו פעמים הרבה כי הספירות מצד הבינה נכללות בשם יהו"ה ומצד החכמה בשם יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ומטעם זה עתה שהם בסוד דשליט ה' על י' בכלל בקול השופר הם היו"ה, ובפרט מצד החכמה הם ה"א יו"ד וא"ו ה"א והיינו עשרה אותיות (אור יקר).

⁶³⁶⁸ שכאן ה"א על יו"ד (יהל אור).

⁶³⁶⁹ דכל (דפ"ו).

⁶³⁷⁰ ורומח נתבאר לעיל. וסייף הוא חרבא דקוב"ה, י' ברישא, וא"ו בגופא דחרבא, ה' ה', ב' פיות כידוע (יהל אור).

<p>דצלותין ואיהו⁶³⁷¹ לא⁶³⁷² בעיא לנחתא לגבייהו ישראל מה עבדין נטלין אימא דאיהי שכינתא בהדיהו וקשרין לה בקשורא דתפלין כד מטאן לק"ש קראן בנין דילה בשית תיבין דייחודא דאינון (דברים ו ד) שמע ישראל יי' אלהינו יי' אחד הא קא נחתין לגבי אמהון [ג'] [ג"ז]⁶³⁷³ קשרין לון⁶³⁷⁴ עמה והאי איהו⁶³⁷⁵ (ויקרא כג ב) אשר תקראו אותם דאיהו עונתה⁶³⁷⁶ כמו מועדה:</p>	<p>שהיא שכינה איתם, וקושרים אותה בקשר של תפלין, וכשמגיעים לקריאת שמע קוראים בניה בשש תיבות היחוד, שהן "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד", הרי הם יורדים לאמם וקושרים אותם עמה, וזוהי "אשר תקראו אותם", שהוא עונתה, כמו מועדה.</p>
<p>הכי בנוונא דא מצה בה מזמנין לשבעה יומין דפסח מזמנין לשבעה יומין דסכות בשבעה מיני דאינון לולב ואתרוג וג' הדסים וב' בדי ערבה שבועות קראן [לון] (ליה) באורייתא ר"ה יומא דדינא כל חד במיניה כל מאן דקרא כל דרגא במיניה יתקיים ביה⁶³⁷⁷ (ישעיה נח ט) אז תקרא⁶³⁷⁸ ויי' יענה א"ז ז' יומין [דסכות] וחג שמיני עצרת א"ז מצה וז' יומין דפסח א"ז סוכה וז' מינין דלולב דאינון שלש הדסים ושני ערבות לולב ואתרוג וכלילין בדי⁶³⁷⁹ הא חד סרי כחושבן ה"ו וצריך לומר הלל עליהו הללויה לאשלמא שם יהו"ה:</p>	<p>כך כדוגמת זה, מצה, בה מזמנים לשבעת ימי הפסח, מזמנים את שבעת ימי סוכות בשבעה מינים שהם לולב ואתרוג ושלשה הדסים ושני בדי ערבה, שבועות קוראים להם בתורה, ראש השנה יום הדין, כל אחד במינו. כל מי שקרא כל דרגה במינה, יתקיים בו "אז תקרא וה' יענה". א"ז, שבעה ימי סוכות וחג שמיני עצרת. א"ז, מצה ושבעה ימי הפסח. א"ז, סוכה ושבעה מיני הלולב, שהם שלשה הדסים ושתי ערבות לולב ואתרוג, וכלולים בארבעה, הרי אחד עשר, כחשבון ה"ו, וצריך לומר הלל עליהם, הללויה, להשלים שם ה'.</p>
<p>וצריך לסלקא לה במחשבה בארבע מינין הה"ד (שיה"ש ז ט) אמרתי אעלה⁶³⁸⁰ בתמר (ו)אעלה" סימן אתרוג ערב"ה לול"ב הד"ס ומחשבה שמא מפרש [בה אשתלים י"ד]</p>	<p>וצריך להעלותה במחשבה בארבעה מינים, זהו שכתוב "אמרתי אעלה בתמר", אעל"ה, סימן אתרוג ערב"ה לול"ב הד"ס, ומחשבה שם המפורש, נשלם בה י"ד, כדוגמת י"ד פרקי יד ימין שבה צריך ליטול הלולב. הרי מתן תורה, שבועות שבעה בשבעה, י"ד. בראש השנה, י"ד בקול השופר ובעשר</p>

⁶³⁷¹ ואיהי (דפ"ו).

⁶³⁷² ר"ל עד"א (יהל אור).

⁶³⁷³ נמחק בדפ"ק.

⁶³⁷⁴ ד' קשרין לון" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "קשרין לון בג' קשרין". ר"ל ג' קשרין שעל האצבע, ג"פ קדוש (יהל אור).

⁶³⁷⁵ איהי (דפ"ו).

⁶³⁷⁶ ר"ל ק"ש בעונתה, כמו אשר תקראו אותם שית בנין, במועדס ר"ל בק"ש. וכן ברגלים. וז"ש הכי בג"ד כו' (יהל אור).

⁶³⁷⁷ עי' שער הכוונות (ר"ה א) שתשרי היא עטרא דחסדים (כללים ח"א לז ע"ד), כל הזמנים אשר יש בהם איזה תוספות קדושה הנה נעשה אז עילוי ותיקון לכולם לכל א' לפי ערכו, אלא שכל זמן וזמן המיוחד לאיזה ספי' ולאיזה פרצוף, [ע' פרשת אמור צו ע"א ובהגהות מהרח"ו שם, וכן שם סע"ב, וע' עוד ברע"מ פינחס רנז רע"ב, וברע"מ ס"פ תצא רפג ע"א] (כללים ח"ב לה ע"ג).

⁶³⁷⁸ ר"ל בכל מועד הוא "אז", כמו שמפרש והולך, והן ז"ת, ואימא עילאה עליהו, זהו אז תקרא, כמו אשר תקראו כו', וה' יענה השם שנשלם בכל מועד כמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁶³⁷⁹ ר"ל בד' מינים שבלולב (יהל אור).

⁶³⁸⁰ ר"ל אעלה במחשבה, דמחשבה צריך לסלקא לעילת העילות דטמיר וגניז, זהו אעלה. ובתיבת אעלה רומז ארבע מינים כמו שמפרש והולך. וז"ש לעיל וצריך לסלקא לה במחשבה בד' מינים (יהל אור).

<p>(אשתלים בה) יו"ד⁶³⁸¹ כגוונא די"ד פרקין דידא דימינא דביה צריך לנטלא לולב והרי מתן תורה שבעות⁶³⁸² שבעה בשבעה י"ד בר"ה י"ד בקול השופר⁶³⁸³ ובעשר שופרות [כ]דאוקימנא לעילא:</p>	<p>שופרות, כמו שבארנו למעלה.</p>
<p>בפסח איהי שכינתא י"ד הגדולה מסטרא דחסד⁶³⁸⁴ בראש השנה איהי י"ד החזקה מסטרא דגבורה במתן תורה י"ד רמה מסטרא דעמודא דאמצעיתא ותלת זמנין י"ד מ"ב ותלת אבהן דתליין מנייהו (ד)סלקין חמשה וארבעים כחושבן יו"ד ה"א וא"ו ה"א בילא"ו יילא"ו⁶³⁸⁵:</p>	<p>בפסח היא שכינה, י"ד הגדולה מצד החסד. בראש השנה, היא י"ד החזקה מצד הגבורה. במתן תורה, י"ד רמה מצד העמוד האמצעי. ושלוש פעמים י"ד מ"ב, ושלושה אבות שתלויים מהם, עולים ארבעים וחמשה, כחשבון יו"ד ה"א וא"ו ה"א</p>
<p>פרשת וילך:</p>	<p>פרשת וילך</p>
<p>זהר:</p>	<p>זהר</p>
<p>וילך משה וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל (דברים לא א) ר' חזקיה פתח (ישעיה סג יב) מולך לימין משה זרוע תפארתו בוקע מים מפניהם וגו' זכאין אינון ישראל דקב"ה אתרעי בהו⁶³⁸⁶ ובגין דאתרעי בהו קרא לון בנין</p>	<p>"וילך משה וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל". רבי חזקיה פתח "מולך לימין משה זרוע תפארתו בוקע מים מפניהם וגו'". אשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא רוצה בהם, ומשום שרוצה בהם קרא להם בנים</p>
<p>רפנ/ב</p>	

⁶³⁸¹ בה אשתלים י' י"ד (יהל אורי). ר"ל דד' מינים הן הו"ה פשוטה כנ"ל, שהן עצמן ה"ו, והלל "ה, הרי הו"ה, ולכן צריך ליטול לולב בהלל. ומחשבה בה י' אותיות דשמא מפרש, הרי י"ד, דע"ס הו"ה פשוטה מחכמה ולמטה, ושמא מפרש מכ"ע (יהל אור).

⁶³⁸² ר"ל ז' שבתות דספי', ושבועות עצמה שבעה ימים דתשלומין, שנק' שבועות. והן נגד ז' וז' דעד"א וכ"י, הרי י"ד (יהל אור).

⁶³⁸³ כנ"ל דשופר יה"ו, והשופר ה'. וי' שופרות י' דשמא מפרש (יהל אור).

⁶³⁸⁴ עי' לעיל צו ע"א ורנז רע"ב (לש"ו).

⁶³⁸⁵ כי תשא קפז ע"ב פקודא ליתן מחצית השקל (דרך אמת).

⁶³⁸⁶ ענין זה גם כן נתקן בתפלה "ורצית בנו", וכן במקומות רבים, ואין ספק שמלת רצון הוא בכתר, והכוונה עתה במלת רצית בנו יהיה שהמשיך בנו משך הרצון, והטעם לזה הוא כי הדברים שדנים אותם בבית דין העליון כגון מחסד ולמטה אין בהם ויתור אלא על צד הדין וקו היושר, אמנם למעלה יש אוצר שנותנים בו מתנת חנם והוא לפנים משורת הדין, ובהיות הקדוש ברוך הוא מחלק האומות לשרים באותה שעה לא היו עדיין ראויים משפחה זו להיות בחלק הקדוש ברוך הוא כי כמוהם כשאר האומות ומה גם יחס תרח, והיינו דאמרין מתחלה עובדי עבודה זרה היו אבותינו, ואלו רצה הקדוש ברוך הוא לבחור במשפחה אחרת ולהמשיך בה הנשמות הקדושות בידו היה, אמנם בנו משך הרצון ונתן לנו מתנת חגם בלי טעם ובחר בנו מכל האומות והוא על צד הרצון לא בדין הנדון בבית דין, ולכך בחר בנו בצד הרצון, ואחר כך המשיך שלשלת הנשמות הקדושות בכל שלשלת משפחתנו מאברהם ואילך (אור יקר), עליית מ"ן ממחשבתן של ישראל, סליק ברעותא למברי עלמא. אי נמי שנשמותם מושפעות מדעת עתיק סוד הרצון, אל מזל נוצ"ר חסד, ומשם דרך צנו"ר גמור, מה שאין כן באומות העולם שכולם מבחינת הארה (רמ"ז).

<p>בוכרין קדישין⁶³⁸⁷ אחין (כביכול) נחת לדיירא עמהון⁶³⁸⁸ הה"ד (שמות כה ה) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם ובעא לאתקנא להו⁶³⁸⁹ כגוונא דלעילא ושארין עליהו שבעה ענני יקר⁶³⁹⁰ שכינתיה אזלא קמיהו⁶³⁹¹ הה"ד (שמות יג כא) ויי' הולך לפניהם יומם:</p>	<p>בכורים קדושים, אחים. (כביכול) ירד לדור עמהם, זהו שכתוב "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם". ורצה לתקנם כדוגמת למעלה, והשרה עליהם שבעה ענני כבוד. שכינה הלכה לפניהם, זהו שכתוב "וה' הולך לפניהם יומם".</p>
<p>תלת אחין קדישין⁶³⁹² אזלין בינייהו ומאן אינון משה אהרן ומרים ובזכותהון יהב לון קב"ה מתנן עלאין⁶³⁹³ (והא אתמר) כל יומי דאהרן לא אעדו ענני יקר מישראל והא אוקמוה (בגין) דאהרן דרועא ימינא דישראל הוה והיינו דכתיב (במדבר כא א) וישמע הכנעני מלך ערד וגו' כי בא ישראל דרך</p>	<p>שלשה אחים קדושים הלכו ביניהם, ומי הם, משה אהרן ומרים. ובזכותם נתן להם הקדוש ברוך הוא מתנות עליונות. (והרי נתבאר) כל ימי אהרן לא זזו ענני הכבוד מישראל, והרי פרשוה (משום) שאהרן היה זרוע ימין של ישראל. והיינו שכתוב "וישמע הכנעני מלך ערד וגו' כי בא ישראל דרך האתרים וגו'", כאדם שהולך ללא זרוע וסומך עצמו לכל מקום, ואז "וילחם בישראל וישב ממנו שבי", משום שהיו בלי זרוע ימין (ועל זה הצטרכו ישראל</p>

⁶³⁸⁷ על ידי הנשמות הקדושות שהם בנים מצד בני בכורי ישראל התפארת מצד החכמה, והנשמה מזווגא דקב"ה ושכינתיה נמשכת מחכמה ובינה כדפירשנו בכמה מקומות, והנה קרא אותם "בנים בכורים" בהיותם במצרים כדכתיב בני בכורי ישראל, ואחר כך בשעת קבלת התורה שזכו יותר קראם "אחים" (אור יקר), מפני שיוצאים מיסודו (נ"א מסודו), ובנין, רמז אל שם ב"ן שבו סוד חו"ג, דהיינו ד' אותיות שרש השם הוי"ה הם החסדים, יה"ו חג"ת, וה' אחרונה נ"ה שעיקרם לחו"ב דנוק', ולכן נחשבים לתרי פלגי גופא, ואינון חד, וה' אותיות המילוי הם ה' גבורות, כי לעולם מלוי בגי' אלקים, והיינו בנין בוכרין, שיש לבכור פי שנים חו"ג. וגם איתא בסה"כ בברכת הנהנין ששם ב"ן מצטייר בציריין שסודו ברו"ך, והוא בכור, והיינו בנין בוכרין. וכנגד בחינת נוצר קראם קדישין, כי שם בנוצר הוא התחלת גילוי המוחין. וכנגד רצון אמר אחין כביכול, מפני ששם (נ"א שהם) שורש המוחין המושפעים לז"א. וגם דוקא שבחו"ג היא האחווה, אבל אינה באחדות וייחוד מופלא כמו שהוא בעתיק, כי משם ולמטה אפילו באריך הדכורא מימין והנוק' מן השמאל כידוע מדברי הרב זלה"ה, ולכן נקראים אחים בסוד הרצון. ונראה לי שטעם נוצר הוא למפרע רצון לסוד הנזכר בסה"כ בכוונת י"ג מדות, שסודם מכתר חכמה דאריך. אבל הם ממטה למעלה בשתי בחינות, האחת כי א"ל הוא במלכות רחום ביסוד וכו', והשני כי של חכמה הוא מלמעלה עד נוצר שהם סוד בינה דחכמה זו, ושם מתחיל גם יסוד דכתר עד שמדת ונקה הוא יסוד דכתר אריך, ואם כן נמצא שבבוא השפע מן הרצון ושמטגלה בנוצר, הוא שם ממטה למעלה וה"ס למפרע. וגם לפי זה תמצא שמן הרצון עד נוצר הם ח' מדות, ולכן יכון לייחס לו שם א"ה, א' על ח' (רמ"ז), פי' מצד נפש ורוח שיש לישראל מזרין ולכן נק' בניהם. ומ"ש אחין היינו מצד חיה ונשמה שיש להם מאו"א. ולכן נקראו ישראל אחים לזרין כמ"ש הרב ז"ל (מ"מ).

⁶³⁸⁸ דהיינו בסוד המשכן, ועניינו המשכן השכינה על כל העליון הנודע וכו' (אור יקר).
⁶³⁸⁹ ולהכין אותנו לזה "בעי לתקנא לנו וכו'" דהיינו סוד הדגלים כדרך ארבע מחנות שכינה (אור יקר).

⁶³⁹⁰ הם שבעה ספירות כנודע וכדפירשו בפרשת אמור (אור יקר), ז' מקיפים דאימא (מ"מ).
⁶³⁹¹ בעת הילוכם היתה שכינה בסוד עמוד הענן [יומם] ועמוד האש לילה והיא בחי' אחרת כי ענן שכינה ממש היה על המשכן, ובסוד הנה מלאכי ילך לפניך היתה מציאותה לפנייהם לנחותם הדרך (אור יקר).

⁶³⁹² שהזמינם הקדוש ברוך הוא לטעת אותם באותו הדור לצורך ישראל (אור יקר).
⁶³⁹³ כי לא היו ענייני הבאר והמן סתם מזון וענני יקר לצל אלא היו בסוד הדקות, הבאר ממש מים מן המלכות ושפע קדושתה המקדש הגוף ומכין הנפש לעסק מצות התורה, וכן המן לחם מן השמים תפארת שהוא מדקדק הגוף ומכינו ומטהר הרוח לשכון בחדרי התורה ועסקה יומם ולילה, וכן העננים מצד החסד מצד הבינה שכן חסידה בראשי האבות ביתה לנקות הגוף ולהלבישו רוח קדושה לטהר הנשמה ולהכינה לסודות התורה הנעלמים, בענין שהם שלשה בחינות האחד נפש וכנגדו הבאר וכנגדם המצות המעשיות, השנית רוח וכנגדו המן וכנגדם התורה והתפלה, השלישית נשמה וכנגדה העננים וכנגדם סודות התורה, וזהו סוד ויענך וירעיבך ויאכילך את המן וכו' בענין שהם מתנן עלאין דקים לרוחניות וקדושים, דרועא ימינא וענן מצד החסד כנודע (אור יקר).

<p>האתרים⁶³⁹⁴ וגו' כב"ג דאזיל בלא דרועא וסמיך גרמיה לכל אתר⁶³⁹⁵ וכדין (שם) וילחם בישראל וישב ממנו שבי בגין דהוּ בלא דרועא ימינא (ועל דא אצטריכו ישראל למדר⁶³⁹⁶ נדר עליה הה"ד (שם ב) וידר ישראל נדר לאמר⁶³⁹⁷ אם נתן נתן וגו') ת"ח אהרן דרועא ימינא דגופא הוה ועל דא כתיב (ישעיה סג יב) מוליך לימין משה⁶³⁹⁸ זרוע תפארתו ומאן איהו אהרן:</p>	<p>לנדר נדר עליו זהו שכתוב "וידר ישראל נדר לה' ויאמר אם נתן נתן וגו'". בא וראה, אהרן היה זרוע ימין של הגוף, ועל זה כתוב מוליך לימין משה זרוע תפארתו, ומי הוא אהרן.</p>
<p>וילך משה (דברים לא א) מאי וילך לאן הלך אלא וילך כגופא בלא דרועא כד"א (איכה א ו) וילכו בלא כח לפני רודף דהא מית אהרן דרועא ימינא ובעא לאסתלקא גופא (כל יומי דמשה שמשא נהיר בעלמא):</p>	<p>"וילך משה", מה הוא "וילך", לאן הלך, אלא וילך כגוף בלי זרוע, כמו שנאמר "וילכו בלא כח לפני רודף", שהרי מת אהרן זרוע ימין ורצה להסתלק הגוף (כל ימיו של משה השמש האיר בעולם).</p>
<p>כל יומי דמשה אכלו ישראל לחם מן השמים כיון דאתא יהושע מה כתיב (יהושע ה יב) וישבות המן ממחרת וגו' ויאכלו מעבור הארץ ממחרת הפסח מה בין האי להאי אלא דא מלעילא ודא לתתא וכל זמנא (מכאן אוליפנא כל אתר) דמשה אשתכח גופא דשמשא שליט ונהיר לעלמא כיון דאסתלק משה אתכנש גופא דשמשא ונפיק גופא דסיהרא:</p>	<p>כל ימי משה אכלו ישראל לחם מן השמים, כיון שבא יהושע מה כתוב "וישבות המן ממחרת וגו' ויאכלו מעבור הארץ ממחרת הפסח". מה בין זה לזה, אלא זה מלמעלה וזה למטה. (מכאן למדנו) כל זמן שמשא נמצא, גוף השמש שולט ומאיר לעולם, כיון שהסתלק משה, נאסף גוף השמש ויצא גוף הלבנה.</p>
<p>כתיב (שמות לג טו) אם אין פניך הולכים אל תעלנו מזה ובמה יודע אפוא וגו' הכי אוליפנא כיון דאמר קב"ה למשה (שם לב לד) הנה מלאכי ילך לפניך⁶³⁹⁹ אמר משה ומה קסטיפא דשמשא דיתכניש וידבר</p>	<p>כתוב "אם אין פניך הולכים אל תעלנו מזה ובמה יודע אפוא וגו'". כך למדנו, כיון שאמר הקדוש ברוך הוא למשה "הנה מלאכי ילך לפניך", אמר משה, ומה זוהר השמש שיאסף ותנהיג הלבנה, גוף הלבנה איני רוצה, "אם אין</p>

⁶³⁹⁴ פי' כי מלת אתרים הוא כצאן אשר אין להם רועה רק נעים ונדים ממקום למקום במקומות הרבה כי כשיש להם רועה מוליכם למקום המיוחד להם. וכן ישראל נדמו למי שאין לו זרוע ימין שסומך עצמו בכל מקום וז"ש האתרים שלא היו חונים במקום א' פרטי וזהו במיתת אהרן. והנה במיתת אהרן נסתלקו ענני הכבוד הרועים אותם כנודע כי א' מז' ענני כבוד היה הולך לפניו ומראה להם הדרך בסוד (שמות יג כא) וה' הולך לפניו יומם שהיא השכינה ענן הז' וכשמת משה נסתלק המן הבא בזכותו כי העננים בזכות אהרן שהוא ראש העננים בסוד (שמות יג כב) ענן יומם שהוא בחסד וכל הז' נק' עננים מצד החסד. אך המ"ן יורד מן השמים ת"ת מדת משה הנקרא שמש וז"ש כל יומי דמשה שמשא נהיר בעלמא כי המ"ן יורד מן השמים ת"ת הנקרא שמש ובמותו נסתלק (זהר הרקיע).

⁶³⁹⁵ משמע לכאורה דמפרש אתרים לשון אתר, ועמלק יושב הנגב שהוא בקליפה שמצד הימין והמגין שם אהרן לכך כשהוסרו ענני כבוד בא לנגד ישראל, וישראל אצטריכו למנדר נדר שהוא סוד הבינה ששם החסד ומשם ביטול הקליפות, ואם תאמר והרי היה שם אלעזר שהיה כהן במקום אביו והיה דרועא ימינא, ויש לומר שהיה זרוע ימין של יהושע דהוה סיהרא כדפירשו בזוהר פרשת חקת (אור יקר).

⁶³⁹⁶ למנדר (דפ"ו).

⁶³⁹⁷ לה' ויאמר (דפ"ו).

⁶³⁹⁸ פי' אהרן הוא זרוע ימין של משה והוא תפארת דמשה וזה זרוע תפארתו שמשא מתפאר בימין שלו (מ"מ).

⁶³⁹⁹ פי' מלכות (מ"מ).

<p>סיהרא גופא דסיהרא לא בעינא אם אין פניך הולכים גופא דשמשא בעינא ולא דסיהרא כדין גופא דשמשא אתנהיר ואתעביד משה כגוונא דגופא דשמשא קמיהו דישראל כיון דאתכניש משה אתכניש שמשא ואתנהיר סיהרא והוה יהושע משתמש לנהורא דסיהרא ווי להווא כסופא:</p>	<p>פניך הולכים", אני רוצה את גוף השמש ולא את של הלבנה. ואז גוף השמש הוא, ונעשה משה כדוגמת גוף השמש לפני ישראל. כיון שנאסף משה, נאספה השמש והוארה הלבנה, והיה יהושע משתמש לאור הלבנה, אוי לאותה בושה.</p>
<p>ויאמר אליהם בן מאה ועשרים שנה וגו' (דברים לא ב) היינו דא"ר אלעזר ארבעין שנין נהיר שמשא לון לישראל ואתכניש לסוף ארבעין שנין ונהיר סיהרא אר"ש ודאי הכי הוא היינו דכתיב (משלי יג כג) ויש נספה בלא משפט⁶⁴⁰⁰ (ודאי הכי הוא) והא אתערו חברייא⁶⁴⁰¹ ואנן נוקים ליה לקרא⁶⁴⁰² אבל על מה דאתערו חברייא כלא הוא אצטריך לעלמא לגלאה⁶⁴⁰³ (ס"א לתועלתא דבר ונש) לב"ג דיתכניש עד לא מטון יומיו:</p>	<p>"ויאמר אליהם בן מאה ועשרים שנה וגו'", היינו שאמר רבי אלעזר, ארבעים שנה האירה השמש לישראל ונאספה לסוף ארבעים שנה והאירה הלבנה. אמר רבי שמעון, ודאי כך הוא, היינו שכתוב "ויש נספה בלא משפט", והרי התעוררו החברים, ואנו נבאר את הפסוק, אבל על מה שהתעוררו החברים, הכל הוא צריך לעולם לגלות (לתועלת האדם), לאדם שנאסף עד שלא יגיעו ימיו.</p>
<p>ת"ח והא אתמר דכל רוחין דנפקין מלעילא דכר ונוקבא נפקי ומתפרשין ולזמנין תפוק נשמתא דנוקבא עד לא נפקת (ד)דכר דהוא בר זוגה וכל זמנין דדכורא לא מטא זמניה לאזדווגא בהדי נוקביה ואתי אחרא ואתנסיב בהדה כיון דמטא זמנא דהאי לאזדווגא (זמניה דהאי זווגא) כד אתער צדק בעלמא למפקד על חובי עלמא כניש ליה להאי אחרא דהוה נסיב בהדה ואתי אחרא ונטיל לה ועל דא קשינן זווגין קמי קב"ה:</p>	<p>בא וראה, והרי נתבאר שכל הרוחות שיוצאות מלמעלה, יוצאות זכר ונקבה ונפרדות. ולפעמים תצא נשמת הנקבה עד שלא יוצאת הזכר שהוא בן זוגה. וכל הפעמים שזכר לא הגיע זמנו להזדווג עם הנקבת שלו, ובא אחר ונשא אותה, כיון שמגיע זמן של זה להזדווג, כשמתעורר צדק בעולם לפקוד על חטאי העולם, אוסף את האחר הזה שנשא אותה, ובא האחר ולוקח אותה. ועל זה קשים זווגים לפני הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>וכל דא בגין דסרח דכורא עובדוי ואע"ג דלא סרח כ"כ עובדוי בהטאיה אתכניש בההוא זמנא עד לא מטון יומיו דלא עביד הכי במשפט ועליה כתיב (משלי יג כג) ויש נספה בלא משפט ואערע ביה דינא ודצדקן (בצדק) בחובוי בגין דמטא זמניה דאחרא ונסיב לה דהא דידיה היא א"ל ר"א ואמאי וזפריש לון קודשא בריך הוא⁶⁴⁰⁴ וייתי אחרא</p>	<p>וכל זה, משום שהזכר סרח במעשיו, ואף על גב שלא סרח כל כך מעשיו בחטאו, נאסף באותו זמן עד שלא הגיעו ימיו, שלא עשה כן במשפט, ועליו כתוב "ויש נספה בלא משפט". ופוגש בית דין של צדק בחטאו, משום שהגיע זמנו של האחר, ולוקח אותה, שהרי היא שלו. אמר לו רבי אלעזר, ולמה יפריד אותם הקדוש ברוך הוא ויביא אחרת ויתן לו. אמר לו, זוהי</p>

⁶⁴⁰⁰ פי' ישראל שלקו לפי שנסתלק מרע"ה ולא היה מי שיגין עליהם. כי משה הוא ת"ת הנק' משפט (מ"מ).

⁶⁴⁰¹ פי' במסכת חגיגה פירשו הכתוב על מי שמת בלא זמנו כגון מרים מגדלא וכו' (מ"מ).

⁶⁴⁰² פי' שנפרשהו על הסתלקות מרע"ה (מ"מ).

⁶⁴⁰³ פירוש כפי פי' החברים שפירשוהו על מי שמת בלא זמנו. צריך לגלות הענין דהיינו כגון שנשא אשה שאינה בת זוגו. וכשהגיע זמן בן זוגה אזי מת הראשון בלא זמנו ועליה כתיב ויש נספה בלא משפט. וז"ש ת"ח והא אתמר וכו' (מ"מ).

⁶⁴⁰⁴ ומקשה למה מת זה קודם זמנו הוה ליה להקב"ה להפרישם שיגרשנה בגט (מ"מ).

<p>ויהיב⁶⁴⁰⁵ ליה אמר ליה דא הוא תועלתא דבר נש ומיבו דעביד עמיה דלא ימטי (ס"א יחמי) אתתיה בידא אחרא:</p>	<p>תועלתו של האדם וטוב שעושה עמו, שלא תגיע (וראה) אשתו ביד אחר.</p>
<p>ות"ה אי האי</p>	<p>ובא וראה, אם זה</p>
<p>רפד/א</p>	
<p>לא כשרן עובדוי⁶⁴⁰⁶ אע"ג דדיליה היא ההיא אתתא לא אתדחי האי אחרא מקמיה:</p>	<p>מעשיו אינם כשרים, אף על גב שהאשה הזו היא שלו, לא ידחה אחר מלפניו.</p>
<p>ת"ח שאול מלכא נטל מלכו (אמאי) בגין דעד לא מטא זמניה דרוד להאי דהא מלכו הוה ודאי דרוד ואתא שאול ונטיל ליה כיון דמטא זמניה דרוד למירת דליה כדן אתער צדק (מלכותא דלעילא) וכניש ליה לשאול בחובוי ואתדחי מקמי דוד ואתא דוד ונטיל⁶⁴⁰⁷ דיליה ואמאי לא ואעדיו (יעדי) קב"ה לשאול ממלכו ולא ימות אלא מיבו עבד קב"ה עמיה דכניש ליה במלכותא ולא יחמי עבדיה⁶⁴⁰⁸ שליט עליה ונטיל [מה דהוה] (ההוא) דיליה בקדמיתא כך האי בג"כ בעי ב"ג למבעי רחמי קמי קוב"ה כד אזדווג דלא יתדחי מקמי אחרא:</p>	<p>בא וראה, שאול המלך נטל מלכות, (למה) משום שעדיין לא הגיע זמנו של דוד לזה, שהרי מלכות היתה ודאי של דוד, ובא שאול ולקח אותה. כיון שהגיע זמנו של דוד לרשת את שלו, אז התעורר צדק (מלכות שלמעלה) ואסף את שאול בחטאו ונדחה מלפני דוד ובא דוד ולקח את שלו. ולמה לא הסיר הקדוש ברוך הוא את שאול מהמלכות ולא ימות, אלא טובה עשה עמו הקדוש ברוך הוא, שאסף אותו במלכות, ולא יראה עבדו שולט עליו ולוקח מה שהיה שלו בתחלה. כך זה, לכן צריך האדם לבקש רחמים לפני הקדוש ברוך הוא כשמזדווג, שלא ידחה מלפני אחר.</p>
<p>כתיב (דברים ג כו) ויאמר יי אלי רב לך אל תוסף דבר אלי וגו' והא אוקימנא אמר ליה קב"ה למשה משה תבעי לאחדשא (ס"א לאכחשא) עלמא⁶⁴⁰⁹ חמית מן יומך שמשא פלח לסיהרא⁶⁴¹⁰ חמית מן יומך דישלוט סיהרא⁶⁴¹¹ בעוד דשמשא קיימא אלא (דברים לא יד) הן קרבו ימך למות קרא את יהושע יתכניש שמשא וישלוט סיהרא ולא</p>	<p>כתוב "ויאמר ה' אלי רב לך אל תוסף דבר אלי וגו'". והרי בארנו, אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה, משה, התרצה לחדש (להחליש) עולם, ראית מימך שמש עובד ללבנה, ראית מימך שתשלוט הלבנה בעוד שהשמש עומדת, אלא "הן קרבו ימך למות קרא את יהושע", תאסף השמש ותשלוט הלבנה. ולא עוד, אלא אם אתה תכנס לארץ תאסף הלבנה מלפניך ולא תשלוט, ודאי ששלטון הלבנה הגיע</p>

⁶⁴⁰⁵ ויהיב (דפ"ו).

⁶⁴⁰⁶ פי' זה שהוא בן זוגה לא יקחנה אלא אם יהיה צדיק והראשון שאינו בן זוגה שלקחה סר"ח עובדוי כדלעיל. אבל אם שניהם רשעים או שניהם צדיקים וכ"ש אם הראשון צדיק ובן זוגה רשע לא ימות הראשון אף על פי שאינה בת זוגו (מ"מ).

⁶⁴⁰⁷ ונטל (דפ"ו).

⁶⁴⁰⁸ חמית מן יומך שמשא פלח לסיהרא לפי שמרע"ה אמר להקב"ה ימלוך יהושע ואני אהיה תלמידו כמו שהיה הוא תלמידי בזמן מלכותי כמרז"ל והשיב לו חמית מן יומך שמשא פלח לסיהרא (מ"מ).

⁶⁴⁰⁹ תיבעי לך לארעשא עלמא - שתגבר המלכות בפני התפארת, והוא סוד נוקבא שלטא על דכורא דאיהו דינא ומחריב העולם ברעש הדין (אור יקר).

⁶⁴¹⁰ שאם יהיה יהושע גובר ומולך ומשה רבינו ע"ה אחד ממשמשיו נמצא "שמשא פלח לסיהרא" הפך המציאות האמת, ואם תאמר לא יהיה משה רבינו ע"ה תחת יהושע אלא יהיה לעצמו לבד (אור יקר).

⁶⁴¹¹ אם כן אין דרך אלא להסתלק משה רבינו ע"ה (אור יקר), הוא לשמא יאמר מרע"ה נהיה אני והוא שנינו מלכים על ישראל לכך א"ל שגם אופן זה א"א להיות שאין הלבנה שולטת בעוד שהשמש במרומים (מ"מ).

<p>עוד⁶⁴¹² אלא אי אנת תיעול⁶⁴¹³ לארעא יתכניש סיהרא מקמך ולא ישלוט⁶⁴¹⁴ ודאי שולטנותא דסיהרא מטא ולא תשלוט בעוד [דאנת] (דאת) קיימא בעלמא:</p>	<p>ולא תשלוט בעוד שאתה קיים בעולם.</p>
<p>קרא את יהושע וגו' (שם) ומאי קאמר (שם) מוז) הנך שוכב עם אבותיך וקם העם הזה וגו' ולא אשכחנא דפקיד קב"ה ליהושע אלא למשה דא"ל למשה כל האי דכתיב (שם) ועזבני והפר את בריתי וחרה אפי בו ביום ההוא ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימה בפיהם אי הכי מהו ואצונו:</p>	<p>"קרא את יהושע וגו'", ומה אמר, "הנך שוכב עם אבותיך וקם העם הזה וגו'", ולא מצאנו שצוה הקדוש ברוך הוא את יהושע אלא את משה, שאמר לו למשה כל זה, שכתוב "ועזבני והפר את בריתי, וחרה אפי בו ביום ההוא, ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימה בפיהם", אם כן, מהו "ואצונו".</p>
<p>אלא קרא אמר הנך שוכב עם אבותיך אמר ליה קב"ה למשה אע"ג דאנת תשכוב עם אבהתך הא אנת קיימא אתדירן לאנהרא⁶⁴¹⁵ (תדיר) לסיהרא⁶⁴¹⁶ כמה דשמשא [ד]אע"ג דאתכניש לא אתכניש אלא לאנהרא לסיהרא וכדין אנהיר לסיהרא⁶⁴¹⁷ כד אתכניש ועל דא הנך שוכב לאנהרא ודא הוא ואצונו⁶⁴¹⁸ וכדין⁶⁴¹⁹ ואתבשרו (אתקשר) יהושע לאנהרא ועל דא כתיב הנך שוכב עם אבותיך ולאנהרא ליהושע ודא הוא (דברים ג כח) וויצו את יהושע⁶⁴²⁰ וחזקו וצו את יהושע כלהו</p>	<p>אלא הכתוב אמר "הנך שוכב עם אבותיך", אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה, אף על גב שתשכב עם אבותיך, הרי אתה תמיד קיים להאיר ללבנה, כמו השמש, שאף על גב שנאספת, לא נאספת אלא להאיר ללבנה, ואז מאירה ללבנה כשנאספת, ועל זה "הנך שוכב להאיר", וזהו "ואצונו". ואז (נקשר) התבשר יהושע להיות מואר, ועל זה כתוב "הנך שוכב עם אבותיך" להאיר ליהושע, וזהו "וצו את יהושע וחזקהו", "וצו את יהושע" הכל כדי להאיר.</p>

⁶⁴¹² כלומר ואם תאמר אכנס לארץ ואמות שם (אור יקר).

⁶⁴¹³ אפילו בכניסה סתם יתעלם אור השכינה בפניך כשרגא בטיהרא מאי מהניא, ואם תאמר יותר טוב שיאיר אור השמש שהוא אור התפארת זה אי אפשר משום (אור יקר).
⁶⁴¹⁴ והיא תשובה על האופן השני (מ"מ).

⁶⁴¹⁵ לאתנהרא (דפ"ו).

⁶⁴¹⁶ שאור השמש הוא אור הלבנה, ובהיות אור השמש מאיר בלבנה, בעצם הוא בהיות הניגוד שזה שוקע וזה זורח ולפיכך שקיעת החמת גורם אור הלבנה, וכן הענין בספירות כי בהיות המלכות ממש אצל התפארת כענין יהושע בחיי משה אין המלכות מאירה דלא נטלא שמא ולא אדכרת בשמא קדם שמשא, לזה להאיר בלבנה צריך שיתעלם התפארת, ואז הלבנה היא מאירה מאורו ממש ואורו הוא הנשפע למטה, וכן מרע"ה בסוד אורו ושפע נשמתו בעולם הנעלם הוא שופע בכל הנביאים ועל דא רבן של נביאים קרינן ליה, וכל שכן בנשמת יהושע והיינו הנך שממש בכל דור ודור ובכל חכם וחכם בסוד הנשמה מאיר נשמת משה רבינו ע"ה כדפירשנו בספ"ר בארוכה בשער נשמה (אור יקר).
⁶⁴¹⁷ כי אור נשמת משת רבינו ע"ה מאיר בנשמת יהושע כדפירשנו, דאי לא תימא הכי מאי קשיא ליה מהו ואצונו הא כתיב ויצו את יהושע, והיכי קאמר ולא אשכחנא דפקיד אלא ודאי כדפירשנו, אמנם קשה מאי קאמר אל הארץ אשר נשבעתי וכדפירש רש"י בפרשה, לכך נראה דדבור אחר הוי ובדבור ראשון לא צוה ועל דא קשיא ליה כי ויכתוב משה הפסיק הענין, והיינו שדקדק הרשב"י ע"ה להביא כל הפסוקים לעיל (אור יקר).

⁶⁴¹⁸ ואמר הכתוב ויאמר אליו כמה דאת אמר ויאמר ה' אלי וכו' (אור יקר). שאין שפע ליהושע אלא ממה, ובאמור למשה רבינו ע"ה דברים אלו מפיו היינו ואצונו כי מעולם לא דבר הקדוש ברוך הוא ביהושע אלא על ידי משה רבינו ע"ה בסוד אור הנשמה, ועתה שמשה רבינו ע"ה בחיים ממש על ידי מרע"ה בגוף ונשמה (אור יקר), ושיעור הכתוב הנך שוכב אבל וקם שעדיין אתה מאיר לסיהרא ולכך ואצונו ליהושע שיכין עצמו לקבל הארה ממך וז"ש וכדין אתקשר יהושע לאנהרא דהיינו לקבל הארה (מ"מ).

⁶⁴¹⁹ (ס"א אתקשר) (נוסף בדפ"ו).

⁶⁴²⁰ משה רבינו ע"ה דהיינו אור התפארת ליהושע דהיינו אור הלבנה מאור החמה (אור יקר).

לאנהרא:	
<p>6421 (ויצא את יהושע וגו') כי אתה תבא (שם לא ז) ולבית (שם כג) תביא 6422 מה בין האי להאי אלא חד תבא לבשרא ליה דייעול לארעא ויותקיים בה וחד תביא לבשרא ליה שלטנותא על ישראל ואתבשר על קיומא 6423 דגרמיה ואתבשר על שלטנו דישאל:</p>	<p>"כי אתה תבוא", ואחר כך "תביא", מה בין זה לזה, אלא אחד "תבוא", לבשר לו שיכנס לארץ ויתקיים בה, ואחד "תביא", לבשר לו את השלטון על ישראל, והתבשר על קיום של עצמו והתבשר על שלטון של ישראל.</p>
<p>ר' שמעון פתח (ישעיה כד טז) מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק וגו' ווי לון לבני נשא לאינן דלא משנחין ולא משתדלין ביקרא דמאריהון ולא מסתכלין ובקדושא (בקדושה) עלאה לאתקדשא בהאי עלמא למהוי קדישין בעלמא דאתי מכנף הארץ דא 6424 כסותא עלאה קדישא 6425 זמירות שמענו כד"א (איוב לה י) נותן זמירות בלילה 6426 זמירות תושבחן דכנסת ישראל קמי קב"ה בלילה בלילה בזמנא דאיהי אזדמנא וקב"ה 6427 (ס"א אזדווגא דשכיחא) ושכיחא לשבחא ליה לקב"ה 6428 בזמנא דאיהי אזדווגא 6429 ומשתעשע עם צדיקיא ובגנתא דעדן 6430 (בגן עדן):</p>	<p>רבי שמעון פתח, "מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק וגו'", אוי להם לבני אדם, לאותם שלא משגיחים ולא עוסקים בכבוד רבונם, ולא מסתכלים בקדושה העליונה להתקדש בעולם הזה, להיות קדושים בעולם הבא. "מכנף הארץ" זו כסות עליונה קדושה, "זמירות שמענו" כמו שנאמר "נותן זמירות בלילה", זמירות תשבחות של כנסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא בלילה. "בלילה", בזמן שהיא הזדמנה (שהקדוש ברוך הוא) (מזדווגת שמצויה) ומצויה לשבח את הקדוש ברוך הוא, (בלילה בזמן שהיא מזדווגת) ומשתעשע עם הצדיקים בגן עדן.</p>
<p>ואימתי מפלגות ליליא ואילך וכדין זמירות ושמענו (בלילה) תושבחן 6431 וזמירות כד"א (ויקרא כה ד) לא תזמור 6432 וכתוב (ישעיה כה ה) זמיר עריצים יענה, עקירה ממקומם של כל אותם תקיפים. שהרי כשנכנס הלילה כמה עריצים שומרי החוקים מצויים בעולם, הולכים ומשוטטים בעולם לקטרג, מחצות</p>	<p>ומתי, מחצות הלילה ואילך. ואז, "זמירות שמענו" (בלילה), תשבחות וזמירות, כמו שנאמר "לא תזמור", וכתוב "זמיר עריצים יענה", עקירה ממקומם של כל אותם תקיפים. שהרי כשנכנס הלילה כמה עריצים שומרי החוקים מצויים בעולם, הולכים ומשוטטים בעולם לקטרג, מחצות</p>

6421 בודד (אור יקר).

6422 יוצא כשר המביא צאנו, ויתקיים בה אריכות ימים וזה לא היה נשמע במלת תביא אלא הכניסה, ואם תאמר אם כן לימא תביא ואחר כך תבא דעדיפא (אור יקר).

6423 וזה טעם הסדר, ולפי דברי רבי שמעון צריך לומר ויצו את יהושע היינו משה רבינו ע"ה ולא הקדוש ברוך הוא, ומה שאמר ואנכי אהיה עמך (אור יקר).

6424 רצו ע"א קמב (הערת הזהר).

6425 פי' הוא יסוד דנוק' והוא כסות ליסוד הזכר בסוד (ירמיה לא כא) נקבה תסובב גבר ומשם יוצא לבוש לכל צדיק וצדיק שם אלר"ה כנז' בסבא דמשפטים (רמ"ז), פי' שהחשמ"ל שהוא כסות המ' הוא מאה"ה דהה"ן כמ"ש הרב ז"ל בדרוש המעקה ואה"ה דהה"ן גי' כנ"ף ואומר הנביא אני שומע זמירות ושבח שמשכחת המלכות מתוך החשמ"ל שהוא הכנף. ודומה לזה פי' הזוהר בפ' בלק על פ' ה' מסיני בא שהקול שהיו שומעים הנביאים היה בא ע"י המ' הנק' סיני (מ"מ).

6426 פי' שהמ' נותנת זמירות בגלות. או בלילה כפשטיה כדמפרש (מ"מ).

6427 דקב"ה (דפ"ו)

6428 פי' שרחל משבחת לזעיר בלילה ואין זווג רק ללאה כמ"ש הרב (מ"מ).

6429 פי' השירים שאומרת בלילה הם הכנה אל הזווג שבשחרית שהוא זווג יעקב ורחל אבל בלילה אין זווג לרחל (מ"מ).

6430 פי' שרחל יורדת לבריאה הנק' גן עדן להשתעשע בתורת הצדיקים (מ"מ).

6431 חוזר לפי' הראשון שזמירות לשון שבח (מ"מ).

6432 פי' אחר הוא זה במלת זמירות (מ"מ).

<p>בעלמא אזלין ושטיין⁶⁴³³ בעלמא לקטרגא מפלגות ליליא ואילך אתער רוחא חדא⁶⁴³⁴ ואעקר לכלהו מאתרייהו ואעבר לון דלא ישלטון זמירות שמענו תושבחן דכנסת ישראל בליליא וכלו (ועל) דא למה צבי לצדיק לאזדווגא בזווגא חדא ולקדושא דקדושא בריך הוא⁶⁴³⁵</p>	<p>הלילה ואילך, מתעוררת רוח אחת ועוקרת את כולם ממקומותיהם, ומעבירה אותם כדי שלא ישלטו. "זמירות שמענו", תשבחות של כנסת ישראל בלילה, וכל זה למה, "צבי לצדיק" להזדווג בזווג אחד (לקדוש) של הקדוש ברוך הוא,</p>
<p>רפד/ב</p>	
<p>ולאתקדשא בקדושה חדא:</p>	<p>ולהתקדש בקדושה אחת.</p>
<p>ואומר רזי לי רזי לי (ישעיה כד טז) דא הוא רזא עלאה⁶⁴³⁶ דא הוא [רזא] (רוח) קדישא אבל אוי לי⁶⁴³⁷ על [דרא] (דא) ועל עלמא⁶⁴³⁸ בוגדים בגדו דכלהו משקרן ביה משקרן בהו בגרמיהו ולא די דמשקרן בגרמיהו⁶⁴³⁹ (ממש) אלא אינון בנין דאולידו מתשקרן בההוא שקרא דלהון ואשתכחו פנימין⁶⁴⁴⁰ לעילא ותתא כיון דאסתכל ישעיהו בהאי בניש לאינון דחלין חטאה ואוליף לון ארח קדישא לאתקדשא בקדושה דמלכא ולאשתכחא בנייהו קדישין כיון דאתקדשו אלין אינון בנין דאולידו אקרונ על שמיה הה"ד (ישעיה ח יח) הנה אנכי והילדים אשר נתן לי יי' לאותות ולמופתים בישראל דפרישן משאר עמין:</p>	<p>ואומר "רזי לי רזי לי", זהו סוד עליון, זהו רוח קדושה. אבל אוי לי על הדור ועל העולם, "בוגדים בגדו", שכולם משקרים בו, משקרים בהם בעצמם, ולא די שמשקרים בעצמם (ממש), אלא אותם בנים שילדו, משוקרים באותו שקר שלהם, ונמצאים פגומים למעלה ומטה. כיון שישעיהו הסתכל בזה, אסף את אותם יראי חטא ולימד אותם דרך קדושה, להתקדש בקדושת המלך, ולהמצא בניהם קדושים. כיון שאלה התקדשו, אותם בנים שילדו נקראו על שמו, זהו שכתוב "הנה אנכי והילדים אשר נתן לי ה' לאותות ולמופתים בישראל", שפרושים משאר העמים.</p>
<p>[ד"א] מכנף הארץ זמירות שמענו (ישעיה כד טז) בשעתא דעאלו ישראל לארעא וארון קיימא קדישא קמייהו שמעו ישראל דמסטרטא חד דארעא תושבחן וחדו וקל מזמרי עלאי דמזמרי בארעא כדין צבי לצדיק תושבחא דמשה הוה בההיא שעתא</p>	<p>דבר אחר, "מכנף הארץ זמירות שמענו", בשעה שנכנסו ישראל לארץ, וארון הברית הקדוש לפניו, שמעו ישראל שמצד אחד של הארץ תשבחות ושמחה, וקול מזמרים עליונים שמזמרים בארץ, ואז "צבי לצדיק", שבחו של משה היה באותה שעה,</p>

⁶⁴³³ ושייטן (דפ"ו).

⁶⁴³⁴ הוא גבריאל המקבל מיתוק אמא עלאה הנקראת צפון (תהילים לא כ) מ"ה רב טוב"ך אשר צפנ"ת והם אותיות מנצפ"ך הממותקים הנק' משרים כנז' בשיר השירים וז"ס משארז"ל שכחום וחזרו ויסדום פ' ששכחו אופן מיתוקם וחזרום ליסוד והשיבו ע"י ההארה מאמא שהיא נקראת צופים נופת צוף ודבש וז"ס מה שארז"ל מנצפ"ך צופים אמרו (רמ"ז).

⁶⁴³⁵ ור"ל השירים הללו שמשבחת המלכות לזעיר הם כדי להזדווג עמו. וזהו צבי צדיק שהיסוד דזעיר נקרא צדיק (מ"מ).

⁶⁴³⁶ מצד התפארת, שעליו "רזא קדישא", מצד הבינה (אור יקר).

⁶⁴³⁷ שהם גורמין שלא יהיה הייחוד במעשיהם המקולקלים (אור יקר).

⁶⁴³⁸ פ' שאינם מקדשים עצמם בשעת תשמיש כדי להוליד בנים צדיקים ואזי עושים תיקון לז"ן. והם לא השגיחו בזה. ולכך כנגד האבות אמר בוגדים בגדו. ונגד הבנים אמר ובגד בוגדים בגדו (מ"מ). ⁶⁴³⁹ שפוגמין גם כן עצמן והיינו כפל הכתוב ובגד בוגדים בגדו, ירצה הבגד עצמו אינו לי לבד אלא בבוגדים עצמן בגדו והיינו דמשקרן בגופייהו, ופגם זה הוא קלקול ייחודם וזווגם עם נשותיהן שלא בקדושת כדמסיק שזה פוגם בהב"ה ופגם בחוטא עצמו, ולא זו בלבד אלא גם הבנים אינם קדושים שאינם מושכים נשמות קדושות מלמעלה אלא מעץ הדעת טוב ורע או כולו רע, אמנם נשמות עץ החיים צריך הכנה גדולה ביותר כנודע ועל זה אינון בגין וכו' (מ"מ).

⁶⁴⁴⁰ פנימין (דפ"ו).

<p>דבכל אתר דארון הוה שארי בארעא הוו שמעי קלא דאמרי (דברים ד מד) וזזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל אבל אוי לי דבוגדים בגדו דזמינין ישראל לשקרא בקב"ה ולא תעקרא מארעא זמנא חדא ובגין דאתאחדו בינייהו שקרא דלהון יתעקרון זמנא תניינא עד דישתלים הובייהו בארעא אחרא⁶⁴⁴¹.</p>	<p>שבכל מקום שבו הארון היה שרוי בארץ, היו שומעים קול שאומר "וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל" אבל אוי לי ש"בוגדים בגדו", שעתידים ישראל לשקר בקדוש ברוך הוא, ולהעקר מהארץ פעם אחת, ומשום שנאחזו ביניהם השקר שלהם יעקרו פעם שניה עד שיושלם חובם בארץ אחרת.</p>
<p>לקוח את ספר התורה הזה וגו' (דברים לא כו) הא אוקימנא מלי אלהיכם אלהיך⁶⁴⁴² אל⁶⁴⁴³ אלהינו⁶⁴⁴⁴ דאמר ר' אבא אמר ר' יהודה מאי דכתיב (שמות ג ה) כי המקום אשר אתה עומד עליו⁶⁴⁴⁵ אדמת קדש הוא אדמת קדש ודאי דהיינו ארץ החיים אשר אתה עומד עליו עליו ודאי⁶⁴⁴⁶ היינו בקדמיתא וכ"ש לבתר:</p>	<p>"לקוח את ספר התורה הזה וגו'". הרי בארנו הדברים, אלהיכם, אלהיך, אל, אלהינו. שאמר רבי אבא אמר רבי יהודה, מהו שכתוב "כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא", "אדמת קודש" ודאי, שהיינו ארץ החיים, ארץ "אשר אתה עומד עליו", "עליו" ודאי, היינו בתחלה, וכל שכן לאחר כך.</p>
<p>תאנא אמר ר' יוסי כתיב (דברים לא כו) והיה שם בך לעד לעד ודאי דיסהיד סהדותא תלתא אינון דקיימו בסהדותא לאסהדא ואלין אינון באר דיצחק גורל ואבנא דשוי יהושע ודא שירתא (ד)סהדותא יתיר מכלא אמר ר' יצחק אי הכי ארבע אינון אמר ליה ודאי אבל גורל לא כתיב ביה סהדותא⁶⁴⁴⁷.</p>	<p>למדנו, אמר רבי יוסי, כתוב "והיה שם בך לעד", "לעד" ודאי שיעיד עדות. שלשה הם שעומדים בעדות להעיד, ואלה הם, באר יצחק, גורל, והאבן ששם יהושע, ושירה זו עדות יותר מהכל. אמר רבי יצחק אם כך ארבעה הם, אמר לו, ודאי, אבל בגורל לא כתוב עדות.</p>
<p>באר דיצחק מנלן דכתיב (בראשית כא ל) בעבור תהיה לי לעדה וגו' גורל דכתיב (במדבר כו נו) על פי הגורל תחלק נחלתו דהוה אמר דא ליהודה ודא לבנימין וכן</p>	<p>באר של יצחק מנין לנו, שכתוב "בעבור תהיה לי לעדה וגו'". גורל, שכתוב "על פי הגורל תחלק נחלתו", שהיה אומר זה ליהודה וזה לבנימין וכן לכולם. האבן של יהושע שכתוב "הנה</p>

⁶⁴⁴¹ פ' הקהל דא אתמר בוהיה אם שמוע (דרך אמת).

⁶⁴⁴² פי' מלכות (מ"מ).

⁶⁴⁴³ פי' חסד (מ"מ).

⁶⁴⁴⁴ הענין כי בפרשה הזאת שהיא פרשת הקהל, פרשת השמיטה דהיינו מלכות שהיא למטה מתפארת ולא היה חלק למשה רבינו ע"ה לכך לא אמר אלהינו, כדקאמר שמע ישראל ה' אלהינו דהיינו הבינה שהיא חלק למשה רבינו ע"ה בה ולכך כלל עצמו עם ישראל, אמנם בפרשה זו שעניינה למטה לא אמר אלא אלהיך אלהיכם, ופירש הטעם להיות המלכות למטה ממדרגת משה רבינו ע"ה (אור יקר). פי' בינה. אי נמי זעיר (מ"מ).

⁶⁴⁴⁵ דהיינו התפארת שהוא מדרגת משה רבינו ע"ה והוא עומד על המלכות, והמלכות מקום ודאי למטה מתפארת, וזהו שאמר המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש דהיינו להודיעו שהיתה מקבלת מחכמה דהיינו אדמת קדש, והיא נקראת אז "ארץ החיים" שהיא מקבלת החיים מהחכמה והבינה כדכתיב והחכמה תחיה בעליה, והודיעו של נעלך זכר שאין ראוי להיות שם בנע"ל שהוא סוד סנדלפר"ן ומטטרו"ן עולם הבריאה והיצירה, מפני שהמלכות למטה ממדרגת משה רבינו ע"ה ואפילו בהיותה יונקת מחכמה, וזה לבד "בקדמיתא" בתחלת נבואתו כל שכן "לבתר" בעת פטירתו, ולזה לא אמר לנגד השמיטה שהיא מלכות אלהינו אלא אלהיך אלהיכם לנגד ישראל, "יתיר מכולא" שכפל הכתוב בה העדות דכתיב והיה שם בך לעד וכתוב וענתה השירה, ועוד מפני התמידות וקיום העדות שהתורה קיימת לעולם (אור יקר).

⁶⁴⁴⁶ פי' כי מרע"ה הוא במדריגת זעיר והוא ע"ג המלכות הנק' מקום (מ"מ).

⁶⁴⁴⁷ פי' ולפ"ז שלש הם באר דיצחק ואבן דיהושע והשירה הזאת דכתיב בה עדות. אבל הגורל אעפ"י שהוא ג"כ מעיד מ"מ לא כתיב ביה עדות בהדיא (מ"מ).

<p>לכלהו אבנא דיהושע דכתיב (יהושע כד כז) הנה האבן הזאת תהיה בנו לעדה והכא והיה שם בך לעד וכתיב (דברים לא כא) וענתה השירה הזאת לפניו לעד היא ודאי אסהידת בהו בישראל⁶⁴⁴⁸:</p>	<p>האבן הזאת תהיה בנו לעדה". וכאן "והיה שם בך לעד", וכתוב "וענתה השירה הזאת לפניו לעד", היא ודאי העידה בהם בישראל.</p>
<p>תאנא א"ר אלעזר מאי דכתיב (דברים לא ל) וידבר משה וגו' את דברי השירה הזאת עד תומם הכא אית לאסתכלא מהו את דברי את השירה הזאת מבעי ליה ומהו עד תומם אלא הכי תאנא ברזא אדמתניתין (דמלי) כל אינון מלי דאמר משה כלהו מתגלפי בשמא דקב"ה⁶⁴⁴⁹ וכל אינון מלין הוו אתיין וסלקין ונחתין ומתגלפין תמן וכל מלה ומלה הוה אתיין⁶⁴⁵⁰ וקמי⁶⁴⁵¹ משהו (קמיה) לאתגלפא⁶⁴⁵² על ידי וקיימא קמיה והיינו דכתיב עד תומם⁶⁴⁵³:</p>	<p>למדנו, אמר רבי אלעזר, מה זה שכתוב "וידבר משה וגו' את דברי השירה הזאת עד תומם", כאן יש להסתכל מהו "את דברי את השירה הזאת" צריך להיות, ומה זה "עד תומם". אלא כך למדנו בסוד משנתינו, כל אותם דברים שאמר משה, כולם נחקקו בשם הקדוש ברוך הוא, וכל אותם דברים היו באים ועולים ויורדים ונחקקים שם, וכל דבר ודבר היה בא לפני משה להחקק על ידו ועומד לפניו, והיינו מה שכתוב "עד תומם".</p>
<p>(אמר) ר' אבא ואמרו את דברי השירה הזאת (דברים לא ל) שירה הזאת מבעי ליה מאי קא רמיזא⁶⁴⁵⁴ אלא שירתא דקב"ה⁶⁴⁵⁵ אמר כד"א (שיה"ש א א) שיר השירים אשר לשלמה ומלכא דשלמא כלא דיליהו והא אוקימנא מלי (דתניא כתיב) (תהלים צב א) מזמור שיר ליום השבת (ותנינן) ליום השבת ממש שיר דקב"ה אמר⁶⁴⁵⁶ (שיר השירים</p>	<p>רבי אבא אמר את "דברי השירה הזאת", היה צריך לומר "שירה הזאת", מה זה רומז, אלא שירה שאמר הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר "שיר השירים אשר לשלמה", מלך שהשלום כולו שלו, והרי בארנו הדברים (ששנינו שכתוב), "מזמור שיר ליום השבת", ליום השבת ממש, שיר שהקדוש ברוך הוא אמר (שיר השירים אשר לשלמה שיר שהקדוש ברוך הוא אמר וכאן את</p>

⁶⁴⁴⁸ בא"ר גור"ל אב"ן שיר"ה - בלי ספק ארבעתם רמז שלהם במלכות, וענין העדות הוא להיותם עם התפארת שבו העדות, ושניהם עדים דכתיב העדותי בכס היום את השמים ואת הארץ, והם ארבעה בחינות בת האחד באר דיצחק שהוא מצד הגבורה, השנית גור"ל שהוא בימין דהיינו בחסד בנודע, השלישית אבן שהוא מצד יעקב דכתיב והאבן הזאת אשר שמת מצבה וכו' השירה נקבה מצד עצמה כנודע וכולם יש בהם סהדותא כדפי' (אור יקר).

⁶⁴⁴⁹ הענין כי האותיות הם היות מתהוות מהספירות העליונות כדפירשו בפרשת ואתחנן במלת אנכי, והנה היו אותם ההיות הרוחניות מתהוות להיותם אותיות לשירה הזאת, כאלו תאמר שיהיה השירה פרשה אחת רוחנית כוללת ענפים הרבה, ואותם הענפים הם היות ידועות דקות יורדות מעילה לעלול עד למטה לפני משה להיותם נשמה ורוחניות לאותיות הנכתבות על ידי משה, ובהיות מרע"ה כותב בתורה האזינו היו רוחניות אותיות אלו מתלבשות באותיות הגשמיות בסוד כת"ב לשו"ן מחשב"ה שהם זה לבוש לזה, כי הכתב גשמי, והלשון גשמי ולא ככתב, והלשון יותר גשמי מהמחשבה, ומתלבש על כל זה אותם ההיות שאמרנו והיינו האותיות האצולות מהספירות העליונות (אור יקר), אצבעות היד ה' קולמוס ו' דיו י' נייר ה' (רח"ו).

⁶⁴⁵⁰ פי' ובזה מתרץ למה כתב את דברי לומר שכל דבור ודיבור היה נחקק בכח שם ההו"ה ונשלם. ובזה תירץ קושיא שנית (מ"מ).
⁶⁴⁵¹ הרוחניות (אור יקר).

⁶⁴⁵² בסוד התלבשותה באותיות כת"ב כדפירשנו, והם מתנועעות ופועלות בשרשים העליונים בסוד לשון ומחשבה כדפירשנו, וכבר הארכתי הענין בחלק ראשון בפירוש ספר יצירה בס"ד (אור יקר).

⁶⁴⁵³ כלומר את כל דבר שהיו לפניו עד תום לכותבם ולהלבישם בספר כדפירשנו, מפני שהיו לפניו מסודרות ובהיותו כותב היתה כל אחת ואחת מתלבשת בסוד כוונת מרע"ה בכתבתו (אור יקר).
⁶⁴⁵⁴ פי' ה' השירה שירה מבעי ליה (מ"מ).

⁶⁴⁵⁵ פי' שירה שאומרת מ' לזעיר היה אומרה מרע"ה (מ"מ).
⁶⁴⁵⁶ פי' יום השבת שהוא זעיר היה משבח למלכות וז"ש שיר דקב"ה אמר שהוא זעיר (מ"מ).

<p>אשר לשלמה שיר דקב"ה אמר⁶⁴⁵⁷ והכא את דברי השירה הזאת שירה דקב"ה אמר⁶⁴⁵⁸):</p>	<p>דברי השירה הזאת שיר שהקדוש ברוך הוא אמר).</p>
<p>אלא הכא אית לאסתכלא התם שיר והכא שירה⁶⁴⁵⁹ דא דכר ודא נוקבא⁶⁴⁶⁰ (וכי) והא תנינן כל נביאי כלהו לגבי משה כקוף בעינייהו דבני נשא ואינון אמרו שיר ומשה אמר שירה (ומנלן דהאי נוקבא הוא דכתיב (דברים לא כא) וענתה השירה וגו') משה הוה ליה למימר שיר ואינון שירה</p>	<p>אלא כאן יש להסתכל, שם "שיר" וכאן "שירה", זה זכר וזו נקבה. והרי שנינו כל הנביאים כולם לגבי משה כמו קוף בעיני בני אדם, והם אמרו שיר ומשה אמר שירה, (ומנין לנו שזו היא נקבה שכתוב וענתה השירה וגו') משה היה לו לומר שיר והם שירה,</p>
<p>רפה/א</p>	
<p>אלא דא היא רוא דמלה משה לגרמיה לא קאמר⁶⁴⁶¹ דא אלא לישראל⁶⁴⁶²:</p>	<p>אלא זהו סוד הדבר, משה לא אמר את זה לעצמו אלא לישראל.</p>
<p>א"ל ר"ש לאו הכי⁶⁴⁶³ אלא משה ודאי מהכא אשתמודע דאיהו בדרגא עלאה יתיר מכלא משה סליק מתתא לעילא⁶⁴⁶⁴ ואינון נחתי מעילא לתתא הוא סליק מתתא לעילא כמה דתנינן מעלין בקדש ואין מורידין משה סליק מתתא לעילא דאמר שירה תושבחתא דמטרוניתא דאיהי משבחת למלכא⁶⁴⁶⁵ ומשה בכלא (ס"א במלכא) אתאחד⁶⁴⁶⁶ ואינון נחתי מעילא לתתא דאמרו שיר דהוא</p>	<p>אמר לו רבי שמעון, לא כך, אלא משה ודאי נודע מכאן שהוא בדרגה יותר עליונה מהכל, משה עלה מלמטה למעלה, והם ירדו מלמעלה למטה. הוא עלה מלמטה למעלה, כמו שנינו מעלין בקודש ואין מורידין. משה עלה מלמטה למעלה, שאמר שירה, שבח המלכה שהיא משבחת למלך, ומשה נאחז בכל (במלך). והם ירדו מלמעלה למטה, שאמרו שיר, שהוא שבח שמשבח המלך את המלכה, והם נאחזו במלכה. ועל זה, בזה נודע שבחו של</p>

⁶⁴⁵⁷ פי' זעיר משבח למ'. שיר שאומר זעיר הנק' שלמה מלך שהשלום שלו (מ"מ).
⁶⁴⁵⁸ פי' מלכות כמ"ש ובזה תירץ שלכך הוסיף ה' של השירה לרמז שמלכות הנק' ה' היא המשוררת (מ"מ).
⁶⁴⁵⁹ פי' אעפ"י שקושייא זאת ידוע תירוצה עכ"ז הקדימה כדי להקשות אחריה קושיא אחרת שאמר והא תנינן וכו' (מ"מ).
⁶⁴⁶⁰ כמ"ש שמזכיר שיר ליום השבת. ושיר השירים אשר לשלמה. היינו שהזעיר משבח למלכות ולכן כתיב שיר לשון זכר. והכא שהמ' משבחת לזעיר לכך כתיב שירה לשון נקבה (מ"מ).
⁶⁴⁶¹ כדפירשנו לעיל דלא קאמר אלהינו אלא אלהיך אלהיכם (אור יקר).
⁶⁴⁶² פירוש שהם תחתונים לכך אמרו שירה, שאומרת המלכות לזעיר, אבל מרע"ה שהוא גדול על הנביאים בודאי שיאמר שיר כמותם. ולכך בא ר"ש לחלוק שאינו כן (מ"מ).
⁶⁴⁶³ שאין טענה זו מספקת לענין שיר או שירה, ומה גם שירת הים דלא מתרצא בהכי והיינו דקאמר בשמעתיה (אור יקר).
⁶⁴⁶⁴ הן אמת הדבר הזה קשה למאד שבכמה מקומות מהזוהר מצאנו הפך זה ממש מעלת ממעלה למטה משובחת מאד על מציאות ממטה למעלה, האמנם לתקן ענין זה נאמר כי הנקבה שבחה עולה ממטה למעלה, ושבחה היא בסוד הזכר מפני שתיקוני שבחה תיקוני הזכר, ושבח שיר השירים יוכיח שהזכר משבח הנקבה והם תיקוני נוקבא, והנקבה משבחת הזכר והם תיקוני דכורא והא כיצד, אלא שהיא מתקנת תיקוניה ועולה אותו התיקון מהנקבה אל הזכר ונמצאו בסוד הזכר, ושבח זה נקרא שירה מפני שהאומרת אותה היא הנקבה אמנם השבח בעצמו זכר, ונקרא שירה בשם נקבה להורות על האומרת שהיא נקבה, ותיקוני השבח הם תיקוני דכורא ועולה ממטה למעלה אל עולם הזכר (אור יקר), דהיינו שכל א' ואחד אומר שבח ספירה שהוא אחוז בה ומשה אחוז בת"ת והיא מדתו. ולכך אמר שבח שמשבחת מלכות לזעיר, אבל שאר נביאים שהם אחוזים במ' לכך אומרים שבח שמשבח זעיר למ' נמצא שכל א' אומר שבח הנאמר למדתו (מ"מ).
⁶⁴⁶⁵ ועולה השיר ונדבק בזכר בסוד תיקוניה (אור יקר).
⁶⁴⁶⁶ אמנם הזכר משבח הנקבה והוא מתקן תיקוניה ויורד אותו התיקון מהזכר אל הנקבה ונמצא בסוד הנקבה, ושבח זה נקרא שיר מפני שהאומר אותו זכר אמנם השבח בעצמו מסודר בסדר תיקוני הנקבה, והוא נקבה ויורד ממעלה למטה אל עולם הנקבה (אור יקר).

<p>שבחא דמשבחא מלכא למטרוניתא⁶⁴⁶⁷ ואינון במטרוניתא אתאחדו⁶⁴⁶⁸ ועל דא בהאי אשתמודע שבחא דמשה יתיר מכלהו והיינו דכתיב (שמות טו א) אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת ליי' שירתא דמטרוניתא למאן ליי' ובג"כ (דברים לא כב) ויכתוב משה את דברי השירה הזאת (שם כא) וענתה השירה הזאת:</p>	<p>משה יותר מכולם, והיינו מה שכתוב "אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה", שיר המלכה, למי, לה'. ולכן "ויכתוב משה את דברי השירה הזאת", "וענתה השירה הזאת".</p>
<p>[וענתה השירה הזאת] וענו הדברים האלה מבעי ליה⁶⁴⁶⁹ אלא רזא דמלה כמה דאוקימנא דכתיב (איוב כ כז) וארץ מתקוממה לו ומשה בכלא אסתכל ועל דא אמר שירה בגין לאתאחדא מלין באתר דא⁶⁴⁷⁰ למהוי עלייהו דינא דכתיב וענתה השירה הזאת לפניו ולמה דכתיב (דברים לא כא) כי אני ידעתי את יצרו וכתוב (שם כט) כי ידעתי אחרי מותי וגו' וכד תעבדו דא [מיד] וענתה השירה הזאת לפניו לעד:</p>	<p>"וענתה השירה הזאת", היה צריך לומר "וענו הדברים האלה", אלא סוד הדבר כפי שבארנו, שכתוב "וארץ מתקוממה לו", ומשה הסתכל בכל, ועל זה אמר שירה כדי לאחוז דברים במקום הזה, להיות עליהם דין, שכתוב "וענתה השירה הזאת לפניו", ולמה שכתוב "כי ידעתי את יצרו", וכתוב "כי ידעתי אחרי מותי וגו'", וכשתעשו את זה, מיד "וענתה השירה הזאת לפניו לעד".</p>
<p>ת"ה כתיב (איוב כ כז) יגלו שמים עונו ולא יתיר אבל וארץ מתקוממה⁶⁴⁷¹ לו בהאי דינא אתעביד למאן דאתעביד כתיב (שמואל ב' כב א) וידבר דוד⁶⁴⁷² ליי' את דברי השירה הזאת השתא תושבחתא דדוד הוא בגין דאמר שירה מתתא לעילא וזכה להאי [דרנא] ולא אמר האי [שירה] אלא בסוף יומי דהוה בשלימו יתיר מהאי [שירה]⁶⁴⁷³ כמה דתנינן אל תאמן בעצמך עד יום מותך והכא אמאי זכה דוד למימר שירתא מתתא לעילא בסוף יומי דהוה בניחא מכל סטרוי דכתיב (שם) ביום הציל</p>	<p>בא וראה, כתוב "יגלו שמים עונו" ולא יותר, אבל "וארץ מתקוממה לו", בזה נעשה דין למי שנעשה. כתוב "וידבר דוד לה' את דברי השירה הזאת" כאן השבח של דוד הוא, משום שאמר שירה מלמטה למעלה, וזכה לדרגה הזו. ולא אמר שירה זו אלא בסוף ימיו, שהיה יותר בשלמות מהשירה הזו, כמו ששינונו, אל תאמן בעצמך עד יום מותך. וכאן למה זכה דוד לומר שירה מלמטה למעלה בסוף ימיו, שהיה במנוחה מכל צדדיו, שכתוב "ביום הציל ה' אותו מכף כל אויביו".</p>

⁶⁴⁶⁷ ואין ספק שתיקוני השבח הם בסוד תיקוני הנקבה ולכך יורד ונדבק בנקבה, וכן ראוי אליהם (אור יקר).

⁶⁴⁶⁸ כדפירשנו, ובזה נתקנו כל דברי הזוהר בכל מקום שהם, ומה גם תיקוני נוקבא דאינון מתתא לעילא ותיקוני דכורא מעילא לתתא כדפירשו בתיקונים בסוד תיקוני דכורא ונוקבא שבשיר השירים (אור יקר).

⁶⁴⁶⁹ שכבר נאמר שהוא השירה ופעם אחרת שירה למה, ועוד כי העדות אינו סתם כלל השירה אלא הדברים הפרטיים ולכך היה לו לומר הדברים, אלו דברי הרשב"י ע"ה ולא פליג אדרבי אבא אלא במאי דקאמר בסוף דבריו (אור יקר).

⁶⁴⁷⁰ מלכות שהיא המשוררת ומצדה יש בה דין כדמסיק, יגלו לבד אבל לא לינקום, וארץ שהיא מלכות (אור יקר), פי' במלכות שהיה עושה דין באדם (מ"מ).

⁶⁴⁷¹ לינקם שהיא דין (אור יקר).

⁶⁴⁷² קשיא ליה לפי דבריו דקאמר את השירה הזאת לה' מורה שהיא מעלה יותר מהשירה שהיא נקראת שיר כדפירשנו לעיל, אם כן דוד שהיה ודאי בנוקבא היכי קאמר את השירה הזאת לה' דהיינו מדכורא וסליק מתתא לעילא כדפירשנו לעיל באז ישיר משה את השירה הזאת לה', דהיינו מנוקבא לדכורא ואתדבק (בנוקבא) [בדכורא] ובדוד לא שייך הכי שהיא בנקבה (אור יקר).

⁶⁴⁷³ פי' שהיה דהע"ה שלם כמו מרע"ה ומהיכן למדנו זה מהאי שירה שראינו שאמר כמו מרע"ה דהיינו מתתא לעילא (מ"מ)

<p>י" אותנו מכף כל אויביו: אר"ש שירתא מעליא מכלא מאי היא כמה דתנינן ברזא דמתניתין במלין ובעובדא והכא נמי (הכי הוא) מתתא לעילא ומעילא לתתא⁶⁴⁷⁴ ולבתר לכוונא⁶⁴⁷⁵ בלבא ולקשרא כלא בחד קשרא מנלן ממשה בקדמיתא ומתתא לעילא (כתיב) (דברים לב ג) כי שם י" אקרא מאי אקרא כמה דכתיב (ויקרא א א) ויקרא אל משה דא שכנתא לבתר (דברים לב ג) הבו ג(ו) דל לאלהינו דא מלכא עלאה⁶⁴⁷⁶ לבתר נחית בדרגוי⁶⁴⁷⁷ ומעילא (עד הכא) לתתא דכתיב (דברים לב ד) צדיק וישר לבתר קשרא דמהימנותא ואמר הוא⁶⁴⁷⁸ ודא הוא קשרא לכלא:</p>	<p>אמר רבי שמעון, שירה מעולה מהכל מהי, כמו ששינונו בסוד המשנה בדבורים ובמעשה, כך (הוא) גם מלמטה למעלה ומלמעלה למטה, ואחר כך לכוון את הלב ולקשר הכל בקשר אחד. מנין לנו, ממשה. בהתחלה מלמטה למעלה, "כי שם ה' אקרא", מה זה "אקרא", כמו שכתוב "ויקרא אל משה", זו השכינה. אחר כך "הבו גודל לאלהינו", זה מלך העליון. אחר כך ירד בדרגותיו מלמעלה למטה, שכתוב "צדיק וישר" אחר כך קושר את קשר האמונה ואומר "הוא", וזהו קשר לכל.</p>
<p>בנ"כ בעי בר נש לסדרא שבחא דמאריה כהאי גוונא ובקדמיתא מתתא לעילא לסלקא יקרא דמאריה לאתר דשקוי דעמיקא⁶⁴⁷⁹ דבירא נגיד ונפיק ולבתר⁶⁴⁸⁰ (נגיד) לאמשכא מעילא לתתא מההוא שקוי דנחלא⁶⁴⁸¹ לכל דרגא ודרגא עד דרגא בתראה לאמשכא ברכאן לכלא מלעילא לתתא לבתר בעי לקשרא קשרא בכלא⁶⁴⁸² קשרא דמהימנותא ודא הוא ב"ג דאוקיר לשמא דמאריה וליחדא שמא קדישא ועל דא כתיב (שמואל א' ב ל) כי מכבדי אכבד כי מכבדי לעלמא דא אכבד בעלמא דאתי ובוזי יקלו (שמואל א' ב ל) מאי ובוזי יקלו דא הוא מאן דלא ידע ליחדא שמא קדישא ולקשרא קשרא דמהימנותא ולאמשכא ברכאן לאתר דאצטריך ולאוקיר שמא דמאריה וכל מאן דלא ידע לאוקיר שמא</p>	<p>לכן צריך אדם לסדר שבח רבונו כדוגמת זה. בהתחלה מלמטה למעלה, להעלות כבוד רבונו למקום ההשקאה, שהבאר העמוקה נמשכת ויוצאת. אחר כך (נמשך) להמשיך מלמעלה למטה, מאותה השקאת הנחל, לכל דרגה ודרגה עד הדרגה האחרונה, להמשיך ברכות לכל, מלמעלה למטה. אחר כך צריך לקשור קשר בכל, קשר האמונה, וזהו האדם, שמכבד שם רבונו ליחד את השם הקדוש, ועל זה כתוב "כי מכבדי אכבד", כי "מכבדי" לעולם הזה, "אכבד" לעולם הבא. "ובוזי יקלו", מה זה "ובוזי יקלו", זהו מי שלא יודע לייחד את השם הקדוש ולקשור את קשר האמונה, ולהמשיך ברכות למקום שצריך, ולכבד שם רבונו. וכל מי שלא יודע לכבד את שם רבונו טוב לו שלא נברא.</p>

⁶⁴⁷⁴ פי' שתחלה יעלה האדם מ"ן מהמ' לזעיר. ואח"כ עולים שניהם לבינה וזהו "מתתא לעילא". ומ"ש "ומעילא לתתא" היינו שבאים מוחין מאר"א לזעיר ומשם למ' (מ"מ).
⁶⁴⁷⁵ ר"ל שיקשר הכל באריך שהוא קשר כל האצילות שנתפשט תוך פנימיותם כדמפרש כי שם ה' אקרא דא שכנתא דהיינו כמ"ש שמעלה מ"ן מהמ' לזעיר ואח"כ זר"ן שניהם עולים ליסוד הבינה ומזדווגים אר"א (מ"מ).
⁶⁴⁷⁶ פי' שממשיכים מוחין מאר"א לזעיר הנק' מלכא עילאה "דא מלכא" וכו' היא בינה שעולים לה זר"ן בסוד מ"ן וז"ש לבתר נחית וכו' שאז יורד השפע מבינה וכו' (מ"מ).
⁶⁴⁷⁷ פירוש שיורד השפע בכל ספי' זעיר עד יסוד דזעיר ומלכות נוקביה דזעיר הנקרא צדיק וישר שהם יסוד ומ' וז"ש הכתוב צדיק וישר (מ"מ).
⁶⁴⁷⁸ פירוש הוא אריך כמ"ש הזוהר על פ' ראו עתה כי אני הוא וז"ש ודא הוא קשרא לכולא שאריך הוא מתפשט תוך כל הספירות (מ"מ).
⁶⁴⁷⁹ ע ע"א (הערת הזהר). פירוש כמ"ש שמעלה זר"ן ליסוד דאימא וגורם זווג אר"א (מ"מ).
⁶⁴⁸⁰ לבתר (דפ"ו).
⁶⁴⁸¹ להמשיך המוחין מאר"א לכל ספי' הזעיר עד שמגיעים למלכות וז"ש לכל דרגא ודרגא עד דרגא בתרייתא (מ"מ).
⁶⁴⁸² היינו אריך כמ"ש (מ"מ).

<p>דמאריה שב ליה דלא אברי: א"ר יהודה ובוזי יקלו מאן דלא ידע לאוקיר למאריה ולא אתכוון באמן דתנינן גדול העונה אמן יותר מן המברך והא אוקימנא קמיה דר"ש דאמן משיך ברכאן ממבועא למלכא⁶⁴⁸³ וממלכא למטרוניתא (דא כ"י) ובאתוון גליפין⁶⁴⁸⁴ דרבי אלעזר מאלף למ"ם וממ"ם לנו"ן כיון דמטו⁶⁴⁸⁵ ברכאן לנון מתמן נגדין</p>	<p>אמר רבי יהודה "ובוזי יקלו", מי שלא יודע לכבד את רבונו ולא מתכוון באמן, ששינינו גדול העונה אמן יותר מן המברך, והרי בארנו לפני רבי שמעון, שאמן מושך ברכות מהמעין למלך, ומהמלך למלכה (זו כנסת ישראל). ובאותיות חקוקות של רבי אלעזר, מאל"ף למ"ם, וממ"ם לנו"ן, כיון שמגיעות הברכות לנו"ן, משם נמשכות</p>
<p>רפה/ב</p>	
<p>ונפקין ברכאן לעלא⁶⁴⁸⁶ ותתאי⁶⁴⁸⁷ ומתפשטי בכלא⁶⁴⁸⁸ וקלא נפיק⁶⁴⁸⁹ אתשקיוןן משקיותא דברכן דאפיק פלניא עבדא דמלכא קדישא:</p>	<p>ויוצאות ברכות לעליונים ולתחתונים, ומתפשטות בכל, וקול יוצא תושקו מהשקאת הברכות, שהוציא פלוני עבד המלך הקדוש.</p>
<p>וכד ישראל לתתא משמרין לאתבא אמן ולכוונא⁶⁴⁹⁰ לבייהו כמה דאצטריך כמה פתחין [דברכאן⁶⁴⁹¹ דארכין⁶⁴⁹²] (רברבין) פתיחן ליה לעיל⁶⁴⁹³ כמה טבאן משתכחין בכלהו עלמין⁶⁴⁹⁴ כמה הדוי⁶⁴⁹⁵ בכלא מאי אנר להו לישראל דגרמין האי אנר להו בעלמא דין ובעלמא דאתי בעלמא דין בשעתא דעאקין להו (לישראל) ומצלן צלותא קמי מאריהון קלא מכרזא בכלהו עלמין (ישעיה כו ב) פתחו שערים ויבוא גוי צדיק שומר אמונים אל תקרי אמונים אלא</p>	<p>וכשישראל למטה משמרים להשיב אמן, לכוון לבם כראוי, כמה פתחי ברכות פתוחים לו למעלה, כמה טובות נמצאות בכל העולמות, כמה שמחה בכל. מה השכר לישראל שגרמו את זה, שכר להם בעולם הזה ובעולם הבא. בעולם הזה, בשעה שמצערים להם (לישראל) ומתפללים תפלה לפני רבונו, קול מכריז בכל העולמות "פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים", אל תקרי "אמונים" אלא "אמונים", "פתחו שערים", כמו שישראל פותחים שערי הברכות, כך כעת פתחו שערים ותקבל תפלתם</p>

⁶⁴⁸³ פי' מאו"א לזעיר ומזעיר למ' (מ"מ).

⁶⁴⁸⁴ גליפין (דפ"ו).

⁶⁴⁸⁵ א"מ דאמן הם חו"ב שהם כנגד אותיות י"ה כי אלף הוא יר"ד מ"ם היא אימא ונו"ן פשוטה הם הבנים כי התפשטות ו' הוא זעיר והאריכות שמתפשטות הנו"ן יותר היא הננוק' בסוד פסיעא לבר (רח"ו). ובזה מובן לשון זה מ"ש מאל"ף למ"ם היינו מאבא לאימא ומ"ש ממ"ם לנו"ן היינו מבינה לזר"ן (מ"מ).

⁶⁴⁸⁶ פי' בי"ע (מ"מ).

⁶⁴⁸⁷ פי' הארץ הלזו (מ"מ).

⁶⁴⁸⁸ והיינו הנון שהיא מתפשטת למטה לתחתונים, ומציאות התפשטותה בסוד ו' להורות "קלא נפיק" (אור יקר).

⁶⁴⁸⁹ שהוא מציאות התפארת וא"ו, ועוד יורה על חמשים שערים נפתחים ומתפשטים ממדרגה [למדרגת] למטה (אור יקר).

⁶⁴⁹⁰ לכוונא (דפ"ו).

⁶⁴⁹¹ מהמלכות שהיא ברכה, כמה טבוון מהיסוד והתפארת הנקראים טוב דכתיב טוב ה' וכתוב אמרו צדיק כי טוב (אור יקר).

⁶⁴⁹² נמקח בדפ"ק.

⁶⁴⁹³ מהת"ת (אור יקר). לעילא (דפ"ו).

⁶⁴⁹⁴ דהיינו שמתפשטין יותר מהבינה "בכולא" אפילו פרטי פרטים, ואפשר להפך "ברכאן" בינה "טבוון" תפארת חדר מלכות והתפשטותם לפי דרכם "ברכאן" לעילא בעליונים דווקא "טבוון" בעולמות כולם אמנם חדו שהיא מלכות הנקראת שמחה מתפשטת אפילו בפרטים בכולא (אור יקר). ⁶⁴⁹⁵ מהבינה שמשם השמחה, ולפי בחינת השפע כן מתפשט יותר מהמלכות (אור יקר).

<p>אמונים⁶⁴⁹⁶ פתחו שערים כמה דישראל פתחין להו תרעין ודברכאין⁶⁴⁹⁷ (רברבאין) כך השתא פתחו שערים ותתקבל צלותהון מאינן דעאקין להו:</p>	<p>מאותם שמצעים להם.</p>
<p>האי בעלמא דין בעלמא דאתי מאי אנרייהו דכד יפוק ב"נ מהאי עלמא דהוה שומר לאתבא אמן מאי שומר כלומר נטיר ההיא ברכה דאמר ההוא דמברך ומחכה ליה לאתבא אמן כמה דאצטריך נשמתיה סלקא ומכרזי קמיה פתחו שערים קמיה כמה דאיהו הוה פתח תרעין כל יומא כד הוה שומר אמונים:</p>	<p>זה בעולם הזה, בעולם הבא מה שכרם, שכשיצא אדם מהעולם הזה שהיה שומר להשיב אמן, מה זה שומר, כלומר שומר אותה ברכה שאמר אותו המברך ומחכה לו להשיב אמן כראוי, נשמתו עולה ומכריזים לפניו, פתחו שערים לפניו כמו שהוא היה פותח שערים כל יום כשהיה שומר אמונים.</p>
<p>א"ר יוסי א"ר יהודה מאי אמן א"ר אבא הא אוקמוה כלא אמן אקרי⁶⁴⁹⁸ מבועא⁶⁴⁹⁹ דההוא נחלא⁶⁵⁰⁰ דנגיד אמן אקרי דכתיב (משלי ח'ל) ואהיה אצלו אמן אל תקרי אמן אלא ואמן קיומא דכלהו⁶⁵⁰¹ ההוא נחלא (ס"א טלא) דנגיד⁶⁵⁰² ונפיק⁶⁵⁰³ אמן אקרי דתניא (תהלים קו מח) מן העולם ועד העולם עולם דלעילא⁶⁵⁰⁴ עולם דלתתא⁶⁵⁰⁵ אוף הכא אמן ואמן אמן דלעילא אמן דלתתא אמן קיומא דכלהו והא אוקימנא אמן באינן אתוון:</p>	<p>אמר רבי יוסי אמר רבי יהודה, מה זה אמן. אמר רבי אבא, הרי פרשוה הכל, אמן נקרא מעין של אותו הנחל שנמשך, נקרא אמן, שכתוב "ואהיה אצלו אמן", אל תקרי "אמן" אלא "אמן". הקיום של הכל, אותו הנחל (הטל) שנמשך ויוצא, אמן נקרא, שלמדנו "מן העולם ועד העולם", עולם שלמעלה, עולם שלמטה, גם כך "אמן ואמן", אמן שלמעלה, אמן שלמטה, אמן קיום של כולם. והרי בארנו אמן באותן אותיות.</p>
<p>ר"ש אמר אלף עמיקא דבירא⁶⁵⁰⁶ דכל ברכאן מתמן נבעין ונפקין ומשתכחין מ"ם פתוחה נהרא דנגיד ונפיק⁶⁵⁰⁷ ואקרי מ"ם</p>	<p>רבי שמעון אמר, אל"ף, עומק הבאר שכל הברכות משם נובעות ויוצאות ונמצאות. מ"ם פתוחה, נהר שנמשך</p>

⁶⁴⁹⁶ והיינו התורה שהיא התפארת שהיתה נעלמת בבניה שהוא סוד שש קצוות והיינו שורשם שם בבניה (אור יקר).

⁶⁴⁹⁷ פירוש כשם שישראל ע"י אמן פותחים למלאכים שערי שפע כך הם פותחים להם השערים בעת צרתם (מ"מ).

⁶⁴⁹⁸ פי' שפע אימא הנקרא נחלא (מ"מ).

⁶⁴⁹⁹ הבינה בעצמה, ולא מצד עצמה אלא מצד התפארת הנעלם בה בענין שימצא עתה לפי זה הבינה נקראת אמן והתפארת נקרא אמן (אור יקר)
⁶⁵⁰⁰ הוא סוד ו' התפארת (אור יקר).

⁶⁵⁰¹ והיינו מלת אמ"ן לשון קי"ו"ם אמן גם כן לשון קיום כאשר ישא האומן את היונק, ולהורות שגם אחר המשכו למטה נקרא אמן (אור יקר).

⁶⁵⁰² בעצם הבינה (אור יקר).

⁶⁵⁰³ ממנה למטה להמשך להשקות שאר הספירות (אור יקר).

⁶⁵⁰⁴ פירוש בינה (מ"מ).

⁶⁵⁰⁵ פירוש מלכות (מ"מ).

⁶⁵⁰⁶ יובן בהקדים מ"ש הר"ב ז"ל בסה"כ וז"ל בפ' וילך אמר הזוהר על סוד אמן אל"ף עמיקא דבירא והוא פי היסוד דאימא עילאה שנפתח בחצי ת"ת דזעיר ולכן אות אל"ף היא נגד אלף דאה"ה שהוא אור הבינה הנקרא אה"ה הנפתח מפי היסוד שלה בת"ת דזעיר וז"ס אל"ף שבתוך וא"ו דמ"ה כי האל"ף הוא שליש האמצעי ששם פתיחת פה היסוד דאימא הנקרא אה"ה (מ"מ).

⁶⁵⁰⁷ הוא יסוד דזעיר, וכנגדו מאחוריו מ"ם סתומה שהוא דעת דרחל נו"ן פשוטה וכפופה פשוטה נגד הבל היוצא מיסוד דזעיר שהוא פשוט וישר ובו נכלל נו"ן כפופה דא גופא דנוקבא מאחוריו הנקראת נו"ן כפופה הרי ביארנו ענין כוונת אמן על"ל, ובזה מובן לשון זה ומ"ש נו"ן כפופה כללא דאת ו' כללא דנו"ן כפופה אין לו הבנה, ונלע"ד שצ"ל כללא דנו"ן פשוטה, ור"ל נו"ן במילואה יש בה

<p>ו(ה)הוא רזא דתנינן מ"ם פתוחה מ"ם סתומה כמה דאוקימנא (ישעיה טו) לסרבה המשרה נון פשוטה כללא דתריין נונין נון כפופה כללא דאת וא"ו כללא דנון כפופה⁶⁵⁰⁸ (ס"א מ"ם פתוחה כללא דתריין נונין נון פשוטה נון כפופה נון פשוטה כללא דאת וא"ו) בג"כ כללא אקרי נון ואו נון וברזא דמתניתא הכי תאנא ו' דכר ו' פשוטה כללא דדכר ונוקבא נון כפופה בכללא דפשוטה היא ובספרא דרב המנונא סבא מ"ם דהכא היא נוטריקון מ"לך והיינו אמון אמון נוטריקון א"ל מ"לך נ"אמון⁶⁵⁰⁹ כללא דכלא ושפיר הוא והא אתמר:</p>	<p>ויוצא ונקרא מ"ם, והוא סוד ששינינו מ"ם פתוחה. מ"ם סתומה כמו שבארנו "לסרבה המשרה". נו"ן פשוטה, כלל של שתי נונין. נו"ן כפופה כלל של האות וא"ו, כלל של נון כפופה. (מ"ם פתוחה כלל של שתי נונין נון פשוטה נון כפופה כלל של פשוטה כלל של האות וא"ו) לכן הכל נקרא נו"ן וא"ו נו"ן. ובסוד המשנה כך שנינו, ו' זכר, ו' פשוטה כלל של זכר ונקבה, נון כפופה בכלל של פשוטה היא. ובספרו של רב המנונא סבא, מ"ם שכאן, היא נוטריקון מ"לך, והיינו אמון, אמון נוטריקון א"ל מ"לך נ"אמון, כלל של הכל ויפה הוא והרי נתבאר.</p>
<p>תאנא כל מאן דשמע ברכה מההוא דמברך ולא אתכוון באמן עליה נאמר (שמואל א' ב ל) ובוזי יקלו כד"א (מלאכי א ו) לכם הכהנים בוזי שמי (ובשעתא דאצטריך) מאי עונשיה כמה דלא פתח ברכאן לעילא כך לא פתחין ליה ולא עוד אלא כד נפיק מהאי עלמא מכרוזי⁶⁵¹⁰ קמיה ואמרי טרוקו גלי קמיה דפלנייא ולא ליעול ולא תקבלון ליה ווי ליה ווי לנשמתיה:</p>	<p>למדנו, כל מי ששומע ברכה מאותו מברך ולא מכוון באמן, עליו נאמר "ובוזי יקלו" כמו שנאמר "לכם הכהנים בוזי שמי". מה ענשו, כמו שלא פתח ברכות למעלה כך לא פותחים לו, ולא עוד, אלא כשיוצא מהעולם הזה מכריזים לפניו ואומרים סגרו הדלתות לפני פלוני ולא יכנס ואל תקבלו אותו, אוי לו אוי לנשמתו.</p>
<p>תאנא חייביין⁶⁵¹¹ דגיהנם כלהו סלקי במדורין ידיען וכמה פתחין אית ליה לגיהנם וכלהו פתחין לקבל פתחין דגן עדן ובשעתא דאפקי לאינון חייביא דקבילו עונשיהו אינון פתחי פתיחין ושוויין (ס"א ושאביין) לון לבר וכלהו פתחין בשמהן אקרוין⁶⁵¹² לקבליהון דפתחין דגן עדן וכל פתחא ופתחא⁶⁵¹³ אקרי</p>	<p>למדנו, כל רשעי הגיהנם נכנסים למדורים ידועים, וכמה פתחים יש לגיהנם, וכל הפתחים כנגד פתחי גן עדן. ובשעה שמוציאים את אותם רשעים שקבלו עונשם, הם פותחים פתחים ושמים (ושואבים) אותם לחוץ, וכל הפתחים נקראו בשם כנגדם של פתחי גן עדן, וכל פתח ופתח נקרא שם</p>

ו' ונו"ן פשוטה לרמוז שמלכות הנק' נו"ן כפופה מקבלת מת"ת הנק' ו' ומקבלת מהבל היוצא מהיסוד הנק' נו"ן פשוטה נו"ן כפופה בכללא דפשוטה, הוא כמ"ש בשם הרב שאמר נו"ן כפופה היא גופא דנוקבא והיא יונקת מן נו"ן פשוטה שהיא הארה היוצאת מהיסוד הנק' נו"ן פשוטה ונכללת וז"ש נו"ן כפופה בכללא דפשוטה וז"ש לעיל נמי נו"ן פשוטה כללא דתריין נונין שר"ל נו"ן פשוטה כוללת נו"ן כפופה שהוא גופא דנוקבא (מ"מ). עי' ע"ח טנת"א ו: מ' פתוחה ביסוד בכללות ג' תחתונות, כי בטן נברא ממים כו', ועיי"ש בביאורים: ומ"ש "בכללות ג' תחתונות" הוא ע"ד שכתוב בזווגים (פרקים ד ה) בענין ס' ס' דבינה ותבונה, כי על שם הד' תחתונות נה"מ נקרא ס', אלא ששם הוא ס' סתומה מהטעם שאמר שם. אבל היסוד שהוא פתוח, הנה נקרא בכללות כל הנה"מ בשם מ' פתוחה, והוא המ' דאמ"ש. ומ"ש שהוא בטן, כתוב בספר קהלת יעקב, שכן הוא בתיקונים תיקון ל (דף פב סע"א) בטן כו' דא צדיק, וכן שם בריש תיקון ט"ל (דף פח ע"א) בצדיק דאיהו קדש ידיד מבטן. והוא ע"פ מ"ש הגר"א ז"ל בתיקונים (שם נ סע"ד) כי התחלת היסוד הוא מהטבור.

⁶⁵⁰⁸ (ס"א פשוטה) (נוסף בדפ"ו).
⁶⁵⁰⁹ א"ל בינה שעיקר שם ס"ג הוא אל [פי' ייא"י] כנודע, ומלך זעיר, ונאמן היא מלכות הנק' אמונה (מ"מ).
⁶⁵¹⁰ מכריזי (דפ"ו).
⁶⁵¹¹ חייבי (דפ"ו).
⁶⁵¹² פי' פתחים של גיהנם (מ"מ).
⁶⁵¹³ פי' של ג"ע (מ"מ).

<p>שמא לקבלי ההוא פתחא דגיהנם ואשתמודען פתחין⁶⁵¹⁴ לקבליהון פתחין אינון פתחין דג"ע:</p>	<p>כנגד אותו פתח הגיהנם, והפתחים ניכרים כנגד הפתחים אותם פתחי הגן עדן.</p>
<p>בגיהנם אית מדורא בתראה תתאה דכלהו וההוא מדורא הוי מדורא על מדורא ואקרי (איוב י כב) ארץ עיפחה מהו⁶⁵¹⁵ עיפחה כד"א (שמות כח טז) רבוע יהיה כפול ומתרגמינן מרובע יהיה עיף אופף הכא עיפחה כלומר כפולה וההוא אקרי שאול תחתית (דברים לב כב) שאול הוא מדורא חד תחתית הוא מדורא תתאה ובג"כ אקרי ארץ עיפחה תחתית ואקרי אבדון⁶⁵¹⁶ וע"ד כתיב (משלי טו יא) שאול ואבדון וכלהו מדורין לא אכפלו וכלהו לא עייפין בר מהאי ותאנא מאן דנחית לאבדון</p>	<p>בגיהנם יש מדור אחרון תחתון של כולם, ואותו מדור, הוא מדור על מדור, ונקרא "ארץ עיפחה". מה זה "עיפחה", כמו שנאמר "רבוע יהיה כפול", ומתרגמים "מרובע יהיה עיף", גם כאן "עיפחה", כלומר כפולה. ואותו נקרא "שאול תחתית", "שאול" הוא מדור אחד, "תחתית" הוא מדור תחתון, ולכן נקראת "ארץ עיפחה", "תחתית", ונקראת "אבדון", ועל זה כתוב "שאול ואבדון". וכל המדורים לא נכפלו, וכולם לא נכפלים חוץ מזה. ולמדנו, מי שיורד לאבדון</p>
<p>רפ"א</p>	<p></p>
<p>דאקרי תחתית לא סליק לעלמין וההוא אקרי גבר דאשתצי ואתאביד מכלהו עלמין ותאנא לההוא אתר נחתין להנהו גברי דמבזי לאתבא אמן [ועל] אמן סגיאין דאתאבידו מניה דלא חשיב להו דיינין ליה בגיהנם ונחתין ליה בההוא מדורא תתאה דלית בה פתחא ואתאביד ולא סליק מניה לעלמין וע"ד כתיב (איוב ז ט) כלה ענן וילך כן יורד שאול לא יעלה ולא הוא כתיב (יונה ב ג) מבטן שאול שועתי שמעת וגו' וכתיב (שמואל א' ב ו) מוריד שאול ויעל אלא הכא שאול התם תחתית ואוקימנא הא דאהדר ביה הא דלא אהדר ביה:</p>	<p>שנקרא תחתית, לא עולה לעולמים, והוא נקרא איש שנשמד ונאבד מכל העולמות. ולמדנו, לאותו מקום מורידים את אותם אנשים שמבזים להשיב אמן, ועל אמן הרבה שנאבדו ממנו שלא החשיב אותם, דנים אותו בגיהנם, ומורידים אותו לאותו מדור תחתון שאין בו פתח ונאבד, ולא עולה ממנו לעולמים, ועל זה כתוב "כלה ענן וילך כן יורד שאול לא יעלה". ולא, והרי כתוב "מבטן שאול שועתי שמעת וגו'", וכתוב "מוריד שאול ויעל", אלא כאן שאול, שם תחתית, ובארנו, זה כשחזר בו וזה כשלא חזר בו.</p>
<p>א"ר יוסי מאי דכתיב (ירמיה ב יג) כי שתים רעות עשה עמי אותי עזבו מקור מים חיים לחצוב להם בארות וגו' אותי עזבו מקור מים חיים דא הוא דלא בעי לקדשא שמא דקב"ה באמן מאי עונשיה כתיב (שם) לחצוב להם בארות בארות נשברים דנחתין לגיהנם דרגא בתר דרגא עד דנחתין לאבדון דאקרי תחתית ואי איהו קדיש שמא דקב"ה לכוונא</p>	<p>אמר רבי יוסי, מהו שכתוב "כי שתים רעות עשה עמי אותי עזבו מקור מים חיים לחצוב להם בארות וגו'", "אותי עזבו מקור מים חיים", זהו [מי] שלא רוצה לקדש שמו של הקדוש ברוך הוא באמן. מה ענשו, כתוב "לחצוב להם בארות בארות נשברים", שיורדים לגיהנם דרגה אחר דרגה, עד שיורדים לאבדון שנקרא תחתית. ואם הוא</p>

⁶⁵¹⁴ פי' של גיהנם ולכך אמר לקבליהון פתחין אינון פתחין דג"ע (מ"מ).

⁶⁵¹⁵ מה (דפ"ו).

⁶⁵¹⁶ פי' ג' שמות נק' אבדון תחתית ארץ עיפחה, וז"ל הרב בסה"כ מדורין בגיהנם ותחתון שבכולם שהוא שאול הוא כפול ונק' ארץ עיפחה נמצא שהם שמנה. והשנה י"ב חדשים הרי שמונה מדורי גיהנם כל א' נגד חדש וחצי, ובמדור תחתון יורדים אותם שאינם חוששים לענות אמן עכ"ל, וז"ש לעיל אית מדורא בתראה שהוא שאול והוא כפול דהיינו שאול הוא מדור הז' ותחתית הוא מדור הח' ולכך אמר שאול הוא מדורא חדא, תחתית מדורא תתאה הנק' אבדון, וכן בסמוך אמר בההוא אתר נחתי דמבזי לאתבא אמן דהיינו אבדון (מ"מ).

<p>ובאמן (ביה) כדקא יאות סליק דרגא בתר דרגא לאתעדנא מההוא עלמא דאתי דנגיד תדיר ולא פסיק הה"ד (תהלים לא כד) אמונים נוצר יי' ומשלם על יתר עושה גאווה:</p>	<p>קידש את שם הקדוש ברוך הוא לכוון באמן כראוי, עולה דרגה אחר דרגה להתעדן מאותו עולם הבא שנמשך תמיד ולא פוסק, זהו שכתוב "אמונים נוצר ה' ומשלם על יתר עושה גאווה".</p>
<p>תאנא שירה משיך ברכאן מעילא לתתא עד דישתכחון ברכאן בכלהו עלמין (א"ר יוסי זמינין אינון ישראל למימר שירתא שלימתא שירה דכליל כל שאר שירין הה"ד (ישעיה יב ד) ואמרתם ביום ההוא הודו ליי' קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותיו) א"ר אלעזר זמינין אינון ישראל למימר שירתא מתתא לעילא ומעילא לתתא ולקשרא קשרא דמהימנותא דכתיב (במדבר כא יז) אז ישיר (משנה ובני) ישראל את השירה הזאת (לה' ויאמרו לאמר) אז שר לא נאמר אלא אז ישיר וכן כלהו כהאי גוונא את השירה הזאת מתתא לעילא עלי באר ענו לה (שם) עלי באר כלומר סק לאתריך ולאתאחדא בבעליך⁶⁵¹⁷ דא הוא מתתא לעילא (לאתחברא):</p>	<p>למדנו, שירה מושכת ברכות מלמעלה למטה, עד שימצאו ברכות בכל העולמות. (אמר רבי יוסי, עתידים הם ישראל לומר שירה שלימה, שירה שכוללת כל שאר השירים, זהו שכתוב "ואמרתם ביום ההוא הודו לה' קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותיו"). אמר רבי אלעזר, עתידים ישראל לומר שירה מלמטה למעלה ומלמעלה למטה ולקשור את קשר האמונה, שכתוב "אז ישיר ישראל את השירה הזאת" "אז שר" לא נאמר אלא "אז ישיר" וכן כולם כמו זה. "את השירה הזאת", מלמטה למעלה. "עלי באר ענו לה", "עלי באר", כלומר, עלי למקומך להתאחד בבעלך, זהו מלמטה למעלה.</p>
<p>ולבתר מעילא לתתא (דהא עד השתא בגלותא אשתכחת עמנא) באר חפרוה⁶⁵¹⁸ שרים⁶⁵¹⁹ (שם יה) דאולידו לה אבא ואימא (לעילא) כרוה⁶⁵²⁰ נדיבי העם אלין אבהין⁶⁵²¹</p>	<p>ואחר כך מלמעלה למטה (שהרי עד עכשיו בגלות נמצאת עמנו), "באר חפרוה שרים", שילדו אותה אבא ואמא (למעלה), "כרוה נדיבי העם", אלו האבות שנקראו "נדיבי עמים". "כרוה", מקום להזדווג בה המלך בברכות. ובמה הוא הזווג, "במחוקק" זה יסוד, "במשענותם" זה נצח והוד, מלמעלה למטה. "וממדבר מתנה וממתנה נחליאל ומנחליאל במות", זהו קשר שלם, קשר האמונה, קשר קיים שבו הכל.</p>

⁶⁵¹⁷ שעלתה עמו פב"פ בכל קומתו (דע"ה ח"ב קכט ע"ד).
⁶⁵¹⁸ ר"ל על פתיחת החותמות, כי ע"ז נתגלה היסוד שבה, כי חפירה הוא לשון גילוי שנתגלה היסוד (דע"ה ח"ב קכט ע"ד).
⁶⁵¹⁹ לעיל קנ סע"א (לש"ו).
⁶⁵²⁰ הוא על מיעוץ הבתולים, כי ע"י אור החג"ת הנה נתמעכו ונמתקו (דע"ה ח"ב קכט ע"ד)
⁶⁵²¹ החג"ת דא"א, כי החג"ת נקראים אבות (דע"ה ח"ב קכט ע"ד)

<p>דאקרון (תהלים מז י) נדיבי עמים⁶⁵²² כרוה אתר לאזדווגא בה מלכא בברכנ ובמה הוא זווגא במחוקק דא יסוד במשענותם דא נצח והוד⁶⁵²³ הא מעילא לתתא וממדבר מתנה וממתנה נחליאל ומנחליאל במות הא קשורא שלימא קשורא דמהימנותא קשורא קיימא דכלא ביה⁶⁵²⁴:</p>	
<p>וא"ר יוסי זמינין ישראל למימר שירתא שלימתא שירתא דכליל כל שאר שירין הה"ד (ישעיה יב ד) ואמרתם ביום ההוא הודו לה' קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותיו בההוא זמנא כתיב (זכריה יד ט) והיה יי' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי' אחד ושמו אחד וכתוב (תהלים קכו ב) אז ימלא שחוק פיננו ולשונינו רנה אז יאמרו בגוים</p>	<p>אמר רבי יוסי, עתידים ישראל לומר שירה שלימה, שירה שכוללת כל שאר השירים, זהו שכתוב "ואמרתם ביום ההוא הודו לה' קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותיו". באותו זמן כתוב "והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד", וכתוב "אז ימלא שחוק פיננו ולשונינו רנה אז יאמרו בגוים הגדיל ה' לעשות עם אלה</p>

⁶⁵²² דע כי בהיותם ז"א ונוק' אחור באחור ראש הנקבה מתחלת מחצי הת"ת דז"א ולמטה ונמצא כי סיום הת"ת דז"א שהוא מקום פי האמה שהוא היסוד ממש נעשה כנגדו באחור בחינת הפה של הנקבה כי שם הוא סיום ראשה ואח"ך אר"א נסרוה והחזירוה פב"פ בסוד ויבן ה' אלהים את הצלע והעלוה ממש פנים בפנים כשיעור קומת ז"א ונמצא כי מה שהיה בתחי' ראשה אחור באחור הנה עתה בהגדלתה בחזרתה פנים בפנים ונעשה סיום גופה כולו ונמצא שמקום הרחם שלה הוא ממש כנגד פי היסוד שלו בשינוי אחד ומה שהיה תחילה בחי' הפה שלה חזר עתה להיות פי היסוד שלה ולכן תמצא כי נזכר בתורה התשמי' בלשון אכילה. בסוד אכלו ריעים כו' וכן כן דרך אשה מנאפת אכלה ומחתה פיה כו' והנה הפסוק הזה מדבר בענין נחש שבא על חוה והוא במה שביארנו בריש אדרת נשא דק"ח ע"ב וז"ל יתיב על כורסיא דשביבין לאכפייא לון שהוא סוד שם האור ההוא הנק' אלהים אשר מתפשט עד הקלי' והקלי' נכללין זה בזה עד. למעלה עד אשר נכנס שם אלהים ביסוד של הנקבה בסוד הגבורות אשר בה ולבחי' אותו הכללות שנכללו הקלי' באותו שם של אלהים כנז' ולבחי' ההיא היא שרמזו רז"ל ואמרו כי הנחש בא על חוה ולא כפשוטו ומשמעותו ממש ח"ו ונמצא כי מה שהיה בתחילה משמש היסוד עמה בסוד הנתיב העליון הנקרא פלא הנה עתה יונקת מן הנתיב החיצון של אלהים אשר גם הוא נקרא פלא וזהו ר"ת לא פעלתי און כי היא אומרת שלא פעלה און עם הנתיב החיצון רק מן הנתיב העליון הנקרא פלא גם כן ונחזור לענין כי הנה גם במשנה מצינו שקרא אל התשמיש דיבור כנז' בפ"ק דמס' כתובות וז"ל ראוה מדברת עם אחד מה טיבו של איש זה כו' ואמרו שגמרא ר' פלוני אמר מדברת ממש. ר' פלוני אמר מתייחדת כו' והוא לטעם הנז' כי מה שהיה תחילה בחי' פה הוא עתה בחי' יסוד שבה ואותה החפירה העמוקה שהיה בה תחי' בבחי' פה שבה ואח"ך על ידי אר"א שהחזירוה אפין באפין כנז' נעשית חפירה הזו בה בבחינת היסוד שבה וזמ"ש באר חפרוה שרים דאולידו לה אר"א לעילא והוא בסוד ויבן ה' אלהים את הצלע כו' שאמרו בפ' בראשית רמ"ט ע"א. וביארנוהו בפ' פקודי דף רנ"ד ע"ב והרי זה ענין החפירה בעצמה שהוא היסוד שבה. ועוד צריך בחינה אחרת והיא המיין נוקבין אשר ביסוד הנקבה שצריך להעלותם לגבי בעלה וענין הזה נקרא כריה ואמר כי כריה זו נעשית ע"י נדיבי העם הם אבהן דאיקרין נדיבי עמים והם חסד וגבורה אשר הם שתי הידים של אימא עלאה אשר בהם חמש חמש אצבעאן והם סוד חמשה אותיות מנצפ"ך שהם כפולות אשר הם ירדו למטה ונעשו בבחי' מיין נוקבין ביסוד שלה כמבואר אצלנו בפסוק ונתתם חמשית לפרעה וארבע הידות כו' (שער מאמרי רשב"י).

⁶⁵²³ הענין הוא כי אחר אשר נעשה בה זה התיקון אז נכנסו נה"י דז"א בסוד מוחין שבה ובזה יובן הפסוק הראשון האומר עלי באר ענו לה כו' ר"ל אתה הנקרא באר ראוי לך שתעלי מיין נוק' מתתא לעילא וזהו עלי באר והטעם הוא כי הרי כבר את מתוקנת לדבר זה כי הרי באר חפרוה שרים כו' א"כ ענו לה עלי באר מיין נוק' לגבי עילא ובזה תבין כי נרמז בר"ת ב'אר ח'פרוה ש'רים כ'ריה בחשך ירצה כי ענין כרית הבאר שהיא המלכות הנה הוא בסוד היסוד שבה אשר שם מקום קיבוץ חמש הגבורות מנצפ"ך ונודע כי הגבו' היא נק' חשך והחסד נקרא אור (שער מאמרי רשב"י). ר"ל תרין ביעין שהם המריקים שפע להיסוד (דע"ה ח"ב קכט ע"ד).

⁶⁵²⁴ פי' מדבר הוא נוקבא דלית לה מגרמא כלום או לשון דבור בסוד (במדבר כז ג) אבינו מת במדבר וקול ודבור ידוע. מתנה הוא ת"ת בסוד ישמח משה במתנת חלקו נחליאל בסוד ו"ק כשהם כלולים ביסוד אמא אז הם נק' נחליאל עליון במר"ת הוא סוד ע"ק (זהר הרקיע).

הגדיל יי' לעשות עם אלה:	
בילא"ו יילא"ו:	
פרשת האזינו השמים:	
האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי (דברים לב א) רבי יהודה פתח ⁶⁵²⁵ (שיה"ש ה ו) פתחתי אני לדודי ודודי חמק עבר וגו' בקשתיהו ולא מצאתיהו קראתיו ולא ענני מה כתיב לעילא (שיה"ש ה ב) אני ישנה ולבי ער וגו' אני ישנה אמרה כנסת ישראל אני ישנה מפקודי אורייתא בזמנא דאזלינא ⁶⁵²⁶ במדברא ⁶⁵²⁷ ולבי ער לאעלא לארעא ⁶⁵²⁸ למעבר להו (נימוסין) דהא כל פקודי אורייתא בארעא משתכחי ⁶⁵²⁹ :	"האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי". רבי יהודה פתח, "פתחתי אני לדודי ודודי חמק עבר וגו', בקשתיהו ולא מצאתיהו קראתיו ולא ענני". מה כתוב למעלה "אני ישנה ולבי ער וגו'", "אני ישנה", אמרה כנסת ישראל, "אני ישנה" ממצוות התורה בזמן שהלכתי במדבר, "ולבי ער" לעלות לארץ לעשות אותם (חוקים) שהרי כל מצוות התורה נמצאות בארץ.
קול דודי דופק ⁶⁵³⁰ דא משה ⁶⁵³² דאוכח להו לישראל בכמה ויכוחין רפ"ב	"קול דודי דופק", זה משה שהוכיח להם לישראל בכמה ויכוחים

⁶⁵²⁵ כוונתו ליישב מה שאמר משה רבנו ע"ה לשמים בלשון האזנה ולא רץ בשמיעה, ולשמים בלשון צווי לנוכח ולא רץ בדרך נסתר, ולכן פתח בפסוקים דשיר השירים לתרץ הכל. אבל עיקר התירוץ הוא מפסוק פתחתי אני לדודי, וכמו שיבוא. ומפני זה פתח בו, אך להיותו צריך לביאור הענין לפסוק הקודם לכך אמר מה כתיב לעילא. ודוק היטב טעם למה לא פתח בפסוק אני ישנה, דכמו שיתבאר בפירושוני אני ישנה, אמרה כנסת ישראל וכו', ידוע מכמה דרושים מה היא מדרגת דור המדבר ושאיז היתה רחל באחורי זעיר וכמד"א (ירמיה ב ב) לכתך אחרי במדבר, ואמנם אני, היא רחל, שהיא בעלמא דאתגלייא ונמצאת, והיינו אני. וגם כי היא נקודה עצמית מעשר נקודות הראשונות, שלעולם יש לה מציאות גם שישתנו אופני מציאותה פעם גדולה ופעם קטנה תמיד תוכל לומר אני [היא], מה שאין כן שאר הנקבות שהן פרצופי הארה (נ"א המדה) ויש זמן שמתבטלות (רמ"ז).

⁶⁵²⁶ דהוינא אזלי (אור יקר).

⁶⁵²⁷ מדת אני שאר גופא המתפשט באבריו השולטות בחוץ, אמנם בחי' זו ישנה מפני שהיא מתהלכת במדבר השמם מקום הקלי' שאין תיקון מצות כדכתיב נחש שרף ועקרב וצמאון אמנם הנקודה האמצעית שהיא לבי ער (אור יקר). סוד השינה הוא הסתלקות המוחין שה"ס הנשמה למעלה, וכך היתה רחל במדבר, שחסרו ממנה אורות אבא שהם פקודי אורייתא, ושהם מכווננים אותה כמד"א בפסוק (משלי ג יט) ה' בחכמה יסד ארץ, אבא יסד ברתא (רמ"ז).

⁶⁵²⁸ שהיא בחי' השולטת בארץ שהי אמתתקנת בארץ ישראל (אור יקר). פי' שמה רבנו ע"ה העלה אותה מן הקלי' וסלקה עד אחורי זעיר וכנזכר בדרוש תיקון הנוק', והיתה מוכנת לשאם יזכו ישראל ליכנס לארץ מיד שתבנה ותכונן, וכמו שהיתה בעת פטירת משה רבנו ע"ה, וזהו לבי ער, הוא שרשה שבלב זעיר, שאז היה מושפע במוחין דידיה ומוכן להכניה, וזהו התעוררותו לשיכנס לארץ ישראל שהיא רחל הקדושה, ושאיז היא תבוא לפני זעיר בעלה ותשתלם בכל אורותיה בשלימות (רמ"ז).

⁶⁵²⁹ דוקא בארעא דישראל היא רחל, שהרי רק זווגה עם דודה בשלימות הוא השלם שמקבלת חו"ג בשלימות (רמ"ז).

⁶⁵³⁰ ת"ת (אור יקר).

⁶⁵³¹ משפיע דינים מצד הגבורה שבו והדין בכללות הימין (אור יקר).

⁶⁵³² פי' שבהגיע זמן כניסתם לארץ אז היה התחלת הבאת (נ"א הכאת) אור דעת זעיר היוצא מפי הגבורה היא אמא, שיסודה נפתח בחזה דזעיר, ויוצא לחוץ יסוד אבא המאיר ברחל בסוד הדפיקה, הוא ענין אחורי ע"ב שה"ס בחינת דין לגבי הפנים, והוא ממש סוד דפ"ק, והוא מש"ה שסודו פק"ד קס"א (רמ"ז).

<p>בכמה קטמין⁶⁵³³ דכתיב (דברים א א) אלה הדברים וגו' (שם ט ז) ממרים הייתם וגו' (שם ח) ובחורב הקצפתם⁶⁵³⁴ וגו' הה"ד דופק⁶⁵³⁵ ועכ"ד דמשה אוכח להו לישראל ברחימותא הו כל מלוי⁶⁵³⁶ דכתיב (שם ז ו) כי עם קדוש אתה ליי' אלהיך⁶⁵³⁷ (שם יד ב) וכך בחר יי' אלהיך להיות לו לעם וגו' (שם א) בנים אתם ליי' אלהיכם⁶⁵³⁸ (שם ד ד) ואתם הדבקים ביי⁶⁵³⁹ ועל דא (שם כז י) ושמעת בקול יי' אלהיך (שם ז ח) כי מאהבת יי' אלהיכם⁶⁵⁴⁰ אתכם הה"ד (שיה"ש ה ב) פתחי לי אחותי רעיתי:</p>	<p>בכמה מריבות, שכתוב "אלה הדברים וגו'", "ממרים הייתם וגו'", "ובחורב הקצפתם וגו'" זהו שכתוב "דופק". ועם כל זה שמשה הוכיח להם לישראל, באהבה היו כל דבריו, שכתוב "כי עם קדוש אתה לה' אלהיך ובך בחר ה' אלהיך להיות לו לעם וגו'", "בנים אתם לה' אלהיכם", "ואתם הדבקים בה", ועל זה "ושמעת בקול ה' אלהיך", "כי מאהבת ה' אתכם", זהו שכתוב "פתחי לי אחותי רעיתי".</p>
<p>מאי⁶⁵⁴¹ (ד) כתיב (שיה"ש ה ה) קמתי אני לפתוח לדודי [אמרו] ישראל⁶⁵⁴² (אמרו) בעוד דהוינן זמינן למיעל לארעא ולקבלא</p>	<p>מה כתוב, "קמתי אני לפתוח לדודי", אמרו ישראל, בעוד שהיינו מוכנים לעלות לארץ ולקבל מצוות</p>

⁶⁵³³ היינו דפיקת אור דפ"ק והארת גבורות אמא, כי כל בחינת גבורות ודינין נקראים תוכחה, וכל מי שמוכיח לשם שמים עושה תיקון גדול אל הגבורות הקדושות, שהרי מעורר לב מקבל התוכחה (נ"א הנוכח) לתשובה היא אמא עלאה, וסותם פה המקטרג שלא יוכל לקטרג, ובזה מגרשו מלהתאחז בגבורות, והעיקר שהשכינה מתתקנת יפה, וזו היתה כוונת דפק קול משה, לכוון צד"ק שהוא דפ"ק וי' אותיותיו (נ"א תיבותיו). ואפשר עוד שמצינו שני מיני תוכחות שהוכיח משה את ישראל, האחד בדרך נסתר [וברמז], והשני בפירוש וגילוי. דכתיב אלה הדברים וכו', הוא הדרך האחד וכמ"ש רז"ל והזכירו רש"י בחומש, שרמז להם שמות כל המקומות שחטאו בהם, עיי"ש. והדרך השני היא ממרים הייתם וגו', שהיא תוכחה מגולה. וכנגד שני הדרכים האלה אמר, בכמה ויכוחין, שהוא ענין מה שהוכיח לפנייהם בהעלם, ובכמה קטטין, הוא הדרך השני קטטות ממש. ונלע"ד שכיוון בזה לתיקון גבורות אר"א שאין בהם פגימה בעצם להיותם נעלמים, ובקטטות כיוון לתקן של ז"ן שהם מגולים וזה שהפגם בהם הוא עצמי ומפורסם. והנה פסוק ממרים הייתם, נאמר בעוון המרגלים שאז פגמו ברחל היא ארץ ישראל שהוציאו עליה שם רע, וכנ"ל ריש פרשת כי תצא (רמ"ז).

⁶⁵³⁴ הוא עוון העגל שפגמו בזעיר כנזכר בספר אוצרות חיים. ולפי זה נקט להו ממטה למעלה לפי סדר הפגם, כי בודאי פגם המרגלים שברחל בא מאוחר בכתוב, והכא נקט להו ממטה למעלה. אי נמי אפשר שאיחר מעשה העגל מפני שחזר וניעור אחר מעשה המרגלים, וכמ"ש רש"י [בפרשת שלח] על פסוק (במדבר יד, לג) ובניכם יהיו רועים במדבר ארבעים שנה (רמ"ז) ⁶⁵³⁵ פי' בזה תבין בעצם מלת דופק כי לפי הפשט אין הקול דופק, אבל בדין אתי שפיר, שהיה מכה על לב השומעים, וגם לרמוז לסוד דפ"ק הנזכר (רמ"ז).

⁶⁵³⁶ כדרך קו האמצעי שדיניו מזוגים מימין ומשמאל, שהרי אותו התוכחת אינו אלא לקשרם בימין (אור יקר). ולכן קראו בשם דודי, להורות שכוונת תוכחותיו היו לבסם הגבורות להכין תיקון גדול לבנין רחל. ולכן אמר בכל משנה תורה ה' אלקיך ה' אלקיכם ולא אמר אלקינו, וכמ"ש הרב באוצרות חיים, שהיה מדבר כן לבאי הארץ שהיו מושרשים בז"ן ולא בדור המדבר, ובזה הורה להם שהם יזכו להכנס לארץ ישראל ולתקנה (רמ"ז).

⁶⁵³⁷ נוכל לדרוש ד' פסוקים שנכתבו כאן על ד' מקומות שבהם מושרשת רחל בזעיר. דהיינו בכתה, ולנגדו אמר כי עם קדוש אתה, שכתר הוא מקור הקדושה (רמ"ז).

⁶⁵³⁸ בנים אתם, כנגד הדעת שממנו מקור טיפת הולדת הבנים וכדכתיב (בראשית ד, כה) וידע אדם, ושם ב"ן שהוא ב' הויות ה"ס חו"ג שבדעת (רמ"ז).

⁶⁵³⁹ ואתם הדבקים, בת"ת ששם עיקר הצלע שהיתה דבוקה בגוף האדם, ועל דרך (ל, ח) ושמעת בקול, כי שם סוד פי הגבורה כי מאהבת ה' בסוד היסוד ששם עיקר אהבת הזווג, וי"ג בריתות בגי' אהב"ה, ואורכיה דיסוד רח"ם עלמין, מלשון (תהלים יח, ב) ארחמך. ולעומתם יש לכוין ד' תוארי אחותי רעיתי יונתי תמתי. ולזה כיוון באומרו הה"ד פתחי לי וכו', כלומר כנגד ד' הפסוקים. וגם כי משם נשמע שהדפיקה היתה ברחימותא (רמ"ז).

⁶⁵⁴⁰ נמחק בדפ"ו.

⁶⁵⁴¹ מה (דפ"ו).

⁶⁵⁴² הם חשבו שהש"ת יתרצה לתפילת משה רבנו ע"ה ושירשהו ליכנס לארץ, ואז יושפע שפע חדש לתיקון רחל, וזהו ענין ולקבלא אינון פקודי אורייתא על ידוי דמשה. אבל דודי חמק עבר, ונתבטלה הארתו, וגם שנתקנה רחל שהרי נכנסו לארץ (רמ"ז).

<p>אינון פקודי אורייתא על ידוי דמשה מה כתיב (שיה"ש ה ו) ודודי חמק עבר⁶⁵⁴³ דכתיב (דברים לד ה) וימת שם משה עבד יי (שה"ש ה ו) בקשתיהו ולא מצאתיהו ודכתיב (דברים לד י) ולא קם נביא עוד בישראל כמשה קראתיו ולא ענניו דלא הוה דרא⁶⁵⁴⁴ כדרא דמשה דקב"ה ושמע לקליהון ועבדו (עבר) להו נסין [ונימוסין]⁶⁵⁴⁵ כמה דעבר על ידוי:</p>	<p>התורה האלו על ידי משה, מה כתוב "ודודי חמק עבר", שכתוב "וימת שם משה עבד ה". "בקשתיהו ולא מצאתיהו", שכתוב "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה". "קראתיו ולא ענניו", שלא היה דור כדורו של משה שהקדוש ברוך הוא שמע לקולם, ועשה להם ניסים וחוקים כמו שעשה על ידיו.</p>
<p>ר' יצחק אמר קמתי אני לפתוח לדודי דא קב"ה וביומוי דמשהו דכל יומוי (דמשה) לא בעא וחמלאכא ושליחא לדברא עמיה ודכתיב (שמות לג טו) אם אין פניך הולכים וגו' זכאה חולקיה [דמשה] דקב"ה אסתכם ולרעותיה ודודי חמק עבר ביומוי דיהושע דכתיב (יהושע ה יד) לא כי אני שר צבא יי' (לרעותא דמשה בתר דשכיב מה כתיב ויאמר לא כי אני וגו' ויפול יהושע על פניו ארצה וישתחו וגו'):</p>	<p>רבי יצחק אמר, "קמתי אני לפתוח לדודי", זה הקדוש ברוך הוא בימיו של משה, שכל ימיו לא רצה שמלאך או שליח להנהיג עמו, שכתוב "אם אין פניך הולכים וגו'". אשרי חלקו של משה שהקדוש ברוך הוא מסכים לרצונו. "ודודי חמק עבר" בימיו של יהושע, שכתוב "לא כי אני שר צבא ה".</p>
<p>ות"ח משה הוה שמע קלא קדישא דמלאכא עלאה ולא ואודעונו (יודעונו) וכ"ש מלאכא דלא ובעא בתר דשכיב מה כתיבו (לחשבא ליה בלביה בעי ולא קבל'י ת"ח) (שם) ויאמר לא כי אני שר צבא יי' וכתוב (שם) ויפול יהושע על פניו ארצהו עתה באתי ביומוי דמשה רבך אתינא ולא קבלני ביה שעתיא ידעו ישראל שבהא דמשה בההוא זמנא בעו ישראל לקב"ה ולא אזדמן להו הכי ביומוי דמשה הה"ד (שה"ש ה ו) בקשתיהו ולא מצאתיהו וגו':</p>	<p>בא וראה, משה היה שומע קול קדוש של המלך העליון ולא נזדעזע, וכל שכן מלאך שלא רצה (ולא קבלו), אחר שמת משה מה כתוב "ויאמר לא כי אני שר צבא ה", וכתוב "ויפול יהושע אל פניו ארצה". "עתה באתי", בימיו של משה רבך באתי ולא קבלני. באותה השעה ידעו ישראל שבחו של משה. באותו זמן בקשו ישראל לקדוש ברוך הוא ולא נזדמן להם כך כבימי משה, זהו שכתוב "בקשתיהו ולא מצאתיהו וגו'".</p>

⁶⁵⁴³ והטעם שכל המצוות התלויות בארץ קבלום ממשה רע"ה בעל פה, לא במעשה כשאר המצוות שממש עשו אותם בפניו וזהו שאמר בעוד שלא נעשה הזווג בימין, ולזה פירשו בתיקו"ז שעדיין לא נבעלה מפני שהייחודים שנעשו לא נעשו על הסוד הגמור שהוא הייחוד הגמור אלא כלת משה מאורסת לו ואינה מיוחדת לו כדפי' והנה הניסים גם הם על דרך זה שהרי ניסי מרע"ה מאספקלריא המאירה להפך הטבע דהטב"ע שם אלהים ומשה מהפכו מדין לרחמים ופקיד ליה כרעותיה אמנם יהושע ושאר נביאים הם מאספקלריא שאינה מאירה והטב"ע שם אלהים שולט אינם יכולים לשנותו לרצונם כמרע"ה (אור יקר).

⁶⁵⁴⁴ כי אם היה משה נכנס היה מתקנה בתיקון העתיד ע"י המשיח כידוע אצלנו, וממילא שמענו שכוונת משה לתקן השכינה בסוד הנז"ל בקול דודי דופק, כי אמרנו שקול רומז לאו"א שבתוך דעת זעיר, ולכן דיבר לשמים בלשון האזנה, כלומר שיכולים הם להתקרב לתיקון רחל בזכות וכח דיבורו בדפיקה, וממילא תשמע הארץ שהיתה באחור שזהו ריחוקה, והבן (רמ"ז).

⁶⁵⁴⁵ מטעם זה לא היו לישראל מצות אלא על ידי משה ואפילו הלכות לא חדש יהושע ואפילו אותם שנשתכחו בימי אבלו של משה לא נתן לו הקב"ה מפני שאין חדוש תורה מהמלכות ומרע"ה היה שואב מן הת"ת היה מתפשט האור ומוציא האורות העליונים שהם המצות, אמנם כשגמר נסתם ונעלם ושוב לא נפתח ואין לישראל אלא להסתפק בתורה הנמסרת למרע"ה לבד שאין נביא יכול לחדש דבר או לשנות ח"ו שאותה המדה קבעה נמוסיה ומצותיה ודיניה ונסתמה ונעלמה ואין לנו אלא מה שהאירה הת"ת ע"י מרע"ה (אור יקר).

<p>האזינו השמים ואדברה (דברים לב א) רבי חייא אמר זכאה חולקיה דמשה יתיר מכל ונביאי (בני) עלמא ת"ח כתיב (ישעיה א ב) שמעו שמים והאזיני ארץ כי יי' דבר שמעו שמים ישעיה דהוה יתיר רחיקא ממלכא כתיב שמעו שמים משה דהוה יתיר קריב למלכא כתיב האזינו השמים:</p>	<p>"האזינו השמים ואדברה", רבי חייא אמר, אשרי חלקו של משה יותר מכל נביאי העולם. בא וראה, כתוב "שמעו שמים והאזיני ארץ כי ה' דבר", "שמעו שמים", ישעיה שהיה רחוק יותר מהמלך כתוב "שמעו שמים", משה שהיה קרוב יותר למלך כתוב "האזינו השמים".</p>
<p>תאנא בההוא זמנא דאמר ישעיהו שמעו שמים והאזיני ארץ כמה גרדיני טהירין אזדמנו לתברא רישיה נפקא קלא ואמר מאן הוא דין דבעי לארעשא עלמין עד דפתח ואמר לאו אנא ולא דידי אלא כי יי' דבר ולא אנא במשה מה כתיב (דברים לב א) האזינו השמים ואדברה אנא ולא אחרא ואדברה בלא דחילו ותשמע הארץ אמרי פי ולא [מ]אחרא זכאה חולקיה א"ר אבא באתון גליפן דר' אלעזר האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ הכא אתרמיז שמא קדישא עלאה:</p>	<p>למדנו, באותו זמן שאמר ישעיהו "שמעו שמים והאזיני ארץ" כמה בעלי דינים טהורים הזדמנו לשבור את ראשו. יצא קול ואמר, מי הוא זה שרוצה להרעיש עולמות, עד שפתח ואמר, לא אני ולא שלי, אלא "כי ה' דבר" ולא אני. במשה מה כתוב "האזינו השמים ואדברה", אני ולא אחר, "ואדברה", בלא פחד, "ותשמע הארץ אמרי פי" ולא מאחר, אשרי חלקו. אמר רבי אבא, באותיות חקוקות של רבי אלעזר "האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ", כאן נרמז שם הקדוש העליון.</p>
<p>ר' יוסי אמר [תו] מה בין משה לישעיהו משה אמר (דברים לב א) האזינו השמים השמים ושמים עלאין אינון דאשתמודען דאקרון שמא דקב"ה ותשמע הארץ וארץ עלאהו ההיא דאשתמודעא ואיהי ארץ החיים בישעיה כתיב שמעו שמים ולא השמים האזיני ארץ ולא הארץ ואינון שמים וארץ תתאין ועם כל דא בעו לאענשא ליה עד דאמר כי יי' דבר ולא אנא ומשה אמר כולי האי דכתיב האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי:</p>	<p>רבי יוסי אמר, עוד מה בין משה לישעיהו, משה אמר "האזינו השמים", "השמים", שמים העליונים, אלו הנוודעים שנקראים שמו של הקדוש ברוך הוא. "ותשמע הארץ", הארץ העליונה, אותה הנוודעת והיא "ארץ החיים". בישעיה כתוב "שמעו שמים" ולא "השמים", "האזיני ארץ" ולא "הארץ" ואלו שמים וארץ תחתונים, ועם כל זה רצו להעניש אותו עד שאמר "כי ה' דבר" ולא אני, ומשה אמר כל זה שכתוב "האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי".</p>
<p>רבי יצחק פתח (שיה"ש ב ג) כתפוח בעצי היער וגו' זכאה חולקהו דישראל מכל עמין עכו"ם דהא כל שאר עמין אתיהיבו לרברבן ממנן בשלטנותא עליהו וישראל קדישין זכאה חולקהו בעלמא דין ובעלמא דאתי דלא יחב לון קב"ה לא למלאכא ולא לשלישא אחרא אלא הוא אחיד לון לחולקיה הה"ד (דברים לב ט) כי חלק יי' עמו וכתיב (שם קלה ד) כי יעקב בחר לו יה כתפוח בעצי היער מה תפוח מתפרשא בגונוי על כל שאר אילני חקלא כך קב"ה מתפרש ואתרשים על כל חילין עלאין ותתאין בג"כ יי' צבאות שמו אות הוא בכל חילא דלעילא:</p>	<p>רבי יצחק פתח, "כתפוח בעצי היער וגו'", אשרי חלקם של ישראל מכל אומות עובדי כוכבים ומזלות, שהרי כל שאר האומות נתנו לשרים ממונים בשלטון עליהם, וישראל קדושים אשרי חלקם בעולם הזה ובעולם הבא, שלא נתן אותם הקדוש ברוך הוא, לא למלאך ולא לשליט אחר, אלא הוא יחד אותם לחלקו, זהו שכתוב "כי חלק ה' עמו", וכתוב "כי יעקב בחר לו יה". "כתפוח בעצי היער", מה תפוח מתחלק בגונוי על כל שאר עצי השדה, כך הקדוש ברוך הוא מתחלק ונרשם על כל חילות עליונים ותחתונים,</p>

	<p>משום זה "ה' צבאות שמו", אות הוא בכל צבא של מעלה.</p>
<p>ת"ח קב"ה כתפוח דאית ביה תלת גוונים כ"י כשושנה מאן שושנה א"ר אבא שושנה [סוגה] סתם שושנה דאתכלילת בשית פרפי שושנה דא [גוניה] חוור וסומק וכלא הוא תרין גווני סומק וחורר הכי כ"י קב"ה כתפוח כ"י כשושנה [ד]הכי אמרה כ"י (שיה"ש ח ה) תחת התפוח עוררתיך תחת התפוח</p>	<p>בא וראה, הקדוש ברוך הוא כתפוח שיש בו שלשה צבעים, כנסת ישראל כמו שושנה. איזו שושנה, אמר רבי אבא, שושנה מוקפת, סתם שושנה שנכללת בששה עלים, שושנה זו גוניה לבן ואדום, והכל הוא שני צבעים אדום ולבן, כך כנסת ישראל. הקדוש ברוך הוא כמו תפוח, כנסת ישראל כמו שושנה, שכך אמרה כנסת ישראל "תחת התפוח עוררתיך", "תחת התפוח",</p>
<p>רפז/א</p>	
<p>באן אתר⁶⁵⁴⁶ היא אלא אלין אבהתא⁶⁵⁴⁷ דאמרן ר' יוסי אמר דא יובלא⁶⁵⁴⁸ ר' אבא</p>	<p>באיזה מקום זה, אלא אלו האבות שאמרנו. רבי יוסי אמר, זה יובל. רבי אבא אמר, הכל יפה, אלא אלו האבות, שאנו אומרים אלו הם שלשה צבעים שמתחברים בתפוח. רבי יצחק אמר, באיזה מקום נכללת כנסת ישראל בשושנה, באלו הנשיקות של אהבה שנדבקת במלך העליון, לוקחת שתי שושנים, כמו שנאמר "שפתותיו שושנים", ומשום זה אמרה כנסת</p>

⁶⁵⁴⁶ וירצה כיון שאמרת עד עתה שהתפוח הוא זעיר, אם כן איזה מקום הוא שיקרא תחת התפוח שהרי הוא עצמו נקרא תפוח, ואם כן הול"ל תחת מקומך או תחתך עוררתיך, אבל התפוח באיזה מקום הוא (רמ"ז).

⁶⁵⁴⁷ פ"י האבות נקר' תפוח ותחת התפוח הם נה"י דדכורא תרין ביעין ואמה (זהר הרקיע). פ"י כי עיקר המקום שקרוי תפוח הוא בגג"ת שהם שרשי הג' גוונים [דלעיל] שעל שמם נקרא כל פרצוף זעיר בשם תפוח וכנזכר והשתא אתי שפיר גם שם שושנה שתפוח שלה הוא מתחת ג' אבות. וגם בזה יכון מאד מה שאמר לעיל שה' צבאות שמו, שידוע שבגדלותו דז"א חב"ד נעשים מחג"ת וחג"ת מנה", ואז כשהיא תחת חג"ת זה שנעשה מנה"י אז אומרת תחת התפוח עוררתיך, התפוח"ח גי' צבאו"ת שהם נה"י הנזכרים. והענין מובן בהבנת ראש הפסוק (ח, ה) מי זאת עולה מן המדבר, שהפסוק מדבר בעליית רחל באצילות, שידוע כוונתנו בברוך אתה, שבכח שם אה"ה עולה עד נה"י שלו, דהיינו תחילה עולה ליסודו בהאר"ת מה מאה"ה, וגם במלת ברוך, ואחר כך עולה אל נ"ה שלו בהאר"ת א"ה מאה"ה. וזהו מי זאת עולה, פ"י שזאת עולה בחיבור הארות מ"י שהוא בינה, שבה שם אה"ה שבצירו עולה מ"י, דהיינו א' יו"ד, וב' ההין הם ד"ו ד"ו, ועם י' הרי נ' כמספר מ"י. וגם שזאת עולה מן הבריאה דתמן מקננא אי'. ואמר מן המדבר, שהיא עולה דרך אחוריו שה"ס מדבר כמ"ש בפסוק (ירמיה ב, ב) לכתך אחרי במדבר. ועוד יש לפרש מי זאת עולה, על נקודת רחל העולה מלמטה באור הבקר מן הבריאה, שודאי היא מדבר לגבי אצילות. מתרפקת על דודה, שכוונתה להתחבר אליו. והיא אומרת תחת התפוח וגו', דהיינו שהיא מושכת אליו אותו הרשימו שלה שנכנס בלילה בלבן, ואז הוא מתעורר ומושך רשימו שלו שהיה מקיף על ראשו ומושכו למוחין שלו, וה"ס (שיה"ש ח, ו) שימני כחותם על לבך, וכמבואר אצלנו בכוונת התפילין. ועוד מתרפקת על דודה, וזהו בזקיפה שאז מתחברת אל ת"ת שלו שהוא דודה האמיתי. ואז היא משיבה תחת התפוח עוררתיך, שכן אחרי היותה שם בין חדוהי מיד באים לו מוחין דראשו שה"ס אלקי אברהם וכו' (רמ"ז).

⁶⁵⁴⁸ פ"י ר"י דקדק מלשון יחיד דאמר תפוח בלשון יחיד ופ"י יובלא בסוד על יובל ישלח שרשיו וידוע שמוחי ז"א הצריכין להולדה הם מנה"י דאמא וז"ש (ש"ה ש ח ה) תחת התפוח עוררתיך פ"י שהתעוררת הנוק' הביאה לו מוחין מן התפוח העליון שהוא היובל ומשם באים לו ג' שרשים (זהר הרקיע). ניחא ליה לרבי יוסי לפרש כן משום דאם נפרש תחת גג"ת אינו כן שהרי השרש שלה הוא בת"ת באמצעיתו ולא תחתיו, וגם אינו מכוון תחת גג"ת ממש, אבל הוא מפרשו על יסוד אי' שהוא ממש על ראש שרשה, ויובל זה הוא מלשון (ירמיה יז, ח) ועל יובל ישלח שורשיו, סוד יסוד אי' שבו מימי השפע קבוצים וצבורים, כתפוח שהיה על גבי המזבח, וגם יסוד הנוק' נקרא בשם תפוח (רמ"ז).

<p>אמר כלא שפיר⁶⁵⁴⁹ אלא אלין אבהן דקאמרן אלין אינון ג' גווני דמתחברן בתפוח ר' יצחק אמר באן אתר אתכלילת כ"י בשושנה באינון נשיקין דרחימותא דאתדבקת במלכא עלאה נמלא⁶⁵⁵⁰ תרי שושנים כד"א (שיה"ש ה יג) שפתותיו שושנים ובג"כ אמרוה כ"ו (שם א ב) ישקני מנשיקות פיהו (כד"א (בראשית מא מ) ועל פיך ישק כל עמי) בגין דאתכלילת בשושנים ובתרי שפוון דיליה:</p>	<p>ישראל "ישקני מנשיקות פיהו", (כמו שנאמר ועל פיך ישק כל עמי) משום שנכללת בשושנים, בשתי שפתים שלו.</p>
<p>ר' יהודה אמר קב"ה שמים אקרי ובגין דאקרי שמים כל אינון רקיעין דאתכלילן בשמא דא (שבעה אינון ד) כד מתחברן כחדא אקרו שמים ואקרו שמא דקב"ה מאן אינון רקיעין ושבעה אינון:</p>	<p>רבי יהודה אמר, הקדוש ברוך הוא נקרא שמים, ומשום שנקרא שמים, כל אלו הרקיעים שנכללים בשם זה (שבעה הם שכאשר מתחברים וכו') כאשר מתחברים כאחד נקראים שמים, ונקראים שם של הקדוש ברוך הוא. מה אלו הרקיעים, שבעה הם</p>
<p>כמה דתנינן וילון רקיע שחקים זבול מעון מכון ערבות ובאגדתא דבי רבי המנונא סבא הכי תנינן ר' יצחק אמר הני וברייתין (ברייתא) דבי רב המנונא סבא הכי וסגי אין אינון בכל הני גווני כמה דתנינן אר"ש תנינן [באינון] ברייתי (דלבר) [דלגבין] דכל הני שבעה⁶⁵⁵¹ כתרין דמלכא לקבליהון שוויין ז' רקיעין ז' ככביא דרהטין ואזלין וקרין⁶⁵⁵² לון שמהן בשמהן ואע"ג דשוויין כלהו כסאי דרקיעין דשבעה ככביא שבתאי צדק מאדים חמה נוגה כוכב לבנה ושיוין אלין לקביל אלין ובכסויא דמלין (ככסויא דמלי) לגבי אינון דכתיב (ישעיה מז יג) יעמדו נא וישיעוך הוברי שמים החוזים בככבים כלהו מלין מתכסיין ואע"ג דלאו אורחי דאורייתא [קא אזלי ואנן אורחי דאורייתא קא אזלינן] ואנן</p>	<p>כמו שלמדנו, וילון, רקיע, שחקים, זבול, מעון, מכון, ערבות, ובאגדות של ישיבת רב המנונא סבא כך למדנו. רבי יצחק אמר, אלו הברייתות של ישיבת רב המנונא סבא כך, ורבים הם, בכל אלו האופנים כמו שלמדנו. אמר רבי שמעון, שנינו באלו הברייתות (החיצוניות) שאצל כל אלו שבעים הכתרים של המלך כנגדם עשויים שבעה רקיעים, ושבעה כוכבים שרצים והולכים, וקוראים להם שמות כשמותם. ואף על גב שעשויים כולם כסאות הרקיעים של שבעת הכוכבים, שבתאי, צדק, מאדים, חמה, נוגה, כוכב, לבנה, ושיום אלו כנגד אלו. בכסוי הדברים, אצל אלו שכתוב "יעמדו נא וישיעוך הוברי שמים החוזים בכוכבים", כל הדברים</p>

⁶⁵⁴⁹ פי' הוא סוד אחר כי נה"י דאמא (נ"א: דאבא) הם ג' אבהן שבאין למטה בגילוי חג"ת דז"א ור' יצחק אמר שרומז לסוד הנשיקין שהוא סוד יחוד עליון שהשפתים והלשון הם נה"י והפ"ה היא הנוק' כי פ"ה ע"ה גימ' אלה"ם סוד פתחא דלעילא. מצאתי כתוב דע כי יש לבנה וחרס וסתר סהר נקראת בתחלת חדושה והוא שם אדנ"י גימט' ס"ה מסהר ועומדם באחורי ז"א שהוא אלה"ם ברבוע גמטריה ר' ועם ס"ה הרי סהר ואחר כך נשפעים אחוריים של אלה"ם שהם ט"ו אותיות בט"ו ימים אז נק' אלה"ם מלא י"ה שהם ט"ו חסד עליון באבא וחסד עולם בז"א ו"ק הנק' עולם וחסדי דוד הם נ"ה וכנגדם כ"ג אבא סגן בחסד כהן הדיוט בנצח וכן נחלקים הלויים במדריגותם המשורר בפה שהוא בג"ר נק' בינה והמנגנים ביד נגד גבורה והשוערים נגד הוד עכ"מ (זהר הרקיע). מזכי לבי תרי, שהרי דעת זעיר הוא בתוך יסוד אי' ויש שם חו"ג ובחינה אחת המתווכת ביניהם וה"ס חג"ת כנזכר בכוונת השופר. וזה שאמר שאלו האבות האמורים אינון ג"ת דפרצוף זעיר זרועיו וגופו, אלא הם הג' גוונים שסודם חסד דין רחמים, דהיינו חג"ת שבדעת המחברים בתפוח שה"ס יסוד אי' (רמ"ז).

⁶⁵⁵⁰ נטלה (דפ"ו).

⁶⁵⁵¹ שבעין (דפ"ו).

⁶⁵⁵² וקרי (דפ"ו).

<p>בטר אורחין דאורייתא (קא אזלי) כמה דכתיב (בראשית כו יח) ויקרא ולהן (להם) שמות כשמות אשר קרא להן אביו כמה דמליל קב"ה אזלינן ובהדיה אזלינן כמה דכתיב (דברים כח ט) והלכת בדרכיו:</p>	<p>נעלמים, ואף על גב שאינם דרכי התורה, ואנו אחר דרכי התורה אנו הולכים, כמו שכתוב "ויקרא להן שמות כשמות אשר קרא להן אביו", כמו שדיבר הקדוש ברוך הוא אנו הולכים, ועמו אנחנו הולכים כמו שכתוב "והלכת בדרכיו".</p>
<p>אמר רבי יוסי פשיטין מלין [אלין] לגבי חברייא ואשתמודען מלי בהו ואע"ג דאתכסיין א"ל והכי [תנן] (קרינן) כמה דא"ר יהודה א"ר חייא לקמן והכי אוליפנא מאינן ברייתי דתנא ביומוי דשלמה מלכא קיימא סיהרא באשלמותא ובאתרין סגיאיין אשתמודעאן מלי דאינן ברייתי:</p>	<p>אמר רבי יוסי, פשוטים דברים אלו אצל החברים, ונודעים הדברים בהם, ואף על גב שמכוסים. אמר לו, וכך שנינו, כמו שאמר רבי יהודה אמר רבי חייא לפנינו, וכך למדנו מאלו הברייתות ששנינו, בימיו של שלמה המלך עמדה הלבנה בשלמותה, ובמקומות רבים נודעים דברים שהם ברייתות.</p>
<p>אר"ש ארימית ידי בצלו לקדישא עלאה דמלין אלין אתגליאו על ידי בההוא עלמא כמה דאתכסיאו בלבאי ולית אנן באינן ארחין דאינן ברייתי אורחי דאורייתא נקטינן תאנא א"ר יהודה מאן לך רב בחכמתא כדוד מלכא⁶⁵⁵³ ושלמה מלכא בריה בהאי וכתראו (אתרא) דאשתמודע בברייתי אלין וסיהרא קרייה דוד מלכא צדק דהא דיליה הוא דכתיב (תהלים קיח יט) פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה יה שלמה מלכא הכי נמי ואיהו⁶⁵⁵⁴ אתקרי צדק ושמשא [דאתקרי בברייתי] (דאקרי) ברית איהו אקרי משפט ואינן כרסי יקרא דמלכא⁶⁵⁵⁵ דכתיב (תהלים פט טו) צדק ומשפט מכון כסאך צדיק וצדק הכי נמי בחד דרגא הוו תאנא ז' כתרין אוקמוה תשעה אקרין⁶⁵⁵⁶ ואפי' באינן ברייתי שבעה רקיעין אינן תשעה הוו:</p>	<p>אמר רבי שמעון, הרמתי ידי בתפלה לקדוש העליון שדברים אלו התגלו על ידי בעולם ההוא כמו שהיו מכוסים בלבי, ואין אנו באותם דרכים שהם הברייתות, דרכי התורה אנו אוחזים. שנינו אמר רבי יהודה מי לך גדול בחכמה כדוד המלך ושלמה המלך בנו בכתר הזה שנודע בברייתות אלו, והלבנה קרא אותה דוד המלך צדק שהרי שלו היא, שכתוב "פתחו לי שערי צדק אבוא בם אודה יה". שלמה המלך כך גם. והיא נקראת צדק והשמש שנקרא בברייתות ברית הוא נקרא משפט. ואלו כסאות הכבוד של המלך שכתוב "צדק ומשפט מכון כסאך", צדיק וצדק כך גם במדרגה אחת היו. למדנו שבעה כתרים, בארוה תשעה נקראים, ואפילו באלו הברייתות שבעה רקיעים אלו תשעה היו.</p>
<p>אר"ש עד אימתי יקרין חברייא בהני מלין הא אנן בטר קב"ה אזלינן ואנן ידעי מלין והא אתגלי על ידן מלה דא מה דלא אתגלי לקדמאי מכאן ולהלאה כל אינן מלין וכל אינן ברייתי סליקו להו לאינן דלא עאלו ונפקו ובגיניהון [בניהון] אתיין לשאלא וכד ישאלון יימרון חברייא ווי לדרא דר"ש בן</p>	<p>אמר רבי שמעון, עד מתי יקראו החברים באלו הדברים הרי אנו אחר הקדוש ברוך הוא הולכים ואנו יודעים דברים, והנה מתגלה על ידינו דבר זה מה שלא נגלה לקדמונים, מכאן והלאה כל אלו הדברים וכל אלו הברייתות סלקו אותם לאותם שלא נכנסו ויצאו, ובגללם בניהם באים לשאול, וכאשר</p>

⁶⁵⁵³ פי' ואפ"ה כסה הספירות שקרא למלכות צדק וכו' כדמפרש (מ"מ).

⁶⁵⁵⁴ ואיהי (מ"מ).

⁶⁵⁵⁵ פי' זר"ן שהם כסא לבינה (מ"מ).

⁶⁵⁵⁶ כשנתחיל מחכמה כי כתר אינו מהמנין ז' הם מחסד ולמטה שהם ז' (מ"מ).

<p>יוחאי אסתליק מגיה אבל ת"ח מכאן ולהלאה לא יהא דרא כדרא דא ולא אורייתא אתגלי על חבריאי:</p>	<p>ישאלו יאמרו החברים אוי לדור שרבי שמעון בן יוחאי הסתלק ממנו, אבל בא וראה מכאן והלאה לא יהיה דור כדור זה ולא תתגלה תורה על החברים.</p>
<p>ת"ח דרא בתראה דנפקו ממצרים ידעו כלא דהא משה גלי לון כל אינון מ' שנין דהוון במדברא כמה דאמינא תאנא א"ר יצחק ואף משה לא גלי דא אלא בההוא יומא דהוה סליק מן עלמא דכתיב (דברים לא ב) בן מאה ועשרים שנה אנכי היום בההוא יומא ממש ועב"ד לא אמר עד דיהבו ליה רשותא דכתיב (דברים לא יט) ועתה כתבו לכם את השירה הזאת וכד גלי לא אמר האזינו ישראל אלא האזינו השמים א"ר יוסי כתיב את השירה וכי שירה אקרי א"ר יצחק שירה ודאי מה</p>	<p>בא וראה, דור אחרון שיצאו ממצרים ידעו הכל, שהרי משה גלה להם כל אותן ארבעים שנה שהיו במדבר כמו שאמרנו. למדנו, אמר רבי יצחק, ואף משה לא גילה זה אלא באותו יום שהיה מסתלק מן העולם, שכתוב "בן מאה ועשרים שנה אנכי היום" באותו יום ממש, ועם כל זה לא אמר עד שנתנו לו רשות, שכתוב "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת", וכאשר גילה לא אמר האזינו ישראל אלא "האזינו השמים". אמר רבי יוסי, כתוב "את השירה" וכי שירה נקראת, אמר רבי יצחק שירה ודאי, מה</p>
<p>רפז/ב</p>	
<p>שירה אתמשכא⁶⁵⁵⁷ ברוח הקדש מעילא לתתא אוף הכי מלין אלין אתמשכן ברוח הקדש מעילא לתתא ובג"כ אמר משה שירה:</p>	<p>שירה נמשכה ברוח הקודש ממעלה למטה כמו כן כאן דברים אלו נמשכים ברוח הקודש ממעלה למטה ולכן אמר משה שירה.</p>
<p>ת"ח כלי⁶⁵⁵⁸ האי אמר משה וקרא לעלאין עד לא יימא מלה דכתיב (דברים לב א) האזינו השמים⁶⁵⁵⁹ (שם ב) יערוף כמטר וגו' וכל כך למה משום (שם ג) כי שם יי אקרא עד דיימא מלה ארעיש כלהו עלמין תאנא בההיא שעתא דאמר משה האזינו השמים ואדברה אתרנישו עלמין נפק קלא ואמר משה משה אמאי את מרעיש עלמא כלא את בריה דבר נש [ובגינך] [ובגין כך] אתרניש עלמא פתח ואמר כי שם יי אקרא בההיא שעתא אשתתקו ואציתו מלוי⁶⁵⁶⁰ [חסר]:</p>	<p>בא וראה, כל זה אמר משה וקרא לעליונים טרם יאמר דבר שכתוב "האזינו השמים", "יערוף כמטר וגו'", וכל כך למה משום "כי שם ה' אקרא", עד שיאמר דבר הרעיש כל העולמות. למדנו, באותה שעה שאמר משה "האזינו השמים ואדברה" התרגשו העולמות. יצא קול ואמר, משה משה מדוע אתה מרעיש את כל העולם, אתה בנו של בן אנוש ובגללך נרגש העולם. פתח ואמר "כי שם ה' אקרא", באותה שעה נשתתקו והקשיבו לדבריו.</p>
<p>האדרא זוטא קדישא:</p>	
<p>תאנא בההוא יומא ודר"ש בעא לאסתלקא מן עלמא⁶⁵⁶¹ והוה מסדר מלוי אתכנשו חבריא לבי ר"שו (דאתכנשו</p>	<p>למדנו, באותו היום שרבי שמעון היה צריך להסתלק מן העולם, והיה מסדר דבריו, נתאספו החברים לביתו</p>

⁶⁵⁵⁷ צריך לומר שסוד התורה היה נמשך מלמעלה על מרע"ה לגלות לישראל (אור יקר).
⁶⁵⁵⁸ כולי (דפ"ו).

⁶⁵⁵⁹ "האזינו השמים" שלא יעשו פעולתם, ולא ימצא דבר הוה פעולתו בעולם בעוד שהיה משה רבינו ע"ה מגלה סוד השם לישראל, והיינו "האזינו השמים ותשמע הארץ" שעליונים ותחתונים יעמדו ולא יפעלו כלל, וזה סבת ביטול ההויות אם לא בדרך נס, שאם יצויר שיעמדו סדר ההויות על העמדת מציאותם בלתי גלגול כלל יתבטלו כרגע לזה ארעיש כלהו עלמין ונתן טעם ואמר כי שם ה' אקרא ולכבוד השם ראוי שיהיה הדבר כן (אור יקר).

⁶⁵⁶⁰ כאן שייך ת"ר כשחלה רשב"י וכו' עיין בסוף הספר סי' ח"י (הערת הזהר).

⁶⁵⁶¹ עי' עניין זה באריכות במדרש הנעלם וירא צח ע"א, וכן ויחי ריח ע"ב.

<p>חברייא לבי ר"ש והוה מסדר מלוי לאסתלקא מן עלמא) והוה קמיה ר' אלעזר בריה ור' אבא ושאר חברייא והוה מליא ביתא:</p>	<p>של רבי שמעון, והיו לפניו רבי אלעזר בנו ורבי אבא ושאר החברים, והיה הבית מלא.</p>
<p>זקיף עינוי ר"ש וחמא דאתמלי ביתא בכה ר"ש ואמר בזמנא אחרא כד הוונא בני מרעי הוה רבי פנחס בן יאיר קמאי ועד דברירנא דוכתא⁶⁵⁶² אוריכו לי עד השתא וכד תבנא אסחר אשא מקמאי ומעלמין לא אתפסק ולא הוה עאל בר נש אלא ברשותא והשתא חמינא דאתפסק והא אתמלי ביתא:</p>	<p>הרים רבי שמעון את עינוי, וראה שנתמלא הבית. בכה רבי שמעון ואמר, בזמן אחר כשהייתי חולה, אז היה רבי פנחס בן יאיר לפני, ועד שביררתי מקומי, המתינו לי עד עתה. וכשחזרתי, היתה אש השכינה מסבבת אותי ומעולם לא נפסקה, ולא היה אדם נכנס אלא ברשות, ועתה אני רואה שנפסקה, והרי נתמלא הבית.</p>
<p>עד דהוה יתבי פתח עינוי ר"ש וחמא מה דחמא ואסחר אשא בביתא נפקו כולהו ואשתארו רבי אלעזר בריה ורבי אבא ושאר חברייא יתבו אבראי:</p>	<p>בעוד שהיו יושבים, פתח רבי שמעון את עינוי וראה מה שראה, וסבבה אש בבית. יצאו כולם, ונשארו רבי אלעזר בנו ורבי אבא, ושאר החברים ישבו בחוץ.</p>
<p>אר"ש לרבי אלעזר בריה פוק חזי אי הכא רבי יצחק דאנא מערבנא ליה אימא ליה דיסדר מלוי ויתיב לגבאי זכאה חולקיה:</p>	<p>אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בנו, צא וראה אם ישנו כאן רבי יצחק, שאני ערבתי בעדו. אמור לו שיסדר דבריו, וישב אצלי, אשרי חלקו.</p>
<p>קם ר"ש ויתיב וחיידך וחדוי אמר אן אינון חברייא קם רבי אלעזר ואעיל לון יתבו קמיה זקיף ידוי ר"ש ומצלי צלותא והוה חדי ואמר אינון חברייא דאשתכחו בני אדרא⁶⁵⁶³ יודמנון הכא נפקו כלהו ואשתארו רבי אלעזר בריה⁶⁵⁶⁴ ורבי אבא⁶⁵⁶⁵ ורבי יהודה⁶⁵⁶⁶ ורבי יוסי⁶⁵⁶⁷ (בר' יעקב) ורבי חייא⁶⁵⁶⁸ אדהכי עאל רבי יצחק⁶⁵⁶⁹:</p>	<p>קם רבי שמעון וישב ושחק ושמה. שאל, איפוא הם החברים. קם רבי אלעזר, והכניס אותם, ישבו לפניו הרים רבי שמעון את ידיו, והתפלל תפלה והיה שמח. ואמר, (רק) אותם החברים שהיו נמצאים בבית האדרא יתוועדו כאן. יצאו כולם ונשארו רבי אלעזר בריה ורבי אבא ורבי יהודה ורבי יוסי ורבי חייא. בתוך כך נכנס רבי</p>

⁶⁵⁶² כיון שכבר בירר מקומו שם נחשב מאז כבני עליה שכבר נפטרו ולא פסקה אש השכינה מלפניו. ובדרך רמז א'חיה ש'לוני ר"ת א"ש, וכן ש' נשמות וא'דם עליהן היינו א"ש, וכל שכן שרשב"י הוא שופריה דמשה, שזכה לבינה, דאיהי אשא דכיא, ושם י"א"י שבה סוד א"ש בהכאת כל אות ואות בעצמה, וה"ס שם א"ל שעולה הק"ף במילואו, ובו אסחר אשא מקמאי [ע"כ מהמד"ל]. אבל בחדא פליגנא עליה דהמד"ל שפירש אוריכו לי, על רבי פנחס ורבי חייא ורבי אלעזר שהיו שם במותו (נ"א בחלותו), ור"ל שהמתינו לו עד שעלה למרום ובירר מקומו וחזר לעוה"ז. ולפי זה קשה לו מ"ש עד השתא, שאין לו הבנה, ואמר דנראה לו שהוא יתיר. ולא נראה שהרי בהגהות האר"י ישנו. אכן הפשוט במאמר הוא שהגם שאז חלה ועלה למעלה ובירר מקומו שנראה שאז היתה עתו עת דודים להתעלות למנוחתו, מכל מקום המתינו לו מן השמים עד השתא כדי שיתקן חברי ישיבתו וכל המסתופפים בצל קדשו, שכן היה צריך לו לזכות את נשמתו. וזה שאמר ועד דברירנא דוכתאי, כלומר שהוצאתי לכף (נ"א לכח) זכותי לזכות אל מקום ההוא. אי נמי האי ועד, הוא כמו במקום, וכמ"ש עד שאתה שואלני כך וכו', ור"ל ובמקום שכבר ביררתי חלקי והיה לי להשאר שם מכל מקום אוריכו לי עד השתא, וכן אמרוהו לי מאז שאשוב לעולם לזכות את אחרים (רמ"ז).

⁶⁵⁶³ פי' אד"ר.

⁶⁵⁶⁴ חכמה (רמ"ז).

⁶⁵⁶⁵ בינה (רמ"ז).

⁶⁵⁶⁶ חסד (רמ"ז).

⁶⁵⁶⁷ מלכות (רמ"ז).

⁶⁵⁶⁸ יסוד (רמ"ז).

⁶⁵⁶⁹ גבורה (רמ"ז).

<p>א"ל ר"ש כמה יאות חולקך כמה חידו בעי לאתוספא לך בהאי יומא יתיב רבי אבא בתר כתפוי ורבי אלעזר קמיה:</p>	<p>יצחק. אמר לו רבי שמעון, כמה יפה חלקך, כמה שמחה צריכה להתווסף לך ביום הזה. ישב רבי אבא אחורי כתפיו, ורבי אלעזר לפניו.</p>
<p>אר"ש הא השתא שעתא דרעותא הוא ואנא בעינא למיעל בלא כסופא לעלמא דאתי⁶⁵⁷⁰ והא מלין קדישין דלא גליאן עד השתא בעינא לגלאה קמי שכינתא ודלא (עד לא) יימרון דהא בגריעותא אסתלקנא מעלמא ועד כען טמירין הוו בלבאי למיעל בהו לעלמא דאתי:</p>	<p>אמר רבי שמעון, הנה עתה היא שעת רצון, ואני רוצה ליכנס בלי (שום) בושה לעולם הבא. הנה הדברים הקדושים שלא גיליתי עד עתה, אני רוצה עתה לגלותם לפני השכינה, שלא יאמרו כי בחסרון נסתלקתי מן העולם, ועד עתה היו נעלמים בלבי, ליכנס על ידם לעולם הבא.</p>
<p>וכך אסדרנא לכו רבי אבא יכתוב⁶⁵⁷¹ ורבי אלעזר ברי ילעי ושאר חברייא ירחשון בלבייהו:</p>	<p>וכך אני מסדר לכם, רבי אבא יכתוב, ורבי אלעזר בני יעסוק, ושאר החברים יהרהרו בלבם.</p>
<p>קם רבי אבא מבתר כתפוי ויתיב רבי אלעזר בריה קמיה א"ל קום ברי דהא אחרא יתיב בההוא אתר קם רבי אלעזר:</p>	<p>קם רבי אבא מאחורי כתפיו, ורבי אלעזר יושב לפניו. אמר לו קום בני, כי אחר ישב במקום הזה. קם רבי אלעזר.</p>
<p>אתעטף ר"ש ויתיב פתח ואמר (תהלים קמו יז) לא המתים יהללו יה ולא כל יורדי דומה", "לא המתים יהללו יה" כך הוא</p>	<p>נתעטף רבי שמעון וישב. פתח ואמר "לא המתים יהללו יה ולא כל יורדי דומה", "לא המתים יהללו יה" כך הוא</p>

⁶⁵⁷⁰ עי' מבר"ש (ש"ב ח"ב פ"א): באדרא רבא לא רצה לגלות פרצופי או"א היטב להיותם נעלמים תחות דיקנא דא"א כמ"ש בע"ה בש"ד ח"א ואמנם באדרת האזינו כי היכא דלא ייעול רשב"י בכסופא לעלמא דאתי הוכרח לגלותם אז וכל עיקר אדרא זוטא לא היתה אלא לגלות זה והבן זה. ועי' ז"ח סתרי אותיות ב ע"ג: וכל הני רזין וכל רזין עילאין כלהו אשתמודען בהני אתוון ואתרשימו בההוא את ממש לאתייחדא שמא קדישא כדקא יאות וכלא רזא עילאה בשמא קדישא עד הכא איתרמיזת חכמה עילאה ברזא דאת ה"א בתראה דאתוון ארבע זכאה חולקיה מאן דעאל ונפק וידע אורחוי דקב"ה למיעל בלא כיסופא לעלמא דאתי. ועי' הקדמה לעמק המלך: פירוש הרשב"י ע"ה היה מגלה לתלמידיו כל האדרא זוטא בשעת פטירתו, שלא יבוא לראות פני השכינה ריקם. דאמרי התם "אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו", כאמרם ז"ל, "עד דנהדר תלמודאי" (כתובות עז ע"ב), שאותה שעה היא עת פטירת האדם להעלות מיין נוקבין עד קצה גמר תיקונו, ולא יסלק בגריעו ובפגימו. כי אלו הסודות של הקבלה ממשיכים ומדביקים הנשמה בשכינה, בסוד, 'כי לא יראני האדם וחי' [שמות ל"ג כ'], ומפני זה נקראת השכינה קץ הימין, שבאה אחר [צאת] הנשמה. וצריך לדבק נשמתו בשכינה על ידי אלו הסודות, ותכף יסלק עצמו עם השכינה, היא ארון ברית ה', נוסע לפניו דרך שלשת ימים, לתור לו מקום מנוחה [במדבר י' ל"ג] בגן עדן. ואם אפכא חס ושלום, מתדבקא ביה סיהרא בישא, הנקראת קץ הימין, שבאה אחרי הגוף בסוד 'קץ שם לחושך' [איוב כ"ח ג'], ולוקחת חס ושלום הנפש החוטאת גם כן, רחמנא ליצלן או זה או זה, ודי בזה. ועי' עמק המלך (שי"א פ"י): עד כמה מעלות טובות מגיע מי שזוכה אל רזין דאורייתא, דלא להוי בכיסופא לעלמא דאתי, ולא יצטרך אל לגול לחזור לזה העולם.

⁶⁵⁷¹ הקדימו רבי שמעון לרבי אבא מה שאין כן בכל הזוהר, מפני שצוהו לכתוב הדברים וזה היה יותר צריך לפי שעה שלא תשכח התורה (רמ"ז). עי' לעיל ח"ב קכג ע"ב: אמר ליה רבי אבא ההוא דאנא כתבנא מבוצינא קדישא אמינא (כתבוהו) לגבי חבריא, ועיי"ש בב"י: הוא לא גילה אותם אלא לחברייא שהם ידעין מלין על בורין וידוע כי מצוה גדולה לגלות סתרי תורה לצדיקים שבזה גורמים תוספת הארה למעלה ועושים יחודים וזווג בזו"נ, ואז מתגלה טיפה דמוחין, ועי' ליקוטי תורה פרשת נח פסוק א וז"ל, וכשאדם מגלה סוד לחיביבם, גורם שהוא מזדווג עם ה' בגילוי, והם נוטלים החיצונים, וז"ס מ"ש (משלי כ"ה ט) וסוד אחר אל תגל. ועי' הקדמה לעמק המלך על כתיבת ר' אבא: בקיצור מופלג שכתבתי, מפי ניצוץ קדוש, יצאו הסודות ההם, ומטעם זה אני לא טעיתי, כי העתקתי מפיו מלה במלה, ולא שניתי הדברים וכו' כתבתי הכללים הללו לגבי חברייא לבדם, לזכרון אחד מני אלף, שלא ישכחו הסודות, ומתוך הכללים יזכרו ולא ישכחו הפרטים. ולא לשאר תלמידי חכמים שבדורם, ומכל שכן קל וחומר, בנו של קל וחומר, דורות אחרונים הבאים אחריהם, בכל דור ודור, לא יהיה להם לא לזכרון ולא ליתרון.

<p>דומה לא המתים יהללו יה הכי הוא ודאי אינון דאקרון מתים דהא קב"ה חי אקרי והוא שארי בין אינון דאקרון חיים ולא עם אינון דאקרון מתים וסופיה דקרא כתיב ולא כל יורדי דומה וכל אינון דנחתין לדומה בניהנם ישתארוני שאני אינון דאקרון חיים דהא קב"ה בעי ביקריהון:</p>	<p>ודאי, (על) אותם הנקראים מתים. כי הקב"ה נקרא חי, והוא שורה בין אלה הנקראים חיים, ולא עם אותם הנקראים מתים. וסוף הפסוק שנאמר "ולא כל יורדי דומה", וכל אותם שיורדים לדומה הם ישארו בגיהנם. שונים אלו הנקראים חיים, שכן הקב"ה רוצה בכבודם.</p>
<p>אר"ש כמה שניא שעתא</p>	<p>אמר רבי שמעון כמה משונה שעה</p>
<p>רפח/א10345:</p>	
<p>דא מאדרא דבאדרא אזדמן קב"ה ורתיכוי והשתא הא קב"ה הכא⁶⁵⁷² ואתי עם אינון צדיקיא דבגנתא דעדן מה דלא אערעו באדרא וקב"ה בעי ביקריהון דצדיקיא יתיר מיקרא דיליה כמה דכתיב בירבעם דהוה מקטר ומפלה לע"ז וקב"ה אוריך ליה וכיון דאשיט ידיה לקבלי דעדו נביאה אתייבש ידיה דכתיב (מלכים א' יג ד) ותיבש ידו וגו' ועל דפלה לע"ז לא כתיב אלא על דאשיט ידיה לעדו נביאה והשתא קב"ה בעי ביקרא [דילין] (דילהון) וכלהו אתאן עמיה:</p>	<p>זו מהאדרא, כי באדרא נזדמן הקב"ה ומרכבותיו, ועתה הרי הקב"ה (כבר) כאן ובא עם אלה הצדיקים שבגן עדן, שלא נזדמנו באדרא. והקב"ה רוצה בכבודם של הצדיקים יותר מכבוד עצמו, כמו שנאמר בירבעם, שהיה מקטר ועובד לעבודה זרה, והקב"ה המתין לו, וכיון שהושיט ידו כנגד עידו הנביא, מיד יבשה ידו, שנאמר "ותיבש ידו וגו'", ועל שעבד עבודה זרה לא נאמר, אלא על מה שהושיט ידו לעידו הנביא. ועתה רוצה הקב"ה בכבוד שלנו, וכולם באו עמו.</p>
<p>אמר הא רב המנונא סבא הכא וסחרניה ע' צדיקי גליפן [בעיטריין] מנהרין [בעטרוי] כל חד [וחד] מזיהרא דזיוא דעתיקא קדישא סתימא דכל סתימין והוא אתי למשמע בחדוותא אלין מלין דאנא אימא עד דהוה יתיב אמר הא רבי פנחס בן יאיר הכא אתקינו דוכתיה אזדעזעו חבריא דהוון תמן וקמו [ו]יתבו בשיפולי ביתא ורבי אלעזר ורבי אבא ואשתארו קמיה (נ"א עמיה) [קמיה] דר"ש אר"ש (אילו כמה דהוינא) באדרא אשתכחנא דכל חבריא הוון אמרי ואנא עמהון השתא [אימא] אנא בלחודאי וכלהו צייתין למלולי עלאיין ותתאיין זכאה חולקי יומא דין:</p>	<p>אמר, הרי רב המנונא סבא נמצא כאן, וסביבו שבעים צדיקים חקוקים בעטרות מאירות, כל אחד ואחד מאיר מזוהר זיו העתיק הקדוש, סתום מכל סתומים, והוא בא לשמוע מתוך שמחה את אלה הדברים שאני אומר. בעוד שהיה יושב, אמר, הרי רבי פנחס בן יאיר כאן, הכינו מקום. נזדעזעו החברים שהיו שם, קמו וישבו בירכתי הבית, ורבי אלעזר ורבי אבא נשארו לפני (עמו) רבי שמעון. אמר רבי שמעון, באדרא מצינו שכל החברים היו מדברים, וגם אני עמהם. עתה אני אומר לבדי, וכולם מקשיבים לדברי, העליונים והתחתונים. אשרי חלקי ביום הזה.</p>
<p>פתח ר"ש ואמר (שיר זיא) אני לדודי ועלי תשוקתו כל יומין דאתקטרנא בהאי עלמא בחד קטירא אתקטרנא ביה בקב"ה ובג"כ השתא ועלי תשוקתו דהוא וכל סיעתא קדישא דיליה (ד)אתו למשמע בחדוה מלין סתימין ושבחא דעתיקא קדישא סתימא דכל סתימין פריש ואתפרש (יתיר) מכלא</p>	<p>פתח רבי שמעון, ואמר "אני לדודי ועלי תשוקתו" כל הימים שהייתי מקושר בזה העולם, בקשר אחד נתקשרתי בקב"ה, ולכך עתה "ועלי תשוקתו", שהוא וכל המחנה הקדוש שלו, באו לשמוע בשמחת דברים סתומים ואת השבח של העתיק הקדוש הסתום מכל הסתומים, פרוש</p>

6572 הכי (דפ"ו).

<p>ולא פריש דהא כלא ביה מתדבקן והוא מתדבק בכלא הוא כלא:</p>	<p>ומובדל מכל, ואינו נבדל, שהרי הכל מידיבקים בו, והוא מתדבק בכלום, (והרי) הוא הכל.</p>
<p>עתיקא (קדישא) דכל עתיקין⁶⁵⁷³ סתימא דכל סתימין אתתקן ולא אתתקן אתתקן בנין לקיימא כלא ולא אתתקן בנין דלא שכיח⁶⁵⁷⁴ כד אתתקן אפיק ט' נהורין⁶⁵⁷⁵ דלהטין מניה מתקוני ואינון נהורין [מניה מתנהרין ומתלהטין ואזלין] (מתלהטין אזלין) ומתפשטין לכל עיבר כבוצינא (עלאה) דאתפשטין מניה נהורין לכל עיבר ואינון נהורין דמתפשטין כד יקרבו למנדע לון לא שכיח אלא בוצינא (חדא) בלחוד⁶⁵⁷⁶:</p>	<p>העתיק של כל העתיקים, הסתום מכל סתומים, נתקן ולא נתקן נתקן כדי לקיים הכל, ולא נתקן לפי שאינו נמצא. כאשר נתקן, הוציא תשעה אורות, שלוהטים ממנו (דהיינו) מתקוניו, ואלו האורות מאירים ומתלהטים ממנו והולכים ומתפשטים לכל צד, כנר שמתפשטים ממנו האורות לכל צד. ואותם האורות המתפשטים, כאשר יתקרבו להכירם, לא נמצא כי אם הנר לבדו.</p>
<p>כך הוא עתיקא קדישא (הוא) בוצינא עלאה סתימא דכל סתימין ולא שכיח בר אינון נהורין דמתפשטין דמתגליין וטמירין ואינון אקרונ שמא קדישא ובג"כ כלא חד ומה דאמרי חברנא בספרי קדמאי דאינון דרגין דאתבריאוו [ועתיקא קדישא אתגלי בהו בכל] (דעתיקא קדישא ואתגלי בה ובכל) חד וחד משום דאינון תקונין דעתיקא</p>	<p>כך הוא העתיק הקדוש, הנר העליון, הסתום מכל הסתומים ולא נמצא אלא אלו האורות שמתפשטים שמתגלים ונסתרים, ואלו נקראים "השם הקדוש" ולכן הכל אחד. ומה שאמרו חברינו בספרים הקדמונים, שאותם המדרגות שנבראו, והעתיק הקדוש נתגלה בהם בכל אחד ואחד, לפי שהם תיקונים של העתיק הקדוש, אבל אין עתה הזמן</p>

⁶⁵⁷³ האין סוף האציל את העשר ספירות ואמנם הוא גניז וטמיר בספירת הכתר כנז' בתיקונין. והטעם הוא כי בהיותו טמיר וגניז בכתר אפשר שיתגלה אצלנו קצת הארה ממנו. מש"כ בהיותו מסתלק ח"ו מתוכו והנה בחי' הכתר הזה הנה הוא מתחלק ונכלל בתלת רישין הנז' למטה וז"ל ג' רישין אתגלפן דא לגו מן דא כו' והא"י סוף מתעלם ונמצא בתוכם ובהיות האין סוף נמצא ומתעלם בתוכם אז הוא האין סוף נקרא בשם עתיק' דכל עתיקין (שער מאמרי רשב"י).

⁶⁵⁷⁴ הכוונה הוא, כי הרי עיקר ההנהגה של עתה הוא הנהגת זו"ן, אבל הנהגת א"א הוא רק לעתיד, אמנם לפעמים מתגלה גם עתה הנהגת א"א ג"כ, וכמ"ש הגר"א (תיקו"ז מב סע"ב) דכל דבר שיהיה לעתיד הוא עתה לפרקים, ע"ש. וזהו מ"ש דלא שכיח, ופי' שאינו מצוי כי לפרקים הוא עכ"פ אלא דלא שכיח (גליונות הלש"ו בסוף הספר עמוד לב).

⁶⁵⁷⁵ תחילת וראשי' כל מה שהאציל הא"ס הם עשרה ספירות השרשיות ומקוריות אשר הם שרש ומקור וחיות אל כל האצילות כולו והם עשרה חלקי הכתר של האצילות ונקרא א"א ואלו העשר ספירות הם נרמזים כאן באומרו כד אתתקן אפיק תשעה נהורין דלהטין מיניה מתקוניו כו' והם הם אותם הנז' בפ' נח דף סה ע"א ובפרשת פקודי דף רכז ע"א ודף רסט ע"א וכו' אלו התשעה נהורין הנז' אינן יכולין להתגלות למטה מחמת רוב הארתם כלל (שער מאמרי רשב"י). יש בחינה עליונה מכולן. והיא הנקראת רישא עלאה דלא אתידע כלל כנז' לקמן והיא רישא הראשונה שבחינת רישין הנז' לקמן דאתגלפן דא לגו מן דא כו' והרי עמה נשלמו לעשר ספירות שהם השרשיות ומקוריות והם חיות לכל העולמות ולכל האצילות כולו (שער מאמרי רשב"י). הנה בחינת המלכות לא נזכרה ולא נתגלית באלו התשעה ספי' השרשיות אמנם אח"ך נגלית המלכות מסוד האי רישא עלאה דלא אתידע העומדת למעלה מן התשעה ספירו' שרשיות הנז'. ובזה תבין מעלת וגדולת המלכות כי היא עטרה בראש צדיק היתה לראש פינה אשר לעתיד תהיה גדולה מן השמש והבן זה (שער מאמרי רשב"י). ועי' ע"ח שער אצילות א. עי' בהגר"א על תז"ח יח ע"ג: ט"ס דא"א שמן חכמה ולמטה שגלגלתא ובו גנוז אורא הוא כתר של א"א ומ"ס חכמה ומן מ"ס הוא שירותא דא"א שכתר לעולם אינו מן החשבון אלא הוא בחי' [מלכות] של פרצוף שלמעלה ממנו וכן בא"א שירותא ממ"ס והן ט' היכלין [מ"ס הוא ג"כ בחשבון של הט' כמו שמפרש והולך במחשבה דאיהי חד מינייהו בחושבנא ועיין בא"ז (רפח ע"א) אפיק ט' נהורין כו'].

⁶⁵⁷⁶ זה יובן במ"ש לעיל בהקדמת ביאור אדרת האזינו כי א"א הוא מתפשט עד סוף נוקבא דז"א דאצילות ונמצא כי אר"א וז"א ונוקביה כל נהורין אילין אינון תקונין ולבושין דיליה ואיהו אחיד ואתפשט גו כולהון (שער מאמרי רשב"י).

<p>קדישא לאו השתא עידנא להני מלין דהא אמינא לון באדרא קדישא וחמינא מה דלא ידענא הכי וועד השתא (ו)אסתים בלבאי מלה והשתא אנא בלחודאי אסהידנא קמי מלכא קדישא וכל הני זכאי קשוט דאתו למשמע מלין אלין:</p>	<p>לאו הדברים, כי כבר אמרתי אותם באדרא הקדוש, וראיתי את מה שלא ידעתי כך, ועד עתה היו הדברים סתומים בלבי, ועתה אני לבדי אעיד לפני המלך הקדוש ו(לפני) כל אלו צדיקי האמת שבאו לשמוע את דברי אלה.</p>
<p>גולגלתא [דרישא] חוורא (דרישא) לאו ביה שירותא וסיומא קולטרא דקטפוי (ד)אתפשט ואתנהיר ומניה ירתון צדיקיא ד' מאה עלמין דכסופין⁶⁵⁷⁷ לעלמא דאתי מהאי קולטרא דקטפא [דהיא] (דהאי) גולגלתא חוורא נטיף טלא כל יומא לההוא זעיר אנפין לאתר דאתקרי שמים וביה זמינין מיתייא לאחייא לזמנא דאתי דכתיב (בראשית כז כח) ויתן לך האלהים מטל השמים ואתמלייא רישיה ומההוא זעיר אפין נטיף לחקל תפוחין וכל חקל תפוחין ונהירין (נטיפין) מההוא טלא האי עתיקא קדישא⁶⁵⁷⁸ טמיר וגניז וחכמתא עלאה סתימאה בההוא גולגלתא משתכח⁶⁵⁷⁹ (ולא משתכח) ודאי בהאי עתיקא לא אתגלייא אלא רישא בלחודוי⁶⁵⁸⁰ בגין דאיהו רישא לכל רישא (ראשיתא דהיא) חכמתא עלאה [דאיהו רישא] ביה סתים ואקרי מוחא עלאה מוחא סתימא מוחא [דשכיט] (דשקיט ושכיך) ולית דידע ליה בר איהו:</p>	<p>הגולגולת של הראש הלבן, אין בה התחלה וסיום. קשר בדיבוק התפשט והאיר, וממנו יורשים הצדיקים ארבע מאות עולמות של כיסופין לעוה"ב. מזה הקשר של הדיבוק, שהיא הגולגולת הלבנה, נוטף טל בכל יום לאותו זעיר אנפין (דהיינו) למקום הנקרא שמים, ובו עתידים המתים לחיות לעתיד לבא, שנאמר "ויתן לך האלקים מטל השמים", ומתמלא ראשו. ומאותו ז"א נוטף לשדה התפוחים, וכל שדה התפוחים מאיר מאותו הטל. זה העתיק הקדוש נסתר וגנוז, והחכמה העליונה סתומה ודאי נמצאת בזו הגולגולת. בזה העתיק לא התגלה כי אם הראש בלבד, בגלל שהוא ראש לכל הראשים, החכמה העליונה שהיא ראש, ובו היא סתומה, ונקרא המוח העליון, המוח הסתום, ונקרא המוח הנח והשקט, ואין שמכיר אותו חוץ ממנו.</p>
<p>תלת רישין אתגלפן דא לגו מן דא ודא לעילא מן דא⁶⁵⁸¹ רישא חדא חכמתא</p>	<p>שלשה ראשים נחקקו זה לפניו מזה וזה למעלה מזה. ראש אחד, החכמה</p>

⁶⁵⁷⁷ אד"ר קכח ע"ב (לש"ו). עי' לעיל קעח ע"א, וח"א קכד ע"ב (כללים ח"א כח ע"ג)
⁶⁵⁷⁸ עיקר שם הזה דעתיקא קדישא הוא הא"ס אלא שגם התלתא רישין הנז' נקראים גם הם בשם עתיקא דכל עתיקין בחינת התעלמות הא"ס בתוכם (שער מאמרי רשב"י).
⁶⁵⁷⁹ עי' בהגר"א בתיקו"ז מו ע"ג ד"ה קרקפתא: סוף תיקון כ"ב (עו ע"ב) כתר עילאה כו' א"ס אתקרי מלגאו, כתר עילאה מלבר כו', והוא אורא עילאה שבתוכו, כמ"ש (אד"ז רפח ע"א) גלגלתא דרישא כו' וחכמתא עילאה סתימאה בהאי גלגלתא אשתכח, והוא אורא עילאה, וכמ"ש האר"י זללה"ה (מבר"ש כג ע"ג וכן הוא בשער מאמרי רשב"י מא ע"ד). ונק' א"ס כמ"ש בפרשת בראשית (טו ע"א) ועמש"ש. וגלגלתא הנ"ל היא נוק' דכתר דא"א, ואורא דכורא, אלא ששם אין דכורא ונוק' כלל וכלל, דשורש ז"נ מתחיל ממ"ס, כמ"ש בא"ז (רצ ע"א), אבל שם (דברים לב לט) אין אלהים עמדי.
⁶⁵⁸⁰ כל מה שלמטה מרישיה הנה הוא מתלבש בהאורות היוצא ממנו, ואינו מתגלה רק בהם ועל ידיהם (כללים ח"ב ב ע"ב, ועי' שם קיז ע"ד), עי' שער א"א פרק ז (ביאורים ח"א פו ע"א).
⁶⁵⁸¹ לא אמר דא לעילא מן דא ודא לעילא מן דא. והטעם הוא כפי מה שאמרנו כי רישא עלאה איננה דומה לתרין הרישין תתאין דמינה לפי שבתוכה מתעלם הא"ס. אמנם אינה דומה להם לפי שהשתי רישין תתאין הם מבחינת כלי אחד ובתוכו בחינת האור העצמי הפנימי ולכן אלו השנים נתלבשו דא לגו מן דא ונעשית זו בתוך זו ממש. אבל רישא עלאה לרוב רוחניות' אינה נתפסת להתעלם תוך רישא תנינא ממש על דרך השניה שנתעלמה תוך השלישית אמנם נשארה למעלה ממנו ולא נתלבשה בתוכה לרוב מעלתה וזמ"ש דא לגו מן דא ודא לעילא מן דא וסדר הזה הוא ממטה למעלה (שער מאמרי רשב"י), שאר השבעה ספירות דא"א מבינה שלו ולמטה אינם נקראים ראשים לפי שהם תחת הראש דיליה מן הגרון ולמטה (שער מאמרי רשב"י).

<p>6583 סתימאה⁶⁵⁸² דאתכסייא ולא מ[ת]פתחא⁶⁵⁸³ וחכמתא (וחכמה) דא סתימאה רישא [לכל רישיה דשאר] (דכל רישא לשאר) חכמות⁶⁵⁸⁴ רישא⁶⁵⁸⁵ עלאה עתיקא קדישא סתימא דכל סתימין רישא דכל רישא⁶⁵⁸⁶</p>	<p>הסתומה שנתכסתה ואינה נפתחת. וחכמה זו הסתומה, היא הראש לכל הראשים של שאר החכמות. הראש העליון, העתיק הקדוש הסתום מכל הסתומים, הראש של כל הראשים.</p>
<p>רפח/ב</p>	
<p>רישא דלאו רישא ולא ידע ולא אתידע מה דהוי ברישא דא דלא אתדבק בחכמתא ולא בסוכלתנו ועל והאי (דא) אקרי (במדבר כד יא) ברח לך אל מקומך⁶⁵⁸⁷ (יחזקאל א יד) והחיות רצוא ושוב⁶⁵⁸⁸ ובגין כך עתיקא</p>	<p>הראש שאינו ראש, לא ידוע ולא נודע מה שיש בראש הזה, שהוא לא מתדבק בחכמה ולא בבינה. ועל זה נקרא "ברח לך אל מקומך", "והחיות רצוא ושוב", ובשביל זה העתיק הקדוש נקרא "אין", לפי שבו תלוי אין.</p>

⁶⁵⁸² התרין רישין תתאין הנקראין כתר וחכמה הם הם כתר דאריך אפין ומוחא סתימאה די ליה הנקר' חכמה ושניהם נקראים גלגלתא ומוחא דא"א אבל הבינה דא"א ירדה למטה בגרון דא"א ולכן לא נזכרה בכלל הרישין דא"א כי אינה ראש אלא גרון (שער מאמרי רשב"י). העתיקא קדישא שאמר כאן כוונתו על א"א, שהוא הכתר הכללי דאצילות. והא"ן שאמר, הוא על הארת המלכות דא"ק המתלבש בו, ואותו ההארה הנה הוא הרדל"א, שהוא הרישא קדמאה מהג' רישין שאמר באד"ז (דף רפח סע"א), וזהו שאמר כי נקרא עתיקא קדישא, שהוא א"א, ג"כ בשם א"ן, משום התלבשות הרדל"א שמתלבש בו. ועיקר הא"ן הוא באמת רק האוירא עלאה⁶⁵⁸², אוירא דלא אתפיס (ז"ח דף ע ע"א וס"י פ"ב מ"ו) אשר בהגלגלתא, רישא חיוורתא, שהוא הרישא תניינא דא"א, והוא נמשך מרדל"א, דאחזי נהוריה בהאי גלגלתא (ע"ח א"א פרק ו) (ביאורים ח"א כח ע"א).

⁶⁵⁸³ המוחא סתימאה דא"ק, שהוא סתים וגניז, וכמ"ש באד"ז (דע"ה ח"א כד ע"ב).
⁶⁵⁸⁴ המ"ס הוא מוחא חדא דכליל תלת (אד"ר קמ ע"א), ולכן הנה משמשת היא ע"ש החכמה, ונקרא בשם חכמתא סתימאה, והיא רישא לכל רישיה דשאר חכמות כמ"ש באד"ז (רפ"ח סע"א), כי היא נקרא ע"ש מוח החכמה הכלולה בו. והעיקר הוא כי משום שהרישא הא' שהוא רדל"א הוא נעלם מאד, לכן נחשב הרישא תניינא שהוא הגלגלתא לכתר, והרישא תליתאה מ"ס לחכמה (ביאורים ח"ב פז ע"א).

⁶⁵⁸⁵ בראשית קמז ע"א (הערת הזהר).

⁶⁵⁸⁶ הוא נמשך לעיל, כי הרישא תניינא היא נקרא רישא דכל רישא וכן כתב הגר"א בספד"צ פ"א ד"ה עד דרישא דכיסופא כו', אבל הרישא הג' העליונה על כולם שהוא רדל"א היא נקראת רישא דלאו רישא כו' אמנם הרח"ו בע"ח שער א"א פרק ב' לא כתב כן אלא רישא דכל רישא קאי על רדל"א ע"ש וכן במב"ש שער א"א פרק ד', אמנם לקמן ע"ב כללא דעתיקא בתרין כו' מבואר כהגר"א ע"ש (לש"ו).

⁶⁵⁸⁷ ר"ל לפי שהפריסה מעכב והכל שהמחשבה אין יכול להשיג רדל"א ומ"מ אתנהיר מחשבה עילאה מרדל"א (בהגר"א בתז"ח יח ע"ד).

⁶⁵⁸⁸ ע"י בהגר"א בתז"ח יח ע"ד: ר"ל מ"ס שנקרא חיות בסוד והחכמה תחיה בעליה ונקרא חיה כידוע והן ג' חיות וכ"א ד"פ שהן י"ב בסוד ג' חיות שם של י"ב כידוע והכולל הוא האדם וכו' וז"ש והחיות רצוא ושוב ר"ל למרדף אבתרי' דהאי רדל"א.

<p>קדישא אקרי אין דביה תלייא איין⁶⁵⁸⁹ [כל] ווכלו (דכל) אינון שערי:</p>	
<p>וכל אינון נימין ממוחא סתימאה ונפקין (תליין) וכלהו שעיעין (ס"א יתבין) בשקולא ולא אתחזי קדלא כלא הוא בגין דהאי עתיקא קדישא בחד הוי כלא בחידו ולא שניא מרחמי לעלמין:</p>	<p>וכל אותן השערות, וכל אותם הנימין יוצאים [תלויים] ממוחא סתימאה, וכולם חלקים (יושבים) במשקל אחד, ואין העורף נראה. הכל הוא לפי שזה העתיק הקדוש באחד הוא, כולו בשמחה, ואינו משתנה מרחמים לעולם.</p>
<p>בתלת עשר מכילן דרחמין אשתכח בגין דהאי חכמתא סתימאה [ד]ביה מתפרש תלת זמנין לארבע ארבע⁶⁵⁹⁰ והוא עתיקא כליל לון⁶⁵⁹¹ ושליט (לון) על כלא⁶⁵⁹² חד ארחא דנהיר בפלגותא דשערי דנפקי ממוחא הוא ארחא דנה[י]רין ביה צדיקייא</p>	<p>בשלש עשרה מדות הרחמים נמצא, לפי שזו החכמה הסתומה שבו מתחלקת שלש פעמים לארבע ארבע, והוא העתיק כולל אותם ושולט על הכל. שביל אחד שמאיר באמצע השערות שיוצאים מהמוח הוא השביל</p>

⁶⁵⁸⁹ שבו במ"ס נהירו דרדל"א ואותו נהירו אקרי אין כנ"ל ולכן ע"ק נקרא ג"כ אין לפעמים אבל עיקר שמו א"ס והוא נהירו אין ומאותו נהירו נמצאו כל הנמצאות (בהגר"א בתז"ח יח ע"ד). יחידה כתר, והוא נקרא אין, כמ"ש בזה"ק (בשלח סד ע"ב) ובאדר"ז (דף רפח ע"ב) (הקדו"ש יג ע"א), הרישא תניינא מהג' רישין, וכמו שמבואר בדבריו שם במאמרי רשב"י (פ' תרומה דף ז' ע"א) והרישא תניינא הנה הוא הגלגלתא והקד"א המכונה בשם אין, וכמ"ש באד"ז (רפח ריש ע"ב), והוא החכמה שברישא דא"א, והוא רחמים פשוטים, והוא שורש האבא שבא"ק. אבל המ"ס הרישא תליתאה היא הבינה שברישא דא"א, והיא הבוצד"ק שורש הדינין, והוא שורש האימא שבא"ק (דע"ה ח"א יב ע"א), והוא אוריא (דע"ה ח"ב ל ע"ג), אמר על הרדל"א, רעותא דלא אתיידע, וקורא אותו ג"כ בשם רעותא שהוא רצון, והוא במה שנודע כי הרדל"א הוא למעלה מהכתר כמ"ש בא"א (פרק ב), והוא ג"כ מכלל האור דא"ס, ולכן הוא מכונה ג"כ בשם רצון, כי הוא רק בבחי' הרצון דא"ס, ועל הרישא תניינא שהוא כללות הגלגלתא ואוריא, הנה אמר ולא אתפס כלל לעלמין, כי האוריא הגנוז בגלגלתא הוא נקרא (ז"ח דף ע ע"א, וס"י פ"ב מ"ו) אוריא דלא אתפס, כי אין שום תפיסה בו כי אינו מתלבש כלל, והוא אור בלתי כלי, ונקרא בשם אי"ן לגודל העלמו, כמ"ש בא"ז (רפח רע"ב) וכן באד"ר (קלה ע"ב) אמר, והאי אוריא טמיר דטמירין כו', ולכן נקרא הוא בשם אוריא דלא אתפס, והוא הרישא תניינא שהוא כללות הגלגלתא רישא חוורא (כללים ח"א סא ע"ב), העתיקא קדישא שאמר כאן כוונתו על א"א, שהוא הכתר הכללי דאצילות. והאי"ן שאמר, הוא על הארת המלכות דא"ק המתלבש בו, ואותו ההארה הנה הוא הרדל"א, שהוא הרישא קדמאה מהג' רישין שאמר באד"ז (דף רפח סע"א), וזהו שאמר כי נקרא עתיקא קדישא, שהוא א"א, ג"כ בשם אי"ן, משום התלבשות הרדל"א שמתלבש בו. ועיקר האי"ן הוא באמת רק האוריא עלאה, אוריא דלא אתפס (ז"ח דף ע ע"א וס"י פ"ב מ"ו) אשר בהגלגלתא, רישא חוורתא, שהוא הרישא תניינא דא"א, והוא נמשך מרדל"א, דאחזי נהוריה בהאי גלגלתא (ע"ח א"א פרק ו) (ביאורים ח"א כח ע"א).

⁶⁵⁹⁰ הנה התחלנו לדבר מהרישא תליתאה דהא"ק, שהוא המ"ס שבו, כי המ"ס הוא הס"ג הכללי כמ"ש בתיקונים (קמא ע"ב) מוחא סתימא אתקרי אין סוף דאתפליג לתלת מוחין דאינון י' י' י', דאתרמיזו בהאי שמא יו"ד ה"י וא"ו ה"י. והנה הוא הס"ג הכללי דהא"ק אשר יש לנו רשות לדבר בו, והנה הוא מוחא חדא דכליל תלת (ע' אד"ר קמ ע"א) שהוא חב"ד רזא דמתקלא. והוא מ"ש התיקונים הנז' דאתפליג לתלת מוחין, ור"ל שהוא כולל תלת מוחין, ואלין תלת הם מתפרשין לד' וכמו שאמרו באד"ז (רפח ע"ב) בגין דהאי חכמתא סתימאה דביה מתפרש תלת זמנין לארבע ארבע, והן ג' הויר"ת, ע' הגר"א בספד"צ בתחילתו (א ע"ד) (כללים ח"ב ב ע"ב).

⁶⁵⁹¹ ר"ל שעמו הוא י"ג וכנז', ובאותן ה"ב מערכות הנה שם הוא הג' בחי' אשר הן בעקודים והן בהנקודות והן באצילות (כללים ח"א יח ע"ג). והוא המו"ס עצמה, והי"ב הם מתפשטים ממנו (כללים ח"א סא ע"ג).

⁶⁵⁹² הנה התיקון י"ג שהוא המזל תחתון, הנה הוא בסוד כתר מלכות כמ"ש הגר"א בספד"צ פ"א בתחילתו (א ע"א) בענין סוד המתקלא עש"ה, כי הוא כתר משום שהוא עתיקא דכליל לון, וכמ"ש באד"ר (קלד ע"ב) והאי דתליסר כליל להון כו' דהאי תקונא כליל כלא, ר"ל שהוא כולל כל ה"ג תקונין דנפקין ממ"ס שהוא א"א, והוא הכתר הכללי, ונקרא מלכות משום דהוא כליל כלא ושליט על כלא, ר"ל שכל הנהגת האצילות הוא ממנו כמ"ש באד"ז (דף רפט ושם רפח ע"ב) והתיקון הזה הנה הוא שורש המלכות הנשאר בז"א בעטרה שבו, והוא שייך להמלכות כי הוא שורשה העומד בז"א (כללים ח"ב ל"ב ע"ד).

<p>לעלמא דאתי דכתיב (משלי ד יח) וארח צדיקים כאור נוגה וגו' וע"ד כתיב (ישעיה נח יד) אז תתענג על יי' ומהאי ארחא מתנהרין כל שאר ארחין דתליין בזעיר אנפין:</p>	<p>שמאירים בו הצדיקים לעתיד לבא, שנאמר "וארח צדיקים כאור נוגה וגו'". ועל זה נאמר "אז תתענג על ה'" ומזה השביל מאירים כל שאר השבילין התלויים בז"א.</p>
<p>האי עתיקא סבא דסבין כתרא עלאה לעילא דמתעטרין ביה כל עטרין וכתרין מתנהרין וכלו בוצינין מניה ומתלהטין (מתלהטין ומתנהרין) והוא הוא בוצינא עלאה טמירא דלא אתידע (וכל שאר בוצינין מניה מתלהטין ומתנהרין)⁶⁵⁹³ האי עתיקא (קדישא) אשתכח בתלת רישין וכלילין בחד רישא והוא (נ"א והוא) רישא עלאה לעילא לעילא:</p>	<p>עתיק זה הוא זקן הזקנים, הכתר העליון למעלה שמתעטרים בו כל העטרות והכתרים, מאירים ממנו כל הנרות ומתלהטים (ומאירים), והוא הוא הנר העליון הנסתר שאינו נודע, (וכל שאר הנרות ממנו מתלהטים ומאירים). העתיק הקדוש הזה נמצא בשלושה ראשים, וכלולים בראש אחד. ואותו (והוא) הראש העליון למעלה למעלה.</p>
<p>ובגין דעתיקא קדישא אתרשים בתלת ואוף הכין כל שאר בוצינין דנהרין ומיניהו כלילין בתלת עוד עתיקא (קדישא) אתרשים בתרין כללא דעתיקא בתרין הוא כתרא עלאה דכל עלאין רישא דכל רישא והוא דהוי לעילא מן דא דלא אתידע כך כל שאר בוצינין סתימין בתרין עוד עתיקא קדישא אתרשים ואסתים בחד והוא חד וכלא הוא חד וכך כל שאר בוצינין מתקשרין ומתהדרין בחד ואינון חד] (דכל שאר בוצינין מתקדשין מתקשרין ומתדבקין בחד ואינון חדא וכלא הוא):</p>	<p>ולפי שהעתיק הקדוש נרשם בשלשה, כמו כן כל שאר הנרות המאירים ממנו כלולים בשלשה. עוד העתיק (הקדוש) נרשם בשנים, (כי) הכלל של העתיקא בשנים, הוא כתר עליון של כל העליונים, ראש של כל הראשים. ואותו שהוא למעלה ממנו, שלא נודע, כך כל שאר הנרות סתומים בשנים. עוד העתיק הקדוש נרשם ונסתם באחד, והוא אחד והכל הוא אחד, כך כל שאר הנרות מתקדשים ומתקשרים וחוזרים לאחד, והם אחד.</p>
<p>מצחא דאתגלי בעתיקא קדישא רצון אקרי דהא רישא עלאה (דא סתים) לעילא דלא אתידע פשיט חד טורנא (כסימא יאה) ובסימא יאהו (נאה בסימא) דאתכליל במצחא ובגין דאיהו (נ"א דההוא) רעוא דכל רעוין⁶⁵⁹⁴ אתתקן במצחא דאתגלייא⁶⁵⁹⁵ (בבוצינא) [בבוסיטא] (ס"א אתגליף בפסיטא) והאי מצחא אקרי רצון וכד רצון (וכד) דא אתגלייא רעוא דרעוין אשתכח בכלהו עלמין וכל עלותין דלתתא מתקבלין ומתנהרין אנפוי דזעיר אנפין וכלא ברחמי אשתכח וכלו (ובגין דכל) דינין אתשמרין</p>	<p>המצח שמתגלה בעתיק הקדוש נקרא רצון, כי הראש העליון (הסתום) למעלה שלא נודע פשט שר מבוסס כראוי, שנכלל במצח, ומפני שהוא [שאותו] הרצון של כל הרצונות נתקן במצח ונתגלה בתואר הפנים (מתגלף בפסיטא). זה המצח נקרא רצון, וכשרצון זה מתגלה אז הרצון של הרצונות נמצא בכל העולמות, וכל התפלות של מטה מתקבלות, ומאירים פניו של ז"א, ונמצאים כולם ברחמים, וכל הדינים נחבאים ונכפים.</p>

⁶⁵⁹³ רצב ע"ב (הערת הזהר).

⁶⁵⁹⁴ נגנז האור הראשון ביום הראשון עצמו, כי חזר ונגנז בתוך הקד"א שמקיפו בכל סביבו, והוא נגוז וטמיר בתוכו, והרי הוא נסתר ונעלם על ידו. והנה אינו מאיר מאז ולהלאה אלא רק דרך הקד"א, ונמשך הארתו ג"כ תמיד רק דרך המצח, והוא רעוא דרעוין הנזכר בכל מקום (בספד"צ פרק א ו ע"א, ובאד"ר קכט ע"א, ובאד"ז רפח ע"ב, ובדברי הרב בשער הכוונות דף עה ע"א בכוונת מנחת שבת) (כללים ח"א קב ע"א).

⁶⁵⁹⁵ ואתגלייא (דפ"ק).

<p>ואתכפייך:</p>	
<p>בשבתא בשעתא דצלותא דמנחה דהוא עידן דכל דינין מתערין אתגלייא האי מצחא ואתכפייך כל דינין ואשתכחו רחמין ובכלהו עלמין ובג"כ אשתכח שבת בלא דינא לא לעילא ולא לתתא ואפילו אשא דגיהנם אשתקע (ס"א אשתכך) באתריה ונייחין חייביא ועל דא אתוסף נשמתא דחדו בשבתא ובעי בר נש למחדי בתלת סעודתי דשבתא דהא כל מהימנותא וכל כללא דמהימנותא ביה אשתכח ובעי בר נש לסדרא פתורא ולמיכל תלת סעודתי דמהימנותא ולמחדי בהו:</p>	<p>בשבת, בשעת תפילת המנחה, הרי הוא הזמן שכל הדינים מתעוררים, התגלה זה המצח ונכפים הדינים, ונמצאו רחמים בכל העולמות. ולכך נמצאת השבת בלא דין לא למעלה ולא למטה ואפילו אש הגיהנם שוקע (נשקט) במקומו, ונחים הרשעים. על זה נוספה נשמה של שמחה בשבת, וצריך האדם לשמוח בשלושת הסעודות של שבת, לפי שכל האמונה וכל כלל האמונה נמצאים בו, וצריך האדם לסדר את השלחן ולאכול את שלושת סעודות האמונה ולשמוח בהם.</p>
<p>אמר רבי שמעון אסהדנא עלי לכל אלין דהכא דהא מן יומאי לא בטילנא אלין ג' סעודתי ובגנייהון לא אצטריכנא לתעניתא בשבתא ואפילו ביומי אחריני לא אצטריכנא כ"ש בשבתא דמאן דזכי בהו זכי למהימנותא שלימתא חד סעודתא דמטרוניתא וחד סעודתא דמלכא [קדישא] וחד סעודתא דעתיקא קדישא סתימא דכל סתימין ובההוא עלמא יזכי בהו לאלין:</p>	<p>אמר רבי שמעון, אני מעיד על עצמי לכל אלה שכאן, שמימי לא ביטלתי את שלושת הסעודות האלו, ובגללם לא הייתי צריך לתענית בשבת, ואפילו בימים אחרים לא הייתי צריך, כל שכן בשבת, כי מי שזוכה בו, הוא זוכה לאמונה שלימה. אחת, סעודת המלכה, ואחת, סעודת המלך הקדוש, ואחת, סעודת העתיק הקדוש, סתום של כל הסתומים, ובאותו העולם ?זכה בהם לאלו.</p>
<p>האי רצון כד אתגלייא (נהרין) כל דינין (ו)אתכפייך משולשליהון תקונא דעתיקא קדישא אתתקן בתקונא חד כללא דכל תקונין והיא חכמה עלאה סתימאה כללא דכל שאר והאי אקרי עדן עלאה סתימא (דכל סתימין) והוא מוחא דעתיקא קדישא והאי מוחא אתפשט לכל עיבר מניה אתפשט (ל)עדן אחרא ומהאי עדן אתגלף וההוא</p>	<p>כשמתגלה הרצון הזה כל הדינים נכפים (מ)כח) שלשלאותיהן. התיקון של העתיק הקדוש, נתקן בתיקון אחד, הכלל של כל התיקונים היא החכמה העליונה הסתומה, הכלל של כל השאר, והוא נקרא העדן העליון הסתום, והוא המוח של הזקן הקדוש, ומוח זה מתפשט לכל הצדדים, וממנו מתפשט עדן אחר, ומעדן זה נחקקו. ואותו</p>
<p>רפ"ט/א</p>	
<p>רישא סתימא דברישא דעתיקא דלא אתידע כד פשיט חד טורנא (ס"א גוונא) דהוה [מתתקן לאתנהרא] [לאנהרא] בטש בהאי מוחא (נ"א מצחא) ואתגלף ואתנהיר בכמה נהירין ואפיק וארשים [כבוסיטא] [כבוסינייא (ס"א כבוסיטא)] דא בהאי מצחא [ואתרשים] (דאתרשים) ביה חד נהורא דאקרי רצון:</p>	<p>הראש הסתום שבראש של העתיק שאינו נודע, כשפשט שר אחד שהיה מתוקן להאיר, הכה במח (במצח) זה ונחקק, והאיר בכמה הארות, והוציא ורשם כתואר [אופן] זה במצח זה ונרשם בו אור אחד הנקרא רצון.</p>
<p>והאי רצון אתפשט לתתא בדיקנא עד ההוא אתר דמתישבא בדיקנא ואקרי חסד</p>	<p>וזה הרצון התפשט למטה בזקן עד המקום שהוא שנתישב בזקן, ונקרא החסד העליון, וזהו "נוצר חסד". ובזה</p>

<p>עלאה ודא איהו נוצר חסדו ובהאי רצון כד אתגלייא מסתכלין מארי דדינא ומתכפין:</p>	<p>הרצון, כשמתגלה, מסתכלים בו בעלי הדינים ונכפים.</p>
<p>עינוי דרישא דעתיקא קדישא תרין בחד שקילין דאשנהין תדירא ולא נאים דכתיב (תהלים קכא ד) לא ינום ולא יישן שומר ישראל ישראל קדישא בגין כך לא [אית ליה] גבינין על עינא ולא כסותא:</p>	<p>העינים של ראש העתיק הקדוש, הינן שתיים השקולות כאחת, והן משגיחות תמיד ואינו ישן, שנאמר "לא ינום ולא יישן שומר ישראל" ישראל הקדוש, לכן אין לו גבות עינים ולא עפעפיים.</p>
<p>ההוא מוחא אתגליף ו(את)נהיר בתלת חורין ד(ל)עילא ו(נ"א דעינא) בחורא וחורא מסתחין עינין דזעיר אנפין דכתיב (שיר ה יב) רוחצות בחלב (יושבות על מלאת) ד(ה)הוא ו(נ"א בההוא) חורא קדמאה ושאר חורין אסתחין ונהרין לשאר בוצינין:</p>	<p>זה המוח נחקק ומאיר בשלושת גווני הלובן העליון [של העין]. בלובן אחד רוחצות העינים של ז"א, שנאמר "רוחצות בחלב" שהוא (באותו) הלבן הראשון, ושאר גווני הלובן רוחצים ומאירים לשאר הנרות.</p>
<p>מוחא אקרי נביעא דברכתא נביעא דכל ברכאן מניה אשתכחו ובגין דהאי מוחא להיט בג' חורין דעינא ובעינא תלא ביה ברכתא דכתיבו (אקרי) (משלי כב ט) טוב עין הוא יב(ו)רך תליא ביה ברכתא⁶⁵⁹⁶ דהא במוחא [תליין] [אתגליין] חורו דעינא:</p>	<p>המוח נקרא מעיין הברכות, המעיין שכל הברכות נמצאות ממנו. ולפי שהמוח הזה לוחט בשלושת גווני הלובן של העין, בעין תלה (הכתוב) את הברכה שנאמר "טוב עין הוא יבורך", שהרי במוח תלויים גווני הלובן של העין.</p>
<p>(ו)האי עינא כד אשנה בזעיר אנפין [אנפין] [עלמין]⁶⁵⁹⁷ אנהרין כלהו בחדו עינא דא הוא וכלא ימינא ולית בה⁶⁵⁹⁸ שמאלא עינין דתתא ימינא ושמאלא תרי בתרי גווינין:</p>	<p>עין זו כאשר היא משגיחה בז"א, (העולמות) [הפנים] [אז] כולם מאירים בשמחה. עין זו היא כולה ימין ואין בה שמאל. העינים של מטה (יש בהם) ימין ושמאל, שתיים בשני אופנים.</p>
<p>בעניעותא דספרא אוליפנא דהא י' עלאה י' תתאה ה' עלאה ה' תתאה ו' עלאה ו' תתאה כל אינון⁶⁵⁹⁹ עלאין בעתיקא תליין תתאין בזעיר אנפין אינון לאו תליין אלא אינון ממש ובעתיקא קדישא תליין דהא שמא דעתיקא אתכסיא מכלא ולא אשתכח:</p>	<p>למדנו בספרא דצניעותא, כי יש י' עליונה י' תחתונה, ה' עליונה ה' תחתונה, ו' עליונה ו' תחתונה. כל אלה העליונות תלויות בעתיק, התחתונות בז"א הן אינן תלויות, אלא הן ממש, ובעתיק הקדוש הן תלויות, שכן שמו של העתיק מכוסה מהכל ואינו נמצא.</p>
<p>אבל אלין אתוון דתליין בעתיקא בגין דיתקיימון [אינון] (כלהון) דלתתא דאי לאו הכי לא יתקיימון ובגין כך שמא קדישא סתים וגלייא⁶⁶⁰⁰ (ו)ההוא דסתים לקבליה</p>	<p>אבל אלו האותיות תלויות בעתיק כדי שתתקיימנה אלה שלמטה, שאם לא כן לא היו מתקיימות. לכן השם הקדוש הוא סתום וגלוי. זה שסתום,</p>

⁶⁵⁹⁶ תליא ביה ברכתא (נמחק בדפ"ק).

⁶⁵⁹⁷ (ס"א אתנהרין אנפין כלהו בחדו) (נוסף בדפ"ו).

⁶⁵⁹⁸ ביה (דפ"ו).

⁶⁵⁹⁹ אלין (דפ"ו).

⁶⁶⁰⁰ עיקר האור [המ"ה] הנה הוא נשאר מבפנים והוא המ"ה שהוא יותר עיקרי מהב"ן, וכל גילוי הנה הוא רק ע"י הב"ן, אבל הוא עצמו הוא מתעלם. סתים וגליא, ר"ל ע"י הב"ן וכמ"ש בספד"צ רפ"ד (כט ע"ב) ובזוה"ק פ' נשא (קמו ע"ב ושם [ח"ג] עג ע"א קנט ע"א רפט ע"א) (כללים ח"ב יט ע"ב), אותן המ"ה והב"ן בסוד הוי"ה אדנ"י, שגילוי דהוי"ה ב"ה הוא ע"י אדנ"י, והוא סתים וגליא (כמ"ש בספד"צ רפ"ד (כט ע"ב) ובזוה"ק ח"ג עג ע"א, קמו ע"ב, קנט ע"א, רפט ע"א), כי הוא בעצמו סתים

<p>[ד]עתיקא קדישא סתימא דכלא וההוא (אתגלייא בגיניה דתלייא) (ס"א דאתגלי בגיני ודההוא (דאתגלייא) דתלייא) בזעיר אפיין:</p>	<p>הוא כנגד עתיק הקדוש הסתום של הכל וזה [מתגלה בגללו שכן תלוי הוא] [שמתגלה בגלל שאותו] [שהתגלה] [שתלוי] בז"א.</p>
<p>ובגין כך כל ברכאן [בעיין] סתים וגלייא אלין אתוון סתימן דתליין (בעתיקא קדישא תליין אמאי ותליין י"ו (תליא) לקיימא י' דלתתא) (ס"א ודאי בגולגלתא במצחא בעינין ותליא י"ו⁶⁶⁰¹ אמא תלייא לקיימא (תליין י' אמא תלייא) לי דלתתא):</p>	<p>לכן כל הברכות צריכות להיות נסתרות ונגלות, הרי אלו האותיות הסתומות שתלויות [בעתיק הקדוש תלויות, למה תלויות, י' לקיים י' שלמטה] [ודאי בגולגולת במצח בעיניים תלויה י' [למה] אימא תלויה לקיים לי שלמטה].</p>
<p>חוטמא בהאי חוטמא בנוקבא דפרדשקא דביה נשיב רוחא דחיי לזעיר אפיין ובהאי (נוקבא ד) חוטמא בנוקבא דפרדשקא⁶⁶⁰² תלייא [ה'] [א'] לקיימא ה' אחרא דלתתא:</p>	<p>החוטם. בזה החוטם, בנקב החוטם בו נושב רוח החיים לז"א, ובזה החוטם, בנקב החוטם, תלויה [האות] ה' כדי לקיים ה' אחרת של מטה.</p>
<p>ודא רוחא⁶⁶⁰³ נפיק ממוחא סתימאה ואקרי רוחא דחיי [ובהאי] [דבהאי] רוחא זמינין למנדע חכמתא [בזמנא] [לזמנא] דמלכא משיחא דכתיב (ישעיה יא ב) ונחה עליו רוח יי' רוח חכמה ובינה וגו':</p>	<p>וזו הרוח יוצאת ממוחא סתימאה, ונקראת רוח החיים. ועל ידי זו הרוח עתידים ישראל לדעת חכמה בזמן המלך המשיח. שנאמר "ונחה עליו רוח ה' רוח חכמה ובינה וגו'".</p>
<p>האי חוטמא חייין מכל סטריין חרו שלימא נחת רוח אסוותא ובוחוטמא דזעיר אנפיין (כמה דאוקימנא ד) כתיב (שמואל ב' כב ט)</p>	<p>זה החוטם, חיים מכל הצדדים, שמחה שלימה, נחת רוח, רפואה. בחוטם של ז"א, [כמו שלמדנו] נאמר</p>

ומתגלה ע"י אדנ"י, וה' בהיכל קדשו (חבקוק ב כ) כנודע (תיקו"ז לג ע"ב). ולכן הנה הוה השם מ"ה הגם שהוא מלגו וכמ"ש אליהו זל"ט (תיקו"ז יט ע"א) מלגו איהו יר"ד ה"א וא"ו ה"א דאיהו ארח אצילות, ר"ל שהוא פנימיות כל האצילות וכל האצילות מתנהג עליו, והרי הוא רק בפנימיותו, ועכ"ז הנה נקרא הוא שם המפורש כנודע (תיקו"ז ח ע"א), והוא משום כי הרי הוא מתגלה ע"י אדנ"י וכמ"ש הגר"א באד"א (דפוה"ח פ' תשא בסוד מסוה משה שמות לד לג) (כללים ח"ב לא ע"ג), הוא סתים מצד המשכתו והתפשטותו מבחי' א"ס והוא גלייא מצד התפשטותו בהגילוי דשם אלה"ם והוא ג"כ מה שאמרו כי הוא סתים מצד עצמו כי עצמותו ית"ש הוא בבחי' א"ס שהוא נעלם וגלייא מצד פעולתו (כללים ח"ב קכו ע"ד), השם הו"ה ב"ה הוא שמו של א"ס עצמו, וכמו שאמרנו, שנתגלה להקרא בהשם הזה ע"י התלבשו באצילות, ולכן הוא נעלם ג"כ, ואי אפשר להזכירו אלא רק באתוון אחרנין, שהוא השם אדנ"י, משום שכל גילוי הוא רק ע"י המלכות, שהיא השם אדנ"י כנודע (ביאורים ח"א כו ע"ב).

⁶⁶⁰¹ (ס"א אמאי) (נוסף בדפ"ו).

⁶⁶⁰² פרדשקא הוא עמוד חלול כמ"ש הר"ש ספ"ו דאהלות (מהגר"א ספד"צ פ"א דף ז ע"א ד"ה תריין נוקבין), ושם יש סוד ה', והוא רוח החיים שבו, וכמ"ש בספד"צ פ"ב (דף כא ע"א) ובאד"ז (דף רפט ע"א) (ביאורים ח"א לט ע"ב).

⁶⁶⁰³ החוטם הנה שם הוא המלכות דרדל"א, ושם תלייא ה' לקיימא ה' דלתתא, שהיא המלכות דאצילות, כמ"ש באדרא זוטא קדישא (דף רפט ע"א), וע' שער א"א (פרק יב). והמלכות היא עטרה דגבורה, ועיקר הדינין בה מתגלין, והשורש לזה הוא בחוטם דא"א, וכמ"ש הרב במבור"ש (שער א"א ספ"ז), ולכן אינו מתפשט החוורתא שם בכוון כדי שלא יתבטל שורש הדינין אשר שם (הקדו"ש צז ע"ב), והבל החוטם שאמר הרב הנה הוא מת"ת שהוא רוח, והוא יוצא מהחוטם ומתחבר עם רוח הכללי שהוא האויר, ושואב וממשיך אותו תמיד בתוכו. והרי הוה פעולת ההבל היוצא מכל א', כי על ידו הנה הוא מתחבר עם זולתו שהוא כלל העולם. וכן הוא למעלה למעלה, כי הנה הם הי' ספי' דאור האזנים והי' ספי' דאור החוטם אשר בעולם העקודים, וכן בא"א דאצילות הנה הם הי"ג תיקוני דיקנא אשר הם יוצאים ג"כ מהאזניים וכמ"ש בספד"צ (ריש פרק ב יח ע"א) מאודנין נפקא. והבל החוטם הנה הוא מהז' תיקוני דגולגלתא, תרי נוקבין דפרדשקא ואתער רוחא לכלא כמ"ש בספד"צ פ"א (ז ע"א) בא"א וספ"ב (כג ע"ב) בז"א, וכן באד"ר (קל רע"ב וקלז ע"ב ובא"ז רפט ע"א ורצד ע"א) (ביאורים ח"ב פ ע"א).

<p>עלה עשן באפו וגו' והכא כתיב (ישעיה מח ט) ותהלתי אחטם לך⁶⁶⁰⁴:</p>	<p>"עלה עשן באפו וגו'" וכאן נאמר "ותהלתי אחטם לך".</p>
<p>ובספרא דאגדתא דבי רב ייבא סבא אוקים ה' בפומא ווהכא (וה' הכא) לא מתקיימא הכי ולא אצטרפא (ס"א אצטריכנא) אע"ג דבחד סלקא אלא בה' דינא תליא ודינא בחוטמא תליא דכתיב עלה עשן באפו:</p>	<p>ובספר האגדה שבבית מדרשו של רבי ייבא סבא העמיד ה' בפה, וכאן אינו מתקיים כך ואינו מצטרף (מצטרף), אף על פי שבאחת עולה, אלא באות ה' הדין תלוי, והדין תלוי בחוטם, שנאמר "עלה עשן באפו". ואם תאמר, הרי נאמר "ואש מפיו תאכל". עיקר הרוגז תלוי בחוטם.</p>
<p>ואי תימא הא כתיב (שמואל ב' כב ט) ואש מפיו תאכל⁶⁶⁰⁵ עקרא דרוגזא בחוטמא תליא כל תקונין דעתיקא קדישא במוחא שקיט וסתים מתתקנין וכל תקונין דזעיר אנפין בחכמה תתאה מתתקנין דכתיב (תהלים קד כד) כלם בחכמה עשית⁶⁶⁰⁶ [וה'] (והוא) כללא דכלא ודאי מה בין ה' לה' [ה'] דהכא דינא אתער מנה ו[ד]הכא רחמי גו רחמי:</p>	<p>כל התיקונים של העתיק הקדוש, במוח השקט והסתום נתקנים, וכל התיקונים של ז"א בחכמה התחתונה נתקנים. שנאמר "כולם בחכמה עשית" (ואות) ה' כלל הכל ודאי. מה בין ה' לה'. ה' של כאן, דין מתעורר ממנה, ושל כאן רחמים תוך רחמים.</p>
<p>בדיקנא דעתיקא קדישא תליא⁶⁶⁰⁷ כל יקירו דכלא מזלא דכלא אקרי [מהאי] (מההוא) דיקנא מזלא יקירותא (נ"א מהאי מזלא יקירא) דכל יקירין מזלי עלאי ותתאי כלהו משגיחין לההוא מזלא בהאי מזלא תליא חיי דכלא ומוזני דכלא בהאי מזלא תליין שמיא וארעא גשמין דרעוא (מוזני דכלא) בהאי מזלא אשגחותא דכלא בהאי מזלא תליין כל חילין עלאין ותתאין:</p>	<p>בזקן של העתיק הקדוש תלוי כל הכבוד של הכל, מזל של הכל נקרא. מזה הזקן, מזל הכבוד (מזה המזל המכובד) של כל המכובדים, מזלות עליונים ותחתונים, כולם משגיחים על אותו המזל. בזה המזל תלויים החיים של הכל והמזונות של הכל. בזה המזל תלויים שמים וארץ, גשמי רצון. בזה המזל (תלויה) ההשגחה של הכל, בזה המזל תלויים כל הצבאות העליונים והתחתונים.</p>

⁶⁶⁰⁴ כבר נתבאר בהקדמת ביאור אדרת האזינו כי מלכות דעת"י הנקרא' תהלה מתלבשת בחוטמא דא"א וע"ש (שער מאמרי רשב"י).

⁶⁶⁰⁵ הפה הוא ג"כ לטב ולביש, וכמ"ש (ישעיה מה כג) יצא מפי צדקה, וכתיב (שמואל ב' כב ט), תהלים יח ט) ואש מפיו תאכל, וע' אד"ר (קלז ע"ב) ואד"ז (רפט ע"א). והרי לנו כי גם כל הז' נקבי הראש הם כולם משמשים ג"כ בטובה ובתמורה, והוא משום כי הם ג"כ מהאותיות בג"ד כפר"ת שהם בדגש ורפה, דינא ורחמי (ביאורים ח"א פא ע"א).

⁶⁶⁰⁶ שם הוי"ה אינו מתחיל אלא מחכמה ולמטה - הוא בזוה"ק ויקרא (דף י ודף יא) ע"ש כל הענין, ובפ' בראשית (דף ל"א רע"ב) כי חכמה אקרי ראשית בגין דהאי כתרעא עלאה טמירא היא כו', ועל דלא עייל בחושבנא תניינא הוה ראשית. וכן בפ' ויצא (קנ"ד רע"ב) דחכמה עלאה הוא שירותא דכלא, וכן באד"ז (רפט ור"צ) שהתחלת הגילוי הוא מחכמה, והוא הי' דהשם הוי"ה ב"ה (ביאורים ח"ב נג ע"ב).

⁶⁶⁰⁷ התיקון י"ג שהוא המזל תחתון, הנה הוא בסוד כתר מלכות כמ"ש הגר"א בספד"צ פ"א בתחילתו (א ע"א) בענין סוד המתקלא עש"ה, כי הוא כתר משום שהוא עתיקא דכליל לון, וכמ"ש באד"ר (קלד ע"ב) והאי דתליסר כליל להון כו' דהאי תקונא כליל כלא, ר"ל שהוא כולל כל הי"ג תקונין דנפקין ממ"ס שהוא א"א, והוא הכתר הכללי, ונקרא מלכות משום דהוא כליל כלא ושליט על כלא, ר"ל שכל הנהגת האצילות הוא ממנו כמ"ש באד"ז (דף רפט ושם רפח ע"ב) והתיקון הזה הנה הוא שורש המלכות הנשאר בז"א בעטרה שבו, והוא שייך להמלכות כי הוא שורשה העומד בז"א (כללים ח"ב לב ע"ד).

<p>רפמ"ב/6608:11646</p>	
<p>תלת עשר נביעין דמשחא דרבנותא טבא תליין בדיקנא דמזלא יקירא דא⁶⁶⁰⁹ וכלהו נפקין לזעיר אנפין לא תימא כלהו אלא תשעה מנייהו משתכח(א)ן⁶⁶¹⁰ ל(ת)אכפייא דינין:</p>	<p>שלש עשרה מעיינות של שמן המשחה הטוב תלויות בזקן של המזל המכובד הזה, וכולן יוצאות לז"א. אל תאמר שכולם, אלא תשעה מהם נמצאים לכפות את הדינים.</p>
<p>(וכד) האי מזלא תלייא בשקולא⁶⁶¹¹ עד טבורא כל קדושי קד[ו]שין דקדושא ביה תליין בהאי מזלא פשיט פשיטותא דקוטרא עלאה⁶⁶¹² ההוא רישא דכל רישין דלא אתידע ולא אשתמודע ולא ידעין עלאין ותתאין בגין כך כלא בהאי מזלא תלייא בדיקנא דא ג' רישין דאמינא מתפשטן וכלהו מתחברן בהאי מזלא ומשתכחין ביה:</p>	<p>המזל הזה תלוי במשקל עד הטבור. כל קדושי הקדושים של הקדושה בו הם תלויים, בזה המזל פשטה התפשטות של הקשר העליון, אותו הראש של כל הראשים, שלא ידוע ולא נודע, ולא מושג לעליונים ולתחתונים, ולכן כולם תלויים במזל הזה. בזה הזקן, שלשה ראשים שאמרת מתפשטים, וכולם מתחברים בזה המזל ונמצאים בו.</p>
<p>ובגין כך כל יקירו דיקירותא בהאי מזלא תלייא וכלא אלין אתוון דתליין בהאי עתיקא כלהו תליין בהאי דיקנא ומתחברן בהאי מזלא ותליין ביה לקיימא אתוון אחרנין דאלמלא⁶⁶¹³ לא סליק אלין אתוון בעתיקא לא קיימין אלין אחרונין:</p>	<p>לכן כל הכבוד של הכבוד תלוי במזל הזה. כל אלו האותיות התלויות בזה העתיק, כולם תלויות בזה הזקן ומתחברות בזה המזל, ותלויות בו לקיים אותיות אחרות שכן אלמלא האותיות לא היו עולות בעתיק, לא היו מתקיימות אלה האחרות.</p>
<p>ובגין כך אמר משה כד אצטריך יי' תרי זמני⁶⁶¹⁴ ופסיק טעמא בגווייהו דהא במזלא תלייא כלא מהאי מזלא מתכספי עלאי ותתאי ומתכפיין קמיה זכאה חולקיה מאן דזכי להאי:</p>	<p>לכן אמר משה כשהיה צריך, "יי' יי'" ב' פעמים, ויש טעם מפסיק ביניהם, כי הכל תלוי במזל, מזה המזל מתביישים העליונים והתחתונים, ונכנעים לפניו. אשרי חלקו מי שזכה לזה.</p>
<p>האי עתיקא קדישא סתימא דכל סתימין לא אדכר ולא אשתכח ובגין דאיהו רישא עלאה לכל עלאין לא אדכר (אלא) בר רישא חדא בלא גופא לקיימא כלא⁶⁶¹⁵ והאי (ג"א</p>	<p>זה העתיק הקדוש, הסתום של כל הסתומים, אינו נזכר ואינו נמצא. ולפי שהוא הראש העליון לכל העליונים, אינו נזכר רק ראש אחד בלי הגוף כדי לקיים את הכל. וזה [נ"א שכל הסתומים (לפי שהוא) ראש עליונים</p>

⁶⁶⁰⁸ כל המציאות דאימא הנה הוא ג"כ רק ע"י אבא, וכמו שמבואר באדר"ז (רפט ע"ב, ורצ ע"א וע"ב) ע"ש היטיב (וע' עוד בתיקונים בתי' י"ח סמוך לסופו, ובזוהר בראשית טו ע"א לח ע"א קע"ב ע"א ורנ"א ע"א סי' ב' שם) (דע"ה ח"א יא ע"א).

⁶⁶⁰⁹ תשעה הם עיקרן בו, והשאר הם מאירין בו רק בעת רצון וכמ"ש באדר"ר (קלט רע"א), וע' שעה"כ (דף מג ע"ב ד"ה ועתה) (כללים ח"ב לה ע"ד).
⁶⁶¹⁰ בז"א (נוסף בדפ"ו).

⁶⁶¹¹ עי' שער מאמרי רשב"י נב ע"א (לש"ו). כאשר יורד ומתפשט עד הטבור (דע"ה ח"ב קי ע"ד).
⁶⁶¹² קוטרא הוא לשון קשר וכללות והכוונה הוא על הקד"א שבו נתלבש הכללות דרדל"א, עי' בהגר"א בספד"צ פרק א' (ג ע"ד) בד"ה מתקלא קאים (לש"ו).
⁶⁶¹³ דאלמלי (דפ"ו).

⁶⁶¹⁴ זימנא (דפ"ו).

⁶⁶¹⁵ גם זה נתבאר בהקדמת ביאור אדרת האזינו כי א"א הוא פרצוף שלם אבל לא אדכר אלא רישא בלא גופא כי גופא אתלבש בכל פרצופי האצילות בגין לקיימא יתהון וזמ"ש בגין לקיימא כולא ולא נשאר בגילוי בלי התלבשות אלא ראשו לבד שהם שלשה ראשונות שבו וזמ"ש לא אדכר ולא אמר לא הוי (שער מאמרי רשב"י).

<p>דכל סתימיז⁶⁶¹⁶ רישא עלאיז לכל עלאיז לא אדכר אלא רישא חדא בלא גופא לקיימא כלא והוא) שמיר וסתים וגניז מכלא:</p>	<p>לכל העליונים לא נזכר אלא ראש אחד ללא גוף לקיים הכל והוא] נסתר וסתום וגנוז מהכל.</p>
<p>תקונוי (ד)אתתקן בההוא מוחא סתימאה דכלא דאתפשט [ואתתקן] ואתתקן כלא [ואתקין] ונפיק חסד עלאה [ותתאה] וחסד עלאה אתפשט ואתק(י)ן ואתכליל כלא במוחא סתימאה דא (ד)כד אתתקן חוורא דא בנהירו דא בטש מאן דבטש בהאי מוחא ואתנהיר ותליא ממזלא יקירא (ד)מוחא אחרא דאתפשט ונהיר לתלתין ותריין (לתריין ותלתין) שבילין כד אתנהיר נהיר ממזלא יקירא:</p>	<p>תקונוי נתקנו באותו מוח הסתום של הכל שנתפשט ונתקן הכל, ויצא חסד עליון ותחתון, והחסד העליון נתפשט ונתקן, ונכלל הכל במוח הסתום הזה. וכאשר נתקן הלבן הזה באור הזה, הכה מי שהכה במוח הזה, והאיר ונתלה מהמזל המכובד מוח אחר, שהתפשט והאיר לל"ב שבילין, וכשמאיר מאיר מהמזל המכובד.</p>
<p>אתנהירו ג' רישין עלאיז תריין רישין⁶⁶¹⁷ וחד דכליל לון⁶⁶¹⁸ ובמזלא תליין ואתכלילין ביה⁶⁶¹⁹ מכאן שארי לאתגלייא יקירו</p>	<p>האירו שלשה ראשים עליונים, שני ראשים וראש אחד הכולל אותם. והם תלויים במזל ונכללים בו. מכאן מתחיל</p>

⁶⁶¹⁶ (ס"א בגין דאיהו) (נוסף בדפ"ו).

⁶⁶¹⁷ או"א (כללים ח"א כח ע"ג).

⁶⁶¹⁸ דעת וכו' הלשון הזה הוא מורה כי הדעת שביניהם הכולל אותם הוא זולת המזלא, ומזה הוא סברת האריז"ל שבתחילה, כי ישנו בחי' דעת בין או"א זולת המזלין. אמנם אח"כ הנה הכריע האריז"ל ואמר שם כי יותר נראה שמה שאמר ובמזלא תליין הנה הוא עצמו החד דכליל לון ע"ש במאמרי רשב"י (דף כג סע"ג) (כללים ח"א כח ע"ג).

⁶⁶¹⁹ ענין זה יובן במ"ש לקמן דף רצ"א ע"א בענין כי אל דעות ה' וביאור הענין הוא כי שני דעות הם הא' היא הדעת שבא"א שהוא למעלה מאבא ואימא. והשנית היא הדעת אשר למטה מאבא ואימא וכבר הודעתך בביאור הקדמת אדרת האזינו כי אבא ואימא נעשו מן הבינה הראשונה השורשית והמקורית מעשר ספירות השרשיית ובא"א לא יש בו רק ספירת הכתר והחכמה שהם גלגלתא ומוחא סתימאה די ביה ונמצא כי בין אותה החכמה לזו הבינה צריך שיהיה ביניהם בחינת הדעת והנה הוא מזל ה"ג דדיקנא דא"א וזמ"ש כאן שהם תלת רישין באופן זה תריין רישין שהם אבא ואימא וחד דכליל לון הוא זה המזל ה"ג דדיקנא הנקר' דעת והוא עליהן וגבוה מהם. וזמ"ש ובמזלא תליין ואתכלילין ביה כי להיותו גבוה ועליון מהם לכן הם נכללים בו. וזהו הטעם שנמצא בספרי המקובלים שקוראים אל הדיקנא בינה והבן זה והוא לפי שאבא ואימא הם סוד הבינה השרשית כנז' והנה היא נכללת במזלא כנז' וביאור הקדמת אדרת האזינו נתבאר לשון זה היטב יע"ש ושם תראה ג"כ איך אבא ואימא התחלתם הוא מן הגרון דא"א עד טיבורא דלבא דא"א והאי מזלא דדיקנא מתפשט ונמשך וחופה ומכסה עליהם ואורכו גם כן הוא בשיעור ארכה ממש (שער מאמרי רשב"י).

עי' רצב ע"א (כללים ח"א כא ע"א), המזלין שהם הדעת עלאה הדעת הכללי, והם הדעת בין או"א המייחדם, כי הם החד דכליל לון וכנודע. והקשינו בזה, כי הרי הדעת הוא לעולם למטה מהח"ב ובפנימיותם, אבל המזלין הרי הם למעלה מהם ומקיפים עליהם, אך לפי מה שאמרנו עתה הנה שניהם אמת ושניהם ישנם והם שניהם אחד, כי מה שנקראו המזלין בשם דעת עלאה דעת הכללי, הוא משום כי הם נמשכים מדעת דרדל"א, והם עטרין דחו"ג הכלליים לכל האצילות כולו, ובזה הנה הם למעלה מאו"א ומקיף עליהם. אך מה שהם הדעת בין או"א ומייחדם, הנה הוא משום שהם נמשך תמיד בהאו"א עצמן בפנימיותם, והוא אשר נעשה בהם לדעת המייחדם תמיד. ומשום שכ"ז הוא באמת הכל רק אור אחד אלא שהוא בבחי' ב' פעולות וכו', וזהו מה שחלקם האד"ז (רפט ע"ב) בתרי בבי ואמר וחד דכליל לון (ור"ל על הדעת המייחדם שבפנימיותם) ובמזלא תליין ואתכלילין ביה, ור"ל על הדעת הכללי המקיפים הגם שהם שניהם אחד, עכ"ז הנה חלקם לתרי בבי משום השני פעולות שבו (כללים ח"א כח ע"ד), עי' אנ"כ ט (ביאורים ח"א כו ע"ד), או"א הגם שהם החו"ב אשר הם השורש דקוי הקצוות, אך עכ"ז הנה הם לא נגלו כלל כי הם אתכלילין במזלא (אד"ז רפט ע"ב) שהדיקנא מכסה את כל גופם ובו נכללין, וכמ"ש הגר"א בס"ד (פרק א בדף כא ע"ב ע"ג ד"ה בעמר עד אתוון) דלכך אין להם שם מיוחד בהתגלות משום דנכללין במזלא וכו' וידוע הוא כי המזלין הם בחי' דעת עלאיין (וכמ"ש בהולדת או"א פרק ו', דעת עלאה שהוא מזל ה"ג כו', ובנסירה ספ"ג הדעת שהוא מזל ח' כו', וכן הוא בדרושי מ"ן דרוש י, ובכללי חו"ג ריש כלל ט"ו במזל הראשון דעתיקא

<p>דיקנא דאיהו מזלא סתימאה ואינון מתתקנן כמה דעתיקא קדישא תלת רישין מתעטרין ביה הכי כלא בתלת רישין וכד אתנהרן תליין בלהו דא בדא בתלת רישין תרין מתרין סטרין וחד דכליל לון:</p>	<p>להתגלות כבודו של הזקן, שהוא המזל הסתום. והם נתקנים כמו שהעתיק הקדוש שלשה ראשים מתעטרים בו, כך הכל בשלשה ראשים. וכשהם מאירים תלויים כולם זה בזה, בשלשה ראשים, שנים משני צדדים ואחד הכולל אותם.</p>
<p>ואי תימא מאן עתיקא קדישא ת"ח ולעילא לעילא אית דלא אתידע ולא אשתמודע ולא אתרשים והוא כליל כלא ותריין רישין ביה כלילן (ס"א תליין) וכדין כלא [חדא] [אחרא] הכי ואתתקן (מתתקן) והוא לאו במנינא ולא בכללא ולא בחושבן אלא ברעותא דלבא:</p>	<p>ואם תאמר, מי הוא העתיק הקדוש. בא וראה למעלה למעלה יש מי שאינו נודע ואינו מושג ואינו נרשם והוא כולל את הכל, ושני ראשים נכללים (תלויים) בו. ואז כולם [אחד] נתקנים כך, והוא אינו במנין ואינו בכללות ואינו בחשבון אלא ברצון הלב.</p>
<p>על דא אתמר (תהלים לט ב) אמרתי אשמרה דרכי מחטא בלשוני אתר דשירותא אשתכח⁶⁶²⁰ מעתיקא [קדישא] דאתנהיר ממזלא הוא נהירו דחכמתא דמתפשט⁶⁶²¹ לתלתין ותריין עיבר ונפקא מההוא מוחא סתימאה מנהירו דביה:</p>	<p>על זה נאמר "אמרתי אשמרה דרכי מחטא בלשוני". מקום שהתחלה נמצאת, מהעתיק הקדוש המאיר על ידי המזל, הוא אור החכמה המתפשט לל"ב צדדים, ויוצא מאותו המוח הסתום, מהאור שבו.</p>
<p>ומה דעתיקא קדישא נהיר בקדמיתא (ס"א בחכמתא) דא היא ושירותא ממה דאתגלייא (הוי) ואתעביד לתלת רישין ורישא חדא כליל לון ואלין תלת מתפשטן לזעיר אנפין ומאלין נהרין כלא:</p>	<p>מה שהעתיק הקדוש מאיר בתחילה, (בחכמה) זוהי ההתחלה ממה שמתגלה ונעשה לשלשה ראשים, וראש אחד הכולל אותם. ואלו השלשה מתפשטים לז"א, ומאלו מאירים הכל.</p>
<p>אתגליף האי חכמתא ואפיק חד נהרא</p>	<p>נחקה חכמה זו והוציאה נהר אחד, הנמשך ויוצא להשקות את הגן, ונכנס [ונכנסים] בראש ז"א ונעשה מוח אחד ומשם נמשך ויוצא בכל הגוף, ומשקה את כל אלו הנטיעות. זהו שנאמר "ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן וכו'". ועוד נחקת חכמה זו ונמשכת ונכנסת בראש ז"א, ונעשית למוח אחר.</p>

דעת העליון כו', ובספר זהר הרקיע דף קט ע"א, וכן בשער מאמרי רשב"י פ' תרומה דף ט' ע"ב (ביאורים ח"ב ב קו ע"ג).

⁶⁶²⁰ המלכות שהיא עתה סוף האצילות והיא קץ הימין, משום שהוא הסוף והקץ למדרגת האצילות, היא היתה אז לראש וראשון כי היתה במדרגת אבא שהוא ההתחלה, וכמ"ש באדר"ז (רפט ע"ב) אתר דשירותא אשתכח כו' הוא נהירו דחכמתא, וכן שם (רצ ע"א) האי חכמתא כו' מיניה הוי שירותא ואקרי אב כו', והוא משום כי הכתר הוא נעלם לכך הוה החכמה הראשית, וכמ"ש בזוה"ק (בראשית לא רע"ב) (דע"א ח"ב ב נא ע"ג).
⁶⁶²¹ דאתפשט (דפ"ו).

<p>דנגיד ונפיק לאשקאה גנתא⁶⁶²² ועייל נ"א ועיילן ברישא דזעיר אנפין ואתעביד חד מוחא (אחרא) ומתמן אתמשיך ונגיד בכל גופא ואשקי כל אינון נטיעאן הה"ד (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן וגו' ותו אתגליף אתגליף האי חכמתא ואתמשך ועייל ברישא דזעיר אנפין ואתעביד מוחא אחרא (ההוא אחרא):</p>	
<p>ההוא נהירו דאתמשכא מניה אלין תרין משיכן אתגליפו ומתחברין⁶⁶²³ בחד רישא דעמיקא דבירא דכתיב (משלי ג כ) בדעתו תהומות נבקעו ועייל ברישא דזעיר אנפין ואתעביד מוחא אחרא ומתמן אתמשיך ועייל לנו (בנו דגופא)⁶⁶²⁴ ומלייא כל אינון אדרין ואכסדרין דגופא הה"ד (משלי כד ד) ובדעת חדרים ימלאו:</p>	<p>אותו האור הנמשך ממנו, אלו שני המשכות נחקקים ומתחברים בראש אחד של עומק הבאר, שנאמר "בדעתו תהומות נבקעו", ונכנס בראש ז"א ונעשה מוח אחר (אותו אחר), ומשם נמשך ונכנס לתוכו, וממלא את כל אותם החדרים ואכסדראות הגוף. וזהו שנאמר "בדעת חדרים ימלאו".</p>
<p>ואלין נהרין מנהירו דההוא מוחא עלאה סתימאה דנהיר במזלא (עתיקא קדישא) וכלא דא בדא תליין ואתקשר דא בדא ודא בדא עד דישתמודע דכלא חד וכלא הוא עתיקא</p>	<p>ואלו מאירים מההארה של אותו מוח עליון סתום שמאיר במזל [עתיק הקדוש], וכולם תלויים זה בזה ומתקשרים זה בזה וזה בזה, עד שנודע שכולם אחד, וכולם הם העתיק</p>

⁶⁶²² מאמר זה נתבאר היטב בביאור הקדמת אדרת האזינו בענין נה"י דאבא ואימא הנעשין בסוד תלת מוחין ברישא דז"א וע"ש היטב. ועוד נבאר לשון זה בענין מציאות אר"א עצמה אשר יש להם שלשה בחי' האחת היא בסוד אות היר"ד של ההו"ה כי היר"ד רומזת אל אבא ובקוץ התחתון של היר"ד שם היתה אימא נכללת בו ושתי אותיות ו"ד שבמילוי יר"ד הם ברא וברתא ז"א ונוקביה הרי כי כולם רמוזים באות היר"ד במילואה והרי זו בחי' אחת אל אר"א באות היר"ד כי שם נכללו שניהם. הבחינה השנית היא באות הה"א ראשונה של ההו"ה כי אז נאצלה אימא במקומה ואז נעשה בנין גופא משתי אותיות ו"ד שבמילוי היר"ד אשר נרמזו בהם ברא וברתא כנז' ונעשו שתיהן צורת ה' אחת הראשונה הכוללת שתי אותיות ו"ד. ובזה תבין מ"ש בפ' אחרי מות (דף סה ע"ב) וז"ל דבקדמיתא ינקא להו ולבתר אתעברת מינייהו והוא דבר שלכאורה אין השכל סובלו והכי הו"ל בקדמיתא אתעברת ולבתר ינקא להו. אבל סוד הענין הוא כי בהיות אימא בקוץ התחתון של היר"ד כנז' אז הוה ינקא אימא להו לברא וברתא הרמוזים בשתי אותיות ו"ד של המילוי כנז' ולבתר רוצה לומר כשנאצלה אימא ונתישבה במקומה הראוי לה שהוא באות ה' ראשונה של הו"ה כנז' אז אתעברת מינייהו כי מאותם שתי אותיות ו"ד דמילוי היר"ד שהם ברא וברתא אתעברת מינייהו ממש ונעשית צורת ה' כנז' ולכן נקרא' בינה ר"ל בן י"ה כי הבינה היא עצמה מציאות הבן האמנם להיותה בחי' נקבה לכן גבר בה כח הבת שהיא ד' ומה שהיה בתחי' ו"ד נעשו עתה ד"ו ד' על ו' כי הברתא שהיא ד' עלתה על הבן הנק' ו' ונעשית ד"ו שהוא הה"א עצמה שצורתה ד"ו אבל בתחי' בהיותה בסוד אבא היה להפך דכורא על נוקבא וזהו סוד מ"ש בפ' ויקרא (דף י ע"ב) ו"ד מעילא לתתא ד"ו מתתא לעילא והנה גם שם כשנאצלה אימא במקומה בסוד ה' ראשונה גם אבא אתגליף תמן עמה בסוד צורת היר"ד העומדת בעוקץ הה"א שלאחוריה כמו שביארנו בפ' ויקרא (דף יא ע"ב) בסוד כתיבת שם ההו"ה כי בכותבו אות ה' ראשונה יכתבנה כצורה י"ה כנז' שם והרי איך גם בסוד הה"א נכללו שניהם אר"א והנה בעת שנתפשט ונאצל גם כן הבן אז יצאה אותה הוא"ו שבתוך הה"א ראשונה הנק' אימא ונשארה אימא בסוד ד' לבד לפי שעיקר' היא מן ברתא שהיא נקבה והיא ד' כנ"ל ובסוף סיום המשך ו' זו של שם ההו"ה יצתה שם ברתא כלילא בברא באברא בסוד אושיט פסיעה לבר שביארנו בפ' בלק (דף יג ע"ב). הרי נתבארו שלשה בחינות שהיו לאבא ואימא האחת בסוד היר"ד כי שם נכללו שניהם ושנית בסוד הה"א ראשונה כי גם שם נכללו שניהם ואח"כ אתגליפו ואתקראו אבא ואימא (שער מאמרי רשב"י).

⁶⁶²³ מתחברין (דפ"ו).

⁶⁶²⁴ גופא (דפ"ו).

<p>רצ"א⁶⁶²⁵:</p>	<p>ואין שום דבר נפרד ממנו.</p>
<p>ולא אתפרש מניה כלום⁶⁶²⁶:</p>	<p>אלו ג' האורות מאירים לשלשה אחרים הנקראים אבות, ואלו מאירים לבנים, והכל מאיר ממקום אחד כשמתגלה העתיק הזה, רצון הרצונות, הכל מאיר והכל נמצא בשמחה שלימה. חכמה זו נקראת עדן, והעדן הזה נמשך מהעדן העליון הסתום מכל הסתומים, ומהעדן הזה נקרא תחילה.</p>
<p>אלין תלת נהורין נהרין לתלת אחרונין דאקרון אבהן ואלין (אבהן) נהרין לבנין וכלא נהיר מאתר חד כד אתגלייא האי עתיקא רעווא דרעוון כלא [נהיר] (בנהירו) וכלא אשתכח בחדו שלימתא והאי חכמתא אקרי עדן והאי עדן אתמשך מעדן עלאה סתימאה⁶⁶²⁷ דכל סתימין ומהאי עדן אקרי שירותא:</p>	<p>בעתיק אינו נקרא, אין בו התחלה וסוף. ולפי שאין בו התחלה וסוף, לכן אינו נקרא "אתה", בגלל שהוא מכוסה ואינו מתגלה ונקרא "הוא". וממקום שנמצאת התחלה נקרא אתה, ונקרא אב, שנאמר "כי אתה אבינו".</p>
<p>ודבעתיקא (ו)לא אקרי ולא הוי שירותא וסיומא ובנין דלא הוי ביה שירותא וסיומא לא אקרי אתה בנין דאתכסיא ולא אתגלייא ואקרי הוא ומאתר דשירותא אשתכח אקרי אתה ואקרי אב דכתיב (ישעיה סג טז) כי אתה אבינו:</p>	<p>בספר האגדה של רב ייבא סבא כלל הכל, ז"א נקרא "אתה", העתיק הקדוש שהוא מכוסה, נקרא "הוא", ויפה. ועתה אנו קוראים במקום שהתחלה נמצאת "אתה", אף על פי שמכוסה, ממנו היא ההתחלה ונקראת אב, והוא האב לאבות. וזה האב יוצא מעתיק הקדוש שנאמר "והחכמה מאין תמצא", לכן אינו נודע.</p>
<p>באגדתא דבי רב ייבא סבא כללא דכלא זעיר אנפין אקרי אתה עתיקא קדישא דאתכסייא אקרי הוא ושפיר⁶⁶²⁸ והשתא קרינן באתר ודא דשירותא אשתכח ואתה אע"ג דאתכסייא מניה הוי שירותא ואקרי אב⁶⁶²⁹ והוא אב לאבהן והאי אבו (אתה) נפיק מעתיקא קדישא דכתיב (איוב כח יב) והחכמה מאין תמצא ובג"כ לא אשתמודע:</p>	<p>בא וראה, נאמר "אלוקים הבין דרכה", "דרכה" ממש, אבל "והוא ידע את מקומה" [מקומה ממש ולא דרכה] "מקומה" ממש, וכל שכן אותה חכמה הסתומה בו בעתיק הקדוש.</p>
<p>ת"ה כתיב (איוב כח כג) אלהים הבין דרכה דרכה ממש אבל והוא ידע את מקומה [מקומה ממש ולא דרכה] מקומה ממש וכ"ש דרכה וכ"ש ההוא חכמה דסתימא ביה</p>	<p>בא וראה, נאמר "אלוקים הבין דרכה", "דרכה" ממש, אבל "והוא ידע את מקומה" [מקומה ממש ולא דרכה] "מקומה" ממש, וכל שכן אותה חכמה הסתומה בו בעתיק הקדוש.</p>

⁶⁶²⁵ עי' לעיל רפט ע"ב הערה בשם דע"ה ח"א יא ע"א.

⁶⁶²⁶ גם זה יובן ממש לעיל דרפ"ח ע"א. במ"ש ואינון נהורין דמתפשטין כו' לא שכיח אלא בוצינא חדא בלחודווי כו' וע"ש (שער מאמרי רשב"י).

⁶⁶²⁷ הע"ב דהמ"ס, הנה הוא שורש העיקרי דהאבא, וכמ"ש באדר"ז (רצ ע"א) האי חכמתא (ר"ל אבא) אקרי עדן (דע"ה ח"א ט ע"א), או"א שבא"ק אשר עיקרם הם בו ג"כ מהגרון עד הטבור, אבא עד החזה, ואימא מהחזה עד הטבור, והנה הם נמשכים ויוצאים מהמ"ס כמ"ש באד"ז (רצ ע"א) האי עדן אתמשך מעדן עלאה סתימאה ע"ש. והנה הגם ששרשם הנעלם דהאור"א הנה הוא בהב' רישין אוירא ומ"ס, אך גילויים הנה הם שניהם רק מהמ"ס ומהמ"ה וב"ן שבו (כללים ח"ב טל ע"ג).

⁶⁶²⁸ יש מאמרים מורים כי חכמה נקרא ז"א כאשר כתבו קצת מקובלי' אבל הענין הוא זה דע כי ז"א אינו רק ז"א הנק' ת"ת וגם המלכות לבדם אבל חכמה ובינה הם בחינת א"א כי הנה מקומם הקדום הוא בעתיקא קדיש' שהוא הכתר הנק' א"א אבל אחר אשר עלה ברצון הכתר להאציל את ז"א שהוא הת"ת רצה להשלים תיקונו ולכן האציל ממנו עצמו תרין כתרין קדישין אליו שהם חכמה ובינה ואיתגליפו ברישיה דז"א הנקרא ת"ת כדי להדריכו כאב את בן ירצה כנז' סוף דף רפט ע"ב ובהיו' שירדו ונתלבשו בז"א לכן אזדעיר ונתמעט נהוריהו ואיקרון אוף אינון ז"א כמוהו. וזמ"ש והשתא קרינן באתר דשירותא כו' כלומר עתה אשר נתלבשו בז"א ואשתכח ביה בז"א שירותא שהיא חכמה הנקראת ראשית השתא אקרי אתה לנוכח וגם אקרי ז"א אבל בהיותם למעלה בא"א במקומם לא אקרי אתה ולא אקרי ז"א (שער מאמרי רשב"י).

⁶⁶²⁹ הוא משום כי הכתר הוא נעלם לכך הוה החכמה הראשית, וכמ"ש בזוה"ק (בראשית לא רע"ב) (דע"ה ח"ב נא ע"ג).

<p>בעתיקא קדישא:</p> <p>האי חכמה שירותא דכלא⁶⁶³⁰ מניה מתפשטין תלתין ותרין שבילין⁶⁶³¹ (שבילין ולא ארחין) ואורייתא בהוון אתכלילת בעשרין ותרין אתוון ועשר אמירן האי חכמה אב לאבהן ובהאי חכמה שירותא וסיומא אשתכח ובג"כ חכמה עלאה חכמה תתאה כד אתפשט חכמה אקרי אב לאבהן כלא לא אתכליל אלא בהאי (ס"א כד [מתפשטא חכמות אתקרי] [מתפשטאן אקרון חכמות ואקרון] אב לאבהן כלא לא אשתכלל אלא בהאי) דכתיב (תהלים קד כד) כלם בחכמה עשית:</p>	<p>חכמה זו היא ההתחלה לכל, ממנה מתפשטים ל"ב שבילים [שבילים ולא דרכים]. והתורה בהן נכללת בכ"ב אותיות ועשרה מאמרות. חכמה זו, שהיא אב לאבות, ובחכמה זו נמצא תחילה וסוף, ולכך (יש) חכמה עליונה וחכמה תחתונה, וכשנתפשטה החכמה נקראת אב לאבות, הכל אינו נכללם אלא בזה. [ס"א כאשר מתפשט חכמות נקרא אב לאבות הכל לא השתכלל אלא בזה] שנאמר "כולם בחכמה עשית".</p>
<p>זקף ר"ש ידוי וחדוי אמר ודאי ועידן הוא לגלאהו (עדן הוא) וכלא אצטריך בשעתא דא ותאנא (ת"ח) בשעתא דעתיקא קדישא סתימאה דכל סתימין בעא [לאתקנא כלא אתקין] [לאאתקנא אתקין כלא] כעין דכר ונוקבא⁶⁶³² באתר דאתכלילו דכר ונוקבא לא אתקיימו [אלא] בקיומא אחרא [כעין דכר] ודדכרו [אלא בדכר] ונוקבא:</p>	<p>זקף רבי שמעון את ידיו ושמו. אמר, ודאי עתה הוא זמן לגלות, והכל צריכים בשעה זו. למדנו בשעה שהעתיק הקדוש, הסתום של כל הסתומים, רצה לתקן, הכל נתקן כעין זכר ונקבה. במקום שנכללו זכר ונקבה, לא נתקיימו, אלא במקום אחר, [כעין זכר] שזכר ונקבה.</p>
<p>והאי חכמה כללא דכלא כד נפקא ואתנהיר מעתיקא קדישא לא אתנהיר אלא בדכר ונוקבא ודוהאי חכמה אתפשט ואפיק מיניה בינה ואשתכח (ד)דכר ונוקבא הוא חכמה אב בינה אם:</p>	<p>וחכמה זו היא כלל הכל, כאשר יצאה וקבלה הארה מעתיק הקדוש לא קבלה הארה אלא בזכר ונקבה. זו החכמה התפשטה [ויצאה ממנה בינה], ונמצא שהם זכר ונקבה. חכמה הוא אב, ובינה היא אם.</p>
<p>חכמה ובינה בחד מתקלא אתקלו דכר ונוקבא⁶⁶³³ ובגיניהו כלא אתקיים בדכר ונוקבא דאלמלא האי לא מתקיימין שירותא דא אב לאבהן אב לכלהו אבהן אתחברו דא בדא ונהירו דא בדא (חכמה אב בינה אם וכתיב⁶⁶³⁴ (משלי ב ג) כי אם לבינה תקרא)</p>	<p>חכמה ובינה במשקל אחד נשקלו זכר ונקבה, ובגללם הכל התקיים ב(בחינת) זכר ונקבה, שאם לא זה לא היו יכולים להתקיים. זו ההתחלה, אב לכל, אב לכל האבות, נתחברו זה בזה והאירו זה בזה (חכמה אב, בינה אם שנאמר "כי אם לבינה תקרא"), וכאשר התחברו הולידו, ונתפשטה האמונה.</p>

⁶⁶³⁰ עי' לעיל דף רפט הערה בשם הביאורים.

⁶⁶³¹ המ"ס הנה היא רק העדן עלאה, החכמתא סתימאה דכל סתימין. אבל החכמה אבא הרי הוא מתפשט לל"ב שבילין וממנו הוא התחלת הגילוי דאצילות והמוחין דז"א (וע' לקמן ורצ"ב ע"א) (דע"ה ח"א ט ע"ד).

⁶⁶³² רדל"א, והכוונה הוא על אור א"ס ית"ש המתלבש ומיוחד ברדל"א, וכאשר עלה ברצונו להתגלה באורו בהמציאות כולו אשר הוא נעשה רק ע"י האורות דחור"ג, ורצה לתקנם שהוא לעשות כלים להם, כדי להוציאם מההעלם אל הגילוי, ומהכח אל הפועל וכו' (דע"ה ח"א ו ע"ג).

⁶⁶³³ כי אין חכמה ובינה כז"א ונוקבא. כי הנקבה דז"א ירדה ממנו שלשה מדרגות כי מקומה בזרועותיו מאחורוי כמבואר באדרא דנשא. אבל חכמה ובינה שוין בחד מתקלא אתקלו. ומכל מקום זה זכר וזו נקבה כי היא צריכה לקבל שפע ואור מהזכר. וזהו שחזר ואמר דכר ונוקבא כלומר כדרך זכר ונוקב' (שער מאמרי רשב"י כא ע"א).

⁶⁶³⁴ דכתיב (דפ"ו).

<p>כד אתחברו אולידו ואתפשטו(ו)6635 מהימנותא:</p>	
<p>באגדתא דבי רב ייבא סבא הכי תאני מהו בינה אלא כד אתחבר דא בדא יו"ד בה"א אתעברת ואפיקת בן ואולידת ובג"כ בינה אקרי בן י"ה שלימותא דכלא אשתכחו תרווייהו דמתחברין ובן בגווייהו כללא דכלא בתקונייהו אשתכחו(ו) שלימותא (נ"א בן י"ה תרווייהו דמתחברין ובן בגווייהו בתקונייהו אשתכחו שלימותא דכלא כללא) אב ואם בן ובת:</p>	<p>בספר האגדתא של רב ייבא סבא למדנו כך מהו בינה. אלא כשנתחברו זה בזה יו"ד בה"א התעברה, והוציאה בן והולידה, ולכך נקראת בינה בן י"ה, שלימות הכל. נמצאו שניהם מחוברים ובן בתוכם. כלל הכל, בתיקונים נמצא שלימות [בן י"ה שניהם שמתחברים ובן בתוכם, בתיקונים נמצא שלימות של הכל, כלל הכל, אב ואם, בן ובת.</p>
<p>מלין אלין לא אתייהבו ולגלאהו בר לקדישי עליונין דעאלו ונפקו וידעין ארחוי דקב"ה6636 דלא סמאן בהו לימינא ולשמאלא דכתיב (הושע יד י) כי ישרים דרכי יי' וצדיקים ילכו בם וגו' זכאה חולקיה דמאן דזכי למנדע אוורחוי ולא סמי ולא יטעי בהו:</p>	<p>הדברים האלו לא ניתן לגלותם רק לקדושים העליונים שנכנסים ויוצאים ויודעים דרכי הקב"ה, שאינם נוטים בהם לימין או לשמאל, שנאמר "כי ישרים דרכי ה' וצדיקים ילכו בם וגו'", אשרי חלקו של מי שזוכה לדעת את דרכיו ולא סטה ולא טעה בהם.</p>
<p>דמלין אלין סתימין אינון וקדישי עליונין נהירין בהו [כמאן] (במה) דנהיר מנהירו דבוצינא לא אתמסרו מלין אלין אלא למאן דעאל ונפק6637 דמאן דלא עאל ונפק טב ליה דלא אברי דהא גליא קמי(ה) עתיקא קדישא סתימא דכל סתימין דמלין אלין נהירין בלבאי באשלמותא דרחימותא ודחילו דקב"ה ואלין בני דהכא ידענא בהו דהא עאלו ונפקו ואתנהירין באלין מלין ולא בכלהו והשתא אתנהירו בשלימותא כמה דאצטריך זכאה חולקי עמהון בההוא עלמא:</p>	<p>כי אלו הדברים הם סתומים, וקדושי עליון מאירים בהם כמי שמאיר מאור הנר, לא נמסרו אלו הדברים אלא למי שנכנס ויצא. כי מי שלא נכנס ויצא, טוב לו שלא נברא. שכן גלוי לפני העתיק הקדוש, הסתום מכל הסתומים, כי הדברים האלו מאירים בלבי, בשלימות אהבת ויראת הקב"ה. ואלו בני שכאן ידעתי בהם שנכנסו ויצאו ומאירים באלו הדברים ולא בכלם, ועתה הם מאירים בשלימות כראוי. אשרי חלקי עמהם לעולם ההוא.</p>
<p>אמר ר' שמעון כל מה דאמינא דעתיקא קדישא וכל מה דאמינא דזעיר אנפין כללא חד כללא הוא (כללא) חד מלה6638 לא רצ/ב1154:</p>	<p>אמר רבי שמעון, כל מה שאמרתי בעתיק הקדוש וכל מה שאמרתי בז"א, כולם אחד, הכל הוא דבר אחד לא</p>

6635 ואתפשטו (דפ"ו).

6636 ר"ל שיודעין שהם מהדברים הנעלמים מעיני כל בריה (ביאורים ח"א ה ע"ד).

6637 ונפיק (דפ"ו).

6638 באד"ר קמא סע"א ורע"ב וע"ש קמג סע"א ולקמן רצא ע"ב (לש"ו).

גם באצילות גופה הנה אנו מחויבים ג"כ ליתן הבדל בגילוינו ית"ש, בין הקודש לקודש הקדשים וכו' אלא שזה הוא בהעלם וזה הוא בגלוי (דע"ה ח"א נד ע"א), כמה אמצעיים הם בין א"א ובין ז"א, אלא שהם כלילין זה בזה, ומתלבשים זב"ז בבחי' פנימי ופנימי לפנימי, ותלויים זב"ז לעולם, והם כולם אחד (דע"ה ח"ב קלח ע"א), העצמות הוא אחד בכלם, מהמלכות דא"ס עד המלכות דאצילות, וכל החילוקים הוא רק בבחי' הגילויים, כי התפשט בה מגילוי לגילוי, אבל כולם הוא רק אור המלכות (כללים ח"א כ ע"א), לכן כאשר עולה פעולת המצוה בז"א, הנה ע"י יחודו בז"א מעורר ז"א בא"א, ונמשך מא"א לז"א ומתגלה אותו הזיו והנועם בז"א ג"כ, וממנו נמשך למטה (כללים ח"ב כב ע"א), וע"י ביאורים ח"א סג ע"ב.

<p>תלייא ביה פירוודא בריך הוא בריך שמיה לעולם ולעלמי עלמין⁶⁶³⁹:</p>	<p>תלוי בו פירוד, ברוך הוא ברוך שמו לעולם ולעלמי עולמים.</p>
<p>ת"ה שירותא דא דאקרי אב אתכליל ביו"ד תלייא ממזלא קדישא⁶⁶⁴⁰ ובג"כ יו"ד [כליל אתוון אחרנין י'] סתימא דכל אתוון אחרן י' רישא וסיפא דכלא⁶⁶⁴¹ וההוא נהר דנגיד ונפיק אקרי עלמא [דאתי] דאתי תדיר ולא פסיק והאי הוא עדונא דצדיקיא לזכאה להאי עלמא דאתי דאשקי תדיר לגנתא (דעדן) ולא פסיק עליה [כתיב (ישעיה נח יא) וכמוצא] (כתיבו במוצא) מים אשר לא יכזבו מימיו וההוא עלמא דאתי אברי [ביו"ד] (כי) הה"ד (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן:</p>	<p>בא וראה התחלה זו שנקראת אב נכללת בי' התלויה מהמזל הקדוש, ולכן (האות) י' כוללת אותיות אחרות, י' סתומה של כל אותיות אחרות, י' ראש וסוף הכל. והנהר ההוא הנמשך והיוצא נקרא "עולם הבא", שבא תמיד בלי הפסק, וזה הוא עדן הצדיקים, לזכות לאותו עולם הבא שמשקה תמיד את הגינה ואינו נפסק. עליו נאמר "וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו". ואותו 16ולם הבא נברא בי', זהו שנאמר "ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן".</p>
<p>י' כליל תריין אתוון ו"דו באגדתא דבי רב ייבא סבא תנינן אמאי ו"ד כלילין ביו"ד אלא נטיעה דגנתא (ודאי) ודא⁶⁶⁴² אקרי וי⁶⁶⁴³ אית גנתא אחרא דאיהי ד' ומהאי ו' אשתקייא ד' (דאיהי ארבעה)⁶⁶⁴⁴ והיינו רזא דכתיב (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן [וגו'] מאן הוא⁶⁶⁴⁵ עדן דא חכמה עלאה ודא י':</p>	<p>י"ד כוללת ב' אותיות ו' ד'. בספר האגדה של בית רב ייבא סבא למדנו מפני מה ו' ד' כלולות ביו"ד. אלא הנטיעה של הגן [ודאי] הזו נקראת ו', ויש גן אחר, שהיא האות ד'. ומזו הו' מושקת הד' [שהיא ארבעה] וזהו סוד (מה) שנאמר "ונהר יוצא מעדן וכו'" מי הוא זה העדן. החכמה העליונה, וזהו י"ד.</p>
<p>להשקות את הגן (בראשית ב י) דא הוא ו' ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים (שם) דא הוא ד' וכלא כליל ביו"ד ובגין כך ואקריין אב (אקרי) לכלא אב לאבהן שירותא דכלא (אקרי) ביתא דכלא ודכתיב (משלי כד ג) בחכמה יבנה בית וכתיבו [מהאי יו"ד] שירותא וסיומא דכלא דכתיב (תהלים קד כד) כלם בחכמה עשית באתריה לא</p>	<p>"להשקות את הגן" זו היא האות ו', "ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים" זו היא אות ד', וכולם נכללים באות יו"ד. ולפי זה נקרא אב לכל, אב לאבות, התחלת הכל, [נקרא] הבית של הכל, שנאמר בחכמה יבנה בית [ומזה הי"ד] התחלת וסיום הכל], ונאמר "כולם בחכמה עשית". במקומו לא מתגלה ולא נודע. משהתחבר עם אימא, נרמז</p>

⁶⁶³⁹ עי' לעיל רפט ע"ב הערה בשם דע"ה ח"א יא ע"א.

⁶⁶⁴⁰ זה יובן במה שהודעתין בביאור הקדמת אדר' האיזינו כי המזל השמיני דדיקנא דעתיקא הוא צורת א' דיו"ד וי"ו וי"ד יו"ד ומההיא יו"ד תתאה נמשך אבא ואתכליל ביה אבל אימא נכללה במזל הי"ג שהוא צורת א' של יו"ד וי"ו דל"ת כזה יו"ד ומן אותה הדלת נכללת אימא כנלע"ד (שער מאמרי רשב"י).

⁶⁶⁴¹ ר"ל חכמה שהיא כלל כולם הוא רישא שירותא וסיפא מלכות שנק' ג"כ חכמה וההוא נהר דנגיד ונפיק אקרי עלמא דאתי כו' והכל נכלל בי' עצמו כו' היא כלולה בקוצא תתאה דיו"ד כמ"ש בפ' ויקרא (בהגר"א בתז"ח כד ע"א ד"ה ובסתרי).

⁶⁶⁴² (ס"א ודאי) דא (נמחק בבהגר"א על תז"ח).

⁶⁶⁴³ ור"ל עד"א כמ"ש בפ' בראשית ואינון נטיען דנטען כו' אית גנתא אחרא דאיהי ד' ומהאי ו' אתשקייא ד' דאיהי ארבעה והיינו רזא דכתיב ונהר יוצא מעדן מאן הוא עדן דא חכמה עלאה ודאי י' להשקות את הגן כו' לארבעה ראשים דא הוא ד' וזהו אלין קשרין חיך וגרון חו"ב כלילין בי' לישן כו' גנתא רתיכא שהוא בארבעה מגדלא דשינין ד' והכל יו"ד עלאה ו"ד הן סמכין ורתיכא של י' והן מילואו וכאן נכלל כל השם ביו"ד כי בי' נכלל ג"כ ה"א עלאה כנ"ל בשביל שבו קוץ התחתון וכמ"ש בפ' ויקרא שם יו"ד ז"נ ד"ו פרצופים והן סוד מחשבה וקול ודיבור (בהגר"א על תז"ח).

⁶⁶⁴⁴ (ס"א ראשים) (נוסף בדפ"ו).

⁶⁶⁴⁵ נמחק בדפ"ו.

<p>אתגלייא ולא אתידע מדאתחבר באמא ואתרמיזו (אכריז (ס"א ארמיז)) באימא ובג"כ אימא כללא דכלא ובה אתידע ובה אתרמיזו (אתידע ואתרמיז) שירותא וסיומא דכלא (חכמה אקרי) דבהו (חכמה אקרי וביה) סתים כללא כללא דכלא שמא קדישא:</p>	<p>באמא. ולכן, שאימא כלל הכל, בה נודע ובה נרמז ההתחלה וסיום הכל. [נקרא חכמה] שבה סתום הכל, כלל של כל השם הקדוש.</p>
<p>עד השתא רמיזנא ולא אמינא כל אלין יומין והאידינא מתגלפין ספרין י' כליל בהאי חכמה ה' דא אימא וקרינן בינה ו"ה אלין תרין בנין דמתערין מאימא והא תנינן דבינה אתכליל מכלא יו"ד דמתחברא באימא ומפקין ב"ן והיינו בינה א"ב וא"ם דאינון י"ה בן בגווייהו:</p>	<p>עד עתה רמזתי ולא אמרתי כל אלה הימים, ועתה נחקקים הצדדים (האות) י' כלולה בחכמה זו. ה' היא אימא, ואנו קוראים (לה) בינה. ו"ה אלו הם שני בנים שמתעררים מאימא. והרי למדנו, שבינה נכללת מהכל (על ידי) יו"ד שמתחברת באימא ו(ביחד) מוציאים ב"ן זו היא בינה, אב ואם, שהם י"ה, בן בתוכם.</p>
<p>השתא ואית לאסתכלא בינה ואקרי תבונה אמאי אקרי תבונה ולא בינה אלא תבונה אקרי בשעתא ודינקא (דינקין) לתרין בנין ב"ן וב"ת⁶⁴⁶ דאינון ו"ה וההיא שעתא אקרי תבונה דכלא כליל באלין אתוון ב"ן וב"ת אינון ו"ה וכלא חד כללא והיינו תבונה:</p>	<p>עתה יש להתבונן, בינה ונקראת תבונה. מדוע היא נקראת תבונה ולא בינה. אלא נקראת תבונה בשעה שהיא מניקה ב' בנים, ב"ן וב"ת שהם ו"ה. ובשעה ההיא, נקראת תבונה, כי הכל נכלל באלו האותיות ב"ן וב"ת, הם ו"ה, וכולם כלל אחד, והיינו תבונה.</p>
<p>בספרא דרב המנונא סבא אמר דשלמה מלכא תקונא קדמאה דגלי ואמר (שיר א טו) הנך יפה רעיתי מהאי הוא ותקונא תניינא אקרי כלה [דאיהי] (דאקרי) נוקבא</p>	<p>בספרו של רב המנונא סבא אמר, כי שלמה המלך, תיקון הראשון שגלה ואמר "הנך יפה רעיתי" מזה הוא. והתיקון השני נקרא "כלה" שהיא הנקבה של מטה. ואותם שאמרו ששניהם (מכוונים) לאותה נקבה של מטה, אינו כן, כי ה' הראשונה לא נקראת כלה וה' אחרונה נקראת כלה בעתים ידועים, כי הרבה פעמים יש שהזכר אינו מתחבר עמה ומסתלק ממנה.</p>

6646 ע' שער הזווגים (סוף פרק ד) (ביאורים ח"א מג ע"ג).

<p>דלתתא⁶⁶⁴⁷ ואינון דאמרי [ד]תרווייהו להאי נוקבא דלתתא (ו)אינון לאו הכי דה"א קדמאה לא אקרי כלה וה"א בתראה אקרי כלה לזמנין ידיעין (לזמנין סגיאין) דהא זמנין סגיאין אינון דדכורא לא אתחבר עמה⁶⁶⁴⁸ ואסתלק מזינה:</p>	
<p>בהווא זמנא כתיב (ויקרא יח יט) ואל אשה⁶⁶⁴⁹ בנדת טומאתה לא תקרב בשעתא</p>	<p>ועל הזמן ההוא נאמר "ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב" בשעה</p>

⁶⁶⁴⁷ הנה הזווג נמצא בארבעה ספירות לבד והם חכמה ובינה ת"ת ומלכות ונמצא לרשב"י ע"ה הפרש גדול בין זווג לזווג כי חכמה ובינה לא מתפרשן לעלמין משא"כ בת"ת ומל' וצריכין אנו לדע' מפני מה זווג חכמה ובינה תדירי ואין כן בזווג ת"ת ומלכות. ועוד לעיקר הענין מה הוא הזווג של חכמ' ובינה ומה הויה היא מתחדשת ממנו כי בשלמא זווג ת"ת ומלכות נותן נשמה לעם בני ישראל כדכתיב ונשמות אני עשיתי. אבל זווג חכמה ובינה מה יתן ומה יוסיף שמא תאמר להעמיד ההויו"ת שהם הספי' על זירוזם. וכדי שיתעטרו ת"ת ומלכות באותם עטרות המשובחות ויתייחדו וכמו שכת' מוריננו נר"ו שער מהות והנהגה פרק ז' ליתא. שאם כן לא היה ראוי להיות זווגם אלא בשעת זווג ת"ת ומלכות כדי לעטרם באותם עטרות כי כן נראה מדברי הזהר בפ' שעטרות אלו לצורך זווג ת"ת ומלכות הם שהרי אמר בפ' אחרי מות דס"א ע"ב שורה ל"ה וז"ל ותאנא בשעתא דמלכא עלאה בתפנוקי מלכין יתיב בעטרוי כדין כתיב עד שהמלך במסיבו נרדי נתן ריחו דא יסוד דאפיק ברכאן לאזווגא מלכא קדישא במטרוניתא כהאי דרגא כו'. הרי בפירוש שעטרות אלו הם לצורך זווג ת"ת במלכות והיה אם כן מן הראוי שלא יהיה זווגם אלא בשעת זווג ת"ת ומלכות לא שיהיה לעולם וכבר הרגיש בקושיא זו מוריננו נר"ו וכתב וז"ל ובהיו' ייחודם תמידי יהיה העטרה אל הבנים בעת הצורך. ואין תירוץ זה כלום. והנראה אלינו בזה הוא כי שני מיני זווגים אלו צריכים להוות מלאכים ורוחין קדישין ולהיות נשמות לעליונים ולתחתונים ועל ידי זווג חכמה ובינה מתהוין מלאכים ורוחין קדישין. ומתהוין נשמות המלאכים העליונים ואין כונתנו נשמות ממש כי אם חיותם והוא האור השופע בהם להחיותם וכמו שאמרו ואתה מחיה את כולם מחיה לכולם וזה תמידי כמ"ש בזהר בפ' בלק וז"ל ת"ח כל אינון מלאכים דלעילא לא קיימין ולא יכלי למיקם כד בנהורא עלאה דנהיר לון וקיים לון ואי אפסיק מנייהו ההוא נהורא דלעילא לא יכלי למיקם כו'. ולפיכך לא מתפרשן לעלמין כי הם צריכי' לתת מחיה ומזון לעליונים לעולם ועד ולהיות מלאכים חדשים לבקרים. האמנם זווג ת"ת ומלכות להיות נשמות לתחתונים וזה לפרקים ולעיתים מזומנים ובזה הרוחנו שאין פירוש דלא מתפרשן לעלמין בשעת שלום לבד כמו שפירש מורנו נר"ו כי זה דוחק ועוד שבפירו' נרא' מדברי הרשב"י ז"ל באדרת האזינו כנ"ל שגם בעת הגלות לא מתפרשן וז"ל בספרא דרב המנונא סבא אמר דשלמה מלכא תיקונא קדמאה כו'. אבל האי אימא לא אפסיק רעותא דתרווייהו לעלמין כו'. אלא לעולם ועד אין זווג זה חסר אפי' רגע כי הוא חיי המלאכים העליונים ואין להם חיות כי אם על ידי זווג זה. ודע כי אין כונתנו באומרנו שזווג חכמה ובינה לצורך המלאכים העליונים לשלול שאין בו צורך לתחתונים כי מבואר בזהר בכמה מקומות כי מזוג חכמה ובינה נעשים עטרות לבנים ועל ידי כן מזדווגים ומתייחדים ת"ת ומלכות. אבל כונתנו לו' כי זווג חכמה ובינה הוא צריך לעליונים ולתחתונים משא"כ בת"ת ומלכות שאינו כי אם להוות נשמו' לתחתו' ועם זה נעלה לנו תירוץ למה שנמצא בתקונין שנשבע השי"ת שלא יכנס בירושלים של מעלה עד שיכנס בירושלים של מטה ובכמה מקומות נזכר שם דאתתרכ' אימא עלאה וכיוצא בדברים אלו. והענין הוא כי להנחיל עטרות לבנים לייחדם לשיתייחדו חסר בעו"ה בזמן הגלות וזמ"ש אימא עלאה כי בערך שהיא אימא להנחיל לבניה אתתרכת כי אינה מזדווגת להנחיל עטרות אל הבנים לייחדם וזהו ענין קרבן עולה ויורד כי אינה מתחברת יו"ד בה"א עד שתתחבר וא"ו בה"א כי ענין יו"ד בה"א מורה שהזווג לצורך הבנים. כי יו"ד מילואו יו"ד שהם ד"ו פרצופים וה"א צורתם גם כן ד"ו ונמצינו למדים שהזווג חכמה ובינה לא יחסר תמיד אלא שבזמן הגלות אינו זווג שלם כי אינו צורך הבנים ואינו כל כך משובח כדי שייגיע ממנו עטרות אל הבנים כדי שיוכלו להזדווג ולהתייחד אבל יש זווג לצורך העליונים להחיותם וזה לא יפסק. ובזה יובן מ"ש בזהר בפ' אחרי מות דס"א ע"ב שו' כ"ח וז"ל ת"ח כתיב ונהר יוצא מעדן כו', וראוי לעורר בו קצת הערות ומתוכן נבא אל מבוקשינו. ראשונה מאי אתפשט בסטרוי דקאמר ומהו אתפשטותיה. שנית מאי קאמר בזווגא שלים מכלל דאיכא זווגא דלא הוי שלים ועוד שאמר אח"ך זווגא בהווא נתיב כו' למה לו להזכיר שם זווגא פעם שנית. ועוד מהו דלא אתידע לעילא ולתתא. ואם לא אתידע לעילא כ"ש דלא אתידע לתתא. עכ"מ ולא נמצא עוד במאמר הזה (שער מאמרי רשב"י).

⁶⁶⁴⁸ לעיל עד ע"א, עט ע"א קצז ע"א בשלח ס סע"ב (לש"ו).

⁶⁶⁴⁹ ע' עוד שם [ח"ג] (עט ע"א) ופ' נח (סד ע"א) ופ' בשלח (ס סע"ב) ופ' תשא (קצד ע"ב) ויקהל (דף קצה רע"ב ודף רג ע"ב) בלק (קצז ע"א) אד"ז (רצ ע"ב) (דע"ה ח"ב קנה ע"א).

<p>דאתדכאת נוקבא ודכורא בעי לאתחברא עמה כדין אקרי כל"ה וכוכל"ה ממש [אתיאיא] (אבל) האי אימא לא אפסיק רעותא דתרווייהו לעלמין בחד נפקין בחד שריין⁶⁶⁵⁰:</p>	<p>שנטהרת הנקבה והזכר רוצה להתחבר עמה, אז היא נקראת כלה, היא באה ככלה ממש. [אבל] אימא זו, לא נפסק הרצון של שניהם לעולם, באחד יוצאים ובאחד הם שרויים.</p>
<p>לא אפסיק דא מן דא⁶⁶⁵¹ ולא אסתלק דא מן דא ובג"כ כתיב (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן יוצא ותדירו (ודאי) ולא אפסיק⁶⁶⁵² הה"ד (ישעיה נח יא) וכמוצא מים אשר לא יכובו מימיו ובג"כ כתיב רעיתי ברעותא דאחווה שריין באחדותא שלימותא אבל הכא אקרי כלה דכד אתא דכורא לאתחברא עמה היא כלה וככלה (דכלה) אידי [אתיאיא] ממש ובג"כ תרי⁶⁶⁵³ תקונין [דנוקביה] ודנוקביו (דנוקבא):</p>	<p>אין נפסקים זה מזו, ואינם מסתלקים זה מזו. ולכך נאמר "ונהר יוצא מעדן" יוצא תדיר ואינו נפסק. וזהו שנאמר "וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו". ולכך נאמר "רעיתי" שרויים ברצון של אחווה ובאחדות שלימה. אבל כאן היא נקראת כלה, שכן כאשר בא הזכר להתחבר עמה היא "כלה", "ככלה" ממש באה, ולכן (יש) שני תיקונים של נקבות.</p>
<p>פריש שלמה תקונא דקדמיתא סתימא בגין דאידי סתימא ותקונא תניינא פריש יתיר ולא סתים כוולוי האי ולבתר תליא כל שבהא בההיא דלעילא דכתיב (שיר ו ט) אחת היא לאמה ברה היא ליולדתה ובגין [דאידי] (דהאי) אימא מתעטרא בעטרא דכלה ורעותא דיו"ד לא אפסיק מנה לעלמין אתיהיב (בה) ברשותה כל חירו דעבדין כל חירו דכלא:</p>	<p>שלמה פירש את התיקון הראשון הסתום, לפי שהיא סתומה, ואת התיקון השני פירש יותר ולא סתם כל כך. ואחר כך תלה את כל השבח באותה שלמעלה, שנאמר "אחת היא לאמה ברה היא ליולדתה". ולפי שהיא אימא, מתעטרת בעטרה של כלה, והרצון של י' אינו נפסק ממנה לעולם, ניתן בידה כל החירות של העבדים, (וגם) כל החירות של הכל.</p>
<p>כל חירו דחייביא לדכאה לכלא דכתיב (ויקרא טז ל) כי ביום הזה יכפר עליכם וכתוב (שם כה י) וקדשתם את שנת החמישים שנה יובל היא מאי יובל כמד"א (ירמיה יז ח) ועל יובל ישלח שרשיו משום ההוא נהר דאתי ונגיד ונפיק ואתי תדיר ולא פסיק:</p>	<p>כל החירות של הרשעים לטהר את הכל, שנאמר "כי ביום הזה יכפר עליכם" ונאמר "וקדשתם את שנת החמישים שנה יובל היא". מהי (פירושה של מלת) "יובל". כמו שנאמר "ועל יובל ישלח שרשיו", משום אותו הנהר שבא ונמשך ויוצא, ובא תמיד ואינו נפסק.</p>
<p>נאמר כתוב רצא/א11233:</p>	<p>נאמר</p>
<p>(משלי ב ג) כי אם לבינה תקרא לתבונה תתן קולך כיון דאמר כי אם לבינה תקרא אמאי לתבונה אלא כלא כמה דאמינא:</p>	<p>"כי אם לבינה תקרא לתבונה תתן קולך" כיון דאמר "כי אם לבינה תקרא", למה "לתבונה". אלא הכל הוא כמו שאמרת.</p>
<p>הי מנייהו עלאה בינה עלאה מתבונה</p>	<p>איזו מהן עליונה. בינה עליונה</p>

⁶⁶⁵⁰ שקילין (שעה"ק סז ע"ב). עי' בספד"צ פ"א (יד ע"א), ופ' ויקרא דף ד' ע"א, וע' בשער אר"א (סוף פרק ז') ה' חילוקים בין אר"א לזר"ן (הקדר"ש נו ע"ד), על"ז הוה אימא למטה מאבא עכ"פ וכנ"ל סי' ט', וכן הוא נודע, כי שורש אבא הוא במזל עליון ואימא במזל תחתון (דע"ה ח"ב קנח ע"ד), עי' בפ' בשלח נ' ע"ב נ"ה ע"א ופ' ויקרא ד' ע"א ס"א ע"ב (כללים ח"ב קכב ע"א).
⁶⁶⁵¹ לעיל סא ע"ב ועי' בשלח נה ע"א (לש"ו).
⁶⁶⁵² עי' אריכות בשער מאמרי רשב"י, ועי' עוד שם כא ע"א.
⁶⁶⁵³ ויחי רמב (הערת הזהר).

<p>6654 בינה אב ואם ובן י"ה אב ואם ובן בגווייהו תבונה כלא כללא דבנין בן ובת 6655 ו"ה ולא אשתכה אב ואם אלא באימא דאימא ודאי (ס"א אלא בבינה ובתבונה ודאי אימא) רביעא עלייהו ולא אתגלייא:</p>	<p>מתבונה. בינה אב ואם ובן, י"ה אב ואם, וב"ן בתוכם. תבונה כל כלל הבנים, ב"ן וב"ת, ו"ה. ולא נמצאים אב ואם אלא באימא, שאימא ודאי [ס"א אלא בבינה ובתבונה ודאי אמא] היא רובצת עליהם ולא מתגלה.</p>
<p>אשתכה דכללא דתרין בנין אקרי תבונה וכללא דאב ואם ובן אקרי בינה וכד בעי לאכללא כלא בהאי אתכליל והאי אב ואם ובן אקרין חכמה בינה ודעת בנין דהאי בן נטיל סימנין דאבוי ואמיה (ו)אקרי דעת דהוא סהדותא דתרווייהו והאי בן אקרי בוכרא דכתיב (שמות ד כב) בני בכורי ישראל:</p>	<p>נמצא, שכללות שני הבנים נקראת תבונה, וכללות אב ואם ובן נקראת בינה, וכשרוצה לכלול הכל, בזה נכללים. ואלו האב והאם והבן, הם נקראים חכמה בינה ודעת, בגלל שהבן הזה לוקח את הסימנים של אב ואם, ונקרא דעת ש הוא עדות על שניהם, וזה הבן נקרא בכור, שנאמר "בני בכורי ישראל".</p>
<p>ובנין דאקרי בוכרא נטיל תרין חולקין וכד אתרבי בעטרוי נטיל תלת חולקין ובין כך ובין כך תרין חולקין ותלת חולקין כלא חד מלה והאי והאי הכי (ס"א חד) והוי (הני) ירותא דאבוי ואמיה ירית מאי ירותא דא [תרין] ואחסנתא דאבוי ואמיה ותרין עטרין דהו גניזין בגווייהו 6656 ואחסינו לבן דא מסטרא דאבוי הוה גניז בגווייה חד עטרא דאקרי חסד ומסטרא דאימא חד עטרא דאקרי גבורה וכלהו מתעטרין ברישיה ואחיד לון:</p>	<p>ובגלל שנקרא בכור, הוא לוקח שני חלקים, וכשנגדל בעטרותיו הוא לוקח שלשה חלקים. ובין כך ובין כך, שני חלקים ושלשה חלקים הכל הוא דבר אחד, זה וזה כך (אחד) הוא ירושת אביו ואמו יורש. מהי ירושה. זהו נחלת אביו ואמו ושתי עטרות שהיו גנוזות בתוכם והנחילו אותם לבן הזה, מצד אביו היתה גנוזה בתוכו עטרה אחת הנקראת חסד, ומצד אמו עטרה אחת הנקראת גבורה, וכולם מתעטרים בראשו ואוחז אותם.</p>
<p>וכד נהרין אלין אב ואם ועליהו (עלייהו) כלהו אקרין תפילין דרישא וכללא נטיל בן דא וירית כלא ואתפשט בכל גופא והאי בן יהיבו (והאי ירית (ס"א יהיבו)) לברתא וברתא מניה אתון ועכ"פ מכאן ברא ירית ולא ברתא ברא ירית לאבוי ולאמיה ולא ברתא ומניה אתון ברתא כמה דכתיב (דניאל ד ט) ומזון לכלא ביה:</p>	<p>וכשמאירים אלו אב ואם עליו, כולם נקראים תפלין של ראש. והבן הזה לוקח את הכל ויורש את הכל, והתפשט בכל הגוף. ובן זה הוא נותן לבת, והבת ממנו נזונית. ועל כל פנים (נשמע) מכאן שהבן יורש ולא הבת, הבן יורש את אביו ואמו ולא הבת, וממנו נזונית הבת כמו שנאמר "ומזון לכלא ביה".</p>
<p>(ואי תימא כל האי והאי אקרין צדיק וצדק בחד אינון וחד כלא הכי) והניו אב ואם כלילין ומתחברן דא בדא ואב טמיר יתיר וכלא אחיד מעתיקא קדישא ותליא וממזלא (במזלא) קדישא יקירו דכל יקירין:</p>	<p>(ואם תאמר כל זה וזה נקרא צדיק וצדק, באחד הם ואחד הכל כך) אלו האב והאם כלולים ומתחברים זה בזה, והאב נעלם יותר, והכל אחוז מהעתיק הקדוש, ותלוי מהמזל הקדוש המכובד מכל המכובדים.</p>

6654 ה"ד דמילוי י"ד שבאבא הם שורש הזו"ן שבאבא, והה' ראשונה דהאימא שהוא צורת ד"ו
 הם שורש הזו"ן שבאימא, וכמ"ש בספד"צ (פרק ד כט ע"ב), ובזוה"ק ויקרא (דף י ע"ב) (כללים ח"ב נ
 ע"ד).

6655 עי' בע"ח בשער הזווגים (סוף פרק ד) (כללים ח"א יט ע"ב), בנין האימא ותיקונה הוא להיות
 שורש לזו"ן (כללים ח"ב פ ע"ג).

6656 אלו השני עטרין נתבארו היטב בביאור ההקדמה אדרת האזינו וע"ש (שער מאמרי רשב"י).

<p>ואלין אב ואם מתקנין ביתא כמה דאמינא דכתיב (משלי כד ג) בחכמה יבנה בית ובתבונה יתכונן ובדעת חדרים ימלאו כל הון יקר ונעים וכתיב (שם כב יח) כי נעים כי תשמרם בבטנך (הני כללא דכלא כמה דאמינא ותליין ממזלא קדישא יקירא):</p>	<p>ואלו האב והאם מתקנים את הבית כמו שאמרתי, שנאמר "בחכמה יבנה בית ובתבונה יתכונן ובדעת חדרים ימלאו כל הון יקר ונעים" ונאמר "כי נעים כי תשמרם בבטנך" (אלה כלל הכל כמו שאמרתי ותלויים ממזל הקדוש המכובד).</p>
<p>אר"ש באדרא לא גלינא כללא וכל הני מלין טמירין ובלבאין הוו עד השתא ובעינא לאטמרא לון לעלמא דאתי משום דתמן שאלתא [שאיל לנא] (שאילנא) כמה דכתיב (ישעיה לג ו) והיה אמונת עתך חוסן ישועות חכמת ודעת וגו' אוהכמה בעיין מיניו (והחכמה בעיין מניה):</p>	<p>אמר רבי שמעון באדרא לא גיליתי הכל, וכל אלו הדברים היו נסתרים בלבי עד עתה, ורציתי להסתירם לעולם הבא לפי ששם ישאלו אותי, כמו שנאמר "והיה אמונת עתך חוסן ישועות חכמת ודעת וגו'", החכמה יבקשו ממני.</p>
<p>והשתא רעותא דקב"ה בהאי הא בלא כסופא איעול קמי פלטריו כתיב (שמואל א' ב ג) כי אל דעות יי⁶⁶⁵⁷ דעות ודאי הוא</p>	<p>אבל עתה שרצון הקב"ה בזה בלא בושה אכנס לפני הארמון שלו. נאמר "כי אל דעות ה'" "דעות" ודאי הוא הדעת, בדעת כל הארמונות מתמלאים, שנאמר "ובדעת חדרים ימלאו" (ולכן) דעת אחרת לא נתגלתה אלא שהנחבאת הולכת בתוכו ונכללת בו. דעת מאיר במוחות ומתפשט בכל המוח (במח ובכל הגוף כי אל דעות ה').</p>

⁶⁶⁵⁷ תואר הקב"ה הוא מכונה ע"פ רוב על ז"א, שהוא הדעת הכללי דאצילות (דע"ה ח"ב נו ע"א).

<p>הודעת 6658 (ירית) בדעת כל פלטרין 6659 אתמליין דכתיב (משלי כד ד) ובדעת הדרים ימלאו (ובג"כ) דעת אחרא לא אתגליא דהא</p>	
---	--

6658 ענין זה נתבאר לעיל בדף רפ"ט ע"ב במ"ש אתנהירו תלת רישין עלאין תרין רישין וחד דכליל לון כו' וע"ש ביאור ענין שתי דעות אלו. עוד יש לפרש לשון בענין דעות דז"א (ע"ח שכ"ה פ"ב כלל י"ז) והענין יובן במה שהודעתך בהקדמת ביאור אדרת האזינו ענין ארבע' המוחין דז"א כי הם חכמה ובינה שבו ועוד דע' שבו המתחלק לתרין עטרין הנקראים חסד וגבורה וצריך שתדע כי בשני המוחין הראשונים חכמה ובינה הנק' אחסנתא דאבוי ואימיה יש בהם בינתים בחינת דעת המזוגם וגם למטה בין תרין עטרין הנז' יש בחינת דעת שני המכריע בין שני העטרין ההם. וכנגד שתי דעות אלו נאמר כי אל דעות ה' בלשון רבים. אבל יש הפרש ביניהם כי הדעת הראשון נשאר למעל' ואינו יורד ומתפשט כמו הדעת השני המתפשט לכמה אדרין ואכסדראין כנז' באדרת נשא דקל' ע"א ולכן ולו נתכנו עלילות כתיב באלף וקרינן בואו כי כנגד הדעת הראשון שאינו מתפשט כתיב באלף ולא נתכנו עלילות שאינו מתפשט בעלילות תוך ז"א. וכנגד הדעת השני המתפשט ויורד בעקמימות ובארחות עקלקלות לכמה אדרין ואכסדראין מכאן ומכאן בחסד ובגבורה והוא סוד יעקב דכתיב ביה עם חסיד תתחסד כו' דנקיט לתרין סטרין ואחיד לון לכן כתיב ביה ולו נתכנו עלילות שהם אלו העלילות והערמומיות שנתכנו לו. ונחזור לבאר ענין אלו השתי דעות מה ענינם דע כי הדעת הראשון מקורו הוא למעלה בתרין תפוחין קדישין שהם תרין אנפין דא"א שהם התיקון השביעי מ"ג תקוני דיקנא דא"א כנז' באדרת נשא דקל"ג ע"ב. תיקונא שביעאה פסיק שיערא וכו' הה"ד ישוב ירחמנו כו' ובהאי דלתת' הוא אמת כו' פירוש כי אלו ה"ג תיקונין נרמזו בפסוקים מי אל כמוך כו' והמידה השביעית הוא ישוב ירחמנו וגם נרמזו בה' ה' אל רחום וחנון כו'. והמדה הז' היא ואמת כמבואר אצלנו בסוד ויעבור וה"ג מידות הוא כי להיותו שביעי הוא כולל כל שית תיקונין הראשונים והוא השביעי להם ולכן יש בזה התיקון השביעי שבעה הו"ות דס"ג כזה יו"ד ה"י וא"ו ה"י. והם בגמטריא אמת. ואח"כ מאלו שבעה הויות דס"ג אשר בזה התיקון נמשכין מהם שבעה מילויים שבהם באימא עלאה. פירוש כי כשתסיר ארבעה אותיות הפשוטות של ההו"ה שהם ששה ועשרים ישאר חשבון שאר אות' המילוי בגמט' שלשים ושבעה. ונמצא כי שבעה פעמים שלשים ושבעה הם בגמטריא שבעה פעמים הב"ל והם שבעה הבלים שאמר קהלת והטעם הוא לפי שנמשכ' באימא עלאה ומתגל' בפה שלה וזהו סוד תורת אמת היתה בפיהו כי אלו ההבל' נמשכים מתיקון אמת בפיהו של אימא ומלת בפיהו נחלק לשנים בפי הו רוצה לומר כי ה"ו במילויים הם ה"י וי"ו ובגמטריא הב"ל להורות כי כל אלו ההבלים הם בסוד מילוי הו"ת ס"ג העולה בגמטריא הב"ל והם שרש השבעה הבלים שאמר קהלת. ואח"כ אלו השבעה הבלים יוצאין מפי אימא עלאה ומתלבשין בהם שבעה ספירות תחתונות דאימא כנודע. בסוד ההבל שהוא אור מקי' ומלביש ואח"כ כאשר בא אימא לעשות מוחין בז"א כבר ביארנו בביאור הקדמת אדר' האזינו כי שש בחינות יש בהם ושם אמרנו כי הנה הארבעה מוחין מתלבשין בתחילה תוך נה"י דאימא ואח"כ נכנסין תוך רישא דז"א והנה כשנכנסין בחינת תרין מוחין חכמה ובינה דז"א הנקראים אחסנתא דאבוי ואימיה בתוך נצח והוד דאימא זה בנצח וזה בהוד. הנה אז גם כן נכנסין שם אלו השבעה הבלים הנזכרים שם שהם שבעה מילויים דהו"ת ס"ג ונעשין שם בסוד דעת מכריע ביניהם וזהו סוד הדעת העליון הנ"ל אשר מקורו למעלה בתיקון שביעי דדיקנא דא"א הנקרא ואמת. ודע כי מרע"ה זכה אל הדעת הזו העליון וזמ"ש וירא ה' כי סר לראות שהם שבעה הבלים האלו אשר כולם הם בגמטריא כמנין ס"ר. ומכאן נמשך המן לישראל שנאמר בו הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ונאמר עליו ונפשנו קצה בלחם הקלקל. וקלקל בגמטריא ס"ר והנה מרע"ה לבדו הוא אשר זכה להוריד הדעת הזו אל נוקבא דז"א ונעשה בה בחינת דעת ק"ל בסוד דעתן של נשים קלה כי ר"ס הוא בגמטריא קלק"ל שהם שני פעמים ק"ל וק"ל האח' נשאר למעלה בדעת הז"א וק"ל השני יורד למטה בנוקביה ונעשה לה דעת קל. והנה כאשר מחצית אלו ההבלים ניתנין בדעת הנקבה בסוד דעת ק"ל אז נאמר וירא מלאך ה' אליו בלבת אש וסמך ליה וירא ה' כי סר לראות כי נעשית היא לבת אש שהם אותי' הב"ל ולה"ב אש הכל דבר אחד ונמשכין מאותם השבע' ההבלים שהם בגמטריא ס"ר כנז'. ואמנם הדעת התחתון הוא למטה בין תרין עטרין קדישין הנודעים והוא מכריע בין אותם תרין עטרין והם סוד חמש חסדים וחמש גבורות שהם עשרה הויות שהם גם כן בגמטריא ר"ס וכאשר חציו של הדעת התחתון הזה ממלא אדרין ואכסדראין אז החמש חסדים מתפשטין בזכר לפי שהוא מטה כלפי חסד כנודע והה' גבורות הם יורדין ומתפשטין בנקבה ואז נאמר כי דעתן של נשים קלה שהם חמש הויות דחמש גבורות שהם בגמטריא ק"ל ועם החמשה הויות עצמן הרי קלה (ש' הכונות ד' ס"א ע"ב) וזהו סוד חמשה פסוקי' שיש בפרשת שמע וכל אחד מהם ר"ת וס"ת שלו הוא בגמטריא כ"ו כמנין הו"ה אחת וסך החמשה הם ק"ל (שער מאמרי רשב"י). 6659 פלטרין (דפ"ו).

<p>טמירא⁶⁶⁶⁰ אזיל בגוויה⁶⁶⁶¹ ואתכליל ביה ודעת נהיר במוחין ואתפשט במוחא כלא (במוחא בגופא כלא כי אל דעות יי):</p>	
<p>בספרא דאגדתא תנינן כי אל דעות יי אל תקרי דעות אלא עדות דהוא סהדותא דכלא סהדותא דתרין חולקין כד"א (תהלים עה ה) ויקם עדות ביעקב ואע"ג דהאי מלה אוקמוה בספרא דצניעותא ובגוונא (סטר) אחרא (ו)התם באתריה שלים הכי⁶⁶⁶² כלא שפיר וכלא הוי כד אסתים מלה:</p>	<p>ובספר אגדה למדנו "כי אל דעות ה" אל תקרי דעו"ת אלא עדו"ת, שהוא עדות על הכל, עדות של שני חלקים, כמו שנאמר "ויקם עדות ביעקב". ואף על פי שדבר זה פרשו בספרא דצניעותא באופן אחר, שם במקומו הוא שלם, כאן הכל יפה והכל היה כאשר נסתם הדבר.</p>
<p>האי אב ואם כלהו בהו [כלילין כלא בהו] סתימן ואינון סתימן ובמזלא (למזלא) קדישא עתיקא דכל עתיקין⁶⁶⁶³ ביה סתימן ביה כלילין כלא הוא⁶⁶⁶⁴ כלא הוי בריך הוא בריך שמייה לעלם ולעלמי עלמין:</p>	<p>ואלו האב והאם הכל בהם [כלולים, הכל בהם] סתומים. והם סתומים במזל הקדוש, העתיק של כל העתיקין, בו הם סתומים ובו הם כלולים, הוא הכל, הכל ברוך הוא ברוך שמו לעולם ולעולמי עולמים.</p>
<p>כל מלין דאדרא יאות וכלהו מלין קדישין מלין דלא סטאן לימינא ולשמאלא כלהו מלין דסתימין ואתגליין לאינון דעאלו ונפקו וכלא הכי הוא ועד השתא הוו מתכסין אלין מלין דרחילנא לגלאה והשתא אתגליין וגלי קמי (מלכא) עתיקא קדישא דהא לא ליקרא דילי ודבית אבא עבידנא אלא בנין דלא איעול בכסופא קמי פלטרוי עבידנא:</p>	<p>וכל דברי האדרא ראויים וכולם הם דברים קדושים, דברים שאינם נוטים לימין ולשמאל, כולם הם דברים סתומים והם מתגלים לאלו שנכנסו ויצאו והכל כך הוא. ועד עתה היו מכוסים דברים אלו כי יראתי לגלותם, אבל עתה נתגלו, וגלוי לפני (מלך) העתיק הקדוש כי לא לכבודי ובית אבי עשיתי, אלא עשיתי כדי שלא אכנס בבושה לפני הארמון שלו.</p>
<p>ועוד דהא⁶⁶⁶⁵ חמינא דקב"ה וכל הני זכאי קשוט דהכא משתכחן כלהו מסתכמין על ידי דהא חמינא דכלהו דאין בהאי הלולא דילי וכלהו זמינין</p>	<p>ועוד, כי ראיתי שהקב"ה וכל אלו צדיקי האמת שנמצאים כאן, כולם מסכימים לדברי, כי אני רואה שכולם שמחים בשמחה שלי וכולם מזומנים</p>
<p>רצא/ב</p>	

⁶⁶⁶⁰ ר"ל שהדעת הוא לעולם נעלם בכל פרצוף והעיקר הוא כי הוא הטמיר דטמירין דעתיק יומין שאמר באד"ר לעיל קלה ע"ב והוא אורא עלאה אורא דלא אתפיס (לש"ו).

⁶⁶⁶¹ אור הדעת הפנימי השורה עתה בין כתפיו דא"א, והוא הדעת השני שאמר הרב במב"ש (שע"ג ח"ב ספ"א), והוא הדעת המתפשט בהו"ק שבו בפנימיותם וכמ"ש בשער א"א (פרק ח), הנה הוא יתאחד עם אור הדעת עלאה שברישא, והוא הדעת הא' שאמר במב"ש שם, ועליו אמרו באדרא זוטא (רצא ע"א) כי אותו הדעת לא איתגלייא דהא טמירא אזיל בגוויה ואתכליל ביה, ור"ל על אורא עלאה אורא דלא אתפיס, אשר הוא מכללות רדל"א דאחזי נהוריה בגולגלתא דא"א כמ"ש הרב בא"א (פרק ד ופרק ו) וכו' הדעת שבראש הוא גניז וסתים, כי הנה הוא מנהירו דרדל"א כנז' והוא לא אתגלייא כלל (כללים ח"ב עה ע"א).

⁶⁶⁶² הכא (דפ"ו).

⁶⁶⁶³ זה יובן במ"ש לעיל דרפ"ח ע"א במ"ש ואינון נהורין דמתפשטין כד יקרבו לנודע לון לא שכיח אלא בוצינא חד בלחודוי כו'. וכמו שנתבאר בביאור אדר' האיזנו כי אבא ואימא מתלבשין תוך ז"א ונוקביה ונמצאין סתימין ומכוסין בתוכן. וזמ"ש כולהו בהו סתימאן ואח"כ אבא ואימא סתימין ומסתרין ומלבישין לעתיקא קדישא א"א המתלבש בתוכם ונמצא כי עתיקא הוא כולל כולא (שער מאמרי רשב"י).

⁶⁶⁶⁴ היא (דפ"ו).

⁶⁶⁶⁵ הא (דפ"ו).

<p>בהווא עלמא בהילולא דילי זכאה חולקי: א"ר אבא כד סיים מלה דא [בוצינא קדישא] בוצינא עלאה ארים ידויו ובכה וחייך בעא לגלאה מלה חדא אמר במלה דא אצטערנא כל יומאי והשתא לא יהבין לי רשותא אתתקף ויתיב ורחיש בשפוותיה וסגיד תלת זמנין ולא הוה יכיל ב"ג לאסתכלא באתריה כ"ש בי:</p>	<p>לעולם ההוא בשמחתי, אשרי חלקי. אמר רבי אבא, כשסיים דבר זה הנר הקדוש, הנר העליון, הרים את ידיו ובכה ושמח, רצה לגלות דבר אחד. אמר בדבר זה הצטערתי כל ימי, ועתה לא נותנים לי רשות. נתחזק, וישב, ורחש בשפנותיו, והשתחוה שלש פעמים, ולא היה יכול אדם להסתכל במקומו, וכל שכן בו.</p>
<p>אמר פומא פומא דזכית לכל האי לא אנגיבו מבועך מבועך נפיק ולא פסק עלך קרינן (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן וכתוב (ישעיה נח יא) וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו:</p>	<p>אמר, פה פה, שזכית לכל זה, לא יבשו מעיינך, מעיינך יצא ולא נפסק, עליך אני קורא "ונהר יוצא מעדן". ונאמר "וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו".</p>
<p>האידינא אסדהנא עלי דכל יומין דקאימנא תאיבנא למחמי יומא דא (נ"א רעותא לגלאה רזא דא) ולא סליק ברעותי (נ"א בידי) בר האידינא דהא בעטרא דא מתעטר האי יומא והשתא בעינא לגלאה מלין קמיה דקב"ה דהא כלהו מתעטראין⁶⁶⁶⁶ ברישי והאי יומא לא יתרחק למיעל לדוכתיה ביומא⁶⁶⁶⁷ אחרא דהא כל יומא⁶⁶⁶⁸ ברשותי קיימא והשתא שרינא לגלאה מלין בגין דלא איעול בכסופא לעלמא דאתי:</p>	<p>ועתה אני מעיד עלי, כי כל ימי שעמדתי, הייתי משתוקק לראות את היום הזה (רצון לגלות סוד זה), ולא עלה ברצוני (בידי) רק כעת, כי בעטרה זו מתעטר היום הזה, ועתה אני רוצה לגלות דברים לפני הקב"ה, כי כולם מתעטרים בראשי, והיום הזה לא יתרחק להכנס למקומו ביום אחר, שהרי כל יום זה עומד ברשותי, ועתה אני מתחיל לגלות דברים כדי שלא אכנס בבושה לעולם הבא.</p>
<p>והא שרינא אימא כתיב (תהלים פט טו) צדק ומשפט מכון כסאך חסד ואמת יקדמו פניך מאן חכימא יסתכל בהאי למחמי אורחוי (ס"א דינוי) דקדישא עלאה (דינין דקדישא עלאה) דינין דקשוט דינין דמתעטרן בכתרי עלאין דהא⁶⁶⁶⁹ אימנא דכלהו בוצינין (ד)נהריין⁶⁶⁷⁰ מבוצינא עלאה טמירא דכל טמירין כלהו דרגין לאתנהרא (נ"א וכלהו אינון דרגין לאתנהרא)</p>	<p>והנה אני מתחיל ואומר נאמר "צדק ומשפט מכון כסאך חסד ואמת יקדמו פניך" מי הוא החכם שיסתכל בזה, לראות דרכיו (דינוי) של הקדוש העליון, דינים של אמת, דינים שמתעטרים בכתרים עליונים. שהרי ראיתי שכל הנרות מאירים מהנר העליון הנסתר של הכל, נסתרים כל המדרגות הללו להיות מאירים (וכולם הם מדרגות להאיר), ובזה האור שבכל מדרגה ומדרגה, מתגלה בו מה שמתגלה, וכל האורות אחוזים אור זה</p>

⁶⁶⁶⁶ מתעטרין (דפ"ו).

⁶⁶⁶⁷ כיומא (דפ"ו).

⁶⁶⁶⁸ דא (נוסף בדפ"ו).

⁶⁶⁶⁹ עכשיו מפרש שכל הנרות כולם אחוזים זה בזה עד שבעת קני המנורה וכולן יאירו אל מול פני המנורה כלו' נר מערבי שהיא כלל המנורה והוא סוד הפנים שהיא נק' בוצינא עילאה טמירא סוד הפנימית העליון הוא פני המנורה והיא תיקון הז' נר מערבי ובה שמן כמדת חברותיה וממנה ה' מדליק בהתחלה כי כל האור ממנה והיא עדות על אמונתנו ששכינה שורה בישראל כי סהדותא דמלכא באנפוי ששם נהירו דאו"א כמ"ש בפ' משפטים קכ"ג ע"ב ע"ש לכן נק' הפנים דע"ק בוצינא עילאה טמירא שהיא כלל המנורה כליל ו' גווינין ו' קני המנורה והיא שער הנ' שלא נתגלה גם למשה וכו' (מ"א).

⁶⁶⁷⁰ ר"ל כל הפרצופים נהרין מבוצינא עלאה טמירא דכל טמירין, ר"ל מא"א, כל חד וחד נהיר ואחיד בהווא נהורא דלגו לגו, ר"ל הקו דא"ס אשר בפנימיות א"ק (כללים ח"ב כב ע"א).

<p>ובהוא⁶⁶⁷¹ נהורא דבכל דרגא ודרגא אתגלייא מה דאתגלייא וכלהו⁶⁶⁷² נהורין אחידין⁶⁶⁷³ נהורא דא בנהורא דא ונהורא דא בנהורא⁶⁶⁷⁴ דא ונהריין⁶⁶⁷⁵ דא בדא ולא מתפרשין דא מן דא⁶⁶⁷⁶:</p>	<p>באור זה ואור זה באור זה, מאירים זה בזה ואינם נפרדים זה מזה.</p>
<p>נהורא⁶⁶⁷⁷ דכל בוצינא ובוצינא דאקרין⁶⁶⁷⁸ תקוני מלכא כתרי מלכא כל חד וחד⁶⁶⁷⁹ נהיר ואחיד⁶⁶⁸⁰ בהוא נהורא דלגו לגו ולא מתפרש לבר⁶⁶⁸¹ ובג"כ⁶⁶⁸² כלא בחד דרגא אסתלק וכלא בחד מלה אתעטר ולא מתפרש דא מן דא (ד)איהו ושמיה חד הוא:</p>	<p>האור שבכל נר ונר שנקראים תקוני המלך, כתרי המלך, כל אחד ואחד מאיר ואחוז באותו האור שהוא לפני ולפנים, ואין פורש לחוץ, לכן הכל עולים למדרגה אחת וכולם בדבר אחד מתעטרים ואינם נפרדים זה מזה, הוא ושמו אחד הוא.</p>
<p>נהורא דאתגלייא אקרי לבושא דמלכא נהורא דלגו לגו (בהוא נהורא הוא מה) ונהורא סתים וביה שריא ההוא דלא אתפרש ולא אתגלייא וכלהו בוציני וכלהו נהורין נהריין מעתיקא קדישא סתימא דכל סתימין בוצינא עלאה:</p>	<p>האור שנתגלה נקרא לבושו של המלך, האור לפני ולפנים (באותו אור הוא מה) הוא אור סתום, ובו שורה אותו שלא התפרש ואינו מתגלה, וכל הנרות וכל האורות מאירים מהעתיק הקדוש הסתום מכל הסתומים, הנר העליון.</p>
<p>וכד מסתכלין כלהו נהורין דאתפשטין לא אשתכח בר בוצינא עלאה דאטמר ולא</p>	<p>וכאשר מסתכלים, כל האורות המתפשטים לא ימצאו אלא הנר</p>

⁶⁶⁷¹ בזה האור שמאיר בשם ההיא שהוא ממונה על המצוה ההיא ע"י האור שבו יתגלה סוד וטעם המצוה בבחי' מעלת המקיים את המצוה ההיא במדה שמדד בעשיית המצוה מודדין לו בשמן הטוב ושם צוה ה' את הברכה להיות אורו רב ובלי הפסק (מ"א).

⁶⁶⁷² כל האורות של המצות נאחזין באור המדות שהן מתנהרין מהמדות ובהן נתעלו המצות כנ"ל (מ"א).

⁶⁶⁷³ כל תיקוני א"א הוא נוגע לזרין, וכן כל תיקוני זרין הוא נוגע לא"א וכו' אלא שהחילוק הוא, כי תיקוני דזרין מעורר את השפע רק ממדרגת זרין, אבל גם אותה השפע מקבל זרין ג"כ רק מלמעלה למעלה. ותיקוני א"א מעורר את השפע ממדרגת א"א, ונמשך אותה השפע להזרין, ומשם נמשך להתחתונים (דע"ה ח"ב קלח ע"ב).

⁶⁶⁷⁴ ואור המדות נאחזין באור התורה (מ"א).

⁶⁶⁷⁵ וחוזר אור התורה ומאיר באור המדות וכן אור המדות באור המצות (מ"א).

⁶⁶⁷⁶ האור מן הנר שהוא סוד הנפש הנ"ל כי אור התורה עיקר אחיזתה בפתילה סוד התפלה שורש ועיקר הבוצינא כמש"ל (מ"א). קמג סע"א (לש"ו).

⁶⁶⁷⁷ פי' לא מתפרש זה מזה הנהורא מהבוצינא והן האור מהנר וכל מה שנגלה לו הוא נר להדבר הפנימי אך עיקר האור היא אור החכמה והבינה ודעת ובינה דעת גי' ישראל כשהן כלי החכמה שרש הכל ועם ע"ב של החכמה גי' תרי"ג כי א' של החכמה נעלם מאד וכל מצוה היא בוצינא וכל דיבור של התורה ותפלה הוא בוצינא בסוד נ"ר נפש רוח והמצוה עצמה והדיבור עצמה הוא הנר והשמן הן המדות והוא תיקון הבוצינא למען יאריך ימים על ממלכתו כי ע"י השמן אריכת האור (מ"א).

⁶⁶⁷⁸ פי' שהבוצינא היא תיקוני מלכא וכתרי מלכא כי ג' כתרי' הן תורה וכהונה היא תפלה במקום עבודה ומלכות מצות המלך והתיקוני הוא מדות כתר שם טוב על גביהן שהוא משמן הטוב שהוא עולה על גביהן כלו' שהן נתעלין ע"י המדות (מ"א).

⁶⁶⁷⁹ כל מדה ומדה מאיר בהמצוה והדיבור (מ"א).

⁶⁶⁸⁰ ויש לו אחיזה באור העליון (מ"א).

⁶⁶⁸¹ ולא מתפרש מהחיצוני ואף על פי שאחיזתה באור העליון שבעליונים אשר עין לא ראתה אעפ"כ לא מתפרש מהחיצונים (מ"א).

⁶⁶⁸² ולכן כיון שהתיקונים אחוזין באור העליון ומאירין למטה בהחיצונית והחיצוני' דבוק ואינו נפרש מאור העליון כל מצוה עולה למעלה מאוד וכל דיבור מתעטר למעלה כי כולם אחוזים באור העליון רצונו הא"ס הדיבור והמעש' תורה ותפלה ומצות והמצות עולין למעלה בסוד או"פ ודיבור מתעטר בסוד או"מ אבל כאן גבי האדם התור' פנימי והמצות מקיפין כי כאן למוד גדול שמביא לידי מעשה אבל באמת נקבה תסובב גבר כי לא הלמוד עיקר כו' (מ"א).

<p>אתגלייא באינן לבושין דיקר לבושי קשוט תקוני קשוט בוציני קשוט אשתכחו תרין בוציני תקונא דכורסייא דמלכא ואקרין צדק ומשפט:</p>	<p>העליון שטמון ואינו מתגלה. באלו לבושי הכבוד, לבושי אמת ותיקוני אמת, נרות אמת נמצאים שני נרות והם התיקון של כסא המלך, ונקראו צדק ומשפט.</p>
<p>ואינן שירותא ושלמותא ובכל מהימנותא ובהני מתעטרין כל דינין דלעילא ותתא וכלא סתים במשפט וצדק מהאי משפט אתון ולזמנין קרינן לה (בראשית יד יח) וומלכי צדק מלך שלם כד מתערין דינין ממשפט כלהו רחמי כלהו בשלימו דהאי מבסס להאי צדק ודינין מתתקנין וכלהו נחתין לעלמא בשלימו ברחמי וכדין [אקרי] (אקדיש) שעתא דמתחברין דכר ונוקבא וכל עלמין כלהו ברחמי ובחדוותא:</p>	<p>והם התחלה ושלמות בכל האמונה, ובאלה מתעטרים כל הדינים של מעלה ושל מטה, והכל סתום במשפט, וצדק מהמשפט הזה ניזון. ולפעמים אנו קוראים לה "ומלכי צדק מלך שלם" כשמתעוררים דינים מהמשפט, כולם רחמים, כולם בשלימות, שזה ממתק לצדק זה, והדינים נתקנים, וכולם יורדים לעולם בשלימות ברחמים. אז (נקרא) היא השעה שמתחברים זכר ונקבה, וכל העולמות כולם הם ברחמים ובשמחה.</p>
<p>וכד אסגיא חובי עלמא ואסתאבת מקדשא ודכורא אתרחק מן נוקבא וחויא תקיפא שריא לאתערא ווי לעלמא דמתזן בההוא זמנא מהאי צדק כמה חבילי טריקין ומתערין בעלמא כמה זכאין מסתלקין מעלמא וכל כך למה בגין דאתרחק דכורא מן נוקבא ומשפט לא קרב בצדק דא:</p>	<p>וכשמתרבים עוונות העולם, ונטמא המקדש, והזכר מתרחק מן הנקבה, והנחש החזק מתחיל להתעורר. אוי לעולם שניזון באותו הזמן מצדק זה, כמה חבורות משחיתים מתעוררים בעולם, כמה צדיקים מסתלקים מן העולם. וכל כך למה. לפי שנתרחק הזכר מן הנקבה, והמשפט אינו קרוב לצדק זה.</p>
<p>ועל האי כתיב (משלי יג כג) ויש נספה בלא משפט דמשפט אתרחק מהאי צדק ולא אתבסמא וצדק ינקא מאתר אחרא וע"ד אמר שלמה מלכא (קהלת ז טו) את הכל ראיתי בימי הבלי יש צדיק אובד בצדקו וגו' הכל דא והבל דא הכל חדא (הבל) מהבלים דלעילא דאקרין אפי מלכא ודא איהו (ומה דאמר הבלי דא צדק) מלכותא קדישא דכד היא מתערא בדינוי כתיב (קהלת שם) יש צדיק אובד בצדקו מ"ט משום דמשפט אתרחק מצדק ובג"כ אקרי ויש נספה בלא משפט:</p>	<p>ועל זה נאמר "ויש נספה בלא משפט", לפי שהמשפט נתרחק מצדק זה ואינה נמתקת וצדק יונק ממקום אחר. ועל זה אמר שלמה המלך, "את הכל ראיתי בימי הבלי. יש צדיק אובד בצדקו וכו'" הבל זה [הבל זה הבל אחד] מההבלים של מעלה, שהם נקראים "פני המלך". זו היא המלכות הקדושה, כי כשהיא מתעוררת בדיניה, נאמר "יש צדיק אובד בצדקו" מהו הטעם. לפי שהמשפט נתרחק מהצדק, ולכך קוראים "ויש נספה בלא משפט".</p>
<p>ת"ח כד אשתכח זכאה עלאה בעלמא רחימא דקב"ה אפי' כד אתער צדק בלחודוי יכיל עלמא לאשתזבא בגיניה וקודשא בריך הוא בעי ביקריה ולא מסתפי</p>	<p>בא וראה כשנמצא הצדיק העליון בעולם, שהוא אוהבו של הקב"ה, אפילו כשנתעורר הצדק בלבד, יכול העולם להנצל בגללו, והקב"ה רוצה בכבודו, ואינו מתיירא</p>
<p>רצב/א</p>	
<p>מן דינא וכד ההוא זכאה לא קיימא בקיומיה מסתפי אפילו ממשפט ולא יכיל למיקם ביה כ"ש בצדק:</p>	<p>מן הדין. וכאשר אותו צדיק אינו עומד בקיומו אז הוא מתיירא אפילו ממשפט, ואינו יכול לעמוד בו, וכל שכן</p>

<p>בצדק. דוד מלכא בקדמיתא אמר (תהלים כו ב) בחנני יי' ונסני דהא אנא לא מסתפינא מכל דינין אפילו מהאי צדק וכ"ש דאחידנא ביה⁶⁶⁸³ מה כתיב (שם יז טו) אני בצדק אחזה פניך בצדק ודאי לא מסתפינא למיקם בדינוי בתר דחב אפילו ממשפט מסתפי דכתיב (שם קמג ב) ואל תבא במשפט את עבדך:</p>	<p>דוד המלך בתחילה אמר "בחנני ה' ונסני" כי אני לא מתיירא משום דינים, אפילו מהצדק הזה, וכל שכן לפי שאני אחוז בו. מה נאמר. "אני בצדק אחזה פניך", בצדק ודאי איני מתיירא לעמוד בדיניה. אחר שחטא, אפילו ממשפט היה מתיירא, שנאמר ואל תבוא במשפט את עבדך.</p>
<p>ת"ח כד מתבסמא האי צדק ממשפט כדין אקרי צדקה ועלמא מתבסמא בחסד ואתמליא מניה דכתיב (שם לג ה) אוהב צדקה ומשפט חסד יי' מלאה הארץ אסהדנא עלי דכל יומאי הוינא מצטער על עלמא דלא [יערע] (אערע) בדינוי דצדק ולא יוקיד עלמא בשלהובוי כמה דכתיב (משלי ל ב) אכלה ומחתה פיה:</p>	<p>בא וראה כשהצדק הזה מתמתק מהמשפט, אז הוא נקרא צדקה, ואז העולם נמתק בחסד ומתמלא ממנו, שנאמר "אוהב צדקה ומשפט חסד ה' מלאה הארץ". אני מעיד על עצמי, שכל ימי הייתי מצטער על העולם שלא יפגע בדיני הצדק, שלא ישרוף את העולם בשלהבתו כמו שנאמר "אכלה ומחתה פיה".</p>
<p>מכאן ולהלאה [כפום] כל חד כפום בירא (ד)עמקא והא בדרא דא אית ביה זכאין וזעירין אינון דיקומון לאנגא ועל עלמא ועל (ל)עאנא מארבעה זיוין (זוין) (ס"א על עלמא ועלנא בעיין) ע"כ אחידן מלי דא בדא ומתפרשן מלין דסתימין⁶⁶⁸⁴ בעתיקא קדישא סתימא דכל סתימין והיך אחידן אלין באלין מכאן ולהלאה מלין דזעיר אנפין אינון דלא אתגליין באדרא אינון דהוון סתימין⁶⁶⁸⁵ בלבאי ותמן לא אתקנו (עד כאן סתימין מלין) והשתא אתתקנו ואתגליין וכלהו מלין סתימין וברירין כלהו זכאה חולקי ואינון דירתו ירותא דא דכתיב (תהלים קמד טו) אשרי העם שככה לו וגו':</p>	<p>מכאן ולהלאה, כפי כל אחד, כפי הבאר העמוקה. והנה בדור הזה יש צדיקים ומעטים הם, שיקומו להגן על העולם, ועל הצאן מארבע פינות (על העולם ועלינו צריכים). ועד כאן אחוזים דברי זה בזה, ונתבארו הדברים הסתומים שבעתיק הקדוש, הסתום מכל הסתומים ואיך אחוזים אלו באלו. מכאן והלאה דברי ז"א, אותם שלא נתגלו באדרא, אלו שהיו סתומים בלבי ושם לא נתקנו (ע"כ דברים סתומים), עתה נתקנו ונתגלו. וכל הדברים הם סתומים, וכולם ברורים. אשרי חלקי, ואלו שירשו את הירושה הזו, שנאמר "אשרי העם שככה לו וגו'".</p>
<p>האי דאוקימנא אב ואם בעתיקא אחידן בתווקונו⁶⁶⁸⁶ הכי הוא דהא ממוחא סתימאה דכל סתימין תליין (נ"א נפקין) ומתאחדן ביה (ואע"ג דעתיקא קדישא אתתקן בלחודוי) וזכר יסתכלון (בכל) מלי כלא הוא עתיקא בלחודוי הוא הוי והוא יהא:</p>	<p>זה שהעמדנו שאב ואם אחוזים בעתיק, בתקונו כן הוא, כי מהמוח הסתום מכל סתומים הם תלויים (יוצאים) ונאחזים בו (ואע"ג שהעתיק הקדוש נתקן לבדו). וכאשר יסתכלו (בכל) בדברים, הכל הוא העתיק לבדו, הוא היה, והוא יהיה.</p>

⁶⁶⁸³ לעיל מ ע"ב וח"א רמח ע"ב רנט ע"א וכן פרשת פנחס ריג ע"ב (לש"ו).

⁶⁶⁸⁴ דסתימין (דפ"ו).

⁶⁶⁸⁵ סתימין (דפ"ו).

⁶⁶⁸⁶ בתיקוני (דפ"ו).

<p>וכל הני תקונין ביה⁶⁶⁸⁷ (אחידן ביה סתימן לא מתפרשן מניה מוחא סתימאה לא אתגליא ולא תליא ביה) א"ב וא"ם⁶⁶⁸⁸ מהאי מוחא נפקו⁶⁶⁸⁹ אתכלילו במזלא וביה תליין וביה אחידן⁶⁶⁹⁰ זעיר אנפין בעתיקא קדישא תליא ואחיד⁶⁶⁹¹ והא אוקימנא מלי באדרא:</p>	<p>וכל אלו התיקונים בו (אחוזים בו סתומים ולא נפרדים ממנו, המוח הסתום לא מתגלה ולא תלוי בו). אב ואם ממוח זה יצאו, נכללו במזל, ובו הם תלויים, ובו הם נאחזים. ז"א תלוי ואחוז בעתיק הקדוש, וכבר ביארתי דברי אלה באדרא.</p>
<p>זכאה חולקיה דמאן דעאל [ונפיק וינדע] (ונפק וידע) אורחין דלא יסטי לימינא ולשמאלא ומאן דלא עאל ונפק טב ליה דלא אברי וכתוב (הושע יד י) כי ישרים דרכי יי:</p>	<p>אשרי חלקו של מי שנכנס ויוצא ויודע דרכיו, שלא יטה לימין ולשמאל, ומי שלא נכנס ויוצא, טוב היה לו שלא היה נברא, ונאמר "כי ישרים דרכי ה".</p>
<p>אמר רבי שמעון מסתכל הוינא כל יומא בהאי קרא דכתיב (תהלים לד ג) ביי' תתהלל נפשי ישמעו ענוים וישמחו והאידנא אתקיים קרא כלא ביי' תתהלל נפשי ודאי דהא נשמתי ביה אחידא ביה להטא ביה אתדבקות ואשתדלת ובאשתדלותא דא ותסתלקן (יסתלק) לאתרהא ישמעו ענוים וישמחו⁶⁶⁹²:</p>	<p>אמר רבי שמעון, הייתי מסתכל כל ימי בפסוק זה שנאמר "בה' תתהלל נפשי ישמעו ענוים וישמחו" ועתה נתקיים כל הכתוב. "בה' תתהלל נפשי" ודאי, כי נשמתי אחוזה בו, בו לוחטת, ובו מתדבקות ומשתדלת. ובהשתדלות זו תעלה (נשמתי) למקומה, "ישמעו ענוים וישמחו".</p>
<p>כל הני צדיקיא וכל בני מתיבתא</p>	<p>כל אלו הצדיקים וכל בני הישיבה</p>

⁶⁶⁸⁷ זה יובן במ"ש לעיל בדף רפ"ח ע"א במ"ש ואינון נהורין דמתפשטין כד יקרבו לנודע לון לא שכיח אלא בוצינא חד בלחודוי כו' כי א"א מתפשט ומתלבש בתוך פנימיות כל האצילות כולו כמבואר בהקדמת ביאור אדרת האזינו ושם גם כן נתבאר היטב מה שאמר אב ואם מהאי מוחא נפקו וביה תליין וביה אחידן ז"א בע"ק תליא ואחיד והא אוקימנא מלי באדרא (שער מאמרי רשב"י).

⁶⁶⁸⁸ המ"ס רישא תליתאה הוא הא"א העיקרי, והוא בחי' המוחין שאמר, והע"ב הוא במוחין דיליה, כי הרי הוא המוחא סתימאה. והע"ב שבו, ר"ל הע"ב דהמ"ס, הנה הוא שורש העיקרי דהאבא וכו' האבא הוא נמשך ויוצא מהע"ב שבו, והאימא היא מהס"ג שבו (דע"ה ח"א ט ע"א).

⁶⁶⁸⁹ שורש האימא הנה הוא בהמ"ס הרישא תליתאה, שהיא בוצד"ק וכו' ובוצד"ק הוא המ"ס כמ"ש הגר"א בתיקונים ריש תיקון ה' (כ ע"ג ד"ה בוצינא) וברישי ספר יצירה (ב ע"א ד"ה והם בשמות) ובכ"מ. אמנם כל המציאות דאימא הנה הוא ג"כ רק ע"י אבא, וכמו שמבואר באדר"ז (רפט ע"ב, ורצ ע"א וע"ב) ע"ש⁶⁶⁸⁹ היטיב (וע' עוד בתיקונים בתי' י"ח סמוך לסופו, ובזוהר בראשית טו ע"א לח ע"א קע"ב ע"א ורנ"א ע"א סי' ב' שם) (דע"ה ח"א יא ע"א).

⁶⁶⁹⁰ המ"ס הנה היא רק העדן עלאה, החכמתא סתימאה דכל סתימין. אבל החכמה אבא הרי הוא מתפשט לל"ב שבילין וממנו הוא התחלת הגילוי דאצילות והמוחין דז"א (וע' באדר"ז רצ ע"א ורצ"ב ע"א) (דע"ה ח"א ט ע"ד), הס"ג הכללי דאצילות הנה הם או"א, הם שניהם, כי שניהם לקחו בינה דמ"ה, והוה אבא ע"ב דס"ג ואימא ס"ג דס"ג, והם שניהם כלילן במזלא, וביה תליין וביה אחידן וכמ"ש באדר"ז (רצב ע"א ורפט ע"ב) (כללים ח"א כא ע"א), כל קבלת הזו"ן מהמזלין הנה הוא לעולם רק דרך או"א, וכמ"ש באדר"ז (רצב ע"א) או"א כו' אתכלילו במזלא וביה תליין וביה אחידן, והרי לנו כי שפעת המזלין הוא באו"א, וכל קבלת הז"א מהמזלין הוא רק ע"י או"א, וכמ"ש בנסירה (פרק ו) ובא"א (פרק ז) ובמאמרי רשב"י (דף נה סע"ב ורע"ג) (כללים ח"א כז ע"ג), התפשטות הי"ג ת"ד והמזלין המתפשטים בזו"ן כנז', הנה הוא לעולם רק הארתם לבד, אבל אין בז"א עצמו לעולם אלא רק ט' תיקונים, כמ"ש באדר"ר (קלט ע"א) וכמו שכתב הרב הכלל בזה בשעה"כ (דף מג ע"ב סמוך לסופו). וכן כ"ז הוא ג"כ לעולם רק ע"י או"א וכנ"ל ענ"א, כי הרי גם החוורתא והנימין אשר עליהם אמרו באדר"ז (רצב ע"א) זעיר אנפין בעתיקא קדישא תליא ואחיד, עכ"ז הנה אמר הרב ג"כ בשער א"א (פרק ז) וכן במאמרי רשב"י (דף נה רע"ג) כי אין ז"א מקבל אותם אלא רק דרך או"א (כללים ח"א כז ע"ד), או"א הם במזלא תליין ואתכלילן ביה, וכן שם (רצא ע"א) כי או"א אינון סתימין במזלא קדישא, וכן הוא ג"כ שם (רצב ע"א) (כללים ח"א עט ע"ד).

⁶⁶⁹¹ עי' מלואים אות (ה).

⁶⁶⁹² עי' עמק המלך (שער יד - פרק נה): ביי' תתהלל נפשי, ישמעו ענוים וישמחו (תהלים לד ג), כי אפילו הקדוש ברוך הוא ושכינתיה, יוצאים לקראת כל צדיק וצדיק שיודע רזי התורה, כמו שתראה באדרא זוטא (רצב ע"א).

<p>קדישא וזכאין דאטיין והשתא עם קודשא בריך הוא כלהו שמעין ומליו וחדאן (השתא מתיבתא קדישא) בנין כך (שם ד) גדלו ליי אתי ונרוממה שמו יחדיו:</p>	<p>הקדושה והצדיקים שבאו עתה עם הקב"ה, כולם שומעים את דברי והם שמחים, ולכך "גדלו לה' אתי ונרוממה שמו יחדיו".</p>
<p>אפתה ואמר כתיבו (הה"ד) (בראשית לו לא) ואלה המלכים⁶⁶⁹³ אשר מלכו בארץ אדום הה"ד (תהלים מח ה) כי הנה המלכים נועדו עברו יחדיו ונועדו באן אתרו בארץ אדום באתר דדינין מתאחדין תמן עברו יחדיו דכתיב וימת וימלוך תחתיו המה ראו כן תמהו נבהלו נחפזו דלא אתקיימו באתרייהו בנין דתקונין דמלכא לא אתקנו⁶⁶⁹⁴ וקרתא קדישא ושורוי לא אודמנו:</p>	<p>פתח ואמר, נאמר "ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום" זהו שנאמר "כי הנה המלכים נועדו עברו יחדיו". "נועדו" באיזה מקום. בארץ אדום, במקום שהדינים מתאחדים שם. "עברו יחדיו כולם יחדיו", שנאמר "וימת וימלוך תחתיו". "המה ראו כן תמהו נבהלו נחפזו" שלא נתקיימו במקומם, לפי שהתיקונים של המלך לא נתקנו, והעיר הקדושה וחומותיה לא היו מזומנות.</p>
<p>הה"ד (שם ט) כאשר שמענו כן ראינו [וגו'] דהא כלהו לא אתקיימו והיא אתקיימת השתא בסטרא דדכורא דשריא עמ(י)ה הה"ד (בראשית לו לט) וימלוך תחתיו הדר ושם עירו פעו ושם אשתו מהטבאל⁶⁶⁹⁵ בת מטרד בת מי זהב [מי זהב] ודאי כמה דאוקימנא באדרא:</p>	<p>זהו שנאמר "כאשר שמענו כן ראינו וכו'" שכלם לא נתקיימו. והיא מתקיימת עכשיו בצד הזכר ששרוי עמה, זהו שנאמר "וימלוך תחתיו הדר, ושם עירו פעו ושם אשתו מהטבאל בת מטרד בת מי זהב", "מי זהב" ודאי, כמו שביארנו באדרא.</p>
<p>(והא) בספרא דאגדתא דרב המנונא סבא אתמר (בראשית לו לט) וימלוך תחתיו הדר הדר ודאי כד"א (ויקרא כג &) פרי עץ הדר⁶⁶⁹⁶ ושם אשתו מהיטבאל (&) כד"א (&) כפות תמרים וכתיב (תהלים צב &) צדיק כתמר יפרח⁶⁶⁹⁷ דאיהי דכר ונוקבא⁶⁶⁹⁸ האי אתקריאתו בת מטרד בת מההוא אתר (דא) מרדין כלא לאתדבקא ואקרי אב וכתיב</p>	<p>[והרי] בספר האגדה של רב המנונא סבא למדנו "וימלוך תחתיו הדר" הדר ודאי, כמו שנאמר "פרי עץ הדר". "ושם אשתו מהיטבאל" כמו שנאמר "כפות תמרים" ונאמר, "צדיק כתמר יפרח" כי היא זכר ונקבה. זו נקראת "בת מטרד", בת מאותו המקום שכולם טרודים לידבק. ונקרא אב, ונאמר "לא ידע אנוש ערכה ולא תמצא בארץ החיים".</p>

⁶⁶⁹³ עיקר סבת מיתת המלכים וביטולן ושבירת הכלים אשר היה הן בהמלכי עגולים והן בהמלכי יושר, הנה היה משום שהיו כולם רק דינים גדולים וגבורות חזקים (דע"ה ח"א טז ע"ג, ועיי"ש ע"ג).

⁶⁶⁹⁴ אמר הרב בנקודות (פרק ג') דהחסרון של המלכין קדמאין היה משום שלא היה נתקן עדין בחי' דו"ן ויצאו בלא זוג, אלא רק בסוד טיפת קרי, הנה הוא מדברי האד"ר (קלה ע"ב וקמב ע"א) ובאדר"ז (רצב ע"א) ע"ש, וכן הוא ג"כ בספרא דצניעותא (פרק א' ב ע"ב) דעד דלא הוה מתקלא לא הוו משגיחין אפין באפין ומלכין קדמאין מיתו (דע"ה ח"א ה ע"ב).

⁶⁶⁹⁵ מהיטבאל (דפ"ו). מתחילה היו רק בסטרא דנוק' לבד ולכן לא אתקיימו וכו' ואח"כ בעת התיקון יצא הטר"ר דב"ן עם השם מ"ה כולו, שהם הדר ומהיטבאל, ועי"ז נשלמו ונתקנו גם כל המלכים הראשונים (דע"ה ח"א ה ע"ב).

⁶⁶⁹⁶ נקראה המלכות בשם הדר כי היא שורש מלכות בית דוד הנאמר בו (שמואל א' טז יב) יפה עינים וטוב רואי, והוא פרי עץ הדר (הקדו"ש פו ע"ג).

⁶⁶⁹⁷ הזו"ן הם מלבישים על הנה"י דא"א, איהו בנצח ואיהי בהוד, ע' תקונים תיקון י"ח (ל"ד א') כי ז"א הוא מהחסדים דהנה"י והנוק' היא מהגבורות דהנה"י, וכן הוא שורשן ג"כ ביסוד ועטרה כנודע, ובסוד, צדיק כתמר יפרח (תהלים צב יג), כמ"ש באד"ז (רצב ע"א) (כללים ח"ב לב ע"ג), היסוד הוא כלול מדו"ן, ובסוד (תהלים צב יג) צדיק כתמר יפרח, כמ"ש בזוה"ק פ' לך לך (פב ע"א), ובאד"ר (קלה ע"ב), ואד"ז (רצב ע"א), והוא יסוד ועטרה, שהעטרה הוא נוק' כמ"ש הרב בכסא הכבוד (פרק ג) (ביאורים ח"ב סה ע"ב).

⁶⁶⁹⁸ לעיל קלה ע"ב וח"א פב ע"א (לש"ו).

<p>(איוב כח) לא ידע אנוש ערכה ולא תמצא בארץ החיים ד"א בת מאימא דמסטרוא מתאחרין דינין דמרדין</p>	<p>דבר אחר, בת מאימא, שמצדה נאחזים בעלי הדינים המטרידים</p>
<p>רצב/ב</p>	
<p>לכלא⁶⁶⁹⁹ בת מי זהב דינקא ובתריין (מתריין) אנפין דנהירא⁶⁷⁰⁰ בתריין גוונין בחסד [ו] בדינא⁶⁷⁰¹:</p>	<p>את כולם. "בת מי זהב" והיא יונקת בשתי פנים, שמאירים בשני אופנים, בחסד ובדין.</p>
<p>עד לא אברי עלמא לא הוו משגזוחין אנפין באנפין⁶⁷⁰² ובגין כך עלמין קדמאי אתחרבו⁶⁷⁰³ ועלמין קדמאי בלא תקונא אתעבידו וההוא דלא הוה בתיקונא אקרי זיקין נצוצין⁶⁷⁰⁴ כהאי אומנא מרצפא (ס"א מרזפתא) כד אכתש [במנא]⁶⁷⁰⁵ (אומנא) דפרולא אפיק זיקין⁶⁷⁰⁶ לכל עיבר ואינון זיקין דנפקין [נפקין] להוואטין ונהירין ודעבין לאלתר⁶⁷⁰⁷:</p>	<p>טרם שנברא העולם, לא היו משגיחים פנים בפנים, ולכך העולמות הקדומים נחרבו ועולמות הקדומים נעשו בלא תיקון. ואותם שלא היו בתיקון, נקראים זיקים נצוצות, כאומן זה המרדד [מרזפתא], כאשר מכה בפטיש של ברזל, מוציא ניצוצות לכל צד, ואותם הניצוצות שיוצאים, יוצאים לוהטים ומאירים, ומיד דועכים.</p>
<p>ואלין אקרון עלמין קדמאי ובגין כך אתחרבו ולא אתקיימו עד דאתתקן עתיקא קדישא ונפיק (אומנא) [מאנא] לאומנותיה ועל [הא] והאי (דא) תנינא במתניתא דילן דניצוצא אפיק זיקין⁶⁷⁰⁸ ביזיקין [נ"א דבוצינא אפיק זיקין ניצוצין] לתלת מאה ועשרין עיבר⁶⁷⁰⁹ ואינון זיקין עלמין קדמאי אקרון</p>	<p>ואלו נקראים העולמות הקדומים, ולכך נחרבו ולא נתקיימו עד שנתקן העתיק הקדוש, ויצא כלי לאומנותו. ועל זה למדנו בברייתא שלנו שהניצוץ (שהמאור) הוציא את הניצוצות נוצצים [נ"א דנר הוציא זיקים וניצוצין] לש"ך צדדים, ואותם ניצוצות נקראים עולמות קדומים, ומתו מיד.</p>

⁶⁶⁹⁹ ור"ל שהיא ג"כ מבחי' הב"ן דהנקודות אשר יצא מהס"ג אשר נהרסו אז כולם ומשום שיצאו בסטרא דגבורות לבד, אבל היא, ר"ל המהיטבאל, היא יצאה ביחד עם הדר, והיה יציאתה מבוסם ומתוקן בחסדים ג"כ (דע"ה ח"ב ה ע"א).

⁶⁷⁰⁰ דנהירו (דפ"ו).

⁶⁷⁰¹ ר"ל כי הנה כאשר ייצאו הגבורות מבוסם ומתוקן בחסדים היטיב, אז מאירין הגבורות ג"כ והם מעולים אז יותר מהחסדים, וכנודע מסוד זהב וכסף, כי הם דינין דקודשא אשר מהם הוא כל הנועם והזיו והזוהר וחמודת כל החמודות, וכמ"ש הגר"א בתיקונים (דף מז ע"א ד"ה על אלין) (דע"ה ח"ב ה ע"א).

⁶⁷⁰² הם האו"א העיקריים שבעלמא דא"ק, ובאם שהיו מזדווגים זב"ז קודם שהוציאו את אורותיהם לחוץ היו ניתנין כל אלו האורות אשר יצאו עתה דרך העור והטבור והיסוד וצפרני רגליים אשר הם מהע"ב דס"ג שהוא בחי' אבא, היה נותן כ"ז אבא לאמא שהיא הס"ג דס"ג בבחי' טפת הזווג, שהוא טפת המ"ד, וכן אמא ג"כ היתה נותנת את כל האורות אשר יצאו עתה מהעינים, היו ניתנים כל אלו האורות בהזווג לבחי' טפת מ"ן שבה, והיו מתחברים זב"ז בבחי' עיבור באמא, והיתה יולדת אותם אח"כ מתוקנים ומושלמים (דע"ה ח"א פב ע"א, ועיי"ש ע"ג).

⁶⁷⁰³ הש"ך הם נזרקו מגו מחשבה וכמ"ש הרב במאמרי רשב"י (דף ס"ב ע"א מדפוח"ח תרנ"ח), והגר"א ביהל אור (פ' פקודי דף ל'). ואלו הש"ך דאזדריקו מגו מחשבה (זהר ח"ב רנד סע"ב) אקרי זיקין נצוצין ונפקין להיטין ונהירין ודעבין לאלתר, והם העלמין קדמאין דאתחרבו (דע"ה ח"א א ע"ד).

⁶⁷⁰⁴ ועי' בשער רפ"ח (פרק ה) ועוד בדרושי מ"ן (דרוש א) (ביאורים ח"א סו ע"א).

⁶⁷⁰⁵ בראשית קנו ע"א (הערת הזהר).

⁶⁷⁰⁶ עי' מבר"ש לו ע"ד שזה הש"ך ניצוצין.

⁶⁷⁰⁷ מחמת שהיו בסוד הדין הקשה נתחרבו ונתדעכו לניצוצין שאין בהם ממש (דע"ה ח"א נט ע"ד).

⁶⁷⁰⁸ שמות רנד ע"ב בראשית קז ע"ב ס"ח (הערת הזהר).

⁶⁷⁰⁹ כל זה נתבאר היטב בפ' בא דל"ח ע"ב בענין נער ונערה וע"ש היטב (שער מאמרי רשב"י). עי' בהגר"א בהיכלות פקודי רנד ע"ב.

<p>ומיתו לאלתר: לבתר נפיק אומנא⁶⁷¹⁰ לאומנותיה ואתתקן בדכר ונוקבא והני זיקין ודואתדעכו ומיתו (והשתא אתקיים כלא) מבוצינא דקרדינותא נפק ניצוצא פטישא (חוקא) תקיפא דבטש ואפיק זיקין (ל)עלמין קדמאי (ומתערבי) [ומתדכי] באוירא דכי⁶⁷¹¹ ואתבסמו דא בדא:</p>	<p>ואחר כך יצא האומן (כלי) לאומנותו, ונתקנו בזכר ונקבה, ואלו הנצוצות שדעכו ומתו, עתה נתקיימו כולם. מהנר הקשה יצא ניצוץ, פטיש חזק, שהכה והוציא את הניצוצות של העולמות הראשונים, ומתערבים [ונטהרים] באויר הטהור ונתמתקו זה בזה.</p>
<p>כד אתחבר אב"א ואימ"א וההוא אב הוא [מ]רוחא דגניז בעתיק יומין (ו) ביה אתגניז האי אוירא⁶⁷¹² [ואכליל לניצוצא] [ואתכליל לבוצינא (ס"א ואכליל לניצוצא)] דנפיק⁶⁷¹³ מבוצינא דקרדינותא דגניז במעוי דאימא וכד אתחברו תרווייהו ואתכלילו דא בדא נפיק גולגלתא חד תקיפא ואתפשט בסטרוי דא בסטרא דא ודא בסטרא דא כמה דעתיקא קדישא תלת רישין אשתכחו בחד כך כלא אזדמן בתלת רישין כמה דאימנא⁶⁷¹⁴:</p>	<p>כשנתחברו אב ואם, ואותו האב הוא מהרוח הגנוז בעתיק יומין. בו נגזז אויר זה, וכלל את הנר שיצא מהנר הקשה שנגזז במעי אימא. וכשנתחברו שניהם ונכללו זה בזו, יצאה גולגולת אחת חזקה ונתפשטה בצדדיו, זה בצד זה וזה בצד זה. כמו שבעתיק הקדוש שלשת הראשים נמצאו באחד, כך הכל נזדמן בשלשה ראשים, כמו שאמרתי.</p>
<p>בהאי גולגלתא ודו"א נטיף טלא מרישא חוררא (ואחיד ליה) וההוא טלא אתחזי בתרי גוויי ומניה מתזן חקלא דתפוחין קדישין ומהאי טלא דגולגלתא דא טחנין מנא⁶⁷¹⁵ לצדיקייא לעלמא דאתי וביה זמינין מתייא לאחייא:</p>	<p>בגולגולת זו דז"א נוטף טל מהראש הלבן (ואוחז בו). והטל הזה נראה בשני צבעים, וממנו ניזון שדה התפוחים הקדושים, ומהטל הזה שבגולגולת זו טוחנים מן לצדיקים לעולם הבא, ועל ידיו עתידים המתים לחיות.</p>
<p>ולא אזדמן מנא דנפל מהאי טלא בר ההוא זמנא⁶⁷¹⁶ בזמנא דאזלו ישראל במדברא וזן להו עתיקא דכלא מהאי אתר מה דלא אשתכח לבתר הה"ד (שמות טז & הנני ממטיר לכם לחם מן השמים כד"א (בראשית כז &) ויתן לך האלהים מטל השמים וגו':</p>	<p>ולא אירע שיפול מן מהטל הזה חוץ מאותו הזמן, בעת שהלכו ישראל במדבר, וזן אותם העתיק מכל ממקום זה, מה שלא נמצא לאחר מכן. וזה שאמר "הנני ממטיר לכם לחם מן השמים", כמו שנאמר "ויתן לך האלוקים מטל השמים וגו'".</p>
<p>האי בההוא זמנא לזמנא אחרא תנינן קשים מזונותיו של אדם קמי קב"ה [והא]</p>	<p>זה היה באותו הזמן, ובכל זמן אחר למדנו קשים מזונותיו של אדם לפני הקב"ה. והא תלויים במזלא, בזמן</p>

⁶⁷¹⁰ (ס"א מאנא) (נוסף בדפ"ו).

⁶⁷¹¹ נתבאר בפ' בשלח דף נ ע"א בתוספתא עד לא אשתקע אוירא דכייא כו' ופ' נשא דף קל"ה ע"ב ובהקדמת ביאור אדרת האזינו וע"ש היטב מאד (שער מאמרי רשב"י).

⁶⁷¹² עיקר שורש האבא הנה עולה עוד יותר למעלה, היינו בהרישא תניינא עצמו שהוא הקד"א, וכמ"ש באד"ז (רצב ע"ב) וההוא אב הוא מרוחא דגניז בעתיק יומין ביה אתגניז האי אוירא כו'. ור"ל על אוירא עלאה, אוירא דלא אתפיס, השורה על הקד"א ומתייחד בו, הנה משם הוא שורש אבא (דע"ה ח"א יא ע"א).

⁶⁷¹³ דנפק (דפ"ו).

⁶⁷¹⁴ רפח ע"ב (הערת הזהר).

⁶⁷¹⁵ עי' אריכות בדע"ה ח"ב קלג ע"ד.

⁶⁷¹⁶ ח"ב סא ע"ב (לש"ו).

<p>(וההוא) במזלא תלייא במזלא⁶⁷¹⁷ ודאי וע"ב בני חיי ומזוני לאו בזכותא תלייא מלתא אלא במזלא תלייא מלתא וכלא תליין בהאי מזלא כמה דאוקימנא:</p>	<p>ודאי, ולכן בניס חיים ומזון, לא בזכות תלוי הדבר, אלא במזל תלוי הדבר. והכל תלויים במזל ההוא, כמו שבארנו.</p>
<p>תשעה אלפיין רבוא עלמין נטליין וסמכין על האי גולגלתא והאי אורא דביא אתכליל בכלא [כיון] (כמה) דהוא כליל מכלא וכלא אתכליל ביה אתפשטו אנפוי לתרין סטרין בתרי נהורין כלילין מכלא וכד אסתכלו אנפוי באנפין דעתיקא קדישא כלא ארך אפים אקרי:</p>	<p>תשעת אלפים רבוא עולמות נוסעים וסומכים על הגולגולת הזו, והאור הטהור הזה נכלל בכל. מכיון שהוא כלול מכל, והכל נכלל בו, נתפשטו פניו לשני צדדים, בשני אורות הכלולים מהכל. וכשמסתכלים פניו בפנים דהעתיק הקדוש, הכל נקרא ארך אפים.</p>
<p>[מאי] ארך אפים (אריך אפים מבעי ליה) אלא הכי תנינן בגין דאריך ואפיהו (אנפוי) לחייביא אבל ארך אפים אסוותא דאנפין דהא לא אשתכח אסוותא בעלמא אלא בזמנא דאשגחין אנפין באנפין:</p>	<p>מהו ארך אפים [היה צריך לומר ארוך אפים]. אלא כך למדנו משום שמאריך אפו לרשעים. אבל ארך אפים (פירושו) רפואה של הפנים, כי לא נמצאת רפואה בעולם אלא בזמן שמשגיחים פנים בפנים.</p>
<p>בחללא דגולגלתא נהירין תלת נהורין ואי תימא תלת ארבע אינון⁶⁷¹⁸ כמה דאמינא אחסנתא⁶⁷¹⁹ דאבוי ואמיה ותריין גניזין דלהון) דמותעטרין כלחו ברישיה ואינון תפלין דרישא לבתר מתחברן בסטרוי ונהרין ועאלין בתלת חללי דגולגלתא נפקין כל חד בסטרוי ומתפשטין בכל גופא:</p>	<p>בחלל הגולגולת מאירים שלשה אורות. ואם תאמר, שלשה, הרי ארבעה הם, כמו שאמרתי, שהם ירושת אביו ואמו ושנים הגנוזים שלהם שמתעטרים כולם בראשו, והיינו תפלין של ראש. ואח"כ מתחברים בצדדיו, ומאירים ונכנסים בשלושת החללים שבגולגולת, ויוצאים כל אחד בצד שלו, ומתפשטים בכל הגוף.</p>
<p>ואלין מתחברן בתרי מוחי ומוחא תליתאה כליל לון ואחיד (נ"א ואינון תפלין דרישא ואלין מתחברן בתרי מוחי ומוחא תליתאה כליל לון ונהרין ועאלין בתלת חללי דגולגלתא לבתר נפקין כל חד בסטרוי ומתפשטין בכל גופא והאי מוחא תליתאה אחיד) בהאי סטרא ובהאי סטרא ומתפשט בכל גופא ואתעביד מניה תרי גוני כלילין כחדא ומהאין (ו) נהיר אנפוי ואסהיד באבא ואימא גווי דאנפוי והוא אקרי דעת בדעת:</p>	<p>ואלו מתחברים בשני המוחין ובמוח השלישי הכוללם ואחוז [נ"א אלו תפלין שבראש ואלו מתחברים בשני המוחות ומוח שלישי כוללם ומאירים ועולים בשלושת חללי הגולגולת, אחר כך יוצאים כל אחד בצדו ומתפשטים בכל הגוף והמוח השלישי הזה אוחז] בצד זה ובצד זה, ומתפשט בכל הגוף, ונעשה ממנו שני גוונים הכלולים כאחד ומזה מאירים פניו, ומעיד על אבא ואמא בגווי הפנים שלו, והוא</p>

⁶⁷¹⁷ בזמנא (דפ"ו).

⁶⁷¹⁸ כל לשונות מאמר זה עד סוף הדף נתבארו היטב בהקדמת ביאור אדרת האזינו מפוזר ומפורד שם. ושם נתבאר כי המוחין דז"א כשהם בבחי' אור המקיף עליון אז הם נחלקים לארבע מוחין אחסנתא דאבוי ואימיה ותריין עטרין וכן כשהם בסוד אור המקיף תחתון הנקרא תפלין דרישא דז"א הם בסוד ארבע פרשיות אבל בהיותם בבחינת מוחין פנימים גו תלת חללי גלגלתא אז מתחברין תריין עטרין והווי חד מוחא הנקרא דעת בחלל השלישי ונמצאים אז תלת מוחין בלבד וזמ"ש ואי תימא תלת ארבע אינון כי באור המקיף הם ארבעה ובאור פנימי הם שלשה לבד כנז' ושאר כל מלות לשונות אלו נתבארו שם היטב וע"ש גם ביארתי קצת מאמר זה באדרת נשא בדף קלה ע"ב (שער מאמרי רשב"י).

⁶⁷¹⁹ אחסנתיה (דפ"ו).

<p>א) (ס"א ברא) (ו) כתיב (שמואל א' ב ג) כי אל דעות ה' 6720 וגו' בגין דאיהו בתרי גוויני לו נתכנו עלילות אבל לעתיקא קדישא סתימאה לא נתכנו מ"ט נתכנו להאי בגין דירית תרין חולקי וכתיב (שמואל ב' כב כו) עם חסיד תתחסד וגו' והא בקשוט אוקימו חברייא דכתיב (בראשית כט יב) ויגד יעקב</p>	<p>נקרא "דעת" בדעת. [בזה] נאמר "כי אל דעות ה' וגו'" ומשום שהוא בשני גוונים "לו נתכנו עלילות". אבל לעתיק הקדוש הסתום "לא נתכנו" באל"ף. למה "נתכנו" לזה. משום שירש שני חלקים, ונאמר "עם חסיד תתחסד". והרי באמת בארוהו החברים, שנאמר, "ויגד יעקב</p>
<p>רצנ/א</p>	
<p>לרחל כי אחי אביה הוא [וע"ד הוא] 6721 אוקמוה דכלא ריזא דחכמתא:</p>	<p>לרחל כי אחי אביה הוא, "ויגד" הרי בארנו שהכל סוד החכמה.</p>
<p>וכי בן רבקה הוא 6722 בן רבקה ולא כתיב בן יצחק [רמוז] וכלא רמיזא בחכמתא ועל האי אקרי שלים בכלא וביה אתחזי מהימנותא 6723 ובג"כ כתיב (בראשית כט יב)</p>	<p>כי בן רבקה הוא, "בן רבקה" ולא כתוב בן יצחק, רמז, והכל רמוז בחכמה. ועל זה נקרא (יעקב) שלם בכל, ובו נראית האמונה, ולכן כתוב "ויגד יעקב" ולא כתוב "ויאמר". אלו הגוונים, כמו שמאירים בעטרה של</p>

6720 תואר הקב"ה הוא מכונה ע"פ רוב על ז"א, שהוא הדעת הכללי דאצילות, וכמו שנאמר (שמואל א' ב ג) כי אל דעות ה', וכמ"ש באד"ז (רצא ע"א ורצב ע"ב) (דע"ה ח"ב נו ע"א).
6721 "וע"ד הוא" נמחק בדפ"ק, ובמקומו איתא "ויגד הא".

6722 ע' בזהר פ' תולדות ושם מבואר שרש ענין של רבקה בסוד נעלם והענין שרבקה סוד הברק יצא כברק חצו כמ"ש בר"מ פרשת אמור ופ' פינחס כי זו הרבקה הנגה לאש ומן האש יצא ברק ומראה הנגה הוא כמראה הקשת סביב והוא מראה דמות כבוד ה' ואלו הג' בחי' אש נגה ברק סוד אב"ן והן גי' שושנה סוד אסתר ירקרקת היתה וחוט של חסד משוך עלי' ונק' הדסה סוד הדס מעשה עבות מג' עלין ג"פ הד"ס גי' אור שגנוז בה האור והריח סוד אר"ר ור"ח גי' ה' צבאות משיכא עילאה ה' גנוז בה וזה ירשה ממה שהיתה מפרן אר"ם ואחות לבן הארמ"י ובת בתואל הארמ"י כי סוד אר"ם הוא שורש אש ורוח ומים שורש הג' גווינין והיא היתה מפרן אר"ם מצמד אר"ם משרשן ממקום חבורן סוד ארם נהרים גי' שומ"ר ע"י עלילות הבל וברמאות ואוחז בכל הקצוות לבל ח"ו יעשה דבר אסור בתחבולות גדולות ותמיד מהפך בתחבולות בסוד הדעת המתהפך לפי דעתו מעבר לעתיד ומעתיד לעבר כפי ראות עיניו ולפי הזמן כפי הצורך רק יראה בתחבולותיו לשמור הברית והחסד ובתואל ולבן הם היו באמת רעים וכן אנשי המקום סוד אר"ם ה' קמואל אביהם סוד הידוע הממונה על י"ב מחנות סוד י"ב של נח"ר סוד החרן עיר נח"ר והוא היפך ג"ן עד"ן ובו נאחז בלעם הנקרא קמואל ורצה להזדווג במשה וגער בו כי הוא הרע של הדעת ורבקה סוד הבקר שהוא מבקר בין טוב לרע בקר וידע ה' את אשר לו והקריב אליו ומראה עצמן לדון בעיניהם וכדי לבקר ובאמת טובה גנוז בה בהסתר היפוכן ממש בסוד להט החרב שמתהפך מנחש למטה וזו הרבקה מלשון הכניסה לרבקה שהיא המנקת ליעקב ואוהבת את יעקב ומלמדת לו דעת בסוד התבונה איך להתנהג בערמה האמיתי בכדי שיבואו הברכות ליעקב ואצלה הבגדים החמודות של עשו שלקח מנמרוד שלקח מאדה"ר סוד כתנות עור ב"פ חלק ד"פ הדס תרין חולקין כי ע"י מארת ה' בבית רשע ואמרת ה' צרופה כי צרפ"ה גי' פדן ארם כי כמו שהם יונקין מקליפת נגה כן התורה היא מבררת בעצמה כל המעורב טוב ורע אם מתחזק בה האדם ויגדור א"ע עד שנשתייר בבית רשע ויתהפך מן מארת יהי' מארת ולהצדיק יתהפך לאמרת ה' צרפה וירש ב' חולקין וז"ס שרבקה דינא רפיא דינין דעה"ז אימא המייסרת ומצרף את הצדיק על מעט רע שבו בכדי להורישו ב' חלקין וזה הסוד אשר הגיד יעקב לרחל כי בן רבקה הוא (מ"א).

6723 כי תרגום של איש תם גבר שלים כלו' בתם יש ב' פי', א' שלם תם בלי מום, והב' הוא לשון גמר תמו דברי איוב וכן הוא בשלים והיינו שהוא בתכלית השלימות וכל הכחות יש בו לטוב ויש לו כח להפכן ויודע אותן עד הקצה האחרון סוד הכנפים בסוד הנורא שבכל דבר עומד ונעשה כאש בוער"ת לבל יגע בערב"ת מוא"ב סוד גחלי סוד אדום שהוא גחלי אש בוערת ואלו הגחל"י אש הן בינות לכרובים שהן כרובים ותמרות ששם צריך שמירה גדולה אל תמר בו ואל תמרני בו וצריך גדלים גדולים שם ולכן נקבר משרע"ה בערב"ת מוא"ב אך מראה הלפידים סוד ב"פ לפי"ד גי' רמ"ח מ"ע שהן ג"כ מן האדמה והן לבושי התורה וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים לכן ב' אתחזי מהימנותא כלו' ביעקב שהי' גבר שלם בכלא ב' אתגלי האמונה בתכלית השלימות בחסד וגבורה וע' כחות (מ"א).

<p>ויגד יעקב ולא כתיב ויאמר⁶⁷²⁴ הני גוונני וכמה דנהרין בעטרא דרישא ועאלין בחללי דגולגלתא הכי מתפשטין בכל גופא וגופא אתאחיד בהו לעתיקא קדישא סתימא (דכל סתימין) לא נתכנו ולא ייאן ליה דהא כלא ובהד אשתכח חידו לכלא (אשתכח בהד) חיים לכלא לא תלייא ביה דינא אבל בהאי לו נתכנו [עלילות] ודאי:</p>	<p>הראש, ונכנסים בחללי הגולגולת, כך מתפשטים בכל הגוף, והגוף מתאחד עמם. לעתיק הקדוש הסתום "לא נתכנו" ואינן יפות לו. נמצא שהכל באחדות שמחה לכל, חיים לכל, ולא תלוי בו דין. אבל בזה, "לו נתכנו עלילות" ודאי.</p>
<p>בגולגלתא דרישא תליין כל אינון (רבוון) (רברבן) ואלפין מקוצי דשערין דאינון אוכמין ומסתבכין דא בדא אחידן דא בדא דאחידן בנהירו עלאה דמעטר ברישיה מאבא וממוחא דאתנהיר מאבא לכתר (ד)נפקין נימין על נימין מנהירו דמתעטר ברישיה מאימא ומשאר מוחי וכלהו אחידן ומסתבכי באינון שערי דאחידן מאבא (ו)בגין דאינון מתערבין דא בדא ומסתבכין דא בדא:</p>	<p>בגולגולת הראש, תלויים כל אלו הרבבות והאלפים קוצי השערות שהן שחורות ומסתבכים זה בזה, ואחוזים זה בזה, שאחוזים באור העליון המעטר את ראשו מאבא, וממוח שהאיר מאבא, ואח"כ יוצאים נימין על גבי נימין מהאור המתעטר בראשו מאמא ומשאר המוחות, וכולן אחוזות ומסתבכות באלו השערות האחוזות מאבא, משום שהן מתערבות זו בזו, ומסתבכות זו בזו.</p>
<p>אוכלהו מוחי אחידן ובגולגולתא במוחא עלאה וכלהו משיכין (ד)אתמשכן מתלת חללי דמוחא ואחידן במוחי מתערבין (ומתערבין) דא בדא בדכיא במסאבא בכל אינון טעמין ורוין סתימין⁶⁷²⁵ ומתגליין ובג"כ כלהו מוחי ורמיזין (ורמין) באנכי יי' ואלהיך וכו' (שמות כ ב) כמה דנהרין בעטרא דרישא ועאלין בחללי דגולגלתא כל אינון וקוצין אוכמין חפיין ותליין לסטרא דאודנין והא אוקימנא דבג"כ כתיב (מלכים ב' יט טז) הטה יי' אונך ושמע מכאן אוקימנא מאן דבעי דירכין מלכא אודני⁶⁷²⁶ לקבליה יסלסל ברישיה דמלכא ויפנה שערי מעל אודנוי וישמע ליה מלכא בכל מה דבעי:</p>	<p>וכל המוחות אחוזים בגולגולת, במוח העליון. וכל ההמשכות נמשכות משלושת חללי המוח, אחוזים במוחות ומתערבות זו בזו, בטהרה ובטומאה, בכל אלו הטעמים והסודות הסתומים והגלויים. לכן כל המוחות מרומזים ב"אנכי ה' אלקיך" וכו'. כמו שמאירים בעטרת הראש ונכנסים בחללי הגולגולת, כל אלו הקוצין השחורים מכסים ותלויים לצד האזנים. והרי למדנו, שלכן נאמר "הטה ה' אונך ושמע". מכאן בארנו, שמי שרוצה שהמלך יטה אזנו אליו, יסלסל בראש המלך ויפנה את השערות מעל אזנו, ואז ישמע לו המלך בכל מה שצריך.</p>
<p>בפלגותא דשערי מתאחדא חד אורחא בארחה דעתיק יומין ומתפרשן מניה כל אורחוי דפקודי אורייתא (ואתמנן עליהו) כל מאריהון דיבבא וייללא תליין (וייללה ותליין) בכל קוצא וקוצא ואינון מפרשין רשתא להייביא דלא ידעין אינון ארחין</p>	<p>בהתחלקות השערות נאחז דרך אחד, בדרך של עתיק יומין, וממנו מתחלקים כל הדרכים של מצוות התורה (ונמנים עליהם). כל בעלי היבבה והיללה תלויים בכל קוץ וקוץ, והם פורשים רשת לרשעים שאינם מכירים את אלו הדרכים, זה שנאמר</p>

⁶⁷²⁴ מפני שהוא סוד גדול ורזא דחכמתא ומסרה לרחל בסוד הסימנים הציבי לך ציונים סוד ציון שימי לך תמרורים ב' בחי' תמר הטוב והרע ב' תמרות יש בגי בן הנם כו' כשני תמרים דבוקים זה בזה ולולא התמרים אין לנו ליגע בהם כלל וכלל רק ע"פ התורה וציונה סוד תורה שבע"פ וגדריה המה ממילא נתבררו (מ"א).

⁶⁷²⁵ סתימין (דפ"ו).

⁶⁷²⁶ אודניה (דפ"ו).

<p>הה"ד (משלי ד יט) דרך רשעים כאפלה וכל אלון תליין בקוצין תקיפין ובג"כ בלהו תקיפין:</p>	<p>"דרך רשעים כאפלה". וכל אלו תלויים בקוצים תקיפים, ולכן כולם תקיפים.</p>
<p>ואוקימנא באינן שיען אתאחדן מאריהון דמתקלא (ס"א דרחימותא) דכתיב (תהלים כה י) כל ארחות יי' חסד ואמת וכל כך בנין דמשכין ממוחין סתימין דרהיטי דמוחא ובג"כ משתכחי כל חד כפום אורחוי (בר) מחד מוחא באינן קוצין שיען אתמשכן מאריהון דמתקלא דכתיב כל ארחות יי' חסד ואמת:</p>	<p>ובארנו, שבאלו החלקים נאחזים בעלי המשקל [האהבה], שנאמר "כל אורחות ה' חסד ואמת". וכל כך הוא, משום שהם נמשכים מהמוחות הסתומים של חריצי המוח, ולכן נמצא כל אחד כפי דרכו ממוח אחד בקוצים החלקים הללו, (שבו) נמשכים בעלי המשקל, שנאמר "כל אורחות ה' חסד ואמת".</p>
<p>ממוחא תניינא באינן קוצין תקיפין אתמשכן ותליין מאריהון דיבבא וילל' דכתיב בהו דרך רשעים כאפלה לא ידעו במה יכשלו מאי קא מיירי אלא לא ידעו כלומר לא ידעין ולא בעאן למנדע במה יכשלו אל תקרי במה אלא באימא יכשלו באינן דמתאחדין בסטר דאימא [מאי סטרא דאימא] גבורה תקיפא מוונה מתאחדן מאריהון דיבבא ויללא:</p>	<p>מהמוח השני, באלו הקוצים התקיפים נמשכים ותלויים בעלי יבבה ויללה, שנאמר בהם, "דרך רשעים כאפלה לא ידעו במה יכשלו". מה פירושו. אלא "לא ידעו", כלומר, אינם יודעים ואינם רוצים לדעת במה יכשלו. אל תקרי "במה" אלא "באימא יכשלו", באלו הנאחזים בצד אימא. מהו צד אימא. (היינו) הגבורה הקשה שממנה נאחזים בעלי היבבה והיללה.</p>
<p>ממוחא תליתאה באינן קוצין דאינן באמצעיתא אתמשכן ותליין מאריהון [דמידין] (דמארין) ואקרונ אפינ נהירין ולא נהירין ובהני כתיב (משלי ד כו) פלס מעגל רגלך וכלא אשתכח באינן קוצין ושערי דרישא:</p>	<p>מהמוח השלישי, באותם הקוצים שהם באמצע, נמשכים ותלויים בעלי הדין [הבעלים], ונקראים פנים מאירים ואינם מאירים. ובאלו נאמר "פלס מעגל רגלך". והכל נמצא באלו הקוצים ושערות הראש.</p>
<p>מצחא דגולגולתא מצחא לאתפקדא (ס"א לאתעקרא) חייביא ועל עובדיהון וכד האי מצחא אתגלייא מתערין מאריהון דדינין לאינן דלא מתכספין בעובדיהון האי מצחא סומקא כוורדא ובשעתא דאתגלייא מצחא דעתיקא בהאי מצחא [אתהדרת] (אתחזרת) חוורא כתלגא וההיא שעתא עת רצון אקרי לכלא:</p>	<p>המצח של הגולגולת הוא מצח לפקוד (לעקור) הרשעים על מעשיהם. וכשהמצח הזה מתגלה, מתעוררים בעלי הדין לאלו שאינם בושים ממעשיהם. המצח הזה הוא אדום כשושנה. ובשעה שמתגלה המצח של העתיק, במצח הזה, הוא חוזר להיות לבן כשלג, ואותה שעה נקראת עת רצון לכל.</p>
<p>בספרא דאגדתא דבי רב ייבא סבא אמר מצח [זכי מצח] מצחא דעתיקא ואי לאו אשדי ח' בין תריין אתוון כד"א (במדבר כד יז) ומחין פאתי מואב ואוקימנא דאקרי נצח באתוון רצופין וכמה נצחים הוו ואע"ג דנצח אחרא (באתרא) [בנצח] אחרא אסתלק ואית נצחים ואחרנין (אחרי) דמתפשטין בכל גופא ובנין [דבשעתא] דשבתא (בשעתא) דצלותא דמנחה בנין דלא יתער דינין גליא עתיקא קדישא מצחא דיליה וכל דינין</p>	<p>בספר האגדה של בית רב ייבא סבא אמר מצח. אם זכו מצח, מצח של עתיק. ואם לא, מטילים ח' בין ב' אותיות כמו שנאמר "ומחין פאתי מואב". ובארנו שנקרא נצח באותיות רצופים, ויש כמה נצחים. ואע"פ שנצח אחר (במקום) הוא עולה בנצח אחר, ויש נצחים אחרים המתפשטים בכל הגוף. משום שבשבת בשעת תפילת המנחה, כדי שלא יתעוררו דינים, מגלה העתיק הקדוש את המצח שלו, וכל</p>

<p>אתכפיין ואשתככו (ואשתכחו) ולא אתעבידו:</p>	<p>הדינים נכנעים ונחים ואינם נעשים.</p>
<p>בהאי מצהא תליין כ"ד בתי דינין לכל אינון דחציפין בעובדיהון כמה דכתיב (תהלים עג יא) ואמרו איכה ידע אל ויש דעה בעליון והא עשרים אינון ד'</p>	<p>במצח הזה תלויים כ"ד בתי דינים לכל אלו המחוצפים במעשיהם, כמ"ש "ואמרו איכה ידע א"ל ויש דעה בעליון". והרי עשרים הם, ארבעה'</p>
<p>רצנ/ב</p>	
<p>למה לקבליהון דד' מיתות⁶⁷²⁷ [בית] (בתי) דינא דלתתא⁶⁷²⁸ דתליין מלעילא ואשתארו עשרין ובג"כ לא מענישין [בי דינא עלאה עד השלים] (בדינא עד השלים⁶⁷²⁹) (נ"א עשרין) וסלקא לכ' שנין לקבליהון דכ' בתי דינא במתניתא סתימאה דילן תנינן לקבליהון דכ"ד ספרים דאתכלילן באורייתא⁶⁷³⁰:</p>	<p>למה. כנגד ארבע מיתות בית דין התחתון התלויות למעלה. ונשאר רק עשרים, ולכן בית דין של מעלה אינם מענישים עד שישלים (עשרים) ועולה לעשרים שנה כנגד עשרים של בית דין. בברייתא הסתומה שלנו למדנו, שהם כנגד כ"ד ספרים הכלולים בתורה.</p>
<p>עיינין דרישא⁶⁷³¹ אינון עיינין דלא מסתמין מניהו הייביא⁶⁷³² עיינין דניימין ולא ניימין ובג"כ אקרו (שיה"ש ה יב) עייניו כיונים מאי יונים כד"א (ויקרא כה יז) וולא תונו איש את עמיתו וע"ד כתיב (תהלים צד ז) ויאמרו לא יראה י"ה וגו' וכתיב (שם ט) הנוטע און הלא ישמע וגו':</p>	<p>העינים שבראש הם העינים שהרשעים אינם נשמרים מהם. הם עינים שישנות ואינן ישנות. ולכן נקראות "עיניו כיונים". מהו יונים. כמו שנאמר, "ולא תונו איש את עמיתו", ועל זה נאמר, "ויאמרו לא יראה יה וגו'" וכתוב, "הנוטע און הלא ישמע וגו'".</p>
<p>תקונא דעל עינא שערי דמותאשערין (ס"א דמשלבן) בשעורא ושלום מאינון שערין תליין אלף וז' מאה מארי דאשגחותא לאנחא קרבא וכדין קיימי כלהו משולשליהון ומתפקחין עיינין כסותא דעל עיינין גבינין מתאחדן בהו:</p>	<p>התיקון שעל העין, הוא השערות המשוערות בשיעור שלם. מאלו השערות תלויים אלף ושבע מאות בעלי השגחה (כדי) לעשות מלחמה, ואז עומדים כולם מכבליהם והעינים נפתחות. הכיסוי שעל העינים נאחזים בהן הגבות.</p>
<p>ואלף (ו) רבוון מארי תריסין אתאחדן בהו</p>	<p>ואלף רבבות בעלי מגן נאחזים בהם,</p>

⁶⁷²⁷ כאן בסוד המצח נאחזין ד' מאות איש הרוכבים על גמלים גמול ידי אדם ישוב לו והן סוד הק"ש לכן גלית ושריון קשקשים הוא לבוש והן סוד ד' מאות נערים כי כאן הכל בסוד נער שאוחז בהקצות סוד הכנפים כל כח וכח על הקצה וצריך חינוך כי בהקצה מיתה נאחז שם לכן הם ד' מיתות נגד ד' אותיות אדנ"י (מ"א).

⁶⁷²⁸ לתתא (דפ"ו).

⁶⁷²⁹ דישראלים (דפ"ו).

⁶⁷³⁰ הד' מיתות הם נאחזין מן המיתות דלעילא וב"ד שלמטה מכוון נגד בי דינא דלעילא והם נגד ד' כנפות ד' פעמים למינהו ועשרים עופות טמאים וכן עשרים אצבעות הם וד' הם יתירים כללי הכל נגד ד' מיתות והם נגד ד' הנ"ל מואב ואדום ומדין ועמון ואדום ומדין הם נגד ג' מוחין תאוה וכעס וגאווה וחוצפא כללן ועזות הוא גבול בני עמון וזה העזות והחוצפא נצרכים לעבודת ה' וכעס בו נאחז הד' מיתות ונגדן אצלינו ד' פעמים עת רצון ג' תפלות וחצות לילה (מ"א).

⁶⁷³¹ הם סוד ההשגחה מכונה באר בשם עין (מ"א).

⁶⁷³² שהעינים דע"ק המה פקוחות תמיד לטב ועיינין דז"א הרשעים אינן משמרין את עצמן מן השגחתו ית' כי מחמת אלו העיינין המה אינן משמרין את עצמן כי אלו העיינין המה עיינין דניימין ולא ניימין. המה מראין בהשקפה ראשונה שהמה ניימין ובאמת המה אינם ניימין והיינו שהשינה והתנומה הוא הסרת ההשגחה ובהשקפה ראשונה נראית שהקב"ה אינו משגיח בראותם שמשפיע טוב לעוברי רצונו ובאמת הכל בהשגחה פרטיות וכן הם ניימין ולא ניימין פעמים ניימין ופעמים לא ניימין כד מחפין כסותא על עיינין הם סוד ניימין וכשהן פקוחות הן לא ניימין (מ"א).

<p>ואינן אקרון כסותא דעינין וכל אינן דאקרון עיני יי לא פקחין ולא אתערון בר בזמנא דאלין כסותי דגבינין מתפרש(י)ן אינן תתאי מעלאי:</p>	<p>והם נקראים כסות העינים. וכל אלו הנקראים "עיני ה'" אינם נפתחים ואינם מתעוררים, חוץ מהזמן שאותם כסותי הגבות מתחלקים אותם התחתונים מהעליונים.</p>
<p>ובשעתא דאתפרשן גביני תתאי מעלאי ויהבין אתר לאשגחא מתפקחין עיינין ואתחזי כמאן דאתער משינתיה אסתחרו עיינין וחמא לעינא פקחא ואסתחן בהוורא דיליה וכד אסתחין אתכפיין מאריהון דדינין לישראל ובג"כ כתיב (שם מד כד) עורה למה תישן יי הקיצה וגו':</p>	<p>ובשעה שנחלקו הגבות התחתונות מן העליונות, ונותנות מקום להשגיה, נפתחות העינים, והוא נראה כמי שנעור משנתו. מסתובבות העינים, ורואות את העין הפקוחה ורוחצות בלובן שלה. וכשמתרחצות, נכנעים בעלי הדין של ישראל, ולכן נאמר "עורה למה תישן ה' הקיצה וגו'".</p>
<p>ארבע גוונין אתחזין באינן עיינין⁶⁷³³ מאינן נהירין ד' בתי דתפלין דנהרין ברהימי מוחא ז' דאקרון עיני [ה'] ואשגחותא נפקי מגוון אוכמא דעינא כמה דאוקימנא ובאדרא דכתיב (זכריה ג ט) על אבן אחת שבעה עינים ואינן גוונין מתלהטין [בסמריהו] (בסמרהא):</p>	<p>ארבעה גוונים נראים באלו העינים. מאלו מאירים ד' הבתים של התפלין המאירים בחריצי המוח. שבעה שנקראים "עיני ה'", וההשגחה יוצאת מהצבע השחור שבעין, כמו שלמדנו באדרא, שנאמר "על אבן אחת שבעה עינים", וצבעים אלו לוחטים מצדם.</p>
<p>מסומקא נפקין אוחרנין מארי דאשגחותא לדינא ואינן אקרון (ד"ה ב' טז ט) עיני יי משוטטות בכל הארץ⁶⁷³⁴ משוטטות ולא משוטטים בגין דכלהו דינא:</p>	<p>מאדום יוצאים אחרים, בעלי ההשגחה על הדין. והם נקראים "עיני ה'" משוטטות בכל הארץ. "משוטטות" ולא משוטטים, מפני שהם כולם דין.</p>
<p>מירוקא נפקין אוחרנין דקיימין לגלאה עובדין בין טב ובין ביש דכתיב (איוב לד כא) כי עיניו על דרכי איש ואלין אקרון (זכריה ד י) עיני יי משוטטים משוטטים ולא משוטטות בגין דאינן לתרין סמרין לטב לביש:</p>	<p>מירוק יוצאים אחרים, העומדים לגלות את המעשים בין טוב ובין רע, שנאמר, "כי עיניו על דרכי איש". ואלו נקראים "עיני ה' המה משוטטים", "משוטטים" ולא משוטטות, משום שהם לשני צדדים לטוב ולרע.</p>

⁶⁷³³ יש בעין ג' גוונין, והם סומק אוכס ירוק וכמ"ש באד"ר (קלו ע"ב וקלז ע"א), ועיקר הראיה הוא מתוך האוכס וכמ"ש במדרש בהעלותך (פס"ו ס"ז ז). והוא הנקרא בת עין, כי סוד הראייה הנה היא יוצאת ממוחא עלאה, חכמתא עלאה, והוא משורש המ"ס, משורש הראשון שבו הנמשך בו מאורא עלאה, אור דנפיק מאויר, והיא בעצמה היא חוורא דלעילא קדמאה, כמ"ש באד"ר (קלו ע"ב), והוא גוון ד' דעינין, שהיא גוון חוור, כמ"ש באדר"ז (רצג ע"ב) ארבע גוונין בעיינין חוור סומק אוכס ירוק ע"ש. ואותו החוור הוא האור הראשון שנגנז, ואי אפשר שיתגלה למטה אלא אחר שנצטמצם בצמצום אחר צמצום, ובהסתר אחר הסתר, ומשם נמשך תמצית הארה ממנו, והוא אור הראייה דהעינים. וכל צמצום הוא בחי' הסתר והעלם ומסך, והם מבחי' הגבורות ודינין, והם הג' גוונין שבעין: סומק ירוק אוכס, שבהם מתלבש אור הראייה דהמוח ומתגלה על ידיהם. והעיקר ע"י האוכס שהוא השחור שבעין, כי בו נעשה האפשרות להתגלה כח הראייה על ידו, משום שהוא הצמצום היותר אחרון והיותר חזק. ונשלם בו להוציא התמצית הארה דכח הראייה שבמוח על ידו, ולהשתמש בו בכל הראייה הראוי להאדם וכו' והנה אותן הג' גוונין שבעיינין הם ענין אחד עם ג' גוונין שבקשת, והגם כי בקשת הוא חוור ובעיינין הוא אוכס והם הפכים זה לזה מקצה לקצה, אך כבר אמרנו שעיקר אור הראייה שהוא מהשחור שבעין הוא ג"כ רק מהחוורא דלעילא קדמאה, אלא שאותו אור החוורא אין לו תפיסה למטה, כי הוא מאור שנגנז כנ"ל ואי אפשר להיות לו גילוי למטה כלל, ורק ע"י השחור שבעין, שהוא גוון אוכס והוא הפכו, נעשה בו האפשרות להוציא על ידו תמצית הארה ממנו. והוא כל אור הראייה שמשתמשים בו בני אדם וכו"ל, והרי הוה כל אור הראייה רק גוון חוור מעיקרו אלא שמתלבש באוכס ועל ידו מתגלה וכו' (דע"ה ח"ב פח ע"ב).

⁶⁷³⁴ הם כולם בעלי דינים (דע"ה ח"ב נב ע"ב, ועיי"ש סג ע"ב).

<p>מחורא נפקין כל אינון רחמי כל אינון טבאן דמשתכחי בעלמא לאוטבא להו לישראל וכדין אסתחיין (נ"א אסתחרן) כל אינון תלת גווי לרחמא עלייהו:</p>	<p>מלבן, יוצאים כל אלו הרחמים, וכל אלו הטובות הנמצאות בעולם להטיב לישראל, שאז מתרחצים (מסבבים) כל אלו שלשת הצבעים, לרחם עליהם.</p>
<p>אלין גוויין מתערבין דא בדא ואתדבקן דא בדא כל חד אוזיף לחבריה מגוויי דיליה בר מחורא דכלהו כלילין ביה כד אצטריך והוא הפי על כלא כל גוויין דלתתא לא יכלין כל בני עלמא לאסתרא לון חורא לאוכמא לסומקא ולירוקא והכא באשגחותא חד כלהו [אתאחדן] (אסתחרן) ואסתחיין בחורא:</p>	<p>אלו הצבעים מתערבים זה בזה, ונדבקים זה בזה. כל אחד מלוה לחברו מהצבע שלו, חוץ מהלבן שהכל כלולים בו. כשצריך, והוא מכסה על הכל, כל הצבעים שלמטה. כל בני העולם אינם יכולים לסבב את הלבן לשחור לאדום ולירוק, וכאן בהשגחה אחת כולם מתאחדים ומתרחצים בלבן.</p>
<p>גבינוי לא משתככין וברו כד בעיין [גוויין דחורא] (גבינין) לאשגחא בגין דגבינין יהבין אתר לאשגחא לכלהו גוויי ואי אינון לא יהבין אתר לא יכלין לאשגחא ולאסתכלא גבינין לא קיימין ולא משתככין שעתא חדא שלימתא אלא פקחין וסתמין סתמין ופתחין⁶⁷³⁵ משום עינא פקחא דקאי עלייהו וע"ד כתיב (יהזקאל א יד) והחיות רצוא ושוב:</p>	<p>עפעפיו אינם נחים, חוץ מכאשר צבעי הלבן רוצים להשגיח, משום שהעפעפים נותנים מקום לכל הצבעים להשגיח. ואם הן אינן נותנים מקום, אינם יכולים להשגיח ולהסתכל. העפעפים אינם עומדים ואינם נחים שעה אחת שלמה, אלא פותחים וסוגרים, סוגרים ופותחים, משום העין המפקחת העומדת עליהן, ועל זה נאמר "והחיות רצוא ושוב".</p>
<p>וזהא אוקימנא וכתיבו (ישעיה לג כ) עיניך תראינה ירושלם נוה שאנן וכתיב (דברים יא יב) תמיד עיני יי' אלהיך בה מרשית השנה וגו' דהא ירושלם בעיא כן דכתיב (ישעיה א כא) צדק ילין בה ובג"כ ירושלם ולא ציון⁶⁷³⁶:</p>	<p>נתבאר נאמר "עיניך תראנה ירושלים נוה שאנן", ונאמר "תמיד עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה וגו'", כי ירושלים צריכה כן, שנאמר "צדק ילין בה", ולכן נאמר ירושלים ולא ציון.</p>
<p>דכתיב (שם כז) ציון במשפט תפדה וגו' דכלא רחמי עיניך עיניך כתיב [עינא] דעתיקא קדישא סתימא דכלא השתא עיני יי' אלהיך בה לטב ולביש כמה דאתחזי (לסומקא ולירוקא והכא באשגחותא חדא כלהו אסתחרן ואסתחיין בחורא גבינוי לא משתכחי כד בעיין גוויין לאשגחא):</p>	<p>(כעניין) שנאמר "ציון במשפט תפדה וגו'" שהכל הוא רחמים. [קרי] "עיניך" וכתוב "עיניך", דהיינו עין של העתיק הקדוש הסתום מכל, אבל עתה, "עיני ה' אלקיך בה" לטוב ולרע, כמו שראוי להיות (לאדם ולירוק. וכאן בהשגחה אחד הכל ומסבבים ומרחיצים בלבן שבגבינים, ולא נמצא כשצריכים צבעים להשגחה).</p>
<p>ובג"כ לא אתקיימו בקיומא תדירו והתם עיניך תראינה ירושלם כלא לטב כלא ברחמי דכתיב (שם נד ז) וברחמים גדולים אקבצך תמיד עיני יי' אלהיך בה מרשית השנה [מרשית] חסר א' כתיב ולא ראשית באלף (בג"כ לא אתקיימו בקיומא תדיר) מאן היא ה"א דלתתא:</p>	<p>לכן אינון מתקיימות, כך בקיום תמיד כי שם עיניך תראנה ירושלים, שהיא כולה לטוב, כולה ברחמים שנאמר "וברחמים גדולים אקבצך". "תמיד עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה", "מרשית" כתוב חסר א', ולא כתוב ראשית בא'. מי הוא. ה"א של מטה.</p>

6735 ופקחין (דפ"ו).

6736 עי' ע"ח שער תיקון הירח פ"ג ובאד"ר קלז ע"א ואתחנן רסב ע"ב (הקדו"ש קו ע"ב).

<p>ולעילא כתיב (איכה ב א) השליך משמים ארץ תפארת ישראל מאי וטעמא השליך משמים ארץ משום דכתיב (ישעיה נ ג) אלביש</p>	<p>ולמעלה נאמר "השליך משמים ארץ תפארת ישראל". למה השליך משמים ארץ. משום שנאמר "אלביש</p>
<p>רצד/א</p>	
<p>שמים קדרות ועיינין בקדרותא בגוונא אוכמא אתחפו מרשית השנה מאן אתר מסתכלין בירושלם אלין עיני יי⁶⁷³⁷:</p>	<p>שמים קדרות", שכן העינים הן בקדרות, שכן נתכסו בגוון שחור. "מרשית השנה" (דרך) איזה מקום מתסכלים. בירושלים, אלה "עיני ה".</p>
<p>חזר ופירש מרשית השנה ודוהוא דינא בלא אלף ודינא אתאחד בסמרהא⁶⁷³⁸ אע"ג דלאו הוא דינא ממש⁶⁷³⁹ ועד אחרית שנה [אחרית שנה] ודאי דינא אשתכח דהא כתיב (ישעיה א כא) צדק ילין בה דהיא אחרית השנה⁶⁷⁴⁰:</p>	<p>חזר ופירש "מרשית השנה" שהוא דין ללא אל"ף, ודין נאחז בצידה אע"ג שהוא אינו דין ממש. "ועד אחרית השנה" אחרית השנה ודאי נמצא דין, שכן נאמר "צדק ילין בה" הרי היא "אחרית השנה".</p>
<p>ת"ח א' בלחודוי אקרי ראשון דכר באלף סתים ונגניז ומהו (מלה⁶⁷⁴¹) דלא אתידע⁶⁷⁴² כד אתחבר האי אלף באתר אחרא אקרי ראשית⁶⁷⁴³:</p>	<p>בוא וראה א' לבדה נקראת ראשון. [והיא] זכר, כי באל"ף סתום וגנוז מה שלא נודע. כשמתחברת א' זו במקום אחר, נקרא "ראשית".</p>
<p>ואי תימא דאתחברא לא אלא אתגליא ביה ונהיר ליה וכדין אקרי ראשית ואפילו בהאי ראשית לא [אשגח בירושלם] (אשתכח ירושלים) דאלמלא והותו (הוה)</p>	<p>ואם תאמר שנתחברה. לא, אלא שנתגלית בו ומאירה בו, ואז נקרא "ראשית". ואפילו על ידי הראשית ההוא אינו משגיח בירושלים, כי אם מתקיימת בזה תמיד, אבל "מרשית" נאמר. ולעולם הבא נאמר "ראשון לציון הנה הנם".</p>

⁶⁷³⁷ כלומר כיון שאומר תמיד עיני ה' אלהיך והיאך אפשר להיות תמיד הלא עכשיו עיינין בקדרותא ומאן אתר מסתכלין אינון שיהא יכול להיות תמיד בשלותה וחורבנה (מ"א).

⁶⁷³⁸ זה הראשית הוא סוד שורש יראת ה' הנקראת ראשית אך [בלא א'] רק סוד יראת ה' ראשית דעת והוא הבינה ובלא א' היא ודאי דינא הגם שהיא ראשית כמ"ש למעלה בארוכה (מ"א).

⁶⁷³⁹ כלומר שבינה הוא שרש הבריאה ובה אין שייך דין שכל אשר בה הוא טוב מאד מ"מ מינה מתאחדין דינא בסטרהא והיינו באחרית שנה סוד (י') המשטרו אשר בארץ והוא סוד בעשות נגד רצון הבורא מתעורר גם בהברואים בראשית הבריאה כח לעשות נגד רצון הבורא בסוד רע היפוך רצון הטוב כי פועל אדם ישלם לו והיא הבחי' הנקרא צדק סוד פועל גי' מקו"ם וארץ ממתקוממה לו פק"ו פליליה וכן פועל צד"ק הוא מלביש בגדי יש"ע והוא סוד האחרית שנה נקודת המרכז מקו"ם שבו אחרית שנה (מ"א).

⁶⁷⁴⁰ אדני' אדון כל הארץ ארו"ן הברית לפי שהמקום צריך להיות פועל צד"ק [זאת ראשית שורש השגחת משה מ"ם ש"ן ה"י ב' פעמים גי' רשי"ת עם א' וכמ"ש וירא ראשית לו דא משה וכן ישראל נקראו ראשית כלל ז"א ז' פעמים אדני' ג' פעמים אק"ק קמ"ג קנ"א קס"א] (מ"א).

⁶⁷⁴¹ נמחק בדרך אמת.

⁶⁷⁴² עכשיו מפרש שעיני שיהיה אם ירצה ה' במהרה בימינו לעתיד לבוא יהיה בסוד הא' כנ"ל והיינו שא' בלחודוי נקרא ראשון שהוא ראש והתחלה לכל סתום ונעלם שהגילוי בתורה הוא באות ב' וא' הוא סוד רצונו ית' הנעלם במחשבתו והוא נקרא ראשון כלומר קודם כמו הראשון אדם תולד והוא שהוא תכלית הבריאה סוף המעשה לעת"ל והבריאה עצמה הוא סוד הדין וצמצום רצונו ית' סוד הבריאה ובו גנוז הא' הנעלם באות א' (מ"א).

⁶⁷⁴³ שהוא רצונו ית' ברשי"ת נעשה ראשית (מ"א).

<p>בהאי אתקיימת תדירא⁶⁷⁴⁴ אבל מרשית כתיב⁶⁷⁴⁵ ולעלמא דאתי כתיב (שם מא כו) ראשון לציון הנה הנם וגו'⁶⁷⁴⁶:</p>	
<p>חוטמא דזעיר אנפין תקונא דפרצופא כל פרצופא ביה אשתמודע⁶⁷⁴⁷ חוטמא דא לא כחוטמא דעתיקא קדישא סתימאה דכל סתימין דחוטמא דעתיקא חיים דחיים (לכללא) ודהאו מתרין נוקבין נפקין רוחין דחייין לכללא⁶⁷⁴⁸:</p>	<p>החוטם דז"א הוא תיקון הפרצוף שכל הפרצוף ניכר בו. חוטם זה אינו כחוטם של העתיק הקדוש הסתום מכל הסתומים, כי החוטם של העתיק הוא חיים דחיים (לכל), כי מב' הנקבים יוצאים רוחות החיים לכל.</p>
<p>בהאי זעיר אנפין כתיב (שמואל ב' כב ט) עלה עשן באפו וגו' בהאי תננא כל גוויני (נ"א תרי גוויני) אחידן ביה בכל גוונא וגוונא אחידן כמה מאריהון דדינא קשיא דאחידן בההוא תננא (ובג"כ) וולא מתבסמין כלהו אלא בתננא דמדבחה דלתתא וע"ד כתיב (בראשית ח כא) וירח יי' את ריח הניחה (את ריח הקרן לא כתיב) מהו הניחה אתבסמותא דמארי דינא נחת רוח:</p>	<p>בז"א הזה נאמר "עלה עשן באפו וגו'". בעשן הזה מאוחדים כל הגוונים (ב' הגוונים), ובכל גוון וגוון אחוזים כמה בעלי דין קשה, המאוחדים בעשן ההוא. (ולכן) וכולם אינם מתמתקים אלא בעשן המזבח של מטה, ועל זה נאמר "וירח ה' את ריח הניחוח". מהו "הניחוח". הוא התמתקות של בעלי הדין. דהיינו נחת רוח.</p>
<p>וירח יי' את ריח הניחה את ריח הקרבן לא כתיב אלא את ריח הניחה דכלהו גבוראן דאחידן בחוטמא וכל דאתאחדן בהו כלהו מתבסמן וכמה גבוראן מתאחדן כחדא דכתיב (תהלים קו ב) מי ימלל גבורות יי' וישמיע כל תהלתו:</p>	<p>"וירח ה' את ריח הניחוח". לא נאמר "את ריח הקרבן", אלא "את ריח הניחוח", משום שכל הגבורות מאוחדות בחוטם. וכל שמתאחדים בו כולם מתמתקים, וכמה גבורות מתאחדות יחד, שנאמר "מי ימלל גבורות ה' ישמיע כל תהלתו".</p>
<p>והאי חוטמא ומחד נוקבא (מתרין נוקבין)</p>	<p>ובחוטם הזה, מנקב אחד יוצא אש</p>

⁶⁷⁴⁴ כלומר לכן נכתב רשית בלא א' להודיע לנו שלא נתחבר עדיין בא' מעולם רק שרצונו המעט שנשתייר הוא מסוד הא' שנהיר ביה מרחוק בסוד הקרי ולא כתיב כי אין בה הא' באמת ועדיין לא נתגלה בחבור גמור והיתה ראוי בימי שלמה אם לא היה חוטא בסוד אלף נשים דחול שהטו את לבבו סוד ל"ב עובדא דבראשית הכבר"ד העליון אך לא היה עדיין רק בסוד ראשית וגם זה בלא הא' שהוא לשון רשות ועניות ובחירה אבל אם רצונו ית' בה כפי מחשבתו וכמר שרצונו אשר במחשבתו נצחית כן היה השגחת ירושלים בנצחיות והיתה מתקיימת תדירא (מ"א).

⁶⁷⁴⁵ כלומר לכן לא נתקיים (מ"א).

⁶⁷⁴⁶ כלומר רצונו ית' הנעלם אשר היה במחשבתו יהיה בציון ולא בנעלם רק הנה קאי על על רצונו ית' יהי' בגלוי שיהי' אפשר לומר הנה אלהינו הנם קאי על תפארת ישראל יהי' ג"כ בציון בסוד ציון ויוס"ף אור חד"ש כמ"ש למעלה וג"כ בגלוי הנם ולירושלים מבשר אתן היינו שבעוה"ר השמים כעת בלבוש קדרות ושק שהם בסוד מלכך נער וכסיל. נער סוד קדרות הילדות והשחרות שחורות כעורב וגם כסיל שלא נתוסף שכל בסוד הסריס דאסתרס כמ"ש אדמ"ו ז"ל ולכן הנבואה לילדים ולשוטים ובבהמ"ק היה בסוד נער ונער"ה שתמיד היה מתחדש כנשר נעורייכי אבל לעת"ל אי"ה יתגלה עתיק דעתיקין א' סוד ראשון לציון ולירושלים יתגלה תמיד כמעין הנובע בסוד מבשר"ר ישראל"ל א' שיהיו בסוד אחדות והיו לאחדים בידך ויתחברו הב' א' בציון וירושלים עץ יהודה ועץ יוסף עץ החיים ועץ הדעת ויהיו הב' אורות בסוד שחוק ואז ימלא שחוק פיננו והבן (מ"א).

⁶⁷⁴⁷ כי חוטמא הוא סוד גילוי ההבל ובי' גילוי כח כעסו בסוד ויחר אפו, ובי' אשתמודע כל פרצופא כי בשלשה דברים אדם ניכר בכעסו כו' ולכן נקרא כעס בשם א' ו"הוא סוד כס"א דין דרגא דאישים שהם סוד אישי ה' וז"ס תבערה כו' (מ"א).

⁶⁷⁴⁸ דהיינו מחד נוקב' חיי ומחד חיי דחיי והיינו שבחוטמא תמיד נשמת רוח חיים וכן כאן בז"א מ"מ החיים הוא מסוד החוטם אך זה הרוח חיים שבז"א הוא מע"ק שהוא חיים רחיים אבל מצד עצמו בו אחיזת האף והכעס (מ"א). עי' לעיל קל רע"ב וקלז ע"ב ובא"ז רפט ע"א (ביאורים ח"ב פ ע"א).

<p>נפק אשא דאכלא כל שאר אשין מחד נוקבא תננא (ומחד נוקבע אשא) והאי והאי אשתכח ובאשא ותננא דמדבחהו (במדבחה אשא ותננא)⁶⁷⁴⁹ ואתגלייא האי עתיקא קדישא וואשתכך (ואשתכח) כלא היינו דא[ת]מר (ישעיה מח ט) ותהלתי אחטם לך:</p>	<p>שאוכלת את כל יתר האישים, ומנקב אחד יוצא עשן. וזה וזה נמצאים באש והעשן של המזבח. ומתגלה ההעתיק הקדישא הזה, ונשקטו כלם. זהו שנאמר, "ותהלתי אחטם לך".</p>
<p>חוטמא דעתיקא קדישא אריך ומתפשט ואקרי ארך אפים והאי חוטמא זעיר וכד תננא שרי נפיק בבהילו ואתעביד דינא ומאן מעכב להאי חוטמא דעתיקא וכלא כמה דאמינא באדרא ואתערזו חברייא:</p>	<p>החוטם של העתיק הקדוש הוא ארוך ומתפשט, ונקרא "ארך אפים". וחוטם זה הוא קצר. וכשהעשן מתחיל לצאת בחפזון, נעשה הדין, ומי מעכב את זה. חוטם דהעתיק. והכל הוא כמו שאמרתי באדרא, והעירו שם החברים.</p>
<p>ובספרא דרבו (בספרא דאגדתא רב) המנונא סבא אוקים הני תרי נוקבי מחד תננא ואשא⁶⁷⁵⁰ ומחד נייחא ורוחא טבא דאית ביה ימינא ושמאלא וכתיבו (דכתיב) (הושע יד ז) וריח לו כלבנון:</p>	<p>ובספרו של רב המנונא סבא מעמיד את אלו ב' הנקבים מאחד עשן ואש. ומאחד נחת ורוח טוב. כי יש בו ימין ושמאל. ונאמר (שנאמר) "וריה לו כלבנון".</p>
<p>ובנוקב(ת)א כתיב (שיר ז ט) וריח אפך כתפוחים ומה בנוקבא הכי כל שכן ביה ושפיר קאמר ומה דאמר(ן) וירח יי את ריח הניחח הניחח בתרי סטרי חד (נייחא) (גופא (ס"א נייחא)) דאתגלייא עתיקא קדישא סתימא דכל סתימין דהאי הוא נייחא ואתבסמותא לכלא וחד אתבסמותא דלתתא בההוא תננא ואשא דמדבחהו ובגין דאיהו מתרין סטרין כתיב ניחח וכלא בזעיר אנפין אתמר:</p>	<p>ובנקבה נאמר "וריה אפך כתפוחים". ואם בנקבה כך, כל שכן בו, ויפה אמר. ומה שאמר, "וריה ה' את ריח הניחוח". הניחוח מב' צדדים האחד הוא נחת המתגלה, העתיק הקדוש הסתום מכל סתומים, שזהו נחת ומיתוק לכל. והאחד, הוא ההתמתקות של מטה, בעשן הזה והאש שעל המזבח. ומשום שהוא מב' הצדדים, נאמר ניחח. והכל נאמר בזעיר אנפין.</p>
<p>תרי אודנין למשמע טב וביש ותרואייהו סלקין לחד דכתיב (מ"ב יט טז) הטה יי אונך ושמע אודנא לגו ובגו דיליהו תלייא ברשימין עקימין בגין (דיתעכב (ס"א דיתעבה)) (דאתעבא (ס"א דאתערב)) קלא לאעלא במוחא ויבחין ביה מוחא ולא בבהילו דכל מלה דהוי בבהילו לא הוה בחכמותא שלימתא:</p>	<p>ב' אזנים לשמוע טוב ורע. ושתייהן עולות לאחת. שנאמר "הטה ה' אונך ושמע". און, לפני ולפנים שלו תלוי ברשימות עקומות, כדי שיתעכב הקול מליכנס במוח, והמוח יבחין בו ולא (יכנס) במהירות, שכל דבר שהוא במהירות, אינו בחכמה שלמה.</p>
<p>מאודנין אלין תליין כל מאריהון דגדפיין דנטלין קלא מעלמא וכלהו הכי אקרון אזני יי דכתיב בהו (קהלת י כ) כי עוף השמים יוליד את הקול וגו':</p>	<p>ממאזנים האלו תלויים כל בעלי הכנפים המקבלים את הקול מן העולם. וכולם נקראים כך, "אזני ה'", שנאמר בהם "כי עוף השמים יוליד את הקול וגו'".</p>
<p>כי עוף השמים יוליד את הקול האי קרא קשיא השתא ומאי קול איכא הכא (מאן קול)</p>	<p>"כי עוף השמים יוליד את הקול" פסוק זה קשה, כי עתה איזה קול יש כאן. שהרי בתחלת הפסוק נאמר "גם</p>

⁶⁷⁴⁹ כן הוא בדרך אמת.

⁶⁷⁵⁰ בו הוא התעוררת הרוח לכל, הן לרוגז והן לרצון (ביאורים ח"א פב ע"ג).

<p>דהא רישא דקרא כתיב (קהלת י כ) גם במדעך מלך אל תקלל במדעך כתיב ובחדרי משכבך וגו' מאי טעמא כי עוף השמים יוליך את הקול והא ליכא והכא קלא אלא ודאי כל מה דחשיב ב"נ וכל מה דיסתכל בלבוי לא עביד מלה עד דאפיק ליה בשפוטתיה והוא לא אתכוון ביה וההיא מלה דאפיק מתבקעא⁶⁷⁵¹ באוירא</p>	<p>במדעך, מלך אל תקלל". כתוב במדעך, "ובחדרי משכבך וגו'". למה. "כי עוף השמים יוליך את הקול", הרי אין כאן קול. אלא ודאי כל מה שחושב האדם, וכל מה שיתבונן בלבוי, אינו עושה בזה דבר, עד שמוציא בשפתיו, והוא לא נתכוון בו. ואותה המלה שהוציא מתבקעת באויר</p>
<p>רצד/ב10000:</p>	
<p>ואזלא וסלקא וטסא בעלמא ואתעביד מניה קלא וההוא קלא נטלין ליה מארי [ד]גדפיין וסלקין ליה למלכא ועייל באודנוי הה"ד (דברים ה כה) וישמע יי את קול דבריכם:</p>	<p>והולכת ועולה ועפה בעולם, ונעשה ממנה קול. ואותו הקול לוקחים אותו בעלי הכנפים ומעלים אותו אל המלך ונכנס באזניו. ז"ש "וישמע ה' את קול דבריכם".</p>
<p>וישמע יי ויחר אפו (במדבר יא א) ובג"כ כל צלותא ובעותא דבעי ב"נ מקמי קב"ה בעי לאפקא מלין בשפוטתיה דאי לא אפיק לון לאו צלותיה צלותא ולא בעותיה בעותא וכיון דמלין נפקין מתבקעין באוירא וסלקין וטסין ואתעבידו (ביה) קלא ונטיל לון מאן דנטיל ואחיד לון לאתר (נ"א לכתרא) קדישא (ס"א לתת' בכתר') ברישא דמלכא⁶⁷⁵²:</p>	<p>"וישמע ה' ויחר אפו". ולכן, כל תפלה ובקשה שמבקש האדם לפני הקב"ה, צריך להוציא המלים בשפתיו, שכן אם אינו מוציא אותן, אין תפלתו תפלה, ואין בקשתו בקשה. וכיון שהמילים יוצאות, מתבקעות באויר, ועולות ועפות ונעשו קול, ולוקח אותן מי שלוקח, ומאחד אותן למקום (לכתר) קדוש בראש המלך.</p>
<p>מתלת חללי דמוחיו נטיף נטיפא לאודנין וההוא אקרי נחל וכריתו כד"א (מלכים א' יז ג) נחל ברית כלומר כרותא דאודנין וקלא עייל בההוא עקימא ואשתאב(ת) בההוא נהרא דההוא נטיפא וכדין אתעכב(ת) תמן</p>	<p>מג' חללי המוח, נוטפת נטיפה לאזנים. והיא נקראת "נחל כרית". כמ"ש "נחל כרית". כלומר כריתת של האזנים. והקול נכנס במקום ההוא העקום ונקלט באותו הנהר של הנטיפה ההיא. ואז מתעכב שם ונבחן, אם הוא טוב או רע. ז"ש, "כי אזן מלין תבחן", מהו הטעם שאזן תבחן מילים.</p>

⁶⁷⁵¹ מתבקעא (דפ"ו).

⁶⁷⁵² כלומר כל מה דחשב בר נש הוא מאויר ושם שליטת העוף השמים כי עוף שמי"ם גי' שומ"ר וכן השמים במילוי גי' שומ"ר והוא סוד אור המקיף שאינו נכנס בכלי ושומר מלמעלה וזהו מחשבה בעצה תכון עצ"ת ה' ב' פעמים פ"ר סנדלפון" שהוא מעצי הלבנון שבו מתלבש רום השמים סוד הקס"ת הסופר במתניו וע' כחות שלו כפי אשר הוכן כאשר מתלבשין פועלין כן בלתי כוונתו כלל וכן כאן אם במדעו מלך יקלל אז עוף השמים שמתלבש בו יוליך את הקול שלו להוציא מפיו בלתי כוונתו כלל וכלל בסוד יגלו שמים עונו ואח"כ כאשר יוציא מפיו אז בעלי כנפים העופות טמאים מקטרגים עליו ויגידו דבר שהוציא ולכן הפה קולמוס הלב כי שם קסת הסופר והיינו כי הטמאים אינם יודעים בסתר אך המלה שיוציא מפומא מתבקע באוירא כו' וכן בתפלה צריך להוציא בשפתיו וכן קריאת שמע צריך להוציא בשפתיו וזה העוף עצמו נוטל התפלה וקושר כלומר מייחדן ועושה כתר ועטרה שמקבלין עלינו עול מלכות שמים ולפי מדתו במדה שאדם מודד מודדין לו ומוריד טוב משמ"ן טו"ב שמן המשחה והוא סוד זאת עם הכלל כלל הטוב בסוד כ"ד פעמים טוב ונכלל בסוד ו' שבתוך האלף כמ"ש בזוהר פ' תצוה וז"ס וזא"ת סוד ב' או"ר וז"ס וית"ד תהיה לך על אזנך והן סוד האצבעות סוד שם הטוב וכאשר יסתום האזנים לבל ישמע דבר רע אז יהיה בשבתו חוש לכסות ולא ישמע דבר כי במדה שאדם מודד כו' ויסתתמו בעלי המקטרגים מלקטרג עליו כי הית"ד סוד האורות יהיו מכסין לבל יגיע דברי המקטרגים ואז והיה מחניך קדו"ש סוד שמ"ע ולכן צריך האדם לכוון רגליו וידיו להיות בסוד ו' פשוטה בכריעה (מ"א).

<p>ואתבחינ בין טב לבייש⁶⁷⁵³ הה"ד (איוב לד ג) כי און מלין תבחן וחיך יטעם לאכול (איוב לד ג) מ"ט יטעם לאכול בגין דאתעכב תמן ולא עייל ובבהילו לגופא וע"ד יטעם] (וגו') ומ"ט און מלין תבחן משום דאתעכב קלא בההוא נהרא דנטיפא בעקימותא (ד)אודנין ולא עייל בבהילו (בגופא) ובג"כ אתבחינ בין טב לבייש:</p>	<p>משום שהקול מתעכב באותו הנהר של הנטיפה, בהעיקום שבאזנים, ואינו נכנס במהירות. ועל כך נבחן אם הוא טוב, אם הוא רע.</p>
<p>וחיך יטעם לאכול (איוב לד ג) מ"ט חיך יטעם לאכול בגין דיתעכב תמן ולא עייל בבהילו בגופא וע"ד יטעם ויתבחינ בין מתיקא למרירו בהאי נוקבא דאודנין תליין נוקבין אוחרנין⁶⁷⁵⁴ נוקבא דעינין נוקבא</p>	<p>"וחיך יטעם לאכול", מהו הטעם שחיך יטעם לאכול. הוא משום שנתעכב שם ואינו נכנס במהירות לגוף, וע"כ יטעום ויבחן בין מתוק למר. בנקב הזה שבאזנים, תלויים נקבים</p>

⁶⁷⁵³ כבר ידעת שהמ"ח ג' פעמים סוד קד"ם ובתוכם החלל והיינו להסיר הדמיון ממלכי קד"ם ונעשה חל"ל סוד חי"ם ד' פעמים טו"ב וג' חללים הרי י"ב פעמים טו"ב סוד צד"ק סוד ז"ה כלומר שבאים בנגלה בכללות וזה השער לרצון הבורא העצמות הנקרא ה' ונתחבר ז"ה בג' מ"ח סוד קד"ם ונעשה צירוף וע"ז בא תמיד אור חדש על ציון ציון אמתי דמיון שבחר בו ה' ויוסיף לו שכל הפועל סוד יוסף הצדיק ויבינו שה' אלהינו בפנימיות שרצונו מתלבש בדבור התורה ובעלי כנפים מכסין בסוד ב' פעמי' הו"ה אלהינו סוד רנ"ו תורה ותפלה בפנימיות וחיצוניות בדבור ה' אחד בחיצוניות סוד ט"ל מלאכות בגוף ובעולם, והבן מאד דברים אלו ויהיו חיים לנפשך ושקוי לעצמותיך שהם המצות גי' תרו' מצות כמנין עצמות ששה פעמים ויהי' כ"ן והוא מחסד הבורא שגילה לנו תורתו ומצותיו שרצונו בהם ובשבילם נבראו כל העולמות מראשית הכסא עד הארץ הדו"ם רגליו סוד רפ"ח ניצוצין חו"ג לעשות החסד ומשפט אשר בראש שבזה יכון כסאו כי רישא דמלכא בחדס ומשפט יכון כסאו וידוע שמט"ט נוגע עד עולם הבריאה ראשית הכסא ואין אנו משיגינן בעוה"ז רק בסוד שמתחדש כנשר נעורכי סוד הנער' בסוד שס"ה שנים ימי חייו ע"י אור השמש שס"ה ימים ותמיד מחדש בטוב בכל יום מעשה בראשית והם בכללות ג' שנקראו ראשית כידוע והוא עבד נאמן המושל בכל אש"ר לו בסוד ונער קטן נה"ג ב"ם השגת האמונה קבלת ע"ל מלכות שמים מאה ברכות ואז בא בסוד ברכות' תוך וב"ר פנימיות וחיצוניות לראש צדיק ח"י עלמין בסוד וז"ה כי רישא בשיל"ת שש פעמים טו"ב כי זהו סוד האמונה אלהי השמים ואלהי הארץ וכשמתפשט בהבלי השמים אשר מגשימים המה משלו לו כי הוא מושל בהם ברצון הבורא בסוד כי שמ"י בקרבו ה' פעמים ע' כחות ועוד יש ה' להכניע דמיון השקר ולהסיר אולתו ע"י העלי בתוך הריפוט' פ"י תורה ועל"י סוד מלכות שמים שגבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם ואנחנו עובדין בזה שגילה לנו שכן הוא רצונו ולא מרצונו ח"ו ולא מרצון שום נברא רק ברצון אלהינו המושל בכל ומלכותו בכל משלה והמשל השקרי הוא סוד בלע"ם בן בעו"ר כמ"ש למעלה ועיקר המשל הוא בכדי שיהא אפשר לשמוע ולכן יש בו נטיפו המוחין אשר המתיקו קדמונינו לילך בעקב"י הצאן וצריך לזה כרי"ת דאודנין להכרית כל רשעי ארץ וז"ס אזנים כרי"ת לי והוא סוד תקון אזנים לתורה וצריך לזה יראה גדולה בסוד י'ם ר'קיע כ"סא ת'כלת בסוד אל תמר בו כי שם כל הטעות זכה נעשה לו סם חיים וכו' וסוד שמ"י בקרבו ג' שמות נעלמים בסוד זה שמי לעלם ותכליתן לשמוע ולגונן בסוד הצורות רמו"ן דמט"ט בכדי שיכול להשיג כל מצוה טעמי' ושרשי' והג' בסוד ואלה"י לצור מחס"י ס"ם ח"י בסוד ב"ן בסוד אליהו וז"ס ונסתרת בנחל כרי"ת והוא על פני הירד"ן נהר דינור הנעשה מזיעתן של חיות וטרחם הוא מחמת מעשה התחתונים ומשם השערות שחורות כעורב ממותרי מוחא ובהתברר נעשו גם הם טובים ומשם בא צרפתה לצרוף כצרוף את הכסף סוד ואת האלף ושבע [המאות] וחמשה ושבעים ומהם עשיית הוויין לעמודים והוא אצל צידו"ן סוד קי"ן לחוף ימים ושם צריך לשקול בשקל הקודש כי אפי' משה אינשי לון ושם דבוקים ב' תמרות וביניהן יוצא עש"ן ושם החש"ך ואפ"ה היפוך האלף רק צדקת ה' עשה בהיותו בעוה"ז במצות לחו"ף ימ"ם ובכל ביתו נאמן הוא להכין בצדק ביתו אין חטא בא לידו וזה האפל הם אלף ומאה דרגין בסוד (מ"א).

⁶⁷⁵⁴ בטנת"א (פרק ו') בענין ז' נקבי הראש אמר שם כי האזניים הם חו"ב והעינים הם נצח הוד, וע' עוד בא"א (פרק ו') ובשער הכוונות (דף צ' ע"ד) וכן משמע ג"כ באד"ז (רצד ע"ב) וכו' האזניים למעלה מכולם, וע' בזה במאמרי רשב"י (דף כד ע"ב ודף כה ע"ד מדפוה"ח תרנ"ח) ומשמע מכ"ז

<p>דפומא נוקבא דחוטמא:</p>	<p>אחרים שהם, נקבי העינים, נקב הפה, נקב החוטם.</p>
<p>מההוא קלא דעייל בנוקבא דאודנין אי אצטריך עייל לנוקבי דעיינין ונבעין דמעין מההוא קלא אי אצטריך עייל לנוקבא ודחוטמא דפרדשקא ומפקי תננא ואשא מההוא קלא הה"ד (במדבר יא א) וישמע יי' ויחר אפו ותבער במ אש יי':</p>	<p>כי מהקול הוא שנכנס בנקב האזנים, אם צריך, נכנס לנקבי העינים, (והעינים) מוציאות דמעות מהקול הוא אם צריך נכנס לנחיריים שבחוטם, ומוציאים עשן ואש מהקול ההוא. ז"ש "וישמע ה' ויחר אפו ותבער במ אש ה".</p>
<p>ואי אצטריך עייל ההוא קלא לנוקבא דפומא ומליל וגזר מלין ונ"א גזריין⁶⁷⁵⁵ מההוא קלא כלא מההוא קלא ודאודנין עייל בכל גופא ואתרניש מניה [כלא כמה במה] וכולא (במה) תלייא בהאי אודנא זכאה מאן דנטיר מלוי:</p>	<p>ואם צריך, נכנס הקול לנקב הפה, ומדבר, וגוזר דיבורים (גזירות) מהקול ההוא. הכל הוא מהקול ההוא של האזניים ונכנס (משם) לכל הגוף, והכל נרעשים על ידו. (כמה תלוי) תלוי באזן הזו. אשרי מי ששומר דבריו.</p>
<p>ע"ד כתיב (תהלים לד יד) נצור לשונך מרע ושפתיך מדבר מרמה האי אודנא קרי ביה שמיעה ובשמיעה אתכלילן אינון מוחי חכמה אתכליל ביה דכתיב (מלכים א' ג ט) ונתת לעבדך לב שומע בינה כמה דאת אמר (שמואל א' ג י) דבר כי שומע עבדך (מלכים ב' יח כו) כי שומעים אנחנו (ובהני תליין כלא):</p>	<p>ע"כ כתוב, נצור לשונך מרע ושפתיך מדבר מרמה. אזן זו קרא בה שמיעה, ובשמיעה נכללים אלו המוחות. חכמה נכללת בה, שנאמר "ונתת לעבדך לב שומע", בינה, כמ"ש "דבר כי שומע עבדך", "כי שומעים אנחנו" [ובאלה תלויים הכל].</p>
<p>דעת כד"א (משלי ד י) שמע בני וקח אמרי (שם ב א) ומצותי תצפון אתך הא כלא ותליין (תלייא) באודנין בהאי אודנא תליין צלותין ובעותין ופקיחא דעיינין הדא הוא דכתיב (מ"ב יט טז) הטה יי' אזנך ושמע פקח עיניך וראה הא כלא ביה תלייא:</p>	<p>דעת, כמ"ש, "שמע בני וקח אמרי", "ומצותי תצפון אתך". הרי שהכל תלוי באזנים. ובאזן זה תלויים התפילות, הבקשות, ופקיחת העינים. ז"ש "הטה ה' אזנך ושמע פקח עיניך וראה", הרי שהכל תלוי בו.</p>
<p>בהאי אודנא תליין רזין עלאין דלא נפקין לבר בג"כ היא עקימא לגו ורזא דרזין סתימין ביה ווי לההוא מגלה רזין ובגין דהאי אודנא וכנישו (בטיש) רזין ועקימותא דלגו נטיל לון לא גלי רזין לאינון ודעקימין בארחהו אלא לאינון דלא עקימין הה"ד (תהלים כה יד) סוד יי' ליראיו ובריתו להודיעם [דנטלי ארחוי ונטילין] (דנטיר ארחוי ונטיר) מלין:</p>	<p>באזן זו תלויים הסודות העליונים שאינם יוצאים לחוץ. ולכן היא עקומה מבפנים, וסוד הסודות סתומים בה. אוי לאותו שמגלה סודות. ומשום שאזן זו אוסף לתוכו את הסודות, והעיקום שמבפנים לוקח אותם, אינו מגלה סודות לאותם שעקומים בדרכם, אלא לאלו שאינם עקומים. שנאמר "סוד ה' ליראיו וגו' ובריתו להודיעם" שלוקחים דרכיו ולוקחים דבריו.</p>

שהאזניים הם למעלה מהעינים (דע"ה ח"א ד ע"ב), האצילות, שהוא מקבל כל תיקונו מא"ק, והוא ע"י אורות האח"פ שהם בא"ק כבחי' הי"ג ת"ד שבא"א, והם נפקין מאודנין כמ"ש בספד"צ (רפ"ב יח ע"א), וכן הוא ג"כ בא"ק בהאורות דהאח"פ שבו כי עיקרן הוא האורות דהאזניים, וכמ"ש באד"ז (כללים ח"ב כב ע"ב), ועי' ביאורים ח"ב פ ע"ב.

⁶⁷⁵⁵ עי' פע"ח (לה ע"ג) [מהחברים]: אמא דאיהי פומא ממלל רברבן (דניאל ז ח ספד"צ לג ע"א), דגזיר גזירין, פי' חותך השפע מלמעלה לצורך הז"א.

<p>ואיננו דעקימין בארחהיהו [נמלין] (נמיל) מלין ועיילין לון בבהילו ולית בהו אתר לאתעכבא וכל נוקבין אחרנין מתפתחין ביה עד דנפקין מלין בנוקבא דפומא ואלין אקרו חייבי דרא שנואי דקב"ה:</p>	<p>ואלו שדרכם הוא עקום, הם לוקחים דברים ומכניסים אותם במהירות, כך שאין בהם מקום להתעכב. וכל הנקבים האחרים, נפתחים בה עד שיוצאים הדברים בנקב הפה. ואלו נקראים רשעי הדור שנואי הקב"ה.</p>
<p>במתניתא דילן תנן כאילו קטיל גוברין וכאלו פלח לע"ז וכלא בחד קרא דכתיב (ויקרא יט טז) לא תלך רכיל בעמך ולא⁶⁷⁵⁶ תעמוד על דם רעוין אני יי מאן דעבר על האי רישא דקרא כאילו עבר על כלא:</p>	<p>בברייתא שלנו למדנו הוא כאלו הרג אנשים, וכאלו עבד עבודה זרה. והכל בפסוק אחד, שנאמר, "לא תלך רכיל בעמך לא תעמוד על דם רעך אני ה'". מי שעבר על ראש הכתוב, כאילו עבר על הכל.</p>
<p>זכאה חולקיהון דצדיקייא דעלייהו כתיב (משלי יא יג) ונאמן רוח מכסה דבר נאמן רוח ודאי דהא רוחא דלהון מאתר עלאה קדישא אשתליף ובג"כ נאמן רוח אקרין וסימן דא אוקימנא (כל) ההוא אדומגלה רזין בידוע דנשמתיה לאו איהו מגופא דמלכא קדישא ובג"כ לית וביהו (ליה) רוא ולא מאתר דרוא הוא:</p>	<p>אשרי חלקם של הצדיקים שעליהם נאמר "ונאמן רוח מכסה דבר". "נאמן רוח" ודאי, כי הרוח שלהם נשלף מהמקום העליון הקדוש, ולכן נקראים "נאמן רוח". והעמדנו סימן זה מי שמגלה סודות, ידוע שנשמתו אינה מגוף המלך הקדוש, ולכן אין בו סוד, ואינו ממקום הסוד.</p>
<p>וכד יפוק⁶⁷⁵⁷ נשמתיה ולא (ל)אתדבקא בגופא דמלכא דהא לא אתריה הוא ווי לההוא בר נש ווי ליה ווי לנשמתיה זכאה חולקיהון דצדיקייא אדומכסין רזין כל שכן רזין עלאין דקודשא בריך הוא (רזין עלאין דמלכא קדישא) עלייהו כתיב (ישעיה ס כא) ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ</p>	<p>וכשנשמתו יוצאת אינה מידבקת בגוף המלך, כי אינו מקומה. אוי לאותו האדם אוי לו אוי לנשמתו, אשרי חלקם של הצדיקים המכסים את הסודות. כל שכן הסודות העליונים של הקב"ה [של המלך הקדוש], עליהם נאמר "ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ".</p>
<p>רצה/א</p>	
<p>אנפוי כתרין תקרובין דבוסמא⁶⁷⁵⁸ (בלהו) סהדותא על מה דאמינא⁶⁷⁵⁹ דהא סהדותא בהו תליא ובכלא תליא סהדותא⁶⁷⁶⁰ אבל הני תקרובי דבוסמא חוורא וסומקא</p>	<p>הפנים הם כשתי מנחות של בשמים. [כולם] עדות על מה שאמרת, שהרי העדות תלויה בהם, והעדות תלוי בכל. אבל אלו מנחות הבשמים, לבן ואדום, הן עדות על אבא ואמא. הם עדות על הירושה שירש ואוחז בהם.</p>

⁶⁷⁵⁶ לא (דפ"ו).

⁶⁷⁵⁷ תיפוק (דפ"ו).

⁶⁷⁵⁸ כמ"ש לחיו כערוגת הבושם ולשון ערוגת הוא מלשון כאיל תערוג נפשי לך תערוג ומחמת שהפנים הוא סוד הפנימיות הוא דוגמת ערוגת וחמודת הבשמים רק הריח הטוב שהוא הפנימיות שבהן ומה שאמר לחיו וכאן אמר אנפוי מפורש באד"ר שכלל הדיקנא נכלל בלחיו ועיקר הדיקנא הוא להדרת פנים ולכן תלוי יופי וחמדת הדיקנא בהפנים וזהו כערוגת הבושם שהוא הפנים ועוד ענין ערוגת כי בפנים הם האתוון תמיד ולכן מתלהטין ר"ע עלמין כ"ז אותיות עשרה פעמים והאותיות נחצבו כמין ערוגה כמ"ש בס"י לכן אמר כערוגת הבושם (מ"א).
⁶⁷⁵⁹ כלומר על כל מה שאמר למעלה על השמיעה וראיה וריח וכל מעשיו הכל נכרין באנפין ונרשמין בסוד עדות שעיקר העדות הוא בפנים כמ"ש בזוהר פ' יתרו (מ"א).
⁶⁷⁶⁰ כלומר הגם שבכולא סהדותא באזן בשערות ובעינים ובמצח ובפה ביותר (מ"א).

<p>סהדותא לאבא ואימא⁶⁷⁶¹ סהדותא לאחסנא דירית ואחיד לון⁶⁷⁶²:</p>	
<p>והנה בברייתא שלנו בארנו כמה פרסאי פרסאות בין לבן לאדום, הם נכללים כאחד בצד הלבן. כאשר מאיר מהאור הלבן דהעתיק, אז מכסה הלבן על האדום, והכל נמצא בהארה, ואז נאמר "יאר ה' פניו אליך".</p>	
<p>והא במתניתא דילן אוקימנא כמה פרסי בין חוורא לסומקא ואתכלילון ביה כחדא בסטרא דחורא כד אתנהיר מן נהירו⁶⁷⁶³ דחוורא דעתיקא חפייא ההוא חוורא על סומקא וכלא⁶⁷⁶⁴ בנהירו אשתכח ווכדין כתיב (במדבר ו כה) יאר יי פניו אליך:</p>	<p>וכשהרשעים מרובים, ודינים תלויים בעולם, נמצא סגירה בכל (בעולם), והאדום מתפשט בפנים, ומכסה כל [על] הלבן ואז הכל נמצא בדין. ואז נאמר, "פני ה' בעושי רע". (בגדי קנאה נאמר בגדי נקם) והכל תלוי בזה, ולכן הוא עדות על הכל.</p>
<p>וכד [תליין] אחייבין סניאין תליין (סלקין) (ס"א תליין) דינין בעלמא (וחייבין סניאין) אשתכחת סגירותא בכלא (ס"א בעלמא) וסומקא אתפשט באנפין וחפייא כל (נ"א על) חוורא ווכדין כלא אשתכח בדינא ווכדין וכתוב (תהלים לד יז) פני יי בעושי רע (בגדי קנאה כתיב (ישעיה נט יז) בגדי נקם) וכלא בהאי תלייא ובגין [דא] סהדותא הוא בכלא:</p>	<p>כמה וכמה בעלי מגינים מכסים על אלו הגוונים ומצפים לאלו הגוונים. וכשהגוונים מאירים, כל העולמות הם בשמחה. בזמן שמאיר הלבן, הכל נראים בגוון הזה, וכשנראה באדום, נראים הכל בגוון ההוא. באלו מנחות הבשמים, מתחיל הזקן להיראות מתחילת האזנים, ויורד ועולה במנחת הבשמים.</p>
<p>כמה וכמה מארי תריסין מחפאן להני גווני מצפאן להני גווני כד נהירין גווני כל עלמין כלהו בחדו בזמנא דנהיר חוורא כלא אתחזו בההוא גוונא וכד אתחזו בסומקא כלא הכי אתחזו [בההוא] (בהנהו) גווני⁶⁷⁶⁵ באלין תקרובין (ס"א תקונין) דב(ב)וסמא שארי דיקנא לאתחזאה מרישא דאודנין ונחית וסליק בתקרובא דבוסמא:</p>	<p>השערות השחורות של הזקן, בתיקון נאה ויפה, כגבור תקיף ונאה. שמן המשחה של הזקן העליון דהעתיק נראה ומאיר בזקן זה של ז"א. היופי של הזקן הזה, נמצא בתשעה תיקונים.</p>
<p>שערין אוכמין דדיקנא בתקונא ויאהו שפיר כגיבר תקיף ושפירו משחא דרבות [ד]דיקנא עלאה דעתיקא בהאי דיקנא דזעיר אנפין ואתחזו ונהירו שפירו דהאי דיקנא בטי תקונין אשתכח:</p>	<p>וכאשר שמן המשחה של י"ג מעיינות הזקן דהעתיק הקדוש מאירות בזקן זה, נמצאים כ"ב תיקונים, ואז כולם מתברכים. וישראל סבא מתברך</p>

⁶⁷⁶¹ יש בו ב' גוונים ביחד בסוד צח ואדום וצ"ח הם ב' פעמים מ"ט כחות בסוד הצחות ואדום הוא סוד הדמיון הבא מחו"ב או"א הם עדות על מקום מחצבו ושרשו אשר מקבל תמיד בסוד חלק כמ"ש למעלה והם העטרין שנתוסף לו תמיד חו"ב הבינה ע"י דמיון הבא מצירי הגוף וכחותיו הבא מאימא והארץ והלב והחכמה הבא מהרוחני השמים ואורה ומתפשט במוח ואלו הב' המה מעידים לו בסוד העידותי בכם את השמים ואת הארץ בפנים בגווני בסוד צח ואדום שחלקו שנתעלה תמיד בחו"ב ומחדש בכל יום ישמח את אביו ותגל יולדתו כמ"ש אביו זה הקב"ה ואמו זה כנסת ישראל תורה שבכתב ושבע"פ (מ"א).

⁶⁷⁶² גם הוא עדות בפנים על הירושה שהיא התורה והמצות הנגלות ממש החכמה עדות להן והם לו שהם מתוקים מדבש (ונופת צופים) וטוב טעם ודעת ועוד מעיד שאחיד לון ומקיים התורה והמצות הרי כלל העדות בפנים וז"ס הכרת פניהם ענתה במ (מ"א).

⁶⁷⁶³ "מן נהירו" נמחק בדפ"ו, ובמקומו איתא "מנהירו".

⁶⁷⁶⁴ וכלהו (דפ"ו).

⁶⁷⁶⁵ גוונא (דפ"ו).

<p>(בראשית מח כ) בך יברך ישראל וכל אתקונין דדיקנא ודאן אוקימנא באדרא אקדישא דכלהו מתיקונין דעתיקא קדישא אתקנו:</p>	<p>בזה, והסימן, בך יברך ישראל, כל התיקונים של הזקן זה בארנו באדרא הקדוש, שכולם נתקנו מהתיקונים דהעתיק הקדוש.</p>
<p>והכא בעינא ולגלאה מה דלא אתגלי תמן בגין למיעל בלא כסופא (הא כל תקונין דדיקנא אוקימנא דכלהו מתקונין דדיקנא עתיקא קדישא אוקימנא באדרא קדישא) שיתא אינון ט' אקרין:</p>	<p>וכאן אני רוצה לגלות מה שלא נגלה שם, כדי ליכנס בלי בושה. [הרי שביארנו את כל התיקונים של הזקן, שכולם מהתיקונים של הזקן דע"ק (ש)ביארנו באדרא הקדוש]. ששה הם, ונקראים תשעה.</p>
<p>(ד)תקונא קדמאה⁶⁷⁶ נפק [ההוא] (בהו) ניצוצא בוצינא דקרדינותא ובטש בתחות שיערא דרישא מתחות קוצין דעל אודנין ונחית מקמי פתחא דאודנין עד רישא דפומא הא תקונא דא [מ]עתיקא קדישא לא אשתכח אלא כד נגיד (מ)מזלא דעתיקא קדישא ותלייא מניה ההוא מבוועא דחכמתא (חסר) כד אימא אתמשכא ואתכלילת [ב]אורא דכיא:</p>	<p>התיקון הראשון הוא שהניצוץ הזה של הנר הקשה יצא והכה תחת לשער ראשו מתחת לקוצין שעל האזנים, וירד לפני פתח האזנים עד לראש הפה. הרי תיקון זה שמע"ק לא נמצא אלא כאשר נמשך מזל של זקן הקדוש תלויים ממנו אותו מעיין החכמה כאשר אמא נמשכת ונכללת באויר הטהור.</p>
<p>ההוא חוורא נקיט אימא (חסר) וניצוצא עאלת ונפקת ואתאחד דא בדא ואתעבידת חד תקונא וכד אצטריך סלקא דא על דא ואתכסיא חד מקמי (חדא) (חבריה) ובג"כ בלא אצטריך חד למעבד נוקמין וחד לרחמא ועל האי תאיב להאי דיקנא דוד מלכא כמה דאוקימנא:</p>	<p>אמא לוקחת אותו לבן, והניצוץ העליון יצא. התאחדו זה בזה, ונעשה התיקון הא'. וכשצריך, עולה זה על זה, ומתכסה אחד מלפני השני. ולכן הכל נצרך האחד לעשות נקמות, והאחד לרחם. ובזה חשק דוד המלך לזקן זו, וכמו שלמדנו.</p>
<p>בהאי דיקנא ט' תקונין אשתכחו שיתא רבוון דתליין בהו ומתפשטין בכל גופא ואלין שיתא דתליין תליין בשערי דתחות תקרובא דבוסמין תלת מהאי סטרא ותלת מהאי סטרא [וביקירותא] (ובקיעתא ס"א</p>	<p>בזקן זה נמצאים ט' תיקונים, שש רבוא התלויים בהם ומתפשטים בכל הגוף, ואלו הששה התלויים, תלויים בשערות שמתחת למנחת הבשמים, שלשה מצד זה ושלשה מצד זה. ובכבוד של הזקן, תלויים ג' אחרים, אחד</p>

⁶⁷⁶ ענין זה נתבאר בסוף הקדמת ביאור אדרת האזינו וע"ש. גם נתבאר בפ' נשא (דף קמו ע"ב ברע"מ) איך דיקנא דז"א נשלמת ל"ג תקונין. עוד דע כי אלו תיקוני דביקנא דז"א נזכרים בפרשת שלח לך והם באופן זה: ארץ א'. אפים ב'. ורב חסד ג'. נושא עון ד'. ופשע ה'. ונקה ו'. נמצא ששיתא אינון. אבל תשעה אקרין עם שלשה אחרים שהם לא ינקה, פוקד כו', על שלשים. הרי שלשה אחרים נמצאו כולם תשעה ואלו הם התשעה ראשונים שבדיקנא דז"א ומאירים מלמעלה אל רחום וחנון שהם מן ה"ג דרישא שהם יה"ו של העליון דא"א בארץ אפים ורב חסד שהם שלשה כנודע נמצאו שלשה עלאין מאירין באלו השלשה גם השלשה אחרים שהם ואמת נוצר חסד לאלפים הם מאירים בשנים תחתונים דז"א שהם נושא עון ופשע ולפי שהשלשה עלאין הם אותיות יה"ו של ההו"ה דבתר כתפוי דא"א ואין שם כל כך הארה גדולה לכן אין בהם כח להאיר זולתי בשנים תחתונים ולא בשלשה כמספרם נשאר עתה ה' אחרונה שבהו"ה עליונה דא"א וה' תתאה שבהו"ה תתאה דבתר כתפוי דא"א ואלו הם מאירין כאן בז"א במדת ונקה. והטעם למה נצטרכו שתי ההו"ה הנז' להאיר כאן הוא מפני להאיר בג' אחרונים שהם פוקד עון אבות כו' כנ"ל. והנה הם דינין וצריכין מיתוק והארה גדולה להמתיקם. והנה עם אלו השלשה הם ששה עשר אלא שאלו נדחי מפני שהם דינים כנז'. והנה ההו"ה העליונה דא"א שמאיר בז"א בשתים מהם אעפ"י שמקבלים הארה מהם אין הארתם שוה לעליונים ולכן למטה בשמותם אין בהם אותיות וא"ו ה"א אבל אותיות י"ה יש כאן למטה וכמו שיש למעלה בתיקון ראשון דא"א מי אל כמוך גם כן פה בז"א יש בו אל גם כן כתיקון ראשון ממש ותיקון השני דא"א שהוא נושא עון הוא התיקון העשירי בז"א (שער מאמרי רשב"י).

<p>וביקורותא)) דדיקנא תליין תלת אחרנין חד לעילא בשפוון ותריין באינזן שערין דתליין עד טבורא:</p>	<p>למעלה שעל השפתים, ושנים, באלו השערות התלויות עד הטבור.</p>
<p>וכל הני שיתא ג' מכאן וג' מכאן אתמשכן ותליין כלהון באינזן שיערי דתליין ומתפשטין בכל גופא ובגין דהני תלתא (ד)אינזן ביקירו דדיקנא יתיר מכלהו כתיב בהו שמא קדישא דכתיב (תהלים קיח ה) מן המצר קראתי יה (שם ו) יי' לי לא אירא:</p>	<p>וכל אלו הששה, ג' מכאן וג' מכאן, כולם נמשכים וכולם תלויים בשערות האלו התלויות, ומתפשטים בכל הגוף. ומשום שאלו השלשה הם בכבוד של הזקן יותר מכולם, כתוב בהם השם הקדוש. שנאמר "מן המצר קראתי יי'ה", "הוי"ה לי לא אירא".</p>
<p>והא דאוקימנא באדרא מן המצר קראתי יה מאתר דשרי דיקנא לאתפשטא דהוא אתר⁶⁷⁶⁷ רחיק מקמי אודנין שפיר הוא ובספרא דאגדתא דבי רב ייבא סבא הכי אמר ואוקים דשירותא דדיקנא מחסד עלאה דכתיב (ד"ה א' כט יא) לך יי' הגדולה וזהגבורה והתפארת וגו' וכלא [הוא] (הו) והכי שארי ותשעה אתמשכן ותליין בדיקנא ומקמי אודנין הכי שארי וקיומא לא מתקיימין אלא באתר אחרא כמה דאוקימנא:</p>	<p>ומה שלמדנו באדרא "מן המצר קראתי יי'ה", ממקום שהזקן מתחיל להתפשט, שהוא מקום (דחוק) רחוק מלפני האזנים, ויפה הוא. שכן בספר האגדה של בית מדרשו של רבי ייבא סבא כך אמר וביאר, שתחילת הזקן הוא מהחסד העליון. שנאמר "לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת וגו'". והכל הוא וכך מתחיל וט' נמשכים ותלויים בזקן, ומלפני האזנים, שכן כך מתחיל הקיום ואינם מתקיימים, אלא במקום אחר, כמו שבארנו.</p>
<p>וכד אצטריך עלמא לרחמי אתגלייא מזלא וקדישא (עתיקא) וכל הני תקונין דבדיקנא יקרא דזעיר אנפין כלהו רחמי משתכחי וכד אצטריך לדינא מתחזייא דינא וכדין עבדין (בגין דעבדין) נוקמין לשנאייהון דישראל לאינזן דעקיין להו</p>	<p>וכשהעולם צריך לרחמים, מתגלה המזל הקדוש. כל אלו הם התיקונים שבזקן המכובד של ז"א. כולם נמצאים ברחמים, וכשצריך לדין, אזי נראה הדין, ואז עושים נקמות בשונאי ישראל, באותם שמצערים אותם.</p>
<p>רצה/ב</p>	
<p>כל יקירו דדיקנא באינזן שיערי דתליין אינהו משום דכלא בהאי תליין כל הני שיערי דדיקנא דזעיר אנפין כלהו קשישין תקיפין משום דכלהו א(ת)כפיין לדינין בשעתא דמזלא קדישא אתגליי וכד בעא לאגחא קרבא ובהאי דיקנא אתחזי כגבר תקיף מארי נצחן קרביא וכדין מריט מאן דמריט ואגליש מאן דאגליש:</p>	<p>כל כבוד הזקן הוא באותם השערות, והם התלויות משום שהכל תלוי בהם. כל אלו השערות של הזקן דז"א, כולן קשות וחזקות, משום שכולן כופות את הדינים בשעה שנגלה המזל הקדוש. וכשרוצה לעשות מלחמה, נראה בזקן זה, כגבור אמיץ בעל נצחון מלחמה. ואז מורט מי שמורט, ומגבח מי שמגבח.</p>
<p>הני תשעה תקונין אמרן משה זמנא תניינא בשעתא דאצטריך לאהדרא לון כלהו רחמי דאע"ג דתליסר תקונין לא אמר(י)נן השתא בכוונא תלייא מלתא דהא [לא] ייעול בהני תקונין לאדכרא [אלא] במזלא אתכוון ואדכר ליה הה"ד (במדבר יד יז) ועתה יגדל נא כח יי':</p>	<p>אלו ט' התיקונים אמרם משה פעם שניה בשעת שהיה צריך להחזיר אותם כולם לרחמים. שכן אע"פ שלא אמר עתה יי'ג תיקונים, הדבר תלוי בכוונה, שהרי לא יכנס להזכיר אלו התיקונים אלא היה מתכוון במזלא. והזכירו, כמו שנאמר, "ועתה יגדל נא כח ה'".</p>

⁶⁷⁶⁷ (ס"א דחיק) (נוסף בדפ"ו).

<p>[מאן כח אדנ"י] דההוא⁶⁷⁶⁸ ודאקרי מזלא קדישא סתימא דכל סתימין דחילא דא ונהירו דא ממזלא תלי וכיון דאמר משה דא ואדכר דא ואתכוון [ביה אמר הני] (בה אמר) תשעה תקונין דתליין בזעיר אנפין בגין דוניהירו כלהו ולא ישתכח דינא וע"ד כלא במזלא תלי:</p>	<p>מיהו "כח ה". זהו אותו הנקרא המזל הקדוש, הסתום מכל הסתום. היראה הזו והאור הזה תלוי מהמזל. וכיון שאמר משה את זה והזכיר את זה, ונתכוון בו, אמר אז את אלו ט' התיקונים התלויים בז"א כדי שיאירו כולם ולא ימצא דין, ועל כן הכל תלוי במזל.</p>
<p>האי [דיקנא] (דינא ס"א דיקנא)) כד שראון (שריין) שערי [לאתערא] ולא תערבא (נ"א לאתארכא) אתחזו [לאתעכבא] כגיבר תקיף [כגיבר] (רגיל) מארי נצח קרבין ובהאי (דהאי) דיקנא נגיד משה דרבות מעתיקא סתימאה כד"א (תהלים קלג ב) כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן:</p>	<p>הזקן הזה, כשהשערות מתחילות להתעורר [נ"א התערב נ"א להאריך], נראה הוא כגבור אמיץ, כגבור בעל נצחון מלחמות. בזקן זה נמשך שמן המשחה מהעתיק הסתום. כמ"ש "כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן".</p>
<p>אלין שערי לא חפייין על שפון ושפון כלהו סומקין כוורדא דכתיב (שיר ה יג) שפתותיו שושנים שפון מרחשן גבורה מרחשן חכמתא באינן שפון תליין טב וביש חי ומותא:</p>	<p>שערות אלו אינן מכסות על השפתים. והשפתים כולן אדומות כשושנה. שנאמר, "שפתותיו שושנים", השפתים דובבות גבורה, ודובבות חכמה. בשפתים אלו תלויים הטוב והרע. החיים והמוח.</p>
<p>מאלין שפון תליין מאריהון דאתערותא דכד מרחשין אלין שפון מתערין כלא [למגור] (ומארי⁶⁷⁶⁹) דינא בכל בתי דינין (דמדוריהון בהון ובג"כ ואקרון) ודאקרון עירין דכתיב (דניאל ד יד) בגזרת עירין פתגמא ובמימר⁶⁷⁷⁰ וגו' מאי עיר בספרא דאגדתא כד"א (שמואל א' כח טז) ויהי ער(י)ך⁶⁷⁷¹ דמתערין דינין לאינן דלא אתרחימו לעילא בג"כ מתערין אלין דאינן מארי [דבבו להון] ודבבו דכלהון (דכלהון) ועכ"ד בתרי גווני דרחמי⁶⁷⁷² [ודינא] וע"ד אקרון עיר וקדיש דינא ורחמי:</p>	<p>משפתים אלו תלויים בעלי ההתעוררות, כי כאשר שפתים אלו דובבות, מתעוררים כולם לגזור (בעלי) דין בכל בתי הדין (שגרים בהם ולכן) הנקראים, "עירין". שנאמר "בגזירת עירין פתגמא ובמאמר וכו'". מהו "עיר". בספר אגדה כמו שנאמר "ויהי ערך". כי הדינים מתעוררים לאלו שאינם אהובים למעלה, לכן מתעוררים אלו שהם בעלי ריב (להם) (שכולם). ועם כל זה, (הם) בב' צבעים, ברחמים ובדין. וע"כ נקראים "עיר וקדיש". [דהיינו] דין ורחמים.</p>
<p>ובאלין שפון אתחזי פומא כד אתפתח רוחא דנפיק מן פומא ביה מתלבשין כמה אלף ורבבן וכד אתפשט מתלבשין ביה נביאן מהימני וכלהו פה יי' אקרון⁶⁷⁷³:</p>	<p>ובשפתים אלו, כשנפתחות, נראה הפה. הרוח היוצאת מן הפה, מתלבשים בו כמה אלפים ורבבות. וכשהוא מתפשט, מתלבשים בו הנביאים הנאמנים, וכולם נקראים "פה ה".</p>
<p>כד מלין נפקין מן פומא ומתרחשין</p>	<p>כשהדיבורים יוצאים מן הפה,</p>

⁶⁷⁶⁸ ההוא (דפ"ו).

⁶⁷⁶⁹ מארי (דפ"ו).

⁶⁷⁷⁰ ובמאמר (דפ"ו).

⁶⁷⁷¹ זה תבין ממה שביארנו בפ' פקודי דף רנז ע"א (שער מאמרי רשב"י).

⁶⁷⁷² ברחמי (דפ"ק).

⁶⁷⁷³ האור הנמשך להם להתקן הוא רק מהפה, לכך ממונים הם רק על שירה, וכמ"ש באד"ר שם וכלהון אקרון פה, וכן הוא באד"ז (רצה ע"ב) (דע"ה ח"ב סא ע"ב).

<p>(בשפון) [מתנהרין] לכלהו תמני סרי אלפין [עלמין] עד דמתקטרין כלהו כחדא [בתמניסר אורחין] (בתריסר אורחין) ושבילין דאשתמודען וכלא מחכאן ולפומא דא בדא⁶⁷⁷⁴ בלישן ממלל רברבן [בקטרא דטיהרא בעוטרא] (בקטרא דטיהרא בעטורא):</p>	<p>ומדובבות בשפתים, המה מאירים לכל ח"י אלף העולמות, עד שנקשרים כולם יחד בח"י דרכים ושבילים הנודעים. והכל מחכים לפה הזה (בזה), בלשון המדברת גדולות בקשר של אור שבכתר.</p>
<p>וע"ד כתיב (שיר ה טז) חכו ממתקים [ממתקים ודאי מאי חכו] (ודאי) כד"א (איוב לד ג) וחיך יטעם לאכול וכלו מחמדים אש ומים אשא ומיאי [מתתקנן] (מעתיקין)⁶⁷⁷⁵ ויאן [בציורוי⁶⁷⁷⁶] (בסטריו) דהא גווני מתחברן כחדא:</p>	<p>ועל זה נאמר "חכו ממתקים", ממתקים ודאי, מהו חיכו. כמ"ש "וחיך יטעם לאכול". "וכלו מחמדים" אש ומים. האש והמים, נתקנים (ומידבקים) ויפים בציורים, כי הגוונים מתחברים יחד.</p>
<p>חכו באתוון רשימן דמתגלפן בעטרוי גלידין [אחה"ע בגרון] א' [למארי עדן] דטריד מלכין (דניאל ב כא) ומהעדא מלכין (דטריד מלכין) ומהקם מלכין:</p>	<p>"חיכו" באותיות הרשומות שהן נחקקות בו בכתריהם אחה"ע נקפאים בגרון א', מגרש מלכים "ומהעדא מלכין ומהקם מלכין [תרגום מסיר מלכים. מקים מלכים]".</p>
<p>ח' דטריד ונחית וסליק ועטיר [כביש באשא] (ברישא ואשא) גליד ברוחא ה' [ינוקא] (ירוקא יניקא) דאימא סטיר לנוקבא אתפשט לנוקבא רבא בתיאובתא דקרתא קדישא דמתקטרי [אתרין] (תדיר) דא בדא כד"א (שיר ד ו) הר המור גבעת הלבונה:</p>	<p>ח' מגרש ויורד, עולה ומכתיר. כובש באש ונקפא ברוח ה'. יונק מאמא, מכה לנקבה המתפשטת לנקבה גדולה. בתאוות העיר הקדושה שהמקומות נקשרים זה בזה. כמ"ש, "הר המור גבעת הלבונה".</p>
<p>ע' טיהרא דטיפסא גליפא [בשיפסא] (בשפוטא) רהיטין דענפין מתאחדן לסטרוי לרוחין גליפין והא ברזי דאתוון דשלמה מלכא אתעטרו אלין אתוון ד' בד' גיכ"ק [בחיך] ובחיך כד"א (איוב לד ג) וחיך יטעם</p>	<p>ע' ציור האורות החקוק בשפתיים, שהענפים הרצים מתאחדים בצידם עם רוחות החקוקים. הנה בסוד האותיות של שלמה המלך נכתרו אלו האותיות ד' בד' גיכ"ך בחיך כמ"ש ו"חיך יטעם לאכול", "היאכל תפל מבלי מלח וכו'". ונאמר, "והיה מעשה הצדקה שלום", "הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים וגו'" שהם מתוקים ודאי.</p>

⁶⁷⁷⁴ מוסגר בדפ"ו.

⁶⁷⁷⁵ (ס"א ומתדבקין) נוסף בדפ"ו.

⁶⁷⁷⁶ בציורוי (דפ"ו).

<p>לאכול (איוב ו) היאכל תפל מבלי מלח⁶⁷⁷⁷ וגו' וכתוב (ישעיה לב יז) והיה מעשה הצדקה שלום (תהלים יט יא) הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים וגו' מתוקים ודאי:</p>	
<p>דוד מלכא אמר (תהלים יט יב) גם עבדך נוהר בהם וגו' אסהדנא עלי דכל יומא אזדהרנא בהו דלא לאטעאה בהו בר יומא חד דעטירנא עטרי מלכא במערתא (דמרנא⁶⁷⁷⁸ וחמינא בוצינא) דאשא</p>	<p>דוד המלך אמר "גם עבדך נזהר בהם וגו'". אני מעיד על עצמי שכל ימי נזהרתי בהם שלא לטעות בהם, חוץ מיום אחד שהכתרתי כתרי המלך במערה של מרון, וראיתי נר של אש</p>

⁶⁷⁷⁷ נתבאר היטב בהקדמת ביאור אדרת האיזינו וגם עתה נבאר ענין זה באופן אחר. הנה נודע כי אבא ואימא הם ברישא דז"א ובחינתם נקרא ראש ואינה נקרא גוף כי גוף הוא בחינת ששה הקצוות לבד וכמו שביארנו לעיל דר"ץ ע"א במ"ש באגדתא דרב יובא סבא כו' וע"ש והנה החיך הוא חכמה בסוד כח מה והגרון היא בינה מעלמא דאתי והלשון המזווג שניהם את החיך ואת הגרון הוא הדעת המזווג לאבא ולאימא והנה כמו שביארתי לך כי יש חמש חסדים ביסוד הזכר וחמש גבורות בנקודת ציון שבה ומתבסמים אלו באלו כן על דרך זה הדעת שבחכמה הוא המושך חמש חסדים שבחכמה שהם אותיות גיכ"ק הבאים מן החיך שהוא החכמה ומתחברים עם חמש גבורות שבבינ' שהם אותיות אחה"ע הבאים מן הגרון שהיא הבינה זמ"ש אשא ומיאי מתתקנן ויאן בסטרוי והם החסדי' וגבו' דגיכ"ק ואחה"ע כנז' זמ"ש אחה"ע בגרון א' דטריד מלכין כו' לפי שהם בחינות הגבורות והדינין אבל גיכ"ק בחי"ך עליהם נאמר הנחמדים כו' ומתוקים מדבש כו' כי הם החסדים וגם עליהם נאמר והיה מעשה הצדקה שלום כנודע סוד הצדקה והשלום. ולהיות כי חיבור שתי בחינות אלו הוא על ידי הלשון המזוג החיך והחכמה לז"א (צ"ל לזה אמר) כולא מחכאן דא דלא בלישן ממלל רברבן כו' כי הלשון הוא בחינת הדעת המזווגם והוא כדמיון היסוד התחתון זמ"ש בס' יצירה ברית הלשון וברית המעור. ודע כי לסיבה הנז' שזווג דאבא ואימא הוא בסוד הפה שהם חיל"ך וגרון ולשון כנז' לכן הזווג דאבא ואימא נקרא תמיד בלשון אכילה כמ"ש אכלו רעים כו' הנדרש בס' הזוהר על זווג אבא ואימא כנז' בפ' ויקרא. עוד ירצה כי הנה נודע כי חמשה מוצאות אלו יוצאות מן הפה העליון וכבר הודעתך כי החמש חסדים יורדין מן הדעת ונכנסין דרך הגרון תוך גופא דז"א בבחינת אור פנימי אבל החמשה גבורות ברדתם מן הדעת כשמגיעות אל מקום הפה ויוצאות משם לחוץ בבחינת אור מקיף ושבעה תחתונות שבו. ואלו הם שבעה הבלים הנזכרים בס' קהלת וכנגדם עומדים השבעה חסדים בפנים בבחינת אור פנימי כנז' ובלי ספק כי החסדי' הם גדולים ומעולים מן הגבורות אלא שלהיות החסדים בתוך ז"א. אבל הגבורות מקיפות בחוץ בגילוי ולכן אורן גדול' ובבחי' זו מעלתן גדולה על החסדים. והנה ביסוד של ז"א שם הוא כח הארת הגבורו' שנתפשטו בפנים מתקבצו' שם בבחינת אור פנימי. ואמנם הבל יוצא דרך פי היסוד דרך העטרה לחוץ וחוזר ועולה להקיף את היסוד מבחוץ וזה ההבל הוא מן החסדים. והפנימי הוא בחינת גבורו' ונמצא כי החמשה גבורו' הם מקיפין מבחוץ את חג"ת נצ"ח והר"ד והבל החסדים מקיפות את היסוד. ונחזור עתה לבאר ענין החמשה מוצאות הפה שהם החמשה גבורות כנז'. והנה גם שהמדקדקים סידרום כסדר האלפא ביתא אחה"ע בומ"ף כו'. הסדר שלהם האמתי הוא כסדר מוצאם כי הנה ההברה והקול נעשים במקום הגרון ומשם יוצאות כולן לחוץ ונחלקות לחמשה מוצאות. הראשון הוא אותיות הגרון הקודמות לכולם כי שם מקור המוצא והם אחה"ע. אח"כ מתפשט הקול יותר לחוץ ויוצא עד החיך ושם נעשים אותיות גיכ"ק. אח"כ יוצא הקול עד הלשון ונעשים אותיות דטלנ"ת. אח"כ יוצא לחוץ עד השיניים ונעשים זססר"ץ. אח"כ יוצא הקול יותר לחוץ עד השפתים ונעשים אותיות בומ"ף. נמצא סדרן אחה"ע גיכ"ק דטלנ"ת זססר"ץ בומ"ף. וזה סדר שמות הגבורות כנז'. כי חמשה מוצאות אלו הם בחינת החמשה גבורות הנק' מנצפ"ך שיוצאות דרך הפה לחוץ ומהם נעשים הכ"ב אותיות כנז'. וכבר נודע כי אלו החמשה גבורות נקראים חסד גבורה ת"ת נצח הוד. ואמנם סדר מוצאן הם ממטה למעלה לפי כי ברדתם אל הגרון עומדות כסדרן זו למעלה מזו כסדר חגתנ"ה. ואם כן היותר סמוכה אל הגרון היא גבו' הוד התחתונה מכולן וממנה נעשו שם בראשו' אותיות אחה"ע בגרון. וכמו שידעת כי אימא עד הוד התפשטת לפי שהוד היא נקבה. והנה אחה"ע היא בחינת אימא. אח"כ יצאת גבורת הנצח דכורא עד החי"ך שהוא אבא ושם נעשו אותיות גיכ"ק כנודע כי הזכר בנצח והנקבה בהוד. אח"כ גבורת ת"ת והיא בלשון ושם אותיות דטלנ"ת. אח"כ גבורת הגבורה והיא בשיניים כנודע כי השיניים בחינת הגבורה בסוד שי"ן שורקת וכמ"ש בס' הזוהר פרש' שמות ממעונות אריות דא אינון שיניים. ואר"ה בגמטריא גבורה ושם אותיות זססר"ץ. אח"כ יצאת גבורת החסד עד השפתים בסוד מ"ם דוממת שהיא חסד ונעשו אותיות בומ"ף. והואיל ואתא לידן נבאר ענין אלו החמשה גבורות הנקראים מנצפ"ך כי מצינו כמה מקומות שבהם נרשמין פעולתן. כי הנה מצאנו היותם בסוד חמשה מוצאות הפה כנז' כאן באדרת האיזינו (שער מאמרי רשב"י).
⁶⁷⁷⁸ דמרוניא (דפ"ו).

<p>מ[נת]להטא אפותיא ודמירוניא (ג"א דמערטא) (דטרונא) ואודעזענא:</p>	<p>לוהט ברוחב של מירון (המערה), ונזדעזעתי.</p>
<p>מההוא יומא אזדהרנא בדעתאי בהו ולא שביקנא לון כל יומאי זכאה חולקיה מאן דאז[ד]הר [במתיקא] (דעתיקא (ס"א במתיקא)) דמלכא [וטעים] (דטעים) בהו כד[ק]חזי על דא כתיב (שם לד ט) טעמו וראו כי טוב יי' וגו' וכתיב (משלי ט ה) לכו לחמו בלחמי וגו':</p>	<p>מהיום ההוא נזהרתי בדעתי בהם. ולא עזבתי אותם כל ימי. אשרי חלקו של מי שנזהר במיתוק של המלך, וטועם אותם כראוי. על זה נאמר "טעמו וראו כי טוב ה' וכו'", ונאמר "לכו לחמו בלחמי וגו'".</p>
<p>אתפשט דכורא בדעת ואתמליין אכסדרין ואדרין מרישא דגולגלתא שרי ואתפשט בכל גופא מחדוי [ודרועוי] (מדרועוי) ובכלא מאחורוי אתדבק ניצוצא דובוצינא דקרדינותא ולהטא ואפיק רצו/א</p>	<p>הזכר נתפשט בדעת, ונתמלאו אכסדראות וחדרים, מתחיל מתחילת הגולגולת ומתפשט בכל הגוף בחזה שלו ובזרועותיו ובכולו. מאחוריו נדבק ניצוץ של הנר הקשה ולוהט, והוציא</p>
<p>גולגלתא חדא סתימא מכל סטרוי⁶⁷⁷⁹ ונהירו (ס"א ונחיתאון) דתרי מוחי גליפן [בה]⁶⁷⁸⁰ (הכי) ואתדבקת בסטרוי דדכורא בגין כך אנתקרי (שיר ה ב) יונתי תמתי אל תקרי תמתי אלא תאומתי ודאי⁶⁷⁸¹:</p>	<p>גולגולת אחד סתומה מכל צדדיו, והארט (וירידת) ב' מוחין חקוקים בו, ונדבק בצד הזכר. לכן נקראת "יונתי תמתי". אל תקרי "תמתי" אלא "תאומתי" ודאי.</p>
<p>שערוי דנוקבא כלילין [בי גוונא] אביה גוונין (ביני גרוני) (ס"א גווני ובגו גווני) כדכתיב (שם ז ו) ודלת ראשך כארגמן אתקטר גבורה בחמש גבוראן ואתפשטת נוקבא בסטרהא ואתדבקת⁶⁷⁸² בסטרוי דדכורא עד דאתפרשא מסטרוי ואתיאת לאתחברא</p>	<p>השערות של הנקבה, כלולים בהם הגוונים (גוונים תוך גוונים). כמ"ש, ודלת ראשך כארגמן. הגבורה, נקשרה בחמש גבורות. ומצידה נתפשטה הנקבה ונדבקה בצד הזכר, עד שנפרדה מצידו ובאה להתחבר עמו פנים בפנים. וכשמתחברים, נראים כגוף אחד ממש.</p>

⁶⁷⁷⁹ הוא סוד הי' מתחלה להטא בסוד הדיני' כאשר בוערת סוד הי' מכות וכן אברהם בסוד י' נסיונות ויצא גלגלתא בסוד ג"ל גל"ת כנ"ל גילוי שיש בורא בעולם וחפץ ומשיגח בעולם אך מ"מ סתימא מכל סטרוי כי לא נתגלה עדיין מהו רצונו ית' האמתי וממה להתיירא וזה גלגלתא סתימא וז"ס שנתגלה בסוד עקידה ויקרא למקום ההוא ה' יראה כו' והוא נסיון העשירי (מ"א).

⁶⁷⁸⁰ נתבאר היטב בהקדמת ביאור האזינו ובפרט בענין תפלה של יד גם נתבאר בברכת אבות של תפלת שמנה עשרה דשחרית (שער מאמרי רשב"י). הם חו"ב אלפים שנה אברהם ויצחק עוקד ועקד (מ"א).

⁶⁷⁸¹ כי דינין דדכורא סוד אחוריו הם רק בהתחלתן הם מראים לדין אבל באמת הם רחמים אך הגבורות הם לאכפייא דינין והם תכלית גמול ידי אדם לכן שם בחיצוניות סביבם רשעים יתהלכון פועל ידי אדם ונאחזים מן השערים סוד השערות משם אחיזת הקליפות ודנוקבא נייחין ברישא אבל קשין בסופא וכאשר נדבקין אחורים זה בזה אין אחיזה לחיצונים כלל רק כאשר השלים עונם ארובות השמים נפתחו ומעינות תהום רבה ובא מבול וכן בסדום וה' המטיר כו' ויהפוך ויעל קיטור הארץ הגם שהי' להם שמות היה בסוד לבושי אדה"ר וכן חנוך נטל זיהרא דאדה"ר והיה בסוד עולם התהו וכן בערך זה קודם בריאת האדם וחווה שהכל בחי' א' בסוד אדה"ר ד"ו פרצופים נבראו וכן לא היה מקום לכבודו בארץ ועתה אחר ביאת אברהם שנתגלה בעולם שיש בורא בארץ אך לא נתגלה רק בכלליות ע"י הטבע וגם לישראל לא נתגלה רק בסוד כלליות ואז נתגלה עמו באחוריו בסוד יונתי בחגוי הסלע בסתר המדרגה ואף גם בנתינת התורה עדיין היתה היא דבוקה בסט' דדכורא וא"י ובית הבחירה לא היתה עדיין לישראל ובחי' המקדש היה ושכנתי בתוכם לפי ערך השגתם בתוך כל א' וא' וזהו בסוד יונתי תמתי ואמרו תאומתי, הגם שתמיד הדבר כן אך אז לא היה רק בדרך זה ולא נזדווג במקום כי לא נמצא מקום למנוחתו רק במחנה ישראל היתה הולכת והיתה מתגדלת עמו באהל ובמשכן (מ"א).

⁶⁷⁸² ואתדקבת (דפ"ו).

<p>עמה⁶⁷⁸³ אפינ באפינ וכד מתחברן מתחזיין חד גופא ממש:</p>	
<p>מהכא אוליפנא דכר בלחודוי אתחזי פלג גופא⁶⁷⁸⁴ וכלהו רחמי (דאתפליג) וכך נוקבא וכד מתחברן כחדא אתחזי כלא (ב) חד גופא ממש והכי הוא אוף הכא כד דכר אתחבר בנוקבא כלא הוא חד גופא ועלמין כלהו בחדו דהא כלהו מגופא שלים מתברכן והיינו רזא (שמות כ יא) על כן ברך יי את יום השבת ויקדשהו:</p>	<p>מכאן למדנו הזכר כשהוא לעצמו, נראה כחצי גוף, וכולו רחמים, וכן הנקבה. וכשמתחברים יחד, נראה הכל גוף אחד ממש. וכך הוא אף כאן, כשהזכר מתחבר בנקבה, הכל הוא גוף אחד, ואז העולמות כולם הם בשמחה, כי כולם מגוף שלם מתברכים. והיינו סוד "על כן ברך ה' את יום השבת ויקדשהו".</p>
<p>דהא אשתכח כלא בחד גופא שלים דהא מטרוניתא אתדבקת במלכא ואשתכח גופא חד ועל כן ברכאן משתכחין בהאי יומא ומהכא מאן דלא אשתכח דכר ונוקבא אקרי פלג גופא ולית ברכתא שריא במלה פגימא [וחסירה⁶⁷⁸⁵] אלא באתר שלים במלה שלים ולא בפלגות מלה ופלגות מלה לא אתקיים לעלמין ולא אתברכן לעלמין נוי דנוקבא כלא מנוי דדכורא הוא⁶⁷⁸⁶:</p>	<p>כי אז נמצא הכל בגוף אחד שלם, כי המלכה נדבקה במלך ונמצא שהם גוף אחד. וע"כ נמצאות ברכות ביום הזה. ומכאן, שמי שאינו נמצא ב(בחינת) זכר ונקבה, נקרא חצי גוף, ואין ברכה שורה בדבר פגום וחסר, אלא במקום שלם, בדבר שלם ולא בחצי דבר, וחצי דבר אינו מתקיים לעולם, ואינו מתברך לעולם. היופי של הנקבה כולה הוא מהיופי של הזכר.</p>
<p>והא אוקימנא מלי ואשתמודען ביני חברייא מהאי נוקבא מתאחדן כל אינון דלתתא⁶⁷⁸⁷ מנה ינקין ובה [תבין]⁶⁷⁸⁸ מתברכין⁶⁷⁸⁹ והיא אתקריאת אם לכלהו⁶⁷⁹⁰ כמה דאחרא אם לגופא וכל גופא מנה (ס"א לגנתא וכל גנתא מנה) ינקא כך האי ואם לכלהו אחרנין דלתתא:</p>	<p>ביארנו את הדברים והם נודעים בין החברים. מהנקבה זו, מתאחדים כל אלו של מטה, ממנה יונקים, ואליה הם חוזרים. והיא נקראת אָם לכולם. כמו שהאחרת היא אם לגוף, וכל הגוף יונק ממנה [לגינה וכל גינה ממנה], היא אָם לכל האחרים של מטה.</p>

⁶⁷⁸³ עמיה (דפ"ו).

⁶⁷⁸⁴ עי' לעיל ז ע"ב, וזר"ח מג ע"ב.

⁶⁷⁸⁵ וחסירה (דפ"ו).

⁶⁷⁸⁶ מתנהגים העולמות בי"ע על ידי המלכות ע"פ קבלתם מז"א (ע' פ' בשלח נא ע"א) יתרו ס"ח
ב' אחרי ע"ד סע"א אד"ז רצ"ו א' וע' פ' בראשית כ"ב א' כ"ט ב' (כללים ח"ב קל ע"א).

⁶⁷⁸⁷ קבלת הבריאה הוא מהבינה, הנה הוא ג"כ רק ע"י כלילותה וגילוייה בהנוק', ע' זוה"ק (בשלח
נא ע"א, יתרו סח ע"ב, אחרי עד סע"א, אד"ז רצו ע"א) (דע"ה ח"ב קכ ע"א).

⁶⁷⁸⁸ נ"א אתברין (לש"ו).

⁶⁷⁸⁹ נמחק בדפ"ק.

⁶⁷⁹⁰ והנה הנהגת העולמות בי"ע הוא לעולם רק ע"י המלכות וכפי קבלתה מז"א, ע"י שהיא תמיד
מיוחד עמו (ע' פ' בשלח נא ע"א, ופ' אחרי מות עד סע"א, ובפרט באד"ז רצו ע"א ע"ש וכן בכ"מ)
(דע"ה ח"ב נד ע"ד), נקרא בשם מלכות על שם ההמלכה ועצה על ההנהגה, כי בה, ר"ל בהמלכות
דאצילות, הוא ההנהגה דכל העולמות בי"ע (כללים ח"א יט ע"ג), המאציל א"ס ית"ש מתייחד בז"א
ומלכות והוא חד עמהם יחיד ומיוחד, וע"י יחודו בז"א נתגלה בשם הו"ה ב"ה, וביחודו בהמלכות
נתגלה בה בשאר כל השמות כולם המסתעפים מהשם הו"ה. ונעשית המלכות עי"ז, ר"ל ע"י יחודו
בה וגילוייו בה לאלה"י כל הארץ המנהגת את כל העולמות כולם (וכמ"ש בזוה"ק פ' תצוה קפו ע"א
ע"ב, ופ' בשלח נא ע"א, יתרו סח ע"ב, פ' אחרי דף עד סע"א ובאד"ז רצו ע"א ועוד בכ"מ), והם כל
השמות כולם שהם הכחות דכל ההנהגה וכמ"ש לפי מעשי אני נקרא (כללים ח"א לא ע"ב), בעולמות
בי"ע הוה עיקר השליטה מהמלכות שהיא הב"ן, כי היא אדון כל הארץ (יהושע ג יא) ואלה"י כל הארץ
(ישעיה נד ה) יקרא (וכמ"ש בפ' משפטים קו ע"א תרומה קעא ע"ב תצוה קפו ע"א ע"ב וע' פ' בשלח
נא ע"א ויקרא כ ע"א אחרי מות עד סע"א ובאד"ז רצו ע"א ופ' בראשית כט ע"ב). ובעולם האצילות
שניהם שולטים והמ"ה הוא העיקר שם והב"ן טפלה לו (ביאורים ח"ב כז ע"ג).

<p>כתיב (משלי ז ד) אמור לחכמה אחותי את אית חכמה ואית חכמה והאי נוקבא [אתקרי] חכמה (אתקרי) זעירא⁶⁷⁹¹ לגבי אחרא⁶⁷⁹² וע"ד ובתיבא (אתקרי) (שיר ח ח) אחות לנו קטנה ושדים אין לה וגו' דהא דא בגלותא אתמשך אחות לנו קטנה ודאי קטנה אתחזי אבל רברבא היא וסגיאה היא דהא היא שלימו דנטיל [מכלא] (מלכא) כמה דכתיב (שם י) אני חומה ושדי כמגדלות:</p>	<p>נאמר "אמור לחכמה אחותי את". יש חכמה, ויש חכמה. ונקבה זו, נקראת חכמה קטנה כלפי האחרת, וע"ז נאמר "אחות לנו קטנה ושדים אין לה וגו'". כי זו נמשכה בגלות. "אחות לנו קטנה", ודאי שהיא נראית כקטנה, אבל גדולה היא ורבה היא, כי היא השלמות המקבלת מכולם כמו שנאמר "אני חומה ושדי כמגדלות".</p>
<p>ושדי דהא מליין אינון לינקא לכלא כמגדלות דאינון נהרין רברבין דנפקי מאימא עלאה ותו אתפשט דכורא בימינא ושמאלא בירותא דאחסנא וכד גווי אתחברו אקרי תפארת ואתקן כל גופא ואתעבידו אילנא רברבא ותקיף שפיר ויאה:</p>	<p>"ושדי" היינו שהם מלאים להניק את כולם. "כמגדלות" שהם נהרות גדולים היוצאים מהאמא העליונה. עוד נתפשט הזכר בימין ושמאל, בירושה של הנחלה. וכשהגוונים מתחברים נקרא תפארת. ונתקן כל הגוף ונעשה אילן גדול וחזק ויפה ונאה.</p>
<p>(דניאל ד ט) תחותיה תטלל חיות ברא ובענפויה ידורון עופי שמיא ומזון לכלא ביה דרועוי ימינא ושמאלא בימינא היים וחסד בשמאלא מיתה וגבורה מעוי אתתקן בדעת ואתמליין כל אכסדרין ואדרין כמה דאמינא דכתיב (משלי כד ד) ובדעת חדרים ימלאו:</p>	<p>תחותיה תטלל חיות ברא ובענפויה ידורון עופי שמיא [תחתיו יטיילו חיות השדה, ובין ענפיו ידורו עופות השמים], מזון לכל בו. זרועותיו הן ימין ושמאל. בימין חיים וחסד, בשמאל מיתה וגבורה. מעיים נתקנים בדעת, וממלא את כל האכסדראות וכל החדרים. כמו שאמרתי שנאמר, "ובדעת חדרים ימלאו".</p>
<p>תו אתפשט גופא בתרין שוקין ומתאחדן בינייהו תרין כוליין וותרין ביעי דדכורא דכל משחא ורבות וחילא (דדכורא) דכל גופא בהו אתכנש דכל חיילין דנפיק מנהון נפקין ושריין כלא בפום אמה ובג"כ אקרין צבאות (ס"א) דכל גופא בהו אתכנש ושריין כלא בפום אמה ובג"כ אקרין צבאות דכל חיילין דנפיק מנהון נפקין ואינון נצח והוד:</p>	<p>עוד נתפשט הגוף בשני שוקיים, ומתאחדים ביניהם שתי כליות ושתי ביצים של הזכר, שכל השמן והגדלות והכח (של הזכר) של כל הגוף מתקבץ בהם, שכן כל הצבאות היוצאים יוצאים מהם. וכולם שרויים בפי היסוד. ולכן, נקראים "צבאות" (שכל גוף נכנס בו ושורה הכל בפה האמה ולכן נקראו "צבאות" שכל הצבאות שיוצאים יוצאים מהם), והם נצח והוד.</p>
<p>(ו)תפארת יהו"ה נצח והוד צבאות ובג"כ יהו"ה צבאות אמה דדכורא סיומא (נ"א</p>	<p>תפארת הו"ה. נצח והוד צבאות, ולכן הו"ה צבאות. היסוד של הזכר הוא סיום [כסות] של כל הגוף, ונקרא</p>

⁶⁷⁹¹ עי' דע"ה ח"ב טל ע"ב, ושם קא ע"ג, הם מכונים שניהם (ר"ל החכמה והארץ) בתואר אחד, כי על החכמה נאמר (איוב כח יב) והחכמה מאין תמצא, ששרשה הוא נעלם (ע' אדר"ז רצ ע"א) וכנודע. וכן בהארץ, הנה נאמר (איוב כו ז) תולה ארץ על בלימה, שהוא בלי מהות מושג, כי יסודה הוא נעלם והוא בהחכמה מ"ס. וכן כל התהוות דעולם התחתון שהוא מהמלכות דאצילות, הנה היא נקרא ג"כ חכמה, שהוא חכמה תתאה, חכמה זעירא, כמ"ש בזה"ק (בראשית לא רע"ב ובאדר"ז רצו ע"א). והווה הארץ אחד עם החכמה, כי גילויה הוא מחכמה תתאה ויסודה הנעלם הוא בחכמתא סתימאה, ושם היא שבה ללכת בגמר צירופה וליבונה (כללים ח"א א ע"ב), יסוד ושורש המלכות הוא מחכמה אבא, דלכך נקראת חכמה זעירא (זהר ח"ג סא ע"א), אחות לנו קטנה (שיה"ש ח ח), אמור לחכמה אחותי את (משלי ז ד), וכמ"ש באד"ז (רצו ע"א) משום דהיא אתנטלת מחכמה אבא, והוא ה' דאדנ"י שהיא מהי' דהו"ה (ביאורים ח"ב יב ע"ג).
⁶⁷⁹² לעיל סא ע"א רכג ע"א ופקודי רלה ע"ב (לש"ו).

<p>כסותא) דכל גופא ואקרי יסוד ודא הוא דרגא דמבסס לנוקבא וכל תיאובתא דכורא לגבי נוקבא בהאי יסוד עייל לנוקבא לאתר דאקרי ציון (וירושלים) דהתם הוא אתר כסותא דנוקבא כבית רחם לאתתא ובג"כ י"י צבאות (ו)אקרי יסוד:</p>	<p>יסוד. וזהו המדרגה הממתקת את הנקבה וכל תאות הזכר לנקבה ביסוד הזה הנכנס לנוק', להמקום שנקרא ציון, כי שם הוא מקום הכסות של הנקבה כבית רחם לאשה. ולכן נקרא היסוד הו"ה צבאות.</p>
<p>כתיב (תהלים קלב יג) כי בחר יי' בציון אוה למושב לו כד אתפרשת מטרוניתא ואתחברת במלכא אנפין באנפין במעלי שבתא אתעביד כלא חד גופא וכדין יתיב קודשא בריך הוא בכורסייה ואקרי כלא שמא שלים שמא קדישא בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמין כל אלין מלין סליקנא עד יומא [דא] דאתעמרא (א) בהו לעלמא דאטי והשתא אתגליין הכא זכאה חולקי:</p>	<p>נאמר "כי בחר ה' בציון אוה למושב לו", אחר שהמלכה נפרדה ונתחברה למלך פנים בפנים בליל שבת, נעשה הכל לגוף אחד, ואז יושב הקב"ה בכסאו. והכל נקרא שם שלם, שם קדוש. ברוך שמו לעולם ולעולמי עולמים. כל אלו הדברים העליתי עד היום הזה, בכדי שיתעטר בהם לעולם הבא. ועתה הם נתגלו כאן. אשרי חלקי.</p>
<p>האי מטרוניתא כד אתחברת עם מלכא כל עלמין מתברכן ואשתכחו בחדוותא דכלא</p>	<p>מלכה זו, כשמתחברת עם המלך, כל העולמות מתברכים, ונמצאים בשמחה של הכל,</p>
<p>רצו/ב11837:</p>	
<p>כמה דדכורא כליל בתלתא⁶⁷⁹³ ושירותא בתלתא⁶⁷⁹⁴ כך כלא הכי⁶⁷⁹⁵ וסיומא דכל גופא הכי⁶⁷⁹⁶ ומטרוניתא לא מתברכא אלא בכללא דתלתא אלין דאינון נצח הוד</p>	<p>כמו שהזכר כלול מג' והתחלה היא מג'. כמו כן הכל כך הוא, וסיום כל הגוף כך הוא, והמלכה אינה מתברכת אלא בכלל ג' אלו, שהם נצח הוד יסוד, ומתבשמת ומתברכת במקום שנקרא קדש הקדשים של מטה. שנאמר, כי שם צוה ה' את הברכה.</p>

⁶⁷⁹³ סוד ז"א דאצילות רצונו ית' המתפשט בחד"רו סוד חד"ר ג' עניני השגחה כידוע ג' עניני אור שמכולן נגלה רצונו ית' בסוד תר"ך (מ"א).

⁶⁷⁹⁴ הם סוד חב"ד רצונו ית' המתגלה בהעלם ע"י חכמה ובינה והוא ראשית הגילוי (מ"א).
⁶⁷⁹⁵ כלומר כל העולמות כולם הם מתנהגים בחו"ב ודעת בהתלבשות בהנהגה בחד"ר אך שם לא נתחלקו רגליהן בסוד ורגליהן רגל ישרה מחמת שאינם צריכים מיזוג לכן הם בסוד ו' עילאה כי הם סוד עומדים שרפים עומדים והם סוד עצי שטים עומדים ונתתי לך מהלכים בין העומדים כו' לכן לא נחשב להן נה"י (מ"א).

⁶⁷⁹⁶ סוד הברית צדיק ח"י עלמין הוא ג"כ באמת למעלה מנ"ה כידוע והוא משכיל לאיתן האזרחי כי הוא מוריד החו"ב והדעת כאשר הצדיק בקיום הברית ומתחזק בתוקף קיום המצות לכן נכלל גם בו הנצח וההוד והוא כליל לון באחדות גמור לכן אמר שסיומא דכל גופא הכי כלומר ג"כ רק בתלתא (מ"א).

<p>יסוד⁶⁷⁹⁷ ומתבסמא ומתברכא באתר דאקרי קדש הקדשים דלתתא דכתיב (תהלים קלג ג) כי שם צוה יי את הברכה:</p>	
<p>דהא תרין דרגין אינון לעילא ותתא ובג"כ לית רשותא למיעל תמן בר כהנא רבא דאתי מן סטרא דחסד בגין דלא עייל להווא אתר דלעילא אלא ההוא דאקרי חסד ועייל בקדש הקדשים ומתבסמת נוקבא ומתברכא האי קדש הקדשים בגו אלגו:</p>	<p>כי ב' מדרגות הן למעלה ולמטה. ולכן אין רשות ליכנס שם, כי אם הכהן הגדול הבא מצד החסד, משום שאינו נכנס למקום ההוא של מעלה אלא אותו שנקרא חסד הנכנס בקדש הקדשים, והנקבה מתמתקת. וקדש הקדשים הזה מתברך לפני ולפנים.</p>
<p>אתר דא(ת)קרי ציון ציון וירושלם תרין דרגין אינון חד רחמי וחד דינא ציון דכתיב (ישעיה א כז) ציון במשפט תפדה ירושלם דכתיב (שם כא) צדק ילין בה כמה דאוקימנא:</p>	<p>(הרי הוא) המקום הנקרא ציון. ציון וירושלים הם ב' מדרגות. אחד הוא רחמים ואחד הוא דין. ציון שנאמר "ציון במשפט תפדה", ירושלים שנאמר "צדק ילין בה", כמו שבארנו.</p>
<p>וכל תיאובתא דדכורא לגבי נוקבא והכא הוא וקרינן להו ברכהו (הכי קרינן להו) דמתמן נפקי ברכן לכלהו עלמין וכלהו מתברכן האי אתר אקרי קדש וכל קדשים דדכורא עיילין תמן בהווא דרגא דאמינא וכלהו אתיין מרישא עלאה דגולגולתא דדכורא מסטרא דמוחי עלאי דשריין ביה ונגיד ההיא ברכה בכל שיפי גופא עד אינון דאקרון צבאות וכל ההוא נגידו דאתנגיד מכל גופא מתכנשי תמן:</p>	<p>כל תשוקת הזכר אל הנקבה הוא כאן, וקוראים אותו ברכה, משום שמשם יוצאים ברכות לכל העולמות, וכולם מתברכים. המקום הזה נקרא קדוש. וכל הקדשים של הזכר נכנסים שם במדרגה זו שאמרתי, וכולם באים מהראש העליון של הגולגולת של הזכר מצד המוחין העליונים השרויים בו, והברכה היא נמשכת לכל אברי הגוף עד לאלו הנקראים צבאות, שכל אותו השפע הנמשך מכל הגוף מתקבץ שם.</p>
<p>וע"ד אקרון צבאות דכל צבאות דעלאין ותתאין תמן נפקין וההוא נגידו ב(א)תר דאתכניש תמן שריין ליה בההוא יסוד קדישא בלא חוורא בג"כ אקרי חסד ווההוא (מההוא) חסד עייל לקדש הקדשים דכתיב (תהלים קלג ג) כי שם צוה יי את הברכה חיים עד העולם⁶⁷⁹⁸:</p>	<p>וע"כ הם נקראים צבאות, משום שכל צבאות העליונים והתחתונים יוצאים מהם. והשפע ההוא האחר במתקבץ שם המה מניחים אותו באותו יסוד קדוש. כולו לבן, שע"כ נקרא חסד. ואותו חסד נמשך לקדש הקדשים, שנאמר "כי שם צוה ה' את הברכה חיים עד עולם".</p>
<p>א"ר אבא לא סיים בוצינא קדישא למימר חיים עד דאשתככו מלוי ואנא כתבנא סברנא למכתב מפי ולא שמענא וולא זקיפנא רישא(י) דנהורא הוה סגי ולא הוה יכילנא לאסתכלא אדהכי אזדעזענא שמענא קלא דאקרי⁶⁷⁹⁹ ואמר (משלי ג ב) ארך ימים ושנות חיים וגו' שמענא קלא אחרא (תהלים כא ה) חיים שאל ממך וגו':</p>	<p>א"ר, לא גמר הנר הקדוש לומר חיים, עד שנשקטו דבריו. ואני כתבתי, וחשבתי לכתוב עוד, ולא שמעתי. ולא הרימותי ראשי כי האור היה גדול, ולא הייתי יכול להסתכל. עד אז נזדעזעתי, שמעתי קול הקורא ואומר "אורך ימים ושנות חיים וגו'" שמעתי קול אחר "חיים שאל ממך וגו'".</p>
<p>כל ההוא יומא לא אפסיק אשא מן ביתא ולא הוה מאן דמטי לגביה דלא יכילו דנהורא ואשא הוה בסוחרניה כל ההוא יומא נפילנא על ארעא וגעינא בתר דאזיל אשא המינא</p>	<p>כל אותו היום, לא נפסק האש מן הבית, ולא היה מי שיגיע אליו, כי לא יכלו, (מחמת) שהאור והאש היו מסבבים אותו. כל אותו היום נפלתי על הארץ וגעיתי (בבכיה). אחר שהלכה</p>

6797 כלומר אבל מטרוניתא לא מתברכא רק בנה"י בסוד נה"י בכי תמרורים והענין כי נצח והוד הם עצמם סוד השרפים העומדים וכן בהם ג"כ סוד החב"ד רק בסוד מועד"ם ועומד"ם ועמוד"ם החב"ד הם סוד מועד"ם לשון קיבוץ ויחוד שהם באחדות שהם רק במשכיל ומושכל ושכל דע"ה בינה שכל גי' לוי"ת ובעוה"ר אין לנו דבר זה בתמידות בסוד לוי"ת"ן רק במוע"ד ובזמן מקרא קודש בדרך מקרה ואף בזה דרכי ציון אבילות מבלי באי מועד כי ציר"ן הוא סוד אה"ל מוע"ד בהלו נרו עלי ראשי והוא סוד שלש פעמים בשנה וגו', והם עצמם שלש רגלים רק המוחין בסוד המוע"ד ויו"ט שנתגלה הסילוק שנסתלק בסוד ס"ג ויראה כל זכורך זכר עשה לנפלאותיו שהיה בזמן ההוא, אך הכל בבחי' אחרונה כפי כח קבלתנו בעוה"ר בסוד מה יפו פעמיך בנעלים ואין פעמים אלא רגלים בהתלבשות בציון דמות כבוד ה' בסוד בינה להבין דבר מתוך דבר אך הבינה עצמה והחסד דבוקים זה בזה בסוד כי חפץ חסד הוא בסוד מטי ולא מטי ובהתגלות פעמיך בנעלים הם סוד השרפים עומדים כי אותן סוד השרפים הם סוד רמון של הפעמו"ן סוד צו"ר המצייר ומגביל רוח ה' לפעמו ע"י דבר והיפוכו נשמע קולו, וז"ס בצורות יאורים בקע והם שע"רי צדק העליון דמות כבוד ה' בסוד אוי לי כי נדמתי והם סוד המלבו"ש ב"ר וצריך שמירה גדולה מאד כי שם מבחוץ לחומי רש"ף כי לא שלום ידברון ודברי מ"ר מו"ת יחשובון אשר מ"ר ממ"ת אשה רעה צרעת לבעלה אין למטה מנגע כי הוא סגירו דכולא כל באיה לא ישובון כו' ולכן נגנזו הקרשים עצי שטים עומדים ואעפ"כ שמא תאמרו ח"ו בטלו סכויין הם עומדים וקיימים לעולמי עד רק וימנע מרשעים אורם וגנזם לצדיקים כי באלו הקרשים סוד הקשרים וייחודים והיו הקשרים ליעקב וכשנסתלקו ונגנזו לא נשתייר רק בבחי' חיצונית שלהם סוד עמודים נו"ה סוד צבאות בסוד עמודים ווי העמודים וחשוקיהם כי הווין והקרשים בבחי' א' רק זה בכלליות וזה בפרטיות וז"ס קרש מין חיה הוא כי כל מה שראה יחזקאל ראה ישע"י רק קרן אחת במצחו סוד ו' לכן הוא סוד קרסים רק השי"ן נתחלף בסמ"ך כי מחמת שהם בלולאות ונראים קרסים בלולאות כככים ברקיע בסוד נ' שערי בינה והוא בבחי' חיצונית ונעלם מאד לכן נתחלף והם הם עצמם הווין ונשתנה בשמותם ועניינם בתמונתם כפי מקומותם הנצרך להם והמשכיל יבין כל דבר על בוריו אך בנצח והוד הם עמודין אשר הבית נשען עליהם בסוד יכין ובעז והיינו שהצדיק מעונה ומדוכא להיות לו הטוב לנצח והרשע יכין וצדיק ילבש ובעת שהרשע יכין הצדיק צריך להיות בעז בו ע"ז ותוקף בגבורתו להיות מתחזק בעבודתו והוד שבו אחוז הרשע הוא לפי שעה ויכין לצדיק וצפון לו חיל חוטא ואח"כ כאשר יצא הצדיק כשמש בגבורתו אז כירח יכון לעולם ועד ולנצח נצחים והם עצמם סוד שחקים ששוחקין מ"ן לצדיקים לעת"ל והוא שחוק ששחק הקב"ה עם הרשעים וכן הם סוד המצות חיצוניות שהם סוד ברייתות שוקיו עמודי שש אשר שם המקלות אשר פצל ברהטים כו' הוא בכדי ליחמנה שיתחמם הצדיק לעשות המצות הגם שיש לו מניעות ועומדים נגדו כמקל וכאשר בעצו ישאל מקלו יגיד לו ואעפ"כ מתגבר עוד יותר ומתחמם מחמת זה כדרך הדבר עם ההפכו וכאשר מתחזק בזה אח"כ כאשר יצג המקלות לפניו בסוד חקירת השגחתו ופועל ה' והציג אותם בשקתות המים בבואו לשותות מן ים החכמה והמים הולכים מימנם ומשמאלם נגד חיצוניות התורה ומראים לו פנים להיפוך כי הם צינורי החכמה היפוך הרצון בסוד נוצר חסד אך מחמת הרגלתו לעמוד נגד המקלות ויודע שהאלהים עשה המקלות רק שיראו מלפניו וצריך להתחזק ולהתחמם להיות עובד ה' ביראה ואז גבותם אשר הם מלאים עינים עיני ה' משוטטות בכל הארץ גם הם יחמנה ורואים גבורתו אשר הוא מתגבר נגדם ובאמת הם טובים כי עצי ומק"ל ועב"ן בכלם יש עשרה פעמים טוב והרשעים מהפכים לחט"א הטו"ב כן נהפכים להם השערים ונעשים לו ר'וחין ש"דים ע'לעולין עד שנעשה רש"ע ועושה מעשה רש"ע אבל הצדיקים יודעין נפש בהמתן ושוברים כפי הצורך בהם והאדם הוא עולם קטן בערך זה צריך להיות ג"כ בעולם ויתגלה להם עמודי הבית אשר הבית נשען עליהם שכל מה שברא לכבודו ברא וכולם מחוייבים לעשות רצון קונם אשר ברא להם להיות תחת השמש אשר משמש ועובד את קונו והוא הצדיק אשר הוא למעלה מהשמש אך בעשותו רצונו ית' כפי התורה אשר ירוך ובסוד הנבואה כאשר היה ציון על מכוונה ובה הבית מקדש ה' בנוי והארון בתוכה וכל השמות הנכללין בסוד צבאות נו"ה היה שם אז ה' מטרוניתא מתברכת אבל כאשר בעוה"ר התחיל בשנת מות המלך עוזי' להתדמות בסוד דמות כבוד ה' עד שהי' צריך שמירה מאד ולא שמרו עד שמנשה העמיד צלם בהיכל של ד' פנים והוא סמל הקנאה המקנא וראה יאשיהו הצדיק גודל הצרה אשר התחיל להתנוצץ כי טמאו מקדש ד' עד שאמון בער כל התורה ע"י דמיונות כוזבות והרבה אשמה אמר אין לכם משא בכת"ף סוד צבאות"ת סוד צי"ת ונגנז הארון והתחילה נבואה שקר גם בירשלים עיר הקודש אשר צדק הי' ילין בה ונתהוה החורבן הגדול, אח"כ כאשר בנו בית שני ראו שחסרו ה' דברים העקרים דמות כבוד ה' האמתי ורחוק ועמוק עמוק מי ימצאנו עמדו ועקרו משם היצה"ר של ע"ז ובטל גם הנבואה מכל וכל ועדיין היו משתמשים בב"ת קו"ל סוד חלק"ת השדה אשר קנה מאת שכם במאה קשיטה ואח"כ הלכו ונתדלדלו עד שנעשה חרבן בית שני ג"כ וירדה קרן עד עפר עד שלא נותר בנו מאומה ואפילו בשמות אסור לנו להשתמש ולא בכוונות כי גברו השקר והזנות והעזות והמינות עד שכל המראות נהפכו למארות ואין לנו שיוור רק אמר"ת ה' צרופה מגן הוא לכל החוסים בו ומה שבכתב ושבע"פ ואין אתנו יודע עד מה עד יערה עלינו רוח ממרום ויבנה ירושלים עיר קדשנו וציון בית חיינו וישלח לנו גואל צדק במהרה בימינו ואז יחזיר העטרה אשת חיל עטרת בעלה ליושנה המצות והתורה הפשוטה וטעמיהן בשרשיהן הכל באחדות גמור ואז יתבסמא מטרוניתא סוד שם ה' צבאות כלל כל השמות ע"י אלין תלתא סוד נו"ה

<p>לבוצינא קדישא קדש הקדשים דאסתלק מן עלמא אתעטף שכיב על ימיניה ואנפוי חייכין:</p>	<p>האש, ראיתי את הנר הקדוש, קדש הקדשים, שנסתלק מן העולם, שנתעטף ושובב על ימינו, ופניו צוחקות.</p>
<p>קם רבי אלעזר בריה ונטיל ידוי ונשיק לון ואנא לחיכנא עפרא דתחות רגלוי בעו חברייא למבכי ולא יכילו למללא שארו וחברייא בבכיהו (בכיה חברייא) ורבי אלעזר בריה נפיל תלת זמנין ולא יכיל למפתח פומיה לבתר פתח ואמר אבא אבא תלת הוו חד אתחזרו השתא תנוד חיו(ו)תא צפראן טאסין משתקען בנוקבאן דימא רבא וחברייא כלהו שתיין דמא:</p>	<p>קם ר"א בנו, ולקח ידיו ונשק אותן. ואני לחכתי את העפר שתחת רגליו. רצו החברים לבכות, ולא יכלו לדבר. התחילו החברים בבכיה, ור' אלעזר בנו נפל ג' פעמים, ולא יכול לפתוח את פיו. אח"כ פתח ואמר, אבי אבי, ג' היו, וחזרו אחד. עתה שהחיות תנוודדנה, ועוף השמים עפים, ישתקעו בנקבי הים הגדול. החברים ישתו דם.</p>
<p>קם רבי חייא על רגלוי ואמר עד השתא בוצינא קדישא מסתכל (ס"א משתדל) עלן השתא לאו הוא עדן אלא לאשתדלא ביקריה קם רבי אלעזר ור' אבא נטלו [ליה בטירקא דסילקא מאן חמא ערעורא וערבוביא דחברייא וכל ביתא סליק ריחין] וביה בטירקא דסיקלא מאן חמא ערבוביא דחברייא וכל ביתא הוה סליק ריחין:</p>	<p>קם רבי חייא על רגליו ואמר, עד עתה היה הנר הקדוש משגיח (עוסק) עלינו. עכשיו אין העת אלא לעסוק בכבודו. רבי אלעזר ור' אבא קמו, ונטלוהו במטתו שעלה מי ראה (רוח וערבוביא) ערבוביא של החברים, וכל הבית היה מעלה ריחות.</p>
<p>[סליקו ביה בפורייה] (ביה) ולא אשתמש ביה אלא ר' אלעזר ור' אבא אתו טריקין ומארי תריסין דכפר וטרדא (וטררא) בהו (ס"א דצפרי וטרדיא) (וטרריא) והוו בני מרוניא צווחין בקטירין דחשיבו דלא יתקבר תמן:</p>	<p>העלוהו למיטה ולא השתמש בו אלא ר' אלעזר ור' אבא. באו משחיתים ובעלי תריסים מהכפר, ודחקו אותם (של ציפורי ודחקו והיו) בני מרון, צועקים באגודה, שכן חשבו שלא יקבר שם.</p>
<p>בתר דנפק פורייה הוה סליק באוירא ואשא הוה להיט קמיה שמעו קלא עולו ואתו ואתכנשו להילולא דרבי שמעון (ישעיה נז ב) יבא שלום ינוחו על משכבותם כד עאל למערתא שמעו קלא במערתא זה האיש מרעיש הארץ מרגיז ממלכות כמה פטרין ברקיעא משתככין (ס"א 6800 משתכחין) ביומא דין בגינד:</p>	<p>אחר שיצאה המטה היה עולה באויר, ואש היתה לוהטת לפניו. ושמעו קול עולה, בואו וכנסו להילולא דר"ש. יבא שלום ינוחו על משכבותם. כשנכנסו למערה, שמעו קול במערה "זה האיש מרעיש הארץ מרגיז ממלכות", כמה פתחון פה ברקיע נשקטים (ולא נמצאים) ביום זה בגללך.</p>

מצות חיצוניות כפשוטן בסוד ההלכות ובסוד טעמיהן ושרשיהן בסוד עטרה וברי"ת ביחד בסוד וצדיק באמונתו יחיה ובזה יתגלה פנימיות התורה ומתבסמת כל הצבאות וכל הגבורות ה' בהתגלות סודיהן ועיניניהן ושרשיהן על מכונין (מ"א).

⁶⁷⁹⁸ שיגיע זמן כריתות הסיטרא אחרא שהוא עור הערלה, ויתחלף מכתנות עור לאור ויתגלה אז החסד עלאה בפומא דאמה כמ"ש באד"ר (קמב ע"א), ומשם צוה ה' את הברכה חיים עד העולם כמ"ש באד"ר (רצו ע"ב), ויתוקן אז העולם בהמלכות שדי, ובסוד והוא [שהוא אברהם אבר מ"ה חסד עלאה אור הגנוז בהקדמת זוהר בראשית (ד ע"א)] יושב פתח האהל [רזא דתרעא דצדק] כחום היום שלהובין דרחימו דצדיק, כמ"ש בסתרי תורה (וירא צח ע"ב). ונעשה כ"ז ע"י הגילוי דאור הדעת עלאה שהוא הליתין (דע"ה ח"ב נג ע"ג).

⁶⁷⁹⁹ דקארי (דפ"ו).

⁶⁸⁰⁰ ולא (נוסף בדפ"ו).

<p>דנא רשב"י דמאריה משתבח ביה בכל יומא זכאה חולקיה לעילא ותתא כמה גניזין עלאין מסתמרן ליה עליה אתמר (דניאל יב יג) ואתה לך לקץ ותנוח ותעמוד לגורלך לקץ הימין:</p>	<p>זהו רשב"י שהאדון משתבח בו בכל יום, אשרי חלקו למעלה ולמטה, כמה גנזים עליונים שמורים לו. עליו נאמר "ואתה לך לקץ ותנוח ותעמוד לגורלך לקץ הימין".</p>
<p>עד כאן האדרא קדישא זוטא:</p>	
<p>אמר ר' יוסי כמה חביבין ישראל קמי קב"ה בקדמיתא קרא לון גוי קדוש דכתיב (דברים זו) כי עם קדוש אתה וגו' לבתר קרא לון קדש דכתיב (ירמיה ב ג) קדש ישראל ליי' ראשית</p>	<p>אמר רבי יוסי כמה חביבין ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, בראשונה קרא להם "גוי קדוש" שכתוב "כי עם קדוש אתה וגו'" ולבסוף קרא להם "קודש" שכתוב "קודש ישראל לה' ראשית</p>
<p>רצז/א</p>	
<p>תבואתה מה בין האי להאי א"ר אבא קדש עלאה מכלא⁶⁸⁰¹ דהכי תנינן כד אתחברין⁶⁸⁰² בלהו וקדושין⁶⁸⁰³ (קדש) כחדא אקרון קד(ו)ש וכלהו סלקין ומתכנשין לההוא אתר עלאה⁶⁸⁰⁴ דאקרי קד(ו)ש⁶⁸⁰⁵:</p>	<p>תבואתה". מה בין זה לזה, אמר רבי אבא "קודש" עליון מכלם, שכך למדנו כאשר מתחברים כל הקדושים כאחד נקראים קדוש, וכולם עולים ומתכנסים לאותו מקום עליון שנקרא קדוש.</p>
<p>ובג"כ ק' ק' ק' קדש ישראל אתעביד מנייהו⁶⁸⁰⁶ ובנין דישראל בתלת דרגין⁶⁸⁰⁷ מתעטרן כד אתחברן כחדא אקרון קדש ישראל ליי' (ירמיה ב ג) דאיהי ראשית⁶⁸⁰⁸ והא אוקימנא תבואתה בה"א כל אוכליו יאשמו מאי כל אוכליו יאשמו א"ר אבא</p>	<p>ולכן קדוש קדוש קדוש "קודש" ישראל" נעשה מהם, ומשום שישראל מתעטרים בשלש דרגות כאשר מתחברים כאחד נקראים "קודש" ישראל לה" שהיא "ראשית", והרי בארנו "תבואתה" בה"א. "כל אוכליו יאשמו", מהו "כל אוכליו יאשמו", אמר</p>

⁶⁸⁰¹ הענין כי מלת קדוש רוצה לומר מקודש על ידי הקדש שקדשו ונעשה קדוש, אמנם קדש הוא המקור אל הקדושה המקדש הקדוש אם כן ראוי שיהיה עילאה מכולא (אור יקר).

⁶⁸⁰² הענין כי הם שלשה פעמים קדוש בשלשה אבות, והם נקראים מקרא קדש שהם קרואים אל החכמה הנקראת קדש (אור יקר).

⁶⁸⁰³ דהיינו ג' אבות מיוחדים במציאות אצילותם מבינה אז הם מתאחדים ועולים דרך הבינה בתוך החכמה ואז אקרו קדש הם בעצמם למטה, מפני שמציאותם מתאחד במציאותם למעלה (אור יקר). ור"ל כשמתחברים חג"ת הנקרא קדוש ועולים לבינה נק' קדש כמוה וז"ש כולהו סלקין ומתכנשין לההוא אתר עלאה דאיקרי קדש (מ"מ).

⁶⁸⁰⁴ חכמה (אור יקר).

⁶⁸⁰⁵ ועל שם מציאות זה נקראים הם למטה גם כן קד"ש, ומפני שבהיות שלשה אבות למעלה באחדות נקראים קד"ש בהפרדם אל מקום אצילותם כל אחד בפני עצמו נקרא קד"ש דהיינו קד"ש ו', כי החסד ו'יסע, והגבורה ו'יבא, והתפארת ו'יט, והיינו שלשה ויין שלשה פעמים קד"ש, ועם וא"ו שלשה פעמים אתעביד קד"ש קד"ש קד"ש (אור יקר).

⁶⁸⁰⁶ ואם היו ישראל סתם אין הכי נמי שהם מצד אחד מהאבות אינם נקראים אלא קדוש לבד כי כל אחד מהם מהאבות אינו נקרא לבדו אלא קדוש (אור יקר), בישראל הנאמר עליהם (דברים לב ט) כי חלק ה' עמו, הנה הם גורמים במעשיהם למעלה למעלה, וכמ"ש בזוה"ק (ויקרא שם ח ע"א, ופ' בלק קפה ע"ב, ובפ' האזינו רצז ע"א וע"ב, ובכ"מ בזוה"ק רבו מלספר) (דע"ה ח"ב ב ע"ד).

⁶⁸⁰⁷ שהם כהנים מצד החסד לויים מצד הגבורה ישראל מצד התפארת (אור יקר ומ"מ), לכך בבחינת כלם יחד נקראים קדש, כמו שבחינת שלשה האבות יחד נקרא קדש שמציאות ייחודם יחד הוא בחכמה כדפירשנו (אור יקר).

⁶⁸⁰⁸ והיינו דאמרן לעיל כי קודם שקבלו התורה לא היו ישראל נחלקים לכהנים לויים ישראלים אלא סתם ישראל לכך נקראים קדוש לבד אמנם כשקבלו התורה שהיא מצד החכמה כדאמרין נובלות חכמה של מעלה תורה נקראו קד"ש שהיו מתעטרים בתלת כהנים לויים וישראלים ומפני שאין דרך האבות אל החכמה אלא על ידי הבינה כנודע לכך אמר ראשית תבואתה בה"א, דהיינו הבינה ודאי תבואת ה' שתבואת ה' וראשית הכל אחד (אור יקר).

<p>(ו)הא אתמר דכתיב (ויקרא כב יד) ואיש כי יאכל קדש⁶⁸⁰⁹ בשגגה וכתיב (ויקרא כב י) וכל זר לא יאכל קדש וישראל אקרין קדש בג"כ כל אוכליו יאשמו (ירמיה ב ג):</p>	<p>רבי אבא הרי נאמר שכתוב "ואיש כי יאכל קודש בשגגה", וכתוב "וכל זר לא יאכל קודש", וישראל נקראו "קודש" לכן "כל אוכליו יאשמו".</p>
<p>אר"א שירותא וסיומא⁶⁸¹⁰ דכלא אתכליל בקד(ו)ש⁶⁸¹¹ (ס"א א') וחכמה עלאה קדש אקרי⁶⁸¹² וכד נהיר דא חכמה [עלאה חכמה] דשלמה נהיר כמה דכתיב (מלכים א' ה י) ותרב חכמה שלמה⁶⁸¹³ דקיימא סיהרא באשלמותא והא אוקימנא וכד אתברכא מיסוד הכי קרינן ל(י)ה קדש⁶⁸¹⁴ דאיהו אנהיר בשלימו⁶⁸¹⁵ וכד לא אתנהרא ומתעטרא⁶⁸¹⁶ באשלמותא קרינן לה רוח הקדש⁶⁸¹⁷ ולא אתקרי קדש כההוא דלעילא וכד מתברכא מהאי יסוד וינקא לכל אינון דלתתא⁶⁸¹⁸ אתקרי אם⁶⁸¹⁹ כההיא דלעילא וקרינן ליה קדשים וכדין קרינן ליה (קדשים) קדש הקדשים דביה כלה⁶⁸²⁰ דכתיב (שיה"ש ד ח) אתי מלבנון כלה וגו' מאי לבנון דא עדן⁶⁸²¹ דאתלבן מכל סטרין ועדן הא ידוע לגבי חברייא:</p>	<p>אמר רבי אלעזר התחלה וסיום של הכל נכלל בקודש (א'), וחכמה עליונה נקראת קודש, וכאשר מאירה החכמה העליונה הזו מאירה "חכמת שלמה" כמו שכתוב "ותרב חכמת שלמה" שעומדת הלבנה בשלמותה, והרי בארנו. וכאשר מתברכת מהיסוד כך קוראים לה קודש שהיא מאירה בשלמות וכאשר לא מאירה (ו)מתעטרת בשלמותה אנו קוראים לה רוח הקודש ולא נקראת קודש כאותו של מעלה. וכאשר מתברכת מהיסוד הזה ומיניקה לכל אלו שלמטה נקראת אם כאותה שלמעלה, ואנו קוראים לה "קדשים" ואז אנו קוראים לה "קודש הקדשים" שבו כלה שכתוב "אתי מלבנון כלה וגו'". מהו "לבנון", זה עדן שהלבין מכל הצדדים, ועדן הרי ידוע אצל החברים.</p>

⁶⁸⁰⁹ כי אחר שהם בסוד החכמה והבינה שאין משם יניקת החצונים האוכל מהם יאשם ויאבד ודאי (אור יקר).

⁶⁸¹⁰ חכמה ומלכות, והוסיף על דברי ר' אבא דמלכות נמי אתקריאת קדש ואמר "שרותא וסיומא אתכלל בקדש", ירצה כי אין החכמה קדש לעצמה והמלכות קדש לעצמה אלא הכל קדש אחד (אור יקר).

⁶⁸¹¹ במלת קד"ש אחד נכלל הכל, והטעם כדמסיק כי החכמה בעצם תקרא קדש (אור יקר).
⁶⁸¹² האמנם בהתפשט אותו הקדש שבחכמה למטה במלכות נקראת היא קדש מפני שהקדש העליון נתפשט עד למטה במלכות (אור יקר). פי' כשמאיר אבא הנק' חכמה. אזי חכמת שלמה שהיא מ' מאירה גם היא (מ"מ).

⁶⁸¹³ מלכות שהיא חכמה תתאה, והיא של יסוד הנקרא שלמה שלום ודאי, או חכמת התפארת שהוא נקרא שלמה מלך שהשלום שלו, וחכמה עליונה נקראת "חכמת כל בני קדם" כי "קד"ם" הוא הכתר "בני קדם" הספירות הנעלמות בו, ומלת ותרב מורה על הגידול וזהו שאמר "דקיימא סיהרא באשלמותא". והנה מתוך מתניתא זו נפקא לן שהמלכות יונקת מיסוד שפע החכמה והיינו דקאמר "ותרב חכמת" מלכות "שלמה" יסוד "מחכמת וכו'" חכמה עילאה (אור יקר).

⁶⁸¹⁴ כדפירשנו על שם קד"ש החכמה המתפשטת למטה, ומשום דבמתניתא לא כתיב קד"ש (אור יקר), ר"ל לפי שיסוד דאבא בתוך יסוד זעיר וכשמתברכת מיסודו מתברכת גם מיסוד אבא שבתוכו (מ"מ).

⁶⁸¹⁵ ואין שלימות לה אלא בהיותה מאירה מחכמה עליונה ונקראת קדש כמוה, וכיון שהכתוב אמר ותרב דהיינו שהיא שלימה מוכרחים אנו לומר שהיא נקראת קדש, ואם תאמר ונימא שתקרא המלכות אז שם משותף על שם קדש החכמת ולא קדש ממש כגון רוח הקדש וכיוצא, לזה אמר כי אחר שהכתוב אמר ותרב ירצה שלימות, והשם המשותף לקדש ולא קדש ממש אינו מורה שלמות (אור יקר).

⁶⁸¹⁶ מתעטרא (דפ"ו).

⁶⁸¹⁷ ר"ל רוח שיש בה קצת אור מקודש של מעלה (מ"מ).

⁶⁸¹⁸ פי' בי"ע (מ"מ).

⁶⁸¹⁹ פי' שנק' אם לבי"ע כמו הבינה שנק' אם לז"ן וז"ש כההיא דלעילא (מ"מ).

⁶⁸²⁰ פי' שבזה השם נק' כלה (מ"מ).

⁶⁸²¹ פי' אבא (מ"מ).

<p>תנא כתיב (דברים לב ג) כי שם יי' אקרא מאי כי שם יי' אקרא⁶⁸²² אר"ש [הא כתיב] (מאי דכתיב) הבו גודל לאלהינו א"ר אבא הבו גודל דא גדולה הצור תמים פעלו (שם ד) דא גבורה כי כל דרכיו משפט דא תפארת אל אמונה דא נצח ואין עול דא הוד צדיק דא יסוד וישר דא צדק הוא כלא שמא קדישא דקב"ה ובג"כ כי שם יי' אקרא א"ר יוסי שם יי' ממש ומשה בההיא שעתא גלי להו לישראל דכתיב (דברים לא ב) בן מאה ועשרים שנה אנכי היום וגו' מכאן אוליפנא ההוא זכאה דחכמתא עלאה ביה כד מטי יומא לאסתלקא מעלמא בעי לגלאה ההיא חכמתא לאינון די רוח קדישא בינייהו מנלן ממש דכתיב בן מאה ועשרים שנה אנכי היום וכתיב (דברים לא יט) ועתה כתבו לכם את השירה הזאת וגו' ואם לאו עליה כתיב (משלי ג כז) אל תמנע טוב מבעליו כד"א (משלי ד כ) כי לקח טוב נתתי לכם וגו' בהיות לאל ידך לעשות עד לא תסתלק מן עלמא ולא אתייהיב לך רשותא לגלאה:</p>	<p>למדנו, כתוב "כי שם ה' אקרא", מהו "כי שם ה' אקרא", אמר רבי שמעון הרי כתוב "הבו גודל לאלהינו". אמר רבי אבא "הבו גודל" זו גדולה, "הצור תמים פעלו" זו גבורה, "כי כל דרכיו משפט" זו תפארת, "אל אמונה" זה נצח, "ואין עול" זה הוד, "צדיק" זה יסוד, "וישר" זה צדק, הרי הכל שם קדוש של הקדוש ברוך הוא, ולכן "כי שם ה' אקרא". אמר רבי יוסי שם ה' ממש, ומשה באותה שעה גלה להם לישראל, שכתוב "בן מאה ועשרים שנה אנכי היום וגו'" מכאן למדנו אותו צדיק שחכמה עליונה בו, כאשר מגיע יומו להסתלק מהעולם צריך לגלות אותה החכמה לאלו שרוח קדושה ביניהם, מנין לנו, ממש שכתוב "בן מאה ועשרים שנה אנכי היום", וכתוב "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת וגו'". ואם לא, עליו כתוב "אל תמנע טוב מבעליו" כמו שנאמר "כי לקח טוב נתתי לכם וגו'", "בהיות לאל ידך לעשות", טרם תסתלק מן העולם ולא נתנה לך רשות לגלות.</p>
<p>א"ר חייא והואי קרא אוליפנא מניה חכמתא עלאה והכי הוא אבל סיפיה דקרא מקשר קשרא דמהימנותא במאי דכתיב הוא כד"א (דברים לב ד) צדיק וישר הוא כלומר הוא כלא הוא חד בלא פרודא דאי תימא כל הני סגיאין אינון חזר ואמר הוא בלהו סלקון⁶⁸²³ ומתקשרן ומתאחדן בחד⁶⁸²⁴ וכלא הוא [היה] והוא הוי⁶⁸²⁵ והוא יהא והוא חד בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמין ע"כ מתקשרין מלין ומתאחדי מלין קדישין דשמא דקב"ה:</p>	<p>אמר רבי חייא פסוק זה למדנו ממנו חכמה עליונה וכך הוא, אבל סוף הפסוק מקשר קשר של האמונה, במה שכתוב "הוא" כמו שנאמר "צדיק וישר הוא", כלומר הוא הכל, הוא אחד בלא פירוד, שאם תאמר שכל אלו רבים הם חזר ואמר "הוא", כולם עולים ומתקשרים ומתאחדים באחד, והכל הוא היה והוא הוה והוא יהיה והוא אחד ברוך שמו לעולם ולעולמי עולמים. עד כאן מתקשרים דברים ומתאחדים דברים קדושים של שמו של הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>זכאה חולקיה מאן דקרי למלכא וינדע למקרי בדקא יאות ואי איהו קרי ולא ידע [ל]מאן דקרי⁶⁸²⁶ אתרהיק קב"ה מניה דכתיב (תהלים קמה יח) קרוב ה' לכל קוראיו וגו' קרוב יי' לכל קוראיו למאן קרוב חזר ואמר</p>	<p>אשרי חלקו של מי שקורא למלך ויודע לקרא כראוי, ואם הוא קורא ולא יודע למי קורא מתרחק הקדוש ברוך הוא ממנו שכתוב "קרוב ה' לכל קוראיו וגו'", "קרוב ה' לכל קוראיו" למי קרוב, חזר ואמר "לכל אשר יקראוהו באמת".</p>

⁶⁸²² פי' דמשמע שהזכיר מרע"ה שם הוי"ה. ותירץ הא כתיב הבו גודל וכדמפרש ר' אבא הבו גודל דא גדולה וכו' שהם ו"ק דזעיר ומ' וה"ס שם הוי"ה כי יה"ו הוא זעיר ה' אחרונה מ'. וז"ש הא כולא שמא קדישא דקב"ה (מ"מ).

⁶⁸²³ סלקין (דפ"ו).

⁶⁸²⁴ פי' בא"ס המיוחדם (מ"מ).

⁶⁸²⁵ הוה (דפ"ו).

⁶⁸²⁶ קרי (דפ"ו).

<p>לכל אשר יקראוהו באמת וכי אית מאן דיקרי ליה בשקרא א"ר אבא אין ההוא מאן דקרי ולא ידע למאן דקרי מנלן דכתיב (תהלים קמה יח) לכל אשר יקראוהו באמת מאי באמת בחותמא דגושפנקא דמלכא⁶⁸²⁷ דהוא שלימו דכלא הה"ד (מיכה ז כ) תתן אמת ליעקב חסד לאברהם ובג"כ לכל אשר יקראוהו באמת כתיב זכאה חולקיה דמאן דעאל ונפק למנדע ארחוי דקב"ה וע"ד כתיב (משלי ד יח) וארה צדיקים כאור נוגה וגו' וכתיב (ישעיה ס כא) ועמד כלם צדיקים וגו'.</p>	<p>וכי יש מי שיקרא לו בשקר, אמר רבי אבא כן, אותו מי שקורא ולא יודע למי קורא, מנין לנו, שכתוב "לכל אשר יקראוהו באמת", מהו "באמת", בחתימה של חותמת המלך שהוא שלמות הכל, זהו שכתוב "תתן אמת ליעקב חסד לאברהם", ולכן "לכל אשר יקראוהו באמת" כתוב. אשרי חלקו של מי שנכנס ויצא לדעת דרכיו של הקדוש ברוך הוא, ועל זה כתוב "ואורח צדיקים כאור נוגה וגו'" וכתוב "ועמד כלם צדיקים וגו'".</p>
<p>תניא א"ר יצחק כל בני תקונין וכל בני מלי למחצדי חקלא אתמסרין ותנינן חייבין כביכול עבדין פנימותא לעילא מאי פנימותא כמה דכתיב (דברים לב ה) שחת לו לא בניו</p>	<p>למדנו, אמר רבי יצחק כל אלו התקונים וכל אלו הדברים נמסרו לקוצרי השדה, ולמדנו, רשעים כביכול עושים פגם למעלה איזה פגם כמו שכתוב "שחת לו לא בניו"</p>
<p>רצז/ב</p>	
<p>מומם דהא כל בני תקונין לא משתבחי כדקא יאות כתוב אחד אומר (ישעיה נט יז) וילבש צדקה⁶⁸²⁸ כשרין וכתוב אחד אומר (שם) וילבש בגדי נקם תלבושת אלא א"ר יצחק וילבש צדקה בזמנא דישראל זכאן לא זכו וילבש בגדי נקם⁶⁸²⁹ וגו'.</p>	<p>מומם" שהרי כל אלו התקונים לא נמצאים כראוי. כתוב אחד אומר "וילבש צדקה כשרין" וכתוב אחד אומר "וילבש בגדי נקם תלבושת", אלא אמר רבי יצחק "וילבש צדקה" בזמן שישראל זכאים, לא זכו "וילבש בגדי נקם וגו'".</p>
<p>א"ר יוסי מאי פנימותא כמה דתנינן דאבהן⁶⁸³⁰ לא מסתפקין⁶⁸³¹ (ס"א ומסתפקין (מתפסקין)) לאתברכא מההוא שקיו דנחלא⁶⁸³² כ"ש בנין⁶⁸³³ כד"א (דברים לב ה) שחת לו לא בניו מומם מאי לו לא⁶⁸³⁴ תרי זמני אלא חד לעילא וחד לתתא⁶⁸³⁵:</p>	<p>אמר רבי יוסי מה הפגם כמו שלמדנו שהאבות לא מסתפקים להתברך מאותה ההשקאה של הנחל כל שכן הבנים, כמו שנאמר "שחת לו לא בניו מומם", מהו "לו לא" שתי פעמים, אלא אחד למעלה ואחד למטה.</p>
<p>והיינו דאר"ש כל זמנא דחייביא סניאו</p>	<p>וזהו שאמר רבי שמעון, כל זמן שהרשעים מתרבים בעולם כביכול שם</p>

⁶⁸²⁷ פי' זעיר הנק' אמת ויכוין האדם להמשיך לו המוחין דאו"א וממנו נבנית המ' וזהו עיקר עבודתינו ותפילתנו (מ"מ).

⁶⁸²⁸ הספירות משפיעות במלכות והיא נקראת צדקה (אור יקר).

⁶⁸²⁹ בהיותה מתגוללת בדמי הדינים (אור יקר).

⁶⁸³⁰ חסד גבורה תפארת (אור יקר).

⁶⁸³¹ פי' חג"ת שאינם ניזונים משפע הבינה הנק' שקיו דנחלא (מ"מ).

⁶⁸³² שפע הבינה (אור יקר).

⁶⁸³³ נה"י והם תיקונין דאמרן לעיל (אור יקר). פי' נה"י. א"נ דאבהן וכו' הם חב"ד דזעיר בנין הם חג"ת דזעיר וכמ"ש הרב בכמה דוכתי (מ"מ).

⁶⁸³⁴ אי אפשר לי לפרש הכתוב לפי דעתו אלא בדרך זה "שחת לו" למעלה. דהיינו "פנימותא דלעילא", "לא בניו" כלומר גם אינם במדרגת בנים שאינם מושפעים ממנו והיינו "פנימותא דלתתא" וזה בסבת מומם דהיינו בסבת הפגם שגרמו (אור יקר).

⁶⁸³⁵ פי' לו בו' הוא לתתא שהוא פגם גמור, לא באל"ף הוא לעילא שהוא פגם קצת (מ"מ). בישראל הנאמר עליהם (דברים לב ט) כי חלק ה' עמו, הנה הם גורמים במעשיהם למעלה למעלה, וכמ"ש בזוה"ק (ויקרא שם ח ע"א, ופ' בלק קפה ע"ב, ובפ' האזינו רצז ע"א וע"ב, ובכ"מ בזוה"ק רבו מלספר) (דע"ה ח"ב ב ע"ד).

<p>בעלמא כביכול שמא קדישא⁶⁸³⁶ לא מתברך⁶⁸³⁷ בעלמא וכל זמנא דהייביא לא סגיא בעלמא שמא קדישא מתברך בעלמא הה"ד (תהלים קד לה) יתמו חטאים וגו' ברכי נפשי את יי' הללויה א"ר אבא⁶⁸³⁸ מקרא זה ממש הוא דכתיב שחת לו לא בניו מומם מאן גרים להבלותא דא דור עקש ופתלתול בגין דאינון הייביא ודרא אשתכח הכי:</p>	<p>הקדוש לא מתברך בעולם, וכל זמן שהרשעים לא מתרבים בעולם שם הקדוש מתברך בעולם, זהו שכתוב "יתמו חטאים וגו' ברכי נפשי את ה' הללויה". אמר רבי אבא מקרא זה ממש הוא שכתוב "שחת לו לא בניו מומם", מי גורם למום זה "דור עקש ופתלתול" משום שאלו הרשעים והדור נמצא כך.</p>
<p>בג"כ בתר דאמר משה כל הני מלין ואדכר שמא קדישא כדקא יאות אמר ודאי צדיק וישר הוא מלה בתקוניה⁶⁸³⁹ אבל (דברים לב ה) שחת לו לא בניו מומם מ"ט הכי משום דאינון דור עקש ופתלתול (שם) א"ר יהודה לו לא כלומר לגרמייהו עבדין⁶⁸⁴⁰ דא הייבין דגרמין לאסתלקא ברכאן מעלמא א"ר אבא לו לא הא אוקימנא⁶⁸⁴¹ והכי הוא מה כתיב בתריה (שם ו) הליי תגמלו זאת לשלמא גמול דא לקב"ה על כל אינון טבאן דגרים לך ועביד לקבלך:</p>	<p>לכן אחר שאמר משה כל אלו הדברים והזכיר השם הקדוש כראוי אמר ודאי "צדיק וישר" הוא דבר כתקונו, אבל "שחת לו לא בניו מומם" למה כך, משום שהם "דור עקש ופתלתול". אמר רבי יהודה "לו לא", כלומר לעצמם עושים כך הרשעים שגורמים לברכות להסתלק מהעולם. אמר רבי אבא "לו לא" הרי בארנו וכך הוא. מה כתוב אחריו "הלה" תגמלו זאת" לשלם גמול זה להקדוש ברוך הוא על כל אלו הטובות שגרם לך ועשה כנגדך.</p>
<p>ר"א⁶⁸⁴² פתח (ויקרא כו מד) ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגו' זכאין אינון ישראל על כל עמין עכו"ם דאע"ג דארגיזו קמי מאריהון קב"ה לא בעי לשבקא לון דבכל אתר דגלו ביני עממיא קב"ה⁶⁸⁴³</p>	<p>רבי אלעזר פתח "ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגו'", זכאים הם ישראל על כל אומות עובדי כוכבים ומזלות שאף על גב שהרגיזו לפני אדונם הקדוש ברוך הוא לא רוצה לעזוב אותם, שבכל מקום שגלו בין העמים הקדוש ברוך הוא עמהם</p>

⁶⁸³⁶ עילאה (אור יקר).

⁶⁸³⁷ היינו פגימותא דלעילא שהשם בעצמו אינו מושפע, ואומרו בעלמא מורה שהוא בבחינת התחתונים מורה עלי פגימותא דלתתא, ולא אמר שמא עילאה לא מברך לעלמא (אור יקר). להורות על הפגם העליון, והענין כי הספירות נפגמות מה שהוא בבחינת התחתונות כנודע, כי בערך עצמם אפילו המלכות אינה נפגמת והיינו שאמר בתיקונים בפסוק אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן דהיינו שאין השכינה נפגמת כלל בערך העליונים כאומרו אני ה' הוא שמי והפגם אל התחתונים (אור יקר).

⁶⁸³⁸ וראיה שהרשעים גורמים הפגם הוא ממה "דאמר ר' שמעון" וכו', "ור' אבא אמר" לא אצטריכין להאי קרא "דמקרא" גופיה נפיק דמסיק "דור עקש" וכו' (אור יקר).

⁶⁸³⁹ כלומר בקשר וייחוד הראוי, אמנם הרשעים גורמין פגם ופירוד במדרגות העליונות והיינו דקאמר בתר הכי "שחת וכו'" כדדרש לעיל, אמר ר' [יהודה] וכו' פליג אדלעיל דקאמר דעבדין פגימותא לעילא ותתא לזה אמר שכל הפגם למטה לבד וזהו שאמר הכתוב שחת אינו לו לקדוש ברוך הוא אלא לתחתונים וזהו שאמר "לגרמייהו עבדין וכו'" (אור יקר).

⁶⁸⁴⁰ פי' רבי יהודה פליג וס"ל שלמעלה אין פגם כלל ועיין בפ' וארא דף כ"ו ע"ב שאמר הזוהר ב' פירושי' אלו וגם אני שמעתי וכו'. פי' מי גרם ששמעתי את נאקת בני ישראל לפי שכבר ואזכור את בריתי שהיא מלכות (מ"מ).

⁶⁸⁴¹ ר' חייא פליג כדלעיל ואמר לו "לא הא אוקימנא" כי אדרבה פירוש הכתוב שגורמין פגם למעלה ולמטה והכרח מן הפסוק אומרו "הלה" תגמלו" כלומר אתם גומלים רעה תחת טובה (אור יקר).

⁶⁸⁴² לא דייק דשכינתא עמהון ממש בגלותא אלא "דקב"ה לא בעי לשבקא לון" דהיינו שלעולם השגחתו עליהם (אור יקר).

⁶⁸⁴³ היינו תפארת שלא יכחיש ר' אלעזר ששכינה בגלית אלא משמעות דורשים בלבד איכא בינייהו דמקרא דא לא נפקא ליה שכינה בגלות (אור יקר).

<p>עמהון בגלותא⁶⁸⁴⁴ הה"ד ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגו':</p>	<p>בגלות, זהו שכתוב "ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגו'".</p>
<p>ר' אבא⁶⁸⁴⁵ אמר ואף גם זאת בהיותם ת"ח כמה חביבותא דקב"ה לגביהון דישראל דאע"ג דגרמין למגלי ביני עממיא שכינתא לא אתעדיאת מנהון לעלמין דלא תימא דאינון בלחודייהו בגלותא משתכחין אלא ואף גם זאת עמהון משתכחא⁶⁸⁴⁶ הה"ד ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגו':</p>	<p>רבי אבא אמר "ואף גם זאת בהיותם", בא וראה כמה החביבות של הקדוש ברוך הוא כלפי ישראל שאף על גב שגורמים לגלות בין העמים השכינה לא סרה מהם לעולמים, שלא תאמר שהם לבדם בגלות נמצאים אלא "ואף גם זאת" עמהם נמצאים, זהו שכתוב "ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגו'".</p>
<p>למלכא דארגיו על בריה וגזר עליה עונשא לאתרחקא מניה ולמיזל לארעא רחיקא שמעה מטרוניתא ואמרה הואיל וברי אזיל לארעא רחיקא ושדי ליה מלכא מהיכליה אנא לא אשבוק ליה או תרוונא כחדא ניתוב להיכלא דמלכא או תרוונא כחדא ניתוב ובארעא (לארעא) אחרא לזמנין פקיד מלכא על מטרוניתא לא אשכחה דהוות אזלת עם בריה אמר הואיל ומטרוניתא תמן תרווייהו יתובון:</p>	<p>(משל) למלך שהתרגז על בנו וגזר עליו עונש להתרחק ממנו וללכת לארץ רחוקה. שמעה המלכה ואמרה, הואיל ובני הולך לארץ רחוקה ומשליך אותנו המלך מהיכלו אני לא אעזוב אותו, או שנינו כאחד נשוב להיכל המלך או שנינו כאחד נשב בארץ אחרת. לעתים פוקד המלך על המלכה ולא מוצאה שהיתה הולכת עם בנו, אמר הואיל והמלכה שם שניהם ישובו.</p>
<p>ובזמנא דפקיד קב"ה למטרוניתא פקיד ולהו בקדמיתא ובגינה פקיד לבנוי הה"ד (שמות ו ה) וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל וגו' מאן גרים דאנא שמענא עקתהון כביכול מטרוניתא אדוכרנא (לי)ה הה"ד (שם) ואזכור את בריתי וכתוב (שם ב כד) ויזכור אלהים את בריתו וכד קב"ה יהדר לישראל מן גלותא מה כתוב (דברים ל ג) ושב יי' אלהיך את שבותך ורחמך דא מטרוניתא⁶⁸⁴⁷ ועוד כתוב (תהלים פה ב) רצית יי' ארצך⁶⁸⁴⁸ שבת שבות יעקב:</p>	<p>ובזמן שיפקוד הקדוש ברוך הוא למלכה, פוקד אותה בתחילה ובגללה פוקד את בניו, זהו שכתוב "וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל וגו'", מי גורם שאני שומע צרתם כביכול המלכה שאני זוכר אותה, זהו שכתוב "ואזכור את בריתי" וכתוב "ויזכור אלהים את בריתו". וכאשר הקדוש ברוך הוא יחזיר את ישראל מן הגלות מה כתוב "ושב ה' אלהיך את שבותך ורחמך" זו המלכה, ועוד כתוב "רצית ה' ארצך שבת שבות יעקב".</p>
<p>א"ר יהודה הל"י תגמלו זאת בגין דאתון דור עקשופתלתול (דברים לב ו) אתון הויתון גרמין דתגלי זאת בגלותא הל"י תגמלו זאת</p>	<p>אמר רבי יהודה "הלה' תגמלו זאת", משום שאתם "דור עקש ופתלתול" אתם הייתם גורמים שתגלה "זאת" בגלות. "הלה' תגמלו זאת", זהו הגמול שעשה עמכם בכל אותם חוקים של מצרים, בכל אותם אותות שעשה לכם,</p>

⁶⁸⁴⁴ לא שיהיה גלות לקדוש ברוך הוא ממש אלא שהוא עמהם לעוזרם, ודייק הכי מסופיה דקרא דקאמר לא מאסתם ולא געלתם (אור יקר).

⁶⁸⁴⁵ דריש דממש שכינה בגלות גולה וסורה ודייק רישא דקרא דקאמר "גם זאת" שהיא שכינה היא בגלות עמהם בהיותם בארץ אויביהם וכדמפרש ואזיל, והנה בגלות שכינה יש שתי בחינות האחד הוא הקל דהיינו דמפרש הכא ר' אבא שממש שכינה מנפשה אזלת דהיינו בגלית בבל (אור יקר).

⁶⁸⁴⁶ משתכחין (דפ"ו).

⁶⁸⁴⁷ פי' מ' היא שבותך לפי שנשבית בשבילנו (מ"מ).

⁶⁸⁴⁸ פי' מ' הנק' ארץ תחלה ואח"כ שבת שבות יעקב (מ"מ).

<p>דא הוא גמול⁶⁸⁴⁹ דעביד עמכון בכל אינון נימוסין דמצרים בכל אינון אתוון דעבד לכו דא הוא גמול דאתון שלמין להאי וזאתו מאן גרם לכו דא בגין דאתון עם נבל ולא חכם ולא מסתכליון בכל אינון טבן דעבד לכו עד השתא:</p>	<p>"הזהו הגמול שאתם משלמים ל"זאת" הזו, מי גרם לכם זה משום שאתם "עם נבל ולא חכם ולא מסתכלים בכל אותן טובות שעשה לכם עד עתה."</p>
<p>הליי' תגמלו זאת דא שכינתא והא אוקימנא מלי דתנינן ה"א דבהבראם (בראשית ב ד) זעירא ה"א דבהליי' רברבא והא אתמר דתניא א"ר יהודה ה"א דבכל אתר קב"ה ואקרי אם ותרי עלמין נינהו דכתיב (תהלים קו מח) מן העולם ועד העולם והא תנינן ברזא דקרא (במדבר כח ה) בשמן כתיב רביעית ההיין⁶⁸⁵⁰:</p>	<p>"הלה' תגמלו זאת" זו השכינה. והרי בארנו הדברים שלמדנו אות ה"א של "בהבראם" קטנה, ה"א שב"הלה" גדולה, והרי נאמר שלמדנו אמר רבי יהודה ה"א שבכל מקום הקדוש ברוך הוא, ונקראת אם, ושני עולמות הם שכתוב "מן העולם ועד העולם" והרי למדנו בסוד הפסוק "בשמן כתיב רביעית ההיין".</p>
<p>תניא ר' יהודה אומר בכמה [אתרין] אסתכלנא דקב"ה לא אעדי</p>	<p>למדנו, רבי יהודה אומר בכמה מקומות התבוננתי שהקדוש ברוך הוא לא הסיר</p>
<p>רחצ/א</p>	
<p>רחימותא מנייהו דישראל דבכל אתר דאינון הוו קב"ה בינייהו דכתיב (ויקרא כו מד) לא מאסתים ולא געלתים לכלותם להפר בריתי אתם דייקא אתם בינייהו עמהון לא אעדי מנייהו לעלמין:</p>	<p>אהבתו מהם, שישראל בכל מקום שהם היו הקדוש ברוך הוא ביניהם, שכתוב "לא מאסתים ולא געלתים לכלותם להפר בריתי איתם", "איתם" דווקא, ביניהם עמהם, לא סר מהם לעולמים.</p>
<p>ר' יצחק הוה אזיל בארחא ופגע ביה ר' חייא א"ל חמינא (להו) באנפך דהא במדורא דשכינתא מדורך⁶⁸⁵¹ מאי כתיב (שמות ג ח) וארד להצילו מיד מצרים וארד ארד מבעי ליה וארד בקדמיתא⁶⁸⁵² אימתי כד נחת יעקב למצרים ולמה להצילו מיד מצרים דאלמלא לא הוה⁶⁸⁵³ בינייהו לא יכלין למסבל גלותא וכד"א (כלומר) (תהלים צא טו) עמו אנכי בצרה אחלצהו ואכבדהו:</p>	<p>רבי יצחק היה מהלך בדרך ופגע בו רבי חייא, אמר לו רואה אני (אותם) בפניך שהרי במדור של השכינה מקומך. מהו שכתוב "וארד להצילו מיד מצרים", "וארד", היה צריך לומר "ארד", "וארד" בראשונה. מתי, כאשר ירד יעקב למצרים. ולמה "להצילו מיד מצרים", שאם לא היה ביניהם לא יכולים לסבול, כמו שנאמר "עמו אנכי בצרה אחלצהו ואכבדהו".</p>
<p>א"ל ודאי בכל אתר דישראל שריין קב"ה</p>	<p>אמר לו, ודאי בכל מקום שישראל נמצאים הקדוש ברוך הוא ביניהם, וכל</p>

⁶⁸⁴⁹ פי' ה' של הלה' רברבא כדמפרש והבינה היא עשתה לנו אותות במצרים דמנה נפקין עבדין לחירו ולכך אמר הכתוב הלה' תגמלו זאת זהו תשלום גמול שאתם עושים לבינה שעשתה לכם נימוסין במצרים וגרמתם בעוונותיכם להגלות זאת. ה"א דבכל אתר קב"ה ואיקרי אם פי' בינה היא אם ז"ן והיא ה' ראשונה של שם ומלכות היא אם לבי"ע והיא ה' אחרונה של שם וזה שכתוב ותריין עלמין נינהו (מ"מ).

⁶⁸⁵⁰ פי' מלכות שהיא רגל רביעי (מ"מ).

⁶⁸⁵¹ פי' ר"ח אמר לר' יצחק שאתה תמיד עם רשב"י שהשכינה מתלבשת בו (מ"מ).

⁶⁸⁵² פי' משירד יעקב למצרים ירדה עמו שכינה לכבודו וזו הכנה כדי להצילו מיד מצרים וזש"ה וארד מתחלה כדי להצילו וכו' (מ"מ).

⁶⁸⁵³ "לא הוה" נמחק באור יקר, ובמקומו איתא "דא דהוה". שכינה בגלות נותנת כח לסבול הגלות או מקל עול האויבים בהם כענין גדול הרועה וכו' (אור יקר).

<p>בינייהו וכל אתר דחכימי דרא⁶⁸⁵⁴ אזלין קב"ה אזיל עמהון דכתיב (שם יא) כי מלאכיו יצוה לך וגו' מנלן דכתיב (בראשית לב א – ב) ויעקב הלך לדרכו וגו' ויאמר יעקב כאשר ראם מחנה אלהים זה השתא נשתתף כחדא וניזיל בארחה דהא ידענא דלא תר חד אזלינן⁶⁸⁵⁵ לקבלא אנפוי דשכינתא א"ל ודאי א"ר יצחק תנינן שלוחי מצוה אינן נזוקין לא בהליכתן ולא בחזרתן ואנן לאתחזאה קמי קב"ה אזלינן ולא דחילנא:</p>	<p>מקום שחכמי הדור הולכים הקדוש ברוך הוא הולך עמהם שכתוב "כי מלאכיו יצוה לך וגו', מנין לנו, שכתוב "ויעקב הלך לדרכו וגו', ויאמר יעקב כאשר ראם מחנה אלהים זה". עתה נשתתף כאחד ונלך בדרך, שהרי ידעתי שלמקום אחד אנו הולכים לקבל פני שכינה. אמר לו, בודאי. אמר רבי יצחק, למדנו שלוחי מצוה אינן נזוקין לא בהליכתן ולא בחזרתן, ואנחנו להראות לפני הקדוש ברוך הוא אנו הולכים ולא יראים.</p>
<p>עד דהוו אזלי א"ר חייא כתיב (בראשית ב ד) אלה תולדות השמים והארץ השמים⁶⁸⁵⁶ לאכללא קב"ה⁶⁸⁵⁷ והארץ לאכללא קב"ה⁶⁸⁵⁸ וכל מה דלתתא⁶⁸⁵⁹ אינון אקרונ תולדות השמים מנייהו⁶⁸⁶⁰:</p>	<p>עד שהיו הולכים, אמר רבי חייא כתוב "אלה תולדות השמים והארץ", "השמים" לכלול את הקדוש ברוך הוא, "והארץ" לכלול את הקדוש ברוך הוא, וכל מה שלמטה אלו נקראים "תולדות השמים" מהם.</p>
<p>א"ל אי הכי מהו בהבראם⁶⁸⁶¹ וכתיב⁶⁸⁶² בה' בראם א"ל כלא חד מלה כד שמים אתחברו⁶⁸⁶³ האי ה⁶⁸⁶⁴ אפיקת תולדות⁶⁸⁶⁵ ואינון אקרונ תולדות השמים והארץ א"ל אי הכי במאי אוקימנא בה' בראם באברהם א"ל כלא חד מלה הוא מלה⁶⁸⁶⁶ באברהם היינו השמים⁶⁸⁶⁷ דמתמן שריין לאתפשטא בה' בראם היינו והארץ וכלא חד מלה:</p>	<p>אמר לו, אם כן מהו "בהבראם" ונאמר בה' בראם, אמר לו, הכל דבר אחד, כאשר השמים התחברו, ה' הזו הוציאה תולדות והם נקראו "תולדות השמים והארץ". אמר לו, אם כן במה בארנו בה' בראם באברהם, אמר לו, הכל דבר אחד הוא, באברהם אלו "השמים" שמשם מתחילים להתפשט, בה' בראם וזהו "והארץ", והכל דבר אחד.</p>

⁶⁸⁵⁴ הם שתי בחינות, האחד כוללת לכל ישראל והוא דווקא מקום עמידתן בקבע (אור יקר).
⁶⁸⁵⁵ שמא היו הולכים להקביל פני בוצינא קדישא איש ממקומו (אור יקר).
⁶⁸⁵⁶ פי' זעיר ולכך אמר ה' הידיעה (מ"מ).
⁶⁸⁵⁷ וכל מה דלעילא (נוסף באור יקר). הם ששה קצוות נכללים בו שכולם נכללים במלת שמי"ם שהם ששה רקיעים (אור יקר). אפשר היה לפרש אלה תולדות השמים והארץ זה אצילות תפארת ומלכות (אור יקר), פי' מלכות (מ"מ).
⁶⁸⁵⁸ מלכות (אור יקר).
⁶⁸⁵⁹ כל המשתלשלים ממנה כי מלת ארץ מורה על כללות התחתונים, ואלו התחתונים הם התולדות שהם תולדות מתפארת ומלכות (אור יקר), פי' ב"ע שהם תולדות זו"ן ולכך הקשה לו ר' יצחק מהו בהבראם וכתיב בה' בראם. דכיון שבי"ע הם תולדות זו"ן למה לא הזכיר הכתוב רק בה' בראם ולא הזכיר זעיר (מ"מ).
⁶⁸⁶⁰ כל אותם המשתלשלים למטה, ואפשר שששה קצוות הם תולדות לתפארת והקצוות [למטה] תולדו' למלכות (אור יקר).
⁶⁸⁶¹ דהיינו בה' שהיא בינה בראם על ידי חסד שהיא למטה מהבינה שעליה אמר הכתוב אמרתי עולם חסד יבנה והיינו באברהם (אור יקר). בשלמא למאי דסלקא דעתין ניחא אומר בהבראם בה' בראם כדפי' לעיל, אלא להאי פירושא מאי בהבראם בה' בראם שהרי הם תולדות שמים וארץ כחדא ולא מאות ה' ועוד כפל אומר בה' בראם עם אומ' השמי' והארץ (אור יקר).
⁶⁸⁶² ואתמר (דפ"ו).
⁶⁸⁶³ ר"ל שהזעיר נתן הטיפה במ' והמ' שהיא ה' מוציאה ב"ע ולכך לא אמר רק בה' בראם (מ"מ).
⁶⁸⁶⁴ דהיינו ייחוד שמים וארץ (אור יקר).
⁶⁸⁶⁵ ולא שיהיו שמים מוציאים בפני עצמם וארץ בפני עצמה, וגם לא ששתיים יחד מוציאים התולדות אלא אתחברו (אור יקר).
⁶⁸⁶⁶ נמחק בדפ"ו.
⁶⁸⁶⁷ פי' זעיר שבנינו מהחסדים הנק' אברהם (מ"מ).

<p>א"ל ודאי הכי הוא⁶⁸⁶⁸ והא אוליפנא דכתיב אלה תולדות השמים והארץ ותנינן העולם הזה נברא בה' דכתיב בהבראם והעולם הבא נברא בי' דכתיב (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן לאכללא השמים⁶⁸⁶⁹ את הגן לאכללא את הארץ:</p>	<p>אמר לו, ודאי כך הוא, והרי למדנו שכתוב "אלה תולדות השמים והארץ", ולמדנו העולם הזה נברא בה' שכתוב "בהבראם", והעולם הבא נברא בי' שכתוב "ונהר יצא מעדן להשקות את הגן" לכלול השמים, "את הגן" לכלול את הארץ.</p>
<p>והא אוקימנא דכתיב (שיה"ש ד טו) מעין גנים דא היא השמים באר מים חיים דכתיב (בראשית כו כה) ויכרו שם עבדי יצחק באר דכתיב (שם כב) ויעתק משם ויחפור באר אחרת וגו' ונוזלים מן לבנון דאינון מתעטרין לעילא⁶⁸⁷⁰ וסלקין ברישא דמלכא⁶⁸⁷¹ דכתיב (תהלים קח ה) כי גדול מעל שמים חסדך:</p>	<p>והרי בארנו שכתוב "מעין גנים" זהו השמים, "באר מים חיים" שכתוב "ויכרו שם עבדי יצחק באר" שכתוב "ויעתק משם ויחפור באר אחרת וגו'", "ונוזלים מן לבנון" שאלו מתעטרין למעלה ועולים בראשו של המלך שכתוב "כי גדול מעל שמים חסדך".</p>
<p>מן לבנון מתמן נפקין [לבינה] (לכלא) ונגיד ואתמשך לכל זווין עד דנגדין אינון מבויעין ונחתין לאתכנשא לאתר דאקרי ימא רבא דכתיב (קהלת א ז) כל הנחלים הולכים אל הים וגו' וכתוב (ישעיה נא א) הביטו אל צור חוצבתם וגו'⁶⁸⁷² לכתר כתיב (שיה"ש ד יב) גן נעול⁶⁸⁷³ אחותי כלה וגו' ומכאן נפיקן תולדות לכלא⁶⁸⁷⁴ דכתיב בהבראם בה' בראם ממש באברהם⁶⁸⁷⁵ א"ר יצחק⁶⁸⁷⁶ ואפי' ביעקב ממש וכלא חד מלה:</p>	<p>"מן לבנון" משם יוצאים לבינה ונמשך ומתפשט לכל הפינות, עד שנמשכים אלו המקורות ויורדים להתכנס למקום שנקרא הים הגדול שכתוב "כל הנחלים הולכים אל הים וגו'", וכתוב הביטו אל צור חוצבתם וגו', ואחר כך כתוב "גן נעול אחותי כלה וגו'", ומכאן יצאו תולדות לכל שכתוב "בהבראם" בה' בראם ממש באברהם. אמר רבי יצחק ואפילו ביעקב ממש, והכל דבר אחד.</p>
<p>א"ר יצחק כד אנן יתבין לקמיה דר"ש כלא אתמר קמיה באתגליא ולא אצטריכנא לכל האי א"ל לאו ר"ש כשאר בני נשא דכלהו קמיה כשאר נביאי לקמי משה עד דהו אזלי א"ר חייא כתיב (ישעיה מט טו)</p>	<p>אמר רבי יצחק, כאשר אנו יושבים לפני רבי שמעון הכל נאמר לפניו בגלוי ולא הוצרכנו לכל זה. אמר לו, אין רבי שמעון כשאר בני אדם, שכולם לפניו כמו שאר הנביאים כלפי משה. עד שהיו הולכים אמר רבי חייא, כתוב</p>

⁶⁸⁶⁸ כפי המשך הענין משמע שר' יצחק הוא דאמר ודאי הכי הוא, והוא שדיבר ג"כ פעם שנית ושלישית שאמר בסמוך א"ר יצחק ואפי' ביעקב וכו' א"ר יצחק בר חנן וכו' ותנינן העוה"ז וכו'. פי' עוה"ז שלנו נבראת ע"י המ' הנק' ה' בה' בראם כמ"ש לעיל וכן אמר לקמן ג"כ בה' בראם ממש ועוה"ב נברא בי', פי' בינה מאבא ומביא ראייה מפסוק ונהר שהוא בינה יוצא מאבא (מ"מ).

⁶⁸⁶⁹ התפארת (אור יקר), פי' דריש ה' של הגן שהוא הידוע דהיינו זעיר דאצילות וז"ש לאכללא השמים דהיינו השמים הידוע שהוא זעיר דאצילות והאי דנקט את תחלה לישנא דקרא נקט. אבל דרשא דאת היא בסמוך שאמר את הגן לאכללא את הארץ (מ"מ).

⁶⁸⁷⁰ פי' המוחין נעשים בסוד מקיף לרישא דזעיר תחלה ואח"כ סלקין ברישא דמלכא דהיינו שנכנסים בראשו כמ"ש הרב ז"ל. וז"ש לקמן כי גדול מעל שמים שהמוחין שהם חסדך למעלה מת"ת הנקרא שמים שהמוחין הם בראשו (מ"מ).

⁶⁸⁷¹ פי' שהמוחין הם ברישא דמלכא והם באים מאבא לאימא לפי שנה"י דאבא תוך נה"י דאימא ונה"י דאימא בתוך ו' קצוות דזעיר ומשם באים למלכות, וז"ש מן לבנון וכו' (מ"מ).

⁶⁸⁷² פי' זעיר. ומקבת בור היא המ' (מ"מ).

⁶⁸⁷³ פי' יסוד דנוקבא (מ"מ).

⁶⁸⁷⁴ ע"י ב' תזריע (דף מג ע"א), ועיי"ש בענין מנחות העוה"ב נברא בי' והעולם הזה נברא בה' (הקדו"ש נא ע"ב).

⁶⁸⁷⁵ פי' במ' הנק' ה' ובחסד הנק' אברהם (מ"מ).

⁶⁸⁷⁶ פי' בא להוסיף על הא דתנינן העוה"ז נברא בה' שהוא לשון המשנה עד בה' בראם ממש באברהם. ובא ר' יצחק להוסיף שאף ביעקב שהוא ת"ת מתקיימת העולם (מ"מ).

<p>התשכח אשה עולה מרחם בן בטנה וגו' האי קרא אוקמוה והכא מאי קא מיירי א"ר יצחק אי בקטורא דחברייא סמיכא לא אסמכנא אנן מה נימא:</p>	<p>"התשכח אשה עולה מרחם בן בטנה וגו'", פסוק זה בארוהו וכאן במה הוא עוסק, אמר רבי יצחק, אם בקשר של החברים סמיכה לא נסמכתי אנו מה נאמר.</p>
<p>א"ל דהא קלא דרמיזאה⁶⁸⁷⁷ חד שמענא יומא חד כד הוה אזילנא בארהא ולא ידענא מאן אמר ולא ידענא מלה ות"ח ז' יומין הוו דחלישנא ע"ד ולא טעימנא מדי והשתא אזלנא לגביה דבוצינא קדישא דלימא לי דילמא אדכר א"ל דילמא ההוא יומא דהוה אזיל ר' אלעזר לגביה דחמוי וההוא יומא אזילנא עמיה והא אדכרנא מלה:</p>	<p>אמר לו, שהרי קול של רמז אחד שמעתי יום אחד כאשר הייתי הולך בדרך ולא ידעתי מי אמר ולא ידעתי דבר. ובא וראה שבעה ימים היו שנחלשתי על זה ולא טעמתי דבר, ועתה אני הולך אצל הנר הקדוש שיאמר לי שמא אזכר. אמר לו, שמא אותו היום שהיה הולך רבי אלעזר אצל חמיו ואותו היום הלכתי עמו והנה נזכרתי בדבר.</p>
<p>ת"ח הכי א"ר אלעזר משמיה דאבוי אמרו ישראל קמי קודשא בריך הוא מיומא דנפלנא בגלותא קב"ה שביק [לן] [לון] בגלותא ואנשי לן הדא הוא דכתיב (ישעיה מט יד) ותאמר ציון עזבני יי ויי שכחני אמרה שכינתא התשכח אשה עולה וכי ישראל דאקרון בנין⁶⁸⁷⁸ כמה דאת אמר (דברים יד א) בנים אתם ליי' אלהיכם מרחם בן</p>	<p>בא וראה, כך אמר רבי אלעזר משמו של אביו, אמרו ישראל לפני הקדוש ברוך הוא מיום שנפלנו בגלות הקדוש ברוך הוא עזב אותנו בגלות ושכח אותנו, זהו שכתוב "ותאמר ציון עזבני ה' וה' שכחני". אמרה השכינה, "התשכח אשה עולה", וכי ישראל שנקראים בנים כמו שנאמר "בנים אתם לה' אלהיכם", "מרחם בן</p>
<p>רחצ/ב</p>	
<p>בטנה כד"א (ירמיה ב כא) ואנכי נטעתוך שורק⁶⁸⁷⁹ כלה זרע אמת גם אלה תשכחנה דכתיב (בראשית ב ד) אלה תולדות השמים והארץ ואנכי לא אשכחך⁶⁸⁸⁰ מכאן דקב"ה לא שביק לון לישראל לעלמין:</p>	<p>בטנה", כמו שנאמר "ואנכי נטעתוך שורק כלה זרע אמת", "גם אלה תשכחנה", שכתוב "אלה תולדות השמים והארץ", "ואנכי לא אשכחך", מכאן שהקדוש ברוך הוא לא עוזב אותם את ישראל לעולמים.</p>
<p>תו אמר (ישעיה מט טו) התשכח אשה עולה מרחם בן בטנה דא הוא רוא עלאה דאמר קב"ה דהא⁶⁸⁸¹ מלין אלין בשמיה אחידן⁶⁸⁸² כמה דקב"ה לא אנשי שמיה דהא הוא כלא כך קב"ה לא אנשי לון לישראל</p>	<p>עוד אמר "התשכח אשה עולה מרחם בן בטנה" זהו סוד עליון שאמר הקדוש ברוך הוא, הנה דברים אלו בשמו אחוזים, כמו שהקדוש ברוך הוא לא שוכח שמו שהרי הוא הכל, כך הקדוש ברוך הוא לא שוכח אותם את</p>

⁶⁸⁷⁷ דרמיזא (דפ"ו).

⁶⁸⁷⁸ פירוש שיש להם נפש ורוח מזו"ן ונקראים בנים שלהם (מ"מ).

⁶⁸⁷⁹ פי' שהטיפה באה מיסוד שהוא בניקוד שור"ק ומת"ת הנק' אמת וזהו זרע אמת והכל מתקבץ בבטן הנוקבא. ולכך אומרת השכינה וכי אפשר מלרחם על ישראל שהם מיסוד ות"ת שנק' בן בטנה. שהם משפיעים הטיפה בבטן המלכות. עוד יכוין למ"ש הר"ב ז"ל ששם ב"ן שנותן היסוד למ' ביסוד דידה לוקחים ממנו נשמות ישראל כל נשמה ונשמה חלק אחד והוא שורשו מן הדכורא כנודע ולכך אמרה המ' וכי אפשר מלרחם על ישראל שהם משם ב"ן שבבטנה ועל סודות אלו שאמרנו לכך אמר לו ר' חייא בסמוך בריך יהא קב"ה דערענא לך וכו' (מ"מ).

⁶⁸⁸⁰ עי' ח"א רכח ע"א, ח"ב רלו ע"ב

⁶⁸⁸¹ הא (דפ"ו).

⁶⁸⁸² פי' זו"ן הם שמו ית' כמ"ש יה"ו הוא זעיר, ה' אחרונה מלכות. וכשם שאי אפשר לשכוח שמו ית' כך אי אפשר לשכוח ישראל שאוחזים בזו"ן (מ"מ).

<p>דאינון אחידן בשמיה ממש אתרגיש (בשמיה) ר' חייא אמר ודאי דא היא מלה בריך ויהא קב"הו (קודש) דערענא⁶⁸⁸³ לך וידענא מלה וידענא מאן ההוא דשמענא מניה:</p>	<p>ישראל שהם אחוזים בשמו ממש. התרגש רבי חייא, אמר ודאי זהו דבר חדוש. ברוך יהיה הקדוש ברוך הוא שנפגשתי בך, וידעתי דבר, וידעתי מי אותו ששמעתי ממנו.</p>
<p>ות"ח ודוההוא יומא דרהיטנא ד' מילי ולא אשכחנא מאן הוה א"ל בנין דעאלנא בחד מערתא דר' אלעזר נפיש שעתא חדא קרי עליה רבי חייא הני קראי אז יבקע כשחר אורך וגו' (ישעיה נח ח) אז תקרא ויי' יענה וגו' (שם ט) אז תתענג על יי' וגו' (שם יד):</p>	<p>ובא וראה, שאותו יום שרצתי ארבעה מילין ולא מצאתי מי היה. אמר לו, משום שנכנסתי במערה אחת שרבי אלעזר נח שעה אחת. קרא עליו רבי חייא אלו הפסוקים "אז יבקע כשחר אורך וגו', אז תקרא וה' יענה וגו', אז תתענג על ה' וגו'".</p>
<p>זכור ימות עולם בינו שנות דור ודור וגו' (דברים לב ז) זכור ימות עולם ר' אבא אמר מאן ימות עולם אינון שיתא יומין⁶⁸⁸⁴ דעבד קב"ה עלמא בהו⁶⁸⁸⁵ דכתיב (שמות כ יא) כי ששת ימים עשה יי' וגו' כי⁶⁸⁸⁶ ששת ימים ולא בששת ימים⁶⁸⁸⁷ והא אוקימנא בינו שנות דור ודור כלומר אינון ימות עולם ידעו וישתמודעו כל אינון שנין ויומין וכל דרא ודרא עד דרא דא דאתון קיימין⁶⁸⁸⁸:</p>	<p>"זכור ימות עולם בינו שנות דור ודור וגו'", "זכור ימות עולם", רבי אבא אמר, מי אלו "ימות עולם", אלו ששה ימים שעשה הקדוש ברוך הוא העולם בהם שכתוב "כי ששת ימים עשה ה' וגו'", "ששת ימים" ולא בששת ימים והרי בארנו. "בינו שנות דור ודור" כלומר אלו "ימות עולם", ידעו ויתודעו כל אלו השנים והימים וכל דור ודור עד דור זה שאתם עומדים בו.</p>
<p>שאל אביך ויגדך (דברים לב ז) דא קב"ה הה"ד (שם ו) הלא הוא אביך קנך ויגדך והוא יגלה עומקא דחכמתא ומאי היא אלא כד אינון שיתא יומין שכלילו עלמא לא שכלילו ליה אלא בנין דתיתי אנת ותקיים אורייתא⁶⁸⁸⁹ דתנינן כל מה דעבד קב"ה על תנאי עבד דכד ייתון ישראל אי יקבלון אורייתא יאות ואי לא דיהדר [ליה] לתהו ובהו ובג"כ אינון ימות עולם ידעו [ואשתמודען כלא] [ואשתמודעא מלה]:</p>	<p>"שאל אביך ויגדך" זה הקדוש ברוך הוא, זהו שכתוב "הלא הוא אביך קנך". "ויגדך" והוא יגלה עומק החכמה. ומה היא, אלא כאשר ששה ימים אלו תקנו את העולם לא תקנו אותו אלא בגללך, שתבא אתה ותקיים את התורה, שלמדנו כל מה שעשה הקדוש ברוך הוא על תנאי עשה, שכאשר יבואו ישראל אם יקבלו את התורה מוטב ואם לא שיחזירו לתוהו ובוהו, ולכן אלו "ימות עולם" יודעים ומבינים הכל.</p>
<p>[והא] [וההוא] תנינן הנהו ענפי</p>	<p>והרי למדנו, אלו ענפי האילן איך</p>

⁶⁸⁸³ דאערענא (דפ"ו).

⁶⁸⁸⁴ פי' ר"ק דזעיר (מ"מ).

⁶⁸⁸⁵ פי' בינה על ידם תקנה ב"ע כמ"ש הרב שחסד דאצילות נתלבש בחסד דבריאה. וחסד דבריאה בחסד היצירה. וחסד דיצירה בחסד דעשייה וכן על ה"ק (מ"מ).

⁶⁸⁸⁶ נמחק בדפ"ו.

⁶⁸⁸⁷ ושיעור הכתוב ה' שהיא בינה ע"י ששת ימים עשה שמים וארץ שהם ב"ע (מ"מ). ח"א לא סע"א (לש"ו).

⁶⁸⁸⁸ אחר כך בא להפריד זה הכלל הנפלא ואמר. זכר ימות עולם שהם הספירות הנאצלות מחכמה שהם קיום העולם והכל נהיה בהם. בינו שנות דור ודור שנות לשון שנוי ותמורה, והרמז על הדברים שנבראו בצד החול שמהם כל השנויים והתמורות עם שיסוד הכל היה בחכמה, ולפי שהוא דבר סתר אמר בינו. וגם הוא רמז על מדת ב"נה שקבלה כל הדברים מחכמה (עבה"ק ח"א פ"כ).

⁶⁸⁸⁹ עי' תז"ח ט ע"ג: שכינתא איהי שאלה דבה חכם שואל כענין ומשיב כהלכה ובה (שמות ג) ושאלה אשה משכנתה וגו' ובה (דברים לב) שאל אביך ויגדך דאיהי הגדה דבה (שם כו) הגדתי היום לה' אלהיך, בהגר"א: דשאלה אשה - מסטרא דשכינה שנקראת אשה: ובה שאל כו' - ר"ל שעל ידה ישאל וראיה שנאמר ויגדך והיא הגדה שעל ידה יגיד לך כמו שמפרש והולך.

<p>דאילנא⁶⁸⁹⁰ היך מתאחדן בגו אילנא⁶⁸⁹¹ והא אוקימנא כדין קב"ה ברר לון לממנן תריסין (ו) על שאר עמין ואתון מה כתיב (דברים לב ט) כי חלק יי' עמו יעקב חבל נחלתו דלא יהב להו לרברבא ולא למלאכא ולא לממנא אחרא והאי עמא דקב"ה נסב לחולקיה:</p>	<p>נאחזים בתוך האילן, והרי בארנו שכאשר הקדוש ברוך הוא ברר להם לממוני המגינים על שאר האומות, ואתם מה כתוב "כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו" שלא נתן אותם לשר ולא למלאך ולא לממונה אחר, וזה העם שהקדוש ברוך הוא נטל לחלקו.</p>
<p>באן אתר אשכח ליה (דכתיב) (שם י) ימצאהו בארץ מדבר ובתהו יליל ישימון וגו'⁶⁸⁹² דכתיב (יהושע כד ב) תרח אבי אברהם וגו' ואקח את אביכם את אברהם וגו' ומהכא דבר להו לישראל בכל דרא ודרא ולא [אתפרש] (יתפרש) מנייהו ודבר להו ברחמי הה"ד (דברים לב יא) כנשר יעיר קנו וגו'⁶⁸⁹³:</p>	<p>באיזה מקום מצא אותו, "ימצאהו בארץ מדבר ובתהו ילל ישמן וגו'", שכתוב "תרח אבי אברהם וגו', ואקח את אביכם את אברהם וגו'". ומכאן מנהיג אותם את ישראל בכל דור ודור ולא נפרד מהם, ומנהיג אותם ברחמים זהו שכתוב "כנשר יעיר קנו וגו'".</p>
<p>כנשר יעיר קנו א"ר יוסי לא אשכחנא מאן דחיים על בנוי כהאי נשרא וע"ד תנינן כתיב (יחזקאל א י) ופני אריה אל הימין ופני שור מהשמאל נשר באן דוכתיה באתר דיעקב קאים הה"ד (משלי ל יט) (ו) דרך הנשר בשמים בהווא אתר ממש מ"ט בנין דאיהו רחמי על בנוי ודינא לגבי אחרנין כך קב"ה דבר לבנוי כנשר דא:</p>	<p>"כנשר יעיר קנו", אמר רבי יוסי לא מצאנו מי שמרחם על בנוי כנשר הזה. ועל זה למדנו, כתוב "ופני אריה אל הימין ופני שור מהשמאל", הנשר היכן מקומו, במקום שיעקב עומד, זהו שכתוב "דרך הנשר בשמים", באותו מקום ממש. מה הטעם, משום שהוא מרחם על בנוי ובדין עם אחרים, כך הקדוש ברוך הוא מנהיג את בנוי כנשר זה.</p>
<p>מה כתיב (דברים לב יב) יי' בדד ינחנו ואין עמו אל נכר הוא בלחודוי דכתיב (שמות יג כא) ויי' הולך לפניכם וגו' ואין עמו אל נכר דלא דבר להו לישראל לא (ל)מלאכא ולא (ל)ממנא אחרא דאינון אקרונ אל נכר ודא הוא דאמר משה (שמות לג טו) אם אין פניך</p>	<p>מה כתוב "ה' בדד ינחנו ואין עמו אל נכר", הוא בלבדו שכתוב "וה' הולך לפניכם וגו'". "ואין עמו אל נכר" שלא הנהיג להם לישראל לא מלאך ולא ממונה אחר שהם נקראים "אל נכר". וזהו שאמר משה "אם אין פניך הולכים אל תעלנו מזה", "זהו שכתוב ה' בדד</p>

⁶⁸⁹⁰ ע' שרים (מ"מ).

⁶⁸⁹¹ פ' ת"ת (מ"מ).

⁶⁸⁹² "ימצאהו בארץ מדבר ובתהו ילל ישימון יסבבנהו יבנהו יצרנהו כאישון עינו", ור"ל שמתנה יקרה וכל יקר וגדולה הזאת נמצא לישראל בארץ מדבר, שזהו היה בכוונתו יתברך להוליכם במדבר שם הזה מ' שנה, להרחיקם מבני אדם שיהיו נזירים מתבודדים, להתרחק מכל תאות העולם הזה המדומה, להיות מחשבתם דבוק בתורה ובחכמה עליונה, כדרכי הפרושים והחסידים המתבודדים במדבר להיות רחוק מחברת בני אדם ומתאוות המדומות, עד שהשיגו שם כל הקדושה והכבוד הזה, אשר ענן ה' היה מסבב אותם, והוא השראת שכינתו יתברך עליהם, עד שהם עצמם היו היכל ה' ומרכבה עליונה, וכמו שהיה המשכן וענן ה' יומם על המשכן וכו' (שיח יצחק דרוש לסיום הש"ס). הליכת ישראל במדבר הנה היה שהכניסם הקב"ה בהנסיון הנורא הזה, שהכניס אותם בתוך משכן הס"מ וחילותיו וכל הרשעה כולה, ונתנסו בכל פיתוייו ותחבולותיו, וראו אותו וידעו אותו מכל וכל ועכ"ז הנה שם גופה קבלו את כל התורה כולו ונעשו לחלק ה' עמו, וכמ"ש (דברים לב י) ימצאהו בארץ מדבר ובתהו ילל ישימון, וכן כתוב עוד (ירמיה ב ב) לכתך אחרי במדבר כו' קודש ישראל לה' כו', ולא נכשלו אלא רק בהעשרה נסיונות, כי המקום היה גורם להם כנ"ל (דע"ה ח"ב פג ע"א).

⁶⁸⁹³ עי' תיקו"ז כד ע"א: שכינתא עלאה כנשר יעיר קנו. ועי' עמק המלך (שי"ד פקמ"ה): עם כל זאת, אינו יוצא ממנו אור מקיף אל הז' תחתונות, אבל הבינה היא 'אם הבנים' מרחמת עליהם, כאם על בניה, ונותנת להם אור מקיף סוד 'אל', להקיפם ולשמרם מאחיזת הקליפות. בסוד 'כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף יפרוש כנפיו' [דברים ל"ב י"א].

<p>הולכים אל תעלנו מזה הדא הוא דכתיב יי' בדד ינחנו הוא בלחודוי ואין עמו אל נכר:</p>	<p>ינחנו" הוא בלבדו, "ואין עמו אל נכר".</p>
<p>זכאה חולקהון דישראל דקודשא בריך הוא דבר עמהון בישראל⁶⁸⁹⁴ הכי עליהו כתיב (תהלים קלה ד) כי יעקב בחר לו יה⁶⁸⁹⁵ ישראל לסגולתו וכתיב (שמואל א' יב כב) כי לא יטוש יי' את עמו וגו' מ"ט לא יטוש [וגו'] וה' את עמו בעבור שמו הגדולו בגין דהאי בהאי אתרבק וע"ד לא ישבוק לון קב"ה דבכל אתר דאינון שריין קב"ה עמהון כמה דאוקימנא:</p>	<p>אשרי חלקם של ישראל שהקדוש ברוך הוא מנהיג אותם (בישראל) כן. עליהם כתוב "כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגולתו", וכתוב "כי לא יטוש ה' את עמו וגו'", למה "לא יטוש ה' את עמו" "בעבור שמו הגדול", משום שזה בזה נדבק, ועל זה לא יעזוב אותם הקדוש ברוך הוא שבכל מקום שהם נמצאים הקדוש ברוך הוא עמהם כמו שבארנו.</p>
<p>לו חכמו ישכילו זאת (דברים לב כט) א"ר יוסי כל הני קראי דהכא אוכחי אינון דאוכח להו משה לישראל בר ההוא שמא קדישא דגלי בשירותא דמלוי א"ר אבא ואפילו מה דאוכח לישראל בכללא דשמא קדישא הוא דלית מלה באורייתא דנפיק מכללא דשמא קדישא דאורייתא כלא שמא דקודשא בריך הוא אינון:</p>	<p>"לו חכמו ישכילו זאת", אמר רבי יוסי, כל אלו הפסוקים שכאן תוכחות הם שהוכיח אותם משה לישראל חוץ מאותו שם קדוש שגילה בתחלת דבריו. אמר רבי אבא, ואפילו מה שהוכיח לישראל הוא בכלל השם הקדוש, שאין דבר בתורה שיוצא מכלל השם הקדוש, שהתורה כולה שם של הקדוש ברוך הוא הם.</p>
<p>והני קראי ידיעאן אינון אבל בגין דשמא</p>	<p>והפסוקים האלו ידועים הם אבל משום ששמו</p>
<p>רצט/א7100:</p>	
<p>דקב"ה רשים בהאי פרשתא אצטריכנא עד השתא והכא הא כתיב לו חכמו ישכילו זאת זאת ודאי והא בכמה אתר אוקימנא האי דאי ישראל ינדעון האי ואיך (היך) זאת אחידא בדינוי לאתפרעא מן חייביא יבינו לאחריתם ויסתמרו למהוי בה כמה דכתיב (איוב כ כז) וארץ מתקוממה לו:</p>	<p>של הקדוש ברוך הוא רשום בפרשה זו הייתי צריך עד עתה, וכאן הרי כתוב "לו חכמו ישכילו זאת", "זאת" ודאי, והרי בכמה מקומות בארנו "זאת" שאם ישראל ידעו את זה איך "זאת" אחוזה בדיניה להיפרע מן הרשעים, "יבינו לאחריתם" וישמרו להיות בה כמו שכתוב "וארץ מתקוממה לו".</p>
<p>ד"א לו חכמו ישכילו זאת דאיהי מתקשרא בהו בישראל כד נטרין פקודי אורייתא⁶⁸⁹⁶ ויתבין עמה בשלם ינדעון דסייעתא דהאי זאת עמהון לאתפרעא משנאיהון וישראל דאינון זעירין ביני עממיא ינדעון איכה ירדוף אחד אלף⁶⁸⁹⁷ ושנים יניסו רבבה ומאן גרים להו האי זאת דהוה בהו</p>	<p>דבר אחר, "לו חכמו ישכילו זאת" שהיא קשורה בהם בישראל, כאשר שומרים מצוות התורה ויושבים עמה בשלום ידעו שעזרה של "זאת" הזו עמהם להיפרע משונאיהם, וישראל שהם מעטים בין האומות ידעו "איכה ירדוף אחד אלף ושנים יניסו רבבה", ומי גרם להם, אותה "זאת" שהיתה</p>

⁶⁸⁹⁴ נמחק במ"מ, ומוסגר בדפ"ו.

⁶⁸⁹⁵ כי יעקב בחר לו יה. פי' יה בחר ליעקב (מ"מ).

⁶⁸⁹⁶ עי' ח"א קסב ע"א.

⁶⁸⁹⁷ כאן משמע שירדוף א' אלף היינו א' מישראל ירדוף אלף מאו"ה ושיעור הכתוב אמר להם משה כשהייתם צדיקים א' מכם היה רודף אלף של או"ה. ועכשיו אם לא כי צורם מכם, הפך פי' רש"י ז"ל בחומש שפי' איכה ירדוף א' מאומות העולם אלף של ישראל. ומדברי רז"ל מוכח כדברי הזוהר שאמרו שהיה דוד מצטער על מקרא זה איכה ירדוף א' וכו'. כי דוד היה מעורר חניתו על שמונה מאות חלל וכו' והיה מצטער על מאתים להשלים פסוק זה וא"ל הקב"ה רק בדבר אוריה החתי ש"מ שאחד מישראל ירדוף אלף מאומות העולם (מ"מ).

<p>בשלם כד עבדין פקודי אורייתא ולעלמין לא אתעדי מנייהו למעבד להו נוקמין:</p>	<p>בהם בשלום כאשר עושים מצוות התורה, ולעולמים לא זזה מהם לעשות להם נקמות.</p>
<p>אם לא כי צורם מכרם וי"י הסגירם (דברים לב ל) מ"ט כי צורם מכרם בנין צור ילדך תשי (שם יח) דתקונין לא שראן כדוקיאות⁶⁸⁹⁸ באתרייהו אם לא כי צורם מכרם א"ר יהודה דא אברהם כמה דאוקימנא דאמר אברהם יתחייבון ישראל בגלותא ולא ייעלון בגיהנם דתרין אלין גלותא וגיהנם לא יסבלון ישראל וקב"ה אסתכם על ידוי דכל זמנא די יחובון ישראל יפלון בגלותא וישתעבדון בהו שנאיהון ובג"כ צורם מכרם ודאי וי"י הסגירם ואסתכם על ידוי⁶⁸⁹⁹:</p>	<p>"אם לא כי צורם מכרם ויה" הסגירם", למה "כי צורם מכרם", משום ש"צור ילדך תשי" שהתקונים לא נמצאים כראוי במקומם. "אם לא כי צורם מכרם", אמר רבי יהודה, זה אברהם, כמו שבארנו שאמר אברהם יתחייבו ישראל בגלות ולא יכנסו בגיהנם, ששני אלו גלות וגיהנם לא יסבלו ישראל. והקדוש ברוך הוא הסכים על ידו שכל זמן שיתחייבו ישראל יפלו לגלות וישתעבדו בהם שונאיהם ולכן "צורם מכרם" ודאי, "ויה" הסגירם", והסכים על ידיו.</p>
<p>תניא א"ר יהודה מ"ט אוכה להו משה בהאי שירה הכי בנין דאינהו זמינין למיעל לארעא ולאשרי בנייהו שכינתא ובג"כ אוכה להו על האי ר' יצחק אמר בתרי אתרי קב"ה זמין לאוכחא להו לישראל וחדאן אומות העולם חד דכתיב (הושע יב ג) וריב ליי⁶⁹⁰⁰ עם יהודה ולפקוד על יעקב כדרכיו וגו' שמעין אומות העולם חדאן אמרי השתא ישתצון מעלמא כד חמי קב"ה דאינון חדאן מה כתיב בתריה (הושע יב ד) בבטן עקב את אחיו וגו' כד שמעין אמרין דא הוא תשובה לאתתא דהוה לה קטטה בבריה⁶⁹⁰¹ אזלת למקביל עליה דינא חמאת לדיינא דאין נפשין⁶⁹⁰² מנייהו לאלקאה לצלבא לאוקדא</p>	<p>למדנו, אמר רבי יהודה, למה שהוכיח להם משה בשירה הזו כך משום שהם מזומנים להיכנס לארץ ולהשרות עליהם שכינה ולכן הוכיח אותם על כך. רבי יצחק אמר, בשני מקומות הקדוש ברוך הוא היה מזומן להוכיח את ישראל ושמחו אומות העולם, אחד, שכתוב "ורב לה' עם יהודה ולפקוד על יעקב כדרכיו וגו'", שמעו אומות העולם שמחו אמרו עתה יכרתו מהעולם. כאשר ראה הקדוש ברוך הוא שהם שמחים מה כתוב אחריו "בבטן עקב את אחיו וגו'", כאשר שומעים אומרים זו היא תשובה. (משל) לאשה שהיתה לה קטטה עם בנה, הלכה לתבוע עליו דין. ראתה</p>

⁶⁸⁹⁸ כדקא יאות (דפ"ו).

⁶⁸⁹⁹ אמרו רבותינו ז"ל (בבא בתרא טז ע"ב), מרגלית טובה היתה תלויה בצוארו של אברהם אבינו וכל חולה שרואה אותה מיד נתרפא, וכשמת תלאו הקדוש ברוך הוא בגלגל חמה, כמו שאמרנו שאברהם אבינו פרסם גדלתו יתברך והשגחתו בעולם, וזכה שנתגלה לו אור הפנימי הזה, ועל ידי זה היה עושה נפשות בחרן והכניסם תחת כנפי השכינה, ונמצא שכל חולה נתרפא בצוארו קול ודבור שיצא ממנו רפא בזה כל חולי נפשות דורו כיון שזכה לאור הפנימי הזה. אבל כשמת נתעלם האור ונגנז בנרתק של חמה, ונשאר לזרעו אחריו זרע ישראל שהם תלויים באור הזה, ובבקר שאז זמן שחסד מתגבר בעולם, ואז מאיר בו אור הפנימי כמו שאמרנו, אדלי יומא אדלי קצירא. וכן בזמן גדלתם של ישראל שנמשל לבקר שאז, וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך (דברים כח י), והכירו גבורתו של יוצר בראשית וגדלתם ומעלתם של ישראל. ובגלות שאז הסתיר פניו הוא יתברך, אז הסטרא אחרא מתגבר והוא נדמה ללילה, עד שבעוונותינו הרבים כמה נפשות ניצודו בחסרון אמונה ונמשכו אחר אשה זונה בת אל נכר, לתלות הכל על הטבע, והוא, להט החרב המתהפכת (בראשית ג כד) אשר עומד בשערי גן עדן, ולכן עקר זכותם של ישראל בגלות הוא בחזק אמונה, שעל ידי זה אברהם אבינו יושב בפתחה של גיהנם ומוציאם משם והוא ישב פתח האהל כו' (שם יח א) (ספר אור תורה - אות לח).

⁶⁹⁰⁰ והשני הוא פסוק לכו נא ונוכח כמרז"ל (מ"מ).

⁶⁹⁰¹ בברה (דפ"ו).

⁶⁹⁰² נפשין (דפ"ו).

<p>אמרה וזו"י מה אעביד מן ברא כד סיים דינא אמר להווא אינתו אימא מה אעביד לך בריוך אמרה קובלני ע"כ:</p>	<p>לדיין שדן דיני נפשות, חלקם למלקות לתליה לשרפה. אמרה, אוי מה יעשה מהבן, כאשר סיים הדין אמר לאותה אשה אמא מה עשה לך בנך, אמרה מתלוננת.</p>
<p>ימצאהו בארץ מדבר ובתהו (דברים לב י) ודאי לבתר עבד לכל אינון קליפין דיהון בלהו משתעבדין ליה עד הכא הוה כתיב בההוא ספרא דקרטנא אסיא⁶⁹⁰³ לבתר הוה רשים בהאי קרא כל נשורא דאצטריך אסיא חכים למעבד למרע דשכיב בבי מרעיה ובין אסירי דמלכא למפלה למאריה עלמא:</p>	<p>"ימצאהו בארץ מדבר ובתהו", ודאי לבסוף עשה לכל אותן קליפות שיהיו כולן משתעבדות לו. עד כאן היה כתוב באותו ספר של קרטנא הרופא, לבסוף היה רשום בפסוק הזה, כל שמירה שנצרך רופא חכם לעשות לחולה ששוכב בבית חוליו בית אסירי המלך לעבוד לאדון העולם.</p>
<p>דכד אזיל אסיא חכים לגביה ימצאהו בארץ מדבר ובתהו יליל ישימון מרעין דשריין עליה אשכח ליה באסירו דמלכא איתימא הואיל וקב"ה⁶⁹⁰⁴ יפקוד לתפשא ליה דלא ישתדל בר נש אבתריה לאו הכי דהא דוד אמר (תהלים מא ב) אשרי משכיל אל דל וגו' דל והווא דשכיב בבי מרעיה ואי אסיא חכים⁶⁹⁰⁵ והוא (הוה) קודשא בריך הוא יהיב ליה ברכאן להווא דישתדל ביה:</p>	<p>שכאשר הולך רופא חכם אצלו "ימצאהו בארץ מדבר ובתהו יליל ישימון", מחלות השורות עליו מוצא אותו במאסר המלך. אם תאמר הואיל והקדוש ברוך הוא (פוקד) יפקד לתפוס אותו שלא ישתדל אדם אחריו, לא כך, שהרי אמר דוד "אשרי משכיל אל דל וגו'", "דל" הוא אותו ששוכב בבית חוליו, ואם רופא חכם הוא, הקדוש ברוך הוא נותן לו ברכות לאותו שיעסוק בו.</p>
<p>וההוא אסיא ימצאהו בארץ מדבר בבי מרעיה שכיב ובתהו יליל ישימון דאינון מרעין דחקין ליה מאי אצטריך ליה למעבד יסובבנהו יסובב סבות וייתי עלות בגין דימנע מניה אינון מלין דנוקין ליה יקיו ליה ויפיק מניה דמא בישא יבוננהו יסתכל ויבין ההוא מרעא ממה הוי ויסתכל בגין דלא יתרבי עלוי וימאך ליה:</p>	<p>ואותו רופא "ימצאהו בארץ מדבר" בבית חוליו שוכב, "ובתהו יליל ישימון" שאותן מחלות מצירות לו, מה צריך לו לעשות, "יסובבנהו" יסובב סבות ויביא עילות כדי שימנע ממנו אותם דברים שמזיקים לו, יקיו לו ויוציא ממנו דם רע, "יבוננהו" יסתכל ויבין אותו חולי ממה היה ויסתכל כדי שלא יכבד עליו וימעט אותו.</p>
<p>לבתר יצרנהו כאישון עינו בגין דיהא נטיר כדקא יאות באינון משקי באינון אסוותא דאצטריכו ליה ולא יטעי מנייהו⁶⁹⁰⁶ דאלמלא יטעי אפי' במלה חד קב"ה חשיב על ההוא אסיא כאלו שפיך דמא וקטליה בגין דקב"ה בעי דאע"ג דההוא בר נש איהו בבי אסירי דמלכא ואיהו אסיר בבי אסירי דישתדל בר נש עליה ויסייע ליה לאפקא ליה מבי אסירי והוה אמר הכי קודשא בריך הוא דן דינין דבני עלמא לעילא הן למות הן</p>	<p>לבסוף, "יצרנהו כאישון עינו" כדי שיהיה שמור כראוי באותם משקים באותן רפואות שצריכות לו ולא יטעה (מהם) ביניהן, שאם יטעה אפילו בדבר אחד הקדוש ברוך הוא חושב על אותו רופא כאלו שפך דמים והרגו, משום שהקדוש ברוך הוא רוצה שאף על גב שאותו אדם הוא בבית אסירי המלך והוא אסור בבית האסורים שיעסוק אדם בו ויעזור לו להוציאו מבית האסורים, והיה אומר כך הקדוש ברוך הוא דן דינים של בני העולם למעלה,</p>

⁶⁹⁰³ עי' תיקור'ז קכג ע"א.

⁶⁹⁰⁴ (ס"א פקיד) (דפ"ו).

⁶⁹⁰⁵ עי' לעיל קצג ע"א, ועי' לקמן שה ע"ב.

⁶⁹⁰⁶ מנייהו (ס"א בינייהו) (דפ"ו).

רצמ"ב	הן למות, הן
<p>לשרוש⁶⁹⁰⁷ הן לעקור הן לענוש נכס⁶⁹⁰⁸ [ולאסורין] מאן דאתחזי לענוש נכסין נפל בבי מרעיה ולא יתסי עד דית(ד)ן כל מה דאתגזר עליה כיון דאתענש בממוניה ויהיב (ליה) כל מה דאתגזר עליה אתסי ונפק מבי אסירי וע"ד אצטריך לאשתדלא עליה דיתן ועונשיהו (עונשא) ויפוק;</p>	<p>לשרש, הן לעקור, הן לענוש בנכסיו ולאסור אותו. מי שראוי לענוש נכסים נופל בבית חוליו ולא יתרפא עד שיתן כל מה שנגזר עליו. כיון שנענש בממונו ונותן כל מה שנגזר עליו יתרפא ויוצא מבית האסורים, ועל זה צריך להתעסק עמו שיתן עונשו ויצא.</p>
<p>מאן דיתחזי לשרושי יתפסון ליה ויהבי ליה בבי אסירי עד דישתרש מכלא⁶⁹⁰⁹ ולזמנין דישתרש⁶⁹¹⁰ משייפי או מחד מנייהו ולבתר יפקון ליה מבי אסירי מאן דיתחזי למות הכי הוא דאילו יתן כל כופרא וכל ממונא דעלמא לא ישתזיב;</p>	<p>מי שראוי לשרש, יתפסו אותו ויתנו אותו בבית האסורים עד שישתרש מהכל, ולפעמים שמשתרש מאבריו או מאחד מהם ולבסוף יוציאו אותו מבית האסורים. מי שראוי למות כך הוא שאילו יתן כל הכופר וכל ממון שבעולם לא ינצל.</p>
<p>ועל דא אצטריך לאסיא חכים לאשתדלא עליה אי יכיל למיהב ליה אסותא מן גופא יאות ואי לאו יתן ליה אסותא לנשמתיא וישתדל על אסותא דנשמתיא ודא הוא אסיא דקב"ה ישתדל עליה בהאי עלמא ובעלמא דאתי;</p>	<p>ועל זה צריך לרופא חכם שיעסוק עליו אם יכול לתת לו רפואה מן הגוף מוטב, ואם לא, יתן לו רפואה לנשמתו וישתדל ברפואת נשמתו, וזהו רופא שהקדוש ברוך הוא יתעסק בו בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>א"ר אלעזר עד השתא לא שמענא מאסיא דא ומספרא דא בר מזמנא חדא דאמר לי טייעא חדא⁶⁹¹¹ דשמע לאבוי דאסיא חד הוה ביזמוי דכד הוה מסתכל בב"נ כד איהו בבי מרעיה הוה אמר דא חי ודא מת והוה אמרין עליה דהוה זכאה קשוט דחיל חטאה וכל מה דלא יכיל למדבק מה דאצטריך איהו הוה קני ויהיב מדיליה והוה⁶⁹¹² אמרין דלית חכים בעלמא כגינייה ובצלותיה הוה עביד יתיר ממה דהוה עביד בידוי וכדדמי לן דא הוה ההוא אסיא;</p>	<p>אמר רבי אלעזר עד עתה לא שמעתי מרופא זה ומספר זה, חוץ מפעם אחת שאמר לי סוחר אחד ששמע מאביו, שרופא אחד היה בימיו שכאשר היה מסתכל בבן אדם כאשר הוא בבית חוליו היה אומר זה חי וזה מת, והיו אומרים עליו שהוא צדיק אמיתי ירא חטא, וכל מה שלא יכול להשיג מה שנצרך הוא היה קונה ונותן משלו, והיו אומרים שאין חכם בעולם כמוהו, ובתפלתו היה עושה יותר ממה שהיה עושה בידוי, וכדומה לנו זה היה אותו רופא.</p>

⁶⁹⁰⁷ לשרושי (דפ"ו).

⁶⁹⁰⁸ פי' שיפסיד בחוליו סך מה שגזרו עליו ולא יהיה עני לגמרי. וז"ש ויהיב כל מה דאתגזר עליה (מ"מ), נכסין (דפ"ו).

⁶⁹⁰⁹ פי' עד שיהיה עני לגמרי מכל ממונו (מ"מ).

⁶⁹¹⁰ פי' שנעקרים שני איברים כגון רגליו ימותו או ידיו או א' מהם וז"ש או מחד מנייהו. ולפ"ז מ"ש תחלה הן למות הוא כפשטיה הן לשרוש היינו שישתרש מכל ממונו ויהיה עני חשוב כמת ומ"ש הן לעקור פי' שיעקור מאבריו או מא' מהם (מ"מ).

⁶⁹¹¹ אינון סוד הצדיקים שבגן עדן שנראים בעולם הזה כדמות טייעא, והיו נראים להם חמורים, והיינו נושאים משאות סודותם, נרמזים ונמשלים בדמות ההוא וז"ש "בטוענין דטמירו" (אור יקר ח"ב קמה ע"ב). דע כי כאשר האדם עוסק בתורה כראוי לשמה, זוכה להשיג שיתגלה אליו איזה צדיק מאותם שהם משורש נשמתו, ויבא ויתלבש דוגמת מלאכי אברהם אבינו, ומגלה לו רזי תורה, בהיותו מתלבש בההוא חלוקא דרבנן אשר לו כנודע וכו' (שער מאמרי רשב"י).

⁶⁹¹² והוה (דפ"ו).

<p>אמר ההוא שייעא ודאי ספרא דיליה בידי איהו⁶⁹¹³ דקא יריתנא מאבי אבא וכל מלוי דההוא ספרא בלהו אתייסדון על רוזין דאורייתא ורוזין סתימין אשכחנא ביה ומלין דאסוותא סניאין דאיהו אמר דלא יאות למפעל לון בר⁶⁹¹⁴ איהו דחיל חטאה:</p>	<p>אמר אותו סוחר, ודאי ספרו בידי הוא, שירשתי אותו מאבי אבא, וכל דבריו של אותו ספר כולם מיוסדים על סודות התורה, וסודות נסתרים מצאתי בו, ודברים של רפואה רבים שהוא אמר שלא ראוי לעשות אותם חוץ (אם) הוא ירא חטא.</p>
<p>ואינון ממה דהוה עביד בלעם דהוה לחיש לחישין על מרע והוה אמר בפומי ואתסי מיד וכלהו בריר לון בההוא ספרא ואמר דא אסור ודא מותר למאן דרחיל חטאה בגין דמרעין סניאין אמר דתלייא אסוותא דלהון בלחישו דפומא ואינון מסטרא דנחש ומנהון מסטרא דקסם⁶⁹¹⁵ וכל אינון דאסור לומר בפומא ואסור למעבד בעובדא הוה⁶⁹¹⁶ אמר עד דאשכחנא על מרעין ידיעאן דאצטריך לומר כך ולנדויי בנדוי ובשמתא על ההוא מרע ואיהו תוהא סגי לגבן:</p>	<p>והם ממה שהיה עושה בלעם שהיה לוחש לחשים על חולה והיה אומר בפיו ומתרפא מיד. וכולם מברר אותם באותו ספר, ואמר זה אסור וזה מותר למי שירא חטא, משום שחלאים רבים אמר שתלויה רפואתם בלחישת הפה והם מצד הנחש ומהם מצד של קסם, וכל אותם שאסור לומר בפה ואסור לעשות במעשה היה אומר, עד שמצאתי על חלאים ידועים שצריך לומר כך ולנדות בנדוי ובשמתא על אותו חולי והוא תמיהה גדולה אצלי.</p>
<p>חדי ר' אלעזר וחדו חברייא א"ר אלעזר אי ההוא ספרא הוה לגבן⁶⁹¹⁷ נחמי מה איהו אמר אנא אמסר במסירא על מנת לאחזאה לבוצינא קדישא ותנינן א"ר אלעזר ההוא ספרא הוה בידי תריסר ירחי ואשכחנא ביה נהורין עלאין ויקירין כד מטינא לאינון רוזין</p>	<p>שמח רבי אלעזר ושמחו החברים אמר רבי אלעזר אם אותו ספר היה אצלנו היינו רואים מה הוא אומר, אני אמסר במסירה על מנת להראות לנר הקדוש. ולמדנו, אמר רבי אלעזר אותו הספר היה בידי שנים עשר חודש, ומצאתי בו אורות עליונים וחשובים</p>

⁶⁹¹³ מהכא משמע שהטייעא היה שם עם ר"א והחברים, ולעיל אמר ר"א בר מזמנא חדא דאמר לי טייעא חדא דשמע מאבוי וכו'. משמע שלא היה שם הטייעא כשאמר ר"א זה. ואפשר שתחלה אמר ההוא טייעא לר' אלעזר דבר זה. ועכשיו אעפ"י שהיה אצלו לא הכירו ר"א. וכששמע ההוא טייעא מה שסיפר ר' אלעזר לחברים אמר ליה הא ספרא דיליה בידי הוא. ואעפ"י דלעיל אמר דשמע לאבוי דאסיא וכו' וכאן אמר מאבי אבא. אפשר דאסיא זה היה בימי אבי אבוי ובימי אבוי ויש לאסיא ספר הנז' ונתנו לאבוי אבוי וירש אותו טייעא זה. נמצא שהכל אמת מה שאמר לעיל דאסיא היה בימי אבוי אמת ומ"ש הכא שהספר ירש אותו מאבי אבוי אמת דהא והא איתנהו א"נ יש לפרש במה שחזר בזהוה ממעשה זה היה כתוב שחד טייעא היה עם ר' אלעזר וכשסיפר ר"א על טייעא אחר שאמר לו דשמע מאבוי וכו' אמר אותו הטייעא שהיה עם ר"א הוא ספרא דיליה בידי וכו' (מ"מ).

⁶⁹¹⁴ (אי) (נוסף בדפ"ו).

⁶⁹¹⁵ עי' לעיל קיב ע"ב: קסם ונחש תרין דרגין אינון קסם תלייא בעובדא נחש לא תלייא בעובדא אלא באסתכלותא ובמלה דפומא. ועי' ספר הליקוטים (פרשת וישב - פרק מח): וזה היה סיבה שתקף נדבקו עמו, ויפתוהו בפייהם, ואדם נדבק בלילית, ומשם הוליד רוחין ומזיקין, והם הם האומות, שנפשות האומות הן הן המזיקין, וכן הרשעים. ומשם, ומזוהמת סמא"ל שהטיל בחוה, בא מקין כל צד הערב רב, מנפשות האומות. וכמנין סמ"ל מסמא"ל, שמש ק"ל שנה ברוחין ולילין. ואלו השנים נחש ורוכבו, ס"מ א' נק' קס"ם, וא' נח"ש. ובתיקון יעקב לאדם לא יכלו לשלוט בו, וז"ש בלעם (במדבר כ"ז כ"ג) כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל. והקסם הוא גדול מנחש, ולכן היה בלק גדול בקסם יותר מבלעם, שהוא נחש מצד לבן אביו, הנקרא לבן מצד בהרת לבנה, והצרעת בנחש, בחברבורותיו מצורע, ולבן מאלו השני טיפות של קדושה שבאו בזהוהמא היו רחל ולא, ונמצאו בלבן מצד הנחש, ולכן בא יעקב מעין שופרי דאדם, ותיקון, ולקחה והביאם לקדושה, וזמשה"ה (הושע י"ב י"ג) ויברח יעקב בשדה ארם ויעבוד באשה ובאשה שמר.

⁶⁹¹⁶ הוא (דפ"ו).

⁶⁹¹⁷ פי' אעפ"י שאמר לעיל ספרא דיליה בידי הוא היינו שמצוי אצלו בביתו אבל לא הביאו בידו עכשיו. ולכך אמר ר' אלעזר אי ההוא ספרא הוה לגבן וכו'. ואמר ליה הטייעא אני מוסרו לך אדעתא להראותו להרשב"י (מ"מ).

<p>דהו⁶⁹¹⁸ מבלעם תוהנא:</p>	<p>כאשר הגעתי לאותם סודות שהיו מבלעם תמהתי.</p>
<p>יומא חד לחישנא באתר חד והוון אתוון סלקן ונחתן עד דחמינא בחלמא ואמר לי מה לך למיעל בתחומא דלא דילך ולא אצטריך לך אתערנא ואבאיש קמאי על רוזין סתימין דהוון תמן שדרנא לההוא יודאי ור' יוסי בר' יהודה שמייה ויהיבנא ליה ספרא:</p>	<p>יום אחד לחשתי במקום אחד והיו האותיות עולות ויורדות, עד שראיתי בחלום ואמר לי, מה לך להיכנס בתחום שאינו שלך ושאינו נצרך לך. התעוררתי ורע לפני על סודות הנסתרים שהיו שם. שלחתי לאותו יהודי ורבי יוסי ברבי יהודה שמו ונתתי לו את הספר.</p>
<p>וברזין דבלעם אשכחנא מאינון שמהן דמלאכין דשדר ליה בלק ולא הוון מסתדרן על תקונייהו כדקא יאות אבל כמה זיני אסוותא אשכחנא ביה דקא מתתקני על תקוני אורייתא ורוזין סתימין דילה וחמינא דאינון בחסידותא וצלותין ובעותין לקב"ה ואי תימא דהוה עביד אסוותא בפסוקי אורייתא או ברזין דאורייתא ח"ו אלא הוה אמר רוזין דאורייתא ועל ההוא רזא אפיק רוזין דאסוותא⁶⁹¹⁹ דלא חמינא כההוא גוונא לעלמין אמינא בריך רחמנא דאחכים לבני נשא מחכמתא דלעילא:</p>	<p>ובסודות של בלעם מצאתי מאותם שמות של מלאכים ששלח לו בלק ולא היו מסתדרים על תקונם כראוי, אבל כמה מיני רפואה מצאתי בו שהם נתקנים על תקוני התורה וסודות נסתרים שלה, וראיתי שהם בחסידות ותפלות ובקשות להקדוש ברוך הוא. ואם תאמר שהיה עושה רפואה בפסוקי התורה או בסודות התורה, חס ושלום, אלא היה אומר סודות התורה ועל אותו סוד הוציא סודות של רפואה שלא ראיתי כאופן זה לעולם. אמרתי, ברוך הרחמן שהחכים לבני אדם מחכמה של מעלה.</p>
<p>ומאינון מלין דבלעם נסיבנא וחמינא בהו דלא הוה בעלמא חכים בחרשין כגיניה אמינא בריך רחמנא דבטל מעלמא חרשין⁶⁹²⁰ דלא ישעון בני נשא מבתר דחלתא דקב"ה ית' וית' שמו אמן ע"כ [מכאן חוזר לפ' בלק א"ר אלעזר בלעם חייבא מאן</p>	<p>ומאלו הדברים של בלעם לקחתי וראיתי בהם שלא היה בעולם חכם בכשופים כדוגמתו. אמרתי, ברוך הרחמן שבטל מהעולם הכשופים שלא יטעו בני אדם מאחר, יראתו של הקדוש ברוך הוא יתברך ויתעלה שמו</p>

⁶⁹¹⁸ דהוה (דפ"ו).

⁶⁹¹⁹ פי' כגון אזוב הוא ביסוד ומי שפגם ביסוד, רפואתו באזוב שהוא יסוד וכן כיוצא בזה (מ"מ).
⁶⁹²⁰ עי' רמב"ם (ע"ז פ"א ה"ט"ז): ודברים האלו כולן דברי שקר וכזב הן והם שהטעו בהן עובדי כוכבים הקדמונים לגויי הארצות כדי שינהגו אחריהן, ואין ראוי לישראל שהם חכמים מחוכמים להמשך בהבלים אלו ולא להעלות על לב שיש תועלת בהן, שנאמר כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל, ונאמר כי הגוים האלה אשר אתה יורש אותם אל מעוננים ואל קוסמים ישמעו ואתה לא כן וגו', כל המאמין בדברים האלו וכיוצא בהן ומחשב בלבבו שהן אמת ודבר חכמה אבל התורה אסרתן אינן אלא מן הסכלים ומחסרי הדעת ובכלל הנשים והקטנים שאין דעתן שלימה, אבל בעלי החכמה ותמימי הדעת ידעו בראיות ברורות שכל אלו הדברים שאסרה תורה אינם דברי חכמה אלא תהו והבל שנמשכו בהן חסרי הדעת ונטשו כל דרכי האמת בגללן, ומפני זה אמרה תורה כשהזירה על כל אלו ההבלים תמים תהיה עם ה' אלהיך. ועי' ביאור הגר"א יורה דעה סימן קעט ס"ק יג: ואף על פי כו'. הרמב"ם וכ"כ בפ"י המשנה לפ"ד דעבודת כוכבים אבל כל הבאים אחריו חלקו עליו שהרי הרבה לחשים נאמרו בגמרא והוא נמשך אחר הפלוסופיא הארורה ולכן כ' שכשפים ושמות ולחשים ושדים וקמיעות הכל הוא שקר אבל כבר הכו אותן על קדקדו שהרי מצינו הרבה מעשיות בגמ' ע"פ שמות וכשפים אמרה איהי מלתא ואסרתה לארבא אמרו כו' (שבת פא ע"ב חולין קה ע"ב) ובסוף פרק ד' מיתות ובירושלמי שם עובדא דר"א ור"י וכן בתירה וכן ר"ח ור"א דאיברו עיגלא תילתא ור' יהושע דאמר שם ואוקמיה בין שמיא לארעא (בכורות ח' ב') וכן אבישי בן צרויה (סנהדרין צ"ה א') והרבה כיוצא ואמרו (בספ"ד מיתות חולין ז' ב') למה נקרא שמן כשפים כו' והתורה העידה ויהיו תנינים וע' זוהר שם וכן קמיעין בהרבה מקומות ולחשים רבו מלספר. והפלוסופיא הטתו ברוב לקחה לפרש הגמרא הכל בדרך הלציי ולעקור אותם מפשטן וח"ו איני מאמין בהם ולא מהם ולא מהמונם אלא כל הדברים הם כפשטן אלא שיש בהם פנימיות לא פנימיות של בעלי הפלוסופיא שזורקין אותו לאשפה שהם חצוניות אלא של בעלי האמת.

אמן. קמיל ליה וכו' דף קצג ע"ב] בילא"ו יילא"ו:

תוספות

ש/א	
<p>ואלה מוסיף על הראשונים אשר כבר היו לעולמים כי מקומות מקומות יש ששייכים להם איזה מאמרים כמו מספר הבהיר ותוספתא ומדרש רות וכיוצא באלו שלא נדפסו בדפוס מנטובה ואולי יאמר האומר שלא נאמר בו כי טוב הואיל ואינו בשלמותו והכל הולך אחר החתום לכן הדפסנום בסוף הספר כדי שכל אחד ימצא מבוקשו:</p>	
<p>שייך לדף ד' ע"ב בשורה אחרונה אחר תיבות דאגין על כלא – סימן א':</p>	
<p>⁶⁹²¹רבי יהודה ור' יצחק הו' אזלי בארעה עד דהו' אזלי פגעו בההוא ינוקא דהו' אזיל והו' לאי א"ל לאינא דלא אכילנא יומא דין אפיקו נהמא ויהבו ליה אתרחיש לון נסא ואשכחו חד נביעו דקיב דמיא (ס"א תחות אילנא) תחותהון שתו מניה ויתבו:</p>	<p>רבי יהודה ורבי יצחק היו הולכים בדרך, בעוד שהיו הולכים פגשו באותו תינוק שהיה הולך והיה עייף. אמר להם אני עייף שלא אכלתי היום הזה. הוציאו לחם ונתנו לו. התרחש להם נס ומצאו מעיין אחד דק של מים (תחת האילן) תחתיהם ושתו ממנו וישבו.</p>
<p>פתח ההוא ינוקא ואמר ויקרא אל משה (ויקרא א א) הכא אלף זעירא אמאי בגין דהאי קריאה לא הוה בשלימו מאי טעמא דלא הוה אלא במשכנא ובארעא אחרא בגין דשלימו לא אשתכח אלא בארעא קדישא תו הכא שכינתא התם שלימו דדכר ונוקבא (דבה"י א' א א) אדם שת אנוש אדם שלימו דדכר ונוקבא הכא נוקבא תו סיפא דקרא (ויקרא א א) וידבר יי' אליו מאהל מועד לאמר בג"כ א' זעירא ותו א' זעירא מתל למלכא דהוה יתיב בכרסייא וכתרא דמלכותא עליה ואקרי מלך עלאה כד נחית ואזיל לבי עבדיה מלך זוטא אקרי כד קב"ה כל זמנא דאיהו לעילא על כלא מלך עלאה אקרי כיון דנחית מדוריה לתתא מלך איהו אבל לאו עלאה כדקדמיתא בג"כ אלף זעירא:</p>	<p>פתח אותו תינוק ואמר, "ויקרא אל משה", למה כאן א' קטנה, משום שהקריאה הזו לא היתה בשלמות. מה הטעם, שלא היה אלא במשכן ובארץ אחרת, משום שאין שלמות נמצאת אלא בארץ הקדושה. עוד כאן שכינה. שם שלמות של זכר ונקבה. אדם שת אנוש. אדם שלמות של זכר ונקבה, כאן נקבה. עוד סוף הכתוב "וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר" משום כך א' קטנה. ועוד א' קטנה, משל למלך שהיה יושב בכסא וכתר מלכות עליו ונקרא מלך עליון, כשיורד והולך לבית עבדו נקרא מלך קטן, כך הקדוש ברוך הוא כל זמן שהוא למעלה על הכל נקרא מלך עליון, כיון שהוריד את מדורו למטה, הוא מלך אבל לא עליון כמו בתחלה, משום כך א' קטנה.</p>
<p>ויקרא הכי תנינן זמין ליה להיכליה מאהל מועד מאן הוא אהל מועד אהל דביה תליין מועדא וחגא ושבתא לממני כד"א</p>	<p>"ויקרא", כך שנינו הזמין אותו להיכלו. "מאהל מועד", מיהו "אהל מועד", אהל שבו תלויים מועד וחג ושבת למנות כמו שנאמר "והיו לאותות</p>

6921 ח"א רלט ע"א.

<p>(בראשית א יד) והיו לאותות ולמועדים וביה שריא הושבנא לממני ומאן איהו סיהרא כד"א (ישעיה לג כ) אהל בל יצען בל יסע יתדותיו לנצח:</p>	<p>ולמועדים", ובו מתחילים למנות את החשבון, ומיהו, הלבנה כמו שנאמר "אהל בל יצען בל יסע יתדותיו לנצח".</p>
<p>לאמר מאי לאמר בנין לגלאה אבל כלא חד ושפיר הוא בנין דשלימו הוא אתר לגלאה מה דהוה סתים לנו ובכל אתר לאמר כד"א וידבר יי אל משה לאמר וידבר יי אליו מאהל מועד לאמר דאתייהיב רשו לגלאה דהא אתמני לסיהרא ההוא מלה מאתר דמשה קיימא וידבר יי לעילא אל משה באמצעיתא לאמר בברייתא (ס"א בבתרייתא) אתר דאית רשו לגלאה:</p>	<p>"לאמר", מה זה "לאמר", כדי לגלות. אבל הכל אחד ויפה הוא, משום ששלמות הוא מקום גלות מה שהיה נסתר בפנים, ובכל מקום "לאמר" כמו שנאמר "וידבר ה' אל משה לאמר", "וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר", שנתנה רשות לגלות, שהרי היה צווי ללבנה אותו הדבר מהמקום שעמד משה. "וידבר ה'", למעלה, "אל משה", באמצע, "לאמר" בחוץ (בסוף), מקום שיש רשות לגלות.</p>
<p>תו ויקרא אל משה מה כתיב לעילא (שמות לט לג) ויביאו את המשכן אל משה וגו' אמאי אל משה הכי אמרו בנין דמשה חמא ליה בטורא וקב"ה אחמי ליה בחיזו דעינא כד"א (שמות כז ח) כאשר הראה אותך בהר כמראה אשר הראה ה' את משה וגו' וכתיב (שמות כה ט) וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר השתא דאייתיא ליה בנין דיחמי אי איהו כההוא משכנא דחמא (ס"א בנין דיחמי איהו ההוא משכנא דחמא):</p>	<p>עוד "ויקרא אל משה", מה כתוב למעלה, "ויביאו את המשכן אל משה וגו'", למה "אל משה", כך אמרו, משום שמשה ראה אותו בהר והקדוש ברוך הוא הראה לו במראה העין כמו שנאמר "כאשר הראה אותך בהר", "כמראה אשר הראה ה' את משה וגו'", וכתוב "וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר", עכשיו הביאו לו כדי שיראה אם הוא כמו אותו המשכן שראה (כדי שיראה הוא אותו משכן שראה).</p>
<p>אבל אמאי ויביאו את המשכן אל משה אלא למלכא דבעא למבני פלטרין למטרוניתא פקיד לאומנין היכלא דא בדוך פלן והיכלא דא בדוך פלן הכא אתר לערסיה הכא אתר לנייחא כיון דעבידו לון אומנין אחמיו למלכא כך ויביאו את המשכן אל משה מארי דביתא איש האלהים (דברים לג א) כיון דאשתכלל היכלא למטרוניתא זמינת למלכא למיכלא זמינת לבעלה עמה בג"כ (ויקרא א א) ויקרא אל משה ובנין דמשה מארי דביתא איהו מה כתיב (שמות לג ז) ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה משה דאיהו מאריה דביתא עבד הכי מה דלית רשו לב"נ אחרא למעבד הכי:</p>	<p>אבל למה "ויביאו את המשכן אל משה", אלא (משל) למלך שרצה לבנות פלטרין למלכה. צוה לאומנים, ההיכל הזה במקום פלוני וההיכל הזה במקום פלוני, כאן המקום למטתה, וכאן המקום למנוחה. כיון שעשו אותם האומנים הראו למלך. כך "ויביאו את המשכן אל משה", בעל הבית "איש האלהים", כיון שנתקן ההיכל למלכה הזמינה את המלך לאכול, הזמינה את בעלה עמה, משום כך "ויקרא אל משה". ומשום שמשה הוא בעל הבית מה כתוב "ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה", משה שהוא בעל הבית עשה כך מה שאין רשות לאדם אחר לעשות כך.</p>
<p>וידבר ה' אליו (ויקרא א א) דרגא אחרא עלאה וכדין בשעתא דאזדמן משה למיעל כדין פתח ואמר (שם ב) אדם כי יקריב מכם מאי אדם הכא אלא כד אתחברין</p>	<p>"וידבר ה' אליו" דרגה אחרת עליונה. ואז בשעה שהזדמן משה להכנס אז פתח ואמר "אדם כי יקריב מכם", מה "אדם" כאן, אלא כשמתחברים השמש והלבנה</p>

<p>שמשא וסיהרא כחדא פתח ואמר אדם כדכתיב (חבקוק ג יא) שמש ירח עמד זבולה עמד ולא עמדו:</p>	<p>כאחד פתח ואמר "אדם" כמו שכתוב "שמש ירח עמד זבולה", "עמד" ולא עמדו.</p>
<p>כי יקריב מכם (ויקרא א ב) [הכא] (הא) אתרמיז מאן דיעביד פולחנא דקרבנא שלים דישתכח דכר ונוקבא משמע מכם דישתכח כחיזו דלכון קרבן ליי' דיקריב כלא לאתאחדא כחדא עילא ותתא מן הבהמה לאחזאה אדם ובהמה וכלא כחדא מן הבקר ומן הצאן אלין (רתיכין) דאינון דכיינ כיון דאמר מן הבהמה יכול מכלא בין דכיינ בין מסאבן הדר ואמר (שם) מן הבקר ומן הצאן וגו':</p>	<p>"כי יקריב מכם", כאן נרמז מי שיעשה את עבודת הקרבן שלם שימצאו זכר ונקבה משמע "מכם" שנמצא כמו המראה שלכם. "קרבן לה", שיקריב הכל להתאחד כאחד מעלה ומטה. "מן הבהמה" להראות אדם ובהמה והכל כאחד. "מן הבקר ומן הצאן", אלו (המרכבות) שהן טהורות, כיון שאמר "מן הבהמה" יכול מהכל בין טהורים בין טמאים חזר ואמר "מן הבקר ומן הצאן וגו'".</p>
<p>קרבנכם קרבני מבעי ליה מאי קרבנכם אלא בקדמיתא קרבן ליי' השתא קרבנכם קרבן ליי' אדם קרבנכם מן הבקר ומן הצאן לאחזאה יחודא מעילא לתתא ומתתא לעילא מתתא:</p>	<p>"קרבנכם", היה צריך לכתוב קרבני, מה זה "קרבנכם", אלא בראשונה "קרבן לה" ועכשיו "קרבנכם", "קרבן לה" - "אדם", "קרבנכם" - "מן הבקר ומן הצאן", להראות יחוד ממעלה למטה ממטה למעלה. מלמטה</p>
<p>ש/ב</p>	
<p>לעילא היינו קרבן ליי' מעילא לתתא היינו קרבנכם מתל למלכא דאיהו יתיב בטורסקא עלאה לעילא וכרסייא דיליה אתתקן על ההוא טורסקא ומלכא עלאה על כלא ב"ג דקריב קרבנא (ס"א דורונא) למלכא בעא לסלקא מדרגא לדרגא עד דסליק מתתא לעילא לאתר דמלכא יתיב עלאה על כלא וכדין ידעין דהא סלקין דורונא למלכא וההוא דורונא (ס"א דמלכא) מן מלכא איהו נחית דורונא מעילא לתתא הא ידעין דההוא דורונא (ס"א דמלכא) נחית מעילא לרחימא דמלכא דאיהו לתתא כך בקדמיתא אדם סליק בדרגוי מתתא לעילא וכדין קרבן ליי' מן הבהמה מן הבקר נחית בדרגוי מעילא לתתא וכדין קרבנכם:</p>	<p>למעלה היינו "קרבן לה", ממעלה למטה היינו "קרבנכם". משל למלך שהוא יושב בגג עליון למעלה וכסאו מתוקן על אותו הגג והמלך עליון על הכל. אדם שמקריב קרבן (דורון) למלך צריך לעלות מדרגה לדרגה עד שעולה ממטה למעלה למקום שהמלך יושב עליון על הכל ואז יודעים שמעלים דורון למלך, ואותו דורון (של המלך) מן המלך הוא יורד, דורון ממעלה למטה, הרי יודעים שאותו דורון (של המלך) יורד מלמעלה לאהוב המלך שהוא למטה. כך בתחלה "אדם" עולה בדרגותיו ממטה למעלה וזה "קרבן לה", "מן הבהמה מן הבקר" יורד בדרגותיו ממעלה למטה ואז "קרבנכם".</p>
<p>בג"כ (שיה"ש ה א) אכלתי יערי עם דבשי וגו' היינו אדם קרבן ליי' (שם) אכלו רעים היינו מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן וכדין תקריבו את קרבנכם אתו ר' יהודה ור' יצחק ונשקוהו אמרו בריך רחמנא דזכינא למשמע דא:</p>	<p>משום כך "אכלתי יערי עם דבשי וגו'" היינו "אדם" - "קרבן לה", "אכלו רעים" היינו "מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן" ואז "תקריבו את קרבנכם". באו רבי יהודה ורבי יצחק ונשקוהו, אמרו ברוך הרחמן שזכינו לשמע את זה.</p>

<p>6922 א"ר יהודה יאות הוה להווא ינוקא דלא ינדע כלא האי ואנא מסתפינא עליה אי יתקיים בעלמא בניני האי א"ר יצחק ולמה א"ל דהא יכיל לאסתכלא באתר דלית רשו לב"נ לאסתכלא ביה ומסתפינא עלוי דעד לא ימטי לפרקוי יסתכל וישגח ויענשוני ליה שמע ההוא ינוקא אמר לא מסתפינא מעונשא לעלמין דהא בשעתא דאסתלק אבא מעלמא בריך לי ועלי עלי וידענא דזכותא דאבא יגין עלי א"ל מאן הוא אבוך אמר בריה דרב המנונא סבא נטלו ליה וארכבו ליה על כתפייהו תלת מלין:</p>	<p>אמר רבי יהודה נאה הוא לאותו תינוק שלא ידע את כל זה ואני מפחד עליו אם יתקיים בעולם בגלל זה. אמר רבי יצחק ולמה, אמר לו, שהרי יכול להסתכל במקום שאין רשות לאדם להסתכל בו, ואני מפחד עליו שטרם יגיע לפרקו יתבונן וישגיח ויענישו אותו. שמע אותו התינוק אמר איני מפחד מעונש לעולמים, שהרי בשעה שהסתלק אבי מן העולם ברך אותי והתפלל עלי, ויודע אני שזכות אבי תגן עלי. אמרו לו, מי הוא אביך, אמר, בנו של רב המנונא סבא. לקחו אותו והרכיבו אותו על כתפיהם שלשה מילין.</p>
<p>6923 אזלו וסדרו מלין קמיה דר"ש אמר לון ודאי ירותא אורייתא אחסין ואלמלא זכותא דאבוי אתענש מלעילא אבל קב"ה לאינן דאזילו בתרא דאורייתא אחסינו לה אינן ובנייהו לעלמין:</p>	<p>הלכו וסדרו את הדברים לפני רבי שמעון. אמר להם, ודאי ירושת התורה הוא ירש, ואלמלא זכות אביו היה נענש מלמעלה, אבל הקדוש ברוך הוא לאותם שהולכים אחר התורה מוריש אותה להם ולבניהם לעולמים.</p>
<p>ספר הבהיר קדושים פב ע"א אחר תיבות ואת שבתותי תשמרו סימן ב:</p>	
<p>6924 שמור את יום השבת ההוא במדה שביעית נאמר דכתיב (ויקרא יט ל) את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו מאי ניהו מדה שביעית הוי אומר זה מדת טובו של הקב"ה⁶⁹²⁵:</p>	<p>"שמור את יום השבת" ההוא במדה שביעית נאמר, שכתוב "את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו", מה זו מדה שביעית, היה אומר זו מדת טובו של הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>ומאי טעמא אמר שבתותי ולא אמר שבתתי מלה"ד למלך שהיה לו אשה נאה וכל שבוע ושבוע מזמינה יום אחד להיות עמו והמלך יש לו בנים נאים ואהבם ואמר</p>	<p>ולמה אמר "שבתותי" ולא אמר שבתתי, משל למה הדבר דומה, למלך שהיתה לו אשה נאה וכל שבוע ושבוע מזמינה יום אחד להיות עמו, והמלך יש לו בנים נאים ואוהבם, ואמר להם,</p>

6922 ח"א רמ ע"א.

6923 ח"א רמ ע"ב.

6924 ספר הבהיר אות נז. ונכפל בזהר ח"א רסה ע"א. וז"ל ספר הבהיר במלואו: שלשה גלגלים יש לו לעוה"ז והאיך, העולם הזה נוטה לצד צפון ולדרום, היאך, צפונית מערבית דרומית, צפונית מערבית הוא גלגל הראשון הסובב עלינו, צפונית מערבית סלקא דעתך, אלא אימא כחו צפונית, והיינו שוק שמאל, ועליו גלגל שני והוא כולו מערבית. מערבית ס"ד, אלא אימא כחו הוה מערב, אלו הן נצחי עולם, ועליו גלגל שלישי וכחו מערבית דרומית, ומאי ניהו כחא קמא דאמרת שני, הוי אומר שוק של ימין, והדין כחא דמערבית דרומית הוא יסודו של עולם שנאמר בו (משלי י כו) וצדיק יסוד עולם, וכח שני עומד מאחורי המרכבה וכחו הראשון מלפניו, וצדיק יסוד עולם באמצע, הוא יוצא מדרומו של עולם, והוא שר על אלה השנים, גם בידו נפש כל חי כי הוא חי העולמים, וכל לשון בריאה בדידיה עבידא, ועליו כתיב (שמות לא יז) שבת וינפש, והוא מדת יום השבת, ועליו נאמר (שם כ ח) זכור את יום השבת לקדשו, והא ג"כ כתיב וכו'.

6925 עי' ספר הפליאה (עמוד ססא): אין כל חדש תחת השמש רק שפע הברכות הבא מן מקור חיים ומן המעיין המברך את כל הספירות בכל זמן ובכל רגע, שאלו היה פוסק לא היה העולם מתקיים זהו ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית וטובו הוא משך הברכות שהוא מדת טובו הבא מאין סוף באין הפסק. ועי' עבה"ק ח"א פכ"ג: מדת טובו של הקב"ה שהיא הכלה כנסת ישראל שהיא אוצר הכל.

<p>להם הואיל וכן הוא שמחו גם אתם ביום שמחתי, כי אני בשלכם אני עוסק, וגם אתם הדרו אותי. ומה הטעם של "זכור ושמור", "זכור" לזכור ו"שמור" ללכה. ולמה "ומקדשי תיראו", שמרו עצמכם מן ההרהור כי מקדשי קדוש הוא למה "כי אני ה'" בכל צד.⁶⁹²⁶</p>	<p>להם הואיל וכן הוא שמחו גם אתם ביום שמחתי, כי אני בשלכם אני עוסק, וגם אתם הדרו אותי. ומה הטעם של "זכור ושמור", "זכור" לזכור ו"שמור" ללכה. ולמה "ומקדשי תיראו", שמרו עצמכם מן ההרהור כי מקדשי קדוש הוא למה "כי אני ה'" בכל צד.⁶⁹²⁶</p>
<p>ספר הבהיר אמור צב ע"ב אחר תיבות בעובדא דיליה - סימן ג:</p>	
<p>⁶⁹²⁷א"ר רחומאי מ"ד (ויקרא ט כב) וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם וירד והא כבר ירד אלא וירד מעשות החטאת והעולה ואח"כ וישא אהרן את ידיו אל העם נשיאות זו למה לפי שהקריב קרבן ונתרצה לפני אביהם שבשמים כדאמר צריך אותו שמקרבן לעליונים ומייחדן לייחד בכללן אלו ומה אל העם בעבור העם ומ"ט בנשיאות לברך להון בברכה אלא משום דיש באדם עשר אצבעות⁶⁹²⁸ רמז לע"ם שנחתמו בהן שמים וארץ⁶⁹²⁹:</p>	<p>אמר רבי רחומאי, מהו שכתוב "וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם וירד", והרי כבר ירד, אלא "וירד מעשות החטאת והעולה" ואחר כך "וישא אהרן את ידיו אל העם". נשיאות זו למה, לפי שהקריב קרבן ונתרצה לפני אביהם שבשמים כמו שאמר צריך אותו שמקרבם לעליונים ומייחדם לייחד בכללם אלו. ומהו "אל העם", בעבור העם, ולמה בנשיאות, לברך אותם בברכה, אלא משום שיש באדם עשר אצבעות רמז לעשר ספירות שנחתמו בהן שמים וארץ.</p>
<p>ספר הבהיר פרי עין אילנא דאתרוגא וכו' מדרש רות שלח לך קעה ע"א אחר שורה אחרונה סימן ד:</p>	

⁶⁹²⁶ עי' רבינו בחיי שמות כ ח: זכור את יום השבת דע כי השבת היא הספירה האחרונה כי כן יום השבת אחרון תשלום כל מלאכת בראשית ונקראת כנסת ישראל ועל דרך זה רמזו רז"ל ואמרו כנסת ישראל בת זוגו של שבת ומזה קראו ליום השבת מטרונא הוא שדרשו בענין קרבן בהמה עד שתראה פני מטרונא תחלה ונקראת השבת ברית כשם שהזכיר באות המילה (בראשית יז) זאת בריתי וכן באות הקשת (שם ט) זאת אות הברית ומה שהזכיר הכתוב בכאן זכור הכונה על השבת הגדול הוא מדת יסוד שמשם נמשכים רמ"ח מצות רמז בו זכור י"ה והוא יום השבת וכשהזכיר במשנה תורה שמור על הכונה בשבת הנקראת מקדש והוא הכבוד שמשם נמשכים שס"ה מצות לא תעשה שהנשים חייבות בכולם וזהו סוד (ויקרא כו) את שבתותי תשמרו ומקדשי תיראו ומזה תמצא בירמיה (ירמיה יז) לבלתי עשות בו כל מלאכה בה כתיב בו קרי ומה שאמר ויום השביעי שבת לה' אלהיך באורו כי השבת ביום השביעי כי יום הז' הוא יסוד עולם שהיא הספירה השביעית והשבת בו כי הכל בכל וכן מצינו בפרשת כי תשא (שמות לא) וביום השביעי שבת שבתון קודש לה' וכתוב אחר כן לעשות את יום השבת ברית עולם קרא ליום הז' שהוא יסוד עולם שבת שבתון קדש לה' וקרא אל השבת המקבלת ממנו ברית ואחר שתבין כל זה אין לך לתמוה מדוע קראו חכמים ז"ל לקדוש היום קדושה רבא משא"כ בלילה כי היום כנגד זכור והלילה כנגד שמור וזה מבואר.

⁶⁹²⁷ ספר הבהיר אות מח.

⁶⁹²⁸ עי' ס"י (פ"א מ"ג) עשר ספירות בלי מה במספר עשר אצבעות חמש כנגד חמש וברית יחיד מכוון באמצע במילת לשון ובמילת המעור. בהגר"א: כי אצב"ע בגימ' שם אהו"ה במלוי יוד"ן, והוא חותם שנבראו בו שמים וארץ, כדכתיב (בראשית א א) "את השמים ואת הארץ."

⁶⁹²⁹ א"א להוריד ברכה עליונה למטה כי אם שיהי' מברכים בתחי' למעלה, כמ"ש בפ"ק דברכות (ז ע"א) שאמר הקב"ה לר' ישמעאל כ"ג ישמעאל בני ברכיני וכו', וברכות אלו נתנו לכהן בעבודתו שהוא מעורר מקורא דברכאן למעלה ואח"כ מוריד הברכות על ישראל וכמ"ש (ויקרא ט כב) וירד מעשות החטאת וכו' וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם וכו', ואמרו רז"ל (מגילה יח ע"א) אחר עבודה והודאה ברכה המסורה לכהנים, וברכה זו הוא סוד המ"ן שצריך להעלות תחי' למעלה ואח"כ מוריד מ"ד וכמ"ש (בראשית ב) וא"ד יעלה מן הארץ ואח"כ והשקה וכו' כי לא המטיר ה' וכו' ואדם אין וכו' (אפיקי ים נדרים דף לב ע"ב).

<p>6930 פתח ר' נהוראי בפרשת ציצית ואמר (במדבר טו לח) ועשו להם ציצית וגו' הכא כתיב לדורותם וגבי שבת לדורותם דכתיב (שמות לא טז) לעשות את השבת לדירתם כתיב חסר⁶⁹³¹ דתנינן תקנו פרשת ציצית בק"ש ובדירתו של אדם נמצא ק"ש חוץ מפרשת ציצית שחסר משם במה נשלם אלא כשהאדם מתעטף בציצית ויוצא בו לפתח דירתו שלם:</p>	<p>פתח רבי נהוראי בפרשת ציצית ודרש "ועשו להם ציצית וגו'", כאן כתוב לדירתם וגבי שבת לדירתם שכתוב "לעשות את השבת לדירתם" כתוב חסר, ששינונו תקנו פרשת ציצית בקריאת שמע ובדירתו של אדם, נמצא קריאת שמע חוץ מפרשת ציצית שחסרה משם, במה נשלם, אלא כשהאדם מתעטף בציצית ויוצא בו לפתח דירתו שלם.</p>
<p>והקב"ה שמח ומלאך המשחית זו משם וניצול האדם מכל נזק ומכל משחית והיינו לדירתם בשביל דירתם⁶⁹³² שהיה שם שלם ויצא מפתח ביתו במצות מלאך המשחית זו משם וניצול האדם מכל נזק ומכל משחית מנלן ממה דכתיב (דברים ו ט) מזוזות מאותיותיו משמע ו"ז מו"ת⁶⁹³³ שלא נתן רשות למשחית לחבל וזו מפתחו:</p>	<p>והקדוש ברוך הוא שמח, ומלאך המשחית זו משם, וניצול האדם מכל נזק ומכל משחית, והיינו "לדירתם", בשביל דירתם ש(י)היה שם שלם, ויצא מפתח ביתו במצוות, מלאך המשחית זו משם, וניצול האדם מכל נזק ומכל משחית. מנין לנו, ממה שכתוב "מזוזות", מאותיותיו משמע "ז"ז מו"ת", שלא נתן רשות למשחית לחבל וזו מפתחו.</p>
<p>בשבת כתיב לדירתם מאי טעמא כיון שקדש היום דירתם של ישראל צריך להיות</p>	<p>בשבת שכתוב "לדירתם" למה, כיון שקדש היום דירתם של ישראל צריכה להיות</p>
<p>ש/א/א</p>	
<p>בנר דולק ושלחן ערוך ודירתו מתוקן⁶⁹³⁴ כדירת חתן לקבל בו הכלה ומאי ניהי שבת כלה לעולם אין מכניסין אותה אלא בדירה מתוקנת לכבודה כפי הראוי לה וע"ד כתיב (שמות לא טז) לעשות את השבת ולמה</p>	<p>בנר דולק ושלחן ערוך, ודירתו מתוקנת כדירת חתן לקבל בו הכלה. ומי היא השבת, היא כלה, ולעולם אין מכניסין אותה אלא בדירה מתוקנת לכבודה כפי הראוי לה, ועל זה כתוב "לעשות את השבת", וכתוב "לדירתם"</p>

6930 ז"ח פד ע"ד.

6931 ע"י לעיל רלח ע"ב ותיקו"ז עז ע"ב.

6932 ע"י בהגר"א בתיקו"ז עז ע"ד ד"ה דתהא.

6933 ע"י תיקו"ז כו ע"א.

6934 ע"י תיקו"ז צד ע"ב: ושבת צריך לתקנא ביה פתורא בארבע רגלין כגוונא דפתורא דלעילא דאתמר ביה זה השלחן אשר לפני ה' ועלה אתמר תערוך לפני שלחן פתורא דקודשא בריך הוא דא שכינתא איהי מסטרא דצפון דאיהו גבורה ובגין דא תקינו מארי מתניתין שלחן בצפון ונר דליק לימינא כגוונא דלעילא דאתמר ביה מנורה בדרום מטה באמצעיתא מסטרא דעמודא דאמצעיתא. בהגר"א: ושבת צריך כו' - מפרש והולך כל עניני שבת וכן בתמ"ט עונג שבת ונהר יוצא כו' ארבעים מלאכות יציאות השבת כו': כגוונא דפתורא כו' - דהוא שכינתא כמ"ש למטה פתורא דקב"ה דא שכינתא ואיהי כו' רגלין שהן ד' רגלין דכורסייא וכמ"ש למטה פתורא איהי סמכא כו' והן ד' רגלי המרכבה באבהן ודוד וכן כו' דגלים כמ"ש ל צ"א א' ובפרשת בראשית כ"ו ב' ונהר יוצא כו' ועמיה מטה יהודה כו' וזהו אשר לפני ה' דהוא שכינתא שהיא לפני ה' ואמר זה שהוא י"ב פרקין דכו' סמכין כמ"ש למטה: ועלה אתמר תערוך כו' - ר"ל, בפתורא דלעילא דזכי בעוה"ב בשכינתא והוא בהיכל הראשון מז' היכלות כמ"ש במזמור ונגד שם קיימא ס"א וממתין אם נדחה נשמה מהיכל הראשון כמ"ש בפ' פקודי רמ"ה ב' וזהו נגד צוררי וע"י בפרשת בראשית לח ע"א ב' היכלא קדמא כו' כתיב אשת חיל כו' ועתה מפרש והולך פתורא דקב"ה כו' דא שכינתא איהי כו' - ר"ל, כמ"ש בריש פרשת בראשית דחשך אפיק לילה והיא דינא ומנור' אימא עילאה ומטה עמודא דאמצעיתא וכמ"ש ל בסוף תיקון כ"ד וז"ש ובג"ד כו' ואח"כ מפרש הכל בשכינתא תתאה דכלילא מג' אבהן וז"ש ת"ח שכינתא כו'.

<p>לדרתם להכניס בה כלה קדושה לדירתם להיות בתוכן בשעה שקדש היום:</p>	<p>להכניס בה כלה קדושה לדירתם להיות בתוכם בשעה שקדש היום.</p>
<p>ואם כלה זו באה ואינה מוצאה דירה מתוקנת ושלחן ערוך ונר דולק כלה זו אומרת אין דירה זו מישראל ביני ובין בני ישראל (שם יז) כתיב אין זה מישראל אין דירתו לקדושה ועל כן צריך הכא קדושה לדירת ישראל וע"ד כתיב לדרתם בשבת ובציצית:</p>	<p>ואם כלה זו באה ואינה מוצאה דירה מתוקנת ושלחן ערוך ונר דולק, כלה זו אומרת, אין דירה זו מישראל. כתוב "ביני ובין בני ישראל", אין זה מישראל, אין דירתו לקדושה, ועל כן צריך כאן קדושה לדירת ישראל, ועל זה כתוב "לדרתם" בשבת ובציצית.</p>
<p>אמר רבי נהוראי אסהדנא על מאן דנפיק מתרע ביתיה בעטופא דמצוה ותפילין ברישיה בשעתא דנפק בין תרין תרעין אודמנת שכינתא עליה ותרין מלאכין דקיימין עליה חד מימיניה וחד משמאליה כלהו מלווין ליה עד בי כנשתא ומברכין ליה חד מקטרנא דאיהו קאים קמי פתחא דבר נש אזיל מבתריהו ועל כרחיה אתיב ואמר אמן⁶⁹³⁵:</p>	<p>אמר רבי נהוראי, מעיד אני עלי, מי שיוצא משער ביתו בעטוף של מצוה ותפילין בראשו, בשעה שיוצא מבין שני שערים, מזדמנת עליו השכינה, ושני מלאכים שעומדים עליו אחד מימינו ואחד משמאלו, כולם מלווים אותו עד בית הכנסת ומברכים אותו, מקטרג אחד שעומד לפני הפתח של האדם הולך אחריהם, ועל כרחו משיב ואומר אמן.</p>
<p>ספר הבהיר סימן ה:</p>	
<p>⁶⁹³⁶מאי טעמא אנו מטילין תכלת בציצית ומאי טעמא שלשים ושתים מלה"ד למלך שהיה לו גן נאה ולו ל"ב נתיבות ושם שומר עליהו והודיעו לבדו אותן הנתיבות אמר לו שומרם ולך בהם בכל יום וכל זמן שתדרכם שלום לך:</p>	<p>למה אנו מטילים תכלת בציצית, ולמה שלשים ושנים, משל למה הדבר דומה, למלך שהיה לו גן נאה ולו שלשים ושתים נתיבות, ושם שומר עליהו והודיעו לבדו אותן הנתיבות. אמר לו, שומרם ולך בהם בכל יום, ובכל זמן שתדרכם שלום לך.</p>
<p>מה עשה השומר אמר אם אני אהיה לבדי באלה הנתיבות אי אפשר לשומר אחד לקיים אלו הנתיבות ועוד כי יאמרו העולם כילי הוא מלך זה ושומר זה לכך שם שומר זה שומרים אחרים על הנתיבות אלה הן ל"ב נתיבות:</p>	<p>מה עשה השומר, אמר אם אני אהיה לבדי באלה הנתיבות אי אפשר לשומר אחד לקיים אלו הנתיבות, ועוד כי יאמרו העולם, כילי הוא מלך זה ושומר זה, לכך שם שומר זה שומרים אחרים על הנתיבות, אלה הן שלשים ושתים נתיבות.</p>
<p>ומאי טעמא דתכלת אמר השומר שמא יאמרו השומרים הגן שלי הוא⁶⁹³⁷ נתן להם</p>	<p>ולמה של התכלת, אמר השומר שמא יאמרו השומרים הגן שלי הוא, נתן להם</p>

⁶⁹³⁵ עי' לעיל רסה ע"א.

ועי' תז"ח מה ע"א: ועוד אי זכה בר נש איהו עזר אימתי בליל שבת דאוזפין תקין מלאכין לבר נש דא יצר הטוב ודא יצר הרע אי זכה יצר הטוב מברך לבעל הבית ולאנתתה וכל דילה ויצר הרע איהו עוזר לה בעל כרחיה ועונה אמן ואי לאו איהו כנגדו ולייט לה ולכל דילה ובגין דא אתקרי לוט דאיתי לוטין על ההוא בר נש ועל ביתה ואיהו אעיל קטטה בביתה הדא הוא דכתיב ויהי ריב בין רועי מקנה אברם ובין רועי מקנה לוט, ע"כ.

בהגר"א: אימתי בליל שבת - זמן הזיווג איש ואשה לכן אוזפין תרין מלאכין זז"נ כמו שמפרש והולך ולכן הוא מברך לבע"ה ולאנתתיה נגד שני דרגין דילהו וז"ש מברך לבע"ה כו' והוא שנאמר ויעל כו' [אברם ממצרים] הוא ואשתו וכל אשר לו [ולוט עמו הנגבה].

⁶⁹³⁶ ספר הבהיר אות מ.

⁶⁹³⁷ עי' רכו ע"ב: סימנא חדא דיהא רשים בצלותיה בתכלת בכנפי מצוה ציצית דאיהו דמי לרקיע דאיהו מטטרין דיוקנא דילה תכלת שבציצית.

<p>סימן ואמר, ראו הסימן למלך שהוא שלו, שהגן הזה ואלה הנתיבות הוא תקנם ואינם שלי והנה חותמו⁶⁹³⁸:</p>	<p>סימן ואמר, ראו הסימן למלך שהוא שלו, שהגן הזה ואלה הנתיבות הוא תקנם ואינם שלי, והנה חותמו.</p>
<p>מלה"ד למלך ובתו שהיו להם עבדים בקשו לילך מרחוק פחדו מן אימת המלך נתן להם המלך סימנו פחדו מן הבת ונתנה להם סימן אמרו מעתה בשני סימנין (תהלים קכא ז) יי' ישמרך מכל רע ישמור את נפשך:</p>	<p>משל למה הדבר דומה, למלך ובתו שהיו להם עבדים. בקשו לילך מרחוק. פחדו מן אימת המלך, נתן להם המלך סימנו. פחדו מן הבת, ונתנה להם סימן. אמרו, מעתה בשני סימנים "ה' ישמרך מכל רע ישמור את נפשך".</p>
<p>(עוד שם) ⁶⁹³⁹ומאי ניהי ארץ דנחצבה ממנה שמים והיא כסאו של הקב"ה והיא אבן יקרה והיא ים החכמה וכנגדה תכלת בטלית ציצית דאמר ר' מאיר מה נשתנה תכלת מכל מיני צבעונין מפני שתכלת דומה לים והים דומה לרקיע הרקיע דומה לכסא הכבוד שנאמר (שמות כד י) ויראו את אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטוהר וכתוב (יהזקאל א כו) כמראה אבן ספיר דמות כסא ע"כ:</p>	<p>ומה היא ארץ שנחצבה ממנה שמים, והיא כסאו של הקדוש ברוך הוא, והיא אבן יקרה, והיא ים החכמה וכנגדה תכלת בטלית ציצית, שאמר רבי מאיר, מה נשתנה תכלת מכל מיני צבעונין, מפני שתכלת דומה לים, והים דומה לרקיע, והרקיע דומה לכסא הכבוד, שנאמר "ויראו את אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטוהר", וכתוב "כמראה אבן ספיר דמות כסא".</p>
<p>מדרש רות השייך לתחלת פ' כי תצא תמצא בזהר חדש דפוס אמשטרדם דף סט ע"ד במאמר המתחיל ר' פרחיה מאמר כי יקרא קן צפור בזהר חדש דף ס ע"ג וע"ד במאמר המתחיל ויהי בימי ר' בון כל יומא הוה בקסרין וכו':</p>	
<p>אמר המגיה בהיות שבזוהרים שהגהנו מתוכם אחד מהם הוא מהרב ר' ישראל בנימין ז"ל שם נמצאו תשלומי החסרונות באיזהו מקומן ובאיזה מקום תוספת השייך למקומו אינם נמצא בזוהרים הנדפסים עד כען וכדי שלא למנוע בר שמנו אותם כאן ולא במקומם כדי שיבא דף על דף</p>	

ועיי"ש ברמ"ז: דיוקנא דיליה תכלת, וידוע מכוונות שבת בסוד בואי כלה, שאז עולה יצירה לבריאה. שצריך לכוין בז' שמות המרגלא הנודעים, שעולים תכל"ת. ואיתא בפ"ז דמרכבת יחזקאל וז"ל, ציצית ביצירה וכו' עד היצירה סוד גופא, ולכן הציצית מכסה את כל הגוף וגם הראש, להורות כי יצירה מלביש לבריאה, ע"כ. ולעומת זה אמר טלית שהקטן מתכסי בה ראשו ורובו, קטן זה הוא מט"ט הנקרא אדם הקטן, והוא מתכסה ראשו ורובו כנזכר.

⁶⁹³⁸ עי' שעה"כ ו ע"ב: האמנם באלו הציציות של התכלת שבזמן בית המקדש אשר אינם אלא ממוח חכמה דאימא, ומוח חסדים אשר למטה מהם בדעת הם נכללים בציציות התכלת (והלבן), והנה הם ל"ב חוטים אחרים שהם כנגד ל"ב אותיות שיש בד' שמות אהו"ה שבמוח החסד דאימא, שהיה נק' תחילה גבורה דאבא כנ"ל. ואלו הל"ב חסדים נכללים עם הל"ב דחכמה דאימא, ונעשים ל"ב חוטים שזורין יחד, והבן זה. והנה ע"י היות ל"ב חוטיין באלו החסדים, היה בנו כח להשלים גם את הציציות דחכמה דאימא לל"ב חוטיין עם התכלת, שאם לא כן לא היה בנו כח להוסיף החוט ההוא החסר למעלה.

⁶⁹³⁹ ספר הבהיר אות מב.

<p>כזוהר מנמטובה מאחר שכל כתבי האריא"ל זלה"ה על אדני דפי הזוהר הנזכר הוטבעו:</p>	
<p>זה שייך לפ' תזריע דף מו ע"ב והוא נ"א מן ת"ח בכל זמנא עד דקאתי לידיה סימן ו:</p>	
<p>⁶⁹⁴⁰דכתיב (בראשית א כד) תוצא הארץ נפש חיה נפש חיה נפש דההיא חיה עלאה ובגין דהאי נפש חיה איהי קדישא עלאה כד ארעא קדישא משכא לה בגווה ואתכלילת בה כדין קרינן לה נשמה:</p>	<p>שכתוב "תוצא הארץ נפש חיה", נפש של אותה חיה עליונה. ומשום שהנפש חיה הזו היא קדושה עליונה, כשהארץ הקדושה מושכת אותה לתוכה ונכללת בה, אז קוראים לה נשמה.</p>
<p>ות"ח בכל זמנא דבר נש אויל באורח קשוט ופומיה ולישניה ממללן מלין קדישין בצלותא באורייתא האי נשמתא אתדבכת ביה רחימא הוא דמאריה כמה נטורין נטורין ליה מכל סטורין רשימא הוא לטב לעילא ותתא ושכינתא קדישא שריא עלוי ודא היא דסלקא לעילא וממללא קמי:</p>	<p>ובא וראה, בכל זמן שאדם הולך בדרך אמת, ופיו ולשונו מדברים דברים קדושים בתפלה ובתורה, הנשמה הזו נדבכת בו, הוא אהוב של אדונו, כמה שומרים שומרים עליו מכל הצדדים, רשום הוא לטוב למעלה ולמטה, והשכינה הקדושה שורה עליו, וזוהי שעולה למעלה ומדברת לפני</p>
<p>שא/ב</p>	
<p>מלכא קדישא ועיילא בכל תרעין ולית דימחי בידהא וע"ד אתקרי רוח ממללא⁶⁹⁴¹ דהא כל שאר נפשתאן לית לון רשו למללא קמי מלכא בר האי⁶⁹⁴²:</p>	<p>המלך הקדוש, ונכנסת לכל השערים ואין מי שימחה בידה. ועל זה נקראת "רוח ממללא", שהרי לכל שאר הנפשות אין להם רשות לדבר לפני המלך פרט לזו.</p>
<p>ובזמנא דאיהו אסמי אורחוי ושפוטתיה ולישניה ממללן מלין בישין שכינתא אסתלקת מניה ונשמתא קדישא אתעברת מניה ולא אתדבכת ביה ומסטרא דחויא בישא תקיפא אתער רוחא דדא דשט ואכיל בעלמא דלא שריא אלא באתר דקדושה עלאה אסתלק מתמן ואינון מלין סלקין לאתר דחויא בישא דכלא לאתריה אתהדר ובשעתא דסלקין כלא מכריזין</p>	<p>ובזמן שהוא סוטה בדרכיו, ושפתותיו ולשונו מדברים דבורים רעים, השכינה מסתלקת ממנו, והנשמה הקדושה עוברת ממנו ולא נדבכת בו, ומצד של הנחש הרע הקשה מתעוררת רוח אחת שמשוטטת ואוכלת בעולם, שאין שורה אלא במקום שקדושה עליונה הסתלקה משם. ואותם דיבורים עולים למקום הנחש הרע שהכל חוזר למקומו, ובשעה שמעלים הכל, מכריזים ואומרים,</p>

⁶⁹⁴⁰ לעיל מו ע"ב.

⁶⁹⁴¹ עי' זהר חדש (מדרש הנעלם דף י ע"ב): א"ר יוסי מאי חזא אונקלוס דאמר ויהי האדם לנפש חיה ותרגם לרוח ממללא אי נפשא דבעירתא היא למה לא ממללן וכו'. ועי' עבודת הקודש (חלק ב פרק כ): בכל נפש חיה הנזכרת במעשה בראשית תרגם נפשא חיתא ובאדם תרגמה לרוח ממללא, והטעם להבדיל בין דבור הרוח לדבור הנשמה כי זה דבור חיצוני וזה דבור פנימי, שהוא ההתבוננות וההשגה בדברים העליונים שבאה הנשמה מהם, ולזה תרגם והות באדם כלומר הנשמה נשמת חיים הנזכרת לרוח ממללא שהיא הנפש המדברת באמת כי היא אשר כח בה לדבר לפני המלך י' צבאות. ועי' פע"ח הקדמה לשער השבת פרק ח: התפלות הם מזון הנפש בעצמות והאורות, כמ"ש לנפש חיה, לרוח ממללא.

⁶⁹⁴² עי' עבודת הקודש (חלק ב פרק כד): ושנים אלה החלקים הם כלל התורה כלה, חלק ממנה צריך אל הדבור, וחלק ממנה אל המעשה. הנה כי התורה והנפש שתיהן נכללות בדבור ומעשה דוגמת המקום ההוא מקום מוצאן, כי מוצא אחד להן וכשהנפש נשלמת ונכללת בהם למטה, הנה הם ישיבוה למקומה בתוספת מעלה וכבוד להשלים המקום ההוא אשר באה ממנו לזה התכלית, ובזה תזכה למעלה יותר עליונה ממה שהיתה בה טרם בואה אל הגוף בהיותה כלולה ושלמה מכל הצדדין, וכמו שהתבאר למעלה פרק כ"ב, ולזה רמז דוד המלך ע"ה באמרו תורת י' תמימה משיבת נפש, בהיותה שלמה ביד עוסקיה.

<p>ואמרינן אסתלקו סוחרניה דמלה בישא דפלניא פנון אתר לארחה דהויא תקיפא:</p>	<p>הסתלקו מסביבו של הדיבור הרע של פלוני, פנו מקום לדרכו של הנחש הקשה.</p>
<p>וההיא נשמה סלקא בכסופא בעקו דכלא ולא יהבין לה אתר למללא כמלקדמין וכדין הויא אודמן וכד ההיא מלה בישא סלקא באורחין ידיעאן ושארין קמי דהויא תקיפא כמה רוחין מתערין בעלמא ורוחא נחתא מההוא סטרא ואשכח דההוא בר נש אתער ליה במלה בישא והא רוחא ממללא קדישא אתעברת מניה כדין שריא עלוי וסאיב ליה וכדין הוא סגיר ואתפנים בבשריה בחיזו דאנפוי בכלא וע"ד כתיב (משלי כא כג) שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו נפשו ודאי ההיא דהות ממללא אתעבידת משתוקא בגין מלולא בישא וכמה דעונשא דבר נש בהאי בגין מלה בישא כך עונשיה בגין מלה טבא:</p>	<p>ואותה נשמה עולה בבושה ובצרת הכל, ולא נותנים לה מקום לדבר כמקדם, ואז מזדמן הנחש, וכשאותו הדיבור הרע עולה בדרכים ידועות ושורה לפני הנחש הקשה, כמה רוחות מתעוררות בעולם, ורוח יורדת מאותו הצד ומוצאת שאותו אדם עורר אותה בדיבור רע, והרי הרוח המדברת הקדושה עברה ממנו, אז שורה עליו ומטמאת אותו, ואז הוא מצטרע ונפגם בבשרו במראה פניו בכל. ועל זה כתוב "שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו", "נפשו" ודאי, אותה שהיתה מדברת נעשתה אילמת משום דיבור רע, וכמו שענשו של אדם בזה בגלל דיבור רע כך עונשו בגלל דיבור טוב.</p>
<p>בז"ח ע"ט ע"ב סימן ז דף קיא ע"א:</p>	
<p>⁶⁹⁴³ וכי בכל עת יכול ב"נ למעבד צדקה אי הכי תריסר שעתי ביומא מאן יכול אלא הכי אוליפנא מאן דעביד צדקה בכל עת מאי בכל עת כד"א (ויקרא טז ב) ואל יבא בכל עת אל הקודש ואוקמוה ולא תימא בכנסת ישראל בלחודוי דאיהי עת רעוא קדישא בצדיק אלא אפי" בכל עת דלתתא אסני צדקה עליהו ואתער צדקה בכלהו עלאי ותתאי בגין כך ישוי לביה ורעותיה בר נש וידבק ביה בקב"ה⁶⁹⁴⁴:</p>	<p>וכי בכל עת יכול אדם לעשות צדקה, אם כן שתים עשרה שעות ביום מי יכול, אלא כך למדנו מי ש"עושה צדקה בכל עת". מהו "בכל עת" כמו שנאמר "ואל יבא בכל עת אל הקודש", ובארוה. ולא תאמר בכנסת ישראל לבדה שהיא עת רצון קדוש בצדיק, אלא אפילו בכל עת שלמטה מרבה צדקה עליהם, ומתעוררת צדקה בכולם עליונים ותחתונים, מפני כן ישים אדם לבו ורצונו וידבק בו בקדוש ברוך הוא.</p>
<p>כיון דמטו קמי דרבי שמעון סחו ליה עובדא אמר ומה דא בלחודוי אפילו כל מאן דאחיד לאילנא דחיי אשתויב בהאי עלמא ואפילו מן מותא דעלמא משאר בני נשא כ"ש מאהרא:</p>	<p>כיון שהגיעו לפני רבי שמעון, ספרו לו המעשה. אמר ומה זה לבדו, אפילו כל מי שמחזיק לאילן החיים נצול בעולם הזה, ואפילו מן מיתת העולם משאר בני אדם כל שכן מאחר.</p>

⁶⁹⁴³ זר"ח מט ע"ד. גם בז"ח חסר בלשון, והוא כהמשך דף קיא ע"א.

⁶⁹⁴⁴ עי' שערי אורה כט ע"ב: וכבר הודענוך כי על ידי שם אדנ"י, היא נקראת עת רצון, והיא עת של אדנ"י, שהוא צדק, שהוא טוב הנמשך מצד"ק. ולפי שעל ידיה מקבלים כל היצורים פרנסה ומזון, לפיכך נאמר עיני כל אליך ישברו, ואתה נותן להם את אכלם בעתו (תהלים קמה טז), בסוד את הכל עשה יפה בעתו (קהלת ג יא), והיודע לחבר מידת זכור אצל שמור, עליו נאמר אשרי שומרי משפט עושה צדקה בכל עת (תהלים קו ג), כלומר המקרב מידת שמור אצל משפט, אזי הוא משפיע הברכות בכל הדברים שבעולם, בין בספירות הפנימיות בין בדברים החיצונים שהם חוץ לספירות. כי כשהספירות הפנימיות נשפעות ונסדרות, אזי כל הדברים שבעולם מקבלים כח שפע ואצילות, וזהו סוד עושה צדקה בכל עת, כי היאך אפשר לו לאדם לעשות צדקה בכל עת ועת מכל עתות היום. אלא סוד הדבר כך הוא, כשהאדם מחבר מידת שמור אצל משפט, אזי הוא עושה צדקה בכל הדברים שבעולם, ואפילו בדברים החיצוניות, כל שכן בפנימיות, שכלל הכל נקרא כ"ל ע"ת.

<p>א"ר שמעון בכלהו אתער צדקה אילנא דהיי והאי אתר איהו דמוזנא לכלא לתלמידי חכמים מאי עבידתיהו דהא כל בני עלמא לא יכלי לאתערא צדקה עלייהו דהא אינון בצדקה אחידן וכל בני עלמא בזכותיהו נזונין בהו ממש ואינון לא יכלין לאתזנא בהו ממש בנין דכל מאן דאשתדל באורייתא אשתדל באילנא דהיי דכל בני עלמא נזונין מניה:</p>	<p>אמר רבי שמעון, בכולם מעוררת הצדקה את אילן החיים. ומקום זה הוא המזון לכל לתלמידי החכמים. מה מעשיהם, שהרי כל בני העולם לא יכולים לעורר צדקה עליהם, שהרי הם אחוזים בצדקה, וכל בני העולם נזונים בזכותם בהם ממש, והם לא יכולים להתפרנס מהם ממש, מפני שכל מי שעוסק בתורה עוסק באילן החיים שכל בני העולם מתפרנסים ממנו.</p>
<p>אשתכח דת"ח מתערי מזונא לעלמא ושלמא אי לכל בני עלמא מתערי מזונא לון אמאי לא מתערי אלא ת"ח הוא אילנא דהיי ממש ואילנא דהיי לא מתזן אלא מן העוה"ב והעוה"ב לא אשתכח בהאי עלמא אלא לבתר דעאל לההוא עלמא כדין אתון ביה ואתנשעו שרשוי עליה השתא אכלי מאיבא דאילנא דהיי ומאן איהו ההוא אתר דאשתכח לגבי מסכינא ואיהי איקרי (בראשית ג ג) פרי העץ אשר בתוך הגן וע"ד אכלי מההוא פרי בהאי עלמא:</p>	<p>נמצא שהתלמידי חכמים מעוררים מזון לעולם ושלום, אם לכל בני העולם מתעורר מזון מדוע להם לא מתעורר, אלא תלמיד חכם הוא אילן החיים ממש, ואילן החיים לא נזון אלא מן העולם הבא, והעולם הבא לא נמצא בעולם הזה, אלא לאחר שעולה לעולם ההוא אז נזון ממנו, ונשרש שרשיו עליו, עכשיו אוכלים מפרי עץ החיים ומה הוא אותו מקום, שנמצא אצל העניים. והוא נקרא "פרי העץ אשר בתוך הגן", ועל זה אוכלים מאותו הפרי בעולם הזה.</p>
<p>וע"ד תנינן הם נזונין בזרוע מאי בזרוע דא גבורה ואינון זמינין לעולם הבא דמוזנא דעוה"ב לאו איהו בהאי עלמא אלא צמצומא זעירא דחילא דיליה דאשתכח במתיקו דאורייתא ודא טעמי על ההוא איבא דאילנא תתאה ודא חדו דתלמידי חכמים ומזונא עלאה דלהון כיון דיעברון מהאי עלמא כמה נחלין עלאין דעוה"ב סחרין לדוכתייהו וישתרשון ביה ויסתלקון לעילא לעילא כדין (ישעיה סד ג) עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו:</p>	<p>ועל זה שנינו הם נזונים בזרוע, מהי הזרוע, זו גבורה. והם מזומנים לעולם הבא, שמזון העולם הבא אינו בעולם הזה, אלא צמצום קטן של הכח שלו שנמצא במתיקות התורה, וזה טעמו על הפרי ההוא של העץ התחתון, וזו שמחה של תלמידי חכמים. ומזון העליון שלהם, כיון שיעברו מהעולם הזה, כמה נחלים עליונים של עולם הבא מקיפים למקומם, וישתרשו בו ויעלו למעלה למעלה, אז "עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו".</p>
<p>מאי יעשה דא יובלא ההוא דאקרי העוה"ב למחכה לו ודאי דלא בעיין מזונא בעלמא דא עד דאתאן (ס"א דאתקן) למזונא דלהון ומאי מזונא דלהון העוה"ב ועל דא זכאן בכלא דעלייהו כתיב (ישעיה סד ג) עין לא ראתה אלהים וגו':</p>	<p>מהו "יעשה" זה היובל ההוא שנקרא עולם הבא. "למחכה לו" ודאי, שלא רוצים מזון לעולם הזה עד שיגיעו (שיתקן) למזון שלהם, ומהו המזון שלהם, העולם הבא. ועל זה זכאים בכל, שעליהם כתוב "עין לא ראתה אלהים וגו'".</p>
<p>סימן ח דף קנא ע"א:</p>	
<p>גרסינן⁶⁹⁴⁵ שבעה יומין עלאין⁶⁹⁴⁶ ברא קב"ה בעלמא ועלייהו שתיל ובני עלמין הה"ד (שמות כ יא) כי ששת ימים עשה יי</p>	<p>שבעה ימים עליונים ברא הקדוש ברוך הוא בעולם ועליהם שתל ובנה עולמות, זהו שכתוב "כי ששת ימים</p>

⁶⁹⁴⁵ ז"ח כו ע"ג.

⁶⁹⁴⁶ עי' אריכות בהקדו"ש מח סע"ד.

<p>ולא כתיב בששת ולקבל אינון שבעה יומין עלאין ברא קב"ה בארעא שבעה זכאי קשומ לקיימא לון ולאנהרא לון כל חד וחד לקבל יומיה ושתיל להו כל חד וחד בדרא דאתחזי ואינון אבהן דעלמא אברהם יצחק יעקב יוסף משה אהרן:</p>	<p>עשה ה" ולא כתוב בששת. וכנגד אותם שבעה ימים עליונים ברא הקדוש ברוך הוא בארץ שבעה צדיקי אמת להעמידם ולהאיר להם כל אחד ואחד כנגד יומו, ושתל אותם כל אחד ואחד בדור שראוי, והם אבות העולם אברהם יצחק ויעקב יוסף משה אהרן</p>
<p>שב/א</p>	
<p>דוד ואינון אקרונ הררי קדם דאינון תליין מאינון שבעה יומין עלאין ושביעאה דקיימא קמיהו הה"ד (זכירה יב ח) ובית דוד כאלהים:</p>	<p>דוד. והם נקראים "הררי קדם" שהם תלויים מאותם שבעה ימים עליונים, ושביעי שעומד לפניהם, זהו שכתוב "ובית דוד כאלהים".</p>
<p>ואע"ג דאיהו שביעאה וכד אתכליל ביה ביוסף ויהיב ליה תפנוקא מבי מלכא אקרי אף הוא שביעאה וכולהו אחידו בשכינתא ברוא דשבעה בנין ושכינתא אתקריאת בת שבע בת מאמא עלאה דאיהי כללא דשבע דרגין דעמיה ואיהי דרגא דצדק עשיראה דאינון ספירן דאיקרי בהון קב"ה ואקרי שביעאה בקרא דכתיב (ד"ה א' כט יא) לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמים ומ"ט והא רביעאה הוא אלא בגין נטיעה בתראה דאתכלילת בשביעאה בגין כך נטלא שמיה וכלא חד:</p>	<p>ואף על גב שהוא שביעי, כשנכלל בו ביוסף ונותן לו תפנוק מבית המלך נקרא גם הוא שביעי. וכולם אחוזים בשכינה בסוד של שבעה, משום והשכינה נקראת בת שבע, בת מאם העליונה שהיא כלל שבע דרגות שעמו, והיא דרגה של צדק העשירי, שהן ספירות שנקרא בהן הקדוש ברוך הוא. ונקרא שביעי בכתוב שכתוב "לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל וכו'". ולמה והרי היא רביעית, אלא בגלל נטיעה אחרונה ונכללת בשביעי לכן לקחה שמו, והכל אחד.</p>
<p>וכל חד וחד מאבהן ידע ליה לקב"ה מגו דרגא דיליה ואחיד ביה בההוא דרגא אברהם ידע ליה לקב"ה מגו אספקלריא דיליה דאיהי מדת הגדולה מדת החסד ימינא דמלכא וע"ד אחיד בה ולא שביק לה לעלמין ועביד טיבו עם כל בני עלמא ואוקמוה דהא עובדוי סליקו ליה (להאי דרגא):</p>	<p>וכל אחד ואחד מהאבות ידע את הקדוש ברוך הוא מתוך דרגתו ואחז בו באותה דרגה אברהם ידע את הקדוש ברוך הוא מתוך אספקלריה שלו שהיא מדת הגדולה מדת החסד שהיא ימין המלך ועל כך הוא אחז בה ולא עזב אותה לעולמים ועשה טוב עם כל בני העולם ופרשוה שהרי מעשיו העלוהו (לדרגה הזאת).</p>
<p>יצחק ידע ליה בדרגא דגבורה דאקרי פחד יצחק ודחיל ליה לעלמין יעקב ידע ליה מגו דרגא דתפארת דאיהו כליל מחסד ופחד ואקרי אמת ואחיד בה הה"ד (מיכה ז כ) תתן אמת ליעקב⁶⁹⁴⁷:</p>	<p>יצחק ידע אותו בדרגת הגבורה שנקראת "פחד יצחק", ופחד ממנו לעולמים. יעקב ידע אותו מתוך דרגת התפארת שהוא כלול מחסד ומפחד ונקרא אמת ואחוז בה זה שכתוב "תתן אמת ליעקב".</p>
<p>יוסף ידע ליה לקב"ה מגו ההיא אספקלריא דאקרי כל ואקרי יסוד ואקרי צדיק וע"ד איקרי יוסף כלכ"ל דכתיב</p>	<p>יוסף ידע את הקדוש ברוך הוא מתוך אותה אספקלריה שנקראת כל, ונקרא יסוד, ונקרא צדיק, ועל זה נקרא יוסף</p>

⁶⁹⁴⁷ כל המציאות העיקרי והאמיתי הוא רק באצילות, ושם הוא חותמו של הקב"ה אמת, וכמ"ש בזוה"ק (שלח קס"ג ע"ב, ושם ח"ג ש"ב ע"א, וכן בפ' יתרו פ"ט ע"ב) אמת דא קב"ה וכן הוא בכ"מ, וכנודע שמדת אמת הוא בת"ת שהוא ז"א, תתן אמת ליעקב (מיכה ז כ) (דע"ה ח"א נז ע"ד).

<p>(בראשית מז יב) ויכלכל יוסף וכתוב (משלי י כה) וצדיק יסוד עולם:</p>	<p>כלל"ל שכתוב "ויכלכל יוסף", וכתוב "וצדיק יסוד עולם".</p>
<p>משה ואהרן אינון תרין כרובים דאשתמע קלא מבינייהו וע"ד אתיהיבת אורייתא על ידיהו הה"ד (שמות כה כב) ונועדתי לך שם ודברתי אתך ואינון תרין כרובין לעילא ואינון נצ"ה והו"ד ואינון תרין סמכי דגופא:</p>	<p>משה ואהרן הם שני כרובים שנשמע קול מביניהם, ועל זה נתנה תורה על ידם. זהו שכתוב "ונועדתי לך שם ודברתי אתך", והם שני כרובים שלמעלה, והם נצח והוד, והם שני העמודים של הגוף.</p>
<p>כנוונא דא אית לה למטרוניתא לתתא תרין כרובין תחותה ואינון עלאין ודאי דכתיב (שמות כה כב) על ארון העדות דאקרי צדיק ארונא דסהדותא מאן עדות דא יוסף הה"ד (תהלים פא ו) עדות ביהוסף שמו ואקרי תורה שבכתב וארונא תורה שבע"פ:</p>	<p>כמו זה יש למלכה למטה שני כרובים תחתיה, והם ודאי עליונים שכתוב "על ארון העדות" שנקרא צדיק. ארון העדות, ומי עדות, זה יוסף. זהו שכתוב "עדות ביהוסף שמו", ונקרא תורה שבכתב, וארון זה תורה שבעל פה.</p>
<p>ת"ה כל אינון בנין עלאין דאחידין לעילא רמיזין כלהו בתורה שבכתב ודוד דאחיד בבתרייתא דאיהי תורה שבע"פ רמיזא בדברי קבלה דמקבלת נהירו מתורה שבכתב ואינון תרין כרובין קיימין על ההוא סהדותא וארונא הה"ד (דבה"י א' כט יא) והנצח וההוד כי כל בשמים ובארץ ודא איהו סיומא דשמים ומזווג להאי ארץ מברך מן עלמא:</p>	<p>בא וראה, כל אותם בנים עליונים שאחוזים למעלה כולם רמוזים בתורה שבכתב, ודוד שאחוז באחרונה שהיא תורה שבעל פה, רמוזה בדברי קבלה שמקבלת אור מתורה שבכתב. ואותם שני כרובים עליונים עומדים על אותו עדות וארון, זהו שכתוב "והנצח וההוד כי כל בשמים ובארץ", וזהו סיום השמים ומזווג את הארץ הזו, מבורך מן העולם.</p>
<p>והכי הוא דכל מה שברא קב"ה ברא לקבליה לתתא ויוסף אקרי עדות הה"ד (תהלים פא ו) עדות ביהוסף שמו וע"ד שמא דיוסף שלים בכלא לעילא ותתא ועל דא תנינן ארון דיוסף וארון דשכינתא בהדי הדדי הוו אזלין במדברא והוו כולי עלמא אמרי מה טיבן של שני ארונות הללו ומתיבין לון קיים זה מה שכתוב בזה קיים ודאי הה"ד (משלי י כה) וצדיק יסוד עולם איהו קיומא דעלמא:</p>	<p>וכך הוא שכל מה שברא הקדוש ברוך הוא ברא כנגדו למטה, ויוסף נקרא "עדות" זהו שכתוב "עדות ביהוסף שמו", ועל זה שמו של יוסף שלם בכל למעלה ולמטה. ועל זה שנינו שיוסף והארון והשכינה היו הולכים במדבר ביחד, וכל העולם היו אומרים מה טיבן של שני ארונות הללו, ומשיבים להם קיים זה מה שכתוב בזה, קיים בודאי, זהו שכתוב "וצדיק יסוד עולם" הוא קיום העולם.</p>
<p>אתא דוד דאיהו שביעאה דאבהן אחיד בה בהאי בת שבע דאיהי ממלכא ולא שביק לה לעלמין הה"ד (יחזקאל לו כה) ודוד עבדי נשיא להם לעולם⁶⁹⁴⁸ וכתוב</p>	<p>בא דוד שהוא שביעי של האבות, אחז בה בבת שבע הזאת שהיא ממלכה ולא עזבה לעולמים. זהו שכתוב "ודוד עבדי נשיא להם לעולם", וכתוב "וכסאו</p>

⁶⁹⁴⁸ יתגלה אז אור היחוד דשכינתא עלאה בתתאה, ולא יהיה אז לשנים כלל, ויתעלה אז השכינתא תתאה למעלה ויאר ויתגלה כל אור המלכות הכללי כולו למטה, והיה ה' למלך על כל הארץ (זכריה יד ט), וזהו שאמר שם הכתוב עוד (יחזקאל לו כב) ולא יחצו עוד לשתי ממלכות, שהוא שכינתא עלאה ותתאה, שהם סוד שורש מלכות בית דוד, ומלכות בית אפרים, אבל אחר שיתייחדו ויתעלה השכינתא תתאה עד למעלה למעלה, אז תאיר השכינתא תתאה עצמה למטה בהאור דשכינתא עלאה, וזהו שאמר שם הכתוב עוד (שם כד) ועבדי דוד מלך עליהם ורועה אחד יהיה לכולם, כי יעשו

<p>(תהלים פט לז) וכסאו כשמש נגדי וכל דא אוליא לון אורייתא דכולהו אחידן בה בשכינתא ברזא דשבע:</p>	<p>כשמש נגדי", וכל זה למדתנו התורה שכולם אחוזים בשכינה בסוד של שבע.</p>
<p>ת"ח אברהם בוצינא קדמאה קדישא דעלמא כד בעא לאתקרבא בשכינתא לא יכיל עד דסליק ואשתמודע באינון תלת דרגין עלאין דעליה דההוא חולקא דיליה כיון דסליק ואשתמודע ליה לקב"ה מגו אינון תלת דרגין דעם אינון שבעה וג' דרגין הם כ"ע חכמ"ה בינ"ה ואינון שלימו דעשר ספירן דאיקרי בהו קב"ה וכיון דסליק באינון תלתא כדין אחיד לחולקיה ההוא דרגא דתחותיהו דאינון תלתא דאיקרי חסד דכולהו אדביק לון מגו ההוא אספקלרי"א דשלמא בליליא דבהו ודאי לא הוה בר נש דידע כלום וע"ד תנינן בן שלש שנים הכיר אברהם את בוראו בן שלש דייקא:</p>	<p>בא וראה, אברהם נר ראשון, קדוש העולם, כשרצה להתקרב בשכינה לא יכל עד שעלה ונודע באותן שלש דרגות עליונות שעליו שהוא החלק שלו. כיון שעלה והכיר לו לקדוש ברוך הוא מתוך אותן שלש דרגות שעם אותן שבע, ושלוש דרגות הן כתר עליון, חכמה, בינה, והן שלמות עשר ספירות שנקרא בהן הקדוש ברוך הוא, וכיון שעלה באותן שלש, אז אחז לחלקו אותה דרגה שתחת אותן שלש שנקרא חסד. שאת כולן הוא הדביק בהם מתוך אותה אספקלריה ששולטת בלילה, שבהן ודאי לא היה אדם שידע כלום, ועל זה שנינו בן שלש שנים הכיר אברהם את בוראו, דווקא בן שלש.</p>
<p>ות"ח רוא דהני שלש שנים ולא חסר בגין דשכינתא אתקריאת בת שבע ולא יכיל לאתקרבא בהדה עד דסליק לאשתמודעא מגווה ולאנתהרא ולאנתהרא לכלא מאי דאיהו לתתא באינון דרגין עלאין עם אינון ז' ושלושה הרי י' דרגין עלאין רזא דשמא דקב"ה:</p>	<p>ובא וראה, סוד של שלש שנים אלו ולא חסר, משום ששכינה נקראת בת שבע, ולא יכל להתקרב אליה עד שעלה להכיר מתוכה ולהיות מואר ולהאיר לכל מה שהוא למטה באותן דרגות עליונות, עם אותן שבע ושלוש, הרי עשר דרגות עליונות, סוד של שם הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>וכיון דהוה מתנהיר באינון תלתא בעא לסלקא באינון שבע ברזא דכתיב (בראשית כא כח) ויצב אברהם את שבע כבשות ורזא דא רמו לאבימלך דלא יתפרעון מנהון עד דישתלמו אינון שבעה זכאי קשוט בישראל לקבל אינון שבע דרגין דלעילא כיון דאשתלמו יהא עלמא</p>	<p>וכיון שהיה מואר באותן שלש, רצה להעלות באותן שבע, בסוד הכתוב "ויצב אברהם את שבע כבשות". וסוד זה רמז לאבימלך, שלא יפרעו מהם עד שישתלמו אותם שבעה צדיקי אמת בישראל כנגד אותן שבע דרגות שלמעלה. כיון שהשתלמו, יהיה העולם התחתון כדוגמת העולם העליון בקיום</p>

שניהם לאחד, ואמר שם הכתוב עוד (שם כה) ודוד עבדי נשיא להם לעולם, ואמרו רז"ל (סנהדרין צח ע"ב) כגון קיסר ופלגי קיסר, כי עיקר המלכות יהיה אז רק מלכות שמים, והיה ה' למלך על כל הארץ, והיה מלך המשיח רק בתורת נשיא. והוא ע"ד שהיה במשה רבינו ע"ה, שהיה כל הנהגת ישראל בכל עניניהם רק מהקב"ה לבד, על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו (במדבר ט יח), וכן בכל צרכם ועניניהם, הרי היה הכל ה' אלקיו עמו ותרועת מלך בו (במדבר כג כא), והיה רק בהנהגתו ית"ש ממש, וכמ"ש (דברים לג ה) ויהי בישורון מלך, והיה משרבע"ה רק בתורת נשיא על כולם. כן יהיה לעתיד במלך המשיח שיהיה רק בתורת נשיא לבד, ויתגלה הקב"ה הוא עצמו במלכותו למעלה ולמטה, וכמ"ש (ישעיה כד כג) כי מלך ה' צ-באות בהר ציון ובירושלים, שיתגלה אור מלכותו ית"ש למטה ממש, וע' בזה"ק (סוף ח"ג דף ש"א סע"ב ושם ש"ב ע"א) ע"ש כל הענין, וכן בפ' וירא (דף קיב ע"ב) אתר שביעאה דדרגין וסימנך ואת דוד מלכם אשר אקים להם, וכן בפ' נח (דף עב ע"ב) ופ' קדושים (דף פד ע"א ושם פו ע"א). ומזה תבין סוד מאמרם ז"ל (סנהדרין צח ע"ב) עתיד הקב"ה להעמיד להם דוד אחר שנאמר ועבדו את ה' א-להיהם ואת דוד מלכם אשר אקים להם, הקים לא נאמר אלא אקים, כי הוא בסוד אקים את סוכת דוד הנופלת, שהיא בתולת ישראל סוכת שלום (הקדו"ש מח ע"ד).

<p>תתאה כגוונא דעלמא עלאה בקיזמא שלים וייתי דוד דאיהו שביעאה ויתער לההיא בת שבע דלעילא דאיהו נקמא נוקמיהון דישראל ויתפרע מנהון:</p>	<p>שלם, ויבא דוד שהוא שביעי, ויעורר את אותה בת שבע שלמעלה, שהיא נוקמת נקמות ישראל ותפרע מהם.</p>
<p>הה"ד (שמואל ב' ח א) ויהי אחרי כן ויך דוד את פלשתים וכניעם ויקח דוד את מתג האמה מיד פלשתים מאי ויהי אחרי כן בתר דאשתלימו ישראל והוון כגוונא דלעילא כדין ויך דוד את פלשתים וגו' דהא עד השתא לא יכילו ישראל:</p>	<p>זהו שכתוב "ויהי אחרי כן ויך דוד את פלשתים וכניעם ויקח דוד את מתג האמה מיד פלשתים", מה זה "ויהי אחרי כן", אחר שנשתלמו ישראל והיו כדוגמא למעלה אז "ויך דוד את פלשתים וגו'" שהרי עד עכשיו לא יכלו ישראל</p>
<p>שב/ב</p>	
<p>למתבר תוקפיהון דהא אתערו חבריא בההוא מתג האמה ואוקמוה:</p>	<p>לשבור את כחם, שהרי התעוררו החברים באותו מתג האמה ופרשוה.</p>
<p>ות"ח האי דרמוז ליה אברהם בכבשות הצאן ולא בעזים ולא במידי אחרינא בגין דאינון מסטרא דחסד מאינון ממנן דינקין מסטרא דחסד ינקין לתתא אינון כבשים תחות שלטניהון ואברהם אחיד לחולקיה מדת החסד וכלא ברוא דחכמתא:</p>	<p>ובא וראה, זה שרמז לו אברהם בכבשות הצאן ולא בעזים ולא בדבר אחר, משום שהם מצד החסד, מאותם ממונים שיונקים מצד החסד יונקים למטה אותם כבשים שתחת שלטונם, ואברהם אחז לחלקו מדת החסד, והכל בסוד החכמה.</p>
<p>וע"ד תנינן מאן דשרי גו ענא לא מסתכן לעלמין ואי איהו שארי גו עזיא ורעי לון כמה גרדיני נימוסין יתבין לקבליה לאסטאה בגין דאינון מסטרא דדינא קשיא אבל כד אתא יצחק למגור עמיה קיים גזר עמיה בשבעה דאתגליא מגו ההוא בירא דכתיב (בראשית כו לג) ויקרא אותה שבעה:</p>	<p>ועל זה שנינו, מי ששרוי בתוך צאן לא מסתכן לעולמים, ואם הוא שרוי בתוך עזים ורועה אותם, כמה שומרי החוקים יושבים כנגדו להסיטו בגלל שהם מצד הדין הקשה. אבל כשבא יצחק לכרות איתו ברית כרת איתו בשבעה שנגלתה מתוך אותו באר שכתוב "ויקרא אותה שבעה".</p>
<p>ת"ח אברהם קרא לההיא בירא דמיין נבעין באר שבע יצחק קרא ליה שבעה מה בין האי להאי אלא בגין דיצחק אחיד לחולקיה דרגא דפחד דאיהו דינא וע"ד אוסיף בה ה' וה' בכל אתר היא מדת הדין הה"ד ויקרא אותה שבעה דלא עבד בחורפן כמה דעבד אבוה וכלא ברוא דחכמתא ואוסיף בה ה' לאחזאה דאיהו חולקיה:</p>	<p>בא וראה, אברהם קרא לאותה באר של מים נובעים "באר שבע", ויצחק קרא לה "שבעה". מה בין זה לזה, אלא משום שיצחק אחז לחלקו דרגה של פחד שהוא דין, ועל זה הוסיף בה ה', וה' בכל מקום היא מדת הדין. זהו שכתוב "ויקרא אותה שבעה" שלא עשה בכבשים כמו שעשה אביו. והכל בסוד החכמה, והוסיף בה ה' להראות שהיא חלקו.</p>
<p>ת"ח כד ברא קב"ה עלמא ברא ליה בדינא כיון דהוא דלא אתקיים שיתף ביה חסד הה"ד (בראשית ב ד) ביום עשות ה' אלהים ואוקמוה באברהם אתקיים עלמא בגיני כך האי בירא ביתא דעלמא על שמיה אתקרי הה"ד (בראשית כא לא) על כן קרא שם העיר באר שבע אע"ג דהאי</p>	<p>בא וראה, כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם ברא אותו בדין, כיון שראה שלא מתקיים שיתף בו חסד, זהו שכתוב "ביום עשות ה' אלהים", ופרשוה, באברהם התקיים העולם. בגלל כך הבאר הזאת בית העולם על שמו נקראת, זהו שכתוב "על כן קרא שם העיר באר שבע". אף על גב שהבאר הזו</p>

<p>בירא אתדבק ביצחק דכתיב ויקרא אותה שבעה שמיה באר שבע סטרא דאברהם ולא באר שבעה הה"ד (שיה"ש ב ו) וימינו תחבקני:</p>	<p>נדבקה ביצחק, שכתוב "ויקרא אתה שבעה", שמה "באר שבע" צד של אברהם, ולא "באר שבעה", זהו שכתוב "וימינו תחבקני".</p>
<p>ות"ח ארבעה מאינון שבעה זכאי קשוט כד בעו לאתקרבא בשכינתא (בהא) [ברזא] דשבע כולחו ערעו בהאי באר דלא פסקו מימיו לעלמין אברהם כרי ליה להאי בירא בנין דאיהו אולוף לכל בני עלמא דיפלחון לקב"ה וכיון דכרי ליה אפיק מיין נבעין דלא פסקין לעלמין:</p>	<p>ובא וראה, ארבעה מאותם שבעה צדיקי אמת כשרצו להתקרב לשכינה בסוד של שבע, כולם פגשו בבאר הזו שלא פסקו מימיה לעולמים. אברהם כרה את הבאר הזאת משום שהוא למד את כל בני העולם לעבוד את הקדוש ברוך הוא, וכיון שכרה אותה, הוציא מים נובעים שלא פוסקים לעולמים.</p>
<p>וכיון דמית אברהם מה כתיב (בראשית כו טו) וכל הבארות אשר חפרו עבדי אברהם אביו⁶⁹⁴⁹ וגו' בארת⁶⁹⁵⁰ כתיב וחד הוה דכתיב באר שבע וקרין בארות משמע דסגיאין הוה בנין דהאי בירא מתחזי לון לאבהן בכל דוכתא דהוה אזלין הוה מתחזי לון סגיאין וכבירין:</p>	<p>וכיון שמת אברהם מה כתוב "וכל הבארות אשר חפרו עבדי אברהם אביו", כתוב "בארת" ואחת היתה שכתוב "באר שבע", וקוראים בארות משמע שרבים היו, משום שהבאר הזאת נראית להם לאבות בכל מקום שהיו הולכים, היתה נראית להם גדולים וכבירים.</p>
<p>כיון [דמלוה] (דמלוה) פלשתים עפרא רוא דא(ה)דרו בני עלמא לע"ז והוה עלמא שמם דלית דידע ליה לקב"ה כיון דאתא יצחק מה כתיב (בראשית כו יח) וישב יצחק ויחפור את בארות המים אשר חפרו בימי אברהם אביו מאי וישב אלא דאתיב עלמא לתיקוניה ואולוף לון לבני עלמא דידיעין ליה לקב"ה הה"ד (בראשית כה יא) ויהי אחרי מות אברהם ויברך אלהים את יצחק בנו האי בירא ממאן הוה ממין דכל היין דעלאין ותתאין תליין ביה וחזי כלא הה"ד (דניאל ב כב) ידע מה בחשוכא ונהורא עמיה שריה:</p>	<p>כיון שמלאוה הפלשתים עפר, סוד שחזרו בני העולם לעבודה זרה, והעולם היה שמם שאין מי שיודע את הקדוש ברוך הוא. כיון שבא יצחק, מה כתוב "וישב יצחק ויחפור את בארות המים אשר חפרו בימי אברהם אביו", מה זה "וישב" אלא שהשיב את העולם לתקונו ולימד את בני העולם שידעו את הקדוש ברוך הוא. זהו שכתוב "ויהי אחרי מות אברהם ויברך אלהים את יצחק בנו". באר זו ממי היתה, ממי שכל חיי העליונים והתחתונים תלויים בו ורואה הכל, זהו שכתוב "ידע מה בחשוכא ונהורא עמיה שרא" [יודע מה שבחשך ואור שרוי עמו].</p>
<p>ות"ח אינון עבדי יצחק בנין דאינון מסטרא דדינא קשיא כד חפרו ליה מה כתיב ביה שטנה והא אוקמוה עד דאתא איהו (בראשית כו כב) ויחפור באר אחרת ויקרא שמה רחובות ודאי אבל עבדי אביו בנין דכלהו מסטרא דימינא אתיין ולא הוה שטנה בעלמא ולא נפיק דינא⁶⁹⁵¹ מהאי בירא לאשטנא לון כד לא כשרין עובדיהון:</p>	<p>ובא וראה, אותם עבדי יצחק משום שהם מצד הדין הקשה, כשחפרו אותה מה כתוב "שטנה" והרי פרשוה. עד שהוא בא "ויחפור באר אחרת וכו' ויקרא שמה רחובות" ודאי. אבל עבדי אביו משום שכולם באים מצד הימין ולא היתה שטנה בעולם ולא יצא דין מהבאר הזאת להסתיין עליהם כשמעשיהם לא היו כשרים.</p>

⁶⁹⁴⁹ עי' פת"ש א"א יג.

⁶⁹⁵⁰ עי' לעיל לב ע"א ורמ"ז שם.

⁶⁹⁵¹ עי' רמב"ן (בראשית כו כ): יספר הכתוב ויארץ בענין הבארות ואין בפשוטי הספור תועלת ולא כבוד גדול ליצחק והוא ואביו עשו אותם בשוה אבל יש בדבר ענין נסתר בתוכו כי בא להודיע

<p>מהאי בירא איהו פתחא למידע ליה לקב"ה הה"ד (תהלים קיה יט) פתחו לי שערי צדק אבא במ אודה יה ועד דלא סליק מעלמא בריך ליה ליעקב ושלחיה לפדן לאזדווגא וכד אזיל לחרן מה כתיב (בראשית כט ב) וירא והנה באר בשדה כיון דחזא יעקב יקרא דקב"ה מגו [ה]הוא בירא דאיקרי באר שבע כדין אמר ללבן (בראשית כט יח) אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה הקטנה דייקא:</p>	<p>מהבאר הזאת הוא הפתח לדעת את הקדוש ברוך הוא, זהו שכתוב "פתחו לי שערי צדק אבא במ אודה יה". ועד שלא הסתלק מהעולם בריך את יעקב ושלחו לפדן להזדווג. וכשהלך לחרן מה כתוב "וירא והנה באר בשדה" כיון שראה יעקב את כבוד הקדוש ברוך הוא מתוך אותה באר שנקראת באר שבע, אז אמר ללבן "אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה" דווקא.</p>
<p>ת"ח לקבל אינון שבעה זכאין פקיד קב"ה באורייתיה לקרבא קרבן מוסף בשבעה זמנין בשתא בנין לאוספא להו תפנוקין ועדונין מבי מלכא אבהן ישבעון בקדמיתא ובתר כן בנין והם שבעה זמנין ולא יתיר:</p>	<p>בא וראה, כנגד אותם שבעה צדיקים צוה הקדוש ברוך הוא בתורתו להקריב קרבן מוסף בשבע פעמים בשנה כדי להוסיף להם תפנוקים ועדונים מבית המלך, האבות ישבעו בתחלה ואחר כך הבנים. והם שבע פעמים ולא יותר.</p>
<p>בשבתא לקבל צדיק יסוד עולם דאיקרי כ"ל ואיקרי מוסף שבת לאוספא ליה עדונין ממוחא סתימא ובריש ירחא לקבל כנסת ישראל דאתקריאת סיהרא והוא דוד:</p>	<p>בשבת כנגד צדיק יסוד עולם שנקרא כ"ל, ונקרא מוסף שבת להוסיף לו עדונים מהמח הנסתר. ובראש חדש כנגד כנסת ישראל שנקראת לבנה, והוא דוד.</p>
<p>ומחמיסר יומא לירחא קדמאה לקבל אברהם אבוהון דאחיד במדת החסד ואקרי ראשון בירחא תליתאה בעצרת דאתיהיבת ביה אורייתא בשבעה קולות לקבל יעקב דאיהו תליתאי לאבהן ואחיד בקול קול יעקב ובריש שתא לקבל יצחק דאתיליד ביה ואנן מדכרינן ביה עקידת יצחק ואיהו יומא דדינא לקבל מדת הדין דאחיד בה:</p>	<p>ומחמשה עשר יום לחדש ראשון כנגד אברהם אביהם שאחוז במדת החסד ונקרא ראשון. בחדש השלישי בעצרת שנתנה בו תורה בשבעה קולות כנגד יעקב שהוא שלישי לאבות ואחוז בקול יעקב. ובראש השנה כנגד יצחק שנולד בו, ואנו מזכירים בו עקידת יצחק, והוא יום הדין כנגד מדת הדין האחוזה בו.</p>
<p>יום הכפורים לקבל משה דקביל ביה קב"ה צלותיה וחם על ישראל ואהדר ליה אורייתא בחג הסוכות לקבל אהרן דביכותיה אזלין אינון שבעה עננים דחפאן על ישראל כסוכה ובג"כ עבדין סוכה וכל אורייתא אית בה כמה רוזין עלאין סתימין</p>	<p>יום הכפורים כנגד משה שבו קבל הקדוש ברוך הוא את תפלתו וחס על ישראל והחזיר לו את התורה. בחג הסוכות כנגד אהרן שבזכותו הלכו אותם שבעה עננים שכסו על ישראל כמו סוכה, ולכן עושים סוכה. ובכל התורה יש כמה סודות עליונים נסתרים,</p>

דבר עתיד כי באר מים חיים ירמוז לבית אלהים [עי' זהר ח"א קלה ע"ב] אשר יעשו בניו של יצחק ולכן הזכיר באר מים חיים כמו שאמר (ירמיה יז יג) מקור מים חיים את ה' וקרא הראשון עשק ירמוז לבית הראשון אשר התעשקו עמנו ועשו אותנו כמה מחלוקות וכמה מלחמות עד שהחריבוהו והשני קרא שמה שטנה שם קשה מן הראשון והוא הבית השני שקרא אותו כשמו שכתוב בו (עזרא ד ו) ובמלכות אחשורוש בתחילת מלכותו כתבו שטנה על יושבי יהודה וירושלם וכל ימיו היו לנו לשטנה עד שהחריבוהו וגלו ממנו גלות רעה והשלישי קרא רחובות [עי' תיקו"ז קעא ע"ב] הוא הבית העתיד שיבנה במהרה בימינו והוא יעשה בלא ריב ומצה והאל ירחיב את גבולנו כמו שנאמר (דברים יט ח) ואם ירחיב ה' אלהיך את גבולך כאשר דבר וגו' שהוא לעתיד וכתוב בבית השלישי (יחזקאל מא ז) ורחבה ונסבה למעלה למעלה ופרינו בארץ שכל העמים יעבדוהו ושכם אחד [עי' זהר ח"ב רלד ע"א].

<p>בה וכד אלין שבעה מתוספין בברכאן כל עלמא בשלימו סניאה:</p>	<p>וכשבעת אלה מתוספים בברכות כל העולם בשלמות רבה.</p>
<p>שג/א</p>	
<p>סימן ט דף קנא ע"ב:</p>	
<p>⁶⁹⁵²והניף אהרן את הלויים תנופה לפני ה' (במדבר ח יא) ר' יהודה שאיל לר' אבא למה היה הכהן מניף את הלויים אמר לו מלה"ד לתינוק כשהוא בוכה וכועס מה עושין כדי לפייסו א"ל רבי יהודה מניפין אותו ומנענעים אותו כדי לשתקו:</p>	<p>"והניף אהרן את הלויים תנופה לפני ה'", רבי יהודה שאל את רבי אבא, למה היה הכהן מניף את הלויים, אמר לו, משל למה הדבר דומה, לתינוק כשהוא בוכה וכועס, מה עושין כדי לפייסו, אמר לו רבי יהודה מניפין אותו ומנענעים אותו כדי לשתקו.</p>
<p>א"ל ר' אבא יהודה יהודה מלה זאת באה לידך ולא חקרת בה והלא ישמעו אזניך מה שפיך מדבר כך היא מדת הגבורה כועסת ורוגזת דכתיב (בראשית מט ה) שמעון ולוי אחים כלי חמס מכרותיהם וכתיב (שם ז) ארור אפס כי עז ועברתם כי קשתה לפי שהם מתגברים ומתקשים באפם ועברתם לצאת לעשות דין לכלות ולהכרית בני העולם אזי הכהן שהוא החסד העליון מניף אותו הצד של הלויים שהיא מדת הגבורה כדי לשכך ולשקט רוגזה וכעסה כדי שישתברו השערות מכל שוליהן ולא יתגברו ולא יתחזקו, כעין דוגמא זו הכהן שמניף את הלויים תנופה, כדי שישקוט הצד של הגבורה שלהן כדי שלא יתעורר הדין בעולם. בא רבי יהודה ונשק את ידיו.</p>	<p>אמר לו רבי אבא, יהודה יהודה, מלה זאת באה לידך ולא חקרת בה, והלא ישמעו אזניך מה שפיך מדבר, כך היא מדת הגבורה כועסת ורוגזת, שכתוב "שמעון ולוי אחים כלי חמס מכרותיהם", וכתוב "ארור אפס כי עז ועברתם כי קשתה", לפי שהם מתגברים ומתקשים באפם ועברתם לצאת לעשות דין לכלות ולהכרית בני העולם, אז הכהן שהוא החסד העליון מניף אותו הצד של הלויים שהיא מדת הגבורה, כדי לשכך ולהשקיט רוגזה וכעסה, כדי שישתברו השערות מכל שוליהן ולא יתגברו ולא יתחזקו, כעין דוגמא זו הכהן שמניף את הלויים תנופה, כדי שישקוט הצד של הגבורה שלהן כדי שלא יתעורר הדין בעולם. בא רבי יהודה ונשק את ידיו.</p>
<p>וכשיתעוררו הדינין בעולם כל הדינים הנמצאים בכל יום ויום אברהם אבינו ע"ה הוא דוחה אותם לחוץ ואינם עומדים לפניו הה"ד (תהלים ז יב) ואל זועם בכל יום:</p>	<p>וכשיתעוררו הדינין בעולם, כל הדינים הנמצאים בכל יום ויום, אברהם אבינו עליו השלום הוא דוחה אותם לחוץ ואינם עומדים לפניו, זהו שכתוב "ואל זועם בכל יום".</p>
<p>מו"ח דף מ"ב ע"ד שורה ל"ד סימן י דף קצג ע"ב:</p>	
<p>⁶⁹⁵³דאינון חד נהר וגן נהר דנפיק מעדן וגן דאשתקי מניה הכא כל רוא סתימא דמהימנותא ואוליפנא האי מאן דאתער בליליא בההוא שעתא דעאל קב"ה בהדי צדיקיא בנינתא אצטריך לומר קרא דא ברעותא דלבא ולכוונא דעתיה ביה⁶⁹⁵⁴</p>	<p>שהם אחד, נהר וגן, נהר שיוצא מעדן וגן שמושקה ממנו. כאן כל הסוד הנסתר של האמונה. ולמדנו שמי שמתעורר בלילה באותה שעה שנכנס הקדוש ברוך הוא יחד עם הצדיקים בגן, צריך לומר פסוק זה ברצון הלב ולכוון דעתו בו,</p>

⁶⁹⁵² צ"ע מקור לדברים אלו.

⁶⁹⁵³ זר"ח נג ע"ב ריש פרשת בלק. וזה התחלת לשונו: אמונה אומן תרי דאינון חד.

⁶⁹⁵⁴ ה' אלקי אתה ארוממך אודה שמך כי עשית פלא עצות מרחוק אמינה אומן (ישעיה כה) (נוסף בזר"ח מונקאטש). עי' שעה"כ עב ע"ד: וענין אותם הפסוקים שנכתבו בס"ה בפרשת בלק בכ"י

<p>ובתר (תהלים קל"ט יד) אודך על כי נוראות נפילתי נפלאים מעשיך ונפשי יודעת מאד והיינו שבחא דחסידי קדמאי כד אתערו בפלגות ליליא ובתר מסדרי שבחייהו ולעאן באורייתא:</p>	<p>ואחר כך "אודך על כי נוראות נפלאותי נפלאים מעשיך ונפשי יודעת מאד". וזהו שבח החסידים הראשונים כשהתעוררו בחצות הלילה, ואחר כך מסדרים השבח שלהם ועוסקים בתורה.</p>
<p>שעשועא דקב"ה מאי היא אלא כל צדיקיא דקיימן בדיוקנייהו מתלבשן בגנתא בכל יומא ויומא כיון דאיתסחאן בטלא דזמין קב"ה לאחייא ביה מתייא עאלין כלהו לגבי משיח ושאלין מה דשאלין והא אתערו חברייא:</p>	<p>מהו שעשועו של הקדוש ברוך הוא, אלא כל הצדיקים שעומדים בדמויותיהם ומתלבשים בגן בכל יום ויום, כיון שרוחצים בטל שעתיד הקדוש ברוך הוא להחיות בו מתים, נכנסים כולם למשיח ושואלים מה ששואלים, והרי התעוררו החברים.</p>
<p>לבתר מתכנשין ומשתדלין כלהו בדעתא עלאה דכלהו מתיבתי דתמן ועלייהו כמה ממנן ומתחדשי תמן כמה חדושין באורייתא לבתר נפקי כלהו וחמאן כד אתי אליהו לגבי אבהן איהו נפיק ואינהו עאלין וקיימין קמי אבהן וחדו בהו בכמה בנין קדישין דבסחרנייהו וחדאן כלהו:</p>	<p>אחר כך מתכנסים ועוסקים כולם בדעת עליונה של כל הישיבות ששם, ועליהם כמה ממונים, ומתחדשים שם כמה חדושים בתורה. אחר כך יוצאים כולם ורואים כשבא אליהו לאבות, הוא יוצא והם נכנסים ועומדים לפני האבות, ושמחים בהם בכמה בנין קדושים שסביבם, ושמחים כלם.</p>
<p>כד עייל קב"ה בפלגות ליליא כלהו קיימי מתקנן כדקא יאות וכל אשתדלותא דאשתדלי כל ההוא יומא בחדושי דאורייתא קב"ה תיאובתיה באינן צדיקיא דחדישו בה מלין ואשתעשע בהו ובאינן מלין:</p>	<p>כשנכנס הקדוש ברוך הוא בחצות הלילה כולם עומדים מתוקנים כראוי, וכל ההשתדלות שהשתדלו כל אותו היום בחדושי תורה, תשוקת הקדוש ברוך הוא באותם צדיקים שחדשו בה דברים ומשתעשע בהם ובאותם הדברים.</p>
<p>לבתר כלהון מתקנן דכר ונוקבא וקב"ה בתר דארה ואשתעשע בהו בכל אינן מלין רזין דחכמתא דלהון אתגלי עלייהו ואינן חמאן בההוא נועם ה' כדין כלהו חדאן בחדוה סגי עד דמתפשטי זיוא ונהורא דלהון ומההוא משיכו זיוא ונהורא דחדוה דלהון עבדין פירין ואיבין לעלמא דא וההוא פרי ואיבא עאל תחות גדפיה דשכינתא עד זמנא דאצטריך וכן משתעשעא בכל צדיק וצדיק ואמרין זכאה איהו מלכא דבנין אלין אתברירו לחולקיה ועדביה:</p>	<p>אחר כך כולם נתקנים זכר ונקבה, ואחר שהקדוש ברוך הוא הריח והשתעשע בהם בכל אותם דברים סודות החכמה שלהם, מתגלה עליהם, והם רואים באותו נועם ה'. אז כולם שמחים בשמחה רבה עד שמתפשט הזיו והאור שלהם, ומאותו המשכת זיו ואור של שמחה שלהם עושים פירות לעולם הזה, ואותו פרי נכנס תחת כנפי השכינה עד זמן שצריך. וכך משתעשע בכל צדיק וצדיק, ואומרים אשרי המלך שבנים הללו נבררו לחלקו וגורלו.</p>
<p>קלא אתער מאמצעיתא דרקייעא וקרא בקל תקיף ואמר (תהלים קל"ז ז) זכור ה' לבני אדום את יום ירושלים האומרים ערו עד</p>	<p>קול מתעורר מאמצע הרקיע, וקורא בקול חזק ואומר "זכור ה' לבני אדום את יום ירושלים האומרים ערו עד</p>

שיאמר אותם האדם בקומו בחצות ליל שבת קודם שישמש מיטתו והם ה' אלהי אתה ארוממך אודה שמך כו' אודך על כי נוראו' נפלאותי. כו' לא הניחני מוז"ל לנהוג לאומרם וכמעט שהוא מגמגם שאינם מדברי הזוהר עצמו.

<p>ערו עד היסוד בה כדין ערמירו דיליה וקרקורא דיליה וכל צדיקא דתמן אשתמע בתלת מאה ותשעין רקיעין ובגין דלא אית חדוה ושעשועא לקב"ה אלא בשעתא דקיימי בהו צדיקא דתמן ובג"ד אומי ואמר (שם ה) אם אשכחך ירושלם תשכח ימיני תדבק לשוני לחכי אם לא אזכרכי אם לא אעלה את ירושלם על ראש שמחתי בכל אתר דאית חדוה לקב"ה קלא דא נפיק וקארי:</p>	<p>היסוד בה", ואז רעש השמחה שלו והקרקור שלו ומכל הצדיקים ששם נשמע בשלש מאות ותשעים רקיעים, משום שאין שמחה ושעשוע לקדוש ברוך הוא אלא בשעה שעומדים בהם הצדיקים ששם, ולכן נשבע ואמר "אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני, תדבק לשוני לחכי אם לא אזכרכי, אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי". בכל מקום שיש שמחה לקדוש ברוך הוא קול זה יוצא וקורא.</p>
<p>כדין נפיק מתמן וסליק ובטש רקיעין ושאיג שאיגין עד דכל חילי שמיא כלהו בערטורא כדין נשבא רוחא ובטש בטרפין דההוא אילנא רברבא וכל ענפין דיליה בטשין דא בדא וקלא אתער מגו נופא דאילנא וקרי ואמר (תהלים קה ח) זכר לעולם בריתו דבר צוה לאלף דור אשר כרת את אברהם ושבעתו ליצחק כיון דקלא דא אתער שמע אברהם סבא ואיתער כד איהו רעוא למלכא ואתנחם בהדיה:</p>	<p>אז יוצא משם ועולה ומכה רקיעים ושואג שאגות עד שכל חיילות השמים כולם ברעש השמחה, ואז נושבת רוח ומכה בעלים של אותו האילן הגדול, וכל הענפים שלו מכים זה בזה, וקול מתעורר מתוך נוף האילן וקורא ואומר "זכר לעולם בריתו דבר צוה לאלף דור, אשר כרת את אברהם ושבעתו ליצחק". כיון שקול זה מתעורר, שומע אברהם סבא ומתעורר כאשר הוא רצון למלך ומתנחם איתו.</p>
<p>בההוא שעתא אתערא רוחא חדא מסטרא דדרום וכל רעו וחדוה ואסותא אתער על עלמא וכדין סליק צפרא ורעוא אשתכח ונייחא לכל אסירי מלכא דאינון בבי מרעייהו זכאה עמא דיכלון למנדע מרוזין טמירין סתימין דמלכא קדישא:</p>	<p>באותה שעה מתעוררת רוח אחת מצד דרום, וכל רצון ושמחה ורפואה מתעוררים על העולם, ואז עולה הבוקר ונמצא רצון ומנוחה לכל אסירי המלך שהם בבית חוליים. אשרי העם שיכולים לדעת מהסודות הטמירים והנסתרים של המלך הקדוש.</p>
<p>אמר רבי אבא יומא</p>	<p>אמר רבי אבא יום</p>
<p>שג/ב</p>	
<p>חד הוינא אנא ור' יהודה דמן עכו במדברא ואעלנא במערתא חדא ואשכחנא תמן ספרא חדא עתיקא⁶⁹⁵⁵ דמן יומין קדמאין פתחנא ליה ואשכחנא דהוה כתוב ביה בריש מלוי (ישעיה מב ט) הראשונות הנה באו וחדשות אני מגיד ואוקים קרא בנשמתהון דצדיקיא מן יומא דסליק במחשבה למברי עלמא⁶⁹⁵⁶ ועד לא</p>	<p>אחד הייתי אני ורבי יהודה שמן עכו במדבר, ונכנסנו במערה אחת, ומצאנו שם ספר עתיק אחד מימים ראשונים. פתחנו אותו, ומצאנו שהיה כתוב בו בראש דבריו "הראשונות הנה באו וחדשות אני מגיד", ובאר הפסוק בנשמות הצדיקים, מיום שעלה במחשבה לברא את העולם ועד שלא נברא העולם, כל רוחות הצדיקים היו</p>

⁶⁹⁵⁵ עי' הקדמת עמק המלך: וגם ספרים אחרים נעשו באותו זמן, שנגנזו במערות, ולפעמים נתגלו לבני אדם הולכי מדברות, וכשרצו לעיין בהם פרחו מידם, כנזכר בזהוהר כמה פעמים. אבל כלל העולה מן הספרים, שחשו לכבוד 'מלכו של עולם', והסתירו החכמה במלות זרים ושונים, ולשון מועט מחזיק את המרובה, עד שכמעט כמה קונטריסים צריך פירוש על ענין אחד. ובכל ספר כנויים אחרים, לא ראי זה כראי זה, ואין להקורא נחת רוח להשיגם.

⁶⁹⁵⁶ עי' עמק המלך (שערי ה - פרק עב): "אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף" (יבמות), והאוצר הזה אינו מלא לעולם, וכמו שהגיהנם אינו מלא, ותמיד צועק "הב תן לי הנפשות של

<p>אתברי עלמא כל רוחין דצדיקיא הו גניזין במחשבה קמיה כל חד וחד בדיוקניה כיון דצייר עלמא אתגליין כלהו וקיימו בדיוקנייהו קמיה ברומי מרומים:</p>	<p>גנוזות במחשבה לפניו וכל אחד ואחד בדמותו. כיון שצייר את העולם התגלו כולם ועמדו בדמותם לפניו ברומי מרומים.</p>
<p>לבתר יהב לון באוצר חד בגנתא דעדן לעילא וההוא אוצר לא מליא לעלמין ותדיר קרי הראשונות הנה באו וחדשות אני מגיד מאן אינון אני מגיד כלהו בשמהן ולית תיאובתא וכסופא להאי אוצר אלא לארקא ביה נשמתין תדיר כמה דגיהנם לית ליה תיאובתא וכסופא אלא לקבלא נשמתין לאתדכאה תמן וכל יומא קארי הב הב מאי הב הב אוקיד אוקיד:</p>	<p>אחר כך נתן אותם באוצר אחד בגן עדן שלמעלה, ואותו אוצר לא מלא לעולמים, ותמיד קורא "הראשונות הנה באו וחדשות אני מגיד", מה הם "אני מגיד", כולם בשמות. ואין תשוקה וכיסוף לאוצר הזה אלא רק להוריק בו נשמות תמיד, כמו שלגיהנם אין תשוקה וכיסוף אלא רק לקבל נשמות לטהר שם, וכל יום קורא "הב הב". מה זה "הב הב", אשרוף אשרוף.</p>
<p>וההוא אוצר נטיל כל נשמתין אינון עד זמנא דאלביש לון ונחתי להאי עלמא ומגו חובא דאדם קדמא דאמשיך סטרא בישא לעלמא אצטריכו לאלבשא אינון נשמתין בלבושא דא דהא לבושא אחרא בעא קב"ה לאלבשא לאינון נשמתין (ס"א) ואמר בההוא ספרא) וההוא אמר ההוא ספרא עד הכא שתיקו ועוד חמינא מכאן ולהלאה אתוון מחיקן דלא אשתמודען:</p>	<p>ואותו אוצר לוקח את כל אותן הנשמות עד זמן שמלבישם ויורדות לעולם הזה. ומתוך חטא אדם הראשון שהמשיך צד הרע לעולם הוצרכו להלביש אותן נשמות בלבוש זה, שהרי לבוש אחר רצה הקדוש ברוך הוא להלביש לאותן הנשמות (ואמר באותו ספר) וההוא אמר אותו סופר עד כאן שתקו ועוד ראיתי מכאן והלאה אותיות מחוקות שלא ידועות.</p>
<p>ובתר חמינא לון בחלמא ואמרו שתוק ולא תגלי אלא לטינרא תקיפא⁶⁹⁵⁷ וכך עבידנא ואשכחנא ביה מאנין דלבושא אחרא זמין קב"ה לאלבשא לאינון נשמתין [לזמנין] (לזמנא) דאתי מתים דחיו על ידא דיתחקאל מ"ש לא עבד לון ההוא לבושא אלא בנין דלא מטא זמנא לאעברא בעלמא ההוא אוירא דכיא דעביד לבושין ובג"כ לא אלביש לון אלא כמה דהו וכך יהא לתחיית המתים בר דההוא זוהמא דקדמיתא לא אשתכח תמן:</p>	<p>ואחר כך ראיתי אותן בחלום ואמרו שתוק ואל תגלה אלא לסלע התקיף וכך עשיתי. ומצאתי בו כלים של לבוש אחר, עתיד הקדוש ברוך הוא להלביש את אותן נשמות לעתידים לבא. מתים שחיו על ידי יחזקאל למה לא עשה להם את אותו הלבוש. אלא משום שלא הגיע זמן להעביר בעולם אותו אויר טהור שעושה לבושים, ולכן לא הלבישם אלא כמו שהם היו, וכך יהיה לתחיית המתים חוץ מאותה זוהמא של ההתחלה שלא נמצאת שם.</p>
<p>כד נפק בר נש מהאי עלמא כלהו בין צדיקי בין חסידי ותמימי וחייבי ורשיעי כלהו עברי באוירא למחמי אדם קדמא</p>	<p>כשיוצא אדם מהעולם הזה, כולם בין צדיקים בין חסידיים ותמימים ורשעים וחייבים כולם עוברים באויר לראות את</p>

הרשעים לגיהנם" (עי' זהר ח"ג קפו ע"א), והקב"ה ברא תאותו וחשקו, לכך שנאמר "לעלוקה שתי בנות הב הב". כן האוצר הזה, תאותו וחשקו לקבל נשמות, מההוא נהר דנגיד ונפיק, שנאמר ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, שהוא אוצר החמדה הזה, שיש שם נפשות המתים, ונפשות הצדיקים, אשר עדיין לא היו בזה העולם, ותמיד קורא וצועק, "הראשונות הנה באו וחדשות אני מגיד" (ישעיה מב ט). פירוש הנשמות הראשונות שהיו בזה העולם, הנה באות ושבו כבר מהעולם הזה אליו, למקומם הראשון, ונשמות חדשות "אני מגיד" רצה לומר, שאני מגיד וקורא, שיתנו לי נשמות להתגנז בי. כי אין לו חמדה ותאוה אחרת אלא לקבל נשמות, וכל יום יום קורא הב הב, רצה לומר כבוד אותי בנשמות העליונות שנופלים למטה, על ידי הגרזן החוצבת נשמות להסל הזה.

⁶⁹⁵⁷ עי' לעיל קפח ע"א דהוא רב המנונא סבא.

<p>לבני עלמא ומתמן נשיל אורחא הן לגנתא דעדן הן לגיהנם:</p>	<p>אדם הראשון לבני העולם, ומשם לוקחים דרך הן לגן עדן הן לגיהנם.</p>
<p>כל אינון דאורחיהו לגנתא דעדן מתקרבין לגבי חומה דלבר מאינון תלת חומות דתמן כדין נפיק חד ממנא ואתער קמייהו וקארי ואמר זכאין אתון צדיקיא בעלמא וההוא ממונא יעזרא⁶⁹⁵⁸ שמיה אולוף לון אורחא ואזלין קמיה עד תרעא חדא דגיהנם ההוא ממונא קארי בחילא ואמר צנון תננא צנון יקידתא⁶⁹⁵⁹ בההוא שעתא בבהילו מצנני לה ועאלין כלהו וטבלין ועברין וכל אינון חייבין אתמסרן בידא דדומ"ה ועאלין בגיהנם וכל אינון זכאין לא אתמסרן בידוי אלא בהאי ממונא⁶⁹⁶⁰:</p>	<p>כל אותם שדרכם לגן עדן, מתקרבים לחומה החיצונית מאותן שלש חומות ששם, ואז יוצא ממונה אחד ומתעורר לפניו, וקורא ואומר אשריכם הצדיקים בעולם, ואותו ממונה שמו יעזרא"ל, מלמד אותם את הדרך, והולכים לפניו עד שער אחד של הגיהנם. ואותו ממונה קורא בכח ואומר, צננו העשן צננו השרפה. באותה שעה מצננים אותה בבהילות, ונכנסים כולם וטובלים ועוברים. וכל אותם רשעים נמסרים ביד דומה ונכנסים בגיהנם, וכל אותם צדיקים לא נמסרים בידיו אלא לממונה הזה.</p>
<p>ובתר דטבלין ועברין ההוא ממונא אזל קמייהו עד דמטן לשור דגנתא דעדן וההוא ממונא קארי לפיתחא ואומר פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים (ישעיה כו ב) כדין פתחין פיתחא ואעיל לון וכן בכל פתחא ופתחא⁶⁹⁶¹:</p>	<p>ואחר שטובלים ועוברים, הממונה הזה הולך לפניו עד שמגיעים לחומת גן עדן. ואותו ממונה קורא לפתח ואומר "פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים", אז פותחים פתח ומכניסים אותם, וכך בכל פתח ופתח.</p>
<p>כיון דעאלו לגו אתר דצדיקיא צדיקיא אוחרנין קיימין כמה חדוה על חדוה על צדיקיא וכל בני מתיבתא חדאן לסוף תלתא יומין דאתמסרן בהיכלין ידיען נפקי ואוירן נשבי ומתצירין כולהו בדיוקנייהו מכאן ולהלאה ירתין אחסנת ירותא כדקא חזי לכל חד וחד:</p>	<p>כיון שנכנסו לתוך המקום של צדיקים, צדיקים אחרים עומדים, כמה שמחה על שמחה על הצדיקים וכל בני הישיבה שמחים. לסוף שלשה ימים שמתחבאים בהיכלות ידועים יוצאים ואוירים נושבים ומצטיירים כולם בדמויותיהם. מכאן והלאה יורשים נחלה ירושה כראוי לכל אחד ואחד.</p>
<p>חזווא דאתחזי בגנתא דעדן מחיזו יקרא דיוקנא דכל דיוקנין וגוון דכל גוונין דמלכא קדישא לא אתגלי בהיכלא ולא באתר חד אלא אתפנש(ת) רקיעא מרקמא על גבי גנתא לארבע סטרין ואתמליא מזיוא יקרא קדישא ואתחזי תמן ואתהנן כולהו</p>	<p>מראה שנראה בגן עדן ממראה נכבד, דמות כל הדמויות וצבע של כל הצבעים, שהמלך הקדוש לא מתגלה בהיכל ולא במקום אחד, אלא מתפשט הרקיע, מתרקם על גבי הגן לארבעה צדדים, ומתמלא מזיו כבוד הקדוש ונראה שם,</p>

⁶⁹⁵⁸ יעזרא"ל (עמק המלך שי"ד פקל"ד).

⁶⁹⁵⁹ בסוד כל הנותן רוח בין הדביקים מצננים לו גיהנם, כשעולה אחר פטירתו (עמק המלך שם). והוא אולוף לון ארחא שלא יבואו לידי הכלב שהוא קליפת עמלק. ועל זה נאמר, 'כי ישרים דרכי ה' צדיקים ילכו בס' [הושע י"ד י'], בסוד שם מ"ב המעלה הראוי לעלות, 'פושעים ישלבו בס' באינון מ"ב מדורי גיהנם, וצדיקים יבואו למ"ב מדורין דגן עדן. ואומרים למלאך, 'משכני אחרין נרוצה, הביאני המלך חדריו נגילה ונשמחה בך' [שיר א' ד'], כי אין מניחין ללמוד בכל הישיבות אלא תורתו של הנפטר, ונאמר 'בוא שלום הולך נכחו ינחו על משכבותם' [ישעיהו נ"ז ב'] (עמק המלך שם).

⁶⁹⁶⁰ רצה לומר אינם נמסרים ביד דומה להיותם נידונים שם, וישארו שם חס ושלום, אלא על כל פנים הולכים דרך גיהנם להעלות הזולת, שנאמר, 'קטן וגדול שם הוא ועבד חפשי מאדוניו' [איוב ג' ט]. וכל זה בזכות שנתן בעולם הזה רווח בין הדבקים, מצננים לו גיהנם (עמק המלך שם).
⁶⁹⁶¹ כי ז' פתחים שם בז' היכלות (עמק המלך שם).

<p>צדיקיא מאן חמא תדוה וכסופא דההוא נועם ה':</p>	<p>ונהנים כל הצדיקים. מי ראה שמחה וכיסוף של אותו נועם ה'.</p>
<p>ע"כ הוה לי רשו למחמי בההוא ספרא אדמקיפנא למחמי יתיר ביה פרח מן ידי ולא חמינא ליה אשתארנא עציב ובכינא דמיכנא תמן בההוא מערתא וחמינא ליה (לההוא) דהוה לביש מנא אמר לי למה לך למבכי ולא תתעצב (ס"א ממאן) ממה דהוה בההוא ספרא פרח לגביה ונטליה ועד לא יפוק מהאי עלמא גניז בההוא מערתא דמדברא דא והשתא דהוה מתגלי לחייא הכא פרח באוירא ונטליה:</p>	<p>עד כאן היה לי רשות לראות באותו ספר. כשהקפנו לראות בו יותר פרח מידי ולא ראיתי אותו. נשארתי עצוב ובכיתי. ישנתי שם באותה מערה וראיתי אותו (את אותו) שהיה לבוש בגד. אמר לי, למה לך לבכות, ואל תתעצב (ממי) ממה שהיה באותו ספר. פרח אליו ולקחו, ועד שלא יצא מהעולם הזה גנז באותה מערה שבמדבר הזה, וכעת שהיה מתגלה לחיים כאן פרח באויר ולקחו.</p>
<p>מכאן ולהלאה זיל לך לאורחך ומההוא יומא ועד השתא לא אתגלי לי ולא זכינא למשמע ממאן הוה ובכל זמנא דאנא דכירנא אשתארנא עציב אמר רבי אלעזר דלמא קב"ה בעי ביקריה דלא בעי דיתגלי בעלמא:</p>	<p>מכאן והלאה לך לדרכך, ומאותו יום ועד עכשיו לא התגלה לי, ולא זכיתי לשמוע ממי היה, ובכל זמן שאני נזכר אני נשאר עצוב. אמר רבי אלעזר, אולי הקדוש ברוך הוא רוצה בכבודו שלא רוצה שיתגלה בעולם.</p>
<p>עד דהוו יתבי ולעאן במלין אחרנין עלאין ויקירין נהר יממא קמו ואזלו א"ר אלעזר השתא עדן רעוא מקמי מלכא קדישא נימא מילי דאורייתא ונתעסק בה ונשתתף בשכינתא פתח ואמר יהו"ה בוקר תשמע קולי בוקר אערך לך ואצפה (תהלים ה ד) ע"כ אמר רבי אלעזר בלעם הייבא מאן קטיל ליה והיך אקטיל א"ר יצחק וכו':</p>	<p>עד שישבו ועסקו בדברים אחרים עליונים ונכבדים האיר היום, קמו והלכו. אמר רבי אלעזר, כעת עת רצון מלפני המלך הקדוש, נאמר דברי תורה ונתעסק בה ונשתתף בשכינה. פתח ואמר "ה' בוקר תשמע קולי בוקר אערך לך ואצפה". אמר רבי אלעזר, בלעם הרשע מי הרג אותו ואיך נהרג אמר רבי יצחק וכו'.</p>
<p>דש/א</p>	
<p>סימן יא דף קצט א' ודף רג ע"ב ודף רו ע"ב:</p>	
<p>⁶⁹⁶²לאמר הנה עם יצא ממצרים (במדבר כב ה) אי תימא דהא צריך לנטלא פיפוסין⁶⁹⁶³ ויוחסין דלהון לא אצטריך אלא אורח כלל דכתיב הנה עם יצא מ"ט משום דהכי קרא לון פטרונא דלהון כמה זמנין וע"ד לא תטעי דכתיב (שמות ה א) שלח את עמי⁶⁹⁶⁴ בכל זמן:</p>	<p>"לאמר הנה עם יצא ממצרים", אם תאמר שהרי צריך לקחת שמות ויוחסין שלהם, לא צריך, אלא דרך כלל שכתוב "הנה עם יצא" למה משום שכך קרא להם הפטרון שלהם כמה פעמים, ועל זה אל תטעה שכתוב "שלח את עמי" בכל זמן.</p>

⁶⁹⁶² ז"ח נג ע"ד.

⁶⁹⁶³ איפופסין - דרך לוחשי לחשים להזכיר פלוני בן פלונית וכיוצא, ואם יצטרך לפרט ישראל דרך
כך לא ידע כלל (אור יקר)

⁶⁹⁶⁴ וזהו שאמר עם יצא ממצרים בשם זה הוציאם הקב"ה ממצרים, ואמור כך על העם היוצא
ממצרים ולא תטעה ותצלח בלחשיך (אור יקר).

<p>ועוד כד נמלת⁶⁹⁶⁵ עימא עליהו עם פרעה בלישנא דא יכלת להו דכתיב (שמות א ט) הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו אוף השתא דכתיב הנה עם יצא ממצרים ולא אפיק לון אחרא אלא איהו מגרמיה נפק ובג"כ תיכול לאבאשא לון:</p>	<p>ועוד, כשלקחת עצה עליהם עם פרעה בלשון זה יכולת להם שכתוב "הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו", גם כאן שכתוב "הנה עם יצא ממצרים" ולא הוציא אותם אחר אלא הוא מעצמו יצא, ולכן תוכל להרע להם.</p>
<p>הנה כסה את עין הארץ (במדבר כב ה) אית דאמרי סיחון ועוג דקטלי לון ישראל דהוו עינא דארעא אלא כד אייתי קב"ה ארבה על ארעא דמצרים כתיב (שמות י טו) ויכס את עין כל הארץ ותחשך הארץ אמאי בגין דכל חרשין וקסמין דעלמא לא יכלין למעבד חרשין אלא מלה חדא בדרגא חדא בזמנא חדא ועמא דא אייתי ערוב מבולבל מכמה זינין מבולבלין אלין באלין עד דלא יכלי כל חרשין וקסמין למיקם קמייהו ודא הוא ויכס את עין כל הארץ והכא כתיב ויכס את עין הארץ והכי הוא ודא⁶⁹⁶⁶:</p>	<p>"הנה כסה את עין הארץ", יש אומרים סיחון ועוג שישראל הרגו אותם שהיו "עין הארץ", אלא כשהביא הקדוש ברוך הוא ארבה על ארץ מצרים כתוב "ויכס את עין כל הארץ ותחשך הארץ" למה משום שכל מכשפי וקוסמי העולם לא יכלו לעשות כשפים, אלא דבר אחד בדרגה אחת בזמן אחד, ועם זה הביא ערוב מבולבל מכמה מינים, מבולבלים אלו באלו עד שלא יכלו כל מכשפים וקוסמים לעמוד, וזהו "ויכס את עין כל הארץ", וכאן כתוב "ויכס את עין הארץ" וכך הוא ודאי.</p>
<p>א"ר אבא בלק ובלעם לא הוה בעלמא חרשין וקסמין כוותייהו (בלעם) חיליה ותוקפיה הוה בפומיה ועיניה בלק חיליה ותוקפיה הוה בעובדא דידין ודא אצטריך לדא דהא כל זיני חרשין דעלמא בפומא ועובדא הוא ובהו תליין בלעם הוה ליה לישן ולא ידין בלק ידין ולא לישן הוה ליה⁶⁹⁶⁷:</p>	<p>אמר רבי אבא בלק ובלעם לא היו בעולם מכשפים וקוסמים כמותם. (בלעם) כחו ותקפו היה בפיו ועינו. בלק כחו ותקפו היה במעשה ידים. וזה צריך את זה, שהרי כל סוגי הכשפים של העולם בפה ובמעשה הוא, ובהם תלויים, לבלעם היה לשון ולא ידים, לבלק היו ידים ולא לשון.</p>

⁶⁹⁶⁵ פירוש אחר על מלת עם יצא ממצרים בהיותו מדקדק מלת הנה עם רומז על דבריו, הנה עם בני ישראל וזה יחסו ללחוש עליו, עוד פירוש אחר בהיותו מדקדק מלת "יצא" שלא יצא אלא מעצמו אין להם פטרון, אית דאמרי סיחון וכו' וקשה שהיה ראוי שיאמר עור את עין הארץ או סמא, אלא העיקר הוא "כד אייתי" וכו' ועין הארץ היא חלון הכשוף וחכמת צפיית המכשף באומרו בעד החלון נשקפה ותיבב, וכתיב וישקף אבימלך, והיינו עין הארץ סוד הרוחניות החצוני המשגיח על הדברים הגשמיים, ואלו כסו אותו לכך צריך להעבירם לתת כח לאותו העין לראות לפדות החצונים מיד אלו הנוטלים כחם (אור יקר).

⁶⁹⁶⁶ עי' זהר ח"ב ל ע"ב: ותא חזי כתיב (שם יט ב) וסכסכתי מצרים במצרים לעילא במצרים לתתא בגין דאינון חילין לעילא ממנן על חילין דלתתא ואתערבו כלהו אתערבו לעילא דלא הוו מצראי יכלי לאתקשרא בחרשייהו באינון דוכתי דהוו מתקשרי בקדמיתא דהא אתבלבלו ועל דא אייתי עליהו ערוב חיוון דהוו מתערבי דא בדא.

⁶⁹⁶⁷ עי' שער הפסוקים - פרשת בלק: הענין הוא, כי ב' בחי' היו בישראל, אחד, הם ישראל עצמם, אשר בדור ההוא, כי שרשם הוא ניצוצות משה, הבא מן הבל, כמבואר אצלנו בענין דור המדבר, בפסוק ויקם מלד הדש על מצרים. הבחי' הב', הם הערב רב, הנקראים עם סתם, והם מן הרע אשר בקין כנז"ל. וכנגדם אמר, ויגר מואב מפני העם מאד כי רב הוא, שהם הערב רב, הנקראים רב. ואמר ויקץ מפני בני ישראל עצמם שהם מן הבל וכו' הנה בלעם, כחו בנחש, כי הוא מן הבל המקיף, ואין כחו אלא בפיו. אבל בלק מן קין, בחי' המעשה, שהוא הקסם, כי הוא מן גבורות דרועין וידים ואצבעות, ולכן כתיב וקסמים בידם. ובלק היה רוצה, שבלעם שהוא בחינת ההבל, שהוא אור מקיף, שנקרא אה"ה, שיקללם מבחי' שרשו הנאחז שם. ולכן נרמזו ב"פ שם אה"ה הנזכר האחד, בר"ת 'השור' א'ת 'רק דהשדה, שהוא האי"ה. והשני, בס"ת ולכ"ה נ"א קב"ה ל"י, שהוא אה"ה. ושניהם בהפוך צרופי שם אה"ה, המשתנה ל"ב צירופים כנודע. ובלעם היה רוצה לקללם מבחי' בלק, הנאחז

<p>אזלו חברייה עד דמטו חד בי חקל ושמשא הוה תקיף לחדא חמו ההוא בי חקל בשפירו דעשבין ומיין נפקין לכל סטר ואילני חקלא סגיאין יתבו תמן א"ר אלעזר כמה יאות אתר דא לנייהא ביה:</p>	<p>הלכו החברים עד שהגיעו לשדה אחת, והשמש היתה חזקה מאד. ראו את אותו בית השדה ביופי העשבים, ומים יוצאים לכל צד, ועצי השדה רבים. ישבו שם. אמר רבי אלעזר כמה נאה מקום זה לנוח בו.</p>
<p>אדהו יתבי הא חויא רברבא אתי בתוקפא דשמשא ואעבר קמייהו א"ל ר"א חויא חויא סטי לך מאורחך דהא תב ההוא גברא ואתנחם על מה דעבד ולא יוסיף למעבד ההוא מלה תווהו חברייה א"ר אבא מאי הוא אמר לון שתוקו:</p>	<p>עד שישבו הרי נחש גדול בא בחוזק השמש ועבר לפניהם. אמר לו רבי אלעזר, נחש נחש סטה לך מדרכך, שהרי שב אותו האיש והתנחם על מה שעשה ולא יוסיף לעשות אותו הדבר. תמהו החברים. אמר רבי אבא מהו, אמר להם שתקו.</p>
<p>א"ר אלעזר חויא חויא לבתר דלחישו לך מן שמיא אתנחם ההוא גברא ושוי ברעותיה דלא יתיב ב"י לעלמין סטי לך מאורחך קם חויא בקיומיה ולא נטיל הכא והכא תב כמלקדמין א"ל חויא חויא ידענא מה דאת בעי תוב מארחך דהא עכו"ם חייבא אתי דעביד ביש לחד יודאי והא הוא נאים שכיב במערתא דילך זיל וקטליה מיד אהדר ההוא חויא ודלג דלוגין קמייהו:</p>	<p>אמר רבי אלעזר, נחש נחש, לאחר שלחשו לך מהשמים התנחם אותו האיש ושם ברצונו שלא ישוב בו לעולמים, סטה לך מדרכך. עמד הנחש על עמדו ולא נסע לכאן ולכאן שב כמו מקדם. אמר לו, נחש נחש, ידעתי מה שאתה רוצה, שוב מדרכך, שהרי גוי רשע בא שעשה רע ליהודי אחד והרי הוא ישן שוכב במערה שלך לך והרגהו. מיד חזר אותו הנחש ודלג דלוגים לפניהם.</p>
<p>א"ר אלעזר אי לא חוינא הכא כמה בישין הוה עביד האי חויא דהא חד ב"נ יודאי עבד עובדא דחובא ועד לא תב בתיובתא לחישו לי להאי חויא לקטלא ליה ואימלך ההוא ב"נ בין כך ובין כך ואתנחם מחוביה ואמר דלא יתוב לעלמין להאי חטאה וע"ד אשתזיב מן דינא:</p>	<p>אמר רבי אלעזר, אם לא הייתי פה כמה רעות היה עושה הנחש הזה, שהרי אדם יהודי אחד עשה מעשה של חטא, ועד שלא שב בתשובה לחשו לנחש הזה להרוג אותו. ונמלך אותו האיש, בין כך ובין כך והתנחם מחטאו, ואמר שלא ישוב לעולמים לאותו החטא, ועל כך נצול מן הדין.</p>
<p>אמרו חברייה לר' אלעזר במה ידעת אמר להו סימנא יהב לי אבא ואנא אשתמודענא ביה אמרו ליה תינח חויא דאשתמודעת ביה ההוא דאתנחם ותב מחוביה במה ידעת אמר להו כד הוה אזיל ההוא חויא קשקשוי הוו סלקין וזנבו זקוף ואיהו דאזיל בבהילו רוחא חדא⁶⁹⁶⁸ הוה</p>	<p>אמרו החברים לרבי אלעזר, במה ידעת. אמר להם, סימן נתן לי אבא ואני יודע אותו. אמרו לו, מילא הנחש שידעת בו, אותו שהתנחם ושב מחטאו במה ידעת. אמר להם, כשהיה הולך אותו הנחש, הקשקשים שלו היו עולים וזנבו זקוף, והוא שהולך בבהילות, רוח אחת</p>

באור הפנימי, והוא שם הוי"ה. ולכן נרמז בדברי בלעם, ג' צרופי שם הוי"ה, וכלם בהפוך, האחד, בס"ת לינ"ו פ"ה הליל"ה והשיבות"י, שהוא והה"י. הב', בס"ת לכ"ה קב"ה ל"י אות"ו שהוא הה"ו. השלישי, בס"ת טוב"ה א"ו רע"ה מלב"י, שהם הוה"י. והענין הוא, במה שהודעתך בדרושי שמות הספירה איך בעולם הבריאה, שם הם בחי' אה"ה והוי"ה כדרך צרופיהם, ולהיות כי שליטת החיצונים מתחיל מן הבריאה ולמטה כנודע, לכן משם היה רוצה לקללם.

⁶⁹⁶⁸ רוחא אחרא אזיל לקבליה וכו' - תחלה לא ראה ר' אלעזר אלא הנחש הגשמי בסימניו הידועים לו להכיר שהיה שליח לענין ידוע, וכשנתן לבו ר' אלעזר להסתכל בנחש שהיה הולך ומתעכב הבין והשכיל על הרוח המעכבו, ואחר כך צפה והבין בחסידותו דברי הרוח אל הנחש, והטעם אל המציאות כמעשהו למעלה ברוחני כמעשהו בגשמי, הנחש הוא כח החצוני, הרוח הוא סוד העשיה הרוחנית הטהורה שהיה כח ממטטרון שלוח מלמעלה באה אל החצונית לאמר פדעהו מרדת שחת מצאתי

<p>אזיל לקבליה והוה קארי קמיה תוב מארחך דהא תב מחוביה ואתנחם ההוא ב"נ וההוא הויא בישא לא הוה ציית עד דיתנון ליה כופר בהדיה באתריה דההוא ב"נ דאתחייב קטולא ותב דכך אורחוי דהויא עילא ותתא כיון דאתייהיב ליה רשו לא תב עד דאשלים ההוא דינא בישא דאתייהיב ליה רשו למעבד או דיתנון ליה באתריה חייבא אחרא בכופרא דהא בריקנייא לא יפוק כיון דאתייהיב ליה רשו:</p>	<p>היתה הולכת כנגדו וקוראת לפניו שוב מדרכך שהרי שב מחטאו והתנחם אותו הבן אדם. ואותו הנחש הרע לא היה מציית עד שיתנו לו כופר איתו במקום אותו אדם שהתחייב מיתה ושב, שכך דרך הנחש למעלה ולמטה, כיון שנתנה לו רשות לא שב עד שהשלים אותו הדין הרע שנתנה לו רשות לעשות או שיתנו לו במקומו רשע אחר בכופר, שהרי בריקנות הוא לא יצא כיון שנתנה לו רשות.</p>
<p>אמרו ליה תינח כל דא ההוא עכו"ם דאמרת דיהבת ליה כופר במאי ידעת אמר לון כיון דמלילת לחויא ההוא רוחא דהוה אזיל לקבליה ולחיש ליה דיתוב לאורחיה דהא אתנחם ההוא ב"נ דליג ההוא רוחא על אודניה:</p>	<p>אמרו לו, מילא כל זה, אותו גוי שאמרת שנתת לו כופר במה ידעת. אמר להם, כיון שדברתי לנחש, אותו רוח שהיתה הולך כנגדו ולוחשת לו שישב לדרכו שהרי אותו אדם התנחם, דלגה אותה רוח על אזנו.</p>
<p>תוהו חברייא אר"א ניהך ונחמי דהא הויא עבד מה דעבד קמו וקריבו גבי חד מינרא בההוא בי חקל אשכחו לההוא עכו"ם דמית וההוא נחש כריך על עקביה ולא הוה אבדיל מניה ובתר אתפרש מעקביה וסליק על גרוניה ואכריך תמן ומתמן נחית על עקביה דלא הוה מתפרש מניה:</p>	<p>תמהו החברים. אמר רבי אלעזר נלך ונראה, שהרי הנחש עשה מה שעשה. קמו והתקרבו לסלע אחד באותו שדה, ומצאו אותו הגוי מת, ואותו נחש כרוך על עקבו, ולא היה נבדל ממנו. ואחר כך נפרד מעקבו, ועלה על גרונו ונכרך שם, ומשם היה יורד על עקבו, שלא היה נפרד ממנו.</p>
<p>אשכחו ליה ארנקי חד מליא דינרין דגזיל לחד יודאי בארהא ומחא ליה נטל ר"א ית ארנקי אמר בריך רחמנא דבכלא עביד שליחותא תבו לההוא אתר דהו (אזלי):</p>	<p>מצאו לו ארנק אחד מלא דינרים שגזל מיהודי אחד בדרך והכה אותו. לקח רבי אלעזר את הארנק, אמר ברוך הרחמן שבכל הוא עושה שליחות, שבו לאותו מקום שהיו (הולכים).</p>
<p>פתח ר"א ואמר (ישעיה מג ד) מאשר יקרת בעיני נכבדת ואני אהבתיך ואתן אדם תחתיך ולאומים תחת נפשך מאשר יקרת יקר מבעי ליה והכי אצטריך מאשר אתה יקר בעיני מהו יקרת מכלל דאיהו מגרמיה אתייקר הכי הוא ודאי דכל ב"נ דאיהו בחיובא</p>	<p>פתח רבי אלעזר ואמר "מאשר יקרת בעיני נכבדת ואני אהבתיך, ואתן אדם תחתיך ולאומים תחת נפשך". "מאשר יקרת" יקר צריך לומר, וכך צריך מאשר אתה יקר בעיני, מהו "יקרת" מכלל שהוא מעצמו התכבד. כך הוא בודאי שכל בן אדם שהוא בחובה</p>
<p>שד/ב</p>	
<p>קמי קב"ה בקדמיתא הוא מזוללא ותועבה איהו קמי קב"ה ובתר דאימלך ותב מחוביה השתא איהו אתייקר מגרמיה וקב"ה קארי עליה ואמר (ישעיה מג ד)</p>	<p>לפני הקדוש ברוך הוא, בתחלה הוא מזולל ותועבה הוא לפני הקדוש ברוך הוא, ואחר שנמלך ושב מחטאו, עכשיו הוא התכבד מעצמו, והקדוש ברוך הוא</p>

כופר תשובה, והחצוני אינו מתרצת בלי כופר כדפי' לעיל כך ממש הגשמי רוצה כופר גשמי והיינו ואתן אדם תחתיך (אור יקר).

<p>מאשר יקרת בעיני נכבדת את מגרמך יקרת:</p>	<p>קורא עליו ואומר "מאשר יקרת בעיני נכבדת" אתה מעצמך נכבדת.</p>
<p>בעיני נכבדת ואני אהבתיך דהא לית רחימו לקב"ה בהדי ב"נ בהאי עלמא⁶⁹⁶ אלא במאן דתב מחוביה וע"ד אני אהבתיך אבל מה אעביר דהא יהבית רשו להויא לנזקא דא הוא עיטא ואתן אדם תחתיך מאי איהו אדם דיהב קב"ה תחותיה ההוא אדם דאתי מעמא אחרא דההוא חויא מדיליה ייכול דכתיב (ישעיה מג ד) ואתן אדם אל תקרי אדם אלא אדם ולאומים דא הוא (בראשית כה כג) לאום מלאום יאמין ודא זרעא דעשו דיהיב תחות נפשיה:</p>	<p>"בעיני נכבדת ואני אהבתיך", שהרי אין אהבה לקדוש ברוך הוא עם בן אדם בעולם הזה אלא במי ששב מחטאו, ועל זה "אני אהבתיך", אבל מה אעשה שהרי נתתי רשות לנחש להזיק, זוהי העצה "ואתן אדם תחתיך". מהו "אדם", שנתן הקדוש ברוך הוא תחתיו אותו אדם שבא מעם אחר, שאותו נחש יאכל משלו, שכתוב "ואתן אדם" אל תקרי "אדם" אלא אדם, ו"לאומים" זהו "לאום מלאום יאמין", וזה זרע עשו שנתן תחת נפשו.</p>
<p>אדהו יתבי הא האי יודאי דגול ההוא עכו"ם דקטל חויא אתי באורחא לאי ועיף ומגו תקיפו דשמשא עאל בההוא חקל ויתיב תחות אילנא חד והוה מתרעם לקב"ה ומצדיק עליה דינא ואמר מארי דעלמא גלוי וידוע קמך דאנא לא חיישנא</p>	<p>עד שישבו, הרי היהודי הזה שאותו הגוי גזל והנחש הרגו, בא בדרך עיף, ומתוך חוזק השמש נכנס באותו שדה, וישב תחת עץ אחד, והיה מתרעם לקדוש ברוך הוא ומצדיק עליו את הדין ואומר, רבונו של עולם גלוי וידוע לפניך שאיני חושש עלי ועל גופי ועל ממוני</p>

⁶⁹⁶ היינו ממש כמאמרם ז"ל במקום שבעלי תשובה וכו' וכבר פירשו בזה כמה פירושי, וכן אומרים זדונות נעשו לו כזכיות דהיינו השב מאהבה, אמנם מצות התשובה היא עולה על כל המצות מפני שכל תרי"ג מצות הם בסוד שש קצוות דהיינו ת"ר י"ב, ת"ר כל אחת כלולה מעשר מעשר ועשר מעשר עולות ת"ר, מהם עשה ממדות החסד מהם לא תעשה ממדות הדין השמאליות, י"ב הם ששה וששה ממעלה למטה וממטה למעלה והאחד נקודה הכוללת כולם המתקנת כולם הנקו' האמצעית היא מצות התשובה שיש לה זמן והיא בכל זמן, יש לה זמן מראש השנה עד יום הכפורים דהיינו עשרת ימי תשובה נקודה אחת שהיא י' בתוך כל ימי שנ"ה, ועם העשרה עולים שס"ה, והיא בכל זמן שהנקודה האמצעית מאירת בכל הימים ונמצאת עם כולם, אמנם בהמצאו דהיינו גילוי עצם הנקודה ומראה כוחותיה הוא דווקא ביום הכפורים הקדוש, וימי חול אשר לו שבעה ימים מראש השנה עד יום הכפורים כולם חולו של מועד התשובה, והנה הצדיקים פעלו המצות העשייה בקום עשה ומאירים אותם מתקרבים אליהם ומתקנים אותם, ומצות לא תעשה בהתרחקם מהם בענין שאינם מאירים אותם הכוחות אלא מכבים אותם ומשברים דינם בהתרחקם מהם ודועכים אורם, אבל מי שבא מעשה לידו ועמד בניסיון הרי כבש הדין ההוא וכללו בכלל הימין והגביר הימין והעשייה על לא תעשה, ויש יותר ויותר חשוב ממנו החוטא השב מאהבה, שהרי תשובתו מחזרת על עונותיו ומתודה ומתחרט ובוכה ושב בכל לבו, הרי מעלה תמיד עונותיו על לבו ובוכה ומגביר התשובה הנקודה הנובעת על כל אותם הענפים, הרי העונות נעשו לו כזכיות מפני שבהיותו מגביר אור התשובה על אותו מקום הפגום ומאירו ומזכך אותו, אינו משבית אותו וכובשו אלא מתקנו ומאירו מהתשובה, ולזה זדונות נעשו לו כזכיות שממש מזכך אור נקודת התשובה באותם המאורות השמאליות שחטא בהם, ולזה אין לך אור חשוב בספירות מאור הנקודה האמצעי' שהיא תופסת מסוד ראש השנה, בית דין המלכות בגבורה, ועולה ונקשרת עד יום הכפורים דהיינו סוד הבינה העולה ונקשרת עד הכתר יום הכיפורים יום המאיר מצד הכפורים העליונים חכמה וכתר, והיינו ממש תיקון השב בתשובה תולה ויוהכ"פ הוא עיקר התשובה, ובהיות מאהבה ייסורים הם ממרקים, ויש שב בתשובה שתחלת תשובתו מהתשובה התחתונה היא המלכות יום תשובתו, וכל ימיו בתשובה עד יום האסיפה שהיא סוד יום הכפורים מיתה ממרקת והיינו סוד יום האסיפה אל התשובה העליונה עולם הבא, ולכלהו עיקר האהבה העליונה דהיינו סוד החסד אהבת חסד דהיינו אהבה י"ג, הם י"ג מדות של רחמים שתחלתם מן החסד ויעב"ר ע"ב רי"ו וסופם י"ג מדות, כך הוא סוד תשובתו הוא מתחיל מן התשובה התחתונה ועולה ביום המיתה בסוד עולם הבא עד סוד י"ג מדות, ולזה במקום שבעלי תשובה כזו סוד הנקודה האמצעית סוד האהבה הקושרת תשובה תחתונה בתשובה עליונה המקיפין כל עשר ספירות בנקודה אמצעית, מקום שאלו עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד כדפירשנו, ולזה אמר לית רחימו דבר נש וכו' מפני שאינם זוכים אל האהבה הזאת אלא בעלי תשובה וכו' יזכינו אליה למען שמו אמן (אור יקר).

<p>עלאי ועל גופי ועל ממוני כלום דהא בדינא אתעביד כל דאתעביד אבל אבא ואמא סבין אית לי דלית לי במה אפרנס לון וע"ד היישנא ותו על כל דא צרורא חדא דדינרין דהוה בההוא ארנקי דחד מסכנא למעבד חופה לברתיה ענייא מה אעביד מארי דעלמא ע"ד כאיבנא בלבאי יתיר:</p>	<p>כלום, שהרי בדין נעשה כל שנעשה, אבל אב ואם זקנים יש לי שאין לי במה אפרנס אותם, ועל זה חששתי. ועוד על כל זה, צרור אחד של דינרים שהיה באותו הארנק של עני אחד לעשות חופה לבתו העניה, מה אעשה רבונו של עולם, על זה אני כואב בלבי יותר.</p>
<p>בכה ואמר (תהלים יט י) משפטי ה' אמת צדקו יחדיו דינין דמארי עלמא קשוט אינון אמאי אינון קשוט בנין דצדקו יחדיו דהא בשעתא דדינא בעי קב"ה למעבד כמה מארי תריסין קיימין מהאי סטר ומהאי סטר ומצדיקין אלין באלין ומגיחין אלין באלין כיון דצדקו אלין באלין ואסתכמו כחדא כדין משפטי ה' אמת אימתי צדקו יחדיו כד מצדיקי כל בני דינא לעילא וע"ד מארי דעלמא ע"ד בכינא ולא על דידי:</p>	<p>בכה ואמר "משפטי ה' אמת צדקו יחדיו", דיניו של רבון העולם הם אמת, למה הם אמת, משום שצדקו יחדיו, שהרי בשעת הדין, כשהקדוש ברוך הוא רוצה לעשות, כמה בעלי מגינים עומדים מצד זה ומצד זה, ומצדיקים אלו באלו ונלחמים אלו באלו, כיון שצדקו אלו באלו והסכימו כאחד אז "משפטי ה' אמת", אימתי "צדקו יחדיו" כשמצדיקים כל בני הדין שלמעלה, ועל זה רבונו של עולם על זה אני בוכה ולא על שלי.</p>
<p>שמע ר' אלעזר וחברייא וקמו לגביה חמו יתיה דהוה יתיב תחות ההוא אילנא ואתקיפו ביה ונטלו יתיה לגביהון א"ר אלעזר זכאה קשוט דאי לא זכאה אנת לא ירחיש לך קב"ה ניסא רברבא כמה דעבד בקדמיתא טול ארנקי דילך ותיזיל ותחמי מה דעביד קב"ה בנינך:</p>	<p>שמע רבי אלעזר והחברים וקמו אליו. ראו אותו שהיה יושב תחת אותו העץ, והחזיקו בו ונטלו אותו אליהם. אמר רבי אלעזר, צדיק אמת, שאם אינך צדיק לא יעשה לך הקדוש ברוך הוא נס גדול כמו שעשה. בראשונה, טול ארנקך ותלך ותראה מה שעשה הקדוש ברוך הוא בגללך.</p>
<p>אזל בהדיהו וחמא ההוא עכו"ם מית וחויא הוה עביד ביה נוקמין והוה כריך על קדליה אשתטח ההוא יודאי בעפרא ואודי ושבח למארי עלמא וקם ונשיק ידוי דרבי אלעזר וחברייא אמר לון השתא ידענא דקב"ה ארחיש ניסא דא בניניכו אבל רבנן על אבא ואמא סבין דאית לי בכינא ועל מסכנא דיהיב לי צרורא פתח הארנקי ואחמי לון צרורא וכן אחמי לון מחא דעבד ליה ההוא עכו"ם צלי ר"א עליה ואתסי:</p>	<p>הלך עמם, וראה אותו הגוי מת והנחש היה עושה בו נקמות, והיה כרוך על צוארו. השתטח אותו היהודי בעפר והודה ושבח את רבון העולם, וקם ונשיק ידי רבי אלעזר והחברים. אמר להם, כעת ידעתי שהקדוש ברוך הוא עשה נס זה בגללכם, אבל חכמים על האב והאם הזקנים שיש לי אני בוכה, ועל העני שנתן לי את הצרור. פתח את הארנק והראה להם את הצרור, וכן הראה להם המכה שעשה לו אותו הגוי. התפלל עליו רבי אלעזר ונרפא.</p>
<p>קריבו לגביה דההוא עכו"ם כמלקדמין וחמו ההוא חויא דהוה עביד כדבקדמיתא א"ר אלעזר חויא חויא כל מה דעברת יאות עברת ותו דאחמית חילך וגבורתך ביה ועברת ביה נוקמין סגיאין והא חמינן תלת זמנין ואחמית כל מה דעברת מכאן ולהלאה זיל ואתטמר במערתך וגורנא עלך</p>	<p>קרבו לאותו הגוי כמקדם, וראו אותו הנחש שהיה עושה בו כבראשונה. אמר רבי אלעזר, נחש נחש, כל מה שעשית נאה עשית, ועוד שהראית כחך וגבורתך בו, ועשית בו נקמות רבות, והרי ראינו שלש פעמים והראית כל מה שעשית, מכאן והלאה לך והתחבא במערתך, וגוזרני עליך שלא תזיק לבריה בעולם. נפרד אותו הנחש וכפף ראשו והלך לו.</p>

<p>דלא תנזיק לברייתא דעלמא אתפרש ההוא חויה וכפף רישיה ואזל ליה:</p>	
<p>אמר ר' אלעזר ליהוה יודאי טול עדא דשנאך דהא בני סא דדהבא אית ליה לגביה דשבק ליה ברי' דההוא עכו"ם לאבוי ולא תיטול מדיליה כלום וזיל לגבי גברא דדוך פלן ותשכח דמיתא אתתיה זיל לגביה והב ליה כיסא דדינרין דא בגין דההוא גברא אית ליה ברא חד ושמעון שמיה והוא אזיל בסחורתא על ימא ואינון בארבא בריה דהאי עכו"ם גנב ליה האי כיסא ויהב ליה לההוא רשע ואימא לההוא יודאי דיסלק כיסא דא לבריה דלעגל ייתי לגביה ויודי לקב"ה דאחור אבידתא למארה וכך עביד נטל כיסא וסניד קמיה דר"א ונשיק יד(ו)וי:</p>	<p>אמר רבי אלעזר לאותו היהודי, טול את תכשיט שונאך, שהרי כיס של זהב יש לו אצלו שהשאיר לו בנו של אותו גוי לאביו, ואל תטול משלו כלום. ולך לאיש שבמקום פלוני, ותמצא שמתה אשתו. לך אליו ותן לו כיס הדינרים הזה, משום שלאותו האיש יש בן אחד ושמו שמעון, והיה הולך עם סחורה בים והם בספינה, ובנו של הגוי הזה גנב לו את אותו הכיס ונתן אותו לאותו רשע. ואמר לאותו היהודי שיעלה כיס זה לבנו, שבמהירות ילך אליו, ויודה לקדוש ברוך הוא שהחזיר אבדה לבעליו. וכך עשה, נטל הכיס. והשתחוה לפני רבי אלעזר ונשק את ידו.</p>
<p>תוהו חברייא אמר ר' אבא בכל אורחא דא איהו תוהא בכל מה דחמינן בך והשתא איהו תוהא על תוהא מהו דין אמר להו מלה דא לאו בסימנא איהי ולאן בחכמתא אלא רוחא דילי אסתכל ואנא חמינא כאלו בעינא חמינא תוהו כלהו חברייא אזלו כלהו חברייא וההוא יודאי בהדייהו עד דמטו לגבי חמוי כיון דמטו לתמן אשכחוהו לחמוי דהוה יתיב על גבי ערסוי ולעי באורייתא בריך ברכתא ר' אלעזר (על חולה ונתרפא) וברכו חברייא ואיהו חדי בהדייהו:</p>	<p>תמהו החברים, אמר רבי אבא בכל הדרך הזו יש תמיהה בכל מה שראינו בך, וכעת היא תמיהה על תמיהה, מה זה. אמר להם, דבר זה אינו בסימן הוא ולא בחכמה, אלא שרוחי מסתכל ואני ראיתי כאלו בעין ראיתי. תמהו כל החברים. הלכו כל החברים ואותו היהודי עמהם עד שהגיעו לחמיו. כיון שהגיעו לשם, מצאו את חמיו שהיה יושב על גבי מטתו ועוסק בתורה. בירך ברכה רבי אלעזר, וברכו החברים, והוא שמח עמם.</p>
<p>פתח ר' אלעזר ואמר (ירמיה יז יד) רפאני יי' וארפא הושיעני ואושעה כיון דאמר רפאני יי' מהו וארפא כיון דאמר הושיעני מהו ואושעה כיון דאסיא מסי מאן הוא דמחי:</p>	<p>פתח רבי אלעזר ואמר "רפאני ה' וארפא" הושיעני ואושעה", כיון שאמר "רפאני ה'" מהו "וארפא", כיון שאמר "הושיעני" מהו "אושעה", כיון שהרופא מרפא מי הוא שִׁיפָה.</p>
<p>אלא (נ"א אר"י חמוי) כל אסוותא דעלמא בידא דקב"ה אבל אית מנהון על ידא דשליחא ואית מנהון דלא אתמסרו בידא דשליחא ואינון דאתמסרו בידא</p>	<p>אלא (אמר רבי יוסי חמיו) כל רפואה שבעולם ביד הקדוש ברוך הוא, אבל יש מהם על ידי שליח ויש מהם שלא נמסרו ביד שליח. ואותם שנמסרו ביד</p>
<p>שה/א</p>	
<p>דשליחא אסוותא אינון אבל לזמנין מתהדרן אבל אינון דקב"ה מסי לא מתהדרן לעלמין וע"ד אסוותא דיליה איהי אסוותא דלית בה מרעא כלל ובג"כ (ירמיה</p>	<p>שליח הם רפואה, אבל לפעמים חוזרים, אבל אותם שהקדוש ברוך הוא מרפא, לא חוזרים לעולמים, ועל זה רפואתו היא רפואה שאין בה חולי כלל, ולכן "רפאני ה' וארפא" וזה בלי קטרוג</p>

<p>יז יד) רפאני ה'6970 וארפא ודאי בלא קמרוגא כלל והשתא חברייא קב"ה יהב לי אסוותא ועשק לי וערב לי:</p>	<p>כלל. וכעת חברים הקדוש ברוך הוא נתן לי רפואה, ועשק אותי וערב לי.</p>
<p>סחו ליה כל ההוא עובדא תווה ובכה וחדי אמר חברייא נדרנא דאיהך לגביה ואתחבר בהדיה ונודי ונשבח למארי עלמא חדי בהדיהו:</p>	<p>ספרו לו כל אותו המעשה, תמה ובכה ושמת. אמר, חברים, נדרתי שאלך אליו ואתחבר עמו ונודה ונשבח לרבון העולם. שמח עמם.</p>
<p>אמרו ליה במאי הויתא מתעסק אמר לון בפ' בלק הוינא מתעסק וחמינא דחכמתא דיליה הוא תקיף ויתיר מחכמתא דבלעם חכמתא דבלעם רגעא חדא חכמתא דבלק בכל זימנא אבל מפתחן כלהו בידוי דבלעם הוי דאיהי הוו שלים בפומא בלק הוה ידע למעבד חרשוי ולא הוה ידע לאשלמא בפומא:</p>	<p>אמרו לו, במה היית מתעסק. אמר להם, הייתי מתעסק בפרשת בלק, וראיתי שחכמתו היתה חזקה ויתירה מחכמתו של בלעם. חכמת בלעם פעם אחת, וחכמת בלק בכל זמן. אבל כל המפתחות היו בידי בלעם, משום שהוא היה שלם בפה, בלק היה יודע לעשות כשפיו ולא ידע להשלים בפה.</p>
<p>פתח ואמר "ואתה אל תירא עבדי יעקב וגו'", הפסוק הזה (יש להתבונן בו) פרשוהו, אבל "אל תירא עבדי יעקב" מהכשפים של בלעם, "ואל תחת" מהקסמים של בלק.</p>	<p>פתח ואמר "ואתה אל תירא עבדי יעקב וגו'", הפסוק הזה (יש להתבונן בו) פרשוהו, אבל "אל תירא עבדי יעקב" מהכשפים של בלעם, "ואל תחת" מהקסמים של בלק.</p>
<p>ת"ח היך הוו תרווייהו דא בדא בעיטא בישא לקבל ישראל אמר בלעם יעקב בביתא דלבן אבא הוה ונחש נחשין לקבליה ויכיל ליה אנא אסדר נחשין לקבליה אמר בלק ואנא אסדר קסמין לשמא דאקרי ישראל:</p>	<p>בא וראה, איך היו שניהם זה עם זה בעצה רעה כנגד ישראל. אמר בלעם, יעקב היה בבית לבן אבא ונחש נחשים כנגדו ויכל לו, אני אסדר נחשים כנגדו. אמר בלק, ואני אסדר קסמים לשם שנקרא ישראל.</p>
<p>בההוא שעתא נפק רוחא חדא⁶⁹⁷¹ מספרא דיוסף מגו ענפי אילנא ונשיב באינון נחשים ובטיל לון והיינו דאמר יוסף (בראשית מד טו) כי נחש ינחש איש אשר כמוני מאי איש אשר כמוני בניני אית איש הנחשים יבטל לבנייכו בניני איהו לעילא והיינו איש אשר כמוני אית איש לעילא דנפק רוחא אחרא מגו אילנא דלתתא ונשיב בההוא קסם ובטיל לון:</p>	<p>באותה שעה יצאה רוח אחת מצדו של יוסף מתוך ענפי האילן ונשבה באותם נחשים ובטלתם, והיינו שאמר יוסף "כי נחש ינחש איש אשר כמוני", מה זה "איש אשר כמוני", בגללי יש איש שיבטל הנחשים לבניכם, בגללי הוא למעלה, והיינו "איש אשר כמוני", יש איש למעלה שמוציא רוח אחרת מתוך העץ שלמטה ונשב באותו הקסם ובטל אותם.</p>

⁶⁹⁷⁰ שם האצילות ומיד "וארפא" לעולם רפואה שאין שליטה עליה אל הרע כלל (אור יקר).
⁶⁹⁷¹ הענין כי נחש וקסם הם שתי כחות האחד על ידי סמאל נחש הקדמוני והוא רק בדבור על ידי בלעם, וקסם על ידי לילית וכחותיה במעשה למטה על ידי בלק, וישראל יש להם שני שמות האחד ישראל מהזכר למעלה המתעלה במחשבה, השנית יעקב למטה במלכות, ולזה קסם נקבה ילך לידבק בזכר, ונחש זכר יתדבק בנקבה, ולזה היו פועלים קסם לנוכח ישראל ונחש לנוכח יעקב, ולזה הם שתי מדרגות קדושות למעלה, הזכר שסיומא דגופא יוסף מוציא כח ומבטל כל כחות הנחשים ומבטלם מעל המלכות, והיינו נחש ינחש איש אשר כמוני ירצה היסוד סיומא דגופא, "איש" מרכבתו של יוסף והיינו כמוני, נחש ינחש יהיה ביטול כל הנחשים, נחש לנחשים ביטול והכנעה והשבתה אליהם, ומהמלכות יוצא רוח לבטל כחות הקסמים דהיינו שהיא מגינה להשבית לילית שלא תדבק למעלה בעולם הזכר, והיינו קסם בטולו או קיומו (אור יקר).

<p>והיינו (משלי טז י) קסם על שפתי מלך⁶⁹⁷² מאן מלך דא אילנא דלתתא כדין אתיב בלעם ואמר (במדבר כג כג) כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל ותרוייהו הוו בתרין סטרין אלין:</p>	<p>והיינו "קסם על שפתי מלך", מי המלך, זה העץ שלמטה. אז השיב בלעם ואמר "כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל", ושניהם היו משני הצדדים הללו.</p>
<p>כי אתך אני (ירמיה ל יא, מו כח) לא הוו יומין מן יומא דאתברי עלמא דאצטריך הכי למהוי קב"ה בהדיהו דישראל כהוא זמנא דבעא בלעם לשיצאה לשנאיהון דישראל מעלמא וע"ד אומר קב"ה בלעם בעא לשיצאה לכו מעלמא אבל אנא לא אעביד הכי (ירמיה ל יא) כי אעשה כלה בכל הגוים אשר הדחתך שמה ואותך לא אעשה כלה דאלו ייתון כל בני עלמא לא ייכלון לשיצאה לכוון מעלמא:</p>	<p>"כי אתך אני", לא היו ימים מיום שנברא העולם שהוצרך כך להיות הקדוש ברוך הוא עם ישראל כאותו הזמן שרצה בלעם לכלות את שונאי ישראל מן העולם, ועל זה אמר הקדוש ברוך הוא, בלעם רצה להשמיד אתכם מן העולם אבל אני לא אעשה כך "כי אעשה כלה בכל הגוים אשר הדחתך שמה ואותך לא אעשה כלה", שאלו יבאו כל עמי העולם לא יכולים להשמידכם מן העולם.</p>
<p>אתא לבן⁶⁹⁷³ בקדמיתא ובעא לאעקרא ליה ליעקב בלחודוי מעלמא אתא קב"ה ואגין עליהון דכתיב (בראשית לא כד) השמר לך פן תדבר עם יעקב מטוב עד רע אתא פרעה⁶⁹⁷⁴ ובעא לשיצאה לון מעלמא אתא קב"ה ואגין עליהו דכתיב (שמות א יב) וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ אתא המן ובעא לשיצאה לון אתא קב"ה ואגין עליהו ואתיב כלא על רישיה וכן בכל דרא ודרא קב"ה אגין עליהו דישראל תדיר:</p>	<p>בא לבן בראשונה ורצה לעקור את יעקב לבדו מן העולם, בא הקדוש ברוך הוא והגן עליו שכתוב "השמר לך פן תדבר עם יעקב מטוב עד רע". בא פרעה ורצה להשמידם מן העולם, בא הקדוש ברוך הוא והגן עליהם שכתוב "וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ". בא המן ורצה להשמידם, בא הקדוש ברוך הוא והגן עליהם והשיב הכל על ראשו. וכן בכל דור ודור הקדוש ברוך הוא הגין על ישראל תמיד.</p>
<p>וישראל אמרי (איכה ג כב) חסדי ה' כי לא תמנו כי לא כלו רחמיו כי לא תמו מבעי ליה אלא חסדי ה' בכל דרא ודרא הוו בסעדן כי לא תמנו ולא אשתצינא מ"ט דלא אתמנעו רחמיו מינן דכתיב (שם) כי לא כלו רחמיו:</p>	<p>וישראל אומרים "חסדי ה' כי לא תמנו כי לא כלו רחמיו", היה צריך לכתוב "כי לא תמו", אלא "חסדי ה'" בכל דור ודור היו בעזרנו "כי לא תמנו" ולא כלינו, למה, שלא נמנעו רחמיו מעמנו שכתוב "כי לא כלו רחמיו".</p>
<p>ת"ח מה כתיב בקדמיתא (במדבר כב ה) וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור ולבתר כתיב (במדבר כב ז) וילכו זקני מואב וזקני מדין הוה ליה למימר ויבאו המלאכים מ"ט דקא שני מלה ממאי דקאמר בקדמיתא:</p>	<p>בא וראה, מה כתוב בראשונה "וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור", ואחר כך "וילכו זקני מואב וזקני מדין", היה לו לומר ויבאו המלאכים, למה שינה הדבר ממה שאמר בראשונה.</p>

⁶⁹⁷² מאותם השפתים נשיב רוחא לבטלם למטה שלא ישלטו (אור יקר).

⁶⁹⁷³ מכח הקליפה העליונה לבן הארמי רמאי בלבנינותו (אור יקר).

⁶⁹⁷⁴ בכל עשר כחות מצד השלשה קליפות עליונות, לכך אמר לא ידעתי את ה' שהיה מכח שלשה עליונות, ולכך אמר כל הבן הילוד רצה לעקור עולם הזכר, אחר כך בא המן מצד הזכר והנקבה (אור יקר).

<p>אלא ההוא רשע דבלק חכים הוה בכל דרגין דלעילא אינון דקשרין קשרין⁶⁹⁷⁵ למעבר בהו חרשין וקסמין וכל אינון דרגין עלאין מלייהו דבהו כפיין לדרגין תתאין:</p>	<p>אלא אותו בלק הרשע היה חכם בכל הדרגות שלמעלה, אותם שקושרים קשרים לעשות בהם כשפים וקסמים, וכל אותן דרגות יותר עליונות דברים שבהן כופים את הדרגות התחתונות.</p>
<p>א"ל בכל זמנא דאנן חרשין וקסמין ונחשין אית לון דרגין ידיעאן ומלאכין ידיעאן דאשתמודעאן לגבי חרשין וקסמין אבל מכאן ולהלאה אית לך לעיינא באתר אחרא עלאה כתב ליה שמהן אחרנין באינון דרגין קדישין והכי אורחייהו דקסמין וחרשין ידעי אינון דרגין דההוא קסם שריא עליהו ועבדין חרשייהו ואומאן לון בדרגין אחרנין עלאין מנייהו ועבדי מה דעבדי:</p>	<p>אמר לו, בכל פעם שאנו מכשפים וקוסמים ומנחשים יש לנו דרגות ידועות ומלאכים ידועים שנודעים למכשפים ולקוסמים, אבל מכאן והלאה יש לך לעיין במקום אחר עליון. כתב לו שמות אחרים באותן דרגות קדושות. וכך דרכי הקוסמים והמכשפים שיודעים אותן דרגות שאותו קסם שורה בהם ועושים כשפיהם ומשביעים אותם בדרגות אחרות עליונות מהם ועושים מה שעושים.</p>
<p>שלח ליה הכי עמא דא לאו⁶⁹⁷⁶ קשרא דלהון כשאר עמין דעלמא אבל קשרא דלהון באתר אחרא עלאה מתקשרן לעילא מכל דרגין:</p>	<p>שלח לו, כך העם הזה אין הקשר שלהם כשאר עמי העולם, אבל הקשר שלהם במקום אחר עליון נקשרים מעל לכל הדרגות.</p>
<p>כתב ושלח ליה פופיסא ופטרונא דתריסר נשיבין דסחרן גלגלי רתיכא דכרסייא קדישא א"ל אי תסתכל בהני תסתכל בגין דהני תריסר דמתקשרין ב"ב שבטין ואי בהני תעביד חרשין בדיוקנא דלהון לתתא דאינון י"ב שבטין וי"ב דגלין פרישין ניכול להו ונגיח בהו קרבא ונעקר להו מעלמא:</p>	<p>כתב ושלח לו שמות ופטרון של שנים עשר רוחות שנושבות שסובבים את גלגלי המרכבה של הכסא הקדוש. אמר לו, אם תסתכל, באלו תסתכל, משום שהשנים עשר הללו שנקשרים בשנים עשר שבטים, ואם באלה תעשה כשפים, בדמות שלהם למטה שהם שנים עשר שבטים ושנים עשר דגלים פרושים, נוכל להם ונלחם בהם בקרב ונעקור אותם מן העולם.</p>
<p>והיינו (במדבר כב ה) וישלח מלאכים ודאי הה"ד (שם ז) וקסמים בידם פיפוסין דמלאכין קדישין הוו אתיאן בידיהו ואיהו לא ידע דכל דרגין עלאין בידא דקב"ה אינון מה השיב בלק השיב דעמא ישראל אתמסרו למלאכין כשאר עמין דעלמא</p>	<p>והיינו "וישלח מלאכים" ודאי, זהו שכתוב "וקסמים בידם" שמות מלאכים קדושים היו מביאים בידיהם, והוא לא ידע שכל הדרגות העליונות הם בידי הקדוש ברוך הוא. מה חשב בלק, חשב שעם ישראל נמסרו למלאכים כשאר עמי העולם על כן כתב שמות של שנים</p>

⁶⁹⁷⁵ ירצה קוסמין ומנחשים משתמשין בשמות הקדושים להכריח הכחות בהם, וכאשר הם פועלים דברים קלים משביעים בשמות קטנים תחתונים גרועים מהם ובהם, אמנם כאשר רוצים לפעול דברים גדולים צריכים לעלות למעלה אל מקום אחיזת הכחות התחתונים החצונים בקדושים כדי להבריחם בשמות הקדושים העליונים והנה התחתונים אין משביעים אלא התחתונים הגרועים מהם, אמנם בקדושים העליונים משביעים אותם הראשי ראשים שעליהם, ואלו המלאכים הקדושים הם אותם שיונקים מהם החצונים מבחוץ להיכלות, ומצד יניקתם משם הם משועבדים להשבעתם (אור יקר).

⁶⁹⁷⁶ הענין ששבעים שרים אשר לאומות הם ענפי לילית למטה ממנה לכך הם משועבדים אל שרי הקליפות, וכאשר ירצו לעשות דבר עליהם די אם ישביעום השרים על ידי הכחות החצונים, אמנם ישראל אינם תחת יד השרים החצונים לכך צריך לעלות אל תוקף הקליפות העליונות ולהשביע אותם בשרים הקדושים, אותם שהם סובבים הקדושה מבחוץ שהם יונקים מפנימה בקדש דהיינו תריסין [נסיכין] [גיבין] (אור יקר).

<p>וע"ד כתב שמהן דאלין מלאכין תריסר וישלח ליה והיינו וישלח מלאכים:</p>	<p>עשר המלאכים הללו ושלח לו, והיינו "וישלח מלאכים".</p>
<p>א"ל ת"ח כל דרגין דאינון מתקשראן</p>	<p>אמר לו, בא וראה כל הדרגות שהם מתקשרות</p>
<p>ש/ה/ב</p>	
<p>קשרין לתברא עמא דא מסטרא דצפון אינון [ומסטרא דצפון זמינין למנפל ושולטנו דחרשין דילן בסטרא דצפון אינון השתא ניכול לאגחא בהון קרבא דהא תריסר אלין מתקשרין בהו ומסטרא דצפון שריין לממני:</p>	<p>בקשרים לשבור את העם הזה הן מצד צפון, מצד צפון עתידים ליפול ושלטון המכשפים שלנו הם מצד הצפון, עכשיו נוכל להלחם בהם שהרי שנים עשר הללו קשורים בהם ומצד הצפון מתחילים למנות.</p>
<p>והואיל ומשמאלא שריין תוקפא דילהון אתחלש ואתבר בנין דכל תוקפא דילהון לההוא סטר איהו מהו דקאמר דכתיב (מלכים א' ז כה) עומד על שנים עשר בקר שלשה פונים צפונה מצפון שארי לממני אמר הא תוקפא דילן מצפון איהו ואינון ארבעים חסר חד דרגין תקיפין מפרזלא ונחשא ותחתיהו לית לון חושבנא ועל דא ניכול לאגחא קרבא ולאיתגראה בהו:</p>	<p>והואיל ומשמאל מתחיל, החוזק שלהם נחלש ונשבר, משום שכל תקפם הוא לאותו הצד. מהו שאמר שכתוב "עומד על שנים עשר בקר, שלשה פונים צפונה", מצפון מתחיל למנות, אמר הנה התוקף שלנו הוא מצפון, ואותן ארבעים חסר אחת דרגות חזקות מברזל ונחושת ושתחתיהן אין להן חשבון, ועל כן נוכל ללחום ולהתגרות בהם.</p>
<p>וקב"ה לא עביד הכי דלא שביק לון למלאכים ולא לחילי שמיא אלא לקב"ה בלחודוי וכל מלאכים⁶⁹⁷⁷ רברבין ושלמונין⁶⁹⁷⁸ פלג⁶⁹⁷⁹ על כל שאר עמין וכד אתו ישראל נטיל לון איהו בלחודוי⁶⁹⁸⁰ ואחסין לון⁶⁹⁸¹ בתוקפא בגופא דאילנא ולא שבק לון בידא⁶⁹⁸² דמלאכין ולא בידא דממנן ורברבין דעלמא דכתיב (דברים לב ח) בהנחל עליון גוים וגו' ואלין י"ב תחומין מתחמן בד' סטרי עלמא לבתר דבדר ענפין</p>	<p>והקדוש ברוך הוא לא עשה כך, שלא השאיר אותם למלאכים ולא לצבאות השמים אלא לקדוש ברוך הוא לבדו. וכל המלאכים הגדולים והשליטים חלק על כל שאר העמים, וכשבאו ישראל נטל אותם הוא לבדו והנחיל אותם בתוקף בגוף האילן, ולא עזב אותם ביד המלאכים ולא ביד ממונים וגדולים של העולם שכתוב "בהנחל עליון גוים וגו'". ואלו שנים עשר תחומים נתחמים בארבעת צדדי העולם. לאחר שפיזר ענפים ועלים לקח את ישראל והנחיל</p>

⁶⁹⁷⁷ אילנין (אור יקר).

⁶⁹⁷⁸ היינו סוד שבעים פרי החג שהם נגשים עד המזבח, שנצוצות קדושות מתפשטות למטה עד השרים החצונים שמשם הם חיים וזהו סוד קורבתם למזבח אלו הם שלטונין (אור יקר).

⁶⁹⁷⁹ מתפשטין מן הקדש ונחלקים לשאר עמין וזהו סוד המתנות שקבל מרע"ה בשעה שנתנה תורה כאומרו לקחת מתנות כדפירש' לעיל בענין שהם לשרים, אמנם אינם חיים אלא ביום הדין עליהם. נאמר איזו לחרב איזו לרעב איזו לשובע (אור יקר).

⁶⁹⁸⁰ ירצה לא לבד שיהיו תחת שר ותחת יד הקב"ה מה שהאומות מיוחסות לשר ולא להקב"ה, אלא הוסיף עוד איהו בלחודוי בלי אמצעות שר כלל, וכבר היה אפשר שאחזתם בספירות אמנם לא יוכלו אלא עד המלכות ושם יהיה שורשם בספירה העשירית (אור יקר).

⁶⁹⁸¹ דהיינו כאומר והייתם לי סגולה שלא יוכלו במדה אחרונה אלא "באילנא", גם יזכו אל הרוחות מצד התפארת ולא באילנא אלא "בתוקפא" דהיינו הבינה שמשם הנשמות בענין שהם נאחזים בכל עשר ספירות, בשלש ראשונות מצד נשמה מהבינה, בשש קצוות מצד רוח, במלכות מצד נפש, דהיינו תוקפא דגופא דאילנא, ואפילו שישראל חוטאים ויורדים אל תחת האומות בגלות (אור יקר).

⁶⁹⁸² אלא לעולם היא מרחפת עליהם והיינו טעם סוד גלות שכינה באמצעות הספירות נאחזות ממש בישראל אפילו בשעת זכייתם לבין האומות (אור יקר).

<p>וטרפין נטל לישראל ואחסין לון⁶⁹⁸³ בתוקפא דגופא דאילנא דכתיב (שם ט) כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו:</p>	<p>אותם בתוקף גוף האילן שכתוב "כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו".</p>
<p>א"ר אלעזר כמה יאות ושפיר האי זכאה אורחא דילן וכמה מלין עלאין קדישין רווחנא לון וחמינא ההוא יודאי הוה תמן לקמייהו אמר לון רבנן כל מילין אלין כמה טבאן ומילין עלאין קדישין נינהו מאי דכתיב בתריה (דברים לב י) ימצאהו בארץ מדבר ובתוהו ילל ישימון וגו':</p>	<p>אמר רבי אלעזר כמה יפה ונאה זה, אשרי דרכנו, וכמה דברים עליונים קדושים הרווחנו לנו וראיתי. ואותו יהודי היה שם לפניו. אמר להם, חכמים כל הדברים הללו כמה טובים ודברים עליונים קדושים הם, מה זה שכתוב אחריו "ימצאהו בארץ מדבר ובתוהו ילל ישימון וגו'".</p>
<p>אמרו ליה אי ידעת ביה מלה אימא דהא אוקמוה באברהם דאשכח ליה קב"ה בארעא דפלחי עכו"ם ולא הוו ידעי במהימנותא דקב"ה אלא כלהו הוו טעאן בתר עכו"ם וקם אברהם ופרח בינייהו ענפא חדא שלים קדם מארי דעלמא ואשכח ליה תמן:</p>	<p>אמרו לו, אם ידעת בו דבר אמור, שהרי פרשוהו באברהם שמצא אותו הקדוש ברוך הוא בארץ שעובדים עבודה זרה ואין יודעים את אמונת הקדוש ברוך הוא, אלא כולם היו טועים אחר עבודה זרה, וקם אברהם וצמח ביניהם ענף אחד שלם לפני רבון העולם, ומצא אותו שם.</p>
<p>מה עבד קב"ה נטל ליה לההוא ענפא ואעקר ליה מתמן ואשרי ליה ואשתדל ושתל ליה בארעא אחרא דכתיב (בראשית יב א) לך לך מארעך וגו' ועביד מניה עמא קדישא ודא היא מציאה דאשכח קב"ה בעלמא בארעא דלא מהימני ביה בקב"ה ולא ידעי מאן איהו:</p>	<p>מה עשה הקדוש ברוך הוא, נטל את אותו הענף ועקר אותו משם ושכן אותו והשתדל ושתל אותו בארץ אחרת, שכתוב "לך לך מארעך וגו'", ועשה ממנו עם קדוש. וזוהי המציאה שמצא הקדוש ברוך הוא בעולם, בארץ שלא מאמינים בקדוש ברוך הוא ולא יודעים מי הוא.</p>
<p>אמר ההוא יודאי שפיר הוא ויאות מלה דא אבל אית לשאלה אי אברהם הוה דיוקנא דאצטריך ותו דהא קרא לא אוכח על אברהם כלל ולא אדכר לאברהם כלל ולא ליצחק אלא ליעקב בלחודוי דכתיב כי חלק ה' עמו יעקב וגו' ובתריה כתיב ימצאהו וגו':</p>	<p>אמר אותו יהודי, יפה זה ונאה דבר זה, אבל יש לשאול, אם אברהם היה דמות שהוצרך, ועוד, שהרי הכתוב לא מוכח על אברהם כלל, ולא הזכיר את אברהם כלל ולא את יצחק אלא את יעקב לבדו שכתוב "כי חלק ה' עמו יעקב וגו'" ואחר כך כתוב "ימצאהו וגו'".</p>
<p>א"ר אלעזר עכ"ז לא קשיא הכא דהא אברהם אשכחן דנפק מגו פלחי ע"ז והכא אע"ג דיעקב אדכר הוא על אברהם ולית פירוכא כלל במלה דא אבל אי ידעת מלה או הדושא אימא:</p>	<p>אמר רבי אלעזר, עם כל זה לא קשה כאן, שהרי מצאנו שאברהם יצא מתוך עובדי עבודה זרה, וכאן אף על גב שיעקב נזכר הוא על אברהם ואין כלל פירכה בדבר זה אבל אם ידעת דבר או חדוש אמור.</p>
<p>סימן יב:</p>	
<p>⁶⁹⁸⁴ פתח ואמר ההוא יודאי (בראשית א ב) והארץ היתה תוהו ובוהו וגו' מאן ארץ</p>	<p>פתח אותו יהודי ואמר "והארץ היתה תוהו ובוהו וגו'", מי "הארץ" אותה הנודעת למעלה ומטה. "היתה תוהו", מה זה "תוהו", זה קו ירוק שמקיף את</p>

<p>ההוא דאשתמודעא⁶⁹⁸⁵ עלאה ותתאה היתה תוהו מאי תוהו דא קו ירוק דאקיף כל עלמא ואקרי קו תוהו דכתיב (ישעיה לד יא) ונטה עליה קו תהו ואבני בהו כמה דתנינן אבנין מפולמות דמשתקען גו תהומי ומנהון נפקי מיין:</p>	<p>כל העולם ונקרא קו תהו, שכתוב ונטה עליה "קו תוהו ואבני בוהו. "בוהו" כמו ששינו אבנים מפולמות ששקועות בתוך התהומות ומהן יוצאים מים.</p>
<p>השתא אית למנדע תהו דאיהו קו ירוק מאן הוה קו ירוק אלא אישכחן בספרא דאסיא דקרטינאה ויודאן דקסרי שמיה וקראן שמיה אסיא קרטינאה בגין דהוא רב על כל אסיין ויקירא בחכמתא והכי אמר בלשון פרסי לבר נש יקירא והוא אמר והארץ היתה תהו מאי תהו אי[נהו] קו ירוק דאסחר עלמא⁶⁹⁸⁶ ומאן איהו קליפא דאנוזא ודא איהו קליפה דלבר דאיהו ירוק:</p>	<p>עכשיו יש לדעת תוהו שהוא קו ירוק, מהו קו ירוק. אלא מצאנו בספר הרופא מקרטינאה, ויודן של קסרי שמו, וקוראים את שמו הרופא הקרטינאי משום שהוא גדול על כל הרופאים ונכבד בחכמה, וכך אומרים בלשון פרסי לאדם נכבד, והוא היה אומר "והארץ היתה תוהו", מה זה "תוהו", הוא קו ירוק שמקיף כל העולם. ומי הוא, קליפת האגוז, וזוהי הקליפה החיצונה שהיא ירוקה.</p>
<p>לגו מניה בהו ואינון אבנין מפולמות דמנהון נפקי מיין מן תהו אתמשכאן עור ובשר מן בהו אתמשכו גרמיה לגו מניה וחשך דא משיכו דאתמשך מניה עמא דעשו ואי תימא מאן תהו הרי הוא ודאי דהא חשך מניה תליא אלא אינון אבנין מפולמות עאלו באמצעיאת דמניה אתמשכאן גרמי כמה דאתמר וחשך משיכו דקיק דמניה אתמשך עשו:</p>	<p>לפנים ממנו "בוהו", והן אבנים מפולמות שמהן יוצאים מים. מתוהו נמשך עור ובשר. מבוהו נמשכות העצמות. לפנים ממנו "וחשך", זו ההמשכה שנמשך ממנה העם של עשו. ואם תאמר מה זה תוהו, הרי הוא בודאי שהרי החושך תלוי ממנו, אלא אותן אבנים מפולמות נכנסו באמצע שממנו נמשכות העצמות כמו שנאמר, "וחשך" משיכה דקה שממנה נמשך עשו.</p>
<p>ורוח אלהים דא מוחא דאנוזא דמתמן אתמשך יעקב שלימא כנוזא דאנוזא דא רוא דכתיב (יחזקאל א ד) והנה רוח סערה באה מן הצפון לקבליה דתהו לגו מניה ענן גדול לקבליה דבהו לגו מיניה ואש</p>	<p>"ורוח אלהים" זה מוח האגוז, שמשם נמשך יעקב השלם כדוגמת האגוז הזה, סוד הכתוב "והנה רוח סערה באה מן הצפון" כנגד התוהו, לפנים ממנו "ענן גדול" כנגד הבוהו, לפנים ממנו "ואש</p>

⁶⁹⁸⁵ היא המלכות שהיא "עילאה" על כל נברא ונוצר ונעשה "ותתאה" היא תחתונה למטה מכל הספירות, ולכך נקראת ארץ למטה מהשמים (אור יקר).

⁶⁹⁸⁶ מסיק לקמיה דאיהו קליפה דלבר דאיהו ירוק, וירצה כי הדבר הקודם אל התהו אין דבר אמנם תחלת הדבר הוא התהו והקודם אל התהו אפס, והיינו "קו ירוק דאסחר עלמא" הנה האין לא יגביל דבר, אחר שיצא מאין אל יש התחיל קו ירוק דהיינו כעין תחלת צמח המציאות הירקות כך תחילת צמיחת הויות נמצא קו ירוק, וזה "אסחר עלמא" יגביל הנמצאות ותחלת הישות, והיינו קו שהנקודה הקודמת אל הקו הוא יסוד צוריי אל הגוף והתפשטותו קו, והיינו "ירוק דאסחר" כדפירשנו כאשר תדמה צאת מן הנמצאות כולם סופם וראשיתם תהו הקו הזה, והנה משלשה שהם יסודי הנמצאות בנשמות הזה הנמשל אל החצונים, מפני שמה שחוץ מגבולו הוא הרוחניות הטהור והקדוש, אמנם הלבוש הגשמי הזה יהיה במציאותם ששם נתלבשו הנמצאות בחטא אדם הראשון, ומי שידע להפשיט הנמצאות מהלבוש הזה ידע מה היה העולם קודם חטא אדם הראשון, ומהו הגן הנרמז בתורה, ואדם היה בו שלא היה לבושו כתנות עור ובשר ועצמות מתהו ובהו וחשך, אלא היה לבוש האור הידוע העליון הרוחני, והוא נתלבש בתהו בהו חשך והלביש העולם, אם כן האדם והעולם הכל דבר אחד למציאות התלבשם בשלשה אלה, ועתה כמו שיש לעולם תחילת כניסתו לגבול ישותו בנשמות ההויה הזאת, גם האדם יש לו קו ירוק דאסחר עלמא עולם קטן והיינו עור ובשר סוף קצה גבולו ודאי, שהעור קו הסובב עצם הויתו הגשמית שהרוחניות באין למעלה מישות עור ובשר שבו (אור יקר).

<p>מתלקחת לקבליה דחשך לגו מניה ונגה לו סביב לקבליה דרוח אלהים:</p>	<p>מתלקחת" כנגד החשך, לפני ממונו "ונוגה לו סביב" כנגד של ורוח אלהים.</p>
<p>ומתוכה כעין החשמל (שם) לגו מכלא לקבליה מרחפת על פני המים (בראשית א ב) דא רוחא דאמא עלאה דקא מרחפא על בלא ויעקב שלימא איהו ודא מוחא דאנוזא וקב"ה ימצאהו בארץ מדבר ודאי לבתר עבד קב"ה דכל אינון קליפין יהון כולהון משתעבדן ליה:</p>	<p>"ומתוכה כעין החשמל" לפני מהכל, כנגדו "מרחפת על פני המים", זו רוח האם העליונה שמרחפת על הכל, ויעקב השלם הוא, וזה מוח האגוז. והקדוש ברוך הוא "ימצאהו בארץ מדבר" ודאי, אחר כך עשה הקדוש ברוך הוא את כל אותן הקליפות שכולן יהיו משעבדות לו.</p>
<p>עד הכא הוה כתיב בהווא ספרא דקרטינאה אסיא לבתר הוה רשים בהאי קרא כל נטורא דאצטריך אסיא חכים למעבד למרע דשכיב בני מרעיה אסירי דמלכא למפלה למארי עלמא דכד אויל אסיא חכים לגביה ימצאהו בארץ מדבר ובתהו ילל ישימון מרעין דשריין עליה אשכח ליה</p>	<p>עד כאן היה כתוב באותו ספר של הרופא הקרטינאי. אחר כך היה רשום בכתוב הזה כל שמירה שצריך רופא חכם לעשות לחולה ששוכב בבית חוליו אסירי המלך לעבוד לרבון העולם, שכשהולך רופא חכם אליו, "ימצאהו בארץ מדבר ובתהו ילל ישימון" מחלות ששורות עליו מוצא אותו</p>
<p>ש/א</p>	
<p>באסירי דמלכא:</p>	<p>באסירי המלך.</p>
<p>אי תימא הואיל וקב"ה יפקוד⁶⁹⁸⁷ לתפשא ליה דלא ישתדל בר נש אבתריה לאו הכי דהא דוד אמר (תהלים מא ב) אשרי משכיל אל דל וגו' דל הוא דשכיב בני מרעיה ואי אסיא חכים הוא קב"ה יהב ליה ברכאן להווא דישתדל ביה:</p>	<p>אם תאמר, הואיל והקדוש ברוך הוא יצוה לתפוס אותו, שלא ישתדל אדם אחריו, לא כך, שהרי דוד אמר "אשרי משכיל אל דל וגו'", "דל" הוא ששוכב בבית חוליו. ואם הרופא חכם, הקדוש ברוך הוא יתן ברכות לאותו שעוסק בו.</p>
<p>והווא אסיא ימצאהו בארץ מדבר בני מרעיה שכיב ובתהו ילל ישימון דאינון מרעין דחקין ליה מאי אצטריך ליה למעבד יסובבנהו יסובב סיבות וייתי עילות בגין דימנע מניה אינון מלין דנוקין ליה יקיו ליה ויפוק מניה דמא בישא:</p>	<p>ואותו רופא "ימצאהו בארץ מדבר" שוכב בבית חוליו. "ובתהו ילל ישימון", שאותם חלאים דוחקים אותו. מה צריך לו לעשות, "יסובבנהו", יסובב סבות ויביא עילות כדי שימנע ממנו אותם דברים שמזיקים לו, יקיו לו ויוציא ממנו דם רע.</p>
<p>יבוננהו יסתכל ויבין הווא מרעא ממה הוי ויסתכל בגין דלא יתרבי עלוי וימאך ליה לבתר יצרנהו כאישון עינו בגין דיהא נטיר כדקא יאות באינון משקין באינון אסוותא דאצטריכו ליה ולא יטעי מנייהו</p>	<p>"יבוננהו", יסתכל ויבין אותו החולי ממה היה, ויסתכל כדי שלא ירבה עליו וימעט אותו. אחר כך "יצרנהו כאישון עינו", כדי שיהיה שמור כראוי באותם משקים ובאותן רפואות שצריך לו. ולא יטעה בהם, שאלמלא יטעה אפילו בדבר</p>

⁶⁹⁸⁷ כבר הארכתי בזה, אמנם סוד הענין הזה בקצרה כי המדוכאים בייסורים בין על חטא בין מאהבה כולם מצד המלכות כדפירשו במתניתין כשהאיש לוקה שכינה מה היא אומרת קלני מראשי קלני מזרועי אם על מיתת הרשעים כך על מיתת הצדיקים וכו' והטעם שחמדה הזאת המייסרת והיא המתייסרת עם הנענש מפני שהמיעוט ושליטת החצונים שמצדה גרמו ההנהגה הזאת, וכמו שהשכינה למטה במיעוט ועם כל זה התפארת העשיר הבריא הרופא מסתכל בה כך צריך שכל שלם ישתדל בצריך ויהיה הוא בערך אותה בחינה במדרגת התפארת, וזוהי כוונת ביקור חולים וגמילות חסדים כולו על דרך זה, והיינו משכיל עליון אל דל תחתון, ולא תאמר כיון שהעונש מלמעלה מכחיש דין עליון הדוחה אותו חס ושלוש אלא ממש מייחד חמדות על דרך הנרמז (אור יקר).

<p>דאלמלא ישעי אפילו במלה חדא קב"ה השיב על אסיא כאלו שפיך דמא וקטליה בגין דקב"ה בעי דאע"ג דההוא ב"נ [אינה] (איהו) בבי אסירי דמלכא דישתדל ב"נ עליה ויסייע ליה לאפקא ליה מבי אסירי:</p>	<p>אחד הקדוש ברוך הוא מחשיב על הרופא כאלו שפך דם והרגו, כי הקדוש ברוך הוא רוצה שאף על גב שאותו אדם הוא בבית אסירי המלך, שיעסוק בו בן אדם ויסייע לו להוציאו מבית האסורים.</p>
<p>והוה אמר הכי קב"ה דן דיני בני עלמא לעילא הן למות הן לשרושי הן לעקור הן לענש נכסין מאן דאיתחזי לענוש נכסין נפיל בבי מרעיה ולא יתסי עד דעבר כל מה דאתגזר עליה כיון דאתענש בממוניה ויהיב ליה כל מה דאתגזר עליה⁶⁹⁸⁸ איתסי ונפק מבי אסירי ועל דא אצטריך לאשתדלא עליה דיתן ענשא ויפוק:</p>	<p>והיה אומר כך, הקדוש ברוך הוא דן דיני בני העולם למעלה, הן למות, הן לשרש, הן לעקור, הן לענוש נכסים. מי שראוי לענוש נכסים, נופל בבית חוליו ולא יתרפא עד שעושה כל מה שנגזר עליו. כיון שנענש בממונו ונתן כל מה שנגזר עליו, מתרפא ויוצא מבית האסורים, ועל זה צריך לעסוק עליו שיתן עונש ויצא.</p>
<p>מאן דאתחזי לשרושי⁶⁹⁸⁹ יתפסון ליה ויהיב ליה בבי אסירי עד דישתרש מכלא ולזמנין דישתרש משייפוי או מחד מנייהו ולבתר יפקון ליה מבי אסירי:</p>	<p>מי שראוי לשרש, יתפסו אותו ויתנו אותו בבית האסורים עד שישתרש מהכל, ולפעמים שישתרש מאבריו או מאחד מהם, ואחר כך יוציאוהו מבית האסורים.</p>
<p>מאן דאתחזי למות⁶⁹⁹⁰ הכי הוא דאלו יתן כל כופרא וכל ממונא דעלמא לא ישתזיב וע"ד אצטריך לאסיא חכים לאשתדלא עליה אי יכיל למיהב ליה אסוותא מן גופא יאות ואם לאו יתן ליה אסוותא לנשמתיה וישתדל על אסוותא דנשמתא ודא הוא אסיא⁶⁹⁹¹ דקב"ה⁶⁹⁹² ישתדל עליה בהאי עלמא ובעלמא דאתי:</p>	<p>מי שראוי למות, כך זה שאלו יתן כל כופר וכל ממון שבעולם לא ינצל, ועל זה צריך רופא חכם לעסוק עליו, אם יכול לתת לו רפואה מן הגוף יפה, ואם לא יתן לו רפואה לנשמתו וישתדל על רפואת הנשמה, וזהו רופא שהקדוש ברוך הוא ישתדל עליו בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>אר"א עד השתא לא שמענא מאסיא דא ומספרא דא בר מזמנא חדא דאמר לי מיעא חדא דשמע לאבוי דאסיא חד הוה ביומוי דכד הוה מסתכל בב"נ כד איהו בבי מרעיה הוה אמר דא חי ודא מית והווי אמרין עליה (דהוה הוה זכאה) דחיל חמאה וכל מאן דלא יכיל למדבק⁶⁹⁹³ מה דאצטריך איהו הוה קני ליה ויהיב מדיליה והווי אמרין דלית חכים בעלמא כגיניה ובצלותיה הוה עביד יתיר ממה דהוה עביד</p>	<p>אמר רבי אלעזר, עד עכשיו לא שמעתי מהרופא הזה ומהספר הזה, חוץ מפעם אחת שאמר לי סוחר אחד ששמע מאביו, שרופא אחד היה בימיו שכשהיה מסתכל באדם כשהוא בבית חוליו היה אומר זה יחיה וזה ימות. והיו אומרים עליו (שהוא היה צדיק) ירא חטא, וכל מי שלא יכול היה להשיג מה שצריך הוא היה קונה לו ונותן משלו. והיו אומרים שאין חכם בעולם כמותו, ובתפלתו היה עושה יותר ממה שהיה עושה בידיו.</p>

⁶⁹⁸⁸ היינו שיוציא בחוליו ממון כך, ואם בעל שכל הוא מקדים לצדקה ואז מנכין לו זה בזה כדפירשו בגמרא והיינו אומרו עד דיתן כל מאי דאתגזר וכו' (אור יקר).

⁶⁹⁸⁹ לבטל אחד מאבריו או כולם ולכך יש חולים שמתרפאין אמנם בטלים מאחד מאבריהם או מכולם יחד ואז יקל בחוליו ועומד על מטתו בטל אבר או כל הגוף בלי חולי (אור יקר).

⁶⁹⁹⁰ אז צריך לומר לו התודה ושוב דהיינו "אסוותא דנפשיה" כדמסיק והיינו "משכיל אל דל" וכו' (אור יקר).

⁶⁹⁹¹ חכים (נוסף באור יקר).

⁶⁹⁹² דהיינו ביום רעה בכניסתו. אל העולם הבא, ובזוהר פרשת פקודי נראה שתמיד צריך להחזירו בתשובה בכל מיני חולי (אור יקר).

⁶⁹⁹³ אולי צ"ל למזבן (הערת הזהר).

<p>בידוי וכדומה לן דא הוה ההוא אסיא אמר ההוא טייעא ודאי ספרא דיליה בידי איהו דקא יריתנא מאבי אבא וכל מילוי דההוא ספרא כולוהו אתיסדן על רזין דאורייתא ורזין סתימין אשכחנא ביה:</p>	<p>וכדומה לנו זה היה אותו רופא. אמר אותו סוחר, ודאי ספרו בידי הוא שירשתיו מסבי, וכל דברי אותו הספר התיסדו כולם על סודות התורה וסודות נסתרים מצאתי בו.</p>
<p>ומלין דאסוותא דאיהו אמר דלא יאות למפעל לון בר מאן דאיהו דחיל חטאה ואינן ממה דהוה עביד בלעם⁶⁹⁹⁴ דהוה לחיש לחישין על מרע והוה אמר בפומיה ואיתסי מיד וכולוהו בריר לון בההוא ספרא:</p>	<p>ודברי רפואה שהוא אמר שלא ראוי לעשותם חוץ ממי שהוא ירא חטא, והם ממה שהיה עושה בלעם שהיה לוחש לחשים על חולה, והיה אומר בפיו ומיד מתרפא, וכולם ברורים לנו באותו הספר.</p>
<p>ואמר דא אסור ודא מותר למאן דדחיל חטאה⁶⁹⁹⁵ בגין דמרעין סגיאיין אמר דתליא אסוותא דילהון בלחישו דפומא ואינן מסטרא דנחש ומנהון מסטרא דקסם וכל אינן דאסור לומר בפומא ואסור למעבד בעובדא הוה אמר עד דאשכחנא על מרעין ידיעאן דאצטריך לומר כך ולנדויי בגדוי ובשמתא על ההוא מרע ואיהו תוהא סגיא לגבן חדי רבי אלעזר⁶⁹⁹⁶ וחדו חברייה:</p>	<p>ואמר זה אסור וזה מותר למי שירא חטא, משום שחטאים רבים אמר שרפואתם תלויה בלחש הפה, והם מצד הנחש ומהם מצד הקסם, וכל אותם שאסור לומר בפה ואסור לעשות במעשה היה אומר, עד שמצאתי במחלות ידועות שצריך לומר כך ולנדות בנדוי ושמתא על אותו חולי, והוא תמיהה גדולה לנו. שמחו רבי אלעזר ושמחו החברים.</p>
<p>א"ר אלעזר אי האי ספרא הוה לגבן נחמי מאי איהו אמר אנא אמסר במסירה על מנת לאחואה לבוצינא קדישא ותנינן אמר ר"א ההוא ספרא הוה בידי תריסר ירחי ואשכחנא ביה נהורין עלאין כד מטינא לאינן רזין דהוון מבלעם תוהנא:</p>	<p>אמר רבי אלעזר אם היה לנו ספר זה נראה מהו, אמר אני אמסר במסירה על מנת להראות לנר הקדוש. ושנינו, אמר רבי אלעזר אותו ספר היה בידי שנים עשר חדשים, ומצאתי בו אורות עליונים. כשהגעתי לאותם סודות שהיו מבלעם תמהתי.</p>
<p>יומא חד לחישנא באתר חד והוון אתוון סלקן ונחתן עד דחמית בחלמא ואמר לי מה לך למיעל בתחומא דלא דילך איתערנא ואיבאיש קמאי על רזין סתימין דהוון תמן שדרנא לההוא יודאי ויהיבנא ליה ספרא וברזין דבלעם אשכחנא מאינן</p>	<p>יום אחד לחשתי במקום אחד, והיו האותיות עולות ויורדות, עד שראיתי בחלום, ואמר לי מה לך להיכנס בתחום שאינו שלך. התעוררתי והרע לפני על סודות נסתרים שהיו שם. שלחתי לאותו יהודי ונתתי לו הספר. ובסודות של בלעם מצאתי מאותם שמות המלאכים</p>

⁶⁹⁹⁴ והענין כי החולאים עם היותם טבעיים בליחות הגוף עיקרם מהחצונית שהיא שולטת מצד העון על הליחה ומגברת זו על זו עד ירצה עונו, ולזה יש כח בשמות להעביר החצונית ולהחזיר הליחות אל משקלם והמזגתם, ולפעמים שהחצונית עושה משכנה בליחות הגוף ושולטת שם ואינה עוברת וצריך לנדות ולהחרים הכח ההוא שילך משם כדי שתשובנה הליחות אל מתכונתם (אור יקר).
⁶⁹⁹⁵ מפני שהוא בשמות קדושים וצרופי אותיות וצריך קדושה, ובלעם היה יודע מכח המודיעים אותו והיה מערב קדש בחול שזה דרכם לאותם המתעסקים בחכמת הכישוף שמתוך החשך רואים אור קצת, ומודיעים אליהם עזא ועזאל קצת מסגולות השם הקדוש (אור יקר).
⁶⁹⁹⁶ על סוד הענין עם היות שהאומר לא הבין הסוד כפי הנראה מדבריו, ואם תקשה כיון שתלוי מלמעלה מה צורך אל הרופא או אל הרפואות יש לומר שהדברים התעוררו מלמטה אפילו בתפלות והמצות לצורך ייחודי הספירות שהם צורך גבוה כל שכן הדברים התחתונים, ולזה כבר הסכימו מלמעלה על רפואת האיש ההוא אמנם צריך לעשות מלמטה. איזה מעשה נאות לענין וישתלם התחתון בעליון ויתקשר כאחד (אור יקר).

<p>שמהן דמלאכים דשדר ליה בלק ולא הוו מסתדרן על תיקונייהו:</p>	<p>ששלח לו בלק ולא היו מסתדרים על תקונייהם.</p>
<p>אבל כמה זייני אסוותא אשכחנא ביה דקא מתתקני על תיקוני אורייתא ורזין סתימין דילה וחמינא דאינון בחסידותא וצלתינ לקב"ה:</p>	<p>אבל כמה מיני רפואה מצאתי בו שמתוקנים על תקוני התורה וסודות נסתרים שלה, וראיתי שהם בחסידות ותפלות לקדוש ברוך הוא.</p>
<p>ואי תימא דהוה עביד אסוותא בפסוקי דאורייתא⁶⁹⁹⁷ ח"ו אלא הוה אמר רזין דאורייתא ועל ההוא רזא אפיק רזין דאסוותא⁶⁹⁹⁸ דלא חמינא כההוא גוונא לעלמין אמינא בריך רחמנא דאחכים לבני נשא מחכמתא דלעילא ומאינון מלין דבלעם נסיבנא וחמינא בהו דלא הוה בעלמא חכים בחרשין כגיניא אמינא בריך רחמנא דבטיל מעלמא חרשין דלא יטעון בני נשא מבתר דחלתא דיהו"ה עד כאן:</p>	<p>ואם תאמר שהיה עושה רפואה בפסוקי התורה, חס ושלום, אלא היה אומר סודות התורה ועל אותו סוד מוציא סודות רפואה שלא ראיתי כאלה לעולמים. אמרתי ברוך הרחמן שהחכים בני אדם מחכמה עליונה, ומאותם דברים של בלעם לקחתי וראיתי בהם שלא היה בעולם חכם בכשפים כמוהו. אמרתי, ברוך הרחמן שבטל מהעולם כשפים שלא יטעו בני אדם מאחרי יראת ה'.</p>
<p>ש/ב</p>	
<p>סימן יג דף רמו ע"ב *</p>	
<p>⁶⁹⁹⁹ויחלום והנה סולם (בראשית כח יב) דא צלותא מוצב ארצה דמצלין בני נשא לה בארעא דאיהי שכינתא ומסת לשמיא דאיהו קב"ה⁷⁰⁰⁰ דאתמר (מלכים א' ח לב) ואתה תשמע השמים רזא דמלה⁷⁰⁰¹ (תהלים ח ב) ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים:</p>	<p>"ויחלום והנה סולם", זו תפלה. "מוצב ארצה", שמתפללים בני אדם אותה בארץ שהיא השכינה, ומגיעה לשמים שהוא הקדוש ברוך הוא, שנאמר "ואתה תשמע השמים", וסוד הדבר "ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים".</p>
<p>ובזמנא דמודע לון קב"ה שכינתא דסלקא בההיא צלותא מיד (בראשית כח יב) והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו בההוא בר נש כולוהו פתחין גדפייהו לקבל שכינתא בההוא צלותא הה"ד (יחזקאל א יא) ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה והאי</p>	<p>ובזמן שמודיע להם הקדוש ברוך הוא, השכינה שעולה באותה תפלה מיד "והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו", באותו אדם, כולם פותחים כנפיהם לעומת השכינה באותה תפלה, זהו שכתוב "ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה" וזהו "עולים" שכינה על</p>

⁶⁹⁹⁷ הרי שאסור להשתמש בשמות, אמנם הענין היה שהיה מצרף השמות ומפרש סודם ואחר כך היה מוציא מטעם אלו השמות שכחם לחולי זה כך וכך וכן אנו נוטלים סמים אלו שהם כך וכך לנוכח סם פלוני שם פלוני וצרוף פלוני ולנוכח סם פלוני שם פלוני ובהצטרפם יחד יהיה סוד צירוף פסוק פלוני, ובהתפלל הרופא בעשותו הרפואה יכוון לספירה כך וכך שבה תלויה הרפואה הזאת והשם הזה ויתרפא, וזה היה הכוונה תמיד בכל הספר (אור יקר).

⁶⁹⁹⁸ עוד היה אומר חולי פלוני מהליחה הירוקה מצד עון פלוני פגם כך וכך במקום כך, וכך צריך לתקן המדה בתשובה כך וכך, ויטול סם פלוני שהוא תלוי בספירה כך וכך, ויתוקן מלמעלה על ידי כך בתשובה ומלמטה על ידי תרופה כך וכך (אור יקר).

⁶⁹⁹⁹ כ"ז לעיל ח"א רסו ע"ב (לש"ו).

⁷⁰⁰⁰ ח"א רסב ע"ב ח"ב קטז ע"א רעא ע"א מ ע"א סא ע"ב לעיל צה ע"ב (לש"ו).

⁷⁰⁰¹ ז"א אקרי שמים (כמ"ש בזה"ק ח"א בהשמטות סי' כח דף רסב ע"ב, ופ' משפטים קטז ע"א, ובח"ג בסופו סי' יב דף שו רע"ב), ומשם היה המן, וכמ"ש בח"א (קנז ע"ב רמו ע"א) ובח"ב (מ ע"א) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים לא מן סיהרא (שהיא מצה לחם עוני) אלא מן השמים ממש שהוא לחם פנג, כמ"ש בפ' ויחי (רמו ע"א) (וכן הוא בפ' בשלח סא ע"ב, ופ' תצוה קפג ע"א, וכן הוא בפ' אמור צה רע"ב, קג רע"א, ובהעלותך קנו ע"א) ובאד"ז (רצב ע"ב) (דע"ה ח"ב קלג ע"ד).

<p>איהו עולים שכינתא על גדפייהו ויורדים בו מאי בו בקב"ה:</p>	<p>כנפיהם, "ויורדים בו", מהו "בו" בהקדוש ברוך הוא.</p>
<p>וקב"ה נחית עלייהו לקבלא שכינתא ומתייחד קב"ה בו בההוא צלותא דשכינתא איהי מצוה כלילא משם הוי"ה יהו"ה איהי חיה דיליה ומצוה בלא מחשבה לית לה סליקו:</p>	<p>והקדוש ברוך הוא יורד עליהם לעומת השכינה, ומתייחד הקדוש ברוך הוא בו באותה תפלה, שהשכינה היא מצוה כלולה משם הוי"ה, יהו"ה היא חיה שלו. ומצוה בלא מחשבה אין לה עלייה.</p>
<p>ומחשבה איהו אדם יו"ד ה"א וא"ו ה"א תפארת מצוה מלכות כלילא מארבע חיון דמרכבתא כלילא מארבע אתוון איהי נוקבא דיליה אנפין דיליה אנפוי רחמי בגינה אמינא (שמות לג טו) אם אין פניך הולכים אל תעלנו מזה:</p>	<p>ומחשבה היא אדם, שם יו"ד ה"א וא"ו ה"א תפארת. מצוה היא מלכות, כלולה מארבע חיות של המרכבה, כלולה מארבע אותיות. היא נקבה שלו. פנים שלו פנים של רחמים, בגללה נאמר א"ם אין פניך הולכים אל תעלנו מזה".</p>
<p>ומסטרא דצדיק אתקרי אחורוי חיה כלילא ח"י חוליין דאינון מאחור דב"ג לקבל ח"י נענועין דלולב דדומה לשדרה דביה ח"י חוליין איהו אחור לעובדא דבראשית וקדם למחשבה דאתמר בה ישראל עלו במחשבה מה דלאו הכי באדם דעץ הדעת טוב ורע דאיהו אחור למעשה וקדם לפורענות:</p>	<p>ומצד הצדיק נקרא אחוריו חיה, כלולה שמונה עשרה חוליות שהן מאחוריו של האדם, כנגד שמונה עשר נענועים של הלולב, שדומה לשדרה שבו שמונה עשרה חוליות, שהוא אחור למעשה בראשית, וקדם למחשבה שנאמר בה ישראל עלו במחשבה, מה שאין כן באדם של עץ הדעת טוב ורע, שהוא אחור למעשה וקדם לפורענות.</p>
<p>קמו תנאים ואמוראים ואמרו רעיא מהימנא יתקיים בך האי קרא (ישעיה סב ז) אל תתנו דמי לו דהא עלאין ותתאין מקננין בצולמא דידך משריין דקב"ה דאינון ממתיבתא עלאה ומשריין דמטרוניתא דאינון ממתיבתא תתאה עלך אתמר (בראשית כח יב) והנה מלאכי אלהים וגו' בך סלקין משריין דשכינתא בצלותא דילך ונחתין משריין דקב"ה לקב"ה לגבי שכינתא בכמה שירין וניגונין בצלותא ואנת הוא קריבו דקב"ה בצלותא דילך דאיהו קרבנא דקב"ה ושכינתא:</p>	<p>קמו תנאים ואמוראים ואמרו, רועה נאמן יתקיים בך זה הפסוק "אל תתנו דמי לו" שהרי עליונים ותחתונים מקננים בצלם שלך, מחנות של הקדוש ברוך הוא שהם משיבה של מעלה, ומחנות של המלכה שהם משיבה של מטה. עליך נאמר "והנה מלאכי אלהים וגו'", בך עולים מחנות של השכינה בתפלה שלך, ויורדים מחנות של הקדוש ברוך הוא לקדוש ברוך הוא אצל השכינה בכמה שירים ונגונים בתפלה, ואתה הוא הקרוב של הקדוש ברוך הוא בתפלה שלך, שהיא קרבן של הקדוש ברוך הוא ושכינתו.</p>
<p>בצו את בני ישראל את קרבני לחמי (במדבר כח ב) דתקיננו מארי מתני' קרבנין בצלותא מסטרא דימינא דתמן איש חסד כהן ותקיננו זמירות דאינון שיר דלויים אבתרייהו מסטרא דגבורה והוד דרגא דדוד מלכא אתקשר בשמאלא ואהרן דדרגא דיליה נצ"ח אתקשר בחסד הה"ד (תהלים טז יא) נעימות בימינך נצח:</p>	<p>ב"צו את בני ישראל", "את קרבני לחמי" שתקנו בעלי המשנה קרבנות בתפלה מצד הימין, ששם איש חסד כהן, ותקנו זמירות, שהם שיר הלויים אחריהם מצד הגבורה. והוד דרגה של דוד המלך נקשר בשמאל, ואהרן שדרגתו נצח נקשר בחסד, זהו שכתוב "נעימות בימינך נצח".</p>
<p>לבתר שמע ישראל דיחודא כליל ברכו וקדושה איהו קדוש קדוש קדוש וברכה</p>	<p>אחר כך יחוד שמע ישראל, וכולל ברכה וקדושה, שהוא קדוש קדוש קדוש.</p>

<p>מסטרא דימינא הה"ד (במדבר ו כג) דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל וקדושה מסטרא דלויים:</p>	<p>וברכה מצד הימין, זהו שכתוב "דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל", וקדושה מצד הלויים.</p>
<p>עמודא דאמצעיתא קשור ימינא ושמאלא ואיהו קשורא דתפלין דרישא דאיהי אימא עלאה תפלין על רישיה כמה דאוקמוה מ"מ בתפילין דמארי עלמא מה כתיב בהו ואיהו קשורא דתפילין דיד דאיהי שכינתא תתאה והאי איהו דאוקמוה מ"מ הראהו למשה קשר של תפילין ש של תפילין משה כליל תלת ענפין דאבהן לעילא דתקיננו תלת צלותין דאינון סימן שמ"ע דאיהי שחרית מנחה ערבית מ"ה דילך צלותא דשבת דאתמר ביה (בראשית א כח) ורדו בדגת הים ובעוף השמים וגו':</p>	<p>העמוד האמצעי קשור ימין ושמאל. והוא קשר של תפלין של ראש, שהיא אמא עליונה, תפילין על ראשו, כמו שפרשוה בעלי המשנה, בתפילין של אדון העולם מה כתוב בהן. והוא קשר של תפלין של יד, שהיא שכינה תחתונה, וזהו שפרשוה בעלי המשנה הראהו למשה קשר של תפלין. "ש" של תפילין, משה כולל שלשה ענפים של האבות למעלה, שתקנו שלש תפלות, שהן סימן שמ"ע שהיא שחרית מנחה ערבית, מ"ה שלך תפלת השבת שנאמר בה "ורדו בדגת הים ובעוף השמים וגו'".</p>
<p>ואנת כליל (ב)מרכבה תתאה דאהרן דוד ושלמה ואדם קדמאה לעילא ובת זוגיה לתתא אם כל ח"י דאיהו צדיק חי עלמין ובג"ד אהרן אע"ג דאיהו ימינא אוקמוה רבנן ביה אהרן שושבינא דמטרוניתא יעקב איהו כליל תלת אבהן דביה רכיב אדם קדמאה דלא למנא אוקמוה מ"מ שופריה דיעקב כשופריה דאדם קדמאה:</p>	<p>ואתה כלול במרכבה תחתונה של אהרן דוד ושלמה, ואדם הראשון למעלה ובת זוגו למטה, אם כל ח"י, שהוא צדיק חי העולמים, ולכן אהרן אף על גב שהוא ימין, פרשוהו חכמים בו אהרן שושבין של המלכה. יעקב הוא כולל שלשה אבות, שבו רוכב אדם הראשון, שלא לחנם פרשוהו בעלי המשנה יופיו של יעקב כיופיו של אדם הראשון.</p>
<p>אמר בוצינא קדישא רעיא מהימנא הזינן דכפל קב"ה שמך ואמר משה משה לאכללא לך במרכבתא עלאה ובמרכבתא תתאה לאכללא בכך אדם קדמאה מסטרא דאבהן ולאכללא בכך חוה מסטרא דאהרן דוד ושלמה למה לא כפל שם יעקב הכי:</p>	<p>אמר הנר הקדוש, רועה נאמן, רואה אני שכפל הקדוש ברוך הוא את שמך, ואמר משה משה, לכלול אותך במרכבה העליונה ובמרכבה התחתונה, לכלול בכך את אדם הראשון מצד האבות, ולכלול בכך את חוה מצד אהרן דוד ושלמה, למה לא כפל שם יעקב כך.</p>
<p>אמר ליה בוצינא קדישא בגין דקרא ליה יעקב וישראל יעקב לישנא דעקב דהיינו נוקבא דאתמר עקיבו של אדם הראשון היה מכהה גלגל חמה ואתקרי ישראל דתמן ראש דכורא רישא לנוקבא דהיינו עקב והאי איהו דאמר קודשא בריך הוא לחויא (שם ג טו) הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב ודא גרם שכינתא בגלותא דאתמר בה (משלי כב ד) עקב ענוה יראת ה':</p>	<p>אמר לו הנר הקדוש, משום שקרא לו יעקב וישראל, יעקב לשון עקב, כלומר נקבה, שנאמר עקבו של אדם הראשון היה מכהה גלגל חמה. ונקרא ישראל, ששם ראש הזכר, ראש לנקבה כלומר העקב. וזהו שאמר הקדוש ברוך הוא לנחש "הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב", וזה גרם שכינה בגלות, שנאמר בה "עקב ענוה יראת ה'".</p>
<p>חדי ר"ש וחדו מ"מ ואמרו פומא דשכינתא סיני⁷⁰⁰² מאן יכיל למיקם (קמיו)</p>	<p>שמח רבי שמעון ושמחו בעלי המשנה ואמרו, פה של השכינה, סיני, מי יכול</p>

⁷⁰⁰² הוא רע"מ (בהגר"א על תיקו"ז ד ע"ב).

<p>פומך דקב"ה ושכינתיה ממללין ביה ושתין ריבוא דמתיבתא עילאה ושתין ריבוא דמתיבתא תתאה ממללין ביה על פומך ועלך אתמר (בראשית כח יב) והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו:</p>	<p>לעמוד (לפני) פיק, שהקדוש ברוך הוא ושכינתו מדברים בו וששים רבוא של ישיבה של מעלה וששים רבוא של ישיבה של מטה מדברים בו על פיק, ועליך נאמר "והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו".</p>
<p>ד"א והנה סולם פתח ר"ש ואמר סיני דא סולם ואיהו ק"ל ורזא דמלה (ישעיה יט א) הנה ה' רוכב על ע"ב ק"ל⁷⁰⁰³ ע"ב יו"ד ה"י וי"ו ה"י ועוד ע"ב י' י"ה יה"ו יהו"ה קל יו"ד יו"ד ה"א יו"ד ה"א וא"ו יו"ד ה"א וא"ו ה"א אתון קדמאין סלקין לע"ב אתון אינון תולדין דילהון סלקין ק"ל ע"ב ק"ל סלקין</p>	<p>דבר אחר, "והנה סולם", פתח רבי שמעון ואמר סיני זה "סולם", והוא "קל", וסוד הדבר "הנה ה' רוכב על עב קל", "עב" יו"ד ה"י וי"ו ה"י, ועוד "עב" י' י"ה יה"ו יהו"ה, "קל" יו"ד ה"א יו"ד ה"א וא"ו יו"ד ה"א וא"ו ה"א. אותיות ראשונות עולות לשבעים ושתים אותיות, ואותן תולדות שלהן עולות ק"ל, ע"ב ק"ל עולים</p>
<p>שזא</p>	
<p>מאתן ותרין כחושבן ב"ר ואנת הוא רעיא מהימנא עלך אתמר (תהלים ב יב) נשקו בר⁷⁰⁰⁴ ואנת רב לתתא רבן של (כל)</p>	<p>מאתים ושנים כחשבון ב"ר, ואתה הוא רועה נאמן עליך נאמר נשקו בר' ואתה רב למטה רבן של כל ישראל, רבן</p>

⁷⁰⁰³ הענין כי מילוי האותיות בכל מקום מרכבה לאותיות בעצמם מפני שאותיות מילואם הם ענפים מסתעפים מהאותיות ונודע שכל ענף מרכבה לשורש ולכך יהו"ה רוכב על ע"ב שהם ענפיו ומרכבתו וכן רוכב על ק"ל שהוא מרכבה אחרא, והענין שיהו"ה שורש למילוי, והענפים האלו מסתעפים בענפים אחרים והם מילוי למילוי, ואין ספק שכל מקום שהשם מתמלא השם בעצמו פנימי יותר, ואם מילואו יתמלא יותר מילוי המילוי ומלא עשר אותיות וכ"ח, והיינו שהשם הוא בכתר רבים השם פשוט ארבעה אותיות ומלא עשר אותיות ומילוי המילוי כ"ח, והיינו שהשם הוא בכתר יתמלא בחכמה ויתמלא המילוי בבינה והיינו כ"ח מ"ה שהיא מה עשר אותיות בחכמה וכ"ח אותיות מילוי המילוי העשר בבינה, ואם תאמר והא אשכחן איפכא בכמה דוכתי שהשם פשוט בבינה ומלא בחכמה ויש לומר כי השם שיתמלא מורה על השם הרוכב על המילוי ועולה על מילואו ולכך פשוט המתמלא הוא בכתר מילואו בחכמה מפני שמורה על שם שיש באותיותיו אור מתגבר ארבע עד עשר ועד כ"ח, אמנם השם הפשוט שאינו מתמלא לעולם שם זה מורה על שאין בו תוספת אור כלל ולכך הוא למטה ממילוי השם המתמלא, ולכך פשוט בבינה ומלא בחכמה, ולעולם השם המלא ארבע אותיותו כנקודת המרכז לעשר המתמלאים ממנו, ולכך ע"ב ק"ל הם שתי מרכבות ליהו"ה מרכבתו ע"ב שהם ענפיו בשתי דרכים כדמסיק, ולע"ב עצמו ק"ל הוא מרכבתו שהוא ענף לענפים כדפירשנו דהיינו מרכבה למרכבה וא"כ סיני שעולה ק"ל הוא סוד מרכבה לשם והוא סולם שכן עולה מדרגה אחר מדרגה, ע"ב הוא סוד יהו"ה כזה י' י"ה יה"ו יהו"ה והיינו י' כתר שבו הוא נקודה דקה, י"ה כתר וחכמה שכן דרכם י' קו החסד ה' קו הדין, יה"ו י' חסד ממש דתמן חכמ' ונודע כי כל קו החסד יתייחס באות י' וה' בגבו' דתמן בינה כענין הרוצה להחכים ידרים להעשיר יצפין וקו הדין יתייחס באות ה' ו' תפארת ק"ו הרחמים כדרכו, יהו"ה י' נצח ה' הוד מן הטעם שפירשנו, ו' יסוד שכן הוא וא"ו זעירא, ה' כמשמעה במלכות וסולם זה בהיותו מסתעף בענפיו שהם מרכבתו כזה יוד, יוד הא, יוד הא ואו, יוד הא ואו הא יעלה קל דהיינו עשר ספירות שהם מסתעפות בסוד המלכות דהיינו שהוא סיני שעולה ק"ל, והנה בסוד שם זה שני דרכים לע"ב האחד זה שפירשנו שהשם בעצמו עולה ע"ב י' י"ה, יה"ו יהו"ה ומרכבתו קל במילוי אלפים, אמנם בסוד שם זה במילוי יודין יו"ד ה"י וי"ו ה"י הוא ע"ב לדרך אחרת ויתמלא יותר כזה דהיינו סוד יו"ד, יו"ד ה"י, יו"ד ה"י וי"ו ה"י, וי"ו ה"י, ושם זה מילואו עולה יותר ונעלם יותר שהיא מילוי יודין ומילואו עולה קפ"ד ועם שורשו שהוא שם ע"ב פעם אחרת יעלה רנ"ו, וכאשר נחלק שם רנ"ו לשלושה חלקים דהיינו ר"ב שכן עולה שם מ"ה שהוא שורש למילוי השם הקודם ע"ב ק"ל שמתמלא באלפים העולה מ"ה והיינו רב [ע"ב ק"ל היינו רב] (אור יקר).

⁷⁰⁰⁴ ובערך קב"ה ושכינתיה הוא ב"ר, ולגבי התחטונים רב ודאי כדמפרש ואזיל יורה היות שם זה במדתו וע"י השם הנעלם נקשרים זכר ונקבה דהיינו תוספת שיעור חלה שהוא מ"ג ביצים כדפירשנו והיינו מ"ג וחומש דהיינו חומשו ממנו שהוא מ"ה וחומשו י"א כדפירשנו ועלה י"א עם מ"ג עם ר"ב רנ"ו בחושבן שם הנעלם כדפירשנו לעיל, ולכך משיח בן יוסף שהוא מצד המלכות מצדה למיתה שהוא מצד הנקבה שולט בו מיתה, מהנעלם נמשך עליו חיים וליבון החטאים בסוד אם יהיו חטאיכם כשנים מסטרא דזעיר אנפין כשלא ילבינו מסטרא דאריך אנפין, ומה שיוסיף אריך על זעיר, בזולת

<p>ישראל רבן דמלאכי השרת בר לעילא בר לקב"ה ושכינתיה:</p>	<p>של מלאכי השרת, בן למעלה בן לקדוש ברוך הוא ושכינתו.</p>
<p>איתמר לגבי דוד (שמואל ב' יב יג) גם ה' העביר חטאתך לא תמות⁷⁰⁰⁵ בהאי גם אתכפר דוד והאי איהו שיעורא דחלה מ"ג ביצים ותוספת חומש ביצה רמיז (ויקרא ה טז) וחמישיתו יוסף עליו⁷⁰⁰⁶:</p>	<p>נאמר אצל דוד "גם ה' העביר חטאתך לא תמות" ב"גם" הזה התכפר דוד, וזהו שיעור של חלה שלש וארבעים ביצים, ותוספת חומש ביצה רמוז ב"ואת חמישיתו יוסף עליו".</p>
<p>זכאה צלותא דנפקא מפומך כגוונא דקב"ה⁷⁰⁰⁷ נחית על טורא דסיני⁷⁰⁰⁸ ואתמר ביה (דברים כט יד) כי את אשר ישנו פה וגו'⁷⁰⁰⁹ הכי בר (ס"א כד) אנת תשתדל באורייתא⁷⁰¹⁰ ובצלותא קב"ה כניש עלאין ותתאין וכל אינון נשמתין דהוו וכל דעתידין למהוי וכל משריין דמלאכים ונחית בצולמא דילך לקבלא צלותא דילך אורייתא דילך בגין דמחשבתא דילך ליחדא לקב"ה ושכינתיה בכל משריין דיליה עילא ותתא באורייתך ובצלותך:</p>	<p>אשרי התפלה שיצאה מפיק, כדוגמא שהקדוש ברוך הוא ירד על הר סיני ונאמר בו "כי את אשר ישנו פה וגו'", כך בן (כאשר) אתה עוסק בתורה ותפלה, הקדוש ברוך הוא אוסף עליונים ותחתונים וכל אותן נשמות שהיו וכל העתידים להיות וכל מחנות המלאכים, ויורד בצלם שלך לקבל התפלה שלך והתורה שלך, משום שהמחשבה שלך לייחד לקדוש ברוך הוא ושכינתו בכל מחנות שלו למעלה ומטה, בתורתך ובתפלתך.</p>
<p>קב"ה מחשבה טובה מצרפה למעשה וכגוונא דאיהו אמר אנכי וכולהו אמרו (שמות כד ז) נעשה ונשמע הכי קב"ה עביד לכל משריין דיליה דכלהו שתקין ושמעין למלוך בגין דרעותך בהון ליחדא לקב"ה ושכינתיה בכל משריין דיליה:</p>	<p>הקדוש ברוך הוא מחשבה טובה מצרפה למעשה, וכדוגמא שהוא אמר "אנכי" וכולם אמרו "נעשה ונשמע", כך הקדוש ברוך הוא עשה לכל המחנות שלו, שכולם שתקו ושמעו לדבורך, משום שרצונך בהם לייחד לקדוש ברוך הוא ושכינתו בכל המחנות שלו.</p>
<p>וכל מה דקב"ה אבטח למעבד לך כמה טבין דלית לון סוף כולהו אמרו נעשה ונשמע ובג"ד (תהלים קג ב) ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול</p>	<p>וכל מה שהקדוש ברוך הוא הבטיח לעשות לך, כמה טובות שאין להן סוף כולם אמרו נעשה ונשמע. ולכן נאמר "ברכו ה' מלאכיו גיבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו". והתחזק בך, שהרי</p>

תוספת חומש הוא ג"ם כדפירשנו ולכך משם גם ה' העביר חטאתך לא תמות (אור יקר). ח"א רסז ע"א (לש"י).

⁷⁰⁰⁵ כי משם יתכפר העון ויתרבה החיות לאין תכלית, ומאותו תוספת יהיה סוד מ"ג ביצים ותוספת חומש השם דהיינו י"א כדפירשנו שסודו ג"כ בסוד הייחוד חומש השם היא המלכות ודאי דהיינו ה' חמישית ובהקשרה שם בנעלם בסוד החלה שהיא טיפה מן המח העליון הוא סוד מ"ג ביצים ותוספת חומש, דהיינו הזכר גם שהיא ה' יוסף עליו ע"י היסוד שהוא המוסף לקושרה עם הזכר, והא כיצד ר"ב שהוא שם ע"ב ק"ל הוא סוד הזכר רעיא מהימנא כדפירשנו (אור יקר).

⁷⁰⁰⁶ דקאמר בשמעתין להשוות השמות יחד, האמנם בסוד הענין הוא כי שם יו"ד ה"י וי"ו ה"י הוא גבוה מעל גבוה שאין שם אחר רוכב עליו עד שנאמר שהיא בסוד חכמה קדומה שבכתר עליון מוחא דאריך אנפין כי בכתר שבכתר אין שם ולא ניקודה אלא עוקץ יו"ד שביוד שבשם זה, וארבעה יודין שבו הם ארבעה מוחי דאריך אנפין, ועוקץ היו"ד הוא מקור נובע לכולם והעלמו אין תכלית, אמנם בהיות סוד אור זה מתפשט בהעלם בעשר ספירות כזה יו"ד יו"ד ה"י וכו' יורה על סוד הלבן והרחמים הנעלמים ומשם בתוספת המוסף על שם זעיר אנפין שהם עשר ספירות כזה י"ה י"ה יו"ו יה"ה כדפירשנו משם מאותו תוספת קדושה יושפע סוד הכפרה והסליחה (אור יקר).

⁷⁰⁰⁷ תפארת סוד ע"ב (אור יקר).

⁷⁰⁰⁸ רוכב על ע"ב ק"ל דהיינו ר"ב (אור יקר).

⁷⁰⁰⁹ ששם נכללו כל הנשמות גלויות ונעלמות, חולפות ועתידות (אור יקר).

⁷⁰¹⁰ שהוא ר"ב וב"ר כדפירשנו א"כ ראוי שיהיה שם כללות כל הנשמות וכל הכחות כיון שהוא כדמות מעמד הר סיני, וזה בסוד היות מרע"ה דפוס כל הנשמות הקדושות (אור יקר).

<p>דברו ואתתקף בך דהא קב"ה ושכינתיה וכל משריין דיליה אסתכמו למעבד כל רעותך ויתיר מה דאיהו כתוב על ידך ולא נפיל מלה זעירא מכתבת ידך דלא אתקיים:</p>	<p>הקדוש ברוך הוא ושכינתו וכל המחנות שלו הסכימו לעשות כל רצונך. ויותר מה שהוא כתוב על ידך, ולא נפל דבר קטן מכתבת ידך שלא התקיים.</p>
<p>זכאה בר נש דמאריה חשיב ליה כגופיה ועביד ליה יקרא כדיוקניה למהוי שקיל מלולין דפומוי באורייתא וצלולתא כמלוי בטורא דסיני ולית חד דפתח פומוי לקטרגא ליה אלא כולהו עלאין ותתאין באסכמותא חדא וברעותא חדא:</p>	<p>אשרי האדם שאדונו חושב אותו כגופו, ועושה לו כבוד כצורתו להיות לוקח דברים של פיו בתורה ותפלה כדבריו בהר סיני, ואין אחד שפתח פיו לקטרג לו, אלא כולם עליונים ותחתונים בהסכמה אחת וברצון אחד.</p>
<p>סימן יד דף רסה ע"א:</p>	
<p>⁷⁰¹¹בתר הכי אית ליה למקרי פ' בראשית עד ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד דאיהי עלויא ותושבחתא דכולא לבתר יתעסק בפ' הקרבנות לכפרא עלוי ויימא צו את אהרן עד תוקד בו בגין דכל הרהורין ומחשבין דליליא יתכפרו לבתר ישבה תושבחתא דדוד ובגין כך ייעול בר נש בתרעין דבהון כולא ואיהי אתתקנת דרגין:</p>	<p>אחר כך יש לו לקרא פרשת בראשית עד ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד, שהיא מעלה ושבח של הכל. אחר כך יתעסק בפרשת הקרבנות לכפר עליו ויאמר צו את אהרן עד תוקד בו, כדי שכל הרהורים ומחשבות של הלילה יתכפרו. אחר כך ישבח בתשבחות של דוד. ולכן יכנס אדם בשערים שבהם הכל והוא מתקן המדרגות.</p>
<p>כיון דמטי ליוצר אור דאיהו שירותא דצלולתא דמיושב כדין כל אינון דרגין פתחין תרעין וכדין (שיר ג' ו) כתימרות עשן כתיב מה תמרות עשן דקטורת סלקא ומתחבראן דרגין אלין באלין אופי הכא איהי צלולתא דתמרות עשן איהי מתחבראן ומתקשראן אלין באלין דהא איהו מקשר לון ואו' כלם אהובים כלם קדושים וכו':</p>	<p>כיון שהגיע ליוצר אור שהוא תחילת התפלה דמיושב, אז כל אותן המדרגות פותחות שערים, ואז "כתימרות עשן" כתוב, מה תימרות עשן של קטורת עולה ומתחברים מדרגות אלו באלו כמו כן כאן היא תפלה שתימרות עשן שמתחברים ומתקשרים אלו באלו שהרי הוא קושר להם ואומר כולם אהובים כולם קדושים וכו'.</p>
<p>לבתר אהבה רבה לסלקא ולא תקשרא בימינא ויחודא דשמע ע' רברבא ד' רברבא וסימנא ע"ד היינו דכתיב (שמואל א' יב ה) ע"ד ה' בכס אשתארו אתוון ש"מ במ' פתוחה לפי שמ' פתוחה מלך תתאה מם סתומה מלך עלאה אשתארו אתוון ש"מ א"ח מהאי סטרא ש"מ ומהאי סטרא א"ח:</p>	<p>אחר כך אהבה רבה לעלות ולהתקשר בימין. ויחוד של שמע ע' גדולה ד' גדולה, והסימן ע"ד, זה שכתוב "ע"ד ה' בכס". נשארו אותיות ש"מ במ' פתוחה, לפי שמ' פתוחה מלך תחתון, מ"ם סתומה מלך עליון, נשארו אותיות ש"מ א"ח, מהצד הזה ש"מ ומהצד הזה א"ח.</p>
<p>אמר רב המנונא סבא כל מאן דמייחד יחודא דא בכל יום שמחה מזומנת לו מלמעלה מאותיות אלו, ש"מ מצד זה א"ח מצד זה, ומצרף אותיות אלו, למפרע מתחיל וביושר סיים, וסימנך "אשמח", שכתוב, אנכי אשמח בה", "בה" ממש, וכך נמצא בספרו של חנוך.</p>	

<p>דכתיב (תהלים קד לד) אנכי אשמח בה' בה' ממש והכי אית בספרא דחנוך:</p>	
<p>תו אית ביה עיי"ן רברבא רמז לאלין שבעין שמהן רזא דאבהן קדישין ישראל ה' אלהינו ה' אלין ד' בתי דתפילין דאחיד לון (א"ח) ד' רברבא דא קשר של תפילין דאיהי אחידת בהו והוא רזא לחכימין ולא אתמסר לגלאה ותרין רצועין נפקין מסטרא דא ומסטרא דא רזא תרין ירכין דהאי א"ח דנביאי קשוט אחידן ביה ועוד א"ח רמז לפסוק דאמר (שיה"ש ה ב) פתחי לי אחותי ולבתר אמת ויציב ואמאי ויציב דא תרגומו אלא דא יעקב ודא יוסף ואצטריך לאתדבקא בתרוייהו:</p>	<p>עוד יש בו ע' גדולה, רמז לאלו שבעים שמות, סוד של האבות הקדושים. "ישראל ה' אלהינו ה'" אלו ארבעה בתים של התפילין שאוחז אותם. (א"ח) ד' גדולה זה קשר של תפילין שהיא אחוזה בהם, והוא סוד לחכמים ולא נמסר לגלות. ושתי רצועות יוצאות מצד זה ומצד זה, סוד של שתי ירכים של זה א"ח שנביאי אמת אחוזים בו. ועוד א"ח רמז לפסוק שאמר "פתחי לי אחותי". ואחר כך אמת ויציב, ומדוע ויציב זה תרגומו, אלא זה יעקב וזה יוסף וצריך להתדבק בשניהם.</p>
<p>ולבתר צלותא מעומד תלת קדמאין דאינון מגן ומחיה והאל הקדוש מגן אית ביה מ"ב תיבין רזא דשמא קדישא דמ"ב אתוון ואית לאכללא ליה בלבא ולא תקשרא כשלהובא בגחלתא ברחימו ודא איהו ברכתא דימינא:</p>	<p>ואחר כך תפלה של עמידה, שלשה ראשונות שהן מגן ומחיה והאל הקדוש. מגן יש בה ארבעים ושתיים תיבות, סוד של שם הקדוש של ארבעים ושתיים אותיות, ויש לכלול אותו בלב ולהתקשר כשלהבת בגחלת באהבה, וזו היא ברכה של הימין.</p>
<p>מחיה אית ביה מ"ט תיבין ברזא דחמשיין תרעין חסר חד ואית שמא בגבורה ה' ואיהו את"ה גבור לעולם אדנ"י ורזא דיליה אנג"א וברזא אחרא יגל"א וכולא רזא חדא מגבורתא דברכאן דיהודה (בראשית מט ח-יא) אתה יודוך אחיך גו"ר אריה יהודה ל"א יסור שבט מיהודה אוסר"י לגפן עירה בדא אתער יהודה בגבורתא קדישא ודא איהו ברכתא דשמאלא:</p>	<p>מחיה יש בה מ"ט תיבות, בסוד של חמשים שערים חסר אחד, ויש שם בגבורה ה', והוא אתה גבור לעולם אדנ"י, וסוד שלו אנג"א, ובסוד אחר יגל"א, והכל סוד אחד מגבורות של הברכות של יהודה, "אתה יודוך אחיך", "גור אריה יהודה", "לא יסור שבט מיהודה", "אוסרי לגפן עירה" בזה מתעורר יהודה בגבורה קדושה, וזו היא ברכת השמאל.</p>
<p>קדושה אית בה ארביסר תיבין עשר אמירן וד' אתוון ודא כליל לכל סטרין ואחיד מסייפי עלמא עד סייפי עלמא תלת בתראי לאו אינון בהשבן דא בתיבין ואינון רצה ומודים תרין עמודים תמכי דאורייתא שים שלום אילנא דחיי דאיהו שלמא דביתא שלמא דכלא:</p>	<p>בקדושה יש ארבע עשרה תיבות, עשר אמירות וארבע אותיות, וזה כולל לכל הצדדים ואחוז מסוף העולם ועד סוף העולם. שלש אחרונות אינן בחשבון זה של התיבות, והן רצה ומודים, שני עמודים תומכי התורה. שים שלום עץ החיים שהוא שלום הבית שלום של הכל.</p>
<p>ש/ב</p>	
<p>ובין כך באמצעיתא אינון ברכאן דתקיננו קדמאי והכי אוקמוה:</p>	<p>וביניהם באמצע אלו הברכות שתקנו הקדמונים, וכך בארוה.</p>
<p>לבתר דסיים צלותיה ואודי על חוביה נפילת [אנפיין] הכי אוקמוה (אנפיין)</p>	<p>לאחר שסיים תפלתו והודה על חטאיו נפילת אפים, שכך בארוה שיעשה כל מה שעשה משה רבינו עליו השלום תפלות ותחנונים ובקשות ונפילת אפים,</p>

<p>דיעביד⁷⁰¹² כל מה דעבד משה רבינו עליו השלום צלותא ותחנונין ובעותין ונפילת אנפין דכתיב (דברים ט יח) ואתנפל לפני ה' וכיון דעאל בכל אינון דרגין עלאין ואתקשר כולא בכולהו אית לנחתא לתתא הואיל ונחית לתתא אצטריך נפילת אנפין באלפא ביתא:</p>	<p>שכתוב "ואתנפל לפני ה'", וכיון שנכנס בכל אלו המדרגות העליונות ונקשר הכל בכולם יש לרדת למטה, הואיל וירד למטה צריך נפילת אפים באלף בית.</p>
<p>מ"ט כיון דצלי צלותיה ואודי על חוביה⁷⁰¹³ מכאן ולהלאה אחזי גרמיה דמסר נפשיה למאריה ברחימו דכתיב (תהלים כה א) אליך ה' נפשי אשא⁷⁰¹⁴ וניחא ליה לההוא סטרא דשריא ביה מותא עביד ליה נייחא וע"ד באלפא ביתא דא לית בה לא וא"ו ולא קו"ף ולא בי"ת ואית ביה פ' באתריה (ס"א בסופיה) מ"ט בגין דנפילת דא דמסר בר נש נפשיה למותא ואצטריך לכוונא רעותיה ולמעבד נחת רוחא לההוא סטרא דשרא ביה מותא כמה דעביד קוף בחרבה בהרים אחזי גרמיה כמית קמי חיות בגין דדחיל מנהון וכד</p>	<p>למה, כיון שהתפלל תפלתו והודה על חטאיו, מכאן ולהלאה מראה עצמו שמוסר נפשו לאדונו באהבה, שכתוב "אליך ה' נפשי אשא", ונוח לו לאותו צד ששורה בו מיתה, עושה לו נחת. ועל זה באלפא ביתא זו אין בה לא וא"ו ולא קו"ף ולא בי"ת, ויש בה פ' במקומה (בסופה), למה, משום שנפילה זו שמוסר בן אדם נפשו למיתה, וצריך לכוון רצונו ולעשות נחת רוח לצד ההוא ששורה בו מיתה, כמו שעושה הקוף בחרבה בהרים, מראה עצמו כמו מת בפני החיות משום שמפחד מהם, וכאשר מתקרבים אליו וחושבים לאכול ולהרוג אותו, רואים אותו שנופל ומת, וחושבים שהוא מת,</p>

⁷⁰¹² "נפילת הכי אוקמוה אנפין דיעביד" נמחק בזהר חדש, ובמקומו איתא "נפילת אפים נפילת אנפין מה היא הא אוקמוה דקא עביד".

⁷⁰¹³ נהג מורי זלה"ה לומר ולפרט הוידי כולו אפילו שלא היה בו חטא והיה אומר כי כל האדם אעפ"י שלא ימצאו בו צריך להתוודות עליהם בפרטות ולזה נתקן בלשון רבים וכן צ"ל בלשון רבים חטאנו וכו' ולא חטאתי והטעם כי כל ישראל הם גוף אחד וכל אחד מישראל הוא אבר אחד פרטי כי זהו הערבות שאדם ערב בעד חבירו אם יחטא לכן אעפ"י שאין בו אותו עון עכ"ז ראוי הוא להתוודות עליו כי כשעשוהו חבירו הרי כאלו הוא עשהו בעצמו לכן נאמר בלשון רבים אפילו אם האדם מתוודה בביתו ביחיד לומר כי מה שחטא נחשב כאלו עשינו אני והוא חטאנו אותו ביחד מצד ערבות הנשמות וכו' אמנם סוד הוידי בסוד ונשא השעיר עליו את כל עונותם והוא נפרש מן הקדושה ע"י אותו החלק שלוקח בעת הוידי וכו' כשתאמר הוידי אז על כל מלה ומלה שתאמר אשמנו בגדנו תכה באגרופך על הלב וסוד הדבר כי לעולם הלא האדם ע"י חטאיו הוא גורם שיסתלק המוחין ויחזרו למעלה במקום הסתום ואמנם כבר בארנו סוד הלב של אדם שהוא בחזה ונעשה כשיוצאין הארת חו"ג היוצאין מיסוד אמא הנפסק בחזה אשר שם הוא בחינת הלב כי בתחלת יציאת המאורות נעשה שם הארות גדולות והוא בחינת הלב לכן צריך אדם להכות בלבו להורות כי הוא גורם להעלות החסדים למקום הסתום ומנען מן המקום מגולה מן הלב לכן יכוין כי ע"י הוידי שאומר מתכפרין עונותיו ועם זה החסדים יורדין ומתגלין בחזה כי שם מקום גלוין ואז הם מתגלין שם במקום הלב (פע"ח סליחות ד).

⁷⁰¹⁴ הנה בתפלה ב' מיני מסירות למיתה עם מה שאנו מוסרים עצמינו על קדוש השם בק"ש ועם מסירה למיתה בנ"א כנודע והענין כי יש ב' מיני זיווגים באצילות העליון אחד זיווג חו"ב ואחד זיווג ת"ת ומלכות ואי אפשר לשניהם בלי מ"ן אמנם מ"ן דמלכות הם נשמות הצדיקים וכאשר ימסור עצמו למיתה וכאלו נפטר מן העולם ותדבק נשמתו למעלה ביסוד שלה בסוד באר ויעשה באר מים חיים ואז יוצא מ"ד מת"ת וזווג זה הקדוש נעשה כתיקונו וז"ס אליך י"י נפשי אשא להעלות נשמתו למעלה ויעשה בירא דמיין נביעין מתתא ונביעין מלעילא נביע מתתא מנשמותיהן דצדיקייא ונביע מלעילא מן דוכרא ומ"ן דבינה המשובחים הם הצדיקים המוסרין עצמו על ק"ה שהיא הבינה הנקראת שם גדול וקדוש הוא לעלות ממטה למעלה בסוד הקדוש שהוא חכמה אבל מסירות עצמו למיתה הוא בסוד מלכות שהוא אתר דמותא וקדוש השם למעלה וז"ס כי עליך הורגנו כל היום עליך ממש כי הם למעלה ממלכות ובמוסר עצמו למיתה כתיב אליך י"י נפשי אשא אליך ולא עליך כי הם למטה במלכות וז"ס אפילו הוא נוטל נפשך הוא דייקא בסוד ועבד הלוי הוא דהיינו בינה המעלה נשמות הצדיקים לעלות בהם למחשבה עליונה וז"ש למשה שתוק כך עלה במחשבה על ר"ע כשנהרג על קדוש השם (פע"ח נפילת אפים ד').

<p>קריבין לגביה וחשיבו למיכל ולקטלא יתיה חמו יתיה דנפיל ומית וחשבי דאיהו מית וכדין תבן לאחורא וע"ד אסתלקו תלת אתוון אלין דלא ידעי בהו אלא קב"ה בלחודוי:</p>	<p>ואז חוזרים לאחוריהם, ועל זה הסתלקו שלש אותיות אלו שלא ידעו בהם אלא הקדוש ברוך הוא לבדו.</p>
<p>ועכ"ד ברעותא דלבא שוי גרמיה ומסר ליה נפשיה ברחימו וקב"ה חשיב עלוי כאלו נטיל נשמתיה מניה בגין דאית חובין דעביד בר נש דלא מתכפראן אלא בשעתא דנפקת נשמתיה מניה מהאי עלמא הה"ד (ישעיה כב יד) אם יכופר העון הזה לכם עד תמותון:</p>	<p>ועם כל זה, ברצון הלב משים עצמו ומוסר לו נפשו באהבה, והקדוש ברוך הוא חושב עליו כאילו נוטל נשמתו ממנו, משום שיש חטאים שעושה אדם שלא מתכפרים אלא בשעה שיוצאת נשמתו ממנו מזה העולם, זהו שכתוב "אם יכופר העוון הזה לכם עד תמותון".</p>
<p>והשתא דאתחשיב ליה דנטיל קב"ה נשמתיה ואיהו יהיב ליה ברעותא וההיא שעתא קיימא לכפרא על כל חובוי ואשלים לכל סטרין ולההוא סטרא דאתמר ועל כל דא עולה ואסתלקת בין תרין דרועין בחבוקא דרחימו כדקא יאות ואיהו (שיה"ש ג ו) מקוטר מור ולבונה מכל אבקת רוכל:</p>	<p>ועתה שנחשב לו שנטל הקדוש ברוך הוא את נשמתו, והוא נתן לו ברצונו, ואותה שעה עומדת לכפר על כל חטאיו, והשלים לכל הצדדים ולאותו צד שנתבאר. ועל כל זה עולה ונכנסת בין שתי זרועות בחבוק של אהבה כראוי, והיא "מקוטר מור ולבונה מכל אבקת רוכל".</p>
<p>אמר ר"ש אסור ליה לבר נש לטעום כלום עד דיכול מלכא עלאה ומאי איהו צלותא וצלותא דבר נש כגוונא דא בקדמיתא מוזמין לדיוקנין דחקיקין בכרסייא על אינון בריין דמתפשטי רוחין דלהון (ס"א יסודא) יחודא בהאי עלמא מגייהו והיינו דכתיב (תהלים קד כד) מה רבו מעשיך ה' כלם בחכמה וגו' דאיבריין דאתחזון לקרבנא רוחא דילהון מתפשטי עליהו ארבע דיוקנין ומזמנן על בריין אלין והיינו דקאמרינן והאופנים וחיות הקודש וכל אינון חיילין אחרנין דקא מתפשטי מגייהו:</p>	<p>אמר רבי שמעון אסור לו לאדם לטעום כלום עד שיאכל המלך העליון, ומה הוא תפלה. ותפלה של אדם כדוגמת זה, בראשונה מזמין לצורות שחקוקות בכסא על אלו הבריות שמתפשטות הרוחות שלהם (יסוד) (ב) יחוד בזה העולם מהם, וזה שכתוב "מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה וגו'", שאברים שראויים לקרבן הרוח שלהם, מתפשטים עליהם ארבע צורות ומזומנת על בריות אלו, וזה שאנו אומרים והאופנים וחיות הקודש, וכל אותם חיילות אחרים שמתפשטים מהם.</p>
<p>ולבתר כהנא רבא קאמר חד שמא קדישא היינו אהבת עולם אהבתנו וגו' ויחודא רבא מיחדי דהיינו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד (דברים ו ד) ולבתר ליואי קא מתערי לנגונא דהיינו (שם יא יג) והיה אם שמוע תשמעו וגו' דא נגונא דלואי בגין לאתערא סטרא חד ולבתר ישראל דא אמת ויציב ישראל סבא דקיימא על קרבנא דא היא דרגין עלאינ פנימאן וכלא קיימא על פתורא:</p>	<p>ואחר כך כהן גדול אומר שם אחד קדוש, וזה אהבת עולם אהבתנו וגו', ויחוד גדול מייחדים דהיינו "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד". ואחר כך הלויים הם מעוררים לנגון דהיינו "והיה אם שמוע תשמעו וגו'", זה נגון הלויים כדי לעורר צד אחד. ואחר כך ישראל זה אמת ויציב, ישראל סבא, שעומד על הקרבן. זו היא מדרגות עליונות פנימיות, והכל עומד על השלחן.</p>

<p>אבל לית רשו לחד מנייהו לאושמא ידא ולמיכל מן קרבנא עד דמלכא עילאה אכיל והם שלש ראשונות ושלש אחרונות כיון דאיהו אכיל יהיב רשו לארבע דיוקנין (ולכן) [ולכל] אינון סטרין דמתפרשן מנייהו למיכל:</p>	<p>אבל אין רשות לאחד מהם להושיט ידו ולאכול מן הקרבן עד שהמלך העליון יאכל, והם שלש ראשונות ושלש אחרונות. כיון שהוא אוכל, נותן רשות לארבע צורות ולכל אלו הצדדים שמתפשטים מהם לאכול.</p>
<p>כדין אדם דאיהו דיוקנא דכליל כל שאר מאיך ואנפיל על אנפוי ומסר רוחיה וגרמיה לגבי אדם דחקיק על אינון דיוקנין ולא תערא ליה עליה כדקא חזי והיינו (תהלים כה א) אליך ה' נפשי אשא תלת דיוקנין אחרנין וכל אינון דמתפשטי מנייהו תהלה לדוד והיינו יביעו ירננו יאמרו ידברו בלהו אכלי ואתהנון כל חד וחד כדחזי ליה:</p>	<p>אז אדם שהוא דמות שכוללת כל השאר, יורד ונופל על פניו, ומוסר רוחו ועצמו לגבי אדם שחקוק על אותם הדמויות, ולעורר לו עליו כראוי, וזה "אליך ה' נפשי אשא", שלש צורות אחרות וכל אלו שמתפשטים מהם. "תהלה לדוד" והיינו "יביעו", "ירננו", "יאמרו", "ידברו", כולם אוכלים ונהנים כל אחד ואחד כראוי לו.</p>
<p>מכאן ולהלאה לימא בר נש עאקו דלביה (תהלים כ ב) יענך ה' ביום צרה עאקו דעוברתא דיתבא בעאקו ואתהפכו בלהו סניגורין עליה דבר נש ושלש פסיעות שעושה הכוונה בהם למיכאל וגבריאל רפאל שיצא משלש מחנות שכינה ועל דא כתיב (תהלים קמד טו) אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלהיו כדין בו⁷⁰¹⁵:</p>	<p>מכאן ואילך יאמר אדם צרת לבו "יענך ה' ביום צרה", צרה של המעוברת שיושבת בצרה, ומתהפכים כל הסנגורים על האדם. ושלש פסיעות שעושה הכוונה בהן למיכאל וגבריאל רפאל, שיצא משלש מחנות שכינה. ועל זה כתוב "אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלהיו".</p>
<p>סימן טו דף רעה ע"ב:</p>	
<p>⁷⁰¹⁶ צולמא דעל בר נש כרסייא מרובעת בארבע חיון ואדם לשבת על הכסא כל אבר ואבר דהאי צולמא איהו מלאך דאיהו ממנא על כל פקודא ופקודא כמה דאוקמוה מארי מתניתין עשה מצוה אחת קנה לו פרקליט אחד:</p>	<p>הצלם שעל אדם, כסא מרובע בארבע חיות, ואדם לשבת על הכסא. כל אבר ואבר של הצלם הזה הוא מלאך שהוא ממונה על כל מצוה ומצוה, כמו שבארוהו בעלי המשנה עשה מצוה אחת קנה לו פרקליט אחד.</p>
<p>צולמא ברשיעיא ע"ז ד' חיון דיליה עון משחית אף וחימה ד' אנפין דע"ז נשג"ז ובגין דא (בראשית א כז) ויברא אלהים את האדם בצלמו דא מטטרו"ן מאן אלהים דברא ליה דא אלהים חיים ומלך עולם בצלם אלהים ברא אותו סמאל דמניה אלהים אחרים דאתמר ביה (שמות כג) לא יהיה לך אלהים אחרים על פני אם זכה ברא ליה אלהים בצולמא דמטטרו"ן עבד תחות רביה והאי איהו ויברא אלהים את האדם בצלמו בהאי דיוקנא ואם לא זכה צלם דסמאל:</p>	<p>צלם ברשיעים עבודה זרה. ארבע חיות שלו עוון, משחית, אף וחימה. ארבע פנים של עבודה זרה נדה, שפחה, גויה, זונה. ולכן "ויברא אלהים את האדם בצלמו" זה מטטרו"ן. מי האלהים שברא אותו, זה אלהים חיים ומלך עולם. "בצלם אלהים ברא אותו", סמאל שממנו אלהים אחרים, שנאמר בו "לא יהיה לך אלהים אחרים על פני". אם זכה "ברא אותו אלהים" בצלם של מטטרו"ן, עבד תחת רבו, וזהו "ויברא אלהים את האדם בצלמו" בזו הצורה, ואם לא זכה, צלם של סמאל.</p>

⁷⁰¹⁵ רסה ע"א (הערת הזהר).
⁷⁰¹⁶ צ"ע מקור לדברים אלו.

<p>תנינא מלאך המות דאיהו תחות רשותא דקב"ה למידן ביה בר נש בגיהנם</p>	<p>למדנו, מלאך המות שהוא תחת רשות של הקדוש ברוך הוא לדון בו אדם בגיהנם</p>
<p>שח/א</p>	
<p>אם לאו הוא צדיק ובג"ד (בראשית ב ז) וייצר יצירה לטב מטטרו"ן למעבד (למהוי) ליה עזר באורייתא בפקודין והאי איהו (בראשית ב יח) אעשה לו עזר ואם לא זכה יצירה לביש סמאל⁷⁰¹⁷ דאיהו כנגדו למחטי ליה למדן ליה בגיהנם ותרוייהו אזלין עם ב"נ בתרין צולמיין:</p>	<p>אם לא שהוא צדיק, ולכן "ויצר" יצירה לטוב, מטטרו"ן, להעשות (להיות) לו עוזר בתורה במצוות, וזהו "אעשה לו עזר" ואם לא זכה יצירה לרע סמאל"ל שהוא כנגדו להחטיא אותו לדון אותו בגיהנם ושניהם הולכים עם האדם בשני צלמים.</p>
<p>ויפח באפיו נשמת חיים (שם ז) דא צולמא דקב"ה שכינתא דאתמר בה (תהלים קג יט) ומלכותו בכל משלה וקב"ה הוא בהאי צולמא שליט על תרווייהו והאי צולמא תיבת נח עורב ובת זוגו לקבל קב"ה ושכינתיה בגלותא ארמיז רזא דא וישלח את העורב בקדמיתא דא יצר הרע דשלח ליה עם ב"נ בהאי עלמא דאקדים כגוונא דאקדים ליעקב וכגוונא דתבן דאקדים להיטה אי אשכח ההוא גוף מחויב בכמה חובין מלוכלך בטנופין דעבירות אתמר ביה ולא חזר עורב בשליחותא דמאריה לבתר (בראשית ח ח) וישלח את היונה מאתו דא יצר הטוב.:</p>	<p>"ויפח באפיו נשמת חיים" זה צלם של הקב"ה, שכינה שנאמר בה ומלכותו בכל משלה, והקב"ה שולט על שניהם בצלם זה. וצלם זה הוא תיבת נח, עורב ובת זוגו, כנגד הקב"ה ושכינתו בגלות רמז סוד זה. "וישלח את העורב" בתחילה, זה יצר הרע ששלח לו עם אדם בעולם הזה, שהקדים כעין שהקדים ליעקב וכעין שתבן הקדים לחטה. ואם נמצא אותו גוף מחויב בכמה חטאים, מלוכלך בטינופת של עבירות, נאמר עליו ולא חזר עורב בשליחות אדונו. ואחר כך "וישלח את היונה מאתו" דא יצר הטוב.</p>
<p>דף רפ ע"ב - סימן מז7500:</p>	
<p>⁷⁰¹⁸פקודא ליבם אשת האח ורזא דא הא אוקימנא דאיהו עביד טיבו וקשוט עם אחוהי מיתא דלא לשתצי מההוא עלמא בגין דההוא ב"נ דמית בלא בנין לא אעבר כותלא דפרזלא למיעל גו פלטרין דמלכא⁷⁰¹⁹ בגין דכותלא דפרזלא קיימא בין האי עלמא לעלמא אחרא⁷⁰²⁰ ובתר</p>	<p>מצוה ליבם אשת האח וסוד זה הרי העמדנו שהוא עושה טוב ואמת עם אחיו המת, שלא יכלה מאותו עולם, לפי שאותו אדם שמת ללא בנין, לא יעבור הכותל של ברזל להיכנס תוך הפלטרין של המלך, לפי שכותל של ברזל עומד בין העולם הזה לעולם האחר, ואחרי אותו</p>

⁷⁰¹⁷ עי' לעיל רפב ע"ב: עץ הדעת טוב ורע דאיהו טוב מטטרו"ן רע סמאל"ל, וכן הוא בח"ב קטו ע"א, ותיקו"ז ק ע"א. ועי' בהגר"א על תז"ח מא ע"ד: חנוך בן ירד מט"ט ובנוי דקין הוא ס"מ כידוע. ועי' תז"ח כה ע"א: לקבל מ"ט מן מטטרו"ן אנון מ"ט פנים טהור ומסטרא דסמאל"ל מ"ט פנים טמא ומאן דזכי לחברא ה' למ"ט פנים דטהור דאיהו חמשא חמשי תורה אתעביד מטה למחאה בה ליצירה באת י' דאיהי עשר מחאן והינו ה"י מן אלהים ובגין דא אתקרי מטה האלהים ובעל האי מטה איהו¹.

⁷⁰¹⁸ צ"ע מקור לדברים אלו.

⁷⁰¹⁹ עי' ח"א קפו ע"ב.

⁷⁰²⁰ סוד הערלה החופה על הברית, כי הברית הוא מקום ירידת השפע משמים לארץ שהולך ע"י מחיצות הכוכבים והמזלות שהם ז' כוכבים סוד ז' מלכים שכל א' מושל בעולם, וכאשר יש הסתרת פנים אז הם בסוד בורות נשברים אשר לא יכילו המים, והוא הערלה המכסה על מקום ירידת השפע בסוד מ"ש (ברכות ל"ב ע"ב) מיום שחרב בהמ"ק נפסקה מחיצה של ברזל בין ישראל לאביהם

<p>ההוא כותלא קיימן אלף שתין ריבוא מלאכי חבלה וכלהו וכלהו אקרין מארי תריסין מארי דבבו סייפי שננן דנורא מלהטן בידיהו וגו ההוא כתלא אית (ביה) שתין אלפי היכלין דחשוכא וכל היכלא והיכלא אית ביה כוין פתיחן לגיהנם:</p>	<p>הכותל עומדים אלף ששים ריבוא מלאכי חבלה, וכולם נקראים בעלי מגנים, בעלי שנאה, חרבות שנונים של אש לוחטים בידיהם, ותוך אותו כותל יש ששים אלף היכלות של חושך, וכל היכל והיכל יש בו חלונות פתוחים לגיהנם.</p>
<p>וכל אינון דלא זכו בבנין בהאי עלמא כד נפקין מיניה אזלין לאעלא לההוא עלמא אחרא ופגעין גו ההוא כותלא ונפקין כל אינון מארי תריסין וטרדין לון ועאלין לון גו אינון היכלין ויתבין תמן עד דיתפרקון ובכל יומא ויומא טעמין טעמא דגיהנם אע"ג דאיהו זכאה בר אי זכותיה סגי וזכותא דאבהן והני אינון דאשתדלו בהו ולא יכלי בגין דכל אינון דלא אתפשט מנהון דיוקנא דלעילא בהאי עלמא לא עאלין גו ההוא עלמא:</p>	<p>וכל אלה שלא זכו בבנים בעולם הזה, כאשר יוצאים ממנו הולכים להיכנס לאותו עולם אחר, ופוגעים בתוך אותו כותל, ויוצאים כל אלה בעלי מגינים וטורדים אותם, ומכניסים אותם בתוך אותם היכלות ויושבים שם עד שיגאלו. ובכל יום ויום טועמים טעם גיהנם, אע"פ שהוא זכאי חוץ מאם יש לו זכות גדולה וזכות אבות. ואלו הם אותם שהשתדלו בהם ולא יכלו, לפי שכל אלה שלא התפשט מהם צורה שלמעלה בעולם הזה לא נכנסים תוך אותו עולם.</p>
<p>וכל אינון דלא אשתדלו בהאי עלמא בבנין כד נפקי מהאי עלמא קריבו גו האי כותלא ונפקין הנהו מארי תריסין וטרדין לון בנורא מלהטא וגו אינון היכלין אית היכלא חדא וההוא היכל אקרי היכל פועלי און ונטלין ליה ועאלין ליה בההוא היכלא ותמן אתטריד בכל יומא ודא קשה מגיהנם אי אית ליה פרוקא יאות ואי לאו לא נפיק מתמן לעלמין:</p>	<p>וכל אלה שלא השתדלו בעולם הזה בבנים, כאשר יוצאים מהעולם הזה מתקרבים לתוך אותו כותל, ויוצאים אלה בעלי מגינים וטורדים אותם באש לוחטת. ותוך אלה היכלות יש היכל אחד ואותו היכל נקרא היכל פועלי און, ולוקחים אותו ומכניסים אותו באותו ההיכל ושם נטרד בכל יום, וזה קשה מגיהנם. אם יש לו גאולה, יפה, ואם לא, לא יצא משם לעולמים.</p>
<p>וע"ד כתיב (תהלים קכז ה) אשרי הגבר אשר מלא את אשפתו מהם וגו' כד אית לון פרוקא לאינון דלא זכו אצטריך לההוא אתתא ממש דהוא שבק תמן באתר דנפשיה ורעותיה הוה שוי תדיר ואידבק ברעותא ותיאובתא וכד אשתמש בההוא אתר אחוה דמיתא ההוא דביקן דתיאובתא דנפשא דשבק בההוא אתר איתער באתערותא דאתתיה דאתערת לגביה ואחוה דשוי רעותיה באחוה בההוא אתר:</p>	<p>ועל זה נאמר "אשרי הגבר אשר מלא את אשפתו מהם וגו'", כאשר יש להם גאולה לאותם שלא זכו, יצטרך לאותה אשה ממש שהוא עזב שם במקום שנפשו ורצונו היה נמצא תמיד, ונדבק ברצון ותשוקה, וכאשר השתמש באותו מקום אחיו של המת, אותו דביקות של תשוקת הנפש שעזב באותו מקום מתעוררת בהתעוררות של אשה שמתעוררת אליו, ואחיו ששם רצונו באחיו באותו מקום.</p>
<p>כדין אתערו דא מתער לההוא מיתא באינון היכלין ונפק מתמן וחד ממנא מאינון מארי תריסין אתי עמיה ואתהדר ב"ג לההוא אתר (איוב לג כה) וישוב לימי לימי עלומי", אותו ממונה קורא עליו</p>	<p>אז כשהתעוררו זה מתעורר לאותה מיתה באותם היכלות ויצא משם, וממונה אחד מאלה בעלי מגינים באים עמו, וחוזר אדם לאותו מקום, "וישוב לימי עלומי", אותו ממונה קורא עליו</p>

שבשמים, ולכן אז ניטלה המלוכה מישראל, כי אין להם מציאות במזל ובטבע כלל כי (שבת קנ"ו ע"א) אין מזל לישראל, ונתנה המלוכה לאדום והם ז' מלכים וגו' (פתי"ש תיקון ג).

<p>עלומיו ההוא ממנא קרי עליה ווי דנפיק אנריה בטיקוליה מאן דהוה סיב אתהדר רביא להייכא ביה ועכ"ד קב"ה רעותיה למעבד עמיה טיבו לאיתקנא בהאי עלמא ודא איהו דמאריה אתרעי ביה רביא מתריסר שנין דלא אשלים לעשרין או דאיהו רביא דלא נסיב קב"ה אעקר ליה ושתיל ליה לבתר בסטרא דאבוי בקשוי ודא לא אזיל לההוא כותלא:</p>	<p>אוי שיוצא שכרו במאזנים, מי שהיה זקן חוזר להיות נער לשמוח בו. ועכ"ז הקב"ה רצונו לעשות עמו טוב, להיתקן בעולם הזה, וזהו שאדונו רוצה בו, נער מ"ב שנה שלא השלים לעשרים או שהוא נער שלא נשא, הקב"ה עוקר אותו ושותל אותו אחר כך בצד של אביו בקושי, וזה לא הולך לאותו כותל.</p>
<p>בין גן עדן וגיהנם איכא חד מינרא ודא הוא מינרא דמחלוקת אמאי אקרי הכי בגין דכל בני עלמא עבדין פליגא במאריהון על ההוא רביא וקב"ה חמי ביה דלא יצלה דאי אתקשי לא אתנטע בנטיעא שפיר והשתא דאיהו רכיכא ויאות לאתעקרא אתעקר ושתיל ליה קב"ה כד אתעקר עאל לגבי ההוא מינרא ותמן היכלין ידיעאן לאילין וחילין ומשריין סגיאין קיימין תמן דממונה עליהו וכלהו בחשבנא קיימי וקיימי תמן עד דאתפריקו בסטרא דאבוי ואם לא אבוי זמנין דקיימי לחמשיין שנין ועביד ביה קב"ה טיבו ואיפרק בקריבא דקריב ליה או אחוה וכמה פרוקא אזמין קב"ה לההוא ב"נ:</p>	<p>בין גן עדן וגיהנם יש אבן אחת וזהו אבן של מחלוקת. למה נקראת כך, לפי שכל בני עולם עושים מחלוקת באדונם על אותו נער, והקב"ה רואה אותו שלא יצליח שאם יתקשה לא ינטע בנטיעה טובה, ועכשיו שהוא רך וראוי להעקר, נעקר ושותל אותו הקב"ה. כאשר נעקר נכנס לתוך אותה אבן, ושם היכלות ידועים לאלה וחיילות ומחנות רבים עומדים שם שממונה עליהם וכולם עומדים בחשבון, ועומדים שם עד שיגאלו בצד אביו, ואם לא אביו, לפעמים עומדים לחמשים שנה, ועשה בו הקב"ה טוב ונגאל בקרוב שקרוב לו או אחיו. כמה גאולה הזמין הקב"ה לאותו אדם.</p>
<p>גופא קדמאה מה תהא מניה שאלתא שאילו קמיה חבריאי אי יתקיים ההוא גופא אי לאו אי תימא דלא יתקיים וכי ייבדון עובדי ידוי דקב"ה אי חייבא הוה סגי ולא אתחזי לאתקיימא לא שאילנא דודאי אתאביד ולא אתקיים אבל כמה אינון דאתהדרו להאי עלמא ואתתקנו גופא מה תהא מניה ההוא גופא לא אתאביד דהא קב"ה לא יאבד עובדי ידוי ובריין זמינין למעבד מנייהו ואינון הוו גופין דאתהדרן</p>	<p>הגוף הראשון מה יהיה ממנו, שאלה נשאלה לפני החברים אם יתקיים אותו גוף אם לא. ואם תאמר שלא יתקיים, וכי יאבדו מעשי ידיו של הקב"ה. אם היה רשע הרבה ולא ראוי להתקיים לא שאלתי, שודאי נאבד ולא התקיים, אבל כמה הם שחזרו לאותו עולם ונתקנו, הגוף מה יהיה ממנו. אותו גוף לא נאבד שהרי הקב"ה לא יאבד מעשי ידיו, ובריותיו עתידים לעשות מהם, והם היו גופים שחזרו</p>
<p>שח/ב6550:</p>	
<p>בלא רוחא כד זמין קב"ה לאחאה מתייא אלין יתבנון ויקומון ארבעין יומין בלא רוחא וקב"ה חס עלייהו ומשדר עלייהו רוחא דנשיב בגנתא דעדן ויקומון בקיומיהון ויהון שמשין לצדיקייא דאתעסקין באורייתא ואלין ימותון כמלקדמין ולבתר יקיימון לון וע"ד כתיב (קהלת ד ב) ושבח אני את המתים שכבר מתו מקדמת דנא:</p>	<p>ללא רוח. כאשר עתיד הקב"ה להחיות מתים, אלה יבנו ויקומו ארבעים יום ללא רוח, והקב"ה חס עליהם ושולח עליהם רוח שנושבת בגן עדן ויקומו בקיומם, ויהיו שמשים לצדיקים שיתעסקו בתורה, ואלו ימותו כמקודם, ואחר כך יקיימו אותם, ועל זה נאמר "ושבח אני את המתים שכבר מתו" מלפני כן.</p>

<p>כד יקומו ינדעון למאריהון ידיעא דלא ברירא כשאר בני נשא ואלין שמשין דעמא קדישא בספרא דשלמה על אלין גופין כתיב (דניאל יב ב) ורבים מישני אדמת עפר יקיצו אלה וגו' ואלה וגו' בין זכאין בין חייבין יקומו וע"ד כתיב בהו באורח סתים ורבים ולא כתיב מאן אינון ובגין כל דא אע"ג דאמרינן דאתבארו לאו הכי דהא לית לן גופא מאלין דלא יקומו דור המבול ודור הפלגה ויתברון כמלקדמין דור המבול מה כתיב בהו (בראשית ו יב) כי השחית כל בשר את דרכו מחבלין ההוא שייפא בג"כ אתענשו אוף הכא כל אינון דלא זכו לבנין לית לון חולקא בההוא עלמא עד דמתקנן ואפילו לחמשיין דרין אהדר לון קב"ה כמה דאתמר:</p>	<p>כאשר יקומו יכירו את אדוניהם ידיעה לא ברורה כשאר בני אדם, ואלה משמשים של העם הקדוש, בספרו של שלמה על גופים אלו נאמר "ורבים מישני אדמת עפר יקיצו אלה, וגו' ואלה וגו'". בין צדיקים בין רשעים יקומו ועל זה נאמר בו באורח סתום "ורבים" ולא נאמר מי הם. ולפי כל זה אע"ג שאמרנו שהם נשברו, לא כך, שהרי אין לנו גוף מאלו שלא יקומו, דור המבול ודור הפלגה ויבראו כמקודם. דור המבול מה נאמר בו, "כי השחית כל בשר את דרכו", מחבלים אותו אבר, לכן נענשו. כמו כן כאן, כל אלה שלא זכו לבנים אין להם חלק בעולם ההוא, עד שיתקנו, ואפילו לחמישים דורות מחזיר אותם הקב"ה כמו שנאמר.</p>
<p>פקודא לחלוץ את יבמתו הא אתמר הואיל ולית רעותא דהאי או דהאי ולא אתתקנן בחביבו אית לחלוץ ואי תימא באתר דשריין חיים אית סנדל בשפירו דתיקונא דרגלין דכתיב (שיה"ש ז ב) מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב וגו' בגין דדא איהו אתר דשריין ביה חיים ובאתר דשריא ביה מותא לית סנדל כלל בגין דאיהו סטרא דלית ביה תיקונא דרגלין דב"ג ובג"כ לית ביה סנדל וכל אינון סטרין דמתפשטין מניה כולהו משניין רגלין עד דאשתני כרגלא דתרנגולא מלכת שבא כתיב (מ"א יא) ותבא לנסותו בחידות חדא דעביד לרגלוי סנדלא דסטרא אוחרא מה כתיב (שם ב-ג) ויגד לה המלך את כל לבבה⁷⁰²¹ ולא כתיב ויעש לה גלי לה רזא ולא אצטריך למעבד לה סנדלא דלאו אורחא להאי סטרא בהאי ובג"כ מאן דחמי בחלמיה דיהבין ליה סנדלין לרגלוי ודאי חיין אתמסרין ליה ומאן דחמי דאעדן מניה סנדלא בדינא דסטרא אוחרא יתמסר אי לא ייתוב וע"ד אית לאשלפא להאי ולמיהב ליה גו עפרא:</p>	<p>מצוה לחלוץ את יבמתו. הרי נאמר הואיל ואין רצון של זה או זה ולא נתקנו באהבה, יש לחלוץ. ואם תאמר, במקום ששורה חיים יש סנדל ביופי של תיקון הרגלים, שנאמר "מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב וגו'", לפי שזה הוא מקום שורה בו חיים, ובמקום ששורה בו מות אין סנדל כלל, לפי שהוא צד שאין בו תיקון ברגלים של אדם ולכן אין בו סנדל. וכל אלו צדדים שמתפשטים ממנו כולם רגלים משונים עד שנשתנה כרגל תרנגול. מלכת שבא נאמר "ותבא לנסותו בחידות". אחת, שעשתה לרגליה סנדל של הצד אחר. מה נאמר "ויגד לה המלך את כל לבבה" ולא נאמר ויעש לה, גילה לה סוד ולא היה צריך לעשות לה סנדל שאין דרכו של הצד זה בזה. ולכן מי שרואה בחלומו שנותנים לו סנדלים לרגליו ודאי החיים נמסרים לו, ומי שרואה שמסירים ממנו סנדל ימסר בדין של הצד האחר אם לא ישוב, ועל זה יש לשלוף לזה ולתת אותו בתוך עפר.</p>
<p>רזא דא סנדלא דאיהו רגיל ביה לא תשלוף בגין דלא לאעדאה מניה אבל</p>	<p>סוד זה, סנדל שהוא רגיל בו, לא תשלוף, כדי שלא להסיר ממנו, אבל</p>

⁷⁰²¹ ז"ל הפסוק: ותבא ירושלמה בחיל כבד מאד גמלים נשאים בשמים וזהב רב מאד ואבן יקרה ותבא אל שלמה ותדבר אליו את כל אשר היה עם לבבה. ויגד לה שלמה את כל דבריה לא היה דבר נעלם מן המלך אשר לא הגיד לה.

<p>אצטריך סנדלא אחרא למשלף מניה וכמה אינון אלין מארי תריסין בההוא סטרא דמתכנפי תמן לאנעלא ההוא סנדלא לההוא סטרא ולא יכלין אהדר לגביה ההוא מיתא וקא טעין עליה קמיה דקב"ה למיחס עליה וקב"ה חס עליה ובגין ההוא סנדלא אהדר לההוא אתר ארבעין יומין ואתעדי מההוא מיתא וכל אינון מארי תריסין דילה וקב"ה יהיב ליה ענשא ופריק ליה אבל לא עאל גו מקדשא ואתר מתתקנא להו לבר מגנתא דעדן ותמן קיימין ואודן ומשבחן לקב"ה וחמן ליה מרחיק וההוא נהירו דעדונא דצדיקיא בגנתא דעדן ואכסיפו בעובדין זכאין אינון צדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי:</p>	<p>צריך סנדל אחר לשלוף ממנו. וכמה הם אלה בעלי מגינים באותו צד שמתאספים שם להנעיל אותו סנדל לאותו צד ולא יכולים. חוזר לגבי אותו מת, וטוען עליו לפני הקב"ה לחוס עליו והקב"ה חס עליו. ובגלל אותו סנדל חוזר לאותו מקום מ' יום והוסר מאותו מת וכל אלה בעלי מגינים שלה. והקב"ה נותן לו עונש וגואל אותו אבל לא נכנס תוך המקדש. ומקום מתוקן להם מחוץ מגן עדן ושם עומדים ומודים ומשבחים לקב"ה, ורואים אותו מרחוק, ואותה הארה של עידון הצדיקים בגן עדן ומתביישים במעשיהם. אשריהם צדיקים בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>דף רפג ע"א - סימן יז:</p>	
<p>⁷⁰²² וכל אתוון אלין אינון (ס"א דינין) לסטרין אהרנין ולהייבא אינון כשלשלאין ורומחין לשייפין תרועה שלשלת ותרין תרועות בעשרה שופרות ואינון חד מן קשר"ק ותניינא מן קר"ק ואינון עמודא דאמצעייתא ותניא צדיק כל חד עמודא דאמצעייתא:</p>	<p>וכל אותיות אלה הם לצדדים אחרים, ולרשעים הם כשלשלאות ורומחים לאברים. תרועה שלשלת, ושתי תרועות בעשרה שופרות והם אחת מתקיעה שברים תרועה תקיעה, ושניה מתקיעה תרועה תקיעה, והם עמוד האמצעי, ולמדנו צדיק כל אחד עמוד האמצעי.</p>
<p>ישראל שלישיה לתקיעה דאברהם רחמים פשוטים ולשברים דיצחק דינין תברין דלבא דשברים לשון תבירו אינון הה"ד (שמות כג כד) שבר תשבר מצבותיהם צדיק איהו שלשלת תליתאה ממוצע בין צבאות דיליה תרין שפון תקיעה לפניה ותקיעה לאחריה שתי חצוצרות כסף אתקריאו:</p>	<p>ישראל שלישיה לתקיעה. שאברהם רחמים פשוטים, ולשברים של יצחק, דינים שברי הלב, ששברים לשון שבירה, הם שנאמר "שבר תשבר מצבותיהם". צדיק הוא שלשלת שלישית, ממוצע בין צבאות שלו, שתי שפתיים. תקיעה לפניה ותקיעה לאחריה שתי חצוצרות כסף נקראו.</p>
<p>כד נטלי מרחמי דאיהו ימינא שנים כרובים זהב אתקריאו מסטרא דגבורה דתמן כרובים (יחזקאל א י) לפני שור מהשמאל וכולהו עשר אתקשרו בקשר אחד דאיהו סימן קשר"ר תקיע"ה שברי"ם תרוע"ה לקבליה קשר של תפילין ואוקמוה רבנן הראה הקב"ה למשה קשר של תפילין ודא עמודא דאמצעייתא קשורא דתלת אבהן לעילא וצדיק קשורא דנצי"ח הו"ד יסו"ד והאי איהו קשר בתוך קשר חותם בתוך חותם למהוי חמרא דאורייתא נטיר</p>	<p>כשנטלו מרחמים שהוא ימין, שני כרובי זהב נקראו מצד הגבורה ששם כרובים "ופני שור מהשמאל". וכל העשר נקשרו בקשר אחד שהוא סימן קשר"ר תקיעה שבירה תרועה. כנגדו קשר של תפילין, ובארו חכמים, הראה הקב"ה למשה קשר של תפילין, וזהו עמוד האמצעי, קשר של שלשת האבות למעלה. וצדיק קשור של נצח הוד יסוד, וזהו קשר בתוך קשר, חותם בתוך חותם, להיות יין התורה, שמור מבפנים. וכך חוליה אין פחותה משלש כריכות, וזהו</p>

⁷⁰²² צ"ע מקור לדברים אלו.

<p>מלגאו והכי חוליא לית פחות מתלת כריבין ודא שכינתא דאיהי בת יחידא קשורא בשין דשבת איהי אות דתפילין קשורא בשין דתפילין דאיהי תלת ענפי דאבהן ודא י"ש דשד"י אשתאר דל"ת למהוי ארבע בתי דתפילין בהאי קשורא אתקשר ש"ד בשלשלת בקשורא דתפילין בזמנא דאיהו קשיר אם יצילוהו אלוה יפטור גרמיה משלשלאה דמלכא:</p>	<p>שכינה שהיא בת יחידה קשורה בש' של שבת, היא אות של תפילין קשורה בשין של תפילין, שהיא שלשת ענפי אבות, וזה י"ש של שד"י. נשאר דל"ת להיות ארבעת בתי תפילין בקשר זה נתקשר ש"ד בשלשלת בקשר תפילין. בזמן שהוא קשור, אם יצילו אלוה יפטור עצמו משלשלת של מלך.</p>
<p>בגין דתרועה איהי בדעת ואיהי עמודא דאמצעיתא קשר דתלת אבהן אשרי העם יודעי תרועה (תהלים פט טז) ולא אמר שומעי ומיד דאתקשר שמאלא בימינא אתכפייא</p>	<p>לפי שתרועה היא בדעת והיא עמוד האמצעי קשר של שלשה אבות, "אשרי העם יודעי תרועה" ולא אמר שומעי. ומיד שהתקשר שמאל בימינא נכפה</p>
<p>שט/א</p>	
<p>דינא ואתגבר רחמי וקשורא דתרווייהו דעת שלשלת קשור בתקיעה ושברים וע"ד פסח ימינא ר"ה שמאלא עמודא דאמצעיתא מתן תורה ואינון (זכריה ד ב) שבעה בשבעה מוצקות ואינון שכינה עלאה כלילא משבע ספירן שכינה תתאה בת שבע ואינון ארביסר עמודא דאמצעיתא כליל תרווייהו ביד יהו"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א וכל שבע מסטרא דשכינתא הה"ד (תהלים קיט קסד) שבע ביום הללתיך לקבלהא עבדין שבע הקפות:</p>	<p>דין ומתגבר רחמים וקשר של שניהם. דעת שלשלת קשר בתקיעה ושברים. ועל זה פסח ימין, ראש השנה שמאל, עמוד האמצעי מתן תורה. והם "שבעה ושבעה מוצקות", והם שכינה עליונה כלולה מז' ספירות, שכינה תחתונה בת שבע, והם י"ד. עמוד האמצעי כלול משניהם, ביד יהו"ה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א. וכל שבע מצד השכינה "שבע ביום הללתיך" כנגדה עושים שבע הקפות.</p>
<p>סוכ"ה יאהדו"נהי כ"ו ה"ס וקב"ה לולב ושכינתא אתרוג לולב דומה לגופא ואתרוג ללבא ובגופא אית ח"י חוליינן לולב ח"י נענועין דלולב ובנטילת לולב ח"י נענועין באנא ה' ח"י נענועין בהודו לה' ח"י נענועין תחלה וסוף ע"ב למברח בהון ע"ב ממנן דממנן על רוחין בישין ומללין בישין שבעת יומי דסוכה שבע ספירן סוכה אימא עלאה דמסככא עליהו ניסוך המים וניסוך היין מסטרא דימינא ושמאלא וחג שמיני חג עצרת שכינתא תתאה ברתא דמלכא ומטרוניתא (ויקרא כג ד) אלה מועדי ה' מקראי קדש אשר תקראו אותם במועדם⁷⁰²³:</p>	<p>סוכה, יאהדונה"י, כ"ו ה"ס. והקב"ה לולב, ושכינה אתרוג. לולב דומה לגוף, ואתרוג ללב. ובגוף יש ח"י חוליות, לולב ח"י נענועין של הלולב. ובנטילת לולב ח"י נענועין, באנא ה' ח"י נענועין, בהודו לה' ח"י נענועין תחלה וסוף. ע"ב להברח בהם ע"ב ממונים שממונים על רוחות רעות וטללים רעים. שבעת ימי הסוכה, שבע ספירות. סוכה, אימא עלאה שמסככת עליהם. ניסוך המים וניסוך היין מצד ימין ושמאל. וחג השמיני חג העצרת שכינה תחתונה בת המלך והמלכה. "אלה מועדי ה' מקראי קדש אשר תקראו אותם במועדם".</p>

⁷⁰²³ ואין הספירות באות על ישראל מסטרא דאצילות אם לא על ידי נשמה דאצילות ושכינה דאצילות על נשמות דאצילות, וזהו סוד ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדורותם פירוש לדירתם ודאי, שיהיה לשכינה בבחינת' שבת דהיינו מסטרא דאצילות דירה על ישראל, וכיצד ישמרו שיהיה לה דירה שיזכו לנשמה דאצילות והיא דירה נאה לשכינה (אור יקר).

<p>לציפרא⁷⁰²⁴ דמצפצפיין לה בנהא בכל יומא בכמה צפצופיין⁷⁰²⁵ ואיהי רביעת עלייהו בתר דאתרביאו גדפייהו⁷⁰²⁶ דבנהא פרחו כלהו בתר אימא⁷⁰²⁷ צייד חד הוה חכים בעא לציידא לון מה עביד צייד נטל לאמא דלהון וקשיר לה ואיהי צווחא בגין בנהא שמעו בנין קלא ונחתו לגבה וקשירו לון כגוונא דא אמא עלאה דאתמר בה (דברים כב ו) והאם רובצת על האפרוחים או על הביצים ואינון ישראל מצפצפיין לה בכמה צפצופיין דעלותין וכו':</p>	<p>משל לצפור שמצפצפים לה בניה בכל יום בכמה צפצופים והיא רובצת עליהם. אחר שגדלו כנפיהם של בניה פרחו כולם אחרי אמא. צייד אחד היה חכם רצה לצוד אותם. מה עשה הצייד, לקח את האמא שלהם וקשר אותה, והיא צווחת בגלל בניה. שמעו הבנים קול וירדו אליה וקשרו אותם. כעין זה אמא עליונה שנאמר בה "והאם רובצת על האפרוחים או על הביצים" והם ישראל מצפצפים לה בכמה צפצופים של תפילות וכו'.</p>
<p>דף רפז ע"ב תחילת האדרא זוטא – סימן ח"י:</p>	
<p>⁷⁰²⁸ ת"ר כשחלה רשב"י עאלו לקמיה ר' פנחס ור' חייא ור' אבא א"ל מאן (דהוא) קיימא דעלמא שכיב⁷⁰²⁹ אמר לון לא בי דינא דלעילא מעיינין בדינאי דהא אנא חזי דלית אנא מתייהב למלאכא ולדיינא דלעילא דאנא לאו כשאר בני נשא אלא האי דינא דילי קב"ה דייניה ולא בדיניה והיינו דאמר דוד בבעותיה קמיה (תהלים מג א) שפטני אלהים וריבה ריבי וכן שלמה אמר (מ"א ח נט) לעשות משפט עבדו הוא בלחודוי ולא אחרא:</p>	<p>שנו רבותינו, כשחלה רבי שמעון בן יוחאי נכנסו לפניו רבי פנחס ורבי חייא ורבי אבהו. אמרו לו, מי שהוא עמוד העולם ימות. אמר להם, אין בית הדין שלמעלה מעינים בדיני שהרי אני ראיתי שאיני ניתן למלאך ולדיין שלמעלה, שאיני כשאר בני אדם, אלא הדין הזה שלי הקדוש ברוך הוא דן אותו ולא בית דינו, והיינו מה שאמר דוד בבקשתו לפניו "שפטני אלהים וריבה ריבי", וכן שלמה אמר "לעשות משפט עבדו", הוא לבדו ולא אחרים.</p>

⁷⁰²⁴ המלכות היא צפרא ובעת שבית המקדש קיים בהיות סדר העבודה על מכונתה וכמה מארי מתניתין בדור שהיו בעלי שית סדרי משנה דהיינו שש קצוות תחת הבינה, ובסוד צפצופם בתורה בכל עת קננה עליהם וזהו שאמר לצפרא שהיא השכינה (אור יקר).

⁷⁰²⁵ והם היו ביצים מארי מקרא ואפרוחים מארי משנה והאם שהיא שכינה רובצת על הביצים או על האפרוחים, והיא גדלה אותם ועשאם מארי קבלה בסוד רוח הקדש שהחכימתם, עד שכאשר נחרב הבית גלתה שכינה והיא מנדדה מדוך לדוך ומאתר לאתר, מארי משנה ומארי מקרא אינם יכולים להיות נודדים אחריה, אמנם מארי קבלה נודדים עמה ונסתלקו בסלוקה, ובזמן שבית המקדש קיים היו יחד כל הבנים והאפרוחים והביצים שהם בנים מארי קבלה, ואפרוחים מארי משנה, וביצים מארי מקרא כדפירשו בתיקונים (אור יקר).

⁷⁰²⁶ דהיינו מארי קבלה (אור יקר). דהיינו כנפיהם מצותם העשויות על דרך האמת, לאותם הנשמות כנפים לפרוח "בכל אתר דאיהי פרכת", אמנם מארי משנה ומקרא שהם ביצים ואפרוחים לא נתגדלו כנפיהם לפרוח, אמנם להם תיקון גדול שנעשו "ציידא" לצוד השכינה דאצילות שתשרה עליהם בגלותם, שהם מארי משנה מטטרין דהיינו מלאך דמתמן רוחין, וביצים מאופן דהיינו סנדלפון דמתמן נפשין, ועל ידי צידה שהם צדים השכינה עם הבנים שהם נשמות דאצילות שישרו עליהם, שכל נשמת דבריאה יצירה ועשייה, יש נשמה דאצילות נגדית אליה, דהיינו סוד נשמת כל חי דהיינו תוספת נשמה כדפירשנו בהוא עובדא דסבא, והיינו נשמה דאצילות דיום טוב ומועדים (אור יקר).

⁷⁰²⁷ ואינם נפרדים מהשכינה לעולם, אמנם אפרוחים וביצים נשארים לבדם שאין שכינה שורה עליהם מפני הגלות, והטעם כי בנים מארי קבלה הם בסוד האצילות ושם אין גלות לכך אין אותם הנשמות נפרדות מהשכינה כלל (אור יקר).

⁷⁰²⁸ ז"ח יח ע"ד.

⁷⁰²⁹ פירוש ממה עמוד העולם רבי שמעון צדיק יסוד עולם שכיב מרע, והשיב שאינם ייסורים של דין אלא מאהבת ה' שהוא המשגיח ברחמיו כדמפרש ואזיל (אור יקר).

<p>דהא תנן כשאדם שכיב בי דינא דלעילא מסתכלין בדינוי אית מנהון נוטין לכף זכות דאחזיין זכותיה דבר נש ואית מנהון דנוטין לכף חובה דאחזיין חוביה דב"נ ולא נפיק איניש מדינא כמה דהוה בעי אבל מאן דדאין מלכא עלאה דשליט על כלא הוא טב ולא יכיל איניש למהוי בההוא דינא בר טב מ"ט דהא תנן מכילוי דמלכא עלאה נטו לזכותא תדיר והוא כוליה צד דמהימנותא ובידוי לשבקא חטאיין וחובין הה"ד (תהלים קל ד) כי עמך הסליחה [למאן] (למען) תורא עמך הסליחה ולא עם אחר ובג"כ בעינא קמיה דהוא דאין דינאי ואנא איעול תליסר אבבי לעלמא דאתי ועוד דלא אעברו לון בר אבהתא ולא יהא מאן דימחי בידי דלא אתבע רשותא מנהון:</p>	<p>שהרי שנינו, כשהאדם שוכב, בית דין שלמעלה מסתכלים בדינו, יש מהם שנוטים לכף זכות שמראים זכותו של אדם, ויש מהם שנוטים לכף חובה שמראים חובה של אדם, ולא יוצא האיש מן הדין כמו שהוא רוצה, אבל מי שדן אותו המלך העליון ששולט על הכל, הוא טוב, ולא יכול איש להיות באותו דין פרט לטוב. מה הטעם, שהרי שנינו מדות המלך העליון נוטות לזכות תדיר, והוא כולו צד של האמונה, ובידו לעזב החטאים והעוונות זהו שנאמר "כי עמך הסליחה למען תורא", "עמך הסליחה" ולא עם אחר. ולכן בקשתי לפניו שהוא ידין דיני, ואני אכנס לשלשה עשר פתחים לעולם הבא, ועוד שלא עברו אותם רק האבות, ולא יהיה מי שימחה בידי שלא אבקש מהם רשות.</p>
<p>אר"ש מלה וחמו ביה מרעיה דלא הוה תמן תווהו ולא יכיל חד מנהון למללא מפומיה מדחילו רבה דהות עליהון עד דהוון יתבין סליק לון ריחי דבוסמין סניאין וכל חד אתיישב עד דחמו לר"ש והוה ממלל מלין ולא הוון חמאן אחרא בר מניה:</p>	<p>אמר רבי שמעון דבר, וראו את בית חליו שלא היה שם. תמהו, ולא יכול אחד מהם לדבר בפיו מהיראה הגדולה שהיתה עליהם. בעוד שהיו יושבים עלו להם ריחות של בשמים רבים, וכל אחד ואחד מהם התיישב עד שראו את רבי שמעון, והיה מדבר דברים, ולא היו ראו אחרים חוץ ממנו.</p>
<p>לבתר עידן אמר לון ר"ש חמיתון מידי א"ל ר' פנחס לא אלא כולנא תווהין על דלא חמינא לך בבי מרעיך זמן רב וכד חמינא לך סליק לון ריחי דבוסמין דגנתא דעדן ושמענא קלא ממלל ולא ידענא מאן ממליל עמך:</p>	<p>אחר זמן אמר להם רבי שמעון הראיתם דבר, אמרו לו רבי פנחס, לא, אלא כולנו תמהים על שלא ראינו אותך בבית חליך זמן רב, וכשראינו אותך עלו לנו ריחות הבשמים של גן עדן, ושמענו קולך מדבר ולא ידענו מי מדבר איתך.</p>
<p>אמר להו ולא שמעתון מלה אחרא בר מדידי אמרו לא אמר לון לית אתון חזון למחמי סבר אפיין דעתיק יומין:</p>	<p>אמר להם, ולא שמעתם דבר אחר חוץ משלי. אמרו, לא. אמר להם, אינכם ראוים לראות את סבר פניו של עתיק הימים.</p>
<p>אמר לון אימא לכו מלה תווהנא על ר' פנחס דלא חמא דאנא חמית ליה בען בעלמא דאתי לתתא מניה דר"א ברי:</p>	<p>אמר להם. אומר לכם דבר, תמה אני על רבי פנחס שלא ראה, שאני ראיתי אותו כעת בעולם הבא למטה מרבי אלעזר בני.</p>
<p>וכען שדרו בדילי מלעילא ואחזון לי אתר צדיקייא לעלמא דאתי ולא אתיישר בלבאי דוכתאי בר עם אחיה השילוני וברירנא דוכתאי ואתינא ואתו עמי נשמי צדיקייא ועילא מנהון דנשמי צדיקייא אדם הראשון דהוה יתיב גבאי והוה ממלל</p>	<p>וכעת שלחו בשבילי מלמעלה, והראו לי את מקום הצדיקים לעולם הבא, ולא התישר בלבי מקומי רק עם אחיה השילוני, ובחרתי מקומי, ובאתי ובאו עמי נשמות של צדיקים, ולמעלה מהם אדם הראשון שהיה יושב אצלי, והיה מדבר עמי, ובקש שלא יתגלה חטאו לכל</p>

<p>עמי ובעא דלא אתגלי חוביה לכל עלמא בר ההוא דאמר אורייתא בניניה ואתכסי בההוא אילנא דגנתא דעדן;</p>	<p>העולם, חוץ מאותו שאמרה התורה עליו והתכסה בעץ ההוא של גן עדן.</p>
<p>ואנא אמינא ליה דהא חברייא (ס"א כבר גלו) גלו אמר ההוא דגליין בחברייא בניניהו שפיר אבל שאר בני עלמא לא מ"ט דחם קב"ה על יקריה ולא בעא לפרסומי חוביה אלא בההוא אילנא דאכיל מניה:</p>	<p>ואמרתי לו אני, שהרי החברים גלו. אמר, אותו שגלו החברים ביניהם טוב ויפה, אבל לשאר בני העולם לא, מה הטעם, שחס הקדוש ברוך הוא על כבודו ולא רצה לפרסם חטאו, אלא באותו עץ שאכל ממנו.</p>
<p>וקב"ה גלי ליה ברזא קודשא לחברנא חברייא דלא ישתעו אינון בהדייהו בנייהו ולא לרווקי חברייא ולאיןן דיייתון לעלמא והוא מלה דלא בעי כל איניש ומעי ביה לאו משום חובתא דחב אלא משום יקרא דשמא עלאה דב"ג לא זהירין ביה וכתוב (שמות ג טו) זה שמי לעולם ויתון למשאל מה דלא צריך לון והיינו דכתיב (שם יט כא) פן יהרסו אל</p>	<p>והקדוש ברוך הוא גלה לי בסוד קדוש לחברינו, חברים שלא יתעסקו יחד ביניהם ולא לרכים שבחברים ולאותם שיבואו לעולם. והוא דבר שלא צריך (לדעת) כל איש וטועה בו, לא משום החטא שחטא אלא משום כבוד השם העליון שבני אדם אין זהירים בו וכתוב "זה שמי לעולם" ויבאו לשאול מה שלא צריך להם. והיינו שנאמר "פן יהרסו אל</p>
<p>ש"מ/ב</p>	
<p>ה' לראות ונפל ממנו רב הרב נופל ונתפס באותו עון הכי גזרנא האי (ס"א חברא) חברייא דאורי שמא קדישא הוא נפל ואיתא בההוא חובא יתיר מנייהו דכתיב ונפל ממנו רב הרב נופל ונתפס באותו עון:</p>	<p>ה' לראות ונפל ממנו רב", מהו "ונפל ממנו רב", כך פסקנו, חבר זה שמורה את השם הקדוש לכל, הוא נופל ונתפס באותו חטא יותר מהם. נאמר "ונפל ממנו רב", הרב נופל ונתפס באותו העון.</p>
<p>קריב לגביה ר"א בריה א"ל אבא מה אנא התם א"ל (ס"א זכאה חולקך ברי זמן סגי יהא דלא תתקבר גבאי אבל) ברי דלא תתדכר הכא אבל בההוא עלמא דוכתא דידי ודידך ברירנא זכאין אנן עם אינון צדיקייא דזמינין לשבחה למארי עלמא דאינון מלאכים דמשתמשין קמיה הה"ד (תהלים קמ יד) אך צדיקים יודו לשמך תאנא וכו':</p>	<p>התקרב אליו רבי אלעזר בנו, אמר לו, אבא מה אני שם, אמר לו, (אשרי חלקך בני, זמן רב שלא תקבר אצלי, אבל) שלא תזכר כאן אבל באותו העולם את המקום שלי ושלך בחרתי. אשריהם הצדיקים שהם עתידים לשבח את רבון העולם שהם המלאכים המשמשים לפניו זהו שנאמר "אך צדיקים יודו לשמך". שנינו וכו'.</p>
<p>תם ונשלם שבח לאל בורא עולם:</p>	

קנז ע"א

(א) ואת הגלעד, מלמד שהראהו בית המקדש מיושב על שלוותו וחזר והראהו המחריבים לו ואין גלעד אלא בית המקדש שנא' גלעד אתה לי ראש הלבנון. עד דן, מלמד שהראהו ארץ דן מיושבת על שלותה וחזר והראהו מציקים המחזיקים לה. ד"א עד דן מלמד שהראהו זרעו של דן שהוא עובד ע"ז כענין שנא' ויקימו להם בני דן את הפסל וחזר והראהו גואל ישראל שעתיד לעמוד הימנו ואיזה זה שמשון. ואת כל נפתלי, מלמד שהראהו ארץ נפתלי מיושבת על שלותה וחזר והראהו מציקי' לה. ד"א מלמד שהראהו ברק בן אבינועם עוש' מלחמה עם סיסרא וחיילותיו שעמו. נאמר כאן את כל נפתלי ונא' להלן ותשבח ותקרא לברק בן אבינועם מקדש נפתלי וכו'.

קעו ע"א :

(ב) ע"י בתיקו"ז ה' ע"ב: ואית אורייתא דבריאה ואורייתא דאצילות, אורייתא דבריאה ה' קנני ראשית דרכו ואורייתא דאצילות תורת ה' תמימה, ובה (דברים יח יג) תמים תהיה עם ה' אלהיך ומסטרא דילה אתמר על ישראל בנים אתם לה', ע"כ. וע"י בהגר"א על תז"ח מט ע"ב ד"ה ואורייתא - שאורייתא הוא בבריאה שלכן בה שער ועונש ע"ה טו"ר, וכן ע"י בליקוטים הנדפסים בסוף בהגר"א על ספד"צ סוף לז ע"ד ודברינו שם, והם נסתר ונגלה (ע"י שעה"ק א ע"ב). אמנם ע"י ח"ב רה ע"ב: חדוה דאורייתא עלאה דלעילא תורה שבכתב, דחדי באורייתא דלתתא תורה שבעל פה. וז"ל הגר"א באד"ר קכח ע"ב: תורה דלעילא דאיהי כו' ר"ל אורייתא טמירא הנ"ל שהן סוד חו"ב, ב' אלפים שנה שקדמו לעולם (מדרש תהלים צ'), וע"כ צריך לתקן לה' שהוא עתיק יומין, ושם זה הוא עתיק יומין, ואמר תורה דלעילא, לאו לאפוקי זו"נ, אדרבה עיקר תיקון הוא בשביל זו"נ, אלא לאפוקי תורה שבבריאה הניתנה למשה בסיני.

קעו ע"ב

(ג) ע"י ע"ח שער הכללים פרק א: מ"ן של רחל הוא שאנו מוסרין נפשותינו למיתה ע"י נפילת אפים ועם אותה העלאה של נפשותינו אנו מעלין שם מן ניצוצי הקדושה שבתוך הקליפות אל רחל. וכן הצדיקים במיתתן עולין ומעלין ניצוצי הקדושה עמהן לצורך מ"ן של רחל להזדווג ז"א בנוק'. וע"י פע"ח (שער נפילת אפים פרק ד): בתפלה ב' מיני מסירות למיתה, עם מה שאנו מוסרים עצמינו על קדוש השם בק"ש, ועם מסירה למיתה בנ"א כנודע. והענין, כי יש ב' מיני זיווגים באצילות העליון - אחד זיווג חו"ב. ואחד זיווג ת"ת ומלכות. ואי אפשר לשניהם בלי מ"ן. אמנם מ"ן דמלכות, הם נשמות הצדיקים, וכאשר ימסור עצמו למיתה, וכאלו נפטר מן העולם ותדבק נשמתו למעלה ביסוד שלה בסוד באר, ויעשה באר מים חיים, ואז יוצא מ"ד מת"ת, וזווג זה הקדוש נעשה כתיקונו, וז"ס אליך י"י נפשי אשא, להעלות נשמתו למעלה, ויעשה בירא דמיין נבעין מתתא ונבעין מלעילא. נביע מתתא - מנשמותיהן דצדיקיא, ונביע מלעילא - מן דוכרא. ומ"ן דבינה המשובחים, הם הצדיקים המוסרין עצמו על ק"ה, שהיא הבינה הנקראת שם גדול, וקדוש הוא לעלות ממטה למעלה בסוד הקדוש שהוא חכמה, אבל מסירות עצמו למיתה, הוא בסוד מלכות, שהוא אתר דמותא. וקדוש השם, למעלה.

רלו ע"ב

(ד) ע"י שער מאמרי רשב"י נז ע"ב: והענין הוא זה דע כי מצינו בענין קוצא דשערי דז"א יתרון גדול על קוצא דשערי דא"א כי ההוא קוצא לא האיר הארות גדולות רק בחינת הארת תפלה אחת במצחו דז"א בסוד אור ישר והארת קשר דתפלה של ראש בסוד אור חוזר אבל האי קוצא דשערי דז"א האיר הארות עצומות והם תפלה של ראש בראש יעקב וקשר תפלה שלו בסוד דור המדבר ותפלה של ראש ברחל נוקבא דז"א וקשר תפלה שלה הם ארבעה הארות. אבל התשובה היא כי האמת הוא שלא הוציא רק שלשה הארות אבל ההארה הרביעית שהוציא קשר תפלה של יד לא הוציא כמו שנבאר ענינה למטה ועכ"ז עדין קצת קושיא במקומה עומדת שהרי הם שתי הארות וכאן הם ג' הארות והטעם הוא לפי שבהיו' המוחין למעלה ברישא דז"א הם סתומין ומלובשין בנה"י דאימא כנודע. ולכן אין כח בקוצא דשערי דאריך להכו' שם ולהוציא משם הארו' יתירו' אבל במקו' שמכה קוצא דשערי דז"א שהוא למטה בת"ת שבו כנ"ל ששם מתגלים החסדים דאימא בגילוי גדול כי כבר נפסק ונסתיים היסוד שלה שהיתה מלבישתם בחזה דז"א. ואותם החס' המגולי' אשר שם הם מאירי' אל הצדדי' בנצח והוד דאבא ובנצח והוד דאימא המתפשטים בקו ימין ושמאל' דז"א ולא עוד אלא שגם באותם הקוים יש התפשטו' ממש של חס' דאימ' כנודע ונוסף ע"ז כי היסוד דאבא המתפשט תוך הת"ת דז"א הנה הוא מגולה. ואין היסוד דאימא מכסה עליו כי נפסק בחזה הנז' ואור היסוד דאבא הוא גדול במאד מאד והוא מאיר גם כן בנצח והוד דאבא ואימא שבשני הקוים כנז'. ונמצא כי כמעט יותר הארות יש כאן למטה ממה שיש למעלה ברישא דז"א לסיבו' הנז' שהם בגילוי גמור ולכן היה כח בקוצא דשערי דז"א להאיר שם להוציא הארה שלישית יתירה על מה שהוציא קוצא דאריך ברישא דז"א וגם בטענות האלו יובן איך ממקו' הזה התחתון שאינו בחינת מוחין נעשו מוחין ברישא דיעקב ודרחל אבל הטעם הוא כי אעפ"י שבערך ז"א אינם שם בבחינת מוחין הנה בערך יעקב ורחל הם מוחין גמורים לסיבות הנז' שהם אורות מגולי' וגדולי' ועוד טענה אחרת והיא כי הנה כל דרך הליכה אחת היא

וכל דרך חזרה אחת היא. נמצא כי בהיו' האור יוצא מקוצא דשערי דז"א ונמשך דרך יושר כלפי פנים האיר בכל המקומו' במצח בדרך הליכתו עד צאתו במצח דיעקב וכן בחזרתו האיר כל הבחינות שמצא דרך חזרתו עד צאתו במצח דרחל נוקבא דז"א ואם קוצא דשערי דז"א היה מוצא גם כן שם למעל' פרצופים אחרים גם היה מאיר בהם ומוציא בהם אורות ותפילין אלא שלא היו שם רק בחינת ז"א ולא כנ"ל. ובזה הטעם האחרון יתורץ איך לא הוציא קוצא דשערי דז"א קשר תפלה דיד בראש רחל כיון שאמרנו שהאורו' האלו הם גדולי' מאד ומגולי' אבל הטעם הוא כי טבע האור היוצא על ידי הכא' ובטישה בכח גדול הנה יהיה בו כח לרוץ דרך ישרה בהליכה ולחזור אח"ך בסוד אור חוזר פעם שנית כדרך הזורק אבן בכח שהולכת במרוצה דרך יושר ואח"כ חוזרת לאחור אל מקו' שזרקו אותה אבל שתחזור עוד פעם שלישית דרך ישר אין בה כח לחזור. ולכן לא חזר האור ממצח דרחל למקום העורף שבה לעשו' לה קשר תפילין והנה עתה צריך לבאר אם כן איך אנו מוצאים שיש קשר בצורת יוד בתפ"י ש"י כנ"ל בשם ס' הזוהר בפ' פנחס דרל"ו ע"ב והענין הוא כי אין (דף נ"ז ע"א) קשר הזה דומה אל קשר תפלה של ראש ז"א כי אותו הקשר היה יוצא על ידי הכאת קוצא דשערי דאריך אפין ועוד כי היה בסוד אור חוזר בעורף דז"א להוציא ד' דאחד שהיא לאה אשת ז"א העליונה. ועוד כי היו בחי' הארת האורות דרך חזרה כנ"ל אבל אינו כאן בשו' אופן מאלו כי אין צורך ברחל להוצי' קשר מאחורי שהיא נקבה ואינה מוציאה נקבה אחר' ולכן הקשר שבה איננו אלא בסוד אור ישר דרך פני' שלא כדמיון התפילין שלה שהם במצחא אבל זה הקשר הוא יותר למטה {ע"ג} במקום פנים כנגד מקום הדע' שבה אשר ביארנו לעיל בסוד הרצועות תפלה של ראש כי מקום דעת של הנוקבא הוא למטה בגופא בין תרין כתפין דילה בשליש העליון דת"ת שבה ואינו בדעת דדכורא שהוא למעלה בראשו ממש. וגם נתבאר שם כי הדעת שבה הוא קל ואין בו רק בחינת עיטר' דגבורה בלבד. וכמו שהמוחין שבה בלטו כלפי פנים במצח שלה גם הדעת שבה היושב בין תרין כתפין בלט שם במקומו בסוד אור מקי' גם כן לחוץ כלפי פנים. וזהו בחינת קשר תפלה של יד שהוא אור המקיף עצמו של הדעת שלה ואינו אור מועט חוזר ממנו אח"כ דרך אחור בעורף שלה בקשר תפלה של ראש והבן זה מאד. ובזה יתורץ איך אין בתפילין שלה חמשה פרשיות שהם הארבעה מוחין הנ"ל ועוד בחינת הדעת הזה של עיטרא דגבורה ובזה נתרצה קושיא זו כי הארבעה מוחין יצאו למעלה במקומם במצח והדעת שלה יצא למטה במקומו בין הכתפים גם כן כלפי פנים והוא שם גם כן בבחינת מוח מקיף אלא שהוא למטה ולהורות הדבר הזה כי גם הקשר הזה הוא מכלל המוחין שלה עם היותו למטה בגופא. לכן אצטריך דיו"ד דא לא יעדי כלל מגו תפלה דיד ויחבריהו תמיד עמו בגין דלא יעבי' פרודא כלומר שלא יעשה פירוד בין המוחין שלה ולא יאמרו שזה המוח דדעת שבה איננו ח"ו בחי' מוח והוא נפרד מהם כיון שהוא למט' בגופא כנז' כי אם נפריד ח"ו ביניהם נמצא שתהיה הנקבה בלתי דעת כלל ואין פגם גדול מזה. משא"כ בקשר תפלה של ראש כי הוא פרצוף אחד נפרד הנק' לאה אשת ז"א וצריך להפרידה ממנו להורות כי הוא פרצוף בפני עצמו. ומ"ש בזוהר שם כי יו"ד זו בדכורא איהו ולא בנוקבא כו' מפורש עם הנ"ל כי אלו החמשה גבו' דדעת שבה באו אליה בהיותם מלובשים בתוך היסוד דז"א והיסוד ההוא הוא צורת יו"ד והוא דכורא וכל חדוה דנוק' בהאי יסוד הוא ואין להפרידו ממנה כנז' שם בזוהר והרי נתבא' היטיב ענין הקשר הזה איך איננו בחינת מוח הדעת ברישא דנוק'. ולכן איננו ג"כ בבחינת פרשה חמישית בתפלה של יד אבל הוא בבחינת קשר וגם שהוא בבחינת עור ולא בבחינת פרשה בכתיבה לפי שאינו בבחינת פרשה אלא מה שהוא מוח גמור בראש אבל המוח הזה כיון שהוא למטה בגופא איננו מכלל מוח ולכן ג"כ הוא בחי' עור בלבד ולכן גם כן הוא למטה נפרד מהתפנה שג יד עצמו אבל להורות כי גם הוא בחי' מוח אלא שירד למט' לכן אצטריך דלא יעדי האי יו"ד מגו תפלה ויתחברו (ע"ב) יחד תמיד כנ"ל. גם יתבאר כי איננו בסוד קשר מאחורי העורף דרחל אלא כלפי פנים כנ"ל בסוד מוח ממש ועדין צריך לחקור למה לא היתה פרשה חמישית מבחינת דעת ממש דחסדים למעלה בראש נוקבא דז"א מאותם השני חסדים המתפשטים בשני קוים ימין ושמאל דז"א המגולים כנ"ל וכאשר מכה קוצא דשערי בנצח והוד דאבא ואימא להוציא אורם לחוץ בסוד תפילין למה אינו מוציא גם הארת שני חסדים האצו לחוץ ויעשו פרשה חמישית בסוד דעת דחסדים בראשה דנוקבא דז"א. ואם תאמר כי עטר' דחסד אין בה חלק אל הנקבה זה אינו כי הרי נתבאר אצלנו כי כל בנין הנקבה הוא על ידי אותם שני חסדים המגולים דנצח והוד דז"א. אבל התשו' היא כי הלואי שיספיקו אלו חסדים לבנות פרצוף הנקבה בעצמה ועוד כי אלו השתי חסדים צריכין גם כן להאיר באלו המוחין שבנצח והוד דז"א הארות רבות להוציא תפלה דיעקב ורחל דיעקב וקשר דיעקב וקשר דרחל כנ"ל כי לא היה

אפשר במוחין ההם להוציא מהם כל כך הארות לולי ע"י הארת אלו החסדים המגולים בהם וצכן אין בהם כח להוציא גם כן בחי' מוח דעת דחסדי' ועתה צריך לבאר כי מאחר שאלו הם תפלין של ראש דרחל איך נקראת תפלה של יד אבל הענין הוא במה שנודע כי ראש רחל מתחלת מן החזה ולמטה דז"א ונמצא כי התפלין דראש רחל שם הם מקומם בחזה דז"א ושם היה ראוי לינתן אבל להי"י כי הנקבה ליקחת עיטר' דגבו' וזהו עיקר מה שהיא לוקחת כי שאר המוחין שיש לה אינם רק הארה בלבד כי עיקרם לקחם ז"א לעצמו ולא נשאר לה רק הארתם בלבד אבל עיטר' דגבו' לא לקח הז"א כי אם האר' מועט ורובה נשאר לנוקב' כנ"ל והנה זו העיטר' דגבו' כבר נתבאר צעי' כי היא בחי' פרק התחתון של הזרוע השמאלי דא"א שהוא הדבוק עם הכתף שלו ולכן נקשר' זו התפלה דראש דרחל בפרק התחתון דזרוע שמאלי של ז"א הסמוך אל הכתף, ע"כ. והוא גם בשעה"כ תפלין ז' אמנם יתכן שזה מהחברים, עי' פע"ח שם.

רצב ע"א

(ה) מ"ש "תלייא" הוא על שפעו שמלמעלה למטה, ומ"ש "ואחיד" הוא ע"י הנה"י דא"א המתלבשין בו כמ"ש בשער א"א (פרק ז) ובמאמרי רשב"י (נ"ה סע"ב ורע"ג). וכן הוא לעולם כי כל תחתון הנה הוא קשור בהעליון בב' בחי', אחד מלמעלה למטה, ואחד מפנימיות לחיצוניות (כללים ח"ב יד ע"ב), מ"ש ואחיד, הוא ע"י נה"י דא"א המתלבש בו כמ"ש הרב בשער א"א (פרק ז), כי עי"ז הנה יושלם כל שלימותו האחרון להתעלה לעתיד למדרגת א"א גם בחיצוניות דהכלים, והוא יותר גדול הרבה מכל עילוייו של עתה, כי עתה הנה אין להחיצוניות דהכלים דז"א שום עלייה ממש כלל, והם לעולם בבחי' ז"א. אבל שלימותו האחרון הוא שיתעלו ויזדככו גם החיצוניות דהכלים דז"א, ויתעלו במקומן גופא למדרגת א"א. וכ"ז הוא ע"י הנה"י דא"א אשר ז"א מלביש עליהם, והרי נאחז בא"א לעולם (כללים ח"ב יט ע"ד), מתפשט א"א למטה מאו"א ג"כ ומתלבש בו בכולו, כי בזה הנה הוא מתקנו תמיד להכוונה התכליתית אשר לתיקון העתיד, שהוא להעלותו ולהחזירו אליו, והוא בסוד תלייא ואחיד (כללים ח"ב כ ע"ג), במה שהתפשטות הב' הוא נולד ויצא מהעצמות והמוחין דהמ"ה וב"ן הכלליים, הנה בזה הוא מ"ש "תלייא", ובמה שהמ"ה וב"ן הכלליים הם עומדים בתוכו ובפנימיותו בכל שיעורו כולו, הנה בזה הוא מ"ש "ואחיד" (כללים ח"ב כג ע"ב), במה שכל אור ומוחין אשר מהם נולד ההתפשטות הב' הנה הוא מהשורש והעצמות דהמ"ה וב"ן הכלליים אשר למעלה, הנה בזה הוא מ"ש "תלייא", ובמה שהמ"ה וב"ן הכלליים הנה עומד תמיד בפנימיות כל ההתפשטות הב' בכל המשך שיעורו כנו', הנה בזה הוא מ"ש "ואחיד", כי הרי ההתפשטות הב' הרי הוא אחוד ואחוז בו תמיד (כללים ח"ב ל ע"ג), הנהגת הנסיי אשר בנסים נגלים הם מא"א, והנהגת הטבעי ונסים נסתרים הם מז"א. אמנם גם כל הנהגת הטבעי, הנה הוא סובב והולך באמת ג"כ רק להכוונה התכליתית, לתקן ולהעלות את הגבול עצמו לבלתי גבול, ולתקן ולזכך כל גוף לנשמה וכל חומר לצורה כנודע בדברינו. וזהו ענין "תלייא", כי ז"א תולה כולו בעתי"ק, ועי"ז הנה יתוקן לעתיד כל הנהגת ז"א אשר עתה למדרגת א"א, וסובב והולך כוונת כל הנהגת ז"א אשר עתה ג"כ רק להעלות אותו גופה לעתיד להנהגת א"א. וכן הוא עולה ומתקן באמת בהעלם תמיד שמתקנים ועולים למדרגת א"א. והנה כ"ז נעשה ע"י שא"א הוא מתלבש בו גם עתה בכולו, ובהיות הכל הוא בכל (שיר היחוד יום ג'), והוא ענין "ואחיד" כי עי"ז הנה מתנהג ז"א גם עתה בהעלם תמיד רק ע"י א"א, כי הוא בפנימיותו ומנהיג אותו בהעלם תמיד להכוונה התכליתית. נמצא כי ענין "ואחיד" הנה הוא לצורך ההנהגה הנעלמה של עתה, וענין "תלייא" הוא לצורך העילוי והגילוי אשר לעתיד, כי ע"י שא"א מתלבש בו ומסתתר בו, הנה מתנהג גם עתה הכל בהעלם ע"פ כוונת מדרגת א"א, וע"י אשר למעלה, הנה הוא קשור ומיוחד ותלוי הוא בא"א עצמו, הנה עי"ז יתעלה ויתגלה לעתיד יחודם זב"ז, ויאר אז הכל באור דא"א (כללים ח"ב לב ע"ב).